

(Ttawrat, Zzabur d Inabiyyen)
English title: The Holy Scriptures
The Old Testament (Law, Books and Prophets)
© www.tarifit.info
April 2015

All rights reserved. Free and unlimited reproduction
and distribution of this publication in whatever form is permitted
on the condition that the contents of this publication will not be changed
and this same and complete copyright notice will be included.

Marra řĥuquq ttwađemnen. Itwasmeh ad itwagg wedlis-a εawed s εřam kuř ibriden
u s marra tiřelli, maca břa abeddeř n min dayes.
Ittxeřřa ad itwagg dayes řebda awař-a simant nnes marra zi jjihet n řĥuquq.

AMEZWARU

Taxeṣqit n ujenna d temmurt

1¹ Deg umezwaru ixṣeq-dd AREBBI ijenwan d temmurt.

² Tuṣa tammurt tarebbej u texṣa u x wudem n waman yuḡyen tṭṣam u Arruḥ n AREBBI tuṣa ittraḥ ittass-dd x wudem n waman.

³ Uca inna AREBBI “Ad dd-tas tfawt” uca tusa-dd tfawt! ⁴ Izra AREBBI belli tafawt teṣbeḥ uca ibḍa AREBBI jar tfawt d tṭṣam. ⁵ Iṣaya AREBBI tafawt ‘aziṣ’ u ‘tṭṣam’ iṣaya as ‘ḡiṣet’. Tedweṣ d tameddit u idweṣ d ṣṣbeḥ: **d ass amezwaru**.

⁶ Uca inna AREBBI “Ad tiṣi ict n ṣqubbet di ṣwest n waman, ad tebḍa aman x waman!” ⁷ AREBBI igga ṣqubbet *n ujenna* uca ibḍa aman i iḡan swadday i ṣqubbet x waman i iḡan sennej i ṣqubbet. Uca ammu i temmsar. ⁸ Iṣaya AREBBI i ṣqubbet ‘ajenna’. Uca tedweṣ d tameddit u idweṣ d ṣṣbeḥ: **d ass wiss tnayen**.

⁹ Uca inna AREBBI “Ad ttwasmunen waman i iḡan swadday i ujenna ṣar ijjen wemcan maḥend ad dd-iban ṣbarr!” Uca ammu i temmsar. ¹⁰ Iṣaya AREBBI i ṣbarr ‘tammurt’ uca amuni n waman iṣaya as ‘ṣebḥur’. Uca izra AREBBI belli man aya iṣbeḥ.

¹¹ Inna AREBBI “Ad dd-tesseṣmi temmurt aṣemmuy aziza: afsu aziza i izarreen zzariet d tcejjura s fruta i d itticken frutat amecnaw marka nsent s zzariet nsent dayes x wudem n temmurt!” Uca ammu i temmsar. ¹² Tesseṣmi-dd temmurt aṣemmuy aziza: afsu aziza i izarreen zzariet amecnaw marka nnes d tcejjura i d itticken ṣṣiḡet amecnaw marka nsent s zzariet nsent days. Uca izra AREBBI belli man aya iṣbeḥ. ¹³ Uca tedweṣ d tameddit u idweṣ d ṣṣbeḥ: **d ass wiss tṣata**.

¹⁴ Uca inna AREBBI “Ad *din* iṣint tfawin di ṣqubbet *n ujenna* ḥima ad bḍant jar wass d ḡiṣet, ad iṣint d ṣimarad d wussan itt waggen d wussan d isegḡ^wusa ¹⁵ uca ad iṣint d tifawin di ṣqubbet *n ujenna* ḥima ad wcent tafawt x temmurt!” Uca ammu i temmsar. ¹⁶ Igga AREBBI tnayen n tfawin myarent, tafawt tameqqrant ḥima ad teḥkem x wass u tafawt tamezyant ḥima ad teḥkem x ḡiṣet, uṣa d itran. ¹⁷ Issars itent AREBBI di ṣqubbet *n ujenna* ḥima ad wcent tafawt x temmurt ¹⁸ u ḥima ad ḥekment x wass d ḡiṣet u ḥima ad bḍant jar tfawt d tṭṣam. Uca izra AREBBI belli man aya iṣbeḥ. ¹⁹ Uca tedweṣ d tameddit u idweṣ d ṣṣbeḥ: **d ass wiss arebea**.

1:1 Ayub 38:4; Izhd. 33:6; 89:12; 136:5; Řex. 14:15; 17:24; Ebr. 11:3

1:3 ‘**tifawt**’ - aqa din ijj n ṣfarq jar tfawt ṣar ijj n uyezdīs d tfuct d itran ṣar ijj n uyezdīs nneḍni. Tafuct d yetran aqa-ten arebbun tifawt, maca war ḡḡin tifawt s yixef nsen. Tira iqeddsen qqarent aqa Arebbi d tifawt, war days bu taḡest (*Xṣar 1 Yuh. 1:5*). S uyenni tedḥar-dd tfawt danita maca war neqqar aqa Arebbi ixṣeq-dd tifawt.

1:6 Izhd. 33:6; 104:2; 136:5; Awṣn. 8:28; Ica. 42:5; Irm. 10:12; 51:15

1:7 Izhd. 33:7; 136:6; Awṣn. 8:24; Izhd. 148:4.

1:9 Ayub 26:10; 38:8; Izhd. 24:2; 136:6.

1:10 ‘**ṣebḥur**’ - niṣ ‘il’ d ‘ilawen’.

1:14 Izhd. 136:7.

1:15 Acwd. 4:19; Irm. 31:35

²⁰ Uca inna AREBBI “Ad dd-sseffyen waman s wesfay n *marra min days* n buħbeř iddaren uca ad *din* dwen ijdad sennej i temmurt ęar mani *teęa řqubbet n ujenna!*” ²¹ Ixřeq-dd AREBBI imuddaren imeqqranen di řebęar u marra buħbeř iddaren ittenhezzen i xas isseffyen waman amecnaw markat nsen uca marra ijdad s wefriwen amecnaw markat nsen. Uca ięra AREBBI *belli* man aya iřbeę. ²² Ibark iten AREBBI, inna “Jjem-dd řyięet, ttwaktarem, ęemmarem aman n řebęur uca ad ttwaktaren ijdad di temmurt.” ²³ Uca tedweř d tameddit u idweř d řřbeę: **d ass wiss xemsa.**

²⁴ Uca inna AREBBI “Ejj temmurt ad tessuffey *marra min ęares d* buħbeř iddaren amecnaw marka nnes: řebhayem d *imuddaren* nni ittbuęen d řmař n řexřa amecnaw marka nsen!” Uca ammu i temmsar. ²⁵ Igga AREBBI řmař n řexřa n temmurt amecnaw marka nsen, u řebhayem amecnaw marka nsent u marra *imuddaren* nni ittbuęen x temmurt amecnaw markat nsen. Uca ięra AREBBI *belli* man aya iřbeę.

²⁶ Inna AREBBI “Ejj aney ad negg Adam, *bnadem*, di řřifet nney, deg warwas nney, uca ad ęares yiři jjeħd x iseřman n řebęar u x ijdad n ujenna u x řebhayem u x marra tammurt u x marra imuddaren inni ittbuęen x temmurt!” ²⁷ Ixřeq-dd AREBBI Adam di řřifet nnes. Ixřeq it-idd di řřifet n AREBBI, ixřeq iten-dd awtem d tewtemt. ²⁸ Ibark iten AREBBI uca inna asen AREBBI “Jjem-dd řyięet, ttwaktarem, ęemmarem tammurt uca arrem tt-idd sadu ufus nwem, ħekmem x iseřman n řebęar u x ijdad n ujenna u x marra imuddaren inni ittbuęen x temmurt!” ²⁹ Inna AREBBI “Xęarem, ad awem wceę marra afsu aziza i izarreen zzarięet x marra wudem n temmurt uřa marra ticejjura s řyięet ęar tcejart nni izarreen zzarięet. D man aya ad awem yiři d macca.

³⁰ U i marra řmař n řexřa n temmurt u i marra ijdad n ujenna u i marra min ittbuęen x temmurt i di ięa buħbeř iddaren, ad asen yiři marra afsu aziza d macca i nitni.” Uca ammu i temmsar.

³¹ Uca ięra AREBBI marra min igga, u xzar, tuęa iřbeę aęęas. Uca tedweř d tameddit u idweř d řřbeę: **d ass wiss setta.**

2¹ Ammu i ttwakemmřen ijenwan d temmurt d ęaę asettef nsen n tzemmar. ² Deg wass wiss sebea ikemmeř AREBBI řxedmet nnes i igga uca yareyyeę deg wass wiss sebea zi marra řxedmet nnes i igga. ³ Ibarek AREBBI ass wiss sebea uca issqeddes it, minzi dayes i yareyyeę zi marra řxedmet nnes i dd-ixřeq AREBBI maęend ad tt igg *amenni*.

Taxeřqit n Adam d temyart nnes di ęadn

⁴ Ina d inni dd-ittwarwen zeg ijenwan d temmurt řami dd-ttwaxeřęen deg wass i igga SIDI AREBBI tammurt d ijenwan. ⁵ Uřa d ijj n cbarq war tuęi ęad di temmurt nię d ijj n ufsu n yeyyar war dd-iyi *ęad*, minzi SIDI AREBBI war iiji anęar ad iwwet *ęad* x temmurt uca war tuęi *din* Adam *ęad* ħima ad ixdem tammurt. ⁶ Maca tgaaeed ict n tayyut zi temmurt, tessu marra udem n temmurt.

1:20 ‘ęar mani teęa řqubbet n ujenna’ - s Teibranit ‘x wudmawen n řqubbet n ujenna’.

1:22 Amz. 8:17.

1:24 ‘imuddaren’ - ixs ad yini ‘łhayawanat’.

1:26 1:16

1:26 ‘ad ęares yiři’ - s Teibranit ‘ad ęarsen yiři’, min ixs ad yini ‘ad yiři ęar iwdan ...’.

1:27 Amz. 5:1; 9:6; 1 Kur. 11:7; Afa. 4:24; Kul. 3:10.

1:28 Amz. 8:17; 9:1,2,7.

1:29 Amz. 9:3; Izhd. 104:14,15.

1:29 ‘tacejjart’ - nię ‘asekul’ (*isekla*) nię ‘taddagt’ (*tidagin*). ‘acarreę’ - bnadem tuęa ittett aysum di řweqt nni. Awarni i ttfufan ibda bnadem ad yecc aysum (Xęar Amz. 9:2-4).

1:30 Izhd. 104:14.

1:31 Aewd. 32:4; Mk. 7:37.

2:1 ‘ęaę asettef nsen n tzemmar’ - nię ‘marra řeeskar nsen’.

2:2 Uffuę 20:11; 31:17; Aewd. 5:14; Ebr. 4:4.

⁷ Xenni ikewwen SIDI AREBBI Adam zi tcejjajt n ucař uca iřuđ řeeuin n tudart di tinzart nnes. Ammu i idweř Adam d ijj n buřbeř iddar.

⁸ Xenni iřzu SIDI AREBBI jjennet jjihet n ccarq di Eadn uca issars din Adam i ikewwen ⁹ uca isseyimi-dd SIDI AREBBI zi temmurt kuř tacejjart tecna i řxezrat u tmiřidt i macca u isseyimi-dd tacejjart n tudart di řwest n jjennet uřa d tacejjart n tussna n řxar d řyar.

¹⁰ Iffey-dd ijj n yeyzar zi Eadn řima ad issuw jjennet u zi senni immsebđa x arebea n iqem-mumen. ¹¹ Isem n yeyzar amezwaru d Ficun i tuřa innđen i marra tammurt n řawila mani iđa wureř. ¹² Aqa ureř n temmurt nni iřbeř. Aqa din eawed řebxur n ssudan d wezru n ‘biril’. ¹³ Isem n yeyzar wiss tnayen d Jihun i tuřa innđen i marra tammurt n Kuc. ¹⁴ Isem n yeyzar wiss řřata d řiddařal i issuffuřen řar ccarq n Accur. Iřzar wiss arebea d Lfurat.

¹⁵ Xenni iksi SIDI AREBBI Adam uca issars it di jjennet n Eadn, řima ad tt ixdem u ad tt iřđa.

¹⁶ SIDI AREBBI iweřřa Adam, inna “Zi marra ticejjura n jjennet ad teced macca, ¹⁷ maca zi tcej-jart n tussna n řxar d řyar war ttetted ca zzayes, minzi deg wass i zzayes i řa teced, řmewt i řa temted!”

¹⁸ Inna SIDI AREBBI “War ieddeř ad yiři Adam weřřdes. Ad as ggeř wi t i řa ieanwen, wi t i řa iřiqqen qibač nnes.”

¹⁹ Uca igga SIDI AREBBI zeg ucař marra řmař n řexřa u marra iřđađ n ujenna uca indeh iten řar Adam řima ad iřar mammec ten i řa isemma. Mammec i řa isemma Adam kuř buřbeř iddaren d wa d isem nnes. ²⁰ Igga Adam ismawen i marra řebhayem d iřđađ n ijenwan u i marra řmař n řexřa, maca i Adam war ittwifi wi t i řa ieanwen d wi t i řa iřiqqen qibač nnes.

²¹ Isseřwa-dd SIDI AREBBI ijj n yiđeř yuřeř x Adam uca am tuřa itřeř, řexdenni iksi icten zi tyezdisin nnes uca iqqen amcan sadu nnes s weysum. ²² Yarra SIDI AREBBI tayeřdist tenni i iksi zi Adam d tamřart uca iwyi tt-idd řar Adam. ²³ Inna Adam “Řexxu tanita aqa-tt d iyes zeg ixsan inu d aysum zeg weysum inu. Ad tettwasemma ‘taryazt’, ixs ad yini ‘tamřart’, minzi nettat tettwaksi-dd zeg weryaz. ²⁴ S man aya ad yejj weryaz babas d yemmas, ad iqqen řar temřart nnes, ad iřin d ijj n weysum.” ²⁵ Tuřa-ten s tnayen idsen d iearyanen, Adam d temřart nnes, uca war tuři din ca řeřya řarasen.

Ddenb amezwaru - ařiyar d temřart

3 ¹ Tuřa ařiyar d ařraymi x marra řmař n řexřa i igga SIDI AREBBI. Inna i temřart “Ma d tidett inna AREBBI ‘Yarwem war ttettem ca zi marra ticejjura n jjennet!’” ² Tenna temřart i uřiyar “Zi řyiřeř n tcejjura di jjennet nzemmar ad necc, ³ maca zi řyiřeř n tcejjart tenni di řwest n jjennet, inna AREBBI ‘War zzayes ttettem, war tt řřadam, minzi mařa lla ad temmtem.’” ⁴ Inna uřiyar i temřart “Kenniw war tettmettim ca s řmewt řae, ⁵ maca AREBBI issen belli ass min di zzayes i řa teced, ad ttwarzment tiřřawin nwem uca ad tiřim amecnaw AREBBI, tettessnem řxar zi řyar.” ⁶ Tezra temřart belli tacejjart teřbeř i macca uca teřeb asent i tiřřawin, u belli tacejjart tegga dayes mezři mařend ad zzayes tedweř d tamiřist. Xenni teksi zi řyiřeř nnes, tecca uca tewca

2:7 1 Kur. 15:45, 47.

2:8 ‘Eadn’ - isem wanita ixs ad yini ‘mezři’ (H5731). S uyenni tuřa jjennet Eadn d ijj n wemcan mani izemmar bnadem ad yarr mezři elahřab min ixs Arebbi, war iři elahřab min ixs bnadem.

2:9 Asa. 2:7.

2:22 1 Kur. 11:8.

2:23 Mal. 2:14; Afa. 5:30,31.

2:24 Mt. 19:5; Mk. 10:7; Afa. 5:28, 29, 31; 1 Kur. 6:16.

2:24 ‘ijj n weysum’ - niř ‘ijj n arrimet’.

2:25 Amz. 3:7.

3:4 2 Kur. 11:3.

3:5 Yuh. 8:44.

eawed i weryaz nnes i tuḡa akides uca netta icca. ⁷ Nnarzment tiṭṭawin nsen uca ssnen aqaten d iɛaryanen. Xenni xeyyaḍen tifrāy n wartu u ggin zzaysent tibantiwin i yixef nsen. ⁸ Nitni sṛin řḥess n SIDI AREBBI i igguren di jjenet zeg uṣuḍi n usemmiḍ n wass uca issnuffar Adam d temyart nnes zeg wudem n SIDI AREBBI jar tcejjura n jjenet.

⁹ Uca iṛaya SIDI AREBBI Adam, inna as “Mani teḡid?” ¹⁰ Netta inna “Sṛiy i tmijja nnek di jjenet uca ggʷedeḡ minzi necc d aɛaryan, xenni nnuffareḡ.” ¹¹ Inna as SIDI AREBBI “Wi d ac innan belli cek d aɛaryan? Ma teccid zi tcejjart tenni x cek weṣṣiy ‘War zzayes ttett ca!’” ¹² Inna Adam “Tamyart tenni tewcid maḥend ad tiṛi akidi, nettat tewca ayi zi tcejjart uca cciḡ.” ¹³ Inna as SIDI AREBBI i temyart “Mana aya i teggid?” Tenna as temyart “Iyarra ayi ufiḡar uca cciḡ.”

¹⁴ Inna SIDI AREBBI i ufiḡar

*“Minzi teggid aya, aqa tettwaneṛred jar marra řebhayem
u jar marra řmaṛ n řexṛa.
X ueeddis nnek ad tmurded
uca ad tecced taɛejjajt marra ussan n tudart nnek.*

¹⁵ *Ad ggeḡ řeedawat jarac d temyart,
jar zzariet nnek d zzariet nnes,
d tenni nnes ad teṛbez azeḡif nnek
u cek ad as teṛbez anirz nnes.”*

¹⁶ Inna i temyart

*“Aṭṭas i ya arniḡ řehriḡ d řewjae n tarwa nnem.
S řehriḡ ad dd-tarwed tarrawt,
yar weryaz nnem ad temmeḡred
d netta ad xam iḡkem.”*

¹⁷ Uca i Adam inna

*“Aṛmi tesṛid yar tmijja n temyart nnek
u teccid zi tcejjart tenni x cek weṣṣiy ‘War ttett ca zzayes!’,
ad tiṛi temmurt tettwaneṛ x ssibbet nnek.
S tamara ad tecced zzayes marra ussan n tudart nnek
¹⁸ uca isennanen d tzeggʷart i d ac-dd i ya tesseyimi
uca ad tecced afsu n temmurt.*

¹⁹ *S tidi n uyembub nnek ad tecced ayrum
aṛ dd ya tdewṛed yar temmurt i zi temmeksid,
minzi cek d taɛejjajt uca yar teejjajt i ya dd-tdewṛed.”*

²⁰ Iṛaya Adam isem n temyart nnes Ḥawwa minzi nettat d yemmas n marra inni iddaren.

3:6 Rum. 5:12,14-21; 1 Tim. 2:14.

3:10 ‘aɛaryan’ - niḡ ‘azeɛbud’.

3:13 Asa. 12:13.

3:14 ‘řmaṛ n řexṛa’ - marra řewḡuc i iḡan di řexṛa, di demnet, di řyabet (niḡ di tagant), deg weḡyar u di řṣeḡra.

3:15 Mt. 4:1; Kul. 2:15.

3:16 1 Kur. 14:34; 1 Tim. 2:11,12; Tit. 2:5; 1 Buṭ. 3:6.

3:20 ‘Ḥawwa’ - isem wanita ixs ad yini ‘tenni iddaren’ niḡ tenni ittacen tudart’ (H2332).

²¹ Igga SIDI AREBBI i Adam d temyart nnes arruḍ s yiřem uca issyard iten. ²² Inna SIDI AREBBI “Xzar, Adam wa aqa idweř am ijjen zzayney, issen řxar d řřar. Řexxu, ejj it war isswazzaḍ afus nnes mařend ad iksi zi tcejart n tudart eawed, ad yecc u xenni ad iddar i řebda.” ²³ Uca issuffuy it SIDI AREBBI zi jjenet n Eadn řima ad ixdem x temmurt i zi tuřa immeksi. ²⁴ Yuzzeř x Adam u igga ixiruben ccarq i jjenet n Eadn d yijj n ssif itteřduduqen ittecđiđiřen ssa d ssa i ueessi x webrid řar tcejart n tudart.

Qayen d Habil

4¹ Issen Adam řawwa, tamyart nnes, uca nettat teysi s ddeyset uca turuw-dd **Qayin**, tenna “Jjiř-dd ijj n weryaz, d SIDI!” ² Xenni eawed turuw-dd umas **Habil**. Tuřa Habil d ameksa n řimart n wuři u Qayin iruř ixeddem di temmurt.

³ Uca awarni ussan immsar belli Qayin iqeddem ict n tewhibt zi řřiřet n temmurt i SIDI.

⁴ Iqeddem Habil eawed zeg imenza n wuři nnes d tadunt nsen. Ixzar SIDI řar Habil d tewhibt nnes. ⁵ Maca řar Qayin d tewhibt nnes war d as yarri ca taynit. Uca ixeyyeq Qayin ařas, inneqřeb as uřymbub. ⁶ Inna SIDI i Qayin “Mayemmi txeyyqed? Mayemmi i d ac inneqřeb uřymbub?” ⁷ Ma war teři tmesřact *ammu*, mařa teggid mliř ad din yiři usgaeed uca mařa war teggid mliř, wenni i d ac immeřren aqa-t řar tewwart, u cek, *ittxeřsa* cek ad xas řhekmed.”

⁸ Issiweř Qayin ak-d Habil umas. Uca immsar, umi řan deg yeyyar, belli Qayin ikkar x umas Habil uca inřa it.

⁹ Inna SIDI i Qayin “Mani iřa umac Habil?” Netta inna “War ssineř. Ma necc d ameřday x uma?” ¹⁰ Uca netta inna “Min teggid? Aqa tmijja n idammen n umac tesyuyyu-dd řari zi temmurt. ¹¹ Xenni řexxu, aqa cek tettwaneēred zi ssibbet n temmurt tenni yarzmen aqemmum nnes řima ad teqbeř idammen n umac zeg ifassen nnek. ¹² Xmi i řa txedmed x temmurt, war řdikkwiri ad ac tewc marra jjeřd nnes uca cek ad řiřd d amennejru d umetlue di temmurt.”

¹³ Xenni inna Qayin i SIDI “Řeiqab inu imřar ař war t zemmareř ad ksiř. ¹⁴ Aqa cek ass-a tuzřred xafi zeg uřymbub n temmurt-a uca zeg uřymbub nnek ad iřiř ttwaffareř, ad iřiř d amennejru d ametlue di temmurt uca ad yiři marra wenni d ayi i řa yafen ad ayi iney.”

¹⁵ Xenni inna as SIDI “S uya marra wenni i řa inřen Qayin, ad zzayes ittwantaqem seba n twařawin.” Uca igga SIDI ict n řeēřamet i Qayin belli war t ineqq marra wenni t řa yafen.

Tarwa n Qayen

¹⁶ Xenni iffeř-dd Qayin zeg uřymbub n SIDI uca iruř izeddeř di temmurt n Nud, ccarq i Eadn.

¹⁷ Issen Qayin tamyart nnes uca nettat teysi s ddeyset uca turuw-dd řanux. Tuřa Qayen ibna ict n tendint uca iřaya as i tendint amecnaw isem n mmis řanux. ¹⁸ Uca ittwaruw-dd Eirad i řanux

3:21 2 Kur. 5:1-5

3:24 ‘ixiruben’ - ict n lmarka n lmalakat iqeddssen.

4:1 ‘Qayin’ - isem wanita ixs ad yini ‘agřa’ niř ‘min itwakessben’ (H7014).

4:2 ‘Habil’ - isem wanita ixs ad yini ‘tayyut’ niř ‘amedlu’ niř ‘řefwar’ niř ‘min ieeddun’ niř ‘min ifennan’ (H1893). S uyenni idweř isem nnes d aceyyar řar min d as i řa imsaren umi i d as inřa umas. Ad tefna tudart nnes deřya am ict n tayyut teeddu. ‘ameksa’ - niř ‘aniři’.

4:4 Ebr. 11:4.

4:7 ‘wenni i d ac immeřren aqa-t řar tewwart, u cek, ittxeřsa cek ad xas řhekmed’ - xzar ufessar Umz. 3:16.

4:8 Mt. 23:35; 1 Yuř. 3:12; Yah. 11.

4:10 Ebr. 12:24.

4:12 Awřn. 28:17.

4:14 Ayub 15:20,21.

4:16 ‘Nud’ - isem wanita (H5113) ixs ad yini ‘atlaē’ nie ‘aweddar’ niř ‘tarewřa’ (Xzar Sbř. 56:9).

4:17 ‘řanux’ - isem wanita ixs ad yini ‘wenni ittečřaren’ niř ‘wenni ikemmřen’ (H2585). Tuřa řanux d ijj n bnadem s wuř ikemmřen řar Arebbi.

u Eirad ijja-dd Mixuya'il u Mixuya'il ijja-dd Matuca'il u Matuca'il ijja-dd Lamak. ¹⁹ Imeġec Lamak tnayen n timyarin. Icten qqaren as Eada, tennedni qqaren as Tsilla. ²⁰ Turuw-dd Eada Yabal. Netta idweř d babatsen i imezday n iqiđan u i imeksawen n řebhayem. ²¹ Isem n umas Yubal wenni tuya d babatsen i marra inni ittiraren řgambri d temja. ²² Uca Tsilla turuw-dd eawed Tubal-Qayin, amziř n marra inni ixeddmen s nnħas d wuzzař. Učmas n Tubal-Qayin tuya-tt d Naema.

²³ Inna Lamak i temyarin nnes, Eada d Tsilla, "Sřent i tmijja inu, a timyarin n Lamak! Sřent řar min i řa iniy. Aqa nyiř aryaz i uyezzim inu d uřenjir i uyeddin inu. ²⁴ Aqa ad ittwantaqem zi Qayin seba n twařawin, maca zi Lamak seba u-sebein n twařawin."

Axeřqed n Cit

²⁵ Issen Adam tamýart nnes eawed uca nettat turuw-dd ařenjir. Třaya as Cit, minzi tenna "AREBBI iwca ayi zzariet nneđni deg wemcan n Habil, minzi Qayin inya it." ²⁶ Uřa i Cit eawed ittwařeq-dd useymi uca iřaya isem nnes Anuc. Řexdeni ibda bnadem s uřayi x yisem n SIDI.

Tarwa n Adam

1 Imzr. 1:1-27

5 ¹ Wa d adlis n yenni dd-ittwarwen zi Adam. Ass min di igga AREBBI Adam, igga it deg warwas n AREBBI. ² Awtem d tewtemt ixřeq iten-dd. Ibark iten uca iřaya asen s yisem 'Adam', bnadem, deg wass i di ttwařeqen.

³ Awarni řami iddar Adam mya u-třatin n iseggwusa, ijja-dd ařenjir deg warwas nnes u di řřifet nnes uca iřaya as Cit. ⁴ Awarni řami dd-ijja Cit, iddar Adam ead temn-mya n iseggwusa uca ijja-dd iřenjiren d řřenjirin. ⁵ Ammu i iddar Adam tesea-mya u-třatin n iseggwusa uca immut.

⁶ Awarni řami iddar Cit mya u-xemsa n iseggwusa, ijja-dd Anuc. ⁷ Awarni řami dd-ijja Anuc, iddar Cit ead temn-mya u-seba n iseggwusa uca ijja-dd iřenjiren d řřenjirin. ⁸ Ammu i iddar Cit tesea-mya u-tenzac n iseggwusa uca immut.

⁹ Awarni řami iddar Anuc tesen n iseggwusa, ijja-dd Qinan. ¹⁰ Awarni řami dd-ijja Qinan, iddar Anuc ead temn-mya u-xemmesřac n iseggwusa uca ijja-dd iřenjiren d řřenjirin. ¹¹ Ammu i iddar Anuc tesea-mya u-xemsa n iseggwusa uca immut.

4:18 'Eirad' - isem wanita ittqennan ak-d 'Eirad' (řzar řxř. 21:1). Ad tay ad yiři řmeena nnes 'ezeř' niy 'arweř'. Inneđni qqaren aqa days řmeena 'amezduy n tendint' (H5897). 'Mixuya'il' - isem wanita ixs ad yini 'wenni ittawten zi Arebbi' (H4232). 'Matuca'il' - ad tay ad yiři řmeena n yisem wanita 'aryaz n Arebbi' niy 'min iena Arebbi?' Inneđni qqaren aqa-t d 'aryaz n tazařit' (H4967). 'Lamak' - ad tay ad yiři řmeena n yisem-a 'wenni ijeđen' (H3929).

4:19 'Eada' - isem wanita ixs ad yini 'tunger' niy 'azri' (H5711). Uřa d tamýart n řisu řayan as s yisem-a (řzar Amz. 36:2,4 u Amz. 26:34,35). 'Tsilla' - isem wanita ixs ad yini 'tiři' (H6741).

4:20 'Yabal' - isem wanita ixs ad yini 'iřzar' niy 'aman ittazzřen' (H2989). 'imeksawen' - niy 'iničan'.

4:21 'Jubal' - ad tay qqaren tt i 'iřzar' niy 'tammurt yuffen'. Inneđni qqaren tt i 'tmijja' niy 'addaz' (H3106).

4:22 'Tubal-Qayin' - ad tay isem-a wanita ixs ad yini 'amziř; maca řmeena war iři itwassnen di nican (H8423). 'Naema' - isem wanita ixs ad yini 'ieizzen' niy 'yardan' (H5279).

4:23 'imezduyen' - niy 'imejjan'.

4:24 Amz. 4:15.

4:25 'Cit' - isem wanita ixs ad yini 'wenni ikessin amcan n wenneđni' niy 'wenni ittawgen deg wemcan n wenneđni' (H8352). Man aya ixs ad yini aqa Arebbi iwca i řawwa ijj n mmis deg wemcan n Habil.

4:26 'Anuc' - isem wanita ixs ad yini 'bnadem' niy 'aryaz' (H583 en H582).

5:1 Amz. 1:26; 9:6; 1 Kur. 11:7.

5:2 Amz. 1:26; Mt. 19:4; Mk. 10:6.

5:3 'Cit' - isem wanita ixs ad yini 'deg wemcan n' (H8352). Idweř Cit d mmis n řawwa deg wemcan n Habil wenni i nyin.

5:4 1 Imzr. 1:1.

5:6 Amz. 4:26.

5:6 'Anuc' - isem wanita ixs ad yini 'bnadem' niy 'aryaz' (H583). Ařřas di řmeena n 'bnadem ifennan'

5:9 1 Imzr. 1:2.

5:9 'Qinan' - isem wanita ixs ad yini 'agra' niy 'lmulk' niy 'řeucc' niy 'tazeddiřt' (H7018).

¹² Awarri řami iddar **Qinan** sebein n isegg^wusa, ijja-dd Mahalalil. ¹³ Awarri řami dd-ijja Mahalalil, iddar Qinan *ead* temn-mya u-arebein n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinir. ¹⁴ Ammu i iddar Qinan tesa-mya u-eecra n isegg^wusa uca immut.

¹⁵ Awarri řami iddar **Mahalalil** xemsa u-settin n isegg^wusa, ijja-dd Yarad. ¹⁶ Awarri řami dd-ijja Yarad, iddar Mahalalil *ead* temn-mya u-třatin n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinir.

¹⁷ Ammu i iddar Mahalalil temn-mya u-xemsa u-tesein n isegg^wusa uca immut.

¹⁸ Awarri řami iddar **Yarad** mya u-tnayen u-settin n isegg^wusa, ijja-dd řanux. ¹⁹ Awarri řami dd-ijja řanux, iddar Yarad *ead* temn-mya n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinir. ²⁰ Ammu i iddar Yarad tesa-mya u-tnayen u-settin n isegg^wusa uca immut.

²¹ Awarri řami iddar **řanux** xemsa u-settin n isegg^wusa, ijja-dd Matucalah. ²² Awarri řami dd-ijja Matucalah, yuyur řanux ak-d AREBBI teřt-mya n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinir.

²³ Ammu i iddar řanux teřt-mya u-xemsa u-settin n isegg^wusa. ²⁴ Yuyur řanux ak-d AREBBI uca war ittwif *ead* minzi AREBBI iksi it.

²⁵ Awarri řami iddar **Matucalah** mya u-sebea u-tmanyin n isegg^wusa, ijja-dd Lamak. ²⁶ Awarri řami dd-ijja Lamak, iddar Matucalah *ead* sebea-mya u-tnayen u-tmanyin n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinir. ²⁷ Ammu i iddar Matucalah tesa-mya u-tesea u-settin n isegg^wusa uca immut.

²⁸ Awarri řami iddar **Lamak** mya u-tnayen u-tmanyin n isegg^wusa, ijja-dd ařenjir. ²⁹ Iřaya isem nnes Nuř uca iqar “Wa ad aney ifewwej x řxedmet nney d tamara n ifassen nney, minzi SIDI aqa ineeř temmurt!” ³⁰ Awarri řami dd-ijja Nuř, iddar Lamak *ead* xemsa-mya u-xemsa u-tesein n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinir. ³¹ Ammu i iddar Lamak sebea-mya u-sebea u-sebein n isegg^wusa uca immut.

³² Tuřa **Nuř** d mmis n xemsa-mya n isegg^wusa, uca Nuř ijja-dd Cam d řam d Yafat.

Tueffna n iwdan

6¹ Uca immsar, řami iwdan bdan ad ktaren x temmurt uca ttwarwent asen-dd iğitsen, ² aqa arrawen n AREBBI řrin belli yessis n bnađem dewřent cnant uca ksin timřarin i yixef nsen zi marra inni ixđaren nitni. ³ *Xenni* inna SIDI “War ittyimi Arruř inu ittmenřa řebda ak-d bnađem, aqa-t d aysum zi ssibet n uweddar nnes. Ad iřin wussan *n tudart* nnes mya u-eicrin n isegg^wusa.”

⁴ Deg wussan nni tuřa ‘nifilim’, ‘jřwaheř’, di temmurt uca awarni man aya eawed, umi dd-ud-fen arrawen n AREBBI řar yessis n iwdan uca nitenti urwent asen-dd. Nitni d ‘ijeĳbaren’ n

5:12 ‘Mahalalil’ - isem wanita ixs ad yini ‘asemyar zi Arebbi’ (H4111).

5:15 ‘Yarad’ - isem wanita ixs ad yinni ‘ijjen wenni i dd-iqarssen zi’ (H3382).

5:18 1 lmr. 1:3.

5:18 ‘řanux’ - řzar Amz. 4:17.

5:21 Yah. 14.

5:21 ‘Matucalah’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘aryaz s fritca’ niř ‘wenni dd-itwassekken’ niř ‘aryaz wenni řar iğa ict n ureqqas niř ict n tabrat’ (H4968).

5:22 Ebr. 11:5.

5:24 Ebr. 11:5.

5:25 ‘Lamak’ - ad tař ixs ad yini isem-a ‘wenni ijeĳden’ niř ‘amwađec’ (H3929).

5:29 ‘Nuř’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘afewwej’ (H5146).

6:1 ‘iwdan’ - s Teibraniř ‘bnađem’ (amyiwen), uřa di aya wiss 2.

6:2 ‘arrawen n Arebbi’ - man aya ixs ad yini ‘lmalakat’. řzar Ayyub 1:6; 2:1, 38:7. Maca lmalakat war zemmaren ad adfen x yessis n bnađem, maca ad tař s tseřhart nsen u umi bdan ad zedřen deg iryazen d temřarin (*am jinun*) ggin zřaysen arrawen nni iğgin axmi ‘jřwaheř’. Jřwaheř nni ssfesden jjiř n bnađem uřa d zřariet n temřart i zi iwaed SIDI AREBBI Amsenjem nnes, lmasiř (*řzar Amz. 3:15*). S uyenni tuřa ittxeřsa i SIDI AREBBI hima ad iřkem x dđunnit marra ařami iğga řřufan ad dd-yas x temmurt. Mřir Nuř i iqqimen iddar ak-d twacunt nnes. SIDI AREBBI iřeĳbes uřa d lmalakat nni iğgin aya (*řzar 1 Buř. 3:19,20, 2 Buř. 2:4 u Yah. 6,7*).

6:3 ‘nnes’ - s Teibraniř ‘nsen’.

zman nsen, d iryazen s yisem. ⁵ Izra SIDI belli tuæffna n bnadem d aṭṭas x temmurt uca marra řemwayař n uxarreř n wuř nnes d æeffan kuř ass. ⁶ Uca indem SIDI umi igga bnadem di temmurt uca iqges as wuř nnes. ⁷ Inna SIDI “Ad mḥiy x uyembub n temmurt bnadem i dd-xeřqey, bnadem ak-d řebhayem d *imuddaren* inni ittbuēen uřa d ijdāq n ujenna, minzi nedmey umi ten ggij.” ⁸ Maca Nuḥ yufa řxađar di tiṭṭawin n SIDI.

Nuḥ d ṭṭufan

⁹ Ina d inni dd-ittwarwen zi Nuḥ. Tuḡa Nuḥ d aryaż isegged ikmeř jar marra řejyuř inni iddaren akides. Yuyur Nuḥ ak-d Arebbi. ¹⁰ Uca iija-dd Nuḥ řřata n iḥenjiren: Cam d Ḥam d Yafat. ¹¹ Tuḡa tammurt d ict n řxarbet di tiṭṭawin n AREBBI uca tuḡa temmurt teccur s leunf. ¹² Ixzar AREBBI yar temmurt, u xzar, aqa-tt d řxarbet am marra aysum tuḡa yareyyeb abrid nnes x temmurt. ¹³ Inna AREBBI i Nuḥ “Aneggar n marra aysum aqa-t zzat i uyembub inu, minzi tammurt teccur s leunf zzaysen. Xzar, necc ad ten teḥḥiy ak-d temmurt. ¹⁴ Egg i yixef nnek ijj n uḡarrabu zeg ukeccuđ n umerzi uca egg ixxamen deg uḡarrabu. Yeğef aḡarrabu zi daxeř u zi barra s tizeft. ¹⁵ Ammu ittxeřša ad t tegged: tuzzeggart n uḡarrabu *ad tiři* teřt-mya n iḡağen uca tiru n uḡarrabu *ad tiři* xemsin n iḡağen uca řueřa nnes *ad tiři* řřatin n iḡağen. ¹⁶ Ittxeřša ad tegged ict n tburjet i tfawt sennej i uḡarrabu uca ad tt tkemmřed anect ijj n uḡiř zi sennej. Ad tegged tawwart n uḡarrabu deg uyeżdis nnes. Ad tegged tizedday n wadday d tinni n wiss tḡayen *di řwest* d tinni n wiss řřata *sennej*. ¹⁷ Aqa necc ad ssekkey sseḥřet n waman x temmurt ḥima ad teḥḥiy sadu ujenna marra aysum i di iğa arruḥ n tudart. Marra min iğan di temmurt ad issufey buḥbeř nnes. ¹⁸ Maca ad ssbeddey řeahd inu akidek uca cek ad tadfed deg uḡarrabu, cek d tarwa nnek d temyart nnek d temyarin n tarwa nnek akidek. ¹⁹ Uca zi marra min iddaren, zi kuř aysum, ad tessidfed yar uḡarrabu tyuya n marra ḥima ad ddaren akidek: ittxeřša ad yiři d awtem d tewtemt. ²⁰ Ad ḡarek-dd tas tyuya zi marra ḥima ad teḥḥid tudart nsen: zeg ijdāq amecnaw markat nsen, zi řebhayem amecnaw markat nsent u zi marra *imuddaren* inni ittbuēen x temmurt amecnaw markat nsen. ²¹ Uca cek, ksi i yixef nnek zi marra macca i ittawcan uca smun it ḡarek, ḥima ad ac yiři d macca uřa i nitni.” ²² Uca igga Nuḥ am mammec marra i d as iweřša AREBBI, ammu i t igga.

7¹ Inna SIDI i Nuḥ “Adef-dd cek d marra řağ n taddart nnek deg uḡarrabu, minzi zriḡ cek d amsegged zzat i uyembub inu jar jjiř-a. ² Zi marra řebhayem n řeḥřař ad ḡarek teksid sebea d sebea, awtem d tewtemt nnes, uca zi řebhayem n řeḥřam tyuya, awtem d tewtemt nnes. ³ Uřa zeg ijdāq n ujenna ittxeřša ad teksid sebea d sebea, awtem d tewtemt, ḥima ad teḥḥid zzariēet nsen i tudart di marra tammurt, ⁴ minzi xmi i ḡa eđun ead sebea n wussan necc ad jjeḡ anzar ad iwwet x temmurt arebein n wussan d arebein n ḡyaři uca ad teḥḥiy zeg wudem n temmurt

6:4 ‘nifilim’ - s Teibranit ina d ‘inni iwđan’. Nessen aqa-ten d iwđan imyaren aṭṭas mayar nufa awař-a uřa deg wedlis Di řexřa 13:33 u s uyenni nessen aqa isem wanita iceyyar yar ‘jjwaheř’.

6:5 Amz. 8:21; Ayub 15:16; Awřn. 6:14; Irm. 17:9; Mt. 15:19; Rum. 3:10,11,12; 8:6.

6:9 Amz. 5:22.

6:10 ‘Sam’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘isem’ (H8035). ‘Cham’ - ixs ad yini ‘igwa niḡ ‘iḥma’ (H2526). ‘Jafet’ - isem wanita ixs ad yini ‘wenni ittważeğee aṭṭas’ niḡ ‘innurezmen’ (H3315).

6:12 ‘marra aysum’ - man aya ixs ad yini ‘kuř bnadem’.

6:14 ‘tizeft’ - awař ‘tizeft’ di teibranit dayes řmeani. Izemmar ad yini ‘afeddi’ niḡ ‘ttaman n ufeddi’. Xzar Uffuḡ 21:30 u řxř. 35:32. S uyenni mařa ittwařdi ijj bnadem aqa man aya ixs ad yini belli uřa d ddnub nnes ad iřin ttwaḡemsen.

6:15 ‘iḡağen’ - ijj n uḡiř eřayen 50 cm niḡ azyen n mitru.

6:18 1 Buř. 3:20; 2 Buř. 2:5.

6:22 Amz. 7:5; Ebr. 11:7.

7:1 Amz. 6:9; 2 Buř. 2:5.

7:2 Lawi 11.

marra min iġan, d min ggiy necc.”⁵ Uca igga Nuḥ am mammec marra i d as iweṣṣa SIDI.

⁶ Tuḡa Nuḥ d mmis n setta-mya n isegġ^wusa řami dd-tusa sseḥřet n waman x temmurt. ⁷ Uca yudef Nuḥ řar uřarrabu di ssibbet n waman n sseḥřet, *netta d* tarwa nnes d temyart nnes d temyarin n tarwa nnes akides. ⁸ Zi řebhayem n řehřař u zi řebhayem n řehram u zeg iřđad u zi marra min ittbuēen x *wudem n* temmurt. ⁹ tudef tyuḡa s tyuḡa řar Nuḥ deg uřarrabu, awtem d tewtemt am mammec t iweṣṣa AREBBI i Nuḥ. ¹⁰ Uca awarni sebea n wussan immsar belli aman n sseḥřet usin-dd x temmurt. ¹¹ Deg usegġ^was wiss setta-mya zi tudart n Nuḥ, deg usegġ^was nni, deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss sbeētač n yuyur *nni*, deg wass-a nnit, tuḡa sefyeen-dd marra řeunřarat n waman yuġyen uca ttwarezment tburjatin n ujenna. ¹² Tuḡa anřar iqqim iccat s jjeħd x temmurt arebein n wussan d arebein n ġyaři. ¹³ Deg wass-a nnit yudef Nuḥ řar uřarrabu d Cam d řam d Yafat, ayt n Nuḥ, uřa d tamyart n Nuḥ d třata n temyarin n tarwa nnes *udfen* akidsen, ¹⁴ nitni d marra markat n řmař n řexřa d marra markat n řebhayem d marra markat n *imuddaren* inni ittbuēen x temmurt d marra markat n iřđad, marra ařđiđ d marra *min řar iġa* afriwen. ¹⁵ Zi marra aysum i di iġa arruḥ n tudart, tudef tyuḡa s tyuḡa řar Nuḥ řar uřarrabu. ¹⁶ U zi marra aysum i dd-yusin, yudef iij n wewtem d ict n tewtemt am mammec t yumur AREBBI uca iqqen SIDI *tawwart* awarni as. ¹⁷ Uca tuḡa sseḥřet x temmurt arebein n wussan uca mmarenyen-dd waman uca ssgaeēden ařarrabu ařami ittwassgaeēed sennej i *wudem n* temmurt. ¹⁸ Uca feyđen-dd waman *tammurt* uca mmarenyen-dd ařtas s wařtas sennej i temmurt uca yuyur uřarrabu x *wudem n* waman. ¹⁹ Mečřař tuḡa temyār sseḥřet n waman, ařami marra idurar yueřan i din iġan sadu marra ajenna, dewřen dřin. ²⁰ řekmen waman xemmestāč iyaġen sennej i *tqicca nsen* uca dewřen idurar dřin *zřaysen*. ²¹ Marra aysum i ittenḥezzan x temmurt iđřeq i buḥbeř nnes, *zeg iřđad d řebhayem*, zi řmař n řexřa, zi marra *imuddaren* inni ittbuēen x *wudem n* temmurt u zi marra iwdan. ²² Marra inni i di iġa řeewin n arruḥ n tudart řarsen di tinzarin nsen zi marra min din *iġan* x řbarr, aqa marra temmut. ²³ Uca marra min din iġan x *wudem n* temmurt ittwaḡa, zi bnadem ař řmař d *imuddaren* inni ittbuēen d iřđad n ujenna. Ina ttwareḡhan zi temmurt. Nuḥ weḡħdes i iqqimen d marra min kides iġan deg uřarrabu. ²⁴ Uca řekmen waman x temmurt mya u-xemsin n wussan.

8¹ Uca iēqeř AREBBI x Nuḥ d marra řmař n řexřa d marra řebhayem i tuḡa akides deg uřarrabu. Igga AREBBI ad yekk iij n usemmiđ x temmurt uca arsan waman. ² Twabellēen řeunřarat n waman yuġyen d tburjatin n ujenna uca ittwassbedd wenřar zeg ujenna. ³ Uca am dd-ttasen ttraḡen, nnjarwen waman zi temmurt. Uca awarni xemsa-mya n wussan neqřen waman. ⁴ Deg uyur wiss sebea, deg wass wiss sbeētač n yuyur *nni*, yarsa uřarrabu x idurar n Ararat. ⁵ Aman qqimen ttnejriwen u ttenqışen ař uyur wiss ēecra. Deg uyur wiss ēecra, deg wass amezwaru n yuyur, řharent-idd tqiccatin n idurar.

⁶ Awarni řami ēdun arebein n wussan, yarzem Nuḥ taburjet n uřarrabu tenni i tuḡa *days* igga ⁷ uca issekk abayeř. Wanita iffeř, iqqim ittraḡ ittas-dd ařami bđan waman ad azyen x temmurt.

⁸ Xenni issekk zi senni tadbirt, řima ad iřar, ma aman neqřen x *wudem n* temmurt. ⁹ *Maca* war tufi tadbirt mani i řa tessars tařeqqa n uđar nnes uca teeqeb-dd řares řar uřarrabu, minzi aman tuḡa-ten *ēad* x *wudem n* marra tammurt. Isswiżzeđ afus nnes, iřtef itt uca issidef itt-idd řares deg uřarrabu. ¹⁰ Iraja ēad sebea n wussan nneđni, *xenni* issekk tadbirt ēawed zeg uřarrabu. ¹¹ Uca tadbirt teeqeb-dd řares řar tmeddit, u xřar, aqa ařray n zřitun deg uqemmum

7:5 Amz. 6:22.

7:7 Mt. 24:38; Lk. 17:27; 1 Buř. 3:20.

7:21 Lk. 17:27.

7:23 2 Buř. 2:5.

nnes. *Xenni* ifhem Nuḥ belli aman neqšen zi temmurt. ¹² Iraja ead sebaa n wussan, *xenni* issekk tadbirt *ɛawed* uca nettat war ɣares-dd teeqib ead. ¹³ Deg usegg^was wiss waḥit u-setta-mya, deg uyur amezwaru, deg wass amezwaru n uyur nni, immsar belli aman uzɣen x temmurt. Iksi Nuḥ aseqqaf n uɣarrabu, ixzar ɣar barra, aqa udem n temmurt yuɣeɣ. ¹⁴ Deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss sebaa u-eicrin n yuyur *nni*, aqa tammurt tuɣa tuɣeɣ.

¹⁵ Xenni issiweř AREBBI ɣar Nuḥ, inna ¹⁶ “Ffeɣ zeg uɣarrabu, cek d temɣart nnek d tarwa nnek d temɣarin n tarwa nnek akidek. ¹⁷ Marra min iddaren i iɣan akidek zi marra aysum, zeg iɣdaɣ, zi řmař u zi marra *imuddaren* inni ittbueen x temmurt, ejj iten ad ffyen akidek, ejj iten ad mmřarcen x temmurt, ad arren řyiġet uca ad mmarenynen x temmurt.” ¹⁸ Iffey Nuḥ d tarwa nnes d temɣart nnes d temɣarin n tarwa nnes akides. ¹⁹ Marra řmař *n řexřa*, marra min ittbueen d marra iɣdaɣ d marra min ittenhezzen x temmurt ffyen zeg uɣarrabu amecnaw twacunin nsen. ²⁰ Ibna Nuḥ ijj n uealřar i SIDI uca iksi zi marra řmař n řehřar u zi marra iɣdaɣ n řehřar uca iqed-dem tiyarša n wecmaɣ x uealřar. ²¹ Uca icemm SIDI řefwařet ittfulhen uca inna SIDI deg wuř nnes “War tteiqqibey ead ad neeřey tammurt x ssibbet n bnadem, minzi min dd-itteffyen zeg wuř n bnadem d aeëffan waha zi temzi nnes. War tteiqqibey ead ad wteɣ marra min iddaren am mammec ggiɣ. ²² Marra ussan i ɣa teqqim temmurt teġa, ad tiři tyarza d tmeyra, teřmeɣ d řehmu, anebdu d řmecta uca ass d ġiřet war ttbeddin *emmarř*.”

Řeahd n Arebbi ak-d Nuḥ

⁹ ¹ Xenni ibarek AREBBI Nuḥ d tarwa nnes uca inna asen “Jjem-dd řyiġet, marenym u tcurrem tammurt! ² Tigġ^wudi d řeurret zi kenniw ad iřint x marra řmař *n řexřa*, x marra iɣdaɣ n ujenna u x marra min ittbueen x temmurt u x marra iseřman di řebřar: aqa ttmeuwcen deg ufus nwem. ³ Marra min ittbueen, min iddaren, ad awem tiři d macca. Necc ad awem t wceɣ marra, amecnaw uřa d afsu aziza, ⁴ maca aysum ak-d buřbeř nnes i iġan d idammen nnes, war t ttettem. ⁵ D tidett ad ttareɣ idammen nwem n řeemur nwem, ad ten ttareɣ zeg ifassen n marra imuddaren, uřa zeg ifassen n bnadem u zeg ifassen n umas n kuř iijen ad ttareɣ řeemar n bnadem. ⁶ Wenni i ɣa issizřen idammen n bnadem, idammen nnes ad ttwassizřen zi bnadem, minzi AREBBI igga bnadem d řřifet nnes. ⁷ U kenniw jjem-dd řyiġet, marenym uca mřarrecem x temmurt uca marenym dayes.”

⁸ Uca issiweř AREBBI ak-d Nuḥ d tarwa nnes inni ɣares, inna ⁹ “Aqa d necc, xzar, necc ad ggeɣ řeahd inu akidwem u ak-d zzariet nwem awarni awem ¹⁰ u ak-d marra buřbeř iddaren wenni iġan akidwem, ak-d iɣdaɣ, ak-d řmař uca ak-d marra řmař *n řexřa* x temmurt inni akidwem, waha zi marra min dd-iffyen zeg uɣarrabu ař marra min iddaren x temmurt. ¹¹ Ad ggeɣ řeahd inu akidwem, belli marra aysum war ggur ad ittwaqess ead s waman n sseřřet u war ggur ad din tiři ead sseřřet i ɣa iteřřan tammurt.” ¹² Xenni inna AREBBI “D ta ad tiři d řeēřamet n řeahd tenni i ɣa ggeɣ jarayi d kenniw d marra řeemar iddaren akidwem, i *marra řejjuř i řebda*. ¹³ Ad ggeɣ

8:17 Amz. 1:22,28; 9:1.

8:20 Lawi 11.

8:20 ‘aealřar’- niy ‘řmedbeř’.

8:21 Amz. 6:5; Awřn. 22:15; Mt. 15:19. Mk. 7:21-23

8:22 Irm. 33:20,25.

8:22 ‘tayarza’ - niy ‘amud’. ‘tameyra’ - niy ‘tafersit’.

9:1 Amz. 1:28; 8:17.

9:3 Amz. 1:29.

9:4 Lawi 3:17; 7:26; 17:14; 19:26; Aewd. 12:23.

9:5 Uffuy 21:12,28.

9:6 Amz. 1:27; Igj. 4:13; Mt. 26:52; Asa. 13:10.

9:7 Amz. 1:28; 8:17.

9:9 Ica. 54:9.

řqews inu deg iseynuten wenni i ya yiřin d řeřamet n řeahd jarayi d temmurt. ¹⁴ Xmi i ya bđiy iseynuten x temmurt, xenni ggur ad immsar belli řqews-a ad dd-idhar deg iseynuten. ¹⁵ Xenni ggur ad fekkarey x řeahd inu jarayi d kenniw d marra řeemar iddaren n marra aysum. War dikk^{wi}řen waman d sseřřet eawed mařend ad ssarraqen marra aysum. ¹⁶ Ad dd-idhar řqews-a deg iseynuten, ad t zarey ad fekkarey x řeahd i řebda jar AREBBI d marra řeemar iddaren jar marra aysum i iřan x temmurt.” ¹⁷ Xenni inna AREBBI i Nuř “D ta d řeřamet n řeahd inu wenni i řa ggey jarayi d marra aysum i iřan x temmurt.”

Tarwa n Nuř

¹⁸ Uca tarwa n Nuř inni dd-iffyen zeg uęarrabu *tuya-ten* d Cam d Ĥam d Yafat. D Ĥam tuya d tababat n Kenęan. ¹⁹ D yina d řřata n tarwa n Nuř. Zi řřata-ya ttwabezzeen *imezday* n marra tammurt. ²⁰ Uca Nuř ibda *ixeddem* am ufeęař, izzu ijj n weřwic n tzayart. ²¹ Umi iswa zi binu, iscar uca iearra ixef nnes di řwest n uqıđun nnes. ²² Izra Ĥam, tababat n Kenęan, tuęearyent n babas uca inna t i tnayen n aytmas di barra. ²³ Ksin Cam d Yafat ijj n werruđ, ssarsen t x tųardın nsen uca uyuren řar đeffar, dřin tuęearyent n babatsen. Arrin aęembub nsen řar đeffar, war zrin ca tuęearyent n babatsen. ²⁴ Ifaq-dd Nuř zi ssekra nnes uca idweř yargeb x min d as igga mmis amařuz. ²⁵ Inna “Tettwaneęfed, a cek Kenęan! Ad tiřid d ismey n isemyan i aytmac!” ²⁶ Uca inna “Ad yiři SIDI, AREBBI n Cam, ittwarek. Kenęan ad asen yiři d ismey. ²⁷ Zeema ad iwessee AREBBI tazeddiyt i Yafat, iři ad izdey deg iqıđan n Cam u Kenęan ad asen yiři d ismey.” ²⁸ Awarni i sseřřet iddar Nuř ead teřt-mya u-xemsin n isegg^{wu}sa. ²⁹ Ammu i iddar Nuř tesea-mya u-xemsin n isegg^{wu}sa, xenni immut.

Tarwa n Cam, Xam d Yafit

1 Imzr. 1:1-27

10 ¹ Ina d inni dd-ittwarwen zeg ayt n Nuř: Cam, Ĥam d Yafat. Uca ttwarwen asen-dd iřenjiren awarni i sseřřet.

² Iřenjiren n Yafat *tuya-ten* d Jumar, Majuj, Maday, Yawan, Tubal, Macik d Tiras. ³ Iřenjiren n Jumar, *tuya-ten* d Ackanaz, Rifat d Tujarma. ⁴ Iřenjiren n Yawan *tuya-ten* d Ilica, Tarcic d Ikit-tiyyen d Idudaniyyen. ⁵ Zzaysen i zi mmbezzaęen tegzarin n řegnus di temmura nsen, kuř iijen elahřsab iřes nnes uca *marra* elahřsab tiwacunin nsen u di řegnus nsen.

⁶ Iřenjiren n Ĥam *tuya-ten* d Kuc, Miřrayim, Fuř d Kenęan. ⁷ Iřenjiren n Kuc *tuya-ten* d Siba, Ĥawila, Sabta, Raęama d Sabtaka. Iřenjiren n Raęama *tuya-ten* d Caba d Dadan. ⁸ Kuc iija-dd Nimrud. Wanita ibda ad yiři d ijj n ujeřbar x temmurt. ⁹ Wa tuya d anegmar d ameqqran zzat i uęembub n SIDI. Xenni qqaren ‘Anegmar ajeřbar amecnaw Nimrud zzat i uęembub n SIDI.’ ¹⁰ Azeęif n tgeldit nnes tuya d *tineddam* n Babil d Irix d Akkad d Kalni di temmurt n Cinear. ¹¹ Zi temmurt nni i dd-iffey řar Accur uca ibna Ninwa, Riřubut-Eir d Kalah ¹² d Risin jar Ninwa d Kalah, aqa-tt d tandint tameqqrant. ¹³ Miřrayim iija-dd Iludiyyen, Ieanamiyyen, Ilahabiyyen, Inaftuřiyyen, ¹⁴ Ifatrusiyyen, Ikařluřiyyen, inni zi dd-iqqarřen Ifiliřřiniyyen, uřa d Ikafturiyyen. ¹⁵ Kenęan iija-dd Sidun, amenzu nnes, d Ĥit ¹⁶ d Uyabusı d Umuri d Ujirjaci ¹⁷ d Uřiwiwy d Uęarqiy d Usiniy ¹⁸ d Urwadi d Uřamari d Uřamati. Řexdenni ttwabezzeent marra tiwacunin n Kenęan. ¹⁹ Tuya aymir n Ikenęaniyyen zi řidun řar Xirar

9:18 Amz. 6:10.

9:18 ‘Kenęan’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tammurt iwařan’ (H3667).

10:1 1 Imzr. 1:4

10:2 1 Imzr. 1:5.

10:2 ‘Jumar’ - ‘wenni břa řeib’ niy ‘wenni ikemřen’ (H1586).

10:4 ‘Ikittiyyen d Idudaniyyen’ - ixs ad yini ‘tiqebbař n Kit d Dudan’.

10:6 1 Imzr. 1:8.

10:8 1 Imzr. 1:10.

ařmi d Yazza u zi senni ęar Sadum d Ǝamura d Adma d řabuyim ař Lacae. ²⁰ Ina d arrawen n ęam elahřab tiwacunin nsen u elahřab iřsawen nsen, di timmura nsen u di řegnus nsen.

²¹ I **Cam**, wenni d ijed n marra ayt n Ǝibir, umas n Yafat, ameqqran, ttwarwen as-dd eawed ięenjiren. ²² Ięenjiren n Cam *tuya-ten* d Ilam, Accur, Arfakcad, Lud d Aram. ²³ Ięenjiren n Aram *tuya-ten* d Ǝuř d ęul d Jatir d Mac. ²⁴ Arfakcad iija-dd Calah u Calah iija-dd Ǝibir. ²⁵ Twarwen-dd i Ǝabir tnayen n ięenjiren. Ięen qqaren as Falaj, minzi deg wussan nnes tfeęeq temmurt, uca qqaren as i umas Yuqęan. ²⁶ D Yuqęan iija-dd Almudad, Calaf, Haęarmawt, Yarah, ²⁷ Haduram, Uzal, Diqla, ²⁸ Ǝubal, Abimayil, Caba, ²⁹ Ufir, Hawila d Yubab. Marra ina *tuya-ten* d ięenjiren n Yuqęan. ³⁰ Tammurt mani tuya zeddyen *tuya-tt* zi Mica ęares ař Safar, adrar n ccarq. ³¹ Ina d arrawen n Cam elahřab tiwacunin nsen u elahřab iřsawen nsen, di temmura nsen u elahřab řegnus nsen.

³² Tina d tiwacunin n warrawen n Nuę, elahřab mammec dd-xeřqen, di řegnus nsen. Zzaysen i zi ttwabezzeen řegnus di temmurt awarni i sseęřet.

řřumeet n Babil

11 ¹ Tuya marra tammurt s yiřes d ięjen u s řęard d ięjen. ² U immsar řami fesyen iqięan nsen uca *ffyen-dd* zi ccarq, aqa ufin ijj n řewęa di temmurt n Cinear uca *qqimen* zeddyen dinni. ³ Uca qqaren, kuř ijj i wennedęni “Araęem-dd, ad negg ięza zi třaxt, ad ten nesseęma!” Ammu d asen tedweř třaxt d aęzu u acarmuę *idweř* d abeęae. ⁴ Xenni qqaren “Zid, ad nebna ict n tendint d ict n řřumeet, taqiccat nnes *ad dd-tawę* ęar uęenna u jjem ad aneę negg ijj n yisem, ęima war nettemseędi ca x wudem n marra tammurt.” ⁵ Xenni ihwa-dd SIDI ęima ad ięar tandint d řřumeet tenni ibnan tarwa n bnadem. ⁶ Iqqar SIDI “Xęar, aqa-ten d řęens d ięjen u marra ina ęarsen yijj n yiřes. Wa d beddu n min i ęa ggen. Řexxu war din min i ęa ibedden deg webrid nsen min nwan ad t ggen. ⁷ Araęem-dd, ad nehwa uca ad nxarweę iřes nsen, ęima kuř ięjen war ifehhem *ead* iřes n yenni t yudsen.” ⁸ Ammu i ten ibezzeę SIDI zi senni x wudem n marra tammurt uca sbedden řebni n tendint. ⁹ Ammu i d as řayan s yisem n ‘Babil’, minzi din ixarweę SIDI iřes n marra tammurt u zi senni ten ibezzeę SIDI x wudem n marra tammurt.

Tarwa n Cam

1 Imzr. 1:1-27

¹⁰ Ina d inni dd-ittwarwen zi **Cam**. Umi tuya ęar Sam mya n issegg^wusa, *xenni* iija-dd Arfakcad, tnayen n issegg^wusa awarni i sseęřet. ¹¹ Awarni řami dd-iija Arfakcad, iddar Cam *ead* xemsa-myia n issegg^wusa uca iija-dd ięenjiren d tęenjirin.

10:19 ‘ssenni ęar’ - s Teibranit ‘ař dd-tased’. ‘Xirar’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘amcan i inewjiwen’ (H1642). ‘Yazza’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘asjehdi’ (H5804). ‘Adma’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tammurt tazegg^wayt’ (H126). ‘řabuyim’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘ęayden n weęyar’ nię ‘azri n weęri’ nię ‘ieebbuzen’ nię ‘tandint n řeeskar’ (H6636).

10:22 Amz. 11:10; 1 Imzr. 1:17.

10:24 1 Imzr. 1:18.

10:25 **Falaj** - isem wanita ixs ad yini ‘abeętu’ nię ‘afeęeq’ (H6389). ‘tettwabęa temmurt’ - awař-a izemmar ad iceęyar ęar (1) ubeętu n iwdan umi SIDI ibeęta iřes nsen uca dewřen niitni ad ssiwřen ęam kuř iřsawen jarasen nię (2) ęar ubeętu n umaęal (=ddunit) deg iziynan, ixs ad yini Amrika, Ifriqiyya, Asiya, Ustraliya d Urupa, maęar deg umezwaru tuya tammurt d ijj n wemcan (Xęar Amz. 1:9,10). ‘Yuqęan’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘ameęyan’ (H3355).

11:2 Amz. 10:10.

11:4 Aewd. 1:28

11:8 Aewd. 32:8; Řex. 17:26.

11:9 ‘Babil’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘axarweę’ nię ‘Arebbi issxarwaę’ (H894).

11:10 Amz. 10:22-31; 1 Imzr. 1:17.

11:10 ‘afessar’ - deg Umezwaru 5:32 neqqar aqa Sam itwaxeřqed-dd awarni řami tuya Nuę ęars 500 n issegg^wusa. Deg usegg^was wiss setta mya n tudart n Nuę tabda sseęřet (Amz. 7:11). Tuya tusa-dd sseęřet ijj n usegg^was x temmurt. Ak-d ineęmisen i nufa deg wawařen n aya-ęa nessen aqa Nuę tuya ęars 503 n issegg^wusa řami dd-ittwaxeřq Sam. ‘Sam’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘isem’ (H8035).

11:11 ‘afessar’ - aqa Sam idweř ęars 600 n issegg^wusa. S uyenni tuya ead iddar řami tuya Ibrahim ęars 50 n issegg^wusa.

¹² Awarni řami iddar Arfaxcad xemsa u-třatin n isegg^wusa, ijja-dd **Salah**. ¹³ Awarni řami dd-ijja Arfaxcad Calah, iddar *ead* arebea-mya u-třata n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinirin.

¹⁴ Awarni řami iddar Calah třatin n isegg^wusa, ijja-dd **Ėabir**. ¹⁵ Awarni řami dd-ijja Calah Ėabir, iddar *ead* arebea-mya u-třata n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinirin.

¹⁶ Awarni řami iddar Ėabir arebea u-třatin n isegg^wusa, ijja-dd **Falaj**. ¹⁷ Awarni řami dd-ijja Falaj, iddar Ėabir *ead* arebea-mya u-třatin n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinirin.

¹⁸ Awarni řami iddar Falaj třatin n isegg^wusa, ijja-dd **Ræuw**. ¹⁹ Awarni řami dd-ijja Ræuw, iddar Falaj *ead* mitayn u-tesea n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinirin.

²⁰ Awarni řami iddar Ræuw tnayen u-třatin n isegg^wusa, ijja-dd **Saruj**. ²¹ Awarni řami dd-ijja Saruj, iddar Ræuw *ead* mitayn u-sebea n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinirin.

²² Awarni řami iddar Saruj třatin n isegg^wusa, ijja-dd **Nařur**. ²³ Awarni řami dd-ijja Saruj Nařur, iddar *ead* mitayn n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinirin.

²⁴ Awarni řami iddar Nařur tesea u-ėicrin n isegg^wusa, ijja-dd **Tarah**. ²⁵ Awarni řami dd-ijja Nařur Tarah, iddar *ead* mya u-teseařac n isegg^wusa uca ijja-dd iřenjiren d řenjinirin.

²⁶ Awarni řami iddar Tarah sebein n isegg^wusa, ijja-dd **Abram**, Nařur d Haran.

²⁷ **Ina d inni dd-ittwarwen zi Tarah**. Tarah ijja-dd Abram, Nařur d Haran u Haran ijja-dd Luř.

²⁸ Immut Haran zzat i babas Tarah di temmurt mani dd-ixřeq netta, di Ur n Ikaldaniyyen. ²⁹ Uca ksin Abram d Nařur i yixef nsen timřarin. Isem n temřart n Abram tuřa-t d Saray uca isem n temřart n Nařur d Milka, yeřis n Haran, babas n Milka d Yiska. ³⁰ Saray tuřa-tt war dd-tettiruw, tuřa war řares bu uřenjir. ³¹ Uca iksi Tarah Abram, mmis, d Luř mmis n Haran, mmis n mmis, d Saray, tasřit nnes, tamřart n mmis Ibrahim, uca nitni ffyen jmięi zi Ur n Ikaldaniyyen, řima ad řařen řar temmurt n Kenęan. Iwđen řar Haran uca zedřen dinni. ³² Umi tuřa řar Tarah mitayn u-xemsa n isegg^wusa, xenni immut Tarah di Haran.

Tařayit n Arebbi x Abram

12 ¹ Uca inna SIDI i Abram “Ffeř zi temmurt nnek, zi rař nnek u zi taddart n babac, ruř řar temmurt i d ac i řa ssecneř. ² Ad zzayek ggeř ijj n řgens imřar, ad ac barkeř u ad ssemřareř isem nnek uca iři d cek *ėawed* d ict n lbaraka. ³ Ad barkeř wenni cek i řa ibarken d wenni cek i řa ineeřen, ad t neeřey. Dayek ad ttwabarkent marra twacunin x temmurt.”

⁴ Uca iruř Abram am mammec d as inna SIDI, uca Luř iruř akides. Tuřa Abram řares xemsa u-sebein n isegg^wusa umi dd-iffey zi Haran. ⁵ Uca indeh Abram Saray tamřart nnes, d Luř mmis

11:12 ‘**Salah**’ - isem wanita ixs ad yini ‘řesnah’ niř ‘arraw’ (H7974).

11:14 ‘**Ėabir**’ - isem wanita ixs ad yini ‘tammurt n ujemmad’ (H5677).

11:16 ‘**Falaj**’ - isem wanita ixs ad yini ‘abeřtu’ niř ‘afeřeq’ (H6389).

11:18 1 Imzr. 1:25.

11:18 ‘**Ræuw**’ - isem wanita ixs ad yini ‘ameddukeř’ (H7466).

11:20 ‘**Saruj**’ - isem wanita ixs ad yini ‘tasetřa’ niř ‘řfare’ (H8286).

11:22 ‘**Nařur**’ - isem wanita ixs ad yini ‘aneffeř yuřřen’ (H5152).

11:24 ‘**Tarah**’ - isem wanita ixs ad yini ‘amcan n ureyyeh’ (H8846).

11:26 ‘**Abram**’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tababat ięuřen’ niř ‘babas n Aram’ (H87).

11:27 Yacuwa 24:2; 1 Imzr. 1:26.

11:29 Amz. 22:20.

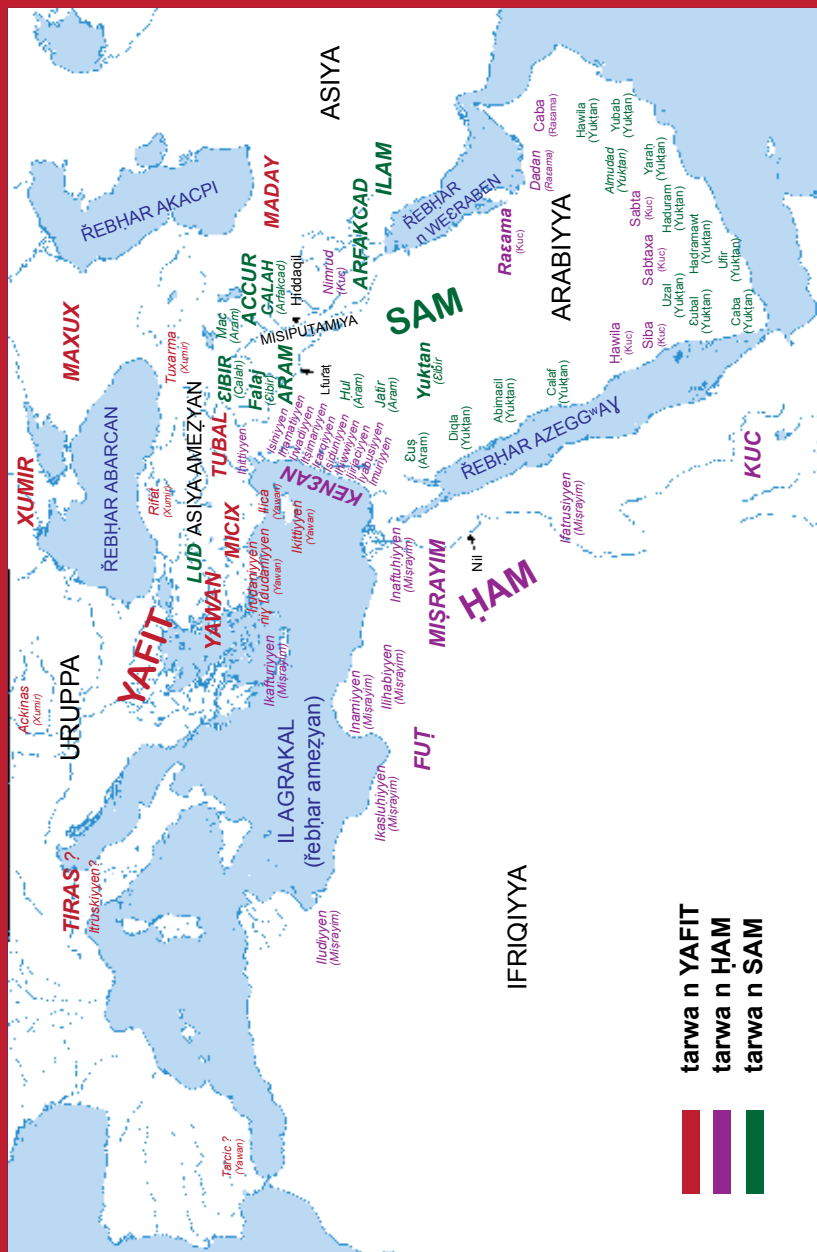
11:30 Amz. 16:1,2; 18:11,12.

11:31 Yacuwa 24:2; Nah. 9:7; Řex. 7:4.

11:31 ‘**Ikaldaniyyen**’ - Ikaldaniyyen tuřa zedřen d jwayeh n Ur, ict n tendint d tgeldit n Misuputamiya di řweqt nni. Deg wussan-a nessen jwayeh nni s yisem n ccamal n leiraq. Ař řexxu ařas n iwdan d ccamal n Leiraq ssawřen s tutlayt n Tkaldanit.

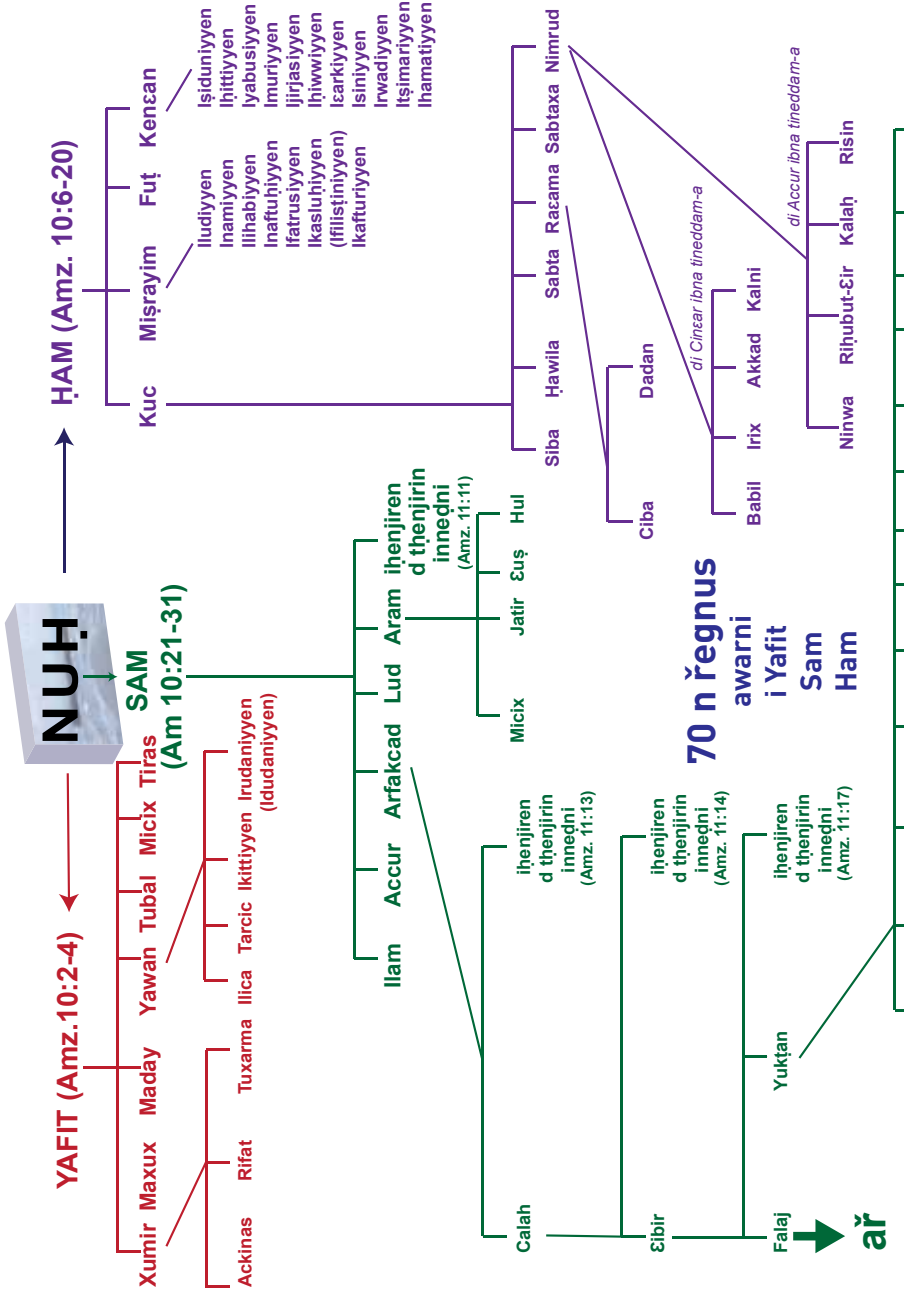
12:1 Řex. 7:3; Ėbr. 11:8.

12:3 Amz. 18:18; 22:18; 26:4; Řex. 3:25; Gal. 3:8.

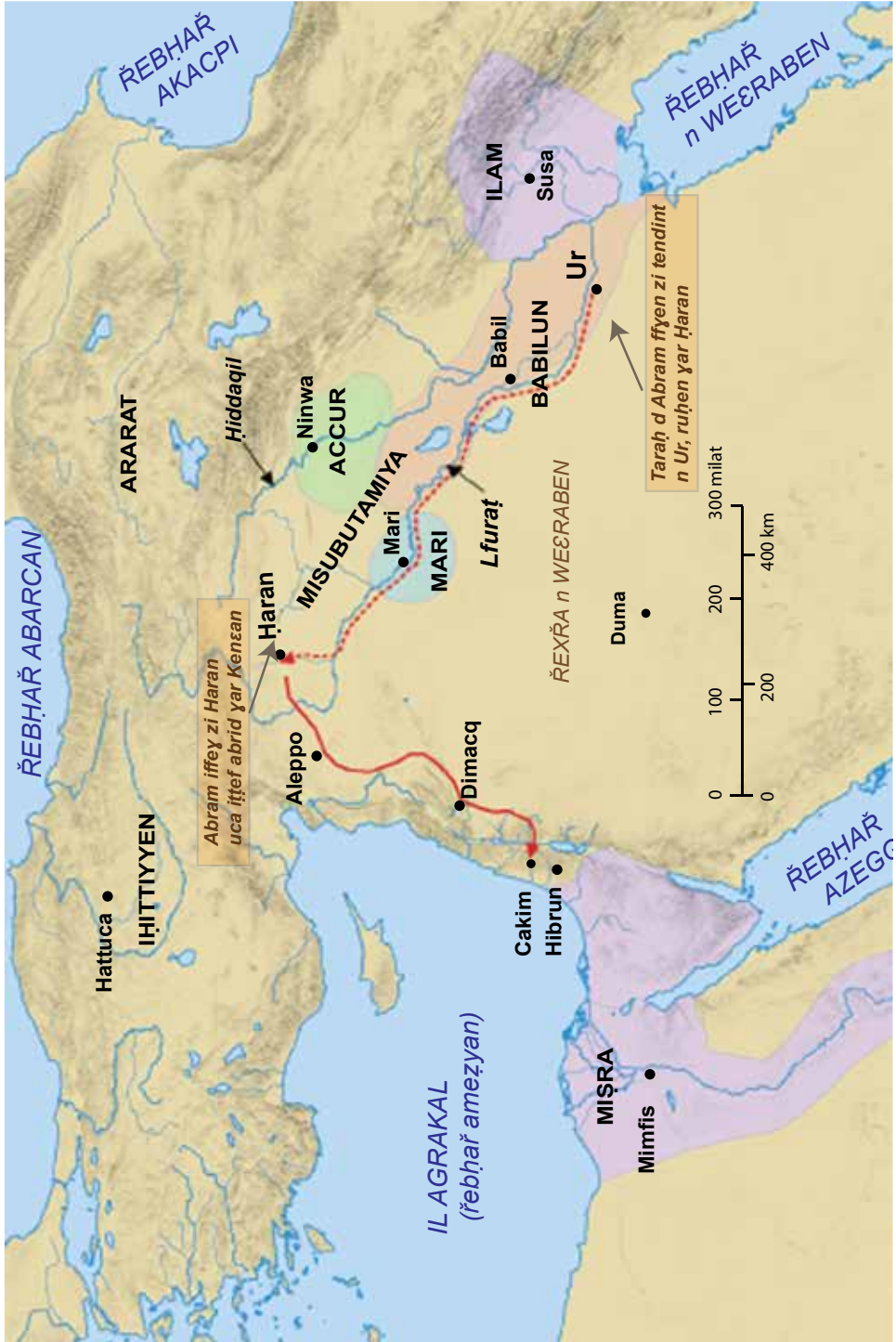

AMSEBDI N ŘEGNUS - AMEZWARU 10

JJADIRA N ƔEGNUS

ASAFAR n IBRAHIM (Amezwaru - udem-12)

n umas, d marra agħa i yarebħen, d řeemur inni dd-kesben di Ħaran. Ffayen zi Ħaran ħima ad raħen yar temmurt n Kenean uca iwđen yar temmurt n Kenean. ⁶ Izwa Abram zi temmurt nni yar wemcan n Cakim ař yar tcejart n yigg n Mura. Di řweqt nni tuya lkenaniyyen zeddyen di temmurt. ⁷ Uca iban-dd SIDI i Abram, inna as “I zzariet nnek umi i ya wcey tammurt-a.” Uca ibna din ijj n uealřar i SIDI, wenni d as-dd ibanen.

⁸ Xenni iedü zi senni yar idurar i iğan x ccarq n Bayt-Il uca iwta dinni iqidan nnes, iija Bayt-Il x jjihet n řyarb u Eay x ccarq. Din ibna ijj n uealřar i SIDI uca iřaya isem n SIDI.

⁹ Awarni man aya ifsi Abram iqidan nnes, imuřři zeg wemcan yar wemcan yar *Temmurt n Ljanub*.

Abram di Miřra

¹⁰ Tuya řaž di temmurt nni uca Abram ikemmeř x webriid nnes yar Miřra ħima ad izdey din am ijj n ubarrani, minzi tuya řaž imyar di temmurt. ¹¹ Rami dd-tiwed řweqt nni umi tuya ittadef yar Miřra, inna i Saray, tamyart nnes “Xřar da řexxu, necc ssney belli cem d ict n temyart dayes aži. ¹² Xmi cem i ya řaren Imiřriyyen, zemmaren ad inin ‘Ta d tamyart nnes!’, uca ad ayi nyen uca ad cem jjen di tudart. ¹³ Ini řexxu, aqa cem d ućma, ħima ad ayi yiři řxir di řřwee nnem uca řeemar inu ad iqqim iddar i cem.”

¹⁴ Rami dd-tiwed řweqt umi Abram yudef yar Miřra, řrin Imiřriyyen belli tamyart teřbeħ ařřas.

¹⁵ Uřa d řřukkam n Fireun řrin tt uca uryen tt i Fireun uca iwyen tt yar taddart n Fireun. ¹⁶ Uca imřuref *Fireun* mliħ ak-d Abram di řřwee nnes. *Ammu* i iksi uđi d ifunasen d tfunasin d yeyyař d isemyan d tiyya d teyyař d iřeyman. ¹⁷ Maca SIDI iwta Fireun d *aytbab* n taddart nnes s jįrayeħ myarent di řesbab n Saray, tamyart n Abram. ¹⁸ Řexdenni Fireun iřaya-dd i Abram, inna as “Mana aya i d ayi teggid? Mařar war d ayi tennid belli nettat d tamyart nnek? ¹⁹ Mayemmi ten-nid ‘Nettat d ućma!’, ařami tt ggiy necc d tamyart i yixef inu? Řexxu xřar, aqa-c tamyart nnek, ksi tt, tbeeeded!” ²⁰ Řexdenni Fireun yumur iryazen nnes xas uca ssekken t ak-d temyart nnes u ak-d marra min tuya řares.

Abram d Luř farqen

13 ¹ Yuyur xenni Abram zi Miřra yar *Temmurt n Ljanub n Kenean*, netta d temyart nnes, ak-d marra min řars, d Luř akides. ² Abram tuya řares ařřas n wagřa di řebhayem d nnuqart d wurey. ³ Uca imuřři zeg wemcan yar wemcan zi *Temmurt n Ljanub* yar Bayt-Il ař amcan mani tuya qbeř iqidan nnes, jar Bayt-Il d Eay, ⁴ ař amcan n uealřar, i tuya igga qbeř uca dinni iřaya Abram isem n SIDI. ⁵ Amenni eawed Luř, wenni iruħen ak-d Abram, řares eawed uđi d ifunasen d tfunasin d iqidan. ⁶ U tammurt war d asen tiriw ħima ad zedřen jmie, minzi agřa nsen tuya-t d ařřas ařami war zemmaren ad *din* zedřen jmie. ⁷ Uca immsar umcubbec jar iničan

12:5 Řex. 7:4.

12:6 Amz. 10:18,19; 13:7.

12:6 ‘Cakim’ - isem wanita ixs ad yini ‘tayruđi’ niy ‘aerur’ (H7927). ‘tacejjart n yigg’ - niy ‘ibejji’. Isem nnes s tlatinit ‘PistaciaTerebintus’, xřar Amawal Amećtuħ n Omar Kerdja (424, 437).

12:7 Amz. 13:15; 15:18; 17:8; 24:7; 26:4; Aewd. 34:4.

12:8 ‘Bayt-Il’ - isem wanita ixs ad yini ‘taddart n Arebbi’ (H1008). ‘Eay’ - isem wanita ixs ad yini ‘řxarbet’ (H5857).

12:9 ‘řar ljanub’ - niy ‘řar tcarmin’.

12:13 Amz. 20:12; 26:7.

12:15 ‘uryen’ - niy ‘ccenen’.

12:16 ‘iřeyman’ - aqa nican belli min yidar adlis iqeddsen x iřeyman di Israyil d di temmura nneđni di Ccarq Ameřwasu d iřeyman s yiji n tgeerurt.

12:17 lřhd. 105:14.

13:3 Amz. 12:8.

13:4 Amz. 4:26; 12:8.

13:6 Amz. 36:7.

n řebhayem n Abram d iničan n řmař n Luř. Tuřa lkenaniyyen d Ifiriziyyen zedđyen řexdenni di temmurt. ⁸ Inna Abram i Luř “War ittiři ead amcubbec jarayi d cek, jar iničan inu d iničan nnek, minzi neccin d iryazen awmaten. ⁹ Ma war din ttwasee n temmurt zzatec? Ttzawgeř cek ad xafi tebdid. Mařa truřed x uzeřmađ, necc ad rařey x yeffus, mařa cek truřed x yeffus, necc ad rařey x uzeřmađ.”

¹⁰ Issgaeed Luř tmuyři nnes uca izra adewwar n L’Urdun tuřa marra teswa. Qbeř areddeğ zi SIDI tuřa Sadum d Eamura amecnaw jjenet n SIDI, amecnaw tammurt n Miřra xmi dd řa tased řar řuřar. ¹¹ Uca ixđar Luř i yixef nnes marra adewwar n L’Urdun u ifsi Luř iqidan nnes uca yuyur řar ccarq. Ammu nitni bđan ijjen x wenneđni.

¹² Abram izdeř di temmurt n Kenean u Luř izdeř di tneddam n udewwar n L’Urdun, iwta iqidan nnes ař Sadum. ¹³ Iryazen n Sadum tuřa-ten d ičeffanen d imednab ak-d SIDI ař řřarf. ¹⁴ Awarri řami řa řa bđa Luř, inna SIDI i Abram “Sarreř řexxu tiřřawin nnek, texzared zeg wemcan mani teğid řar ccamal, řar ljanub, řar ccarq u řar řřarb, ¹⁵ minzi marra tammurt i twařid, ad ac tt wceř, i cek d zzariet nnek i řebda. ¹⁶ Ad ggeř zzariet nnek amecnaw tačejjajt n temmurt, řima, mařa řed izemmar ad iřseb tačejjajt n temmurt, uřa d zzariet nnek tzemmar eawed ad tettwahseb. ¹⁷ Kkar, cuqq di temmurt di tuzzeřgart nnes d tiru nnes, minzi i cek umi tt i řa wceř.” ¹⁸ Abram, xenni, ikkes iqidan nnes uca yusa-dd ad izdeř řar tcejjura n yigg n Mamri, inni iğan di řibrun. Dinni ibna ijj n uealřar i SIDI.

Abram ifekk Luř uca imsagar ak-d Malkiřadiq

14 ¹ Deg wussan n Amrafil, ajeğid n Cinear, d Ariyuc, ajeğid n Illasar, d Kidurlaeumer, ajeğid n Ilam, d Tidal, ajeğid n Juyim, immsar belli ² ina ggin řbaruđ ak-d Bira, ajeğid n Sadum u ak-d Bircae, ajeğid n Eamura u ak-d Cinab, ajeğid n Adma u ak-d Cimibar, ajeğid n řabuyim, u ak-d ujeğid n Balae, wenni iğan řuřar. ³ Marra ina munen di řewđa n teyzurt n Siddim, aqatt d řebřar Ameğah. ⁴ Tuřa arebbren teneac n isegğwasa i Kidurlaeumir, maca řar useggwas wiss řřeřřac řewwyen. ⁵ Uca deg useggwas wiss arbeřřac yusa-dd Kidurlaeumir d ijeğiden inni iğan akides uca řerben x Irafawiyyen di Actirut-Qarnaym, x Izuziyyen di Ham, x Imitiyyen di Cawa-Qaryatayim ⁶ u x Ixuriyyen deg idurar nsen n Saer ař Faran, wenni iğan řar řexřa. ⁷ Awarri aya dewřen-dd, usin-dd řar Eayn-Micfat, wenni d Qadac uca řerben x marra tammurt n Iemaliqiyyen u eawed x Imuriyyen inni izedřen di Hařřun-Tamar.

⁸ Uca iffeř ujeğid n Sadum d ujeğid n Eamura d ujeğid n Adma d ujeğid n řabuyim d ujeğid n Bila, aqatt d řuřar uca ruřen ad ggen akidsen řbaruđ di řewđa n teyzurt n Siddim, ⁹ đidd n Kidurlaeumir ajeğid n Ilam, d Tideal, ajeğid n Juyim d Amrafil, ajeğid n Cinear, d Aryuk, ajeğid n Illasar: arebea n ijeğiden đidd n xemsa. ¹⁰ Tuřa řewđa n teyzurt n Siddim teccur s wanuten n ti-zeft uca arewřen ijeğiden n Sadum d Eamura uca wđan daysen u inni iqqimen arewřen řar idurar. ¹¹ Ksin marra agra n Sadum d Eamura d marra macca i tuřa ittwareznen uca uyuren. ¹² Ksin

13:7 Amz. 12:6.

13:9 Amz. 20:15; 34:10.

13:13 Amz. 18:20; řazq.16:49.

13:15 Amz. 12:7; 15:7,18; 17:8; 26:4; Aewd. 34:4; řex. 7:5.

13:16 Amz. 15:5; 17:4; Aewd. 10:22; řrm. 33:22; Rum. 4:17,18; řbr. 11:12.

13:18 Amz. 14:13.

14:3 ‘řebřar Ameğah’ - niř ‘ill Ameğah’.

14:5 Amz. 15:20; Aewd. 2:10,11.

14:5 ‘Irafawiyyen’ - ijj n řgens n jjaheř amecnaw Icanaqiyyen d Izuziyyen d Imiyyen. Isem wanita uřa d isem n marra řegnus-a inni jarasen jjaheř.

14:7 ‘Eayn-Micfat’ - isem wanita ixs ad yini ‘anu n řřukm’ (H5580). ‘Kades’ - isem wanita ixs ad yini ‘amqeddas’ (H6946).

‘Hařřun-Tamar’ - isem wanita ixs ad yini ‘azbar n tini’ (2688).

14:9 ‘ajeğid n Juyim’ - ixs ad yini ‘ajeğid n řegnus’.

eawed Luṭ, mmis n umas n Abram, d wagṛa nnes uca ruḥen. Netta tuḡa izeddey di Sadum.

¹³ Xenni yusa-dd ijjen zeg inni yarewṛen uca inna i Abram, Acibrani, wenni tuḡa izeddyeṛen ḡar tcejjura n n yigg n Mamri, Amuriy, umas n Ackul d Eanir. Nitni d arfiqen di řeahd ak-d Abram.

¹⁴ Umi isṛa Abram belli umas tuḡa ittwaṭṭef d amehbus, igga ad ffyen inni tuḡa ittwadarrben i umenyi, inni dd-ittwaxeṛqen di taddart nnes, di teṛt-mya u-tmentac, uca idfar iten aṛ Dan. ¹⁵ Di ġiret imsebḡa xasen, netta d imsexxaren nnes, uca iḡṛeb xasen uca idfar iten ḡar Ḥuba, tenni iḡan x uzeṛmaḡ n Dimacq. ¹⁶ Yarra-dd marra aḡṛa uṛa d umas Luṭ d wagṛa nnes uṛa d timḡarin d řgens.

¹⁷ Umi dd-ieqeb awarni řami iḡṛeb x Kidurlaemir d ijeḡiden inni tuḡa akides, iffeḡ xenni ujeḡid n Sadum ḡima ad t iṛqa di řewḡa n teḡzurt n Cawa, tenni iḡan d Taḡzurt n Ujeḡid. ¹⁸ U Malkiřadiq, ajeḡid n Salim, yiwi-dd aḡrum d binu. Netta tuḡa d akehhan n Arebbi wenni d Ameuḡi x kuṛci.

¹⁹ Ibark it, inna as “Ad yiři Abram ittwabarek zi Arebbi wenni d Ameuḡi x kuṛci, wenni iggin ajenna d temmurt. ²⁰ Ad yiři ittwabarek Arebbi wenni d Ameuḡi x kuṛci, wenni isellmen iḡrimen nnek deg ifassen nnek!” Uca netta iwca as řeḡcur n marra.

²¹ Uca ajeḡid n Sadum inna i Abram “Ewc ayi řeḡmur iddaren, maca ksi aḡṛa i yixef nnek.” ²² Maca Abram yarra-dd x ujeḡid n Sadum “Aqa ssgaḡdey afus inu ḡar SIDI, Arebbi wenni d Ameuḡi x kuṛci, wenni iggin ajenna d temmurt, ²³ maḡend war kessiy afiṛu niḡ taḡezzemt n sandaliyat uṛa ca n řḡajet zi ṭṭarf zi marra min iḡan nnek, ḡima war teqqared ‘Nec sstejjareḡ Abram!’

²⁴ War ḡari dayes bu řḡeqq! Myir min ccin ibṛiyen d tesḡart n iryazen inni iruḥen akidi, Anir d Ickul d Mamri, ejj iten ad ksin tasḡart nsen!”

Řeahd n Arebbi ak-d Abram

15 ¹ Awarni man aya yusa-dd wawaṛ n SIDI ḡar Abram di řewḡiy. Inna as “War tteggwed ca, Abram, nec d aseṛqi i cek, řmunet nnek ad temḡar aṭas s waṭas.” ² Řexdenni inna Abram “Sidi inu, SIDI, min d ayi i ḡa tewced, maḡar nec ad raḡeḡ ammu bṛa mmi u Alicazir zi Dimacq ad yiři amecnaw ‘mmi’ x wagṛa n taddart inu?” ³ Inna Abram eawed “Xzar, war d ayi tewcid zzariḡet, s uyenni, wenni iḡan amecnaw mmi n taddart inu, ad yiři d awrit inu!” ⁴ Uca xzar, awaṛ n SIDI yusa-dd ḡares, inna as “War cek iwarret ca wa, maca wenni i ḡa iffeḡen zi jḡuf nnek ad yiři d awrit nnek.” ⁵ Issuffey it ḡar barra, inna as “Xzar řexxu ḡar ujenṇa, ṭḡesbed itran, maṛa tzeṛmared ad ten ṭḡesbed!” Uca inna as “Ammu i ḡa tiři zzariḡet nnek.” ⁶ Netta yumen di SIDI uca iḡseb as t-idd d taseḡda.

⁷ Inna as eawed “Nec d SIDI, wenni cek dd-yiwyen zi Ur n Ikaldaniyyen, ḡima ad ac wceḡ tam-murt-a ḡima ad tt twarted.” ⁸ Netta inna “Sidi inu, SIDI, s minzi i ḡa ssneḡ belli ad tt wartex?”

⁹ Inna as netta “Awi ayi-dd ict n tḡejmit n ṭṛata n isegḡusa d ijj n iḡayḡ d ṭṛata n isegḡusa d ijj n icarri n ṭṛata n isegḡusa d ict n tejlilleḡt d ij n wedbir d amezyan.” ¹⁰ Netta yiwi-dd marra man aya, ibḡa ten x wezyen u igga kuṛ azyen qibaḡ i wenneḡi, maca war ibḡi ca iḡḡaḡ. ¹¹ Hwan-dd

14:13 Amz. 13:18.

14:13 ‘Acibrani’ - tanita d twaṛat tamezwarut i ntaff isem-a deg wedlis iqeddssen. Deg wedlis ‘Amezwaru’, udem 39, ayet 4 d 17 uṛa deg wudem 41, ayet 21 ntaff isem-a am uceyyar ḡar Yusuf u deg wedlis Amezwaru (Amz. 43:32) am ijj n uceyyar ḡar marra iḡenjiren n Yaequb (xzar eawed Amz. 40:15).

14:18 Ebr. 7:1,2,3.

14:18 ‘Malkiřadiq’ - isem wanita ixs ad yini ‘ajeḡid amseḡged’ niḡ ‘ajeḡid ařdiq’ (H4442).

15:1 Izhd. 16:6; 18:3; 19:12.

15:2 Alicazir’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni ḡar iḡa Arebbi d amcaewen nnes’ niḡ ‘wenni umi iwca Arebbi afus’ (H461).

15:3 ‘zzariḡet’ - ixs ad yini ‘tarrawt’.

15:5 Uffuḡ 32:13; Aewd. 10:22; Rum. 4:18; Ebr. 11:12.

15:6 Rum. 4:3,9,18,22; Gal. 3:6; Yae. 2:23.

15:6 ‘iḡseb as t-idd d taseḡda’ - niḡ ‘iggi as t i netta d taseḡda’.

15:7 Izhd. 105:11.

ijdað x imurdað, *maca* Abram yuzzeř xasen. ¹² Ƴar uęęęay n tfuct, imsar aqa yusa-dd x Abram ijj n yiðeş yuęęey, xzar, tigg^wudi d tťram iħedqen wdan-dd xas. ¹³ *Xenni* inna i Abram “Iři amur-a tessned belli zzariet nnek ad tiři d tabarranect deg ict n temmurt i war ięin nnes uca ad asen xedmen am isemyan u nitni ad xasen ggen aýiř arebea-mya n isegg^wusa.” ¹⁴ *Maca* řgens umi i ęa xedmen am isemyan, necc ad xasen ħekmey eawed uca awarni man aya ad ffyen s wagřa imęar. ¹⁵ *Cek maca* ad trahed ęar řejdud nnek s řehna uca ad tettwaneđřed am yiji n umeccaybu amweqqar. ¹⁶ Jjiř wiss arebea ad dd-ięqeb danita, minzi řqedd n řmuęsiyyet n Imuriyyen ead war ikemmeř” ¹⁷ Umi teýři tfuct uca tedweř d taęest, tuęa din ijj n ufarran iddexxnen uca ijj n weşfeð n tmessi iedu jar izeynan nni. ¹⁸ Deg wass nni nnit igga SIDI ijj n řeahd ak-d Abram, inna “I zzariet nnek umi wcię tammurt-a zeg yeęzar n Miřra ař ięzar ameqqran, ięzar n Lfurat. ¹⁹ Aqini, Aqenzi, Aqedmi, ²⁰ Aħitti, Afirzi, Irafawiyyen, ²¹ Amuri, Akeneani, Agirgaci d Uyibusi.”

Hajar d Ismaeil

16 ¹ Saray, tamęart n Abram, war d as-dd tiruw ca. Tuęa ęares ict n tayya zi Miřra qqarent as Hajar. ² Tenna, xenni, Saray i Abram “Aqa teźrid belli SIDI war d ayi ismiħ ad arweę. Adef ęar tayya inu, balak ad zzayes księ tarwa.” Abram tuęa isşheşsa ęar Saray. ³ Awarni řami izdeę Abram eecra n isegg^wusa d temmurt n Kenean, tiwi-dd Saray, tenni d tamęart n Abram, tayya nnes Hajar, tenni zi Miřra, uca tewca itt i Abram, aryaz nnes, d tamęart i netta. ⁴ Netta yudeę ęar Hajar uca nettat teksi ddeýset. Umi tezra belli teksi ddeýset, xenni tedweř lallas tettwasşeħęar di tiťtawin nnes. ⁵ *Řexdenni* Saray tenna i Abram “Zi ssibbet nnek ggin dayi řmunkar. Necc ggię tayya inu ęar idmaren nnek. *Řexxu* umi teźra belli teksi ddeýset, dewřę ttwasşeħęareę ęares. Ejj ad iħkem SIDI jarayi d cek!” ⁶ Inna Abram i Saray “Aqa da, tayya nnem deg ifassen nnem. Egg zzayes, min tettwařid cem mliħ.” Uca Saray tqemmee tt u xenni nettat tarweř zzayes. ⁷ Uca **Lmalak n SIDI** iřqa itt ęar tařa n waman d řexřa, ęar tařa deg webrid ittawyen ęar Cur. ⁸ Inna as “Hajar, tayya n Saray, manis dd-tusid u mani i ęa trahed?” Nettat tenna “Trakkwařey zeg wudem n lalla Saray!” ⁹ Xenni inna as **Lmalak n SIDI** “Dweř ęar lallam, tesswađeę ixef nnem sadu ifassen nnes.” ¹⁰ Inna as eawed **Lmalak n SIDI** “Ad ssektareę aťtas zzariet nnem, ař i ęa iqqim war izemmar ad tettwaħseb d ssibbet n waťtas nsen.” ¹¹ Inna as **Lmalak n SIDI** eawed “Aqa řexxu, teksid s ddeýset uca ad taruw ijj n useymi. Ad as tegged Ismaeil, minzi SIDI isřa am di řemħayen nnem. ¹² Uca netta ad yiři d ijj n bnadem amecnaw ayyuř n řexřa. Afus nnes ad yiři x marra d afus n marra ad yiři đidd nnes. Ad izdeę arendad n marra aytmas.” ¹³ U nettat třaya x yišem n SIDI i ęares-dd issiwrēn “Cek d Arebbi i ittwařani!”, minzi tenna “Ma war da zřię wenni

15:13 Uffuę 12:40; Řex. 7:6; Gal. 3:17.

15:14 Uffuę 3:22; 11:2; 12:35,36.

15:15 Amz. 25:7,8.

15:16 Uffuę 12:40.

15:17 ‘afessar’ - řami ggin tnayen n ijeęiden zic ijj n řeahd d Ccarę-Ameřwasu ksin ijj n umeddar i tęarşt uca qessen t di izeynan u mmarsen azyen ęar ijj n uyeędis u azyen ęar uyeędis nneđni. Xenni tuęa x ujeęid nni amuqřiř zzaysen ad yuyur di řwest n tnayen n iziynan am iqqar aqa ajeęid wenni ameqqran zzaysen ęares řheqq hima ad yegg akides amecnaw min igga ak-d umuddar umi ęarşen mařa war ikemmeř řeahd i igga akides (*Xzar İrm.* 34:18-20). Deg wawařen n aya-ya netwařa aqa Arebbi wenni ameqqran x Abram, tuęa iggur di řwest n izeynan n umeddar di şşifet n ijj n wesfeð am tuęa Abram ittbedda ęar uyeędis. Man aya ixs ad yini aqa Arebbi s yixef nnes d netta i iqeđęen ijj řeahd ak-d Abram minzi Arebbi ittħinna x bnadem, issen bnadem war izemmar ad ikemmeř uřa d ijj n řeahd akides. Bnadem izemmar myiř ad ittwassenjem xmi i ęa yamen di řeahd i igga Arebbi d Mmis, ixs ad yini di Lmeşlię wenni iwcın ixef nnes d taęarşt i ddnub n iwdan.

15:18 Amz. 12:7; 13:15; 24:7; 26:4; Uffuę 32:13; Aewd. 1:8; 34:4.

16:2 ‘ęar Saray’ - am ikmeř ‘ęar tmijja n Saray’.

16:7 ‘Sur’ - isem wanita ixs ad yini řħid’ (*H7793*). Tandint-a tuęa ęar weymir jar Kenean d Miřra.

16:11 ‘Ismaeil’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘Arebbi ad iseř’ nię ‘wenni umi i ęa iseř Arebbi’ nię ‘wenni i d as ittęarān Arebbi’ (*H3458*).

16:12 Amz. 25:18.

d ayi ittwarān?” ¹⁴ S uya semman řeunřar nni, anu ‘Lařay-Ru’i’. Xřar, aqa-t jar Qadac d Birid. ¹⁵ Uca turu Hajar i Abram ijj n useymi. Igga as Abram isem n mmis nni i d as dd-turuw Hajar, Ismaeil. ¹⁶ Abram tuřa řares setta u-tmanyin n iseggwusa, umi dd-turuw Hajar Ismaeil i Abram.

Řeahd n Arebbi ak-d Ibrahim d wextan

17 ¹Řami tuřa řar Abram tesca u-tesein n issewusa, iban as-dd SIDI i Abram uca inna as “Necc ad ggeř řeahd inu jarayi d cek uca ad cek sskettareř s yijj n cckel imřar.” ² Necc ad ggeř řeahd inu jarayi d cek uca ad cek sskettareř s yijj n cckel imřar.” ³ Řexdenni Abram iwřa x uyembub nnes uca AREBBI issiweř akides, inna as ⁴ “Aqa d necc, xřar, řeahd inu ad yiři akidek uca cek ad tiřid d tababat n yijj n ubarru n řegnus.” ⁵ War ittiři isem nnek ead ‘Abram’ maca ‘Ibrahim’, minzi necc ggiř cek d tababat n yijj n ubarru n řegnus. ⁶ Uca necc ad cek arrey ad tegged řyiřet ařřas s wařřas u ad cek arrey d řegnus u ijeřiden ad zzayek-dd kken. ⁷ Ad ggeř řeahd inu jarayi d cek d zzariet nnek awarni ac di marra řeyjuř nsen am ijj n řeahd i řebda, řima ad iřiř d AREBBI i cek u i zzariet nnek awarni ac. ⁸ I cek u i zzariet nnek awarni ac ad ac wceř tammurt mani tuřa tzeddyed am ubarrani, marra tammurt n Kenean, d ijj n řwart i řebda. U necc ad iřiř d AREBBI nsen.” ⁹ Inna AREBBI eawed i Ibrahim “Cek ad teřřid řeahd inu, cek d zzariet nnek awarni ac s marra řeyjuř nsen.” ¹⁰ D wa d řeahd inu wenni i řa teřřam jarayi d kenniw d zzariet nnek awarni ac: ittxeřsa ad txetnem jarawem marra min iřan d awtem. ¹¹ Kenniw ad txetnem aysum n řeedaryet nwem uca man aya ad tiři d ict n řeeřamet n řeahd jarayi d kenniw. ¹² Ařenjir wenni řar iřa tmenya n wussan ad ittwaxten jarawem, marra min iřan d awtem di marra řeyjuř nwem, am wenni dd-ixeřqen di taddart nnek am wenni ittwasřen s nnuqart zi kuř abarrani u war iřin zi zzariet nnek. ¹³ Am wenni dd-ixeřqen di taddart nnek, am wenni tesřid cek s nnuqart, ittxeřsa as ad ittwaxten břa ammu niř ammu. Ammu i řa yiři řeahd inu deg weysum nwem d ijj n řeahd i řebda. ¹⁴ Aryaz war ittwaxetnen, wenni řeedaryet nnes war tettwaxten, aryaz nni ittxeřsa ad ittwaqess zi řgens nnes. Aqa yarřa řeahd inu.”

Iwaed Arebbi ij n mmis i Ibrahim d Sara

¹⁵ Inna AREBBI eawed i Ibrahim “I Saray tamřart nnek war d as třayid ead Saray, maca Sara d wa i řa yiři isem nnes. ¹⁶ Minzi ad tt barkey u zzayes ad ac wceř mmic. Wah, ad tt barkey uca nettat ad tedweř d řegnus u ijeřiden n řegnus ad zzayes-dd kken!” ¹⁷ Xenni iwřa Ibrahim x uyembub nnes uca iřhec, inna deg wuř nnes “Aryaz n mya n iseggwusa ma ad as dd-ittwaxřeq mmis? U Sara, tenni řar iřa tseuin n iseggwusa, ma ead ad taruw?” ¹⁸ Uca inna Ibrahim i AREBBI “Mři Ismaeil iddar qibač i uyembub nnek?” ¹⁹ Inna AREBBI “Lla, ead Sara, tamřart nnek, d tenni d ac-dd i řa yarwen aseymi uca cek ad as třayid Iřřaq. Necc ad ggeř řeahd inu akides d ijj n řeahd

16:14 Amz. 24:62; 25:11.

16:14 ‘anu ‘Lařay-Ru’i’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘anu n wenni iddaren u ixřar dayi’ (H883). ‘Birid’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tebrurri’ (H1260).

16:15 Gal. 4:22.

17:1 Amz. 5:22.

17:1 ‘amēbřa řeyjub’ - s Teibranit ‘ikmeř’. ‘Amzemmar’ - wenni řars tizemmar x marra min iřan.

17:2 Amz. 12:2; 13:16; 15:5, 18; Uffuř 2:24; 6:4; Lawi 26:42.

17:4 Rum. 4:17.

17:6 Mt. 1:6.

17:7 Amz. 13:15.

17:8 Amz. 15:18; Aewd. 1:8.

17:11 Řex. 7:8; Rum. 4:11.

17:12 Lawi 12:3; Lk. 2:21.

17:14 ‘aryaz nni’ - s Teibranit ‘řeemmar nni’.

17:15 ‘Saray’ - ad tař isem-a wanita ixs ad yini ‘yeřis n ujeřid’ niř - elahřab inneřni ‘tamřart imeřden’ (H8297).

‘Sara’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘yeřis n ujeřid’ niř ‘tajeřidt’ (H8283).

i řebda, *eawed ak-d* zzaricet nnes awarni as. ²⁰ Zi jjihet n Ismael, aqa seřeř ac. Aqa da, necc barkey t uca ad t arrey ittaruw řyiřet u ad t arrey d ařas. Tenęac imeqqranen i dd řa yejj, ad t ggeř d ijj n řgens imyř. ²¹ Maca ad ggeř řeahd inu ak-d Iřhaq. D wenni d ac-dd i řa taruw Sara di řweqt-a deg usegg^was i dd řa yasen.” ²² Uca netta ikemmeř awař nnes akides, *xenni* igaeęed AREBBI, *igg^wej* x Ibrahim.

²³ Řexdenni Ibrahim iksi Ismael mmis, d marra isemyřan i dd-ixeřqen di taddart nnes, d marra inni immesyeř s nnuqart, marra *min iřan* d awtem jar aytbab n taddart n Ibrahim uca ixten řeedaryet nsen deg wass nni am mammec i d as inna AREBBI. ²⁴ Tuřa řar Ibrahim tesęa u-tesęin n isegg^wusa umi itt waxten deg weysum n řeedaryet nnes. ²⁵ Mmis Ismael tuřa řares řřetřac n isegg^wusa, umi itt waxten deg weysum n řeedaryet. ²⁶ Itt waxten Ibrahim d mmis Ismael deg wass d iijen. ²⁷ U tt waxetnen akides marra iryazen n taddart nnes, inni dd-ixeřqen di taddart nnes uřa d inni immesyeř s nnuqart zeg ubarrani.

Arebbi iřhar-dd i Ibrahim - Lwaęd n Iřhaq

18 ¹ Uca iřhar as-dd SIDI řar tcejura n yigg n Mamri *umi* tuřa yareyyař řar tewwart n uqiđun nnes di řa n uziř. ² Řami igaeęed tmuřři nnes, izra, aqa din řřata n yeryazen qibač nnes. *Umi* ten izra, ikkar ittazeř řarsen zi tewwart n uqiđun uca iqqunjeř řar temmurt, ³ inna “A Sidi inu, mařa řexxu ufiř nnięmet di tiřřawin nnek, ttzawgeř c, war eędu x umsexar nnek. ⁴ Jjem ten ad dd-awyen cwayt n waman uca sirdem iđaren nwem u zřem cwayt sadu tcejjart-a. ⁵ Uca ad dd-awyey ijj n uzeęeif n weřrum řima ad ttwaneęcen uřawen nwem, xenni ad teędu. Aqa x uya tekkim zzat i umsexar nwem!” Nitni nnan as “Egg ammu am mammec tennid.” ⁶ Řexdenni iruř Ibrahim deyya řar uqiđun řar Sara, inna “Deřyet, *ksi* řřata n řeqyas n waren azdad, eggw *iten* uca tegged zzayes tifđirin. ⁷ Yuzzeř Ibrahim řar ifunasen uca iksi-dd ijj n ueejmi ameřyan igma d lmlih, iwca it i ubřiř uca wa iqeęeř řima ad t iędeř. ⁸ Uca netta iksi eawed ddhen d uři uřa d aeęjmi wenni iędeř uca issars aya zzatsen u netta tuřa ibedd zzatsen sadu tcejjart nni uca ccin. ⁹ Xenni nnan as “Mani teęa Sara tamyart nnek?” Yarra xasen “Aqa-tt da deg uqiđun.” ¹⁰ Řexdenni inna “D tidett ad řarek-dd dewřeř awarni řar řweqt n tudart u aqa da, ad řares yiři ijj n uřenjir řar Sara, tamyart nnek.” U tesřa Sara řar tewwart n uqiđun nni *iřan* awarni as. ¹¹ Ibrahim d Sara tuřa-ten wessaren, uyuren deg wussan, uca i Sara tuřa tbedd as tubbart n temyarin. ¹² Uca Sara teđheč deg wuř nnes, tenna “Awarni tewsar inu, ad řari yiři řřir-a, *am* ięa sidi inu netta iwsar?” ¹³ Inna SIDI i Ibrahim “Mařar teđheč Sara, tenna ‘Ma zemmareř necc ad arweř am řiř d tawessart?’ ¹⁴ Ma aqa din ca n řřahet x SIDI tewear? Ad řarek-dd eęqbeř di řweqt itt waggen, řar řweqt n tudart uca *ad řares yiři* řar Sara mmis.” ¹⁵ Sara maca tenkar, tenna “War đeřceř cal”, minzi tuřa tegg^wed. Uca netta inna as “Lla, aqa cek tđeđced!”

17:19 Amz. 18:10; 21:2.

17:19 ‘Iřhaq’ - ‘netta iđhec’ (H3327).

17:20 Amz. 16:10; 25:12,16.

17:21 Amz. 21:2.

17:24 ‘tesęa u-tesęin n isegg^wusa’ - man aya ixs ad yini belli Iřhaq itt waxeřqed-dd umi tuřa Ibrahim ead itt waxten (Amz. 18:10-14 d 21:5), aqa-t awarni řami igga Arebbi řeahd nnes akis (Xřar Amz. 17:21). Maca Ismael itt waxeřqed-dd qbeř mma igga Arebbi řeahd nnes ak-d Ibrahim.

17:27 ‘zeg ubarrani’ - s Tebranit ‘zi mmis n ubarrani’.

18:2 Ebr. 13:2.

18:2 ‘iqqunjeř’ - niř ‘isjed’.

18:4 ‘tacejart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’).

18:6 ‘ijj n řeqyas’ - eřayen 7-8 litru.

18:10 Amz. 17:19,21; 21:2.

18:11 Amz. 17:17; Rum. 4:19; Ebr. 11:11.

18:12 Řqd. 19:26; 1 Buř. 3:6.

18:14 Mt. 19:26; Lk. 1:37.

Tazažit n Ibrahim x Sudum

¹⁶ Uca kkaren iryazen nni zi senni uca sewden yar Sadum uca Ibrahim iruh akidsen, issqebbeđ iten *deg webbrid*. ¹⁷ Inna SIDI “Ma ad ffarey necc x Ibrahim min iggur ad ggey?” ¹⁸ Ggur ad yiři Ibrahim zeema d ijj n řgens imyar u ijhed, aqa ad dayes ttwabarken marra řegnus n ddunnit. ¹⁹ Min-zi necc ssney t ħima ad isseřmed tarwa nnes uřa d *qytbab n taddart* nnes awarni as, mařend ad ħdan abrid n SIDI, ad ggen tasegda d řheqq, ħima SIDI ad yarr x Ibrahim min tuya inna xas.” ²⁰ Inna SIDI *ēawed* “Tyuyyit n Sadum d ēamura temyar ařas d ddnub nsen ceğeen. ²¹ Ad dd-hwiγ, ad zareγ ma s tidett ggin timegga nni am mammec dd-tusa zeg uřayi n *uyati* i d ayi-dd yiwden niy lla, ggureγ ad ssney.” ²² Xenni nnqeřben iryazen nni zi senni uca ruřen *deg webbrid* yar Sadum. Maca Ibrahim tuγa ead iqqim ibedd qibač i SIDI. ²³ Iqarreb řares Ibrahim uca inna as “Ma s tidett iggur ad taredğed *ēawed* amsegged ak-d ueeffan?” ²⁴ Aqa dinni balak xemsin n imseggaden daxeř i tendint. Ma s tidett ad ten taredğed, war tesseized ca amcan nni d řtwee n xemsin imseggaden inni dayes *iřan*? ²⁵ Iggweγ xak ad tegged aya, ad tenyed amsegged ak-d ueeffan uca ad yiři umsegged meřsub amecnaw aēeffan. Eemmarř ad yiři man aya, aqa řqadi n ddunnit ma war ittegg s řheqq?” ²⁶ Řexdenni inna as SIDI “Mařa ufiγ di Sadum xemsin n imseggaden daxeř i tendint, ad sseizzey marra amcan nni di řtwee nsen.” ²⁷ Uca Ibrahim yarra-dd, inna “Aqa da řexxu bdiγ zeemeγ ad ssiwřey ak-d Sidi inu, waxxa necc d cař d iγyeđ. ²⁸ Ad tay neqřen zi xemsin n imseggaden xemsa, ma ad taredğed x xemsa nni marra tandint?” Inna “War ggur ca ad tt aređgeγ mařa ufiγ din xemsa u-arebein.” ²⁹ Ieqeb ad kis issiweř, inna as “Ad tay ad yiři ad ittwař din arebein!” Yarra netta “War iggur ca ad tt aređgeγ di řtwee n arebein nni.” ³⁰ Uca inna “War ttxeγyiγ řexxu Sidi inu xmi i řa ssiwřey *ēawed*. Ad tay ad yiři ad ittwař din *myir řřatin*!” Yarra “War iggur ca ad tt aređgeγ mařa ufiγ din řřatin.” ³¹ Inna “Aqa da řexxu ibdiγ zeemeγ ad ssiwřey ak-d Sidi inu. Ad tay ad yiři ad ittwař din *myir eicrin*!” Yarra “War iggur ca ad tt aređgeγ di řtwee n eicrin nni.” ³² Xenni inna “War ttxeγyiγ řexxu Sidi inu xmi i řa ssiwřey *ēawed*. Ad tay ad yiři ad ittwař din *myir ēecra*!” Yarra “War iggur ca ad tt aređgeγ di řtwee n ēecra nni.” ³³ Uca iruh SIDI awarni řami ikemmeř awař nnes ak-d Ibrahim uca Ibrahim idweř-dd yar wemcan n tzeddiγt nnes.

Asellek n Luř zeg waređdeğ n Sudum

19 ¹ Iwden xenni tnayen n lmalakat nni yar Sadum s ġiřet. Tuγa Luř iqqim yar tewwart n Sadum. Umi *ten* izra Luř, ikkar mařend ad ten iřqa uca iqqunjeř ařami tuγa aγembub nnes iggur ad iřqef tammurt. ² Inna “Xzar, a isiditen inu, ttzawgeγ kenniw ad dd-tasem yar taddart n umsexxar nwem uca ad tessensem *din*, ad tessirdem iđaren nwem. Xenni ad tfaqem zic, ad tkemmřem x webbrid nwem.” Nitni arrin “Lla, aqa *deg wazzay* ad neqqim ad nessens.” ³ Maca netta ikellef xasen ařas ařami akides ruřen, udfen yar taddart nnes uca netta igga asen amensi, igg^wa aγrum břa antun uca ccin. ⁴ Aqa qbeř mma ad řřšen, nnđen i taddart iryazen n tendint, iryazen n Sadum, zeg umezγan ař awessar, marra iwdan zi marra imucan iřturfen n *tendint*. ⁵ Uca řayan i Luř, nnan as “Mani řan iryazen inni řarek-dd yusin ġiřet-a? Suffey iten-dd, ħima ad ten nessen.” ⁶ Řexdenni Luř iffeγ-dd řarsen yar tewwart uca iqqen tawwart awarni as. ⁷ Inna “Ttzawgeγ, a aytma inu, war tteg-

18:17 ēamuř 3:7.

18:18 Amz. 12:3; 22:18; 26:4; Řex. 3:25; Gal. 3:8.

18:25 Rum. 3:6.

19:1 ‘iqqunjeř’ - niγ ‘isjed’.

19:2 Amz. 18:4.

19:3 ēbr. 13:2.

19:5 ‘ħima ad t nessen’ - man aya ixs ad yini aqa iryazen n Sadum tuγa xsen ad ten řeřben.

gem qae řyar! ⁸ Aqa da řexxu tnayen n yessi, tinni ead war issinen aryaz. Ejj ayi ad awem tent-dd ssuffyey barra uca ggem daysent min tettwařam mliř di tiřřawin nwem. Myir i iryazen-a war daysen tteggem walu, aqa s uyenni dd-usin nitni i swadday n tiři n tzeqqa inu řar tmensiwt.”

⁹ Nitni nnan “Beeed ssal!” Uca nnan eawed, “Aqa wanita yusa-dd da amecnaw abarrani uca yarezzu ad igaeed amecnaw řqadi? Řexxu ad cek nřarr ktar x nitni.” Uca ggin ařřas n uyir x weryaz nni, x Luř, uca qarrben-dd řima ad arřen tawwart. ¹⁰ Maca iryazen nni sswizzřden afus uca ssidfen Luř řar taddart akidsen uca belleen tawwart ¹¹ uca wtin iryazen inni tuřa ibedden řar tewwart n taddart, zeg umeřyan řar umeqqrان, s tuddayeř uca nitni ssihřen ixef nsen x tarezzut x tewwart. ¹² Xenni nnan iryazen nni i Luř “Wi řarek da ead? Ma adekk^wař niř iřenjiren niř řenjinir, marra inni řarek di tendint, ejj iten ad ffyen zeg wemcan-a.” ¹³ Aqa ad nareddeř amcan-a, minzi tuyuyit nnes temřar zzat i uyembub n SIDI u SIDI issekk aney-dd řima ad tt nareddeř.”

¹⁴ Rexdenni iffeř Luř uca issiweř ak-d iđewřan nnes inni igguren ad dd-awyen yessis, inna “Kkarem, teffyem zeg wemcan-a, minzi SIDI iggur ad yareddeř tandint-a.” Maca iban asen-dd i iđewřan nnes axmi ittqeřřar. ¹⁵ Umi d tenqar tfuct, lmalakat ssqeřřent Luř, nnant “Kkar, teksid tamřart nnek d tnayen n yessic tinni akic, řima war thelliked ca di řmuřsiyyet n tendint-a.” ¹⁶ Maca netta war izeim. Xenni řřen iryazen nni afus nnes d ufus n temřart nnes d ifassen n tnayen n yessis, minzi SIDI tuřa ixş ad xas iřinn. Nitni ssuffyey t řar barra, nedhen t barra i tendint. ¹⁷ Ařami ten ssuffyey barra, inna netta “Senjem ixef nnek! War xezzar awarni ac niř ad tbedded di marra adewwar-a. Arweř řar wedrar, řima war tettwatehřid ca.” ¹⁸ Inna asen Luř “Lla, ttzawgeř cek, a isiditen inu! ¹⁹ Xřar řexxu, amseřřar nnek yufa nniemet di tiřřawin nnek uca tessemyared taddukkřit nnek řařdiqt tenni kidi teggid umi d ayi tejjid ddareř. Maca war zemmareř ad arewřey řar idurar, qbeř mma ad ayi iřřef řyar uca ad mteř! ²⁰ Aqa da řexxu, tandint-a aqa tudes-dd ařřas aqa zemmareř ad dinni arewřey uca nettad d tameenanuct. Ejj ayi ad arewřey řexxu dinni mařend ad qqimeř ddareř. Ma war teři d ict n tendint d tameenanuct?”

²¹ Yarra xas netta “Aqa řexxu, tiweř ayi-dd eawed tzawegt nnek x uya, war ttareddęey ca tandint min xef tessiwřed. ²² Qeęeq, arweř din, minzi war zemmareř ad ggeř walu ař dd i řa tawřed řar dinni.” X uya semman isem n tendint nni řuřar. ²³ Ařami yiweř Luř řar řuřar, tafuct aqa tenqar-dd x temmurt.

²⁴ Řexdenni iřja SIDI ad iwwet wenřar x Sadum u x Eamura řecbareyyet d tmesi zeg ujenna zi řar SIDI. ²⁵ Yareddeř netta tineddam nni d marra adewwar nni, ak-d marra imezday n tneddam nni uřa d min iřemmyen d temmurt. ²⁶ Uca tamřart n Luř, tenni tuyur řeffar nnes, texřar awarni as uca tedweř d iřj n uqellij n tmeęařt.

²⁷ řar řřbeř zic ikkar Ibrahim, yuyur řar wemcan mani tuřa ibedd zzat i wudem n SIDI. ²⁸ Isweř řar Sadum d Eamura u řar marra tammurt n udewwar nni uca iřra belli ddexxan ittgaeed zi temmurt, amecnaw ddexxan n ict n tefqunt. ²⁹ Ařami yareddeř AREBBI tineddam n udewwar

19:8 ‘afessar’ - ad tay igga Luř ammu mařend ad yeřj yessis ad ttwayeřbent zeg iryazen n Sadum, minzi tuřa ittegg^wed řřukm n Arebbi x tmeęga n iryazen nni ixşen ad ggen min war iřeęřen, min ięan řidd i řřbieet n bnadem mařend ad ittwaęę. Issen Luř aqa Arebbi tuřa iřekkem x ddunit s sseřřet deg wuřsan n Nuř mařar ‘tarwa n Arebbi’ (aqa-ten d lmalakat n Arebbi) usin-dd řar yessis n bnadem u man aya d nnei di tiřřawin n Arebbi (Xřar Amz. 6:1-4, Yahuda 6,7). Ammu ixřar Luř řima ad iwc řiřenjinir nnes mařend ad issenjem tandint n Sadum zi řřukm ameqqrان n Arebbi.

19:9 Uffuř 2:14; Řex. 7:27; 2 Buř. 2:7,8.

19:17 ‘ixef nnek’ - s Teibranit ‘řeemar nnek’.

19:22 ‘řuřar’ - isem wanita ixş ad yini ‘ameřyan’ niř ‘amuřřiř’ (H6820).

19:24 Aewd. 29:22; Ica. 13:19; Irm. 20:16; 50:40; Ięi. 4:6; řazq.16:50; Hucica11:8; Eamuř 4:11; řaf. 2:9; Lk. 17:29; 2 Buř. 2:6; Yah. 7.

19:24 ‘afessar’ - řami ittwařar řar min iqqimen d iřyed izemmar ad yini bnadem aqa řqedd n řeřmu di Yammura yiweř řar 3000 Salsiyus. Řeřyud d txudam n wureř dewřen d iřyed. Řecbareyyet ad tafed ead di jwayeh n Řeřhar Immuten.

19:26 Lk. 17:32.

nni, ifekkar AREBBI di Ibrahim uca issekk Luṭ barra zi řwest n uceřwaw, umi issneqřeb tined-dam i di izdey Luṭ.

Luṭ d yessis

³⁰ Uca iġaēed Luṭ zi řuyar uca iruḥ izdey ak-d tnayen n yessis deg idurar, minzi igg^wed *ad iqqim* izeddey di řuyar. Uca izdey deg ifri ak-d tnayen n yessis. ³¹ Řexdenni tamenzut tenna i tmazuṭ “Babatney d awessar, war iqqim ueezi di temmurt ad xaney yadef am mammec teggur di mar-ra ddunnit. ³² Zid, ejj aney ad newc binu i babatney ad issu uca ad kis nezzeř, *maḥend* ad nejj jjiř ad iqqim iddar zi babatney.” ³³ Uca di ġiřet nni wcint binu i babatsent ad issu. *Xenni* tudef tmenzut uca teṭṭeř ak-d babas uca netta war yuci ca belli tezzeř akides uřa nettat tekkar *eawed*. ³⁴ Ass anedřar tenna tmenzut i tmazuṭ “Aqa necc zzřey ġiřet iedun ak-d baba, ad as newc ad issu binu eawed ġiřet-a. *Xenni* ad tadfed cem ad akides tezzřed, maḥend ad nejj jjiř ad iqqim iddar zi babatney.” ³⁵ Uca wcint binu i babatsent eawed di ġiřet nni ad issu. *Xenni* tekkar tmazuṭ uca teṭṭeř ak-d babas uca netta war yuci ca belli tezzeř akides uřa nettat tekkar *eawed*. ³⁶ *Ammu* ksint tnayen n yessis n Luṭ s ddeyset zi babatsent. ³⁷ Uca turuw-dd tmenzut ijj n useymi, třaya isem nnes Mu’ab. Wa d tababat n Mu’ab řares ař ass-a. ³⁸ Tamazuṭ eawed turuw-dd ijj n useymi uca třaya isem nnes Ben-Ėammi. Netta d tababat n tarwa n Ėammun řares ař ass-a.

Ibrahim d Abimalik, ajeġid n Jirar

20¹ Zi senni issmuṭṭi Ibrahim iqiđan nnes, *yuyur* řar Temmurt n Ljanub uca izdey řar Qadac d Cur uca iqqim amecnaw abarrani di Jirar. ² *Umi* inna Ibrahim x Sara tamřart nnes “Nettat d uċma i teġal”, issekk Abimalik, ajeġid n Jirar, yiwi *akis* Sara. ³ *Maca* immedřar-dd AREBBI i Abimalik di tarjit n ġiřet, inna as “Aqa řexxu ad temmted di ssibbet n temřart, tenni dd-tiwyed akic, *minzi* nettat temřec ak-d ijj n weryaz.” ⁴ *Maca* Abimalik tuřa war řares-dd iqarreb, s uyenni inna “A Sidi inu, ma *xenni* ad tawđed ad tenyed ijj n řgens iseggdan?” ⁵ Ma war d ayi inna netta “Nettat d uċma i teġal”, u nettat s yixef nnes tenna eawed “Netta d uma i yeġal!” S tidett n wuř u s ifassen izdigen i ggij aya.” ⁶ Inna as AREBBI di tarjit “Nec ssney ead belli teggid man aya s tidett n wuř, s uyenni ḥđij cek ḥima war xafi txeṭṭid uca war cek jjiy ad tt ṭadid. ⁷ Řexxu, xenni, arr tamřart řar weryaz nnes, minzi netta d anabi uca netta ad xak izzaġ, ḥima ad teddared. *Maca* mařa war tt tarrid ca, ssnen belli aqa ad temmted, cek d marra min iġan nnek!” ⁸ *Xenni* ikkar Abimalik zic řar řřbeḥ. Iřaya i marra imsexxaren nnes, inna marra awařen-a deg imezzuyen nsen uca iryazen nni dewřen gg^weden aṭas. ⁹ *Xenni* iřaya Abimalik x Ibrahim uca inna as “Min d aney teggid d min di xđij akidek umi tyeđred xafi d x tgeldit inu ddenb ameqqran? Cek teggid akidi am mammec t war icuwwar ad ittwwag.” ¹⁰ Uca *yarni* inna ead Abimalik i Ibrahim “Min cek yejji n řami teggid man aya?” ¹¹ Inna Ibrahim “Minzi necc nwiy ‘Nican war dinni tigg^wudi zi AREBBI deg wemcan-a uca ad ayi nyen di ssibbet n temřart inu.’ ¹² Uca s tidett nettat eawed d uċma. Nettat d yeġis n baba, maca maci d yeġis n yemma uca tedweř d tamřart inu. ¹³ Uca umi tuřa AREBBI indeh ayi zi taddart n baba maḥend ad teleey ssa řar da, necc nniy as s tidett ‘Ejj ad yiři man aya d řeeřamet i tayri nnek uca ini di marra imucan mani i řa naweđ ad xafi tinid: Netta d uma i iġa!’ ” ¹⁴ *Xenni* iksi

19:29 ‘cceřwaw’ - s lřarf ‘aneqřeb’

19:32 ‘jjiř’ - di Teibranit ‘zzariet’.

19:37 ‘Mu’ab’ - isem wanita ixs ad yini ‘zi baba’ (H4124).

19:38 ‘Ben-Ėammi’ - isem wanita ixs ad yini ‘mmis n řgens inu’ (H1151).

20:2 Amz. 12:13; 26:7.

20:2 ‘Abimalik’ - isem wanita ixs ad yini ‘babas n ujeġid’ (H40).

20:13 Amz. 12:13.

Abimaliki uġi d ifunasen d tfunasin d isemyan d tsemyin uca iwc iten i Ibrahim uca yarr as-dd Sara, tamyart nnes. ¹⁵ Uca inna Abimalik “Aqa da, tammurt inu aqa-tt qibač nnek. Zdey mani i d ac-dd *idhar* mliħ di tiṭṭawin nnek.” ¹⁶ I Sara inna “Aqa da, wciy ařef n *uqiyyat* n nnuqart i umam. aqa-tent d ařeħħaf x tiṭṭawin i kuřci inni iġan akim, *wah*, i kuřci idweř am-dd d ttiqart.” ¹⁷ Řexdenni Ibrahim iẓẓuġ i AREBBI uca AREBBI issgenfa Abimalik d temyart nnes d tiyya nnes uca urwent. ¹⁸ Minzi tuya SIDI ibellec qac marra řemřawat n *yenni di* taddart n Abimalik di ssibbet n Sara, tamyart n Ibrahim.

Axeřqed n Iřhaq

21 ¹ Uca yarzef SIDI yar Sara, am mammec t inna uca ikemmeř SIDI *awař* i inna i Sara. ² Teksi Sara s ddeysset uca turuw-dd ijj n useymi i Ibrahim x tewsar nnes, di řmijar nni i d as inna AREBBI. ³ Uca iřaya Ibrahim i mmis wenni dd-ixeřqen, wenni i d as-dd turuw Sara, Iřhaq. ⁴ Ibrahim ixten i mmis Iřhaq umi tuya řares tmenya n wussan, am mammec d as yumur AREBBI. ⁵ Uca tuya Ibrahim d mmis n mya n iseggwusa, ařami řares-dd ixřeq Iřhaq, mmis. ⁶ Uca tenna Sara “AREBBI igga ayi ad deħcey u marra wenni *t* ya iřsen, ad idħec *eawed* akidi.” ⁷ Tenna *eawed* “Man wen *izeemen* ad yini i Ibrahim, aqa Sara ad tessuṭṭeđ iseyman, mařar turuw *as-dd* ijj n uřenjir x tewsar nnes.”

Sara d Hajar

⁸ Igma useymi uca ittwakkes as uṭṭuđ. Deg wass řami idweř Iřhaq ittwakkes as uṭṭuđ, issew-jed Ibrahim ijj n umensi imyar. ⁹ Umi tezra Sara mmis n Hajar, Tamiřrect, wenni dd-turuw Hajar i Ibrahim, itteřsar xas, ¹⁰ tenna i Ibrahim “Azzeř x tayya-ya d mmis, minzi mmis n tayya-ya war iwarret ca ak-d mmi, ak-d Iřhaq.” ¹¹ Awař-a iban-dd d aeėffan aṭṭas di tiṭṭawin n Ibrahim di ssibbet n mmis. ¹² Maca inna AREBBI i Ibrahim “War ttejj i ařenjir d tayya nnek ad iřin d tisineft di tiṭṭawin nnek. Seř řar marra min d ac i řa tini Sara, minzi di Iřhaq ad ac tiři zzariet. ¹³ Maca ad ggey eawed ijj n řgens zi mmis n tayya-ya, minzi uřa d netta d zzariet nnek.” ¹⁴ Řexdenni ikkar Ibrahim zic uca iksi ařrum d ict n teqduħt n waman, iwca *iten* i Hajar, issars *as ten* x teyruđt. *Iwca as eawed* ařenjir uca issqebbeđ itt. Uca nettat truħ, tennejru di řexřa n Bi'r-Sabea. ¹⁵ Řami neqšen waman zi teqduħt, tenđar ařenjir sadu ijj n cbarq. ¹⁶ uca truħ teqqim qibač nnes řaggwaj n tecti n řqews, minzi tenna “War zemmarey ad řarey meřmi i ya immet uřenjir.” *Ammu* i teqqim qibač nnes uca tessgaeėed tmijja nnes, tesřuy. ¹⁷ Isřa AREBBI řar řħess n uřenjir uca **Lmalak n AREBBI** iřaya i Hajar zeg uřenna, inna as “Min cem yuřin, Hajar? War tteggw^{ed} ca, minzi AREBBI isřa řħess n uřenjir, din mani iġa. ¹⁸ Kkar, sgaeėed ařenjir uca teksi t deg ufus nnem, minzi ad zzayes ggey ijj n řgens imyar.” ¹⁹ Řexdenni yarzem AREBBI tiṭṭawin nnes uca tezra ijj n řeunřar n waman. Truħ, teemmar taqduħt s waman, tewca as ad isu uřenjir. ²⁰ Uca tuya AREBBI ak-d uřenjir, iyma, izdey di řexřa u tuya-t d amjebbad n řqews. ²¹ Tuya izeddey di řexřa n Faran uca yemmas teksi as-dd tamyart zi temmurt n Miřra.

21:1 Amz. 17:19; 18:10.

21:2 Amz. 18:10,14; Gal. 4:23; Ebr. 11:11.

21:4 Amz. 17:10.

21:10 Gal. 4:30.

21:12 Rum. 9:7; Ebr. 11:18.

21:12 ‘zzariet’ - ixs ad yini ‘tarwa’.

21:13 Amz. 16:10; 17:20.

21:18 Amz. 16:10; 17:20.

Řeahd jar Ibrahim d Abimalik

²² Di řweqt nni d ict immsar, belli Abimalik, ak-d Fikul, akumandar n řeeskar, issiweř ak-d Ibrahim, inna “AREBBI aqa-t akidek di marra min tegged. ²³ Řexxu, jağ ayi řar AREBBI, aqa war teqqimed ad tyecced ihenjiren uřa d ayyawen inu! Maca s muxas taddukkřit tařdiqt i kik ggiř qbeř, ad zzayes tegged cek akidi u ak-d temmurt mani teqqimed am ubarrani.” ²⁴ Inna Ibrahim “Necc ad ac xas jjağey!” ²⁵ Řexdenni ieeyyeb Ibrahim Abimalik x ssibbet n yiji n řeunřar n waman, wenni ikksen imsexxaren n Abimalik s uyiř. ²⁶ Xenni inna Abimalik “Necc war ssineř wi iggin man aya u cek war d ayi t tennid ca qbeř. Aqa ař řexxu i zzayek t sřiy.” ²⁷ Řexdenni iksi Ibrahim uğđ d ifunasen d tfunasin uca iwca as ten i Abimalik uca nitni s tnayen ggin ijj n řeahd jarasen. ²⁸ Maca Ibrahim issars sebea n tseswin n řimart řar uyeřdis. ²⁹ Xenni inna Abimalik i Ibrahim “Min enant sebea n tseswin nni teggid řar uyeřdis?” ³⁰ Inna netta “Ksi zeema sebea-ya n tseswin zeg ifassen inu, d cchadet i řa iřin di řřwee inu belli necc i řyzin anu n řeunřar-a.” ³¹ X uya ittwasemma amcan nni Bi'r-Sabea, minzi nitni s tnayen tuřa jjuğen din. ³² Ammu i wcin řeahd di Bi'r-Sabea. Awarni man aya ikkar Abimalik ak-d Fikul, akumandar n řeeskar, ieqeb řar temmurt n Ifilistiniyyen. ³³ Izzu Ibrahim ijj n tcejart n tmarist d Bi'r-Sabea uca iřaya din isem n SIDI, Arebbi n řebda. ³⁴ Uca izdeř Ibrahim am ubarrani di temmurt n Ifilistiniyyen ařas n wussan.

Ibrahim iqeddem mmis Iřaq d tayarřt i Arebbi

22 ¹ Awarni man aya temmsar, aqa ijarreb AREBBI Ibrahim, inna as “Ibrahim!” Uca inna as “Xzar, necc aqa-yi da!” ² Inna as netta “Ksi ayenni n mmic, wenni tersed, Iřaq, uca ruř řar temmurt n Muriya uca tqedmed t din d tayarřt x yijjen zeg idurar i d ac i řa iniy.” ³ Ikkar Ibrahim zic, ihezzen ayyuř nnes uca iksi akides tnayen n iřudriyyen nnes d mmis Iřaq. Iqess akeccuđ i tmesi n tayarřt, ikkar, iruř deg webrid řar wemcan i d as inna AREBBI. ⁴ Deg wass wiss řřata issgaeeđ Ibrahim tmuyři nnes uca izra amcan zi řağg*aj. ⁵ Řexdenni inna Ibrahim i iřudriyyen nnes “Rajam da ak-d weyyuř, necc d uřenjir ad nrař diha, ad nesjed uca ad řarwem-dd neeqeb eawed.” ⁶ Iksi Ibrahim akeccuđ n tayarřt, issars it x mmis Iřaq u netta s yixef nnes iksi s ufus nnes timessi d txedmet uca ammu i ruřen s tnayen idsen. ⁷ Řexdenni issiweř Iřaq ak-d Ibrahim babas, inna as “Baba inu!” Uca inna as “Xzar, necc aqa-yi da, mmi!” Uca inna “Aqa da timessi d ukeccuđ, maca mani iğa izmar i tayarřt?” ⁸ Inna Ibrahim “AREBBI simant nnes ad issarzeq s yizmar i tayarřt, mmi!” Uca ammu i ruřen s tnayen idsen ⁹ uca iwđen řar wemcan nni d as inna AREBBI. Din ibna Ibrahim ijj n uealtar uca iedeř akeccuđ, icarf Iřaq mmis uca issars it x uealtar x ikecwađ. ¹⁰ Isswizzeđ Ibrahim afus nnes uca iksi taxedmet řima ad iřarř i mmis. ¹¹ Maca Lmalak n SIDI iřaya as-dd zeg ujenna, inna as “Ibrahim, Ibrahim!” Uca inna netta “Xzar, necc aqa-yi da!” ¹² Xenni inna as “War swizziđ afus nnek řar uřenjir niř ad as tegged ca, minzi řexxu aqa ssney belli tegg*eded AREBBI u war xafi teřřifed ayenni n mmic.” ¹³ Issgaeeđ Ibrahim tiřřawin nnes uca ixzar. Xzar, aqa awarni as tuřa din ijj n icarri iqen řar cbarq zeg waccawen nnes. Yuyur Ibrahim dinni, iřřef icarri uca ihda it d tayarřt deg wemcan n mmis. ¹⁴ Iřaya Ibrahim isem n wemcan nni “SIDI ad issarzeq!” S uyenni iqgar bnadem ař

21:22 ‘Fikul’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘aqemmun n marra’. Aqa netta x marra ieeskariyyen u tuřa ittxeřsa asen ad řřen řar marra min inna netta (H6369).

21:23 Amz. 14:23.

21:33 Amz. 4:26.

21:33 ‘tacejjart n tamarist’ - s tlatinit ‘Tamarix’.

22:2 Ebr. 11:17.

22:9 Yae. 2:21.

22:13 ‘iqicawen’ - niř ‘accawen’.

ass-a “Deg wedrar n SIDI ad ittassarzeq!” ¹⁵ Iřaya Lmalak n SIDI wiss tnayen n imuren zeg ujenna x Ibrahim, ¹⁶ inna “Minzi teggid man aya uca war xafi tesseizzed ayenni n mmic, ad jjuřey s simant inu, inna SIDI, ¹⁷ belli ad cek barkey ařas uca ad ssektarey zzariet nnek ařas amecnaw itran n ujenna u amecnaw ijdi i iřan x tma n řebřar. Zzariet nnek ad teřteř tewwart n řeedyan nnes d řwart ¹⁸ u di zzariet nnek ad ttwabarken marra řegnus n temmurt, minzi teřřid i tmijja inu.” ¹⁹ Xenni iřeqb-dd Ibrahim řar iřudriyyen nnes u nitni kkaren uca ruřen jmie deg webrid řar Birsiba uca izdey Ibrahim di Bi'r-Sabea. ²⁰ Awarni man aya immsar aqa xebbaren Ibrahim ijj n wareqqas, nnan as “Aqa da, eawed Milka turuw-dd tarwa i Nařur umac: ²¹ Euř, amenzu nnes, d Buz umas, d Qamuwil wenni d tababat n Aram, ²² d Kasad d řazu d Fildac d Yidlaf d Batuwil.” ²³ U Batuwil iija-dd Rifqa. Tmenya-ya i turuw-dd Milka i Nařur, umas n Ibrahim. ²⁴ U tayya nnes, tenni umi qqaren Rieuma, turuw as-dd eawed řabař d řařam d řařac d Maeka.

řmewt d wendeř n Sara

23 ¹ Tuřa řar Sara mya u-sebea u-eicrin n isegg^wusa. Man aya d řmijař n isegg^wusa n tudart n Sara. ² Uca temmut Sara di Qaryat-Arbae, tenni iřan d řibrun, di temmurt n Kenean uca yudeř-dd Ibrahim, icřen x Sara, iru isřuy xas. ³ Xenni ikkar Ibrahim uca ikka řtarf i temyart nnes immuten uca issiweř ak-d tarwa n řit, inna ⁴ “Necce d abarrani d amezduy n zzyada jarawem. Wcem ayi mřir ijj n wendeř d ařa řarwem řima ad awdey ad neđřey amettin inu zeg urendad inu.” ⁵ Arrin-dd tarwa n řit x Ibrahim, nnan as ⁶ “Seř řarney, siditney! Cek d ijj arrays n AREBBI jaraney. Ndeř ametti nnek deg imeđřan nney iřebřen. Uřa d ijj mma zzayney ad cek itteř x wendeř nnes řima ad dayes tneđřed ametti nnek.” ⁷ Řexdenni ikkar Ibrahim, yuđar qibač i řgens n temmurt, qibač i tarwa n řit ⁸ uca issiweř akidsen, inna “Mařa kenniw s array nwem ad neđřey ametti inu zeg urendad inu, xenni řřem řari uca zawgem ayi i necc řar Eifrun, mmis n Zuhar, ⁹ mařend ad ayi iwc ifri n Makfila, wenni řar řtarf n yeyyar nnes. Ejj it ad ayi t iwc s ttaman nnes ikmeř. Ad yiri d andeř inu i řa mellkey jarawem.” ¹⁰ Eifrun xenni tuřa iqqim jar tarwa n řit uca Eifrun Ařitti yarra-dd x Ibrahim deg imejjan n tarwa n řit d marra inni yuđfen řar tewwart n tendint nnes, inna ¹¹ “Lla, a sidi inu, seř řari! Necce ad ac wcey iyyar uřa d ifri nni dayes iřan. Zzat i tiřřawin n tarwa n řgens inu ad ac t wcey, ndeř ametti nnek!” ¹² Řexdenni yuđar Ibrahim ztat i tiřřawin n řgens n temmurt ¹³ uca issiweř ak-d ifrun deg imezzuřen n řgens n temmurt, inna “Ttawgey, mařa teksed, seř řari. Ad ac wcey nnuqart n yeyyar, qbeř itt zzayi, xenni ggurey ad dayes neđřey ametti inu.” ¹⁴ Yarra Eifrun x Ibrahim, inna as ¹⁵ “Sidi inu, seř řari! min ixs ad yini ijj n yiyar issekk^wan arbeemya n uciql n nnuqart, jarayi d cek? Ndeř xenni ametti nnek!” ¹⁶ Iřa Ibrahim i Eifrun uca iwzen Ibrahim i Eifrun tmenyat n nnuqart i xef issiweř deg imezzuřen n

22:14 ‘ad issarzeq ... ad ittassarzeq’ - s Teibranit ‘ad iřar ... ad ittawar’. ‘afessar’ - wa d adrar ‘Muri-Yah, amcan nni i řa issen Arebbi (Aeawed n Ccaria 12:11) d amcan n zzawect iqeddsen nni tuřa din deg wussan awarni man aya. Ad řay tuřa amcan-a uřa d amcan mani tuřa izeddey Malkisadiq, ajeřid n Salim, ixs ad yini tasyart n wedrar nni iřan řar ccamal, tenni idewřen d adrar n zzawect iqeddsen. Tasyart n řanub n wedrar tuřa d tandint n Dawud. Dawud itteř řburj n ayt n Yabus nni iřan x wedrar-a (1 řř. 8:1, 1 řm. 11:5, 2 řam. 5:6, 7, 9). Awarni as isřa Dawud tasyart n ccamal n wedrar ‘Muri-Yah’ zi Arawna, wenni řar iřa ijj n wendrar x wedrar-a mani tuřa dd-issehwa Lmalak n SIDI afus nnes ařami tbedd řjriřect nni issiweř Lmalak n SIDI x řsrayil nni d yusin ři ssibbet n řeřsab n řgens nni igga Dawud s yixef nnes, břa mma ittara SIDI (řzar 2 řam. 24). Xmi i řa nřar 2 řam. 5:7, 1 řř. 8:1 u řbř. 2:6 ntaff aqa nzemmar ad neřseb adrar-a ‘Muri-Yah’ d adrar ‘řihyun’, adrar iqeddsen, mani ssarsen řtabut deg wussan n Dawud (2 řam. 6:17). Idweř řihyun d isem aneggar n marra adrar, u d isem i tendint n řcalim marra. řzar eawed afessar řar 2 řř. 19:31.

22:16 řk. 1:73; řbr. 6:13.

22:17 Amz. 24:60.

22:18 Amz. 12:3; 18:18; 26:4; řř. 3:25; řal. 3:8.

22:24 ‘tayya nnes’ - ixs ad yini ‘tayya n Nařur’.

23:4 řř. 7:5.

tarwa n Ĥit: arbeemya n uciql n nnuqart, am t nnumen isebbaben. ¹⁷ *Ammu* idweř yeyyar n Eifrun wenni iġan di Makfila arendad n Mamri, iyyar d ifri wenni dayes iġan d marra ticejjura inni deg yeyyar ȳar iymiren nnes i d as-dd innȳen ¹⁸ d ijj n řmeřk n Ibrahim zzat i tarwa n Ĥit d marra inni yudfen ȳar tewwart n tendint. ¹⁹ Awarni aya indeř Ibrahim Sara tamȳart nnes deg ifri n yeyyar n Makfila i iġan qibač i Mamri, wenni iġan d Ĥibrun di temmurt n Kenan. ²⁰ *Ammu* i idweř iyyar ak-d yefri i dayes iġan zi tarwa n Ĥit ȳar Ibrahim am wenȳeř nnes.

Iřhaq d Rifka

24¹ Ibrahim tuȳa iwsar u imȳar deg wussan uca SIDI ibarek Ibrahim di kučci. ² *Xenni* inna Ibrahim i umsexxar nnes awessar x taddart nnes, awkiř n marra min ȳares “Egg řexxu afus nnek sadu tmeřřaȳt inu, ³ *xenni* ad tejuġeȳ s SIDI, AREBBI n ijenwan d AREBBI n ujenna d temmurt, belli war dd-tettiwyed tamȳart i mmi zi tȳenjirin n Ikenaniyyen mani zedyey necc jarasen, ⁴ *maca* ad traȳed ȳar temmurt i zi dd-usiȳ, ȳar raġ inu maȳend ad dd-tawȳed tamȳart i mmi Iřhaq.” ⁵ Inna as umsexxar “Balak war tettexs temȳart ad ayi teȳfar ȳar temmurt-a. Ma ittxeřřa ad arrey mmic ȳar temmurt nni manis dd-tusid?” ⁶ Inna as Ibrahim “Ĥȳat, war dd-ttarri ca mmi dinni! ⁷ SIDI AREBBI n ijenwan wenni d ayi-dd iggewden zi taddart n baba u zi temmurt n raġ inu uca issiweř-dd ȳari uca ijuuġ ayi umi d ayi inna ‘I zzariet nnek ad wceȳ tammurt-al’, d netta i ȳa issekken lmalak nnes zzat i uȳembub nnek maȳend ad tawȳed zi senni tamȳart i mmi. ⁸ Mařa tamȳart war tettexs ad cek teȳfar, ad tiřid řrellid zi tȳaġit-a, mȳir war dd-ttarri din mmi waha.” ⁹ Issars umsexxar řexdenni afus nnes sadu tmeřřaȳt n Ibrahim, sides, uca ijuuġ as x man aya.

¹⁰ Uca iksi umsexxar eecra n iřeyman n sides, iruȳ uca tuȳa ȳares eřam kuř aġřa iȳřan n si-des. Ikkar uca itȳef abrid ȳar temmurt n ‘Aram jar tnayen n iȳezran’, *aqȳ-tt d Misubutamya*, ȳar tendint n Naȳur. ¹¹ Ijja iřeyman ad jinen barra i tendint zzat i yijj n řeunřar n waman, ȳar uxecci n tmeddit, ȳar tsaeet i di dd-ffȳent temȳarin maȳend ad aymen aman. ¹² *Xenni* inna “SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim, ttzawgeȳ cek ad ayi teawned ass-a uca sscen ayi taddukkřit nnek tařdiqt i sidi inu Ibrahim. ¹³ Aȳa-yi ȳar wanu n waman d tȳenjirin n yeryazen n tendint ggur ad dd-ffȳen maȳend ad aymen aman. ¹⁴ Ejj itt ammu i ȳa tiři, aȳa taȳenjirt umi i ȳa iniȳ ‘Sehwa abuȳar nnem, ttzawgeȳ cem, maȳend ad zzayes sweȳ!’ uca nettat ad tini ‘Su u ad wceȳ eawed aman i iřeyman nnekl’, ad tiři d ta i teggid i umsexxar nnek Iřhaq u s uȳa ad ssneȳ aȳa tessecned taddukkřit nnek tařdiqt i sidi inu.”

¹⁵ Uca ead qbeř mma ad ikemmer awař, iȳřa Rifqa, tenni dd-ixeřqen i Bituwil, mmis n Milka, tamȳart n Naȳur umas n Ibrahim, teffey zi tendint s ubuȳar nnes x teȳruȳt. ¹⁶ Taȳenjirt tuȳa-tt dayes aȳri imȳar, d taezarect, war tt issin weryaz. Nettat tehwa-dd ȳar wanu, teccur abuȳar nnes uca tgaeed eawed. ¹⁷ řexdenni yuzzeř ȳares umsexxar nni, inna as “Ttzawgeȳ cem ad ayi tewced ad sweȳ cwayt n waman zeg ubuȳar nnem!” ¹⁸ Nettat tenna “Su, a sidi inu!” Tqeġeq tessehwa abuȳar nnes x ufus nnes, tewca as ad isu. ¹⁹ řami d as tewca iswa mliȳ, tenna “Ggur ad aymeȳ aman eawed i iřeyman nnek, ař ȳarsen i ȳa yiři s zȳyada.” ²⁰ Tqeġeq, tessexwa abuȳar nnes di tarya, tuzzeř eawed ȳar řeunřar řima ad tayem aman, uca tuyem asen-dd aman i iřeyman nnes marra. ²¹ Waxxa ittebheth xas weryaz, isqar řima ad issen ma SIDI issehwen xas

23:16 Amz. 50:13.

23:17 řex. 7:16.

23:17 ‘Makfila’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘tnayen n tseqqar’ niȳ ‘taȳart’ (x webrid n umedȳa: tȳart n temmurt - H4375).

24:2 Amz. 47:29.

24:3 Amz. 28:1.

24:7 Amz. 12:1, 7; 13:15; 15:18; 26:4; Uffuȳ 32:13; Aeȳd. 34:4; řex. 7:5.

24:10 ‘Aram jar tnayen n iȳezran’ - s Teibranit ‘Aram-Nahrayim’.

24:15 Amz. 22:23

abrid nnes niy lla. ²² Umi jjiwnen iřeyman tisessi, iksi weryaz deg ijj n umur ict n txadent n wurey *tenni iwezznen* azyen n uciql d tnayen n tmeqyasın i ifassen nnes *tinni iwezznen* eecra n uciql n wurey, ²³ inna “Ini ayi, umi teggid d yeğis? Ma aqa din amcan di taddart n babam mani nzemmar ad nessens?” ²⁴ Nettet tenna as “Nec d yeğis n Bituwil, mmis n Milka, wenni tt-dd yurwen i Naħur.” ²⁵ Uca tarni tenna as “Aqa eawed ƣarney aƣas n uřum d iyeğ u ƣarney eawed amcan i tmensiwt.” ²⁶ Řexdenni yuđar weryaz uca iqqunjeř i SIDI, ²⁷ inna “Ad yiři SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim ittwarek, wenni war ikkisen taddukřit nnes d teđdiqt nnes zi sidi inu. Igewwed ayi SIDI deg webriđ ƣar taddart n tawmat n sidi inu.”

²⁸ Uca taħenjirt tuzzeř, teawed timesřayin-a i yemmas di taddart. ²⁹ Uca Rifqa tuƣa ƣares umas, qqaren as Laban, uca Laban yuzzeř ƣar weryaz nni tuƣa *din* barra ƣar wanu. ³⁰ Tuƣa izra taxadent d tnayen n tmeqyasın deg ifassen n ućmas uca isřa i wawařen i tuƣa teqqar ućmas Rifqa, tenna “Ammu i issiweř weryaz nni akidi.” *Ammu* i immisar aqa *Laban* yusa-dd ƣar weryaz. U xzar, ibedd *diha* zzat i iřeyman, ƣar wanu. ³¹ Uca inna “Araħ-dd, a *cek* d amimun n SIDI! Mayemmi aqa cek barra, nec aqa sswejdey taddart d wemcan i iřeyman.” ³² Řexdenni iruħ weryaz akides ƣar taddart u netta idřeq tiħezzanin n iřeyman. Netta iwca asen řum d macca, uca iksi aman ģima ad issird idaren nnes uřa d idaren n iryazen nni kides iğan. ³³ *Awarni* as igga min i ƣa icc zzates. Maca netta inna “War ttettey ƣar d iniy tabrat inu.” Uca netta inna as “Siweř!” ³⁴ Řexdenni inna “Nec d amsexxar n Ibrahim.” ³⁵ SIDI ibark sidi inu aƣas s waƣas uca ccan nnes imƣar aƣas. Aqa iwca as uğı d ifunasen d tfunasin, nnuqart d wurey, isemƣan d tsemƣin, iřeyman d yeyƣař. ³⁶ D Sara, tamƣart n sidi inu, turuw-dd ijj n uħenjir i sidi inu awarni umi tewsar u netta iwca as marra min ƣares. ³⁷ Uca sidi inu iija ayi jjuğey, inna ‘War dd-ttawi tamƣart i mmi zi tħenjirin n lkenaniyyen, inni mani zedƣey di temmurt nsen. ³⁸ *Uct xak* mařa war ttriħed ƣar taddart n baba, ƣar rağ inu uca ad dd-tawyed tamƣart i mmi *zi senni*.’ ³⁹ *Xenni* nec nniy i sidi inu ‘Balak tamƣart war d ayi-dd tđeffar.’ ⁴⁰ Uca netta inna ayi ‘SIDI wenni uyurey zzat i uğembub nnes, aqa netta ad dd-issekk lmalak nnes akidek uca ad xak issehwen abrid nnek ař dd ƣa tawyed i mmi ict n temƣart zi řağ inu u zi taddart n baba. ⁴¹ Řexdenni ad tiřid tfekked zi tjağit i d ayi tejjugeđ, xmi i ƣa traħed ƣar řağ inu u nitni war d ac tt tticen, *xenni* ad cek ssuffey ƣa tjağit nnek i tuƣa tejjugeđ.’ ⁴² Ass-a usiħ-dd ƣar wanu uca nniy ‘A SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim, ttzawgey ad tesshewned řexxu abrid x wenni d ggurey. ⁴³ Aqa-yi da zzat i wanu n waman. Ejj ad tiři ammu, belli taezarec tenni i dd ƣa iffƣen maħend ad tayem aman u i tenni umi i ƣa iniy: Ewc ayi ad swey cwayt n waman zeg ubuqar nnem! ⁴⁴ uca nettet ad ayi tini: Su cek u nec ad aymeƣ eawed i iřeyman nnek!, d ta ad tiři d tamƣart tenni d issewjed SIDI i mmi n sidi inu.’ ⁴⁵ Uca qbeř mma ad kemmřey *tzağit-a* deg wuř inu, xzar, Rifqa tefƣey-dd s ubuqar nnes x teyruđt nnes, tehwa ƣar wanu uca tuyem-dd aman. Nniy as ‘Ttzawgey cem ad ayi tewced ad swey!’ ⁴⁶ Řexdenni tesssehwa abuqar nnes, tenna ‘Su u nec ad sseswey eawed iřeyman nnek!’ Swiħ uca nettet tewca eawed i iřeyman ad swen. ⁴⁷ Řexdenni sseqsıy tt, nniy ‘Umi teggid d yeğis?’ Nettet tarra ‘Yeğis n Bituwil, mmis n Naħur wenni d as-dd yurwen Milka.’ *Xenni* ggıy as taxadent di tınzart nnes d tmeqyasın deg ifassen nnes. ⁴⁸ *Xenni* uđarey, sejdey i SIDI uca barkey SIDI, AREBBI n sidi inu Ibrahim, wenni d ayi igewwden nican x webriđ ģima ad dd-awyey iğis n umas n sidi inu d temƣart i mmis. ⁴⁹ Řexxu, ead, mařa kenniw texsem ad teggem taddukřit d teđdiqt ak-d sidi inu, ini ayi t, mařa lla, ini ayi t eawed, *xenni* ad xensey ƣar yeffus niy ƣar uzeřmađ.’ ⁵⁰ Xenni Laban d Bituwil arrin-dd uca nnan “Zi SIDI i dd-iffey uya, war nzemmar ad kik nessiweř řƣar niy řxar. ⁵¹ Aqa da, Rifqa qibać nnek, ksi tt uca truħed uca ad tiři d tamƣart n mmis n sidi nnek, am mammec inna SIDI!” ⁵² Umi isřa umsexxar n Ibrahim awařen nsen, iqqunjeř ƣar temmurt i SIDI. ⁵³ Uca issuffey-dd umsexxar řeqcuc n nnuqart d řeqcuc n wurey d warruđen, iwca iten i Rifqa. Eawed iwca řehwayej iřƣan i umas d yemmas. ⁵⁴ *Xenni* ccin, swin, netta d yeryazen inni kis dd-yusin. Ssen-

den *din* uca faqen di ššbeḥ. *Xenni* inna “Samḥem ayi ad raḥeḡ řexxu ḡar sidi inul!” ⁵⁵ Arrin-dd umas d yemmas “Ejj tabřiḡt akidney waxxa mȳir ēecra n wussan, awarni as ad traḥed.” ⁵⁶ Maca netta inna asen “War dayi teṡṡifem ēad umi SIDI issehwen abrid inu! Mȳir ejj ayi ad raḥeḡ ḡar sidi inu.” ⁵⁷ Nitni arrin-dd řexdenni “Ejj aneḡ ad nřaya i tebřiḡt uca ad nseř i min i ḡa tini zeg uqemmum nnes.” ⁵⁸ Řayan i Rifqa uca nnan as “Ma ad traḥed cem ak-d weryaz-a?” Uca netta tarra “Wah, ad raḥeḡ.” ⁵⁹ Xenni nitni ssqebbdēn Rifqa, učmatsen, ak-d tmettađt nnes uca ssqebbdēn ēawed amsexxar n Ibrahim d iryazen nnes. ⁶⁰ Uca barken Rifqa, nnan as “A učmatneḡ, ad tawđed ad temȳared d řuřuf n ēecra n řuřuf uca zzariēet nnem ad twart tawwart n yenni t icarrhen!” ⁶¹ Tekkar řexdenni Rifqa d teyya nnes, nyint x iřeyman, đfarent aryaz. *Ammu* i yiwyi-dd umsexxar Rifqa uca iruḥ.

⁶² Aqa iffeḡ Iřḡaq zeg wanu n ‘Laḡay-Ru’i. Tuḡa izeddeḡ di Temmurt n Ljanub. ⁶³ Uca iffeḡ Iřḡaq ad izzaḡ deg iyyar. Tuḡa tt ḡar uwettu n tmeddit. Netta issḡaēēd tmȳři nnes, iqceē u xzar, aqa iřeyman ttqarraben-dd! ⁶⁴ Rifqa ēawed tgāēēd tiṡṡawin nnes, teṡra Iřḡaq. Nettat tejjā ixef nnes ad tđar deyya x weřem ⁶⁵ uca tenna i umsexxar “Min iēna weryaz nni, wenni i dd-yusin deg iyyar ḡarney?” Uca amsexxar inna “Wa d sidi inul!” Řexdenni teksi takenbuct uca treḡḡef. ⁶⁶ Uca amsexxar iēawed i Iřḡaq marra min igga. ⁶⁷ Uca igewwed it Iřḡaq ḡar uqidun n yemmas Sara, yiwi Rifqa uca nettat tedweř as d tamȳart u netta tuḡa ittexs itt. *Ammu* i ittwafewweḡ Iřḡaq awarni i řmewt n yemmas.

Tarwa n Ibrahim

1 Imzr. 1:28-42

25 ¹ Uca Ibrahim iksi tamȳart nneđni, qqaren as Qatura. ² Netta turuw as-dd Zimran, Yaqcān, Midyan, Yicbaḡ d Cuḡa. ³ Uca Yuqcān ijja-dd Caba d Dadan. Uca arrawen n Dadan tuḡa-ten d Iccuriyyen d Ilituciyyen d Iliyumiyyen. ⁴ Iḡenjiren n Midyan *tuḡa-ten* d Eifa, Eifir, Hanuk, Abidāē d Aldāēa. Marra ina *tuḡa-ten* d arrawen n Qaṡura. ⁵ Uca Ibrahim iwca marra min ḡares i Iřḡaq. ⁶ Maca i tarwa n tiyya i tuḡa ḡar Ibrahim, iwca asen Ibrahim ariḡaluten uca, am t tuḡa *ēad* iddar, issekk iten zi senni ḡar ccarḡ, ḡar temmurt n ccarḡ, issigg^wej iten x Iřḡaq mmis. ⁷ Ibrahim tuḡa iddar mya u-xemsa u-sebein n isegg^wusa, wa d řmijař n tudart nnes. ⁸ Uca idřeq Ibrahim i buḡbeř nnes uca immut x tewsar temȳar, iwsar u ēdun ḡares wussan. Uca ittwassmun ak-d řejdud nnes. ⁹ Uca Iřḡaq d Ismaēil, tarwa nnes, neđřen t, deg ifri n Makfila deg yeyyar n Eifrun, mmis n řuḡar, Aḡitti, *iyar* i iḡan qibač i Mamri. ¹⁰ Ittwandeř Ibrahim d temȳart nnes Sara deg yeyyar nni iřya Ibrahim zi tarwa n řit.

¹¹ Uca immsar, awarni i řmewt n Ibrahim, AREBBI ibarek Iřḡaq, mmis. Uca izdeḡ Iřḡaq zzat i wanu n ‘Laḡay-Ru’i’.

¹² Ina d inni dd-ittwarwen zi Ismaēil, mmis n Ibrahim wenni dd-tejjā Hajar, tenni d tayya n Sara zi Miřra, i Ibrahim. ¹³ D yina d ismawen n iḡenjiren n Ismaēil, s ismawen nsen elāḡsab wexřaq nsen. Amenzu n Ismaēil *tuḡa-t* d Nabayut, *xenni* Qidar, Adbiyil, Mibsam, ¹⁴ Misma, Duma, Massa ¹⁵ Ḥadad, Tayma, Yaṡur, Nafic d Qidma. ¹⁶ D yina d tarwa n Ismaēil s ismawen nsen, s tneddam nsen ifaryen d lburjat nsen: tenēac arruyas s tqebbař nsen. ¹⁷ Tuḡa iddar Ismaēil mya u-sebea

24:59 Amz. 35:8

24:62 Amz. 16:14; 25:11.

25:1 ‘Qatura’ - isem wanita ixs ad yini ‘řebxur’ (H6989).

25:2 1 Imzr. 1:32.

25:5 Amz. 24:36.

25:8 Amz. 15:15.

25:11 ‘Laḡay-Ru’i’ - xzar Amz.16:14.

25:13 1 Imzr. 1:29.

u-třatin n isegg^wusa uca idřeq Ismaeil i buřbeř nnes, immut uca ittwassmun ak-d řejdud nnes.
¹⁸ Uca zedřen zi řawila řar Cur, wenni iřan arendad n Miřra, am tetřfed abrid řar Accur. Netta izdeř arendad n marra aytmas.

Yaequb d Eisu

¹⁹ Ina d inni dd-ittwarwen zi Iřhaq, mmis n Ibrahim. Ibrahim iija-dd Iřhaq. ²⁰ Tuřa řar Iřhaq arebein n isegg^wusa umi yiwi Rifqa d tamřart i yixef nnes. Nettet d yeęis n Bituwil, Aramiyu zi Faddan-Aram, ućmas n Laban, Aramiyu. ²¹ Iheccem Iřhaq SIDI di třwee n temřart nnes, tenni tuřa war ittirwen ca uca istajeb as SIDI s tzaęit nnes yuęřen, ařami tamřart nnes, Rifqa, teksi ddeyset. ²² Uca iřenjiren ttwanjebden dayes daxeř. *Xenni* nettat tenna “Man aya *ead*, mayemmi d ayi immsar?” uca truř ad tesseqsa SIDI. ²³ Inna as SIDI “Aqa din tnayen n řegnus di ddeyset nnem uca tnayen n ccueub ad mmsebđan di dwaxeř nnem. Ijj n řgens ad yiři ijhed x řgens nneđni u wenni ameqqran ad ixdem amezyan.” ²⁴ řar uneggaru n wussan n ddeyset nnes mahend ad taruw, xřar, aqa d acniwen deg ućeddis nnes. ²⁵ Uca iffeř-dd umezwar. Tuřa-t d azegg^way iceeřar qae amecnaw ict n thiđurt. X uyenni řayan t Eisu. ²⁶ Awarni as iffeř-dd umas. Inneđ afus nnes i unirz n Eisu. S uya semman t Yaequb. Tuřa řar Iřhaq settin n isegg^wusa řar wexřaq nsen.

²⁷ řami gman iřenjiren, idweř Eisu d ijj n weryaz issen aneymar, ijj n weryaz n barra, maca Yaequb idweř d ijj n weryaz yarsa, wenni izedřen deg iqidan. ²⁸ Iřhaq tuřa ittexs Eisu, minzi iejeb as aysum n řmař n řexřa u Rifqa tuřa tettexs Yaequb. ²⁹ Uca isseğw Yaequb ijj n macca uca *xenni* ieqeb-dd Eisu zi řexřa, tuřa yuheř. ³⁰ Inna Eisu i Yaequb “Třzawgeř cek ad ayi tewced ad cceř zeg uzegg^way, azegg^way nni diha, mayar aqa fniř s *ufadi*.” X uya qqaren as ‘Idum’. ³¹ řexdenni inna Yaequb “Zenz ayi *xenni* ass-a řřeqq nnek n umenzu.” ³² Inna Eisu “Xřar, aqa necc ggur ad mmteř, min i řa ggeř s řřeqq n umenzu?” ³³ *Xenni* inna Yaequb “Jaę ayi řexxu!” Uca ijjugř as, izzenz i Yaequb řřeqq n umenzu nnes. ³⁴ řexdenni Yaequb iwca i Eisu ařrum d umecři n řeedes, u Eisu icca, iswa, ikkar, iruř. *Ammu* isseřqar Eisu řřeqq n umenzu nnes.

Řeahd řar Iřhaq d Abimalik

26 ¹ Tuřa ięa řaz di temmurt, ijj n řaz nneđni x umezwar nni tuřa ięan deg wussan n Ibrahim. S uya iruř Iřhaq řar Abimalik, ajeęid n Ifiliřtiniyyen, řar *jwayeh* n Jirar. ² *Dinni* iban as-dd SIDI, inna “War hekk^wi ca řar Miřra. Zdeř di temmurt i d ac i řa iniř. ³ Zdeř di temmurt-a am ubarrani uca necc ad kik iřiř, ad cek barkey, minzi i cek u i zzariet nnek umi i řa wceř marra timmura-ya uca ad kemmřey tjaęit i jjuęey i Ibrahim babac. ⁴ Ad ssektareř zzariet nnek amecnaw itran n ujenna uca ad wceř i zzariet nnek marra timmura-ya. Marra řegnus n ddunnit ad ttwabarken di zzariet nnek, ⁵ minzi iřa Ibrahim i wawař inu uca iřđa min d as wciř mahend ad iřđa: řumurat inu, tiweřřa inu d izerfan inu.” ⁶ *Ammu* i izdeř Iřhaq di Jirar. ⁷ řami t sseqsan iryazen n wemcan nni x temřart nnes, inna asen “Nettat d ućma”, minzi igg^wed ad yini “D tamřart inu”. *Mayar inna deg yixef nnes* “Mařa war nniř amenni ad ayi nřen iryazen

25:21 Rum. 9:10.

25:23 2 řam. 8:14; Rum. 9:12.

25:25 ‘Eisu’ - isem wanita ixs ad yini ‘azegg^way’ niř ‘iřřarcuw’ (H6215).

25:27 ‘aryaz yarza’ - de eerste betekenis van dit woord in het Hebreeuws is ‘ařđiq’ niř ‘aryaz ikemřen’ niř ‘aryaz břa řeil’. Het woord kan ook gelezen worden als ‘goed’ of ‘goedig’ of ‘rustig’ naar gelang het zinsverband.

25:30 ‘Edom’ - isem wanita ixs ad yini ‘azeggway’ (H123).

25:32 Ica. 22:13; 1 Kur. 15:32.

26:3 Amz. 13:15; 15:18.

26:4 Amz. 12:3; 18:18; 22:18.

n wemcan-a di t̥twee n Rifqa, minzi aqa dayes azri.”⁸ Rami tuḡa din izeddey aṭṭas n wussan, immsar belli Abimalik, ajeḡid n Ifiliṣṭiniyyen, ixzar zi řkazi, izra Ishaq itteatab Rifqa, tamyard nnes.⁹ Uca iṛaya Abimalik x Ishaq, inna as “Aqa da, ta s tidett d tamyard nnek! Mammec teggid tennid aney d ućma?” Ishaq inna as “S minzi nniḡ i yixef inu ‘Aqa tiři ad ttwaneyḡ di ssibbet nnes.’ ”¹⁰ Abimalik inna “Maḡar d aney teggid aya? X drus ad yiři iṭteṣ ca n yiḡ zi řgens ak-d temyard nnek uca ad tiři teggid ddenb nnek x yiři nney.”¹¹ Řexdenni Abimalik yumur marra řgens, inna “Wenni i ḡa iḡadan aryaza-a niḡ tamyard nnes, ad ittwaney nican!”

¹² Izare Ishaq di temmurt nni uca iksi asegg^was nni mya n imuren n zzyada, minzi ibark it SIDI.
¹³ Temmarni ccenæet n weryaz nni uca netta iqqim imeqqar aṛami tedweř ccenæet nnes d tameqqrant aṭṭas.¹⁴ Tuḡa ḡares uḡi uca ḡares eawed ifunasen d tfunasin d waṭṭas n isemyan, aṛami zḡayes usmen Ifiliṣṭiniyyen.¹⁵ Marra anuten n řeunṣarat nni iḡzan imsexxaren deg wussan n Ibrahim babas, netyen ten Ifiliṣṭiniyyen uca ccuren ten s ucař.¹⁶ Xenni inna Abimalik i Ishaq “Beæeed xaney, minzi tdewřed tjeḡded xaney s waṭṭas.”¹⁷ Ishaq iruḡ zi senni, iwta iḡiḡan nnes di teyzurt n Jirar uca izdeḡ dinni.¹⁸ Rami dd-ieqeb Ishaq, iḡza řeunṣarat n waman inni tuḡa ittwayzan deg wussan n Ibrahim babas, inni netyen Ifiliṣṭiniyyen awarni řmewt n Ibrahim. Isemma ten s ismawen inni d asen iṛaya babas.¹⁹ Uca imsexxaren n Ishaq ḡzan di teyzurt nni uca ufin din řeunṣar n waman ddaren.²⁰ Uca inićan n Jirar qacḡen ak-d inićan n Ishaq, nnan “Aman n nney!” X uya řayan isem n řeunṣar ‘řeunṣar n Eisiq’, minzi tuḡa ttqacaḡen xas.²¹ Xenni ḡzan iḡi n řeunṣar nneḡni uca mmennyen xas eawed. S uyenni d as igga isem n Sitna.²² Uca ibeæeed zi senni uca iḡza iḡi n řeunṣar nneḡni, war xas qicḡen ca uca ggin as isem nnes Raḡubut, inna “Řexxu SIDI iwca aney ttasie uca ad negg řḡiḡet di temmurt.”²³ Uca zi senni igææeed ḡar Bi’r-Sabea.

²⁴ Iban as-dd SIDI di ġiret nni, inna as “Nec d AREBBI n Ibrahim babac! War ttegg^wed ca, aqa nec akidek u nec ad cek barkey, ad ssektareḡ zzariæet nnek di t̥twee n umsexxar inu Ibrahim.”²⁵ Xenni ibna din iḡi n uealṭar uca iṛaya isem n SIDI uca iwta din aḡiḡun nnes uca ḡzin din imsexxaren n Ishaq iḡi n řeunṣar.²⁶ Abimalik yusa-dd ḡares zi Jirar, ak-d Ahuzzat, ameddukeř nnes, d Fikul, akumandar ameqqran n řeeskar nnes.²⁷ Inna asen Ishaq “Maḡar ḡari dd-tusim, waxxa kenniw tcarrhem ayi uca tessuffyem ayi xawem?”²⁸ Nitni nnan “Aqa neḡra belli SIDI akidek. S uya nenna, ad din tiři řexxu ict n tjaḡit jaraney, jaraney d cek, uca ad kik negg iḡi n řeahd²⁹ ġima cek war d aney tettegged řḡar, am mammec uṛa d neccin war cek netṭḡidi ca uca aqa nemṣurref akidek mliḡ uca nessekk i cek d řaman. Aqa cek řexxu d amimun n SIDI!”³⁰ Řexdenni igga asen amensi uca ccin, swin.³¹ Kkaren zic uca jjuḡen iḡien i wenneḡni. Xenni issqebbeḡ iten Ishaq uca ruḡen nitni zi ḡares di řehna.

³² Xenni deg wass d iḡi, aqa usin-dd imsexxaren n Ishaq, xebbaren t x řeunṣar i iḡzan uca nnan as “D aman i nufa.”³³ Uca isemma t Sibeā. S uya ittwasemma isem n tendint nni Bi’r-Sabeā, ař ass-a.

Timyarín n Eisu

³⁴ Umi tuḡa ḡares ḡar Eisu arebein n isegg^wusa, imřec Yudit, yeḡis n Biri, Aḡitti, uṛa d Basmat, yeḡis n Ilun, Aḡitti.³⁵ Uca tuḡa-tent d tiqqest n wuř i Ishaq d Rifqa.

26:34 ‘Biri’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘anu inu’ (H882). ‘Basmat’ - ‘ittfuḡen’ niḡ ‘řeṣur’ (H1315). ‘Ilun’ - ‘tacejjart n řbeḡuḡ’ (H356).

Išhaq ibarek Yaëqub

27¹ Ĥami idweř Ishaq d awessar u tiṭṭawin nnes eemcent ařami eřařař war ittwiři, iřaya Eisu, mmis amenzu, inna as “Mmi!” Netta inna as “Aqa-yi da!”² Uca Inna “Aqa necc wsarey, war ssiney ass i di i ya mettey.”³ Řexxu, ksi řesnař nnek, d wegrab n řesnař d řqews, teffyed yar řexřa uca gmar ayi-dd ict n teymart i macca.⁴ Sewjed ayi ijj n macca icnan i d ayi i ya ieejben uca tewced ayi t-idd, ad t ccey, řima ad cek barkey qbeř mma ad mmtey.”⁵ Uca Rifqa tuya tesřa umi issiweř Ishaq ak-d Eisu mmis. Uca iruř Eisu řar řexřa řima ad iymar ict n teymart mařend ad tt yawi.⁶ Řexdenni Rifqa tessiweř ak-d Yaëqub mmis, tenna as “Aqa da, necc sřiy babac issawař ak-d Eisu umac, inna as⁷ ‘Awi ayi-dd ijj n teymart uca sewjed ayi ijj n macca lemliř mařend ad t ccey, řima necc ad ac barkey qibač i wudem n SIDI qbeř mma ad mmtey.’⁸ Řexxu ead, mmi, seř i tmijja inu d min d ak i ya umurey.”⁹ Řuř řexxu yar řimart uca awi ayi-dd tnayen n iřayden imezyanen. Necc ad zzaysen ssewjedey ijj n macca icnan i babac, am mammed d as itteejeb¹⁰ u řami t tawyed i babac, ad yecc, řima ad ac ibarek qbeř řmewt nnes.”

¹¹ Xenni inna Yaëqub i Rifqa, yemmas “Aqa da, Eisu uma d aryaz bu-cęar u necc d aryaz bu-yiřem ařeqqay.”¹² Balak ad ayi iřada baba uca ad iřiy amecnaw ijj n uyeccac d tiṭṭawin nnes. Xenni ad ksiy ict n nnečřet xafi maci lbaraka.”¹³ Yemmas tenna as “Nnečřet nnek ad tiři xafi, a mmi! řac i wawař inu waha, awyi ten-idd řari.”

¹⁴ Řexdenni netta iruř, iksi ten uca yiwyi ten i yemmas. Uca yemmas tegga ijj n macca icnan am mammed d as itteejeb i babas.¹⁵ Uca teksi Rifqa arruř ifecceřen ařas i tuya řares di taddart zeg warruř n Eisu, mmis amenzu uca tessyarđ it Yaëqub mmis amazuz.¹⁶ Tegga as x ifassen nnes d x yiri nnes itteřřuğuden iřem n iřayden imezyanen.¹⁷ Tewca macca icnan nni s weyrum nni tegwa deg ifassen n mmis Yaëqub¹⁸ uca netta yusa-dd řar babas, inna “Baba inu!” Netta inna “Aqa-yi da! Min teenid cek, mmi inu?”¹⁹ Uca Yaëqub inna i babas “Necc d Eisu, amenzu nnek. Ggiy min d ayi tennid. Kkar řexxu, qqim, tecced zi teymart inu, řima ad ayi ibarek řeemar nnek.”²⁰ Řexdenni Ishaq inna i mmis “Mammec teggid tufi tt deyya, a mmi inu?” Inna “Mařar SIDI, AREBBI nnek, igga itt deg webrid inu.”²¹ Ishaq inna i Yaëqub “Qarreb-dd řexxu, řima ad cek řadiy, mmi inu, ma cek d mmi Eisu niy lla.”²² Řami dd-iqarreb Yaëqub řar babas Ishaq, iřada t uca inna “Tmijja d tmijja n Yaëqub, maca ifassen d ifassen n Eisu.”²³ Netta war t ieqiř, minzi ifassen nnes tuya ceeęaren amecnaw ifassen n Eisu uca ibark it.²⁴ Inna “Ma d cek d mmi Eisu?” Netta inna “D necc!”²⁵ Řexdenni inna “Qarreb ayi tt-idd řima ad ccey zi teymart n mmi, řima necc ad cek barkey.” Issars tt-idd zzates uca icca. Yiwi as-dd eawed binu uca iswa.²⁶ Inna as Ishaq babas “Qarreb-dd řari řexxu, sudem ayi, mmi inu!”²⁷ Uca iqarreb-dd řares, issudem it. Icemm Ishaq arriřet n warruř nnes uca ibark it, inna as “Xřar, arriřet n mmi amecnaw arriřet n yeyyar i ibarek SIDI.²⁸ Iři AREBBI ad ac iwc nnda n uęenna u zi jben n temmurt d wařtas n imendi d binu n jdidi.”²⁹ Ad ac xedmen řegnus uca ccuęub ad ac ađaren. Ĥkem x aytmac u ejj tarwa n yemmac ad ac sejden! Inni cek i řa ineeřen, ad ttwaneęeren d yenni cek i řa ibarken, ad ttwabarken.”

³⁰ Awarni řami ikemmeř Ishaq lbaraka i Yaëqub, xenni immsar, am dd-iffey Yaëqub ead x babas Ishaq, ieqeb-dd Eisu umas zi teymart nnes.³¹ Issewjed xenni ijj n macca icnan uca iksi t řar babas, inna as “Ttzawgey, baba, kkar tecced zi teymart n mmic, řima cek ad ayi tbarked.”

³² Inna as Ishaq, babas, “Min teenid cek?” Netta inna “Necc d mmic, amenzu nnek, Eisu.”³³ Uca ibda Ishaq ad yarjij ařas, inna “Min iena wanita i dd-yusin da, ittef taymart uca yiwi ayi tt-idd? Cciy zi marra man aya qbeř mma ad dd-tased uca necc barkey t u ad yiři ad ittwabarek eawed.”

27:15 ‘di taddart’ - ixs ad yini ‘deg uqiuđun’.

27:25 ‘řima ad cek barkey’ - s lřarf ‘řima ad cek ibarek řeemar inu’

27:28 Ebr. 11:20.

27:29 Amz. 12:3.

27:31 ‘řima cek ad ayi tbarked’ - s Teibranit ‘řima ad ayi ibarek řeemar nnek’

³⁴ Umi isʔa Eisu awaʔen n babas, isyuy s yijj n ʔeeyad ijhed yarzeg, inna i babas “Barek ayi uʔa d necc, a baba inul!” ³⁵ Inna “Yusa-dd umac s teʔraymect, iksi lbaraka nnek.” ³⁶ Xenni inna “Ma war iʔi isem nnes s ʔheqq Yaequb? Aqa icmet ayi tnayen n twaʔawin. Iksi ʔheqq n umenzu inu uca aqa ʔexxu iksi eawed lbaraka inu.” Xenni inna “Ma war teqqim yarek ict n lbaraka i necc?” ³⁷ Xenni yarra-dd Ishaq uca inna i Eisu “Aqa da, necc ggiy t d ʔhakem xak uca wciy as-dd aytmas d imsexxaren uʔa s imendi d binu n jdid eewwʔey t. Mana ead, ad ac wcey ʔexxu, mmi inu?” ³⁸ Inna Eisu i babas “Ma yarek mʔir lbaraka-ya waha, baba inu? Barek ayi eawed, uʔa d necc, a baba inul!” Uca igaeed Eisu tmijja nnes, isyuy. ³⁹ ʔexdenni yarra-dd Ishaq x babas, inna as “Aqa da, ad tiʔi tzeddiyt nnek iggʔejjen x jben n temmurt u x nnda n ujenna sennej. ⁴⁰ S ssif nnek i ya teqqimed teddared u ad txedmed i umac. Maca xmi i ʔa tenhezzed, ad immsar ad tawded ad teksid zayru nnes zeg yiri nnek.” ⁴¹ Uca Eisu icarh Yaequb di ssibbet n lbaraka i zi t ibarek babas uca inna Eisu deg wuʔ nnes “Ad awden wussan n ueezi n baba, xenni ad nyey Yaequb, uma.” ⁴² Umi nnan i Rifqa awaʔen n Eisu, mmis amenzu, tessekk ijjen ad iʔaya i Yaequb, mmis amazuz, tenna as “Xzar aqa umac yarezzu tamʔerʔet nnes umi ixs ad cek iney. ⁴³ ʔexxu ead, mmi inu, ʔae i wawaʔ inu. Kkar uca tarewʔed ʔar ʔaran ʔar Laban, uma. ⁴⁴ Zdey akides ca n wussan, aʔ i ʔa iksi wesear n umac. ⁴⁵ Xmi i ʔa iksi wesear n umac uca ad ittu min d as teggid, necc ad cek ssekkey ijjen ʔexdenni, maʔend ad cek dd-awwey zi senni. Mayemmi i zzaywem ʔa ttwaʔarmey s tnayen idwem deg ijj n wass?” ⁴⁶ Uca tenna Rifqa i Ishaq “Carhey tudart inu di ssibbet n yessis n ʔit. Maʔa Yaequb yiwi tamʔart zi tebrʔiyin n ʔit, amecnaw tina s tnayen idsen, zi ʔenjarin n temmurt-a, man lqima i ʔa yiʔin ʔar tudart inu?”

Tarewʔa n Yaequb d tarjit nnes di Bitil

28 ¹ ʔexdenni Ishaq iʔaya i Yaequb, ibarek as uca issekk it, inna as “War ttawi tamʔart zi yessis n Kenean. ² Kkar, ruʔ ʔar Fadan-Aram, ʔar taddart n Bituwil, babas n yemmac uca awi-dd senni ict n temyart i cek zeg yessis n Laban, umas n yemmac. ³ Arebbi, Amzemmar x kuʔci, ad ac ibarek u ad cek iwc ʔyiʔet uca ad cek issektar aʔ i ʔa tdewʔed d ijj n wegraw n ʔegnus. ⁴ Iʔi netta ad ac iwc lbaraka n Ibrahim, i cek u i zzariet nnek akidek, hima ad twarted tammurt n tarzeft nnek, tenni iwca AREBBI i Ibrahim.” ⁵ ʔexdenni issekk Ishaq Yaequb ʔar barra. Uca netta iruʔ ʔar Faddan-Aram, ʔar Laban, mmis n Bituwil, Aramiyu, umas n Rifqa, yemmas n Yaequb d Eisu. ⁶ Uca iʔra Eisu belli Ishaq ibarek Yaequb uca issekk it ʔar Faddan-Aram hima ad yawi i yixef nnes tamʔart zi senni, u aʔmi t ibarek, issekk it, inna as “War kessi tamʔart zeg yessis n Kenean”, ⁷ uca iʔra Eisu eawed belli Yaequb iʔtae babas d yemmas u iruʔ ʔar Faddan-Aram. ⁸ Ammu iʔra Eisu belli yessis n Kenean d tieffanin di tiʔtawin n babas Ishaq. ⁹ Uca iruʔ Eisu ʔar Ismaeil uca yiwi Maʔalat d tamʔart i yixef nnes, yarni tt-idd ʔar temyarin nneɖni. Nettat tuya-tt d yeʔis n Ismaeil, mmis n Ibrahim, uɖmas n Nabayut. ¹⁰ Uca iffey Yaequb zi Biʔr-Sabea, iruʔ ʔar ʔaran. ¹¹ Yiweɖ ʔar ijj n wemcan mani yensa, minzi tuya tafuct teyri. Iksi zeg yezra n wemcan nni, issars iten sadu uzeʔif nnes uca iwɖa iʔteʔ deg wemcan nni. ¹² Yurja, aqa da, ijj n ddruj wenni ibedden x temmurt uca ixef nnes itʔhada ajenna.

27:34 Ebr. 12:17.

27:36 Amz. 25:33.

27:38 Ebr. 12:17.

27:46 Amz. 26:35.

28:2 Huciea12:13.

28:4 Amz. 12:7; 13:15; 15:18; 24:7; 26:3; Acwd. 34:4; ʔex. 7:5.

Aqa da lmalakat n AREBBI ttařyent hekk^want zzayes. ¹³ U xzar, SIDI ibedd xas, inna “Necc d SIDI, AREBBI n Ibrahim babac, d AREBBI n Iřhaq. Tammurt i xef teřřsed ad ac tt wceř i cek u i zzariet nnek. ¹⁴ Ad tiři zzariet nnek amecnaw acař n temmurt uca ad tiřiwed řar řřarb d ccarq, řar ccamal d lřanub uca dayek u di zzariet nnek ad ttwabarkent marra tiwacunin n temmurt. ¹⁵ Aqa-yi necc ad iřiř akidek, ad cek řđiř mani mma tekkid, ad cek-dd sseeqbeř řar temmurt-a, minzi war cek tejjıř ař i řa kemmřeř min d ac nniř.” ¹⁶ Řami dd-ıfař Yaequb zi tarjit nnes, inna “S tidett SIDI aqa-t deg wemcan-a u necc war ssineř cal!” ¹⁷ Tuřa igg^wed ařřas, inna “Meřař issegg^wad wemcan-a! Aqa ta mřır d taddart n AREBBI u tanita d tawwart n uřenna!” ¹⁸ Ikkar Yaequb uca iksi ařru nni i tuřa issars sadu uzeřıř nnes, igga it amecnaw iř i uqellıř n řıdaret uca ifarrey zzeć x uzeřıř nnes. ¹⁹ Iřařa isem n wemcan nni Bitil, maca zeg umezwaru tuřa-t isem n wemcan nni Luz. ²⁰ Uca iwaed Yaequb, inna “Mařa AREBBI aqa-t akidi uca ad ayi iřđa deg webrid i uyureř, ad ayi iwc ařrum řıma ad cceř d warruđ řıma ad arđey ²¹ u mařa dewřeř řar taddart n baba di řaman, xenni SIDI ad yiři d AREBBI i necc. ²² D weřru-ya i ggıř d aqellıř n řıdaret, ad yiři d taddart n AREBBI u zi marra min d ayi i řa tewced, ad ac wceř řecur!”

Yaequb ak-d Laban d řemřac nnes ak-d Liya d Rařıl

29 ¹ Uca inhezř Yaequb, iksi deg iřaren nnes uca iruř řar temmurt n ayt n ccarq. ² Ixzar uca iřra iř i řeunřar deg iřyar uca tuřa din řřata n řımiřwin n wuřı řnant zzates, minzi zeg wanu nni i zi warrden nitni uęı. Tuřa din iř i weřru x uqemmum n wanu n řeunřar. ³ Ssmunen din marra řımiřwin uca kksen ařru x uqemmum n řeunřar uca warden uęı. *Xenni* arrin ařru x uqemmum n řeunřar. ⁴ Inna asen Yaequb “Aytma inu, manis kenniř?” Nitni arrin-dd “Zi řaran i neęa.” ⁵ Netta inna asen “Ma tessnem Laban, mmis n Nařur?” Nitni arrin-dd “Wah, nessen it.” ⁶ Inna asen netta “Mammec ięa?” Arrin-dd “Aqa-t d lmlıř, xzar, aqa yeęis Rařıl tusa-dd ak-d wuęı.” ⁷ Inna as “Xzar, aqa ead aziř imřar, war yeęı bu řweęř řıma ad nendeh řebhayem. Wardem uęı uca ruřem mařend ad ten teřđam.” ⁸ Nitni arrin-dd “War nzemmar ad t negg ař dd řa imun marra wuęı. *Xenni* ad sseęruřreen ařru x uqemmum n wanu, řıma ad nwaređ uęı.” ⁹ Řami tuřa kisen issawař ead, tusa-dd Rařıl s wuęı n babas, minzi nettat tuřa-tt d tanićit. ¹⁰ Řami iřra Yaequb Rařıl, yeęis n Laban, umas n yemmas, ak-d wuęı n Laban, umas n yemmas, ixec-dd Yaequb uca isseřřuęed ařru x uqemmum n řeunřar, iward uęı n Laban umas n yemmas. ¹¹ Uca issudem Yaequb Rařıl, issgeeed tmıřa nnes uca isřuy. ¹² Inna Yaequb i Rařıl mammec netta d umas n babas, i mammec ięa d mmis n Rifqa. Uca nettat tuzzeř, txeřbar babas. ¹³ Umi isřa Laban řexbar x Yaequb, mmis n ućmas, yuzzeř ad t iřřa uca idarreē as, issudem it, indeh it řar taddart nnes. Uca netta ieawed marra timesřayin-a i Laban. ¹⁴ Laban inna “D tidett cek d iřes inu d aysum inu i teęıđ.” Uca iqqim řares řqedd n yiř i u yur ikmeř. ¹⁵ Řexdenni inna Laban i Yaequb “Umi cek d uma i teęıđ, ma ad ayi txedmed bařeř? Ini ayi min i řa tiři řmunet nnek?” ¹⁶ Uca Laban řares tnayen n yessis. Isem n tmenzut d Liya u isem n tmařuzř, Ra řıl. ¹⁷ Tiřřawin n Liya tuřa kećent, maca Rařıl tuřa dayes ařři n waddu u n řxeřrat. ¹⁸ Yaequb ixs Rařıl. Inna “Necc ad ac xedmeř sebea n isegg^wusa x Rařıl yeęis tmařuzř.” ¹⁹ Laban yarra-dd “Xar ad ac tt wceř i cek niř ad tt wceř i weryaz nneđni. Qqim akidi.” ²⁰ Ammu ixdem Yaequb x Rařıl sebea n isegg^wusa maca řharen as-dd issegg^wusa nni amecnaw ca n wussan, minzi tuřa ittexs itt. ²¹ Uca inna Yaequb i Laban “Ewc ayi řexxu tamřart inu, minzi aqa kemmřen wussan n řmıřař inu. Řexxu ad xas adfeř.” ²² Řexdenni Laban issmun marra irya-

28:12 Yuř. 1:52.

28:13 Amz. 35:1,3; 48:3; Aewd. 12:20; 19:8.

28:14 Amz. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4.

28:18 Amz. 31:13; 35:14.

29:18 Hucıa12:13.

zen n wemcan nni, igga urar. ²³ Tamsar řami tuřa d aēecci, zeēma netta iksi Liya, yeęis, uca issiweđ as tt-idd uca netta yudef xas. ²⁴ Uca iwca Laban tayya nnes Zilba i yeęis Liya d tayya nnes. ²⁵ Tiwecca nnes izra Yaēqub belli d Liya. Xenni inna i Laban “Min d ayi teggid? Ma war d ac xdimey x Rařil? Mařar xenni d ayi tcmētd?” ²⁶ Laban yarra-dd “War ittiři uya di temmurt nney, ad newc tamařuřt qbeř i tmenzut. ²⁷ Kemmeř ssimana-ya n wurar n ta uca ad ac newc ēawēd tin x řxedmet i řa tegged ssa tsawent akidi ēad seba n isegg^wusa nneđni.” ²⁸ Uca igga Yaēqub amenni, ikemmeř ssimana-ya n wurar. Xenni iwca as Rařil yeęis d tamřart ²⁹ uca iwca Laban tayya nnes Bilha i yeęis Rařil d tayya nnes. ³⁰ Yudef Yaēqub ēawēd x Rařil uca ixs Rařil ēad ktar x Liya u ixdem akides ēawēd seba n isegg^wusa nneđni.

iřenjiren n Yaēqub

³¹ Umi izra SIDI belli Liya tuřa tettwasseřqar, yarzem řemřawet nnes, maca Rařil tuřa war tet-tiru w ca. ³² Teksi Liya s ddeyset uca turuw-dd ařenjir uca igga as Rubin, minzi tenna “Aqa SIDI ixzar řar řemhayem inu. Řexxu aqa ad ayi ixs weryaz inu.” ³³ Teksi ēawēd s ddeyset, turuw-dd ařenjir, tenna “Umi isřa SIDI belli necc ttwacarheř, iwc ayi ēawēd wa.” Uca tegga as Cimeun. ³⁴ Teksi ēawēd s ddeyset, turuw-dd ařenjir, tenna “Řexxu twařat-a ad imun weryaz inu akidi, minzi urweř as-dd řřata n iřenjiren.” S uya netta igga as Lawi. ³⁵ Teksi twařat nneđni s ddeyset, turuw-dd ařenjir uca tenna “Twařat-a ad qadiř SIDI.” X uya tegga as Yahuda. Awarni man aya tessbedd tarwa.

30 ¹ Rařil teřra belli war dd-tiru w i Yaēqub, tusem zeg ućmas uca tenna i Yaēqub “Ewc ayi tarrawt! Mařa lla, xenni ad mmtey.” ² Uca Yaēqub ixeyyeq x Rařil, inna “Ma aqa-yi necc deg wemcan n AREBBI, wenni ittēřřen řyięet n uēēdis nnem?” ³ Tenna “Aqa da tayya inu Bilha, adef xas, řima ad taru w x ifadden inu uca uřa d necc ad řari tiři tarrawt zi tarrawt nnes.” ⁴ Tewca as Bilha, tayya nnes, d tamřart uca yudef xas Yaēqub. ⁵ Teksi Bilha s ddeyset uca turuw-dd ijj n uřenjir i Yaēqub. ⁶ Tenna Rařil “Iwca ayi AREBBI tasyart uca isřa ēawēd řari. Iwca ayi mmi.” S uya tegga as Dan. ⁷ Teksi Bilha, tayya n Rařil, twařat nneđni s ddeyset uca turuw-dd i Yaēqub ařenjir wiss tnayen. ⁸ Tenna Rařil “S imenřan n AREBBI mmenřey ak-d ućma uca yeřbey.” Třaya as Naftali. ⁹ Umi teřra Liya tessbedd tarwa, teksi Zilba, tayya nnes, tewca itt i Yaēqub d tamřart. ¹⁰ Uca Zilba, tayya n Liya, turuw-dd ijj n uřenjir i Yaēqub. ¹¹ Xenni tenna Liya “Mana řřir-a!” uca tegga as Jad. ¹² Awarni as turuw-dd Zilba, tayya n Liya, ařenjir wiss tnayen i Yaēqub. ¹³ Uca tenna Liya “A sseed inul”, minzi tibřiřin ad ayi řesbent d sseed” uca tegga as Acir. ¹⁴ Uca deg wussan n tmegra n irden iffeř Rubin uca yufa ‘titeffařin n tayri’ deg yeřyar uca yiwy itent i Liya, yemmas. Xenni tenna Rařil i Liya “Třawgeř cem ad ayi tewced zi ‘titeffařin n tayri’ n mmim.” ¹⁵ Nettat tenna as “Ma war ięi drus, řami tiwyed aryaz inu, maca řexxu ēawēd tēxed ad dd-tawyed ‘titeffařin n tayri’ n mmi?” Xenni tenna Rařil “Aqa ad iřřes akidem řiret-a x ‘titeffařin n tayri’ n mmim.” ¹⁶ Umi dd-iēqeb Yaēqub zeg yeyar s tmeddit, teffey-dd Liya řares tenna as “Ad xafi tadfed, minzi nican criř cek s ‘titeffařin n tayri’ n mmi.” Uca ammu i iřřes akides řiret nni. ¹⁷ Isřa AREBBI i Liya uca teksi s ddeyset uca turuw-dd i Yaēqub ařenjir wiss xemsa. ¹⁸ Tenna Liya “AREBBI iwca ayi řmunet inu x umi wciř tayya inu i weryaz inu” uca tegga as Issakar. ¹⁹ Teksi Liya ēawēd s ddeyset uca turuw-dd ařenjir wiss setta i Yaēqub. ²⁰ Uca tenna Liya “AREBBI iwca ayi ijj n lba-

29:32 ‘Rubin’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘xzar, ijj n mmis’ (H7205).

29:35 ‘Yahuda’ - ‘ad ittwasemřar Arebbi’ (H3063).

30:6 ‘isřa řari’ - s Teibranit ‘isřa ēawēd i tmijja inu’.

30:15 ‘tatteffařit’ - niy ‘tadfuuyit’.

raka tecna. Řexxu ad kidi izdey weryaz inu, minzi urwey as-dd setta n iħenjiren.” Uca tegga as Zabulun.”²¹ Uca awarni man aya turuw-dd taħenjirt. Tegga as Dina.

²² Ifekkar AREBBI di Raħil uca isřa as AREBBI uca yarzem řemřawřet nnes. ²³ Teksi s ddeyset uca turuw-dd aħenjir, tenna “Ikkes AREBBI řħegra inu!” ²⁴ Uca tegga as Yusuf, tenna “Ad ayi yarni SIDI aħenjir nneđni.”

Řeahđ jar Yaequb d Laban

²⁵ Řami dd-turuw Raħil Yusuf, inna Yaequb i Laban “Sekk ayi uca ad raħey řar dcar inu d tem-murt inu. ²⁶ Ewc ayi timřarin inu d iħenjiren inu i zi xef xak xedmey. Awarni as ad ffyeř. Aqa cek tessned řxedmet i zi tuřa d ac ttsexxarey.” ²⁷ Inna as Laban “Ad afeř řexxu nniemet di tiřtawin nnek. Aqa řriř belli SIDI ibarek ayi di řřwee nnek.” ²⁸ Xenni yarni inna “Ini ayi zeema man řmunet i tessed, aqa necc ad ac tt wcey.” ²⁹ Xenni inna as “Cek tessned mammec d ac xedmey d mammec uyurey ak-d řebhayem nnek zeg wami kic řiř. ³⁰ Minzi drust i tuřa řarek řexdenni qibač i tiřtawin inu, aqa idweř deg wařtas u SIDI ibarek i cek di řatar n uđar inu. Řexxu, meřmi i zemmarey ead ad raħey ad xedmey i taddart inu?” ³¹ Inna as “Min d ac i řa wcey?” Yarra Yaequb “War d ayi tewcid walu, maca samř ayi aya waha, xenni ad dd-dewřey ad arewsey uři nnek u ad t iħđa. ³² Ass-a ad eduř x marra taħimart n wuři nnek. Zi ssenni egg x uřezdis marra uři ibeqqđen d iqarqac, marra uři abarcen jar iħuřiyyen d min iřan d aqarqac niř s ibeqqđen jar iřayđen. Man aya ad yiři d řmunet inu. ³³ Xmi dd řa tased deg iř n wass n yimař ad řzared řmunet inu, ad xafi teched tsegda inu zzat i wudem nnek ammu: marra min řari i řa ittwařen d min war iřin ibeqqđ niř min war iřin iqqarqec jar iřayđen d min iřan d abarcen jar iħuřiyyen, aqa ad ittwařseb ittwarar jar min iřan inu.” ³⁴ Xenni inna Laban “Xřar, mři i řa yiři am mammec i d ayi tennid!”

³⁵ Deg wass nni ifarq iwetma n iřayđen icarđen d inni ibeqqđen d marra iřayđen ibeqqđen d iqarqacen d marra inni i di teđa ca temřeř, uřa d marra min iřan d abarcen jar iħuřiyyen uca issars iten deg ufus n tarwa nnes. ³⁶ Xenni igga řřata n wussan n webriđ jaras d Yaequb. Uca Yaequb yarwes uři iqqimen n Laban.

³⁷ Xenni iksi Yaequb tiseđwin n řřeřřaf u zi tcejart n řřuz u zi tcejart n dulb. Netta iqeccar itent d icetřřiden d icemřařen umi ittearra x ucemřař n tseđwin. ³⁸ Uca issars tiseđwin-a iqeccaren qibač i wuři di taryiwin d řeqwareb mani dd-yusa wuři maħend ad issu uca ammu i dewřen tthajan xmi dd-tasen ad swen. ³⁹ Řami itthaja wuři zzat i tseđwin, xenni urwen iseyman s icariđen u s ibeqqđen uřa d inni d iqarqacen. ⁴⁰ Uca tuřa Yaequb ibetřa iħuřiyyen uca yarra-dd uři s uzeřřif nsen řar min iřan s icariđen d min iřan d abarcen jar wuři n Laban. Uca igga tiřemriwin nnes řar uřezdis, war tent iggi ak-d wuři n Laban. ⁴¹ Kuř amuř xmi řemman inni iřehden zeg wuři, Yaequb ittegg tiseđwin qibač i wuři di taryiwin, řima ad hagen řar tseđwin. ⁴² Maca war tent issars ca řar yenni ideřen jar wuři. Ammu tuřa inni ideřen i Laban d inni iřehden i Yaequb. ⁴³ Uca imřar wařřa n weryaz-a ař řřarf. Tuřa řares ařřas n wuři d tiyya d isemřan d iřeyman d yeyyař.

Tarewřa n Yaequb

31¹ Uca isřa Yaequb awařen n tarwa n Laban inni iqqaren “Yaequb iksi marra min tuřa n babatney u s min tuřa n babatney aqa ikseb marra aeuři-ya. ² Ixřar eawed Yaequb řar uřembub n Laban uca iřza belli war iři akides amecnaw iđennađ d fariđennađ. ³ Inna SIDI i Yaequb “Dweř řar temmurt n řejđud nnek u řar řař nnek, aqa necc ad iřiř akidek.” ⁴ Issekk

30:41 ‘qibač i’ - s Teibranit ‘qibač i tiřtawin n’

31:1 ‘aeuři’ - niř ‘řeezz’.

Yaequb uca iřaya i Rařil d Liya řar yeyyar řar wuři nnes. ⁵ Inna asent “Ttwařiy belli ařembub n babatkent war iři kidi amecnaw idennađ niř d fariđennađ. *Maca AREBBI* n řejdud inu aqa-t akidi. ⁶ Kenniw tessnem belli aqa xedmey i babatwem s marra min řari d jjeħd. ⁷ *Maca* babatwem iyecc ayi, ibeddeř řmunet inu eecra n twařawin, *maca AREBBI* war d as isemmeř ĥima ad ayi igg řyar. ⁸ Mařa netta inna ‘Ibeqqiđen ad iřin d řmunet nnek’, řexdenni marra uři urwen-dd uři s ibeqqiđen, mařa inna ‘Inni s icariđen ad iřin d řmunet nnek’, řexdenni marra uři urwen-dd uři s icariđen. ⁹ *Ammu* ikkes AREBBI řebhayem n babatwem uca iwca ayi t i necc. ¹⁰ Imsar řar řweqt umi uři meřren, gaedeř tmuyři inu uca zriř di tarjit, aqa da iřayđen inni ineqzen x wuři, tuřa-tent s icariđen d ibeqqiđen d iqarqacen. ¹¹ Inna ayi **Lmalak n AREBBI** di tarjit ‘Yaequb! Necc nniř ‘Aqa-yi da!’ ¹² Uca inna ‘Ndar tiřřawin nnek, xzar, marra iwetman iřayđen inni neqzen x wuři, aqa-ten s icariđen d ibeqqiđen d iqarqacen, minzi necc zriř marra min d ac ittegg Laban. ¹³ Necc d Arebbi n Bayt-il, mani tdeħned uqellij n řidaret u mani d ayi tewcid awař. Kkar řexxu, teffyed zi temmurt-a, eqeb řar temmurt n třařit nnek.’ ” ¹⁴ *Xenni* arrint Rařil d Liya, nnant as “Ma din ead d tařart niř ict n řwart i neccin di taddart n babatney? ¹⁵ Ma war nettwiřsib amecnaw ibarraniyyen? Aqa netta izzenz aneř u netta aqa iqetřa marra řeřřus n nnuqart nney. ¹⁶ Minzi marra agra nni i ikkes AREBBI i babatney d nney i iřa u n tarwa nney. Řexxu ead, egg marra min d ac inna AREBBI.”

¹⁷ Řexdenni ikkar Yaequb uca issgaeeđ tarwa nnes d temřarin nnes x iřeřman. ¹⁸ Uca igga deg webriđ marra řebhayem nnes d marra agra nnes min ikseb, aqa řebhayem nni dd-ikseb di Fadan-Aram, ĥima ad dd-ieqeb řar Iřhaq babas di temmurt n Kenzan. ¹⁹ Laban iruř xenni řar tiřsa n řımart nnes. Uca Rařil tucar řexyařat imezyanen n lařnam n babas. ²⁰ Uca izwa Yaequb uř n Laban Aramiyu, umi war d as ieřim aqa ad yarweř. ²¹ Yarweř s marra min řares. Ikkar, izwa iřzar uca iwejjeh s wudem nnes řar wedrar.

²² Uca deg wass wiss třata xebbaran Laban, aqa yarweř Yaequb. ²³ Řexdenni yiwi aytmas akides, iruř awarni as abriđ n seba n wussan, ixecc xas deg wedrar n Jilead. ²⁴ Uca yusa-dd AREBBI řar Laban, Aramiyu, di tarjit di řiret, inna as “Yarek ad tessiwřed s řřar niř s řřar ak-d Yaequb.”

²⁵ Iřeřheř xenni Laban x Yaequb. Yaequb tuřa iwta aqiđun nnes deg wedrar. Laban eawed iwta iqiđan nnes ak-d aytmas deg wedrar n Jilead. ²⁶ *Xenni* inna Laban i Yaequb “Min teggiđ, teřwid ayi uř uca tiwyiđ yessi amecnaw timeřbas n garra? ²⁷ Mayemmi tarewřed s tnuřřa u tucared ayi u *mayemmi* war d ayi txebbared, ĥima ad cek ssqebbeř s řefrařet, s řeřnuj, s ubendiř u s řgambri? ²⁸ Aqa ead war d ayi tejjid ad seřmey tarwa inu d yessi s usudem. Řexxu *xenni* d tubbuheřya i teggiđ. ²⁹ řari tizemmar deg ifassen inu ĥima ad cek řarrey, *maca AREBBI* n babatwem issiweř akidi řiret-a inna ‘Yarek ad tessiwřed s řřar niř s řřar ak-d Yaequb.’ ³⁰ Uca řexxu tuyured, umi zeema tweřheced taddart n babac. Mayemmi d ayi tucared *xenni* irebbiten inu?”

³¹ Yaequb yarra-dd, inna as i Laban “Minzi tuřa gg^wedeř, nniř *ak-d yixefinu* ad tař ad ayi tekkxed yessic s uyiř. ³² řar wenni i řa tafed lařnam nnek, war ttesseizz tudart nnes! Qibač i tawmat nney ad tmeyyez min iřan nnek řar min iřan akidi u arr it-idd řarek.” *Mayar* Yaequb war issin belli Rařil i ten yucaren.

³³ Uca yudeř Laban deg uqiđun n Yaequb, deg uqiđun n Liya, deg uqiđun n tnayen n tiyya uca war yuři walu. *Řami* dd-iffey zeg uqiđun n Liya, yudeř řar uqiđun n Rařil. ³⁴ *Maca* teksi Rařil řexyařat imezyanen n lařnam, tegga iten deg iřaynen n weřřem uca teqqim xasen. řarzu Laban deg uqiđun am ikmeř, *maca* war yuři walu. ³⁵ Tenna i babas “War ittiři aya d řřar di tiřřawin n sidi inu, minzi war zemmareř ad kcareř qibač nnek, *mayar* aqa-yi s tnamit n temřarin.” Uca řarzu, *maca* war yuři řexyařat imezyanen n lařnam. ³⁶ Řexdenni ixeyyeř Yaequb uca imcubbec ak-d Laban. Yaequb iřteř deg wawař, inna i Laban “Mani iřa uxeřřu inu, man wen iřan d ddenb inu, umi-dd ayi teđfareř s wecnař? ³⁷ Cek tbeqced marra řqecc inu, min tufiđ zi marra řeřwayeř

n taddart nnek? Egg iten da zzat n aytma d aytmac uca eji iten ad hekmen jaraney s tnayen id-sen. ³⁸ Eicrin n isegg^wusa i kic qqimey. Tixeswin nnek d tɣayɗin nnek eemmarɕ mma ssutment niy necc cciy imyan n wuɣi nnek. ³⁹ War d ac-dd arriy min ittwarezzqen, necc xeɕɕey t s yixef inu. Min ittwacaren zzayi deg wass niy d ġiret, aqa zeg ifassen inu tettared t. ⁴⁰ S uziɣ ittett ayi řehmu *tirmect* u s ġiret ttejmidey *zi sqie* u iɕes yarweř ayi zi tiɕɕawin inu. ⁴¹ Ammu i d ayi tuɣa di taddart nnek eicrin n isegg^wusa. Xedmey ac arbeɕtac n isegg^wusa i tnayen n yessic d setta n isegg^wusa x wuɣi uca tbeddřed řmunet inu eecra n twařawin. ⁴² Mařa AREBBI n baba, AREBBI n Ibrahim d tigg^wudi n Iřhaq, iřa war iġi akidi, d řseř iři ad ayi tessqaded řexxu s ifassen xwan! Izra AREBBI tamara d tumar n ifassen inu uca ideqmar ac idennađ di ġiret.”

⁴³ Yarra Laban uca inna i Yaequb “Tiřenjirin-a d yessi d iřenjiren-a d tarwa inu ġan, d uġi-ya d uġi inu d marra min twařid iġa inu. Min zemmarey xenni ad ggey řexxu s yessi niy s tarwa nsent inni urwent? ⁴⁴ Yawer ead řexxu, ad negg ijj n řeahd, necc d cek, ad yiři netta d cchadet jarayi d cek!” ⁴⁵ Řexdenni Yaequb iksi aźru, iġaeeđ it amecnaw ijj n uqellij n řidaret. ⁴⁶ Uca inna Yaequb i yaytmas “Smunem izra!” Ksin izra uca ggin taęurric uca ccin din x teurrect nni. ⁴⁷ Uca Laban iġga as i *ueurric* n *izra* nni ‘Jigar-Sahaduta’, maca Yaequb iġga as ‘Jilead’. ⁴⁸ Xenni inna Laban “Taęurrect-a ad tiři d tacehhadt ass-a jarayi d cek!” X uya tuɣa iřaya isem nnes Jilead ⁴⁹ d Miřfa, minzi netta inna “Iři SIDI ad iġda jarayi d cek, xmi i řa inuffar iijen x wennedni. ⁵⁰ Mařa tesseřqared yessi niy ad tmeřced timřarin nneđni x yessi u war din iġi ħed akidney *řima* ad *aney iwc afus*, aqa AREBBI ad yiři d acehhad jarayi d cek!” ⁵¹ Inna eawed Laban i Yaequb “Aqa da, taęurrect n yeźra, aqa da, aqellij n řidaret nni ssbeddey jarayi d cek. ⁵² Taęurric-a n yeźra d tqellijt-a n řidaret ad cehdent belli necc war řarek-dd țekk^wiř ca x teurrect-a uca uřa d cek war yari-dd țekk^wwid ca x teurric-a uřa x tqellijt-a n řidaret, i řyar! ⁵³ AREBBI n Ibrahim d arebbi n Nařur, irebbiten n řejdud nsen, ad hekmen nitni jaraney!” Maca Yaequb ijuġ s Tigg^wudi n Iřhaq babas. ⁵⁴ Řexdenni Yaequb iyarš i ict n tyařst deg wedrar uca iřaya i yaytmas ad ccen ařrum. Uca ccin ařrum, senssen ġiret nni deg wedrar.

Asřař jar Yaequb d Eisu

32 ¹ Uca ikkar Laban řar uteffu n řsbeř, issudem x tarwa nnes d yessis, ibark iten. Xenni iruř Laban, ieqeb-dd řar wemcan nnes. ² Uca Yaequb iɕtef abrid nnes uca usint-idd lmalakat n AREBBI, řqant t-idd. ³ Inna Yaequb umi ten izra “Řmargeř n řeeskar n AREBBI d wa!” uca iřaya isem n wemcan nni Mařanayim. ⁴ Issekk Yaequb ireqqasen zzates řar Eisu umas řar temmurt n Saer, aqa-tt d jjiřet n Idum. ⁵ Uca iweřsa iten, inna asen “Ammu ad tinim i sidi inu Eisu “Ammu iqqar umsexxar nnek Yaequb: Ak Laban zedřey uca qqimey din ař i řexxu. ⁶ Yari ifunasen d yeyyař d wuġi d isemyan d tiyya uca ssekkey řima ad t iniy i sidi inu, mahend ad afey nniemet di tiɕɕawin nnek.

⁷ Ireqqasen dewřen-dd řar Yaequb, nnan “Nruř řar umac Eisu u netta eawed yusa-dd ad cek iřqa d arebemya n yeryazen akides.” ⁸ Řexdenni Yaequb tudef it tigg^wudi temyar uca issqend it řřař. Netta ibda iwdan inni akides d wuġi d ifunasen d tfunasin d iřeyman x tnayen n řemrageř n řeeskar. ⁹ Inna “Mařa yusa-dd Eisu řar ict n řmargeř n řeeskar, ad xas iřřeb, xenni ad yarweř řmargeř n řeeskar i iqqimen.” ¹⁰ Xenni inna Yaequb “A AREBBI n baba Ibrahim d AREBBI n baba Iřhaq, a SIDI wenni d ayi innan: Dweř řar temmurt nnek d raġ nnek uca necc ad ac ggey mliř!” ¹¹ Aqa-yi qell x marra tadukkřit d marra tařdiqt i tessecned i umsexxar nnek, minzi zwiy L’Urdun s uekkaz řami dd-řfeyey uca řexxu dewřey d tnayen n řemrageř n řeeskar. ¹² Senj ayi

31:48 ‘Jilead’ - aqa-t d ‘taqellijt n chadet’

32:2 Amz. 48:16.

32:10 Amz. 31:13.

řexxu zeg ufus n Eisu uma, minzi ttegg^wedey balak ad dd-yas uca ad ayi ihellek uřa d tayem-matin ak-d tarwa! ¹³ Uca cek tennid 'Necc ad kik ggey mliř, ad ggey zzariet nnek amecnaw ijdi n řebřar i war izemmar ad ittwahřeb zi ssibbet n ubarru nnes!' "

¹⁴ Issens din řiřet nni uca iksi zi min dd-yusin deg ifassen nnes d agra mařend ad t yewc d ariřalu i umas Eisu: ¹⁵ mitayn n řayřdin d eicrin n iwetman n iřayřden d mitayn n txeřwin d eicrin n icariyyen ¹⁶ d řřatin n řřeymatin urwent ak-d tarwa nsent, arebein n řfunasin d eecra n imwa d eicrin n teyyař d eecra n yeyyař. ¹⁷ Isseedu ten řar ifassen n isemřan nnes, kuř řahimart wehřdes uca inna i imsexxaren nnes "Edum kenniw řexxu zzat inu, ggem ttasie jar řhimart d řhimart." ¹⁸ Xenni yumur umezwar, inna as "Mařa ad cek iřqa Eisu uca isseqsa ac, inna "Wi c yiřan d mani i řa řahed u umi d tina i iřan zzatek?", ¹⁹ řexdenni ini 'D ariřalu i iřa n umsexxar nnek Yaequb, wenni dd-issekk i sidi inu Eisu. Aqa da, netta eawed yusa-dd awarni aney!' "²⁰ Yumur eawed wenni d wiss tnayen d wiss řřata inni igguren awarni i řhimriwin, inna "Siwřem awařen-a d iijen i Eisu, xmi t ad teřqam. ²¹ Kenniw eawed ad tinim 'Aqa da, amsexxar nnek Yaequb yusa-dd awarni aney!' " Minzi inna "Ad t ssareyyheř s ariřalu-ya i dd-yusin zzat inu. Xenni awarni man aya ad řareř ařembub nnes, balak ad iqbeř ařembub inu zzates."

²² Ammu i issizzar ariřalu zzates řar ujemmař am netta issens řiřet nni di řmargeř n řeeskar.

²³ Ikkar řiřet nni uca iksi tnayen n temřarin nnes d tnayen n tiyya nnes d řiřac n tarwa nnes, iřwa amcan n uzekk^wu n Yabbuq. ²⁴ Yiwi i ten uca isseřwa ten i teřzurt u marra min řares isseedu t řar ujemmař.

²⁵ Maca iqqim Yaequb wehřdes u netta imuřzeř ak-d iij n weryaz ařmi d tuffut n řefjar. ²⁶ Umi izra belli war xas iqedd ca, iřada t řar wemcan n teřruřt n tmeřřařt nnes, mařend ad tenxuxer as-dd teřruřt n tmeřřařt n Yaequb ařami tuřa kis ittmuřzuř. ²⁷ Inna "Ejj ayi ad rařeř, aqa tcarř tzičt." Maca netta inna "War cek ttejiřy, mřir mařa d ayi řbarked." ²⁸ Uca netta inna as "Mam-mec d ac qqaren?" Yarra-dd xas "Yaequb." ²⁹ Xenni inna as "War d ac qqaren ead Yaequb, maca Israyil, minzi temmenřed ak-d AREBBI d iwdan uca cek řyeřbed." ³⁰ Řexdenni Yaequb isseqsa, inna "Ini ayi řexxu isem nnek!" Yarra xas "Mařar tesseqsid x yiřem inu?" Uca ibark it din. ³¹ Uca isemma Yaequb isem n wemcan nni Fanuwil, inna "Minzi řřiř AREBBI ařembub deg uřembub uca injem řeeřmar inu. ³² Uca tenqar-dd xas řfuct umi tuřa iedu x Fanuwil uca yuyur ittzeřřef zi tmeřřařt nnes. ³³ X uya war řtetten ayt n Israyil ar ass-a zeg weřwar igdaren i iřan x tmeřřařt n wadday, minzi iřada tameřřařt n Yaequb řar mani iřa weřwar igdaren.

33 ¹ Issgaeeed Yaequb tamuřři nnes uca izra Eisu d arbee-mya n yeryazen akides gguren-dd. Řexdenni ifarq iřenjiren x Liya d Rařil d tnayen n tiyya. ² Igga tiyya d tarwa nsent řar zzat, awarni asent Liya d tarwa nnes u Rařil d Yusuf eawed awarni asent. ³ Umi netta iedu zzat i řiřřawin nsen, yuřar řar temmurt sebea n twařawin ařami dd-yiwed řar umas. ⁴ Eisu yuřzeř řima ad t iřqa, idare as, ingez as x yiri nnes, issudem it uca run s tnayen. ⁵ Xenni issgaeeed řiřřawin nnes, izra timřarin d iřenjiren nni uca inna "Min enan ina inni akidek?" Netta yarra-dd xas "D tarwa nni iwca AREBBI zi nnimet nnes i umsexxar nnek." ⁶ Uca reřřgent-idd tiyya, nitenti d tarwa nsent, uca uřarent. ⁷ Treřřeg-idd eawed Liya d iřenjiren nnes uca uřaren. Řexdenni iqarreb-d Yusuf d Rařil uca uřaren. ⁸ Inna as "Min ixs ad yini marra abarru-ya n řeeskar nni řqiy?" Netta inna "Mařend ad afeř nniemet di řiřřawin n sidi inul!" ⁹ Inna Eisu "Aqa řari ařřas, uma inul! Ad yiři i cek min iřan nnek!" ¹⁰ Inna Yaequb "Lla, řtazawgeř cek! Mařa ufiř

32:13 Amz. 28:13.

32:27 Hucia12:4.

32:29 Amz. 35:10.

32:29 'Israyil' - isem wanita ixs ad yini 'Arebbi ittmenřa' niř 'netta ittmenřa ak-d Arebbi' (H3478).

33:3 'zzat i řiřřawin nsen' - s Teiřranit 'zzat i iřembab nsen'.

řexxu nniemet di tiřřawin nnek, ksi ariyalu inu zeg ifassen inu, mařar řřřř udem nnek amecnaw axmi řřřř udem n AREBBI uca tqebřed xafi s řemřařet.¹¹ Ksi, ttzawgeř cek, lbaraka inu i d ac-dd iwyey, minzi AREBBI imřuruf akidi s nniemet uca necc řari kuřci.” Ikellef it uca iksi tt.

¹²Netta inna “Ejj aney ad nefsi iqiřan nney, ad nrař. Necc ad rařey zzatec.”¹³ Maca netta inna as “Sidi inu issen, aqa iřenjiren-a arexfen u aqa řari uęi d tfunasin urwent ssuřřřdent. Mařa bnađem-a, waxxa *myir* i yiji n wass izeyyar xasent ařřas, ad immet wuęi marra.”¹⁴ Ad iedu řexxu sidi inu zzat i uęymbub n umsexar nnek u necc ad ađfey cwayt cwayt ak-d iřuraf n řeksibet i ięan zzati uřa ak-d iřuraf n iřenjiren, ař dd řa awđey řar sidi inu di Saer.”¹⁵ Inna Eisu “Ad jjeř řexxu akidek *ca n* iwdan inni ięan akidi.” Inna netta “Umi ddegga? Ejj ayi ad afeř nniemet di tiřřawin n sidi inu!”¹⁶ *Ammu* i dd-ieqeb Eisu ass nni x webrid řar Saer.

¹⁷Uca Yaequb ifsi iqiřan nnes, *yuyur* řar Sukkut, ibna din taddart i yixef nnes uca igga ieuccuten i řebhayem nnes. S uya iřaya isem n wemcan nni Sukkut.¹⁸ Uca yusa-dd Yaequb řar tendint n Cakim tenni ięan di temmurt n Kenean, umi dd-yusa zi Fadan-Aram uca iwta iqiřan zzat i tendint.¹⁹ Isřa řřarf n yeyyar mani iwta iqiřan nnes zeg ifassen n tarwa n řamur, babas n Cakim, s mya n tepyisin n nnuqart.²⁰ Issgaeeđ din ijj n uealřar uca iřaya as “Arebbi d AREBBI n Israyil!”

Asnuqgeb n Dinah zi Cakim, mmis n řamur

34¹Dina, yeęis n Liya, tenni dd-turuw i Yaequb, teffey řima ad temmeřqa ak-d yessis n temmurt.² Cakim, mmis n řamur Ařiwi, řřakem n temmurt nni, izra itt, iksi tt uca iřřes akides, issexřar itt.³ Řeemar nnes iřseq řar Dina, yeęis n Liya, uca netta ixs tařenjirt uca issiweř řar wuř n řřenjirt.⁴ Issiweř Cakim řar řamur babas, inna as “Egg ięi-ya xafi d tamřart.”

⁵řami isřa Yaequb belli Cakim issexřar yeęis Dina, tuřa tarwa nnes ak-d řebhayem deg iyyar. Issusem Yaequb ařami dd-eeqben nitni.⁶ Iruř řamur, babas n Cakim řar Yaequb, řima ad kis issiweř.⁷ D tarwa n Yaequb dewřen-dd zeg iyyar uca areggben x řexbar. Yuđef asen řehřiř ařřas x man aya *deg* wuř u fuggmen ařřas, minzi igga řefđihet-a di Israyil umi iřřes ak-d yeęis n Yaequb. Man aya war icuwwar ca ad ittewagg.⁸ Issiweř řamur akidsen, inna “Řeemar n mmi Cakim iřseq řar yeęitwem, ttzawgeř ad as tt tewcem d tamřart⁹ uca ad tdewřem d iđewřan akidney. Ad aney tewcem yeęitwem, kenniw ad teksim yessitney i kenniw.”¹⁰ Zedyem akidney, minzi tammurt aqa-tt zzatwem. Zedyem u uyurem dayes uca ggem dayes d agra i kenniw.”

¹¹Uca Cakim inna *eawed* i babas d aytmas “Ad afeř necc nniemet di tiřřawin nwem uca ad wceř min d ayi i řa tinim.”¹² U waxxa tessđeqřem xafi *řehmeř* ařřas n řřadađ d ssunan, aqa necc ad wceř mečřař mma d ayi i řa tinim. Wcem ayi *myir* tařenjirt d tamřart.”¹³ Arrin-dd tarwa n Yaequb x Cakim d řamur, babas, s ict n teřraymect, minzi aqa issexřar Dina učmatsen. Nitni ssiwřen¹⁴ uca nnan asen “War nzemmar ad ac newc učmatney i weryaz wenni *ead* s řeedaryet, iggur ad řarney tiři d řear.”¹⁵ *Myir* x umtawi-ya waha ad kenniw nseeef neccin, mařa teggim amecnaw neccin, aqa ad ttwaxetnen marra iryazen nwem.¹⁶ Řexđenni ad awem newc yeęitney uca ad neksi neccin yessitwem, ad nezđey akidwem, ad niři d ijj n řgens.¹⁷ Maca mařa war d aney tesřim mařend ad tšetnem, ad neksi yeęitney uca ad nuyur.”¹⁸ Qarren wawařen nsen mliř deg imezzuyen n řamur u deg imejjan n Cakim, mmis n řamur.¹⁹ Aeezri war d as icqi ad

33:17 ‘Sukkut’ - isem wanita ixs ad yini ‘tixuzan n ifetwan’.

33:18 *Yacuwa* 24:32; Řex. 7:16.

33:19 ‘řamur’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘ařyur’ (H2544).

33:20 ‘Arebbi d AREBBI n Israyil’ - niř “AREBBI n Israyil d Arebbil”

34:1 Amz. 30:21.

34:14 Amz. 17:12,13,14.

34:18 ‘imezzuyen’ - niř ‘imejjan’.

igg man aya, minzi netta tæjeb as aṭṭas yeḡis n Yaequb u netta tuḡa-t qae mweqqar di marra taddart n babas.

²⁰ *Řexdenni* Ḥamur d Cakim mmis usin-dd ḡar tewwart n tendint nnes, ssiwřen ak-d yeryazen n tendint, nnan ²¹ “Iryazen-a d imhudnen akidney. Ejj aney ad ten nejj ad zedyen di temmurt-a uca ad dayes uyuren. Aqa da, aqa tammurt tewsee i nitni ḡar marra iyezdisen nnes. Neccin ad neksi yessitsen d timḡarin, ad asen newc yessitney.” ²² Maca s umtawi-a waha ad seēēfen yeryazen-a ḡima ad kidney zedyen u ḡima ad dewřen d ijj n řgens, maṛa marra iryazen i iḡan jaraney ad ttwaxetnen am mamec ttwaxtnen nitni. ²³ Řebhayem nsen d aḡra nnes d marra řmař nsen, ma war ttiřin nney? Ejj aney ad ten nseēēef, xenni ad zedyen akidney.” ²⁴ Marra inni dd-yusin ḡar tewwart n tendint sřin i Ḥamur d mmis Cakim uca marra iryazen inni dd-yusin ḡar tewwart n tendint, ttwaxetnen. ²⁵ Umi tuḡa ead dayesen řehriř deg wass wiss třata, tem-sar, belli tnayen iḡenjiren n Yaequb, Cimeun d Lawi, aytmas n Dina, kuř ijj iki ssif nnes uca ruḡen ḡar tendint mani tḡiřen dayes řaman uca nḡin marra iryazen. ²⁶ Nḡin Ḥamur d Cakim, mmis, s řeqḡee n ssif uca ksin Dina zi taddart n Cakim uca ffęen. ²⁷ D tarwa n Yaequb usin-dd ḡar yenni ittwanyen uca keccḡden tandint, minzi nitni ssexšaren ućmatsen. ²⁸ Ksin uḡi nsen d ifunasen d tfunasin nsen d yeḡyař nsen d marra min tuḡa di tendint u deg yeḡyar. ²⁹ Ksin marra aḡra nnes uca iwyen-dd imeḡbas marra iḡenjiren d temḡarin nsen uca ucaren marra min tuḡa di tudrin. ³⁰ *Řexdenni* inna Yaequb i Cimeun d Lawi “Kenniw tessidfem ayi deg imxumbar ařami tessarřgem ayi ḡar imezday n temmurt-a, ak-d Ikeneaniyyen d Ifiriziyyen. D necc ḡari drust n yeryazen. Maṛa ad munen x uzeřmaḡ inu, ad ayi qeřzren, ad iřiḡ areyyteḡ, necc d taddart inu.” ³¹ Nitni nnan “Ma ittxeřša as ad iḡseb ućmatney amecnaw ict n řqeḡba?”

Aeqeb n Yaequb ḡar Bitil

35 ¹ Uca AREBBI inna i Yaequb “Kkar, gaēēed ḡar Bayt-il uca qqim din. Egg din ijj n řmedbeḡ i Arebbi wenni d ac-dd ibanen umi dd-tarewřed zeg uyembub n umac Eisu.” ² *Řexdenni* inna Yaequb i řwacun n taddart nnes u i marra inni tuḡa akides “Kksem irebbiten iḡriben inni iḡan jarawem uca tessizdegem u tbeddřem arruḡ nwem.” ³ Ad nekkar, ad ngaeēed ḡar Bayt-il. Necc ad ggey din ijj n ueařtar i Arebbi wenni xafi dd-yarrin deg wass n řeḡsaret inu d wenni tuḡa akidi deg webrid wenni uyurey.” ⁴ Uca wcin i Yaequb marra irebbiten iḡriben inni tuḡa ḡarsen d ixrazen inni tuḡa deg imezzuyen nsen uca Yaequb iffar iten sadu tcejart n yigg i tuḡa zzat i Cakim. ⁵ *Řami* fesyen iqıḡan, uyuren zi senni, tuḡa tigg^wudi n AREBBI x tneddam tinni tuḡa di jwayeh i d asen-dd innḡen ařami nitni war ḡeffaren tarwa n Yaequb. ⁶ Ammu i yiweḡ Yaequb ḡar Luz di temmurt n Kenean, aqa-tt d Bayt-il, netta d marra řgens i tuḡa akides. ⁷ Uca ibna din ijj n ueařtar uca iřaḡa i wemcan nni il-Bayt-il, minzi dinni i d as-dd iḡhar AREBBI, umi dd-yarweř zeg uyembub n umas. ⁸ *Řexdenni* temmut Dibura, tamessetřaḡt n Rifqa uca tettwandeř swadday i Bitil, sadu tbeḡuḡt uca iřaya isem nnes ‘Allun-Bakut’, aqa-tt d ‘tbeḡuḡt’. ⁹ Iḡhar as-dd eawed AREBBI i Yaequb umi dd-idweř zi Fadan-Aram uca ibark it. ¹⁰ Inna as AREBBI “Isem nnek d Yaequb. Zi ssa d tsa-went war ittřaya ead isem nnek Yaequb, maca Israyil d wa i ḡa yiři d isem nnek.” Uca isemma t Israyil. ¹¹ Inna as AREBBI “Necc d Arebbi, Amzemmar x kuřci! Ggem řyiḡet, temmarnyem! Zzayek ad iffeḡ ijj n řgens, wah, d ijj n wegraw n řegnus ad ffęen zzayek d ijeḡiden ad ffęen zi

34:25 Amz. 49:6.

35:1 Amz. 27:43; 28:12,13.

35:2 ‘irebbiten iḡriben’ - niḡ ‘lařnam’.

35:4 ‘irebbiten iḡriben’ - ixs ad yini ‘lařnam’. ‘inni tuḡa ḡarsen’ - s Teibranit ‘inni deg ifassen nsen’

35:7 Amz. 28:19.

35:9 Huciea12:5.

35:10 Amz. 32:27; 2 Ijḡd. 17:34.

tejeinna nnek. ¹² D temmurt-a i wciy i Ibrahim d Ishaq, i cek umi tt i ya wcey uṛa i zzariet nnek awarni ac ad wcey tammurt.” ¹³ Xenni igaeed xas AREBBI, deg wemcan mani akides issiweṛ. ¹⁴ Yaequb issgaeed ijj n uqellij n řidaret deg wemcan mani kis issiweṛ, ijj n uqellij n řidaret n wezru. iseyyeb xas ict n tewhibt n useyyeb uca ifarrey zzect x uzeḡif nnes. ¹⁵ Iṛaya Yaequb isem n wemcan, mani kis issiweṛ AREBBI, Bayt-il.

Axeṛqed n Binyamin d řmewt n Raḡil

¹⁶ Fesyen nitni iqidan nsen, ffyen zi Bayt-il uca umi tuṛa ggur ad awden ṛar Ifrata, xenni turuw Raḡil u tarwa teedu xas teqseḡ. ¹⁷ Imsar, umi teyyuqed di tarwa nnes, tenna as řqabṛa “War tteggw^wed, aqa wa eawed ad am yiři d mmim!” ¹⁸ Řami zzayes iffey buḡbeṛ, minzi temmut *din*, aqa tṛaya as Bin-Uni, maca babas iṛaya as Binyamin. ¹⁹ Ammu i temmut Raḡil uca neḡrent tt deg webrid ṛar Ifrata, aqa-tt d Baytlaḡm. ²⁰ Uca igga Yaequb ijj n uqellij n řidaret x wenḡeṛ nnes. D wa d aqellij n řidaret n Raḡil x wenḡeṛ n Raḡil aṛ wass-a.

Ayt n Yaequb

²¹ Xenni ifsi Israyil iqidan uca iwta iqidan nnes x ueddu n Majdal-Eidr. ²² Umi izdey Israyil di temmurt nni, immsar belli Rubin iruḡ iṛteṣ ak-d Bilha, tayya n babas, uca yiweḡ ad t ifhem Israyil. Aqa di řweqt nni ayt n Israyil iwden teneac.

Tarwa n Israyil - řmewt n Yaequb

²³ D tarwa n Liya: Rubin, amenzu n Yaequb d Cimeun d Lawi d Yahuda d Issakar d Zabulun. ²⁴ D tarwa n Raḡil: Yusuf d Binyamin. ²⁵ D tarwa n Bilha, tayya n Raḡil: Dan d Naftali. ²⁶ D tarwa n Zilba, tayya n Liya: Jad d Acir. Ina *tuya-ten d* tarwa n Yaequb inni d as-dd ixerqen d Fadan-Aram.

řmewt n Ishaq

²⁷ Uca yusa-dd Yaequb ṛar Ishaq, babas, di Mamri di tendint n Arbae, tenni iḡan d *tendint* n Hibrun, mani tuṛa Ibrahim izeddey am ubarrani, uca Ishaq amenni řexxu. ²⁸ Iddar Ishaq mya u-tmanyin n iseggw^wusa. ²⁹ Iḡreḡ Ishaq i buḡbeṛ, immut uca ittwassmun ṛas řejdud nnes, iwsar, ijiwen zi tudart uca Eisu d Yaequb, tarwa nnes, neḡren t.

Tarwa n Eisu

1 Imzr. 1:28-54

36 ¹ Ina d inni dd-ittwarwen zi Eisu, wenni iḡan d Idum. ² Eisu iki timṛarin nnes zeg yessis n Kenean: Eada, yeḡis n Ilun, Aḡitti, d Ahulibama, yeḡis n Eana, yeḡis n řabeun, Aḡitti, ³ d Basmat, yeḡis n Ismaeil, ućmas n Nabayut. ⁴ Eada turuw Ilifaz i Eisu uca Basmat turuw *as-dd* Raewil. ⁵ Ahulibama turuw Yaeus d Yaelam d Quraḡ. Ina *tuya-ten d* iḡenjiren n Eisu inni d as-dd yurwen di temmurt n Kenean.

35:11 Amz. 17:1, 6; 28:3; 48:3.

35:14 Amz. 28:18.

35:16 ‘ifrata’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘min ittacen řyiḡet’ niy ‘wenni/tenni ittacen řyiḡet’ (H672).

35:18 ‘Bin-Oni’ - aqa-t d ‘mmi n řeḡriq inu’ (H1126). ‘Binyamin’ - aqa-t d ‘mmi n ufus yefusi’ (H1144)

35:19 Amz. 48:7.

35:22 Amz. 49:4.

35:23 Amz. 46:8; Uffuy 1:2.

35:27 ‘tandint n Arbae’ - niy ‘Qaryat-Arbae’.

35:28 ‘Iddar Ishaq ...’ - s Teibranit ‘Uca tuṛa wussan n Ishaq ...’

35:29 Amz. 25:8.

36:1 1 Imzr. 1:35.

⁶ Uca Eisu iksi timɣarin nnes d tarwa nnes d yessis d marra aytbab n taddart nnes uʔa d řebhayem nnes d marra řmař nnes d marra agřa nnes inni tuɣa dd-ikseb di temmurt n Kenzan uca iruħ ɣar temmurt *nneđni i iggwejen* x uɣembub n umas Yaεqub, ⁷ minzi agřa nsen tuɣa-t imɣar ař war zemmaren ad zedɣen jmiε uca tammurt mani tuɣa zeddyen am řbarrani, war tqedd i řebhayem nsen. ⁸ Xenni izdeɣ Eisu deg wedrar n Saεir. Eisu aqa-t d Idum.

⁹ Ina d inni dd-ittwarwen zi Eisu, babas n Idum, deg wedrar n Saεir.

¹⁰ D yina d ismawen n warrawen n Eisu: Ilifaz, mmis n Eada, tenni d tamɣart n Eisu, Raεuwil, mmis n Basmat, tenni d tamɣart n Eisu.

¹¹ Iħenjiren n Ilifaz *tuya-ten* d Tayman, Umar, řafu, Jaεtam d Qanaz.

¹² D Timna tedweř d tayya n Ilifaz, mmis n Eisu, u nettat turuw-dd εamaliq i Ilifaz. Ina *tuya-ten* d arrawen n Eada, tamɣart n Eisu.

¹³ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Raεuwil: Nahat, Zarah, Camma d Mizza. D ina *tuya-ten* d arrawen n Basmat, tenni d tamɣart n Eisu.

¹⁴ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Ahulibama, tenni d tamɣart n Eisu, yeğis n Eana, tenni d yeğis n Zibyun. Nettat turuw-dd Yaεuc, Jaεlam d Quraħ i Eisu.

¹⁵ D ina *tuya-ten* d d imɣaren n tqebbař n ayt n Eisu:

ayt n Ilifaz, amenzu n Eisu: amɣar Timan d umɣar Umar d umɣar řafu d umɣar Qinaz, ¹⁶ d umɣar Quraħ, d umɣar Gatam, d umɣar εamaliq. D ina *tuya-ten* d imɣaren n Ilifaz di temmurt n Idum, ina *tuya-ten* d arrawen n Eada.

¹⁷ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Raεuwil, mmis n Eisu: amɣar Nahat d umɣar Zira d umɣar Samma d umɣar Mizza. D ina *tuya-ten* d imɣaren n Raεuwil di temmurt n Idum, d ina *tuya-ten* d arrawen n Basmat, tamɣart n Eisu.

¹⁸ D yina *tuya-ten* d ayt n Ahulibama, tamɣart n Eisu: amɣar Yaεuc d umɣar Yaεlam d umɣar Quraħ. D ina *tuya-ten* d imɣaren n Ahulibama, tamɣart n Eisu, yeğis n Eana. ¹⁹ D yina *tuya-ten* d ayt n Eisu d yina d imɣaren n tqebbař nsen, aqa-t d Idum.

²⁰ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Saεir, Axuri, inni d imezday n temmurt nni: Luřan, Cubal, řabeun, Eana,

²¹ Dicun, Iřar d Dican. Ina *tuya-ten* d imɣaren n tqebbař n Ixuriyyen, ayt n Saεir di temmurt n Idum.

²² Iħenjiren n Luřan *tuya-ten* d Ĥuri d Haymam uca *tuya* Timnaε d ućmas n Luřan.

²³ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Cubal: Ealwan, Manaħat, Eibal, Cafu d Unam.

²⁴ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n řabeun: Aya d Eana. D Eana d wenni i d yufin tiyermamin di řexřa, umi yarwes iɣař n Zibiyun babas.

²⁵ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Eana: myir Dicun, d Ahulibama, yeğis n Eana.

²⁶ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Dican: Ĥamdan, d Ahban, d Yitran, d Karan.

²⁷ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Iřar: Bilhan, Zaεwan d εaqan.

²⁸ Ina *tuya-ten* d iħenjiren n Dican: Euř d Aran.

²⁹ D ina *tuya-ten* d imɣaren n Ixuriyyen amɣar Luřan d umɣar Cubal d umɣar řabeun d umɣar Eana ³⁰ d umɣar Dicun d umɣar Iřar d umɣar Dican. D yina *tuya-ten* d imɣaren n Aħuri εlaħsab imɣaren nsen di temmurt n Saεir.

36:7 Amz. 13:6.

36:8 Yacuwa 24:4.

36:11 'Tayman' - ntaff isem wanita i twařat tamezwarut danita deg Wedlis Iqeddsen. Isem wanita ixs ad yini 'afusi' niy 'yar ufus afusi' niy 'ljanub' niy 'yar ljanub'. Aqa wa d isem n mmis Ilifaz u awarni as idweř isem-a d isem n temmurt n Idum (H8487).

36:20 1 Imzr. 1:38.

³¹ D ina *tuya-ten* d ijeğiden inni iħekmen di temmurt n Idum qbeř mma ad iħkem ujeğid x ayt n Israyil:

³² Bila, mmis n BaEUR, iħkem di Idum uca isem n tendint nnes tuřa-t d Dinhaba.

³³ Immut Bila uca iħkem Yubab, mmis n Zarah zi Buřra deg wemcan nnes.

³⁴ Yu'ab immut uca Ĥucam zi temmurt n Itaymaniyyen iħkem deg wemcan nnes.

³⁵ Immut Ĥucam uca Hadad mmis n Badad wenni iyeřben x Midyan deg iyyar n Mu'ab, iħkem deg wemcan nnes. Isem n tendint nnes tuřa qqaren as Eawit.

³⁶ Immut Hada uca Simla zi Masriqa iħkem deg wemcan nnes.

³⁷ Immut Simla uca Cawul, zi Rařubut řar yeyřar, iħkem deg wemcan nnes.

³⁸ Immut Cawul uca Bael-Ĥanan, mmis n Eakbur, iħkem deg wemcan nnes.

³⁹ Immut Bael-Ĥanan, mmis n Eakbur, uca Hadar iħkem deg wemcan nnes. Tandint nnes qqaren as FaEu u tamřart nnes qqaren as Maħıtab'il, yeğis n Mařrid, yeğis n Ma-Dahab.

⁴⁰ D yina d ismawen n imřaren n Eisu ełahřab tiwacunun nsen d imucan nsen d ismawen nsen: amřar TimnaE d umřar Ealwa d umřar Yatit ⁴¹ d umřar Ahulibama d umřar Ilya d umřar Finun ⁴² d umřar Qanaz d umřar Tayman d umřar Mibřar ⁴³ d umřar Majdiyil d umřar Eiram. D ina d imřaren n Idum ełahřab imucan nsen, di temmurt n řmelk nsen. Wanita d Idum, aqa-t d babas n Idumiyyen.

Yusef itwazzenz zeg aytmas

37 ¹ Uca izdeř Yaequb di temmurt n KenEan mani tuřa izdeř babas am ubarrani.

² Ina d inni dd-ittwarwen zi Yaequb. Řami tuřa řar Yusuf sebtEac n iseggwusa yarwes uęi n babas ak-d aytmas. Tuřa Yusuf d aħudiri ittsexar řar tarwa n Bilha d tarwa n Zilba, timřarin n babas uca issiweđ Yusuf ijj n řexbar d aeEfan i babas. ³ Uca ixs Israyil Yusuf qae x marra tarwa nnes, minzi tuřa-t řares d mmis x tewřar nnes uca igga as arruđ aqqarqac izewwqen. ⁴ Řami řrin aytmas belli babas ittexs it qae x marra aytmas, carhen t uca war zemmarenen akides ssiwřen ead s řehna.

⁵ Uca yurja Yusuf ict n tarjit, ieawd itt i yaytmas u s uya nitni dewřen carhen t ead ktar. ⁶ Inna asen "Sřem řexxu tarjit-a tenni arjiř. ⁷ Aqa da, tuřa nettcedda tiqebbiđin di řwest n yeyřar. U xřar, taqebbiđt inu tekkar, teqqim tbedd uca tiqebbiđin nwem tinni tuřa nndent tt, uđarent i tiqebbiđt inu." ⁸ Arrin xas aytmas "Ma ad tħekmed *zeema* nican xaney *am ujeğid* niř ad xaney tseğeđed d aseğeđ?" Uca carhen t ead ktar di ssibbet n tirja nnes d wawařen nnes. ⁹ Uca yarja ead ict n tarjit nneđni, ieawd itt i yaytmas, inna "Aqa da, arjiř ead ict n tarjit nneđni. Aqa da tafuct d uyur d ĥıřac n itran uđaren ayi." ¹⁰ Ieawed itt i babas d aytmas uca babas iwebbex it, inna as "Mana tirja-ya i tarjid? Ma ad dd-nas *jmie*, necc d yemmac d aytmac, ad ac nađar řar temmurt?" ¹¹ Aytmas usmen zzayes. Maca babas ieqeř x wawařen-a.

¹² Uca ruřen aytmas ĥima ad arewsen uęi n babatsen řar Cakim. ¹³ Xenni inna Israyil i Yusuf "Ma war arewsen aytmac uęi řar Cakim? Zid, ad cek řarsen-dd ssekkey." Uca yarra-dd xas "Aqa-yi dal!" ¹⁴ Uca inna as "Ruř cek, xřar muxas řan aytmac d muxas iğa uęi uca awiy ayi-dd řexbar eawed." Ammu it issekk řar řewđa n teřzurt n Ĥibrun uca yiweđ-dd řar Cakim. ¹⁵ Yufa it ijj n weryaz umi iweddar deg iyyar. Isseqsa t weryaz, inna "Min tarezzud?" ¹⁶ Uca inna "Arezzuř x aytma. Ttawgeř cek, ini ayi mani arewsen." ¹⁷ Aryaz yarra-dd "Aqa ssmuřřiyen iqiđan nsen ssa, necc sřiy asen qqaren 'Ejj aney ad nrař řar Dutan.' " Řexdenni Yusuf iruř awarni aytmas

36:31 1 Imzr. 1:43.

36:39 'Ma-Dahab' - isem wanita ixs ad yini 'aman n wureř' (H4314).

36:40 1 Imzr. 1:51.

37:1 Amz. 36:7; Ebr. 11:9.

37:11 Řex. 7:9.

uca iřqa ten di Dutan.

¹⁸ Umi nitni t zřin zi řagg^waj, qbeř mma ad dd-iqarreb řarsen, mmeahaden dıdd nnes řima ad t nřen, ¹⁹ nnan ijj i wenneđni “Aqa da, yusa-dd bu-tirja nni! ²⁰ Zid řexxu, ejj aney ad t nenney uca ad t nenđar deg wanu, ad nini ‘Ca n řweřc d aeffan icca it uca ad nřar min iřint tirja nnes.”

²¹ Isřa Rubin man aya uca issenjem it zeg ifassen nsen, inna “War t nneqq cal!” ²² Inna asen řawed Rubin “War sizziř idammen! Nđarem t deg wanu-ya da di řexřa. War xas tteggem afus!” řima ad t issenjem ammu zeg ifassen nsen uca ad t yarr řar babas.

²³ Uca immsar, umi dd-yiwed Yusuf řar aytmas, kksen as nitni arruđ x Yusuf, arruđ aqqarqac izewwqen wenni tuřa xas. ²⁴ Uca řffen t, nđaren t deg wanu. Maca anu tuřa ixwa, war tuři dayes ca aman. ²⁵ Uca qqimen ad ccen ařrum, ssgaeden tiřřawin nsen, zřin, ijj n ukaravan n Ismaeliyyen i dd-yusin zi Jilead. Iřeyman nsen arbun řeřřur d řefwah n balsam d mirru uca gguren ad t awyen řar Miřra. ²⁶ Řexdenni Yahuda inna i yaytmas “Man řefđer mařa nenya umatney uca ad neffar idammen nnes? ²⁷ Yawrem, ad t nezzenz i Ismaeliyyen, war ittiři ufus nney xas, aqa d umatney d aysum nney.” Uca aytmas sřin řares. ²⁸ Am dd-ėdun tujjar n Midyan, jebden u ssgaeden-dd Yusuf zeg wanu uca zzenzen t s eicrin n uqıyyat n nnuqart i Ismaeliyyen inni dd-yiwyen Yusuf řar Miřra.

²⁹ Řami dd-idweř Rubin řar wanu, war din yufi Yusuf ėad deg wanu. Xenni icarreg arruđ nnes.

³⁰ Inneqřeb řar aytmas uca inna “Ařenjir war din iři ėad. I necc, mani i řa rařey necc?” ³¹ Řexdenni ksin arruđ n Yusuf uca řarřen i yijj n umyan ameřyan uca marřen arruđ s idammen. ³² Ssekken arruđ aqqarqac izewwqen uca jjin ad t sswejdin i babatsen, nnan “D wa i nufa. Xřar řexxu, ma d wah niř lla arruđ n mmic.” ³³ Uca netta iřeqř it, inna “Arruđ n mmi i yeđa! Ca n řweřc icc it, Yusuf s tidett ittwarezseq.” ³⁴ Řexdenni icarreg Yaęub arruđ nnes uca yarıđ ict n txancet n wecđan x tejeinna nnes, icđen x mmis ařřas n wussan. ³⁵ Uca kkaren marra tarwa nnes d marra yessis mařen ad t ėezzan, ėad netta war ixş ad ittwarezza, inna “Minzi ittweřřa aya ad dd-hwiř nnurweř řar řaxart.” Ammu iřuy xas babas.

³⁶ Uca Imidiyaniyyen zzenzen t di Miřra i Butifar, amsexxar amcennec n Fireun, řqebřan n iėessasen n arrimet.

Yahuda d Tamar

38 ¹ Di řweqt d ict ihwa Yahuda iřfey x aytmas, uca iwta iqiđan nnes řar yijj n weryaz d Adullamiti wenni umi qqaren řira. ² Uca iřra din Yahuda yeřiş n yijj n weryaz d Akeneani wenni umi qqaren Cuė. Iwıy tt d tamřart uca yudeř xas. ³ Nettat teksi s ddeyset uca turuw-dd ařenjir uca isemma t ėir. ⁴ Uca teksi řawed s ddeyset, turuw-dd ařenjir uca isemma t Unan. ⁵ Uca turuw-dd zi đid ijj n uřenjir uca tsemma t Cila. Netta tuřa-t di Kazib umi d as t-idd turuw. ⁶ Uca Yahuda iksi ict n temřart i ėir, amenzu nnes. Isem nnes tuřa qqarent as Tamar. ⁷ ėir, amenzu n Yahuda, tuřa-t d aeffan řar tiřřawin n SIDI uca SIDI inya it. ⁸ Řexdenni Yahuda inna i Unan “Adef x temřart n umac, mřec akides deg wemcan n umac, tejjed-dd zzariėet i umac.” ⁹ Maca Unan issen belli zzariėet war tettiři nnes. Uca ammu immsar, umi yudeř x temřart n umas, inyeř itt di temmurt, řima war ittcc zzariėet i umas. ¹⁰ Min igga tuřa d aeffan di tiřřawin n SIDI uca inya it uřa d netta.

37:17 ‘Dutan’ - isem-a wanita iřfey-dd zi tutlayt n lkaldaniyyen u ixş ad yini ‘tnayen n wanuten’ (H1886).

37:21 Amz. 42:22.

37:28 Řqd. 8:24; lřhd. 105:17; Řex. 7:9.

37:35 Amz. 42:38; 44:29,31.

37:36 Amz. 39:1; lřhd. 105:17.

38:2 1 lmzr. 2:3.

38:5 Řxřa. 26:20.

¹¹ *Řexdenni* Yahuda inna i Tamar, tasřit nnes “Qqim *am* tajjač di taddart n babam, ař i ya imřar Cila mmi,” minzi inna “Aqa war ittmetti uřa d wa amecnaw aytmas.” Uca truř Tamar, tezdey di taddart n babas.

¹² Edun ařřas n wussan, xenni temmut yeęis n Cuę, tamřart n Yahuda. Yahuda yarezzu ad ittwaęezza uca igaeęed řar thimart n wuęi nnes řar Timnat, netta d umeddukeř nnes Ĥira, Adullami. ¹³ Eeřmen as i Tamar uca nnan “Aqa da, ađekk“ař nmem igaeęed řar Timnat, ad iřs uęi nnes.” ¹⁴ *Řexdenni* tekkes nettat xas arruđ řami tt tuřa d tajjač uca třeřheř s tkenbuct uca teęnes ixef nnes uca truř ad teqqim řar wadaf n Eaynayim wenni ięan deg webrid řar Timnat, minzi tezra Cila aqa imřar u netta tuřa war d as temmewc d tamřart. ¹⁵ Uca izra itt Yahuda, iřesb itt d řqeřba, minzi tuřa-tt třeřheř i uyembub nnes. ¹⁶ Uca imeyyeř řar webrid řares, inna as “Ejj ayi ad xam adfeř!” minzi netta tuřa war issin belli nettat d tasřit nnes. Nettat tenna “Min d ayi i ya tewced ĥima ad xafi tadedř?” ¹⁷ Yarra “Necč ad *am*-dd ssekkeę ijj n iřayđ d amezyan zeg wuęi.” Tenna as “Mřir ewc ayi ijj n warhan, ař d ayi t-idd i řa tessekked.” ¹⁸ *Řexdenni* inna “Man arhan i d am i řa wceř?” Nettat tenna “Taxadent nnek n ucemmie d ttesbiř nnek d uęekkaz i řarek deg ufus.” Uca iwc as ten, yudeř xas uca teksi zzayes ddeyset. ¹⁹ Uca tekkar, truř, tekkes xas takenbuct nnes uca tarđ arruđ nnes n tajjač.

²⁰ Uca issekk Yahuda iřayđ d amezyan x ufus n umeddukeř nnes Adullami, ĥima ad dd-yarr arhan zeg ufus n temřart, *maca* war tt yufi. ²¹ Isseqsa iryazen x wemcan nnes, inna “Mani teęa řqeřba tenni tuřa iqqimen x webrid řar Eanayim?” Nitni arrin-dd xas “War da tuři qae ca n řqeřba řar zzawect.” ²² *Řexdenni* ieqeb-dd řar Yahuda, inna “War tt uři ca, uřa d iryazen n wemcan *nmi* nnan ‘War da tuři qae ca n řqeřba řar zzawect.’” ²³ *Řexdenni* inna Yahuda “Ejj itt ad ten tejj řares, ĥima war nettiři d řear. Aqa da, necč aqa ssekkeę *iřayđ-a* d amezyan uca cek war tt tufid.”

²⁴ Eřařař awarni třata n iyuren temmsar, aqa xebbaren Yahuda, nnan “Tamar, tasřit nnek, aqa teřsed uca řexxu nettat aqa-tt s ddeyset n tuqeřbit.” *Xenni* inna Yahuda “Suffęem tt-idd aqa teggur ad tecmedř!” ²⁵ Umi tt-idd yiwyen řar barra, tessekk-dd *iřen* řar uđekk“ař nnes, mařend ad yini “Zeg weryaz n řeřwayej-a, aqa ksiř s ddeyset.” Tenna ead “Arzu xenni wi iřan taxadent-a n ucemmie d ttesbiřin-a d uęekkaz-a?” ²⁶ *Řexdenni* Yahuda ieęqř *iten*, inna “Aqa-tt d taseggadt xafi minzi war tt wciř d *tamřart* i Cila mmi.” War iqqim issen itt *ead*.

²⁷ Di řweqt umi d tiweđ ad taruw, aqa da acniwen deg uęeddis nnes. ²⁸ Umi dd-tiweđ řweqt ad turuw, issuffeę-dd afus n iijen uca řqabřa teksi t uca tcedd it řar ufus nnes s yiji n ufiřu azegęař, tenna “Wa i dd-iffęen d amezwar.” ²⁹ Řami dd yarra afus nnes, iban-dd umas uca tenna “Mammec teggid tennuřředř!” Xak i yarsa unuřseř. Uca semman t Fariř. ³⁰ Awarni manawya iffeę-dd umas, wenni řar ięa ufiřu azegęař deg ufus nnes uca isemma t Zarař.

Yusef ameřđayi x taddart n Butifar

39¹ Nedhen *xenni* Yusuf řar Miřra. Butifar, amsexxar icennneen n Fireun, řqebřan n ieęsasen n arrimet, ijj n Umiřri, isřa it zeg ufus n Ismaęiliyyen inni din t yiwyen. ² Tuřa SIDI ak-d Yusuf. Tuřa netta d aryaz ifreř uca tuřa-t di taddart n sides, Amiřri. ³ Izra sides belli SIDI tuřa-t akides u belli SIDI ittessekk“ađ s ufus nnes marra min tuřa ittegg.

⁴ *Ammu* yufa Yusuf nnięmet di tiřřawin nnes uca Butifar it netta d amsexxar uca yarr it d ameřday x taddart nnes uca igga as deg ufus marra min řares. ⁵ Zeg wass min di t igga x tad-

38:27 1 Imzr. 2:4.

38:29 Mt. 1:3.

38:29 ‘Fariř’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘anuřseř (H6657)’.

38:30 ‘Zarař’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘azegęař’ niř ‘wenni yareqqen’ (H2226).

39:1 Amz. 37:28; Izhd. 105:17.

39:2 Řex. 7:9.

dart nnes u x marra min ɣares, ibark SIDI taddart n Umišri di t̥twee n Yusuf. Tuɣa lbaraka n SIDI x marra min tuɣa ɣares, *am* daxeɾ n taddart d *barra nnes* deg iyyar. ⁶ Marra min ɣares, iji it deg ifassen n Yusuf, aɾ war issin netta ca ktar myir aɣrum ittett. Tuɣa Yusuf icna di waddud u udem nnes dayes aɣri.

⁷ Imsar awarni man aya, belli tamɣart n sides tenɗar tiɥawin nnes di Yusuf, tenna “Zid, t̥tess akidi.” ⁸ *Maca* netta yugi, inna i temɣart n sides “Aqa da, sidi inu war issin min iɣan di taddart řami da ɣiɣ akides. Marra min ɣares, igga it deg ufus inu. ⁹ Netta war iɣi sennej inu di taddart-a, war d ayi it̥tif s walu myir cem, umi teɣid d tamɣart nnes. Mammec xenni i ɣa ggeɣ ljarima-ya tameqqrant am tanita uca ad ggeɣ ddenb ak-d AREBBI!” ¹⁰ *Ammu* tuɣa nettat tessawaɾ ak-d Yusuf kuɾ ass, war ɣares ittesři ħima ad it̥tes t̥tarf nnes u ħima ad akides yiři.

¹¹ Deg ij n wass temmsar, umi dd-yudef di taddart ħima ad igg řxedmet nnes, war tuɣi *din* uɾa d ijj zeg aytbab n taddart. ¹² *Xenni* teɥteff it zeg warruɗ nnes uca tenna “Araĥ-dd zzeɾ akidi!” *Řexdenni* iija as netta arruɗ nnes deg ufus uca yarweɾ, iffeɣ barra. ¹³ Umi tezra belli iija as arruɗ nnes deg ufus uca yarweɾ ɣar barra, ¹⁴ t̥ɾaya i aytbab n taddart, tenna asen “Xzarem, aqa netta yiwy aney-dd aryaz Aeiɾrani, ħima ad iɗhec xaney. Yusa-dd netta ɣari ħima akidi it̥tes uca necc syuyey s jjeħd. ¹⁵ Umi isřa belli ssgaeɣdeɣ tmijja inu uca syuyey, iija ɣari arruɗ nnes, yarweɾ, iffeɣ barra. ¹⁶ Uca nettat tegga zzates arruɗ nnes, aɾ dd-yas sides ɣar taddart. ¹⁷ *Řexdenni* tessiweɾ akides s wawařen nni d iijen, tenna “Amsexxar Aeiɾrani wenni dd-tiwyed ɣarney, yusa-dd ɣari ħima ad ayi isseurra. ¹⁸ *Umi* ssgaeɣdeɣ tmijja inu, syuyey, iija arruɗ nnes ɣari uca yarweɾ barra.” ¹⁹ Sides isřa i wawařen inni d as tenna temɣart nnes, tenna “Ammu i d ayi igga umsexxar nnek” uca ittassary lɣaɗab nnes. ²⁰ It̥teff it sidi n Yusuf, igga it di řehbes, mani tuɣa imeħbas n ujeɣid. Ammu i iqqim di řehbes.

Yusef di řehbes

²¹ Maca SIDI tuɣa-t ak-d Yusuf uca isswiẓeɗ ɣares s tedukkřit tašdiqt uca iwca as nniemet di tiɥawin n umeqqran n řehbes. ²² Uca ameqqran n řehbes yarra marra imeħbas inni tuɣa di řehbes sadu ufus n Yusuf. Marra min tuɣa tteggan din, tuɣa ittekk x ufus nnes. ²³ Ameqqran n řehbes war d as iqqim min xef i ɣa inneħweɾ zi min tuɣa sadu ufus nnes, minzi SIDI tuɣa ak-d Yusuf. Min mma tuɣa ittegg netta, SIDI issekk*ad it.

Yusef ifessar tnayen n tirja

40 ¹ Imsar awarni man aya belli awarrad n ujeɣid n Miřra d uxeɓbaz dennben ċidd i siditsen, ajeɣid n Miřra. ² Uca iffugem Fireun x tnayen n imsexxaren icennēen nnes, x umeqqran n iwarraden u x umeqqran n ixebbazen. ³ Uca igga ten di řehbes di taddart n řqebtan n ieessasen n arrimet di taddart n řehbes mani ittwannee Yusuf d ameħbus. ⁴ Uca řqebtan n ieessasen n arrimet igga Yusuf d ameħday nsen uca netta tuɣa ittsexxar xasen. *Ammu* tuɣa-ten ussan di řehbes. ⁵ S tnayen idsen urjin ict n tarjit, kuɾ iijen zzaysen yurja di ɣiřet tarjit nnes s řmeena nnes, ammu awarrad uɾa d axebbaz n ujeɣid n Miřra inni tuɣa ittwaħebbsen di taddart n teessast.

⁶ Uca yusa-dd ɣarsen Yusuf x s̥sbeħ, ixzar daysen uca izra tuɣa ttqellqen. ⁷ Uca netta isseqsa imsexxaren icennēen n Fireun, inni tuɣa akides di řehbes di taddart n sides, inna “Maɣar barec-nen udmawen nwem ass-a qae ammu?” ⁸ Nitni nnan “Aqa nurja tarjit, war da wi tt i ɣa ifekken.” *Řexdenni* inna asen Yusuf “Ma war ɣin ca ifessaren zi AREBBI? Iwa, eawdem ayi tent řexxu!”

39:7 Awřn. 7:13.

39:20 Izhd. 105:18.

40:1 ‘awarrad’ - wenni iqeddmen řkas i ujeɣid awarni iqeħeb it d amezwaru.

⁹ *Řexdenni* ameqqran n iwarraden iawed tarjit nnes i Yusuf, inna as “Necc di tarjit inu zriy tazayart zzati tbedd. ¹⁰ Tazayart *nni* ħares tṛata n tseḍwin. *Xmi* tessendiy, ittgaæad nnuwwar nnes u ħar izekkunen nnes iban-dd řhebb n uḍiř yiweḍ. ¹¹ Uca řkas n Fireun tuḃa-t ħari deg ufus inu uca ksiy aḍiř nni uca æessarey t di řkas n Fireun uca sseedy řkas ħar ufus n Fireun.” ¹² Inna as Yusuf “D wa d afessar nnes: tṛata n tiseḍwin aqa d tṛata n wussan. ¹³ Ead tṛata n wussan *xenni* ad ac issgaæed Fireun azeġif nnek uca ad cek yarr ħar tsexxart nnek, ad tesseedud řkas i Fireun deg ufus nnes, am mammecc tuḃa tasḃart nnek zic řami cek tuḃa d awarrud nnes. ¹⁴ Maca eqeř xafi xmi i d ac-dd ħa yas řxar, ttzawgey cek ad akidi tegged s tmexsiwt icewwaren uca ejj Fireun ad xafi ieqeř uca fekk ayi-dd zi taddart-a. ¹⁵ Minzi necc ttwacarey-dd zi temmurt n leibraniyyen u da war ggiy x min xef d ayi i ħa ggen di řeqfez.

¹⁶ *Řami* iẓra umeqqran n ixebbazen belli ifessar as mliħ, inna i Yusuf “Uřa d necc zriy di tarjit inu tṛata n tsuġatin s weyrum d acemřař x uzeġif inu. ¹⁷ Di tsuġet n sennej tuḃa dayes ařas n macca i Fireun i igga uxebbaz uca ijdaḍ ttetten zi tsuġet i iġan x uzeġif inu.” ¹⁸ *Řexdenni* yarra-dd Yusuf “D wa d afessar nnes. Tṛata n tsuġatin d tṛata n wussan. ¹⁹ Ead tṛata n wussan *xenni* ad iqess Fireun azeġif nnek uca ad cek yayeř x ict n tcejart u ijdaḍ ggur ad ccen aysum nnek.”

²⁰ Deg wass wiss tṛata, ass n tṛařit n Fireun, immsar belli issewjed ijj n umensi i marra imsexxaren nnes uca issgaæed azeġif n umeqqran n iwarraden uca azeġif n umeqqran n ixebbazen tuḃa-t jar imsexxaren nnes. ²¹ Uca netta yarra-dd ameqqran n iwarraden ħar řxedmet nnes n uwarrad, *xenni* iwca aýarraf deg ufus n Fireun. ²² Maca yuyeř ameqqran n ixebbazen, am mammecc d as ifessar Yusuf. ²³ Maca ameqqran n iwarraden war ifekkar ca di Yusuf uca ittu t.

Tarjit n Fireun

41 ¹ Awarni řami edun tnayen n isegg^wusa yurja Fireun aqa netta zeema ibedd x yeyzar. ² Xzar, gaæedent-dd seba n tfunasin zeg yeyzar, aqa řebħent i řxezrat u æemmarent s weysum, beddent heddant jar arrbiæ n uyanim. ³ U xzar, seba n tfunasin nneḍni gaæedent-dd awarni asent zeg yeyzar. Nitenti war ħřint i řxezrat, aqa kuccḍent uca beddent zzat i tfunasin nneḍni ħar tma n iẓzar. ⁴ Tifunasin i war iħřin i řxezrat, tinni ikuccḍen, řarḍent seba n tfunasin iřebħen i řxezrat u tinni řebħent. *Řexdenni* dd-ifaq Fireun.

⁵ Iřteř eawed uca yurja twařat nneḍni, u xzar, zeg ict n tseřta gaæedent seba n tidrin ccurent u cnant. ⁶ U xzar, awarni asent ħemyent-dd seba n tidrin qusbarent, isscemḍ itent usemmiḍ acarqi. ⁷ Seba n tedrin tizdadin řarḍent seba n tedrin nni iyma n u ccuren. Uca ifaq-dd Fireun, u xzar, tuḃa-tt d ict n terjit.

⁸ Ĥar řšbeħ iban-dd belli buħbeř nnes inneħweř uca issekk maħend ad řaýan i marra tarwa n tseħhart n Miřra u i marra imiyisen. Iawd asen Fireun tarjit nnes, maca war tuḃi din ħed izemmar ad tt ifessar i Fireun. ⁹ *Řexdenni* ameqqran n iwarraden issiweř i Fireun, inna “Deg wass-a ittwaxarřsey di ddnub inu. ¹⁰ *Umi* iffugem Fireun x imsexxaren nnes, igga ayi di řebħes di taddart n řqebtan n ieassasen n arrimet, *am* necc *am* umeqqran n ixebbazen. ¹¹ Necc d netta nurja ict n tarjit di ġiret d ict. Kuř ijj zayney yurja tarjit nnes s řmeena nnes. ¹² Tuḃa din akidney ijj n ubriy d Aeibrani. Tuḃa-t d amsexxar n řqebtan n ieassasen n arrimet. Nħaja as tirja nney uca ifessar aney tent netta. I kuř ijj zayney ifessar as tarjit nnes. ¹³ U mammecc tent ifessar netta, amenni i temmsar. Aqa *Fireun* yarra ayi necc ħar řxedmet inu u netta yuyeř it.”

40:19 ‘tacejjart’ - niya ‘addag’ (‘iddagen’).

41:11 Dan. 2:2.

Yusef ifessar tarjit n Fireun

¹⁴ *Řexdenni* Fireun issekk-dd ad řayan x Yusuf uca ssuffyen t-idd deyya zi řehbes. Iħeff ixef nnes acewwaf, ibeddeř arruđ uca ammu i yudef řar Fireun. ¹⁵ Inna Fireun i Yusuf “Necc urjiř ict n tarjit, war iři wi tt i řa ifessaren. Maca aqa sřiř xak belli cek, xmi i řa tesřid i tarjit, tzm-mared ad tt tfessared.” ¹⁶ Yarra-dd Yusuf x Fireun, inna “War iři ca zzayi, maca AREBBI iggur ad dd-yarr x mammec i řa idweř umeddur n Fireun.” ¹⁷ *Řexdenni* Fireun inna i Yusuf “Di tarjit inu řriř ixef inu beddeř x tma n iřzar. ¹⁸ Uca xřar, zeg iřzar nni gaēdent-dd sebea n tfunasin eemarent s weysum u řebħent i řexzrat, heddant řar arrbie n uřanim. ¹⁹ Awarni asent sebea n tfunasin nneđni gaēdent-dd. Tuřa kkuccđent u war ħřint deg wudem, uřyent. Ammu war ħřint, eemmarř war tent řriř di temmurt n Miřra am tekmeř. ²⁰ Uca tifunasin nni ikuccđen u war iħřin sarđent sebea n tfunasin timezwura imessřen. ²¹ Umi udfent tina deg ueeddis nsent, war dd as arrin řbař, belli aqa udfent deg ueeddis nsent, aqa qqiment war ħřint i řexzrat am qbeř. Xenni faqeř-dd. ²² Eawed řriř di tarjit inu, u xřar, zeg ict n tseřta ffyent-dd sebea n tidrin ccurent u cnant. ²³ U xřar, awarni asent řriř, aqa gaēdent-dd sebea n tidrin qusbarent, uřyent, isscemđ itent usemmiđ acarqi. ²⁴ Uca sebea n tidrin yuřyen, řarđent sebea n tidrin nni icnan. Nniř t i tarwa n tseħħart, maca war tuři din ħed i izemmaren ad yini ca.”

²⁵ *Řexdenni* Yusuf yarra-dd x Fireun “Tarjit n Fireun d ict n tarjit. AREBBI ibeyyen i Fireun min iggur ad igg. ²⁶ Sebea n tfunasin nni icnan d sebea n isegg^wusa u tidrin nni icnan d sebea n isegg^wusa. D tarjit d ict. ²⁷ Sebea n tfunasin nni yuřyen war iħřin tinni dd-yuřyen awarni asent d sebea n isegg^wusa, u sebea n tidrin qusbarent tinni isscemđ usemmiđ acarqi, aqa-tent d sebea n isegg^wusa i di řa yiři řaz. ²⁸ D wa d awař i nniř i Fireun. Min i řa igg AREBBI, aqa isscen it i Fireun. ²⁹ Aqa di sebea n isegg^wusa i dd-igguren ad yiři wařtas n ufeyyed *n řyiřet* x marra temmurt n Miřra. ³⁰ Awarni asen ad dd-asen sebea n isegg^wusa n řaz. Di marra tammurt n Miřra ad ttun marra afeyyed *n řyiřet* uca řaz ad iteħħa tammurt. ³¹ Uca afeyyed war ittiři ittassnen ead zi ssibbet n řaz i t-idd idřaren, mayar řħař ad yiři iqseħ ařtas. ³² Min ittxeřřan min iqqnen yar řtbieet n tnayen n wudmawen n turja n Fireun, tnayen n tseqqar, s minzi man aya aqa yura t AREBBI nican u AREBBI aqa ad tt yegg deyya. ³³ Ejj Fireun řexxu ad yarzu x yjj n weryaz s řefħamet d tiřit maħend ad t igg x temmurt n Miřra. ³⁴ Ejj Fireun ad igg ammu: ejj it ad igg imeħđayen x temmurt maħend ad ksin řexmus *n řyiřet* n temmurt n Miřra di sebea n isegg^wusa n ufeyyed. ³⁵ Ejj iten ad ssmunen marra řeuč deg isegg^wusa iřebħen i dd řa yasen uca ad xeznen irden n imendi sadu ufus n Fireun maħend ad t xeznen d macca di tneddam. ³⁶ Iggur ad yiři d řexzen i temmurt i sebea n isegg^wusa n řaz inni i dd řa yasen x temmurt n Miřra ħima tammurt war tettwaterħħa ca s řaz.”

³⁷ Awařen-a banen-dd d lmlih i Fireun d imsexxaren nnes.

Yusef ad iħkem x marra tmurt n Miřra

³⁸ Xenni inna Fireun i imsexxaren nnes “Ma izemmar ad ittwař ca n weryaz amecnaw wa i di izeddeř Arruħ n AREBBI?” ³⁹ Uca inna Fireun i Yusuf “Umi AREBBI issbeyyen ac-dd marra aya, x uya war din yeři wenni řares řefħamet d tiřit amecnaw cek. ⁴⁰ Cek teggured ad tiřid x taddart inu u i wawař nnek ad ittaē řgens inu marra. Myř x řearc waha ad iřiř necc d ameqqran xak.” ⁴¹ Yarni inna Fireun i Yusuf “Aqa da i cek ggiř x marra tammurt n Miřra.” ⁴² *Řexdenni* ikkes Fireun txadent nnes zeg ufus nnes, igga itt deg ufus n Yusuf uca yarı as arruđ n řeqten d azdad uca igga as ssnesřet n wureř deg yiri nnes. ⁴³ Issenya it d tkarrust wiss tnayen i tuřa

41:14 Izhđ. 105:20; Dan. 2:25.

41:34 ‘afeyyed’ - s Teibranit ‘ajiwen’.

41:37 Řex. 7:10.

41:38 Izhđ. 105:22.

41:40 Izhđ. 105:21.

ğares uca řağan zzates “Qwes.” Ammu i t igga x marra tammurt n Mişra. ⁴⁴ Inna Fireun i Yusuf “Necce d Fireun, bña cek uña d ijj mma ad igææed ufus nnes niğ ađar nnes di marra temmurt n Mişra.” ⁴⁵ İřağa Fireun i Yusuf s yisem n Şafnat-Faeniğ uca iwc as Asnat d tamğart, tenni d yeğis n Futi-Farae, akehhan n Un. Uca ijuř Yusuf x temmurt n Mişra. ⁴⁶ Tuğa Yusuf d mmis n řřatin isegğ^wusa řami netta ibedd zzat i Fireun, ajeğid n Mişra, uca iffeğ Yusuf zzat i Fireun uca ijuř x marra temmurt n Mişra.

⁴⁷ Uca tesseyimi-dd temmurt di sebea n isegğ^wusa s ufeyyed. ⁴⁸ İssmun marra macca n sebea n isegğ^wusa n *ufeyyed* inni tuğa di temmurt n Mişra uca ixzen macca d tneddam. Macca n iyyaren i d as-dd innđen i kuř tandint, ixzen it dayes daxeř di *tendint*. ⁴⁹ Yusuf ixzen ařtas n yirden am yijdi n řebğar bña řehsab mağar war izemmar ad t řesbed.

İhenjiren n Yusef

⁵⁰ Qbeř mma ad dd-yas useğğ^was *amezwaru* n řaz, mmarenyen-dd ğar Yusuf tnayen n ihenjiren inni d as-dd turuw Asnat, yeğis n Futi-Farae, akehhan n Un. ⁵¹ Uca iřağa Yusuf isem n umenzu Manassi, minzi *inna* “AREBBI aqa issettu ayi marra tamara inu d marra taddart n baba.” ⁵² Wiss tnayen iřağa x yisem n İfrayim, minzi, *inna*, “AREBBI igga ayi s řyiğet di temmurt n řehşaret inu.”

Řaz di Mişra

⁵³ Xenni kemmřen sebea n isegğ^wusa n ufeyyed n řyiğet, inni ikkin x temmurt n Mişra. ⁵⁴ Uca bdan ad dd-asen sebea n isegğ^wusa n řaz, am mammec t inna Yusuf. Tuğa řaz di marra timmura, *maca* di marra tammurt n Mişra tuğa dayes *ead* ağrum. ⁵⁵ *Ařami* tuğa řaz di marra tammurt n Mişra, issğuyy řgens ğar Fireun x weğrum. Uca inna Fireun i marra İmişriyyen “Ruğem ğar Yusuf, ggem min d awem i ğa yini!” ⁵⁶ *Ařami* tuğa řaz izeğee x marra tammurt, yarzem Yusuf x marra mani iğa ca ittwaxzen uca izzenz it i İmişriyyen, minzi tuğa řaz idweř imğar di temmurt n Mişra. ⁵⁷ Zi marra timmura usin-dd ğar Mişra ğar Yusuf ģima ad syen, minzi di marra timmura tuğa řaz imğar ařtas.

Aytmas n Yusef usin-dd ğar Mişra i twařa wiss tamewarutYaequb d Eisu

42 ¹ *Řami* iğra Yaequb belli aqa din imendi di Mişra, *xenni* inna i tarwa nnes “Mağar teqqimem txezzarem iijen deg wennedni?” ² Inna netta “Aqa necce sřiğ belli din imendi di Mişra. Ruğem dinni uca syem aney-dd zi senni imendi, ģima ad neqqim neddar uca war nettmetti ca.” ³ Uca hwan eecra n wawmaten n Yusuf mağend ad rağen ad syen irden zi Mişra. ⁴ *Maca* Yaequb war issekk Binyamin, umas n Yusuf, ak-d aytmas, minzi inna “Ĥima war d as ittemsar ca n řğajet d taeeffant.” ⁵ Uca ğar inni i dd-yusin *dinni*, usin-dd *eawed* ayt n İsrayil mağend ad syen *macca*, minzi tuğa din řaz di temmurt n Kenean. ⁶ Yusuf tuğa d řğakem x temmurt uca izzenz *imendi* i marra imezday n temmurt. Umi dd-iwđen aytmas n Yusuf, uđaren as s uyembub nsen ğar temmurt. ⁷ Yusuf iğra aytmas uca ieqeř iten, *maca* igga ixef nnes axmi war ten issin uca issiweř akidsen s řeqsağet, inna asen “Manis dd-tusim?” Nnan “Zi temmurt n Kenean mağend ad nsey

41:47 ‘s ufeyyed’ - s Teibranit ‘s ifassen iccuren’.

41:50 Amz. 46:20; 48:5.

41:51 ‘Manassi’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni ittejjan ad ttuy’ (H4519).

41:52 ‘İfrayim’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni itticken řyiğet’ (H669).

41:54 Amz. 45:6; İzhd. 105:16.

42:2 Řex. 7:12.

42:6 Amz. 37:7.

macca.”⁸ Yusuf, xenni, ieqř aytmas, maca nitni war t eqiřen ca.⁹ *Řexdenni* ifekkar Yusuf di tirja nni tuřa xasen yurja, inna asen “Kenniw d ibergageni teřam, tusim-dd ĥima ad třarem mani tammurt war teřđi.”¹⁰ Arrin-dd xas “Lla, a sidi, ead imsexxaren nnek usin-dd mařend ad syen macca.”¹¹ Marra neccin aqa-neř d tarwa n yijj n weryaz. aqa-neř d iřđiqen, imsexxaren nnek war řin ca d ixbarjiyyen.”¹² Netta yarra-dd xasen “Lla, kenniw tusim-dd mařend ad třarem mani tnurzem temmurt.”¹³ Nnan nitni “Neccin d imsexxaren nnek, aqa-neř di tenęac n wawmaten, tarwa n yijj n weryaz di temmurt n Kenęan. Aqa amařuř aqa-t ak-d babatney u wennedni war iřđi ead.”¹⁴ Inna asen Yusuf “Ma war d awem t nniř, umi nniř ‘Aqa kenniw d ixbarjiyyen i teřam.’”¹⁵ Iwa řexxu, s tidett am iddar Fireun ad tettwajarrbem. Kenniw war teggurem ca ssa, myř xmi dd řa yas umatwem amenzu danita!¹⁶ Sekkem ijj n zřaywem, mařend ad dd-yawi umatwem. *Xenni* kenniw ad tettwařebbsem uca awařen nwem ad ttwaqeřben, ma daywem řaman. Mařa lla, s tidett am iddar Fireun, aqa kenniw d ixbarjiyyen i teřam!”¹⁷ Uca igga ten třata n wusan di řehbes.

¹⁸ Yar wass wiss třata inna asen Yusuf “Ggem aya, ĥima ad teqqimem teddarem, necc tteggwdey AREBBI.”¹⁹ Mařa kenniw d iryazen d imtiqqen, jjem *xenni* ijj n tawmat zřaywem ad iqqim icarf di taddart mani tettwařebbsem kenniw, *xenni* ruřem, ksim imendi i řař n aytbab n taddart nwem.²⁰ Awyem-dd *xenni* umatwem ameřyan mařend ad ttwaqeřben wawařen nwem, war tettmettim ca.” Uca nitni ggin amenni.²¹ Uca nnan i wayawya “S tidett aqa ittxeřsa aney ad dd-narr ddeyyet n umatney, aqa nezra aędaq n řęmar nnes umi i d aney ittar ařinni, maca war d as nesři ca! S uyenni i dd-tusa řehsaret-a xaney.”²² *Řexdenni* yarra-dd xasen Rubin, inna “Ma war d awem t nniř, umi nniř ‘War xeřřam ca ak-d uřenjir’, maca kenniw war teřřim ca. Xřar, aqa řexxu ittwarzu uxeřęs i idammen nnes!”²³ Nitni war ssinen belli ifhem asen Yusuf, minzi tuřa din ijj n uturjman jarasen.²⁴ Inneqřeb xasen uca isřuyy. *Awarni* as inneqřeb-dd eawed řarsen, issiweř akidsen, iksi jarasen Cimeun uca iřebbes it zřat i tiřřawin nsen.²⁵ Yumur Yusuf mařend ad ccuren tixuncay nsen s irden u ad ggen *tmenyat* n nnuqart di kuř ict n txancet nsen u wcın asen macca i webrid. U ammu i kidsen ggin.²⁶ Ssarbun irden nsen x yeyřař nsen uca ffyen zi senni.

²⁷ *Umi* yarzem ijjen zřaysen taxancet nnes ĥima ad issecc ayyuř nnes di řmedwed, iřra nnuqart nnes deg arřam n uqemmm n txancet.²⁸ Inna i yaytmas “Nnuqart inu tedweř ayi-dd. Xřar, aqa-tt da di txancet inul!” *Řexdenni* ibedd asen wuř, arrijen uca nnan i wayawya “Man aya i d aney ittegg AREBBI?”²⁹ Uca reřřgen řar babatsen Yaęqub di temmurt n Kenęan uca eawden as marra min xasen ikkin, nnan³⁰ “Aryaz, sidi řřakem n temmurt, issiweř akidney s řęqsahet, iřesb aney d ixbarjiyyen n temmurt.”³¹ Nenna as neccin “Neccin d iryazen d imtiqqen, *ęmmarř* war neřđi ca d ixbarjiyyen.”³² Neccin d tenęac n wawmaten, tarwa n babatney. Ijjen iweddard, amenzu aqa-t ass-a ak-d babatney di temmurt n Kenęan.”³³ Uca aryaz nni, sidi řřakem n temmurt, inna aney ‘Awarni aya ad ssney ma aqa kenniw d imtiqqen. Ad kidi teřjem ijjen zeg aytmatwem uca ad teksim *macca* i řař n aytbab n taddart nwem uca ffyem.”³⁴ Awyem-dd *da* umatwem ameřyan, *xenni* ad ssney belli war teřim ca d ixbarjiyyen, maca d imtiqqen uca ad awem-dd arrey umatwem uca ad třařem ad třuřem di temmurt.”³⁵ *Umi* ssexwan tixuncay nsen, řękkaren belli di kuř txancet n kuř ijjen, dayes tacyart s nnuqart nnes. Žrin nitni d babatsen ticyar s nnuqart nsen uca tudef iten tiggwudi.

³⁶ *Řexdenni* inna asen babatsen Yaęqub “Aqa třařrmem ayi zi tarwa inul! Yusuf war dd-iřřar ead uřa d Cimeun uca řexxu tetteřsem ad tnedhem Binyamin. Marra man aya ittemsaren di řękes

42:9 Amz. 37:5.

42:13 Amz. 43:29.

42:20 Amz. 43:5; 44:23.

42:22 Amz. 37:21,22.

42:35 Amz. 42:25; 44:1.

inu!”³⁷ *Xenni* issiweř Rubin ƣar babas, inna “Ad tenyed tnayen n tarwa inu, mařa war d ac t-idd arriř. Ewc ayi t deg ufus inu, necc aqa ad ac t-idd arrey!”³⁸ *Maca* netta inna as “War ittriř ca mmi akidwem, aqa umas immut, netta wehřdes i d ayi iqqimen. Mařa iřeqf it ca n druct deg webriđ nni i ƣa tekkem, ad tesschwam ccib inu s wecđan ƣar řaxart.”

Aytmas n Yusef usin-d ƣar Miřra i twařa wiss tnayen

43¹ Uca tuřa řaz imřar ařtas di temmurt. ² *Řami* kemmřen ccin irden i dd-iwyen zi Miřra, ařami yiweđ babatsen inna asen “Dewřem eawed, tesyem aney-dd cwayt n macca.”³ *Xenni* issiweř Yahuda, inna “Aqa aryaz nni inna aney s urekkez “War tzarrem ead udem inu, mřir mařa tiwyem-dd umatwem akidwem.”⁴ Mařa tessekkem umatney akidney, ggur ad nrař din uca ad ac nsey macca, ⁵ maca mařa war t tessekkid *akidney*, xenni war neggur ad dinni nrař, minzi aryaz nni inna aney “War ggur ad tżarem ead udem inu mřir mařa yusa-dd umatwem akidwem.”⁶ Inna Israyil “Mařar d ayi teggim řřar uca tennam i weryaz nni belli aqa řarwem ead ijj n umatwem?”⁷ Nitni nnan “Aryaz nni isseřsa nican xaney u x temmurt mani nexřeq, inna ‘Ma iddar ead babatwem? Ma řarwem ca n umatwem nneđni?’ Xenni neawed as t. Ma nżemmar neccin ełahřab awařen nni i tuřa ittxeřsa ad nessen ad yini ‘Awyem-dd umatwem!’?”⁸ *Řexdenni* Yahuda inna i Israyil babas “Sekk ařenjir akidi uca ad nekkar ad nrař, řima ad neddar uca war nettmetti ca neccin d cek d tarwa nney. ⁹ Necc ad iřiř d arhan u zeg ufus inu ad t tettared eawed. Mařa war d ac t-idd arriř uca ad t ssbeddeř zzatek, ggur ad yiři xdiř akic i řebda. ¹⁰ Maelik neccin war neqqim nettraja ařtas, ad tiři řexxu nedweř-dd tnayen n twařawin.”¹¹ *Řexdenni* Israyil, babatsen, yarra-dd xasen “Mařa ammu i yeđa s tidett, ggem ammu uca ksim min icnan ařtas n temmurt d txuncay nwem, tiwyem t i weryaz nni d ariřalu: cwayt n useřřay d cwayt n tamment, řeřtur d mirru d teyyact n pistac d řuwz. ¹² Ksim tnayen n tseqqar n *teneacin* n nnuqart akidwem uca arrem s ufus nwem nnuqart i dd-ieqben d txuncay nwem. Ad tař tuřa d ca n řalař. ¹³ Awyem-dd eawed umatwem akidwem, kwarem, tseqbem řar weryaz nni. ¹⁴ Uca aqa Arebbi, Amżemmar x kuřci, ad awem iwc arreřmet zzat i wudem n weryaz nni uca ad yarxu i umatwem nneđni d Binyamin. U min d ayi iqqimen necc, am ttwařaharmey zi tarwa inu, aqa ad zzaysen ttwařaharmey!”¹⁵ *Xenni* iwyen iryazen ariřalu uca ksin deg ufus nsen tnayen n tseqqar n *tmenyat* n nnuqart uřa d Binyamin uca kkaren, hwan řar Miřra uca bedden zzat i wudem n Yusuf. ¹⁶ *Umi* iřra Yusuf Binyamin akidsen, inna i wenni tuřa x taddart nnes “Sidef iryazen-a řar taddart, třarřed i ca min iřan i třarřt, sewjed itt, minzi iryazen-a ad kidi ccen řar wezyen n wass.”¹⁷ Igga weryaz am mammec d as inna Yusuf uca yiwi weryaz nni iryazen-a řar taddart n Yusuf. ¹⁸ *Řexdenni* dewřen yeryazen nni gg^weden ařtas, aqa řami ten ggim di taddart n Yusuf uca nitni nnan “X *tmenyat* n nnuqart i d aney-dd idewřen d txuncay nney twařat tamezwarut iwyen aney-dd da řima *xenni* eawed ad xaney eefsens uca ad xaney eeddan, *xenni* ad aney ksin d isemyan s yeyyař nney.”¹⁹ Qarben-dd řar weryaz wenni igga Yusuf x taddart uca ssiwřen akides řar wadaf n taddart, ²⁰ nnan “A sidi, neccin aqa nican nehwa-dd d amezwar mařend ad nsey macca. ²¹ Imsar umi dd-niweđ řar řemrař uca narzem tixuncay nney, neřra nnuqart di kuř ijj deg werzam n uqemmum n txancet nnes, nnuqart nney s řmizan nnes nican. Aqa narr tt-idd s ifassen nney. ²² Eawed niwi-dd deg ifassen nney nnuqart nneđni řima ad nsey macca. Neccin war nessen wi iggin nnuqart di txuncay nney.”²³ Yarra-dd “Sřam xawem, war tegg^wedem ca! AREBBI nwem

43:5 Amz. 42:20; 44:23;

43:9 Amz. 44:32.

43:20 Amz. 42:3.

43:21 Amz. 42:27,35.

d AREBBI n babatwem iwca awem ict n txabect di txuncay nwem. Aqa nnuqart nwem ttfey tt.” Uca issuffey yarsen Cimēun. ²⁴ Uca issidef weryaz iryazen nni yar taddart n Yusuf, iwca *asen* aman uca sirden idaren nsen. Iwca *asen* eawed řeeřef i yeřyař nsen. ²⁵ U nitni sswejden ariyalu i Yusuf wenni igguren ad dd-yas yar wezyen n wass, minzi nitni řřin aqa ad ccen ayrum dinni. ²⁶ *Řami dd-* yudef Yusuf yar taddart, wcın as-dd di taddart ariyalu nni iwyen akidsen uca uđaren as yar temmurt. ²⁷ Isseřsa ten x mammec řan uca inna “Mammec iřa babatwem awessar i xef tessiwřem? Ma aqa ead iddar?” ²⁸ Nitni arrin-dd “Mlih i yeřa umsexxar nnek, babatney, netta ead iddar.” Uca nitni qunjřen u netta yuđar. ²⁹ Netta issgaeed tiřawin nnes uca izra Binyamin, umas zeg yemmas, inna “Ma d wa d umatwem amezyan min xef d ayi tessiwřem?” *Xenni* inna “Ad xak iřinn AREBBI, a mmi!” ³⁰ Yusuf iffeř xenni deřya, minzi tařnint nnes x umas tuřa temřar. Yarzu x mani i řa isřuyy uca yudef deg iři n wexxam uca isřuyy din. ³¹ Issird udem nnes, uca iffeř-dd yar barra, iřtef deg ixef nnes, inna “Qedmem ayrum.” ³² Uca nitni sswejden as i netta weřřdes u i nitni weřředsen uřa i Imiřriyyen inni akides ccin weřředsen, minzi Imiřriyyen war zemmaren ad ccen ayrum ak-d řeibraniyyen, minzi d man aya d jjeifect yar Imiřriyyen. ³³ Uca nitni qqimen zzat i wudem nnes, amenzu *deg wemcan nnes* ełahřab tasyart n tmenzut nnes uca amezyan *deg wemcan nnes* ełahřab temři nnes. Tuřa iryazen ttbehaten kez-zaren iřen deg wenneđni. ³⁴ Uca netta iqeddem *asen* zi min *tuřa iřan* zzates, maca tasyart n Binyamin tuřa-tt xemsa n tseqqar ktar zi tseqqart n marra idsen. Uca swin nitni uca dewřen farřen akides.

Taxceft i iggga Yusuf

44 ¹ Issekk Yusuf yar wenni *tuřa* x taddart nnes, inna as “Eemmar tixuncay n yeryazen nni *s* macca marra min zemmaren ad křin, egg nnuqart n kuř iři deg warzam n uqemmum n txancet nnes. ² Uca sars řkas inu, řkas n nnuqart, deg warzam n uqemmum n txancet n umeřyan, ak-d *tmenyat* n nnuqart n yirden nnes.” Uca igga am mammec d as inna Yusuf. ³ Yar řřbeř umi dd-yeřfu řhař, řjin iryazen ad uyuřen, nitni ak-d yeřyař nsen. ⁴ Umi řřen nitni zi tendint, *tuřa ead* war gg^wiřen ca, inna Yusuf i wenni *tuřa* x taddart nnes “Kkar, đfar iryazen nni uca, xmi xasen i řa teedud, ini *asen* ‘Mařar dd-tarřam řxar s řřar?’ ⁵ Ma war iři d wa d řkas i zi isess sidi inu u *ma war iři* s wa i zi i řa ikacef, xmi i řa ikacef min i řa immsaren tiwecca? Aqa teggim řřar umi teggim *amya*.’”

⁶ *Am* ten iseddu, inna *asen* awařen-a beddat. ⁷ Nitni arrin-dd xas “Mayemmi iqqar sidi nney awařen-a? Eemmarř ad ggen imsexxaren nnek man aya. ⁸ Aqa da, nnuqart i nufa deg warzam n uqemmum n tixuncay nney, aqa narr ac tt-i-dd zi temmurt n Kenēan. Mammec *ead* i řa negg ad nacar nnuqart niř ureř zi taddart n sidi nnek? ⁹ Wi řar t řa naf zeg imsexxaren nnek, ad immet uca neccin eawed ad niři d isemřan n sidi inul!” ¹⁰ Inna netta “Xenni řexxu ad yiři am mammec tennam kenniw. Wenni řar t i řa naf, d netta i řa idewřen d ismeř inu, maca kenniw ad tiřim d ifurra.” ¹¹ Uca kuř iři zzaysen iqeřeq ad issars taxancet nnes di temmurt uca marra idsen arez-men taxancet. ¹² Uca netta ifettec iten, ibda zeg umeqqaran u ikemmeř zeg umeřyan uca ittwař řkas di txancet n Binyamin.

¹³ *Řexdenni* carrgen arruđ nsen uca kuř iři issarbu eawed x weřyuř nnes, uca eeqben yar tendint.

¹⁴ Uca yiweđ Yahuda ak-d aytmas yar taddart n Yusuf, wenni *tuřa ead* din, uca wđan as yar temmurt zzat i uęembub nnes. ¹⁵ Inna *asen* Yusuf “Mana cyeř-a i teggim? Ma war tefhimem

43:24 Amz. 18:4.

43:26 Amz. 37:10; 42:6.

43:29 Amz. 42:13.

43:30 Amz. 45:2.

ca belli ijj n weryaz amecnaw necc, iggur ad xas ikacef nican?" ¹⁶ *Řexdenni* inna Yahuda "Min i ɣa nini i sidi nney d min i ɣa nini niɣ s minzi i ɣa nsegged ixef nney? AREBBI iqeɣeb ddenb n imsexxaren nnek, aqa da, neccin d imsexxaren n siditney, neccin d wi ɣar ittwaf řkas." ¹⁷ *Maca* netta yarra-dd "Ɛemmarš necc ad ggeɣ aya! Aryaz wenni ɣar ittwaf řkas, netta ad yiři d ismey inu, *maca* kenniw ruħem di řehna ɣar babatwem."

¹⁸ *Řexdenni* yiweđ-dd Yahuda ɣares, inna "A sidi inu, ejj ad issiweř umsexxar nnek ijj n wawař deg umezzuɣ n sidi inu u war ittwassary uxeyyeq nnek x umsexxar nnek, minzi aqa cek amecnaw Firɛun. ¹⁹ Sidi inu isseqsa imsexxaren nnes, inna 'Ma ɣarwem ead tababat niɣ tawmat?'"

²⁰ Uca neccin narra x sidi inu 'Aqa ɣarney babatney d awessar d yijj n uħenjir, *wenni d as-dd ittwaxeřqen* x tewsar nnes, d amazuž ead. Umas immut, netta iqqim weħħdes zi yemmas, uca babas ittexas it.' ²¹ Uca cek tennid i imsexxaren nnek 'Awyem t-idd da ɣari, ħima ad t ɣareɣ s tiřřawin inu.' ²² Uca neccin nenna i sidi nney 'War izemmar uħenjir ad yejj babas, minzi mařa iija it, babas ad immet.' ²³ *Xenni* tennid i imsexxaren nnek 'Mařa umatwem amazuž war dd-yusi akidwem, war tzarrem ead udem inu.' ²⁴ U řami nɣaeed ɣar baba, amsexxar nnek, nesseedu as awařen n siditney. ²⁵ Uca babatney inna 'Ɛeqbem eawed maħend ad tesɣem cwayt n macca i neccin.' ²⁶ Neccin narra-dd 'War nzemmar ad nraħ. *Maca* mařa umatney iruħ akidney, ad nraħ, minzi war nzemmar ad nzar udem n weryaz nni, myir mařa aqa akidney umatney amezyan.' ²⁷ *Řexdenni* amsexxar nnek, babatney, inna aney 'Kenniw tessnem belli tnayen n tarwa i d ayi-dd turuw temɣart inu. ²⁸ Iffex ijjen zi ɣari uca nniɣ: Aqa s tidett ittwamezzeq! U ař řexxu ead war t zriɣ. ²⁹ Mařa eawed teksim ayi wa uca immasar ca n druct, ad tesseshwam ccib inu s wecđan ɣar řaxart!' ³⁰ Řexxu xenni, mara ruħey necc ɣar umsexxar nnek, baba, uca aħenjir war iği akidi, - řeemmar nnes iřseq ɣar řeemmar n babas - ³¹ aqa iggur ad immet xmi i ɣa izar aħenjir war iği, uca imsexxaren nnek ad ssehwam ccib n umsexxar nnek, babatney, s wecđan ɣar řaxart. ³² Aqa zeema amsexxar nnek d arhan i uħenjir-a ɣar baba umi inna 'Mařa war d ac t-idd arriɣ, řexdenni necc ad iřiɣ d amednub i baba i řebda!' ³³ Iwa řexxu, ejj amsexxar nnek ad iqqim deg wemcan n uħenjir-a am ismey ɣar sidi inu uca ejj aħenjir ad irah ak-d aytmas! ³⁴ Maɣar mammec i ɣa ggeɣ ad raħey ɣar baba mařa war kidi aħenjir-a, ma war ggureɣ ad aregbey x řemħayen i ɣa ikken x baba?"

Yusef issargeb ixef nnes i aytmas

45 ¹ *Řexdenni* war izemmar ead Yusuf ad iřřef ixef nnes zzat i yenni akides marra uca iřaya "Suffɣem marra inni akidi da!" War iqqim ħed akides řami isscen Yusuf i yaytmas min iena. ² *Řexdenni* yarxu tmijja nnes s iħuyyan, *ařami d as sřin* Imiřriyyen uřa d taddart n Firɛun tesřa aya. ³ Inna Yusuf i yaytmas "Necc d Yusuf! Ma iddar ead baba? Aytmas war zemmaren ad xas-dd arren, minzi tuya ggweden zzayes. ⁴ *Řexdenni* inna Yusuf i yaytmas "Qarrbem-dd řexxu yari!" Uca nitni qarrben-dd ɣares. Inna xenni "Necc d Yusuf umatwem wenni tezzenzem i Miřra. ⁵ *Xenni* řexxu, war kessim s wemnus u war t ttejjam ad yiři d axeyyeq d tiřřawin nwem umi d ayi tezzenzem danita i Miřra, aqa AREBBI issekk ayi-dd maħend ad *kenniw* jjeɣ teddarem. ⁶ Aqa řexxu ead tnayen n iseggwusa n řaž di temmurt uca aqa iqqim ead xemsa n iseggwusa war daysen ittiři tyarza niɣ tameyra. ⁷ *Maca* AREBBI issekk ayi-dd zzatwem, ħima ad awem ggeɣ

44:21 Amz. 42:15.

44:23 Amz. 43:3,5.

44:28 Amz. 37:33.

44:29 Amz. 42:38.

44:32 Amz. 43:9.

45:4 Amz. 37:28; lzh. 105:17; Řex. 7:9, 13.

45:5 Amz. 50:19,20,21.

min iqqimen x temmurt u ħima ad ħdiq tudart nwem i yijj n usenjem imyar. ⁸ *Ammu* řexxu, kenniw war d ayi-dd tessekkem ca da, maca AREBBI d wenni i d ayi iggin d tababat i Fireun d sidi n marra taddart nnes d řhakem di marra tammurt n Miřra. ⁹ Qeğqem deyya truħem ħar baba, inim as ‘Ammu i iqqar mmic Yusuf ‘AREBBI igga ayi d sidi n marra Miřra, araħ-dd ħari, war tteegiz. ¹⁰ Ad tzedyed di temmurt n Jucan ad tiřid zzati, cek d tarwa nnek, d tarwa n tarwa nnek, d wuği d ifunasen d tfunasin uřa d marra min ħarek. ¹¹ Ad ac ggey arzeq din, minzi *ad dd-asen* ead xemsa n isegg^wusa n řaz, ħima war tetteđefed, cek *lla*, taddart nnek*lla*, uřa d marra min ħarek *lla*. ¹² Xzar, kenniw uřa d uma Binyamin tettwařam s tiřřawin nwem, aqa d necc i kidwem issawařen. ¹³ Eeřmem i baba x marra aeuği inu di Miřra d x marra min tezrim. Qeğqem deyya, tiwyem-dd baba da.” ¹⁴ Uca ingez x yiri n Binyamin umas, iřu uca Binyamin iru x yiri nnes. ¹⁵ Issudem marra aytmas, iru xasen. Awarni man aya ssiwřen akides aytmas.

¹⁶ *Řami* tesřa taddart n Fireun řexbar-a, nnan “Aytmas n Yusuf usin-dd!”. Tuya-t d řexbar asebhān di tiřřawin n Fireun d imsexxaren nnes. ¹⁷ Inna Fireun i Yusuf “Ini i aytmac ‘Ggem aya: sarbum zwayeř nwem uca gaēdem, ruħem ħar temmurt n Kenēan. ¹⁸ Ksim-dd babatwem d rağ nwem, tusim-dd ħari uca aqa ad awem wcey lemlih n temmurt n Miřra uca ad teccem zi min icnan n temmurt. ¹⁹ D man aya i d awem umurey, ggem aya: ksim zi temmurt n Miřra ikarruten i iħenjiren nwem u i temyarin nwem, awyem-dd zzayes babatwem uca asem-dd *da*. ²⁰ War tejjim tiřřawin nwem ad sřħissfent i řqecc nwem, minzi lemlih n temmurt n Miřra ad yiři nwem.”

²¹ Uca ammu i ggīn ayt n Israyil. Iwc asen Yusuf ikarruten x wawař n řumur n Fireun uca iwca asen macca i webrid. ²² Iwca i kuř ijj zzaysen weħħdes arruđ d jdid, maca i Binyamin iwca as teřtmya n *uqiyyat* n nnuqart d xemsa n tuuya n warruđ d jdid. ²³ U ammu *eawed* issekk i babas eecra n yeyyař ccuren s min ifarzen n Miřra u eecra n teyyař ccurent s yirden d weyrum d macca i babas *xmi* i ħa yiři i webrid. ²⁴ Iqebbeđ aytmas uca ruħen, inna asen netta “War ttmenyīm ca deg webrid.”

²⁵ Gaēden zi Miřra, iwđen ħar temmurt n Kenēan ħar Yaēqub, babatsen. ²⁶ Wcin as řexbar, nnan “Yusuf aqa iddar ead, wah, aqa-t d řhakem n marra tammurt n Miřra.” *Xenni* isxef wuř nnes, minzi war ten yumin ca. ²⁷ Umi d as eawden marra awařen n Yusuf inni i d asen inna u *řami* ižra ikarruten inni dd-issekk Yusuf ħima ad t awyen, ieqeb-dd buħbeř n babatsen Yaēqub. ²⁸ Uca inna Israyil “Kfa! Yusuf mmi aqa ead iddar! Ad raħey uca ad t zary qbeř ma ad mtey!”

Aytmas n Yusef usin-d ħar Miřra ak-d Yaēqub i twařa wiss třata

46 ¹ Uca ifsi Israyil iqiđan nnes, yuyur s marra min ħares uca yiweđ ħar Biř-Sabea, iqeddem *din* tiyarřa i AREBBI n babas Iřhaq. ² Uca issiweř AREBBI i Israyil di řewħiy di ġiřet, inna “Yaēqub, Yaēqub!” uca inna netta “Aqa-yi dal!” ³ Inna “Necc d Arebbi, AREBBI n babac. War ttegg^wed maħend ad tehwid ħar Miřra, minzi necc ad cek ggey din d ijj n řgens imyar. ⁴ Necc ggurey ad kidek hwiy ħar Miřra uca necc eawed ad ad cek ssgaēdey u Yusuf iggur ad xak issars ifassen nnes x tiřřawin nnek.”

⁵ Ikkar Yaēqub, iffeř zi Biř-Sabea uca ayt n Israyil ksin babatsen Yaēqub d iħenjiren nsen d temyarin nsen deg ikarruten nni dd-issekk Fireun maħend ad t yawi. ⁶ Ksin řebhayem nsen d wagřa inni yarebhēn di temmurt n Kenēan uca iwđen ħar Miřra, Yaēqub d marra tarwa nnes akides: ⁷ tarwa nnes d tarwa n tarwa nnes inni tuya akides, yessis, d yessitsen n iħenjiren nnes, aqa yiwi akides marra tarwa nnes ħar Miřra.

45:13 Řex. 7:14.

45:18 ‘min icnan’ - s Teibranit temmars ammu ‘tadunt n temmurt’

46:3 Amz. 13:16; 16:10; 17:2; 22:17; 26:24; 28:13; 32:9; 35:11; 48:4.

46:4 Řıřa. 20:15; Aewd. 10:22; Yacuwa 24:4,5,6; Izhd. 105:23,2enz.; Ica. 52:4; Huciea11:1.

46:5 Řex. 7:15.

46:7 ‘marra tarwa nnes’ - s Teibranit ‘marra zzariet nnes’.

Tarwa n Yaequb

⁸ D yina d ismawen n ayt n Israyil, inni yudfen di Mişra: Yaequb d tarwa nnes. D amenzu n Yaequb: Rubin.

⁹ D tarwa n Rubin: Hanuk d Fallu d Haşrun d Karmi.

¹⁰ D tarwa n Cimeun: Yamuyil d Yamin d Uhad d Yakın d Şuħar d Cawul, mmis n *temyart* Takenənit.

¹¹ D tarwa n Lawi: Jarcun d Qahat d Marari.

¹² D tarwa n Yahuda: Eir d Unan d Cila d Fariş d Zarah. Maca Eir d Unan mmuten di temmurt n Kenəan. D tarwa n Fariş tuya-ten Hişrun d Hamul.

¹³ D tarwa n Issakar: Tulae d Fawwa d Jub d Cimrun.

¹⁴ D tarwa n Zabulun: Sarad d Ilun d Yaħalwil.

¹⁵ D *ina tuya-ten d tarwa n Liya* inni i d as-dd turuw i Yaequb di Fadan-Aram, uca *əawed* yeğis Dina. Marra tarwa nnes d yessis d tṛata u-tṛatin n řeemur.

¹⁶ D tarwa n Jad: Şifyun d Ĥajji d Cuni d Aşbun d Eiri d Arudi d Arwili.

¹⁷ D tarwa n Acir: Yimna d Yiswi d Bariəa d Caraħ, učmatsen. D tarwa n Bariəa: Ĥabir d Malkiyil.

¹⁸ D *ina tuya-ten d tarwa n Zilba* tenni iwca Laban i yeğis Liya. Nettat turuw-dd ina i Yaequb, ina seṭṭac n řeemur.

¹⁹ D tarwa n Raħil, *tamyart n Yaequb*: Yusuf d Binyamin.

²⁰ Uca ttwaxeřqen-dd i Yusuf di temmurt n Mişra Manassi d Ifrayim, inni i d as-dd turuw Asnat, yeğis n Fuṭi-Faraə, akehhan n Un.

²¹ Uca tarwa n Binyamin: Balae d Bakir d Acbil d Jira d Naəman d Iħi d Ruc d Muffim d Ĥuffim d Ard.

²² D *ina tuya-ten d tarwa n Raħil*, inni i d as-dd yurwen i Yaequb, marra arbeəṭac n řeemur.

²³ D tarwa n Dan: *myir* Ĥucim.

²⁴ D tarwa n Naftali: Yaħaşwil d Juni d Yişru d Cillim.

²⁵ D *ina tuya-ten d tarwa n Bilha* tenni i d as iwca Laban i Raħil yeğis. Turuw as-dd ina i Yaequb, ina marra sebea n řeemur.

²⁶ Marra řeemur inni dd-yusin ak-d Yaequb yar Mişra i dd-iffyen zi tmeşsađt nnes, bṛa timyarin n tarwa n Yaequb, ina marra setta u-settin n řeemur. ²⁷ D tarwa n Yusuf inni i d as-dd ittwwaxeřqen di Mişra, aqa tṇayen n řeemur. Marra řeemur n taddart n Yaequb inni dd-yusin yar Mişra, *tuya-ten* di sebein.

46:8 Uffuy 1:2; 6:13; Řxřa. 26:5; 1 Imzr. 4-8.

46:9 'Hanuk' - xzar afesssar yar Amz. 4:17. 'Fallu' - 'aryaz icenəen' (H6396). 'Haşrun' - 'wenni d iqewwaren s ijj n řħid' (H2696). 'Karmi' - 'tazayart inu' niy 'bab n tzayart' (H3756).

46:10 Uffuy 6:15; 1 Imzr. 4:24.

46:11 1 Imzr. 5:27.

46:12 Amz. 38:3,4,5; 1 Imzr. 2:5.

46:16 1 Imzr. 5:11.

46:17 1 Imzr. 7:30.

46:18 Amz. 29:24.

46:20 Amz. 41:50; 48:5.

46:21 1 Imzr. 7:6; 8:1.

46:24 1 Imzr. 7:13.

46:25 Amz. 29:29.

46:27 Aəwd. 10:22; Řex. 7:14.

Israyil yiweḍ-dd ɣar Mišra

²⁸ Uca issekk Yahuda zzates ɣar Yusuf ħima ad isscen abrid zzates ɣar Jucan uca iwḍen ɣar temmurt n Jucan. ²⁹ Xenni idhen akarru nnes uca igaeed ɣar Jucan maḥend ad iṛqa Israyil, babas. Umi d as imeṛ ixef nnes, ingez as x yiri, isyuy x yiri nnes aṭṭas. ³⁰ *Řexdenni* inna Israyil i Yusuf “Řexxu zemmarey ad mtey necc, řexxu umi žriy aymbub nnek, zeema aqa ead teddared!” ³¹ Xenni inna Yusuf i yaytmas u i *aytbaḥ* n taddart n babas “Ad gaedeɣ ad iniy i Fireun, ad iniy ‘Aytma d taddart n baba, inni iḡan di temmurt n Kenean, aqa usin-dd ɣari. ³² Iryazen d iničan n wuḡi, tuɣa ceɣřen ixef nsen ak d řebhayem. Aqa iwyen-dd uḡi nsen d ifunasen d tfunasin nsen d marra min ɣarsen.’ ³³ Maṛa immsar, ad awem-dd iṛaɣa Fireun uca ad awem yini ‘Min tetteggem di řxedmet nwem?’ ³⁴ *řexdenni* inim ‘Imsexxaren nnek d iryazen inni iceɣřen ak-d řebhayem zi temzi nsen aṛami d řexxu, neccin uṛa d řejdud nney’, ħima ad tzedɣem di temmurt n Jucan, minzi kuṛ aniči n wuḡi, aqa-t d jjeffect i Imiṣriyyen.”

Israyil ad izdeɣ di Jasan

47 ¹ U *řami* dd-yusa Yusuf, ixebbar Fireun, inna as “Baba d aytma d wuḡi nsen d ifunasen d tfunasin nsen d marra min ɣarsen, aqa usin-dd zi temmurt n Kenean. Xzar, *aqā-ten* di temmurt n Jucan. ² Uca zi jar aytmas yiwi xemsa n yeryazen, iqeddem as ten i Fireun. ³ Xenni inna Fireun i yaytmas “Min teena řxedmet i tetteggem?” Nitni arrin x Fireun “Imsexxaren nnek d iničan n wuḡi, amecnaw řejdud nney.” ⁴ Nnan eawed i Fireun “I tzeddiɣt di temmurt-a am ibarraniyyen i dd-nusa, minzi war yeḡi wefsu i wuḡi n imsexxaren nnek, minzi řaz iqseḡ di temmurt n Kenean. Xenni řexxu, nettzaweg i cek, ejj imsexxaren nnek ad zedɣen di temmurt n Jucan!” ⁵ *Řexdenni* Fireun issiweṛ ak-d Yusuf, inna “Babac d aytmac usin-dd ɣarek. ⁶ tammurt n Mišra aqa-tt nnek marra. Ejji babac d aytmac ad zedɣen di temmurt isebḥen, ejj iten ad zedɣen di temmurt n Jucan uca maṛa tḥekkared belli aqa jarasen iryazen iwengiten, ggem ten d imeḡdayen n řebhayem inu.” ⁷ Uca Yusuf indeh babas, iqeddem it i Fireun uca Yaequb ibarek Fireun. ⁸ Inna Fireun i Yaequb “Mečaṛ ɣarek n isegg^wusa?” ⁹ Yaequb yarra-dd x Fireun “Mya u-tṛatin n isegg^wusa i ddareɣ d abarrani. Ussan n isegg^wusa n tudart inu yuqṛiřen u *ccuren* s řɣar. War iwḍen ca wussan n isegg^wusa n tudart n řejdud inu deg wussan n lɣurba nsen.” ¹⁰ Yaequb ibark Fireun uca iffeɣ zi senni zzat i wudem n Fireun. ¹¹ Ammu i isscen Yusuf tazeddiɣt i babas d aytmas, iwc asen tasyart di temmurt n Mišra, di lemlih n temmurt, di temmurt n Raεamsis am mammecc t iweṣṣa Fireun. ¹² U iεewweṛ Yusuf babas d aytmas d marra taddart n babas s weɣrum elāḥsab řqedd n iseyman.

Aseyyar n Yusef di řweqt n řaz

¹³ Ayrum tuɣa war iḡi di temmurt marra, minzi řaz tuɣa iqseḡ aṭṭas, aṛami tiweḍ temmurt n Mišra d temmurt n Kenean fennant s řaz. ¹⁴ Uca iyrus Yusuf marra nnuqart nni i ittwafen di temmurt n Mišra u di temmurt n Kenean i imendi i isyin. Igga Yusuf nnuqart nni di taddart n Fireun. ¹⁵ Umi kemmřen *iqariḍen* n nnuqart zi temmurt n Mišra d temmurt n Kenean, usin-dd marra Imiṣriyyen ɣar Yusuf nnan “Ewc aney ayrum, maɣar mayemmi i ɣa nemmet zzatek? War din ead bu nnuqart.” ¹⁶ Yusuf inna “Maṛa war ɣarwen bu nnuqart ead, wcem xenni řmaṛ nwem u necc ad awem wceɣ *macca* deg ubeddeṛ n řebhayem nwem.” ¹⁷ Nitni iwyen-dd řmaṛ ɣar Yu-

46:34 Amz. 43:32; Uffuy 8:22.

47:1 Amz. 45:10.

47:3 Amz. 46:34.

47:8 ‘Mečaṛ ɣarek n isegg^wusa?’ - s Teibranit ‘Mečaṛ ussan n isegg^wusa n tudart nnek?’.

47:9 Izh. 119:19; Ebr. 11:9,13.

47:12 ‘řqedd’ - s Teibranit ‘uqemmm’.

suf uca Yusuf iwc asen aȳrum di řeeƿayed n iysan, n wuġi, n ifunasen d tfunasin u n iȳyař uca ieeƿweř iten s weȳrum di řeeƿayed n marra řebhayem nsen deg usegg^was nni.

¹⁸ *Umi* iedu usegg^was nni, usin-dd ȳares deg usegg^was wiss tnayen uca nnan as “War netteffar ca x sidi nney belli aqa *iqariden* n nnuqart nney qdan uca řebhayem aqa-tent *deg ufus* n sidi inu. War iqqim walu zzat i wudem n siditney, mȳir arrimet nney d iȳyaren nney.” ¹⁹ Mayemmi i ȳa nemmet zzat i tiřřawin nnek, uřa d neccin uřa d tammurt nney? Sey aney, tesȳed temmurt nney i weȳrum uca neccin d temmurt nney ad niři d imsexxaren n Fireun. Ewc *aney* zzarietet *hima* ad neddar war nettmetti ca uca tammurt war teddikk^wiř d amessuci!”

²⁰ *Řexdenni* isȳa Yusuf marra tammurt n Miřra i Fireun, minzi Imiřriyyen zzenzen marra id-sen iȳyar nsen, minzi tuȳa řař iqseř xasen. U *ammu* i tedweř temmurt d *agřa* n Fireun. ²¹ Uca issmuřři řgens zeg uneggaru n weymir ař aneggaru nneđni n *weymir* n Miřra ȳar tneddam.

²² Mȳir tammurt n ikehhanen war tt isȳi ca. Aqa ikehhanen ȳarsen ict n řmunet zi Fireun, nitni ttetten tasȳart nsen tenni i d asen iwca Fireun. X uȳa war zzenzen ca tammurt nsen. ²³ *Xenni* inna Yusuf i řgens “Aqa da, ass-a necc sȳiȳ kenniw uřa d tammurt nwem i Fireun. Xřarem, aqa da zzarietet nwem, Zareem zzayes tammurt!” ²⁴ Zi řȳiřet ad tewcem tasȳart n texmusect i Fireun u arebea n tseqqar i *iqqimen* ad iřint i *yixef* nwem d zzarietet i yeyyar uca ad *iřint* mařend ad zzayes teccem kenniw ak-d aytbab n taddart nwem u *eawed* mařend ad zzayes ccen iřenjiren imeȳyanen nwem. ²⁵ Nitni nnan “Cek teřđid tudart nney. Ejj aney ad naf nniemet di tiřřawin n sidi inu uca neccin ad niři d imsexxaren i Fireun.” ²⁶ *Xenni* Yusuf igga aȳa d tteřřiyyet i din iřan ař ass-a, belli ict n tesȳart n texmusect n řȳiřet n temmurt n Miřra ad tiři i Fireun. Mȳir iȳyaren n ikehhanen *qqimen* war ddikk^wiřen ca d *agřa* n Fireun.

Řmewt n ȳaequb tudes-d

²⁷ Ammu i izdeȳ Israyil di temmurt n Miřra, di temmurt n Jucan, mellken dayes uca wcın řȳiřet uca ktaren s yijj n cckel imȳar. ²⁸ Iddar ȳaequb di temmurt n Miřra sebetac n isegg^wusa uca tuȳa ussan n ȳaequb, isegg^wusa n tudart nnes, mya u-sebea u-rebein n isegg^wusa. ²⁹ *Umi* dd-iwđen wussan i Israyil ad immet, iřaȳa x Yusuf mmis, inna as “Mařa ufiȳ nniemet di tiřřawin nnek, ttzawgeȳ cek, ad tegged afus nnek sadu tmeřřađt inu uca egg akidi s teddukřit d teřđiqt u war d ayi neřřeř ca di Miřra, ³⁰ maca ad ttwassarseȳ *deg wenđer* jar řejdud inu. Awi ayi zi Miřra uca nđer ayi deg wenđer nsen. Yarra-dd xas “Necc ad ggeȳ min tennid!” ³¹ Uca inna as “Jař ayil!” uca ijuġ as. Řexdenni ȳuđar Israyil x uzeġif n qama.

ȳaequb ad ibarek tarwa n ȳaequb

48 ¹ Awarni man aȳa immsar, řami ittwanna i Yusuf “Xřar, aqa babac iřřec!” *Xenni* iksi akides tnayen n tarwa nnes Manassi d Ifrayim. ² Xebbaren ȳaequb, nnan “Xřar, aqa mmic Yusuf ad ȳarek dd-ȳas!” *Řexdenni* Israyil igga uř deg ixef nnes uca ikkar iqqim x qama. ³ *Xenni* inna ȳaequb i Yusuf “Arebbi, Amzemmar x kuřci, aqa iban ayi-dd di Luz, di temmurt n Kenean, u aqa netta ibark ayi. ⁴ U aqa netta inna ayi “Xřar, necc ggureȳ ad cek arrey ad tegged řȳiřet uca ad cek ssektareȳ, ad cek ggeȳ d ijj n wegraw n řegnus, ad d ac wceȳ tammurt-a u i zzarietet nnek awarni ac d agřa i řebda. ⁵ Uca řexxu, aqa tnayen n tarwa nnek, Ifrayim d Manassi, inni d ac dd-ittwaxeřřen di temmurt n Miřra qbeř mma ad ȳarek dd-aseȳ ȳar temmurt n Miřra, aqa-ten inu, amecnaw Rubin d Cimeun i iřan inu. ⁶ Maca inni i dd ȳa ȳasen awarni asen, ad iřin nnek. Ad ttwasemman

47:29 Amz. 24:2.

47:31 Ebr. 11:21.

48:3 Amz. 17:1.

48:4 Amz. 28:3; 35:11.

48:5 Amz. 41:50; 46:20.

x yisem n aytmatsen di řwart nsen. ⁷ Umi dd-usiř zi Fadan-Aram, temmut Rařil zzati di temmurt n Kenean deg webrid, řami tuřa ead war tigg^wij x Ifrata. Neđřey tt din deg webrid řar Ifrata, aqa-tt d Baytlařm. ⁸ Uca Israyil izra tarwa n Yusuf uca inna “Min enan ina?” ⁹ Yarra-dd Yusuf x babas “D tarwa inu i d ayi iwca AREBBI danita.” Inna as “Qarrbem-dd řexxu řari uca ad asen barkey!” ¹⁰ Uca tiřřawin n Israyil tuřa đeřfent s tewsar, war iqqim ittwařa. Issqarreb as ten-dd, xenni issudem iten, idarree asen. ¹¹ Inna Israyil i Yusuf “War fekkareř ad řareř ead udem nnek. Xřar aqa AREBBI igga ayi ead ad řareř arraw nnek!” ¹² Řexdenni iija Yusuf ad dd-đaren x ifadden nnes uca yuđar s wudem nnes řar temmurt. ¹³ Yusuf iksi ten s tnayen idsen, Ifrayim s ufusi nnes arendad n uzeřmađ n Israyil d Manassi s uzeřmađ nnes arendad n ufusi n Israyil uca issqarb as ten-dd. ¹⁴ Řexdenni isswizzeđ Israyil yeffus nnes, issars it x uzeřif n Ifrayim, wenni tuřa d ameřyan, d uzeřmađ nnes x uzeřif n Manassi. Issars ammu ifassen nnes mammecc nneđni neemada, waxxa Manassi tuřa-t d amenzu. ¹⁵ Ibark Yusuf, inna “D AREBBI wenni umi řejduđ inu, Ibrahim d Iřhaq, uyuren zzates, AREBBI, wenni iğan d aniči inu zeg wami ģiř ař ass-a, ¹⁶ Lmalak wenni i d ayi ifdin zi marra tuěeffna, iři netta ad ibark iřenjiren-a uca iři ad ittwařaya isem inu daysen uřa d isem n řejduđ inu, Ibrahim d Iřhaq. Iři ad mmarenen ař i řa dewřen d ijj n ubarru di řwest n temmurt!” ¹⁷ Umi izra Yusuf, belli babas igga afus afusi nnes x uzeřif n Ifrayim, tuřa-tt d ict n řeěřamet war teřři řares di tiřřawin nnes uca issgaěeed afus n babas, řima ad t ibeddeř zeg uzeřif n Ifrayim řar uzeřif n Manassi. ¹⁸ Inna Yusuf i babas “Maci ammu, a baba inu, minzi d wa d amenzu, egg afusi nnek x uzeřif nnes.” ¹⁹ Maca babas war ixs ca, inna “Ssney, a mmi inu, ssney. Eawed netta ad idweř d ijj n řgens, ad imřar eawed, maca umas amařuz ad yiři ktar zzayes, zzariěet nnes ad tedweř d ahimur n řegnus.” ²⁰ Uca ammu ibark iten ass nni, inna “Dayek ad tettwabarek Israyil!” uca inna eawed “Iři ad ac iwc AREBBI amcan amecnaw i Ifrayim d Manassi!” Uca imeyyez Ifrayim x Manassi. ²¹ Awarni as inna Israyil i Yusuf “Xřar, ad mteř, maca AREBBI ad yiři akidwem, ad kenniw issmuřři řar temmurt n řejduđ nwem. ²² Necc wciř ac tasyart x aytmac, tenni ksiř necc zeg ifassen n Imuriyyen s ssif d řqews inu.”

Yaequb ibarek tarwa nnes

49 ¹ Iřaya Yaequb x tarwa nnes, inna “Smunem ixef nwem, ad awem iniř min d awem i řa immsaren deg uneggar n wussan. ² Smunem ixef nwem uca sřem, kenniw, tarwa n Yaequb, sřem i Israyil, babatwem.

³ Rubin, cek d amenzu inu d jjeđd inu d umeřwar n teryast inu, aqa cek d wenni i ... di řueřa, d wenni i d ayi ... di řeěez. ⁴ Cek amecnaw aman ittneqřaben, war tettriřed ca tigg^wejed, aqa cek tgaěeded řar řectu n řemřac n babac, řexdenni tessfeđř it. Aqa řar řectu inu igaeěed.

⁵ Cimeun d Lawi d awmaten! Řemwas nsen d řesnař n leunř. ⁶ Di tmeemuč nsen war ittideř řeemar inu, deg weřraw nsen war icarrec wuř inu. Aqa deg uxeyyeq nsen nřin ijj n weryaz uca tuřa ieřeb asen ad qeřřen iđaren n ifunasen. ⁷ Itwaneěř řyadab nsen minzi tuřa iřhed ařřas, uřa d wesxeđ nsen minzi iqseř. Necc ad ten bđiř x Yaequb, ad ten areyyeey di Israyil.

48:7 Amz. 35:19.

48:11 ‘arraw nnek’ - s Teibranit ‘zzariěet nnek’.

48:15 Ėbr. 11:21.

48:15 ‘di řheđra nnes’ - s Teibranit ‘zzat i uyembub nnes’.

48:16 Amz. 31:42; 32:1.

48:19 Raěut 4:11,12.

48:20 lrm. 31:20.

48:22 Yacuwa 13:7; 16:1; 17:1; 24:8.

49:3 Amz. 29:32; Deu. 21:17; Izhd. 78:51.

49:4 Amz. 35:22; 1 lmrz. 5:1.

49:6 Amz. 34:25.

49:7 Yacuwa 19:1; 21:3-45.

⁸ **Yahuda**, aytmac ad cek ssemyaren. Afus nnek ad yiři x yiri n řeedyan nnek uca tarwa n babac ad ac uđaren. ⁹ **Yahuda** d ijj n mmis n wayrad. Zi teymart i tuřyed, a mmi inu. Iqwes amecnaw ayrad u amecnaw tayrad. Wi izemmaren ad t-idd issfaq? ¹⁰ *Azeğad n řřulta* war ittwakkes x Yahuda uřa d tamgewwadt zi jar iđaren nnes, ař i dd ęa yas wenni i ęa iwcen arrahet uca ad as řaen řegnus. ¹¹ Iqqen ęar tzayart asnus nnes d mmis n teęyuč nnes ęar tzayart icennēen, is-sird arruđ nnes di binu u arruđ nnes deg idammen n uđiř. ¹² *Tiřřawin nnes* d tibarcanin zi binu u tięmas *nnes* d ticemřařin zeg uęi.

¹³ **Zabulun** ad izdeę ęar tma n rebęar, ad yiři d řmuęyi i ięarruba. Aęezdis nnes ad yareęyeę x Sidun.

¹⁴ **Issakar** d ijj n weęyuř iqseę, izzeř jar tnayen n řmedwedat. ¹⁵ Umi izra arrahet d lemlię u tam-murt aqa tarecceę, iearra x ifassen maęend ad yarbu *armeh* uca idweř sadu azayřu n ismeę.

¹⁶ **Dan** ad iřkem s uzerf řgens nnes, am ict zi tqebbař n Israyil. ¹⁷ Ad yiři Dan d ařięar deg webrid, tarefsa deg umesruę, wenni izeeřfen di tmeřař n uyis, ař ęa iwđa wenni inyin xas ęar đeffar.

¹⁸ *Asenjem nnek i ttrajię, a SIDI!*

¹⁹ **Jad**, ad xas řejment bandiyyat, *maca* ad xasen idarrec d adrac.

²⁰ **Acir**, aęrum nnes ad yiři d aęrum ismen, netta ad iqeddem macca yiziden igellden.

²¹ **Naftali** d ict n tęayđet d tameęyant n řexřa ittwadeřqen, issuffuę awařen cnan.

²² **Yusuf** d mmis n ict n tcejjart itticken řęięet, mmis n ict n tcejjart itticken řęięet ęar tařa. Yessis nnes gęurent x weębar. ²³ Nitni ssarezgen xas *tudart*, tuęa-ten s wařřas uca imjebbaden n řęews marřten t, ²⁴ *maca* řęews nnes iqqim imęeđ u ięaęen n ifassen nnes qqimen arxun s ifassen n Umzemmar n Yaeęub - x uęa netta d anič d tařđart n Israyil - ²⁵ s Arebbi n babac wenni cek i ęa ięawnen, Amzemmar x kuřci, wenni cek i ęa ibarken s lbarakat n uęenna sennej, s lbarakat n waman uęęęen i din ięan swadday, s lbarakat n tubbet d řemřawřet. ²⁶ Lbarakat n babac d timeęqranin ueřant x lbarakat n yenni i d ayi-dd yeęjin uca *ttakk^wađent* ęar tqiccatin n tewririn n řebda. Ad iřiti x uzeęiř n Yusuf, x tuccent n ucewwaf n wenni ittwahęuzen s *temrist* x yaytmas.

²⁷ **Binyamin** d ijj n wuccen ittmezzaęen. ęar řřbeę ad iřarđ taymart u s řiřet ad ibđa taneymart."

²⁸ Marra ina d tenęac n tqebbař n Israyil. D man aya min d asen inna babatsen uca ibark iten. Ibark iten, kuř ijj s lbaraka nnes. ²⁹ Yumur iten, xenni inna asen "Ad ttwassmuney ak-d řgens inu. Neđřem ayi ak-d řęjud inu deg ifri wenni ięan deg yeęyar n lřrun, Aęitti, ³⁰ deg ifri wenni ięan deg yeęyar n Makfila i ięan zzat i Mamri di temmurt n Kenean, tenni isęa Ibrahim ak-d yeęyar zi lřrun, Aęitti, amecnaw anđeř nnes. ³¹ Dinni i neđřen Ibrahim d Sara tamęart nnes. Dinni i neđřen Iřhaę d temęart nnes Rifqa. U necc neđřę din Liya. ³² Iyar s ifri i tuęa dayes ięan immseę x tarwa n Hit."

³³ *Umi ikemmeř* Yaeęub ad iweřřa tarwa nnes, ikemmec iđaren nnes di qama uca iffeę it buębeř uca ittwassmun ęar řęjud nnes.

49:9 řřa. 24:9; Mixa 5:7.

49:10 Mt. 2:6.

49:13 Yacuwa 19:10,11.

49:22 1 Imzr. 5:1.

49:23 Amz. 50:20.

49:26 Aewd. 33:16

49:30 Amz. 23:9,16.

49:31 Amz. 25:9; 35:29; řex. 7:16.

49:33 řex. 7:15.

Anđeř n Yaequb

50¹ Řexdenni ingez Yusuf x uęymbub n babas, iru xas uca issudem it. ² Uca yumur Yusuf imsexxaren nnes, idbiben, ad ħenntęen babas uca idbiben ħenntęen Israyil. ³ Arebein n wussan i dayes kkin, minzi ħdajen ussan nni maĥend ad kemmřen aĥenneę uca run marra Imiřriyyen sebein n wussan. ⁴ Umi xas edun wussan n řeezat, issiweř Yusuf ak-d yenni n taddart n Firęun, inna “Mařa ufię řexxu nniemet di tięawin nwem, ttzawgeę kenniw, ad tessiwřem deg imejjan n Firęun, inim ⁵ “Baba inu ija ayi ad jjuęę uca inna ‘Aqa ttmettię. Ittxeřša ad ayi tnedřed deg wendeř wenni neqceę i yixef inu di temmurt n Kenęan!” Xenni, ttzawgeę, ejj ayi ad raĥeę řexxu ad neđřeę baba uca awarni *man aya* ad eeqbeę.” ⁶ Uca Firęun inna “Ruĥ, ndeř babac, am mammec cek ija ad tejjugeđ.”

⁷ Uca Yusuf igaeęed ĥima ad indeř babas uca gaęeden marra imsexxaren n Firęun akides, imyaren n taddart nnes d marra imyaren n temmurt n Miřra ⁸ uřa d marra taddart n Yusuf d aytmas nnes d taddart n babas. Myir iĥenjiren imezyanen nsen d wuęi nsen d ifunasen d tfunasin nsen jjin ten di temmurt n Jucan. ⁹ Uca gaęeden akides ikarruten d yenni inyin x iysan uca ggin ijj n uqarru n řeęskar imyar. ¹⁰ Umi iwęden ĥar unedrar n Atad, wenni ięan x ujemmađin nneđni n L’Urdun, ssgaeęden din ict n tųuyit temyar u tejhed aęęas uca igga Yusuf *din* ijj n wecđan x babas i ijj n řmijař n sebea n wussan. ¹¹ Žrin imezday n temmurt, lkeneaniyyen, acđan deg unedrar n Atad, nnan “Wa d acđan imyar n Imiřriyyen.” X uya řayan isem nnes Abil-Miřrayim wenni ięan x tma nneđni n L’Urdun. ¹² Ggin tarwa nnes zzayes am mammec ten iweřša. ¹³ Iwyen t tarwa nnes ĥar temmurt n Kenęan, neđřen t deg ifri deg yeyyar n Mak-fila wenni isęa Ibrahim ak-d yeyyar zi Ifrun, Aĥitti, arendad n Mamri, maĥend ad yiři d andeř nnes. ¹⁴ Awarni řami indeř babas, ieqeb Yusuf ĥar Miřra, netta d yaytmas d marra inni akides igaeęeden maĥend ad neđřen babas.

¹⁵ Umi žrin aytmas n Yusuf babatsen immut, nnan “Mařa icarĥ aneę Yusuf, ad aneę ixeęeř nican marra řyar nni dayes negga.” ¹⁶ S uyenni jjin ad xebbaren Yusuf *s man aya*, nnan “Babac iweřša qbeř řmwet nnes, inna ¹⁷ ‘Ammu i ĥa tinim i Yusuf: Ttzawgeę cek, ĥar řexxu axeęęu n aytmac d ddenb nsen d řyar i d ac ggin. Yfar řexxu axeęęu n imsexxaren n AREBBI n babac!” Uca isęuyy Yusuf am kis ssawařen *ammu*. ¹⁸ Xenni usin-dd “Eawed aytmas *s yixef nsen*, wđan as zzat i uęymbub nnes, nnan “Aqa-neę da d imsexxaren nnek!” ¹⁹ Yarra-dd xasen Yusuf “War tteggw”dem ca! Ma aqa-yi necc deg wemcan n AREBBI? ²⁰ Waxxa kenniw txarrřem dayi s řyar, *maca* AREBBI inwa zzayes řxar, ĥima ad yegg, am mammec *nežra* ass-a, ad yejj di tudart ijj n řgens d ameęqran. ²¹ Řexxu xenni, war tteggw”dem ca! Necc ad kenniw eewwřeę, kenniw d iĥenjiren imezyanen nwem.” Ammu ten ieęza uca issiweř akidsen ĥar wuřawen nsen.

²² Aqa Yusuf tuęa izeddeę di Miřra, netta d taddart n babas uca iddar Yusuf mya u-eecra n iseggw”usa. ²³ Uca izra Yusuf tarwa n Ifrayim ař jjiř wiss třata. Eawed tarwa n Makir, mmis n Manassi, aqa ttwarwen-dd x ifadden n Yusuf.

50:5 Amz. 47:29.

50:10 ‘anedrar’ - niy ‘andar’.

50:11 ‘anedrar’ - niy ‘andar’. ‘Abil-Miřrayim’ - isem-a wanita ixs ad yni ‘acđan n Imiřriyyen’ (H67).

50:13 Amz. 23:16; Řex. 7:15,16.

50:19 Amz. 45:5.

50:23 Řxřa. 32:39.

Řmewt n Yusef

²⁴ Uca inna Yusuf i yaytmas “Nec ad mtey, maca AREBBI ad kenniw yarzef s tidett uca ad kenniw issgaææed zi temmurt-a yar temmurt i iwaæd s tjažit i Ibrahim d Ishaq d Yaæqub.” ²⁵ Uca Yusuf igga ad jjažen ayt n Israyil, inna “AREBBI ad kenniw yarzef s tidett uca *xenni* ad teksim ssa ixsan inu!” ²⁶ Immut Yusuf umi tuya yares mya u-æcra n isegg^wusa. Hennŋen t uca ssarsen t di řmeřmeř n umettin di Miřra.

50:24 Ebr. 11:22.

50:25 Uffuy 13:19; Yacuwa 24:32.

UFFUY

Beddu n tesmuḡi n Israyil di Mišra

1¹ Ina aqa d ismawen n ayt n Israyil i dd-yiwḡen ak-d Yaēqub ḡar Mišra. Yusa-dd kuř ijj zzaysen ak-d *rağ* n taddart nnes.

² Rabin, Cimeun, Lawi d Yahuda, ³ Issakar, Zabulun d Binyamin, ⁴ Dan d Naftali, Jad d Acir. ⁵ Marra řeemur nni dd-iffyen zi tmeřřaḡt n Yaēqub, *tuya-ten* sebein. Yusuf tuya-t di Mišra. ⁶ Immut Yusuf d marra aytmas d jjiř nni marra. ⁷ Mmarenynen ayt n Israyil u jjin-dd řyiğet *ařami* zzaysen tessuffi *temmurt* uca ttwaktaren nitni u dewřen jehden ațtas. Teccur zzaysen temmurt.

⁸ Iffey-dd xenni ijj n ujeğid n jdid *ihekkem* x Mišra wenni tuya war issin Yusuf. ⁹ Inna i řgens nnes “Aqa da, řgens n ayt n Israyil imeqqar u ijhed xaney. ¹⁰ Řexxu, aqa ad xas neħkem s řeeqeř, ħima war ittmarshi *řgens ktar* uca, mařa immsar, mařa ikkar ca n řbaruḡ, ad idweř ak-d řeedyan nney, ad yegg řharb akidney uca *xenni* ad iffeř zi temmurt.” ¹¹ Nitni ggın xas imzeyyaren n isemyan ħima ad ten ssdeğen s ddquřat i xasen ssarebbun. Bnan i Fireun tineddam n zzad: Fitum d Raēamsis. ¹² Maca meçhař mma ten değen meçhař mma nitni ktaren u meçhař mma immarni řqedd nsen, ařami iwḡen nitni ad carhen ayt n Israyil ațtas. ¹³ X *man aya* arrin Imiřriyyen ayt n Israyil d isemyan s uqabu ¹⁴ uca ssarezgen tudart nsen s tesmuḡi iqeřřen s ubeğae d llajur u s marra tismeyt deg iyyaren u s marra tasmuḡi i xasen ggın s uyiř s uqabu.

¹⁵ *Xenni* issiweř ujeğid n Mišra ak-d řqabřat tieibraniyyin, icten zzaysent qqaren as Sifra d tennedni Fueat, ¹⁶ uca inna “Xmi i řa teawnent timřarin tieibraniyyin ad arwent uca ad texzarent, xmi ttymant x izra *maħend ad arwent*, mařa d aħenjir, nyent t, mařa d taseymit, xenni jjent tt ad teddar. ¹⁷ Maca řqabřat tuya tteggwedent AREBBI, war ggint muxas ten yumur ujeğid n Mišra, ħḡant tudart n iħenjiren. ¹⁸ *Xenni* iřaya ujeğid n Mišra i řqabřat, inna asent “Mařar teggint aya, aqa teħḡant tudart n iħenjiren?” ¹⁹ Řqabřat arrint x Fireun “Timețta tieibraniyyin war ġint amecnaw timřarin Timiřriyyin, minzi nitenti jehdent, ttarwent qbeř mma ad řarsent dd-tas řqabřa.” ²⁰ Uca AREBBI igga mliħ i řqabřat u řgens immarni uca dewřen jehden s wațtas.

²¹ Minzi řqabřat ggwedent AREBBI, imsar, aqa yarzeq itent-idd s tudrin *ak-d řwacun*.

²² Řexdenni Fireun yumur marra řgens nnes, inna “Kuř aħenjir i dd řa ixeřqen ad t tendarem deg iřzar u marra taħenjirt i dd řa ixeřqen ad tt tejjem ad teddar.”

1:1 Amz. 46:8; Uffuy 6:14.

1:1 ‘ak-d rağ nnes’ - s Teibranit ‘ak-d taddart nnes’, maca man aya ixs ad yini ‘ak-d twacunt nnes’ niy ‘ak-d rağ nnes’.

1:2 ‘řmeena n ismawen n ayt n Israyil’ - xřar Amezwaru 49.

1:7 Aēwd. 26:5; Řex. 7:17

1:8 Řex. 7:18

1:10 Řex. 7:19

1:12 Izhd. 105:24

1:14 ‘tasmuḡi’ - řxedmet n isemyan.

1:21 ‘yarzeq’ - s Teibranit ‘yegga’.

1:22 Řex. 7:19

Axeṛqed n Musa

2¹ Uca iruḥ ijj n weryaz zi rağ n taddart n Lawi, yiwi ict n tñenjirt n Lawi *d tamyart*. ² Teksi temyart s ddeyset uca turuw-dd aḥenjir. *Umi* teẓra belli iṣbeḥ *uḥenjir*, teffar it teṛt n iyuren. ³ *Umi* war tezmar ʿad ad t teffar, teksi as-dd ict n tsenduqt n uyanim, tebra itt s ucarmuḍ d tizeft uca tessars dayes aḥenjir, tegg it jar uyanim x tma n yeyzar. ⁴ Tbedd wučmas ɣar řaggʷaj maḥend ad tẓar min zzayes i ɣa ggen. ⁵ U xzar, tehwa yeğis n Fireun maḥend ad tessird ixef nnes deg yeyzar. Tuɣa tiyya nnes ggurent x tma n yeyzar. Nettet teẓra tasenduqt deg uyanim uca tessekk tismeyt nnes uca teksi t-i-dd. ⁶ Aṛami tt tarzem, teẓra aḥenjir nni, uca xzar, aḥenjir tuɣa ittru. Yudef i-tt uziğez, tenna “Wa d ijj zeg iḥenjiren n Ieibraniyyen!” ⁷ Řexdenni učmas tenna i yeğis n Fireun “Ma ad raḥey ad řaɣiɣ x ict n temsudeṛt zi Teibraniyyin maḥend ad am tessutteḍ aḥenjir?” ⁸ Tenna as yeğis n Fireun “Ruḥ!” Truḥ tebrıyt, tṛaya i yemma n uḥenjir. ⁹ Řexdenni tenna as yeğis n Fireun “Awi-dd aḥenjir-a, tessutteḍ it i necc u necc ad cem xeğsey.” Teksi temyart aḥenjir uca tessutteḍ it. ¹⁰ *Umi* igma uḥenjir uca tiwyi it ɣar yeğis n Fireun, idweř am mmis uca tṛaya as Musa, tenna “Aqa jebdey t-idd zeg waman.”

Tarewřa n Musa ɣar temmurt n Midyan

¹¹ Deg wussan nni immsar, umi igma Musa, aqa iffey-dd ɣar aytmas, maḥend ad iẓar ddqer d tamara *i xasen ssarebbun*. İzra ijj n Umiřri iccat ijj n Ueibrani, *ijjen* zeg aytmas. ¹² Ixzar da d diha, izra belli war din ḥed, *xenni* inɣa Amiřri nni uca iɣbar it deg ijdı. ¹³ Umi dd-iffey tiwecca nnes, izra tnayen n yeryazen ieibraniyyen tmenyan uca inna Musa i wenni itteeddan “Maɣar teccated amqarreb nnek?” ¹⁴ Inna netta “Wi i cek iggin d řḥakem u d řqaḍi xaney? Cek teqqared aya umi cek tenwid ad ayi tenyed amecnaw mammec tenyid Amiřri?” Řexdenni iggʷed Musa, inna “S tidett tamesfact tettwassen!” ¹⁵ Umi iřa Fireun man aya, yarzu ad iney Musa, *maca* Musa yarweř zi zzat n Fireun u izdey di temmurt n Midyan uca iqqim ɣar ijj n wanu.

Musa ak-d Raɣuyil, akehhan n Midyan

¹⁶ Akehhan n Midyan tuɣa ɣares sebea n yessis, tinni i dd-yusin ad ayment aman *din* uca ccurent swarej ḥima ad wardent ugi n babatsent. ¹⁷ Usin-dd iničan uca uzzřen xasent. Ikkar Musa řexdenni, ifekk itent, iward ugi nsent. ¹⁸ *Umi* dewřent ɣar babatsent *umi qqaren* Raɣuyil, inna asent “Mayemmi dd-teeqbent ass-a deyya?” ¹⁹ Nitenti arrint-idd xas “Ij n weryaz d amiřri ifekk aney zeg ifassen n iničan uca ʿawed yuyem aney-dd aṭtas n waman uca iward ugi.” ²⁰ Inna i yessis “I mani yeğa, mayemmi tejjint aryaz *din*? Ruḥ řaɣant-idd xas ḥima ad icc aɣrum!” ²¹ Uca iqbeř Musa ad izdey ak-d weryaz nni uca netta iwc as i Musa yeğis řaffura *d tamyart*. ²² Uca tejsa as-dd aḥenjir, igga as Jarcum, minzi inna “Nec tuɣa-yi d ayrib deg ict n temmurt d tayribt xafi.” ²³ Rami iedu waṭtas n řweqt, immut ujeğid n Miřra uca ayt n Israyil ttinxisen di tesmuyi *i di*

2:1 Uffuy 6:20; Řıřa. 26:59

2:2 1 Imzr. 23:13; Řex. 7:20; Ebr. 11:23

2:2 ‘iyuren’ - niy ‘chur’.

2:5 Řex. 7:21; Ebr. 11:23

2:11 Řex. 7:23; Ebr. 11:24,25

2:14 Řex. 7:27

2:15 Řex. 7:29

2:18 ‘Raɣuyil’ - ɣares uřa d isem nneḍni, aqqa-t Yitru. Xzar Ufuy 3:1. Isem-a ixs ad yini ‘ameddukkan n Arebbi’.

2:22 Uffuy 18:2,3

2:22 ‘Jarcum’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘ijj n ubarrani (ğiy) danita’.

tuya ddaren, ssuyyen uca iyuyyan nsen gaeden yar AREBBI zi ssibbet n tesmuḡi. ²⁴ Uca issḡess AREBBI i unixses nsen, ixarreṣ AREBBI di řeahd nnes ak-d Ibrahim u ak-d Iřhaq u ak-d Yaēqu b²⁵ uca ixzar AREBBI yar ayt n Israyil uca AREBBI yargeb x řeyben nsen.

Tařayit n Musa yar wedrar n Hurib

3¹ Yarwes Musa uḡi n Yitru, adegg^wař nnes, akehhan n Midyan, indeh uḡi awarni i řexřa uca yiwid-dd yar wedrar n AREBBI, yar Hurib. ² Iban as-dd **Lmalak n SIDI** deg ijj n uceēuř di řwest n yijj n cbarq n isennanen, u xzar, netta izra belli cbarq ak-d isennanen tuya tekkar dayes tmesi, *maca* cbarq war ittwacmeđ ca. ³ Inna Musa “Ejj ayi ad qewsey cwayt maḡend ad zarey tamezriwt nni tameqqrant, mayemmi cbarq ak-d isennanen war icemmed ca.” ⁴ *Řami* izra AREBBI belli iija abrid maḡend ad izar *man aya*, iřaya-dd xas AREBBI zi řwest n cbarq ak-d isennanen, inna “Musa, Musal!” Netta yarra-dd “Aqa-yi da!” ⁵ Inna netta “War dd-ttqarrab ca danita! Kkes tisira nnek zeg idaren nnek, minzi amcan i xef tbedded, aqa-t d tammurt tqeddes.”

⁶ Inna *eawed* “Necce d AREBBI n babac, AREBBI n Ibrahim, AREBBI n Iřhaq d AREBBI n Yaēqub.” *Řexdenni* Musa issduri ayembub nnes, minzi igg^wed ad isweđ di AREBBI.

⁷ Inna SIDI “Aqa zřiy ařḡissef i *di iddar* řgens inu i iḡan di Miřra uca sřiy iyuyyan nsen zzat i imzeyyaren nsen, aqa ssney tamara nnes. ⁸ Hwiř-dd ħima ad ssnejmey řgens zeg ifassen n Imiřriyyen, ad t ssuffey zi temmurt nni yar ict n temmurt teřbeḡ d tmiřwt, yar ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment, yar wemcan n lkenaniyyen d lḡittiyen d Imuriyyen d Ifiriziyyen d lḡiwiyyen d Iyibusiyyen. ⁹ Xzar řexxu, aqa tiweđ-dd yari tıuyyit n ayt n Israyil uca *eawed* zřiy ddeḡ nsen i zi ten deḡen Imiřriyyen. ¹⁰ Řexxu *xenni*, ruḡ, ad cek ssekkey yar Fireun u cek suffey řgens inu, ayt n Israyil, zi Miřra.”

¹¹ *Xenni* inna Musa i AREBBI “Min eniy necc ařami i ya raḡey yar Fireun, ad ssuffey ayt n Israyil zi Miřra?” ¹² Netta inna as “Necce ad kik iřiy d tanita ad ac tiři d řeřamet belli necc ssekkey-dd cek: x minni i ya tessuffyed řgens-a zi Miřra, ad teebdem AREBBI x wedrar-a.” ¹³ *Xenni* inna Musa i AREBBI “Aqa da, xmi i dd ya awdey necc yar ayt n Israyil uca ad asen iniř ‘AREBBI n řejdud nwem issekk ayi-dd yarwem’, *mařa* nitni ad ayi sseqsan xenni ‘Mammec d as qqaren?’, min d asen i ya iniř *xenni*?” ¹⁴ Inna AREBBI i Musa ‘**Necce d necc i iḡan**’ Uca inna *eawed* “Ammu i ya tinid i ayt n Israyil ‘**Necce d necc i iḡan**’ aqa netta i d ayi-dd issekken yarwem.” ¹⁵ Inna AREBBI *eawed* i Musa “Ammu i ya tinid i ayt n Israyil, SIDI ‘AREBBI n řejdud nwem, AREBBI n Ibrahim d AREBBI n Iřhaq d AREBBI n Yaēqub, issekk ayi-dd yarwem. D wa d isem inu i řebda u wanita *ad yiři* i řidaret dayi zi jjiř yar jjiř.” ¹⁶ Ruḡ, tessmuned imyaren n Israyil, ini asen ‘SIDI, AREBBI n řejdud nwem, AREBBI n Ibrahim d Iřhaq d Yaēqub, iban ayi-dd, inna: Aqa ħinneř xawem uca zřiy min xawem sseedun di Miřra. ¹⁷ Nniř, necc ad kenniw ssuffey zi řeřaret di Miřra yar temmurt n lkenaniyyen d lḡittiyen d Imuriyyen d Ifiriziyyen d lḡiwiyyen d Iyibusiyyen, yar ict n temmurt i ifeyyden s uyi d tamment.’ ¹⁸ Ad sřen i tmijja nnek uca ad traḡed, cek d imyaren n Israyil yar ujeḡid n Miřra, ad as tinim ‘SIDI, AREBBI n lēibraniyyen, imsagar akidney. Xenni řexxu, ejj aney ad neřtef abrid tiři n řtara n wussan di řexřa ħima ad nqeddem tiyarsa i SIDI, AREBBI nney.’ ¹⁹ *Macca* necc ssney belli ajeḡid n Miřra war kenniw itteji ad traḡem uřa s ufus ijehden. ²⁰ Xenni ad sswizzdey afus inu, ad wtey Miřra s marra řeeyayeb inu nni dayes i ya ggey

2:23 *Řami* ied uwařas n řweqt’ - s Teibraniř ‘İmsar deg wussan nni ařtas’.

2:24 Amz. 15:14

3:5 Yacuwa 5:15

3:6 Mt. 22:32; Mk. 12:26; Lk. 20:37; Řex. 7:32

3:7 Řex. 7:34

3:10 Izhd. 105:26; Huciea12:14; Mixa 6:4; Řex. 7:35

3:12 Yacuwa 1:5

3:18 *tayarřt* - niy ‘ddebihet’.

di řwest nnes uca awarni i man aya netta ad kenniw yejj ad trařem. ²¹ Ad řhinney x řgens-a zzat i tiřřawin n Imiřriyyen uca ad immsar, xmi i řa trařem, war tteffyem ca s ifassen xwan. ²² Ad tettar kuř tamřart zi tajjart nnes u zeg inni akides izeddřyen di taddart am ubarrani, řeqcuē n nnuqart d wureř d warruđ, uca kenniw ad ten teggem x tarwa nwem d yessitwem, ammu i řa tkeccđem Miřra.”

AREBBI issekk Musa řar Miřra

4 ¹ Řxdenni yarra-dd Musa, inna “Aqa da, nitni war dayi ttimnen ca uca war ttesřin ca i wawař inu, minzi ad inin ‘SIDI war d ac-dd iban ca.’” ² Xenni inna as SIDI “Min řarek deg ufus nnek?” Uca yarra-dd “Aekkaz.” ³ Inna “Nđar it x temmurt!” Inđar it x temmurt, idweř d ijj ufiřar uca Musa yarweř zzayes. ⁴ Řxdenni inna SIDI i Musa “Swiřzeđ afus nnek, řřef it zeg unewwar nnes!” Isswiřzeđ netta afus nnes, iřřef it uca idweř eawed d aekkaz deg ufus nnes. ⁵ “Řima ad amnen belli aqa iban-dd SIDI, AREBBI n řejdud nsen, AREBBI n Ibrahim, AREBBI n Iřřaq d AREBBI n Yaēqub.”

⁶ Inna as SIDI eawed “Sidef afus nnek deg weřsin nnek.” Uca issidef afus nnes deg weřsin uca umi t-idd ikkes, aqa da, afus nnes ibarř amecnaw adfeř. ⁷ Uca inna “Dweř-dd ad tarred afus nnek deg weřsin!” Idweř-dd yarra afus nnes deg weřsin uca iēqeb issuffey it-i-dd zeg weřsin, uca xzar, idweř eawed amecnaw *tiřmect* n n arrimet nnes. ⁸ “Mařa war cek uminen ca u war řarek-dd sřin i min d asen i řa tini řeēřamet tamezwarut, xenni ad amnen di min d asen i řa tini řeēřamet taneggarut. ⁹ Mařa nitni war uminen ca di tnayen n řeēřamat-a u war d ac sřin ca, aqa ad teksid aman n yeřřar uca ad ten třarřyed di řařař u aman nni teksid zeg yeřřar ad dewřen d idammen di řařař.”

¹⁰ Řxdenni inna Musa i SIDI “A Sidi inul, necc war řiy ca d aryaz n bu-tawařin, iđennađ lla, uřa fariđennađ lla u zeg wami tebdid ad tessiwřed ak-d umsexar nnek lla, minzi necc řari aqem-mum ideqřen d iřes ideqřen.” ¹¹ Inna as SIDI “Wi iwcin aqemmum i bnađem? Niř wi iggin řed d aziynun niř d adeřcur niř d wenni ittwařan niř d adaryarř? Ma war řiy d necc, SIDI?” ¹² Řexxu, ruř *din*, ad iřiy ak d uqemmum nnek, ad ac ssecney mliř min i řa tinid.” ¹³ Maca netta inna “A Sidi inu, sekk s ufus nnek, *min mma* i řa tessekked.” ¹⁴ Řxdenni ittwassarř lyađab n SIDI x Musa, inna “Ma war iři Harun, Alawi, d umac? Necc ssney, aqa netta issen ad issiweř. Xzar aqa ggur ad kic imsagar u xmi cek i řa iřar, ad ifarř wuř nnes. ¹⁵ Uca cek ad kis tessiwřed, ad as tegged awařen deg uqemmum nnes. Ggur ad iřiy ak-d uqemmum nnek d uqemmum nnes, ad awem ssyareř min i řa tinim. ¹⁶ Netta ad issiweř ak-d řgens deg wemcan nnek. Ad immsar ammu: netta ad ac yiři *amecnaw* aqemmum nnek u cek ad tiřid i netta *amecnaw* AREBBI. ¹⁷ Ad teksid aekkaz-a, i zi i řa tegged řeēřamat, deg ufus nnek.”

Aeqab n Musa řar Miřra

¹⁸ Iruř Musa uca idweř řar uđeggwař nnes Yitru, inna as “Ejj ayi ad rařey, ad ēeqbey řar aytma inni iřan di Miřra řima ad řary, ma ead ddaren.” Inna Yitru i Musa “Ruř ři řehna.” ¹⁹ Inna SIDI eawed i Musa di Midyan “Řuř, tdewřed řar Miřra, minzi aqa mmuten marra inni tuřa yarezzun řmwet nnek.”

3:22 Uffuř 11:2; 12:35; řazq.39:10

4:1 ‘i wawař inu’ - s řaibraniř ‘i tmijja inu’.

4:6 ‘ařsin’ - niř ‘abeřrur’.

4:7 ‘ařsin’ - niř ‘abeřrur’.

4:9 Uffuř 7:19

4:12 Mt. 10:19; Mk. 13:11; Lk. 12:12

4:15 Uffuř 7:2

²⁰ Iksi Musa tamjart nnes d tarwa nnes uca issenya iten x wegyuř, idweř-dd ęar temmurt n Miřra uca Musa iksi aemud n AREBBI deg ufus nnes. ²¹ Inna SIDI i Musa “Xmi i ęa trahed, ad dd-t dewřed eawed ęar Miřra, xzar ad tegged i Fireun marra řeejayeb nni d ac ggię deg ufus nnek. Maca ggur ad ssqesęę uř nnes u war ggur ad yejį řgens ad iffeę. ²² Uca ad tinid i Fireun ‘SIDI inna ammu, Israyil d mmi d amenzu inu. ²³ Aqa nnię ac: Ejj ad iffeę mmi ad ayi iebed! Maca cek tugid ad tejjed ad irah. Aqa da, necc ad nęęę mmi, amenzu nnek.’ ”

²⁴ Deg webrid, deg ijj n wemcan mani i ęa ssensen, immeřęa akides SIDI u netta tuęa igga ad t ineę. ²⁵ Řexdenni teksi řaffura ijj n ufarric n wezru, texten řeedaryet n mmis uca teřqef as idaren nnes, tenna “S tidett cek d isři n idammen i teęid i necc.” ²⁶ Ijįi it xenni. Řexdenni tenna nettat “Cek d isři n idammen i teęid!” di ssibbet n ixtanen.

²⁷ Inna SIDI i Harun “Ruř ad teřqid Musa di řexřal!” Uca iruř, imsagar akides deg wedrar n AREBBI, issudem it. ²⁸ Ixeřbar Musa Harun x marra awařen i d as inna SIDI wenni it-idd issekken d marra řeeřamat i d as yumur ad igę.

²⁹ Xenni ruřen Musa d Harun, ssmunen marra imęaren n ayt n Israyil. ³⁰ Uca issiweř Harun s marra awařen i tuęa inna SIDI i Musa uca igga řeeřamat qibač i tiřřawin n řgens. ³¹ Uca yumen zzaysen řgens, sřin belli SIDI izzięę as ayt n Israyil umi izra řeřřaret i di ęan uca nitni bendqen izeęifen nsen uca uđaren as.

Musa d Harun zzat i Fireun, řřakem x Miřra

5 ¹ Awarni i man aya yudeř Musa d Harun ęar Fireun, nnan as “Ammu i iqęar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Ejj ad irah řgens inu řima ad ayi ieęyyed di řexřal!’ ” ² Fireun inna “Min ieņa SIDI umi i ęa sřęę i wawař nnes uca ad jjeę Israyil ad iffeę. Necc war ssineę SIDI u war ttejjįę ad irah Israyil.”

³ Nitni nnan “AREBBI n Ieibraniięen imsagar akidneę, ejj aneę xenni ad nrař tičři n řřata n wussan di řexřa, ad nqeddem tayarřt i SIDI, AREBBI nneę, řima war d aneę iřeqqef s řřaęun nię s ssif.” ⁴ Řexdenni inna asen ujeęid n Miřra “Mayemmi, a kenniw, Musa d Harun, tessbeddem řgens x řxedmet nnes? Ruřen kenniw, dewřem ęar ddęuřat i ięan xawem!” ⁵ Inna Fireun “Xzar, aqa řexxu řgens n temmurt d ařřas u kenniw ad ten tejjem ad ssbedden ddqęę n warbar nsen.”

⁶ Yumur Fireun deg wass nni i imzeyyaren n řgens u i iweqqafen nsen, inna ⁷ “Zi ssa d sennej war tetticem ead řum i řgens mařend ad zzayes gęen llajur amecnaw idennađ d fariđennađ. Jjem ten ad rařen nitni, ad yrun řum i yixef nsen. ⁸ Řqedd n llajur i gęin idennađ d fariđennađ ad xasen tt teggem eawed, war zzayes tessneęęiřsem walu, minzi nitni d ifinyanen. S uyenni řuyun ammu u qęaren ‘Ejj aneę ad nrař ad nqeddem tayarřt i AREBBI nneę.’ ⁹ Ittęęęa řxedmet ad tiři tedqęę x iryazen-a, řima ad dayes řřan ammu uca war tticcen ead tayıit i wawařen n ixarrięen.”

¹⁰ Řexdenni ruřen imzeyyaren n řgens d iweqqafen nsen dinni uca ssiwřen ak-d řgens, nnan “Ammu i iqęar Fireun ‘Necc war d awem tticceę ca ead řum.’ ¹¹ Ruřen kenniw ad tyarwem řum mani i t ęa tafem, maęar war xawem tettwakess walu zi řxedmet nwem.” ¹² Řexdenni imbezzee řgens x marra tammurt n Miřra řima ad yrun ięęę deg wemcan n řum. ¹³ Uca imzeyyaren ziyyaren xasen uca nnan “Kemmiřem řxedmet nwem, kuř ass min i dd-ittasen i kuř ass, am mammec tuęa din řexdenni řum.” ¹⁴ Uca ttwafarcen iweqqafen n ayt n Israyil, inni xasen gęin imzeyyaren n Fireun, ittwanna asen “Mayemmi war tkemmiřem tasyart nwem n llajur amecnaw

5:2 Uffuj 3:19; Ayub 21:15

5:2 ‘i wawař nnes’ - s Teibranit ‘i tmijja nnes’.

5:3 Uffuj 3:18

5:5 řxedmet nsen’ - s Teibranit ‘zi dęuřat nsen’.

řebda, idennad lla u eawed ass-a lla?" ¹⁵ Řexdenni usin-dd iweqqafen n ayt n Israyil, řuyyeyen řar Fireun, nnan "Mayemmi tegged ammu ak-d isemyan nnek?" ¹⁶ War ittmewci bu uřum i isemyan nnek, waxxa amenni qqaren aney 'Ggem llajur!' U xzar, aqa isemyan nnek ttetten aemud, waxxa řeib aqa-t di řgens nnek." ¹⁷ Netta yarra-dd "Kenniw d ifinyanen, d ifinyanen atřas. S uyenni teqqarem 'Jjem aney ad nrař mařend ad nqeddem tayarřt i SIDI.'" ¹⁸ Ruřem řexxu ad txedmem. War d awem tticcen ead ařum, waxxa ittxeřřa kenniw ad teqqimem tsebbřem řeabar n llajur!"

¹⁹ Řexdenni řrin iweqqafen n ayt n Israyil, nitni aqa-ten di řařa, minzi ittwanna "Kenniw war ggur ad tessneqqřem walu zi llajur i dd ittasen i kuř ass."

²⁰ Umi dd-ffeyen x Fireun, mmsadafen ak-d Musa d Harun, inni tuya din ibedden řima ad ten rajan. ²¹ Nnan asen "D SIDI d wenni kenniw ittwarřan d wenni xawem i řa iřekmen, minzi kenniw aqa tessarřgem aney řar Fireun d imsexxaren nnes umi d asen teggim ssif deg ifassen nsen mařend ad aney nyen."

²² Řexdenni idweř Musa řar SIDI, inna "A Sidi, mayemmi tegged řřar di řgens-a, mayemmi d ayi tessqaded xenni?" ²³ Zeg wami udfey řar Fireun řima ad ssiwřey ř yisem nnek, ideř řgens-a u cek qaę war tessenjmed ca řgens nnek."

SIDI issiweř ak-d Musa umi i d as iqdeę rayas

⁶ Řexdenni inna SIDI i Musa "Řexxu ad třared min i řa ggey i Fireun, minzi s ufus ijehden ad asen yejj ad rařen, wah, s ufus ijehden ad xasen yazeř zi temmurt nnes." ² Issiweř AREBBI řar Musa, inna as "Necć řři d SIDI, ³ Necć baney-dd i Ibrahim, d Iřaq d Yaęqub am Arebbi, Amzemmar x kuřci, maca s yisem inu 'SIDI', tuya war řarsen ttwassney ca. ⁴ Eawed ssgaędey řeahd inu akidsen aqa ad asen wcey temmurt n Kenean, tammurt nni di tuya ttetlieen am ibarraniyyen d mani ten tuya am ibarraniyyen. ⁵ Eawed necć řři anixses n ayt n Israyil, inni ittwaggen d isemyan zeg Imiřriyyen, aqa xarrřey di řeahd inu. ⁶ X uyenni ad tinid i ayt n Israyil 'Necć aqa-yi d SIDI u necć ad kenniw ssuffuřey zi sadu zayřu n Imiřriyyen. Necć ad kenniw fekkey zi tesmuyi nsen, ad kenniw fdii s uyiř isswiřřden d řehkamat imyaren. ⁷ Ad kenniw qebřey d řgens inu uca ad awem iři d AREBBI u kenniw ad tessnem belli necć d SIDI, AREBBI nwem, d wenni tuya kenniw issuffuřey zi sadu zayřu n Imiřriyyen. ⁸ Ad kenniw ssidfey řar temmurt mixef ssgaędey afus inu mařend ad tt wcey i Ibrahim d Iřaq d Yaęqub u necć ad awem tt wcey d řwart, necć d SIDI!" ⁹ Ammu i issiweř Musa ak-d ayt n Israyil, maca nitni war řřin ca řar Musa zi ssibbet n řehřaret n tnefsect d tasmuyi iqesřen.

¹⁰ Uca issiweř SIDI ak-d Musa, inna ¹¹ "Adef řar Fireun, ajeřid n Miřra, tinid as ad idřeq i ayt n Israyil ad ffeyen zi temmurt nnes." ¹² Maca Musa issiweř zzat i SIDI, inna "Xzar, ayt n Israyil war yari-dd řřin, mammec i d ayi i řa iseř Fireun u necć aqa řari iyencicen war ttwaxetnen."

¹³ Řexdenni issiweř SIDI řar Musa d Harun uca yumur iten ad uyuren řar ayt n Israyil d Fireun, ajeřid n Miřra, řima ad issuffey ayt n Israyil zi temmurt n Miřra.

Tarwa n Rubin, Simeun d Lawi

¹⁴ Ina d izeřifen x twacunin zi taddart n ibabaten nsen.

Tarwa n Rubin, amenzu n Israyil, nitni d Hanuk d Fallu, Hiřrun d Karmi. D yina d twacunin n Rubin.

6:8 'ssgaędey afus inu' - man aya ixs ad yini belli Arebbi tuya ijuę ad asen wcey tamurt. Xzar eawed řib. 6:13-18.

6:12 'necć řari iyencicen war ttwaxetnen' - man aya ixs ad yini belli Musa war izemmar x wawař deg wemcan n Arebbi zzat i Fireun.

6:14 Amz. 46:9; Řxřa. 26:5; 1 Imzr. 5:3

¹⁵ **Tarwa n Cimeun** *tuya-ten d Yamuyil d Yamin d Uhad d Yakın d Şuħar d Cawul*, mmi n ict n temyart Takeneanit. Ina d tiwacunin n Cimeun.

¹⁶ Ina d ismawen n **tarwa n Lawi** elahsab asettef n wexřaq nsentuya-ten d Jarcum d Qahat d Marari. Tuȳa řmijař n tudart n Lawi mya u-sebea u-třatin n iseggwusa.

¹⁷ **Tarwa n Jarcum** *tuya-ten d Libna d Cimei* elahsab tiwacunin nsen.

¹⁸ **Tarwa n Qahat** *tuya-ten d Eamram d Yiřhar d Ĥabrun d Euzziyil*. Tuȳa řmijař n tudart n Qahat mya u-třata u-třatin n iseggwusa.

¹⁹ **Tarwa n Mirari** *tuya-ten d Maħli d Muci*. Ina d tiwacunin n Lawi elahsab asettef n wexřaq nsen.

²⁰ Uca **Eamram** iki Yukabad, cenřis, d tamyart i yixef nnes u netta turu as-dd Harun d Musa. Tuȳa řmijař n tudart n Eamram mya u-sebea u-třatin n iseggwusa.

²¹ **Tarwa n Yiřhar** *tuya-ten d Quraħ d Nafaj d Dikri*.

²² **Tarwa n Euzziyil** *tuya-ten d Micayil d Aľsafan d Sitri*.

²³ Uca iki **Harun** ilicabaē, yeğis n Eamminadab, ućmas n Naħcun, d tamyart i yixef nnes u nettat turu as-dd Nadab d Abihu d Alicazar d Itamar.

²⁴ **Tarwa n Quraħ** *tuya-ten d Assir d Alqana d Abiyasaf*. Ina d tiwacunin n Iquraħiyyen.

²⁵ Uca **Alicazar**, mmis n Harun, iki d tamyart i yixef nnes icten zeg yessis n Futiyil u netta turu as-dd Finaħas. Ina d izeğifen n ibabaten n Ilawiyyen elahsab tiwacunin nsen.

²⁶ Aqa i Harun d Musa i umi inna SIDI “Suffyem ayt n Israyil zi temmurt n Miřra *ttwasettfen* elahsab *iseddiyyen* n řeeskar nsen.” ²⁷ Ina d inni issiwřen ak-d Fireun, ajeğid n Miřra, ĥima ad ssuffyem ayt n Israyil zi Miřra, Musa d Harun *nitni* d ina. ²⁸ Tuȳa deg wass nni di tuȳa SIDI issiweř ak-d Musa di temmurt n Miřra. ²⁹ Aqa issiweř SIDI ak-d Musa, inna “Necć aqa d SIDI i ģiy! Marra min d ac qqarey, ini t i Fireun, ajeğid n Miřra.” ³⁰ *Xenni* inna Musa zzat i SIDI “Aqa-yi necć ħari iyencicen war ittwaxetnen, mammec i ħa yegg *xenni* ad ħari iseğ Fireun?”

Musa d Harun ruħen ȳar Fireun twařa nneđni

7 ¹ Inna SIDI i Musa “Xzar, necć aqa ggiȳ cek d AREBBI i Fireun d umac Harun ad ac yiři d anabi i cek. ² Cek ad tinid marra min zi cek i ħa umureȳ uca Harun, umac, ad issiweř ak-d Fireun, ĥima ad yejȳ ad ffȳen ayt n Israyil zi temmurt nnes. ³ Maca necć ad ssqesħey uř n Fireun uca ad kettareȳ řeeřamat d řeejayeȳ inu di temmurt n Miřra, ⁴ Maca Fireun war ħarwem-dd issħessi u necć ad ssidfeȳ afus inu di Miřra uca ad ssuffyeȳ řeeskarat inu, řgens inu, ayt n Israyil, zi temmurt n Miřra s řeħkam imȳaren. ⁵ *Řexdenni* ad ssnen Imiřriyyen belli necć d SIDI i ģiy xmi i ħa sswizzdeȳ afus inu x Miřra uca ad ssuffyeȳ ayt n Israyil zi řwest nsen.”

⁶ Uca ggin Musa d Harun amecnaw i d asen yumur SIDI, *wah*, amenni i ggin. ⁷ Tuȳa Musa d ijj

6:15 Amz. 46:10; Řxřa. 26:12; 1 Imzr. 4:24

6:16 Amz. 46:11; Řxřa. 3:17; 26:57; 1 Imzr. 5:25,1; 23:6

6:17 1 Imzr. 6:2; 23:7

6:18 1 Imzr. 6:3; 23:12

6:19 1 Imzr. 6:4; 23:21

6:20 Uffuȳ 2:1; Řxřa. 26:59

6:23 Řxřa. 3:2; 26:60; 1 Imzr. 5:29; 24:1

6:30 Uffuȳ 6:12; Uffuȳ 4:10

6:30 ‘necć ħari iyencicen war ittwaxetnen’ - xzar afessar ȳar Uffuȳ 6:12.

7:2 Uffuȳ 4:14

n bnaðem n tmanyin n isegg^wusa u Harun n tṛata u-tmanyin n isegg^wusa, řami ssiwřen ak-d Fireun.

⁸ Uca issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna ⁹ “Xmi i řa issiweř Fireun akidwem uca ad yini ‘Ggem ict n Imueřiza i yixef nweml’, xenni ad tinid i Harun ‘Tṛef tayřarct nnek uca nḁar itt zzat i Fireun, xenni ad tedweř d ict n řhaycet.’ ” ¹⁰ Udfen xenni Musa d Harun řar Fireun uca ggin muxas i d asen yumur SIDI. Inḁar Harun aekkaz nnes zzat i Fireun d imsexxaren nnes uca idweř d ict n řhaycet. ¹¹ Řexðenni iřařa-dd eawed Fireun imiyisen d isehharen uca uřa d tarwa-ya n tsehřart n Miřra ggin eawed amenni kifik s tmeġga nsen n swadday swadday. ¹² Inḁar kuř ijjen aemud nnes uca dewřen d řhaycat. Maca aemud n Harun isarḁ iemad nsen. ¹³ Uř n Fireun idweř iqseř u war řarsen isři ca, am mammec tuřa i d asen inna SIDI qbeř.

Tesca n jįrayeř timezwura

¹⁴ Řexðenni inna SIDI i Musa “Uř n Fireun idweř iqseř. War ixš ad yeyj ad iffeř řgens. ¹⁵ Ruř tiwecca řar řšbeř řar Fireun. Xzar netta ad iffeř řar waman. Cek raja din řar tma n yeyřar uca ksi-dd tayřarct nni idewřen d ict n řhaycet, deg ufus nnek. ¹⁶ Ad as tinid “SIDI, AREBBI n Ieibraniyyen issekk ayi-dd řarek, inna ‘Ejj ad irah řgens inu, řima ad ayi iebed di řexřa.’ Aqa da, ař řexxu war tessed ad tseġed.” ¹⁷ Ammu i iqar SIDI “S man aya ggur ad tessned belli necc d SIDI. Xzar necc ggurey ad wtey s weemud i řari deg ufus aman i iřan deg iřřar uca ad dewřen d idammen. ¹⁸ Iseřman i iřan deg iřřar ad mmeten ařami ad yurseḁ iřřar, ad eiffen Imiřriyyen ad swen aman n yeyřar.” ¹⁹ Inna SIDI eawed i Musa “Ini i Harun ‘Ksi tayřarct nnek, swizzeḁ afus nnek x waman n Miřra, x iyeřzan nsen, x tyeřzatin nsen, x iyeřmamen nsen x marra imucan manis dduqquzen waman uca ad dewřen d idammen. Ad dewřen d idammen x marra tammurt n Miřra, uřa di řeqcue n ukeccuḁ d wezru.’ ”

²⁰ Igga Musa d Harun muxas i d asen yumur SIDI. Issgaeeed Harun aekkaz, iwta aman nni tuřa deg yeyřar qibač i tiřtawin n Fireun d imsexxaren nnes uca **marra aman inni tuřa deg yeyřar dewřen d idammen.** ²¹ Mmuten iseřman inni tuřa deg yeyřar uca yurřuḁ yeyřar ařami dewřen Imiřriyyen war zemmaren ad zzayes swen aman uca dewřen waman d idammen di marra tammurt n Miřra. ²² Maca tarwa n tsehřart n Miřra ggin amenni s tmeġga nsen n swadday swadday ařami uř n Fireun idweř iqseř, u netta war řarsen isřřessi ca, am mammec d asen tuřa inna SIDI. ²³ Inneqřeb Fireun uca yudeř řar taddart nnes uca war iggi uř nnes ead di man aya.

²⁴ Marra Imiřriyyen yřin x tma n yeyřar mařend ad afen aman n tessit, minzi war zemmaren ad swen aman n yeyřar. ²⁵ Eḁun setta n wussan awarni řami iwta SIDI iřřar.

²⁶ Uca inna SIDI i Musa “Adeř řar Fireun, ini as ‘Ammu i iqar SIDI: Ejj ad iffeř řgens inu řima ad ayi iebed. ²⁷ Mařa tugid ad ten tejjed ad rařen, aqa ggurey ad wtey marra tammurt nnek s iqarqriwen ²⁸ uca iřřar ad isseffiy x iqarqriwen, ad zzayes-dd ggaeden, ad adfen řar taddart nnek u řar weřřam nnek n yiḁeř, ad dd-asen x qama nnek uřa di taddart n imsexxaren nnek u jar řgens nnek, u eawed deg ifarranen nnek u di tbeqyin nnek. ²⁹ Ad xak dd-gaeden iqarqriwen, uřa x řgens nnek u x marra imsexxaren nnek.’ ”

8 ¹ Inna SIDI eawed i Musa “Ini i Harun ‘Swizzeḁ afus nnek s teyřarct nnek x iyeřzan, x tyeřzatin uřa x iyeřmamen, sgaaeed iqarqriwen x temmurt n Miřra.’ ” ² Uca isswizzeḁ Harun afus nnes x waman n Miřra uca **gaeden-dd iqarqriwen uca dřin tammurt n Miřra.** ³ Uca tarwa n tsehřart ggin kifik s tmeġga nsen n swadday swadday uca ssgaeden-dd iqarqriwen x temmurt n Miřra. ⁴ Iřařa Fireun i Musa d Harun, inna asen “Žaġem s řaġay i SIDI řima ad iki iqarqriwen xafi d

x řgens inu, uca xenni ad jjeŷ ad iffeŷ řgens mařend ad qeddmen tiřarřa i SIDI. ⁵ Inna Musa i Fireun “Třef xafi řřurmet meřmi d ayi i řa tinid ad zřařeŷ xak u x imsexxaren nnek u x řgens nnek, mařend ad ssbeedeŷ iqarqriwen xak d x tudrin nnek, ad qqimen deg yeyřar waha.” ⁶ Yarra-dd xas “Tiwecca.” Inna Musa “Ad yiři am mammec tennid řima ad tessned belli war *din* iři řed amecnaw SIDI, AREBBI nney.” ⁷ Uca iqarqriwen ad mmekksin xak d x tudrin nnek uřa x imsexxaren nnek d x řgens nnek, ad qqimen deg yeyřar waha.” ⁸ Řexdenni iffeŷ Musa d Harun x Fireun uca iřařa Musa i SIDI di ssibbet n iqarqriwen inni tuřa igga *d jřiřect* x Fireun. ⁹ Uca igga SIDI am mammec dd-ittas ak-d wawař n Musa uca mmuten iqarqriwen *u weddaren* zi tudrin, zi řemrařat u zeg iyyaren. ¹⁰ Uca ssmunen ten di ieurrac u tammurt turřuř zřaysen. ¹¹ Řami izra Fireun belli aqa bnadem izemmar ad yarr nnefs, isseqseř uř nnes uca war řarsen issřess, am mammec tuřa inna SIDI.

¹² Řexdenni inna SIDI i Musa “Ini i Harun, ‘Swizzed řayřart nnek, tewted zřayes acař n temmurt. Xenni ad idweř d nnamus x marra tammurt n Miřra.’” ¹³ Uca ammu i iggin. Isswizzed Harun afus nnes ak-d teŷyart nnes, iwta acař n temmurt. Uca yusa-dd nnamus ammu x iwdan uřa x řmař. **Marra acař n temmurt idweř d nnamus** di marra tammurt n Miřra. ¹⁴ Uca tarwa n tseřřart ggin tizemmar nsen amenni *eawed* s tmeġga nsen n swadday swadday, mařend ad jjen nnamus, maca war zemmaren. Tuřa nnamus x iwdan d x řmař. ¹⁵ Řexdenni nnan tarwa n tseřřart i Fireun “D man aya d ařař n AREBBI.” Maca isseqseř uř n Fireun nnes uca war dd-řarsen iseř ca, am mammec tuřa inna SIDI.

¹⁶ Uca inna SIDI i Musa “Tiwecca kkar zic, tbedded zřat i Fireun. Aqa da netta ad iffeŷ řar tma n waman, ad as tinid ‘Ammu iqqar SIDI: Ejj ad irař řgens inu, řima ad ayi iebed!’” ¹⁷ Minzi mařa war tejjid řgens inu ad irař, aqa da, necc ad xak ssekkeŷ iřafen n ibeēēac, x imsexxaren nnek, x řgens nnek, x tudrin nnek, ařami i řa twaccurent tudrin n Imiřriyyen s iřafen n ibeēēac uca amenni uřa d tammurt mani *zeddyen*. ¹⁸ Deg wass nni ad sřřuzej tammurt n Jucan mani izeddeŷ řgens inu, řima war din ttiřin weŷřafen n ibeēēac řima ad tessned belli necc d SIDI di řwest n temmurt. ¹⁹ Uca ad ggeŷ **ijj n ttaman n řefdiyyet** řar řgens inu d wenni nnek. Tiwecca ad tiři řečřamet-a.” ²⁰ Uca ammu i igga SIDI. **Usin-dd marra iřafen n ibeēēac** x taddart n Fireun, x tudrin n imsexxaren nnes u x marra tammurt n Miřra uca tettwaxarreb temmurt s iřafen n ibeēēac. ²¹ Řexdenni iřařa Fireun i Musa d Harun, inna asen “Ruřem, tqeddem řayarř i AREBBI nwem di temmurt-a.” ²² Inna Musa “War dd-yusi ad negg ammu, minzi ad nqeddem řayarř i SIDI, AREBBI nney, *min iřan d jjeifect* n Imiřriyyen. Aqa da, mařa nqeddem d řayarř zřat i tiřřawin n Imiřriyyen *min iřan d jjeifect* nsen, ma war d aneŷ tarejjimen ca?” ²³ Ejj aneŷ ad nrař ticři n třata n wussan di řexřa řima ad nqeddem řayarř i SIDI, AREBBI nney, am mammec d aneŷ i řa yumur netta.” ²⁴ Xenni inna Fireun “Nec d kenniw jjeŷ ad trařem uca ad tqeddem řayarř i SIDI, AREBBI nwem di řexřa, maca waxxa amenni war ttriřem tiggřjem. řařem uřa xafi.” ²⁵ Musa inna “Aqa da, ggureŷ ad ffyeŷ xak, ad zřařeŷ i SIDI řima ad ikkes tiwecca iřafen n ibeēēac x Fireun, x imsexxaren nnes uřa x řgens nnes. Maca ittkeřřa Fireun war ixeddeē twařat nneřni, war itteji ad irař řgens mařend ad iqeddem řayarř i SIDI.” ²⁶ Řexdenni iffeŷ Musa x Fireun uca izzuř i SIDI. ²⁷ Igga SIDI ełahřab awař i inna Musa uca ikkes iřafen n ibeēēac x Fireun, x imsexxaren nnes, uřa x řgens nnes. War iqqim uřa d *ijj n ubeēēuc*. ²⁸ Maca Fireun isseqseř uř nnes twařat-a *eawed*, war iji ad irař řgens.

8:11 Uffuŷ 7:14

8:13 Izhd. 105:31

8:20 Izhd. 78:45; 105:31

8:22 Amz. 43:32; 46:34

8:28 Uffuŷ 8:11

⁹ *Řexdenni* inna SIDI i Musa “Adef ɣar Fireun, ini as ‘SIDI, AREBBI n Ieibraniyyen iqqar ammu: Ejj ad irah řgens inu, mařend ad ayi iebed. ² Minzi mařa tugid ad *ten* tejjed ad rařen uca ad ten tettřfed ead ktar, ³ aqa da, afus n SIDI ad iřqef řebhayem nnek inni iřan deg iyyar, iysan, iyyař, iřeyman, ifunasen d tfunasin d wuři s yijj n ttæun iqeshen ařtas. ⁴ Ad ifarż SIDI jar řebhayem n ayt n Israyil d řebhayem n Imiřriyyen, řima war ittmetti walu zi marra min iřan n ayt n Israyil.’ ” ⁵ Uca SIDI ineyyec ict n řweqt umi iqqar “Tiwecca ad yegg SIDI man aya di temmurt.” ⁶ Tiwecca nnes igga SIDI deqq nni uca mmuten marra řebhayem n Miřra, maca zi řebhayem n ayt n Israyil war temmut uřa d ict zzaysent. ⁷ Uca issekk Fireun *ijjen*, uca aqa da, war temmut uřa d ict zi řebhayem n ayt n Israyil. Maca uř n Fireun idweř iqseř uca war yejji ad iffeř řgens.

⁸ *Řexdenni* inna SIDI i Musa d Harun “Eemmar uru n *ifassen* nwen s iyyeđ zi tefqunt uca ejj Musa ad t issuzzar deg ujenna qibač i tiřawin n Fireun. ⁹ Ad idweř iyyeđ d tæejjajt ifsusen x marra tammurt n Miřra uca *tæejjact* ad tiři x bnadem u x řmař ařami i řa dewřent řhebba s řwei di marra tammurt n Miřra.” ¹⁰ Uca ksin iyyeđ zi tefqunt *am* tuřa bedden zzat i Fireun uca issuzzar it Musa deg ujenna uca idweř d *tiřebba s řwei* amenni x iwdan uřa di řmař, ¹¹ *ařami* tarwa n tseřřart war zemmaren ad qqimen bedden zzat i Musa di ssibbet n řhebba, minzi *tiřebba* řekment iseřřaren d marra Imiřriyyen. ¹² Maca SIDI isseqseř uř n Fireun *ařami* war d asen iseř ca, am mammec tuřa inna SIDI i Musa.

¹³ *Řexdenni* inna SIDI i Musa “Tiwecca kkar zic, tbedded zzat i wudem n Fireun uca ini as ‘SIDI, AREBBI n Ieibraniyyen iqqar ammu: Ejj ad irah řgens inu, mařend ad ayi iebed. ¹⁴ Minzi twařat-a necc ad cek řeqfeř deg wuř s marra jirayeř inu uca uřa d imsexxaren nnek d řgens nnek, řima ad tessned belli war iři řed amecnaw necc di marra tammurt. ¹⁵ Minzi ead řexxu tuřa zmareř ad sswizzdeř afus inu řima ad cek wteř uřa d řgens nnek s řææun uca tuřa izmar ad tettwaterřhid zi temmurt. ¹⁶ Maca s tidett necc ssbeddeř cek řima ad ac ssecney jjeřd inu u řima ad ittwaçennee isem inu di marra tammurt. ¹⁷ Ma tettegged ead tiçinkrifin řidd i řgens inu řima war ten tejjid ad rařen? ¹⁸ Aqa da, tiwecca řar tsææet-a necc ad arrey taburri ideqřen ad tewwet, *taburri* i war tuři eemmarř di Miřra zeg wass i di tettwabna ař řexxu. ¹⁹ *Xenni* sekk řexxu *iwdan*, ad ssidfen řebhayem d marra min řarek deg iyyar řar daxeř. Kuř bnadem niř d řmař wenni i řa ittwařen deg iyyar, war t ssidfen řar daxeř taddart, ad xas-dd tewđa teburri uca nitni ad mmten.’ ” ²⁰ Wenni igg“eden awař n SIDI zeg imsexxaren n Fireun, iija isemyan nnes d řebhayem nnes arewřen řar daxeř di tudrin. ²¹ Maca wenni war ittiqqen awař n SIDI s wuř nnes, aqa iija isemyan nnes d řebhayem nnes deg iyyar. ²² *Xenni* inna SIDI i Musa “Swizzed afus nnek řar ujenna uca ad tiři teburri x marra tammurt n Miřra, x iwdan, x řmař u x marra afsu deg iyyaren di temmurt n Miřra.” ²³ *Xenni* isswizzed Musa æekkaz nnes řar ujenna uca SIDI igga *ajjađ d teburri uca tesswizzed tmeři řar temmurt. Ammu* i i igga SIDI mařend ad tewwet teburri x temmurt n Miřra. ²⁴ Tuřa *din* taburri d tmeři ixeğđen s teburri. Tuřa tejjed ařtas, war tuři eemmarř di marra tammurt n Miřra zeg wami tuřa tedweř d ijj n řgens. ²⁵ Uca tewta teburri x marra tammurt n Miřra, x marra min tuřa deg iyyar, am x iwdan am x řmař. Tewta teburri *eawed* x marra afsu deg iyyar uca ttwarzent marra tcejjura n řexřa. ²⁶ Myir tammurt n Jucan, mani *iřa iřan* ayt n Israyil, war tewti teburri.

²⁷ *Řexdenni* issekk Fireun ad řayan i Musa d Harun uca inna asen “Necc xđiř twařat-a. SIDI, aqa-t d amsegged uca necc d řgens inu d ieeffanen. ²⁸ řağem s řağay i SIDI, minzi cfa, ttzawgeř ad iss-

9:14 ‘di marra ddunnit’ - s Teibranit ‘di marra tamurt’.

9:16 Rum. 9:17

9:18 ‘řar tsææet-a’ - s Teibranit ‘řar řweqt-a’.

bedd ajjaj n AREBBI uṛa d tabrurri. Necc ad kenniw jjeṛ ad traḥem, war kenniw tteṭṭfeṛ ca ead *danita*.”²⁹ *Xenni* inna as Musa “Meṛmi i ṛa ffeyṛ zi tendint ad sswizzdeṛ ifassen inu ṛar SIDI uca ad ibedd wajjaj, war tettiṛi ead tebrurri, maḥend ad tessned belli tammurt aqa-tt n SIDI.”³⁰ *Maca* xak d x imsexxaren nnek, aqa ssney *mazal* war tegg^wedem ca zi SIDI AREBBI.”³¹ Tiffest d temṛin tuṛa twaṛeqfent, minzi timṛin tuṛa-tent s tidrin d tiffest tnewwar.”³² *Maca* irden d axertan war twaṛeqfen ca, minzi tuṛa-ten war dd-ffiyen ead.”³³ *Xenni* yuyur Musa x Fireun, iffeṛ zi tendint uca iki ifassen nnes ṛar SIDI. *Ṛexdenni* bedden wajjajen d tebrurri uṛa d ibuda n wenzar x temmurt.”³⁴ *Umi* izra Fireun belli anzar d tebrurri d wajjajen bedden, ixḍa ead ktar uca isseqseḥ uṛ nnes, netta d imsexxaren nnes.”³⁵ Uca uṛ n Fireun yarni d ṛeqsaḥet, war iji ad irah ayt n Israyil, am mammec tuṛa inna SIDI s ufus n Musa.

10¹ *Xenni* inna SIDI i Musa “Adef ṛar Fireun, minzi necc ssqesḥeṛ uṛ nnes d wuṛ n imsexxaren nnes, ḥima ad ggeṛ ṛečamat-a i iḡan inu di ṛwest nnes,”² u ḥima ad ṛḥajid deg imezzuṛen n mmic u n mmis n mmic nnek min ggiṛ ak-d Miṣra d ṛečamat i ggiṛ jarasen, *maḥend* ad tessnem belli necc d SIDI.”³ *Ṛexdenni* yudef Musa d Harun ṛar Fireun, nnan as “SIDI, AREBBI n Ieibraniyyen inna ‘Mečḥaṛ i ṛa tekkeḍ tugid ad tehwid ṛar wudem inu? Ejj ad irah ṛgens inu ḥima ad ayi iebed.”⁴ Minzi maṛa tugid ad tejjed ad irah ṛgens inu, aqa ggureṛ zi tiwecca ad ssidfeṛ tamurṛi ṛar temmurt nnek.”⁵ Ad dṛen udem n temmurt aṛ war izemmar ḥed ad ittwaṛa tammurt ead uca ad ccen min iqqimen i ittwanejmen, min d awem iqqimen ead awarni i tebrurri. Ad ccen eawed marra ticejjura i dd-iyemmyen i kenniw deg iyyar.”⁶ Uca ad ccurent tudrin nnek d tudrin n imsexxaren nnek d tudrin n marra Imiṣriyyen. Man aya war t zrin eemmarṣ ibabaten nnek d ṛejduḍ n ibabaten nnek zeg wami ten tuṛa x temmurt ṛar wass-a.” Uca idweṛ-dd netta, ismeḥ di Fireun.”⁷ Nnan as imsexxaren n Fireun “Aṛ meṛmi i d aneṛ i ṛa yiṛi wanita d taxceft? Ejj ad raḥen iryazen nni maḥend ad eebden SIDI AREBBI nsen! Ma war tessined ead belli Miṣra aqa tettwaxarreb?”⁸ *Ṛexdenni* ssiwḍen Musa d Harun eawed ṛar Fireun, inna asen “Ruḥem, eebdem SIDI, AREBBI nwem! *Ini* ayi, min enan inni ixsen ad raḥen?”⁹ Inna Musa “Ad nraḥ s imezyanen nney d imeqqranen nney, s tarwa nney d yessitney, s wuḡi nney d ifunasen d tfunasin nney, minzi ṛarney ijj n ṛeid i SIDI.”¹⁰ *Xenni* yarra-dd xasen “Ad yiṛi SIDI akidwem maṛa ad jjeṛ ad traḥem kenniw d iḡenjiren imezyanen nwem. Xzareṛ, aqa din tazura zzat i wudmawen nwem!”¹¹ War ittiṛi amenni. Jjem ad eebden iryazen iḡehden i SIDI, minzi d man aya i tetteṛsem.” Uca uzzṛen xasen zi qibač i wudem n Fireun.

¹² *Xenni* inna SIDI i Musa “Swizzed afus nnek x temmurt n Miṣra ḥima tamurṛi ad tgaēēed x temmurt n Miṣra maḥend ad tecc marra afsu aziza n temmurt, marra min iceṭṭen x tebrurri.”

¹³ Isswizzed Musa ṛar teyyarct nnes x temmurt n Miṣra uca iṣuḍ-dd SIDI ijj n usemmiḍ n ccarq x temmurt war iqetṭin marra ass nni d marra ḡiṛet nni. Uca ṛar ṣṣbeḥ yiwi-dd usemmiḍ tamurṛi.

¹⁴ **Tgaēēed-dd tmurṛi x marra tammurt n Miṣra**, tṣeyyeḥ x marra jwayeh n Miṣra. Aqa tuṛa ṛḥaṛ yewear aṭṭas. Tamurṛi amecnaw tanita war tt tuṛi qbeṛ uca war tettiṛi eemmarṣ zi ssa ṛar zzat.”¹⁵ Aqa dṛint udem n marra tammurt aṛ tessutem temmurt. Nitenti ccint marra afsu n temmurt d marra ṛḡiḡet n tcejjura i tuṛa iqqimen zi tebrurri. Di marra tammurt n Miṣra war iqqim walu zi marra tuzzizewt d tcejjura niṛ deg ufsu deg iyyar.”¹⁶ *Ṛexdenni* iṛaya Fireun deṛya i Musa d Harun, inna “Aqa xḍiṛ ak-d SIDI, AREBBI nwem, uṛa akidwem.”¹⁷ Ttazawgeṛ ṛexxu ad ayi tsamḥem x uxeṭṭu inu twaṛat-a u zaḡem s ṛaḡay i SIDI, AREBBI nwem, ḥima ad xafi ikkes

9:31 ‘timṛin’ - niṛ ‘caēir’ (الشعير).

9:32 ‘irden’ - s Teerabt الْجِنَّة. ‘axertan’ - s Teerabt الْقَطَانِي.

9:35 Uffuy 4:21; 7:3

10:1 Uffuy 4:21; 9:34

řmewt-a waha.” ¹⁸ Uca iffeḡ x Fireun uca izzuḡ s řaḡay ɣar SIDI. ¹⁹ Xenni iija SIDI ad dd-ıeqeb usemmiḡ di dd-yusin zi řyarb, *issjehd it aṭṭas* uca ikkes *usemmiḡ* tamurɣi, inḡar itt di řebħar n Telga. War teqqim uřa d ict n tmurɣi di marra jwayeh n Miřra. ²⁰ Maca isseqseħ SIDI uř n Fireun ařami war iiji ayt n Israyil ad raħen.

²¹ Xenni inna SIDI i Musa “Swiẓzeḡ afus nnek ɣar ujenna uca ad tiři taḡest x temmurt n Miřra, ař ɣa tafed cek tzemmareḡ ad ṭṭadid taḡest.” ²² Isswiẓzeḡ Musa afus nnes ɣar ujenna uca **tehwad** taḡest x marra tammurt n Miřra, **třata n wussan**. ²³ Uřa d wenni war izri wennedni. Uřa d ijj war ikkar zeg wemcan nnes třata n wussan. Maca marra ayt n Israyil tuɣa ɣarsen tafawt imucan mani tuɣa zeddyen. ²⁴ Řexdenni iřaya Fireun i Musa, inna “Ruħem, teebdem SIDI! Jjem waha ad iqqim wuḡi nwem d ifunasen d tfunasin nwem. Maca tzemmareḡ ad dd-tawɣem iħenjiren imezyanen.” ²⁵ Yarra-dd xas Musa “Ittxeřsa cek ıawed ad aney tewced deg ufus tiɣarřa uřa d tiɣarřa n wecmaḡ. Ad ten nessewjed *am tyarřt* i SIDI, AREBBI nney. ²⁶ Uřa d řebħayem nney ittxeřsa ad raħent akidney, war ittyimi uřa d ijj n ucenkrud, minzi zzaysen i ɣa neksi ħima ad neebed i SIDI, AREBBI nney, minzi war nessin s minzi i ɣa neebed SIDI, AREBBI nney, ař din i ɣa naweḡ.” ²⁷ Maca SIDI isseqseħ uř n Fireun uca yugi ad ten yejj ad raħen. ²⁸ Inna as Fireun “Aggwej xafi! Ĥḡa ħima war tzarred *ıad* udem inu, minzi ass i ɣa tżared udem inu, ad temted!” ²⁹ Inna Musa “Ad yiři am mammec i tennid: war řarey *ıad* udem nnek!”

11 ¹ Inna SIDI i Musa “Ad řeqfeḡ *ıad myir* s yict n jiriħect x Fireun d Miřra. Awarni ta ad kenniw yejj ad traħem zi ssa. ɤar uneggar xmi kenniw i ɣa yejj ad traħem, ad xawem yazzeř kenniw ssa marra. ² Siweř xenni deg imezzuyn n řgens maħend ad ittar kuř aryaz zeg wajjar nnes u kuř tamɣart zi tıjjart nnes řeqcne n nnuqart d wurey.” ³ Uca SIDI iwca as i řgens nniemet di tiṭṭawin n Imiřriyyen. ıawed tuɣa Musa d ijj weryaz s ccan ameqqran di temmurt n Miřra di tiṭṭawin n řgens u di tiṭṭawin n imsexxaren n Fireun. ⁴ Inna Musa “Ammu i inna SIDI ‘ɤar wezyen n ġiřet necc ad ıduy di řwest n Miřra ⁵ uca ad immet kuř amenzu di temmurt n Miřra, zeg umenzu n Fireun wenni iqqimen x řearc n tgeldit ɣares ař umenzu n tesmeḡt tenni iqqimen awarni i tsirt *ṭħarri imendi* uřa d kuř amenzu zi řebħayem. ⁶ Ad din tiři ict n tyuyyit d tameqqrant x marra tammurt n Miřra i war tuɣi ıemmarř niḡ ıemmarř *ıad* ad tiři. ⁷ Maca ɣar marra ayt n Israyil, war isseıweıw uřa d ijj n weqzin x iwdan uřa x řmař, maħend ad tessnem belli SIDI ittegg řfarz jar Imiřriyyen d Israyil. ⁸ Xenni ad ɣari dd-hwan marra imsexxaren nnek, ad uḡaren zzati, ad inin “Ffeḡ cek d marra řgens i cek iḡeffaren deg iřuraf nnek!” Awarni man aya necc ad ffeḡ.” Uca iffeḡ x Fireun am iħma aṭṭas s uxeyyeq.

⁹ Aqa inna SIDI i Musa “Fireun war d awem ittesři ca, ħima ad mmarenıent řeeřamat inu di temmurt n Miřra.” ¹⁰ Aqa ggin Musa d Harun marra řeeřamat-a zzat i wudem n Fireun, maca SIDI tuɣa isseqseħ uř n Fireun ařami war iiji ad dd-ffıen ayt n Israyil zi temmurt nnes.

10:19 ‘indar itt’ - s Teıbranit ‘ıiwet itt’. ‘Řebħar n Telga’ - niy ‘Řebħar n Teřga’.

10:22 İzhd. 105:27,28

10:22 ‘třata n wussan’ - niy ‘teřtyam’.

10:29 ıbr. 11:27

11:2 Uffuḡ 3:22; 12:35

11:3 Uffuḡ 12:36

11:4 Uffuḡ 12:29

11:5 Uffuḡ 12:12

11:8 Uffuḡ 12:30

11:10 Uffuḡ 9:16; Rum. 9:17

Asbeddi n tayaršt n useedu - 'Pasxa'

12¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun di temmurt n Miřra, inna :
² “Ayur-a ad awem yiři d amezwar n uyur. Ad awem yiři wa i kenniw d amezwar n uyuren n usegg^{was}.³ Siweř ƣar marra tamesmunt n Israyil, tinid “Deg wass wiss eecra ad iksi kuř ijj i yixef nnes, ijj n yezmar x marra twacunt n taddart i dd-iqqarsen zeg ibabaten, ijj n yezmar x ict n taddart.⁴ Maca mařa rağ n taddart tuƣa imzi i yizmar, xenni ittxeřša ad iksi ak-d wajjar nnes yudsen ƣar taddart nnes elahsab řqedd n iwdan. Zi jjihet n yezmar ad tewtem řeřsab i min i ƣa yecc kuř iijen.⁵ Ad yiři d izmar icnan qaē, awtem n yijj n usegg^{was}. Ad t teksim zeg iħuřiyyen niƣ zeg iƣayden.⁶ Ad t txemmřem ař ass arbeētaē zeg uyur-a uca ad as iƣarř marra agraw n tmesmunt n Israyil jar ueecci d tmeddit.⁷ Ad ksin ca zeg idammen uca ad t ggen x tnayen n ředruř i iğan ƣar uyezdis n tewwart u x tnebdat sennej i tewwart n tudrin mani t i ƣa ccen.⁸ Ad ccen aysum di ģiřet nni, tawwar icenfen ƣar tmessi s weƣrum břa antun. Ad t ccen s weřsu ƣar-zeg.⁹ War t tttettem ca d aziza niƣ ingg^{wa} deg waman, maca mƣir mařa yiři icnef d tmessi, ak-d uzeğif nnes d idaren nnes d wađan nnes.¹⁰ War zzayes ttejjim walu ƣar řřbeħ, maca min zzayes i ƣa iqqimen ƣar řřbeħ, ittxeřša kenniw ad t tcemdem di tmessi.¹¹ Ammu i d awem ittxeřša kenniw ad t teccem: tajeinna nwem ad tiři tebyes, tisira nwem deg idaren nwem u aeekkaz nwem deg ufus nwem uca ad t teccem s tazřa. Aqa-t d **tayaršt n useedu n SIDI**.¹² Minzi di ģiřet-a, necc ad eđuy x temmurt n Miřra uca ad wteƣ kuř amenzu di temmurt n Miřra, ammu deg iwdan uřa di řmař uca ad ssiwđey řeħkam inu x marra irebbiten n Miřra, necc d SIDI!¹³ Uca idammen ad awem iřin d ict n řeēramet x tudrin mani kenniw tzeddyem. Mařa zriř idammen, ad **xawem eđuy**. War tettiři jjiřiect iteħħan jarawem, xmi i ƣa wteƣ tammurt n Miřra.¹⁴ Ass-a ad awem yiři d ijj n wass i řidaret uca ad zzayes teeyydem i SIDI. Aqa-tt d ict n tewřiyyet i řebda i marra řejyuř nwem ģima ad zzayes teeyydem.¹⁵ Setta n wussan ad teccem aƣrum břa antun. Nican deg wass amezwaru ad tessuffyem antun zi tudrin nwem, minzi man wen mma i ƣa iccen ca s wentun, zeg wass amezwaru ař ass wiss sebea, bnađem nni ad ittwaqess zi Israyil.¹⁶ Deg wass amezwaru ad yiři ijj n umuni iqeddsen uca eawed deg wass wiss sebea ad din yiři ijj n umuni iqeddsen. Uřa d ict n řxedmet war tettwagg ca deg wussan nni. Mƣir min i ƣa yecc kuř ijj, d man aya waha izemmar ad ittwasewjed zzaywem.¹⁷ Ad teħđam řeid n weƣrum břa antun, minzi deg wass nni aqa ssuffyey kenniw zi temmurt n Miřra. Ad teħđam ass-a di marra řejyuř nwem, aqa-tt d ict n tewřiyyet i řebda.¹⁸ Deg uyur amezwaru, deg wass wiss arbeētaē zeg uyur, di ģiřet, ad teccem aƣrum břa antun ař ģiřet n wass waħit u-eicrin zeg uyur.¹⁹ Sebea n wussan war ittwiřf wentun di tudrin nwem, minzi man wen mma i ƣa iccen min iğan s wentun, uřa d abarrani niƣ d mmis n temmurt, bnađem nni ad ittwaqess zi tmesmunt n Israyil.²⁰ War tttettem walu min iğan s wentun. Di marra tizeddiyin nwem ad teccem aƣrum břa antun.’ ”

²¹ Iřaƣa Musa i marra imƣaren n Israyil, inna asen “Třřfem, ksim iijen zeg wuğ i yixef nwem, i twacunin nwem u ƣarřem t i tƣaršt n useedu.²² Třřfem ict n tqebbıđt n teelğet, řyedsem tt deg idammen inni iğan deg ict n ttebři, ruccem xenni zeg idammen i iğan di ttebři x tnebdat sennej i tewwart u x tnayen n ředruř ƣar uyezdis n tewwart. Uřa d kenniw war dd-tteffyem ca, ař

12:3 ‘tamesmunt’ - niƣ ‘jmaet’. ‘izmar’ - niƣ ‘iğid’. ‘twacunt’ - aqa din nican di tira ‘taddart n ibabaten’, aqa-t d ict n tawarř tiebranit teks ad tini ‘řağ i iğan ƣar wenni iğan d babatsen’.

12:5 Lawi 1:3; 22:21; Mal. 1:8; 1 Buř. 1:19

12:8 Řxřa. 9:11; 1 Kur. 5:8

12:11 ‘tayaršt n useedu n SIDI’ - awař-a ixs ad yini ‘Pasxa n SIDI’.

12:14 Uffuy 5:1

12:15 ‘bnađem’ - ř Tiebranit nican ‘řeemar’.

12:18 Lawi 23:5; Řxřa. 28:16

12:20 Aewd. 16:3

12:21 Ebr. 11:28

ššbeḥ war itteffey ḥed zi tewwart n taddart nnes. ²³ SIDI ad iżwa x *temmurt* maḥend ad iwwet Imišriyyen, *maca xmi* i ɣa iẓar idammen x tnebdar sennej u x tnayen n ředruf n *tewwart*, xenni ad iēdu SIDI tawwart nni, war ittejji amteḥḥay ad yadef ɣar tudrin nwem ḥima ad iwwet. ²⁴ Ḥdam awař-a i *nniy*, aqa-t d tawšiyyet i cek u i iḥenjiren nnek i řebda. ²⁵ Ad yiři, xmi i ɣa tadfem ɣar temmurt tenni d awem i ɣa yewc SIDI, am mammec inna netta, ad teḥdam aebad-a n řidaret. ²⁶ Uca x minni d awem i ɣa inin iḥenjiren nwem ‘Min ixs ad yini weeab-a n řidaret i kenniw?’, ad yiři ²⁷ ad tinim kenniw ‘Aqa-tt d *tayaršt* n useēdu i SIDI wenni isseēdun x tudrin n ayt n Israyil di Mišra, umi iwta Imišriyyen uca ifekk tudrin nney.’ ” Řexdenni yuḍar řgens uca qqunjřen nitni. ²⁸ Ruḥen ayt n Israyil uca ggin am mammec ten yumur SIDI i Musa d Harun u ammu i tt ggin.

Jjriḥect wiss ēecra

²⁹ Tuɣa ɣar wezyen n ġiřet *umi* SIDI iwta marra imenza d *temmurt* n Mišra s řmewt, zeg umenzu n Firēun wenni iqqimen x řearc nnes ař amenzu n umehbus i iḡan d řehbes, uřa d marra imenza n řebhayem. ³⁰ Ikkar Firēun d ġiřet nni, netta d marra imsexxaren nnes d marra Imišriyyen uca tuɣa din ict n tyuyit temɣar minzi war tuɣi uřa d ict n taddart mani war iḡi umetti. ³¹ Uca iřaya-dd i Musa d Harun s ġiřet, inna asen “Kkarem, teffɣem zi řwest n řgens inu, kenniw *jmie* ak-d ayt n Israyil, ruḥem, teebdem i SIDI, am mammec tennam kenniw. ³² Awyem uḡi nwem d ifunasen d tfunasin nwem, am mammec tennam. Ruḥem uca tbarkem ayi necc ēawed!” ³³ Zeyyaren Imišriyyen ařtas x řgens maḥend nitni ad ffɣen s uqeḡeq zi temmurt, minzi nitni nnan “Aqa neccin marra d imettan!” ³⁴ Uca yiwi řgens arecti nnes, qbeř mma ad inḍu uca tibe-qyin nnden tent jar warruḍ nsen x tyarḍin nsen. ³⁵ Ayt n Israyil ggin ełahsab awař i d *asen* inna Musa, ttaren řeqcūe n nnuqart d wureɣ d warruḍ zeg Imišriyyen. ³⁶ SIDI iwca řgens nniemet d tiřtawin n Imišriyyen, wcin asen min ttaren, u *ammu* keccḍen nitni Imišriyyen.

³⁷ Fesyen ayt n Israyil iqḍan nsen, *uyuren* zi Raēamsis ɣar Sukkut, *tuɣa-ten* eřaḥař di setta-myat-ařaf x iḍaren, ttwaḥesben iryazen ijeḥden waha, břa iḥenjiren. ³⁸ Igaēēed akidsen ijj n ubarru ameqqran n eřam kuř iwdan, *xenni ēawed* uḡi d ifunasen d tfunasin, aqa-tt d ict n tḥimart temɣar ařtas. ³⁹ S warecti i kidsen dd-iwyen zi Mišra gg^win tiřḍirin břa antun minzi war tuɣi *ēad* ismim minzi tuɣa uzzřen-dd xasen zi Mišra u war zemmaren ad bedden u war sswejdin macca i webri d i yixef nsen. ⁴⁰ Tuɣa řmijař n tzeddiyt n ayt n Israyil di Mišra, řmijař i *din* izedyen, arebea-mya u-třatin n isegg^wusa. ⁴¹ ɣar uneggar n arebea u-mya u-třatin n isegg^wusa, deg wass nni simant nnes, ffɣen marra řceskar n SIDI zi temmurt n Mišra. ⁴² Tanita aqa-tt d ict n ġiřet ittxeřša ad tettwaḥḍa i řewqar i SIDI, maɣar netta indeh iten zi temmurt n Mišra. Ġiřet-a tanita, aqa-tt i SIDI: ittxeřša ad tettwaḥḍa zi marra ayt n Israyil, di *marra* řejyur nsen.

Tayaršt n useēdu d ubarrani

⁴³ Inna SIDI i Musa d Harun “D ta d tawšiyyet x tyaršt n useēdu: war zzayes ittett mmis n ubarrani, ⁴⁴ *maca* kuř ismey immesɣen zi jjiḥet n weryaz s nnuqart, awarni zzayes txeṭned, izemmar

12:22 ‘taelḡet’ - s Teerabt ٱَوَّعَتْ.

12:23 Ebr. 11:28

12:26 Yacuwa 4:6

12:28 Ebr. 11:28

12:29 Izhd. 78:51; 105:36; 135:8; 136:10

12:29 ‘řehbes’ - s Teibranit ‘taddart n wanu’. Ad tay ḥebbsen Imišriyyen imeḥbas deg ijj n wanu ḥima war zemmaren ad arewřen.

12:30 Izhd. 105:38

12:34 ‘arecti nnes’ - s Teibranit ‘arecti nsen’.

12:35 Uffuɣ 3:21; 11:2; Izhd. 105:37

12:36 ‘Imišriyyen’ - s Teibranit ‘Mišra’.

12:40 Amz. 15:13; Řex. 7:6; Gal. 3:17

ad zzayes yecc. ⁴⁵ Amezduy n zzyada d uxemmas war zzayes ttetten ca. ⁴⁶ Ad ittwacc di taddart d ict u war itteffey zeg weysum nni yar barra n taddart uca war zzayes ittarezzi uřa d ijj n yiyes. ⁴⁷ Marra tamesmunt n Israyil ad tegg *amenni*. ⁴⁸ Mařa ca n ubarrani innewjew-dd yarek uca ixs ad issewjed *tayarřt* n useedu i SIDI, ittxeřřa kuř aryaz nni yares iřan ad ittwaxten. Řexdenni ad dd-yaweř ad tt issewjed uca ad yiři amecnaw wenni dd-ixeřqen di temmurt. Maca uřa d ijj wenni war itxinen war izemmar ad zzayes yecc. ⁴⁹ Ad din yiři ijj n uzerf i wenni dd-ixeřqen *di temmurt* u i ubarrani wenni izeddyen jarawem am ubarrani.” ⁵⁰ Uca marra ayt n Israyil ggin am mammec i d asen yumur Musa d Harun, ammu i tt ggin. ⁵¹ Uca imsar deg wass nni simant nnes issuffuy SIDI ayt n Israyil zi temmurt n Miřra *ttwasettfen* elařsab *iseddiyyen* n řeeskar nsen.

Azerf i imenza

13 ¹ Uca issiweř SIDI ak-d Musa, inna ² “Sqeddes ayi kuř amenzu, wenni zi jar ayt n Israyil yarezmen řemřawet *d amezwaru*, am zeg iwdan am zi řebhayem. Netta aqa-t inu.” ³ Inna Musa i řgens “Tidarem ass-a min di teffym zi Miřra, zi taddart n tesmuři, minzi SIDI issuffey-dd kenniw zzayes s ufus ijeħden. *Deg wass-a* war tettettetm ca ayrum i di ięa wentun. ⁴ Ass-a ad teffym, deg uyur n Abib. ⁵ Mařa issiweř i cek yar temmurt n Ikenaniyyen d lħittiyyen d Imuriyyen d Imiřiyyen, x tenni ijuę i řejdud nwem ad awem tt iwc, tammurt tenni ifeyyden s uři d tamment, *xenni* ad teħdam aebad-a n řidaret deg uyur-a. ⁶ Seba n wussan ad tecced ayrum břa antun uca deg wass wiss seba *ad din* yiři ijj n řeid i SIDI. ⁷ Seba n wussan ad ittwacc weyrum břa antun uca war yarek ittwif min ixemmaren. Di marra jwayeh nnek war ittwif wentun yarek. ⁸ Deg wass nni ad tħajid i mmic, ad as tinid “Man aya di ttwec n min d ayi igga SIDI umi dd-ffey zi Miřra. ⁹ Ad ac yiři amecnaw ijj n uceyyar x ufus nnek u i řidaret jar titřawin nnek, mařend ccariea n SIDI ad tiři deg uqemmum nnek, minzi s ufus ijeħden i kenniw issuffey SIDI zi Miřra. ¹⁰ X uya i ya teħđid tawsiyyet-a di řweqt nnes i d as ittwaggen, zeg usegg^{was} yar usegg^{was}. ¹¹ Ad yiři xmi cek i ya issidef SIDI di temmurt n Ikenaniyyen, am mammec i d ac ijuę uřa i řejdud nnek, uca iwca ac tt, ¹² *xenni* ad tesseedud yar SIDI kuř *amenzu* i yarezmen řemřawet uřa d kuř amenzu n řebhayem i yarezmen řemřawet. Iwetman ad iřin i SIDI. ¹³ Maca kuř *amenzu* i yarezmen řemřawet n weyyuř, ad t tefdid s yijj n izmar. Mařa war t tefdid, ad as tarzed iri. Kuř amenzu n bnađem zi tarwa nnek ad t tefdid. ¹⁴ Uca ad imsar, xmi cek i ya isseqsa mmic tiwecca, ad yini ‘Mana aya?’, ad as tinid ‘Aqa issuffuy aney-dd SIDI zi Miřra s ufus ijeħden, zi taddart n tesmuři. ¹⁵ *Řami* Fireun ibedd aney deg webrid i wuffuy nney, imsar aqa SIDI inya marra imenza di temmurt n Miřra, zeg umenzu n bnađem ař amenzu n řebhimet. X uya qeddmey kuř amenzu i yarezmen řemřawet *d amezwaru* d tayarřt i SIDI, *maca* kuř amenzu jar tarwa inu, aqa fdiř t. ¹⁶ Ad yiři d aceyyar x ufus nnek d ijj n uřiřu n useggem jar titřawin nnek, minzi SIDI aqa issuffuy aney-dd zi Miřra s ufus ijeħden.’”

Musa d řgens řwan Řebhar n Telga

¹⁷ Umi iija Fireun řgens ad irah, war ten indih AREBBI yar webrid n temmurt n Ifilistiinyen, waxxa netta tudes, minzi AREBBI inna “Mařend war ittendemi řgens xmi i řa iřar řbaruř uca ad dd-idweř yar Miřra.” ¹⁸ AREBBI yarra-dd řgens ad ikk x webrid uca indeh it yar řexřa, yar Řebhar n Telga. Uca gaeden ayt n Israyil zi Miřra wejden i umenři. ¹⁹ Iksi Musa akides ixsan

12:46 Řxřa. 9:12; Yuř. 19:36

13:2 Uffuy 22:29; 34:19; Lawi 27:26; Řxřa. 3:13; 8:17; Lk. 2:23

13:3 ‘*tasmuři*’ - aqa isemyan ddaren di tesmuři minzi war yarsen bu tiřelli.

13:4 Uffuy 23:15

13:12 Uffuy 22:30; 34:19; Lawi 27:26; Řxřa. 8:17; Ĥazq.44:30

13:16 Uffuy 13:9, Acwd. 6:8, Awřn. 3:3

n Yusuf, minzi netta yarra ayt n Israyil ad jjuġen s jjeħd, inna “S tidett ad ɣarwem-dd yarzef AREBBI, uca ad tawyen ixsan inu ssa akidwem!”²⁰ Uca fesyen iqiḍan nsen, *uyuren* zi Sukkut uca wtin iqiḍan nsen di Itam ɣar tṭarf n řexřa.²¹ SIDI iruħ ztat i tiṭṭawin nsen deg uziř deg ijj n uqellij n useynu, maħend ad ten igewwed deg webriđ, u di ġiřet deg ijj n uqellij n tmessi ħima ad ten iccur s tfawt, ħima *ad taf zemmar*en ad uyuren ass d ġiřet.²² Deg wass war d ikkis aqellij n useynu ztat i uyembub n řgens uřa di ġiřet *war d ikkis aqellij n tmessi*.

14¹ *Xenni* issiweř SIDI ak-d Musa, inna ² “Siweř ak-d ayt n Israyil, *maħend* ad dd-dewřen uca ad wten iqiḍan nsen ztat i Fi-Haxirut, jar Migdul d řebħar, qibač i Baal-Şafun. Arendad nnes ad tewtem iqiḍan nwem x tma n řebħar. ³ Fireun ad yini x ayt n Israyil ‘Aqa nitni weddaren di temmurt, aqa řexřa iħşar iten.’ ⁴ Uca ggur necc ad ssqesħey uř n Fireun *ħima* ad ten iđfar u necc ggurey ad ttwasseuġiy x Fireun u x marra řeeskar nnes uca ad ssnen Imiřriyyen belli necc d SIDI.” Uca ammu i tt ggın nitni.

⁵ Uca wcin abarreħ i ujeġiđ n Miřra belli řgens tuya yarweř. *Xenni* ibeddeř uř n Fireun d imsexxa-ren nnes x řgens uca nnan “Mammec negga aya, nesekk Israyil zi tesmuıy i iggin i neccin. ⁶ Uca iħezzem akarru nnes, iksi akides řgens nnes, ⁷ Iksi akides setta-mya n ikarruten icewwaren d marra ikarruten n Miřra uca *igga* acewwar n ineyraf zi řeeskar nnes x kuř ijj *zaysen*. ⁸ Aqa isseqseħ SIDI uř n Fireun, ajeġiđ n Miřra, uca netta yaredder ayt n Israyil, maca ayt n Israyil tuya ffyen s yijj n ufus ittawssgaæeden. ⁹ Areddfen ten Imiřriyyen uca iwden ɣarsen s marra iysan d ikarruten n Fireun d imnayen nnes d řeeskar nnes, ɣar Fi-Haxarut, ɣar ujemmađ n Baal-Şafun, mani wtin iqiḍan nsen ɣar řebħar. ¹⁰ *Řami* ten-dd yudes Fireun, gaæeden ayt n Israyil tmuyři nsen, zrin belli Imiřriyyen đfaren ten-dd uca nitni gg^weden aṭtas. *Xenni* suıyyen ayt n Israyil ɣar SIDI. ¹¹ Nnan i Musa “Ma war ġin *ead* imeđřan di Miřra ař d aney tawyed maħend ad nemmet di řexřa-ya? Maıar d aney teggiđ ammu, tessuffuyed aney-dd zi Miřra? ¹² Ma war kidek nessiweř marra awařen-a di Miřra, nenna ‘Ejj aney, ad asen nexdem i Imiřriyyen.’? Xar mařa *tuya neqqim* nexdem i Imiřriyyen x mařa nemmut di řexřa.” ¹³ *Xenni* inna Musa i řgens “War tteggwedem, beddem, texzarew asenjem n SIDI i d awem i ɣa yewc ass-a, minzi Imiřriyyen inni tettwařam ass-a, eemmarş war ten tzarrem ead. ¹⁴ SIDI ad xawem immney uca kenniw myir sqarem.”

¹⁵ Inna SIDI i Musa “Mayemmi ɣari třayid? Ini i ayt n Israyil *ħima* ad fesyen iqiḍan nsen. ¹⁶ Sgaæed tayyarct nnek, swiżzeđ afus nnek x řebħar uca farq it, ħima ad icuqq ayt n Israyil x řbarr di řwest n řebħar. ¹⁷ Aqa da *d necc* ad ssqesħey uř n Imiřriyyen, maħend ad ten aredfen *di řebħar* u necc ad sseuġiy ixef inu s Fireun u s marra řeeskar nnes, ikarruten nnes d imnayen nnes *n iysan*. ¹⁸ Ad ssnen Imiřriyyen belli necc d SIDI xmi i ɣa ttwasseuġiy x Fireun, s ikarruten nnes d imnayen nnes *n iysan*.”

¹⁹ *Xenni* imuṭṭi **Lmalak n AREBBI** nni uyuren ztat i řeeskar n Israyil uca idweř ɣar đeffar *nsen*: aqellij n useynu igææed zi ztat i wudem nsen uca ibedd ɣar đeffar *nsen*. ²⁰ Aqa ibedd *uqellij* jar řeeskar n Imiřriyyen d řeeskar n Israyil. Tuya aseynu s *yijj n uyezdis* d taġest u s *yijj n uyezdis nneđni* d tafawt s ġiřet u war dd-iqarreb iijen ɣar wennedni ġiřet tekmeř. ²¹ Uca isswiżzeđ Musa afus nnes x řebħar uca SIDI xenni iearn řebħar ɣar uyezdis s *yijj n usemmiđ* acarqi ijeħden, marra ġiřet *nni*, uca yarra řebħar ad ijeffef. *Ammu* i ttwamsebđan waman. ²² Uyuren ayt n Is-

13:19 Amz. 50:25; Yacuwa 24:32

14:2 Řexřa. 33:7

14:4 Uffuj 4:21; 10:20

14:9 Yacuwa 24:6

14:12 Uffuj 6:9

14:21 Yacuwa 4:23; Izhd. 78:13; 106:9; 114:3

rayil x min yużen di ʔwest n ʔebħar uca aman ħarsen amecnaw ʔħid x yeffus nsen d uzeʔmađ nsen. ²³ Aredfen ten Imiʔriyyen, ruħen awarni asen di ʔwest n ʔebħar s marra iysan n Fireun d ikarruten nnes d imnayen nnes *n iysan*. ²⁴ ʔami d yeffu ʔħaʔ, immsar belli SIDI iʔweđ ħar ʔeekar n Imiʔriyyen zeg uqellij n tmessi d useynuten uca iqezzeb ʔeekar n Miʔra. ²⁵ Ijja tijar-rarin n ikarruten nsen ad fessent, aħami idweʔ iwear xasen ad raħen ħar zzat. *ʔexdenni* nnan Imiʔriyyen “Ittħeʔša ayi ad arewʔeġ zi zzat n tiťtawin n Israyil, minzi SIDI immney di tiťwee nsen didd i Imiʔriyyen.” ²⁶ Inna SIDI i Musa “Swizzeđ afus nnek x ʔebħar, ħima ad dewřen waman x Imiʔriyyen, x ikarruten nsen d u imnayen nsen *n iysan*.” ²⁷ *Xenni* isswizzeđ Musa afus nnes x ʔebħar u ħar ʔefjar n sšbeħ idweʔ-dd ʔebħar ħar mani t tuġa qbeʔ uca arewřen Imiʔriyyen nican didd nnes uca isseydeʔ SIDI Imiʔriyyen di ʔwest n ʔebħar. ²⁸ Dewřen-dd waman uca ttwannedřen ikarruten d imnayen *n iysan* n marra ʔeekar n Fireun i tuġa yudef awarni asen di ʔebħar. War zzaysen iqqim ufa d iijen. ²⁹ *Maca* ayt n Israyil uyuren x min yużen di ʔwest n ʔebħar uca aman tuġa ggin amecnaw ʔħid ħar yeffus d uzeʔmađ. ³⁰ *Ammu* i issenjem SIDI Israyil deg wass nni zeg ufus n Imiʔriyyen uca Israyil iħra Imiʔriyyen i immuten x tma n ʔebħar. ³¹ Iħra Israyil afus imġaren wenni igga SIDI x Imiʔriyyen uca igg^wed ʔgens zi SIDI u yumnen nitni zi SIDI u di Musa, amsexxar nnes.

Izħi n uyelleb n Musa

15 ¹ ʔexdenni izehhed Musa ġmie ak-d ayt n Israyil zhid-a i SIDI, nnan

“Ad zehhdeġ necc i SIDI, minzi netta tuġa iħelleb s yijj n uyelleb imġar! Ayis d wenni xas yenyin inđar iten di ʔebħar.

² SIDI d jħhed inu d uzehhed inu. Netta idweʔ d asenjem inu.

Wa d Arebbi inu, necc ad as ssemyareġ.

Netta d AREBBI n baba, necc ad t sseuġeġ! ³ SIDI d aryaz n umenġi, SIDI, d wa d isem nnes!

⁴ Ikarruten n Fireun d ʔeekar nnes inđar iten di ʔebħar uca acewwar n ineyraf nnes zi *ʔeekar* ħarqen di ʔebħar n Telga.

⁵ ʔemħamed dřen iten.

Amecnaw aħru hwan ħar ʔaġaġ.

⁶ A SIDI, afus afusi nnek ittwaeezz s jħhed, afus afusi nnek, a SIDI, aqa iħbez ʔeedu.

⁷ Uca s ʔemġaret n ueuġi nnek tetteħħid inni kik ittemaħan.

Maħa tessekkeđ ʔħaduq n *lyadab* nnek, ad ten yecc wanita amecnaw iħeġ.

⁸ S uşuđi n tinzart nnek eurrčen waman, twassbedden tseġya amecnaw aġbar u ʔemħamed jemden di ʔwest n ʔebħar.

⁹ Inna ʔeedu ‘Ggur ad ten aredfey, ggur ad *ten* eđuġ, ad bđiġ ʔmur, ʔeemar inu ad zzaysen iħjiwen, ad dd-jebdeġ ssif inu, afus inu ad ten ihellek.’

14:22 1 Kur. 10:1; Ebr. 11:29

14:28 Izhd. 78:53; 106:11

14:29 Izhd. 77:20

15:1 Izhd. 106:12

15:2 Izhd. 18:2; 118:14; Ica. 12:2

15:5 Naħ. 9:11

15:6 Izhd. 118:15,16

15:8 Ica. 63:12,13; Ĥab. 3:10

¹⁰ Tšuded s nnefs nnek uca ideř iten řebħar.

Nitni hwan-dd amecnaw řexfiđ deg waman imyaren.

¹¹ A SIDI, man wen i iġan amecnaw cek jar irebbiten?

Wi iġan amecnaw cek, d wenni ittwascuġen di tqeddast,
amweqqar deg izřan n usebbeħ d wenni itteġgen řeřjayeĸ?

¹² Tesswizzđed afus afusi nnek,

třard iten temmurt.

¹³ Cek tgewwded řgens-a s teddukkřit nnek tařdiqt, aqa tefdid t,
s jjeħd nnek tnedhed *ten* ġar tzeddiyt iqeddsen nnek.

¹⁴ Řegnus sřin x uya uca arjijen.

Teřtef tegg^wudi deg imezday n Filicit.

¹⁵ Řexdenni imeqqranen n tqebbař n Idum ad tbehten

uca inni ġarsen řřulťa di Mu'ab ad arjijen

uca marra imezday n Kenėan ad fesyen!

¹⁶ Ad xasen-dd tewđa řėurret d tigg^wudi.

S řemyaret n uyiř nnek ad seġden amecnaw azru, ařami izwa řgens nnek, a SIDI,
ařami izwa řgens-a i tkesbed i yixef nnek.

¹⁷ Cek ad ten tnedhed uca ad ten tezzud x wedrar n řwart nnek,

amcan i teggid d tazeddiyt nnek, a SIDI,

zzawect iqeddsen i iggin ifassen nnek, a Sidi inu.

¹⁸ SIDI ad iħkem i řebda qac.

¹⁹ Minzi ayis n Firėun yudef di řebħar s ikarruten nnes d imnayen nnes uca SIDI iqřeb xasen
eawed aman n řebħar. *Maca* ayt n Israyil zwan x řazay di řwest n řebħar."

²⁰ Uca Maryam, tanabit, ućmas n Harun, teksi aġun deg ufus nnes d marra timeřťa ffyent đeffar
nnes s ibendiren d cćđiħ. ²¹ *Xenni* tarra-dd xasent Miryam "Yennjent i SIDI, minzi aqa iyelleb s
yijj n uyelleb imyar! Inđar ayis ak-d wenni xas yenyin di řebħar."

Deg webriđ ġar Mara d Ilim

²² *Xenni* Musa igga ad ifsi řgens n Israyil iqiđan nsen zi ġar Řebħar n Telga uca ruħen di řexřa n
Cur, uyuren třata n wussan di řexřa břa mma ad afen aman. ²³ Uca iwđen ġar Mara, *maca* war

zemmaren ad swen aman n Mara, minzi tuya-ten d imarzagen. X uya ggin as isem 'Mara'. ²⁴ In-

nedqem řgens x Musa, nnan "Min i ġa nsu?" ²⁵ Netta iřaya i SIDI uca SIDI imeř as ijj n ukeccuđ

uca inđar it daxeř deg waman uca aman dewřen d imiziden. Din i d as igga i řgens ict n tewřiyyet

d ict n lfariđa u dinni iten iqeġeb. ²⁶ Inna "Mařa teřřiđ mliħ i wawař n SIDI, AREBBI nnek, teggid

min iġan nican di tiřřawin nnes, ad teřřiđ i řumarat nnes, ad teħđid marra tiweřša nnes, *xenni*

necc war d awem-dd ssekkiy řehřac i dd-ssekkey x Miřra, minzi necc d SIDI, amesgenfu nnek!"

²⁷ Řexdenni iwđen ġar Ilim, mani tuya teneac n řeunřarat n waman, d settin n tcejjura n tini uca
wtin iqiđan nsen dinni zzat i waman.

15:10 Izhđ. 74:13; 106:11

15:15 Aėwd. 2:4

15:16 Aėwd. 2:25; 11:25; Yacuwa 2:9

15:20 1 řam. 18:6

15:23 řxřa. 33:8

15:24 'inedqem' - niy iėekkes.

‘Mana’, ayrum zeg ujenna

16¹ Uca fesyen iqudan, *uyuren* zi Ilim, uca marra tamesmunt n ayt n Israyil iwden yar řexřa n Sin i iřan jar Ilim d Sina. Tuřa *man* aya deg wass n xemmesřac n yuyur wiss tnayen awarni řami dd-ffyen zi temmurt n Miřra. ² Uca marra tamesmunt n ayt n Israyil tennedqem zi Musa d Harun di řexřa. ³ Nnan asen ayt n Israyil “Wi dd-aney i řa iwcen *afus ead* řima ad nemmet s ufus n SIDI di temmurt n Miřra, umi neqqim yar řtbaři n weysum, umi necca ayrum di tyawant! Minzi kenniw tessuffyem aney-dd yar řexřa-ya mařend ad tenyem marra agraw-a s řaz.” ⁴ *Xenni* inna SIDI i Musa “Aqa da, ad jjeř ayrum ad xawem-dd iwđa zeg ujenna am wenzar. *Xenni* ad iffeř řgens, ad iksi min iřđaj i wass nni deg wass *nni*. *D man aya ad yiři* řima ad ten qeřbey, ma gguren di *tyuri* n ccariea inu, niy lla. ⁵ Deg wass wiss setta ad immsar ad wejden nitni min iwyen yar daxeř. Man aya ad yiři d tnayen n tseqqar x min i řa ssmunen kuř ass.” ⁶ *Řexđenni* inna Musa d Harun i marra ayt n Israyil “Yar uecci ad tneemem belli SIDI i kenniw issuffuyen zi temmurt n Miřra. ⁷ Yar řřbeř ad řzareme řeuři n SIDI, minzi aqa netta iřa anedqem nwem x SIDI. Ma neccin, *min neena*, řima kenniw ad xaney tennedqem?” ⁸ Inna Musa “Řami SIDI iwca awem aysum i macca deg uecci u ayrum di tyawant di řřbeř, aqa iřa SIDI anedqem nwem i zi ttendeqmem. I neccin, *min neena*? Kenniw war ttendeqmem xaney, maca x SIDI.” ⁹ Inna Musa i Harun “Ini i tmesmunt n ayt n Israyil marra ‘Reřřgem-dd řar zzat i uyembub n SIDI, minzi aqa iřa i unedqem nwem.’ ” ¹⁰ Am issiweř Harun ak-d tmesmunt n ayt n Israyil marra, tuřa xezzen yar řexřa uca xřar, řeuři n SIDI iřđar-dd deg useyny.

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹² “Nec sřiř anedqem n ayt n Israyil. Siweř akidsen uca ini ‘Jar tmeddit d uecci ad teccem aysum, řar řřbeř ad tejjawnem s weřrum uca ad tessnem belli necc d SIDI, AREBBI nwem.”

¹³ Yar uecci uřyent i-dd tsekrin nni uca dřint řmargeř n řeeskar u yar řřbeř tuřa nnda inned-dd i řmargeř. ¹⁴ U řami dd-igaeed nnda, aqa da, ict n řřajet d tazdat, am teqcurt, tazdat amecnaw nnda igarsen, *tettwaf* x wudem n řexřa, x temmurt. ¹⁵ Uca řrin tt ayt n Israyil, nnan iijen i wenneđni “Man aya?”, minzi war ssinen min iena. *Řexđenni* Musa inna asen “Wa d ayrum nni d awem iwca SIDI řima ad teccem. ¹⁶ Wa d awař i *d awem* yumur SIDI ‘Ejj ad iksi zzayes kuř iij elahřab min iřđaj, *řeqyas* n iijen ‘ueumir’ i iijen bnadem. Kuř aryaz ad iksi elahřab řqedd n iwdan i řares deg uquđun.’ ” ¹⁷ Uca ammu i ggin ayt n Israyil. Yrun zzayes, iijen ařřas, wenneđni drus. ¹⁸ Umi t weznen s *řeqyas* n ‘ueumir’, *xenni* wenni yrun ařřas war řares zzyada d wenni yrun drus, war d as itxeřsi ead. Kuř iij iyru macca nnes elahřab min iřđaj. ¹⁹ Inna asen Musa “Uřa d iij mma ad zzayes yejj ar řřbeř.” ²⁰ Maca nitni war řřin řa i Musa uca řa n yeryazen xemmřen řa zzayes ař řřbeř. *Xenni* udfen dayes ikeccawen uca ibda ad igg ccum. Uca iffugem xasen Musa ařřas. ²¹ Kuř řřbeř yrun tt, kuř iij mečřař mma izemmar ad icc netta, minzi mařa teřma tfuct, tfessi. ²² Deg wass wiss setta yrun tnayen n tseqqar n weřrum, *řeqyas* n tnayen n ‘ieumar’ i iij n kuř azeřif. Uca usin-dd marra ineyraf n tmesmunt uca xebbaren Musa. ²³ Netta inna asen “Wa iřan

16:1 Řxřa. 33:5-49

16:3 Řxřa. 11:4; 1 Kur. 10:10

16:4 Izhd. 78:24; 105:40

16:7 ‘anedqem’ - niy ‘řeekaset’.

16:8 ‘anedqem’ - niy ‘řeekaset’.

16:10 Uffuy 13:21

16:12 Yuř. 6:49,58

16:13 Řxřa. 11:31; Izhd. 105:40

16:14 Řxřa. 11:7; Nař. 9:15; Izhd. 78:24; 105:40

16:15 Yuř. 6:31; 1 Kur. 10:3

16:16 ‘aeumir’ - (*Řeqyas* n) yijj n ‘ueumir’ d taeeccart n yijj n ‘ifa’. Xřar Uffuy 16:36

16:18 2 Kur. 8:15

muxas issiweř SIDI ‘Tiwecca d ijj n wass n arrahet, ijj wass n ssebt d amqeddas i SIDI. Gg^wem min texsem ad tegg^wem, ttesseg^wem min texsem ad tesseg^wem uca marra min i ƣa iqqimen, xemmřem t ař řšbeř.”²⁴ Uca nitni xemmřen t ař řšbeř am mammec t yumur Musa uca war yarřuđ u war dayes tuƣi tkecca.²⁵ *Xenni* inna Musa “Ccem aya ass-a, minzi ass-a d ass n ssebt n SIDI. Ass-a war t tettifem deg iyyar.”²⁶ Setta n wussan ad teyrum, maca deg wass wiss sebea aqa-t d ssebt, war ittiři walu.”²⁷ Deg wass wiss sebea immsar belli ffyen ca zi řgens mařend ad yrun ca, maca war ufin walu.²⁸ Inna SIDI i Musa “Ař meřmi tugim ad teřđam řumurat inu d izerfan inu?”²⁹ Xzarem, minzi SIDI iwca awem ass n ssebt, x uya iwca awem deg wass wiss setta ařrum i tnayen n wussan. Kuř ijj zaywem ad iqqim deg wemcan nnes! Deg wass wiss sebea war dd-itteffey uřa d ijj zeg wemcan nnes!”³⁰ Uca yareyyeh řgens deg wass n ssebt.

³¹Taddart n Israyil řřaya as ‘manna’. Tuƣa-t d acemřař amecnaw zزاریعت n řęęšbur uca aředdi nnes amecnaw tifiđirin n tamment.³² *Xenni* inna Musa “Degga d awař i zi yumur SIDI ‘Ccurem zayes řęyas n yijj n uumir uca xemmeř it i marra řęjyuř nwem i d ƣa yasen, řima ad řaren ařrum min zi kenniw sseccey di řexřa, umi kenniw ssuffuƣey zi temmurt n Miřra.”³³ Inna Musa i Harun “Ksi ict n teqdiřt uca eemmar itt s yijj n uumir n ‘manna’ uca egg itt zzat i uřymbub n SIDI řima ad tettwaxemmeř i marra řęjyuř nwem.”³⁴ Uca Harun igga it zzat i Cchadet řima ad tettwaxemmeř, am mammec i d as yumur SIDI i Musa.³⁵ Ammu i ccin ayt n Israyil ‘manna’ arebein n isegg^wusa, ařami iwđen řar temmurt mani i ƣa rařen ad zedřen. Ccin ‘manna’ ařami iwđen řar weymir n temmurt n Kenan.³⁶ *Řęyas n ijj n ‘uumir’* d taecart n *řęyas n yijj n ‘ifa’*.

Massa d Miriba

17¹Uca marra tamesmunt n ayt n Israyil fesyen iqiđan nsen, *uyuren* zi řexřa n Sin, am mammec i d asen yumur SIDI uca wtin iqiđan nsen di Rafidim. War din tuƣi aman řima ad issu řgens.² *Xenni* imcubbec řgens ak-d Musa, nnan “Ewc aneƣ aman řima ad nsu!” Musa inna asen “Mayemmi akidi temcubbucem? Mayemmi kenniw tqeğabem SIDI?”³ Tuƣa řgens iffud ařas řar waman uca nndeqmen zi Musa, nnan “Mařar d aneƣ-dd tesgaeceddi zi Miřra? Ma řima ad ayi thellked necc s ufadi uřa d tarwa inu d řebhayem inu?”⁴ *Řexdenni* isyuy Musa řar SIDI, inna “Min i ƣa ggeƣ ak-d řgens-a? Myř cwayt uca ad ayi arejmen.”⁵ Inna SIDI i Musa “Ekk zzat i řgens uca ksi akidek ca zeg imřaren n Israyil uca ksi eawed deg ufus nnek aemud wenni i zi tewtid iƣzar, uca ruř.⁶ Aqa ayi, necc ad beddeƣ din zzatek x teřđart řar řurib, ad tewted tařđart, ad zayes dd-ffyen waman uca ad issu řgens.” Igga Musa amenni zzat i tiřřawin n imřaren n Israyil.⁷ Uca iřaya isem n wemcan nni Massa d Miriba, minzi ayt n Israyil mmcubben *din* u minzi nitni qeğben SIDI, nnan “Ma SIDI aqa-t řexxu di řwest nney niƣ ulla?”

Amenyi ak-d Amalik

⁸*Xenni* yusa-dd eamaliq uca immney ak-d Israyil di Rafidim.⁹ Inna Musa i Yacuea “Ejj aneƣ ad niřđar iryazen uca ad neffey mařend ad nemmney ak-d eamaliq. Tiwecca ad iřiř sennej x tqiccat n tewrirt uca aemud n AREBBI ad yiři deg ufus inu.”¹⁰ Igga Yacuea am mammec d as inna Musa, immney ak-d eamaliq maca Musa d Harun d řur uřen řar tqiccat n tewrirt.¹¹ Uca immsar xmi issgaeced Musa afus nnes, *xenni* tuƣa Israyil ijeħden, maca xmi ittejja afus nnes

16:31 řxřa. 11:7

16:33 ebr. 9:4

16:35 Yacuwa 5:12; Nař. 9:15

17:2 řxřa. 20:3,4

17:5 Uffuy 7:20

17:6 řxřa. 20:9; Izhd. 78:15; 114:8; 1 Kur. 10:4

17:8 Acwd. 25:17,18

ad ihwa, *xenni* iyeġeb *Ėamaliq*.¹² Maca ifassen n Musa dewřen deqřen. *Xenni* ksin ijj n wezru uca ggin t sadu nnes uca iqqim xas uca Harun d Ĥur sennden ifassen nnes, ijj zeg uyezdis-a, wenneđni zeg uyezdis nneđni. Ammu iqqimen ifassen nnes uzġen ařmi teġři tfuct.¹³ Uca iġreb Yacuea x *Ėamaliq* d řgens nnes s řeqđee n ssif.¹⁴ *Xenni* inna SIDI i Musa “Ari aya deg ijj n wedlis ittwannden i řidaret *dayes* uca egg it deg imejjan n Yacuea, belli aqa necc ad mġiġ řefkar n *Ėamaliq* qae sadu ujenña.”¹⁵ İbna Musa ijj n uealřar uca iřaġa as s yisem “SIDI d bandira inu!”¹⁶ Inna “Afus tuġa x řkursi n SIDI. SIDI ad yegg garra x *Ėamaliq* zi jjiř řar jjiř.”

Arzef n Yitru

18¹ Isřa Yitrun, akehhan n Midiyan, ađeggwař n Musa, marra min igga AREBBI ak-d Musa u ak-d řgens nnes Israyil: aqa SIDI issuffuȲ-dd SIDI Israyil zi Miřra.² İtřef Yitrun, ađeggwař n Musa, řaffura, tamġart n Musa, awarni řami tt issekk *ad dd-tedweř*,³ *jmie* ak-d tnayen n tarwa nnes, ijjen qqaren as Jarcum, minzi tuġa inna “Tuġa-yi d abarrani di temmurt tabarranect”,⁴ d wenneđni qqaren as Alieazir, *minzi tuġa inna* “AREBBI n baba ieawen ayi uca issenjem ayi zi ssif n Fireun.”⁵ Yitrun ađeggwař n Musa, ak-d tarwa nnes d tmeřřut nnes, iwđen řar Musa di řexřa, řar mani iwta iqıđan nnes, řar wedrar n AREBBI⁶ uca netta iija ad inin i Musa “Necce, ađeggwař nnek Yitrun, usiȲ-dd řarek, s temġart nnek d tnayen n tarwa nnes akides.”⁷ *Xenni* iffeȲ Musa ad iřqa ađeggwař nnes, yuđar uca issudem it. İjjen isseqsa wenneđni x umeddur nnes uca udfen řar uqıđun.⁸ Musa iřaja i uđeggwař nnes marra min igga SIDI ak-d Fireun u ak-d İmiřriyyen di třwee n Israyil u x marra tamara tinni xasen ikkin deg webriđ d mammec ten ifekk SIDI.⁹ Uca ifarġ Yitrun zi marra řxir nni igga SIDI i Israyil, umi t ifekk zeg ufus n İmiřriyyen.¹⁰ Inna Yitrun “Ad yiři SIDI ittwarek umi kenniw ifekk zeg ufus n İmiřriyyen u zeg ufus n Fireun, d wenni ifekken řgens zeg ufus n İmiřriyyen!”¹¹ Řexxu ssneȲ belli SIDI imġar ařřas x marra irebbiten, minzi mani xas wtin s řueřa, ieđu ten.”¹² *Xenni* iksi Yitrun, ađeggwař n Musa, taġarřt n wecmađ d tiġarřa i AREBBI uca yusa-dd Harun *jmie* ak-d marra imġaren n ayt n Israyil mařend ad yecc aȲrum *jmie* ak-d uđeggwař n Musa zzat i wudem n AREBBI.

¹³ Tiwecca nnes immsar belli Musa iqqim mařend ad iřkem řgens u řgens tuġa ibedd zzat i Musa zi řřbeġ *zic* ař řiřet.¹⁴ İzra uđeggwař n Musa marra min ittegg i řgens, inna “Mana aya i teggid cek i řgens? Mayemmi tettiȲimid cek weġġdec u marra řgens ibedd zzatek zi řřbeġ *zic* ař řiřet?”¹⁵ Yarra-dd Musa x uđeggwař nnes “Minzi řgens ittass-dd řari řima ad ittar *ccwar* n AREBBI.”¹⁶ X minni řarsen tettiři ca n tmesřact, řtasen-dd řari s *man* aya uca necc ad carreeȲ jar ijj d wenneđni, sscaney asen tiweřřa d izerfan n AREBBI.”¹⁷ Řexđenni ađeggwař n Musa inna as “Min teggid, war iři ca mliġ.”¹⁸ Ggur ad tařřed ařřas, cek d řgens-a i kik iřan, minzi man aya idqeř xak ařřas, war d as tzmmeared ad t tegged weġġdek.”¹⁹ Seř řexxu i wawař inu, necc ad cek neřġey uca AREBBI ad kik yiři. İři cek d aweřřay x řgens zzat i AREBBI uca qeddem dđeawi zzat i AREBBI.²⁰ Scen asen tiweřřan ad t izerfan uca scen asen abriđ i ten ittweřřan ad uyuren d řxedmet i d asen ittweřřan ad t ggen.²¹ Eawed xzar cek ad tarzud jar marra řgens x iryazen izeeġamen inni itteggweden AREBBI, iryazen iřđiqen, inni icarrhen tarezzut x arbeġ. Egg iten d imeqqranen x wařef, imeqqranen x mya, imeqqranen x xemsin d imeqqranen x eecra.²² Ejj iten ad carreen řgens řebda. Ejj iten ad qeddmen marra dđeawi iwěaren zzatek, *maca* marra dđeawi

17:13 ‘s řeqđee’ - s Teiřbranit ‘s uqemmmu’.

17:14 Řxřa. 24:20; Aewd. 25:17,18,19; 1 řam. 15:2,3

17:16 1 řam. 15:2

18:1 UffuȲ 2:16; 3:1

18:3 UffuȲ 2:22

18:11 UffuȲ 1:10,16,22; 5:7; 14:18

timeȳzanin ad xasent carreen s yixef nsen. Ejj itt tefsus x yixef nnek u ejj iten ad tt arbun aki-dek. ²³ Mařa teggid aya d AREBBI i cek yumuren, tzemmarred ad teqqimed tbedded uca marra řgens-a ad yaweȳ eawed di řehna řar wemcan nnes.”

²⁴ Isřa Musa řar wawař n uȳegg“ař nnes, igga marra min d as inna. ²⁵ Ixȳar Musa iryazen izeeamen zi marra Israyil uca igga iten d izeřifen x řgens: imeqqranen x wařef, imeqqranen x mya, imeqqranen x xemsin d imeqqranen x eecra. ²⁶ Uca nitni tuya ttcarreen řgens řebda uca dȳeawi iwēaren qedmen ten řar Musa, maca marra dȳeawi timeȳzanin carreen tent s yixef nsen. ²⁷ Iqebbeȳ Musa aȳegg“ař nnes uca ieqeb-dd netta řar temmurt nnes.

SIDI x wedrar n Sina

19¹ Deg uyur wiss třata awarni i wuffuy n ayt n Israyil zi temmurt n Miřra, deg wass nni nnit, iwȳden-dd řar řexřa n Sina. ² Aqa fesyen iqȳdan nsen, uyuren zi Rafidim uca iwȳden řar řexřa n Sina uca wtin iqȳdan nsen di řexřa. Iwta Israyil iqȳdan nnes qibač i wedrar. ³ Uca yuři Musa řar AREBBI uca SIDI iřaya as-dd zeg wedrar uca inna as “Ammu i řa tessiwřed ak-d taddart n Yaequb u ammu i řa tinid i ayt n Israyil. ⁴ Kenniw teȳrim min ggiȳ ak-d Imiřriyyen u mammecc kenniw ksiȳ x wafriwen n ugider uca iwyey-dd kenniw řari. ⁵ Xenni řexxu, mařa teřřim mliř řar wawař inu u teřȳdam řeahd inu, ad ayi tiřim kenniw tiȳřam x marra řegnus, minzi marra tammurt aqa-tt inu. ⁶ Kenniw ad ayi tiřim d ict n tgeldit n ikehhanen d ijj n řgens amqeddas. Ina d awařen inni d ac ittweřřan ad ten tessiwřed ak-d ayt n Israyil.”

⁷ Ihwa-dd Musa uca iřaya-dd x imȳaren n řgens uca ibarreř asen marra awařen-a i d as yumur SIDI. ⁸ Uca marra řgens yarra-dd jmie, nnan “Marra min issiweř SIDI, ad t negg!” Uca issiweȳ Musa awařen n řgens eawed i SIDI.

⁹ Inna SIDI i Musa “Aqa da, necc ad řarek dd-aseȳ deg ijj n useynu d abarcen, řima ad iseř řgens xmi necc kik i řa ssiwřey uca eawed ad zzayek amnen i řebda.” Minzi Musa ixebbar awařen n SIDI i řgens. ¹⁰ SIDI inna i Musa “Ruř řar řgens uca sqeddes iten ass-a d tiwecca, ejj iten ad ssirden arruȳ nsen ¹¹ uca ad iřin weȳden i wass wiss třata, minzi deg wass wiss třata ad dd-ihwa SIDI x wedrar n Sina zzat i tiřřawin n marra řgens. ¹² Egg iymiren i řgens zi kuř nhit, ini “Řarwem, war tiřyem řar wedrar niȳ ad tȳadam třarf nnes. Man wen mma i řa iřadan adrar, ad ittwaney nican. ¹³ War t itthȳdi řed s ufus, minzi xenni ad ittwarjem niȳ ad ittawawwet nican s fritcat min mma iena, řebhimet niȳ d bnadem, war ittyimi iddar. Mařa ad din yiři ijj n uřuȳdi s řbuq d azirar, zemmaren ad ařyen adrar.”

¹⁴ Xenni ihwa-dd Musa zeg wedrar řar řgens, issqeddes řgens uca ssirden arruȳ nsen. ¹⁵ Inna i řgens “Iřim ttweȳdem i wass wiss třata, war ttqarrabem řar temyart.” ¹⁶ Di řřbeř n wass wiss třata immsar, usin-dd wajjajen d wassamen uca yarsa useynu ideqřen x wedrar, izemmar řbuq s jjeȳd ařřas. Marra řgens di řmargeř n řeeskar yarjiji zzayes. ¹⁷ Musa indeh řgens zi řmargeř n řeeskar mařend ad iřqa AREBBI uca nitni bedden swadday i wedrar. ¹⁸ Marra adrar n Sina idexxen, minzi SIDI tuya ihwa-dd xas di tmeessi. Ddexxan nnes yuři-dd amecnaw ddexxan n ufarran uca marra

18:24 Aewd. 1:9

19:3 Řex. 7:38

19:4 Aewd. 29:1; 32:11

19:4 ‘agider’ - niȳ ‘asiwan’.

19:5 Aewd. 7:6; 10:14,15; 14:2; 26:18; Izhd. 135:4; Ica. 41:8; Tit. 2:14

19:6 1 Buř. 2:9

19:8 Uffuy 24:3

19:12 Ebr. 12:18

19:15 1 řam. 21:4; 1 Kur. 7:5

19:16 Ebr. 12:18

19:17 Aewd. 4:10,11

adrar inhezz aṭṭas. ¹⁹ Am ittzemmar řbuq břa aqetři u s jjehd aṭṭas, issiweř Musa uca AREBBI yarra-dd xas s yijj n řřess *ijhed*. ²⁰ Uca ihwa-dd SIDI x wedrar n Sina, x tqiccat n wedrar uca iřaya SIDI i Musa řar tqiccat n wedrar. *Xenni* igaeēed Musa. ²¹ Inna SIDI i Musa “Hwa-dd, u eřem i řgens mařend war ttcuqqin di SIDI mařend ad t řaren uca *xenni* balak ad twahellken aṭṭas zzaysen. ²² Ejj eawed ikehhanen inni i řa iqarrben řar SIDI, ad ssqeddsen ixef nsen, řima SIDI war xasen iseeēar ca.” ²³ Inna Musa i SIDI “Řgens war izemmar ad igaeēed adrar n Sina, minzi cek teeřmed aney ten-nid ‘Egg iymiren x wedrar uca sqeddes it.’ ” ²⁴ Inna as SIDI “Ruř, hwa! Ad tgaēded cek u Harun akidek, *maca* ikehhanen d řgens war zemmar n ad cuřen řima ad gaēeden řar SIDI, řima netta war xasen iseeēar ca.” ²⁵ *Řexdenni* Musa ihwa-dd řar řgens uca inna asen *marra* aya.

Ėecra n tweřřa

20 ¹ Issiweř AREBBI marra awařen-a, inna:
² “Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni cek-dd issuffřen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuři.

³ War řarek ttiřin irebbiten nneđni zzat i wudem inu. ⁴ War ttegg i yixcef nnek řexyař ineqcen niř ca n řřajet tarwes di min *iřan* sennej deg ujenna niř di ca *da* swadday i temmurt niř di ca deg waman i *iřan* sadu temmurt. ⁵ War ggur ad asen tađared uřa ad xasen tsexxared, minzi necc, SIDI, AREBBI nnek, d ijj n Arebbi ittasmen, wenni dd-yarezfen řmuēřiyet n ibabaten di tarwa ař *jiř* wiss řřata d wiss arebea n yenni i d ayi icarrhen, ⁶ d wenni isscanan taddukkřit nnes tařdiqt di řuřuf n yenni d ayi ittexsen u řetřan řumurat inu.

⁷ War netřeq s yisem n SIDI, AREBBI nnek, di řbařeř, minzi war ittbarri SIDI i wenni i řa ineřqen s yisem nnes di řbařeř.

⁸ Idar ass n ssebt řima ad t tessqeddsed. ⁹ Setta n wussan i řa tředmed, ad tegged marra řxedmet nnek. ¹⁰ Ass wiss sebea d wass n ssebt n SIDI, AREBBI nnek. War *dayes* ttegg uřa d ict n řxedmet, cek lla, uřa d mmic lla, niř d yeřic, uřa d amsexxar nnek, niř tayya nnek, uřa d řebhimet nnek, niř abarrani wenni akidek iřan daxeř i tewwura nnek. ¹¹ Minzi di setta n wussan i igga SIDI ijen-wan d temmurt, řebřar d marra min *dayes* uca yareyyeř deg wass wiss sebea. S uyenni ibarek SIDI ass n ssebt uca issqeddes it.

¹² Weqqar babac d yemmac, mařend ussan n *tudart* nnek *zemmar*en ad zzuggarten di temmurt i d ac i řa yewc SIDI, AREBBI nnek.

¹³ War neqq.

¹⁴ War zenna.

¹⁵ War ttacar.

¹⁶ War cehhed s ixarriřen đidd i umqarreb nnek.

¹⁷ War eecceq taddart n umqarreb nnek, war ttegg mezri di tamřart n umqarreb nnek, niř deg yismey nnes, niř di tayya nnes, niř deg ufunas nnes, niř deg weyyuř nnes uřa deg ict n řřajet i iřan n umqarreb nnek.”

19:18 Řqd. 5:4; Izhd. 68:9; 114:4; řab. 3:10

20:2 Uffuř 13:3; Aēwd. 5:6; Izhd. 81:11

20:4 Lawi 26:1; Izhd. 97:7

20:7 Lawi 9:12; Mt. 5:33

20:8 řazq.20:12

20:9 Uffuř 23:12; 34:21; Lk. 13:14

20:11 Amz. 2:2

20:12 Mt. 15:4; Afa. 6:2

20:13 Mt. 5:21

20:14 Mt. 5:27

20:17 Rum. 7:7

¹⁸ Marra řgens iżra ajjajen d wassamen d ddriz n řbuq d wedrar idduxxunen. *Umi* iżra řgens man aya, *xenni* arjijen uca beēeden *nitni* řar řagg^waj. ¹⁹ Nnan i Musa “Siweř cek akidney uca ad nseř. *Maca* ittxeřša belli AREBBI war kidney issawař ħima war nettmetti!” ²⁰ Inna Musa i řgens “War tegg^wedem ca, aqa yusa-dd AREBBI ħima ad kenniw iqeğeb u ħima ad zzayes tegg^wedem mağend war txeřřim ca.” ²¹ Ibedd řgens zi řagg^waj, maca Musa iqarreb-dd řar useynu ibbumbes mani tuya AREBBI.

Tiřarša d uealřar i SIDI

²² Inna SIDI i Musa “Ammu ittxeřša ad tinid i ayt n Israyil ‘Kenniw tezim belli ssiwřey akidwem zeg ujenja. ²³ War tteggem kidi irebbiten n nnuqart uřa war tteggem irebbiten n wureř i yixef nwem. ²⁴ Ggem ayi ijj n uealřar s ucař, qeddem xas tiřarša nnek n wecmađ d tiřarša nnek n řehna, uği nnek d ifunasin nnek. Di kuř amcan mani i řa ggeř řidaret n yisem inu, ad řarek-dd aseř uca ad ac barkey. ²⁵ Mara teggid ayi ijj n uealřar n wezru, war ten tbennid s třuđar ittwasuydan, minzi mařa tessgaēded ařeyzim nnek xas, *xenni* ad t tessureřded. ²⁶ War ttgieēid řar uealřar inu s yijj n ddruř, ħima war ittbini useđři nnek.”

Tiweřša zi jjihet n isemyan

21 ¹ “Tina i iğan d lřarayiđ tinni d asen i řa tessiwđed. ² Mařa tesyiđ ismey d Aēibrani, *xenni* netta ad ac isexxar setta n isegg^wusa, maca deg usegg^was wiss seba ad ittwařharr břa ad din yiři ca n řexřas. ³ Mařa yudef weħħdes, weħħdes i řa iffeř, mařa řares tamřart, ad iffeř netta d temřart nnes. ⁴ Mařa sides iwc as tamřart uca nettat teja as-dd iħenjiren d tħenjirin, *xenni* tamřart d tarwa nnes ad iřin n sides, u ggur *xenni* netta ad iffeř s iman nnes. ⁵ Maca mařa ismey inna s uziyyar ‘Nec xsey sidi inu d temřart inu d tarwa inu, war xsey ad twařarrey’, ⁶ řexdenni sides ad t issbedd zzat i AREBBI. Ad t yawi řar tewwart niř řar třarf řar uyezdis n tewwart uca sides ad as issnuqqeb amejjun nnes s yict n tsineft uca netta ad as isexxar i řebda. ⁷ Mařa ħed izzenz yeğis d tayya, war ggur ad teffeř am muxas tteffřen isemyan. ⁸ Mařa war dd-tusi x tiřřawin n sides u netta tuya issřuz itt i yixef nnes, ad as ismeħ ad tett-wafdi. War izemmar ad tt izzenz i yijj n řgens n barra minzi netta iřdar zzayes s min igga. ⁹ Mařa ixđeb itt i mmis, ad kides yegg am tteggem i yessis. ¹⁰ Mařa iksi tamřart nneđni i yixef nnes, war ineqqeř řeuč n weysum nnes, niř arruđ nnes, niř řeacart nnes. ¹¹ Mařa netta war d as iggi třata-ya, *xenni* nettat ad teffeř bařeř, břa mma ad txeğeř s nnuqart.

Tiweřša zi jjihet n tudart n umqarrab

¹² Wenni i řa iwten ħed ařami immut, ad ittwaney nican. ¹³ Mařa war t iggi neemada, maca AREBBI igga as-dd deg ufus nnes, řexdenni nec ad ac ssecney amcan mani izemmar ad yarweř. ¹⁴ Maca mařa ħed ieedda x wajjar nnes uca inřa it s řeydaret, *xenni* ad t teksid řar uealřar inu mağend ad ittwaney. ¹⁵ Wenni iwtin babas niř yemmas, ad ittwaney nican. ¹⁶ Wenni yucaren bnadem uca izzenz it, niř ittwaf ead řares, ad ittwaney nican.

20:19 Aewd. 5:25; Ebr. 12:19

20:21 Uffuř 19:17; Ebr. 12:18

20:24 Uffuř 27:1; 38:1

20:25 Aewd. 27:5; Yacuwa 8:30,31

21:2 Aewd. 15:12; Irm. 34:14

21:5 Aewd. 15:16

21:12 Lawi 24:17

21:15 Mt. 15:4

¹⁷ Wenni i ƣa iceqqfen di babas niƣ deg yemmas, ad ittwaney nican.

¹⁸ Mařa iryazen mmcubbcen ak-d wayawya uca ijjen iwta wennedni s weřru niƣ s řpuniyyet uca netta war immut, maca iwđa di qama ¹⁹ *xenni* ikkar eawed uca yuyur *zi jdid* barra x teƣyarct, řexdenni wenni t iwtin ad yiři ifurra. Mƣir min ineqřen waha *zi řmunet nnes* i d as i ƣa iwc uca ad t yejj ad iggenfa nican.

²⁰ Mařa řed iwta ismeƣ nnes niƣ tayya nnes s uzeğad uca immut sadu ufus nnes, *xenni* ittxeřša ad as yaƣ x teřart nnes nican.

²¹ Maca mařa iqqim ibedd ijj niƣ tnayen n wussan, war d as yuƣi tařart, minzi netta d *tmenyat* n nnuqart nnes i yeğa.

²² Mařa iryazen mmenƣen uca wtin tamƣart s ddeyset uca iwđa as-dd ueeddis nnes, maca war iği ca ajrař, *xenni* netta ad ixegęs nican ijj n multa ełahsab min d as i ƣa ittar weryaz n temƣart uca ad tt iwc i řquđat. ²³ Mařa immsar *maca* ca n wejrař d aeėeffan, řexdenni ad tewced tudart s tudart, ²⁴ tiřt s tiřt, tiřmest s teƣmest, afus s ufus, ađar s uđar, ²⁵ acmađ s wecmađ, ayezzim s uyezzim, ticti s ticti.

²⁶ Mařa řed iřqef tiřt n umsexxar nnes niƣ tiřt n tayya nnes, iđeyyeē itt, *xenni* ad t yejj ad yuyur amenni zi ssibbet n tiřt nnes. ²⁷ Mařa s tecti i tekkes tiřmest n ismeƣ nnes, niƣ tiřmest n tayya nnes, *xenni* ad as yejj ad yuyur amenni ssibbet n tiřmest nnes.

²⁸ Mařa afunas imarz i weryaz niƣ i temƣart, u wanita immut, *xenni* afunas ad ittwarjem u aysum nnes war zzayes ttetten. Bab n ufunas ad yiři d afurri. ²⁹ Maca mařa afunas tuya immuzzar iđennađ d fariđennađ uca bab nnes tuya issen uca war t iřđi uca inƣa aryaz niƣ tamƣart, *xenni* afunas ad ittwarjem uca eawed bab nnes ad ittwaney. ³⁰ Mařa ggin xas ttaman n weřrař, řexdenni ad iwc marra min mma xas ggin i řefdiyyet i tudart nnes, ³¹ niƣ afunas iřkem ahenjir niƣ tařenjirt, ad as ggen ełahsab lfariđa-ya. ³² Mařa afunas iřkem ismeƣ niƣ tayya, ad ttawacwen třatin n uciql n nnuqart i sides, uca afunas ad ittwarjem.

³³ Mařa řed yarzem anu niƣ mařa řed iƣza anu uca war t iđři, uca iwđa dayes ufunas niƣ ayyuř, ³⁴ *xenni* bab n wanu ad ixegęs. Ad yarr s nnuqart i bab nnes uca řebhimet immuten ad yiři nnes.

³⁵ Mařa afunas iřbez afunas n wajjar nnes ařami mmuť, řexdenni ad izzenz afunas iddaren, ad bđan tmenyat-a *jarasen* uca eawed ad bđan afunas ametti. ³⁶ Maca mařa issen belli afunas iřekkem iđennađ d fariđennađ, uca bab nnes war t iřđi, ad ixegęs afunas s ufunas u afunas amettin ad yiři nnes. ³⁷ Mařa řed yucar afunas niƣ ijj zeg wuği uca iƣarš as niƣ izzenz it, *xenni* ad ixegęs xemsa n ifunasen x yijj n ufunas u arebea n wuği x yijj zeg wuği."

Tiweřša zi jjihet n umqarreb

22¹ "Mařa ittwař uceffar ead am ineqqeb u ad ittwađdez ař i ƣa immet, war xas *ittmars*i *umarwas* n idammen. ² Mařa tnedqar-dd xas tfuct, *xenni* ad xas yiři *umarwas* n idammen. Aqa ittxeřša as ad ixegęs marra. Mařa war ƣares walu, ad ittwaommenz zi ssibbet n tuceffra nnes. ³ Mařa ittwař tuceffart marra deg ufus, *ijj* zeg ufunas niƣ zeg weyyuř niƣ *ijj* zeg wuği, ad ixegęs tnayen n tseqqar.

⁴ Mařa řed ijj ad ihda iyyar niƣ tazayart uca yarwes tařimart nnes dayes uca ad asen iđreq ad hđan di temmurt n wennedni, *xenni* ad tt ixegęs zi řemxeyyer n yeyyar nnes u zi řemxeyyer n tzayart nnes.

21:17 Lawi 20:9; Awřn. 20:20; Mt. 15:4; Mk. 7:10

21:22 'řquđat' - niƣ 'imezurfa', aqa-ten d iwdan nni ƣar iğa tussna n izerfan (*ccarica*) uca sřin i ddeawi n iwdan mařenad asen řekkmen.

21:24 Lawi 24:20; Aewd. 19:21; Mt. 5:38

21:28 Amz. 9:5

21:30 'tudart' - s Teiبرانit 'řeemar'.

21:37 2 řam. 12:6

⁵ Maṛa tefḡey tmeṣṣi uca teṛqef asennan uca tecca icewwufa *n imendi* niy imendi ibedden niy iyyar, *xenni* wenni iceeṛen timessi ad ixegheṣ marra min ittwacemden.

⁶ Maṛa ḡed iḡḡa i wajjar nnes nnuqart niy řeqcuē u man aya ittwacar as zi taddart n weryaz *nni*, *xenni* aceffar, maṛa ufin t, ggur ad ixegheṣ tnayen n tseqqar. ⁷ Maṛa war ittwif uceffar, řexdenni ad ssqarrben bab n taddart yar AREBBI *maḡend ad ssnen* ma ad taḡ isswiẓzeḡ ufus nnes yar wagṛa n wajjar nnes niy lla.

⁸ Marra ixetṭan zi jjiḡet n ufunas niy n weyyuṛ niy n wuḡi niy n warruḡ niy zi jjiḡet n min iwed-daren i zzayes inna ḡed ‘Aqa-t d wal’, ad dd-tas tmeṣṛact i iḡan jarasen s tnayen zzat i AREBBI uca wenni ad xas iḡkem AREBBI, ad ixegheṣ i wajjar nnes tnayen n tseqqar.

⁹ Maṛa ḡed iwca i wajjar nnes ayyuṛ niy afunas niy *ijj n zeg* wuḡi niy ca n řebhimet nneḡni ḡima ad t iḡḡa uca řebhimet *nni* temmut niy tewḡa-dd tehṛec niy ucaren tt am war tt izri ḡed, ¹⁰ *xenni* ad din tiṛi jarasen tjaḡit yar SIDI belli netta war isswiẓzeḡ afus nnes yar wagṛa n wajjar nnes. Bab nnes ad iqbeṛ *tjaḡit nnes* uca ad taf nehṛa mma wenneḡni ad tt ittxegheṣ. ¹¹ *Maca* maṛa ucaren t nican, *di lḡala-ya* ad t ixegheṣ i bab nnes. ¹² Maṛa ittwameẓzeq nican, ggur ad yawi cchadet uca ad taf nhṛa mma ad ixegheṣ min ittwameẓzeq.

¹³ Maṛa ḡed yarḡer ca x wajjar nnes uca tarrez niy temmut di řḡayeb n bab nnes, ittxeṣṣa as ad tt ixegheṣ marra. ¹⁴ *Maca* maṛa bab nnes tuḡa iḡḡar, ad taf nhṛa mma ad tt ixegheṣ. Maṛa tuḡa icarra tt xas, ad taf tudef di řecra nnes.

Ṭiweṣṣa zi jjiḡet n tuḡeḡbit n arruḡ d arrimet

¹⁵ Uca maṛa ḡed immarden x ca n tebṛiyt tenni war ixḡiben ead uca itṭeṣ akides, ittxeṣṣa as ad as iwc ṣṣadaq imun *maḡend* ad tt yawi d tamḡart. ¹⁶ Maṛa babas war ixṣ ad as tt iwc, *waxxa amenni* ad as iwzen ṣṣadaq n tebṛiyin s nnuqart.

¹⁷ War ttejji taseḡḡart ad teddar.

¹⁸ Man wen mma itṭṣen ak-d *ijj n řmaṛ*, ad ittwaney nican.

¹⁹ Wenni iwehḡben tayarṣt i *yijj n arebbi*, ittxeṣṣa ad ittwahṛarrem i *uteḡḡi*, illa maṛa *aqat* i SIDI i netta weḡḡdes.

Ṭiweṣṣa zi jjiḡet n inni iḡeefen

²⁰ War ttḡekki x ubarrani u war xas ttzeyyar, minzi tuḡa uṛa d kenniw d ibarraniyyen di tem-murt n Miṣra.

²¹ War sseḡqaram ca ict n tejaḡ niy *ijj n uyujir*. ²² Maṛa tiwḡed ad t tesseḡqared aṭṭas uca netta isyuyy-dd ḡari, aqa necc s uyiṛ ad sṛey i ṭuyuyit nnes. ²³ Ad ittwassarḡ ḡaḡab inu uca ggur ad kenniw nḡey s ṣṣif, timeṭṭa nwem ad dewṛent d tijaṛ d tarrawt nwem d iyuyiṛen.

²⁴ Maṛa tareḡḡed nnuqart i *yijj zi řgens* inu, *ijj n umeẓṛuḡ* d *din* ḡarek, *xenni* war tteḡged akides amecnaw ban n umarwas niy ad xas tegged arriba.

²⁵ Maṛa teksid arruḡ zeg wajjar nnek d arhan, arr as t qbeṛ mma ad teḡṛi tfuct. ²⁶ Minzi war ḡares myir aḡeḡef wanita, aqa-t d arruḡ x teṛmect nnes. Min di i ḡa itṭes *xenni*? Xmi ḡari-dd i ḡa isyuyy, řexdenni ad as sṛey, minzi necc aqa d aḡnin!

22:17 Aewd. 18:10,11

22:18 Lawi 18:23; 20:15

22:19 Aewd. 17:2,3,4,5

22:20 Lawi 19:34

22:21 Zak. 7:10

22:24 Lawi 25:36,37; Aewd. 23:18,19; Izhd. 15:5; Awṛn. 28:8; ḡazq.18:8

22:25 Aewd. 24:12,13

Tiweŝša zi jjihet n uweqqar d nneyyet i AREBBI

²⁷ War ttceqqef AREBBI u war tekk^war amgewwed n řgens nnek.

²⁸ War seŕŕtařa taccuret n *tmegra* nnek niŷ ařřay n *teysart* nnek. Ad ayi tewced uřa d amenzu n tarwa nnek. ²⁹ Ammu i řa tegged *ĕawed* s ifunasen nnek d wuři nnek. Sebea n wussan ad iřin ak-d yemmatsen uca řar wass wiss tmenya ad ayi ten tewced.

³⁰ Ad ayi tiřim d imqeddasen uca war ttettem aysum i iqqařšen di řexřa. Ad t tenđarem i yiřan.”

Tiweŝša zi jjihet n mammec i řa neřřref ak-d umqarreb

23¹ “War ssuffuŷ řexbar n ixarriqen. War ttic afus nnek i uĕeffan mařend ad tiřid d acehhad n ddeğ.

² War areddef azyen ameqqran di řřar u uřa deg ijj n umcubbec war dd-ttarri ařami i řa teđfared ařřas mařend ad ttřarřfed u ad tessfaryed řheqq.

³ Di ddeewet war ttriř ca ak-d umesei.

⁴ Mařa teřřid afunas niŷ ařřuř iweddaren n řeĕdu nnek, ittweŝša ad t-idd tarred nican. ⁵ Mařa tezrid ařřuř n wenni tcarřed iwđa s ddqeř nnes, ad tetřfed ixef nnek ad t tejjed *amenni*, *maca* cek d netta jmiĕ ad tfekkem *weyuř*.

⁶ War tessfaryed tasyart n umesei i *din* řarek di ddeewet nnes.

⁷ Beĕeed x tmesřact iyeccen. War neqq afurri niŷ amsegged, minzi necc war ttbarriř aĕeffan.

⁸ War kessi tamewcit, minzi tamewcit tessdaryar tiřřawin yarezman u tesfarray awařen n im-seggden.

⁹ War tzeyyarem x ubarrani, minzi kenniw tessnem nnefs n ubarrani, minzi tuřa kenniw d ibar-raniyyen di temmurt n Miřra.

¹⁰ Setta n isegg^wusa ad tzareed tammurt nnek uca ad tessmuned řřiğet nnes. ¹¹ Deg usegg^was wiss sebea ad tt tejjed texwa uca ad as tarxud, řima ad zzayes ccen imezřađ n řgens nnek uca min iqqimen ad zzayes ccen řmař n řexřa. Ammu i řa tegged *ĕawed* s tzayart nnek d zziitun nnek.

¹² Di setta n wussan ggur ad tegged řxedmet nnek uca deg wass wiss sebea ad tareyyřed, mařend ad yareyyeř ufunas nnek d weřřuř nnek u ad yarr nnefs mmis n tesmeyt nnek d ubarrani.

Tiweŝša zi jjihet n uweqqar i SIDI

¹³ Di marra min d awem nniŷ, řđam t. War ttidarem isem n irebbiten nneđni. War ggur ad ittwareř *isem* nnes zeg uqemmum nnek.

¹⁴ Třata n twařawin deg usegg^wass ad ayi teggem řeid. ¹⁵ Reid n weřrum břa antun ad t teřđam. Sebea n wussan ad tecced ařřum břa antun, amecnaw mammec d awem umureř necc, di řweqt itt waggen deg uyur Abib, minzi dayes teffřed zi Miřra. War dd-tusim s *ifassen* ixwan zzat i uřymbub inu. ¹⁶ řđam *ĕawed* řeid n *tmegra*, řeid n tmenza n řxedmet nnek i tzareed deg iyyar,

22:27 Uffuŷ 21:6,8; Řex. 23:3,4,5l

22:28 Uffuŷ 13:2,12

22:29 Uffuŷ 23:19; Lawi 22:27; řazq.44:30

22:30 Lawi 22:8; řazq.44:31

22:30 ‘imqeddasen’ - s Teibranit ‘iwdan imqeddasen’ niŷ ‘iryazen imqeddasen’.

23:3 Lawi 19:15

23:4 Aĕwd. 22: 1,2; Lk. 6:27; Fil. 2:4

23:5 Aĕwd. 22:4

23:6 Aĕwd. 27:19

23:8 Aĕwd. 16:19; 1 řam. 8:3; Awřn. 19:6; Amb. 7:7

23:9 Uffuŷ 22:21; Lawi 19:33; Aĕwd. 24:17

23:11 Lawi 25: 4,5

23:11 ‘imuddar’ - niŷ ‘lřayawanat’.

23:12 Uffuŷ 20:8; 31:13-17.

23:13 Řxřa. 32:38; Yacuwa 23:7; Izhd. 16:4; Huciea2:19; Zak. 13:2

23:15 Uffuŷ 12:14,15; 13:3; 34:20; Aĕwd. 16:16

u řeid n wesmuni *n tmeġra* řar uneggar n usegg^was, xmi i řa tejwed řxedmet nnek zeg iyyar.
¹⁷ Trāta n twařawin deg usegg^was ad řharen marra iryazen *n řġens* nnek zzat i uyembub n Sidi,
 SIDI.

¹⁸ War ttqeddam idammen n tyaršt inu ak-d weyrum s wentun u tadunt n tyaršt n řeid inu war ttnusi ġirēt *tekmeř* ař ssbeh.

¹⁹ Tamezwarut n tmenzūt zeg wudem n temmuy nnek ad tt tawyed yar taddart n SIDI, AREBBI nnek. War snenni iyayd d amezyan s uyi n yemmas.

20 Aqa da, ad ssekkey **ijj** n **Lmalak** zzat i wudem nnek ħima ad cek iħda deg webrid uca ad cek yawi ħar wemcan nni sswejdey. ²¹ Ħda zzat n uymbub nnes uca seħ i wawaħ nnes, war ssarzig ca xas, minzi netta war isemmeħ i ixeṭṭan nwem, minzi isem inu dayes. ²² Maca maħ s tidett ad tesħed i wawaħ nnes, ad tegged marra min d ac i ħa iniy, ad iħiy d ředdu i řeedyan nnek uca ad ħšarey inni cek iħeššaren. ²³ Minzi **Lmalak** inu ad yiři zzatek, ad cek ssidfey di *temmurt* n Imuriyyen d Iħittiyyen d Ifiriziyyen d Ikenėaniyyen d Ihiviyyen d Iyabusiyyen, u ggur necc ad ten teħħiy. ²⁴ War ttaďar ħar irebbiten nsen niy ad ten tēebded niy ad tegged am tteggan nitni, maca ad ten tetteħħid qac uca ad tarzed marra imayďuten nsen *iqeddsen*. ²⁵ Ad tēebdem SIDI, AREBBI nwem, u netta ad ibarek aɣrum nnek d waman nnek uca necc ad kksey řehřacat zi řwest nnek. ²⁶ War tettiři *temyart* nni umi iwďa uēeddis niy war iħtiřwen di temmurt nnek. Necc ad kemmřey řqedd n wussan nnek. ²⁷ Necc ggur ad ssekkey anexřie zzat i uymbub nnek, ad ssxarewďey marra řgens i ħa tafed *deg webrid nnek* uca ad arrey marra řeedyan nnek ad xak arewřen. ²⁸ Necc ad ssekkey irezzan idaryāřen zzat i uymbub nnek, inni igguren ad azzřen x Ihiviyyen d Ikenėaniyyen d Iħittiyyen x zzat i wudem nnek. ²⁹ War ten ssigg^wijey ca zzat i wudem nnek deg *ijj* n usegg^was, mahend war tettyimi temmurt d řexřa u řmaħ n řexřa war tmařenyen aħtas xak. ³⁰ S cway cway ad ten ssigg^wjey x zzat i uymbub nnek, ař i ħa temmarenyed *deg waħtas* uca ad *tzemmar*ed ad teksid tammurt d řwart. ³¹ Necc ad ggey iymiren zi řebħar n Telga ař řebħar n Ifilištiniyyen u zi řexřa ař iyzar, minzi ad arrey imezday n temmurt deg ufus nnek uca ad *cek arrey* ad ten tessigg^wed zzat i wudem nnek. ³² War ttegg řeahd akidsen niy ak-d irebbiten nsen. ³³ War zeddyn di temmurt nnek, ħima war cek ttarrin ad texďid akidi. Maħ tēebded i irebbiten nsen, ad ac yiři man aya d taxceft i cek.”

Řeahd n AREBBI ak-d řgens

24¹ Uca inna netta i Musa “Gaææed yar SIDI, cek d Harun d Nadab d Abihu d sebæin n imyaren n Israyil uca aqarem zi řagg’waj. ² Musa wehðdes ad dd-iqarreb yar SIDI, *maca* nitni war dd-ttqarriben ca. Uřa d řgens war kides ittgiæcid ca.” ³ Musa iqeqb-dd uca ixebbar řgens x marra awařen n SIDI d marra lřarayid. Marra řgens yarra-dd s yijj n wawař, nnan “Marra awařen i inna SIDI ad zzaysen negg.” ⁴ Musa yura marra awařen n SIDI. Yar řřbeh zic ikkar uca ibna iij n uealtar yar idaren n wedrar uca *iqqa* teneac n imayduten n wezru, elahsab řqedd n teneac

23:19 Uffuḫ 34:26

23:19 'tamenzut' - s Teibranit 'timenza'.

23:20 Uffuy 33:2

23:22 Amz. 12:3

23:25 Uffuy 15:26; Aεwd. 7:15

23:26 Aεwd. 7:14

23:27 Uffux 14:24; Yacuwa 10:10

23:28 Aεwd. 7:20; Yacuwa 24:12

23:31 Řxřa. 34:3,4

23:32 Uffux 34:12,15; Aewd. 7

23:33 Yacuwa 23:13; Řqd. 2:3

24:3 's viiji n wawaʔ' - s Teibranit 's viiji n uqemmm'.

n tqebbař n Israyil. ⁵ Issekk iħudriyyen zeg ayt n Israyil, inni issbexxaren tiyarři n wecmađ u qeddmn tiyarři n řehna zeg imwa i SIDI. ⁶ Iksi Musa azyen n idammen, igga *it* d tťbaři uca ifarryey azyen *nneđni* n idammen x uealtar. ⁷ Iksi adlis ittwannđen n řeahd, iyra it x imezzuyen n řgens, inni innan “Marra min *d aney* inna SIDI ggur ad *t negg* u ggur ad *t nťac*.” ⁸ Iksi Musa idammen, ibeqqeđ iten x řgens, inna “Aqa da, ina d idammen n řeahd wenni igga SIDI akidwem x marra awařen-a.”

⁹ Uca igaeėed Musa ak-d Harun d Nadab d Abihu d sebein n imyaren n Israyil. ¹⁰ Żrin AREBBI n Israyil. Tuya sadu idaren nnes amecnaw ict n tisi n zzellij i ittwaggen n saffir aziza, iřfa amecnaw ajenna simant nnes. ¹¹ War isswizzeđ afus nnes x imcennėen n ayt n Israyil uca nitni xez-zaren yar AREBBI, ccin, swin.

¹² *Řexdenni* inna SIDI i Musa “Gaėeed-dd yari x wedrar uca qqim din uca necc ad ac wcey tiřwiřin n weżru, ccariėa d řumarat tinni *xasent* uriy řima ad asen *tent* tesseřmeded.” ¹³ Ikkar Musa ak-d Yacuca, amsexxar nnes, uca igaeėed Musa yar wedrar n AREBBI. ¹⁴ Inna i imyaren “Rajam aney danita ař dd i řa nedweř řarwem. Aqa da, Harun d Ĥur aqa-ten akidwem. Mařa din řed řares ddeawi, ittxeřša as ad řarsen irah.”

¹⁵ *Řexdenni* igaeėed Musa yar wedrar uca ijj n useynu idřa adrar. ¹⁶ Aeugi n SIDI tuya izeddey x wedrar n Sina u aseynu idřa it setta n wussan uca deg wass wiss sebea iřaya-dd netta x Musa zi řwest n useynu. ¹⁷ Ascan n ueugi n SIDI tuya-t di tittawin n ayt n Israyil amecnaw timessi it-tetten x tqiccat n wedrar. ¹⁸ Yudef Musa di řwest n useynu uca igaeėed yar wedrar. Tuya Musa iqqim arebein n wussan d arebein n řyari deg wedrar.

Tiweřša zi jjihet n ubenni n i Tzeddiyt n SIDI

25 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa uca inna:

² “Ini i ayt n Israyil ad ayi dd-ssgaeėeden ict n tewhibt. Zi marra aryaz nni d as iddar-racen x wuř nnes, ad teksim **tawhibt** n **usgaeėed** i necc. ³ Ta d **tawhibt** n **usgaeėed** d tenni i řa teksid zzaysen: urey d nnuqart d nnřas, ⁴ d *řeqten* n adeřmi d urjuwani d uzeggway iħedqen d řeqten azdad d ccear n třayđin, ⁵ d iřmawen izeggwayen n icarriyyen, d iřmawen n ddenfiřat, d ukeccuđ n *tcejart* n ukasiya, ⁶ zzect i tfawt n řqendiř, řecťur i zzect i wedhan u i řebxur ittfuřen, ⁷ izra n biril d izra *iřan* mařend ad ten ggen x upaltu u x tajmect.

⁸ Ad ayi ggen ict n **zzawect iqeddsen** řima ad zedyeđ di řwest nsen. ⁹ Ggur ad *t* tegged amecnaw marra min ggurey ad ac ssecney, *elařsab* amedya n Tzeddiyt u *elařsab* amedya n marra řeqcus i dayes iřan.

¹⁰ Ad ggen eawed ict n **Ttabut** n ukeccuđ n *tcejart* n ukasiya. Ad tiři tuzzeggart *nnes* tnayen n iyařen d wezyen d tiru *nnes* ijj n uyiř d wezyen d řueřa *nnes* ijj n uyiř d wezyen. ¹¹ Ad t tessdu-ryed s wurey iřfan, zi daxeř u zi barra ad t tessduryed, uca yar sennej ad as tennded ijj n zzwag n wurey. ¹² Ad as tessfesyed arebea n texrazin n wurey. Ad tent tmetned i arebea n tyarsawin nnes. Tnayen n texrazin ad iřint yar yijj n uyezdiz s tnayen n texrazin i uyezdiz nneđni. ¹³ Ad tegged iumad *i trebbut* zeg ukeccuđ n *tcejart* n ukasiya uca ad tent tedřed s wurey. ¹⁴ Sidfem iumad di texrazin nni iřan yar iyezdisen n Ttabut řima ad zzaysen arbun Ttabut. ¹⁵ Iumad ad

24:8 Ebr. 9:20; 1 Buť. 1:2

24:10 Asa. 4:6

24:17 Ebr. 12:29

25:2 Uffuř 35:5; 1 Imzr. 29:3,5,9,14; Eazra 2:68; 3:5; Nař. 11:2

25:4 ‘azeggway idahqen’ - niy ‘qirmiz’.

25:5 ‘akasiya’ - ict n tcejart s ukeccuđ iqeřšen aťtas. Tettwaf tcejart-a aťtas di řexřa n Sinayi.

25:7 Uffuř 28:4-14

25:10 Uffuř 37:1; Ebr. 9:1

iřin di texrazin n Ttabut, war zzaysent ttetwakksen ca. ¹⁶ Ggur ad tessarsed Cchadet, tenni d ac i ȳa wceȳ, di Ttabut. ¹⁷ Ad tegged eawed iij n **tqebbart n weřaḥ** n wureȳ iřfan s yict n tuzzeggart n tnayen iȳaȳen d weȳzen u s yict n tiru n yijj n uȳiř d weȳzen. ¹⁸ Ad tegged eawed **tnayen n ixiruben** n wureȳ yeedeř s weřdis i dd-itteffȳen zi tnayen n ixfawen n tqebbart n weřaḥ. ¹⁹ Ggur ad tegged iij n uxirub ȳar yijj n ixef u iij n uxirub nneđni ȳar yixef nneđni. Ad teggem ixiruben zeg tqebbart n weřaḥ ȳar tnayen n ixfawen nnes. ²⁰ Ixiruben ggur ad bezzeen afriwen nsen ȳar sennej nsen uca ad dřen s wafriwen nsen taqebbart n weřaḥ. Udmawen nsen ad iřin qibač n iij i wennedni uca ad xzaren udmawen n ixiruben ȳar tqebbart n weřaḥ. ²¹ Ggur ad tegged taqebbart n weřaḥ x Ttabut uca ad tessarsed Cchadet i d ac i ȳa wceȳ di Ttabut. ²² Dinni i kic i ȳa mmeřqiy uca ad kik ssiwřey zi sennej i tqebbart n weřaḥ, zi jar tnayen n ixiruben inni iȳan sennej i Ttabut n Cchadet, x marra min d ac i ȳa umureȳ i ayt n Israyil. ²³ Ad tegged iij n **tzewđa** n ukeccuđ n *tcejart* n ukasiȳa, ȳares ict n tuzzeggart n tnayen n iȳaȳen u ict n tiru n yijj uȳiř u iij n řueřa n yijj uȳiř d weȳzen. ²⁴ Ad tt tedřed s wureȳ iřfan uca ad as tegged ȳar tma nnes iij zzwag n wureȳ. ²⁵ Ggur ad tegged ict n tma i d as dd-innđen n yijj n cbar n ufus u ȳar tma i d as dd-innđen ad tegged iij n zzwag n wureȳ. ²⁶ Ggur ad tegged arebea n texrazin n wureȳ uca ad tent tmetned ȳar arebea n tyemmura nni iȳan ȳar arebea n iđaren nsen. ²⁷ Tixrazin ad iřint yudsent i tma maḥend ad *daysent* ttwațffen iումad i tarebbut n tzewđa. ²⁸ Ad tegged iումad i *tarebbut* zeg ukeccuđ n *tcejart* n ukasiȳa, ad ten tyegřed s wureȳ uca ad zzaysen arbun tazewđa. ²⁹ Ad tegged eawed tȳbaři nnes d tyenjajin nnes d iȳarrafen nnes d řkisan nnes s yenni i ȳa kebben. Ggur ad ten tegged s wureȳ iřfan. ³⁰ X tzewđa ad tegged **ayrum n wescan** řebda ztat i uȳembub inu. ³¹ Ad tegged **řqendiř** n wureȳ iřfan. Ad ittwaedeř řqendiř s weřdis n wemziř. Adaf n uđar nnes d iȳaȳen nnes uřa d řkisan nnes d tteffaḥin nnes d nnuwwar nnes ad zzayes-dd ffȳen. ³² Setta n iȳaȳen ad dd-ffȳen zeg iȳezdisen nnes, třata n iȳaȳen zeg yijj n uȳezdis n řqendiř d třata n iȳaȳen zeg uȳezdis nneđni n řqendiř. ³³ Třata n řkisan ad *iřin* deg iij n uȳiř di furma n innuwwaren n ġewz *ak-d* tteffaḥt d unnuwwar uca *eawed* ȳar uȳiř nneđni třata n řkisan di furma n unnuwwar n ġewz *ak-d* tteffaḥt d unnuwwar. Ammu *eawed iggin* marra setta n iȳaȳen inni dd-iffȳen zi řqendiř. ³⁴ ȳar řqendiř *simant nnes ad din iřin* arebea n řkisan di furma n ġewz *ak-d* tteffaḥin d nnuwwar nsen. ³⁵ Ad *din* tiři ict n tteffaḥt sadu tyuya n iȳaȳen i zzayes dd-iffȳen d ict n tteffaḥt sadu tyuya n iȳaȳen i zzayes dd-iffȳen *awarni as* uca ict n tteffaḥt sadu tyuya n iȳaȳen i zzayes dd-iffȳen *awarni as* u *ammu i ȳa yiři* i setta n iȳaȳen i dd-iffȳen zi řqendiř. ³⁶ Tteffaḥin nsen d iȳaȳen nsen ad zzayes-dd ffȳen uca marra aȳa ad ittwaedeř s weřdis n wemziř zeg wureȳ iřfan. ³⁷ Ad tegged setta n řefnarat nnes uca ad ssarsen řefnarat nnes x řqendiř maḥend ad wcent tfawt ȳar tțarf n ujemmađ. ³⁸ Tijeqqadıń n *teftič* nnes d tmejmarin nnes ad *iřint* s wureȳ iřfan. ³⁹ Ad ittwađg *řqendiř* zeg ict n 'talint' n wureȳ iřfan s marra řeqcuc-e-a *akides*. ⁴⁰ Uca xzar, ad t tegged amecnaw amedȳa nnes wenni i d ac ittwařen deg wedrar."

25:15 1 lġđd. 8:8

25:16 Ebr. 9:4

25:17 Uffuȳ 37:6

25:18 Ebr. 9:5

25:18 'ixiruben' - ict n marka n lmalakat.

25:19 'axirub' - ict n marka n lmalakat.

25:20 Ebr. 9:5

25:20 'ixiruben' - ict n marka n lmalakat.

25:21 Ebr. 9:4,5

25:22 Řxřa. 7:89

25:31 Uffuȳ 37:17

25:38 'Tijeqqadıń' - niȳ 'tineqqadıń'.

25:40 Řex. 7:44; Ebr. 8:5

26¹ “Ad tegged Tazeddiyt s *æcra* n *tjartiḡhřin* n *řeqten* azdad imuden u zi *řeqten* adeḡmi d *urjuwani* d *uzegg^way* iḡedqen, *ak-d* ixiruben, inni i *ya* tegged *am* řxedmet n ufennan.

² Tuzzeggart n yict n *tjartiřt* ad *tiři* tmenya u-eicrin n iyaḡen u tiru n yict n *tjartiřt* areḡa n iyaḡen. Marra *tjartiřin* ad *yařsent* *yiři* řeḡbar d *ijj*. ³ Xemsa n *tjartiřin* ad tent ssmunen ict ak-d tenneḡni u *æawed* xemsa n *tjartiřin* ad tent ssmunen ict ak-d tenneḡni. ⁴ Yar tma n yict n *tjartiřt* yar *řtarf* mani tt i *ya* ssmunen, ad tegged *tsarawin* tideḡmanin. Ammu tent i *ya* tegged *æawed* yar tma n *tjartiřt* *nneḡni* yar *řtarf* i yar iḡa useřqi *nneḡni*. ⁵ Xemsin n *tsarawin* i *ya* tegged deg ict n *tjartiřt* u xemsin n *tsarawin* yar *řtarf* n *tjartiřt* tenni yařes aseřqi *nneḡni*, maḡend *tsarawin* ad mmeřqant ict ak-d tenneḡni. ⁶ Ad tegged *æawed* xemsin n *tsennarin* n *wurey* uca ad tessmuned *tjartiřin* ict ak-d tenneḡni s *tsennarin* maḡend ad tedweř d ict n Tzeddiyt.

⁷ Ad tegged *æawed* **tjařtiřin** s **ccar** n **tyayḡin** maḡend ad iřint d *ijj* n *uqidun* x Tzeddiyt. Ad zayyes tegged **ḡiřac** n **tjartiřin**. ⁸ Tuzzeggart n ict n *tjartiřt* ad *tiři* řřatin n iyaḡen u tiru n ict n *tjartiřt* ad *tiři* areḡa n iyaḡen. *ḡiřac* n *tjartiřin* ad *yařsen* *yiři* řeḡbar d *ijj*. ⁹ Ad tessmuned xemsa n *tjartiřin* weḡḡedsen d setta n *tjartiřin* *æawed* weḡḡedsen. *Tjartiřt* wiss setta ggur ad tt tḡeřsed yar zzat i wudem n *Uqidun*. ¹⁰ Ad tegged xemsin n *tsarawin* yar tma n yict n *tjartiřt* yar *řtarf* yar useřqi uca xemsin n *tsarawin* yar tma n *tjartiřt* yar useřqi *nneḡni*. ¹¹ Ad tegged xemsin n *tsennarin* n *nnḡas* uca ad tent tessidfed di *tsarawin* uca ad tessmuned *aqidun* maḡend ad *yiři* d *ijjen*. ¹² Min iceřten n *tjartiřin* n *uqidun*, azyen n *tjartiřt* tenni iceřten, ad yayeř yar ḡeřfar n Tzeddiyt. ¹³ N min iceřten di tuzzeggart n *tjartiřin*, *ijj* n *uyiř* ad yayeř yar *yijj* n *řtarf*, d *ijj* n *uyiř* yar *řtarf* *nneḡni*, yar *tnayen* n iyezdisen n Tzeddiyt maḡend ad as iřeḡḡeř i *yijj* n *uyezdis* u i *uyezdis* *nneḡni*.

¹⁴ Ggur ad tegged i *Uqidun* *æad* ict n **tseqqaft** n **iřmawen** **izegg^wyen** n **icarriyyen** u sennej i man aya ict n **tseqqaft** n **iřmawen** n **ddenfiřat**.

¹⁵ Ad tegged i Tzeddiyt tifeřwin n ukeccuḡ n *tcejjart* n ukasiya inni ibedden nican. ¹⁶ Tuzzeggart n ict n tefrewt ad *tiři* *æcra* n iyaḡen u tiru n ict n tefrewt ad *tiři* *ijj* n *uyiř* d wezyen. ¹⁷ I kuř taffewt ad yařes iřin *tnayen* n iḡaren, inni issmeřqan tiweḡmatin ict ak-d tenneḡnit, ammu i *ya* tegged i marra tifeřwin n Tzeddiyt. ¹⁸ Ad tegged i Tzeddiyt **tifeřwin**, eicrin n tfeřwin yar *jji*-het *yuzyen*, yar *ljanub*. ¹⁹ Ggur ad tegged areḡein n **tyarsawin** n **nnuqart** maḡend ad tent *ssarsen* sadu eicrin n tfeřwin, *tnayen* n *tyarsawin* sadu ict n tefrewt i *tnayen* n iḡaren nnes, d *tnayen* n *tyarsawin* sadu tefrewt *nneḡni* i *tnayen* n iḡaren nnes. ²⁰ *æawed* ad tegged eicrin n tfeřwin i *uyezdis* *nneḡni* n Tzeddiyt, yar *jji*het n *ccamal*, ²¹ s areḡein n *tyarsawin* nsen n *nnuqart*: *tnayen* n *tyarsawin* i kuř taffewt d *tnayen* n *tyarsawin* swadday n tefrewt *nneḡni*. ²² Uca yar *uyezdis* n řyarb n Tzeddiyt ad as tegged setta n tfeřwin. ²³ Ad tegged *tnayen* n tfeřwin i *tyemmura* n Tzeddiyt i iḡan yar *tnayen* n iyezdisen n ḡeřfar. ²⁴ Zi swadday ad iřint am *wacniwen* uca ammu i *ya* iřint nican d icten ař i *ya* awḡent sennej deg ict n *texrazt*. Ammu i *ya* *yiři* i *tnayen* n tfeřwin yar *tnayen* n *tyemmura*. ²⁵ Ad *din* iřint tmenya n tfeřwin ak-d *tyarsawin* nsent n *nnuqart*. *Xenni* seřřac n *tyarsawin*, *tnayen* n *tyarsawin* sadu ict n tefrewt d *tnayen* n *tyarsawin* sadu tefrewt *nneḡni*.

²⁶ Ad tegged **tḡenya** n **uæarraḡ** zeg ukeccuḡ n *tcejjart* n ukasiya inni i *ya* *iedun* x tfeřwin, xemsa i tfeřwin n *yijj* n *uyezdis* n Tzeddiyt ²⁷ u xemsa n *tḡenya* n *uæarraḡ* i tfeřwin yar *uyezdis* *nneḡni* n Tzeddiyt d xemsa n *tḡenya* n *uæarraḡ* i tfeřwin n *uyezdis* n Tzeddiyt yar *uyezdis* n řyarb yar *tnayen* n iyezdisen n ḡeřfar. ²⁸ Taḡnact n *uæarraḡ* di řwest ad teedu x tfeřwin di řwest, zeg *ijj*

26:1 Uffuy 36:8

26:7 Uffuy 36:14

n yixef ɣar wennedni. ²⁹ Ggur ad tyeḡfed tfeṛwin s wurey uca ad tegged tixrazin nsen n wurey maḥend ad daysent ssidfen tiḥenya n uɛarraḡ. Ad tedṛed *eawed* tiḥenya n uɛarraḡ s wurey.

³⁰ Ggur ad tessgaɛded Tazeddiyt elahsab amedya n *ṛebni* wenni d ac ittawmṛen deg wedrar.

³¹ Ad tegged ijj n **uṛeḥḥaf** n *ṛeqten* adeḥmi d urjuwani d uzegg^{way} iḥedqen u n *ṛeqten* azdad imuden uca ad t ggen *am* ḥxedmet n yijj n ufennan, s ixiruben xas. ³² Ad t tuyeṛed x arebea n ipilaren n ukeccuḡ n *tcejart* n ukasiya i idṛin s wurey. Tisennarin nsen *ad iṛint* n wurey uca *ipilaren nni ad bedden* x arebea n tyarsawin n nnuqart. ³³ Ggur ad tayṛed aṛeḥḥaf ɣar wadday n tsennarin uca ad tessidfed Ttabut n Cchadet daxeṛ i uṛeḥḥaf uca uṛeḥḥaf ad ibḡa jar Uqeddas d Uqdas n Uqeddas.

³⁴ Ad tessarsed tqebbart n weṣṛaḥ x Ttabut n Cchadet deg Uqdas n Uqeddas.

³⁵ Ggur ad tegged tazewḡa barra i uṛeḥḥaf uca ad tessarsed ṛqendiṛ qibač i tzewḡa ɣar uyezdīs n Tzeddiyt ɣar jjiḥet n ljanub u ad tegged tazewḡa ɣar uyezdīs ɣar jjiḥet n ccamal.

³⁶ Ggur ad tegged **arwaq** n *ṛeqten* adeḥmi d urjuwani d uzegg^{way} iḥedqen u s *ṛeqten* azdad imuden ɣar tewwart n Tzeddiyt, *amecnaw* ijj n umudi n uxeyyaḡ. ³⁷ Ad tegged i arwaq xemsa n ipilaren n ukeccuḡ n *tcejart* n ukasiya uca ad ten tessduryed s wurey. Tisennarin nsen *ad iṛint* n wurey uca i *ipilaren nni* ad asen tfesyed xemsa n tyarsawin n nnḥas.”

27 ¹ “Ad tegged **acalṭar** n ukeccuḡ n ukasiya n xemsa n iyaḡen di tuzzeggart d xemsa n iyaḡen di tiru. Ad yiṛi s arebea n tjemmura u ṛueṛa nnes *ad yiṛi* ṛṭata n iyaḡen. ² ɣar arebea n tjemmura ad tegged accawen nnes. Accawen nnes ad dewṛen d iijen akides uca ad t tṛeḥḥfed s nnḥas. ³ Ad tegged tiydurin nnes ḥima ad daysent tenḡared tadunt nnes ittawcemḡen uca *ad tegged* *eawed* iyenjayen nnes d tṭawyat nnes i urucci d furcayat nnes d tmejmarin nnes. Ad tegged marra ṛeqcue nnes s nnḥas. ⁴ Ad tegged ict n traccia, ict n umudi n nnḥas uca ad tegged arebea n texrazin n nnḥas i umudi nni ɣar arebea n tjemmura nnes. ⁵ Ad tt tmetned sadu trettabt n uealṭar, swadday, *maḥend* ad yiṛi umudi n *nnḥas nni* ɣar wezyen n uealṭar. ⁶ Ad tegged iɛumad i *tarebbut* i uealṭar, iɛumad n ukeccuḡ n ukasiya u ad ten tṛeḥḥfed s nnḥas. ⁷ Iɛumad nnes ad ttwassidfen di texrazin. Ad iṛin iɛumad i *tarebbut* ɣar tnayen n iyezdīs n uealṭar xmi t i ɣa arbun. ⁸ Ad tegged ṛexwa ɣar *daxeṛ* n tfeṛwin. Am mammec i d ac imṛa deg wedrar, ammu i t ɣa ggen nitni.

⁹ Ad tegged **ṛemraḥ** n Tzeddiyt. ɣar jjiḥet yuzṛen, ɣar ljanub, ad tegged ṛizarat n *ṛeqten* azdad imuden n mya n iyaḡen di tuzzeggart i yijj n uyezdīs. ¹⁰ Eicrin n ipilaren nnes d eicrin n tyarsawin nnes *ad iṛin* n nnḥas. Tisennarin n ibilaren d iqeḡban nsen i useṛqi *ad iṛin* n nnuqart.

¹¹ Ammu ɣar jjiḥet n ccamal di tuzzeggart *ad din iṛint* ṛizarat n mya n iyaḡen. Eicrin n ipilaren nsen d eicrin n tyarsawin nsen *ad iṛin* n nnḥas. Tisennarin n ipilaren d iqeḡban nsen i useṛqi *ad iṛin* n nnuqart. ¹² Di tiru n ṛemraḥ, ɣar uyezdīs n ṛṛarb, *ad din iṛint* ṛizarat n xemsin n iyaḡen di tuzzeggart ak-d eecra n ipilaren nsen d eecra n tyarsawin nsen. ¹³ Tiru n ṛemraḥ ɣar uyezdīs n ccarq, zi manis dd-tneqqar tfuct, *ad yiṛi* xemsin n iyaḡen. ¹⁴ Ṛizarat ɣar yijj n uyezdīs n zzat *ad iṛint* xemmesṭac n iyaḡen di tuzzeggart, ak-d ṛṭata n ipilaren nsen d ṛṭata n tyarsawin nsen.

¹⁵ ɣar uyezdīs n zzat nneḡni *ad din iṛint* *eawed* ṛizarat n xemmesṭac n iyaḡen di tuzzeggart ak-d ṛṭata n ipilaren nsen d ṛṭata n tyarsawin nsen. ¹⁶ ɣar wadaf n ṛemraḥ *ad din yiṛi* ijj n arwaq n

26:30 Uffuḡ 25:9,40; Ṛex. 7:44; Ebr. 8:5

26:31 Uffuḡ 36:35

26:36 Uffuḡ 36:37

27:1 Uffuḡ 38:1

27:2 ‘accawen’ - niy ‘iqicawen’.

27:9 Uffuḡ 38:9

eicrin n iḡaḡen, n *ṛeqten* adeḡmi d urjuwani d uzeḡḡay iḡedqen u n *ṛeqten* azdad imuden, ijj n umudi n uxeyyaq, ak-d areḡa n ipilaren nnes d areḡa n tyarsawin nsen. ¹⁷ Marra ipilaren i d as dd-innden i *ṛemraḡ ad iṛin* s iqedban n nnuqart i useṛqi uca tisennarin nsen *ad iṛint* n nnuqart d tyarsawin nsen n nnḡas. ¹⁸ Tuzzeggart n *ṛemraḡ ad tiṛi* mya n iḡaḡen u tiru *ad tiṛi* xemsin n iḡaḡen d xemsin *eawed* uca *ṛueṛa ad yiṛi* xemsa n iḡaḡen zi *ṛeqten* azdad imuden uca tyarsawin *ad iṛint* n nnḡas.

¹⁹ Marra *ṛeqcue* n *Tzeddiṭ* i iḡan i marra tasexxart nnes uṛa d marra *ṛewtad* nnes d marra *ṛewtad* n *ṛemraḡ ad iṛin* n nnḡas.

²⁰ Ad tumured ayt n Israyil ḡima ad ḡarek-dd awyen *zzect iṣfan ttwaddzen tt-idd zi zzitun n uzemmur i tafawt*, ḡima ad tareḡ tfawt *ṛebda*. ²¹ Harun d tarwa nnes ad ḡdan man aya zi ḡiṛet aṛ ṣṣbeḡ ztat i uymbub n SIDI deg Uqiduḡ n Umsagar ztat i uṛḡḡhaf i iḡan ztat i Cḡadet. D man aya ad yiṛi d ict n tewṣiyyet i *ṛebda nni ittxeṣṣa ad tettwaḡda* zi jjiḡet n ayt n Israyil di *marra* *ṛejyuṛ* nsen.”

28¹ “Uca cek ad ḡarek-dd tessqarbed *Harun, umac, d tarwa nnes akides* zi *ṛwest* n ayt n Israyil, ḡima ad *ayi eebden am ikehhanen*, Harun, Nadab, Abihu, Alieazar d Itamar, tarwa n Harun.

² Ad tegged *arruḡ amqeddas* i Harun, umac, ad yiṛi i ueuḡi d telwizt. ³ Ad tessiwṛed ḡar marra inni iḡan d imiyisen n wuṛ, inni sscureḡ s *arruḡ* n tiḡit, *maḡend* ad ggen *arruḡ* i Harun ḡima ad as ssqeddsen *maḡend* ad t ggen d ukehhan i necc. ⁴ Ina d *arruḡ* i ḡa ggen: ict n *tejmect* d ijj n *upalṭu* d ijj n *useṛḡam* d ijj n *warruḡ* n *teṛmect* imuden *amṛxedmet* n *yijj* n *ufennan*, d ijj n *arezzet* d ict n *ṛhezzamt* Ad ggen *arruḡ amqeddas* i Harun, umac, u i tarwa nnes, ḡima ad ayi sexxaren am ukehhan. ⁵ Nitni ad ksin ureḡ d *ṛeqten* adeḡmi d urjuwani d uzeḡḡay iḡedqen d *ṛeqten* azdad ⁶ uca ad ggen *apalṭu* zeg *ifiṛan* n wureḡ u zeg *ufiṛu* adeḡmi d urjuwani d uzeḡḡay iḡedqen u zi *ṛeqten* azdad imuden, *ad yiṛi am ṛxedmet* n *ufennan*. ⁷ Ad ḡares yiṛi tnayen n ṭyardin immseṛsaqen ḡar tnayen n ṭṭrufa nnes i zi i ḡa ittwassmun *apalṭu*. ⁸ Taḡezamt izewwqen wenni xas iḡan, ad zzayes *tettwagg* d icten akides, zeg wureḡ d *ṛeqten* adeḡmi d urjuwani d uzeḡḡay iḡedqen u zi *ṛeqten* azdad imuden. ⁹ Ad teksid tnayen n izra n biril uca ad xasen tneqced ismawen n ayt n Israyil. ¹⁰ Setta n ismawen x *yijj* n weṛzu d setta n ismawen nneḡni x weṛzu nneḡni elahṣab *asettef* n weṛḡaq nsen. ¹¹ S ṣṣeneet n wenqac n weṛzu, am ict n txadent n ucemmie, *ammu* i ḡa ttwaneqcen tnayen n yeṛza s ismawen n ayt n Israyil. Ad asen tegged ticuyar n wureḡ i d as-dd innnden. ¹² Ad tegged izra nni x ṭyardin n *upalṭu*, *aga-ten* d izra n ṛidaret i ayt n Israyil. Harun ad yarbu ismawen nsen ztat i wudem n SIDI x tnayen ṭyardin nnes. ¹³ Ad tegged ticuyar n wureḡ ¹⁴ uca *eawed* tnayen n ssnaseṛ n wureḡ iṣfan. Ad ten tegged *amecnaw* ifiṛan, *amecnaw* ict n *ṛxedmet* n umudi. Ad tmetned ssnaseṛ imuden ḡar tcuyar.

¹⁵ Ad tegged ict n *tejmect* i *ṛeḡkam*. Ad tt tegged *am ṛxedmet* n *ufennan*, *amecnaw* *apalṭu* n *ukehhan*. Ad tt tegged zeg wureḡ u zi *ṛeqten* adeḡmi d urjuwani d uzeḡḡay iḡedqen u zi *ṛeqten* azdad imuden. ¹⁶ *Tajmect* *ad tiṛi* s areḡa n ṭyemmura, *tettwaḡdeṣ*, uca tuzzeggart nnes d ijj n cbar n ufus d tiru nnes d ijj n cbar n ufus. ¹⁷ Ad tt teccured s yeṛza, areḡa n *ṛeṣṣuf* n izra. Ijj n ṣṣef *ad yiṛi* s *yijj* n *ṛeeqiq* d *yict* n *tyaqt* d *yict* n *smaraxt*. *Wa* d ṣṣef *amezwaru*. ¹⁸ Ṣṣef *wiss* tnay-

27:20 Lawi 24:2

28:1 Ebr. 5:4

28:6 Uffuḡ 39:2

28:15 Uffuḡ 39:8

en ad yiři s yijj n karbunkel d yijj n şaffir d yijj n diamanti.¹⁹ Şşef wiss tŗata ad yiři s yijj n weŗru n yasintu d yijj n axat d yijj n umatist.²⁰ U şşef wiss arebea ad yiři s yict n texprisulit d yijj n biril d yijj n yaspis. Ina ad ttwaţţfen deg wureȝ di tcuyar nsen.²¹ Izra ad iřin elahsab asettef n ismawen n ayt n Israyil, teneac n izra, ttwasetţfen elahsab ismawen nsen. Ad daysen ggen ineqqacen n txadent n ucemmie, kuř ahenjir elahsab asettef n yisem nnes, i teneac n tqebbař.²² Ad tegged ssnaseř x tejmect, ifiřan imuden n wureȝ iřfan.²³ Ad tegged ȝar tejmect tnayen n texprazin n wureȝ uca ad tmetned tnayen n texprazin nni ȝar tnayen n tŗrufa n tejmect.²⁴ Ad tmetned tnayen n ssnaseř n wureȝ imuden ȝar tnayen n texprazin ȝar tŗrufa n tejmect.²⁵ Ad tmetned tnayen n ixfawen n tnayen n ssnaseř imuden ȝar tnayen n tcuyar uca ad tent tmetned ȝar tyarđin i iĝan ȝar uyezdis n zzat n upalţu n ukehhan.²⁶ Ad tegged eawed tnayen n texprazin n wureȝ uca ad tent tegged ȝar tnayen n ixfawen n tejmect, x tma nsen nni iĝan ȝar upalţu, ȝar daxeř.²⁷ Ad tegged tnayen n texprazin n wureȝ tinni i ȝa tcedned x tnayen n tyarđin n upalţu n ukehhan, swadday, ȝar zzat, qibač i useřqi nnes ȝar sennej i thezzamt izewwqen n upalţu.²⁸ Ad tessmuned tajmect s texprazin nnes ȝar texprazin n upalţu ak-d iij n ufiřu imuden adeřmi, mařend ad tiři tejmect sennej i thezzamt izewwqen n upalţu uca war tettbetţi tejmect x upalţu.²⁹ Ammu i ȝa yawi Harun ismawen n ayt n Israyil di tejmect n řehkam x wuř nnes, x minni i ȝa yadef deg Uqeddas ařami iqqim d řidaret i řebda zzat i wudem n SIDI.³⁰ Ad tessarsed izra n ‘Urim’ d ‘Tummim’ di tejmect n řehkam, mařend ad iřin x wuř n Harun x minni i ȝa yadef zzat i wudem n SIDI. Ammu i ȝa yarbu Harun řebda řehkam n ayt n Israyil x wuř nnes zzat i wudem n SIDI.

³¹ Ad tegged aseřham n upalţu n ukehhan marra zi řeqten adeřmi.³² Ad yiři iij n warzam i uzeĝif di řwest nnes. Ȝar tma n warzam ad din tiři ict n tma iderrzen, tenni i ȝa yiřin amecnaw arzam deg iij n warruđ n wuzzař n ueeskari. War ittcarriĝ.³³ Ȝar tmuwwa nnes ad tegged tiremmanin n ifiřan adeřmi d urjuwani d uzegĝaw iředqen, ȝar tmuwwa nnes i d as-dd innđen, u jarasent ad tegged nnwaqes n wureȝ i d as-dd innđen.³⁴ Iij awarni i wenneđni, iij n nnaqes n wureȝ d ict n tremmant, uca eawed iij awarni i wenneđni, iij n nnaqes n wureȝ d ict n tremmant, ȝar tmuwwa n useřham deg wenneđ nnes.³⁵ Harun ad tt yarđ xmi ieebbet netta, ařami ad ittwaseř ddriz nnes x minni i ȝa yadef di zzawect iqeddsen zzat i uȝembub n SIDI uca eawed xmi i ȝa iffeȝ, řima war ittmetti.

³⁶ Ad tegged ict n teřwiřt s nnuwwar n wureȝ iřfan uca ad dayes tneqced am mammeć neqqcen taxadent n ucemmie “AMQEDDAS i SIDI.”³⁷ Ad tt tcedded ȝar yijj n ufiřu adeřmi x arezzet. Ad tiři teřwiřt ȝar zzat n urezzet.³⁸ Ad tiři x tenyart n Harun, řima Harun ad yarbu řmuesiyyet di tmesřayin iqeddsen tinni i ȝa issqeddsen ayt n Israyil ak-d marra tiwhibin n tmesřayin nsen iqeddsen. Ad tiři řebda x tenyart nnes, řima ad iřint tmesřayin nni arđant zzat i uȝembub n SIDI.³⁹ Ad tegged iij n warruđ n teřmect n řeqten azdad. Ad tegged arezzet eawed zi řeqten azdad. Tařezamt ad tt tegged amecnaw iij n umudi n uxeyyađ.

⁴⁰ Ad tegged arruđ n teřmect i tarwa n Harun u ad asen tegged tihezzamin u ad asen tegged iřewwaqen mařend ad iřin i ueuĝi d telwitz.⁴¹ Ad zzaysen tessyarded Harun, umac, d tarwa nnes akides, uca cek ad ten tdehned, ad ten třeĝmed u ad ten tessqeddsed řima ad ayi xedmen am ikehhanen.

⁴² Egg asen ssraweř n řeqten řima ad dřen aysum n useđři nsen. Ad iřin zi tejeinna uca ad awđen ȝar imeřşaden.⁴³ Ssraweř nni ad iřin x arrimet n Harun d tarwa nnes xmi i ȝa yadfen deg Uqিদun n Umsagar niȝ xmi i dd ȝa qarrben ȝar uealtar mařend ad sexxaren di zzawect iqeddsen, řima war ttiwyen řmuesiyyet uca ad mmten. Ta ad tiři d ict n tewsiyyet i řebda i netta u i zzariet nnes awarni as.”

28:31 Uffuȝ 39:22

28:32 ‘arzam’ - s Teiبرانit ‘aqemmmu’.

28:36 Uffuȝ 39:30

29¹ “D man aya i d asen i ya tegged ħima ad ten tessqeddsed, maħend ad ayi iħin d ikehhanen. Ksi ijj n umwa, ameżyan n ufunas, d tnayen n icarriyyen icnan qaē ² u *ēawed* ayrum bṛa antun d řemsemnat bṛa antun ixeğden s zžect d teřraf bṛa antun ttwadehnent s zžect, tinni i ya tegged *marra* s waren azdad n yirden. ³ Ad ten tegged di tsuğet uca ad ten tawyed di tsuğet s umwa d tnayen n icarriyyen. ⁴ Ad dd-tessqarrbed Harun d tarwa nnes yar tewwart n Uqıđun n Umsagar uca ad ten tessirded s waman. ⁵ Ad teksid arruđ, ad tessyarđed Harun ijj n warruđ n teřmect d useřham i upalđu d upalđu *simant nnes* d tejmect uca ad as tbeysed s tħezžamt izewwqen n upalđu. ⁶ Uca ad tessarsed areżzet x uzeğif nnes uca x areżzet ad tegged tamrist tamqeddast. ⁷ Uca ad teksid zžect i wedhan uca ad tt tzeğeed x uzeğif nnes uca ad t tdehned. ⁸ *Xenni* ad tawyed tarwa nnes, ad asen tyarđed arruđ n teřmect. ⁹ Ad asen tbeysed s tħezžamt, i Harun d tarwa nnes, uca ad asen tarekkbed iħewwqaen. Ad ħarsen tiři tukehphant elahsab ict n tewşıyyet i febda. Ad tareqqmed Harun d tarwa nnes.

¹⁰ *Xenni* ad tawyed amwa ameżyan zžat i **Uqıđun n Umsagar** uca Harun d tarwa nnes ad ssarsen ifassen nsen x uzeğif n umwa. ¹¹ Ad tyarşed amwa zžat i uęymbub n SIDI, ħar tewwart n Uqıđun n Umsagar. ¹² *Xenni* ad teksid idammen n umwa uca ad ten tegged s uđad nnek x waccawen n uealĥar uca ad tzeğeed *marra* idammen *iqqimen* ħar idaren n uealĥar. ¹³ Ad teksid *ēawed* *marra* tadunt tenni idřin ađan d min yuyřen ħar tsa, d tnayen n tyeżzař ak-d tadunt i xasent iğan uca ad tessbexxared aya x uealĥar. ¹⁴ *Maca* aysum n umwa d yiřem nnes d umessař nnes ad ten tesscemđed s tmessi barra i řmargeĥ n řeeskar, aqa d tayarşn n ddnub.

¹⁵ *Xenni* ad teksid ijj n ucarri uca ad issars Harun d tarwa nnes ifassen nsen x uzeğif n icarri.

¹⁶ Uca ad tyarşed i icarri uca ad teksid idammen nnes, ad *ten* tessfarryed x uealĥar zi kuř jji-het. ¹⁷ Ad tqessed icarri di iceğiqen, ad tessirded ađan nnes d icekrad nnes uca ad ten tegged x iceğiqen nnes u x uzeğif nnes. ¹⁸ Ad tessbexxared *marra* icarri x uealĥar, aqa-t d tayarşn n wecmađ i SIDI, ict n řefwaħet ittfuħen, aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ¹⁹ *Xenni* ad teksid icarri nneđni uca Harun d tarwa nnes ad ssarsen ifassen nsen x uzeğif n icarri.

²⁰ Ad tyarşed icarri uca ad teksid zeg idammen nnes uca ad tegged man aya x yięes n umezzuy afusi n Harun u x yięes n umezzuy afusi n tarwa nnes u *ēawed* x uđad n yimez n ufus nsen afusi u x uđad n yimez n uđar nsen afusi uca ad tessfarryed idammen *iqqimen* x uealĥar zi kuř jji-het.

²¹ *Xenni* ad teksid zeg idammen inni iğan x uealĥar u zi zžect i wedhan uca ad zžaysen trucced x Harun u x warruđ nnes u akides *ēawed* x tarwa nnes u x warruđ n tarwa nnes, ħima ad yiři ittwassqeddes, netta d arruđ nnes, uřa d tarwa nnes d arruđ n tarwa nnes akides. ²² Ad teksid tadunt n icarri d tadunt ħar unewwar d tadunt nni idřin ađan, uřa min yuyřen ħar tsa d tnayen n tyeżzař s tadunt i xasent iğan d ucenkrud afusi, minzi d icarri i udeccen n *ikehhanen*. ²³ Ksi *ēawed* ict n tecnift n weyrum d ict n temsemment n weyrum ittwassweġden s zžect d ict n teřfeft zi tsuğet n weyrum bṛa antun i *iğan* zžat i uęymbub n SIDI. ²⁴ Sars man aya *marra* x ifassen n Harun u x ifassen n tarwa nnes uca ad ten tessenneħzedd zi ssa ħar da *am* ict n tewhibt n wen-hezzi zžat i uęymbub n SIDI. ²⁵ *Awarni* as ad tt teksid zeg ifassen nsen uca ad tt tessbexxared x uealĥar, x tayarşn n wecmađ, *ad tiři* d ict n řefwaħet ittfuħen zžat i uęymbub n SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ²⁶ Ad teksid idmaren n icarri i udeccen n Harun uca senhezz iten zi ssa

29:1 Lawi 8:2; 9:2

29:7 Uffuj 30:25

29:9 ‘tukehphant’ - awař-a ixs ad yini ‘řxedmet n ukehhan’. ‘Ad tareqqmed Harun d tarwa nnes.’ - s Teibranit ‘Ad teccured ifassen n Harun d tarwa nnes.’

29:10 Lawi 1:3

29:12 ‘accawen’ - nię ‘iqicawen’.

29:13 ‘tyeżzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ nię ‘tizeğřin’.

29:14 Lawi 4:12; Ebr. 13:11

29:16 Ebr. 9:12,19

29:22 ‘tyeżzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ nię ‘tizeğřin’.

yar da *am* ict n tewhibt n wenhezzi zzat i uȳembub n SIDI. Tanita ad tiři d tasyart nnek. ²⁷ Ad tessqeddsed idmaren n tewhibt n wenhezzi d ucekrud n tewhibt tenni ittwanhezzen zi ssa ȳar da d tenni ittwassgaēden zeg icarri i udeccen i iȳan uřa i Harun uřa i tarwa nnes. ²⁸ Ad yiři i Harun d tarwa nnes d ict n tewşıyyet i řebda zi jjihet n ayt n Israyil, minzi d tawhibt n usgaēed. Ad tiři d tawhibt tenni i ȳa ssgaēden ayt n Israyil zi tȳarřa nsen n řehna. *Aqa-tt* d tewhibt nsen n usgaēed i SIDI.

²⁹ Arruȳ iqeddšen n Harun ad yiři i tarwa nnes awarni as, mařend ad ten dehnen u ad ten ařeqmen dayes. ³⁰ Man wen zi tarwa nnes i ȳa yiři n d akehhan deg wemcan nnes uca ad yadef deg Uqıȳun n Umsagar mařend ad isexxar di zzawect iqeddšen, ad zzayes yarȳ seba n wussan.

³¹ Ad teksid icarri i udeccen uca ad tesssegȳed aysum nnes deg ijj n wemcan iqeddšen. ³² Harun d tarwa nnes ad ccen aysum n icarri d weȳrum i iȳan d tsuȳet ȳar tewwart n Uqıȳun n Umsagar. ³³ Uca ad ccen zi min zi ittewagg wesřař, řima ad ten řeqqmen u ad ten ssqeddsen. *Maca* ijj n ubarrani war zzayes ittett, minzi aqa-tt d ict n řřajet tamqeddest. ³⁴ Mařa icetȳ ca zeg weysum n *tȳarřa* i udeccen niȳ zeg weȳrum ař řřbeř, ad tesscemȳed min icetȳen di tmessi. Ittxeřřa war t ittett řed, minzi d ict n řřajet iqeddšen.

³⁵ Ammu i ȳa tegged ak-d Harun u ak-d tarwa nnes, ad *tegged* ełařsab marra min d ac umureȳ. Ad ten tařeqmed seba n wussan. ³⁶ Kuř ass ad tessweȳded amwa d tȳarřt n ddenb i weřřař uca ad tekksed ddenb x uealȳar umi ȳa tessiwȳed ařřař *xas* uca *xenni* ad t tdehned mařend ad t tessqeddsed. ³⁷ Seba n wussan ad tefdid aealȳar uca ad t tessqeddsed, *xenni* ad yiři d amȳed-das qae. Wenni i ȳa iřadan aealȳar, ad yiři d amȳeddas. ³⁸ D man aya i ȳa tessweȳded x uealȳar: tnayen n izmaren n yijj n usegg^was, kuř ass, řebda. ³⁹ Ad tessweȳded ijj n yezmar di řřbeř uca *izmar* nneȳni ad t tessweȳded jar ueecci d řiřet. ⁴⁰ I yijj n yezmar *ksi* ict n taecart n řeqyas n *yijj* n 'ifa' n waren azdad ixeȳden s zzeet ttwaddzen tt-idd zi *zzitun* d ijj n arbee n yijj n 'hin' n binu *amecnaw* ict n tewhibt n useyyeb. ⁴¹ Ad tȳarřed i yezmar nneȳni jar ueecci d řiřet uca ad ȳares tarnid tawhibt n řȳiȳet amecnaw tenni n řřbeř u *eawed* tawhibt n useyyeb uca ad yiři *tȳarřt* d ict n řefwařet ittfuřen. *Aqa* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ⁴² Ad *tiři* d tȳarřt n wecmaȳ řebda di *marra* řejȳuř nwem ȳar tewwart n Uqıȳun n Umsagar zzat i uȳembub n SIDI, mani i ȳa ssmuney akidwem mařend akidek ssiwřey din. ⁴³ Ad mmsagareȳ din ak-d ayt n Israil uca ad ittwaȳeddes s ueuȳi inu. ⁴⁴ Ad ssqeddsēy Aqıȳun n umsagar d uealȳar. Ad ssqeddsēy *eawed* Harun d tarwa nnes, řima ad ayi iřin d ikehhanen. ⁴⁵ Uca ad zedȳey jar ayt n Israyil, ad asen iřiȳ d AREBBI ⁴⁶ uca ad ssnen belli necc d SIDI, AREBBI nsen, wenni ten issuffȳen zi temmurt n Miřa mařend ad zedȳey d řwest nsen. Necc d SIDI, AREBBI nsen."

30 ¹ "Ad tegged *eawed* aealȳar n řebxur. Ad t tegged zeg ukeccuȳ n *tcejart* n ukasiya. ² Tuzzeggart ad tiři d ijj n uȳiř, u tiru *eawed* d ijj n uȳiř. Ad yiři uealȳar s areba n tyemmura. Řueřa nnes ad yiři d tnayen n iȳaȳen uca accawen nnes ad iřin d iijen akides. ³ Ad t tȳeȳfed s wureȳ iřfan, tazeqqa nnes d iȳezdisen nnes i d as-dd inȳden d waccawen nnes. Ad as tegged

29:28 Lawi 7:31,34; 10:14

29:32 Lawi 8:31; 24:9

29:33 Lawi 10:14; Mt. 12:4

29:38 Řxřa. 28:3

29:40 'ifa' - ijj n 'ifa' d ijj n řqedd n řeebar n imendi d waren. Ijj n 'ifa' aqa-t d ijj n 'humir', ixs ad yini 40 litr. 'hin' - ijj n 'hin' aqa dayes 6,5 litr n waman niȳ n uceffay u n řehwayej nneȳni u 6,5 litr isekkwa 1/6 'bath'. Ijj n 'bath' imun dayes xenni 6 n 'hin', ixs ad yini eřayen 40 litr.

29:45 Uffuȳ 25:8; Lawi 26:12; Izhd. 78:60; Zak. 2:14; 2 Kur. 6:16; Asa. 21:3

30:1 Uffuȳ 37:25

30:2 'accawen' - niȳ 'iqicawen'.

ARRUḌ n ARRAYS n IKEHHANEN

(Ufuy 28:4-43)

Taṛwiḥt s innuwwaren n wurey iṣfan
x uzeḡif n arrays n ikehhanen
min xef itwanqec wawaṛ-a
"AMQEDDAS i SIDI."
(Ufuy 28:36-38, 39:39)

Tnayen n yezra n biril
twaneqcen s 6 n ismawen
n tqebbaṛ n ayt n
Israyil (Ufuy 28:9-14)

Tajmect n řehkam s řheqq s 12
n tyaqutin iyřan (Ufuy 28:15-21)

Di tejmect twaggen tnayen n
yezra nni twasemman Urim
d Tummim ħima ad ssecnen
min tuya ixs Arebbi
(Ufuy 28:30)

Taḥezzam
izewwqen
(Ufuy 28:8)

Řmejmar s řebxur
icemmḡen
(Lawi 10:1)

Arruḍ n teřmect
n řeqten azdad
(Ufuy 28:39)

Sraweř n řeqten
(Ufuy 28:42)

Arezzet n řeqten azdad
(Ufuy. 28:4,39)

ijj n řeqciq, ict n tyaqut d ict n smaraxt

ijj n karbunkel, ijj n řaffir d ijj n diamanti

ijj n yasint d ijj n axat d ijj n umatist

ict n txrisulit, ijj n biril d ijj n yaspis

Tajmect tetwassmun-dd
s texrazin n wurey
(Ufuy 28:28)

Afiřu immuden adeřmi,
maĥend ad tiři tajmect
sennej i řezzam izewwqen
n upalřu uca war tbetři
teřmect x upalřu
(Ufuy 28:28)

Apalřu n ifiřan n wurey
u zeg ufiřu adeřmi, arjuwani
d azeggař iĥedqen u zi
řeqten azdad immuden
(Ufuy 28:6)

Aseřham n upalřu marra
zi řeqten adeřmi
(Ufuy 28:31)

Tiremmanin n ifiřan ideřmiyyen
d irjuwaniyyen d izeggařen iĥedqen
u jarasent nnwaqes n wurey ħima
ad sřenma akehhan di zzawect
iddar ead (Ufuy 28:33-35).

Akehhan iggur x iřaren s řeřfa

Řeqcuε n Tzeddiyt lqeddsen

æalřar n nnřas

tabanyut n nnřas

řqendiř s sebæa n iyağen

**tazewđa
ak-d weyrum n wescan**

æalřar n řebxur

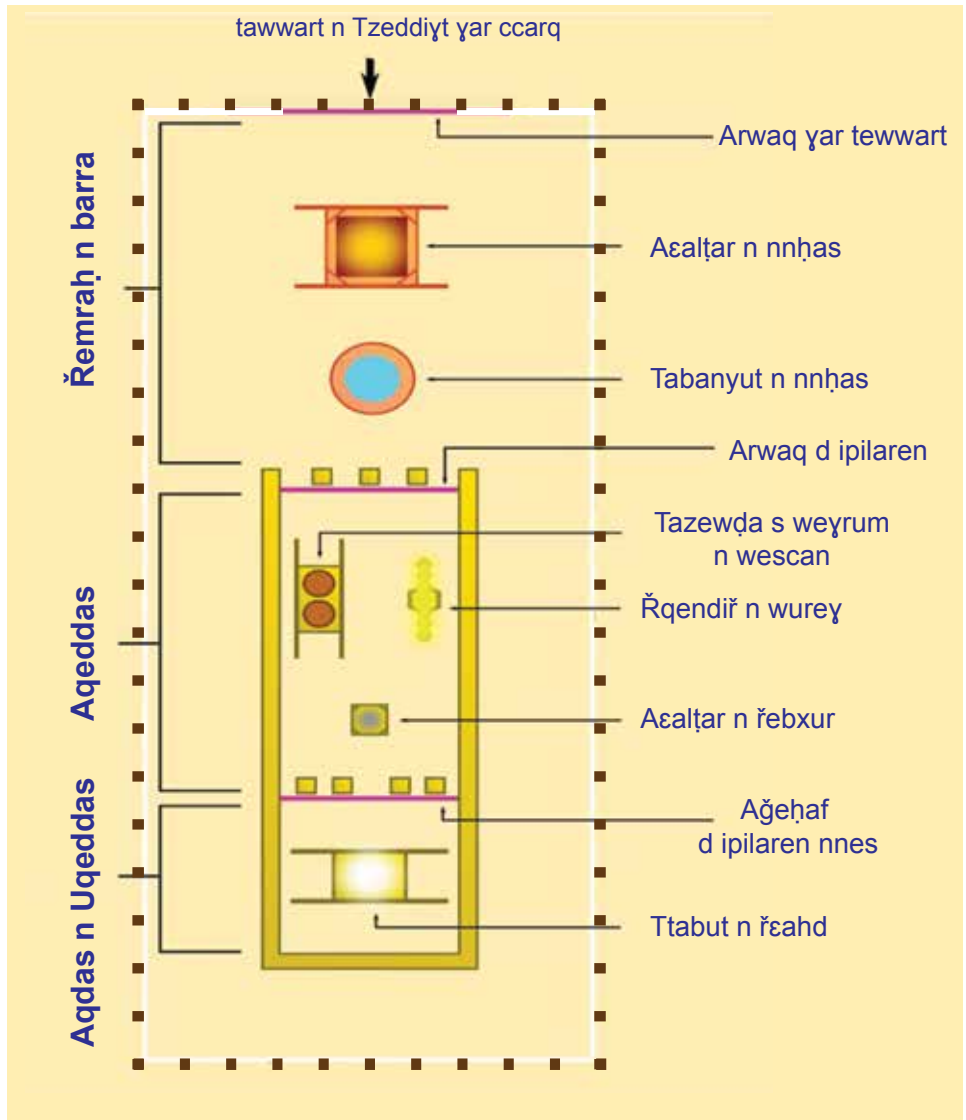
ttabut n řæahd

di ttabut twafent tnayen n teřwiřin n ttawrat uřa d 'manna'
ak-d uzeğaç n Harun i zi dd-ffyen innuwwaren d ğuz

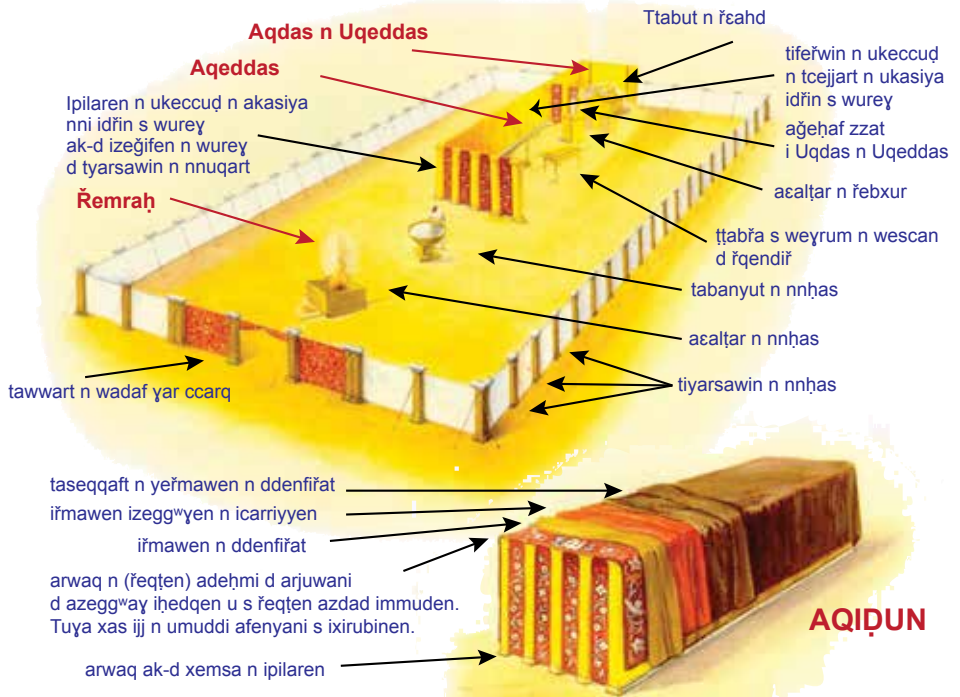

TAZEDDIYT n ŘĖAHĐ

(Ufuy 25-31, 35-40)

TAZEDDIYT- AQIDUN d ĔEMRAĖ

MAMMEC TWAQEDDMENT TIYARřA

ijj n zzwāq n wureḡ i d as-dd innḡen. ⁴ Ad as tegged tnayen n texrazin n wureḡ sadu zzwāq nnes. Ad tent tegged ḡar tnayen n iyezdissen nnes, ḡar tnayen n tṭrufa nnes. Ad iṭint ḡima ad daysent ttwaṭṭfen iεumad ḡima ad zzaysen arbun *aεaltar n řebxur*. ⁵ Ad tegged tnayen n iεumad *i tarebbut* zeg ukeccuḡ n ukasiya uca ad ten tḡeḡfed s wureḡ. ⁶ Ad t tegged zzat i uṛeḡḡaf i iḡan zzat i Ttabut n Cchadet, zzat i tqebbart n weṣṛaḡ wenni iḡan x Cchadet, mani kik i ḡa msagareḡ. ⁷ Ad issbexxar Harun řebxur ittḡuḡen kuṛ ṣṣbeḡ. *Řami* iedeṛ tiftiṛin, ad t issbexxar. ⁸ Meṛmi i ḡa issareḡ Harun tiftiṛin jar uεeci d ḡiṛet, ad yejj řebxur ad ibexxar. *Ad yiṛi* d ijj n řebxur i řebda zzat i uḡembub n SIDI i *marra* řejyuṛ nwem. ⁹ Kenniw war xas tessbexxarem ca řebxur war iḡin niḡ tayarṣt n wecmaḡ niḡ tawhibt n *řiyiḡet* u war xas ttzeḡaεem tawhibt n useyyeb. ¹⁰ Harun ad isseṣṛeḡ accawen nnes ict n twaṛat deg useḡḡas s idammen n tiḡarṣa n ddnub i weṣṛaḡ. Ad isseṣṛaḡ ict n twaṛat deg useḡḡas i *marra* řejyuṛ nwem. *Aqa-t* d amqeddass qae i SIDI.

¹¹ Issiweṛ SIDI ak-d Musa uca inna:

¹² “Xmi i ḡa teksid řqedd n ayt n Israyil, *řqedd* n n yenni ittwaṛaḡan i *umenyi*, xenni nitni ad wcen, kuṛ ijj i yixef nnes, **ttaman n weṣṛaḡ** i SIDI ḡar tṛayit nsen, *ḡima* war tettiṛi jṛiḡect jarasen x minni ten i ḡa tṡesbed. ¹³ D man aya ad wcen nitni, kuṛ ijj wenni i ḡa iḡwan ḡar yenni ittwaṛaḡan: azyen n uciql eḡaḡsab aciql n zzawect iqeddssn - aciql-a d eicrin ‘jira’ - uṛa d wezyen n uciql d tewhibt n usgaεeed i SIDI. ¹⁴ Kuṛ ijj wenni i ḡa iḡwan ḡar yenni ittwaṛaḡan, zi eicrin isegḡ^wusa sennej, ad issgaεeed tawhibt n SIDI. ¹⁵ Bu waḡṛa war itticc ktar uṛa amezṛuḡ war issenqis zeg wezyen n uciql, xmi kenniw i ḡa tessgaεedem tawhibt n SIDI i weṣṛaḡ x řεemur nwem. ¹⁶ Xenni ad teksid nnuqart n weṣṛaḡ n ayt n Israyil uca ad tt ffarzed i tsexxart n Uqiḡun n Umsagar. Ad tiṛi d řidaret i ayt n Israyil zzat i wudem n SIDI i weṣṛaḡ i řεemur nwem.”

¹⁷ Issiweṛ SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁸ “Ad tegged εawed **tbanyut n nnḡas** s uḡar nnes i usird. Ad tewced amcan zzat i Uqiḡun n Umsagar d uεaltar uca ad dayes tegged aman ¹⁹ maḡend Harun d tarwa nnes ad zzayes ssirden ifassen nsen d iḡaren nsen. ²⁰ Xmi i ḡa yadfen deg Uqiḡun n Umsagar ad ssirden s waman *ḡima* war ttmettin ca, niḡ xmi i ḡa qarrben ḡar uεaltar maḡend ad sexxaren xmi i ḡa ssbexxaren tawhibt n tmessi i SIDI. ²¹ Xenni ad ssirden ifassen d iḡaren nsen ḡima war ttmettin ca. Man aya ad asen yiṛi d ict n tewṣiyyet i řebda, i netta u i zzariεet nnes, i *marra* řejyuṛ nsen.”

²² Issiweṛ SIDI ak-d Musa uca inna:

²³ “Cek, ksi ḡarek řεεṭur icnan aṭṭas: xems-mya n uciql n mirru issizṛen d řqedd n wezyen n mana wenni, aqa-t d mitayn u-xemsin n uciql zi řqarfa ittḡuḡen u mitayn u-xemsin n uciql zeg uḡanim uḡemmum ittḡuḡen, ²⁴ xems-mya n qassiya, *iwezznen* eḡaḡsab aciql n zzawect iqeddssn d ijj n ‘hin’ n zzeet n zzitun. ²⁵ Egg zzaysen ict n zzeet **tamqeddast** i **wedhan**, ijj n řεεṭur ittwaggen eḡaḡsab ṣṣeneet n uεeṭṭar. Ad tiṛi d ict n zzeet tamqeddest i wedhan. ²⁶ S man aya ad tdehned Aqiḡun n Umsagar, Ttabut n Cchadet, ²⁷ tazewḡa ak-d marra řeqcue nnes d řḡendiṛ ak-d marra řeqcue nnes d uεaltar n řebxur, ²⁸ d uεaltar n wecmaḡ ak-d marra řeqcue nnes d tbanyut ak-d uḡar nnes. ²⁹ Ad tessqeddsed marra aya ḡima ad yiṛi d amqeddass qae. Marra wi i ḡa iḡadan zi man aya, ad yiṛi d amqeddass. ³⁰ Ad tdehned Harun d tarwa nnes uca ad ten tessqeddsed ḡima ad ayi *iṛin* d ikehhanen. ³¹ Ad tessiwṛed ak-d ayt n Israyil uca ad tinid “Ta ad tiṛi d ict n zzeet

30:3 ‘iqicawen’ - niḡ ‘accawen’.

30:7 1 ṣam. 3:3

30:10 ‘iqicawen’ - niḡ ‘accawen’.

30:12 Řxṛa. 1:2

30:13 Lawi 27:25; Řxṛa. 3:47; Ḥazq.45:12

30:16 Uffuḡ 38:25

tamqeddast i wedhan i necc di *marra* řejyuř nwem. ³² War ittxiřřa arrimet n bnađem ad xas tt farryen u mamec teđa war zzayes tteggem wečmas. Tamqeddast i teđa uca ad tiři d tamqeddast i kenniw. ³³ Wenni i ȳa iggen *ij n wedhan* amecnaw wanita uca ad zzayes tmesheđ x yijjen zi barra, ad ittwaqess zi řgens nnes.”

³⁴ Inna SIDI i Musa “Ksi i yixef nnek řebzar ittfuřen: tuddimin n userȳay d waccaren ittfuřen d ȳalbanu, řebzar ittfuřen d jjawi iřfan. *Ad yiři* řqedd nnes am řqedd n wenedni. ³⁵ Egg zzayes *ijj n řeetur* amecnaw t igga ueetřar: ittwareğed, iřfan, imqeddes. ³⁶ Hri-dd zzayes taneȳda tazdadt uca sarss *ca zzayes* zzat i Cchadet deg Uqıđun n Umsagar mani akidek i ȳa mmsagareȳ. Ad awem tiři d tamqeddast qac. ³⁷ Řeetur wenni i ȳa tegged, war t tteggem s uxeğed nni i yixef nwem. Ad yiři i cek d amqeddas i SIDI. ³⁸ Man wen i ȳa iggen *ca amecnaw* wanita uca ad zzayes icemm, ad ittwaqess zi řgens nnes.”

31 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa uca inna:
² “Xzar, necc řayıȳ-dd x Bařaliyil, mmis n Uri, mmis n Ĥur, zi teqbič n Yahuda s yisem nnes. ³ Ccureȳ t s Arruř n AREBBI, s tiȳit, s řeeqeř, s tussna u s *marra min ittxeřřan* n tzemmar n řřnayeȳ ⁴ i warcam n iřeqqamen *am* ten tteggem ifennanen maheđ ad ten igg zeg wureȳ d nnuqart d nnřas, ⁵ u s tzemmar di wenqac n yeȳra *iyřan* d usarsi nsen u s tzemmar deg wenqac n ukeccuđ, ĥima ad ggen *marra řxedmet*. ⁶ Aqa necc ggiȳ akides Ahuliyab, mmis n Axisamak, zi řağ n Dan. Deg wuř n *marra inni ȳar iğa* wuř d amiȳis, ggiȳ tiȳit. Nitni ad ggen *marra min xef weřřiy*: ⁷ Aqıđun n Umsagar, Ttabut n Cchadet, taqebbart n weřřař wenni xas iğan, u *marra řeqcue* n Uqıđun, ⁸ tazewđa ak-d *marra řeqcue* nnes, d řqendiř iřfan s *marra řeqcue* nnes d uealtar n řebxur, ⁹ aealtar n wecmađ ak-d *marra řeqcue* nnes d tbanyut s uđar nnes, ¹⁰ arruđ n řxedmet d arruđ iqeddsen i Harun, akehhan, d arruđ n tarwa nnes, maheđ ad sexxaren am ukehhan ¹¹ d zzeet i wedhan, d řebxur ittfuřen i zzawect iqeddsen. Ełahřab *marra minzi* cek umureȳ ad tt ggen.”

¹² Issiweř SIDI ak-d Musa uca inna:

¹³ “Cek, siweř ak-d ayt n Israyil, ini ‘Ad teħđam wussan n ssebt inu minzi ssebt d řeeřamet jarayi d kenniw, i *marra* rejyuř nwen, ĥima ad tessnem belli necc d SIDI, wenni kenniw issqeddsen.

¹⁴ Ĥđam *ass n ssebt*, minzi iqeddes *i iğa* i kenniw! Wenni t i ȳa issfesden, ad ittwaney nican, minzi man wen mma i ȳa iggen dayes *ca n řxedmet*, d wenni i ȳa ittwaqedđen zi řwest n řgens nnes.

¹⁵ Setta n wussan ad tegged řxedmet uca deg wass wiss sebea ad yiři d ssebt, arrařet tmun, iqeddes i teđa i SIDI! Kuř *ijj wenni i ȳa iggen ca n řxedmet* deg wass n ssebt, ad ittwaney nican.

¹⁶ Ayt n Israyil ad ĥđan *ass n ssebt*, ad ĥđan ssebt di *marra* řejyuř nsen *am* *ijj n řeahd* i řebda.

¹⁷ *Ad yiři* d ict n řeeřamet jarayi d ayt n Israyil, minzi di setta n wussan i igga SIDI ijenwan d tem-murt deg wass wiss sebea yareyyeř uca yarra nnefs.” ¹⁸ *Řami* ikemmeř awař akides x wedrar n Sina, iwca i Musa tnayen n teřwiřin n cchadet. *Tuȳa* tiřwiřin zeg weȳru uca ttwarint s uđađ n AREBBI.

30:31 ‘i necc’ - man aya ixs ad yini ‘i AREBBI’.

31:2 Uffuȳ 35:30; 1 Imzr. 2:20

31:14 Uffuȳ 20:8; Aewd. 5:12; Hazq.20:12

31:14 ‘d wenni’ - s Teibranit ‘řeemmar nni’.

31:17 Amz. 1:31; 2:2,3; Uffuȳ 20:11

31:18 Uffuȳ 32:16

Ayenduz n wurey

32¹ *Řami* izra řgens belli Musa iæeṭṭař deg uhekk^wu zeg wedrar, inneyr-^u-dd řgens yar Harun, nnan as “Kkar, egg aney irebbiten inni i ya yuyuren zzatney, minzi Musa-ya, aryaz wenni i d aney issuffŷen zi Miřra, war nessin min t yuŷin.” ² Harun inna asen “Qeřeem tixrazin n wurey nni iġan deg imejjan n temyarin nwem u n tarwa nwem uřa n yessitwem, awyem ayi tent yari.” ³ *Řexdenni* marra řgens iqře-^u-dd tixrazin n wurey nni i iġan deg imejjan nsen uca iwyen as tent yar Harun. ⁴ Netta iksi *marra man aya* zeg ifassen nsen uca icekkeř it s imeydi, igga zzayes ijj n umwa n ufessi. *Řexdenni* nnan “A Israyil, wa d arebbi nnek, wenni cek-dd issuffŷen zi temmurt n Miřra.” ⁵ *Řami* t izra Harun, ibna ijj n uealřar zzat i uęembub *n uyenduz* uca iřaya Harun, inna “Tiwecca *ad yiri* d řeid i SIDI.” ⁶ Di tiwecca nnes kkaren zic uca ssbexxaren tiyarřa n wecmađ u qeddmn akides eawed tiyarřa n řehna. *Xenni* iqqim řgens, ccin, swin *xenni* kkaren maĥend ad ggen tisfarrajin.

⁷ *Řexdenni* issiweř SIDI ak-d Musa “Uyur, hwa, minzi řgens nnek, wenni dd-tessuffŷed zi temmurt n Miřra, aqa igga min war iłřin. ⁸ Aqa ffŷen deyya x webrid wenni x ten weřřŷ. Ggin ijj n umwa n ufessi i yixef nsen uca ađaren as, qeddmn as tiyarřa uca nnan ‘A Israyil, wanita d arebbi nnek wenni cek-dd issuffŷen zi temmurt n Miřra.’ ” ⁹ Inna SIDI i Musa “Nec zřiy řgens-a, xzar, aqa-t d ijj n řgens iqseĥ! ¹⁰ Řexxu ead, ejj ayi ad raĥey, ad ittwassary lyađab inu xasen uca ad ten teĥĥŷ, u necc ad cek arrey d ijj n řgens imyar.”

¹¹ Musa izawg zzat i uęembub n SIDI, AREBBI nnes, uca inna “A SIDI, mayemmi i ya ittwassary lyađab nnek x řgens nnek, wenni dd-tessuffŷed zi temmurt n Miřra s yijj n jjeĥd imyar u s ufus ijeĥden? ¹² Mayemmi i ya ssiwřen Imiřriyyen jarasen, ad inin ‘Netta issuffeŷ iten s neyyet taęeffant maĥend ad ten iney x idurar u maĥend ad ten iteĥĥa zeg wudem n temmurt?’ Sneqřeb aerur x řĥaduq n lyađab nnek uca ndem x tuęeffna i *texsed ad tarred* x řgens nnek. ¹³ Fekkar di Ibrahim d Iřaĥ d Israyil, imsexxaren nnek, inni umi tejuęed s yixef nnek u tessiwřed akidsen *ammu* ‘Nec ad arniy zzarięet nwem amecnaw itran n uęenna uca ad wcey i zzarięet nnek marra tammurt-a i xef ssiwřey uca nitni ad tt řřfen am ict n řwart i řebda.”

¹⁴ *Řexdenni* indem SIDI x tuęeffna i tuęa inna ad tt yegg x řgens nnes. ¹⁵ Idweř-dd Musa, ihwa-dd zeg wedrar s tnayen n teřwiĥin n Cĥadet deg ufus nnes. Tiřwiĥin-a ttwarint x tnayen n iyezdisen nsent: ttwarint x yijj n uyezdŷis u x uyezdŷis nneđni. ¹⁶ Tiřwiĥin tuęa-tent d řxedmet n AREBBI uca tira nni ittwaneqcen di teřwiĥin d tira n AREBBI s yixef nnes. ¹⁷ Isřa Yacuea řĥess n řgens isęuyyu uca inna i Musa “Aqa da, řĥess n umenyi di řmargeĥ n řeęskar.” ¹⁸ Maca netta inna “War iġi d řĥess n usřiwřew yar uyelebb niy d řĥess n usęuyyi yar txessart, maca min ttesřiy d řĥess n uęennej s nnuwat.” ¹⁹ Uca immsar, am dd-ireĥĥeg yar řmargeĥ n řeęskar uca izra amwa d ccđiĥ, ittwassary lyađab n Musa uca inđar tiřwiĥin zeg ifassen nnes, yarza itent yar iđaren n wedrar. ²⁰ Itřef amwa nni iggin, isscemđ it di tmessi, ařami idweř d taneyda uca izzuzar itt x wudem n waman uca yarra ayt n Israyil ad swen. ²¹ Inna Musa i Harun “Min zzayek

32:1 Řex. 7:40

32:4 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

32:6 1 Kur. 10:7

32:7 Aewd. 32:5

32:8 1 Ijġd. 12:28

32:8 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

32:9 Uffuŷ 33:3; Aewd. 9:6,13; Ica. 48:4; Irm. 5:3; Hucia4:16

32:11 Izhd. 106:21

32:12 Řxřa. 14:13-19.

32:13 Amz. 12:7; 13:15; 15:18; 26:4; 28:13; Aewd. 34:4

32:16 Uffuŷ 31:18; Aewd. 9:10

32:19 Aewd. 9:17

32:19 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

32:20 Aewd. 9:21

igga řgens-a, ařami xas teggid ijj n ddenb imřar ařařas?”²² Inna Harun “War ittwareqq lyařab n sidi inul Cek tessned řgens-a, aqa *ittexnunnus* řar řřar.”²³ Nnan ayi ‘Egg aney irebbiten inni i řa yuyuren zzat i uyembub nney, minzi Musa wanita, aryaz wenni i d aney-dd issuffřen zi tem-murt n Miřra, war nessin min t yuřin.’²⁴ *Xenni* nniř asen ‘Wi řar ięa ureř, kkes it-idd, ewc ayi it-idd. Uca ndarey t di tmessi uca iffeř-dd umwa-řa.”

²⁵ Umi izra Musa, aqa řgens war xas ca řehkam, minzi Harun ijjja sřimet nsen ad tennxuxeř ař tiseđħac n řeedyan nsen, ²⁶ ibedd Musa řar wadaf n řmargeř uca inna “Man wen i iğan i SIDI, as-dd da, řari!” Uca munen-dd řares marra tarwa n Lawi. ²⁷ Inna asen “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil! Sars kuř ijj ssif nnes x tmeřřađt nnes, eđum uca tteeqbem x řmargeř zeg wadaf řar wadaf *nneđni* uca ad iney kuř ijj umas d kuř ijj umeddukeř nnes d kuř ijj umqarreb nnes!” ²⁸ Tarwa n Lawi ggin eřařsab awař n Musa. Deg wass nni wđan eřařař teřt-ařaf n yeryazen n řge ns. ²⁹ Musa inna “Ass-a aqa tecđarem řar SIDI uca tuya kuř ijj x mmis u x umas u ass-a *nmit* netta aqa ibarek kenniw!”

³⁰ Tiwecca nnes immsar, aqa Musa inna i řgens “Kenniw teggim ijj n ddenb imyar. *Ead* necc ad ařyey řexxu řar SIDI, balak ad awem ttarey ařařa x ddenb nwem.” ³¹ Idweř Musa řar SIDI uca inna as “Wayyaw, řgens-a igga ijj n ddenb imyar, minzi ggin ijj n arebbi n wurey i yixef nsen.

³² Rëxxu xenni, yfar asen ddenb nsen! Maña lla, mña ayi xenni zeg wedlis ittwannden wenni turid.” ³³ Inna SIDI i Musa “Wenni xafi ixdan, d wa i ya mhiy zeg wedlis inu ittwannden. ³⁴ Ruh rëxxu, awi řgens-a yar mani d ac nniy. Aqa **Lmalak inu** ad irah zzat nne! Ass n uxegęs inu, ad asen xegsey ddnub nsen!” ³⁵ SIDI iwta řgens umi igga s umwa nni i igga Harun.

33¹ Issiweř SIDI ak-d Musa “Ruħ, gaæed ssa, cek d řgens wenni dd-tessuffyed zi temmurt n Miřra, řar temmurt tenni umi jjuřey i Ibrahim d Iřhaq d Yaæqub, nniy ‘I zzariæet nnek ad tt wcey.’² Necc ad ssekkey zzat i uęymbub nnek **Lmalak** - ad uzzřey x lkenæaniyyen d Imuriyyen d Iħittiiyyen d Ifiriziyyen d Iħiwiyyen d Iyibusiyyen -³ řar ict n temmurt tenni ifeyyden s uyi d tamment. Aqa necc war gaædey akidek, minzi teğid d ijj n řgens iqseħ, ħima war cek tehħiy deg webrid.”⁴ Umi iřra řgens awař-a aæeffan, dewřen di ca, uca uřa d ijj mma yard ead řehzuť nnes.⁵ Aqa inna SIDI i Musa “Ini i ayt n Israyil “Kenniw d ijj n řgens iqseħ. Mařa gaædey jarawem myir ijj n wermac, ad kenniw tehħiy. *Xenni* řexxu kkes řehzuť nwem, aqa necc ad ssney min d ac i ya ggey.”⁶ *Xenni* kksen ayt n Israyil řehzuť nsen zeg wedrar n Hurib.

⁷ Iksi Musa Aqidun uca iwta *Aqidun* barra i řmargeh n řeeskar, igg^wej attas x řmargeh, uca iřaya as ‘Aqidun n umsagar’. Kuř ijj wenni yarezzun SIDI, ad iffeř yar Uqidun n Umsagar, wenni iřan barra i řmargeh. ⁸ Uca immsar, umi iffeř Musa yar Uqidun, kkaren nitni, marra řgens, uca ruřen bedden barra, kuř ijj yar tewwart n uqidun nnes, uca nitni xzaren di Musa ařami yudeř deg Uqidun. ⁹ Uca immsar, umi yudeř Musa deg Uqidun, aqa aqellij n useyni ihwa, ibedd yar tewwart n Uqidun uca netta issiweř ak-d Musa. ¹⁰ *Umi* marra řgens izra aqellij n useyni ibedd yar wadař n Uqidun, *xenni* ikkar marra řgens uca yuřar kuř ijj yar tewwart n uqidun nnes.

⁴¹ Issiweř SIDI ak-d Musa aȝembub deg uȝembub, amecnaw mammeċ issiweř bnađem ak-d umeddukeř nnes. Xenni ieȝeb-dd ȝar řmargeř n řeekar. Amsexxar nnes Yacuċa, mmis n Nun, eemmars war ibeċeċed x řwest n Uqিদun.

33:1 Amz. 12:7; 26:4; 28:13

Aeuḡi n SIDI

¹² Inna Musa i SIDI “Xzar, cek tennid ayi ‘Ndeh řgens-a!’, maca cek war d ayi tessecned wi i řa tessekke akidi. Cek tennid ‘Nec ssney c s yisem nnek!’ uřa ‘Tufid nniemet di tiřřawin inu!’

¹³ Řexxu xenni, mařa ufiř nniemet di tiřřawin nnek, zawgeř c ad ayi tessecned abrid nnek, řima ad ssney cek, mařend ad afeř nniemet di tiřřawin nnek. Xzar, ccęeb-a d weydud nnek!” ¹⁴ Inna “Ma ittęęęa ad yuyur wudem inu *akik* mařend ad ac issareyyeř?” ¹⁵ Řexdenni yarra-dd netta “Mařa udem nnek war *kineř* ittrař, war tteřji *xenni* ad ngaeed ssa! ¹⁶ Mammec i řa yiři ittwas-snen xenni, aqa ufiř nniemet di tiřřawin nnek, necc d řgens nnek? Ma war iři minzi cek truřed akidney, aqa neccin, necc d řgens nnek, nettwarfarrez zi kuř řegnus i iřan x wudem n tem-murt?” ¹⁷ *Xenni* inna SIDI i Musa “Eawed ad ggeř degga min xef tessiwřed umi tufid nniemet di tiřřawin inu uca ssney cek s yisem nnek.”

¹⁸ Řexdenni inna “Zawgeř c ad ayi tessecned aeuḡi nnek!” ¹⁹ Inna “Nec ad sseedy marra tcuni inu zzatek uca ad eeydeř isem n SIDI zzat i uyembub nnek uca ad řinneř x wi i řa řinneř, ad areřmeř x wi i řa areřmeř.” ²⁰ Inna eawed “Cek war tzemmare ad tžared udem inu, minzi war d ayi ižarr bnadem uca ad iddar zzat i wudem inu.” ²¹ Řexdenni inna SIDI “Aqa da, zzat inu amcan *mani* i řa tbedded x teřđart. ²² Xmi i řa iedu ueuḡi inu, ad cek ggeř deg iři n ufeřiř n teřđart uca ad cek dřeř s třeřqa n ufus inu ař d žwiř. ²³ U xmi i řa kkseř afus inu, *xenni* ad ayi tžared zi řar đeřar, maca war ittwazarr wudem inu!”

Tnaye n teřwiřin timaynutin n weřru

34 ¹ SIDI inna i Musa “Qess i yixef nnek tnaye n teřwiřin n weřru amecnaw timezwura, uca necc ad ariř x teřwiřin nni awaren d *ijjen* nni tuřa di teřwiřin timezwura i tarzid.

² Sewjed i řřbeř uca gaeed di řřbeř řar wedrar n Sina uca bedd din zzati x tqiccat n wedrar.

³ War ittęięid uřa d iři bnadem akidek, niř war ittbini uřa d iři di marra adrar. Uřa uři niř ifunasen d tfunasin zemmare ad arwesen třarf i wedrar.”

⁴ *Xenni* iqess tnaye n teřwiřin n weřru, amecnaw timezwura, uca ikkar Musa di řřbeř zic uca igaeed řar wedrar n Sina, am mammec t iweřęa SIDI uca yiwi *akis* deg ufus nnes tnaye n teřwiřin n weřru.

⁵ Uca ihwa-dd SIDI deg useynu uca ibedd akides din uca iřařa s yisem n ‘SIDI’. ⁶ Iřwa SIDI zzat i uyembub nnes uca ięeyyed “SIDI, SIDI, Arebbi, arřim d ařnin, řares ttasie n řřađar, ifeyyeđ di tayri icewwaren d teřđiqt, ⁷ d wenni iřeřřan taddukkřit nnes tařđiqt di řuřuf, d wenni iřeřřaren řmueřiyet d uxeřřu d ddnu, d wenni war ittbarrin wenni ittegggen ddenb, d wenni dd-yarez-fen řmueřiyet n ibabaten di tarwa u di tarwa n tarwa nsen, ař *jiři* wiss třata d wiss arebea.”

⁸ Musa iqeęeř iqwes s uzeřiř řar temmurt uca yuđar. ⁹ Inna “A Sidi, mařa ufiř xenni nniemet di tiřřawin nnek, ad yuyur xenni Sidi di řwest nney, minzi řgens iqseř. řar aneř řmueřiyet nney u qbeř aneř d řwart nnek!” ¹⁰ Řexdenni netta inna “Aqa da, necc ad ggeř řeahd. Zzat i marra řgens ad ggeř řeřjaye b war ittwaggen ca di marra tammurt u jar marra řegnus, ařami marra řgens, di řwest nnes i zi teřiđ, ad ižar min igga SIDI, minzi min i řa ggeř akidek ad yiři d isseggwaden ařas. ¹¹ řđa min x cek weřřiy ass-a! Aqa da, ad azzřeř zzat i uyembub nnek x Imu-

33:16 Aewd. 4:7

33:19 Rum. 9:15

34:1 Aewd. 10:1

34:3 Uffuř 19:12,13

34:3 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘aryaz’ (H376).

34:6 Uffuř 33:19

34:7 Uffuř 20:6; Řxřa. 14:18; Aewd. 5:10; Izhd. 86:15; 103:8; 145:8; Irm. 32:18

34:9 Lawi 25:38; Izhd. 28:9; 33:12; Zak. 2:16

34:10 Aewd. 5:2; Yacuwa 10:12,13

riyyen d Ikeneaniyyen d Iḥittiyyen d Ifiriziyyen d Iḥiwiyyen d Iyibusiiyyen. ¹² Yarek ad ttegged řeahd ak-d ijj n umezday n temmurt mani i ȳa tadfed, ḥima netta war d ac-dd ittiři d taxceft di řwest nnek. ¹³ Itxeřša awem ad tȳedřem ieałȳaren nsen u ad trebzem imayđuten nsen *iqeddsen* u ad tqessem trebbitin nsen n cwarti. ¹⁴ War ttađar i arebbi nneđni, aqa SIDI, wenni umi qqaren ‘Anessam’, aqa-t d ijj n Arebbi ittasmen. ¹⁵ Maca niȳ ad tettegged řeahd ak-d imezday n temmurt u ad đfaren nitni irebbiten nsen amecnaw inni iđeffaren řeqḥab uca ad tqeddmem tiȳarša i irebbiten nsen uca ad cek eaarden i macca n tiȳarša nsen ¹⁶ niȳ ad teksid yessitsen *d timȳarin* i tarwa nnek uca *xenni* ad đfarent yessitsen irebbiten nsent amecnaw řeqḥab uca ad arrent tarwa nnek ad đfaren *eawed* irebbiten nsent amecnaw inni iđeffaren řeqḥab. ¹⁷ War ttegi i yixef nnek irebbiten ifesyen.

¹⁸ Ad teḥđiđ Řeid n Weyrum břa Antun: sebēa n wussan ad tecced aȳrum břa antun, am mammecc cek weřřiȳ, di řweqt ittwaggen deg uyur n Abib, minzi deg uyur n Abib i dd-teffȳed zi Miřra.

¹⁹ Marra wi i ȳa yarezmen řemřawet *d umezwaru*, inu i *iđa*, marra iwetman n řebhayem nnek, amenzu qaē wenni yarezmen řemřawet *d amezwaru*, afunas i *iđa* niȳ zeg wuđi. ²⁰ Mařa ijj n umenzu n weȳyur yarzem řemřawrat, xenni ad t tefdid s yijjen zeg wuđi. Mařa war t tefdid, ad as tarzed iri. Ad tefdid marra imenza n tarwa nnek uca war đehharen s ifassen xwan zzat i uȳembub inu.

²¹ Setta n wussan ad txedmed, *maca* deg wass wiss sebēa ad tareyyȳhed, di řweqt n tyarza d tme-gra, ad tareyyȳhed.

²² Ad teggid Řeid n Ssimanat, aqa d Řeid n Tmenzut n yirden uřa d řeid n useřqi *n tme-gra* ȳar uneggar n usegg^was.

²³ Kuř aȳaz ad dd-iban třata n twařawin deg usegg^was zzat i wudem n Sidi SIDI, AREBBI n Is-rayil, ²⁴ minzi zzat i uȳembub nnek ad kksey tasȳart n řwart x řegnus uca ad ssweseeȳ iymiren nnek uca uřa d ijj mma ad immezři *ad yacar* tammurt nnek, xmi i ȳa tgaaēded třata n twařawin deg usegg^was ḥima ad dd-tbaned zzat i uȳembub n SIDI, AREBBI nnek.

²⁵ War ttqeddem idammen n tiȳaršt inu ak-d weȳrum s wentun. Taȳaršt n řeid n useēdu war ttnusi ġiřet ař řšbeḥ.

²⁶ Tamezwarut n tmenzut n wudem n temmurt nnek ad *tt* idd-tawȳed ȳar taddart n SIDI, AREBBI nnek. War snenni iȳayđ d ameȳzan s uȳi n yemmas.”

²⁷ Inna SIDI i Musa “Ari awařen-a i yixef nnek, minzi am mammecc qqaren wawařen-a, aqa ggȳiȳ řeahd akidek u ak-d Israyil.” ²⁸ Uca tuȳa din ak-d SIDI arebēin n wussan d arebēin n ġȳaři. War icci aȳrum niȳ iswa aman. Uca yura di teřwiḥin awařen n řeahd, ēecra n wawařen.

34:12 Uffuȳ 23:32; Řxřa. 33:51; Aewd. 7:2

34:14 Uffuȳ 20:5

34:14 ‘Anessam’ - Arebbi ixs aqa iwdan ad t eebden netta waha, minzi war dinni Arebbi ȳueřan x marra min iđan am netta. S uyenni nzemmar ad nini aqa netta ittasm, netta war ittexas ad t neȳdar ad nuyur awarni i irebbiten nneđni. Awař ‘anessam’ ixs ad yini ‘wenni ittasmen’.

34:16 1 Ijđd. 11:2

34:17 ‘irebbiten ifesyen’ - ixs ad yini ‘řexyarat ifesyen n irebbiten nsen’.

34:18 Uffuȳ 12:15; 23:15

34:19 Uffuȳ 13:2; 22:29; Ĥazq.44:30

34:20 Uffuȳ 13:13; 23:15; Aewd. 16:16

34:21 Uffuȳ 20:9

34:22 Uffuȳ 23:16

34:22 ‘tamenzut’ - s Teibranit ‘timenza’.

34:23 Uffuȳ 23:17; Aewd. 16:16

34:25 Uffuȳ 23:18

34:26 Uffuȳ 23:19; Lawi 22:27; Aewd. 14:21

34:28 Uffuȳ 24:18; 31:18; 34:1; Aewd. 4:13; 9:9,18

²⁹ *Řami* dd-ihwa Musa zeg wedrar n Sina u tnayen n teřwiřin n Cchadet deg ifassen n Musa am dd-ihekk^{wa} zeg wedrar, immsar aqa war dd-yarri řbař belli tiřmect n wudem nnes tareqq řami tuȳa akides issawař. ³⁰ Harun d marra ayt n Israyil řewden ȳar Musa, u xzar, tiřmect n wudem nnes tuȳa tareqq *ařami* gg^weden ad ȳares-dd qarrben. ³¹ Iřaȳa dd-xasen Musa uca idweř-dd Harun d marra imȳaren n tmesmunt ȳares uca issiweř Musa akidsen. ³² Awarni as qarrben-dd marra ayt n Israyil uca netta iweřša iten marra min xef issiweř SIDI akides deg wedrar n Sina. ³³ *Řami* ikemmeř Musa awař nnes akidsen, igga ařehřhaf x wudem nnes, ³⁴ *Řami* dd-yusa Musa zzat i uȳembub n SIDI ĥima ad kides issiweř, ikkes ařehřhaf, ařami dd-iffey *ĕawed*. U *meřmi* dd-itteffey ȳar barra, issiweř ak-d ayt n Israyil min d as yumur *netta*. ³⁵ Uca řzin ayt n Israyil udem n Musa, aqa tiřmect n wudem nnes ȳařeqq, *xenni* yarra-dd Musa ařehřhaf x wudem nnes, ařami dd-yudef *ĕawed* ĥima akides issiweř.

Asewjed n řebni n Uqিদun n umsagar

35 ¹ Musa issmun marra tamesmunt n ayt n Israyil uca inna asen “Ina d awařen inni yumur SIDI ĥima ad ten teggem. ² Setta n wussan ad tegged řxedmet uca deg wass wiss sebĕa ad awem yiři iqeddes, aqa-t d ssebt, arrařet tmun, i SIDI. Kuř ijj wenni i dayes i ȳa iggen *ca* n řxedmet, ad ittwaney. ³ War sruȳim kenniw timessi di marra tizeddyin nwem deg wass n ssebt.”

⁴ Issiweř Musa ak-d marra tamesmunt n ayt n Israyil uca inna “D wa min yumur SIDI, *umi* inna ⁵ Ksim zi min ȳarwem ict n tewhibt n usgææed i SIDI. Kuř ijj wenni umi yennurzem wuř nnes ad tt yawi, aqa-tt d **tawhibt n usgææed** i SIDI: ureȳ d nnuqart d nnhas, ⁶ *řeqten* adeřmi d urjuwani d uzegg^way iředqen u řeqten azdad d cĕear n tȳaydin, ⁷ iřmawen izegg^wayen n icarriyyen d iřmawen n ddenfiřat d ukeccuđ n ukasiya, ⁸ zzect i tfawt, řeqtur i zzect n wedhan u i řebxur ittfuřen, ⁹ iřza n biril d iřza iȳřan mařend ad ttwaggen x upalțu u x tejmeĕt. ¹⁰ Marra inni *iřan* jarawem s wuř d amiȳis, ad dd-asen ad ggen marra min yumur SIDI: ¹¹ Tazeddiyt, Aqিদun nnes d tseqqaft nnes d tsennarin nnes d tfeřwin nnes d třenya nnes n uĕarrađ d ipilaren nnes d tyarsawin nnes, ¹² d Ttabut ak-d iĕumad nnes *i tarebbut* d tqebbart n weřřař d uřehřhaf i dduri, ¹³ d tzewđa ak-d iĕumad nnes *i tarebbut* d marra řeqĕue nnes d weȳrum n wescan, ¹⁴ d řqendiř i tfawt d řeqĕue nnes d tiftiřin nnes d zzect i tfawt ¹⁵ d uĕalțar n řebxur ak-d iĕumad nnes *i tarebbut* d zzect i wedhan d řebxur ittfuřen d arwaq n wadař ȳar tewwart n Tzeddiyt, ¹⁶ d uĕalțar n weĕmađ d traccia nnes n nnhas d iĕumad nnes *i tarebbut* d marra řeqĕue nnes d tbanyut s uđar nnes, ¹⁷ d řizarat n řemrař, ipilaren nnes ak-d tyarsawin nsen d arwaq i wadař n

34:29 2 Kur. 3:7

34:33 2 Kur. 3:7,13

35:1 34:32

35:2 Uffuȳ 20:8; 31:15; Lawi 23:3; Aĕwd. 5:12; Lk. 13:14

35:3 Uffuȳ 16:23

35:4 ‘D wa min yumur SIDI’ - s Teibranit ‘D wa d awař i yumuren SIDI’.

35:5 Uffuȳ 25:2

35:6 Uffuȳ 25:4

35:7 Uffuȳ 25:5

35:8 Uffuȳ 25:6

35:9 Uffuȳ 25:7; 28:17,20

35:11 Uffuȳ 26:26

35:13 Uffuȳ 25:23, 30

35:15 Uffuȳ 26:36; 30:1; 31:11

35:16 Uffuȳ 27:4; 30:18

řemrah, ¹⁸ d řewtaḏ n Tzeddiḡt d řewtaḏ n řemrah d ifiřan nsen, ¹⁹ arruḏ i řxedmet deg Uqed-das, arruḏ iqeddsen n ukehhan Harun d arruḏ n tarwa nnes mařend ad xedmen am ikehhanen.' ²⁰ *Xenni* ffyen nitni, marra tamesmunt n ayt n Israyil, *ggwejen* zi zzat n uymbub n Musa.

²¹ *Řexden*ni yusa-dd marra aryaz umi inhezz wuř nnes u marra wenni umi buľbeř nnes in-nurzem uca iwyen-dd tawhibt n usgaēēd *tenni ssgaēēden* řar SIDI, d tenni i řa yiřin i Uqidun n Umsagar u i tsexxart i dayes u i warruḏ iqeddsen. ²² Uca *ammu* usin-dd iryazen jmie ak-d temřarin, marra inni umi innurzem wuř nsen uca iwyen-dd timessakin d texrazin n umezzuy d tinzar d txudan n *ucemmie* d tseddiyin s wedmam n wureḡ d ēřam kuř řeqcūē n wureḡ, *wah* kuř ijjen yiwi ict n tewhibt n wenhezzi n wureḡ i SIDI. ²³ Marra wi řar ittwař *řeqten* adeľmi d urjuwani d uzegḡwāy iħedqen niḡ řeqten azdad niḡ ccear n řayḡdin niḡ iřmawen izegḡwāyen n icarriyyen niḡ iřmawen n ddenfiřat, iwyen-dd *man aya*. ²⁴ Marra wi issgaēēden tawhibt n nnuqart niḡ n nnhas, iwyen tawhibt-a n usgaēēd řar SIDI, d marra wi řar ittwař ukeccuḏ n ukasiya i marra řxedmet n tsexxart, iwyen *man aya*.

²⁵ Kuř tamřart s wuř amiḡis, řqarḑec s ifassen nnes uca nitenti iwyent-idd min qareḑcent: *řeqten* adeľmi d urjuwani d uzegḡwāy iħedqen d řeqten azdad. ²⁶ Marra timřarin nni umi inhezz wuř nsent s tiḡit, qareḑcent ccear n řayḡdin.

²⁷ Imřaren iwyen-dd iřra n biril d iřra *iřřan* ĥima ad ten ggen x upalřu u x tejmect, ²⁸ řečřur d zzect i tfawt d zzect i wedhan u i řebxur ittřuřen.

²⁹ Ayt n Israyil wcen s řřaḑar i SIDI, marra iryazen d temřarin inni umi inhezz wuř nsen mařend ad wcen s řřaḑar i marra řxedmet tenni yumur SIDI ĥima ad tettwagg s ufus n Musa.

³⁰ *Xenni* inna Musa i ayt n Israyil "Xřarem, SIDI iřřa-*dd* i Bařaliyil, mmis n Uri, mmis n Ĥur, zi řağ n Yahuda, s yisem nnes. ³¹ Iccur it Arruḡ n AREBBI s tiḡit d řeēqeř d tussna u s marra *min ittřeřřan* n tzemmar n řřnayēē ³² i warcam n iřeqqamen *am* ten tteggēn ifennanen u ĥima ad ten yegg s wureḡ d nnuqart d nnhas ³³ u i uneqqec n iřra *iřřan* d usarsi nsen u i uneqqec n ukeccuḏ ĥima ad ggen marra iřeqqamen *am* ten tteggēn ifennanen. ³⁴ Igga deg wuř nnes tawengit i useřmed, *deg* wuř nnes u *deg* wuř n Ahuliyab, mmis n Axisamak, zi řağ n Dan. ³⁵ Iccur iten s tiḡit n wuř, mařend ad ggen marra řxedmet: taneqqact, arcam, amudi s *řeqten* adeľmi d urjuwani d uzegḡwāy iħedqen d řeqten azdad, uřa d taxeyyaḑt, *wah*, *aqa-ten* d yenni ittřennāēen ēřam kuř řxedmet u d yenni yareccmen iřeqqamen *am* tteggēn ifennanen.

36 ¹ Bařaliyil d Ahuliyab d kuř aryaz s wuř amiḡis, umi iwca SIDI tiḡit d řeēqeř mařend ad ssnen mammec i řa ggen marra řxedmet i tsexxart n zzawect iqeddsen, ggin marra am mammec *t* yumur SIDI. ² Musa iřřa i Bařaliyil d Ahuliyab d kuř aryaz s wuř amiḡis, umi igga SIDI tiḡit deg wuř nnes uřa d kuř ijj wenni umi inhezz wuř nnes, mařend ad dd-yas řar řxedmet uca ad tt igg.

35:17 Uffuḡ 27:9,16

35:18 Uffuḡ 27:19

35:19 Uffuḡ 28; 31:10

35:25 Awřn. 31:19

35:25 's wuř amiḡis' - s Teibranit 'amiḡis n wuř'.

35:28 Uffuḡ 25:6

35:30 Uffuḡ 31:2

35:31 Uffuḡ 31:3

35:32 Uffuḡ 31:4

35:33 Uffuḡ 31:5

35:35 Uffuḡ 26:1

³ Nitni iwyyen zi zzat n wudem n Musa marra tawhibt nni ssgæeden ayt n Israyil i řxedmet i tsexxart n zzawect iqeddssn maħend ad zzayes tt ggen. Uca *aqā* ead ggin ad as-dd awyen kuř řşbeħ tiwhibin s řxađar. ⁴ *Xenni* usin-dd marra iryazen imiyyisen, inni tuya iceyyřen x marra řxedmet n zzawect iqeddssn, ijj awarni wennedni zi řxedmet nni i di tuya ceyyřen ⁵ uca ssiwřen ak-d Musa, nnan “Řgens yiwi-dd ktar zi min ittxeşşen di ttwee n řxedmet nni i d *aney* yumur SIDI ħima ad tettwagg.” ⁶ *Řexdenni* yumur Musa ħima ad barrħen di řmargeħ n řeeskar, ad inin “War tejjī aryaz niy tamyarat ead ad yegg ca n řxedmet tenni i ya issgæeed d tewhibt i zzawect iqeddssn!” Ammu ittwamnee řgens ad yawi *ead ktar*, ⁷ minzi cfa min tmesřayin nni ggin i marra řxedmet i gguren ad tt ggen, *aqā* icetť *ead ktar*.

⁸ Jar yenni yar tuya řxedmet, ggin marra imiyyisen n wuř *Tazeddiyt* zi *ēcra* n *tjartiřin* n *řeqten* *azdad* *imuden* u zi *řeqten* *adeħmi* d *urjuwani* d *uzeggʷay* *iħedqen* ak-d *ixiruben* inni *xasen* igga netta ełahsab ijj n uřeqqem *am* t ittegg ufennan. ⁹ Tuzzeggart n ict n *tjartiřt* tuya-tt tmentæac n iyağen u tiru n ict n *tjartiřt* tuya-t arebea n iyağen u marra *tjartiřin* yarsent d řeebar d ijj. ¹⁰ Issmun xemsa n *tjartiřin* ict ak-d tenneđni uca xemsa n *tjartiřin* issmun itent *ewawed* ict ak-d tenneđni. ¹¹ *Xenni* igga tisarawin ideħmaniyyen di tma n yict n *tjartiřt* yar ttarf yar useřqi uca amenni tent igga *ewawed* di tma n *tjartiřt* tenneđni yar ttarf yar *mani* iğa useřqi nneđni. ¹² Igga xemsin n tsarawin x tma n yict n *tjartiřt* d xemsin n tsarawin yar ttarf n *tjartiřt* mani i ya tett-wassmun ak-d tenneđnit. Tisarawin ttffent *nican* ict di tenneđnit. ¹³ Igga *ewawed* xemsin n tsennarin n wurey uca issmun *tjartiřin* ict i tenneđni s tsennarin uca *ammu* tedweř Tzeddiyt d icten. ¹⁴ Igga *ewawed* *tjartiřin* n ccear n *tyayđin* ařami ya *iřint* d aqıđun x Tzeddiyt. Igga ħitac n *tjartiřin*. ¹⁵ Tuzzeggart n ict n *tjartiřt* tuya-tt třatin n iyağen u tiru n ict n *tjartiřt* d arebea n iyağen. Ĥitæac n *tjartiřin* yarsent řeebar d ijj. ¹⁶ Netta issmun xemsa n *tjartiřin* weħħedsen uca *sennej* *xasent* setta n *tjartiřin* weħħedsen. ¹⁷ Igga xemsin n tsarawin x tma n *tjartiřt* taneggarut yar ttarf n useřqi *ak-d tenneđni* uca igga *ewawed* xemsin n tsarawin x tma n *tjartiřt* yar ttarf n useřqi nneđni. ¹⁸ Igga *ewawed* xemsin n tsennarin n nnħas ħima ad *zzaysent* ittwassmun Uqıđun maħend ad idweř d ijj. ¹⁹ Igga *ewawed* ict n *tseqqaft* n *iřmawen* *izeggʷyen* n *icarriyyen* uca *sennej* i man aya ict n *tseqqaft* n *iřmawen* n ddeniřat. ²⁰ Igga *tifeřwin* i Tzeddiyt s ukeccuđ n ukasiya tinni ibedden *nican*. ²¹ Tuzzeggart n *yict* n tefrewt tuya-tt *ēcra* n iyağen u tiru n *yict* n tefrewt d ijj n uyiř d wezyen. ²² Kuř taffrewt yares tnayen n iđaren, inni issmunen ict ak-d wennedni amecnaw ucmaten. Ammu i igga s marra *tifeřwin* n Tzeddiyt. ²³ Igga *tifeřwin* i Tzeddiyt, eicrin n *tifeřwin* yar jiihet yuzyen, yar ljanub. ²⁴ Igga *ewawed* arebein n *tyarsawin* n *nnuqart* sadu eicrin n *tifeřwin*, tnayen n *tyarsawin* sadu ict n tefrewt i tnayen n iđaren nnes uřa d tnayen n *tyarsawin* sadu tefrewt nneđni i tnayen n iđaren nnes.

36:4 ‘ijj awarni wennedni’ - s Teibranit ‘aryaz aryaz’.

36:8 ‘ixiruben’ - ict n marka n lmalakat.

36:9 Uffuṭ 26:2

36:10 ‘ict ak-d tenneđni’ - s Teibranit ‘ict yar yict’.

36:11 Uffuṭ 26:4

36:12 Uffuṭ 26:5,10

36:13 Uffuṭ 26:6

36:18 Uffuṭ 26:11

36:19 Uffuṭ 26:14

36:20 Uffuṭ 26:15

36:21 Uffuṭ 26:16

36:22 Uffuṭ 26:17

36:23 Uffuṭ 26:18

²⁵ Igga *ɛawed* eicrin n tfeřwin i uyezdis nneđni n Tzeddiyt, ƣar uyezdis n ccamal ²⁶ s arebein n **tyarsawin nnes n nnuqart**. Tnayen n tyarsawin sadu ict n tefrewt d tnayen n tyarsawin sadu tefrewt nneđni. ²⁷ I iyezdisen n ɔeffar n Tzeddiyt, ƣar uyezdis n řƣarb, igga setta n tfeřwin. ²⁸ Igga tnayen n tfeřwin d tifeřwin i tƣemmura n Tzeddiyt ƣar tnayen n iyezdisen n ɔeffar. ²⁹ Zi swadday tuƣa řeřqent am wacniwen uca ammu tuƣa-tent d icten ař dd-dewřent sennej deg ict n texrazt. Ammu i igga s tnayen n *tfeřwin tinni iġan* i tnayen n tƣemmura ³⁰ uca ammu i din tuƣa tmenya n tfeřwin s tyarsawin nsent n nnuqart, *aqa-tent* d seřƣac n tyarsawin: tnayen n tyarsawin sadu kuř taffewt. ³¹ Igga *ɛawed tiħenya n uearređ* zeg ukeccuđ n ukasiya, xemsa n tfeřwin ƣar ijj n uyezdis n Tzeddiyt ³² u xemsa n tħenya n uearrađ i tfeřwin ƣar uyezdis nneđni n Tzeddiyt d xemsa n tħenya n uearrađ i tfeřwin n Tzeddiyt ƣar tnayen n iyezdisen n ɔeffar ƣar řƣarb. ³³ Taħnact n uearrađ di řwest igga itt ad teƣza s řwest n tfeřwin zeg ixef nni ař wenneđni. ³⁴ Iyeġef tifeřwin s wureƣ uca igga tixrazin nsent n wureƣ maħend ad daysent ssid-fen tiħenya n uearrađ uca *uřa d tiħenya* n uearrađ iyeġef itent s wureƣ. ³⁵ Igga ijj n **uřeħħaf** zi řeqten adeħmi d urjuwani d uzegƣwaj iħedqen u zi řeqten azdad imuden uca igga it d ijj n uřeqqem *am t* ittegg ufennan, s ixiruben xas. ³⁶ Igga as arebea n ipilaren n ukeccuđ n ukasiya uca iyeġef iten s wureƣ. **Tisennarin** nsen tuƣa-tent n wureƣ. Issefsi i *ipilaren* arebea n tyarsawin nsen n nnuqart. ³⁷ Igga ijj n **arwaq** i tewwart n Tzeddiyt zi řeqten adeħmi d urjuwani d uzegƣwaj iħedqen u zi řeqten azdad imuden, *amecnaw* ijj n umudi n uxeyyađ, ³⁸ s xemsa n ipilaren nnes d tsennarin nnes. Iyeġef tizeġifin nsen d iqeđban nsen i useřqi s wureƣ. Tiyarsawin nsen tuƣa-tent n nnħas.

37¹ Igga Bařaliyil **Ttabut** n ukeccuđ n *tcejjart* n ukasiya. Tuzzeggart nnes tuƣa-tt tnayen n iƣaġen d wezyen u tiru nnes ijj n uyiř d wezyen uca řueřa nnes ijj n uyiř d wezyen. ² Iyeġef it zi daxeř u ƣar barra s wureƣ iřfan uca igga as ijj n zzwaaq n wureƣ i d as-dd innđen. ³ Issefsi as arebea n texrazin i arebea n tƣemmura nnes, tnayen n texrazin ƣar yijj n uyezdis d tnayen n texrazin ƣar uyezdis nneđni. ⁴ Igga ieumad i *tarebbut* zeg ukeccuđ n ukasiya uca iyeġef iten s wureƣ. ⁵ Igga ieumad i *tarebbut* di texzarin ƣar tnayen n iyezdisen n Ttabut, maħend ad zzaaysen arbun Ttabut. ⁶ Igga **taqebbart n weřřaħ** n wureƣ iřfan s tuzzeggart nnes n tnayen n iƣaġen d wezyen u tiru nnes n yijj n uyiř d wezyen. ⁷ Igga **tnayen n ixiruben** n wureƣ. Iedeř iten *amecnaw* ict n řxedmet n wemziř i *dd-itteffyen* zi tnayen n ixfawen n tqebbart n weřřaħ. ⁸ Ijj n uxirub *iffey* zeg ijj n ixef ƣar uyezdis-a d uxirub wenneđni zeg ixef nneđni ƣar uyezdis nneđni. Igga ixiruben zi tnayen n ixfawen n tqebbart n weřřaħ. ⁹ Ixiruben sswizzđen afriwen nsen sennej

36:24 Uffuy 26:19

36:25 Uffuy 26:20

36:26 Uffuy 26:21

36:27 Uffuy 26:22

36:28 Uffuy 26:23

36:29 Uffuy 26:24

36:30 Uffuy 26:25

36:31 Uffuy 26:26

36:32 Uffuy 26:27

36:33 Uffuy 26:28

36:34 Uffuy 26:29

36:35 Uffuy 26:31

36:35 'ixiruben' - ict n marka n lmalakat.

36:36 Uffuy 26:32

36:37 Uffuy 26:36

36:38 Uffuy 26:37

37:1 Uffuy 25:10

37:8 Uffuy 25:19

uca s wafriwen nsen dṛin taqebbart n weṣṣaḥ. Iḡembab nsen tuḡa iḡjen qibač i wennedni uca *di ṛweqt d icten tuḡa iḡembab* n ixiruben ḡar taqebbart n weṣṣaḥ.

¹⁰ Igga *ɛawed ict n tzewḡa* n ukeccuḡ n *tcejart* n ukasiya, tuḡa tuzzeggart nnes tnayen n iḡaḡen u tiru nnes iḡj n uḡiṛ d ṛueṛa nnes iḡj n uḡiṛ d wezyen. ¹¹ Iḡeḡef itt s wureḡ iṣfan uca igga as iḡj n zzwag n wureḡ i d as-dd innḡen. ¹² Igga *ɛawed ict* n tma i d as-dd innḡen s yijj n cbar n ufus uca igga iḡj n zzwag n wureḡ ḡar tmewwa nnes i d as dd-innḡen. ¹³ Issefsi as arebea n texzarin uca igga tixzarin ḡar arebea n tḡemmura nni iḡan ḡar arebea n iḡaren nnes. ¹⁴ Tuḡa tixzarin zzat n tma maḡend ad *daysent* ssidfen iɛumad i *tarebbut* ḡima ad *zzaysen* arbun tazewḡa. ¹⁵ Igga iɛumad i *tarebbut* zeg ukeccuḡ n ukasiya uca iḡeḡef iten s wureḡ maḡend ad *zzaysen* arbun tazewḡa. ¹⁶ Igga ṛeqcuɛ i ḡa yirin x tzewḡa s wureḡ iṣfan: tṭbaṣi nnes, d tḡenjajin nnes, d ṛkisan nnes d iḡarrafen maḡend ad *zzaysen* kebben.

¹⁷ Igga *ṛqendiṛ* n wureḡ iṣfan. Iɛḡeṛ ṛqendiṛ s weḡḡis n wemziṛ. Adaf n uḡar nnes d iḡaḡen nnes, d ṛkisan nnes d tteffaḡin nnes d nnuwwar nnes tuḡa zzayes *dd-itteffyen*. ¹⁸ Zeg iḡezdisen nnes ffyen-dd setta n iḡaḡen, tṛata n iḡaḡen n ṛqendiṛ zeg iḡj n uyezdīs d tṛata n iḡaḡen n ṛqendiṛ zeg uyezdīs nneḡni. ¹⁹ Ḳar iḡj n uḡiṛ tuḡa din tṛata n ṛkisan amecnaw *innuwwaren* n ḡewz s yict n tteffaḡt d yijj n unnuwwar uca x uḡiṛ nneḡni *ɛawed* tṛata n ṛkisan amecnaw *innuwwaren* n ḡewz uca ammu *marra* setta n iḡaḡen inni dd-itteffyen zi ṛqendiṛ. ²⁰ Ḳar ṛqendiṛ simant nnes tuḡa din arebea n ṛkisan amecnaw *nnuwwar* n ḡewz ak-d tteffaḡin nsen d nnuwwar nsen. ²¹ Sadu tyuya n iḡaḡen i zzayes *dd-iffyen* d *amezwaru* aqa din tteffaḡt uca *amenni* i din tteffaḡt sadu tyuya n iḡaḡen i zzayes *dd-iffyen* *awarni* as uca uṛa din tteffaḡt sadu tyuya n iḡaḡen i zzayes *dd-iffyen* d *aneggaru*. *Man aya iḡa ammeni* i setta n iḡaḡen i zzayes dd-iffyen. ²² Tuḡa ttiffaḡin nsen d iḡaḡen nsen ffyen-dd zzayes. *Marra aya tuḡa* d ict n ṛxedmet itt waggen s weḡḡis zeg wureḡ iṣfan. ²³ Igga setta n ṛefnarat nnes ak-d tjeqqadīn *n teftiḡ* nnes d tmejmarin nnes, *marra* s wureḡ iṣfan. ²⁴ Igga *ṛqendiṛ* ak-d *marra* ṛeqcuɛ nnes zeg icten ‘talint’ n wureḡ iṣfan.

²⁵ Igga *aɛaltar* n *ṛebxur* zeg ukeccuḡ n *tcejart* n ukasiya s tuzzeggart nnes n yijj uḡiṛ u tiru nnes n yijj n uḡiṛ. Tuḡa-t s arebea n tḡemmura. ṛueṛa nnes tuḡa-t tnayen n iḡaḡen. Accawen nnes ffyen-dd zzayes, d iḡj akides. ²⁶ Iḡeḡef it s wureḡ iṣfan, tazeqqa nnes d iḡezdisen nnes i d as dd-innḡen uca *ɛawed* accawen nnes. Igga as iḡj n zzwag n wureḡ i d as-dd innḡen. ²⁷ Igga as tnayen n texrazin n wureḡ sadu zzwag nnes i tnayen n tḡemmura nnes ḡar tnayen n iḡezdisen nnes,

37:9 Uffuḡ 25:20

37:10 Uffuḡ 25:23

37:11 Uffuḡ 25:24

37:12 Uffuḡ 25:25

37:13 Uffuḡ 25:26

37:14 Uffuḡ 25:27

37:16 Uffuḡ 25:29

37:17 Uffuḡ 25:31

37:18 Uffuḡ 25:32

37:19 Uffuḡ 25:33

37:20 Uffuḡ 25:34

37:22 Uffuḡ 25:36

37:23 Uffuḡ 25:37,38

37:23 ‘tjeqqadīn’ - niy ‘tineqqadīn’.

37:24 Uffuḡ 25:39

37:25 Uffuḡ 30:1,2

37:25 ‘iqicawen’ - niy ‘accawen’.

37:26 Uffuḡ 30:3

37:26 ‘iqicawen’ - niy ‘accawen’.

ħima ad daysent ssidfen iɛumad ad zzaysen t arbun. ²⁸ Igga iɛumad *i tarebbut* zeg ukeccuḍ n ukasiya uca iyeġef iten s wurey.

²⁹ Igga ɛawed **zzect tamqeddest i wedhan d řebxur iřfan ittfuħen, ɛlaħsab řřenseet n uɛeṭṭar.**

38¹ Igga **acalṭar n wecmad** s ukeccuḍ n ukasiya. Tuzzeggart nnes tuħa-tt xemsa n iyaġen u tiru nnes xemsa n iyaġen, tuħa-t s arebea n tyemmura, u řueřa nnes tuħa-t řřata n iyaġen. ² Yar arebea n tyemmura igga accawen nnes. Accawen nnes tuħa-ten d iijen akides. Iyeġef it s nnħas. ³ Igga marra řeqcuɛ i uɛalṭar: tiydurin d iyenjayen d řřawayat i urucci d furcayat d tmejmarin, marra řeqcuɛ-a igga iten s nnħas. ⁴ Igga ict n tracca, ict n umudi n nnħas, i uɛalṭar uca igga itt sadu tma, zi swadday ġar wezyen *n uɛalṭar*. ⁵ Issefsi arebea n texrazin i arebea n ixfawen n tracca n nnħas maħend ad daysent twaṭṭfen iɛumad *i tarebbut*. ⁶ Igga iɛumad *i tarebbut* zeg ukeccuḍ n ukasiya uca iyeġef iten s nnħas. ⁷ Igga iɛumad *i tarebbut* di texrazin ġar iyezdisen n uɛalṭar maħend ad zzaysen t arbun. Igga it s tfeřwin *ak-d řxawi di daxeř nsent*.

⁸ Igga **tabanyut n nnħas** s uḍar nnes n nnħas zi tisitit n terbiet n temyarin nni ittwarfeqqmen *maħend ad xedment* ġar tewwart n Uqiḍun n Umsagar.

⁹ Igga **řemraħ**. Yar ġijihet yuzyen, ġar ljanub, tuħa tuzzeggart n řizarat n řemraħ mya n iyaġen zi řeqten azdad imuden. ¹⁰ Eicrin n **ipilaren** nnes d eicrin n **tyarsawin** nsen *tuya-ten* n nnħas. **Tisennarin** n ipilaren d **iqeḍban nsen i useřqi tuya-ten** n nnuqart. ¹¹ Yar uyezdīs n ccamal *tuya din řizarat s ict n tuzzeggart n mya n iyaġen ak-d eicrin n ipilaren nsent u ak-d eicrin n tyarsawin nsen n nnħas*. Tisennarin n ipilaren d **iqeḍban nsen i useřqi tuya-ten** n nnuqart. ¹² Yar uyezdīs n řyarb *tuya din řizarat n xemsin n iyaġen ak-d ɛecra n ipilaren nsent d ɛecra n tyarsawin nsen*. Tisennarin n ipilaren d **iqeḍban nsen i useřqi tuya-ten** n nnuqart. ¹³ Yar uyezdīs n ccarq, ġar ġijihet n wenqar n tfuct, *ict n tjartiřt n xemsin n iyaġen*. ¹⁴ Tuħa řizarat ġar iij n uyezdīs n zzat xemmesṭac n iyaġen *di tuzzeggart ak-d řřata n ipilaren nsent d řřata n tyarsawin nsen*. ¹⁵ Yar uyezdīs n zzat nneḍni n wadaf n řemraħ, ġar uyezdīs-a d uyezdīs nni, *tuya řizarat daysent xemmesṭac n iyaġen di tuzzeggart ak-d řřata n ipilaren nsent d řřata n tyarsawin nsen*. ¹⁶ Marra řizarat nni d as dd-innḍen i řemraħ *tuya-tent n řeqten azdad imuden*. ¹⁷ Tiyarsawin n ipilaren *tuya-tent* n nnħas d tsennarin n ipilaren d **iqeḍban nsen i useřqi n tuya-ten** n nnuqart uca takursit x tzeġifin nsen *tuya-tt* zi nnuqart d marra ipilaren n řemraħ *tuya* ġeġfen s nnuqart. ¹⁸ Tuħa arwaq ġar wadaf n řemraħ *amecnaw iij n umudi n uxeyyaḍ s řeqten adeħmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen u zi řeqten azdad imuden*. Tuzzeggart *nnes* *tuya-tt* eicrin n iyaġen u řueřa x *marra* tiru n řemraħ xemsa n iyaġen, amecnaw řizarat n řemraħ. ¹⁹ Arebea n ipilaren d arebea n tyarsawin nsen *tuya-ten* n nnħas d tsennarin nsen zi nnuqart uca tkursit x tzeġifin nsen uřa d **iqeḍban nsen i useřqi tuya-ten** zi nnuqart. ²⁰ Marra řewtad n Tzeddiyt d řemraħ i d as dd-innḍen *tuya-ten* s nnħas.

37:27 UffuḶ 30:4

37:28 UffuḶ 30:5

37:29 UffuḶ 30:22,34

38:1 UffuḶ 27:1

38:2 UffuḶ 27:2

38:2 'iqicawen' - niy 'accawen'.

38:3 UffuḶ 27:3

38:4 UffuḶ 27:4,5

38:7 UffuḶ 27:

38:8 UffuḶ 30:18

38:9 UffuḶ 27:9

²¹ Man aya d min issuffyen i Tzeddiyt, Tazeddiyt n Cchadet, uca aqa zemmen t s řumur n Musa s tsexxart n Ilawiyyen, s ufus n Itamar, mmis n Harun, akehhan. ²² Bařaliyil mmis n Uri, mmis n řur, zi teqbič n Yahuda, igga marra min d as yumur SIDI i Musa. ²³ Tuřa akides Ahuliyab, mmis n Axisamak, zi teqbič n Dan. Tuřa-t d amneqqac d bu-řřenet, ijj n uxeyyađ n řeqten adeřmi d urjuwani d uzegg^wař iředqen d řeqten azdad. ²⁴ Marra ureř i ggin i řxedmet řar marra řxedmet i iggin di zzawect iqeddsen, tuřa d ureř n tewhibin n wenhezzi: tesea u-eicrin n 'talint' u sebea-mya u-třatin n uciql ełahsab aciql iqeddsen. ²⁵ Nnuqart n yenni ittwařesben n tmesmunt tuřa-tt mya n 'talint' d ařef u-sebea-mya u-xemsa u-sebein n uciql, ełahsab uciql iqeddsens. ²⁶ Ijj n 'bika' i yijj n bnađem, aqa-t d azyen n uciql ełahsab min dd-ittawi uciql iqeddsen, zi marra wi iedun řar yenni ittwařesben zi eicrin n isegg^wusa sennej: setta-mya u-teřt-ařaf u-xemsa-mya u-xemsin n yeryazen. ²⁷ Tuřa din mya n 'talint' n nnuqart řima d zzayes řsfesyen tyarsawin n zzawect iqeddsen d tyarsawin n ureřřaf: mya n tyarsawin zi mya n 'talint', ict n 'talint' i yict n tyarsa. ²⁸ Zeg wařef u-sebea-mya u-xemsa u-sebein n uciql igga tisennarin i ipilaren, iyeřef tizeřifin nsen uca issemten iqedban i useřqi. ²⁹ Nnřas n tewhibin n wenhezzi tuřa-t sebein n 'talint' d ařfayn u-arebea-mya n uciql. ³⁰ S man aya igga tyarsawin i tewwart n Uqiđun n Umsagar d uealřar n nnřas d tracca nnes n nnřas d marra řeqcue n uealřar, ³¹ d tyarsawin n řemrař i d as-dd innđen d tyarsawin n wadaf n řemrař d marra řewtad n Tzeddiyt d marra řewtad n řemrař.

39¹ Ggin eawed arruđ i tsexxart s řeqten adeřmi d urjuwani d uzegg^wař iředqen řima ad dayes isexxar di zzawect iqeddsen. Eawed ggin **arruđ iqeddes i Harun**, am mammec i d as yumur SIDI i Musa.

² Igga **apalřu n ukehhan** zeg wureř u zi řeqten adeřmi d urjuwani d uzegg^wař iředqen u zi řeqten azdad imuden. ³ Nitni bezzeen tiřwiřin n wureř uca qeřsen zzaysent ifiřan řima ad ten txeyyđen řar řeqten adeřmi d urjuwani d uzegg^wař iředqen u řar řeqten azdad, d *man aya tuřa* d ict n řxedmet *am* tt ittegg ufennan. ⁴ Ggin as tiřarđin immseřsaqen uca ssmunen *apalřu* řar tnayen n ixfawen nnes. ⁵ Tařezamt izewwqen i tuřa řar upalřu nnes tuřa-tt d ijjen akides amecnaw ggin tt s *ufiřu* n wureř u s *ufiřu* adeřmi d urjuwani d uzegg^wař iředqen u zi řeqten azdad imuden, am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ⁶ Nitni ggin eawed izra n biril, inni ittwatřfen di tcuyar n wureř, twaneqcen am ineqqacen n txadent n ucemmie s ismawen n ayt n Israyil. ⁷ Igga iten x tiřarđin n upalřu, *amecnaw* d izra n řidaret i ayt n Israyil, am mammec d as yumur SIDI i Musa.

⁸ Igga **tajmect** tenni iřan d ict n řxedmet *am* tt ittegg ufennan uca ittwař amecnaw apalřu s *ifiřan* n wureř u s řeqten adeřmi d urjuwani d uzegg^wař iředqen u s řeqten azdad imuden.

⁹ Tuřa-tt s arebea n tyemmura. Defsen tajmect. Tuřa tuzzeřgart nnes d ijj n cbar n ufus uca uřa d tiru nnes d ijj n cbar n ufus. Tuřa iđfes x tnayen. ¹⁰ Settfen dayes arebea n řeřfuf n yeřra: ijj n řřef s yijj n řeqciq d yict n tyaqut d yict n smaraxt. D wa d řřef amezwar. ¹¹ řřef wiss tnayen s yijj n karbunkel d yijj n řaffir d yijj n diamanti. ¹² řřef wiss třata s yijj n *węřru* n yasintu d yijj n axat d yijj umatist. ¹³ řřef wiss arebea s yict n texrisulit d yijj n biril d yijj n yaspis. Tuřa twatřfen

39:1 Uffuř 31:10; 35:19

39:2 Uffuř 28:6

39:3 Uffuř 28:6

39:5 Uffuř 28:8

39:6 Uffuř 28:9,10,11

39:7 Uffuř 28:12

39:9 Uffuř 28:16

39:10 Uffuř 28:17

39:11 Uffuř 28:18

di tcuyar nsen n wurey. ¹⁴ Izra tuya *ttwasettfe*n elahsab ismawen n ayt n Israyil, tenεac *n yezra*, *ttwasettfe*n elahsab ismawen nsen, *am* ineqqacen n txadent n ucemmie, zi kuř ijj tuya xas isem nnes i *kuř ijj* n tenεac n tqebbař. ¹⁵ Yar ixawen n tejmeç ggin ssaseř s wurey iřfan *inni* ittwam-muden amecnaw ijj n ufiřu. ¹⁶ Ggin tnayen n tcuyar n wurey d tnayen n texrazin n wurey uca metnen tnayen n texrazin yar tnayen n ixawen n tejmeç. ¹⁷ Cedden tnayen n ssaseř imuden n wurey yar tnayen n texrazin yar ixawen n tejmeç. ¹⁸ Tnayen n ixawen n tnayen n ssaseř imuden, cedden ten yar tnayen n tcuyar uca wcin tent x țyardin n upalțu, deg wudem n zzat. ¹⁹ Ggin *εawed* tnayen n texrazin n wurey, cedden tent yar tnayen n ixawen inneđni n tejmeç, di tma nnes nni qibaç i upalțu, yar daxeř. ²⁰ Ggin *εawed* tnayen n texrazin n wurey, cedden tent x tnayen n țyardin n upalțu n *ukehhan*, swadday, yar zzat, qibaç i useřqi nnes yar sennej i țhezzamt izewwqen n upalțu. ²¹ Uca cedden tejmeç s texrazin nnes yar texrazin n upalțu n *ukehhan* ak-d ijj n ufiřu adehmi ařami idweř sennej i țhezzamt izewwqen n upalțu, uca *xenni* war tbețti tejmeç x upalțu, am mammeç i d as yumur SIDI i Musa.

²² Igga *εawed* **aseřham** n upalțu n *ukehhan* *am mammeç* t ittegg uxeyyađ, *tuya-t* d adehmi marra.

²³ Arzam n useřham *tuya-t* di řwest nnes *amecnaw* arzam n yiri n warruđ n wuzzař n uεeskari. Deg wenned n warzam aqa din ict n tma war ittcarrigen *useřham*. ²⁴ Yar tmuwwa *n wadday* n useřham ggin tiremmanin zi *řeqten* adehmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen *zeg ifiřan* imuden.

²⁵ Ggin *εawed* nnwaqes n wurey iřfan uca ssarsen nnwaqes nni jar tremmanin yar tmuwwa *n wadday* n useřham, deg wenned jar tremmanin. ²⁶ Ijj n nnaqus d ict n tremmant, *xenni εawed* ijj n nnaqus d ict n tremmant, yar tmuwwa *n wadday* n useřham deg wenned maħend ad dayes ggen řxedmet, am mammeç d as yumur SIDI i Musa.

²⁷ Ggin **arruđ** n **teřmeç** i Harun d tarwa nnes s řeqten azdad, *amecnaw mammeç* t ittegg uxeyyađ,

²⁸ **arezzet** n řeqten azdad d **iħewwaqen** n řeqten azdad d **ssraweř** n řeqten zi řeqten azdad imuden ²⁹ uca tuya **taħezamt** n řeqten azdad imuden u n *ufiřu* adehmi d urjuwani d uzegg^way iħedqen, amecnaw ijj n umudi n uxeyyađ, am mammeç t yumur SIDI i Musa.

³⁰ Ggin **tařwiħt** n **temrist** **iqeddsen** s **nnuwwar** zeg wurey iřfan uca neqen dayes tira “AMQED-DAS i SIDI”, am mammeç tettwanqec ict n txadent n ucemmie. ³¹ Uca cedden as ijj n ufiřu imuden adehmi ħima ad tt ayřen sennej x arezzet, am mammeç i d as yumur SIDI i Musa.

Musa iqeğeb marra řxedmet uca ibarek řgens

³² Ammu i ittwakemmeř marra řxedmet n Tzeddiyt, Aqiđun n Umsagar. Ayt n Israyil aqa ggin tt am mammeç i d asen yumur Musa, ammu i tt ggin.

³³ Ksin Tazeddiyt yar Musa, Aqiđun d marra řeqcue nnes d tsennarin nnes d tfeřwin nnes d tħenya nnes n uεarrađ d ipilaren nnes d tyarsawin nnes ³⁴ d tseqqaft n iřmawen izegg^wayen n icarriyyen d tseqqaft n iřmawen n ddenfiřat d uřehħaf i dduri, ³⁵ Ttabut n Cchadet d iεumad nnes i *tarebbut* d tqebbart n weřřah ³⁶ d tazewđa ak-d marra řeqcue nnes d weyrum n wescan

³⁷ d řqendiř izdigen d řefnarat nnes, řefnarat nni tuya ittxeřsa ad ttwaswejdent, d marra řeqcue nnes d zzeç i tfawt ³⁸ d uealțar n wurey d zzeç i wedhan d řebxur ittfulħen d arwaq i tewwart n Uqiđun ³⁹ d uealțar n nnħas s tracca n nnħas d iεumad nnes i *tarebbut* d marra řeqcue nnes d tbanyut ak-d uđar nnes ⁴⁰ d řizarat n řemrah ak-d ipilaren nsent d tyarsawin nsen, uřa d arwaq n wadař n řemrah d ifiřan nnes d řewtad nnes d marra řeqcue i tsexxart n Tzeddiyt, i Uqiđun n Umsagar ⁴¹ uřa d arruđ i tsexxart ħima ad zzayes sexxaren di zzawect iqeddsen, arruđ iqeddes i

39:27 Uffuy 28:39

39:30 Uffuy 28:36; 29:6

39:31 Uffuy 28:37

39:33 Uffuy 35:11

39:36 Uffuy 31:8

ukehhan Harun d arruđ i tarwa nnes, ħima *ad sexxaren am* ukehhan. ⁴² Ggin ayt n Israyil marra tasexxart am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ⁴³ Ixzar Musa ħar marra ħxedmet uca izra belli tettwagg am mammec i d as yumur SIDI, *wah*, ammu itt ggin. Uca Musa ibark iten.

Musa issgaæeed Uqiđun n Umsagar

40¹ Issiweř SIDI ak-d Musa uca inna: ² “Deg wass amezwaru n yuyur amezwaru ad tessgaæeden Tazeddiyt, Aqiđun n umsagar. ³ Ad dayes tegged Ttabut n Cchadet uca ad tedřed Ttabut s uřeħħaf. ⁴ Ad tessidfed tazewđa uca ad tesswejded marra i ittxeřsa ad ittwasewjed. Ad tessidfed řqendiř uca ad tessiyed řefnarat nnes. ⁵ Ad tessarsed aeałtar n wurey i řebxur zzat i Ttabut n Cchadet uca ad tegged arwaq n tewwart zzat n Tzeddiyt. ⁶ Ad tessarsed aeałtar n wecmađ zzat i tewwart n Tzeddiyt, Aqiđun n Umsagar. ⁷ Ad tessarsed tabanyut jar Uqiđun n Umsagar d ueałtar uca ad dayes tegged aman. ⁸ Ad tessbedded řemraħ ħar marra iyezdisen nnes uca ad tayřed arwaq n wadaf n řemraħ. ⁹ Ad teksid zzect i wedhan uca ad tdehned Tazeddiyt d marra min dayes *iđan*. Ad tt tessqeddsed ak-d marra řeqcue nnes. Ad tiři nettat d tamqeddast. ¹⁰ Ad tdehned aeałtar n wecmađ s marra řeqcue nnes. Ad tessqeddsed aeałtar. Aeałtar *ad yiři* d amqeddas ałtas. ¹¹ Ad tdehned tabanyut d uđar nnes uca ad tt tessqeddsed. ¹² Ad dd-tessqarrbed Harun d tarwa nnes ħar tewwart n Uqiđun n Umsagar uca ad ten tessirded s waman. ¹³ Ad tessyarđed i Harun arruđ iqeddsen uca ad t tdehned uca ad as tessqeddsed maħend ad ayi yiři d akehhan. ¹⁴ Xenni ad dd-tessqarrbed tarwa nnes uca ad asen tessyarđed arruđ. ¹⁵ Ad ten tdehned amecnaw mammec tdehned babatsen, maħend ad ayi xedmen am ikehhanen. Ad yiři wedhan nsen i nitni d ict n tukehhan i řebda i *marra* řejyur nsen.”

¹⁶ Igga Musa am mammec i d as yumur SIDI, *wah*, ammu i tt igga.

¹⁷ Immsar deg uyur amezwaru n usegg^was wiss tnayen, deg uyur amezwaru, aqa ssgaæeden Tazeddiyt. ¹⁸ Musa issgaæeed Tazeddiyt, issars tyarsawin nnes, igga daysent tifeřwin, igga xasent tiħenya n uearrađ *tinni xasent izwan*, uca issbedd ipilaren nnes. ¹⁹ Ibezze aqiđun x Tzeddiyt uca issars xas taseqqaft n Uqiđun am mammec d as yumur SIDI i Musa. ²⁰ Iksi Cchadet uca issars itt daxeř x Ttabut uca icedd iεumad i *tarebbut* ħar Ttabut uca issars taqebbart n weřřaħ x Ttabut. ²¹ Issidef Ttabut di Tzeddiyt uca yuyeř ařeħħaf am dduri uca issduri Ttabut n Cchadet, am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ²² Issars tazewđa deg Uqiđun n Umsagar, ħar uyezdis n ccamal n Tzeddiyt, zzat i uřeħħaf. ²³ S usettef issars xas ayrum zzat i uyembub n SIDI, am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ²⁴ Issars řqendiř deg Uqiđun n Umsagar, nican deg urendad n tzewđa, ħar uyezdis n ljanub n Tzeddiyt. ²⁵ Issary tiftiřin zzat i uyembub n SIDI, am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ²⁶ Iwca amcan i ueałtar n wurey deg Uqiđun n Umsagar zzat i uřeħħaf. ²⁷ Issbexxar xas řebxur ittfuħen am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ²⁸ Yuyeř arwaq ħar tewwart n Tzeddiyt. ²⁹ Iwca amcan i ueałtar n wecmađ ħar tewwart n Tzeddiyt, Aqiđun n Umsagar. Issbexxar xas tařarřt n wecmađ d tewhibt n řyiğet, am mammec i d as yumur SIDI i Musa. ³⁰ Iwca amcan i tbanyut jar Uqiđun n Umsagar d ueałtar. Igga dayes aman i usird. ³¹ Musa d Harun d tarwa nnes ssirden zzayes ifassen d iđaren nsen. ³² Řami tuya ttadfen ħar Uqiđun n Umsagar u

39:41 UffuŸ 31:10

40:4 UffuŸ 26:35; 27:20

40:5 UffuŸ 26:36

40:8 UffuŸ 27:16

40:10 UffuŸ 29:37

40:17 Řxřa. 7:1

40:21 UffuŸ 35:12

40:23 UffuŸ 25:30

řami dd-ttqarraben řar uelřar, ssirden ixef nsen, am mammec d as yumur SIDI i Musa. ³³ Ľar marra iřezdisen n Tzeddiřt d uelřar ittwagg as-dd řemrař uca yuyer netta arwař n wadaf n řemrař. *Ammu* i ikemmeř Musa řxedmet.

³⁴ Řexdeni idřa useynu Aqıřun n umsagar uca aeuři n SIDI iccur Tazeddiřt. ³⁵ War izemmar Musa ad yadef deg Uqıřun n Umsagar, minzi aseynu yarsa xas u aeuři n SIDI iccur Tazeddiřt. ³⁶ Řami-dd igaeed useynu zi sennej n Tzeddiřt, *xenni* fesyen ayt n Israyil iqıřan nsen uca *ammu* muřřiyen zeg wemcan řar wemcan. ³⁷ Mařa war dd-igaeed ca useynu, war fesyen iqıřan nsen ař ass i di tuřa dd-ittgaeed. ³⁸ Minzi aseynu n SIDI tuřa yarsa x Tzeddiřt deg uziř u di řiřet tban dayes tmessi zzat i tiřřawin n marra taddart n Israyil am ssmuřřiyen zeg wemcan řar wemcan.

40:34 Řxřa. 9:15; 1 Ijřd. 8:10

40:38 Uffuy 13:21; Řxřa. 14:14; Aewd. 1:33; Nař. 9:19; Izhd. 78:14; 105:39; 1 Kur. 10:1

AYT N LAWI

X tiyarşa

1¹ Uca iřaya i Musa uca issiweř SIDI akides zeg Uqıdun n Umsagar, inna:
² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen:

‘Mařa řed zıaywem issqarreb ict n tewhibt i SIDI, *xenni* ad tessqarrbem **tawhibt nwem zi řebhayem**, zeg ifunasen d tfunasin niř zeg wuři.

Tıyarřa n wecmađ

³ Mařa tawhibt nnes d ict n **tyarřt n wecmađ zeg ifunasen d tfunasin**, *xenni* ad dd-issqarreb ijj n uwtem icnan qaē. Ad t yawi řar tewwart n Uqıdun n Umsagar mařend ad dayes ittwaf arđa zzat i wudem n SIDI.⁴ Ad yegg afus nnes x uzeřiif n tyarřt n wecmađ uca ammu i řa tettwaqbeř *tyarřt* di řtweē nnes mařend ad xas tefdi.⁵ Ad iřarř i umeřyan n ufunas zzat i wudem n SIDI uca tarwa n Harun, ikehhanen, ad dd-ssqarrben idammen, ad ssfarryen idammen řar marra iyezdisen x uealřar nni iřan řar tewwart n Uqıdun n Umsagar.⁶ Ad ikkes tirmect n tyarřt n wecmađ uca ad tt iqđee d iceřiıqen.⁷ Tarwa n Harun, akehhan, ad ssaryen timessi x uealřar uca ad settfen akeccuđ x tmessi.⁸ Tarwa n Harun, ikehhanen, ad settfen iceřiıqen u azeřiif d tdunt n tyezzař x ukeccuđ nni iřan x tmessi i iřan x uealřar.⁹ Netta ad issird ađan nnes d iđaren nnes. Akehhan ad issbexxar man aya marra x uealřar. Aqa d ict n tyarřt n wecmađ, ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

¹⁰ Mařa tawhibt nnes d ict n **tyarřt n wecmađ zeg wuři**, zeg iřuřiyyen niř zeg iřayđen, *xenni* ittxeřřa ad dd-issqarreb ijj n uwtem icnan qaē.¹¹ Ad as iřarř zzat i wudem n SIDI řar uyezdis n ccamal n uealřar uca tarwa n Harun, ikehhanen, ad ssfarryen idammen nnes x uealřar řar marra iyezdisen nnes.¹² Ad t iřđa d iceřiıqen, ak-d azeřiif nnes d tdunt nnes n tyezzař, uca akehhan ad ten isettef x ukeccuđ nni iřan x tmessi i iřan x uealřar.¹³ Ad issird ađan nnes d iđaren nnes s waman. Akehhan ad issqarreb man aya marra u ad t issbexxar x uealřar. Aqa d ict n tyarřt n wecmađ, ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

¹⁴ Mařa tawhibt nnes d ict n **tyarřt n wecmađ zeg iřđađ** i SIDI, *xenni* ad dd-issqarreb tawhibt nnes zi tejlilleřin niř zeg idbiren imeřyanen.¹⁵ Akehhan ad t yawi řar uealřar, ad as ikkes azeřiif uca ad t issbexxar x uealřar. Ad iřemm idammen nnes x uyezdis n uealřar.¹⁶ uca ad as ikkes aseyrıu ak-d min dayes iqqimen u ad inđar aya zzat i uealřar řar uyezdis n ccarq x wemcan n iyyeđ.¹⁷ Ad t iřbed zeg wefriwen, *maca* war t ibeřři cca uca akehhan ad t issbexxar x uealřar, x ukeccuđ nni iřan x tmessi. Aqa d ict n tyarřt n wecmađ, ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.”

1:2 ‘niř’ - s Teibranit ‘u’.

1:3 Uffıy 29:10

1:6 ‘di iwetwiten’ s Teibranit ‘di iwetwiten nnes’.

Tiyarša n řyğet

2¹ “Mařa řed issqarreb-dd ict n tewhibt n řyğet řar SIDI, ad tiři tewhibt nnes n waren azdad uca ad xas iseyyeb zzept uca ad xas issars jjawi. ² Ad tt yawi řar tarwa n Harun, ikehhanen, uca iijen zzaysen ad iksi iij n wuru iccur zeg waren azdad nni u zi zzept nni ak-d marra jjawi uca akehhan ad issbexxar aya x uealřar i řidaret i tewhibt nni. Aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI. ³ Min iqqimen n tewhibt n řyğet, ad yiři i Harun u i tarwa nnes. Aqa d amqeddas qae zi marra tiwhibin n tmessi n SIDI.

⁴ Mařa tqedddmed ict n tewhibt i iğan d ict n tewhibt n řyğet darřen tt di tefqunt, xenni ad tiři d řemsemnat břa antu, ixeğđen s zzept, uřa d tiřfap břa antun ttwadehnent s zzept, marra zeg waren azdad.

⁵ Mařa tawhibt nnek d ict n tewhibt n řyğet gg^win tt x wexdim, xenni ittxeřša ad tiři n waren n azdad břa antun, xeğđen tt s zzept. ⁶ Ad tt tebđid d iceğiqen uca ad xas tseybyed zzept. Aqa-tt d ict n tewhibt n řyğet.

⁷ Mařa tawhibt nnek d ict n tewhibt n řyğet gg^win tt di tťajjin, ad tiři tewjed s waren azdad ak-d zzept. ⁸ Tawhibt n řyğet, i zzaysen iwejden, ad tt tawyed řar SIDI. Bnadem ad zzayes dd-iqarreb řar ukehhan uca wanita ad tt yawi řar uealřar. ⁹ Ad iksi ukehhan zi tewhibt n řyğet i řidaret uca ad tt issbexxar x uealřar. Aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI. ¹⁰ Min iqqimen n tewhibt n řyğet ad yiři i Harun u i tarwa nnes. Aqa-t d amqeddas qae zi tewhibin n tmessi n SIDI.

¹¹ Uřa d ict n tewhibt n řyğet ad zzayes dd-tqarrbem řar SIDI war tettiři tewjed s wentun, mařar zi min mma n wentun d zi min mma n tamment, war zzayes tessbexxaram ca uřa d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.

¹² Ad dd-tessqarrbem tawhibt n usuffey amezwaru n řřabet řar SIDI, maca nitni war zemmarenen ad ssbexxaren tawhibt-a x uealřar am ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

¹³ Kuř tawhibt n tewhibt n řyğet nnek ad tiři tmeğhed s tmeğahř. Tameğahř n řeahd n AREBBI nnek war tzemmar ad tenqeř řar tewhibt n řyğet nnek. Ad tqedddmed tameğahř řar kuř tawhibt nnek.

¹⁴ Mařa tqarrbed-dd řar SIDI s ict n tewhibt n tmenzut n řyğet, xenni ad dd-tqarrbed s yict n tewhibt n řyğet zi tmenzut nnek zi tidrin yiwđen, tinni ittwafaren x tmessi, řhebb aziza ibaryen.

¹⁵ Ad xas tseybyed zzept u ad xas tessarsed jjawi, aqa d ict n tewhibt n řyğet i teğa. ¹⁶ Xenni ad issbexxar ukehhan ict n řidaret, zi řhebb ibaryen u zi zzept nnes ak-d marra jjawi nnes. Aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.”

Tiyarša n řehna

3¹ “Mařa tawhibt nnes d ict n tyarřt n řehna i teğa, ittxeřša, x minni amuddar i řa dd-issqarreb ad yiři d awtem niy d tawtemt n ifunasen d tfunasin, ad dd-issqarreb iij n umuddar icnan qae zzat i wudem n SIDI.

² Ad issars afus nnes x uzeğif n tewhibt nnes uca ad as iřarř qibač i tewwart n Uqiđun n Umsagar uca tarwa n Harun, ikehhanen, ad ssfarryen cwayt n idammen nnes x uealřar řar marra iyezdisen nnes. ³ Tawhibt nni iğan n tyarřa n řehna ad tt-idd-issqarreb am tewhibt n tmessi i SIDI, s tadunt i idřin ađan uca s marra tadunt i iğan x wađan. ⁴ Ad ikkes tnayen n tyezzař ak-d tdunt i xasent

2:1 Uffuy 6:15; 9:17; Řxřa. 15:4

2:2 Lawi 6:8

2:3 Lawi 10:12

2:12 Řxřa. 18:12

2:13 Mk. 9:49

3:3 Uffuy 29:13,22

iġan ɣar tejeinna uɗa d min yuyřen ɣar tsa u *yarsa* x *tyezza*ř. ⁵ Tarwa n Harun ad ssbexxaren aya x uealɥar ak-d tɣaršt n wecmađ i *iġan* x uekcuđ i din x tmessi. *Aqa-tt* d ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfulen i SIDI.

⁶ “Mařa tawhibt nnes d ict n **tɣaršt n řehna** i SIDI, awtem *niy* d tawtemt n **wuġi**, *xenni* ad dd-issqarreb *ijj* n *umudar* icnan qaε.

⁷ Mařa d **izmar** i dd-issqarreb d tɣaršt, *xenni* ad t-idd issqarreb zzat i wudem n SIDI. ⁸ Ad issars afus nnes x uzeġif n tewhibt nnes uca ad as iɣarř zzat i Uqiđun n Umsagar uca tarwa n Harun ad ssfarryen idammen nnes x uealɥar ɣar *marra* iɣezdisen nnes. ⁹ Iggur ad dd-issqarreb ict n tewhibt n tmessi ɣar SIDI zi tɣaršt n řehna: tadunt nnes d *marra* tanewwart n *tadunt*, wenni yudsen abeεșuș, ad tt ikkes, uɗa d tadunt i idřin ađan d *marra* tadunt i *iġan* x wađan. ¹⁰ Ad ikkes tnayen n *tyezza*ř ak-d tdunt i xasent *iġan* ɣar tejeinna uɗa d min yuyřen ɣar tsa u *yarsa* x *tyezza*ř. ¹¹ Akehhan ad issbexxar aya x uealɥar. *Aqa* d macca, ict n tewhibt n tmessi i SIDI.

¹² Mařa tawhibt nnes d **ijj** n **iɣayđ**, *xenni* ad t-idd issqarreb zzat i wudem n SIDI. ¹³ Ad issars afus nnes x uzeġif nnes uca ad as iɣarř zzat i Uqiđun n Umsagar uca tarwa n Harun ad ssfarryen cwayt n idammen nnes x uealɥar ɣar *marra* iɣezdisen nnes. ¹⁴ Ad dd-issqarreb tawhibt nnes am ict n tewhibt n tmessi i SIDI, tadunt i idřin ađan u *marra* tadunt i *iġan* x wađan. ¹⁵ Ad ikkes tnayen n *tyezza*ř ak-d tdunt i xasent *iġan* ɣar tejeinna uɗa d min yuyřen ɣar tsa u *yarsa* x *tyezza*ř.

¹⁶ Akehhan ad issbexxar aya x uealɥar, *aqa* d macca, ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwaĥet ittfulen. *Marra* tadunt *ad tiři* i SIDI. ¹⁷ *Ta* d ict n tewsiyyet i řebda i *marra* řejyuř nwem, mani mma i ɣa tzedɣem: *marra* tadunt d *marra* idammen war ten ttettem.”

Tiɣarša n ddenb

4 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini

‘X wenni ixđan war iġi di ssibbet n uweddar x *marra* řumurat n SIDI, min war ittxeři ad tt ggen, u netta igga itt zi jjiĥet n icten zzaysent.

³ Mařa akehhan **amedhun** ixđa ařami idweř řgens ixđa, *xenni* ad dd-issqarreb *ijj* n umwa, *ijj* n umezɣan icnan qaε n ufunas, am tɣaršt n ddenb i SIDI di ttwεε n ddenb nnes i igga. ⁴ Ad yawi amwa *nni* ɣar tewwart n Uqiđun n Umsagar, zzat i wudem n SIDI, uca netta ad issars afus nnes x uzeġif n umwa uca ad as iɣarř i umwa zzat i wudem n SIDI. ⁵ *Xenni* akehhan **amedhun** ad iksi zeg idammen n umwa uca ad t yawi ɣar Uqiđun n Umsagar. ⁶ Ad issuf ukehhan đad nnes deg idammen uca ad irucc s idammen nni sebea n twařawin zzat i wudem n SIDI, zzat i uřeĥĥaf n zzawect iqeddsen. ⁷ Ad igg ukehhan *ca* n idammen x waccawen n uealɥar n řebxur ittfulen i *din* zzat i wudem n SIDI deg Uqiđun n Umsagar. Netta ad ifarrey *marra* idammen n umwa ɣar uđar n uealɥar n wecmađ ɣar tewwart n Uqiđun n Umsagar. ⁸ Ad ikkes *marra* tadunt n umwa n tɣaršt: tadunt i idřin ađan d *marra* tadunt i *iġan* x wađan. ⁹ Ad ikkes tnayen n *tyezza*ř ak-d

3:4 ‘**tyezza**ř’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizezřin’.

3:5 Uffuy 29:25; Lawi 6:5

3:10 ‘**tyezza**ř’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizezřin’.

3:11 Lawi 21:6,8,17,21,22; 22:25; Ĥazq.44:7; Mal. 1:12

3:15 ‘**tyezza**ř’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizezřin’.

3:17 Amz. 9:4; Lawi 7:26; 17:10,14

4:5 Lawi 16:14; Řxřa. 19:4

4:7 Lawi 9:9

4:7 ‘**iqicawen**’ - niy ‘accawen’.

4:8 Lawi 3:3,4

4:8 ‘**Ad ikkes**’ - s Teibranit ‘ad issgaεeed’.

tdunt i xasent *iġan* ɣar tejeinna uɣa d min yuyɣen ɣar tsa u *yarsa* x tyezzaɣ, ¹⁰ amecnaw mammec ikkes man aya x ufunas n tɣarɣi n řehna uca akehhan ggur ad issbexxar aya x uealɥar n wecmaɣ.

¹¹ Iřem n umwa d marra aysum nnes ak-d uzeġif d icekrad nnes d waɣan nnes d umessaɣ nnes i *dayes iġan*, ¹² aqa marra amwa ad t issufey barra i řmargeħ n řeeskar ɣar ijj n wemcan iřfa mani tteggan iyyeɣ uca ad t issecmey s tmessi x ukeccuɣ. Ad ittwacmey mani tteggan iyyeɣ.

¹³ **Mařa marra tamesmunt n Israyil tweddar** uca tamesɣact aqa teffar x tiřawin n wegraw n řgens, uca nitni ggin ict n řħajet nni iffyen x marra řumurat n SIDI, min war ittxeřši ad yiři, uca idweř daysen umarwas, ¹⁴ uca iban-dd ddenb i iggin nitni x řumurat nni, *xenni* ad dd-issqarreb wegraw n řgens ijj n umwa, amezyan n ufunas, d tayařt i ddenb, uca ad t awyen zzat i Uqiɣun n Umsagar. ¹⁵ Imɣaren n tmesmunt ad ssarsen ifassen nsen x uzeġif n umwa zzat i wudem n SIDI uca ad as iyařš i umwa *nni* zzat i wudem n SIDI. ¹⁶ Akehhan amedhun ad yiwi ca zeg idammen n umwa ɣar Uqiɣun n Umsagar ¹⁷ uca ad issuf ukehhan aɣaɣ nnes deg idammen uca ad irucc s idammen sebca n twařawin zzat i wudem n SIDI, zzat i uřeħħaf. ¹⁸ Netta ad igg ca zeg idammen *nni* x waccawen n uealɥar nni *iġan* zzat i wudem n SIDI deg Uqiɣun n Umsagar. *Xenni* ad ifarrey marra idammen *iceřten* ɣar uɣar n uealɥar n wecmaɣ d din zzat i tewwart n Uqiɣun n Umsagar.

¹⁹ Ad xas ikkes marra tadunt uca ad tt issbexxar x uealɥar. ²⁰ Uca ad igg s umwa-ya am mammec igga s umwa n tɣarɣi n ddenb, ammu tt i ɣa yegg. Uca *ammu* i xasen i ɣa ifdi ukehhan uca ad asen ittwayfar. ²¹ *Xenni* ad issufey amwa barra i řmargeħ n řeeskar uca ad t issecmey amecnaw mammec issecmey amwa amezwaru. *Aqa-tt* d tayařt n ddenb n wegraw n řgens.

²² **Mařa ijj n umɣar ixɣa** uca s uweddar igga ict n řħajet nni itteffyen x *webri* zi marra tiweřša n SIDI, AREBBI nnes, min war ittxeřši ad yiři, uca netta idweř dayes umarwas, ²³ niɣ axeřtu nnes i igga diɣd i řumur, aqa iban as-dd, *xenni* ad tiři tewhibt nnes, tenni i ɣa iqeddem, d ijj n umyan amezyan, ijj n wewtem icnan qač. ²⁴ Ad issars afus nnes x uzeġif n umyan uca ad as iyařš deg wemcan mani ittwayařš tayařt n wecmaɣ zzat i wudem n SIDI. *Aqa-tt* d tayařt n ddenb. ²⁵ *Xenni* ad iksi ukehhan s uɣaɣ nnes ca zeg idammen n tɣarɣi n ddenb uca ad ten igg x waccawen n uealɥar n wecmaɣ uca *xenni* ad ifarrey idammen *iceřten* ɣar uɣar n uealɥar n wecmaɣ. ²⁶ Ad issbexxar marra tadunt nnes x uealɥar, am mammec *d as igga* i tadunt n tɣarɣi n řehna. Uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan ddenb nnes uca ad as ittwayfar.

²⁷ **Mařa ħed zi řgens n temmurt ixɣa s uweddar** am igga *mɣir* ict n řħajet nni itteffyen x řumurat n SIDI, min war ittxeřši ad yiři, uca idweř dayes umarwas, ²⁸ niɣ axeřtu nnes i igga, aqa iban as-dd, *xenni* ad tiři tewhibt nnes tenni i ɣa iqeddem d ict n **tyaydet**, ict n tewtemt icnan qač, d tayařt x ddenb i igga. ²⁹ Ad issars afus nnes x uzeġif n tɣarɣi n ddenb uca ad as iyařš i tɣarɣi n ddenb deg wemcan n tɣarɣi n ddenb. ³⁰ *Xenni* ad iksi ukehhan s uɣaɣ nnes ca zeg idammen uca ad t igg ɣar waccawen n uealɥar n tɣarɣi n wecmaɣ uca ad ifarrey marra idammen *iceřten* ɣar uɣar n uealɥar. ³¹ Ad xas ikkes marra tadunt nnes amecnaw mammec kksen tadunt n tɣarɣa n řehna uca akehhan ad tt issbexxar x uealɥar, ad tiři d ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI. Uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan uca ad as ittwayfar. ³² **Mařa iqeddem ijj n yezmar** d tawhibt i tɣarɣi n ddenb, *xenni* ad iqeddem ict n tawtemt icnan qač. ³³ Ad issars afus nnes x uzeġif n tɣarɣi n ddenb uca ad as iyařš i tɣarɣi n ddenb deg wemcan mani tettwayařš tɣarɣi n wecmaɣ. ³⁴ *Xenni* ad iksi ukehhan s

4:9 'tyezzař' - ixs ad yini 'tiřzař' niɣ 'tizegřin'.

4:10 Lawi 3:5

4:11 Uffuy 29:14; řxřa. 19:5

4:12 Lawi 16:27; řxřa. 19:3; Ebr. 13:11

4:13 Lawi 9:15; řxřa. 15:24-31

4:18 'iqiccawen' - niɣ 'accawen'.

4:25 'iqiccawen' - niɣ 'accawen'.

4:27 řxřa. 15:27

4:30 'iqiccawen' - niɣ 'accawen'.

4:31 Uffuy 29:18; Lawi 3:3,4,14

uḍaḍ nnes ca zeg idammen n tyaṛšt n ddenb uca ad t yegg x waccawen n uealṭar n wecmaḍ uca ad ifarrey marra idammen nnes *iceṭṭen* ɣar uḍar n uealṭar. ³⁵ Ad xas ikkes marra tadunt nnes, am mammec ikkes tadunt n yezmar n tyaṛšt n řehna, uca akehhan ad tt issbexxar x uealṭar, x tewhibin n tmessi i SIDI uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan x ddenb i igga, uca ad as ittwayfar.”

5 ¹ Mařa ixḍa ḥed *umi isřa ahejji* n *ict* n *nneeřet* uca netta d acehhaḍ xas, niy iřza *it* niy issen *it*, mařa war xas iqqaṛ walu, *xenni* ad yarbu řmuesiyyet nnes.

² Niy mařa ḥed *iřada man mma* n *tmesřact ixemjen*, řxecbet n yijj n řmař ixmej, niy řxecbet n yict n řebħimet ixemjen, niy řxecbet n yijj n *umuddar* ixmej ittueen, *ead* mařa war issin *aya*, aqa ixmej u netta d bu-umarwas.

³ Niy mařa *iřada ca* n *řexmej* n yijj n *bnadem*, man mma řexmej nnes i zi idweř netta ixmej, *ead* mařa war issin *aya*, aqa netta d bu-umarwas.

⁴ Niy mařa ḥed iřzuğ s tcarfayeħ nnes maħend ad igg řɣar niy ad igg řxar, *niy* min mma izemmar *bnadem* ad iṭeq s ca waha s *ict* n tjağit, *ead* mařa war issin *taya*, aqa ixmej u netta d bu-umarwas di ssibbet n *ict* n zzaysent.

⁵ *Xenni* ad immsar, mařa dayes amarwas di ssibbet n icten zi *tmesřayin-a*, ad inċem di min di tuya ixḍa ⁶ uca x ddenb i igga, ad iqeddem *ict* n tewtemt n wuğ d tayaṛšt n ddenb, *ict* n tessi niy *ict* n tyaṛšet, d tayaṛšt n umarwas i SIDI, uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan ddenb nnes.

⁷ Uca mařa afus nnes war *yařes min* ikfa i yijjen zeg wuğ, *xenni* ad yawi i SIDI, i tyaṛšt n umarwas x ddenb i igga, tnayen n tejliliħin niy tnayen n idbiren imezyanen, ijjen i tyaṛšt n ddenb u ijjen i tyaṛšt n wecmaḍ.

⁸ Ad ten yawi ɣar ukehhan, wenni dd ɣa issqarben d amezwaru wenni *iğan* i tyaṛšt n ddenb uca ad ikkes azeğif zi cwayt awarni yiri nnes, *maca* war t ibeṭṭi *marra*. ⁹ Ad irucc *ca* n idammen ɣar uyezdīs n uealṭar uca min iceṭṭen zeg idammen, ad t ižemm ɣar uḍar n uealṭar. *Aqa-tt* d tayaṛšt n ddenb. ¹⁰ Ad issewjed wennedni am tyaṛšt n wecmaḍ ełahsab lřariḍa uca akehhan ad xas ifdi x ddenb nnes i igga uca ad as ittwayfar. ¹¹ Mařa afus nnes war *yařes min* ikfa i tnayen n tejliliħin niy i tnayen n idbiren imezyanen, *xenni* wenni ixḍan, ad yawi am tewhibt nnes tačcart n yijj n ‘iřa’ n waren azdad. War xas ittegg zzect uřa war xas issrusi řebxur, minzi aqa-tt d tayaṛšt n ddenb. ¹² Ad tt yawi ɣar ukehhan uca akehhan ad zzayes iksi ijj n wuru iccur uca ad issbexxar aya, am řidaret dayes x uealṭar, x tewhibin n tmessi i SIDI. *Aqa-tt* d tayaṛšt n ddenb. ¹³ *Ammu* ad xas ifdi ukehhan x ddenb nnes nni igga zi jjiħet n icten zi *tmesřayin-a* uca ad as ittwayfar. Min iceṭṭen ad yiři i ikehhanen am mammec *ittwagg ak-d* tewhibt n řyiğet.”

Tiyaṛša n umarwas

¹⁴ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁵ “Mařa ḥed igga s řeyḍar uca *ixḍa s uweddar* zi jjiħet n *tmesřayin* iqeddšen n SIDI, *xenni* ittxeřša ad yawi ijj n icarri icnan qae zeg wuğ d tayaṛšt n umarwas i SIDI. *Ad tiři řqimet* nnes ełahsab řqimet i tqeddared cek deg iciqlen n nnuqart ełahsab aciql n zzawect iqeddšen. *Aqa-tt*

4:34 ‘iqiccawen’ - niy ‘accawen’.

5:1 ‘aneṭq’ - s Teibranit ‘tmijja’.

5:2 Ĥaggayi 2:13; 2 Kur. 6:17

5:5 ‘icten zi *tmesřayin-a*’ - s Teibranit ‘icten zzaysent’.

5:7 Lawi 12:8; Lk. 2:24

5:8 Lawi 1:15

5:10 Lawi 1:15

5:12 Lawi 2:2; 4:35

5:13 Lawi 2:3

5:13 ‘zi *tmesřayin-a*’ - s Teibranit ‘icten zzaysent’.

d tayaršt n umarwas. ¹⁶ Min ixða zi jjihet n tmesřayin timqeddasin, ad t yarr uca ad dayes yarni tasyart n texmusect uca ad iwc man aya i ukehhan uca akehhan ad xas ifdi s icarri n tyaršt n umarwas uca ad as ittwayřar. ¹⁷ Mařa řed ixða uca igga *min itteffyen* zi min mma zi tweřřa n SIDI, min war ittweřřa ad yiři, uca war t issin, ad dayes yiři umarwas *ead* uca ad yarbu řmueřiyet nnes. ¹⁸ Ad yawi ijj n icarri icnan qae zeg wuři řar ukehhan i tyaršt n umarwas, *ad tiři řqimet nnes* ełahřab řqimet i tqeddared cek uca ad xas ifdi ukehhan i uweddar nnes i di iweddar am war t issin uca ad as ittwayřar. ¹⁹ Aqa-tt d tayaršt n umarwas. S tidett tuřa dayes amarwas zzat i SIDI.”

²⁰ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²¹ “Mařa ixða řed uca iřdar SIDI am issxarriq x umqarreb nnes zi jjihet n min *d* as immewcen mařend ad t iřða niř zi jjihet n min ijin deg ufus nnes, niř zi jjihet n min xas yucaren, niř igga ca n ubeceřej i umqarreb nnes, ²² niř tuřa issxarriq x ca min iweddaren u ittwař zzayes, uca *xenni* netta ijjuř řzur x icten zi marra *timesřayin nni* igga bnadem i zi ixetřa,

²³ *xenni* ad immsar, umi ixða uca idweř d bu-umarwas, *aq*a netta ad dd-yarr tuceřfart i yucar, niř min ittwakksen s uyiř i iksi netta s uyiř, niř min zzayes ittwahřan i d as immewcen mařend ad t iřða, niř min iweddaren i yufa netta, ²⁴ niř marra min xef ijjuř řzur. Netta ad yarr řqimet nnes tmun uca ad yarni tasyart texmusect uca ad t iwc i wenni umi dd-tusa deg wass n tyaršt nnes n umarwas.

²⁵ Netta ad yawi tayaršt nnes n umarwas řar SIDI, ijj n icarri icnan qae zeg wuři, *wenni řqimet nnes ad tiři* ełahřab řqimet i tqeddared cek uca ad tiři d tayaršt n umarwas, *uca ad t yawi řar* ukehhan. ²⁶ *Xenni* ad xas ifdi ukehhan zzat i wudem n SIDI uca ad as ittwayřar, umi dayes ittwaw umarwas zi jjihet n ict n *tmesřact* i igga zi marra tina.”

Azerf i tyaršt n wecmađ

¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Umur Harun d tarwa nnes, ini asen: Wa d **azerf i tyaršt n wecmađ**. Tayaršt n wecmađ x ukeccuđ x uealřar ad teqqim tareqq řiřet tekmeř ař řřbeř u ittxeřřa timessi n uealřar ad teqqim ad xas tecmeđ.

³ Akehhan ad yarıđ aseřham nnes n řeqřen, ad ibyes ssarwař nnes n řeqřen x arrimet nnes, uca, xmi i řa tecc tmessi tayaršt n wecmađ, ad iksi iřęeđ uca ad t issars zzat i uealřar. ⁴ *Xenni* ad ik-kes arruđ nnes uca ad yarıđ arruđ nneđni, ad yawi iřęeđ barra i řmargeř n řeřskar řar yiji n wemcan iřfa.

⁵ Ittxeřřa ad teqqim tmessi tareqq x uealřar, ittxeřřa war txessi ca. Akehhan ad issarř akeccuđ kuř řřbeř uca ad xas isettef tayaršt n wecmađ uca ad xas issbexxar tadunt n tyarřa n řehna.

⁶ Timessi x uealřar ad teqqim tareqq řebda, war txessi.

Azerf i tmewci n řyiřet

⁷ Wa d **azerf i tewhibt n řyiřet**. Tarwa n Harun ad tt ssqarriben zzat i wudem n SIDI zzat i uealřar.

⁸ Netta ad iksi zzayes ijj n wuru zeg waren azdad n tewhibt n řyiřet u zi zcect nnes ak-d marra jjawi i iřan x tewhibt n řyiřet. Ad issbexxar *aya* x uealřar. *Aqa* d ict n řefwařet ittfuřen, ict n řidaret dayes i SIDI. ⁹ Harun d tarwa nnes ad ccen min zzayes icetřen. Ittxeřřa ad tt ccen deg wemcan amqeddas. Ad tt ccen di řemrař n Uqiđun n Umsagar. ¹⁰ War tettwasnenni s wentun.

5:15 Uffuř 30:13; Lawi 27:2-27.

5:22 Řxřa. 5:6

6:7 Řxřa. 15:4-21.

6:8 Lawi 2:9

Ta d tayaršt nsen. Necc wciy tt zi tewhibin inu n tmessi. Aqa-tt d tamqeddast qac, am tayaršt n ddenb d tayaršt n umarwas. ¹¹Marra iryazen jar tarwa n Harun ad zzayes ccen. Aqa-tt d ict n tewšiyet i řebda x tewhibin n tmessi n SIDI i *marra řejyuř nwem*. Marra wi tt i řa iřadan, ad yiři ittwaqeddes.”

¹²Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹³“Ta d **tawhibt n Harun d tarwa nnes** i zi i řa qarrben řar SIDI **deg wass min di i řa ittwađen**: taecart n yijj n ‘ifa’ n waren azdad *am* ict n tewhibt n *řyiřet* i řebda, azen nnes di řšbeř d wezyen nnes *nneđni* řar uaecci. ¹⁴Deg ijj n uxdim ad txeğđed aya s zzeć n *zzitun* u ad tawyed aya d *tawhibt*. Ad tqedđmed iřeqqwaz icenfen n tewhibt n *řyiřet am* ict n řefwařet ittfuřen i SIDI. ¹⁵Akehhan zi tarwa nnes nni i řa sdehnen deg wemcan nnes, ad igg amenni. Aqa d azerf i řebda. *Tawhibt-a* ad tettwassbexxar i SIDI marra. ¹⁶Marra tawhibt n *řyiřet* n ukehhan ad tiři tekmeř. War zzayes ttetten ca.”

Azerf i tayaršt n ddenb

¹⁷Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁸“Siweř ak-d Harun d tarwa nnes, ini asen: Wa d **azerf i tayaršt n ddenb**: deg wemcan mani tettwayarš tayaršt n wecmađ, ad tettwayarš tayaršt n ddenb zzat i wudem n SIDI. Aqa-tt d tamqeddast qac. ¹⁹Akehhan nni tt i řa iqedđmen d tayaršt ad zzayes yecc. Ittxeřša ad tettwacc deg ijj n wemcan amqeddas di řemrař n Uqiđun n Umsagar. ²⁰Marra wi i řa iřadan aysum nni ad zzayes ittwassqeddes. Mařa ingez ca zeg idammen x yijj n warruđ, *xenni* ittxeřša ad issird min xas ibeqqđen deg ijj n wemcan amqeddas. ²¹Uca řqecet n třaxt i di tt ssennan, ggur ad tet-twarz, *maca* mařa teggwa deg ict n řqecet n nnřas, *xenni* ittxeřša ad řekken u ad sřiřen *řqecet* s waman. ²²Marra min iřan d awtem jar ikehhanen ad zzayes yecc, aqa d amqeddas qac. ²³Uřa d ict n tayaršt n ddenb i zi ttwaqedđmen idammen nnes deg Uqiđun n Umsagar mařend ad iřin i řefdiyyet di zzawect iqeddsen, war zzayes ittwass ca. Ad tettwacmeđ s tmessi.”

Azerf i tayaršt n umarwas

7¹“Wa d **azerf i tayaršt n umarwas**. Aqa-tt d tamqeddast qac. ²Deg wemcan mani řarřen tayaršt n wecmađ, ad řarřen tayaršt n umarwas. Ad ibeqqeđ idammen nnes x uealřar řar *marra iyezdisen* nnes. ³Ad iqarreb s marra tadunt nnes, *ak-d* unew-war n tdunt d tdunt tenni idřin ađan. ⁴Ad ikkes tnayen n tyezzař ak-d tdunt i xasent iřan řar tejeinna uřa d min yuyřen řar tsa uca *yarsa* x tyezzař. ⁵Akehhan ad issbexxar aya x uealřar am ict n tewhibt n tmessi i SIDI. Aqa-tt d tayaršt n umarwas. ⁶Marra awtem jar ikehhanen ad zzayes yecc. Ad ittwass deg ijj n wemcan amqeddas. Aqa-tt d tamqeddast qac. ⁷Ad tiři tayaršt n umarwas am tayaršt n ddenb. Ad řarsent yiři d ijj n uzerf. Ad tiři tayaršt i ukehhan, wenni tuřa zzayes ifdi x *ca n yijjen*. ⁸Akehhan wenni i řa iqedđmen tayaršt n wecmađ n ca n iijen, i ukehhan *nni ad tiři* teřmect n tayaršt n tmessi nni i dd-iqedđmen netta, ad tiři i netta. ⁹Kuř tawhibt n *řyiřet* nni igg^win di tefqunt uřa d marra min ittwaswejden di třajjin niř deg wexdim, ad tiři i ukehhan wenni tt iqedđmen, ad tiři i netta. ¹⁰Kuř tawhibt n *řyiřet* i ittwařeğđen s zzeć n *zzitun* niř yuzyen, ad tiři i marra tarwa n Harun, amenni i yijj amecnaw i wennedni.

6:11 Uffuř 29:37

6:19 Hucica 4:8

6:23 Lawi 4:5; řbr. 13:11

7:4 ‘**tyezzař**’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niř ‘tizežřin’.

Azerf i ṭyaršt i iḡan n ṭyaršt n řehna

¹¹ Wa d *azerf i ṭyaršt i iḡan n ṭyaršt n řehna* tenni i ɣa iqeddem i SIDI.

¹² Mařa ad tt iqeddem i *uqadi, xenni* ad iqeddem ak-d *ṭyaršt n* uqadi uřa d řemsemnat břa antun ixeḡden s zzeċt d teřraf břa antun ttwadehnent s zzeċt d řemsemnat n waren azdad ttwaxeḡdent s zzeċt. ¹³ Ak-d řemsemnat ad iqeddem ak-d tewhibt nnes *ɛawed* aɣrum s wentun, ak-d *ṭyaršt n* uqadi *tenni iḡan* zi ṭyarři nnes n řehna. ¹⁴ Zi kuř tawhibt ad iqeddem icten zzayes *am* tewhibt n usgaæed i SIDI. *Ad tiři i* ukehhan nni i ɣa ifarryen *ca n* idammen n ṭyarša n řehna x ucaltar ɣar *marra iyezdisen nnes*, ad tiři i netta. ¹⁵ Aysum n ṭyaršt i uqadi *tenni iḡan* zi ṭyarša nnes n řehna, ad ittawc deg wass i *di i ɣa iqeddem* tawhibt nnes. War ittejji zzayes walu ař řřbeř.

¹⁶ Mařa tawhibt nnes *tusa-dd ak-d ijj n lwaed* niɣ *teḡa d ict n tewhibt s řxaḡar*, ad tettwacc deg wass i di i tt ɣa iqeddem uca min zzayes icetřen ad ittawc deg wass i t-idd iḡfaren. ¹⁷ Min icetřen ead zeg weysum n tewhibt, ad ittawcmeđ s tmessi deg wass wiss řřata. ¹⁸ Mařa ittawc ca zeg weysum n ṭyaršt n řehna deg wass wiss řřata, *xenni* wenni tt iqeddmen war ittwaqebbeř ca u *ṭyaršt* war tettwihsib ca d *ṭyaršt n řehna*. Ad tiři d ict n jjeifect uca wenni zzayes i ɣa iccen ad yarbu řmueřiyet nnes. ¹⁹ Aysum wenni iřadan ca n tmesřact ixemjen, war zzayes ttettem. Ad ittawassecmeđ s tmessi. Zi *min icetřen n* weysum, izemmar ad zzayes yecc marra wenni izdigen.

²⁰ D wenni i ɣa iccen zeg weysum n ṭyaršt n řehna, tenni iḡan i SIDI, uca ad xas *yarr řexmej* nnes, řemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes. ²¹ Mařa řed iřada min mma ixemjen, *amecnaw řexmej* n bnadem niɣ *řexmej* n yict n řebhimet ixemjen niɣ min mma iḡan d nnei n řexmej, uca *xenni* ad yecc zeg weysum n ṭyaršt n řehna i SIDI, řemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes.”

Tadunt d idammen aqqa d řehram i macca

²² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²³ “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini

‘Kenniw war ttettem ca tadunt n yijj n ufunas niɣ n yijj n uřuři niɣ n yijj n iɣayđ. ²⁴ Tadunt n yict n řxecbet d tadunt n umurđus ad tettwagg i man mma řxedmet, maca kenniw war zzayes ttettem walu. ²⁵ Minzi man wen mma i ɣa iccen tadunt n yict n řebhimet i zi ɣa issqarreb ict n tewhibt n tmessi i SIDI, bnadem nni zzayes i ɣa iccin, ad ittwaqess zi řgens nnes. ²⁶ Di marra tizeddiyin nwem war ttettem uřa d ca zeg idammen, niɣ zeg iřdađ niɣ zi řebhayem. ²⁷ Kuř ijjen wenni i ɣa iccin ca zeg idammen, řemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes.’ ”

Tasyart n tiyarša n řehna i ikehhanen

²⁸ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁹ “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini ‘Wi i ɣa issqarriben ict n ṭyaršt zi ṭyaršt n řehna nnes i SIDI, ad iqeddem tawhibt nnes i SIDI zi ṭyaršt n řehna nnes. ³⁰ S ifassen nnes ad yawi tiwhibin n tmessi zzat i SIDI. Tadunt i *iḡan* x idmaren ad tt yawi ak-d idmaren nni, mařend ad tt issenhezz zi ssa yar da amecnaw ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI. ³¹ Akehhan ad issbexxar tadunt x ucaltar, *maca* idmaren ad iřin i Harun d tarwa nnes. ³² Zi ṭyarša nwem n řehna ad tqeddmem i ukehhan *ɛawed* acekrud afusi d tawhibt n usgaæed. ³³ Acekrud afusi ad yiři d tasyart n wenni, zi tarwa n Harun, i ɣa iqeddmen idammen n ṭyarři n řehna d tadunt *nsent*. ³⁴ Minzi necc ksiy idmaren n wenhezzi d ucekrud i ittawasgaæeden zi ṭyarři n řehna n ayt n Israyil u wciy ten i

7:12 Izhd. 116:17

7:16 Lawi 19:6

7:20 Lawi 15:3

7:25 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘ziel’.

7:26 Amz. 9:4; Lawi 3:17; 17:14

7:30 Uffuɣ 29:24

ukehhan Harun d tarwa nnes am ict n lfariḍa i řebda, zi jjihet n ayt n Israyil.' ” ³⁵ Ta d tasyart ittwasdehnen n Harun d tesyart ittwasdehnen n tarwa nnes zi tewhibin n tmessi n SIDI deg wass i dd-issqarreb iten maḥend ad iřin d ikehhanen i SIDI, ³⁶ *tasyart* nni iwca SIDI i ayt n Israyil deg wass i ten idhen. Aqa d ict n tewšyyet i řebda i *marra* řejyuř nsen. ³⁷ Wa d azerf i tyařšt n wecmaḍ d tewhibt n *řyğet* d tyařšt n ddenb d tyařšt n umarwas d tyařša i udeccen d tyařšt n řehna. ³⁸ wenni iweřša SIDI i Musa deg wedrar n Sina, ass min di yumur ayt n Israyil ad qedmen tiwhibin nsen i SIDI di řexřa n Sina.

Ařeqqem n Harun d tarwa nnes

8¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Ksi Harun jmie ak-d tarwa nnes d warruḍ d zcet i wedhan d umwa n tyařšt n ddenb d tnayen n icarriyyen d tsuğet s weyrum břa antun ³ u řağa i marra tamesmunt yar tewwart n Uqıḍun n Umsagar.”

⁴ Igga Musa am mammec d as yumur SIDI uca tessmun tmesmunt yar tewwart n Uqıḍun n Umsagar. ⁵ Inna Musa i tmesmunt “Wa d min iweřša SIDI ad ittwagg.”

⁶ Musa issqarreb-dd Harun d tarwa nnes uca issird iten s waman. ⁷ Issars xas arruḍ n teřmect, ibyes as s thezzamt, yarḍ as aseřham uca igga xas apaltu uca ibyes as s thezzamt izewwqen n upaltu uca iqqen zzayes *apaltu*. ⁸ *Xenni* imten xas tajmect uca igga *iřra* n ‘Urim’ d ‘Tumim’ di tajmect. ⁹ Igga arezzet x uzeğif nnes uca x arezzet, yar zcat, igga tařwiřt s nnuwwar n wureğ n temrist tamqedast, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

¹⁰ *Xenni* iki Musa zcet i wedhan uca idhen Tazeddiyt d marra min dayes iğan uca issqeddes *marra* aya. ¹¹ Irucc zzayes x uealřar sebaa n twařawin uca idhen *eařed* aealřar d marra řeqcne nnes uřa d tabanyut ak-d uḍar nnes maḥend ad ten issqeddes. ¹² Iseyyeb zcet i wedhan x uzeğif n Harun uca idhen it řima ad t issqeddes. ¹³ Issqarreb-dd Musa ayt n Harun uca yarḍ asen arruḍ n teřmect uca ibyes asen s thezzamin uca inned asen iřewwaqen, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

¹⁴ Issqarreb-dd amwa n tyařšt n ddenb uca Harun d tarwa nnes ssarsen ifassen nsen x uzeğif n umwa n tyařšt n ddenb. ¹⁵ Iyař as uca *iksi* Musa idammen uca igga *ca* zzaysen s uḍaḍ nnes x waccawen n uealřar *i iğan* yar *marra* iyezdisen nnes uca *ammu* issizdeg aealřar. *Xenni* iseyyeb idammen yar uḍar n uealřar uca issqeddes it maḥend ad xas igg ařřař. ¹⁶ Iksi marra tadunt nni iğan x waḍan d min yuyřen yar tsa d tnayen n tyezzar d tdunt nsent uca Musa issbexxar aya x uealřar. ¹⁷ *Maca* amwa d yiřem nnes d weysum nnes d amessař nnes, issary *iten* barra i řmargeř n řeeskar, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

¹⁸ Issqarreb-dd Musa icarri n tyařšt n wecmaḍ uca Harun d tarwa nnes ssarsen ifassen nsen x uzeğif n icarri. ¹⁹ Iyař as uca issfarrey Musa idammen x uealřar yar *marra* iyezdisen nnes.

²⁰ Ibḍa icarri d iceğiqen nnes uca issbexxar Musa azeğif d iceğiqen d tdunt n tyezzar. ²¹ Issird aḍan d iḍaren s waman uca issbexxar Musa marra icarri x uealřar. Aqa-tt d tyařšt n wecmaḍ

7:34 Uffuy 29:27; řxřa. 18:11

8:2 Uffuy 28:1,2; 30:25

8:5 Uffuy 29:4

8:7 Uffuy 28:4

8:8 Uffuy 28:30

8:9 Uffuy 28:36; 29:6

8:12 Izhd. 133:2

8:13 Uffuy 29:9

8:14 Uffuy 29:1

8:15 ‘iqicawen’ - niğ ‘accawen’.

8:16 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niğ ‘tizeğřin’.

8:17 Uffuy 29:14; Lawi 4:11

s yict n řefwařet ittfuřen, aqa-tt d tawhibt n tmessi i SIDI, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

²² Issqarreb-dd *xenni* icarri nneđni, icarri i udeccen, uca Harun d tarwa nnes ssarsen ifassen nsen x uzeřif n icarri. ²³ Uca iřarř as uca iksi Musa *ca* zeg idammen uca igga iten x yiyes n umezzuř afusi n Harun u x uđađ n yimez n ufus nnes afusi u x uđađ n yimez n uđar nnes afusi.

²⁴ Issqarreb-dd *eawed* tarwa n Harun uca igga Musa *ca* zeg idammen x yiyes n umezzuř nsen afusi u x uđađ n yimez n ufus nsen afusi u x uđađ n yimez n uđar nsen afusi uca issfarreř Musa idammen *eawed* x uealřar řar *marra* iyezdisen nnes. ²⁵ Iksi tadunt d anewwar *s* *tadunt* d marra tadunt tenni iřan x wađan d min yuřřen řar tsa d tnayen n tyezzař ak-d tdunt nsent uřa d acekrud afusi. ²⁶ Zi tsuřet s weřrum břa antun, tenni tuřa zzat i uyembub n SIDI, iksi ijj n řemsemmem břa antun d yict n temsemmemt *issweijden* s zzeet d yict n teřfeft uca issars iten x tadunt u x ucekrud afusi. ²⁷ Igga marra man aya deg ifassen n Harun u deg ifassen n tarwa nnes uca issenhezz iten am yict n tewhibt n wenhezzi zzat i uyembub n SIDI. ²⁸ *Awarni* as iksi ten Musa *eawed* zeg ifassen nsen uca issbexxar *iten* x uealřar, x řarřt n wecmađ. Aqa d tiřarřa i udeccen s yict n řefwařet ittfuřen. Aqa d tawhibt n tmessi i SIDI. ²⁹ Iksi Musa řarřt n wedmarren uca issenhezz itt amecnaw ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI. Man aya d tasyart n ucarri i udeccen nni iřan i Musa, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

³⁰ Iksi Musa *ca* n zzeet i wedhan u n idammen i iřan x uealřar uca irucc iten x Harun u x warruđ nnes, x tarwa nnes u x warruđ n tarwa nnes *inni iřan* akides uca issqeddes Harun d warruđ nnes d tarwa nnes d warruđ n tarwa nnes *inni iřan* akides.

³¹ Inna Musa i Harun u i tarwa nnes “Gg^wem aysum nni řar tewwart n Uqiđun n Umsagar uca teccem t dinni s weřrum, wenni iřan d tsuřet n řarřa i udeccen, am mammec weřřiř necc, nniř ‘Harun d tarwa nnes ad t ccen.’” ³² Min iceřřen n weysum d weřrum, ad t tesscemđen s tmessi. ³³ Zi tewwart n Uqiđun n Umsagar war zzayes-dd tetteffiem *ca* seba n wussan, ař ass min di i řa ikemmřen wussan n uřeqqem nwen, minzi netta d kenniw řařeqqem seba n wussan. ³⁴ Am mammec igga deg wass-a, *ammu* iweřša SIDI mařend ad xawem ittwařdi. ³⁵ Ad teqqimem řar tewwart n Uqiđun n Umsagar, ass d řiřet, seba n wussan uca ad tetřřem řetřu i SIDI, řima war tmettim *ca*, minzi ammu i t ttweřřiř necc.” ³⁶ Harun d tarwa nnes ggin marra timesřayin, tinni iweřša SIDI s ufus n Musa.

Tiřarřa timezwura - aeuři n SIDI

⁹ ¹ Deg wass wiss tmenya immsar aqa Musa iřařa i Harun d tarwa nnes d imřaren n Israyil ² uca inna i Harun “Ksi řarek ijj n umwa, ameřyan n ufunas, *am* řarřt n ddenb, uřa d ijj n icarri *am* řarřt n wecmađ, *aqad iřin* cnan řač, uca ejj iten ad dd-qarřben řar wudem n SIDI. ³ Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini “Ksim ijj n umyan *am* řarřt n ddenb u *ksi* ijj n ueejmi d ameřyan uřa d ijj n yezmar *am* řarřt n wecmađ, *aqad iřin* cnan řač n yiři usegg^was” ⁴ uca *ksi eawed* ijj n ufunas d ijj n ucarri *am* řarřa n řehna, mařend ad ten qedđmen i SIDI, uřa d ict n tewhibt n řyiřet ixeğđen s zzeet, minzi ass-a ad awem-dd iban SIDI.”

8:21 Uffuř 29:18

8:25 Uffuř 29:22

8:25 ‘*tyezzař*’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niř ‘tizeřřin’.

8:27 Uffuř 29:24

8:29 Uffuř 29:26; Lawi 7:33

8:30 Uffuř 29:21

8:31 Uffuř 29:32; Lawi 24:9

9:2 Uffuř 29:1

9:2 ‘*amwa*’ - niř ‘ayenduz’ niř ‘yuggu’.

9:3 ‘*amwa*’ - niř ‘ayenduz’ niř ‘yuggu’.

⁵ *Xenni* awyen min iweŝša Musa ƣar zzat n Uqıđun n Umsagar uca tamesmunt tqarreb-dd uca bedden nitni zzat i wudem n SIDI.

⁶ Uca Musa inna “D man aya min iweŝša SIDI maħend ad t teggem uca *xenni* ad awem-dd iban ueuğı n SIDI.”

⁷ Inna Musa i Harun “Qarreb-dd ƣar uealƣar uca sewjed **tayarŝt nnek n ddenb d tƣarŝt nnek n wecmađ** uca egg aŝraħ x yixef nnek u x řgens. *Awarni as* sewjed tawhibt n řgens uca sessřeħ iten am mammec t iweŝša SIDI.” ⁸ Xenni iqarreb-dd Harun ƣar uealƣar uca iƣarŝ i umwa n tƣarŝt n ddenb i iğan i yixef nnes. ⁹ Tarwa n Harun iwyen as-dd idammen uca netta issuf ađad nnes deg idammen uca igga ten x waccawen n uealƣar. *Min icetřen* n idammen iseyyeb iten ƣar uđar n uealƣar. ¹⁰ Issbexxar tadunt d tyezzař d min yuyřen ƣar tsa n tƣarŝt n ddenb x uealƣar am mammec t yumur SIDI i Musa. ¹¹ Issecmeđ aysum d yiřem s tmessi barra i řmargeħ n řeeskar.

¹² Iƣarŝ tayarŝt n wecmađ uca tarwa n Harun qeddmn as idammen uca netta issfarryey *ten* x uealƣar ƣar *marra* iyezdisen nnes. ¹³ Uca nitni qeddmn as tayarŝt n wecmađ i *ttwabđan* d iceğiqen, uřa d azeğif, uca netta issbexxar itt x uealƣar. ¹⁴ Issird ađan d iđaren uca issbexxar *iten* x tƣarŝt n wecmađ i iğan x uealƣar.

¹⁵ *Awarni as* issqarreb-dd **tawhibt n řgens**. Netta ikxi icarri n tƣarŝt n ddenb i řgens uca iƣarŝ as uca issewjed it d tƣarŝt n ddenb amecnaw *icarri* amezwaru.

¹⁶ Issqarreb-dd tayarŝt n wecmađ uca issewjed itt elahsab lfariđa. ¹⁷ Issqarreb-dd tawhibt n řyiğet uca ikxi zzayes ijj n wuru iccur uca issbexxar aya x uealƣar, zzat i tƣarŝt n wecmađ n sŝbeħ.

¹⁸ Iƣarŝ eawed i ufunas u i yicarri n tayarŝt n řehna di tťwee n řgens uca tarwa n Harun qeddmn as idammen uca issfarrey iten x uealƣar ƣar *marra* iyezdisen nnes. ¹⁹ Tadunt n ufunas d n icarri, d anewwar s *tadunt nnes* d min idřin ađan d tyezzař d min yuyřen ƣar tsa, ²⁰ aqa ssarsen tadunt *nni* x idmaren uca netta issbexxar tadunt x uealƣar ²¹ uca issenhezz Harun idmaren d ucekruđ afusi *amecnaw* ict n tewhibt n wenhezzi zzat i uęymbub n SIDI, am mammec t iweŝša Musa.

²² *Xenni* issgæeed Harun ifassen nnes ƣar řgens uca ibarek iten uca ihwa awarni řami iqeddem tayarŝt n ddenb d tƣarŝt n wecmađ d tƣarŝt n řehna. ²³ Uca yudef Musa ak-d Harun deg Uqıđun n Umsagar uca nitni ffęen zzayes eawed uca barken řgens uca iban-dd ueuğı n SIDI i marra řgens ²⁴ uca teffey-dd tmessi zi zzat i wudem n SIDI uca tecca tayarŝt n wecmađ x uealƣar uřa d tadunt. *Umi* izra řgens *man aya*, sřiweřwen uca wđan ƣar *temmurt* x uęymbub nsen.

Řmewt n Nadab d Abihu

10 ¹ Nadab d Abihu, tarwa n Harun, ksin kuř ijj řmejmar nnes uca ggin dayes řebxur uca iwyen timessi teyrib zzat i uęymbub n SIDI, min war d asen iweŝša netta. ² Teffey-dd tmessi zi zzat i wudem n SIDI, tecc iten uca mmuten zzat i wudem n SIDI. ³ Inna Musa i Harun “D man aya x min xef issiweř SIDI *umi* inna ‘S yenni i d ayi yudsen ad ttwaqeddsey uca zzat i wudem n marra řgens ad ttwasseuğey.’ ” Uca isqar Harun. ⁴ Iřaya Musa i Micayil d i İlřafan, tarwa n Euziyil, eemmi n Harun, uca inna asen “Qarrbem-dd, tarbum aytmawem n zzat n zzawect iqeddsen, awyi *ten barra* i řmargeħ n řeeskar.” ⁵ Qarrben-dd nitni uca arbun ten deg

9:7 Lawi 16:6; Ebr. 7:27

9:8 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

9:10 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizeğřin’.

9:15 Lawi 4:13

9:17 Uffuy 29:38; Lawi 2:1

9:19 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizeğřin’.

9:21 Lawi 7:32

9:24 1 Iğđ. 18:38; 2 Imzr. 7:1

10:2 Řxřa. 3:4; 26:61; 1 Imzr. 24:2

10:3 Lawi 8:35

warruð n teřmect nsen barra i řmargeř n řceskar, am mammec t inna Musa. ⁶ *Xenni* Musa inna i Harun u i Alieazar d Itamar, tarwa nnes “War deęqem i *ucewwafx* izeęifen nwem nię ttcarrgem arruð nwem, řima war tmettim uca ad yaři ijj n ufugem ameqqran x marra tamesmunt. *Maca* aytmatwem, marra taddart n Israyil, ad run x tmessi-ya tenni issecmeð SIDI. ⁷ War dd-tteffęem ca zi tewwart n Uqiuðun n Umsagar, řima war tettmettim ca, minzi zcet i wedhan n SIDI xawem.” Uca nitni řtaen i wawar n Musa.

Tawřiyet x binu d ccrab

⁸ Issiweř SIDI ak-d Harun, inna:

⁹ “Cek war tessed ca aman n udiř nię ccrab ijeħden xmi řa tadfem deg Uqiuðun n Umsagar, cek *lla* uřa d tarwa nnek *nni* akidek *lla*, řima war tettmettim ca. Aqa-tt d ict n tewřiyet i řebda i *marra* řejyuř nwem ¹⁰ řima ad af tzmamrem ad tfarzem jar uqeddas d ureřřuð u jar min iřan d min war iřin. ¹¹ u řima ad tessřemdem i ayt n Israyil marra tiweřřa nni i řarsen issiweř SIDI s ufus n Musa.”

Iliyazar d Itamar

¹² Uca issiweř Musa ak-d Harun u ak-d Alieazar d Itamar, tarwa nnes iqqimen “Ksim tawhibt n řyęet nni iceřten zi tewhibin n tmessi i SIDI uca ccem tt břa antun zzat i uealřar, minzi aqa-tt d tamqeddast qae. ¹³ Ad tt teccem deg ijj n wemcam d amqeddas, minzi ta d tayarřt i cek u i tarwa nnek zi tewhibin n tmessi n SIDI, minzi ammu d ayi ittwaweřřa. ¹⁴ Deg ijj n wemcan iřfa ad teccem *ewawed* idmaren n wenhezzi d ucekruð i dd-ittwassgaeden, cek d tarwa nnek d yessic akidek, minzi d *man aya* d tasyart nnek d tasyart n tarwa nnek zi tyařsa n řehna n ayt n Israyil. ¹⁵ Ad awyen acekruð i dd-ittwassgaeden d *tawhibt* uřa d idmaren n wenhezzi ak-d tewhibin n tmessi n tadunt mařend ad ten ssenhezzen zzat i uęembub n SIDI am tewhibt n wenhezzi. Aqa-tt d ijj n uzerf i řebda i cek d tarwa nnek akides, ammu i yumur SIDI.”

¹⁶ Uca Musa yazu x ięayð n tyařřt n ddenb, uca xzar, aqa icemð. *Xenni* iffugem x Alieazar d Itamar, tarwa iqqimen n Harun, inna ¹⁷ “Mayemmi war teccim tayarřt n ddenb deg wemcan iqeddsen? Minzi aqa-tt d tamqeddast qae uca netta iwca awem tt-idd řima kenniw ad tarbum řmueřiyet n tmesmunt mařend ad xasen tefdim zzat i wudem n SIDI. ¹⁸ Xzarem, war ttessid-fem walu zeg idammen daxeř i zzawect iqeddsen. Tuęa ittweřřa kenniw ad tt teccem di zzawect iqeddsen am mammec d awem umureę necc.” ¹⁹ *Xenni* issiweř Harun ak-d Musa “Xzar, ass-a aqa ssqarrben-dd tayarřt n ddenb d tyařřt n wecmað zzat i uęembub n SIDI. Timesřayin-a kkint xafi. *Mařa* ccię zi tyařřt n ddenb ass-a, ma *xenni* d man aya icna i ięa di tiřřawin n SIDI?” ²⁰ Umi iřa Musa aya, iban as-dd *man aya* d lemliř di tiřřawin nnes.

Imuddaren izdigen d inni ixemjen

11 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna asen:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca inim ‘Ina aqa-ten d řmař, inni umi tzmamren ad teccem zi jar marra řmař nni din x temmurt. ³ Zi řmař tzmamrem ad teccem marra wi řar ięa tecðect **immsebðan**, aqa farqa n tecðect imsebðan *qae*, u *sennej* i *man aya* **ttarran ifez**.

⁴ Maca zeg inni ittarran ifez d yenni řar ięa tacðect immsebðan, **war ttettem ina: ařyem**, minzi itteffeę, *maca* war řares bu tecðect immsebðan, s *uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁵ **akawka n teřðart**, minzi ittarran ifez, *maca* tacðect war immsebðin, u s *uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁶ amenni **ayarziz**,

10:7 Lawi 21:12

10:13 Lawi 2:3; 6:16

10:18 Lawi 4:5; 6:26; 16:27

11:2 Aewd. 14:4; Řex. 10:14

minzi ittarra ifez, maca war yares tacdect immsebđan, *s uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁷ *əwəd iřef*, minzi yares tacdect immsebđan uca aqa farqa n tecdect immsebđan d azyen, maca war ittarri ifez, *s uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁸ Zeg weysum nsen war zzayes ttettem niy ad tħadam řxecbat nsen, aqa xemjen i kenniw.

⁹ Ina tzemmarem ad ten teccem zi jar marra *imuddaren* inni *iddaren* deg waman: **marra wi řar iřa wafriwen d tequrt** deg waman u di řebħur u di tyezratin, ina tzemmarem ad ten teccem, ¹⁰ *maca* marra min war řar yeři ifriwen niy taqurt di řebħur u di tyezratin, zi jar marra i zi sseffyen aman uřa zi jar marra min iddaren deg waman, aqa-t d nnei i kenniw. ¹¹ Ad awem yiři d nnei. War tzemmarem ad teccem zeg weysum nsen u řxecbat nsen ittxeřsa kenniw ad tent teiffem. ¹² Marra min iřan deg waman břa ifriwen d tequrt, ad řarwem yiři d nnei.

¹³ **Zeg iřađ** ad teiffem ina, **war zzaysen ttettem ca**, ad *awem* iřin d nnei: agider, isyi, agider n řebħar, ¹⁴ *aceffar* ittawen s tazřa, amessyuy *amuđie n tittawin* ak-d marra markat nnes, ¹⁵ marra markat n ubayeř, ¹⁶ yeři n tyuyit, aennaf, ajdiđ n řebħar, řbaz ak-d markat nnes, ¹⁷ *aħemmař* n řkas, bu-tcararrut, bu-uřuđi n řmewt, ¹⁸ bu-yuntaħ, bu-uęuqi, bu-uřawar, ¹⁹ abellarj, bu-uřuđi ıeffnen ak-d marra markat nnes, dundun d řweđwađ.

²⁰ **Marra wi řar iřa afriwen i ittbuęen u igguren x arebea n iđaren, ad řarwem yiři d nnei.**

²¹ *Maca* zi marra inni ittbuęen u yares afriwen u gguren x arebea n iđaren, **ad teccem inni řar iřa iđaren i tečři** sennej i iđaren i *wengaz*, ĥima ad zzaysen negzen x temmurt. ²² D ina tzemmarem ad zzaysen teccem: tamuryi n weyřaf ak-d markat nnes, tamuyri n teřđart ak-d markat nnes, tamuyri inegzen ak-d markat nnes d tamuyri iřeħħfen ak-d markat nnes. ²³ Marra wi řar iřa afriwen i ittbuęen u yares arebea n iđaren, aqa-t d nnei i kenniw.

²⁴ *S imuddaren-a* i řa tiřim tettwaxemjem. Marra wi i řa iřadan řxecbat nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁵ Manwen mma yiwyen ca zi řxecbat nsen, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁶ Marra řebħayem, inni řar iřa tecdect immsebđan i zi farqa *n tecdect* war tfarq qae, uřa war ttarran ifez, ad řarwem iřin xemjen. Marra wi ten i řa iřadan, ad yiři ixmej. ²⁷ Kuř *amuddar* jar *imuddaren* i igguren x arebea n třecca *n iđaren* nsen, ad řarwem yiři ixmej. Marra wi i řa iřadan ca n řxecbat nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁸ Wi yiwyen ca n řxecbat nsen, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tmeddit. Ad awem iřin xemjen.

²⁹ **Zi jar imuddaren ittbuęen, inni ittbuęen x temmurt, d ina ad awem iřin xemjen** i kenniw: ajarbuę, ayerda, icfar ak-d markat nnes, ³⁰ iqqli, taknakart, azermummuy, aħdiđ d tata. ³¹ Ina ad řarwem iřin xemjen zi jar marra *imuddaren* inni ittbuęen *x temmurt*. Marra wi ten i řa iřadan awarni řmewt nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ³² Marra min xef iwđa ca zi řxecbat nsen ad yiři ixmej, niy ıct n řqecęet n teffawt, niy arruđ, niy tiřmect, niy taxancet, niy man mma n řqecęet, uca *xemi* ad ittwassars deg waman, ad yiři ixmej ař tameddit u *awarni aya* ad yiři izdig. ³³ Marra řqecęet n třaxt i dayes iwđa ca zzayes, aqa marra min dayes iřan ad yiři ixmej uca ittxeřsa i kenniw ad tarzem ttebři. ³⁴ Marra macca nni ittwaccen wenni xas iwđa aman nni, ad yiři ixmej uca marra tissit nni ittwaswen, di man mma n řqecęet i *teđa*, ad tiři texmej. ³⁵ Marra min xef iwđa ca n řxecbet nsen, ad yiři ixmej. Afarnu d tzewđa ggur ad ttwarzen, aqa xemjen uca ad řarwem iřin xemjen. ³⁶ *Maca řęunřar* niy d anu mani řar ssizzřen aman, ad yiři izdeg. *Maca* wi i řa iřadan řxecbat nsen, ad yiři ixmej.

11:30 'taknakkart' - niy 'tiqqilit'.

11:32 Lawi 15:12

³⁷ Uca maṛa iwḍa ca zi řxecbat nsen x ca n zzariet i uzare, tenni ittxeřša ead ad zareen, *xenni* ad yiři izdeg. ³⁸ Maca maṛa seyyben aman x zzariet uca iwḍa xas ca zi řxecbat nsen, *xenni* ad yarwem tiři *zzariet* texmej.

³⁹ Uca maṛa immut ca n řebħimet zi jar řebhayem nni teccim, *xenni* wi i řa iħaḍan řxecbet nnes, ad yiři ixmej ař tameddit. ⁴⁰ Wenni iccen zi řxecbet nnes, ad issird arruḍ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. *Amenni* wenni yarbun ca zi řxecbet, ad issird arruḍ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit.

⁴¹ Kuř *amuddar* ittbueen, wenni ittbueen x temmurt, aqa-t d nnei. War ittxeřši ad ittwacc. ⁴² Zi jar marra imuddaren nni ittbueen x temmurt, **war ttettem ca marra min igguren x ueddis niy marra min igguren x areba n iḍaren ař marra min igguren x wařtas n iḍaren**, minzi aqa-ten d nnei. ⁴³ War tteggem nnei i řeemur nwem s ijj n umuddar nni ittbueen u war zzayes ssxem-majem ixef nwem ařami ggur ad zzaysen txemjem. ⁴⁴ Minzi necc d SIDI, AREBBI nwem. Kenniw ad tessqedsem ixef nwem uca ad tiřim d imqeddasen, minzi necc aqa d amqeddas. War ssxem-majem řeemur nwem s marra min ittbueen x temmurt. ⁴⁵ Minzi necc D SIDI, wenni kenniw dd-issgaeden zi temmurt n Miřra, ħima ad iřiř d AREBBI i kenniw. Iřim d imqeddasen, mařar aqa necc d amqeddas.”

⁴⁶ Wa d azerf x řmař d x ijdāḍ d x marra imuddaren nni ittenhezzen deg waman uca x marra imuddaren nni ittbueen x temmurt, ⁴⁷ ħima ad ittwagg řfarq jar min ixemjen d min izdigen u jar imuddaren inni izemmar ad ttwaccen d imuddaren inni war ittxeřši ad ttwaccen.”

Tiweřša n usizdeg řar uxeřqed

12¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini “Xmi i řa teksi ict n temyart ddeysset uca turuw-dd aħenjir, ad tiři texmej seba n wussan. Ad tiři texmej am *deg* wussan n weezař xmi xas idammen. ³ Deg wass wiss tmenya ittxeřša ad ittwaxten aysum n řeetaryet nnes. ⁴ Awarni i man aya ad teqqim třata u-třatin n wussan deg idammen n usizdeg nnes. War tetthidi walu zi min iğan iqeddes u war tettrař řar zzawect iqeddsen ař i řa ttwakemmřen wussan n usizdeg nnes. ⁵ Mařa turuw-dd taħenjirt, ad tiři texmej tnayen n ssimanat, amecnař deg wussan n weezař nnes. *Awarni man aya* ad teqqim setta u-settin n wussan deg idammen n usizdeg nnes. ⁶ Xmi i řa ttwakemmřen wussan n usizdeg n mmis niy n yeęis, *xenni* ad tawi ijj n izmar n yijj n usegg^was am tyařšt n wecmaḍ niy ijj n udbir d amezyan niy ijj n tejlilliħt am tyařšt n ddenb řar ukehhan zzat i tew-wart n Uqidun n Umsagar. ⁷ D netta ad dd-issqarreb man aya zzat i uyembub n SIDI uca ad xas ifdi. *Xenni* ad ttwassizdeg s řeunsar n idammen nnes. Wa d azerf i tenni i řa yarwen ijj n mmis niy ict n yeęis. ⁸ Mařa war tiwiḍ ad tawi ijj n izmar, *xenni* ad tetteř tnayen n tejlilliħin niy tnayen n idbiren imezyanen, ijj i tyařšt n wecmaḍ u ijj i tyařšt n ddenb, uca akehhan ad xas ifdi. *Xenni* ad tiři tizdeg.”

Tiweřša zi jjiħet n řehřac n řbarř

13¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “Xmi ħed řares di teřmect n arrimet nnes azebbuz, niy amcan aqeccar, niy ijj n wengaz iccemřeř n *teřmect*, uca wanita izemmar ad idweř d uḍun n řbarř di teřmect n arrimet nnes, ad ittwandeh řar Harun, akehhan, niy řar ijjen zi tarwa nnes, ikehhanen. ³ Uca akehhan ad

11:44 Lawi 19:2; 20:7; 1 Buř. 1:16

12:3 Amz. 17:12; Lk. 1:59; 2:21; Yuh. 7:22

12:5 ‘*simanat*’ - niy ‘imalasen’.

ixzar ƣar wuḍun di teǵmect n arrimet nnes uca maǵa izuṭṭan deg *wemcan* n wuḍun dewǵen d icemǵaǵen uca iban wuḍun ead yuǵeƣ x teǵmect n arrimet nnes, aqa *xenni* d uḍun n řbars uca xmi t izra ukehhan, ad t ibarreḥ d amexmuj. ⁴ Maca maǵa angaz iccemǵeř n arrimet nnes d acemǵař u war yuǵiƣ x teǵmect u ižeṭṭan war dwiřen d icemǵaǵen, *xenni* akehhan ad ibellee x wenni di iǵa uḍun *nmi* sebaa n wussan. ⁵ Maǵa izra it ukehhan deg wass wiss sebaa uca izra aqa uḍun amenni iqqim, war imƣir wuḍun di teǵmect, *xenni* ad t ibellee ukehhan eawed sebaa n wus-san nneḍni. ⁶ Deg wass wiss sebaa ad t izar ukehhan eawed uca *maǵa* iban aqa uḍun yarsa uca war imƣir ead ktar x teǵmect, *xenni* akehhan ad t ibarreḥ d amezdag. Tuƣa-tt d ict n tfuriy. Ad issird arruḍ nnes uca ad yiři izdig. ⁷ Maca maǵa imƣar wuḍun ktar x teǵmect awarni t izra ukehhan di ṭṭwee n usizdeg nnes, *xenni* ittxeṣṣa ad isscen ixef nnes i ukehhan twařat nneḍni. ⁸ Maǵa izra ukehhan, aqa řehřac imƣar x teǵmect, ad t ibarreḥ d amexmuj. Aqa-t d řehřac n řbars i iǵa.

⁹ Maǵa uḍun n řbars aqa-t deg ijj n bnadem, ad t awyen ƣar ukehhan. ¹⁰ Maǵa izra ukehhan, aqa aeabbuz iban imǵeř di teǵmect uca ižeṭṭan d icemǵaǵen uca iban-dd weysum iddar deg uebbuz, ¹¹ aqa-t d řbars d aqdim di teǵmect n arrimet nnes uca akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj. War xas itbellie ca, minzi netta aqa ixmej. ¹² Maǵa yuyur řbars x tiǵmect marra uca idřa řbars marra tiǵmect n wenni ƣares uḍun zeg uzeǵiř nnes ař idaren nnes, ař mani izemmar ad izar ukehhan s tiṭṭawin nnes, ¹³ uca izra it ukehhan, izra řbars idřa marra arrimet nnes, *xenni* netta ad ibarreḥ d amezdag wenni di iǵa wuḍun. *Tiǵmect* aqa-tt ƣae d tacemǵač. Netta aqa izdig. ¹⁴ Deg wass meřmi dayes i ƣa iban weysum iddar, ad yiři ixmej. ¹⁵ Maǵa izra ukehhan aysum *nmi* iddar, ad t ibarreḥ d amexmuj. Aysum *nmi* iddaren ixmej, aqa-t d řehřac n řbars. ¹⁶ Maca xmi i ƣa ibeddeř weysum iddaren u idweř d acemǵař, ittxeṣṣa as ad dd-ƣas ƣar ukehhan. ¹⁷ Maǵa izra it ukehhan uca aqa *amcan* n uḍun imǵeř, ad ibarreḥ ukehhan wenni di iǵa řehřac, d amezdag. Netta aqa izdig. ¹⁸ Maǵa din deg weysum, di teǵmect nnes, ict n ṭhebbuct u tettwassgenfa tanita, ¹⁹ uca deg wemcan n ṭhebbuct idweř d ijj n uebbuz imǵeř niƣ d ijj n wengaz iccemǵeř, acemǵař iruḥ ƣar tezweƣ, *xenni* ad izar ukehhan man aya. ²⁰ Xmi t i ƣa ixzar ukehhan uca izra aqa-t sadu teǵmect uca ižeṭṭan nnes d icemǵaǵen, *xenni* akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj, aqa-t d uḍun n řbars wenni yuyuren s ṭhebbuct. ²¹ Maca maǵa izra it ukehhan uca war dayes yufi uřa d ijj n uzeṭṭu d acemǵař uca war idwiř yuǵeƣ x teǵmect, *maca* idweř yarsa, *xenni* ad xas ibellee ukehhan sebaa n wussan. ²² Maǵa tuyur x teǵmect marra, *xenni* akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj. Aqa-t d uḍun n řbars. ²³ Maca maǵa angaz iccemǵeř n teǵmect iqqim deg wemcan nnes, war imƣir ca, aqa-t d ccamet n ṭhebbect uca akehhan ad t ibarreḥ d amezdag.

²⁴ Niƣ maǵa idweř di teǵmect n arrimet ijj n uyezzim n wecmaḍ uca aysum iddaren n uyezzim n wecmaḍ idweř d ijj n wengaz iccemǵeř, acemǵař iruḥ ƣar tezweƣ niƣ d acemǵař, ²⁵ uca izra ukehhan man aya, uca xzar, ižeṭṭan i iǵan deg wengaz iccemǵeř, aqa dewǵen d icemǵaǵen uca iban-dd d *amcan* n wengaz yuǵeƣ di teǵmect, aqa-t d řbars wenni dd-iffen zeg uyezzim n wecmaḍ. Akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj. Aqa-t d uḍun n řbars. ²⁶ Maca maǵa akehhan izra man aya uca war ittwiři ižeṭṭan icemǵaǵen deg wengaz iccemǵeř uca *izra* angaz war yuǵiƣ x teǵmect u idweř yarsa, *xenni* ad xas ibellee ukehhan sebaa n wussan. ²⁷ Deg wass wiss sebaa ad t ixzar ukehhan uca maǵa imƣar *wengaz* ktar x teǵmect, akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj. Aqa-t d uḍun n řbars. ²⁸ Maca maǵa angaz immǵeř iqqim deg wemcan nnes, war imƣir x teǵmect uca yarsa, aqa-t d aeabbuz n wecmaḍ. Akehhan ad t ibarreḥ d amezdag, minzi aqa-tt d ccamet n wecmaḍ.

²⁹ Maǵa ijj n weryaz niƣ ict n temƣart dayes uḍun deg uzeǵiř niƣ di tmart ³⁰ uca ixzar ukehhan uḍun, u xzar, aqa ittban yuǵeƣ di teǵmect uca dayes ižeṭṭan iwaryen d izdaden, *xenni* akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj. Aqa-t d aḍaw n ucewwaf, aqa-t d řbars n uzeǵiř niƣ n tmart. ³¹ Maca maǵa ixzar ukehhan uḍun n wenḍaw n ucewwaf, izra aqa war yuǵiƣ di teǵmect uca war dayes ižeṭṭan ibarcanen, *xenni* ad xas ibellee ukehhan x wenni di iǵa wuḍun n wenḍaw n ucewwaf

sebea n wussan. ³² Ad iẓar ukehhan uḍun deg wass wiss sebea uca maṛa iẓra, aqa aṇḍaw n ucewwaf war imyir, war dayes yufi iẓeṭṭan iwaryen uca aṇḍaw n ucewwaf war yuḡiy x teṛmect, ³³ *xenni* netta ad iḥeff i yixef nnes, *maca amcan* n wenḍaw n ucewwaf war t ittḥeffi ca uca akehhan ad ibellee x wenni di iḡa wenḍaw n ucewwaf ead ict n twaṛat nneḍni i yijj n ṛmijaṛ n sebea n wussan. ³⁴ Deg wass wiss sebea ad ixzar ukehhan aṇḍaw n ucewwaf. *Maṛa* iẓra aqa aṇḍaw n ucewwaf war imyir ca, war yuḡiy x teṛmect, *xenni* akehhan ad t ibarreḥ d amezdag. Ad issird arruḍ nnes uca ad yiṛi izdig. ³⁵ *Maca* maṛa aṇḍaw n ucewwaf imyar aṭṭas x teṛmect awarni i usizdeg nnes, ³⁶ uca *xmi* t i ȳa ixzar ukehhan uca iẓra aṇḍaw n ucewwaf imyar x teṛmect, *xenni* war yarezzu ukehhan x iẓeṭṭan iwrayen ead. Netta aqa ixmej. ³⁷ *Maca* maṛa aṇḍaw n ucewwaf aqa iban-dd ibedd i tiṭṭawin nnes uca ffyen-dd zzayes iẓeṭṭan ibarcanen, *xenni* aqa iggenfa s wenḍaw n ucewwaf uca netta aqa izdeg. Akehhan ad t ibarreḥ d amezdag.

³⁸ *Maṛa* banen-dd imucan ccmṛeṛen, iccmṛeṛen d icemṛaṛen, di teṛmect n yijj n weryaz niy n ict n temyart, ³⁹ uca iẓra ukehhan man aya uca iẓra aqa di teṛmect n arrimet banen imucan arsan, icemṛaṛen, *xenni* aqa-tt d ict n tfuri n teṛmect uca netta aqa izdeg.

⁴⁰ *Maṛa* iwḍa ucewwaf n uzeḡif n yijj n weryaz, aqa d aqeccar, *xenni* netta aqa izdig. ⁴¹ *Maṛa* tanyart nnes iwḍa as ucewwaf, aqa tanyart nnes tequccar, *xenni* netta aqa izdig. ⁴² *Maca* maṛa *din* ijj n uḍun imṛeṛ iruḥ ȳar tezwey x uzeḡif aqeccar niy x tenyart taqeccart, aqa *xenni* d ṛbarš nni dd-iffyen x uzeḡif nnes aqeccar niy x tenyart nnes taqeccart. ⁴³ *Maṛa* ixzar it ukehhan uca iẓra aqa aebbuz n wuḍun imṛeṛ, iruḥ ȳar tezwey cwayt x uzeḡif nnes aqeccar niy x tenyart nnes taqeccart, ittban am ṛbarš n teṛmect n arrimet, ⁴⁴ *xenni* aqa aryaz d bu-ṛbarš i iḡa, netta aqa ixmej. Akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj, uḍun aqa-t x uzeḡif nnes.

⁴⁵ Ittxeṣṣa ad ittwarreg warruḍ n bu-ṛbarš wenni i di iḡa wuḍun uca ad iḍreq i ucewwaf x uzeḡif nnes, ad iffar ayencic n sennej nnes, ad iṛaya ‘Amexmuj! amexmuj!’ ⁴⁶ *Marra* ussan i dayes i ȳa yiṛi wuḍun, ad yiṛi ixmej. Netta d amexmuj. Netta ad izdey weḥḥdes uca tzeddiyt nnes ad tiṛi barra i ṛmargeḥ n ṛeskar.

⁴⁷ *Maṛa* uḍun n ṛbarš deg ijj n warruḍ, deg ijj n warruḍ n taḍuft niy deg ijj n warruḍ n ṛeqten, ⁴⁸ niy ȳar ufiṛu aya niy ȳar ufiṛu nni, niy s ṛkettan niy s ṛeqten, niy ȳar yiṛem, niy ȳar yiṛem ittwassxedmen, ⁴⁹ u *ticti* ittawten deg warruḍ niy deg yiṛem, niy ȳar ufiṛu aya niy ȳar ufiṛu nni, niy di mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem, tezzizu niy tezwey, aqa-t d uḍun n ṛbarš. Ad ittwasscen aya i ukehhan. ⁵⁰ Akehhan ad ixzar ȳar *wemcan* n uḍun uca min iḍnen ad t ibellee sebea n wussan. ⁵¹ Deg wass wiss sebea ad ixzar ȳar wuḍun. *Maṛa* imyar uḍun deg warruḍ, niy deg ufiṛu aya niy deg ufiṛu nni, niy deg yiṛem niy di mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem, aqa uḍun d ṛbarš iqeshen i yeḡa, aqa ixmej. ⁵² Ad issecmed arruḍ niy afiṛu aya niy afiṛu nni, mma n taḍuft niy n ṛeqten i iḡa, niy mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem i dayes tuȳa uḍun, minzi aqa-t d ṛbarš iqeshen. Ittxeṣṣa ad ittwassecmed s tmessi. ⁵³ *Maca* maṛa iẓra ukehhan man aya uca aqa uḍun war imyir ca deg warruḍ, niy deg ufiṛu aya niy deg ufiṛu nni, niy di mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem, ⁵⁴ *xenni* ad yumur ukehhan ad ssirden min di yeḡa wuḍun uca *awarni* i man aya ad xas ibellee twaṛat nneḍni ṛqedd n sebea n wussan. ⁵⁵ *Maṛa* iẓra ukehhan uḍun awarni i usird, uca iẓra uḍun war ibeddeṛ ca uca uḍun war imyir, aqa man aya ixmej. Ittxeṣṣa ad t tessecmeded s tmessi. Aqa uḍun idweṛ yuḡey ȳar ḍeffar niy ȳar zzat. ⁵⁶ *Maca* maṛa ixzar ukehhan man aya uca iẓra belli uḍun yarsa awarni i usird, *xenni* ad t iqess zeg warruḍ, niy zeg yiṛem, niy zeg ufiṛu aya niy zeg ufiṛu nni. ⁵⁷ *Maca* maṛa iban wuḍun twaṛat nneḍni deg warruḍ, niy ȳar ufiṛu aya niy ȳar ufiṛu nni, niy di mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem, aqa idduqgez ṛbarš. Ittxeṣṣa ad tessecmeded s tmessi min dayes iḡan uḍun.

⁵⁸ Arruḍ, niḡ aḡiṛu aya niḡ aḡiṛu nni, niḡ mammec mma n řqecceet *nni itteggen* s yiřem, nni tes-sirded uca iruḡ xas wuḍun, ad t tessirded twařat nneḍni uca *xenni* ad yiři izdig.” ⁵⁹ Wa d azerf n wuḍun n řbarş n warruḍ n taḍuft niḡ n řeqṭen, niḡ n uḡiṛu aya niḡ n uḡiṛu nni, niḡ n mammec mma n řqecceet *nni itteggen* s yiřem, maḡend xenni ad barrḡen s tezdeg *nnes* niḡ s řexmej *nnes*.

Asizdeg n řehřac n řbarş

14¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Wa d azerf n bu-řbarş i wass n usizdeg *nnes*. Ittxeřša ad ittwandeh řar ukehhan ³ uca ad iffeř ukehhan řar barra i řmargeḡ n řeskar. Xmi t i řa ixzar ukehhan uca izra belli aqa ig-genfa wuḍun n řbarş n wenni d bu-řbarş, ⁴ *xenni* ad issekk ukehhan maḡend ad ksin i wenni i řa ittwassizedgen, tnayen n iřaḍ iḍdaren, izdigen, uřa d akeccuḍ n *tcejjart* n tengelt d uzeğg^{way} yuğęen d teelęet. ⁵ Ad yumur ukehhan maḡend ad ittwařarş ijj n uřḍiḍ deg ict n řqecceet n řraxt, sennej i waman ittazzřen. ⁶ *Xenni* ad iksi ařḍiḍ iḍdaren d ukeccuḍ n *tcejjart* n tengelt d uzeğg^{way} yuğęen d teelęet uca ad ten issuf ak-d uřḍiḍ iḍdaren deg idammen n uřḍiḍ i ittwařarş sennej i waman ittazzřen. ⁷ Ad irucc sebęa n twařawin x wenni ittwassizedgen zi řbarş. *Xenni* ad t ibarreḡ d amezdag uca ad yarxu i uřḍiḍ iḍdaren *maḡend ad iřew* sennej i wudem n yeyyar. ⁸ Uca wenni ittwassizedgen ad iřebben arruḍ *nnes* uca ad iḡeff marra acewwaf *nnes*, ad issird ixef *nnes* s waman. *Xenni* ad yiři izdeg. Awarni as ad yadef di řmargeḡ n řeskar uca ad izdeř barra i uřḍun *nnes* ead sebęa n wussan.

⁹ Deg wass wiss sebęa ad iḡeff marra acewwaf n uzeğif *nnes* d tmar *nnes* d timmiwin n tiřawin *nnes*, *wah*, ad iḡeff marra acewwaf *nnes*, ad iřebben arruḍ *nnes* uca ad issird arrimet *nnes* s waman, *xenni* ad yiři izdeg.

¹⁰ Deg wass wiss tmenya ad iksi tnayen n izmaren kemmřen d ict n texsi icnan qaę n yijj usegg^{was} ak-d řřata zi eęcra n yijj n ‘ifa’ n waren azdad am tewhibt n řyięet ixegęden s zzeet u eawed ijj n ‘lug’ n zzeet. ¹¹ Akehhan wenni t issizedgen, ad yarr aryaz nni ittxeřša ad ittwassizedgen ak-d marra aya zzat i wudem n SIDI řar tewwart n Uqḍun n Umsagar. ¹² Ad iksi ukehhan ijj n izmar nni uca ad t-idd issqarreb am řyarřt n umarwas ak-d ‘lug’ n zzeet uca ad t issenhezz am tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI. ¹³ *Xenni* ad iřarş i izmar nni deg wemcan mani řarrřen řayarřt n ddenb d řyarřt n wecmaḍ, deg wemcan amqeddas. Minzi řayarřt n umarwas am řyarřt n ddenb i ukehhan i teęa, aqa-tt d tamqeddast qaę. ¹⁴ Ad iksi ukehhan *ca* zeg idammen n řyarřt n umarwas uca akehhan ad ten igg x yięes n umezzuř afusi n wenni i řa ittwassizedgen uřa x yimez n ufus *nnes* afusi d x yimez n uḍar *nnes* afusi. ¹⁵ Amenni i řa iksi ukehhan *ca* zi ‘lug’ n zzeet uca ad tt inyeř x řřeqqa n ufus *nnes* azeřmaḍ. ¹⁶ Ad issuf ukehhan aḍaḍ *nnes* afusi s zzeet nni řares deg ufus *nnes* azeřmaḍ uca *ammu* i řa irucc s uḍaḍ *nnes* *ca* zi zzeet sebęa n twařawin zzat i wudem n SIDI. ¹⁷ Uca min iqqimen zi zzeet nni řares deg ufus *nnes*, ad tt igg x yięes n umezzuř afusi n wenni i řa ittwassizedgen uřa x yimez n ufus *nnes* afusi d x yimez n uḍar *nnes* afusi, x idammen n řyarřt n umarwas i *xasen igga qbeř*. ¹⁸ Uca min iqqimen n zzeet nni řares deg ufus *nnes*, ad tt inyeř x uzeğif n wenni i řa ittwassizedgen uca *ammu* i xas i řa ifdi ukehhan zzat i wudem n SIDI. ¹⁹ Ad issewjed ukehhan *xenni* řayarřt n ddenb uca ad ifdi x wenni ittwassizedgen zi řexmej *nnes*. Awarni as ad iřarş i řyarřt n wecmaḍ. ²⁰ Ad issbexxar ukehhan řayarřt n wecmaḍ d tewhibt n řyięet x uealtar. *Ammu* i xas i řa ifdi ukehhan uca ad yiři izdeg.

²¹ Mařa netta izřeḍ uca afus *nnes* war t issiweḍ, *xenni* ad iksi ijj n yizmar am řyarřt n umarwas maḡend ad xas ifdi am t igga d tewhibt n wenhezzi, uřa d ict n teecart n *ijj* n ‘ifa’ waren azdad am

14:2 Mt. 8:4; Mk. 1:44; Lk. 5:14; 17:14

14:4 ‘teelęet’ - niř ‘hisup’.

14:13 Lawi 7:7

tewhibt *n řyiget* ixegđen s zzeet, ak-d ijj n 'lug' n zzeet ²² d tnayen n tejlillihin niy tnayen n idbiren imezaynin, anect izemmar ufus nnes ad as issiwed. Ict ad tiři d tayaršt n ddenb u tennedni ad tiři d tayaršt n wecmađ. ²³ Deg wass wiss tmenya ad ten yawi di ttwee n usizdeg nnes yar ukehhan yar tewwart n Uqıđun n Umsagar, ztat i wudem n SIDI. ²⁴ Ad iksi ukehhan izmar n tayaršt n umarwas d 'lug' nni n zzeet uca akehhan ad ten issenhezz am tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ²⁵ *Xenni* ad iyarš i izmar n tayaršt n umarwas uca akehhan ad iksi ca zeg idammen n tayaršt n umarwas, ad t yarr x yiyes n umezzuy afusi n wenni ittwassizedgen uřa x yimez n ufus nnes afusi d x yimez n uđar nnes afusi. ²⁶ Ad ifarrey ukehhan ca n zzeet x třeqqa n ufus azeřmađ n yixef nnes. ²⁷ S uđad nnes afusi ad irucc ukehhan s zzeet nni yares deg ufus nnes azeřmađ sebea n twařawin ztat i wudem n SIDI. ²⁸ Akehhan ad igg ca zi zzeet nni yares deg ufus nnes x yiyes n umezzuy afusi n wenni ittwassizedgen uřa x yimez n ufus nnes afusi u x yimez n uđar nnes afusi, deg wemcan *nmit mani* ttwaggen idammen n tayaršt n umarwas *qbeř*. ²⁹ Min iqqimen zi zzeet nni yar ukehhan deg ufus nnes, ad t igg x uzeğif n wenni ittwassizedgen mağend ad xas ifdi ztat i wudem n SIDI. ³⁰ *Xenni* ad issewjed ijj zi tnayen n tejlillihin niy zeg idbiren imezyanen, anect umi izemmar ufus nnes ad t issiwed. ³¹ Zi min d as i řa issiwed ufus nnes, ad yiři ijj i tayaršt n ddenb u wenedni i tayaršt n wecmađ, sennej i tewhibt *n řyiget*. *Ammu* ad ifdi ukehhan x wenni ittwassizedgen ztat i wudem n SIDI."

³² Wa d azerf i wenni di iğa wuđun n řbarš uca afus nnes war izemmar ad issiwed i usizdeg nnes.

³³ Issiwed SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

³⁴ "Xmi i řa tadfem di temmurt n Kenean, tenni d awem i řa wcey d ağřa, uca mařa ggiy necc uđun n řbarš x ca n taddart n temmurt tenni yarwem d ağřa, ³⁵ ad dd-yas *xenni* wenni yar teğa teddart nni, ad ixebbar akehhan, ad yini 'Ittban ayi-dd axmi din ca n wuđun di taddart.' ³⁶ *Xenni* akehhan ad issekk mağend ad ssexwan taddart qbeř mma i dd řa yas ukehhan s *yixef nnes* ĥima ad ixemm uđun, ĥima war ittwassexmij marra min iğan di taddart. Awarni as ad dd-yadef ukehhan mağend ad ixemmem taddart. ³⁷ Mařa ixzar uđun uca izra aqa uđun n řeğyud n taddart banen-dd dayes iğufar zzizwen niy zewyen u uğyen x *wudem n řhiđ*, ³⁸ *xenni* ad iffeř ukehhan zi taddart *nni* zi tewwart n taddart uca ad iqgen taddart sebea n wussan. ³⁹ Deg wass wiss sebea ad dd-idweř ukehhan uca mařa izra aqa uđun ibezze x řeğyud n taddart, ⁴⁰ *xenni* ad iweřša ukehhan mağend ad kksen izra mani iřseq wuđun u ad ten ndaren deg ijj n wemcan ixemjen barra i tendint. ⁴¹ Ad yejj ad qeccaren daxeř n taddart, yar *marra* iyezdisen nnes uca ad zeğeen taejjajt i qeccaren, barra i tendint deg ijj n wemcan d amexmuj. ⁴² *Xenni* ad ksin izra nneđni, ad ten ggen deg wemcan n izra *iheřcen* nni uca ad ksin abeğae nneđni mağend ad zzayes ĥenncen taddart.

⁴³ Mařa uđun idweř-dd uca issuffi *ewed* di taddart awarni mma kksen izra u qeccaren taddart awarni řami *xenni* tt ĥenncen, ⁴⁴ *xenni* ad dd-yas ukehhan ad ixzar. Mařa izra, aqa uđun ibezze di taddart, *xenni* aqa din ijj n řbarš iqeřšen di taddart. Taddart aqa-tt texmej. ⁴⁵ Ad hedmen taddart, izra nnes d tfeřwin nnes d marra tarrist n taddart uca ad ssegg'ejen aya barra i tendint yar ijj n wemcan d amexmuj. ⁴⁶ Wi i řa yadfen yar taddart deg ijj n wass zeg wussan awarni řami tt ibellee *bnadem*, ad yiři ixmej ař tameddit. ⁴⁷ Uca wenni i řa ittřen di taddart, ad iřebben arruđ nnes u wenni i řa iccen di taddart, ad issird arruđ nnes. ⁴⁸ Mařa yudeř ukehhan mağend ad tt ixzar uca izra aqa uđun war imyir di taddart, awarni řami ĥenncen taddart, *xenni* ad ibarreğ ukehhan belli taddart tezdeg, minzi uđun ittwassgenfa. ⁴⁹ Ad iksi tnayen n iğdađ d ukeccuđ n *tcejjart* n tengelt d uzeğg^way yuğyen d taelğet, mağend ad zzaysen ikkes ddenb x taddart. ⁵⁰ Ad iyarš i ijj n uğdiđ deg ict n řqecet n třaxt, sennej i waman iddaren. ⁵¹ Ad iksi akeccuđ n *tcejjart* n tengelt d taelğet d uzeğg^way yuğyen uřa d ağıđiđ iddaren uca ad issuf *marra* aya deg idammen n uğıđiđ ittwayarřen u deg waman iddaren uca ad irucc taddart sebea n twařawin. ⁵² *Ammu* i řa ikkes ddenb x taddart s idammen n weğıđiđ, s waman iddaren d uğıđiđ iddaren d ukeccuđ n *tcejjart*

n tengelt d tēlġet d uzegg⁵³ aḡ yuġyen. ⁵³ Ad yejj ajdiđ iddaren ad iđwa barra i tendint sennej i wudem n yeyyar. *Ammu* i ȳa ifdi x taddart *nni* uca ad tiři tizdig.”

⁵⁴ Wa d azerf x marra řehřacat n řbarš u x wenđaw n ucewwaf, ⁵⁵ x řbarš n arruđ u n taddart, ⁵⁶ x ijj n ueebbuz, x ijj n wemcan aqeccar u x ijj n wengaz iccemřeř n *teřmect*.

⁵⁷ *Azerf-a* aqa i tyuri deg wass i di ȳa yiři řed ixmej niȳ deg wass i di i ȳa yiři řed izdeg. Wa d azerf n řbarš.

Asizzeř n iryazen d temyarin

15¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil, inim asen ‘Mařa aryaz ȳares ijj n useyyeř zı arrimet nnes, *xenni* ad yiři ixmej zi ssibbet n useyyeř’ ³ Wa ad yiři d řexmej nnes zi ssibbet n useyyeř nnes: mařa arrimet nnes tettejja aseyyeř nnes niȳ arrimet nnes tessbedda aseyyeř nnes, aqa-t d řexmej nnes.

⁴ Kuř qama min xef wenni di iġa useyyeř ad xas iřtes, ad yiři ixmej u kuř řqecceet i xef i ȳa iqqim, ad tiři texmej. ⁵ Marra wi i ȳa iħadan qama nnes, ad iřebben arruđ nnes, ad issird netta ixef nnes *ewawed* s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁶ Wenni i ȳa iqqimen x ca x min xef tuȳa iqqim wenni di iġa useyyeř, ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes *ewawed* s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁷ Wenni i ȳa iħadan arrimet n wenni di iġa useyyeř, ad iřebben arruđ nnes uca netta simant nnes ad issird s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁸ Mařa wenni di iġa useyyeř issusef x ijj n umezdag, aqa wa *xenni* ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁹ Kuř trict min xef iqqim wenni i di iġa useyyeř, ad tiři texmej. ¹⁰ Marra wi i ȳa iħadan *mammec mma* řqecceet tenni iġan sadu nnes, ad yiři ixmej ař tameddit uca wi tt i ȳa iksin, ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹¹ Marra wi i ȳa ittwaħadan zeg wenni di iġa useyyeř břa mma ad issird wa ifassen nnes amezwaru, ad iřebben arruđ nnes, ad issard ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹² řtebři n řřaxt nni ittwaħadan zeg wenni di iġa useyyeř ittxeřša ad ittwarż, *maca* marra řqecceet n tefřewt ad tettwassird s waman.

¹³ Xmi wenni i di iġa useyyeř n waġu ad ittwassizdeg zeg useyyeř nnes, ittxeřša as simant nnes ad iřseb i sebea n wussan. *Xenni* ad iřebben arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman iddaren uca ad yiři izdig. ¹⁴ Deg wass wiss tmenya ad iksi tnayen n tejlillihin niȳ tnayen n idbiren imezyanen uca ad dd-ȳas zzat i wudem n SIDI ȳar tewwart n Uqiđun n Umsagar uca ad ten iwc i ukehhan. ¹⁵ Akehhan ad issewjed ict n tyarřt n ddenb d ict n tyarřt n wecmađ. *Ammu* xas i ȳa ifdi ukehhan zzat i wudem n SIDI x useyyeř n waġu nnes.

¹⁶ Mařa iffeř-dd useyyeř n waġu zeg weryaz, ad issird arrimet nnes marra s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹⁷ Kuř arruđ d kuř iřem i xef iġa useyyeř n waġu, ittxeřša as ad ittwassird s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹⁸ *Maca* mařa iřtes yijj weryaz ak-d temyart awarni inđar netta, *xenni* ad ssirden s *tnayen idsen* s waman uca ad iřin xemjen ař tameddit.

¹⁹ Mařa tamyart tuȳa-tt tseyyeř, aqa xas idammen di arrimet nnes, *xenni* ad teczeř sebea n wus-san. Marra wi tt i ȳa iħadan ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁰ Marra min xef tuȳa teřtes deg weezař nnes, ad yiři ixmej uca marra min xef tuȳa teqqim, ad yiři ixmej. ²¹ Marra wi i ȳa iħadan qama nnes, ad issird arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²² Marra wi i ȳ iħadan *mammec mma* řqecceet min xef tuȳa tettyima, ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²³ Mařa iħada ict n řřajet i tuȳa x qama niȳ

15:12 Lawi 6:21; 11:33

15:19 ‘teceř’ - s Teibranit ‘ad tiři di weezař nnes’.

maṛa iḥada řqecceet min xef tuḡa nettat teqqim, *xenni* ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁴ Maṛa nican iṭṭeš akides ijj n weryaz uca yusa-dd xas weezař nnes, *xenni* ad yiři ixmej sebɛa n wussan. Marra qama i x tuḡa iṭṭeš, ad tiři texmej. ²⁵ Maṛa x ict n temyart, usin as-dd idammen aṭṭas n wussan barra i řmijař n weezař nnes niḡ maṛa tuḡa aseyyeř ktar x řmijař n weezař nnes, *xenni* ad tiři texmej marra ussan n useyyeř nnes i dd-yusin ak-d řexmej nnes, am deg wussan n weezař nnes. ²⁶ Marra qama min xef teṭṭeš marra ussan n useyyeř n waḡu nnes, ad as yiři amecnaw qama n weezař nnes u marra řqecceet min xef teqqim, ad tiři texmej, amecnaw řexmej n weezař nnes. ²⁷ Marra wi i ya iḥadan timesřayin nni, ad yiři ixmej. Ad iřebben arruḡ nnes uca ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁸ Maṛa tettwassizdeg zeg useyyeř n waḡu nnes, ittxeřša ad teḥseb i yixef nnes sebɛa n wussan, awarni as ad tiři tezeg. ²⁹ Deg wass wiss tmenya ad teksi i yixef nnes tnayen n tejllilliḥin niḡ tnayen n idbiren imezyanen uca ad ten tawi řar ukeḥhan řar tewwart n Uqিদun n Umsagar. ³⁰ Akeḥhan ad issewjed ict n tyařšt n ddenb d ict n tyařšt n wecmaḡ uca akeḥhan ad xas ifdi *di tmesřact* n useyyeř n waḡu n řexmej nnes zzat i wudem n SIDI. ³¹ *Ammu* i ya teežřed ayt n Israyil x řexmej nsen ḥima war ttmettin di řexmej nsen, umi ssxm-majen Tazeddiyt inu tenni iḡan di řwest nsen.” ³² Wa d azerf i wenni řar iḡa useyyeř uca i wenni zi i ya iffeř waḡu nnes uca ad yiři ixmej ³³ u *ɛawed* i tenni min xef iḡa idammen uca teezeř ixef nnes u *ɛawed* i wi di tuḡa useyyeř, i weryaz uřa i temyart, uca *ɛawed* i weryaz i tuḡa iṭṭešen ak-d tenni iḡan texmej.

Ass ameqqran n weřřaḥ

16 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa awarni i řmewt n tnayen n tarwa n Harun, awarni řami qarrben-dd nitni zzat i wudem n SIDI uca nmuten. ² SIDI inna i Musa “Siweř ak-d Harun, umac, ḥima war ittideř řebda deg Uqeddas daxeř i uřeḥḥaf, zzat i tqebbart n weřřaḥ wenni iḡan x Ttabut, ḥima war ittmetti ca, minzi necc baney-dd deg ijj n useynu sennej i tqebbart n weřřaḥ. ³ S uya ad yadeř Harun deg Uqeddas: s ijj n umwa, amezyan n yijj n ufunas, i tyařšt n ddenb uca s yijj n icarri i tyařšt n wecmaḡ. ⁴ Ad yarḡ arruḡ n řeqten iqeddes uca x arrimet nnes ad yiři ssarwař n řeqten. Ad ibyes taḥezzam t n řeqten uca ad yarekkeb arezzet n řeqten. Aqa man aya d arruḡ iqeddsen. Maṛa ad ten yarḡ, ittxeřša as ad issird arrimet nnes s waman. ⁵ Ad iksi zi tmesmunt n ayt n Israyil tnayen n imyanen imezyanin i tyařšt n ddenb d ijj n icarri i tyařšt n wecmaḡ. ⁶ Ad dd-issqarreb Harun amwa n tyařšt n wecmaḡ, wenni iḡan i yixef nnes, uca ad ifdi x yixef nnes u x taddart nnes. ⁷ *Xenni* ad iksi tnayen n iyařḡen uca ad ten igg zzat i wudem n SIDI řar tewwart n Uqিদun n Umsagar. ⁸ Ad inḡar Harun taqedduḥt x tnayen n iyařḡen, ict n tqedduḥt x SIDI u ict n tqedduḥt x iyařḡ innuřsřen. ⁹ Ad dd-issqarreb Harun iyařḡ x wenni x dd-tewḡa taqedduḥt i SIDI uca ad t issewjed i tyařšt n ddenb. ¹⁰ Iyařḡ i x dd-tewḡa taqedduḥt n iyařḡ innuřsřen, ad t igg iddar zzat i wudem n SIDI maḥend ad xas ifdi uca *xenni* ad t issekk am iyařḡ innuřsřen řar řexřa. ¹¹ Uca ad dd-issqarreb Harun amwa i tyařšt n ddenb wenni tuḡa i yixef nnes uca ad ifdi x yixef nnes u x taddart nnes uca ad iyařř i umwa n tyařšt n ddenb, wenni iḡan i yixef nnes. ¹² Ad iksi *ɛawed* ijj n řmejmar iccur s tirjin n tmessi n uealṭar zzat i wudem n SIDI uca ad iccur tnayen n ifassen nnes s řebxur azdad ittfuḥen uca ad yawi marra aya daxeř i uřeḥḥaf. ¹³ Ad igg řebxur x tmessi zzat i wudem n SIDI ḥima aseynu n *řefwar* n řebxur ad ideř taqebbart n weřřaḥ

15:24 Lawi 18:19

15:25 Mt. 9:20

16:1 Lawi 10:1,2

16:2 Uffuř 30:10; ɛbr. 9:7

16:6 ɛbr. 7:27,28

i iġan x Cchadet uca war ggur ad immet. ¹⁴ Ad iksi ca zeg idammen n umwa uca ad ten irucc s udaq nnes x wudem n tqebbart n wešraḥ ɣar uyezdīs n ccarq uca *ɛawed* ad irucc ca zeg idammen seba n twařawin s udaq nnes zzat i tqebbart n wešraḥ. ¹⁵ *Xenni* ad iɣarš i iɣayd wenni iġan i řgens uca ad yawi idammen ɣar daxeř i uřehḥaf uca ad igg s idammen nnes amecnaw mam-mec igga s idammen n umwa uca ad ten irucc x tqebbart n wešraḥ u zzat i tqebbart n wešraḥ.

¹⁶ *Ammu* i ɣa ifdi x Uqeddas di tṭwee n řḥajat ixemjen n ayt n Israyil u di tṭwee n ixetṭan nsen i dd-yusin ak-d ddnub nsen. *Ammu* i ɣa yegg di ssibbet n Uqıdun n Umsagar wenni iġan di řwest n marra timesřayin ixemjen nsen.

¹⁷ Uřa d ijj n bnadem mma ad yiři ead deg Uqıdun n Umsagar, zi meřmi i ɣa yadef maḥend ad ifdi deg Uqeddas ɣares ař i ɣa iffeɣ *ɛawed*. *Ammu* i ɣa ifdi x yixef nnes u x marra agraw n řgens n Israyil. ¹⁸ Ggur ad iffeɣ ař uealřar i iġan zzat i wudem n SIDI uca ad xas ifdi. Ad iksi ca zeg idammen n umwa u ca zeg idammen n iɣayd uca ad issars aya x waccawen n uealřar di min d as-dd innđen. ¹⁹ Seba n twařawin i ggur ad xas irucc s udaq nnes ca zeg idammen uca ad t issizdeg u ad t issqeddes zi tmesřayin ixemjen n ayt n Israyil. ²⁰ *Umi* ikemmeř řefdiyyet x Uqeddas u x Uqıdun n Umsagar u x uealřar, ggur ad dd-issqarreb *xenni* iɣayd iddaren. ²¹ Harun ad issars ifassen nnes x uzeğif n iɣayd iddaren uca x sennej i uya ad ineem x marra řmueřiyet n ayt n Israyil d marra ixetṭan nsen i dd-yusin ak-d marra ddnub nsen uca ad ten issars x uzeğif n iɣayd uca ad t issekk ɣar řexřa s ufus n yijj n weryaz wenni isswejdēn i degga. ²² Uca iɣayd ggur ad yawi ak-d ixef nnes marra řmueřiyet nsen ɣar ict n jjihet texřa uca netta ad issekk iɣayd ɣar řexřa.

²³ *Xenni* ggur ad yadef Harun ɣar Uqıdun n Umsagar uca ad ikkes arruđ n řeqten, wenni yarđ ħima ad yadef deg Uqeddas, uca ad ten yejj din. ²⁴ Ad issird arrimet nnes s waman deg wemcan amqeddas uca ad ikkes arruđ nnes. *Xenni* ad iffeɣ, ad issewjed tayarřt n wecmađ nnes d tayarřt n řgens uca ad ifdi x yixef nnes u x řgens. ²⁵ Ad issbexxar tadunt n tayarřt n ddenb x uealřar.

²⁶ Wi yiwyen iɣayd innuřsřen, ad iřebben arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman. Awarni as ad yadef di řmargeḥ n řeskar.

²⁷ Uca amwa n tayarřt n ddenb d iɣayd n tayarřt n ddenb, i zi ittawassidfen idammen nsen maḥend ad zzaysen ittawafdi deg Uqeddas, ad ten ssuffɣen barra i řmargeḥ n řeskar uca ad zzaysen cemđen iřmawen nsen d weysum nsen d umessař nsen s tmeři. ²⁸ Wi ten i ɣa isscemđen, ad iřebben arruđ nnes, ad issird *ɛawed* arrimet nnes s waman. Awarni as ad yadef di řmargeḥ n řeskar.

²⁹ Ta d ict n tewřiyet i řebda i kenniw. Deg uyur wiss seba, deg wass wiss *ɛecra* n uyur, ad tesswađeem ixef nwem uca war tteggem uřa d ict n řxedmet, niɣ wenni i dd-ixeřqen di tem-murt uřa d abarrani wenni izeddyen di řwest nwem. ³⁰ Minzi deg wass nni ad xawem ittawafdi maḥend ad tettwassizedgem. Kenniw marra ad tettwassizedgem zzat i wudem n SIDI. ³¹ Ad yiři d ijj wass n ssebt, arraḥet tmun i kenniw. Ad tesswađeem ixef nwem, aqa-tt d ict n tewřiyet i řebda. ³² Akehhan wenni ittwarehnen u ittwareqqem deg wemcan n babas maḥend ad yiř d akehhan, ad ifdi uca ad yarđ arruđ n řeqten, arruđ iqeddsen. ³³ Ad ifdi x zzawect iqeddsen, x Uqıdun n Umsagar u x uealřar. Ad ifdi *ɛawed* x marra u marra ikehhanen u x marra řgens n wegraw. ³⁴ Ta d ict n tewřiyet i řebda i kenniw ħima ad tefdim ict n twařat deg usegg^was x marra ayt n Israyil i marra ddnub nsen." Uca igga Musa am mammecc d as yumur SIDI.

16:14 Lawi 4:6; Ebr. 9:25; 10:4

16:27 Lawi 6:23; Ebr. 13:11

16:29 Lawi 23:27

16:34 Uffuy 30:10; Ebr. 9:7

Amcan n tayarşt weħdes

17¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Siweř ak-d Harun d tarwa nnes u ak-d marra ayt n Israyil, ini asen ‘Wa d awař i yumur SIDI, d man aya i iqqar: ³ Marra aryaz zi taddart n Israyil, wenni iřarřen i ufunas niř icarri niř iřayd i řmargeř n řeeskar niř wenni t iřarřen barra i řmargeř, ⁴ uca war t yiwi d tawhibt řar tewwart n Uqıđun n Umsagar, mařend ad t-idd issqarreb d tawhibt řar SIDI zzat n Tzeddiyt n SIDI, ad as-dd ittwařseb idammen nni. Netta issizzeř idammen uca aryaz nni ad ittwaqess zi řgens nnes, ⁵ mařend, xmi i řa qeddmen ayt n Israyil tiřarša nsen tinni *nnumen ttqeddamen* barra deg iyyar, ad tent awyen řar SIDI, řar ukehhan řar tewwart n Uqıđun n Umsagar uca ad tent qeddmen *din am* tiřarša n řehna i SIDI. ⁶ Akehhan ad issfarrıyey idammen x ualřar n SIDI řar tewwart n Uqıđun n Umsagar u netta ad issbexxar tadunt am ict n řefwařet ittfuřen i SIDI. ⁷ War ttqeddamen ead tiřarša nsen i řřanam-n- imuyan, wenni řeffaren nitni am inni iđeffaren řeqřab. Ta d ict n tewřıyyet i řebda i nitni i *marra* řeyjuř nsen. ⁸ Ad asen tinid eawed ‘Marra aryaz n ayt n Israyil u n ibarraniyyen inni iřan di řwest nsen wenni ixsen ad issbexxar ict n tiřarřt n wecmađ niř mammec mma tegga tiřarřt, ⁹ war tt-idd-yiwi řar tewwart n Uqıđun n Umsagar řima ad t issewjed i SIDI, aryaz nni ad ittwaqess zi řgens nnes.

Tawřıyyet řima war ttetten idammen

¹⁰ Kuř ijj n taddart n Israyil niř n ibarraniyyen inni izeddyen di řwest nsen, wenni i řa iccen man mma n idammen, necc ad xas qerřbey udem inu uca ad t qeđeey zi řwest n řgens nnes. ¹¹ Minzi řeemar n arrimet deg idammen uca necc wciy awem ten x ualřar mařend ad fdin x řeemur nwem, minzi idammen d ina i řa fdin x řeemar. ¹² X uya aqa nniy i ayt n Israyil: Uřa d ijj zıyaywem war ittett zeg idammen uřa d abarrani i izeddyen di řwest nwem, war ittett idammen. ¹³ Kuř ijj zeg ayt n Israyil u zeg ibarraniyyen i izeddyen di řwest nwem, wenni iymaren ijj n umuddar niy ijj n uqıđıđ nni izemmar ad ittwacc, ad issizzeř idammen nnes uca ad ten issduřři s ucař. ¹⁴ Minzi d ina d řeemar n marra arrimet, idammen nnes iřan d řeemar nnes. S uyenni nniy i ayt n Israyil ‘War ttettem zeg idammen n arrimet’, minzi řeemar n marra arrimet d idammen nnes. Wenni zzaysen i řa iccen, ad ittwaqess zi řgens nnes. ¹⁵ Marra wenni i řa iccen zeg ict n řxecbet niy zeg ijj n *umuddar imezzqen*, mma netta zi tarwa n temmurt niy d ijj n ubarrani, ad iřebben arruđ nnes uca ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. *Awarni aya* ad yiři izdeg. ¹⁶ Mařa war t issird u war issird arrimet nnes, *xenni* ad yarbu řmueřıyyet nnes.’ “

Tiweřřa zi řjiřet n řemřac d řağ yudsen

18¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Necc d SIDI, AREBBI nwem! ³ War tteggem amecnaw mammec tteggem di temmurt n Miřra mani tuya tzeddyem kenniw, niy war tteggem amecnaw mammec tteggem di temmurt n Kenan, mani kenniw i řa nedhey, uca war ggur ad teddarem ełahřab tiweřřa nsen. ⁴ Ad teggem lřarayıđ inu uca ad teřđam tiweřřa inu mařend ad daysen tuyurem: Necc d SIDI, AREBBI nwem!’ ⁵ Ad teřđam tiweřřa inu d lřarayıđ inu: bnadem wenni tent itteggem, ad zzaysent iddar, necc d SIDI!

17:6 Uffuy 29:18; Lawi 4:31

17:10 Amz. 9:4; Lawi 3:17; 7:27; 19:26; Aewd. 12:16,23; 1 řam. 14:33

17:14 Amz. 9:4

17:15 Uffuy 22:31; Lawi 11:40; řazq.44:31

18:3 ‘ad teddarem’ - s Teibranit ‘ad tuyurem’

18:5 řazq.20:11,13; Rum. 10:5; Gal. 3:12

⁶ Uṛa d ijj ad dd-iqarreb ɣar ca n yijjen zi rağ nnes hīma ad issearra řear nnes: necc d SIDI.
⁷ War ggur ad tessearrid řear n babac d řear n yemmac. Aqa-tt d yemmac, war ggur ad tessearrid řear nnes. ⁸ Řear n temyart n babac war ggur ad t tessearrid. Aqa-t d řear n babac. ⁹ X řear n wečmac, yeğis n babac niy yeğis n yemmac, niy nettat tettwaxreq-dd di taddart niy barra i taddart, aqa řear nnes war t tessearri ca. ¹⁰ X řear n yeğis n mmic niy n yeğis n yeğic, war ttessearri ca řear nsen minzi aqa d řear nnek. ¹¹ War ttessearri ca řear n yeğis n temyart n babac, tenni dd-ittwaxeqen i babac. Aqa-tt d učmac. ¹² War ggur ad tessearrid řear n wečmas n babac. Aqa-tt d rağ n babac. ¹³ War ggur ad tessearrid řear n wečmas n yemmac, minzi nettat d rağ n yemmac. ¹⁴ War ggur ad tessearrid řear n umas n babac u war dd-ttqarrabed ɣar temyart nnes, aqa-tt d eentīc. ¹⁵ War ggur ad tessearrid řear n temyart n mmic, aqa-tt d tamyart n mmic. War ttessearri ca řear nnes. ¹⁶ War ggur ad tessearrid řear n temyart n umac, aqa-t d řear n umac. ¹⁷ War ttessearri ca řear n temyart d yeğis. War dd-ttawi ca yeğis n mmis niy yeğis n yeğis, maḥend ad tessearrid řear nnes. Aqa-tent d rağ nnek, aqa-tt d ict n tmeemuč *ifesden*. ¹⁸ War dd-ttawi tamyart d *tacna* ak-d učas maḥend ad tt tyenned xmi i ɣa tessearrid řear nnes am ead teddar. ¹⁹ War dd-ttqarrab ca ɣar ict n temyart xmi i ɣa teezeř ixef nnes zi ssibbet n řexmej nnes hīma ad tessearrid řear nnes. ²⁰ War tteřteř ak-d temyart n umqarreb nnek ařami ad zzayes tfesded ixef nnek. ²¹ War ttejjid arraw nnek ad zwan ɣar Mulak, war tesseiğid isem n AREBBI nnek, necc d SIDI! ²² Ak-d ca n weryaz war carrec qama am tetteřteř ak-d temyart. Aqa-tt d jjeifect. ²³ War fessed ca ixef nnek ak-d ca n řebhimet am tfeḥḥred akides u tamyart war ttbeddi zzat i řebhimet maḥend ad kis tqeḥḥeb. Aqa d ijj n uxeğed *ifesden*. ²⁴ War fessed ca ixef nnek s marra timesřayin-a, minzi řegnus nni i ɣa ssuffyeɣ zzat i uyembub nwem, tuɣa fessden ixef nsen zzaysent. ²⁵ S *uyenni* tedweř temmurt tefsed uca *xenni* necc ad as xeğseɣ řmueřiyet nnes uca ad teuqq temmurt imezday nnes. ²⁶ Maca kenniw ad teḥdam tiweřsa d lfarayid inu, war tteggem uṛa d ict n řḥajet zi marra jjeayef-a, niy wenni zi tarwa n temmurt uṛa d abarrani nni izeddyyen d řwest nwem. ²⁷ Minzi iryazen n temmurt, *inni tuya* qbeř nwem, aqa ggin marra jjeayef-a uca *ammu* i tedweř temmurt tefsed. ²⁸ War ttejji tammurt ad kenniw teuqq umi tt tfessdem, am mammec teuqq *temmurt* řgens nni tuɣa *din* qbeř nwem. ²⁹ Minzi marra inni iggin man wen mma zi jjeayef-a, aqa řeemur, inni i ɣa iggen *ammu*, ad ttwaqedeen zi řgens nsen. ³⁰ Ad teḥdam min d awem umureɣ maḥend war tdeffarem tiweřsa yurşuđen am mammec tt ggin *řegnus* qbeř nwem. War zzaysent tfessdem ixef nwem. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

Tiweřsa x uweqqar di tudart

19¹ Issiweř SIDI ɣar Musa, inna:
² “Siweř ak-d marra tamesmunt n ayt n Israyil uca ini asen ‘Ittxeřsa ad tiřim d imqed-dasen, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem, aqa-yi d amqeddas. ³ Kuř ijj ad iweqqar yemmas d

18:8 Lawi 20:11; 1 Kur. 5:1

18:11 Lawi 20:17

18:12 Lawi 20:19

18:14 Lawi 20:20; Ḥazq.22:11

18:15 Lawi 20:12

18:16 Lawi 20:21

18:17 Lawi 20:14

18:19 Lawi 20:18

18:20 Lawi 20:10; Deut. 22:22; Yuḥ. 9:5

18:21 Lawi 20:2; Aewd. 18:10; 2 Ijğd. 17:17; 23:10

18:22 Lawi 20:13

18:23 Lawi 20:15,16

18:26 Lawi 20:22

19:2 Lawi 11:44; 20:7,26; 1 Buř. 1:16

babas uca ussan inu n ssebt ad ten teħdam, necc d SIDI, AREBBI nwem! ⁴ War ggur ad dewřem yar lařnam u war tteggem i yixef nwem irebbiten n ufessi, necc d SIDI, AREBBI nwem! ⁵ Xmi i ya tqeddmeyen tayarřt n řehna i SIDI, *xenni* ad tt tqeddmem s yijj n webriid i zi ya tettwaqebřem kenniw. ⁶ Ittxeřsa ad tettwacc deg wass n tayarřt nnek uřa di tiwecca awarni as. Min iqqimen ař wass wiss řřata ad ittwassecmed s tmesi. ⁷ Mařa tettwacc ead deg wass wiss řřata, ad tiři d jjeifect, war *dayes ittwwif* arđa. ⁸ Wi zzayes i ya iccen ad yarbu řmuęřiyyet nnes, minzi isseig min ięan d amqeddas n SIDI uca *xenni* ad ittwaqess řeemar nni zi řgens nnes.

⁹ Mařa temjarem řřabet n temmurt nwem, war mejjar cek iyyar nnek ař ayezdiz aneggar niy ad tjemmed min iqqimen awarni tameyra nnek. ¹⁰ War třeqeded tazayart nnek kuřci niy ad tessmuned marra min din iqqimen *di temmurt* di tzayart nnek. Ad ten tejjed i umezřuđ u i ubarrani, necc d SIDI, AREBBI nwem! ¹¹ War ttacar u war ssxarriq u uřa d ijj mma ad icmet amqarreb nnes. ¹² War ttijaęa bařeř s yisem inu u war tesseigid *ammu* isem n AREBBI nnek. Necc d SIDI. ¹³ War ssřissif amqarreb nnek niy ad t tacared. War ttetřef řmunet n icewwařen zi ğiřet ař tiwecca. ¹⁴ War ttekkwar adehcure u war ttegg ca min di i ya inqaređ udaryarř, maca ittxeřsa cek ad teggweded AREBBI, necc d SIDI! ¹⁵ Yar weřkam war ggur ad tyecced. War seizzi amezřuđ u war seeddu yar bu-txuba. Ittxeřsa ad tħekmed x umqarreb nnek s usegged. ¹⁶ War ggur jar řgens nnek s unemmeyen, war tbeddid x idammen n umqarreb nnek, necc d SIDI!

¹⁷ War carreh umac deg wuř nnek. Ad tteřmed aeřam i umqarreb nnek u war tkessid ddenb nnes xak. ¹⁸ War ttentiqim niy ad txemmřed antaqem x tarwa n řgens nnek. Ad tessed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek, necc d SIDI. ¹⁹ Ad teħdam tiweřsa inu. War ttřeqqam ca řebhimet nnek ak-d ijj n marka nneđni. War zarree tnayen n markat n zzarięet deg iyyar nnek u war yarred arruđ ittwwaggen s tnayen n markat n ukettan.

²⁰ Mařa aryaz inđar am itřes ak-d ict n temyart, ict n tayya ixdeb itt yijj n weryaz *nneđni*, maca war ittwaęeęes ead řexřař nnes niy temmewc as řřelli, *xenni* ad yiři řeřsab, *maca* war tettwaneqqen ca, minzi nettat tuya *ead* war tetřari ca. ²¹ Netta ad yawi tayarřt n umarwas nnes i SIDI yar tewwart n Uqidun n Umsagar, ijj n icarri *am* tayarřt n umarwas. ²² Ad xas ifdi ukehhan s yicarri n tayarřt n umarwas zzat i uyembub n SIDI i ddenb nnes i igga uca ddenb nnes i igga ad as ittwayfar.

²³ Xmi i ya tawđem di temmurt uca tezzum eřam kuř ticejjura mařend ad zzaysent teccem, *xenni* ad tejjem war txetnem 'řeedaryet nnes', tenni d řyięet nnes. řřata n isseggusa ad tent tejjem war tent txetnem. War zzaysent ttettem ca. ²⁴ Deg useggwas wiss arebea ad tiři marra řyięet nnes tqeddes, *teccur* i usemyar i SIDI. ²⁵ Deg useggwas wiss xemsa ad teccem řyięet nnes uca řřabet nnes ad tt teggem ad tt tessarenym i yixef nwem. Necc d SIDI, AREBBI nwem!

²⁶ War ggur ad teccem ca *days* idammen. War ggur ad tgezznem niy ad tessxedmem tabezgiwt. ²⁷ War třeřfam acewwaf n uzeęif x iyezdisen u war ggur ad třeřfem tma n tmarť nwem. ²⁸ War tcarrađem arrimat nwem i yijj n umettin niy ad tarecmem tiggaz di *arrimat* nwem. Necc d SIDI! ²⁹

19:3 Uffuy 20:12; 31:13; Lawi 26:2

19:4 Uffuy 34:17

19:6 Lawi 7:16

19:9 Lawi 23:22; Aewd. 24:19

19:11 Uffuy 20:15

19:12 Uffuy 20:7; Aewd. 5:11

19:13 Aewd. 24:14; Yae. 5:4

19:13 'war tteřef' - nican zi Teibranit 'war ttnusi'.

19:15 Aewd. 1:17; 16:19; Awřn. 24:23

19:16 Uffuy 23:1

19:17 Mt. 18:15; Lk. 17:3; 1 Yuh. 2:9,11; 3:15

19:18 Mt. 5:39,43,44; 22:39; Lk. 6:27; Rum. 12:19; 13:9; 1 Kur. 6:7; Gal. 5:14; 1 Tis. 5:15; 1 Buř. 3:9; Yae. 2:8

19:19 Aewd. 22:9,11

19:27 Lawi 21:5

19:28 Aewd. 14:1

War ssdegi yeġċ, ad tt tarred d řqehba, ħima war tweřti temmurt di tuqqehbit uca ad teccur temmurt s řefđihet. ³⁰ Ad teħdam ussan inu n ssebt uca ad tweekqarem zzawect iqeddsen inu. Necc d SIDI! ³¹ War ttdikk*irēm ħar yenni iezzen x imettan u ħar igezzanen u war ħarsen arezfem, necc d SIDI, AREBBI nwem!

³² Ad tekkared i wenni ħares acewwaf icab uca ad tweekqared udem n iwessura uca ad tegg^weded zi AREBBI nnek. Necc d SIDI! ³³ Xmi kidek i ħa izdeġ ijj n ubarrani di temmurt nwem, war t ttdeġmem. ³⁴ Abarrani wenni i ħarwem izeddyen ad awem yiři amecnaw wenni n tarwa n temmurt nwem. Ad t tixed am yixef nnek, minzi tuħa kenniw d ibarraniyyen di temmurt n Miřra. Necc d SIDI, AREBBI nwem! ³⁵ Xmi i ħa tiřim ħar weħkam war tyeccem ca s řesbar n tuzzeggart niġ n dqeř niġ n řesbar n min dayes. ³⁶ Ad ħarwem yiři d ijj n řmizan nican d izra n řmizan nican uřa d ijj n 'ifa' nican d ijj n 'hin' nican, necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni i kenniw inedhen zi temmurt n Miřra.

³⁷ Ad teħdam marra tiweřřa d řumur inu uca ad ten teggem. Necc d SIDI!"

Izerfen x mammec i ħa yiři řeiqab

20¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² "Ad tinid i ayt n Israyil nni izeddyen d Israyil 'Kuř ijjeg zeg inni n ayt n Israyil niġ zeg ibarraniyyen wenni i ħa iwcen zi tarwa nnes i Mulak, ad ittwaney nican. řgens n temmurt ad t yarjem. ³ Necc ad qeřbey udem inu x weryaz nni uca ad t qeđeey zi řgens nnes, minzi netta aqa iwca zi tarwa nnes i Mulak. S uyenni tuħa issexmej zzawect iqeddsen inu uca iearra isem amqeddas inu. ⁴ Mařa tarwa n temmurt qqnen tiřawin nsen x weryaz nni umi iwca zi tarwa nnes i Mulak, uca war t nyen, ⁵ xenni necc ad qeřbey udem inu x weryaz nni u x twacunt nnes uca ad t qeđeey zi jar řgens nnes, netta d marra inni t iđeffaren amecnaw řeqħab maħend ad qeħħben ak-d Mulak.

⁶ Řeemar wenni iqeġben ixef nnes ħar yenni iezzen imettan d igezzanen, maħend ad ten đfaren amecnaw řeqħab, necc ad xas qeřbey udem inu uca ad t qeđeey zi jar řgens nnes.

⁷ Xenni qeddsem u tiřim d imqeddasen, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem! ⁸ Ĥdam tiweřřa inu uca ggem zzaysent. Necc d SIDI wenni kenniw issqeddsen.

⁹ X uyenni kuř aryaz nni itekk^waren babas niġ yemmas, ad ittwaney nican. Netta tuħa inecceř x babas niġ x yemmas, idammen nnes aqa-ten xas. ¹⁰ Mařa ijj n weryaz izna ak-d temyart n weyaz nneđni, xenni wenni tuħa izennan ak-d temyart n umqarreb nnes ad ittwaney nican, wenni iznan d tenni iznan. ¹¹ Mařa ijj n weryaz, am netta iřteř ak-d temyart n babas, aqa issearra řear n babas, xenni nitni s tnayen ad ttwanen nican. Aqa ggint i yixef nsen. ¹² Mařa ijj n weryaz iřteř ak-d temyart n mmis, xenni nitni s tnayen ad ttwanen nican. Aqa munen s tnayen idsen

19:31 Lawi 20:6

19:33 Uffuy 22:21

19:36 Awřn. 11:1; 16:11; 20:10

20:2 Lawi 18:21

20:2 'ad t yarjem' - s Tæibranit 'ad t yarjem s izra'

20:6 Lawi 19:31

20:7 Lawi 11:44; 19:2; 1 Buř. 1:16

20:9 Uffuy 21:17; Awřn. 20:20; Mt. 15:4

20:10 Lawi 18:20; Aewd. 22:22; Yuh. 8:5

20:11 Lawi 18:8

20:11 'Aqa ggint i yixef nsen.' - s Teibranit 'Idammen nsen aqa-ten xasen'.

x ubaryuđ. Idammen nsen aqa-ten xasen. ¹³ Mařa ijj n weryaz itteř ak-d ijj n weryaz nneđni am itteřteř weryaz ak-d ict n temyart, xenni aqa nitni s tnayen idsen ggin ict n řefđiřet temyart. Ad ttwanyen nican. Idammen nsen aqa-ten xasen. ¹⁴ Mařa imeřc ijj n weryaz ict n temyart d yemmas, aqa-tt d řefđiřet. Ad t sscemđen s tmessi, netta d nitenti s tnayen, řima xenni war tettiři ead d řefđiřet di řwest nwem. ¹⁵ Mařa ijj n weryaz iřřur ixef nnes ak-d ict n řebhimet, xenni ittxeřša ad ittwaney nican. Ittxeřša eawed ad tenyem řebhimet. ¹⁶ Mařa ca n temyart tqarreb yar mammec mma tegga ca n řebhimet mařend ad kides tfehřeř, xenni ad tenyem tamyart d řebhimet. Ad ttwanyen nican. Idammen nsen aqa-ten xasen. ¹⁷ Mařa ijj n weryaz itteř ućmas, yeęis n babas niy yeęis n yemmas, uca izra řear nnes uca nettat tezra řear nnes, aqa-tt d řefđiřet. Ad ttwanyen s tnayen zzat i tiřřawin n tarwa n řgens nsen. Aqa isseurri řear n ućmas, ad yarbu řmueřiyyet nnes. ¹⁸ Mařa ijj n weryaz itteř ak-d ict n temyart tenni x ięa idammen uca aqa isseurri řear nnes, isseurri anu n idammen nnes, uca nettat simant nnes tessaurri anu n idammen nnes, xenni ad ttwaqeđeen s tnayen zi řwest n řgens nsen. ¹⁹ War searra ca ućmas n yemmac niy ućmas n babac, minzi xenni issfeřřař bnađem řear n raę nnes. Ggur ad arbun nitni řmueřiyyet nsen. ²⁰ Mařa ijj n weryaz, wenni itteřteř ak-d eentis, aqa issearra řear n eemmis, ad arbun nitni řmueřiyyet nsen. Ad mmten břa tarwa. ²¹ Mařa ijj n weryaz yiwi tamyart n umas, aqa man aya d aeeddi x weezař. Aqa issearra řear n umas. Ad iřin břa iřenjiren.

²² Hđam marra tiweřša inu d marra lřarayiđ inu uca ggem tent, mařend war kenniw tetteuqqi temmurt mani kenniw i řa nedheř řima ad dayes tzeđyem. ²³ War tteggurem x tebridt n tweřša n řgens nni i řa ssuffuyey zzat i wudem nwem, minzi nitni ggin marra timesřayin-a u x uya carrheř ten. ²⁴ Necc nniy awem 'Kenniw ad ttwartem tammurt nsen uca ad awem tt-idd wcey d řwart, ict n temmurt ifeyyđen s uyi d tamment. Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw ifarzen zi jar řegnus. ²⁵ X uya kenniw ad tmeyyzem jar řebhayem n řehřař d yenni ixemjen u jar ijadad ixemjen d yenni n řehřař. War seięim řeemuř nwem ak-d ca n řebhimet niy ak-d ca n ujdıđ niy ak-d ca zi marra min ittbusen x temmurt, marra min d awem řarmmey řima ad t řesbem d řexmej. ²⁶ Aqa kenniw ad ayi tiřim d imqeddasen, minzi necc d SIDI d amqeddas uca necc sřheyydey kenniw zi řegnus řima ad tiřim inu. ²⁷ Mařa ijj n weryaz niy tamyart řares buřbeř n ueezzem n imettan niy n tgezant, xenni ad ttwanyen nican. Ad ten arejmen. Idammen nsen aqa-ten xasen."

Asizdeg n ikehhanen

21 ¹ Inna SIDI i Musa "Siweř ak-d ikehhanen, tarwa n Harun, uca ini asen 'War issxemmij uřa d ijj ixef nnes s ijj n umettin jar řgens nnes. ² myir s raę nnes yudsen, s yemmas

20:12 Lawi 18:15

20:12 'temyart n mmis' - aqa-tt d tasřit nnes.

20:13 Lawi 18:22

20:14 Lawi 18:17

20:15 Lawi 18:23

20:17 Lawi 18:9

20:18 Lawi 18:19

20:19 Lawi 18:12,13

20:20 Lawi 18:14

20:20 'eentis' - aqa-tt d tamyart n umas n babas.

20:21 Lawi 18:16

20:22 Lawi 18:26

20:23 Lawi 18:3,30

20:24 Uffuy 3:8

20:25 Lawi 11:2; Aewd. 14:4

20:27 Aewd. 18:10; 1 řam. 28:7

niḡ s babas niḡ s mmis niḡ s yeḡis niḡ s umas ³ uḡa s wečmas tenni d taezarct uḡa d řaḡ nnes yudsen u war řares tuḡi weryaz, aqa zzayes i izemmar ad issexmej ixef nnes. ⁴ Bab *n taddart* war issxemmaj ixef nnes s řgens nnes aḡ i řa issieiḡ ixef nnes zzayes.

⁵ War tteḡgen ca n wemcan iquccar x izeḡif nsen uca war ttḡeffin ttarf n tmart nsen u war carḡden acarreḡ deg weysum nsen.

⁶ Ad iřin d imqeddasen i AREBBI nsen uca war feḡḡḡen isem n AREBBI nsen, minzi aqa d nitni i issqarraben tiwhibin n tmessi řar AREBBI, tinni d aḡrum d AREBBI nsen. S uya ad iřin d imqeddasen.

⁷ War ttiwyen nitni tamḡart nni d řqeḡba niḡ icten tettwayseḡ. Uḡa d ict n temḡart nni ittwaḡfen zeg weryaz nnes, war tt ttiwyen, minzi *akehhan* netta d amqeddas i AREBBI nnes.

⁸ Ad t řesbed d amqeddas minzi netta issqarrab-dd macca n AREBBI nnek. Ad yiři d amqeddas i cek, minzi necc d amqeddas, *necc d SIDI* wenni i d awem issqeddsen. ⁹ Maḡa yeḡis n ijj n weryaz *nni iḡan* d akehhan tessfeḡḡeḡ ixef nnes s tuqeḡbit, *xenni* aqa tessfeḡḡeḡ babas uca ittxeḡša ad tettwassecmeḡ nettat s tmessi.

¹⁰ Arrays n ikehhanen jar aytmas, wenni x uzeḡif nnes tettwafarreḡ zzeḡt i wedhan u wenni ittwaḡeqqmen maḡend ad yarḡ arruḡ *n ukehhan*, netta war izemmar ad iḡḡeq i *ucewwaf* x uzeḡif nnes niḡ ad icarreg arruḡ nnes. ¹¹ War izemmar ad dd-iqarreḡ řar ict n řxecbet uḡa war izemmar ad issexmej ixef nnes s babas d yemmas. ¹² War itteffey zi zaweḡt iqeddsen řima war issieiḡi zzaweḡt iqeddsen n AREBBI, minzi tamrist n zzeḡt n wedhan n AREBBI nnes aqa-tt xas. Necc d SIDI! ¹³ Ad yawi ict n taezarect d tamḡart. ¹⁴ War ittiwi tajač niḡ taneḡaft niḡ tenni ittwayseḡben d *tamḡart*, maca ad yawi ict n taezarect zi řgens nnes d tamḡart. ¹⁵ War issieiḡi zzariet nnes jar řgens nnes, minzi necc d SIDI, wenni t issqeddsen.”

¹⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷ “Siweř ak-d Harun, ini ‘Uḡa d ijj zi zzariet nnek, di *marra* řejjuř nsen, i di iḡa ca n uneeḡab, ad dd-iqarreḡ řima ad yawi aḡrum řar AREBBI nnes. ¹⁸ Minzi uḡa d ijj n weryaz war dd-ittqarrib ca s yijj n řeib, ma adaryař i iḡa niḡ d aḡidar niḡ s ca war iḡři niḡ řares řsifet tfary ¹⁹ niḡ ijj n weryaz yarz as uḡar niḡ afus ²⁰ niḡ bu-teerurt niḡ *ḡed yařwes di ca n yijj* n ttejjař niḡ s ict n titḡ tuff niḡ s jdam niḡ s ict n ccamet texsar niḡ s iqeḡařen idgedgen. ²¹ War izemmar uḡa d ijj n weryaz zi tarwa n ukehhan Harun, wenni di iḡa ca n řeib, ad dd-iřḡem maḡend ad dd-issqarreḡ tiwhibin n tmessi n SIDI. Aqa dayes aneeḡab, war izemmar ad iffeḡ maḡend ad dd-issqarreḡ aḡrum n AREBBI nnes. ²² Zeg weyrum n AREBBI nnes izemmar ad yecc, zi min iḡan iqeddsen qač uḡa zi min iqeddsen. ²³ Maca war izemmar ad dd-iqarreḡ řar uḡḡḡḡaf uḡa řar uealḡar, minzi dayes ict n uneeḡab, řima war issieiḡi tazawiyyin iqeddsen inu, minzi necc d SIDI wenni ten issqeddsen.”

²⁴ *Ammu* i issiweř Musa ak-d Harun u ak-d tarwa nnes u ak-d marra ayt n Israyil.

22 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d Harun u ak-d tarwa nnes, maḡend war ttiwḡden řar tewhibin iqeddsen n ayt n Israyil tinni d ayi issqeddsen, řima war sseiḡen isem amqeddas inu. Necc d SIDI! ³ Ini asen ‘Marra aryaz zi zzariet nwem di *marra* řejjuř nwem, wenni i dd ya iqarriben řar tewhibin iqeddsen, nni qeddsen ayt n Israyil i SIDI, am ixmej netta, aqa ad ittwaqess řeemar nni zzat i wudem inu. Necc d SIDI. ⁴ Uḡa d ijen zi zzariet n Harun nni di iḡa řbarš niḡ řares aseyyeř, war ittett zi tewhibin iqeddsen aḡ i řa yiři izdig. *Ammu* uḡa d wenni iḡadan ca zi min iḡan ittwassexmej s ijj n umettin niḡ s ijj n weryaz wenni s useyyeř n waḡu, ⁵ niḡ aryaz nni iḡadan ca min ittbueen i zi idweř ixmej niḡ *iḡada* ijj n bnadem i zi i idweř ixmej, mammec mma tegga texmuji n bnadem

nni. ⁶ Ğeemar nni t iħaḍan ad yiři ixmej ař tameddit uca war ittett zi tewhibin iqeddsen, myir awarni i ƣa issird arrimet nnes s waman. ⁷ Xmi dd i ƣa tenqar tfuct, netta ad yiři izdig. Awarni aya ad yecc zi tewhibin iqeddsen, minzi aqa-tent d macca nnes. ⁸ War ittett zeg ict n řxecbet niƣ zeg ij n *umuddar* immuredřšen minzi zzayes i ƣa idweř ixmej. Necc d SIDI! ⁹ Ad ĥḍan tawsiyyet inu i x ten weřřiy u war ssarebbun x yixef nsen ddenb i zi i ƣa mmetten xmi i ƣa xḍan. Necc d SIDI wenni ten issqeddsen.

¹⁰ Uřa d ijj n ubarrani war ittett zi tewhibt iqeddsen. Amezduƣ n zzyada i *izeddyen* jar ikehhanen uřa d acewwař war ttetten zi tewhibt iqeddsen. ¹¹ Maca mařa akehhan isƣa ijjen s nnuqart nnes, wa izemmar ad zzayes yecc uřa d inni dd-ittwaxeřqen di taddart nnes zemmaren ad ccen aƣrum nnes. ¹² Mařa yeğis n ukehhan tedweř d tamƣart n ijj n ubarrani, war tettett ca zi *tewhibt* i dd-ittwassgaeden zi tewhibin iqeddsen. ¹³ Maca mařa yeğis n ukehhan aqa-tt d tajjač niƣ tettwağef zeg weryaz nnes uca war ƣares ahenjir uca tedweř-dd ƣar taddart n babas, amecnaw di temzi nnes, *xenni* ad tecc zeg weƣrum n babas, *maca* uřa d ijj n ubarrani ad zzayes yecc. ¹⁴ Mařa ca n yijjen icca zi tewhibt iqeddsen s uweddar, *xenni* ad ƣares yarni tasƣart n texmusect uca ad yarr tawhibt iqeddsen ƣar ukehhan. ¹⁵ Nitni war zemmaren ad sseğgen tiwhibin iqeddsen n ayt n Israyil, tinni ssgaeden nitni ƣar SIDI ¹⁶ uca *xenni* ad xasen ssarbun amarwas s řmueřsiyyet nsen umi i ƣa ccen zi tewhibin nsen iqeddsen, minzi necc d SIDI, wenni ten issqeddsen.”

Tiƣarša i iřteween ayt n Israyil

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa inna:

¹⁸ “Siweř ak-d Harun d tarwa nnes u ak-d marra ayt n Israyil uca ini asen ‘D man aya iggur i kuř ijjen zi taddart n Israyil u i ibarraniyyen di Israyil nni yiwyen tawhibt nnes tenni dd-yusin ak-d marra řewud nsen d marra tiwhibin nsen nni wcın s řxaḍar, uřa d tenni dd-ssqarrben am tyarřt n wecmaḍ i SIDI: ¹⁹ mağend ad kenniw yarr ad tiřim tettwaqebbřem ittxeřša ad yiři d ijj n wewtem icnan qae zi řebhayem, zeg iħuřiyyen niƣ zeg icarriyyen. ²⁰ War izemmar ad dd-tes-sqarrbem ca n řħajet dayes aneeḍab, minzi aya war dd-ittarri kenniw ad daywem ittwař arḍa.

²¹ Mařa ijj n weryaz issqarreb-dd taƣarřt n řehna ƣar SIDI mağend ad ikemmeř ijj n lwaed, niƣ am ict n tewhibt s řxaḍar, *ad tiři d ijj n umuddar* icnan qae zi řebhayem niƣ zeg wuği, ĥima ad dayes ittwař arḍa. War izemmar ad dayes yiři uřa d ijj n řeib. ²² Min iğan d adaryar niƣ d aneḍbař niƣ min di ģant tfiḍřiwin niƣ jdam niƣ ccamet texsar war t-idd tessqarrabem ca ƣar SIDI uca war zzayes ttiwyem tewhibt n tmessi i SIDI x uealřar.

²³ Maca afunas niƣ ijj zeg wuği iqebħen zi ssibbet n tuzzeggart niƣ tuquḍeḍt ařtas, ieedeř ad t-idd tesswejdad am ict n tewhibt s řxaḍar, maca i yijj n lwaed war iseğħen i arḍa. ²⁴ Min idgedgen, min iřbezzen, min icarrgen, min ittwaqessen war t tessqarrabem ƣar SIDI, war tteggem aya di temmurt nwem. ²⁵ Zeg ufus n mmis n ubarrani war ttqeddamem ca zi marra man aya macca i AREBBI, minzi dayes řyecc nsen uřa d nneqšan dayes, *man aya* war ittwaqebbiř ca di řtwee nwem.”

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁷ “Xmi dd-ixeğeq ufunas niƣ izmar niƣ iƣayḍ, *xenni* ad yiři sadu ĥeřtu n yemmas sebea n wussan. Zeg wass wiss tmenya u awarni as ad iřreħ i yarḍa am tewhibt n tmessi i SIDI. ²⁸ War tteƣruři afunas niƣ yijjen zeg wuği ak-d mmis deg wass d ijj. ²⁹ X minni texsem ad tqeddmem taƣarřt n uqadi i SIDI, qeddem *xenni* min iřeřħen i yarḍa nwem. ³⁰ Ad tettwacc deg wass nni simant nnes. War zzayes ttejjim ca ař řřbeħ. Necc d SIDI!

22:8 Uffuƣ 22:31; Lawi 17:15; Ĥazq. 44:31

22:13 Lawi 10:14

22:21 Aewd. 15:21; 17:1

22:30 Lawi 7:15

³¹ Ad teħdam řumurat inu uca ad zzaysen teggem. Necc d SIDI!

³² War ttesseřim isem inu iqeddšen, *ħima* necc ad iřiy ttwaqeddsey di řwest n ayt n Israyil. Necc d SIDI, wenni kenniw issqeddšen, ³³ d wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, *ħima* ad iřiy d AREBBI i kenniw. Necc d SIDI!”

Řeeyad n Arebbi

23¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Řeeyadat ittwaggen n SIDI, inni x i ya tbarrħem, ad iřin d imuniten iqeddšen. aqa-ten d řeeyadat inu ittwaggen.³ Setta n wussan ad txedmem, maca deg **wass wiss sebaa ad yiři d ssebt n arraħet**, ijj n umuni iqeddšen. War dayes txedmem. Aqa d ssebt i SIDI di marra tizeddiyn nwem.

⁴ Aqa d ina d řeeyad ittwaggen n SIDI, imuniten iqeddšen, inni i ya tbarrħem deg wussan nsen ittwaggen.

⁵ Deg uyur amezwaru, deg wass wiss arbeetac n yuyur, jar uuecci d tmeddit, aqa-tt d **tayarřt n useedu n SIDI**. ⁶ Deg wass wiss xemmesřac n uyur nnit, *ad yiři d řeid n weyrum břa antun* i SIDI. Sebaa n wussan ad teccem ařrum břa antun. ⁷ Ass amezwar ad teggem ijj n umuni iqeddšen. Kenniw war tteggem uřa d ict n řxedmet tettwaxeřř. ⁸ Sebaa n wussan *kemmiřen* ad tawyem ict n tewhibt n tmessi i SIDI uca deg wass wiss sebaa ad din yiři ijj n umuni iqeddšen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřa ad igg.”

⁹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰ “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini asen ‘Mařa tiwđem řar temmurt nni d awem i ya wcey uca ad temjarem řřabet nnes, xenni ad tawyem ict n **tqebbiđt zi tamezwarut n řřabet nwem** řar ukehhan. ¹¹ Uca netta ad issenhezz taqebbiđt *nni* zi ssa řar da zzat i wudem n SIDI maħend ad zzayes tettwaqebřem. Deg uteffu awarni ssebt ad tt issenhezz. ¹² Deg wass min di i ya tenhezzem taqebbiđt, ggur kenniw ad tesswejdem *ewwed* ijj n izmar icnan qae n yijj n usegg^was am ict n tyarřt n wecmađ i SIDI. ¹³ Ad tiři tewhibt n *řyiřet* zi tnayen n teecuray n yijj n ‘ifa’ n waren azdad ixegđen s zzeć, aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI, u tewhibt nnes n useyyeb ad tiři d binu, ijj n arbeć zeg ijj n ‘hin’. ¹⁴ War ttettem ařrum uřa d tidrin yurfen niy tizizawin ař ass min di dd-tiwyem tawhibt nwem řar AREBBI. Aqa-tt d ict n tewřiyyet i řebda i *marra řejjuř* nwem mani mma i řa tzedyem.

¹⁵ Awarni as ggur ad řħesbem s řmeqřub i yixef nwem zi řřbeħ awarni i ssebt, zeg wass min di dd-tiwyem taqebbiđt n tewhibt n wenhezzi. Ittxeřřa ad iřin **sebaa n wussan n ssebt** s arraħet tmun.

¹⁶ Ař ateffu n ssebt wiss sebaa ad řħesbem s řmeqřub xemsin n wussan. Xenni ad tawyem ict n tewhibt n *řyiřet* n jdid i SIDI. ¹⁷ Ad dd-tawyem tnayen n tecniřin n weyrum zeg imucan mani tzeddyem. Ad iřint zi tnayen n teecuray n yijj n ‘ifa’ n waren azdad, ggwint s wentun. Aqa-tent d timenza i SIDI. ¹⁸ Kenniw ad dd-tessqarrbem ak-d weyrum *ewwed* sebaa n izmaren cnan qae n yijj n usegg^was d ijj n umwa, amezyan n yijj n ufunas, d tnayen n icarriyyen. Ad iřin i tyarřt n wecmađ i SIDI ak-d tewhibt nsen n *řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb, *man aya* d ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI. ¹⁹ Ad tesswejdem *ewwed* ijj n umyan amezyan d tayarřt n

23:3 Uffuř 20:9; 23:12; Aewd. 5:13; Lk. 13:14

23:5 Uffuř 12:18; 23:15; Řxřa. 28:16; Aewd. 16:1

23:15 Aewd. 16:9,10

ddenb u tnayen n izmaren n yijj n usegg^{was} d tɣaršt n řehna.²⁰ De priester zal ze met het brood van de eerstelingen *als* een beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE heen en weer bewegen, *samen* met de twee lammeren. Zij zullen voor de HEERE heilig zijn, voor de priester.²¹ Deg wass nnit ad tbarrhem i yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg. *Aqa-tt* d ict n tewřiyyet i řebda mani mma i řa tzedřem i *marra* řeyuř nwem.

²² Xmi i řa temjarem řyiřet n temmurt nwem, war mejjar ař aneggar n řtarf n yeyyar nnek u xmi i řa temjared, war mejjar qae marra. Ittxeřša ad tejjem cwayt i umezřuř u i ubarrani. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

²³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁴ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Deg uyur wiss sebea, deg wass amezwaru n uyur, ad yiři d ssebt i kenniw, *ijj n wass n řidaret ak-d uřuđi s řbuq*, ij j n umuni iqeddsen. ²⁵ War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg. Ad dd-tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi i SIDI.”

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁷ “Deg wass wiss eecra n yuyur wiss sebea ad yiři d **ass n řefdiyyet**. Ad tbarrhem s yijj n umuni iqeddsen. Ad tesswađem ixef nwem uca ad dd-tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ²⁸ War tteggem uřa d ict n řxedmet deg wass nni nnit, minzi aqa-t d ass n řefdiyyet mařend ad xawem ittwařdi zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem. ²⁹ Minzi marra řeemar wenni war isswađeen ixef nnes deg wass nni, ad ittwaqess zi řgens nnes. ³⁰ Kuř řeemar nni i řa iggin ca n řxedmet deg wass nni nnit, necc ad tehřiy řeemar nni zi řwest n řgens nnes. ³¹ War tteggem uřa d ict n řxedmet. *Aqa-tt* d ict n tewřiyyet i řebda i *marra* řeyuř nwem mani mma i řa tzedřem. ³² Ad yiři d ij j n ssebt n arrařet tmun i kenniw. Ad tesswađem ixef nwem. Deg wass wiss tesea n yuyur, di řiřet, zeg ueecci řar ueecci nneđni ad tehđam arrařet nwem n ssebt.”

³³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

³⁴ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini ‘Deg wass wiss xemmeřac n uyur wiss sebea *ad yiři d řeid n Ieuccuten* i SIDI. ³⁵ Deg wass amezwaru ad yiři yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg. ³⁶ Sebea n wussan ad dd-tessqarrbem tiwhibin n tmessi řar SIDI. Deg wass wiss tmenya ad din yiři yijj n umuni iqeddsen uca ad tawyem ict n tewhibt n tmessi i SIDI. Aqa d ij j n umuni irekkzen d *amqeddes*, war tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg.

³⁷ Ina d řeeyudat ittwađen n SIDI inni zi i řa tbarrhem d imuniten iqeddsen mařend ad tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi ear SIDI, tct n tɣaršt n wecmađ d ict n tewhibt n řyiřet, ict n tewhibt i tɣaršt d tewhibin n useyyeb, kuř ass min ittwađen i wass nni, ³⁸ barra i *řarřa nwem* n wussan n ssebt n SIDI d tewhibin nwem d lwueud nwem d tewhibin nwem s řxađar, inni *tettnamam* ad tent tewcem i SIDI. ³⁹ Maca deg wass wiss xemmeřac n yuyur wiss sebea, xmi i řa tessmunem řyiřet n temmurt, *xenni* ad teeyydem řeid n SIDI sebea n wussan. Deg wass amezwaru *ad yiři* yijj n wass n ssebt uřa deg wass wiss tmenya *ad din yiři* yijj n wass n ssebt. ⁴⁰ Deg wass amezwaru ad teksim řefreř n tcejjura icewwaren: tiseđwin n tini d tiseđwa n tcejjura s tefray ařas d *tseđwin* n tcejjart n tnemřač n tyezratin. Sebea n wussan ad tfarřem zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem.

⁴¹ Ad teeyydem řeid n *Ieuccuten* sebea n wussan deg usegg^{was} i SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewřiyyet i

23:22 Lawi 19:9; Aewd. 24:19

23:24 řxřa. 29:1

23:27 Lawi 16:29,31; řxřa. 29:7

23:30 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘řeemar’.

23:34 Uffuy 23:16; řxřa. 29:12; Aewd. 16:15

23:36 Yuř. 7:37

23:40 ‘tacejjart n tnemřač’ - s Teibranit ‘tacejjart n yeyzar’.

řabda i *marra* řejyuř nwem. Ad t tæyydem deg uyur wiss sebæa. ⁴² Ad tzedýem sebæa n wussan deg iæuccuten. Marra inni dd-ittwaxeřqen di Israyil ad zedýen deg iæuccuten, ⁴³ ĥima ad ssnen *marra* řejyuř nwem, belli necc ggiy ad zedýen ayt n Israyil deg iæuccuten, umi necc ten ssuffýey zi temmurt n Miřra. Necc d SIDI, AREBBI nwem!” ⁴⁴ *Ammu* i issiweř Musa ak-d ayt n Israyil x řeýudat itt waggen n SIDI.

Izerfen i teftiřin n zzect d weyrum n wesscan

24 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² “Umur ayt n Israyil maĥend ad ac-dd awyen i tfawt zzect iřfan ttwaddzen tt-idd zi zzi-tun, ĥima ad tejjem tifawt tařeqq i řabda. ³ Harun ad t isettef řabda zzat i wudem n SIDI zi ġiřet ař řšbeh zzat n uřeĥĥaf n Cĥadet deg Uqıđun n Umsagar. *Aqa-tt* d ict n tewřıyyet i *marra* řejyuř nwem. ⁴ Ittxeřša as ad isettef řabda tiftiřin i iġan x řęendiř izdigen zzat i wudem n SIDI. ⁵ Ad teksid aren azdad uca ad zzayes tessegg^wed teneac n řemsemnat. Ict n temsemmemt ad tiři zi tnayen n teęcurin n *yijj* n ‘*ifa*’ n *waren* azdad. ⁶ Ad ten tegged di tnayen n isettifen, setta deg ijj n usettif x tzewđa izdigen zzat i wudem n SIDI. ⁷ Ad tegged x *kuř* asettif jjawi iřfan wenni i ya yiři i řidaret ak-d weyrum. *Aqa-tt* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ⁸ Di *kuř* ass n ssebt ad isettef aya řabda zzat i wudem n SIDI di tťwee n ayt n Israyil. *Aqa-t* d ijj n řeahd i řabda. ⁹ Ad yiři *weyrum* i Harun d tarwa nnes inni t i ya ccen deg wemcan amqeddass, minzi *aqa-t* d tamqeddast qæe zi tewhibin n tmessi n SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewřıyyet i řabda.”

Řeıqab i wenni iceqqfen di Arebbi u i wenni iggin tuæeffna

¹⁰ Mmis n ict n temyart Tisrayilect teffeý ġar barra. Netta tuęa-t d mmis n *yijj* n weryaz d Amiřri izeddyen jar tarwa n ayt n Israyil. Mmis n Tisrayilect d ijj n weryaz Asrayili mmenęen ak-d wawaya di řmargeĥ n řeeskar. ¹¹ Mmis n temyart Tisrayilect iceqqef deg Yisem uca ikk^war. *Xenni* iwyen t ġar Musa. Yemmas, qqaren as Cilumiya, yeęis n Dibri, zi teqbič n Dan.

¹² Gęin ad xas ĥđan maĥend ad asen immeř *min* i *ya ggen* zeg uqemmm n AREBBI. ¹³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁴ “Suffey-dd wenni ineeřen barra i řmargeĥ n řeeskar uca marra inni d as iřin ad ssarsen ifassen nsen x uzeęif nnes. *Xenni* ad t tarjem tamesmunt marra. ¹⁵ Ad tessiwřed ak-d marra tarwa n Israyil uca ad asen tinid ‘*Kuř* aryaz nni i ya ineeřen AREBBI, ad yarbu ddenb nnes. ¹⁶ Wenni ittceqqafen deg Yisem n SIDI, ad ittwaney nican. Marra tamesmunt ad t tarjem s yeęra. Ad ittwaney ubarrani uřa d wenni dd-ittwaxeřqen di temmurt mařa ittceqqef deg Yisem.

¹⁷ Mařa ijj n weryaz inęa řeemar n ca n bnadem nneđni, *xenni* ad ittwaney nican. ¹⁸ *maca* wenni inęin řeemar n ict n řebĥimet, ad t yarr: řeemar s řeemar.

¹⁹ Mařa ijj n weryaz issyzem amqarreb nnes, *xenni* ad zzayes ggen am mammec igga netta:

²⁰ tarezzit, tiťt s tiťt, tiýmest s teýmest. Anect issyzem netta ijj n bnadem, *ammu* d as i ya ggen *eawed*.

²¹ Wenni inęin ict n řebĥimet, ad tt yarr u wenni inęin ijj n bnadem, ad ittwaney *simant* nnes.

²² Ad ġarwem yiři d ijj n uzerf i ubarrani amecnaw i wenni dd-ixeřqen di temmurt, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem!”

²³ Inna Musa i ayt n Israyil ad ssuffýen wenni tuęa ineeřen barra i řmargeĥ n řeeskar ĥima ad t arejmen. Uca ayt n Israyil ggin am mammec t yumur SIDI i Musa.

24:9 Uffuy 29:32; Lawi 8:31; 1 řam. 21:6; Mt. 12:4

24:20 Uffuy 21:24; Aewd. 19:21; Mt. 5:38

Asegg^was n ssebt d usegg^was n usřiwřew

25¹ Issiweř SIDI ak-d Musa řar wedrar n Sina, inna:
² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Xmi i řa tawđem řar temmurt nni d awem řa wceř, xenni ad tareyyeř temmurt, ijj n wareyyeř n ssebt i SIDI. ³ Setta n isegg^wusa ad tzarred iyyar nnek uca setta n isegg^wusa ad tezbared tazayart nnek uca ad tessmuned řyřęet nnes, ⁴ maca deg usegg^was wiss sebea ad tiři ict n arrařet n ssebt i temmurt, ijj n ssebt i SIDI. War tzarred ca iyyar nnek u war tzebbared ca tařwict n tzayart nnek. ⁵ Min dd-iřemmyen amenni waha, war t mejjarem u ađiř war t zebbarem ca zi tzayart war ittwiřidin. Ad yiři d ijj n usegg^was n ssebt i temmurt. ⁶ řřabet n arrařet n ssebt n temmurt nnek ad awem tiři d macca, i cek, i yismey nnek, i tayya nnek, i ucewwař nnek uřa i umezduř n zzyada nnek nni akidek izeddyen am ibarraniyyen. ⁷ řřabet nnes marra ad tiři d macca i řebhayem u i řmař nni iřan di temmurt nnek.

⁸ Ad řtesbem kenniw *ewed* sebea n ssimanat n isegg^wusa, sebea wwet itt di sebea n isegg^wusa, mařend ad awđen wussan n sebea n simanat n isegg^wusa *munen* řar teřea u-rebein n isegg^wusa.

⁹ Xenni deg uyur wiss sebea, deg wass wiss eecra n yuyur, ad řduđed di řbuq s wesruddeř řar marra iřezdisen. Deg wass n řefdiyyet ad tejjed řbuq ad as řřen di marra tammurt nwem. ¹⁰ Ad tessqeddsem asegg^was wiss xemsin uca ad tbarrřem s řřelli i marra imezday di marra tammurt. Ad yiři d ijj n usegg^was n usřiwřew i kenniw uca ad dd-ieqeb kuř aryaz řar wagřa nnes u řar rař nnes. ¹¹ Asegg^was n usegg^was wiss xemsin ad awem yiři d ijj n usegg^was n usřiwřew. War tzarřem u war tmejjarem min i řa iřemmyen amenni waha u war tzebbarem ca zi tzayart war ittwiřidin, ¹² minzi aqa d asegg^was n usřiwřew! Aqa tzemmarem ad teccem řyřęet n yeyyar.

¹³ Deg usegg^was-a n usřiwřew ad dd-ieqeb kuř iijen řar wagřa nnes. ¹⁴ Meřmi cek i řa tezzenzed ca i umqarreb nnek niř mařa teřyid ca zeg ufus n yijj n umqarreb nnek, *xenni* war ittxeřři uřa d iijen ad iřebben wenneđni. ¹⁵ *Elahřab* řqedd n isegg^wusa zeg wami iřa usegg^was n usřiwřew, ad teřyed zeg umqarreb nnek u *elahřab* řqedd n isegg^wusa n řřabet ggur ad kik yegg tamenziwt.

¹⁶ Ma aqa dinni ead ařřas n isegg^wusa řar zzat, xenni ad tarnid di ttaman n tmesyiwt nnes u mařa aqa dinni ead drus n isegg^wusa řar zzat, uca xenni ad tessneqřem di ttaman n tmesyiwt nnes minzi netta ad izzenz it i cek elahřab řqedd n isegg^wusa n řřabet. ¹⁷ War ittyebbin řed amqarreb nnes. Ggwed AREBBI nnek, minzi aqa necc d SIDI, AREBBI nwem!

¹⁸ řřarem tiweřřa inu, řđam lřarayid inu uca ggem zzaysent, ad tzedřem *xenni* di temmurt di řaman. ¹⁹ Tammurt ad tewc řyřęet nnes u kenniw ad zzayes teccem ař i řa tejjinwem uca ad din tzedřem di řaman. ²⁰ Uca mařa tennim ‘Min i řa necc deg usegg^was wiss sebea? Aqa da war nzemmar ad nzarree u war nzemmar ad nessmuni řřabet nneyř!’, ²¹ *xenni* necc ad awem-dd ssekkey lřaraka inu řima tammurt ad tewc řyřęet i řřata n isegg^wusa. ²² Deg usegg^was wiss tme-nya ad tzarřem *ewed*. Uca ad teccem zi řřabet taqđimt ař asegg^was wiss teřea. Ař i řa tiři řřabet nnes n jdid, ad teccem *ead* zi řřabet taqđimt.

²³ Tammurt war tettmenzi i řebda, minzi aqa tammurt aqa-tt inu uca kenniw *xenni* d ibarra-niyyen d imezday n zzyada i teřam. ²⁴ X uya ittxeřřa kenniw ad tewcem ttesriř i řefdiyyet n temmurt di marra tammurt n wagřa nwem. ²⁵ Mařa umac izřed uca izzenz ca zeg wagřa nnes,

25:2 Uffuř 23:10

25:8 ‘*simanat*’ - niř ‘imalasen’.

25:9 ‘*ass n řefdiyyet*’ - s teibranit ‘ass n řefdiyyat’.

ad dd-yas umefdi, raġ nnes yudsen, maħend ad ifdi min izzenz umas. ²⁶ Maṛa aryaz war ɣares bu umefdi, *maca* afus nnes izemmar ad yaf min icfan i řefdiyyet nnes, ²⁷ *xenni* ad iħseb isegg^wusa zeg wami tettwammenz *temmurt* uca ad ixeġes min iqqimen i weryaz umi tt izzenz uca ad tt-idd yarr ɣar wagṛa nnes. ²⁸ Maṛa afus nnes war yufi řqedd ħima ad as-dd yarr min tuɣa izzenz, *xenni* min tuɣa izzenz ad iqqim deg ufus n wenni t isyin ař *asegg^was* n usřiwřew. *Maca* deg usegg^was n usřiwřew man aya ad ittawfek k uca ad t-idd yarr ɣar wagṛa nnes.

²⁹ Maṛa ca n yijjen izzenz taddart nnes deg ict n tendint yennden s řehyuđ, *xenni* izemmar ad tiři řefdiyyet nnes ař d iedu ijj n usegg^was zeg wami tettwagg tmenziwt nnes. *Marra* ussan nni izemmar ad tiři řefdiyyet. ³⁰ *Maca* maṛa war tettwafdi di řmijař n yijj n usegg^was, *xenni* taddart di tendint nni, *dd-innden* s *weybar niy* břa aɣbar, ad tt tiři řebda i wenni tt isyin, i *marra* řejyuř nnes. War tettwafekk deg usegg^was n usřiwřew. ³¹ *Maca* tudrin nni n ředcur i umi war dd-inniđ řħiđ, ad ttwaħesbent amecnaw ijj n yeyyar n temmurt. Danita izemmar ad yiři wezřef n wefdan uca ad ittawfek k yeyyar deg usegg^was n usřiwřew. ³² X tneddam n llawiyyen, tudrin di tneddam n wagṛa nsen, aqa llawiyyen ɣarsen řheqq i řebda ħima ad tent fdin. ³³ U maṛa ca n yijjen isɣa *ca* zeg llawiyyen, *xenni* min immenzen zi taddart d tendint ad ittawfek k deg usegg^was n usřiwřew, minzi tudrin n tneddam n llawiyyen aqa-tent d aġra nsen di řwest n ayt n Israyil. ³⁴ Iyyar nni iqqnen ɣar tneddam, war ittmenzi, minzi *aqat*-d aġra nsen i řebda.

³⁵ Maṛa umac ižřed uca ifassen nnes bđan ad arjijen din ɣark, *xenni* ittxeřša ad t-idd tsennded maħend ad ibedd, uřa d ijj n ubarrani niy d ijj n umezduy n zzyada, maħend ad iqqim ad iddar ɣarek. ³⁶ War zzayes tkessid arriba uřa d arbeħ, *maca* ad tegg^wded zi AREBBI nnek, ħima umac i din ɣarek iqqim iddar. ³⁷ War d as tticc *tmenyat* n nnuqart s arriba u war d as tticc *macca* s arbeħ. ³⁸ Aqa necc d SIDI, AREBBI nwem wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra ħima ad awem wcey tammurt n Kenean u ħima ad iři y d AREBBI i kenniw.

³⁹ Maṛa umac ižřed am kik iġa uca immenz ac i cek, war t tettarrid ad ixdem amecnaw ismey.

⁴⁰ Ad kik izdey amecnaw acewwař, amecnaw ijj n umezduy n zzyada, uca ad ac ixdem ař asegg^was n usřiwřew. ⁴¹ *Xenni* ad xak iffey netta, netta *simant* nnes ak-d tarwa nnes uca ad idweř ɣar řaġ nnes u ad idweř ɣar wagṛa n řejdud nnes. ⁴² Minzi aqa-ten d isemyan inu inni ssuffye y necc zi temmurt n Miřra. War ttmenzin am mammec ittmenza ijj n ismey. ⁴³ War xas ttseġed s řeqsaħet, *maca* ad tegg^wded AREBBI nnek. ⁴⁴ X ismey nnek niy x tayya nnek inni ɣarek i ɣa yiřin, ad iřin zi řegnus i d ak-dd innđen. Zzaysen ad tesyed isemyan d teyyawin. ⁴⁵ Tzemmarem ad ten tesyem zi tarwa n imezday n zzyada inni izeddyen jarawem am ibarraniyyen u zi twacunin nsen inni akidwem iġan, inni dd-ittwaxeřqen ɣarwem di temmurt nwem. Nitni ad dewřen d aġra nwem. ⁴⁶ Uca ad ten tejjed d řwart i tarwa nwem awarni awem. Tzemmarem ad ten tarrem ad awem xedmen řebda, *maca* x aytmatwem, ayt n Israyil, war ttšellřem kuř ijj x wennedni s řeqsaħet.

⁴⁷ Maṛa afus n yijj n ubarrani niy n yijj n umezduy n zzyada i *izeddyen* jarawem yiweđ, uca umac i ɣares izeddyen idweř ižřed, ad izzenz ixef nnes i ubarrani wenni izeddyen ɣarek niy i yijjen zi jjadira n twacunt n ubarrani nni, ⁴⁸ *xenni* izemmar, awarni ma izzenz ixef nnes, ad ittawfadi. Ijjen zeg aytmas ad t ifdi. ⁴⁹ Niy ezizis niy mmis n eemmis ad t ifdi niy ijjen zi raġ nnes yudsen, zi tawja nnes, ad t ifdi niy maṛa afus nnes issmun min icfan, *xenni* izemmar ad ifdi ixef nnes. ⁵⁰ Ad

25:25 'amefdi' - aryaz wenni t i ɣa ifdin.

25:36 Uffuy 22:25; Aewd. 23:18; Awřn. 28:8; Ĥazq.18:8; 22:12

25:36 'arriba' - niy 'řfayda'.

25:37 'arriba' - niy 'řfayda'.

25:39 Uffuy 21:2; Aewd. 15:12; Irm. 34:14

25:43 Afa. 6:9; Kul. 4:1

igg řehsab ak-d wenni t isyın zeg usegg^was min di izzenz ixef nnes řares ař asegg^was n usřiwřew u ttaman n tmenziwt s nnuqart ad yiři elahsab řqedd n isegg^wusa, *inni i řa ittwařesben am* wus-san n yijj n ucewwař *ixeddmn* akides. ⁵¹ Mařa aqa din ead atřas n isegg^wusa řar zzat, ad ixegęš i řefdiyyet nnes anect n ttaman s *tmenyat* n nnuqart i zi ittwarey. ⁵² Mařa ead drus i iqqimen n isegg^wusa ař asegg^was n usřiwřew, *xenni* ad igg i yixef nnes ijj n řehsab uca ad ixegęš i řefdiyyet nnes elahsab isegg^wusa nnes. ⁵³ Am yijj n ucewwař ad řares iqqim zeg usegg^was ař asegg^was. War xas ttšellřem s řeqsahet zzat i tiřřawin nnek. ⁵⁴ Mařa war ittwařdi s marra aya, *xenni* ad ifekk deg usegg^was n usřiwřew, *netta* d tarwa nnes akides.

⁵⁵ Minzi ayt n Israyil aqa-ten d isemyın inu inni ssuffřey zi temmurt n Miřra. Aqa necc d SIDI, AREBBI nwem.”

Lbaraka n nnečřet

26¹ “War tteggem i yixef nwem lařnam, war ssbeddam řexyař ineqcen uřa d ijj n umayřu *iqeddsen* uca war ssrusam řexyař n weřru di temmurt nwem řima ad asent tařarem, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem!

² Ad teřřam ussan n ssebt inu uca ad awem iqarr ijj n uweqqar yuřřen n zzawect iqeddsen inu, aqa necc d SIDI!

³ Mařa ad tuyurem di tweřřa inu uca ad teřřřem di řumurat inu uca ad zzaysent teggem, ⁴ *xenni* necc ad awem wcey anzar di řweřt uca tammurt ad dd-tawi řřabet nnes uca ticejjura n yeyyar ad wcent řřiřet nsent. ⁵ Asarwet ad yiři ař ařřař n uđiř uca ařřař n uđiř ad yiři ař řweřt n uzarree uca ad teccem ař i řa tejiwnem uca ad tzedřem di řaman di temmurt nwem. ⁶ Necc ad wcey řehna di temmurt. Ad teřřřem uca war ittiři wi *kenniw* i řa issigg^wden. Necc ad mřiy imuddaren ičeffanen zi temmurt uca ssif war dd-izekk^wi x temmurt nwem. ⁷ Kenniw ggur ad teđřarem řeedyan nwem uca nitni ad wřan s ssif nwem zzat i tiřřawin nwem. ⁸ Xemsa n yery-azen zzaywem ad đřaren mya uca mya zzaywem ad đřaren eecra-ařef uca řeedyan nwem ad wřan s řeqđee n ssif zzat i tiřřawin nwem. ⁹ Minzi necc ad dd-dewřey řarwem uca ad awem-dd jjeř řřiřet uca ad kenniw arniř uca ad ssmetney řeahd inu akidwem. ¹⁰ Ad teccem ead zi zzad nni txeznem uca *xenni* ad tekksem deyya zzad aqdim *mařend ad tejjem amcan* i jřid. ¹¹ Necc ad ggey Tazeddiřt inu di řwest nwem uca řeemar inu war zzaywem itteiffi ca. ¹² Ad uyurey jara-wem, necc ad iřiř d AREBBI nwem uca kenniw ad ayi tiřim d řęens inu. ¹³ Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw dd-issuffřen zi temmurt n Miřra řima war ttiřim ead d isemyın nsen. Necc arziř imqeğaden n uzayřu nwem uca nedheř kenniw s wudem yuři.

¹⁴ Maca mařa war d ayi teřřim niy war tteggim marra min zi kenniw umurey ¹⁵ uca mařa tesseřřarem tiweřřa inu uca řeemar nwem ad ičiff zi lřarayiř inu, ař i řa tawđem war tetteggem ead marra řumurat inu ař i řa tarřem řeahd inu, ¹⁶ *xenni* necc ad awem ggey aya: ad xawem-dd ssehwiy arřef d bu-deęis d tmeši n arwař nni i řa iteřřan tiřřawin uca ad ttwaeddben řeemar. Ad tzařem zzaričet nwem bařeř, *minzi řeedyan nwem ggur ad tt cen*. ¹⁷ Ad ggey udem inu đidd nwem uca ad texřarem zzat i wudem n řeedyan nwem uca inni kenniw icarřhen ad

26:1 Uffřy 20:4; Aewd. 5:8; 16:22; Izhd. 97:7

26:2 Lawi 19:30

26:3 Aewd. 28

26:5 Lawi 25:19

26:6 Ayub 11:18,19

26:8 Yacuwa 23:10

26:8 ‘zzat i tiřřawin nwem’ - s Teibranit ‘zzat i wudmawen nwem’.

26:11 Ĥazq.37:26; 2 Kur. 6:16

26:14 Aewd. 28:15; Igj. 2:17; Mal. 2:2

xawem šellŕen uca kenniw ad tarewřem břa mma idfar i kenniw-dd řed. ¹⁸ U mařa awarni man aya ead war řari teřřim, necc ad řares arniř sebea n twařawin mařend ad kenniw webbexey x ddnuw nwem. ¹⁹ Necc ad arřey aeeffar n jjeħd nwem uca ad arrey ajenna nwem am wuzař d temmurt nwem am nnřař. ²⁰ Ad ittawag jjeħd nwem bařer uca tammurt nwem war tetticc řřabet nnes u ticejjura n temmurt war tticcent řyiřet.

²¹ Mařa temmeařam kidi uca war tetteřsem ad ayi teřřim, *xenni* necc ad xawem dd-sseħwiř ead seba n jřrayeř anect n ddnuw nwem. ²² Ad řarwem-dd ssekkey řewřuc mařend ad awem xedřen tarwa nwem uca ad sshellken řebhayem nwem uca ad ssneqřen *leadad* nwem u ibriden nwem ad dewřen d ddmani.

²³ Mařa s *marra* man aya kenniw war d ayi tteřřim, maca mařa *ead teqqimem* tettemeařam kidi, ²⁴ *xenni* uřa d necc ad kidwem mmeařiř uca ad xawem-dd sseħwiř ead seba n jřrayeř x ddnuw nwem. ²⁵ Ad xawem ssekkey ijj n ssif nni i řa issekkaren antaqem n řeahd inu ař i řa tettwassmunem di tneddam nwem. *Xenni* necc ad ssekkey řřaewu d řwest nwem uca kenniw ad tet-twasellmem deg ufus n řeedu nwem. ²⁶ Xmi i řa arřey řeeuweř n weřrum nwem, *xenni* eecra n temřarin ad ssenggeřent ařrum nwem di tefqunt d ict uca awarni mma ad weznent ařrum ad t i-dd arrent uca kenniw ad t teccem, maca war tettjiwinem. ²⁷ Mařa ead awarni man aya kenniw war řari-dd tettesřim, *maca ead teqqimem* tettemeařam akidi, ²⁸ *xenni* necc eawed ad kidwem mmeařiř s tefqeřt uca ad kenniw arebbiř, wah necc, *ad kenniw arebbiř* ead seba n imuren x ddnuw nwem. ²⁹ Ad teccem kenniw aysum n iřenjiren nwen uřa d aysum n řřenjirin nwem ad t teccem. ³⁰ Ad aredřeř řeeęudi *mani teebbdem* uca ad ndareř ipilaren nwem n tfuct uca ad arrey řřecbat nwem x řřecbat n imeřda n *lařnam* nwem uca řeeřar inu ad kenniw ieiff. ³¹ Ad arrey tineddam nwem d řřirbat uca ad arrey tizawiyyin iqeddsen nwem ad dehcent uca war tteřsey ad cmeř ead řefwařet ittřuřen. ³² Necc, wah necc, ad aredřeř tammurt uca řeedyan nwem nni dayes izeddyen ad zzayes nnxeřen.

³³ Ad kenniw ssuzzareř jar řegnus uca ad ksey ssif awarni awem uca tammurt nwem ad tedweř d sseřra uca tineddam nwem ad iřint d ict n řřarbet. ³⁴ Xenni tammurt ad xas arđan wussan n ssebt nnes, marra ussan n waredeę. Kenniw ad tiřim di temmurt n řeedyan nwem. Xenni ad tareyyeř temmurt u ad tegg tcuni x wussan n ssebt nnes. ³⁵ Mařa ussan n waredeę ad řares yiři wareyyeř, minzi tammurt war tareyyiř ca deg wussan n ssebt nwem řami tuřa kenniw dinni tzeddyem.

³⁶ Inni zzaywem i řa iqqimen ddaren, ad ggeř deg wuřawen nsen tiggwuđi di temmura n řeedyan nsen, ař řřess n ict n tfarect i yiwi uřemmiđ ad xasen yazeř u ad ten yarr ad arewřen am mammeć yarekkweř bnađem zi ssif, uca nitni ggur ad wđan, waxxa war xasen ittizeř řed.

³⁷ Ad nqarđen ijjen deg wenneđni am xmi řřin *řeqđec* n yijj n ssif, waxxa war xawem ittizeř řed u kenniw war tzemmaren ad beddem zzat i tiřřawin n řeedyan nwem. ³⁸ Kenniw ad tettwahel-lkem jar řegnus uca tammurt n řeedyan nwem ad kenniw tecc.

³⁹ Inni zzaywem iqqimen ad ttwahellken di temmura n řeedyan nwem di ssibbet n řmuesiřyyet nsen uřa di ssibbet n řmuesiřyyet n řejduw nwem ad mmten akidsen.

⁴⁰ Maca mařa neemen s řmuesiřyyet nsen uřa d řmuesiřyyet n řejduw nsen ak-d řeyđar nsen i zi dayi řđaren uca eawed mmeařan akidi, ⁴¹ uca xenni uřa d necc mmeařiř akidsen u iweyey ten řar temmurt n řeedyan nsen, niř mařa uř nsen war ixetnen ad yađar uca ad qeřřen řexřař i

26:17 Awřn. 28:1

26:24 2 řam. 22:27; Izhd. 18:27

26:26 'řeeuweř n weřrum' - letterlijk 'azeęad n weřrum'.

26:29 Aewd. 28:53; 2 Ijđd. 6:28; Igi. 4:10

26:30 2 Imzr. 34:7

26:34 Lawi 25:2

řmueřiyet nsen, ⁴² *xenni* necc ad idarey di řeahd inu ak-d Yaequb uca eawed di řeahd inu ak-d Ishaq uca ad idarey di řeahd inu ak-d Ibrahim uca ad idarey di temmurt.

⁴³ Tammurt ad teqqim texwa zzaysen uca ad xas arđan wussan n ssebt nnes umi teqqim d ict n řxarbet di ssibbet nsen uca nitni ad řemden ad qebřen leiqaq n řmueřiyet nsen, wah minzi nđaren lřarayiđ inu u minzi řeemar nsen ieiřf zi tweřřa inu.

⁴⁴ Sennej i uya aqa d wa: mařa aqa-ten di temmurt n řeedyan nsen, necc war ten netřarey ca u war ten tteiffiy ař ten i řa teřhiy u ad mhiy řeahd inu akidsen minzi necc d SIDI, AREBBI nsen! samen ⁴⁵ *Maca* di řtwee nsen ad eeqřey di řeahd inu ak-d řejdud nni ssnedhey zi temmurt n Miřra zzat i tiřřawin n řegnus mařend ad iřiy d AREBBI i nitni, necc d SIDI!"

⁴⁶ Tina d tiweřřa d lřarayiđ d izerfan nni igga SIDI jaras d jar ayt n Israyil deg wedrar n Sina s ufus n Musa.

Lwuud d ufekki zzaysen

27 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² "Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen, aqa mařa řed ixš ad ikemmeř ijj n lwaed i AREBBI, ad iřin řeemur i SIDI eľařsab řqimet i tqeddared cek.

³ Mařa řqimet i tqeddared cek řqedd n ijj n weryaz zi *eicrin ař settin n isegg^wusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared xemsin n uciql n nnuqart eľařsab aciql n zzawect iqeddšen. ⁴ Mařa d ict n temyart, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared třatin n uciql.

⁵ Uca mařa d ijj n ubřiy zi *xemsa ař eicrin n isegg^wusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared i yijj n weryaz eicrin n uciql u i ict n temyart eecra n uciql.

⁶ Mařa d ijj n uřenjir *zeg yijj n uyur ař xemsa n isegg^wusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared i yijj n weryaz xemsa n uciql n nnuqart u i ict n temyart třata n uciql n nnuqart.

⁷ Mařa d ijj n mmis n bnadem zi *settin isegg^wusa niy sennej*, *xenni*, mařa netta d aryaz, ad tiři řqimet i tqeddared xemmesřac n uciql u i ict n temyart eecra n uciql.

⁸ Mařa tuřa izřed ařřas u war izemmar ad iwc řqimet i tqeddared cek, *xenni* ad t ssbedden zzat i wudem n ukehhan uca *xenni* ad iqeddar ukehhan řqimet nnes. Ad t iqeddar ukehhan eľařsab min izemmar ad issmun ufus n wenni iwcın awař, *ammu* t i řa iqeddar ukehhan.

⁹ Mařa d řebhayem i zi i řa ssqarrben tawhibt i SIDI, *xenni* marra min zzaysen i řa iwc netta i SIDI, ad yiři iqeddšen. ¹⁰ War ittbeddiř u war ixeřef, *amuddar* icnan x wenni iqebřen niy *amuddar* iqebřen x wenni icnan. Mařa ibeddeř ead ict n řebhimet s ict n řebhimet nneđni, *xenni* ta d tenni i x tt ibeddeř ad iřint qeddsent.

¹¹ Mařa teđa d ict n řebhimet texmej i zi war izemmar ad qeddmen tawhibt i SIDI, *xenni* ad yarr řebhimet nni ad tbedd zzat i wudem n ukehhan. ¹² Akehhan ad iqeddar řqimet nnes jar min icnan d min war iřřin uca am mammec i tt i řa tqeddared cek, am ukehhan, *ammu* i řa tiři.

¹³ Mařa netta ixš ead ad tt ifdi, ad xas yarni ict n tesyart n texmusect n řqimet i tqeddared cek.

¹⁴ Mařa ca n yijjen aqa issqeddes *taddart* nnes mařend ad tiři tqeddšen i SIDI, *xenni* ad iqeddar ukehhan řqimet nnes jar min icnan d min iqebřen. Am mammec iqeddar ukehhan řqimet nnes, *ammu* i řa tiři. ¹⁵ Mařa wenni tt issqeddsen, ixš ad ifdi taddart nnes, *xenni* netta ad xas yarni ict n tesyart n texmusect n řqimet ittwaggen s nnuqart uca ad tiři nnes eawed.

¹⁶ Mařa ca n yijjen issqeddes i SIDI *ca n tesyart n yeyyar* wenni řares, *xenni* ad tqeddared řqimet nnes eľařsab zzariet nnes. Zzariet n ijj n 'uřumiř' n temřin ad as ggen xemsin n uciql. ¹⁷ Mařa

tuḡa issqeddes iyyar nnes zeg usegg^was n usřiwřew, *xenni* ad tedweř řqimet n yeyyar tbedd ełahřab řqimet i tqeddared.¹⁸ Mařa tuḡa issqeddes iyyar nnes awarni i usegg^was n usřiwřew, *xenni* akehhan ad as iřseb řqimet s nnuqart n isegg^wusa iqqimen ař asegg^was n usřiwřew u ad tt tessneqřed zi řqimet *tmun* i tuḡa tqeddared cek.¹⁹ Mařa wenni issqeddsen iyyar, ixs ad t ifdi nican, *xenni* ad yarni ict n tesřart n texmusect di nnuqart x řqimet i tqeddared cek uca *xenni* ad as yiři *eawed*.

²⁰ Mařa war ixs ad ifdi iyyar *nni* niḡ mařa izzenz iyyar i yijj n weryaz nneđni, *xenni* war izemmar ad ittwařdi ead yeyyar.²¹ Awarni řami dd-iffey deg usegg^was n usřiwřew, ad yiři iyyar iqeddes i SIDI amecnaw ijj n yeyyar ittwařharmen qaę. Ad yiři d aḡřa n ukehhan.

²² Mařa issqeddes i SIDI ijj n yeyyar wenni isḡa, *maca* war iḡi yeyyar n waḡřa nnes,²³ *xenni* ggur ukehhan ad as iřseb ttaman n řqimet i tqeddared cek ař asegg^was n usřiwřew uca netta ad ixeḡeř řqimet i tqeddared deg wass d ijj *am* ict n tmesřact tqeddes i SIDI.²⁴ Deg usegg^was n usřiwřew ad dd-ieqeb yeyyar *eawed* i netta i zi t tuḡa isḡa, i wenni tuḡa řar teḡa temmurt d aḡřa.²⁵ Aqeddar ad yiři ełahřab aciql n zzawect iqeddsen. Ad yiři uciql eicrin n 'jira'.

²⁶ *Maca amenzu, wenni ifarzen i SIDI zi řebhayem* am umenzu, war t issqeddes ca uřa d ijjen, niḡ d afunas i *iḡa* niḡ d izmar, aqa-t i SIDI.²⁷ *Maca* mařa tuḡa-t zi řebhimet ixemjen, izemmar ad tt ifdi ełahřab řqimet i tqeddared cek uca ad xas yarni ict n tesřart n texmusect. Mařa war tettwařfedda, *xenni* ad temmenz ełahřab řqedd i tqeddared cek.

²⁸ *Maca* uřa d ict n řřahet nni ittwařharmen qaę, tenni iřarrem ca n weryaz i SIDI zi marra min řares iḡan n iwdan d řebhayem d iyyaren, war izemmar ad immenz niḡ ad ittwařdi. **Marra min iḡan ittwařharmen qaę, ad yiři d amqeddas qaę i SIDI.**²⁹ Marra min ittwařharmen qaę, min ittwařharmen zeg iwdan, war izemmar ad ittwařdi, ittweřřa ad ittwaney nican.

³⁰ **Marra tiecuray n temmurt,** zi zzariet n temmurt u zi řřiḡet n tcejjura, *ad iřin* i SIDI. Aqa qeddsen i SIDI i *iḡan*.³¹ Mařa ca n yijjen ixs ad ifdi ca zi řeęcur nnes, *xenni* ad xas yarni ict n tesřart n texmusect.³² X marra tiecuray zeg ifunasen d tfunasin d wuḡi, zi marra min ikkin sadu uzeḡađ n *uniči* ad yiři *umuddar* wiss eęcra iqeddes i SIDI.³³ War ggur ad yarzu mammec tecna niḡ mammec war teřři i *teḡa*, uřa war t ittbeddiř ca, *maca* mařa ibeddeř it, *xenni amuddar* nni d wenni zi t i řa ibeddeř ad iřin qeddsen. War ieęddeř ad ittwařfeddi."

³⁴ Aqa tina d tiweřřa nni i zi iweřřa SIDI i Musa u i ayt n Israyil deg wedrar n Sina.

27:25 Uffuy 30:13; Řxřa. 3:47; Ĥazq.45:12

27:26 Uffuy 13:2; 22:29; 34:19; Řxřa. 3:13; 8:17

27:28 Yacuwa 6:18; 7:13-26.

DI ŘEXŘA

Řqedd n řeeskar n Israyil

1¹ Issiweř SIDI ak-d Musa di řexřa n Sina, deg Uqiđun n Umsagar, deg wass amezwaru n uyur wiss tnayen, deg usegg^was wiss tnayen awarni řami ffyen zi temmurt n Miřra, uca inna:

²“Ksi řqedd n marra tamesmunt n ayt n Israyil, ełařsab tiwacunin nsen u ełařsab taddart n ibabaten nsen, uca hřeb *xenni* ismawen nsen azeğif azeğif, n kuř aryaz. ³ Ittxeřřa cek d Harun ad řesbem kuř ijj zi eicrin n isegg^wusa sennej, marra *inni iğan* di Israyil *inni* i řa iffyen ak-d řeeskar, *ttwasettfen* ełařsab *tarbiein* n řeeskar nsen. ⁴ Ad awem iwc afus ijj n weryaz zi kuř taqbič, aryaz i iğan d azeğif n taddart n babas. ⁵ Aqa d ina d ismawen n yeryazen nni d awem i řa iwcn afus:

i Rubin, Iliřur mmis n Cadayur.

⁶ I Cimeun, Calumiyil, mmis n řuriycadday.

⁷ I Yahuda, Nařcun, mmis n řamminadab.

⁸ I Issakar, Natanayil, mmis n řuřar.

⁹ I Zabulun, Iliyab, mmis n řilun.

¹⁰ I ayt n Yusuf: i Ifrayim, Ilicamac, mmis n Ammihud, u i Manassi, Jamliyl, mmis n Fadahřur.

¹¹ I Binyamin, Abidan mmis n Jideuni.

¹² I Dan, Axieazar, mmis n řammicadday.

¹³ I Acir, Fajeiyil, mmis n řukran.

¹⁴ I Jad, Iliyasaf, mmis n Daeyil.

¹⁵ I Naftali, Axirac, mmis n řinan.”

¹⁶ Ina tuřa d inni ittwařařan zi tmesmunt, *aq-a-ten* d imeqqranen x tqebbař n ibabaten nsen. Aqa-ten d izeğifen x řuřuf n Israyil.

¹⁷ Ksin Musa d Harun iryazen nni tuřa ittwarecmen s ismawen nsen ¹⁸uca ssmunen tamesmunt marra deg wass amezwaru n uyur wiss tnayen uca nitni xebbaren axřaq nsen ełařsab tiwacunin nsen u ełařsab taddart n ibabaten nsen, am ttwazemmen ismawen n yenni řar iğa eicrin n isegg^wusa sennej, azeğif azeğif.

¹⁹ Am mammec d as yumur SIDI i Musa, aqa iřseb iten di řexřa n Sina.

²⁰ **Ayt n Rubin**, amenzu n Israyil, *ttwasettfen zi jjihet* n wexřaq nsen ełařsab tiwacunin nsen u ełařsab taddart n ibabaten nsen, ełařsab ismawen *nsen* azeğif azeğif, kuř aryaz zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř iijen wenni iffyen ak-d řeeskar. ²¹ Inni tuřa ittwařesben i teqbič n Rubin aqa-ten di setta u-rebein-ařaf u-xemsa mya.

²² **Ayt n Cimeun** *ttwasettfen zi jjihet* n wexřaq nsen ełařsab tiwacunin nsen u ełařsab taddart n ibabaten nsen, inni zzayes ittwařesben ak-d řeadad n ismawen *nsen*, azeğif azeğif, kuř aryaz zi eicrin isegg^wusa sennej, inni iffyen řar řeeskar. ²³ Inni tuřa ittwařesben i teqbič n Cimeun aqa-ten di teřea u-xemsin-ařaf u-teřt-mya.

²⁴ **Ayt n Jad** *ttwasettfen zi jjihet* n wexřaq nsen ełařsab tiwacunin nsen u ełařsab taddart n ibabaten nsen, am ttwařesben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuř iijen wenni iffyen ak-d řeeskar. ²⁵ Inni tuřa ittwařesben i teqbič n Jad aqa-ten di xemsa u-rebein-ařaf u-setta-myat u-xemsin.

²⁶ **Ayt n Yahuda** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ²⁷ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Yahuda aqa-ten di arebea u-sebein-aŖaf u-setta-mya.

²⁸ **Ayt n Issakar** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa senn, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ²⁹ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Issakar aqa-ten di arebea u-xemsin-aŖaf u-arebea-mya.

³⁰ **Ayt n Zabulun** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ³¹ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Zabulun aqa-ten di sebea u-xemsin-aŖaf u-arebea-mya.

³² **Ayt n Yusuf: ayt n Ifrayim** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ³³ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Ifrayim aqa-ten di arebein-aŖaf u-xemsa-mya. ³⁴ **Ayt n Manassi** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ³⁵ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Manassi aqa-ten di tnayen u-tŖatin-aŖaf u-mitayen.

³⁶ **Ayt n Binyamin** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ³⁷ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Binyamin aqa-ten di xemsa u-tŖatin-aŖaf u-arebea-mya.

³⁸ **Ayt n Dan** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ³⁹ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Dan aqa-ten di tnayen u-settin-aŖaf u-sebea-mya.

⁴⁰ **Ayt n Acir** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ⁴¹ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Acir aqa-ten di waŖit u-rebein-aŖaf u-xemsa-mya.

⁴² **Ayt n Naftali** *ttwasettfen zi jjihet n wexŖaq nsen ełahsab tiwacunin nsen u ełahsab taddart n ibabaten nsen, am ttwaheben ismawen n marra iryazen zi eicrin isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar.* ⁴³ **Inni** tuya ittwaheben i teqbič n Naftali aqa-ten di tŖata u-xemsin-aŖaf u-arebea-mya.

⁴⁴ **Ina d inni** ittwaheben u nitni ttwaheben s *ufus* n Musa d Harun d imyaren n Israyil, aqa-ten di teneac n yeryazen, ijj n weryaz i kuŖ taddart n babas. ⁴⁵ **Marra inni ittwaheben zeg ayt n Israyil**, ełahsab taddart n ibabaten nsen, marra inni yar iġa eicrin n isegg^wusa sennej, kuŖ ijjen wenni iffyen ak-d Ŗeeskar, ⁴⁶ **marra inni ittwaheben** aqa-ten di setta-mya u-ŖeŖt-aŖaf u-xemsa-mya u-xemsin.

⁴⁷ **Ilawiyen** war carcen ca jarasen di Ŗeħsab di tŖwee n teqbič n ibabaten nsen, ⁴⁸ **minzi SIDI** tuya issiweŖ ak-d Musa, inna ⁴⁹ “MyŖ taqbič n Lawi war tt tŖhesseb ca u war tt zemmi ca *azeġif* azeġif jar ayt n Israyil. ⁵⁰ Egg cek Ilawiyen x Tzeddiyt n Cchadet u x marra Ŗeqcue nnes u x marra min d as dd-yusin. Nitni ad arbun Tazeddiyt ak-d Ŗeqcue nnes marra uca ad dayes sexxaren. Ittxeħa ad wten iqidān nsen min dd-innden i Tzeddiyt. ⁵¹ MaŖa ggur ad tettwaŖsi Tzeddiyt, ad tt hedmen Ilawiyen uca maŖa ittxeħa ad tettwagg Tzeddiyt di ca n wemcan, *xenni* ad tt ssbed-

den llawiyyen. Mařa ad dd-iqarreb ca n ubarrani, xenni netta ad ittwaney.⁵² Ayt n Israyil ad wten iqiđan nsen, kuř ijj ęar řmargeę n řeeskar nnes u kuř ijj ęar bandira nnes elahřab *tarbiein* n řeeskar nsen.⁵³ llawiyyen ad wten iqiđan nsen ęar kuř jjihet n Tzeddiyt n Cchadet, ĥima war ittiři uduqgez *n lyađab* x tmesmunt n ayt n Israyil. Ittxeřřa i llawiyyen ad ĥđan x Tzeddiyt n Cchadet.”

⁵⁴ Uca gęin ayt n Israyil s marra min yumur SIDI i Musa, *wah*, ammu *i t* gęin.

Asettef n tqebbař

2¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “Ayt n Israyil ad wten iqiđan nsen, kuř ijj ęar bandira nnes, ęar třeęimin n taddart n ibabaten nsen. Ad wten iqiđan nsen cwayt ęar řagg^waj ęar marra ięezdisen n Uqiđun n Umsagar.

³ Inni ięan sadu bandira n řmargeę n řeeskar n **Yahuda** ad wten iqiđan nsen elahřab *tarbiein* n řeeskar nsen **ęar ccarq**, ęar manis dd-tneqqar tfuct, uca Naĥcun, mmis n Eamminadab, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Yahuda. ⁴ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di arebea u-sebein-ařaf u-setta-mya *n yeryazen*.

⁵ Zzates ad tewwet **teqbič n Issakar** iqiđan nnes. Natanayil, mmis n řuęar, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Issakar. ⁶ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di arebea u-xemsin-ařaf u-arebea-mya *n yeryazen*.

⁷ **Xenni taqbič n Zabulun**. Iliyab, mmis n Hilun, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Zabulun. ⁸ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di sebea u-xemsin-ařaf u-arebea-mya *n yeryazen*.

⁹ Inni ittwaęesben i řmargeę n řeeskar n Yahuda aqa-ten marra jmič di mya u-setta u-tmanin-ařaf u-arebea-mya *n yeryazen*, *ttwasettfen* elahřab *tarbiein* n řeeskar nsen. Ad fesyen iqiđan nsen amezwaru.

¹⁰ **Yar ljanub** ad tiři bandira n řmargeę n řeeskar n **Rubin**. *Ad iřin ttwasettfen* elahřab *tarbiein* n řeeskar nsen. Iliřur, mmis n Cadayyur, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Rubin. ¹¹ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di setta u-rebein-ařaf u-xemsa-mya *n yeryazen*.

¹² Zzates ad tewwet **teqbič n Cimeun** iqiđan nnes. Calumiyl, mmis n řuriycadday, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Cimeun. ¹³ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di tesea u-xemsin-ařaf u-teřt-mya *n yeryazen*.

¹⁴ **Xenni taqbič n Jad**. Ilyasaf, mmis n Raęuyil, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Jad. ¹⁵ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di xemsa u-rebein-ařaf u-setta-mya u-xemsin *n yeryazen*.

¹⁶ Inni ittwaęesben i řmargeę n řeeskar n Rubin, aqa-ten marra mya u-waĥit u-xemsin-ařaf u-arebea-mya u-xemsin *n yeryazen*, *ttwasettfen* elahřab *tarbiein* n řeeskar nsen. Ad fesyen iqiđan nsen wiss tnayen.

¹⁷ **Xenni** ad ittwařsi Uqiđun n Umsagar, řmargeę n llawiyyen, di řwest n **marra řeeskar**. Am mammec i ęa wten iqiđan nsen, ammu ittxeřřa ad mmutřiyen *eawed*, kuř ijj deg wemcan nnes, elahřab bandirat nsen.

¹⁸ **Yar řęarb** ad tiři bandira n řmargeę n řeeskar n **Ifrayim**. *Ad iřin ttwasettfen* elahřab *tarbiein* n řeeskar nsen. Ilicamač, mmis n Eammihud, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Ifrayim. ¹⁹ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di arebein-ařaf u-xemsa-mya *n yeryazen*.

²⁰ Zzates *ad tiři* taqbič n **Manassi**. Jamliyl, mmis n Fadaĥřur *ad yiři* d amgewwed n ayt n Manassi.

²¹ Inni ittwaęesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di tnayen u-třatin-ařaf u-mitayn *n yeryazen*.

2:10 ‘ęar uzeřmađ’ - nię ‘ęar ljanub’.

DI ŘEXŘA

²² Xenni taqbič n **Binyamin**. Abidan, mmis n Jideuni, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Binyamin. ²³ Inni ittwaḥesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di xemsa u-řřatin-ařaf u-arebea-mya *n yeryazen*.

²⁴ Inni ittwaḥesben i řmargeḥ n řeeskar n Ifrayim, aqa-ten di mya u-tmenya-ařaf u-mya *n yeryazen*, *ttwasettfen* eļaḥsab *tarbiein* n řeeskar nsen. Ad fesyen iqiḍan nsen wiss řřata.

²⁵ **Yar ccmal** ad tiři bandira n řmargeḥ n řeeskar n **Dan**. *Ad iřin ttwasettfen* eļaḥsab *tarbiein* n řeeskar nsen. Axieazar, mmis n Eammicadday, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Dan. ²⁶ Inni ittwaḥesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di tnayen u-settin-ařaf u-sebea-mya *n yeryazen*.

²⁷ Zzates ad tewta teqbič n **Acir** iqiḍan nnes. Fajeiyil, mmis n Eukran, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Acir. ²⁸ Inni ittwaḥesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di waḥit u-rebein-ařaf u-xemsa-mya *n yeryazen*.

²⁹ Xenni taqbič n **Naftali**. Axirae, mmis n Einan, *ad yiři* d amgewwed n ayt n Naftali. ³⁰ Inni ittwaḥesben zzaysen i řeeskar nnes, aqa-ten di řřata u-xemsin-ařaf u-arebea-mya *n yeryazen*.

³¹ Inni ittwaḥesben i řmargeḥ n řeeskar n Dan, aqa-ten di mya u-sebea u-xemsin-ařaf u-setta-mya *n yeryazen*. Nitni ad fesyen iqiḍan nsen d aneggaru, eļaḥsab bandirat nsen.

³² **Ina d inni ittwaḥesben n ayt n Israyil**, eļaḥsab taddart n ibabaten nsen. Marra inni ittwaḥesben di řemrageḥ n řeeskar, eļaḥsab *tarbiein* n řeeskar nsen, *aqā-ten* setta-mya u-teřř-ařaf u-xemsa-mya u-xemsin *n yeryazen*.

³³ **Ilawiyyen** jar ayt n Israyil war ttwaḥesben ca, am mammec i d as yumur SIDI i Musa.

³⁴ Uca ggin ayt n Israil am mammec marra min d as yumur SIDI i Musa: amecnaw mammec wtin iqiḍan nsen s usettef řar bandirat nsen, ammu i řa fesyen iqiḍan nsen *eawed*, *ttwasettfen* eļaḥsab tiwacunin nsen, eļaḥsab taddart n ibabaten nsen.

Ayt n Harun

3 ¹ Ina d inni dd-ittwarwen zi **Harun d Musa** deg wussan nni issiweř SIDI ak-d Musa deg wedrar n Sina. ² Aqa d ina d ismawen n ayt n Harun: Nadab d amenzu, Abihu, Alieazar d Itamar. ³ Aqa d ina d ismawen n ayt n Harun, ikehhanen inni ittwaḍehnen u inni ittwařeqqmen am ikehhanen. ⁴ Maca Nadab d Abihu mmuten zzat i wudem n SIDI, umi qeddmnen timessi tařřibt zzat i wudem n SIDI di řexřa n Sina. War tuři řarsen arraw. *X uya* tuři Alieazar d Itamar sexxaren *am* akehhan zzat i wudem n SIDI.

Tasexxart n Ilawiyyen

⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁶ “Sqarreb-dd taqbič n Lawi uca egg iten zzat i wudem n ukehhan Harun, řima ad xas sexxaren. ⁷ Ejj iten ad řhan tasexxart nnes d tsexxart n marra tamesmunt zzat i Uqiḍun n Umsagar, maḥend ad kemmřen *ammu* řxedmet n Tzeddiyt. ⁸ Ad řḍan x marra řeqcue n Uqiḍun n Umsagar uca ad řřfen aḥeřřu n ayt n Israyil maḥend ad sexxaren d tsexxart n Tzeddiyt. ⁹ Cek ad tewced Ilawiyyen i Harun u i warrawen nnes. Aqa d yina i d as immewcen i netta waha zeg ayt n Israyil. ¹⁰ Ad řřeqqmed Harun d tarwa nnes maḥend ad řḍan x tukehhan. Abarrani wenni i dd řa iqar-rben ad ittwaney.”

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

2:32 Uffuy 38:26; Řxřa. 1:46

2:33 Řxřa. 1:48, 49

3:2 Uffuy 6:23

3:4 Lawi 10:1-7; Řxřa. 26:61; 1 Imzr. 24:2

3:6 Řxřa. 16:9; 18:2

DI ŘEXŘA

¹² “Aqa-yi da, necc ksiḡ ilawiyyen zi řwest n ayt n Israyil deg wemcan n imenza, marra inni yarezmen řemřawet *d amezwaru* jar ayt n Israyil. Ilawiyyen ad iřin inu, ¹³ minzi kuř amenzu aqa inu. Deg wass min di wtiḡ marra imenza di temmurt n Miřra, aqa ssqeddsey i yixef inu marra imenza di Israyil, zi bnađem ar řmař. Nitni ad iřin inu, necc d SIDI!”

Aħesseb n Ilawiyyen

¹⁴ Issiweř SIDI ak-d Musa di řexřa n Sina, inna:

¹⁵ “Hseb ayt n Lawi, ełaħsab taddart n ibabaten nsen, ełaħsab tiwacunin nsen. Marra iwetman nni iḡan d *ijj* n uyur sennej, ad ten tħseb.” ¹⁶ Uca Musa iħseb iten x řumur n SIDI, am mammec *d* as ittwaweřša.

¹⁷ Ina d ayt n Lawi ak-d ismawen nsen: Jarcun, d Qahat d Marari.

¹⁸ Ina d ismawen n ayt n Jarcun, ełaħsab tiwacunin nsen: Libni d Cimej.

¹⁹ U ayt n Qahat, ełaħsab tiwacunin nsen: Ėamram d Yiřhar d Ĥibrun d Ėuzziyil.

²⁰ U ayt n Marari, ełaħsab tiwacunin nsen: Mahli d Muci. Aqa d ina d tiwacunin n Ilawiyyen *ttwasettfen* ełaħsab taddart n ibabaten nsen.

²¹ Yar Jarcun teḡa twacunt n Ilibniyyen d twacunt n Icimeyyen. Ina d tiwacunin n Ijarcuniyyen.

²² Řqedd n marra inni itttwaħesben n marra iwetman zeg *ijj* n uyur sennej, *wah tuḡa* řqedd n) yenni itttwaħesben zzaysen sebea-ařaf u-xemsa-mya. ²³ Tiwacunin n Ijarcuniyyen ad wten iqiđan nsen řar deřfar n Tzeddiyt, **řar řřarb**. ²⁴ Ad yiři Ilyasaf, mmis n Layil d azeḡif n taddart n babatsen n Ijarcuniyyen. ²⁵ Zi jjihet n Uqiđun n Umsagar ad ĥđan ayt n Jarcun x Tzeddiyt, x Uqiđun ak-d tseqqafin nnes u x warwaq řar tewwart n Uqiđun n Umsagar, ²⁶ x řizarat n řemraħ d warwaq řar wadaf n řemraħ i zi tettwanned Tzeddiyt d uealřar, u x ifiřan nnes, *wah, ad ĥđan* x marra *min i dd-ittasen ak-d* tsexxart nni.

²⁷ Yar Qahat teḡa twacunt n Ėamramiyyen d twacunt n Iřhariyyen d twacunt n Iħibruniyyen d twacunt n Ĥeuzi’iliyyen. Tina d tiwacunin n Iqahatiyyen. ²⁸ Řqedd n marra iwetman zeg *ijj* n uyur sennej tuḡa tmenya-ařaf u-setta-mya. Tuḡa ĥđan nitni x zzawect iqeddssen. ²⁹ Tiwacunin n ayt n Qahat ad wten iqiđan nsen řar uyezdiz n Tzeddiyt, **řar Ijanub**. ³⁰ Iliřafan, mmis n Ėuzziyil, *ad yiři* d azeḡif n taddart n babatsen n twacunin n Iquhatiyyen. ³¹ Ad ĥđan x Ttabut d tzewđa d řqendiř d iealřaren uca x řeqcue n zzawect iqeddssen i řa ssxedmen u x uřeħħaf, *wah ad ĥđan* x marra *min i dd-ittasen ak-d* tsexxart nni. ³² Alieazar, mmis n ukehhan Harun, ad yiři d azeḡif n marra izeḡifen. Ad iřteř acbar x yenni iħeřřan x zzawect iqeddssen.

³³ Yar Marari i teḡa twacunt n Imahliyyen d twacunt n Imuciyyen. Tina d tiwacunin n Marari.

³⁴ Řqedd n yenni zzaysen itttwaħesben, n marra iwetman zeg *ijj* n uyur sennej, *aqa-ten di setta-ařaf* u-mitayn. ³⁵ Suriyil, mmis n Abiħayil ad yiři d azeḡif n taddart n babatsen n twacunin n Marari. Nitni ad wten iqiđan nsen řar uyezdiz n Tzeddiyt, **řar ccamal**. ³⁶ Ayt n Marari ad řřfen acbar maħend ad wcen taynit i marra tifeřwin n Tzeddiyt, i řthenya n uearrađ, i ipilaren nnes, i tyarsawin nnes u i marra řeqcue nnes, *wah i marra min dd-ittasen ak-d* tsexxart nni. ³⁷ x ipilaren nni dd-innden i řemraħ ak-d tyarsawin nsen d řewtad nsen d ifiřan nsen.

3:12 Uffuḡ 13:2

3:13 Uffuḡ 13:2; 22:29; 34:19; Lawi 27:26; Řxřa. 8:16; Lk. 2:22

3:17 Uffuḡ 6:16, 17, 18; Řxřa. 26:57; 1 Imzr. 5:27; 23:6

³⁸ **Musa d Harun ak-d tarwa nnes** ad wten iqiđan nsen zzat i wudem n Tzeddiťt, zzat i wudem n Uqiđun n Umsagar, **řar ccarq** manis dd-tneqqar tfuct, uca nitni ad řđan x zzawect iqeddsen di řťwee n ayt n Israyil. Abarrani wenni dd i řa iqarrben, ad ittwaney. .

³⁹ **Marra inni ittwařesben n llawiyyen**, inni iřseb Musa ak-d Harun ełahřab řumur n SIDI, ełahřab tiwacunin nsen, marra iwetman zeg *ijj* n uyur sennej, aqa-ten di tnayen u-eicrin-ařaf.

⁴⁰ Inna SIDI i Musa “Hřeb marra imenza n iwetman n ayt n Israyil, zeg *ijj* n uyur sennej, uca ksi řqedd n ismawen nsen. ⁴¹ Ad teksid llawiyyen i necc deg wemcan n marra imenza jar ayt n Israyil uřa d řebhayem n llawiyyen deg wemcan n marra imenza jar řebhayem n ayt n Israyil, necc d SIDI!” ⁴² Uca Musa iřseb marra imenza jar ayt n Israyil am mammec i d as yumur SIDI.

⁴³ Řqedd n ismawen n marra imenza iwetman n *ijj* n uyur sennej, n yenni zzaysen ittwařesben, aqa-ten di tnayen u-eicrin-ařaf u-mitayn u-řřata u-sebein.

⁴⁴ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁴⁵ “Ksi llawiyyen deg wemcan n marra imenza jar ayt n Israyil uřa d řebhayem n llawiyyen deg wemcan n řebhayem nsen, minzi llawiyyen ad iřin inu, necc d SIDI. ⁴⁶ Zi řjilhet n mitayn u-řřata u-sebein, inni ittweřřa ad ttwafdin, mařar nitni qqimen sennej i llawiyyen n imenza n ayt n Israyil, ⁴⁷ ittweřřa ad teksid xemsa n uciql i *kuř ijj* n uzeřif, anect n uciql n zzawect iqeddsen ad t teksid. Eicrin n ‘řira’ aqa d *ijj* n uciql. ⁴⁸ Ad tewced nnuqart nni i Harun u i tarwa nnes, aqa-tt i řefdiyyet n yenni iqqimen.”

⁴⁹ Xenni iksi Musa nnuqart n řefdiyyet i yenni iqqimen sennej n yenni ittwařdin s llawiyyen.

⁵⁰ Uca ittew nnuqart *nni* zeg imenza n ayt n Israyil: ařef u-teřř-mya u-xemsa u-settin n uciql, ełahřab aciql n zzawect iqeddsen. ⁵¹ U Musa iwca nnuqart n yenni ittwařdin i Harun u i tarwa nnes, ełahřab *awař* n uqemmum n SIDI, am mammec i d as yumur SIDI i Musa.

Tasexxart n Iqahatiyyen

¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “**Hřeb ayt n Qahat** azeřif azeřif jar ayt n Lawi, ełahřab tiwacunin nsen u ełahřab taddart n ibabaten nsen, ³ zi řřatin n isegřwusa sennej ař xemsin n isegřwusa, marra wenni yudfen di řeeskar mařend ad yegg řxedmet deg Uqiđun n Umsagar.

⁴ D ta i řa řiři d **tasexxart n ayt n Qahat** deg Uqiđun n Umsagar, *aqat-t d takessit s wemnus* i Uqdas n Uqeddas. ⁵ Xmi dd i řa fessyen řmargeř ad dd-yas Harun d tarwa nnes uca ad kksen ařeřřhaf i iřan i dduri uca ad zzayes ssduryen Ttabut n Cchadet.

⁶ Ittweřřa ad xas ggen *ijj* n dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad xas bezzeen ict n tjartiřř marra d tadeřmit uca ad as ggen ieumad nnes i *tarebbut*. ⁷ Ad bezzeen ict n tjartiřř tadeřmit x tzewđa i weyrum n wescan uca ad xas ggen řťbaři, tiyenjayin d řkisan d iřarrafen s inni i řa kebben. Uca ittweřřa ad xas řiři weyrum řebda. ⁸ *Awarni i uya* ad xas bezzeen ict n tjartiřř tazegřwayř iředqen uca ad tt dřen *eawed* s yijj n dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad as ggen ieumad nnes i *tarebbut*. ⁹ Xenni ad ksin ict n tjartiřř tadeřmanit uca ad dřen řqendiř i tfawř uřa d řefnarat nnes d tjeqqadın *n teftiř* nnes d tmejmarin nnes d marra řeqcwe i řares i zzeć i issxeddmen i řqendiř.

¹⁰ Ad ggen řqendiř-a d marra řeqcwe nnes deg *ijj* n dduri n iřmawen n ddenfiřat uca ad t ssarsen x řuř n tkessit. ¹¹ Ad bezzeen ict n tjartiřř tadeřmanit x uealřar *n řebxur* uca ad tt dřen *eawed* s

3:38 Řxřa. 3:10; 16:40

3:47 Uffuř 30:31; Lawi 27:25; Řxřa. 18:16; řazq. 45:12

4:7 Uffuř 25:30

4:9 Uffuř 25:31, 38

yijj n dduri n iǪmawen n ddenfiǪat uca ad as ggen ieuṃad nnes *i tarebbut*.¹² Uca ad ksin marra řeqcũe i tsexxart i ssxeddmen di zzawect iqedd̄sen uca ad ten ggen deg ict n tjartiǪt tadeǪmanit uca ad tt dřen eawed s yijj n dduri n iǪmawen n ddenfiǪat, *xenni* ad ssarsen aya x řuǪ n tkessit.

¹³ Ad ksin min iqqimen zi tdunt n uealǪar uca ad xas bezzeen ict n tjartiǪt tarjuwanit. ¹⁴ Ad xas ssarsen marra řeqcũe i ssxeddmen i tsexxart: timejmarin, furcayat, iyenjayen, řťawyat i urucci d marra dduzan n uealǪar. Tiwwa nnes ad bezzeen ijj n dduri n iǪmawen n ddenfiǪat uca ad as ggen ieuṃad nnes *i tarebbut*.

¹⁵ Xmi i řa ikemmeř Harun d tarwa nnes dduři n zzawect iqedd̄sen d marra řeqcũe n zzawect iqedd̄sen xmi i řa fesyen iqiḍan n řmargeǪ n řeeskar, *xenni* ad dd-asen tarwa n Quhat řima ad arɓun *marra*, maca ittxeřřa war tťħadan min iřan iqedd̄sen ařami ad mten. Man aya d min ittxeřřa ad arɓun tarwa n Qahat d tmesřact n Uqiḍun n Umsagar.

¹⁶ Alieazar, mmis n ukehhan Harun, ad iťťef acbar x zzeet n tfawt d řebxur ittfulen d tewhibt n řyřget n kuř ass d zzeet i wedhan, *wah*, ad iťťef acbar x Tzeddiťt marra d x marra min dayes, x zzawect iqedd̄sen u x řeqcũe nnes.”

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

¹⁸ “řarwem ad tqeḍem taqbič n twacunin n Iqahatiyyen zi řwest n Ilawiyyen. ¹⁹ Ggem kisen ammu řima ad ddaren, war ttmettin mařa qarrben řar Uqdas n Uqeddas: ittxeřřa as i Harun d tarwa nnes ad adfen uca ad ggen kuř aryaz d řxedmet nnes u di ḍḍqeř nnes. ²⁰ War řarsen bu řħeq ad adfen nitni maḥend ad řaren d zzawect iqedd̄sen, uřa i ict n weřmac n webriw, *mayar xenni* ad mnten.

Tasexxart n Ijarcuniyyen

²¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²² “**řseb ayt n Jarcun** azeřif azeřif, ełahřab taddart n ibabaten nsen u ełahřab tiwacunin nsen.

²³ Ad ten řhesbed zi řťatin n isegg^wusa sennej ař xemsin n isegg^wusa, kuř ijj wenni yudfen di řeeskar řima ad yegg tasexxart deg Uqiḍun n Umsagar. ²⁴ D ta i řa tiři d **tasexxart n twacunin n Jarcun** di tmesřact n tsexxart d tarebbut. ²⁵ Ad arɓun dduři n Tzeddiťt, d Uqiḍun n Umsagar ak-d dduri nnes d dduri nnes n iǪmawen n ddenfiǪat nni i řa yiřin tiwwa nnes d warwaq n tewwart n Uqiḍun n Umsagar, ²⁶ d řizarat n řemraḥ d arwaq i tewwart n wadaf řar řemraḥ i dd-innḍen i Tzeddiťt d uealǪar d *marra* iřiran nsen d marra řeqcũe *i dd-ittasen ak-d* tsexxart nsen u marra min d as řennen, uca nitni tuęa ttsexxaren.

²⁷ Marra řxedmet n ayt n Jarcun di tmesřact n marra tarebbut d marra tasexxart nsen ad tiři ełahřab řumur n Harun d tarwa nnes. Ittxeřřa awem ad ten tessecnem s řťťtu marra min ittxeřřa ad arɓun. ²⁸ Ta i řa tiři d tasexxart n twacunin n ayt n Jarcun deg Uqiḍun n Umsagar. Nitni ad ksin amnus *i uęa* sadu ufus n Itamar, mmis n Harun, akehhan.

Tasexxart n Imarariyyen

²⁹ Ad řhesbed **ayt n Marari** ełahřab tiwacunin nsen u ełahřab taddart n ibabaten nsen. ³⁰ Ad ten řhesbed zi řťatin n isegg^wusa sennej ař xemsin n isegg^wusa, marra wenni yudfen di řeeskar maḥend ad isexxar di tsexxart n Uqiḍun n Umsagar. ³¹ D ta d tasyart nsen di trebbut řar marra tasexxart deg Uqiḍun n Umsagar: tifeřwin n Tzeddiťt d řthenya n uearraḍ d ipilaren nnes d tyarsawin nnes, ³² uřa d ipilaren n řemraḥ i d as-dd innḍen ak-d tyarsawin nsen d řewtad nsen d iseywan nsen, ak-d marra řeqcũe nsen d marra tasexxart *i dd-ittasen ak-d* man aya. Řeqcũe i ittxeřřa ad ten arɓun nitni, ittxeřřa kenniw ad ten tzemmed s ismawen nsen. ³³ D ta i řa tiři d **tasexxart n twacunin n ayt n Marari** řar marra tasexxart nsen deg Uqiḍun n Umsagar sadu ufus n Itamar, mmis n Harun, akehhan.”

Rqedd n inni itwařeqqmen i tsexxart zi kuř twacunt

³⁴ Musa d Harun d imyaren n tmesmunt řesben **ayt n Qahat** elahřab tiwacunin nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, ³⁵ *zeg wenni řar ięa řřatin n iseggwusa sennej ař wenni řar ięa xemsin n iseggwusa*, kuř ijj wenni yudfen di řeskar mařend ad isexxar deg Uqıđun n Umsagar. ³⁶ Inni zzaysen ittwařesben, aqa-ten di ařfayn u-sebea-mya u-xemsin, elahřab tiwacunin nsen. ³⁷ Ina d inni ittwařesben zi twacunin n Iqahatiyyen, marra wi ittsexxaren deg Uqıđun n Umsagar, inni řesben Musa d Harun x řumur n SIDI sadu ufus n Musa.

³⁸ *Ammu uřa d* inni ittwařesben *zeg ayt n Jarcun*, elahřab tiwacunin nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, ³⁹ *zeg wenni řar ięa řřatin n iseggwusa sennej ař wenni řar ięa xemsin n iseggwusa*, kuř ijj wenni yudfen di řeskar mařend ad igg řxedmet deg Uqıđun n Umsagar. ⁴⁰ Inni zzaysen ittwařesben, aqa-ten di ařfayen u-setta-mya u-řřatin elahřab tiwacunin nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen. ⁴¹ Ina d inni ittwařesben n twacunin n ayt n Jarcun, marra wi ittsexxaren deg Uqıđun n Umsagar, inni řesben Musa d Harun x řumur n SIDI.

⁴² Ina d inni ittwařesben n twacunin n **ayt n Marari**, elahřab twacunin nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen. ⁴³ *zeg wenni řar ięa řřatin n iseggwusa sennej ař wenni řar ięa xemsin n iseggwusa*, kuř ijj wenni yudfen di řeskar mařend ad isexxar deg Uqıđun n Umsagar. ⁴⁴ Inni zzaysen ittwařesben, aqa-ten di teřř-ařaf u-mitayen elahřab tiwacunin nsen. ⁴⁵ Ina d inni ittwařesben n twacunin n Marari, inni řesben Musa d Harun x řumur n SIDI sadu ufus n Musa.

⁴⁶ Marra inni ittwařesben, inni řesben Musa d Harun d imyaren n Israyil *zeg ayt n Lawi*, elahřab tiwacunin nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen, ⁴⁷ *zeg wenni i řar ięa řřatin n iseggwusa sennej ař wenni i řar ięa xemsin n iseggwusa*, marra wenni yudfen mařend ad igg řxedmet n tsexxart u řxedmet n *trebbut* n ddqurřat deg Uqıđun n Umsagar. ⁴⁸ aqa-ten di tmenya-ařaf u-xemsa-mya u-tmanin. ⁴⁹ Nitni ttwařesben x řumur n SIDI sadu ufus n Musa, kuř aryaz *ittwařeqqem* di tsexxart nnes u x đđqerř nnes. Nitni ttwařesben zzayes am mammec i d as yumur SIDI i Musa.

Aezař n wenni ięan d amexmuř

⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Umur ayt n Israyil ad ssuffyen marra ayt n řbarř zi řmargeř n řeskar uřa d marra inni řar ięa useyyeř d marra inni ittwassxemjen *zeg ijj n řeemar immuten*. ³ Ad ten tessuffyem ammu, ıryazen d temyarin. Kenniw ad ten tessuffyem barra i řmargeř n řeskar řima war ssxemmajen řemrageř nsen mani zeddyey necc di řwest nsen.”

⁴ Uca ggin ayt n Israyil ammu. Nitni ssuffyen ten barra i řmargeř n řeskar. Ayt n Israyil ggin am mammec d as yumur SIDI i Musa.

Axeęeř n umarwas i dd-ittasen ak-d ddenb

⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁶ “Siweř ak-d ayt n Israyil ‘Mařa ijj n weryaz niy ıct n temyart igga ijj n ddenb i zi xetřřan iwdan am ıřdar SIDI, *xenni* ad yiři řeemar nni d bu-umarwas. ⁷ Ad neemen x ddenb nsen i ggin. Netta ad ixeęeř amarwas nnes marra u ad as yarni ıct n tesyart texmusect uca ad iwc aya i wenni idewřen itturs as netta. .

5:2 Lawi 13:3, 46; 15:2; 21:1

5:6 Lawi 5:20, 22

5:7 Lawi 5:24

DI ŘEXŘA

⁸ Maca mařa war din iři umefdi i weryaz *nni* mařend ad as ixegęę amarwas, *xenni* ad yiři umarwas *nni* ittxeřęa ad ittwareęęę i SIDI i ukehhan, uřa d icarri n řefdiyyet i zzayes i xas i řa ifdi. ⁹ Kuř tawhibt *nni* ssgaęeden ayt n Israyil n tewhibin timqeddesin *nni* ittawyen řar ukehhan ad tiři nnes. ¹⁰ Marra *tiwhibin* timqeddasin n ca n weryaz ad iřint i netta, min mma i řa iwc ijj n weryaz i ukehhan, *d man aya* ad as yiři i netta.”

Azerf i tusmi

¹¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Mařa tamřart n ca n weryaz teffey u teydar it ¹³ u ca n weryaz iřęę akides uca man aya innufaren i tiřřawin n weryaz nnes u nettat tessnuffar it uca *ammu* tessexmej ixef nnes u war din wi xas i řa icehden u nettat *ęemmarř* war tettwařřef, ¹⁴ uca *xenni* yusa-dd xas buřbeř n tusmi uca yusem x temřart nnes, umi nettat tettwassexmej niř yusa-dd xas buřbeř n tusmi uca yusem x temřart nnes umi nettat war tettwassexmij ca, ¹⁵ *xenni* aryaz ad yawi tamřart nnes řar ukehhan uca ad yawi tawhibt nnes i nettat, aqa-tt d taęcart n yijj n ‘ifa’ n waren n temřin. War xas ifarrey zzeet niř ad xas issars jjawi, minzi aqa-tt d tawhibt n řyiřet di ssibbet n tusmi, ict n tewhibt n řyiřet i řidaret, *tenni* i dd řa yawyen axarřes di řmueřiyet.

¹⁶ Ad tt-idd issqarreb ukehhan uca ad tt issars zzat i wudem n SIDI. ¹⁷ Ad iksi ukehhan aman iqeddsen deg ict n řqecet n třaxt uca ad iksi ca zeg ucař i iřęan di temmurt n Tzeddiyt, ad yegg aya deg waman. ¹⁸ *Xenni* ad igg ukehhan tamřart *nni* zzat i wudem n SIDI, ad issearra azeřif n temřart uca ad igg tawhibt n řyiřet i řidaret deg ifassen nnes, tawhibt n řyiřet n tusmi. Akehhan ad iřřef deg ufus nnes aman imarzagen inni i dd-ittawyen nneęřet. ¹⁹ Akehhan ad tt yejj ad tejařę uca ad yini i temřart: Mařa war kim iřřiř řed u war tewřid zi řřweę n weryaz nnem di texmuji, *xenni* aqa cem tettwařřid s waman-a imarzagen inni i dd-ittawyen nneęřet. ²⁰ Maca mařa tewřid zi řřweę n weryaz nnem uca tettwassexmej uca ijj n weryaz myř aryaz nnem iřřes akim, ²¹ - akehhan ad yejj tamřart ad tejařę tajařit n nneęřet uca ad as yini ukehhan - *xenni* SIDI ad cem yarr di řwest n řęens nnem elahřsab nneęřet d tjařit, xmi i řa yejj SIDI ad ittwařřdeř umeřřad nnem uca ad yarr aęeddis nnem ad yuff ²² uca aman-a i dd-ittawyen nneęřet ad adfen deg wařan nnem mařend ad ssuffen aęeddis nnem uca ad jjen ad ssyęřen ameřřad nnem! Uca ad tini temřart: Amin Amin!

²³ Ad yari ukehhan nneęři-ya x ict n tewriqt ittwannęen uca *xenni* ad tent imřa deg waman imarzagen. ²⁴ Ad iwc aman imarzagen i dd-ittawyen nneęřet i temřart u nettat ad tsu ařami aman i dd-ittawyen nneęřet ad dayes adfen daxeř uca ad dewřen d imarzagen. ²⁵ Akehhan ad iksi tawhibt n řyiřet n tusmi zeg ufus n temřart uca ad issenhezz tawhibt n řyiřet zzat i wudem n SIDI uca ad tt-idd issqarreb řar uealtar. ²⁶ Ad iksi ukehhan ijj n wuru zi tewhibt n řyiřet, aqa-tt d tawhibt n řidaret, uca ad issbexxar aya x uealtar uca *xenni* ad iwc aman i temřart ad tsu. ²⁷ Mařa iwc as aman ad tsu, *xenni*, mařa tettwassexmej uca nettat teydar aryaz nnes, *xenni* aman i dd-ittawyen nneęřet ad dayes dewřen d imarzagen uca aęeddis nnes ad yuff uca ameřřad ad ittwařřdeř u tamřart ad tedweř d nneęřet di řwest n řęens nnes. ²⁸ Maca mařa war texmij ca temřart, *maca* tezdeg, *xenni* ad tiři war xas ca u ggur ad tiři tettaru.

²⁹ Wa d azerf zi jjiřet n tusmi, xmi ict n temřart tewřa zi řřweę n weryaz nnes uca tettwassexmej ³⁰ niř xmi aryaz tewřa-dd xas tusmi uca netta ad yasem zi temřart nnes uca *xenni* yarra tamřart ad tbedd zzat i wudem n SIDI u akehhan ad as ikemmeř marra azerf-a wa. ³¹ Aryaz ad yiři d ameřřad zi ssibbet n řmueřiyet, tamřart-a ad tarbu řmueřiyet nnes.”

Lwaed n temrist n ucewwaf n weezař

⁶ ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Mařa ijj n weryaz niy ict n temyart wejden maħend ad wcen awař n wenni yarebbun *tamrist n ucewwaf n weezař* maħend ad iezeř ixef nnes i SIDI, ³ *xenni* ad igg^wej x binu d ccrab. War isess řxeğ zi binu niy řxeğ zi ccrab u war isess zi marra azeṃmi n udiř uca war ittett zeg udiř azeýza niy wenni yuzyen. ⁴ Marra ussan n weezař nnes war ittett ca min dd-iffyen zi tzayart, zeg ueeqqa *nnes* ař taqurt *nnes*.

⁵ Marra ussan n wawař i dd ttasen ak-d *temrist n ucewwaf* i weezař nnes war ittekk řmus x uzeğif nnes ař i řa qeffřen wussan nni iezeř i SIDI uca ad yiři iqeddes uca ad yejj iæyyacen n ucewwaf n uzeğif nnes ad myaren. ⁶ Marra ussan i issħuzz i SIDI, war dd-ittqarrib ca řar řeemar n yijj n umettin. ⁷ War issxemmij ixef nnes x babas niy x yemmas niy x umas niy x ućmas mařa gguren ad mnten, minzi *tamrist n ucewwaf n weezař* n AREBBI nnes aqa-tt x uzeğif nnes.

⁸ Marra ussan n *temrist n ucewwaf n weezař* nnes ad yiři iqeddes i SIDI. ⁹ Mařa wenni ittmettan ad immet deýya deg warmac n webřiw uca issexmej azeğif nnes s *temrist n ucewwaf n weezař* nnes, *xenni* ad iħeff azeğif nnes deg wass n usizdeg nnes, deg wass wiss sebea ittxeřša ad t iħeff. ¹⁰ Deg wass wiss tmenya ad yawi tnayen n tejililiħin niy tnayen n idbiren řar ukehhan řar tewwart n Uqıđun n Umsagar. ¹¹ Akehhan ad issewjed ict d tayarřt n ddenb d ict d tayarřt n wecmađ uca ad ifdi x řeemar *nni* minzi netta aqa ixđa di ssibbet n umettin u netta ad issqeddes azeğif nnes *ewad* deg wass nni ¹² uca ad ineýyec nican ussan n weezař nnes i SIDI uca ad iqeddem ijj n izmar n yijj n usegg^was d tayarřt n umarwas. Ussan iedun ad iřin wđan minzi aqa tettwassexmej *temrist n ucewwaf n weezař* nnes.

¹³ Wa d azerf n wenni yarebbun *tamrist n ucewwaf* i weezař: deg wass min di ttwakemmřen ussan n *temrist n ucewwaf n weezař* nnes, ad t awyen řar tewwart n Uqıđun n Umsagar. ¹⁴ *Xenni* ad dd-issqarreb tawhibt nnes řar SIDI, ijj n izmar icnan qae n yijj n usegg^was am tyarřt n wecmađ d ict n texti icnan qae n yijj n usegg^was am tyarřt n ddenb d ijj n icarri icnan qae am tyarřt n řehna ¹⁵ d ict n tsuğet ak-d weýrum břa antun d řemseṃnat n waren azdad ixeğđen s zzept d teřfaf n weýrum břa antun ttwadehñent s zzept uřa d tawhibt nnes n řyiğet d tewhibin nnes n useyyeb.

¹⁶ Akehhan ad yawi *man aya* zzat i wudem n SIDI uca ad issewjed tayarřt nnes n ddenb d tyarřt nnes n wecmađ. ¹⁷ Ad issewjed icarri am tyarřt n řehna i SIDI uřa d tasuğet ak-d tecnifin břa antun uca akehhan ad issewjed *ewad* tawhibt n řyiğet nnes d tewhibin n useyyeb nnes.

¹⁸ *Xenni* ameezzař s *temrist* ad iħeff azeğif s *temrist n ucewwaf n weezař* nnes řar tewwart n Uqıđun n Umsagar uca ad iksi acewwaf n uzeğif n *temrist n ucewwaf n weezař* nnes uca ad yegg aya x tmeši i iğan sadu tyarřt n řehna. ¹⁹ *Xenni* ad iksi ukehhan tameřšađt n zzat yengg^wan n icarri d ict n temseṃment břa antun zi tsuğet d ict n teřfeft břa antun uca ad ten issars x ifas-sen n umeezzař s *temrist n ucewwaf* awarni mma iħeff *tamrist n ucewwaf*. ²⁰ Akehhan ad tent issenhezz zi ssa řar da zzat i wudem n SIDI. Aqa-tt d ict n tmeřfact tamqeddast i ukehhan, ak-d idmaren n wenhezzi u ak-d ućenkrud n tewhibt ittwassgaeden. Awarni aya izemmar umeezzař s *temrist n ucewwaf* ad isu binu.

²¹ Wa d azerf n umeezzař s *temrist n ucewwaf* nni tuýa iwaeden tawhibt nnes di ssibbet n *temrist n ucewwaf n weezař* nnes, barra min izemmar ufus nnes *ead* ad issiweđ. Am dd-iffey wawař i iw-cin s uqemmum nnes, *ammu* ittxeřša ad yegg elahsab azerf n *temrist n ucewwaf n weezař* nnes.’”

6:5 Řqd. 13:5; 1 řam. 1:11

6:18 Řex. 21:24

6:20 Uffuy 29:27

DI ŘEXŘA

Lbaraka s ikehhanen

²² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²³ “Siweř ak-d Harun d tarwa nnes uca ini ‘Ammu ad tbarkem ayt n Israyil uca ad asen tinim:

²⁴ *SIDI ad ac ibarek uca ad cek iħda!*

²⁵ *SIDI ad yarr udem nnes ad xak yegg tfawt uca ad xak iħinn.*

²⁶ *SIDI ad xak issiri udem nnes uca ad ac iwc řehna!*”

²⁷ Ad ssiwden isem inu yar ayt n Israyil u necc ad ten barkey.”

Tiwhibin n izeğifen n ayt n Israyil

7¹ Imsar deg wass min di ikemmeř Musa asbeddi n Tzeddiyt, idhen u issqeddes itt ak-d d řeqcuē nnes uřa marra aēaltar ak-d řeqcuē nnes. Aqa idhen iten uca issqeddes iten. ² *Xenni* qarrben-dd imyaren n Israyil, nitni d izeğifen n taddart n ibabaten nsen. Nitni d imyaren n tqebbař, nitni tuya x yenni ittwaħesben. ³ Nitni iwyen-dd tawhibt nsen zzat i wudem n SIDI: setta n ikarruten s tseqqift d teneac n ifunasen, aqa d ijj n ukarru i tnayen n imyaren d ijj n uyenduz i kuř ijj weħħdes uca iwyen ten zzat i wudem n Tzeddiyt.

⁴ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁵ “Ksi aya zzaysen, ħima ad iřin i řxedmet n tsexxart n Uqiđun n Umsagar. Ittxeřsa ad ten tewced i llawiyyen, *i kuř aryaz* am mammec dd-ittas ak-d tsexxart nnes.” ⁶ *Uca Musa itťef ikarruten d ifunasen uca iwca iten i llawiyyen.* ⁷ Tnayen n ikarruten d arebea n ifunasen i iwca i **ayt n Jarcun**, am mammec dd-ittas ak-d tsexxart nsen, ⁸ u i **ayt n Marari** iwca asen arebea n ikarruten d tmenya n ifunasen, am mammec dd-ittas ak-d tsexxart nsen sadu ufus n Itamar, mmis n ukehhan Harun. ⁹ **I ayt n Qahat** war d asen iwcı walu, minzi tuya xasen tasexxart n zzawect tamqeddast, nitni arbut tt x tyarwađ nsen.

¹⁰ *Xenni* qarrben-dd imyaren ak-d tewhibt i udeccen n uealtar deg wass min di ittwadhen uealtar. Imyaren aqa iwyen tiwhibin nsen zzat i wudem n uealtar. ¹¹ Inna SIDI i Musa “Ijj n umyar deg *ijj* n wass, *xenni eawed* ijj n umyar deg wass *awarni as*, ammu ad qarrben nitni ak-d tewhibin nsen i udeccen n uealtar.

¹² **Deg wass amezwaru** issqarreb-dd Naħcun, mmis n Eamminadab, zi teqbič n **Yahuda**, tawhibt nnes. ¹³ Tuya-tt d tawhibt nnes: ijj n tťebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *đdqeř*, d ict n tťawya i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elaħsab aciql n zzawect iqeddsen. Tuya-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixeğden s zlect am tewhibt n *řiğet*. ¹⁴ *Xenni* ict n tyejnact n wurey n eecra n uciql teccur s řebxur, ¹⁵ ijj n umwa, amezyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am tyaršt n wecmađ, ¹⁶ ijj n umyan amezyan i tyaršt n wecmađ, ¹⁷ u i tyaršt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Naħcun, mmis n Eamminadab.

¹⁸ **Deg wass wiss tnayen** issqarreb-dd Natanayil, mmis n řuřar, wenni d ameqqran n **Issakar**, tawhibt nnes. ¹⁹ Tuya-tt d tawhibt nnes: ijj n tťebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *đdqeř*, d ict n tťawya i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elaħsab aciql n zzawect iqeddsen. Tuya-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixeğden s zlect am tewhibt n *řiğet*. ²⁰ *Xenni* ict n tyejnact n wurey n eecra n uciql teccur s řebxur, ²¹ ijj n umwa, amezyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am tyaršt n wecmađ, ²² ijj n umyan amezyan i tyaršt n wecmađ, ²³ u i tyaršt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Natanayil, mmis n řuřar.

²⁴ **Deg wass wiss třata** issqarrebb-dd umřar n ayt n **Zabulun**, Iliyab, mmis n Hılun, tawhibt nnes.

²⁵ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *řđqer*, d ict n řřawy a i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elahřab aciql n zzawect iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegřden s zzect am tewhibt n řyiřet. ²⁶ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra n *uciql* teccur s řebxur, ²⁷ ijj n umwa, ameřyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am řyarřt n wecmař, ²⁸ ijj n umyan ameřyan i řyarřt n wecmař, ²⁹ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Iliyab, mmis n Hılun.

³⁰ **Deg wass wiss arebea** issqarrebb-dd umřar n ayt n **Rubin**, Alıřur, mmis n Cadayyur, tawhibt nnes. ³¹ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *řđqer*, d ict n řřawy a i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elahřab aciql n zzawect iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegřden s zzect am tewhibt n řyiřet. ³² *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra n *uciql* teccur s řebxur, ³³ ijj n umwa, ameřyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am řyarřt n wecmař, ³⁴ ijj n umyan ameřyan i řyarřt n wecmař, ³⁵ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Alıřur, mmis n Cadayyur.

³⁶ **Deg wass wiss xemsa** issqarrebb-dd umřar n ayt n **Cimeun**, Calumiyl, mmis n řuricadday, tawhibt nnes. ³⁷ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *řđqer*, d ict n řřawy a i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elahřab aciql n zzawect iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegřden s zzect am tewhibt n řyiřet. ³⁸ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra n *uciql* teccur s řebxur, ³⁹ ijj n umwa, ameřyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am řyarřt n wecmař, ⁴⁰ ijj n umyan ameřyan i řyarřt n wecmař, ⁴¹ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Calumiyl, mmis n řuricadday.

⁴² **Deg wass wiss setta** issqarrebb-dd umřar n ayt n **Jad**, Aliyasaf, mmis n Daeyil, tawhibt nnes. ⁴³ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *řđqer*, d ict n řřawy a i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elahřab aciql n zzawect iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegřden s zzect am tewhibt n řyiřet. ⁴⁴ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra n *uciql* teccur s řebxur, ⁴⁵ ijj n umwa, ameřyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am řyarřt n wecmař, ⁴⁶ ijj n umyan ameřyan i řyarřt n wecmař, ⁴⁷ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Aliyasaf, mmis n Daeyil.

⁴⁸ **Deg wass wiss sebea** issqarrebb-dd umřar n ayt n **Ifrayim**, Ilicamae, mmis n Eammihud, tawhibt nnes. ⁴⁹ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *řđqer*, d ict n řřawy a i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elahřab aciql n zzawect iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegřden s zzect am tewhibt n řyiřet. ⁵⁰ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra n *uciql* teccur s řebxur, ⁵¹ ijj n umwa, ameřyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am řyarřt n wecmař, ⁵² ijj n umyan ameřyan i řyarřt n wecmař, ⁵³ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Ilicamae, mmis n Eammihud.

⁵⁴ **Deg wass wiss tmenya** issqarrebb-dd umřar n ayt n **Manassi**, Jamaliyl, mmis n Fadahřur, tawhibt nnes. ⁵⁵ Tuřa-tt d tawhibt nnes: ijj n řtebři n nnuqart n mya u-třatin n uciql n *řđqer*, d ict n řřawy a i urucci n nnuqart n sebein n uciql, elahřab aciql n zzawect iqeddsen. Tuřa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixegřden s zzect am tewhibt n řyiřet. ⁵⁶ *Xenni* ict n řyenjact n wureř n eecra n *uciql* teccur s řebxur, ⁵⁷ ijj n umwa, ameřyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n usegg^was am řyarřt n wecmař, ⁵⁸ ijj n umyan ameřyan i řyarřt n wecmař, ⁵⁹ u i řyarřt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n usegg^was. Aqa ta d tawhibt n Jamaliyl, mmis n Fadahřur.

⁶⁰ **Deg wass wiss tesa** issqarreb-dd umyar n ayt n **Binyamin**, Abidan, mmis n Jideuni, tawhibt nnes. ⁶¹ Tuḡa-tt d tawhibt nnes: ijj n tteḡḡi n nnuqart n mya u-tṛatin n uciql n *ḡḡeṛ*, d ict n tṭawya i urucci n nnuqart n seḡin n uciql, eḡḡsab aciql n zzawect iqeddsen. Tuḡa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixeḡḡen s zzeṭ am tewhibt n *ṛiḡet*. ⁶² **Xenni** ict n tyeṇjact n wureḡ n *ecra n uciql* teccur s řebxur, ⁶³ ijj n umwa, ameḡyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n useḡḡas am tṛaršt n wecmaḡ, ⁶⁴ ijj n umyan ameḡyan i tṛaršt n wecmaḡ, ⁶⁵ u i tṛaršt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n useḡḡas. Aqa ta d tawhibt n Abidan, mmis n Jideuni.

⁶⁶ **Deg wass wiss ecra** issqarreb-dd umyar n ayt n **Dan**, Axieazar, mmis n Eamicadday, tawhibt nnes. ⁶⁷ Tuḡa-tt d tawhibt nnes: ijj n tteḡḡi n nnuqart n mya u-tṛatin n uciql n *ḡḡeṛ*, d ict n tṭawya i urucci n nnuqart n seḡin n uciql, eḡḡsab aciql n zzawect iqeddsen. Tuḡa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixeḡḡen s zzeṭ am tewhibt n *ṛiḡet*. ⁶⁸ **Xenni** ict n tyeṇjact n wureḡ n *ecra n uciql* teccur s řebxur, ⁶⁹ ijj n umwa, ameḡyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n useḡḡas am tṛaršt n wecmaḡ, ⁷⁰ ijj n umyan ameḡyan i tṛaršt n wecmaḡ, ⁷¹ u i tṛaršt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n useḡḡas. Aqa ta d tawhibt n Axieazar, mmis n Eamicadday.

⁷² **Deg wass wiss ḡiṭac** issqarreb-dd umyar n ayt n **Acir**, Fajeiyil, mmis n Eukran, tawhibt nnes. ⁷³ Tuḡa-tt d tawhibt nnes: ijj n tteḡḡi n nnuqart n mya u-tṛatin n uciql n *ḡḡeṛ*, d ict n tṭawya i urucci n nnuqart n seḡin n uciql, eḡḡsab aciql n zzawect iqeddsen. Tuḡa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixeḡḡen s zzeṭ am tewhibt n *ṛiḡet*. ⁷⁴ **Xenni** ict n tyeṇjact n wureḡ n *ecra n uciql* teccur s řebxur, ⁷⁵ ijj n umwa, ameḡyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n useḡḡas am tṛaršt n wecmaḡ, ⁷⁶ ijj n umyan ameḡyan i tṛaršt n wecmaḡ, ⁷⁷ u i tṛaršt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n useḡḡas. Aqa ta d tawhibt n Fajeiyil, mmis n Eukran.

⁷⁸ **Deg wass wiss teneac** issqarreb-dd umyar n ayt n **Naftali**, Axirac, mmis n Einyan, tawhibt nnes. ⁷⁹ Tuḡa-tt d tawhibt nnes: ijj n tteḡḡi n nnuqart n mya u-tṛatin n uciql n *ḡḡeṛ*, d ict n tṭawya i urucci n nnuqart n seḡin n uciql, eḡḡsab aciql n zzawect iqeddsen. Tuḡa-ten s tnayen ccuren s waren azdad ixeḡḡen s zzeṭ am tewhibt n *ṛiḡet*. ⁸⁰ **Xenni** ict n tyeṇjact n wureḡ n *ecra n uciql* teccur s řebxur, ⁸¹ ijj n umwa, ameḡyan n yijj n ufunas, ijj n icarri, ijj n izmar n yijj n useḡḡas am tṛaršt n wecmaḡ, ⁸² ijj n umyan ameḡyan i tṛaršt n wecmaḡ, ⁸³ u i tṛaršt n řehna: tnayen n ifunasen d xemsa n icarriyyen d xemsa n imyan d xemsa n izmaren n yijj n useḡḡas. Aqa ta d tawhibt n Axirac, mmis n Einyan.

⁸⁴ Tuḡa ta d tawhibt i udeccen n ueḡṭar zeg imṡaren n Israyil deg wass umi ittwadhen *ueḡṭar*: teneac n tteḡḡi n nnuqart d teneac n tṭawyat i urucci n nnuqart d teneac n tyeṇjayin n wureḡ.

⁸⁵ Ijj n tteḡḡi n nnuqart *iwen* mya u-tṛatin n *uciql* d ict n tṭawya i urucci *iwen* seḡin n *uciql*. Marra nnuqart n řeqcūe *nni* tewzen ařfayn u-areḡea-mya n *uciql* eḡḡsab aciql n zzawect iqeddsen.

⁸⁶ Teneac n tyeṇjayin n wureḡ ccuren s řebxur. Kuř tayeṇjayt *tewzen* *ecra* n *uciql*, eḡḡsab aciql n zzawect iqeddsen. Marra ureḡ n tyeṇjayin *iwen* mya u-eicrin n *uciql*.

⁸⁷ Marra ifunasen i tṛaršt n wecmaḡ aqa-ten teneac n imwan, *xenni* teneac n icarriyyen, teneac n izmaren n yijj n useḡḡas ak-d tewhibt n *ṛiḡet* nsen, u teneac n imyan imeḡyanin i tṛaršt n ddenb.

⁸⁸ Marra ifunasen n tṛaršt n řehna aqa-ten areḡea u-eicrin n imwan, settin n icarriyyen d settin n imuyan d settin n izmaren n yijj n useḡḡas. Man aya d tawhibt i udeccen n ueḡṭar awarni ittwadhen.

⁸⁹ *Umi yudef Musa deg Uqıdun n Umsagar hıma ad kis issiweř, isřa ict n tmijja tessiweř akides zi sennej n tqebbart n weřřař i iřan x Ttabut n Cchadet, zi jar tnayen n ixiruben. Ammu issiweř SIDI akides.*

Asbeddi n řqendiř

8¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Siweř ak-d Harun uca ini as ‘Xmi i řa tessirřed tifawin, ittxeřřa sebėa n tfawin ad wcent tafawt řar zzat n řqendiř.’”
³ Uca ammu i igga Harun. řar zzat n řqendiř issirř tifawin nnes, am mammec d as yumur SIDI i Musa.
⁴ Tuřa řqendiř d ict n řřeneet n wureř yeedeř s weřđis. Zeg uđar nnes ař nnuwwar nnes tuřa ittwwaggs s weřđis. Elařsab amedya i d as isccen SIDI, ammu i řřennee řqendiř.

Tamewci n llawiyyen

⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
⁶ “Ksi llawiyyen zi jar řwest n ayt n Israyil uca sizdeg iten.
⁷ Ammu i d asen i řa teggid hıma ad ten tessizedged: Rucc iten s waman n usizdeg. Ittxeřřa asen ad řeffen marra arrimet nsen uca ad ssirden arruđ nsen uca ad ssizdegen ixef nsen.
⁸ Xenni ad ksin ijj n umwa, ameřřan n ufunas, ak-d tewhibt n řyiřet nnes n waren azdad ixegđen s zzect u eawed ijj n umwa wiss tnayen, ameřřan n ufunas, am řyarřt n ddenb.
⁹ Ad tawyed llawiyyen zzat i Uqıdun n Umsagar uca ad tessmuned marra tamesmunt n tarwa n Israyil.
¹⁰ Ad dd-tessqarrbed llawiyyen zzat i wudem n SIDI uca ayt n Israyil ad ssarsen ifassen nsen x llawiyyen.
¹¹ Harun ad yejj ad hezzen llawiyyen zi ssa řar da zzat i wudem n SIDI am ict n tewhibt n wenhezzi di řřwee n ayt n Israyil uca ammu i řa dewřen ttsexxaren di tsexxart n SIDI.
¹² llawiyyen ad ssarsen ifassen nsen x izeřifen n imwan uca ad tesswejdad ijj i řyarřt n ddenb d yijj i řyarřt n wecmađ i SIDI hıma ad tefdid zzaysen x llawiyyen.
¹³ Ad tegged llawiyyen ad bedden zzat i wudem n Harun u zzat i wudem n tarwa nnes uca ad ten tarred ad hezzen zi ssa řar da am ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI.
¹⁴ Ammu i řa řřuzzed llawiyyen zi řwest n ayt n Israyil hıma ad iřin llawiyyen d inu.
¹⁵ Awarni man aya ad dd-asen llawiyyen hıma ad sexxaren deg Uqıdun n Umsagar. Ad ten tessizedged uca ad ten tarred ad hezzen zi ssa řar da am ict n tewhibt n wenhezzi,
¹⁶ minzi nitni ttwammewcen ayi-dd, aqa ttwammewcen ayi-dd zi řwest n ayt n Israyil, uca ksiř ten necc i necc deg wemcan n marra min yarezmen řemřawet d amezwaru, deg wemcan n umenzu zi ayt n Israyil marra.
¹⁷ minzi marra amenzu jar ayt n Israyil aqa-t inu, zeg iwdan ammu zi řebhayem, zeg wass i di wtiř necc marra imenza di temmurt n Miřra, ssqeddsey ten nitni i necc.
¹⁸ Necc ksiř llawiyyen deg wemcan n marra imenza jar ayt n Israyil.
¹⁹ Necc wciř llawiyyen am ijj n ariřalu i Harun u i tarwa nnes zi řwest n ayt n Israyil mařend ad ggen tasexxart n ayt n Israyil deg Uqıdun n Umsagar u mařend ad řdin x ayt n Israyil, hıma war tettiři jjiřiect x ayt n Israyil xmi dd řa qarrben ayt n Israyil řar zzawect iqeddsen.”

²⁰ Musa d Harun d marra tamesmunt n ayt n Israyil ggin ak-d llawiyyen ełařsab marra min d as yumur SIDI i Musa zi jjiřet n llawiyyen, ammu i ggin ayt n Israyil akidsen.
²¹ llawiyyen ssizdi-gen ixef nsen zi ddenb nsen uca řebbnen arruđ nsen uca Harun yejja iten ad nhezzen zi ssa řar da am ict n tewhibt n wenhezzi zzat i wudem n SIDI uca Harun ifdi ten hıma ad ten issizdeg.

7:89 ‘ixiruben’ - ict n marka n lmalakat.

8:2 Uffuy 25:37

8:4 Uffuy 25:31

8:14 Řxřa. 3:45

8:17 Uffuy 13:2; 22:29; 34:19; Lawi 27:26; Řxřa. 3:13; Lk. 2:23

8:18 Řxřa. 3:12

²² Awarni man aya usin-dd llawiyyen ẖima ad sexxaren deg Uqিদုၣ် n Umsagar zzat i wudem n Harun u zzat i wudem n tarwa nnes, am mammec d as yumur SIDI i Musa zi jjihet n llawiyyen, ammu i kidsen ggin.

ẖẖẖẖẖ n llawiyyen

²³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁴ “Ta zi jjihet n llawiyyen: aqa ittẖeřša i kuř mmis n xemsa u-eicrin n isegg^wusa sennej ad dd-yas ẖima ad isexxar di řeskar di řẖwee n tsexxart n Uqিদုၣ် n Umsagar ²⁵ u umi yiweđ ẖar xemsin n isegg^wusa iffeř zi tsexxart u war iqqim ittsexxar ead ktar. ²⁶ Ad iwc afus i yaytmas deg Uqিদုၣ် n Umsagar ẖima ad xas ẖđan, maca netta s yixef nnes war izemmar ad isexxar. Ammu i ẖa tegged ak-d llawiyyen zi jjihet n ẖeřẖu i xasen itt waggen.”

Tiweřša i řyarřt n useedu

⁹ ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa di řexřa n Sina deg usegg^was wiss tnayen awarni řami ffyē zi temmurt n Miřra, deg uyur amezwaru, uca inna:

² “Jjem ayt n Israyil ad ssweijden *řyarřt n useedu* di řweqt nnes itt waggen. ³ Deg wass wiss arbeetac n uyur-a, jar uecci d tmeddit, ittẖeřša ad tt tesswejdem di řweqt nnes itt waggen. ittẖeřša ad tt tesswejdem ełahřab marra tiweřša d lřarayiđ nnes.”

⁴ Issiweř Musa ak-d ayt n Israyil, aqa nitni ad ssweijden *řyarřt n useedu*. ⁵ Uca nitni ssweijden *řyarřt n useedu* deg wass wiss arbeetac n uyur amezwaru di řexřa n Sina, jar uecci d tmeddit, ełahřab marra min d as yumur SIDI i Musa, ammu i tt ssweijden ayt n Israyil.

⁶ Ca n yeryazen ttwassẖemjen s arrimet n yijj n bnađem *immuten* uca war zemmaren ad ssweijden *řyarřt n useedu*. Deg wass nni qarrben-dd nitni zzat i wudem n Musa u zzat i wudem n Harun ⁷ uca nnan as yeryazen nni “Necchin nexmej s arrimet n yijj n bnađem *immuten*. Mayemmi i nett-wassbedd ařami war nzemmar ad dd-nessqarreb tawhibt n SIDI deg wass nnes itt waggen di řwest n ayt n Israyil. ⁸ Musa inna asen “Qqimem tbeddem, ẖima ad sřeř min d awem i ẖa yumur SIDI.”

⁹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini ‘Mařa ẖeđ zzaywem niř zi řeřyuř nwem i dd ẖa yasen itt was-sexmej zi arrimet n yijj n *umettin* niř netta deg webrid igg^wej, *xenni* ad issewjed ead *řyarřt n useedu* i SIDI. ¹¹ Deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss arbeetac, jar uecci d tmeddit, ad tt ssweijden. *Xenni* ad tt ccen ak-d weřrum břa antun u ak-d řebzar yarezgen. ¹² War ttejjin zzayes walu ař řřbeř uca war zzayes ttarezzan iyes. Ittẖeřša ad tt ssweijden ełahřab marra tiweřša n *řyarřt n useedu*. ¹³ Mařa ijj n weryaz d amezdag nni war iřin deg webrid, ad yejj ad issewjed *řyarřt n useedu*, *xenni* ad ittwaqess řeemar nni zi řgens nnes, minzi netta war dd-issqarreb ca tawhibt n SIDI di řweqt nnes itt waggen uca aryaz nni ad yarbu ddenb nnes. ¹⁴ Mařa izdeř akidwem ijj n ubarrani wenni i ẖa issweijden *řyarřt n useedu* n SIDI, *xenni* ad issewjed ‘*řyarřt n useedu*’ ełahřab tawřiyyet n ‘*řyarřt n useedu*’ u ełahřab lřariđa nnes. Ad din tiři ict n tewřiyyet i kenniw, i ubarrani ammu i wenni dd-ixeřqen di temmurt.”

Agewwed n SIDI s useynu

¹⁵ Deg wass min di tettwasssgaeed Tzeddiřt, idřa aseynu Tazeddiřt ak-d Uqিদုၣ် n Cchadet u di řiřet iđhar-dd x Tzeddiřt amecnaw timessi ař řřbeř. ¹⁶ Ammu i tuřa řebda, aseynu idřa itt

9:2 Uffuř 12:1-28; Lawi 23:5; ẖẖẖẖ. 28:16; Aewd. 16:2

9:12 Uffuř 12:46; Yuř. 19:33, 36

9:14 Uffuř 12:49

9:15 Uffuř 40:34

u di ġiřet iđhar-dd am tmesi. ¹⁷Řami dd-igaeed useynu zi sennej n Uqıđun, *xenni* awarni aya fesyen ayt n Israyil iqıđan nsen u deg wemcan mani tuđa dd-ibedd useynu, din i wtin ayt n Israyil iqıđan nsen. ¹⁸Fesyen ayt n Israyil iqıđan nsen ełahsab řumur n SIDI uca x řumur n SIDI wtin iqıđan nsen. Marra ussan tuđa aseynu iqqim sennej i Tzeddiyt, qqimen nitni zeddyen deg iqıđan nsen. ¹⁹Řami dd-ibedd useynu ařtas n wussan sennej i Tzeddiyt, ħđan ayt n Israyil min d asen yumur SIDI uca war fesyen ca iqıđan nsen.

²⁰Umi iqqim useynu cwayt n wussan sennej i Tzeddiyt, *xenni* wtin nitni iqıđan nsen ełahsab řumur n SIDI u x řumur n SIDI fesyen iqıđan nsen *eawed*. ²¹Mařa immsar belli aseynu ibedd din zi ġiřet ař řsbeř uca ittwassgaeed useynu di řsbeř. *Xenni* fesyen nitni iqıđan nsen. Ma deg wass i iđa niğ di ġiřet, aqa ittwassgaeed-dd useynu, aqa nitni fesyen iqıđan nsen. ²²Uca mařa iqqim useynu ibedd sennej i Tzeddiyt tnayen n wussan, niğ ijj n uyur, niğ ařtas n wussan, ařami i ħa izdeğ xas, *xenni* qqimen ayt n Israyil, wtin iqıđan nsen, war fesyen ca iqıđan nsen. Mařa ittwassgaeed useynu, *xenni* fesyen nitni iqıđan nsen. ²³X řumur n SIDI wtin iqıđan nsen u x řumur n SIDI fesyen iqıđan nsen. Aqa ħđan min d asen yumur SIDI, x řumur n SIDI, s ufus n Musa.

Řyayřat

10¹Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²“Egg cek tnayen n řyayřat n nnuqart, *s yijj n umarsu* s weřđis ad ten tegged uca ad iřint i ubarreř n tmesmunt u i usmuřti n řemrageř n řeekar.

³*Xmi* daysent i ħa řuđen, ad ħarek tmun tmesmunt marra ħar wadaf n Uqıđun n Umsagar.

⁴*Xmi* i ħa řuđen deg ijj *zi tnayen nni*, *xenni myir* imeqqranen, izeğifen x řuřuf n Israyil, i xak-dd i ħa imunen.

⁵*Xmi* i ħa řuđen s wesruddeř, *xenni* ad mmuřřiyent řemrageř nni immarsen ħar ccarq.

⁶*Xmi* i ħa řuđen s wesruddeř tnayen n twařawin, *xenni* ad mmuřřiyent řemrageř nni immarsen ħar uyezdis n ljanub. Ad řuđen s wesruddeř umi i ħa muřřiyen zeg wemcan ħar wemcan *nneđni*.

⁷I tmesmunt n wegraw n *řgens* ittweřša ad řuđen *di řyayřat*, *maca* břa asruddeř.

⁸Ad řuđen ayt n Harun, ikehhanen, di řyayřat. Ad tiři d ict n tewřıyyet i řebda i *marra* řejyuř nwem.

⁹Uca xmi i ħa teffyem ħar garra di temmurt nwem ħima ad tmmenyem đidd i weğrim wenni i d kenniw ihekweřen, *xenni* ad řuđen s wesruddeř di řyayřat uca kenniw ad tettwatidarem zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem, uca ad tettwassnejmem zi řeedyan nwem. ¹⁰*Ammu* di kuř ijj n wass n řefrařet u di řeeyad ittwaggen u deg umezwaru n iyuren nwem ad řuđen di řyayřat xmi i ħa *tawyem* tiyarřa n wecmađ nwem d țyarřa n uqadi nwem uca *ammu* i ħa iřint di řtwee nwem i řidaret zzat i wudem n AREBBI, necc d SIDI, AREBBI nwem.”

Aggwejji x wedrar n Sina

¹¹Imsar deg usegğwas wiss tnayen, deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss eicrin n uyur, aqa ittwassgaeed useynu zi sennej n Tzeddiyt n Cchadet. ¹²Uca fesyen ayt n Israyil iqıđan nsen, mmuřřiyen zeg wemcan ħar wemcan zi řexřa n Sina uca ibedd-dd useynu di řexřa n Faran.

¹³*Ammu* fesyen iqıđan nsen twařat tamezwarut, x řumur n SIDI, x ufus n Musa.

¹⁴D amezwaru tettwakkes bandira n řmargeř n řeekar n ayt n Yahuda ełahsab *tarbiein* n řeekar nsen. Nařcun, mmis n Eamminadab, tuđa d *azeğif* x řeekar. ¹⁵Natanayil, mmis n řuğar,

9:18 1 Kur. 10:1

9:22 Uffuğ 40:36, 37

10:14 Řexřa. 1:7; 2:3

DI ŘEXŘA

tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Issakar. ¹⁶ Iliyaḅ, mmis n Ĥilun, tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Zibulun.

¹⁷ Awarni man aya tettwahdem Tzeddiyt uca fesyen ayt n Jarcun d ayt n Marari iqiḁan nsen uca arbun Tazeddiyt.

¹⁸ *Xenni tettwakkes bandira n řmargeḥ n řeeskar n Rubin* ełahsab *tarbiein* n řeeskar nsen. Ilişur, mmis n Caddayur, tuğa *d azeğif* x řeeskar nnes. ¹⁹ Calumiyl, mmis n Şuricadday, tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Cimeun. ²⁰ Ilyasaf, mmis n Daēuyil, tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Jad.

²¹ *Xenni* fesyen Iqahatiyyen iqiḁan nsen uca arbun zzawect iqeddsen uca bnan *ēawed* Tazeddiyt řami iwḁen.

²² *Awarni as tettwakkes bandira n řmargeḥ n řeeskar n ayt n Ifrayim* ełahsab *tarbiein* n řeeskar nsen. Ilicamaē, mmis n Eammihud, tuğa *d azeğif* x řeeskar nnes. ²³ Jamaliyl, mmis n Fadahşur, tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Manasse. ²⁴ Abidun, mmis n Jideuni, tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Binyamin.

²⁵ *Yar umezwaru tettwakkes bandira n řmargeḥ n řeeskar n ayt n Dan*, am uyezdīs n marra řemrageḥ, ełahsab *tarbiein* n řeeskar nsen. Axieazar, mmis n Eammicadday, tuğa *d azeğif* x řeeskar nnes. ²⁶ Fajeiyil, mmis n Eukran, tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Acir. ²⁷ Axirae, mmis n Einan, tuğa *d azeğif* x řeeskar n teqbič n ayt n Zibulun.

²⁸ *Ammu* i mmuṭṭiyyen ayt n Israyil iqiḁan nsen *zeg wemcan yar wemcan*, ełahsab řeeskarat nsen, *ammu* i fesyen nitni iqiḁan nsen.

²⁹ Inna Musa i Ĥubab, mmis n Raēuyil, *Amidyani, aḁeggʷař n Musa* “Neccin ad nemmuṭṭi yar wemcan i d aneḡ inna SIDI ‘Nec ad awem t-idd wcey!’ As-dd akidney, ad ac negg tcuni, minzi SIDI issiweř x Israyil s řxir.” ³⁰ Netta inna as “Nec war ttriḥeḡ, maḡar ad uyureḡ yar temmurt inu u yar řağ inu.” ³¹ Uca netta inna as “Ttawgeḡ cek, war d aneḡ ttejji, minzi cek tessned mam-mec icuwwar ad newwet iqiḁan nney. Cek aqa tdewřed aneḡ *am mammecc neqqar* am tiṭṭawin. ³² Uca ad immsar, xmi i ḡa traḥed akidney uca ad aneḡ dd-yas řxir i d aneḡ i ḡa igg SIDI, aqa neccin ad ac negg tcuni.”

³³ Uca fesyen iqiḁan nsen, *uyuren* zeg wedrar n SIDI ticři n třata n wussan. Ttabut n řēahd yuyur zzat i wudem nsen ticři n třata n wussan, ḡima ad yarzu x ijj n wemcan i arraḥet. ³⁴ Deg uziř tuğa aseynu n SIDI sennej nsen umi kksen iqiḁan nsen zi řmargeḥ n řeeskar. ³⁵ řami ittwassmuṭṭi Ttabut, temmsar řebda belli Musa inna “Kkar, a SIDI, ejj řeedyan nnek ad mmzeḡaēen u inni kenniwi icarrhen ad arewřen zeg wudem nnek!” ³⁶ Yar ubeddi n Ttabut, inna “Dweř-dd, a SIDI, yar ēecra n řuřuf n řuřuf n Israyil!”

Timessi n SIDI

11 ¹ Aqa řgens idweř amecnaw ijj n ubarru ittcetcan, *igga* as řehriq i imezzuḡen n SIDI. řami isřa SIDI aya, ittwassarḡ lḡaḁab nnes u timessi n SIDI tarya di řwest nsen uca tecca ředřuf

n řmargeĥ n řeeskar. ² *Xenni* iřaya-dd řgens x Musa uca Musa izzuġ i SIDI uca texsi tmessi. ³ Uca iřaya as i wemcan nni ‘Tabeira’, minzi timessi n SIDI tuġa tarya di řwest nsen.

Sebein n imyaren - Tisekrin

⁴ Abarru imxeġaden *i iġan* di řwest nsen, ttwacurren s umezri u bdan ayt n Israyil eawed ad syuyyen uca nnan “Wi d aneġ i ġa iwcin aysum?” ⁵ Neeqqeř ead x iseřman nni necca di Miřra bařeř u x řexyar d ddellae d řebřeř yuzyen d řebřeř d ticcart. ⁶ Řexxu řeeamar nneġ yuzeġ uca war din walu myir ‘manna’-ya zzat i tiřřawin nneġ!” ⁷ Tuġa ‘manna’ amecnaw zzariet n řqeřbur uca tamezriwt nnes amecnaw tamezriwt n řebxur n ssudan. ⁸ Řgens tuġa ittenneđ zi ssa ġar da uca yrun tt uca ĥaryen tt sadu tsirt niġ ddzen tt s wezdud uca *xenni* sseġġen tt di arwa uca ggın zzayes tiřdirin. Tuġa areddi nnes amecnaw min ingg^wan s zzeć. ⁹ Xmi dd-ihekk^wa nnda x řmargeĥ n řeeskar, *xenni* řhekk^wa-dd xas ‘manna’ eawed. ¹⁰ Uca isřa Musa aqa řgens isyuy, ta-wacunt awarni tenneđni, kuř iġ ġar tewwart n uqiđun nnes. Itwassarġ lyađab n SIDI ařřas uca tuġa man aya d tuěeffna di tiřřawin n Musa eawed. ¹¹ Inna Musa i SIDI “Mayemmi teggid řřar deg umsexxar nnek u mayemmi war ufiġ nniemet di tiřřawin nnek, umi xafi-dd tessarsed đđqeř n marra řgens-a?” ¹² Ma necc deysey *balak* s marra řgens-a? Niġ necc i t-idd yurwen, maĥend ad tzezmared ad ayi tinid ‘Awyi t deg wecyun nnek!’, amecnaw wenni issuřřuđen yarbun aseymi ġar temmurt min xef teġjuġed cek i babatsen umi tewcid awař? ¹³ Zi manis d *asen*-dd i ġa awyey aysum i ġa weġ *macca* i marra řgens-a? Minzi nitni syuyyun-dd ġari, qqaren ‘Ewc aneġ aysum i ġa necc’. ¹⁴ Necc weĥđi war zemmarey ad arbuġ řgens-a marra, aqa man aya idqeř xafi ařřas. ¹⁵ Mařa teggid ayi cek ammu, necc ttzawgeġ ad ayi tenyed *ĥsen*, mařa ufiġ nniemet di tiřřawin nnek, *xenni* necc war zarrey řeyben inu ead ktar!”

¹⁶ Xenni inna SIDI i Musa “Smun ayi-dd sebein n yeryazen zeg imyaren n Israyil, inni tessned cek d imyaren n řgens d iweqqafen uca awyi ten-dd ġar Uqiđun n Umsagar uca ad din bed-den zzatek. ¹⁷ *Xenni* necc ad ĥwiġ uca ad kik ssiwřey. Ad ksiġ zi Arruĥ i xak iġan uca ad xasen t ssarseġ uca ad kik arbun đđqeř n řgens-a maĥend war t tarebbud ca weĥđdek. ¹⁸ Ad tinid i řgens ‘Sqeddsem ixef nwem i tiwecca, *xenni* ad teccem aysum, minzi aqa trum deg imezzuġen n SIDI uca tennam: Wi i d aneġ i ġa iwcin ad necc aysum? Tuġa-neġ mliĥ di Miřra! S uġa i d awem i ġa iwc SIDI aysum ad teccem. ¹⁹ War t tetteřem iġ n wass *waha* uřa d tnayen n wussan, niġ xemsa n wussan, niġ eecra n wussan, niġ eicrin n wussan, ²⁰ *maca marra* ussan n uyur ař d awem-dd iffeġ zi tinzar uca ad zzayes teiffem, umi tendareř SIDI wenni iġan di řwest nwem uca tennam: Mayemmi ead dd-neffey zi Miřra?”

²¹ Uca Musa inna “Řgens-a, di řwest nsen i ġiġ, aqa-t di setta-ařaf n yeryazen x iđaren uca cek teqqared ‘Ad asen weġ aysum uca ad ccen iġ n uyur amen ikmeř!’ ²² Mařa řarřen asen i wuġi d ifunasen, mma ad yiři cfa asen? Niġ *mařa* ssmunen asen marra iseřman n řebřar, mma ad yiři cfa asen?” ²³ Inna SIDI i Musa “Mma *xenni* yebri ufus n SIDI? Řexxu *xenni*, ad tžard ma ad iqfeř awař nnes niġ lla!”

²⁴ Iffeġ-dd Musa uca inna awařen n SIDI i řgens uca issmun sebein n yeryazen zeg imyaren n řgens uca issbedd iten am dd-nnđen i Uqiđun. ²⁵ *Xenni* ihwa-dd SIDI deg useynu uca issiweř akides uca iksi zi Arruĥ nni tuġa xas uca issars it x sebein n yeryazen, x imyaren. Uca immsar, umi tuġa xasen Arruĥ, *bdan* ad nabben, *maca* awarni i uġa war iqqim ead.

²⁶ Uca qqimen tnayen n yeryazen di řmargeĥ n řeeskar, iġen qqaren as lldad u wenneđni qqaren

11:1 Aewd. 9:22; Izhd. 78:21

11:4 Uffuġ 12:38; 16:3; Izhd. 106:14; 1 Kur. 10:6

11:7 Uffuġ 16:14, 31; Izhd. 78:24; Yuĥ. 6:31, 49

11:20 Řxřa. 21:5

11:22 Yuĥ. 6:7

11:23 lca. 50:2; 59:1

as Midad uca Arruḥ n SIDI tuḡa-t xasen, *minzi* nitni aqa-ten zeg inni yuran, *maca* war dd-ffiyen ɣar Uqিদုၤ uca tuḡa ttnebban di řmargeḥ n řeeskar. ²⁷ Yuzzeř-dd ijj n uḡenjir uca ixebbar man aya i Musa, inna “Ildad d Midad ttnebban di řmargeḥ n řeeskar.” ²⁸ Yarra Yacuea, mmis n Nun, *ijjen* zeg ibřiyen itfarzen, inna “Sidi inu, Musa, ḡarrem iten!” ²⁹ Inna as Musa “Ma cek tecḡared di řtwee inu? Mři marra řgens n SIDI tuḡa-t marra d inabiyyen, iři igga xasen SIDI Arruḥ nnes!” ³⁰ Idweř-dd Musa ɣar řmargeḥ n řeeskar, netta d imɣaren n Israyil.

³¹ *Xenni* yusa-dd ijj n usemmiḡ *ittwassekkaren* zi SIDI, indeh-dd tisekrin zi řebḡar uca inḡar itent x řmargeḥ n řeeskar, ticři n webriḡ n yijj n wass ɣar ijj n tma d ticři n webriḡ ɣar tma nneḡni, deg wenned n řmargeḥ n řeeskar, ař eřayen tnayen n iḡaḡen x wudem n temmurt. ³² Ikkar řgens uca yrun ass *nni* ikmeř d ḡiřet *nni* tekmeř d marra ass i t-idd iḡfaren yrun tisekrin. Wenni ɣares drus, iksi eecra n ‘uḡumiř’. Bezzeen tent qibač nsen x tiru i innḡen i řmargeḥ n řeeskar. ³³ Mintrā aysum ead jar teymas nsen, qbeř mma ad t ffzen, ittwassarı ḡaḡab n SIDI x řgens uca SIDI iwta řgens s ict n tecti temɣar ařtas. ³⁴ Isemma Musa amcan nni ‘Qabarut-Hata’awat’, minzi dinni i neḡřen řgens i tuḡa immeḡryen *ammu*. ³⁵ Zi Qabarut-Hata’awat ikkes řgens iqidan nsen, *uyuren* ɣar Ḥaḡayrut uca qqimen di Ḥaḡayrut.

Řehřac n řbarš n Maryam

12 ¹ Maryam u Harun *eawed*, ssiwřen x Musa di ssibbet n temɣart Takucit nni tuḡa dd-yiwi, minzi netta yiwi-dd ict n temɣart Takucit. ² Uca nnan “Ma issiweř SIDI zi Musa waha? Ma war zzayney issiweř eawed?” Uca isřa SIDI *man* aya. ³ Tuḡa Musa d aryaz amwaḡee ařtas, ktar zi marra iwdan i iddaren x temmurt. ⁴ Deyya issiweř SIDI ak-d Musa d Harun d Maryam “Ffyem kenniw s řřata, *uyurem* ɣar Uqিদုၤ n Umsagar!” Uca ffyen-dd s řřata. ⁵ *Xenni* ihwa-dd SIDI deg uqellij n useynu uca ibedd ɣar tewwart n Uqিদုၤ, iřaḡa i Harun d Maryam. Ffyen-dd nitni s tnayen. ⁶ Uca inna asen netta “Sřem xenni i wawařen inu! Mařa din jarawem ijj n unabi, ad as ssecney necc, SIDI, ixef inu s ict n tmeḡriwt uca ad kis ssiwřey s ict n tarjit. ⁷ *Maca* war tteḡgey *amenni* s umsexxar inu Musa, aqa netta d ařdiq d taddart inu tekmeř. ⁸ Necc ssiwřey akides zeg uqemmum ɣar uqemmum, war iḡi s řemeani innufaren. Aqa izra addud n SIDI. Mayemmi war teggw idem zeg umsexxar inu u *mayemmi* i tessiwřem *ammu* x Musa?”

⁹ *Xenni* ittwassarı xasen ḡaḡab n SIDI uca iruḡ ¹⁰ uca aseynu iffeř x Uqিদုၤ uca xzar, Maryam dayes řbarš, aqa-tt d tacemřařt am wedfeř. Uca Harun inneḡřeb-dd ɣar Maryam, u xzar, aqa nettat dayes řbarš.

¹¹ Uca inna Harun i Musa “A, sidi inu, war xaney srucci ddenb i negga s tefyuri umi dayes nexḡal

¹² War tt tteji ad tedweř amecnaw amettin nni zi arrimet nnes ittawacc d azyen am dd-iffey zi řemřawet n yemmas.” ¹³ Iřaḡa Musa i SIDI, inna “A y Arebbi, ttzawgey ad tt tessgenfid!” ¹⁴ Inna SIDI i Musa “Ma mařa babas aqa inxar deg wudem nnes, ma war tsedḡi sebea n wussan? Ejj itt ad tettwassuffey zi řmargeḥ n řeeskar sebea n wussan uca awarni as ad tettwaqbeř eawed.” ¹⁵ Uca tettwassuffey Maryam sebea n wussan barra i řmargeḥ n řeeskar uca řgens war ikkis iqidan nnes ařmani tettwaqbeř Maryam eawed. ¹⁶ Awani man aya ifsi řgens iqidan nnes, *yuyur* zi Ḥaḡayrut uca wtin iqidan nsen di řexřa n Faran.

11:31 Uffuy 16:13; Izhd. 78:26

11:33 Izhd. 78:30, 31

12:1 ‘Takucit’ - ixs ad yini ‘tamɣart zi temmurt n Kuc’. Tammurt n Kuc tuḡa-tt di Ifriqiyya mani teḡa iḡa tammurt n Sudan d temmurt n Itiupiyya (*Al-Habac*).

12:8 Uffuy 33:11; Aewd. 34:10

Teneac n ibertragen

13¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
 2 “Sekk iryazen zzatek ħima ad berggen tammurt n Kenēan, tenni i ya wcey i ayt n Israyil. Zi kuř taqbič n ibabaten nnes ad tessekkem ijj n weryaz, kuř ijj *ad yiři* d amyar jarasen. ³ Musa issekk iten di řexřa n Faran, x řumur n SIDI. Tuřa marra iryazen d izeřifen n ayt n Israyil. ⁴ Aqa d ina d ismawen nsen:
 zi teqbič n Rubin, Cammuē, mmis n Zakkur. ⁵ Zi teqbič n Cimeun, Cafat, mmis n Ĥuri.
⁶ Zi teqbič n Yahuda, Kalib, mmis n Yafunni.
⁷ Zi teqbič n Issakar, Yaj’al, mmis n Yusuf.
⁸ Zi teqbič n Ifrayim, Hucaē, mmis n Nun..
⁹ Zi teqbič n Binyamin, Falči, mmis n Rafu.
¹⁰ Zi teqbič n Zabulun, Jaddiyil, mmis n Sudi.
¹¹ Zi teqbič n Yusuf, i teqbič n Manassi, Jaddi, mmis n Susi.
¹² Zi teqbič n Dan, Eammiyil, mmis n Jamalli.
¹³ Zi teqbič n Acir, Satur, mmis n Mixayil.
¹⁴ Zi teqbič n Naftali, Nahbi, mmis n Wafsi.
¹⁵ Zi teqbič Jad, Ja’uyil, mmis n Maki.
¹⁶ Aqa ina d ismawen n yeryazen nni issekk Musa ħima ad bergagen tammurt uca Musa iřaya i Huciēa, mmis n Nun, s yišem n Yacuea.

¹⁷ Issekk iten Musa ħima ad bergagen tammurt n Kenēan, inna asen “Ařyem ssiha ař ljanub uca ařyem řar wedrar ¹⁸ uca xzarem mammeč teđa temmurt d řgens i dayes izeddyen, ma ijhed niy iđeef i yeđa, ma aqa *din* drus niy ařtas. ¹⁹ Xzarem mammeč teđa tammurt i di izeddey řgens, ma tammurt d tařebħant niy d taeffant i teđa, u mammeč ġant tneddam i di izeddey řgens, ma zeddyen di řemrageħ n iqıdan niy di tneddam ifaryen s iyebrāwen. ²⁰ U eawed mammeč teđa temmurt, ma tessyemmi niy tuzey, ma aqa *din* ticejjura niy lla. Egg taryast uca ksi *ca* zi řyiġet n temmurt. Ussan nni tuřa-ten d ussan n tmenzut n uđiř. ²¹ Uca nitni gaēden uca arzun tammurt zi řexřa n řin ař Raħub řar Libu-Ĥamat. ²² Gaēden *ead ktar řar Temmurt* n Ljanub uca iwđen řar Ĥibrun. Dinni i tuřa Aximan, Cicay d Talmay, *nitni* d tarwa n Eanaq. Ĥibrun tuřa tettwabna sebaē n isegw²³ uca qbeř řuean di Miřra. ²³ Xenni iwđen ař tayzurt n Ackul uca zi senni kksen ict n tizremt s yijj n uzekkun n uđiř wenni dd-iwyen s tnayen s yijj n uzeġađ n trebbut. *Ammu eawed* zeg aremmam u zi tazart. ²⁴ Qqaren as i wemcan nni ‘tayzurt n teyzart n Ickul’ di ssibbet n uzek-kun n uđiř nni qeřřen ayt n Israyil *din*.

²⁵ Umi kemmřen arebein n wussan, dewřen-dd zeg ubergag n temmurt. ²⁶ Uyuren nitni uca usin-dd řar Musa d Harun u řar marra tamesmunt n ayt n Israyil di řexřa n Faran, jjihet n Qadac, uca wcın řexbar i marra tamesmunt uca ssecnen asen řyiġet n temmurt. ²⁷ Ĥajan as uca nnan “Aqa nudef di temmurt nni mani d aney tessekked. S tidett tfeyyeđ s uyi d tamment u tanita d řyiġet nnes. ²⁸ Maca řgens, nni izeddyen di temmurt, ijhed u tineddam řarsent iyebrawen u mřarent ařtas u nezra eawed *din* arraw n Eanaq. ²⁹ Ieamaliqiyyen zeddyen di Temmurt n Ljanub n temmurt u lħittiyyen d Iyabusiyyen d Imuriyyen zeddyen deg idurar u Ikenēaniyyen zeddyen řar řebħar u x tma n L’Urdun. ³⁰ Xenni Kalib isseřar řgens zzat i Musa, inna “Ejj aney ad ngaeēd s jjeħd uca ad tt neřtef d řwart, *minzi* nzemmar as neccin!” ³¹ Iryazen nni gaēden akides, nnan

13:8 ‘Hucae’ - isem wanita ixs ad yini ‘asenjem’ (H1954). Tuřa isem wanita d yišem amezwaru n Yacuea wenni issidfen řgens n Israyil di temmurt n Kenēan.

13:23 ‘Ickul’ - isem wanita ixs ad yini ‘azekkun’ (H812).

13:27 Uffuy 3:8; 33:3

“War nzemmar ad ngææed dïdd i řgens nni, minzi aqa ijhed xaney aţas.”³² Ammu i dd-iwyen ijj n řexbar war iřfin i ayt n Israyil x temmurt nni x tuya ttbergagen, nnan “Tammurt x manis nekka ĥima ad tt nbergeġ, aqa d ict n temmurt nni tsarređ imezday nnes uca marra iwdan nni nezra, aqa-ten d iryazen n waddad imyar.”³³ Aqa nezra din ‘nifilim’, *ixs ad yini* ‘jjwaheř iwdan’, ayt n Ėanaq, arrasa n jjwaheř iwdan zi Sidi, uca tuya neccin di tiřřawin nney amecnaw tamuryi, uca ammu i dd asen nettban di tiřřawin nsen.”

Tiggwudi n řgens zi řcedyan

14¹ Marra tamesmunt tebda tesyuyyu s jjeĥd uca řgens iru marra řiřet nni. ² Marra ayt n Israyil tuya ttneđqamen dïdd i Musa u dïdd i Harun uca tenna as marra tmesmunt “Meelik qaē nemmut di temmurt n Miřra!” niy “Meelik qaē nemmut di řexřa-ya!”³ “Mayemmi i d aney-dd yiwi SIDI řar temmurt-a ĥima ad newđa s ssif u *xenni* ad dd-dewřent temyarin nney d tarwa nney d takeccađt? Ma war yeři ĥsen zeema ad neeqeb řar Miřra?”⁴ Uca nnan ijj i wenneđni “Ejj aney ad negg ijj d azeřiř *xaney* uca ad neeqeb řar Miřra!”

⁵ *Xenni* Musa d Harun wđan x uyembub nsen zzat i wudem n marra agraw n tmesmunt n ayt n Israyil. ⁶ Yacuea, mmis n Nun, d Kalib, mmis n Yifunni, nni tuya zeg inni tuya ittbergagen x temmurt, carrgen arruđ nsen. ⁷ Nitni ssiwřen řar marra tamesmunt n ayt n Israyil, nnan “Tammurt nni x nekka maĥend ad tt nbergeġ, aqa-tt d ict n temmurt mliĥ aţas.”⁸ Mařa SIDI issfarnen řarney, netta ad aney-dd yawi řar temmurt-a uca ad aney tt iwc, ict n temmurt ifeyyđen s uyi d tamment. ⁹ War tiřim d iřennanen dïdd i SIDI uca war tteggwedem ca zi řgens n temmurt-a. aqa-ten d ařrum nney. Tiři nsen teffey-dd zi sennej nsen, aqa SIDI akidney, war zzaysen tteggwedem cal”.

¹⁰ Uca *xenni* marra tamesmunt tessiweř belli ittxeřřa ad ten arejmen, iban-dd ueuři n SIDI deg Uqıđun n Umsagar zzat i marra ayt n Israyil.

¹¹ Inna SIDI i Musa “Ař meřmi i d ayi i ya isear řgens-a? Ař meřmi war d ayi ttimnen s marra řeēřamat nni ggıy di řwest nsen?”¹² Necc ad t wteř s řřaēun uca ad xasen kkseř řwart uca ad cek ggey d ijj n řgens d ameqqran u ijhed xasen.”¹³ Inna Musa i SIDI “Ad sřen Imiřriyyen man aya, minzi cek tessuffey řgens-a s jjeĥd nnek zi řwest nsen.”¹⁴ uca ad t inin i imezday n temmurt-a, inni isřin belli cek, a SIDI, di řwest n řgens-a, belli cek, a SIDI, tbaned-dd *amecnaw* udem deg wudem, belli aseynu nnek ittbedda sennej nsen u belli cek teggured zzat i wudem nsen deg ijj n uqellij n useynu s uziř uca s řiřet deg ijj n uqellij n tmesi. ¹⁵ Mařa tenyid řgens-a amecnaw ijj n weryaz, xenni řegnus nni isřin x usemyar nnek, ad ssiwřen ad inin ¹⁶ ‘Minzi SIDI war izemmar ad issideř řgens-a di temmurt nni x ijjuř *ad asen tt iwc*, aqa s uyenni d asen iyarř di řexřa!’ ¹⁷ Řexxu xenni, necc ttzawgey cek, ad yiři jjeĥd n Sidi inu imyar am mammec tuya tessiweř *umi* tennid ¹⁸ ‘SIDI řares ttasie n řřađar uřa aţas n teddukkřit tařdiqt. Aqa yarebbu řmuesıyyet d uxeřřu *nney* u netta war ittbarri wenni itteġgen ddenb u isseēdu řmuesıyyet n ibabaten řar tarwa *nnes ař jjiř* wiss řřata d *jjiř* wiss arebea.’ ¹⁹ Yřar i řgens-a řmuesıyyet nnes elahřab řemyaret n teddukkřit nnek tařdiqt u amecnaw mammec tarebbud řgens-a *řexxu ead* zi temmurt n Miřra ař danital”

²⁰ Uca inna SIDI “Necc yfarey asen elahřsab awař nnek. ²¹ S tidett *am* ddarey necc, aqa marra

13:33 ‘nifilim’ - xzar Amezwaru 6:4. ‘tamuryi’ - s T’ibranit ‘tamuryi iřeĥĥfen’.

14:9 Aewd. 20:3

14:13 Uffuy 32:12

14:14 Uffuy 13:21; 40:38

14:14 ‘udem deg wudem’ - s Teibranit ‘tiřř di tiřř’.

14:16 Aewd. 9:28

14:18 Uffuy 20:5; 34:6; Aewd. 5:9; Izhd. 86:15; 103:8; 145:8; Yunus 4:2

tammurt ad tettwaccur s ƣeuġi n SIDI!²² Minzi marra iryazen inni iẖrin ƣeuġi inu d řeeřamat inu i ggiy di Miřra u di řexřa, d yenni d ayi iqegben di řexřa *ead eecra* n twařawin u war sřin i tmijja inu,²³ war řarren tammurt nni x jjuġey i babatsen *ad asen-tt wcey, wah*, marra inni d ayi isseřqaren *ammu*, war t řarren.²⁴ *Maca* ad ssidfey amsexxar inu Kalib di temmurt mani tuya yudeř *qbeř* uca tarwa nnes ad tt warten minzi tuya dayes ijj n arruř nneđni uca netta iđfar ayi mliř nican.²⁵ Aqa Ieamaliquyyen d Ikeneaniyyen zeddyen di řewđa n teyzurt. Ad dd-tdewřem tiwecca uca ad tekksem iqiđan nwem ssa, ffyem řar řexřa, *uyurem* deg webriđ řar řebřar n Telga.”

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

²⁷ “Ař meřmi i řa teqqim tmesmunt-a taeeffant tettnedqam xafi? Anedqem n ayt n Israyil i zi xafi ttinedqamen, aqa sřiy t.²⁸ Ini asen ‘S tidett am ddarey necc, issawař SIDI, mařa war d awem ttegey am mamec d awem sřiy s imezzuyn inu min tennam kenniw.²⁹ Řxecbat nwem ad wđant di řexřa-ya, řxecbat n marra inni ittwařesben, marra řqedd n tarwa nwem zi eicřin isegġ^wusa sennej, *wah* kenniw inni tuya xafi ittinedqamen.³⁰ Kenniw war tettidfem ca tammurt min xef ssgaedeř afus inu *mařend ad jjaġey* ad kenniw ggey ad dayes tzedyem, myir Kalib, mmis n Yifunni, d Yacuea, mmis n Nun.³¹ Tarwa nwem i xef tennam: Ad ttwakeccđen!, necc ad ten ssidfey dayes uca nitni ad ssnen tammurt nni tendarem kenniw ammu s useřqar.³² *Maca* řxecbat nwem, *wah* kenniw *simant nwem*, ad tewđam di řexřa-ya³³ uca tarwa nwem ad iřin d iničan řmijař n arebein n isegġ^wusa di řexra-ya uca kenniw ad *kiwem* tarbum tuqeřbit nwem ař i řa fnant řxecbat nwem di řexřa-ya.³⁴ Anect i řqedd n wussan i tuya tbergagem tammurt, *iqqar* arebein n wussan, aqa ijj n wass d ijj n usegġ^was, ad tarbum řmuęsiyyet nwem, řmijař n arebein n isegġ^wusa, uca ad tessnem aqa necc beedeř *xawem*.³⁵ Necc d SIDI ssiwřey, mařa war ttegey ammu ak-d marra tamesmunt-a taeeffant tenni ikksen awař xafi: ad mmten di řexřa-ya, ad mmten din!

³⁶ Iryazen nni issekk Musa mařend ad bergagen tammurt, řami dd-dewřen, arrin tamesmunt marra ad nnedqem nitni đidd nnes umi nitni behdřen tammurt,³⁷ aqa iryazen nni ibehdřen tammurt, mmuten s ict n jjriřect zzat i wudem n SIDI.³⁸ *Maca* Yacuea, mmis n Nun, d Kalib, mmis n Yifunni, qqimen ddaren jar iryazen nni iruřen ad bergagen tammurt.”

³⁹ Uca issiweř Musa awařen-a řar marra ayt n Israyil. Iřzen *xenni* řgens ařřas.⁴⁰ Uca nitni kkaren zic uca uřyen ař taqiccat n wedrar, nnan “Aqa-ney da uca ad nessgaeeđ řar wemcan min xef issiweř SIDI, minzi neccin aqa nexđal!”⁴¹ *Maca* Musa inna “Mayemmi txeřřam ammu řumur n SIDI? Man aya war ieeddu!⁴² War ttgaeeđadem ca minzi SIDI war ittiři di řwest nwem. War tejjam ixef nwem ad texřarem zzat i wudem n řeedyan nwem.⁴³ Minzi Ieamaliquyyen d Ikeneaniyyen aqa-ten din zzat nwem uca ad tewđam kenniw s ssif minzi kenniw tigg^wejem x SIDI, zi man aya SIDI war kiwem ittiři.”⁴⁴ *Maca*, waxxa amenni, nitni tuya tuffen mařend ad dd-ařyen ař taqiccat n wedrar. *Maca* Ttabut n Řeahd n SIDI d Musa war ffiyn zi řwest n řmargeř n řeekar.⁴⁵ *Xenni* hwan-dd Ieamaliquyyen d Ikeneaniyyen nni tuya izeddyen deg wedrar nni uca arenyen ten u řebzen ten ař Hurma.

14:23 Aewd. 1:35, 36

14:24 Yacuwa 14:8, 9

14:27 Izhđ. 106:26

14:28 Řxřa. 26:65; 32:11

14:29 Aewd. 1:35; Ebr. 3:17

14:30 Yacuwa 14:6

14:34 Izhđ. 95:1

14:37 1 Kur. 10:10; Yah. 5

14:41 Aewd. 1:41

Tiweřřa i tȳarřa n tmessi

15¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
² “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini asen ‘Xmi i ȳa tadfem tammurt *mani* i ȳa tzeddyem, *tammurt* tenni d awem i ȳa wceȳ, ³ uca ad tesswejdem *din* ict n tewhibt n tmessi i SIDI, ict n tȳarřt n wecmađ niȳ ict n tewhibt i tȳarřt i ukemmeř n yijj n lwaed niȳ ict n tewhibt s řxađar niȳ *ict* n *tewhibt* i řeȳyudat nwem ittwaġġen, maĥend ad tiři d ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI, zi řebĥayem niȳ zeg wuġi, ⁴ *xenni* wenni dd i ȳa issqarben tawhibt nnes i SIDI, ad dd-issqarreb *eawed* ict n tewhibt n řȳiġet zeg ict n teecart n yijj n ‘ifa’ n waren azdad ixegđen s yijj n arbee n yijj n ‘hin’ n zzept. ⁵ uca ittweřřa ad tesswejded iij n arbee n yijj n ‘hin’ n binu am tewhibt n useyyeb i yijj n izmar *maĥend ad tiři* x tȳarřt n wecmađ niȳ x tewhibt i tȳarřt, ⁶ niȳ, *mařa ad tiři* i yijj n icarri, *xenni* ittweřřa ad tesswejded ict n tewhibt n řȳiġet zi tnayen n teecuray n yijj n ‘ifa’ n waren azdad ixegđen s ict n ttuřut n yijj n ‘hin’ n zzept. ⁷ uca ad dd-tessqarreb *eawed* ict n ttuřut n yijj n ‘hin’ n binu am tewhibt n useyyeb, am ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI. ⁸ Xmi i ȳa tesswejded ameȳzan n ufunas am tȳarřt n wecmađ niȳ am tewhibt i tȳarřt *maĥend ad yiři* i ukemmeř n yijj n lwaed niȳ am tȳarřt n řehna i SIDI, ⁹ *xenni* ittweřřa ad dd-issqarreb ak-d umeȳzan n ufunas *eawed* ict n tewhibt n řȳiġet n třata n teecuray n yijj n ‘ifa’ n waren azdad ixegđen deg weȳzen n ‘hin’ n zzept, ¹⁰ uca ittweřřa *eawed* ad dd-yawi aȳzen n ‘hin’ n binu am tewhibt n useyyeb, *am* tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI. ¹¹ Ammu i ȳa ittwaġġ i kuř afunas niȳ i kuř icarri niȳ i yijj n yizmar zeg iĥuřiyen niȳ i yijj zeg iȳayđen. ¹² Elaĥsab řqedd n *imuddaren* i tȳarřt i ȳa tesswejdem, ittweřřa awem ad teggem ammu i kuř iij n *umuddar*, elaĥsab řqedd n *imuddaren*. ¹³ Marra inni dd-ittwaĥeřqen di temmurt ad ggen timesřayin-a ammu xmi i dd ȳa issqarben ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI. ¹⁴ Xmi i ȳa taf jar *marra* řeȳyuř nwem iij n ubarrani, wenni iqqimen akidwem niȳ izeddyen di řwest nwem, u netta ad issewjed ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI, *xenni* ad tt igg am mammec tt tetteggem kenniw. ¹⁵ Agraw n řgens! Ad tiři d ict n tewřiyet i kenniw u i ubarrani nni iqqimen *akidwem* i *marra* řeȳyuř nwem řebda. Ad yiři ubarrani amecnaw mammec *teġam* kenniw zzat i wudem n SIDI. ¹⁶ Ad yiři iij n uzerf d ict n lfariđa i kenniw u i ubarrani wenni akidwem iqqimen.”

Tiweřřa zi jjiĥet n imezwura n waren

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
¹⁸ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Xmi i ȳa tadfem tammurt *mani* kenniw i ȳa y awyeȳ,
¹⁹ *xenni* ad immsar umi i ȳa teccem aȳrum n temmurt, aqa kenniw ad tessgaedem ict n tewhibt n usgaæed i SIDI. ²⁰ Zi tmezwarut n warecti nwem ad tessgaædem ict n temsemment *am* tewhibt n usgaæed uca ad tt tessgaædem amecnaw mammec tessgaædem tawhibt n usgaæed n unedrar. ²¹ Zi tmezwarut n warecti nwem ad tqeddmem ict n tewhibt n usgaæed i SIDI di *marra* řeȳyuř nwem.

Ddenb war iġi necmada

²² Mařa tweddarem u war tetteggem marra řumurat-a nni tuȳa issaweř SIDI ak-d Musa, ²³ marra min d awem yumur SIDI s ufus n Musa, zeg wass min zi t yumur SIDI, zi senni d tsawent di *marra* reȳyuř nwem, ²⁴ *xenni* ad immsar, mařa ittwaġġ s uweddar barra i titřawin n tmesmunt, aqa tamesmunt marra ad tessewjed iij n umwa, ameȳzan n ufunas, am tȳarřt n wecmađ *am* ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI ak-d tewhibt nnes n řȳiġet d tewhibt nnes n useyyeb elaĥsab lfariđa u ak-d yijj n umyan ameȳzan am tȳarřt n ddenb. ²⁵ *Xenni* ad ifdi ukeĥhan x marra ta-

15:4 Lawi 2:1; 6:14

15:15 Uffuȳ 12:49; řxřa. 9:14

15:20 ‘anedrar’ - niȳ ‘andarar’.

mesmunt n ayt n Israyil uca ad asen ittwayfar, minzi man aya imsar zeg uweddar, uca nitni qeddmn tawhibt nsen, ict n tewhibt n tnessi i SIDI, uřa d tařarřt nsen n ddenb zzat i wudem n SIDI. ²⁶ Marra tamesmunt n ayt n Israyil ad tettwayfar, uřa d abarrani wenni izeddyen di řwest nwem, x umi marra řgens iweddar.

²⁷ Mařa ca n bnađem ixđa netta iweddar, *xenni* ad dd-issqarreb ict n tyařđet n ijj n usegg^was am tyařt n ddenb. ²⁸ Ad ifdi ukehhan zzat i wudem n SIDI x řeemar nni tuřa iweddar, am tuřa ixđa s uweddar zzat i wudem n SIDI, řima ad xas ifdi uca ad as ittwayfar. ²⁹ Ad *din* yiři ijj n uzerf i wenni iggin ca s uweddar, i wenni dd-ixeřqen di temmurt uřa i ubarrani wenni izeddyen di řwest nwem.

Ddenb s ufus igaeđen

³⁰ Maca řeemar nni iggin ca s ufus igaeđen, mma netta ittwařeq-dd di temmurt niř netta d abarrani, aqa netta iceqqef di SIDI uca řeemar nni ad ittwaqess zi řwest n řgens nnes, ³¹ umi isseřqar awař n SIDI u yarza řumur nnes. řeemar nni ad ittwaqess qaē. řmucřiyyet nnes ad tiři xas.

³² *Řami* tuřa ayt n Israyil di řexřa, ufin ijj n weryaz ittřarwac akeccuđ deg wass n ssebt. ³³ Inni t yufin am tuřa ittřarwac akeccuđ, iwyen t řar Musa d Harun d marra tamesmunt. ³⁴ Ggin t di třeťtut, minzi tuřa war dd-ibin min zzayes i řa ggen. ³⁵ *Xenni* inna SIDI i Musa “Aryaz *nni* ad ittwaney nican. Marra tamesmunt ad t tarjem barra i řmargeř n řeekar.” ³⁶ *Xenni* tessuffey it marra tmesmunt barra i řmargeř n řeekar uca nitni arejmen t ařami immut, am mammeć t yumur SIDI i Musa.

Tiweřřa z řjihet n tcarcifa n řđaret

³⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

³⁸ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen, ad ggen i yixef nsen ticarcifa řar tmuwwa n warruđ nsen di *marra* řejyuř nsen uca ad ggen ijj n ufiřu d adeřmi řar tcarcifa nni řar tmuwwa. ³⁹ Ad yiři *ufiřu* řar tcarcift řima ad t tettwařam uca ad tidarem di marra řumurat n SIDI uca ad tent teggem u war arezzum deg wuř nwem niř di titřawin nwem nni tennumem tđaffaram amec-naw axmi tđeffaram řeqřab, ⁴⁰ uca ad yiři řima ad txarřsem di řumurat inu, ad zzaysent teggem uca ad tiřim tettwaqeddsem zzat i AREBBI nwem. ⁴¹ Necc d SIDI, AREBBI nwem wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra řima ad iřiř d AREBBI nwem. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

Ařewweř n Qurař d Datan d Abiram

16 ¹ Qurař, mmis n Yiřhar, mmis n Qahat, mmis n Lawi, ak-d Datan d Abiram, tnayen n iřenjiren n Iliyab, d Un, mmis n Falat, tarwa n Rubin, ksin *iryazen*. ² u kkaren đidd i Musa, bedden zzat i wudem nnes ak-d yeryazen *inneđni* zeg ayt n Israyil, mitayn u-xemsin n imyaren n tmesmunt, aqa-ten d inni ittwařayan n umuni, iryazen s ccan. ³ Nitni munen đidd i Musa d Harun uca nnan asen “Cfa awem kenniw! Minzi marra tamesmunt, *wah*, marra nitni d imqeddasen uca SIDI di řwest nsen. Mayemmi tessueřam ixef nwem sennej i wegraw n řgens n SIDI?”

⁴ Umi isřa Musa i *man* aya, iwđa x wudem nnes. ⁵ Uca issiweř ak-d Qurař d marra abarru nnes,

15:27 Lawi 4:27

15:27 ‘bnađem’ - s Teibranit ‘řeemar’. Ammu uřa di ayet wiss 28 d 30.

15:30 ‘s ufus issgaeđen’ - man aya ixš ad yini aqqa igga it s neemada.

15:34 Lawi 24:12

15:38 Aewđ. 22:12; Mt. 23:5

16:1 Řxřa. 26:9; 27:3; Yah. 11

inna “Tiwecca ad isscen SIDI wenni iġan nnes d wenni iġan d amqeddas d wenni i ɣares-dd i ɣa issqarreb. Wenni ixɖar netta, d wenni i dd ɣa issqarreb netta ɣares.”⁶ Ggem aya! Ejj Quraḥ d marra abarru nnes ad awyen timejmarin.⁷ Tiwecca ggem xasen řefñem i tmesi, sarsem xas řebxur zzat i wudem n SIDI. *Xenni* ad immsar belli aryaz nni ixɖar SIDI, ad yiři d amqeddas. Aqa truḥem tiggwjem, ayt n Lawi!”⁸ Inna Musa i Quraḥ “Sřem řexxu, ttzawgeɣ, kenniw, ayt n Lawi!”⁹ Ma war xawem icfi umi kenniw issfarz AREBBI n Israyil x tmesmunt n Israyil maḥend ad kenniw ɣares-dd issqarreb ḥima ad tsexxarem di Tzeddiɣt n SIDI uca ḥima ad tbeddem zzat i wudem n tmesmunt maḥend ad ten tsexxarem?¹⁰ Netta issqarreb i cek-dd, cek d marra aytmac, ayt n Lawi, *jmie* akidek. Ma tarezzum řexxu eawed tukehant?”¹¹ X uya, cek d marra abarru nnek, aqa kenniw tmunen didd n SIDI, minzi min iena Harun, min iena ḥima ad xas tennedqem?”

¹² Uca issekk Musa ad řayan x Datan d Abiram, tarwa n Iliyab, maca nitni nnan “War dd-nettis cal!”¹³ Ma war icfa awem umi d aney-dd tssuffyem zeg ict n temmurt ifeyyɖen s uyi d tamment, ḥima ad aney tesshelleked di řexřa uca *xenni* tanya tegged ixef nnek d řḥakem xaney?”¹⁴ Uřa d cek war d aney-dd tessidfed ca deg ict n temmurt ifeyyɖen s uyi d tamment, u war d aney tewcid iyyaren d tzayart d řwart. Ma tessed *zeřma* ad tekksed tiřřawin n yeryazen-a? Neccin war dd-nettis cal!”

¹⁵ *Xenni* ittawassary ufugem n Musa, inna i SIDI “War xezzar ɣar tewhibt nsen! Necc war zzaýsen kessiy qae ijj n uɣyur uca war ggiy řɣar uřa i yiji zzaýsen.”

¹⁶ Inna Musa i Quraḥ “Cek d marra abarru nnek, *asem-dd* tiwecca zzat i wudem n SIDI, cek d nitni, d Harun.”¹⁷ Ksim kuř ijj zwayem ijj n řmejmar, ggem dayes řebxur uca qarrbem-dd akides zzat i wudem n SIDI. Kuř aryaz ak-d řmejmar nnes, mitayn u-xemsin n tmejmarin, uca eawed cek d Harun, kuř ijj *ak-d* řmejmar nnes.”¹⁸ Iksi kuř ijj řmejmar nnes uca ggín xas nitni tmesi u ssarsen xas řebxur uca uyuren ad bedden zzat i tewwart n Uqıɖun n Umsagar ak-d Musa d Harun.¹⁹ Quraḥ iyewwey xasen marra abarru nnes ɣar tewwart n Uqıɖun n Umsagar. *Řexdenni* iban-dd ueuġi n SIDI ɣar marra tamesmunt.

²⁰ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

²¹ “Ḥeydem ixef nwem zeg ubarru-ya, *xenni* ad ten hellkey deg warmac n webřiw!”²² Maca nitni wɖan x wudem nsen, nnan “A Arebbi, AREBBI n marra buḥbeřat n marra aysum! Mařa ixɖa ijj n weryaz, ma *xenni* ad tefugmed x marra tamesmunt?”

²³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁴ “Siweř ak-d tmesmunt, ini ‘Beeɖedem x tzeddiɣt n Quraḥ d Datan d Abiram d min d as-dd innɖen.’”²⁵ *Xenni* Musa ikkar uca iruḥ ɣar Datan d Abiram uca uyuren imɣaren n Israyil awarni as.²⁶ Uca issiweř netta ak-d tmesmunt, inna “Ttzawgeɣ, beeɖedem x iqıɖan n yeryazen-a iqejñen u war tṭṭadam uřa d ict n řḥajet n min iġan nsen ḥima kenniw war tettwahellkem ca s ddnuw nsen!”²⁷ Kkaren nitni uca beeɖeden x iqıɖan n Quraḥ d Datan d Abiram d min d as-dd innɖen. Datan d Abiram ffyen-dd, bedden di tewwart n iqıɖan nsen ak-d temyarin nsen d tarwa nsen d iñenjiren nsen imezyanen.²⁸ *Xenni* inna Musa “S man aya i ɣa tessnem belli SIDI issekk ayi-dd ḥima ad ggey marra timegga-ya, minzi war dd-ffiyent ca zeg wuř inu.”²⁹ Mařa ina ad mnten amecnaw mammec *mmuten* iwdan marra u war ten iřqif min iřeqfen marra iwdan, *xenni* ad taf SIDI war d ayi-dd issekk.³⁰ Maca mařa SIDI ixřeq-dd ca n řḥajet d tamaynut qae uca tammurt ad tarzem aqemmum nnes, ad ten tsarɖ ak-d marra *min iġan* nsen uca ad hwan ddaren di řaxart, *xenni* i ɣa tessnem belli iryazen-a aqa ssduqqzen/seddeen SIDI.”

³¹ Uca immsar, umi ikemmeř awařen-a, tfeġeq temmurt nni swadday nsen.³² Tarzem temmurt aqemmum nnes uca tsarɖ iten ak-d aytbab n taddart nsen u ak-d marra iwdan n Quraḥ d marra

16:15 1 řam. 12:3

16:22 Řxřa. 27:16; Ebr. 12:9

agřa *nſen*.³³ Hwan ddaren di řaxart ak-d marra *min iřan* nſen uca tammurt tessduři iten u twattehřan nitni zi řwest n wegraw *n řgens*.³⁴ Marra Israyil, inni tuřa dd-innřen, arewřen *umi řřin* i řuyyit nſen, minzi qqaren “Niř ad taf uřa *d neccin* ad aney řsarř temmurt.”³⁵ Uca teffey-dd tmeſſi zi SIDI, tecca mitayn u-xemſin n yeryazen nni dd-yiwyen řebxur.

Jjriřect ineqqen x řgens

17¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Ini i Alięazar, mmis n ukehhan Harun, belli ad iksi timejmarin zeg uřaduq n tmeſſi uca ad issuyes řefřhem itteřduduqen di řagg^waj, minzi aqa nitenti qeddsent i řant!³ Jjem asen ad tketken timejmarin n *yeryazen* nni tuřa ixeřřan řidd i řeemur nſen, tiřwiřin d tizirarin i dduři i uealřar, minzi ssqarřen-dd tent zzat i wudem n SIDI, s uřa i zi ttwaqeddsent. Ad iřint d ijj n uceyyar i ayt n Israyil.⁴ Iksi ukehhan Alięazar timejmarin n nnřas nni dd-ssqarřen inni ittwačemřen *am tewhibt* uca tketken tent řima ad zzaysent dřent aealřar,⁵ i řidaret i ayt n Israyil, řima uřa d ijj n weryaz nni war iřin zi zzarięet n Harun war dd-ittqarrib ca břa ttesriř zzat i wudem n SIDI, řima ad issbexxar řebxur mařend war d as iřqef min iřeqfen Qurař d ubarru nnes, am mammeç tuřa issiweř SIDI s uqemmmum n Musa.

⁶ Tiwecca nnes tuřa marra tamesmunt n ayt n Israyil tettneđqam řidd i Musa d Harun, nnan “Kenniw tenřim řgens n SIDI!”⁷ Uca *umi* tmun tmesmunt řidd i Musa d Harun uca bđan uyuren řar Uqıđun n Umsagar, aqa da aseynu wenni t idřin uca iban-dd ueuři n SIDI.⁸ Yusa-dd Musa ak-d Harun, *bedden* zzat i Uqıđun n Umsagar.

⁹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰ “Kkareç, agğ^wjem zi řwest n tmesmunt u necc ad ten mřiy deg ijj n wermac n webřiwi!” *Xenni* wđan x wudem nſen.¹¹ Inna Musa i Harun “Ksi *deřya* ijj n řmejmar, egg xas timessi n uealřar uca sars xas řebxur. Azzeř řar tmesmunt uca řdi xasen, minzi iffeř-dd ijj n ufugem ameęqran zi zzat i wudem n SIDI, aqa da jjriřect am tebda *ęad*.¹² Iksi tt Harun, am mammeç inna Musa, uca yuzzeř řar řwest n wegraw *n řgens*, uca xzar, jjriřect tuřa am tebda *ęad* řar řgens uca netta issars dayes řebxur uca ifdi x řgens.¹³ Tuřa ibeđđ řar imettan d imeddaren uca tettwassbeđđ jjriře ct.¹⁴ Wi immuten zi jjriřect tuřa-ten di arbeęřac-ařaf u-sebea-mya, břa inni immuten di ssibbet n Qurař.¹⁵ Idweř Harun řar Musa řar tewwart n Uqıđun n Umsagar. Aqa tettwassbeđđ jjriřect.

Azeğað izzeyzuyen n Harun

¹⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ksi zzaysen ijj n weemud i kuř taddart n ibabaten *nſen*, zi marra imřaren nſen, ełahřab *leadađ* n tudrin n ibabaten nſen, tenęac n ięumad. Ittxeřřa ad tarid isem n kuř ijj zzaysen x weemud nnes.¹⁸ Ad tarid isem n Harun x weemud n Lawi, minzi *ad řin yiři* ijj n weemud i yijj n uzeřif n taddart n ibabaten nſen.¹⁹ Ad ten teggeđ deg Uqıđun n Umsagar, zzat i Cchadet, mani křidwem i řa msagareř.²⁰ *Xenni* gğur ad imsar, aqa ad inuwwar weemud n weryaz nni iřđareř necc uca ad ssbeđdeř aneđqem řidd inu i zi xawem nndeęmen ayt n Israyil.”

²¹ Issiweř Musa ak-d ayt n Israyil uca wcin as nitni, *ixs ad yini* marra imřaren, ijj n weemud i mkuř ijj n umřar, ełahřab *řqedđ* n tudrin n ibabaten nſen, tenęac n ięumad. Uca aemud n Harun tuřa t řar ięumad nſen.²² Musa issars ięumad *nni* zzat i wudem n SIDI deg Uqıđun n Umsagar.²³ Tiwecca nnes immsar belli yuđef Musa řar Uqıđun n Umsagar, uca aqa da, aemud n Harun di řřweę n taddart n Lawi tuřa igga ttefřařt uca ttefřařt tessuffey-dd uca nnuwwar *nnes* yarzem uca yiwi-dd gřuz yiwřen.²⁴ *Xenni* issuffey Musa marra ięumad zi zzat i wudem n SIDI řar marra

16:32 Řřa. 26:10; 27:3; Aewd. 11:6; Izhd. 106:17

17:19 Uffuy 25:22

ayt n Israyil. Zrin aya uca ttfen kuř ijj æmud nnes.

²⁵ Xenni inna SIDI i Musa “Arr æmud n Harun zzat i Cchadet, ad t tehđid am ijj n uceyyar đidd i yenni iyewwyen. Ammu i ya tessbedded anedqem nsen đidd inu mađend nitni war ttmettin ca.”

²⁶ Uca igga Musa am mammec d as yumur SIDI, ammu tt igga netta. ²⁷ Xenni ssiwřen ayt n Israyil ak-d Musa, nnan “Aqa da, ad zzayneý iffeý buđbeř, ad nettwahellek, ad nettwahellek marra neccin!” ²⁸ Manwen mma i dd ya iqarrben ęar Uqıđun n SIDI, ad immet. Ma ad nettwateđļa ař zzayneý iffeý buđbeř?”

Řxedmet d řmunet n ikehhanen d llawiyyen

18¹ Inna SIDI i Harun “Cek d tarwa nnek d taddart n babac akidek, ad tarbum řmuesřiyet n zzawect iqeddsen nwem. Cek d tarwa nnek akidek, ad arbun řmuesřiyet n tukehant nwem. ² Ad dd-tessqarrbed uřa d aytmac, taqbič n Lawi, taqbič n babac. Nitni ad dd-mmarenyen ęarek, ad ac sexxaren, *maca* cek, jmie ak-d tarwa nnek, ad tsexxared zzat i wudem n SIDI deg Uqıđun n Cchadet. ³ Ad ttfen acbar nnek uca ad đđan x marra Aqıđun, *maca* war zemmar n ad dd-qarrben ęar řeqcũ n zzawect iqeddsen u ęar uealřar ĥima war ttmettin, war ięi řa d nitni uřa d kenniw. ⁴ Ittxeřša asen ad munen ęarek uca ad ttfen acbar x Uqıđun n Umsagar u x marra tasexxart n Uqıđun. Wenni war ęar ięi ttesřih war izemmar ad ęarwem-dd iqarreb. ⁵ Ad tetřfem acbar x zzawect iqeddsen uřa x uealřar, ĥima war dd-ittis *ead* ufugum x ayt n Israyil. ⁶ Necc, aqa da necc, księ awmaten nwem, llawiyyen, zi jar řwest n ayt n Israyil. Aqa nitni am ict n tewhibt i kenniw, tenni i *kenniw* ittwawahben i SIDI mađend ad sexxaren nitni deg Uqıđun n Umsagar. ⁷ *Maca* cek d tarwa nnek akidek ad tetřfem tukehant nwem di marra min iqqnen ak-d uealřar d min ięan daxeř i uřeđđhaf uca *ammu* ad tsexxarem kenniw. Necc ad awem wceý tukehant d tsexxart amecnaw ict n terzeft. Wenni dd i ęa iqarrben mařa war ęares bu ttesřih, ad ittwaney.” ⁸ Issiweř SIDI ak-d Harun “Necc, aqa-yi da necc, wcię ac tanya ařřaf n wecbar x *tewhibin* n usęaeęed *inni ittwaqeddmn* i necc. Necc wcię tent i cek ak-d marra timesřayim timqeddasin n ayt n Israyil am tasyart ittwassdehnen, uřa i tarwa nnek, am ijj n uzerf i řebda. ⁹ Wa ad yiři nnek zi marra timesřayin iqeddsen zi tmessi: kuř tawhibt nsen i kuř tawhibt nsen n řyięet, i kuř taęarřt nsen n ddenb u i kuř taęarřt nsen n umarwas i zi i ęari dd i ęa dewřen. Wa ad yiři d amqeddas ęaę i cek u i tarwa nnek. ¹⁰ Ad tecced aya deg ijj n wemcan d amqeddas ęaę. Kuř aryaz ad zzayes yecc. Aya ad yiři d amqeddas i kenniw.

¹¹ *Ėawed* d man aya ad yiři i cek: tawhibt n usęaeęed n tewhibt nsen ak-d marra tiwhibin n wenhezi n ayt n Israyil. Wcię tent i cek u i warrawen nnek d tarrawin nnek *inni* akidek ięan. *Aqa-t* d ijj n uzerf i řebda. Kuř iijen wenni ięan d amezdag, ad zzaysent yecc.

¹² Min ięan mxeýyar n zcet d min ięan mxeýyar n binu n jdid u zeg imendi, d tamezwarut zzayesen ad tt wcn i SIDI, aqa wcię ac tt. ¹³ Tamenzut n marra min ięan x temmurt nsen, *inni* i dd ęa yawyen ęar SIDI, aqa *marra* man aya ad yiři i cek. Kuř iijen wenni ięan d amezdag di taddart nnek, izemmar ad zzayes yecc.

¹⁴ Marra min ittwaharřen i SIDI di Israyil, ad yiři nnek. ¹⁵ Marra min yarzmen řemřawat d *amezwaru* jar marra aysum uca ad t qeddmn i SIDI, zi bnadem nię zeg ict n řebhimet, ad yiři nnek. Maca ad tefdid ęaę amenzu n iwdan uca ittxeřša *ewed* ad tefdid amenzu n řebhimet ixemjen. ¹⁶ Wi zzaysen i ęa ttwafdin, ad ttwafdin d mmis n yiji n uyur elahřab řqimet i tqedared cek di nnuqart, xemsa n uciql elahřab aciql n zzawect iqeddsen, wenni ięan eicrin ‘jira’.

17:25 Ėbr. 9:4

18:6 Řxřa. 3:45

18:11 Lawi 10:14

18:14 Lawi 27:28

18:15 Uffuy 13:2; 22:29; Lawi 27:26; Řxřa. 3:13

¹⁷ Maca amenzu n ufunas d umenzu n uħuři d umenzu n iħayđ, war t tfeddim ca. Aqa-ten d imqeddasin. Ad tessfarryed idammen nsen x uealřar u tadunt nsen ad tt tessbexxared am tewhibt n tmessi, am ict n řefwařet ittřuřen i SIDI. ¹⁸ Aysum nnes ad yiři nnek, amecnaw idmaren n wenhezzi d ucekrud afusi ad iřin nnek. ¹⁹ Marra *tiwħibin* n usgaēēd zi tmesřayin timqeddasin nni i řa ssgaēēden ayt n Israyil i SIDI, wciř tent i cek u i warrawen nnek d tarrawin nnek *inni* akidek *iřan*. Aqa-t d ijj n uzerf i řebda, ad yiři d ijj n řeahd s řemřařet i řebda zzat i wudem n SIDI, i cek u i tarwa nnek nni akidek *iřan*."

²⁰ Inna SIDI i Harun "War tetteřřfed d řwart di temmurt nsen u war řarek tettiři bu tesřart di řwest nsen. Necc d tasyart nnek d řwart nnek di řwest n ayt n Israyil. samen²¹ Aqa da, necc wciř i ayt n Lawi marra řēēcur di Israyil d řwart di řřwēē n tsexxart nni ggin nitni, tasexxart n Uqidun n Umsagar. ²² Ayt n Israyil war dd-ttqarrbem ead řar Uqidun n Umsagar řima war dd-tiwyen *ammu* ddenb x yixef nsen uca ad mmeten. ²³ Maca llawiyyen ad sexxaren di tsexxart n Uqidun n Umsagar uca ad arbun řmuēřiyet nsen. Aqa-tt d ict n tewřiyet i řebda i *marra* řejyur nwem, aqa nitni war tteřřfen řwart di řwest n ayt n Israyil, ²⁴ minzi řēēcur n ayt n Israyil nni ssgaēēden nitni i SIDI am tewhibt n usgaēēd, wciř ten i llawiyyen. S uya nniř asen 'War ttwariten di řwest n ayt n Israyil!'"

²⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁶ "Ammu i řa tessiwřed ak-d llawiyyen uca ad asen tinid 'Xmi teksim řēēcur n ayt n Israyil nni wciř kenniw d řwart, *xenni* ad zzaysen tessgaēēdem ict n tewhibt n usgaēēd i SIDI, řēēcur zeg řēēcur. ²⁷ Ad awem-dd tettwařseb am tewhibt n usgaēēd, am imendi n unedrar u am teccuret n tsirt n *uđiř*'. ²⁸ Ammu ittxeřša kenniw ad tessgaēēdem ict n tewhibt n usgaēēd i SIDI zi marra řēēcur nwem nni i řa teksim zeg ayt n Israyil uca ittxeřša ad tewcem tawhibt n usgaēēd i zzaysen n SIDI řar ukehhan Harun. ²⁹ Zi marra min d awem i řa wcen, ad tessgaēēdem tawhibt n usgaēēd tmun i SIDI, zi řemxeyyar nnes, tasyart nnes iqeddsen zzayes.

³⁰ Uca ittxeřša awem ad asen tinim 'Mařa teksim zzayes řemxeyyar nnes, *aqā* aya ad ittwařseb d řyiřet n unedrar d řyiřet n tsirt n *uđiř* i llawiyyen. ³¹ Ad teccem aya di kuř amcan, kenniw d *qytbab* n taddart nwem, minzi ta d řmunet i tsexxart nwem deg Uqidun n Umsagar. ³² Mařa ad zzayes teksim min iřan řsen, *xenni* war xawem tarebbum ddenb. War iēēddeř ad tfesdem tiwħibin timqeddasin n ayt n Israyil, *řima* war tmettim ca.'"

Aman n usizdeg

19¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² "Ta d tawřiyet zi ccariea nni yumur SIDI, *umi* inna 'Siweř ak-d ayt n Israyil ad ac-dd awyen ict n tfunast tamezyant tazegg^wayt, tenni icnan u tenni war di iři uneēdab uca war xas ssarsen ead azayřu. ³ Ad tt tewcem i ukehhan Aliēazar u netta ad tt issuffey barra i řmargeř n řēēskar u ad as ittwayars zzat i wudem nnes. ⁴ Akehhan Aliēazar ad iksi cwayt n idammen nnes s uđad nnes uca ad irucc sebān n twařawin *ca* zeg idammen nnes jjiřet n wudem n Uqidun n Umsagar. ⁵ Ad sscemđen tfunast zzat i tiřřawin nnes. Tiřmect nnes, aysum nnes d idammen nnes ad ten sscemđen *jmiē* ak-d umessař nnes. ⁶ Ad iksi ukehhan akeccuđ n *tcejart* n tengelt d teelřet d uzegg^way iħedqen uca ad inđar aya di řwest n tmessi i *di tettwacmed* tfunast. ⁷ Xenni

18:16 Uffuy 30:13; Lawi 27:25; Řxřa. 3:47; Ĥazq.45:12

18:20 Aēwd. 10:9; 18:2; Ĥazq.44:28

18:27 'anedrar' - niy 'andar'.

18:30 'anedrar' - niy 'andar'.

19:3 Ebr. 13:11, 12

19:4 Ebr. 9:13

19:5 Uffuy 29:14; Lawi 4:11, 12

19:6 'teelřet' - niy 'hisup'

DI ŘEXŘA

ad iřebben ukehhan arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman, uca awarni as ad yadef di řmargeĥ n řeekar. Akehhan ad yiři ixmej ař tameddit. ⁸ D wenni tt isscemđen, ad iřebben řa d netta *εawed* arruđ nnes deg waman uca ad issird arrimet nnes s waman. Netta ad yiři ixmej ař tameddit. ⁹ Aryaz amezdag ad iyru ixyeđ n tfunast uca ad ten igg barra i řmargeĥ deg ijj n wemcan izdig. Aqa i tmesmunt n ayt n Israyil maĥend ad teĥđam x ‘waman n weezař’, aqa-ten i usizdeg n ddenb. ¹⁰ Wenni iyrun ixyeđ n tfunast ad iřebben arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. *Aqa-tt* d ict n tewřiyyet i řebda i ayt n Israyil u i ubarrani nni izeddyen di řwest nsen.

¹¹ Wi i ya iĥadan ca n umettin, mammec mma *tegga* ca n řxecbet n bnadem, ad yiři ixmej sebea n wussan. ¹² Deg wass wiss řřata ad ikkes ddenb x yixef nnes s waman n weezař. *Xenni* ad yiři izdig deg wass wiss sebea. Mařa war ikkis ddenb x yixef nnes deg wass wiss řřata, war ittiři izdig deg wass wiss sebea. ¹³ Marra wi iĥadan ijj n umettin, řeemar n yijj n bnadem immut, uca war ikkes ddnub x yixef nnes, aqa issexmej Tazeddiyt n SIDI. Řeemar nni ad ittwaqess zi Israyil. Minzi war xas ssfarryen ‘aman n weezař’, ggur ad yiři ixmej. Řexmej nnes *aqa-t* xas ead.

¹⁴ Wa d azerf x ijj n bnadem nni immuten deg ijj n uqiđun. Marra wi i ya yadfen deg uqiđun u marra wi i *ya iqqimen* deg uqiđun, ad yiři ixmej sebea n wussan. ¹⁵ *εawed* kuř řqecet yarezmen, war xas taqebbart teqqen s tesyunt, aqa-tt texmej, ¹⁶ Marra wi iĥadan ĥed ittwassnuqqben s ssif deg yeyyar, niy ca n umettin niy iysan n yijj n bnadem, niy ijj n wenđeř, ad yiři ixmej sebea n wussan.

¹⁷ Ittxeřsa ad ksini yijj n umexmuj *cwayt* n ixyeđ n *tyarřt* n ddenb icemđen uca deg ict n řqecet ad xas ggen aman iddaren. ¹⁸ Ijj n weryaz d amezdag ad iki teelġet, ad tt issuf deg waman uca *xenni* ad tt irucc x uqiđun u x marra řeqcue u x řeemur nni tuřa iġan din, uca *ammu εawed* x wi iĥadan iysan niy ca n yijjen wenni ittwassnuqqben niy ca n umettin niy ca n wenđeř. ¹⁹ Amezdag ad irucc x umexmuj deg wass wiss řřata u deg wass wiss sebea u deg wass wiss sebea ad xas ikkes ddenb. Ad iřebben arruđ nnes ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři izdeg ař tameddit.

²⁰ Aryaz ixemjen d wenni war ittejjin ad ikkes ddenb x yixef nnes, řeemar nni ad ittwaqess zi řwest n wegraw n řgens, minzi aqa issexmej zzawect iqeddsen n SIDI. War xas ssfarryen ca ‘aman n weezař’, aqa-t ixmej.

²¹ Ta d ict n tewřiyyet i řebda i nitni. Wenni iruccen aman n weezař ad iřebben arruđ nnes uca wi i ya iĥadan ‘aman n weezař’, ad yiři ixmej ař tameddit. ²² Marra min ittwaĥadan zeg umexmuj, ad yiři ixmej. Řeemar nni t iĥadan, ad yiři ixmej ař tameddit.’ ”

Řmewt n Maryam

20 ¹ Deg uyur amezwaru tiweđ marra tamesmunt n ayt n Israyil řar řexřa n řin. Řgens iqqim di Qadac. Din i temmut Maryam uca tettwanđeř din.

Aman n Miriba

² War tuři din aman i tmesmunt. *Xenni* munen đidd i Musa d Harun. ³ Tuřa řgens imcubbec ak-d Musa, nnan “Mři tuřa zzayney iffeř buĥbeř umi tuřa iffeř buĥbeř zi aytmatney zzat i wudem n SIDI! ⁴ Mayemmi tessidfem wegraw n řgens n SIDI di řexřa-ya maĥend ad mmten din, neccin d řebhayem nney? ⁵ U mayemmi d aney-dd tessiřyem zi Miřra ĥima ad aney tessiwđem řar wemcan-a aeėffan? Deg wemcan-a war *din* zzariet niy tazart niy tzayart niy aremmam u war din ead aman ĥima ad nsu.”

19:11 Řxřa. 31:19; Ĥag. 2:13

19:18 Izhd. 51:9

20:3 Řxřa. 16:32, 49

⁶ *Xenni* yiweđ Musa ak-d Harun zi ztat n wudem n wegraw *n řgens* řar tewwart n Uqıđun n Umsagar uca wđan x wudmawen nsen uca iban asen-dd ueuři n SIDI.⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁸ “Ksi aekkaz uca smun tamesmunt, cek d Harun, umac. Ittxeřsa ad tessiwřem ak-d teřđart ztat i tiřřawin nsen uca *xenni* ad tewc aman nnes. *Ammu* i ggur ad tessuffyem i nitni aman zi teřđart uca ad tessessud tamesmunt d řebhayem.”

⁹ *Xenni* iki Musa aekkaz zi ztat n wudem n SIDI, am mammec i d as yumur netta¹⁰ uca issmun Musa d Harun agraw *n řgens* ztat i wudem n teřđart. Netta inna asen “Sřem řexxu, iřenannen, ma ittxeřsa aney ad dd-nessuffey aman zi teřđart-a?”¹¹ Uca issgaeeed Musa afus nnes uca iwta tařđart tnayen n twařawin s uekkaz nnes uca ffyen-dd zzayes ařas n waman uca teswa tmesmunt d řebhayem nnes.

¹² *Xenni* inna SIDI i Musa d Harun “Minzi kenniw war d ayi tettiqqem ař d ayi i řa tqeddsem ztat i tiřřawin n ayt n Israyil, x uya war tessidifem agraw-a *n řgens* d temmurt nni d asen wciy.”

¹³ Ina aqa d aman n Mariba x min xef mcubbcen ayt n Israyil ak-d SIDI u *mani* netta issqeddes ixef nnes jarasen.

Idum yugi ařwi n řgens

¹⁴ Issekk Musa ireqqasen zi Qadac řar ujeřid n Idum, nnan “*Ammu* i iqqar Israyil, umac ‘Cek tessned marra tamara nni xaney ikkin,’¹⁵ aqa ibabaten nney hwan-dd řar Miřra u tuřa nzeddey ařas n isegwusa di Miřra u Imiřriyyen ggin dayney u di ibabaten nney ařas n řřar.¹⁶ Nřaya x SIDI uca netta isřa tmiija nney uca issekk-dd **Lmalak nnes** uca issuffey aney-dd zi Miřra. Aqa da, aqa-ney di Qadac, ict n tendint řar řřarf n *jjihet* n iymir nnek.¹⁷ Ejj aney, mařa tessed, ad neřwa x temmurt nnek. War nzekkwi x iyyaren niy x tzayarin u war nsess aman zeg wanuten. X webrid igellden ad needu řra mma ad nřeyyed řar yeffus uřa řar uzeřmađ, ař i řa needu eawed iymiren n *temmurt* nnek.”

¹⁸ Uca inna as Idum “War třekkwim xafi, niy ak kic mmsagarey s ssif balak!”¹⁹ *Xenni* nnan as ayt n Israyil “Ad neđfar abrid ameqqran u mařa ad swey aman nnek, necc d řebhayem inu, ad cek xeřsey. Ad tt zwiy x idaren d wenni netta waha.”

²⁰ *Maca* netta inna “War xas třekkwid!” Uca iffeř Idum mařend ad kis immisagar s yijj n ubarru d ameqqran d ufus ijehden.²¹ *Ammu* yugi Idum ad iwc ttesriř i Israyil mařend ad izwa aymir nnes. S uyenni i iija Israyil abrid d ssibbet nnes.

Řmewt n Harun

²² Fesyen iqıđan nsen, ffyen zi Qadac uca iwđen ayt n Israyil řar wedrar n Hur, tamesmunt marra.²³ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun řar wedrar n Hur, řar weymir n temmurt n Idum, inna:

²⁴ “Ad ittassmun Harun ak-d řejdud nnes, minzi war ittidef řar temmurt nni wciy i ayt n Israyil, minzi kenniw tyennanem x řumur inu řar waman n Mariba.²⁵ Ksi Harun d Alieazar, mmis, uca arr iten ad gaeeđen x wedrar n Hur.²⁶ Ğarra Harun zeg warruđ nnes uca syarđ iten i Alieazar, mmis. *Xenni* ad ittwaksi Harun uca ad immet din.”

20:8 Nař. 9:15; Izhd. 78:15, 16; 105:41; 114:8

20:10 Aewd. 32:51; Izhd. 106:32,33

20:11 Izhd. 78:15; 105:41; lca. 43:20; 48:21; 1 Kur. 10:4

20:12 Řxřa. 27:14; Aewd. 1:37

20:14 Aewd. 23:6; Eub. 10,12

20:16 Uffuy 2:23; 14:19

20:21 Řqd. 11:18

20:22 Řxřa. 33:37

20:25 Řxřa. 33:38; Aewd. 32:50

DI ŘEXŘA

²⁷ Musa igga am mammec i d as yumur SIDI. Uřyen adrar n Hur zzat i tiřřawin n marra tamesmunt.

²⁸ Musa icarra Harun zeg warruř nnes uca issyard it i Alięazar, mmis. Uca immut Harun din x tqiccat n wedrar. *Xenni* ihwa-dd Musa zeg wedrar ak-d Alięazar. ²⁹ Marra tamesmunt teřra belli Harun idřeq i buřbeř nnes uca run řřatin n wussan di ssibbet n Harun, marra taddart n Israyil.

Tasexxart n ujeřid n ęarad

21 ¹ Akenęani, ajeřid n ęarad nni izeddęen di *Temmut* n Ljanub, isřa belli yusa-dd Israyil x webrid n Atarim, immney řidd i Israyil uca iřřef *ca* zzaysen d imeřbas.

² *Xenni* iwca Israyil ijj n wawař i SIDI uca inna “Mařa d tidett tearnred řgens-a deg ufus inu, necc ad řarrmey tinnedam nsen i *uteřři*.” ³ SIDI istajeb i Israyil uca isellem as Ikenęaniyyen uca iřarrem iten i uteřři uřa d marra tinnedam nsen uca iřaya amcan nni s yisem n řurma. .

Afiyar n nnęas

⁴ *Xenni* fessyen iqidan nsen zeg wedrar n Hur *ruřen* x webrid řar řebřar n Telga uca s man aya *tuya ittxeřsa* ad nnęen i temmut n Idum. Uca řgens war isbir deg webrid. ⁵ Aqa iqaceř řgens řidd i SIDI d Musa “Mayemmi d aneę-dd tessuffęem zi Miřra mařend ad nemmet di řexřa-ya? War da ięi weęrum uřa d aman. Řęemar nney ięiff zeg weęrum-a i war issekk“in!”

⁶ *Xenni* idřeq SIDI ifiřan yareqqen řar řgens inni izeęfen řgens uca immut wařřas n řgens n Israyil. ⁷ Yusa-dd řgens řar Musa, nnan “Aqa nexřa, minzi nqaceř ak-d SIDI u akidek. řaę i SIDI mařend ad xaney ikkes ifiřan-a.” *Xenni* iřuę Musa di řřweę n řgens. .

⁸ Inna SIDI i Musa “Egg ijj n ufiyar yareqqen uca sars it x ict n teřnact uca man wen mma ittwaęęfen zzayes u ixzar dayes, ad iddar.” ⁹ Uca igga Musa ijj n ufiyar n nnęas uca issars it x weqřib uca immsar meřmi izeęęef *ca* n ufiyar *ca* n yijjen, aqa ixzar řar ufiyar n nnęas uca *xenni* iqim iddar. .

Zi Ubut řar Fisja

¹⁰ *Xenni* fesyen ayt n Israyil iqidan nsen uca wtin iqidan nsen di Ubut. ¹¹ *Xenni* kksen iqidan nsen zi Ubut, wtin iqidan nsen řar arwinat n ęabarim di řexřa i *ięan* zzat i wudem n Mu’ab manis dd-tneqqar řfuct. ¹² Zi senni kksen iqidan nsen uca wtin iqidan nsen di teęzurt n *teęzart* n Zarad. ¹³ Zi senni kksen iqidan nsen uca wtin iqidan nsen řar ujemmař n *yęzar* n Arnun, wenni issizřen di řexřa uca iffeę zi jjihet n weymir n Imuriyyen, minzi aqa Arnun d aymir ak-d Mu’ab, řar Mu’ab d Imuriyyen. ¹⁴ X uya qqaren deg wedlis ittwanńęen n garrat n SIDI

“Wahib di Sufa d tyeęzratin n Arnun,

¹⁵ *u tiyeęzratin i dd-ihekkwan,*

ařami meyyřent řar tzeddiyt n ęar,

d tenni isenńęen x weymir n Mu’ab.”

¹⁶ Zi senni *ruřen* řar Bi’r. Wa aqa d anu x min xef inna SIDI i Musa “Smun řgens, *xenni* ad asen wceę aman.” ¹⁷ *Xenni* ięennej Israyil izři-ya:

20:28 Aęwd. 10:6; 32:50

21:3 ‘istajeb i Israyil’ - s Teibranit ‘isřa i tmijja n Israyil’.

21:6 1 Kur. 10:9

21:7 ‘ifiřan’ - s Teibranit ‘afiřar’.

21:8 Yuh. 3:14

21:9 2 Ięđd. 18:4; Yuh. 3:14

21:10 řxřa. 33:43

21:13 řqd. 11:18

*“Ngez, a anu,
u kenniw ad xas-dd tarrem.*

¹⁸ *Cek anu, wenni yzin řhukkam,
wenni ineqcen tarwa n tařiret n řgens ak-d umgewwad nsen
s iqettaben nsen.”*

Zi řexřa ruřen ġar Mattana ¹⁹ uca zi Mattana ġar Nařliyil, zi Nařliyil ġar Bamut, ²⁰ uca zi Bamut ġar teğzurt nni iğan deg yeyyar n Mu’ab, x tqiccat n Fisja nni ittšijjan ġar unezruf.

Ayelleb x Siřun d Euj

²¹ *Xenni issekk Israyil ireqqasen ġar Siřun, ajeğid n Imuriyyen, inna .*

²² *“Ejj ayi ad zwiğ x temmurt nnek. War negg^wej ca ġar iyyaren niğ ġar tzayarin uca war nses
aman zeg wanuten. X webrid igelliden i xef i ġa neėdu, ař i ġa neėdu iymiren n temmurt nnek.”*

²³ *Maca Siřun war yejji ad izwa Israyil x iymir nnes. Issmun Siřun marra řgens nnes uca iffey
řima ad imsagar ak-d Israyil, ġar rexřa, uca yusa-dd di Yahař uca immneğ ak-d Israyil. ²⁴ Uca Is-
rayil iwta it s řeqdee n ssif uca iksi temmurt nnes d řwart zi Arnun ař Yabbuq, ař ayt n Eammun,
minzi iymir n ayt n Eammun aqa-t d ij n lbaraj ijehden. ²⁵ Iksi Israyil marra tineddam-a uca
izdeğ Israyil di marra tineddam n Imuriyyen, di Ĥacmun u di marra tnedddam i ġares dd-iqq-
nen. ²⁶ Minzi Ĥacmun tuğa d tandint n Siřun, ajeğid n Imuriyyen, uca netta tuğa immneğ ak-d
ujeğid i d as-dd izwaren n Mu’ab uca iksi zzayes marra tammurt nnes ař Arnun. ²⁷ S uyenni
qqaren inni issawařen s wawařen iweznen*

*“Asem-dd ġar Ĥacmun,
ad tettwabna u ad tettwaėder tendint n Siřun!*

²⁸ *Minzi timessi teffey-dd zi Ĥacmun
uca ijj n useccař zi tendint n Siřun
icca Ear n Imu’abiyyen,
řhukkam n řueřat n Arnun. .*

²⁹ *Uct xak, Mu’ab! Aqa ittwahellek řgens n Kamuc.
Tarwa nnes i tuğa yarewřen
d yessis aqa isellem iten d imeřbas i Siřun,
ajeğid n Imuriyyen. .*

³⁰ *Aqa newwet iten.
Ĥacmun ittwahellek ař Dibun.
Nareddeğ iten ař Nufah
tenni iğan ař Midaba.”*

³¹ *Ammu i idweř Israyil ad izdeğ di temmurt n Imuriyyen. ³² Uca issekk Musa ibergagen ġar
Yaėzir uca ksin tineddam i ġares dd-iqqnen uca uzzřen x Imuriyyem nni tuğa din izeddyen.*

³³ *Xenni meyyřen zeg webrid nsen, uřen abrid ġar Bacan. Xenni iffey-dd Euj, ajeğid n Bacan,
mařend ad kidsen immsagar, netta d marra řgens nnes, i umenyi d Idraėi. ³⁴ Inna SIDI i Musa*

21:21 Aėwd. 2:26; Řqd. 11:19

21:22 Řxřa. 20:17

21:23 Aėwd. 2:30; 29:7; Yacuwa 24:8; Řqd. 11:20

21:24 Aėwd. 2:33,37; 29:7; Yacuwa 12:2; 24:8; Řqd. 11:2; Izhd. 135:11, 12; 136:19; Eamus 2:9

21:25 Aėwd. 2:34, 35

21:28 Ica. 48:45

21:29 1 Ijğd. 11:7, 33

21:33 Aėwd. 3:1; 29:7

“War zzayes ttegg^wed ca, minzi necc ggiy t deg ufus nnek, ak-d marra řgens nnes d tem-murt nnes uca ad zzayes tegged amecnaw min teggid zi Siħun ajeġid n Imuriyyen wenni tuya izeddyen di Ħacbun.”³⁵ Uca aredġen t, netta d tarwa nnes d marra řgens nnes, ař war iqqim uřa d ijj n umařwar uca ksin tammurt nnes d řwart. .

Baleam ittwařaya zi Balak

22¹ *Xenni* fesyen ayt n Israyil iqiđan nsen uca wtin iqiđan nsen di řewđat n Mu’ab, arendad n Ariħa nni iġan řar ujemmađ n L’Urdun.² Uca izra Balaq, mmis n řiffur, marra min igga Israyil deg Imuriyyen.³ Uca Mu’ab tuya ittegg^wed ařas zi řgens-a, minzi tuya-ten deg wařas. Mu’ab tuya ittnexřae zi ayt n Israyil.

⁴ Uca inna Mu’ab i imyaren n Midiyan “Řexxu řyaci-ya ad iřseħ marra min i d aney-dd innden, am mammec iřesseħ ufunas taziyzawt n yeyyar.” *Tuya* Balaq, mmis n řiffur, ajeġid n Mu’ab.

⁵ Issekk ireqqasen řar Baleam, mmis n Baęur, řar *tendint* n Fattur řar yeřzar, di temmurt n ayt n Eamuw maħend ad as dd-řayan uca *netta* inna “Xzar, iffey-dd yjj n řgens zi Miřra uca xzar, aqa idřa udem n temmurt uca aqa nitni zeddyen nican arendad inu.”⁶ As-dd řexxu, neeř řgens di řtwee inu, minzi aqa ijhed xafi. Ad tay necc zemmarey ad t yeřbey niy ad t ssuffřey zi tem-murt, minzi necc ssney belli wi i řa tbarked cek, ad ittwabarek u wi i řa tneeřed, ad ittwaneeř.”

⁷ *Xenni* ruħen imyaren n Mu’ab d imyaren n Midiyan ak-d řmunet n uezzem deg ufus nsen. Iwđen řar Baleam uca ssiwřen akides s wawařen n Balak.⁸ Netta inna asen “Sensem da ġiřet-a, *xenni* necc ad xawem dd-arrey am mammec řari i řa issiweř SIDI.” *Xenni* qqimen řħukkam n Mu’ab řar Baleam.⁹ Uca yusa-dd AREBBI řar Baleam, inna “Min enan iryazen nni iġan akidek?”¹⁰ Inna Baleam i AREBBI “Balak, mmis n řiffur, ajeġid n Mu’ab, issekk iten-dd řari, *inna*”¹¹ “Aqa da, ijj n řgens iffey-dd zi Miřra u aqa idřa udem n temmurt. As-dd, neeř it di řtwee inu. Ad tay zemmarey *xenni* ad kisen mmenyey niy ad ten ssuffřey.”¹² Uca inna AREBBI i Baleam “War ttriħ kisen niy ad tneeřed řgens nni, minzi řgens aqa ittwabarek.”

¹³ *Xenni* ikkar Baleam di řřbeħ uca inna i řħukkam n Balak “Dewřem-dd řar temmurt nwem, minzi SIDI war d ayi ismiħ ħima ad raħey akidwem.”¹⁴ *Xenni* kkaren řħukkam n Mu’ab uca dewřen-dd řar Balak uca nnan “Baleam yugi ad dd-yas akidney.”

¹⁵ Issekk Balak eawed řħukkam, *ead* ktar u *ead* wenni icenneen ktar x yina *imezwura*.¹⁶ Usin-dd řar Baleam, nnan “Ammu iqqar Balak, mmis n řiffur ‘Ttżawgey cek, war tejj i ixef nnek maħend war řari dd-ttased!’¹⁷ Minzi ad cek karmmey s wařas uca ad ggey marra min d ayi i řa tinid. Ttżawgey cek, as-dd uca neeř řgens-a di řtwee inu!”

¹⁸ Yarra Baleam uca inna i imsexxaren n Balak “Waxxa Balak ad ayi iwc taddart nnes teccur s nnuqart d wurey, *ead* war zmirey ad ffey x řumur n SIDI, AREBBI inu, *maħend ad ggey* ca n řħajet d tamezyant niy x ca n řħajet d tameqqrant.”¹⁹ *Xenni* řexxu, ttżawgey kenniw, qqimem danita ġiřet-a ħima ad ssney min d ayi i řa yini SIDI *ead* ktar.”²⁰ Di ġiřet yusa-dd AREBBI řar Baleam, inna as “Mařa dewřen-dd yeryazen nni *eawed* maħend ad ac-dd řayan, kkar *xenni* uca ruħ akidsen. Maca war ttegg myir min d ac i řa iniy.”²¹ Ikkar Baleam řar řřbeħ uca iħezzem i teyyuċ nnes uca yuyur ak-d řħukkam n Mu’ab.

21:34 Izhd. 136:20
21:35 Izhd. 136:20, 21, 22
22:5 Yacuwa 24:9
22:18 Řxřa. 24:13

²² *Xenni* ittawassary lyađab n AREBBI, minzi netta iruĥ uca **Lmalak n SIDI** ibedd deg webrid am ijj n řeđu dıdd nnes. Netta inya x teyyuĥ nnes uca tnayen n iĥudriyyen tuĥa-ten akides. ²³ Uca tayyuĥ teźra **Lmalak n SIDI** ibedd deg webrid s ssif nnes ittawajebden deg ufus nnes. S uyenni terĥem teyyuĥ zeg webrid uca tuyur deg iyyar. *Xenni* iwta Baleam tayyuĥ ĥıma ad tt yarr ĥar webrid. .

²⁴ Maca **Lmalak n SIDI** ibedd deg ict n tebrıdıt teĥşar di tzayart nni s yijj n weyĥar ĥar tťarf d ijj n weyĥar ĥar tťarf nneđnit. ²⁵ Umi teźra teyyuĥ **Lmalak n SIDI**, teřşeq ĥar weyĥar uca ittwaĥşar uđar n Baleam ak-d weyĥar uca netta iqqim iccat itt.

²⁶ Uca iruĥ **Lmalak n SIDI** ĥar zzat uca ibedd deg ijj n wemcan iĥşar aťtas ař mani war ittwifi ttasie maĥend ad yiři iĥeyyed ĥar yeffus uřa ĥar uzeřmađ. ²⁷ Umi teźra teyyuĥ **Lmalak n SIDI**, tbarc sadu Baleam uca Baleam ifugem uca ifarc tayyuĥ s yijj n ukeuccuđ.

²⁸ *Xenni* yarzem SIDI aqemum n teyyuĥ uca tenna i Baleam “Min d ac ggıy umi d ayi tfarced řexxu ead třata n imuren?” ²⁹ *Xenni* inna Baleam i teyyuĥ “Minzi cem tbuřared xafi. Mři ĥari ssif deg ufus inu, ad tiři xenni nyıř cem!” ³⁰ Tenna teyyuĥ i Baleam “Ma war ĥıy necc tayyuĥ nnek i xef tenyid zeg wami necc ĥarek ĥıy ař ass-a? Ma aqa necc nnumey teggey ak kik ammu?” Uca yarra-dd xas “Llal!” ³¹ *Xenni* yarzem SIDI tiťtawin n Baleam ařami iźra **Lmalak n SIDI** ibedd deg webrid s ssif nnes ittawajebden deg ufus nnes. *Xenni* isseqwes Baleam azeĥif nnes uca yuđar am dd-yarra udem nnes ĥar temmurt. ³² *Xenni* inna as **Lmalak n SIDI** “Mayemmi tewtid tayyuĥ nnek třata n imuren? Xzar aqa necc ffıyey-dd am řeđu nnek minzi abrid-a ittđarra ayi necc nican. ³³ Tayyuĥ teźra ayi uca terĥem xenni zi zzat i wudem inu třata n imuren. Mařa war terĥim zi zzat i wudem inu, *xenni* necc ad yiři aqa řexxu nyıř cek u nettat ad tt jıey ad teddar.”

³⁴ *Xenni* inna Baleam i **Lmalak n SIDI** “Aqa necc xđıy, minzi war ssiney belli cek tbedded zzati deg webrid. Ead řexxu, mařa aya d řeib di tiťtawin nnek, necc ad dd-dewřey.” ³⁵ Inna **Lmalak n SIDI** i Baleam “Ruĥ ak-d iwdan-a, maca siweř waha min d ac i ĥa iniy.” *Ammu* iruĥ Baleam ak-d řĥukkam n Balak.

³⁶ Umi Balak isřa, aqa Baleam yusa-dd, iruĥ ĥıma ad t immeřqa ĥar tandint n Mu’ab i iĥan ĥar jjiĥet n weymir n Arnun, ĥar tťarf n jjiĥet n weymir. ³⁷ Uca Balak inna i Baleam “Ma war ssekkey necc iwdan ad ac dd-řayan? Mayemmi war dd-tusid ĥari? Ma war zemmarey necc ad cek karmey?” ³⁸ *Xenni* yarra-dd Baleam x Balak “Aqa da, necc usiy-dd ĥark, maca ma zemmarey necc řexxu ad ssiwřey x ca? Awař nni i ĥa yegg SIDI deg uqemum inu, ggur ad t iniy.” ³⁹ Uca iruĥ Baleam ak-d Balak uca usin-dd ĥar tendint n Ĥaşut. ⁴⁰ *Xenni* iřarş Balak ifunasen d wuĥi, issekk zzaysen ĥar Baleam u ĥar řĥukkam nni tuĥa akides. ⁴¹ Di şşbeĥ immsar belli Balak yiwi akis Baleam uca issiři it x řueřat n Bael mani tuĥa izemmar ad iźar řgens ař tťarf igg’ejen qac.

Baleam ibarek Israyil

23 ¹ *Xenni* inna Baleam i Balak “Bna sebęa n iealtaren danita i necc uca sewjed ayi sebęa n imwan d sebęa n icarriyyen.” ² Balak igga am mammeĥ d as inna Baleam uca Balak d Baleam qeddmn ijj n umwa d ijj n icarri x kuř ijj n uealtar. ³ *Xenni* Baleam inna i Balak “Bedd *din* zzat i tıarşt n wecmađ nnek, *xenni* necc ad raĥey. Ad tay ak kidi imsagar SIDI uca man awař nni d ayi i ĥa isscen, necc ad ac t-idd ssargbey.” *Xenni* iruĥ Baleam ĥar tqiccat d taqeccart n wedrar.

⁴ U AREBBI immeřqa ak-d Baleam uca netta inna as “Aqa ssgaeđey sebęa n iealtaren uca

22:23 2 Buť. 2:16; Yah. 11

22:28 2 Buť. 2:16; Yah. 11

22:32 2 Buť. 2:15

22:38 ‘yarra’ - s Teibranit ‘inna’.

qeddmey ijj n umwa d ijj n icarri x kuř ijj n uealtar.” ⁵ Xenni igga SIDI ijj n wawař deg uqemmum n Baleam uca inna “Dweř ęar Balak uca siweř akides ammu.”

⁶ Uca umi ęares-dd idweř, aęa da, ibedd zzat i tęarřt n wecmađ nnes, *jmie* ak-d řęukkam n Mu’ab.

⁷ Xenni ibda iqqar netta awař nnes iweznen, inna

“Zi Aram indeh ayi-dd Balak, ajeęid n Mu’ab,
zeg idurar n ccarę, inna
‘As-dd, neeř ayi Yaequb,
as-dd, zawar Israyil’

⁸ Maca mammec i ęa neeřę,
wenni war ittwaneeřen zi Arebbi
u mammec i ęa zawareę
wenni war izawar SIDI?

⁹ Minzi zi tqiccat n tęuđar twařiy t
uca zi tiwririn xezzareę days.
Aęa wa d ijj n řgens izeddęen wehędes
u war ięesseb ixef nnes jar řegnus. .

¹⁰ Wi i ęa ięesben acař n Yaequb
nię wi i ęa ięesben řqedd n arbee zi Israyil?
Ejj ad immet řeemar inu řmewt n imseggaden
u ejj eawed ad yiři uneggar n tudart inu ad imqudda akides!”

¹¹ Uca xenni Balak inna i Baleam “Min d ayi teggid? Necc iwyę cek ģima ad tneeřed řeedyan inu, maca xzar, aęa nican tbarqed ten!” ¹² Netta yarra-dd, inna “Ma war ittęeřęi ad ģdiy maģend ad ssiwřę min igga SIDI deg uqemmum inu?” ¹³ Xenni inna Balak “Ttawgeę cek ad dd-tased akidi ęar ijj n wemcan nneđni zi manis i ęa tęared řgens eawed. Ad tęared tęrufa nnes waha, war t tęarred marra. Zi senni ad t tneeřed di tęwee inul!”

¹⁴ Uca yiwyi it ęar řewđa n řufim x tqiccat n Fisja uca ibna *din* sebea n iealtaren uca x kuř ijj n uealtar iqeddem *din* ijj n umwa d ijj n icarri. ¹⁵ Netta inna i Balak “Mařa cek ad tbedded da zzat i tęarřt n wecmađ nnek, xenni necc ad kis mmsagareę din.” ¹⁶ Uca imsagar SIDI ak-d Baleam uca igga ijj n wawař deg uqemmum nnes uca inna “Dweř ęar Balak uca ini as ammu.” ¹⁷ Uca netta yusa-dd ęares, u xzar, netta tuęa ibedd zzat i tęarřt n wecmađ nnes uca řęukkam n Mu’ab bedden zzates. Inna as Balak “Min inna SIDI?”

¹⁸ Xenni ibda netta awař nnes iweznen, inna

“Kkar, Balak, řhess!
Seř ęari, cek, mmis n řiffur!

¹⁹ Arebbi war ięi d aryaz, maģend zeema ad isszarreę,
nię d mmis n bnadem maģend zeema ad t iřqef wendam.
Ma ad yini uca war tt ittegg,
nię ad issiweř uca war tt ittkemmiř? .

²⁰ Aęa da, aęa tęfę řumur ģima ad barkey.
Umi ibarek netta,
necc war zemmareę ad dd-arreę aya.

23:9 Aewd. 33:28

23:16 Řxřa. 22:35

23:19 1 řam. 15:29; Yae. 1:17

²¹ War ittwiři řmuesiyyet n Yaequb
uřa d arbar ibeřřen n Israyil war t izar.
SIDI, AREBBI nnes, aqa-t akides
uca ařuđi s wesruddeř di řbuq di řřwee n ujeřid aqa-t dayes. .

²² Arebbi issufey iten-dd zi Miřra.
Netta i nitni am ca n waccawen n ufunas n řexřa. .

²³ War din awař n tgezzant řidd i Yaequb
u war din aezzem řidd i Israyil.
Ta d řweqt aqa tettwanna x Yaequb d Israyil
'Aqa da, min igga Arebbi!'

²⁴ Aqa da, řgens ad ikkar amecnaw ict n teyradt
u ad dd-igaæsed am weyrad.
War issezeř ixef nnes ař i řa yecc taymart nnes
uca ad issu idammen n min imezseq. .

²⁵ Xenni Balak inna i Baleam "Mařa xenni war tersed qae ad t tneęřed, war t ttbarak ca eawed."

²⁶ Baleam yarra-dd uca inna i Balak "Ma war d ac nniř 'Marra min d ayi i řa ini SIDI, ad t ggeř?" "

²⁷ Xenni inna Balak i Baleam "Ttawgeř cek ad dd-tased, ad cek awyeř řar ijj n wemcan nneđni.
Ad tař ad yiři yarda di tiřawin n AREBBI mařa ad t tneęřed zi senni di řřwee inu." ²⁸ Uca Balak
indeh Baleam řar tqiccat n Fařur nni ixezzaren řar řexřa. ²⁹ Xenni Baleam inna i Balak "Bna
danita sebea n iealřaren uca sewjed ayi danita sebea n imwan d sebea n icarriyyen." ³⁰ Balak
igga am mammec d as inna Baleam uca x kuř ijj n uealřar iqeddem *din* ijj n umwa d ijj n icarri.

Awařen iweznen n Baleam

24 ¹ Izra Baleam belli aqa yarda i tiřawin n SIDI umi ibarek Israyil uca xenni war ggur ad
yarzu, amecnaw amur amezwaru d umur wiss tnayen, di tgezzant, maca yarra udem nnes
řar řexřa. ² Umi issgaæsed tamuřři nnes, izra Israyil izdeř *din*, elahřab tiqebbař nnes, xenni yusa-
dd Arruř n AREBBI xas. ³ Xenni ibda netta awař nnes iweznen, inna

"Awař n Baleam, mmis n Baeur,
awař n weryaz ijeřden wenni umi teqgen tiřř,
⁴ ijj n wawař n wenni isřin awařen n Arebbi,
d wenni, am ixezřar aweřři n Umzemmar x kuřci,
iwdan am d as ttwarezment tiřřawin.

⁵ A Yaequb, meřař řebřen iqidan nnek
d tzeddiřin nnek, a Israyil!

⁶ Amecnaw tiřzurin ittawasswiřřden,
amecnaw ařemmuy icewwaren ak-d yeyzar,
amecnaw ssibri nni izzu SIDI,
amecnaw ticejjura n tengelt zzat i waman. .

23:21 Izhd. 32:1, 2; 51:11; Irm. 50:20; Rum. 4:7

23:22 Řxřa. 24:8

23:24 'min imezseq' - nican zi Teibranit 'min issnuqeb' niř 'min isseyzem'.

24:6 'řibr' - ixs ad yini 'aluwi' ('aloes')

⁷ Zeg ibuqařen nnes ad ssizzřen waman
uca zzariet nnes ad tiři di tuffet.
Ajeğid nnes ad ittwassgaēēē x Axax
u tageldit nnes ad tettwassueřa.

⁸ Arebbi issuffey it-idd zi Miřra.
Jjehd nnes amecnaw accawen n ufunas n řexřa.
Ad yecc řegnus, iyrimen nnes,
ad iřbez iřussan nsen
uca ad ten issnuqeqeb s fritcat nnes. .

⁹ Aqa iřnes,
issizzēř ixef nnes amecnaw ayrad, amecnaw tayradt.
Wi t i ya issekkaren?
Wenni i ya tbarked, ad yiři ittwabarek
u wenni i ya tneēřed, ad yiři ittwaneēř!” .

¹⁰ Xenni ittwassary ufugem n Balak x Baleam. Iwta netta deg ifassen nnes uca Balak inna i Baleam
“Aqa řayiy-dd cek maħend ad tneēřed řeedyan inu, maca xzar, aqa tbarked iten ead nican třata
n imuren!” ¹¹ Xenni řexxu, arweř yar wemcan nnek! Necc nniy ac t, ad cek cennēey ařřas, maca
xzar, SIDI imneē xak ccenēet nni!”

¹² Xenni inna Baleam i Balak “Ma war ssiwřey ak-d ireqqasen nni d ayi-dd tssekked uca nniy
¹³ “Waxxa Balak ad ayi iwc taddart nnes teccur s nnuqart d wurey, xenni necc ead war zmirey
ad eeddiy x řumur n SIDI maħend ad ggey ca n řřajet n řxar niy n řřar i dd-itteffyen zeg wuř
inu. Min i ya yini SIDI, ad t iniy.” ¹⁴ Řexxu xenni, aqa da, necc ad dd-dewřey řar řgens inu. As-
dd, necc ad cek ssaregbey x řefhamet uca ad ac iniy min d ac i řa yegg řgens-a deg uneggar n
wussan.”

¹⁵ Xenni ibda netta awař iweznen nnes, inna

“Awař n Baleam, mmis n Baēur,
awař n weryaz ijehden, wenni umi teqqen tiřř!

¹⁶ Tawařt n wenni isřin awařen n Arebbi,
d wenni issnen zi tussna n wenni d Ameuři x kuřci,
d wenni, am ixēřar aweħħi n Umzemmar x kuřci,
iwđan am d as ttwarezmen tiřřawin.

¹⁷ Ad t zary, war iři řexxu,
ad t twařiy, maca war iři zi řadaset.
Ad dd-iffey itri zi Yaēqub
uca ad tekkar teyyarct n řřakem zi Israyil,
wenni i řa VERMORZELEN / iyeřřeř? iyezdisen n Mu’ab
uca ad iřbez marra tarwa n ssdeē .

¹⁸ uca ad ittwařřef Idum d arhan
u Saēir eawed ad t řřfen d řwart, inni d řeedyan nnes,
uca ammu i řa igg Israyil s taryast.

24:8 Řxřa. 23:22

24:9 Amř. 49:9; Řxřa. 23:24

24:13 Řxřa. 22:18

24:17 lrm. 48:45

¹⁹ *U wenni dd i ẖa iffẖen zi Yaequb ggur ad iħkmen
u netta ad isshelek inni ittwassnejmen zi tendint.”*

²⁰ *Umi netta izra Eamaliq, ibda awař iweznen nnes, inna
“Eamaliq d amezwaru n řegnus,
maca aneggaru nnes ad idweř d ahellek!”*

²¹ *Řami izra Iqiniyyen, ibda netta awař iweznen nnes, inna
“Tazeddiyt nnek temten
uca teggid řeucc nnek di teřdart.*

²² *Ead Qayin ad ittwakettef.
Ař meřmi izemmar ad ac dd-yawi Accur d amehbus?”*

²³ *Uca ibda netta awař iweznen nnes, inna
“Ay, wi i ẖa iqqimen iddaren xmi i ẖa yegg Arebbi aya?*

²⁴ *Iyarruba zi jwayeh n Kittim ad yezzan Accur
uca ad yezzan eawed x Eabir
u netta tanya ad ittwateħħa.”*

²⁵ *Ikkar Bałeam uca yuyur uca idweř ẖar wemcan nnes n tzeddiyt. Uřa d Balak ittef abrid nnes.*

Israyil d lařnam n yessis n Mu’ab

25¹ Izdey Israyil di Ciřtim uca ibda řgens ad iqehħeb ak-d yessis n Mu’ab. ² Eardēn-dd řgens ẖar tyarři n irebbiten nsent uca řgens icca zẖaysent uca yuđar i irebbiten nsent. ³ Ammu imun řgens ak-d Bał-Fayur uca ittwassarı lẖađab n SIDI x Israyil.

⁴ Inna SIDI i Musa “Ksi marra iryazen nni d izeğifen n řgens uca ayeř iten zzat i SIDI di tfuct iħarren, ař i dd ẖa ittwadweř řħaduq n lẖađab n SIDI n Israyil.” ⁵ Xenni inna Musa i řquđat n Israyil “Ejj kuř ijj ad iney inni zi jar yeryazen nnes imunen ak-d Bał-Fayur!”

⁶ Uca aqa da, ijj n weryaz zeg ayt n Israyil yusa-dd uca yiwi-dd ict n temyart tmdiyanect ẖar aytmas zzat i tiřtawin n Musa uca zzat i tiřtawin n marra tamesmunt n ayt n Israyil, am trun niřni ẖar tewwart n Uqiđun n Umsagar. ⁷ Izra it Finaħas, mmis n Alieazar, mmis n ukehhan uca netta ikkar zi řwest n tmesmunt uca iksi ijj n uħric deg ufus nnes. ⁸ uca iruħ awarni i weryaz ẖar uqiđun s řqubbet uca issnuqqeb iten s tnayen, ammu aryaz zi Israyil uřa d tamyart s ueeddis nnes. Xenni tbedd jiriħect x ayt n Israyil. ⁹ Uca mmuten di jiriħect arebēa u-eicirin-ařaf n iwdan.

¹⁰ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹¹ “Fineħas, mmis n Alieazar, mmis n Harun, akehhan, isseeqeb-dd asear inu x ayt n Israyil, minzi netta tuya imħeđ ařas di řwest nsen s tusmi inu, ařami necc war hdiĵey ad teħħiĵ ayt n Israyil di řweqt n tusmi inu. ¹² X uya ini ‘Xzar, ad as wcey řeahd inu n řehna. ¹³ Netta d zzariet nnes awarni as ad ẖarsen yiři řeahd n tukehhan i řebda, minzi netta tuya imħeđ di řtwee n

24:19 2 řam. 8:14

25:1 Řxřa. 31:16; 33:49

25:2 Izhd. 106:28; Huciea9:10

25:3 Izhd. 106:29

25:4 Aewd. 4:3; Yacuwa 22:17

25:7 Izhd. 106:30

25:9 1 Kur. 10:8

25:11 2 Kur. 11:2

25:12 106:31

AREBBI nnes uca ifda x ayt n Israyil.' ”

¹⁴ Isem n weryaz Israyili, i ittwanŷen *jmie* ak-d temŷart Tamidyanect, *tuya-t* d Zimri, mmis n Salu, ijj n umŷar x ict n taddart n ict n tbatat n Icimeuniyyen. ¹⁵ Isem n temŷart Tamidyanict i *tuya* ittwanŷen *tuya-t* Kuzbi, yeŷis n řur, wenni d ijj n uzeŷif x teqbič n ict n taddart n yijj n tbatat n Imidyaniyyen.

¹⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷ “Hřarem x Imidyaniyyen uca Ʒellbem xasen, ¹⁸ minzi nitni hřaren kenniw s teřraymect nsen s minzi kenniw zeřŷen zi jjihet n Faŷur d Kuzbi, yeŷis n umŷar n Midyan, učmatsen, tenni ittwanŷen deg wass n jjriħect di ssibbet n Faŷur.” ¹⁹ Uca awarni n jjriħect immsar *min dd-igguren*:

Aħesseb n Israyil i twařat wiss tnayen

26 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Alięazar, mmis n Harun, akehhan, inna: ² “Heřbem marra tamesmunt n ayt n Israyil, azeŷif *azeŷif*, zi eicřin n isegŷ^wusa sennej, ełahřsab taddart n ibabaten nsen, kuř ijen di Israyil nni dd-itteffŷen ak-d řęeskar.” ³ Musa d Alięazar, akehhan, ssiwřen akidsen di řewđat n Mu’ab, Ʒar L’Urdun *arendad* n Ariłħa uca nnan ⁴ “Zi eicřin n isegŷ^wusa sennej!” am mammec *t* yumur SIDI i Musa.

Ina d ayt n Israyil nni tuya dd-iffŷen zi temmurt n Miřra: .

⁵ Rubin *tuya* d amenzu n Israyil.. Aqa d tarwa n Rubin: zi Ĥanok, tawacunt n Iħanukiyyen, zi Fallu, tawacunt n Ifalluwiiyyen, .

⁶ zi Ĥařrun tawacunt n Iħařruniyyen, zi Karmi tawacunt n Ikarmiyyen.

⁷ Tina *tuya* d tiwacunin n Irubiniyyen uca inni zzaysen ittwaħesben *tuya-ten* di třata u-rebein-ařaf u-sebea-mya u-třatin n *yeryazen*.

⁸ Tarwa n Fallu *tuya-ten*: *myir* Iliyab.

⁹ *Tuya* tarwa n Iliyab: Nimuyil, Datan d Abiram. Ina, Datan d Abiram, *tuya-ten* d imřayan n tmesmunt inni iřewwŷen đidd i Musa d Harun, *jmie* ak-d ubarru n Quraħ, umi Ʒewwŷen đidd i SIDI. ¹⁰ Tammurt tarzem aqemmm nnes uca tsarđ iten, *jmie* ak-d Quraħ, řami immut ubarru *iřewwŷen* nni umi timessi tecca mitayn u-xemsin n *yeryazen*. Dewřen nitni d ijj n wečřam.

¹¹ Maca tarwa n Quraħ war mmuten ca.

¹² *Ina tuya d tarwa n Cimeun ełahřsab tiwacunin nsen*: zi Nimuyil tawacunt n Inimuyiliyyen, zi Yamin tawacunt n Iyaminiiyyen, zi Yakin tawacunt n Iyakiniiyyen, ¹³ zi Zaraħ tawacunt n Izarahiiyyen, zi Cawul tawacunt n Icawuliyyen. ¹⁴ Tina *tuya* d tiwacunin n Icimeuniyyen: tnayen u-eicřin-ařaf u-mitayn n *yeryazen*.

¹⁵ *Ina tuya d tarwa n Jad ełahřsab tiwacunin nsen*: zi řiřun tawacunt n Iřiřuniyyen, zi Ĥajji tawacunt n Iħajjiwiyyen, zi Cuni tawacunt n Icuniyyen, ¹⁶ zi Uzni tawacunt n Iyuzniyyen, zi Eiri tawacunt n Ięiriyyen, ¹⁷ zi Arud tawacunt n Irudiyyen, zi Ariyili tawacunt n Iriyiliyyen. ¹⁸ Tina *tuya-tent* d tiwacunin n Jad uca inni zzaysen ittwaħesben *tuya-ten* di arebein-ařaf u-xemsa-mya.

25:14 ‘ict n taddart n ict n tbatat’ - ixs ad yini ‘rağ i dd-itteffŷen zeg ict n tbatat ak-d twacunin i dayes d jjiřat nnes’.

25:17 Řxřa. 31:2

25:18 Asa. 18:6

26:2 Řxřa. 1:3

26:4 Řxřa. 1:1, 2, 3

26:5 Amz. 46:9; Uffuŷ 6:14; 1 Imzr. 5:1

26:9 Řxřa. 16:12

26:9 ‘imřayan’ - inni ittwařayan

¹⁹ **Tarwa n Yahuda** *tuya-ten d* Ėir d Unan. Maca mmuten Ėir d Unan di temmurt n KenĖan. ²⁰ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Yahuda ełahsab tiwacunin nsen: zi Cila, tawacunt n Icilayyen, zi Farař tawacunt n Ifarařiyyen, zi Zarah tawacunt n Izarahiyyen.

²¹ **Uca** *ina tuya-ten d* tarwa n Farař: zi Ėařrun tawacunt n IĖařruniyyen, zi Ėamul tawacunt n IĖamuliyyen. ²² **Tina** *tuya-tent d* tiwacunin n Yahuda uca inni zzaysen ittwaĖesben *tuya-ten d* setta u-sebein-ařaf u-xemsa-mya n yeryazen.

²³ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Issakar ełahsab tiwacunin nsen: zi Tulae tawacunt n Itulaeyyen, zi Puwa tawacunt n Ipuwaniyyen, ²⁴ zi Yacub tawacunt n Iyacubiyyen, zi Cimrun tawacunt n Icimruniyyen. ²⁵ **Tina** *tuya-tent d* tiwacunin n Issakar uca inni zzaysen ittwaĖesben *tuya-ten d* arebea u-settin-ařaf u-teřt-mya n yeryazen.

²⁶ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Zabulun ełahsab tiwacunin nsen: zi Sarid tawacunt n Isaridiyyen, zi Ilun tawacunt n Iluniyyen, zi YaĖliyił tawacunt n IyaĖliyiłiyyen. ²⁷ **Tina** *tuya-tent d* tiwacunin n Izabuluniyyen uca inni zzaysen ittwaĖesben *tuya-ten d* settin-ařef u-xemsa-mya n yeryazen.

²⁸ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Yusuf ełahsab tiwacunin nsen: Manassi d Ifrayim.

²⁹ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Manassi: zi Makir tawacunt n Imakiriyyen. Makir yejj-d Jilead. Zi Jilead *teffey* twacunt n Ijileadiyyen.

³⁰ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Jilead: zi Ieazar tawacunt n Ieazariyyen, zi Ėalaq tawacunt n IĖalaqiyyen, ³¹ zi Asriyił tawacunt n Isriyiłiyyen, zi Cakam tawacunt n Icakamiyyen, ³² zi Cimidae tawacunt n Icimdaeyyen, zi Ėafar tawacunt n IĖafariyyen.

³³ **Uca** řalufĖad, mmis n Ėafar, war tuĖi Ėares tarwa, maca yessis. **Ina** *tuya-ten d* ismawen n yes-sis n řalufĖad: MaĖla, NuĖa, Ėujla, Milka d Tiřa.

³⁴ **Tina** *tuya-tent d* tiwacunin n Manassi uca inni zzaysen ittwaĖesben *tuya-ten d* tnayen u-xemsin-ařaf u-sebea-mya n yeryazen.

³⁵ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Ifrayim, ełahsab tiwacunin nsen: zi CutalaĖ tawacunt n IcutalaĖiyyen, zi Bakar tawacunt n Ibakariyyen, zi TaĖan tawacunt n ItaĖaniyyen.

³⁶ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n CutalaĖ: zi Ėiran tawacunt n Ieiraniyyen.

³⁷ **Tina** *tuya-tent d* tiwacunin n tarwa n Ifrayim uca inni zzaysen ittwaĖesben *tuya-ten d* tnayen u-třatin-ařaf u-xemsa-mya n yeryazen. **Ina** *tuya-ten d* arrawen n Yusuf, ełahsab tiwacunin nsen.

³⁸ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Binyamin ełahsab tiwacunin nsen: zi Balae tawacunt n Ibalaeiyyen, zi Acbil tawacunt n Icbiliyyen, zi AĖiram tawacunt n IĖiramiyyen, ³⁹ zi Cafufam tawacunt n Icafufamiyyen, zi Ėufam tawacunt n IĖufamiyyen.

⁴⁰ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Balae: Ard d NuĖman. Zi Ard tawacunt n Irdiyyen, zi NuĖman tawacunt n InuĖmaniyyen.

⁴¹ **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Binyamin, ełahsab tiwacunin nsen uca inni zzaysen ittwaĖesben *tuya-ten d* xemsa u-rebein-ařaf u-setta-mya n yeryazen.

⁴² **Ina** *tuya-ten d* tarwa n Dan ełahsab tiwacunin nsen: zi CuĖam tawacunt n IcuĖamiyyen. **Tina** *tuya d* tiwacunin n Dan, ełahsab tiwacunin nsen.

26:19 Amz. 38:7, 10; 46:12

26:21 Amz. 46:12

26:29 Yacuwa 17:1

26:33 Řxřa. 27:1

⁴³ Marra tiwacunin n Icuḥamiyyen eḷaḥsab inni zzaysen ittwaḥesben *tuya-ten* di arebea u-settin-aṛaf u-arebea-mya *n yeryazen*.

⁴⁴ *Ina tuya-ten d tarwa n Acir eḷaḥsab tiwacunin nsen*: zi Yimna tawacunt n Iyimniyyen, zi Yicwi tawacunt n Iyicwiyyen, zi Bariḗa tawacunt n Ibariḗiyyen.

⁴⁵ *Ina tuya-ten d tarwa n Birīa*: zi Ḥabir tawacunt n Iḥabariyyen, zi Malkiyil tawacunt n Imalkiyiliyyen. ⁴⁶ Isem n yeḡis n Acir tuya-tt d Sarah.

⁴⁷ *Ina tuya-ten d tarwa n Acir uca inni zzaysen ittwaḥesben tuya-ten* di tṛata u-xemsin-aṛaf u-arebea-mya *n yeryazen*.

⁴⁸ *Ina tuya-ten d tarwa n Naftali eḷaḥsab tiwacunin nsen*: zi Yaḥasyil tawacunt n Iyaḥasiliyyen, zi Juni tawacunt n Ijuniyyen, ⁴⁹ zi Yaṣir tawacunt n Iyaṣiriyyen, zi Cillim tawacunt n Icillimiyyen.

⁵⁰ *Tina tuya-tent d tiwacunin n Naftali*, eḷaḥsab tiwacunin nsen uca inni zzaysen ittwaḥesben *tuya-ten* di xemsa u-rebein aṛaf u-arebea-mya *n yeryazen*.

⁵¹ *Ina d inni ittwaḥesben* *zi ayt n Israyil*: setta-mya u-waḥit-aṛef u-sebea-mya u-tṛatin *n yeryazen*.

⁵² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁵³ “Jar ina ad tettwabḍa temmurt d řwart, eḷaḥsab řqedd n ismawen *nsen*. ⁵⁴ I wenni umi řar iḡa aṭṭas *n iwdan*, ad tewced ktar d řwart uca i wenni umi řar iḡa drus *n iwdan*, ad tewced qell d řwart. Kuř ijjen eḷaḥsab inni ittwaḥesben ad as immewc tasřart nnes. ⁵⁵ Tammurt ad tettwabḍa s tqedduḥt. Nitni ad warten eḷaḥsab ismawen n tqebbař n ibabaten *nsen*. ⁵⁶ Ad tettwabḍa tesřart n kuř ijj s tqedduḥt jar *inni iḡan* s waṭṭas d *inni iḡan* s drus.

⁵⁷ *Tuya-ten* ina d inni ittwaḥesben zi Lawi, eḷaḥsab tiwacunin nsen: zi Jarcun tawacunt n Ijarcuniyyen, Qahat tawacunt n Iqahatiyyen, zi Marari tawacunt n Imarariyyen. ⁵⁸ *Tuya* tina d tiwacunin n Ilawiyyen: tawacunt n Ilibniyyen, tawacunt n Iḥibruniyyen, tawacunt n Imahliyyen, tawacunt n Imuciyyen, tawacunt n Iquraḥiyyen. Uca Qahat yejj-d Eamram. ⁵⁹ Tamřart n Eamram qqarent as Jukabad, yeḡi n Lawi, tenni dd-ittwarwen i Lawi di Miřra. D nettat turuw-dd Harun d Musa d Maryam, uḗmatsen, i Eamram. ⁶⁰ I Harun twurwen as-dd Nadab d Abihu, Aliḗazar d Itamar. ⁶¹ Maca Nadab d Abihu mmuten, umi dd-iwyen timessi tayribt zzat i wudem n SIDI. ⁶² *Tuya* inni zzaysen ittwaḥesben, marra iwetman n yijj n uyur sennej, di tṛata u-eicrin-aṛaf. Ina maca war ttwaḥesben ca jar ayt n Israyil, minzi war d asen temmewc tesřart d řwart jar ayt n Israyil.

⁶³ *Ina tuya-ten d inni ittwaḥesben s ufus n Musa d Aliḗazar*, akehhan. Nitni ḥesben ayt n Israyil di řewḍat n Mu’ab, řar L’Urdun arendad n Ariḥa. ⁶⁴ War tuxi jarasen uřa d ijj zeg inni ittwaḥesben n Musa d Harun, akehhan, umi ḥesben nitni ayt n Israyil di řexřa n Sina. ⁶⁵ minzi xasen tuya inna SIDI ad mnten s tidett di řexřa. War zzaysen iqqim uřa d ijj, myir Kalib, mmis n Yifunni, d Yacuea, mmis n Nun.”

26:54 Řxřa. 33:54

26:55 Řxřa. 33:54; Yacuwa 11:23; 14:2

26:57 Uffuy 6:17, 18, 19, 20

26:59 Uffuy 2:1, 2; 6:19

26:61 Lawi 10:2; Řxřa. 3:4; 1 Imzr. 24:2

26:65 Řxřa. 14:28, 29, 34, 35; 1 Kur. 10:5, 6

Yessis n Šalufħad

27¹ *Xenni* usint-idd yessis n Šalufħad, mmis n Ħafar, mmis n Jilead, mmis n Makir, mmis n Manassi, *inni* n twacunt n Manassi, mmis n Yusuf, d ina d ismawen n yessis: Maħla, Nuea, Ħujla, Milka d Tirša.² Tuġa beddent zzat i wudem n Musa u zzat i wudem n Alieazar, akehhan, u zzat i wudem n imyaren u zzat i wudem n marra tamesmunt ġar tewwart n Uqiġun n Umsagar, nnant ³ “Babatney immut di řexřa u war t tuġi di řwest n ubarru n yenni imunen ħidd i SIDI, deg ubarru n Quraħ war *din t tuġi netta*, minzi immut di ddnub nnes u tuġa war ġares ca iħenjiren. ⁴ Mayemmi i ġa ikkes isem n babatney zi jar twacunt nnes, ma minzi war ġares tuġi ca iħenjiren? Ewc aney aġřa di řwest n aytmas n babatney.”

⁵ Uca Musa yiwi ddeewa nsent deyya zzat i wudem n SIDI. ⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

⁷ “Aqa aya am mammec t nnant yessis n Šalufħad. Ittxeřřa ad asent tewced tasġart n řwart di řwest n aytmas n babatsen uca ad xasent tesseedud řwart n babatsent. ⁸ Uca ad tessiweřed ak-d ayt n Israyil, ad tinid ‘Mařa ca n yijjen immut břa mmis, *xenni* ad tesseedum řwart nnes ġar yeġis ⁹ u mařa war ġares yeġis, ad tewcem řwart nnes i yaytmas. ¹⁰ Mařa war ġares aytmas *ewwed*, ad tewcem řwart nnes i yaytmas n babas. ¹¹ Mařa babas war ġares aytmas *ewwed*, ad tewcem řwart nnes i raġ nnes, i wenni i *d as-dd* yudsen zi twacunt nnes, ħima ad tt iwart netta.’ Man aya ad yiři d ict n tewřsiyyet i weħkam i řebda i ayt n Israyil, am mammec t yumur SIDI i Musa.”

Ařeqqem n Yacuea

¹² *Xenni* inna SIDI i Musa “Gaēēd-dd adrar-a Abarim uca xzar tammurt nni wciġ i ayt n Israyil. ¹³ Xmi tt i ġa tžared, *xenni* cek ad tettwassmuned ak-d řejdud nnek, cek *ewwed* amecnaw mammec *kidsen* ittwassmun umac Harun, ¹⁴ minzi kenniw tyeuwyem ħidd i řumur inu zzat i tiřřawin nsen maħend ad ayi tessqeddsem di řexřa n řin, řami din *tuya* amcubbec di tmesmunt. Aqa d ina d aman n Miriba, ġar Qadac di řexřa n řin.” ¹⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁶ “Ad igg SIDI, AREBBI n buħbeřat n marra aysum, aħeřtu x tmesmunt-a *deg ufus* n ijj n weryaz, ¹⁷ ħima netta ad yuyur zzat i wudem nsen uca ad yadef zzat i wudem nsen uca ad ten indeħ ġar barra, ad ten issidef ġar daxeř maħend tamesmunt n SIDI war tettiři am wuġi břa aniči.”

¹⁸ *Xenni* inna SIDI i Musa “Ksi Yacuea, mmis n Nun, ijj n weryaz i di iġa Arruħ uca sars xas afus nnek ¹⁹ uca ad t tegged zzat i wudem n ukehhan Alieazar u zzat i marra tamesmunt, ad as tewced řumur zzat i tiřřawin nsen ²⁰ uca ewc as ca zeg uweqqar nnek ħima ad as tseř tamesmunt marra n ayt n Israyil. ²¹ Netta ad ibedd zzat i ukehhan Alieazar, wenni i ġa icawar zzat i wudem n SIDI elahřab řeħkam n Urim. X řumur nnes ad dd-ffyen ġar barra u x řumur nnes ad adfen ġar daxeř, netta d marra ayt n Israyil uřa d marra tamesmunt.”

²² Uca Musa igga am mammec i d as yumur SIDI. Yiwi Yacuea uca issbedd it zzat i wudem n ukehhan Alieazar u zzat i wudem n marra tamesmunt. ²³ Issars xas ifassen nnes uca isseedu as řumur am mammec d as inna SIDI s ufus n Musa.

27:1 Řxřa. 26:33; 36:2; Yacuwa 17:3

27:3 Řxřa. 14:35; 16:1; 26:64

27:7 Řxřa. 36:2

27:12 Aewd. 32:48, 49

27:13 Řxřa. 20:24

27:14 Řxřa. 20:12

27:16 Řxřa. 16:22; Ebr. 12:9

27:17 1 Ijġd. 22:17; Mt. 9:36; Mk. 6:34

27:17 ‘aniči’ - niy ‘ameksa’.

27:18 Aewd. 3:21; 34:9

27:21 Uffuy 28:30; Lawi 8:8

Tiřarřa n kuř ass

28¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
 2² “Umur ayt n Israyil uca ini asen ‘Ittxeřřa kenniw ad teřđam x třarřt inu, macca inu i tewhibin n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i necc, mařend ad ayi t-idd tessqarrbem di řweqt nnes ittwaggen.’³ Ad asen tinid ‘Aqa ta d tawhibt n tmessi i ittxeřřan ad dd-tessqarrbem: tnayen n izmaren icnan n yijj n usegg^was, am ict n třarřt n wecmađ řebda.’⁴ Ijj n izmar ad t-idd tesswejdedi di řřbeř uca izmar nneđni ad t-idd tesswejded jar ueeci d tmeddit⁵ uca ak-d man aya am tewhibt n řyiřet ict n teecart n yijj n ‘ifa’ n waren azdad ixegđen s yijj n arbee n yijj n ‘hin’ n zžect ttwaddzen t-idd zi zžitun.’⁶ Aqa-tt d třarřt n wecmađ n řebda, tenni tuřa ittwaggen deg wedrar n Sina am ict n řefwařet ittfuřen, aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.⁷ Tawhibt nnes n useyyeb ad tiři d ijj n arbee n yijj n ‘hin’ i yijj n izmar. Seyyeb tawhibt n useyyeb n ccrab di zžawect iqeddsen zžat i SIDI.⁸ Ad tesswejded izmar nneđni jar ueeci d tmeddit. Ad tt tesswejded am mammec tesswejded tawhibt n řyiřet di řřbeř u am mammec tesswejded tawhibt n useyyeb nnes, am ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

Tiřarřa n kuř ssimana

⁹ Deg wass n ssebt ad tesswejded tnayen n izmaren icnan n yijj n usegg^was d tnayen n teecurin n yijj n ‘ifa’ n waren azdad am tewhibt n řyiřet ixegđen s zžect ak-d tewhibt nnes n useyyeb.¹⁰ Aqa-tt d třarřt n wecmađ n ssebt i mkuř ssebt, ad tt tarnid i třarřt n wecmađ n řebda d tewhibt nnes n useyyeb.

Tiřarřa n kuř uyur

¹¹ Deg umezwar n kuř ijj n iyuren nwem ittxeřřa ad dd-tessqarrbem ict n třarřt n wecmađ i SIDI: tnayen n imwan, ijj n icarri, sebea n izmaren icnan n yijj n usegg^was¹² uca třata n teecurin n ijj n ‘ifa’ n waren azdad am tewhibt n řyiřet ixegđen s zžect i yijj n umwa u tnayen n teecurin n yijj n ‘ifa’ n waren azdad am tewhibt n řyiřet ixegđen s zžect i yijj n icarri.¹³ Arni ict n teecart n yijj n ‘ifa’ n waren azdad am tewhibt n řyiřet ixegđen s zžect i yijj n izmar. Aqa-tt d třarřt n wecmađ s ict n řefwařet ittfuřen, aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.¹⁴ Tiwhibin nsen n useyyeb ad iřint d azyen n ‘hin’ n binu ak-d umwa d ict n tuřut n yijj n ‘hin’ ak-d icarri d yijj n arbee n yijj n ‘hin’ ak-d izmar. Ta d třarřt n wecmađ n kuř ayur, i kuř ayur zeg iyuren n usegg^was.¹⁵ Ittxeřřa ad tesswejded ijj n umyan d amezyan d třarřt n ddenb i SIDI, ad tt tarnid i třarřt n wecmađ n řebda ak-d tewhibt nnes n useyyeb.

Třarřt n useeddu d weyrum břa wentun

¹⁶ Deg uyur amezwaru, deg wass wiss arbeeřac n uyur, ad tiři Třarřt n Useedu n SIDI.¹⁷ Deg wass wiss xemmeřac n simant n uyur ad yiři řeid. Sebea n wusan ad ccen ařrum břa antun.¹⁸ Deg wass amezwaru n řeid ad yiři yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict řxedmet i ittxeřřan ad tettwagg.

¹⁹ Ad dd-tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi am třarřt n wecmađ i SIDI: tnayen n imwan, ijj n icarri d sebea n izmaren n yijj n usegg^was. Ittxeřřa ad iřin cnan qae.²⁰ Ad tiři tewhibt n řyiřet n waren azdad ixegđen s zžect. Ad zžayes tesswejdem třata n teecurin n yijj n ‘ifa’ i yijj n umwa d tnayen n teecurin n yijj n ‘ifa’ i yijj n icarri.²¹ Ad tesswejded ict n teecart n yijj n ‘ifa’ i yijj n izmar, i marra sebea n izmaren nni.²² Sewjed eawed ijj n umyan d třarřt n ddenb mařend ad xawem

28:3 Uffuř 29:38

28:5 Uffuř 16:36; 29:40; Lawi 2:1

28:16 Uffuř 12:18; 23:15; Lawi 23:5

28:18 Lawi 23:7

tettwagg řefdiyyet. ²³ Ad tesswejdem man aya sennej i usewjed n tyařst n wecmađ di řšbeř nni iřan d ict n tyařst n wecmađ i řebda. ²⁴ Am mammec uya ad tesswejdem sebea n wussan, di kuř ass zyařsen, macca n tewhibin n tmessi am ict n řefwařet ittfuřen i SIDI. Ad ittwasewjed sennej i usewjed n tyařst n wecmađ n řebda ak-d tewhibt nnes n useyyeb. ²⁵ Deg wass wiss sebea ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict řxedmet i ittxeřřan ad tettwagg.

Imezwura n řyřget

²⁶ Deg wass n tmenzut n řřabet di Řeid n Ssimanat, xmi i-dd řa tessqarrbem ict n tewhibt n řyřget n jdid i SIDI, ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad tettwagg. ²⁷ Ad dd-tessqarrbem ict n tyařst n wecmađ am ict n řefwařet ittfuřen i SIDI: tnayen n imwan, ijj n icarri d sebea n izmaren n yijj n usegg^{was} ²⁸ ak-d tewhibt nnes n řyřget n waren azdad ixegđen s zcet: řřata n teecurin n yijj n 'ifa' i yijj n umwa, tnayen n teecurin n yijj n 'ifa' i yijj n icarri ²⁹ uřa d ict n teecart n yijj n 'ifa' i yijj n izmar, i marra sebea n izmaren nni. ³⁰ Sewjed eawed ijj n umyan d amezyan am tyařst n ddenb mařend ad xawem tettwagg řefdiyyet. ³¹ Ad ten tesswejdem sennej i usewjed n tyařst n wecmađ n řebda d tewhibt nnes n řyřget. Ad iřin cnan qaę i kenniw ak-d tewhibin nnes n useyyeb. "

Uřuđi n řbuq

29 ¹ "Deg uyur wiss sebea, deg wass amezwaru n uyur, ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad tettwagg. Ad awem yři d ijj n wass n uřuđi s wesruddeř di řbuq. ² Ad tesswejdem ict n tyařst n wecmađ am ict n řefwařet ittfuřen i SIDI: ijj n umwa d yijj n icarri d sebea n izmaren icnan qaę n yijj n usegg^{was} ³ ak-d tewhibt nnes n řyřget zeg waren azdad ixegđen s zcet: řřata n teecurin n yijj n 'ifa' i umwa d tnayen n teecurin n yijj n 'ifa' i icarri ⁴ uca ict n teecart n yijj n 'ifa' i kuř izmar, i sebea n izmaren marra. ⁵ Sewjed eawed ijj n umyan amezyan am tyařst n ddenb mařend ad xawem tettwagg řefdiyyet ⁶ sennej i usewjed n tyařst n wecmađ ak-d tewhibt nnes n řyřget d sennej i usewjed n tyařst n wecmađ n řebda ak-d tewhibt nnes n řyřget d tewhibin nnes n useyyeb, ełařsab lřariđa, am ict n řefwařet ittfuřen, ict n tyařst n tmessi i SIDI.

Tiyařřa deg Wass n Weřřař

⁷ Deg wass wiss eęcra ad teggem ijj n umuni iqeddsen uca ad tesswađeem ixef nwem. War tteggem uřa d ict n řxedmet. ⁸ Ad dd-tessqarrbem ict n tyařst n wecmađ am ict n řefwařet ittfuřen i SIDI: ijj n umwa d yijj n icarri d sebea n izmaren icnan qaę n yijj n usegg^{was}. Ittxeřřa ad awem iřin cnan ařřas. ⁹ Eawed tawhibt nnes n řyřget n waren azdad ixegđen s zcet: řřata n teecurin n yijj n 'ifa' i yijj n umwa, tnayen n teecurin n yijj n 'ifa' i yijj n icarri ¹⁰ u ijj n 'ifa' i kuř ijj n izmar, i sebea n izmaren marra. ¹¹ Sewjed eawed ijj n umyan amezyan am tyařst n ddenb, sennej i usewjed n tyařst n ddenb i zi tettwagg řefdiyyat u sennej i usewjed n tyařst n wecmađ ak-d tewhibt nnes n řyřget d tewhibin nnes n useyyeb.

Tiyařřa n Řeid n Ieuccuten

¹² Deg wass wiss xemmeřřac n uyur wiss sebea ad teggem ijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřřan ad tettwagg. Sebea n wussan ad teeydem i SIDI. ¹³ Ad dd-tessqarrbem ict n tyařst n wecmađ am tewhibt n tmessi, am ict n řefwařet ittfuřen i SIDI: řřeřřac n imwan, tnayen n icarriyyen u arbeęac n izmaren n yijj n usegg^{was}. Ittxeřřa ad iřin cnan

29:1 Lawi 23:24

29:7 Lawi 16:29, 31; 23:27

29:8 Řxřa. 28:19

- qac. ¹⁴ Eawed tawhibt nnes *n řyiget* n waren azdad ixegđen s zlect: třata n teecurin *n yijj n 'ifa'* i yijj n umwa, i *marra* třeřtac n imwan u tnayen n teecurin *n yijj n 'ifa'* i yijj n ucarri, i tnayen n icarriyjen *nni* ¹⁵ uřa d ict n teecart *n yijj n 'ifa'* i yijj n izmar, i *marra* arbeřtac n izmaren *nni*.
- ¹⁶ *Swejdem eawed* iij n umyan d amezyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ¹⁷ Deg wass wiss tnayen: teneac n imwan d tnayen n icarriyjen d arbeřtac n izmaren icnan n yijj n usegg^{was}. ¹⁸ ak-d tewhibt nsen *n řyiget* d tewhibin nsen n useyyeb, i imwan, i icarriyjen u i izmaren, ełařsab řqedd nsen, ełařsab lřariđa. ¹⁹ *Swejdem eawed* iij n umyan d amezyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ²⁰ Deg wass wiss třata: řitac n imwan d tnayen n icarriyjen d arbeřtac n izmaren icnan n yijj n usegg^{was}. ²¹ ak-d tewhibt nsen *n řyiget* d tewhibin nsen n useyyeb, i imwan, i icarriyjen u i izmaren, ełařsab řqedd nsen, ełařsab lřariđa. ²² *Swejdem eawed* iij n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ²³ Deg wass wiss arebea: eecra n imwan d tnayen n icarriyjen d arbeřtac n izmaren icnan n yijj n usegg^{was}. ²⁴ ak-d tewhibt nsen *n řyiget* d tewhibin nsen n useyyeb, i imwan, i icarriyjen u i izmaren, ełařsab řqedd nsen, ełařsab lřariđa. ²⁵ *Swejdem eawed* iij n umyan amezyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ²⁶ Deg wass wiss xemsa: tesa n imwan d tnayen n icarriyjen d arbeřtac n izmaren icnan n yijj n usegg^{was}. ²⁷ ak-d tewhibt nsen *n řyiget* d tewhibin nsen n useyyeb, i imwan, i icarriyjen u i izmaren, ełařsab řqedd nsen, ełařsab lřariđa. ²⁸ *Swejdem eawed* iij n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ²⁹ Deg wass wiss setta: tmenya n imwan d tnayen n icarriyjen d arbeřtac n izmaren icnan n yijj n usegg^{was}. ³⁰ ak-d tewhibt nsen *n řyiget* d tewhibin nsen n useyyeb, i imwan, i icarriyjen u i izmaren, ełařsab řqedd nsen, ełařsab lřariđa. ³¹ *Swejdem eawed* iij n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ³² Deg wass wiss sebea: sebea n imwan d tnayen n icarriyjen d arbeřtac n izmaren icnan n yijj n usegg^{was}. ³³ ak-d tewhibt nsen *n řyiget* d tewhibin nsen n useyyeb, i imwan, i icarriyjen u i izmaren, ełařsab řqedd nsen, ełařsab lřariđa. ³⁴ *Swejdem eawed* iij n umyan amezyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ³⁵ Deg wass wiss tmenya ad teggem iij n umuni ifarzen. War tteggem uřa d ict řxedmet i ittxeřřan ad tettwagg. ³⁶ Ad dd-tessqarrbem ict n tyařřt n wecmađ *am* tewhibt n tmesi, *am* ict n řefwařet ittřuřen i SIDI: iij n umwa d yijj n ucarri d sebea n izmaren icnan n yijj n usegg^{was}
- ³⁷ ak-d tewhibt nsen *n řyiget* d tewhibin nsen n useyyeb i umwa, i icarri u i izmaren, ełařsab řqedd nsen, ełařsab lřariđa. ³⁸ *Swejdem eawed* iij n umyan am tyařřt n ddenb, sennej i *usewjed* n tyařřt n wecmađ ak-d tewhibt nnes *n řyiget* d tewhibin nnes n useyyeb.
- ³⁹ Ad teggem timesřayin-a i SIDI di řeeyudat nwem ittwaggen sennej i řeweud nwem d tewhibin nwem s řađar ak-d tyařřa n wecmađ nwem d tewhibin nwem *n řyiget* d tewhibin nwem n useyyeb d tewhibin nwem n řehna i kidsen ittrařen."

Tijuđa

30 ¹ Uca issiweř Musa ak-d ayt n Israyil ełařsab *marra* min yumur SIDI i Musa. ² Issiweř Musa ak-d ižeřifen n tqebbař n ayt n Israyil, inna "Aqa d ta x min xef yumur SIDI:

³ "Xmi i ya tafed iij n **weryaz** iwca awař niy iijuğ ict n tjağit řima ad iqqen ixef nnes s yijj n řeahd, *xenni* war ittarezzi awař nnes. Ittxeřřa as ad igg ełařsab min dd-iffyen zeg uqemmum nnes. .

⁴ Xmi i ƣa tafed **ict n temƣart** tewca awař nnes i SIDI uca ad teqqen ixef nnes s yijj n řeahd di temži nnes di taddart n babas ⁵ uca babas isřa i wawař n lwaed nnes d řeahd nnes i zi teqqen ixef nnes, uca babas isqar zzates, *xenni* marra lwuēud nnes ad iřin řeřhen d marra aqqan nnes ad iřin řeřhen. ⁶ *Maca* mařa babas issbedd itt *zi man aya* deg wass nni di t isřa, *xenni* uřa d ijj zi lwuēud nnes u uřa d ijj zeg waqqan nnes i zi teqqen ixef nnes, war řeğhen ca. SIDI ad as iřfar, minzi babas issbedd itt *x man aya*

⁷ Mařa tuřa-tt temřec ak-d yijj n weryaz uca xas lwuēud niř nettat tuřa teqqen ixef nnes s yijj n wawař iffeř-dd s tcarfayeř zeg iyencicen nnes, ⁸ uca aryaz nnes isřa as uca isqar zzates deg wass i di isřa *aya*, *xenni* ad seřhen marra lwuēud nnes d marra aqqan nnes ad iřin řeřhen. ⁹ *Maca* mařa aryaz nnes isřa *aya*, inhar itt, *xenni* netta issebdeř lwaed nni xas uřa d awař s tcarfayeř zeg iyencicen nnes i zi tuřa teqqen ixef nnes uca AREBBI ad as iřfar *aya*.

¹⁰ **X lwaed n tajač niř n tenni ittwagřen**: marra min zi tuřa teqqen ixef nnes, ad yiři iřeğeğ.

¹¹ Mařa tuřa tewca awař niř teqqen ixef nnes s ict n tjağit i yijj n řeahd di taddart n weryaz nnes, ¹² uca aryaz nnes isřa *i uya* uca isqar zzates uca war tt issbedd *x man aya*, *xenni* ad řeřhen marra lwuēud nnes u marra aqqan nnes i zi tuřa teqqen ixef nnes ad iřin řeřhen. ¹³ *Maca* mařa aryaz nnes issebdeř *aya qae* deg wass i di isřa *aya*, *xenni* war ittiři iřeğeğ ca qae zi min dd-iffyen zeg iyencicen nnes n lwuēud niř n waqqan. Aryaz nnes issebdeř *aya uca* AREBBI ad as iřfar.

¹⁴ Kuř lwaed d kuř aqqan s ict n tjağit i umi i ƣa tesswađec ixef nnes, aryaz nnes izemmar ad tt issemten, niř aryaz nnes izemmar ad tt issebdeř. ¹⁵ Mařa aryaz nnes isqar qae zeg wass *x wass*, *xenni* issemten marra lwuēud nnes niř marra aqqan nnes inni xas iğan. Aqa issemten iten minzi isqar zzates deg wass i di *ten* isřa. ¹⁶ Mařa issebdeř iten qae, awarni řami *ten* isřa, *xenni* ad yarbu řmuesiyyet nnes.’”

¹⁷ Aqa d tina d tiweřša i zi yumur SIDI i Musa *uca aqa řeřhent* jar weryaz d temƣart, jar babas d yessis *tenni* di taddart n babas di temži nnes.

Garra ak-d Midyan

31 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Ntaqem di tťwee n ayt n Israyil x Imidyaniyyen. Awarni as ad tettwassmuned ak-d řejdud nnek.”

³ Issiweř Musa ak-d řgens, inna “Swejdem zzaywem iryazen i umenyi đidd i Midyan u nitni ad iřin đidd i Midyan mağend ad ssiwden nneqmet n SIDI x Midyan. ⁴ Ittxeřša awem ad tessekkem ařef *n yeryazen* zi kuř taqbič ƣar umenyi, zi marra tiqebbař n Israyil.” ⁵ *Ammu* i tuřa tettwafarzen zi řuřuf n Israyil ařef *n yeryazen* zi kuř taqbič, aqa-ten *jmiē* tenēac-n-řuřuf *n yerazen* iwejden i umenyi.

⁶ Uca Musa issekk iten ƣar umenyi, ařef *n yeryazen* zi kuř taqbič. *Netta issekk* iten ƣar umenyi ak-d Finaħas, mmis n ukehhan Alicazar, u *netta yares* řeqcue iqeddsen d řƣayťat i uřuđi s wesruddeğ *i umenyi* deg ufus nnes ⁷ uca mmenřen đidd i Imidyaniyyen, am mamec *t yumur* SIDI i Musa uca nřin marra min iğan d awtem. ⁸ Sennej i yenni zzaysen ittwanřen, nřin tanya ijeğiden n Midyan, Iwi, Raqim, řur, Ĥur d Rabae, xemsa n ijeğiden n Midyan. *Tanya* Balēam, mmis n Baēur, nřin t s ssif.

⁹ Ayt n Israyil ģebbsen timƣarin n Midyan d tarwa nsent u keccđen řebhayem nsen d đimiriwin nsen d marra min ƣarsen. ¹⁰ Sscemđen s tmesi marra tineddam mani tuřa zeddyen d marra

lqeleat nsen. ¹¹ Ksin marra min keccċen, marra takeccaċt n iwdan d řebhayem. ¹² uca iwyen-dd ȳar Musa d ukehhan Alieazar u ȳar tmesmunt n ayt n Israyil, di řmargeĥ n řeekar, di řewċat n Mu'ab, ȳar L'Urdun, *arendad* n Ariĥa. ¹³ Uca iffey-dd Musa d ukehhan Alieazar d marra imeqqra-nen n tmesmunt barra i řmargeĥ n řeekar maĥend ad ten mmsagaren.

¹⁴ Iffugem Musa aġas x řqebġanat n řeekar, x imeqqranen x ařef u x imeqqranen x mya, inni dd-ıeqqben zeg umenyi. ¹⁵ Inna asen Musa "Ma tejjim marra min iġan d tawtent iddar? ¹⁶ Aqa da, s wescan n Balaam, *timyarin-a* tuȳa-tent d řesbab řami ayt n Israyil ȳdaren SIDI di tmesřact n Faȳur uca tewċa-dd ĵjriĥect x tmesmunt n SIDI. ¹⁷ Řexxu *xenni*, nyem marra iwetman zi jar iĥenjiren imezyanen uca nyem marra tamȳart nni tuȳa iġġšen ak-d iĵj n weryaz am nettat tezzeř ak-d iĵj n weryaz. ¹⁸ Maca marra tiĥenjirin jar temȳarin nni war iġġšen ak-d iĵj n weryaz am *akides* zzřent, ĵjem tent i yixef nwem ad ddarent.

¹⁹ Ittxeřša awem ad tewtem iġidan nwem barra i řmargeĥ n řeekar řmijař n sebea n wussan. Kuř iĵjen wenni inȳin iĵj n řeemar n *bnadem* u kuř iĵjen wenni iĥadan wenni ittawssnuqqben ad yeĵj ad kksen ddenb x yixef nnes deg wass wiss řřata u deg wass wis sebea, *ammu* kenni w uřa d imeĥbas nwem. ²⁰ *Amenni* ittxeřša ad tekksem ddenb zi marra arruċ d marra řeqcue n iřmawen d marra min ittwaggen s thiġurt n iȳayċ d marra řeqcue n ukeccuċ."

²¹ Alieazar, akehhan, inna i ıeskariyyen nni dd-iffȳen ȳar umenyi "Ta d tawřiyyet nni yumur SIDI i Musa: ²² S tidett ureȳ d nnuqart d nnĥas d uzzař d istanyu d aldun, ²³ *wah* marra min izem-maren i tmessi, x tmessi ad t tessekkem, *xenni* ad yiři izdig, *maca* ittxeřša ad zzayes tekksem ddenb s 'waman n wezař'. Marra min war izemmaren i tmessi, ad t tessekkem x waman. ²⁴ Deg wass wiss sebea ad tşebbnem arruċ nwem, *xenni* ad tiřim d imezdigen. Awarni i uȳa tzemmar-rem ad tadfem di řmargeĥ n řeekar."

²⁵ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁶ "Ŧřef řeabar n tkeccaċt nni ittwaĥebbsen zeg iwdan d řebhayem, cek *jmie* ak-d ukehhan Alieazar u ak-d izeġifen n *tudrin* n ibabaten n tmesmunt. ²⁷ Bċa takeccaċt x tnayen jar inni icarcen deg umenyi u inni iffȳen ak-d řeekar *zeg ict n ĵjiĥet* d marra tamesmunt *zi ĵjiĥet nneċnit*.

²⁸ Sgaeeed ict n řşedqet i SIDI zeg ıeskariyyen nni dd-iffȳen ak-d řeekar: iĵj n řeemar zi xemsa mya n iwdan uca *amenni* zeg ifunasen d tfunasin u zeg iȳyař u zeg wuġi. ²⁹ Zeg wezyen nsen n *tkeccaċt* ad teksid řşedqet-a uca ad tt tewced i ukehhan Alieazar *am* ict n tewĥibt n usgaeeed i SIDI. ³⁰ Zeg wezyen n *tkeccaċt* n ayt n Israyil ad teksid iĵj zi kuř xemsin: zeg iwdan, zeg ifunasen d tfunasin, zeg iȳyař u zeg wuġi, *wah*, zi marra řebhayem. Ad tewced aȳa i llawiyyen nni iġġfen acbar x Tzeddiyt n SIDI."

³¹ Uca igga Musa d ukehhan Alieazar am mammec t yumur SIDI i Musa. ³² Tuȳa řeksibet nni iqqi-men n tkeccaċt nni ikecced řgens n řeekar setta-mȳa u-xemsa u-sebein-ařaf n wuġi. ³³ tnayen u-sebein-ařaf n ifunasen d tfunasin, ³⁴ waĥit u-settin-ařaf n iȳyař ³⁵ uca *zi ĵjiĥet* n řeemar n *bnadem*, zi temȳarin nni war iġġšen di qama ak-d iĵj n weryaz, aqa-tent marra tnayen u-třatin-ařef.

³⁶ Azyen n *tkeccaċt*, *tasȳart* n *yenni* dd-iffȳen ak-d řeekar, aqa-tt di teřt-mȳa u-sebea u-třatin-ařaf n wuġi. ³⁷ řşedqet i SIDI n wuġi *tȳa-tt* di setta-mȳa u-xemsa u-sebein. ³⁸ Uca *tȳa din* setta u-třatin-ařaf n ifunasen d tfunasin uca řşedqet zzaysen i SIDI *tȳa-tt* di tnayen u-sebein. ³⁹ Uca *tȳa din* třatin-ařaf u-xemsa-mȳa n iȳyař uca řşedqen zzaysen i SIDI, waĥit u-settin. ⁴⁰ Uca zi

31:11 Aewd. 20:14

31:16 Řxřa. 25:1, 2, 18; 2 Buř. 2:15; Asa. 2:14

31:17 Řqd. 21:11

31:23 Řxřa. 19:9

31:27 i řam. 30:24

31:30 'ifunasen d tfunasin' - s Teibranit man aȳa d iĵj n wawař.

31:32 'ıeskariyyen' - s Teibranit řgens n řeekar'.

jjihet n řeemur n bñadem *tuya din* seřřac-ařaf n *temyarin* u aředdeq zžaysent i SIDI aqa tnayen u-třatin n *temyarin*.

⁴¹ Uca iwca Musa řředqet, tenni d tawhibt n usgaeeed i SIDI, i ukehhan Alieazar, am mammec t yumur SIDI i Musa. .

⁴² Zeg wezyen n *tesyart* n ayt n Israyil, wenni iki Musa zeg yeryazen nni tuřa immenyen, ⁴³ - **azyen n *tesyart* n *tmesmunt*** tuřa-t di teřř-mya u-sebea u-třatin-ařaf n wuři, ⁴⁴ setta u-třatin-ařaf n ifunasen d tfunasin, ⁴⁵ třatin-ařaf u-xemsa-mya n yeřřař ⁴⁶ uca seřřac-ařaf n řeemur n iwdan -,

⁴⁷ zeg wezyen n ayt n Israyil iki Musa ijj zi kuř xemsin, *ammu* zeg iwdan *am* zi řebhayem, uca iwca aya i ilawiyen, inni ittřen acbar x Tzeddiřt n SIDI, am mammec t yumur SIDI i Musa.

⁴⁸ *Xenni* usin-dd řqebřanat x řuřuf n řeeskar, imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya, řar Musa ⁴⁹ uca nñan i Musa “Ixeddamen nnek aqa řesben marra ieeskariyyen nni sadu ufus nney u war d aneř iruř uřa d *ijj* n weryaz.” ⁵⁰ S uya niwi tawhibt n SIDI, kuř ijj min yufa: ict n řqecceet n wureř, ict n txeřxařt, ict n tmeqyast, ict n txatent n *ucemmie*, ict n texrazt niř ict n tseddeet s wedmam n wureř, řima ad zžaysent tettwagg řefdiyyet x řeemur nney zžat i wudem n SIDI.”

⁵¹ Uca Musa d ukehhan Alieazar ksin zžaysen ureř nsen, marra řeqcqe izewwqen. ⁵² Marra ureř n tewhibt nni ssgaeden i SIDI, tuřa seřřac-ařaf u-sebea-mya u-xemsin n uciql, zeg imeqqranen x wařef u zeg imeqqranen x mya. ⁵³ *Minzi* ieeskariyyen aqa keccden kuř ijj i yixef nnes. ⁵⁴ Musa d ukehhan Alieazar ksin ureř *nni* n imeqqranen x ařef u x mya uca iwyen t řar Uqidun n Umsagar, am ict n řidaret i ayt n Israyil zžat i wuden n SIDI.

Ttutra n teqbič n Rubin d teqbič n Jad

32 ¹ Ayt n Rubin řarsen ařřas n řebhayem u ayt n Jad řarsen ařřas s wařřas n řebhayem uca nitni řřin tammurt n Yaezir d temmurt n Jilead, u aqa da, *jjihet nni tecna* i řebhayem ² Usin-dd ayt n Jad u ayt n Rubin, ssiwřen ak-d Musa d ukehhan Alieazar u ak-d imeqqranen n tmesmunt, nñan ³ “Eařarut, Dibun, Yaezir, Nimra, řacbun, Alieala, Cabam, Nabu d Baen, ⁴ tammurt nni x iřřeb SIDI zžat i wudem n tmesmunt n Israyil, aqa-tt d ict n temmurt *tecna* i řebhayem u imsexxaren nnek řarsen řebhayem.” ⁵ Nñan “Mařa nufa nniemet di tiřřawin nnek, ma zeema ad temmewc temmurt-a d ařřa i imsexxaren nnek u war d aneř ttejj i ad neřřwa L’Urdun.”

⁶ Yarra-dd Musa x ayt n Jad u x ayt n Rubin “Mařa aytmatwem ad dd-řřen řar řarra, ma xenni kenniw ad teqqimem da? ⁷ Mayemmi i řa tessseegzem uř n ayt n Israyil mařend war řekk*in řar temmurt i d asen iwca SIDI? ⁸ Ammu iggin babatwem umi ten ssekkey zi Qadac-Barnie řima xenni ad řaren tammurt. ⁹ Iwřen nitni řar teřřurt n *teřřart* n Ickul uca řřin tammurt uca qeřen uřawen n ayt n Israyil mařend war ttidfen ca di temmurt i d asen iwca SIDI. ¹⁰ Deg wass nni ittwareř řařab n SIDI uca ijjuř, inna ¹¹ ‘Iryazen nni dd-iffřen zi Miřra, zi eicrin isegwusa sennej, war řarren tammurt nni x jjuřey ad wceř i Ibrahim d Iřaq d Yaequb, minzi war d ayi řřaren nican, ¹² myir Kalib, mmis n Yifunni, Akinizi, d Yacuea, mmis n Nun, minzi nitni řřaren nican i SIDI.’ ¹³ Uca *ammu* ittwareř řařab n SIDI x Israyil uca ižeęe iten di řexřa arebein n isegwusa, ařami ifna marra jjiř nni iggin řřar di tiřřawin n SIDI, ¹⁴ Uca aqa da, kenniw tekkarem am min ggin babatwem, *kenniw* d tarwa n yeryazen i iřdan řima ad tarnim ead řřaduq n řařab

31:41 Řxřa. 18:8,19

31:53 Aewd. 20:14

32:8 Řxřa. 13:3; Aewd. 1:22

32:11 Řxřa. 14:28; Aewd. 1:35

n SIDI x Israyil. ¹⁵ Mařa tdewřem-dd kenniw zi đeffar nnes, netta ad yejj řgens di řexřa eawed uca ammu ad tejjem marra řgens-a ad thellek.”

¹⁶ Xenni nitni qarrben-dd řares, nnan “Ad nebna da řkuriyyat i wuři nney u tineddam i iřenjiren nney, ¹⁷ maca neccin ad dd-neffey newjed i umenyi zzat i wudem n ayt n Israyil s řesnař nney, ařami ten nessiwed řar wemcan nsen. Iřenjiren nney ad qqimen di tneddam ifaryen s iyebrāwen di ssibbet n imezday n temmurt. ¹⁸ War dd-neddikk*wiř řar tudrin nney ařami tettwabđa i kuř ijj zeg ayt n Israyil tasyart nnes n řwart. ¹⁹ Minzi war ntetřef di řwart akidsen řar tma nneđni n L’Urdun uřa řar zzat, minzi tasyart i d aney dd-ittasen aqa-tt řar tma-ya tanita n L’Urdun, řar ccarq.”

²⁰ Xenni inna asen Musa “Mařa teggim ammu, mařa tesswejdem ixef nwem i umenyi zzat i wudem n SIDI, ²¹ u kuř ijj wenni isswejden ixef nnes i umenyi, ad izwa L’Urdun zzat i wudem n SIDI, mařend netta ad yazeř marra x řeedyen nnes zzat i wudem nnes ²² u ad tiři temmurt tettwaxđee zzat i wudem n SIDI, xenni ieddeř ad dd-tdewřem u ad tiři tbeddem zzat i SIDI u zzat i Israyil břa amarwas u ad tiři temmurt-a d agrař nwem zzat i wudem n SIDI.

²³ Maca mařa war teggim ammu, xenni aqa texđam đidd i SIDI uca ad tessnem aqa ddenb nwem ad kenniw yaf. ²⁴ Bnam tineddam i iřenjiren nwem d řkuriyyat i wuři nwem uca ggem min dd-iffyen zeg uqemmum nwem.”

²⁵ Xenni ssiwřen ayt n Jad d ayt n Rubin ak-d Musa, nnan “Imsexxaren nnek ad ggen am mam-mec ten yumur sidi inu. ²⁶ Tarwa nney, timřarin nney, řeksibet nney d marra řebhayem nney ad qqimen di tneddam n Jilead, ²⁷ maca imsexxaren nnek ad zwan i umenyi zzat i wudem n SIDI, marra inni isswejden ixefn sen i umenyi, am mam-mec issiweř sidi inu.”

²⁸ Uca Musa yumur xasen i ukehhan Alieazar u i Yacuea, mmis n Nun, u i izeřiřfen n tudrin n ibabaten n tqebbař n ayt n Israyil. ²⁹ Uca inna asen Musa “Mařa ayt n Jad d ayt n Rubin ad ki-wem zwan L’Urdun, kuř iijen wenni isswejden ixef nnes i umenyi zzat i wudem n SIDI, u mařa xenni tammurt ad tiři tettwaxđee zzat i wudem nwem, ad taf ad asen tewcem tammurt n Jilead d agrař. ³⁰ Maca mařa war kiwem řekk*im wejden i umenyi, xenni ad řřfen agrař di řwest nwem di temmurt n Kenean.” ³¹ Uca ayt n Jad d ayt n Rubin arrin-dd, nnan “Am mam-mec issiweř SIDI ak-d imsexxaren nnek, ammu i řa negg. ³² Neccin ad neřwa řar temmurt n Kenean ad niři new-jed i umenyi zzat i wudem n SIDI uca ad tiři tesyart nney n řwart řar tma-ya wanita n L’Urdun.”

³³ U iwca asen Musa, i ayt n Jad u i ayt n Rubin u i wezyen n teqbič n Manassi, mmis n Yusuf, tageldit n Siřun, ajeřiđ n Imuriyyen, d tgeldit n Euj, ajeřiđ n Bacan, tammurt s tneddam nnes nni iřan di jįwayeh nnes uřa d tineddam di temmurt i d as-dd innđen. ³⁴ Ayt n Jad bnan Di-bun, Eařarut, Earueir, ³⁵ Eařrut-Cufan, Yaezir, Yujbaha, ³⁶ Bayt-Nimra d Bayt-Haran, tineddam ifaryen s iyebrāwen d řkuriyyat i wuři. ³⁷ Ayt n Rubin bnan řacun, Ilicala, Qiryatayim, ³⁸ Nabu, Bael-Maeun, tinni zi beddřen ismawen nsen, d Sabma, uca řayen ismawen n tneddam i bnan eawed s yisem nneđni.

³⁹ Uca ayt n Makir, mmis n Manassi, ruřen řar Jilead uca řřfen tt uca uzřřen x Imuriyyen nni din iřan zi řwart nsen. ⁴⁰ Uca Musa iwca Jilead i Makir, mmis n Manassi, uca iruř netta ad izdey din. ⁴¹ Uca Ya’ir, mmis n Manassi, iruř uca iřřef dcurat nnes uca iřayā asent řawut-Ya’ir.

⁴² Amenni iruř Nubař uca iřřef Qinat d tnedddam i řares dd-iqqnen uca isemma asent Nubař s yisem nnes.

32:28 Yacuwa 1:13; 4:12

32:33 Aewd. 3:12; Yacuwa 13:8; 22:4

32:37 ‘Qiryatayim’ - ixs ad yini ‘tnayen n tneddam’.

32:39 Amz. 50:23

Isafaren n Miřra ař aymir n tmurt n Kenčan

33¹ Ammu i mmuṭṭiyyen ayt n Israyil inni dd-iffyēn zi temmurt n Miřra, zeg wemcan ƣar wemcan, ełahsab *tarbiēin* n řeeskar nsen, s ufus n Musa d Harun. ² X řumur n SIDI yura Musa imucan manis dd-ffyēn ak-d irehřhalen nsen. Ina d irehřhalen nsen ak-d imucan manis dd-ffyēn. ³ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn zi Račamsis* deg uyur amezwaru, deg wass wiss xemmeřac n uyur amezwaru. Di řřbeh, *deyya* awarni n *tyarřt* n useedu ffyēn-dd ayt n Israyil s yijj n ufus ittassgaēden ztat i tiṭṭawin n marra Imiřriyyen, ⁴ *umi* tuƣa ceƣřen Imiřriyyen neṭṭřen marra imenza nsen inni iwta SIDI s *řmewt* jarasen. *čawed* issiweđ SIDI řehkam *nnes* x marra irebbiten nsen.

⁵ Fesyen ayt n Israyil iqađan nsen, *ffyēn* zi Račamsis uca wtin iqađan nsen di Sukkut.

⁶ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Sukkut uca wtin iqađan nsen di Itam ƣar tma n řexřa. .

⁷ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Itam uca dewřen-dd ƣar Pi-Hařirut nni iğan arendad n Bael-řafun uca wtin iqađan nsen ztat i wudem n Majdal. .

⁸ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Pi-Hařirut uca cukken di řwest n řebřar ƣar řexřa uca uyuren ticři n trřata n wussan di řexřa n Itam, *xenni* wtin iqađan nsen di Mara. .

⁹ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Mara uca iwđen ƣar Ilim, mani iğa teneac n iybaluten n waman d sebein n tcejjura n tini uca wtin iqađan nsen din. .

¹⁰ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Ilim uca wtin iqađan nsen ƣar Řebřar n Telga.

¹¹ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Řebřar n Telga uca wtin iqađan nsen di řexřa n Sin. .

¹² Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi řexřa n Sin uca wtin iqađan nsen di Dufqa.

¹³ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Dufqa uca wtin iqađan nsen di Aluc.

¹⁴ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Aluc uca wtin iqađan nsen di Rafidim, mani war yufi aman i řgens ad issu. .

¹⁵ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Rafidim uca wtin iqađan nsen di řexřa n Sina. .

¹⁶ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi řexřa n Sina uca wtin iqađan nsen di Qabarut-Hata'awat. .

¹⁷ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Qabarut-Hata'awat uca wtin iqađan nsen di Hađayrut.

¹⁸ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Hađayrut uca wtin iqađan nsen di Ritma.

¹⁹ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Ritma uca wtin iqađan nsen di Rimmun-Fariř.

²⁰ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Rimmun-Fariř uca wtin iqađan nsen di Libna.

²¹ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Libna uca wtin iqađan nsen di Rissa.

²² Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Rissa uca wtin iqađan nsen di Qihaylata.

²³ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Qihaylata uca wtin iqađan nsen di wedrar n Cafar.

²⁴ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zeg wedrar n Cafar uca wtin iqađan nsen di Ĥarada.

²⁵ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Ĥarada uca wtin iqađan nsen di Maqhaylut.

²⁶ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Maqhaylut uca wtin iqađan nsen di Tařat.

²⁷ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Tařat uca wtin iqađan nsen di Tarař.

²⁸ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Tarař uca wtin iqađan nsen di Mitqa.

²⁹ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Mitqa uca wtin iqađan nsen di Ĥacmuna.

³⁰ Fesyen iqađan nsen, *ffyēn* zi Ĥacmuna uca wtin iqađan nsen di Musirut. .

33:3 Uffuƣ 12:37

33:6 Uffuƣ 13:20

33:7 Uffuƣ 14:2

33:8 Uffuƣ 15:22, 23

33:9 Uffuƣ 15:27

33:11 Uffuƣ 16:1

33:14 Uffuƣ 17:1

33:15 Uffuƣ 19:1

33:16 Řxřa. 11:34, 35

33:30 Ačwd. 10:6

DI ǪEXǪA

³¹ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi Musirut uca wtin iqiḏan nsen di Bani-Yaeqan.

³² Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi Bani-Yaeqan uca wtin iqiḏan nsen deg wedrar n Jidjad.

³³ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi zeg wedrar n Jidjad uca wtin iqiḏan nsen di Yutbat.

³⁴ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi zi Yutbat uca wtin iqiḏan nsen di Eabruna.

³⁵ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi zi Eabruna uca wtin iqiḏan nsen di Eiṣyun-Jabar.

³⁶ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi zi Eiṣyun-Jabar uca uca wtin iqiḏan nsen di řexǪa n řin nni yeǵa Qadac. ^{36a}

³⁷ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi Qadac uca wtin iqiḏan nsen ȳar wedrar n Hur ȳar tma n tem-murt n Idum. ^{37a}

³⁸ Yuři ukehhan Harun adrar n Hur am mammec d as inna SIDI uca immut din deg usegg^was wiss arebein awarni i uffuy n ayt n Israyil zi temmurt n Miřra, deg uyur wiss xemsa, deg wass amezwaru n uyur. ³⁹ Tuȳa Harun ȳares mya u-třata u-eicrin n isegg^wusa umi immut deg wedrar n Hur.

⁴⁰ Uca Akeneani, ajeǵid n Earad, *wenni* tuȳa izeddyen di ljanub n temmurt n Kenean, isǪa s twasit n ayt n Israyil. ^{40a}

⁴¹ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* **zeg wedrar n Hur** uca wtin iqiḏan nsen di řalmuna. ^{41a}

⁴² Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi řalmuna uca wtin iqiḏan nsen di Funun.

⁴³ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi Funun uca wtin iqiḏan nsen di Ubut. ^{43a}

⁴⁴ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi Ubut uca wtin iqiḏan nsen di řexrabi n Eabarim di jwayeh n wey-mir ak-d Mu'ab. ^{44a}

⁴⁵ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi řexrabi n Eabarim uca wtin iqiḏan nsen di Dibun-Jad.

⁴⁶ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi Dibun-Jad uca wtin iqiḏan nsen di Ealmun-Diblatayim.

⁴⁷ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zi Ealmun-Diblatayim uca wtin iqiḏan nsen deg idurar n Eabarim zzat i wudem n Nabu.

⁴⁸ Fesyen iqiḏan nsen, *ffȳen* zeg idurar n Eabarim uca wtin iqiḏan nsen di řewḏat n Mu'ab ȳar L'Urdun *arendad* i Ariřa.

⁴⁹ *Xenni* wtin iqiḏan nsen ȳar L'Urdun zi Bayt-Yacimut ař Abal-Ciřřim di řewḏat n Mu'ab. ^{49a}

Awařen n Musa x uřeffu n Kenean

⁵⁰ Issiweř SIDI ak-d Musa di řewḏat n Mu'ab ȳar L'Urdun *arendad* n Ariřa, inna:

⁵¹ "Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen 'Xmi i ȳa tiři teřwam L'Urdun ȳar temmurt n Kenean,

⁵² *xenni* ittxeřša kenniw ad tessuffȳem marra imezdaȳ n temmurt zzat i uȳembub nwem d mar-ra řexȳařat nsen ineqcen ad tent taredǵem. Eawed ittxeřša kenniw ad teteřřham marra řexȳařat ifesȳen nsen d marra řegeudi nsen. ⁵³ Ad tetřřfem tammurt uca ad dayes tzedȳem, minzi necc wciȳ awem tammurt nni d aǵřa. ⁵⁴ U ad tebdam tammurt s tqedduřt amecnaw řwart x twa-cunin nwem. Wi ȳar iǵa ařřas, ad as tewcem ařřas u wenni ȳar iǵa drus, ad as tewcem drus. Mani d as-dd tusa tqedduřt, ad yiři nnes. Elařsab tiqebbař n ibabaten nwem ad twartem tasȳart

33:36 řǪa. 20:1

33:37 řǪa. 20:22

33:38 řǪa. 20:25; Aewd. 32:50

33:40 řǪa. 21:1

33:41 řǪa. 21:4

33:43 řǪa. 21:10

33:44 'řexrabi' - niȳ 'arwinat'.

33:49 řǪa. 25:1; Yacuwa 2:1

33:52 Aewd. 7:2-26

nwem. ⁵⁵ Maca mařa kenniw war tessuffǵem ca imezdaǵ n temmurt zzat i wudem nwem, *xenni* ad immsar inni i ǵa tejjem ad qqimen, ad dewřen d isennanen di tiřřawin nwem d iwezwižen deg iyezdisen nwem uca nitni ad kenniw řřaren di temmurt nni mani tzeddǵem. ⁵⁶ Uca xenni ad immsar ad awem ggeǵ am mammec tuǵa xarrřey ad akidsen ggeǵ.”

Iymiren n tmurt

34 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² “Umur ayt n Israyil uca ini asen ‘Xmi i ǵa tadfem tammurt n Kenēan, *xenni* ta d tammurt i d awem i ǵa yiřin d řwart, tammurt n Kenēan ař iymiren nnes.

³ Jjihet n ljanub ad ǵarwem tiři zi řexřa n řin ař aymir n Idum uca **aymir n ljanub** ad ǵarwem yiři zi řřarf aneggaru n řebřar Ameǵař di ccarq. ⁴ uca aymir ad inneř zi ljanub ǵar Tsunta n řyarmiw uca ad iedu ǵar řin uca řřrufa nnes ad awřen zi ljanub ař Qadac-Barnie uca ad iedu ǵar řařar-Addar uca ař izwa ǵar Ařmun. ⁵ Ad inneř weymir zi Ařmun ǵar teřzurt n teřzart n Miřra uca řřrufa nnes *ad awřen ař řebřar*.

⁶ Uca **aymir n řyarb** ad awem yiři řebřar ameqqran. Wa ad awem yiři d aymir n řyarb. .

⁷ Wa ad awem yiři d **aymir n ccamal**: ad t tarcmem i yixef nwem zeg Ill Agrakal ař adrar n Hur. ⁸ Zeg wedrar n Hur ad t tarcmem ař Libu-řamat uca řřrufa n weymir ad awřen ař řadad. ⁹ Ad yeedu weymir ař Zifrun uca řřrufa nnes ad awřen ař řařar-ēinan. Wa ad awem yiři d aymir n ccamal.

¹⁰ Ad tarcmem **aymir nwem n ccarq** zi řařar-ēinan ǵar Cafam ¹¹ uca ad dd-ihwa weymir zi Cfam ař Ribla, ccarq n ēayn. *Xenni* ad dd-ihwa weymir *ead* ktar uca ad yaweř ǵar tma n ccarq n řebřar n Kinnarat. ¹² Uca ad dd-ihwa weymir ǵar L’Urdun uca řřrufa nnes ad awřen ař řebřar Ameǵař. Ta ad awem tiři d tammurt ak-d iymiren nnes i d as-dd innřen.”

¹³ Uca Musa yumur ayt n Israyil, inna “Ta d tammurt nni i ǵa tebřam jarawem s tqedduřt, tenni x yumur SIDI ad temmewc i teřa n tqebbař u *ead* i wezyen n teqbič n *Manassi*. ¹⁴ Minzi taqbič n Rubin *tettwařettef* ełahřab taddart n ibabaten nsen u taqbič n Jad *tettwařettef* ełahřab taddart n ibabaten nsen, aqa řřfen *tasyart nsen ead* u azyen n teqbič n *Manassi* teřřef *ead* tasyart nnes n řwart. ¹⁵ Tnayen n tqebbař d wezyen aqa řřfent řwart nsent ǵar tma-ya n L’Urdun, zi Ariřa ǵar ccarq ǵar manis dd-tneqqar *tfuct*.”

¹⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷ “Ina d ismawen n yeryazen inni i ǵa ibřan tammurt jarawem: Akehhan Aliēazar d Yacuea, mmis n Nun. ¹⁸ Ad teksim *eawed* ijj n umeqqran zi kuř taqbič mařend ad tebřam tammurt.

¹⁹ Ina d ismawen n yeryazen:

i teqbič n Yahuda, Kalib, mmis n Yifunni

33:54 řxřa. 26:54-65

33:55 Yacuwa 23:13; řqd. 2:3

34:3 Yacuwa 15:1

34:6 ‘**řebřar ameqqran**’ - niǵ ‘ill ameqqran’. řebřar-a qqaren as di Arif ‘řebřar amezyan’ u isem nnes n jdidi aqa-t ‘ill agrakal’.

34:7 ‘**Ill Agrakal**’ - ixs ad yini ‘řebřar Amezyan’ s Tarifit n kuř ass.

34:17 Yacuwa 14:1

- ²⁰ i teqbič n ayt n Cimeun, Šamwil, mmis n Eammihud,
²¹ i teqbič n Binyamin, Ilidad, mmis n Kaslun,
²² i teqbič n ayt n Dan, ameqqran Buqqi, mmis n Yujli,
²³ i teqbič n ayt n Yusuf: i teqbič n ayt n Manassi, ameqqran Ĥanniyil, mmis n Ifud,
²⁴ i teqbič n ayt n Ifrayim, ameqqran Qimuyil, mmis n Cifšan,
²⁵ i teqbič n ayt n Zabulun, ameqqran Ilišafan, mmis n Farnax,
²⁶ i teqbič n ayt n Issakar, ameqqran Falťiyil, mmis n Eazzan,
²⁷ i teqbič n ayt n Acir, ameqqran Axihud, mmis n Calumi,
²⁸ i teqbič n ayt n Naftali, ameqqran Fadahyil, mmis n Eammihud.”
²⁹ Ina d inni x yumur SIDI ad bđan řwart i ayt n Israyil di temmurt n Kenėan.

Tineddam i llawiyyen

35¹ Issiweř SIDI ak-d Musa di řewđat n Mu’ab ęar L’Urdun *arendad* n Arięa uca inna:
² “Umur ayt n Israyil ĥima ad wcen, zi řwart nsen i tťfen, tineddam i llawiyyen maĥend ad daysent zedyen. Ad tewcem i llawiyyen *ėawed* dđmani n tarewsa inni i d asen dd-innden i tneddam. ³ Tineddam ad iřint maĥend ad daysent zedyen uca dđmani n tarewsa ad iřin i řebhayem nsen u i wagřa nsen u i marra imuddaren nsen. ⁴ Uca dđmani n tarewsa i ięan ęar tneddam nni i ęa tewcem i llawiyyen, ad iřin zeg weyęar n tendint ęar barra ařef n ięaęen uca *ammani* ęar marra ięezdisen *nnes*. ⁵ Barra n tendint ęar ccarę ad tēebbarem ařfayen n ięaęen u ęar ljanub ařfayen n ięaęen u ęar řęarb ařfayen n ięaęen u ęar ccamal ařfayen n ięaęen uca tandint *ad tiři* di řwest. Ina ad asen iřin d dđmani n tarewsa n tneddam. ⁶ Tineddam i ęa tewcem i llawiyyen *ad iřint* setta n tneddam i tarewřa. Ad tent tewcem maĥend ad din yarweř uqettař. Sennej i man aya ad *tent* tewcem *ėad* tnayen u-rebein n tneddam. ⁷ Marra tineddam i ęa tewcem i llawiyyen, *ad iřint* tmenya u-rebein n tneddam, tina *simant nsent* d dđmani nsent n tarewsa. ⁸ X tneddam i ęa tewcem zeg wagřa n ayt n Israyil, ad tent teksim ktar zeg wenni ęar ięa waťtas u zeg wenni i ęar ięa drus, ad teksid drus. Kuř ijj ad iwc zi tneddam nnes i llawiyyen elahsab tasyart nnes zi řwart.”

Tineddam i tarewřa

- ⁹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
¹⁰ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Xmi i ęa teęwam L’Urdun ęar temmurt n Kenėan, ¹¹ ad tneyycem tineddam nni d awem i ęa iřint d tineddam i tarewřa, ĥima aqettař izemmar ad din yarweř, wenni inęin ĥed zeg uweddar. ¹² Tineddam-a ad awem iřint i tarewřa zeg uneqqam, ĥima war ittmetti uqettař qbeř mma ad ibedd zzat i wudem n tmesmunt i řĥukm. ¹³ Zi tneddam i ęa tewcem, ad zzaysent iřint setta d tneddam i tarewřa i kenniw.
¹⁴ Třata n tneddam ad *tent* tewcem ęar tma-ya n L’Urdun u třata n tneddam ad *tent* tewcem di temmurt n Kenėan. Ad iřint d tineddam i tarewřa. ¹⁵ Setta n tneddam-a ad iřint i tarewřa i ayt n Israyil uřa i ubarrani d umezduy n zzyada di řwest nsen, ĥima wenni inęin ĥed zeg uweddar, izemmar ad din yarweř.
¹⁶ Mařa iwwet it s ict n řĥajet n wuzzař uca immut, *xenni* aqa netta d aqettař. Aqettař ad ittwaney nican. ¹⁷ Mařa iwwet it s ict n řĥajet n wezru deg ufus i zi izemmar ad immet uca *xenni* immut, aqa netta d aneqqam. Aneqqam ad ittwaney nican. ¹⁸ Nię *mařa* iwwet it s ict n řĥajet n ukeccuđ

35:2 Yacuwa 21:2

35:6 Yacuwa 21:21

35:10 Aewd. 19:2; Yacuwa 20:2

35:14 Aewd. 4:41; Yacuwa 20:8

deg ufus i zi izemmar ad immet uca *xenni* immut, aqa netta d aqettař. Aqettař ad ittwaney nican. ¹⁹ Aneqqam n idammen ad iney aqettař. Mařa ad t iřqa, ad t iney.

²⁰ U mařa iearn it s wecrah, niř indar řares ca s neemada ařami zzayes immut, ²¹ niř iwwet it s řeedawet s ufus nnes, ařami zzayes immut, *xenni* wenni t inyin ad ittwaney nican. Aqa-t d aqettař. Aneqqam n idammen, ad iney aqettař xmi t i řa iřqa.

²² Maca mařa tuřa iearren it amenni deg wermac n webřiw břa řeedawet, niř indar řares ca n řřajet am iweddar. ²³ niř am war t iřzi, ijj n weřzu i zi izemmar ad immet, uca *xenni* immut am war tuyi d řeedu nnes u netta tuřa war d as yarezzu řřar, ²⁴ *xenni* tamesmunt ad teřkem jar uqettař d uneqqam n idammen eľařsab lřarayiř-a. ²⁵ Tamesmunt ad tessenjem aqettař zeg ufus n uneqqam n idammen uca tamesmunt ad tejj netta ad ieqeb řar tendint nnes n tarewřa. Ad iqqim din ař řmewt n arrays n ikehhanen wenni t dehnennitni s zžect iqeddsen. ²⁶ Maca mařa aqettař iffeř barra n iymiren n tendint n tarewřa mani yarwerř, ²⁷ uca aneqqam n idammen yufa it barra n iymiren n tendint n tarewřa uca aneqqam n idammen inya it, war xas ca idammen *xenni*. ²⁸ Minzi tuřa xas ad iqqim di tendint nnes n tarewřa ař řmewt n arrays n ikehhanen. Maca awarni řmewt n arrays n ikehhanen izemmar ad ieqeb uqettař řar temmurt nni iřan nnes. ²⁹ Aya ad awem tiři d tawřiyyet n řřeqq i *marra* řejyuř nwem mani mma i řa tzedřem.

³⁰ Kuř iijen wenni inyin řed, aqa aqettař ad ittwaney eľařsab aqemmum n řeřhud, *maca* ijj n uceřhad *waha* war izemmar ad iřed x ict n nnefs s řmewt. ³¹ War kessim ca řeřdiyyet x řeemmar n uqettař nni x ittwahkem s řmewt, mayar itxeřřa as ad ittwaney nican. ³² War kessim ttaman n ddeyyet x wenni yarewřen řar tendint nnes n tarewřa di řřwee n weeqab nnes mařend ad izdeř netta di temmurt qbeř řmewt n arrays n ikehhanen.

³³ Uca kenniw war tessiřitem tammurt mani teřam, minzi idammen sseiřten tammurt uca war izemmar ad ittwafdi x temmurt di řřwee n idammen i dayes ittwassizzřen, mřir s idammen n wenni ten issizzřen. ³⁴ War sseiřitem tammurt mani i řa tzedřem kenniw, di řwest nnes i řa zedyey necc, minzi necc d SIDI, wenni izeddyen di řwest n ayt n Israyil.”

Tasyart n řwart i yessis n řalufřad

36 ¹ Izeřifen n *tudrin* n ibabaten n twacunin n tarwa n Jilead, mmis n Makir, mmis n Manassi, zi twacunin n tarwa n Yusuf, qarrben-dd u ssiwřen zzat i wudem n Musa u zzat i wudem n imeqqranen, izeřifen *inneđni* n *tudrin* n ibabaten n ayt n Israyil ² uca nitni nnan “SIDI yumur sidi inu mařend ad iwc tammurt s tqedduřt i ayt n Israyil d řwart uca yumur SIDI i sidi inu ad iwc tasyart n řwart n umatneř řalufřad i yessis. ³ Mařa dewřent nitenti d tinemřař ak-d iijen zi tarwa n tqebbař nneđni n ayt n Israyil, *xenni* ad ittwassemzi tesyart nsent di řwart n ibabaten nney uca ad tettwarni *tasyart nsent* i tesyart n teqbič i řar i řa munent uca *ammu* ad ittwassemzi min iřan d tasyart nney s tqedduřt. ⁴ Meřmi *xenni* dd i řa yas usegřas n usřiwřew i tarwa n Israyil, *xenni* ad tettwamarni tesyart nsent i tesyart n teqbič ak-d wi i řa munent. *Ammu* i řa tettwakkes *xenni* tesyart nsent di řwart n teqbič n ibabaten nney.”

⁵ *Xenni* yumur Musa i ayt n Israyil eľařsab řumur n SIDI, inna “*Aqa d tidett* am mammec tessiwerř teqbič n ayt n Yusuf. ⁶ Wa d awař i zi yumur SIDI x yessis n řalufřad, inna ‘Ejj itent ad meřcent ak-d wenni i d asent yarecřen. Ittxeřřa mřir ad meřcent di twacunt n teqbič n babatsent. ⁷ War ieeddeř ad trař tesyart n ayt n Israyil zi teqbič řar teqbič *nneđni*, minzi kuř aryaz n ayt n Israyil ad iqqim iřřef di tesyart n teqbič n ibabaten nnes. ⁸ Kuř tayeřit nni i řa iřřfen ict n tesyart zi ayt n Israyil, ittxeřřa as ad temřec ak-d ijj zeg ict n twacunt zi teqbič n babas, řima kuř ijj zeg ayt n

35:20 Aewd. 19:11

35:30 Aewd. 17:6; 19:15

36:2 Řxřa. 26:55, 56; 27:7; 33:54; Yacuwa 17:3,4

DI ŘEXŘA

Israyil ad iwart tasyart n ibabaten nnes. ⁹ War iceddeř ad trař tasyart n ict n teqbič řar teqbič nneđni, minzi ittxeřřa i kuř ict zi tqebbař n ayt n Israyil ad iřřef di tesyart nnes.’”

¹⁰ Yessis n řalufřad ggint am mammec t yumur SIDI i Musa. ¹¹ Mařla, Tirřa, řujla, Milka d Nuća, yessis n řalufřad, dewřent d tinemřač ak-d tarwa n eemmitsent. ¹² Dewřent d tinemřač di twa-cunin n ayt n Manassi, mmis n Yusuf. *Ammu* teqqim tesyart nsent di teqbič n babatsent.

¹³ Tina d tiweřřa d lřarayiđ nni yumur SIDI x ufus n Musa i ayt n Israyil di řewđat n Mu’ab, řar L’Urdun *arendad* n Ariřa.

36:8 ‘tayeřit’ - niy ‘iğis’.

36:11 Řxřa. 27:1

ΑΞΑΩΕΔ Ν CCΑΡΙΕΑ

Awařen n Musa i issiweř di Mu'ab

1¹Ina d awařen nni issiweř Musa i marra Israyil ƣar tma-ya n L'Urdun, di řexřa, di řewđa arendađ n řuf, ƣar Faran d Tufal d Laban d řađarut d Di-Dahab. ²Zi řurib x webrid n idurar n Saer abrid n řiřac n wussan ař Qadac-Barnie. ³Uca imsar xenni deg usegg^was wiss arebein, deg uyur wiss řiřac, deg wass amezwaru n uyur, Musa issiweř ak-d ayt n Israyil elahřab marra min d as yumur SIDI xasen, ⁴awarni umi iyřeb x řihun, ajeđid n Imuriyyen wenni tuƣa izeddyen di řacbuđ, d Euđ, ajeđid n Bacan wenni tuƣa izeddyen di řacurut, di Idraci. ⁵Ƴar tma-ya n L'Urdun, di temmurt n Mu'ab, ibda Musa ad ifessar ccariea-ya, inna

⁶“SIDI, AREBBI nney, issiweř akidney di řurib, inna ‘Kenniw teqqimen ařas ƣar wedrar-a, aqa d ařas. ⁷Dewřem, kksem iqıđan nwem uca adfem ƣar idurar n Imuriyyen u ƣar marra *imucan* yudsen di řewđa, deg idurar, di Temmurt Iwařan, di *Temmurt* n Ljanub u ƣar tma n řebřar, tam-murt n Ikenaniyyen d Lubnan ař iyzar ameqqran, iyzar n Lfurat. ⁸Xzar, necc wciƣ awem tam-murt zzat i wudem nwem. Adfem, teřřfem tammurt nni x ijjug SIDI ad tt iwc i ibabaten nwem, i Ibrahim, Iřař d Ƴaequb, u i zzariet nsen awarni asen.’ ⁹Di řweqt nni ssiwřeƣ necc akidwem, nniƣ ‘Nec waha war zemmareƣ ad kenniw arbuƣ. ¹⁰SIDI, AREBBI nwem, igga kenniw d ařas, uca aqa da, kenniw řexxu d ařas amecnaw itran n uđenna. ¹¹Ad taf ad daywem immarni SIDI, AREBBI nwem, am mammeć teğam řexxu, *ead* ařef n twařawin, uca ad taf ad kenniw ibarek am mammeć tuƣa ƣarwem-dd issiweř. ¹²Mammeć zemmareƣ necc weđdi waha ad arbuƣ iřessifen nwem d đđqeř nwem d imucbecen nwem? ¹³Ksim zi ƣar teqbić nwem iryazen imiyisen, inni itwassnen *icnan*, řima ad ten ggeƣ d izeğifen xawem.’ ¹⁴*Xenni* kenniw tarrim-dd xafi, tennam ayi ‘Awař i tessiwřed, aqa icna řima ad t negg.’ ¹⁵Uca ksiƣ izeğifen n teqbić nwem, iryazen imiyisen inni itwassnen icnan, uca ggıƣ ten d izeğifen xawem, *am* imeqqranen x mya, imeqqra-nen x xemsin d imeqqranen x eecra, u *am* iweqqafen x tqebbař nwem. ¹⁶Di řweqt nni umureƣ i řquđat nwem uca nniƣ ‘Sřem ƣar aytmatwem uca řekmem nican ƣar weryaz d umas d ubarrani *nni* kides *iğan*. ¹⁷War tteggem s wudmawen di řehkam. Ad tesřem ƣar umezƣan d imeqqran. War tegg^wdem wudem n ca n yijjen’. Řřukm ƣar AREBBI. Tamesřact nni tewear xawem, awyem tt-idd ƣari uca necc ad tt sřeƣ.

¹⁸ *Ammu* i kenniw umureƣ di řweqt nni marra timesřayin nni xawem ad tent teggem.

¹⁹ *Xenni* nekkes iqıđan nney uca *neffey* zi řurib uca neřwa marra řexřa ameqqran issagg^waden nni teřrim x webrid n idurar n Imuriyyen am mammeć d aney yumur SIDI, AREBBI nney, uca niweđ ƣar Qadac-Barnie. ²⁰ *Xenni* nniƣ awem ‘Aqa tiwđem ƣar idurar n Imuriyyen nni d aney i ƣa iwc SIDI, AREBBI nney. ²¹Xzar, SIDI, AREBBI nnek, aqa igga tammurt zzat i wudem nnek. Gaeeđ, řřef itt, am mammeć ƣark issiweř AREBBI n ibabaten nwem. War ttegg^wed u war tteđđi ad iegez wuř nnek.’ ²²Tusim-dd ƣari marra kenniw, tennam ‘Eđđ aney ad nesekk iryazen zzat i wudem nney řima ad bergagen tammurt mařend ad aney xebbaren x man abrid i zi i ƣa nğaeēd u mammeć ģant tneddam i ƣar i dd ƣa nas.’ ²³Tuƣa awař-a d lemliř i necc uca ksiƣ teneac n yeryazen, zi kuř taqbić iđ n weryaz. ²⁴Nnđen nitni uca uyuren x webrid ƣar idurar uca usin-dd ƣar teƣzurt n Ickul uca bergagen tt. ²⁵Ksin s ifassen nsen řƣığet n temmurt uca hwan-dd zzayes ƣarney. Iwyen aney-dd řexbar, nnan ‘tammurt i d aney i ƣa iwc SIDI, AREBBI nney, teřbeř.’

²⁶ Qaē amenni, war texsem ad tgaēdem uca tyeuwyem dīdd i řumur n SIDI, AREBBI nwem.

²⁷ Uca tnedqem-dd zeg iqiđan nwem, tennam ‘Deg weqřab nnes xaney, aqa issuffey aney SIDI zi temmurt n Miřra mařend ad aney yarr řar ifassen n Imuriyyen mařend ad aney yareddeř.

²⁸ Mani xenni, mani i řa ngeēed? Aytmatney ssfessyen uřawen nney, nnan: Řgens imřar uca zzugaren xaney. Tineddam myarent u twafaryent ař ajenna uca nezra din ayt n řanaq. ²⁹ Xenni nniy awem ‘War tarjijjem ca u war zwaysen tteggw^wdem. ³⁰ SIDI, AREBBI nwem, wenni igguren zzatwem, ad immney di tťweē nwem, ammu nican am mammec igga zzat i tittřawin nwem di tťweē nwem di Miřra ³¹ uřa di rexřa, mani teřrim mammec tuřa kenniw yarebbu SIDI marra abrid nni tuyurem, amecnaw ijj n weryaz yarebbu mmis, ař mani dd-tiwđem řar wemcan-a.’

³² Maca kenniw ead war tuminem ca s wawař-a di SIDI, AREBBI nwem, ³³ wi tuřa igguren zzat i wudem nwem deg webriđ řima ad awem yaru mani i řa tewtem iqiđan nwem, u wi tuřa igguren s řiřet di tmesi mařend ad awem isscen abrid u s uziř deg ijj n useynu. ³⁴ SIDI isřa řřess n wawařen nwem uca ixeyyeq, iijuř, inna ³⁵ ‘Uřa d ijj zeg yeryazen-a n jjiř-a aceffan war izarr tammurt icnan nni x jjuřey ad tt wcey i ibabaten nwem, ³⁶ myř Kalib, mmis n Yifunni, netta ad tt izar uca i netta u i tarwa nnes ad wcey tammurt nni x igga iđaren nnes, minzi netta tuřa iđeffar SIDI nican.’ ³⁷ Iffugem xafi SIDI di ssibbet nwem, inna ‘Uřa d cek war dayes ttidfed ca! ³⁸ Yacuea, mmis n Nun, wenni ibedden zzat i wudem nwem, ad days yadef. Sjeħd it, minzi netta d wenni tt i řa ibđan am řwart řar Israyil. ³⁹ Uca iřenjiren nwem i x tennam: ad dewřen d teymart, tarwa nwem nni war ssinen ead řxar niy řřar di řweqt nni, nitni ad days adfen uca necc ad asen tt-idd wcey uca nitni ad tt warten. ⁴⁰ Maca kenniw ad dd-tdeuřem, ad tekksem iqiđan nwem ssa uca ad tuyurem řar řexřa řar Řebřar n Uřanim.’ ⁴¹ Kenniw tarrim-dd uca tennam ‘Aqa nexđa ak-d SIDI. Ad ngeēed uca ad nemney qaē am mammec d aney yumur SIDI, AREBBI nney.’ Uca tbeysen řesnař n garra uca kenniw twejdem ad tgaēdem řar idurar.

⁴² Xenni inna ayi SIDI ‘Ini asen: War ttgaēdem, war ttmenyım, minzi necc war řiř di řwest nwem, řima war txeřsarem zzat i wudem n řeedyan nwem.’ ⁴³ Ammu i kiwem ssiuřey, maca kenniw war ttesřim uca tyeuwyem dīdd i řumur n SIDI uca teggim s tyeınnant, tgaēdem řar idurar. ⁴⁴ Uca ffřen Imuriyyen nni tuřa izeddyen deg idurar uca uzřřen xawem am tteggem s tzizwa uca rebzen kenniw di řaeir ař řurma. ⁴⁵ Tdeuřem-dd, tessyuyem zzat i wudem n SIDI. SIDI war isři i tmijja nwem, war d awem iwci amezzu. ⁴⁶ Uca teqqimem kenniw di Qadac ařas n wussan, am řan wussan i dinni teqqimem.”

2 ¹ “Xenni nedweř-dd uca nekkes iqiđan uca nuyur řar řexřa, deg webriđ řar Řebřar n Uřanim, am mammec d ayi inna SIDI uca nenneđ ařas n wussan i wedrar n řaeir. ² Xenni issiweř SIDI akidi, inna ³ ‘Ařas i tenndem i wedrar-a, aqa cfa. Arrem azeřif řar ccamal ⁴ uca umur řgens, ini: Ad tekkem kenniw x weymir n aytmatwem, ayt n řisu, inni izeddyen di řaeir. Nitni ad zwayem ggw^weden uca kenniw ittxeřsa ad teđđam ixef nwem ařas. ⁵ War kisen temearram, minzi war d awem tticcey uřa d ijj n cbar zi temmurt nsen, minzi necc wciy idurar n řaeir d řwart i řisu. ⁶ Ad xasen tesyem řeēweč s tmenyat n nnuqart řima ad tzemmarem ad teccem u ad xasen tesyem eawed aman s tmenyat n nnuqart řima ad teswem.’ ⁷ Minzi SIDI, AREBBI nnek, tuřa ibarek i cek di marra řxedmet n ifassen nnek. Netta issen ticři nnek di řexřa-ya ameqqran. Marra arebein n iseggw^wusa-ya tuřa SIDI, AREBBI nnek, akidek uca war d ac ixexř walu.

⁸ Umi nekka x yaytmatney, ayt n řisu nni tuřa izeddyen di řaeir, x webriđ n řewđa n Iylat d řiřyun-Jabir, nedweř-dd uca nekka x webriđ n řexřa n Mu’ab. ⁹ Xenni issiweř SIDI akidi ‘War ssaggw^wad Mu’ab u war kisen ttmenyam, minzi necc war d awem tticcey řwart zi temmurt nsen, minzi necc wciy řar d řwart i ayt n Luř.’

¹⁰ - Tuŷa zeddyen din Imiteyyen, ijj n řgens d ameqqran ařas d *iwdan* d iziraren amecnaw Iĕanaqiyyen. ¹¹ Nitni twařesben d Irafawiyyen amecnaw Iĕanaqiyyen uca Imu'abiyyen qqaren as Imiyyen. ¹² Řa d Ixuriyyen tuŷa zeddyen qbeř di Saĕir, maca ayt n Eisu ksin řwart nsen uca teħħan ten zzat i wudem nsen uca zeddyen *din* deg wemcan nsen, amecnaw mammec tuŷa ittegg Israyil s temmurt n řwart nnes nni d asen iwca SIDI. -

¹³ 'Kkarem řexxu, tezwam teyzurt n *teyzurt* n Zarad'. Uca neřwa teyzurt n *teyzart* n Zarad. ¹⁴ Tmenya u-tratin n isegg^wusa i nuyur zi Qadac-Barnie ařami neřwa teyzurt n *teyzart* n Zarad, ařami iqda jjiř n Iĕeskariyyen zi řwest n řmargeħ n txuzan, am mammec tuŷa d asen ijjugħ SIDI. ¹⁵ Ammu i zzaysen igga ufus n SIDI ħima ad ten iteħħa zi řwest n řmargeħ n txuzan ařami qdan marra.

¹⁶ Uca imsar, umi mmuten marra Iĕeskariyyen zi řwest n řgens, ¹⁷ issiweř SIDI akidi, inna

¹⁸ "Ass-a ad teřwid aymir n *temmurt* n Mu'ab, *aqat* d Ear. ¹⁹ Ad tafed tudsed řar urendad n ayt n Eammun. War ten tessigg^widem ca, war kisen ttmenyim ca, minzi war d awem tticeř řwart zi temmurt n ayt n Iĕammuniyyen, minzi wciř tt d řwart i ayt n Luř."

²⁰ Twařesben nitni ĕawed d Irafawiyyen. Tuŷa Irafawiyyen zeddyen din qbeř u Iĕamuniyyen qqaren asen Izamzumiyyen. ²¹ Tuŷa-ten d ijj n řgens imřar ařas u d azirar n *waddud* amecnaw Iĕanaqiyyen. SIDI tuŷa yareddeğ iten zzat i wudem nnes u nitni ksin řwart nsen uca zeddyen deg wemcan nsen. ²² Tuŷa netta igga ammu ĕawed i ayt n Eisu inni tuŷa izeddyen di Saĕir, iteħħa Ixuriyyen zzatsen uca nitni ksin řwart nsen uca zeddyen din ař ass-a. ²³ Uca Ikafuriyyen nni tuŷa ifřyen zi Kafutr, teħħan Iĕawiyyen inni tuŷa izeddyen di dcurat ař řazza uca nitni ggin ad zeddyen *din* ař ass-a.

²⁴ 'Kkarem, kksem *iqidan* nwem uca zwam teyzurt n *teyzart* n Arnun. Aqa da, wciř Siħun, ajeğid n Ĥacbun, Amuri, d temmurt nnes deg ifassen nwem. Bda ad tt teksid uca tadfed di garra akides.

²⁵ Ass-a ad bdiř ad arrey tigg^wudi d řĕurret zzayek x *marra* řĕgnus sadu ajenna marra, inni xak i řa isřen řexbar uca ad arjijen u ad qdiddsen zzatek.'

²⁶ Uca ssekkey ireqqasen zi řexřa n Qadimut řar Siħun, ajeğid n Ĥacbun s wawařen n řĕhna, nniř ²⁷ 'Ad kkey x temmurt nnek d abrid, x webrid ad rařey břa mma ad heyydeř x *webrid* řar yefus uřa řar uzeřmađ. ²⁸ Macca ad ayi tezzenzen d *tmenyat* n nnuqart ħima ad cceř, aman ad ayi ten tewced i *tmenyat* n nnuqart ħima ad sweř. Ad zwiř x idaren inu waha - ²⁹ am mammec d ayi ggin ayt n Eisu nni izeddyen di Saĕir d Imu'abiyyen nni izeddyen di Ear - ařami zwiř L'Urdun řar temmurt i d aney i řa iwca SIDI, AREBBI nney.'

³⁰ Maca Siħun, ajeğid n Ĥacbun war ixs ad yejj ad tt neřwa, minzi SIDI, AREBBI nnek, isseqsah buħbeř nnes, uca iyennen uř nnes ħima ad t isellem deg ifassen nnek, am teğa ass-a. ³¹ Uca inna ayi SIDI 'Aqa da, necc bdiř ad sellmey Siħun d temmurt nnes řark. Bda ad tt teksid ħima ad twarted tammurt nnes.' ³² Uca ifřey-dd Siħun řar umsagar, netta ak-d marra řgens nnes, i garra di Yaħař. ³³ SIDI, AREBBI nney, isellem aney t uca narni t, netta d tarwa nnes d marra řgens nnes. ³⁴ Neksi marra tineddam nnes uca nřarrem kuř tandint i *uteħħi*, min iqqimen zeg yeryazen d temřarin d iħenjiren, war nejji uřa d ijj ad iqqim *iddar*. ³⁵ Myir řebhayem d min itt wakeccden zi tneddam aqa neksi aya d tkeccadř i yixef nney. ³⁶ Zi Arueir, nni yeğan řar tma n teyzart n Arnun, u zi tendint nni yeğan di teyzurt ař Jilead, war din tuři uřa d ict n tendint tueřa xaney ĕad. SIDI, AREBBI nney, isellem aney marra. ³⁷ Maca kenniw war dd-tqarrbem řar temmurt n ayt n Eammun, řar marra min tuŷa řar tma n teyzart n Yabbuq d tneddam n wedrar u řar marra inni d aney iħarrem SIDI."

³“Xenni nedweř-dd uca ngaæed abrid n Bacan. Iffey-dd Euj, ajeġid n Bacan, i umsagar akidney, netta d marra řgens nnes, i garra di Idraci.² Xenni inna ayi SIDI ‘War zzayes tteggw’ed ca, minzi sellmey t, netta d marra řgens nnes, řar ifassen nnek uca ad zzayes tegged am mammec teggid s Siřun, ajeġid n Imuriyyen nni tuřa izeddyyen di řacbun.

³ Uca SIDI, AREBBI nney, isellem Euj, ajeġid n Bacan d marra řgens nnes řar ifassen nney uca narni t ař mani war iqqim uřa d ijj iddar.⁴ Di řweqt nni neřtef marra tineddam. War tuři zzayesen uřa d ict n tendint war tt neřtif: settin n tneddam d marra jjihet n Arjub, tageldit n Euj di Bacan.⁵ Marra tineddam nni twafaryent s řehyuř d tiwwura d izekrunen. Neksi tanya ařas n tneddam i tuřa *din* twarezment.⁶ Uca nřarrem itent i *uteřhi*, am mammec negga i Siřun, ajeġid n řacbun. Nteřřa marra tineddam: min iqqimen n yeryazen d temřarin d iřenjiren.⁷ Maca neksi i yixef nney marra řebhayem d min nkecced zi tneddam d takeccařt.⁸ Ammu i neřtef di řweqt nni tammurt zi tnayen n ijeġiden n Imuriyyen nni iřan řar tma-ya n L’Urdun, zi teřzart n Arnun ař adrar n řarmun,⁹ tenni umi qqaren řayduniyyen s yisem n řirmun řiriyun u Imuriyyen qqaren as řinir.¹⁰ Marra tineddam n řwařa *yueřan* d marra řilead d marra Bacan ař řalxa d Idraci, *marra* tineddam n tgeldit n Euj di Bacan.¹¹ Minzi mřir Euj, ajeġid n Bacan, tuřa iqqim zi min iqqimen n Irafawiyyen. Aqa da, qama nnes d ict n qama n wuzzař, mma war iři di Rabba n ayt n řammun? Tuzzeggart nnes tesca n iřařen u tiru nnes arebea n iřařen, *ebaren tt* s uyř n yijj n weryaz.

¹² Di řweqt nni neksi tammurt-a d řwart uca wciř tt i řrubiniyyen d řjadiyyen zi řarueir nni iřan řar teřzart n Arnun uřa d azyen n idurar n řilead ak-d tneddam nnes.¹³ Min iqqimen n řilead d marra Bacan, tageldit n Euj, wciř tt i wezyen n teqbič n Manassi, marra řjihet n Arjub ak-d marra Bacan umi qqaren tammurt n Irafawiyyen.¹⁴ Ya’ir, mmis n Manassi iřtef marra tammurt n Arjub ař weymir ak-d řjicuriyyen d řmaekiyyen uca iřařa as s yisem nnes Bacan řawut Ya’ir, am t *tesman* ass-a.¹⁵ D řilead wciř t i Makir.

¹⁶ I řrubiniyyen d řjadiyyen wciř asen zi řilead ař tiřzart n Arnun, zi řwest n teřzurt n *teřzart* d weymir u zi senni ař tiřzart n Yabbuq nni iřan d aymir ak-d ayt n řammun.¹⁷ řawed řewřa d L’Urdun ak-d weymir nni iřan n řinnarat ař řebřar n řewřa, řebřar Ameřah, wadday n teřsarin n *wedrar* n řisja řar ccarq.

¹⁸ Di řweqt nni weřřiy kenniw, nniř ‘SIDI, AREBBI nwem, iwc awem tammurt-a, řima ad tt teřtfem d řwart. Itteřřa ad teřzaw twejdem i umenyi zzat i aytmatwem, ayt n řrayil, marra ayt n umenyi.¹⁹ Mřir temřarin nwem d iřenjiren nwem d řebhayem nwem - aqa ssney belli řarwem ařas n řebhayem - zemmaren ad qqimen di tneddam nwem nni d awem wciř necc,²⁰ ař i řa iwc SIDI arrařet i aytmatwem uca, am t teggem kenniw, uřa d nitni ad ksin tammurt nni d asen i řa iwc SIDI, AREBBI nwem, řar ujemmař n L’Urdun d řwart. Xenni ad dd-tdewřem marra, kuř ijj řar teřřart i d awem wciř necc.²¹ Di řweqt nni weřřiy i Yacuea, nniř ‘Tiřřawin nnek řrint marra min igga SIDI, AREBBI nwem, s tnayen n ijeġiden-a. Ammu i řa yegg SIDI s marra tigeldawin i řar i řa teřzaw.²² War zzaysen teggw’dem, minzi SIDI, AREBBI nwem, ad immney di řtwee nwem.’

²³ Uca řuřeř řar SIDI di řweqt nni, nniř ²⁴ ‘Sidi inu, SIDI! Cek tebdid ad tessecned i umsexxar nnek řemřaret nnek d ufus nnek ijeħden, minzi man arebbi i řin deg uřenna niř di temmurt izemmar ad yegg řexdayem d jjeħd am mammec ten tettegged cek?’²⁵ Ejj ayi ad řwiř, zawgey cek, uca ad řary tammurt icnan nni iřan řar ujemmař n L’Urdun, aqa idurar nni icnan d řubnan!’²⁶ Maca SIDI iřřed xafi *afugem nnes* di řtwee nwem uca war d ayi iři. Inna ayi SIDI ‘Cfa min d ayi tettared, aqa d ařas. War kidi ssiwiř ead x tmesřact-a.’²⁷ Ař řar tqiccat n řisja uca sgaæed tamuyři nnek řar řřarb, řar ccamal, ear řjanub u řar ccarq u xzar i tt s ixef n tiřřawin nnek,

minzi war tzeƙk^wid ca L'Urdun. ²⁸ Sellem řumur i Yacua, egg days uř u sejhed it, minzi netta ad izwa zzat i wudem n řgens-a uca netta ad ten yarr ad warten tammurt i řa tžared.' ”

²⁹ Uca neqqim di teyzurt zzat i Bayt-Fayur.

Awař n Musa mařend ad tťfen di řeahd ak-d AREBBI

4 ¹ “Xenni řexxu, a Israyil, seř řar tweřřa d lřarayiđ nni d awem sseřmadeř řima ad teddarem uca ad tadfem tammurt nni d awem i řa iwc SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, uca ad tt twartem. ² War arennyem řar wawař-a i d awem i řa umurey u war zzayes kksim, řima ad tiřim tettřem di tweřřa n SIDI, AREBBI nwem, tinni d awem umurey. ³ Tiťřawin nwem řrint min igga SIDI di ssibbet n Bael-Fayur, minzi marra aryaz nni iđeffaren Bael-Fayur, aqa iteřřa it SIDI, AREBBI nwem, zi řwest nwem. ⁴ Kenniw třeřqem řar SIDI, AREBBI nwem, uca kenniw marra teddarem ead ass-a. ⁵ Xzarem, necc sřřemdey awem tiweřřa d lřarayiđ am mammec d ayi yumur SIDI, AREBBI inu, řima ad zzaysent teggem di temmurt i řar i řa tadfem mařend ad tt twartem. ⁶ Tťfem *daysent* u ggem *tent*, minzi ta ad tiři tiřit nwem d řeeqeř nwem zzat i tiťřawin n řegnus nni i řa isřen marra tiweřřa-ya u ad inin ‘Řgens-a ameqqran wanita d tidett d ijj n řgens d amiřis u s řeeqeř!’ ⁷ Minzi man řgens imyaren i da iřan, aqa řars arebbi yudsen am SIDI, AREBBI nney, řebda xmi xas nettřaya? ⁸ U man řgens imyaren i da iřan, aqa řars tiweřřa d lřarayiđ iseggmen amecnaw marra ccariea-ya nni tteggey zzat i wudem nwem ass-a?

⁹ Maca řđam x yixef nwem uca tťfem nican acbar x řeemur nwem řima war tettum min řrint tiťřawin nwem u řima timesřayin-a war dd-tteffęent ca zeg wuřawen nwem. Ittweřřa eawed ad tent tessargbem i iřenjiren nwen u i iřenjiren n iřenjiren nwem.

¹⁰ Ass min di tuya tbedded řar *wedrar* n řurib zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, řami d ayi inna SIDI ‘řmun řgens-a, *xenni* necc ad ten arrey ad sřen awařen inu mařend ad ten sřřemden řima ad zzayi gg^wden marra ussan nni iddaren di temmurt uca ad ten sřřemden i tarwa nsen.’ ¹¹ Uca kenniw tqarrbem-dd uca tbeddem řar iđaren n *wedrar* uca adrar yarya ařami timessi nnes tiweđ řar řwest n uřenna, tuya *din* tťřam d iseynuten ibarcanen.

¹² Uca issiweř SIDI akidwem zi řwest n tmesi. Kenniw tesřim i řřess n wawařen, maca war teřrim ca addud *nnes*, mřir ict n tmija *umi tesřim* waha. ¹³ Netta issargeb kenniw x řeahd nnes nni yumur ad t teggem, eecra n wawařen. Yura ten di tnayen n teřwiřin n weřzu. ¹⁴ I necc eawed yumur SIDI di řweqt nni mařend necc ad kenniw sřřemdey tiweřřa d lřarayiđ mařend ad zzay-sent teggem di temmurt i řar teřwam řima ad tt twartem.

¹⁵ řđam nican x řeemur nwem, minzi kenniw war teřrim addud *nnes* deg wass umi akidwem issiweř SIDI x *wedrar* n řurib zi řwest n tmesi ¹⁶ uca war ttfesdem *ixef* nwem, ad teggem i yixef nwem ijj n řexyař ineqcen, addud n ca n yijj n řřanam, addud n ca n yijj n wewtem niř n ict n tewtemt, ¹⁷ ijj n waddud n ca n yijj n umuddar nni iřan x temmurt, niř ijj n waddud n ca n yijj n uđiđ s weřriwen i iťřawen deg uřenna, ¹⁸ niř ijj n waddud n ca n yijj n *umuddar* nni ittbuřen x temmurt, niř ijj n waddud n ca n yijj n wesřem nni iřan deg waman sadu temmurt, ¹⁹ u řark ad tessgaadeded tamuřri nnek řar uřenna uca *xenni* ad tžared tafuct d uyur d itran, marra řeeskar n uřenna, uca *xenni* ad twaerred ad asen tađared uca ad asen taebedd i nitni inni ibđa SIDI, AREBBI nnek, i marra řegnus sadu marra ařenna. ²⁰ SIDI aqa iqbeř i kenniw uca issuffey i kenniw-dd zeg ufarran n wuzzař, zi Miřra, řima ad as tiřim d ijj n řgens i iwart netta, am teđa ass-a.

²¹ Eawed iffugem xafi SIDI di ssibbet n wawařen nwem uca ijuř belli war eedduy L'Urdun u war ttidfey tammurt iřebřen nni d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, ²² minzi necc ad mtey di temmurt-a, war zek^wiř ca L'Urdun. Kenniw ad teřwam uca ad tettřem tammurt-a icnan.

²³ řđam war tettum řeahd n SIDI, AREBBI nwem wenni iggin akidwem uca řđam war tteggem i

yixef nwem ijj n řexyař ineqcen n ca n ict n řh^{ajet} nni d ac iħarrem SIDI, AREBBI nnek. ²⁴ Minzi SIDI, AREBBI nnek, aqa-t d ict n tmesi ittetten, d ijj n Arebbi ittasmen.

²⁵ Xmi i ya tarwem arraw d ayyawen uca ad tewsarem di temmurt uca *xenni* ad tfešdem *ixef nwem*, ad teggem ijj n řexyař ineqcen, řšiffet n ca n řh^{ajet} uca ad teggem řyar di tiřřawin n SIDI, AREBBI nwem, maħend ad t tescarem s *man aya*, ²⁶ *xenni* necc ass-a ad řayix x ujenna d temmurt d řechud xawem, aqa kenniw ad tetwahellkem deyya s tidett di temmurt i řar i ya teřwam řar L'Urdun maħend ad tt teksim d řwart. War days tetřymim kenniw ca n wussan ktar ead, minzi ad tetwateħħam qae. ²⁷ SIDI ad kenniw ibezze řar řegnus uca ad zzaywem qqimen drus n weryazen *waha* řar řegnus mani kenniw i řa indeh SIDI. ²⁸ Din ad tsexxarem irebbiten nni itwaggen s ifassen n bnadem s ukeccuđ d weřru, inni war ittwařin, war ittesřin, war ittetten u war ittcommen.

²⁹ *Xenni* ad tarzud din SIDI, AREBBI nnek, u ad t tafed, mařa tarezud xas s marra uř nnek d marra řeemar nnek. ³⁰ Mařa cek di řeħsaret uca ad řark dd-asen marra awařen-a deg wussan ineggura, *xenni* ad dd-tdewřed řar SIDI, AREBBI nnek, u ad teřřed i tmijja nnes, ³¹ minzi SIDI, AREBBI nnek, d ijj n AREBBI yareħħmen, war cek itteři u war cek ittaredeğ. War ittettu řeahd n ibabaten nwem nni d asen ijjuğ.

³² Seqsa řexxu, *ttzawgey*, x wussan iedun nni iğan qbeř i cek, zeg wass min di igga AREBBI bnadem x temmurt, *seqsa* zi řřarf n ujenna řar řřarf nneđni n ujenna, ma *eemmarř* mma imsar ca n řh^{ajet} temřar anect n tanita niy itwaseř *ca* am tanita? ³³ Ma *eemmarř* mma iřřa ca n řgens tmijja n AREBBI tessiweř zi řwest n tmesi, am mammec tt tteřřid cek, uca *waxxa amenni iqqim iddar*? ³⁴ Niř ma iqeğeb *eemmarř* ijj n arebbi ad dd-yař ad iksi i yixef nnes ijj n řgens zi řwest n yijj n řgens *nneđni* s tjarribin, s řeēřamat, s řeējayeř, s umenyi, s ufus ijeħden, s uyiř isswizřđen u s tsigg^wdin imyaren, amecnaw marra min igga SIDI, AREBBI nwem, zzat i tiřřawin nwem di Miřra? ³⁵ Aqa i cek umi dd-itwassban aya, ħima ad tessned belli SIDI d AREBBI i *iğa*. War din ca nneđni mřir netta. ³⁶ Zeg ijenwan igga ad teřřed i tmijja nnes ħima ad cek inebbeh u x temmurt aqa isscen as timessi nnes imyaren u aqa teřřid awařen nnes zi řwest n tmesi. ³⁷ Minzi netta tuřa ixs ibabaten nnek u ixđar řzariet nnes awarni as, aqa issuffey i cek-dd zzat i wudem nnes zi Miřra s jjeħd nnes imyaren ³⁸ ħima ad yazeř řar řegnus imyaren d yinni xak ijeħden zzat i wudem nnek u *ħima* ad cek days issidef u ad ac iwc tammurt nsen d řwart, amecnaw mammec i *teğa* ass-a. ³⁹ *Xenni* ssen ass-a uca eji ad tt tengez deg wuř nnek belli SIDI d AREBBI, sennej deg ujenna u swadday di temmurt u war din ħed mřir netta. ⁴⁰ řřef di tweřřa nnes u di řumurat nnes tinni d ac umureř ass-a ħima ad iffeř umeddur mliħ i cek u i tarwa nnek awarni ac uca ad teqqimed ussan ktar di temmurt i d ac i iwc SIDI, AREBBI nnek, marra ussan."

Tineddam n tarewřa řar ujemmađ n Lurdun

⁴¹ *Xenni* ifarř Musa řřata n tneddam řar tma-ya n L'Urdun manis dd-tneqqar tfuct, ⁴² ħima ad din yařwer uqettař nni inyi, břa mma ad as igg řeħsab, amqarreb nnes wenni umi war icarħ iđennad uřa d fariđennad u *xenni* yarweř řar ict zi tneddam-a uca *iqqim iddar*. ⁴³ Bařir di řexřa, di řwařa *yueřan*, i Rubiniyyen u Ramut di Jilead i Ijadiyyen u Julan d Bacan i Imanassiyyen.

Tiřemt n ttawrat d eecra n tiweřřa

⁴⁴ Ta d ccariea nni igga Musa zzat i tarwa n Israyil. ⁴⁵ Ina d cħadat d tiweřřa d lřarayıđ nni issiweř Musa řar ayt n Israyil umi dd-ffyen zi Miřra. ⁴⁶ *Aya tuřa* řar tma-ya n L'Urdun, di teřřurt arendad n Bayt-Fayur, di temmurt n Siħun, ajeğid n Imuriyyen, wenni tuřa izeddřen di Ĥacbun, wenni x iřřeb Musa ak-d ayt n Israyil umi dd-ffyen zi Miřra. ⁴⁷ *Aqa* ksin tammurt nnes am řwart

AEAWED n CCARIEA

uŕa d tammurt n Euj, ajeġid n Bacan, tnayen n ijeġiden n Imuriyyen nni yeġan ɣar tma-ya n L'Urdun manis dd-tneqqar tfuct, ⁴⁸zi Earuseir nni iġan ɣar tma n teygart n Arnun aŕ wedrar n Siyun nni iġan d *wedrar n Ħirmun*, ⁴⁹d marra řewđa ɣar tma-ya n L'Urdun, ɣar ccarq, aŕ řebħar n Řewđa nni *iġan wadday n teysarin n wedrar n Fisja*.

5¹Iřaya Musa i marra Israyil uca inna asen “Sřem, a Israyil, i tweřša d lfarayid inni ssiwřey necc ass-a deg imezzuyen nwem, ħima ad tent třemdem u ad tent teħdam maħend ad zzaysent teggem.”²SIDI, AREBBI nney, igga ijj n řeahd akidney di Ħurib. ³War iġi ak-d ibabaten nney i igga AREBBI řeahd-a, maca akidney, neccin inni da *ibedden* ddaren marra ass-a. ⁴Udem ak-d wudem issiweř SIDI akidwem x wedrar zi řwest n tmessi ⁵- tuya ayi di řweqt nni beddey jar SIDI d kenniw ħima ad kenniw ssaregbey x wawař n SIDI, minzi tuya kenniw tegg^wdem zi tmessi u war tgaeadem ca ɣar wedrar - uca netta inna

⁶‘Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni cek-dd issuffeyen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuji. ⁷War ɣark ttiřin ca n irebbiten nneđni zzat i wudem inu. ⁸War ttegg i yixef nnek ijj n řexyař ineqcen niy man mma n řřiffet n min *din iġan* sennej deg ujenna niy swadday x temmurt niy deg waman sadu temmurt. ⁹War ggur ad xasen tađared u ad ten tsexxared, minzi necc, SIDI, AREBBI nnek, d ijj n AREBBI ittasmen, wenni dd-yarezfen řmuęsiyyet n ibabaten di tarwa aŕ *jjiř* wiss třata u wiss arebea n yenni d ayi icarrhen ¹⁰u necc ggij s tmexsiwt inu icewwaren ak-d řuřuf n yenni d ayi ittexsen u ħeřřan tiweřša inu.

¹¹War neřteq s yisem n SIDI, AREBBI nnek, di řbařeř, minzi SIDI war ittbarri wenni i ya ineřten s yisem nnes di řbařeř.

¹²Ĥđa ass n ssebt ħima ad t tessqeddsed am mammec d ac yumur SIDI, AREBBI nnek. ¹³Setta n wussan ad txedmed, ad tegged marra řxedmet nnek, ¹⁴maca ass wiss seba d wass n ssebt n SIDI, AREBBI nnek. War *days* tettegged uřa d ict n řxedmet, cek d mmic d yeġic d yismey nnek d tayya nnek d umwa nnek d weyruř nnek d řebħayem nnek uřa d abarrani nni *akik* iġan daxeř i tewwura nnek, *kenniw war tetteggem* uřa d ict n řxedmet, ħima ismey nnek d tayya nnek ad areyyħen am cek. ¹⁵Ad tteeqřem belli tuya cek d ismey di temmurt n Miřra u SIDI, AREBBI nnek, aqa issuffey i cek-dd zi senni s yijj n ufus ijehden d ijj n uyiř isswiżżden. S uyenni yumur cek SIDI, AREBBI nnek, ad teħdid ass n ssebt.

¹⁶Weqqar babac d yemmac, am mammec i d ac yumur SIDI, AREBBI nnek maħend ussan n *tudart* nnek *zemmaren* ad zuggarten uca ad iffey umeddur nnek mliħ di temmurt i d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek.

¹⁷War neqq.

¹⁸War zenna.

¹⁹War ttacar.

²⁰War cehhed s zzur đidd i umqarreb nnek. ²¹War ttegg meřri di temyart n umqarreb nnek u war đemmee di taddart n umqarreb nnek, niy deg iyyar nnes, niy deg yismey nnes, niy d tayya nnes, niy deg umwa nnes, niy deg weyruř nnes, niy di ca n umqarreb nnek.

²²Issiweř SIDI awařen-a ak-d marra agraw nwem n řgens s ict n tmijja ijehden x wedrar, zi řwest n tmessi, zeg iseynuten ibarcanen u war immarni ca ktar. Yuri ten x tnayen n teřwiħin n weřru uca iwca itent i necc. ²³Uca imsar, umi teřřim kenniw i tmijja zi řwest n tťřam uca adrar icemmed s tmessi, aqa tqarrbem-dd yari, marra izeġifen n tqebbař nwem d imyaren nwem, ²⁴tennam ayi ‘Aqa da, SIDI, AREBBI nney, isscen aney-dd aeuġi nnes d řemyaret nnes uca nesřa i tmijja nnes zi řwest n tmessi. Ass-a neřra belli SIDI issiweř ak-d bnadem uca wa *iqqim ead* iddar.

²⁵ Řexxu xenni, mayemmi i ya nemmet? Minzi timessi-ya imyaren ad aney tecc mařa neqqim nettesřa i tmijja n SIDI, AREBBI nney. ²⁶ Minzi man wen iřan jar marra min iddaren, wenni isřin yar tmijja n AREBBI iddaren tessiweř-dd zi řwest n tmessi am neccin, d wenni iddaren ead?

²⁷ Ad dd-tqarrbed cek u ad tesřid řar marra min d ac i řa yini SIDI, AREBBI nney, uca xenni ad tessiwřed cek akidney x marra min d ac i řa issiweř SIDI, AREBBI nney, u neccin ad as nseř uca ad zzayes negg.’

²⁸ Isřa SIDI i tmijja n wawařen nwem umi kidi tessiwřem uca inna ayi SIDI ‘Sřiy i tmijja n wawařen n řgens-a, min xef d-ak issiwřen. Aqa ggin mliř umi kik ssiwřen marra aya. ²⁹ Iři ad yarsen yiři uř ammu s *tidett* mařend ad ayi gg^weden uca ad řdan marra ussan qae tiweřřa inu řima nitni d warraw nsen ad iřin mliř i řebda! ³⁰ Ruř, tinid asen: Dewřem-dd řar iqiřan nwem!

³¹ Uca cek, bedd da kidi, řima ad akidek ssiwřey tiweřřa d lřarayiř nni d asen i řa tessřemded řima ad zzaysent ggen di temmurt nni i d asen i řa wcey d řwart.’ ³² Xzarem řima ad teggem am mammec i d awem yumur SIDI, AREBBI nwem, u war třheydem x *man aya*, war iři řar yef-fus uřa řar uzeřmař. ³³ Ad tuyurem marra abrid nni d awem yumur SIDI, AREBBI nwem, řima ad teddarem uca ad tiřim mliř u řima ad *zemmaren* ad zzuggarten ussan nwem di temmurt nni i řa teksim d řwart.’ ”

⁶ ¹ “Tina d tiweřřa d lřarayiř nni yumur SIDI, AREBBI nwem, mařend ad awem tent sřřemdey, řima ad zzaysent teggem di temmurt i řar i řa teřzam mařend ad tt teksim d řwart. ² řima ad tegg^wded SIDI, AREBBI nnek, uca ad teřřid marra tiweřřa nnes d řumurat nnes nni d ac umurey, cek d mmic d mmis n mmic, marra ussan n tudart nnek, řima ussan n *tudart* nnek ad zzuggarten. ³ Seř, a Israyil, řda ad zzaysent tegged, řima ad tiřid mliř u řima ad temmarnid s wařřas di temmurt nni ifeyyřen s uyi d tamment, am mammec tuya inna SIDI, AREBBI n ibabaten nnek.

⁴ Seř, a Israyil, SIDI, AREBBI nney, SIDI d ijj. ⁵ Ad tessed SIDI, AREBBI nnek, s marra wuř nnek u s marra řeemar nnek u s marra jjeħd nnek.

⁶ Uca awařen-a nni d ac umurey ass-a, ad iřin deg wuř nnek. ⁷ Uca ad ten tessiggzed i tarwa nnek uca ad xasent tessiwřed xmi i řa teqqimed di taddart nnek u xmi i řa tuyured deg webrid u xmi i řa teřřsed u xmi i řa tekkared. ⁸ Uca ad ten tbeysed am ict n řeēřamet deg ufus nnek, ad iřint amecnaw ijj n ufiřu n useggem řar tiřřawin nnek. ⁹ Uca ad ten tarid x ředřuf řar uyeřdis n *tewwart* n taddart nnek u di tewwura nnek.

¹⁰ Uca ad imsar, belli SIDI, AREBBI nnek, ad ac-dd yawi di temmurt i x ijjuř i ibabaten nwen i Ibrahim, i Isřaq, i Yaequb mařend ad ac tt-idd yewc, s tneddam imyaren icnan nni war tebnid cek ¹¹ u s tudrin iccuren s marra řxar i zi war tent teccured cek u s teyzin nni cek war teyzid, u s tzayarin d tzeħmurin nni war teřřud cek. Uca xmi i řa tecced u ad tejjiwñed, ¹² řda xenni mařend war ttettud SIDI wenni cek dd-issuffyřen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuyi.

¹³ Ad tegg^wded SIDI, AREBBI nnek, ad t tēbbed u s yisem nnes ad tejařed. ¹⁴ War gguř awarni i irebbiten nneřni zi irebbiten n řegñus i d ac-dd innřen ¹⁵ - minzi SIDI, AREBBI nwem d ijj n AREBBI ittassen di řwest nwem - řima war xawem itwareqq řyařab n SIDI, AREBBI nwem uca ad kenniw iteřřa zeg *wudem* n temmurt.

¹⁶ War ttegeřabem ca SIDI, AREBBI nwem, am mammec t tgeřbem di Massa. ¹⁷ Ad teřřam řumurat n SIDI, AREBBI nwem uřa d cchatat nnes d tweřřa nnes nni d awem yumur. ¹⁸ Egg min iřan isegğden d min icnan di tiřřawin n SIDI, řima ad tiřid mliř u řima ad tadfed di temmurt

AEAWED n CCARIEA

icnan i zi ijuuġ SIDI i ibabaten nwem ¹⁹ ħima ad tazżred x marra řeedyan zzat i wudem nnek, am mammec issiweř SIDI.

²⁰ Xmi cek i ya isseqsa mmic, ad yini ‘Min teena cchatad d tweřša d lřarayid nni d awem yumur SIDI, AREBBI nwem?’, ²¹ xenni ad tinid i mmic ‘Necin tuća aney d isemyan n Fireun di Miřra, maca SIDI issuffey aney-dd zi Miřra s ufus ijeħden. ²² SIDI isscen qibač i tiťtawin nney řeeřamat d řeĵayeb imřaren d issigg^wden i Fireun u i marra taddart nnes di Miřra. ²³ Uca issuffey aney-dd senni ħima ad aney issidef maħend ad aney yewc tammurt nni x ijuuġ i ibabaten nney. ²⁴ SIDI yumur aney ad negg eļaħsab marra tiweřša-ya, ad negg^wed zi SIDI, AREBBI nney, kuř ass di tiťwee n tizi nney ħima ad neddar am ass-a. ²⁵ Man aya ad yiři d tasegda nney xmi i ya neħđa maħend ad negg marra řumurat-a zzat i wudem n SIDI, am mammec i d aney yumur netta.’”

Israyil d imezday n tmurt n Kenčan

7 ¹ “Xmi SIDI, AREBBI nnek, ad cek issidef di temmurt mani i ya traħed maħend ad tt teksid d řwart, uca netta ad yazzeř zi zzatek aťtas n řegnus, Iħittiyyen d Ijirjaciyyen d Imuriyyen d Ikenčaniyyen d Ifiriziyyen d Iħiwiyyen d Iyabusiiyyen, sebae n řegnus imřaren u ijeħden xak aťtas, ² uca SIDI, AREBBI nnek, ad ten isellem zzat i wudem nnek u cek ad ten tyeřbed, xenni ittxeřša ad ten tħarrmed qae i uteħħi. War kisen ttegg řeahd u war d asen sscen řeħnunect nnek. ³ War teddik^wiřem d iđewran eawed akidsen. War ttic yeĵic i mmis u war dd-tettawi yeĵis i mmic, ⁴ minzi aya ad yarr mmic ad dd-idweř zi đeffar inu uca ad isexxar i irebbiten nneđni uca ammu ad xawem itwassary lyađab n SIDI uca ad kenniw iteħħa deyya. ⁵ Ammu i ittxeřša ad kisen teggem: ad thedmem ieałtaren nsen, ad trebzem imayđuten nsen iqeddsen u ad tqessem tirebbin nsen n cwarti uca ad tesscemđem řexyařat nsen ineqcen n ukeccuđ s tmeři. ⁶ Minzi cek d ijj n řgens iqeddes i SIDI, AREBBI nnek. SIDI, AREBBI nnek, wenni cek ifarzen ħima ad as tiřid d ijj n řgens iğřan x marra řegnus nni yeĵan x temmurt.

⁷ SIDI war d awem iggi tasřunt n tayri u war kenniw ixđar umi tuća kenniw d aťtas, minzi tuća kenniw qell i teswam jar marra řegnus, ⁸ maca tayri n SIDI i kenniw d uħeťtu nnes x tjaĵit nni ijuuġ i ibabaten nwem, aqa d ina i zi kenniw dd-issuffey SIDI s ufus ijeħden u d ina i zi kenniw issenjem zi taddart n tesmuři, zeg ufus n Fireun, ajeĵid n Miřra. ⁹ Sen xenni, belli SIDI, AREBBI nnek, aqa netta d SIDI ařđiq wenni iħeťtan řeahd d tmexsiwt icewwaren zi jjiħet n yenni t ittessen uca ħeťtan řumurat nnes, ař jjiř wiss ařef ¹⁰ u marra wi t icarrhen deg uęembub nnes, aqa netta ad t yaredeĵ, wenni t icarrhen deg uęembub nnes, aqa netta war d as itticc ttasie maca ad t ixegęš deyya.

¹¹ Ĥđa xenni řumurat d tweřša d lřarayid nni d ac umureř necc ass-a maħend ad zwaysent tegged.

¹² Ad imsar, umi tesřim i lřarayid-a uca ad tent teħđam am tent i ya teggem, aqa SIDI, AREBBI nnek, gğur ad ac ibedd x řeahd d tmexsiwt icewwaren nni x tuća ijuuġ i ibabaten nnek. ¹³ Netta ad kenniw ixs, ad kenniw ibarek u ad kenniw issmarni, Ad ibarek řyiĵet n uęeddis nnek d řyiĵet n temmurt nnek, imendi nnek, binu nnek n *đđid*, zzeć nnek n *ťťri*, twařuřa n tfunasin nnek d ufeyyec n imezyanen n wuĵi nnek, di temmurt nni tuća ijuuġ ad tt iwc i ibabaten nwem. ¹⁴ Aqa cek tetwabarked jar řegnus! War dayek ittiři min war itteĵjin uřa d tenni war ittiřwen, uca ammu di řebhayem nnek. ¹⁵ Ad zwayek ikkes SIDI marra řehřac u war cek iřeqqef uřa s ca n řehřacat iceffanen i řarwem ittwassnen zi Miřra u ad tent issiweđ x marra inni i cek icarrhen.

¹⁶ Ad temħid marra řegnus nni d ac i ya iwc SIDI, AREBBI nnek. Tiťt nnek war xasen tetťinnu ca u irebbiten nsen war ten tsexxared, minzi aya d taxceť i kenniw. ¹⁷ Mařa tennid deg wuř nnek

‘Řegnus-a myaren xafi, mammec i řa zemmarey ad zzaysen kksey *emmarř* řwart nsen?’, ¹⁸ *xenni* war zzaysen ttegg^wed. Xarřes mliř di min igga SIDI, AREBBI nnek, ak-d Firėun u ak-d marra Imiřriyyen, ¹⁹ *xarřes di tqeřabin* imyaren nni tezrid s tiřřawin nnek u di řečřamat d řečjayeb d ufus ijeħden d uyiř isswizzđen ak-d wi cek d issuffey SIDI, AREBBI nnek. Ammu i řa yegg SIDI, AREBBI nnek, s marra řegnus i zi ttegg^weded. ²⁰ SIDI, AREBBI nnek, ad issekk irezzan iđaryaren jarasen, ař i řa twahellken *ėawed* inni iqqimen, inni itwassnuffaren zzatek. ²¹ War ttegg^wed zzat i wudem nsen, minzi SIDI, AREBBI nnek, aqa-t di řwest nnek, aqa-t d Arebbi imyaren u issagg^waden. ²² SIDI, AREBBI nnek, ad issuffey řegnus-a zzatek cwayt cwayt. War izemmar ad xasen teqđid deřya, mařa lla ad mmarenyen řewřuc deg iyyar ařřas xak. ²³ SIDI, AREBBI nnek, ad ten isellem zzat i wudem nnek u ad ten issxarweđ s yiji n uxarweđ imyar ař i řa twateřřan. ²⁴ Ad isellem ijeřiden nsen deg ufus nnek uca ad temřid isem nsen zi sadu ajenna. Uřa d iji we-ryaz mma ad izmar ad ibedđ zzat i wudem nnek ař ten i řa teteřřid. ²⁵ Řexyařat ineqen ad tent tesscemđed s tmeřsi. Nnuqart d wurey i xasent iřan war days ěecceq u war t kessi i yixef nnek, řima war zzayes tetxarwiđed, minzi aya d ict n jjeifect i SIDI, AREBBI nnek. ²⁶ War ttiwi *anect n jjeifect* řar taddart nnek, mařa lla ad tdewřed s yixef nnek d ict n řqecceet n řeřram am teđa s *yixef nnes*. Ad zzayes teiffed ařřas minzi aqa-tt d ict n řqecceet n řeřram.”

Sřem i SIDI AREBBI uca řřfem di řeahd nnes!

8 ¹“Ad teřđam marra řumurat i zi d awem umurey ass-a, mařend ad tent teggem, řima ad teddarem u ad temmarenym uca ad tadfem tammurt, tenni ijuř SIDI i ibabaten nwem, uca ad tt teksim d řwart. ² Ad tidared marra abrid x mani cek igewwed SIDI, AREBBI nnek, arebein n isegg^wusa di řexřa řima ad cek isswađee mařend ad issen min *din* deg wuř nnek, ma ad teřđid řumurat nnes niy lla. ³ Netta isswađee i cek u issřař i cek u iwc ac ‘manna’ d macca, tenni war tessined ca cek uřa d ibabaten nnek war tt ssinen ca, řima ad ac issen belli bnadem war itteddar s weyrum waha, maca aqa bnadem itteddar s marra min dd-iffyen zeg uqemmun n SIDI. ⁴ Arruđ nnek *emmarř* war xak iwsar uřa d ađar nnek war yuff ca di *marra* arebein n isegg^wusa-ya.

⁵ Sen deg wuř nnek, belli SIDI, AREBBI nnek, aqa itextex i cek, am mammec itextex aryaz mmis ⁶uca řđa řumurat n SIDI, AREBBI nnek, řima ad tuyured deg ibriden nnes u řima ad zzayes tegg^weded. ⁷ Minzi SIDI, AREBBI nnek, ad cek issidef deg ict n temmurt icnan, ict n temmurt n řyezratin d řeunsarat d waman yuřyen nni dd-iffyen zi teysart d wedrar, ⁸ ict n temmurt n irden d temřin d řzayarin d wartan n tazart d iremmamen, ict n temmurt *teccur* s zžect n řzitunt u n tamment, ⁹ ict n temmurt mani i řa tecced ařrum umi war řin řexřes u war cek itxexři ca days, ict n temmurt, izra nnes *ccuren* s wuzzař u zeg idurar nnes ad tneqced nnřas. ¹⁰ Mařa tec-cid u tejiwned, *xenni* ad tbarked SIDI, AREBBI nnek, x temmurt icnan nni d ac iwca.

¹¹ řđa řima war tettud SIDI, AREBBI nnek, ařami war teřđid řumurat nnes, lřarayiđ nnes d tweřša nnes nni d ac umurey ass-a, ¹² řima war itřiři, mařa *xenni* teccid u tejiwned uca aqa tebnid tudrin icnan nni di teggid ad *daysent* tzedyed, ¹³ uca ifunasen d řfunasin nnek d wuři nnek twamarnin u nnuqart d wurey nni řark aqa twamarnin, u marra min řark aqa itwamarni, ¹⁴ ad tessgaėeded uř nnek, ad tettud SIDI, AREBBI nnek, wenni cek dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuři, ¹⁵ d wenni cek dd-inedhen di řexřa imyaren u issagg^waden mani tuya ifiřran yaryin d tyarđmiwin uřa d tammurt ittřadan břa aman, d wenni dd-issuffyen aman zeg weřru n řeřař, ¹⁶ d wenni d ac iwcin ‘manna’ i macca di řexřa, ‘manna’ nni war ssinen ibabaten nwem, řima ad cek isswađee u řima ad cek iqeřeb u řima ad ac igg řcuni řar uneggar, ¹⁷ uca *xenni* ad řinid deg wuř nnek ‘S řzemmar inu d jjeħd n ufus inu řřfey marra řeksibet-a i yixef inu.’

¹⁸ Idar SIDI, AREBBI nnek belli netta iwca ac jjehd ħima ad tkesbed ict n řeksibet maĥend ad imten *ammu* řeahd nnes nni tuřa ijuř i ibabaten nnek, am *teřa* ass-a. ¹⁹ Mařa tiwđed ad tet-tud SIDI, AREBBI nnek, uca ad tuyured awarni i irebbiten nneđni, ad asen tsexxared u ad asen tađared, necc ass-a barrĥey ac-dd, aqa ad tetwahellked s ttidet. ²⁰ Ad tetwahellked am řegnus nni x yazřeř SIDI zzat i wudem nnek, minzi war tesřid i tmijja n SIDI, AREBBI nnek.”

Řwaed d usfekkar n tnayen n teřwiĥin timezwura n weřzu

9¹ “Seř, Israyil, ass-a ad teřwid L’Urdun maĥend ad tadfed *tammurt*, ħima ad teksed řwart n řegnus imřaren u zeg inni jehden xak, tinneddam timeqqranin nni twafaryent ař ajenna, ² ijj n řgens *n iwdan* izzugarten, ayt n Ileanaqiyyen inni tessnem u x yenni tesřam *qqaren* ‘Wi i řa ibedđ zzat i wudem n ayt n Ileanaqiyyen’.” ³ Sen xenni, aqa SIDI, AREBBI nnek nni izwaren zzat i wudem nnek, aqa-t d ict n tmessi ittetten, netta ad ten iteĥĥa u ad ten isswađee zzat i wudem nnek uca kenniw ad zzaysen kksen řwart nsen u ad ten taredřem deřya am mammeç řarwem dd-issiweř SIDI.

⁴ Řami SIDI, AREBBI nnek, xasen yuzřeř zzat i wudem nnek, *xenni* war qqar deg wuř nnek, ad tinid ‘SIDI issidef ayi-dd di ssibbet n tsegda inu maĥend ad ksiř tammurt-a d řwart’. *Minzi* di ssibbet n tuěeffna n řegnus-a ad zzaysen ikkes SIDI řwart nsen zzat i wudem nnek, ⁵ war iři di ssibbet n tsegda nnek, war iři di ssibbet n useggem n wuř nnek, ad din traĥed ħima ad teksid tammurt nsen d řwart, maca di ssibbet n tuěeffna n řegnus-a ad zzaysen ikkes SIDI, AREBBI nnek, řwart nsen zzat i wudem nnek u ħima ad iĥđa awař nni zi ijuř SIDI, AREBBI nnek, i ibabaten nnek, i Ibrahim, Iřĥaq d Yaēqub.

⁶ X uya i řa tessned, belli war iři di ssibbet n tsegda nnek i d awem iwca SIDI, AREBBI nnek, tammurt-a icnan maĥend ad tt teksid d řwart, minzi cek d ijj n řgens iyennan. ⁷ Idar, war ttettu, belli tesēared SIDI, AREBBI nnek, di řexřa. Zeg wass nni dd-tteffyed zi temmurt n Miřra ařami dd-tudfed řar wemcan-a, tuřa kenniw řęewwřem x SIDI. ⁸ Minzi di Hurib tesēarem SIDI, ařami xawem iffugem SIDI ař ixš ad kenniw iteĥĥa. ⁹ Řami uřyeř řar wedrar ħima ad řřfeř tiřwiĥin n weřzu, tiřwiĥin n řeahd nni igga SIDI akidwem, qqimeř arebein n wussan d řęiyaři deg wedrar. Ařrum war t cciř, aman war ten swiř. ¹⁰ Iwc ayi SIDI tnayen n teřwiĥin n weřzu urint s uđad n AREBBI u daysent marra awařen nni tuřa kiwem issiweř SIDI deg wedrar zi řwest n tmessi deg wass n wegraw *n řgens*. ¹¹ Imsar řar uneggar n arebein n wussan d arebein n řęiyaři, řami d ayi iwca SIDI tnayen n teřwiĥin n weřzu, tnayen n teřwiĥin n řeahd. ¹² inna ayi SIDI ‘Kkar, hwa deřya ssa, minzi řgens nnek nni tnedhed zi Miřra, aqa iđeyyee it. Weddaren deřya abrid nni x ten weřřiř. Ggin i yixef nsen ijj n řexyař ifesyen.’

¹³ Issiweř SIDI akidi ēawed, inna ‘Necç zřiř řgens-a, u aqa da, netta d ijj n řgens iqseĥ. ¹⁴ Ejj ayi ad ten teĥĥiř u ad mĥiř isem nsen zi swadday n ujenna, ad cek ggeř d ijj n řgens ijehden u imřar x wanita.’

¹⁵ Uca dewřey-dd, hwiř-dd zeg wedrar. Tuřa adrar yareqq di tmessi u tuřa řari tnayen n teřwiĥin n řeahd di tnayen n ifassen inu. ¹⁶ Zřiř, aqa da, kenniw texđam ak-d SIDI, AREBBI nwem. Teggim i yixef nwem ijj n umwa ifesyen. Kenniw tiggwjem deřya x webriđ nni x d awem yumur SIDI. ¹⁷ Xenni řřfeř tnayen n teřwiĥin, nđareř tent zi tnayen n ifassen inu, arziř tent zzat i řiřřawin nwem. ¹⁸ Necç wđiř řar *temmurt* zzat i wudem n SIDI, u amecnaw amur amezwaru war cciř ařrum u war swiř aman arebein n wussan d arebein n řęiyaři di ssibbet n ddnub i teggim umi teggim min iřan d řęar di řiřřawin n SIDI u umi t tesēarem. ¹⁹ Minzi ggwedeř zi řęađab d tefqeĥt i zi tuřa SIDI xawem ixeyyeq u tuřa ixš ad kenniw iteĥĥa. Maca SIDI iseř ayi ēad twařat-a. ²⁰ Tuřa SIDI ēawed iffugem ařřas x Harun ařami tuřa ixš ad t iteĥĥa u necç zųgeř

eawed di t̥twee n Harun di řweqt nni d iijen. ²¹ Maca ddenb nwem wenni d amwa nni teggim, ksiy t uca ssdeeqey t di tmessi, ceğqey t, haryey t mlih, ařami idweř d ifsus am t̥ejjajt uca ndarey t̥ejjajt nnes di t̥ezart nni dd-ihekk^wan zeg wedrar.

²² Tanya di Tabeira, di Massa u di Qabarut-Hata'awat tesscarem SIDI. ²³ Uca umi kenniw issekk SIDI zi Qadac-Barnie, inna 'Ařyem u t̥fem tammurt d řwart, *tammurt* nni necc d awem wciy', tuya kenniw eawed t̥yewwyem x řumur zeg uqemmum n SIDI, AREBBI nwem, war tuminem, war tesřim i tmijja nnes. ²⁴ Tuya kenniw t̥yewwyem x SIDI zeg wass nni kenniw ssney.

Tazağit n Musa

²⁵ Yensey ixef inu zzat i wudem n SIDI, *marra* arebein n wussan d arebein n ġiyaři nni, tuya-yi *din* yensey zzat i wudem n SIDI, minzi SIDI inna, belli netta ad kenniw iteħħa. ²⁶ Zuğey i SIDI uca nniy 'A Sidi, a SIDI, war tthellak řgens d řwart nnek nni tfekked s řemyaret nnek, aqa cek tnedhed ten zi Miřra s ufus nnek ijeħden. ²⁷ Idar imsexxaren nnek, Ibrahim, Iřhaq d Yaequb, war xezzar yar t̥yennant n řgens-a uřa yar tuceeffna nnes d ddenb nnes, ²⁸ ħima tammurt i zi d aney-dd tessuffyed, war teqqar: Minzi SIDI war izemmar ad ten issidef di temmurt nni ten iwaed u minzi icarh iten, aqa issuffey iten-dd maħend ad ten iney di řexřa. ²⁹ Aqa nitni d řgens nnek d řwart nnek nni dd-tessuffyed s t̥zemmar nnek tameqqrant u s ufus nnek isswizzden! "

Tnayen n teřwiħin n weřru n jdid

10 ¹ Di řweqt nni d iijen inna ayi SIDI 'Nqec tnayen n teřwiħin n weřru amecnaw tinni timezwura uca gaæed-dd yari yar wedrar uca egg i yixef nnek ict n Ttabut n ukeccuđ. ² Ad ariy di teřwiħin awařen nni tuya di teřwiħin timezwura nni tarzid uca ad tent tessarsed di Ttabut. ³ *Xenni* ggiy ict n Ttabut n ukeccuđ n ukasiya uca neqcey tnayen n teřwiħin n weřru amecnaw timezwura. Gaædey yar wedrar s tnayen n teřwiħin deg ufus inu. ⁴ Yura x teřwiħin, anect n tira tamezwarut, eecra awařen nni tuya issiweř SIDI deg wass n wegraw n řgens x wedrar zi řwest n tmessi uca iwca itent ayi-dd SIDI. ⁵ Dewřey-dd u hwiř-dd zeg wedrar uca ssarsey tiřwiħin di Ttabut nni ggiy uca diha i ġant ead, am mammec d ayi yumur SIDI.

Řmewt n Harun d řxedmet n ilawiyyen

⁶ Kksen ayt n Israyil iqiđan nsen zi Abar-Bani-Yaqan, ffyen yar Musira. Dinni immut Harun uca itwanđeř din. Mmis Alicazar idweř d akehhan deg wemcan nnes. ⁷ Zi senni uyuren yar Judjud u zi Judjud yar Yuřbata, tammurt n t̥yezratin n waman. ⁸ Di řweqt nni d iijen iħuzz SIDI taqbič n Lawi ħima ad arbun Ttabut n Řeahd n SIDI maħend ad bedden zzat i wudem n SIDI, ad as sexxa-ren u ad barken deg yisem nnes, ař ass-a. ⁹ X uyenni Lawi war yars tuyi řa d ca řa d řwart ak-d aytmas. SIDI d řwart nnes, am mammec d ac inna SIDI, AREBBI nnek.

¹⁰ Uca necc qqimey x wedrar, amecnaw ussan imezwura, arebein n ussan d arebein n ġiyaři uca isřa ayi SIDI eawed twařat-a, aqa SIDI tuya war ix s ad kenniw issexřar. ¹¹ Inna ayi SIDI 'Kkar, uyur deg webrid zzat i wudem n řgens, ħima ad adfen tammurt, nni jjuğey ad asen tt-idd wcey, ad tt ksin d řwart.

Řemyaret n Arebbi d t̥taecat nney

¹² Řexxu xenni, Israyil, min zzayek ittar SIDI, AREBBI nnek, m̥yir ad tegg^weded SIDI, AREBBI nnek, ad tuyured deg ibriden nnes u ad t t̥exsed uca ad t̥sexxared i SIDI, AREBBI nnek s marra uř nnek u s marra řemmar nnek, ¹³ Maħend ad teħđid řumurat n SIDI d t̥weřřa nni necc xak carđey ass-a i tizi nnek. ¹⁴ Aqa da, ajenna d ujenna n ijenwan d marra min days i SIDI, AREBBI nnek i iğan. ¹⁵ SIDI iqqen ixef nnes waha i ibabaten nwem ħima ad ten ix s u netta ixđar zzariet

nsen awarni asen, aqa d kenniw, zi marra řegnus, amecnaw iġa deg wass-a.¹⁶ Xetnem xenni i řeɛdaryet n wuř nwem, war sqessilhem ca ɛad ktar uřawen nwem,¹⁷ minzi SIDI, AREBBI nwem, d AREBBI n irebbiten d Sidi n isiditen, ijj n Arebbi imyar d ujebbar d umegg^wed, nni war ittegg- gen řfarz deg iwdan niř ikessi ccard,¹⁸ wenni ittegggen tasegda i uyujiř d tejjjač, wenni ittessen abarrani u iwca as ayrum d arruđ.¹⁹ Xsem abarrani, minzi tuya kenniw d ibarraniyyen di tem- murt n Miřra.²⁰ Ad tegg^weded SIDI, AREBBI nnek, ad as tsexxared uca ad as třeřqed u s yisem nnes ad tejjjaġed.²¹ Aqa netta d asebbah nnek, uca netta d AREBBI nnek, wenni iggin di tťwee nnek timesřayin-a imyaren issagg^waden tinni řrin tiťtawin nnek.²² Ibabaten nwem hwan-dd s sebein n řemur řar Miřra uca řexxu igga ic SIDI, AREBBI nnek, aťtas amecnaw itran n ujenna i iktaren.”

Řyiġet n tťacat d n řmueřiyet

11¹“Ad tɛxsed SIDI, AREBBI nnek uca ad teħđid min d ac yumur netta, tiweřša nnes d lfarayid nnes d řumurat nnes, marra ussan.² Ittxeřša ad tessnem ass-a, necc war ssiwřey ak-d tarwa nwem, inni war tt issinen u war řrin taseqseħt n SIDI, AREBBI nwem, d řemyaret nnes d ufus nnes ijehden d uyiř nnes isswizzden³ d řečřamat nnes d timegga nnes nni igga di řwest n Miřra i Fireun, ajeġid n Miřra, u i marra tammurt nnes:

⁴ min igga ak-d řeskar n Imiřriyyen d iysan nsen d ikarruten nsen, mammec dd-yarra aman n řebħar n Uřanim ad asen feyyden x izeġifen nsen umi kenniw đfaren uca SIDI ihellek iten, ař ass-a,

⁵ d min igga akidwem di řexřa ařami tiwđem řar wemcan-a,⁶ d min igga ak-d Datan d Abiram, tarwa n Iliyab, mmis n Rubin, mammec tarzem temmurt aqemmum nnes uca tsarđ iten ak-d raġ nsen d iqidan nsen d marra *min iddaren* i ten-dd idfaren, di řwest n marra Israyil,⁷ minzi tiťtawin nwem řrint marra timegga timeqqrani n SIDI nni tuya igga netta.

⁸ *Xenni* ħđam marra tiweřša nni d awem umureř ass-a, ħima ad zzaysent tjeħdem uca ad tad- fem tammurt i řar i řa teřwam, maħend ad tt teťťfem d řwart, uca *xenni* ad tt teťťfem d řwart,⁹ u ħima ad ktaren wussan x temmurt tenni i ijuġ SIDI i ibabaten nwem ad asen tt-idd iwc u i zzariet nsen, ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment.

¹⁰ Minzi tammurt tenni řar i řa tadfed ħima ad tt teťťfed d řwart, war teġi am temmurt n Miřra manis dd-teffyed, mani tzareed zzariet nnek u tess^wed tt s idaren nnek, amecnaw ijj n weftis.

¹¹ Tammurt i řar i řa teřwam maħend ad tt teťťfem d řwart, aqa-tt d ict n temmurt n idurar d teysarin, tenni isessen aman n wenřar zeg ujenna,¹² ict n temmurt i x iħeťta SIDI, AREBBI nnek, i x ġant řebda tiťtawin n SIDI, AREBBI nnek, zi beddu n usegg^was ař aneggar n usegg^was.¹³ Mařa tesřam nican i tweřša inu, tinni d awem umureř ass-a ħima ad tɛxsem SIDI, AREBBI nwem, uca ad as tsexxarem s marra uř nwem u s marra řeemar nwem, *xenni* ad insar¹⁴ necc ad wceř anřar di temmurt nwem di řweqt nnes, *anřar* n zic d uneggar, ħima ad tessmuned irden nnek d binu nnek n jdid d zect nnek n tťri¹⁵ uca necc ad ac wceř arrbie deg iyyar nnek i řebħayem nnek uca cek ad tecced u ad tejjiwned.

¹⁶ Ĥđam war itwassyeķk^wi wuř nwem uca ad teffyem *zeg webrid* ad tsexxarem irebbiten nneđni, ad asen tađarem¹⁷ uca ad itwassarř lyađab n SIDI xawem uca ad iqgen ijenwan maħend war ic- cit wenřar *ɛad* u war tetticc temmurt *ɛad* řřabet nnes u kenniw ad tweddarem deyya zi temmurt icnan nni d awem i řa iwc SIDI.¹⁸ X uya ħđam awařen-a inu deg wuřawen nwem u di řeemar nwem u ad ten tbeysen am ict n řečřamet x ufus nwem, ad iřint d iřřan n useggem x tiťtawin nwem¹⁹ uca sřemdem ten i tarwa nwem am xasen tessawařem xmi i řa tiřim di tudrin nwem u xmi i řa tiřim deg webrid u deg yiđes nwem u xmi i řa tiřim tfaqem²⁰ u arim ten x řeđruf řar

uęezdis *n* tewwart *n* taddart nnek u x tewwura nnek ²¹ ħima ad ktaren wussan nnek d wussan *n* tarwa nnek x temmurt, tenni x ijuę SIDI i ibabaten nnek ad asen tt-idd iwc, am wussan *n* uјenna i ktaren x temmurt.

²² Minzi mařa teĥdam nican marra tewşıyyet-a nni d awem umureę ass-a maĥend ad tt teggem u maĥend ad texsem SIDI, AREBBI nwem, ad tuyurem deg ibriden nnes marra u ad ęars-dd třeşqem, ²³ xenni SIDI ad issuffeę marra řegnus-a zzat i wudem nwem uca *ammu* ad tekksem řwart x řegnus imęaren d inni iјehden xawem. ²⁴ Marra amcan nni i ęa teeјen třeęęa *n* uđar nwem ad yiři nwem. Zi řexřa u zi Lubnan u zeg yeęzar, ięzar *n* Lfurat, ař řebĥar di řęarb, ad yiři weymir *n* temmurt nnek. ²⁵ War izemmar uřa d iјj ad iqqim ibedd zzat i wudem nwem. SIDI, AREBBI nwem, ad igę tigg^wudi d řeurret zzaywem x marra tammurt nni x i ęa teeјnem, am mammec tuęa akidwem issiweř.

²⁶ Aęa da, necc ad ggeę ass-a **lbaraka d nneęřet** zzat i wudem nwem:

²⁷ lbaraka, mařa ad tesřem i tweşša *n* SIDI, AREBBI nwem, tinni x d awem umureę ass-a,

²⁸ d nneęřet, mařa war tesřim i tweşša *n* SIDI, AREBBI nwem, uca ad tegg^wejem x webrid nni x d awem umureę ass-a, x minni i ęa teđfarem irebbiten nneđni nni war tessinem ca.

²⁹ Xmi SIDI, AREBBI nnek, ad cek issidef di temmurt nni ęar i ęa traĥed ħima ad tt teťťfed d řwart, xenni ad tewcem lbaraka x wedrar *n* Jirizim d nneęřet x wedrar *n* Eibal. ³⁰ Ma war ģin ęar uјemmađ *n* L'Urdun, awarni i webrid, manis dd-tneęęar tfuct, di temmurt *n* lkenaniyyen nni izeddęen di řewđa, arendad *n* Ariĥa, zzat i Jiljal, zzat i řbeęuđ *n* Mura? ³¹ Minzi kenniw ad teųwam L'Urdun ħima ad *din* tadfem u ħima ad teťťfem tammurt, nni d awem i ęa iwc SIDI, d řwart u kenniw ad tt twartem u ad days tzedęem. ³² Ĥdam xenni marra tiweşša d lfarayıđ nni i d awem ssecney ass-a."

Amcan iqeddsen

12 ¹ "D tina d tiweşša d lfarayıđ nni i ęa teĥdam maĥend ad tent teggem di temmurt, nni d ac iwca SIDI, AREBBI *n* ibabaten nnek, ħima ad tt teksid d řwart, marra ussan nni i ęa teddarem kenniw x wudem *n* temmurt.

² Ad taredęem qaę marra imucan mani řegnus, nni zzaysen i ęa tekksem řwart, tuęa sexxaren i irebbiten nsen: x idurar yueřan, x tewririn u sadu kuř tacejjart tazizawt. ³ Ad tenđarem ieałtaren nsen, ad tarzem imayđuten nsen *iqeddsen* u tirebbin nsen *n* cwarti ad tent tesscemđem s tmesi uca ad tqessem řexyařat ineęcen i irebbiten nsen uca ad temĥam isem nsen zeg wemcan nni.

⁴ War tteggem amenni i SIDI, AREBBI nwem, ⁵ maca ad tarzum x wemcan nni i ęa ixđar SIDI, AREBBI nwem, zi jar marra tięebbař nwem, ħima ad din igę isem nnes, *wah* ęar tzeddiyt nnes i ęa tarzum u din i ęa tawđem ⁶ uca dinni i ęa tawyem tięarša nwem *n* wecmađ d tięarša nwem d řeęcur nwem d tewhibt nwem *n* usęaeęed *n* ufus nnek d tewhibin nwem s řxađar d imenza *n* ifunasen d tfunasin nwem d *imenza* *n* wuęi nwem⁷ uca dinni i ęa teccem zzat i wudem *n* SIDI, AREBBI nwem, ad tfařhem, kenniw d řaę *n* taddart nwem, di marra min igęa ufus nwem d min di kenniw ibarek SIDI, AREBBI nwem. ⁸ War tteggem amecnaw marra min nettegg neccin da ass-a: kuř aryaz itteęęen min d as ittwařa nican i ixef nnes. ⁹ Minzi aęa ead řexxu war tudifem ca ęar arraĥet u ęar řwart nni d awem iwca SIDI, AREBBI nwem. ¹⁰ Xmi i ęa teųwam L'Urdun uca ad tzedęem di temmurt nni d awem i ęa iwc SIDI, AREBBI nwem, d řwart, netta ad awem iwc arraĥet zi marra řeędyan nwem i d awem-dd innđen uca ad tzedęem di řaman. ¹¹ Xenni din i ęa yiři wemcan nni i ęa ixđar SIDI, AREBBI nwem, ħima ad isseųdeę din isem nnes uca dinni i ęa tawyem marra min x cek umureę: tięarša *n* wecmađ nwem, tięarša nwem, řeęcur nwem, tiwhibin *n* usęaeęed *n* ufus nwem d marra *tiwhibin* *n* lwaęd nni i ęa tweedem i SIDI. ¹² Ad tfařhem

zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem, kenniw d tarwa nwem d yessitwem d isemyan nwem d teyyawin nwem d Ulawi nni izeddɣen daxeř i tiwwura nwem, minzi war ɣars tasyart niɣ řwart akidwem. ¹³ Hɣa war ttegg ad tessbexxared tiɣarša n wecmađ di man mma amcan nni twařid, ¹⁴ maca deg wemcan, nni i ɣa ixđar SIDI deg icten zi tqebbař nnek, dinni i ɣa tessbexxared tiɣarša n wecmađ uca dinni i ɣa tegged marra min d ac umurey.

Idammen d řehram

¹⁵ S marra, tzemmed ad tiaršed daxeř i tewwura nnek marra min immezri wuř nnek uca ad zzayes tecced elahsab lbaraka nni i d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek, daxeř i tewwura nnek. Amexmuj d umezdag zemmeden ad zzayes ccen, axmi *tтетten zeg* iɣayđ n weɣar u *zeg* udad. ¹⁶ Myř idammen war ten tettetted. Ad ten tneyřed x temmurt, amecnaw aman ¹⁷ War izemmar ad tecced daxeř i tewwura nnek zi řeccur n imendi d zzeet n *řři* uřa zeg imenza n ifunasen d tfunasin d wuři nnek niɣ zi tewhibin n lwaed nnek inni i zi twaseded niɣ zi tewhibin s řxađar niɣ zi tewhibt n usgacced n ufus nnek. ¹⁸ Minzi ad ten tecced zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan nni i ɣa ixđar SIDI, AREBBI nnek, cek, mmic, yeři, ismey nnek, tayya nnek d Ulawi nni izeddɣen daxeř i tewwura nnek uca ad tfarřed zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, di marra min ɣar i ɣa isswižzed ufus nnek. ¹⁹ Hɣa, war semmeř ɣar *uzeřiř nnes* Alawi di marra ussan nnek x temmurt nnek.

²⁰ Xmi SIDI, AREBBI nnek, ad issiyru aymir n *temmurt* nnek, am mammec cek iwaed uca ad tinid ‘Ad cceɣ aysum’, minzi issmezri řemar nnek ad yecc aysum, *xenni* ad tecced aysum anect n marra min issmezri řemar nnek. ²¹ Mařa tuɣa cek tiggwjed x wemcan nni i ɣa ixđar SIDI, AREBBI nnek, řima ad din issemten isem nnes, *xenni* tzemmed ad tiaršed zeg ifunasen d tfunasin nnek u *zeg* wuři nnek nni d ac iwc SIDI, am mammec cek umurey, uca ad zzayes tecced daxeř i tewwura nnek anect n marra min issmezri řemar nnek. ²² Am mammec itwacc iɣayđ n weɣar d udad, amenni zzayes i ɣa tecced. Amexmuj d umezdag zemmeden ad zzayes ccen.

²³ Myř war tttet ca waha zeg idammen, minzi idammen d řemar. War tttet řemar ak-d weysum. ²⁴ War ggur ad ten tecced, *maca* ad ten tneyřed x temmurt amecnaw aman. ²⁵ War ggur ad ten tecced, řima ad tiřid cek mliř d tarwa nnek awarni ac, xmi i ɣa tegged min iseggden zzat i tiřřawin n SIDI. ²⁶ Maca timesřayin nni řark qeddsent d *tiarša* n lwaed nnek ad tent tawyed uca ad *kidsent*-idd tased ɣar wemcan i ɣa ixđar SIDI ²⁷ uca ad tesswejdad tiarša n wecmađ, aysum nnes d idammen nnes, x ucalřar n SIDI, AREBBI nnek, uca idammen n tiarša ad twazeřižen x ucalřar n SIDI, AREBBI nnek, maca aysum tzemmed ad t tecced. ²⁸ Hɣa u seř i marra awařen-a nni d ac umurey, řima ad tiřid mliř, cek d tarwa nnek awarni ac i řebda, umi i ɣa tegged min ictan d min iseggden di tiřřawin n SIDI, AREBBI nnek.

²⁹ Xmi i ɣa iteřřa SIDI, AREBBI nnek, řegnus mani i ɣa trařed řima ad zzaysen teksid řwart nsen uca ad t twarted řwart nsen uca ad tzedyed di temmurt nsen, ³⁰ řa mařend war tđeffared awarni asen di texceft d ict, awarni mma ad twteřřan zzat i wudem nnek, uca ad tarzud x irebbiten nsen, ad tinid ‘Am mammec sexxaren nitni i irebbiten nsen, ammu i ɣa ggey uřa d necc.’ ³¹ War ttegg amenni i SIDI, AREBBI nnek, minzi marra min iřan d jjeifect d min icarreh netta, aqa ggin t nitni i irebbiten nsen. U ead sscemden iřenjiren nsen d yessitsen di tmesi i irebbiten nsen.”

Aeřem x inabiyyen issxarriqen d weebed n lařnam

13¹“Marra awař nni x kenniw weřřiy, ad t teħdam. War ęars arenni u war zzayes ttekkas.
²Mařa ikkar ijj n unabı nię ijj n umerji n tirja uca igga ca n řečřamet nię ict n lmučjiza
³uca řečřamet nni nię lmučjiza nni x d ac issiweř temsar uca *xenni* inna ‘Ejj ad nuyur awarni i irebbiten nneđni, inni war tessined ħima ad ten neebed!’,⁴ *xenni* war ttesři i wawařen n unabı nni nię n umerji n tirja nni, minzi SIDI, AREBBI nwem, ittqeęab kenniw, ħima ad issen ma tet-texsem SIDI, AREBBI nwem s marra uř nwem u s marra řečmar nwem.⁵ Ad tuyurem awarni i SIDI, AREBBI nwem, ad zzayes tegg^wdem, ad tetřřfem di tweřřa nnes, ad tesřem i tmiija nnes, ad as tsexxarem u ad days třeřqem.⁶ Ittxeřřa ad itwaney unabı nię umerji n tirja, minzi issiweř x řagg^wajet x webrid n SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw issuffyen zi temmurt n Miřra uca ifdi kenniw zi taddart n tesmuęi, u *ammu yarezzu unabı nni* ad kenniw issuffey zeg webrid nni x yumur SIDI, AREBBI nwem, ad *dayes* tuyurem. Ittxeřřa i kenniw ad tekksem řęar zi řwest nwem.
⁷Mařa umac, mmis n yemmac, nię mmic nię yeęic nię tamęart n wuř nnek nię ameddukeř nnek wenni i ięan am řečmar nnek, ad cek ięar s tnuffra ad yini ‘Ejj aney ad neđfar ad nsexxar i ireb-biten nneđni!’ inni war tessined ca cek uřa d ibabaten nnek,⁸ zeg irebbiten n řegnus i d ac-dd innęen, inni yudsen nię inni xak igg^wjen zi třarf n temmurt ař třarf nneđni,⁹ *xenni* war xas ttegg ca, war ęars ttesři ca u war t areħęem ca, war d ac izzięiz ca nię ad t teffared,¹⁰ maca ittxeřřa ad t tenęem nican. Afus nnek ad xas yiři d amezwaru maęend ad t tenęed u xenni *ad xas yiři* ufus n řęens marra.¹¹ Ad t tęejjarem s yeęra ař ęa immet, minzi tuęa yarezzu ad cek issigg^wej x SIDI, AREBBI nnek, wenni i cek dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, zi taddart n tesmuęi.¹² Marra Israyil ad sřen uca ad gg^weden, war dd-dikk^wiřen ad ggen řęar-a di řwest nnek.

¹³Mařa tesřid deg icten zi tneddam nni d awem i ęa iwc SIDI ħima ad daysent tzedyed, aqa qqaren
¹⁴‘Aqa ffyen-dd zi řwest nwem yeryazen, ayt i war issek^win, uca ssęekk^wan imezday n tendint nsen, qqaren: Ejj ad nraħ ad neebed irebbiten nneđni, inni war tessinem,¹⁵ *xenni* cek ad tar-zud u ad tesseqsid mliħ, u xzar, mařa tufid tamesřact nni tbedd x tidett, aqa jjeifect nni tet-wagg di řwest nnek,¹⁶ řexdenni ad tegged ict n tecti i imezday n tendint s řeqđee n ssif. Ad tt tħarrmed i uteħři s marra min days, uřa d řebhayem nnes, s řeqđee n ssif.¹⁷ Ad tessmuned marra takeccađt nnes ęar řwest n wazzay nnes, ad tessecmeđ tandint s tmessi d min days marra n tkeccađt i SIDI, AREBBI nnek, uca ad tedweř *tendint* d ijj n uęurric n yeęra i řebda, eemmarř ad ieawed ad ittwabna.¹⁸ War tejjı ca min itwaħarrmen i uteħři ad iřseq jar ifassen nnek, ħima SIDI ad *xak* issigg^wej řħaduq n lęađab nnes uca ad ac iwc arreħmet, ad cek yarħem ad cek yarni, am mammec ijjųę i ibabaten nnek,¹⁹ xmi i ęa tesřed ęar tmiija n SIDI, AREBBI nnek ħima ad teħđid marra tiweřřa nnes tinni i x d ac weřřiy ass-a, u ħima ad tegged min iseggden di tiřřawin n SIDI, AREBBI nnek.”

14¹“Kenniw d tarwa n SIDI, AREBBI nwem. War xebbcem ca x *arrimet* nwem, war tqeccarem ca jar tiřřawin nwem di ssibbet n yięi n umettin.

X macca d wagra

²Minzi aqa cek d ijj n řęens iqeddes ęar SIDI, AREBBI nnek, uca SIDI ixđar i cek ħima ad as tiřid d řęens nnes ięřan jar marra řegnus i ięan x temmurt.

X macca d wagra

³Ittxeřřa war tettetted ca zi marra min ięan d jjeifect.

⁴Aqa d ina d *imuddaren* i *tzemmarem* ad *tecce*m: amwa d uħuři d wemyan,⁵ d udad d ięayđ

n weẏar d izerzer d iẏayđ ak-d waccawen imeqqranen d umellal d afunas n řexřa d iẏayđ n idurar. ⁶Tzemmarem ad teccem marra řmař i ẏar iġa třeqqqa n **tecđect temsebđa**, tacđect tfarq x tnayen, **u sennej i man aya ttarran ifez**.

⁷Maca zeg inni ittarran ifez d inni i ẏar iġa tecđect temsebđa, **ina war ttemwaccan: ařẏem**, d **uyarziz d ukawka n teřđart** minzi tteffžen, *maca* war ẏarsen bu tacđect temsebđa, u ad ẏarwem iřin xemjen. ⁸*Ammu uřa d iřef*, waxxa ẏars tacđect temsebđa, maca war ittarrı ifez, ad ẏarwem yiři ixmej. War tettem ca zeg weysum nnes, war třadam ca řxecbet nnes.

⁹D ina i tzemmarem ad teccem zi marra min iġan deg waman: **deg waman: marra wi ẏar iġa wafiwi**en d teqcurt tzemmarem ad ten teccem.

¹⁰Maca marra min war iġin s wefiwi en d teqcurt, war tzemmarem ad ten teccem, ad ẏarwen iřin xemjen.

¹¹**Marra ijdad imezdagen tzemmarem ad ten teccem**.

¹²*maca war zemmarem ad teccem zeg yina: agider, isẏi, agider n řebřar*, ¹³bu-řxeẏrat d amessẏuy *amuđdie n tiřtawin* d bu-umeřřaw s tazřa ak-d marra markat nnes, ¹⁴marra markat n ubaẏeř, ¹⁵yeġis n buheyyaf, aennaf, ajdiđ n řebřar, řbaz ak-d markat nnes, ¹⁶*ařemmař n řkas*, bu-uřuđi n řmewt, bu-yuntař, ¹⁷bu-ueuqqi, bu-uřawar, bu-tcararrut, ¹⁸abellarj, bu-uřuđi ieffnen ak-d marra markat nnes, dundun d řweđwađ.

¹⁹**Marra min ẏars afriwi en nni ittbuēen ad ẏarwem yiři ixmej**. War zzayes tettetem ca.

²⁰Marra ijdad imezdagen tzemmarem ad ten teccem.

²¹War tzemmarem ad tecced uřa zeg ict n řxecbet. Ad tt tewced i ubarrani nni iġan daxeř i tewwura nnek, řima ad zzayes yecc niẏ ad tt izzenz i ubarrani, minzi cek d ijj n řgens d amqeddas i SIDI, AREBBI nnek. War tessennid iẏayđ d amezyan deg uẏi n yemmas.

²²**Ad tēccared** nican marra řẏiġet n zzariēet nni ittejjı iyyar nnek zeg usegg^was ẏar usegg^was *nneđni*. ²³Ad tecced řecur n imendi nnek, n waman n uđir nnek, n zzept nnek n *třri*, uřa d imen-za n řebřayem nnek u n wuġi nnek zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan i ẏa ixđar netta mařend ad din izemmem isem nnes, řima ad třemded ad tegg^weded SIDI, AREBBI nnek kuř ass. ²⁴Mařa abrid izzuggart xak ařřas, ař i ẏa tafed war tzemmarem ad ten tawyed din, minzi amcan nni ixđar SIDI, AREBBI nnek, řima ad din izemm isem nnes, iġan igg^wej xak ařřas, mařa *xenni* SIDI, AREBBI nnek ibarek i cek, ²⁵qřeb iten *xenni* d *tmenyat* n nnuqart uca uyur s tkemmust n tmenyat deg ufus nnek ẏar wemcan nni i ẏa ixđar SIDI, AREBBI nnek, ²⁶ad třarfed tmenyat x marra min issmeẏri wuř nnek, x ifunasen d wuġi, x binu, x ccrab niẏ x min mma ixs wuř nnek uca ad tecced din zzat i wudem n SIDI, AREBBI, ad tfarřed, cek d řaġ nnek.

²⁷War semmeř ca di Alawi nni izeddyen ẏar daxeř i tewwura nnek, minzi war ẏars bu tasyart niẏ řwart akidek. ²⁸ẏar uneggar n třta n isegg^wusa ad tessuffyed marra řecur n řẏiġet deg usegg^was nni uca ad t txezned jar daxeř n tewwura nnek. ²⁹*Xenni* Alawi ad dd-yas, minzi war ẏars teġi tesyart niẏ řwart akidek, uřa d abarrani d uyujiř d tajiāc nni iġan ẏar daxeř i tewwura nnek uca ad ccen, ad jjiwnen, řima *xenni* SIDI, AREBBI nnek, ad ac ibarek di marra řxedmet i ẏa yegg ufus nnek.

15 ¹**ẏar uneggar n sebea n isegg^wusa ad yiři ad yiři ijj n wesmař n imerwusa**. ²Ta d tamesřect n ufekki zeg imerwusen: kuř bab n umerwas wenni yaređřen zeg ufus nnes i umqarreb nnes, ad as isemř i umarwas. War ittettar ca amerwas zeg umqarreb nnes uřa zeg umas, minzi itwabarreř s ufekki n imerwusen i SIDI. ³Tzemmarem ad třayid abarrani x umerwas, *maca* min iġan nnek ẏar umac, *d man aya* ad days ismeř ufus nnek. ⁴Aqa war ittxeřři ca ad ẏark *din* yiři

uŕa d ijj n umezŕuđ, minzi SIDI ad cek ibarek aŕŕas di temmurt nni d ac i ȳa iwc, SIDI, AREBBI nnek, d tasȳart i ȳa twarted,⁵ maŕa *xenni* tesŕid s teynit ȳar wawaŕ n SIDI, AREBBI nnek, ĥima ad teĥdid uca ad tegged marra tiweŝŝa-ȳa, tinni i x d ac weŝŝiy ass-a.⁶ Minzi SIDI, AREBBI nnek, ad ac ibarek amecnaw mammec tuȳa i d ac inna, uca aŕŕas n řegnus ad xak arđŕen s weđman, maca cek war tareŕŕřed x *yijjen* walu s weđman uca ad tĥekmed x waŕŕas n řegnus, maca nitni war xak ĥekkmen ca.

⁷ Xmi *din* ȳark i ȳa yiři ijj n umezŕuđ, ijj zeg aytmac, ȳar daxeŕ i ict zi tewwura n temmurt nnek nni i d ac i ȳa yewc SIDI, AREBBI nnek, *xenni* war sseqsaĥ ca uŕ nnek u war ttzeyyar ca afus nnek x umac nni izeŕđen,⁸ maca ad as tarzmed afus nnek s wecirm u ad as taređřed s weđman, min iĥwaj deg uzeyyar nnes marra min i ȳa iĥwaj.⁹ Ĥđa, war ittiři deg wuŕ nnek uŕa d ijj n wawaŕ baŕeŕ, teqqared ‘Aqa yudes-dd usegg^was wiss sebea, asegg^was n ufekki n imerwusen!’ uca *xenni* ad texzared s tiŕŕawin ixeyyqen x umac nni i di iġa zeŕđ uca war d as tettiċced walu u netta ad zzayek icetca ȳar SIDI uca ad xak yiři ddenb.¹⁰ Ittixeŝŝa ad as tewced deȳya uca war ittiři uxeyyeq deg wuŕ nnek xmi i d as i ȳa tewced, minzi x uȳa ad ac ibarek SIDI, AREBBI nnek, di marra řxedmet nnek u di marra mani i ȳa yaweđ ufus nnek.¹¹ Minzi amezŕuđ war izemmar ad iqqim, war ittiři di řwest n temmurt. X uȳa necc ttumureȳ i cek, qqareȳ ‘Arzem afus nnek ar tŕarf i umac, i wenni itwaĥŝaren u i umezŕuđ nni ȳark di temmurt nnek.’

¹² Maŕa umac, ijj n Ueibrani niȳ ict n Teibranect, *itwazzenz* ȳark, *xenni* ad ac ixdem setta n isegg^wusa, maca deg usegg^was wiss sebea ad as tsarrĥed ad as tarxud zzayek s třelli.¹³ Uca xmi i d as i ȳa tsarrĥed, *xenni* war t sarraĥ s *ifassen* xwan.¹⁴ *Amechnaw mammec* i d as i ȳa tegged tised-deċt *ammu* i d as i ȳa tegged ict n *ayiralu* zeg wuġi u zeg unedrar u zi tsirt n *uđiř*. S min i d ac ibarek SIDI, AREBBI nnek, ad as ttewced i netta.¹⁵ Uca ad tidared belli tuȳa cek d ismey di temmurt n Miŝra uca SIDI, AREBBI nnek, aqa ad xak ifdi. X uȳa, necc umureȳ cek x tmesřact-a ass-a.

¹⁶ Maŕa netta inna ac ‘War xak ttagg^wijey’, minzi ittexs ic cek d *twacunt* n taddart nnek, minzi aqa netta mliĥ ȳark,¹⁷ *xenni* ad teksid ijj n usegni uca ad tessnuqqeb amezzuȳ nnes uŕa d tewwart uca *ammu* i ȳa yiři d ismey nnek i řebda u *ammu* i ȳa tegged *eawed* s tayya nnek.¹⁸ War dd-ittban iqseĥ di tiŕŕawin nnek, xmi t i ȳa tessekked di třelli, minzi tuȳa isexxar i cek setta n isegg^wusa amecnaw mammec *tuȳa-t d* acewwar s řexřas n tnayen n twaŕawin uca SIDI, AREBBI nnek, ad cek ibarek di marra min i ȳa tegged.

¹⁹ Ad tqeddsed i SIDI, AREBBI nnek, *marra imenza iwetman* inni dd-ixeŕqen jar řebhayem nnek d wuġi nnek. War tzemmaređ ad tessxedmed amenzu n řebhayem nnek uca amenzu n wuġi nnek war t tteġas.²⁰ Asegg^was awarni i usegg^was ad ten tecced, cek d *twacunt* n taddart nnek, zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan i ȳa ixđar SIDI.²¹ Maca maŕa tuȳa days řeib, tuȳa-t d aqidar niȳ d adaryar niȳ min mma řȳib aeeffan i *ȳares iġan*, war d as ȳarřeŝ ca i SIDI, AREBBI nnek.²² Daxeŕ i tewwura nnek ad zzayes tecced, am umexmuj am umezđag, am mammec i *ȳa tecced* zeg iȳayđ n weȳar u zeg udad.²³ Maŕa x idammen nnes, war ten ttett ca, ad ten tseyybed di temmurt amecnaw aman.”

Reeyad

16¹ “Ĥđa ayur n Abib, ad tessweĳded *taȳarŝt* n *useđu* i SIDI, AREBBI nnek, minzi deg uyur n Abib issuffey i cek-dd SIDI, AREBBI nnek, zi temmurt n Miŝra s ġiřet.² Ad tȳarřed i *taȳarŝt* n *useđu* i SIDI, AREBBI nnek, uġi d ifunasen, deg wemcan nni i ȳa ixđar SIDI maĥend ad din isseždeȳ isem nnes.³ War kis ttett ca s wentun. Sebea n wussan ad kis tecced aȳrum bŕa antun,

AEAWED n CCARIEA

ayrum n tamara minzi deɣya teffyed zi temmurt n Mišra, ħima ad teeqřed x wass i dd-tteffyed zi Mišra marra ussan n tudart nnek. ⁴ War kik ittemzār wentun di marra iyezdisen nnek sebea n wussan uca zeg weysum nni i tɣaršed ɣar uecci n wass amezwaru, war ittnusi ca ař tiwecca nnes. ⁵ War iħeğeř ad tɣaršed i *tayaršt* n useedu ɣar daxeř i ict zi tewwura nni i d ac i ɣa yewc SIDI, AREBBI nnek, ⁶ maca deg wemcan nni i ɣa ixđar SIDI, AREBBI nnek, ħima ad din issezdey isem nnes, din ittxeřša ad tɣaršed i *tayaršt* n useedu ɣar uecci xmi i ɣa teɣři tfuct di řweqt nican n wuffuɣ nnek zi Mišra. ⁷ Uca ad tt tessengwed ad tt tecced deg wemcan nni i ɣa ixđar SIDI, AREBBI nnek. ɤar řšebeħ *awarni as* ad teeqbed uca ad traħed ɣar iqiđan nnek.

⁸ **Setta n wussan ad tecced ayrum břa antun** uca deg wass wiss sebea ad yiři ijj n umuni ifarzen i SIDI, AREBBI nnek. *Xenni* war yark ittiři uřa d ict n řxedmet i ɣa tegged.

⁹ Ad řtesbed sebea n ssimanat i yixef nnek. Zeg wami i *ya tebdid ad tegged* amjar deg imendi ibedden, ad tebdid ad řtesbed sebea n ssimanat. ¹⁰ Ad teħđid **Řeid n Ssimanat** i SIDI, AREBBI nnek. Ad din tiři ict n řřadaqa s řxađar zeg ufus nnek, tenni i ɣa tewced i SIDI, AREBBI nnek, wenni i d ac i ɣa ibarken. ¹¹ Ad tfarħed zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, cek, mmic, yeğic, ismey nnek, tayya nnek, Alawi nni *izeddyen* daxeř i tewwura nnek, abarrani, ayujiř d tajač nni iğan di řwest nnek, deg wemcan nni i ɣa ixđar SIDI, AREBBI nnek, ħima ad din issezdey isem nnes. ¹² Ad teeqřed belli tuɣa cek d ismey di Mišra minzi ittxeřša ad teħđid izerfan-a u ad ten tegged.

¹³ Ad teħđid **Řeid n Ieuccuten** sebea n wussan, xmi i ɣa teyrud deg unedrar nnek u xmi i ɣa tjemmed řřabet d uzemmi n waman n uđiř. ¹⁴ Uca ad tfarħed di řeid nnek, cek, mmic, yeğic, ismey nnek, tayya nnek, Alawi, abarrani, ayujiř d tajač nni i izeddyen ɣar daxeř i tewwura nnek. ¹⁵ Sebea n wussan ad tēyyded i SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan nni i ɣa ixđar SIDI, minzi SIDI, AREBBI nnek, ad cek ibarek di marra řyiğet nnek u di marra řxedmet n ifassen nnek. *Xenni* yebba, s tidett, farħ!

¹⁶ **Třata n twařawin deg useggwas** ad dd-banen marra iwetman nnek zzat i SIDI, AREBBI nnek deg wemcan nni i ɣa ixđar netta: di řeid n Weyrum Nbřa Antun, di řeid n Ssimanat, di řeid n Ieuccuten. War dd-ittbin uřa d ijj s *ifassen* xwan zzat i wudem n SIDI. ¹⁷ Kuř aryaz *ad iwc* min umi izemmar ufus nnes, anect n lbaraka n SIDI, AREBBI nnek, tenni i d ac iwca.

Řeħkamet

¹⁸ Ad tɣarned řquđat d iweqqafen ɣar daxeř i tewwura nni i d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek, jar *marra* tiqebbař nnek, ħima ad ħekmen *jar* řgens s řeħkamet iseggden. ¹⁹ War teffey ca x webrid n tidett, war ttegg s wudmawen *xmi i ɣa řhekmed*. War tteřteř ca arrecwet, minzi arrecwet tesdaryar tiřřawin n yenni iħekkmen u tessfarray awařen n yenni iqqaren tidett. ²⁰ Tasegda *uca eawed* tasegda ad teđfared, ħima ad teddared uca ad twarted tammurt nni i d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek.

Acřem i weebed n lařnam

²¹ **War ttegg ca tirebbin n cwarti** zi ca n tcejart zzat i uealtar n SIDI, AREBBI nnek, wenni i ɣa tegged i yixef nnek. ²² War ssgaēed ameyđa *iqeddsen*, minzi d man aya i issxeyyaqen SIDI, AREBBI nnek.”

17 ¹ “War ɣarreř ca amwa niɣ izmar i di iğa ca n řeib niɣ ca n tucēffna i SIDI, AREBBI nnek, minzi man aya d jjeifect i SIDI, AREBBI nnek.

² Umi yufa di řwest nnek, řar daxeř i tewwura nnek, tinni i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek, ca n weryaz niř ca n temyart nni iggin min iřan d řřar di *tiřřawin* n SIDI, AREBBI nnek, *uca ammu* i řa ieeddu x řeahd nnes, ³ uca ad yuyur, ad isexxar i irebbiten nneđni uca ad asen yađar, i tfuct niř i yuyur niř i marra itran n ujenna, min war xef umureř necc, ⁴ uca yiweđ i cek-dd řexbar uca tesřid *tt*, *xenni* ad *tt* tarzud mliř, u xzar, mařa d tidett uca tban belli tetwagg di Israyil jjeifect tanita, ⁵ *xenni* ad tessuffyed aryaz nni niř tamřart nni i iggin ccar řar barra i tewwura nnek, aryaz nni niř tamřart nni, uca ad ten řeřjared s izra ař i řa mnten.

⁶ X *wawař zeg* uqemmum n tnayen niř řřata n řechud ad itwaney wenni ittxeřřa ad immet. X *wawař zeg* uqemmum n yijj n ucehhad war izemmar ad itwaney. ⁷ Afus n řechud ad xas wđan d amezwaru mařend ad t nyen uca awarni as afus n marra řgens. Ammu i řa tekkсед řřar zi řwest nnek.

⁸ Xmi xak i řa teqseř ca n tmesřact di lřukm jar idammen d idammen, jar ddeewet d ddeewet, niř jar ticti d tecti, *eřam kuř* imcubbac řar daxeř i tewwura nnek, *xenni* kkar, gaeeed řar wemcan nni i řa ixđar SIDI, AREBBI nnek. ⁹ Uca ad dd-tawđed řar ikehhanen, řar ilawiiyyen, uca *xenni* ad tesseqsid i wenni iřan d řřađi deg wussan nni uca nitni ad cek xebbaren x řeřkam. ¹⁰ Ad tegged amecnaw tanfuč nni i cek i řa xebbaren deg wemcan nni i řa ixđar SIDI uca ad teřđid marra min d ac i řa sseedun. ¹¹ Ad tegged am mammec d ac sseřmaden eřařsab awař n ccariea u eřařsab řeřkam nni d ac i řa inin. War ttheyyiđ x wawař i d ac i řa inin řar yeffus uřa řar uzeřmađ. ¹² Aryaz nni ittegggen s tuffet u war ittesři ca řar ukehhan nni i din ibedden řima ad din isexxar SIDI, AREBBI nnek, niř *war itesři* řar řřađi, aqa aryaz nni ad immet. Itxeřřa ad tekkсед řřar zi Israyil. ¹³ Marra řgens ittxeřřa ad iseř u ad iggʷed u war ittuff ead.

Tagelda

¹⁴ Xmi i řa tadfed di temmurt nni d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek uca ad *tt* teřřfed d řřwart uca ad days tzedyed u *xenni* ad tinid ‘Ad xafi ggeř ij n ujeřid amecnaw marra řegnus i d ayi-dd innđen!’, ¹⁵ *xenni* ad xak tegged d ajeřid i wenni i řa ixđar SIDI, AREBBI nnek. Zi řwest n aytmac ad tegged d ajeřid xak, war xak ttegg ca abarranni nni i war iřin ca d umac. ¹⁶ Maca netta war yarenni ca iysan i ixef nnes u war ittarri ca řgens řar Miřra mařend ad yarni iysan, minzi SIDI inna awem ‘Zi ssa d tsawent war dd-teiqqibem eemmarř x webrid-a.’ ¹⁷ War ikessi ca i ixef nnes ařřas n temyarin, řima war ittyarri wuř nnes. War yarenni ca i ixef nnes nnuqart niř ureř s wařřas. ¹⁸ Xmi i řa iqqim x řkursi n tgeldit nnes, *xenni* ad yari i yixef nnes deg ijj n wedlis itwanđnen ict n uƐawed n tira n ccariea-ya zeg wedlis nni iřan zzat i wudem n ikehhanen, ilawiiyyen. ¹⁹ Ad řars yiři *wedlis-a*, ad days iřar marra ussan n tudart nnes, řima ad iřmed ad iggʷed SIDI, AREBBI nnes, ad iřđa marra awařen n ccariea-ya d tweřřa-ya uca ad zzaysent igg. ²⁰ řima war issiřiy uř nnes x yaytmas niř ad iřeřyyed x webrid n tewřiyyet, *war iři* řar yefus uřa řar uzeřmađ, mařend ad zzugarten wussan nnes di tgeldit nnes, netta d warraw nnes, di řwest n Israyil.”

řmunet n ikehhanen d ilawiiyyen

18 ¹ “War tettiři tesřart niř řřwart i ikehhanen, ilawiiyyen, ak-d Israyil. Ad ccen tiyarsa n wecmađ n SIDI d řřwart nnes. ² X uya war řars ittiři d řřwart di řwest n aytmas. SIDI d řřwart nnes, amecnaw mammec i d as inna. ³ U man aya ad yiři d tasřart n řřeřq n ikehhanen qibač i řgens, qibač i yenni iředđqen ict n tyarřt, amwa niř *ijjen zeg* wuři: ad wcen i ukehhan tameřřađt n zzat, iyesmiren d tekriect. ⁴ Asuffuy amezwaru n řřabet n irden nnek u zi binu d jđid nnek u zi zzect nnek n řřiri u tamezwarut n wařas zi *tađuft* n wuři nnek, ad as tewced. ⁵ Minzi ixđar it SIDI, AREBBI nnek zi jar marra tiqebbař nnek, řima ad ikkar x *iđaren nnes* ad isexxar s yišem n SIDI, netta d arraw nnes i řebda. ⁶ Xmi i dd řa yas ijj n Ulawi zeg iijen zi tewwura nnek

di marra Israyil, mani izeddey *am ubarrani* uca yusa-dd s řxađar nnes řar wemcan i řa ixđar SIDI, ⁷*xenni* ad isexxar s yisem n SIDI, AREBBI nnes, amecnaw marra aytmas, ilawiyyen, inni i din ibedden zzat i wudem n SIDI. ⁸Ad ccen tasyart anect n wayawya, barra i *ttaman* n min immenzen zeg *min iġan* n ibabaten.

AĖřam zi tgezzant

⁹Xmi i řa tadfed řar temmurt nni i d ac i řa yewc SIDI, AREBBI nnek, war sseřmad ca i yixef nnek ad tegged amecnaw jjeayef n řegnus-a. ¹⁰War itwif i řed jarawem wenni i řa isseđdun mmis niy yeġis x tmeši niy aezzem, *niy abezgaw*, *niy amegzuw*, *niy aseřřar*, ¹¹*niy* wenni i it-teggen tira, *niy* wenni ittseqsan jnun, *niy* wenni issuffuyen řaryah uřa d wenni ittemcawaren ak-d imettan. ¹²Minzi marra wenni itteggen timesřayin-a, netta d jjeifect řar SIDI u zi ssibbet n jjeayef-a ad zzayes ikkes SIDI, AREBBI nnek, řwart nsen zzat i wudem nnek. ¹³Ad tiřid d addud zzat i SIDI, AREBBI nnek. ¹⁴Minzi řegnus nni i řa twarted s uyiř, ad sřen i ibezgawen d iezزامن, maca cek, war d ac isemmeř SIDI, AREBBI nnek, *ad tegged* aya.

¹⁵Ad ac igg SIDI, AREBBI nnek, ijj n unabi zi řwest nnek, zeg aytmac, amecnaw necc, i netta umi i řa tesřem, ¹⁶*minzi d man aya* am mammec marra min tettared zi SIDI, AREBBI nnek, di řurib deg wass n wegraw n řgens, umi tennid 'War dd-dikk*irey necc ad sřey i tmijja n SIDI, AREBBI inu, uca war řarrey necc ead timesi-ya imyaren, řima war ttmettiy.' ¹⁷Uca SIDI inna ayi 'Aqa mliř min x ssiwřen nitni. ¹⁸Ad asen-dd ssekkey ijj n unabi zi řwest n aytmatšen, amecnaw cek, uca necc ad ggey awařen inu deg uqemmum nnes uca netta ad awem issiweř x marra min xef i d as wešřiy. ¹⁹Uca ad imsar, ad ttarey řeřsab zeg weryaz, wenni war isřin i wawařen inu nni i řa issiweř s yisem inu.

²⁰Maca anabi nni i řa yuffen řima ad issiweř ijj n wawař s yisem inu, wenni necc war umurey ca ad zzayes issiweř, niy wi i řa issiwřen s yisem n irebbiten nneđni, aqa anabi nni ad immet. ²¹Mařa teqqared deg wuř nnek: Mammec i řa negg ad nessen aqa SIDI war issiweř awař nni?, ²²*xenni* awař nni war d as itwanna zi řar SIDI, xmi anabi nni tuřa issawař s yisem n SIDI uca *xenni* awař nni war dd-iffiy u war imsar. *Xenni* anabi nni issawař s uęeffar. War zzayes tteggwed ca.'

Třata n tneddam n tarewřa

19 ¹"Xmi SIDI, AREBBI nnek, i řa iteřřa řegnus i zzaysen i d ac i řa iwc, SIDI, AREBBI nnek, tammurt uca *xenni* ad teksid řwart nsen uca ad tzedyed di tneddam nsen u di tudrin nsen, ²*xenni* ittxeřša cek ad řřuzed i yixef nnek **třata n tneddam** di řwest n temmurt i d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, mařend ad tt teksid d řwart. ³Ad teęđred ijj n webriđ uca tammurt, tenni i d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, ad tt tebdid x třata n tseqqar. Man aya řima kuř aqettař izemmar ad din yarweř.

⁴U ta d tamesřact n uqettař nni i din i řa yarewřen, řima ad *iqqim* iddar: wenni yewtin amqarreb nnes, břa mma ad as igg řeřsab, u tuřa war t icarreh ca iđennađ d fariđennađ.

⁵Wenni iruřen ak-d umqarreb nnes řar wezřar řima ad iqess akeccuđ uca iswižzeđ afus nnes s ccaqur řima ad iřarwec akeccuđ uca *xenni* iffey as wuzzař n ccaqur uca iřqef amqarreb nnes uca wanita immut, aqa netta izemmar ad yarweř řar icten zi n tneddam-a mařend ad *iqqim* iddar, ⁶řima war ittiři uneqqam n idammen ad iđfar aqettař, xmi i řa iyeřyeř wuř nnes uca ad xas iřart mařa abriđ d azirar uca ad t iney am war xas iři řeřkam s řmewt, minzi tuřa war t icarh, *war iři* zeg iđennađ uřa zi fariđennađ. ⁷X uya necc umurey cek, qqarey 'řuz třata n tneddam i yixef nnek.'

⁸ Uca maŕa SIDI, AREBBI nnek ad iwessec tammurt nnek, am mammec ijjuŕ i ibabaten nnek u ad ac iwc marra tammurt nni iwaæd ad tt iwc i ibabaten nnek ⁹ - maŕa ad teħdid marra tawŕiyyet-a maħend ad tt tegged am mammec d ac umureŕ ass-a ħima ad tessed SIDI, AREBBI nnek, uca ad tuyured deg ibriden nnes marra ussan - xenni ad tarnid ead tŕata n tneddam ŕar tŕata-ya, ¹⁰ ħima war ttizzŕen idammen ifurran di ŕwest n temmurt nnek tenni d ac i ŕa iwc SIDI, AREBBI, d ŕwart uca ad xak iŕin idammen.

¹¹ Maca maŕa ca n weryaz icarħ amqarreb nnes uca iqabeŕ it uca ikkar ŕars u *xenni* igga as ict n tecti uca immut, xenni yarweŕ ŕar icten zi tneddam nni, ¹² *xenni* ad ssekken imŕaren n tendint nnes, ad t ksin t zeg wemcan nni, ad t ggen deg ifassen n uneqqam n idammen uca ad immet.

¹³ War d ac izzigiz, *maca* ad temħid zi Israyil idammen ifurran ħima ad tiŕid mliħ.

¹⁴ War smuħtiy *aymir n umqarreb nnek* nni neyycen řejdud di tesŕart nnek nni i ŕa twarted di temmurt i d ac i ŕa iwc SIDI, AREBBI nnek, ħima ad tt teħfed.

X řechud di řmehkama

¹⁵ Ijj n uceħhad *waha* war izemmar ad ikkar d *aceħhad* x ca n weryaz di ssibbet n ca n řmuesiyyet niŕ di ca n n ddenb nni izemmar ad itwagg. X *wawaŕ zeg* uqemmum n *tnayen* niŕ x *wawaŕ zeg* uqemmum n *tŕata n řechud* ad tban tmesřact. ¹⁶ Xmi i ŕa ikkar ijj n uceħhad aqtaŕeiŕ x ca n weryaz ħima ad zzayes icetca x ca n ddenb, ¹⁷ *xenni* ad bedden tnayen n yeryazen inni ittemmcub-bucen zzat i wudem n SIDI, zzat i wudem n ikeħhanen d řquďat nni i din i ŕa yiŕin deg wussan nni. ¹⁸ Uca řquďat ad arzun mliħ di *tmesřact*, u aqa, maŕa aceħhad d ijj n uceħhad issxarriq, ad iched s řbaŕeŕ x umas, ¹⁹ *xenni* ad zzayes teggem am mammec tuŕa ittxarreŕ ad igg netta s umas. *Ammu* i ŕa tekkсед řŕar zi řwest nnek, ²⁰ ħima inni iqqimen ad sŕen, ad gg^weden, war dikk^wiren ad ggen řħajet taæffant di řwest nwem. ²¹ War d ac izzigiz: řeemar s řeemar, tiť s tiť, tiŕmest s teymest, afus s ufus, aďar s uďar.”

Izerfan i garra

20 ¹ “Maŕa teffŕed ŕar umenŕi ak-d řeedyan nnek uca tezrid iysan d ikarruten, ijj n řgens ktar zzayek, war zzaysen ttegg^wed ca, s minzi SIDI, AREBBI nnek, wenni cek-dd issuffyen zi temmurt n Miŕra, aqa-t akidek. ² Xmi i ŕa tadsem i umenŕi, ad dd-iqarreb ukeħhan uca ad issiweŕ ŕar řgens ³ ad asen yini ‘Seŕ, Israyil, kenniw *teĝam* ass-a qibač i umenŕi ak-d řeedyan nwem. War ssemzayem uŕ nwem, war ttegg^wdem niŕ ad tarjijjem, niŕ *eawed* ad tqefqifem zzat i wudem nsen, ⁴ minzi SIDI, AREBBI nwem, netta aqa ad kiwem yuyur ħima ad xawem immney zzat i řeedyan nwem maħend ad kenniw issenjem.’

⁵ Uca iweqqafen ad ssiwŕen ak-d řgens ad inin ‘Wi i ibnan taddart n jdid uca war days izdiŕ ead? Ejj it ad yuyur, ad dd-idweŕ ŕar taddart nnes, ħima war ittmetti deg umenŕi uca ad dd-yas ħed nneďni ad days izdeŕ. ⁶ Wi yezzun tazayart uca war iŕebbi ead zi řŕiĝet nnes? Ejj it ad yuyur, ad dd-idweŕ ŕar taddart nnes, ħima war ittmetti deg umenŕi uca ad zzayes iŕebba ħed nneďni.

⁷ Wi ixedben tamŕart u war tt imŕic ead? Ejj it ad yuyur, ad dd-idweŕ ŕar taddart nnes, ħima war ittmetti deg umenŕi uca ad tt yawi weryaz nneďni. ⁸ Iweqqafen ad arnin deg wawaŕ ak-d řgens, ad inin ‘Wi iĝan d aryaz d amagg^wad niŕ ittyaca? Ejj it ad yuyur, ad dd-idweŕ ŕar taddart nnes, ħima war tteŕnisen wuŕawen n aytmas amecnaw uŕ nnes.’ ⁹ Xmi i ŕa kemmŕen iweqqafen awaŕ ak-d řgens, *xenni* ad ggen ikumandaren n řeeskar ŕar uzeĝif n řgens.

¹⁰ Xmi i ŕa tadsed ict n tendint wi ak-d i ŕa temmenyed, *xenni* ittkeŕŕa ad as tettared aŕħaħ.

¹¹ Maŕa tarra-dd xak s weŕħaħ, *xenni* marra řgens nni days itwaf, ad cek ixeges ĭjizya uca ad cek isexxar. ¹² Maŕa war kik teggi řehna maca d amenŕi i tarezzu, *xenni* ad as tennded. ¹³ SIDI, AREB-

BI nnek, ad ac tt iwc i cek deg ufus nnek u marra *min iġan d* awtem days, ad t tewted s řeqdec n ssif. ¹⁴ Myir timetđa d iħenjiren d řebhayem d marra min days di tendint, marra takeccađt nnes, ad tt teksid i yixef nnek uca ad tecced zi tkeccađt n řeedyan nni i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek. ¹⁵ Amenni i ya tegged di marra tineddam nni xak igg^wejen ađas, tinni war iġin zi tneddam n řegnus-a.

¹⁶ Maca tineddam n řegnus nni d ac iwca SIDI, AREBBI nnek, d řwart, war zzaysent tejjid uřa d ca min i řa yarren nnefs ad iqqim iddar. ¹⁷ Ad tent tħarrmed i uteħhi: Iħittiyyen, Imuriyyen, Ikeneaniyyen, Ifiriziyyen, Iħiwiyyen d Iyabusiyyen, am mammec i d ac yumur SIDI, AREBBI nnek, ¹⁸ ħima nitni war d awem ssřemmaden ad teđfarem marra jjeayef nni ggin nitni i ireb-biten nsen uca *xenni* ad texđam ak-d SIDI, AREBBI nwem.

¹⁹ Mařa tenneđ ađas n wussan i ict n tendint řami akides i řa temmenyed maħend ad tt teťťfed, *xenni* war ttaređđa ca ticejjura s teyyita n ccaqur, minzi ad zzaysent tecced. X uya war tent ttqessid, minzi ma tacejjart n yeyyar amecnaw bnadem nni dd-ittbanen zzat i wudem nnek umi teħřared *tandint*? ²⁰ Myir tacejjart nni tessned war teġi d tacejjart i zi i řa tecced, aqa tanita ad tt taredġed, ad tt tqessed, ad zzayes tebnid řħiđ x tendint nni akidek ittmenyan, ař i řa tewđa.

Aneqqi zeg iġen i war itwassnen

21 ¹ “Mařa itwaf ħed itwaney, di temmurt nni d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, maħend ad tt teťťfed d řwart, izzeř deg iyyar uca war issin ħed wi t inyin, ² *xenni* imyaren nnek d řquđat nnek ad dd-ffyen uca ad ksin řeebar řars ař tineddam i d as-dd innġen i wenni itwanyen. ³ Imyaren zi tendint, tenni yudsen i wenni ittwanyen, ad ksin iġi n uzejmi zeg ifunasen nni war icrizen u war ijbiden ead azayřu. ⁴ Uca imyaren n tendint nni ad ssehwan aeejmi *nni* yar ict n teyzurt ittazřen řebda s waman eemmarř war tetwacarz u war tetwazzu uca ad arzen iri n uzejmi din di teyzurt. ⁵ *Xenni* ad dd-qarrben ikeħhanen, ayt n Lawi, minzi SIDI, AREBBI nnek, ixđar iten maħend ad xas sexxaren u maħend ad barken s yisem n SIDI u ełahřsab awař nsen *ad itwaħkem* kuř amcubbec d kuř řexcunet. ⁶ Uca marra imyaren n tendint nni yudsen x wenni itwanyen, ad ssirden ifassen nsen sennej i uzejmi nni umi itwarz yiri di teyzurt. ⁷ uca ad barħen, ad inin ‘Ifassen nney war ssizzřen ca idammen-a u tiťťawin nney war t řzin. ⁸ Iři d aħnin x řgens nnek Israyil, wenni x tefdid, a SIDI, uca war ssrusa idammen ifurran, di řwest n řgens nnek Israyil!’ *Xenni* idammen nni ad iřin twafdin. ⁹ Ammu i řa tekksed idammen ifurran zi řwest nnek, minzi ittxeřřa ad tegged min iġan nican di tiťťawin n SIDI.

Tamyart itwaħebbsen di garra

¹⁰ Xmi i řa teffyed řar umenyi ak-d řeedyan nnek uca SIDI, AREBBI nnek, igga ac ten deg ifassen nnek uca tħebbsed zzayes d imeħbas, ¹¹ uca tezrid řar imeħbas ict n temyart, tecna deg waddud, uca temmezred ad tt teksid d tamyart i yixef nnek ¹² *xenni* ad tt tessidfed yar taddart nnek uca ad tħeff azeġif nnes, ad tqess iccaren nnes. ¹³ Ad tekkes arruđ n tmeħbast nnes uca ad teqqim di taddart nnek uca ad tesyuy i babas d yemmas iġi n uyur ikmeř u awarni man aya tzemmared ad xas tadfed uca ad tiřid d aryaz nnes u nettat ad tiři d tamyart nnek. ¹⁴ Uca mařa war d ac teejib, ad tt tejjed ad tuyur řar řxađar nnes, war tt znuzi s nnuqart. War zzayes tegged amecnaw sseřeet i teġa, minzi aqa tesseħqared tt.

Řħeqq n umenzu

¹⁵ Mařa aryaz řars tnayen n temyarin, icten ittexs itt, tenneđnit icarreh itt, uca tenni icarreh d tenni ittexs urwen as-dd iħenjiren maca amenzu tuya-t n tenni icarh, ¹⁶ *xenni* deg wass nni

di i ɣa iɓɗa ɣwart n min ɣars iɣan i tarwa nnes, war izemmar ad iwc tasyart n umenzu i mmis n tenni ittens ztat i wudem n mmis n tenni icarh, *wenni d amenzu i yeɣa*.¹⁷ Itxeɣša ad inɛem s mmis amenzu n tenni icarh umi d as i ɣa iwc tnayen n tseqqar zi marra min d as-dd ikkaren, minzi netta d amezwar n teryast nnes u tasyart n tmenzut d nnes i teɣa.

Mmis ayennan

¹⁸ Maɣa ijj n weryaz ɣars mmis d ayennan d amɣewweɣ u war ittesɣi i wawaɣ n babas niɣ i wawaɣ n yemmas uca nitni marhen t, *waxxa amenni* netta war d asen ittesɣi, ¹⁹ *xenni* babas d yemmas ad t ksin uca ad t awyen barra ztat i imɣaren n tendint nnes, ɣar tewwart n wemcan *mani izeddey*.²⁰ Ad inin i imɣaren n tendint 'Wa d mmitney d ayennan d amɣewweɣ, war ittesɣi i wawaɣ nney, aqa afus nnes innuqqeb u netta d ameskar.'²¹ *Xenni* marra iryazen n tendint ad t arejmen s yezra aɣ i ɣa immet. Itxeɣša ad tekked aeffan zi ɣwest nwem ɣima marra Israyil ad tseɣ uca ad tegg^wed.

Ander n wenni xas ɣhukm n ɣmewt

²² Maɣa ijj n weryaz igga ijj n ddenb i x *iɣa* ɣhukm n ɣmewt uca itwaney netta, tuyɣed it x ict n teɣnact n *ukeccuɗ*,²³ *xenni* war tejjim arrimet nnes ad tessens x teɣnact, maca ad t tnedɣed deg wass nni, minzi wenni itwayɣen aqa-t d ameneuɣ zi AREBBI. War ssxemmaj tammurt nnek nni d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek, d ɣwart.

Tiweɣša innedni

22¹ "War xezzar ca *waha* deg uweddar n umwa niɣ n uɣuɣi n umac, niɣ ad xasen tɣerbed tiɣɣawin, maca itxeɣša ad as ten-idd tarred nican i umac."² Maɣa umac war iɣi ca yudes niɣ war t tessined, ad t tessidɣed ɣar daxeɣ i taddart nnek uca ad ɣark iqqim aɣ dd ɣa yas umac ad xas yazu uca *xenni* ad as t-idd tarred.³ Amenni i ɣa tegged s weɣyuɣ nnes, amenni i ɣa tegged *ɛawed* s warruɗ nnes, *wah* ammu i ɣa tegged ak-d marra tamesɣact n umac nni iweddaren uca tufid tt cek. War tzezzemmed ad as tennufared.⁴ War *teqqimed* ad texzared deg weɣyuɣ n umac niɣ deg ufunas nnes am iwɗa deg webriɗ, war xas qeɣeb ca tiɣɣawin. S tidett ad t tessekkared akides.

⁵ Tamɣart war tyarred arruɗ n weryaz, niɣ aryaz ad yarɗ arruɗ n temɣart, minzi marra wi ittegen aya aqa-t d jjeifect i SIDI, AREBBI nnek.

⁶ Maɣa tufid ztat i wudem nnek x webriɗ ca n ɣeucc n uɣɗiɗ, di ca n tcejjart niɣ x temmurt, s iwarruden niɣ s tmeɣaɣin uca tayemmat tessdeɣ x iwarruden niɣ x tmeɣaɣin, *xenni* war tteɣtef tayemmat ak-d iwarruden.⁷ Ad tejjed ad tuyur tyemmat, maca ad teksid iwarruden i yixef nnek, ɣima ad tiɣid mliɣ, uca ad ac zuggarten ussan n *tudart* nnek.

⁸ Xmi i ɣa tebnid taddart n jdid, ad tegged taɛmadt x tzeqqa nnek, ɣima war tessikk^wiɗ idammen x taddart nnek, umi wenni iwɗan ad zzayes iwɗa.

⁹ War zarree ca tazayart nnek s tnayen n markat n zzariɛet ɣima war tetwafessed marra ɣɣabet n zzariɛet nni tzarreed u zi ɣiɣet n tzayart.¹⁰ War carrez ca s umwa d weɣyuɣ jmie.¹¹ War yarred ca arruɗ itwaggen zi txeɣedɗ n taɗuft d ɣeqten jmie.¹² Ad tegged tcarcifa x arebea n iyemmura n useɣham nnek i zi tɣehɣfed.

Izerfan zi jjiɣhet n ɣemɣac

¹³ Maɣa ijj n weryaz yawi ict n temɣart uca yudeɣ-dd ɣars, ad tt icarh,¹⁴ uca *xenni* issɣaɛɛed xas

awařen uca yarra isem nnes d aeëffan, inna ‘Aqa tamɣart-a iwyey tt, uca *umi* ɣars-dd qarrbey, ufiɣ war teɣi ca d taɛzarct!’, ¹⁵ *xenni* babas n tebrıyɛt nni uřa d yemmas ad ksin *burhan* uca ad zzayes ssecnen tɣuni n tebrıyɛt i yemɣaren ɣar tewwart n tendint. ¹⁶ Ad yini babas n tebrıyɛt nni i yemɣaren ‘Necc wciy yeɣi i weryaz-a d tamɣart uca netta idweř icarh itt, ¹⁷ uca aqa netta is-sekkar xas awařen, inna: War ufiɣ yeɣic d taɛzarect. Aqa aya d *burhan* n tɣuni n yeɣi.’ Uca nitni ad bezzeen arruđ zzat i wudem n imɣaren n tendint. ¹⁸ Xenni ad ttfen imɣaren n tendint aryaz nni uca ad t farcen ¹⁹ uca ad as ggen multa n mya *n uqiyyat* n nnuqart uca ad ten iwc i babas n tebrıyɛt *nni*, minzi netta yarra isem d aeëffan x ict n teɛzarect zi Israyil. Ad tiři d tamɣart nnes, war izemmar ad as iğef marra ussan *min* i *ya yekk iddar*.

²⁰ Maca mařa iffeɣ man aya d tidett uca war ufin aqa tabrıyɛt d taɛzarct, ²¹ *xenni* ad ssuffyen tabrıyɛt nni ɣar tewwart n taddart n babas uca ad tt arejmen iryazen n tendint s izra, ħima ad temmet, minzi tegga řefđiħet di Israyil umi tezna di taddart n babas. Itxeřřa ad tekkseđ řyar zi řwest nnek.

²² Mařa itwaťtef ijj n weryaz umi iťteř ak-d ca n temɣart temřec ak-d weryaz, *xenni* ad mten s tnayen, aryaz nni iťteř ak-d temɣart d temɣart *ewwed*. Ittxeřřa ad tekkseđ řyar zi Israyil.

²³ Mařa ict n tebrıyɛt d taɛzarect tetwaxđeb zeg ijj n weryaz, uca yufa itt ijj n weryaz di tendint uca iťteř akides, ²⁴ *xenni* ad ten tessuffyem barra s tnayen ɣar tewwart n tendint, ad ten tarejmem ħima ad mten, tabrıyɛt minzi war tessekkar ca tɣuyyit di tendint, aryaz minzi isseħqar tamɣart n umqarreb nnes. Ittxeřřa ad tekkseđ řyar zi řwest nnek.

²⁵ Mařa ijj n weryaz yufa ict n tebrıyɛt itwaxđben deg iyyar uca issexsar itt weryaz, iťteř akides, *xenni* ad immet weryaz waha wenni i kis iťteř. ²⁶ War ttegg walu i tebrıyɛt. Tabrıyɛt war tegg ca ddenb ař řmewt, minzi tamesřact-a amecnaw *tamesřact* n weryaz nni ikkaren ak-d umqarreb nnes uca iwya as buħbeř, ²⁷ minzi netta yufi tt deg iyyar, tesɣuy tebrıyɛt nni itwaxđben, maca war tuɣi din wi tt i *ya ifekken*.

²⁸ Xmi ca n weryaz yufa ict n tebrıyɛt d taɛzarect, war tt ixđib ħed, uca netta iťtef itt, iťteř akides uca twafen, ²⁹ *xenni* aryaz nni iťteř akides ad iwc i babas n tebrıyɛt xemsin n *uqiyyat* n nnuqart u nettat ad tedweř d tamɣart nnes, umi tt isseħqar. War izemmar ad as iğef marra ussan nnes.

23 ¹ ‘Aryaz war ittxeřřa ca ad iki tamɣart n babas u war issearri ca x warruđ n babas.

X yinni war zemmareñ ad adfen ɣar tmesmunt

² War ittidef deg wegraw n řgens n SIDI wenni umi itwaddzen imeğarēñ niy wenni umi itwakksen imenyaren.

³ War ittidef mmis n řehram deg wegraw n řgens n SIDI. Waxxa ař jjiř wiss eecra nnes ead uřa d ijj zzayes war izemmar ad yadef ɣar tmesmunt n SIDI. ⁴ **War ittidef ijj n Aemuni niy ijj n Amu’abi deg wegraw n řgens n SIDI.** Waxxa ař jjiř wiss eecra nnes ead uřa d ijj zzaysen war izemmar ad yadef ɣar wegraw n řgens n SIDI, ammu i řebda, ⁵ minzi nitni war dd-ffiyen ħima ad kidwem msagaren ɣar webriđ s weɣrum d waman umi dd-teffyem zi Miřra uca umi netta xak icra Balaem, mmis n Baeur, zi Fatur di Aram-Nahrayn, maħend ad cek ineeř. ⁶ Maca SIDI, AREBBI nnek, war ixs ad iseř i Balaem uca SIDI, AREBBI nnek, yarra nneeřet d lbaraka minzi SIDI, AREBBI nnek, tuɣa ittexs i cek.

⁷ War tarezzud x řehna d řxar nsen, marra ussan *n tudart nnek*, i řebda.

⁸ **War carreh Adumi**, minzi netta d umac, **war carreh Amiřri**, minzi cek d abarrani di temmurt nnes.

⁹ Iħenjiren i dd asen itwurwen, zemmareñ ad adfen deg wegraw n řgens n SIDI zi jjiř wiss třata.

AEAWED n CCARIEA

Tiweşša innedni

¹⁰ Umi i dd ɣa teffyed s řeskar dıdd i řeedyan nnek, ad teħdid ixef nnek zi marra řyar. ¹¹ Mařa din ijj n weryaz akidek, war ięi ca d amezdag, ak-d min imsaren di ģiřet, ad iffeý barra i řmargeħ n řeskar. Netta war izemmar ad yadef ɣar daxeř n řmargeħ.

¹² ɣar uwettu n tmeddit, ad issird ixef nnes s waman u awarni i uyeęay n tfuct, izemmar ad yadef eawed di řmargeħ.

¹³ Ittxeşša ad ɣark yiři wemcan barra i řmargeħ n txuzan mani i ɣa teffyed. ¹⁴ Ad ɣark yiři eawed jar řeqcuc nnek ijj n ujij uca xmi i ɣa teqqimed barra, ad zzayes txebedc ijj n weħfur, ad tenqeřbed u ad txemmřed isufyan nnek. ¹⁵ Minzi SIDI, AREBBI nnek, iggur di řmargeħ nnek n txuzan ģima ad cek issenjem u ģima ad ac isellem řeedyan nnek zzat i wudem nnek. Tasqift nnek at tiři tqeddes, ģima netta war dayek ittwiři ca n řefđiřet uca ad xak inneqřeb awarni ac.

¹⁶ Ismey i yarewřen zi bab nnes, war tzemmarad ad t tsellmed eawed i bab nnes. ¹⁷ Ad kik izdeý di řwest nnek, deg wemcan nni i ɣa ixđar ɣar daxeř i ict zi tewwura nnek, mani i ɣa yiři mliħ. War tzemmarad ca ad t tđeřmed.

¹⁸ War tettiři řqeħba n zzawect jar yessis n Israyil uřa war ittiři d aqeħħab n zzawect ak-d irya-zen ɣar ict n zzawect jar ayt n Israyil. ¹⁹ Mammec mma tegga tmewciwt n wawař, war izemmar ad as dd-tawyed řmunet n řqeħba niý ttaman n weqzin ɣar taddart n SIDI, AREBBI nnek, minzi aqa-ten s tnayen d ict n jjeifect ɣar SIDI, AREBBI nnek.

²⁰ War ttegg arriba x umac, war ięi arriba x nnuqart, war ięi arriba x macca, war ięi arriba x marra tamesřact nni izemmaren ad dd-tawi arriba. ²¹ Tzemmarad ad tegged arriba x ubarrani, maca war tzemmarad ad tegged arriba x umac, ģima ad ac ibarek SIDI, AREBBI nnek, di marra řxedmet n ifassen nnek di temmurt mani i ɣa trahed ģima ad tt teksid d řwart.

²² Xmi i ɣa tegged ijj n lwaed i SIDI, AREBBI nnek, war teddikk*iřed ca ɣar đeffar deg ukemmeř n řexřas, minzi SIDI, AREBBI nnek, ad zzayek ittar ad t tkemmřed, mařa lla ad xak yiři d ddenb di ssibbet nnek. ²³ Mařa war teggid ijj n lwaed, war ittiři ddenb di ssibbet nnek. ²⁴ Min dd-iffyen zi jar iyencicen nnek, ad t tkemmřed s tidett, am tewhibt s řxađar nni zi twaeded SIDI, AREBBI nnek, tenni x tessiwřed s uqemmum nnek.

²⁵ Xmi i ɣa tadfed ɣar tzayart n umqarrab nnek, tzemmarad ad tecced ađiř ełahřsab meźri n řeemar nnek, maca ittxeşša war tettegged walu di tsuęet nnek.

²⁶ Mařa tudfed deg imendi ibedden n umqarreb nnek, tzemmarad ad teksid tidrin s ifassen nnek, maca war tzemmarad ad tewted amjar deg imendi ibedden n umqarreb nnek.

X ij n řħař ifarzen n waęaf

24 ¹ “Xmi i ɣa ixđar ijj n weryaz ict n temɣart ģima akides imřec u war d as teejib umi days yufa ca n řefđiřet, xenni ad as yari tabrat n weęaf, ad as tt iwc deg ufus nnes uca ad tt issufey zi taddart nnes. ² Mařa teffey zi taddart nnes, truħ uca tedweř d tamɣart ɣar ijj n weryaz nneđni ³ uca aryaz aneggaru icarħ itt, xenni ad as yari tabrat n weęaf uca ad as tt iwc deg ufus nnes uca ad tt issekk zi taddart nnes, niý aryaz aneggaru nni tt yiwyen d tamɣart nnes, immut, ⁴ xenni war izemmar weryaz nnes amezwar, wenni i d as itełlqen, ad tt yegg eawed d tamɣart i ixef nnes, awarni umi tetwassexmej nettat, minzi man aya d jjeifect zzat i wudem n SIDI. Ammu war tzemmarad ad tejjed temmurt i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek, d řwart, ad texđa.

AEAWED n CCARIEA

Tiweṣṣa i uḥeṭṭu x umqarreb

⁵ Xmi i ya yiři ijj n weryaz ead am imřec, *xenni* war itteffey ca ak-d řeskar u war xas tetwagg uřa d ict n tmesřact. Ad yiři ijj n usegg^was i taddart nnes waha u ad issfarḥ tamyart nnes i yiwi i *yixef nnes*. ⁶ War ttkessi izra n tsirt d arhan nię wenni *zaysen* ittenhezzen, minzi aqa *xenni* ad yiři řeemar d arhan.

⁷ Mařa itwaf ijj n weryaz yucar ca n yijj zeg wawmaten nnes n ayt n Israyil uca netta yarr it d ismey uca izzenn it, *xenni* ad immet uceffar *nni*. Ittxeṣṣa ad tekkeds řęar zi řwest nnek.

⁸ Xmidin jiriřect n řbarṣ ḥđa ad teḥđid u ad tegged nican elahsab marra min i d ac i ya sřremden ikehhanen ilawiyyen. Am mammec ten umureę, ad teḥđam ad t teggem. ⁹ Idar min igga SIDI, AREBBI nnek, ak-d Maryam deg webriđ umi dd-teffyem zi Miřra.

¹⁰ Mařa tarđřed ca i umqarreb nnek, *xenni* war ttidef di taddart nnes ḥima ad zzayes tđemned arhan i *yixef nnek*. ¹¹ Ad teqqimed barra uca aryaz i umi tarđřed, ad ac-dd yawi arhan řar barra.

¹² Mařa tuęa d aryaz d amezřuđ, *xenni* war ggur ad tetřsed x werhan nnes *am tassut*. ¹³ Ad as tar-red arhan nican řar uęęi n tfuct ḥima ad iřteř di tassut nnes uca ad ac ibarek. Man aya ad ac tiři d tasegda zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek.

¹⁴ War đęem axemmas amezřuđ amesei zeg aytmac nię zeg ibarraniyyen i izeddyen di tem-murt nnek u daxeř i tewwura nnek. ¹⁵ Ad as tewced řmunet nnes kuř ass. War xas tęęi tfuct x man aya, minzi netta d amezřuđ uca immezri days, ḥima netta war ittrięi i SIDI di ssibbet nnek uca ad xak yiři d ddenb.

¹⁶ Ibabaten war twaneqqen di ssibbet n tarwa nsen u tarwa war twaneqqen di ssibbet n ibaba-ten nsen. Kuř ijj ad itwaney di ssibbet n ddenb nnes.

¹⁷ War sfaray řęḥkam n ubarrani d uyujiř nię ad teksid arruđ n tajjač d arhan. ¹⁸ Ggur ad tęeqřed belli tuęa cek d ismey di Miřra uca zi senni cek issenjem SIDI, AREBBI nnek. X uya necc ttumureę cek ad tegged man aya.

¹⁹ Xmi tmej Jared řřabet nnek deg iyyar nnek uca tettud ca n tqebbiđt deg iyyar, *xenni* war ddtdikk^wiřed mařend ad tt teksid. Ad tiři d *tasyart* i ubarrani, i uyujiř u i tajjač, ḥima ad cek ibarek SIDI, AREBBI nnek, di marra řxedmet n ifassen nnek.

²⁰ Xmi i ya tzewđed tacejjart nnek n zžitun, war tticc taynit ead i min iqqimen awarni ac. D man aya ad yiři i ubarrani, i uyujiř u i tajjač.

²¹ Xmi třeqqđed ađiř zi tzayart nnek, war arezzu ad třeqqđed min iqqimen awarni ac ař řtarf. Aqa man aya ad yiři i ubarrani, i uyujiř u i tajjač. ²² Ad txarřed belli tuęa cek d ismey di temmurt n Miřra. X uya necc ttumureę cek ad tegged man aya.”

Tiweṣṣa innedni

25 ¹“Mařa *din* ijj n umcubbec jar iryazen uca ad uyuren řar řmeḥkama, *xenni* ad barrřen x wenni řar ięa řheqq uca ad ḥekmen x umednub. ² Mařa amednub issdaheę tiyyita, *xenni* řqađi ad yejj ad t yęđřen řar temmurt uca ad t farcen zzat i wudem nnes anect itturs di *řeḥsab* n řęecc nnes. ³ Izemmar ad as iwc arebein n teyyita, war řarsent yarenni ca, minzi mařa ad t ifarc ead ktar sennej i tiyyita-ya, aqa umac ad ac-dd iban d amehęur jar tiřtawin nnek.

⁴ War tegged tacmant i umwa xmi issarwat.

⁵ Xmi zeddyen wawmaten ak-d wayawya uca immut ijj zzaissen, uca war dd-yejji bu mmis, *xenni* tamɣart n umettin war tmeɣec ca ak-d ubarrani. Ad xas yadef weřwes uca ad tt igg d tamɣart nnes uca ad as yegg xenni lwajib n weřwes. ⁶ Uca amenzu nni i dd ɣa taruw, ad ixřef isem n umas immuten, ĥima isem n wa war imeħħi ca zi Israyil. ⁷ Maca mařa aryaz-a war ixs ad ikisi tamɣart n umas, ad třah *xenni* temɣart n umas ɣar tewwart, ɣar imɣaren ad tini ‘Ařwes inu yugi ad ixřef isem n umas di Israyil, war ixs ad igg lwajib n weřwes. ⁸ *Xenni* imɣaren n tendint nni ad as-dd řayan uca ad akides ssiwřen. Mařa netta imnee deg wawař nnes uca inna ‘War xsey ca ad tt awyey’, ⁹ ad ɣars-dd tqarreb *xenni* tesřift zzat i tiřřawin n imɣaren, ad as tekkes tsřit nnes zeg uđar uca ad xas tessusef x uyembub, ad tbarreħ ad tini ‘Ammu i itwagg deg weryaz nni war ixsen ad ibna taddart n umas.’ ¹⁰ Uca ad as wcen isem nnes di Israyil ‘Taddart n wenni umi tetwakkes tsřit.’

¹¹ Mařa *din* iryazen mmcubbucen uca treħħeg-dd temɣart n ca n yijj ĥima ad tessenjẽm aryaz nnes zeg ufus n wi t iccaten uca nettat tesswiřzed afus nnes uca tetřef it zi tfulin n usedħi nnes,

¹² ad as tqessed *xenni* afus nnes, war d am tezziğiz.

¹³ War ɣark ittiři di txancet nnek ijj n wezru n řewzen d ijj n wezru *nneđni*, d ameqqran u d amezyan. ¹⁴ War ɣark ittiři di taddart nnek, řmud n yijj n ‘ifa’ uřa d ijj n ‘ifa’ *nneđni*, d ameqqran u d amezyan. ¹⁵ **Ij n wezru n řewzen iwařa u iseggem** ad ɣark yiři uřa d **ij n řmud n ijj n ‘ifa’ nican u iwařa**, ĥima ussan nnek ad zzuggarten x temmurt nni d ac i ɣa iwc, SIDI, AREBBI nnek. ¹⁶ Minzi marra wi i ɣa iggin man aya, marra wi i ɣa iggin řyecc, aqa netta d nnei ɣar SIDI, AREBBI nnek.

Ateħħi n Ėamaliq

¹⁷ Idar min zzayek igga **Ėamaliq** deg webrid, umi dd-teffyed zi Miřra, ¹⁸ mammec dd-iffey ɣar umsagar akideg deg webrid uca iqess inni i tuɣa ɣar uyezdis nnek aneggaru, marra inni iđeefen, umi cek tuɣa tuħřed, tefnid uca netta war igg^wid ca AREBBI. ¹⁹ Ad imsar, xmi SIDI, AREBBI nnek, ad cek issareyyeħ zi marra řeedyan i d ac-dd innđen di temmurt i d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, ĥima ad tt teksid, aqa ad temħid řidaret n Ėamaliq zi sadu ajenna. War t ttettul!”

Tawhibt n imezwura

26 ¹“Uca ad imsar xmi i ɣa tadfed di temmurt nni d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek, d řwart, uca ad tt tetřfed uca ad days tzedyed, ² *xenni* ad teksid zi tmezwarut n kuř řyiğet i ɣa tessmuned zi temmurt nni i d ac i ɣa iwc SIDI, AREBBI nnek, ad t tegged di tsuğet uca ad traħed ɣar wemcan i ɣa ixđar SIDI maħend ad din issezdey isem nnes. ³ Uca ad dd-tased ɣar ukeħhan, wenni *din* i ɣa yiřin deg wussan nni, ad as tinid ‘Aqa ass-a ad barrħey i SIDI, AREBBI nnek, belli aqa udfey di temmurt nni x iijuğ SIDI i ibabaten nney ĥima ad aney tt iwc.’ ⁴ Uca ad ikisi ukeħhan tasuğet zeg ufus nnek, ad tt issars zzat i uealtar n SIDI, AREBBI nnek. ⁵ Ad tbarřed zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, ad tinid ‘Aramiyu nni tuɣa iğan eřaħař ad ifna aqa tuɣa-t d baba. Zi senni ihwa ɣar Miřra uca izdey din amecnaw abarrani ak-d drus n iryazen uca iyma, idweř d ijj n řgens imɣar, ijhed u idweř deg wařřas. ⁶ Imiřriyyen đermen u ĥřaren aney u ggin xaney tasmuɣi teqseħ. ⁷ Uca nesɣuyy ɣar SIDI, AREBBI n ibabaten nney uca isřa SIDI i tmijja nney u izra arziyyet nney d warber nney d řeħřaret nney. ⁸ Issuffey aney-dd SIDI zi Miřra s ufus ijehden, s uyř isswiřzden, s tigg^wuda imɣaren, s řeeřamat u s řeeřajeb ⁹ uca issidef aney ɣar wemcan-a uca iwca aney tammurt-a, tammurt nni i ifeyyđen s uyi d tamment. ¹⁰ Uca řexxu, aqa da, iwyey-

AEAWED n CCARIEA

dd tamezwarut n řyřget n temmurt nni i d ayi tewcid, a SIDI! Xenni ad t tegged zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, ad tađared zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek. ¹¹ Zi marra řxař nni i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, i cek u i *aytbab* n taddart nnek, ad zzayes tfarřed cek d Ulawi d ubarrani i řęan di řwest nnek.

Řeecur

¹² Xmi i řa tkemmřed zeg uęeccar n marra řeecur n řyřget nnek deg usegg^was wiss třata wenni d ijj n usegg^was n řeecur, xenni ad ten tewced i Ulawi, i ubarrani, i uyujiř, i tajjač, řima ad ccen daxeř i tewwura nnek u ad jjiwnen. ¹³ Uca ad tinid zzat i wudem n SIDI, AREBBI nekk ‘Aqa ksiy min řęan iqeddsen zi taddart inu uca eawed wciy t i Ulawi, i ubarrani, i uyujiř, i tajjač, am mam-mec marra i d ayi tumured. Necc war eeddiy uřa x icten zi tweřřa nnek u war ttuř walu. ¹⁴ War zzayes cciy deg unuri inu u war zzayes ksiy umi xemjey uřa war zzayes wciy i ijj n umettin. Aqa řřy i tmijja n SIDI, AREBBI inu, u ggıy marra min d ayi tumured. ¹⁵ Xzar zi tzeddiyt nnek iqeddsen, zeg ujenna, řar swadday uca barek řgens nnek Israyil d temmurt nni i d aney tewcid, am mammec tejjuęed i ibabaten nney, tammurt nni ittfeyyęden s uyi d tamment.’

Awař aneggaru

¹⁶ SIDI, AREBBI nnek, aqa yumur i cek ass-a, ad tegged tiweřřa-ya d lfarayıd-a. Hđa tent uca egg zzaysen s marra uř nnek d marra řemar nnek. ¹⁷ Ass-a tennid belli SIDI ad yiři d AREBBI nnek, ad tuyured deg ibriden nnes, ad teřđid tiweřřa d lfarayıd nnes uca ad teřed i tmijja nnes. ¹⁸ Ass-a inna ac SIDI aqa cek ad řars tiřid d ijj n řgens i řřa ařřas, am mammec i d awem inna, u ittxeřřa ac ad teřđid marra tiweřřa nnes ¹⁹ u belli netta ad cek issueřa x marra řegnus i usemyar d yisem d řeecz, řima ad tiřid d ijj n řgens iqeddsen i SIDI, AREBBI nnek, am mammec tuęa inna.

Ibal d Jarazim

27 ¹ Musa, ak-d imyaren n Israyil, yumur řgens, inna “Hđam marra tiweřřa-ya nni d awem umurey necc ass-a. ² Ad imsar deg wass umi i řa teřwam iřzar n L'Urdun řar temmurt nni d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek, aqa ad tessbedded iřza imeqqranen uca ad ten řęennced s jjar. ³ Ad days tarid marra awařen n ccariea-ya, xmi i řa teřwid řima ad tadfed di temmurt nni d ac i řa iwca SIDI, AREBBI nnek, ict n temmurt ifeyyęden s uyi d tamment, am mammec i d ac inna SIDI, AREBBI nnek. ⁴ Xmi i řa teřwam iřzar n L'Urdun, ad tessbeddem iřza, inni x d awem umurey ass-a x wedrar n Eibal uca ad ten řęennced s jjar. ⁵ Ad din tebnid ijj n uealřar i SIDI, AREBBI nnek, ijj n uealřar n yezra. War xas tessiřiyed *dduzan* n wuzzař zi ssa řar da. ⁶ Ittxeřřa ad tebnid aealřar n SIDI, AREBBI nnek, s yezra kemřen waha uca ad xas tessbexxared tiyarřa n wecmađ i SIDI, AREBBI nnek. ⁷ Eawed ad as tqedddmed tiyarři nnek n řehna. Ad din tecced uca ad tfarřed zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek. ⁸ Ad tarid marra awařen n ccariea-ya deg yezra s wenqac icewwaren.”

⁹ Tuęa Musa issawař ak-d ikehhanen, ilawiyyen, řar marra Israyil, inna “Seř, řřess, a Israyill Ass-a tiwęed ad tiřid d ijj n řgens i SIDI, AREBBI nnek. ¹⁰ Ad teřed i tmijja n SIDI, AREBBI nnek, uca ad tegged zi řumurat nnes d tweřřa nnes nni x cek umurey ass-a.” ¹¹ Iweřřa Musa řgens deg wass nni, inna ¹² “Xmi i řa teřwam L'Urdun ad bedden yina x **wedrar n Jirizim řima ad barken řgens**: Cimeun d Lawi d Yahuda d Issakar d Yusuf d Binyamin. ¹³ Uca ina ad bedden x **wedrar n Eibal řima ad neřřen**: Rubin, Jad d Eacir d Zabulun, Dan d Naftali.

¹⁴ Ad barrřen ilawiyyen uca ad inin s tmijja ijehden i marra arraw n Israyil

- ¹⁵ ‘D ameneuř aryaz nni i ęa iggen ijj n řexyař ineqcen nię ifesyen, aęa-t d jjeifect i SIDI, ict n řxedmet n ifassen n uřrayfi, uęa ad tt igg deg ijj n wemcan innuffar.’ Uęa marra řgens ad yarr ad yini ‘Amin!’
- ¹⁶ ‘D ameneuř wi i ęa isseřeqqaren babas nię yemmas!’ Uęa marra řgens ad yini ‘Amin!’
- ¹⁷ ‘D ameneuř wi i ęa issmuřęyten aymir n umqarreb nnes!’ Uęa marra řgens ad yini ‘Amin!’
- ¹⁸ ‘D ameneuř wi i ęa issweddaren adaryar deg webriđ!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’
- ¹⁹ ‘D ameneuř wi i ęa issfaryęen tařęart n ubarrani, n uyujiř u n tajaęač!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’
- ²⁰ ‘D ameneuř wi i ęa iřęęen ak-d temęart n babas, minzi ittearra babas’ Uęa marra řgens ad yini ‘Amin!’
- ²¹ ‘D ameneuř wi i ęa iřęęen ak-d ca n umeddar!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’
- ²² ‘D ameneuř wi i ęa iřęęen ak-d uęmas, yeęis n babas nię yeęis n yemmas!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’
- ²³ ‘D ameneuř wi i ęa iřęęen ak-d tadekk^wač nnes!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’
- ²⁴ ‘D ameneuř wi i ęa inęen amqarreb nnes s tnuffra!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’
- ²⁵ ‘D ameneuř wi i ęa iřęęen arrecwet maęend ad issizeř idammen ifurran!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’
- ²⁶ ‘D ameneuř wi war ittqarran awařen n ccariea-ęa maęend ad zęaysen igg nnadi!’ Uęa ad yini marra řgens ‘Amin!’ ”

Lbarakat d nnaeři

- 28**¹ “Ad imsar, mařa teřriđ mliř i tmijja n SIDI, AREBBI nnek, ad teęęiđ marra tiweřęa nnes nni x d ac ttumureę ass-a, ad cek issueřa SIDI, AREBBI nnek, x marra řegnus n temmurt.
- ² Marra lbarakat-ad xak dd-asent, ad ac-dd awęent, mařa teřriđ i tmijja n SIDI, AREBBI nnek.
- ³ Ad *tiřiđ* tetwabarked di tendint u *ad tiřiđ* tetwabarked deg iyyar.
- ⁴ Ad tiři tetwabarek řęięet n uęeddis nnek d řęięet n temmurt nnek d řęięet n řebhayem nnek d twarura n tfunasin nnek d umarni n wuęi nnek.
- ⁵ Ad tiři tsuęet nnek d tebeęect nnek tetwabarek.
- ⁶ Ad *tiřiđ* tetwabarked ęar wadaf nnek, *ad tiřiđ* tetwabarked deg uffuy nnek.
- ⁷ SIDI ad isellem řeędyan nnek nni xak i ęa ikkaren d ibaręađ zęat i wudem nnek. Ad xak-dd ffyę deg webriđ d ijj uęa ad arewřen zęat i wudem nnek x seęea n ibriden.
- ⁸ SIDI ad ac yumur s lbaraka di tesrafin nnek u x marra min igęa ufus nnek. Netta ad cek ibarek di temmurt nni d ac i ęa iwc SIDI, AREBBI nnek.
- ⁹ SIDI ad cek yarr ad tekkared am ijj n řgens iqeddsen i yixef nnes am mammec i d ac ijuę, xmi i ęa teęęiđ tiweřęa n SIDI, AREBBI nnek, uęa ad tuyured deg ibriden nnes.
- ¹⁰ Marra řegnus n temmurt ad ęaren belli isem n SIDI itwadenna xak uęa ad zęayek gg^weden.
- ¹¹ SIDI ad ac iwc řxar s ufeyyeđ di řęięet n uęeddis nnek u di řęięet n řebhayem nnek u di řęięet n temmurt nnek, di temmurt nni ijuę SIDI ad ac tt-idd iwc.
- ¹² SIDI ad ac yarzem *tawwart* n wexxam n txubay iřeřęen, aęenna, řima ad iwc anęar i temmurt nnek di řweqt nnes u řima ad ibarek marra řxedmet n ufus nnek. Ad tarđřed i wařęas n řegnus, maca cek war *xasen* areřęeř.
- ¹³ SIDI ad ac yarra-dd azeęif, war ięi d unewwar, uęa cek waha ad tiřiđ sennej, war tettiřiđ swad-day, mařa teřriđ i tweřęa n SIDI, AREBBI nnek, nni i d ac ttumureę ass-a řima ad tent teęęiđ uęa ad zęaysent tegęed.
- ¹⁴ War třeęyyid ca ęar yeřfus uřa ęar uzeřmađ x marra awařen nni d ac umureę ass-a řima ad teđfaređ irebbiten nneđni, ad xasen tsexxared.

¹⁵ Maca ad imsar, maṛa war tesṛid i wawaṛ n SIDI, AREBBI nnek, ḥima ad teḥḍid marra ṛumurat d tweṣṣa nnes i x d ac ttumureṣ ass-a, *xenni* marra nneāṛi-ya ad xak-dd hwant u ad ṣark-dd awḍent.

¹⁶ Ad *tiṛid* d ameneuṛ di tendint u ad *tiṛid* d ameneuṛ deg iyyar

¹⁷ u tasuḡet nnek d tebqect nnek ad *iṛint* twaneṛent.

¹⁸ D tamenueṛt i ya tiṛi ṛḡiḡet n ueddis nnek d ṛḡiḡet n temmurt nnek u twarura n tfunasin nnek d umarni n tḥimart nnek.

¹⁹ Ad *tiṛid* d ameneuṛ ṣar wadaf nnek u ad *tiṛid* d ameneuṛ deg uffuy nnek.

²⁰ Ad ac-dd issekk SIDI nneṛet d unehweṛ d uheddi ṣar marra mani isswizzed ufus nnek, aṛ i ya tetwamḥid u ad tefnid deyya zzat i wudem inu di ssibbet n ṛexdayem nnek tieeffanin tinni x d ayi tejjid. ²¹ SIDI ad dayek isseṛṣeq tṭaṛun aṛ cek i ya iqḍa zi temmurt nni di i ya tadfed ḥima ad tt teksid d ṛwart.

²² SIDI ad cek iwwet s bu-deḡis, s tmessi *n arwah*, s ugeyyeh, s ṛeḥmu u s ṛaṣay, s *imendi* itwasscemḍen *zeg usemmid*, s jjiṛhect n tcejart uca ina ad cek ḍfaren aṛ i ya thellked. ²³ Ajenna nni *iḡan* x uzeḡif nnek ad yiṛi d nnḥas u tammurt nni *iḡan* sadu nnek d uzzaṛ.

²⁴ Ad yarr SIDI, AREBBI nnek, anṣar n temmurt nnek d *ij* n useynu n ṛeejaj d *ibqugen* n ṛeejaj. Ad xak-dd hwan aṛ i ya tetwateḥḥid.

²⁵ SIDI ad cek yarr tetwayerḥbed zzat i wudem n ṛeedyan nnek. Deg ijj n webrid ad ṣars-dd teffyed uca ad tarewṛed zzat i wudem nnes x seḃea n ibriden uca ad tetwazweḍed zi marra tigeldawin n ddunit. ²⁶ Ṛxecbet nnek ad tiṛi d macca i ijdiden deg ujenna u i marra ṛmaṛ x temmurt uca uṛa d ijj ad izemmar ad ten issiggwed.

²⁷ SIDI ad cek iwwet s tḥebba n Miṣra, s icebbuzen, s jdam, s wajjid aṛ i ya taf war tzemmed ad teggfid.

²⁸ SIDI ad cek iwwet s tubbuḥeṛya, s tuddarṣeḥ u s arjef n wuṛ. ²⁹ Deg wezyen n uziṛ ad tḥadid amecnaw aḥadi n udaryaṛ di taḡest. Ibriden nnek war ittiṛin sehṛen, *wah*, ad tiṛid tetwaḥṣared u tetwakeccḍed marra ussan *n tudart* nnek uca war ittiṛi wi cek i ya issenjmen.

³⁰ Ad txeḍbed ict n temyart uca ijj n weryaz nneḍni ad tt issnuqqeb, ad tebnid taddart i yixef nnek uca war days tzeddyed, ad tezzud ict n tzayart maca war zzayes testenfiṛed. ³¹ Afunas nnek ad itwayarṣ zzat i tiṭṭawin nnek uca war zzayes tettetted, aṣyuṛ nnek ad t ucaren zzat i wudem nnek uca war d ac-dd itteiqqib. Uḡi nnek ad t wcen i ṛeedyan nnek uca war ṣark ittiṛi wi i ya is-senjmen. ³² Ad mmewcen tarwa nnek d yessic i ijj n ṛgens nneḍni, tiṭṭawin nnek ad ttwarant uca ad daysen temmeṛzed ass ikmeṛ uca war ittiṛi jjeḥd deg ufus nnek. ³³ Ṛḡiḡet n temmurt nnek d marra ṛxedmet nnek ad t icc ijj n ṛgens i war tessined uca ad tiṛid teḥṣared u ad trebzed waha marra ussan *n tudart* nnek. ³⁴ Ad tdewṛed d abuhaṛi zi ssibbet n min i ya tzared s tiṭṭawin nnek.

³⁵ SIDI ad cek iwwet s tḥebba tieeffanin ṣar ifadden u ṣar idaren i zi war tzemmed ad zzaysen teggenfid, zi tṛeqqa n uḍar nnek aṛ aceqquf *n uzeḡif* nnek.

³⁶ SIDI ad cek yarr *jmie* ak-d ujeḡid nnek, wenni cek i ya tegged x yixef nnek, ad traḥed ṣar ijj n ṛgens nni war tessined ca uṛa d ibabaten nnek uca din i ya tsexxared i irebbiten nneḍni n ukeccuḍ d weṣru. ³⁷ Ad tiṛid d *ijj* n ṛexyaṛ n tiggwudi, d ijj n umedyā d ict *n ṛqecet* n ustehzi iqeshen jar marra ṛegnus nni mani cek i ya indeḥ SIDI.

³⁸ Ad tessuffyed aṭṭaṣ n zzariṛet ṣar yeyyar uca ad tṛeqḍed drus, minzi tamurṣi ad tt teḥṛuw.

³⁹ Ad tezzud tizayarin uca ad tent tearrṣed, maca war tsessed binu uca war tṛeqḍed walu, minzi ad t icc ukecca. ⁴⁰ Ad ṣark iṛin izemmuren di marra tammurt nnek, maca war tdehhned ixef nnek s zcet, minzi ad iwḍa zzitun zeg uzemmur nnek *qbeṛ ṛweqt*. ⁴¹ Ad dd-tejjed iḥenjiren d tḥenjirin, maca war ttiṛin ca nnek, minzi ad ruḥen di tmeḥbast. ⁴² Marra ticejjura d ṛḡiḡet n temmurt nnek ad tent teṭṭef tmurṣi d tasyart nnes.

⁴³ Abarrani nni iġan di řwest nnek, ad xak issueřa ixef nnes, deg ujenna-ujenna, uca cek ad tegged azeġif di temmurt, adday d wadday.

⁴⁴ Netta ad ac yarđeř, cek war d as tareřřed. Netta ad yiři d azeġif, cek ad tiřid d anewwar. ⁴⁵ Uca ad xak-dd hwant marra nneari-ya, ad cek đfarent, ad řark-dd awđent ař i řa tiřid tetwamřid, umi war tesřid i tmijja n SIDI, AREBBI nnek, řima ad teřđid řumurat nnes d tiweřřa nnes, inni i d ac yumur netta. ⁴⁶ Ad iřint d ict n řeerařmet d ict lmuřjiza i cek u i zzariet nnek i řebda.

⁴⁷ Minzi war tsexxared i SIDI, AREBBI nnek s řefrařet d tcuni n wuř zi ssibbet n ufeyyed n marra min din iġan, ⁴⁸ ad tsexxared i řeedyan, inni xak i řa issekk SIDI, s řař d ufadi, s tuerařent d řexřeř n marra timesřayin uca netta ad igg azayřu n wuzzař x yiri nnek, ař cek i řa imřa. ⁴⁹ SIDI ad xak-dd issgaeed ijj n řgens igg^wej, zeg uneggaru n temmurt, amecnaw ijj n ugider iřřawen, ijj n řgens i umi war tzmamared ad tfhemmed iřes nnes, ⁵⁰ ijj n řgens řars udem iqđee, war ittweqqar awessar, war yareřřem x uřenjir. ⁵¹ Ad yecc řyiġet n řebhayem nnek d řyiġet n temmurt nnek, ař i řa tetwamřid, minzi war d ac itteřji irden, niř binu n řdid, niř zzecc n řřri, niř twarura n tfunasin nnek niř amarni n wuři, ař cek i řa yaređdeġ. ⁵² Ad cek iřřar jar marra tewwura nnek, ař i řa wđan řeřyuđ yuerař imetnen, inni x tuřa tettecřed di marra tammurt nnek. Ad cek iřřar jar marra tewwura nnek di marra tammurt nni i d ac iwca SIDI, AREBBI nnek. ⁵³ Xmi i d ak-dd řa innđen u di řeřřaret i zi cek i řa iřřaren řeedyan nnek, ad tecced řyiġet n ueddis nnek d weysum n tarwa nnek d yessic nni i d ac i řa iwc SIDI, AREBBI nnek. ⁵⁴ Aryaz nni i yaređben u wenni iđebeen ařřas ad tiři tmuřři nnes d taeeřfant řar umas u řar temyart n wuř nnes u řar min d as iqqimen zi tarwa nnes, ⁵⁵ mařend war itticc uřa i yiji zzaysen ca n weysum n tarwa nnes, inni i řa yecc umi war d as iqqim ca di řeřřaret u di đđiqa i zi xak i řa ibezzez řeedu nnek di marra tiwwura nnek. ⁵⁶ Tamyart i yaređben u tenni iđebeen ařřas, eemmarř war teggi řřeqqa n uđar nnes x temmurt di ssibbet n wařđab u n weđbee nnes, ad tiři tmuřři nnes d taeeřfant řar weryaz n wuř nnes u řar mmis d yeġis, ⁵⁷ di ssibbet n llufan nni i dd-iffyen jar iđaren nnes u di ssibbet n iřenjiren nni turu, minzi ad ten tecc s tnuřfra di ssibbet n řexřeř n marra di řeřřaret u di đđiqa i xak i řa ibezzez řeedu nnek di marra tiwwura nnek.

⁵⁸ Mařa war teřđid marra awařen n ccariea-ya nni yuran deg wedlis-a itwannđen mařend ad tegg^weded isem-a ieuġan, issagg^waden, SIDI, AREBBI nnek, ⁵⁹ xenni ad yarr SIDI jįrayeř nnek d jįrayeř jar zzariet nnek d ijj n arjef ař řřarf. Ad iřint d jįrayeř myarent, ad dument, uca ad iřin řeřřacat ieeřnen i řa iqqimen řar zzat. ⁶⁰ Netta ad řark-dd yarr marra jįrayeř n Miřra i zi tuřa tegg^weded uca ad dayek řeřqent. ⁶¹ Amenni ad řark-dd yarr SIDI marra řeřřacat d marra jįrayeř nni war yurin deg wedlis itwannđen n ccariea-ya, ař i řa tetwamřid. ⁶² Ad teqqimed ak-d drus n iryazen deg wemcan i di i řa tiřim amecnaw itran n ujenna deg wařřas, umi war tesřid i tmijja n SIDI, AREBBI nnek. ⁶³ Am mammec zzaywem ifarř SIDI řima ad daywem igg tcuni u ad awem ittmarni, ammu zzaywem i řa ifarř SIDI mařend ad kenniw ihellek u mařend ad kenniw iteřřa uca kenniw ad tetwaqeřem zi temmurt nni i řar i řa tadfed řima ad tt teksid đ řwart. ⁶⁴ SIDI ad ac ibezzeř x marra řegnus, zeg ujemmađ n ddunit ař ujemmađ nneđni n ddunit uca din ad tsexxared i irebbiten nneđni n ukeccuđ d wezru nni war tessined cek niř ibabaten nnek. ⁶⁵ War tettifed řhudnet jar řegnus-a uca tařeqqa n uđar nnek war tettif areyyař, minzi SIDI ad ac iwc din uř yarřfen d tmuřři txessi d ijj n řeemmar isřawen. ⁶⁶ Tudart nnek ad ac tiři amecnaw tuyeř zzat nnek, ad tiřid tegg^weded ġiřet d wass uca war ittiři weđman x tudart nnek. ⁶⁷ Yar řřbeř ad tinid ‘A, iři ad tiři d ġiřet!’ u di ġiřet ad tinid ‘A, iři ad yiři d řřbeř!’ zi ssibbet n tiggg^wudi deg wuř nnek nni d ac issigg^widen u zi ssibbet n min i řa twařint tiřřawin nnek. ⁶⁸ SIDI ad cek yarr řar Miřra deg iyurruba x webřid min xef d ac nniř ‘War t řzarred eemmarř!’ uca din ad kenniw zzenzen i řeedyan nnek d isemyan d tsemyin uca war ittiři wi kenniw i řa isyen.”

⁶⁹ Ina d awařen n řeahd nni yumur SIDI i Musa ħima ad t igg ak-d ayt n Israyil di temmurt n Mu'ab, sennej i řeahd i kidsen igga yar Ĥurib.

Ttiqet d ttaet

29¹ Musa iřaya x marra Israyil, inna asen “Kenniw aqa teźrim marra min igga SIDI di temmurt n Miřra zzat i tiťtawin nwem di Fireun d marra imsexxaren nnes d marra temmurt nnes, ² tiqeğuba timeqqaranin, tinni teźrim s tiťtawin nnek, řeeřamat d lmuęizat nni imyaren. ³ Ař ass-a SIDI war d awem iwci uř ħima ad tfehmem uřa d tiťtawin ħima ad t tżarem uřa d imezzuyen ħima ad t teřrem. ⁴ Uyurey akidwem d řexřa arebein n iseggwusa. Arruđ nwem war idwiř d řbaři u tisiřa nwem war dduysarent x idaren nwem. ⁵ War teccim agram, war teswim binu uřa d ccrab, ħima ad tessnem belli necc d SIDI, AREBBI nwem.

⁶ Řami treħħgem yar wemcan-a, iffeř-dd Siħun, ajeğid n Ĥacbun, ak-d Euj, ajeğid n Bacan, ħima ad kidney imsagar i umenyi uca neyřeb iten ⁷ uca neťtef tammurt nnes uca newc itt d řwart i Irubiniyyen d Ijadiyyen u i wezyen n teqbič n Manassi.

⁸ Ĥdam awařen n řeahd-a, teggem ten, ħima ad tawđem s řeeqeř yar marra min i ya teggem.

⁹ Ass-a marra kenniw tbeddem zzat i wudem n SIDI, AREBBI nwem - izeğifen n tqebbař nwem d imyaren nwem d iweqqafen nwem, marra iryazen n Israyil, ¹⁰ d imezyanen nwem, d temyarin nwem, d ibarraniyyen nni izeddyen d řwest n řmargeħ n txuzan nwem, zeg wenni ittqessen akeccuđ ař wi i d ittaymen aman - ¹¹ ħima ad tadfem d řeahd n SIDI, AREBBI nnek, u di tjağit nnes, tenni ad kik iwta SIDI, AREBBI nnek, ass-a, ¹² ħima ad ac yegg ass-a ad tekkared amecnaw řgens nnes uca netta ad ac yiři d AREBBI, am mammec i d ac inna u am mammec ijuğ i řejdud nnek Ibrahim d Ishaq d Yaęqub. ¹³ Maci kiwem waha i ya ggey řeahd-a d tjağit-a, ¹⁴ maca ak-d yenni i da yarney iħđaren ass-a zzat i wudem n SIDI, AREBBI nney, am ak-d yenni war da yarney iğin ass-a. ¹⁵ Minzi kenniw tessnem mammec tuya nzeddey d temmurt n Miřra u mammec neźwa d řwest n řegnus nni x nekka ¹⁶ uca teźrim jjeayef nsen d imeyđa n lařnam nsen n weźru d ukeccuđ d nnuqart d wurey, nni yarsen.

¹⁷ War ittiři jarawem aryaz niy tamyard niy tawacunt niy taqbič nni uř nnes ad yaggwej ass-a x SIDI, AREBBI nwem, ħima ad isexxar i irebbiten n řegnus-a u war ittiři jarawem aźwar nni i ya ittarwen afyum niy tarzugi, ¹⁸ uca ad imsar, umi i ya iseř awařen n nneeřet-a, aqa netta ad iseggem ixef nnes deg wuř nnes, ad yini ‘Ad yari yiři řehna, waxxa gğurey di tyennant n wuř inu, ař i ya ihellek min issun ak-d min iffuden.’ ¹⁹ SIDI war d as isemmeħ, maca lyađab n SIDI d tusmi nnes ad ggen amcan deg weryaz nni, u marra nneeřet nni yurin deg wedlis-a itwannđen, ad xas tiři uca SIDI ad imħa isem nnes zi sadu uјenna. ²⁰ SIDI ad t iħuz x marra tiqebbař n Israyil i řyar, elahřsab marra nneaři n řeahd nni yurin deg wedlis-a itwannđen n ccariea. ²¹ Xenni jjiř i dd ya yasen, tarwa nwem nni i ya igaeđen awarni awem, d ubarrani nni i dd ya yasen zeg ict n temmurt tiggej, ad inin xmi i ya řaren jirayeħ n temmurt-a d řehřacat i zi isseħřec SIDI tammurt ²² - řecbariyyet d tmeğahť, aqa tecmeđ marra tammurt, war ttiři tetwaźzu niy tessyemmi u war tessgięeid afsu aziza, am mammec *imsar* deg uneqřeb n Sadum d Eamura d Adma d řabuyim nni issneqřeb SIDI d lyađab nnes d wesear nnes - ²³ uca eawed marra řegnus ad inin ‘Mayemmi igga SIDI man aya i temmurt-a? Mana řħaduq n lyađab-a imyaren?’ ²⁴ Xenni ad arren ‘Minzi nitni jjiin řeahd n SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, řeahd nni qqnen akides umi ten-dd issuffey zi temmurt n Miřra. ²⁵ Uyuren sexxaren i irebbiten nneđni uca uđaren yarsen, i irebbiten nni war ssinen nitni, war d asen tent-idd iwci netta. ²⁶ Lyađab n SIDI itwassary x temmurt-a maħend ad yars indeh marra nneeřet nni yurin deg wedlis-a itwannđen. ²⁷ SIDI iqřee iten zi temmurt d lyađab d tefqeť d ufugem imyar uca inđar iten yar temmurt nneđni, am teğa ass-a.’ ²⁸ Timesřayin in-

nufaren aqa tent i SIDI, AREBBI nney, maca *timesřayin* twassaregbent aqa tent i neccin u i tarwa nney i řebda, mařend ad twaggen marra awařen n ccariea-ya.”

Aqarru n řeahd

30¹“Xmi xak-dd i řa asent marra tmesřayin-a, lbaraka d nneerřet nni ggij zzatek, uca ad tent tarred řar wuř *nnek* jar marra řegnus řar mani SIDI, AREBBI nnek, xak yuzřeř. ² uca ad teeqbed řar SIDI, AREBBI nnek, ad tesřed i tmijja nnes s marra uř nnek u s marra řeemar nnek anect n marra min x cek umureř ass-a, cek *jmie* ak-d tarwa nnek, ³ *xenni* SIDI, AREBBI nnek, ad ibđeř ařebbes nnek uca ad xak yarřem uca ad cek issmun zi jar marra řegnus řar mani cek yareyyec SIDI, AREBBI nnek. ⁴ Waxxa inni x yuzřřen zzayek tuřa-ten řar uneggaru n ujenna, aqa SIDI, AREBBI nnek, ad cek issmun uca ad cek indeh ssenni. ⁵ SIDI, AREBBI nnek, ad cek isside di temmurt nni warten ibabaten nnek uca ad tt teksid *eawed* d řwart. Netta ad dayek igg tcuni u ad dayek yarni *ead* ktar zi ibabaten nnek. ⁶ SIDI, AREBBI nnek, ad ixten uř nnek d wuř n tarwa nnek řima ad texped SIDI, AREBBI nnek, s marra uř nnek d marra řeemar nnek, řima ad teddared. ⁷ SIDI, AREBBI nnek, ad yarr marra nneari nni x řeedyan nnek d x yenni cek icarrhen, inni xak dd-idarcen *eawed*. ⁸ Ad teeqbed, ad tesřed i tmijja n SIDI uca ad tegged marra řumurat nni x d ac ttumureř ass-a. ⁹ SIDI, AREBBI nnek, ad ac iwc afeyyed di marra řxedmet n ifassen nnek, di řyiřet n ueddis nnek, di řyiřet n řebhayem nnek u di řyiřet n temmurt nnek, *aya ad yiři* i řřar nnek, minzi SIDI ad ieqeb řima ad zzayek ifarř i řřar nnek, am mammec tuřa ifarř i ibabaten nnek, ¹⁰ Xmi i řa tesřed i tmijja n SIDI, AREBBI nnek řima ad teřđid řumurat nnes d tweřřa nnes nni yurin deg wedlis-a itwannđen n ccariea uca xmi dd i řa tdewřed řar SIDI, AREBBI nnek, s marra uř nnek, s marra řeemar nnek.

¹¹ Minzi řumur-a i x cek ttumureř necc ass-a, war iři yueřa xak uřa war igg^wij ca. ¹² War iři deg ujenna, řima ad tinid ‘Wi i řa igaeđen řar ujenna di řtwee nney řima ad aney t-idd yawi i neccin řima ad as nseř u ad zzayes negg?’ ¹³ War iři řar ujemmad n řebřar, ař i řa tinid ‘Wi i řa izwan řar ujemmad n řebřar řima ad aney t-idd yawi i neccin řima ad as nseř u ad zzayes negg?’ ¹⁴ minzi awař-a yudes i cek ařřas, aqa-t deg uqemmum nnek, aqa-t deg wuř nnek, řima ad zzayes tegged.

¹⁵ Xzar necc ggij zzatek ass-a tudart d řřar uřa d řmwet d řřar, ¹⁶ minzi necc ttumureř cek ass-a řima ad texped SIDI, AREBBI nnek, ad tuyured deg ibriden nnes uca ad teřđid řumurat nnes d tweřřa nnes d lřarayid nnes mařend ad teddared u ad tetwammarnid, uca SIDI, AREBBI nnek, ad ac ibarek di temmurt nni řar i řa tadfed řima ad tt teřřfed d řwart. ¹⁷ Maca mařa uř nnek ittagg^wej uca war tettesřid uca ad tetwassuffyed *zeg webrid*, ad tuđared zzat i irebbiten nneđni uca ad asen tsexxared, ¹⁸ *xenni* necc ttbarrřey awem ass-a belli s tidett ad temmtem. War tarrennyed ca ussan nnek x temmurt mani i řa tadfed awarni řami tezwid L’Urdun, řima ad tt teřřfed d řwart. ¹⁹ Ass-a necc řayij i ujenna d temmurt d řečhud xawem: ggij zzatek tudart d řmwet, lbaraka d nneerřet! Ixđar *xenni* tudart, řima ad teddared, cek d zzariet nnek, ²⁰ mařend ad texped SIDI, AREBBI nnek, uca ad tesřed i tmijja nnes, ad as třeřqed, minzi netta d tudart nnek uřa d tuzzugart n wussan nnek, řima ad tzemmaređ ad tzedřed x temmurt nni x ijjuř SIDI i ibabaten nnek ad asen tt-idd iwc, i Ibrahim, i Iřřaq u i Yaequb.”

Yacuea iksi amcan n Musa awarni řmwet nnes

31¹ Iruř Musa uca issiweř s wawařen-a ak-d marra Israyil, ² inna asen “Ass-a necc řari mya u-eicrin n isegg^wusa. War zemmarey ead ad ffyey uřa ad adfey uca SIDI inna ayi ‘War tzekk^wid iřzar-a n L’Urdun’. ³ SIDI, AREBBI nnek, ad izwa zzat i wudem nnek. Netta ad yareddeř

řegnus-a zzat i wudem nnek uca ad tettefde řwart nsen. Yacuea, d wenni i ya izwan zzat i wudem nnek, am mammec inna SIDI. ⁴ SIDI ad kisen igg am mammec igga ak-d Siħun d Euj, ijeřiden n Imuriyyen, u ak-d temmurt nsen. Netta yareddeř iten. ⁵ Xmi ten i ya isellem SIDI zzat i wudem nwem, *xenni* ad kisen teggem ełahřab marra řumur nni kenniw umurey. ⁶ Iřim d iryazen d u iřim tmeħdem, war tteggwedem, war ttarjijem ca zzat i wudem nsen, minzi SIDI, AREBBI nnek, d wenni akidek igguren. War cek itteji niy ad dayek ismeħ.”

⁷ Uca Musa iřaya i Yacuea, inna as zzat i tiřawin n marra Israyil “Iři d aryaz u iři tmeħded, minzi ad tadfede ak-d řgens-a yar temmurt nni ijuř SIDI i ibabaten nsen ad asen tt-idd iwc uca cek ad ten tejjed ad tt řffen d řwart. ⁸ SIDI d wenni i yuyuren zzat i wudem nnek, d netta i ya yiřin akidek, war cek ittettu ca niy ad dayek ismeħ. War tteggwed u war ttarjijji.”

Musa iwca Ttawrat i ayt n Lawi

⁹ Yura Musa ccariea-ya uca iwca itt i ikeħhanen, ayt n Lawi, inni yarbun Ttabut n řeahd n SIDI, u i marra imyaren n Israyil. ¹⁰ Musa yumur iten, inna “Awarni i sebea n iseggwusa, di řweqt itwaggen n useggwas n ufekki n imerwusen di řeid n Ieuccuten, ¹¹ xmi i ya imun marra Israyil maħend ad iħdar zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnek, deg wemcan nni i ya ixdar netta, *xenni* ad tyared s jjeħd ccariea-ya zzat i marra Israyil deg imezzuyn nsen. ¹² Ejj ad issmun řgens, iryazen d temyarin d iħenjiren d ibarraniyyen nni iħan yar daxeř n tewwura nnek ħima ad řfen u ħima ad řemden ad ggwedden SIDI, AREBBI nwem uca ad ħdan marra awařen n ccariea-ya ¹³ u ħima tarwa nsen nni war tt issinen, ad řfen uca ad řemden ad ggwedden SIDI, AREBBI nwem marra ussan nni i ya teddarem x temmurt nni yar i ya teřwam x L'Urdun maħend ad tt tettefde d řwart.

Abarreħ x řmuęsiyyet i dd-ittasen

¹⁴ SIDI inna i Musa “Aqa iwden-dd wussan nnek i di ya temmted. Řaya i Yacuea u ssbeddem ixef nwem deg Uqidun n Umsagar ħima ad t umurey.” Musa d Yacuea ruħen, bedden deg Uqidun n Umsagar. ¹⁵ *Xenni* iban-dd SIDI deg Uqidun, deg ijj n uqellij n useynu, uca ibedd uqellij n useynu sennej i tewwart n Uqidun. ¹⁶ SIDI inna i Musa “Aqa cek ad traħed ad tetwassmuned ak-d řejdud nnek uca *xenni* řgens-a ad ikkar ad yuyur amecnaw inni iđeffaren řeqħab awarni i irebbiten n ibarraniyyen n temmurt nni di i ya yadeř ař řwest nnes uca řgens ad dayi ismeħ, ad yarř řeahd inu wenni akidsen ggij. ¹⁷ Deg wass nni, ad itwassary lyadab inu x řgens uca ad t jjeř ad zzayes ffarey udem inu uca ad itwařřard řgens uca ad xas dd-asen wařřas n iceřwawen d řeħřaret, ař i ya yini deg wass nni ‘Ma usin-dd iceřwawen-a xafi minzi AREBBI war iři di řwest inu?’ ¹⁸ Deg wass nni ad ffarey udem inu marra di ssibbet n řyar nni igga umi idweř yar irebbiten nneđni.

¹⁹ Řexxu *xenni*, ari tizřit-a i yixef nwem uca seřmed itt i ayt n Israyil, egg itt deg uqemmum nsen, ħima tizřit-a ad tiři d aceħhad di řtwee inu didd i Israyil, ²⁰ minzi necc ad ssidfeř řgens-a di temmurt nni i x jjuřeř i ibabaten nsen, *ict n temmurt* nni ifeyyden s uyi d tamment, uca ad ccen, ad jjiwnen, ad dewřen qbubben. *Xenni* ad dewřen yar irebbiten nneđni, ad xasen sexxaren uca ad ayi ssduqzen, ad arzen řeahd inu. ²¹ Uca ad imsar umi d asen dd-usin ařřas n iceřwawen d řeħřarat, aqa *xenni* tizřit-a ad tarr deg wudem nnes amecnaw ijj n uceħhad, minzi war tettiři tetwattu zeg uqemmum n tarwa nnes, minzi necc ssney axarreř nni ead iħda ass-a, qbeř mma ad t ssidfeř di temmurt nni x jjuřeř ad asen tt wceř.”

²² Deg wass nni, yura Musa tizřit-a uca isseřmed itt i ayt n Israyil ²³ uca netta yumur i Yacuea, mmis n Nun, inna “Iři d aryaz u iři tmeħded, minzi ad tessidfed ayt n Israyil di temmurt nni x d asen jjuřeř uca necc ad akidek iřiř.”

²⁴ Uca imsar umi ikemmeř Musa tira n wawařen n ccariea-ya deg ijj n wedlis itwannđen uca idweř ařami t ikemmeř, ²⁵ aqa Musa yumur Ilawiiyyen nni yarbun Ttabut n řeahd n SIDI, inna

²⁶ “Ksim adlis-a n ccariea itwannđen uca teggem t zzat i Ttabut n řeahd n SIDI, AREBBI nwem,

maħend ad yiři din d acehħad dıdd nwem, ²⁷ minzi necc ssney aƵewweƵ nwem d tƵennant nwem. Aqa da, umi necc ddareƵ ead akıdwem ass-a, kenniw aqa tƵewwƵem x SIDI, meħař ead ktar i Ƶa teggem awarni i řmewt inu! ²⁸ Smunem-dd Ƶari marra imƵaren n tqebbař nwem d iweqqafen nwem uca ad ssiwřey awařen-a deg imezzuƵen nsen uca ggiƵ xasen ijenwan d temmurt d řechud dıdd nsen, ²⁹ minzi necc ssney aqa awarni řmewt inu ad tƵesdem nıcan uca ad teffƵem x webrid nni x kenniw umureƵ. Deg wussan ineggura i dd Ƶa Ƶasen, ad teggem řƵar di tiřawin n SIDI ař i Ƶa t tessearem s řxedmet i teggim s ifassen nwem.”

³⁰ Xenni issiweř Musa deg imezzuƵen n marra agraw n řgens n Israyil s wawařen n tizřit-a ařami ten ikemmeř.

Izři n Musa

32 ¹“Sřem, a ajenna, ad ssiwřey! Ejj tammurt ad seř i wawařen n uqemmmu inu! ² Ejj taƵuri inu ad tudem amecnaw anƵar, ad hwan wawařen inu amecnaw nnda,

amecnaw ict n thiřurt x uƵemmuƵ aziza u amecnaw tinecnacin x wefsu,

³ minzi necc ad barrheƵ isem n SIDI, arrem-dd řemƵaret i AREBBI nney!

⁴ Netta d tařđart, řxedmet nnes nıcan, minzi marra ibriden nnes twaseggden, ijj n Arebbi d amtiqqi břa řƵecc, aqa-t d amsegged d ařđiq.

⁵ Řgens aqa issefsed ixef nnes, nitni war ġin ca d tarwa nnes, řeib aqa-t xasen, aqa-t d ijj n jjiř ifař u ixnunnes.

⁶ Ma texsem ad teggem aya i SIDI, a řgens abuhaři d wefƵur!

Ma war iři netta d babac nni cek isƵin, d wenni cek iggin u d wenni cek ikewwnen?

⁷ Idar ussan iedun, xemm iseggwusa n jjiř ař jjiř nneđni, seqsa babac u netta ad ac t ieawed u seqsa imƵaren u nitni ad ac t inin.

⁸ Umi iwca Umeuđi tasyart nnes i kuř ijj zi marra řegnus, umi ibđa tarwa n Adam, issgaeeed iymiren n řegnus elahsab řqedd n iřenjiren n Israyil.

⁹ Minzi tasyart n SIDI d řgens nnes, Yaequb d afiřu n řeebar n tesƵart nnes.

¹⁰ Yufa it di temmurt n řexřa, di řefƵafi ixřan ak-d řewħuc i itzun, inned as-dd, isseřmed it, iħđa it amecnaw mummu n tiř nnes.

¹¹ Amecnaw agider nni issfaen řeucc nnes, iřřaw sennej i warruden nnes, ittbezzee afriwen nnes, iksi iten uca yarebbu ten x wafriwen nnes,

¹² ammu indeh it SIDI waha uca war tuƵi din akides ca n arebbi d aƵrib.

¹³ Issenya it x teuřař n temmurt uca icca řƵiřet n yeƵƵar. Ijja it ad ižemm tamment zi teřđart, d zzeet zeg weřru n řšeğah, ¹⁴ třussi n tfunasin d uƵi n wuđi, s tadunt n izmaren d icarriyyen, inni amecnaw tarwa n Bacan, d imuyan, s mummu n waren n thebbuct n irden, uca cek teswid zeg idammen n uđiř, binu iřfan.

¹⁵ Idweř Yacurun iqbubbez uca izzeebeđ- ‘aqa tmesřed u teqbubbez, wah, s tadunt tetwadřed!’ - uca ismeđ i Arebbi nni i tt dd-ixeřen uca isseħqar tařđart n usenjem nnes.

¹⁶ S irebbiten iřriben ssekkaren tusmi nnes u s jjeayef searen ayi.

¹⁷ Ƶarřen i ccwařen, war iři i Arebbi, i irebbiten nni war ssinen, irebbiten n jdıd, inni dd-yusin ead mammec, war zzaysen ttarjijjen ibabaten nwem.

¹⁸ Tařđart nni cek dd-Ƶejjin, tsemħed days u tettud Arebbi nni i cek-dd Ƶurwen s řewjae.

¹⁹ Izra SIDI man aya uca isseħqar iten, s ujennen n iřenjiren nnes d yessis.

²⁰ Inna ‘Ad zzaysen ffareƵ udem inu, ad ƵareƵ mammec i Ƶa yiři zman uneggaru nsen, minzi nitni d ijj n jjiř ittneqřab, d tarwa i di war iři řmanet.

- ²¹ Nitni searen ayi s min war iġin d Arebbi, saryen lyadab inu s *irebbiten* ibeġġiřen nsen. Necc ad ssekcarey tusmi nsen s *min* war iġin d řgens, s yijj n řgens d abuhaři ad ten searey.
- ²² Minzi s lyadab inu tekkar ict n tmessi, ggur ad tecmed ař řaxart *din* swadday uca ad tecc tammurt s řyiġet nnes u ad tessecmed tisi n idurar.
- ²³ Necc ad xasen dd-ssehwiy ijj n řyar awarni i wenneđni, ad xasen neyycey fritcat inu.
- ²⁴ Ad twaheyyfen s řaž uca ad twařarden s wassamen n tmessi u s wareddeğ amarzag u necc ad daysen ssekkeř tiymas n řmař s ssem itteqqsen n *ifiřyan* inni ittmuğuyen di taejjajt.
- ²⁵ Zi barra ad ikkes ssif *tarrawt* u deg wexxam n daxeř tigg*udi ad *teřqef* abřiř řa d taezarect uřa d aseymi ak-d umecaybu.
- ²⁶ Necc nniy ‘Ad ten faretkey, ad beđřeř řidaret nsen jar iwdan’,
- ²⁷ mři war gg*idey zeg wesear n řeedu, ħima iyrimen nsen war t nekkaren uca ad inin ‘lfasssen nney, inni itwassgaeden ammu *s jjeħd* i iġgin aya marra, war iġi d SIDI.’
- ²⁸ Minzi nitni d ijj n řgens břa array u war daysen uřa d řefhamet.
- ²⁹ Mři ggin tiyit, *xenni* iggur ad fehmen aya u ad wcen taynit i uneggar nsen.
- ³⁰ Mammec izemmar ad yazzeř ijj n *bnadem* x wařef n *iwdan* uca *mammec zemmar*en tnayen ad arren eecra-ařef ad arewřen mařa war d asen temmenz teřđart nsen uca SIDI isellem iten i nitni?
- ³¹ Minzi tařđart nsen maci amecnaw tařđart nney. Ejj ad ħekmen řeedyan nney s *ixef* nsen.
- ³² Minzi tazayart nsen i teğa zi tzayart n Sadum u zeg iyyaren n Eamurra u ađiř nsen d ađiř n ssem u řarsen izekkunen *ccuren* s tarzugi.
- ³³ Binu nsen *amecnaw ařudi* n tmessi n řhaycat u *amecnaw* ssem ineqqen n třeřsiwin.
- ³⁴ Ma *marra* aya war řari itwaxzen, itwacemmed deg ixxamen n txubay inu?
- ³⁵ D necc i yeğan x nneqmet d řexřař, xmi i řa iħřuğed uđar nsen.
- Ass n uceřwaw nsen aqa yudes uca min igguren ad xasen-dd yiři, ad imsar deyya.
- ³⁶ Minzi SIDI ad igg tasegda i řgens nnes uca ad iħenn x imsexxaren nnes xmi i řa iřar belli afus immeksi uca war din iqqim *ead* wenni itwabelleen d wenni umi itwajjen.
- ³⁷ *Xenni* ad yini ‘Mani iğan irebbiten nsen, tařđart nni di nnufaren,
- ³⁸ *irebbiten* nni zi ccin tadunt n tyarřa nsen, inni zi sessen binu n tewhibin n useyyeb nsen? Ejj iten ad kkaren, ad cek eawnen uca ad xawem ssduryen.’
- ³⁹ Xzarem, belli necc, aqa d necc, u war *din* ca n uřa d ijj n arebbi akidi.
- Necc neqqey u necc sseddarey, necc tteħħiy u ssgenfiy u war din wi i řa inejmen zeg ufus inu.
- ⁴⁰ Minzi necc ad sswizzdey afus inu řar ujenna uca ad iniy ‘Necc aqa ddarey i řebdal!’
- ⁴¹ Mařa ssqeđeey ssif inu ittwešsgen uca afus inu ad itteř di řħukm, *xenni* necc ad ntaqmey zi řeedyan inu u zeg inni i d ayi icarrhen.
- ⁴² Ad ssicarey fritcat n *řqews inu* s idammen uca ssif inu ad iřarđ aysum n idammen n yenni itwanyen u n yenni itwaħebbsen u zeg uzeğif n řeedu ak-d *ijeřtayen* n ucewwaf nnes.
- ⁴³ Sřiwiřewem, a řegnus!, ak-d řgens nnes, minzi netta ad intaqem i idammen n imsexxaren nnes uca ad dd-ittarri nneqmet x řeedu nnes uca ad ifdi x temmurt nnes d řgens nnes.”
- ⁴⁴ Yusa-dd Musa uca issiweř marra awařen n tizřit-a x imezzuyen n řgens, netta d Hocae, mmis n Nun. ⁴⁵ *Umi* ikemmeř Musa marra awařen-a i zi issiweř řar marra Israyil, ⁴⁶ inna asen “Arrem marra awařen-a nni x d awem nniy ass-a řar wuř nwem, ħima ad ten tumurem i tarwa nwem maħend ad ħđan marra awařen n ccariĖa-ya ad zzaysen ggen, ⁴⁷ minzi war iġi d awař n bařeř

i kenniw, maca d tudart nwem. S wawař-a ad tezzuggartem ussan nwem x temmurt i ƣar i ƣa tezwim x L'Urdun maħend ad tt tettefem d řwart.”

⁴⁸ Issiweř SIDI ak-d Musa deg wass nni, inna

⁴⁹ “Gaēēed adrar Abarim, *aqā-t* d adrar n Nabu nni i *iġan* di temmurt n Mu’ab arendad n Ariħa, uca xzar tammurt n Kenean nni i ƣa wceƣ d řwart i ayt n Israyil, ⁵⁰ uca mmet x wedrar nni ƣar i ƣa tgaeēded, mun x řejdud nnek, am mammec immut umac Harun x wedrar n Hur uca itwassmun ƣar řejdud nnes, ⁵¹ minzi kenniw teƣdařem zzayi di řwest n ayt n Israyil ƣar waman n Miriba-Qadac di řexřa n řin, minzi kenniw war d ayi tqeddsem di řwest n ayt n Israyil. ⁵² *Xenni řexxu* ad tžared tammurt zzatek, maca war ttidfed ca ƣar temmurt nni i ƣa wceƣ i ayt n Israyil.”

Lbaraka n Musa

33 ¹ D ta d lbaraka nni zi ibarek, Musa, aryaz n SIDI, ayt n Israyil qbeř řmewt nnes. ² Inna “SIDI yusa-dd zeg *wedrar* n Sina, iġaeēed-dd ittwesseg arendad nsen zi Saēir, tuħa ittissiq umi dd-iban zeg *wedrar* n Faran uca yusa-dd zi *jar ēecra-ařaf* n imqeddasen. Zeg ufus nnes afusi issberbic s wassamen arendad nsen i *nitni*.

³ Wah, netta ittex řegnus! Marra imqeddasen *iġan* deg ufus nnek, aqa-ten ƣar iđaren nnek, ad kkaren i x wawařen nnek.”

⁴ Musa yumur aney x ccariea, aqa-tt d řwart n tmesmunt n Yaequb.

⁵ Tuħa netta d Ajeġid di Yacurun umi nyarwen ižeġifen n řgens, jmie ak-d tqebbař n Israyil.

⁶ “Ad iddar **Rubin**, war ittmetti uca ad din iřin zeg iryazen nnes ijj n řqedd!”

⁷ D man aya i inna x **Yahuda** “A SIDI, seř ƣar tmijja n Yahuda uca yarr it ƣar řgens nnes. Ad iřin ifassen nnes ijehden di tťwee nnes uca iwc as afus didd n yenni i d as iħřaren!”

⁸ U x **Lawi** inna “Tummim nnek d Urim nnek *ad iřin* i weřdiq nnek, wenni tqeġbed di Massa, ak-d wi tqaqhed ƣar waman n Miriba,

⁹ wenni innan x babas d yemmas ‘War ten ttwiřiy’, d wenni war isseizz x yaytmas niƣ war is-sin tarwa nnes, minzi nitni tťfen deg wawař nnek uca ħđan řeahd nnek. ¹⁰ Nitni ad ssřemden lfarayid nnek i Yaequb u ccariea nnek i Israyil. Ad ssuyusen řebxur zzat i tinzar nnek uca *ict n tƣarřt n wecmađ* qae x uealřar nnek. ¹¹ Barek tizemmar nnes di min iġga, a SIDI, uca tťef arđa s řxedmet n ifassen nnes, ƣđeř timeřřađin n yenni akides imearran d inni t icarhen, ħima eemmarř war ttekkaren!”

¹² U x **Binyamin** inna “Ameizz n SIDI, netta ad ƣars izdeƣ di řaman, ass marra ad t ideř uca ad izdeƣ jar tiƣarđin nnes.

¹³ U x **Yusef** inna ‘Ad ibarek SIDI tammurt nnes s min iġan iƣan qae zeg ujenna u s nnda u zeg waman ƣuġyen nni *din* iġan swadday. ¹⁴ u s řyiġet iƣan n tfuct u s min iġan iƣan i itticc uyur

¹⁵ u s řqimet n tqiccatin n idurar tiqdimin u s řqimet n tewririn n řebda ¹⁶ u s min iġan iƣan ařřas n temmurt d tcurret nnes u s tcuni n wenni tuħa izeddyen di cbarq n isennanen. Iři ad dd-yas x uzeġif n Yusuf u x tuccent n ucewwaf n wenni itwaħuzen x aytmas s ict temrist n *ucewwaf*. ¹⁷ Amenzu n iyenduzen nnes d ucewwar nnes u accawen nnes amecnaw accawen n ufunas n řexřa, ad zzaysen iwwet řegnus marra jmie ař tineggura n ddunit. Ina d ēecra-ařaf n Iřrayim u ina d řuřuf n Manassil!”

¹⁸ U x **Zabulun** inna “Farħ, a Zabulun, s wuffuƣ nnek, u cek, a Isakkar!, *farħ* s iqiđan nnek. ¹⁹ Ad řayan i řegnus ƣar wedrar. Din i ƣa ƣarřen tiƣarřa n tsegda, minzi ad žemmen afeyyeđ n řebħur d txubay innufaren deg iġdi.”

²⁰ U x **Jad** inna “Itwabarek wenni iggin ttasie i Jad! Netta izeddey amecnaw tayradt uca icarreg as ayiř ak-d uceqquf n uzeęif. ²¹ Iksi tammurt icnan i yixef nnes, minzi aqa din tasęart n umge-wwad s *wedman*. Yusa-dd ak-d izeęifen n řgens, ikemmeř tasegda n SIDI d řehkamat nnes, *jmic* ak-d Israyil.

²² U x **Dan** inna “Dan d ijj n mmis n wayrad nni i ineggzen ęar zzat zi Bacan.”

²³ U x **Naftali** inna “A Naftali, iři tejjiwneđ s tcuni u teccured s lbaraka n SIDI. Ksi lęarb d ljanub d řwart.”

²⁴ U x **Acir** inna “Acir aqa itwabarek ak-d tarwa nnes. Iři ad yaf aręa zeg aytmas uca ad issur aęar nnes di zzeť. ²⁵ Tisiřa nnek aqa-tent s wuzzař d nnęas, ad yiři uęurif nnek amecnaw ussan nnek!”

²⁶ “War ięi amecnaw AREBBI, a Yacurun, wenni innayen x ujenna řima ad ac iwc afus u *wenni innayen* x iseynuten s leaęama nnes.

²⁷ AREBBI n řebda d amcan n useřęi u swadday *tteawanen* ięaęen nnes n řebda. Netta ad yazzeř x řeedu zzat i wudem nnek, ad yini ‘Aredeę!’ ²⁸ Israyil ad izdeę wehęes di řaman. Ad yiři wanu n Yaequb deg ict n temmurt *iccuren* n irden d binu n jdid, wah, ajenna ad yudem s nnda.

²⁹ Sseed nnek, a Israyil! Wi ięan amecnaw cek? Ijj n řgens itwassnejmen zi SIDI, aqa-t d aseřęi i uęawen u d ijj n ssif n leaęama i cek. Řeedyan nnek ad ssniemiřen ad cek sswaęeen i cek uca cek ad tdarrced x idemrawen nsen!”

Řmewt n Musa

34 ¹ *Xenni* igaeęed Musa zi řewęat n Mu’ab ęar wedrar n Nabu, ęar tqiccet n Fisja nni ięan nican zzat wudem n Arięa uca isscen as SIDI marra tammurt, zi Jilead ař Dan, ² marra Naftali d temmurt n Ifrayim d Manassi d marra tammurt n Yahuda ęars ař řebęar d min din awarnas. ³ d *Temmurt* n Ljanub d udewwar n řewęa n Arięa, tandint n tcejjura n tini ař řuęar.

⁴ Uca inna as SIDI “Ta d tammurt nni x jjuęeę i Ibrahim, i Iřhaq d Yaequb, qqareę ‘I zzarięet nnek, ad tt wceę!’ Jjię cek ad tt tęared s tiťtawin nnek, maca war tzekk“id ca diha.”

⁵ *Ammu* immut dinni Musa, amsexxar n SIDI, di temmurt n Mu’ab, am mammec *awař* i *dd-iffęen* zeg uqemmum n SIDI. ⁶ Uca netta indeř it di teęzurt di temmurt n Mu’ab qibač i Bayt-Faęur uca uřa d ijj mma issen amcan n wenęeř nnes ař ass-a. ⁷ Tuęa Musa ęars mya u-eicrin n isegęwusa umi immut. Tiťt nnes war teęis, war d as iruę řemeęez. ⁸ Syuyyen ayt n Israyil x Musa di řewęat n Mu’ab třatin n wussan uca ammu i kemmřen nitni ussan n ięuyyan d unuri n Musa.

⁹ Yacuea, mmis n Nun, tuęa iccur s buľbeľ n tięit, minzi Musa tuęa issars xas ifassen nnes u ayt n Israyil sřin ęars uca ggin am mammec yumur SIDI i Musa. ¹⁰ Ėemmarę ead war dd-ikkar anabi di Israyil amecnaw Musa, wenni i tuęa issnen SIDI udem ęar wudem, ¹¹ s marra řeeřamat nni zi t issekk SIDI řima ad tent igę di temmurt n Miřra, zzat i Fiřeun d marra imsexxaren nnes d marra tammurt nnes, ¹² U s marra afus nni ijeħden u s marra *timeęga* imęaren issagęwaden, tinni igęa Musa zzat i tiťtawin n marra Israyil.

YACUEA

Řumur n SIDI maĥend ad tťfen tamurt n Kenean

1¹ Imsar awarni i řmewt n Musa, amsexxar n SIDI, belli SIDI issiweř ak-d Yacuea, mmis n Nun, amsexxar n Musa, inna

² “Musa, amsexxar inu immut. Řexxu kkar, ekk x L'Urdun-a, cek d marra řgens-a, řar temmurt i d asen i řa wceř necc, i ayt n Israyil. ³ Kuř amcan min xef i řa teejen třeřqqa n uđar nwem, aqa wciř awem t i kenniw, am mammec i ssiwřeř necc ak-d Musa. ⁴ Tammurt nwem ad tiři zi řexřa ař Lubnan-a, ař iřzar ameqqran, iřzar n Lfurat, marra tammurt n Iřittiiyyen ař řebřar ameqqran mani třeři tfuct. ⁵ Uřa d ijj war izemmar ad iqqim ibedd zzat i wudem nnek, marra ussan n tudart nnek. Am mammec d ayi tuřa ak-d Musa, ad iřiř uřa akidek. Necc war dayek semmřeř u war cek ttejjii. ⁶ Iři d aryaz u iři tmeřđed, minzi cek ad tejjed řgens-a ad iwart tam-murt, i x necc jjuřeř i ibabaten nsen ad asen tt wceř. ⁷ Iři waha d aryaz u iři tmeřđed maĥend ad teřđid ad tegged marra ccariea nni d ac yumur Musa, amsexxar inu, u war xas třeřyeđ řar yefus uřa řar uzeřmađ, maĥend ad tegged s řeeqeř mani mma i řa traĥed. ⁸ War tejj i ca adlis-a itwanņden n ccariea ad ac ittwakkes x yiřes nnek, maca xarreř days ass d ģiřet, maĥend ad teřđid ad tegged ammu nican am mammec marra min days tura, minzi xenni ad třeřĥed abrid nnek nican uca ad tt tegged s řeeqeř. ⁹ Ma war d ac t nniř? Iři d aryaz u iři tmeřđed, war ttegg^wed u war ttejj ad iegeř wuř nnek, minzi SIDI, AREBBI nnek, aqa-t akidek qae mani mma i řa traĥed.”

¹⁰ Uca yumur Yacuea i iweqqafen n řgens, inna:

¹¹ “Uyurem x řwest n řmargeř n txuzan uca umur řgens, inim ‘Sweđet řeeweč i yixef nwem, minzi di třata n wussan ad teřwam L'Urdun-a ĥima ad tadfem di temmurt i d awem i řa iwc SIDI, AREBBI nwem, d řwart uca ad tt teksim d řwart.’”

¹² Issiweř Yacuea ak-d Irubiniyyen d Ijadiyyen u ak-d wezyen n teqbič n Manassi, inna

¹³ “Eeřet x wawař nni x i d awem yumur Musa, amsexxar n SIDI. Aqa inna awem ‘SIDI, AREBBI nwem, iwca awem arraĥet uca iwca awem tammurt-a. ¹⁴ Timřarin nwem, iĥenjiren nwem d řebřayem nwem ad qqimen di temmurt i d awem iwca Musa řar tma-ya n L'Urdun uca kenniw ad teřwam třeřzzmem zzat i wudem n aytmatwem, marra ayt bu-teřruđt imeřden, uca kenniw ad asen tewcem afus, ¹⁵ ař i řa yewc SIDI arraĥet i aytmatwem, am tuřa iwca i kenniw, uca uřa d nitni ad ksin tammurt i d asen iwca SIDI, AREBBI nwem, d řwart. Xenni ad dd-tdeřřem řar tem-murt tenni d řwart nwem uca ad twartem min d awem iwca Musa, amsexxar n SIDI, řar tma-ya n L'Urdun manis dd-tneqqar tfuct.”

¹⁶ Nitni arrin x Yacuea, nnan “Marra min xef i d aney tumured, ad t negg u mani mma i d aney i řa tessekked, ad nuyur. ¹⁷ Ammu nican am mammec neřřa řar Musa, ad řark neřř. Iři waha ad kik yiři SIDI, AREBBI nnek, am mammec tuřa iġa ak-d Musa! ¹⁸ Kuř aryaz nni i řa ieřan řumur nnek u war ixs ad iseř i wawařen nnek di marra min d as i řa tumured, ad itwaney. Iři waha d aryaz u iři tmeřđed!”

1:4 ‘řebřar ameqqran’ - niř ‘ill ameqqran’. Řebřar-a qqaren as di Arif ‘řebřar ameřyan’ u isem nnes d jd id aqa-t ‘ill agrakal’.

Raḥab d tnayen n ibergagen

2¹ Yacuea, mmis n Nun, issekk zi Ciṭṭim tnayen n yeryazen maḥend ad bergen s tnuffra, inna “Uyurem, xzarem tammurt d Ariḥa!” Ffyeñ, iwḍen ɣar taddart n ict n temɣart d řqeqḥba, qqaren as Raḥab, uca ssensen din. ² Xebbaren t i ujeḡid n Ariḥa, nnan “Xzar, di ġiřet-a usin-dd danita ca n yeryazen n ayt n Israyil, ḥima ad bergen di temmurt.” ³ Issekk ujeḡid n Ariḥa ɣar Raḥab maḥend ad as inin: “Suffey-dd iryazen i d yudfen taddart nnem, minzi usin-dd, ḥima ad ksin řexbar x min ittemsaran di marra tammurt.” ⁴ Aqa tessidef temɣart tnayen n yeryazen uca tessnuffar iten. Tenna “*S tidett*, iryazen usin-dd ɣari, maca war ssineɣ manis nitni. ⁵ Uca umi twabellēent tewwura *n tendint* ɣar uweṭṭu n taḡest, ffyeñ yeryazen. Necc war ssineɣ maca, mani uyuren yeryazen *nni*. Dfarem ten deyya, xenni tzemmarem ad xasen ṭḥartem.”

⁶ Maca nettat tessgaēed iten x tzeqqa uca tessnuffar iten sadu iḡeddiwen n tiffest nni tuɣa twassarsen x tzeqqa i nettat. ⁷ Tuɣa ḡaffaren ten-dd yeryazen x webrid n L'Urdun ař imucan n uzekk^wu uca awarni řami ffyeñ inni tuɣa ten-dd iḡaffaren, *xenni* bellēen xasen tawwart. ⁸ Qbeř i ɣa wḍan deg yiḡes, tgaēed *Raḥab* ɣarsen ɣar tzeqqa, ⁹ tenna asen “Necc ssineɣ, aqa SIDI iwca awem tammurt-a u belli tigg^wudi zwayem tewḡa-dd xaneɣ u marra imezday n temmurt fesyeñ deg wudem nwem. ¹⁰ Maɣar neccin nesřa, mammec SIDI issizeɣ aman n řebḥar n Uyanim deg wudem nwem umi dd-teffyeñ zi Miřra, uca *nesřa eawed* min teggim ak-d Siḥun d Euj, tnayen n ijeḡiden n Imuriyyen, inni tuɣa ayirin i L'Urdun, inni ṭḥarmem *i uteḥḥi*. ¹¹ Umi nesřa aya, ifsiy wuř nney u war iqqim ead ca n buḥbeř *nnes* iddar di ca n yeryaz di ssibbet nwem, minzi SIDI, AREBBI nwem, d AREBBI sennej deg ujenna d *da swadday* x temmurt. ¹² Řexxu xenni, jjaḡem ayi ɣar SIDI, minzi necc ggiɣ daywem tcuni, aqa uřa d kenniw ad teggem tcuni ak-d řaḡ *n* taddart n baba u wcem ayi ijj n weřram d amtiqqi, ¹³ aqa kenniw ad tejjem baba d yemma, aytma d yessma, ak-d marra min iḡan nsen, ad ddaren u belli kenniw ad aney tessnejmem řeemar nney zi řmewt.”

¹⁴ Arrin-dd xas yeryazen “Mařa war tfeḡḥem tamesřact nney, ad immet řeemar nney deg wemcan nwem. Uca ad imsar xmi i d aney i ɣa iwc SIDI tammurt-a, ad am nesscen tcuni nney d řaman nney.”

¹⁵ Xas uca tseyyeb iten temɣart s yijj n wesɣun zi řkazi, minzi tuɣa taddart nnes ɣar řḥiḡ *n barra n tendint* uca tuɣa tzeddeɣ di řḥiḡ *n tendint*. ¹⁶ Nettat tenna asen “Ařyem idurar, maḥend inni i kenniw iḡeffaren war xawem ḥarrten u ffarem dinni trāta n wussan ař i ɣa eeqben inni *kenniw* iḡeffaren. Zi senni tzemmarem ad tmenēem abrid nwem.” ¹⁷ Iryazen nnan as “Ad niři netwas-sizdeg zi tjaḡit-a i d aney teggid ad tt nejjaḡ, ¹⁸ *maca war ittiři ammu* xmi i ɣa tegged asyun-a azegg^way immuden i zi d aney tseyybed, ɣar řkazi xmi i d ɣa nadeɣ ɣar temmurt uca ad tessmuned babam d yemmam d aytmam d marra tawacunt n babam ɣarem di taddart nnem. ¹⁹ *Xenni* qae wi i ɣa iffyeñ zi tewwura n taddart nnem, ad iřin idammen nnes x uzeḡif nnes u neccin ad niři netwassizdeg zzaysen uca qae wenni akidem i ɣa iqqimen di taddart, idammen nnes ad iřin x uzeḡif nney mařa *ca n ij* ad xas issars afus. ²⁰ Mařa cem tessuffeyd tamesřact nney, *xenni* ad niři netwassizdeg *eawed* zi tjaḡit i d aney teggid ad am nejjuḡ i cem.” ²¹ Nettat tarra xasen “Elaḥsab awařen nwem, ammu *i ɣa yiři!*” Xenni tejjja iten ad uyuren uca tcedd asyun azegg^way ɣar řkazi.

²² Uyuren nitni uca iwḍen ɣar wedrar uca qqimen dinni trāta n wussan, ařami dd-eeqben inni i ten iḡeffaren. Inni iten iḡeffaren tuɣa arezzun xasen deg webrid marra, maca war ten ufin.

²³ Xenni aregg^wḥen-dd tnayen nni n yeryazen u hwan-dd zeg wedrar, zwan-dd uca usin-dd ɣar Yacuea, mmis n Nun, u ḥajan as marra min d asen imsaren. ²⁴ Nnan i Yacuea “*S tidett*, SIDI igga aney marra tammurt deg ifassen u *eawed* fesyeñ marra imezday n temmurt di ssibbet nney.”

YACUEA

Azwi n L'Urdun

3¹ Yar tuffut zic, ikkar Yacuea uca ksin iqiḍan nsen zi Ciṭṭim uca usin-dd yar L'Urdun, netta d marra ayt n Israyil, uca ssensen dinni qbeṛ i ya zwan. ² Imsar, awarni tṛata n wussan, iweqqafen uyuren x ṛwest n ṛmargeḥ n txuzan, ³ uca umuren ṛgens, nnan “Xmi i ya tẓarem Ttabut n Ṛeahd n SIDI, AREBBI nwem, uca ikehhanen n ayt n Lawi arbun t, *xenni* uṛa d kenniw ad temmutṭyem zeg wemcam nwem, ad t teḍfarem. ⁴ Maca ittxeṣṣa ad teebbarem ttasie eṛḥaṛ i aṛfayn n iyaḡen jarawem d netta, war yars tadsem. Ammu i ya tessnem abrid i ya tekkem, maṃar kenniw *zic* eemmarṣ war tekkim abrid-a, *war iḡi* iḍennad u *war iḡi* fariḍennad.”

⁵ Inna Yacuea i ṛgens “Qeddsem ixef nwem, minzi tiwecca ad igg SIDI ṛeejayeb di ṛwest nwem.”

⁶ Issiweṛ Yacuea eawed ak-d ikehhanen, inna “Sgaedem Ttabut n Ṛeahd uca zṃam zṃat i wudem n ṛgens!” Nitni ssgaeden Ttabut n Ṛeahd i izwaren yar zṃat i wudem n ṛgens. ⁷ Tuṃa SIDI inna i Yacuea “Ass-a ad kkareṃ ad cek ssemyareṃ zṃat i tiṭṭawin n marra Israyil, maḥend marra ad ssen, aqa necc akidek i ḡiy, am mammec i d ayi tuṃa ak-d Musa. ⁸ Cek ad tumured ikehhanen inni yarebbun Ttabut n Ṛeahd, ad tinid “X minni i ya tawḍem yar tma n waman n L'Urdun, ad din tbeddem di L'Urdun!”

⁹ Xas uca inna Yacuea i ayt n Israyil “Asem-dd da u tesṛem awaṛen n SIDI, AREBBI nwem.” ¹⁰ Uca inna Yacuea “S man aya ad tessnem, aqa ijj n Arebbi iddar aqa-t jarawem u netta ad issuffuy lkenaniyyen d iḥittiyen d iḥiwiyyen d ifariziyyen d ljiṛjaciyyen d imuriyyen d iyabusiyyen zṃat i tiṭṭawin nwem zi ṛwart nsen. ¹¹ Xzarem, Ttabut n Ṛeahd n Sidi n marra tammurt, izwar awem zṃat i wudem nwem di L'Urdun. ¹² Ṛexxu xenni, farnem teneac n yeryazen zi tqebbaṛ n Israyil, ijj n weryaz zi kuṛ taqbiḥ. ¹³ Xmi iḍaren n ikehhanen, inni yarebbun Ttabut n SIDI, AREBBI n marra tammurt, ad bedden deg waman n L'Urdun, *xenni* ad imsar aqa aman n L'Urdun ad nqedeṛen, aman i dd-ihekk^wan zi sennej yar swadday, uca ad *qqimen* bedden amecnaw aṃḃar..”

¹⁴ Ṛami ikkes ṛgens iqiḍan nnes ḥima ad iẓwa L'Urdun, arbun ikehhanen Ttabut n Ṛeahd zṃat i wudem n ṛgens. ¹⁵ *Umi* iwḍen iḥemmaṛen n Ttabut yar L'Urdun uca ḥadan iḍaren n ikehhanen, inni yarbun Ttabut x tma n waman - tuṃa L'Urdun issfiy x marra tṃawin nnes di marra ussan n tmeḡra - ¹⁶ bedden waman nni dd-ihekk^wan zi sennej yar swadday. Bedden nican amecnaw ict n tesmuṭ, igg^wej aṭṭas x tendint n Adam tenni zṃat i Ṣartan. Ammu i kemmṛen waman inni dd-ihekk^wan yar swadday, yar ṛebḃar n Ṛewḍa, yar Ṛebḃar Ameḡaḥ, aqa tṃaqedeṛen. *Xenni* iẓwa ṛgens deg urendad n Ariḥa. ¹⁷ Ikehhanen, inni yarbun Ttabut n Ṛeahd n Arebbi, bedden di ṛaman x ṛaẓay, di ṛwest n L'Urdun *umi* iẓwa marra Israyil x ṛaẓay aṛami tuṃa ikemmeṛ weẓwi n marra ṛgens x L'Urdun.

4¹ Umi tuṃa ikemmeṛ marra ṛgens azwi n L'Urdun, imsar aqa SIDI issiweṛ ak-d Yacuea, inna ² “Farnem teneac n yeryazen zi ṛgens, ijjen zi kuṛ taqbiḥ ³ u tumured xasen, ini ‘Ksi ssa, zi ṛwest n L'Urdun, zeg wemcan mani tuṃa bedden iḍaren n ikehhanen di ṛaman, teneac n iẓra, ksim ten akidwem yar ujemmaḍin u tessarsem ten di ṛmargeḥ n txuzan mani i ya tessensem ḡiṛet-a.’”

⁴ *Xenni* iṛaya Yacuea teneac n yeryazen, inni iija ten ad farnen zeg ayt n Israyil, ijj n weryaz zi kuṛ taqbiḥ, ⁵ uca Yacuea inna asen “Uyurem zṃat i wudem n Ttabut n SIDI, AREBBI nwem, yar ṛwest n L'Urdun uca ad iksi kuṛ aryaz i yixef nnes ijj n weẓru x teẓruḍt nnes, eḷaḥsab ṛqedd n tqebbaṛ n ayt n Israyil, ⁶ ḥima ad yiṛi aya d ict n ṛeeṛamet jarawem. Minzi *maṛa* tarwa nwem ggur ad sseqsan, ad inin “Min *ixs* ad *inin* yeẓra-ya i kenniw?”, ⁷ *Xenni* kenniw ad asen tinim ‘*Aqa-ten din* minzi nqedeṛen waman n L'Urdun zṃat i wudem n Ttabut n Ṛeahd n SIDI! Yar uẓwu n L'Urdun nqedeṛen waman n L'Urdun uca iẓra-ya d ict n ṛidaret i ayt n Israyil i ṛebda.” ⁸ Ayt n Israyil ggīn am mammec tuṃa yumur Yacuea uca ksin teneac n iẓra zi ṛwest n L'Urdun, am

mammec tuḡa issiweř SIDI ak-d Yacuea, elahsab řqedd n tqebbař n ayt n Israyil, uca ksin ten akidsen řar ujemmađin, řar řmargeř n txuzan, uca ssarsen ten din.⁹ Issars Yacuea teneac n izra di řwest n L'Urdun, deg wemcan mani tuḡa mmarsen iđaren n ikehhanen, inni yarbun Ttabut n Řeahd, u aqa-ten ead din ař ass-a.

¹⁰ Ikehhanen, inni yarbun Ttabut, qqimen bedden di řwest n L'Urdun, ařami tuḡa itwakemmeř min inna SIDI i Yacuea mařend ad t yini i řgens elahsab marra min yumur Musa i Yacuea. Uca iqeęęę řgens zi senni, izwa.¹¹ Umi tuḡa marra řgens ikemmeř azwi, izwa Ttabut n SIDI ak-d ikehhanen zzat i wudem n řgens.¹² Ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassi zwan řezzen i umenři zzat i wudem n ayt n Israyil, am mammec tuḡa akidsen issiweř Musa.

¹³ Tuḡa-ten eřařař di arebein-ařaf n yeryazen zi řeeskar nni izwan, řezzen i umenři zzat i wudem n SIDI řar řewđat n Ariřa.¹⁴ Deg wass nni SIDI issemyar Yacuea di tiřřawin n marra Israyil uca gg^weden zzaye, am mammec tuḡa gg^weden zi Musa, marra ussan n tudart nnes.

¹⁵ SIDI issiweř ak-d Yacuea, inna ¹⁶ “Umur i ikehhanen, inni yarebbun Ttabut n Chadet, ad gaeden zi L'Urdun.” ¹⁷ Xenni Yacuea yumur ikehhanen, inna “Gaeden zi L'Urdun řar sennej!”

¹⁸ U imsar umi ikehhanen, inni yarbun Ttabut n Řeahd n SIDI, gaeden zi řwest n L'Urdun u iđaren n ikehhanen ffęę *zeg waman* řar řazař, xenni aman n L'Urdun dewřen-dd řar wemcan nsen uca dewřen ssfayen x marra timmawin nnes am iđennađ d fariđennađ.¹⁹ Tuḡa řgens igaeed zi L'Urdun deg wass wiss eecra deg uyur amezwaru uca wtin iqida nsen di Jiljal, řar ccarq n Ariřa.

²⁰ Di Jiljal issbedd Yacuea teneac n izra i tuḡa akidsen-dd iksin zi L'Urdun ²¹ uca netta issiweř ak-d ayt n Israyil, inna “Mařa sseqsan tiwecca tarwa nwem ibabaten nsen uca ad inin ‘Min xsen ad inin yeřra-ya?’” ²² xenni ad teeřmem i tarwa nwem, ad tinim ‘Da Israyil izwa L'Urdun-a x řazař, ²³ minzi SIDI, AREBBI nwem, issiřę aman n L'Urdun zzat i wudem nwem ařami teřwam, am mammec i tuḡa igga SIDI, AREBBI nwem, eawed ak-d řebřar n Uřanim nni issiřę zzat i wudem nney ařami *din neřwa*, ²⁴ řima marra řegnus x temmurt ad ssnen, aqa afus n SIDI ijhed, řima kenni ad tegg^wdem SIDI, AREBBI nwem, marra ussan.’”

Axtan n řgens di Jiljal

5¹ Umi marra ijeđiden n Imuriyyen i *iřan* řar tma n řřarb n L'Urdun d marra ijeđiden n Ikeneaniyyen i *iřan* řar řebřar řřan, aqa SIDI issiřę aman n L'Urdun zzat i wudem n ayt n Israyil, ařami neřwa řar ujemmađin, xenni ifsiy wuř nsen u war daysen iqqim ca arruř zzat i wudem n ayt n Israyil.² Di řweqt nni issiweř SIDI ak-d Yacuea “Egg i yixef nnek ifarricen n weřru uca xten i ayt n Israyil twařat wiss tnayen!” ³ Xenni igga Yacuea ifarricen n weřru i yixef nnes uca ixten i ayt n Israyil řar Jibiea-Haeralut, *aqat-t d ‘tawirt n řeedareyyat n wextan’*. ⁴ Man aya d řesbab i zi iten ixten Yacuea: marra řgens i tuḡa dd-iffęę zi Miřra, *ixs ad yini iryazen*, marra Ieskariyyen mmuten deg webrid di řexřa awarni i wuffuř nsen zi Miřra. ⁵ Minzi marra řgens nni dd-iffęę, tuḡa-t itwaxten, maca marra řgens nni dd-itwaxeřęę deg webrid di řexřa awarni i uffuř zi Miřra, war itwaxten ca. ⁶ Minzi arebein n isegg^wusa gguren ayt n Israyil di řexřa ařami ihellek marra řgens, marra Ieskariyyen i tuḡa dd-iffęę zi Miřra, minzi tuḡa war řřin řar tmijja n SIDI uca SIDI tuḡa ijuř asen, war ten itteji ca ad řaren tammurt nni tuḡa x ijuř SIDI i ibabaten nsen ad asen tt-idd iwc, ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment. ⁷ Iřenjiren nsen inni issnekkar netta deg wemcan nsen, d ina d inni tuḡa ixten Yacuea, minzi nitni řarsen ead řeedaryet minzi war d asen xetnen deg webrid. ⁸ Umi kemmřen ad xten marra řgens, imsar belli qqimen deg wemcan nsen di řmargeř n txuzan ařami ggenfan. ⁹ SIDI inna i Yacuea “Ass-a aqa kkeř xawem řefđiřet n Miřra.” X uyenni qqaren as i wemcan nni Jiljal, ař ass-a.

Tayaršt n useedu - ‘Manna’, ayrum n ujenna, ibedd

¹⁰ Wtin ayt n Israyil iqiḍan nsen di Jiljal uca ssweiden tayaršt n useedu deg wass arbeetac n uyur nni, di ġirēt, di řewḍat n Ariħa. ¹¹ Zi řyiġet n temmurt ccin ayrum břa antun d teywawin icenfen, yar tiwecca awarni i tayaršt n useedu, deg wass nni simant nnes. ¹² Tiwecca nnes, awarni umi tuya ccin zi řyiġet n temmurt, tenneqdeē ‘manna’. Zi senni ayt n Israyil war ġarsen teqqim ead ‘manna’, maġar nitni ccin deg usegġas nni zi řyiġet n temmurt n Kenēan.

Yacuea iħra Ameqqrان n řeeskar n SIDI

¹³ Umi tuya iġa Yacuea zzat i Ariħa, isġaeed tiṭṭawin nnes, uca xzar, tuħa ijj n weryaz ibedd zzates, ġars ssif deg ufus. Yacuea iruħ ġars inna as “Cek ma zzayneġ niġ zeg iyrimen nney?” ¹⁴ Netta yarra-dd “Lla, minzi necc d akumandar ameqqrان n řeeskar n SIDI. Necc řexxu i dd-usiġ!” Uca iwḍa Yacuea x uġembub nnes ġar temmurt uca iġens, inna as “Min inna Sidi inu i umsexxar nnes?” ¹⁵ Xenni inna akumandar ameqqrان n řeeskar n SIDI i Yacuea “Kkes tisiřa nnek zeg iḍaren nnek, minzi amcan mani tbedded d amqeddas i iħa.” Uca amenni i igga Yacuea.

Awetṭu n Ariħa

⁶ ¹ Ariħa tuħa tetwaqqen nican zzat i wudem n ayt n Israyil. Uřa d ijj war izemmar ad iffeġ, uřa d ijj war izemmar ad *din* yadef. ² Xenni inna SIDI i Yacuea “Xzar, necc gġiġ ac Ariħa d ujeġid nnes d marra ayt bu-teyrudt imeħden deg ufus nnek. ³ Ittxeřša kenniw ad tenndem i tendint. Marra lēeskariyyen ad nnḍen i tendint ict n twařat. Amya i ġa teggem setta n wussan. ⁴ Sebea n ikehhanen ad izwaren zzat i Ttabut ad arbun sebea n řebwaq n usřiwřew. Deg wass wiss sebea ad tenndem i tendint sebea n twařawin u ikehhanen ad řuḍen di řebwaq. ⁵ Xmi i ġa yiři ijj n uřuḍi d azirar deg yicc n usřiwřew u kenniw ad tesřem řħess n řbuq, xenni ad yarrez řġens imun s tyuyyit deg ujenna. Xas uca ad iwḍa řħiḍ n tendint uca ad xas iřwa řġens, kuř ijj n weryaz ad yuyur nican ġar zzat.”

⁶ Xenni iřaya Yacuea, mmis n Nun, x ikehhanen, inna asen “Ksim kenniw Ttabut n řēahd u tejjem sebea n ikehhanen ad izwaren ġar zzat i wudem n Ttabut n SIDI ad arbun sebea n řebwaq n usřiwřew.” ⁷ Nnan i řġens “Żwam u tenndem i tendint u jjem lēeskariyyen ad řwan zzat i wudem n Ttabut n SIDI.” ⁸ Uca imsar am mammec tuħa inna Yacuea i řġens. Sebea n ikehhanen tuħa arebbun sebea n řebwaq n usřiwřew uca řwan zzat i wudem n SIDI, řuḍen di řebwaq uca Ttabut n řēahd n SIDI iggur awarni asen. ⁹ Iryazen iħezzen s řesnaħ izwaren zzat i wudem n ikehhanen nni i iřuḍen di řebwaq nsen u x ḍeffar n Ttabut yusa-dd uyezdīs aneggaru n řeeskar, am gguren, nitni tṭṭuḍen di řebwaq.

¹⁰ Yacuea aqa yumur řġens, inna “War ttesyuyyum, war ttejjim tmijja nwem ad as iseř ħed, war dd-itteffey uřa d ijj n wawař zeg uqemmum nwem ař ass mani i d awem i ġa iniġ ‘Syuyyem!’ Xenni ad tesyuyyem i umenyi.” ¹¹ Xas uca yejja Ttabut n SIDI ad inned i tendint, ict n twařat inned as-dd. Xenni dewřen ġar řmargeħ n txuzan, ssensen di řmargeħ. ¹² Tiwecca nnes ġar tuffut n zic ikkar Yacuea uca arbun ikehhanen Ttabut n SIDI. ¹³ Sebea n ikehhanen nni tuħa yarebbun sebea n řebwaq n usřiwřew zzat i wudem n Ttabut n SIDI, qqimen gguren, řuḍen di řebwaq u iryazen iħezzen s řesnaħ izwaren ġar zzat u x ḍeffar n Ttabut n SIDI iḍfar uyezdīs aneggaru n řeeskar, am qqimen gguren am tṭṭuḍen di řebwaq. ¹⁴ Deg wass wiss tnayen nnḍen eawed ict n twařat i tendint uca dewřen ġar řmargeħ n txuzan. Ammu i gġin setta n wussan. ¹⁵ Deg wass wiss sebea, imsar, aqa kkaren zic, ġar tuffut n řřbeħ, uca nnḍen ammu sebea n twařawin i tendint. Deg wass nni waha nnḍen i tendint sebea n twařawin. ¹⁶ Uca imsar ġar twařat wiss sebea umi řuḍen ikehhanen di řebwaq, aqa Yacuea inna i řġens “Syuyyem, minzi SIDI igga awem tandint deg ufus!

¹⁷ Tandint ad tetwaħarrem i *uteħhi*, tandint d marra min days. Mƣir řqeqħba Raħab waha d marra inni i ƣars iġan di taddart nnes ad qqimen ddaren, minzi nettat tessnuffar x ireqqasen inni tuƣa nessekk. ¹⁸ Ħdam ixef nwem zi marra min itwaħarremen, maħend kenniw war teddikk^wirem d ayt n řeħram *am* teksim *ca* n min iġan d řeħram u ad tarrem řmargeħ n txuzan n Israyil d řeħram u ad tt tyeďřem d arriziet. ¹⁹ Marra nnuqart d wureƣ d řeqcue n nnħas d wuzzař, *marra* aya d amqeddas i SIDI uca ad t tessidfem deg wexxam n txubay n SIDI.” ²⁰ Xas uca isyuyy řgens i umenƣi uca řuden di řebwaq. Uca imsar umi isřa řgens řħess n řbuq, aqa řgens yarrez deg ict n tƣuyyit deg ujenna u řħid n tendint ihdem u řgens yudef xas di tendint, kuř ijj n weryaz yuyur nican ƣar zzat uca tťfen nitni tandint. ²¹ Ħarremen marra min iġan di tendint i řħukm s řeqdee n ssif, iryazen, timƣarin, iħramen d iwessura, ayenduz, wuġi d weyyuř. ²² Inna Yacuea i tnayen n yeryazen nni tuƣa ittbergagen tammurt “Adfem ƣar taddart n temƣart, n řqeqħba, u ssuffyem tamƣart nni ak-d marra min ƣars, am mammecc kenniw i d as tejjuġem.” ²³ *Xenni* udfen ibřiyen, ibergagen, uca ssuffyem-dd Raħab ak-d babas d yemmas d aytmas d marra min iġan nnes. Ssuffyem marra řaġ nnes uca ggin asen mani i ƣa qqimen barra i řmargeħ n txuzan n Israyil. ²⁴ Sscemďen tandint d marra min days s tmesi. Mƣir nnuqart d wureƣ d řeqcue n nnħas d wuzzař, ssidfen ten ƣar wexxam n txubay di taddart n SIDI. ²⁵ Řqeqħba Raħab d řaġ n taddart n babas d marra min iġan nnes, iija iten Yacuea ad ddaren. U nettat tuƣa tezdeƣ di řwest n Israyil ař ass-a, minzi tuƣa tessnuffar x ireqqasen i tuƣa issekk Yacuea, ģima ad bergen tammurt. ²⁶ Di řweqt nni ijjugħ Yacuea, inna “Aryaz nni i ƣa issbedd Ariħa eawed ad yiři itwaneeř zzat i wudem n SIDI. Ad as yegg dsas nnes di tarezzit n umenzu nnes, ad issbedd tiwwura nnes di tarezzit n mmis amazuz.” ²⁷ *Ammu* i tuƣa SIDI ak-d Yacuea, uca řexbar ikka marra tammurt.

Ddenb n Eaxan

7¹ Ayt n Israyil ƣeccen ak-d min iġan itwaħarremen i *uteħhi*. Eaxan, mmis n Karmi, mmis n Zabdi, mmis n Zarah, zi teqbič n Yahuda, iksi zi min iġan d řeħram. *Xenni* itwassarƣ lyaďab n SIDI x ayt n Israyil.

² Yacuea issekk iryazen zi Ariħa ƣar Eay i iġan ƣar Bayt-Awin, ƣar ccarq n Bayt-Il. Netta issiweř akidsen, inna “Gaecedem, bergagem tammurt!” Iryazen ffyem u bergagen x Eay. ³ *Umi* i dd-eqben ƣar Yacuea, nnan as “Nhřa mma iġaeced din marra řgens. Ejj ad gaecedem din eřaħař ařfayn niƣ teřt-ařaf n yeryazen ģima ad ƣerben x Eay. War ttegg ca dďdeř x marra řgens ģima ad dinni uyuren, minzi nitni aqa-yen di drus. ⁴ *Ammu* i gaecedem zi řgens eřaħař teřt-ařaf n yeryazen uca nitni arewřen zzat i wudem n yeryazen n Eay. ⁵ Iryazen n Eay nƣin zzaysen setta u-třatin n yeryazen uca đfaren ten zi zzat n wudem n tewwart ař Cabarim uca ƣerben xasen deg uhekk^wu. Uca ifsiy wuř n řgens, idweř amecnaw aman.

⁶ Yacuea icarreg arruď nnes, iwďa x uyembub nnes ƣar temmurt, zzat i Ttabut n SIDI, ař ģiřet, netta d imƣaren n Israyil. Nitni ssuyusen taeejjajt x uzeġif nsen. ⁷ Yacuea inna “A, Sidi, SIDI, mayemmi tejjid řgens-a ad iźwa L'Urdun, ģima ad aneƣ tegged deg ufus n ayt n Imuriyeyen, maħend ad aneƣ teteħhid? Iři, negga ad neqbeř *deyya* ad nezdeƣ ayirin i L'Urdun.” ⁸ A Sidi, min i ƣa iniƣ, awarni i umi yarra Israyil aerur ƣar wudem n řeedyan nnes *maħend ad yarweř*? ⁹ Mařa ad t sřen ayt n Kenean d marra imezday n temmurt, ad aneƣ qewwaren, ad qeďeen isem nney zi tammurt. Min i ƣa tegged *xenni* i yisem nnek ameqqran?”

¹⁰ *Xenni* inna SIDI i Yacuea “Kkar, mayemmi *da* tmedded ammu x uyembub nnek ƣar temmurt?”

¹¹ Aqa Israyil ixďa uca nitni eeddan řeahd inu nni x d asen umureƣ. Ksin eawed zi min iġan itwaħarremen i lħukm uca ucaren eawed, ssxarrqen *tanya* uřa ssarsen aya ƣar řeqcue nsen. ¹² X uya war zemmarren ayt n Israyil ad qqimen bedden zzat i wudem n řeedyan nsen. Ad arrin aerur ƣar wudem n řeedyan nsen *maħend ad arewřen*, minzi nitni dewřen twaħarremen i lħukm. Necc

war kiwem ttiřiy ead, myir mařa tekksem min iřan d řehram zi řwest nwem. ¹³ Kkar, qeddes řgens, ad tinid ‘Qeddsem ixef nwem i tiwecca, minzi ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Aqa din ca d řehram di řwest nwem, Israyil! War tzemmed ad tessbedded řeedyan nnek, ař i řa tekksem min iřan d řehram zi řwest nwem. ¹⁴ Tiwecca ad dd-tqarreb elahřab tiqebbař nwem uca *xenni* ad dd-tqarreb teqbič nni ieeřem SIDI elahřab tiwacunin *nnes* u twacunt i řa ieeřem SIDI ad dd-tqarreb elahřab řařat n tudrin *nnes* uca řař nni i řa ieeřem SIDI ad dd-iqarreb elahřab *iryazen* ibřiřen *nnes*. ¹⁵ Uca ad imsar, wenni iksin min iřan d řehram, ad itwassecmeč s tmesi ak-d marra min řars iřan, minzi netta ieedda x řeahd n SIDI u igga řefđihet di Israyil.’ ”

¹⁶ Ikkar Yacuea zic uca iija ad dd-isqarreb Israyil taqbič taqbič uca tetwaeēřem teqbič n Yahuda. ¹⁷ Iija ad dd-tqarreb twacunt n Yahuda uca tetwaeēřem twacunt n Izarahiyyen. *Xenni* iija ad dd-tqarreb twacunt n Izarahiyyen, *tetwasetteř* elahřab *iryazen* ibřiřen *nnes* uca itwaeēřem Zabdi. ¹⁸ Netta iija ad dd-iqarreb řař n taddart *nnes*, *twasettřen* elahřab *iryazen* ibřiřen *nnes* uca itwaeēřem Eaxan, mmis n Karmi, mmis n Zabdi, zi teqbič n Yahuda.

¹⁹ Yacuea inna i Eaxan “A mmi, ewc řeezz i SIDI, AREBBI n Israyil, u qad it! Ini ayi, min teggid cek, war xafi snuffar ca” ²⁰ Eaxan yarra-dd x Yacuea, inna “Aqa s tidett, necc xđiy ak-d SIDI, AREBBI n Israyil, necc ggiř ta d ta. ²¹ Necc řriř jar tkeccađt iij n upartessu izewwqen zi Cinar d mitayn n uciql n nnuqart d ict n tbarrat n wureř tewzen xemsin n uciql. Necc mezřey daysen uca iwyey ten-dd řari, aqa-ten di řwest n uqiđun inu, nnufaren di temmurt, d nnuqart swad-day.” ²² Yacuea issekk ireqqasen uca nitni uzzřen řar uqiđun, aqa da, řehwayey tuřa-ten nuffaren deg uqiđun, d nnuqart swadday. ²³ Ksin nitni řehwayey nni zi řwest n uqiđun uca iwyen ten řar Yacuea u řar marra ayt n Israyil uca seyyben ten zzat i wudem n SIDI.

²⁴ Yacuea, d marra Israyil akides, iksi Eaxan, mmis n Zarah, uřa d nnuqart d upartessu izewwqen d tbarrat n wureř d iřenjiren *nnes* d yessis *nnes* d iyenduzen *nnes* d iřyař *nnes* d wuři *nnes* d uqiđun *nnes* d marra min řars uca iwyen ten řar řewđa n teřzurt n Axur. ²⁵ Inna Yacuea “May-emmi i d aney teggid di tamara? SIDI ad cek igg di tamara ass-a!” D marra Israyil yarjem it s izra uca sscemđen ten s tmesi uca ndaren xasen izra. ²⁶ Ssbedden xas iij n ueurric d ameqqran n yezra *wenni din iřan* ař ass-a. Uca SIDI igga ad dd-ieqeb řřaduq n lyadab *nnes*. X uyenni qqaren as i temmurt nni ‘Teřzurt n Axur’ řars ař ass-a.

Ayelleb x Eay

8 ¹ *Xenni* inna SIDI i Yacuea “War tteggwed u war tejjed ad ieřez wuř nnek. Ksi akidek marra řgens n řeeskar, kkar, tuyured řar Eay! Zzar, necc ggiř ajeřid n Eay d řgens *nnes* d tendint *nnes* d temmurt *nnes* deg ufus nnek. ² Cek ad tegged ak-d Eay u ak-d ujeřid *nnes* am mammec teggid ak-d Ariřa u ak-d ujeřid *nnes*, ad teksim myir takeccađt d řebhayem waha i yixef nwem. Egg deg weerur n tendint iij n řřex.

³ Uca ikkar Yacuea ak-d marra řgens n řeeskar řima ad igaeēed řar Eay. Ixđar Yacuea teřt-ařaf n yeryazen, ayt bu-teřuđt imehđen uca issekk iten s řiřet ⁴ uca yumur iten, inna “Xřarem, ad teggem řřex i tendint, řar weēřuř n tendint. War tagg*wem ařas x tendint u iřim řezmem.

⁵ Necc ad dd-qarrebey řar tendint ak-d marra řgens. Ad imsar mařa fřřen i umsagar akidney am *twařat* tamezwarut, *xenni* ad zzaysen narweř zzat i wudem nsen. ⁶ Nitni ad aney-dd đřaren řars ař ten-dd nessigg*ej x tendint, minzi nitni ad inin ‘Nitni arewřen zzat i wudem nney am *twařat* tamezwarut.’ *Ammu* i zzaysen řa narweř zzat i wudem nsen. ⁷ *Xenni* kenniw ad tekkarem zi řřex, ad teřřřem tandint, minzi SIDI, AREBBI nwem, ad tt iwc deg ufus nwem. ⁸ Uca ad imsar x minni i řa tiři teřřřem tandint, ad tessaryem tandint s tmesi. Ad teggem elahřab awař n SIDI. Xřarem, necc aqa umureř kenniw.”

7:26 ‘Axur’ - min ixs ad yini ‘řeyben’.

⁹ Yacuea issekk iten uca nitni ggin řfex uca qqimen jar Bayt-Il d Ėay, řar řřarb x Ėay. Yacuea issens řřřet nni di řwest n řgens. ¹⁰ Tiwecca zic ikkar Yacuea. Iřseb řgens uca igaeēed ak-d imřaren n Israyil, zzat i wudem n řgens, řar Ėay. ¹¹ Marra řgens n řeskar, inni kis iřan, iffeř-dd uca nitni qarrben-dd uca iwđen řars ař qibač i tendint. Nitni wtin iqidan nsen řar ccamal n Ėay. Tuřa *din* ict n teřzurt jaras-dd d Ėay. ¹² Iksi netta řřařař xemsa-ařaf n yeryazen uca igga asen řfex jar Bayt-Il d Ėay, řar řřarb n tendint. ¹³ Ssbedden řgens, zeema marra řeskar řar ccamal n tendint, uca ařezdis aneggaru n řeskar řar řřarb n tendint. Yacuea iruř řřřet nni řar řwest n řewđa n teřzurt.

¹⁴ Umi izra aya ujeřid n Ėay, qeğqen uca kkaren zic. Ffřen iryazen n tendint i umsagar ak-d Israyil, i umenři, netta ak-d marra řgens nnes, řar wazzay n *umenři* zzat i wudem n řewđa. Netta maca war issin belli tuřa ggin as ijj n řfex řar awarni weur n tendint. ¹⁵ Yacuea d marra Israyil ggin axmi řjin ixef nsen ad twawten qibač nsen uca arewřen x webrid n řexřa. ¹⁶ Marra řgens i tuřa iřan di tendint řřaren ten řima ad ten đfaren. Đfaren Yacuea uca dewřen igg^węjen x tendint. ¹⁷ Uřa d ijj n weryaz war iqqim di Ėay niř di Bayt-Il, wenni war dd-iffřen ca awarni i Israyil, uca nitni řjin tandint tarzēm uca qqimen đeffaren ayt n Israyil.

¹⁸ Xenni issiweř SIDI ak-d Yacuea “Swizzed ařric nni deg ufus nnek řar Ėay, minzi necc ad ten wceř deg ufus nnek.” Xenni isswizzed Yacuea ařric nni deg ufus nnes řar tendint. ¹⁹ Xenni ikkar uřezdis aneggaru n řeskar deřya uca bđan ad azzřen uca iwđen řar tendint uca řřfen tt. Ggin t s tazřa uca ssekkaren timessi di tendint. ²⁰ Iryazen n Ėay nnqerben uca řrin ddexxan yuři řar uřenna zi tendint. Nitni war zemmarēn ad arewřen řar da uřa řar *din*, minzi řgens i tuřa yarewřen řar řexřa, inneqřeb-dd i *umenři* x wenni ten iđeffaren. ²¹ Yacuea d marra ayt n Israyil řrin belli inni tuřa *rajan* di řfex řřfen tandint uca yuři ddexxan zi tendint. Nitni eeqben-dd, wtin iryazen n Ėay. ²² Inni dd-iffřen zi tendint, ruřen i umsagar akidsen, ařami nitni, *iryazen* n Ėay, dewřen di řwest n Israyiliyyen, ina řar uřezdis d ina řar uřezdis nneđni, uca nitni řerben xasen ařami war zzaysen iqqim uřa d ijjēn ead iddar niř izemmar ad yarweř. ²³ Meneen ajeřid n Ėay am iddar ead u iwyen t řar Yacuea.

²⁴ Umi ayt n Israyil kemmřen ad nřen marra imezday n Ėay, *am* deg iyyar *am* di řexřa mani tuřa ten dd-đfaren uca twanřen marra s řeqđee n ssif, *xenni* ieqeb Israyil řar Ėay uca wtin tt s řeqđee n ssif. ²⁵ Marra inni itwanřen deg wass nni, iryazen d temřarin, tuřa-ten di teneac-ařaf, days marra iryazen n Ėay. ²⁶ Yacuea war issehwi afus nnes i isswizzđen s uřric ařami tuřa iřarrem marra imezday n Ėay i uteřři. ²⁷ Iksi Israyil mřir řebhayem d tkeccadř zi tendint nni i yixef nnes ełařsab awař n SIDI, awař nni yumur netta i Yacuea. ²⁸ Issecmeđ Yacuea *tandint* n Ėay uca yarra itt d ict n arwina i řebda, d ict n řřarbet, ař ass-a. ²⁹ Netta yuřeř ajeřid n Ėay řar ict n teřnact ař tameddit u umi teřři tfuct, yumur Yacuea ad kksen arrimet nnes zi teřnact. Nđaren tt řar wadaf n tewwart n tendint u ssbedden xas ijj n ueurric d ameqqran n yezřa, i *din* iřan ead ař ass-a.

Aealtar x wedrar n İbal d tyuri n Ccarięa

³⁰ Xenni ibna Yacuea ijj n uealtar i SIDI, AREBBI n Israyil, x wedrar n İbal, ³¹ am mammec yumur Musa, amsexxar n SIDI, i ayt n Israyil, ełařsab min yuran deg wedlis itwannđen n ccariea n Musa: ijj n uealtar n weřru qae, war xas imeyyeř s *ij* n *dduzan* n wuzzař zi ssa řar da. Nitni bexxaren xas tiřarřa n tmessi i SIDI. Yarřen eawed tiřarřa n řehna. ³² X yezřa igga netta ict n tiřemt n tira n ccariea n Musa, tenni yura zzat i wudem n ayt n Israyil. ³³ Marra ayt n Israyil d imřaren d iweqqafen d řquđat bedden řar uřezdis-a u řar uřezdis nneđni n Ttabut qibač i ikehhanen zi ayt n Lawi inni yarbun Ttabut n řeahd n SIDI, am ubarrani am aytbab n temmurt. Azyen zzaysen tuřa zzat n wedrar n Jirizim u azyen nneđni řar zzat n wedrar n İbal, am mammec tuřa yumur Musa, amsexxar n SIDI zic, i ubarek n ayt n Israyil. ³⁴ Awarni i uya iřra marra awařen n ccariea, lbaraka d nneerřet, ełařsab marra min yuran deg wedlis itwannđen n ccariea. ³⁵ Zi

marra min tuya yumur Musa, war iği uŕa d ijj n wawaŕ, war t iğri Yacuea i marra agraw *n řgens* n Israyil, uŕa d timyarin d iħenjiren imezyanen d ubarrani wenni akidsen iruħen, *tuya-ten din*.

Taħraymect n Ijibeuniyyen

9¹ Umi marra ijeğiden, inni yeğan x uyezdis-a n L'Urdun, x idurar, di Temmurt Iwaŕan u ħar marra tma n řebħar ameqqran ħar zzat n Lubnan: Iħittiyyen d Imuriyyen d Ikenaniyyen d Ifariziyyen d Iħiwiyyen d Iyabusiyyen sřin x man aya, imsar.² aqa nitni munen x ijj n array ħima ad mmenyen ak-d Yacuea u ak-d Israyil.³ Umi imezday n Jibeun sřin min tuya igga Yacuea ak-d Ariħa d Ėay,⁴ ggim t s teħraymect. Nitni uyuren deg webrid uca ggim ixef nsen d imsekkan. Iwyen tixuncay tibuŕay x iħyaŕ nsen, tixuncay n yiřem tibuŕay itwacarrgen u twaxeyyđent *ewad* i binu,⁵ uca *qqnen* tisiŕa d řbari, itwađarrfen x iđaren nsen u yarden arruđ abuŕay u marra aħrum n řewewč nsen tuya yużey ittfruruy.

⁶ Uyuren *ammu* ħar Yacuea di řmargeħ n txuzan n Jiljal, nnan as i netta u i ayt n Israyil “Neccin nusa-dd zeg ict n temmurt tiggwěj. Řexxu xenni, ggim ijj n řeahd akidney.”⁷ Arrin-dd iryazen n Israyil x Iħiwiyyen “Ad taħ kenniw tzeddyem jaraney. Mammec nzemmar ad kidwem negg ijj n řeahd?”⁸ Nitni maca nnan i Yacuea “Neccin d imsexxaren nnek.” *Xenni* inna asen Yacuea “Min teenam kenniw d manis i dd-tusim?”⁹ Nitni arrin-dd xas “Imsexxaren nnek usin-dd zeg ict n temmurt tiggwěj aŕtas di tťwec n yisem n SIDI, AREBBI nwem. Minzi neccin nesŕa xas řexbar u x marra min igga di Miřra,¹⁰ d marra min igga netta ak-d ijeğiden n ayt n Imuriyyen inni yeğan aħirin i L'Urdun, Siħun, ajeğid n Ĥacbum, d Ėuj, ajeğid n Bacan nni tuya izeddey di Actarut.¹¹ Uca ssiwřen akidney imyaren nney d marra imezday n temmurt, nnan ‘Tťfem řewewč deg ufus nwem i webrid, uyurem i umsagar akidsen uca ad asen tinim: Neccin d imsexxaren nwem.’ Xenni řexxu, ggim akidney ijj n řeahd.¹² Aħrum-a nney da tuya *ead* iħma umi t-idd akidney neksi zi tudrin nney d řewewč deg wass ařami i ħarwem-dd netťef abrid. Řexxu, xzarem aqa-t yużey idweř ittfruruy.¹³ Uŕa d tixuncay n yiřem n binu nni i neccur, tuya-tent d jdid, maca xzarem, řexxu feğqent. Aqa d arruđ nney d tsiŕa nney ħfant s webrid i iggwějen s waŕtas.”¹⁴ *Xenni* ksin iryazen n Israyil zi řewewč. War mcawaren aqemmmu n SIDI.¹⁵ Uca igga Yacuea akidsen řehna u igga akidsen ijj n řeahd, ad ten yejj ad ddaren uca uŕa d imeqqranen n tmesmunt jjuğen asen.

¹⁶ Awarni i tŕata n wussan, awarni umi tuya i d asen wcim řeahd, sřan nitni belli aqa d imqarben nnes, u aqa zeddyen di řwest nsen.¹⁷ *Minzi* ayt n Israyil kksen *iqiđan nsen* uca iwden ħar tneddam nsen deg wass wiss tŕata. Tuya tineddam nsen Jibeun d Kafira d Ba'irut d Qaryat-Yaearim.¹⁸ Ayt n Israyil war ten wtin ca, minzi izeğifen n tmesmunt tuya jjuğen asen aya ħar SIDI, AREBBI n Israyil. S uyenni i teqqim marra tmesmunt tmuymuħ x imeqqranen.¹⁹ *Xenni* nnan marra imeqqranen n tmesmunt “Neccin nejjuğ asen aya ħar SIDI, AREBBI n Israyil. X uyenni war nzemmar ad ten nħađa.²⁰ Ittixeřsa ad nkemmeř *tjağit-a* u ad ten nejj ad ddaren, maħend war xaney-dd iweťti ufugem di ssibbet n tjağit nni i d asen negga.²¹ Imeqqranen nnan asen “Ad qqimen ddaren uca ad dewřen d inezdamen d inuyam i marra tamesmunt am mam-mec i d asen t nnan izeğifen.”

²² Iŕaħa iten Yacuea, inna “Mayemmi xaney tcemtem, tennam ‘Neccin nzeddey ħar řaggw’aj s waŕtas xawem’, waxxa kenniw tzeddyem di řwest n temmurt nney?”²³ Řexxu xenni, kenniw tetwanečřem. War zwaywem itwakkes, ad tiřim d imsexxaren, inezdamen d inuyam i taddart n AREBBI inu.”²⁴ Nitni arrin x Yacuea, nnan “I imsexxaren nnek itwannan nican, belli SIDI, AREBBI

9:1 ‘řebħar ameqqran’ - niy ‘ill ameqqran’. Řebħar-a qqaren as di Arif ‘řebħar amezyan’ u isem nnes d jdid aqa-t ‘ill agrakal’.

9:23 ‘War zwaywem itwakkes ad tiřim d isemyan’ - s Teibranit ‘War zwaywem itwaqeřř ismey’.

nwem, yumur amsexxar nnes Musa, aqa netta ad awem iwca marra tammurt uca ad ihellek marra imezday n temmurt zzat i tiṭṭawin nwem, *xenni* tuṭa negg^wed aṭṭas x tudart nney zzat i wudem nwem. X uyenni i negga neccin aya. ²⁵ Rēxxu xenni, xzar, aqa-neṭ deg ufus nnek. Egg akidney min tetwaṛid iṣbeḥ d min iḡan nican di tiṭṭawin nnek ḥima ad zzayney tegged.” ²⁶ Uca ammu i zzaysen igga uca netta issenjem iten zeg ufus n ayt n Israyil, aṛami nitni war ten nḡin ca. ²⁷ Deg wass nni simant nnes igga iten Yacuea d inezdamen d inuyam i tmesmunt u i ucaṭar n SIDI, aṛ ass-a, deg wemcan nni i ḡa iḡdar netta.

Amenḡi ḡar Jibeun

10 ¹ Imsar, umi Aduni-Ṣadaḡ, ajeḡid n Urcalim isṛa, aqa Yacuea tuṭa iṭṭef Eay, iḡarrem tt i ḡḡukm uca aqa igga ak-d Eay d ajeḡid nnes am tuṭa igga ak-d Ariḡa u ak-d ujeḡid nnes u aqa imezday n Jibeun gḡin řehna ak-d ayt n Israyil u zedḡen di řwest nsen, ² aqa nitni gg^weden aṭṭas, minzi Jibeun tuṭa d ict n tendint temḡar, umi tuṭa-tt d icten zi *jar* tneddam n tgeldit. Tuṭa-tt temḡar x Eay u marra iryazen nnes tuṭa-ten ayt bu-teḡruḡt. ³ Issekk Aduni-Zedek, ajeḡid n Urcalim, *imsekk*an ḡar Huham, ajeḡid n Ḥibrun, ḡar Fir’am, ajeḡid n Yarmut, ḡar Yafie, ajeḡid n Laxic u ḡar Dabir, ajeḡid n Eajlun, inna ⁴ “Gaædem-dd ḡari u tewcem ayi afus, ḥima ad newwet Jibeun, minzi tegga řehna ak-d Yacuea u ak-d ayt n Israyil.” ⁵ Nitni munen uca gaæden: xemsa n ijeḡiden n Imuriyyen, ajeḡid n Urcalim, ajeḡid n Ḥibrun, ajeḡid n Yarmut, ajeḡid n Eajlun, nitni d marra řeeskar nsen uca nnḡen i Jibeun uca kkaren mmenḡen akides.

⁶ Ssekk n iryazen n Jibeun *areqqas* i Yacuea, ḡar řmargeḥ n txuzan di Jiljal, uca nnan “War semmeḡ ifassen nnek deg imsexxaren nnek, as-dd deḡya ḡarney, senjem aneḡ d tewced aneḡ afus, minzi marra ijeḡiden n ayt n Imuriyyen, inni i izedḡen deg idurar, aqa munen xaneḡ.”

⁷ *Xenni* i gaæed-dd Yacuea zi Jiljal, netta d marra řgens n řeeskar akides d marra ayt bu-teḡruḡt imeḡden. ⁸ Minzi SIDI inna i Yacuea “War ttegg^wed ca zzaysen, minzi wciḡ ten deg ufus nnek. Uṛa d ijj zzaysen war izemmar ad ibedd zzat i wudem nnek.” ⁹ Yacuea ihwa-dd xasen s řḡefret. Igaæaden-dd zi Jiljal ḡiřet am tekmeř. ¹⁰ SIDI issnexřee iten zzat i wudem n Israyil uca igga asen ijj n weḡdar d ameqqran ḡar Jibeun uca netta iḡdar iten x webriḡ ittgaæaden ḡar Bayt-Ḥurun uca iwwet iten aṛ ṭṭarř n Eaziqqa d Maqida. ¹¹ Imsar umi nitni arewřen zzat i wudem n Israyil deg uhekk^wu ḡar Bayt-Ḥurun, aqa SIDI inḡar xasen iḡra d imeqqranen zeg ujenḡa ḡars aṛ Eaziqqa uca mmuten. Inni immuten s yeḡra n tebrurri ktar zeg inni i itwanyen s ssif s ifassen n ayt n Israyil.

¹² Xenni issiweř Yacuea ak-d SIDI, deg wass umi isellem SIDI Imuriyyen zzat i wudem n ayt n Israyil, inna zzat i tiṭṭawin n Israyiliyyen “A tafuct, bedd ḡar Jibeun, a ayur, *bedd* ḡar řewḡa n teyzurt n Ayalun” ¹³ Uca tafuct tbedd d uyur iqqim ibedd aṛami yuṭa řgens tasḡart x řeedyan nnes. Ma war itwari man aya deg wedlis n umsegged? Tafuct tbedd di řwest n ujenḡa u war tqeḡeq ad tḡeḡi, eřayen ijj n wass ikmeř. ¹⁴ War din iḡi uṛa d ijj n wass am wanita, *war imsar* zic uṛa awarni as, min di tuṭa isṛa SIDI ḡar tmijja n yijj n weryaz ammu, minzi SIDI tuṭa immneḡ di ṭṭwee n Israyil. ¹⁵ *Xenni* ieḡeb-dd Yacuea d marra Israyil akides, ḡar řmargeḥ n txuzan di Jiljal.

¹⁶ Xemsa n ijeḡiden nni arewřen uca nnufaren deg ifri ḡar Maqqida. ¹⁷ Itwanna man aya i Yacuea, nnan “Aqa twafen xemsa n ijeḡiden. Nitni nnuffaren deg ifri ḡar Maqqida. ¹⁸ *Xenni* inna Yacuea “Seqnunniyem tiṣuḡar d timeqqranin x uqemmum n ifri uca ssbeddem iryazen xasen, ḥima ad xasen eessen. ¹⁹ Kenniw s *yixef nwem* maca war tetṭyiman *din*. Ad teḡfarem řeedyan nwem, ad tewtem aḡezdis aneggaru nsen. War ten tejjam ad adfen ḡar tneddam nsen, minzi SIDI, AREBBI nwem, igga awem ten deg ufus nwem.” ²⁰ Umi i d asen igga Yacuea d ayt n Israyil ict n tecti d

tameqqrant ařami twaqdan nitni uca inni iqqimen ddaren *ead* iwđen-dd ęar tneddam ifaryen s *ieybrawn*,²¹ yaregg^weh marra řgens d řehna ęar Yacuea d řmargeę n txuzan, ęar Maqqida. Uřa d ijj war *izeim* ad issenhez iřes nnes x ayt n Israyil.

²² *Xenni* inna Yacuea “Arzmem aqemmum n ifri uca awyem-dd xemsa n ijeęiden nni zeg ifri ęari dal!”²³ Nitni ggin *t* ammu, ssuffęen-dd xemsa n ijeęiden zeg ifri ęars: ajeęid n Urcalim, ajeęid n Ĥibrun, ajeęid n Yarmut, ajeęid n Laxic d ujeęid n Eajlun.²⁴ Umi dd-ssuffęen nitni ijeęiden nni ęar Yacuea, iřaęa Yacuea marra iryazen n Israyil uca inna i ikumandaren x Ieeskariyyen nni tuęa akides iruhen “Qarrbem-dd uca sarsem idaren nwen x tmejjarin n ijeęiden-a.” Qarrben-dd nitni uca ssarsen idaren x timejjarin nsen.²⁵ *Xenni* inna asen Yacuea “War ttegg^wdem ca u war tejjed ad ieęez wuř nnek, iřim d iryazen u iřim tmeędem, minzi ammu i ęa igg SIDI ak-d marra řeedyan nwem, inni ak-d tettmenęam.”²⁶ Iwwet iten Yacuea uca inęa iten. Yayeř iten ęar xemsa n tņenya uca qqimen ayřen ęar tņenya ařami d tameddit.²⁷ Imsar ęar řweqt n uyeęaę n tfuct, issekk Yacuea ad ten-idd kksen zi tņenya, ad ten ndaren deg ifri i di tuęa nnuffaren. Xenni ggin tiřudar d timeqqranin ęar uqemmum n ifri, *inni din ięan* ař ass-a.²⁸ Deg wass nni iřtef Yacuea **Maqqida** uca iwwet itt s řeqdeę n ssif uřa d ajeęid nnes. Iřarrem inni i days *ięan* uřa d marra řeemur i uteęęi, war iiji uřa d ijj ad iddar uca igga ak-d ujeęid n Maqqida, am mammec tuęa igga ak-d ujeęid n Arięa.²⁹ Xenni iřwa Yacuea ak-d marra ayt n Israyil zi Maqqida ęar Libna uca immney ak-d Libna.³⁰ Uca SIDI iwca itt deg ufus n Israyil, ak-d ujeęid nnes. Iwwet itt s řeqdeę n ssif ak-d marra řeemar i days *ięan*, war iiji ad days iddar uřa d ijj uca igga ak-d ujeęid nnes am mammec tuęa igga ak-d ujeęid n Arięa.

³¹ *Xenni* iřwa Yacuea zi Libna ęar **Laxic** d marra Israyil akides uca inned as-dd i tendint uca immney akides.³² SIDI iwca Laxic deg ufus n Israyil uca iřtef itt deg wass wiss tņayen uca iwwet itt s řeqdeę n ssif ak-d marra řeemar i days *ięan*, ammu nican am mammec tuęa itt igga ak-d Libna.³³ Xenni igaeed Huram, ajeęid n Jazar, maęend ad ieawen Laxic, maca Yacuea iwwet itt d řgens nnes ařami war iqqim uřa d ijj iddar.

³⁴ Yacuea iřwa zi Laxic ęar **Eajlun** d marra Israyil akides uca nnđen as-dd uca mmenęen akides.

³⁵ Iřfen tt deg wass nni uca wtin tt s řeqdeę n ssif uca deg wass nni iřarrem marra řeemar *iddaren* i days *ięan* i uteęęi, ammu nican am mammec tuęa igga ak-d Laxic.

³⁶ Iřwa Yacuea zi Eajlun ęar **Ĥibrun** d marra Israyil akides uca mmenęen akides.³⁷ Nitni iřfen tt uca wtin tt s řeqdeę n ssif, ajeęid nnes d marra tineddam nnes ak-d marra řeemar i days *ięan*. War iiji uřa d ijj iddar, ammu nican am mammec tuęa igga ak-d Eajlun uca iřarrem itt i uteęęi ak-d marra řeemar i days *ięan*.

³⁸ Uca idweř-dd Yacuea ęar **Dabir** d marra Israyil akides uca immney akides.³⁹ Netta iřtef itt u nitni wtin ajeęid nnes d marra tineddam nnes s řeqdeę n ssif uca ĥarremen marra řeemar *iddaren* i days *ięan* i uteęęi uca netta war iiji uřa d ijj iddar. Am mammec tuęa igga netta ak-d Ĥibrun, ammu igga *eawed* ak-d Dabir u ak-d ujeęid nnes igga am tuęa igga ak-d ujeęid n Libna.

⁴⁰ Ammu i iyřeb Yacuea x marra tammurt, idurar d *Temurt* n Ljanub d Temmurt Iwařan, d marra ijeęiden nsen. War iiji uřa d ijj iddar. Marra min tuęa ittarran nnefs, iřarrem it i uteęęi, am mammec tuęa i d as yumur SIDI AREBBI n Israyil.⁴¹ Yacuea iwwet iten zi Qadac-Barnie ař Yazza u ammu uřa d marra tammurt n Jucan, ař Jibeun.⁴² Iřtef Yacuea ijeęiden-a d temmurt nsen s ict n tecti, minzi SIDI, AREBBI n Israyil, immney di iřtweę n Israyil.⁴³ *Xenni* ieęeb Yacuea ęar řmargeę n txuzan di Ijilal d marra Israyil akides.

Amenyi řidd i ujeęid Yabin d ijeęiden nni akis ięan

11¹ Umi Yabin, ajeęid n Ĥařur, iřřa aya, issekk ęar Yubab, ajeęid n Madun, ęar ujeęid n Cimrun, ęar ujeęid n Akcaf,² u ęar ijeęiden inni tuęa *izeddyen* ęar ccamal x idurar

u di Ĥewða ƣar ljanub zi Kinnarut u di Temmurt Iwaŧan u x tiwririn n Dur ƣar řƣarb, ³ ƣar lkeneaniyyen di ccarq d řƣarb u ƣar Imuriyyen, lħittiyyen d Ifiriziyyen d Iyabusiyyen deg idurar u ƣar lħiwiyyen, ƣar uđar n *wedrar* n Hirimun di temmurt n Miřfa. ⁴ Uca ffyen-dd s marra řeeskarat nsen akidsen, ijj n ubarra ameqqran n řgens, am ijdı ƣar tma n řebħar, anect aŧas, uca *arni ƣars* aŧas s waŧas n iysan d ikarruten. ⁵ Marra ijeğiden-a řayan-dd xasen uca usin-dd, wtin iqıđan nsen jmie ƣar waman n Mayrum i umenƣi dıdd i Israyil.

⁶ Inna SIDI i Yacuea “War zzaysen ttegg^wed, minzi tiwecca ƣar řweqt ammu řexxu ad ten ggeƣ twayerben marra zzat i wudem n Israyil. Cek ad tqessem iđaren n iysan nsen uca ad tesscemđed ikarruten nsen di tmesi.”

⁷ Yacuea s marra řeeskar, iffeƣ-dd ƣarsen s ict n řƣeffret ƣar waman n Mayrum uca wđan-dd xasen. ⁸ SIDI igga iten deg ufus n Israyil uca nitni wtin ten, đfaren ten ƣars ař řıdun-Ameqqran d Misrafut-Mayim d ƣars ař taysart n Miřfa ƣar ccarq. Nitni qđan ten ařami war zzaysen iqqim uřa d ijj iddar. ⁹ Yacuea igga akidsen am mammec d as inna SIDI. Netta iqess iđaren n iysan nsen uca issecmeđ ikarruten nsen s tmesi.

¹⁰ Di řweqt nni ieqeb Yacuea uca iŧtef Ĥařur uca iwta ajeğid nnes s řeqđee n ssif, minzi Ĥařur tuƣa-t qbeř d azeğif x marra tigeldawin-a. ¹¹ Wtin marra řee^mar *iddaren* nni days iğan s řeqđee n ssif uca ĥarmen ten i uteħħi. War iqqim walu zi marra min ittarran nnefs uca issecmeđ Ĥařur s tmesi. ¹² Iŧtef Yacuea marra tineddam n ijeğiden-a s marra ijeğiden nsen uca iwta iten s řeqđee n ssif uca iħarrem iten i *lħukm*, am mammec tuƣa yumur Musa, amsexxar n SIDI. ¹³ Marra tineddam nni ibedden x tiwririn war tent sscemđen Israyiliyyen s tmesi, mƣır Ĥařur umi issecmeđ Yacuea s tmesi. ¹⁴ Kecđen ayt n Israyil marra takeccađt n tneddam d řebħayem i ixef nsen. Nƣin maca marra iwdan s řeqđee n ssif, ařami ten teħħan. Marra min ittaran nnefs, war zzayes jjin uřa d ijj iqqim *ad iddar*.

Lista n marra min iŧtef Yacuea n temmurt n Kenعان

¹⁵ Am mmec tuƣa yumur SIDI i umsexxar nnes Musa, u am mammec yumur Musa i Yacuea, uca ammu *it* igga Yacuea. Netta war ismiħ uřa deg ijj n wawař zi marra *awařen* i yumur SIDI i Musa. ¹⁶ Ammu iŧtef Yacuea marra tammurt nni, idurar d marra *Tammurt* n Ljanub d marra tammurt n Jucan d Temmurt Iwaŧan d Ĥewða d idurar n Israyil d řwaŧa nnes, ¹⁷ *marra tammurt* zeg *wedrar* n Halak, wenni isgaeeaden ƣar Saėir ƣars ař Bael-Jad, di teysart n Lubnan, swadday i *wedrar* n Hirimun. Marra ijeğiden nsen iħebbes iten, iwta iten uca inƣa iten. ¹⁸ Aŧas n wussan i yiwi Yacuea ittmenƣa ak-d marra ijeğiden-a. ¹⁹ War iği uřa d ict n tendint i iggin řehna ak-d ayt n Israyil, mƣır lħiwiyyen, inni i tuƣa izeddƣen di Jibeun. Marra carcent deg umenƣi. ²⁰ Minzi SIDI tuƣa igga ad isseqseħ uř nsen ař dd ƣa ffƣen ad mmenƣen ak-d Israyil, ĥima ad ten iħarrem i lħukm, war xasen yareħħem, ĥima ad ten iqđa, am mammec tuƣa yumur SIDI i Musa.

²¹ Di řweqt nni iffeƣ Yacuea uca iteħħa *Ieanaqiyyen* zi temmurt n idurar, zi Ĥıbrun, zi Dabir, zi Eanab, zi marra idurar n Yahuda u zi marra tammurt n idurar n Israyil. Yacuea iħarrem iten i lħukm ak-d tneddam nsen. ²² Di temmurt n ayt Israyil war qqimen ead *Ieanaqiyyen*, qqimen mƣır di Yazza, Jat d Acduđ.

²³ Iŧtef Yacuea marra tammurt nni, am mammec marra min tuƣa issiweř SIDI ƣar Musa, uca Yacuea iwca itt d řwart i Israyil ełahsab tarbiein n tqebbař nsen. *Xenni* tuƣa tammurt tareyyeħ zeg umenƣi.

Waḥd u tṭatin n ijeḡiden inni itwayeṛben

12¹Ina d ijeḡiden n temmurt, inni itwawten zeg ayt n Israyil uca *xenni* tṭfen nitni tammurt nsen d ṛwart, aḡirin i L'Urdun zi manis i d tneqqar tfuct, zi teyzart n Arnun ḡars aṛ idurar n Ḥirmun d marra Ṛewḡa di ccarq.

²Sihun, ajeḡid n Imuriyyen, wenni i tuḡa izeddyyen di Ḥacḡun, netta iḡkem x *jwayeh* zi Earueir ḡar tma n teyzart n Arnun, ḡar ṛwest n teyzart u x wezyen n Jilead ḡars aṛ tiyzart n Yabbuq, *aqā-t* d aymir n ayt n Eammun ³u x Ṛewḡa ḡars aṛ ṛebḡar n Kinnarut di ccarq u ḡars aṛ ṛebḡar n Ṛewḡa, Ṛebḡar Ameḡaḡ, di ccarq, abrid n Bayt-Yacimut, u zi ljanub aṛ swadday i teysarin n Fisja,

⁴d temmurt n Euj, ajeḡid n Bacan, wenni *iḡan* zi min iqqimen zeg Irafawiyyen, *inni d jwaheṛ*, i tuḡa izeddyyen di Actarut d Idraei. ⁵Netta iḡkem x idurar n Ḥirmun, x Salxa u x marra Bacan ḡars aṛ weymir n ljacuriyyen d lmaekiyyen u x wezyen n Jilead ḡars aṛ tammurt n Sihun, ajeḡid n Ḥacḡun. ⁶Musa, amsexxar n SIDI, ak-d ayt n Israyil, tuḡa wtin ten u Musa, amsexxar n SIDI, tuḡa iwca tammurt i Irubiniyyen d ljadiyyen u i wezyen n teqbič n Manassi.

⁷Ina d ijeḡiden n temmurt inni i tuḡa itwawten zi Yacuea d ayt n Israyil, ḡar tṭarf-a n L'Urdun di lḡarb, zi Bael-Jad di teysart n Lubnan ḡars aṛ adrar aqecar wenni issḡaēden ḡar Saeir. Uca Yacuea iwca itt d ṛwart i tqebbaṛ n Israyil eḡaḡsab tarbiein nsen. ⁸Deg idurar u di Temmurt Iwaṭan u di Ṛewḡa u di teysarin u di ṛexṛa u di *Temmurt n ljanub*: lḡittiyyen, Imuriyyen, Ikenēaniyyen, Ifariziyyen, lḡiwiyyen d lyaḡusiyyen.

⁹Ajeḡid n Ariḡa: d ijj. Ajeḡid n Eay i *iḡan* ḡar uḡezdis n Bayt-Il: d ijj.

¹⁰Ajeḡid n Urcalim: d ijj. Ajeḡid n Ḥibrun: d ijj.

¹¹Ajeḡid n Yarmut: d ijj. Ajeḡid n Laxic: d ijj.

¹²Ajeḡid n Eajlun: d ijj. Ajeḡid n Jazar: d ijj.

¹³Ajeḡid n Dabir: d ijj. Ajeḡid n Jadar: d ijj.

¹⁴Ajeḡid n Ḥurma: d ijj. Ajeḡid n Earad: d ijj.

¹⁵Ajeḡid n Libna: d ijj. Ajeḡid n Eadullam: d ijj.

¹⁶Ajeḡid n Maqqida: d ijj. Ajeḡid n Bayt-Il: d ijj.

¹⁷Ajeḡid n Taffuḡa: d ijj. Ajeḡid n Ḥafar: d ijj.

¹⁸Ajeḡid n Afiq: d ijj. Ajeḡid n Laccarun: d ijj.

¹⁹Ajeḡid n Madun: d ijj. Ajeḡid n Ḥaṣur: d ijj.

²⁰Ajeḡid n Cimran-Mara'un: d ijj. Ajeḡid n Akcaf: d ijj.

²¹Ajeḡid n Taṣnak: d ijj. Ajeḡid n Majiddu: d ijj.

²²Ajeḡid n Qadac: d ijj. Ajeḡid n Yuqnaēam ḡar Karmal: d ijj.

²³Ajeḡid n Dur x tiwrrin ḡar Dur: d ijj. Ajeḡid n Juyim di Jiljal: d ijj.

²⁴Ajeḡid n Tirṣa: d ijj. Marra ijeḡiden-a aqa-ten di waḡit u-tṭatin.

SIDI issiweṛ ak-d Yacuea

13¹Umi tuḡa Yacuea d awessar uca imḡar deg wussan *n tudart nnes*, inna as SIDI “Cek tewsared u temyared deg wussan uca *ead* teqqim aṭṭas n temmurt maḡend ad tt teksid d ṛwart. ²Ta d tammurt iqqimen: marra iduwwaren n Ifiliṣṭiniyyen u marra n ljacuriyyen, ³zeg *yeyzar n Ciḡur* nni *issizṛen* zzat i wudem n Miṣra, aṛ aymir n Eiqrun di ccamal nni itwaḡseb-dd d tammurt n Ikenēaniyyen, *days* xemsa n ṛbacat n Ifiliṣṭiniyyen, Aḡazi d Acdudi d Acqaluni d Ajitti d Aeaqruni uṛa d lēawiyyen. ⁴Zi ljanub marra tammurt n Ikenēaniyyen d Muḡara tenni n lṣiduniyyen, ḡars aṛ Afiq u ḡars aṛ weymir n Imuriyyen ⁵uca *xenni* tammurt n ljbliyyen d marra Lubnan manis i d tneqqar tfuct, zi Bael-Jad swadday i wedrar n Ḥirmun ḡars aṛ Libu-

Hamat, ⁶ marra inni izeddyeñ *di jwayeh* zeg idurar n Lubnan ħars ař Misrafut-Mayim, marra Iřiduniyyen, necc ad xasen azzřey ztat i wudem n ayt n Israyil. Egg *maca* tammurt d řwart i Israyil, am mammec d ac umurey.

Tasyart n Rubin, n Jad u i wezyen n teqbič n Manassi

⁷ Řexxu xenni, bđa tammurt-a d řwart jar tesa n tqebbař d wezyen n teqbič n Manassi, ⁸ ak-d wenni ksin Irubiniyyen d Ijadiyyen tasyart n řwart nsen nni i d asen iwca Musa ħar ujemmađ n L'Urdun di ccarq, am mammec d asen tt iwca Musa, amsexxar n SIDI: ⁹ zi Arueir i *iğan* x tma n Arnun d tendint i iğan ħar řwest n teyzart d marra řwařa *yueřan* zi Miydaba ař Dibun, ¹⁰ d marra tineddam n Siħun, ajeğid n Imuriyyen, wenni i tuřa iħekkmen di Ĥacbun, ař aymir n ayt n Ėammun ¹¹ uřa d Jilead d temmurt n Ijacuriyyen d Imaeķiyyen d marra idurar n Ĥirmun d marra Bacan ħars ař Salxa, ¹² marra tageldit n Ėuj, di Bacan, wenni tuřa iħekkmen di Actarut d Idraeı. Netta tuřa iqqim zi řbaqiyyet n Irafawiyyen nni i tuřa iwta iten Musa uca yuzzeř xasen zi *tesyart nsen*. ¹³ Maca ayt n Israyil war uzzřen x ayt n Ijicuriyyen d Imaeķiyyen zi *tesyart nsen*. Jacur d Maeki qqimen zeddyeñ di řwest n ayt n Israyil ař ass-a. ¹⁴ I teqbič n Lawi waha umi i war iwci tasyart. Tiyařsa n tmessi n SIDI, AREBBI n Israyil, d tasyart nnes, am mammec tuřa i d as issiweř netta.

¹⁵ Iwca Musa i **teqbič n ayt n Rubin tasyart nsen**, ełahřab tiwacunin nsen. ¹⁶ I nitni umi dd-tekkar temmurt n Arueir, tenni i iğan ħar tma n teyzart n Arnun ak-d tendint nni *iğan* ħar řwest n teyzart d marra řwařa *yueřan* ař Midiba. ¹⁷ Ĥacbun d marra tineddam nnes nni *iğan* x řwařa *yueřan*, Dibun, Bamut-Bael d Bayt-Bael-Maeun ¹⁸ d Yahřa d Qadimut d Mayfaea ¹⁹ d Qiryatayim d Sibma d řarat-Ha-Cahar x wedra n řewđa n teyzurt, ²⁰ d Bayt-Fařur d tisawnin n Fisja d Bayt-Yacimut. ²¹ Marra tineddam x řwařa *yueřan* d marra tageldit n Siħun, ajeğid n Imuriyyen, inni i tuřa iħekkmen di Ĥacbun, wenni i xef iřřeb Musa *am iřřeb* uřa x řħukkam n Midyan, Awi d Raqam d řur d Ĥur d Rabae, inni d ayt n tzemmar n řiħun, imezdař n temmurt. ²² Sennej i marra inni itwanyen di garra, nřin ayt n Israyil eawed Balcam, mmis n Fařur, agezzan, s řeqdee n ssif. ²³ Tuřa L'Urdun ak-d jwayeh nnes d aymir n ayt n Rubin. Ta d tasyart n ayt n Rubin ełahřab tiwacunin nsen, tineddam ak-d dcurat nsen.

²⁴ Iwca Musa i **teqbič n Jad**, i ayt n Jad, *tasyart nsen*, ełahřab tiwacunin nsen. ²⁵ I nitni umi dd-tekkar temmurt n Yaeazir d marra tineddam n Jilead d wezyen n temmurt n ayt n Ėammun ħars ař Arueir nni *iğan* ztat i wudem n Rabba, ²⁶ zi Ĥacbun ař Ramat-Miřfa d Buřunim u zi Mařanayim ħars ař tammurt n Dabir. ²⁷ u di řewđa n teyzurt, Bayt-Haram d Bayt-Nimra d Sukkut d řafun d řbaqiyyet n tgeldit n Siħun, ajeğid n Ĥacbun, L'Urdun d jwayeh nnes ař aneggar n řebħar n Kinnarat ħar ujemmađ n L'Urdun ħar ccarq. ²⁸ Ta d tasyart n ayt n Jad, ełahřab twacunin nsen: tineddam d dcurat nnes.

²⁹ Iwca Musa i **wezyen n teqbič n Manassi tasyart nsen**. Tekkar as-dd i wezyen n teqbič n Manassi, ełahřab tiwacunin nsen. ³⁰ Tuřa tammurt nsen zi Mařanayim: marra Bacan, marra tageldit n Ėuj, ajeğid n Bacan, d marra dcurat n Ya'ir nni *iğan* di Bacan, ³¹ d wezyen n Jilead d Actarut d Idrıeı, tineddam n tgeldit n Ėuj di Bacan, kkaren-dd i tarwa n Maxir, mmis n Manassi, aqa i wezyen n tarwa n Maxir, ełahřab tiwacunin nsen. ³² Tina d *jwayeh* i tuřa ibđa Musa d řwart di řewđa n Mu'ab, ħar ujemmađ n L'Urdun ħar Ariħa, ħar ccarq.

³³ Maca i **teqbič n Lawi** war d as iwci Musa ca tasyart. SIDI, AREBBI n Israyil d tasyart nsen, am mammec tuřa akidsen issiweř.

Abeṭṭu n temmurt yar ujemmaḍ n iɣzar n Lurdun

14¹Tina d tseqqar i tṭfen ayt n Israyil di temmurt n Kenean, tinni i d asen ibḍa d ṛwart ukehhan Alieazar d Yacuea, mmis n Nun, d izeḡifen n tudrin n ibabaten n tqebbaṛ n ayt n Israyil. ²S tqedduḥt tṭfen marra tasyart nsen, am mammec yumur SIDI s ufus n Musa zi jjihet n tesca n tqebbaṛ d wezyen n teqbič. ³Maɣar Musa tuɣa iwca i tnayen n tqebbaṛ d wezyen n teqbič ict n tesyart ayirin i L'Urdun, maca i llawiyyen war d asen iwci ca tasyart di ṛwest nsen. ⁴Aqa ayt n Yusuf ggin tnayen n tqebbaṛ, Manassi d Ifrayim, u i ayt n Lawi war d as wcin ca tasyart di temmurt maca myir tineddam i tzeddiyt d min iḡan zzatsent n ddmanni n tarewsa i ṛebhayem u i min yarsen iḡan. ⁵Am mammec tuɣa yumur SIDI i Musa, ammu i ggin ayt n Israyil uca bḍan tammurt.

⁶Xenni qarrben-dd ayt n Yahuda yar Yacuea di Jiljal. D Kalib, mmis n Yifunni, Aqinizi, inna as “Cek tessned min xafi d xak inna SIDI i Musa, aryaz n AREBBI, di Qadac-Barnie. ⁷Necc tuɣa yari arebein n iseggwusa, umi i d ayi issekk Musa, amsexxar n SIDI, zi Qadac-Barnie maḡend ad bergageɣ tammurt u necc eeqbey yars, xebbareɣ as am mammec t tuɣa iḡan deg wuṛ inu. ⁸Waxxa amenni aytma, inni i tuɣa akidi igaeeden, ssfessyen uṛ n ṛgens, maca necc tuɣa ṛebda qeffareɣ SIDI, AREBBI inu. ⁹Deg wass nni ijuḡ Musa, inna “Maṛa tammurt i di tessarsed aḍar nnek, war tettiṛi i cek d tarwa nnek d tasyart i ṛebda, minzi tuɣa cek ṛebda tqeffared SIDI, AREBBI inu!”

¹⁰Ṛexxu, xzar, SIDI ija ayi ddareɣ, am mammec issiweṛ. Ṛexxu aqa xemsa u-rebein n iseggwusa zeg wami issiweṛ SIDI yar Musa awaṛ-a, umi Israyil yuyur di ṛexṛa. Uca ṛexxu, aqa, am mammec tettwaṛid, yari xemsa u-tmanyin n iseggwusa. ¹¹Necc ead meḡdeɣ amecnaw mammec meḡdeɣ deg wass nni umi i d ayi-dd issekk Musa. Am mammec tuɣa jehhdeɣ deg wass nni, ammu i jehhdeɣ eawed ida i umenɣi, maḡend ad ffeyɣ u ad areggwḡey. ¹²Ṛexxu xenni, ewc ayi tammurt-a n idurar i x issiweṛ SIDI deg wass nni, maɣar cek tesṛid simant nnek deg wass nni, aqa ayt n Ileanaqiyyen aqa-ten dinni uṛa d tineddam myarent u faryent. Ad tay ad kidi yiṛi SIDI u ad awḡey ad xasen azzṛey amecnaw mammec inna SIDI.”

¹³Xenni ibarek it Yacuea uca iwca Ḥibrun d ṛwart i Kalib, mmis n Yifunni. ¹⁴X uyenni teḡa tendint n Ḥibrun d ṛwart n Kalib, mmis n Yifunni, Aqinizi, yars aṛ ass-a, minzi netta tuɣa ṛebda iḡeffar SIDI, AREBBI n Israyil. ¹⁵Ḥibrun tuɣa qqaren as zic tandint n Arbae. Tuɣa Arbae d aryaz d ameqqran deg ayt n Ileanaqiyyen. Uca tammurt tuɣa days ṛhudnet zeg umenɣi.

Tasyart n Yahuda

15¹Taqedduḥt i ayt n Yahuda, i twacunin nsen, tekkar-asent yar weymir n Idum, ṛexṛa n Ṣin i iḡan d ljanub qae. ²Aymir n ljanub tuɣa-t zi tṭarf n Ṛebḡar Ameḡaḡ zeg yiṛes n uqemmum n ṛebḡar i dd-itteffyen yar ljanub ³uca ieeddu xenni yar ljanub n Tsunta n Tyarḡmiwin uca ieeddu yar Ṣin uca ittgaeeed zi ljanub n Qadac-Barnie, ittekk x Ḥaṣrun u ittgaeead yar Addar uca idekkwaṛ yar Qarqae ⁴u xenni ieeddu yar Eṣmun u itteffey yar teɣzart n Miṣra uca tṭrufa n weymir ttakkwaḍen aṛ ṛebḡar. Wa aqa d aymir n ljanub i kenniw.

⁵Aymir n ccarq aqa-t d Ṛebḡar Ameḡaḡ yar uqemmum n L'Urdun u aymir n ccamal zeg iṛes n ṛebḡar zeg uqemmum n L'Urdun ⁶uca ittgaeeed weymir yar Bayt-Ḥujla uca ieeddu yar ccamal n Bayt-Earaba u xenni ittgaeeed aṛ wezru n Buhan, mmis n Rubin, ⁷uca ittgaeeed weymir zi Dabir zi Teɣzurt n Axur u ittenneḍ yar ccamal yar Jiljal wenni iḡan ajemmaḍ i Tsunta n Adummim i iḡan yar ljanub n teɣzart u xenni ieeddu weymir ittekk x wamam n Eayn-Camc uca itteffey yar Eayn-Rujal. ⁸Zi ssa ittgaeeed weymir zi teɣzurt n mmis n Hinnum, yar uyezdis n ljanub n Uya-busi, aqa-t d Urcalim, u aymir yarenni ittgaeeed yar tqiccat n wedrar wenni iwcin yar ṛḡarb yar

14:15 ‘tandint n Arbae’ - niy ‘Qaryat-Arbae’.

teyzurt n mmis n Hinnum tenni iğan ƣar ƣtarf n uneggaru n řewda n teyzurt n Irafawiyyen ƣar jjihet n ccamal.⁹ Zi tqiccat n wedrar immars weymir ƣar tařa n Neftuřa u ieeddu ƣar tneddam n idurar n Ifrun u *xenni* immars weymir ƣar Baēala, tenni d Qaryat-Yaēarim.¹⁰ Zi Baēala ittakk^wađ weymir ƣar řyarb ƣar idurar n Saēir uca ieeddu x uyezdis n ccamal n wedrar n Yaēarim, aqa-t d Kasalun, uca ihekk^wa ƣar Bayt-Cams u ieeddu x uyezdis n Timna.¹¹ *Xenni* ieeddu x uyezdis n ccamal n Eaqrūn. *Xenni* immars weymir ƣar Cakrun u ittekk x uyezdis n wedrar n Baēla u itteffey ƣar Yabni'il uca ƣtrufa n weymir takk^waden ař řebřar.

¹² **Aymir n řyarb** ieeddu ař řebřar ameqqran d tma n řebřar. Wa d aymir n ayt n Yahuda zi marra iyezdisen, i twacunin nsen.

¹³ **Kalib** *maca*, mmis n Yifunni, iwca as ict n tesƣart di řwest n ayt n Yahuda, elahřab tawřiyyet zeg uqemum n SIDI i Yacuea, *aqat* d tandint n Arbaē. *Arbaē* tuđa d babas n Eanaq, ixs ad yini řibrun.¹⁴ Kalib yuzzeř zi senni x řřata n tarwa n Eanaq: Cicay, Aximan u Talmay, *inni* dd-itwaxerřen i Eanaq.¹⁵ Zi senni igaeēed ƣar imezday n Dabir. Dabir tuđa qqaren as zic tandint n Sifr.¹⁶ U Kalib inna “Man wen i ƣa iwten tandint n Sifr ad tt iřteř, ad as wceř yeři Axsa d tamƣart!”¹⁷ Eutniyil, mmis n Qanaz, umas n Kalib, iřteř itt u Kalab iwca as yeři Axsa d tamƣart.¹⁸ Imsar umi nettat tusa-dd ƣar Eutniyil, tarra it ad ittar ijj n yeyyar x babas uca teđra x weřyuř *nnes*. Kalib isseřsa tt “Min cem yuřin?”¹⁹ Nettat tarra “Ewc ayi ict n lbaraka, mařar cek tewcid ayi ict n temmurt tuřey, *xenni* ewc ayi uřa d řeunřarat n waman!” Uca iwca as řeunřarat n nnej d řeunřarat n wadday.

²⁰ Ta d tasƣart n teqbič n ayt n Yahuda, i twacunin nsen.

²¹ *Tina* tuđa d **tineddam igg^wejen** n teqbič n ayt n Yahuda, ƣar weymir ak-d Idum di *Temmurt* n Ljanub: Qabřiyil d Eidar d Yajur²² d Qina d Dimuna d Eadada,²³ d Qadac d řařur d Yitnan,²⁴ Zif d řalam d Baēlut,²⁵ d řařur-Xadada d tneddam n řařrun, ta d řařur,²⁶ Amam d Camaē d Mulada,²⁷ d řařa-Jadda d řacmun d Bayt-Falař,²⁸ d řařar-Cueal d Bi'r-Sabea d Bizyutiya,²⁹ Baēla d Eayyim d Eazam,³⁰ d Altulad d Kisil řurma,³¹ d řiqlař d Madmanna d Sansanna³² d Labayut d Cilřim d Eayn d Rimmun. Marra tineddam aqa-tent di **tesea u-eicrin** ak-d ředcur nsent.

³³ Di *Temmurt* Iwařan: Icta'ul d řurea d Acna,³⁴ d Zanux d Eayn-Jannim d Taffuř d Eaynam,³⁵ Yarmut d Adullam d Suku d Aziqa,³⁶ d Caēarayim d Eaditayim d Judayra d Judayratayim. *Marra jmie* tuđa-tent di **arbeřac** n tneddam ak-d ředcur nsent.

³⁷ řanan d řadaca d Mijdal-Jad,³⁸ d Dilan d Miřfa d Yaqtiiyl,³⁹ d Laxic d Buřqat d Eajlun⁴⁰ d Kab-bun d Lařmas d Kitlic⁴¹ d Judayrut, Bayt-Dajun, d Naēama d Maqqada. *Marra jmie* tuđa-tent di **seřac** n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁴² Libna d Eatir d Eacan⁴³ d Yiftař d Acna d Nařib⁴⁴ d Qaeila d Aksib d Marica. *Marra jmie* tuđa-tent di **tesea** n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁴⁵ Eaqrūn ak-d tnedddam i řars dd-iqqnen d ředcur nnes.⁴⁶ Zi Eaqrūn řars ař rebřar, marra min iğan ƣar uyezdis n Acduđ ak-d ředcur nsen.⁴⁷ Acduđ ak-d tnedddam i řars dd-iqqnen d ředcur nnes, Yazza ak-d tnedddam i řars dd-iqqnen d ředcur nnes řars ař tiřzart n Miřra d řebřar ameqqran ak-d *temmurt* n tma.

⁴⁸ X idurar: Camir d Yattir d Suku⁴⁹ d Danna d tendint n Sanna, ta d Dabir,⁵⁰ d Eanab d Ictimu d Eanim⁵¹ d Jucan d řulun d Jilu. *Marra jmie* tuđa-tent di **řiřac** n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁵² Arab d Duma d Acean⁵³ d Yanum d Bayt-Taffuř d Afia⁵⁴ d řumřa d Qaryat-Arbaē, tenni d řibrun, d řaēur. *Marra jmie* tuđa-tent di **tesea** n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁵⁵ Maēun d Karmal d Zif d Yuřa⁵⁶ d Yazraēil d Yuqdaēam d Zanuř,⁵⁷ Qayin, Jibea d Timna. *Marra jmie* tuđa-tent di **ēecra** n tneddam ak-d ředcur nsent.

15:18 ‘babas’ - ixs ad yini ‘babas n temƣart, Kalib.’

⁵⁸ Ħalħul, Bayt-Šur d Jadur ⁵⁹ d Maċarat d Bayt-Ėanut d Iltaqun. *Marra jmie* tuġa-tent di **setta** n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁶⁰ Qaryat-Bael, aqa-t d Qaryat-Yicarim d Rabba. *Marra jmie* tuġa-tent di **tnayen** n tneddam ak-d ředcur nsent. ⁶¹ Di řexřa Bayt-Ėaraba d Middin d Sakaka ⁶² d Nibcan d tendint n Umeġaħ d Ėayn-Jadi. *Marra jmie* tuġa-tent di **setta** n tneddam ak-d ředcur nsent.

⁶³ *Maca* ayt n Yahuda war zemmarren ad azzřen x Iyabusiyyen inni d imezday n Urcalim. *X uyenni* zeddyen Iyabusiyyen *ead* ak-d ayt n Yahuda di Urcalim ař ass-a.

Tasyart n ayt n Yusuf: Manassi d Ifrayim

16 ¹ *Taqedduħt* i ayt n Yusuf tekkar as-dd zi L'Urdun ġar Ariħa, *uca aymir* ittekk x tma n ccarq n waman n Ariħa, x řexřa nni dd-ittgaċċaden zi Ariħa x idurar n Bayt-il ² u zi Bayt-il itteffey ġar Luz, ittekk x weymir n ayt n Arkit ġar Ėařarut ³ uca ihekk^a-dd ġar řġarb ġar temmurt n Ifalařiyen ġars ař tammurt n Bayt-Ĥurun n wadday u ġars ař Jazar u řřrufa nnes ttakk^a-aden ař řebħar.

⁴ *Ammu* i řřfen uřa d ayt n Yusuf, Manassi d Ifrayim, řwart nsen.

⁵ *Itwagg* weymir n ayt n **Ifrayim** i twacunin nsen uca aymir n tesřart nsen, aqa-t ġar ccarq ġar Ėařarut-Adar ġars ař Bayt-Ĥurun n nnej ⁶ uca iggur ġar řġarb ġar uyezdis n ccamal n Mikmata uca ittefřiy weymir ġar ccarq ġar Ta'anat-Cilu u *xenni* ittekk xas x uyezdis nnes n ccarq ġar Yanuħa ⁷ u zi Yanuħa ihekk^a ġar Ėařarut d Naċarat uca Ėřayen inehħed Ariħa u *xenni* itteffey ġar L'Urdun. ⁸ Zi Taffuħ iċeddu weymir ġar řġarb ġar tiřzart n Qana uca řřrufa nnes ttakk^a-aden ař řebħar. Ta d tasyart n teqbiċ n ayt n Ifrayim, i twacunin nsen.

⁹ **Tineddam** i itwaħuzen i ayt n Ifrayim aqa-tent di řwest n tesřart n Manassi, marra tineddam ak-d ředcur nsent. ¹⁰ War uzzřen ca x Ikenċaniyyen nni tuġa izeddyen di Jazar zi *tesřart* nsen. *Ammu* zeddyen Ikenċaniyyen *ead* di řwest n Ifrayimiyyen ař ass-a. Tetwagg xasen *maca* lřizya.

17 ¹ *Taqedduħt* nneđni i teqbiċ n **Manassi** - minzi netta tuġa d amenzu n Yusuf - tekkar as-dd i Makir, amenzu n Manassi, babas n Jilead, maġar netta tuġa d ijj weryaz aċeskari u tuġa iřřef Jilead d Bacan.

² Tekkar asen-dd tqedduħt i ayt nneđni n Manassi, i twacunin nsen, i ayt n Abieazar d ayt n Ĥalaq d ayt n Asriyil d ayt n Cakam d ayt n Ĥafar d ayt n Camidaċ. Ina d ayt n Manassi, mmis n Yusuf, ełaħsab tiwacunin nsen.

³ U Zeluħfad, mmis n Ĥafar, mmis n Jilead, mmis n Makir, mmis n Manassi, war ġars tuġi ca iħenřiren, maca tuġa ġars yessis. Ina d ismawen n yessis: Maħla d Nuċa, Ĥuřla, Milka d Tiřša.

⁴ Nitenti qarrbent-idd zzat i wudem n ukehhan Alieazar u zzat i wudem n Yacuea, mmis n Nun, u zzat i wudem n ižeřifen, nnant "SIDI yumur Musa, ad aney iwc tasyart jar aytmatney." Uca iwca asent, ełaħsab řumur n SIDI, ict n tasyart jar wawmaten n babatsent.

⁵ *Ammu* i iwđan ifiřan n *řeċbar* ċecra n twařawin i Manassi, břa tammurt n Jilead d Bacan i iġan ařirin n L'Urdun, ⁶ maġar yessis n Manassi řřřent tasyart di řwest n warrawen nnes u tammurt n Jilead tuġa i warrawen n Manassi i iqqimen.

⁷ Aymir n Manassi itteffey zi Acir iċeddu ġar Mikmatat i iġan ajemmađ i Cakim u aymir itteffey ġar ufusi ġar imezday n Ėayn-Taffuħ. ⁸ Manassi waxxa ġars tammurt n Taffuħ, maca Taffuħ *simant* nnes nni iġan x weymir ak-d Manassi, tuġa i ayt n Ifrayim. ⁹ *Xenni* ihekk^a weymir ġar

teyzart n Qana ɣar ljanub n teyzart. Tineddam n Ifrayim aqa din jar tneddam n Manassi. Tam-murt n Manassi teɣa ɣar tma n ccamal n iɣzar uca ttrufa nnes ttakk*aden aɣ ɣebɣar. ¹⁰ Ljanub aqa n Ifrayim, ccamal aqa n Manassi u ɣebɣar d aymir nnes. Di ccamal ttenɣadan x Acir u di ccarq x Issakar. ¹¹ Di Issakar u di Acir dewɣen ɣar Manassi Bayt-Can ak-d tnedddam i ɣars dd-iqqnen u Yablaɛam ak-d tneddam nnes d imezday n Dur ak-d tneddam nnes d imezday n Eayn-Dur ak-d tneddam nnes d imezday n Taɛnak ak-d tneddam nnes d imezday n Majiddu ak-d tneddam nnes, tɣata n tireqqaein s tiwiririn. ¹² Ayt n Manassi war zemmaren ad tɣfen tineddam-a d tasyart n ɣwart, minzi Ikenɛaniyyen tuɣa xsen ad qqimen zeddyen di temmurt. ¹³ Umi ayt n Israyil tuɣa dewɣen jehden, imsar aɣami zemmaren ad ggen lɣiza x Ikenɛaniyyen, maca war xasen azzɣen qae. ¹⁴ Xenni ssiwɣen ayt n Yusuf ak-d Yacuea, nnan “Mayemmi i d ayi tewcid d tasyart myir ict n tqedduɣt d yijj n ufiɣu n ɣeebar, waxxa neccin d ijj n ɣgens d ameqqran, awarni i umi dayi igga SIDI lbaraka ammu?” ¹⁵ Yacuea inna asen “Maɣa cek xenni d ijj n ɣgens aɣas, gaɛed xenni ɣar wezɣar uca zdem dinni ttasie i yixef nnek di temmurt n Ifriziyyen d Irafawiyyen, maɣa ɣsaren xawem idurar n Ifrayim.” ¹⁶ Xenni nnan ayt n Yusuf “Idurar nni war d aney ttqiddin. Marra Ikenɛaniyyen nni izeddyen di temmurt n ɣewɣa n teyzurt ɣarsen ikarruten n umenɣi n wuzzaɣ, am inni izeddyen di Bayt-Can ak-d tnedddam i ɣars dd-iqqnen u am inni di ɣewɣa n teyzurt n Yazraeil.” ¹⁷ Issiweɣ Yacuea ak-d taddart n Yusuf, ak-d Ifrayim d Manassi, inna “Cek d ijj n ɣgens d ameqqran u ɣark jjeɣd ameqqran. Cek war iɣi teɣfed myir ict n tqedduɣt, ¹⁸ maɣar uɣa d idurar ad iɣin nnek uca umi teɣa d azɣar, ittxeɣsa ad zedmem uca ttrufa nnes ad iɣin i cek, maɣar ad tazɣɣem x Ikenɛaniyyen zi tesyart nsen, waxxa ɣarsen ikarruten n umenɣi n wuzzaɣ u waxxa nitni jehden.”

Tazeddiyt d wagraw n ɣgens di Cilu

18 ¹ Marra tamesmunt n ayt n Israyil tmun di Cilu uca dinni i wtin Aqidu n Umsagar, awarni umi i sswaɣen tammurt i yixef nsen. ² Tuɣa qqiment jar ayt n Israyil sebaa n tqebbaɣ, tinni tuɣa war d asent immewcen ead d tasyart nsen.

³ Inna Yacuea i ayt n Israyil “Aɣ meɣmi ttrajam ead aɣ i ɣa tadfem ad teɣtfem tammurt i d awem iwca SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, d ɣwart? ⁴ Ksim i yixef nwem tɣata n yeryazen zi kuɣ teqbiɣ, ɣima necc ad ten ssekkey uca nitni kkaren ad kken x temmurt uca ad tt zemmen eɣaɣsab ɣumur zi jjiɣet n tesyart nsen, xenni ad ɣari-dd eeqben. ⁵ Ad tt bɣan x sebaa n tseqqar. Yahuda ad iqqim x temmurt nnes di ljanub u taddart n Yusuf ad teqqim x temmurt nnes di ccamal. ⁶ Kenniw ad tzemmem tammurt x sebaa n tseqqar uca ad ayi dd-tawyem azemmam nni danita, ɣima necc ad awem ndareɣ taqedduɣt zzat i wudem n SIDI, AREBBI nney. ⁷ Aqa llawiyyen war ɣarsen tasyart di ɣwest nwem, minzi tukehant n SIDI d tasyart nsen. Jad d Rubin d wezyen n teqbiɣ n Manassi tɣfen tasyart nsen ɣar ujemmad n L'Urdun, ɣar ccarq, tasyart nni i d asen iwca Musa, amsexxar n SIDI.

⁸ Kkaren iryazen uca tɣfen abrid. Yumur Yacuea i yenni ittɣen abrid maɣend ad zemmen tammurt s tira, inna “Uyurem, tekkem x temmurt uca zemmem tt. Xenni eeqbettiw-dd ɣari u necc xenni ad awem da ggeɣ taqedduɣt di Cilu zzat i wudem n SIDI.” ⁹ Iryazen tɣfen abrid, cuɣen tammurt uca zemmen tt deg ijj n wedlis itwannɣen settfen tt eɣaɣsab tineddam u eɣaɣsab sebaa n tseqqar uca eeqben ɣar Yacuea di ɣmargeɣ n txuzan di Cilu. ¹⁰ Uca inɣar Yacuea taqedduɣt zzat i wudem n SIDI. Din i d asen ibɣa Yacuea tammurt jar ayt n Israyil eɣaɣsab tarbiein nsen.

17:15 ‘azɣar’ - niɣ ‘ɣyabet’ niɣ ‘tazgant’.

Tasγart n Binyamin

¹¹ **Taqedduħt** n teqbič n **Binyamin** teđhar-dd i twacunin nsen u tasyart n tqedduħt nsen tusa-dd jar ayt n Yahuda d ayt n Yusuf.

¹² Itteffey weymir nsen γar uyezdis n ccamal zi L'Urdun uca ittgaεεad γar weerur n ccamal n Ariħa, iεeddu *xenni* γar řγarb ittekk x idurar uca tťrufa nnes ttakk^wađen ař řexřa n Bayt-Awan.

¹³ Zi senni iζεekk^wa weymir γar Luz x weerur n ljanub n Luz, wa d Bayt-Il, uca *xenni* ihekk^wa-dd γar Eatarut x wedrar i *iğan* γar ljanub n Bayt-Hurun n wadday.

¹⁴ Aymir iεeddu uca *ħima ad ikewwen* ayezdis n řγarb, itteqwis *xenni* γar ljanub zeg wedrar i *iğan* γar ljanub zi Bayt-Hurun uca tťrufa nnes ttakk^wađen ař Qaryat-Baela, ta d Qaryat-Yaεarim, ict n tendint n ayt n Yahuda. Wa d ayezdis n řγarb.

¹⁵ Ayezdis n ljanub *ibedda* zi tťarf aneggar n Qaryat-Yaεarim. Iεeddu weymir *xenni* γar řγarb u itteffey γar tařa n waman n Naftuħ. ¹⁶ *Xenni* ihekk^wa-dd weymir γar tťarf n wedrar i tettwařid zi teγzurt n mmis n Hinnum nni iğan γar tťarf n ccamal n řewđa n teyzurt n Irafawiyyen u ihekk^wa-dd x teyzurt n Hinnum γar uyezdis n ljanub n Iyabusiyyen uca ihekk^wa-dd γar tařa n Rujil ¹⁷ uca ittefriγ zi ccamal, ittekk x Eayn-Camc uca iεeddu γar Jalilut, nni *iğan* arendad n tsunta n Adummim uca ihekk^wa-dd x uyezdis n wezru n Buhan, mmis n Rubin, ¹⁸ u iζεekk^wa γar řgaεedet nni *iğan* γar ccamal arendad n řewđa uca *xenni* ihekk^wa di řewđa. ¹⁹ *Xenni* iεeddu weymir x weerur n ccamal n wedrar n Bayt-Huĵla u tťrufa nnes aqa-ten γar iřes n ccamal n Řebħar Ameġaħ, γar uneggar n L'Urdun di ljanub. Wa d aymir n ljanub.

²⁰ L'Urdun tuγa d aymir nnes x uyezdis n ccarq. Ta d tasyart n ayt n Binyamin elaħsab iymiren nnes i d as iquwwaren, i twacunin nsen.

²¹ Tineddam n teqbič n ayt n Binyamin, i twacunin nsen d tina: Ariħa d Bayt-Huĵla d Eimaq-Qiřiř

²² d Bayt-Earaba d řamarayim d Bayt-Il ²³ d Eawim d Alfara d Eufra, ²⁴ Kafar-Eammuni d Euřni d Jabae. *Marra ĵmie* tuγa-tent di teneac n tneddam ak-d ředcur nsent.

²⁵ Jibeun d Rama d Bi'rut ²⁶ d Miřfa d Kafira d Muřa ²⁷ d Raqam d Yarafwil d Tarala ²⁸ d řalaε d Alaf d Ayabusi, wenni d Urcalim, d Jibeā d tendint n Arbae. *Marra ĵmie* tuγa-tent di arbečtaç n tneddam ak-d ředcur nsent. Ta d tasyart n ayt n Binyamin i twacunin nsen.

X setta n tseqqar inneđni

19 ¹ **Taqedduħt** wiss *tnayen* tekkar as-dd i **Cimeun**, i teqbič n Cimeun, i twacunin nsen. Tasyart nsen teġa di řwest n tesγart n ayt n Yahuda. ² Di tesγart nsen dewřent ġarsen *tneddama*: Bi'r-Sabea d Cabea d Mulada ³ d Ĥařar-Cueal d Baela d Eařam ⁴ d Iltulad d Batul d Ĥurma ⁵ d řiqlay d Bayt-Markabut d Ĥařar-Susa ⁶ d Bayt-Labawut d Caruhayn. *Marra ĵmie* tuγa-tent di tťeřtaç n tneddam ak-d ředcur nsent. ⁷ Eayn, Rimmun d Eatar d Eacan. *Marra ĵmie* tuγa-tent di arebeā n tneddam ak-d ředcur nsent ⁸ uřa d marra ředcur i dd-ittennđen i tneddam-a ġars ař Baelat-Bi'r, tenni d Rama n ljanub. Ta d tasyart n teqbič n ayt n Cimeun, i twacunin nsen. ⁹ Tasyart n ayt n Cimeun tuγa *tetwaksi* zi *min eebbaren s* ufiřu n řeebar i ayt n Yahuda, minzi tasyart n ayt n Yahuda tuγa-tt i ina d tameqqrant ařtař. X uyenni warten ayt n Cimeun di tesγart nsen.

¹⁰ **Taqedduħt** wiss *třata* tekkar as-dd i ayt n **Zabulun**, i twacunin nsen. Aymir n tesγart nsen iεeddu ġars ař Sarid. ¹¹ Uca ittgaεeed weymir nsen γar řγarb u γar Mařeala uca issuffuγ ař Dab-baca u ař tiγzart nni issizzřen qibař i Yuknaεam. ¹² Zi Sarid ittmeyyeř γar ccarq, γar manis d tneqqar tťuct ġars ař weymir n Kislut-Tabur uca itteffey γar Dubra u ittgaεeed γar Yafie. ¹³ Zi

senni ieeddu yar ccarq, yar manis d tneqqar tfuct, yar Jat-Hafar u yar Eit-Qaşin u itteffey yar Rimmun, ittefriy xenni yar Nayea. ¹⁴ Ittefriy weymir yar ccamal yar Hannatun u ttrufa nnes ttakk^waden ař teyzurt n Jiftaħ-Il ¹⁵ d Qařta d Nahlal d Cimrun d Yadala d Baytlaħm. *Marra jmie* tuya-tent di tenēac n tneddam ak-d ředcur nsent. ¹⁶ Ta d tasyart n ayt n Zabulun i twacunin nsen, tineddam-a ak-d ředcur nsent.

¹⁷ **Taqedduħt wiss arebea** tekkar as-dd i **Issakar**, i ayt n Issakar, i twacunin nsen. ¹⁸ Ieeddu weymir nsen yar Yazraeil d Kislut d Cunam ¹⁹ d Hafarayim d Ciyun d Anaħara ²⁰ d Rabbit d Qicyun d Abař ²¹ d Rama d Eayn-Jannim d Eayn-Ĥadda d Bayt-Qařsays. ²² Ittakk^wad weymir ař Tabur d Caħřima d Bayt-Cams u ttrufa n weymir ttakk^waden ař L'Urdun. *Marra jmie* tuya-tent di seřac n tneddam ak-d ředcur nsent. ²³ Ta d tasyart n ayt n Issakar, i twacunin nsen, tineddam ak-d ředcur nsent.

²⁴ **Taqedduħt wiss xemsa** tekkar as-dd i teqbič n ayt n **Acir**, i twacunin nsen. ²⁵ Aymir nsen aqa-t d Ĥalqa d Ĥali d Bařan d Akcaf ²⁶ d Allammalak d Amead d Mic-Al uca ittakk^wad ař *wedrar n* Karmil di řyarb u ař Cixur-Libna ²⁷ u ittefriy yar manis dd-tneqqar tfuct yar Bayt-Dajun uca ittakk^wad ař Zabulun d teyzurt n Yiftaħ-Il, u yar ccamal Bayt-Eamiq d Naēiyil uca itteffey x uzeřmađ n Kabul ²⁸ uca *ieeddu yar* Eabrun d Raħub d Ĥammun d Qana yars ař Sidun ameqqran. ²⁹ *Xenni* ittefriy weymir yar Rama iggur yars ař tendint n řur i ifaryen s *ieyebrawen* u ittefriy weymir yar Ĥuřa u ttrufa nnes ttakk^waden ař řebħar, zi Ĥibl ař Akzib ³⁰ d Eumma d Afiq d Raħub. *Marra jmie* tuya-tent di tnayen u-eicrin n tneddam ak-d ředcur nsent. ³¹ Ta d tasyart n teqbič n ayt n Acir, i twacunin nsen, tineddam-a ak-d ředcur nsent.

³² **Taqedduħt wiss setta** tekkar as-dd i **Naftali**, i ayt n Naftali, i twacunin nsen. ³³ Ieeddu weymir nsen zi Ĥalaf, zi tbeğudt di řaēanayim, d Adami-Naqib d Yabna'il yars ař Laqqum uca ttrufa nnes ttakk^waden ař L'Urdun. ³⁴ Ittmeyyeř weymir yar řyarb yar Aznut-Tabur u zi senni ieeddu yar Ĥuququq u ittakk^wad ař Zabulun di ljanub u di řyarb issuffuř ař Acir u di ccarq ař Yahuda yar L'Urdun. ³⁵ Tineddam ifaryen s *ieyebrawen* aqa-ten řiddim, řayr d Ĥamma-Raqqa d Kinnarat ³⁶ d Adama d Rama d Ĥařur ³⁷ d Qadac d Idřaēi d Eayn-Ĥařur ³⁸ d Yirun d Mijdal-Il, Ĥurim d Bayt-Eanat d Bayt-Cams. *Marra jmie* tuya-tent di tseřac n tneddam ak-d ředcur nsent. ³⁹ Ta d tasyart n ayt n Naftali, i twacunin nsen, tineddam ak-d ředcur nsent.

⁴⁰ **Taqedduħt wiss sebea** tekkar as-dd i teqbič n ayt n **Dan**, i twacunin nsen. ⁴¹ Aymir n tesyart nsen aqa-t d řurea d Icta'ul d Eir-Camc ⁴² d Caēalbim d Ayalun d Yitla ⁴³ d Iylun d Timna d Eaqrūn ⁴⁴ d Iltaqay d Jibbatun d Baēlat ⁴⁵ d Yahud d Bani-Baraq d Jat-Rimmun ⁴⁶ d Miyah-Yarqun d Raqqun ak-d temmurt qibač i Yafu.

⁴⁷ **Maca řemmurt n ayt n Dan teħsar.** Xenni gaēeden ayt n Dan yar Lacam, arźmen amenyi ak-d Lacam, řeyben tt, wtin tt s řeqđee n ssif uca řffen tt d *tasyart nsen* uca qqimen zeddyen din. Nitni ggīn as i Lacam Dan elaħsab isem n babatsen Dan. ⁴⁸ Ta d tasyart n teqbič n ayt n Dan, i twacunin nsen, tineddam-a ak-d ředcur nsent.

⁴⁹ *Umi* kemmřen ayt n Israyil abeřtu n temmurt di tseqqar n řwart elaħsab iymiren nnes, wcin ayt n Israyil uřa i Yacuea, mmis n Nun, ict n tesyart di řwest nsen. ⁵⁰ Wcin as, s řumur n SIDI, tandint i tuya ittar, Timna-Saraħ x idurar n Ifrayim. Netta ibna tandint nni, uca iruħ izdey dinni. ⁵¹ Tina d tiseqqar nni itwabđan d řwart s tqedduħt i ayt n Israyil d Cilu zzat i wudem n SIDI yar tewwart n Uqidun n Umsagar s ufus n ukehhan Alieazar d Yacuea, mmis n Nun, d imyaren n *tudrin* n ibabaten n tqebbař. Ammu kemmřen abeřtu n temmurt.

Tineddam n tarewra

20¹ Issiweř SIDI ak-d Yacuea, inna
² “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini ‘Ad tfarzem tineddam n tarewra i yixef nwem, min xef d awem ssiwřey s ufus n Musa, ³ ħima ad yarweř din uqettař nni inyin ijj n bnađem war iġi neemada u břa mma ad as igg řeřsab. Ad iřint d imucan mani i řa tarewřem zeg uneqqam n idammen. ⁴ Mařa netta yarweř řar icten zi tneddam nni, ad ibedđ řar tewwart n tendint uca ad iřaja tamsart nnes deg imezzuřen n imeqqranen n tendint. *Xenni* ad t ssidfen di tendint, ad as wcen ijj n wemcan mařend ad řarsen izdeř. ⁵ Mařa *xenni* idfar it uneqqam n idammen, war d as tticcen aqettař deg ufus nnes, mařar netta inya amqarreb nnes břa mma ad as igg řeřsab, tuya war t icarh ca idennađ niř fariđennađ. ⁶ Netta ad iqqim izdeř di tendint nni, ař řa ibedđ i řeřkam zzat i wudem n tmesmunt u *xenni* řars ař i řa immet arrays n ikehhanen wenni i din iřan deg wussan nni. *Xenni* izemmar uqettař ad ieqeb řar tendint nnes u řar taddart, řar tendint i zi dd-yarweř.

⁷ *Xenni* qeddsen Qadac deg idurar n Naftali d Ljalil u Cakim x idurar n Ifrayim u Qaryat-Arbae, tenni d Ĥibrun, x idurar n Yahuda. ⁸ Ayirin n L'Urdun, d jjihet n ccarq zi Ariřa, wcin zi teqbič n Rubin Bařar di řexřa x řwařa *yueřan* u zi teqbič n Jad wcin Ramut di Jiľead u zi teqbič n Manassi *tandint* n Julian di Bacan.

⁹ Tina d tineddam nni itwaggen i marra ayt n Israyil u i ubarrani nni i izeddyen di řwest nsen, ħima kuř ijj zeg inni inyin ijj n bnađem, war iġi neemada, izemmar ad din yarweř, ħima war ittmetti s ufus n ineqqamen n idammen ař řa ibedđ i řřukm zzat i wudem n tmesmunt. „

Tineddam n Ilawiyyen

21¹ *Xenni* qarrben-dd izeġifen n *tudrin* n ibabaten n Ilawiyyen řar ukehhan Alicazar d Yacuea, mmis n Nun, u *qarrben-dd* řar izeġifen n *tudrin* n ibabaten n tqebbař n ayt n Israyil. ² Ssiwřen akidsen di Cilu di temmurt n Kenean, nnan asen “SIDI yumur Musa, ad aney mmewcent tneddam, ħima ad daysent nezdeř, ak-d ddmani nsent n tarewsa i řebhayem nney.”

³ Uca s řumur n SIDI wcin ayt n Israyil, zi tesyart nsen, tineddam ak-d ddmani nsent n tarewsa i Ilawiyyen.

⁴ Uca tekkar asent-dd tqedduřt i twacunin n **Qahat**. S tqedduřt ikkar asen-dd i ayt n ukehhan Harun zeg Ilawiyyen **řřeřřac n tneddam** zi teqbič n Yahuda u zi teqbič n Cimeun u zi teqbič n Binyamin. ⁵ I inni iqqimen n ayt n Qahat *ikkar asen-dd* s tqedduřt eecra n tneddam zi twacunin n teqbič n Ifrayim u zi teqbič n Dan u zeg wezyen n teqbič n Manassi.

⁶ I ayt n **Jarcun** *ikkar asen-dd* s tqedduřt **řřeřřac n tneddam** zi twacunin n teqbič n Issakar u zi teqbič n Acir u zi teqbič n Naftali u zeg wezyen n teqbič n Manassi di Bacan.

⁷ I ayt n **Marari** *ikkar asen-dd* s tqedduřt **teneac n tneddam** i twacunin nsen, zi teqbič n Rubin u zi teqbič n Jad u zi teqbič n Zabulun. ⁸ Ayt n Israyil wcin tineddam-a ak-d ddmani nsent n tarewsa s tqedduřt i Ilawiyyen, am mammec yumur SIDI s ufus n Musa.

⁹ Zi teqbič n ayt n Yahuda u zi teqbič n ayt n Cimeun wcin asen tineddam-a i itwannan s yisem nsent ¹⁰ u *marra aya* ikkar asen-dd i **ayt n Harun zi twacunin n Iqahatiyyen** zi tarwa n Lawi, minzi taqedduřt tamezwarut tewđa xasen. ¹¹ Nitni wcin asen tandint n Arbae, babas n Eanaq,

20:2 ‘s ufus n Musa’ - ixs ad yini ‘s uqemmum n Musa’ niř ‘s řumur n Musa’.

20:3 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘feemar’.

20:7 ‘arecčen’ - s Teibranit ‘qeddsen’.

20:9 ‘bnadem’ - di tiebranit ‘feemar’.

tenni d Hibrun, deg idurar n Yahuda ak-d ddmanni nnes n tarewsa i d as-dd innđen. ¹² Maca iyyaren n tendint d ředcur nnes wcin ten d agra i Kalib, mmis n Yifunni. ¹³ I ayt n ukehhan Harun wcin asen tandint n tarewřa i iqettařen, Hibrun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Libna ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁴ d Yattir ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Ictumae ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁵ d Hulan ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Dabir ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁶ d Eayn ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Yutřa ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Bayt-Cams ak-d ddmanni nnes n tarewsa, *marra jmie* tuřa-tent d tesea n tneddam zi tnayen n tqebbař-a.

¹⁷ Zi teqbič n Binyamin wcin asen Jibeun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Jibea ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ¹⁸ Anatut ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Ealmun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di arebea n tneddam. ¹⁹ Marra tineddam n ayt n Harun, n ikehhanen, *marra jmie* tuřa-tent di třeřřac n tneddam ak-d ddmanni nsent n tarewsa.

²⁰ I twacunin n ayt n Qahat, Ilawiyyen, nni iqqimen zeg ayt n Qahat kkarent asen-dd s tqedduřt tineddam zi teqbič n Ifrayim. ²¹ Wcin asen Cakim, ict n tendint i uqettař, ak-d ddmanni nnes n tarewsa x idurar n Ifrayim d Jazar ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ²² d Qibřayim ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Bayt-Hurun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di arebea n tneddam.

²³ Zi teqbič n Dan kkarent asen-dd Iltaqa ak-d ddmanni nnes n tarewsa, Jibbatun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ²⁴ Ayalun ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Jad-Rimmun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di arebea n tneddam.

²⁵ Zeg wezyen n teqbič n Manassi kkarent asen-d Taenak ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Jad-Rimmun ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di tnayen n tneddam. ²⁶ Marra tineddam i twacunin n ayt n Qahat nni iqqimen tuřa-tent di eecra n tneddam ak-d ddmanni nsent n tarewsa.

²⁷ Zeg wezyen n teqbič n Manassi kkarent asen-dd i ayt n Jarcun, zi twacunin n Ilawiyyen, tandint n tarewřa i uqettař, Julan d Bacan ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Baectara ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di tnayen n tneddam.

²⁸ Zi teqbič n Issakar kkarent asen-dd Qicyun ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Dabrat ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ²⁹ Yarmut ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Eayn-Jannim ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di arebea n tneddam.

³⁰ Zi teqbič n Acir kkarent asen-dd Mic-Al ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Eabdun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ³¹ d Ĥalqat ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Rařub ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di arebea n tneddam.

³² Zi teqbič n Naftali kkarent asen-dd tandint i uqettař, Qadac d Ljalil ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Hammut-Dur ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Qartan ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di třata n tneddam. ³³ Marra tineddam n ayt n Jarcun, i twacunin nsen, tuřa-tent di třeřřac n tneddam ak-d ddmanni nsent n tarewsa.

³⁴ I twacunin n ayt n Marari, aqa-ten d inni iqqimen ead zeg ayt n Lawi, mmewcent asen zi teqbič n Zabulun, Juqnaeam ak-d ddmanni nnes n tarewsa, Qarta ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ³⁵ Dimna ak-d ddmanni nnes n tarewsa, Nahalal ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di arebea n tneddam.

³⁶ Zi teqbič n Rubin kkarent asen-dd Bařar ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Yahřa ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ³⁷ Qadimut ak-d ddmanni nnes n tarewsa d Mafaća ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmie* tuřa-tent di arebea n tneddam.

³⁸ Zi teqbič n Jad tekkar asen-dd tandint n tarewřa i uqettař, Ramut di Jilead ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d Mařanayim ak-d ddmanni nnes n tarewsa, ³⁹ Ĥacbun ak-d ddmanni nnes n tarewsa, d

Yaezir ak-d ddmanni nnes n tarewsa. *Marra jmiε* tuya-tent di arebea n tneddam.

⁴⁰ Marra tineddam i ayt n Marari, i twacunin nsen, inni i iqqimen zi jar twacunin n llawiiyyen, tuya taqedduht nsen d teneac n tneddam.

⁴¹ Marra tineddam di řwest n řwart n ayt n Israyil tuya-tent di tmenya u-rebein n tneddam ak-d ddmanni nsent n tarewsa. ⁴² Tineddam-a kkarent asen-dd ak-d ddmanni nsent n tarewsa i d asent-idd innđen. Ammu i *tuya teđa* yar marra tineddam-a.

⁴³ Ammu iwca SIDI i Israyil marra tammurt nni i tuya ijuđ ad tt iwc i ibabaten nsen uca nitni warten tt uca ruđen zedyen days. ⁴⁴ Uca SIDI igga asen řhudnet zi marra iyezdisen, am mam-mec marra min i tuya ijuđ i ibabaten nsen. Uřa d ijj zi řeedyan nsen war i d asen izemmar zzat i wudem nsen. SIDI iwc asen marra řeedyan deg ufus nsen. ⁴⁵ Uřa d ijj n wawař zi marra awařen icnan i zi issiweř SIDI yar taddart n Israyil iwđa. Marra *aya* itwakemmeř.

Aeqeb n tqebbař i iđan yar ujemmađ n Lurdun

22 ¹ Xenni iřaya-dd Yacuea i Irubiniyyen d Ijadiyyen d wezyen n teqbič n Manassi, ² inna asen “Kenniw teħđam marra min xef i d awem yumur Musa, amsexxar n SIDI u kenniw tesřam i tmijja inu di marra min xef i d awem umurey. ³ Kenniw war tesmiřem ca deg aytmatwem deg wařtas n wussan ař ass-a u teħđam aheřtu n řumur n SIDI, AREBBI nwem. ⁴ Uca řexxu igga, SIDI, AREBBI nwem, i aytmatwem arrařet, am mammec tuya i d asen tt iwaed. Eeqbem xenni řexxu yar iqiđan nwem di temmurt i d awem iwca Musa, amsexxar n SIDI, ařirin i L'Urdun. ⁵ Maca ħđam mliħ ad teggem řumur d ccariea i d awem iwca Musa, amsexxar n SIDI, ħima ad texsem SIDI, AREBBI nwem, ad tuyurem di marra ibriden nnes, ad teħđam marra řumurat nnes uca ad yars třeřqem u ad as tsexxarem s marra wuř d marra řemar nwem.”

⁶ Uca ibarek iten Yacuea, iija iten ad uyuren uca nitni aregg^when yar iqiđan nsen. ⁷ *Mayar* i wezyen n teqbič n Manassi tuya iwca Musa ict n tesřart di Bacan, maca i yijj n wezyen nneđni iwca as Yacuea ict n tesřart yar aytmaten x uyezdis-a n L'Urdun zi manis tyeđi tfuct. Umi iten issekk Yacuea yar iqiđan nsen, ibarek iten. ⁸ Issiweř akidsen, inna “S wagra d ameqqran ad teeqbem yar iqiđan nwem, s wařtas n řebhayem u s nnuqart d wurey u s nnħas d wuzzař u s wařtas n warruđ. Bđam takeccađt n řeedyan nwem ak-d aytmatwem.” ⁹ Eeqben ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassi, ffyen zi yar ayt n Israyil, gg^wejjen x Cilu nni iđan di tem-murt n Kenean, ħima ad rařen yar temmurt i ittřen d agra elařsab řumur n SIDI, s ufus n Musa.

Aealtar n tqebbař yar ujemmađ n Lurdun

¹⁰ Umi iwđen nitni yar udewwar nni iđan yar L'Urdun di temmurt n Kenean, bnan ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassi dinni ijj n uealtar yar L'Urdun, ijj n uealtar icewwar ařtas. ¹¹ Uca sřin ayt n Israyil aqa qqaren “Xzarem, ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassi bnan ijj n uealtar ajemmađ i temmurt n Kenean deg udewwar n L'Urdun, x uyezdis n L'Urdun n ayt n Israyil. ¹² Umi ayt n Israyil sřin aya, tmun marra tmesmunt n ayt n Israyil di Cilu ħima ad ffyen i umenyi đidd nsen. ¹³ Uca ssekken ayt n Israyil Finařas, mmis n ukehhan Alieazar, yar ayt n Rubin u yar ayt n Jad u yar wezyen n teqbič n Manassi di Jilead, ¹⁴ u ssekken akides eecra n imeqqranen, ijj n umeqqran zi kuř taddart n yijj n tbatat, zi marra tiqebbař n Israyil, Kuř ijj zzaysen tuya d azeđif n taddart n ibabaten nsen i řuřuf n Israyil.

¹⁵ Usin-dd nitni yar ayt n Rubin u yar ayt n Jad u yar wezyen n teqbič n Manassi di temmurt n Jilead, nnan asen ¹⁶ “Ammu i tessiweř marra tmesmunt n SIDI ‘Min ixs ad yini řeydar-a i zi teyđarem AREBBI n Israyil umi třeyydem ass-a zi đeffar n SIDI, umi tebnam i yixef nwem

ijj n uealtar maħend ad tjewwɣem x SIDI ass-a? ¹⁷ Ma war iği cfa aney řmueşıyyet n Fağur, řmueşıyyet i zi ɣar ass-a ead war netwassizdeg u zzayes i tewda jįriħect x tmesmunt n SIDI? ¹⁸ Ma aqa kenniw ass-a tewcim as s weerur i SIDI uca ad imsar xenni umi i ɣa tjewwɣem ass-a x SIDI, ad yiři lyađab nnes x marra tmesmunt n Israyil. ¹⁹ Mařa zeema texmej temmurt i iğan d agra nwem, xenni edum ɣar temmurt nni iğan d agra n SIDI u mani teđa Tzeddiyt n SIDI uca ksim i yixef nwem ijj n wegra d řwest nney, maca war tjewwɣem ca x SIDI u war tjewwɣem ca xaney umi i ɣa tebnam ijj n uealtar i yixef nwen, mȳir aealtar n SIDI, AREBBI nney. ²⁰ Ma tuɣa Axan, mmis n Zarah, war iɣdar di tmesřact n min itwaħarmen i uteħhi u xenni ma war dd-ittis ufu- gem x marra tamesmunt n Israyil? Uca aryaz nni war immut wehħdes di řmueşıyyet nnes.’ ”

²¹ Xenni arrin ayt n Rubin d ayt n Jad d wezyen n teqbič n Manassi uca ssiwřen ak-d izeğifen x řuřuf n Israyil ²² “AREBBI n irebbiten, SIDI, AREBBI n irebbiten issen it u Israyil ad t issen eawed! Mařa iffeğ-dd aya zeg uɣewwey niğ zi feydar x SIDI, xenni war xaney tceřtar ca ass-a, ²³ mařa tuya ħima ad nebna i neccin ijj n uealtar maħend ad newc s weerur i SIDI niğ mařa tuya ħima ad nqeddem ict n tȳarřt n wecmađ niğ ict n tewhibt n řyiğet niğ i usewjed n ict n tȳarřt n řehna, ejj SIDI simant nnes ad t ibeqqec, ²⁴ mařa war iği ammu, neccin negga aya zeg wemnus umi neqqar ‘İhenjiren nwem zemmareni tiwecca ad inin i ihenjiren nney: Min jarawem-d ak-d SIDI, AREBBI n Israyil? ²⁵ SIDI igga L'Urdun d aymir jaraney d kenniw, ayt n Rubin d ayt n Jad! Kenniw war ɣarwem ca tasyart di SIDI.’ Ammu zemmareni ad sbedden ihenjiren nwem ihenjiren nney x tiggwudi n SIDI. ²⁶ X uyenni nenna ‘Ejj aney ad nekkar ħima ad nebna aealtar-a, war iği i tȳarřt n wecmađ uřa i tȳarřt, ²⁷ maca ħima ad yiři d aceħhad jar neccin d kenniw u jar řejjuř nney awarni aney, ħima ad nsexar di tsexxart n SIDI zzat i wudem nnes s tȳarři nney n wecmađ d tȳarři nney nneđni d tȳarři nney n řehna u ħima ihenjiren nwem war qqaren i ihenjiren nney: Kenniw war ɣarwem ca tasyart di SIDI.’ ²⁸ Neccin nenna ‘Mařa imsar tiwecca ad inin nitni aya i neccin u i řejjuř awarni aney, xenni ad nini: Xzarem, řebni n uealtar-a n SIDI nni iggin ibabaten nney, war iği i tȳarřt n wecmađ niğ i tȳarřt nneđni, maca ħima ad yiři d aceħhad jar neccin d kenniw.’ ²⁹ Iggej xaney aqa neccin ad nyewwey x SIDI niğ ass-a ad newc s weerur i SIDI umi i ɣa nebna ijj n uealtar i tȳarřt n wecmađ niğ i tewhibt n řyiğet niğ i tȳarřt, mȳir i uealtar n SIDI, AREBBI nney, wenni i iğan zzat i Tzeddiyt nnes.”

³⁰ Akehhan Finaħas d imeqqranen n tmesmunt d izeğifen x řuřuf n Israyil nni kides iğan, sřin awařen issiwřen ayt n Rubin d ayt n Jad d ayt n Manassi u tuɣa aya d lemliħ di tiřřawin nsen. ³¹ Finaħas, mmis n Alieazar, inna i ayt n Rubin u i ayt n Jad u i ayt n Manassi “Ass-a ad tessnem belli SIDI aqa-t di řwest nney umi kenniw war teyđarem ca SIDI. S uya kenniw tfekkem ayt n Israyil zeg ufus n SIDI.”

³² Xenni yareggweħ ukehhan Finaħas, mmis n Alieazar, ak-d imeqqranen zeg ayt n Rubin d ayt n Jad, zi temmurt n Jilead ɣar temmurt n Kenean, ɣar ayt n Israyil uca nitni ggın daysen řexbar.

³³ Tuɣa tamesřact d lemliħ di tiřřawin n ayt n Israyil uca ħemden ayt n Israyil AREBBI u war d asen nnan ead ad ffyen ad mmenyen maħend ad aređgen tammurt i di tuya zeddyen ayt n Rubin d ayt n Jad. ³⁴ Ayt n Rubin d ayt n Jad řayan as i uealtar nni “Ad yiři d aceħhad jaraney, aqa SIDI, d AREBBI.”

Awař n Yacuea i izeğifen n Israyil

23 ¹ Imsar umi edun ařřas n wussan awarni umi SIDI tuɣa igga i Israyil řhudnet zi marra řeedyan nnes i d as-dd innđen u umi tuɣa Yacuea iwsar, imȳar deg wussan, ² aqa Yacuea iřaya i marra Israyil, imȳaren nnes d izeğifen nnes d řquđat nnes d iweqqafen nnes, inna asen “Necc wsarey u mȳarey deg wussan ³ uca kenniw tezrim marra min igga SIDI, AREBBI nwem, ak-d marra řegnus-a zzat i tiřřawin nwem, maɣar SIDI, AREBBI nwem simant nnes, d

wenni i tuḡa immenḡen di tṭwee nwem. ⁴ Xzar necc bdiḡ awem řegnus-a i iqqimen jarawem s tqedduḡt, am tasyart n řwart i tqebbař nwem, ak-d marra řegnus i teḡḡiḡ zi L'Urdun ař řebḡar ameqqran mani tyeḡi tfuct. ⁵ SIDI, AREBBI nwem, ad xasen ibarrez zzat i wudem nwem u ad xasen yazzeř zzat i wudem nwem u kenniw ad tetteřfem tammurt nsen d řwart, am mammec i d awem issiweř SIDI, AREBBI nwem. ⁶ Ḥdam aṭṭas s jjeḡd u ggem marra min yurin deg wedlis-a itwanḡden n ccariea n Musa, ḡima war xas tḡeyyidem uřa ḡar yeřfus uřa ḡar uzeřmaḡ, ⁷ ḡima kenniw war tṭsuram ixef nwem ak-d řegnus-a inni akidwem ead iqqimen, u war ttfekkarem ead deg yisem n irebbiten nsen u war xasen tṭjaḡam u ḡima kenniw war d asen ttsexxarem u war d asen ttaḡarem. ⁸ Maca ad třeřqem i SIDI, AREBBI nwem, am mammec i t teggim ař ass-a. ⁹ SIDI yuzzeř x řegnus myaren u jjeḡden zzat i wudem nwem, u xawem kenniw, ař ass-a war din ḡed izemmaren ad ibedd zzat i wudem nwem. ¹⁰ Ijj n weryaz zzaywem izemmar ad yazzeř x wařef n yeryazen, minzi SIDI, AREBBI nwem simant nnes, d wenni i xawem ittmenḡan, am mammec tuḡa akidwem issiweř. ¹¹ Ḥdam xenni ař tṭarř x řeemur nwem ḡima ad tsexsem SIDI, AREBBI nwem. ¹² Minzi mařa kenniw tḡeyyidem xas uřa d ict n jjurret waha uca ad třeřqem i řegnus i kiwem iqqimen u mařa kenniw tmeḡcem xasen u ad ḡarsen tadfem u nitni am nneḡni, ¹³ xenni ad tessnem nican, aqa SIDI, AREBBI nwem, war ittizzeř ead x řegnus-a zzat i wudem nwem. Nitni ad dewřen d řřex d traccia i kenniw, d urekkud deg iyezdisen nwem d isennanen i tṭṭawin nwem, ař i ḡa tetwateḡḡam zi temmurt tařebḡant i d awem iwca SIDI, AREBBI nwem. ¹⁴ Xzar ass-a necc simant inu ad uyureḡ abrid n marra tammurt u kenniw ad tessnem s marra uř nwem u s marra řeemar nwem, aqa zi marra awařen i xawem issiweř SIDI, AREBBI nwem, uřa d ijj n wawař war ibḡiř. Marra qeřfen, uřa d ijj zzaŷsen war ibḡiř. ¹⁵ Uca ad imsar, am mammec xawem-dd yusa marra awař icnan i kidwem issiweř SIDI, AREBBI nwem, ammu i xawem i ḡa isseqeř SIDI uřa d kuř awař ieeffnen, ḡars ař netta kenniw iteḡḡa zi temmurt-a tařebḡant i d awem iwca SIDI, AREBBI nwem. ¹⁶ Mařa kenniw teeddam x řeahd n SIDI, AREBBI nwem, řeahd nni i x d awem yumur netta uca kenniw ad tuyurem ad tsexxarem irebbiten nneḡni uca ad asen taḡarem, xenni ad xawem itwassary lyadaḡ n SIDI uca kenniw ad twateḡḡam deḡya zi temmurt tařebḡant i d awem iwca netta.

Tajdid n řeahd n Israyil ak-d SIDI

24 ¹ Yacuea issmun marra tiqebbař n Israyil d Cakim uca iřaya i imḡaren n Israyil d izeḡifen nsen d řquḡat nsen d iweqqafen nsen uca nitni ssbedden ixef nsen zzat i wudem n AREBBI. ² Xenni inna Yacuea i marra řgens “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Řejdud nwem zedḡen zi ḡař uya ḡar ujemmaḡ n yeḡzar, Taraḡ, babas n Ibrahim d babas n Naḡur, u nitni tuḡa ttsexxaren i irebbiten nneḡni. ³ Xenni iwyey-dd babatwem Ibrahim zeg uyirin i yeḡzar u jjiḡ t yuyur di marra temmurt n Kenean. Necc arniḡ i zzariet nnes u wciḡ as Iřaq. ⁴ I Iřaq wciḡ Yaequb d Eisu u i Eisu wciḡ tammurt n idurar n Saeir, maca Yaequb d iḡenjiren nnes hwan ḡar Miřa. ⁵ Xenni ssekkey Musa d Harun uca wtiḡ Miřa am mammec t ggiḡ di řwest nnes u awarni as ssuffyeḡ-dd kenniw. ⁶ Necc ssuffyeḡ-dd ibabaten nwem zi Miřa u kenniw tiwḡem-dd ḡar řebḡar u Imiřriyyen ḡfaren ibabaten nwem s ikarruten d imḡayen ař řebḡar n Uḡanim. ⁷ Uca suyyeyen ḡar SIDI u netta igga taḡest jarawem d Imiřriyyen uca iija řebḡar issfeyyed xasen ařami ten idřa. S tṭṭawin nwem, teřrim min ggiḡ di Miřa. Awarni aya tuḡa tzeddyem aṭṭas n wussan di řexřa. ⁸ Necc iwyey-dd kenniw ḡar temmurt n Imuriyyen i izeddyen ayirin i L'Urdun. Nitni mmenḡen akidwem, maca necc ggiḡ ten deg ufus nwem u kenniw tetteřfem tammurt nsen u necc qdiḡ xasen zzat i wudem nwem. ⁹ Xenni ikkar Balak, mmis n Saffur, ajeḡid n Imu'abiyyen, uca immneḡ ak-d Israyil. Netta issekk ḡima ad řayan i Bileam, mmis n BaEUR, maḡend ad kenniw ineeř. ¹⁰ Necc maca war xsey ad sřeḡ i Bileam u netta ibarek, wah ibarek kenniw u necc ssnejmeḡ kenniw zeg ufus nnes. ¹¹ Xenni teřzawam L'Urdun, tusim-dd ḡar Ariřa. Imezdaḡ n Ariřa, mmenḡen akidwem,

Imuriyyen d Ifiriziyyen d Ikenzaniyyen d Ihittiyyen d Ijirjasiyyen d Ihiwiyyen d Iyabusiyyen uca wciy awem ten deg ufus nwem. ¹² Necc ssekkey irezzan idaryaen uca uzzen xasen zzatwem x tnayen n ijeğiden nni, zzat i wudem nwem, war iği s ssif nwem uša s řqews nwem. ¹³ Necc wciy awem tammurt i x war tarebrem u tineddam nni war tebnim waxxa tzeddyem daysent u teccim zi tzayarin d izemmuren i tuya war tezzum. ¹⁴ Xenni řexxu, gge^wdem SIDI u tsexxarem as s řekmařet d teşdiqt u ndarem irebbiten nni umi sexxaren ibabaten nwem ayirin i yeyzar u di Mişra, uca sexxarem i SIDI. ¹⁵ Maca mařa war dd-tusi x tiřřawin nwem mařend ad tsexxarem i SIDI, xenni ixřarem ass-a i man wen umi i řa tsexxarem, i irebbiten nni umi sexxaren ibabaten nwem ayirin i iyzar, niy i irebbiten n Imuriyyen nni di temmurt nsen tzeddyem. Necc maca d taddart inu, neccin ad nsexxar i SIDI!" ¹⁶ Xenni inna řgens "Man aya igg^wej aney, aqa neccin ad nejj SIDI ad nexdem irebbiten nneđni. ¹⁷ Mařar SIDI d AREBBI nney d netta i d aney-dd issgaēden, neccin d ibabaten nney, zi temmurt n Mişra, zi taddart n tesmuyi u netta d wenni i iggin řeēřamat timeqqrarin zzat i tiřřawin nney u netta issřeqqa xaney di marra abrid i nuyur u jar marra řegnus i umi ncuqq *tammurt nsen*. ¹⁸ SIDI yuzzeř x marra řegnus zzat i wudem nney, uša d ayt n Imuriyyen, imezday n temmurt. Uša d neccin ad nsexxar i SIDI, mařar netta d AREBBI nney." ¹⁹ Uca inna Yacuea i řgens "Kenniw war tzemmarem ad tsexxarem i AREBBI, mařar netta d AREBBI amqeddes u netta d ijj n AREBBI ittase, netta war d awem iyeřřar ixetřan nwem d ddnuw nwem. ²⁰ Mařa kenniw tejjim SIDI, ad tsexxarem i irebbiten nneđni, xenni netta ad xawem inneqřeb, ad d awem igg řřar uca ad kenniw iqđa, awarni řami netta igga akidwem awrud taşebřant." ²¹ Xenni řgens inna i Yacuea "Lla, maca neccin ad nsexxar i SIDI." ²² Inna Yacuea i řgens "Kenniw d řechud x ixef nwem, aqa kenniw tfarzem SIDI řima ad as tsexxarem." Nitni nnan "Neccin d řechud!" ²³ "Xenni řexxu, ndarem irebbiten iyriben nni iřan di řwest nwem u tarrem uřawen nwem řar SIDI, AREBBI n Israyil!" ²⁴ Inna řgens i Yacuea "Neccin ad nsexxar i SIDI, AREBBI nney, uca ad nseř i tmijja nnes." ²⁵ Deg wass nni igga Yacuea ijj n řeahd ak-d řgens uca igga asen, di Cakim, tawşiyet d Ifariđa. ²⁶ Yura Yacuea awařen-a deg wedlis n ccariea n SIDI uca netta iki ijj n weřru d ameqqran uca issbedd it di Cakim sadu ict n tbeğudt nni ibedden řar zzawect iqeddsen n SIDI. ²⁷ Inna Yacuea i marra řgens "Xzarem, azruya ad xaney yiři d acehhad, minzi netta isřa marra i wawařen n SIDI nni kidney issiweř u netta ad yiři d acehhad i kenniw řima war tteccam AREBBI nwem." ²⁸ Xenni yarxu Yacuea i řgens, kuř aryaz *iruh* řar tesřart nnes.

Řmewt n Yacuea d Alicazar

²⁹ Awarni i tmesřayin-a imsar, belli Yacuea, mmis n Nun, amsexxar n SIDI, immut, netta d ijj n mmis n *bnadem* řars mya u-ecra n isegg^wusa. ³⁰ Neđřen t di temmurt n tesřart nnes di Timna-Sarař nni iřan x idurar n Ifrayim, řar ccamal n wedrar n Jaēac. ³¹ Israyil isexxar i SIDI marra ussan n Yacuea d marra ussan n imřaren nni i iqqimen ddaren ijj n řweqt d azirar awarni i Yacuea u ssnen marra řxedmet i tuya igga SIDI i Israyil. ³² Ixsan n Yusuf i tuya dd-iwyen akidsen ayt n Israyil zi Mişra, neđřen ten di Cakim di tkirat n yeyyar i tuya isya Yaēqub x ayt n řamur, babas n Cakim, s mya n *uqiyyat* n nnuqart uca tedweř d tasřart n ayt n Yusuf. ³³ Uša d Alicazar, mmis n Harun, immut uca neđřen t di tewrirt n mmis n Finařas, *tawrirt* i d as immewcen i *Finařas* deg idurar n Ifrayim.

ŘQUĐAT

Yahuda iŧŧef deg umenŧi d amezwaru

1¹ Awarni řmewt n Yacuea, imsar aqa ayt n Israyil sseqsan SIDI, nnan “Man wen zzayney i řa ikkaren d amezwaru ad igaeęed ad immney ak-d Ikenęaniyyen?”² Yarra-dd SIDI “Yahuda ad igaeęed d amezwaru. Xzar necc wciy as tammurt deg ufus nnes.”³ Uca inna Yahuda i umas Cimeun “Gaęeed akidi di *temmurt n tqedduřt n řecbar* inu uca ejj aney ad nemney ak-d Ikenęaniyyen, *xenni* necc ad kik gaęedey di *temmurt n tqedduřt* nnek. *Ammu* uca igaeęed akides Cimeun.

⁴ Uca igaeęed Yahuda uca SIDI ięarn Ikenęaniyyen d Ifiriziyyen deg ufus nsen uca řerben xasen řar Bazaq, ęecra-ařaf n yiryazen.⁵ Nitni ufin Aduni-Bazaq di Bazaq uca mmenřen akides u nitni řerben x Ikenęaniyyen d Ifiriziyyen.⁶ Maca Aduni-Bazaq yarweř uca nitni đfaren t uca řŧfen t uca qessen as imzawen d *tfednin timeqqranin* zeg ifassen nnes u zeg idaren nnes.⁷ *Xenni* inna Aduni-Bazaq “Sebein n ijeğiden twaqessen asen imzawen d *tfednin*, tuřa řeqqđen *iřeqq*”az sadu řŧabřa inu. Mammec i kidsen ggiy, ammu i d ayi i řa ixeęeř AREBBI!” Iwyen t řar Urcalim uca netta immut dinni.

⁸ Ayt n Yahuda mmenřen ak-d Urcalim uca řŧfen tt, wtin tt s řeqđee n ssif uca qqeden tandint s tmesi.⁹ Awarni as hwan ayt n Yahuda řima ad mmenřen ak-d Ikenęaniyyen, inni izedđyen x idurar, di *Temmurt n Ljanub* u di *Temmurt Iwařan*.

¹⁰ Iffey Yahuda řar Ikenęaniyyen i tuřa izedđđen di řibrun. Isem n řibrun tuřa zic qqaren as Qaryat-Arbae. Nitni řerben x Cicay d Aximan d Talmay.¹¹ Zi senni iffeř řar imezday n Dabir. Isem n Dabir tuřa zic qqaren as Qaryat-Safar.¹² Uca inna Kalib “Wenni i řa iwten Qaryat-Safar ad tt iŧŧef, ad as wecy yeęi Axsa d tamřart.”¹³ Eutniyil, mmis n Qinaz, umas ameřyan n Kalib, iŧŧef tt. Uca iwca as Kalab yeęis Axsa d tamřart.¹⁴ Imsar umi dd-tusa nettat řares, tearn it s tutra x ijj n yeyyar n babas. Uca teđra x wecyuř. Isseqsa tt Kalib “Min cem yuřin?”¹⁵ Nettat tarra xas “Ewc ayi ict n lbaraka, minzi tewcid ayi ict n treqqiet n temmurt řar Ljanub. Ttzawgeř, ewc ayi uřa d řeunřarat!” Uca iwca as Kalib řeunřarat n nej d řeunřarat n wadday.

¹⁶ Gaęeden ayt n Uqayni, idewřan n Musa, ak-d ayt n Yahuda zi tendint n tcejjura n tini řar řexřa n Yahuda nni *ięan* di Ljanub n Earad uca ffyen, zedřen ak-d řgens.¹⁷ Iruř Yahuda ak-d umas Cimeun uca nitni řerben x Ikenęaniyyen inni i tuřa izedđđen di řafat, řarrmen ten i uteřři uca ggın as i tendint *nni* řurma.¹⁸ Iŧŧef Yahuda uřa d Yazza ak-d temmurt nnes d Acqalun ak-d temmurt nnes d Eaqrun ak-d temmurt nnes.¹⁹ SIDI tuřa-t ak-d Yahuda ařami yuzzeř x marra imezday n idurar, maca *imezday* n řewda n teřzurt war izemmar ad xasen yazzeř *zi tesřart nsen*, minzi nitni tuřa řarsen ikarruten n umenři n wuzzař.²⁰ I Kalib wcın as řibrun, am mammec tuřa issiweř Musa, uca netta yuzzeř zi senni x řřata n iřenjiren n Eanaq.

Iřellaben inneđni

²¹ Ayt n Binyamin war zemmaren ad azzřen x Iyabusiyyen, inni izedđđen di Urcalim. Ammu i qqimen Iyabusiyyen zedđřen řar ayt n Binyamin di Urcalim, ař ass-a.

²² Taddart n Yusuf tgaęeed řar Bayt-Il uca SIDI tuřa-t akidsen.²³ Tuyur taddart n Yusuf řima ad tbergeř řar Bayt-Il. Isem n tendint tuřa zic qqaren as Luz.²⁴ Umi řrin ieessasen ijj n weryaz iffeř-dd zi tendint, nnan as “Scen aney manis nzemmar ad nadeř di tendint, xenni neccin ad kik negg tcuni.”²⁵ Netta isscen asen tawwart n wadař řar tendint uca nitni wtin tandint s ict n

tecti s řeqdee n ssif, maca aryaz nni jjin t ad yuyur ak-d marra řwacun n taddart nnes. ²⁶ Uca yuyur weryaz řar temmurt n lhittiyyen uca ibna ict n tendint, igga as isem Luz. Wa d isem nnes ař ass-a. ²⁷ Uca Manassi war izemmar ad yazzeř x imezday n Bayt-Can d tnedddam i řars dd-iqqnen. Uřa d Taenak ak-d tneddam nnes d imezday n Dur d tneddam nnes d imezday n Yiblaeam d tneddam nnes d imezday n Majiddu d tneddam nnes. Tuřa lkeneaniyyen eewwřen ad qqimen zeddyen di temmurt nni. ²⁸ Tuřa Israyil idweř ijhed ařami igga ljizya x lkeneaniyyen, maca war izemmar ad xasen yazzeř. ²⁹ Uřa d Ifrayim war izemmar ad yazzeř x lkeneaniyyen i tuřa izeddyen di Jazar u qqimen lkeneaniyyen zeddyen di řwest nsen di Jazar. ³⁰ Zabulun war izemmar ad yazzeř x imezday n Qiřrun d imezday n Nahalul u qqimen lkeneaniyyen zeddyen di řwest nsen u tetwagg xasen ljizya. ³¹ Acir war izemmar ad yazzeř x imezday n Eakku uřa x imezday n řidun d Ařlab d Akzib d Halba d Afiq d Rařub. ³² Icriyyen zeddyen di řwest n lkeneaniyyen, inni d imezday n temmurt, minzi nitni war zemmarem ad xasen azzřen. ³³ Naftali war izemmar ad yazzeř x imezday n Bayt-Cams d imezday n Bayt-Eanat uca tuřa izeddey di řwest n lkeneaniyyen, inni d imezday n temmurt. Tetwagg xasen ljizya x imezday n Bayt-Cams d Bayt-Eanat. ³⁴ Imuriyyen řşaren ayt n Dan řar idurar, minzi war ten jjin ad hwan řar řewđa n teřzurt. ³⁵ Tuřa Imuriyyen eewwřen ad qqimen zeddyen deg idurar n řaras, di Ayalun u di Caalbm, maca afus n taddart n Yusuf tuřa izeyyar xasen ařas ařami xasen tetwagg ljizya. ³⁶ Tuřa aymir n Imuriyyen zi Tsunta n řyardmiwin, zi jjarf uca zi senni řar sennej.

Lmalak n SIDI di Boxim

2 ¹ Lmalak n SIDI igaeed zi jiljal řar Bukim, inna “Necc ssuffey-đd kenniw zi Miřa uca iweyey-đd kenniw řar temmurt nni x jjuřey i ibabaten nwem, nniř ‘Necc emmarř war ttarezziy řeahd inu akidwem i řebda. ² Uca kenniw, wah kenniw, war tzemmarem ad teggem řeahd ak-d imezday n temmurt-a, u ittřeřsa awem ad tyeđřem iealtaren nsen!’ Maca kenniw war teřřim ca i tmijja inu. Mayemmi teggim aya? ³ U necc nniř awem eawed ‘Aqa war xasen tazzeř ztat i wudem nwem, maca nitni ad iřin *am isennanen* deg iyezdisen nwem uca irebbiten nsen ad awem dewřen d taxceft.’ ” ⁴ Umi Lmalak n SIDI tuřa issiweř awařen-a řar marra ayt n Israyil, imsar, aqa řgens issgaeed di tmijja nnes uca trun nitni. ⁵ Nitni qqaren as i wemcan nni ‘Bukim’ uca nitni qeddmn din tařarř i SIDI.

Awarni i řmewt n Yacuea iffey ayt n Israyil zeg webriđ n SIDI

⁶ Umi Yacuea issekk řgens, ffyen ayt n Israyil, kuř aryaz řar teřřart nnes, mařend ad tťfen tam-murt d řwart. ⁷ Tuřa řgens isexxar i SIDI marra ussan n Yacuea d marra ussan n imřaren, inni ead iqqimen ddaren ařas awarni i Yacuea u inni iřrin marra řxedmet tameqqrant n SIDI tenni igga ak-d Israyil. ⁸ Yacuea, mmis n Nun, amsexxar n SIDI, immut *am* ijj n bnadem *d bab* n mya u-eecra n isegg^wusa. ⁹ Neđřen t daxeř i weymir n teřřart di Timnat-řaras, di temmurt n idurar n Ifrayim, řar uyezdiz n ccamal n wedrar n řaeac. ¹⁰ U eawed itwassmun marra jjiř nni řar řejdud nnes. Awarni asen ikkar-đđ ijj n jjiř nneđni, jjiř nni war issin ca SIDI u war issin ca řxedmet i igga ak-d Israyil. ¹¹ Xenni ggim ayt n Israyil min tuřa iřan d aeففan di tiřřawin n SIDI uca sexxaren i ‘ibaealen’ ¹² Nitni jjin SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, wenni ten-đđ issuffyen zi Miřa uca nitni đřaren irebbiten nneđni, irebbiten n řegnus i d asen-đđ innđen, uca uđaren asen u *ammu* i searen SIDI. ¹³ Mařar nitni jjin SIDI uca

ŘQUĐAT

dewřen sexxaren i Baal d Eactarutin ¹⁴ *Ammu* itwassary lyađab n SIDI x Israyil uca netta igga iten deg ufus n iceffaren i ten ikeccđen u igga ten deg ufus n řeedyan nsen i d asen-dd innden uca dewřen war zemmaran ad *qqimen* bedden zzat i wudem n řeedyan nsen. ¹⁵ Mani mma ffyen nitni, tuya afus n SIDI dıdd nsen i řyar, am mammec tuya issiweř SIDI u am mammec tuya i d asen ijuđ SIDI. Aqa twařsaren ař aneggar.

¹⁶ SIDI issekkar eawed řquđat, inni i ten ifekken zeg ufus n yenni ten ikeccđen. ¹⁷ Nitni war řřin uřa yar řquđat nsen, maca uyuren awarni irebbiten nneđni am inni iđeffaren řeqhab uca uđaren asen. Deřya řeyyden x webrid nni tuya di uyuren ibabaten nsen, inni tuya iřřin i tweřřa n SIDI. Nitni *maca* war ggin amenni! ¹⁸ Umi i d asen-dd issekkar SIDI řquđat, tuya SIDI ak-d řqađi uca ifekk iten zeg ufus n řeedyan nsen, marra ussan n řquđat, mařar SIDI tuya indem zi ssibbet n iyuyyan nsen zzat i wudem n yenni i ten iřřaren d inni i xasen ittazřřen. ¹⁹ U imsar umi mmuten řquđat, *xenni* dewřen nitni yar đeffar uca dewřen eeffnen ktar zeg ibabaten nsen umi uyuren awarni irebbiten nneđni u sexxaren asen uca uđaren řarsen. Nitni war řjin zi tmeğga tiđeffanin nsen d webrid nsen i *tuya đeffaren* s tyennant. ²⁰ *Xenni* itwassary lyađab n SIDI x Israyil uca netta inna “Minzi řgens-a iedda řeahd inu min xef weřřiy ibabaten nsen u war řřin i tmijja inu, ²¹ uřa d necc war qqimey ead ad azzřey zzat i wudem nsen x řegnus nni iija Yacuea, umi immut. ²² *Ammu* necc ad zzaysen jarrbey Israyil, ma ad řđan nitni abrid n SIDI mařend ad days uyuren am mammec t řđan ibabaten nsen, niy lla.” ²³ Uca iija SIDI řegnus-a ad *areyyřen* uca war xasen yuzřř i deya u eawed netta war ten iggi deg ufus n Yacuea.

Arebbi ijarreb Israyil s řegnus inneđni

3 ¹ Ina d řegnus i iija SIDI ad *areyyřen*, řima ad zzaysen ijarreb Israyil, *ixs ad yini* marra inni war issinen ca ead x marra garrat ak-d Kenean ² - myir řima ad dewřen řejyuř n ayt n Israyil ad ssnen amenyi, řima ad řemden ammenyen, myir inni war issinen ca amenyi - : ³ xemsa n řbacat n ayt n Ifilistiniyyen d marra lkenaniyyen d Iřiduniyyen d Iřiwiyyen i izedđyen x idurar n Lubnan, zeg wedrar n Bael-Hirmun řars ař Libu-řamat. ⁴ Nitni tuya-ten *din* řima ad zzaysen itwajarreb Israyil, řima ad yiři itwassnen ma nitni ad řřen i tweřřa n SIDI, tinni yumur netta i ibabaten nsen s ufus n Musa.

⁵ Ayt n Israyil tuya zedđyen d řwest n lkenaniyyen d Iřittiyyen d Imuriyyen d Ifiriziyyen d Iřiwiyyen d Iyabusiyyen. ⁶ Nitni iwyen yessitsen d temřarin nsen i yixef nsen u yessitsen wcın tent i tarwa nsen uca nitni *bdan* ad sexxaren i irebbiten nsen.

Utniyil

⁷ Uca ggin ayt n Israyil min *iřan* d aeėffan di tiřřawin n SIDI, ttun SIDI, AREBBI nsen, uca uyuren ad sexxaren i lbaalen d tirebbin nsen n cwarti. ⁸ *Xenni* itwassary lyađab n SIDI x Israyil u netta iwca iten deg ufus n Kucan-Ricaetayim, ajeđid n Aram-Nahrayn, *aqat-t d Misubutamya* u sexxaren ayt n Israyil tmenya n iseggwusa i Kucan-Ricaetayim. ⁹ řyuyyen ayt n Israyil řar SIDI uca SIDI igga ad ikkar ijj n umsenjem i ayt n Israyil, wenni i ten ifekken, Eutniyil, mmis n Qanaz, umas n Kalib, wenni d ameřyan xas. ¹⁰ Tuřa xas Arruř n SIDI u netta tuřa d řqađi x Israyil uca iffeř řar umenři uca SIDI iwca as Kucan-Ricaetayim, ajeđid n Aram-Nahrayn, *aqat-t d Misubutamya*, deg ufus nnes, tuya afus nnes ijhed x Kucan-Ricaetayim. ¹¹ Tareyyeř temmurt arebein n iseggwusa. *Xenni* immut Eutniyil, mmis n Qanaz.

Ihud d Camjar

¹² Ayt n Israyil arnin ad ggen min *iřan* d aeėffan di tiřřawin n SIDI, Uca SIDI igga jjeđd d Eijlun, ajeđid n Mu'ab, dıdd i Israyil, minzi nitni ggin *min iřan* d aeėffan di tiřřawin n SIDI. ¹³ Netta iss-

mun ħars ayt n Eammun d Iemaliqiyyen uca iffeŷ, iŷřeb x Israyil uca nitni tťfen tandint n tcejjura n tini. ¹⁴ Tmentaç n isegġ^wusa tuġa ayt n Israyil ttsexxaren i Eijlun, ajeġid n Imu'abiyen.

¹⁵ Xenni syuyyen ayt n Israyil ħar SIDI uca SIDI igga ad itwagg ijj n umsenjam, lhud, mmis n Jira, zi teqbiç n Binyamin, ijj n weryaz s ufus nnes afusi iqqnen. Uca ayt n Israyil ssekken t ħima ad yawi ict n terzeft i Eijlun, ajeġid n Imu'abiyen. ¹⁶ Ihud igga i yixef nnes ijj n ssif ħars tnayen n řeqdue, tuzeggart nnes anect n yijj n uŷiř, iqqen it sadu warruđ nnes ħar tmeřřađt nnes tafusect. ¹⁷ Ammu i dd-iqarreb s terzeft ħar Eijlun, ajeġid n Imu'abiyen. Eijlun maca tuġa d aryaz isehħ aťtas. ¹⁸ Umi tuġa lhud ikemmeř timewca n tarzeft, imsar, aqa issekk netta ħar řagg^waj iwdan i tuġa yarebbun tarzeft, ¹⁹ maca netta simant nnes ieqeb zi řexyař ineqcen i din iġan di Jiljal, inna "Necc ħari ijj n ssir xak, ajeġid!" D wa inna "Sqařem!" D marra wi tuġa din ibedden, ffyen zi ħars ħar barra.

²⁰ Yusa-dd ħars lhud umi Eijlun iqqim deg wexxam n wesqif, wenni tuġa i netta waha. Xenni inna lhud "Necc ħari ijj n wawař n AREBBI i cek." Uca ikkar ujeġid zi řkursi nnes igellden.

²¹ Ihud maca isswiżzeđ s ufus nnes azeřmađ, ijbed-dd ssif nni x tmeřřađt nnes tafusect, icuqq it deg ueddis nnes, ²² ařami yudeř s ufus nni awarni i řmus n ssif uca tadunt tbellee-dd x řmus, maġar netta war ikkis ssif zeg ueddis nnes uca ffyen-dd iżzan. ²³ Xenni iffeŷ lhud zeg wuffuŷ n wexxam n wesqif. Ibellee tiwwura n wexxam n tŷurfet awarni as u yarra zzeġrun.

²⁴ Umi yuyur netta, usin-dd imsexxaren nnes uca umi řrin aqa tiwwura n wexxam n nnej twabellcent s zzeġrun, nnan "Netta aqa idřa waha idaren nnes deg wexxam n daxeř." ²⁵ Nitni qqimen ttrajan ařami dewřen ssedħan, u xzar, netta war yarzim ca tiwwura n wexxam n nnej. Nitni ksin ssarut, arźmen tawwart, uca xzar, siditsen di tmurt immut.

²⁶ Ihud maca tuġa yarweř, am tuġa ttrajan nitni. Netta tuġa ikka x řexyař ineqcen uca yarweř ħar Seirat. ²⁷ Řami dd-yiweđ netta dimni, iřuđ di řbuq x idurar n Iřrayim uca ayt n Israyil hwan akides zeg wedrar u netta simant nnes yuyur zzat i wudem nsen. ²⁸ Netta inna asen "Đfar ayi-dd, minzi SIDI iwca awem ředyan nwem, Imu'abiyen, deg ufus nwem." Uca nitni đfaren t uca tťfen imucan n użekk^wu n L'Urdun ħar Mu'ab uca war jjin uřa d ijj ad iřwa. ²⁹ Di řweqt nni wtin nitni Imu'abiyen, eřaħař teneac-ařaf n yeryazen, marra nitni jehden, iryazen leeskariyyen, uřa d ijj n weryaz war injim. ³⁰ Ammu itwassdeġ Mu'ab deg wass nni sadu ufus n Israyil uca tareyyeħ temmurt tmanyin n isegġ^wusa.

³¹ Awarni as yusa-dd Camġar, mmis n Eanat, wenni inġin setta-mya n yeryazen zeg Ifiliřtiniyyen s yijj n řmacam n ifunasen. Ammu uřa d netta issenjem Israyil.

Aŷelleb n Dabura d Baraq x Yabin d Sisara

4 ¹ Umi tuġa lhud immut, arnin ayt n Israyil ad ggen min iġan d aeefan di tiťťawin n SIDI. ² SIDI igga iten SIDI deg ufus n Yabin, ajeġid n Ikeneaniyyen, wenni tuġa iħekken di Ĥařur. Tuġa Sisara d akumandar n řeekar nnes. Wa tuġa izeddyyen di Harucit-Haxuyim. ³ Xenni syuyyen ayt n Israyil i SIDI, maġar Sisara ħars tesca-mya n ikarruten n umenŷi u netta tuġa issdeġ ayt n Israyil s řeunf řmijař n eicrin n isegġ^wusa. ⁴ Tuġa Dabura, tanabit, tamġart n Laffidut, teħkem Israyil di řweqt nni. ⁵ Nettat tuġa tzeddeŷ swadday i tcejjart n tini n Dabura, ħar Rama d Bayt-Il, x idurar n Iřrayim uca ayt n Israyil gaeden ħars maħend ad arzun ad daysen tegg řheqq. ⁶ Nettat tessekk, třaġa i Baraq, mmis n Abinuēam zi Qadac di Naftali, tenna as "Ma war yumur SIDI, AREBBI n Israyil 'Uyur, ffey ħar wedrar n Tabur u tawyed akidek eēca n yeryazen zeg ayt n Naftali u zeg ayt n Zabulun! ⁷ Ĥar teŷzart n Qicun necc ad ħark nedheŷ Sisara, akumandar n řeekar n Yabin, ak-d ikarruten nnes d ubarru nnes n yeryazen uca ad ac t-idd wceŷ deg ifassen

nnek!”⁸ Baraq inna as “Mařa cem tuyured akidi, ad uyureř, *maca* mařa cem war kidi tuyured, war ggureř.”⁹ Nettet tenna “Nec ad kik uyureř nican, mřir war d ac ittiři ccan deg webrid i řa tuyured, minzi SIDI ad izzenz Sisara řar ufus n ict temřart.” *Xenni* Dabura tekkar uca tuyur ak-d Baraq řar Qadac.¹⁰ *Xenni* Baraq iřařa-dd i Zabulun d Naftali řar Qadac uca igaeed x idaren ak-d eecra-ařaf n yeryazen, uca uřa d Dabura tuyur akides.

¹¹ Ĥaber, Aqini, wenni tuřa ittnejřa x Uqini, netta d *ijj* n zeg ayt n Ĥubab, ađekk^wař n Musa, aqa iwta iqıđan nnes řar ubeřuđ di řaeanayim nni *iřan* řar Qadac.¹² Xebbaren i Sisara, aqa Baraq, mmis n Abinueam, igaeed řar wedrar n Tabur.¹³ *Xenni* issmun-dd Sisara marra ikarruten nnes, tesea-mřa n ikarruten n wuzzař, d marra řgens i tuřa řars iřan, zi Ĥarucat-Haxuyim ař teřzart n Qicun.

¹⁴ Uca tenna Dabura i Baraq “Kkar, minzi wa d ass i di iwca SIDI Sisara deg ufus nnek. Ma war dd-itteffey SIDI *simant* nnes řar zzat i cek?” *Xenni* ihwa-dd Baraq zeg wedrar n Tabur u eecra-ařaf n yeryazen đfaren t.¹⁵ SIDI iwta Sisara ak-d marra ikarruten nnes d marra řeskar nnes s řeqđee n ssif zzat i wudem n Baraq, ařami idra x ukarru, yarweř x idaren.¹⁶ Uca Baraq idfar ikarruten d řeskar ař Ĥarucat-Haxuyim. Marra řeskar n Sisara iwđa s řeqđee n ssif, ařami war iqqim uřa d *ijj*.

¹⁷ Sisara yarweř x idaren řar uqıđun n Yaeil, tamřart n Ĥabir, Aqini, mařar tuřa řehna jar Yabin, ajeřid n Ĥařur d taddart n Ĥabir, Aqini.¹⁸ Yaeil teffey řar Sisara, tenna as “Ejj abrid, a sidi, ejj abrid řari, war tegg^wed!” Uca netta iffeř *zeg webrid* yuyur řars deg uqıđun uca nettet tedřa it s ict n tmlat.¹⁹ Netta inna as “Ewc ayi aman ad sweř, necc dayi afadi!” Nettet tarzem ict n txancet n uři u tewca as ad isu, xenni tedřa it *twařat mneđnit*.²⁰ Netta inna as eawed “Bedd řar uqemmun n uqıđun uca mařa yusa-dd *ijjen* isseqsa *cem*, inna ‘Ma da ca n *ijj*’, xenni arr xas ‘Uřa d *ijj*!’ ”²¹ Uca Yaeil, tamřart n Ĥabir, teřteř *ijj* n řewted n uqıđun uca teksi *ijj* n weřdis deg ufus nnes uca tudeř řars nhřa řhes uca tewta as řewted deg uyeřdis n *uzeřif* nnes ařami yudeř řewted di temmurt. Tuřa netta yuřey deg yiđes s řwehřan, uca *ammu* i immut.

²² U zzar, Baraq tuřa iđeffar Sisara uca teffey Yaeil, truř ad kis temmeřqa, tenna as “As-dd, ad ac ssecneř aryaz wenni x tarezzud!” Netta yudeř akides uca aqa Sisara ittazzeř x temmurt u řewted deg uyeřdis n *uzeřif* nnes.²³ Ammu i issdeř SIDI Yabin, ajeřid n Kenean, zzat i wudem n ayt n Israyil deg wass nni.²⁴ Afus n ayt n Israyil yarenni ad itteř uca idqeř ařtas x Yabin, ajeřid n Kenean, řars ařami tuřa tehřan Yabin, ajeřid n Kenean.

Izři n uyelleb n Dabura d Baraq

5¹ Deg wass nni řyenneř Dabura ak-d Baraq, mmis n Abinueam, tenna:

² “*Barkem SIDI i ijeřtayen n ucewwaf itwafessyen di Israyil, s uřewwee n řgens s řxađar!*”

³ *Sřem, kenniw ijeřiden, řhessem, kenniw řřukkam!*
Nec ad řennjey izřan i SIDI,
nec ad zehđey i SIDI, AREBBI n Israyil.

⁴ A SIDI, umi cek dd-teffeyed zi Saeir,
umi cek tuřa dd teggured zeg iyyar n Idum,
tenhezz temmurt, yarřijj uřenna,
wah, uřa d iseynuten farřyen-dd s waman.

⁵ Idurar fesřen zzat i wudem n SIDI,
ađrar nni n Sina, ifsi zzat i wudem n SIDI, AREBBI n Israyil.

⁶ Deg wussan n Camjar, mmis n Eanat,
deg wussan n Yaeil, qqimen ibriden xřan
u wenni tuya igguren x tebridin,
ittekk imesraq iearrgen.

⁷ Imjaheden war qqimen, war qqimen di Israyil,
yars ařami necc, Dabura,
kkareř necc, yemmas n Israyil.

⁸ Umi ifarz řgens irebbiten imaynuten,
xenni tuya din ijj n umenři ineqqen řar tewwura.
Tcappa n useřqi d uřric, mani zřin ten řar arebea-ařaf di Israyil?

⁹ Uř inu ak-d imgewwaden n Israyil,
inni itewwēen ixef nsen řar řgens s řxařar,
lbaraka i SIDI!

¹⁰ A kenniw, inni innayen x teyyař d ticemřařin,
kenniw inni ittyiman x tzarbiyyin
d kenniw inni igguren deg webrid, siwřem x man aya!

¹¹ S tmijja n imjebbaden n řqews, din řar wanuten,
aqa itwaseř wawař x tmegga iseggden n SIDI,
timegga iseggden n imjahaden n Israyil.
Xenni ihwa-dd řgens n SIDI řar tewwura n tendint.

¹² Faq, faq, Dabura, faq, faq, siweř s yijj n izři!
Kkar, Baraq, hebbes imeřbas nnek,
a cek, mmis n Abinuēam!

¹³ Xenni ihwa wi iqqimen zeg imcennēen řar řgens,
SIDI ihwa-dd ak-d ayt bu-teyrudt di řtweē inu.

¹⁴ Zeg Iřrayim inni ařwar nsen di Eamaliq
u awarni ac Binyamin řar iwdan nnek.
Zi Maxir hwan imgewwaden
u zi Zabulun inni itřfen aēekkaz n tira.

¹⁵ Řřhukkam n Issaxar hwan-dd ak-d Dabura
uca amecnaw mammec itwassekk Issaxar,
ammu uřa d Baraq itwaearren di řewřa n teyzurt.
Di řeřfuf n Rubin tuya ixarřišen n wuř d ařřas.

¹⁶ Mayemmi teqqimed řar iyendifen,
tessřessed řar wesbueriř n řřimriwin?
Di řeřfuf n Rubin ggin ad beqqcen deg wuř ařřas.

¹⁷ Jilead iqqim řar ujemmař n L'Urdun
u mayemmi iqqim Dan řar tyarruba?
Acir iqqim am ijj n ubarrani řar tma n řebřar
uca iqqim izeddey řar iftasen nnes.

¹⁸ Zabulun d ijj n řgens isebbeř tudart nnes ař řmewt,
am t igga uřa d Naftali di řegeudi n wazzay n umenři.

¹⁹ Ijeřiden usin-dd, mmenřen.
Řexdenni mmenřen ijeřiden n Kenēan
di Taenak řar waman n Majiddu.

ŘQUĐAT

War ksin takeccađt n nnuqart.

²⁰ Zeg ujenna mmenyen,
itrán mmenyen ak-d Sisara zi tebridin nsen.

²¹ Iyżar n Qicun iwyi iten,
tiyżart n wečar uya, a tiyżart n Qicun,
eſes s jjeħd, a řeemar inu.

²² Řexdenni ddzen ticeđyin n iysan
zeg uzerzer i zi izzerzren inni ijeħden s yiysan nsen.

²³ Neeřem Miruz, inna **Lmalak n SIDI**,
neeřem imezday nnes s ict n nneeřet,
minzi war dd-usin ħima ad wcen afus i SIDI,
ħima ad wcen afus i SIDI s ayt bu-teyrudt.

²⁴ Tetwabarek Yaeil, tamýart n Ĥabir, Aqini,
sennej i marra timýarin.
Tetwabarek nettat sennej i marra timýarin izeddyen deg iqıđan.

²⁵ Netta ittar aman, nettat tewca as ayi,
tiwi as-dd trussi deg ict n řtebři icenneen.

²⁶ S ufus nnes tesswizzeđ yar řewted
u afusi nnes yar wefdis n ixeddamen
uca tewta Sisara, teřbez as azeđif nnes,
teebbez xas uca tessnuqqeb as ayezdis n uzeđif nnes.

²⁷ Ikummec jar iđaren nnes, ibbuzzeř netta, aqa izzeř din.
Aqa ikummec jar iđaren nnes, ibbuzzeř
uca umi tuýa ittekummuc, iwđa din, uca iwđa-dd iřeqqef.

²⁸ Zi řkazi nnes texzar-dd yemmas n Sisara uca tesýuuy jar iqđiben n wuzzař
‘Mayemmi ieeřtar ukarru nnes ammu ařas?
Mayemmi ikarruten nnes qqimen war gguren uřa d ict n uşurif?’

²⁹ Inni d tiymisin ařas jar tjeđidin nnes arrint-idd
uca uřa d nettat simant nnes tarra x min tenna

³⁰ ‘Ma war ufin takeccađt
uca aqa-ten ggur ad bđan takeccađt?
I kuř aryaz ijeħden ict n teezarect niy tnayen n teeziyiin?
Takeccađt n ikettanen itwassqareqcen i Sisara,
takeccađt n ikettanen itwassqareqcen,
aburđa, řexdayem n umuddi yar tnayen n iyezdisen
zeg ukettan itwassqareqcen i irawen, am takeccađt?’

³¹ Ammu i ya hellken řeedyan nnek, a SIDI,
maca inni t ittexsen ad iřin am tfuct
i dd-ineqqaren di jjeħd nnes.”

U tammurt tareyyeħ arebein n iseggwusa.

Jideun d Lmalak n SIDI

⁶ ¹ Maca ayt n Israyil ggin min iġan d aeëffan di tiġtawin n SIDI uca isellem iten SIDI deg ufus n Midyan, ij n řmijař n sebaa n iseggwusa. ² Umi tuřa afus n Midyan ijhed x Israyil, ggin ayt n Israyil i yixef nsen ifran deg idurar d temjijn d lqeleat dıdd i Midyan. ³ Xmi izarree Israyil, xenni Midyan tuřa ittgaæeed uca uřa d lcamaliqiyyen d ayt n ccarq gaæeden dıdd nsen. ⁴ Nitni wtin iqiđan nsen dıdd nsen uca aređġen řyiġet n temmurt řars ař jwayeh n Yazza. Nitni war jjin di Israyil i zi i řa iddar *bnadem*, řa d uġi, řa d ayenduz uřa d ayyuř, ⁵ mayar nitni gaæeden s řimriwin nsen d iqiđan nsen uca usin-dd am ijj n weyřaf n tmuryi. War zemmar ad twařesben ak-d iřeyman nsen uca nitni udfen tammurt řima ad tt aređġen. ⁶ Ammu izřed Israyil ařas zi ssibbet n Midyan. Uca xenni řuyyen ayt n Israyil řar SIDI.

⁷ Umi řuyyen ayt n Israyil řar SIDI di ssibbet n Midyan, imsar, ⁸ aqa SIDI issekk-dd ijj n we-ryaz, ijj n unabi, řar ayt n Israyil. Netta inna asen “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Nec ssgaædey kenniw zi Miřa u suffyey-dd kenniw zi taddart n tesmuyi. ⁹ Necc fekkey-dd kenniw zeg ufus n Imiřriyyen u zeg ufus n marra inni kenniw iřřaren. Necc uzřřey xasen zzat i wudem nwem u wciy awem tammurt nsen. ¹⁰ Necc nniy awem: Necc d SIDI, AREBBI nwem, war tegg^wdem zi irebbiten n Imuriyyen, inni di temmurt nsen tzeddyem! Maca kenniw war tesřim řar tmijja inu.’” ¹¹ Xenni yusa-dd **Lmalak n SIDI** uca iqqim sadu tbeġuđt nni řar řafra, tenni n Yuwac, Abiazari. Mmis Jideun tuřa-t *din* issarwat irden di tsirt n uđiř řima ad ten issarweř ammu zzat i wudem n Midyan.

¹² Řexdenni iban as-dd **Lmalak n SIDI**, inna as “SIDI akidek, a cek, bu-teřrudř imeġden!” ¹³ Maca Jideun inna as “A, Sidi, mařa SIDI aqa-t akidney, mayemmi i d aney iřqef xenni marra uya u mani ġant marra řecjaye b i x d aney ssiwřen ibabaten nney, umi nitni nnan ‘Ma war d aney-dd issuffey SIDI zi Miřa?’ Maca řexxu indar aney SIDI, isellem aney deg ifassen n Midyan.”

¹⁴ Řexdenni idweř-dd řars SIDI, inna “Uyur di jjeġd nnek wanita uca d tfekked Israyil zeg ufus n Midyan. Ma necc war cek-dd ssekkey?” ¹⁵ Uca netta yarra-dd xas “A, Sidi, s minzi i řa fekkey Israyil? Xzar řwacun inu d tameseect qae di Manassi u necc d amudrus qae di taddart n baba.”

¹⁶ Inna as SIDI “Minzi necc ad iřiy akidek, ad tyeřbed Midyan, axmi d ijj n weryaz waha.” ¹⁷ Inna as netta “Mařa xenni ufiy řxađar di tiġtawin nnek, xenni iwca ayi ict n řeēřamet, aqa d cek simant nnek i dd kidi issawařen. ¹⁸ War ssa ttrař řa, ař i řark-dd i řa eeqbey ad tiři iwyey-dd tarzeft inu u ad tt-idd ssarsey zzatek.” Netta inna “Ad qqimey řars ař dd i řa teeqbed.”

¹⁹ Uca yudef Jideun, issewjed ijj n iřayđ d ameřyan d iřumen břa ařrum zeg ijj n ‘ifa’ n waren. Netta issars aysum di řřuġet, igga arrwa deg ict n teydurt uca yiwi *man aya* řars řar barra sadu tbeġuđt uca issars as *ten*. ²⁰ Maca inna as **Lmalak n SIDI** “Ksi aysum d iřumen břa antun u tes-sarsed *ten da* x teřđart uca zeġee xas arrwa!” Uca ammu i t igga. ²¹ Uca **Lmalak n SIDI** isarreġ tayřart i tuřa řars deg ufus nnes, ihada zzayes aysum d iřumen břa antun. Řexdenni tgæeed tmesi zi teřđart tecca aysum d iřumen. **Lmalak n SIDI** maca innuřseř x tiġtawin n Jideun.

²² Umi Jideun iřra, aqa tuřa-t d **Lmalak n SIDI**, inna Jideun “A Sidi inu, SIDI, aqa necc řriy **Lmalak n SIDI** aymbub deg uyembub.” ²³ Maca SIDI yarra-dd xas “Ad kidek yiři řehna, war ttegg^wed, cek war ttmettid.” ²⁴ Uca Jideun ibna dinni ijj n uealtar i SIDI, igga as “SIDI d řehnal” Aqa-t di řafra n ayt n Abiazari řars ař ass-a.

Jideun iřdeř acalřar n Baæl

²⁵ Di ġiřet nni simant nnes, imsar aqa SIDI inna as “Ksi ijj n umwa d ameřyan n ufunas i iġan n babac, amwa wiss tnayen *nni řars iġa* sebaa n iseggwusa uca ydeř acalřar n Baæl i iġan n babac u zdem tarebbit n cwarti nni zzates!” ²⁶ Bna xenni deg ijj n wemcan ittřiqen x tqiccat n lqelea-ya ijj n uealřar i SIDI, AREBBI nnek, uca ksi amwa wiss tnayen u awi-dd ict n tyařřt n wecmađ s

ŘQUÐAT

ukeccuđ n trebbit n cwarti nni ittxeřša ad tt tzedmed.”

²⁷ Xenni iksi Jideun eecra n yeryazen zeg imsexxaren nnes uca igga am mammec i d as inna SIDI. Umi netta *maca* igg^wed zi řwacun n taddart n babas u zeg yeryazen n tendint ad t igg s wass, imsar belli igga it di řiřet. ²⁸ Umi dd-kkaren yeryazen n tendint tiwecca zic, řrin nitni aqa aealřar n Bael itwahdem u tarebbit n cwarti nni zzates itwazdem u amwa wiss tnayen itwabexxar x uealřar i *din* nni itwabnan. ²⁹ Uca nnan i wayawya “Man wen iggin aya?” Nitni arzun sseqsan uca nnan “Jideun, mmis n Yuwac, it iggin.” ³⁰ Xenni nnan yeryazen n tendint i Yuwac “Sufey-dd mmic řima ad immet, minzi netta iřder aealřar n Bael u minzi netta izdem tarebbit n cwarti i zzates *iřan*.” ³¹ Yuwac yarra-dd x marra inni i-dd řars ibedden “Ma texsem ad temmenyem i Bael? Ma texsem ad t tessnejmem? Wenni akides i řa ibedden, ad itwaney di řřbeř-a wanita. Mařa netta d iji n arebbi, ejj it ad immney i yixef nnes nnit, minzi řeđřen aealřar nnes.” ³² Deg wass nni iřaya as-dd i *Jideun* Yarabbael, min ixs ad yini “Bael immney akides”, mařar netta iřdeř aealřar nnes.”

Jideun ittar ict n řeeřamet

³³ Marra Midyan d řamaliq d ayt n ccarq munen uca řwan-dd *L'urdun* uca wtin iqidan nsen di řewđa n teyzurt n Yizraeil. ³⁴ Uca Arruř n SIDI issyard i Jideun uca netta iřuđ di řbuq uca iřaya x ayt n Abieazar mařend *ad bedden* awarni as. ³⁵ Issekk ireqqasen di marra Manassi uca itwařaya Manassi *mařend ad bedden nitni* awarni as. Xenni issekk ireqqasen řar Acir u řar Zabulun u řar Naftali uca nitni gaeden mařend ad ten mmeřqan.

³⁶ Uca inna Jideun i AREBBI “Mařa cek tfekked Israyil s ufus inu, am mammec i d ayi tennid, ³⁷ xzar, *xenni* necc ad ssarey ict n thiđurt n tađuft x unedrar. Mařa iwđa nnda myř x tađuft waha u tammurt marra *teqqim* tuzey, *xenni* ssney necc, aqa cek ad tessnejmed Israyil s ufus inu, am mammec i d ayi tennid.” ³⁸ U ammu i temsar. Tiwecca nnes netta ikkar zic uca izři tahiđurt uca izemm-dd nnda zi thiđurt, ict n řřawya teccur s waman. ³⁹ Xas uca inna Jideun i AREBBI “Třawgey war xafi itwareqq řyađab nnek mařa necc ssiwřey ict n twařat nneđnit. Ejj ayi ad qeğbey s thiđurt *ead* ict n twařat nneđnit waha uca ad teqqim thiđurt tuzey u x marra tammurt *ad din yiri* nnda.” ⁴⁰ Uca di řiřet nni igga *it* SIDI ammu, minzi tahiđurt waha i iqqimen tuzey u tuya nnda x marra tammurt.

Jideun yazzeř x řeđu

7¹ Xenni ikkar Yarubbael, wa d Jideun, zic uřa d marra řgens i řars iřan uca wtin řmargeř n řeekar nsen řar tařa n řarud u řmargeř n Midyan tuya iřan zzates řar ccamal zi tewirt n Mura di řewđa n teyzurt. ² SIDI inna i Jideun “Řgens i řark *iřan* aqa-t deg wařřas ařami war zemmařey ad awem ggey Midyan deg ufus nsen, niy izemmar Israyil ad xafi ifeyyec ad yini ‘Afus inu issenjin ayi.’ ³ X uya, řaya deg imezzuřen n řgens, ini ‘Wenni itteggweden d wenni ittarjin ad iqeř uca ad ifey deyya zeg idurar n Jilead!’ ” Xenni eeqben tnayen u-eicrin-ařaf n yeryazen zi řgens uca qqimen řars eecra-ařaf. ⁴ Maca SIDI inna i Jideun “Řgens aqa-t ead deg wařřas. Sehwa ten řar waman, dinni ad ten teddzed i cek. Uca ad imsar, x wenni d ac i řa iniy ‘Wa ad kik yuyur’, win ad kik yuyur, maca kuř iji x wenni i d ac i řa iniy ‘Wanita war kik iggur’, win war kik iggur.’ ” ⁵ Issehwa řgens řar waman. Xenni SIDI inna as “Kuř iji wenni i řa iwarden aman s yiřes nnes, am mammec i *ten* iwarded weqzin, ad t tegged řar iji n řřarf. Ammu uřa d marra inni i řa yađaren x ifadden mařend ad swen.” ⁶ Řqedd n yenni iwyen aman s ufus nsen řar uqemmun nsen, tuya-ten di teřt-mya n yeryazen, maca marra inneđni uđaren x ifadden řima ad swen aman. ⁷ Uca SIDI inna i Jideun “Zi teřt-mya n yeryazen-a, inni iwarden *aman*, ad kenniw

6:37 ‘anedrar’ - niy ‘andar’.

ssnejmey u necc ad ggey Midyan deg ufus nnek. Marra řgens *nneđni i iqqimen* ad uyuren, kuř ijj yar wemcan nnes. ⁸ Iksi řgens řeweč d řebwaq deg ufus u netta issekk marra iryazen n Israyil, kuř ijj yar uqiđun nnes. Maca teřt-mya n yeryazen nni iija iten řars. Tuřa řmargeř n řeeskar n Midyan swadday nnes di řewđa n teyzurt. ⁹ Di řiřet nni temsar, aqa SIDI inna as “Kkar bedd, hwa yar řmargeř n řeeskar, mařar necc ggiy ac ten deg ufus nnek. ¹⁰ Mařa cek aqa tegg^wded, ad tehwiđ yar řmargeř ak-d Fura, amsexxar nnek. ¹¹ Uca ad tesřed min xef ssawařen uca xenni ad ac immewc jjeħd deg ifassen nnek ařami i řa tehwiđ yar řmargeř.” *Xenni ihwa netta ak-d Fura, amsexxar nnes, ařami iwđen řars ař zzat i terbiein issweĵden i umenyi řar řťarf n řmargeř.* ¹² Uca Midyan d řamaliq d marra ayt n ccarq tuřa ssun di řewđa n teyzurt am ijj n weyřaf n tmurři u iřeyman nsen war zemmareñ ad twařesben, tuřa-ten deg wařtas am iĵdi řar tma n řebřar. ¹³ *Umi yiweđ Jideun řin, xzar, ijj n weryaz, tuřa itthaja i umeddukeř nnes ict n tarjit, inna “Xzar, necc řari ict n tarjit uca řriy mammec ijj n weyrum n temřin i iwđen řar swadday iqnunni-dd řar daxeř n řmargeř n Midyan uca yiweđ řars ař aqiđun uca iřqef it ařami iwđa u idweř x uzeřif, aqa ammu i iwđa uqiđun.* ¹⁴ *Yarr-dd xas umeddukeř nnes, inna “Aya war ixš ad yini mřiř ssif n Jideun, mmis n Yuwac, aryaz zi Israyil. AREBBI iwca Midyan d marra řmargeř n řeeskar deg ufus nnes.”* ¹⁵ *Umi isřa Jideun tarjit-a d min teks ad tini, yuđar iřzuř uca xenni ieqeb yar řmargeř n řeeskar n Israyil, inna “Kkarem, SIDI igga řmargeř n řeeskar n Midyan deg ufus nwem.”* ¹⁶ *Jideun iĵđa teřt-mya n yeryazen x řřata n řerbiein uca iwca kuř ijj ijj n řbuq deg ufus nnes d iĵduřen xwan d iřeřđawen deg iĵduřen.* ¹⁷ *Netta inna asen “Xzarem-dd řari u teggem amenni. Xzar, mařa necc iwđey řar řťarf n řmargeř, xenni ad teggem uřa d kenniw amecñaw mammec ggiy necc.* ¹⁸ *Xmi i řa řuđey necc di řbuq uřa d marra inni řari iřan, xenni ad řuđem uřa d kenniw di řbuq řar marra iřezdisen n řmargeř, ad tinim ‘I SIDI u i Jideun!’ ”* ¹⁹ *Uca Jideun d mya n yeryazen nni tuřa řars, iwđen-dd řar řťarf n řmargeř n řeeskar řar umezwaru n řeessast n wezyen n řiřet, umi ten tuřa ead ggur ad ssbedden ieessasen, uca řuđen di řebwaq u umi wtin arřin iĵduřen nni řarsen deg ufus.* ²⁰ *Řřata n terbiein řuđen di řebwaq uca arřint iĵduřen u s ufus azeřmađ řťfen iřeřđawen u s ufus afusi řebwaq řima ad řaysen řuđen uca řuyyen “Ssif n SIDI d Jideun!”* ²¹ *Qqimen bedden řar marra iřezdisen n řmargeř kuř ijj deg wemcan nnes. Xenni ggur ad tazzeř řmargeř n řeeskar marra uca řuyyen arewřen.* ²² *Umi řuđen řřata mya n yeryazen di řebwaq, issekkar SIDI ssif n iĵjen řidd i wenneđni di marr řmargeř uca yarweř řeeskar řars ař Bayt-Ciřřa di řiřet n řarada ař aymir n Abil-Mařula, sennej i řabbat.* ²³ *Xenni řayan-dd x yeryazen n Israyil, zi Naftali u zi Acir u zi marra Manassi uca řřaren nitni ayt n Midyan.* ²⁴ *Eawed issekk Jideun ireqqasen řar marra idurar n Iřrayim, inna “Hwam řar Midyan u tekksem as iřezran ař Bayt-Bara uřa d L'Urdun.”* *Twařayan marra iryazen n Iřrayim uca nitni řťfen iřezran ař Bayt-Bara uřa d L'Urdun.* ²⁵ *Nitni řebbsen tnayen n ikumandaren n řeeskar n Midyan, řurab d Di'ab, uca nřin řurab x teřřart n řurab u Di'ab nřin t x tsirt n uđiř n Di'ab uca řřaren Imidyaniyyen. Izeřifen n řurab d Di'ab iwyen ten řar Jideun řar ujemmađ n L'Urdun.*

Axeyyeq n ayt n Iřrayim

8 ¹ *Xenni nñan as yeryazen n Iřrayim “Min i d aney da teggiđ, aqa cek war xaney-dd řřiřid umi teffęed řima ad temmenęed ak-d Midyan?”* Uca nitni mmcubbecen akides ařtas. ² *Netta yarra-dd xasen “Mani i dd řa yas min ggiy ak-d min teggiđ? Ma war iři ařqađ n min iyuran n uđiř n ayt n Iřrayim xar zi řřiřet n binu n ayt n Abieazar?”* ³ *Deg ufus nwem igga SIDI řurab d Di'ab, řřukkam n Midyan. Min zemmarey ad ggey ad t ssemquđdey akidwem?”* Umi netta inna awař-a yarsa uxeyyeq nsen.

Aýelleb n Jideun x Midyan

⁴ Umi dd-yusa Jideun Ƨar L'Urdun, izwa netta ak-d teřt-mya n yeryazen nni tuƧa Ƨars iƧan. Nitni fnan řami ten tuƧa đeffaren. ⁵ Inna netta i yeryazen n Sukkut “TtawƧeƧ, wcem i řgens i dd ayi idřaren x idaren ticnifin n weƧrum, maƧar nitni fnan u necc aƧa đeffareƧ Zabađ d řalmunnađ, ijeđiden n Midyan. ⁶ Maca řđukkam n Sukkut nnan “Zabađ d řalmunnađ ma aƧa-ten deg ufus nnek, mađend ad newc aƧrum i řeeskar nnek?” ⁷ Inna Jideun “Xenni řexxu, xmi i d ayi Ƨa igg SIDI Zabađ d řalmunnađ deg ufus inu, xenni ad awem ssarewteƧ aysum n arrimet nwem ak-d isennanen d tzeƧƧart zi řexřa.” ⁸ Uca igaeđed zi senni Ƨar Fanuwil uca issiweř akidsen amenni. Arrin-dd xas yeryazen n Fanuwil amecnaw mammec i dd-arrin x yeryazen n Sukkut. ⁹ X uyenni issiweř eawed ak-d yeryazen n Fanuwil, inna “Mařa necc eeqbey-dd di řehna, ad hedmeƧ lburj-a wa.”

¹⁰ TuƧa Zabađ d řalmunnađ ak-d řeeskar nsen di Karkur, tuƧa-ten eřařař di xemmeřac-ařaf n yeryazen, marra inni tuƧa iqqimen zi marra řeeskar n ayt n ccarq. AƧa mya u-eicrin-ařaf n yeryazen inni izemmaren x ssif tuƧa twanƧen. ¹¹ Uca Jideun igaeđed ak-d webriđ n yenni izedđƧen deg iqıđan, Ƨar ccarq n Nubađ d Yujbaha u netta iƧřeb x řeeskar nni, minzi řeeskar ittyiř aƧa-t di řaman. ¹² Zabađ d řalmunnađ arewřen, maca netta idřar iten, iřteř tnayen n ijeđiden n Midyan, Zabađ d řalmunnađ, d imeđbas uca issigƧwed marra řeeskar.

¹³ Umi dd-ieqeb Jideun, mmis n Yuwac, zeg umenƧi, ikka x tsunta n řaras, ¹⁴ iřteř ijj n webřiƧ zeg yeryazen n Sukkut d ameđbus uca isseƧsa t. Wanita yura as marra ismawen n řđukkam n Sukkut d imƧaren nsen, sebea u-sebein n yeryazen. ¹⁵ Umi dd-yiweđ netta Ƨar yeryazen n Sukkut, inna “Ina d Zabađ d řalmunnađ, inni zi i d ayi tessbarrqem umi tennam ‘Ma Zabađ d řalmunnađ aƧa-ten deg ufus nnek ař i Ƨa newc aƧrum i yeryazen nnek nni yuđřen?’ ” ¹⁶ Xenni iřteř imƧaren n tendint d isennanen d tzeƧƧart zi řexřa uca amenni i u zi man aya iija iryazen n Sukkut ad t ssen. ¹⁷ Lburj n Fanuwil iħdem it u inƧa iryazen n tendint. ¹⁸ Xenni inna i Zabađ d řalmunnađ “Mammec iƧan yeryazen nni tenƧim di Tabur?” Nitni arrin-dd xas “Nitni tuƧa-ten am cek, ad-dud d iijen am cek, Ƨae ggin am iħenjiren n ujeđid.” ¹⁹ Xenni inna “Nitni tuƧa d aytma, iħenjiren n yemma. S tidett am iddar SIDI, mři ten tejjim ad ddaren, iři war kenniw neqƧeƧ!” ²⁰ D netta inna i Yatar, amenzu nnes “Kkar, neƧ iten!” Maca abřiƧ war dd-ikkis ssif nnes, minzi netta iggƧwed umi ead d abřiƧ. ²¹ Xenni nnan Zabađ d řalmunnađ “Kkar cek simant nnek uca neƧ aneƧ, maƧar mammec aryaz, ammu tizemmar nnes.” Uca ikkar Jideun, inƧa Zabađ d řalmunnađ uca iksi tiziriwin timeƧƧanin i d yuƧřen Ƨar irawen n iřeyman nsen.

Aebed n lařnam zi Jideun d řmewt nnes

²² Uca iryazen n Israyil nnan i Jideun “Ĥekmet xaneƧ, cek uřa d mmic d wayƧaw nnek, maƧar cek tfekked aneƧ zeg ufus n Midyan.” ²³ Inna asen Jideun “Necc war xawem ĤekmeƧ uřa d mmi war xawem iħekkem. SIDI d wenni i xawem i Ƨa iħekmen.” ²⁴ Jideun Ƨarni inna asen “Necc xseƧ ad zƧaywem ttareƧ Ƨa. Ad ayi iwc kuř ijj n weryaz ict n texrazt zi tkecƧađt nnes, minzi twafen Ƨarsen texrazin n wureƧ, maƧar nitni tuƧa-ten d ayt n Ismaeil. ²⁵ Nitni nnan “Neccin ad ac tent newc s řxađar!” Nitni bezzeen ijj n werruđ uca kuř aryaz indar xas ict n texrazt zi tkecƧađt nnes.

²⁶ Tixrazin n wureƧ nni ittar weznent sebeřac-mya n uciql n wureƧ, nhřa tiziriwin timeƧƧanin d texrazin d řřifet n tuddimin d werruđ arjuwani i tuƧa Ƨarđen ijeđiden n Midyan d nhřa tised-diyin i yuƧřen Ƨar irawen n iřeyman nsen. ²⁷ Jideun igga zƧayes ijj n upalřu n ukeħħan uca igga it di tendint nnes, di Eařra, u marra Israyil yuyur awarni as am awarni i ict n řqeħba. Aya idweř d tisendect i Jideun d taddart nnes. ²⁸ Ammu tuƧa innbeħdeř Midyan zeg ayt n Israyil uca war zmiren ad ssgaeđden azeđif nsen ead. TuƧa tammurt tareyyeħ arebein n isegƧwusa deg wussan n Jideun.

²⁹ D Yarubbael, mmis n Yuwac, yuyur uca izdey *ɛawed* di taddart nnes. ³⁰ Jideun tuya ɣars sebein n ihenjiren inni dd-iffyen zi tmeşşadt nnes, minzi tuya ɣars aţtas n temɣarin. ³¹ Uŗa d tayya nnes tenni *tuya iġan* di Cakim, tejja as-dd ijj n uhenjir i netta u netta igga as Abimalik. ³² Jideun, mmis n Yuwac, immut *umi* acewwaf nnes *tuya* icab aţtas uca ndřen t deg wenđer n babas Yuwac, di Eafra, *tandint* n Abieazra.

³³ Awarni řami immut Jideun, imsar, aqa ayt n Israyil dewřen-dd uca uyuren awarni i lbaelen am inni idfaren řeqħab uca ggin Bael-Barit d arebbi nsen. ³⁴ Ayt n Israyil war fekkaren ead di SIDI, AREBBI nsen, wenni ten issnejmen zeg ufus n marra řeedyan i d asen-dd innnden ³⁵ uca war ggin taddukřit ak-d taddart n Yarubbael, d tenni n Jideun, x marra řxar i igga di tťwee n Israyil.

Abimalik d imezday n Cakim

¹ Abimalik, mmis n Yarubbael, yuyur ɣar Cakim, ɣar aytmas n yemmas. Netta issiweř akidsen u ak-d marra řwacun n taddart n babas n yemmas, inna ² “Siwřem maca deg imezzuyen n marra imezday n Cakim “Min iġan mliħ i kenniw: maŗa sebein n yeryazen ad xawem ħekmen, marra ihenjiren n Yarubbael, niy maŗa mɣir ijj n weryaz waha ad xawem iħkem? řeqřem eawed, aqa necc d iɣussan nwem d aysum nwem.” ³ Xenni ssiwřen aytmas n yemmas marra awařen-a deg imezzuyen n marra imezday n Cakim aŗami uř nsen imeyyeř ad dd-yas ak-d Abimalik, maŗar nitni nnan “Netta d umatney.” Nitni wcın as sebein n *uqiyyat* n nnuqart zi zzawect n Bael-Barit. Zzaysent icra Abimalik iryazen ixwan i tuya min mma tteggan uca nitni deffaren t-idd. ⁵ Yudef di taddart n babas di Eafra u inɣa aytmas, ihenjiren n Yarubbael, sebein n yeryazen, x ijj n wezru. Mɣir Yutam, ahenjir amazuz n Yarubbael iqqim weħdes, minzi netta tuya innuffar. ⁶ Uca munen marra imezday n Cakim d marra inni di lqelɛa uca ffyen, ggin Abimalik d ajeġid ɣar tbeġuđt nni *iġan* deg wemcan iqeddsen ɣar Cakim. ⁷ Nitni xebbaren aya i Yutam, ikkar ibedd x tqiccat n wedrar n Jarizim. Issgaeed tmijja nnes, inna asen “řem ɣari, kenniw imezday n Cakim, uca AREBBI ad ɣarwem iseř.

⁸ ‘Aĥař uya kkarent ticejjura, ffyent ħima ad dehntent ijj n ujeġid x yixef nsent uca nnant i uzemmur: Iři cek d ajeġid nney! ⁹ Azemmur inna asen: Ma ad semħey di tadunt n zzeet inu nni i d ayi issemɣar AREBBI d iwdan? Ma ad đwey sennej i tcejjura nneđni?

¹⁰ Uca nnant tcejjura i wartu: As-dd, iři cek d ajeġid nney! ¹¹ Urtu inna asen: Ma ad semħey di tazyudi inu d řyiġet isebħen inu? Ma ad đwey sennej i tcejjura nneđni?

¹² Uca nnant tcejjura i tzayart: As-dd, iři cek d ajeġid nney! ¹³ Tenna asen tzayart: Ma ad semħey deg waman n uđiř inu nni issefraħen AREBBI d iwdan? Ma ad đwey sennej i tcejjura nneđni?

¹⁴ Xenni nnan marra ticejjura i cbarq ak-d isennanen: As-dd, iři cek d ajeġid nney! ¹⁵ Uca cbarq ak-d isennanen inna i tcejjura: Maŗa teksent kennint s tidett ad ayi tdehntent d ajeġid xakent, asent-dd xenni, afent adurri di tiři inu, maca maŗa lla, xenni ad tekkar tmeşsi zi cbarq ak-d isennanen, ad tecc *ticejjura* n tngelt n Lubnan.’

¹⁶ Řexxu xenni, maŗa kenniw, *imezday* n Cakim, teggim s tidett d teşdiqt, *umi* teggim Abimalik d ajeġid u maŗa kenniw teggim mliħ di Yarubbael d taddart nnes u maŗa kenniw teggim days anect n řxedmet n ifassen nnes, - ¹⁷ aqa baba immney di tťwee nwem uca isebbeř tudart nnes uca issenjem kenniw zeg ufus n Midyan, ¹⁸ maca kenniw tɣewwɣem ass-a x taddart n baba u x ijj n wezru aqa tenɣim ihenjiren nnes, sebein n yeryazen, u teggim Abimalik, mmis n tayya, d ajeġid x imezday n Cakim, minzi netta d umatwem, - ¹⁹ maŗa kenniw teggim ass-a s tidett d teşdiqt di Yarubbael d taddart nnes, xenni ad tfarħem di Abimalik u netta ad ifarħ daywem.

9:15 ‘tingelin n Lubnan’ - ticejjura timeqqrani n idurar di Lubnan.

²⁰ Maca mařa war iġi amenni, *xenni* ad tekkar tmessi zi Abimalik ad tecc iryazen n Cakim d imezday n lqelca uca ad tekkar tmessi zeg imezday n Cakim u zi marra inni d lqelca, ad tecc Abimalik!”

²¹ *Xenni* yuyur Yutam, yarweř zeg umas Abimalik řar Bi’r. Tuřa izeddey din, *igg^wej* x wudem n umas Abimalik.

²² *Umi* tuřa iħekkem Abimalik x Israyil třata n isegg^wusa, ²³ issekk AREBBI ijj n buħbeř d aeffan řar Abimalik d iryazen n Cakim. Imezday n Cakim řdaren zi Abimalik, ²⁴ ĥima ayeřseb nni itwaggen i sebein n iħenjiren n Yarubbael d idammen nsen ad dd-asen x imezday n Cakim, inni tuřa issjehden ifassen nnes maħend ad iney aytmas. ²⁵ Imezday n Cakim wejden as tixecfin x tqiccat n idurar u nitni keccden marra wenni din xasen i řa ikken d abrid. Aya itwanna i Abimalik. ²⁶ Jaæl, mmis n Eabid, yusa-dd ak-d aytmas uca nitni uyuren řar Cakim u imezday n Cakim ttiquen days. ²⁷ Nitni ffyen řar iyyaren, řeqden tizayarin nsen, eeffsen x uđiř uca ggin izřan n řefraħet, udfen taddart n arebbi nsen, ccin swin uca neeřen Abimalik. ²⁸ Uca Jaæl, mmis n Eabid, inna “Min *iena netta* Abimalik d man wen i *iřan* d Cakim, aqa neccin ad as nađar? Ma war iġi netta d mmis n Yarubbael? U ma war iġi Zabul d lwali nnes? Sexxarem *xenni* i yeryazen n Ĥamur, babas n Cakim, minzi mayemmi i d as i řa nsexxar? f²⁹ Mři maca řgens-a deg ufus inu, *xenni* necc tuřa xsey ad azzřey x Abimalik.” Uca inna i Abimalik “Arni i řeeskar nnek uca ffeř yar *umenyi*!”

³⁰ *Umi* Zabul, řħakem n tendint, isřa awařen n Jaæl, mmis n Eabid, itwassary uxeyyeq nnes.

³¹ Netta issekk ireqqasen řar Abimalik di tnuffra, nnan “Xřar, Jaæl, mmis n Eabid, d aytmas usin-dd řar Cakim, u xřar, aqa ssyewwyen xak tandint. ³² Xenni řexxu, kkar di ġiřet-a, cek d řgens nni řark iřan, uca egg ict n texceft deg iyyar. ³³ U řar uteffu, řar wenqar n tfuct, ittxeřša ad tekkared zic uca eref x tendint. U xřar, mařa netta d řgens i řars ad řark-dd iffeř, egg xenni akides min xef i izemmar ufus nnek ad igg.” ³⁴ Abimalik d marra řgens i řars, ikkar-dd di ġiřet u ggin taxceft x Cakim s arebea n řkumpaniyyat.

³⁵ U Jaæl, mmis n Eabid, iffeř-dd, yuyur řar tewwart n tendint u Abimalik, d marra řgens i řars, ikkar zi texceft. ³⁶ *Umi* Jaæl izra řgens, inna i Zabul “Xřar, aqa iwdan hekk^wan-dd zi tqiccat n idurar.” Zabul inna as “Cek twařid tiři n idurar d iwdan.” ³⁷ Jaæl yarni issawař, inna “Xřar, aqa iwdan hekk^wan-dd zi teebbuđt n temmurt u ict n řkumpaniyyet tusa-dd zeg webrid n Tbeġuđt n ibezgawen.” ³⁸ Xenni inna as Zabul “Mani i iġa řexxu uqemmum nnek i zi tennid ‘Min *iena* Abimalik *netta*, aqa neccin ad as nsexxar? Ma war ġin ina d řgens i tesseħqared cek? Ffeř xenni řexxu u temmenyed akides!” ³⁹ Uca iffeř Jaæl ztat i wudem n imezday n Cakim uca immney ak-d Abimalik. ⁴⁰ Iđfar it Abimalik, minzi netta yarweř ztat i wudem nnes uca ařřas n yenni itwassnuqqben s ssif wđan řar tewwart n tendint.

⁴¹ Iqqim Abimalik di Aruma u Zabul yuzzeř x Jaæl d aytmas ařami war zmiren ad qqimen ead di Cakim.

⁴² Tiwecca nnes, imsar, řgens iffeř řar iyyar. Aya eawden t i Abimalik. ⁴³ *Xenni* iksi netta řgens, ibđa t x třata n řkumpaniyyat uca ggin taxceft deg iyyar uca netta ixeřřar, aqa řgens iffeř zi tendint. *Xenni* ikkar đidd nsen uca iřřeb xasen. ⁴⁴ *Minzi* Abimalik d řkumpaniyyat i řars, ffyen uca uyuren ad bedden řar tewwart n tendint, u tnayen n řkumpaniyyat nneđnit udfent x yenni tuřa deg iyyar uca qđant xasen. ⁴⁵ Ass nni marra immney Abimalik ak-d tendint. Netta itřef itt u inřa řgens i days tuřa iřan. *Xenni* iħdem tandint uca issuyes xas tameġaħt.

⁴⁶ Marra imezday n lburj sřin t, udfen di amcan n warwař n taddart n arebbi nsen Barit. ⁴⁷ Itwanna i Abimalik, aqa marra imezday n lburj n Cakim ggin ad munen *din*. ⁴⁸ Xas uca iġaeed Abimalik adrar n řalmun, netta ak-d marra řgens i řars iřan, u Abimalik itřef ccaqur nnes deg ufus

9:46 ‘Barit’ - isem wanita ixs ad yini ‘reahd’. S uyenni ‘arebbi n řeahd’.

ŘQUDAT

uca iqřee ict n třeřta n tcejart, iksi tt u issars itt x teyrudt nnes, inna i řgens nnes “Min teřrim ggiř necc, qeřqem, ggem t uřa d kenniw am necc!”⁴⁹ U marra řgens, kuř aryaz, iqřee tařeřta nnes uca đfaren Abimalik u ssarsen tent řar wemcan n warwař uca qqedmen asen timessi x wemcan n warwař ařami mmuten uřa d marra iryazen n lburj n Cakim, eřařař ařef n veryazen d temřarin.

⁵⁰ Iruř Abimalik eawed řar Tabas, iwta iqđan nnes řar Tabas uca iřtef itt.⁵¹ Tuřa di řwest n tendint ijj n lburj imettnen u arewřen řars marra iryazen d temřarin d marra imezday n tendint u nitni belleen xasen, nyin x tzeqqa n lburj.⁵² Yiweđ Abimalik řar lburj u immney aki-des uca netta iqarreb-dd řar tewwart n lburj řima ad as iqqed timessi.⁵³ Maca ict n temřart tendar tařđart n tsirt yueřan x uzeřif n Abimalik uca terbez as aceqquf n uzeřif.⁵⁴ Deyya iřaya netta i uřudri nnes wenni i d as yarebbun řesnař, inna as “Jbedd ssif nnek uca ney ayi, řima war xafi qqaren ‘Ict temřart tenya it’.” Uca ařudri nnes issnuqqeb it uca immut.⁵⁵ Umi řrin iryazen n Israyil, aqa Abimalik immut, ffřen-dd, kuř ijj n weryaz řar wemcan n tzeddiyt nnes.⁵⁶ Ammu i ixeřeř SIDI tuereffna n Abimalik nni igga i babas umi inřa sebein n aytmas.⁵⁷ Marra tuereffna i iggin iryazen n Cakim yarr itt SIDI x uzeřif nsen u nneereť n Yutam, mmis n Yarubbael, tewđa-dd xasen.

Tulae

10¹ Awarni i Abimalik ikkar Tulae, mmis n Fuwa, mmis n Dudu, ijj n weryaz zi teqbič n Issakar, řima ad issenjem Israyil. Netta tuřa izeddey di Camir x idurar n Ifrayim.² Netta tuřa d řqadı x Israyil řřata u-eicrin n isegg^wusa. Xenni immut, itwandeř di Camir.

Ya’ir

³ Awarni as ikkar Ya’ir, Ajileadi. Netta tuřa d řqadı x Israyil tnayen u-eicrin n isegg^wusa.⁴ Netta tuřa řars řřatin n iřenjiren, inni innayen x řřatin n iřyař u řarsen řřatin n tneddam. Třřayan asent řars ař ass-a ‘ředcur n Ya’ir’. Aqa-tent di temmurt n Jilead.⁵ Umi immut Ya’ir, itwandeř di Qamun.

Israyil di řeřřaret

⁶ Ayt n Israyil arnin ad ggen min iřan d aeeffan di tiřřawin n SIDI. Nitni sexxaren i lbaelen d Actarutin uřa d irebbiten n Aram d irebbiten n řidun d irebbiten n Mu’ab d irebbiten n Eammun d irebbiten n Ifiliřiniyyen. Nitni jjin SIDI u war d as sexxaren ead.⁷ X uyenni itwassary řyađab n SIDI x i Israyil u netta igga iten deg ufus n Ifiliřiniyyen u deg ifassen n ayt n Eammun.⁸ Deg usegg^was nni rebzen u arzin nitni ayt n Israyil. Aqa tmentac n isegg^wusa zeyyaren nitni ayt n Israyil inni iřan řar ujemmađ n L’Urdun di temmurt n Imuriyyen, aqa-tt Jilead.⁹ Uca eawed řwan ayt n Eammun L’Urdun řima ad mmengen ak-d Yahuda d Binyamin d taddart n Ifrayim ařami tetwařsar Israyil ařas.¹⁰ Xenni syuyyen ayt n Israyil řar SIDI, nnan “Neccin nexđa kik, minzi neccin nesmeř di AREBBI nney, nsexxar lbaelen.¹¹ Inna SIDI i ayt n Israyil “Ma war kenniw ssnejmey zeg Imiřriyyen u zeg Imuriyyen u zeg ayt n Eammun u zeg Ifiliřiniyyen¹² u zi ayt n řidun u zeg Ieamaliqqiyyen d Imaeuniyyen, inni tuřa kenniw iřřaren umi maca kenniw i d řari teřuyyem u necc ssnejmey kenniw zeg ufus nsen?”¹³ Kenniw maca tsemřem dayi u tsexxarem i irebbiten nneđni. X uyenni war kenniw ssnejmey ead.¹⁴ Uyurem, teřuyyem řar irebbiten nni tarecčem i yixef nwem. Jjem ten ad kenniw ssnejmen di řweqt n řeřřaret.¹⁵ Maca ayt n Israyil nnan i SIDI “Neccin aqa nexđa. Egg akidney marra min i d ac ieejben di tiřřawin nnek, myir senjem aney ass-a wahal!”¹⁶ U nitni ssigg^wjen irebbiten iyriben zi řwest nsen uca sexxa-

ren i SIDI. Xas uca issemzi řeemar nnes di ssibbet n řeyben n Israyil. ¹⁷ Uca twassmunen ayt n Eammun uca wtin iqiðan nsen di Jilead. Uřa d ayt n Israyil munen u nitni wtin iqiðan nsen di Miřfa. ¹⁸ Xenni inna řgens, řřukkam n Jilead i wayawya “Man aryaz i řa immenřen d amezwaru ak-d ayt n Eammun? Netta ad idweř d azeřif x marra imezday n Jilead.”

Yaftař

11 ¹ Yaftař, Ajileadi, tuřa-t d ijj n bu-teřrudř imeřden, maca netta tuřa d mmis n ict n řqehřba. Jilead maca iija-dd Yaftař. ² D tamřart n Jilead turuw as-dd iřenjiren. Umi iřenjiren n temřart-a mřaren, uzzřren x Yaftař, nnan as “Cek war teřřifed ca tasyart di taddart n babatney, mařar cek d mmis n ict temřart nneđnit.” ³ Uca yarweř Yaftař zeg wudem n aytmas u netta iqqim izeddey di temmurt n řub. Uca ict n tewrawt n yeryazen xwan usin-dd řar Yaftař, ffřen-dd akides. ⁴ Awarni ca n wussan imsar, kkaren ayt n Eammun mmenřen ak-d Israyil. ⁵ Uca imsar, umi ayt n Eammun mmenřen ak-d Israyil, aqa imřaren n Jilead řřfen abrid řima ad awřen Yaftař zi temmurt n řub. ⁶ Nitni nnan i Yaftař “As-dd, iři d akumandar nney u ejj aney ad nemney ak-d ayt n Eammun.” ⁷ Yaftař inna i imřaren n Jilead “Ma war d ayi teiffem u tuzřřem xafi zi taddart n baba? Mayemmi i dd řari tusim řexxu, řexxu umi teřam d řehřaret?” ⁸ Arrin-dd imřaren n Jilead x Yaftař “X uya i dd řark nusa řexxu, řima cek akidney tuyured ad temmenyed ak-d ayt n Eammun. Cek ad řarney tiřid d azeřif x marra imezday n Jilead.” ⁹ Xenni inna Yaftař i imřaren n Jilead “Mařa kenniw tarrim ayi řar umenři ak-d ayt n Eammun u SIDI isellem iten zzat i wudem inu, ad dewřey d azeřif nwem!” ¹⁰ Imřaren n Jilead nnan i Yaftař “Ad yiři SIDI d wenni ittesřan řaraney mařa war nettegg elahřsab awařen nnek.” ¹¹ Xas uca yuyur Yaftař ak-d imřaren n Jilead u řgens igg it d azeřif d akumandar x yixef nnes. Uca issiweř Yaftař marra awařen nnes zzat i wudem n SIDI di Miřfa. ¹² Uca issekk Yaftař ireqqasen řar ujeřid n ayt n Eammun, inna “Min din řarayı d cek, aqa cek teffyed, řima ad temmenyed řidd i temmurt inu?” ¹³ Inna ujeřid n ayt n Eammun i ireqqasen n Yaftař “Minzi Israyil tuřa iřřef tammurt inu zeg Arnun ař Yabbuq u ař L'Urdun, umi dd-iffey zi Miřra. Arr ayi-tt řexxu s řehna!” ¹⁴ Issekk Yaftař eawed ireqqasen řar ujeřid n ayt n Eammun. ¹⁵ Inna as “Ammu i iqqar Yaftař ‘Israyil war iřřif ca tammurt n Mu’ab d temmurt n ayt n Eammun,’ ¹⁶ minzi umi dd-ffřen zi Miřra, yuyur Israyil di řexřa ař řebřar n Uřanim uca yusa-dd řar Qadac. ¹⁷ Uca issekk Israyil ireqqasen řar ujeřid n Idum, inna “Ejj ayi ad cuqey di temmurt nnek.” Maca ajeřid n Idum war isři ca. Issekk eawed ireqqasen řar ujeřid n Mu’ab uca uřa d netta war iwc ttesřiř. Ammu iqqim Israyil di Qadac. ¹⁸ Uca yuyur řgens di řexřa, inneđ i temmurt n Idum d temmurt n Mu’ab uca yusa-dd ammu řar uřezdis n temmurt n Mu’ab i iřan řar mani tneqqar řtuct uca nitni wtin iqiðan nsen ařirin i Arnun, maca war dd-usin daxey i weymir n temmurt n Mu’ab, mařar Arnun d aymir n Mu’ab. ¹⁹ Maca Israyil issekk ireqqasen řar Siřun, ajeřid n Imuriyyen, ajeřid n řacbun, uca inna as Israyil “Ejj aney ad ncuq tammurt nnek ař amcan nney.” ²⁰ Maca Siřun war ittiqq Israyil ad yeyj ad icuq aymir nnes u Siřun issmun marra řgens nnes uca wtin iqiðan nsen di Jahař uca netta immney ak-d Israyil. ²¹ Uca SIDI, AREBBI n Israyil, igga Siřun d marra řgens nnes deg ufus n Israyil uca řeyben xasen. Israyil iřřef d řwart marra tammurt n Imuriyyen, inni tuřa izeddey di temmurt nni. ²² Uca řřfen marra tammurt n Imuriyyen d tasyart, zeg Arnun ař Yabbuq u zi řexřa ař L'Urdun. ²³ Ammu i yuzzeř SIDI, AREBBI n Israyil, x Imuriyyen zzat i wudem n řgens n Israyil zi řwart nsen u ma cek xenni řexxu ad tt teřřfed d tasyart? ²⁴ Ma war teřřifed ca d tasyart min d ac i řa iwc arebbi nnek Kamuc d řwart? Ammu it i řa neřřef marra d řwart min d aney i řa iwc SIDI, AREBBI nney, d řwart zzat i wudem nney. ²⁵ Xenni řexxu, ma cek xar s wařřas x Balak, mmis n řiffur, ajeřid n Mu’ab? Ma netta eemmarř imcubbec ak-d Israyil? Ma eemmarř immney akides? ²⁶ Uca Israyil tuřa izeddey ead teřř-mya n isegg“usa di řacbun u

di tnedddam i ħars dd-iqqnen u di Ħarueir d tneddam i ħars dd-iqqnen u di marra tineddam nni *iġan* ħar tmuwwa n Arnun. Mayemmi war tent tfekkem *xenni* di marra řweqt nni?²⁷ Necc war kik xdiy, maca cek tegged ayi řħar umi akidi temmenyed. SIDI, wenni d Amezruf, ad iħkem ass-a jar ayt n Israyil u jar ayt n Ħammun!"²⁸ Maca ajeġid n ayt n Ħammun war isři ħar wawařen nni i as-dd issekk Yaftaħ. ²⁹ Uca ihwa-dd Arruħ n SIDI x Yaftaħ u netta iżwa Jilead d Manassi u iżwa *ġawed* x Miřfa di Jilead uca iżwa *xenni* ħar ayt n Ħammun. ³⁰ Yaftaħ iwaed ijj n Iwaed i SIDI, inna "Mařa cek ad tegged ayt n Ħammun qae deg ufus inu, ³¹ *xenni*, mařa eeqbeř-dd di řħna zeg ayt n Ħammun, min i dd ħa iffyen zi tewwura n taddart inu ħima ad kidi immeřqa, ad yiři i SIDI u necc ad as t bexxarey *am* tesyart n wecmađ."

³² Xas uca iġaeed Yaftaħ ħar ayt n Ħammun ħima ad kisen immney uca SIDI igga iten deg ufus nnes. ³³ Netta iřreb xasen zi Ħarueir ħars ař mani tiwđed ħar Minnit, eicrin n tneddam, ař řewđa n *iħwien* n tzayarin. Tuřa-t d ijj n usbeħdeř d ameqqran ařas. *Ammu* i dd-ssehwan nitni ayt n Ħammun zzat i wudem n ayt n Israyil.

³⁴ Umi dd-yusa Yaftaħ ħar Miřfa ħar taddart nnes, teffey-dd ħars yeġis ħima ad t-idd teřqa s ibendiren d cđđiħ. Nettet tuřa d ayenni ħars n yeġis, netta tuřa war ħars aħenjir uřa d taħenjirt nneđnit. ³⁵ *Umi* tt iżra netta, icarreg arruđ nnes, inna "Awayyaw, yeġi! Cem tessehwiđ ayi-dd ařas u tdewřed ħar yenni i d ayi itteġgen řehřiř minzi necc arzmey aqemmum inu i SIDI, war zemmary ad dd-dewřey *ead*. ³⁶ Nettet tenna as "Baba inu! Mařa cek tarzmed aqemmum nnek i SIDI, *xenni* egg kidi ełahřsab awař i dd-iffyen zeg uqemmum nnek, am mamec intaqem SIDI qae di řtwee nnek x řeedyan nnek, x ayt n Ħammun."³⁷ U nettet tenna *ġawed* i babas "Iři ad kidi itwagg *ełahřsab* awař-a. Ejj ayi tnayen n iyuren, *maħend* necc ad uyureř ħar idurar, ad ruř x tuėezriya inu, necc ak-d tmeddukař inu."³⁸ Netta yarra-dd xas "Uyur!" Uca iija itt ad traħ tnayen n iyuren. Nettet *maca* teřteř abrid ak-d tmeddukař nnes uca tru x tuėezriya nnes deg idurar. ³⁹ Imsar, umi qeffen tnayen n iyuren, taregg^wweħ-dd ħar babas u netta iqfeř Iwaed i iwaed. Nettet tuřa *ġemmarř* war tessin uřa d ijj n weryaz. *Ammu* idweř d leada di Israyil, ⁴⁰ aqa asegg^was awarni i usegg^was yessis n Israyil řřfent abrid ħima ad ssiwřent ak-d yeġis n Yaftaħ, Aġileadi, arebea n wussan deg usegg^was.

12¹ Iryazen n Ifrayim twassmunen i *umenyi* u nitni řwan ħar Zafun. Nnan i Yaftaħ "Mayemmi teřwid ħima ad temmenyed ak-d ayt n Ħammun u war d aney řřiyid ħima ad nuyur akidek? Neccin ad ac neqqed timessi i taddart nnek tiwa i uzeġif nnek d cek akides."² Yaftaħ inna asen "Necc d řgens inu tuřa-neř deg ijj n umcubbec d ameqqran ak-d ayt n Ħammun u necc řayix xawem, maca kenniw war i d ayi tfekkem zeg ufus nsen. ³ *Umi* zriř necc, belli kenniw war dd-tusim i ufecki, sebbřey tudart inu uca zwiř *L'urdu*n ħar ayt n Ħammun u SIDI igga ayi ten deg ufus. Mayemmi i dd řari tġaeđem ass-a ħima akidi temmenyed?"⁴ Xas uca issmun Yaftaħ marra iryazen zi Jilead uca immney ak-d Ifrayim u iryazen zi Jilead yeřben x Ifrayim minzi nitni nnan "Kenniw d inni yarewřen zeg Ifrayim!", *aq*a Jilead yusa-dd jar Ifrayim d Manassi.⁵ Jilead iħewwes imucan n uzekk^wu n L'Urdun *inni iġan* n Ifrayim. D marra inni yarewřen zi Afarayim nnan "Ejj ayi ad zwiř", xenni sseqsan t iryazen zi Jilead "Ma cek d Afrati?" Mařa netta inna "Llal!",⁶ xenni nnan as "Ini 'Cibbulit! " Inna netta xenni "Sibbulit" u *iban*-dd netta war izmir ad t iņeq mliħ, xenni řřfen t uca nřin t ħar imucan n uzekk^wu n L'Urdun, ař i ħa wđan di řweqt nni tnayen u-rebein-ařaf n yeryazen n Ifrayim. ⁷ Tuřa Yaftaħ iħekkem Israyil setta n isegg^wusa. *Xenni* immut Yaftaħ, Aġileadi, u netta itwandeř deg *ict* zi tneddam n Jilead.

11:39 'war tessin' - řħmena n wawař-a, aqa nettet war teřtis ca ak-d weryaz, maca teqqim ammu d tazzarect.

12:5 'Ifrayimi' - iijen zi teqbič n Ifrayim.

ŘQUÐAT

Ibšan

⁸ Awarni as tuŷa **Ibšan** zi Bayt-Laḥm iḥekkem x Israyil. ⁹ Netta tuŷa ɣars tṛatin n iḥenjiren u issmeġec tṛatin n yessis ɣar barra u i tṛatin n iḥenjiren nnes iija ten ad awyen tṛatin n yessis zi barra. Tuŷa netta iḥekkem x Israyil sebɛa n isegg^wusa. ¹⁰ *Xenni* immut Ibšan uca itwandeř di Bayt-Laḥm.

Ilun

¹¹ Awarni as tuŷa **Ilun**, Azabuluni, tuŷa d řqađi x Israyil u netta iḥkem x Israyil ɛcra n isegg^wusa. ¹² *Xenni* immut Ilun, Azabuluni, uca itwandeř di Ayalun di temmurt n Zabulun.

Ɛabdun

¹³ Awarni as tuŷa **Ɛabdun**, mmis n Hilla, zi Fireatun, iḥekkem x Israyil. ¹⁴ Netta tuŷa ɣars arebein n iḥenjiren d tṛatin n wayyawen, inni innayen x sebɛin n iɣyař. Netta tuŷa d řqađi x Israyil tme-nya n isegg^wusa. ¹⁵ *Xenni* immut Ɛabdun, mmis n Hillel, zi Fireatun, uca itwandeř di Firatun, di temmurt n Ifrayim, x wedrar n Uɛamaliqi.

Tṛařit /Axeřqeđ n Camcun

13 ¹ Ayt n Israyil arnin ad ggen min iġan d aɛeffan di tiřtawin n SIDI. *Xenni* SIDI iwca iten deg ufus n Ifiliřtiniyyen, *ij n řmijař* n arebein n isegg^wusa. ² Tuŷa din ijj n weryaz zi řurea, zi řwacun n Dan. Tuŷa qqarn as Manuḥ. Tamɣart nnes tuŷa war ɣars bu tarwa u war dd-tiruw ca. ³ Iban-dd **Lmalak n SIDI** i temɣart-a uca netta inna as “Xzar, war ɣarem bu tarwa u war dd-tiruw ca, maca ad teksid ddeyset, ad tarwed ijj n uḥenjir. ⁴ *Xenni*, ḥđa ixef nnem! War sess binu uřa d ccrab u war ttett walu min inegsen! ⁵ Maɣar xzar, cem ad teksid s ddeyset, ad tarwed ijj n uḥenjir. War i d as ittekk řmus x uzeġif nnes, maɣar aḥenjir ad yiři d ijj n umeezzař s temrist n ucewwaf i AREBBI zeg uɛeddis n yemmas u netta ad ikkar, ad ifekk Israyil zeg ufus n Ifiliřtiniyyen.”

⁶ Tamɣart tudef u tessiweř ak-d weryaz nnes, tenna as “Ij n weryaz n AREBBI yusa-dd ɣari. Aɣembub nnes igga amecnaw **Lmalak n AREBBI**, issagg^wad ařtas, uca necc war t sseqsix manis i dd-yusa, u netta war d ayi inni mammec i d as qqaren. ⁷ Netta inna ayi “Xzar, cem ad teksid s ddeyset, ad tarwed ijj n uḥenjir. War sess binu uřa d ccrab u war ttett walu min inegsen, minzi aḥenjir ad yiři d ameezzař s temrist n ucewwaf n AREBBI zeg uɛeddis n yemmas ař ass n řmewt nnes.” ⁸ Uca izzuġ Manuḥ ɣar SIDI, inna “A, Sidi, ttzawgeɣ cek, ejj aryaz n AREBBI wenni dd tessekkeđ ɣarneɣ, ad ɣarneɣ dd-yas twařat nneđnit, ad aneɣ isscen min i ɣa negg ak-d uḥenjir wenni i dd ɣa ixerqen.”

⁹ Uca SIDI isřa ɣar Manuḥ u **Lmalak n AREBBI** yusa-dd ict n twařat nneđnit ɣar temɣart. Nettat teqqim deg iyyar uca aryaz nnes Manuḥ tuŷa war kides iġi. ¹⁰ Nettat tqeġeq u teřref, teawed aya i weryaz nnes, tenna as “Xzar, aryaz nni i dd ɣari yusin, iban ayi-dd ɛawed” ¹¹ Uca Manuḥ ikkar, iđfar tamɣart nnes. Umi dd-yusa ɣar weryaz, inna as “Ma cek d aryaz nni i issiwrɛn ak-d temɣart inu?” Netta yarra-dd xas “Wah, d necc.” ¹² *Xenni* inna Manuḥ “Xenni řexxu, mařa twakemmřen wawařen nnek, min i ɣa tiři řqaɛida i zi i ɣa nuɣur ak-d uḥenjir u min i ɣa tiři řxedmet nnes?” ¹³ Inna **Lmalak n SIDI** i Manuḥ “Tamɣart ad teḥđa ixef nnes zi marra min d as i ɣa iniɣ. ¹⁴ Nettat war ttett min i dd-ittasen zi tzayart uca war tsess binu uřa d ccrab u war ttett walu min inegsen. Ad teḥđa marra min i d as umureɣ.”

12:11 ‘Azabuluni’ - iijen zeg teqbič n Zabulun.

12:15 ‘Acamaliqi’ iijen zi řgens n Ɛamaliq.

13:9 ‘ɣar Manuḥ’ - s Teibranit ‘ɣar tmijja n Manuḥ’.

¹⁵ Xenni inna Manuḥ i **Lmalak n SIDI** “Ejj aney ad cek nemnee cwayt u ad ac nessewjed ijj n iḡayḍ amezyan zzat i wudem nnek.” ¹⁶ Maca **Lmalak n SIDI** inna i Manuḥ “Maṛa tessed ad ayi tmeneed, war ttettey zeg weyrum nnek u maṛa tessed ad tesswejed ict n tyaršt n wecmaḍ, ittxeṣṣa ad tt tqedmed i SIDI.” Minzi Manuḥ war issin, aqa-t d **Lmalak n SIDI**. ¹⁷ Uca inna Manuḥ i **Lmalak n SIDI** “Mammec i d ac qqaren, ḥima ad ac negg ccan, xmi i ḡa itwakemmeṛ wawaṛ nnek.” ¹⁸ Inna as **Lmalak n SIDI** “Mayemmi i d ayi tesseqsid x yisem inu? Aqa wanita d řeejeb.” ¹⁹ Xenni iksi Manuḥ ijj n iḡayḍ d amezyan zeg iḡayḍen ak-d tewhibt n řyḡet uca ibexxar aya x teṣḍart i SIDI. U netta igga ijj n řeejeb u Manuḥ d temyart nnes tuḡa xezzenen. ²⁰ Uca imsar, řami tuḡa aceeṣaṛ n uealtar igaeṣed deg ujenna, aqa uṛa **Lmalak n SIDI** igaeṣed deg uceṣaṛ n uealtar. Manuḥ d temyart nnes řrin aya, wḍan ḡar temmurt x iḡembab nsen. ²¹ Zi senni maca war dd-ibin **Lmalak n SIDI** ead ḡar Manuḥ d temyart nnes. Xenni issen Manuḥ, belli tuḡa d **Lmalak n SIDI**. ²² Inna Manuḥ i temyart nnes “S tidett neccin ad nemmet, minzi neccin neṣra AREBBI.” ²³ Tenna as temyart nnes “Maṛa SIDI ixs ad aney iney, iṛi netta war iksi zeg ufus nney tayaršt n wecmaḍ d tewhibt n řyḡet u ad tiṛi war dd aney ittejji ad nṣar ad nseṛ qae man aya di řweqt-a.” ²⁴ Tamyart turuw-dd ijj n uḡenḡir, tegga as **Camcun**. Aḡenḡir imyār u SIDI ibarek it. ²⁵ Uca Arruḥ n SIDI ibda ad t indeh d řmargeḡ n řeeskar n Dan jar řurea d Icta’ul.

Remřac n Camcun

14 ¹ U Camcun ihwa ḡar Timna. Di Timna izra ict n temyart zeg yessis n Ifilištiniyyen. ² Umi dd-igaeṣed eawed, iḡaja t i babas d yemmas, inna “Nec ṣriḡ d Timna ict n temyart zeg yessis n Ifilištiniyyen. Xenni řexxu, awyem ayi tt d tamyart i necc!” ³ Inna as babas maca, uṛa d yemmas “Ma war *din* teḡi d ict n temyart jar yessis n aytmac u jar marra řgens inu umi tessed ad tawyed ict n temyart zeg Ifilištiniyyen i war itwaxetnen?” Uca inna Camcun i babas “Awi ayi itt i necc, minzi nettat d tamyart tecna di tiṭṭawin inu.” ⁴ Babas d yemmas war ssinen, aqa man aya tuḡa-t zi SIDI, aqa netta yarezzu ssibbet ḍidd i Ifilištiniyyen, minzi di řweqt nni tuḡa Ifilištiniyyen ḡekmen x Israyil. ⁵ U Camcun ihwa-dd ḡar Timna ak-d babas d yemmas. Umi iwḍen ḡar iḡwicen n tzayarin n Timna, xzar iffeḡ-dd ḡars ijj n weyrad d amezyan izehhar. ⁶ Arruḥ n SIDI itwafarrey xas aṛami t imezzeq axmi itwamezzeq ijj n iḡayḍ d amezyan uca d man aya imsar am war ḡars uṛa d ict n řḡajet deg ufus nnes. Netta war icawed i babas d yemmas min igga. ⁷ Xenni ihwa, issiweṛ ak-d tmetṭut u nettat aqa-tt d tamyart tecna di tiṭṭawin n Camcun. ⁸ Awar-ni ca n wussan idweṛ ḡar din eawed ḥima ad tt yawi d tamyart. Iffeḡ zeg webriḍ ḥima ad ixzar aḡrus n weyrad, u xzar, tuḡa *din* ijj n weyṛaf n tzizwa di řxecbet n weyrad, ak-d tamment. ⁹ Netta iyru tamment deg ifassen, iffeḡ uca ittett zzayes am iggur. Umi dd-yusa ḡar babas d yemmas, iwca asen zzayes uca uṛa d nitni ccin. Netta war d asen ini maca, aqa netta tuḡa ikkes-dd tamment zeg weyru n weyrad. ¹⁰ Xenni ihwa babas ḡar temyart u Camcun igga dinni ict n wurar am mammec *nnumen* ad t tteḡgen iḡudriyyen. ¹¹ Umi t řrin nitni, imsar, belli iwyen ṭṛatin n ieciren ḥima akides iṛin. ¹² Inna asen Camcun “Ejj ayi ad awem iniḡ ict n ṭḡajit n twafit. Maṛa kenniw tzemmare n ad tt tfesyem u ad xas teffyem di sebea n wussan n wurar-a, xenni ad awem wceḡ ṭṛatin n tikkas d ṭṛatin n warruḍ icnan. ¹³ Maca maṛa war tzemmare n ad ayi tt tcarrḡem, xenni kenniw ad ayi tewcem ṭṛatin n tikkas d ṭṛatin n warruḍ icnan.” Nitni nnan as “Ini aney ṭḡajit n twafit nnek, neccin nexs ad tt nseṛ!” ¹⁴ Netta inna asen “Macca iffeḡ-dd zeg wenni ittetten u tazyuḍi teffey-dd zeg wenni ijehden.” Ṭṛata n wussan war zmiren ad carrḡen ṭḡajit n twafit i d asen inna. ¹⁵ Deg wass

13:24 ‘Camcun’ - isem wanita ixs ad yini ‘am tfuct’.

wiss sebea imsar, aqa nnan i temyart n Camcun “Ywa aryaz nnem maħend ad aney ifessar thajit n twafit niy ad am neqqed timessi ak-d taddart n babam. Ma tcarðem aney *da*, ħima ad aney tekksem agra nney niy lla?”

¹⁶ Uca tru temyart n Camcun zzates, tenna “Cek teiffed ayi, war d ayi tettekses. Cek tennid i tarwa n řgens inu ict n thajit n twafit u war d ayi tt fressared.” U netta yarra-dd xas “Xzar, necc war tt nniy ead uřa i baba uřa i yemma. Mammec i d am tt i ya iniy i cem?” ¹⁷ Nettat maca tru zzates *marra* sebea n wussan nni di ggin urar u deg wass wiss sebea imsar ařami i d as tt inna, minzi nettat tehweř it uca nettat tcarreħ thajit n twafit i tarwa n řgens nnes. ¹⁸ *Xenni* nnan as yeryazen n tendint deg wass wiss sebea qbeř mma ad teyři tfuct “Min iřan d amiziđ x tamment d min ijehden x weyrad?” Netta inna asen “Mři war tecrizem ak-d tfunast inu, iři kenniw war tifeđ thajit n twafit inu.”

¹⁹ *Xenni* itwafarrey xas Arruħ n SIDI uca ihwa řar Acqalun uca inya třatin n yeryazen u iksi takeccadř zayzen uca iwca arruđ ican i yenni issfehmen thajit n twafit. Axeyyeq nnes *maca* itwassary uca igaeed *ewed* řar taddart n babas. ²⁰ U tamyart nnes temmewc i uecir nnes, weni tuya t iecaren deg wurar.

Axřef n Camcun di řtwee n temyart n Timnat

15 ¹ Awarni ca n wussan, deg wussan n tmegra n irden, imsar, issijji Camcun x temyart nnes, yiwi akides ijj n iyayđ a amezyan, inna i *babas* “Ejj ayi ad adfeř řar temyart inu deg wexxam!” Maca babas war t iiji ad yadef. ² Inna babas “S tidett necc nniy, cek teiffed tt u x uyenni necc wciy tt i uecir nnek. Ma war teři ućmas tamezyant ead tecna xas? Ejj itt ad řark tiři deg wemcan nnes.” ³ Uca inna asen Camcun “Twařat-a ad iřiđ u acemrař zi jjihet n Ifiliřtiniyyen, mařa ggiy daysen min iřan d aeėfan.”

⁴ U Camcum yuyur, iymar-dd teřt-mya n iceebawen. Ikisi iřeřđawen uca issneqřeb iten ijj x wennedni s ikennasen *nse* uca di řwest, řar tnayen n ikennasen, icedd ijj n uřeřđaw. ⁵ Netta issary iřeřđawen uca iija iceebawen ad uyuren deg imendi ibedden n Ifiliřtiniyyen. Ammu issary icewwafen *n irden* d imendi ibedden, uřa d azemmur.

⁶ *Xenni* nnan Ifiliřtiniyyen “Wi iggin aya?” Nnan aqa d Camcun, ađekk“ař n Utimni, minzi waniťa yiwi as tamyart nnes, iwci tt i uecir nnes.” *Xenni* gaėeden Ifiliřtiniyyen uca qqden timesi i temyart d babas. ⁷ Xas uca inna asen Camcun “Mařa kenniw teggim ammu, xenni xar ad ntaqmey zaywem uca awarni aya ad arsey.” ⁸ Netta iwti ten s ict n tecti d tameqqrant, yarza asen ixsan x tnayen, xenni ihwa, yuyur izdeř deg ifri n teřđart n Eiřam. .

⁹ *Xenni* gaėeden Ifiliřtiniyyen uca wtin iqidān *nse* didd i Yahuda uca areyyen ixef *nse* ař Laři. ¹⁰ Iryazen n Yahuda nnan “Mayemmi i dd řaney tgaėedem?” Nitni arrin-dd nnan “Neccin ngaėeed, ħima ad ncarf Camcun maħend ad kides negg am mammec i kidney igga netta.”

¹¹ Uca hwan teřt-ařaf n yeryazen zi Yahuda řar ifri n teřđart n Eiřam, nnan i Camcun “Ma war tessined cek, aqa Ifiliřtiniyyen ħekkmen xaney? Mayemmi i d aney teggid aya?” Netta yarra-dd xasen “Am mammec akidi ggin, ammu akidsen i řa ggey.” ¹² Nitni nnan as “Neccin nehwa-dd ħima ad cek ncarf u ad cek negg deg ifassen n Ifiliřtiniyyen.” *Xenni* inna Camcun “Jařem ayi, aqa kenniw war xafi thejjmem.” ¹³ Nitni ssiwřen akides, nnan as “*Man* aya war ittiři, maca neccin ad cek ncarf u ad cek negg deg ufus *nse*, maca s tidett war cek neneqq.” Uca carfen t nitni s tnayen n tseywin d timaynutin uca nedhen t zeg ifri řar sennej. ¹⁴ *Řami* yiweđ řar Laři, fřyen-dd řars Ifiliřtiniyyen s iyuyyan n *umenyi*, maca Arruħ n SIDI itwafarrey-dd xas uca tiseřwin nni řar ifassen nnes dewřent am tiffest i itwasscemđen s tmessi d iceddiyyen nnes fesyin zeg ifassen

15:6 ‘Atimni’ - ijj n weryaz zi Timna.

15:8 ‘yarza asen ixsan x tnayen’ - s Teibranit ‘ađar x tmeřřađř’.

nnes. ¹⁵ Netta yufa ijj n yięes n uqabsi d ttri n yijj n weęyur uca isswizzeđ afus nnes, iřart xas uca inęa zzayes ařef n yeryazen. ¹⁶ Inna Camcun “S yijj n yięes n uqabsi n weęyur, ijj n ueurric, tnayen n ieurricen, aqa s yijj n ięes n uqabsi n teęyuc nęiy ařef n yeryazen.” ¹⁷ Imsar, umi ikemmeř awař nnes, inđar ięes n uqabsi zeg ufus nnes uca igga as i wemcan nni Ramat-Laři. .
¹⁸ Minzi netta tuęa days afadi ařas, iřaya řar SIDI inna “Cek tewcid i umsexar nnek asenjem-a ameqqran. Ma xenni ittxeřsa ad mmteę s ufadi, ad wđiy deg ifassen n ina inni war ixtinen?”
¹⁹ Xas uca issfeęę AREBBI ařfur n Laři, ffyen-dd zzayes waman u netta isu uca buřbeř nnes idweř-dd uca idweř-dd řar tudart. X uyenni igga as i tařa nni ‘Tařa n wenni ittřayan’. Tanita aqa-tt di Laři řars ař ass-a. ²⁰ Tuęa netta iřekkem x Israyil deg wussan n Ifilistiniyyen, eicrin n isegę^wusa.

Camcun di Yazza

16 ¹ Umi ittef Camcun abrid řar Yazza, izra dinni ict n temęart d taqeřbečt, uca yudef řars řar daxeř. ² Xenni itwana i ayt n Yazza Camcun aqa-t da! Innđen as-dd uca řđan řiřet tmun řar tewwart n tendint. řiřet tmun nitni ssqaren, nnan “řar tuffut n wass xenni ad t neneę.” ³ Camcun maca iqqim izzeř itteř řars ař azyen n řiřet. Xenni ikkar-dd deg wezyen n řiřet, ittef tiwwura n tendint ak-d ředřuf řar uęezdis n tewwart iqře i tent i-dd s zzekrun, igga itent x tęarđin nnes uca řarbu tent řar tqiccet n wedrar nni ięan qibač i řiřrun.

Camcun d Dalila

⁴ Awarri as, imsar ieceę ict n temęart řar tięzart n Suraę, qqaren as Dalila. ⁵ Uca řbacat n tneddam n Ifilistiniyyen usin-dd řars, nnan as “řwa it, u xzar ad tafed zi manis řars jjeđd-a tameqqrant u mammec xas i řa nzemmar, ad t ncarf, řima ad t neędeř řar temmurt. Xenni neccin ad am newc kuř ijj zzayney ařef u-mya n uęiyyat n nnuqart. ⁶ Xas uca tenna Dalila i Camcun “Ini ayi maca, zi manis řark jjeđd-a ameqqran d mammec zemmaren ad cek carfen řima ad tettwayeđřed řar temmurt.” ⁷ Inna as Camcun “Mařa carfen ayi s sebea n ięewran d ttri nni war yuřięen ead, xenni ad dewřeę arxuę amecnaw kuř ijj n bnadem nneđni.” ⁸ Xenni řbacat n tneddam n Ifilistiniyyen iwyen as-dd sebea n ifiřan n ided d ttri nni war yuřięen ead u nettat tcarf it zzaysent. ⁹ Deg ijj n umur tuęa řars řed deg ict n texamt n daxeř ittef ařeřtu. Tenna as “A Camcun, Ifilistiniyyen usin-dd xak!” Xenni iqduw ięewran am mammec iqeřtes uřiřu n tiffest xmi itwacemm-dd arřiřet n tnessi. Uca ssir n jjeđd nnes war idwiř itwassen.

¹⁰ Xas uca tenna Dalila i Camcun “Xzar, cek tceťted ayi u tessxarrqed xafi. Ini ayi maca, s minzi cek zemmaren ad cek carfen?” ¹¹ Netta inna as “Mařa carfen ayi s tseywin d timaynutin, war twassxedment eemmarř, ad dewřeę arxuę amecnaw kuř ijj n bnadem nneđni.” ¹² Uca Dalila teksi tiseęwin d timaynutin tcarf it zzaysent u tenna as “A Camcun, Ifilistiniyyen usin-dd xak!”, deg umur d iijen tuęa řed deg ict n texamt n daxeř ittef ařeřtu. Xenni iqeřtes tiseęwin zeg ięaęen nnes am ijj n uřiřu.

¹³ Xas uca tenna Dalila i Camcun “Xzar, cek tceťted ayi u tessxarrqed xafi. Ini ayi maca, s min cek zemmaren ad cek carfen?” Netta inna as “Mařa cem tmuded sebea n tmuzarin x uzeęif inu ak-d wexmar n ddebbuz n txeęyađt.” ¹⁴ U nettat tesseťted tent s yijj n umesmir, tenna as “A Camcun, Ifilistiniyyen usin-dd xak!” Xenni ifaq-dd zeg yięes nnes, ikkes-dd ddebbuz n txeęyađt d uřiřu.

¹⁵ Xas uca tenna as “Mammec tzemmarad ad tinid ‘Necč tteęsey cem’, mařa uř nnek war řari ięi? Řexxu tceťted ayi třata n twařawin u war i d ayi tennid zi manis řark jjeđd-a ameqqran.” ¹⁶ Uca imsar, umi nettat tegęa xas aęiř s wawařen nnes u thewř it marra ussan, idweř řeemmar nnes

15:17 ‘Ramat-Laři’ - isem wanita ixs ad yini ‘řęaceedet n yięes n uqabsi’.

ŘQUÐAT

iggur ħars ař řmewt. ¹⁷ U netta issargeb itt marra x wuř nnes, inna as “Ijj n řmus i uħeffi war dd ħari yusi x uzeġif inu, minzi necc d ameezzař s temrist *n ucewwaf* zeg uceddis n yemmas. Mařa itwaħeff ucewwaf inu, xenni ad ayi iffeř jjeħd inu, ad dewřey arxuř am *kuř* bnadem nneđni.”

¹⁸ Umi tezra Dalila, belli aqa netta issargeb itt marra x wuř nnes, nettat tessekk ħar řbacat n *tnedd*am n Ifilistiņiyyen, tenna “Asem-dd twařat-a da, minzi issargeb ayi marra x wuř nnes.” Řbacat n *tnedd*am n Ifilistiņiyyen gaeden-dd ħars, iwyen-dd akidsen řweznať n nnuqart deg ufus nsen. ¹⁹ Nettat tejja Camcun ad iřtes x ifadden nnes, třaya i ijj n weryaz, tqess as sebea n tmuzarin x uzeġif nnes uca tebda nettat teřteř it ħars uca jjeħd nnes iffeř zzayes. ²⁰ Xenni tenna “A Camcun, Ifilistiņiyyen *usin-dd* xak!” Netta ifaq-dd zeg yiđeř, inna “Twařa-ya ad arxuř, ad ssfekkeř ixef inu”, minzi netta war issin, aqa SIDI tuřa ismeħ days. ²¹ Xenni třten t Ifilistiņiyyen, qeřen as tiřřawin uca nedhen t ħar řazza, carfen t s tnayen n řeqyud n nñħas u netta idweř issunnuđ tasirt d řehbes. ²² Maca acewwaf n uzeġif nnes idweř imeqqar deřya awarni řami i d as tuřa ħeffen.

Řmewt n Camcun

²³ Řbacat n *tnedd*am n Ifilistiņiyyen munen, ħima ad qeddmen ict n třarř d tameqqrant i Dajun, arebbi nsen, uřa i řefrařet uca nnan “Arebbi nney iwca aney Camcun, řeđu nney, deg ifassen nney.” ²⁴ Umi t iřza řgens, ssemyaren arebbi nsen, mařar nnan “Arebbi nney igga řeđu nney deg ufus nney: netta, wenni ixřan tammurt nney d wenni inřin zzayneř ařřas!” ²⁵ Uca imsar, umi uř nsen tuřa-t ifarħ, nnan “Řařam i Camcun ħima ad aney issfarħ.” Uca řařan-dd x Camcun zi řehbes ca sstehzan zzayes zzat i wudem nsen uca jjin t ad ibedđ jar ipilaren. ²⁶ Xenni inna Camcun i uħenjir wenni t inedhen zeg ufus “Arxu ayi, necc xsey ad ħadiř ipilaren i yarebbun taddart, mařend ad xasen senndeř necc.” ²⁷ Taddart tuřa teccur s yeryazen d temřarin. Tuřa din *eawed* marra řbacat n *tnedd*am n Ifilistiņiyyen. X tzeqqa iwařan tuřa *qqimen* amenni teřt-ařaf n yeryazen d temřarin nni xezzen umi ittyennen Camcun. ²⁸ Xenni iřaya Camcun ħar SIDI, inna “Sidi, SIDI, xarřeř dayi u tewced ayi mřir twařat-a waha jjeħd inu, a AREBBI, ħima necc ad ntaqmey ixef inu zeg Ifilistiņiyyen di ssibbet n tiřřawin inu deg ict n twařat.” ²⁹ Uca iřteř Camcun tnayen n ipilaren i iřan di řwest i yarbun u min xef tsenned taddart, ijj n upilar s uřiř nnes afusi d wennedni s uřiř nnes azeřmađ. ³⁰ Uca Camcun inna “Ejj imin inu ad immet ak-d Ifilistiņiyyen!”, u netta iřnes ixef nnes ħar zzat s *marra* jjeħd nnes uca tewđa taddart x řbacat n *tnedd*am u x *marra* řgens i days tuřa iřan. Tuřa qedda n yenni i inřa s řmewt nnes d ameqqran x yenni tuřa inřa umi tuřa iddar. ³¹ Aytmas d marra taddart n babas hwan-dd u ssgaeden t, iwyen t u neđřen t jar řurea d Icta’ul deg wenđer n babas Manuħ. Tuřa iħekkem di Israyil eicrin n isegg^wusa.

Mixa d řexyař nnes n řřanam

17 ¹ Ijj n weryaz tuřa izeddeř x idurar n Iřrayim, qqaren as Mixa. ² Netta inna i yemmas “Ařef u-mya n *uqıyyat* n nnuqart i d am itwakksen u xasent tennid ict n nneeřet tenni i zi tnetqed deg imezzuřen inu, xzar, nnuqart nni aqa-tt ħari, necc ksiř tt.” Yemmas tenna “Ad yiři mmi itwabarek zi SIDI!” ³ Netta yarra ařef u-mya n *uqıyyat* n nnuqart i yemmas uca yemmas tenna as “Nnuqart qeddeř tt zeg ufus inu i SIDI mařend ad tiři tqeddes i mmi ħima ad zzayes igg ijj n řexyař ineqcen d ijj n řexyař ifesyen u řexxu ħark ad ac tt arrey.” ⁴ Netta *maca* yarra nnuqart *eawed* i yemmas. Uca yemmas teksi mitayn n *uqıyyat* n nnuqart u tewca itent i yijj n wemziř n wureř, wenni i zzayes iggin ijj n řexyar ineqcen d yijj n řexyař ifesyen d man aya itwaggen di taddart n Mixa. ⁵ Tuřa Mixa ħars ict n taddart n arebbi u netta igga ijj n upaltu n *ukeħhan* d řexyařat imeřyanen n lařnam u iřeqqem iijen zeg iħenjiren nnes ad ħars yiři d

akehhan.

⁶ Deg wussan nni war din tuŷi ajeŷid di Israyil. Kuř ijj ittegg min iŷan nican di tiřřawin nnes. ⁷ Di Bayt-Lařm di Yahuda tuŷa din ijj n webřiř zi řwacun n Yahuda. Netta tuŷa d ijj n Ulawi, tuŷa izeddey dinni d abarrani. ⁸ Aryaz-a iffeř zi tendint nni, zi Bayt-Lařm di Yahuda, řima ad izdey am ubarrani mani mma izemmar ad yaf *amcan*. X webrid nnes yiweř netta řar idurar n Iřrayim řar taddart n Mixa. ⁹ Mixa isseřsa t “Manis i dd-tusid cek?” Netta yarra-dd xas “Nec d Alawi zi Bayt-Lařm di Yahuda, u necc gureř, řima ad zedyeř mani mma i řa yafeř *amcan*.” ¹⁰ *Xenni* inna as Mixa “Qqim řari uca tiřid ayi d baba d akehhan! Necc ad ac wceř eecra n *uqiřyyat* n nnuqart d ca n werruř d řeeweř.” Uca Alawi yuyur akides. ¹¹ Alawi yarda xas deg wawař řima ad iqqim ak-d weryaz u abřiř tuŷa i Mixa am iijen zeg iřenjiren nnes. ¹² Mixa iřeqqem Alawi uca idweř webřiř d akehhan řars di taddart n Mixa. ¹³ Uca inna Mixa “Řexxu ssneř necc, aqa SIDI ad ayi igg řxar, mařar necc řari Alawi wanita d akehhan.”

Taqbič n Dan teřřef Layic d tasyart nnes

18 ¹ Deg wussan nni war din tuŷi ajeŷid di Israyil u deg wussan nni tuŷa taqbič n Dan tarezzu tasyart i yixef nnes mařend ad days izdey, minzi war d as-dd tekkař *ead* tasyart tecna řar řqebbař n Israyil. ² Ssekken ayt n Dan zi řwacun nsen xemsa n yeryazen zeg *imucan* nsen i igg^wjen ařřas. *Tuŷa* iryazen *nni* d ayt n umenři inni dd-yusin zi řurea d Icta’ul, řima ad bergen tammurt, ad days yarzun. Nitni nnan asen “Uyurem, arzum tammurt!” Usin-dd řar idurar n Iřrayim řar taddart n Mixa u ssensen dinni. ³ *Umi ten tuŷa* nitni řar taddart n Mixa, eeqřen x tmijja n webřiř, Alawi, uca fřřen zeg *webrid* řars, nnan as “Min cek i da dd-yiwyen u min i da tettegged u min i da tarezzud cek?” ⁴ Netta yarra-dd xasen “Ta d ta iggi tt akidi Mixa. Netta icra ayi u ammu i dewřeř necc d akehhan nnes.” ⁵ Nitni nnan as “Seqsa aneř AREBBI, mařend ad nessen, ma abrid i řa nuyur, ad yiři mliř.” ⁶ Yarra xasen ukehhan “Uyuret d řehna, abrid i texsem ad tekkem, aqa-t ztat i *tiřřawin* n SIDI.”

⁷ *Xenni* ruřen xemsa n yeryazen nni, iwřen řar Layic. Nitni řrin řgens izdey days di řaman am mammec t tuŷa d lqaeida řar ayt n řidun, s řhudnet u di řaman. Tuŷa war din uřa d ijj di temmurt wenni iřřaren x *yijjen* di ca n řřajet niř iřřef ca s řexcunet. Nitni tuŷa igg^wjen ařřas x ayt n řidun u war řarsen tuŷi walu uřa ak-d ijj n bnadem. ⁸ Uca usin-dd řar aytmatsen di řurea d Icta’ul uca nnan asen aytmatsen “Man awař i řarwem?” ⁹ Nitni arrin-dd xasen “Kkareř, řjem ad ngaeed, minzi neřra tammurt, u xzar, aqa-tt tecna ařřas. Ma xenni *texsem* ad teqqimem tet-tarsam ammu? War tteegizem ca mařend ad tadfem řar temmurt řima ad tt teřřfem d řwart. ¹⁰ Mařa kenniř ad tawřen din, *xenni* ad tafem ijj n řgens *izeddyen* di řaman uca tammurt tewsee ařřas řar řnayeř n iyezdisen, minzi AREBBI igga awem tt deg ufus nwem, aqa-t d ijj n wemcan mani war d as ittweřři walu n min iŷan x temmurt.

¹¹ Xas uca ksın iqiřan nsen zi senni, zi řurea d Icta’ul, setta mya n yeryazen řezzen s řesnař zi řwacun n Dan. ¹² Nitni gaeden uca wtin iqiřan nsen řar Qaryat-Yaearim di Yahuda. X uyenni qqaren as i wemcan nni ‘Maxan-Dan’ řars ař ass-a. Xzar aqa-tt awarni i Qaryat-Yaearim. ¹³ Zi senni fřřen, eřun řar idurar n Iřrayim iwřen řar taddart n Mixa. ¹⁴ *Xenni* ssiwřen xemsa n yeryazen, inni tuŷa igguren řima ad bergen tammurt n Layic, nnan i aytmatsen “Ma tessnem eawed, aqa di tudrin nni aqa din ijj n upařtu n *ukehhan* d řexyařat imezyanen n lařnam d ijj n řexyař ineqcen d ijj n řexyar ifesyen? Xenni řexxu, tessnem min xawem ad t teggem.”

¹⁵ *Řexdenni* fřřen zeg *webrid* nsen, usin-dd řar taddart n webřiř, Alawi, řar taddart n Mixa uca sseřsas x řaman nnes. ¹⁶ Setta-mya n yeryazen zeg ayt n Dan i iřezzen s řesnař nsen, qqimen bedden řar wadař n tewwart. ¹⁷ Xemsa n yeryazen, inni tuŷa fřřen řima ad bergen tammurt,

18:12 ‘Maxan-Dan’ - isem wanit ixs ad yini ‘tesqift n Dan’.

gaæden, udfen u iwyen řexyar ineqcen d upalţu n ukehhan d řexyařat imezyanen n lařnam d řexyař ifesyen. Akehhan iqqim ibedd řar uqemmum n tewwart ak-d setta-mya n yeryazen iħezzen s řesnař. ¹⁸ Xemsa ina udfen řar taddart n Mixa u kksen řexyař ineqcen d upalţu n ukehhan d řexyařat imezyanen n lařnam d řexyař ifesyen uca xas inna asen ukehhan “Min din tetteggen?” ¹⁹ Nitni nnan as “Susen, sars afus nnek x uqemmum nnek, uyur akidney u dweř d baba d akehhan nney! Min iħřan, mařa cek d akehhan di taddart n yijj n weryaz waha niy mařa cek d akehhan i ict n teqbič d yijj n familya di Israyil?” ²⁰ Řexdenni ifarř wuř n weryaz nni uca netta iksi apalţu n ukehhan d řexyařat imezyanen n lařnam d řexyař ineqcen uca yudeř jar řgens. ²¹ Uca eeqben nitni, ffyen uca nedhen iħenjiren d řmař d dđđqurāt akidsen řar zzat. ²² Umi nitni tuřa igg^wjen ařřas x taddart n Mixa, itwařařa-dd i yeryazen di tudrin yudsen x taddart n Mixa ĥima ad munen uca nitni xeccen x ayt n Dan. ²³ Nitni řařan awarni i ayt n Dan u ina nneřben azeřif nsen, nnan i Mixa “Min cek yuyin? Mayemmi řřayid ĥima ad twassmunen marra?” ²⁴ Inna netta “Kenniw tekksem xafi irebbiten inu i ggij uřa d akehhan uca tuyurem. Min řari řexxu ead? Mammec teggim ead teqqarem ayi ‘Min cek yuyin?’ ” ²⁵ Ayt n Dan nnan as “Yark ad nseř i tmijja nnek řarney niy *izemmar* ad xawem wđan iryazen yewearen u iři *ad tay* ad tesswedared řemmar nnek uřa d řemmur n taddart nnek.” ²⁶ Uca uyuren ayt n Dan deg webřid nsen u umi iřza Mixa belli nitni tuřa jehden xas, inneqřeb, yaregg^weħ řar taddart nnes. ²⁷ Nitni *maca* iwyen min iggin Mixa uřa d akehhan wenni tuřa řars *ittsexxaren* uca iwden řar Layic, řar ijj n řgens *izeddyen* di řhudnet d řaman uca nyin ten s řeqdeē n ssif u sscemđen tandint s tmesi. ²⁸ War din uřa d ijjjen *izemmar* ad ten issenjem minzi tuřa-tt tigg^wwej ařřas x řidun u war tuyi řarsen walu uřa ak-d yijj n bnadem. Tuřa-tt di řewđa n teyzurt nni řar Bayt-Raħub. Awarni i uya bnan tandint eawed uca zedyen days. ²⁹ Nitni qqaren as i tendint Dan, x yisem n babatsen Dan, wenni i dd-itwarwen i Israyil. Maca zic tandint tuřa qqaren as Layic. ³⁰ Ayt n Dan sbedden řexyař ineqcen i yixef nsen d Yahunatan, mmis n Jarcum, mmis n Manassi, netta ak-d tarwa nnes tuřa-ten d ikehhanen i teqbič n Dan řars ař ass i di tetwandeħ temmurt řar lmenfa. ³¹ Nitni tuřa sbedden řexyař ineqcen n Mixa, tenni igga, zzat i yixef nsen marra ussan min tekka taddart n SIDI teđa di Cilu.

Řefđiħet i iggin ayt n Binyamin di Jibea

19 ¹ Deg wussan nni, umi war din tuyi ajeřid di Israyil, tuřa din ijj n Ulawi izeddey d abarrani řar řřarf qae n đeffar n idurar n Ifrayim. Netta yiwi ict n temyart, ict n tayya, zi Bayt-Laħm di Yahuda. ² Maca tayya nnes tedweř tqeħħeb umi řars tt tuřa uca tesmeħ days, teeqeb řar taddart n babas di Bayt-Laħm di Yahuda. Dinni teqqim ařřas n wussan, arebea n iyuren. ³ Xenni ikkar weryaz, iđfar itt ĥima ad kis issiweř s wuř nnes maħend ad tt-idd issaregg^weħ. Tuřa aħudri nnes akides d ict n tyuya n yeyyař. Uca nettat tiwyi it řar taddart n babas. *Umi* t iřza babas n tebřiřt, ifarř řami akides i řa immerqa. ⁴ Ařami ađekk^wař nnes, babas n tebřiřt, igga xas ařřas ayiř maħend akides iqqim řřata n wussan. Nitni ccin, swin u ssensen dinni. ⁵ Imsar deg wass wiss arebea tuřa kkaren zic řar tuffut u netta ikkar ixs ad yuyur. Xenni inna babas n tebřiřt i wesři nnes “Semħeđ uř nnek s yijj n uřeqq^wuz n weřrum, xenni ad taf tzemmarem ad tuyurem.” ⁶ Nitni qqimen, ccin, swin jmie. Xenni inna babas n tebřiřt i weryaz “Třawgey, qqim da ad tessensed uca ad ifarř wuř nnek.” ⁷ Aryaz ikkar ĥima ad yuyur, *maca* ađekk^wař nnes ikelleř xas igga xas ayiř ĥima ad dinni issens eawed. ⁸ Deg wass wiss xemsa ikkar zic řar tuffut ĥima ad yuyur. Inna babas n tebřiřt “Arni semħeđ uř nnek!” U nitni qqimen ttrajan ař i řa ieđu wass uca ccin tnayen idsen munen. ⁹ Xenni ikkar weryaz ĥima ad yuyur, netta ak-d tayya nnes d uħudri nnes. Ađekk^wař nnes, babas n tebřiřt, inna “Xřar maca, ass ggur ad ieđu tiweđ-dd tmeddit, ttřawgey sensem da u sfařř uř nnek u kkarem tiwecca zic maħend ad teřřfem abrid řar tqiđunt

nnek.” ¹⁰ *Maca* aryaz war ixs ca *ead* ad issens. Ikkar uca yuyur, yiweđ ař qibač Yabus, tenni d Urcalim, u tuya ict n tyuya n yeyyař bardeen d tayya nnes aqa-tt akides. ¹¹ Umi ten tuya nitni yar Yabus, tuya ass ggur ad iedu. *Xenni* inna uħudri i bab nnes “Uyur, ad da nđar di tendint-a n Iyabusiyyen, ad days nessens.” ¹² *Maca* sides nnes yarra-dd xas “Neccin war netteřtar deg ict n tendint d tayribt, tenni war iġin n ayt n Israyil, maca ad narni ad nuyur yar Jibea.” ¹³ D netta inna eawed i uħudri nnes “As-dd, ejj aney *ad narzu* ad naweđ yar ijj zeg imucan nni, ad nessens di Jibea niy di Rama.”

¹⁴ Nitni arnin uyuren u teyři xasen tfuct umi ten-tuya nitni yar Jibea nni iġan n Binyamin. ¹⁵ Uca ssfaryen zeg *webrid*, ħima ad adfen din maħend ad ssensen di Jibea. *Umi* din yudef, iqqim deg wazzay n tendint, minzi war ten issidef ħed yar taddart maħend ad ssensen. ¹⁶ U xzar, yar tmeddit ieqeb-dd yijj n uwessar ar řxedmet nnes zeg iyyar. Tuya aryaz nni eawed zeg idurar n Ifrayim, *maca* izdey am abarrani di Jibea, maca imezday n temmurt nni tuya-ten d Ibinjami-niyyen. ¹⁷ Issgaēēd tmuysi nnes, ixzar aryaz nni tuya dd-ikkin d abrid deg wazzay n tendint, uca awessar inna “Mani i ya tuyured u manis i dd-tusid?” ¹⁸ Uca inna as netta “Neccin neffey-dd zi Bayt-Lahm ħars ař řtarf qae đeffar x idurar n Ifrayim, zi senni i dd-usiy. Necc tuya uyurey yar Bayt-Lahm di Yahuda, uca řexxu ggurey yar taddart n SIDI uca war da uřa d ijj ad ayi issidef yar taddart nnes, ¹⁹ waxxa neccin ħarney řum d řeeřef i yeyyař nney uřa d ařrum d binu i necc, i tayya nnek u i uħudri wenni iġan yar imsexxaren nnek. War d aney ixexř walu.” ²⁰ *Xenni* inna uwessar yarra-dd xas “Ad kik yiři řehnal! Maca min i d ac iqqimen, aqa-t ħari, myir ittxexřa war tnusid deg wazzay.”

²¹ Netta issidef it yar taddart nnes, iwca řeeřef i iyyař u nitni ssirden idaren nsen ccin swin. ²² Di řweqt d ict řami ifarł wuř nsen, xzar, deġya nnden-dd yeryazen n tendint i taddart, iryazen nni d ayt i war isekk^win, uca ssqarqben di tewwart. Nitni ssiwřen ak-d uwessar, bab n taddart, nnan “Suffey-dd aryaz, wenni i dd yudfen yar taddart nnek, yar barra, neccin nexs akides newđa.” ²³ Aryaz, bab n taddart, iffeý-dd ħarsen, inna asen “Lla, aytma, war tteggem ca tuesefna. Řexxu, umi aryaz-a yudef yar taddart inu, ħarwem ad teggem řefđihet am tanita. ²⁴ Xzar, yeġi d tazzarect d tayya nnes ad ħarwem tent ssuffeyey. Sehwař tent u ggem akidsent min texsem, maca deg weryaz-a war tteggem řefđihet am tanita.” ²⁵ *Maca* iryazen war xsen ad ħarsen sřan. *Xenni* iřtef aryaz tayya nnes, issuffey itt-dd ħarsen yar barra. Nitni uřyen xas, jeyyħen tt ġiřet tekmeř ħars ař ateffu u nitni jjin tt ad tuyur ħars ařami isbeħ řħař.

²⁶ Umi d tarrez tuffut tusa-dd temyart-a uca tewđa yar tewwart n taddart n weryaz mani tuya iġan sides nnes, ħars ařami i dd-teffey tfawt. ²⁷ Umi dd-ikkar sides yar tuffut, yarzem tiwwura n taddart uca iffeý yar barra ħima ad iřtef abrid nnes, xzar, din i tewđa temyart, tayya nnes, yar tewwart n taddart s ifassen nnes x tnebdar. ²⁸ Netta inna as “Kkar bedd, neccin nexs ad nuyur!” Maca uřa d ijj war xas-dd yarri. *Xenni* issars itt x weyuyur uca iřtef abrid yar wemcan n tzeddiyt nnes. ²⁹ Umi yiweđ netta yar taddart, iksi ijj n řmus, iřtef tayya nnes, iqess itt x teneac n tseqqar uca issekk itent yar marra jwayeh n Israyil. ³⁰ Uca imsar, aqa qae wenni izrin aya, inna “Man aya eemmarř ead war imsar uřa war t neźri zeg wass i di ffyen ayt n Israyil zi Miřra ħars ař ass-a. Xemmem days, mcawarem ak-d wayawya uca inim awař n lħukm!”

Amenyi n ayt n Israyil ak-d teqbič n Binyamin

20 ¹ *Xenni* ffyen marra ayt n Israyil uca tamesmunt, zi Dan ħars ař Bi'r-Sabea uřa d tammurt n Jilead, tmun am ijj n weryaz yar SIDI di Miřfa. ² Uca imdebbařen n marra řgens, uřa d n marra tiqebbař n Israyil ssbedden ixef nsen di tmesmunt n AREBBI, arebea-ařaf n yeryazen x idaren, *marra iryazen* inni izemmaren x ssif. ³ Ayt n Binyamin sřin, aqa ayt n Israyil gaēēden yar

ŘQUÐAT

Miřfa. Ayt n Israyil nnan “Siwřem, mammec *tzemmar* ad temsar tuæeffna-ya?” ⁴ Aryaz Alawi, aryaz n temyart ittwanyen, yarra-dd xasen “Necc usiy-dd ak-d tayya inu zi Jibea tenni *iġan* n Binyamin, ħima ad ssensey *din*. ⁵ Uca imezday n Jibea nnqerben xafi, nnġen ayi-dd di ġiřet i taddart, nwan ad ayi nŷen u yeřben tayya inu ařami temmut. ⁶ *Xenni* ksiy tayya inu, bġiy tt d tiseqqar, ssekkey tt yar marra jwayeh n *temmurt* n řwart n Israyil, minzi nitni ggin řefđiřet d tubuřeřya di Israyil. ⁷ Xzar, kenniw marra d ayt n Israyil. Arrem-dd kenniw x man aya s wawař d cwar!”

⁸ Uca ibedd řgens imun am ijj n weryaz, inna “Uřa d ijjen zzayney war iggur yar tqiđunt nnes u uřa d ijjen zzayney war itteiqqib yar taddart nnes. ⁹ Xenni řexxu, ammu i ya negg ak-d Jibea: ad xas neffey elahřab taqedduřt! ¹⁰ Ad narecceř zi marra tiqebbař n Israyil eecra n yeryazen zi mya u mya zeg wařef u ařef zi eecra-ařef, ħima ad awyen řeeweč i řgens, ħima, xmi i dd ya yasen yar Jibea tenni *iġan* n Binyamin, ad ggen akides elahřab marra tubuřeřya nni yegga di Israyil.”

¹¹ Ammu munen marra iryazen n Israyil di tendint-a, *tuřa* munen ak-d wayawya am ijj n weryaz.

¹² Uca sekkent tiqebbař n Israyil iryazen yar marra taqbič n Binyamin, nnan “Mana řefđiřet-a i yarwem imsaren? ¹³ Wcem aney-dd iryazen nni, inni d ayt i war isekk“in nni *iġan* di Jibea, ħima ad ten nenney uca ad iwamřa min *iġan* d aeëffan zi Israyil.” Maca ayt n Binyamin war xsen ad sřen yar aytmtsaten, ayt n Israyil. .

¹⁴ Usin-dd ayt n Binyamin zi tneddam nsen yar Jibea munen, ħima ad ffyen yar umenyi ak-d ayt n Israyil. ¹⁵ Deg wass nni sedden ayt n Binyamin zi tneddam, setta u-eicrin-ařaf n yeryazen inni izemmare n x ssif, nřřa imezday n Jibea i zi sedden sebea-mya n yeryazen itwafarzen. ¹⁶ Jar marra řgens-a aqa *din* sebea-mya n yeryazen twafarzen, i zi itwabelleč ufus nsen azeřmađ. Kuř ijj zzaysen izemmar ad iřaka mliř ařas s yeġiy, war xetřin. ¹⁷ Uřa d iryazen n Israyil twasedden. Nitni tuřa-ten nřřa ayt n Binyamin di arebea-mya-ařaf n yeryazen inni izemmare n x ssif. Marra nitni d iryazen Ieeskariyyen.

¹⁸ Kkaren ayt n Israyil uca ffyen yar Bayt-Il, sseqsan AREBBI, nnan “Man wen zzayney i ya iffyen d amzwaru yar umenyi ak-d ayt n Binyamin?” Uca SIDI inna “Amezwaru Yahuda.” ¹⁹ Kkaren ayt n Israyil yar tuffut, wtin iqiđan nsen ajemmađ i Jibea ²⁰ Ffyen yeryazen n Israyil yar umenyi ak-d Binyamin uca sedden yeryazen n Israyil ixef nsen qibač nsen i umenyi yar Jibea. ²¹ *Xenni* ffyen-dd ayt n Binyamin zi Jibea uca yeđřen di Israyil deg wass nni tnayen u-eicrin-ařaf n yeryazen yar temmurt.

²² Maca řgens, iryazen n Israyil, ggin taryast, sedden ixef nsen ict n twařat nneđnit i umenyi yar mani tuřa sedden ixef nsen deg wass amezwaru. ²³ Uca ayt n Israyil gaëden, tuřa run zzat i wudem n SIDI ař tameddit, u sseqsan “Ma ad ffyey ict n twařat nneđnit yar umenyi ak-d tarwa n uma Binyamin?” SIDI yarra-dd “Gaëdem đidd i nnes i *umenyi*!” ²⁴ Deg wass wiss tnayen qarrben-dd ayt n Israyil yar ayt n Binyamin ²⁵ uca iffey Binyamin deg wass wiss tnayen zi Jibea mařend ad kidsen immerqa. Yeđřen eawed tmentac-ařaf n yeryazen yar temmurt, inni tuřa marra zemmare n x ssif.

²⁶ Xas uca ffyen marra ayt Israyil, řgens marra, uca iwđen yar Bayt-Il, run. Qqimen dinni zzat i wudem n SIDI uca řummen deg wass nni yars ař tameddit uca ssbexxaren tiřarřa n wecmađ d tiřarřa n řehna zzat i wudem n SIDI. ²⁷ *Xenni* sseqsan ayt n Israyil SIDI, minzi *din*, *di Bayt-Il*, tuřa iřa Ttabut n řeahd n AREBBI deg wussan nni. ²⁸ D Finařas, mmis n Alieazar, mmis n Harun, ibedd deg wussan nni zzat i wudem nnes uca inna “Ma ad neffey ict n twařat nneđnit yar umenyi ak-d ayt n uma Binyamin niy ad nesmeř?” SIDI yarradd “Ffyem, mařar tiwecca ad ten ggey deg ufus nnek.”

²⁹ Xas uca igga Israyil tixecfin yar marra iyezdisen n Jibea ³⁰ u deg wass wiss třata gaëden ayt n Israyil đidd i ayt n Binyamin. Sedden ixef nsen i *umenyi* ak-d Jibea, am mammec *tt ggin* twařawin

20:13 ‘war xsen ad sřen yar aytmtsaten’ - s Teibranit ‘war xsen ad sřen yar tmijja n aytmtsaten’.

iedun.³¹ *Xenni* ffŷen ayt n Binyamin i umsagar ak-d ayt n Israyil u twasigg^wjen zi tendint uca, am mammec twařawin iedun, nŷin inni twassnuqqben x ibriden imeqqranen zeg inni ijj igaeēed Ʒar Bayt-Il u wennedni Ʒar Jibea, eřařař třatin n yeryazen n Israyil.³² *Xenni* nnan ayt n Binyamin “Aqa nitni twařerben zzat i wudem nney, am twařat tamezwarut.” Nnan ayt n Israyil “Ejj aney ad narweř, ad ten nessigg^wej zi tendint Ʒar ibriden imeqqranen.”³³ Marra iryazen n Israyil kkarren zeg wemcan nsen u sedden ixef nsen i *umenyi* Ʒar Bacl-Tamar. Di řweqt d ict usin-dd, inni zi Israyil i tuƷa di texceft, x ict n řŷefret zeg wemcan nsen zeg ifri n Jibea.³⁴ Eecra-ařaf n yeryazen itwafarzen zi marra Israyil usin-dd zeg urendad n Jibea u amenyi idweř iwear. Nitni war ssinen, aqa ticti třart xasen.³⁵ SIDI iwta ayt n Binyamin zzat i wudem n Israyil, ařami ayt n Israyil nŷin deg wass nni xemsa u-eicrin-ařaf u-mya n yeryazen inni izemmaren marra x ssif.³⁶ řrin ayt n Binyamin, nitni tuƷa twawten, minzi iryazen n Israyil wcin ttasie i Ibinyaminiyyen, minzi nitni ttecřen x texceft nni tuƷa ggın dıdd i Jibea.³⁷ Inni i tuƷa innuffaren di texceft, qeğqen ad hejmen x Jibea. Inni i tuƷa di texceft, hejmen u wtin marra tandint s řeqdeē n ssif.³⁸ Iryazen n Israyil tuƷa ggın awař ak-d yenni innuffaren di texceft, aqa nitni ad jjen aseynu ameqqran n ddexxan ad dd-igaeēed zi tendint.³⁹ *Xas uca* nnqeřben iryazen n Israyil deg *umenyi*. Binyamin tuƷa ibda ad iney inni itwasnuqqben zi Israyil, eřařař třatin n yeryazen. Aqa nnan “Nitni twawten nican zzat i wudem nney am deg *umenyi* amezwaru.”⁴⁰ Ibda useynu ameqqran ad dd-igaeēed am ijj n uqellij n ddexxan zi tendint. Umi ixzar Binyamin Ʒar đeffar, aqa tandint marra tgaeēed *am ddexxan* Ʒar ujjenna.⁴¹ *Xenni* nnqeřben-dd iryazen n Israyil uca iryazen n Binyamin iwta iten unexřic, minzi nitni řrin, aqa ticti taēeffant tuƷa teřqef iten.⁴² Nitni nnqeřben Ʒar řexřa zzat i wudem n ayt n Israyil. *Amenyi maca* idfar iten minzi zi tneddam aqa din inni iggin di řwest nsen ict n tcarrigt n arrimet.⁴³ Nitni nnden i ayt n Binyamin, đfaren ten břa qeřtu, eefsen xasen Ʒars ař qibač n Jibea Ʒar uęezdis nnes manis dd-tneqqar tfuct.⁴⁴ Wđan tmentac-ařaf n yeryazen, marra nitni d iryazen imehđen.⁴⁵ *Xenni* nnqeřben, arewřen Ʒar řexřa, Ʒar teřđart n Rimmun. U x webrid ameqqran qđan eawed x xemsa-ařaf n yeryazen. Đfaren ten Ʒars ař Jideum, wtin zזaysen ařfayn n yeryazen s řmewt.⁴⁶ Deg wass nni tuƷa marra inni iwđan zi Binyamin di xemsa u-eicrin-ařaf n yeryazen nni zemmaren x ssif, marra nitni d iryazen imehđen.

⁴⁷ Setta-mya n yeryazen *maca* nnqeřben, arewřen Ʒar řexřa, Ʒar teřđart n Rimmun, uca nitni qqimen arebea n iyuren di teřđart n Rimmun.⁴⁸ Uca eeqben ayt n Israyil Ʒar ayt n Binyamin uca wtin ten marra s řeqdeē n ssif, marra tandint ak-d řmař u ak-d marra min din ufin. Ammu abeeda ssaryen marra tineddam i ufin s tmesi.

TimƷarin i Binyamin

21¹ Ayt n Israyil tuƷa jjuğen di Miřfa uca nnan “Uřa d ijj zזayneƷ war itticc yeğis i ayt n Binyamin d tamƷart.”² Yusa-dd řgens Ʒar Bayt-Il uca qqimen nitni dinni zzat i wudem n AREBBI ař tameddit. Nitni ssgaeēden tmijja nsen uca run s imeřřawen ittazřřen.³ Nnan “A SIDI, AREBBI n Israyil, mayemmi imsar uya di Israyil, aqa ass-a teqqim ict n teqbič n Israyil war tbin?”⁴ Tiwecca nnes, imsar, aqa řgens ikkar zic uca bnan ijj n uealtar, bexxaren xas tiƷarřa n wecmađ d tƷarřa n řehna.⁵ U ayt n Israyil nnan “Wi iqqimen zi marra tiqebbař n Israyil war i dd-igaeēden Ʒar wegraw n řgens n SIDI?” TuƷa ggın ict n tjağit ak-d wenni war i dd-igaeēden Ʒar SIDI Ʒar Miřfa, nnan “Ad itwaney nican!”⁶ *Xas uca* nedmen ayt n Israyil x umatsen Binyamin, nnan “Ass-a tetwaqess ict n teqbič zi Israyil.”⁷ Mammec i Ʒa negg di tmesřact n temƷarin i yeryazen n Binyamin nni iqqimen? *Minzi* neccin nejjuğ Ʒar SIDI war i d asen netticc ca yessitney d tamƷart.”⁸ Nnan “Ma war dd-igaeēed ca n yijjen zi tqebbař n Israyil Ʒar SIDI di Miřfa?” Xzar, war dd-yusi uřa d ijjen zi Yabic di Jilead Ʒar řmargeř n řeskar, Ʒar wegraw n řgens,⁹ *minzi* řgens itwařseb, u xzar, zi Yabic di Jilead war din iği uřa d ijjen.

ŘQUĐAT

¹⁰ *Xenni* tessekk tmesmunt tenɛac-ařaf n yeryazen zeg inni d ayt n umenŷi qac uca umuren ten, nnan “Gaɛedem, wtem imezday n Yabic di Jilead s řeqdeɛ n ssif, uřa d timŷarin d iřenjiren imezyanen. ¹¹ Ammu i ittxeřřa ad teggem: marra min iğan d awtem d marra timŷarin tinni tuŷa ittřen ak-d weryaz, ad ten tħarrmem i uteħhi.”

¹² Nitni ufin jar imezday n Yabic di Jilead arebea-mya n tebřiŷin tinni d tiezariyyin, tinni tuŷa ɛad war třenent ak-d weryaz. Ina iwŷen tent ŷar řmargeħ n řeskar di Cilu di temmurt n Kenɛan.

¹³ *Xas uca* tamesmunt tmun tessekk *ireqqasen* uca ssiwřen ak-d ayt n Binyamin inni iğan ŷar teřđart n Rimmun, barrħen asen s řehna. ¹⁴ Di řweqt nni ɛeqben ayt n Binyamin uca wcin asen timŷarin tinni tuŷa jjin ddarent zi temŷarin n Yabic di Jilead, maca waxxa amenni, tuŷa war ten ttqeddin.

¹⁵ *Xenni* tuŷa řgens izziğez as Binyamin, maŷar SIDI tuŷa igga ict n tazzit di tqebbař n Israyil.

¹⁶ Uca imeqqranen n tmesmunt nnan “Mammec i ŷa negg di tmesřact n temŷarin i yeryazen n *Binyamin* nni iqqimen, minzi timŷarin twateħhant zi Binyamin.” ¹⁷ U nnan ɛawed “Tasŷart n yenni yarewřen aqa-tt i Binyamin. Itxeřřa war tmeħhi uřa d ict n teqbič zi Israyil. ¹⁸ Maca nec-cin war nzemmar ad asen newc timŷarin zi yessitneŷ, maŷar ayt n Israyil jjuğen, nnan “Wenni iwcin tamŷart i lbinyaminiyyen ad idweř itwanɛeř.” ¹⁹ *Xenni* nnan nitni “Xzar, zeg usegg”as ař asegg”as aqa din řeid n SIDI di Cilu. Řeid itwagg sennej i Bayt-Il, ŷar ccarq n webriđ ameqqran i ineddhen zi Bayt-Il ŷar Cakim, ŷar uŷezdis n ljanub n Lebuna.” ²⁰ U nitni ɛeřmen i ayt n Binyamin, nnan “Uyurem din uca wđam u ħđam deg weħwic n tzayart. ²¹ Mařa *xenni* kenniw txezzarem u težrim, xmi i dd i ŷa ffŷent yessis n Cilu ħima ad ceđħent, *xenni* ffŷem-dd zeg weħwic n tzayart uca ejj ad ittřen *kuř* aryaz tamŷart nnes zi yessis n Cilu, u awarni as uyurem ŷar temmurt n Binyamin! ²² Mařa *xenni* babatsent niŷ aytmatsent usin-dd ħima ad cetcan, ad asen nini ‘Samħem aneŷ, jjem ten, minzi deg umenŷi *ak-d Yabic* war nzemmar ad nawi i *kuř* aryaz tamŷart, u ɛawed kenniw war d asen tent tewcim ixef nwem, niŷ iři di řweqt-a ad daywem yiři d amarwas.’ ” ²³ Uca ammu i ggın ayt n Binyamin. Zi teezaryin icetřen tinni ittřen, ksin timŷarin ɛlaħsab řqedd nsen uca ffŷen, ɛeqben ŷar tesŷart nsen uca ssbedden tineddam nsen, zedyen daysent.

²⁴ Di řweqt nni ffŷen-dd zi senni uřa d ayt n Israyil, *kuř* ijj *yuyur* ŷar teqbič nnes u ŷar familia nnes. Ffŷen zi senni, *kuř* ijj *yuyur* ŷar tesŷart nnes. ²⁵ Deg wussan nni war tuŷi din ajeğid di Israyil. *Kuř* ijj ittegg min iğan nican di tittawin nnes.

RAĖUT

Alimalik d Naeumi

1¹ Deg wussan, ařami tuřa heřtan řquđat azref, imsar ijj n řaz di temmurt. S uyenni iffeř ijj n weryaz zi Baytlařm di Yahudiyya řima ad izdeř d abarrani deg iyyaren n Mu'ab, netta d temřart nnes d tnayen n iřenjiren nnes akides.² Aryaz ttřayan as Alimalik, tamřart nnes ttřayan as Naeumi, d tnayen n iřenjiren nnes ttřayan asen Mařlun d Kilyun, *nitni tuřa-ten d ayt* n Afrata zi Baytlařm di Yahudiyya. Nitni iwđen řar iyyaren n Mu'ab, qqimen dinni.³ Alimalik, aryaz n Naeumi, immut. Teqqim nettat ak-d tnayen n iřenjiren nnes.⁴ Ina iwyen timřarin n Mu'ab, isem n ict qqaren as Eurfa u isem n tenneđni RaĖut, uca qqiment dinni řqedd n eřařař eecra n isegg^wusa.⁵ U tnayen nni, Mařlun d Kilyun, mmuten řa d nitni. Teqqim Naeumi weřdes, břa tnayen n iřenjiren nnes u břa aryaz nnes.

Aeqeb n Naeumi ak-d RaĖut

⁶ Uca teđdeř ixef nnes ak-d teřřatin nnes, řima ad dd-dewřent zeg iyyaren n Mu'ab, mařar nettat tuřa teřřa aqa SIDI isřa i řgens nnes uca iwca asen ayrum.⁷ S uyenni teffey nettat ak-d tnayen n teřřatin nnes zeg wemcan mani tuřa teqqim *marra řweqt nni*. Nitenti ruřent deg webrid n arrwař řar temmurt n Yahudiyya.⁸ Tenna Naeumi i tnayen n teřřatin nnes "Aregg^whent-idd, dewřent-idd, kuř icten řar taddart n yemmas! SIDI ad akent iwc tamexsiwt nnes icewwaren, am mammec tt teggint deg imettan u dayi.⁹ SIDI ad yejj ad tafent arrařet, kuř icten di taddart n weryaz nnes!" Xenni tessudem itent uca nitenti ssgaędent tmijja nsent uca syuyyent.¹⁰ Uca nnant as "Neccin ggur ad dd-nedweř akidem řar řgens nnem!"¹¹ Naeumi tenna "Eeqbent-i-dd, a yessi! Mayemmi texpent akidi trařent? Ma řari deg uęddis inu ead iřenjiren nni izemmaren ad dewřen d iryazen i kennint?"¹² Eeqbent-i-dd, a yessi inul Ruřent, minzi necc wsareř mařend ad řari yiri ead weryaz. Waxxa nniř "Necc řari ead asitem, wah, iři tameddit-a ad iřiř i ijj n weryaz, wah, ad arweř iřenjiren",¹³ ma texpent ad trajant ař i řa mřaren, ma texpent ad tmenęent ixef nkent mařend ad tdewřent i ijj n weryaz? Lla, a yessi! Aqa amedduř inu iffeř d amarzag xakent ařtas, mařar iffeř-dd ufus n SIDI đidd ayi.¹⁴ Xenni ssgaędent timijjawin nsent uca arnint ead deg iyuyyan uca Eurfa tessudem lallas, maca RaĖut teqqim teřseq days.

¹⁵ Tenna "Xřar, tasřift nnem teddakk^war řar řgens nnes u řar irebbiten nnes. Dweř, teđfared tasřift nnem!"¹⁶ RaĖut tarra xas "War xafi tziyyar řima ad ayem semřey uca ad dd-dewřey awarni i weerur nnem, minzi mani i řa tuyured cem, din i řa uyureř uřa d necc, d mani i řa tessensed, din i řa ssenseř uřa d necc, řgens nnem d řgens inu, d AREBBI nnem d AREBBI inu."¹⁷ Mani i řa temmted, din i řa mmteř uřa d necc u din i řa tetwaneđřey uřa d necc. Ad zzayi igg SIDI ammu u mahu, minzi myir řmewt i d ayi i řa ibđan xami!"¹⁸ Ařami teřra belli nettat tegga x tečři, war teqqim tessawař ead akides.

¹⁹ Ammu i yuyurent s tnayen idsent ařami iwđent řar Baytlařm. Umi iwđent řar Baytlařm, imsar, marra tandint tenneřweř di řtwee nsent uca nnant *temřarin* "Ma d ta d Naeumi?"²⁰ Maca nettat tarra xasen tenna "War d ayi ttřayant Naeumi ssa d tsawent, maca řayant ayi Mara, mařar Amzemmar x kuřci igga dayi tarzugi d tameqqrant."²¹ Ffeyey ccureř maca SIDI iija ayi ad dd-arekk^wřey s ifassen xwan. Mayemmi i d ayi ttřayant ead Naeumi umi xafi iched SIDI u Amzemmar x kuřci igga ayi min ięan d aęeffan?"²² Ammu dd-teeqeb Naeumi ak-d RaĖut, tamu'abect,

1:5 'hafi' - ixs ad yini 'nettata waha'.

1:20 'Mara' - man aya ixs ad yini 'Tamarzagt'.

tasrifit nnes nni dd-idewřen akides zeg iyyaren n Mu'ab uca iwđent ƣar Baytlaħm ƣar ume-zwaru n tmeƣra n temzin.

Raeut temsagar ak-d Bueaz umi texdem deg iyyar

² Naeumi tuƣa ƣars ijjen itteena as i weryaz nnes, ijj n weryaz s wařas n wagra, zi twacunt n Alimalik, tťřayan as Bueaz. ² Tenna Raeut tamu'abect i Naeumi "Ejj ayi ad ffřey ƣar iyyar ad ssmuney tidrin awarni i wenni i ƣa yafey nniemet di tiřřawin nnes." Uca nettat tarra xas "Uyur, yeđi!"

³ Raeut tuyur uca tusa-dd din, tessmuna awarni i yenni imejjaren. Uca imsar, tewđa as-dd tesřart n yeyyar n Bueaz wenni zi twacunt n Alimalik. ⁴ U xzar, yusa-dd Bueaz zi Baytlaħm, inna i yenni imejjaren "SIDI akidwem!" Nitni arrin-dd xas "SIDI ad cek ibarek!" ⁵ Xenni inna Bueaz i uħudri nnes wenni tuƣa x yenni imejjaren "Umi tegga yeđis řtenjirt nni?" ⁶ Aħudri wenni tuƣa x yenni imejjaren, yarra-dd xas, inna "Nettat d tamu'abect i dd yusin ak-d Naeumi zeg iyyaren n Mu'ab." ⁷ Nettat tenna "Ejj ayi ad ssmuney tidrin u ad yarwey tidrin ƣar tiqebbiđin awarni i yenni imejjaren!" Ammu tusa-dd uca teqqim zeg weffu n řřař ƣars ař řexxu. Drus i teqqim di taddart."

⁸ Bueaz inna i Raeut "Ma war d ayi tessřessed, a yeđi? War ggur ad řreqđed uřa ƣar ijj n yeyyar nneđni, war taggwey zi ssa, maca qqim tudsed ƣar txeddamin inu. ⁹ Tebbet tiřřawin nnem deg iyyar-a mani mejjaren uca tuyured awarni asen. Necc eřřmey i iħudriyyen inu, war cem tťřidin. Mařa teffuded, tzemmaređ ad tuyured ƣar iqubac ad teswed zi min d yuymen iħudriyyen."

¹⁰ Nettat tudar zzat i wudem nnes uca teynes ƣar temmurt, tenna as "Mayemmi ufiř nniemet di tiřřawin nnek, aqa cek tbedded akidi, waxxa necc maca d abarrani?" ¹¹ Bueaz yarra-dd xas "Aqa nnan ayi nican marra min teggid i lallam awarni i řmwet n weryaz nnem, mammec teggid tsemħed di babam d yemmam d temmurt nnem mani txeřqed uca tuyured ƣar ijj n řgens wenni tuƣa war t tessined qbeř. ¹² Ad cem ixeges SIDI n Israyil tasexxart nnem tařebħant i teggid uca ad am-dd tas řmunet teccur zi SIDI, AREBBI n Israyil, sadu ifriwen nnes i dd tusid maħend ad dinni tedduřey." ¹³ Nettat tenna "Ejj ayi ad afey nniemet di tiřřawin nnek, a sidi inu, minzi tessfewwjed xafi, tessiwřed ƣar wuř n tesmeyt nnek, waxxa necc war řřiy amecnaw uřa d ict zi tsemyin nnek."

¹⁴ Ƣar řřař n macca inna as Bueaz "As-dd da uca ecc zeg weyrum, sisen ařeqq'uz nnem di řxeđ!" Nettat teqqim zzat i icewwařen uca iwca as netta tiyřawin, tecca tejiwwen, icet xas ead. ¹⁵ Ařami tekkar ģima ad tessmun tidrin, ieřem Bueaz i iħudriyyen nnes "Ejj itt ad tessmun jar tqebbiđin u war tt tesseħqaram ca! ¹⁶ Yeđřem as-dd cwayt cwayt zi tqebbiđin uca jjem tt di tammurt, uca jjem tt ad tt tessmun, war tt tazawarem."

¹⁷ Uca nettat tuƣa řreqqed deg iyyar nni ƣars ař tameddit. Xenni třeffa min tuƣa teřqed. Tuƣa eřaħař řqedd n yijj n ifa n temzin. ¹⁸ Nettat tessmun it, tudef ƣar tendint uca tezřa lallas min tuƣa teřqed. Tejbed eawed min tuƣa icetřen zi macca tameqqrant uca tewca as t. ¹⁹ Xenni lallas tesseřsa "Mani řreqqed ass-a u mani txedmed? D amimun wenni tuƣa akidem ibedden!" Uca nettat řħaja as i lallas wi i ƣar tuƣa texdem, tenna "Aryaz i ƣar xedmey ass-a tťřayan as Bueaz."

²⁰ Xenni tenna Naeumi i tesrifit nnes "Lbaraka i SIDI wenni war ikkisen timexsiwt nnes icew-waren zeg inni iddaren d yenni immuten!" Tenna as Naeumi eawed "Aryaz nni zzayney, netta d ijj zeg imeřdiyyen nney inni zemmaređ ad syen afedday." ²¹ Raeut, Tamu'abect, tenna "Netta inna ayi ead 'Qim ƣar iħudriyyen nni ƣari iğan, ƣars ař i ƣa kemmřen ad ssmunen marra tamegra nni ƣari iğan.'" ²² Tenna Naeumi i tesrifit nnes Raeut "Mliħ, a yeđi, mařa teffyed cem ak-d txeddamin nnes, xenni war iđi wi cem i ƣa iħewřen deg ijjar nneđni." ²³ Raeut teqqim tudes i txeddamin n

1:22 'timzin' - niy "caeir" (الشعير).

2:20 'ameřdi' - wenni izemmaređ ad ifekk ařday u ad idweř eawed ƣar twacunt i ƣar iğa weřday d agra n zic.

Bueaz ħima ad tessmun *tidrin* ħars aħami teqda tmeġra n temżin d tmeġra n imendi uca teqqim *tezdey* ħar lallas.

Raëut d Bueaz x wendrar

3¹ Uca lallas Naëumi tenna as “A yeġi, ma tuya war ttexsej ad am afey amcan i arraħet ħima ad tiřid mliħ? ²Řexxu *xenni*, ma Bueaz, mani wi i ħar cem tuya jar txeddamin nnes, war iġi d ijj itteena aney? Xzar ass-a ħar tmeddit, ad izzuzzar timżin deg unedrar. ³Sird, dhen ixef nnem uca yarđ taqendurt nnem, xenni hwa-dd ħar unedrar! War sscan maca ixef nnem i weryaz aħ i ya yiři icca iswa. ⁴Maħa iraħ ad ittes, ad tiři ad tafed amcan mani izzef. Adef *xenni* din, tæarrid x dduri x iđaren nnes uca zzeř dinni! Netta ad am yini *xenni*, min ittxeřša ad t tegged.”⁵ Uca tarra xas “Marra min d ayi teqqared, ad t ggey.”

⁶Nettat tehwa ħar unedrar uca tegga amenni qae min tuya d as tenna lallas. ⁷Aħami icca iswa Bueaz, ifarħ wuř nnes, ikkar yuyur, ħima ad izzef ħar tťarf n yijj n ueurric n imendi. *Xenni* tusa-dd bħa řhess, tæarra x dduri ħar iđaren nnes uca tezzer.⁸ Yar wezyen n ġiřet innexřee weryaz nni, ifafa, uca xzar, ict n temyart tuya tezzer ħar iđaren nnes. ⁹Netta inna “Min teenid cem?” Nettat tarra xas “Nec d Raëut, tayya nnek. Egg maca afriw nnek x tayya nnek, maħar cek d wenni izemmaren ad ayi ifdi *umi cek d amefdi*.” ¹⁰Uca inna netta “Tetwabarked cem zi SIDI, a yeġi! Řexxu deg uneggar teggid tćuni ktar s min teggid deg umezwaru, maħar cem war tuzziřed awarni i ieezriyyen, imezřad niy ayt n bu wagra. ¹¹Řexxu, a yeġi, war tegg^wed ca! Marra min i ħa tinid, ad am t ggey, maħar qae wi da jar řehyud issen, aqa cem d ict n temyart temħed. ¹²Řexxu xenni, d tidett necc d ijj n umefdi, maca din ead ijj n umefdi nneđni, wenni d am itteenan ktar xafi necc. ¹³Seedu ġiřet-a da. Maħa imsar tiwecca di řšbeħ, netta ixs ad xam ifdi, mliħ, *xenni* netta ad ifdi, maca maħa netta war ixs ad cem ifdi, xenni necc ad xam fdij, s tidett xenni, am iddar SIDI. Qqim zzeř ař tiwecca.”

¹⁴*Ammu* i teqqim tezzer ħar iđaren nnes ħars ař tiwecca uca qbeř mma izemmar ad twazaren, tekkar, maħar netta inna “War tettiři tettwassnen, aqa ict n tmýart tuya tusa-dd ħar unedrar”

¹⁵Netta inna *ewad* “Ksi taćdađt i zi třeħħfed, tťef itt!” Uca netta iccur itt s setta n řmudat n temżin uca issarbu tt xas. Xenni yudef ħar tendint.

¹⁶Tus-dd nettat ħar lallas u tanita tesseqsa “Min teenid cem, a yeġi?” Nettat tħaja as marra min kis igga weryaz *nni*. ¹⁷Tenna “Setta n řmudat-a n temżin iwca ayi ten, maħar netta inna ‘Cem war tegg^wured ca ħar lallam s ifassen ixwan.’” ¹⁸*Xenni* tenna Naëumi “Raja, a yeġi, qqim *da* ař i ħa tessned, mammec i ħa teffeř tmesřact. Minzi aryaz *nni* war ittareyyiħ ca mintra yessufey tamesřact ead ass-a ħar uneggar nnes.”

Bueaz ifdi iyyar n Alimalik uca imřec ak-d Raëut

4¹ Bueaz iġaeeđ ħar tewwart n tendint uca iqqim dinni. U xzar, iedu-dd umefdi, wenni xef tuya issiweř Bueaz. Netta inna as “A cek, diha, as-dd ħar tťarf n *webrid* u teqqimed danita!” Yus-dd ħar tťarf n *webrid* uca iqqim. ²Yiwi-dd Bueaz eecra n yeryazen zeg imyaren n tendint, inna “Qimem-dd danita!” uca qqimen. ³*Xenni* inna i umefdi “Naëumi tenni dd-ieeqben zi temmurt n Mu’ab teks ad tezzenz takirat n yeyyar i tuya ħar Alimalik. ⁴Nec xemmey, xsey ad cek xas xebbarey uca ad ac iniy ‘Seř itt zzat n imezday u zzat n imyaren n řgens. Maħa teksed ad tt tefdid, fdi tt u maħa war teksed ad tt tefdid, ini ayi t ħima ad ssney, minzi war da ħed izemmar ad tt ifdi myir cek niy d necc u necc i iġan awarni ac.’” *Xenni* inna netta “Nec ad tt fdij.”

3:2 ‘anedrar’ - niy ‘andar’.

3:16 ‘Min teenid cem, a yeġi?’ - ixs ad yini ‘Mammec teġid, a yeġi?’

⁵ Bueaz yarni inna “Deg wass i di i ɣa tesyed iyyar zeg ufus n Naɛumi, *xenni* ad tesyed akides uɣa d Raɛut, tamu’abect, tamɣart n wenni immuten, ɣima ad teɣdid isem n umetti x tesɣart nnes n ɣwart.” ⁶ Inna umefdi “*Xenni* necc war zemmareɣ ad tt xeɣeɣ, ɣima war ttɣiyyeeɣ tasyart inu. Fdi tt cek i yixef nnek min xafi maɣend ad tt fdiɣ, maɣar necc war zemmary ad tt fdiɣ.”

⁷ ɣami tuɣa zic ɣefdiyyet d ubeddeɣ n tsebbabt, aqa, ɣima ad tewced tamesɣact zzat i wudem n marra Israyil, aqa aryaz ittekkes tsirit nnes uca iwc itt i umɣarreb nnes. D man aya tuɣa i cchadet di Israyil. ⁸ Amefdi inna i Bueaz “Seɣ it i yixef nneki!” Uca netta ikkes tasiɣit nnes.

⁹ *Xenni* Bueaz inna i marra imɣaren u i marra ɣgens “Kenniw d ɣechud deg wass-a, aqa necc, marra min *iɣan* n Alimalik u marra min *iɣan* n Kilyun u n Maɣlun, syiɣ t zeg ufus n Naɛumi.

¹⁰ Uɣa d Raɛut, tamu’abect, tamɣart n Maɣlun, iweyɣ tt d tamɣart ɣima ad iqqim isem n wenni immuten x tesɣart n ɣwart nnes maɣend isem n wenni immuten war ittekkes jar aytmac u jar ɣehyuɣ n wemcan. Deg wass-a aqa kenniw d ɣechud.” ¹¹ Marra ɣgens nni iɣan di tewwart *n tendint* d imɣaren nnan “Neccin d ɣechud! Iɣi SIDI ad yegg tamɣart nni i d ɣa yadfen taddart nnek am Raɣil d Liya, tinni zzaysent s tnayen tetwagg teddart n Israyil. Egg s cɣaret di Ifrata uca ad itwabarreɣ isem nnek di Baytlaɣm! ¹² Taddart nnek tegga am taddart n Faraɣ, wenni i dd-yurwen Tamar i Yahuda, zeg warra i d ac i ɣa iwc SIDI zi temɣart-a taɣrant.”

¹³ Bueaz yiwi Raɛut uca nettat tedweɣ d tamɣart nnes uca yudeɣ xas uca SIDI iwca as ad teksi s ddeyset uca turuw-dd ijj n uɣenjir. ¹⁴ Uca nnant timɣarin i Naɛumi “Lbaraka i SIDI wenni war cem ijjin ass-a nnehɣa ijj n umefdi. Iɣi ad itwabarreɣ isem nnes di Israyil! ¹⁵ Ad ɣarwem yiɣi am wenni dd-issfaɣen ɣeɣmar nnem uca ad cem iɣun x tewsar nnem, maɣar tasɣift nnem, tenni cem ittessen, turuw it-idd, aqa nettat teɣɣa x sebea n iɣenjiren.”

¹⁶ Naɛumi teksi aɣenjir, tessars it x idmaren nnes u tedweɣ tessyam it. ¹⁷ Tajjarin wcint as ijj n isem, nnant “I Naɛumi itwarwuw as-dd ijj n uɣenjir!” uca ɣaɣant as Eubid. Netta d babas n Yassa, babas n Dawud.

ɣejdud n David

¹⁸ Ina d inni dd-itwarwen zi Fariɣ: Fariɣ ijja-dd ɣiɣrun, ¹⁹ ɣiɣrun ijja-dd Ram, Ram ijja-dd Eamminadab,

²⁰ Eamminadab ijja-dd Naɣcun, Naɣcun ijja-dd Salmun,

²¹ Salmun ijja-dd Bueaz, Bueaz ijja-dd Eubid,

²² Eubid ijja-dd Yassa d Yassa ijja-dd Dawud.

ADLIS AMEZWARU N ŞAMWIL

Tazağit n Һanna

1 ¹ Tuḡa din ijj n weryaz zi Ramatayim-Şufim, zeg idurar n Ifrayim, qqaren as Ilqana, mmis n Yaruḡam, mmis n Alihu, mmis n Tuḡu, mmis n Şuf, ijj n weryaz zi Afrata. ² Netta tuḡa ḡars tnayen n temḡarin. Icten qqaren as Һanna u tennednit qqaren as Faninna. Faninna tuḡa ḡars iḡenjiren, Һanna maca tuḡa war ḡars bu iḡenjiren. ³ Aryaz-a tuḡa ittḡaeʿad-dd aseḡḡas x useḡḡas zi tendint nnes ḡima ad isjed di Cilu u ad iqeddem tiḡarṣa i SIDI n řeeskarat. Dinni tuḡa tnayen n iḡenjiren n ʿali, Һufni d Finaḡas. Nitni d ikehhanen n SIDI.

⁴ Deg wass řami dd-yiwi Ilqana taḡarṣt, imsar aḡa iwca netta i temḡart nnes Faninna u i marra iḡenjiren nnes d tḡenjirin nnes, *ict n tesḡart*, ⁵ maca i Һanna iwca as netta tnayen n tseqqar, maḡar netta tuḡa ittḡexs Һanna, waxxa SIDI tuḡa ibelleʿ as řemřawřet. ⁶ Uřa d taḡrimt nnes tuḡa tessehřec itt ařṡas maḡend ad tt teyzem, minzi SIDI tuḡa ibelleʿ as řemřawřet.

⁷ Ammu i t iḡḡa netta aseḡḡas x useḡḡas. Uca meřmi mma nettat tettḡaeʿeed ḡar taddart n SIDI, tessehřac itt *Faninna* u nettat tru, war tecci walu. ⁸ *Xenni* inna aryaz nnes Ilqana “Һanna, mayemmi tettrud cem, mayemmi war tetted ca u mayemmi uř nnem icđen? Ma necc war i d am cniḡ x ecra n iḡenjiren?”

⁹ Awarni umi tecca u teswa di Cilu, tekkar Һanna. Tuḡa akehhan ʿali iqqim x ict n řkursi ḡar řṡarf n tewwart n zzawect n SIDI. ¹⁰ Tuḡa řeeṡmar nnes yarzeg, tezzuḡ ḡar SIDI uca tru ařṡas.

¹¹ Nettat tewca ijj n lwaed, tenna “A, SIDI n řeeskarat, mařa cek texzared s tidett ḡar řemḡayen n tayya nnek u txarřsed dayi u war tettettud tayya nnek u ad tewced i tayya nnek ijj n uḡenjir d awtem, xenni ad t wcey i SIDI min i ḡa ikk iddar uca uřa d ijj n řmus war ittḡeffi i uzeḡif nnes.”

¹² Umi tekka ařṡas tettṡaḡa zzat i wudem n SIDI, imsar, aḡa ʿali iḡḡa aqemmum nnes. ¹³ Tuḡa Һanna tessiweř deg wuř nnes, iyencicen nnes ttenhezzen waha, maca tmijja nnes tuḡa war tetwaseř. ʿali ittyiř as tescar. ¹⁴ Inna as ʿali “Meḡarř ead i ḡa teqqimed tescared? Kkes xam binu nnem!” ¹⁵ Һanna tarra xas, tenna ‘Lla, sidi, necc d ict n temḡart s yijj n buḡbeř icđen. Necc war swiḡ binu uřa d ccrab, maca necc farřḡey uř inu zzat i wudem n SIDI. ¹⁶ War řesseb ca tayya nnek d ict n tyegit i war tsekkwi, maḡar ař řexxu ssiwřey waha zi řhemm inu ameqqran u zi tiqqest n wuř inu.” ¹⁷ ʿali yarra-dd xas, inna “Uyur di řehna uca AREBBI n Israyil ad am iwc min zzayes tettared.” ¹⁸ *Xenni* nettat tenna “Iři ad taf tayya nnek d aḡinni zzat i tiřṡawin nnek!” *Xenni* tuyur temḡart abrid nnes, nettat tecca u tuḡa aḡembub nnes war icđen ead. ¹⁹ ʿar tuffut n řşbeḡ kkaren zic uca uḡaren zzat i wudem n SIDI uca eeḡben ḡar taddart nsen di Rama. Tuḡa Ilqana itṡeş ak-d Һanna, tamḡart nnes, uca SIDI ixarřes days.

Şamwil, mmis n Һanna d Ilqana

²⁰ Umi iqfeř řḡarř, imsar, aḡa Һanna teksi s ddeyset uca turuw-dd ijj n uḡenjir. Tegga as Şamwil, *umi nettat tenna* “Maḡar necc ttareḡ t zi SIDI.” ²¹ Uca aryaz nni, Ilqana, iḡaeʿeed eawed ak-d marra *inni* n taddart nnes, ḡima ad yawi taḡarṣt n useḡḡas d tḡarṣt n lwaed i SIDI. ²² Maca Һanna war kidsen tḡaeʿeed ca, maca tenna i weryaz nnes “Xmi i d as i ḡa kksey uḡuḡ i useymi, *xenni* ad t-idd awyey *din* zzat i wudem n SIDI u netta ad iqqim dinni i řebda.” ²³ Aryaz nnes, Ilqana, inna as “Eḡḡ min tettwařid mliḡ d tiřṡawin nnem. Qqim da *di taddart* ḡars ař d as i ḡa tekkсед uḡuḡ.

1:1 ‘Afrata’ - isem nneḡni i tendint n Bayt-Laḡm.

1:4 ‘ict n tesḡart’ - s Teibranit ‘tiseqqar’.

1:11 ‘aḡenjir’ - s Teibranit ‘zzariet’. ‘min ḡa yekk iddar’ - s Teibranit ‘marra ussan n tudart nnes.’

1 ŞAMWIL

Iři ad iqfeř SIDI awař nnes!” Ammu i teqqim temyart di taddart uca tessudeř ahenjir nnes yars ařami i d as tekkes uduđ. ²⁴ Awarni řami i d as tekkes uduđ, tiwyi t akides ak-d řřata n imwan d ijj ‘ifa’ n waren d ict n txancet n binu. Nettat tiwyi t yar taddart n SIDI di Cilu. Tuya-t ahenjir ead d amezyan. ²⁵ Nitni yarřen i umwa uca iwyen ahenjir yar Eali. ²⁶ Nettat tenna “A, sidi inu, s tidett am iddar řeemar nnek, a sidi inu, necc d tamyart nni tuya i da ibedden yar uyezdis nnek, řima ad zzağey yar SIDI. ²⁷ Necc ttarey ahenjir-a u SIDI isřa i tutra inu nni zzayes ttarey.” ²⁸ X uyenni aqa sellmey t i SIDI marra ussan min i ya ikk iddar. Aqa itwattar zi SIDI.” Uca netta yuđar *din* zzat i wudem n SIDI.

Izři n Hanna i usemyar n Arebbi

2 ¹ Xenni tezzuğ Ĥanna, tenna

“Uř inu iccur s řefrařet x SIDI.

Icc inu itwassgaēēed zi SIDI.

Aqemmum inu yarzem d arzam x řeedyan inu, mayar necc farřey x usenjem nnek.

² Uřa d ijj mma d amqeddes am SIDI, mayar war din iği řed myir cek u war din teği teşđart am AREBBI nney.

³ War tarennim tessawařem ammu s nnfaxet, war dd-tteffey uřa d ca n tuffet *n* wawař zeg uqemmum nwem, mayar SIDI d ijj n AREBBI issen *marra* u timegga nnes twaweznent.

⁴ Řqews n ayt bu-teyruđt itwarza, *maca* inni inqarđen twařezzen s ijhed.

⁵ Inni ijjiwnen arehnen ixef nsen i weyrum, *maca* inni iğuzen, war qqimen ead řuzen. Tenni war ittirwen ad as mmewcen sebēa n iřenjiren, *maca* tenni i yar iğa ubarru n iřenjiren, tisřaw.

⁶ AREBBI ineqq u itticc tudart.

Netta isshekk^wa yar řaxart u issgaēēad-dd *ssenni*.

⁷ SIDI ittarra *ijj* d amezřuđ u *ijj nneđni* yarra it d bu-agra, isshekk^wa u dd-issgaēēad.

⁸ Amuqřiř issekkar it zi teejajt uca řmeskin ijebd it-idd zeg wefrađ mařend ad t issyim yar tarwa n tařiřet u *mařend* ad ten ssecnen ijj n řkursi n řeezz. minzi ipilaren n temmurt iğan n SIDI u netta issbedd xasen ddunit.

⁹ Netta i issřeqqan x iřuraf n iřdiqen nnes, *maca* iēeffanen ad twassbekmen di tağest, minzi aryaz war ittiři ca d bu teyruđt zi tzemmar *n* yixef nnes.

¹⁰ Wenni ittemcubbucen ak-d SIDI, ad itwarbez.

Ad xasen isshemhem deg ujenna.

SIDI ad iřkem tineggura n ddunit.

Ad iwc tizemmar i ujeğid

uca ad issgaēēed icc n lmasiř nnes.”

1 ŞAMWIL

Ihenjiren n Eali

¹¹ Ieqeb Ilqana *ɛawed* ɣar taddart nnes ɣar Rama, *maca* ahenjir isexxar i SIDI zzat i wudem n ukehhan Eali. ¹² Maca tarwa n Eali tuɣa d ayt i war isekk^win. Nitni war ssinen ca SIDI. ¹³ Ikehhanen nnumen ad ggen ak-d řgens ammu. Mařa yiwi ijj n weryaz ict n tɣarřt, *xenni*, umi tuɣa ittnenna weysum, yusa-dd ijj n uħudri n ikehhanen ak-d ict n furcita n třata n icukďan deg ufus ¹⁴ u netta ijj u tt di řburmet niɣ deg uřenjir niɣ di marmita niɣ di teydurt u marra min i ɣa teksi furcita, iksi t ukehhan i ixef nnes. Ammu i t ggin ɣar marra ayt n Israyil inni i dd-yusin ɣar Cilu. ¹⁵ Ammu *ɛawed*, qbeř mma i ɣa bexxaren tadunt, yusa-dd ijj n uħudri n ikehhanen, inna i weryaz nni dd-iwyen tayarřt “Ewc ayi aysum ĥima ad t qřiy i ukehhan, minzi netta war xak iksi ca aysum itwanennan, *maca* mɣir aziza.” ¹⁶ Mařa yarra-dd xas weryaz “Amezwar ittxeřřa ad sscemďen tadunt marra, xenni ksi min ixs wuř nnek i yixef nnek,” *xenni* inna as “Lla, ittxeřřa ad t tewced řexxu, mařa lla, ad t ksiɣ s uyir.” ¹⁷ Ddenb n iħudriyyen tuɣa imɣar ařas zzat i wudem n SIDI, maɣar iryazen sseħqaren tawhibt n řyiġet n SIDI.

¹⁸ Şamwil tuɣa ittsexxar zzat i wudem n SIDI. Netta d ijj n uhenjir iħezzen s yijj n upaltu n *ukehhan* n řeqten. ¹⁹ Yemmas tegga as ijj n useřham uca tettawyi as t-idd zeg usegg^was ɣar usegg^was, xmi tgaɛɛad ak-d weryaz nnes ĥima ad tawi din tayarřt n kuř asegg^was. ²⁰ Ibarek Eali Ilqana d temɣart nnes, inna “Iři ad ac iwc SIDI zi temɣart-a ijj n uhenjir deg wemcan n uhenjir i tettar nettat zi SIDI.” Uca nitni ɛeqben ɣar wemcan n tzeddiyt nnes. ²¹ SIDI *maca* ixzar ɣar Hanna u nettat teksi s ddeyset uca turuw-dd třata n ihenjiren d tnayen n thenjirin, am tuɣa imeqqar Şamwil ɣar SIDI.

²² Maca Eali idweř iwsar ařas. Netta isřa x marra min ggin ihenjiren nnes i marra Israyil uca *isřa ɛawed* aqa nitni třen ak-d temɣarin i tuɣa ittsexxaren ɣar tewwart n Uqıďun n Umsagar. ²³ Netta inna asen “Mayemmi teggem aya ammu, ařami i ttesřiy zi marra řgens-a x tmeġga nwem tieffanin?” ²⁴ Lla, a ihenjiren inu, aya war iġi d ijj n řexbar iħřa i sřiy. Kenniw tettarram řgens-a n SIDI ad iwďa di xetřu. ²⁵ Mařa ijj n bnadem ixďa ak-d ijj bnadem *nneďni*, *xenni* ad xas iħkem AREBBI, *maca* mařa ijj n bnadem ad ixďa x SIDI, wi i xas i ɣa iwten?” Maca nitni war sřin ca ɣar babatsen, maɣar SIDI tuɣa ixs ad ten iney. ²⁶ Şamwil amezyan tuɣa imeqqar uca yarni ittas-dd x řxaďar i SIDI uřa ɣar iwdan.

Nnubuwa x Eali d taddart nnes

²⁷ Uca yusa-dd ijj n weryaz n SIDI ɣar Eali, inna as “Ammu i iqqar SIDI ‘Ma war dd-ssecney ixef inu nican i taddart n babac, umi ten tuɣa di Miřra, di taddart n Fireun?”

²⁸ Necc farzey t zi marra tiqebbař n Israyil d akehhan i necc maħend ad iġaɛɛed ɣar uealřar inu ĥima ad din issary řebxur u maħend ad yarď apaltu n *ukehhan* zzat i wudem inu u necc wciɣ *ɛawed* i taddart n babac marra tiyarřa n tmesi n ayt n Israyil. ²⁹ Mayemmi tteffsem kenniw x tyarřt inu d tewhibt n řyiġet i umureɣ di tzeddiyt inu u *mayemmi* tetweqqared ihenjiren nnek ařas xafi umi tmesřem kenniw ixef nwem s mummu n marra tiwħibin n řyiġet n řgens inu Israyil? ³⁰ X uyenni iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, ‘Necc nniɣ nican: Taddart nnek d taddart n babac ad uyurent zzat i wudem inu i řebda’, *maca* řexxu iqqar SIDI ‘Aya aqa iġg^wej xafi, maɣar inni i d ayi itweqqaren, ad ten weqqareɣ, inni *maca* i d ayi isseħqaran, ad twaħesben d imuqřiren.’

³¹ Xzar ad asen wussan, ad qeďeey ayir nnek d uyir n taddart n babac ařami war ittiři *ɛad* d awessar di taddart nnek. ³² Cek ad texzared ijj n weyrim n tzeddiyt s marra tcuni i ittegg netta i Israyil uca ɛemmarř ad yiři ca n uwessar di taddart nnek *ɛad*, marra ussan. ³³ Uca *kuř* aryaz

2:15 ‘aziza’ - niɣ ‘war ittwanennin’.

2:20 ‘ijj n uhenjir’ - s Teibranit ‘ict n zzariet’, ‘deg wemcan n uhenjir’ - s Teibranit ‘deg wemcan n tutra’.

2:25 ‘ɣar babatsen’ - s Teibranit ‘ɣar tmijja n babatsen’.

1 ŠAMWIL

zzayek, *wenni* war qeṭṭeey ca x uelṭar inu, ad issiḥeṭ tiṭṭawin nnek u ad iqqes i řecmar nnek u marra tyumi n taddart nnek ad mmten d iryazen.

³⁴ D ta i d ak i řa yiřin d řeeřamet, tenni i dd řa tas x tnayen n iřenjiren nnek, řufni d Finařas: ad mten deg ijj n wass. ³⁵ Necc maca ad ggey i ixef inu ijj n ukehhan d amtiqqi. Netta ad igg elahsab uř d řecmar inu. Necc ad as ssbeddey ict n taddart temten uca netta ad yuyur řebda zzat i wudem n lmasiř inu. ³⁶ Uca ad imsar, belli marra wi i řa iqqimen n taddart nnek, ad dd-yas ad as yařar i ict n tuqiyyat n nnuqart niy i ijj n tecnift n weyrum, ad yini ‘Arni ayi myir i ict n řxedmet n tsexxart n ikehhanen, mařend ad řari yiři ijj n uřeqqim n weyrum i macca.’ ”

Tařayit n Šamwil

3¹ Šamwil amezyan tuya ittsexxar i SIDI zzat i wudem n řali. Deg wussan nni tuya awař n SIDI iqqiřet. War tuyi tetteffey ca n tmežra. ² Ijj n wass, umi řali iṭṭeř deg wemcan nnes u tiṭṭawin nnes tuya dewřent arxunt u netta tuya war izemmar ad itwařa,

³ uca uřa d Šamwil tuya iṭṭeř, imsar qbeř mma ixsi řefnar n AREBBI di zzawect n SIDI mani ięa Ttabut n AREBBI, ⁴ aqa SIDI iřaya i Šamwil u netta yarra-dd xas “Necc aqa-yi da!” ⁵ Yuyur netta řar řali, inna “Danita i řiy, cek třayid ayi-dd.” Maca netta inna “Necc war xak-dd řayiy ca, eqeb, ad tezzřed!” Uca ieqeb, izzeř.

⁶ *Xenni* SIDI iřaya i Šamwil twařat nneđnit uca ikkar-dd Šamwil, yuyur řar řali, inna “Necc aqa-yi da, minzi cek třayid ayi-dd.” Yarra xas netta “Necc war xak-dd řayiy ca, mmi, eqeb, ad tezzřed!” ⁷ Šamwil ead war issin SIDI u awař n SIDI tuya ead war d as itwassargeb.

⁸ *Xenni* iřaya SIDI i Šamwil eawed i twařat wiss třata u netta ikkar-dd, yuyur řar řali, inna “Necc aqa-yi da, cek třayid ayi-dd.” *Xenni* iřekkar řali, aqa SIDI tuya iřaya x uřenjir. ⁹ uca řali inna i Šamwil “Ruř, ad teṭṭeřed! Mařa netta iřaya ac-dd eawed, xenni arr xas “Siweř, SIDI, mařar amsexxar nnek ittseřa!” Uca ieqeb Šamwil, izzeř deg wemcan nnes.

¹⁰ *Xenni* yusa-dd SIDI uca ibedd din uca iřaya am twařawin nneđni. “Šamwil, Šamwil!” Uca inna Šamwil “Siweř, mařar amsexxar nnek ittseřa!” ¹¹ SIDI inna i Šamwil “Xřar, necc ad ggey ca di Israyil ařami marra wi xas i řa isřen, tnayen n imezzuyen nnes ad tneřnen. ¹² Deg wass nni ad qeffey marra i řali, zeg umezwaru řars ař aneggaru, min zi ssiwřey x taddart nnes. ¹³ Minzi necc eeřmey as, aqa necc ad řekmey taddart nnes i řebda x řmueřiyet min xef issen, minzi řami ssiwřen iřenjiren nnes nneeřet x yixef nsen, netta war ten iṭṭif ca. ¹⁴ X uyenni necc jjuęey i taddart n řali “War tetwafdi řmueřiyet n taddart n řali i řebda s tyarřt uřa s tewhibt n řyięet!” ”

¹⁵ Šamwil iqqim izzeř ař řřbeř, *xenni* yarzem netta tiwwura n taddart n SIDI. Šamwil igg^wed maca ad iřaja timežra i řali. ¹⁶ *Xenni* iřaya řali x Šamwil, inna “Šamwil, mmi!” Netta yarra-dd xas “Necc aqa-yi da!” ¹⁷ *Xenni* netta inna “Man awař i d ac inna? Ttżawgey cek, war xafi snufar! Ejj ad ac igg AREBBI ammu niy mahu, mařa cek tessnuffared xafi ijj n wawař *waha* zi marra awařen i kidek issiweř netta.” ¹⁸ Uca iřaja as Šamwil marra awařen u war xas ten iffar. *Xas* uca inna řali “Aqa-t d SIDI, izemmar netta ad igg min ięan nican di tiṭṭawin nnes!”

¹⁹ Šamwil tuya imeqqar u SIDI tuya-t akides u war iiji uřa d iijen zi marra awařen nnes ad wdan řar temmurt. ²⁰ Marra Israyil, zi Dan řars ař Bi'r-Sabea, tuya itwařa aqa Šamwil tuya itwařeqqem d anabi n SIDI. ²¹ SIDI iqqim ad dd-iđhar di Cilu, minzi SIDI issargeb ixef nnes i Šamwil di Cilu s wawař n SIDI.

1 ŞAMWIL

Ttabut n SIDI itwaṭṭef zeg Ifilistiniyyen

4¹ Awaṛ n Şamwil yiweḍ ɣar marra Israyil uca iffeɣ Israyil ɣar umenɣi ak-d Ifilistiniyyen. Nitni wtin iqidan nsen ɣar Abin-Hacizir, *maca* Ifilistiniyyen wtin iqidan nsen ɣar Afiq.² Ifilistiniyyen sedden ixef nsen *i umenɣi* ak-d Israyil uca *umi* imeyyeɛ umenɣi da d diha, itwayelleb Israyil zzat i wudem n Ifilistiniyyen uca nitni nɣin eṛaḥaɛ arebea-aɛaɛ n yeryazen zi řeřuf n řeeskar deg wazzay n umenɣi.³ Umi iqeqeb řgens ɣar řmargeḥ n txuzan, nnan imɣaren n Israyil “Mayemmi i d aneɣ iwta SIDI ass-a zzat i wudem n Ifilistiniyyen? Ejj aneɣ ad neksi Ttabut n SIDI di Cilu, ad dd-ya di řwest nney, řima ad aneɣ tfekk zeg ufus n řeedyan nney.”⁴ Řgens issekk *iryazen* ɣar Cilu, iwyen-dd zi senni Ttabut n Řeahd n SIDI n řeeskarat, wenni izeddyen jar ixiruben, uca xzar, tnayen n iřenjiren n Eali, řufni d Finařas, aqa-ten dinni ak-d Ttabut n Řeahd n AREBBI.⁵ Umi dd-yusa Ttabut n Řeahd n SIDI ɣar řmargeḥ n txuzan, imsar, aqa marra Israyil isřiwřew s yijj n usřiwřew s jřhed, ařami tarjijj temmurt.

⁶ Umi sřan Ifilistiniyyen i řřess n usřiwřew, nnan “Mana řřess n usřiwřew-a ijeħden di řmargeḥ n txuzan n Ieibraniyyen?” Uca nitni fehmen, aqa Ttabut n SIDI yusa-dd di řmargeḥ.⁷ Gg^weden Ifilistiniyyen aṭas, maɣar nitni nnan “AREBBI yusa-dd *ɣarsen* ɣar řmargeḥ n txuzan.” Uca nnan “Ayyaw xaney, maɣar aya ammu eemmarř war tuɣi imsar!”⁸ Axeyyeb i neccin, man wen i d aneɣ i ɣa ifekken zeg ufus n irebbiten ijeħden? Ina d irebbiten i iwtin Imiřriyyen s marra jřrayeḥ di řexřa?⁹ Iřim tmeḥdem u iřim d iryazen, *kenniw* Ifilistiniyyen, maḥend war tettsexxarem i Ieibraniyyen, am mammec nitni i ɣarwem sexxaren. Iřim d iryazen u menɣem!”¹⁰ Uca ffyen Ifilistiniyyen ɣar umenɣi u itwayřeb Israyil. Arewřen nitni, kuř ijj ɣar uqidun nnes. Tuɣa d ict n taxessart d tameqqrant aṭas, ařami wdan řřatin-aɛaɛ n yeryazen x idaren zi Israyil.¹¹ Ttabut n AREBBI itwaḥewwes u tnayen n iřenjiren n Eali, řufni d Finařas, mmuten.

¹² Xenni yuzzeř ijj n Ubinyamini zeg wazzay n umenɣi, yiweḍ ɣar Cilu deg wass nni simant nnes s warruḍ icarreg uca ucař tuɣa x uzeğif nnes.¹³ Řami yiweḍ netta, iqqim Eali x řkursi nnes ɣar tma n webrid, iqceɛ, minzi uř nnes tuɣa ittarjijji zi ssibbet n Ttabut n AREBBI. Umi dd-yusa weryaz maḥend ad t iħaja di tendint, tesyuyy tendint marra¹⁴ Umi isřa Eali řřess n usyuyyi, inna “Mana řřess n řřaraj-a?” Xenni iqeqeq weryaz uca yusa-dd, iħaja t i Eali.¹⁵ Eali tuɣa ɣars tmenya u-tessin n isegg^wusa uca tiṭṭawin nnes tuɣa dewřent arxunt, ařami war itwiři ead.

¹⁶ Aryaz inna i Eali “Necc usiy-dd zeg wazzay n umenɣi. Ass-a arewřey zi řeřuf n řeeskar.” Xenni inna netta “Min imsaren, a mmi?”¹⁷ Areqqas yarra-dd xas, inna “Israyil yarweř zzat i wudem n Ifilistiniyyen u řgens igga ict n txessart d tameqqrant aṭas. Uřa d tnayen n iřenjiren nnek, řufni d Finařas, twanyen u Ttabut n AREBBI itwaḥewwes.”¹⁸ Umi netta yidar Ttabut n AREBBI, imsar, aqa Eali iwdā ɣar đeffar zi řkursi zzat i tewwart. Netta yarrez zeg iri uca iffeɣ as buḥbeř, maɣar aryaz tuɣa iwsar u idqeř. Netta tuɣa d řqaḍi x Israyil arebein n isegg^wusa.¹⁹ Tařit nnes, tamɣart n *mmis* Finařas, tuɣa teksi s ddeyset, tuɣa ggur ad taruw. Umi nettat teřa, aqa Ttabut n AREBBI itwaḥewwes d eemmis tuɣa immut uřa d aryaz nnes, xenni tekmmumec uca turuw-dd *ařenjir nnes*, minzi tuɣa imnee itt řeḥriq n tarwa.²⁰ Umi dd-tiweḍ řweqt n řmewt, nnant temyarin tinni ɣars ibedden “War ttegg^wed ca, cem turwed-dd ijj n uřenjir.” Maca nettat war xasent tarri ca u uř nnes war tħekkar.²¹ Nettat tegga as i uřenjir ‘Ikabud’, inna “Itwakkes ueuği zi Israyil”, minzi itwaḥewwes Ttabut n SIDI uca tegga as ammu uřa di ssibbet n uḍekk^wař nnes d weryaz nnes.²² Nettat tenna “Itwakkes ueuği zi Israyil, maɣar Ttabut n SIDI itwaḥewwes.”

4:1 ‘Abin-Hacizir’ - isem wanita ixs ad yini ‘ařzu n ueawen’.

4:4 ‘ixirubin’ - ijj n lmarka n lmalakat.

Ttabut di temmrut n Ifilistiniyyen

5¹ Ifilistiniyyen ksin Ttabut n AREBBI uca iwyyen tt yar Abin-Haeizir yar Acnud. ² Ifilistiniyyen ksin Ttabut n AREBBI uca ssiwden t di taddart n Dajun uca ssarsen t x uyezdin n Dajun. ³ Tiwecca nnes *umi imezday* n Acnud kkaren zic, Dajun tuya iwda x uyembub nnes x temmurt zzat i Ttabut n SIDI. Ksin nitni Dajun, ssbedden t eawed deg wemcan nnes. ⁴ Tiwecca nnes *umi dd-kkaren* nitni zic *eawed*, xzar, Dajun tuya iwda x uyembub nnes x temmurt zzat i Ttabut n SIDI, maca azeğif n Dajun d ifassen nnes s tnayen mmarsen qessen yar tnebdad. Myir *arrimet* n Dajun tuya teqqim deg *wemcan* nnes. ⁵ S uyenni war efisen ikehhanen n Dajun d marra inni i dd-ittasen yar taddart n Dajun x tnebdad n Dajun di Acnud yars ař ass-a.

⁶ Afus n SIDI idqeř x *imezday* n Acnud. Netta issareeb iten uca iwta ten s tħebba, Acnud d marra *jwayeh daxeř* i iymiren nnes. ⁷ *Umi* iryazen n Acnud řrin, aqa ammu i imsar, nnan nitni “Ttabut n AREBBI n Israyil war izemmar ad řarney iqqim, mayar afus nnes igga xaney řqeř uřa x arebbi nney Dajun.” ⁸ Nitni ssekken *iryazen* uca ggin ad ssmunen marra řbacat n Ifilistiniyyen, nnan “Min i řa negg s Ttabut n AREBBI n Israyil?” Nnan nitni “Ttabut n AREBBI n Israyil ad itwasmuřti yar Jat.” *Xenni* nitni ssmuřtiyen Ttabut n AREBBI n Israyil.

⁹ Maca awarni i umi t ssmuřtiyen, issiweř ufus n SIDI ijj n uqezezb d ameqqran x tendint nni uca iwta iryazen n tendint, zeg umeřyan řars ař ameqqran, s tħebba war izemmar ad tent itwařa řed. ¹⁰ *Xenni* ssekken nitni Ttabut yar Eaqrun. Umi i dd-yusa Ttabut n AREBBI yar Eaqrun, imsar, aqa *imezday* n Eaqrun řuyyen, nnan “Nitni iwyyen-dd Ttabut n SIDI n Israyil řari *danita*, řima ad ayi nřen uřa d řgens inu.” ¹¹ Ssekken *iryazen* uca ggin ad ssmunen marra řbacat n Ifilistiniyyen, nnan “Sigg”jem Ttabut n AREBBI n Israyil, řjem t ad dd-idweř yar wemcan nnes, řima war i d ayi ineqq uřa d řgens inu!” minzi tuya din ijj n uqezezb imřar di marra tandint uca afus n AREBBI idqeř ařas x *Eaqrun*. ¹² Iwdan, inni war immuten, tuya twawten s tħebba, ařami ayuyyi n usřati n tendint igaeed yar ujenna sennej.

Ifilistiniyyen arrin Ttabut eawed yar Israyil

6¹ *Umi* Ttabut n SIDI ikka sebaa n iyuren di temmurt n Ifilistiniyyen, ² řayan Ifilistiniyyen x ikehhanen d igezzanen, nnan “Min i řa negg ak-d Ttabut n SIDI? Secnem aney, mammec t i řa nessekk yar wemcan nnes.” ³ Nitni arrin-dd xasen “Mařa kenniw tessekkem Ttabut n SIDI n Israyil, xenni war t tessekkem ixwa, minzi itxeřřa ad txeřřem ict n tewhibt n umarwas i weedař. Xenni ad teggenfam uca ad tessnem, mayemmi afus nnes war zzaywem ittekkes.”

⁴ *Xenni* nnan nitni “Man tawhibt n umarwas i d as i řa nqeddem i weedař?” Nitni arrin-dd xasen “Xemsa n tħebba n wureř d xemsa n iyardayen n wureř, x qedda n řbacat n Ifilistiniyyen, minzi kenniw marra *teřqef* kenniw řjriřect d icten uřa d řbacat nwem. ⁵ Ggem řexyařat n tħebba d řexyařat n iyardayen nwem, inni yaredřen tammurt, uca řeuğem AREBBI n Israyil. Ad tay ad issfess afus nnes xawem, x arebbi nwem u x temmurt nwem. ⁶ Mayemmi i řa tessqesřem uř nwem, am ssqesřen Imiřriyyen d Fireun uř nsen? *Umi* netta akidsen igga s uyiř, ma nitni war d arxun i *ayt Israyil* u ma nitni war dd-řfiyen ca *xenni*? ⁷ Xenni řexxu, ksim ijj n ukarru d amaynu, swejdem t s tnayen n tfunasin ssuřtuřdent, war xasent temmars ead azayřu u qqnem tifunasin yar zzat i ukarru u kksem asent zi yar řeffar nsent ieejmiyyen nsent u awyem tent yar taddart.

⁸ *Xenni* ksim Ttabut n SIDI uca sarsem t x ukarru u sarsem x uyezdin nnes, deg ict teryart, řeqcue n wureř i texsem ad as txeřřem *am* tawhibt n umarwas i weedař. Ssekem t, ad irah. ⁹ Hřdam *maca*, mařa Ttabut igaeed-dd deg webriř yar weymir nnes, yar Bayt-Cams, *xenni* d netta i d aney iwtin s tecti-ya tameqqrant, mařa lla, *xenni* nessen neccin, aqa war iği d afus nnes i d aney iřeqfen: aqa tusa-dd amenni waha.”

6:7 ‘amaynu’ - niy ‘jdid’.

1 ŞAMWIL

¹⁰ Iryazen ggin tt ammu. Nitni ksin tnayen n tfunasin ssuţtuđent, qqnen tent  ar zzat i ukarru uca qqnen i ejmiyyen nsen deg uyennir n taddart. ¹¹ Nitni ssarsen Ttabut n SIDI x ukarru, u a d tacyart n i ardayen n wure  d  exya at n t ebba nsen. ¹² Tifunasin uyurent nican  ar webriđ, uyurent deg webriđ n Bayt-Cams, abriđ iseggm en. Nitenti qqiment ggurent, am ssmuhrutent, war  eyyident x webriđ  ar yefusi u a  ar uze ma .  bacat n Ifilist iniyyen areddfen tent  ars a  aymir n Bayt-Cams. ¹³ Imezday n Bayt-Cams tu a mejjaren   abet n irden di  ew a n te zurt. Umi ssga eden nitni tamu  i nsen,  rin Ttabut u far en a  as umi t  rin. ¹⁴ Akarru tu a yiwe   ars a  iyyar n Yacuea, wenni zi Bayt-Cams, uca ibedd ukarru dinni. Tu a dinni ijj n we ru d ameqqran. Nitni zedmen tife win n ukarru u ssga eden tifunasin d t ay  t n wecma  i SIDI. ¹⁵ Ilawiyyen ksin Ttabut n SIDI d   enduq immarsen x u ezdis nnes i di tu a  eqc e n wure  u ssarsen aya x we ru nni ameqqran. Deg wass nni simant nnes ssga eden yeryazen n Bayt-Cams ti ar a n wecma  i SIDI u qeddm en  awed ti ar a. ¹⁶ Umi  rin xemsa n  bacat n Ifilist iniyyen man aya, dew en-dd  ar  aqr n deg wass nni simant nnes.

¹⁷ Tina d ti ebba n wure  nni ixe  en Ifilist iniyyen am tewhibt n umarwas i weeda  i SIDI: ict i Acduđ, ict i  aza, ict i Acqil n, ict n Jat, ict i  akrun. ¹⁸ U a d i ardayen n wure  x qedda n marra tineddam n Ifilist iniyyen tinni iqqnen i xemsa n  bacat, zi tineddam ifaryen s iyebrawen a  dcurat i d as-dd inn en, a  Abil, a ru ameqqran min xef tu a ssarsen Ttabut n SIDI, wenni i din iqqimen  ars a  ass-a deg yeyyar n Yacuea zi Bayt-Cams.

¹⁹ Netta maca iwt a iryazen n Bayt-Cams, minzi nitni tu a xzaren Ttabut n SIDI. Netta iwt a zi  gens sebe n n yeryazen xemsin-a af n yeryazen. Uca ic en  gens, minzi SIDI tu a igga i  gens ict n tecti d tameqqrant. ²⁰ Xenni nnan iryazen n Bayt-Cams “Wi izemmaren ad iqqim ibedd zzat i wudem n SIDI, AREBBI d amqeddes wa? D  ar man wen zzayne  i  a yuyur netta?” ²¹ Nitni ssekken ireqqasen  ar imezday n Qaryat-Ya arim, nnan “Ifilist iniyyen arrin-dd Ttabut n SIDI. Hwam uca ssga edem t  arwem sennej!”

Amenyi  ar Mi fa

7¹ Xenni usin-dd yeryazen n Qaryat-Ya arim uca iwyen Ttabut n SIDI  arsen sennej. Nitni ssidfen t di taddart n Abinadab, x tewrirt, uca qeddsen mmis Alieazar  ima ad i  a x Ttabut n SIDI. ² Zeg wass nni imsar aqa Ttabut iqqim di Qaryat-Ya arim. Tu a  d n a  as n wussan a ami  d n eicrin n iseg  usa. Marra taddart n Israyil tuyur awarni i SIDI tettcetca. ³ Xenni inna  amwil i marra taddart n Israyil, inna “Ma a kenniw texsem ad dd-tde  em  ar SIDI s marra u  nwem, xenni n arem xawem irebbiten i riben zi  west nwem, u a d  actarutin, u arrem u  nwem  ar SIDI, xedmem as i netta we des, xenni netta ad kenniw issenjem zeg ufus n Ifilist iniyyen.”

⁴ Uca n aren ayt n Israyil ibaelen d Actarutin uca  ebden i SIDI we des. ⁵ Inna  amwil “Smunem marra Israyil di Mi fat, xenni necc ad   a ey i SIDI i kenniw.” ⁶ Uca munen di Mi fa uca nitni uymen aman, farr en ten zzat i wudem n SIDI. Deg wass nni  ummen uca nnan din “Aqa nex a ak-d SIDI” Ammu i i kem  amwil ayt n Israyil di Mi fa. ⁷ Umi Ifilist iniyyen  ran, aqa ayt n Israyil tu a munen di Mi fat, ff en  bacat n Ifilist iniyyen  idd i Israyil.  ami  ran ayt n Israyil i mana wenni, gg eden nitni zeg Ifilist iniyyen. ⁸ Nnan ayt n Israyil i  amwil “War sbeddi s u  i di t  we  nney i SIDI, AREBBI nney, ma end netta ad aney ifekk zeg ufus n Ifilist iniyyen.” ⁹ Xenni iksi  amwil ijj n izmar it  ed u iqeddem it q e d t ay  t n wecma  i SIDI u  amwil i  a  ar SIDI di t  we  n Israyil u SIDI i  a as.

¹⁰ Umi iqeddem  amwil t ay  t n wecma , imsar, aqa usin-dd Ifilist iniyyen i umen i ak-d Israyil. Uca igga SIDI aduqqez n wajjaj iwearen deg wass nni x Ifilist iniyyen, issarjef iten a ami twa  ben zzat i wudem n Israyil. ¹¹ Ff en yeryazen n Israyil zi Mi fa,  faren Ifilist iniyyen uca wtin ten  ars a  sadu Bayt-Kar.

¹² Iksi Šamwil ijj n wežru, issbedd it jar Mišfa d San. Netta igga as isem ‘Abin-Hacizir’, inna “Yars ař danita i d aney iwca SIDI afus *nnes*.” ¹³ Ammu itwasseħqaren Ifilistiñiyyen uca war udfen ca ead daxeř i iymiren n Israyil, minzi tuħa afus n SIDI dıdd i Ifilistiñiyyen marra ussan n Šamwil. ¹⁴ Tineddam zi Eaqrın ař Jat, i tuħa tťfen Ifilistiñiyyen, dewřent-dd ħar Israyil uca jwayeh i ħarsen dd-iqqnen, iqřee itent Israyil zeg ufus n Ifilistiñiyyen uca idweř din řehna jar Israyil d Imuriyyen.

¹⁵ Tuħa Šamwil d řqađi x Israyil marra ussan n tudart nnes. ¹⁶ Asegg^was x usegg^was tuħa netta itteffey, iggur di Bayt-Il d Jiljal d Mišfa. Di marra imucan nni mani t tuħa d řqađi x Israyil. ¹⁷ Uca xenni idweř netta ħar Rama, maħar dinni i tuħa taddart nnes. Netta tuħa-t dinni d řqađi x Israyil u ibna dinni ijj n uealtar i SIDI.

Řgens ittar ij n ujeġid

8 ¹ Umi idweř Šamwil iwsar, imsar, aqa igga iħenjiren nnes d řquđat x Israyil. ² Mmis amezwaru tuħa qqaren as Yuwil u wenni wiss tnayen qqaren as Abiya. Nitni tuħa-ten d řquđat di Bi'r-Sabea. ³ Maca iħenjiren nnes war aredfen ibriden nnes, maca heyyden x webriđ tuħa *arezzun* arbeħ i *yixef nsen*, tťfen arriyalut u ssfarryen řħeqq. ⁴ Xenni munen marra imħaren n Israyil, usin-dd ħar Šamwil di Rama. ⁵ Nitni nnan as “Xzar, cek tewsared u iħenjiren nnek war gguren ca x tebridin nnek. X uya egg řexxu ijj n ujeġid xaney maħend ad xaney iħkem, am mammeć iġa ħar marra řegnus nneđni.”

⁶ Awař-a iġa d aeففan di tiťawin n Šamwil, řami nnan “Ewc aney ijj n ujeġid maħend ad xaney iħkem!” Uca Šamwil izzuġ i SIDI. ⁷ U SIDI inna i Šamwil “Seř ħar řgens di marra min i d ac i ħa inin, maħar war iġi d cek i inđaren nitni, maca d necc i inđaren nitni, ħima necc war tťriħ d ajeġid xasen.” ⁸ Nitni tteġgen akides am mammeć *kidi* ggin s marra timegga nsen zeg wass i ten-dd ssgaeđey necc zi Miřra ħars ař ass-a. Nitni semħen dayi uca sexxaren i irebbiten nneđni. ⁹ Seř řexxu ħarsen, *maca eřem* asen nican uca sargeb iten s řħeqq n ujeġid wenni i xasen i ħa iħekmen.”

¹⁰ Issiweř Šamwil marra awařen n SIDI ak-d řgens nni i zzayes ittaren ijj n ujeġid. ¹¹ Netta inna “Aya i ħa yiřin d řħeqq n ujeġid i xawem i ħa iħekmen: netta ad yawi iħenjiren nwem, ad ten yarr i yixef nnes ħar ikarruten nnes u d imnayen nnes u ħima ad uyuren ħar zzat i ikarruten nnes. ¹² Netta ad ten igg i yixef nnes d imeqqranen x ařef uřa d imeqqranen x xemsin u ħima ad carzen iyyaren nnes u ħima ad mjaren řřabet nnes u ħima ad ggen dduzan n umenħi nnes d dduzan n ikarruten nnes. ¹³ Yessitwem ad tent-idd yawi maħend ad as ggent fumađat, ad ssennant u ad gg^went. ¹⁴ Ad iksi mummu n iyyaren nwem d iħwicen n tzayart nwem d iħwicen n tazart nwem, ad ten iwc i imsexxaren nnes. ¹⁵ Ad iksi řeećur n zzariet nwem u zeg iħwicen n tzayart nwem u ad ten iwc i imsexxaren nnes icennnen u i imsexxaren nnes inneđni. ¹⁶ Ad iksi isemħan d tiyyawin nwem d iħudriyyen nwem iřebħen d iyyař nwem uca ad ten yejj ad as xedmen. ¹⁷ Ad iksi řeećur n tħimriwin nwem u kenniħ ad tiřim d imsexxaren nnes. ¹⁸ Deg wass nni ad tesħuyyem zzat i wudem n ujeġid nwem i texđarem kenniħ, maca SIDI war d awem ittesři ca deg wass nni.” ¹⁹ Maca řgens war ixs ad iseř ħar Šamwil, nnan “Lla, ittxeřša ad xaney yiři ijj n ujeġid.” ²⁰ Uřa d neccin ad niři am řegnus marra *nneđni* uca ajeġid nney ad yiři d řqađi xaney. Netta ad izwar zzat i wudem nney uca ad issuyur imenħan nney.” ²¹ Umi isřa Šamwil i marra awařen n řgens, inna ten deg imezzuyen n SIDI. ²² SIDI inna i Šamwil “Seř ħarsen, egg xasen ijj n ujeġid!” Xas uca inna Šamwil i yeryazen n Israyil “Ejj ad yuyur kuř ijj ħar tendint nnes.”

7:12 ‘Abin-Hacizir’ (azru n twiza)

8:7 ‘ħar řgens’ - s Teibranit ‘ħar tmijja n řgens’.

8:9 ‘Seř řexxu ħarsen’ - s Teibranit ‘Seř řexxu ħar tmijja nsen’.

8:22 ‘Seř ħarsen’ - s Teibranit ‘Seř ħar tmijja nsen’.

1 ŞAMWIL

Cawul yarezzu x iyyař uca imsagar ak-d Şamwil

9¹ Tuya *din* ijj n weryaz zi Binyamin, qqaren as Qis, mmis n Abiyill, mmis n Şarur, mmis n Bakurat, mmis n Afiyař, ijj n Ubinyamini, ijj n weryaz s wagra ařtas. ² Netta tuya řars ijj n mmis, qqaren as Cawul. Tuya-t d amezyan u days aźri. Uřa d ijj n weryaz jar ayt n Israyil war tuyi days aźri am netta. Netta yujar marra řgens s tiddi n uzeřif. ³ Tuya tiyyař n Qis, babas n Cawul, weddarent. *Xenni* inna Qis i mmis Cawul “Ksi ijjen zeg iřudriyyen, awyi t akidek, uca kkar, arzu x teyyař.” ⁴ Netta ikka x idurar n Ifrayim uca ikka x temmurt n Calica, war tent ufin *maca*. *Xas uca* kkin nitni x temmurt n Caelim, uřa war tent tuyi *dinni*. *Xenni* kkin x temmurt n Binyamin, war tent ufin *dinni* *ewawed*. ⁵ *Umi* iwřen nitni řar temmurt n Şuf, inna Cawul i uřudri nnes nni tuya akides “As-dd, ad neeqeb, niy baba war ikessi ead s wemnus di teyyař, *maca* dayney.” ⁶ Netta yarra-dd “Xzar xenni, aqa ijj weryaz n AREBBI izeddey di tendint-a, aqa-t d ijj n weryaz d amcennee. Marra min iqqar, itteffey-dd nican. Ejj aney ad řars nrař *dinni*, xenni ad tay ad aney isscen abrid i itteřřan ad days nuyur.” ⁷ *Xenni* inna Cawul i uřudri nnes “Xzar, ad nrař, *maca* min i řa nawi i weryaz nni? Mařar ařrum jar tmesřayin nney iruř. Neccin war řarney ařiralut i nzemmar ad newc i weryaz n AREBBI. Niy min řarney *nneđni*?” ⁸ Yarra-dd uřudri *ewawed* x Cawul, inna “Xzar, necc řari da ead ijj n arbee n uciql n nnuqart. Ad t wcey i weryaz n AREBBI, *mařend* netta ad aney isscen abrid.” ⁹ - Zic tuya iqqar weryaz di Israyil, mařa tuya iffeyy řima ad isseqsa AREBBI “Asem-dd, ad nuyur řar umwařaw!”, mařar anabi n wass-a, zic qqaren as ‘amwařaw’. - ¹⁰ Inna Cawul i uřudri nnes “Awař nnek iřbeř! As-dd, ejj aney ad nuyur!” Nitni uyuren řar tendint mani ięa ařyaz n AREBBI.

¹¹ *Umi* gaeeden nitni tsawent n tendint msagaren ak-d řenjinirin tinni dd-iffeyen mařend ad aymen aman uca nnan asent “Ma amwařaw da?” ¹² Nitenti arrin tt-idd xasen, nnant “Xzar, netta aqqa-t diha řar zzat. Deřyat *maca*, mařar netta yusa-dd ass-a řar tendint, minzi řgens ass-a ad igg ict n tyarřt x řgaeedet. ¹³ Xmi i řa tadfem tandint, ad t tafem qbeř mma ad iğaeed řar řgaeedet řima ad imun i *macca*, mařar řgens war ittett mařa war dd-yusi netta, minzi netta ad igg lbaraka di tyarřt, xenni ead ad ccen inewjiwen. Řexxu *xenni*, gaeedem, minzi ass-a aqa-t d *lfurřa*, ad t tafem *nican*!” ¹⁴ Nitni gaeeden řar tendint uca *umi* iwřen řar řwest n tendint, xzar, iffeyy-dd řarsen Şamwil, imsagar akidsen mařend ad iggur řar řgaeedet.

¹⁵ *Minzi* ijj n wass qbeř mma ad dd-yas Cawul, SIDI issargeb as i Şamwil deg umezzuy, inna ¹⁶ “Tiwecca ammu di řweqt-a, ad řark ssekkey ijj n weryaz zi temmurt n Binyamin. Ad t tdehned d ameřday i řgens inu Israyil. Netta ad ifekk řgens inu zeg ufus n Ifiliřiniyyen, mařar necc řriy řgens inu Israyil u tyuyyit nsen i usřati tiweđ-dd řari.”

¹⁷ *Umi* Şamwil izra Cawul, yarra-dd xas SIDI “Xzar, d wa d ařyaz i x i d ac nniy ‘Wa ad iřkem x řgens inu.’ ” ¹⁸ Yuyur Cawul řar Şamwil di řwest n tewwart n tendint inna “Scen ayi mani teęa taddart n umwařaw.” ¹⁹ Yarra-dd Şamwil x Cawul, inna “Necc d amwařaw. Uyur řar zzat i wudem inu x řgaeedet, řima kenniw ad kidi teccem ass-a. Tiwecca zic ad cek jjeyy ad teedud u necc ad cek ssargebey x marra min ięan deg wuř nnek. ²⁰ X teyyař i d ac iweddaren ass-a ead třata n wussan zeg wami, war dayek ittiri bu wemnus. Nitenti twafent. *Maca* wi i řar ittrař marra meřri n Israyil? Ma war ięi řark u řar marra taddart n babac?” ²¹ *Xenni* yarra-dd Cawul, inna “Ma war řiř necc zeg ayt n Binyamin, zi tmezyant qae n tqebbař n Israyil? Ma war teęi twacunt inu tamuqřirt qae zi marra tiwacunin n teqbič n Binyamin? Mayemmi i d ayi tessawařed awařen am ina?” ²² Şamwil iksi Cawul d uřudri nnes akides, issidef iten deg wexxam n *arwa*, issyım iten deg wemcan amezwaru jar inewjiwen. Tuya *nnyarwen* amenni třatin n yeryazen.

²³ *Xenni* inna Şamwil i ugezzar “Awi-dd řexxu tasyart i d ac wciy, tenni x d ac nniy ‘Ejj itt řark!’ ” ²⁴ D agezzar issgaeed tayruđt ak-d marra min xas ięan, issars itt zzat i Cawul, inna “Xzar, aya

9:9 ‘amwařaw’ - wenni ittwařan.

9:13 ‘lfurřa’ - niy ‘ařaq’.

1 ŞAMWIL

min iceŧŧen. Egg itt zzatek ad tecced, minzi itwahŧa i tsacæet-a, umi nniŧ “Necc eardeŧ x řgens.” Uca icca Cawul ak-d Şamwil deg wass nni. ²⁵ Xenni hwan-dd nitni zi řgaæedet ŧar tendint u netta issiweř ak-d Cawul x tzeqqa.

²⁶ Kkaren zic, uca imsar, ŧar tuffut n sşbeř, aqa iřaya-dd Şamwil x Cawul ŧar tzeqqa, inna “Kkar, necc xsey ad cek ssqebbdeŧ!” Xenni ikkar Cawul uca ffyen s tnayen idsen ŧar barra, netta ak-d Şamwil. ²⁷ Umi dd-hwan nitni ař ŧŧarf n tendint, inna Şamwil i Cawul “Ini i uřudri ad ibeæed zzat i wudem nney” - xenni igg^wej netta - “maca řexxu qqim, bedd da u necc ad ac iniŧ ijj n wawař n AREBBI.”

Cawul itwadhen d ajeřid x marra Israyil s ufus n Şamwil

10 ¹ Uca xas iksi Şamwil ict n tziyyat n zzeŧ, iseyyeh itt x uzeřif nnes, issudem it, inna “Ma xenni SIDI war cek idhin d ameřday x řwart nnes?” ² Xmi xafi i ŧa tuyured ass-a, ad tafed ŧar wendeř n Rařil di řařař di temmurt n Binyamin tnayen n yeryazen u nitni ad ac inin “Tiřyař i x tuřa tarezzud, twafent uca babac ismeř di tmesřact n teřyař, maca netta days řexxu amnus xawem, iqqa: Min i ŧa ggeŧ x mmi?” ³ Zi senni ad tarnid ad tuyured uca ad tawdeř ŧar tbeřuđt n Tabur. Dinni i ŧa temmeřqid ak-d řŧata n yeryazen nni ittgaæeaden ŧar SIDI ŧar Bayt-Il. Ijjen iggur ad yarbu řŧata n iřaydeř imeřyanen, ijjen iggur ad yarbu řŧata n tecnifin u ijjen iggur ad yarbu ijj n txancet n binu. ⁴ Nitni ad sseqsan x umeddur nnek uca ad ac wcen tnayen n tecnifin i ŧa tetřfed zeg ufus nsen. ⁵ Awarni as ad dd-tased ŧar tendint n Jibea n AREBBI mani beddent tecbarin n teæssast n Ifiliřtiniyyen. Xmi dinni i ŧa tawdeř ŧar tendint, ad imsar ad temmeřqid ak-d ict n kula n inabiyyen, inni dd-ihwan zi řgaæedet uca zzatsen lharpa d ubendir d třamart d řgambri am tnebban nitni. ⁶ Ad xak-dd ihwa Arruř n SIDI u cek ad tnabbed akidsen uca ad tdewřed d ijj n weryaz nneđni. ⁷ Ad imsar xmi ŧark i dd ŧa yasen řeæřamat-a, aqa ad xak yiři řima ad tegged min i ŧa yaf ufus nnek, minzi AREBBI aqa-t akidek. ⁸ Tizward ad dd-tehwiđ ŧar Jiljal, aqa necc ad dd-hwiř ŧark řima ad din dd-ssgæedeŧ tiřarřa n wecmađ d tyarřa n řehna. Sebea n wussan i din i ŧa trajid řars ař d ŧark-dd ŧa yaseŧ, ad ac-dd barrheŧ min i ŧa tegged.”

⁹ Umi issneqřeb aerur nnes řima ad yuyur x Şamwil, imsar aqa AREBBI ibeddeř uř nnes deg ijj n wuř nneđni. Marra řeæřamat-a imsaren deg wass nni simant nnes. ¹⁰ Umi iwdeř nitni ŧar Jibea, aqa iřqa it ijj n kula n inabiyyen uca Arruř n SIDI ihwa-dd xas uca netta innebba d řwest nsen. ¹¹ Uca imsar, aqa marra inni tuřa t issnen iđennađ d fariđennađ, řrin, tuřa-t ittnebbba ak-d inabiyyen, uca řgens inna jarasen “Min yuyin mmis n Qic? Ma uřa d Cawul jar inabiyyen?” ¹² Ijj n weryaz zi senni yarra-dd, inna “Man wen iřan d babatsen?” Ammu i iqqa wawař-a itwassnen “Ma uřa d Cawul jar inabiyyen?” ¹³ Umi issbedd ittnebbba, yusa-dd ŧar řgaæedet. ¹⁴ Ezizis n Cawul inna as uřa i uřudri nnes “Mani tuřa tettrahem kenniw?” Netta yarra-dd xas “Narezzu x teřyař. Xenni nezra, aqa nitenti war dinni řint, niweđ ŧar Şamwil.” ¹⁵ Xenni inna eemmis n Cawul “Ini ayi, eafak, min d awem inna Şamwil?” ¹⁶ Cawul yarra-dd x ezizis “Netta inna aney nican, aqa tiřyař twafent.” Tamesřact n tgełda maca, i x tuřa issiweř Şamwil, war d as tt ieiwed ca.

¹⁷ Şamwil iřaya-dd i řgens ŧar SIDI di Miřfa. ¹⁸ Netta inna i ayt n Israyil “Ammu i issiweř SIDI AREBBI n Israyil ‘Necc ssufyeŧ-dd Israyil zi Miřra u fekkeŧ kenniw zeg ufus n Imiřriyyen u zeg ufus n marra tigeldawin nni kenniw iřřaren. ¹⁹ Kenniw maca tenđarem SIDI nwem ass-a, wenni tuřa kenniw ifekken zi marra zzeaf nwem u zi marra řeřřarat. Kenniw tennam as: Egg ijj n ujeřid xaney! Xenni řexxu, beddem zzat i wudem n SIDI ełařřab tiqeřbař nwem d řuřuf nwem!” ²⁰ Şamwil iija marra tiqeřbař n Israyil ad dd-qarrbent uca taqbič n Binyamin tetwakkes zžaysent ²¹ Xas uca tessqarreb-dd teqbič n Binyamin ełařřab twacunin nnes uca tetwakkes zžayes twacunt n Matri u xenni itwakkes zžayes Cawul, mmis n Qic. Arzun xas, maca war zem-maren ad t afen. ²² Nitni sseqsan SIDI ict n twařat nneđnit “Ma dd-yusa danita ca n yijj nneđni?”

1 ŞAMWIL

SIDI yarra-dd “Xzar, netta iffar jar yar řeqcuc *n usafar*.”²³ Nitni uzzřen *din*, iwyen t-idd zi senni. Umi dd-yusa netta ibedd jar řgens, yujar netta marra řgens s tididi n uzeřif.²⁴ Inna řamwil i marra řgens “Ma teřrim řexxu man wen ifarz SIDI? Uřa d iijen zi řgens war days yarwis.” Uca iřwiřřew marra řgens, nitni nnan “Ad iddar ujeřid!”

²⁵ řamwil isscen i řgens řřeqq n tgelda, yura it deg iij n wedlis uca issars it zzat i wudem n SIDI. Xenni yarxu řamwil i marra řgens, kuř iij yar taddart nnes.²⁶ Uřa d Cawul yuyur yar taddart nnes yar Jibea u iij n řeeskar iruř akides, *iryazen* inni tuřa iřada SIDI uř nsen.²⁷ Maca ayt i war issekk*in nnan “Mammec i d aney i řa ifekk weryaz-a?” U nitni sseřřqaren t u war d as-dd iwyen ca tarzeft. Netta maca igga, axmi war ittesři.

Cawul ifekk Yabic di Jilead

11¹ Xenni iffeř-dd Nařac, Aeammini, uca inned s řeeskar nnes i Yabic di Jilead. Marra *iryazen* n Yabic nnan i Nařac “Egg iij n řeahd akidney uca xenni ad ac nsexsar.”² Maca Aeammini Nařac, inna asen “X webrid-a necc akidwem ggeř řeahd, necc ad awem-dd qeřřey marra tiřř tafusect, ad tt ggeř d řeřdiřet x marra Israyil.”³ Imřaren n Yabic nnan “Ejj aney sebea n wussan, řima ad dd-nessekk ireqqasen yar marra tammurt n Israyil. Mařa war nufi uřa d iij i d aney i řa issnejmen, xenni ad řark-dd neffey.”

⁴ Umi dd-iwřen ireqqasen yar Jibea n Cawul, ssiwřen-dd nitni awařen-a yar imezzuřen n řgens u marra řgens issgaęeed tmiija nnes uca run nitni.⁵ U xzar, Cawul yusa-dd awarni i ifunasen nnes zeg iyyar, inna “Min yuřin řgens ittru ammu?” Nitni řajan as awařen n yeryazen n Yabic.⁶ Ihwa-dd Arruř n AREBBI x Cawul umi iřřa awařen-a uca itwassarř uxeyyeq nnes ařřas.⁷ Netta iksi iij n uzayřu n ifunasen, iqetřes iten d iceřiqen, issekk iceřiqen s ufus n ireqqasen yar marra tammurt n Israyil, inna “Wenni war ifřiřen awarni i Cawul u awarni řamwil yar *umenyi*, xzar, ammu i řa itwagg ak-d ifunasen nnes.” Xenni tewřa-dd tiggwudi n SIDI x marra řgens u fřiřen munen am iij n weryaz.⁸ Isedd iten Cawul di Bazaq. Tuřa-ten di teřř-mya-ařaf zeg ayt n Israyil d řřatin-ařaf n yeryazen zi Yahuda.⁹ Nitni nnan i ireqqasen nni tuřa dd-yusin “Ad tinim aya i yeryazen n Yabic di Jilead ‘Tiwecca, xmi i řa tiři tfuct tařřa, ad tetwassnejmem.’” Umi iwřen ireqqasen, eawden tt i yeryazen n Yabic uca farřen nitni.¹⁰ Nnan yeryazen n Yabic “Tiwecca ad řark-dd neffey uca xenni tzemmarem akidney tetteggem, min tettwařam kenniw mliř.”

¹¹ Tiwecca nnes imsar, aqa Cawul ibřa řgens x řřata n tmunitin u yar tuffut n řřbeř uđen di řmargeř n řeeskar, wtin řeamuniyyen, yar tuffut n wass. Imsar aqa inni iqqimen twabezzęen ařami war iqqim uřa d tyuya zzaysen ak-d wayawya.

¹² Xenni inna řgens i řamwil “Man wen i innan ‘Ma Cawul ad xaney yiři d ajeřid?’ Awi ten-dd danita, řima ad ten neneř.”¹³ Maca Cawul inna “Deg wass-a uřa d iijen war itwaney, mařar ass-a SIDI issiweř-dd asenjem yar Israyil.”

¹⁴ Inna řamwil i řgens “Ejj aney ad nuyur yar Jiljal, ad dinni nřeqqeř tagelda.”¹⁵ Xenni yuyur marra řgens yar Jiljal u nitni ggin dinni di Jiljal Cawul d ajeřid zzat i wudem n SIDI. Yarřen tiřarřa n řehna zzat i wudem n SIDI uca ifarř Cawul ařřas ak-d marra *iryazen* n Israyil.

Awař aneggaru n řamwil i řgens

12¹ Xenni inna řamwil i marra Israyil “Xzar, necc sřiř řarwem di marra min i d ayi tennam u necc ggiř iij n ujeřid xawem.”² Uca řexxu, xzar, ajeřid iruř zzat i wudem nwem. Necc wsareř, dewřey cabey, u xzar, iřenjiren inu aqa-ten jarawem. Zi temři inu řars ař ass-a necc

11:1 ‘Aeammini’ - iijen zi řgens n řammun niř zi ayt n řammun.

12:1 ‘sřiř řarwem’ - s Teibranit ‘sřiř řar tmiija wem’.

1 ŞAMWIL

ggurey zzat i wudem nwem.³ Aqa-yi necc da. Cehdem xafi zzat i SIDI u zzat i lmasih nnes. I umi iwyey ca n uyenduz? I umi iwyey ijj n weyyur? Man wen i hşarey u man wen i yezziy u zi man wen i ttfey ttmee maħend ad qqney tiṭṭawin inu? Necc ad awem t arrey.”⁴ Nitni arrin-dd xas “Cek war d aney teħşared ca u war d aney tyezzid u war teṭṭifed uṛa d ict n řhabet zi ca n yijjen.”

⁵ Xenni inna asen “SIDI d acehhad xawem u lmasih nnes d acehhad ass-a, aqa kenniw war tufim uṛa d ict n řhabet deg ufus inu!” Inna řgens “Aqa-t d acehhad!”

⁶ Inna Şamwil i řgens “D SIDI i tuṛa iggin Musa d Harun u netta i dd-issuffyen ibabaten nwem zi Mişra.⁷ Xenni řexxu, beddem-dd yari, maħend ad kidwem mmħakamey zzat i wudem n SIDI x marra timegga iseggden n SIDI tinni igga i kenniw u i ibabaten nwem.⁸ Umi dd-yusa Yaequb yar Mişra, syuyyen ibabaten nwem yar SIDI u SIDI issekk-dd Musa d Harun uca nitni suffyen-dd ibabaten nwem zi Mişra u sszedyen ten deg wemcan-a.⁹ Maca nitni ttun SIDI, AREBBI nsen. Xenni netta izzenz iten i Sisara, akumandar n řeeskar, d Haşur, u i Iflišiiniyyen u i ujeğid n lmu’abiyyen, inni tuṛa akidsen immenyen.¹⁰ Uca syuyyen yar SIDI, nnan ‘Neccin nexḍa, maṛar neccin nesmeḥ di SIDI, nsexxar i lbaelen d Actarutin. U řexxu, senjem aney zeg ufus n řeedyan nney uca ggur ad cek nsexxar.’

¹¹ Xas uca issekk-dd SIDI Yarubaal d Badan d Yifta d Şamwil u netta issenjem kenniw zeg ufus n řeedyan nwem i d awem-dd innden, aṛami tzeddyem kenniw di řaman.¹² Umi tezzim kenniw Naħac, ajeğid n ayt n Eammun, iffey-dd yarwem, tennim ayi kenniw ‘Lla, minzi ad xaney yiři ijj n ujeğid’, waxxa maca SIDI, AREBBI nwem, d ajeğid nwem.¹³ Řexxu, xzar, aqa ajeğid nwem wenni i tixḍarem, wenni tuṛa tettrajam. Aqa SIDI igga it d ajeğid xawem.¹⁴ Maṛa kenniw tetteggw-dem SIDI, ad as tsexxarem u ad tesřam i tmijja nnes u war ttewwyem x *min dd-iffyen* zeg uqemmum n SIDI, xenni kenniw, iwa kenniw d ujeğid nwem wenni i xawem i ya iħekmen, ad tiřim di řaman yar ḍeffar n SIDI, AREBBI nwem.¹⁵ Maṛa kenniw maca war tesřim yar tmijja n SIDI, ad tyewwyem x *min dd-iffyen zeg* uqemmum n SIDI, xenni afus n SIDI ad xawem yiři am t tuṛa x ibabaten nwem.¹⁶ Xenni řexxu, beddem kenniw, u xzarem řxedmet tameqqrant i d ya igg SIDI zzat i tiṭṭawin nwem.¹⁷ Ma war iği ass-a şşabet n irden? Necc ad řayiy yar SIDI u netta ad iwc ajjajen d wenṛar ař i ya tessnem u ad tḍarem mechař imṛar řyar i teggim zzat i tiṭṭawin n SIDI maħend ad as tettarem ijj n ujeğid i yixef nwem.”

¹⁸ U Şamwil iřaṛa yar SIDI u SIDI issekk-dd deg wass nni ajjajen d wenṛar uca marra řgens teřqef it tiggwudi d tameqqrant zi SIDI u zi Şamwil.¹⁹ U marra řgens inna i Şamwil “Zağ i imsexxaren nnek yar SIDI, AREBBI nnek, maħend war nettmetti ca, maṛar neccin yar marra ddnub nney ead narni-dd tuḍeffna-ya, belli narzu ijj n ujeğid i neccin.”

²⁰ Xenni inna Şamwil i řgens “War teggw-dem ca! Kenniw teggim marra tuḍeffna-ya, maca war ttħeyyadem ead x umeḍfur n SIDI, maca sexxarem i SIDI s marra uř nwem.²¹ War ttħeyyadem, minzi xenni ad teḍfarem min ixřan, *timesřayin* nni war ineffen u war ssenjiment, minzi nitenti xřant,²² Minzi SIDI war isemmeḥ di řgens nnes di tṭwee n yisem nnes ameqqran, maṛar netta igga ad kenniw igg d řgens i yixef nnes.²³ Min d ayi icqan, ad t ssiggwjeṛ xafi, aqa ad xḍiy x SIDI, xmi i ya ssbeddey di tzağit i kenniw, maca necc ad awem sseneṛ abrid iṣebħen d wenni iseggmen.²⁴ Myř ggw-dem SIDI waha u sexxarem xas s teşdiqt s marra uř nwem, minzi xzarem mechař imṛar i d awem isscan ixef nnes!²⁵ Maca maṛa kenniw ad tarnim ad teggem tuḍeffna, xenni řa d kenniw uṛa d ajeğid nwem ad tettwahellkem.”

Řmucşiyet n Cawul

13¹ Cawul tuṛa yars ijj n iseggwusa umi idweř d ajeğid. Netta iħkem tnayen n iseggwusa x Israyil.² Cawul ifarz teřt-ařaf n yeryazen zi Israyil. Ařfayen zẓaysen tuṛa-ten yar Cawul di Mixmas u x idurar n Bayt-Il u ařef zẓaysen tuṛa-ten yar Yunatan di Jibea di *temmurt*

1 ŞAMWIL

n Binyamin. Min iqqimen zi řgens yarxu as ijjen ijjen ad yuyur řar uqıdun nnes.

³ Yunatan iřřeb x tecbart n řeeskar n Ifilistiniyyen di Jibea. Uca sřan Ifilistiniyyen xas. *Xenni* Cawul igga ad řuđen di řbuq di marra tammurt, inna “Ejj Ieibraniyyen ad t sřen!” ⁴ D marra Israyil isřa abarreř “Cawul iřřeb x ict n tecbart n řeeskar n Ifilistiniyyen u zi man aya issarzeg Israyil ixef nnes řar Ifilistiniyyen.” Itwařaya řgens *mařend ad bedden* awarni i Cawul di Jiljal.

⁵ Ifilistiniyyen ssmunen i umenři ak-d Israyil. *Nitni tuya řarsen* teřt-ařaf n ikarruten d setta-ařaf n imnayen, aqa-t d ijj n řgens n řeeskar amecnaw ijdi řar tma n řebřar. Nitni gaæeden u wtin iqdıan nsen řar Mixmas, řar ccarq n Bayt-Awin. ⁶ *Kuř* aryaz di Israyil tuya ittwařa aqa nitni di řeřşaret, minzi itwazzeř x řgens. Innufar řgens deg ifran u deg ufeřeq n teřřart u di tşuđar u deg imucan n tnuffra u deg wanuten. ⁷ řwan Ieibraniyyen L'Urdun řar temmurt n Jad d Jilead. Tuya Cawul s yixef nnes ead di Jiljal u marra řgens tuya ittarijiji awarni as. ⁸ Netta iraja di Jiljal sebaa n wussan ař řweqt itwaggen zi řamwil. *Umi* maca řamwil war dd-yusi, aqa ibezzee řgens ixef nnes, *ruřen* xas. ⁹ *Xenni* inna Cawul “Awyem ayi-dd da ict n třarřt n wecmađ d třarřa n řehna!” uca iqeddem *din* tayarřt n wecmađ. ¹⁰ Umi ikemmeř s tewhibt n třarřt n wecmađ, imsar, aqa yusa-dd řamwil. Cawul iffeř ad t iřqa řima ad as ibarek. ¹¹ *Xenni* inna řamwil “Min teggid cek?” Inna Cawul “Minzi necc zřiř, aqa řgens yuyur ayi u cek war dd-tusid ead deg wussan itwaggen uca Ifilistiniyyen nnjarwen řar Mixmas, ¹² nniř necc ‘Řexxu ad řari-dd hwan Ifilistiniyyen u necc war sejdeř *ead* i wudem n SIDI’, uca uciř aqa din ayiř xafi řima ad ssgaæedeř ict n třarřt n wecmađ.”

¹³ řamwil yarra-dd x Cawul “Cek teggid tubbuheřya. War teřđid ca tawřıyyet n SIDI, AREBBI nnek, tenni i d ac yumur, minzi xenni iři aqa SIDI icedd řexxu tagelda nnek x Israyil i řebda.

¹⁴ Řexxu maca tagelda nnek war tettiřimi ca. SIDI ifarz i yixef nnes ijj n weryaz x wuř nnes u SIDI yumur as *ad yiři* d amgewwad x řgens nnes, mařar cek war teřđid ca min i d ac yumur SIDI.”

¹⁵ Ikkar řamwil, igææed zi Jiljal řar Jibea di Binyamin uca Cawul isedd řgens i tuya řars iřan, ca n setta-mya n yeryazen. ¹⁶ Cawul, mmis n Yunatan d řgens i řarsen iřan, qqimen di Jibea di *temmurt* n Binyamin. Uca Ifilistiniyyen wtin iqdıan nsen di Mixmas. ¹⁷ Uca ffřen iqtãřeyyen zi řmargeř n řeeskar n Ifilistiniyyen di třata n terbiein. Ict n tmunet tarra azeřif řar webrid n Eufra řar temmurt n Cuæl, ¹⁸ u ict n tmunet *nneđni* tarra azeřif řar webrid n Bayt-řurun u ict n tmunet *nneđni* tarra azeřif řar webrid n weymir nni ixezzaren di teřzurt n řabuæim řar řexřa.

¹⁹ Di marra Israyil war itwif uřa d ijj n wemziř, minzi Ifilistiniyyen tuya nnan “řima Ieibraniyyen war ttegggen ssif niř lansa.” ²⁰ u marra Israyil iqqim ihekk^wa řar Ifilistiniyyen řima ad isseqđee *kuř* aryaz uzzař n wesřar nnes d wemjar nnes d wuzzař n uzeddamm nnes d wuzzař n tsiřit nnes.

²¹ Tuya řarsen izeynaten war iqdıæen řar wuzzař n isuřar u řar imiřan u řar tazzarin s *třata* n *tceqrıđın* u řar isennanen ibedden n řmacam n *iyenduzen*. ²² Umi dd-yiweđ wass n umenři war itwif uřa d ijj n ssif uřa d ict n lansa di marra řgens nni tuya iřan řar Cawul d Yunatan, aqa twafen mřiř řar Cawul d Yunatan. ²³ Ict n terbiet n řeeskar n Ifilistiniyyen teedu x uzekk^wu n Mixmas.

Adef n Yunatan řar tesqift n Ifilistiniyyen d uyelleb nnes xasen

14 ¹ Ijj n wass imsar, aqa Yunatan, mmis n Cawul, inna i uřudri wenni i d as yarebbun řesnař *14*”As-dd, ejj aneř ad nezwa řar tecbart n iæessasen n Ifilistiniyyen nni iřan řar ujemmađ, *maca* netta war t inni i babas.

² Tuya Cawul iqqim řar tma n Jibea sadu ict tremmant nni *ibedden* di Miřrun uca řgens i tuya akides iřan, days amenni ca n setta-mya n yeryazen. ³ Tuya Axiya, mmis n Axiřub, umas n Ixabud, mmis n Finařas, mmis n Eali, d akehhan n SIDI di Cilu. Tuya yarđ apařtu n *ukehhan*. řgens war issin aqa Yunatan tuya yuyur.

13:5 ‘imnayen’ - ‘inni inyin x iysan’.

⁴Jar imucan n uzekk^wu x idurar i x tuḡa Yunatan yarezzu ad izwa ḡar tecbart n iecssasen n Ifilistiṇiyyen, tuḡa din ict n teşđart iqeđeen i dd-iffyēn ḡar uyezdis-a uṛa d ict teşđart iqeđeen i dd-iffyēn ḡar uyezdis nneđni. Ict tṛṛayan as Buşays d ict nneđnit tṛṛayan as Sana. ⁵Ict n ṭṭarf iqeđeen tuḡa ḡar ccamal arendad n Mixmas d ict n ṭṭarf nneđni tuḡa ḡar ljanub arendad n Jibae.

⁶Inna Yunatan i uḡudri wenni i d as yarebbun řesnaḡ “As-dd, ejj aney ad neḡwa ḡar tecbart n iecssasen n yenni war ixetnen, ad taḡ ad igg SIDI ca di ṭṭwee nney, minzi war iwear i SIDI ḡima ad ifekk s ufus n waṭṭas niy s ufus n drus.” ⁷Aḡemmaṛ n řesnaḡ nnes yarra-dd xas “Egg marra min yark deg wuṛ nnek. Uyur, xzar, necc akidek amecnaw uṛ nnek.” ⁸Yunatan inna “Xzar, neccin ad neḡwa ḡar yeryazen nni, ad asen nesscen ixef nney. ⁹Maṛa nitni xenni ad aney inin ‘Beddem ḡars aṛ ḡarwem-dd i ḡa nas!’, xenni ad neqqim nbedd deg wemcan nney, war ḡarsen nettgaēad ca. ¹⁰Maca maṛa nitni ad inin ‘Gaēdem-dd ḡarney!’, xenni ad ḡarsen-dd ngāēed, minzi SIDI igga aney ten deg ufus nney. Aya ad aney yiři d řečamet.”

¹¹Řami dd secnen nitni ixef nsen s tnayen idsen ḡar tecbart n iecssasen n Ifilistiṇiyyen, nnan Ifilistiṇiyyen “Xžaret, Ieibraniyyen ffyēn-dd zeg ixubac nsen i di tuḡa nnuffaren.”

¹²Iryazen n teessast arrin-dd x Yunatan u x wenni i d as yarebbun řesnaḡ “Gaēdem-dd ḡarney, neccin ad awem-dd nessiwed řexbar!” Uca inna Yunatan i aḡemmaṛ n řesnaḡ nnes “Gaēed awarni as, maḡar SIDI igga iten deg ufus n Israyil.” ¹³Xenni igāēed Yunatan x ifassen d iđaren ḡar sennej u aḡemmaṛ n řesnaḡ nnes iđfar it uca nitni wđan zzat i wudem n Yunatan u awarni as inya iten uḡemmaṛ n řesnaḡ nnes. ¹⁴Ticti-ya tamezwarut i zi Yunatan d uḡemmaṛ n řesnaḡ nnes wtin eṛḡaḡ eicrin n yeryazen, tuḡa teḡa x ijj n iyyar i tuḡa anect n yiḡj n wezyen i izemmar ijj n uzayṛu n iyenduzen ad t icarz deg ijj n wass. ¹⁵Tuḡa temsar ict n tarjijit d tameqqrant di řmargeḡ n řeeskar, x yeyyar u jar marra řgens. Uṛa d yenni n tecbart n iecssasen d iqṭaṭeiyyen tṛarjijjen s yixef nsen, wah, uṛa d tammurt tessenhez, minzi tuḡa-tt d ict n tarjijit n AREBBI.

¹⁶Umi iecssasen n Cawul di Jibea di Binyamin tuḡa xezwaren, žrin aqa itwabezzee řyaci uca nitni dewřen tmmenyan ak-d wayawya, ¹⁷inna Cawul i řgens i tuḡa ḡars iḡan “Ḥesbem xenni u xzarem man wen i zzayney iffyēn.” Nitni řesben u xzar, aqa Yunatan d uḡemmaṛ n řesnaḡ nnes war din ḡin. ¹⁸Xenni inna Cawul i Axiya “Awi-dd Ttabut n SIDI danita!” Maḡar Ttabut tuḡa-t deg wussan nni ḡar ayt n Israyil di řmargeḡ n txuzan. ¹⁹Umi tuḡa ead issawaṛ Cawul ak-d ukehhan, imsar, aqa ddriz zi řmargeḡ n řeeskar n Ifilistiṇiyyen idweř imeqqar aṭṭas. Xenni inna Cawul i ukehhan “Ejj afus nnek ad dd-idweř!” ²⁰Cawul d marra řgens nni tuḡa ḡars twaṛayan-dd maḡend ad munen uca usin-dd ḡar wazzay n umenyi u xzar, ssif n iḡjen tuḡa x wennedni. Aqa ikkar ijj n uxarwed d ameqqran. ²¹Tuḡa din Ieibraniyyen inni aṭṭas zeg wami tuḡa ibedden x uyezdis n Ifilistiṇiyyen, ffyēn-dd akidsen immṭarrcen jar řeeskar. Uṛa d nitni munen ḡar Israyiliyyen inni iḡan ak-d Cawul d Yunatan. ²²Umi marra iryazen n Israyil, inni tuḡa innuffaren x idurar n Ifrayim, sřan, aqa Ifilistiṇiyyen tuḡa arewřen, munen uṛa d nitni ḡarsen, đfaren ten ḡar umenyi. ²³Deg wass nni ifekk SIDI Israyil uca amenyi ifeḡ uṛa ḡar Bayt-Awin.

²⁴Twaecarrnen iryazen n Israyil deg wass nni, minzi Cawul iḡjuḡ i řgens, inna “Wenni i ḡa iccen macca qbeř tameddit u qbeř i ḡa ntaqmeḡ necc x řeedyan inu, ad yiři itwaneṛ!” X uya uṛa d ijj war icci. ²⁵Řgens yusa-dd ḡar ijj n wezyar uca tuḡa din tamment tewsee deg iyyar. ²⁶Umi dd-yudeř řgens ḡar wezyar, aqa din tamment s ufeyyed, maca uṛa d ijj war ḡars isswizzed s ufus ḡar uqemmum nnes, maḡar řgens igg^wed tjaḡit n Cawul.

²⁷Yunatan maca tuḡa war isři řami issjuḡ babas řgens. Netta isswizzed s uneggar n uzeḡađ nnes nni iḡan deg ufus nnes uca issisen itt deg ict n teyrašt n tamment. Řami yiwi afus nnes ḡar uqemmum nnes, aqa dewřent tiṭṭawin nnes izdigent aṭṭas. ²⁸Xenni yarra-dd ijj n weryaz zi řgens, inna “Babac issjuḡ řgens s ict n tjaḡit, inna ‘Aryaz wenni i ḡa iccen ass-a aḡrum, ad yiři

1 ŠAMWIL

itwaneeř! S uyenni itwafna řgens.”²⁹ Xas uca inna Yunatan “Baba iýdeř tammurt di arrziyyet. Xzarem waha, tiřřawin inu ttceeeřent, minzi necc qqaseř drust zi tamment-a.”³⁰ Meřař ead mři icca řgens mliř ass-a zi tkeccařt i iřřef zi řeedyan nnes, minzi řexxu ticti i zi wtin Ifiliřřiniyyen war teęi d tameqqrant ead.”

³¹ Deg wass nni wtin nitni Ifiliřřiniyyen zi Mixmas ař Ayalun u řgens tuřa ifna ařřas.³² Řgens iemmed x tkeccařt u nitni ksin uęi d ifunasen d tfunasin d ieejmiyyen d teejmiyyin uca nitni řarřen asen x temmurt u řgens icca aysum s idammen.³³ Uca ssargben man aya i Cawul uca inna “Aqa řgens ixřa ak-d SIDI umi nitni ccin aysum s idammen.” Netta inna “Kenniw tuřa taeřřam. Seqnunniyyem-dd kenniw ass-a ict n teřřart yari.”³⁴ Inna Cawul eawed “Bezzem ixef nwem jar řgens u tinim asen ‘Ejj kuř aryaz ad ayi-dd yawi afunas nnes, u kuř aryaz eawed ict zeg wuęi nnes u řarřem asen da, ccem zzaysen u war txeřřim ak-d SIDI umi i řa tceccem s idammen.” Uca kuř aryaz zi marra řgens yiwi-dd afunas nnes s ufus di ģiřet uca řarřen as dinni.³⁵ Uca Cawul ibna ijj n uealřar i SIDI. Tuřa-t d aealřar amezwaru i issbedd i SIDI.

³⁶ Xenni inna Cawul “Ejj aney ad nehwa ģiřet-a, ad neřřar Ifiliřřiniyyen u ad ten nkecced řars ař tuffut n řřbeř u war zzaysen netteji uřa d iijen.” Nnan nitni “Egg marra min tettwařid nican di tiřřawin nnek.” Maca akehhan inna “Jjem aney ad dd-nqarreb řar AREBBI.”³⁷ Xenni isseřsa Cawul AREBBI “Mma ad hwiř ad đfary Ifiliřřiniyyen? Ma ad ten tegged deg ufus n Israyil?” SIDI maca war xas-dd yarri deg wass nni.³⁸ Xas uca inna “Asem-dd da, marra izeęifen n řgens, snem u xzarem, min di ięa ddnuř-a i itwaggen ass-a.”³⁹ Minzi s tidett am iddar SIDI wenni ifekken Israyil, waxxa tuřa-t d mmi Yunatan, netta ad immet nican.” Maca uřa d ijj zi řgens war dd-yarri ca.

⁴⁰ Inna eawed i marra ayt n Israyil “Ittxeřřa ad tbeddem řar ijj n uyezdis, necc d mmi Yunatan ad nbedd řar uyezdis nneđni.” Řgens yarra-dd x Cawul “Egg min tettwařid cek nican di tiřřawin nnek.”⁴¹ Xas uca issiweř Cawul ak-d SIDI, AREBBI n Israyil “Ewc aney nnican ikmeř!” Xenni itwařřef Yunatan d Cawul uca řgens iffeř d amezdag.⁴² Cawul inna “Nđarem taqedduřt jarayi necc d mmi Yunatan!” Xenni itwařřef Yunatan.⁴³ Inna Cawul i Yunatan “Ini ayi, min teggid cek!” Yunatan iřaja as t, inna “Necq qqaseř mřir cwayt n tamment s uneggaru n uzeęađ nni ięan deg ufus inu. Aqa-yi da, ma ittxeřřa ayi ad mmteř?”⁴⁴ Xenni inna Cawul “Iři ad dayi igg AREBBI amenni u ad as yarni ead. Maca cek, Yunatan, ittxeřřa ad temmted nican.”⁴⁵ Maca řgens inna i Cawul “Ma ittxeřřa ad immet Yunatan, wenni iwyen asenjem-a ameqqran i Israyil? Aya war ittiři! S tidett am iddar SIDI, mařa zzayes iwřa uřa d ict n uzeřřtu n ucewwaf n uzeęif nnes yar temmurt, minzi netta igga it ass-a ak-d AREBBI.” Ammu i issenjem řgens Yunatan uca war immut ca.

⁴⁶ Cawul ismeř deg weđřar n Ifiliřřiniyyen uca Ifiliřřiniyyen eeqben řar imucan n tzeddiřt nsen.

⁴⁷ Uca Cawul iřřef tagelda x Israyil, immneř ak-d marra řeedyan nnes i d as-dd innřen: ak-d Mu’ab u ak-d ayt n Ieamuniyyen u ak-d Idum u ak-d ijeęiden n řuba u ak-d Ifiliřřiniyyen. Mani mma yarra s uzeęif, yiwi-dd řehkam.⁴⁸ Netta igga s teryast uca iřřeb x Ieamaliqiyyen u ifekk Israyil zeg ufus n yenni t ikeccřen.

⁴⁹ Iřenjiren n Cawul tuřa-ten d Yunatan d Yacwi d Malkicuea. Ismawen n tnayen n yessis d Mirab, tenni d tamenzut, u isem n tmeřyant Mikal.⁵⁰ Tamřart n Cawul qqaren as Axinueam, yeęis n Aximaeaz. Isem n ukumandar nnes n řeeskar aqa d Abnir, mmis n Nayr, ezizis n Cawul.⁵¹ Qic, wenni d babas n Cawul, u Nayr, wenni d babas n Abnir, tuřa-ten d iřenjiren n Abiyil.

⁵² Tuřa řin ijj n umenři iwear ak-d Ifiliřřiniyyen marra ussan min ikka iddar Cawul. Kuř ijj n weryaz bu-teřřuřt niř kuř ijj n mmis n umenři i iřra Cawul, iksi it řars.

Cawul itwammendar zi Arebbi am ujeġid x Israyil

15¹ Şamwil inna i Cawul “SIDI tuġa issekk ayi-dd ħima ad cek dehney d ajeġid x ʔgens nnes, x Israyil. Seʔ xenni ʔar wawaʔen n SIDI. ² Ammu i iqqar SIDI n ʔeeskarat ‘Necc ad xegʔsey min igga ʔamaliq i Israyil, aqa ibedd as deg webriid umi dd-igææed Israyil zi Mişra. ³ Kkar ʔexxu u wwet ʔamaliq. ʔarrem marra min ʔars i utehhi u war xas tthiwiʔ ca, maca ney marra, zeg weryaz aʔ temʔart, zeg uhenjir aʔ aseymi, zeg ufunas aʔ uġi, zeg weʔyem aʔ ayyuʔ!”

⁴ Iʔaʔa-dd Cawul x ʔgens uca isedd iten di ʔalayim. Tuġa-ten di mitayn-aʔaf n yeryazen x iḍaren d teneac n yeryazen n Yahuda. ⁵ Umi yiweḍ Cawul ʔar tendint n ʔamaliq, igga ict n texceft di teyzurt ⁶ uca netta iija ad inin i ayt n Iqiniyyen “Ffeyem, beæedem, semhem di ʔwest n ʔamaliq, ħima necc war kenniw ttehhij akidsen, maʔar kenniw teggim s tcuni ak-d ayt n Israyil umi dd-ffeyen nitni zi Mişra.” *Xas uca ffeyen Iqiniyyen zi ʔwest n ʔamaliq* ⁷ uca Cawul iʔreḅ x ʔamaliq i ʔawila aʔ Cur i iġan arendad n Mişra. ⁸ Axax, ajeġid n ʔamaliq, iṭṭef it iddar, maca marra ʔgens iħarrem iten i utehhi s ʔeqḍeæ n ssif. ⁹ Maca Cawul d ʔgens ħawren x Axax uʔa x ʔemxeyyer n wuġi d ifunasen d tfunasin u x min iġan iṣebħen awarni as u marra izmaren daysen tadunt d marra min tuġa d aṣebħan qaæ. War xsen ad ten ħarremen i utehhi, maca marra min iġan drus d min iḍeæfen, ħarremen t i utehhi.

¹⁰ Xenni yusa-dd wawaʔ n SIDI ʔar Şamwil, inna ¹¹ “Necc nedmey, aqa ggij Cawul d ajeġid, maʔar netta iħeyyed zi ḍeffar inu u war isseḳfeʔ awaʔen inu.” Iffugem Şamwil uca iṣyuy tameddit tmun ʔar SIDI. ¹² Tiwecca nnes zic ikkar Şamwil, yuyur ad iʔqa Cawul. Itwanna as i Şamwil, nnan “Cawul yusa-dd ʔar Karmil u issbedd *dinni* ijj n uqellij n ʔidaret i yixef nnes, xenni iædu, ihwa ʔar Jiljal.”

¹³ Yusa-dd Şamwil ʔar Cawul u Cawul inna as “Aqa cek tetwabarked zi SIDI! Necc ssqefrey awaʔ n SIDI.” ¹⁴ Xenni yarra-dd xas Şamwil “D min ixs ad yini ʔħess-a n wuġi i d ayi ittadfen deg imezzuyen inu d ʔħess n ifunasen i ttesij?” ¹⁵ Cawul inna “Awyen ten-dd akidsen zi ʔamaliq minzi ʔgens iħaweʔ x mummu n wuġi u x ifunasen ħima ad ten qeddmen d taʔarṣt i SIDI, AREBBI nnek. Min iqqimen nħarrem it i utehhi.” ¹⁶ Xenni inna Şamwil i Cawul “Cfa! Necc ad cek ħajij min i d ayi inna SIDI di ġiʔet-a.” Inna as Cawul “Siweʔ!”

¹⁷ Uca inna Şamwil “Umi teġid *æad* d amezyan di tiṭṭawin nnek, ma war tdewred ca d azeġif n tqebbaʔ n Israyil u ma war cek idhen SIDI *ad tdewred* d ajeġid x Israyil?” ¹⁸ SIDI issekk i cek ʔar webriid, inna “Uyur, ħarrem imednab nni, ʔamaliq i utehhi u mney akidsen ʔars aʔ ten i ʔa teqḍid. ¹⁹ Mayemmi war tesriid ca ʔar tmijja n SIDI, maca cek tewḍiḍ x tkeccaḍt u teggid *min iġan* d ʔħar di tiṭṭawin n SIDI?”

²⁰ Xenni inna Cawul i Şamwil “Necc sriġ maca ʔar tmijja n SIDI u necc kkiġ abrid i x i d ayi-dd issekk SIDI u necc iwyey-dd danita Axax, ajeġid n ʔamaliq, maca ʔamaliq iħarrem ten i utehhi. ²¹ ʔgens iksi uġi d ifunasen d tfunasin zi tkeccaḍt, mummu n min itwahaħarremen i utehhi, ħima ad qeddmen aya i SIDI, AREBBI nnek, di Jiljal.” ²² Maca Şamwil inna “Ma teejeb as i SIDI tiġarṣa n wecmaḍ d tiġarṣa ktar zeg useġi i tmijja n SIDI? Xzar aseġi ħsen zi tiġarṣt u aṣħessi s taynit ħsen zi tadunt n icarriyyen. ²³ Minzi ayeuwwey aqa-tt d ddenb n ueezem uca taṣennant d ʔmueṣiyyet aqa-ten *am uweqar* n ʔexyaʔat imezyanen n laṣnam. Minzi cek tenḍared awaʔ n SIDI, inḍar netta i cek *am ujeġid*.”

²⁴ Xenni inna Cawul i Şamwil “Necc xḍij, maʔar necc tteeddiġ x ʔumur i dd-iffyex zeg uqemmum n SIDI u x wawaʔen nnek, minzi necc ggʔeḍey zi ʔgens u sriġ ʔarsen. ²⁵ S uyenni, ʔar ayi ddenb inu u dweʔ akidi, xenni ad sejḍey i SIDI.” ²⁶ Şamwil yarra-dd x Cawul “Necc war akidek dikkiʔiʔey ca, maʔar cek tenḍared awaʔ n SIDI u SIDI inḍar i cek *am ujeġid* x Israyil.”

²⁷ Umi Şamwil inneqreḅ ħima ad yuyur, icebbar as netta di tmewwa n upartessu nnes, *maca*

1 ŞAMWIL

wanita icarreg, ²⁸ *Xenni* inna as Şamwil “Deg wass-a icarreg ac SIDI tagelda n Israyil u iwc itt i umqarreb nnek wenni iğan ħsen zzayek.” ²⁹ Uŕa Leadiŕ n Israyil n řebda war issxarriq ca u war indim, maŕar netta war iği d bñadem aŕami i ға indem.” ³⁰ *Xas uca* inna as “Necc xđiŕ. Ewc ayi maca aweqqar zzat i imŕaren n řgens u zzat i Israyil u dweŕ akidi, *xenni* ad sejdeŕ i SIDI, AREBBI nnek.” ³¹ *Uca* idweŕ Şamwil, yaredded Cawul u Cawul isjed i SIDI.

³² *Xas uca* inna Şamwil “Awi-dd ғаari Axax, ajeğid n Eamaliq. Axax yuyur ғаars s arratuŕ u inna Axax *ak-d ixef nnes* “S tidett, tarzugi n řmewt tetwaĥeyyed.” ³³ Şamwil *maca* inna “Am mam-mec issħarrem ssif nnek timŕarin x iĥenjiren nsent, ammu i ға tetwassħarrem yemmac jar temŕarin x tarwa nnes.” U Şamwil iqettes Axax d iceğiqen zzat i wudem n SIDI di Jiljal. ³⁴ *Xenni* yuyur Şamwil ғаar Rama d Cawul igaeed ғаar taddart nnes di Jibea n Cawul. ³⁵ Şamwil war izri ead Cawul ғаars aŕ ass n řmewt nnes, maca Şamwil icden x Cawul, u SIDI indem řami igga Cawul d ajeğid x Israyil.

Dawud itwadhen am ujeğid

16 ¹ Inna SIDI i Şamwil “Meĥaŕ d acđan x Cawul, wenni ggıŕ necc d ajeğid x Israyil? Eemmar **16**icc nnek s zzecc uca tuyured. Necc ad cek ssekkey ғаar Yassa wenni zi Bayt-Laħm, minzi jar iĥenjiren nnes aqa zriŕ ijj n ujeğid i necc.” ² *Maca* Şamwil inna “Mammec i ға ggex ad *din* uyureŕ? Cawul ad t iseŕ, ad ayi iney.” Yarra SIDI “Ksi ijj n umwa zeg ifunasen akidek, ad tinid ‘Necc usıŕ-dd ĥima ad qeddmey ıct n tŕaršt d ssedqet i SIDI.’ ³ ittxeşsa ad tearded x Yassa ғаar ssedqet u necc ad cek ssargbeŕ x min ittxeşšan ad tegged. Cek ad tdehned *myir* wenni i d ac i ға iniŕ.” ⁴ Şamwil igga min tuŕa d as inna SIDI. Umi dd-yusa netta ғаar Bayt-Laħm, ffıen-dd ғаars imŕaren n tendint ttarjijjin, nnan “Ma twasit nnek s řehna?” ⁵ Netta inna “S řehna. Necc usıŕ-dd ĥima ad qeddmey ıct n tŕaršt d ssedqet i SIDI. Qeddsem ixef nwem u asem-dd akidi ғаar ssedqet. Netta iqeddde Yassa d iĥenjiren nnes uca ieard iten ғаar ssedqet.

⁶ *Uca* imsar umi dd-usin nitni, izra netta lliyaŕ uca ixarreş “D wa s tidett ғаar SIDI d amedhun nnes.” ⁷ SIDI *maca* inna i Şamwil “War xezzar ca ғаar waddud nnes uŕa ғаar řueŕa nnes n tididi, minzi necc ndareŕ t, maŕar war itthimmi ca min ғаar ixezzar bñadem, minzi bñadem ittwaŕa min iğan zzat i tiŕtawin *nnes*, maca SIDI ittwaŕa uŕ.”

⁸ *Xenni* iŕaya Yassa x Abinadab, iija it ad iedu x Şamwil. U netta inna “Wanita eawed war t yixdar SIDI.” ⁹ *Xas uca* iija Yassa ad xas iedu Camma, maca netta inna “Wanita eawed war t ixdar SIDI.”

¹⁰ Ammu i iija Yassa ad edun seba n iĥenjiren nnes x Şamwil, *maca* Şamwil inna i Yassa “Ina war ten ixdar ca SIDI.” ¹¹ Inna Şamwil i Yassa “Ma d ina marra d iħudriyyen nnek?” Netta yarra-dd xas “Amezyan ғаe iqqim ead, aqa yarekk^{wes} uği.” Inna Şamwil i Yassa “Sekk *ıjj* maħend ad t-idd yawi, minzi neccin war nettquwwir ca i *ttabŕa*, qbeŕ mma ad dd-yas netta.” ¹² Netta issekk *ıjj* maħend ad t-idd yawi. Netta tuŕa d arrubyu u tuŕa ғаars tiŕtawin cnant u d musbiħ i řxezrat. *Xenni* inna SIDI “Kkar, dehn it, maŕar aqa d wa.” ¹³ Şamwil iksi ıcc s zzecc, idehn it di řwest n aytmas. Uca Arruħ n SIDI ihwa-dd x Dawud zeg wass nni d tsawent. Şamwil ikkar, yaregg^{wex} ғаar Rama.

Dawud ittirar x lharba i Cawul

¹⁴ Arruħ n SIDI tuŕa iħeyyed x Cawul u ijj n buħbeŕ d aeŕffan zi ғаar SIDI issıgg^{wed} it. ¹⁵ Nnan as imsexxaren n Cawul “Xzar, ijj n buħbeŕ d aeŕffan n AREBBI issıgg^{wed} i cek. ¹⁶ Ejj ad yini bab nney i imsexxaren nnek inni ibedden zzat i wudem nnek, maħend ad arzun x ijj n weryaz ittħakan di řgambri. Maŕa iŕtef i cek buħbeŕ aeŕffan n AREBBI, ejj it *xenni* ad yirar netta s ufus

15:28 ‘tagelda’ - awaŕ-a ıxs ad yini ‘řeħkam x ıct n tgeldit’.

nnes di řgambri ħima ad tiřid mliĥ.” ¹⁷ Xenni inna Cawul i imsexxaren nnes “Arzum ayi-dd x ijj n weryaz wenni ittiraren mliĥ u awyem t-idd da řari!” ¹⁸ Ijjen zeg iĥudriyyen yarra-dd xas, inna “Aqa řriř ijj n mmis n Yassa zi Bayt-Laĥm wenni izemmaren ad yirar mliĥ. Netta d ijj n bu-teřruđt imeĥđen d ijj n weryaz aceskari, issen ad yixđar awařen nnes, aqa-t d ijj n weryaz d ašebĥan u SIDI akides.”

¹⁹ Issekk Cawul ireqqasen řar Yassa, inna “Sekk ayi-dd mmic Dawud wenni iġan ak-d wuġi.”

²⁰ Yassa iksi ijj n weřyuř s weřrum xas d ict n tecyart n binu d ijj n iřeyđ d amezyan uca issekk aya s ufus n mmis Dawud řar Cawul. ²¹ Ammu dd-yusa Dawud řar Cawul uca ibedd zzat i wudem nnes u netta ittexs it ařas. Netta idweř d aĥemmař n řesnaĥ nnes. ²² X uyenni issekk Cawul řar Yassa maĥend ad as yini “Ttzawgeř ejj Dawud ad iqqim ibedd zzat i wudem inu, mařar netta yufa řxađar d tiřřawin inu.” ²³ U meřmi mma dd-yusa buĥbeř aeffan n AREBBI řar Cawul, iksi Dawud řgambri uca ibda ittirar days s ufus nnes. D man aya dd-yarrin nnefs řar Cawul ařami idweř mliĥ uca iĥeyyed xas buĥbeř aeffan.

Dawud d Juliyat

17 ¹ Ifiliřtiniyyen ssmunen řeeskarat nsen i umenři u nitni nnyarwen řar Suku di *temmurt n* Yahuda. Wtin iqiđan nsen jar Suku d Eaziqqa řar Afas-Dammim. ² Maca Cawul d veryazen n Israyil nnyarwen di řewđa n teřzurt n tbeġuđtin uca wtin din iqiđan nsen. Nitni sedden ixef nsen i umenři qibač i Ifiliřtiniyyen. ³ Ifiliřtiniyyen bedden řar wedrar nni řar uyezdis ajemmađ u Israyiliyyen bedden řar wedrar řar uyezdis-a u tuřa *din* tayzurt jarasen. ⁴ Xenni iffeř-dd ijj n uesekari d azeęęam zi řmargeĥ n řeeskar n Ifiliřtiniyyen, qqaren as Juliyat. Tuřa-t zi Jat. Řueřa nnes setta n iyaġen d ijj n ccbar n ufus. ⁵ X uzeġif nnes tuřa ict n tqebbart n nnĥas u yard arruđ n wuzzař n uesekari s teqcurin. Tuřa řewzen n warruđ n wuzzař xemsa-ařaf n uciql n nnĥas. ⁶ Netta tuřa řars řxaxeř n nnĥas i uĥeřtu n iđaren u jar tiřarđin nnes *yarbu* ijj n uĥric n nnĥas. ⁷ Aemud n lansa nnes tuřa t am ijj n ukeccuđ n uxeyyed u tixeft n wuzzař n lansa nnes tewzen setta-mya n uciql u wenni i d as yarebbun tcappa tameqqrant n useřqi izwar as.

⁸ Netta tuřa ibedd *din*, iřařa i iseddiyyen n řeeskar n Israyil, inna asen “Mayemmi i dd-teffyem u tseddem ixef nwem i umenři? War iġi necc d Afiliřtini u kenniw d imsexxaren n Cawul? Farzem ijj n weryaz i kenniw wenni řari-dd řa ihwan. ⁹ Mři xafi izemmar netta deg umenři, ad ayi iwwet, *xenni* neccin ad niři d imsexxaren nwem, *maca* mařa necc arebĥeř as uca ad yeřbey, *xenni* kenniw ad tiřim d imsexxaren nney, ad xaneř tsexxarem.” ¹⁰ Inna Ufiliřtini *eawed* “Deg wass-a necc stehziř zeg iseddiyyen n řeeskar n Israyil, nniř ‘Ewc ayi ijj n weryaz maĥend ad nemmneř ak-d wayawya!’ ” ¹¹ Cawul d marra Israyil sřan awařen-a n Ufiliřtini uca nnxeřen u gg^weden ařas.

¹² Dawud tuřa d mmis n yijj weryaz zi Afrata, zi Bayt-Laĥm di *temmurt n* Yahuda, qqaren as Yassa. Netta tuřa řars tmenya n iĥenjiren u deg wussan n Cawul tuřa *ĥessben t* d awessar umi dd-yusa jar yeryazen. ¹³ Třata n iĥenjiren imeqqranen n Yassa đfaren Cawul řar umenři. Is-mawen n třata n iĥenjiren nnes, inni dd-iffyen řar umenři, aqa-ten Iliyab, amenzu, u wenni wiss tnayen d Abinadab u wenni wiss třata d Camma. ¹⁴ Tuřa Dawud d amezyan qac uca třata n *iĥenjiren* imeqqranen tuřa đfaren Cawul. ¹⁵ Dawud tuřa *innum* ittraĥ u *xenni* ittaregg^weĥ-dd zi Cawul ħima ad yarwes uġi n babas di Bayt-Laĥm.

¹⁶ Afiliřtini tuřa ittass-dd řar tuffut u řar tmeddit, isscan ixef nnes *din*, arebein n wussan.

¹⁷ Inna Yassa i mmis Dawud “Ksi eafak i aytmac ict n ‘ifa’ n teřyawin-a d eecra n tecnifin, awyit tent deřya řar řmargeĥ n řeeskar řar aytmac ¹⁸ u eecra n trussi n uři awyit tent řar imeqqranen x wařef. Arzu x yaytmac, ma mliĥ i iġan u awyit zzaysen ict n weđman d *jjurret n tudart*!”

1 ŞAMWIL

¹⁹ Cawul d nitni d marra iryazen n Israyil tuḡa ttmenḡan ak-d Ifilistiniyyen di řewḡa n teḡzurt n tbeḡuḡin.

²⁰ Ikkar Dawud zic ḡar tuffut, iija tḡimart n wuḡi ḡar ijj n uēssas u yiwi *marra aya* akides uca yuyur, am mammec tuḡa i d as t yumur Yassa. Umi dd-yiwed netta ḡar řmargeḡ n ikarruten, řexdenni i iffeḡ řeeskar ḡar useddi n umenḡi, *bdan* ad sḡuyyen s iḡuyyan n umenḡi. ²¹ Israyil d Ifilistiniyyen sedden ixef nsen i *umenḡi*, aḡembub n yijj n useddi deg uḡembub n yijj n useddi nneḡni. ²² Dawud iija řeḡmeř nni ḡars deg ifassen n yijj n uēssas n řexzin uca yuzzeř ḡar useddi n řeeskar. Umi *din* yiwed, isseqsa x yaytmas mammec ḡan nitni. ²³ *Řami* tuḡa akidsen issawař netta, iffeḡ-dd umjahed azeeēam nni. Tuḡa qqaren as Julyat zi Jat, zi řeeskar n Ifilistiniyyen. Netta issiweř s wawařen d iijen u Dawud isřa xas. ²⁴ Umi řrin marra iryazen n Israyil aryaḡ *nni*, arewřen nitni, ḡḡweden aṡṡas. ²⁵ Nnan yeryazen n Israyil “Ma teřrim kenniw mammec i dd-igaeēed weryaz nni? Netta igaeēed-dd ḡima ad istehza zi Israyil. Aryaz, wenni t i ḡa iyeřben, ad t yarr ujeḡid d bu-waḡra ameḡqran. Netta ad as iwc yeḡis u ad ikkes x *twacunt* n taddart n babas ḡḡariba di Israyil. ²⁶ *Xenni* issiweř Dawud ak-d yeryazen inni ḡars dd-ibedden, inna “Min i ḡa itwaggen i weryaz nni i ḡa iwten Afilistini-ya u ad ikkes astehzi x Israyil? Min iēna Afilistini-ya i war ixtinen, aḡa istehza x iseddiyyen n řeeskar n AREBBI iddaren?” ²⁷ Yarra-dd xas řgens s wawař d iijen, inna “D man aya i ḡa itwaggen i weryaz nni t i ḡa iyeřben.”

²⁸ Umas ameḡqran Iliyaḡ isřa as issawař ak-d yeryazen. Itwassary uxeḡyeḡ n Iliyaḡ x Dawud, inna “Mayemmi i dd-tehwid cek u man wen i umi tejjid taḡimart tameḡyant n wuḡi di řexřa? Necc ssneḡ *maca* aeēffar nnek d tuēeffna n wuř nnek, minzi cek tehwid-dd ḡima ad texzareḡ ḡar umenḡi.” ²⁹ Dawud inna “Min ḡḡiḡ řexxu eawed? Ma war *iḡi* mḡir ijj n wawař i *sseḡsiḡ*?” ³⁰ Netta iḡeḡyed xas, iruḡ ḡar iijen nneḡni uca issiweř s wawař d iijen u yarra-dd xas řgens uřa s wawař d iijen am dd-arrin nitni twařat tamezwarut.

³¹ Nitni sřan i wawařen i tuḡa issawař Dawud uca ssiwřen x man aya zzat i wudem n Cawul u netta iija ad t-idd awyen. ³² Inna Dawud i Cawul “Uřa d ijj war ittefcir wuř nnes zeg Ufilistini. Amsexxar nnek ad yuyur ad immneḡ ak-d Ufilistini.” ³³ Cawul inna i Dawud “Cek war tzemmarred ad traḡed ḡar Ufilistini-ya ḡima akides tmmenḡed maḡar cek d aḡudri *ead*, umi netta *maca* d aryaḡ aeēskari zi temzi nnes.” ³⁴ *Xenni* inna Dawud i Cawul “Amsexxar nnek tuḡa yarekkwēs taḡimart n wuḡi n babas uca yusa-dd ijj n weyrad, *eawed* d ijj n ddub, uca ittef ijj n izmar n tḡimart. ³⁵ Necc ḡfareḡ t, wtiḡ t u fekkeḡ-dd izmar zeg uqemmum nnes. *Řami xenni* dd-ikkar akidi, cebbareḡ as di tḡmart, wtiḡ t uca nḡiḡ t. ³⁶ Amsexxar nnek inḡa ayraḡ uřa d ddub. Ammu i ḡa yiři ak-d Ufilistini-ya i war ixtinen, ad as temsar am ak-d ijj n zzaysen, minzi netta istehza zeg iseddiyyen n řeeskar n AREBBI iddaren.” ³⁷ Inna Dawud *eawed* “SIDI wenni i d ayi ifekken zeg iceqraḡen n wayrad u zeg iceqraḡen n ddub, ad ayi ifekk zeg ufus n Afilistini-ya.” *Xenni* inna Cawul i Dawud “Uyur, ad kidek yiři SIDI!” ³⁸ Cawul issyaraḡ i Dawud arruḡ nnes n *umenḡi*, igga as ict n tqebbart n nnḡas x uzeḡif nnes u iḡezzem as s yijj n warruḡ n wuzzař. ³⁹ Icedd Dawud ssif nnes tiwa i warruḡ nnes, inwa ad yuyur cwayt, minzi war t iqeḡeb eemmarř *ammu*. *Xenni* inna Dawud i Cawul “Necc war zemmareḡ ad uyureḡ di řeḡwayeḡ-a, necc war t qeḡbey eemmarř!” u Dawud issars iten eawed. ⁴⁰ Iksi aeēkkaz deg ufus nnes, ixḡar xemsa n izra iḡnunnen zeg teḡzart uca igga iten di teciart nnes n tarewsa tenni ḡars tuḡa, *maca* mani tt i ḡa yawed deyya, u tuḡa iḡiḡi deg ufus nnes. Ammu i iffeḡ ḡar umsagar ak-d Ufilistini. ⁴¹ Afilistini yuyur, iqarreḡ-dd ḡar Dawud u wenni i d as yarebbun tcappa tameḡqran n useřqi iggur zzates. ⁴² *Umi* dd i ḡa issḡaeēed Ufilistini tḡuḡi nnes uca izra Dawud, isseḡḡar it, maḡar Dawud tuḡa d aḡudri *ead*, netta tuḡa arrubyu d muřbiḡ i řxezrat. ⁴³ Afilistini inna i Dawud “Ma necc d ijj n weqzin, aḡa cek tusid-dd ḡari s ikecwaḡ?” Uca Afilistini tuḡa ineēēē x Dawud ḡar irebbiten nnes. ⁴⁴ Inna Ufilistini *eawed* i Dawud “As-dd ḡari, *xenni* necc ad wceḡ aysum nnek *ad t řarḡen* iḡḡaḡ d uḡenna d řmař n řexra.”

⁴⁵ *Xenni* inna Dawud i Ufilistini “Cek tusid-dd ḡari s ssif d ict n lansa d ijj n uḡriḡ, *maca* necc usiḡ-

dd ɣark deg yisem n SIDI n řeeskarat, AREBBI n iseddiyyen n řeeskar n Israyil inni i zi testhez-zid.”⁴⁶ Ass-a ad cek igg SIDI deg ufus inu. Necc ad cek ɣerɣeɣ. Ad ac kksey azeɣif u deg wass-a ad wcey řxecbat n řeeskar n Ifilistiniyyen *ad tent řarɣen* iɣɗaɗ n uɣenna d řmař n řexřa. Marra ddunit ad tessena aqa Israyil ɣars ijj n AREBBI⁴⁷ uřa d marra agraw-a n řgens ad tessena aqa SIDI war ittfekki s ssif uřa s lansa, maɣar amenyi n SIDI u netta ad cek igg deg ifassen nney.”⁴⁸ Uca imsar, umi Afilistini ikkar, iqarreb ɣar Dawud, Dawud igga s tazřa uca yuzzeř ɣar useddi n řeeskar i umsagar ak-d Ufilistini.⁴⁹ Netta iwta ɣar tecyart n tarewsa, ikkes-dd ijj n wezru, ihejjar *it s iğiy* uca iřqef Afilistini di tenyart nnes. Azru indef i tenyart nnes uca iwɗa netta x uɣembub nnes ɣar temmurt.⁵⁰ Ammu i iğřeb Dawud x Ufilistini s yijj n iğiy u s yijj n wezru. Netta iřqef Afilistini, inya it, *maca* war ɣars tuɣi qae ssif deg ufus nnes.⁵¹ *Xenni* yuzzeř Dawud *din* ɣar Ufilistini u *umi* dd-ibedd zzates, ittfe ssif nnes, ijbbed it-idd zeg weyraf, inya it. *Eawed* netta iqess as azeɣif zzayes. *Umi* t řrin Ifilistiniyyen, aqa bu-teyruɗt nsen immut, arewřen nitni.⁵² Iryazen n Israyil d n Yahuda *maca* kkaren, syuyyen ařayi n umenyi uca đfaren Ifilistiniyyen ɣars ař Jat u ɣars ař tiwwura n Eaqrun. Inni itwajeyyhen zeg Ifilistiniyyen wɗan deg webrid zi Caacarayim ař Jat d Eaqrun.⁵³ *Awarni* aya eeqben-dd ayt n Israyil zeg weđfar s wecnaq n Ifilistiniyyen uca keccɗen řemrageh n řeeskar nsen.⁵⁴ Iksi Dawud azeɣif n Ufilistini, yiwyi t ɣar Urcalim, *maca* řesnař nnes iggi ten deg uqıɗun nnes.

⁵⁵ *Umi* iřza Cawul Dawud iggur ɣar umsagar ak-d Ufilistini, inna netta i Abnir, akumandar n řeeskar nnes “Umi igga mmis uħudri-ya?” Abnir yarra-dd xas “S tidett am iddar řesmar nnek, a ajeğid, necc war t ssineɣ.”⁵⁶ Ajeğid inna “Seqsa *xenni* umi igga mmis uħudri-ya!”⁵⁷ *Umi* dd-ieqeb Dawud awarni umi tuɣa iğřeb x Ufilistini, yiwyi t akides Abnir, indeh it ɣar Cawul. Dawud tuɣa ɣars ead azeɣif n Ufilistini deg ufus nnes.⁵⁸ Cawul isseqsa t “Umi teggid mmis cek, a aħudri?” Dawud yarra-dd xas “Mmis n umsexxar nnek, n Yassa zi Bayt-Laħm.”

Řeedawat n Cawul đidd i Dawud

18¹ Umi ikemmeř Dawud řħard ak-d Cawul, imsar, aqa řesmar n Yunatan iqqen ɣar Dawud u Yunatan ittens Dawud am řesmar nnes.² Cawul iksi ɣars Dawud deg wass nni u war t iiji ead ad ieqeb ɣar taddart n babas.³ Yunatan d Dawud ggin ijj n řeahd *ak-d wayawya*, minzi netta ittens it amecnaɣ ixef nnes.⁴ Yunatan ikkes aseřham nnes i tuɣa yard, iwca it i Dawud, uřa d arruɗ nnes, *uca* eawed ssif nnes d řqews nnes d webyas nnes i řesnař.⁵ Dawud iffeɣ ɣar *umenyi* mani mma issekk it Cawul. Tuɣa ifreħ ařami t yarra Cawul x Ieskarıyyen nnes. Dawud tuɣa d lemliħ di tiřřawin n marra řgens uřa di tiřřawin n imsexxaren n Cawul.⁶ Umi dd-areggwħen nitni u Dawud ieqeb awarni i uyelebb x Ifilistiniyyen, imsar, aqa ffyent-idd temɣarin zi marra tineddam n Israyil i umsagar ak-d Cawul uca ɣennjent u ceđhent s ibendiren, s řefrařet u s řgambriyat s řřata n ifiřan.⁷ Timɣarin arrint mezri nsent, ɣennjent s nnubat, nnant “Cawul iğřeb x řuřuf nnes, *maca* Dawud x eecra n řuřuf nnes!”⁸ Cawul iffugem ařas u tuɣa d man aya d řeib di tiřřawin nnes, inna “Wcint i Dawud eecra n řuřuf, *maca* wcint ayi myir řuřuf. *Maca* teqqim as myir tgelda *waha?*”⁹ Zeg wass nni ibda Cawul iħeřta Dawud.

¹⁰ Tiwecca nnes imsar, aqa iwɗa-dd eawed řesmar d azeffan n AREBBI x Cawul u ittfe-it idweř ittek x uzeğif di taddart nnes. Dawud yirar am wussan nneđni s ufus nnes x řgambri uca Cawul tuɣa ɣars lansa deg ufus.¹¹ Cawul inđar lansa, inna “Necc ad řeqfeɣ Dawud u *ad t semmareɣ* ɣar řħıd.” Izemmar Dawud ad as ixnes tnayen n twařawin.¹² Tuɣa Cawul itteggwed zi Dawud, minzi SIDI tuɣa-t ak-d Dawud, tuɣa ismeħ *maca* di Cawul.¹³ X uyenni issiggweɣ Cawul Dawud x yixef nnes, igga it d ameqqran x wařef. Netta itteffey u ittareggwaħ zzat i wudem n řgens.¹⁴ Tuɣa Dawud ifreħ di marra ibriden nnes u SIDI tuɣa-t akides.

17:47 ‘deg ifassen nney’ - s Teıbranit ‘deg ufus nney’.

17:54 ‘řesnař nnes’ - ixs ad yini ‘řesnař n Julyat’.

1 ŞAMWIL

¹⁵ Umi izra Cawul, aqa Dawud ifreħ, tuğa netta ittegg^wed zzat i wudem nnes. ¹⁶ Maca marra Israyil d Yahuda ttxesen Dawud, minzi netta itteffey u ittaregg^waħ zzat i wudem nsen.

¹⁷ Cawul inna i Dawud “Xzar, necc ad ac wcey Mirab, yeği tameqqrant qae, d tamıart. Myir iři d ijj n udekk^wař imħed *deg umenı* i necc u mney imenyan n SIDI.” Inna Cawul *ak-d yixef nnes* “Hıma war ittiři ufus inu dıdd nnes, maca afus n Ifilistiniyyen ad yiři dıdd nnes.” ¹⁸ Inna Dawud i Cawul “Min eniı necc d min teena tudart inu d min teena twacunt n baba di Israyil, aqa necc ad dewřey d adekk^wwar n ujeğid?” ¹⁹ Umi dd-tiwed řweqt i di i ıa temmewc Mirab, yeğis n Cawul, d tamıart i Dawud, imsar, aqa temmewc nettat d tamıart i Eadriyil zi Maħula. ²⁰ Mıxal, yeğis n Cawul, tuğa tettexs Dawud. Xebbaren as t i Cawul u tuğa aya d ict n tmesřact tecna di tiřřawin nnes. ²¹ Inna Cawul “Necc ad as tt wcey ħima ad as tt tedweř d taxceft u ħima ad yiři ufus n Ifilistiniyyen dıdd nnes.” Inna Cawul i Dawud “Ass-a ad tdewřed d adekk^wař inu s yiııj n webrid nneđni.” ²² Yumur Cawul i imsexxaren nnes “Siweř ak-d Dawud di tnuffra, ini ‘Aqa cek tusid-dd i ujeğid x řxađar u marra imsexxaren ttxesen cek. *Xenni* dweř řexxu d adekk^wař n ujeğid.’” ²³ Ssiwřen imsexxaren n Cawul awařen-a deg imezzuıen n Dawud. *Xenni* inna Dawud “Ma d tamesřact tehwen di tiřřawin nwem ad idweř ijj d adekk^wař n ujeğid u necc d ijj n weryaz d amezřuđ d amuqřiri?” ²⁴ Imsexxaren n Cawul ħajan as t, nnan “Issiweř Dawud awařen-a.” ²⁵ *Xenni* inna Cawul “Ammu i ıa tinim i Dawud ‘Ajeğid war d as teejib řeyramet, maca *ieĵeb* as mya n řeedareyyat n Ifilistiniyyen, ħima ad intaqem zi řeedyan n ujeğid.” Tuğa Cawul ittxarrař ad iney Dawud s ufus n Ifilistiniyyen.

²⁶ İxeddamen nnes eawden awařen-a i Dawud. *Xenni* tuğa aya d ict n tmesřact tecna di tiřřawin n Dawud ħima ad idweř d adekk^wwar n ujeğid. Řmijař n wussan *itwaggen* tuğa ead war edun.

²⁷ *Xenni* ikkar Dawud. Netta d yeryazen nnes řřfen abrid uca wtin mitayn n yeryazen n Ifilistiniyyen u yiwi-dd Dawud řeedareyyat nsen u s uya sedden nitni qae *řqedd-a* i ujeğid, ħima ad idweř d adekk^wař n ujeğid. *Xenni* iwca as Cawul yeğis Mıxal d tamıart. ²⁸ Cawul izra u issen, aqa SIDI tuğa-t ak-d Dawud u Mıxal, yeğis n Cawul, tuğa tettexs it. ²⁹ Idweř Cawul igg^wed ead ktar zi Dawud uca Cawul idweř d řeedu n Dawud marra ussan n *tudart nnes*.

³⁰ Umi dd-ffyen řħukkam n Ifilistiniyyen, imsar, ıar wuffuy nsen, tuğa Dawud yarenni mahu deg weřřaħ nnes x marra imsexxaren n Cawul, maħend isem nnes ad yarni di ccenet.

Dawud yarweř zi Cawul

19 ¹ İssiweř Cawul ak-d mmis Yunatan u ak-d imsexxaren nnes belli ittxeřřa ad nyen Dawud. Maca Yunatan, mmis n Cawul, tuğa isseizz xas Dawud ařřas. ² İħaja Yunatan x uya i Dawud, inna “Baba Cawul yarezzu ad cek iney. *Xenni* řexxu, raja ayi ař tiwecca u snuffar ixef nnek u xemmeř ixef nnek. ³ Necc ad ffıey, ad beddeı ak-d baba deg weħwic mani i ıa tiřid cek u ad xak ssiwřey ak-d baba u ad xzareı mammecc ggurent tmesřayin. Ggur ad cek ssargbey.”

⁴ Yunatan issiweř s tizi n Dawud ak-d babas, inna as “Ajeğid maca war ittegg ca ddhub deg umsexxar nnes Dawud, maıar uřa d netta war dayek iggi ca ddhub u timegga nnes aqa-tent d řefđeri cek ařřas. ⁵ Netta isebbeř tudart nnes, iıřeb x Ufilistini u SIDI yiwiđ iııj n usenjem d ameqqran i marra Israyil. Cek teıřrid t simant nnek u tfarħed. Mayemmi tixedd ad teıđid x idammen imezdagen, ad tenıed Dawud břa ssibbet?” ⁶ Cawul isřa ıar Yunatan u Cawul iııuğ “S tidett am iddar SIDI, netta war itwaneqq ca!” ⁷ Uca iřaıa Yunatan x Dawud, iħaja as Yunatan marra awařen-a, xenni indeħ Yunatan Dawud ıar Cawul u netta tuğa-t zzat i wudem nnes am idennađ d fariđennađ.

⁸ Yiweđ-dd umenı eawed uca iffeı Dawud, immney ak-d Ifilistiniyyen. Netta ihettek iten s ict n tecti d tameqqrant u nitni řřfen tarewřa zzat i wudem nnes.

18:21 ‘adekk^war’ - ixs ad yini aqa Cawul iwaed i Dawud belli wanita ad idweř d mmis nnes s řemrac ak-d yessis.

19:6 ‘ıar Yunatan’ - s Teibranit ‘ıar tmijja n Yunatan’.

⁹ Maca buhbeř aeffan n SIDI iwđa-dd *ɛawed* x Cawul. Umi netta iqqim di taddart nnes, imnee lansa deg ufus nnes u Dawud ittirar s ufus nnes x *řgambri*. ¹⁰ Cawul tuřa yarezzu ad isemmar Dawud di řhiđ s lansa nnes, maca netta ixnes as i Cawul u netta iřqef řhiđ s lansa. Dawud yarweř, issenjem ixef nnes řiřet nni.

¹¹ Issekk Cawul ireqqasen řar taddart n Dawud řima ad t řdan u ad t nyen řar tuffut. *Maca* Mixal, tamřart n Dawud, řhaja as xas i Dawud, tenna “Mařa cek war tessnejmed ixef nnek di řiřet-a, ad tetwanyed tiwecca.” ¹² Mixal tesssehwa Dawud zi řkazi u netta yuyur, yarweř uca issenjem ixef nnes. ¹³ *Xenni* teksi Mixal ijj n řexyař n řřanam, tessars it di qama uca tegga ict n thiđurt n cear n iřeyd řar mani iřa uzeřif u tedřa it s yijj n warruđ.

¹⁴ Cawul issekk ireqqasen mařend ad dd-awyen Dawud. Nettat tenna “Netta ihřec.” ¹⁵ *Xenni* issekk Cawul ireqqasen mařend ad sřijjen x Dawud, inna “Awyem t-idd di tassut řari da řima ad itwaney.” ¹⁶ Umi dd-usin ireqqasen, aqa din ijj n řexyař n řřanam di qama u tuřa ict n thiđurt n cear n iřeyd řar mani iřa uzeřif. ¹⁷ Uca inna Cawul i Mixal “Mayemmi i d ayi teřdared ammu, tejjid řeđu inu ad yarweř, ařami issenjem ixef nnes?” Mixal tarra x Cawul “Netta inna ayi ‘Ejj ayi ad uyureř, mayemmi i cem i řa nyeyř?’ ”

¹⁸ Ammu yarweř Dawud, issenjem ixef nnes u netta yusa-dd řar řamwil di Rama u iřaja as marra min tuřa i d as igga Cawul. *Xenni* yuyur netta *jmie* ak-d řamwil u qqimen di Nayut. ¹⁹ Uca itwařaja aya i Cawul, nnan “Aqa Dawud aqa-t di Nayut řar Rama.” ²⁰ *Xenni* issekk Cawul ireqqasen řima ad awyen Dawud. Nitni řrin ict n terbiť n inabiyyen nni ittnebban u tuřa řamwil ibedd řarsen d amehđay. Uca ihwa-dd Arruř n AREBBI x ireqqasen n Cawul ařami uřa d nitni bdan ad nnabben. ²¹ *Umi* itwanna aya i Cawul, issekk ireqqasen nneđni, maca uřa d nitni bdan ad nabben. Yarni Cawul deg usekki n ireqqasen, i twařat wiss třata, uca uřa d nitni bdan ad nabben. ²² *Xas* uca yuyur netta simant nnes řar Rama. Yiweđ netta řar wanu ameqqran di Sixu, isseřsa, inna “Mani iřa řamwil d Dawud?” Itwanna “Xzar, aqa-ten di Nayut řar Rama.” ²³ *Xenni* yuyur din řar Nayut řar Rama uca ihwa-dd uřa d xas Arruř n AREBBI u netta tuřa iggur am ittnebba řars ařami yiweđ řar Nayut řar Rama. ²⁴ Uřa d netta ikkes arruđ nnes uca uřa d netta ittnebba zzat i wudem n řamwil. Ass nni d řiřet tmun netta izzeř din d aqeddid. X uyenni qqaren “Ma uřa d Cawul řar inabiyyen?”

Řeahd řar Dawud d Yunatan

20 ¹ Dawud yarweř zi Nayut tenni řar Rama uca yusa-dd řar Yunatan, inna “Min ggij necc u man ddenb i d as ggij i babac, aqa netta ixs ad zzayi ikkes tudart?” ² Inna as Yunatan “War xas nessiweř! Cek war tettmettid ca. Xzar baba war ittegg walu, uřa d ict n řřahet d tameqqrant niř tamezyant, břa mma i d ayi tt řa issargeb. Mayemmi baba zzayi i řa issnuffar tamesřact-a? Aya war izemmar.” ³ *Xenni* iijuř as Dawud twařat nneđni, inna “Babac issen nican, aqa ufiř řxađar di tiřřawin nnek. X uya inna “War itteji ad issen Yunatan man aya, řima war ikessi s wemnus, maca s tidett am iddar SIDI u am ddareř necc, aqa din řaraji d řmewt myř ijj n uřurif wahal!”

⁴ Yunatan inna i Dawud “Min iřan deg wuř nnek, necc ad ac t ggeř.” ⁵ Dawud yarra-dd x Yunatan “Xzar, tiwecca ad ibedd uyur uca ittxeřša ayi ad qqimeř řar třabřa ak-d ujeřid ad cceř. Ejj ayi ad uyureř, mařend ad nnuřareř deg iyyar řars ař tameddit wiss třata. ⁶ Mařa řarzu xafi babac, ifqed ayi, xenni ini ‘Dawud iheccem ayi s wařřas řima izemmar ad irař řar tendint n Bayt-Lařm, minzi dinni i řa tiři třarřt n usegg’as i marra tawacunt.’ ⁷ Mařa netta xenni inna ‘Mliř!’, ad yiři řehna i umsexar nnek, maca mařa yarřa ufugem nnes, xenni ad tessned, aqa netta igga di řbař nnes ad d ayi igg řřar. ⁸ Egg s teddukrĩť ak-d umsexar nnek, minzi teggid ijj n řeahd n SIDI ak-d umsexar nnek. *Maca* mařa ggij ict n lřarima, neř ayi cek *xenni*. Mayemmi tessed ad

1 ŞAMWIL

ayi tawyed yar babac?" ⁹ Xenni inna Yunatan "Ad yiři uya igg^wej xak! Minzi waxxa aregbey xas necc, aqa baba igga di řbař nnes ad dayek igg řyar, ma xenni necc war d ac t qqarey?" ¹⁰ Inna Dawud i Yunatan "Man wen i d ayi-dd i řa yawyen areqqas, mařa iwca ac babac ict n temwarrit teqseř?" ¹¹ Xenni inna Yunatan i Dawud "As-dd, ejj aney ad neffey barra řar yeyyar." Uca ffyen nitni s tnayen idsen, řar yeyyar barra.

¹² Inna Yunatan i Dawud "Yar SIDI, AREBBI n Israyil: mařa necc tiwecca niy farwicca řar řweqt-a aqa iwyeř arriř řar baba uca arriř taynit, ufiř aqa mliř i Dawud, uca xenni necc war ssekkiř řed ad ac t yini, ¹³ xenni ad igg SIDI amenni s Yunatan u ead mahu. Maca mařa ittiř as mliř i baba ad dayek igg řyar, xenni necc ad ac t iniy, ad cek jjeř ad teffyed řima ad tuyured di řehna. SIDI ad yiři akidek, am mammec tuya-t ak-d baba. ¹⁴ War ittiři am ddarey, war ittiři xenni waha ad ayi tessecned tamexsiwt icewwaren n SIDI řima war ttmettiř ca, ¹⁵ maca uřa war tqeřeed tadukkři nnek tařdiqt i řebda x taddart inu, uřa xmi i řa iqdee SIDI marra řeedyan n Dawud zeg wudem n temmurt!" ¹⁶ Uca igga Yunatan ijj n řeahd ak-d taddart n Dawud uca SIDI ittar it zeg ufus n řeedyan n Dawud. ¹⁷ Yunatan iija Dawud ad ijař twařat nneđnit, minzi netta tuya ittexs it, aqa ittexs it am mammec tuya ittexs ixef nnes.

¹⁸ Xas uca inna as Yunatan "Tiwecca d ayur amaynu u cek ad daysen teqqimed mařar řkursi nnek ad iqqim ixwa. ¹⁹ Mařa eđun třata n wussan, hwa qae uca ruř řar wemcan mani tuya ten-nuffared deg wass n tmeđgit u qqim řar uyezdis n weřru Azal. ²⁰ Necc ad wtey třata n fritcat zzates axmi xsey ad řeqfey tandayt. ²¹ U xzar, necc ad ssekkey ařudri, ad as iniy 'Uyur, arzu x fritcat!' Mařa necc ad iniy nican i uřudri 'Hřa, fritcat aqa uđsent řar uyezdis-a zi řark!', xenni awyi tent-idd, as-dd, mařar aqa din řehna i cek u war din walu ařeqqa ammu i iddar SIDI! ²² Maca mařa necc nniř i uřudri 'Xzar, fritcat aqa igg^wjent xak řar awarni ac!', xenni agg^wej, mařar SIDI issekka cek řar řagg^waj. ²³ Uca x wawař nni nenna necc d cek, aqa SIDI ad yiři d aceřhad jarayi d cek i řebdal!"

²⁴ Issnuffar Dawud ixef nnes barra deg iyyar. U řami dd-yusa uyur amaynu iqqim ujeřid řar řtabřa řima ad icc. ²⁵ Tuya ajeřid iqqim řar umensi-ya deg wemcan nnes am mammec tuya iqqim řar imensiyyen inneđni, di řkursi i iřan řar řřiđ. Yunatan ikkar u Abnir iqqim řar uyezdis n Cawul u řkursi n Dawud iban-dd ixwa. ²⁶ Deg wass nni Cawul war inni walu, mařar netta inna deg ixef nnes "İmsar as ca ařami netta war iři d amezdag. Aqa nican netta war iři d amezdag."

²⁷ Tiwecca nnes, deg wass wiss tnayen awarni i uyur amaynu, umi iqqim řkursi n Dawud ixwa eawed, imsar, aqa inna Cawul i mmis Yunatan "Mayemmi mmis n Yassa war dd-yusi iđennađ d wass-a řar umensi?" ²⁸ Yunatan yarra-dd x Cawul "Dawud iřeccem ayi ařřas mařend izemmar ad irař řar Bayt-Lařm. ²⁹ Netta inna 'Ejj ayi ad uyureř, mařar neccin ad negg ict n tyařst n twacunt nney di tendint uca uma igga xafi ad řharey. Mařa xenni ufiř řxadar di tiřřawin nnek, ttzawgeř, ejj ayi ad uyureř řima ad řarey aytma.' S uyenni Dawud war dd-yusi řar řtabřa n ujeřid."

³⁰ Xenni itwassary uxeyyeq n Cawul x Yunatan, inna as "Cek, mmis n ict n temyart i di teęa tyennant ifaryen! Necc ssney mliř, aqa cek tixřared ayezdis n mmis n Yassa, d man aya d řefđiřet i cek d řefđiřet i tuęearyent n yemmac! ³¹ Minzi marra ussan min i řa yekk mmis n Yassa iddar x temmurt, war tbeddid cek uřa d tageldit nnek. Xenni řexxu, sekk iijen, awyi t-idd řari, mařar netta d ařenjir n řmwet."

³² Yarra Yunatan x babas Cawul, inna as "Mayemmi ittxeřřa netta ad itwaney? Min igga netta?"

³³ Xenni iřejar it Cawul s lansa řima ad t iřqef. Ammu issen Yunatan, aqa babas tuya igga di řbař nnes ad iney Dawud. ³⁴ İsear Yunatan, ikkar netta x řtabřa u war icci ařrum deg wass wiss tnayen n uyur amaynu, mařar netta tuya ikessi s wemnus i Dawud, minzi babas tuya issbeřdeř it ammu.

³⁵ Tiwecca nnes řar tuffut, imsar aqa Yunatan yuyur barra deg iyyar, di řweqt i tuya inna Dawud u tuya akides ijj n uřudri d amezyan. ³⁶ Netta inna i uřudri "Uyur, arzu x fritcat inni i řa

wtey.” Añenjir yuyur u netta iwta ict n fritca tekka sennej nnes.³⁷ Umi dd-yiweđ uħudri ħar wemcan mani teġa fritca, iřaya-dd Yunatan awarni i uħenjir, inna “Ma war tewđi fritca zzayek aħirin ead xak?”³⁸ Iřaya Yunatan eawed i uħudri “Deġya, azzeř, war ttbeddi!” Aħudri i iġan ak-d Yunatan issmun fritca uca ieqeb ħar bab nnes.³⁹ Aħudri war issin walu. Myir Yunatan d Dawud ssen x tmesřact jarasen.⁴⁰ Xenni iwca Yunatan řeqcue n řesnaħ nnes i uħudri i tuġa ħars iġan, inna as “Uyur, arr iten ħar tendint!”⁴¹ Umi yuyur uħenjir, ikkar Dawud zeg uyezdis n ljanub uca iwđa s uġembub nnes ħar temmurt uca yuđar třata n twařawin. Nitni sudmen ayawya, run s tnayen idsen ařami Dawud yarni days.⁴² U Yunatan inna i Dawud “Uyur di řehna. Aqa nejjuġ s tnayen idney s yisem n SIDI, nenna ‘Ad yiři SIDI d acehhad jarayi d cek, jar zzariet inu d zzariet nnek, i řebda!’ ”

Dawud di Nub

21¹ Xenni ikkar Dawud, yuyur, uca yudef Yunatan ħar tendint.² Xenni yiweđ Dawud ħar Nub ħar ukehhan Aximalik. Aximalik iffey-dd ħar Dawud yarjef, inna as “Mayemmi cek weħdek, war akidek uřa d ijj?”³ Dawud inna i ukehhan Aximalik “Ajeġid iwca ayi ijj n wareqqas, inna ayi “Uřa d ijj war ittriggib x tmesřact i d ac-dd ssekkey u xak ggiy. Sargbey i iħudriyyen aqa ruħey ħar wemcan-a d wemcan-in.⁴ Xenni řexxu, min ħark deg ufus? Ewc ayi xemsa n tecnifin deg ufus niġ min mma tzemmarad ad tafed.”

⁵ Akehhan yarra-dd x Dawud, inna “War din aħrum n macca ħar ufus, myir aħrum amqeddes waha i da. Maca meelik myir tuġa gg^wejen iħudriyyen x temřarin!”⁶ Dawud yarra-dd x ukehhan, inna as “S tidett, timřarin twaħeydent xaney, idennađ d fariđennađ, zeg wami ffeyey, u řeqcue n iħudriyyen twaqeddsen, u ead mařa abrid d ijj n webrid waha, waxxa amenni aqa itwaqeddes ass-a s řeqcue.”

⁷ Xenni iwca as ukehhan aħrum iqeddsen, mařar war tuġi dinni aħrum myir aħrum n wescan, iħrumen inni itwakksen zi zzat i wudem n SIDI ħima ad ssarsen deg wemcan nsen aħrum iħma, deg wass nni itwakkes.⁸ Deg wass nni tuġa dinni ijjen zeg imsexxaren n Cawul, iqqim dinni zzat i wudem n SIDI. Tuġa isem nnes Duwae, ijj n Idumi, wenni ijeħden ařas jar imeksawen inni iġan ħar Cawul.⁹ Uca inna Dawud i Aximalik “Ma war da ħark ict n lansa niy ijj n ssif ħar ufus? Mařar war akidi-dd ksiy ssif inu uřa d řesnaħ inu, minzi areqqas n ujeġid tuġa ittqeġiq.”

¹⁰ Inna ukehhan “Ssif n Julyat, Afiliřini wenni x teyřeb d řewđa n teyřurt n tbeġuđt, aqa-t da itwanned deg ijj n warruđ awarni i upalřu n ikehhanen. Mařa tessed ad t teksid, ksi t, minzi war da walu myir wanita.” Inna Dawud “War iġi ijj am netta! Ewc ayi tl!”

Dawud di Jat

¹¹ Uca Dawud ikkar, yarweř deg wass nni zzat i wudem n Cawul uca netta yusa-dd ħar Axic, ajeġid n Jat.¹² Imsexxaren n Axic nnan as “Ma wanita war iġi d Dawud, ajeġid n temmurt? Ma war iġi d wenni zi ġennjent temřarin s nnubat d ccđih, qqarent ‘Cawul iyřeb x řuřuf nnes, maca Dawud x eecra-ařaf nnes?’ ”¹³ Dawud iħđa awařen-a deg wuř nnes u tuġa ittegg^wed ařas zzat i wudem n Axic, ajeġid n Jat.¹⁴ Xenni igga ixef nnes amecnaw axmi iweddar řeqeř nnes zzat i tiřřawin nsen uca netta inneqřee as uzeġif deg ifassen nsen uca ibda ixebbec di tewwura n tewwart n tendint, iija ikuffan nnes hekk^wan-dd x tmart nnes.¹⁵ Xenni inna Axic i imsexxaren nnes “Xřarem, kenniw tettwařam aqa ařaz ibbuhři. Mayemmi it-idd tiwyem řari?”¹⁶ Ma ttxeřsan ayi ibuhařiyyen, aqa tiwyem-dd řari wanita maħend ad řari igg tubbuħeřya? Ma d wanita i dd ya yadfen ħar taddart inu?”

1 ŞAMWIL

Dawud deg ifri n Adullam

22¹ *Xenni* yuyur Dawud zi senni, issenjem ixef nnes yar ifri n Adullam. Aytmas d marra taddart n babas sran aya uca hwan yars dinni. ² Uca *kuř* aryaz wenni tuya itteřşaren u *kuř* aryaz i di tuya ięa umarwas u *kuř* aryaz s řbař d amarzag, aqa ffyen yars uca netta idweř d akumandar nsen. Tuya yars řqedd n arebea-mya n yeryazen. ³ Zi senni iffeř Dawud yar Miřfat n Imu'abiyyen. Inna netta i ujeęid n Mu'ab "Ejj baba d yemma ad yarwem-dd asen, yars ař i ya ssneř min akidi i ya yegg SIDI."

⁴ Netta yiwyi ten zzat i wudem n ujeęid n Mu'ab uca nitni qqimen yars marra ussan i di ikka Dawud di lburj *deg idurar*. ⁵ Maca anabi n Jat inna i Dawud "War ttyma di lburj *deg idurar*, maca agg^wej u adef yar temmurt n Yahuda!" *Xenni* uca yuyur Dawud, yiweđ yar wezřar n Ĥarit. .

Tamenyiwt n ikehhanen n Nub

⁶ Cawul isřa belli Dawud d iryazen, inni tuya yars ięan, twafen. Tuya Cawul iqqim di Jibea sadu ict n tcejart n tmarist yar Rama u tuya yars ict n lansa deg ufus nnes u marra imsexxaren nnes bedden-dd yars. ⁷ Uca inna Cawul i imsexxaren nnes i yars-dd ibedden "Ttzawgeř sřem-dd, kenniw ayt n Binyamin! Ma ad iwc mmis n Yassa iyyaren d iřwicen n tzayart i kenniw marra? Ma ad yarr kenniw marra d imeqqranen x ařef d imeqqranen x mya?" ⁸ Aqa kenniw marra teggim xafi tameemuč uca uřa d ijjen war d ayi issargeb belli mmi igga ijj n řeahd ak-d mmis n Yassa uca uřa d ijj zwayem war d as cqiy, war d ayi tessargbem aqa mmi issamar- dd amsexxar inu xafi mařend ad ayi izeyyar am mammec ięa ass-a."

⁹ *Xenni* yarra-dd Duwae, d wenni zeg Idum, d wenni ibedden yar imsexxaren n Cawul, inna "Necc zriř mmis n Yassa řami dd-yusa di Nub yar Abimalik, mmis n Axiřub. ¹⁰ Netta ittar SIDI di řtwee nnes u iwca as macca. Iwca as uřa d ssif n Julyat, Afiliřini." ¹¹ Xas uca issekk ujeęid ijj mařend ad dd-iřaya x ukehhan Aximalik, mmis n Axiřub, ak-d marra taddart n babas, ikehhanen, inni ięan di Nub. Uca marra usin-dd nitni yar ujeęid.

¹² Inna Cawul "Seř, cek, mmis n Axiřub!" Uca inna netta "Aqa-yi da, a sidi inu!" ¹³ Cawul inna as "Mayemmi xafi teggim tameemuč, cek d mmis n Yassa, aqa cek tewcid as macca d ssif u tettared SIDI di řtwee nnes řima ad xafi iyewweř am wenni i d ayi izeyyaren, am mammec ięa ass-a." ¹⁴ Aximalik yarra-dd x ujeęid, inna "Man wen zi marra imsexxaren nnek d amtiqqi am Dawud, ađekk^wař n ujeęid, u *man wen* i ya yawđen *amenni* yar imtiqqan ifarzen nnek u wi yar ięa ccan *ammu* di taddart nnek?" ¹⁵ Ma ass-a waha i kkareř ad ttareř SIDI di řtwee nnes? Aqa man aya igg^wej xafi. War itteřji ajeęid ad igg řbařeř deg umsexxar nnes d marra taddart n baba s ca n řřahet, minzi amsexxar nnek war issin walu x marra tamesřact-a, ma d tamezyant niř d tameqqrant i teęa." ¹⁶ Maca ajeęid inna "Cek s tidett ad temmted, a Aximalik, cek d marra taddart n babac." ¹⁷ Uca ajeęid inna i ieessasen nnes n arrimet nni yars-dd ibedden "Nqeřbem u nyem ikehhanen n SIDI, mařar uřa d nitni wcin afus i Dawud, minzi nitni ssnen aqa netta tuya ittrakk^wař u nitni war d ayi xas ssargben ca ." Maca imsexxaren n ujeęid war xsen ad sswizzđen afus nsen řima ad zzayes wten ikehhanen n SIDI. ¹⁸ *Xenni* inna ujeęid i Duwae "Neqřeb uca wwet ikehhanen!" *Xenni* inneqřeb Duwae, wenni zi Idum i yeęa, uca iwta ikehhanen uca inya deg wass nni xemsa u-tmanyin n yeryazen, inni yarđen apaltu n ukehhan. ¹⁹ Netta iwta uřa d Nub, tandint n ikehhanen, s řeqđee n ssif, iryazen d temyarin, iřenjiren d iseyman. Iwta eawed uřa d ifunassen d yeřyař d wuęi s řeqđee n ssif. ²⁰ Ijj zeg iřenjiren n Aximalik, mmis n Axiřub, issenjem ixef nnes. Tuya isem nnes Abyatar u netta iqeęeq *ixef nnes* awarni i Dawud.

²¹ Abyatar iřaja i Dawud, aqa Cawul tuya inya ikehhanen n SIDI. ²² *Xenni* inna Dawud i Abyatar "Deg wass nni, umi tuya Duwae zi Idum dinni, ssneř aqa netta ad iřaja aya i Cawul. Necc d

22:5 'azřar' - niř řyabet' niř 'tazgant'.

22:6 'tacejjart n tamarist' - s tlatinit 'Tamarix'.

wenni x iğan marra řeemur n taddart n babac. ²³ Qim řari, war ttegg^wed ca, mařar wenni ya-rezzun ad iney řeemar inu, yarezzu ad iney uřa d řeemar nnek. Aqa cek řawed řari tetwařdid.”

Dawud di Qaeila

23¹ Ĥajan i Dawud, nnan “Aqa Ifiliřtiniyyen ttmenřan ak-d Qaeila uca ttkeccařen inedarar.”² Isseřsa Dawud SIDI, inna “Ma ad ffeyey din, ad wtey Ifiliřtiniyyen?” SIDI yarra-dd x Dawud “Ffeyey uca wwet Ifiliřtiniyyen uca fekk Qaeila!”³ Nnan as yeryazen n Dawud “Xřar, neccin nettegg^wed deyya da di Yahuda, mammec ead xenni mařa neccin neffey řar Qaeila řar iseddiyyen n řeeskar n Ifiliřtiniyyen.”⁴ Uca Dawud isseřsa SIDI twařat nnednit u SIDI yarra-dd xas, inna “Kkar, hwa řar Qaeila, minzi necc ad ac wcey Ifiliřtiniyyen deg ifassen nnek.”⁵ Xas uca iffeyy Dawud ak-d yeryazen nnes řar Qaeila, immney ak-d Ifiliřtiniyyen. Netta yużzeř x řřimarin nsen uca iwta ten s ict n tecti d tameqqrant. Ammu ifekk Dawud imezday n Qaeila.

⁶ Umi Abyatar, mmis n Aximalik, yarweř řar Dawud řar Qaeila, imsar, netta aqa ihwa ak-d upalřu n ukehhan deg ifassen nnes.

⁷ Itwařaja as i Cawul, aqa Dawud yiweđ řar Qaeila. Xenni inna Cawul “AREBBI igga ayi it deg ufus inu, minzi netta itwařebbes ařami yudef řar ict n tendint s tewwura d zzekrunat.”⁸ Iija Cawul ad dd-řayan x marra řgens řar umenyi, řima ad hwan řar Qaeila mařend ad nnřen i Dawud d yeryazen nnes.

⁹ Řami yargeb Dawud belli Cawul igga days tuęeffna-ya s tnuffra, inna netta i ukehhan Abyatar “Awi-dd apalřu n ukehhan dal!”¹⁰ Inna Dawud “A SIDI, AREBBI n Israyil, amsexxar nnek isřa nican, aqa Cawul ięemmed ad dd-řas řar Qaeila řima ad ixarreb tandint di řřweę inu.”¹¹ Ma ad ayi sseędun imezday n Qaeila di řřweę nnes? Ma ad ihwa Cawul am mammec isřa umsexxar nnek? A SIDI, AREBBI n Israyil, ini t i umsexxar nnek!” SIDI yarra-dd “Netta ad ihwa.”¹² Xas uca inna Dawud “Ma imezday n Qaeila ad sseędun necc d yeryazen inu i Cawul?” Inna SIDI “Nitni ad cek sseędun.”¹³ Xas uca ikkar Dawud ak-d yeryazen nnes, amenni setta mya n yeryazen, uca ffeyen nitni zi Qaeila uca dewřen gguren mani mma zemmaran ad uyuren. Umi itwanna i Cawul, aqa injem-dd Dawud zi Qaeila, iija netta zeg webriđ nnes, war iffiy ca.

Dawud di řexřa n Zif

¹⁴ Dawud iqqim di řexřa di lqeleat n idurar uca iqqim x idurar di řexřa n Zif. Cawul yarzu xas marra ussan, maca SIDI war t iggi deg ufus nnes.¹⁵ Umi iřza Dawud, aqa Cawul tuya iffeyy, řima ad xas yarzu, tuya Dawud di řexřa n Zif di Xurisa.¹⁶ Xenni ikkar Yunatan, mmis n Cawul, uca yuyur řar Dawud di Xurisa u netta isseřhed afus nnes di AREBBI.¹⁷ Netta inna as “War ttegg^wed ca, minzi afus n baba Cawul war cek-dd ittikk^wiđ u cek ad tdewřed d ajeřid x Israyil u necc ad dewřey d wiss tnayen yark. Uřa d baba Cawul issen aya.”¹⁸ U nitni s tnayen idsen ggim ijj n řeahd zzat i wudem n SIDI. Dawud iqqim di Xurisa u Yunatan yaregg^weh řar taddart nnes.

¹⁹ Xas uca gaęeden Izifiyyen řar Cawul di Jibeā, nnan “Ma war innuffar Dawud řarney di lqeleat deg idurar di Xurisa, x tewrirt n Ĥaxila, řar lřanub n unezruf?”²⁰ Xenni řexxu, a ajeřid, hwa-dd elahřab meřzi n wuř nnek. Ad tiři xenni tmeřřact nney řima ad t nesseędu řar ufus n ujeřid.”

²¹ Cawul inna “Ad tiřim twabarkem zi SIDI, minzi cqiy awem.”²² Uyurem u wejdem ead ktar u řřam u ssnem amcan mani ięa uđar nnes u man wen i t dinni iřzin, mařar itwanna ayi, aqa netta d ařraymi ařřas.²³ Ĥřam u ssnem marra imucan n tnuffra mani issnuffar ixef nnes u seqbem mařa tkemmřem. Xenni ad kidwem uyurey u mařa netta di temmurt, ad imsar, necc

23:1 ‘anedrar’ - niy ‘andar’.

23:15 ‘řima ad xas yarzu’ - s Teibranit ‘ad yarzu x řeemar nnes’.

23:19 ‘řar lřanub n Yacimun’ - niy ‘řar yeřfusi n Yacimun’.

1 ŞAMWIL

ad xas arzuɣ jar marra řuřuf n Yahuda.”²⁴ Kkaren nitni u izzaren zzat i wudem n Cawul ɣar Zif. Dawud d yeryazen nnes tuɣa-ten di řexřa n Maėun, di řewđa ɣar ljanub n unezruf.

²⁵ Cawul d yeryazen nnes ffyen ħima ad xas arzun. Itwanna aya i Dawud u netta ihwa-dd zi řejruf di řexřa n Maėun. Umi t isřa Cawul řexdenni, idfar netta Dawud di řexřa n Maėun. ²⁶ Cawul ikka x ijj n uyezdis n wedrar u Dawud d yeryazen nnes x uyezdis nneđni n wedrar. Řami iqeğeq Dawud maĥend ad yaggwej x wudem n Cawul, imsar, aqa Cawul d yeryazen nnes nnden-dd i Dawud d yeryazen nnes ħima ad ten ttfen. ²⁷ Maca yusa-dd ijj n ureqqas ɣar Cawul inna “Deyya, as-dd, minzi Ifiliřtiniyyen udfen tammurt!” ²⁸ Xenni ieqeb-dd Cawul zeg weđfar n Dawud uca iffeɣ ɣar umsagar ak-d Ifiliřtiniyyen. X uyenni qqaren as i wemcan nni Sala-Hamaxlikut. .

Dawud isscizz x tudart n Cawul

24¹ Yuyur Dawud zi senni uca iqqm di lqeleat deg idurar n Eayn-Jadi. ² Uca imsar, umi dd-ieqeb Cawul zeg weđfar n Ifiliřtiniyyen, eawden as, nnan “Dawud aqa-t di řexřa n Eayn-Jadi.” ³ Xenni iksi Cawul teřt-ařaf n yeryazen itwafarzen zi marra Israyil, iffeɣ ħima ad yarzu x Dawud d yeryazen nnes x řejruf n iřayden n řexřa. ⁴ U netta yusa-dd ɣar řkuri n wuđi i iğan ɣar webrid mani tuɣa iğa ijj n yefri. Cawul yudef days, ħima ad ideř idaren nnes. Tuɣa Dawud d yeryazen nnes qqimen ɣar đeffar deg ifri. ⁵ Xenni nnan as yeryazen n Dawud “Xzar, wa d ass i x d ac inna SIDI ‘Xzar, necc ad ac ggeɣ řeđu nnek deg ufus nnek u cek tzemmaređ akides tegged min tettwařid nican di titřawin nnek.” Uca ikkar Dawud, iqess tnuffra ijj n třarf zeg upartessu n Cawul. ⁶ Awarni as maca issdewdiw uř n Dawud days, minzi netta tuɣa icarreg ijj n třarf zeg upartessu n Cawul. ⁷ Netta inna i yeryazen nnes “SIDI ad ayi imneć ad ggeɣ aya i Sidi inu, amedhun n SIDI, ad ayi itřef ad ggeɣ aya, ad sswizzđey afus inu đidd nnes, maɣar netta d amedhun n SIDI!” ⁸ Issiweř Dawud ak-d yeryazen nnes s wawařen iqesřen u war ten iiji ad yewwyyen x Cawul. U Cawul ikkar, iffeɣ-dd zeg ifri, iřayad deg ifri, itřef abrid.

⁹ Xas uca ikkar uřa d Dawud, iffeɣ-dd zeg ifri, iřaya-dd x Cawul, inna “Sidi inu, ajeđid!” U Cawul ixzar ɣar đeffar uca yuđar Dawud s uyembub nnes ɣar temmurt, iqqunjeř. ¹⁰ Inna Dawud i Cawul “Mayemmi teřid ɣar wawařen n iwdan, inni iqqaren ‘Xzar, Dawud ixš ad ac igg řɣar?’ ¹¹ Xzar ass-a teřrid s titřawin nnek, aqa SIDI igga cek ass-a deg ifri deg ufus inu u itwanna ayi ħima ad cek nyex, maca necc ĥawřey xak, minzi necc nniɣ ak-d yixef inu ‘Necc war sswizzđey afus inu đidd i sidi inu, maɣar netta d amedhun n SIDI.’ ¹² Xzar baba, třarf n upartessu nnek aqa-t deg ufus inu. Umi necc carrgeɣ ijj n třarf n upartessu nnek, war cek nyiɣ. Xenni ssen u xzar, aqa war ɣari deg ufus inu řa d tuěeffna uřa d axetřu u necc war kik xđiɣ ca. Maca cek tarezzud ħima ad ayi tekkseđ tudart inu. ¹³ SIDI ad iħkem jarayi d cek uca SIDI ad intaqem i necc zzayek , maca afus inu war ittiři xak. ¹⁴ Am mammec iqqar wawař iweznen n zic ‘Zeg ieěffanen ittas-dd tuěeffna’, maca afus inu war ittiři đidd i cek. ¹⁵ Awarni man wen ideffar ujeđid n Israyil? Man wen i tyemmaređ? Awarni i ijj n weqzin immuten, awarni i ijj n uyenni n ucurdu! ¹⁶ SIDI ad yiři d řqadi nney u netta ad iħkem jarayi d cek. Netta ad ixzar di man aya uca ad iħkem x ddeewet inu u netta ad ayi yaɣ tasyart zeg ufus nnek.” .

¹⁷ Umi ikemmeř Dawud x řħard n wawařen-a i Cawul, imsar, aqa Cawul inna “Ma ta d tmijja nnek, mmi Dawud?” Xenni issgaěeđ Cawul tmijja nnes uca iru. ¹⁸ Inna netta i Dawud “Cek d amsegged xafi necc, maɣar cek teggid akidi mliħ, maca necc ggiɣ akidek tuěeffna. ¹⁹ Cek, wah

23:28 ‘Sala-Maxlikut’ - isem wanita ixš ad yini ‘aseğah n ubetřu’ niɣ ‘aseğah n warweř’.

24:4 ‘ħima ad ideř idaren nnes’ - awař-a ixš ad yini ‘ħima ad ibard’.

24:7 ‘amedhun n SIDI’ - awař-a ixš ad yini ‘wenni itwafarzen zi SIDI’.

24:9 ‘s uyembub [(nnes)]’ - s Teibranit ‘s tizar nnes’.

24:12 ‘tudart inu’ - s Teibranit ‘řeemar inu’.

24:16 ‘řqadi’ - niɣ ‘amezruf’.

cek, tessecned ayi ass-a, aqa cek teggid dayi mlih, maɣar SIDI tuɣa igga ayi deg ufus nnek u cek war d ayi tenyid. ²⁰ Maɣar *maša* ijj n weryaz yufa řeedu nnes, ma *xenni* ad t yejj ad yuyur abrid nnes di řxar? SIDI ad cek ixegęs s řxar di ssibbet n min d ayi teggid cek ass-a. ²¹ Řexxu ssney, aqa cek ad tdewřed d ajeğid u tageldit n Israyil ad temten deg ufus nnek. ²² *X uyenni* jjağ ayi řexxu ɣar SIDI, aqa cek war tqetęeed zzariet inu awarni i ayi u war tettekkse d isem inu zi taddart n baba!” ²³ U Dawud ijjug i Cawul u Cawul yaregg^weh ɣar taddart nnes u Dawud d yeryazen nnes gaeden ɣar lburj *deg idurar*.

Dawud d Nabal ak-d Abijayil

25 ¹ Şamwil immut u marra Israyil imun u wtin xas agejdur u neđřen t di taddart nnes di Rama. Xas uca ikkar Dawud, ihwa ɣar řexřa n Faran. ² Tuɣa di Macun ijj n weryaz wenni tuɣa ɣar iğa wagra di Karmil. Aryaz tuɣa d bu-wagra ař třarf. Netta iğa ɣars teřt-ařaf n iħuřiyyen d ařef n tıaydin. Netta tuɣa iğas uği nnes di Karmil. ³ Aryaz třayān as Nabal u tamɣart nnes Abijayil. Tamɣart tuɣa ɣars řeeqer mlih d musbiħ i řxezrat, maca aryaz tuɣa iqseħ u timegga nnes d ticeffanin i *ğant*. Netta tuɣa-t am wuř nnes.

⁴ *Umi* isřa Dawud di řexřa aqa Nabal tuɣa iğas uği nnes, ⁵ issekk eecra n yeryazen din, inna i iħudriyyen “Gaedem ɣar Karmil u xmi i ɣa tawđem ɣar Nabal, ittxeřša awem ad tesseksam x umeddur nnes deg yisem inu. ⁶ Ittxeřša ad tinim ammu lři ad teddared di řehna u ad *din* yiři řehna di taddart nnek d řehna ɣar marra min iğān nnek!” ⁷ Aqa necc sřiɣ belli cek ɣark irewwan. Iwa xenni, imeksawen inni ɣark, inni tuɣa akidney u neccin war ten nxewwej ca u marra ussan i ikkin di Karmil, war ten inqis walu. ⁸ Seqsa iħudriyyen nnek u nitni ad ac inin. Ad afen iħudriyyen-a řxađar di tiřřawin nnek, maɣar nusa-dd ɣar ijj n wass n wurar. Třawgeɣ, ewc i imsexxaren nnek u i mmic Dawud min i ɣa yaf ufus nnek.”

⁹ *Umi* iwđen iħudriyyen n Dawud *din* uca ssiwřen ak-d Nabal marra awařen-a deg yisem n Dawud, qqimen nitni ttrajan. ¹⁰ Nabal maca yarra-dd x imsexxaren n Dawud, inna “Man wen i iğān d Dawud d man wen i iğān d mmis n Yassa? Ass-a aqa *din* ařřas n imsexxaren nni yarewřen. Kuř ijj *yarweř* zi zzat n wudem n bab nnes. ¹¹ Ma necc ad ksiɣ xenni aɣrum inu d waman inu d tɣarřt i ɣarřey i irewwan inu uca ad t wceɣ i yeryazen x yenni war ssineɣ uřa d manis dd-usin nitni?” ¹² *Xenni* nnqerben iħudriyyen n Dawud ɣar webri d nsen, eeqben uca usin-dd ɣars u ģajan as marra awařen-a. ¹³ Xas uca inna Dawid i yeryazen nnes “Kur aryaz ad ibyes ssif nnes!” Uca kuř aryaz ibyes ssif nnes, uřa d Dawud ibyes ssif nnes. Nitni gaeden awarni i Dawud, amenni arebea-mya n yeryazen, u qqimen mitayn ɣar řeħwayej.

¹⁴ Ijjen zeg iħudriyyen tuɣa iħaja aya i Abijayil, tamɣart n Nabal, inna as “Xzar, Dawud issekk-dd ireqqasen zi řexřa ģima ad ssiwđen lbaraka i siditney, maca netta iqře xasen s tżawart. ¹⁵ Iryazen tuɣa-ten cnan i neccin u nitni war i d aney seddeen ca u marra ussan i dinni nesseedu akidsen deg iyyar n tarekk^{ws}a war nefqid walu. ¹⁶ Nitni tuɣa-ten amecnaw ijj n řħid i neccin, ģiřet d wass, di marra ussan i kidsen neğa u tuɣa neccin narwes uği. ¹⁷ Řexxu maca, xzar mlih, min ittxeřšan ad t tegged, maɣar řɣar x siditney d marra taddart nnes imten. Netta d ijj n weryaz war isekk^wi wawař akides.” ¹⁸ Tqeğeq Abijayil, teksi mitayn n tecnifin d tnayen n txuncay n yiřem i binu d xemsa n tetsiwin wejdent d xemsa n řeqyas n teɣwawin d mya n tıayitatin n zzbib d mitayn n tqebbuwin n tazart, u nettat tessars manawenni marra x yeyyař. ¹⁹ Tenna i iħudriyyen nnes “Zwam zzat i wudem inu. Xzar necc ad kenniw-dd areddfeɣ.” Maca nettat war d as tenni aya i weryaz nnes Nabal.

²⁰ *Umi* tenya nettat x weɣyur, tehwa x udurriy n wedrar, xzar, imsar aqa Dawud d yeryazen

1 ŠAMWIL

nnes hwan-dd ad msagaren akides u nettat temmeřqa akidsen. ²¹ Dawud tuya inna “S tidett, bařer i řđiř necc x marra min řars iřan di řexřa, ařami war iweddar walu zi min řars. Netta ixeřes aya min iřebřen s min war iřrin. ²² Ad igg ammu SIDI ak-d řeedyan n Dawud u ad yarni di man aya, mařa necc zi marra min řars, ad jjeř, řars ař tiwecca, uřa d ijj wenni t itteggen x řđid!”

²³ Umi teřza Abijayil Dawud, teđra deřya x weřyuř nnes, tewđa ztat i Dawud x uęembub nnes uca tuđar ař temmurt. ²⁴ Nettat tewđa as řar iđaren tenna “Necć, waha, i di iđa řeib, a Sidi. Ejj ad tessiweř tayya nnek akidek u seř i wawařen n tayya nnek. ²⁵ Ejj sidi inu war ixezzar řar weryaz-a i war isekk^win, řar Nabal, mařar am mammeć d as qqaren, ammu i yeđa netta. Nabal d isem nnes uca tubbuheřya i days iřan. Maca necc, tayya nnek, war řriř ca iřudriyyen n Sidi inu i dd-tessekked. ²⁶ Xenni řexxu, a sidi, s tidett am iddar SIDI u iddar řeećmar nnek, aqa SIDI d wenni cek imeneen mařend ad tessizzřed idammen u ad tfekked ixef nnek s ufus nnek. Xenni řexxu, ad dewřen řeedyan nnek d inni ittexsen ad ggen řřar di sidi inu am Nabal. ²⁷ Iwa řexxu, man aya d lbaraka i dd-tiwi tayya nnek i sidi inu mařend ad temmewc i iřudriyyen nni yuyuren deg iřuraf n sidi. ²⁸ Třawgeř, řfar axeřtu i tayya nnek, mařar SIDI ad issbedd i sidi inu ict n taddart temten, minzi sidi inu ittegg garrat n SIDI u s minzi war dayek iři řřar zeg wussan imezwura nnek. ²⁹ Mařa ijj n bnadem ad xak ikkar řima ad cek iđfar u řima ad yarzu x řeećmar nnek, xenni ad yiři řeećmar n sidi inu di řaman iqgen di teczyart n yenni iddaren řar SIDI, AREBBI nnek. Maca řeećmar n řeedyan nnek ad zzayes iřejjar netta řar řaggeř^waj zi řwest n ukemmic n iři. ³⁰ Ad imsar, mařa SIDI ad igg ak-d sidi inu elahřsab marra tařebřant i xak issiweř u ad cek yegg d amgewwad x Israyil, ³¹ xenni war ittiři aya i cek, a sidi, d ssibbet i zi i řa tenqarđed uřa d taenkrift i wuř, aqa cek tessizzřed idammen bařer u aqa sidi inu igga ad ifekk ixef nnes. U mařa SIDI ad igg řřar di sidi inu, eqeř xenni x tayya nnek.”

³² Xenni inna Dawud i Abijayil “Ad itwabarek SIDI, AREBBI n Israyil, wenni cem dd-issekken assa i umsagar akidi! ³³ Tetwabarek řefhamet nnem uřa d cem ad tetwabarked, řami d aya tessbedded ass-a zeg usizzeř n idammen u ad fekkey ixef inu s ufus inu! ³⁴ Mařar s tidett, am iddar SIDI, AREBBI n Israyil, wenni i d aya issbedden ad am ggeř řřar, mři cem war řari dd-teffiyed deřya, xenni war ittyimi ař tifařw n tuffut uřa d iijen zeg iwdan n Nabal, wenni t itteggen x řđid!” ³⁵ Uca iksi Dawud zeg ufus nnes min tuya i d as-dd tiwi, inna as “Uyur di řehna řar taddart nnem! Xzar necc sřiř řark u ssgaeđey udem nnem iřeznen.”

³⁶ Umi dd-tusa Abijayil řar Nabal, xenni ggur ittegg zzardet n tissit di taddart nnes am zzardet n yijj n ujeřid. Uř n Nabal tuya-t x řřađar nnes, isscar ař řřarř. X uyenni war d as tenni uřa d ijj n wawař, ameřyan niř ameqqran, x min imsaren řars ař tifařw n tuffut. ³⁷ Umi xenni řar tuffut iruř binu x Nabal, imsar, aqa tamřart nnes tenna as man aya. Uca immut wuř nnes u netta idweř am ijj n weřzu. ³⁸ Awarni i eecra n wussan, imsar, aqa SIDI iwta Nabal ařami immut.

³⁹ Umi isřa Dawud belli Nabal immut, inna netta “Ad itwabarek SIDI. Di řřukm x ddeewa inu x řhegra i d aya itwaggen, ittar it zeg ufus n Nabal. Uca issbedd umsexxar nnes řima ad yegg řřar. SIDI yarra řřar n Nabal ad dd-idweř x uzeřif nnes!” Uca Dawud isekk ijj u wanita issiweř ak-d Abijayil řima ad tt yawi d tamřart i netta.

⁴⁰ Umi dd-usin imsexxaren n Dawud řar Abijayil řar Karmil, ssiwřen akides, nnan “Dawud issekk aney-dd řarem řima ad cem nawi d tamřart i netta.” ⁴¹ Řexđenni nettat tekkar, tuđar řars ař tammurt s uęembub nnes, tenna “Xřar, tismeyt nnek am ict n tayya řima ad tessird iđaren i imsexxaren n sidi inu.” ⁴² Tqegeř Abijayil, tekkar. Nettat tenya x weřyuř nnes ak-d xemsa n teyyawin nnes tinni tt yareddfen x iđaren. Nettat teđfar ireqqasen n Dawud uca tedweř d tamřart nnes.

25:35 ‘sřiř řarek’ - s Teibranit ‘sřiř i tmijja nnem’.

⁴³ Yiwi Dawud eawed Axinuëam zi Yazraeil d *tamyart*. Nitenti s tnayen idsent dewřent d *tamyart* i netta. ⁴⁴ Cawul maca tuęa iwca yeęis nnes Mixal, *tamyart* n Dawud, i Palti, mmis n Layic wenni ięan zi Jallim.

Dawud isseizz x tudart n Cawul i twařa wiss tnayen

26¹ Izifiyyen usin-dd ęar Cawul ęar Jibëa, nnan “Ma war issnuffar Dawud ixef nnes x tewrirt n ęaxila zzat i wudem n unezruf?” ² *Xenni* ikkar Cawul uca ihwa ęar řexřa n Zif u akides teřt-ařaf n yeryazen nni itwafarzen zi Israyil, ĥima ad dinni yarzu x Dawud. ³ Iwta Cawul iqiđan nnes x tewrirt n ęaxila tenni zzat i wudem n unezruf ęar webriđ. Dawud iqqim d řexřa, izra Cawul iđfar it-idd ęar řexřa. ⁴ Maęar Dawud tuęa issekk ixbarjiyyen u netta tuęa issen aqa Cawul igga ad dd-yas. ⁵ Dawud ikkar u yusa-dd mani tuęa iwta Cawul iqiđan nnes. Dawud tuęa ittwařa mani tuęa izzeř Cawul, ak-d ukumandar n řeskar Abnir, mmis n Nir. Cawul iřteř di řmargeĥ n ikarruten u řgens tuęa inned as-dd s *iqiđan nnes*. ⁶ *Xenni* iřteř Dawud deg wawař. Issiweř ak-d Aximalik, Aĥitti, u ak-d Abicay, mmis n řiruya, umas n Yu’ab, inna “Man wen akidi i ęa ihwan ęar Cawul di řmargeĥ n řeskar?” Abicay inna “Necć akidek ĥwię.”

⁷ Uca yusa-dd Dawud d Abicay di ģiřet ęar řgens, u xzar, Cawul tuęa iřteř di řmargeĥ n ikarruten u lansa nnes teĵu zzat i uzeęif nnes d temmurt. Innęden as-dd Abnir d řgens. ⁸ *Xenni* inna Abicay i Dawud “Ass-a iqqen SIDI řeđu nnek deg ufus nnek. Eĵi ayi řexxu ad t ssnuqqbey ak-d temmurt s ict n tecti n lansa. War tteĥdiję ad tt teggeę ict n twařat nneđni.” ⁹ Dawud maca inna i Abicay “War t neqq ca, maęar man wen yarrin afus nnes ęar umedhun n SIDI uca iqqim d afurri?” ¹⁰ *Xenni* inna Dawud “Am iddar SIDI, SIDI ad t iwwet, nię ad dd-yas wass i di i ęa immet, nię ad iffeę ęar umenęi uca ad itwaneę. ¹¹ Ad ayi issigęej SIDI x man aya aqa necć ad wteę s ufus inu amedhun n SIDI. Ttazweę cek ksi lansa i ięan zzat i uzeęif nnes d teĥriqt n waman, u eĵi aney ad nuyur!” ¹² Dawud iki lansa d teĥriqt n waman i tuęa *din ięan* zzat i uzeęif n Cawul uca nitni fęęen. Uřa d iĵ war t izri u uřa d iĵ war t yuci u uřa d iĵ war ifię, maęar marra řteřen, minzi SIDI tuęa isseędes iten deg iĵ n yięes yuęęę. ¹³ Dawud ieđu ęar uyezdis nneđni uca ibedđ ęar řagęaj x tqiccat n wedrar. Tuęa ięa ttasie d ameqqran jarasen. ¹⁴ Uca Dawud iřaęa-dd i řgens u i Abnir, mmis n Nir, inna “Ma war dd-tarriđ ca, Abnir?” *Xenni* yarra-dd Abnir, inna “Min teeniđ cek wenni i dd-ittřaęan x ujeęiđ?” ¹⁵ *Xenni* inna Dawud i Abnir “Ma cek war teęiđ d iĵ n weryaz, ma war ięi uřa d iĵen di Israyil am cek? Mayemmi *xenni* war teĥđiđ x sidi nnek, ajeęiđ? Aqa iĵen zi řgens yudeř-dd ĥima ad iney ajeęiđ, sidi nnek. ¹⁶ Min teggiđ war ięi ca mliĥ. S tidett am iddar SIDI, kenniw d tarwa n řmwet, minzi kenniw war teessem x sidi nwem, amedhun n SIDI! Xzar mani ģant řexxu lansa n ujeęiđ d teĥriqt n waman tinni tuęa zzat i uzeęif nnes!”

¹⁷ Cawul ieęeř tmijja n Dawud, inna “Ma ta d tmijja nnek, a mmi Dawud?” Dawud inna “Aqa-tt d tmijja inu, sidi inu, ajeęiđ!” ¹⁸ *Xenni* inna “Mayemmi ideřar sidi inu amsexxar nnes ammu? Minzi min gęię u man t řeib i *yumsen* ęar ufus inu?” ¹⁹ *Xenni* řexxu, eĵi ad iseř sidi inu, ajeęiđ, i wawařen n umsexxar nnes. Mařa SIDI isseĥweř i cek xafi, iři ad icemm netta tawĥiĥt n řyięet, maca mařa d iwdan i *ięan*, *xenni* ad twaneęřen nitni zzat i wudem n SIDI, maęar nitni uzzřen xafi ass-a ařami war zemmarę ad qqimeę qqneę ead i řwart n SIDI, u maęar nitni qqaren ‘Ruh, sexxar i irebbiten inneđni!’ ²⁰ *Xenni* řexxu, eĵi maca idammen inu war ttizzřen ęar temmurt igęęejen x SIDI. Minzi ajeęiđ n Israyil iffeę, ĥima ad yarzu x iĵ n uyenni n ucundu waha, am mammec yemmaren tasekkurt deg idurar.”

²¹ Xas uca inna Cawul “Necć xđię, eęeb-dd, a mmi Dawud, maęar necć war d ac ttegeęę ead řęar, minzi tudart inu tuęa ass-a tsekk’a ęark di tiřřawin nnek. Xzar necć gęię tubbuĥeřya u weddareę s wařas.” ²² Dawud yarra-dd, inna “Xzareć, aqa lansa n ujeęiđ. Eĵi iĵ zeg iĥudriyyen

1 ŠAMWIL

nnek ad iżwa, ad tt-idd yawi.²³ Ad ixeḡeš SIDI kuř ijj x tsegda nnes d tešdiqt nnes, minzi SIDI tuya isellem i cek ass-a deg ufus inu, maca war xsey ca ad ggey afus inu deg umedhun n SIDI.²⁴ U zzar, am mammec tuya tudart nnek ass-a di tiṭṭawin inu tiyřa, ammu i ya tiři tudart inu di tiṭṭawin n SIDI tiyřa u ad yiři netta ad ayi ifekk zi marra řeḡřaret.”²⁵ Cawul inna i Dawud “Cek tetwabarked, mmi Dawud. Min mma i ya tegged, aqa ad tawḡed eawed.” *Xenni* yuyur Dawud abrid nnes u Cawul ieqeb řar wemcan nnes.

Dawud yarweř řar temmurt n Ifiliřtiniyyen

27¹ Dawud inna deg wuř nnes “Řexxu ead ijj n wass uca ad twanyey x ufus n Cawul. War iqqim řaca ad arewřey deyya řar temmurt n Ifiliřtiniyyen, mařend ad iqde Cawul rayas zi jjihet inu mařend ad xafi yazu ead ktar di marra tammurt n Israyil. *Ammu* necc i řa nejmeř i ufus nnes.”² Dawud ikkar, netta d setta-mya n yeryazen nni tuya řars iřan, eđun řar mmis n Maek, ajeřid n Jat.³ Iqqim Dawud řar Axis, netta d yeryazen nnes, *kuř* aryaz ak-d taddart nnes. Dawud *izdey din* ak-d tnayen n temyarin nnes, Axinuēam zi Yazraeil u Abijayil, tamyart n Nabal, zi Karmil.⁴ *Umi* itwanna i Cawul, aqa Dawud yarweř řar Jat, war yarni iqqim ad xas yazu ead ktar.

⁵ Uca inna Dawud i Axic “Mařa ufiy necc řxađar di tiṭṭawin nnek, xenni ewc ayi ijj n wemcan deg ict zi tneddam nnek n temmurt, řima zemmary ad zedyey din. Mayemmi i řark i řa izdey umsexxar nnek akidek di tendint n ujeřid?”⁶ Deg wass nni iwca as Axic *tandint* n řiqlay. X uyenni tuya teřa řiqlay n ijeřiden n Yahuda řars ař ass-a.⁷ Ussan i ikka Dawud di temmurt n Ifiliřtiniyyen, tuya ijj n usegg⁸as d arebea n iyuren.

⁸ Dawud iffeř ak-d iryazen nnes u nitni keccden Ijacuriyyen d Ijarziyyen d Ieamaliqiyyen, minzi ina tuya zeddyen zeg weřař uya di temmurt i iřan řar Cur řars ař tammurt n Miřra.⁹ Dawud iwta tammurt u war iiji ad iddar uřa d ijj n weryaz niy d tamyart. Iṭtef eawed iřuřiyyen d ifunassen d yeyyař d iřeyman d warruđ uca ieqeb, yusa-dd řar Axic.¹⁰ U Axic inna “Mani truřem ass-a ad tkeccdem?” Inna Dawud “Yar Ijanub n Yahuda u řar Ijanub n *temmurt* n Iyarřamitiliyyen u řar Ijanub n *temmurt* n Iqiniyyen.”¹¹ War iiji Dawud ad iddar uřa d ijj n weryaz niy uřa d ict n temyart řima ad dd-yas řar Jat. Inna “Řima nitni war xaney tteiwiden walu, ad inin ‘Ta i igga Dawud!’ ” Ammu i iqqim ittegg di marra ussan i ikka di jwayeh n Ifiliřtiniyyen.¹² Axic ittiqq di Dawud, inna “S tidett netta issarzeg ixef nnes řar řgens nnes, řar Israyil. X uyenni aqa netta i řebda ad yiři d amsexxar inu.”

Cawul iruř řar ict n temyart iddebbaran x buřbeřat n imettan di Eayn-Dur

28¹ Deg wussan nni, řami ssmunen Ifiliřtiniyyen řeskarat nsen i umenři řima ad mmenyen ak-d Israyil, imsar, aqa Axic inna i Dawud “Ittxeřša ad tessned mliř, aqa cek ad kidi teffyed s uyiř řar umenři, cek d yeryazen nnek.”² *Xenni* inna Dawud i Axic “Di man aya d tžared min izemmar ad yegg umsexxar nnek!” Axic inna i Dawud “X uyenni ad cek ggeř d aeessas xafi, di marra ussan.”

³ Šamwil tuya immut d marra Israyil tuya ičden xas. Nitni neđřen t di Rama, di tendint nnes. Cawul tuya yuzzeř zi temmurt x yenni issxeddamen inni n wadu temmurt uřa x yenni issuffuyen jnun.

⁴ Ifiliřtiniyyen ffyen marra. Nitni usin-dd uca wtin iqiđan nsen řar Cunam u Cawul issmun marra Israyil u nitni wtin iqiđan nsen di jilbuea.⁵ Umi ižra Cawul řmargeř n řeskar n Ifiliřtiniyyen,

26:24 ‘tudart’ - s Teibranit ‘řeemar’.

28:2 ‘aeessas xafi’ - s Teibranit ‘aeessas i uzeřif inu’.

tusa as-dd tigg^wudi u wuř nnes idweř itteqdiddis s wařas. ⁶ Cawul isseqsa SIDI, maca SIDI war xas dd-yarri ca, war ięi s tirja, uřa s Urim, uřa zi inabiyyen. ⁷ Xenni inna Cawul i imsexxaren nnes “Arzum ayi-dd ict n temyart iddebbaran x buřbeřat n imettan, řima necc ad řars rařey u ad tt sseqsiy.” Imsexxaren nnes nnan as “Xzar, di řayn-Dur aqa din ict n temyart tenni iddebbaran x buřbeřat n imettan.” ⁸ Cawul isneqfeř ixef nnes, yarđ arruđ nneđni uca yuyur. Tnayen n yeryazen ruřen akides u nitni iwđen di ģiřet řar temyart uca inna netta “Gezzen ayi zi buřbeř n yijj n umettin uca řaya ayi-dd x wenni i d am i řa iniy.” ⁹ Xenni tenna xas temyart “Xzar, aqa cek tessned *mliř* min igga Cawul, mammec itteřřa inni issawařen ak-d imettan d inni issuffuřen jnun di temmurt. Mayemmi i d ayi tettegged taxceft, řima ad ayi tenyed?” ¹⁰ Cawul maca ijuę as řar SIDI, inna “*S tidett am* iddar SIDI, war cem iřeqqef di tmesřact-a ca řeib!” ¹¹ Xenni tenna temyart “Man wen i xef-dd i řa řayiy i cek?” Netta inna “Řaya ayi-dd x řamwill!” ¹² Xenni tamyart teřza řamwil, tesyuyy deg uřenna u tessiweř temyart ak-d Cawul, tenna as “Mayemmi i d ayi tcmeted? Cek aqa d Cawul!” ¹³ Inna as ujeęid “War tteggwed ca, maca min tettwařid?” Tamyart tenna i Cawul “Necc ttwařiy ijj n arebbi itteffey-dd zi temmurt.” ¹⁴ Netta inna as “Mammec tegga tiddi nnes?” Nettet tenna “Ij n uwessar igaeęed u yarđ s yijj n upar-tessu.” Umi izra Cawul, aqa-t d řamwil, yuđar netta s uyembub nnes řar temmurt uca iqqunjeř. ¹⁵ Uca řamwil inna “Mayemmi i d ayi thewřed, tejjid ad xafi-dd řayan?” Cawul inna “Necc twařsarey ařas, mařar ifiliřtiniyyen ttmenyan akidi u AREBBI iřeyyed xafi u war iqqim it-tarra-dd xafi ead, war ięi x tebridin n inabiyyen uřa s tirja. X uyenni řayiy-dd xak, mařend ad ayi tessecned min i řa ggey.” ¹⁶ Xenni inna řamwil “Mayemmi i d ayi tetteqsid necc, *mařa* SIDI iřeyyed xak u netta idweř d řeđu nnek?” ¹⁷ SIDI igga i yixef nnes am mammec tuřa zzayi inna u netta iqře i cek tageldit zeg ufus nnek, iwca itt i umqarreb nnek, i Dawud. ¹⁸ Minzi cek war tesřid ca řar tmijja n SIDI u cek war tessiwđed ca řřaduq n lyađab nnes řar řamaliq, x uyenni i d ac igga SIDI ass-a aya. ¹⁹ SIDI ad kidek igg uřa d Israyil deg ufus n ifiliřtiniyyen, u tiwecca ad tiřid cek d iřenjiren nnek řari. Uřa d iqidan n řeskar n Israyil ad ten igg SIDI deg ufus n ifiliřtiniyyen.” ²⁰ Xenni iwđa Cawul deřya ibeqqed di temmurt u netta tuřa itteggwed ařas zeg wawařen n řamwil. Uřa d jjeđd war days iqqim, minzi netta war icci ařrum, ass d ģiřet kemmřen. ²¹ Tamyart tuyur řar Cawul uca nettat teřza it yarjef ařas. Tenna as “Xzar, tayya nnek tesřa řar tmijja nnek u necc sebbřey tudart inu. Necc sřiy řar wawařen i d ayi tennid cek.” ²² Xenni řexxu maca seř řar tmijja n tayya nnek! Necc ad ac qeddmey ca n weyrum. Ecc řima ad tetwassjeđed xmi i řa tetřfed abrid.” ²³ Maca netta yugi, inna “Necc war ttettey!” Maca imsexxaren nnes uřa d tamyart řsaren řars ařami isřa netta řarsen. Netta ikkar zi temmurt uca iqqim x qama. ²⁴ Tamyart tuřa řars ijj n uyenduz imseř di taddart uca třars as deřya. Nettet teksi aren, teggwa arecti u teggwa zzayes ařrum břa antun.” ²⁵ Nettet tqeddem it i Cawul d imsexxaren nnes uca ccin nitni. Awarni aya kkaren u areggwřen di ģiřet nni.

Řbacat n Ifiliřtiniyyen war xsen Dawud ad igaeęed akidsen

29 ¹ Ifiliřtiniyyen ssmunen marra řeskar nsen řar Afiq uca Israyil tuřa iwta iqidan nsen řar tařa nni ięan řar Yazraeil. ² Uca řbacat n Ifiliřtiniyyen zwan řar din s řmyawat u s řuřuf nsen uca izwa Dawud d yeryazen nnes ak-d Axic řar uyezdis aneggaru. ³ Xenni nnan řřukkam n ifiliřtiniyyen “Min da tteggen Ieibraniyyen-a?” Uca inna Axic i řřukkam n ifiliřtiniyyen “Ma wa war ięi d Dawud, amsexxar n Cawul, ajeęid n Israyil, wenni tuřa řari ięan aseggwas d wass? Zeg wass i řari-dd yeđu řars ař ass-a necc war days uřiy uřa d ijj n řeib.”

28:23 ‘řarsen’ - s Teibranit ‘řar tmijja nsen’.

28:24 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

1 ŞAMWIL

⁴Řhukkam n Ifilistiniyyen *maca* dewřen xeyyqen xas aţtas uca nnan as řhukkam n Ifilistiniyyen “Sekk aryaz ad ieqeb, ħima ad idweř ħar wemcan nnes nni i d as tessecned. War izemmar akidney ihwa ħar umenyi, ħima xenni war idikk^{wiř} d řeedu nney deg umenyi, s minzi izemmar wanita ad iřreĥ ak-d sides nnes? Ma war iġi ak-d izeġifen n yeryazen-a?” ⁵Ma wanita war iġi d Dawud wenni x yennjent s nnuwat s ccđiĥ uca nnant ‘Cawul netta iġreĥ x řuřuf nnes, *maca* Dawud netta x eecra n řuřuf nnes?’”

⁶Uca iřaya-dd Axic i Dawud inna as “S tidett am iddar SIDI, cek d ařdiq. Ufuġ nnek d weeqab nnek akidi d řeeskar aqa-ten mliĥ di tiřtawin inu, maġar necc war dayek ufiġ qaē ca n řġecc zeg wass i ħari dd-tusid ħars ař ass-a. *Macca* cek war teġid mliĥ di tiřtawin n řbacat. ⁷Xenni řexxu, eqeb uca uyur d řehna ħima war tettedged qaē ca n řġecc di tiřtawin n řbacat n Ifilistiniyyen.”

⁸Xenni inna Dawud i Axic “Maġar min ggiġ? Min tufid deg umsexxar nnek zeg wass *amezwaru* i d ayi tuġa zzat i wudem nnek ħars ař ass-a, ařami war ruĥeġ akidwem ad mmenyex ak-d řeedyan n sidi inu, ajeġid?” ⁹Axic yarra-dd, inna i Dawud “Necc sney tt, minzi cek d lmlĥ di tiřtawin inu am iġi n lmalak n AREBBI, *maca* řhukkam n Ifilistiniyyen nnan ‘Netta war akidney itteffey ħar umenyi.’ ¹⁰X uyenni kkar tiwecca zic s imsexxaren n sidi nnek, inni akidek-dd yusin. Mařa tekkarem s wass zic uca iřbeĥ řĥař, ffġem *xenni*.” ¹¹Dawud ikkar zic, netta d yeryazen nnes, ħima ad uyuren di řřbeĥ, ad dd-eqebn ħar temmurt n Ifilistiniyyen. Ifilistiniyyen *maca* ffġen gaēden ħar Yazraēil.

Tandint n řiqłay tetwacmeđ u Dawud intaqem zeg İeamaliqiyyen

30¹*Umi* dd-yusa Dawud d yeryazen nnes ħar řiqłay deg wass wiss řřata, tuġa imsar, aqa İeamaliqiyyen keccđen ljanub u řiqłay. Nitni wtin řiqłay, qqden as timesi ²uca ħebbsen timġarin nni din iġan. War nġin uřa d iġi, ameġyan niġ d ameqqran, *maca* iwyen ten uca *xenni* uyuren abrid nsen. ³Yusa-dd Dawud ak-d yeryazen nnes ħar tandint, uca xzar, aqa tetwassecmeđ *tendint* s tmessi u timġarin d iġenjiren d řenjirin tuġa twaĥewwsen. ⁴Dawud d řġens i ħars iġan ssgaēden tmijja nsen, řuyyen ařami war daysen iqqim jjeĥd ħima ad řuyyen. ⁵Uřa d tnayen n temġarin n Dawud twaĥewwsent, Axinuēam zi Yazraēil u Abijayil zi Karmil. ⁶Tuġa Dawud ittegg^{wed} aţtas, minzi řġens tuġa issawař maĥend ad t arejmen, maġar řeemur n marra řġens tuġa arezgen, *kuř* aryaz x *txessart* n iġenjiren nnes d řenjirin nnes. *Macca* Dawud issejhed ixef nnes d SIDI, AREBBI nnes.

⁷Inna Dawud i ukehhan Abyatar, mmis n Aximalik “Awi-dd *da* ħari apalřu n *ukehhan!*” U Abyatar yiwi-dd apalřu n *ukehhan* ħar Dawud. ⁸Xenni isseqsa Dawud i SIDI “Ma ad đfary bandiyya-ya? Ma ad xasen ĥartey?” SIDI yarra-dd xas “Đfar iten, maġar cek ad xasen řĥarted u ad *imeĥbas* tessnejmed nican.” ⁹Iffey-dd Dawud, netta d setta-mya n yeryazen nni tuġa ħars. *Umi* dd-iwđen nitni ař tiġzart n Basur, bedden *din* inni iqqimen ħar đeffar. ¹⁰Dawud idfar iten, netta d arebea-mya n yeryazen akides. Mitayn n yeryazen, inni tuġa yuĥřen aţtas maĥend ad řwan tiġzart n Bacur, qqimen bedden *din*.

¹¹Nitni ufin iġi n weryaz d Amiřri deg iyyar uca iwyen t ħar Dawud. Nitni wcin as aġrum u netta icca u nitni wcin as aman ad isu. ¹²Arnin as ict n tesġart n ict n tqebbuzt n tazart yuġyen d tnayen n iyumen n zzbib u netta tuġa icca *aya* uca idweř as-dd buĥbeř nnes, maġar netta tuġa war icci war iswi řřata n wussan d řřata n ġiyaři. ¹³Xenni inna as Dawud “Wi cek yiřan u manis cek?” Xenni inna uĥudri Amiřri “Necc d iġi n ismey n yijj n weryaz Aeamaliqi u sidi inu iġja ayi, řami necc ĥeřceġ řřata n wussan zeg wami. ¹⁴Neccin tuġa nkeccēđ *tammurt* n ljanub n İkari-tiyyin uřa d tenni n Yahuda uřa d *tammurt* n ljanub n Kalib u neccin nessecmeđ řiqłay s tmessi.”

¹⁵Dawud inna as “Ma tzezmmed cek ad ayi tnedhed ħar tegrawt-a n ixewwanen?” Netta inna

1 ŞAMWIL

“Jağ ayi yar AREBBI, aqa cek war d ayi tneqqed u war d ayi tesseeddud i sidi inu! Xenni necc ad cek nedhey yar bandiyya-ya.”¹⁶ Uca indeh t din, u xzar, nitni tuğa qqimen twabezzeen x marra tammurt, ccin, swin u cedhen zi ssibbet n tkeccaqt tameqqrant i tuğa dd-iwyyen zi temmurt n Ifilistiñiyyen d temmurt n Yahuda.

¹⁷ Dawud iwta xasen zi tbambast ař tameddit n wass i tt-idd idfaren uca uřa d ijjen zzaaysen war injim, myir arebea-mya n yeryazen nni inyin x iřeyman, arewřen. ¹⁸ Ammu dd-ifekk Dawud marra min kksen leamaliqıyyen. Dawud ifekk-dd uřa d tnayen n temyarin nnes. ¹⁹ Zeg umezyan ař ameqqran, zeg ihenjiren d thenjirin, zi tkeccaqt u zi marra min zzaaysen kksen, war iweddard walı. Marra yarra it-idd Dawud. ²⁰ Dawud iksi uřa d marra uđi d ifunasen d tfunasin. Nedhen ten yar ztat i řeksibet nsen uca nnan “Ta d takeccaqt n Dawud.”

²¹ Umi dd-ıwıeđ Dawud yar mitayn n yeryazen, inni tuğa yuhřen ařas ħıma ad dfaren Dawud ead, inni ten ijjen yar teyzart n Bacur, ffıyen-dd nitni yar umsagar ak-d Dawud u ak-d řgens nni tuğa yars. Dawud iqarreb-dd yarsen uca isseqsa x umeddur nsen. ²² Xenni yarra-dd kuř aryaz war iħřin d wenni war isekk*in yar yeryazen nni tuğa dd-ıffıyen ak-d Dawud, nnan “Mağar nitni war akidney ffıyen, x uyenni war d asen nticc walı zi tkeccaqt i dd-nfekk, myir i kuř aryaz tamıyart nnes d ihenjiren nnes, d ina i izemmaren nitni ad awıyen uca ad kidsen aregg*hen.”

²³ Maca Dawud inna “War tzemmarem ad teggem amenni, aytma, aqa SIDI d wenni i d aney iwcin aya u netta iħđa aney u netta iwca bandiyya i d aney-dd iwđan deg ufus nney.”²⁴ Wi i yarwem-dd i ya isřen yar wawař-a? Mağar tasyart n wenni i ffıyen yar umenıy ad tiři am tasyart n yenni iqqimen yar řexzin. Nitni ad tt bđan nıcan.”²⁵ Ammu i teqqim zeg wass nni, minzi netta igga itt d ıct n tewşıyyet d ıct n lfarıđa d İsrayil, ħars ař ass-a.

Dawud issekk tırzefin n keccaqt i imyaren n Yahuda

²⁶ Umi yaregg*weħ Dawud yar řıqlay, issekk netta ıct n tesıyart n tkeccaqt yar imyaren n Yahuda, imeddukař nnes, am i d asen inna “Ta d ıct n lbaraka i kenniw zi tkeccaqt n řeedyan n SIDI”,

²⁷ aqa yar yenni di Bayt-İl u yar yenni di Ramat di ljanub u yar yenni di Yattir ²⁸ u yar yenni di Earueir u yar yenni di Sıfmut u yar yenni di İcitimuea ²⁹ u yar yenni di Raxil u yar yenni tuğa izeddyen di tneddam n İyarħamtıliyyen u yar yenni izeddyen di tneddam n İqiniyyen ³⁰ u yar yenni di Ĥurma u yar yenni di Kur-Eacan u yar yenni di Eatak ³¹ u yar yenni di Ĥıbrun u yar marra imucan manis tuğa ikka Dawud, netta ak-d ıryazen nnes.

Řmewt n Cawul

31¹ Mmenıen İfilistiñiyyen ak-d İsrayil. İryazen n İsrayil arewřen ztat i wudem n İfilistiñiyyen uca wđan d imettan x temmurt n idurar n Jilbuea. ² İfilistiñiyyen dfaren Cawul d ihenjiren nnes břa qettu uca İfilistiñiyyen nıyn Yunatan d Abınadab d Malkıcuea, ihenjiren n Cawul. ³ Tuğa amenıy ak-d Cawul iwear. Imjebbaden, ıryazen s řqews, ufin t u netta tuğa igg*weđ ařas zeg imjebbaden n řqews.

⁴ Uca inna Cawul i uħemmař n řesnaħ nnes “Sufey-dd ssif nnek, snuqqeb ayi zzayes! Niıy ad tay ad dd-asen inni war ixetnen maħend ad ayi ssnuqqben u ad zzayı stehzan.” Maca aħemmař n řesnaħ nnes war ıxs ad tt igg, mağar netta tuğa igg*weđ ařas. Xenni iksi Cawul ssif uca iija ixef nnes ad xas iwđa. ⁵ Umi aħemmař n řesnaħ ızra, aqa Cawul immut, igga uřa d netta ad iwđa x ssif nnes uca immut akides. ⁶ Ammu i immut Cawul, imun ak-d řřata n ihenjiren nnes u ak-d uħemmař n řesnaħ nnes, uřa ak-d marra ıryazen nnes, deg wass nni.

⁷ Umi řřin yeryazen n İsrayil, inni tuğa yar uıezdis nneđni n řewđa n teıyzurt d inni tuğa yar uıezdis-a n L'Urdu, aqa ıryazen n İsrayil arewřen u aqa Cawul d řřata n ihenjiren nnes

1 ŠAMWIL

twanyen, semħen nitni di tneddam nsen uca arewřen. *Řexdenni* usin-dd Ifilistiniyyen uca dewřen zeddyen din.⁸ Tiwecca nnes, umi dd-usin Ifilistiniyyen, ħima ad keccđen inni itwanyen, imsar, aqa ufin Cawul d třata n iħenjiren nnes, inni tuća iwđan x wedrar n Jilbuća. ⁹ Nitni qes-sen as azeğif, ssarxun as řesnaħ uca ssekken ten di temmurt n Ifilistiniyyen, ħima ad ssiwđen řexbar ašebħan ħar taddart n řexyařat n ššanam nsen u ħar řgens. ¹⁰ Řesnaħ n Cawul ssarsen t di taddart n Actarut u řxecbet nnes uyřen tt ħar řħiđ n Bayt-Can.

¹¹ *Umi* imezday n Yabic-Jilead sřan min ggın Ifilistiniyyen di Cawul, ¹² kkaren marra iryazen imeħđen, uyuren ġiřet tmun uca ksin řxecbet n Cawul d řxecbat n iħenjiren nnes zi řħiđ n Bayt-Can uca iwđen ħar Yabic uca sscemđen tent dinni. ¹³ Xenni ksin ixsan nsen, neđřen ten sadu tacejjart n tmarist n Yabic uca zummen sebea n wussan. „

31:13 'tacejjart n tamarist' - s tlatinit 'Tamarix'.

ADLIS WiSS TNAYEN N ŞAMWIL

Dawud icđen x Cawul d Yunatan

1 ¹ Imsar awarni i řmewt n Cawul, *umi* dd-ięqeb Dawud zeg uęelleb x İeamalięiyyen u Dawud tuęa ięqim di Şıqlay tnayen n wussan, ² *xenni* imsar deg wass wişş třata, aęa yusa-dd ięj n weryaz zi řmargeę n řeeskar n Cawul s warruđ icarreg u s ucař x uzeęif nnes. *Umi* dd-yiwęd netta ęar Dawud, iwdę ęar temmurt, yuđar as. ³ Dawud inna as “Manis i dd-tusid cek?” Netta inna as “Necc ssnejmey-dd ixef inu zi řmargeę n řeeskar n İsrayil.” ⁴ Dawud inna as “Min *din* d řexbar? İni ayi t!” Netta inna “Řgens yarweř zeg umenęi u aęęas n řęens i itwawten, mmuten. Uřa d Cawul d mmis Yunatan mmuten.” ⁵ Dawud inna i uęudri nni d as dd-yiwyen řexbar “Mammec teggid cek tessned, belli Cawul d mmis Yunatan mmuten?” ⁶ *Xenni* inna uęudri i d as-dd yiwyen řexbar “Necc usię-dd amenni waha ęar idurar n Jilbuea uca zřiř mammec isenned Cawul x lansa nnes u aęa ikarruten *n umenęi* d imnayan đeffaren t břa qeęęu.” ⁷ Netta, am dd-inneęřeb, izřa ayi, iřaya ayi-dd u necc nnię as “Aęa-yi dal!” ⁸ Netta inna ayi “Min teenid cek?” Necc nnię as “Necc d ięj n Ueamalięi.” ⁹ Uca inna ayi netta “As-dd ęari u neę ayi, maęar necc teřqef ayi řeęřaret, maca waxxa *amenni* ead tudart aęa-tt dayi.” ¹⁰ Řexđenni necc uyureę u nęię t, maęar necc ssney, aęa war itteddar awarni i uweęęu nnes. *Xenni* księ tamrist nni x uzeęif nnes d tmeęyast i tuęa ęars deg uęiř, iwyey tent-idd řexxu da i sidi inu.”

¹¹ Řexđenni ięęef Dawud arruđ nnes, icarreg it. *Ammu i tt gęin* uřa d marra iryazen i tuęa ęars ięan.

¹² Nitni wtin agejdur, run u zummen ęars ař tameddit x Cawul u x mmis Yunatan u x řęens n SIDI u x taddart n İsrayil, minzi wđan s ssif.

¹³ *Xenni* inna Dawud i uęudri nni tuęa i d as-dd yiwyen řexbar “Zi manis *dd-tusid* cek?” Netta inna as “Necc d mmis n yięj n ubarrani, n yięj n Ueamalięi.” ¹⁴ Dawud inna as “Mammec teggid, cek war tegg^wided ca ad tesswiżęđed s ufus ģima ad tenęed amedhun n SIDI?” ¹⁵ Xas uca iřaya-dd Dawud x ięjen zeg ięudriyyen, inna “Qarrebb-dd, ģeyyeę xas!” U netta ięeyyeę xas ařami t inęa. ¹⁶ Dawud inna as “İdammen nnek *ad iřin* x uzeęif nnek, maęar aęemmum nnek iched xak umi tennid ‘Necc nęię amedhun n SIDI.’”

Izři s ięejduren n Dawud x Cawul d Yunatan

¹⁷ Dawud ięenneę aya n yeziři n uęejdur x Cawul u x mmis Yunatan. ¹⁸ Netta inna “Ad řemden ayt n Yahuda *Izři n Řqews*.” Aęa itwari deg Wedlis n Umseęged.

¹⁹ “Talwizt n İsrayil itwaney x řęaęedat nwem. Mammec wđan ayt bu-teęruđt!

²⁰ War t tģęajam di jat, war tģiwdem řexbar deg ibriden n Acqalun, maęend yessis n İfilistięiyyen war farręent, maęend yessis n yenni war itwaxetnen war ssřiwrıwent.

²¹ A idurar n Jilbuea, war xawem ittiři nnda nię anęar uřa d iyyaren s tewhibin n usęaęeed n şşabet, maęar din itwabeęqęed s řear tcappa n useřqi n ayt bu-teęruđt, tcappa n useřqi n Cawul, *amecnaw netta* war ięi d amedhun s zzeçt.

²² Zeg idammen n yenni itwanyen u zi tadunt n ayt bu-teęruđt, war d imnie řqews n Yunatan u ssif n Cawul war dd-ięqib baęeř.

²³ Cawul d Yunatan aęa twaęizzen d ięřan di tudart nsen u di řmewt nsen war mmsebđin. Nitni tuęa-ten fsusen x ugider, tuęa-ten jehden x wayraden.

1:6 ‘amnay - imnayan’ - nię ‘bu-ıysan’ - ‘ayt n ıysan’. D wenni inyin x yięj n uyis d netta d amnay.

1:9 ‘tudart’ - s Teıbranit ‘řecmar’.

2 ŞAMWIL

²⁴ A yessis n Israyil, runt x Cawul wenni kennint issyarden s uzeḡḡay, s řehzut, d wenni iggin ict n telwizt n wureḡ x warruḡ nkent.

²⁵ Mammec i wḡan ayt bu-teyrutḡ deg umenḡi! Yunatan itwaneḡ x řgaēedat nnek.

²⁶ Di ssibbet nnek twaḡşareḡ, a uma inu Yunatan! Cek tuḡa tetwaeizzed ḡari aṡṡas. Tuḡa tayri nnek ḡari d ssar ktar x tayri n temḡarin.

²⁷ Mammec i wḡan ayt bu-teyrutḡ u *mammec* weddaren řesnaḡ n umenḡi!”

Dawud itwandeḡ am ujeḡid x Yahuda

2¹ Awarni i uya imsar, aḡa Dawud isseḡsa SIDI, inna “Ma ad ḡaeēdeḡ ḡar ict zi tneddam n Yahuda?” SIDI inna as “ḡaeēed!” Uca Dawud inna “Mani i ḡa ḡaeēdeḡ?” Netta inna “ḡar ḡibrun.”² *Xenni* Dawud iḡaeēed ḡar ḡibrun ak-d tnayen n temḡarin nnes, Axinuēam zi Yazraēil, u Abijayil, tamḡart n Nabal zi Karmil.³ Dawud yarra ad ḡaeēden eawed iryazen nni tuḡa akides iḡan, kuř aryaz ak-d twacunt nnes, uca nitni uyuren ad zedyen di tneddam n ḡibrun.⁴ *Awarni i uya* usin-dd yeryazen n Yahuda ḡar *ḡibrun* uca dehnen Dawud dinni am ujeḡid x taddart n Yahuda. *Xenni* usin-dd ḡima ad xebbaren Dawud, nnan “Iryazen n Yabic di Jilead neḡřen Cawul.”⁵ *Xenni* issekk netta ireḡqasen ḡar yeryazen n Yabic di Jilead, inna asen “Ad kenniw ibarek SIDI, minzi kenniw teggim i Cawul, sidi nwem, s tmexsiwt icewwaren uca tneḡřem t.”⁶ Iři ad awem isscen SIDI řexxu tmexsiwt *nnes* icewwaren d teřdiqt nnes. Uřa d necc ad awem gḡeḡ s tcuni minzi aḡa kenniw teggim aya.⁷ *Xenni* řexxu, řjem ad twassjehden ifassen nwem u ttiřim d ayt n umenḡi, maḡar Cawul, sidi nwem, immut. Uřa d taddart n Yahuda tedhen ayi d ajeḡid xasen.”

Dawud d Icbusat, mmis n Cawul

⁸ Abnir, mmis n Nir, akumandar n řeeskar n Cawul, tuḡa yiwi akides Icbusat, mmis n Cawul, ḡar Maḡanayim.⁹ Netta iḡga it d ajeḡid x Jilead, x Iccuriyyen, x Yazraēil, x Ifrayim, x Binyamin u x marra Israyil.¹⁰ Icbucat, mmis n Cawul, tuḡa ḡars arebein n isegḡusa umi idweř netta d ajeḡid x Israyil u netta iḡkem tnayen n isegḡusa. Mḡir inni n taddart n Yahuda aḡa nitni bedden ak-d Dawud.¹¹ Řqedd n wussan i tuḡa Dawud iḡekkem di ḡibrun am ujeḡid x taddart n Yahuda, tuḡa sebaa n isegḡusa d setta n iyuren.

¹² Abnir, mmis n Nir, iffeḡ ak-d imsexxaren n Icbusat, mmis n Cawul, zi Maḡanayim ḡar Jibeun.¹³ Uřa d Yu’ab, mmis n řaruya, ak-d imsexxaren n Dawud, ffḡen uca mmeřqan nitni ak-d wayawya ḡar uyeřmam n Jibeun. *Dinni* qqimen nitni bedden, ijj ḡar uyezdīs-a n uyeřmam u wennedni ḡar ujemmaḡ n uyeřmam.¹⁴ Uca inna Abnir i Yu’ab “Ej iḡudriyyen ad kkaren ad mmuḡřřen zzatneḡ.” Yu’ab inna “Nitni ad kkaren!”¹⁵ Nitni kkaren, *xenni* eeddun. Aḡa twaḡşeben teneac zi Binyamin i Icbucat, mmis n Cawul, u teneac zeg imsexxaren n Dawud.¹⁶ Ijj ittef wennedni zeg uzeḡif u ijj u t s ssif deg uyezdīs n wennedni u nitni wḡan s tnayen idsen. X uyenni qqaren as i wemcan nni ḡalqat-ḡaşurim wenni iḡan ḡar Jibeun.¹⁷ Deg wass nni idweř umenḡi iqseḡ aṡṡas. Abnir d yeryazen n Israyil twaḡellben zzat i wudem n imsexxaren n Dawud.¹⁸ Tuḡa din řřata n iḡenjiren n řaruya, nitni d Yu’ab, Abicay d Easayil. Easayil tuḡa ifsus x iḡaren am ijj n iḡayḡ n weḡar deg iyyar.¹⁹ Easayil iḡfar Abnir u umi tuḡa iggur, war iḡeyyed řa ḡar ḡeffar n Abnir uřa ḡar yefus uřa ḡar uzeřmeḡ.²⁰ Uca inneḡřeb Abnir, inna “Ma d cek, Easayil?” U netta inna “D necc!”²¹ Abnir inna as “Fary maca ḡar yefus niḡ ḡar uzeřmaḡ u cebbar deg ijj zeg iḡudriyyen u ksi i yixef nnek min ḡars!” Easayil maca war ixs ad xas iḡeyyed zi ḡeffar nnes.

²² *Xenni* inna Abnir eawed i Easayil “ḡeyyed zi ḡar ḡeffar inu. Mayemmi cek i ḡa wteḡ ḡar tem-murt? Mammec i ḡa gḡeḡ xenni ead ad xzareḡ i umac Yu’ab di tiṡṡawin?”²³ Netta maca yugi ad as iḡeyyed. *Xenni* ijj u as Abnir s yixef aneggaru n lansa nnes deg ueddis, ařami dd-issuffey fritca zi ḡar ḡeffar. Netta iwḡa din uca immut deg wemcan nni. Imsar belli marra inni dd-yusin

2 ŠAMWIL

yar wemcan mani iwda u mani immut Easayil, qqimen bedden. ²⁴ Yu'ab d Abicay maca dfaren Abnir. Rami dd-iwden nitni yars ař tawrirt n Amma, tenni zzat i Jiyah, yar webrid n řexřa n Jideun, teyři tfuct. ²⁵ Ayt n Binyamin munen deg weřdar n Abnir uca dewřen d ict n terbiet. Nitni bedden x tqiccet n ict n tewrirt. ²⁶ Abnir iřaya-dd x Yu'ab, inna "Ma ad icc ssif i řebda? Ma war tessined cek aqa aya ad indeh yar ijj n uqeřtu d amarzag? Ař meřmi ead war teqqared i řgens nnek ĥima ad dd-ieqeb zeg weřdar n aytmatsen?" ²⁷ Yu'ab inna "S tidett am iddar AREBBI, mařa cek war tessiwřed x ijj n ummuzeř, xenni ad yiři řgens ibedd-dd yar řřbeř zi man aya, kuř aryaz zeg weřdar n umas!" ²⁸ Xenni iřud Yu'ab di řbuq u marra řgens ibedd u war dfaren ead Israyil uca war mmenyen ead ktar.

²⁹ Abnir d yeryazen nnes cuřen ģiřet nni marra di Řewda u žwan L'Urdun, kkin x marra ifri n jjarř n Bitrun uca iwden yar Mařanayim. ³⁰ Uřa d Yu'ab ieqeb-dd zeg weřdar n Abnir u netta issmun marra řgens. Weddaren tseřac n imsexxaren n Dawud uřa d Easayil. ³¹ Imsexxaren n Dawud maca tuřa ĥeyyřen iryazen zeg ayt n Binyamin uca zeg yeryazen n Abnir mmuten teřt-mya u-settin n yeryazen. ³² Nitni ssgaeden Easayil u neřřen t deg wenđer n babas di Bayt-Lařm. Yu'ab d yeryazen nnes uyuren ģiřet nni marra u řami iwden yar Ĥibrun tneqqar-dd tfawt.

3 ¹ Idweř ijj n umenyi jar taddart n Cawul d taddart n Dawud i ikkin ařřas. Dawud idweř yarenni di jĥhed u inni n taddart n Cawul gguren arexxun.

² Di Ĥibrun twarwen-dd i Dawud iřenjiren. Amenzu nnes Amnun, n Axinuēam Tayazraēilit, ³ Wiss tnayen nnes Kil'ab, n Abijayil, tamyart n Nabal Akarmali, wiss řřata Abcalum, mmis n Maēaka, yeğis n Talmay, ajeğid n Jacur, ⁴ wiss arebea Aduniya, mmis n Hajjīt, wiss xemsa Cafatya, mmis n Abiřal, ⁵ u wiss setta Yitraēam, n Eajla, tamyart n Dawud. Ina twarwen-dd yar Dawud di Ĥibrun.

⁶ Min ikka umenyi jar taddart n Cawul d taddart n Dawud, imsar, aqa Abnir issemyar tizemmar nnes di taddart n Cawul. ⁷ Cawul tuřa yars teğa ict n tayya, ttřayān as Riřfa. Nettat tuřa-tt d yeğis n Ayya. Uca inna Icbucat i Abnir "Mayemmi tudfed yar tayya n baba?" ⁸ Abnir iffugem x wawařen n Icbucat, inna "Ma necc d ijj n uzeğif n weqzin i iqqnen yar Yahuda? Necc d wenni isscanen ass-a taddukři inu tařdiqt i taddart n Cawul, babac, u i yaytmas u i imeddukař nnes, d wenni war cek ijjin ad tewdiq deg ifassen n Dawud? Uca řexxu, x řmuēřiyyet ak-d ict n temyart, tersed ad xafi teeyyared?" ⁹ "Ejř AREBBI ad igg ak-d Abnir ta d ta uca ad yarni ead ktar zzayes! Am mammeć ijjuğ SIDI i Dawud, ammu i zzayes i řa ggeř ¹⁰ umi i řa sseeduř tageldit n taddart n Cawul uca ad smetney řkursi n Dawud x Israyil u x Yahuda, zi Dan yars ař Bi'ř-Sabea." ¹¹ Netta war izemmar x temwarrit i Abnir, mařar netta tuřa igg'wed zzayes.

¹² Xenni issekk Abnir ireqqasen d řřweē n yixef nnes yar Dawud, inna "Wi i yiřan tammurt?" uca inna eawed "Egg akidi ijj n řeahd, xzar, ad ac wcey afus, ĥima marra Israyil ad yark-dd idweř."

¹³ U netta inna "Mliř, necc ad ggeř ijj n řeahd akidek, maca myir ict n tmesřact ad ac tt tettarey uca ad ac iniy 'Cek war tžarred udem inu, myir mařa cek ad tawyed Mixal, yeğis n Cawul, d amezwaru da qbeř mma i dd řa tased ad tžared udem inu.' "

¹⁴ Xenni issekk Dawud ireqqasen yar Icbucat, mmis n Cawul, inna "Ewc ayi-dd tamyart inu Mixal, tenni i dd-iwyey s mya n řeedareyyat n Ifiliřtiniyyen s wexđab n tesřit. ¹⁵ Icbucat issekk ireqqasen uca ikkes itt x weryaz nnes, x Fałtiyil, mmis n Layic. ¹⁶ Aryaz nnes yuyur akides yars ař Bařurin, yusa-dd ittru awarni as. Xenni inna as Abnir "Uyur, eqeb!" Uca ieqeb netta.

3:2 'Tayazraēilit' - ict n temyart zi jĥihet n Yazraēil d ccamal n Israyil.

3:3 'Akarmali' - ijj n weryaz zi jĥihet n Karmil.

2 ŞAMWIL

¹⁷ Tuḡa issiweř Abnir x imḡaren n Israyil, inna “Aṭṭas zeg wami kenniw texsem Dawud ad yiři d ajeḡid xawem.” ¹⁸ Řexxu ggem t, maḡar SIDI issiweř ak-d Dawud, inna ‘S ufus n Dawud, amsexxar inu, ad fekkey řgens inu Israyil zeg ufus n Ifilistiṇiyyen u zeg ufus n marra řeedyan nsen.’ ”

¹⁹ Issiweř Abnir uřa deg imezzuḡen n ayt n Binyamin. *Xenni* yuyur Abnir řar Hıbrun, řima ad issiweř deg imezzuḡen n Dawud x marra min iḡan d lemlıř d tiṭṭawin n Israyil u di tiṭṭawin n taddart n Binyamin.

²⁰ Uca yusa-dd Abnir řar Dawud di Hıbrun, u tuḡa eicrin n yeryazen akides. Dawud igga ijj n umensi i Abnir d yeryazen i kides iḡan. ²¹ *Xenni* inna Abnir i Dawud “Necc ad kkary ad ṭṭfey abrid ad yarweḡ marra Israyil řar sidi inu, ajeḡid, řima nitni ad ggen akidek ijj n řeahd u cek ad tiřid d ajeḡid x marra min imezři řeemar nnek.” S uya iija Dawud Abnir ad yuyur di řehna.

Abnir itwaney zi Yu’ab

²² U xzar, imsexxaren n Dawud d Yu’ab eeqben-dd zeg ijj n usafar n ukecced uca nitni iwyen akidsen ict n tkeccařt d tameqqrant. Abnir tuḡa war iḡi ead řar Dawud di Hıbrun, maḡar Dawud tuḡa iija it ad yuyur di řehna. ²³ Yu’ab d marra řeeskar i řars iḡan yiweř-dd uca nitni nnan as i Yu’ab “Abnir, mmis n Nir, yusa-dd řar ujeḡid u netta iija it ad yuyur uca netta yuyur di řehna.” ²⁴ *Xenni* yuyur Yu’ab řar ujeḡid, inna as “Min teggid? Aqa Abnir yusa-dd řark. May-emmi i t tejjid ad yuyur, maḡend netta ad yuyur di tlelli?” ²⁵ Cek tessned *maca* Abnir, mmis n Nir. Netta yusa-dd waha řima ad cek icmet u řima ad issen x wuffuḡ nnek d weeqeb nnek u x marra min i tettegged.” ²⁶ Yu’ab iffeḡ zi řar Dawud uca issekk ireqqasen awarni i Abnir inni t-idd i řa yarren zeg wanu n Sira. Dawud *maca* war issin walu x man aya. ²⁷ *Umi* dd-ieqeb Abnir řar Hıbrun, indeh it Yu’ab řar uyezdı di řwest n tewwart n *tendint* maḡend ad kides issiweř s řhudnet uca *xenni* iiju t deg ueeddis, ařami immut, di ssibbet n *wexřef* n idammen n umas Easayil. ²⁸ *Umi* iřa Dawud manawenni awarni as, inna netta “Necc d tgeldit inu d afurri zzat i SIDI i řebda x idammen n Abnir, mmis n Nir.” ²⁹ Ad iřin x uzeḡif n Yu’ab u x marra taddart n babas. Ejja taddart n Yu’ab war d as ineqqeř eemmarř ca n yiḡad days yiři usizzeř, niḡ wenni i di iḡa řbarř, niḡ wenni ittfen aekkaz, niḡ wenni iwřan s ssif niḡ wenni ittxeřřan aḡrum!

³⁰ Yu’ab d umas Abicay nřin Abnir, minzi netta tuḡa inḡa umatsen Easayil deg umenḡi řar Jibeun.” ³¹ Dawud *maca* inna i Yu’ab u i marra řgens nni tuḡa řars iḡan “Carrgem arruř nwem, yarřem arruř n wecřan uca *uyurem* zzat i řmeḡmeř n Abnir *am* teccatem agejdur!” Ajeḡid Dawud *simant nnes* yuyur řar řeffar i řmeḡmeř. ³² Řami neřřen Abnir di Hıbrun, issgaeeed ujeḡid tmijja nnes, iru řar wendeř n Abnir uřa d řgens iru marra. ³³ Ajeḡid issgaeeed ict n ucetci n imettan i Abnir, inna “Ma immut Abnir *xenni* am immut ijj n ubuhaři?” ³⁴ Ifassen nnek tuḡa war carfen u iřaren nnek tuḡa war qeyyden, *maca* cek tewřid am mammec iwřa *bnadem* sadu ufus n ayt n řmueřiyet.” Řexdenni yarni řgens marra ead deg imeṭṭawen.

³⁵ Marra řgens yusa-dd řar Dawud řima ad xas ziyyaren ad icc aḡrum am tuḡa d aziř ead. *Mac*a Dawud iijuḡ, inna “SIDI ad ayi igg ta d ta, mařa necc qqaseḡ aḡrum niḡ d ca nneđni qbeř mma ad teḡři tfuct!” ³⁶ Man aya idweř itwassen řar marra řgens uca tuḡa d man aya mliḡ di tiṭṭawin nsen, am mammec marra min igga ujeḡid tuḡa mliḡ di tiṭṭawin n řgens. ³⁷ Marra řgens d marra Israyil ssnen deg wass nni, aqa war dd-yekki zeg ujeḡid maḡend ad nřen Abnir, mmis n Nir. ³⁸ Inna ujeḡid i imsexxaren nnes “Ma war tessinem kenniw, aqa ass-a iwřa ijj n řřakem, *wah*, ijj n weryaz d ameqqran di Israyil?” ³⁹ Ass-a necc deefey *waxxa* necc twadehney d ajeḡid. Iryazen-a, iřenjiren n řaruya, qeřřen xafi. SIDI ad ixeeř wenni iggin tuēeffna s tuēeffna nnes.”

3:27 ‘maḡend akides issiweř’ - ixs ad yini aqa Yu’ab igga axmi ixs akides issiweř břa axewwej, *maca* s tidett netta ixs ad t ineḡ.

Aneqqi n Icbusat - Mafibucit iqqim iddar

4¹ Umi isra mmis n Cawul, aqa Abnir immut di Ħibrun, dewřen ifassen nnes deefen u marra Israyil innexře. ² Mmis n Cawul tuğa ғars tnayen n yeryazen, imqeddan n bandiyyat. Ijjen qqaren as Baena u wenneđni Rakab, tuğa-ten d ihenjiren n Rimmun, Abi'ruti, zeg ayt n Binyamin, maғar uđa d Bi'rut itwaħseb-dd ғar Binyamin.³ Ibi'rutiyyen arewřen ғar Jattayim uca qqimen zeddyen dinni ғars ař ass-a am ibarraniyyen.

⁴ Yunatan, mmis n Cawul, tuğa ғars ijj n mmis wenni tuğa iqarremen zi tnayen n idaren. Netta tuğa ғars xemsa n iseggwusa umi dd-yusa řexbar x Cawul d Yunatan zi Yazrael. Tenni t issey-men tuğa tetťef it uca tarweř. Aqa deg uqeğeq n tarewřa, imsar, netta iwđa u idweř iqarrem. Qqaren as Mafibucat.

⁵ Rakab d Baena, ihenjiren n Rimmun, Abi'ruti, tťfen abrid uca usin-dd di tťha n uziř ғar taddart n Icbucat. Netta tuğa izzeř di qama di tmeddit. ⁶ Nitni udfen ғar daxeř di taddart amecnaw mammec tuğa nwan ad ksin irden u ssnuqben t deg ueddis. Xenni Rakab d umas Baena xtuttřen. ⁷ Nitni udfen di taddart umi t tuğa izzeř di qama, deg wexxam n yiđeř nnes, uca ssnuqben t, nyin t uca qessen as azeğif. Ksin azeğif nnes akidsen uca uyuren ġiřet tmun kkin abrid n Řewđa. ⁸ Nitni iwyen azeğif n Icbucat ғar Dawud ғar Ħibrun, nnan i ujeğid “Aqa da, azeğif n Icbucat, mmis n Cawul, řeđu nnek, wenni tuğa yarezzun buħbeř nnek. Aqa ass-a SIDI ixřef i sidi ajeğid zi Cawul d zzariet nnes.” ⁹ Maca Dawud yarra-dd x Rakab d umas Baena, ihenjiren n Rimmun, Abi'ruti, inna asen “S tidett am iddar SIDI, wenni ifdan řeemar inu zi marra řeħřaret!” ¹⁰ Aqa wenni i d ayi-dd yiwyen řexbar uca inna ‘Xzar, Cawul immut!’, tuğa ittyiř as di tiťtawin nnes aqa netta am ijen i dd-yiwyen řexbar asebħan uca necc tťfey t uca nyiğ t di řiqlay, waxxa netta tuğa iraja ad as wceğ řmunet i řexbar asebħan. ¹¹ Meħař ead řexxu iryazen ieffanen nyin ijj n weryaz d amsegged di taddart nnes x qama nnes! Xenni řexxu, ma necc war xeğfey xenni zzaywem idammen nnes u ad kenniw mħiğ zi temmurt?” ¹² U Dawud yumur iħudriyyen nnes u nitni nyin ten. Nitni qessen asen ifassen d idaren uca uyřen ten ғar uyeřmam n Ħibrun. Azeğif n Icbucat maca ksin t nitni, neđřen t deg wenđer n Abnir di Ħibrun.

Dawud itwadhen am ujeğid x Israyil di Ħibrun

5¹ Marra tiqebbař n Israyil usint-idd ғar Dawud ғar Ħibrun, ssiwřent, nnant “Xzar, neccin d aysum d idammen nnek. ² Ead umi tuğa Cawul d ajeğid xaney, tuğa d cek i dd-issuffyen Israyil ғar umenyi u tejjid it-idd ad idweř. Eawed inna ac SIDI ‘Cek ad tarewsed řgens inu Israyil u cek ad tiřid d amgewwad x Israyil.’ ” ³ Xenni usin-dd marra imyaren n Israyil ғar ujeğid di Ħibrun u ajeğid Dawud igga ijj n řeahd akidsen di Ħibrun zzat i wudem n SIDI. Nitni dehnen Dawud d ajeğid x Israyil.

⁴ Dawud tuğa ғars řřatin n iseggwusa umi idweř netta d ajeğid. Netta iħkem arebein n iseggwusa.

⁵ Di Ħibrun iħkem netta x Yahuda sebaa n iseggwusa d setta n iyuren u di Urcalim iħkem třata u-třatin n iseggwusa x marra Israyil d Yahuda.

4:5 ‘Abi'ruti’ - ijj n weryaz zi tendint n Bi'rut di temmurt n ayt n Binyamin.

4:8 ‘buħbeř nnek’ - s Teibraniť ‘tđart nnek’.

2 ŞAMWIL

Ayelleb x Urcalim mani xenni i ya izdey Dawud

⁶ Ajeğid iffeý ak-d yeryazen nnes yar Urcalim, didd i ayt n Iyabusiyyen, imezday n temmurt. Ssiwřen ak-d Dawud, nnan “Cek war da tettidfed ca, mayar idaryañen d iqidaren ad xak azzřen, ad inin ‘Dawud war da ittidef ca.’” ⁷ Dawud ihewwes lburj n Şihyun, d wenni d tandint n Dawud. ⁸ Deg wass nni inna Dawud “Kur ijj i ya iwten ijj n Uyabusi, ad yaweđ yar waman ittecfufen. Iqidaren d idaryañen carrhen řeemar n Dawud.” X uyenni qqaren “Ij n udaryañ d ijj n uqidar war d ttidfen yar taddart.” ⁹ Dawud iqqim izeddey di lburj u igga as ‘tandint n Dawud’. Iqewwar-dd Dawud lqelea s *min iğan i usejhed* uña yar daxeř nnes. ¹⁰ Dawud idweř yarenni di řemyaret, mayar SIDI, AREBBI n řeeskarat, tuya-t akides. ¹¹ Hıram, ajeğid n Şur, issekk ireqqasen yar Dawud uña d akeccuđ n *tcejart* n tengelt d ineqqacen n ukeccuđ u n weřru n řhid. Nitni ssbedden ict n taddart i Dawud. ¹² Dawud issen, aqa SIDI tuya igga it d ajeğid x Israyil u tuya issgaæeed tageldit nnes di ttwee n řgens nnes Israyil.

¹³ Awarni i twasit nnes zi Hıbrun tuya Dawud yarenni tiyya d temyarin i yixef nnes u **twarwen as-dd i Dawud ead ihenjiren d thenjirin**. ¹⁴ Ina d ismawen n ihenjiren i d as-dd itwarwen di Urcalim: Cammue, Cubab, Natan, Suliman, ¹⁵ Ibħar, Illicue, Nafaj, Yafie, ¹⁶ Illicamae, Ilyadae d Ilifalať.

Ayelleb n Dawud x Ifilistiniyyen

¹⁷ Umi sřan Ifilistiniyyen, aqa dehnen Dawud d ajeğid x Israyil, gaæeden marra Ifilistiniyyen ĥima ad arzun x Dawud. Dawud isřa x *man aya* u netta ihwa yar lburj. ¹⁸ Ifilistiniyyen usin-dd uca bezzeen ixef nsen di řewđa n teyzurt n Irafawiyyen. ¹⁹ Xenni isseqsa Dawud SIDI, inna “Ma ad gaædey dıdd i Ifilistiniyyen? Ma ad ten tegged deg ufus inu?” SIDI inna i Dawud “Gaæeed, mayar necc nican ad ggeř Ifilistiniyyen deg ufus nnek!” ²⁰ U yiweđ Dawud yar Bael-Farařim. Dinni iwta Dawud Ifilistiniyyen, inna “SIDI icuqq zzat i wudem inu di řeedyan inu am tarezzit n waman.” X uyenni igga as i wemcan nni Bael-Farařim. ²¹ Ifilistiniyyen jjin dinni řexyařat n řřanam nsen u Dawud d yeryazen nnes ksin ten akidsen. ²² Gaæeden Ifilistiniyyen ict n twařat nneđnit u bezzeen ixef nsen di řewđa n teyzurt n Irafawiyyen. ²³ Dawud isseqsa SIDI u netta inna “War ttgeæeid ca, maca ekk asen-dd yar đeffar, ad yarsen-dd tased zeg urendad n tcejart n umetti. ²⁴ Xmi i ya tesřed i tecři n iřuraf di tqiccat n tcejart n umetti, ĥđa ixef nnek, mayar xenni SIDI ad ac izwar zzat i wudem nnek ĥima ad iwet řeeskar n Ifilistiniyyen.” ²⁵ Dawud igga am mammec i d as yumur SIDI u netta iwta Ifilistiniyyen zi Jıbea ař mani i ya tawdeđ yar Jazar.

Asmuřti n Ttabut yar Urcalim

⁶ ¹ Dawud issmun twařat nneđni marra *ieskariyyen* itwafarzen di Israyil, třatin-ařaf n *yeryazen*. ² Uca ikkar Dawud, iffeý ak-d marra řgens i yars *iğan* zi Baelim-Yahuda ĥima ad ssenni issgaæeed Ttabut n SIDI, *Ttabut* nni zi itwabarreh isem, isem n SIDI n řeeskarat wenni ittřiman *jar* ixiruben. ³ Nitni ssnedhen Ttabut n SIDI x ijj n ukarru n jdid. Nitni iwyen t-idd zi taddart n Abinadab tenni ibedden x ict n teerurt. Euzza d Axiyu, ihenjiren n Abinadab, nedhen akarru n jdid. ⁴ Nitni iwyen t-idd zi taddart n Abinadab i tuya ibedden x ict n teerurt. Uca *ffyen-dd xenni* ak-d Ttabut n SIDI. Axiyu yuyur yar zzat i Ttabut. ⁵ Dawud d marra taddart n Israyil uraren zzat

5:11 ‘tacejjart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’).

6:2 ‘ixiruben’ - ict n lmarka n lmalakat.

i wudem n SIDI s eřam kuř dduzan n ġya zeg ukeccuđ n *tcejjart* n umerzi, s řgambriyat d lharpat d ibendiren d nnaqusat d teġunin n wuzzař. .

⁶ *Umi* iwđen nitni řar unedrar n Naxun, isswizzeđ Euzaa afus nnes řar Ttabut n AREBBI uca iřtef it, minzi nderfen iyenduzen. ⁷ *Xenni* itwassary řyađab n SIDI x Euzaa uca iwta it AREBBI din x uxeřtu-ya. Netta immut din řar Ttabut n SIDI. ⁸ Yiweđ ssem řar wuř n Dawud, aqa SIDI tuřa iscar ammu x Euzaa, uca iřaya as i wemcan nni Fariř-Euzaa řars ař ass-a. ⁹ Deg wass nni teřqef Dawud tiggwudi zi SIDI u netta inna “Mammec i řa yegg ad řari dd-yař Ttabut n SIDI?” ¹⁰ *S uyenni* Dawud war ixš ad yejj ad řars dd-awyen Ttabut n SIDI di tendint n Dawud. Dawud iija it ad yaggweř řar taddart n Eubid-Idum, Ajitti. .

¹¹ Ikka Ttabut n SIDI řřana n iyuren di taddart n Eubid-Idum, Ajitti, uca SIDI ibarek Eubid-Idum d marra taddart nnes. ¹² *Xenni* xebbaren i ujeġid Dawud, nnan “SIDI aqa ibarek taddart n Eubid-Idum d marra min iřan nnes, di řřwee n Ttabut n SIDI. *Xenni* yuyur Dawud *din* u issgaeed Ttabut n SIDI s řefrařet zi taddart n Eubid-Idum řar tendint n Dawud. ¹³ Řami uyuren xenni inni yarbun Ttabut n SIDI setta n iřuraf, imsar, aqa iqeddem ijj n ućejmi d ijj n ućejmi imesřen i řarřt. ¹⁴ Dawud icdeř s marra tizemmar *nnes* zzat i wudem n SIDI. Tuřa Dawud yarıđ ijj n upalřu n ukehhan n řeqřen.

¹⁵ Dawud d marra taddart n Israyil iwyen Ttabut n SIDI s usřiwřew d uřuđi n řbuq řar sennej.

¹⁶ Řami yiweđ Ttabut n SIDI řar tendint n Dawud, imsar, aqa Mixal, yeġis n Cawul, texzar-dd zi řkazi. *Umi* teřra nettat mammec ineggez ujeġid Dawud zzat i wudem n SIDI u icetřeř, tesseřqar it deg wuř nnes.

¹⁷ Arbut Ttabut n SIDI řar daxeř uca ssarsen t deg wemcan nnes di řwest n uqıđun nni tuřa i d as icedd Dawud uca Dawud issgaeed řarřa n wecmađ zzat i wudem n SIDI, uřa d řarřa n řehna. ¹⁸ *Umi* ikemmeř Dawud zeg usgaeed n řarřa n wecmađ d řarřa n řehna, ibarek řgens deg yisem n SIDI n řeeskarat. ¹⁹ Netta ibđa x marra řgens, x marra řřaci n Israyil, x yeryazen d temřarin, i kuř ijj iwca asen ict n txebbazt n weřrum, ijj n uřeqquz n weysum n ufunas d ijj n weřrum n zzbib. *Xenni* yuyur řgens marra, kuř aryaz řar taddart nnes.

²⁰ Yareggweř Dawud řima ad ibarek taddart nnes, Teffey-dd řars Mixal, yeġis n Cawul, tenna as “Mammec igga ujeġid n Israyil ass-a ccan d ameqqran i ixef nnes, umi iearra netta ixef nnes zzat i tiřřawin n tayyawin d imsexxaren nnes, am mammec iearra iijen zeg inni n ayt farq-cyeř?” ²¹ Dawud yarra-dd x Mixal “*Necc ġgiy t* zzat i wudem n SIDI wenni i d ayi ifarzen x babam d marra taddart nnes, řima ad ayi igg d amgewwad x řgens n SIDI, x Israyil, zzat i wudem n SIDI i issniemirey. ²² D amezyan ead i řa dewřey. Necc ad iřiř d amuqřiř di tiřřawin inu. Ak-d tayyawin i x tessiwřed cem, ad kidsent i řa řřfey ccan.” ²³ Mixal, yeġis n Cawul, teqqim břa ařenjir ař ass n řmwet nnes.

Řwaed zi jjiřet n zzawect i řa tetwabna zi Suliman

7¹ *Umi* iqqim ujeġid di taddart nnes u SIDI tuřa igga as řehna zi marra řeedyan nnes i d as-dd inđen, imsar, ² aqa inna ujeġid i unabi Natan “Xzar, necc zeddyey deg ict n taddart n ukeccuđ n *tcejjart* n tengelt, *maca* Ttabut n SIDI izeddey di řwest n řřartiřin n *uqıđun*.” ³ Natan inna i ujeġid “Uyur waha, egg marra min řark deg wuř nnek, mařar SIDI akidek.”

⁴ Di ġiřet nni imsar aqa iffeř wawař n SIDI řar Natan u netta inna ⁵ “Uyur, ini i umsexxar inu, i Dawud “Ammu i iqqar SIDI ‘Ma cek tessed ad ayi tebnid ict n taddart, mařend ad days zeddyey?

⁶ Emmars war zdiyey deg ict n taddart zeg wass umi dd-ssgaeedeř ayt n Israyil zi Miřra řars

6:5 ‘amerzi’ - niy ‘amedži’, ‘tařunin n wuzzař’ - niy ‘asimbal’ d ‘isimbalen’.

6:6 ‘anedrar’ - niy ‘andrar’.

6:10 ‘Ajati’ - ijj n weryaz zi tendint n Jat.

2 ʃAMWIL

aʃ ass-a, maca dureɣ deg ijj n Uqিদုၣ်, deg ict n Tzeddiyt. ⁷ Mani mma dureɣ ak-d ayt n Israyil, ma necc ssiwɣeɣ ɛemmarʃ uʃa s yiji n wawaʃ i ict zi tqebbaʃ n Israyil tinni i umureɣ ad arwesen ʃgens inu Israyil, u nniɣ ‘Mayemmi war i d ayi tebnim ict n taddart n ukeccuɗ n *tcejjart* n tengelt?’ ⁸ Xenni ʃexxu, ammu i ittɣeʃsa ad tinid i umsexxar inu, i Dawud ‘Ammu i iqqar SIDI n ʃeskarat: Necc iwyey-dd cek zi ʃkuri, zi ɣar ɗeffar n wuɣi, maɣend ad tiʃid d amgewwad x ʃgens inu, x Israyil. ⁹ Mani mma tuyured, necc aqa-yi akidek u necc qdiɣ x marra ʃeedyan zzat i wudem nnek. Necc ggiɣ ac ijj n isem d ameqqran amecnaw ismawen n imeqqranen nni iɣan x temmurt. ¹⁰ Necc neyyceɣ ijj n wemcan i ʃgens inu, i Israyil, uca zɣuɣ t *din* maɣend ad izdeɣ deg wemcan *nnes* u war itwassenhezzi ead uʃa war t sʃheʃsarin ead ayt n ʃmuɛʃiyyet am deg umezwaru ¹¹ zeg wass nni ggiɣ necc ʃquɗat x ʃgens inu Israyil. Necc wciɣ ac ʃehna zi marra ʃeedyan nnek uca ʃexxu ad ac issen SIDI, aqa SIDI ad ac igg ict n taddart. ¹² ʃami twakemmɣen wussan nnek uca tetwassared *deg wendeʃ* jar fejdud nnek, ad ssekareɣ zzariɛet nnek i dd-itteffeyen zi daxeʃ nnek u necc ad ssmetney tageldit nnes. ¹³ Netta ad ibna ict n taddart i yisem inu u necc ad ssmetney tageldit nnes i ʃebda. ¹⁴ Necc ad iʃiɣ d Babas i netta u netta ad yiʃi i necc d mmi. Maʃa netta iffaryed, ad t textexɣ s weɛmud d teyyita n ayt n bnadem. ¹⁵ Tamexsiwt inu icewwaren war zzayes ttxennes am mammec ttessxenseɣ necc x Cawul, wenni i dd-kksey zi zzat n wudem nnek. ¹⁶ Taddart nnek d tgeldit nnek ad twassmetnent zzat i wudem nnek i ʃebda, ʃkursi igellenden nnek ad iqqim ibedd i ʃebda.’” ¹⁷ Natan issiweʃ ɣar Dawud *nican* awaʃen-a d ijjen d marra asargeb-a.

¹⁸ Xenni yudeɣ ujeɣid Dawud uca iqqim zzat i wudem n SIDI, inna “Min ɛniɣ necc, Sidi inu SIDI, u min teɛna taddart inu aqa cek tnedhed ayi-dd ɣars aʃ danita? ¹⁹ Di tiɗawin nnek d man aya ead drus, a Sidi inu, SIDI, u cek tessiwɣed ʃexxu ead x taddart n umsexxar nnek i wussan igg^wejen i *dd ittasen*. D man aya d taɣuri n ccariea i bnadem, Sidi inu SIDI.

²⁰ Min d ac i ɣa yini Dawud ead ktar? Cek tessned amsexxar nnek, Sidi inu SIDI! ²¹ Di ɗtweɛ n wawaʃ nnek u ɛlaɣsab uʃ nnek aqa teggid marra ʃemyaret-a, ɣima ad *tt* tessargbed i umsexxar nnek. ²² X uyenni cek d ameqqran, SIDI, AREBBI, maɣar war *din* iɣi uʃa d ijj am cek u war *din* iɣi uʃa d ijj n SIDI myir cek s marra min nesʃa s imezzuɣen nney. ²³ Man wen i *iɣan* am ʃgens nnek, am Israyil, ayenni n ʃgens x temmurt i ɣar irah AREBBI ɣima ad t ifdi i yixef nnes d ʃgens u ɣima ad igg i yixef nnes ijj n yisem u ɣima ad asen igg ict n ʃxedmet d tameqqrant d tmegga d timeqqranin, i temmurt nnek, zzat i wudem n ʃgens nnek nni i tefdid i yixef nnek zi Miʃra, zi ʃegnus u zeg irebbiten nsen. ²⁴ Cek teggid ʃgens nnek Israyil d ijj n ʃgens i yixef nnek i ʃebda. Cek, a SIDI, aqa cek tdewɣed d AREBBI i nitni.

²⁵ Xenni ʃexxu, SIDI AREBBI, ejj awaʃ nni tessiwɣed x umsexxar nnek u x taddart nnes ad ibedd i ʃebda u egg am mammec tessiwɣed. ²⁶ Ejj isem nnek ad itwassemɣar i ʃebda, ad inin ‘SIDI n ʃeskarat ijeɣden aqa-t d AREBBI x Israyil’ uca iʃi ad tetwassemten taddart n umsexxar nnek Dawud zzat i wudem nnek. ²⁷ Maɣar cek, SIDI n ʃeskarat, AREBBI n Israyil, aqa tessargbed deg imezzuɣen n umsexxar nnek, tennid ‘Necc ad ac sbeddeɣ ict n taddart!’ X uyenni tusa-dd deg wuʃ n umsexxar nnek maɣend ad izzaɣ tazaɣit-a yark. ²⁸ Xenni ʃexxu, Sidi inu SIDI, cek d AREBBI nni u awaʃen nnek d tidett u cek tessiwɣed s *marra* tcuni-ya x umsexxar nnek. ²⁹ Xenni ʃexxu, maʃa tusa ac-dd x ʃxaɗar, barek taddart n umsexxar nnek ɣima ad tiʃi zzat i wudem nnek i ʃebda, minzi cek, a Sidi inu SIDI, tessiwɣed aya u s lbaraka nnek ad tetwabarek taddart n umsexxar nnek i ʃebda.’”

Iɣellaben n Dawud

8 ¹ Awarni aya imsar aqa Dawud iɣɣeb x Ifiliʃtiniyyen uca yarra iten sadu afus nnes u Dawud ikkes Mitag-Ha’amma zeg ufus n Ifiliʃtiniyyen. ² ɛawed iɣɣeb netta x Mu’ab uca iebar iten s

yijj n ufiŕu n řeebar am tuŕa ttezzŕen x temmurt uca netta iebar tnayen n ifiřan n řeebar řima ad ten iney uřa d ijj n ufiŕu imun řima ad ten yeyj ddaren. *Ammu* i dewŕen Imu'abiyyen d imsexxaren i Dawud inni ittxeřřan ad wcen ljiŕya.

³ Dawud iŕřeb eawed x Hadad-Ėazar, mmis n Rařub, ajeřid n řuba, umi tuŕa dd-iffey wanita řima ad řars-dd yarr řehkamet nnes řar yeyzar n *Lfurat*. ⁴ Dawud ikkes zzayes ařef u sebea-mya n imnayen d eicrin-ařaf n yeryazen x iřaren u iqess Dawud iřaren n marra *řysan* n ikarruten uca ijja zzayes mya n *řysan* n ikarruten. ⁵ Yusa-dd Aram zi Dimacq řima ad iwc afus i Hadad-Ėazar, ajeřid n řuba, u Dawud iŕřeb x eicrin-ařaf n yeryazen n Aram. ⁶ Dawud igga řeeskarat n *uřewwes* jar Iramiyyen n Dimacq u Iramiyyen dewŕen d imsexxaren n Dawud inni ixegřen ljiŕya. SIDI igga ttasie mani mma iruř Dawud. ⁷ Dawud yiwi tccappat n useřqi ifsusen n wurey, tinni tuŕa iřan n imsexxaren n Hadad-Ėazar u yiwyi ten řar Urcalim. ⁸ Iksi Dawud ařřas n nnřas zi Batař u zi Biratay, tineddam n Hadad-Ėazar.

⁹ Umi Tui, ajeřid n řamat, iřa aqa Dawud iŕřeb x marra řeeskar n Hadad-Ėazar, ¹⁰ issekk Tui mmis Yuram řar ujeřid Dawud řima ad isseqsa x umeddur nnes u řima ad as ibarek, minzi netta immney akides u iŕřeb xas, mařar Hadad-Ėazar tuŕa i Tui d ijj n weryaz yarezzu amenyi. *Netta yiwi akides* deg ufus nnes řeqcue n nnuqart d řeqcue n wurey d řeqcue n nnřas, ¹¹ inni iqeddes ujeřid Dawud eawed i SIDI, *imun* ak-d nnuqart d wurey nni tuŕa iqeddes zi marra řegnus nni tuŕa yarra sadu nnes, ¹² zi Aram u zi Mu'ab u zeg ayt n Ėammun u zeg Ifiliřiniyyen u zi Ėamaliq uřa zi tkeccařt n Hadad-Ėazar, mmis n Raxub, ajeřid n řuba.

¹³ Igga Dawud eawed ijj n yisem, umi dd-ieqeb netta zeg uyelleb x Aram di Teřzurt n Tmeřařt, tmentac-ařaf n yeryazen. ¹⁴ Netta igga řeeskarat n *uřewwes* di Idum. Di marra Idum igga řeeskarat n *uřewwes* u marra Idumiyyen dewŕen d imsexxaren i Dawud. SIDI igga ttasie i Dawud mani mma iffey netta.

Imdebbaran imeqqranen n Dawud

¹⁵ Dawud iřkem x marra Israyil u Dawud igga s řřeqq d tsegda i marra řgens nnes.

¹⁶ Yu'ab, mmis n řaruya, *tuŕa-t* x řeeskar u Yahucafat, mmis n Axilud, *tuŕa-t* d amarir n ume-zruy. ¹⁷ řaduq, mmis n Axiřub, d Aximalik, mmis n Abyatar, *tuŕa-ten* d ikehhanen u řaruya *tuŕa-t* d amarir. ¹⁸ Banaya, mmis n Yahuyadae, *tuŕa-t* x ieessasen n arrimet n *ujeřid* u x ireqqasen n tazřa. Iřenjiren n Dawud *tuŕa-ten* d imtiqqan nnes.

Dawud d Mafibucat

⁹ ¹ Dawud inna "Ma iqqim ead ca n yijjen zi taddart n Cawul, řima necc ad as ssecney taddukřit inu di řřwee n Yunatan?" ² Tuŕa *din* ijj n umsexxar n taddart n Cawul tťřayan as řiba. řayan as-dd řar Dawud. Inna as ujeřid "Ma cek d řiba?" Netta inna "D amsexxar nnek." ³ Ajeřid inna "Ma iqqim ead ca n yijj zi taddart n Cawul *iddar*, řima ad as ssecney tamexsiwt icewwaren n AREBBI?" *Xenni* inna řiba i ujeřid "Aqa *din* ead ijj n mmis n Yunatan wenni iqarřmen zi tnayen n iřaren." ⁴ Inna as ujeřid "Mani iřa netta?" řiba inna as i ujeřid "Xřar, netta aqa-t di taddart n Maxir, mmis n Ėammiyil di Ludabar."

⁵ *Xenni* issekk ujeřid Dawud *din* u yiwyi t-idd zi taddart n Maxir, mmis n Ėammiyil di Ludabar.

⁶ Umi Mafibucat, mmis n Yunatan, mmis n Cawul, yudeř řar Dawud, iwřa netta x uyembub nnes, yuřar. Dawud inna "Mafibucat!" Netta inna "Xřar, aqa da amsexxar nnek." ⁷ Dawud inna as "War tegg'wed, mařar necc ad ac ssecney taddukři di řřwee n babac Yunatan. Necc ad ac arrey

8:3 'řehkamet' - s Teibranit 'afus nnes'.

8:10 'Hadad-Ėazar tuŕa i Tui d ijj n weryaz yarezzu umenyi' - awařen-a xsen ad inin aqa Hadad-Ėazar iffey ařřas n twařawin řar umenyi ak-d ujeřid Tuy.

2 ŞAMWIL

marra iyyaren n jedd nnek Cawul u cek ad tecced řebda aŗrum ŗar řřabŗa inu.”⁸ *Xenni* yuđar as, inna “Min iena umsexxar nnek aŗami cek texzared ŗar iŗi n weqzin immuten am mammec ġiy necc?”⁹ *Xenni* iŗaya ujeŗid x řiba, amsexxar n Cawul, inna as “Marra min iŗan n Cawul d marra taddart nnes, wciŗ t i mmis n sidi nnek.”¹⁰ Cek ad as tcarzed tammurt, cek d iŗenjiren nnek d imsexxaren nnek, řima mmis n sidi nnek ad ŗars yiŗi weŗrum ad yecc. Mafibucat, mmis n sidi nnek, ad yecc řebda aŗrum ŗar řřabŗa inu.” řiba tuŗa ŗars xemmeřac n iŗenjiren d eicrin n imsexxaren.

¹¹ řiba inna i ujeŗid “Amsexxar nnek ad igg elahřsab marra min yumur sidi ajeŗid i umsexxar nnes!” *Dawud inna ead* “Mafibucat ad icc ŗar řřabŗa inu am iŗen zeg iŗenjiren n ujeŗid.”¹² Mafibucat tuŗa ŗars iŗi n mmis tŗayan as Mixa. Marra inni tuŗa izeddŗen di taddart n řiba tuŗa-ten d imsexxaren n Mafibucat.¹³ U Mafibucat tuŗa izeddŗey d Urcalim, maŗar netta ittett řebda ŗar řřabŗa n ujeŗid. Netta tuŗa-t d aqidar zi tnayen n iđaren.

Amenŗi n Cawul ak-d Iammuniŗyen d Iramiŗyen

10¹ Awarni aya imsar, aqa ajeŗid n ayt n Eammun immut. Mmis řanun idweř d ajeŗid deg wemcan nnes.² *Xenni* inna Dawud “Necc xsey ad ssecney taddukŗi i řanun, mmis n Nařac, am mammec i d ayi isscen babas taddukŗi.” Dawud issekk *ireqqasen* řima ad t ieezza x řmwet n babas s ufus n imsexxaren nnes u imsexxaren n Dawud iwden ŗar temmurt n ayt n Eammun.

³ *Xenni* nnan řřukkam n ayt n Eammun i sidi nsen řanun “Ma ixs Dawud ad iweqqar babac s tidett di tiřřawin nnek, minzi netta issekk-dd inni cek i ŗa ieezzan? Ma war dd-issekk Dawud imsexxaren nnes ŗark, řima ad arzun di tendint ad tt bergagen u *xenni* ad tt ssenqerben?”

⁴ Xas uca iřřef řanun imsexxaren n Dawud uca iřřeff asen aŗyen zi tmart u iqess asen aŗyen n warruđ ař đeffar uca issekk iten.⁵ *Umi* xebbaren aya i Dawud, issekk asen *ireqqasen*, minzi nitni tuŗa ssedřan ixef nsen ařřas. Inna ujeŗid “Qqimem di Ariřa ař dd i ŗa temŗar tmart nwem, xenni ad dd-tdeŗem.”

⁶ *Umi* řrin ayt n Eammun belli nitni tuŗa ssarřzen ixef nsen ŗar Dawud, ssekken ayt n Eammun *ireqqasen* u cran zeg Iramiŗyen zi Bayt-Raxub u zeg Iramiŗyen zi řuba eicrin-ařaf n yeryazen x iđaren u zeg ujeŗid n Maeka ařef n yeryazen u zeg yeryazen n řub teneac-ařaf n yeryazen.

⁷ *Umi* isŗa Dawud aya, issekk Yu’ab s marra řeeskar nnes, marra ayt bu-teŗuđt.⁸ Ayt n Eammun ffŗen-dd u sedden ixef nsen i umenŗi ŗar wadaf n tewwart n *tendint*, maca Iramiŗyen n řuba d Raxub d yeryazen n řub d Maeka *tuŗa-ten* s yixef nsen deg iyyar.⁹ *Umi* iŗa Yu’ab, aqa amenŗi řa zeg urendad uŗa zi đeffar n uŗembub, ixđar netta zi marra inni itwafarzen di řeeskar n Israyil uca issbedd iten i *umenŗi* ajemmađ n Iramiŗyen.¹⁰ Min iqqimen n řgens igga iten sadu ufus n umas Abicay, wenni ten issbedden ajemmađ n ayt n Eammun.¹¹ Inna netta “Maŗa Aram ijhed xafi, xenni as-dd, ewc ayi afus! Maŗa ayt n Eammun jehden xak, xenni ad dd-aseŗ ad cek fekkey.¹² Iři d aŗayz u ad niři d iryazen di řřwee n řgens nney u di řřwee n tneddam n AREBBI. Iři ad igg SIDI min iŗan mliř di tiřřawin nnes.”¹³ *Xenni* iqarreb-dd Yu’ab d řgens i ŗars iŗan i umenŗi ak-d Aram uca ina řřfen di tarewŗa zzat i wudem nnes.¹⁴ *Umi* řrin ayt n Eammun, aqa Iramiŗyen arewŗen, řřfen uŗa d nitni di tarewŗa zzat i wudem n Abicay uca iwden ŗar tendint. Yu’ab ieqeb awarni i umenŗi ak-d ayt n Eammun uca yiweđ ŗar Urcalim.

¹⁵ *Umi* řrin Iramiŗyen aqa nitni twaŗerben zzat i wudem n Israyil, nnyarwen twařat nneđnit.

¹⁶ Uca Hadad-Eazar issekk *ireqqasen*, iŗa ad dd-asen Iramiŗyen inni izeddŗen ŗar ujemmađ n yeyzar uca nitni usin-dd ŗar řilam. Cubak, akumandar n řeeskar n Hadad-Eazar, iřfeŗ zzat i wudem nsen.¹⁷ *Umi* itwanna aya i Dawud, issmun netta marra Israyil, iŗwa L’Urdun u yusa-dd

9:7 ‘jeddi nnek’ - s Teibranit ‘babac’.

10:1 ‘deg wemcan nnes’ - man aya ixs ad yini, aqa ixřef it.

yar Hılam. Iramiyyen sedden ixef nsen i umenxi yar ujemmad i Dawud u mmenxen akides.
¹⁸ Iyaramiyyen arewren zzat i wudem n Israyil u Dawud iqda x sebea-mya n ikarruten *n umenxi* d arebein-ařaf n immayen n Iramiyyen. Eawed iwta Cubak, akumandar n řeeskar nsen, ařami im-mut. ¹⁹ *Umi* zrin marra ijeřiden nni tuya ittrařen ak-d Hadad-Eazar, belli aqa nitni twayellben zzat i wudem n ayt n Israyil, ggin nitni řehna ak-d Israyil u sexxaren as. Iramiyyen gg^weden ad fekken ayt n Eammun ead *twařat nneđnit*.

Dawud d Batcabac

11 ¹ Yar usegg^was *d jdid*, di řweqt i di itteffyen ijeřiden *yar umenxi*, imsar aqa Dawud issekk Yu'ab ak-d yeryazen nnes nni akides *iřan* d marra Israyil. Nitni rebzen ayt n Eammun uca nnđen i Rabba. Maca Dawud simant nnes iqqim di Urcalim.

² Umi dd-ikkar Dawud ict n twařat yar tmeddit zi qama nnes, imsar aqa netta yuyur x tzeqqa *iwařan* n tzeddiyt n ujeřid. Izra zi senni ict n temyart tessirid ixef nnes. Tamyart days azri ařas.

³ Dawud issekk *iji* din mařend ad isseqsa x temyart. Itwanna as "Ma war teři Batcabac, yeřiis n llięam, tamyart n Ařitti Uriya?" ⁴ Xas uca issekk Dawud ireqqasen, iija ad tt-idd awyen. Nettat tudfed yars u netta iřteř akides. Nettat tuya břiřa tessizdeg ixef nnes zeg idammen nni tuya xas, *xenni* teeqeb yar taddart nnes. ⁵ Tamyart tuya teksi s ddeyset uca tessekk *iji*, tessargeb Dawud, tenna "Nec ksiř s ddeyset."

⁶ Xas uca issekk Dawud ict n *tebrat* yar Yu'ab "Sekk-dd Ařitti Uriya yarı!" U Yu'ab issekk Uriya yar Dawud. ⁷ *Umi* yars-dd yusa Uriya, isseqsa Dawud x mammec ięa Yu'ab u x mammec ięa řgens u x mammec iggur umenxi. ⁸ *Xenni* inna Dawud i Uriya "Hwa yar taddart nnek uca ssird iřaren nnek!" Uriya ismeř di taddart n ujeřid u sseđfaren as ict n tarzeft n ujeřid. ⁹ Uriya *maca* izzeř yar tewwart n taddart n ujeřid ak-d marra imsexxaren n sidi nnes. Netta war ihwi ca yar taddart nnes. ¹⁰ Xebbaren i Dawud, nnan "Uriya war ihwi ca yar taddart nnes." Xas uca inna Dawud i Uriya "War dd-tedwiřed řexxu zeg usafar? Mayemmi cek war dd-tehwid yar taddart nnek?" ¹¹ Uriya yarra-dd x Dawud "Ttabut d Israyil d Yahuda ttiyman deg iqiřan u sidi inu Yu'ab d imsexxaren n sidi inu wtin iqiřan nsen deg iyyar yarzmen. Ma *xenni* ad uyureř necc yar taddart inu, řima ad ccey, ad swey u ad wđiy ak-d temyart inu? *S tidett am* teddared cek u iddar řeemar nnek, war ggur ad ggey aya!" ¹² Xas uca inna Dawud i Uriya "Qqim uřa d ass-a ead danita. Tiwecca ad cek ssekkey *eawed*." Uca *ammu* i iqqim Uriya ass nni d wass i t-idd iřfaren di Urcalim.

¹³ Ieard it Dawud uca netta icca u iswa zzat i wudem nnes uca netta isscar it. Yar tmeddit *maca* iffeř Uriya, řima ad izzeř *eawed* yar imsexxaren n sidi nnes, *maca* netta war ihwi ca yar taddart nnes. ¹⁴ Yar tuffut imsar, aqa Dawud yura ict n tebrat i Yu'ab uca issekk itt s ufus n Uriya. ¹⁵ Netta yura di tebrat nni "Sbeddet Uriya yar zzat mani ięa umenxi iqeřřen, xenni řeyydet xas, řima ad itwařqef, ad immet."

¹⁶ *Awari* Yu'ab tuya ixezzar tandint, imsar, netta issbedd Uriya yar mani netta issen aqa dinni bedden yeryazen imeřřen ařas. ¹⁷ *Xenni* dd-ffyen yeryazen zi tendint, mmenyen ak-d Yu'ab. Wđan yeryazen zi řgens, zeg imsexxaren n Dawud, uřa d Ařitti Uriya immut. ¹⁸ Yu'ab issekk *ij n umsexxar* uca iřaja i Dawud x mammec iggur umenxi. ¹⁹ Netta yumur i umsexxar, inna "Mařa cek tkemmřed řexbar nnek x mammec iggur marra umenxi" ²⁰ uca imsar xenni ad tekkar tefqařt n ujeřid, ad ac yini "Mayemmi tudsem tandint deg umenxi? Ma war tessinem kenniw, aqa nitni ccaten-dd kenniw zi řřiđ? ²¹ Man wen inyin Abimalik, mmis n Yarubbucat? Ma war iři d ict n temyart tendared xas tasirt yueřan n tsirt zi řřiđ, ařami netta immut di Tabasř? Mayemmi tuy-

10:19 'as' - s Teibranit 'asen'.

11:10 'asafar' - niy 'amuddu'.

2 ŞAMWIL

urem tudsem ammu řhid?', xenni cek ad tinid 'Uřa d amsexxar nnek, Ařitti Uriya, itwaneŷ.' "

²² Areqqas yuyur, yusa-dd ęar Dawud uca iřaja as marra x min xef t issekk Yu'ab. ²³ Areqqas inna i Dawud "Iryazen tuęa jehden xaneŷ u nitni tuęa ffęen-dd ęarney ęars ař iyyar, maca neccin neęsar iten ęars ař tawwart *n tendint*. ²⁴ Xenni ccaten-dd inni ittřakan s řęews zi řhid x imsexxaren nnek, ařami mmuten imsexxaren n ujeęid. Uřa d amsexxar nnek, Ařitti Uriya, immut." ²⁵ Xenni inna Dawud i ureqqas "Ammu i ęa tinid i Yu'ab 'War ttejji ad tiři tmesřact-a d taeffant di tiřtawin nnek, maęar ssif ad icc wanita, dawehda wenneđni. Iři d aryaz deg umenęi ak-d tendint u hdem itt!' Egg days taryast s man aya." ²⁶ Tamęart n Uriya tesřa belli aęa aryaz nnes Uriya immut u nettat tegęa x sidi nnes acđan *n imettan*. ²⁷ Umi teedu řweqt n wecđan issekk Dawud ad tt-dd awyen di taddart nnes. Nettat tedweř d tamęart nnes uca turuw as-dd ijj n uęenjir. Maca min tuęa igęa Dawud, tuęa d aeffan di tiřtawin n SIDI.

SIDI issekk Natan ęar Dawud

12 ¹ Issekk SIDI Natan ęar Dawud. řami ęars yudef netta, inna as

"Deg ict n tendint tuęa din tnayen n yeryazen, ijen tuęa ęars aęra, wenneđni d amezřuđ. ² Bu-wagra ęars abarru n wuęi d ifunasen d tfunasin. ³ Amezřuđ maca war ęars walu myir ict n třuřit d tamezyant waha i tuęa dd-isya. Netta tuęa issecca itt u tedweř tmeqqar ęars netta ak-d ięenjiren nnes. Tecca zeg uřeqquz nnes u teswa zeg ufenjař nnes u tteřtes x ifadden nnes. Tuęa-tt i netta am ict n yeęis. ⁴ Umi dd-yusa ijj n umsebrid ęar weryaz bu-wagra, yewear xas netta řima ad issewjed *macca* i umsebrid i ęars-dd yusin zi tseswin nnes nię zeg ifunasen d tfunasin nnes. X uyenni iksi netta tařuřit tamezyant n weryaz amezřuđ uca issewjed itt i weryaz nni tuęa ęars-dd yusin."

⁵ Itwassary uxeyyeę n Dawud ařtas x weryaz nni, inna i Natan "*S tidett am iddar SIDI*, aryaz i iggin aya, tekkar as-dd řmewt ⁶ uca tařuřit tamezyant ad tt ixřef arebea n tseqqar, minzi netta igęa aya war *dayes* yarřim."

⁷ Xenni inna Natan i Dawud "Cek *simant* nnek d aryaz nni. Ammu iqqar SIDI, AREBBI n Israyil "Necć dehney cek d ajeęid x Israyil u necć ssnejmey cek zeg ufus n Cawul. ⁸ Necć wcię ac taddart n sidi nnek d temęarin n sidi nnek x ifadden nnek u necć wcię ac taddart n Israyil d Yahuda. Mařa aya drus, ad iři arnię wa nię ta i cek. ⁹ Mayemmi tesseřqared awař n SIDI u teggid min ięan d aeffan di tiřtawin nnes? Cek tenęid Ařitti Uriya s ssif u teksid tamęart nnes, teggid tt d tamęart i yixef nnek uca tenęid t s ssif n ayt n Eammun. ¹⁰ X uyenni řexxu, ssif war ittřeyyid i řebda x taddart nnek, maęar cek tesseřqared ayi u teksid tamęart n Uřitti Uriya řima ad tedweř d tamęart nnek." ¹¹ Ammu i iqqar SIDI 'Xzar, necć ad xak ssekkareę tuęeffna zi taddart nnek u necć ad ac kkeę timęarin nnek zzat i tiřtawin nnek, ad tent wceę i umęarreb nnek u netta ad iřtes ak-d temęarin nnek zzat i tiřtawin n tfuct. ¹² Maęar cek teggid tt s tnuřfra, maca necć ad ggeę aya zzat i tiřtawin n marra Israyil u zzat i tiřtawin n tfuct.'" ¹³ Xas uca inna Dawud i Natan "Necć xđię ak-d SIDI!" Inna Natan i Dawud "SIDI ikkes ac ddenb nnek, war tmettid ca. ¹⁴ Minzi cek maca tarriđ řeedyan n SIDI ad ceqqfen ařtas, uřa d mmic i d ac-dd itwarwen ad immet s tidett." ¹⁵ Xenni yuyur Natan ęar taddart nnes. SIDI iřqef aęenjir i tuęa dd-turuw temęart n Uriya i Dawud uca idweř iřřec ařtas.

Taęaęit n Dawud i mmis

¹⁶ Dawud yarzu AREBBI di třeęe n uęenjir u Dawud iřumm břa aqeřti u netta yudef, izzeř x tem-murt di řiřet. ¹⁷ Imęaren n taddart nnes usin-dd, bedden ęars řima ad t arren ad dd-ikkar zi temmurt. Netta maca war ixs u war icci aęrum akidsen.

¹⁸ Deg wass wiss sebea imsar aqa ahenjir immut. Imsexxaren n Dawud gg^weden ad as inin, aqa ahenjir immut, mayar nitni nnan “Xzar, umi ahenjir tuya iddar ead, nessiweř akides, maca war yarney isři ca. Mammec i nzemmar řexxu ad as nini ‘Ahenjir immut?’ Netta ad igg tuseffna *deg ixef nnes*.” ¹⁹ Dawud izra aqa imsexxaren nnes ssawařen s řhessect jarasen u Dawud yuca illa ahenjir tuya immut. Netta inna i imsexxaren nnes “Ma immut uhenjir?” Nitni nnan as “Aqa immut!” ²⁰ Xenni ikkar Dawud zi temmurt, issird, idhen ixef nnes, ibeddeř arruđ nnes. Netta yudef řar taddart n SIDI, yuđar. *Umi xenni yaregg^wweř řar taddart, ittar ařrum u nitni ssarsen ařrum zzates uca icca.* ²¹ Nnan as imsexxaren nnes “Min teggid cek řexxu? Umi ahenjir ead iddar, tżummed di řtwee nnes u trud. Awarni řami immut *maca uhenjir*, tekkared uca teccid ařrum.” ²² Netta yarra-dd xasen “Umi ahenjir ead iddar, żummeř u ruř, mayar necc nniř ‘Wi issnen, SIDI ad xafi řhinn u ahenjir ad iddar.’” ²³ Řexxu maca immut. Mayemmi i řa żummeř ead? Ma zemmary ad t-idd arrey? Necc ad řars rahey ict n twařat, maca netta war dd-řari itteiqqib.” ²⁴ Dawud isseezza tamřart nnes Batcabae u netta yudef řars uca itřes akides. Nettet turuw-dd ijj n uhenjir, igga as Suliman. SIDI tuya ittexs it ²⁵ u s ufus n unabı Natan igga as Yadidya, am mammec tuya ixş SIDI.

Aýelleb x tendint n Rabba n İammuniyyen

²⁶ Yu’ab immney ak-d Rabba n ayt n İammun u netta iřewwes tandint n ujeřid. ²⁷ Xas uca issekk Yu’ab ireqqasen řar Dawud, inna “Nec mmenyey ak-d Rabba řtřey uřa d tandint n waman.” ²⁸ Smun min iqqimen n řeskar uca nneđ i tendint, řtřef itt, niř ad řtřey necc tandint uca ad xas řařan s yisem inu.” ²⁹ Xenni issmun Dawud marra řeskar, iřfey řar Rabba. Immney akides uca itřef itt. ³⁰ İkess x uzeřif tamrist n ujeřid, wenni s yijj n řewzen n ict n ‘talint’ n wureř u xas tayaqutin iřřan, u tet-wassars *temrist* x uzeřif n Dawud. Netta yiwi eawed ict n tkeccađt d tameqqrant ařřas zi tendint. ³¹ Řgens nni days iřan issuffey it u issezeř iten sadu řmencarat u sadu iyařzimen n wużzař u sadu cwařar n wużzař uca netta ijj iten ad edun s řkuccat n İlajur. Ammu i igga netta ak-d marra tineddam n ayt n İammun. Xenni ieqeb Dawud d marra řgens řar Urcalim.

Amnun d Tamar

13 ¹ Abcalum, mmis n Dawud, tuya řars ict n ućmas days ařri, qqaren as Tamar uca imsar awarni man aya. aqa Amnun, mmis n Dawud, ieqeq itt. ² Amnun tuya icđen ařřas ařami ggur ad iřřec x ućmas Tamar, mayar nettat tuya d taezarect uca tuya war izemmar di tiřřawin n Amnun ad as igg ca. ³ Amnun tuya řars ijj n umeddukeř qqaren ass Yunadab, ijj n mmis n Cimea, umas n Dawud. Yunadab tuya d ijj n weryaz d amiřis ařřas. ⁴ Netta inna as “Mayemmi tcedneđ ammu zi tuffut ař tuffut , cek, mmis n ujeřid? Ma war tsexsd cek ad ayi t teawded? Amnun yarra-dd xas “Nec eecqey Tamar, ućmas n uma Abcalum.” ⁵ Inna as Yunadab “Zeř di qama u egg ixef nnek třećed. Mařa xenni yusa-dd babac, řima ad xak issijj, ini as “Ejj ućma Tamar ad řari dd-tas mařend ad ayi tewc ařrum u ad tessewjed macca zzat i tiřřawin inu, řima ad řařy, ad cceř zeg ufus nnes.” ⁶ Amnun izzeř din, issniemiř iřřec. Umi dd-yusa ujeřid řima ad xas issijj, inna Amnun i ujeřid “Ejj ad dd-tas ućma Tamar mařend nettat ad ayi tessewjed tnayen n tiřariřatin n wuřawen u necc ad tent cceř zeg ufus nnes.” ⁷ Dawud issekk ijj řar Tamar, di taddart nnes, inna “Ruř maca řar taddart n umam Amnun u sewjed as macca.” ⁸ Tamar tuyur řar taddart n umas Amnun wenni din izzřen. Nettet teksi arecti tegg^a t u tessewjed tiřariřatin n wuřawen zzat i tiřřawin nnes uca taref tiřariřatin n wuřawen. ⁹ Nettet teksi marmita tfarrey itt zzates, maca netta yugi ad icc. Xenni inna Amnun “Ejj ad ffyen marra!” U marra ffyen xas.

2 ŞAMWIL

¹⁰ *Xenni* inna Amnun i Tamar “Awi-dd macca deg wexxam *n* yiḍeṣ, ḥima ad cceṣ zeg ufus nnem.” U Tamar teksi tiyariyitan n wuṛawen i tuṣa tegga u tiwyi tent i umas Amnun deg wexxam.¹¹ Nettat tessars itent zzates i macca. Netta ittef itt, inna as “As-dd, tteṣ-dd ṣari, uḥma!”¹² *Maca* nettat tenna as “Lla, a uma, war d ayi tessexsarid ca, maṣar ammu war itwagg di Israyil. War ttegg ca řefḍiḥet-a!”¹³ Mani i ṣa uyureṣ di řefḍiḥet inu? U cek, cek ad tiřid d iijen zeg ibuhařiyen di Israyil. Siweř maca ak-d ujeḡid, minzi netta war d ayi itteṭtef xak.”¹⁴ *Maca* Amnun war ix s ad ṣars iseř, maca ijhed xas uca issxarreg itt, itteṣ akides.

¹⁵ *Daweḥda nnes maca* ieiff itt s yijj n ueiffi d ameqqran aṭas, minzi aeiffi i zi tt ieiff, tuṣa-t d tameqqrant x tayri i zi tuṣa tt ieceq. Amnun inna as “Kkar, aggwej!”¹⁶ *Xenni* inna as “War din řesbab maḥend ad ayi tessekked. Tueffna-ya ad tiři ead d řeib d ameqqran x min i d ayi teggid.” Netta maca war ix s ad ṣars iseř.¹⁷ Iřaṣa x uḥudri nnes wenni i xas ittsexxaren, inna as “Sekk ta xafi ṣar barra u bellee tawwart awarni as!”

¹⁸ Nettat tuṣa xas ijj n tewruđ aqqarqac izewwqen, maṣar ammu i itwayarḍent yessis n ujeḡid min ṣa kkent d tiezariyyin s řizarat. Amsexxar nnes yiwi tt ṣar barra, ibellee tawwart awarni as.¹⁹ Tamar tessuzzar iṣṣeḡ x uzeḡif nnes u tcarreg arruđ aqqarqac izewwqen i tyarḍ nettat, tessars ifassen nnes x uzeḡif nnes uca tuyur tesyuyyu.

²⁰ Umas Abcalum isseḡsa tt “Ma tuṣa umam Amnun akidem? Xenni řexxu, uḥma, susem, netta d umam. War d am itteqqes bu řḥař!” U Tamar teqqim weḥdes di taddart n umas Abcalum.²¹ *Řami* isřa ujeḡid Dawud x marra timesřayin-a, idweř ixeyyeq aṭas.²² Abcalum maca war issiweř ead ak-d Amnun, war iḡi di tṣebḥant uřa di tteffant, maṣar Abcalum ieiff Amnun minzi wanita tuṣa issxarreg uḥmas Tamar.

Amnun itwaney zi Abcalum

²³ Awarni řami *edun* tnayen n isegḡusa munen, imsar, aqa Abcalum tuṣa ṣars irewwan di Bael-Ḥaṣur wenni iḡan ṣar Ifrayim u Abcalum icarḍ marra iḥenjiren n ujeḡid.²⁴ Netta yuyur ṣar ujeḡid, inna “Xzar, amsexxar nnek ṣars irewwan! Ejj ujeḡid s marra imsexxaren nnes ad uyuren ak-d umsexxar nnek.”²⁵ *Maca* ajeḡid yarra-dd x Abcalum “LLa, a mmi, ejj aney war dd-nettis marra, ḥima war xak nettegg dḍqeř!” Netta izeyyar xas, netta *maca* war ix s akides yuyur uca ibarek it.²⁶ *Xenni* inna Abcalum “Mařa lla, ejj Amnun ad kidney yuyur!” Ajeḡid inna as “Mayemmi akidek i ṣa yuyur?”²⁷ *Umi* xas izeyyar Abcalum, iija Amnun d marra iḥenjiren n ujeḡid akides uyuren.

²⁸ Abcalum yumur iḥudriyyen nnes, inna “Ḥḍam, xmi i ṣa yarecceq uř n Amnun zi binu u necc ad awem iniṣ “Wtem Amnun!””, xenni ittxeṣša kenniw ad t nyem. War tteggwedem ca! Ma necc simant inu war t umureṣ? Iřim d iryazen u iřim d ayt n umenyi.”²⁹ Iḥudriyyen n Abcalum ggim ak-d Amnun am mammec i tuṣa xasen igga Abcalum. *Xenni* kkaren marra iḥenjiren n ujeḡid, nyin, kuř aryaz x usardun nnes, uca arewřen.

³⁰ Umi nitni tuṣa-ten ead deg webrid, imsar, aqa řexbar yiweḡ ṣar Dawud, itwanna “Abcalum inṣa marra iḥenjiren n Dawud, war iqim uřa d iijen zayssen.”³¹ Uca ikkar Dawud, icarreg arruđ nnes uca izzeř x temmurt. Marra imsexxaren nnes bedden *din* ṣars s warruđ nsen icar-rgen.³² Yunadab *maca*, mmis n Cimeā, umas n Dawud, issiweř, inna “Sidi inu ittxeṣša war ittyiř *deg ixef nnes*, aqa marra iḥudriyyen, iḥenjiren n ujeḡid, twanyen. Amnun waha i itwanyen, maṣar Abcalum igga aya di řbař nnes zeg wass i di issxarreg netta uḥmas Tamar.”³³ Ejj sidi inu ujeḡid war i d as ittyimi řḥař u war ttxarreř ‘Marra iḥenjiren n ujeḡid twanyen’, maṣar Amnun waha immut.”

³⁴ Abcalum tuṣa yarweř u aḥudri wenni ittēessan, issḡaeed tmuyři nnes, u xzar, aqa iwdan aṭas usin-dd zeg webrid i *iḡan* awarni as zeg uyezdis n wedrar.³⁵ *Xenni* inna Yunadab i ujeḡid “Xzar din, iḥenjiren n ujeḡid i dd-ittasen. Aqa imsar am mammec inna umsexxar nnek.”³⁶ Uca

imsar umi netta ikemmeř awař nnes, aqa xeđren-dd ihenjiren n ujeđid. Nitni ssgaeeden tmijja nsen, run. Uřa d ajeđid d marra imsexxaren nnes ksin deg imetřawen.

³⁷ Abcalum tuđa yarweř u yuyur ęar Talmay, mmis n Ƨammihud, ajeđid n Jacur. Dawud iĉden x mmis marra ussan nni. ³⁸ Abcalum tuđa yarweř yuyur ęar Jacur. Dinni iqqim třata n iseggw usa. ³⁹ Aya issbedd ajeđid Dawud maĥend ad iffeę i *umenyi* ak-d Abcalum, maęar netta isseezza ixef nnes zi jjiĥet n řmewt n Amnun, maęar wanita aqa immut.

Taĥraymect n Yu'ab d weęqeb n Abcalum ęar Urcalim

14¹ Umi Yu'ab, mmis n řaruya, iĥekkar aqa uř n ujeđid tuđa didd i Abcalum, ² issekk Yu'ab *ij n ureqqas* ęar Tuqqaę uca iĥja ad ssenni dd-awyen ict n temęart d tamięist, inna as "Třawgeę, egg axmi cem tceđned, yarđ arruđ n weĉđan u war dehhen ixef nnem s zzeĉt! Sneimiř am ict n temęart nni iceđnen x iĥj n umetti ařas n wussan. ³ Adef ęar ujeđid u siweř akides awař-a wanita d iĥjen." Uca Yu'ab inna as min i ęa tini.

⁴ Tamięart zi Taqquea tenna i ujeđid, am tewĉa s uęembub nnes ęar temmurt, tuĉar "Senjem aęi, a ajeđid!" ⁵ Inna as ujeđid "Min cem yuęin?" Nettat tenna as "S tidett necc d tajiĉ, aryazu inu immut. ⁶ Tamsexxart nnek tuđa ęars tnayen n ihenjiren u nitni s tnayen idsen mmenęen deg iyyar. Tuđa war din uřa d iĥj ad ten ibĉa. *Xenni* iwta iĥjen wenneĉni uca inęa it. ⁷ U xzar, marra tawacunt ęyewweę x temsexxart nnek, nnan 'Awi-dd wenni inęin umas da, maĥend ad t neney di ssibbet n řęemar n umas wenni t inęin u *ammu* i ęa neęĉa uřa x wewrit.' Ammu i xsen nitni ad ssxesyen *ayenni* n tirjet itteĥduduęen i d aęi iqqimen ařami war tteĥjin i weryaz inu isem d min i ęa iqqimen x temmurt."

⁸ *Xenni* inna ujeđid i temęart "Uyur ęar taddart! Necc ad sŋuffeę řumurat xam." ⁹ *Maca* tamięart zi Taqquea tenna i ujeđid "Sidi inu ajeđid, aqa řmueęiyyet teęa xafi u x taddart n baba. Ajeđid maca d řęarc nnes war daysen bu řeib." ¹⁰ Inna ujeđid "Awi aęi-dd wenni ęar ięa ca xam, ęari u netta war ittyimi ead ad cem iĥĉa." ¹¹ Nettat tenna "Eĥj ajeđid ad ixarreř di SIDI, AREBBI nnek, ĥima wenni ixsen ad ixřef idammen war yarenni ead di arzeęyet u war issuffuę mmi ęar třarf." *Xenni* inna netta "S *tidett am* iddar SIDI, mařa uřa d iĥj n uzeřtu n ucewwaf nnes ad iwĉa ęar temmurt!" ¹² *Xenni* tenna temęart "Třawgeę, eĥj tamsexxart nnek ad tini ead iĥj n wawař i sidi." Uca netta inna "Siweř." ¹³ Tamięart tenna "Mayemmi xenni tenwid ad tegged ammu ak-d řęens n AREBBI? Maęar ajeđid issiweř awař-a, ittegg simant nnes řeib deg ixef nnes minzi ajeđid war dd-yarri ęars wenni zzayes immenĉaren. ¹⁴ Maęar neccin marra ad nemmet, aqa neccin am waman itwafaręen x temmurt, war nnyarwen. SIDI *maca* war ittekkes řęemar, maca ad ixarreř ĥima wenni zzayes itwammenĉar, war ittyimi immenĉar. ¹⁵ Xenni řexxu, necc uęiř-dd da ĥima ad ssiwřę ak-d ujeđid, sidi inu, awař-a, minzi řęens issiggwed aęi. *Xenni* tenna temsexxart nnek 'Eĥj aęi ad ssiwřę ak-d ujeđid, ad taę ad igg ujeđid min i ęa tini tayya nnes, ¹⁶ maęar ajeđid ad iseř ęar tayya nnes maĥend ad tt ifekk zeg ufus n weryaz nni ixsen ad iteĥĥa necc d mmi zi tesęart i *třfeę* zi AREBBI.' ¹⁷ Tamsexxart nnek tenna eawed 'Iři ad issyareyyeĥ wawař n sidi inu, ajeđid, maęar sidi inu, ajeđid, igga am iĥj n lmalak n AREBBI ařami ittesřa min iřebĥen d min war iĥřin uca SIDI, AREBBI nnek, ad yiři akidek.' "

¹⁸ Ajeđid yarra-dd xas, inna i temęart "War xafi teffar walu zi tmesřact i x cem i ęa sseęsię." Tamięart tenna "Eĥj sidi inu, ajeđid, ad issiweř." ¹⁹ Inna ujeđid "Ma Yu'ab ęars afus di marra man aęa?" Tamięart tarra-dd xas "S *tidett am* iddar řęemar inu, sidi inu, ajeđid, *ma izemmar* uřa d iĥjen ad ibeęeed x marra min issiweř sidi inu ęar yefus nię ęar uzeřmaĉ, ajeđid! Wah, amsexxar nnek Yu'ab d wenni i d aęi yumuren. Netta igga marra awařen-a deg uęemmmu n temsexxart nnek.

²⁰ Aęa igga it umsexxar nnek Yu'ab, ĥima ad iwc i tmesřact iĥj n uęembub nneĉni. *Maca* sidi inu d amięis am iĥj n umalak n AREBBI, ařami issen marra min ittemsaran di temmurt."

2 ŠAMWIL

²¹ Xas uca inna ujeǵid i Yu'ab "Xzar ɛafak, necc ggiy man aya. Uyur, awi-dd aḥudri Abcalum!"

²² Yu'ab iwǵa x uyembub nnes ɣar temmurt, yuǵar uca iqada i ujeǵid. Uca inna Yu'ab "Ass-a issen umsexxar nnek, aqa ufiy řxadar di titřawin nnek, sidi inu, ajeǵid, minzi ajeǵid igga ɣar wawař n umsexxar nnes." ²³ Ikkar Yu'ab uca yuyur ɣar Jacur u yiwiǵ ɣar Urcalim ak-d Abcalum.

²⁴ Inna ujeǵid "Ejj it ad ieqeb ɣar taddart nnes. Udem inu *maca* war t iǵzar." Xenni ieqeb Abcalum ɣar taddart nnes, war izri udem n ujeǵid.

²⁵ Di marra Israyil war iǵi uřa d ijj n weryaz icewwar amecnaw Abcalum ařami itwassuřa ařas. Zi tařeqqa n iǵaren ɣars ař tqiccit n uzeǵif war days uřa d ijj n řeib. ²⁶ Mařa netta iḥeff acewwaf nnes - *mayar netta tuya innum* ad t iḥeff ɣar uneggar n wussan elahsab ussan *n kuř assegg* was minzi tuya iddekk^wař idqeř xas - xenni iḥeff u iwzen acewwaf n uzeǵif nnes. *Tuya řewzen n ucewwaf* mitayn n uciql elahsab řewzen n ujeǵid. ²⁷ Twarwen-dd řtara n iḥenjiren i Abcalum d ict n yeǵis qqaren as Tamar. Nettat d ict n temyart days aźri.

²⁸ Abcalum izdey tnayen n isegg^wusa d Urcalim. Netta war izri udem n ujeǵid. ²⁹ Xenni issekk Abcalum *ijj n ureqqas* ɣar Yu'ab, ḥima ad t issekk ɣar ujeǵid, *maca netta* war ixs ad ɣars-dd yas. Uca issekk ict n twařat nneǵnit, *maca netta* war ixs ad dd-yas. ³⁰ Inna i imsexxaren nnes "Xzarem, iyyar n Yu'ab i iǵan x uyeǵdis n wenni inu u netta *izzu* dinni timzin. Uyurem din, qqe-dem as timessi!" Uca imsexxaren n Abcalum qqden timessi i ureqqe n iyyar *nni*.

³¹ Xas uca ikkar Yu'ab uca issijj x Abcalum di taddart *nnes*, inna as "Mayemmi qqden imsexxaren nnek timessi i ureqqe n iyyar i iǵan inu?" ³² Abcalum inna i Yu'ab "Xzar, necc ssekkeǵ-dd ɣark *ḥima* ad ac iniy 'As-dd da, ḥima ad cek ssekkeǵ ɣar ujeǵid ad tinid: Min ɣar dd-usiǵ *da* zi Jacur? Mliḥ i necc mři dinni qqimey." Xenni řexxu ittxeřsa ad zarey udem n ujeǵid. Mařa dayi *ead řmuesiyyet*, ejj it ad ayi iney." ³³ Xenni yuyur Yu'ab ɣar ujeǵid, inna as aya. U wanita iřaya x Abcalum uca yudef netta ɣar ujeǵid, yuǵar zzates s uyembub nnes ɣar temmurt, zzat i uyembub n ujeǵid uca ajeǵid issudem Abcalum.

Tamemuč i igga Abcalum x Dawud

15 ¹ Awarni i uya imsar, aqa Abcalum iija ad as idebbaran ikarruten d iysan d xemsin n yeryazen inni ittazřen ɣar zzat nnes. ² Tuya ittekkar Abcalum zic ɣar tuffut n řḥař uca ibedd *xenni* ɣar uyeǵdis n webri d ɣar tewwart *n tendint*. Uca imsar, meřmi mma ixs ijj n weryaz ad irah s ict n deewet ɣar ujeǵid i ccrae, iřaya-dd xas ɣars, inna "Zi man tandint cek?" Mařa wanita xenni yarra-dd "Amsexxar nnek zeg ict zi tqebbař n Israyil", ³ inna as Abcalum "Xzar, timesřayin nnek mliḥ u nican, *maca* ɣar ujeǵid war iǵi uřa d ijj wenni ɣark i řa isřen." ⁴ Abcalum yarni inna "Man wen d ayi i řa iggen d řqađi di temmurt, *maḥend kuř* aryaz wenni ɣar iǵa umcubbec niy ddeewet, ad ɣari dd-yas, necc ad as ayeǵ tasyart?" ⁵ Mařa iqarreb-dd ɣars ijj n weryaz ḥima ad as yuǵar, imsar, isswiǵeǵ afus nnes, itřef it uca issudem it. ⁶ Ammu igga Abcalum ɣar marra *inni iǵan* zi Israyil, inni dd-yusin i ccrae ɣar ujeǵid. Ammu yucar Abcalum uř n yeryazen n Israyil.

⁷ Awarni i arebein n isegg^wusa imsar aqa Abcalum inna i ujeǵid "Ejj ayi ad uyurey, ad ssqeffeř di Ḥibrun lwaed inu i waedey i SIDI. ⁸ Mařa amsexxar nnek igga ijj n lwaed umi tuya zeddyey necc *ead* di Jacur di Aram, nniy 'Mařa SIDI iija ayi s tidett ad dd-dewreǵ ɣar Urcalim, *xenni* ad xedmey i SIDI.'" ⁹ Xenni inna as ujeǵid "Uyur di řehnal!" Ikkar netta uca yuyur ɣar Ḥibrun.

¹⁰ Abcalum *maca* issekk ireqqasen x iǵaren ɣar marra tiqebbař n Israyil ḥima ad inin "Mařa kenniw teřam i řḥess n řbuq, xenni ittxeřsa ad tinim 'Abcalum d ajeǵid di Ḥibrun.'" ¹¹ Uyuren

15:2 'tanfuč' - niy 'ddeewet'.

15:4 'Man wen d ayi i řa yegg d řqađi di temmurt' - řmeena n wawařen n Abcalum d wanita "Mři d ayi *maca* řa ggen d řqađi di temmurt'.

ak-d Abcalum mitayn n yeryazen inni itwaeardēn. Nitni uyuren akides di tešdiqt, war ssinen x walu. ¹² Ƨami *din* iqeddēd tiyarša, issekk Abcalum *ɛawed* Ƨar Axitufil, Ajiluwi, wenni d amcawar n Dawud, zi tendint nnes, zi Jilu. *Ammu* i tedweř tmeemuč tmeyyar u immarni řgens i *iřan* Ƨar Abcalum. .

Arweř n Dawud zi Abcalum

¹³ *Xenni* dd-yusa ijj n ureqqas Ƨar Dawud, inna “Uř n *kuř* aryaz *idweř* ak-d Abcalum!” ¹⁴ *Xenni* inna Dawud i marra imsexxaren nnes, inni tuya Ƨars iřan di Urcalim “Kkarem, ad narweř, mařar war din ittiři usenjem zzat i wudem n Abcalum. Deyyam deg wuffuy niy ad tař netta ad yarzu ad xaney iřart, ad dayney igg tũeffna uca ad iwwet tandint-a s řeqdeē n ssif.” ¹⁵ *Xenni* nnan imsexxaren n ujeřid i ujeřid “Xzar, imsexxaren nnek *ad ggen* ełahsab marra min i řa ixdarey sidi inu, ajeřid.” ¹⁶ *Ammu* iffeř ujeřid *zi tendint*, ak-d marra taddart nnes deg iřaraf nnes. Ajeřid iija ɛecra n tiyya mařend ad řđant taddart. ¹⁷ *Umi* dd-iffey ujeřid *zi tendint* ak-d marra řgens nnes deg iřaraf nnes, qqimen nitni bedden Ƨar Taddart n řagg*aj. ¹⁸ Marra imsexxaren kkin xas uřa d marra iɛessasen n arrimet nnes d marra ireqqasen nnes n tazřa d marra lřattiyyen, setta-mya n yeryazen nni dd-yusin x iřaren zi Jat, aqa kkin zzat i wudem n ujeřid.

¹⁹ *Xenni* inna ujeřid i Ittay, Ajitti “Mayemmi tersed uřa d cek ad tuyured akidney? Ƨeqeb u qqim Ƨar ujeřid, mařar cek d ijj n ubarrani, aqa cek beeda tettwassuffyed zi temmurt nnek. ²⁰ Iđennađ i dd-tusid cek. Ma necc ad cek iwyey akidney ass-a řima ad teffyed *ɛawed*, *umi* necc ad uyurey mani mma i řa ggurey. Ƨeqbet, awi-dd akidek aytmac. Ad kidek tiři teddukřit d tešdiqt.” ²¹ *Maca* Ittay inna i ujeřid, inna “S *tidett am* iddar SIDI u iddar sidi inu ajeřid, deg wemcan mani i řa yiři sidi inu, ajeřid, mma immut niy iddar, dinni i řa yiři uřa d amsexxar nnek!” ²² *Xenni* inna Dawud i Ittay “Uyur, zwa-dd!” *Xenni* ikka xas Ittay, Ajitti, ak-d marra iryazen nnes d iřenjiren i řars iřan. ²³ Marra temmurt tru *umi* ikka řgens. Ajeřid iřwa tiřzart n Qidrun uřa d marra řgens iřwa, *řřen* abrid n řexřa.

²⁴ U xzar, aqa din uřa d řaduq d marra llawiyyen inni yarbun Ttabut n řɛahd akides. Nitni ssar-sen Ttabut n AREBBI u Abyatar iğaeēd *din* řars ařami iqfeř uceddu n marra řgens zi tendint.

²⁵ *Xenni* inna ujeřid i řaduq “Arr Ttabut n AREBBI Ƨar tendint. Mařa necc ufiř řxađar zzat i tiřřawin n SIDI, xenni netta ad ayi dd-yarr Ƨar *da*, ad ayi ijj ad t řary *ɛawed* uřa d Tazeddiřt. ²⁶ *Maca* mařa netta ad yini ‘Cek war d ayi dd-tusid x řxađar!’, aqa-yi *da*, ejj it ad kidi igg min ittwařa d ařebřan di tiřřawin nnes.”

²⁷ Yarenni inna ujeřid i ukehhan řaduq “Ma war teřid cek d amwařaw? Ƨeqeb di řehna Ƨar tem-murt nnek d tnayen n iřenjiren nnek akidek, mmic Aximaɛaz d Yunatan, mmis n Abyatar.

²⁸ Xzar, necc ad řaji di řexřa Ƨar manis řekk*an x *L’urdu*n, řars ař dd i řa tas ict n tebrat zřay-wem řari.” ²⁹ Xas uca yiwy řaduq ak-d Abyatar Ttabut n AREBBI Ƨar Urcalim uca qqimen dinni.

³⁰ Dawud iğaeēd tasawent n *wedrar* n Zzitun. Iru am dd-iğaeēd. Tuya azeřif nnes ireřřef, yu-yur x iřaren s řehfa. Uřa d marra řgens i řars, *kuř* aryaz zřayes ireřřef azeřif nnes uca gaɛeden u run am gaɛeden. ³¹ *Xenni* itwařaja i Dawud, nnan “Axitufil tuya-t řar inni iggin tameemuč x uyeřdis n Abcalum.” Uca inna Dawud “A SIDI, arr ccwar n Axitufil d tubbuheřya.”

³² řami Dawud yiweđ Ƨar tqiccet n *wedrar*, imsar aqa yuđar netta zzat i AREBBI. U xzar, yusa-dd řucay, Ayarki, i umsagar akides s warruđ icarřgen u s ucař x uzeřif nnes. ³³ Dawud inna as “Mařa cek teřwid akidi, ad xafi tiřid d đđqeř. ³⁴ Mařa maca cek tteqbed Ƨar tendint, ad tinid i Abcalum ‘Nec d amsexxar nnek, a ajeřid! Tuya-yi zic d amsexxar n babac, řexxu maca ad iřiř d amsexxar nnek!’, *xenni* tzezmared ad tbeřřeđ ccwar n Axitufil. ³⁵ Ma war dinni řark ikehhanen řaduq d Abyatar? Ad imsar ad teawded marra min i řa tesřeđ zi taddart n ujeřid i ikehhanen

15:12 ‘Ajiluwi’ - ijj n weryaz zi Jilu.

15:27 ‘amwařaw’ d wenni ittwařan s tiřja niy s tmeřza

2 ŞAMWIL

Şaduq d Abyatar. ³⁶ Aqa nitni ɣarsen dinni tnayen n ihenjiren nsen, Aximacaş, mmis n Şaduq, d Yunatan, mmis n Abyatar. Ad ayi-dd tessiwǵed marra awař i tesřid zzaaysen.”

³⁷ Uca Hucay, ameddukeř n Dawud, yudef ɣar tendint uca uřa d Abcalum yudef ɣar Urcalim.

Amsagar n Dawud ak-d Şiba

16 ¹ Umi iedu Dawud cwayt x tqiccet n wedrar, iffeɣ Şiba, amsexxar n Mafibucat, i umsagar akides s ict n tyuya n yeɣyař bardeen, twassarsen xasen mitayn n iyrumen, mya n iyrumen n zzbib u mya n tini n unebdu d ict n tecyart dayes binu. ² Inna ujeǵid i Şiba “Min tersed ad tegged s uya?” Inna Şiba “Iyayař i taddart n ujeǵid ħima ad xasen nyen u ayrum d tini n unebdu i iħudriyyen ħima ad ccen u binu i yenni yuħřen di řexřa ħima ad swen.” ³ Xenni inna ujeǵid “Mani iġa mmis n sidi nnek?” Inna Şiba i ujeǵid “Xzar, netta iqqim di Urcalim, mayar netta inna “Ass-a taddart n Israyil ad ayi-dd tarr tageldit n baba.” ⁴ Xenni inna ujeǵid i Şiba “Xzar, marra min iġan n Mafibucat, ad yiři nnek!” Şiba inna “Necć uđareɣ, mři ufiɣ řxađar di tiřřawin nnek, sidi inu, ajeǵid!”

Dawud itwaneer zi Cimeı

⁵ Umi dd-yusa ujeǵid Dawud ɣar Baħurim, izra ijj n weryaz iffeɣ-dd zi senni zi twacunt n taddart n Cawul. Qqaren as Cimeı, mmis n Jira. Netta iġgur am ineeer. ⁶ Netta iħejjar Dawud d marra imsexxaren n ujeǵid Dawud s yeřza, am řgens marra d marra ayt bu-teyrudt bedden zzates ɣar yefus d uzeřmađ. ⁷ Ammu i iqqar Cimeı am t ineeer “Aggwej, aggwej, cek, aryaz n usizzeř n idammen d weryaz i war isekkwin! ⁸ SIDI issiwed xak marra idammen n taddart n Cawul wenni deg wemcan nnes i řhekmed. SIDI iwca tageldit deg ifassen n mmic Abcalum. Xzar man aya iffeɣ-dd zi tuereffa nnek umi cek d ijj n weryaz n usizzeř n idammen.” ⁹ Xenni inna Abicay, mmis n řaruya, i ujeǵid “Mayemmi i ɣa ineeř weqzin-a immuten, sidi inu, ajeǵid? Ejj ayi ad din žwiɣ, ad as qessey azeǵif.” ¹⁰ Maca ajeǵid inna “Min din jarayi d kenniw, iħenjiren n řaruya? Aqa netta ineeř, umi d as inna SIDI ‘Neeř Dawud!’ Man wen izemmaren xenni ad yini ‘Mayemmi i teggid aya?’” ¹¹ Dawud yarni inna i Abicay d marra imsexxaren nnes “Xzarem, mmi wenni dd-iffyen zi ddat inu, yarezzu ad ayi iney. Mahu xenni řexxu Abinyamini-ya? Jjem t ad ineeř, minzi SIDI i d as t innan. ¹² Ad tay SIDI ad itwařa ddenb inu uca ad ayi-dd yarr SIDI taşebħant i nneeret nnes n wass-a.” ¹³ Dawud ak-d yeryazen nnes řřfen abrid u Cimeı yuyur arendad nnes ɣar uyeřdis nneđni n tewrirt, am ineeer u itħejjar it s yeřza uca iġga taejjajt ad tduw. ¹⁴ Yiwed ujeǵid ak-d marra řgens i ɣars di Ayafim. Dinni izemmar ad yarr nnefs eawed.

Hucay d Axitufil ak-d Abcalum

¹⁵ Abcalum ak-d marra řgens, iryazen n Israyil, usin-dd ɣar Urcalim u Axitufil tuya-t ɣars. ¹⁶ Umi i dd-yusa Hucay, Ayarki, ameddukeř n Dawud ɣar Abcalum, imsar belli Hucay inna i Abcalum “Ad iddar ujeǵid, ad iddar ujeǵid!” ¹⁷ Abcalum inna i Hucay “Ma d man aya xenni d ij n wescan n taddukři i umeddukeř nnek? Mayemmi war triħed ak-d umeddukeř nnek?” ¹⁸ Hucay inna i Abcalum “Lla, necć ad iřiɣ n wenni itwafarzen zi SIDI u zi marra řgens-a u zi marra iryazen n Israyil u necć ad ɣars qqimey. ¹⁹ I umi i ɣa sexxareɣ xenni? Ma war ittiři zzat i wudem n mmis? Am mammec necć xedmey zzat i wudem n babac, ammu i ɣa iřiɣ zzat i wudem nnek.” ²⁰ Abcalum inna i Axitufil “Ewcet cwar, min i ɣa negg?” ²¹ Axitufil inna i Abcalum “Adef ɣar tiyya n babac tinni iġa awarni as ħima ad ħđant taddart. Ammu i ɣa iseř marra Israyil, aqa cek tessarżged ixef nnek ɣar babac uca ad twassjehden ifassen n marra inni akidek iġan.” ²² Wtin i Abcalum

16:1 ‘tini n unebdu’ - niy ‘fruta n unebdu’.

ict n tqiḏunt x tzeqqa u Abcalum yudef ɣar tiyya n babas zzat i tiṭṭawin n marra Israyil.²³ Deg wussan nni itwaḥseb ccwar n Axitufil axmi ijj n weryaz yarezzu awaṛ n AREBBI. Ammu i iḡan s marra ccwar n Axitufil, ɣar Dawud am ɣar Abcalum.

Cwar n Husay itwaḥseb-dd ḥsen zi cwar n Axitufil

17¹ Axitufil inna i Abcalum “Ejj ayi ad farzey teneac-aṛaf n yeryazen, ad sswejdeɣ ḥima ad ḏfareɣ Dawud ɣiṛet-a.”² Xenni necc ad xas hejmey, mintra ifassen nnes ead uḥṛen u deefen. Ad t ssarjijey netta u marra ṛgens i ɣars iḡan ggur ad yarweṛ. Xenni necc ad wteɣ ajeḡid, netta waha.³ Ad ɣark dd-arrey marra ṛgens. Aryaz i x tarezzud aqa-t amecnaw adwaṛ n yewdan marra. ṛgens ad ɣars yiṛi ṛehna.”⁴ Tuɣa aya d ijj n wawaṛ nican di tiṭṭawin n Abcalum u di tiṭṭawin n marra imɣaren n Israyil.

⁵ Uca inna Abcalum “Ṛayāt uṛa i Ḥucay, Ayarki. Ejj aney ad ɣars nseṛ eawed min i ɣa yini.”

⁶ Umi dd-yudef Ḥucay, issiweṛ Abcalum akides, inna “Ammu i issiweṛ Axitufil. Ma ad negg am min iqqar wawaṛ nnes? Maṛa war iḡi ammu, xenni siweṛ cek!”⁷ Xenni inna Ḥucay i Abcalum “Twaṛat-a ccwar nni iwcin Axitufil war iḡi mliḥ.”⁸ Yarni Ḥucay inna “Cek tessned aqa babac d yeryazen nnes nitni d ayt bu-teɣruḏt u aqa ṛeemar nsen yarzeg am ijj n ddub di ṛexṛa, wenni umi itwacar wenjuɣ. Babac d ijj n weryaz aceskari u netta war ittnusi ak-d ṛgens.”⁹ Aqa ṛexxu innuffar deg ijj zeg ifran niɣ deg ijj zeg imucan n tnuffra. Maṛa ɣar umezwaru wḏan ca zzaysen, xenni marra wi t i ɣa isṛen, ad yini ‘Aqa din ict n tecti di ṛgens nni iḏfaren Abcalum.’¹⁰ Xenni ead wenni i dd-ixeṛqen i umenɣi, wenni uṛ nnes am wuṛ n yijj n weyrad, ad ifceṛ deɣya, maɣar marra Israyil issen aqa babac d ijj n bu-teɣruḏt u ɣars ayt n umenɣi.¹¹ X uyenni ad ac ssecney ad tessmuned deɣya marra Israyil zi Dan aṛ Bi'r-Sabea, ijj n ubarru aṭṭas am ijdj ɣar tma n ṛebḥar, u cek simant nnek ad kidsen teffyed di ṛwest nsen ɣar umenɣi.¹² Xenni neccin ad xas nehjem deg ijj zeg imucan n tnuffra mani i ɣa itwaf. Ad xas nehjem amecnaw iweṭṭa nnda x temmurt. War ittyimi uṛa d ijjzen zzayes u zi marra iryazen inni ɣars iḡan.¹³ Maṛa netta ad issmun ixef nnes di ca n tendint, marra Israyil ad kkaren ad awyen iseywan ɣar tendint nni, ad tt njarr di teɣzurt aṛami war zzayes itwaf uṛa d ijj n weɣzu ead.”

¹⁴ Xenni inna Abcalum uṛa d marra iryazen n Israyil “Ccwar n Ayarki Ḥucay iḥṛa x ccwar n Axitufil.” Aqa SIDI tuɣa yumur ad beḏren ccwar n lemliḥ n Axitufil, ḥima SIDI ad yawi tuæeffna x Abcalum.

Dawud iruḥ ɣar Maḥanayim

¹⁵ Uca inna Ḥucay i ikehhanen Şaduq d Abyatar “Ta d ta tuɣa ittawar Axitufil i Abcalum d imɣaren n Israyil, maca d ta d ta ixef ttweşşiy necc.”¹⁶ Xenni ṛexxu, sekk deɣya ij n ureqqas maḥend ad ixebbar i Dawud, ad yini “War sens ɣiṛet-a deg imucan n uzekk^wi n ṛexṛa. Żwa deɣya, niɣ ad itwaşarḏ ujeḡid d marra ṛgens i ɣars iḡan.”¹⁷ Maca Yunatan d Aximaeas qqimen bedden ɣar taṛa n Rujal. Ict n tesmeyt tuyur dinni, ṭḥaja asen tt. Nitni uyuren u ḥajan tt i ujeḡid Dawud. Tuɣa war izemmar ad ten żaren iwdan am ttadfen nitni ɣar tandint.¹⁸ Waxxa amenni ijj n uḥudri izra iten uca iḥaja t i Abcalum. Maca ina s tnayen idsen uzzṛen, usin-dd ɣar taddart n yijj n weryaz di Baḥurim wenni tuɣa ɣar iḡa ijj n wanu di ṛemraḥ. Nitni ḏrin days.¹⁹ Tamɣart teksi ict n tqebbart u tessars itt x uqemmum n wanu uca tareyyec xas iwzan i itwaqeccaren n temzin. Ammu i war dd-tbin tmesṛact.²⁰ Ḳami imsexxaren n Abcalum usin-dd ɣar temɣart di taddart, sseqsan tt “Mani iḡa Aximaeas d Yunatan?” Tamɣart tarra-dd xasen “Nitni żwan tiɣzart nni.” Nitni ffyen arzun, war ten ufin. Xenni eeqben ɣar Urcalim.

²¹ Awarni i umi tuɣa nitni uyuren, imsar, nitni gaæden zeg wanu, uyuren, xebbaren aya i ujeḡid Dawud. Nitni nnan i Dawud “Kkarem, żwam aman deɣya, maɣar ta d ccwar i xawem iḡa Axitufil.”

2 ŠAMWIL

²² Ikkar Dawud ak-d marra řgens i řars iřan u nitni zwan L'Urdun. řar tfawt n tuffut n wass, tuřa war din ead uřa d ijjen, war iřwi L'Urdun. ²³ Umi Axitufil iřra, aqa ccwar nnes itwabeřęęę, ibardeę netta i weřyuř nnes, ikkar, yuyur řar taddart nnes di tendint nnes. Netta yumur i taddart nnes uca *xenni* yuyeř ixef nnes. *Ammu* i immut u itwandeř deg wendeř n babas. ²⁴ Dawud yiweř řar Mařanayim u Abcalum iřwa L'Urdun, netta d marra iryazen n Israyil akides. ²⁵ Abcalum tuřa igga Amasa x řeeskar deg wemcan n Yu'ab. Amasa tuřa d mmis n yijj n weryaz qqaren as Yitra, Ayisrayli, wenni tuřa yudfen řar Abijayil, yeęis n Nařac, ućmas n řaruya, yemmas n Yu'ab. ²⁶ Israyil d Abcalum wtin iqiřan nsen di temmurt n Jilead.

²⁷ Umi dd-yusa Dawud řar Mařanayim, imsar, aqa Cubi, mmis n Nařac, zi Rabba, zeg ayt n řammun, d Maxir, mmis n řammiyil zi Lu-Dabar, d Barzilay, Ajileadi zi Rujalim, ²⁸ iwyen ifar-racen d řębař d iqiřen n řřaxt d irden d temřin d waren, *aqa* qřan, uca ibawen d řeedes, *aqa uřa d nitni* qřan, ²⁹ d tamment d ddhen d uęi d trussi n tfunasin řar Dawud d řgens i řars iřan mařend ad ccen. Mařar nnan "Řgens ięuř, iheyyef, iffud di řexřa."

Ayelleb x Abcalum d řmewt nnes

18 ¹ Isedd Dawud řgens nni tuřa řars iřan u igga xasen imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya. ² Dawud issekk řgens. Ict n tuřut zzaýsen sadu ufus n Yu'ab, ict n tuřut sadu ufus n Abicay, mmis n řaruya, umas n Yu'ab, d ict n tuřut sadu afus n Ittay, Ajitti. Inna ujeęid i řgens "Uřa d necc ad akidwem ffęę řar *umenyi*." ³ Maca řgens inna "Cek war akidney teffęę ca řar *umenyi*, mařar mařa neccin narweř s tidett, war akidney řehhin. Mařa azen zwayney immut, war akidney řehhin. Mařar cek řexxu tsekkw'id am eecra n řuřuf zwayney. S uyenni řexxu mlih, mařa cek ad aneř tewced afus zi tendint." ⁴ *Xenni* inna asen ujeęid "Nec ad ggeř min tetwařam mlih d tiřęawin nwem!" Ajeęid ibedd řar tewwart n *tendint* u marra řgens iffeř s řmyawat d řuřuf. ⁵ Yumur ujeęid i Yu'ab, Abicay d Ittay "Egg s uřaweř ak-d uřudri, ak-d Abcalum, di řęwee inu." Marra řgens isřa i ujeęid am yumur marra ikumandaren x Abcalum.

⁶ Řgens iffeř řar iyyar, řar umsagar ak-d Israyil. Amenyi ikkar deg weřřar n Ifrayim. ⁷ Itwayelleb din x řgens n Israyil zzat i wudem n imsexxaren n Dawud. Deg wass nni temsar din ict n tecti tameqqrant *ařami wđan eicrin-ařaf n yeryazen*. ⁸ Amenyi iffeř zi senni di marra jwayeh. Deg wass nni iřarđ weřřar *iryazen* zi řgens ktar zeg inni iřarđ ssif.

⁹ Imsar Abcalum ibedd tiřę di tiřę ak-d imsexxaren n Dawud. Abcalum inya x ijj n userdun. Umi aserdun yuyur sadu řefruę imcubbce n yijj n ubeęuđ ameqqran, innuř netta s uzeęif nnes deg ubeęuđ ařami iqqim ittenyuyur řar ujenna d temmurt d userdun yuyur swadday nnes. ¹⁰ Ijj n weryaz izri t, iřaja t i Yu'ab, inna "Xřar, necc zriř Abcalum yuyeř řar ijj n ubeęuđ." ¹¹ Inna Yu'ab i weryaz i d as iřajan aya "Xřar, cek teřrid t, mayemmi war t teřwiřę ca dinni řar temmurt? Xenni ad iři d necc i d ac i řa iwce n eecra n uqiyyat n nnuqart d ijj n webyas!" ¹² Inna weryaz i Yu'ab "War wezzney uřa d ařef n uqiyyat n nnuqart deg ifassen inu, war sswizziřę afus inu x mmis n ujeęid mařar ajeęid yumur i cek d Abicay d Ittay deg imezzuyen n řgens, inna 'Ejj kuř ijj ad iřęa x uřuđri Abcalum!' ¹³ Maca necc waxxa cemteř t - i ujeęid *maca* war tetęimi uřa d ict n tmesřact teffar - xenni ad tiřid cek řidd inu." ¹⁴ *Xenni* inna Yu'ab "Nec war xak ttrajiy." U netta iksi třata n fritcat, iiju as ten deg wuř n Abcalum, am netta ead iddar *dinni* di řwest n ubeęuđ.

¹⁵ Eecra n iřudriyyen inni d as yarebbun řesnař i Yu'ab, nnęen as uca wtin Abcalum, nřin t.

¹⁶ *Xenni* iřuđ Yu'ab di řbuq uca ieęeb-dd řgens marra zeg weřřar n Israyil, minzi Yu'ab ixs ad iřaweř x řgens. ¹⁷ Nitni ksin Abcalum, nđaren t deg weřřar deg ict n tesraft tuęę y ssarbun xas ijj n ueurric n yeřra imřar ařęas. Marra Israyil iřęef di tarewřa, *kuř* ařaz řar iqiřan nnes. ¹⁸ Umi tuřa iddar, iksi Abcalum i yixef nnes ijj n umayđu *iqeddsen*, issbedd it di Teřzurt n Ujeęid, minzi

18:6 'ařar' - niř 'řęabet' niř 'tazgant'.

inna “Nec̣c war ɣari bu mmi i ɣa isṣeq̣ren isem inu.” Netta iɣaya as i umaydu nni s yisem nnes. Yars aɣ̣ ass-a qqaren as ‘afus n Abcalum’.

¹⁹ Xenni inna Aximaeas, mmis n Şaduq “Ejj ayi ad azẓreɣ ɣar ujeɣid ad as ssiwdeɣ řexbar ařebhan, aqa SIDI iħda t zeg ifassen n řeedyan nnes.” ²⁰ Maca Yu’ab inna as “Ass-a war tessiwdeɣ ca řexbar ařebhan, maca deg ijj n wass nneđni tzemmed ad tessiwdeɣ řexbar ařebhan. Ass-a war tessiwdeɣ areqqas d ařebhan maɣar mmis n ujeɣid immut.” ²¹ Inna Yu’ab i Kuci “Uyur, ini i ujeɣid, min teẓrid cek!” Kuci yuđar zzat i Yu’ab, uca xenni yuzzeř. ²² Xenni Aximaeas, mmis n Şaduq, inna ict n twařat nneđni i Yu’ab “Ad dd-yas wi ixsen, ejj ayi uřa d nec̣c ad azẓreɣ awarni i Kuci!” Inna Yu’ab “Mayemmi tessed ead ad tazẓred, a mmi? War din bu ead areqqas d ařebhan i cek!” ²³ “Ad dd-yas wi ixsen”, inna netta, “nec̣c xsey ad din azẓreɣ.” Xenni inna as Yu’ab “Azzeř!” Uca Aximaeas yuzzeř x webrid n řewda uca izzar netta Kuci.

²⁴ Dawud iqqim jar tnayen n tewwura n tendint. Aecessas igaeed tazeqqa n tewwart i iġan ɣar řhiđ u netta isṣgaeed tmuɣři nnes, iceyyee, izra ijj n weryaz ittazzeř, netta weħdes. ²⁵ Aecessas iɣaya, inna it i ujeɣid. Ajeɣid inna “Mařa netta weħdes, xenni ad yaweđ ijj n ureqqas d ařebhan!” Yarni iqarreb-dd weryaz. ²⁶ Xenni izra uecessas ead ijj n weryaz nneđni ittazzeř uca iɣaya ɣar uecessas n tewwart, inna “Aqa, igg̣ur-dd ead ijj n weryaz mɣir netta weħdes.” Ajeɣid inna “Uřa d netta ad yaweđ ijj n řexbar d ařebhan.” ²⁷ Aecessas inna eawed “Nec̣c ttwariɣ amezwaru iggur am Aximaeas, mmis n Şaduq.” Inna ujeɣid “Wa d ijj n weryaz iřbeħ, netta ad dd-yas s yijj n ureqqas d ařebhan.” ²⁸ Aximaeas iɣaya, inna i ujeɣid “Řehna!” U netta yuđar zzat i ujeɣid s uɣembub nnes ɣar temmurt, inna “Ad itwabarek SIDI, AREBBI nnek, wenni i d ac isellmen iryazen, inni igaeeden afus nsen x sidi inu, ajeɣid.” ²⁹ Inna ujeɣid “Ma aħudri, Abcalum, aqa-t mliħ?” Inna Aximaeas “Nec̣c zriɣ ijj n ddħas d ameqqran, umi Yu’ab issekk amsexxar n ujeɣid d nec̣c, amsexxar nnek, maca nec̣c war ssineɣ min din imsaren.” ³⁰ Inna ujeɣid “Heyyed ɣar uyezdis, bedd da!” U netta iħeyyed ɣar uyezdis, iqqim ibedd dinni. ³¹ U xzar, yusa-dd uřa d Kuci u Kuci inna “Aqa da, ijj n řexbar d ařebhan i sidi inu, ajeɣid. SIDI iħda cek zeg ufus n marra inni xak iɣewwɣen.” ³² Xenni inna ujeɣid i Kuci “Ma aħudri, Abcalum, aqa-t mliħ?” Inna Kuci “Iři ad dewřen marra řeedyan n sidi inu, ajeɣid, d marra inni xak iɣewwɣen maħend ad cek ggen tueeffna am uħudri.”

Dawud icđen x Abcalum

19 ¹ Xenni innex̣rẹe ujeɣid ațtas, igaeed ɣar wexxam i iġan sennej i tewwart, iru. U am ikka ssa d ssa, inna “Mmi Abcalum, mmi inu, mmi Abcalum! Iři nec̣c mmuteɣ deg wemcan nnek, Abcalum, mmi inu, mmi inu!” ² Itwanna i Yu’ab “Xzar, ajeɣid ittru, ittecđin x Abcalum.” ³ Deg wass nni idweř usenjem n marra řgens ɣar wecđan, maɣar řgens isřa deg wass nni “Ajeɣid icđen x mmis.” ⁴ Deg wass nni dd-yudef řgens ɣar tendint am itthama řgens i ittssedħa ixef nnes xmi ttarekḳwařen zeg umenyi. ⁵ Ajeɣid tuya ireħħef i uɣembub nnes u iɣaya ujeɣid s tmijja ijehden “Mmi Abcalum, Abcalum, mmi inu, mmi inu!” ⁶ Xenni yudef Yu’ab ɣar ujeɣid di taddart, inna “Cek ass-a tessħecmed udem n marra imsexxaren nnek inni d ifekken ass-a řeemar nnek d řeemar n iħenjiren nnek d thenjirin nnek uřa d řeemar n temɣarin nnek d řeemar n tiyya nnek, ⁷ umi tessed inni cek itteiffen u umi teiffed inni cek ittessen. Maɣar cek tewcid aney ass-a ad nessen, aqa ɣark imeqqranen d imsexxaren war sekḳẉin walu. Iwa ass-a ssney, mařa Abcalum iddar u neccin marra tuya nemmut, man aya ad yiři nican di tițtawin nnek. ⁸ Xenni řexxu, kkar, ffey ɣar barra u siweř i wuř n imsexxaren nnek, maɣar nec̣c ad ac jjaġey ɣar SIDI, mařa cek war ɣarsen teffiyed ca, xenni ġiřet-a war ɣark ittyimi ad issens uřa d ijj n weryaz. D man aya ad yiři mahu i marra tueeffna i cek iřeqfen zi temzi nnek ɣars aɣ̣ iđa.” ⁹ Xenni ikkar ujeɣid, iqqim di tewwart n tendint. U nitni

2 ŞAMWIL

xebbaren marra řgens, nnan “Xzar, ajeřid iqqim di tewwart.” Uca yusa-dd marra řgens zzat i wudem n ujeřid. *Maca* Israyil yarweř, *kuř* aryaz řar iqiđan nnes.

Aeqeb n Dawud řar Urcalim

¹⁰ Uca marra řgens, di marra tiqebbař n Israyil, tuřa immedcubbec, nitni nnan “Ajeřid issenjem aney zeg ufus n ředyan nney u netta ifekk aney zeg ufus n Ifliřtiniyyen u řexxu yarweř zi temmurt zi ssibbet n Abcalum, ¹¹ *umi* Abcalum, wenni nedhen neccin *d ajeřid* xaney, immut deg umenyi. Xenni řexxu, mayemmi tessusmem *ammu* řima ad dd-tarrem ajeřid eawed *řar da?*” ¹² *Xenni* issekk ajeřid Dawud *ij n ureqqas* řar ikehhanen řaduq d Abyatar, inna “Siweř ak-d imřaren n Yahuda, ini ‘Mayemmi texsem ad tiřim d ineggura řima ad tarrem ajeřid řar taddart nnes? - *minzi* awařen n marra Israyil iwđen řar ujeřid di taddart nnes - ¹³ Kenniw d aytma inu, kenniw d aysum inu d idammen inu. Mayemmi texsem xenni ad tiřim d ineggura i d řa yarren ajeřid?” ¹⁴ U i Amasa ad as tinim ‘Ma war iři cek d aysum inu d idammen inu? SIDI ad ayi igg ta d ta, mařa war tettiriđ d akumandar n řeskar deg wemcan n Yu’ab zzat i wudem inu marra ussan.’” ¹⁵ *Ammu izemmar* Dawud ad řars-dd ijbedd uř n marra iryazen n Yahuda am uř n yijj n weryaz u nitni ssekken řar ujeřid nnan “Eqeb, cek d marra imsexxaren nnek.”

¹⁶ *Xenni* ieqeb ujeřid u yiweđ řar L’Urdun, *am ayt n* Yahuda usin-dd řar Jiljal i umsagar ak-d ujeřid i uzekk^{wi} n ujeřid x L’Urdun. ¹⁷ Uca Cimei, mmis n Jira, iij n Ubinyamini zi Bařurim, iksi deg uđar nnes, ihwa ak-d yeryazen n Yahuda i umsagar ak-d ujeřid Dawud. ¹⁸ Tuřa řars iřan ařef n yeryazen zi Binyamin uřa řiba, amsexxar n taddart n Cawul ak-d xemmeřac n iřenjiren nnes d eicrin n imsexxaren nnes akides. Nitni iwđen ad edun L’Urdun zzat i wudem n ujeřid. ¹⁹ Teřwa řararabut i useřwi n taddart n ujeřid u řima ad tegg min iřan mliř di tiřtawin nnes. U Cimei, mmis n Jira, iwđa řar *temmurt* zzat i wudem n ujeřid, umi dd-izwa wanita L’Urdun ²⁰ u netta inna i ujeřid “Ejj sidi war d ayi iřesseb řmueřiyet inu, war ittidar deg ufaryeđ i igga umsexxar nnes deg wass umi iffeř sidi inu, ajeřid, zi Urcalim řima ajeřid war t ikessi ammu řar wuř řima ad zzayi itaqem. ²¹ Mařar amsexxar nnek issen ‘necc, wah, necc xđiř’. Xzar necc ass-a d amezwaru zi marra taddart n Yusuf i dd-ihwan řima ad msagareř sidi inu, ajeřid.”

²² *Xenni* yarra-dd Abicay, mmis n řaruya, inna “Zeema war ittxeřři Cimei ad immet x man aya? Aqa netta ineeř amedhun n SIDI.” ²³ *Maca* Dawud inna “Min jarayi-dd d akidwem, iřenjiren n řaruya, umi tdewřem ass-a d ředyan inu? Ma ittxeřša ad itwaney ass-a ca n yijj di Israyil? Ma necc war ssineř, aqa necc ass-a dewřey d ajeřid n Israyil?” ²⁴ Ajeřid inna i Cimei “Cek war tet-tmettid cal!” U ajeřid iijuğ as.

²⁵ Uřa d Mafibucat, mmis n Cawul, yusa-dd i umsagar ak-d ujeřid. Netta tuřa war issird iđaren nnes, u war iřeff tmarť nnes u war iřebben arruđ nnes zeg wass i di iffeř ujeřid řars ař ass i di dd-ieqeb netta di řehna. ²⁶ Umi i dd-yusa di Urcalim i umsagar ak-d ujeřid, imsar, aqa inna as ujeřid “Mayemmi war kidi truřed, Mafibucat?” ²⁷ Netta inna as “Sidi inu, ajeřid, amsexxar inu iřdar ayi, mařar amsexxar nnek tuřa iqqar ‘Nec xsey ad bardeey i weřyuř, ad xas nyey, ad rařey řar ujeřid’, mařar amsexxar nnek d aqidar. ²⁸ Netta iceqqef deg umsexxar nnek řar sidi inu, ajeřid. *Maca* sidi inu, ajeřid, am iij n umalak n AREBBI. Egg, min iřan nican di tiřtawin nnek. ²⁹ Minzi marra taddart n baba tuřa war teři myř iryazen imettinen i sidi inu, ajeřid. *Waxxa amenni* cek tessyimed amsexxar nnek řar yenni ittetten řar řtabřa nnek! Min řari ead d tasřart u i umi i řa ttareř ead ktar řar ujeřid?” ³⁰ Ajeřid inna as “Mayemmi teggid ammu *ařtas* n wawařen x tmeřayin nnek? Necc nniř ‘Cek d řiba, kenniw ad tebđam tammurt.’” ³¹ Inna Mafibucat i ujeřid “Netta izemmar ad tt iksi marra, mařar sidi inu, ajeřid, aqa ieqeb řar taddart nnes di řehna.”

³² Barzillay, Ajileadi, ihwa zi Rujalim uca izwa L’Urdun ak-d ujeřid řima as t ieqebbeđ x L’Urdun. ³³ Barzillay tuřa iwsar ařtas, iij n weryaz n tmanyin n isegg^wusa. Netta tuřa iksi ajeřid umi

t tuya di Maḥanayim, minzi netta tuya-t d ijj n weryaz ʔars agra aṭṭas. ³⁴ Ajeḡid inna i Barzillay “Zwa akidi. Necc ad cek ʔari ksiṭ di Urcalim.” ³⁵ Maca Barzillay inna i ujeḡid “Meḡaṣ n wussan n isegḡ^wusa n tudart inu *ead din* ḡima ad ffeyṭ ak-d ujeḡid ʔar Urcalim?” ³⁶ Ass-a necc ʔari tmanyin n isegḡ^wusa. Ma zemmareṭ ad farzey *ead* min iṣebḡen zi min war iḡṛin? Ma izemmar umsexxar nnek ad iqqas min i ʔa cceṭ d min i ʔa sweṭ? Ma zemmareṭ ad sṭey *ead* i tmijja n imedyazen d tmedyazin? Mayemmi i ʔa iṣeḡḡeṭ umsexxar nnek *ead* x sidi inu, ajeḡid? ³⁷ Amsexxar nnek ad izwa cwayt L'Urdun ak-d ujeḡid. Mayemmi i d ayi ʔa iwc ujeḡid tarebbaḡt-a? ³⁸ Ejj amsexxar nnek ad ieqeb ḡima ad metṭey di tendint inu, ʔar wendeṛ n baba d yemma. Aqa da, amsexxar nnek Kimham! Ejj it ad izwa ak-d sidi inu, ajeḡid. Egg as min tetwaṛid mliḡ di tiṭṭawin nnek.”

³⁹ Xenni inna ujeḡid “Kimham ad kidi izwa u min tetwaṛid mliḡ di tiṭṭawin nnek, ad as t ggeṭ. Marra min zzayi tessutared, ad ac t ggeṭ.”

⁴⁰ Umi izwa marra ṛgens L'Urdun u uṛa d ajeḡid izwa, xenni ajeḡid issudem Barzillay u ibarek it. Xas uca idweṛ netta ʔar temmurt nnes.

⁴¹ Ajeḡid maca yarni iedu ʔar Jiljal i Kimham yuyur akides. Marra ṛgens n Yahuda tuṭa yuyur ak-d ujeḡid umi netta tuṭa izwa, uṛa d azyen n ṛgens n Israyil. ⁴² U xzar, marra iryazen n Israyil usin-dd ʔar ujeḡid, nnan i ujeḡid “Mayemmi aytmatney, iryazen n Yahuda, ucaren cek i neccin u nedhen ajeḡid d taddart nnes ṛami tuṭa izwa L'Urdun d marra iryazen n Dawud akides?” ⁴³ Xenni arrin marra iryazen n Yahuda x ayt n Israyil “Minzi ajeḡid itteena ayi-dd. Mayemmi txeyyqed x uya? Ma necca neccin zi *macca* n ujeḡid niṭ yiwi-dd netta ict n tarzeft i neccin?” ⁴⁴ Iryazen n Israyil arrin-dd x yeryazen n Yahuda uca Israyil inna “Necc ʔari eecra n ifassen ʔar ujeḡid uca uṛa ak-d Dawud ʔari necc ktar xawem. Mayemmi i d ayi tesseḡqared? Ma war iḡi wawaṛ inu d amezwaru, maḡend ad dd-arrey ajeḡid inu?” Maca tuṭa awaṛ n yeryazen n Yahuda ijhed x wawaṛ n yeryazen n Israyil.

Ayewwey n Cabea

20 ¹ Tuṭa din ijj n weryaz i war isekk^win. Tuṭa qqaren as Cabea, mmis n Bikri, ijj n Ubinyamini. Netta iṣṣuḡ di ṛbuq, inna “Neccin war ʔarney tasyart di Dawud u neccin war ʔarney ṛwart ak-d mmis n Yassa. Ejj kuṛ aryaz ad yuyur ʔar iqiḡan nnes, a Israyil!” ² Uca kuṛ aryaz iffeṭ zi ʔar ḡeffar n Dawud, *iruḡ* awarni i Cabea, mmis n Bikri. Maca iryazen n Yahuda qqimen ṛesqen ak-d ujeḡid nsen, zi L'Urdun ʔars aṛ Urcalim.

³ Umi yudef Dawud ʔar taddart nnes di Urcalim, iki ujeḡid eecra n temṭarin, tiyya nnes nni tuṭa ijja awarni as ḡima ad ḡḡant taddart. Netta igga itent deg ict n taddart itwahaḡan u netta itthilla daysent, maca war ʔarsent yudef. Nitenti qqiment belleent ʔars aṛ ass n ṛmewt nsen, am tejjafin n yijj n weryaz iddaren. ⁴ Inna ujeḡid *eawed* i Amasa “Ṛṭa-dd x yeryazen n Yahuda ad munen ʔari di tṛata n wussan uca xenni bedd cek *simant* nnek dal!” ⁵ Amasa iffeṭ ḡima ad iṛṭa x Yahuda ad ssmunen, *maca* netta iṣeṭṭeṛ x ṛweṭ i tuṭa akides igga ujeḡid. ⁶ Xenni inna Dawud i Abicay “Ṛexxu ad aney igg Cabea, mmis n Bikri, tuseffna mahu x Abcalum. Ksi akidek imsexxaren n sidi u ḡfar it, ḡima netta war izemmar ad yaf i yixef nnes tineddam ifaryen uca ad iṛṭeṭ tiṭṭawin nney.” ⁷ Fṛyen yeryazen n Yu'ab, *uyuren* awarni as, ak-d ieessasen n arrimet d ireqqasen n tazṛa d marra ayt bu-teṭruḡt. Nitni ffyen-dd zi Urcalim ḡima ad ḡfaren Cabea, mmis n Bikri.

⁸ Umi ten tuṭa nitni ʔar weṛzu ameqqaran n Jibeun, tuṭa Amasa zzat i wudem nsen. Yu'ab tuṭa ittḡezzam arruḡ nnes n umenṭi i yarḡ. Tuṭa xas ijj n uḡezzam ak-d ssif deg ufurru i xas itwaggen ʔar tejeinna nnes. Umi yuyur netta ʔar zzat, iṭṭa as ssif zzayes. ⁹ Inna Yu'ab i Amasa “Aqa cek mliḡ, uma?” Icebbar Yu'ab s ufus afusi di tmart n Amasa ḡima ad t issudem. ¹⁰ Amasa war iḡekkar i ssif i tuṭa deg ufus n Yu'ab uca netta iṛṭeṭ it zzayes ʔar tyezdist wiss xemsa n idmaren

2 ŞAMWIL

uca ffxen as-dd waḍan. Netta immut bṛa mma iṛqef it ict n twaṛat nneḍni. U Yu'ab ak-d umas Abicay idfar Cabea, mmis n Bikri. ¹¹ Ijj n weryaz ibedd yars yar Amasa. Tuḃa netta zeg imsexxaren n Yu'ab, inna “Ejj kuṛ ijjen i iḡan ak-d Yu'ab uṛa d wenni i iḡan ak-d Dawud, ad idfar Yu'ab!”

¹² Amasa maca tuḃa izzeṛ itwanned deg idammen nnes deg webrid ameqqran. Umi izra aryaz, aqa marra ṛgens iqqim ibedd, ijarr netta Amasa zeg webrid yar yeyyar u inḍar ijj n warruḍ tiwa nnes, minzi qae wi yars dd-iwḍen, izra it, xenni iqqim ittbedda. ¹³ Aṛami tuḃa netta itwagg^wej x webrid, edun marra iryazen awarni i Yu'ab, ḥima ad ḍfaren Cabea, mmis n Bikri, ¹⁴ wenni tuḃa ikka x marra tiqebbaṛ n Israyil yars aṛ Abal, u yar Bayt-Maeka u yar marra Ibiriyen. Nitni munen uca ruḥen eawed awarni as. ¹⁵ Ammu dd-usin uca nḍen as-dd di Abal-Bayt-Maeka. Nitni ssefyen ijj n lbaraj x tendint u lbaraj nni ibedd yar ṛḥiḍ n zzat i dd-inḍen i tendint. Marra ṛgens i tuḃa ak-d Yu'ab, ggin ad areddḡen ṛḥiḍ ḥima ad as ssyḍfen.

¹⁶ Xenni tṛaya ict n temyart d tmiyist zi tendint “Sṛem, sṛem, inim i Yu'ab ‘As-dd da, ades-dd, aṛami zemmarey akidek ssiwṛey.’” ¹⁷ Umi dd-yusa netta, yudes-dd yars, tenna temyart “Ma cek d Yu'ab?” Netta inna “D necc.” Uca tenna as nettat “Seṛ yar wawaṛen n tayya nnek.” Netta inna “Necc ttesṛiḃ.” ¹⁸ Xenni tenna “Zic tuḃa ssiwṛen di kuṛ amcan, nnan ‘Ittxeṣṣa asen ad t sseqsan nican di Abal!’, uca ammu i tt kemmṛen mliḃ.” ¹⁹ Necc zeg inni n ayt n ṛehna d imtiqqan di Israyil u cek tersed ad tenyed ict n tendint, tenni d yemmas i Israyil. Mayemmi i ya tṣarḍed ṛwart n SIDI?” ²⁰ Yu'ab yarra-dd xas, inna “Aya igg^wej xafi aṭṭas belli necc ad ṣarḍey u ad nyey!” ²¹ Tamesṛact war teḡi amenni. Maca ijj n weryaz zeg idurar n Ifrayim, qqaren as Cabea, mmis n Bikri, iki afus nnes x ujeḡid, x Dawud. Netta waha ittxeṣṣa ad tewcem, xenni ad ḥeyydey zi tendint.” Tenna temyart i Yu'ab “Xzar, azeḡif nnes ad ac-dd immenḍar tiwa i ṛḥiḍ.” ²² Tusa-dd temyart s tiyit nnes yar marra ṛgens u nitni qessen i Cabea, mmis n Bikri, azeḡif, nḍaren t i Yu'ab. Xenni iṣuḍ Yu'ab di ṛbuq u nitni bezzeen ixef nsen, gg^wejen x tendint u kuṛ aryaz yuyur yar iqiḍan nnes u Yu'ab ieqeb yar Urcalim, yar ujeḡid.

Imdebbaran imeqqranen n Dawud

²³ Yu'ab itwagg d azeḡif x marra ṛeekar n Israyil, u Banaya, mmis n Yahuyadae, tuḃa x iḗessasen n arrimet u x ireqqasen n tazṛa. ²⁴ Aduram ibedd x ljiḃza u Yahucafat, mmis n Axilud, tuḃa-t d amarir n umezruy. ²⁵ Ciwa tuḃa d amarir u ṣaduq d Abyatar tuḃa-ten d ikehhanen. ²⁶ Uṛa d Eira tuḃa d ijj n umtiqqi n Dawud.

Ddeḙwa n Ijibeuniyyen ḍidd i Cawul

21 ¹ Deg wussan n Dawud tuḃa din ijj ṛaz, tṛata n isegg^wusa, asegg^was awarni usegg^was. U Dawud yarzu udem n SIDI u SIDI inna “D man aya x Cawul u x idammen i iṛeṣqen di taddart nnes, minzi netta inḃa Ijibeuniyyen.” ² Xenni iṛaya-dd ujeḡid x Ijibeuniyyen, issiweṛ akidsen. Ijibeuniyyen maca war dd-qqarṣen ca zeg ayt n Israyil, maca zi min iqqimen zeg Imuriyyen. Ayt n Israyil tuḃa jjuḡen asen, maca Cawul tuḃa yarezzu ad ten iwwet deg weḍar nnes i ayt n Israyil d Yahuda. ³ Dawud inna i Ijibeuniyyen “Min d awem i ya ggey u s min zi i ya ggey aṣṛaḥ maḥend ad tbarkem ṛwart n SIDI?” ⁴ Ijibeuniyyen nnan as “War d aney icqi nnuqart niy d wurey zi Cawul niy zi taddart nnes. Eawed war d aney-dd ikkar ad neney ca n yijj di Israyil.” U netta inna “Min i ya tinim, ad awem t ggey.” ⁵ Nitni nnan i ujeḡid “Icqa aney weryaz nni ixsen ad xaney iqḍa u tuḃa inwa ad imḥa ayimi nney di marra tammurt n Israyil.” ⁶ Ad aney mmewcen sebae n yeryazen zi tarwa nnes ḥima ad ten ayfen zzat i SIDI di jibea n Cawul, wenni itwafarzen zi SIDI!” Uca ajeḡid inna “Necc ad ten wcey.” ⁷ Maca ajeḡid isseizz x Mafibucat, mmis n Yunatan, mmis

20:11 ‘ibedd yares’ - ixs ad yini ibedd yar arrimet n Amasa.

n Cawul, di t̥twee n tjažit i SIDI, tenni *tetwagg* jarasen, jar Dawud d Yunatan, mmis n Cawul.

⁸ Aježid iksi tnayen n ihenjiren n Rišfa, yeğis n Aya, i dd-turuw i Cawul, Armuni d Mafibucat, d xemsa n ihenjiren n učmas n Mixal, yeğis n Cawul, i dd-turuw i Eadriyil, mmis n Barzillay zi Maḥulay. ⁹ Netta iwca iten deg ifassen n Ijibeuniyyen, inni ten ayřen x wedrar zzat i uḡembub n SIDI. Sebea nni wdan deg ict n twařat. Nitni twanyen deg wussan n tmegra, deg wussan imezwura, ƣar beddu n tmegra n temžin.

¹⁰ Xenni teksi Rišfa, yeğis n Aya, ict n txancet tessu tt zzat i ixef nnes x ijj n jjarf. Zi beddu n tmegra ƣars ařami i xasen-dd zeğeen waman zeg ujenna. Nettet war tejj i jdađ n ujenna ad xasen areyyhen s uziř uřa d řewhuc n řexřa s ġiřet.

¹¹ Ḥajan as i Dawud min tuḡa tegga Rišfa, yeğis n Aya, tayya n Cawul. ¹² Uca Dawud it̥tef abrid u zeg imezday n Yabic d Jilead ikkes ixsan n Cawul d ixsan n mmis Yunatan nni kksen nitni zeg wazzaḡ n Bayt-San, mani ten ayřen Ifiliřiniyyen deg wass i di ƣeřben x Ifiliřiniyyen x Cawul di Jilbuea. ¹³ Netta issgaeeđ zi senni ixsan n Cawul d ixsan n mmis Yunatan. Nitni iwyen eawed ixsan n yenni itwayřen. ¹⁴ Neđřen ixsan n Cawul d mmis Yunatan di temmurt n Binyamin di řaylae deg wenđeř n babas Qis u nitni ggin marra min d asen yumur uježid. Awarni man aya iija AREBBI ad itwasseřreḡ ixef nnes di t̥twee n temmurt s t̥zažit nsen yuğyen.

Amenyi ak-d Ifiliřiniyyen, ak-d ayt n Rafa

¹⁵ Ifiliřiniyyen mmenyen eawed ak-d Israyil. Dawud ihwa d imsexxaren nnes akides. Nitni mmenyen ak-d Ifiliřiniyyen uca idweř Dawud yuḡeř ařas. ¹⁶ Yicbi zi Nub, ijj zeg ayt n Rafa, wenni lansa nnes tewzen řřata mya n uciql n nnhas u *wenni* tuḡa ibyes s yijj n ssif d amaynu, it̥t̥yiř as ad iwwet Dawud. ¹⁷ Maca Abicay, mmis n řaruya, iwca as afus u iwta Afiliřini, inḡa it. Xenni jjuğen as yeryazen n Dawud, nnan “Cek war akidney teffyed ead ƣar umenyi, maḡend war txessyid řefnar n Israyil.”

¹⁸ Awarni as imsar, aqa ikkar eawed umenyi ak-d Ifiliřiniyyen di Jub. Řexdenni Sabkay, Aḡucayi, iwta Saf, wenni d ijj zeg ayt n Rafa.

¹⁹ Uca eawed tuḡa din umenyi ak-d Ifiliřiniyyen di Jub. Ilḡanan, mmis n Yaeri-Arjim, Abaytlaḡmi, iḡreḡ x Julyat zi Jat. Akeccuđ n lansa igga am ijj n weemud n ukeccuđ n uxeyyeđ.

²⁰ Uca ikkar eawed umenyi di Jat. Tuḡa din ijj n weryaz d azirar, s setta n iđewdan ƣar ifassen nnes u setta n tfednin ƣar iđaren nnes, *marra* řqedd nnes arebea u eicrin. Uřa d netta itwaxřeq-dd di Rafa. ²¹ Netta isstehza zi Israyil, maca Yunatan, mmis n Cimea, umas n Dawud, iḡreḡ xas.

²² Arebea-ya twaxeřqen-dd di Rafa di Jat u nitni wdan s ufus n Dawud u s ufus n imsexxaren nnes.

Izři n Dawud i usemyar n Arebbi

22 ¹ Dawud issiweř awařen n izři-ya i SIDI deg wass umi t ifekk SIDI zeg ufus n marra řeedyan nnes u zeg ufus n Cawul. ² Netta inna

“SIDI d tařđart inu d lburj inu d amsenjam inu.

³ SIDI n teřđart inu, necc ƣars i ƣa arewřeḡ.

Cek d aseřqi inu d yicc n usenjem inu,

lburj inu yueřan u amcan inu n tarewřa.

Amsenjam inu, cek tfekked ayi zi řeunf.

⁴ Necc řayiy-dd x SIDI, wenni isdaḡeğen asemyar,

u necc aqa twasnejmeḡ zi řeedyan inu.

⁵ Maḡar nnđen ayi-dd řemwaj n řmewt,

2 ŞAMWIL

ssigg^wedent ayi řhemřat n waman ihajen.

⁶ Iseywan n řaxart carfen ayi,
tixecfin n řmewt řřarent ayi.

⁷ Di řehřaret inu řayiy-dd x SIDI u x AREBBI inu i x dd-řayiy.
Zi zzawect nnes isřa netta i tmijja inu
uca iyuyyan inu *udfen* řar imezzuyen nnes.

⁸ *Xenni* tenhezz u tarjijj temmurt,
dsusa n ujenna ttrařen-dd ttaşen-dd u nhezzen,
mařar lyađab nnes tuya itwassary.

⁹ Ddexxan igaeęed-dd zeg wenzar nnes
u timessi zeg uqemmum nnes třard,
řefřhem itteřduduęen itwassary zzayes.

¹⁰ Netta igga ajenna ad yađar uca ihwa-dd,
aqa din ijj n useynu d abarcan sadu iđaren nnes.

¹¹ Netta indeh x ijj n uxirub, *wah* iđwa,
u netta itwazar x wafriwen n uřemmiđ.

¹² Netta igga taęest ad as tenned,
am ieuccuten, ijj n wegraw n waman,
iseynuten iqelljen ibbarecnen.

¹³ Zi tissiqť qibač nnes twassaryen řefřhem itteřduduęen.

¹⁴ Uca iija SIDI ajjađ ad idduqęez zeg ujenna,
uca Ameuęi x kučci igga tmijja nnes ttnefrara.

¹⁵ Netta iqarř fritcat n řęews nnes uca ibezzeę iten,
izzaryed assamen uca issigg^wed iten.

¹⁶ Tisiwin n řebřar dewřent ttbanent,
dsusa n ddunit dewřen earran zeg utextix n SIDI,
zeg uřuđi n řeęwin zi tenzart nnes.

¹⁷ Zi sennej issizzweđ-dd *afus* nnes, yiwi ayi,
ijbed ayi-dd zeg waman mřaren.

¹⁸ Netta ifekk ayi-dd zi řeędu inu ijheden,
zeg inni i d ayi icarrhen,
minzi nitni tuya jehden xafi.

¹⁹ Nitni řřaren ayi deg wass n arrzeyyet inu,
maca SIDI tuya d ameęmed inu.

²⁰ Netta indeh ayi řar ttaşeę uca issenjem ayi,
mařar netta tuya isseizza ayi.

²¹ SIDI ixřef ayi ełahřab tasegda inu,
ełahřab tazdugi n ifassen inu ixeęeř ayi.

²² Mařar necc řřfeř ibriden n SIDI,
war heyydeę ca x AREBBI inu s uxeyyeę.

²³ Mařar marra řřeęq nnes *tuya* zzat i *tiřřawin* inu,
war heyyideę ca x tweřřa nnes.

²⁴ Dewřey twakemmřey akides,
hđiy ixef inu zi řmueřiyet inu.

²⁵ SIDI ixřef ayi anect n tasegda inu,
anect n tazdugi inu zzat i *tiřřawin* nnes.

22:11 'axirub' - ijj n lmarka n lmalakat.

2 ŞAMWIL

²⁶ I umeddukeř ařdiq i teğid cek d ameddukeř ařdiq,
i bu-teyrudt ikemmřen i teğid cek tkemmřed.

²⁷ I wenni itwassizedgen aqa cek d amezdag,
ak-d wenni ifaryen aqa tfaryed ktar.

²⁸ Cek tessnejmed řgens itwařsar.

Tiřawin nnek řidd i imęeffaren, cek ad *ten* tessehwid. .

²⁹ Minzi cek d řefnar inu, SIDI!

SIDI igga tifawt di tağest inu.

³⁰ Minzi akidek ad azzřey x ict n bandiyya,
ak-d AREBBI inu ad neggzey x ijj n řhid.

³¹ Abrid n Arebbi ikmeř, awař n SIDI itwařeffa *di tmesi*.

Netta d aseřqi i marra inni days ittiqqan. .

³² Mařar man man wen i iğan d Arebbi, myř SIDI,
u man wen i iğan d tařdart, myř AREBBI nney?

³³ Arebbi d lburj inu ijhed,
netta issarxu abrid nnes nican.

³⁴ Netta igga idaren inu am yenni n iyayđen n wezyar,
u yarra ayi ad beddeř x řęęudi inu.

³⁵ Netta isseřmed ifassen inu i umenři,
iyağen inu ad meğđen ijj n řqews n nnhas.

³⁶ Cek tewcid ayi aseřqi n usenjem nnek,
u s uwađee nnek tessemyared ayi.

³⁷ Aqa tegged ttasie i uřurif sadu inu,
uca ticeębin inu war meyyřent.

³⁸ Necc đfareř řeedyan inu uca teğhiř ten,
u war dd ttęiqqibey ař ten qđiř.

³⁹ Necc qđiř ten u ssnuqqbey ten ařami war kkaren eawed.
Nitni wđan sadu idaren inu.

⁴⁰ Cek tbeysed ayi s jjeħd i umenři,
tarřid-dd inni i dd-yari ikkaren ad ađaren sadu inu.

⁴¹ Cek tewcid ayi timejjart n řeedyan inu, n yenni i d ayi ięiffen,
u necc aređęey ten.

⁴² Nitni xezwaren, *maca* war din tuři amsenjem,
xezzaren řar SIDI, *maca* netta war xasen dd-yarri.

⁴³ Necc weddareř ten am tęejjajt n temmurt,
am ucař x ibriden necc eęjney u rebzey ten.

⁴⁴ Cek tfekkid ayi zeg imcubbecen n weydud inu,
teğđid ayi d azeğif n řegnus,
ij n weydud war t ssineř, ad ayi isexxar.

⁴⁵ Tarwa n yijj n ubarrani ssniemiřen sswađeen ayi.
Myř řami isřa umezzuř waha, sřin-dd řari.

⁴⁶ Tarwa n yijj n ubarrani fecřen,
waxxa nitni tuřa twannden s lbarajat nsen.

22:28 'imęeffaren' - 'ayt bu-nnfaxet'.

22:31 'inni days ittiqqan' - 'inni xas ittečřen'.

2 ŞAMWIL

⁴⁷ Tudart i SIDI. Ad tetwabarek teşdart inu.
Ejj ad yiři AREBBI n teşdart n usenjem inu ad itwassgaæed .
⁴⁸ Arebbi wenni i xafi ittentaqamen
u i d ayi itteggen iyduden sadu ufus inu,
⁴⁹ wenni i d ayi issuffuyen zeg *ufus n* řeedyan inu,
wah, cek tesgaæaded ayi tiwa n yenni i d ayi ittđaddan,
cek tessenjamed ayi zeg weryaz n řexcunet.
⁵⁰ X uyenni, SIDI, necc xsey ad cek qadiy
u ad zehhdey isem nnek.
⁵¹ Igga isenjim n ujeđid nnes myaren
uca isscen tamexsiwt nnes icewwaren i umedhun nnes,
i Dawud u i zzariet nnes i řebda.

Awařen ineggura n Dawud

23¹ Ina d awařen ineggura n Dawud.

Dawud, mmis n Yassa issawař, bu-teyrudt wenni itwasseuğan, amedhun n AREBBI n Yaæqub d amedyaz ieizzen n Israyil issawař:

² “Arruĥ n SIDI issiweř zzayi u awař nnes x iřes inu.

³ SIDI n Israyil inna, aqa Taşdart n Israyil tessiweř akidi

‘Ij n řĥakem jar iwdan, ijj n umsegged,

ijj n řĥakem wenni ittegg^weden zi AREBBI,

⁴ wenni iggin am tfawt yar tuffut xmi dd-tneqqar tfuct,

yar ict n tuffut břa iseynuten iebubbzen,

mařa s tissiqt n tifawt, s wenřar aqa issuffuy aýemmuy aziza zi temmurt.’”

⁵ Waxxa taddart inu yar Arebbi war teđi amenni, aqa igga ayi ijj n řeahd i řebda, msettef u itwaĥđa di marra.

Maýar qaæ asenjem inu d marra min isnekkaran řefraĥet, ma war issyemma aya?

⁶ Wenni war isekk^win ad immenđar am ict n tseřta ak-d isennanen,

marra nitenti, maýar war izemmar ad twařtfent s ufus.

⁷ Aryaz wenni ixsen ad tent iĥada, ittĥezzem s wuzzař d ukeccuđ n lansa

u nitni ad twasaryent s tmesi deg wemcan *n*sen.”

Ayt bu-teyrudt n Dawud

⁸ Ina d ismawen n ayt bu-teyrudt i iġan yar Dawud: Yucayb Bacabbat, mmis n Utahkamuni, azeġif n ineyraf zi řeeskar. Lansa nnes tuġa d řehzut nnes, issnuqqeb tmenya-mya n yeryazen deg ijj n umenyi. ⁹ Awarni as yusa-dd Iliæazar, mmis n Dudu, mmis n Axuxi, netta d ijj zi třata n ayt bu-teyrudt inni iġan ak-d Dawud, řami sstehzan zzaysen Ifiliřtiniyyen inni tuġa din ssmunen i umenyi u iryazen n Israyil tuġa gaæeden xasen i umenyi. ¹⁰ Netta ikkar, iwta deg Ifiliřtiniyyen yars ařami afus nnes yuĥer u iřseq ufus nnes di ssif. SIDI yiwiđ ijj n usenjem d ameqqran deg wass nni uca iryazen n řgens eqqben awarni as, myir ĥima ad keccđen. ¹¹ Awarni as yusa-dd Cam-

23:4 ‘řeĥtic’ - niġ ‘arrie’.

23:8 ‘deg ijj n umenyi’ - s Teibranit ‘deg icten ticti’.

ma, mmis n Aji, Aharari. *Řami* nnjarwen Ifilistiñiyyen ħar Laxi, tuġa dinni ijj n iyyar iccuren s řeedes. Řgens tuġa yarweř zzat i wudem n Ifilistiñiyyen. ¹² Netta ibedd di řwest n ureqqie n iyyar nni uca ifekk it-idd uca iřřeb x Ifilistiñiyyen. *Ammu* yarra as SIDI ijj n weřřab d ameqqran. ¹³ Třata zi třatin n izeġifen hwan, usin-dd ħar Dawud di *řweqt* n tmeġra, deg ifri n Abdullam. Tuġa *din* ict n tejmeet n Ifilistiñiyyen tewta iqiđan nsen di řewđa n teyzurt n Irafawiyyen. ¹⁴ Dawud *tuġa-t* deg ijj n lburj uca *tuġa* din ict n tecbart n ieessasen n Ifilistiñiyyen di Bayt-Lařm. ¹⁵ Uca Dawud iřqef it ufadi, inna “Wi i d ayi-dd i ħa yawyen aman zi tařa n Bayt-Lařm i *iřan* ħar tewwart n *tendint*?” ¹⁶ *Xenni* cuqqen třata n ayt bu-teyrudt nni řmargeř n řeeskar n Ifilistiñiyyen, uymen-dd aman zi tařa n Bayt-Lařm, i *iřan* ħar tewwart n *tendint*. Ksin ten akidsen u iwđen ħar Dawud. Netta yugi ad ten isu, maca izeġeē iten zzat i SIDI. ¹⁷ Netta inna “Aya igg^wej x afi, a SIDI, aqa necc ad ggey man aya. Ma ad swey idammen n yeryazen, inni *din* iruřen *am sebbřen* tudart nsen?” U netta war ixs ad ten isu. D man aya i t iggin třata n ayt bu-teyrudt nni.

¹⁸ Abicay, mmis n Yu’ab, mmis n řaruya, tuġa d azeġif n třata nni. Netta iřenneđ lansa nnes x teřt-mya, issnuqqeb iten. Netta ħars ijj n isem *itwacenneē* jar třata nni. ¹⁹ Ma war iġi netta d wenni itwacenneēn ařas zi třata-ya? X uya tuġa netta d řqebřan nsen. Maca netta war yiwid uřa ħar třata n *imezwura*.

²⁰ *Xenni* Banaya, mmis n Yahuyadaē, mmis n yijj weryaz imeřđen, timeġga nnes mřarent, netta zi Qabđiyil. Netta iřřeb x nrayen n iyraden ijeđen. Eawed tuġa netta ihwa *ict* n *twařat*, iřřeb x ijj n weyrad di řwest n yijj n wanu deg ijj n wass umi iwta wedfeř. ²¹ Netta iřřeb uřa x yijj n weryaz d Amiřri, ijj n weryaz issegg^waden. Amiřri tuġa ħars ict n lansa deg ufus *nnes*. Ihwa ħars s yijj n weemud, ikkes as lansa zeg ufus n Umiřri u inya it s lansa nnes. ²² D man aya i igga Banaya, mmis n Yahuyadaē. X uya ħars isem *icneē* jar třata n ayt bu-teyrudt. ²³ Netta tuġa d wenni itwacenneēn ařas zi třatin, maca war yiwed ař třata imezwura. Dawud igga it jar imtiqqan ifarzen nnes.

²⁴ Tuġa Easayil, umas n Yu’ab, jar třatin; İlřanan, mmis n Dudu, zi Bayt-Lařm;

²⁵ Camea, Ařarudi; İliqa, Ařarudi;

²⁶ Halař, Afaltı; Eira, mmis n Eiqqic, Atiquei;

²⁷ Abieazar, Aēanatuti; Mabunnay, Ařucayi;

²⁸ řalmun, Axuxiy; Mahray, Anařufati;

²⁹ Xalab, mmis n Baena, Anařutafi; İttay, mmis n Ribay, zi Jibea zeg ayt n Binyamin;

³⁰ Banaya, zi Fireatun; Hıday, zi teyzurin n Jaeac;

³¹ Abu-Ealbur, Aēarabati; Eazamut, Abarřumi;

³² İlyahba, Acaelubuni; Zeg iřenjiren n Yacan, *mřir* Yunatan;

³³ Camma, Aharari; Axiyam, mmis Carar, Arari;

³⁴ İlifalař, mmis n Ařasbay, mmis n Maeki; İeam, mmis n Axiřufil, Ajiluni;

³⁵ řařray, Akarmali; Faeray, Alarabi;

³⁶ Ji’al, mmis n Natan, zi řuba; Bani, Ajadi;

³⁷ řalaq, Aeammini; Nařray, Albi’rutu, ařemmař n řesnař n Yu’ab, mmis n řaruya;

³⁸ Eira, Ayitri; Jarab, Ayitri;

³⁹ Uriya, Ařitti, marra *jmiē* sebea u-třatin n yeryazen.

Ařesseb n řgens d řeiqab n SIDI

24 ¹ Lyadab n SIDI iqqim itwassary x Israyil. Netta issekkar Dawud xasen, inna “Uyur ad řthesbed Israyil d Yahuda!” ² Inna ujeġid i Yu’ab, akumandar n řeeskar, wenni tuġa ħars *iřan* “Ekk marra tiqebbař n Israyil, zi Dan ħars ař Bi’r-Sabea, řesseb řgens, mařend necc ad ssney řqedd n řgens.” ³ *Xenni* inna Yu’ab i ujeġid “Ad yarni SIDI, AREBBI nnek, i řgens-a am mammec

2 ŞAMWIL

ğan nitni řexxu u ead mya n tseqqar am mammec ğan nitni řexxu u ejj ad zarent tiřtawin n ujeğid. Maca i umi iwca taynit ujeğid i tmesřact-a?" ⁴ Maca awař n ujeğid ijhed x Yu'ab u x ikumandaren n řeeskar. U Yu'ab iffeř ak-d ikumandaren n řeeskar, yagğweř x wudem n ujeğid ĥima ad iħesseb řeeskar n Israyil. ⁵ Nitni zwan L'Urdun u wtin iqıđan nsen řar uyezdis afusi n tendint n Earueir tenni řar řwest n teřzart n Jad u řar Yaezir. ⁶ Usin-dd di Jilead u di Tařtim-Ĥudci. Xas uca usin-dd řar Dan-Yaeen u řar jıwayeh n řidun. ⁷ Uca usin-dd řar tendint n řur i ifaryen s iyebrawen u řar marra tneddam n lħiwiyyen d lkaneaniyyen u iwden xenni řar ljanub n Yahuda di Bi'r-Sabea. ⁸ Ammu kkin nitni marra tammurt u awarni edun tesa n iyuren d eicrin n wussan usin-dd řar Urcalim. ⁹ U Yu'ab iwca i ujeğid řqedd n řeħsab n řgens. Israyil days tmenya-mya-ařaf n yeryazen imeħden inni izemmaren x ssif u xemsa-mya-ařaf n yeryazen tuya-ten zi Yahuda.

¹⁰ Maca uř n Dawud ibda ad ireddu as, awarni iħesseb řgens u Dawud inna i SIDI "Necç xđiř xak ařtas s min ggiř. Uca řexxu, a SIDI, kkes řmuesiyyet x umsexxar nnek, mařar necç ggiř tubbuħeřya tameqqrant." ¹¹ Umi Dawud ikkar řar tuffut, imsar, aqa yusa-dd awař n SIDI i unabi Jad, amwařaw n Dawud, inna ¹² "Uyur, siweř i Dawud 'Ammu iqqar SIDI: Ad ac-dd ssarseř řřata n tmesřayin. Ixđar ict zzaysent uca ad ac tt ggeř.'" ¹³ Uca Jad yusa-dd řar Dawud, ixebbar it, inna as "Ma ad iwđa sebea n isegğusa n řař x temmurt nnek? Niř tersed ad tarewřed řřata n iyuren zzat i wudem n řeedyan nnek u netta ad cek iđfar? Niř tersed ad yiři řřacun di temmurt nnek? Xenni řexxu, ssen min i řa tixđared u xzar, min i řa arreř d tamwarrit řar wenni d ayi dd-issekken."

¹⁴ Xenni inna Dawud i Jad "Necç twaħşareř ařtas. Ejj aneř ad newđa deg ifassen n SIDI, mařar arreħmet nnes temřar, maca war xseř ca ad wđiř deg ifassen n iwdan." ¹⁵ Xenni issiweđ SIDI ijj n řřacun x Israyil, zi tuffut řars ař řmijař itwaggen. Mmuten sebein-ařaf n yeryazen n řgens zi Dan ař Bi'r-Sabea. ¹⁶ Umi issiřzewđ lmalak afus nnes x Urcalim, ĥima ad tt iřdeř deg uđeyyee, indem SIDI x tuēeffna, inna i lmalak i iggur ad iřdeř řgens deg uđeyyee "Cfa, sehwa afus nnek řexxu!" Tuya lmalak n SIDI ittaweđ řar unedrar n Uyabusi Arawna. ¹⁷ Umi Dawud iřra lmalak wenni iwtin řgens, issiweř Dawud ak-d SIDI, inna "Xzar, necç xđiř u necç ggiř řmuesiyyet, maca uři-ya, min ggin? Ejj ad yiři ufus nnek i tecti řari d řar taddart n baba."

Aealřar x wendrar n Arawna

¹⁸ Deg wass nni beđa yusa-dd Jad řar Dawud, inna as "Gaēeed, sbedd ijj n uealřar i SIDI x unedrar n Uyabusi Arawna." ¹⁹ Dawud iğaeēed ełahřab awař n Jad, am mammec t yumur SIDI. ²⁰ Arawna iceyyee u iřra ajeğid ak-d imsexxaren nnes usin-dd řars. Xenni yuyur Arawna řar barra, yuđar zzat i ujeğid s wudem nnes řar temmurt. ²¹ Arawna inna "Mayemmi i dd-yusa sidi inu, ajeğid, řar umsexxar nnes?" Dawud inna "Ĥima ad xak sřeř anedrar ĥima ad bniř din ijj n uealřar i SIDI, maħend ad tbedd tecti di řgens." ²² Xenni inna Arawna i Dawud "Ejj sidi, ajeğid, ad iksi u ad iwehheb min d as ittyiř d lemliř di tiřřawin nnes. Xzar aqa din iyenduzen i řyarřt n wecmađ u ksi dduzan n usarwet d řeħwayej n iyenduzen d akeccuđ i tmesi." ²³ Aya marra, a ajeğid, ad ac yewc Arawna i ujeğid." Eawed inna Arawna i ujeğid "Iři ad dd-tased cek x řxađar řar SIDI, AREBBI nnek!" ²⁴ Maca ajeğid inna i Arawna "Lla, maca necç ad xak t sřeř s ttaman nnes ikmeř, mařar necç war ttwehħbey i SIDI, AREBBI inu, řiřarřa n wecmađ i war isekk" in walu." U Dawud isřa anedrar d iyenduzen i xemsin n uciřl n nnuqart. ²⁵ Dawud ibna din ijj n uealřar i SIDI uca issgaēeed din řiřarřa n wecmađ d tewhibin n řyiřet. Ammu itwasseřřeř SIDI x temmurt s tzağit nsen yuğřen u tetwassbedd tecti di Israyil.

24:16 'anedrar' - niř 'andar'.

ADLIS AMEZWARU N IJEĞIDEN

Aduniya ixs ad iksi tagelda

1¹ Tuɣa ajeğid Dawud iwsar u imɣar deg wussan. Ssduɣiyen t s maltat, *maca waxxa amenni* war t iɣqif *ɛad řehmu*.² Nnan as imsexxaren nnes “Ejj ad arzun i sidi inu, ajeğid, ict n teħramt d taezarct u ejj itt ad tbedd zzat i wudem n ujeğid, ad days tethilla. Ejj itt ad tettes ɣar idmaren nnes, ħima sidi inu, ajeğid, ad idweř iħemma.”³ Arzun nitni di marra temmurt n Israyil x ict n teħramt days azri. Ufin Abicaj, Tacunamit, uca iwyen tt ɣar ujeğid.⁴ Tahramt tuɣa days azri aṭṭas u nettat tethilla days u tsexxar xas. Ajeğid war tt issin ca.

⁵ Aduniya, mmis n Hajjit, ixs ad issueřa ixef nnes, inna “Necce ad dewřey d ajeğid.” Netta idebbbar ikarruten d imnayan uca izwaren xemsin n yeryazen s tazřa zzat i wudem nnes.⁶ Babas tuɣa ɛemmarř war xas isseqseħ řami d as inna “Mayemmi i teggid aya?” ɛawed Aduniya tuɣa ɣars ijj n waddud icna. Netta turw it-idd awarni i Abcalum.⁷ Awařen nnes udfen ɣar Yu’ab, mmis n řaruya, u ɣar Abyatar, akehhan. Nitni wcin afus i Aduniya.⁸ *Maca řaduq*, akehhan, d Banaya, mmis n Yahuyadae, d Natan, anabi, d Cimeĩ d Rieĩ uřa d ayt bu-teɣruđt nni *iġan* ɣar Dawud, war qqinen ca ixef nsen ɣar Aduniya.

⁹ Aduniya iɣarř uġi d řebhayem d ieejmiyyen išeħħen ɣar wezru n Zaħifa wenni ɣar tařa n Rujil. Netta iearđ marra aytmas, iħenjiren n ujeğid, u marra iryazen n Yahuda, imsexxaren n ujeğid.

¹⁰ *Maca* anabi Natan d Banaya d ayt bu-teɣruđt d umas Suliman, war ten ierid ca.

¹¹ *Xenni* inna Natan i Batcabae, yemmas n Suliman, inna “Ma war tesřid cek, aqa Aduniya, mmis n Hajjit, idweř d ajeğid? Aqa Dawud, siditney, war xas yargib?”¹² Xenni řexxu, as-dd, ejj ayi ad am wcey cwar, ħima ad tessnejmed tudart nnem d tudart n mmim Suliman.¹³ Uyur, adef ɣar ujeğid Dawud, ini as ‘A sidi inu, ajeğid, ma war tejjugeđ i temsexxart nnek uca tennid: S tidett, mmim Suliman ad yiři d ajeğid awarni ayi u netta ad iqqim x řkursi igelliden inu? Mayemmi *iġa xenni* Aduniya d ajeğid?”¹⁴ Xzar umi cem dinni tessawařed *ɛad* ak-d ujeğid, ad adfeɣ uřa d necc ad kemmřey awařen nnem.”

¹⁵ Batcabae tudef ɣar ujeğid deg wexxam n daxeř. Ajeğid tuɣa iwsar aṭṭas u Abicaj, Tasunamit, tsexxar as.¹⁶ Batcabae tesseqwes azeğif uca tuđar i ujeğid uca ajeğid inna “Min cem yuyin?”

¹⁷ Nettat tenna as “A sidi, cek tejjugeđ i temsexxart nnek ɣar SIDI, AREBBI nnek: S tidett, Suliman, mmim, ad yiři d ajeğid awarni ayi u netta ad iqqim x řkursi inu igelliden!”¹⁸ Uca řexxu, xzar, Aduniya idweř d ajeğid, u řexxu, sidi inu, ajeğid, cek war xas tessargibed ca.¹⁹ Netta iɣarř i waṭṭas n řebhayem d ueejmiyyen išeħħen d wuġi u netta iearđ x marra iħenjiren n ujeğid u x Abyatar, akehhan, u x Yu’ab, akumandar n řeeskar, maca amsexxar nnek Suliman, war t ierid ca.²⁰ Yark cek, sidi inu, ajeğid, ɣark cek kezarent marra tiṭṭawin n Israyil, ħima cek ad asen tessecned, man wen i ya iqqim x řkursi igelliden n sidi inu, ajeğid, awarni as netta.²¹ Niɣ ad imsar, mařa sidi inu, ajeğid, ad igg ad itwassars *deg wenđer* jar řejdud nnes, aqa necc d mmi *ad twaħesben* d mudnibin.”

²² U xzar, am tessaweř nettat *ɛad* ak-d ujeğid, yudef-dd anabi Natan.²³ Xebbaren aya i ujeğid, nnan “Xzar, aqa da anabi Natan.” Netta yusa-dd zzat i wudem n ujeğid, yuđar i ujeğid s uɣymbub nnes ɣar temmurt.²⁴ Uca inna Natan “Sidi inu, ajeğid, ma tennid cek ‘Aduniya ad

1:3 ‘Tacunamit’ - ict n temɣart zi Cunam, ict n tendint di temmurt n Issakar, ɣar ljanub n wedrar n Tabur, di ccamal n Israyil.

1:4 ‘war tt issin ca’ - man aya ixs ad yini ‘war kides iṭṭes ca.

1:6 ‘Nettat’ - yemmas Hajjit.

1:21 ‘mudnibin’ - niɣ ‘imednab’.

1 IJEĠIDEN

yiři d ajeġid awarni ayi u netta ad iqqim x řkursi inu!?”²⁵ Mařar netta ihwa ass-a u netta iřarř i wařtas n řebhayem d řmař iřeřřen d wuři u iearđ x marra iřenjiren n ujeġid u x ikumandaren n řeeskar u x ukehhan Abyatar. Xzar nitni ttetten u sessen zzat i wudem nnes, qqaren ‘Ad iddar ujeġid Aduniya!’²⁶ Maca necc, necc wenni d amsexar nnek, d ukehhan řaduq d Banaya, mmis n Yahuyadae, d Suliman, amsexar nnek, war i d aney ierid ca.²⁷ Ma iffey-dd wawař-a zi sidi inu, ajeġid? Ma xenni war tessargibed ca amsexar nnek, man wen i řa iqqim x řkursi igellden n sidi inu, ajeġid, awarni as?”

Dawud igga tagelda deg ufus n Suliman

²⁸ Ajeġid Dawud yarra-dd xas, inna “Řayat ayi-dd x Batcabae!” Nettet tusa-dd řar zzat i wudem n ujeġid, tbedd *din* zzat i wudem n ujeġid.²⁹ Xenni ijuř ujeġid, inna “S tidett, am iddar SIDI, wenni ifekken řeemar inu zi marra řeřřaret,³⁰ wah nican, am d ac jjuřey řar SIDI, AREBBI n Israyil, nniř ‘Aqa mmim Suliman ad yiři d ajeġid awarni ayi u netta ad iqqim x řkursi inu deg wemcan inu, wah, ammu i t i řa ggeř s tidett ass-a.’”³¹ Uca tuđar Batcabae s uyembub nnes řar temmurt, teqqunjeř i ujeġid, tenna “Ad iddar sidi inu, ajeġid, i řebda!”

³² Xas uca inna ujeġid Dawud “Řayat ayi-dd i ukehhan řaduq, anabi, d Banaya, mmis n Yahuyadae!” Uca nitni usin-dd zzat i wudem n ujeġid.³³ Inna asen ujeġid “Ksim imsexxaren n siditwem akidwem u ejj mmi Suliman ad iniy x usardun i řari iřan u sehwa t řar Jiřun.³⁴ Ejj akehhan řaduq, ak-d unabi Natan, ad t idhen dinni d ajeġid x Israyil. Xenni ad třuđem di řbuq u ad tinim ‘Tudart i Suliman!’³⁵ Ittxeřša ad tgaeđem awarni as u netta ad dd-yas ad iqqim x řkursi igellden inu. Netta ad yiři d ajeġid deg wemcan inu, mařar necc umureř as, řima ad yiři d amgewwad x Israyil u x Yahuda.”³⁶ Banaya, mmis n Yahuyadae, yarra-dd x ujeġid, inna “Amin, ammu iqqar SIDI, AREBBI n sidi inu, ajeġid!”³⁷ Am mammec tuřa iřa SIDI ak-d sidi inu, ajeġid, ammu i řa yiři netta uřa ak-d Suliman uca iři netta ad issemyar ead řkursi igellden nnes x řkursi n sidi inu, ajeġid Dawud!”

³⁸ Xenni akehhan řaduq ihwa ak-d unabi Natan d Banaya mmis n Yahuyadae, u ak-d ieessasen n arrimet d ireqqasen n tazřa. Nitni ssenyen Suliman x usardun n ujeġid Dawud u nedhen t řar Jiřun.³⁹ Akehhan řaduq, iki icc s zzeć zeg uqidun uca idhen Suliman. Nitni řuđen di řbuq u marra řgens inna “Tudart i ujeġid Suliman!”⁴⁰ Marra řgens igaeđed awarni as. Iwdan řeffaren di tzamarin u farřen ict n řefrařet temřar ařami tfeġeq temmurt s řřess nsen.

⁴¹ Aya řřin t Aduniya d marra inewjiwen inni řars iřan. Nitni tuřa břřa mmunswen. Uřa d Yu’ab iřa i zzhir n řbuq, inna “Mana řřess zi tendint ammu s zzhir ařtas?”⁴² Am issawař netta ead, yusa-dd Yunatan, mmis n ukehhan Abyatar. Aduniya inna “Adef-dd řar daxeř, minzi cek d ijj n weryaz imeřđen. Cek ad tawyeđ nican ijj n řexbar ařebřan.”⁴³ Yunatan yarra-dd, inna i Aduniya “S řemqřub, siditney, ajeġid Dawud, igga Suliman d ajeġid.”⁴⁴ Ajeġid issekk akides akehhan řaduq d unabi Natan d Banaya, mmis n Yahuyadae, d ieessasen n arrimet d ireqqasen n tazřa u ina ggin t ad iniy x usardun n ujeġid.⁴⁵ Akehhan řaduq d unabi Natan dehnen t d ajeġid di Jiřun u zi senni gaeđen s řefrařet ařami tehweř tendint. Aya d řřess i tesřim.⁴⁶ Uřa d Suliman ittřima x řkursi n tgelda.⁴⁷ Uřa d imsexxaren n ujeġid usin-dd řima ad barken siditney, ajeġid Dawud, nnan ‘Iři ad yarr SIDI isem n Suliman ead icna x yisem nnek u ad yarr SIDI řkursi nnes ead imřar x řkursi nnek.’ Uca ajeġid yuđar x tassut nnes.⁴⁸ Eawed inna ujeġid ‘Ad itwababerek SIDI, AREBBI n Israyil, wenni i d iwcin ass-a ad iqqim iijen x řkursi igellden inu, umi tiřřawin inu ead zemment ad twařant aya.’”

⁴⁹ Marra inewjiwen inni tuřa iřan řar Aduniya nnxeřen, kkaren uca ffřen, kuř aryaz yuyur abrid nnes.⁵⁰ Aduniya iggweđ zi Suliman. Netta ikkar, yuyur uca icebbar deg waccawen n uealřar.⁵¹ Xebbaren aya i Suliman, nnan “Xzar, Aduniya, iggweđ zeg ujeġid Suliman, mařar aqa

1 IJEĞIDEN

netta icebbar deg waccawen n uealtar, iqqar ‘Ejj ajeğid Suliman ad iijağ ass-a, aqa netta war ineqq amsexxar nnes s ssif!’ ”⁵² Inna Suliman “Maña netta d ijj n weryaz d amtiqqi, war xas iwettti uña d ijj n uzuṭṭu n ucewwaf nnes, maca maña itwaf days tucēffna, ittxeṣṣa ad immet.”⁵³ Ajeğid Suliman issekk *ij n ureqqas* u nitni kkesin t zeg uealtar u netta yusa-dd, yuḍar zzat i ujeğid Suliman. Inna as Suliman “Ruḥ yar taddart nnek!”

Awařen ineggura n Dawud i Suliman

2¹ *Umi* i d udsen wussan n Dawud, ad immet, ieṣem netta i mmis Suliman, inna ² “Nec ad uyurey abrid n marra tammurt. Iṛi tmeḥḍed u iṛi d aryaz! ³ Hḍa awekkeṛ n SIDI, AREBBI nnek, ḥima ad tuyured di tebridin nnes, maḥend ad teṭṭfed di tweṣṣa nnes d ṛumurat nnes d lḥarayid nnes d cchadat nnes am mamec t yura di ccariea n Musa, ḥima ad tegged s ṛeqeṛ di marra min i ya tegged d mani mma i ya traḥed, ⁴ ḥima SIDI ad isseqfeṛ awaṛ nnes i xafi issiweṛ, *umi* inna ‘Maña tarwa nnek ad ḥḍan abrid nsen ḥima ad uyuren s teṣdiqt zzat i wudem inu, s wuṛ nsen marra u s ṛeemar nsen marra, *xenni* war zzayek itwaqess uña d ijj n weryaz zi ṛkursi n Israyil.

⁵ Cek tessned eawed min i d ayi igga Yu’ab, mmis n Ṣaruya, min igga netta i tnayen n ikuman-daren n ṛeekar n Israyil: Abnir, mmis n Nir, d Amasa, mmis n Yatir. Netta inya iten. Di *ṛweqt* n ṛehna issizzeṛ idammen *am di ṛweqt* n umenyi uca *am di ṛweqt* n umenyi igga idammen yar webyas nnes i yars yar tejeinna nnes uña yar sandaliyat nnes nni x idaren nnes. ⁶ Egg eḷaḥsab tiyt nnek u war ttejji acewwaf icaben nnes ad ihwa yar ṛaxart di ṛehna.

⁷ Egg tadukkṛit ak-d ayt n Barzillay, Ajileadi. Nitni ad iṛin jar inni i ya iccen zi tṭabṛa nnek, maṃar ammu i dd-yusin yari umi arewṛey zzat i wudem n umac Abcalum. ⁸ Xzar Cimeṛ, mmis n Jira, Abinyamini, zi Baḥurim. uña d netta akidek. Netta ineeṛ ayi s ict n nneṛfet iqeshen deg wass umi necc arewṛey yar Maḥanayim, maca immseṛqa akidi yar L’Urdun u necc jjuḡey as yar SIDI, nniy ‘Yari maña ad t nyey s ssif!’ ⁹ Xenni ṛexxu, war t ḥeṣṣeb d amezdag, maṃar cek d ijj n weryaz d amiyis u tessned min i d as i ya tegged ḥima acewwaf nnes icaben ad ihwa yar ṛaxart s idammen.

¹⁰ Dawud itwassars *deg wenḍer* jar ṛejdud nnes. Netta itwanḍer di tendint n Dawud. ¹¹ Ussan i di tuya iḥekkem Dawud x Israyil, *tuya-ten* arebein n isegḡusa. Sebea n isegḡusa iḥkem di Ḥibrun u di Urcalim iḥkem tṛata u-tṛatin n isegḡusa.

Timegga amezwaru n ujeğid Suliman

¹² Suliman iqqim x ṛkursi n babas Dawud u tageldit nnes tedweṛ tarenni di ṛemten aṭṭas. ¹³ *Xenni* Aduniya, mmis n Hajjit, yusa-dd yar Batcabae, yemmas n Suliman, uca nettat tenna “Ma twasit nnek s ṛehna?” Netta inna “Ṛehna!” ¹⁴ Netta inna “Nec yari ijj n wawaṛ i cem.” Nettat tenna as “Siweṛ!” ¹⁵ Inna netta “Cem tessned, aqa tageldit tusa ayi-dd u marra Israyil igga dayi tiṭṭawin ḥima ad dewṛey d ajeğid, waxxa tageldit tenneqṛeb uca tedweṛ i uma, minzi tuya tusa as-dd zi SIDI. ¹⁶ U ṛexxu necc xsey ad yarem ttary ict n ṛḥajet *waha*. War d ayi tagi!” Nettat tenna as “Siweṛ!” ¹⁷ Netta inna “Siweṛ ak-d ujeğid Suliman, maṃar netta war cem ittarr, ḥima netta ad ayi iwc Abicaj, Tasunamit, d tamyart.” ¹⁸ Batcabae tenna “Mliḥ, necc ad ssiwṛey ak-d ujeğid di tṭwee nnek.”

¹⁹ *Xenni* Batcabae tusa-dd yar ujeğid Suliman, ḥima akides tessiweṛ x Aduniya. Ajeğid ikkar i umsagar akides u yuḍar zzates. *Awarni man aya* iqqim x ṛkursi, iija ad *din* ssarsen ijj n ṛkursi i yemmas n ujeğid u nettat teqqim yar ufus afusi nnes. ²⁰ *Xenni* tenna as nettat “Nec xsey ad ac ttary ict n ṛḥajet *waha*. War d ayi tagi!” Inna as ujeğid: Seḡsa, yemma, necc war cem tarriy ca.” ²¹ Nettat tenna as “*Ttazwegy cek* ḥima ad temmewc Abicaj, Tasunamit, i umac Aduniya d

tamɣart.”²² Ajeğid Suliman yarra-dd xas, inna i yemmas “Mayemmi tettared cem i Aduniya Abicaj, Tasunamit? Ttar xenni uŕa d tageldit, maɣar netta d uma wenni d ameqqran xafi, wah ttar itt i netta u i ukehhan Abyatar d Yu’ab, mmis n Šaruya.”

²³ Ajeğid Suliman ijuɣ ɣar SIDI, inna “SIDI ad ayi igg ta d ta u ead ktar zi man aya, maɣar Aduniya issiweŕ awaŕ-a ðidd i tudart nnes!”²⁴ Xenni řexxu, s tidett am iddar SIDI, wenni i d ayi issemt-nen u wenni i d ayi issyiman x řkursi n tgeldit n baba Dawud u wenni i d ayi iggin ict n taddart am mammec tuɣa inna. S tidett, Aduniya ad itwaneɣ ass-al!”²⁵ Xas uca issekk ujeğid Suliman řumur-a s ufus n Banaya, mmis n Yahuyadae. Wanita iwta it uca immut Aduniya.

²⁶ Inna ujeğid i ukehhan Abyatar “Uyur ɣar Anatut, ɣar temmurt nnek, maɣar cek d ijj n weryaz issdaheğ řmewt. Ass-a maca war cek neqqey ca, minzi cek tarbud Ttabut n Sidi inu, SIDI, zzat i wudem n baba Dawud u minzi cek tweddbed uŕa s marra i zi iweddeb baba.”²⁷ Suliman yuzzeŕ x Abyatar aŕami netta war tuɣi ead d akehhan n SIDI, ħima ad itwakemmeŕ wawaŕ n SIDI i tuɣa issiweŕ zi jjihet n taddart n Ēali di Cilu.

²⁸ Umi yiweđ řexbar ɣar Yu’ab - aqa Yu’ab iffey, idfar Aduniya, waxxa netta war dd-iffiɣ ca ħima ad idfar Abcalum - yarweŕ Yu’ab ɣar Uqিদုၤ n SIDI uca ittef accawen n uealɥar.²⁹ Xebbaren ajeğid Suliman aqa Yu’ab yarweŕ ɣar Uqিদုၤ n SIDI. U xzar, ibedd *din* ɣar uealɥar. Suliman issekk ɣars Banaya, mmis n Yahuyadae, inna “Ruħ *din*, neɣ it!”³⁰ Banaya yusa-dd ɣar Uqিদုၤ n SIDI uca inna as “Ammu i iqqar ujeğid ‘Ffey-dd ɣar barra!’ ” Netta inna “Lla, necc xsey ad mmteɣ dal!” Banaya issiweđ tamwarrit ɣar ujeğid, inna “Ammu i issiweŕ Yu’ab u ammu xafi dd-yarra.”³¹ Inna as ujeğid “Egg min i d ac inna netta, ředŕ it uca neđŕ it, ħima ad tagg^wejed x idammen i issizzeŕ Yu’ab x baŕeŕ, xafi u x taddart n baba.”³² Ammu i ɣa yarr SIDI idammen nnes x uzeğif nnes, minzi netta isħeyyed tnayen n yeryazen, inni iseggden u iħŕa xas, uca inɣa iten s ssif umi baba war t issin: Abnir, mmis n Nir, akumandar n řeeskar n Israyil, u Amasa, mmis n Yatir, akumandar n řeeskar n Yahuda.³³ Ammu i ɣa řeqben idammen nsen x uzeğif n Yu’ab u x uzeğif n tarwa nnes i řebda. Maca Dawud d tarwa nnes d taddart nnes d řkursi nnes, ad ɣarsen yiŕi řehna zi SIDI i řebda.”³⁴ Banaya, mmis n Yahuyadae, yuyur din uca iwta it uca inɣa it. Netta itwandeŕ di temmurt nnes di řexŕa.³⁵ Ajeğid igga xenni Banaya, mmis n Yahuyadae, deg wemcan nnes nnes x řeeskar uca akehhan igga it řaduq d ajeğid deg wemcan n Abyatar.

³⁶ Xenni iija ujeğid ad řayan i Cimeɣ, inna as “Bna i yixef nnek ict n taddart di Urcalim uca zdeɣ din, war tteffey ɣar da uŕa ɣar diha!”³⁷ Ad imsar deg wass i di i ɣa teffyed, ad tezwid tiɣzart n Qidrun, aqa ad tessned nican ad temmted nhŕa mma. Idammen nnek ad iŕin x uzeğif nnek.”

³⁸ Cimeɣ yarra-dd x ujeğid “Awaŕ-a d lemlih. Am mammec issiweŕ sidi inu, ajeğid, ammu i ɣa igg uŕa d umsexxar nnek.” U Cimeɣ tuɣa izeddeɣ aŕas n wussan di Urcalim.

³⁹ Maca awarni i tŕata n isegg^wusa, imsar, aqa tnayen n imsexxaren n Cimeɣ arewŕen ɣar Axic, mmis n Maeka, ajeğid n Jat. Xebbaren aya i Cimeɣ, nnan “Xzar, imsexxaren nnek aqa-ten di Jat.”

⁴⁰ Xenni ikkar Cimeɣ, ibardee i weyyuŕ nnes uca yuyur ɣar Axic ɣar Jat, ħima ad yazu x imsexxaren nnes. Cimeɣ yuyur *din* u yarra iten-dd zi Jat.⁴¹ Xebbaren aya i Suliman aqa Cimeɣ iffey zi Urcalim ɣar Jat uca řeqeb-dd.⁴² Ajeğid issekk ad řayan i Cimeɣ uca inna as “Ma war cek jjiɣ ad tejjageđ ɣar SIDI u eŕmey ac, nniɣ ‘Deg wass i di i ɣa teffyed diha niɣ ɣar dinni, ad tessned nican, ad temmted nhŕa mma!’? U cek tennid ayi ‘Awaŕ-a i sŕiɣ, aqa-t mlih.’”⁴³ Mayemmi xenni war teħđid ca tajağit n SIDI d řumur i d ac ggiɣ?”⁴⁴ Yarenni inna ujeğid i Cimeɣ “Cek tessned x marra tušeffna i zi tuca-dd deg wuŕ nnek aqa teggid tt i baba. X uya SIDI ad dd-yarr tušeffna nnek x uzeğif nnek.”⁴⁵ Maca ajeğid Suliman ad itwabarek u řkursi n Dawud ad itwassemten i řebda zzat i wudem n SIDI.”⁴⁶ Xas uca idebbar ujeğid x Banaya, mmis n Yahuyadae, u wanita yuyur ɣar barra, iwta Cimeɣ aŕami immut wanita. Ammu i tettwacedd tgeldit deg ufus n Suliman.

1 IJEĠIDEN

Aḍhar amezwaru n SIDI i Suliman d tutra nnes ḥima SIDI ad as iwc tiyit

3¹ Suliman idweř d aḍekk^wař n Fireun, ajeġid n Miřra. Netta yiwi yeġis n Fireun uca issidif it ȳar tendint n Dawud, ȳars ařami tuȳa isseqfeř řebni n taddart nnes d taddart n SIDI d řhiđ i d as dd-innden i Urcalim. ² Myř řgens iqqim ittqeddami tiȳarřa x řegudi waha, minzi ař ussan nni war tetwabenni ead taddart i yisem n SIDI. ³ Suliman tuȳa ittexs SIDI umi yuyur ełahřab tiweřřa n babas Dawud. Iqeddemi myř tiȳarřa d řebxur x řegudi waha.

⁴ *Ammu i yuyur ujeġid ict n twařat ȳar Jibeun, ḥima ad dinni iȳarř, maȳar řgaēdet nni tuȳa-tt d tameqqrant qaē. Issgaēēd Suliman x uēalțar nni ařef tiȳarřa n wecmađ. ⁵ Iban SIDI di Jideun s ġiřet i Suliman deg ict n terjit uca inna AREBBI “Ttar, min tettared ad ac t wcey!”*

⁶ Uca inna Suliman “Cek teggid tadukkři tameqqrant ak-d umsexxar nnek, baba Dawud, am mammec yuyur netta zzat i wudem nnek s teřdiqt d tsegda d tnicant n wuř ȳark u cek txemmřed as tadukkři-ta tameqqrant u cek tewcid as ijj n mmis ḥima ad iqqim x řkursi nnes iggelden, am teġa ass-a. ⁷ Xenni řexxu, SIDI, AREBBI inu, cek teggid amsexxar nnek d ajeġid deg wemcan n baba Dawud u necc ead d ařenjir ameȳan. Necc war ssineȳ, mammec i ȳa ffȳey u mammec i ȳa ēeqbey. ⁸ Amsexxar nnek aqa-t di řwest n řgens nnek nni tixđared cek, ijj n řgens imȳar ařami war izemmar ad itwaqedd niȳ ad itwařseb zeg ubarru nnes ameqqran. ⁹ Ewc xenni i umsexxar nnek ijj n wuř ḥima izemmar ad iřakem di řgens u ḥima ad ifarř s řeeqeř jar tařebřant d řaēeffant, minzi man wen izemmaren ad iřakem x řgens-a ameqqran?”

¹⁰ Awař-a tuȳa d lemlih di tiřřawin n Sidi, řami zeema Suliman ittar man aȳa. ¹¹ Inna as AREBBI “Minzi cek tettared aȳa u war tettared ca tudart tazirart i yixef nnek, u war tettared aȳa i yixef nnek u war tettared ca tudart n řeedyan nnek, maca tettared i yixef nnek řeeqeř ḥima ad tzemmarred ad teřfid ddeewat di řmeřkama, ¹² aqa x uȳa necc ggii ełahřab awařen nnek. Xzar, necc wciȳ ac ijj n wuř d amiȳis d ifehhmen, am mammec war tuȳi qbeř i cek u war ittiři awarni ac. ¹³ Uřa d min war tettared, ad ac t wcey, am wagra am uēuġi, ařami marra ussan n tudart nnek war din ittiři weryaz am cek jar ijeġiden. ¹⁴ Mařa cek tuyured x tebridin inu, ad teřđid tiweřřa inu d řumurat inu, am mammec yuyur babac Dawud, xenni necc ad sszuggareȳ ussan n tudart nnek

¹⁵ Ifaq-dd Suliman, u xzar, tuȳa-tt d ict n terjit. Netta yusa-dd ȳar Urcalim uca ibedd zzat i Ttabut n řeahd n SIDI u issgaēēd tiȳarřa n wecmađ u igga tiwhibin n řehna u issewjed eawed ijj n macca i marra imsexxaren nnes.

Řeřkam amiȳis n Suliman

¹⁶ Xenni tnayen n temȳarin, tinni iġan d řeqřab, usint-idd ȳar ujeġid, beddent zzat i wudem nnes. ¹⁷ Ict n temȳart tenna “Mařa tersed, a sidi inu, necc zeddyey ak-d temȳart-a di taddart d ict u necc urweȳ umi i d aȳi tuȳa ȳars di taddart. ¹⁸ Deg wass wiss řřata awarni i řřařit, imsar, aqa uřa d tamȳart-a turuw-dd ij n uřenjir. Neccin tuȳa nmun, war tuȳi ȳarney uřa d ijj n ubar-rani di taddart, myř neccin s tnayen di taddart. ¹⁹ Ařenjir n temȳart-a immut di ġiřet umi tezzeř nettat xas deg iđes. ²⁰ Nettat tekkar ȳar weȳyen n ġiřet, tekkes aȳi ařenjir inu, umi tamȳa nnek teřřes u tessars it deg weřsin nnes uca mmis nnes immuten tessars it deg weřsin inu. ²¹ Umi necc kkareȳ ȳar tuffut ḥima ad ssuřřuđey ařenjir inu, xzar, netta immut. Di řřbeř tuȳa-yi xezzeareȳ mlih, řřiȳ tuȳa-t war iġi ca d ařenjir inu wenni i dd-urweȳ.” ²² Xas uca tenna temȳart nneđnit “Lla, wenni iddaren d ařenjir inu u wenni immuten d ařenjir nnem!” Tenneđnit tenna

3:6 ‘řkursi igellden’ - niȳ ‘learc’ (ijj n wawař itwaksi zi teerabt).

3:10 ‘Sidi’ - s Teibranit ‘Sidi inu’.

1 IJEĠIDEN

“Lla, wenni immuten d ahenjir nnem u wenni iddaren d ahenjir inu!” Ammu i ssiwřent zzat i wudem n ujeġid.

²³ Inna ujeġid “Tanita teqqar ‘Wenni iddaren d ahenjir inu u wenni immuten d ahenjir nnem’ uca wennedni teqqar ‘Lla, wenni immuten d ahenjir nnem u wenni iddaren d ahenjir inu.’”

²⁴ Xenni inna ujeġid “Awyem ayi-dd ijj n ssifl” Nitni iwyen ijj n ssif ęar ujeġid. ²⁵ Ajeġid inna “Qesset ahenjir iddaren x tnayen uca ewcet ijj n wezyen i icten u ewc i icten *nneđni* ijj n wezyen *nneđni*.” ²⁶ Maca tamęart i zi tuęa ahenjir iddaren, tessiweř ak-d ujeġid, minzi izzięęez as mmis aęęas, tenna “A sidi, mařa tessed, ewcet as ahenjir iddaren, war t neqquet!” Tanita maca tenna “War ittiři inu uřa war ittiři nnem. Qesset t!” ²⁷ Xenni yarra-dd ujeġid, inna “Ewcet as ahenjir iddaren! War t neqquet. Nettet d yemmas.” ²⁸ Marra Israyil isřa x řehkam i zi iħkem ujeġid u nitni gg^weden zzat i wudem n ujeġid, minzi nitni řrin belli tięit n AREBBI days ħima ad igg azref.

Řřukkam imeqqranen n Sulima d řwulat nnes

⁴ ¹ Tuęa ajeġid Suliman d ajeġid x marra Israyil.

² Ina tuęa d řřukkam nnes imeqqranen:

Eazarya, mmis n řaduę, *tuęa-t d awkiř* amezwaru.

³ Iliħuraf d Axiya, iħenjiren n Cica, *tuęa-ten d imariren*.

Yahucafaf, mmis n Axilud, *tuęa-t d amarir* amezwaru.

⁴ Banaya, mmis n Yahuyadaę, *tuęa-t x řeeskar*.

řaduę d Abyatar *tuęa-ten d ikehhanen*.

⁵ Eazarya, mmis n Natan, *tuęa-t x řwulat*.

Zabud, mmis n Natan, *tuęa-t d awkiř*, ameddukeř n ujeġid.

⁶ Axicar *tuęa-t x tzeddięt n ujeġid*.

Aduniram, mmis n Abda *tuęa-t x lįizya*.

⁷ Suliman ęars teneac n řwulat x marra Israyil, inni ibedden x řeęweę n ujeġid d taddart nnes. Ad iksi *kuř* ijj ijj n uyur deg usegg^was. ⁸ Ina d ismawen nsen:

mmis n Ħur x idurar n Ifrayim.

⁹ Mmis n Daęar di Maęas u di Caęalbim u Bayt-Cams d Ilun-Bayt-Ħanan.

¹⁰ Mmis n Ħasad di Arubbut. Netta *tuęa ęars Suku d marra tammurt n Ħafir*.

¹¹ Mmis n Abinadab *ęars marra tiwririn n Dur*. Tafaf, yeęis n Suliman, *tuęa-tt ęars d tamęart*.

¹² Baęna, mmis n Axilud, *ęars Taęnak*, Majiddu d marra Bayt-Can i ięan ęar řurtan, swadday n Yazraeil, zi Bayt-Can *ęars ař Abal-Maĥula*, *ęars ař uyezdis nneđni n Yuqnaęam*.

¹³ Mmis n Jabar *tuęa di Ramut-Jilead*. Netta *ęars dcurat n Ya’ir*, mmis n Manassi, tinni *ięan di Jilead*. *Tuęa ęars uřa d jįihet n Arjub*, tenni di Bacan, settin n tineddam męarent s řĥiđ u s zze-krun n nnĥas.

¹⁴ Axinadab, mmis n Eiddu, *tuęa-t di Maĥanayim*,

¹⁵ Aximaęaz *tuęa-t di Naftali*. Netta yiwi uřa Basimat, yeęis n Suliman, d tamęart *nnes*.

¹⁶ Baęna, mmis n Hucai, *tuęa-t di Acir u di Baęalut*.

¹⁷ Yahucafaf, mmis n Faruĥ, *tuęa-t di Yassakar*.

¹⁸ Cimeį, mmis n Iyla, *tuęa-t di Binyamin*.

¹⁹ Jabar, mmis n Uri, *tuęa-t di temmurt n Jilead*, tammurt n Siĥun, ajeġid n Imuriyyen, u Euj, ajeġid n Bacan. Netta *tuęa d aęenni n lwali di temmurt nni*.

3:24 ‘ęar ujeġid’ - s Teįbranit ‘zzat i wudem n ujeġid’.

4:3 ‘amarir - imariren’ - inni zemmaren x tira n řectub d umezruy.

1 IJEĞIDEN

²⁰ Tuḡa ṛgens n Yahuda d Israyil s waṭṭas am ijdi ɣar tma n řebħar, ammu aṭṭas. Nitni ccin, swin u farħen.

Řemɣaret n Suliman

⁵¹ Suliman iħkem x marra tigeldawin, zeg iɣzar ɣars ař tammurt n Ifilistiñiyyen u ař aymir n Miřra. Nitni tuḡa ttawyen tarzifin u sexxaren i Suliman, marra ussan n tudart nnes. ² Asuniy n Suliman i ijj n wass tuḡa-t třatin ‘kur’ n waren azdad u settin ‘kur’ n waren, ³ eecra n iyenduzen iřeħħen, eicrin n iyenduzen n heddu d mya n wuġi, ahta i udaden, iɣayden n wezɣar, waccawen imeqqranen d iwezzıwıen n řexřa. ⁴ Maɣar netta iħkem x marra tammurt x tma-ya n iɣzar, zi Tıfsax ɣars ař Ƴazza, x marra ijeğiden x tma-ya n yeɣzar uca idweř as řehna ɣar marra jwayeh i d as-dd innđen. ⁵ Yahuda d Israyil tuḡa zeddyen di řaman, kuř ijj sadu tzayart nnes u sadu wartu nnes, zi Dan ɣars ař Bi’r-Sabea, marra ussan n Suliman. ⁶ Suliman tuḡa ɣars arebein-ařaf n řkurit n yeysan i ikarruten nnes u teneac-ařaf n imnayen. ⁷ Lwulat-a, kuř ijj deg uyur nnes, thillan deg ujeğid Suliman u di marra inni tuḡa dd-ittasen ɣar ttabřa n ujeğid Suliman. Nitni war jjin ad ixeřř walu. ⁸ Timzin d uřum i iysan u i iysan n tazřa ttawyen ten ɣar wemcan mani mma iġa, kuř ijj am mammec awekkeř nnes. ⁹ SIDI iwca i Suliman tiyt d řeeqeř s waṭṭas u ttasie n wuř am ijdi ɣar tma n řebħar. ¹⁰ Tiyt n Suliman tuḡa d tameqqrant x tiyt n marra tarwa n manis i dd-tneqqar tfuct u x marra tiyt n Imiřriyyen. ¹¹ Netta tuḡa d amiɣis x marra iwdan, x Itan, Azrahi, x Himan, Kalkul d Dardaē, iħenjiren n Maħul. Isem nnes idweř itwassnen ɣar marra řegnus i d as dd-innđen. ¹² Netta issiweř teřt-ařaf n wawařen iweznen. Ařef u-sebea n izřan tuḡa-ten zzayes. ¹³ Netta issiweř eawed x tcejjura, zi tcejart n tengelt x idurar n Lubnan ař teelġet i dd-iymmyen zi řhiđ. Netta issiweř eawed x řmař, x ijdad, x marra imuddaren inni ittbeeen u x iseřman. ¹⁴ Zi marra řegnus usin-dd iwdan ħima ad sřen tiyt n Suliman, zi marra ijeğiden n temmurt inni tuḡa iřan x tiyt nnes.

Asewjed n Suliman i řebni n zzawect iqeddsen n Arebbi

¹⁵ Ĥiram, ajeğid n řur, issekk imsexxaren nnes ɣar Suliman, maɣar netta tuḡa iřa, aqa dehnen Suliman d ajeğid deg wemcan n babas. Iwa Ĥiram tuḡa řebda isseizz Dawud. ¹⁶ Suliman iija ad inin i Ĥiram ¹⁷ “Cek tessned aqa baba Dawud tuḡa war izemmar ad ibna ict n taddart i SIDI, AREBBI nnes, zi ssibbet n imenyan i zi i d as-dd innđen nitni, ɣars ařami ten iġga SIDI sadu idaren nnes. ¹⁸ Maca řexxu iwca ayi SIDI, AREBBI inu, řehna zi marra iyezdisen. War iġi bu řeeđu u war din asiggwed n tuseffna. ¹⁹ U zzar, necc nwiɣ ad bniɣ ict n taddart i yisem n SIDI, AREBBI inu, am mammec issiweř SIDI i baba Dawud, inna ‘Mmic, wenni i ɣa ssyimeɣ x řkursi nnek, ad ibna ict n taddart i yisem inu.’ ²⁰ Umur xenni, aqa ad ayi zedmen ticejjura n tengelt zeg idurar n Lubnan. Imsexxaren inu ad iřin ak-d imsexxaren nnek u necc ad ac wceɣ řmunet i imsexxaren nnek elahřsab marra min d ayi i ɣa tinid, minzi cek tessned aqa neccin war ɣarney uřa d ijj wenni izemmaren ad izdem akeccuđ am ayt n řidun.”

²¹ Umi iřa Ĥiram awařen n Suliman, imsar, aqa ifarħ aṭṭas s waṭṭas, inna “Iři ad itwabarek SIDI ass-a, maɣar netta iwca i Dawud ijj n mmis d amiɣis x řgens-a d ameqqran!” ²² Ĥiram issekk ij n ureqqas ɣar Suliman, inna “Nec sřıɣ i umi i tessekked ij n ureqqas ɣari. Nec ad ssqefřeɣ marra mmezri nnek zi jjiħet n ukeccuđ n tcejart n tengelt d ukeccuđ n tcejart n umerzi. ²³ Imsexxaren inu ad t-idd awyen zeg idurar n Lubnan ɣar řebħar u necc ad t ssiwdeɣ x tɣarruba n tħenya x

5:3 ‘iwezzıwıen n řexřa’ - ij n lmarka n ijdad am ‘iyaziden’.

5:6 ‘amnay’ - aryaz wenni inyin x ijj n uuyis.

5:13 ‘teelġet’ - niy ‘hisup’.

5:17 ‘sadu idaren’ - s Teıbranit ‘sadu ađar nnes’.

5:22 ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

řebħar ħar wemcan i d aya i ħa tinid. Dinni ad t ssarxuy u cek ad t teksid. U cek ad tessqefřed marra mezri inu maħend ad tewced macca i taddart inu.”

²⁴ Uca Ĥiram iwca akeccuđ n *tcejġart* n tengelt d ukeccuđ n *tcejġart* n umerzi, anect mmezri nnes.

²⁵ Iwca Suliman eicrin-ařef n ‘kur’ n irden i Ĥiram i macca i taddart nnes u eicrin n ‘kur’ n zžect n *zzitun* taħurrect. D man aya i iwca Suliman asegg^was x usegg^was i Ĥiram. ²⁶ SIDI iwca i Suliman tiyit am mammec tuħa i d as inna netta. Tuħa *din* řehna jar Hiram d Suliman uca nitni s tnayen idsen ggin ijj n řeahd.

²⁷ Ajeġid Suliman issgaēēed-dd zi marra Israyil *iryazen* i řxedmet. Asgaēēed-a yiwi-dd řřatin-ařaf n yeryazen i řxedmet. ²⁸ Issekk iten ħar *idurar* n *Lubnan*, ēecra-ařaf deg uyur, s nnubet: ijj n uyur tuħa-ten x *idurar* n *Lubnan* u tnayen n iyuren tuħa-ten di taddart. Aduniram *tuya* x udebbar n Ijizya. ²⁹ Tuħa Suliman ħars *ēawed* sebein-ařaf n yenni yarebbun dqeř d tmayin-ařaf n isuydayen x *idurar*. ³⁰ Ahta ēad i iweqqafen imezwura n Suliman nni *iġan* x řxedmet, tuħa *din* řřata u-řřatin-mya n *yeryazen* nni isssegg^wuren řgens i iggin řxedmet. ³¹ Yumur ujeġid ad iwyen tisuđar timeqqranin, tišuđar iyřan, tišuđar itwasuydan, ħima ad ssarsen dsas n taddart. ³² Iben-nayen n Suliman d ibennayen n Ĥiram uřa d Ijibayliyyen neqcen tent. Nitni sswejden akeccuđ d yezra ħima ad bnan taddart.

Řebni n zzawect iqeddsen

⁶ ¹ Deg usegg^was wiss arebea-mya u-tmanyin awarni i uffuy n ayt Israyil zi Miřra, deg usegg^was wiss arebea n tgelda n Suliman x Israyil, deg uyur n Ziwi, ayur wiss tnayen, imsar, aqa netta ibda ad ibna taddart n SIDI. ² Taddart i ibna ujeġid Suliman i SIDI tuħa-tt settin n iyaġen n tuzzeggart u eicrin n iyaġen n tiru u řřatin n iyaġen n řueřa. ³ Asqif n wadaf, ħar zžat n *wexxam* n zzawect n taddart, tuħa-t eicrin n iyaġen n tezzuggart, ħar wudem n tiru n taddart, u tiru nnes tuħa-t ēecra n iyaġen ħar wudem n taddart. ⁴ Netta igga i taddart tiburjatin nni zemmaran ad twabelleent. ⁵ Ĥar řřid ħar marra iyezdisen nnes n taddart ibna ijj n řebni n zziyada, ħar řehyud i d as-dd innđen i taddart, řehyud zeg *wexxam* n zzawect u zeg *wexxam* n daxeř. Igga řebniyyat n ředřuf *am wařriwen* ħar iyezdisen n taddart. ⁶ Tiseřfi n wadday *tuya-tt* di xemsa n iyaġen n tiru u tenni di řwest *tuya-tt* di sebea n iyaġen u tenni wiss řřata *tuya-tt* di sebea n iyaġen, maħar igga tinebdatin ħar barra n taddart ħar iyezdisen nnes, ħima *tiseřfin* war ttidfent ca di řehyud n taddart. ⁷ Umi tetwabna taddart, aqa tetwabna s řřuđar itwaqessen zi mani tent neqcen, ařami war twisřen ifđisen, niy ccaqur niy ca zi řeqcue n wuzzař di taddart, řami tetwabna. ⁸ Tawwart i řebni n ředřuf ħar umerwasu *tuya-tt* ħar uyezdis afusi n taddart. X dđrujat yennden ttgaēēaden ħar wenni deg umerwasu u zeg umerwasu ħar wenni wiss řřata. ⁹ Ammu i ibna taddart, ikemmeř i-tt u issduři taddart s řthenya d řesřuf n tneglin. ¹⁰ Ibna *ēawed* řebni n zziyada ħar marra taddart, xemsa n iyaġen n řueřa. Wanita yarsa s řthenya n ukeccuđ n *tcejġart* n tengelt x taddart.

¹¹ Xenni yusa-dd wawař n SIDI ħar Suliman, inna ¹² “X taddart-a i tbennid, mařa cek tuyured elahřab tiweřša inu u ad tegged Iřarayid inu u ad teħđid řumurat inu umi daysent tuyured, xenni necc ad ac ssqefřey awař i ssiwřey ħar babac Dawud. ¹³ D necc ad zedyey di řwest n ayt n Israyil u necc war semmħey ca di řgens inu Israyil.”

¹⁴ Suliman ibna taddart u ikemmeř i-tt. ¹⁵ Netta ibna uřa d udmawen n řehyud n taddart nni iġan ħar daxeř s tfeřwin n ukeccuđ n *tcejġart* n tengelt. Zi tisi n taddart ħars ař tazeqqa, iřehħef iten s ukeccuđ uca iřehħef i tisi n taddart s ukeccuđ n *tcejġart* n umerzi. ¹⁶ Tuħa ibna *ēad* eicrin n iyaġen zeg iyezdisen n đeffar n taddart s tfeřwin n ukeccuđ n *tcejġart* n tengelt, zi tisi ħars ař řehyud. Netta igga daxeř nnes d *wexxam* n daxeř i netta, Aqdas n Uqeddas. ¹⁷ Taddart *tuya-tt* arebein n iyaġen n tuzzeggart, *ixs ad yini axxam* n zzawect nni ħar zžat. ¹⁸ Tuħa akeccuđ n *tcejġart* n tengelt

1 IJEĠIDEN

i iġan ȳar daxeř n taddart itwaneqqec s tteffaħin d nnuwwar yarezmen. Marra tuȳa akeccuđ n tengelt, war ittban uřa d ijj weȳzu. ¹⁹ Igga *axxam* n daxeř ȳar daxeř n taddart ĥima ad din issars Ttabut n řeahd n SIDI.

²⁰ *Axxam* n daxeř *tuya-t* eicrin n iȳaġen n tuzzeggart ȳar uȳezdis n zzat u eicrin n iȳaġen n řueřa. Iřehřhef i-t s wureȳ qaē. Iřehřhef *ēawed* aēaltar s ukeccuđ n *tcejjart* n tengelt. ²¹ Suliman iřehřhef daxeř n taddart s wureȳ qaē. Ȳar zzat n *wexxam* n daxeř isseēdu ssnař n wureȳ. iřehřhef aēaltar s wureȳ. ²² Ammu iřehřhef netta marra taddart s wureȳ, ařami tkemmeř marra taddart. Iřehřhef marra aēaltar nni iġan ȳar *wexxam* n daxeř, s wureȳ.

²³ Deg *wexxam* n daxeř igga tnayen n ixiruben n ukeccuđ n uzemmur. Tiddi nsen tuȳa-tt di ēecra n iȳaġen. ²⁴ Ijj n wafriw n uxirub *tuya iēebbar* xemsa n iȳaġen uca afriw nneđni uřa d xemsa n iȳaġen. Zeg yixef n yijj n wafriw ȳars ař ixef n wafriw nnes nneđni *aqat* ēecra n iȳaġen. ²⁵ Uřa d axirub inneđni *tuya iēebbar* ēecra n iȳaġen. Ixiruben tuȳa ȳarsen s tnayen idsen ijj n řeebar d ijj n waddud. ²⁶ Ijj n uxirub tuȳa řueřa nnes ēecra n iȳaġen u ammu uřa d řueřa n uxirub nneđni.

²⁷ Netta issbedd ixiruben d řwest n taddart n daxeř. Ixiruben tuȳa bezzēen ifriwen nsen ařami afriw n yijj ittakk^wad ijj n řħiđ u afriw n uxirub nneđni ittakk^wad nneđni. Ȳar řwest n taddart mħađan ifriwen nsen ayawya, afriw ȳar wefriw. ²⁸ Netta iřehřhef ixiruben s wureȳ.

²⁹ Marra řehȳuđ n taddart ȳar marra iȳezdisen nnes inqec *daysen*, aqa iqess ineqqacen n ixiruben d tcejjura n tini d nnuwwar yarzmen, am *deg wexxam* di daxeř am *deg wexxam* n barra.

³⁰ Iřehřhef tisi n taddart s wureȳ am *deg wexxam* di daxeř am *deg wexxam* n barra. ³¹ I wadaf n *wexxam* n daxeř igga tiwwura n ukeccuđ n uzemmur. Tanebdat sennej ak-d ředřuf ȳar uȳezdis n *tewwart ggin* ijj n řexmus n řħiđ. ³² Tnayen n *tewwura tuya-tent* zeg *ukeccuđ* n uzemmur. Netta inqec *daysen* ineqqacen n ixiruben d tcejjura n tini d nnuwwar yarzmen uca iřehřhef *i-ten* s wureȳ. Ibezzeē ureȳ x ixiruben u x tcejjura n tini. ³³ Igga ředřuf ȳar uȳezdis n wadaf n zzawect n *ukeccuđ* n izemmuren, *inni iggin* ict n terbaet n řħiđ. ³⁴ Tnayen n *tewwura tuya-tent* zeg *ukeccuđ* n *tcejjart* n umerzi. Tnayen n tȳemmar ȳar tțarf n ict n *tewwart tuya* ttquwwarent di *barra* u tnayen n tȳemmar twaneqcent ȳar tțarf n tennēđnit tuȳa ttquwwarent di *daxeř*. ³⁵ Netta inqec *daysen* ixiruben d tcejjura n tini d nnuwwac yarezmen u iřehřhef *i-ten* s wureȳ, ijj n wudem n teqcurt iřeȳȳen x wenqac .

³⁶ Netta ibna řemrah ȳar daxeř s třata n iseddiyyen n tșuđar itwasuydan u s yijj n useddi n *ukeccuđ* n *tcejjart* n tengelt.

³⁷ Deg usegg^was wiss arebea itwassars dsas n taddart n SIDI, deg uyur Ziwi. ³⁸ Deg usegg^was wiss ĥiřac n uyur Bul, aqa-t d ayur wiss tmenya, tetwakemmeř taddart s marra tiseqqar nnes u elahřsab marra lfarayid. Netta ibna i-tt *deg ijj* n řmijař n sebea n isegg^wusa.

Řeqřar n Suliman

7¹ Di taddart nnes ibna Salumu třetřac n isegg^wusa. Netta ikemmeř marra taddart nnes. ² Netta ibna Taddart n Weȳzar n Lubnan. *Tuya-tt* di mya n iȳaġen n tuzzeggart u xemsin n iȳaġen n tiru u třatin n iȳaġen n řueřa, *tuya-tt* di arebea n iseddiyyen n ipilaren n ukeccuđ *n tcejjart* n tengelt u s třenya n ukeccuđ n *tcejjart* n tengelt tiwa i ipilaren. ³ Tuȳa s ict n tzeqqa zeg *ukeccuđ* n *tcejjart* n tengelt tiwa i třenya n uearređ nni *iġan* x xemsa u-rebein n ipilaren *nni*, aqa xemmestac n *třenya* deg ijj n useddi. ⁴ Tuȳa tiburjatin di třata n iseddiyyen, *ict* n řekwaza ajemmađ i řekwaza *nneđni*, třata n twařawin. ⁵ Marra tiwwura d ředřuf *nsent tuya-tent* d akwadrun n tburjet uca ict n řekwaza *tuya-tt* ajemmađ n ict n řekwaza *nneđnit*, třata n twařawin. ⁶ Netta igga ijj n wesqif n ipilaren ȳar *zzat* n taddart, xemsin n iȳaġen n tuzzeggart u třatin n iȳaġen n

6:23 'ixiruben' - ijj n lmarka n lmalakat.

7:2 'azyar' - niȳ 'řyabet' niȳ 'tazgant'. 'řueřa' - niȳ 'tiddi'.

tiru. Yar zzat tuya-tt tasqift u *ɛawed* zzates netta *tnayen* n ipilaren d ijj n useqqef sennej xas. ⁷Netta igga *ɛawed* ijj n wesqif n wadaf zzat i rkursi igellden mani tuya iħakem, asqif n wadaf n řmehkamet, uca issduři i-tt zi tisi ħars ař tisi *nneđni* s ukeccuđ n *tcejart* n tengelt. ⁸Taddart nnes, mani tuya izeddey, *tuya* din ħar đeffar n wesqif n wadaf n taddart, wenni itwaggen am wannedni, ħar daxeř ijj n řemrah. Netta igga *ɛawed* ict n taddart i yeġis n Fireun, tenni yiwi Suliman d *tamyart*, amecnaw asqif-a wanita. ⁹Man aya marra *tuya-t* zi tşuđar iřřan, twasuydant ełahsab řeqyas, zi daxeř u zi barra twancaren s řmencar, u man aya zi dsas ař řřarf n sennej qac u zi barra ař řemrah ameqqran. ¹⁰Dsas itwagg s tşuđar iřřan, izra n ɛecra n iřaġen d tmenya n iřaġen ¹¹u tiwa nsen tşuđar iřřan, twasuydant ełahsab řeqyas, uřa d akeccuđ n *tcejart* n tengelt. ¹²Řemrah ameqqran i d as-dd innđen *tuya-t* zi řřata n iseddiyyen n tşuđar itwasuydan d ijj n usseddi n ukeccuđ n *tcejart* n tengelt, am i řemrah daxeř i taddart n SIDI am i wesqif n wadaf n taddart.

Řxedmet n Hiram, amziř n nnħas, i zzawect

¹³Ajeġid Suliman issekk ħar Hiram zi řur ħima ad dd-yas. ¹⁴Wanita tuya d mmis n ict n tajaġ zi teqbiċ n Naftali u babas *tuya-t* d ijj n weryaz zi řur, ijj n wemziř n nnħas. Netta tuya iccur s řefhamet d řeeqer d tussna ħima ad issuffey qac řxedmet n nnħas. Netta yusa-dd ħar ujeġid Suliman u igga marra řxedmet nnes n *nnħas*.

¹⁵Netta igga *tnayen* n ipilaren n nnħas. Řueřa n yijj n upilar *tuya-tt* tmentac n iřaġen uca s yijj n ufiřu n teneac n iřaġen *izemmar* ad inned i upilar *nneđni*. ¹⁶Netta igga *ɛawed* *tnayen* n ttijan n nnħas ifesyen ħima ad ten ssarsen x izeġifen n ipilaren. Řueřa n yijj n ttaj *tuya-t* xemsa n iřaġen u řueřa n ttaj *nneđni* uřa d xemsa n iřaġen. ¹⁷*Uřa* d tiracciwin twaggent s ict n řxedmet n umudi d ifiřan n zzawq twaggen s ssnaseř, i ttijan i *iġan* x izeġifen n ipilaren. Sebea i ijj n ttaj u sebea i ttaj *nneđni*. ¹⁸Igga ipilaren uřa d *tnayen* n iseddiyyen s *iremmamen* i d as-dd innđen tiwa i ict n traccia ħima ad zzaysen issduři ttijan i *iġan* x *iseddiyyen* n iremmamen. Ammu i igga uřa i ttaj *nneđni*. ¹⁹Ttijan x uzeġif n ipilaren nni *iġan* ħar wesqif n wadaf, twaggen s tlillicin, *řueřa* nsen *tuya-t* arebea n iřaġen. ²⁰Ttijan i *iġan* x *tnayen* n ipilaren *usin-dd* zi sennej ak-d uqurar nni tuya iqqnen ħar traccia uca mitayn n iremmamen quwwaren asen-dd di *tnayen* n iseddiyyen. *Ammu i igga uřa* x ttaj *nneđni*. ²¹Netta issbedd ipilaren ħar wesqif n wadaf n zzawect. Issbedd apilar afusi uca igga as Yaxin u issbedd uřa d apilar *nneđni*, igga as Bueaz. ²²X uzeġif n ipilaren tuya *din* ict n řxedmet izewwqen s *řkisan* n tlillicin. Ammu tetwakemmeř řxedmet n ipilaren.

²³Netta igga ict n tarimant ifesyen. *Tuya-t* řeebar nnes zi řřarf ař řřarf *nneđni* ɛecra n iřaġen, d uqurar qac, uca tiddi nnes *tuya-t* di xemsa n iřaġen u s ict tezra n řřatin n iřaġen tzemmarred ad as tennded. ²⁴Swadday i tma nnes tuya i d as-dd innđen qac tifeħħatin, ɛecra di kuř ijj n uyiř nnđen i trimant. *Tnayen* n iseddiyyen n tfeħħatin tuya twafesyen akides. ²⁵Tarimant tbedd x teneac n iyenduzen. Třata zzaysen arrin udem nsen ħar ccamal, třata zzaysen arrin s wudem nsen ħar řyarb, třata zzaysen arrin s wudem nsen ħar ljanub u třata zzaysen arrin s wudem nsen ħar ccarq. Tarimant *tarsa* xasen u marra zzeenquqat nsen tuya dewřen ħar daxeř. ²⁶Tuya řebħar igdar ijj n ufus u tma nnes tuya am řxedmet izewwqen n tma n yijj n ufenjař niy amecnaw tanewwact n ict n tlillect. Twawit nnes ařfayen 'bat'.

²⁷Netta igga ɛecra n tkarrutin s nnħas. Tuya tuzzeġgart n ict n tkarrut arebea n iřaġen u tiru nnes arebea n iřaġen u řueřa nnes arebea n iřaġen. ²⁸Ammu i twaggent tkarrutin. Nitenti tuya ħarsent tcappat earrđent u tcappat earrđent *tuya-tent* jar ccafud. ²⁹X tcappat earrđent jar ccaf-

7:19 'tillilicin' - ijj n lmarka n innuwwaren daysen azři ařřas.

7:23 'tarimant' - s teibranit 'řebħar' niy 'il'.

7:26 'bat' - ijj n 'bat' eraħař 20 niy 40 litru.

1 IJEĠIDEN

ud, *tuya iwrafen* n weyraden, iyenduzen d ixiruben. X ccaful aqa din ijj n usenned ħar sennej. Sadu weyraden d iyenduzen twaggent temrisin n tefray nni yuyřen ħar wadday.³⁰ Ict n tkarrut *tuya* ħars arebea n tjarrarin n nnħas d izayřuten n nnħas. Arebea n idaren *tuya* ħarsen tiyardin. U tiyardin ifesyen nni *tuya-tent* sadu i tbanyut n usird qibač i mkuř tamrist.³¹ Aqemmum nnes *tuya-t* ħar daxeř n ttaj n tkarrut, ijj n uyiř ħar sennej. Aqemmum nnes *tuya-t* d aqurar, *yusa-dd ak-d* isennaden, tiru nnes d ijj n uyiř d wezyen. U x uqemmum *tuya din* tinqacin u tcappat nsent ħar ttrufa n *uqemmum* *tuya-tent* s arebea n tjemmar, war ġint d tiqurarin.³² Arebea n tjarrarin *tuya-tent* sadu tcappat earrdent u řehżamat n tjarrarin *tuya-tent ceddnent* ħar tkarrut. Řueřa n ict n tjarrat *tuya-t* ijj n uyiř d wezyen.³³ Tijarrarin twaggent am twaggent tjarrarin n yijj n ukar-ru. Izayřuten nsent, barrat nsent, yantat nsent, arradyawat nsent d inuqqab nsent twafesyen marra.³⁴ *Tuya din* arebea n tyardin ħar arebea n tjemmura n ict n tkarrut. Tiyardin ffyent zi *nnħas* n tkarrut.³⁵ X tkarrut sennej *tuya din* ijj n tťarf n wezyen n uyiř ibedd iquwwar as-dd ħar marra iyezdisen nnes. X tkarrut sennej *tuya din* eawed ifassen i tkarrut d tcappat nnes i earrden.³⁶ X teřwiħin ħar ifassen nnes u x tcappat nnes earrdent inqec ixiruben, iyraden d tcejjura n tini, x kuř ijj n wemcan ixřa, uřa d temrisin n tıfıray ħar marra iyezdisen.³⁷ Ammu i igga netta eecra n tkarrutin, marra s yijj n webriid n ufesyi, s yijj n řeqyas, s yijj n waddud.³⁸ Igga eawed eecra n tbanyutin n nnħas. Ict n tbanyut iksi arebein n ‘bat’. Ict n tbanyut *tuya-tt* days arebea n iyaġen n *tiru*. X qač ict zi eecra n tkarrutin nni *tuya tekkar as-dd* ict n tbanyut.³⁹ Igga xemsa n tkarrutin ħar uyezdıis n zzat afusi n taddart u xemsa ħar uyezdıis n zzat azeřmađ n taddart, maca tarimant igga it ħar uyezdıis n zzat afusi n taddart, ħar uyezdıis n ccarq ħar ljanub nnes.⁴⁰ Igga Ĥıram tibanyutin, iyenjayen d tťawıyat i urucci uca ikemmeř Ĥıram marra řxedmet nni igga i ujeġid Sulıman i taddart n SIDI:⁴¹ tnayen n ipilaren d tnayen n iquraren n ttıjan inni iġan x izeġıfen n tnayen n ipilaren nni uřa d tnayen n traccawın i d asent-i-dd innđen i tnayen n iquraren n ttıjan inni iġan x izeġıfen n tnayen n ipilaren,⁴² arebea-mıya n iremmamen i tnayen n traccawın, *twammsebđan* x tnayen n iseddiyyen n iremmamen i tracca ĥıma ad dřen tnayen n iquraren n ttıjan inni x wudem sennej n ipilaren⁴³ d eecra n tkarrutin d eecra n tbanyutin x tkarrutin nni;⁴⁴ d ict n trimant d teneac n iyenduzen sadu i trimant⁴⁵ teıdurin d iyenjayen d tťawıyat i urucci. Marra řeqcue-a igga Ĥıram i ujeġid Sulıman i taddart n SIDI, *tuya-ten* zi nnħas icellelen.⁴⁶ Ajeġid ikebb iten deg udewwar n L'Urdun d třaxt igdaren jar Sukkut d řartan.⁴⁷ Sulıman isseızz x *wewzan* n marra řeqcue-a di ssıbbet n řqedd nsen d ameqqran aťťas. War beqqcen d řewzen n nnħas.⁴⁸ Sulıman igga marra řeqcue i taddart n SIDI: aealťar n wureı, tazewđan d wureı min xef *itwassars* weırum n wesscan⁴⁹ d řeqnadeř, xemsa ħar yeřfus d xemsa ħar uzeřmađ, zzat i *wexxam* n daxeř, *aqa-ten zeg* zeg wureı qač ak-d nnuwac d řefnarat d tjeqqadıın n *teftič nni itwaggen marra* s wureı.⁵⁰ Uřa d tťbaşı d tjeqqadıın d tťawıyat i urucci d ifenjařen d tmeımarin nni *itwaggen marra* n wureı iřřan. *Xenni igga eawed* zzekrunat i tewwura n taddart n daxeř, i Uqdas n Uqeddas, uřa i tewwura n taddart, i *wexxam* n zzawect, s wureı.⁵¹ Ammu i tetwakemmeř marra řxedmet i igga ujeġid Sulıman i taddart n SIDI. Uca Sulıman isıdef marra řeqcue iqeddsen n babas: nnuqart d wureı d řeqcue, uca issars *man aya marra* deg ixammen n txubay n taddart n SIDI.

Adecen n zzawect

8¹ Xenni issmun Sulıman imıyaren n Israyıl d marra izeġıfen n tqebbař, imeqqranen n ibabaten n ayt n Israyıl, ħar ujeġid Sulıman di Urcalim ĥıma ad ssgaeden Ttabut n Řeahd n SIDI zi tendint n Dawud, tenni d řıhyun.² Marra irıyazen n Israyıl munen-dd ħar ujeġid Sulıman ħar fıcta deg uyur n Itanim, ayur wıss seba.³ Marra imeqqranen n Israyıl usın-dd u ikeħħanen

ssgaæden Ttabut. ⁴ Nitni ssgaæden Ttabut n SIDI ak-d Uqiðun n Umsagar uŕa d marra řeqcue iqeddsen i tuŕa iġan deg Uqiðun. Ssgaæden tt ikehhanen d llawiiyyen. ⁵ Ajeġid Suliman d marra tamesmunt n Israyil nni tuŕa ġars-dd imunen, tuŕa-ten akides zzat i Ttabut, wehhben uġi d řebhayem, inni war izemmaren ad twaħesben zi ssibbet n řqedd ameqqran nsen.

⁶ Ikehhanen iwyen Ttabut n Řeahd n SIDI ġar wemcan nnes, ġar *wexxam* n daxeŕ n taddart, deg Uqdas n Uqeddas, aŕ sadu wafriwen n ixiruben. ⁷ Maŕar ixiruben bezzeen tnayen n wafriwen nsen tiwa n wemcan n Ttabut u ixiruben dŕin Ttabut d iċumad nnes i *tarebbut* zi sennej.

⁸ Iċumad nnes n *tarebbut* tuŕa ffyen-dd, aŕami twazaren ixfawen n iċumad nnes zeg Uqeddas zzat i wudem n *wexxam* n daxeŕ, maca zi barra war zemmaren ad ten ġaren u iċumad qqimen dinni ġars aŕ ass-a. ⁹ War iġi uŕa d ca di Ttabut mŕir tnayen n teŕwiħin i tuŕa days issars Musa ġar Hurib, řami igga SIDI ijj n řeahd ak-d ayt n Israyil umi dd-ffyen zi Miřra.

¹⁰ Řami dd-ffyen ikehhanen zeg Uqeddas ġar *barra*, imsar, aqa ijj n useynu iccur taddart n SIDI. ¹¹ War zemmaren ikehhanen ad qqimen bedden ħima ad sexxaren, zi ssibbet n useynu, minzi aċuġi n SIDI tuŕa iccur taddart n SIDI. ¹² Xenni inna Suliman “SIDI inna aqa netta ad izdey deg ijj n useynu ibbumbes. ¹³ *S tidett* necc bniġ ict n taddart, ict n tzeddiyt i cek, ijj n wemcan imten ħima ad *din* tzedyed i řebda. “

¹⁴ Inneqřeb ujeġid s uġembub nnes uca ibarek marra agraw-a n řgens n Israyil u marra tamesmunt n Israyil tuŕa tbedd. ¹⁵ Netta inna “Ad itwabarek SIDI, AREBBI n Israyil wenni issiwrĕn s uqemmum nnes i baba Dawud d *wenni* t issqeffen s ufus nnes umi inna ¹⁶ ‘Zeg wass i di nedhey řgens inu Israyil zi Miřra, war ixġarey uŕa d ict n tendint zi marra tiqebbaŕ n Israyil ħima ad *dinni* bniġ ict n taddart ħima ad *din* yiři isem inu, *maca* necc ixġarey Dawud ħima ad yiři x řgens inu Israyil. ¹⁷ Tuŕa deg wuŕ n baba Dawud ħima ad ibna ict n taddart i yisem n SIDI, AREBBI n Israyil. ¹⁸ Uca SIDI inna i baba Dawud: Umi teggid deg wuŕ nnek ħima ad tebnid ict n taddart i yisem inu, di man aya i teggid mliħ umi t tuŕa deg wuŕ nnek. ¹⁹ Maca war iġi cek i ġa ibnan taddart nni, maca mmic i dd-iffyen zi tejeinna nnek u netta ad ibna ict n taddart i yisem inu. ²⁰ SIDI issemten awaŕ nnes nni issiwrĕ, maŕar necc dewřey beddey deg wemcan n baba Dawud u qqimey x řkursi igellden n Israyil, am mammec tuŕa issiwrĕ SIDI, u necc bniġ ict n taddart i yisem n SIDI, AREBBI n Israyil. ²¹ Necc ggiġ din ijj n wemcan i Ttabut tenni i di iġa řeahd n SIDI i igga netta ak-d ibabaten nney umi ten-dd indeh zi Miřra.”

²² Suliman ibedd zzat i uċaltar n SIDI arendad n marra agraw n řgens n Israyil, uca netta iksi ifassen nnes ġar ujenja ²³ d netta inna “SIDI, AREBBI n Israyil, war iġi uŕa d ijj n AREBBI am cek deg ujenja sennej u x temmurt swadday, wenni iħdan řeahd d tmexsiwt icewwaren i imsexxaren nnek nni igguren zzat i wudem nnek s marra uŕ nsen, ²⁴ wenni iħdan x umsexxar nnek, baba Dawud, x min xef akides tessiwrĕd, minzi s uqemmum nnek i tessiwrĕd u s ufus nnek i tejjid ad itwakemmeŕ, am *teġa* ass-a. ²⁵ Xenni řexxu, SIDI, AREBBI n Israyil, ħdat di ttwĕe n umsexxar nnek, baba Dawud, x min kides tessiwrĕd umi tennid ‘War itwaqess zzayek uŕa d ijj n weryaz zi zzat i wudem inu wenni iqqimen x řkursi igellden n Israyil, min i ġa kken tarwa nnek ad ħdan ad uyuren abrid nsen zzat i wudem inu am mammec tuyured cek zzat i wudem inu.’ ²⁶ Xenni řexxu, a AREBBI n Israyil, egget ad dewřen d tidett awařen nni tessiwrĕd ak-d umsexxar nnek, baba Dawud.

²⁷ Maŕar ma s tidett ad izdey SIDI x temmurt? Xzar ajenna, *wah* ajenna n ijenwan war izemmar ad cek iksi, meġaŕ s drus taddart-a nni ssbeddey necc! ²⁸ Meyyeŕ ġar tzaġit n umsexxar nnek u ġar uzaweg nnes, a SIDI, AREBBI inu, ħima ad teřid ġar uŕaġi u ġar tzaġit nni iźzuġ umsexxar nnek ass-a zzat i wudem nnek. ²⁹ Ejj tiťtawin nnek ad twarezment ġiřet d wass tiwa i taddart-a, tiwa i wemcan-a i x tennid ‘aqa isem inu ad din yiři’ i useġi ġar tzaġit i iźzuġ umsexxar nnek deg wemcan-a. ³⁰ Seŕ *xenni* i uzaweg n umsexxar nnek u n řgens nnek Israyil tenni ttaren nitni deg

1 IJEĠIDEN

wemcan-a u seġ cek *xenni* deg wemcan n tzeddiyt nnek, deg ujenna, *wah* seġ u ɣfar.

³¹ Maġa ixċa ijj ak-d umqarreb nnes u tetwagg xas ict n tjaġit ħima ad tt ijuġ u wanita yusa-dd uca ijuġ zzat i uealġar nnek di taddart-a, ³² seġ cek *xenni* deg ujenna u kkar u ħkem x imsexxa-ren nnek, *ħima* ad itwaxkem x ueeffan, ejj abrid nnes ad ihwa x uzeġif nnes u egg s tsegda i umsegged u ewc it ełaxsab tasegda nnes. ³³ Maġa řgens nnek Israyil itwayřeb zzat i wudem n řeėdu minzi nitni xđan akidek u nitni ad ɣark-dd dewřen uca ad etarfen s yisem nnek u ad zaġen ad ksin s řmeėruf i cek di taddart-a, ³⁴ seġ cek *xenni* deg ujenna u ɣfar ddnub n řgens nnek Israyil u ndeh iten ad dd-dewřen ɣar temmurt nni tewcid i ibabaten nsen. ³⁵ Maġa ajenna itwabelleė ařami war din ittiři wenřar minzi nitni xđan akidek u nitni ad zzaġen am nnqerben ɣar wemcan-a u ad etarfen s yisem nnek u ad dd-dewřen zi ddnub nsen umi cek ten tełřared, ³⁶ seġ cek *xenni* deg ujenna u ɣfar asen ddenb n imsexxaren nnek u n řgens nnek Israyil, minzi cek tessermeded iten abrid ařebħan nni ittxeřřa ad uyuren, u ewc cek *xenni* anřar x temmurt nni tewcid d řwart i řgens nnek.

³⁷ Maġa din řař di temmurt, *niy* řtaėun, *niy* itwassecmed *imendi zeg usemmiđ*, *niy* řjriħect n tcej-jart *niy* tamuıři n weyřaf *niy* tamuıři ittetlieen, *niy* maġa iħřar it řeėdu ɣar tewwura nnes, *niy* teřqef it mammec mma tegga ca n řjriħect *niy* ca n řehřac, ³⁸ *xenni* man mma i ɣa izzuġ ijj n bna-dem zi marra řgens nnek Israyil u man mma i ɣa ittar, *am* nitni, kuř ijj zzaıysen, ssnen řjriħect n wuř nsen, u netta iksi *xenni* ifassen nnes ɣar taddart-a, ³⁹ seġ cek *xenni* deg ujenna, amcan imten n tzeddiyt nnek, u ɣfar u kkar u ewc kuř ijj ełaxsab tibridin nnes, am mammec tessned cek uř nnes, maıar cek waha i issnen uř n kuř bna-dem, ⁴⁰ ħima nitni ad cek gg^weden marra ussan i ɣa kken ddaren x udem n temmurt nni tewcid i ibabaten nney,

⁴¹ uřa d abarrani nni war *iđan* zi řgens nnek, maca ad dd-yas di řtweė n yisem nnek zeg ict n temmurt igg^wejen, ⁴² maıar nitni ad sřen x yisem nnek ameqqran u x ufus nnek ijeħden u x uııř nnek isswizzađen! Maġa netta dd-yusa *xenni* u ad izaġ di taddart-a, ⁴³ seġ cek *xenni* zeg ujenna, amcan imten n tzeddiyt nnek, u egg ełaxsab marra min xef i d ɣark i ɣa iřaya ubarrani, ħima marra řegnus n ddunit ad ssnen isem nnek, ħima nitni ad cek gg^weden, am řgens nnek Israyil, u ad ucin, aqa isem nnek itwabarreħ tiwa i taddart-a i bniıy.

⁴⁴ Maġa řgens iffeı ɣar umenıi ak-d řeėdu nnes deg webrid x min xef ten tessekked u nitni ad zzaġen i SIDI *am* nnqerben ɣar tendint-a i tixđared cek u ɣar taddart i bniıy necc i yisem nnek, ⁴⁵ seġ cek *xenni* deg ujenna i tzaġit nsen u i uzaweg nsen uca tayed asen tasyart. ⁴⁶ Maġa nitni xđan akidek - maıar war iġi uřa d ijj bna-dem i war ixđan - u cek teffugmed xasen, ad ten tsellmed zzat i wudem n řeėdu uca nitni ad ten nedhen d imeħbas ɣar temmurt n řeėdu, mma tegg^wej *niy* tudes i teġa ⁴⁷ u nitni ad tuben deg wuř nsen di temmurt mani twaħebbsen u nitni ad tuben u ad xak-dd řayan di temmurt n yenni ten iħebbsen, ad inin: neccin nexđa u negga min war iseggeden, aqa negga tuėeffna! ⁴⁸ u nitni ad ɣark-dd dewřen s marra uř nsen u s marra řeėmar nsen di temmurt n řeėdyan nsen inni iten iħebbsen uca ad ɣark zzaġen *am* nnqerben ɣar temmurt nni tewcid i ibabaten nsen, ɣar tendint-a i tixđared cek u ɣar taddart-a i bniıy necc i yisem nnek, ⁴⁹ seġ cek *xenni* deg ujenna, amcan imten n tzeddiyt nnek, i tzaġit nsen u i uzaweg nsen uca tayed asen tasyart ⁵⁰ u ɣfar i řgens nnek min zi xđan akidek u ɣfar asen marra ixeřřan nsen i akidek ixđan u ewc asen arreħmet zzat i wudem n yenni i ten iħebbsen ħima nitni ad xasen areħmen. ⁵¹ Nitni maıar d řgens nnek d tasyart nnek nni i dd tessuffyed zi Miřra, zi řwest n uferran n wuzzař.

⁵² Ejj tiřřawin nnek ad twarřment i uħeccem n umsexxar nnek u i uħeccem n řgens nnek Israyil, maħend ad ɣarsen teřred ak-d marra iřayan nsen ɣark, ⁵³ maıar cek tfarzed iten i yixef nnek d řwart zi marra řegnus n temmurt, am mammec tessiıřed cek s ufus n Musa, umsexxar nnek, umi tessuffyed cek ibabaten nney zi Miřra, a Sidi inu SIDI!"

1 IJEĠIDEN

⁵⁴ Ħami tuġa Suliman ikemmeġ marra tżaġit-a u *marra* aħeccem-a ȳar SIDI, imsar, aqa netta ikkar zi zzat n uelġar n SIDI, am t tuġa x ifadden nnes s weerur iqwes am twasswizzden ifassen nnes ȳar ujenna. ⁵⁵ Netta ikkar uca ibarek marra agraw n *řgens* n Israyil, inna s tmijja ijehden

⁵⁶ “Itwabarek SIDI, wenni issareyyhen řgens nnes Israyil elahsab marra min tuġa issawař! Uřa d ijj n wawař zi marra awařen iřebħanen i d issiweř s ufus n umsexxar nnes Musa, war dd-iwđi uřa d ijj. ⁵⁷ Ad yiři SIDI, AREBBI nney, akidney am tuġa iġa ak-d ibabaten nney. Iři netta war i d aney ittejji u war i d aney inettar ⁵⁸ u *iři* ad indeh uřawen nney ȳars maħend neccin ad nuyur x tebridin nnes u ad neħđa řumurat nnes d tweřša nnes d lfarayid nnes nni yumur i ibabaten nney ⁵⁹ u ejj awařen-a i ssiwřey s uħeccem zzat i wudem n SIDI, ass d ġiřet, ad iřin udsen ȳar SIDI, AREBBI nney, ħima netta ad ȳaȳ i umsexxar nnes d řgens nnes Israyil tasyart, kuř ass s min i *ittřiqen* i wass nni, ⁶⁰ maħend marra řegnus n temmurt ad ssnen aqa SIDI d AREBBI, war din nneđni, ⁶¹ u uř nwem ad yiři imun maħend ad tuyurem ak-SIDI, AREBBI nney, elahsab tiweřša nnes u ħima ad teħđam řumurat nnes, am *teġa* ass-a.”

⁶² Ajeġid, u marra Israyil akides, wehħben tiȳarša zzat i wudem n SIDI. ⁶³ Suliman iwehħeb tnayen u-eicrin-ařaf n ifunasen d tfunasin d mya u-eicrin-ařaf n wuġi d tȳarřt n řehna nni iqeddem i SIDI. Ammu i deccnen nitni, ajeġid d marra ayt n Israyil, taddart n SIDI.

⁶⁴ Deg wass d iijen iqeddes ujeġid řwest n řemraħ n zzat wenni *iġan* zzat i taddart n SIDI, minzi issewjed din tȳarřt n wecmađ d tewhibt n *řȳiġet* uřa d tadunt n tȳarša n řehna, maȳar aealġar n nnħas wenni *iġan* zzat i wudem n SIDI, tuġa d ameȳzan ħima ad iki tiȳarša n wecmađ d tewhibt n *řȳiġet* d tadunt n tȳarša n řehna.

⁶⁵ Di řweqt nni igga Suliman řeid *eawed*, d Israyil akides marra, ijj n wegraw n *řgens* ameqqran zi Libu-Ĥamat ȳars ař teȳzart n Miřra, zzat i wudem n SIDI, AREBBI nney, sebaa n wussan uřa d sebaa n wussan ktar, arbeetac n wussan. ⁶⁶ Deg wass wiss tmenya ȳarxu netta i řgens uca nitni barken ajeġid. Awarni i uya uyuren ȳar iqiđan nsen s wuř ifarħ u s řxađar x marra řxar i tuġa igga SIDI i umsexxar nnes Dawud u i řgens nnes Israyil.

Ađħar wiss tnayen n SIDI i Suliman

⁹ ¹ Awarni řami ikemmeġ Suliman řebni n taddart n SIDI u *řebni* n taddart n ujeġid uřa d marra min tuġa immeȳri u tuġa ixs ad t igg, ² iban as-dd SIDI i Suliman am i d as-dd iban di jibeun.

³ Inna as SIDI “Nec sřiȳ i tżaġit nnek u i uħeccem nnek i zi theccmed zzat i wudem inu. Taddart i tebnid, qeddsey tt ħima ad ssmetney din isem inu i řebda uca tiřřawin inu d wuř inu ad din qqimen marra ussan. ⁴ Mařa cek tuyured zzat i wudem inu am mammec tuġa iggur babac Dawud, s wuř imun u s tsegda, u ad tegged am mammec marra i d ac umureȳ u ad teħđid tiweřša inu d lfarayid inu, ⁵ *xenni* ad ssmetney řkursi n tgelda nnek x Israyil i řebda, am mammec ssiwřey ȳar babac Dawud, nniȳ ‘War itwaqess uřa d ijj n weryaz zzayek zi řkursi igellden n Israyil!’

⁶ Maca mařa kenniw, cek d tarwa nwem, ad theyydem zi ȳar đeffar inu u kenniw war theřřam ead řumurat inu d tweřša inu, nni wciȳ zzat i wudem nwem, u kenniw ad tuyurem ad tsexxarem i irebbiten nneđni, ad asen tađarem, ⁷ *xenni* ad qđiȳ Israyil zi temmurt nni d asen wciȳ uca taddart-a i qeddsey i yisem inu ad tt mmendařey zeg wudem inu u Israyil ad idweř d ijj n umeđya d *ict* n řqeccet n ustehzi iqeshen ȳar marra řegnus. ⁸ U x taddart-a tenni ȳueřan qae, marra wi xas i ȳa ikken, ad itebhet ad iřeffar. Nitni ad inin ‘Mayemmi igga SIDI ammu di temmurt-a u di taddart-a?’ ⁹ Ad inin ‘Minzi nitni semħen di SIDI, AREBBI nsen, wenni i dd issuffȳen ibabaten nsen zi temmurt n Miřra u minzi nitni cebbaren di irebbiten nneđni u Israyil ȳuyur ad asen ȳuđar u ad asen isexxar, x uyenni issiweđ AREBBI marra řȳar-a xasen.’”

1 IJEĞIDEN

Řebniyat n Suliman d ubarru n iyurraaba nnes

¹⁰ Awarni i eicrin n isegg^wusa i di ibna Suliman tnayen n tudrin, taddart n SIDI u taddart n ujeğid, imsar ¹¹ - aqa Ħiram, ajeğid n Şur iwca i Suliman eļahşab mezri nnes akeccuđ n *tcejjart* n tengelt d ukeccuđ n *tcejjart* n umerzi d wurey - aqa Suliman iwca i Ħiram eicrin n tneddam di temmurt n Ljalil. ¹² Ħiram iffeý zi Şur ħima ad ixzar tineddam nni i d as iwca Suliman, maca tuýa-tent war cnant di tiťawin nnes. ¹³ Netta inna “Mana tineddam-a i d ayi tewcid, awma?” U netta iřaya asent ‘tammurt n Kabul’. *Nitenti twařayant ammu* ħars ař ass-a. ¹⁴ Ħiram tuýa issekk i ujeğid mya u-eicrin n talint n wurey.

¹⁵ D wa d awař x lĵizya i tuýa issgaæed ujeğid Suliman maĥend ad ibna taddart n SIDI d taddart nnes d lqelea d Majiddu d řhiđ n Urcalim d Ĥaşur d Majiddu d Jazar. ¹⁶ Fireun, ajeğid n Miřra, tuýa igææed, iťtef Jazar, iqedd as timesi. Inya Ikeneaniyyen i tuýa izeddyen di tendint u iwca i-tt d tarzeft n tesřit i yeğis, tamýart n Suliman. ¹⁷ Suliman *ieawed* ibna *xenni* Jazar d Bayt-Ĥurun n wadday ¹⁸ d Bacla d Tadmara d řexřa, di temmurt nni. ¹⁹ *Netta ibna eawed* marra tineddam n řexzen nni ħars ħar Suliman u tineddam n ikarruten u tineddam n imnayen u marra min tuýa imezri Suliman ad t ibna di Urcalim u x *idurar* n Lubnan u di marra tammurt i x iĥkem.

²⁰ Marra řgens i iqqimen n Imuriyyen, Iĥittiyyen, Ifiriziyyen, Iĥiwiyyen d Iyabusiyyen, inni war iğin ca zi ayt n Israyil, ²¹ iĥenjiren nsen nni iqqimen awarni asen di temmurt, inni war izem-maren ad ten ĥarrmen i *uteĥĥi* ayt n Israyil, igga xasen Suliman lĵizya n tesmuýi ař ass-a. ²² Zeg ayt n Israyil *maca* war iggi Suliman uřa d ijj d ismeý, minzi nitni tuýa-ten d Ieskariyyen d imsexxaren nnes d řĥukkam nnes d ineýraf nnes zi řeskar d imeqqranen n ikarruten nnes d imnayen nnes. ²³ Ina d imeĥdayen nni tuýa itwařeqqmen x řxedmet di řťwee n Suliman, xemsa-mya u-xemsin n *yeryazen* nni tuýa idebbaren x řgens nni tuýa itteťťfen di řxedmet.

²⁴ Maca yeğis n Fireun tgææed zi tendint n Dawud ħar taddart i tuýa i d as ibna. Řexdenni ibna lqelea.

²⁵ Třata n twařawin deg usegg^was issgaæed Suliman tiýarřa n wecmađ d tewhibin n řehna x uealtar n SIDI i tuýa ibna u ak-d man aya ibexxar uřa d jĵawi zzat i wudem n SIDI, *umi* tuýa ikemmeř taddart.

²⁶ Ajeğid Suliman ibna uřa d ijj n wagraw n iýarruba di Eiřyun-Jabar nni iğan ħar tma n Řebĥar n Uyanim, di temmurt Idum. ²⁷ Ħiram issekk imsexxaren nnes s wagraw n iýarruba nni, ibeĥriyyen inni issnen řebĥar, *jmie* ak-d imsexxaren n Suliman. ²⁸ Nitni iwđen ħar Ufir u ksin zi senni arebea-mya u-eicrin n talint n wurey u iwyen t ħar ujeğid Suliman.

Anewjew n tajeğidt n Saba

10 ¹ Tajeğidt n Saba tesřa x ccenneet n Suliman tenni i dd-yusin ak-d yisem n SIDI u nettat tusa-dd ħima ad t tqeğeb s řĥuja n twafit. ² Nettat tusa-dd ħar Urcalim s ict n tmunit i d as-dd idfaren s đđqer n *wagra* aťtas, s iřeyman nni yarebbun řebzar d waťtas n wurey d izra iýřan u nettat tusa-dd ħar Suliman u tessiweř akides x marra min ħars deg wuř. ³ Suliman icarĥ marra awařen n tajeğidt. War din uřa d ijj n wawař s řemeani innuffaren ařami war izemmar ujeğid ad as t icarĥ.

⁴ Tajeğidt n Saba tezra marra tiýit n Suliman d taddart i ibna ⁵ d macca x řťabřa nnes d mammec qqimen imsexxaren nnes d mammec bedden ixeddamen nnes d warruđ nsen d iwarraden nnes d ddruz *izewwqen* i x dd-igææed ħar taddart n SIDI uca war iqqim days *eřaĥař* buĥbeř *ead*. ⁶ Nettat tenna i ujeğid “Awař nni sřiy di temmurt inu x wawařen nnek u x tiýit nnek, nican d tidett. ⁷ Necc war umineý ca s wawařen nni, ħars ařami dd-usiý danita u *xenni* tiťawin inu řrint aya. Xzar azyen zi *kuř* man aya war d ayi itwana. Tiýit d tcuni eļahşab ccenneet i x sřiy, aqa cek sen-

1 IJEĞIDEN

nej nsent. ⁸ Sseed n yeryazen nnek, sseed n imsexxaren nnek, inni ibedden zzat i wudem nnek řebda, inni zemmaren ad sřen tiyit nnek. ⁹ Itwabarek SIDI, AREBBI nnek, wenni umix dd-tusid x řxađar řima ad cek yegg x řkursi n Israyil. Minzi SIDI ittexs Israyil i řebda. X uya igga cek d ajeğid, mařend ad tegged řheqq d tsegda.” ¹⁰ Nettetawca i ujeğid mya u-eicrin n talint n wurey d wařtas n řebzar d yezra i řan. Ijj n ufeyyeđ n řebzar am wanita i iwcın tajeğid n Saba i ujeğid Suliman, eemmarř ead war dd-yusi ca.

¹¹ Uřa d agraw n iřarruba n Hiram i-dd iwyen urey zeg Ufir, yiwyi-dd ařtas n ukeccuđ n tcejart n řandal d yezra i řan zi Ufir. ¹² Ajeğid igga zeg ukeccuđ n řřandal wanita tiřenya i taddart n SIDI u i taddart n ujeğid uřa d řgambriyat d lřarpat i imedyazen. Akeccuđ n řřandal am wanita eemmarř war dd-yusi niy itwazar ead.

¹³ Ajeğid Suliman iwca i tjeğid n Saba marra min tuya temmezri, man mma tuya tettar. Sennej i man aya iwca as ełahřab tizemmar n ufus n ujeğid Suliman. Xenni tenneqřeb u teeqeb řar temmurt nnes, nettat d imsexxaren nnes.

Agra ařtas n Suliman

¹⁴ Řqedd n wurey i ittadfen řar Suliman deg ijj n usegg^was tuya setta-mya u-setta u-settin n talint n wurey, ¹⁵ břa min iksi zeg itijariyyen u zi tsebbabt n isebbaben u zi marra ijeğiden n Weeraben u zi lwulat n temmurt.

¹⁶ Ajeğid Suliman igga eawed mitayn n tcappat timeqqaranin n useřqi zeg wurey itwaddzen. Deg ict n tcappa itwagg setta-mya n uciql n wurey. ¹⁷ Yarni igga netta teřt-mya n tcappat n useřqi zeg wurey itwaddzen. Itwagg deg ict n tcappa řřata n ‘mina’ n wurey. Ajeğid issars itent di taddart n Weřar n Lubnan. .

¹⁸ Ajeğid Suliman igga eawed ijj n řkursi igellden ameqqran zi řeaj uca iyeğef it s wurey iřfan.

¹⁹ Řkursi wanita řars setta n tareffidin u azeğif n řkursi řar đeffar nnes tuya-t iquwwar u řar tnayen n iyezdisen n řkursi tuya řan iyağen u tnayen n wayraden tuya bedden zzat i iyağen.

²⁰ Teneac n wayraden bedden řar tnayen n iyezdisen x setta n tareffidin. Am netta war itwagg ead uřa deg ict n tgeldit.

²¹ Marra iřarrafen n tissit n Suliman tuya-ten n wurey u marra řeqcue n Taddart n Weřar n Lubnan tuya-ten s wurey iřfan, war din nnuqart days, mařar deg wussan n Suliman tuya řessben tt d walu. ²² Mařar ajeğid tuya řars ijj n wagraw n iřarruba n Tarcic x řebřar jmiē ak-d wegraw n iřarruba n Hiram. Ict n twařat di řřata n isegg^wusa yudef wegraw n iřarruba n Tarcic, yiwi urey d nnuqart, řeaj d ibayusen d iřawsen. ²³ Ajeğid Suliman iedu marra ijeğiden n ddunit deg wagra d tiyit. ²⁴ Marra ddunit yarzu ad řaren udem n Suliman mařend ad sřen tiyit nnes i tuya issars SIDI deg wuř nnes. ²⁵ Nitni usin-dd asegg^was awarni i umas, kuř ijj s tarzeft nnes, s řeqcue n nnuqart, řeqcue n wurey, arruđ, řesnař, řebzar, iysan d isardan. ²⁶ Suliman issmun ikarruten d imnayen. Netta tuya řars ařef u-arebea-mya n ikarruten d teneac-ařaf n imnayen uca yiwyi ten řar tneddam n ikarruten u řar ujeğid di Urcalim.

²⁷ Ajeğid igga nnuqart di Urcalim amecnaw iřra u tcejjura n tengelt igga iten amecnaw izemmu-ren nni iřan ařtas di Temmurt Iwařan.

²⁸ Iwyen-dd iysan i Suliman zi Miřra s ufus n ict n terbiet n tsebbabt n ujeğid nni ten teksi s yijj n ttaman imetnen zeg ict n terbiet nneđnit n tsebbabt. ²⁹ Ijj n ukarru igaeēed-dd u itwassuffřed zi Miřra s ij n ttaman n setta-mya n uciql n nnuqart u ijj n uyis s mya u-xemsin n uciql. Nitni ssuffřen ten s ufus nsen i marra ijeğiden n iřittiyyen u ijeğiden n Iramiyyen.

10:17 ‘ařar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

10:18 ‘řeaj’ - ixs ad yini ‘accawen n lřil’.

10:21 ‘ařar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

1 IJEĞIDEN

Aebed n laşnam zi Suliman

11¹ Ajeğid Salumu tuya ittexs aţtas n temyarin tibarranin, *am tuya ittexs* yeğis n Fireun: *timyarin* Timu'abin, Tiewmunin, Tidumin, Tişidunin, Tiħittin, ² *timyarin* zi řegnus i x tuya inna SIDI i ayt n Israyil "Kenniw war řarsen ttadfem uca uřa d nitenti war řarwem ttadfent. S tidett ad řwant nitenti uř nwem řima ad tuyurem awarni i irebbiten nsent!" Suliman iqqen řarsent s tayri. ³ Netta tuya řars sebaa mya n temyarin, tijeğidin, u třata-mya n tiyya. Nitenti řwant uř nnes. ⁴ řami dd-tiwed tewsar řar Suliman řwant temyarin nnes uř nnes, *ařami* yuyur awarni i irebbiten nneđni. Uř nnes war iqqim imun i SIDI, AREBBI nnes, am wuř n babas Dawud. ⁵ Suliman yuyur awarni i Actarut, arebbi n řiduniyyen, u awarni i Milkum, nnei n arebbi n řeamuniyyen. ⁶ Suliman igga *min iğan* d aeففan di tiřřawin n SIDI. Netta war t-tuı i cđar marra i SIDI am babas Dawud. ⁷ Xenni ibna Suliman ict n řgaeedet i Kamuc, nnei n arebbi n Imu'abiyyen, deg wedrar wenni *iğan* zzat i Urcalim, u i Mulix, nnei n arebbi n ayt n Eammun. ⁸ Ammu i igga i marra timyarin nnes tibarranin tinni iwyen řebxur d třarřa n wecmađ i irebbiten nsen. ⁹ X uyenni iffugem SIDI x Suliman, minzi uř nnes tuya iħeyyed x SIDI, AREBBI n Israyil, i tuya řars-dd iban tnayen n twařawin, ¹⁰ *waxxa* tuya itwumur as *nican* mařend war iggur awarni i irebbiten nneđni u netta *xenni* war iħđa min d as yumur SIDI. ¹¹ Uca SIDI inna i Suliman "Minzi cek imsar ac ammu ařami war teħđid ca řeahd inu d tweřřa inu nni cek umureğ, ad zzayek qeřey tagelda-ya uca ad tt wceğ i umsexxar nnek. ¹² Deg wussan nnek war t ggeğ *ead* di třwee n babac Dawud, *maca* ad tt qeřey zeg ufus n mmic. ¹³ Maca necc war xak qeřey tageldit marra. Ad wceğ ict n teqbič i mmic di třwee n umsexxar inu Dawud u di třwee n Urcalim nni farzey necc."

Řeedyan n Suliman

¹⁴ SIDI issekkan-dd i Salumu ijj n řeedu, Hadad, Adumi. Netta zi tarwa n ujeğid n Idum. ¹⁵ Umi tuya Dawud di Idum u Yu'ab, ameqqran nnes n řeeskar, iğaeed mařend ad inđeř inni itwas-snuqqben, imsar, aqa inya marra *min iğan* d awtem d Idum. ¹⁶ Mařar Yu'ab iqqim dinni setta n iyuren ak-d marra Israyil, ařami iteħřa marra *min iğan* d awtem d Idum. ¹⁷ Hadad maca izemmar ad yarweř, netta d ca n yeryazen Idumiyyen zeg imsexxaren n babas akides, u nitni fřyen řar Miřra. Tuya Hada *ead* d ijj n uħenjir d amezyan. ¹⁸ Nitni tuya kkaren zi Midyan uca iwđen řar Faran. Dinni ksin nitni iryazen n Faran akidsen uca usin-dd řar Miřra řar Fireun, ajeğid n Miřra. Wanita iwca as ict n taddart u iwc as awař *ad as iwc* macca uřa iwca as ict n temmurt. ¹⁹ Hadad yufa řađar ameqqran di tiřřawin n Fireun, ařami wanita iwca as ućmas d tamıart, ućmas n tjeğidt Tařfanis. ²⁰ Ućmas n Tařfanis turuw as-dd mmis Janubat, wenni tessuřřuđ Tařfanis di taddart n Fireun ařami *xenni* Janubat *iyma* di řwest n ayt n Fireun.

²¹ Isřa Hadad di Miřra belli Dawud tuya igga ad itwassars *deg wendeř* ak-d ibabaten nnes uca Yu'ab, akumandar n řeeskar, immut. *Xenni* inna Hada i Fireun "Sekk ayi-dd, ad raħey řar temmurt inu!" ²² Maca Fireun inna "Min cek ixeřřen řari, řami dayek řriğ cek tessed ad teeqbed řar temmurt nnek?" Netta inna "Walu, maca *waxxa amenni* sekk ayi-dd din!"

²³ SIDI issekkan xas *ewed* ijj n řeedu nneđni, Razun, mmis n Ilidae, wenni tuya yarewřen zi sidi nnes Hadad-Eazar, ajeğid n řuba. ²⁴ Tuya issmun iryazen, idweř d řqebřan n bandiyya *nsen*. Xuya tuya ixs Dawud ad ten iney. *Maca* nitni ruřen řar Dimacq, zedřen din u areyyesen di Dimacq. ²⁵ Netta tuya-t d řeedu n Israyil marra ussan n Suliman d man aya sennej i řřar i igga Hadad. Netta ieff Israyil u yareyyes x Aram.

²⁶ Yarubeam, mmis n Nabař, ijj n Ufrati zi řarada, ijj n umsexxar n Suliman issgaeed afus nnes

11:14 'tarwa' - s Teibranit 'zzarieet'.

11:16 'iteħřa' - s Teibranit 'iqdee'.

1 IJEĠIDEN

x ujeġid. Yemmas qqaren as ʃaruca, tuḡa-tt d tajač. ²⁷ D man aya d ssibbet i zi tuḡa dd-issgææd afus nnes x ujeġid. Tuḡa Suliman ibenna lqelea, iqqen tazzit di tendint n babas Dawud. ²⁸ Tuḡa Yarubeam d ijj n bu-teyruđt imeħden. Izra Suliman aqa aħudri imħeđ di řxedmet uca netta igga as x marra řxedmet n tarebbut n taddart n Yusuf. ²⁹ Di řweqt nni imsar aqa Yarubeam iffeý zi Urcalim uca yufa it unabi Axiya deg webriđ. Wanita tuḡa yarđ ijj n warruđ n jdiđ u nitni s tnayen idsen tuḡa=ten weħdsen deg iyyar. ³⁰ Axiya ittef arruđ n jdiđ nnes wenni yarđen u icar-reg it di teneac n imezziqen. ³¹ Inna i Yarubeam “Ksi eecra n imezziqen i cek, maḡar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Xzar, necc ad carrgeý tageldit zeg ufus n Suliman uca ad ac wceý eecra n tqebbař, ³² maca ict n teqbič ad tiři i netta di ttwæe n umsexxar inu Dawud u di ttwæe n Urcalim, tandint tenni farzey necc zi mara tqebbař n Israyil. ³³ Maḡar nitni semħen dayi u uđaren i Actarut, arebbi n Iřiduniyyen, i Kamuc, arebbi n Imu’abiyyen, u i Malkam, arebbi n ayt n Eammun. War uyuren nitni di tebridin inu maħend ad ggen min iġan nican di tiťtawin inu u war ħđin tiweřša inu d lfarayid inu am t igga babas Dawud. ³⁴ Maca war i d as ttekksey ca marra tageldit zeg ufus nnes, maca ad t ssmetney d řhakem marra ussan n tudart nnes di ttwæe n umsexxar inu Dawud, wenni farzey d wenni iħđan řmurat inu d tweřša inu, ³⁵ maca ad kksey tageldit zeg ufus n mmis u ad cek wceý eecra n tqebbař zzayes ³⁶ u i mmis ad as wceý ict n teqbič, maħend ad teqqim i umsexxar inu Dawud ict n tfawt zzat i wudem inu di Urcalim, tandint nni farzey necc i yixef inu ħima ad din ssmetney isem inu. ³⁷ Necc ad cek ksiý u cek ad tħekmed x marra min immeżri řeemar nnek u ad tiřid d ajeġid x Israyil. ³⁸ Mařa cek teřřid řar marra min zi cek umureý, ad tuyured x tebridin inu u ad tegged min iġan nican di tiťtawin inu am teħđid tiweřša inu d řmurat inu am t igga umsexxar inu Dawud, xenni ad imsar aqa necc ad ac bniý ict n taddart i ya teqqim am mammec tt bniý i Dawud u necc ad ac wceý Israyil ³⁹ u necc ad ssehwiý tarwa n Dawud, maca war iġi i řebda.”

⁴⁰ Suliman tuḡa yarezzu ad iney Yarubeam, maca Yarubeam ikkar, yarweř řar Miřra, řar Cixaq, ajeġid n Miřra. Netta iqqim di Miřra řars ařami immut Suliman.

Řmewt n Suliman

⁴¹ Min iqqimen n imezruyen n Suliman d marra min igga d tiýit i řars, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n imezruyen n Suliman? ⁴² Řweqt nni iħkem Suliman x marra Israyil di Urcalim, tuḡa arebein n iseggwusa. ⁴³ Suliman itwassars deg wendeř jar řejdud nnes. Netta itwandeř di tendint n babas Dawud u mmis Raħabeam idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Abettu n tgellidit

12 ¹ Rahabeam yuyur řar Cakim, maḡar marra Israyil tuḡa yusa-dd řar Cakim ħima ad t ggen d ajeġid. ² Umi isřa Yarubeam, mmis n Nabať, x man aya, umi tuḡa ead di Miřra - aqa netta tuḡa yarweř zi zzat n wudem n ujeġid Suliman u Yarubeam tuḡa izdeý di Miřra - imsar ³ aqa ssekken-dd řars ireqqasen, ĵjin ad xas řayan. Yarubeam d marra agraw n řgens n Israyil usin-dd u ssiwřen ak-d Raħabeam, nnan ⁴ “Babac igga xaney ijj n uzayřu iqseħ. Xenni řexxu, sarxu cek řxedmet iqeshen n babac uřa d azayřu ideqřen i xaney igga, xenni ad cek nexdem.” ⁵ Netta inna asen “Uyurem u eqqem awarni i třata n wussan.” Uca yuyur řgens.

⁶ Imcawar ujeġid Raħabeam ak-d imeqqranen, inni tuḡa ibedden zzat i wudem n babas Suliman umi tuḡa ead iddar, inna “S min zi d ayi tweřřam ad arrey x řgens-a?” ⁷ Nitni ssiwřen akides, nnan “Mařa cek teggid ixef nnek ass-a d amsexxar i řgens-a, ad xasen tsexxared, ad xasen tar-red u ad kidsen tessiwřed s wawařen icnan, xenni ad dewřen nitni d imsexxaren nnek marra

11:27 ‘tazzect’ - niý ‘řxawi’.

11:39 ‘tarwa’ - s Teibranit ‘zzariet’.

1 IJEĞIDEN

ussan.”⁸ Maca netta inċar ccwar i d as tuġa wcin imeqqranen uca imcawar ak-d iħudriyyen nni tuġa akides imyaren u bedden řexxu zzat i wudem nnes.⁹ Netta isseġsa ten “Man tcawarem ad t narr x wawař n řgens, minzi ssiwřen akidi, nnan *ayi* ‘Sarxu azayřu i xaney igga babac.’”

¹⁰ Iħudriyyen inni akides tuġa imyaren ssiwřen akides, nnan “Ammu i ġa tarred x řgens i kidek issiwřen innan ‘Babac isseġqeř azayřu nney, maca řexxu cek sarxu t xaney’ u ammu i kidsen i ġa tessiwřed ‘Adaċ amezyan inu ad yiři d ameqqran x tejiinna n baba.’”¹¹ Mařa baba iqqen awem ijj n uzayřu iqesřen, *xenni* necc ad t sseġqeř ead. Mařa baba yarebbi kenniw s urekkuċ, necc ad kenniw textexy s iřardmiwen.”

¹² Deg wass wiss třata usin-dd Yarubeam d marra řgens ġar Raħabeam, am mammec tuġa issiweř ujeġid, tuġa inna “Eeqbem-dd ġari awarni i třata n wussan!”¹³ Ajeġid yarra-dd řgens s ict n temwarrit iqesřen, mařar netta inċar ccwar i d as wcin imeqqranen.¹⁴ Issiweř akidsen ełahřab ccwar n iħudriyyen, inna “Baba isseġqeř azayřu nwem, maca necc ad sseġqeř ead azayřu nwem. Baba yarebbi kenniw s urekkuċ, necc ad kenniw textexy s iřardmiwen.”

¹⁵ Ajeġid war isři ca ġar řgens, mařar aneqřeb-a tuġa i dd-yusa zi SIDI, ħima ad issemten awař i tuġa issiweř SIDI s ufus n Axiya, Aciluni, mmis n Nabař.

¹⁶ Umi marra Israyil izra aqa ajeġid war ġarsen isři ca, yarra-dd řgens x ujeġid, inna “Man tasřart i ġarney di Dawud? Neccin war ġarney bu tesřart ġar mmis n Yassa. Ĥar iqiċan nnek, a Israyil! Xenni řexxu, řha ak-d taddart nnek, Dawud!” Uca yuyur Israyil ġar iqiċan nsen.¹⁷ Ayt n Israyil inni tuġa izeddřen di tneddam n Yahuda, aqa Raħabeam tuġa xasen d ajeġid.¹⁸ Ajeġid Raħabeam issekk *ġarsen* Aduram, wenni iřan x Ijizya, u marra Israyil yarjem it s yeřza ařami immut. Ajeġid Raħabeam inya deřya x ijj n ukarru ħima ad yarweř ġar Urcalim.¹⁹ Ammu i iřewweř Israyil x taddart n Dawud ġars ař ass-a.²⁰ Umi isřa marra Israyil aqa Yarubeam tuġa ieqeb-dd, imsar, aqa řařan as ħima ad dd-yas ġar tmesmunt uca ggin t d ajeġid x marra Israyil. Uřa d ijj war iċeffar ead taddart n Dawud mřir taqbiċ n Yahuda.

²¹ Raħabeam yusa-dd ġar Urcalim uca issmun marra taddart n Yahuda d teqbiċ n Binyamin, mya u-tmenyin-ařaf n *iryazen* itwafarzen, twadarrben i umenři, ħima ad mmenřen ak-d taddart n Israyil, ħima ad dd-arren tageldit ġar Raħabeam, mmis n Suliman.²² *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ġar Cimařya, aryaz n AREBBI, inna²³ “Siweř ak-d Raħabeam, mmis n Suliman, ajeġid n Yahuda, u ak-d marra taddart n Yahuda u tenni n Binyamin u i marra min iqqimen n řgens, ini²⁴ ‘Ammu issiweř SIDI: War tġaędem u war ttmmenřam ak-d aytmatwem, ayt n Israyil. Ittęęša ad ieqeb *kuř ijj* n weryaz ġar taddart nnes, mařar d man aya i imsařen zzayi.’” Nitni sřin ġar wawař n SIDI uca eqqben uca uyuren ġar *wemcan* nsen ełahřab awař n SIDI.

Yarubeam igga ięejmiyyen n wureř d lařnam

²⁵ Yarubeam ibna Cakim x idurar n Ifrayim uca izdeř dinni. Zi senni iffeř uca ibna Fanuwil.

²⁶ Inna Yarubeam deg wuř nnes “Tageldit ad teeqeb ġar taddart n Dawud,²⁷ mařa řgens ad dd-ięaęeed ħima ad yawi tiwhibin di taddart n SIDI di Urcalim. Xenni ad dd-idweř wuř n řgens-a ġar siditsen, ġar Raħabeam, ajeġid n Yahuda. Ad ayi nřen u ad eqqben ġar Raħabeam, ajeġid n Yahuda.”²⁸ Imcawar ujeġid. *Xenni* igga tnayen n ięejmiyyen n wureř, inna asen i řgens “D ařas i kenniw mařend ad tęaędem ġar Urcalim. Aqa da, irebbiten nnek, a Israyil, inni cek i dd-issuffřen zi Miřa.”²⁹ Netta issbedd ijj n uęejmi di Bayt-Il u wennedni issbedd it di Dan.³⁰ Aya idweř d aeraċ ġar ddnuř. Řgens izwar yuyur zzat i wudem n yijj n *uęejmi*.

³¹ Netta issbedd ict n zzawect x řęeudi. Igga ikehhanen i d *iqqarsen* zi marra třrufa n řgens inni war *iřin* zeg ayt n Lawi.

³² Deg uyur wiss tmenya, deg wass wiss xemmeřac n uyur, igga Yarubeam ijj n řeid, am řeid i

12:28 ‘amwa’ - niř ‘ayenduz’ niř ‘yuggu’.

1 IJEĠIDEN

tteġġen di Yahuda, u netta issgaaċed tiyarša x uelġar. Netta igga ammu di Bayt-il ħima ad iqed-dem tiyarša i ieejmiyyen i yegga. Igga eawed ikehhanen di Bit-il x řegaudi nni igga.

³³ Deg wass wiss xemmeřac deg uyur wiss tmenya n uyur i tuřa ixarreř netta deg wuř nnes, issgaaċed tiyarša x uelġar nni igga di Bayt-il. Ammu i issbedd netta ijj n řeid i ayt n Israyil uca ibexxar řebxur x uelġar.

Aryaz n Arebbi zi temmurt n Yahuda

13¹ Xzar s wawař n SIDI yusa-dd ijj n weryaz n AREBBI zi Yahuda řar Bayt-il. Yarubeam tuřa ibedd zzat i uelġar ħima ad iwehheb řebxur. ² Netta iřaya x uelġar, s wawař n AREBBI, inna “A aealġar, aealġar, ammu i iqqar SIDI, ad dd-itwaxřeq ijj n mmis di taddart n Dawud, ad as qqaren Yuciya. Ad xak igg d tayarřt ikehhanen n řegaudi inni xak iwehħben řebxur uca ad xak itwacmeđ min iqqimen n ixsan n iwdan.” ³ Deg wass nni iwca ict n řeċřamet, inna “Ta d řeċřamet i x issiweř SIDI. Xzar aealġar ad icarreg u iyyeđ i xas iřan ad zzayes-dd iħruęeđ.”

⁴ Umi isřa ujeęid awař n weryaz n AREBBI wenni iřayan x uelġar di Bayt-il, imsar, aqa Yunatan isswizzeđ afus nnes x uelġar, inna “Třef it!” Maca afus nnes, wenni tuřa řars isswizzeđ, yuřeř, ařami war izemmar ead ad t-idd yarr řars. ⁵ Icarreg uelġar uca iħruęeđ zzayes yiyyeđ elahřab řeċřamet i iwca weryaz n AREBBI s wawař n SIDI. ⁶ Xenni yarra-dd ujeęid, inna i weryaz n AREBBI “Ttar SIDI, AREBBI nnek, uca zaę xafi ħima afus inu ad řari dd-idweř!” Uca iebed weryaz n AREBBI i uęembub n SIDI uca afus n ujeęid idweř-dd řars uca idweř am mammec t tuřa qbeř. ⁷ Xas uca issiweř ujeęid ak-d weryaz n SIDI “As-dd řar taddart inu uca areyyeħ! Uřa d necc ad ac wceř ict n terzeft.” ⁸ Aryaz n AREBBI maca yarra-dd x ujeęid “Waxxa cek tewcid ayi azyen n taddart nnek, necc war akidek gęureř u war tticceř ařrum deg wemcan-a uřa war da sesseř. ⁹ Mařar ammu i d ayi yumur SIDI s wawař nnes, inna “Cek war *dinni* ttetteđ u war *dinni* tsessed u war teiqqib x webriđ i x dd-tusid.” ¹⁰ Uca netta iruħ x ijj n webriđ nneđni u war dd-ieqib ca x webriđ i x dd-yusa řar Bayt-il.

¹¹ Di Bayt-il tuřa izeddeę ead ijj n unabi iwsar. Mmis nnes yusa-dd, iħaja as min tuřa igga weryaz n AREBBI deg wass nni di Bayt-il, uřa d awařen i issiweř i ujeęid. Nitni ħajan as ten i babatsen.

¹² Issiweř akidsen babatsen “X man abriđ i yuyur netta?” Iħenjiren tuřa řrin man abriđ tuřa ittřef weryaz n SIDI wenni tuřa i dd-yusin zi Yahuda. ¹³ Netta inna asen “Bardeem ayi i weřyuř!” Nitni bardeen as i weřyuř uca netta inya xas iruħ. ¹⁴ Netta yaređeđ aryaz n AREBBI uca yufa it am iqqim sadu ict n tbeęuđt. Netta inna as “Ma cek d aryaz n AREBBI wenni dd-iffyen zi Yahuda?” Netta inna “D necc!” ¹⁵ Xenni inna as “As-dd akidi řar taddart inu u ecc ařrum.” ¹⁶ Maca netta inna “Necć war zemmareř akidek eeqbeř u necc war akidek-dd ttaseř. Uřa d necc war ttetteř, war sesseř deg wemcan-a. ¹⁷ Mařar x ufus n SIDI iffeř-dd wawař řari “Cek war tzm-mared ad dinni tecced ařrum u war tsessed aman. Cek war tzm-mared ad tteqbed x webriđ i x dd-tusid.” ¹⁸ Netta inna as “Uřa d necc d ijj n unabi am cek uca ijj n umalak issiweř akidi s wawař n SIDI, inna ‘Awyi t řark di taddart nnek, ħima ad yecc ařrum, ad isess aman.’” Ammu issxarreř xas. ¹⁹ Uca netta ieqeb akides u netta icca ařrum di taddart nnes, iswa aman.

²⁰ Umi qqimen nitni řar ttabřa, aqa yusa-dd wawař n SIDI řar unabi wenni tuřa t-idd yarrin

²¹ u netta iřaya i weryaz n AREBBI i dd-yusin zi Yahuda, inna “Ammu i iqqar SIDI ‘Mařar cek tyewwyeđ x wawař n SIDI u war teħđiđ řumur i d ac yumur SIDI, AREBBI nnek, ²² maca tteqbed u teccid ařrum u teswid aman deg wemcan i x i d ac inna: War tzm-mared ad *din* tecced ařrum u war *din* tsessed aman, x uya arrimet nnek immuten war dd-tusa deg wenđer n ibabaten nnek.”

²³ Awarni umi tuřa icca d iswa, ibardee as i weřyuř i unabi i d igga ad dd-idweř. ²⁴ Ammu dd-iffey uca imsagar akides ijj n weyrad, inya it. Řxecbet nnes tuřa temmenđar *din* x webriđ u ařyuř ibedd zzates uca uřa d ayrad ibedd zzat i řxecbet. ²⁵ U xzar, eđun ca n yeryazen, řrin

1 IJEĠIDEN

řxecbet temmenđar x webriđ uřa d ayrađ ibedđ zzat i řxecbet. Nitni usin-dd uca ssiwřen x man aya di tendint n unab iwsaren. ²⁶ Umi unab i wenni i t-idd yarrin zeg webriđ, iřřa manaya, inna netta “Wa d aryaz n AREBBI wenni tuřa iyewwřyen x wawař n SIDI. X uyenni iwca it SIDI i weyrad u wanita imezzeq it uca inřa it ełahřab awař n SIDI wenni tuřa kides issiwřen.” ²⁷ Uca netta issiweř ak-d iřenjiren nnes, inna “Bardem ayi i weřyuř!” Nitni bardem as ²⁸ uca netta iffey, yufa řxecbet temmenđar x webriđ uřa d ařyuř d wayrad i ibedden zzat i řxecbet. Ayrađ war yecci řxecbet u war imezzeq ařyuř. ²⁹ Xenni issgaeeđ unab i řxecbet, issars i-tt x weřyuř uca yiwyi tt akides. Ammu i dd-yusa unab iwsaren di tendint řima ad xas iwwet agejduř u ad t inđeř. ³⁰ Netta inđeř řxecbet deg wenđeř nnes u nitni wtin xas agejduř “Uh, uma inu!” ³¹ Awarni i umi tuřa t inđeř, imsar, aqa netta issiweř ak-d iřenjiren nnes, inna “Xmi necc i řa mmteř, neđřem ayi deg wenđeř i di immenđar weryaz n AREBBI u sřarsem iřsan inu x uřezdis n iřsan nnes!” ³² Mařar awař i ibarřeř s wawař n SIDI x uealřar-a nni iřan di Bayt-Il u x marra tizawiyyin n řegeudi nni iřan d tneddam n Samarya, ad dd-iffey nican.”

³³ Awarni i wawař-a war dd-iddekkwř ca Yarubeam zeg webriđ aceffan nnes, maca yařeqqem eawed ikehhanen zi marra třřufa n řgens x řegeudi. Wenni t iřsen, yařeqqem it u wanita idweř d ijj zeg ikehhanen n řegeudi. ³⁴ Zi tmesřact-a tewđa taddart n Yarubeam di ddnuř ařami dd-tqarreb řar uteřři d waredeř zi temmurt.

Yarubeam d unabbi Ahiya

14 ¹ Di řweqt nni idweř Ahiya, mmis n Yarubeam, ihreč. ² Inna Yarubeam i temřart nnes “Kkar, beddeř arruđ nnem, mařend war ieeqqeř ijj aqa cem d tamřart n Yarubeam, ad tuyured řar Cilu. Aqa dinni unab i Ahiya wenni i d xafi innan aqa necc ad dewřey d ajeřid x řgens-a. ³ Ksi eecra n iřrumen d tefdiřin d ijj n uqđih n tamment akidem uca uyur řars! Netta ad am yini min i řa imsaren ak-d uřenjir.” ⁴ Uca ammu i tegga temřart n Yarubeam. Nettat tekkar, tuyur řar Cilu, tiweđ řar taddart n Ahiya. Ahiya tuřa war itwři mařar tiřřawin nnes tuřa dewřent třtemmsent di tewsaret nnes. ⁵ Maca SIDI inna i Ahiya “Xřar, ad dd-tas temřart n Yarubeam řima ad cek tesseřsa x mmis minzi wanita ihřec. Ta d ta i d as i řa tinid. Xmi i dd řa tas, ad imsar, nettat ad tessniemeř ixef nnes d icten nneđnit.

⁶ Umi iřřa Ahiya řřess n iřuraf nnes řar tewwart, imsar, aqa netta inna “Adef-dd řar daxeř, a tamřart n Yarubeam! Mayemmi tessniemiřef ixef nnem amecnaw cem d icten nneđnit? Necc twassekkeř-dd řarem s ict n tebrat iqeřřen. ⁷ Uyur, ini i Yarubeam ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Necc sřgaeeđey cek zi řar řwest n řgens u ggiř cek d amgewwad x řgens inu Israyil ⁸ u necc carrgeř tageldit zi taddart n Dawud uca wciř ac tt. Cek maca war teřid am umsexar inu Dawud, wenni iřđan řumurat inu d wenni i dd ayi iđřaren řima ad yegg myir min iřan nican di tiřřawin inu. ⁹ Cek teggid tt d taeeffant mahu x min ggın marra innedni qbeř i cek uca cek tuyured teggid irebbiten nneđni d řexyařat nneđni ifesyen řima ad ayi tesseared uca tendared ayi awarni i weerur nnek. ¹⁰ X uyenni ad awyey tueeffna x taddart n Yarubeam u ad teřřiř zi Yarubeam marra wi t itteggan x řřid, am wenni itwabelleen, am wenni itwajjen di Israyil, u necc ad mřiř min iqqimen n taddart n Yarubeam, am mammec farđen řeyřar řars ař i řa iqđa.

¹¹ Man wen zi taddart n Yarubeam i řa immten di tendint, ad t ccen yiřan u wi i řa immten deg iyyar, ad t ccen iřđađ n uřenna, mařar SIDI d wenni tt innan.

¹² U cem, kkar, uyur řar taddart nnem! Mařa iđaren nnem ad awyen řar tendint, ad immet uřenjir. ¹³ Marra Israyil ad xas wten agejduř u nitni ad t neđřen, mařar netta waha zi taddart n Yarubeam ad iřřef anđeř, mařar di taddart n Yarubeam myir days waha i itwaf min iřan icnan i SIDI, AREBBI n Israyil. ¹⁴ SIDI maca ad dd-issekkar ijj n ujeřid x Israyil wenni i řa iteřřan tad-dart n Yarubeam, ass aqa d wa. Min din? Wah, ead řexxu! ¹⁵ SIDI ad iwwet Israyil, ad t issenhezz

1 IJEĠIDEN

ssa d ssa am uyanim deg waman, u netta ad iqřee Israyil zi temmurt-a iřebħen i iwca i ibabaten nsen u netta ad ten yareyyec ayirin i yeħzar, minzi nitni ggin i yixef nsen tirebbin n cwarti u searen zqaysent SIDI. ¹⁶ Netta ad isellem Israyil di ssibbet n ddnub i igga Yarubeam u i zi dd-yarra Israyil ad ixđa.”

¹⁷ Uca tekkar temyart n Yarubeam, teřteř abrid uca tiweđ ħar Tirza. Umi dd-tusa ħar tnebdar n taddart, immut uħenġir. ¹⁸ Nitni neđřen t u marra Israyil iwta xas agejdur, eħařsab awař n SIDI i issiweř s ufus n umsexar nnes, anabi Axiya.

¹⁹ Imezruyen iqqimen n Yarubeam, mammec immneħ d mammec iħkem, xzar, aqa twazemmen deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil. ²⁰ Ussan i tuħa iħekkem Yarubeam tuħa tnayen u-eicrin n issegg^wusa. Netta itwassars *deg wenđer* ħar řejdud nnes u mmis Nadab idweř ad iħkem deg wemcan nnes.

Řmewt n Raħubeam, mmis n Suliman

²¹ Raħabeam, mmis n Suliman, tuħa d ajeġid di Yahuda. Netta tuħa ħars waħit u-rebein n isegg^wusa umi idweř netta d ajeġid. Netta iħkem sebeřac n isegg^wusa di Urcalim, di tendint i ixđa SIDI zi ħar marra tiqebbař n Israyil ħima ad din issemten isem nnes. Yemmas qqaren as Niema, *tenni d* ict n Taeammunit. ²² Yahuda igga *min iħan* d aćeřfan di tiřřawin n SIDI u nitni searen t mahu x marra min tuħa ggin ibabaten nsen s ddnub nsen i zi xďan.

²³ Maħar uřa d nitni bnan řegeudi i yixef nsen d imayďuten *iqeddsen* d tirebbin n cwarti, di marra tiwirin yueřan u sadu kuř tacejjart tazizit. ²⁴ Tuħa din uřa d iryazen iqeħħbiyyen di temmurt. Nitni ggin marra ġjeayef n řegnus i tuħa issuffeħ SIDI zi řwart zzat i wudem n ayt n Israyil.

²⁵ Deg usegg^was wiss xemsa n ujeġid Raħabeam, imsar, aqa igaeed Cicak, ajeġid n Miřra, dıdd i Urcalim. ²⁶ Netta ikkes řeknuz zi taddart n SIDI u řeknuz zi taddart n ujeġid, *iwa*, netta ikkes marra. Iksi uřa d marra tcappat n useřqi n wureħ nni igga Suliman. ²⁷ Deg wemcan nsent igga ujeġid Raħabeam tcappat n useřqi n nnħas. Igga i-tent deg ifassen n imeqqranen x ireqqasen n tazřa nni tuħa tteessan ħar wadaf n taddart n ujeġid. ²⁸ Meřmi mma i ħa yadef ujeġid ħar taddart n SIDI, imsar, aqqa ireqqasen n tazřa arebbun tent u iwyen tent xenni eawed ħar wexxam n ireqqasen n tazřa. ²⁹ Imezruyen iqqimen n Raħabeam d marra min igga, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Yahuda? ³⁰ Tuħa iħa umenħi ħar Raħabeam d Yarubeam marra ussan. ³¹ Raħabeam itwassars *deg wenđer* ħar řejdud nnes. Netta itwanđer ħar řejdud nnes di tendint n Dawud. Yemmas qqaren as Niema, ict n *temyart* Taeammunit. Mmis Abiya idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Abiyam, ajeġid x temmurt n Yahuda

15 ¹ Deg usegg^was wiss tmentac n ujeġid Yarubeam, mmis n Nabař, idweř Abiya d ajeġid x Yahuda. ² Netta iħkem třata n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Maeka, yeġis n Abicalum. ³ Netta yuyur di marra ddnub n babas nni tuħa igga qbeř nnes uca uř nnes war tuħi ca iďar ħar SIDI, AREBBI nnes, am wuř n babas Dawud. ⁴ Maca di třtee n Dawud iwca as SIDI, AREBBI nnes, ict n řefnar di Urcalim, umi igga ad issekkar mmis awarni as u umi igga ad yejj Urcalim tbedd, ⁵ maħar Dawud tuħa igga *min iħan* nican di tiřřawin n SIDI u netta tuħa war iħeyyed di marra tudart nnes x marra min i d as yumur netta, myır di tmesřact n Uriya, Aħitti. ⁶ Tuħa *din* amenħi ħar Raħabeam d Yarubeam, marra ussan n tudart nnes.

⁷ Imezruyen iqqimen n Abiya d marra min igga, ma war twazemmen ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Yahuda? Tuħa din eawed amenħi ħar Abiyam d Yarabeam. ⁸ Abiya iħa *ixef nnes* ad itwassars *deg wenđer* n babas. Neđřen t di tendint n Dawud. Mmis Asa idweř d ajeġid deg wemcan

1 IJEĠIDEN

nnes.

Asa, ajeġid x temmurt n Yahuda

⁹ Deg usegg^was wiss eicrin n Yarubeam, ajeġid n Israyil, idweř Asa d ajeġid x Yahuda. ¹⁰ Netta iħkem waħit u-rebein n isegg^wusa d Urcalim. Ĥennas qqaren as Maeka, yeġis n Abicalum. ¹¹ Asa igga *min iġan* nican di tiġtawin n SIDI, am babas Dawud. ¹² Netta issuffeġ iryazen iqeħħbiyyen zi temmurt uca iħeyyed marra imeyda n *n laşnam nsen* i tuġa ggin ibabaten nnes. ¹³ Netta issħeyyed uřa d Ĥennas Maeka zi jjeħd nnes *am tjeġidt*, maġar nettat tuġa tegga ijj n řexyař d jjeifect n trebbit n cwarti. Asa iqeşş uřa d jjeifect nnes uca isscemđ i-tt ġar teġzart n Qidrun. ¹⁴ Waxxa war twaħeyydent řegeudi, maca uř n Asa tuġa icđar nican i SIDI, marra ussan *n tudart* nnes. ¹⁵ Netta yiwi řeqcuē iqeddsen n babas d min tuġa iqeddes netta di taddart n SIDI: nnuqart d wureġ d řeqcuē *nneđni*.

¹⁶ Tuġa *din* amenġi jar Asa d Baeca, ajeġid n Israyil, marra ussan nsen. ¹⁷ Baeca, ajeġid n Israyil, igaeēed *ġar umenġi* đidd i Yahuda uca ibna Rama ħima war itteġji uřa d ijj ad yuyur ġar Asa ħima ad *ġars-dd* yas. ¹⁸ Xenni iksi Asa marra nnuqart d wureġ i tuġa iqqimen deg ixxamen n txubay zi taddart n SIDI uřa d txubay zi taddart n ujeġid uca isellem *marra* aya i imsexxaren nnes. Uca ajeġid Asa issekk iten ġar Bin-Hadad, mmis n Tabrimun, mmis n Ĥazyun, ajeġid n Aram, wenni tuġa izeddyen d Dimacq, ħima ad yini ¹⁹ “*Aqa din* ijj n reahd jaray i cek, jar baba d babac. Xzar necc ad ac-dd ssekkey ict n terzeft n nnuqart d wureġ. Ruħ cek, fsi řeahd nnek ak-d Baeca, ajeġid n Israyil, maħend netta ad igaeēed ad xafi igg^wej.” ²⁰ Binhadad isřa ġar ujeġid Asa uca issekk netta imeqqranen n řeskar nnes ġar tneddam n Israyil. Netta iġřeb x Eiyun d Dan d Abal-Bayt-Maeka d marra Kinnarut ak-d marra tammurt n Naftali. ²¹ Umi Baeca isřa x uya, imsar, aqa netta issbedd d řebni n Rama uca iqqim izeddey d Tirza. ²² Ajeġid Asa iija ad itwabarreħ d marra Yahuda, war ittyimi ħed, ħima nitni ad kksen iřza zi Rama d ukeccuđ nnes i zi tuġa ibenna Baeca. U s man aya ibna ujeġid Asa *tandint* n Jibeā d Binyamin d Mişfa.

²³ Imezruyen iqqimen n Asa, marra timegga nnes imeħđen d marra min igga uřa d tineddam nni ibna, ma nitni war twazemmen ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Yahuda? Maca umi iwsar netta, iħřec netta zeg iđaren nnes s tnayen. ²⁴ Asa itwassars *deg wenđer* jar řejdud nnes. Netta itwanđer jar řejdud nnes di tendint n babas Dawud. Mmis Yahucafať idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Nadab, ajeġid x temmurt n Israyil

²⁵ Nadab, mmis n Yarubeam, idweř d ajeġid x Israyil deg usegg^was wiss tnayen n Asa, ajeġid n Yahuda. Netta iħkem tnayen n isegg^wusa x Israyil. ²⁶ Netta igga *min iġan* d aeēffan di tiġtawin n SIDI uca yuyur deg webriđ n babas u di ddnuđ nnes i zi yarra Israyil ad ixđa.

²⁷ Baeca, mmis n Abiya, zi taddart n Issakar, igga xas ict n tmeemuć u Baeca iġřeb xas d Jibbatun nni *iġan* n Ifiliřtiniyyen, umi Nadab d marra Israyil tuġa innđen i Jibbatun. ²⁸ Inġa it Baeca deg usegg^was wiss řřata n Asa, ajeġid n Yahuda, u netta idweř d ajeġid deg wemcan nnes. ²⁹ Umi idweř netta *maca* d ajeġid, imsar, aqa iqđa netta x marra taddart n Yarubeam. Netta war iiji uřa d ca n Yarubeam nni *yarrin* nnefs, ad iqqim iddar ařami iteħħa eļaħsab awař n SIDI nni tuġa issiweř s ufus n umsexxar nnes Axiya, Aciluni, ³⁰ di ssibbet n ddnuđ n Yarubeam i zi ixđa netta u i zi yarra Israyil ad ixđa s wesear nnes i zi isear SIDI, AREBBi n Israyil.

³¹ Imezruyen iqqimen n Nadab, d marra min igga, ma man aya war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil? ³² Tuġa *din* amenġi jar Asa d Baeca, ajeġid n Israyil, marra ussan nsen.

1 IJEŽIDEN

Basa, aježid n Israyil

³³ Deg usegg^was wiss tṛata n uježid Asa, aježid n Yahuda, idweř Baeca, mmis n Axiya, d aježid x marra Israyil di Tirza, u *netta iħkem* arebea u-eicrin n isegg^wusa. ³⁴ Netta igga *min iğan* d aceffan di tiṭṭawin n SIDI uca netta yuyur deg webrid n Yarubeam u di ddnuh nnes i zi yarra-dd Israyil ad ixḍa.

Aježid Basa itwawebbex zeg unabbi Yahu

16¹ Yusa-dd wawař n SIDI ȳar Yahu, mmis n Ḥanani, x Baeca, inna ² “Minzi necc ssgaeḏey-dd cek zi teejjajt u ggiȳ cek d amgewwad x řgens inu Israyil uca cek tuyured x webrid n Yarubeam u tarrid řgens inu Israyil ad ixḍa umi i d ayi tescared s ddnuh nsen, ³ xzar, x uya ad mħiy min iqqimen n Baeca d min iqqimen n taddart nnes u necc ad ggeȳ taddart nnek am taddart n Yarubeam, mmis n Nabaṭ. ⁴ Man wen zi taddart n Baeca i ȳa immten di tendint, ad t ccen yiṭan u man wen zzayes i ȳa immten deg iyyar, ad t ccen yiȳdaȳ n ujenna.

⁵ Imezruyen iqqimen n Baeca, d marra min igga, ma man aya war itwazemm ca deg wedlis n usettef n iježiden n Israyil? ⁶ Baeca itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes u netta itwandeř di Tirza. Mmis Iyla idweř d aježid deg wemcan nnes. ⁷ Ammu dd-yusa wawař n SIDI s ufus n unabbi Yahu, mmis n Ḥanani, uřa x Baeca d taddart nnes d x marra tačeffant i igga di tiṭṭawin n SIDI, umi t isear s řexdayem n ifassen nnes u umi d idweř *ammu* am taddart n Yarubeam uřa minzi netta tuȳa iqda wanita.

Iyla, aježid n Israyil

⁸ Deg usegg^was wiss setta u-eicrin n Asa, aježid n Yahuda, idweř Iyla, mmis n Baeca, d aježid x Israyil di Tirza, i *ijj n řmijař* n tnayen n isegg^wusa. ⁹ Zimri, amsexar nnes, wenni d ameqqran x ijj n wezyen n ikarruten n *umenyi*, igga xas ict n tmeemuč umi t tuȳa di Tirza, am tuȳa iscar di taddart n Arša, wenni tuȳa d amehḍay x taddart di Tirza. ¹⁰ Zimri yudef, iwta it uca inȳa it deg usegg^was wiss sebea u-eicrin n Asa, aježid n Yahuda. Netta idweř d aježid deg wemcan nnes.

¹¹ Řami idweř netta d aježid uca inȳa x řkursi, imsar, aqa iqda netta x marra taddart n Baeca. Netta war iiji uřa d ijj wenni t iggin x řħiȳ *ad iddar u uřa d ijj* wenni *izemmaren* ad as intaqem u uřa d ijj zeg imeddukař nnes. ¹² Ammu itehḥa Zimri marra taddart n Baeca ełahsab awař n SIDI nni issiweř Baeca s ufus n unabbi Yahu ¹³ di ssibbet n marra ddnuh n Baeca d ddnuh n mmis Iyla i zi xḍan nitni u i zi arrin nitni Israyil ad ixḍa am searen SIDI, AREBBI n Israyil, s *irebbiten* nsen ibeṭṭiřen. ¹⁴ Imezruyen iqqimen n Iyla, d marra min igga, ma nitni war twazemmen ca deg wedlis n usettef n iježiden n Israyil?

Zimri, aježid n Israyil

¹⁵ Deg usegg^was wiss sebea u-eicrin n Asa, aježid n Yahuda, tuȳa Zimri sebea n wissan d aježid di Tirza. Řgens tuȳa inned i Jibbatun nni *iğan* n Ifiliřtiniyyen. ¹⁶ Řgens i tuȳa iwtin iqiȳan nnes *din*, isřa aqa itwana “Zimri tuȳa igga d ict n tmeemuč uca inȳa aježid.” Deg wass nni marra řgens yarra Eumri, wenni d ameqqran x řeeskar, d aježid x Israyil, di řmargeḥ n řeeskar.

¹⁷ Eumri igaeḏ-dd zi Jibbatun d marra Israyil akides uca nnḍen as-dd i Tirza. ¹⁸ Umi izra Zimri aqa tandint tuȳa tetwattef, yudef d lqelea n taddart n uježid, iqedd netta i taddart n uježid tiwa nnes timessi uca immut ¹⁹ di ssibbet n ddnuh i tuȳa igga, umi igga *min iğan* d aceffan di tiṭṭawin n SIDI, umi yuyur deg webrid n Yarubeam uřa s ddnuh i igga am dd-yarra Israyil ad ixḍa.

²⁰ Imezruyen iqqimen n Zimri, d tameemuč i igga, ma man aya war itwazemm ca deg wedlis n usettef n iježiden n Israyil?

1 IJEĞIDEN

Ǝumri, ajeğid n Israyil

²¹ Xenni itwammsebda řgens n Israyil x tnayen n izinyat. Ijj n wezyen n řgens *ibedd* awarni i Tibni, mmis n Jinat, mařend nitni ad t ggen d ajeğid u ijj n wezyen *nneđni ibedd* awarni i Ǝumri. ²² Řgens nni *ibedden* awarni i Ǝumri, tuđa ijhed x řgens nni *ibedden* awarni i Tibni, mmis n Jinat. Uca immut Tibni u Ǝumri idweř d ajeğid.

²³ Deg usegg^was wiss wařit u-třatin n Asa, ajeğid n Yahuda, idweř Ǝumri d ajeğid x Israyil. Netta iřkem teneac n isegg^wusa. Di Tirza iřkem setta n isegg^wusa. ²⁴ Xenni isđa netta adrar n Samarya zi Camir s tnayen n talint n nnuqart u netta *ibda* ad ibna x wedrar n Samarya. Iřđa as i tendint i ibna Samarya, ełahsab isem n Camir, bab n wedrar. ²⁵ Ǝumri igga *min iđan* d aeففan di tiřřawin n SIDI. Netta tuđa d aeففan mahu x marra inni tuđa zzayes izwaren. ²⁶ Netta yuyur di marra tibridin n Yarubeam, mmis n Nabař, u di ddnuw nnes i zi yarra Israyil ad ixđa, umi searen nitni SIDI, AREBBI n Israyil, s *irebbiten* nsen ibeřřiren.

²⁷ Imezruyen iqqimen n Umri, d min igga d marra timegga nnes imeřđen i igga, ma man aya war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Israyil? ²⁸ Ǝumri itwassars *deg wenđer* jar řejdud nnes. Netta itwanđer di Samarya. Mmis Axab idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Axab, ajeğid n Israyil, yiwi Izabil d tamýart

²⁹ Axab, mmis n Ǝumri, idweř d ajeğid x Israyil deg usegg^was wiss tmenya u-třatin n Asa, ajeğid n Yahuda. Axab mmis n Ǝumri, iřkem x Israyil tnayen u-eicrin n isegg^wusa x Israyil di Samarya.

³⁰ Axab, mmis n Ǝumri, igga *min iđan* d aeففan di tiřřawin n SIDI, mahu x marra inni tuđa zzayes izwaren. ³¹ Umi iřseb drus aqa netta iřřef di ddnuw n Yarubeam, mmis n Nabař, imsar, aqa netta yiwi Izabal, yeğis n It-Baeal, ajeğid n Iřiduniyyen, d tamýart uca yuyur ad isexxar i Bael, yuđer as. ³² Netta issbedd ijj n uealřar i Bael di zzawect n Bael nni ibna netta di Samarya. ³³ Netta igga eawed ict n trebbit n cwarti. Axab iedu s wesear nnes i SIDI, AREBBI n Israyil, x marra ijeğiden nni tuđa i d as izwaren.

³⁴ Deg wussan nnes ibna řiyil, zi Bayt-Il, *tandint* n Ariřa. Issars dsas nnes di ssu n mmis amen-zu Abiram u di ssu n mmis amazuz Sajub yarekkeb netta tiwwura ełahsab awař n SIDI i issiweř s ufus n Yacua, mmis n Nun.

Anabbi Iliya řar iřzar n Krit

17 ¹ Iliya, Aticbi, zi Ticbi di Jilead, inna i Axab “S tidett am iddar SIDI, AREBBI n Israyil, wenni umi beddey zzat i wudem nnes, mařa ad dd-yas nnda niy anřar deg isegg^wusa-ya, *ad yiři* aya mýir s wawař inul!” ² Yusa as-dd wawař n SIDI, inna ³ “Uyur zi senni, arr s *uzeğif* řar ccarq uca snuffar ixef nnek řar tiřzart n Krit wenni *iđan* zzat n L'Urdun. ⁴ Ad imsar, ad teswed zi tiřzart u necc umurey i ibayřiwen, aqa ad cek dinni sseccen.” ⁵ Netta yuyur *deg webrid* uca igga ełahsab awař n SIDI. Netta yuyur ad izdey řar teřzart n Krit nni *iđan* zzat i L'Urdun. ⁶ Ibayřiwen iwen as-dd aýrum d weysum řar tuffut uřa d aýrum d weysum řar tameddit u netta iswa zi teřzart.

Iliya d tajač n řarfat

⁷ Awarni i wařřas n wussan, imsar, aqa yuzey tiřzart, mayar war iwti ca wenřar di temmurt.

⁸ Yusa as-dd wawař n SIDI, inna ⁹ “Kkar, uyur řar řarfat nni *iđan* řar řidu n zdey dinni. Xzar necc umurey dinni i ict n tejač mařend ad cek tessecc.” ¹⁰ Netta ikkar, yuyur řar řarfat. Umi

17:1 ‘Aticbi’ - ijj n weryaz zi Ticbi zi jwayeh n Jilead.

17:3 ‘zzat n ...’ - s Teibranit ‘zzat i wudem n ...’ eawed di nnumra 5.

1 IJEĠIDEN

yusa-dd netta ɣar tewwart n tendint, xzar, aqa din ict n tejjač tetharwac akeccuđ. Netta iřaya xas, inna “Awi ayi-dd ca n waman deg uyarraf-a, *ħima* ad sweɣ.” ¹¹ Umi tuyur nettat *ħima* ad dd-tawi aya, iřaya-dd netta xas “Awi ayi-dd ijj n uřeqqim n weyrum deg ufus nnem.” ¹² Maca nettat tenna “S tidett am iddar SIDI, AREBBI nnek, min ɣari d tafdiřt, aqa mɣir ict n wuru n waren deg ubuqař d ca n zzect deg uyarraf! Xzar necc ħarwceɣ tnayen n ikeccuđen u ad t sswejdeɣ i necc d mmi, *ħima* ad t necc ad nemmet.” ¹³ Inna as Iliya “War tteggwed ca. Uyur, egg min tuɣa ten-nid, maca egg ayi-dd d amezwaru ict n tefdiřt u awi tt-i-dd da ɣari. Awarni uya ad tessenggewed ca i cem u i ixef nnem d mmim.” ¹⁴ Maɣar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Aren deg ubuqař war ixekkwi u zzect deg uyarraf war tneqqiř ař ass i di i ɣa iwc SIDI anzar ifeyyđen x wudem n temmurt.’” ¹⁵ Nettat tuyur uca tegga elahřab awař n Iliya. Ammu i ccin netta d nettat d taddart nnes, ařas n wussan. ¹⁶ Aren deg ubuqař war ixekkwi d zzect deg uyarraf war tneqqeř elahřab awař n SIDI i issiweř s ufus n Iliya.

¹⁷ Awarni man aya, imsar, aqa iħreč mmis n temɣart-a, n llala n taddart. Řehřac nnes yarni ařas arami war ittari ead nnefs. ¹⁸ Nettat tenna i Iliya “Min din jarayi d cek, a cek, aryaz n AREBBI? Ma cek tusa-dd ɣari *ħima* ad ayi tessseqřed x ddnuw inu u *ħima* ad tenyed mmi?” ¹⁹ Netta yarra-dd xas “Ewc ayi-dd mmim!” U netta iksi t zeg weřsin nnes, yarbu t ɣar sennej ɣar wexxam n nnej mani tuɣa izdeɣ netta simant nnes uca issars it x qama nnes. ²⁰ Xenni iřaya ɣar SIDI, inna “SIDI, AREBBI inu, ma tegged xenni ead tačeffant di tejjač-a i umi necc zedɣeɣ *am ubarrani*, ařami tenyed mmis?” ²¹ Netta isarreh ixef nnes řřata n twařawin tiwa i uřenjir u iřaya ɣar SIDI, inna “SIDI, AREBBI inu, ejj ad ɣars dd-yeęqeb řęemar n uřenjir-al!” ²² Uca SIDI isřa i tmijja n Iliya. Řęemar n uřenjir ieęqeb-dd ɣars eawed ařami idweř iddar. ²³ Iliya iksi ařenjir uca issehwa t zeg wexxam n nnej di taddart uca iwca as t i yemmas. Inna Iliya “Xzar, mmim iddar!” ²⁴ Tenna temɣart i Iliya “Řexxu snney aqa cek d ijj n weryaz n AREBBI u aqa awař n SIDI deg uqemmum nnek d tidett.”

Iliya d inabiyyen n Bacal x wedrar n Karmil

18 ¹ Awarni i wařas n wussan, imsar, aqa yusa-dd wawař n SIDI ɣar Iliya deg useggwas wiss řřata, inna “Uyur, scen ixef nnek i Axab, maɣar necc ad wceɣ anzar di temmurt.” ² Uca yuyur Iliya *ħima* ad isscen ixef nnes i Axab. Tuɣa řaz imɣar di Samarya. ³ Axab tuɣa iřaya i Eubadya wenni iřan x taddart. Eubadya tuɣa itteggwed SIDI ařas. ⁴ Umi Izabal iqda inabiyyen n SIDI, imsar, aqa Eubadya yiwi mya n inabiyyen, issnuffar iten, xemsin deg ijj n yefri, u ieteq iten s weyrum d waman. ⁵ Axab inna i Eubadya “Uyur di temmurt ɣar marra tařawin n waman u ɣar marra tięezratin. Ad taɣ ad naf aheddu u *zemmaren* iysan d isardan ad qqimen ddaren u ad taf nhřa mma nenɣa řmař.” ⁶ Nitni bđan tammurt jarasen *ħima* ad tt cučen. Axab yuyur x ijj n webrid weřdes u Eubadya yuyur weřdes x ijj webrid nneđni.

⁷ Umi tuɣa Eubadya deg webrid, xzar, aqa immeřqa akides Iliya. Eubadya ieęeř it, iwđa zzates s uęembub nnes ɣar *temmurt*, inna “Ma d cek, sidi inu Iliya?” ⁸ Inna as wanita “D necc. Uyur, inna as i sidi nnek ‘Xzar, Iliya aqa-t danita!’” ⁹ Maca netta inna “Man ddenb i *ggıy*, aqa cek ad ayi tsellmed deg ifassen n Axab *ħima* ad ayi iney?” ¹⁰ S tidett am iddar SIDI, AREBBI nnek, war din uřa d ijj n řgens niɣ ict n tgeldit, mani sidi inu war iiji ad xak yarzu! Mařa nnan nitni ‘Netta war da iřil’, xenni iija řgens nni ad iijağ belli war cek ufin. ¹¹ U řexxu cek tennid ‘Uyur, ini i sidi nnek: Xzar Iliya aqa-t danita!’ ¹² Ad taɣ ad imsar, xmi i xak i ɣa uyureɣ, aqa Arruħ n SIDI ad cek iksi, war ssineɣ mani. Mařa xenni necc ad dd-aseɣ *ħima* ad t iniɣ i Axab u netta war cek ittif, netta ad ayi iney. Necc, amsexxar nnek, wenni itteggwedden SIDI zi temzi inu. ¹³ Ma war d ac eiwden ca i sidi inu, min ggıy necc, umi Izabal inɣa inabiyyen n SIDI? Aqa necc snuffareɣ mya n yeryazen zeg inabiyyen, kuř xemsin deg ijj n yefri, uca eęteqey ten s weyrum d waman? ¹⁴ U řexxu teqqared

1 IJEĠIDEN

‘Uyur, ini i sidi nnek: Iliya aqa-t dal!’ Netta ad ayi iney.”¹⁵ Inna Iliya “S tidett am iddar SIDI n řeskarat zzat i wudem nnes umi i beddey, aqa nican necc ad seccney ixef inu ass-al!”

¹⁶ Xenni yuyur Eubadya řar umsagar ak-d Axab u ixebbar it. Uca Axab yuyur i umsagar ak-d Iliya. ¹⁷ Umi izra Axab Iliya, imsar, aqa Axab inna as “Ma cek d ađeyyeċ n Israyil?” ¹⁸ Netta inna ‘Necc war řiyyeċ ca Israyil, maca cek d taddart n babac umi kenniw tejjim řumurat n SIDI řar uyezdis u tuyurem awarni i Ibaelen. ¹⁹ Xenni řexxu, smun marra Israyil řar wedrar n Karmil uřa d arebea-mya u-xemsin n inabiyyen n Bael d arebea-mya n inabiyyen n trebbit n cwarti nni ittettet zi řtabřa n Izabal.”

²⁰ Axab issekk *ict n tebrat* řar marra ayt n Israyil u issmun inabiyyen řar wedrar n Karmil. ²¹ Iliya iqarreb-dd řar marra řgens, inna “Mečarř ead i řa tekkem ead ttneqřabem kenniw řar tnayen n iyezdisen? Mařa SIDI d AREBBI, đfarem as-dd u mařa d Bael, xenni đfarem wanita!” Maca řgens war xas dd-yarri uřa s yiji n wawař. ²² Xenni inna Iliya i řgens “Necc waha i iqqimen d anabi n SIDI uca inabiyyen n Bael aqa-ten s arebea-mya u xemsin n yeryazen. ²³ Ejj ad aney wcen tnayen n imwan. Ejj iten xenni ad farzen ijj n umwa i yixef nsen, ad t bđan u ad t ssarsen x ukeccuđ, maca war tteggem timessi *sadu* nnes. Necc ad sswejdey amwa nneđni, ad t ssarsey x ukeccuđ u war tteggey timessi *sadu* nnes. ²⁴ Xenni ad řřayam isem n arebbi nwem u necc ad řayiy isem n SIDI uca AREBBI wenni i řa yarren s tmessi, d netta ad yiři d AREBBI.” Uca iřaya marra řgens, nnan “Awař-a d lemliř!”

²⁵ Inna Iliya i inabiyyen n Bael “Xđarem i yixef nwem ijj n umwa wanita u sswejdem as t d amezwaru, mařar kenniw s wařtas. řayam xenni isem n arebbi nwem, maca war srusam ca timessi *sadu* nnes.” ²⁶ Nitni ksin amwa i d asen iwca netta u sswejden t. Xenni řayam i yisem n Bael, zi tuffut řars ař azal u nnan “A Bael, arr aney-dd!” Maca walu n řřess uca uřa d ijj war dd-yarri ca. Nitni negzen x uealřar i *din* itwaggen. ²⁷ řar wazal ibda Iliya ittqessar xasen, inna “řayam s tmijja ijehden, aqa-t d arebbi. Nican netta itt xemmam niy ieezeř cwayt niy netta ead deg webrid. Ad tař itteřteř uca itt xesřa as ad ifaq xenni.” ²⁸ Nitni řuyyen s tmijja ijehden u qesřen ixef nsen s řesyuf d iřricen am tnamit nsen, ařami uzzřen idammen nsen xasen. ²⁹ Umi iedu azal, imsar, aqa nitni ttnebban řars ař dd i řa yawyen tawhibt n řyiġet. Maca war *din* uřa d ict n tmijja uca uřa d ijj war dd-yarri u war *din* bu listijaba walu.

³⁰ Xenni inna Iliya i řgens “Qarřbem-dd řari!” Marra řgens iqarreb-dd řars u netta iedeř aealřar n SIDI i tuřa itwahdem. ³¹ Iliya iksi teneac n yezra, x řqedd n tqebbař n iřenjiren n Yaequb, weni umi i dd-yusa wawař n SIDI i tuřa inna “Israyil ad yiři d isem nnek.” ³² S yezra nni ibna netta aealřar deg yisem n SIDI. Iqewwar i uealřar ict n tarya s řqedd n tnayen n řeqyas n zzariċet. ³³ Isettef akeccuđ uca ibđa amwa di iceġiqen, issars it x ukeccuđ. ³⁴ Inna “Emmarem arebea n ibuqařen s waman uca zeġeem ten tiwa i řyarřt n wecmađ u x ukeccuđ!” Uca inna netta “Ggem t twařat nneđnit!” U nitni ggin t twařat nneđnit. Xenni inna netta “Ggem t wiss řřata n twařawin!” U nitni ggin t wiss řřata n twařawin. ³⁵ Ttazzřen waman nnden i uealřar. U netta iememar uřa d tarya s waman.

³⁶ Umi qeddmen tawhibt n řyiġet, imsar, aqa anabi Iliya iqarreb-dd, inna “SIDI, AREBBI n Ibrahim d Iřhaq d Israyil, ejj ad itwassen ass-a aqa cek d AREBBI di Israyil u aqa necc d amsexar nnek i ġiy u belli necc ggiy marra awařen-a s wawařen nnek. ³⁷ Arr ayi-dd, SIDI, arr ayi-dd řima řgens-a ad issen, aqa cek, a SIDI, d AREBBI i teġid u řima cek ad tesseeqbed uř nsen řark.” ³⁸ Uca tehwa-dd tmessi n SIDI, tecca tařarřt n wecmađ d ukeccuđ d yezra d teejjajt, uca teřseř uřa d aman i iřan d tarya. ³⁹ Marra řgens izra it. Nitni wđan s uyembub nsen řar temmurt, nnan “SIDI d AREBBI, SIDI d AREBBI!” ⁴⁰ Iliya inna asen “řřfem inabiyyen n Bael, war tejjam uřa d ijj zzay-sen ad yarweř.” řřfen ten uca Iliya iija iten ad sseřwan řar teyzart n Qicun uca inya iten dinni.

⁴¹ Xenni inna Iliya i Axab “Gaċċed, ecc teswed, mařar necc aqa ttesřiy řřess n yiji n ucarcar n

wenẓar aṭṭas.”⁴² Axab igææed ħima ad icc ad isu uca igææed Iliya ẓar tqiccat n Karmil. Iqqunjeř x temmurt uca igga udem nnes jar ifadden nnes.⁴³ *Xenni* inna i uħudri nnes “Gaææed uca xzar ẓar řebħar!” Wanita igææed, ixzar ẓar řaggwaj, inna “War *ttwiřiy* walu!” Iliya inna “Dweř-dd twařat nneđnit!” *uca ammu* sebaa n twařawin!”⁴⁴ Ẑar twařat wiss sebaa, imsar, aqa inna “Xzar, ict n tseynut tamezyant, am ufus n yijj n weryaz, igææed-dd zi řebħar.” Inna netta “Uyur, ini i Axab ‘Hezzem, hwa-dd maħend anzar war cek ittettēf.”⁴⁵ Jar u jar ibbarcen ujenña s iseynuten u s ušemmid uca ibda wenẓar ad iwwet aṭṭas. *Xenni* inya Axab *deg ukarru*, iffeř, yuyur ẓar Yizraeil.⁴⁶ Tuẓa afus n SIDI x Iliya. Netta ibyes taejinna nnes uca yuyur zzat i wudem n Axab ẓars ařami dd-tiwđed ẓar Yazraeil.

Iliya x wedrar n Hurib

19¹ Axab iħaja i Izabal marra min igga Iliya uřa d marra x mammec netta inya marra inabiyyen s ssif.² Izabal tessekk ijj n ureqqas ẓar Iliya maħend ad as yini “Iři ad ayi ggen irebbiten ta d ta uřa d ktar zi man aya, mařa war wciř tiwecca di řweqt-a řeemar nnek deg wemcan d ijj amecnaw řeemar n yijj zzaysen.”³ Netta ixzar, ikkar uca iruħ ħima ad injem řeemar nnes. Yusa-dd ẓar Bi'r-Sebaa nni iġan di Yahuda u iija aħudri nnes dinni.⁴ Netta simant nnes yuyur ticři n webrid n yijj n wass di řexřa, iqqim izzeř sadu tazeggwart n wazzu uca ittar ħima ad immet řeemar nnes, inna “Kfa, a SIDI, ksi řexxu řeemar inu, maẓar necc war ġiř ħsen x ibabaten inu.”⁵ Netta *xenni* izzeř, ittēš sadu ict n tzeeggwart n wazzu. U xzar, ijj n lmalak iħada t, inna as “Kkar, eccl!”⁶ Umi netta issgaææed tamuřri nnes, xzar, zzat i uzeğif nnes aqa din ict n tefđiřt i tuẓa itwasseggwen s řefhem uřa d ict n tebriqt s waman. *Xenni* icca u iswa uca idweř eawed izzeř *din*.⁷ **Lmalak** n SIDI yusa-dd twařat wiss tnayen, iħada t, inna “Kkar, ecc, niř abrid ad yiři d azirar xak.”⁸ Netta ikkar, icca, iswa u s jjeħd n macca yuyur netta *ticti* n arebein n wussan d arebein n ġiyaři ẓars ař adrar n AREBBI, Hurib.

⁹ Dinni yiweđ ẓar ijj n yefri uca issens dinni. U xzar, *yusa* as-dd awař n SIDI, inna as “Min da i ẓa tegged, Iliya?”¹⁰ Netta inna “Necć cđareř ař řtarf di řtwee n SIDI, AREBBI n řeekarar, maẓar ayt n Israyil semħen di řeahd nnek, hedmen ieałtaren nnek u inabiyyen nnek twanřen s ssif, myir necc d wenni iqqimen u nitni arezzun ad kksen uřa d tudart inu.”

¹¹ Netta inna “Ffeř, bedd x wedrar zzat i wudem n SIDI.” U xzar, iedu-dd SIDI. Ict n řħaryat temẓar u tejhed aqa tewta idurar u teřbez řejruf zzat i wudem n SIDI. *Maca* SIDI tuẓa war iği ca di řħaryat. Awarni i řħaryat *yusa-dd* ijj n wenhezzi n temmurt. *Maca* SIDI tuẓa war iği ca deg wenhezzi.¹² Awarni i wenhezzi *tusa-dd* tmessi. *Maca* SIDI tuẓa war iği ca di tmessi. Awarni i tmessi tuẓa *din* ijj n řħess ifsus, ẓarsa.

¹³ Umi isřa Iliya, imsar, aqa iřeħħef netta aymbub nnes deg upartessu nnes, iffeř ẓar barra uca ibedd ẓar uqemmum n yefri. U xzar, ict n tmijja issiweř akides, tenna “Min da tegged Iliya?”

¹⁴ Netta inna “Necć cđareř ař řtarf di řtwee n SIDI, AREBBI n řeekarar, maẓar ayt n Israyil semħen di řeahd nnek, hedmen ieałtaren nnek u inabiyyen nnek twanřen s ssif, myir necc d wenni iqqimen u nitni arezzun ad kksen uřa d tudart inu.”

¹⁵ Inna as SIDI “Uyur, eqeb abrid nnek ẓar řexřa n Dimacq u xmi i ẓa tawđed ẓar *din*, dhen Hazayil d ajeğid x Aram!”¹⁶ Uřa d Yahu, mmis n Nimci, ad t deħned d ajeğid x Israyil uca Ilica, mmis n Cafat zi Abal-Maħula, dhen it d anabi deg wemcan nnek.¹⁷ Ad imsar, aqa Yahu ad iney wi i ẓa ineymen i ssif n Hazayil u Ilica ad iney wi i ẓa ineymen i ssif n Yahu.¹⁸ *Xenni* jjiř necc di Israyil sebaa-ařaf n řeemur, marra inni ifadden nsen war qqunjeřen zzat i Bael u marra inni aqemmum nsen war t issudmen.”

1 IJEĠIDEN

Taʿayit n Ilicac

¹⁹ Iffey Iliya zi senni, yufa Ilica, mmis n Cafat. Netta tuḡa icarrez s teneac n izayʾuten n iyendu-zen u netta *simant nnes icarz x wiss teneac*. Iliya iedu ḡars, inḡar xas apartessu nnes. ²⁰ Řexdenni ismeḡ netta deg iyenduzen nnes, ičref awarni i Iliya, inna “Ttżawgeḡ, ejj ayi ad ssudmeḡ baba d yemma i uqebbeḡ, xenni ad cek dfareḡ.” Netta inna as “Uyur, dweř, minzi min dayek ggiḡ necc?” ²¹ Iqeb netta *xenni* awarni as, iksi ijj n uzayʾu n iyenduzen uca iḡarš asen. S ukeccuḡ n uzayʾu isseḡu aysum nsen, iwca t i řgens maḡend ad icc. *Awarni i uya* ikkar uca iḡfar Iliya, isexxar as.

Řehşaret n Samarya s ufus n Bin-Hadad, ajeḡid n Aram

20¹ Bin-Hadad, ajeḡid n Aram, issmun marra řeeskar nnes. Tuḡa akides tnayen u-třatin n ijeḡiden s iysan d ikarruten. Netta igaeed, inned i Samarya d immneḡ akides. ² Xenni issekk netta ireqqasen ḡar Axab, ajeḡid n Israyil, daxeř di tendint. ³ Inna as “Ammu i iqqar Bin-Hadad, nnuqart nnek d wureḡ nnek inu. Uřa d timḡarin nnek d tarwa nnek icewwaren, aqa-ten inu.” ⁴ Ajeḡid n Israyil yarra-dd xas, inna “Am mammec tennid, a sidi inu ajeḡid. Necc nnek s marra min ḡari.” ⁵ Ireqqasen usin-dd ict n twařat nneḡnit, nnan “Ammu issiweř Bin-Hadad, inna ‘Waxxa necc jjiḡ ad ac inin ‘Ittxeřša ad ayi tewced nnuqart d wureḡ nnek d temḡarin nnek d iḡenjiren nnek’, ⁶ maca tiwecca ḡar řweqt-a ad ssekkeḡ imsexxaren inu ḡark, maḡend nitni ad arzun di taddart nnek u di tudrin n imsexxaren nnek. Ad imsar marra min ḡark ieizzen di tiřřawin nnek, s ifassen nsen, ad t awyen.”

⁷ Xenni iřaya ujeḡid n Israyil x marra imḡaren n temmurt, inna “Snem *xenni* u xzarem aqa wa-nita inwa řḡar, maḡar tuḡa issekk-dd ḡari maḡend *ad iksi* timḡarin inu d iḡenjiren inu d nnuqart inu d wureḡ inu u necc war d as t teqđieeḡ.” ⁸ Marra imḡaren d marra řgens nnan as “War ḡars tteři u war d as ttic tteři!” ⁹ Xenni inna i ireqqasen n Bin-Hadad “Inim i sidi inu, ajeḡid ‘Marra umi i tessekked amsexxar nnek ḡar umezwaru ad t ggeḡ, maca tamesřact-a war zemmareḡ ad t ggeḡ.” Ffyeḡ ireqqasen u xebbaren as t. ¹⁰ Xas uca issekk Bin-Hadad ḡars, inna “Iři ad ayi ggen irebbiten ammu u ad arnin ead ktar, mařa taejjajt n Samarya war tqedd ḡima ad teccur uru n ifassen n marra řgens i yuyuren deg iřuraf inu!” ¹¹ Yarra-dd ujeḡid n Israyil, inna “Inim as ‘Wen-ni ibeysen abyas, war ittценnee ixef nnes am wenni t issarsen.’ ” ¹² Umi isřa i wawař-a, imsar, am tuḡa isess ak-d ijeḡiden deg iqıḡan, aqa inna i imsexxaren nnes “Sbeddem ixef nwem!” U nitni sswejdin ixef nsen i *umenyi* ḡidd i tendint.

¹³ U xzar ijj n unabi yusa-dd ḡar Axab, ajeḡid n Israyil, inna “Ammu i issiweř SIDI ‘Ma tetwařid cek řḡaci-ya ameqqran? Xzar ass-a necc ad t wceḡ deg ufus nnek ḡima ad tessned aqa necc d SIDI.’ ” ¹⁴ Uca Axab inna “Zi man wen?” Netta inna “Ammu i issiweř SIDI ‘S iḡudriyyen n řḡukkam n leamalal.’ ” U netta inna “Man wen i ḡa ibdan amenḡi?” Inna netta “D cek!” ¹⁵ Xas uca isedd netta iḡudriyyen n řḡukkam n leamalal. Tuḡa-ten di mitayn u-tnayen u-třatin. Isedd awarni asen marra řgens. Marra ayt n Israyil, tuḡa-ten di sebea-ařaf n *yeryazen*. ¹⁶ Ffyeḡ nitni ḡar wazal. Bin-Hadad tuḡa iscar deg iqıḡan, netta d ijeḡiden, tnayen u-třatin n ijeḡiden i d as iwcın afus. ¹⁷ Iḡudriyyen n řḡukkam n leamalal ffyeḡ-dd d imezwura. Bin-Hadad tuḡa issekk ca n *ibergagen* u nitni xebbaren as, nnan “Aqa iryazen ffyeḡ-dd zi Samarya.” ¹⁸ Netta inna “Mařa nitni ffyeḡ-dd i řehna, řřfem ten ddaren u mařa nitni ffyeḡ-dd i umenḡi, řřfem ten waxxa *amenni am* ddaren!” ¹⁹ Ffyeḡ-dd iḡudriyyen n řḡukkam n leamalal zi tendint ak-d řeeskar i *dd-yusin* awarni asen. ²⁰ Kuř aryaz iřeb x weḡrim nnes ařami arewřen Iramiyyen u Israyil iḡfar iten. Maca Bin-Hadad, ajeḡid n Aram, injem x uyis ak-d ca n imnayen.

²¹ Xenni iffeḡ uřa d ajeḡid n Israyil u netta iřeb x iysan d ikarruten n *umenyi* ařami igga as ict n

1 IJEĞIDEN

tecti d tameqqrant i Aram. ²² *Xenni* yusa-dd unabı ƣar ujeğid n Israyil, inna as “Uyur, mheđ ixef nnek, Ssen u xzar min ƣark ad t tegged, maƣar awarni i ukemmeř n usegg^{was} ad xak iffeƣ ujeğid n Aram *twařat nneđnit*.

Amenyi ƣar Afıq

²³ *Maƣar imsexxaren* n ujeğid n Aram nnan as “AREBBI nsen d ijj n arebbi n idurar, s uyenni xaney tuƣa jehden. Mařa neccin *maca* nemney akidsen di řwařa *yueřan*, ma xenni neccin war xasen nettejhid! ²⁴ Egg min iqqar wawař-a ‘Kkes kuř ijj zeg ijeğiden zeg wemcan nnes u ggem lwulat deg wemcan nsen. ²⁵ Smun ammu ijj n řeeskar am řeeskar nni tweddared, s yeysan am yeysan nni u s ikarruten am ikarruten nni, uca ejj aney akidsen nemney di řwařa *yueřan*. Mařa *xenni* neccin war xasen nettejhid! U netta iřa ƣarsen uca amenni i igga. ²⁶ ƴar ukemmeř n usegg^{was}, imsar, aqa Bin-Hadad isedd Aram. Iffeƣ ƣar Afıq i umenyi ak-d Israyil. ²⁷ Uřa d ayt n Israyil twasedden. Wcin asen řeeweř u nitni ffyen i umsagar akidsen. Ayt n Israyil wtin iqıđan nsen ajemmađ nsen amecnaw tnayen n tħımmirin timezƣanin n tƣařın. *Inni n Aram maca* emmaren tammurt. ²⁸ Yusa-dd ƣarsen weryaz n SIDI, issiweř ak-d ujeğid n Israyil, inna “Ammu i issiweř SIDI ‘Minzi inni n Aram nnan: SIDI d ijj n arebbi n idurar, war iğı d ijj n arebbi n tseğyin, x uya i ƣa wceƣ řƣaci-ya ameqqran deg ufus nnek, ģima kenniw ad teeqřem, aqa necc d SIDI.’” ²⁹ Tuƣa wtin nitni iqıđan nsen sebaa n wussan arendad n wayawya. Deg wass wiss sebaa, imsar, aqa ikkar umenyi. Deg ijj n wass nƣın ayt n Israyil mya-ařaf n *yeryazen* x iđaren zi Aram. ³⁰ Inni iqqimen arewřen ƣar Afıq daxeř i tendint uca řħıđ iwđa x sebaa u-eicirın-ařaf n *yeryazen*, nni tuƣa iqqimen. Uřa Bin-Hadad tuƣa yarweř uca yudef ƣar tendint yuyur zeg *ıjj n wexxam* ƣar ijj n wexxam *nneđni*. ³¹ *Xenni* nnan as imsexxaren nnes “Xzar, neccin nesřa, aqa ijeğiden n tad-dart n Israyil d ijeğiden daysen tamexsiwt icewwaren. Ejj aney ad nebyes s txuncay n *wecđan* ƣar webyas u s iseywan ƣar izeğifen nney uca ad neffeƣ ƣar ujeğid n Israyil. Ad taƣ ad cek yejj ad teddared.” ³² Nitni beysen s txuncay n *wecđan* u *ggin* iseywan ƣar izeğifen nsen uca *ammu* dd-usin nitni ƣar ujeğid n Israyil, nnan “Amsexxar nnek Bin-Hadad inna ‘Ejj ad iddar řeeimar inu!’” U netta inna “Ma netta ead aqa t iddar? Netta d uma!” ³³ Iryazen fehmen aya d ict n řeeřamet teřbeħ uca arzun deyya x ca ma aqa man aya nican uca nnan “Umac Bin-Hadad ...” Uca netta inna “Asem-dd, awyem t-idd *danita*.” *Xenni* iffeƣ Bin-Hadad ƣars u netta issenya t deg ukarru. ³⁴ Netta inna as “Tineddam nni tuƣa ittēf baba zi babac, ad ten arrey uca egg i yixef nnek tıbridin di Dimacq am mammec igga baba tıbridin di Samarya.” Uca *Axab inna* “Necce ad ac arxuy x ijj n řeahd.” U netta iqqen akides ijj n řeahd uca yarxu as.

Anabbi iwebbex Axab

³⁵ Ijj n weryaz zeg ayt n inabiyyen inna i umqarreb nnes s wawař n SIDI “Wwet ayil!” Aryaz yugi *maca* ad t iwwet. ³⁶ Inna as netta “Minzi cek war teřıřid ƣar tmıjja n SIDI, xzar, ƣar ad xafi teffyed, ad cek iney ijj n weyrad.” Umi xas yuyur, iřqef it ijj n weyrad u wanita inya it. ³⁷ *Xenni* yufa ijj n weryaz nneđni, inna “Wwet ayil!” Aryaz nni iwta it ammu ařami t izyem.

³⁸ Yuyur unabı, ibedd ƣar webriđ i *umeřqi ak-d* ujeğid. Issnuffar ixef s ict n tkettant x tiřřawin nnes. ³⁹ Umi dd-ıeđu ujeğid, imsar, aqa iřaƣa i ujeğid, inna “Amsexxar nnek tuƣa iffeƣ ƣar řwest n umenyi. Uca xzar, aqa din ijj weryaz yusa-dd ƣar uyezdis, yiwi ayi-dd ijj n weryaz, inna ‘Ĥđa aryaz-a, *maca* mařa iweddard ƣar useddi n řeeskar, ad yiři řeeimar nnek deg wemcan nnes niƣ ad txeğřed ict n talint n nnuqart.’” ⁴⁰ Ĥami tuƣa ittceƣeř umsexxar nnek da d diha, imsar, aqa war *din* iqqim *ead*.” Inna as ujeğid n Israyil “Wa d řħukm nnek, tewtid t s yixef nnek!”

⁴¹ Netta ikkes deyya takettant x tiřřawin nnes uca ieqeř it ujeğid n Israyil, aqa-t d ijj zeg inabiyyen. ⁴² Netta inna as “Ammu i issiweř SIDI ‘Minzi cek tejjid aryaz nni ģarmmey necc i *uteħħi*

1 IJEĠIDEN

ad injem zeg ufus nnek, ad yiři řeemar nnek deg wemcan n řeemar nnes u řgens nnek deg wemcan n řgens nnes.”⁴³ Ajeġid n Israyil yuyur s řxađar ixsaren d ixeyyiqen řar taddart uca yusa-dd řar Samarya.

Řehwic n tzayart n Nabut

21¹ Awarni i tmesřayin-a aqa din min imsaren ak-d Nabut, Ayazraeili, wenni řars ict n řehwic n tzayart di Yazraeil zzat i řeqřar n Axab, ajeġid n Samarya.² Axab issiweř ak-d Nabut, inna “Ewc ayi dđiřect nnek řima ad řari yiři d aftis n řxuđart, mařar aqa tudes i taddart inu. Necc ad ac wceř days ijj n weřwic n tzayart iřbeř xas, niř mařa man aya d lemliř di tiřřawin nnek, necc ad cek weřřey ttman nnes s *tmenyat* n nnuqart.”³ Maca Nabut inna i Axab “SIDI ad ayi iřđa, necc ad ac wceř řařart n ibabaten inu!”⁴ Uca iceqeb Axab řar taddart nnes s řxađar ixsaren d ixeyyiqen zi ssibbet n wawař i kides issiweř Nabut, Ayazraeili, umi inna “Necc war d ac tticceř tasyart n ibabaten inu.” U netta izzeř x qama nnes, yarra ařembub nnes řar řhiđ u war icci ařrum.

⁵ Tamyart nnes Izabal tusa-dd řars, tessiweř akides “Min din ařami tceđned ammu u war tettetted ařrum?”⁶ Netta issiweř akides “Mařar necc ssiwřey ak-d Nabut, Ayazraeili, nniř as ‘Ewc ayi ařwic n tzayart nnek i *tmenyat* n nnuqart, niř, mařa tersed ad ac wceř ijj n weřwic *nneđni* deg wemcan nnes’, maca netta inna ‘Necc war d ac tticceř ařwic n tzayart inu!’ ”⁷ Tenna as temyart nnes Izabal “Ma *xenni* cek tteġged ixef nnek d ajeġid x Israyil? Kkar, ecc ařrum u ejj uř nnek ad yiři mliř! Necc ad ac wceř ařwic n tzayart n Nabut, Ayazraeili.”⁸ Nettet tura tibratin x yisem n Axab uca tcemmee itent s *txađent* nnes n ucemmie u tessekk tibratin i imeqqranen u i tarwa n tařiřet nni tuřa izedđyen řar Nabut di tendint nnes.⁹ Di tebratin tura nettat, tenna “Barrřem s yijj n uřummi u sřymim Nabut řar zzat n marra řgens¹⁰ uca ssbeddem tnayen n iryazen, ayt i war isekk*in, qibač nnes řima ad xas ceħden, ad inin ‘Cek tceqqfed di AREBBI u deg ujeġid!’ Sufyem t xenni řar barra u arejmem t řars ař d immet.”

¹¹ Iryazen n tendint, imeqqranen d tarwa n tařiřet nni tuřa izedđyen di tendint nnes, ggin ełahřsab *tabrat* i d asen-dd tessekk Izabal, am mammec yurin di tebratin nni tuřa d asen-dd tessekk.¹² Nitni barrřen s yijj n uřummi u sřymim Nabut řar zzat n marra řgens.¹³ *Xenni* usin-dd tnayen n yeryazen, ayt i war issekk*in, uca qqimen qibač nnes. Iryazen i war issekk*in ceħden xas, x Nabut, zzat i řgens, nnan “Nabut iceqqef di SIDI u deg ujeġid.” Nitni suffyem t barra i tendint uca arejmen t ařami immut.¹⁴ Awarni as jjin ad inin i Izabal “Nabut itwarjem u netta immut.”¹⁵ Umi teřra Izabal, aqa Nabut itwarjem, immut, imsar, aqa Izabal tenna i Axab “Kkar, ksi ařwic n tzayart n Nabut, Ayazraeili, d řwart, ařwic i yugin netta ad ac t iwc s *tmenyat* n nnuqqart, mařar Nabut war iddar ca *ead*, maca immut.”¹⁶ Umi iřra Axab, belli Nabut immut, imsar, aqa Axab ikkar mařend ad ihwa řar weřwic n tzayart n Nabut, Ayazraeili řima ad t iksi d řwart.

¹⁷ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Iliya, Aticbi, inna¹⁸ “Kkar, hwa řima ad temmeřqid ak-d Axab, ajeġid n Israyil, wenni iřan di Samarya. Xzar netta deg weřwic n Nabut mani řar dd-ihwa řima ad t iksi d řwart.¹⁹ ittxeřřa ad kides tessiwřed, ad tinid ‘Ammu i inna SIDI: Ma war tenyid u *xenni* tekkxed uřa d tasyart *nnes*?’ Eawed ittxeřřa ad kides tessiwřed, ad tinid ‘Ammu i iqqar SIDI: deg wemcan mani řeřřen iřan idammen n Nabut, ad řeřřen iřan uřa d idammen nnek, uřa d inni nnek!’ ”

²⁰ Inna Axab i Iliya “Ma tufid ayi cek, a řeđu inu?” Netta inna “Necc ufıř cek minzi cek tezenzed ixef nnek mařend ad teġged min iřan d aeřfan di tiřřawin n SIDI.”²¹ Xzar necc ad xak ssiwđey řřar u ad mřiř min iqqimen nnek. Ad teħřiř marra wenni t itteġgen x řhiđ, am wenni itwabelleen, am wenni itwajjen di Israyil.²² Necc ad ařrey taddart nnek am taddart n Yarubeam,

21:2 ‘dđiřect’ - niř ‘ařwic n tzayart’.

mmis n Nabaṭ, u am taddart n Bacca, mmis n Axiya, zi ssibbet n wesear i zi d ayi tesearad u umi tarrid Israyil ad ixḍa.”²³ Issiweṛ SIDI uṛa x Izabal, inna “Iṭan ad ccen Izabal di tarya n uḥeṭṭu n Yazraeil.”²⁴ Man wen zi Axab i ɣa immten di tendint, ad t ccen iṭan u man wen i ɣa immten deg iyyar ad t ccen iḍḍad n ujenna.”

²⁵ Maca uṛa d ijj war iḡi *emmarṣ d aeffan* am Axab i izzenzen ixef nnes ḥima ad yegg *min iḡan d aeffan* di tiṭṭawin n SIDI, am t tearn temɣart nnes Izabal. ²⁶ Netta igga min iḡan d jjeifect ar ṭṭarf umi netta yaredded imeyḍa n n *laṣnam nsen* u *umi igga* eḷaḥsab marra min iggin Imuriyyen nni tuɣa issuffeɣ SIDI zi ṛwart zzat i wudem n ayt n Israyil.”

²⁷ Umi isṛa Axab awaṛen-a, ibda netta ad icarreg arruḍ nnes, yarḍ ict txancet x arrimet nnes, iżumm. Eawed iṭtes deg ict n txancet u netta yuyur s arexwan. ²⁸ *Xenni* yusa-dd wawaṛ n SIDI yar Iliya, Aticbi, inna ²⁹ “Ma teṛrid mammec issehwa Axab ixef nnes zzat i wudem inu? Minzi netta issehwa ixef nnes zzat i wudem inu, necc war ssikk^wiḍeɣ ṛɣar deg wussan nnes, maca deg wussan n mmis ad ssiwḍeɣ ṛɣar x taddart nnes.”

Amenyi ak-d Aram x Ramut di Jilead

22¹ Tṛata n isegg^wusa ḥḍan nitni ṛhudnet, war din tuɣi amenyi jar Aram d Israyil. ² Deg usegg^was wiss tṛata, ṛami dd-ihwa Yahucafaṭ, ajeḡid n Yahuda, ɣar ujeḡid n Israyil, imsar, ³ aqa ajeḡid n Israyil inna i imsexxaren nnes “Ma tessnem aqa Ramut di Jilead nney? U neccin neḥḍa ṛhudnet war ten nettekkes zeg ufus n ujeḡid n Aram.” ⁴ *Xenni* inna i Yahucafaṭ “Zeema ad kidi teffyeḍ ɣar umenyi ɣar Ramut di Jilead?” Inna Yahucafaṭ i ujeḡid n Israyil “Necc ad iṛiy am teḡid cek, ṛgens inu am ṛgens nnek, iysan inu am yeysan nnek.”

⁵ Inna Yahucafaṭ eawed i ujeḡid n Israyil “Seqsa eafak ass-a x wawaṛ n SIDI.” ⁶ *Xenni* issmun ujeḡid n Israyil inabiyyen, eṛaḥaṛ arebea-mya n yeryazen, uca inna asen “Ma ad ffyeɣ ɣar umenyi ɣar Ramut di Jilead niɣ ad t jjeɣ?” Nitni nnan “Gaṛeed, maɣar SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeḡid.” ⁷ *Maca* Yahucafaṭ inna “Ma war da ca ijj n unab i SIDI, maḥend *ad nzemmar* ad t nesseqsa neccin?” ⁸ *Xenni* inna ujeḡid n Israyil i Yahucafaṭ “Aqa ead da ijj n weryaz i zzayez nzemmar ad nesseqsa SIDI. Maca necc carhey t, maɣar netta war d ayi ittnebbba *emmarṣ* s min isebḥen, maca mɣir s *min iḡan d aeffan*. Aqa-t d Mixa, mmis n Yimla.” Inna Yahucafaṭ “War ttejji ajeḡid ad issiwiṛ amenni!” ⁹ *Xenni* iṛaya-dd ujeḡid n Israyil i ijj n umsexxar icenneen, inna “Deɣya awi-dd Mixa, mmis n Yimla.” ¹⁰ Ajeḡid n Israyil d Yahucafaṭ, ajeḡid n Yahuda, qqimen *din*, kuṛ ijj x ṛkursi nnes, yarḍen s warruḍ n ijeḡiden x wazzay ɣar uqemmum n tewwart n *tendint* n Samarya u marra inabiyyen tuɣa ttnebban zzat i wudem nsen. ¹¹ Ṣidqiya, mmis n Kaneana, tuɣa igga i ixef nnes accawen n wuzzaṛ, inna “Ammu i issiweṛ SIDI ‘S yina i ɣa tessnuqqbed Iramiyyen, ɣars aṛ ten i ɣa teqdiḍ.’” ¹² Marra inabiyyen tuɣa ttnebban kifikif, nnan “Gaṛeed ɣar Ramut di Jilead, ad tiṛid tfeṛḥed, minzi SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeḡid.”

¹³ Areqqas wenni tuɣa iṭffen *abrid* ḥima ad iṛaya i Mixa, issiweṛ, inna “Xzar xenni, awaṛen n inabiyyen *axmi dd-ffyen* zeg ijj n uqemmum s ṛxir ɣar ujeḡid. Ttazawgeɣ ad iṛin wawaṛen nnek amecnaw awaṛen nsen, siweṛ min iṣebḥen.” ¹⁴ *Maca* Mixa inna “S tidett am iddar SIDI, min d ayi i ɣa yini SIDI, ad t iniɣ.” ¹⁵ *Umi* dd-yusa netta ɣar ujeḡid, inna as ujeḡid “Mixa, ma ad neffey nec-cin ɣar Ramut di Jilead niɣ ad t nejj?” Inna as netta “Gaṛeed, ad tiṛid tfeṛḥed, minzi SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeḡid.” ¹⁶ Inna as ujeḡid “Meḥaṛ n twaṛawin ittxeṣsa ayi ad cek ssjaḡeɣ, war d ayi tennid mɣir tidett deg yisem n SIDI?” ¹⁷ Uca netta inna “Necc zriɣ marra Israyil twabezzeen x idurar am wuḡi war ɣarsen bu umeksaw. Inna SIDI ‘Ina war ɣarsen bu isiditen, ejj *kuṛ* aryaz ad dd-idweṛ ɣar taddart nnes di ṛehna.’” ¹⁸ *Xenni* inna ujeḡid n Israyil i Yahucafaṭ “Ma war d ac nniɣ ‘Netta ittnebbba xafi walu n min iṣebḥen, mɣir *min iḡan d aeffan*?’”

1 IJEĠIDEN

¹⁹ Mixa inna *eawed* “S uyenni seř i wawař n SIDI. Necc żriy SIDI iqqim x řkursi d marra řeeskar n ujenna ibedd řars, řar yeffus nnes u řar uzeřmađ nnes.” ²⁰ SIDI inna ‘Man wen i řa iřwan Axab řars ař i řa igaeed, ad iwđa di Ramut di Jilead?’ Wa inna ammu u win inna ammu. ²¹ *Xenni* iffeř-dd ijj n buřbeř, ibedd zzat i wudem n SIDI, inna ‘Necc ad t řwiř.’ SIDI isseřsa t ‘S minzi?’ ²² Netta inna ‘Necc ad ffeř u ad dewřeř d ijj n buřbeř issxarriřen deg uqemmum n marra inabiyyen nnes.’ U netta inna ‘Ad tfeřhed mařend ad t teřwid. Ffeř u egg amenni!’ ²³ *Xenni* řexxu, SIDI iwca ijj n buřbeř issxarriřen deg ufus n marra inabiyyen nwem uca SIDI ibarreř xak s řřar.” ²⁴ *Xenni* iqarreb-dd řidqiya, mmis n Kaneana, řar Mixa, iwti t řar uęesmir, inna “Mani *xenni* tuřa zzayi iedu arruř n SIDI řima ad kidek issiweř?” ²⁵ Inna Mixa “Xřar, ad t tżared deg wass nni di i řa temhafed zeg ijj n wexxam deg wexxam *nneđni*, řima ad tessnuffared ixef nnek.” ²⁶ Ajeřid n Israyil inna “Třfem Mixa, nedhem t řar Amun, azeřif ameřqran n tendint, u řar Yuwac, mmis n ujeřid. ²⁷ Ad tinim ‘Ammu i iqar ujeřid: Nđarem wa di řeřbes u seccem t s weřrum n řeřřaret u s waman n řeřřaret řars ař i dd řa eeqbeř necc di řehna.’” ²⁸ Mixa inna “Mařa cek teeřbed-dd *ca n wass* di řehna, *xenni* SIDI war iři xafi issiweř!” Netta inna *eawed* “Sřem, řegnus, marra *kenniwl*!” ²⁹ Awarni as iffeř-dd ujeřid n Israyil ak-d Yahucafař, ajeřid n Yahuda, řar Ramut di Jilead. ³⁰ Inna ujeřid n Israyil i Yahucafař “Necc ad beddřeř arruđ, *xenni* ad dd-ffeřeř řar umenři. Cek *maca tzemmarred* ad tyarđed arruđ nnek!” Ajeřid n Israyil igga arruđ war iři nnes, iffeř-dd řar umenři. ³¹ Ajeřid n Aram tuřa yumur *maca* i imeęqranen n ikarruten *n umenři*, inni zzaysen řars tnayen u-třatin, inna “Ittxeřřa awem war ttmenřiim ak-d umeęqran niř ak-d umeřyan, myir ak-d ujeřid n Israyil!” ³² Umi imeęqranen n ikarruten *n umenři* řrin Yahucafař, imsar, aqa nitni nnan “Aqa d wa, ajeřid n Israyil!” Nitni meřyřen xas řima akides mmenři, *maca* Yahucafař isřuyy. ³³ Umi řrin imeęqranen n ikarruten *n umenři*, aqa netta tuřa war iři d ajeřid n Israyil, imsar, aqa dewřen-dd *war t aređđfen ead*. ³⁴ *Xenni* ieeyyen ijj n weryaz řqews s řbař nnes d acemřař uca iřqef ajeřid n Israyil jar wawađ n iřařen n warruđ n wużzař nnes. *Řexdenni* inna wanita i wenni ineddhen akarru “Qřeb afus nnek, suffeř ayi zeg umenři, mařar necc iyzmeř ařas.” ³⁵ Deg wass nni idweř umenři yewear ařas. Iqqim ujeřid ibedd deg ukarru *deg umenři* ak-d Iramiyyen, *maca* řar tmeddit immut netta. Idammen n uyezziim tuřa uzziřen deg ueeddis n ukarru. ³⁶ řar uęeřay n tfuct řjin ad barrřen s jjeđd di marra řeeskar, nnan “*Kuř aryaz ad dd-ieqeb* řar tendint nnes u *kuř aryaz* řar temmurt nnes!” ³⁷ Immut ujeřid, iwyen t řar Samarya. Nitni neđřen ajeřid di Samarya. ³⁸ Ssirden akarru deg uyeřmam n Samarya uca řeřřen iřan idammen nnes, mani řeqřab ssirdent days, ełařsab awař n SIDI i tuřa issiweř. ³⁹ Imezruyen iqqimen n Axab, d marra min igga d taddart n řeaj i ibna d marra tineddam i ibna, ma man aya war itwazemm *ca deg wedlis* n usettef n ijeřiden n Israyil? ⁴⁰ Axab itwassars *deg wenđer* jar řeřdud nnes. Mmis Axazyda idweř d ajeřid deg wemcan nnes.

Yahucafař, ajeřid n Yahuda

⁴¹ Yahucafař, mmis n Asa, idweř d ajeřid x Israyil, deg useęg^was wiss arebea n Axab, ajeřid n Israyil. ⁴² Yahucafař *tuřa* řars xemsa u-třatin n isegg^wusa, umi idweř netta d ajeřid. Netta iřkem xemsa u-eicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Azuba, yeři s Calxi. ⁴³ Netta yuyur di marra tibridin n babas Asa. Netta war xasent iřeřyyed u netta igga *min iřan* nican di tiřřawin n SIDI. ⁴⁴ Řeęeudi *maca* war twakksent. Řgens yiwi ead tiřarřa d tewhibin n řeřxur x řeęeudi. ⁴⁵ Yahucafař igga řehna ak-d ujeřid n Israyil. ⁴⁶ Imezruyen iqqimen n Yahucafař, d tmeęga nnes imeřđen i igga d mammec immney, ma man aya war itwazemm *ca deg wedlis* n usettef n ijeřiden n Yahuda? ⁴⁷ Netta imřa iqeřbiyyen iqqimen zi temmurt, inni tuřa iqqimen zeg wussan n babas Asa. ⁴⁸ Di Idum war tuři *din* *ca n ujeřid*,

1 IJEĞIDEN

maca ijj n lwali n ujeğid.⁴⁹ Yahucafaṭ igga iṭarruba n Tarcic ḥima ad nedhen ɣar Ufir ad awyen urey. Maca war dd-ffiyen ca, maɣar iṭarruba arzen di Eiṣyun-Jabar.⁵⁰ *Xenni* inna Axazya, mmis n Axab, i Yahucafaṭ “Ejj imsexxaren inu ad nedhen ak-d imsexxaren nnek x iṭarruba.” Maca Yahucafaṭ yugi.⁵¹ Yahucafaṭ itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta itwandeř jar řejdud nnes di tendint n babas Dawud. Mmis Yuram idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Axazya, ajeğid n Israyil

⁵² Axazya, mmis n Axab, idweř d ajeğid x Israyil di Samarya, deg usegg^was wiss sebetac n Yahucafaṭ, ajeğid n Yahuda. Netta iḥkem tnayen n isegg^wusa x Israyil.⁵³ Netta igga *min iğan d* aeffan di tiṭṭawin n SIDI. Netta yuyur x webrid n babas u x webrid n yemmas u x webrid n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israyil ad ixḍa.⁵⁴ Netta tuɣa ittsexxar i Bael, yuḍar as. Netta isear SIDI, AREBBI n Israyil, s marra min tuɣa igga babas.

ADLIS WISS TNAYEN N IJEĞIDEN

Iliya izwar ibarreḥ s řmewt n Axazya

1¹ Awarni i řmewt n Axab iyewwey Mu'ab x Israyil. ² Iwđa-dd Axazya s traccia n řkazi n tyurfet nnes di Samarya uca izzem. Netta issekk ireqqasen inna asen “Ruḥem yar Ba'al-Zabub, arebbi n řaqrun, maḥend ad tesseqsam ma war d ayi ineqq uyezzim-a.”

³ Maca **Lmalak n SIDI** issiweř-dd yar Ilica'e, Aticbi “Kkar, ga'e'e'd, řqa ireqqasen n ujeğid n Samarya u siweř akidsen 'Ma s tidett war din AREBBI di Israyil, ařami kenniw tuyurem řima ad tesseqsam Ba'al-Zabub, arebbi n řaqrun?” ⁴ X uyenni, ammu i issiweř SIDI 'War dd-thekk'w'id ca zi tassut i x tga'e'ded, maca ad temted řmewt.' ” Uca iffeř Iliya.

⁵ řami dd-eqben ireqqasen yar Ařaziya, inna asen i nitni “Min ixs ad yini man aya, řami dd-t'e'eqbem eawed?” ⁶ Nitni arrin-dd xas “Ijj n weryaz imsagar akidney, inna aney “E'eqbem yar ujeğid wenni kenniw dd-issekken, ad as tinim 'Ammu i issiweř SIDI: Ma s tidett ma war yarwem zeema ca AREBBI di Israyil ařami tessekke'd cek řima ad tesseqsid Ba'al-Zabub, arebbi n řaqrun? X uyenni war dd-thekk'w'id ca zi tassut i x tga'e'ded, maca cek ad temted řmewt.' ”

⁷ Netta issiweř akidsen “Mammec igga waddu n weryaz nni i ki'dwem imsagaren u issiweř akidwem awařen-a?” ⁸ Nitni arrin-dd xas “Netta d ijj n weryaz, ice'e'ear, řars ijj n webyas n c'car x teje'inna nnes.” Xenni inna netta “Wa d Iliya, Aticbi.”

⁹ Netta issekk řqebtan n xemsin s xemsin n *yeryazen* nnes řars. Wanita igae'e'd řars, u xzar, Iliya tuya ittyima x tqiccat n wedrar. U netta issiweř řars “Cek, aryaz n AREBBI, ajeğid inna ac 'Hwa-dd!' ” ¹⁰ Iliya yarra-dd u inaa i řqebtan x xemsin “Mařa necc aqa d aryaz n AREBBI, ejj ad tewđa tmessi zeg ujenna, ad cek tecc, cek d xemsin n *yeryazen* nnek.” řexdenni tewđa-dd tmessi zeg ujenna, tecca it netta d xemsin n *yeryazen* nnes.

¹¹ Xas uca issekk řars eawed ijj n řqebtan nne'dni x xemsin ak-d xemsin n *yeryazen* nnes. Wanita ittef awař u issiweř akides “Cek, aryaz n AREBBI, ammu i iqqar ujeğid 'Hwa-dd deřya!' ” ¹² Iliya yarra-dd uca inna asen “Mařa necc d aryaz n AREBBI, ammu i dd řa tewđa tmessi zeg ujenna, ad cek tecc d *yeryazen* nnek,” řexdenni tewđa-dd tmessi zeg ujenna, tecca it netta d xemsin n *yeryazen* nnes.

¹³ Issekk eawed ijj n řqebtan x xemsin, i twařat wiss třata, ak-d xemsin n *yeryazen* nnes. Umi igae'e'd řqebtan x xemsin wiss třata uca yiwe'd řars, yuďar netta x ifadden nnes zzat i Iliya uca iḥeccem it, inna “Cek, aryaz n AREBBI, ejj ad teswa tudart inu d tudart n xemsin n imsexxaren nnek, n xemsin-a, di tiťtawin nnek. ¹⁴ Xzar timessi tewđa-dd zeg ujenna, tecca tnayen n řqebtanat x xemsin ak-d xemsin n *yeryazen* nsen. Ejj ad teswa tudart inu di tiťtawin nnek!”

¹⁵ Uca inna **Lmalak n SIDI** i Iliya “Hwa akides, war ttegg'wed ca zzat i wudem nnes!” Ikkar netta, iħwa akides yar ujeğid. ¹⁶ Uca issiweř akides “Ammu i iqqar SIDI 'Mayar cek tessekke'd ireqqasen nnek, řima ad sseqsan Ba'al-Zabul, arebbi n řaqrun, axmi war din iği AREBBI di Israyil řima ad t tesseqsid x wawař nnes, x uyenni war dd-thekk'w'id ca zi tassut i x tga'e'ded, maca ad temted řmewt.' ” ¹⁷ Ammu i immut netta ełahsab awař n SIDI i tuya issiweř Iliya. Mayar netta tuya war řars bu mmis, idweř Yuram d ajeğid deg wemcan nnes deg usegg'was wiss tnayen n Yuram, mmis n Yahucafať, ajeğid n Yahuda.

¹⁸ Imezruyen iqqimen n Axazya, d min igga, ma man aya war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Israyil?

1:5 'řami dd-e'eqben ireqqasen yar Ařaziya' - s Te'ibranit 'řami řars dd-e'eqben ireqqasen'.

1:8 'Aticbi' - ijj n weryaz zi tendint n Ticbi

Iliya itwammeksi ġar ujenna

2¹ Imsar ġar tmeksit n Iliya s *ufus* n n SIDI deg ict n tħaryadt ġar ujenna, aqa iffeġ Iliya ak-d Ilicae zi Jiljal. ² Inna Iliya i Ilicae “Qqim da, maġar SIDI issekk ayi ġar Bayt-Il.” Maca Ilicae inna “S tidett am iddar SIDI u iddar řeemar nnek, necc war cek ttejjij.” Ammu i hwan nitni s tnayen ġar Bayt-Il. ³ Ffyeen-dd imeħdaren n inabiyyen, inni *tuya iġan* di Bayt-Il, ġar Ilicae, nnan as “Ma tessned cek, aqa SIDI ass-a ad ikkes bab nnek tiwa i uzeġif nnek?” Netta yarra-dd “Uřa d necc aqa ssney t. Sqarem!”

⁴ Iliya inna as “Qqim da, Ilicae, maġar SIDI issekk ayi ġar Ariħa.” Maca netta inna “S tidett am iddar SIDI u iddar řeemar nnek, necc war cek ttejjij cal” Ammu dd-usin nitni ġar Ariħa. ⁵ Xenni usin-dd ayt n inabiyyen nni *iġan* di Ariħa ġar Ilicae, nnan as “Ma tessned cek, aqa SIDI ass-a ad ikkes bab nnek tiwa i uzeġif nnek?” Netta yarra-dd “Uřa d necc aqa ssney t. Sqarem!”

⁶ Iliya maca inna as “Qqim da, maġar SIDI issekk ayi ġar L'Urdun.” Maca netta inna “S tidett am iddar SIDI u am iddar řeemar inu, necc war cek ttejjij cal” Uca nitni uyuren s tnayen idsen.

⁷ Uřa d xemsin n yeryazen zeg ayt n inabiyyen uyuren uca qqimen bedden arendad nsen ġar řaggwaj, am bedden nitni s tnayen idsen ġar L'Urdun. ⁸ Xenni iksi Iliya aseřham nnes, issunned it uca iwta zzayes x waman nni twabdan x tnayen n iyezdisen u nitni zwan s tnayen idsen x řazař.

⁹ řami zwan nitni, imsar, aqa Iliya inna i Ilicae “Ttar ict n řħajet i d ac i řa ggeř, qbeř mma xak i řa mmeksi!” Ilicae yarra-dd “Ad xafi-dd hwant tnayen n tseqqar n buħbeř nnek!” ¹⁰ Iliya inna “Cek tettared ict n tmesřact tewear. Mařa cek teřrid ayi řami xak i řa mmeksiř, ad ac imsar ammu, maca mařa war iġi amenni, war ittensar ca.”

¹¹ Uca imsar am nitni gguren u ssawařen ak-d wayawya, xzar, aqa din ict n tkarrut n tnessi ak-d iysan n tnessi tenni tebda iten ijj x wennedni. Ammu iġaeed Iliya di tħaryadt ġar ujenna.

¹² Ilicae izra it uca iřaya xas “Baba inu, baba inu! Akarru n Israyil d imnayen nnes!” *Umi* netta war t itwiři ead, iksi netta arruđ nnes uca icarreg it x tnayen. ¹³ Xenni issmun-dd aseřham i zzayes dd-yewdan uca ieqeb u ibedd ġar tma n L'Urdun. ¹⁴ Netta iksi aseřham n Iliya i tuya xas iwdan, iwta zzayes x waman, inna “Mani iġa SIDI AREBBI n Iliya? Wah, netta!” Uca netta iwta x waman uca mmsebdan nitni x tnayen n iyezdisen uca izwa Ilicae.

¹⁵ *Umi* ayt n inabiyyen nni *din* ibedden arendad n Ariħa, řrin t, nnan “Buħbeř n Iliya yarsa x Ilicae.” Nitni usin-dd řars uca uđaren zzates ġar temmurt. ¹⁶ Xenni nitni nnan as “Xzar xenni, jar imsexxaren nnek *aqa din* xemsin n ayt n umenři. Ejj iten ad uyuren, ad arzun x sidi nnek, ad tař SIDI iksi t uca inđar it x ijj n wedrar niř deg ict zi teyzurin.” Maca netta inna “War tťssekkim *uřa d ijj!*” ¹⁷ *Umi* xas eemmden nitni ařami d as iweddard min i řa yegg uca inna “*Iwa* sekkem *ten din!*” Nitni ssekken xemsin n yeryazen d ina arzun třata n wussan, maca nitni war t ufin. ¹⁸ Uca eeqben-dd nitni řars, minzi netta tuya iqqim di Ariħa. Netta inna asen “Ma war d awem nniř necc “War ttriħem ca?” ”

Ilicae issgenfa aman n Ariħa

¹⁹ Iryazen n tendint nnan i Ilicae “Xzar xenni, addud n tendint mliħ, am mammec itwařa sidi inu simant nnes, maca aman war iħřin u tammurt war tettic řyġet.” ²⁰ Netta inna “Awyem ayi-dd ijj n tťbeši d amaynu u ggem days tameġaħt!” Uca nitni iwyen as t-idd. ²¹ Xenni iffeġ netta zi *tendint* ġar tařa n waman uca inđar days tameġaħt nni, inna “Ammu i iqqar SIDI ‘Necc arriř aman-a řebħen. War dd ttiwyen řmewt niř d agray ead.’ ” ²² Aman dewřen řebħen eawed řars ař ass-a ełahřab awař n Ilicae i issiweř.

Iħudriyyen sseħqaren Ilicae di Bayt-Il

²³ Zi senni iġaeed netta ġar Bayt-Il. *Am* ittġaeed netta abrid, ffyeen-dd iħudriyyen zi tendint inni t i ikkwaren, nnan as “Aqeccar, ġaeed! Aqeccar, ġaeed!” ²⁴ Netta inneqřeb-dd, ixzar day-

2 IJEĠIDEN

sen uca ixza ten deg yisem n SIDI. Řexdenni usin-dd tnayen n ddubat zeg weẓar u mezzqen tnayen-u-arebēin n iħudriyyen. ²⁵ Zi senni yuyur netta ẓar wedrar n Karmil uca zi senni ieqeb ẓar Samarya.

Amenyi n Yuram, ajeġid n Israyil, ġidd i Mu'ab

3 ¹ Deg usegg^was wiss tmentac n Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda, idweř Yuram, mmis n Axab, d ajeġid x Israyil di Samarya. Netta iħkem teneac n isegg^wusa. ² Netta igga min iġan d aeffan di tiṭṭawin n SIDI, maca war t iggi ammu d taeffant am babas d yemmas, maẓar netta ikkes amaydu iqeddsen n Baal wenni igga babas. ³ Maca netta iqqim imennee di ddnub n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israyil ad ixḍa. Netta war xasen iħeyyed. ⁴ Micae, ajeġid n Mu'ab, tuẓa d ameksi u tuẓa itticc i ujeġid n Israyil myat-ařaf n izmaren d tađuft n myat-ařaf n icarriyyen. ⁵ Řami immut Axab, imsar, aqa iẓewwey ujeġid n Mu'ab x ujeġid n Israyil.

⁶ Deg wass nni iffey-dd ujeġid Yuram zi Samarya uca isedd marra Israyil. ⁷ Ittef abrid uca issekk ij n ureqqas ẓar Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda, inna “Ajeġid n Mu'ab iẓewwey xafi. Mma cek ad kidi teffey deg umenyi ak-d Mu'ab?” Uca netta inna “Necce ad ffey akidek. Necce ad iřiy am cek, řgens inu am řgens nnek d iysan inu am iysan nnek.” ⁸ Inna “X man abrid i ẓa ngeeed?” Netta inna “X webrid n řexřa n Idum.”

⁹ Řexdenni yuyur ujeġid n Israyil d ujeġid n Yahuda d ujeġid n Idum. Nitni nnḍen ij n webrid n sebea n wussan uca war tuẓi din aman i řeeskar u i řebhayem nni ten iḍfaren. ¹⁰ Xenni inna ujeġid n Israyil “Axeyyeb i neccin umi dd-iřaya SIDI třata n ijeġiden-a ħima ad ten iwc deg ufus n Mu'ab!” ¹¹ Uca Yahucafaṭ inna “Ma war da iġi ij n unab i SIDI wenni i zi i ẓa nesseqsa SIDI?” Xenni yarra-dd iijen zeg imsexxaren n ujeġid n Israyil, inna “Ilicae, mmis n Cafat, wenni izeġeen aman x ifassen n Iliya, aqa-t danita!”

¹² Uca inna Yahucafaṭ “Vars netta awař n SIDI.” Uca ajeġid n Israyil d Yahucafaṭ d ujeġid n Idum hwan-dd ẓars. ¹³ Ilicae inna i ujeġid n Israyil “Min dinni jar ayi-dd d cek? Uyur ẓar inabiyyen n babac u ẓar inabiyyen n yemmac!” Maca ajeġid n Israyil yarra-dd xas “Lla, maẓar SIDI iřaya-dd i třata-ya n ijeġiden ẓar da, ħima ad ten iwc deg ufus n Mu'ab.” ¹⁴ Ilica yarra-dd xas “S tidett am iddar SIDI n řeeskarat nni umi beddey zzat i wudem nnes, mři necce war ẓari bu uweqqar i wudem n Yahucafaṭ, ajeġid n Yahuda, ad yiři necce war cek řessbey u war dayek xezzarey. ¹⁵ Řexxu maca awi ayi-dd ij iccat x ifiřan. Řami tuẓa ittirar wenni iccaten x ifiřan, imsar aqa afus n SIDI yarsa-dd xas.

¹⁶ Inna netta “Ammu i iqqar SIDI ‘Ggem di teyzturt-a tařyiwin u d tařyiwin ktar!’ ¹⁷ Maẓar ammu i iqqar SIDI ‘Kenniw war tẓarrem asemmiḍ uřa d anẓar, ead maca tařzturt-a ad teccur s waman uca kenniw ad tesswem, kenniw uřa d řebhayem nwem d řmar nwem.’ ¹⁸ Man aya ead drus di tiṭṭawin n SIDI. Netta ad awem iwc uřa d Mu'ab deg ifassen nwem. ¹⁹ Kenniw ad tewtem kuř tandint ifaryen s iyebrawen u kuř tandint icenneen uca ad tqeḍem kuř tacejjart isebħen u ad tbellem marra řeunřarat n waman u ad tḍeyyeem kuř iyyar isebħen n temmurt s yezra.”

²⁰ Uca di tiwecca ẓar tsaeeet i ẓar dd-ttawyen tawhibt n řyiġet, imsar, aqa usin-dd waman zi Idum uca tyeḃba temmurt s waman. ²¹ Marra Mu'ab isřa aqa ijeġiden ffyen-dd i umenyi akidsen uca xenni twařayan-dd marra inni izemmaren ad sennħen s webyas n řesnaħ uřa d yenni sennej marra uca nitni ssbedden ixef nsen ẓar weymir. ²² Nitni kkaren ẓar uteffu n sşbeħ uca umi i dd-tenqar tfuct x waman, ḍharen-dd waman d izegg^wařen am idammen i Imu'abiyyen inni ẓar ujemmaḍin. ²³ Nitni nnan “Ina d idammen. Ijeġiden nyi n ixef nsen am mmeny n jarasen

2:24 ‘aẓar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

3:4 ‘ameksi’ - niy ‘aniči’.

2 IJEĠIDEN

s ssif uca ijj iwta wenneđni. Iwa ayt n Mu'ab, ttfem takeccađt!" ²⁴ Maca umi nitni iwđen ȳar řmargeĥ n řeskar n Israyil, kkaren-dd ayt n Israyil uca wtin ayt n Mu'ab. Nitni arewřen zzat i wudem nsen. U nitni udfen *di temmurt* uca wtin Mu'ab. ²⁵ Nitni hedmen tinneddam u kuř aryaz inđar azru nnes x kuř iyyar řsebĥen uca dřin t. *Ėawed* netyen nitni marra řeunřarat n waman uca qeđeen kuř tacejjart řsebĥen ařami ceřen myř izra n Qir-Ĥarisat. Ayt bu-iğayen nnđen as uca ȳeđřen tt. ²⁶ Umi izra ujeġid n Mu'ab, belli amenȳi iwear xas ařas, issmun-dd ȳars sebea mya n yeryazen nni *izemmaren* ad jebden ssif ĥima ad icuqq ȳar ujeġid n Idum, maca nitni war zemmaren. ²⁷ Xenni iksi netta mmis amenzu wenni i ȳa idewřen d ajeġid awarni as uca yiwyi t x řĥid d tayarřt n wecmađ. Uca yusa-dd ijj n ufugem d ameqqran x Israyil. Nitni ffȳen zzayes uca eqqben ȳar temmurt nsen.

Zzect n tajjač

4 ¹ Ict zi temyarin n ayt n inabiyyen třaya i Ilicaē uca tenna "Amsexxar nnek, aryaz inu, immut, uca cek tessned belli amsexxar nnek tuȳa itteggwed SIDI. Řexxu yusa-dd bab n wareřtař ĥima ad iksi akides tnayen n iĥenjiren inu d isemȳan." ² Inna as Ilicaē "Min zemmareȳ ad amggeȳ? Ini ayi min ȳarem di taddart." Nettet tarra-dd xas "Tamsexxart nnek war ȳars walu myř ict n tȳarrařt days zzect." ³ Xenni inna "Ttar i yixef nnem tiqduĥin barra i taddart, tiqduĥin xwant zi marra ajjaren nnem, war iği drus." ⁴ Xenni adef ȳar daxeř uca belleē tawwart awarni am u awarni i iĥenjiren nnem. Farreȳ xenni zzect di marra tiqduĥin nni u min iğan iccur sars itt ȳar uȳezdis!" ⁵ Xenni nettat tuyur xas uca tbellee tawwart awarni as u awarni i iĥenjiren nnes. Nitni iwyen ȳars tiqduĥin u nettat tfarreȳ *daysent* zzect. ⁶ Umi ccuren marra iȳarrafen, imsar, nettat tenna i mmis "Awi ayi-dd ead ict n teqduĥt!", maca netta yarra-dd xas "War da teqqim ca teqduĥt ead!" U zzect tuȳa teqđa. ⁷ Nettet maca tuyur ad tt txeĥbar i weryaz n AREBBI u wanita inna "Uyur, zenz zzect u xeğę bab n wareřtař nnem u zi min i ȳa iqqimen ad zzayes teddared cem ak-d iĥenjiren nnem."

Elicaē d temȳart zi Cunam d mmis

⁸ Deg ijj n wass umi dd-ikka Ilicaē x Cunam, imsar, aqa ict n temȳart icenneen issbedd it din ĥima ad ȳars icc. Řebda umi tuȳa dd-itekk x *tendint* nni, imsar, aqa iĥeyyed x webriđ nnes ȳar din ĥima ad icc aȳrum. ⁹ Nettet maca tenna i weryaz nnes "Xřar, necc uciȳ aqa aryaz-a i ȳarneȳ-dd yusin řebda, aqa-t d amqeddas. ¹⁰ Ejj aneȳ ad nebna sennej ijj n wexxam d tameȳyant s řeĥȳuđ uca ad negg din ijj n qama, ict n třabra, ijj n řkursi d ijj n řefnar i netta. Mařa imsar xenni, netta mařa yusa-dd ȳarneȳ, izemmar netta ad dinni iezeř ixef nnes." ¹¹ Deg ijj n wass imsar aqa Ilicaē yusa-dd din uca iezeř ixef nnes deg wexxam n nnej uca iruĥ izzeř dinni. ¹² Xenni inna netta i uĥudri nnes Jiĥazi "Řaya-dd i Tcunamect tanita!" Netta iřaya as u nettat tbedd zzat i wudem nnes. ¹³ Netta tuȳa i d as innan i *umsexxar* nnes "Ini as 'Cem tethillid dayneȳ ařas. Min izemmar ad am itwagg? Ma ad tay din ict n řĥajet min xef nzemmar ad nessiweř ak-d ujeġid niȳ ak-d ukumandar ameqqran n řeskar di třweē nnem?" Maca nettat tenna "Necc zeddyeȳ di řwest n řgens inu."

¹⁴ Xenni netta tuȳa inna "Min izemmaren ad am itwagg?" Uca inna Jiĥazi "Nettat war ȳars aĥenjir u aryaz nnes iwsar." ¹⁵ Xenni inna netta "Řaya-dd xas!" U netta iřaya-dd xas uca teqqim nettat tbedd di tewwart. ¹⁶ Xas uca inna "Di řweqt-a itwaggen, mařa tusa-dd tsaeet n tudart, ad teksid aĥenjir deg iȳağen nnem." Uca nettat tenna "La, a sidi inu, aryaz n AREBBI, war sxar-riq *zeema* x temsexxart nnek!" ¹⁷ Tamȳart tedweř teksi s ddeȳset uca turuw-dd ijj n uĥenjir di řweqt itwaggen, ȳar řĥař n tudart nni x tuȳa Ilicaē akides issiweř.

2 IJEĠIDEN

¹⁸ Umi imyar uhenjir, imsar deg ijj n wass, iffey-dd barra yar babas, yar icewwaren. ¹⁹ Inna i babas “Azeġif inu, azeġif inul!” U netta inna i ijj n uħudri “Arbu t yar yemmas!” ²⁰ Netta yarbu t uca yiwyi t yar yemmas. Netta tuya ittyima x ifadden nnes yars aħ azal, *xenni uca* immut netta. ²¹ Nettet tekkar, tessars it x qama n weryaz n AREBBI. Tbellee nettat tawwart xas uca teffey. ²² Třaya-dd x weryaz nnes, tenna as “Sekk ayi-dd iijen zeg iħudriyyen d ijj zi teyyaħ ħima ad uyurey deyya yar weryaz n AREBBI u *xenni* ad eeqbey *ɛawed*.” ²³ Netta inna “Mayemmi i ya tuyured yars ass-a? Aqa war iġi d abeddi n uyur u war iġi d ssebt.” Nettet tenna “Kuřci ad yiři mliħ!” ²⁴ Nettet tbardee i teyyuċ u tenna i uħudri nnes “Ndeh itt, qqim ggur. Am tnedhed war tbeddi di ttwee inu, myir xmi d ac t i ħa iniy necc.” ²⁵ Nettet teffey uca tiwed yar weryaz n AREBBI, yar wedrar n Karmil. Umi tt izra netta zi řaggwaj, inna netta i Jihazi, aħudri nnes, “Xzar, aqa din d Tacunamect.” ²⁶ Řexxu, uyur řqa tt uca ini as “Ma aqa cem mliħ? Ma aryaz nnem aqa-t mliħ? Ma ahenjir nnem aqa-t mliħ? Uca nettat tenna “Aqa-ten mliħ!” ²⁷ Umi maca dd-tusa yar weryaz n AREBBI x wedrar, tqebbed nettat x iđaren nnes. Jihazi yudef-dd din, ħima ad tt icarn yar uyezdis, maca aryaz n SIDI inna “Aħta as, mayar řeemar nnes icđen days u SIDI issnuffar xafi min xef u war d ayi issargeb ca.” ²⁸ Tenna nettat “Ma necc ttarey i sidi inu ijj n mmi? Ma war nniy necc ‘War d ayi cemmet!’?” ²⁹ Inna netta i Jihazi “Byes tajeinna nnek, ksi aeekkaz inu deg ufus nnek uca ttef abrid! Mařa cek temmeřqid ca n yijj, war xas ttseġam, u mařa iseġem xak ħed, war xas-dd ttarra ca! Sars aeekkaz inu x uyembub n uhenjir!” ³⁰ Maca yemmas n uhenjir tenna “S tidett am iddar SIDI u iddar řeemar inu, necc war xak ttħeyyidey ca!” Netta ikkar, iđfar itt. ³¹ Tuħa Jihazi izwar deyya zzatsen u issars aeekkaz x uyembub n uhenjir, maca netta war iggi ca řħess uřa twarrit. *Xenni* ieqeb ħima ad xas iřqa uca iħaja as t, inna “Ahenjir war dd ifiq.” ³² Umi dd-yusa Ilicae yar taddart, ahenjir tuya immut u immars x qama nnes. ³³ Yudef netta yar wexxam, ibellee tawwart awarni asen s tnayen idsen uca iźzuġ i SIDI. ³⁴ Xenni ibedd zzat i qama uca iwdā tiwa n uhenjir uca issars netta aqemmum nnes x uqemmum nnes, tiťťawin nnes x tiťťawin nnes, ifassen nnes x ifassen nnes. Netta issbuzzeř tiwa nnes uca teħma arrimet n uhenjir. ³⁵ Xenni ieqeb-dd, yuyur di taddart da d diha, igaeed twařat nnedni uca issbuzzeř ixef nnes tiwa nnes. Řexdenni ieđes uhenjir seba n twařawin uca yarzem uhenjir tiťťawin nnes. ³⁶ Iřaya-dd netta i Jihazi, inna “Řaya-dd x Tcunamect!” Uca netta iřaya-dd xas uca tusa-dd nettat yars, inna “Arbu mmim!” ³⁷ Tudef nettat din, tewđa yar iđaren nnes uca tuđar yařs ař tammurt uca *xenni* teksi mmis uca teffey yar barra.

Ilicae d řewt di marmita

³⁸ Umi dd-ieqeb Ilicae yar Jiljal, tuħa din řař di temmurt u raġ n inabiyyen qqimen zzates. Inna netta i uħudri nnes “Egg marmita d tameqqrant u egg taħrirt i ayt n inabiyyen.” ³⁹ Xenni dd-iffey iijen zzaysen yuyur yar weħwic barra ħima ad dd-yawi tibbi. Netta yufa ijj n wezbir n řexřa uca iřqed-dd zzayes ařami iccur *ubeħrur* n warruđ nnes s teksas n řexřa. Xenni ieqeb-dd uca iqess iten di marmita. Aqa nitni war tt ssinen. ⁴⁰ Xenni faryen aya i iryazen ħima ad ccen. Umi qqasen nitni zi teħrirt-a, imsar, aqa nitni syuyyen deg ujenna, řaħan “A yaryaz n AREBBI, řmewt aqa-tt di marmita!” Uca nitni war zemmarren ad zzayes ccen. ⁴¹ Netta inna “Awi ayi-dd *drus* n waren! Netta issuyes it di marmita, inna “Faryem aya i řgens ħima ad iccl!” Xenni idweř war dinni ca war iħři di marmita.

Ilicae issecc mya n yeryazen s ict lmuęjiza

⁴² Yusa-dd ijj n weryaz zi Bael-Calica, yiwi-dd i weryaz n SIDI ařrum zi řřabet tamenzut, eicrin n iřrumen n temřin d řħebb ibaryen *n imendi* deg ict n tecyart uca netta inna “Ewc *man* aya i

4:38 ‘ayt n inabiyyen’ - ixs ad yini ‘inni ixsen ad řemden ad dewřen d inabiyyen. Aqa-ten d imeħđaren n Ilicae.

řgens.”⁴³ Maca wanita inna “Mammec t i řa ssarsey i mya n yeryazen?” Netta maca inna “Ewc it i řgens ad t yecc, mařar ammu i issiweř SIDI ‘Ad ccen u ead ad iceřř.’”⁴⁴ Netta issars asen t uca ccin nitni u iceřř xasen am mammec *tuya inna* wawař n SIDI.

Ilicaē d usgenfi n Nuēman zi Aram

5¹ Nuēman, akumandar n řeeskar n ujeġid n Aram, *tuya-t* d ijj n weryaz řars ssumeet zzat i wudem n sides nnes u *tuya řars* ccen ařřas, mařar zzayes i yiwi SIDI asenjem i Aram. Aryaz *nni tuya* d ijj n bu-teyruđt imehđen, *maca tuya* days řbarř.² *Tuya* din bandiyyat zi Aram, iwyent-dd ict n teřramt zi temmurt n Israyil d tamehđbust. *Tuya-tt txeddem* i temřart n Nuēman.³ Tenna i lallas “Mři, *tuya* sidi řar unabi d Samarya, *xenni* iři netta ad t issgenfa zi řbars nnes.”

⁴ *Xenni* iffeř wanita. Netta iřaja t i sides nnes, inna “Ammu d wammu i tessiweř teřramt zi temmurt n Israyil.”⁵ *Xenni* inna ujeġid n Aram “Uyur din u necc ad ssekkeř ict n tebrat i ujeġid n Israyil.” Netta yuyur deg webrid uca iksi ēecra n talint n nnuqart d setta-ařaf n uciql n wurey d ēecra n warruđ icnan.⁶ Netta issiweđ tabrat i ujeġid n Israyil, *ammu* i yura “Mařa tiweđ-dd tebrat-a řark, xzar, aqa necc ssekkeř-dd řark amsexxar inu Nuēman mařend ad t tessgenfid zi řbarř nnes.”⁷ *Umi* iřa ujeġid n Israyil tabrat, icarreg netta arruđ nnes uca iřařa “Necce mařar ma d AREBBI ařami zemmareř ad sseddareř ijj n umetti ařami netta dd-issekk ijj n weryaz řari, mařend necc ad t ssngenfiř zi řbarř nnes? Iwa, ssnem uca xzarem, aqa netta yarezzu ayi řesbab waha.

⁸ *Umi* isřa Ilicaē, aryaz n AREBBI, belli ajeġid n Israyil icarreg arruđ nnes, imsar aqa netta issekk *ijj řar* ujeġid řima ad as yini “Mayemmi tcarrged arruđ nnek? Ejj it ad řari-dd yas řima xenni netta ad issen, aqa ijj n unabi d Israyil i iřan.”⁹ *Ammu* dd-yusa Nuēman ak-d iysan d ukarru nnes uca ibedd řar tewwart n taddart n Ilicaē.¹⁰ *Xenni* issekk Ilicaē ijj n ureqqas řars, inna “Uyur u ssird ixef nnek seba n twařawin d L'Urdun, *xenni* ad tedweř arrimet nnek teggenfa uca cek ad tiřid d amezdag.”¹¹ Idweř Nuēman ixeyyeq uca yuyur netta, inna “Xzar, necc nniř deg ixef inu ‘Netta ad iffeř řar barra, ad ibedd *din* mařend ad iřařa isem n SIDI AREBBI uca ad issekk s ufus nnes amcan u ammu i řa iggenfa řbarř.”¹² War iři d Abana d Farfar, iyezran n Dimacq, řsen x marra iyezran n Israyil? Ma war zemmarř necc ad dinni ssirdeř řima ad zedgeř?” Netta inneqřeb uca yuyur *iccur* s tefqeřt.

¹³ Imsexxaren nnes usin-dd řars uca ssiwřen akides, nnan “Baba, mři anabi nni ittar zzayek ca min iwaren, iři teggid t? I meelik d ac inna ‘Sird ixef nnek u cek ad dd-tdewřed tizdiged?’”¹⁴ *Xenni* ihwa-dd řar L'Urdun uca isseřdeř ixef nnes seba n twařawin d L'Urdun am mammec inna wawař n unabi n AREBBI uca *tedweř* arrimet nnes teggenfa amecnaw arrimet n yijj n uřenjir u netta idweř izdig.

¹⁵ *Xenni* ieqeb řar weryaz n AREBBI ak-d marra řeeskar uca yiweđ *din*, ibedd zzat i wudem nnes, inna “Xzar, řexxu necc ssneř, aqa war iři AREBBI mani mma x marra tammurt mři d Israyil waha. Xenni řexxu, eafek ksi zeg umsexxar nnek ict tarzeft n uqadi!”¹⁶ *Maca* netta inna “S tidett am iddar SIDI wenni umi beddeř zzat i wudem nnes, necc war kessiř walu!” U netta issheccem it, řima ad iksi ca, maca netta yugi.¹⁷ Inna Nuēman “Mařa lla, iři xenni ad immewc i umsexxar nnek ařřas n ucař anect *zemmaren* tnayen n iserdan ad arbun, mařar amsexxar nnek war ittiwi ead tayarřt n wecmađ niř tayarřt i irebbiten inneđni mři i SIDI waha.”¹⁸ *Maca* iři ad iřar SIDI i umsexxar nnek ta *waha*, mařa sidi inu ad yadeř řar zzawect n Rimmun řima ad yađar u netta ad iēemmed dinni x uyiř inu, aqa necc xenni ad ađareř *ammu* di zzawect n Rimmun. Mařa ad uđareř ammu di zzawect n Rimmun, iři ad iřar SIDI tamesřact nni i umsexxar nnek.”¹⁹ Inna as “Uyur d řehnal” U netta isafar tammurt, igg^wej xas *ij n webrid*.

²⁰ Inna Jiřhazi, ařudri n Ilicaē, aryaz n AREBBI, “Xzar, sidi inu isseizz x Naēman, Aramiyu, mařend

2 IJEĞIDEN

ad iksi ca zeg ufus nnes zi min tuḡa i dd-yiwi netta. *S tidett* am iddar SIDI, necc ad t areddfey uca ad zzayes ksiḡ cal!”²¹ Jihazi yuyur yardef Nueman. *Umi* Nueman izra, aqa netta yusa-dd awarni as, idra-dd netta zeg ukarru maḡend akides imsagar, inna “Mliḡ?”²² Netta yarra-dd xas “Mliḡ. Sidi inu issekk ayi-dd maḡend ad yini ‘Aqa, ḡar řexxu ead usin-dd tnayen n iḡudriyyen zeg ayt n inabiyyen zeg idurar n Ifrayim. Ewc asen maca ict n talint n nnuqart d tyuya n warruḡ icnan.’”²³ Uca inna Nueman “Eafak, ksi zzayi tnayen n talint n nnuqart.” Netta iḡeccem it u igga tnayen n talint n nnuqart di tnayen n tecyarin uca iwca tnayen n warruḡ icnan i tnayen n iḡudriyyen nnes inni ten yarbun ḡar zzat n wudem nnes.²⁴ *Umi* yiweḡ ḡar řḡaēdet, iksi ten zeg ifassen nsen uca yiwyi ten ḡar taddart, iija iryazen ad uyuren uca ffyen nitni.

²⁵ *Awarni i man aya* yudef uca ibedd zzat i bab nnes. Ilicaē isseqsa t “Manis dd-tusid, a Jihazi?” Uca netta inna “Amsexxar nnek war dd-iffiy ca mani.”²⁶ *Maca* Ilicaē inna as “Ma war tuḡi uṛ inu din iḡḡar, umi dd-idra weryaz zeg ukarru nnes i umsagar akidek? Maḡar ma d řḡar ad tmenēed nnuqart d warruḡ d tcejjura n zzitun d iḡwicen d iḡuṛiyyen d ifunasen d tfunasin d imsexxaren d tayyawin?”²⁷ Řbarš n Nueman maca ad iṛseq i řebda dayek u i warra nnek!” *Xenni* iffey zi zzat i wudem nnes s řbarš, d acemřar am wedfeř.

Taceqqurt ifettaḡen

⁶ ¹ Ayt n inabiyyen nnan i Ilicaē “Xzar, amcan mani nzeddey zzat i wudem nnek, iḡsar i neccin.”² Ejj aneḡ ad nuyur ḡar L'Urdun u dinni qaē ijj zzayneḡ ad dd-yawi ijj n ukeccuḡ, maḡend ad negg ict n tzeddiḡt i neccin.” Netta inna “Uyurem!”³ Ijjen zzaysen maca inna “Eafak, uyur-dd ak-d imsexxaren nnek.” Netta inna “Nec akidwem uyureḡ.”⁴ Netta yuyur akidsen. *Umi* dd-usin nitni ḡar L'Urdun, zedmen izeyran.⁵ Řami izdem ijj ict n tcejjart, imsar, aqa řeqḡee n wuzzař n ccaqur iwḡa deg waman uca netta iṛḡa, inna “Axeyyeḡ, sidi inu, ccaqur tuḡa itwarḡeř!”⁶ Aryaz n AREBBI inna “Mani iwḡa?” *Umi* d as isscen netta amcan, iqeř ijj n ukeccuḡ, iḡḡar it din u yiwi-dd uzzař iggur sennej.⁷ Inna netta “Sḡaēēed it-idd yark!” *Xenni* isswiẓzeḡ s ufus nnes uca iṭṭef it.

Timegga n Ilicaē deg umenḡi ak-d Aram

⁸ Ajeḡid n Aram immney ak-d Israyil uca imcawar ak-d imsexxaren nnes, inna “Deg wemcan-a d deg wemcan nni ad wtey iqidan inu.”⁹ *Maca* aryaz n AREBBI issekk ijj ḡar ujeḡid n Israyil, inna “Ḥḡa ixef nnek ad tekked ssa d ssiha, maḡar zi senni i hwan inni n Aram.”¹⁰ Ajeḡid n Israyil issekk *ireqqasen* ḡar wemcan i x tuḡa akides issiweř weryaz n AREBBI u i zi tuḡa i d as iēřem uca itwaḡḡa din. *U aya* war *imsar* ca ict n twařat *waha* niḡ tnayen n twařawin.¹¹ Uṛ n ujeḡid n Aram iḡaḡ x man aya u netta iṛḡa i imsexxaren nnes, inna asen “Ma war tzemmarem kenniw ad ayi tinim man wen jaraneḡ ittraḡ ak-d ujeḡid n Israyil?”¹² Ijjen zeg imsexxaren nnes inna “Lla, sidi inu, ajeḡid! Maca Ilicaē, anabi wenni iḡan di Israyil, issargeb ujeḡid n Israyil awařen i tessawařed deg wexxam nnek n yiḡes.”¹³ Inna netta “Uyurem u xzarem mani ittiři netta, maḡend ad ssekkey ijj ad t-idd yawi ḡar da.” Itwannas as “Netta aqa-t di Dutan.”¹⁴ *Xenni* issekk netta iysan d ikarruten d ijj n řeeskar ameqqran. Nitni iwḡen din di ḡiřet uca nḡen-dd i tendint.

¹⁵ Amsexxar n AREBBI ikkar ḡar tuffut uca iffey ḡar barra, u xzar, ijj n řeeskar tuḡa innēd i tendint s yeysan d ikarruten. *Xenni* inna as aḡudri “Ayyaw, sidi inu, min i ḡa negg?”¹⁶ Netta inna “War tteggwed ca, maḡar inni ḡarney aṭṭas xasen.”¹⁷ Ilicaē izzuḡ, inna “A SIDI, arzem as tiṭṭawin, maḡend ad iḡar!” U SIDI yarzem i uḡudri tiṭṭawin ařami itwařa. U xzar, adrar iccur s yeysan d ikarruten n tmesi i dd-inḡen i Ilicaē.¹⁸ *Umi* ḡars dd-usin nitni, izzuḡ Ilicaē i SIDI, inna “Wet maca řḡens-a s tuddarḡeč!” U iwta ten netta s tuddarḡeč elaḡsab awař n Ilicaē.

¹⁹ Xas uca inna asen Ilicaē “Wa war iḡi d abrid nican u war teḡi d tandint nican. Ḋfarem ayi-dd!

2 IJEĠIDEN

Necc ad kenniw nedhey ħar weryaz nni x tarezzum!” U netta indeh iten ħar Samarya.²⁰ Umi iwden nitni ħar Samarya, imsar, aqa llicae yarzem tiġtawin n iryazen-a, maħend ad xzaren!” Uca yarzem asen SIDI tiġtawin aħami żrin nitni. Xzar aqa nitni tuġa-ten di řwest n Samarya.²¹ Umi ten izra, inna ujeġid n Israyil i llicae “Ma ad ten ngey, a baba inu?”²² Maca wanita inna “War ten neqq ca! Cek s yixef nnek ma ad tenyed inni tħebbsed s ssif nnek d řqews nnek? Sars asen-dd agram d waman maħend nitni ad ccen ad swen uca xenni ad eeqben ħar sidi nsen.”²³ Issewjed asen ijj n umensi d ameqqran uca nitni ccin swin. Awarni aya yarxu asen uca ffeyn ħar sidi nsen. Xenni war dd-usint bandiyyat n Aram ead di temmurt n Israyil.

Binhadad, ajeġid n Samarya, inneđ-dd i tendint n Samarya

²⁴ Awarni i uya imsar, aqa Banhadad, ajeġid n Aram, issmun marra řeeskar nnes, iffey ħima ad inneđ i Samarya.²⁵ Imsar ijj n řaž d ameqqran di Samarya, maġar xzar, nitni nnđen as-dd aħami idweř ijj n uzeġif n yijj weyruř isekk“a tmanyin n uqiyyat n nnuqart d ijj n arrbee n yijj n řeqyas s řeybar n wedbir i xemsa n uqiyyat n nnuqart.²⁶ Umi iedu ujeġid n Israyil x řħiđ, imsar, belli třaya as-dd ict n temyart, tenna “Ewc ayi-dd afus, a sidi inu, ajeġid!”²⁷ Netta inna “Mařa SIDI war d am iwci afus, mammec necc d am i řa wcey afus? Ma ad yiři s ca zeg unedrar niy zi tsirt n uđiř?”²⁸ Inna as ujeġid “Min cek yuyin?” Nettat tenna “Tamyart-a tenna ayi ‘Awi-dd mmim ħima ass-a ad t necc u mmi ad t necc xenni tiwecca.’ ”²⁹ Ammu neccin nesseg“ mmi uca necci t. Maca řami d as nniy tiwecca nnes ‘Ewc řexxu mmim ħima ad t necc!’, řexdenni tessnuffar nettat mmis.”

³⁰ Umi isřa ujeġid awařen n temyart-a, icarreg netta arruđ nnes uca ammu i yuyur netta x řħiđ uca izra řgens illa aqa yarđ netta ict n txancet x arrimet nnes.³¹ Netta inna “Ammu i d ayi igga SIDI, u ammu eawed, mařa iqqim uzeġif n llicae, mmis n Cafat, xas ař ass-a!”

³² llicae iqqim d taddart nnes d imeqqranen qqimen ħars. Netta tuġa issekk ijj n weryaz ħar zzat nnes, maca qbeř mma yaweđ ureqqas ħars, inna llicae i imeqqranen “Ma teźrim aqa wanita, mmis n yijj n uneqqam, issekk-dd wenni i d ayi i řa iqeřšen azeġif? Hđam řexxu, xmi dd i řa yas ureqqas, belleem tawwart u sbeddem t řar tewwart! Ma war itwaseř řħess n iřuraf n sides awarni as?”³³ Řami tuġa akidsen issawař ead, ihwa-dd ureqqas ħars. Uca ajeġid inna “Xzar, tuseffna-ya zi SIDI. Min i řa rajiy ead xenni zi SIDI?”

llicae izwar ibarreħ s usenjem n Samarya

7¹ Xenni inna llicae “Sřem i wawař n SIDI! Ammu i iqqar SIDI ‘Tiwecca řar řweqt-a ad teswa ijj n řeqyas n waren n ssmid řar tewwart n Samarya myir ijj n uciql d tnayen n řeqyas n temzin ijj n uciql waha!”² Ijj n uneyraf n řeeskar nni x uyiř nnes iemmed ujeġid, yarra-dd x weryaz n AREBBI “Xzar, mařa SIDI igga řekwaza deg ujenna, ma izemmar aya ad imsar?” Netta inna “Xzar, ad tžared s tiġtawin nnek maca war zzayes tettetted.”

³ Tuġa din arebea n yeryazen zzat i wadař n tewwart, inni innan ijj i wenneđni “Mayemmi neqqim neccin da, řars ař i řa nemmet?”⁴ Mařa ad nini ‘Ejj aney ad nadeř řar tendint, xenni iġa řaž di tendint u neccin ad days nemmet u mařa neqqim neccin da, ad nemmet eawed. Xenni řexxu, ejj aney ad neffey ad newđa deg ifassen n řmargeħ n řeeskar n Aram. Mařa nitni jjiin aney neddar, ad neqqim neddar u mařa nitni nyin aney, xenni ad nemmet.”⁵ Nitni kkaren di tbambast ħima ad uyuren řar řmargeħ n řeeskar n Aram. Maca umi udfen nitni řar tťarf n řmargeħ n řeeskar n Aram, war din tuyi uřa d iijen.⁶ Maġar Sidi iija řeeskar n Aram ad iseř i ijj n ujarri n ikarruten d ijj n ddriz n iysan d ġřarey n yijj n řeeskar d ameqqran, aħami nitni

6:27 ‘anedrar’ - niy ‘andar’.

7:1 ‘řeqyas’ - eřayen 7-8 litru.

2 IJEĠIDEN

nnan iġen i wennedni “Xżar, ajeġid n Israyil iħarrec-dd xaney ijeġiden n lħittiyyen d ijeġiden n Imiṣriyyen.” ⁷ Nitni *xenni* kkaren uca arewřen d tbambast uca jġin iqiḍan nsen d yeysan nsen d yeyyař nsen uřa d řmargeř n txuzan am mammec ten tuřa uca arewřen maħend ad qqimen ddaren.

⁸ *Řami* dd-iwḍen ayt bu-řbarř řar řťarf n řmargeř n řeeskar, udfen deg iġ n uqiḍun, ccin, swin u iwyen zi senni nnuqart d wureř d warruḍen uca ffyen, ssnuffaren tt. Awarni man aya eeqben-dd, udfen deg iġ n uqiḍun nneedni uca iwyen uřa zi senni *ca* uca ffyen, ssnuffaren tt. ⁹ *Xenni* nnan i wayawya “Neccin war nettegg min iġan nican. Ass-a d iġ n wass n řexbar ařebħan u neccin nesseyd. Mařa nraja *da* řars ař ggur ad iffu řħař, ad aney teřqef řmueřsiyyet. Xenni řexxu, asem-dd, ejj aney ad nuwur, ad tt neawed di taddart n ujeġid.”

¹⁰ Nitni iwḍen *din*, řayan x ueessas n tewwart n tendint, ħajan asen, nnan “Neccin nudef di řmargeř n txuzan n Aram, u xzar, war din uřa d iġ u war nesři i *ca* n řħess n yewdan, myř iysan tuřa qqnen d yeyyař tuřa carfen d iqiḍan am mammec *řan*.” ¹¹ *Řaya* x iueessasen uca ssiwḍen nitni areqqas řar taddart n ujeġid.

¹² Ikkar ujeġid di řiřet, inna i imsexxaren nnes “Necc ad awem iniř min akidney i řa yegg Aram. Nitni ssnen, aqqa neccin d ayt bu-řuř. X uyenni ffyen zi řmargeř n txuzan ħima ad nuffaren deg iyyar, qqaren ‘Mařa nitni ad ffyen zi tendint, ad ten neřťef ddaren uca ad nadeř di tendint.’” ¹³ Iġien zeg imsexxaren yarra-dd, inna “Ejj ad ksin maca xemsa n iysan nni ead din iġan, inni iqqimen di tendint u *xenni* ad nřar ma ad asen imsar am wařťas n ayt n Israyil inni da iqqimen, *niy* am wařťas n ayt n Israyil inni itwahellken. Ejj aney ad ten nessekk uca *xenni* ad nřar *min* i řa *yiři*.”

¹⁴ Ksin nitni tnayen n iysan n tazřa. Ajeġid issekk iten awarni i řeeskar n Aram, inna “Uyurem u texzare!” ¹⁵ Nitni đfaren ten ař L'Urdun, u xzar, abrid marra inti s warruḍ d řeħwayej nni immendaren Iramiyyen am tuřa ttqeġiqen di *tarewřa* nsen. Ireqqasen eeqben u ssiwḍen řexbar i ujeġid. ¹⁶ *Xenni* iffeř řgens zi *tendint* uca keccḍen řmargeř n txuzan n Aram uca temmenz iġ n řeqyas n waren n ssmid s yijj n uciql d tnayen n řeqyas n řemzin s yijj n uciql ełahřab awař n SIDI. ¹⁷ Igga ujeġid ajudan n řeeskar wenni x ittcař, ħima ad yiři x tewwart uca iefes xas řgens di tewwart ařami immut netta am mammec tuřa inna weryaz n AREBBI, wenni issiwrřen umi tuřa řars-dd ihwa ujeġid. ¹⁸ Aqa imsar am mammec tuřa issiweř weryaz n AREBBI i ujeġid, inna “Tiwecca řar řweqt-a ad mmenzent řar tewwart n Samarya tnayen n řeqyas n řemzin s yijj n uciql d yijj n řeqyas n waren n ssmid s yijj n uciql. ¹⁹ Tuřa yarra-dd uneyraf n řeeskar x weryaz n AREBBI, inna “Xżar, waxxa mařa SIDI igga řekwaza deg ujenna, ma izemmar ad imsar uya?” U netta tuřa inna “Xżar, ad t țzared s tiřťawin nnek, maca war zřaysen tettettet.” ²⁰ Ammu i d as temsar, mařar řgens iefes xas di tewwart ařami immut.

Cwar n Ilicaē i temřart zi Cunam d weeqeb nnes

8 ¹ *Řami* issiweř rexxu Ilicaē ak-d temřart tenni umi netta tuřa issfaq mmis, inna “Kkar, ffey, cek ak-d twacunt nnek u zdeř am ubarrani mani mma tzmmedad ad tzedyed, mařar SIDI yura ict n řeřřaret n řař tenni i řa yekken eawed seba n isegg^wusa x temmurt.” ² Uca tekkar temřart, tegga ełahřab awař n weryaz n AREBBI. Nettet teffey ak-d twacunt nnes uca tezdeř seba n isegg^wusa di temmurt n Ifiliřtiniyyen.

³ Awarni i seba n isegg^wusa, imsar belli tamřart teeqeb-dd zi temmurt n Ifiliřtiniyyen. Nettet teffey ħima ad tettar twiza n ujeġid x taddart nnes d yeyyar nnes. ⁴ Ajeġid tuřa ittħarred ak-d Jihazi aħudri n weryaz n AREBBI, inna “Ĥaja ayi marra timesřayin timeqqranin i igga Ilicaē.”

7:6 ‘Sidi’ - s Teibranit ‘Sidi inu’.

7:16 ‘řeqyas’ - eřayen 7-8 litru.

2 IJEĠIDEN

⁵ Am tuḡa ittɛawad wanita i ujeġid x mammec llicae tuḡa dd-issfaq ijj n umettin, xzar, imsar belli tamḡart tenni umi issfaq mmis, tusa-dd ħima ad tettar twiza n ujeġid x taddart nnes d yeyyar nnes. *Xenni* inna Jiħazi “A sidi ajeġid, ta d tamḡart d wa d mmis i dd issfaq llicae ḡar tudart.” ⁶ Ajeġid isseqsa tamḡart u nettat tħaja as tt-id. *Xas uca* iwca as ujeġid ijj n umsexxar icennɛen, inna “Ħḍat ad ḡars itwarr marra min iġan nnes uṛa d marra ṣsabet n iyyaren zeg wass nni di tejja nettat tammurt, ḡars aṛ ass-a.”

Ilicae di Dimacq

⁷ Ilicae yusa-dd ḡar Dimacq *umi* Bin-Hadad, ajeġid n Aram, iḥrec. Ḥajan as, nnan “Aqa aryaz n AREBBI yusa-dd danita.” ⁸ *Xas uca* inna ujeġid i Ḥazayil “Awi-dd akidek ict n terzeft, ruḥ ad teṛqid aryaz n AREBBI uca seqsa zzayes SIDI, ad tinid “Ma necc d ggenfiḡ zi řeḥrac-a?” ⁹ Ḥazayil yuyur ad t iṛqa uca yiwi akides ict n terzeft, eṛam kuṛ n min iġan d lemliḥ zi Dimacq, ijj n ḍḍqeṛ n arebein n iṛeyman. Netta yiweḍ u ibedd zzates, inna “Mmic Bin-Hadad, ajeġid n Aram, issekk ayi-dd ḡark maḡend ad nniḡ ‘Ma ad ggenfiḡ zi řeḥrac-a?’ ” ¹⁰ inna as Ilicae “Uyur uca tinid ‘Cek war teggenfid ca kuṛci!’ SIDI isscen ayi, aqa netta ad immet nican.”

¹¹ Udem nnes ibear u isseqseḥ days tmuḡri aṛami war issin min i ḡa yegg. *Xenni ibda* weryaz n AREBBI ittru. ¹² *Xenni* inna Ḥazayil “Mayemmi ittru sidi inu?” Netta inna “Minzi necc snney řeḥriḡ i d ḡa tawyed cek i ayt n Israyil. Cek ad teqqded timessi i tneddam nsen ifaryen s iyebrawen, ad tenyed iḥudriyyen nsen s ssif u ad trebzed iḡenjiren nsen d timḡarin nsen i iksin s ddeyset ad asent tcargged aeddis.” ¹³ Ḥazayil inna “Maḡar min iena umsexxar nnek, aqzin nni, aqa netta izemmar ad tt igg d tameqqrant?” Ilicae inna “SIDI isscen ayi-dd belli cek ad tiṛid d ajeġid x Aram.” ¹⁴ *Xenni* iffeḡ Ilicae. Uca yusa-dd ḡar sidi nnes u wanita inna as “Min d ac inna Ilicae?” U netta yarra-dd “Netta inna ayi ‘Aqa cek ad teggenfid!’ ” ¹⁵ Tiwecca nnes imsar aqa iksi netta ict n malta, isseḡdeḡ itt deg waman uca issars itt x uyembub nnes aṛami immut. Uca idweṛ Ḥazayil d ajeġid deg wemcan nnes.

Yuram, ajeġid n Yahuda

¹⁶ Deg usegg^was wiss xemsa n Yuram, mmis n Axab, ajeġid n Israyil, umi tuḡa Yahucafāt d ajeġid n Yahuda, idweṛ Yuram, mmis n Yahucafāt, d ajeġid n Yahuda. ¹⁷ Netta *tuḡa* ḡars tnayen u-tṛatin n isegg^wusa umi netta idweṛ d ajeġid. Netta iḡkem tmenya n isegg^wusa di Urcalim.

¹⁸ Netta yuyur deg webriḍ n ijeġiden n Israyil, am mammec tuḡa tegga taddart n Axab, maḡar yeḡis n Axab tedweṛ d tamḡart nnes. Netta igga min iġan d aeffan di tiṭṭawin n SIDI. ¹⁹ *Maca* SIDI war ixs ad yareddeḡ Yahuda di tṭwee n umsexxar nnes Dawud, am mammec i d as tuḡa inna, ad as iwc řebda ijj n řefnar zzat i tiṭṭawin nnes s tarwa nnes.

²⁰ Deg wussan nnes issen Yuram ad ixtutteṛ zi sadu ifassen n Yahuda u nitni ggin ijj n ujeġid x yixef nsen. ²¹ Yuram ieḍu *xenni* ak-d marra ikarruten n *umenyi* nnes ḡar řaeir. Uca imsar aqa ikar s ḡiřet uca iḡjem x ayt n Iduḡ inni tuḡa d as-dd inṇden i netta u i imeqqranen n ikarruten n *umenyi*. Yarweṛ řgens ḡar iqiḍan nnes. ²² *Xenni* xtuttřen ayt n Iduḡ zi jar ifassen n Yahuda ḡars aṛ ass-a. Di řweqt nni beeda iḡewwey uṛa d Libna.

²³ Imezruyen i iqqimen n Yuram, d marra min igga, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Yahuda? ²⁴ Yuram itwassars *deg weṇdeṛ* jar řejdud nnes. Netta itwaṇdeṛ jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis, Axazya idweṛ d ajeġid deg wemcan nnes.

Axazya, ajeġid n Yahuda

²⁵ Deg usegg^was wiss tenɛac n Yuram, mmis n Axab, ajeġid n Israyil, ibda Axazya, mmis n Yuram, ajeġid n Yahuda, ad iḡkem. ²⁶ Axazya *tuḡa* ḡars tnayen u-eicrin n isegg^wusa umi idweṛ netta d ajeġid. Netta iḡkem ijj n usegg^was di Urcalim. Yemmas qqaren as Eatalya, yeḡis n Eumri,

2 IJEĠIDEN

ajeġid n Israyil. ²⁷ Netta yuyur deg webrid n taddart n Axab u netta igga min iġan d aċeffan di tiġtawin n SIDI, am taddart n Axab, maġar netta tuġa d aċekk^wař n taddart n Axab.

²⁸ Iffey netta ak-d Yuram, mmis n Axab, i umenġi ak-d Ħazayil, ajeġid n Aram, ġar Ramut di Jilead u Iramiyyen ġerben x Yuram. ²⁹ *Xenni* yaregg^weġ ujeġid Yuram, maġend ad yarzu di Ya-zra'il agenfu zeg iyezzimen nni i d as tuġa ggin ayt n Aram umi immney netta di Ramut ak-d ujeġid nsen Ħazayil, ajeġid n Aram. Axazya, mmis n Yahuram, ajeġid n Yahuda, ihwa-dd *din* ħima ad issijj x Yuram, mmis n Axab, di Yazraeil, umi tuġa ihřec netta.

Yahu idweř d ajeġid n Israyil

⁹ ¹ *Xenni* anabi Ilicaē iřaya-dd i iġjen zeg imeġdaren n inabiyyen, inna as “Byes u ksi aġarraf-a n zsect deg ufus nnek uca tuyured ġar Ramut di Jilead. ² *Xmi* dinni i ġa tawġed, arzu x Yahu, mmis n Yahucafař, mmis n Nimci. Adef ġars uca ejj it ad dd-ikkar zi řwest n yaytmas, ndeh it ġar iġj n wexxam iřturfiy mliġ. ³ *Xenni* ksi aġarraf n zsect, zeġeē it x uzeġif nnes uca ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Necc dehney cek d ajeġid x Israyil.’ *Xenni* arzem tawwart tuyured u war ttraja ead ktar!”

⁴ Aġudri, amsexxar amezyan n unab, yuyur deg webrid ġar Ramut di Jilead. ⁵ *Umi* *din* dd-yiweġ netta, xzar, řqebřanat n řeēskar tuġa qqimen *din* u netta inna “Necc ġari iġj n wawař i cek, a řqebřan. Yahu isseqsa “I man wen zżayney?” Netta inna “I cek, a řqebřan!” ⁶ *Xenni* ikkar Yahu, yudef di taddart. U netta izeġeē as zsect x uzeġif nnes, inna as “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Necc dehney cek d ajeġid x řgens n SIDI, x Israyil.’ ⁷ Cek ad tewted taddart n Axab, sidi nnek, u necc ad ntaqmey i idammen n imsexxaren inu, inabiyyen uřa d idammen n marra imsexxaren n SIDI *nni* itwassizzřen s ufus n Izabil. ⁸ Marra taddart n Axab ad tetwakkes u necc ad qđiy zi taddart n Axab marra wi t itteġgen x řġid, *am* wenni itwabelleēn, *am* wenni itwajjen di Israyil. ⁹ Necc ad arrey taddart n Axab amecnaw taddart n Yarubeam, mmis n Nabař, u amecnaw taddart n Baēca, mmis n Axiya. ¹⁰ Iřan ad ccen Izabil deg iyyar n Yazraeil uca war ittiři uřa d iġj wenni tt i ġa inedřen.” *Xenni* yarzem netta tawwart uca yarweř. ¹¹ Umi dd-iffey Yahu ġar barra ġar imsexxaren n sides, itwanna as “Aqa cek mliġ? Mayemmi i ġark-dd yusa ubuhaři-ya?” Netta yarra-dd xasen “Kenniw tessnem *maca* aryaz d řġarđ nnes!” ¹² *Maca* nitni nnan “D ixarriġen, ini aney t!” Inna netta “Ammu d wammu i kidi issiweř, inna ‘Ammu i iqqar SIDI: Necc dehney cek d ajeġid x Israyil.’ ” ¹³ *Řexdenni* qeġqen u kuř iġj iksi arruđ nnes uca issars it sadu nnes x tareddifin n ddruj uca suđen di řbuq, nnan “Yahu d ajeġid!”

¹⁴ Yahu, mmis n Yahucafař, mmis n Nimci, igga iġj n řēahd đidd Yuram. Yuram, netta *jmie* ak-d marra Israyil tuġa iġda x Ramut di Jilead zzat i wudem n Ħazayil, ajeġid n Aram. ¹⁵ *Maca* ajeġid Yuram yaregg^weġ-dd maġend ad yarzu agenfu di Yazraeil zeg iyezzimen i d as tuġa ggin ayt n Aram, umi immney netta ak-d Ħazayil, ajeġid n Aram. Yahu inna “Mařa kenniw tettafqem, *xenni* war tteġjim ad iffeř uřa d iġj zi tendint ad yarweř maġend ad issiweġ řexbar-a di Yazraeil.”

Řmewt n ujeġid Yuram d ujeġid Ahazya

¹⁶ *Xenni* inya netta *deg ukarru nnes*, indeġ ġar Yazraeil, maġar dinni i tuġa Yuram. Axazya, ajeġid n Yahuda, tuġa ihwa-dd ħima ad issijj x Yuram. ¹⁷ Aēssas ibedd x řřumēet di Yazraeil uca iřza Yahu yusa-dd, inna “Necc twařiř iġj n uhimur.” *Xenni* inna Yuram “Awi-dd iġj n bu-uyis uca ssekk it-idd i umsagar akidsen, ad yini “Ma d řehna *min xef dd-tusid?*” ¹⁸ Bu-uyis inya ħima ad t iřqa, inna “Ammu i iqqar ujeġid ‘Ma d řehna *min xef dd-tusid?*’ ” *Maca* Yahu inna “Mani cek icqa řehna? As-dd ġar đeffar inu.” Aēssas iēřem aya, inna “Amsexxar yiweġ ġarsen, *maca* war dd-icqib ca.” ¹⁹ Issekk ujeġid iġj n bu-uyis wiss tnayen. *Umi* dd-yusa wanita ġarsen, inna “Ammu i iqqar ujeġid “Ma d řehna *min xef dd-tusid?*’ ” *Maca* Yahu yarra-dd xas “Mani cek icqa řehna.

2 IJEĠIDEN

As-dd ȳar ȳeffar inu.”²⁰ Aeessas iērem aȳa ēawed “Netta yiweȳ iten, maca war dd-iēqib ca u mammec ineddeh uzeġif nsen igga am Yahu, mmis n Nimci, maȳar netta ineddeh amecnaw ijj n ubuhaři.”

²¹ Xenni inna Yuram “Hezzmem akarru!” Hezzmen akarru nnes u Yuram, ajeġid n Israyil, iffeȳ ak-d Axazȳa, ajeġid n Yahuda, nedhen kuři ijj akarru nnes. Nitni ffȳen i umsagar ak-d Yahu uca ufin t ȳar yeȳȳar n Nabut, Ayazraēili.²² Imsar umi iȳra Yuram Yahu mani inna “Ma d řehna i x dd-tusa-idd, a Yahu?” Maca wanita yarra-dd “Mammec d řehna min i ȳa yiřint tuqehbiȳȳat n yemmac Izabil d tsehřarin nnes ammu s wařtas?”²³ Uca inneqřeb Yuram řima ad yarweř uca netta inna i Axazȳa “Tamenziwt, Axazȳa!”²⁴ Maca Yahu imnee řqews nnes deg ufus uca iřqef Yuram s fritca jar iȳaĝen nnes. Fritca tesnuqeb qae uř nnes uca iwdā deg ukarru nnes.²⁵ Xenni inna Yahu i Bidkar, aneȳraf nnes n řeeskari “Ksi t uca nȳar it deg iȳȳar n Nabut, Ayazraēili, maȳar eȳef cek, necc d cek, ijj ȳar uȳezdis n wenneȳni, nedhen x ikarruten nney awarni i babas Axab umi xas icetca SIDI ammu uca inna²⁶ ‘Ma war řriȳ iȳennaȳ idammen n Nabut d iřenjiren nnes, inna SIDI. Ammu necc i zȳayek i ȳa xeřfey x yeȳȳar-a, inna SIDI.’ Xenni řexxu, ksi t uca nȳar it x yeȳȳar ełahřsab awař n SIDI.”

²⁷ Umi Axazȳa, ajeġid n Yahuda, iȳra aȳa, itřef netta abrid ȳar Bayt-Hagan. Yahu iȳfar it u řami yiweȳ ȳar teȳsart n Jur wenni iĝan ȳar Jiblicam, inna “Wwet uřa d wenni x ukarru!” U netta yarweř ȳar Majiddu uca immut din.²⁸ Imsexxaren nnes iȳȳen x ukarru ȳar Urcalim uca neȳřent deg wendeř nnes jar řejdud nnes di tendint n Dawud.²⁹ Deg usegg“as wiss řiřac n Yuram, mmis n Axab, idweř Axazȳa d ajeġid x Yahuda.

Řmewt n Izabil

³⁰ Xenni yusa-dd Yahu ȳar Yazraēil. Řami tt tesřa Izabil, tkeřheř nettat tiřřawin nnes, tȳewweq acewwaf nnes uca tecxar zi řkazi ȳar swadday.³¹ Umi dd-yudeř Yahu zi tawwart, tenna “Ma d řehna i x dd-tusid, Zimri, cek d aneqqam n sides?”³² Netta iȳzar ȳar řkazi sennej uca inna “Wi akidi iĝan? Man Wen?” Xenni xzaren tnayen niȳ řřata n imsexxaren icenneen ȳars din swadday.³³ Netta inna asen “Nȳarem tt-dd swadday!” Nitni nȳaren-tt-dd swadday ařami idammen nnes twaruccen x řřiȳ d x iȳsan d netta irbez itt.³⁴ Netta yudeř uca icca u iswa. Awarni i uȳa inna “Xȳarem ȳar tmexziwt nni u neȳřem tt, maȳar nettat d yeĝis n ujeġid.”³⁵ Nitni uyuren řima ad tt neȳřen, maca nitni war tt ufin ca mȳir taceqquř n uzeġif nnes d iȳaren d ifassen waha.³⁶ Umi dd-ēeqben nitni, ēawden as t u netta yarra-dd “Wa d awař n SIDI nni issiȳřen s uqemmm n umsexxar nnes, Illicae Aticbi. Netta inna “X yeȳȳar n Yazraēil iřan ad ccen aȳsum n Izabil.³⁷ Řxecbet n Izabil ad tiři am řeyřar x yeȳȳar deg weřwic n Yazraēil, ař i ȳa taf war din wi i ȳa inin ‘Ta d Izabil.’”

Yahu ad iney řwacun n Axab

10¹ Axab tuȳa ȳars sebein n iřenjiren d Samarya. Yahu yura tibratin, issekk itent ȳar Samarya i imeqqrannen n Yazraēil, i imȳaren u i yenni yarebban iřenjiren n Axab, inna² “Mařa řexxu tabrat-a tusa-dd ȳarwem, am ȳarwem iřenjiren n siditwem řa d ikarruten d yeȳsan uřa d ict n tendint ifaryen s iȳebrawen d řesnař.³ arzum xenni x yenni iřebřen d inni imeřȳen qae jar tarwa n siditwem u řȳimem t x řēarc n babas u wtem di třtweē n taddart n siditwem.”⁴ Maca nitni gg“eden ařřas, nnan “Xȳar, tnayen n ijeġiden war zemmarēn ad qqimen bedden zȳates, mammec i ȳa nzemmar neccin ad neqqim nbedd?”⁵ Inni iĝan x taddart u x tendint uřa d imȳaren d yenni yarebban iřenjiren n Axab ssekken ij n ureqqas ȳar Yahu, nnan “Neccin d imsexxaren nnek u marra min d aney i ȳa tinid, ad t negg. Neccin war nettegg uřa d ijj d ajeġid. Egg min tetwařid nican d tiřřawin nnek.”

9:31 ‘aneqqam’ - aȳa-t d aȳȳas wenni inȳin ijj n bnaȳem.

2 IJEĠIDEN

⁶ *Xenni* yura ɣarsen ict n tebrat i twařat wiss tnayen, inna “Mařa aqa kenniw ɣar uyezdīs inu uca ad tesřem ɣar min i ɣa iniy, ksim *xenni* izeġifen n tarwa n siditwem u asem-dd tiwecca ammu ɣar řweqt-a ɣari di Yazraeil. Ihenjiren n ujeġid, sebein n yeryazen, *tuya-ten* di tendint ɣar imcennēen nni ten yarebban. ⁷ Umi ɣarsen-dd tiweđ tebrat, imsar, belli nitni tťfen ihenjiren n ujeġid, nȳin ten marra, sebein n yeryazen. Nitni ggin izeġifen nsen di řkurbat uca ssekken tent ɣars ɣar Yazraeil. ⁸ Ijj n umsexxar yusa-dd, issiweđ areqqas, inna “Aqa iwȳen-dd izeġifen n ihenjiren n ujeġid.” Netta inna “Sarsem ten ɣars ař tiwecca di tnayen n ieurrac ɣar wadaf n tewwart.” ⁹ ȳar tiwecca, umi iffeȳ netta ɣar barra, imsar, aqa ibedd *din* uca inna i marra řgens “Kenniw d imseggaden. Xzareme, d necc i iggin ict n tmeemuč x sidi inu u nȳiȳ t. Maca wi inȳin marra ina? ¹⁰ Snem, aqa war iweťti ɣar temmurt uřa d ijj n wawař n SIDI nni inna didd i taddart n Axab, maȳar SIDI igga min tuya inna s uqemmum n umsexxar nnes Illicae.” ¹¹ ȳahu inȳa marra wi iqqimen zi taddart n Axab di Yazraeil uřa d marra imcennēen nnes d imeddukař nnes d ikehhanen nnes, ařami war iqqim uřa d iijen zzayes iddar ead.

¹² *Xenni* ikkar uca iťťef abrid ɣar Samarya. Umi t tuya netta deg webrid, *imsar di Bayt-Ėaqd* n imeksawen, ¹³ immeřqa ȳahu ak-d awmaten n Axazya, ajeġid n ȳahuda uca inna “Min teenam kenniw?” Nitni arrin-dd “Neccin d awmaten n Axazya u nehwa-dd ħima ad nseġem x ihenjiren n ujeġid d ihenjiren n tjeġidt.” ¹⁴ *Xenni* inna “Tťfem ten ddaren!” Tťfen ten ddaren u nȳin ten ɣar wanu n Bayt-Ėaqd. *Tuya-ten* di tnayen u arebein n yeryazen. War iiji netta uřa d ijj zzaysen iddar. ¹⁵ Netta iffeȳ zi senni uca yufa Yunadab, mmis n Rikab, wenni dd-iffȳen i umsagar akides, iseġem xas. Inna as netta “Ma uř nnek iseggem *akidi* am mammec iseggem wuř inu akidek?” Yunadab yarra-dd xas “Amenni, amenni! Ewc *ayi-dd* afus nnek.” Netta iwca as afus uca iija it ad dd-iniy ɣars deg ukarru. ¹⁶ Netta inna “As-dd akidi uca ad tẓared cđaret inu i SIDI.” Nitni jȳin t ad dd-iniy akides deg ukarru. ¹⁷ Umi yiweđ ɣar Samarya, inȳa netta marra inni tuya iqqimen n Axab di Samarya, ařami t iqdā qae am mammec inna wawař n SIDI nni tuya inna i Illicae.

ȳahu iqdā x weebed n Baēal

¹⁸ ȳahu issmun marra řgens uca inna asen “Axab tuya isexxar i Baēal cwayt, *maca* ȳahu ad as isexxar aťtas. ¹⁹ *Xenni* řexxu, řaȳam-dd x marra inabiȳyen n Baēal d marra imsexxaren nnes d marra ikehhanen nnes *maĥend ad* ȳari-dd asen. Ĥđam aqa ad iqqim ĥed, minzi ȳari ict n tȳarřt d tameqqrant i Baēal. Marra wi i ȳa iȳaben, war ittyimi iddar.” ȳahu *maca* igga ta s tȳaraymect maĥend ad iqdā x imsexxaren n Baēal. ²⁰ Xas uca inna ȳahu “Qeddsem ijj n umuni ifarzen i Baēal!” U nitni barrĥen i man aya. ²¹ Issekk ȳahu *ireqqasen* di marra Israyil u marra imsexxaren n Baēal usin-dd, war iqqim uřa d ijj war dd-yusi. Nitni udfen ɣar zzawect n Baēal ařami teccur zzawect zi tťarf ař tťarf. ²² *Xenni* inna i wenni iġan x wexxam n warruđ “Awi-dd arruđen i marra imsexxaren n Baēal!” U wanita yiwi asen-dd arruđ.

²³ ȳudef ȳahu ak-d Yunadab, di zzawect n Baēal u netta inna i imsexxaren n Baēal “Xzareme mliĥ, aqa war ȳarwem ittiři uřa d ijj zeg imsexxaren n SIDI, mȳir imsexxaren n Baēal waha.”

²⁴ Umi iwden maĥend ad *din* awȳen tiȳarřa d tiȳarřa n wecmađ, tuya issbedd ȳahu tmȳayin n yeryazen di barra, inna “Zeg weryaz nni ȳa yeȳi ad injem ijj zeg yeryazen nni gȳiȳ deg ifassen nwem, ad *idweř* řeēmar nnes deg wemcan n řeēmar nni.”

²⁵ *Řami* iqfeř usewjed n tȳarřt n wecmađ, imsar belli netta inna i řqebťanat “Adfem, wwtem ten, war ttejjim uřa d ijj ad injem!” Nitni nȳin ten s řeqđee n ssif u ineyrafen n řeēskar nđaren ten barra. Nitni udfen ař uř n zzawect n Baēal. ²⁶ Nitni kksen imayđuten *iqeddsen* zi zzawect n Baēal uca ssaryen ten. ²⁷ Nitni hedmen ameyđa *iqeddsen* n Baēal. Hedmen *eawed* zzawect n Baēal uca ggin tt d ict n tẓubact ɣars ar ass-a. ²⁸ Ammu i imĥa ȳahu Baēal zi Israyil. ²⁹ Maca ȳahu war

10:10 ‘s uqemmum’ - s Teibranit ‘s ufus’.

10:12 ‘imeksawen’ - niȳ iničan’.

ibedd zeg weđfar n ddnub n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israyil ad ixdā: ieejmiyyen n wurey nni *iġan* di Bayt-Il. .

³⁰ SIDI inna i Yahu “Minzi cek teggid nican umi teggid min iġan nican di tiṭṭawin inu uca teggid ak-d taddart n Axab marra min yari deg wuṛ, ad qqimen tarwa nwem x řearc n Israyil aṛ jjiṛ wiss arebea.” ³¹ Maca Yahu war iħdi ca ad yuyur ełahsab ccariea n SIDI, AREBBI n Israyil, s marra uṛ nnes. Netta war iħeyyed x ddnub n Yarubeam wenni yarrin Israyil ad ixdā.

³² Deg wussan nni ibda SIDI ad issemzi Israyil. Ĥazayil iwta iten di marra tammurt n Israyil, ³³ zi L'Urdun manis i dd-tneqqar tfuct, marra Jilead, *tammurt* n Ijadiyyen d Irubiniyyen d Imanasiyyen, zeg Arueir wenni *iġan* yar teyżart n Arnun; Jilead d Bacan. ³⁴ Imezruyen iqqimen n Yahu, d marra min igga d marra timegga nnes imeħden, ma nitni war twazemmen ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil? ³⁵ Yahu itwassars *deg wendeṛ* jar řejdud nnes. Neđřen t di Samarya. Mmis Yahuyahaz idweṛ d ajeġid deg wemcan nnes. ³⁶ Ussan i di tuya Yahu iħekkem di Samarya aqa-ten di tmenya u-εicrin n isegg^wusa.

Akehhan Yahuyadae yumur ħima ad nyen Atalya, tajeġidt d yemmas n Axazya

11 ¹ Umi Eatalya, yemmas n Axazya, tezra, aqa mmis immut, tegga ad teqda x marra tarrawt *n twacunt* n ujeġid. ² Maca Yahuciba, yeġis n ujeġid Yuram, učas n Axazya, teksi Yuwac, mmis n Axazya, s tnuṛra zi jar iħenjiren n ujeġid nni itwanyen uca tiwyi t ak-d tenni t issuṭṭuden deg wexxam n yiḏes uca *dinni* i t tessnuffar zi Eatalya ħima war itwaneqq. ³ Netta iqqim inuffar akides setta n isegg^wusa di taddart n SIDI, *umi* iħkem Eatalya x temmurt.

⁴ Deg usegg^was wiss sebea issekk Yahuyadae uca iġja ad dd-asen řqebṭanat x mya n iεessasen n arrimet u n ireqqasen n tazra uca issmun iten yars di taddart n SIDI. Netta igga akidsen iġj n řeahd uca iġja iten ad jjaġen di taddart n SIDI. Netta isscen asen *eawed* mmis n ujeġid. ⁵ Netta yumur iten, inna “D man aya i ya teggem: ict n ttuṛut nwem, inni i ya yadfen deg wass n ssebt, ad eessen yar taddart n ujeġid. ⁶ Ict n ttuṛut *ad tbedd* yar tewwart n řur u ict n ttuṛut yar tewwart awarni i ireqqasen n tazra. *Ammu* i ya tεessem x taddart di tnubbat. ⁷ Tnayen n izeynat nwem, zi marra inni i ya iffyen di ssebt, ad ħdan yar taddart n SIDI, yar ujeġid. ⁸ Kenniw ad tenndem i ujeġid, *kuṛ* aryaz s řesnaħ nnes deg ufus nnes, u wenni i ya yarzun ad yadef jar řesfuf ad itwaney. Ittxeřsa kenniw ad teqqimen ak-d ujeġid mařa netta iffey niy mařa yudef.

⁹ Řqebṭanat x mya ggin am mammec iweřsa ukehhan Yahuyadae uca nitni kuṛ iġj iksi iryazen nnes inni yudfen deg wass n ssebt, *jmiε* ak-d yenni iffyen deg wass n ssebt uca usin-dd yar ukehhan Yahuyadae. ¹⁰ I řqebṭanat n mya iwca ukehhan lansat d tcappat ifsusen n useřqi i tuya iġan n ujeġid Dawud d tinni *tuya iġan* di taddart n SIDI. ¹¹ Ireqqasen n tazra bedden s řesnaħ deg ufus zeg uyezdis afusi aṛ ayezdis azeřmađ n taddart, yar uealṭar u yar taddart, *ammu* quwwaren-dd i ujeġid. ¹² *Xenni* issuffey-dd mmis n ujeġid yar barra uca igga as tamrist x *uzeġif* uca iwca as Chadet. *Ammu* i t ggin d ajeġid, dehnen t. Nitni wtin deg ifassen, nnan “Ad iddar ujeġid!”

¹³ Eatalya tesfa řħess n Ieskariyyen n tazra d wenni n řgens uca tusa-dd nettat yar řgens yar taddart n SIDI. ¹⁴ Tezra, u xzar, ajeġid ibedd yar upilar am mammec teġa d lqaeida uca řqebṭanat d řayṭat *bedden* yar ujeġid. Marra řgens n temmurt ifraħ u iřuđ di řayṭat. *Xenni* tcarreg Eatalya arruđ nnes uca tesyuyi “Tamenziwt, tamenziwt!” ¹⁵ Maca yumur ukehhan Yahuyadae i řqebṭanat x mya, inni tuya iġan x řeeskar, uca inna asen “Suffyem tt-idd yar barra uca nyem wi tt i ya iđfaren s ssif.” Mařar akehhan tuya inna “War tt tteġi ad tetwaney di taddart n SIDI.” ¹⁶ Nitni ssarsen xas ifassen uca ruħen x webriđ i di neddhen iysan yar taddart n ujeġid uca tetwaney nettat dinni.

¹⁷ Yahuyadae igga iġj n řeahd jar SIDI d ujeġid d řgens ħima ad iřin d iġj n řgens i SIDI u *ammu*

2 IJEĞIDEN

ɛawed jar ujeğid d řgens.¹⁸ Xas uca yudef marra řgens n temmurt řar zzawect n Baɛal u hedmen tt. Iɛalřaren nnes d řexyařat nnes arzin ten qaɛ. U nitni nřin Mattan, akehhan n Baɛal, zzat i iɛalřaren. Akehhan yařeqqem iweqqafen x taddart n SIDI.¹⁹ Netta yiwi řqebřanat x mya d iɛessasen n arrimet d ireqqasen n tazřa d marra řgens n temmurt u nitni ssehwan ajeğid zi taddart n SIDI uca kkin x webřid n Tewwart n Ireqqasen n Tazřa tenni řar taddart n ujeğid u dinni iqqim netta x řɛarc n ijeğiden.²⁰ Marra řgens n temmurt ifarř u tandint tedweř tarsa, awarni mma nřin ɛatalya s ssif řar taddart n ujeğid.

Yahu'ac, ajeğid n Yahuda

12¹ Yuwac tuřa řars sebaa n isegg^wusa, umi netta idweř d ajeğid.² Deg usegg^was wiss sebaa n Yahu idweř Yuwac d ajeğid. Netta iřkem arebein n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as řibya zi Bi'r-Sebaa.³ Yuwac igga min iřan nican di tiřřawin n SIDI, marra ussan min ikka ukehhan Yahuyadaɛ isseřmed it.⁴ Meelik war twakksent řegendi. Uca řgens tuřa ittqeddem ɛad tiřarřa d tewhibin n řebxur x řegendi.⁵ Yuwac inna i ikehhanen "Marra nnuqart n tewhibin itwaqeddsen nni i řa itwawyen di taddart n SIDI, řa nnuqart n uɛeddu, aqa-tt d nnuqart n uqeddar n řeemur, uřa marra nnuqart i x dd-yusa deg wuř n yijj n weryaz řima ad tt yawi řar taddart n SIDI,

⁶ ad tt ksin ikehhanen i yixef nsen, kuř aryaz zeg inni issen nnes uca nitni ad zzayes areqqeen řehyuđ iqeřřsen, marra min *din* itwafen iqeřřes." ⁷ Deg usegg^was wiss třata u-ɛicrin n ujeğid Yuwac war ɛeddřen ikehhanen ɛad řehyuđ icarrgen n taddart. ⁸ Xenni iřaya ujeğid Yuwac i ukehhan Yahuyadaɛ u i ikehhanen *inneđni*, inna asen "Mayemmi war teeddřem kenniw řehyuđ icarrgen n taddart? Xenni řexxu, zi ssa tsawent war tkessim ɛad nnuqart i dd-ittasen zeg inni tessnem myir řima ad tt tessiwđem i weedař n min iqeřřsen di taddart."

⁹ Ikehhanen qebřen nitni mařend war kessin ɛad nnuqart zi řgens u xenni war řdijen ca ɛad ad ɛeddřen taddart. ¹⁰ Akehhan Yahuyadaɛ iki ict n tsenduqt, igga ijj n unuqqib di tqebbart nnes uca issars itt zzat i uɛalřar řar yeffus n kuř ijj n wenni ittadfen taddart n SIDI uca ikehhanen, inni iřđan x tnebdabt, ggın days marra nnuqart i dd-itwawyen di taddart n SIDI. ¹¹ Umi řrin belli *din* ařřas n nnuqart di tsenduqt, imsar aqa igaeɛed umarir n ujeğid ak-d arrays n ikehhanen. Nitni ssmunen tt d txunca uca weznen nnuqart nni itwafen di taddart n SIDI. ¹² Nitni wcin řqedd iweznen n nnuqart deg ufus n yenni iggin řxedmet, i imeřđayen n taddart n SIDI. U nitni wcin tt ɛawed i inejjaren u i ibennayen nni tuřa ixeddmn di taddart n SIDI ¹³ u i imassuten d isuydayen u i tmesřiw t ukeccuđ d třuđar yuydan itteřwajan i wareqqeɛ n min iqeřřsen zi řehyuđ di taddart n SIDI u i marra min seyyaren i wareqqeɛ n taddart. ¹⁴ Myir war twaggen řa třbaři n nnuqart řa tjeqqadın řa třawyat i urucci d řřayřat řa d řeqcuɛ n wureř uřa d nnuqart i taddart n SIDI zi marra nnuqart i itwawyen di taddart n SIDI. ¹⁵ Maca nitni wcin marra i yenni iggin řxedmet uca areqqeen zzayes taddart n SIDI. ¹⁶ War mmseřsiben ca ak-d yeryazen nni umi wcin nnuqart d řexrař i řxedmet i iggin, minzi nitni ttegggen s utiqi. ¹⁷ Nnuqart n ict n třarřt n umarwas d nnuqart n třarřa n ddenb war twawawyent řar taddart n SIDI. Tuřa-tt i ikehhanen.

¹⁸ Xenni igaeɛed řazayil, ajeğid n Aram, immney ak-d Jat, iřřef it. Awarni man aya iɛewweř řazayil tmuyři nnes řar Urcalim řima ad igaeɛed dıdd nnes. ¹⁹ Maca Yuwac iki marra řeqcuɛ iqeddsen nni tuřa itwaqeddes itent Yahucafař ak-d Yuram u ak-d babas n Axazya, ijeğiden n Yahuda, uřa d řeqcuɛ iqeddsen nnes d marra wureř nni tuřa iřan řar řeknuz n taddart n SIDI u n taddart n ujeğid uca issekk aya řar řazayil, ajeğid n Aram. Xas uca igg^wej netta x Urcalim.

²⁰ Imezruyen iqqimen n Yuwac, d marra min igga, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Yahuda? ²¹ Imsexxaren nnes řewwřen xas uca ggın xas nitni ict n

2 IJEĠIDEN

tmeemuċ uca nġin Yuwac di taddart n lqelea manis hekk^wan ȳar Silla. ²² Aqa Yuzakad, mmis n Cimeat, d Yahuzabad, mmis n Cumir, imsexxaren nnes, wtin t aġami immut. Nitni neđřen t ȳar řejdud nnes di tendint n Dawud. Amařya, mmis, idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Yahuwahaz, ajeġid n Israyil

13 ¹ Deg usegg^was wiss třata u-eicrin n Yuwac, mmis n Axazya, ajeġid n Yahuda, idweř Yahuyahaz, mmis n Yahu, d ajeġid x Israyil. Netta iħkem sebetac n isegg^wusa di Samarya.

² Netta igga min iġan d aċeffan di tiťtawin n SIDI u netta iđfar ddnub n Yarubeam, mmis n Nabat, wenni yarra Israyil ad ixđa. Netta war iħeyyed x man aya. ³ X uyenni itwassarȳ lȳađab n SIDI x Israyil. Iwca iten netta deg ifassen n Ĥazayil, ajeġid n Aram, u deg ifassen n Bin-Hadad, mmis n Ĥazayil, marra ussan *nmi*.

⁴ Maca Yahuyahaz iħeccem zzat i wudem n SIDI u SIDI isřa as, maȳar netta iřza řeħřaret n Israyil i zi ten iħřař ujeġid n Aram. ⁵ SIDI iwca ijj n umsenjem i Israyil, aġami zemmaran nitni ad nnfekken zeg ufus n Aram u ayt n Israyil zedȳen *ċawed* am qbeř deg iqiđan nsen. ⁶ Maca nitni war ħeyyden ca x ddnub n taddart n Yarubeam wenni yarrin Israyil ad ixđa. Uřa d netta yuyur ammu uca tarebbit n cwarti teqqim tbedd di Samarya.

⁷ Maȳar netta war iiji zi řeeskar n Yahuyahaz mȳir xemsin n imnayen d ċecra n ikarruten d ċecra ařef n *yeryazen* x iđaren, maȳar ajeġid n Aram tuȳa iqđa iten, igga iten am tċejjajt ȳar usarwet.

⁸ Imezruyen iqqimen n Yahuyahaz, d marra min igga d marra timegga nnes imeħden, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil? ⁹ Yahuyahaz itwassars *deg wenđer* jar řejdud nnes. Neđřen t di Samarya. Mmis Yuwac idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Yuwac, ajeġid n Israyil

¹⁰ Deg usegg^was wiss sebea u-třatin n Yuwac, ajeġid n Yahuda, idweř Yuwac, mmis n Yahuyahaz, d ajeġid x Israyil. Netta iħkem seťtac n isegg^wusa di Samarya. ¹¹ Netta igga min iġan d aċeffan di tiťtawin n SIDI. Netta war iħeyyed x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabat, wenni yarrin Israyil ad ixđa, *maca* netta yuyur *amenni*. ¹² Imezruyen iqqimen n Yuwac d marra min igga d marra timegga nnes imeħden i zi immney ak-d Amařya, ajeġid n Yahuda, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil? ¹³ Yuwac itwassars *deg wenđer* jar řejdud nnes. Yarubeam inya x řċarc nnes. Yuwac itwandeř di Samarya jar ijeġiden n Israyil.

Řmewt n Ilicae d Imuejiza ȳar wenđer nnes

¹⁴ Ilicae itwařqef s řeħřac i zi i ȳa immet u Yuwac, ajeġid n Israyil, ihwa-dd ȳars uca iru zzates, inna “Baba inu, baba inu! Akarru n Israyil d imnayen nnes!” ¹⁵ Maca Ilicae inna “Ksi řqews d fritcat!” Netta iťtef i yixef nnes ijj n řqews d fritcat. ¹⁶ *Xenni* inna netta i ujeġid n Israyil “Sars afus nnek x řqews!” Uca issars netta afus nnes x řqews uca issars Ilicae ifassen nnes x ifassen n ujeġid, ¹⁷ inna “Arzem řkazi ȳar manis i dd-tneqqar tfuct!” Uca netta yarzem it. *Xenni* inna Ilicae “Wwet!” U netta iwta s řqews nnes. Uca netta inna “Aqa-tt d ict n fritca n usenjem i *dd-yusin* zi SIDI uřa d ict n fritca n usenjem n Aram, minzi cek ad tȳeřbed Aram di ċafik aġami t teqđid.” ¹⁸ *Xas* uca inna netta “Ksi fritcat!” Uca netta iťtef itent. *Xenni* inna i ujeġid n Israyil “Wwet x temmurt!” Uca netta iwta třata n twařawin x temmurt uca řexdenni ibedd. ¹⁹ Aryaz n AREBBI ixeyyeq xas aťas, inna “Tuȳa ittxeřša ad tewted xemsa niȳ setta n twařawin, iři ad tȳeřeb x Aram aġami t i ȳa teqđid *qae*. Řexxu maca ad tȳeřbed x Aram *mȳir* třata n twařawin.

²⁰ Ilicae immut uca nitni neđřen t. Bandiyyat n Imu’abiyyen udfent ȳar temmurt ȳar umezwaru

13:14 ‘imnayen’ - inni inyin x iysan u nedhen xasen.

2 IJEĠIDEN

n usegg^was. ²¹ U xzar, umi tuḡa netṭ^hen ict n twaṛa ijj n weryaz, imsar aqa ḡrin ict n bandiyya. Nitni ndaren aryaz deg wenḡer n Ilicaē. *Umi days iwḡa weryaz, iḡada iysan n Ilicaē, idweḡ iddar eawed uca ikkar ibedd x iḡaren nnes.*

Iyellaben n Yuwac x Aram

²² Ḥazayil, ajeḡid n Aram, iḡṣar x Israyil, marra ussan n Yahuyaḡaz. ²³ Maca SIDI iḡinn x ṛgens nnes uca yarḡem xasen uca inneqṛeb ḡarsen di tṭwee n ṛēahd nnes ak-d Ibrahim, Iṣḡaq d Yaēqub. Netta tuḡa war ixs ad ten yaredeḡ u war ixs ad ten issekk zi zzat n wudem nnes, aṛ ṛexxu. ²⁴ Ḥazayil, ajeḡid n Aram, immut u mmis Bin-Hadad idweḡ d ajeḡid deg wemcan nnes. ²⁵ Yuwac, mmis n Yahuyaḡaz, ikkes-dd zeg ifassen n Bin-Hadad, mmis n Ḥazayil, tinneddam nni tuḡa w-nita iṭṭef zeg ifassen n babas Yahuyaḡaz. Yuwac iḡṛeb xas tṛata n twaṛawin uca yarra-dd tinneddam eawed ḡar Israyil.

Amaṣya, ajeḡid n Yahuda

14 ¹ Deg usegg^was wiss tnayen n Yuwac, mmis n Yahuyaḡaz, ajeḡid n Israyil, idweḡ Amaṣya, mmis n Yuwac, d ajeḡid. *Netta idweḡ d ajeḡid x Yahuda.* ² Netta tuḡa ḡars xemsa u-eicrin n isegg^wusa, umi idweḡ netta d ajeḡid. Netta iḡkem di Urcalim. Yemmas qqaren as Yahueadan zi Urcalim. ³ Netta igga min iḡan nican di tiṭṭawin n SIDI, maca war iḡi am babas Davud. Igga nican am mammec igga babas Yuwac. ⁴ Myir war twakksen ṛegeudi. Ṛgens yiwi ead tiḡarṣa d tewhibin n ṛēbxur d ṛegeudi. ⁵ Umi tuḡa tagelda temten deg ifassen nnes, imsar belli netta inḡa imsexxaren nni inḡin ajeḡid, babas. ⁶ Maca iḡenjiren n iqettaṛen war ten inḡi ca, am mammec t yura deg wedlis itwanndēn n ccarīēa n Musa, i di iweṣṣa SIDI, inna “Iḡabaten war twaneqqen di ssibbet n iḡenjiren *n*sen uṛa iḡenjiren war twaneqqen di ssibbet n iḡabaten *n*sen, maḡar kuṛ ijj ad itwaneḡ x ddnub n yixef nnes.”

⁷ Netta iḡṛeb x ayt n Iduḡ di teḡzurt n Tameḡaḡt, ēēcra aṛef n yeryazen, u iṭṭef Salaḡ deg umenḡi u igga as Yaqtayil, ḡars aṛ ass-a.

⁸ Xenni issekk Amaṣya ireqqasen ḡar Yahuyaḡaz, mmis n Yahu, ajeḡid n Israyil, inna “As-dd, ejj aneḡ ad nemmeṛqa i *umenḡi*.” ⁹ Maca Yuwac, ajeḡid n Israyil, issekk *ij n ureqqas* ḡar Amaṣya, ajeḡid n Yahuda, inna “Tazegg^wart i *iḡemmyen* x *idurar* n Lubnan, issekk *ict n tebrat* ḡar *tcejjart* n tengelt x *idurar* n Lubnan, inna ‘Ewc yeḡis d tamḡart i mmi!’ Maca ijj n ṛewḡuc i *din yuyuren* x *idurar* n Lubnan, ikka u iefes x tzeegg^wart.” ¹⁰ Iwa cek tyeṛbed x Iduḡ u ṛexxu tdewṛed dayk nnfaxet deg wuṛ nnek. Iṛi tetweqqared u qqim di taddart nnek, *minzi* mayemmi i ḡa temmendared ixef nnek di ṛḡar u ad tewḡid, cek d Yahuda akidek?”

¹¹ Maca Amaṣya war ixs ad iseḡ uca Yuwac, ajeḡid n Israyil, igaeēed aṛami netta d Amaṣya, ajeḡid n Yahuda, mmqabaṛen ḡar Bayt-Cams i *iḡan* di Yahuda. ¹² Yahuda itwayṛeb zzat i wudem n Israyil uca nitni arewṛen, kuṛ ijj ḡar uqidun nnes. ¹³ Yuwac, ajeḡid n Israyil, iṭṭef Amaṣya, ajeḡid n Yahuda, mmis n Yahuwac, mmis n Axazya, di Bayt-Cams uca yiweḡ t-idd ḡar Urcalim. *Dinni* igga ict n tazzit di ṛḡiḡ n Urcalim, Tewwart n Iḡrayim ḡars aṛ Tewwart n Teḡmart, x ijj n webrid n arebēa mya n iḡaḡen. ¹⁴ Yiwi marra ureḡ d nnuqart d marra ṛeqcuc i itwafen di taddart n SIDI u deg ixammen n txubay n taddart n ujeḡid, uṛa d irehhanen uca iēqeb ḡar Samarya.

¹⁵ Imezruyen iqqimen n Yuwac d min igga d tmegga nnes imeḡḡen d mammec netta immney ak-d Amaṣya, ajeḡid n Yahuda, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeḡiden n Israyil? ¹⁶ Yuwac itwassars *deg wenḡer* jar ṛejdud nnes. Netta itwanḡer di Samarya jar ijeḡiden n Israyil. Mmis Yarubeam idweḡ d ajeḡid deg wemcan nnes. ¹⁷ Amaṣya, mmis n Yuwac, ajeḡid n Yahuda, iddar awarni i ṛmewt n Yuwac, mmis n Yahuyaḡaz, ajeḡid n Israyil, xemmesṭac n isegg^wusa.

2 IJEĞIDEN

¹⁸ Imezruyen iqqimen n Amašya, ma nitni war twazemmen ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Yahuda? ¹⁹ Nitni ggin ict n tmeemuč xas di Urcalim, ařami netta yarweř ęar Laxic, *maca* nitni ssekken awarni as inni t idřaren ęar Laxic uca nęin t dinni. ²⁰ Nitni iwęen t-idd x iysan u netta itwandeř di Urcalim, jar řejdud nnes, di tendint n Dawud. ²¹ Marra řęens n Yahuda yiwi Eazarya, wenni umi ęar ięa seřęac n isegę^wusa, u ggin t d ajeğid deg wemcan n babas Amašya. ²² Netta ibna llat u yarra t *deg ufus* n Yahuda, awarni umi itwassars ujeğid *deg wendeř* jar řejdud nnes.

Yarubeam, ajeğid n Israyil

²³ Deg usegę^was wiss xemmeřac n Amašya, mmis n Yuwac, ajeğid n Yahuda, idweř Yarubeam, mmis n Yuwac, ajeğid n Israyil di Samarya. Netta iřkem wařit u-eicrin n isegę^wusa di Samarya. ²⁴ Netta igga min ięan d aceffan di tiřęawin n SIDI. Netta war ięeyyed x marra ddnub n Yarubeam, mmis n Nabař, wenni yarrin Israyil ad ixęa. ²⁵ Netta yarra-dd marra tammurt n Israyil *sadu ufus nnes* zi Libu-Ĥamat ęars ař Rebęar n řewęa elařsab awař n SIDI, AREBBI n Israyil, i tuęa issiweř s uqemmum n umsexar nnes Yunus, mmis n Amittay zi Jat-Ĥafir. ²⁶ Maęar SIDI ięra aqa řeyęben n Israyil d amarzag ařęas u war din iqqim *ead* wenni itwabelleen d wenni umi itwajęen u war tuęi wenni ięawnen i Israyil. ²⁷ SIDI tuęa war yini netta ad imęa isem n Israyil zi sadu ajenna, *maca* isseņjem iten s ufus n Yarubeam, mmis n Yuwac.

²⁸ Imezruyen iqqimen n Yarubeam d marra min igga d marra timegga nnes imeęęden d mammec netta immney u mammec ikesseb twařat nneęnit Dimacę d Ĥamat inni *tuęa ięan* ęar Yahuda, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Israyil? ²⁹ Yarubea itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes, jar ijeğiden n Israyil. Mmis Zakarya idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Eazarya, ajeğid n Yahuda

15 ¹ Deg usegę^was wiss sebea u eicrin n Yarubeam, ajeğid n Israyil, idweř Eazarya d ajeğid. *Netta tuęa d* mmis n Amašya, ajeğid n Yahuda. ² Netta *tuęa* ęars seřęac n isegę^wusa umi idweř netta d ajeğid. Netta iřkem di Urcalim. Yemmas qqaren as Yakulya zi Urcalim. ³ Netta igga min ięan nican di tiřęawin n SIDI, igga nican am mammec *tuęa igga* babas Amašya. ⁴ Męir war twakksent řegeudi. řęens yiwi *ead* tięaręa d tewhibin n řebxur x řegeudi. ⁵ Maca SIDI iwta ajeğid ařami iřęec s řbarę ař ass n řmewt nnes. Netta iqqim izeddeę deg ict n taddart twaeřę *minřra* Yutam, mmis n ujeğid, *tuęa d řemqeddem n tzeddiyt n ujeğid u ięekkem x řęens n* temmurt. ⁶ Imezruyen iqqimen n Eazarya d marra min igga, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Yahuda? ⁷ Eazarya itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Neęřen t jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Yutam idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Zakarya, ajeğid n Israyil

⁸ Deg usegę^was wiss tmenya u-řřatin n Eazarya, ajeğid n Yahuda, *tuęa* Zakarya, mmis n Yarubeam, ięekkem x Israyil di Samarya, setta n iyuren. ⁹ Netta igga min ięan d aceffan di tiřęawin n SIDI, ammu nican am mammec ggin řejdud nnes. Netta war ięeyyed x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabař, wenni yarrin Israyil ad ixęa. ¹⁰ Callum, mmis n Yabic, igga xas ict n tmeemuč uca iwta it zzat i řęens uca inęa it. Netta idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

¹¹ Imezruyen iqqimen n Zakarya, xzar, aqa-ten twazemmen deg wedlis n usettef n ijeğiden n Israyil. ¹² Wa d awař i *tuęa issiweř* SIDI ęar Yahu, inna “Ięenjiren nnek ad qqimen x řearc n Israyil ař jjiř wiss arebea” uca ammu i temsar.

2 IJEĠIDEN

Callum, ajeġid n Israyil

¹³ Deg usegg^{was} wiss tesēa u-tṛatin n Euziya, ajeġid n Yahuda, idweř Callum, mmis n Yabic, d ajeġid. Netta iħkem ijj n uyur ikmeř di Samarya. ¹⁴ Manaħim, mmis n Jadi, zi Tirša iffey-dd ȳars uca yusa-dd ȳar Samarya, iwta Callum, mmis n Yabic, di Samarya, uca inȳa it. Netta idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

¹⁵ Imezruyen iqqimen n Callum d tmeemuč i igga netta, xzar, man aya itwazemm deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil. ¹⁶ Xenni iȳřeb Manaħim x Tafsaħ, ak-d marra inni days, uca iwta ēawed uṛa d tammurt nnes zi Tirša, minzi nitni tuȳa war d as arzimen tiwwura. Netta iħart xasen, marra timȳarin s ddeyset fetqen asent aēeddis.

Manaħim, ajeġid n Israyil

¹⁷ Deg usegg^{was} wiss tesēa u-tṛatin n Eazarya, ajeġid n Yahuda, idweř Manaħim, mmis n Jadi, d ajeġid x Israyil. Netta iħkem ēecra n isegg^{was} di Samarya. ¹⁸ Netta igga min iġan d aēeffan di tiṭṭawin n SIDI. Marra ussan n tudart nnes netta war iħeyyed ca x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israyil ad ixḍa. ¹⁹ Xenni yusa-dd Ful, ajeġid n Accur, ggur ad iħjem x temmurt. Manaħim iwca aṛef n talint n nnuqart i Ful ħima ad issemten tageldit deg ufus nnes. ²⁰ Ĥima ad issiwed nnuqart i ujeġid n Accur, iksi tt zi Israyil, zi marra ayt bu-wagra. Zi kuṛ aryaz iksi xemsin n uciql. Xas uca iēqeb ujeġid n Accur, war iqqim ead di temmurt.

²¹ Imezruyen iqqimen n Manaħim d marra min igga, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil?

Faqahȳa, ajeġid n Israyil

²² Netta itwassars deg wendeř jar řejdud nnes. Mmis Faqahȳa idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

²³ Deg usegg^{was} wiss xemsin n Eazarya, ajeġid n Yahuda, idweř Faqahȳa, mmis n Manaħim, d ajeġid x Israyil. Netta iħkem tnayen n isegg^{was} di Samarya. ²⁴ Netta igga min iġan d aēeffan di tiṭṭawin n SIDI. Netta war iħeyyed x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israyil ad ixḍa. ²⁵ Faqaħ, mmis n Ramalya, aneyraf n řeeskar, igga xas ict n tmeemuč, uca iwwet it di Samarya, di lburj n taddart n ujeġid, uṛa d Arjub d Ariya, u akides xemsin n yeryazen zi Jilead. Netta inȳa it u idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

²⁶ Imezruyen iqqimen n Faqahȳa d marra min igga, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil?

Faqahȳ, ajeġid n Israyil

²⁷ Deg usegg^{was} wiss tnayen u-xemsin n Eazarya, idweř Faqaħ, mmis n Ramalya, d ajeġid x Israyil. Netta iħkem eicrin n isegg^{was} di Samarya. ²⁸ Netta igga min iġan d aēeffan di tiṭṭawin n SIDI. Netta war iħeyyed ca x ddnub n Yarubeam, mmis n Nabaṭ, wenni yarrin Israyil ad ixḍa.

²⁹ Deg wussan n Faqaħ, ajeġid n Israyil, yusa-dd Tiȳlat-Falasir, ajeġid n Accur. Netta iħewwes ēayun d Abil-Bayt-Maēka d Yanuḥ d Qasac d Ḥaṣur d Jilead d Ljalil d marra tammurt n Naftali. Netta indeh iten d lmenfa ȳar Accur. ³⁰ Hucae, mmis n Ila, igga ict n tmeemuč x Faqaħ, mmis n Ramalya, u iwta it uca inȳa it. Netta idweř d ajeġid deg wemcan nnes deg usegg^{was} wiss eicrin n Yutam, mmis n Euziya.

³¹ Imezruyen iqqimen n Faqaħ, d marra min igga, xzar, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Israyil?

Yutam, ajeġid n Yahuda

³² Deg usegg^{was} wiss tnayen n Faqaħ, mmis n Ramalya, ajeġid n Israyil, idweř Yutam d ajeġid. Tuȳa netta d mmis n Euziya, ajeġid n Yahuda. ³³ Netta tuȳa ȳars xemsa u-eicrin n isegg^{was} umi

2 IJEĞIDEN

idweř d ajeğid. Netta iħkem seřřac n iseggg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yaruca, yeğis n řaduq.³⁴ Netta igga min iğan nican di tiřřawin n SIDI. Igga nican am mammec igga babas Ėuziya.³⁵ Mıyr war twakksen řegeudi. Řgens yiwyi-dd ead tiyarřa d tewhibin n řebxur x řegeudi. Netta ibna ict n tewwart yueřan di taddart n SIDI.

³⁶ Imezruyen iqqimen n Yutam, d marra min igga, ma nitni war twazemmen ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Yahuda?³⁷ Deg wussan nni ibda SIDI ad issekk Rařin, ajeğid n Aram, d Faqaħ, mmis n Ramalya, řar Yahuda.³⁸ Yutam itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Netta itwandeř jar řejdud nnes di tendint n babas Dawud. Mmis Aħaz idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Aħaz, ajeğid n Yahuda

16¹ Deg usegg^was wiss sebeřac n Faqaħ, mmis n Ramalya, idweř Aħaz, mmis n Yutam, d ajeğid n Yahuda.² Netta *tuya* řars eicrin n iseggg^wusa, umi netta idweř d ajeğid. Netta iħkem seřřac n iseggg^wusa di Urcalim. Netta war iggi min iğan nican di tiřřawin n SIDI, AREBBI nnes, am mammec *igga* babas Dawud.³ Netta yuyur deg ibriden n ijeğiden n Israyil. Netta iija ead mmis ad yuyur di tmessi am mammec marra jjeayef n řegnus inni *tuya* iearren SIDI zzat i wudem n ayt n Israyil.⁴ Netta yiwyi-dd tiyarřa d tewhibin n řebxur x řegeudi u x tewririn u sadu marra azyar aziza.⁵ Xas uca iffeř Rařin, ajeğid n Aram, d Faqaħ, mmis n Ramalya, ajeğid n Israyil, immney ak-d Urcalim. Nitni nnřen i Aħaz, *maca* war zemmaren ad xas yeřben.

⁶ Di řweqt nni yarra-dd Rařin, ajeğid n Aram, ilat i Idum u netta issuffeř ayt n Yahuda zi ilat uca usin-dd Iramiyyen řar ilat uca *qqimen* zeddyen din řars ar ass-a.⁷ Aħaz issekk ireqqasen i Tiřřat-Falasir, ajeğid n Accur, inna “Nec d amsexxar nnek d mmic. Gaēēed d tfekked ayi zeg ufus n ujeğid n Aram d ujeğid n Israyil, inni xafi innqeřben.”⁸ Aħaz yiwi nnuqart d wurey i itwafen di taddart n SIDI u deg ixammen n txubay n taddart n ujeğid uca issekk *aya am* ict n terzeft i ujeğid n Accur.⁹ Ajeğid n Accur isřa řars u ajeğid n Accur igāēēed řar Dimacq uca iřtef itt. Netta indeh itt di lmenfa řar Qir u inya Rařin.

¹⁰ Ajeğid Aħaz iffeř řar Dimacq i umsagar ak-d Tiřřat-Falasir, ajeğid n Accur u izra ijj n uealřar di Dimacq. Ajeğid Aħaz issekk ijj n umedya n uealřar d tweřřaf nnes n řebni, n mammec itwagg marra, řar ukehhan Uriya.¹¹ Xas uca ibna ukehhan Uriya aealřar. Akehhan Uriya ibna t am mammec marra min issekk ujeğid Aħaz zi Dimacq řar *řweqt i di* dd-ieqeb ujeğid Aħaz zi Dimacq.¹² Umi dd-yusa ujeğid zi Dimacq, izra ujeğid aealřar uca iqarreb-dd ujeğid řar uealřar uca igāēēed xas *tiyarřa*.¹³ Netta issarř tayarřt nnes d tewhibt nnes n řyiğet u ifarřreř xas tawhibt n useyyeb nnes uca irucc idammen n tiyarřa nnes n řehna x uealřar.¹⁴ Aealřar n nnhas nni ibedden zzat i wudem n SIDI, ikkes it zeg uyeřdis n zzat n taddart, jar uealřar *n jdid* d taddart n SIDI, uca issars it řar uyeřdis n ccamal n uealřar *n jdid*.¹⁵ Řexdenni iweřřa ujeğid Aħaz i ukehhan Uriya, inna “Sarř tayarřt n wecmađ n řřbeř d tewhibt *n řyiğet* n tmeddit řa tayarřt n wecmađ n ujeğid d tiyarřt *n řyiğet* d tiyarřt n wecmađ i marra řgens n temmurt d tewhibin nsen *n řyiğet* d tewhibin nsen n useyyeb u rucc xas marra idammen n marra tiyarřa. Aealřar n nnhas ad yiři i nnec ĥima ad xarřeř ead.¹⁶ Akehhan Uriya igga am mammec marra s minzi iweřřa ujeğid Aħaz.¹⁷ Ajeğid Aħaz iqess tcappat earrřent x tkarrutin uca ikkes zzařsent tabanyut. Ikkes uřa d tarimant n waman zeg ifunasen n nnhas inni sadu nnes uca issars itt x ict n zzellij n weřru.

¹⁸ Pasu n ssebt i *tuya* ibnan řar taddart uřa d adaf n ujeğid řar uyeřdis n barra zi taddart n SIDI ikkes iten di ssibbet n ujeğid n Accur.¹⁹ Imezruyen iqqimen n Aħaz d min igga, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeğiden n Yahuda?²⁰ Aħaz itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes, di tendint n Dawud. Mmis Ĥazaqiya idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

16:6 ‘Iramiyyen’ - ayt n lřam.

16:17 ‘tarimant’ - s teiřranit ‘řebřar’ niy ‘il’.

2 IJEĠIDEN

Hucaë, ajeġid n Israyil ař lmenfa n ȳar Accur

17¹ Deg usegg^was wiss teneac n ujeġid Aħaz n Yahuda, idweř Hucaë, mmis n Ila, d ajeġid x Israyil di Samarya. Netta iħkem teša n isegg^wusa. ² Netta igga min iġan d aëeffan di tiřřawin n SIDI, maca war iġi anect n ijeġiden n Israyil, inni tuȳa iħekkmn zzates. ³ Calmanassar, ajeġid n Accur, ihjem xas uca Hucaë idweř d amsexxar nnes uca s uȳiř iwca as Ijizya. ⁴ Ajeġid n Accur yufa aqa Hucaë igga ict n tmeemuč. Wanita tuȳa issekk ireqqasen nnes ȳar Su, ajeġid n Miřra, uca war ixeġeř Ijizya i ujeġid n Accur am qbeř zeg usegg^was ař usegg^was. Ajeġid n Accur icedd it s iceddiyyen di řehbes. ⁵ Ajeġid n Accur iwđa x marra tammurt uca igaeëed ȳar Samarya u inneđ as-dd řřata n isegg^wusa. ⁶ Deg usegg^was wiss teša n Hucaë, iħewwes ajeġid n Accur Samarya uca indeh ayt n Israyil ȳar Accur u issezdey iten di Ĥalaħ u ȳar Xabur, iȳzar n Juzan d tneddam n Imadayen.

Řgens n Israyil di lmenfa zi ssibbet n ddnub nnes

⁷ Aya imsar minzi ayt n Israyil xđan x SIDI, AREBBI nsen, wenni ten dd-issgaëeden zi Miřra, zi sadu i ufus n Fireun, ajeġid n Miřra, umi nitni tuȳa ad gg^weden irebbiten inneđni ⁸ u ggin ad ddaren ełahřab tiweřřa n řegnus nni iearren iten SIDI zi zzat i wudem nsen, u ełahřab tiweřřa n ijeġiden n Israyil inni ten iggin. ⁹ Ayt n Israyil tuȳa dřin timesřayin i war ittřiqin zzat i SIDI u nitni ssbedden i ixef nsen řegudi di marra tineddam nsen, wah zeg iij n lburj n teessast ȳars ař ict n tendint ifaryen s iȳebrawen. ¹⁰ Nitni sssbedden imayđuten iqeddsen d trebbitin n cwarti x kuř tawřirt yueřan u sadu kuř azȳar d aziza. ¹¹ Nitni iwyen tiwhibin n řebxur x marra řegudi, am mammec řegnus inni tuȳa issufey SIDI zi zzat i wudem nsen. Nitni ggin timesřayin tieëffanin ĥima ad searen SIDI. ¹² Nitni sexxaren i imeyđa n lařnam i x tuȳa d asen inna SIDI “Kenniw war tzemmarem ad teggem aya!” ¹³ SIDI ieřem i Israyil d Yahuda s uqemmmum n marra inabiyyen, s marra imwařawen uca inna “Tubem zeg ibriden nwem iëëffanen u ĥdam x lřarayiđ inu d tweřřa inu ełahřab marra ttwarat i umurey i řejdud nwem u wenni i d awem-dd ssekkeȳ s ufus n imsexxaren inu, inabiyyen.” ¹⁴ Nitni maca war řřin ca, maca sseqseřen iijaren nsen amecnaw mammec tuȳa itwasseqseř iři n řejdud nsen inni war uminen di SIDI, AREBBI nsen. ¹⁵ Nitni ndaren tiweřřa d řeahd nnes, wenni igga netta ak-d řejdud nsen, uřa d cchadat nnes nni tuȳa xasen iched. Nitni uyuren awarni i min iġan ixwan u ammu i dewřen uřa d nitni xwan, u nitni uyuren eawed awarni i řegnus nni i d asen-dd innđen i x tuȳa d asen inna SIDI aqa d ttegggen am mammec ggin nitni. ¹⁶ Nitni gg^wejen x marra tiweřřa n SIDI, AREBBI nsen, u ggin i yixef nsen řexyařat ifesyen, tnayen n iëejmiyyen. Nitni ggin eawed tirebbin n cwarti uca uđaren i marra řeëskar n ujenna u sexxaren i Baëal. ¹⁷ Nitni arrin iřenjiren nsen d řenjin nsen ad ccuqen di tmessi uca sssxedmen aeëzzem d tagezzant u zzenzen ixef nsen mařend ad ggen min iġan d aëeffan di tiřřawin n SIDI ĥima ad t searen. ¹⁸ X uyenni idweř SIDI iffugem ařřas x Israyil, ařami netta inđar iten x uȳembub nnes. War zȳaysen iqqim walu mȳir taqbič n Yahuda. ¹⁹ Maca uřa d Yahuda war iħđa lřarayiđ n SIDI, AREBBI nnes. Nitni uyuren di tweřřa n Israyil nni ggin s yixef nsen.

²⁰ SIDI inđar marra arraw n Israyil. Netta issbehdeř iten uca iwca iten deg ufus n imkeccađen ařami inđar iten x uȳembub nnes. ²¹ Maȳar netta tuȳa iqřeë Israyil zi taddart n Dawud uca ggin Yarubeam, mmis n Nabař d ajeġid. Yarubeam maca ibđa Israyil x SIDI uca yarra iten ad ggin iij n ddenb d ameqqran. ²² Ayt n Israyil kkin di marra ddnub i igga Yarubeam. Nitni war xasen ĥeyyden ca, ²³ ařami inđar SIDI Israyil zi zzat i wudem nnes, am mammec tuȳa issiweř s uqemmmum n marra imsexxaren nnes, inabiyyen. Itwassuffey-dd Israyil zi temmurt nnes ȳar Accur, ȳars ař ass-a.

17:16 ‘amwa’ - niȳ ‘ayenduz’ niȳ ‘yuggu’.

2 IJEĠIDEN

Řegnus inneđni di Samarya

²⁴ Ajeġid n Accur yiwi-dd iwdan zi Babil d Kuta d Ħawa d Ħamat d Safarwayimu issezdey iten di tneddam n Samarya, deg wemcan n ayt n Israyil. Nitni ttfen Samarya d řwart *i yixef nsen* u uyuren ad zedyen di tneddam nnes. ²⁵ Umi dinni zedyen nitni ead cwayt, imsar aqa nitni war gg^widen ca SIDI. *Xenni issekk SIDI iyraden jarasen inni inyin ca zzaysen.* ²⁶ Nitni ssiwřen *x man aya* ak-d u ujeġid n Accur, nnan “Řegnus inni i d tnedhed d tessezdyed cek di tneddam n Samarya, war ssinen, mammec *teġa* tubbart n AREBBI n temmurt. *X uya* netta issekk iyraden jarasen, u xzar, nitni nxin ten, mařar war ssinen ca lřariđa n AREBBI n temmurt.

²⁷ Ajeġid n Accur yumur, inna “Jjem ad din iřah ijjen zeg ikehhanen nni tnedhem zi senni. Nitni ad *din* rařen u ad *din* zedyen u netta ad asen isseřmed tubbart n AREBBI n temmurt.” ²⁸ Uca yusa-dd ijjen zeg ikehhanen nni tuđa nedhen zi Samarya uca netta izdey di Bayt-Il u isseřmed iten mammec i řa weqqaren SIDI. ²⁹ Maca kuř řgens yarni ad igg irebbiten n yixef nnes uca ssbedden ten di tudrin n řegėudi nni tuđa bnan imezday n Samarya, kuř řgens di tneddam nsen mani tuđa zeddyen. ³⁰ Iryazen n Babil ggin *i yixef nsen* Sukkut-Bnut, u uryazen zi Kuta ggin Narjal, u uryazen zi Ħamat ggin Acima, ³¹ u leawiyen ggin iwrafen n Nibħaz d Tartaq, uca Isafarwayim sscemđen iřenjiren nsen i Adrammilik d Ħanammilix, irebbiten n Safarwayim. ³² Nitni gg^weden *eawed* SIDI u zi marra řeřfuf nsen ggin nitni ikehhanen *i yixef nsen* inni i d asen isexxaren di tudrin n řegėudi. ³³ Nitni gg^weden SIDI uca sexxaren uřa i irebbiten *n ixfef nsen* am mammec *tua teġa* tubbart n řegnus i zi tuđa twanedhen nitni.

³⁴ Yars ař ass-a ttegggen nitni ełahřab tťbayeē n zic nsen. Nitni war ttegg^wden ca SIDI u war ttegggen ca ełahřab tiweřřa d lřarayiđ d ccariea d řumur i igga SIDI x ayt n Yaēqub wenni umi tuđa iwca isem Israyil. ³⁵ SIDI igga ijj n řeahd akidsen uca netta yumur iten, inna “Kenniw war tzemmarem ad tweekqarem irebbiten nneđni, war d asen ttađarem, war d asen ttsexxaram u war d asen tawyem tayarřt. ³⁶ Maca ittweřřa ad tegg^wdem SIDI wenni kenniw dd-issuffyen s jħhed ameqqran d uyiř isswiżżden zi Miřra u ad tađarem zzates u ad as tawyem tayarřt. ³⁷ Ad teħđam tiweřřa d lřarayiđ d ccariea d řumur nni i d awem yura netta maħend ad tent teggem kuř ass. War tzemmarem ad tegg^wdem irebbiten nneđni. ³⁸ War ttettum řeahd i ggiy akidwem u war tettweekqarem i irebbiten nneđni, ³⁹ mařar ad tegg^wedem SIDI, AREBBBI nwem. Netta ad kenniw issenjem zeg ufus n marra řeedyan nwem.”

⁴⁰ Maca nitni war xsen ad sřen, maca ggin am mammec tuđa nnumen nitni. ⁴¹ Řegnus gg^weden SIDI u sexxaren uřa i řexyařat nsen ineqcen deg umur d ijjen. Uřa d iřenjiren nsen d iřenjiren n iřenjiren nsen ttegggen *ead* am mammec ggin řejdud nsen, řars ař ass-a.

Ĥazaqiya d ajeġid x Yahuda

18 ¹ Deg usegg^was wiss třata n Hucac, mmis n lla, ajeġid n Israyil, imsar belli Ĥazaqiya idweř d ajeġid. *Netta tuđa* d mmis n Aħaz, ajeġid n Yahuda. ² *Netta tuđa* řars xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř netta d ajeġid. Netta iħkem teřea u-eicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Abi, yeġis n Zakarya. ³ Netta igga min iřan nican di tiťtawin n SIDI. Netta igga nican am mammec igga babas Dawud. ⁴ Netta ikkes řegėudi, yarza imayđuten *iqeddsen*, iħdem tarebbit n cwarti uca irbez ařar n nnħas i tuđa igga Musa minzi ayt n Israyil tuđa i d as dd-yiwyen tiwħibin n řebxur řars ař ussan nni. Netta iřaya as Naħuctan. ⁵ Netta issars atiqqi nnes x SIDI, AREBBI n Israyil. Jar marra ijeġiden n Yahuda inni i dd-yusin awarni as niy *ddaren* qbeř nnes, tuđa war iři uřa d ijj am netta. ⁶ Netta tuđa iđfar abrid n SIDI, war xas iħeyyed ca zi řar đeffar nnes. Netta tuđa iħeťta řumurat nnes nni tuđa yumur SIDI i Musa. ⁷ SIDI tuđa akides. Mani mma tuđa ittraħ, tuđa netta ifreħ. Netta iřewweř x ujeġid n Accur u war xas isexxar *ead*. ⁸ Netta iřreħ x Ifilistiņiyyen řars ař Yařza ak-d jwayeh nnes, zi lburj n teessast řars ař tineddam ifaryen s *iyebrawn*.

2 IJEĠIDEN

⁹ Deg usegg^was wiss arebċa n ujeġid ̤azaqiya, d asegg^was wiss sebċa n Hucae, mmis n Ila, ajeġid n Israyil, imsar belli Calmanassir, ajeġid n Accur, igaeed dġidd i Samarya uca iġtef itt. ¹⁰ Nitni tġfen tt awarni i tġrata n isegg^wusa. Deg usegg^was wiss setta n ̤azaqiya, aqa-t d asegg^was wiss tesċa n Hucae, ajeġid n Israyil, tġfen nitni Samarya. ¹¹ Ajeġid n Accur indeh ayt n Israyil ȳar Accur uca yiwyi ten ȳar ̤alaȳ, ȳar Xabur, iȳzar n Juzan d tneddam n Imadayen, ¹² maȳar nitni tuȳa war sġin ȳar min inna SIDI, AREBBI nsen uca arzin řeahd nnes. Marra min yumur Musa, amsexxar n SIDI, war d as sġin u war t ggin. .

Adaf n Sanȳarib d řeeskar nnes di temmurt n Yahuda

¹³ Deg usegg^was wiss arbeċtaċ n ujeġid ̤azaqiya igaeed Sanȳarib, ajeġid n Accur, dġidd i marra tineddam ifaryen n Yahuda, iġtef itent. ¹⁴ ̤azaqiya, ajeġid n Yahuda, issekk *ireqqasen* ȳar ujeġid n Accur, ȳar Laxic, inna “Necċ xġiȳ! Beċeed xafi! Marra min xafi i ȳa tegged, ad t arbuy.” *Xenni* igga ujeġid n Accur ict n Ijizya x ̤azaqiya, ajeġid n Yahuda: teřt mya n talint n nnuqart d tġratin n talint n wureȳ. ¹⁵ ̤azaqiya iwca marra nnuqart nni itwafen di taddart n SIDI u deg ixammen n txubay n taddart n ujeġid. ¹⁶ Di řweqt nni iqeřř ̤azaqiya, ajeġid n Yahuda, marra wureȳ n tewwura n zzawect n SIDI u n ředruf ȳar uȳezdis n tewwart inni tuȳa iȳařf ̤azaqiya, ajeġid n Yahuda, s wureȳ uca iwca it i ujeġid n Accur.

¹⁷ *Xenni* issekk ajeġid n Accur Ijniniral ak-d uzeġif n imsexxaren icenneen d ukumandar n řeeskar ak-d ijj n řeeskar d ameqqran zi Laxic ȳar ujeġid ̤azaqiya di Urcalim. Nitni gaċeden, iwġden ȳar Urcalim. Uca awarni řami gaċeden uca iwġden nitni, bedden ȳar uqadus n waman n uȳeřman n sennej, wenni iȳan ȳar webriċ ameqqran ȳar Weȳwic n Uřebban. ¹⁸ Nitni řaȳan i ujeġid. *Xenni* uyuren ȳarsen Ilyaqim, mmis n ̤ilqiya, wenni d řemqeddem n tzeddiȳt n *ujeġid*, ak-d umariċ Cibna d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy. ¹⁹ Akumandar n řeeskar inna asen “Inim i ̤azaqiya ‘Ammu i iqqar ujeġid ameqqran, ajeġid n Accur: Man ateċři aya i x tetteċřed?

²⁰ Aqa-t d řhard n iyencien *waha*, umi tennid: aqa *ȳarney* timeȳra d jjeġd i umenȳi! Man wen i x tetteċřed cek, aqa cek tȳewwȳed xafi? ²¹ Xzar řexxu, aqa tetteċřed x Miřra, x uȳanim nni innġfesen wenni, umi ħed xas i ȳa iċemmed, ittejj u deg ufus nnes uca issnuqġeb it. Ammu i iȳa Fireun, ajeġid n Miřra, i marra inni xas itteċřen. ²² Mařa kenniw ad d aȳi tinim: Neccin nettċeř x SIDI, AREBBI nney, *xenni* *necċ ad inȳi*, ma netta war iȳi d wenni i zi iȳeȳyed ̤azaqiya řeȳeudi d iealtaren u *xenni* inna i Yahuda d Urcalim: Ad taȳarem zzat i uealtar-a di Urcalim? ²³ *Xenni* řexxu, egg *maca* ak-d sidi inu, ajeġid n Accur, ijj n umȳarrem: *necċ ad ac wċeȳ ařfayn* n yeysan mařa cek zeg uȳezdis nnek ad asen-dd tawȳed imnayen? ²⁴ Mammec tċesed cek ad tennġeřbed x wudem n Iwali, wenni ġaċ d ameȳzan n imsexxaren n sidi inu, uca ad tetteċřed x Miřra di ssibbet n ikarruten d imnayen? ²⁵ Eawed, maȳar ma *necċ* gaċedeȳ-dd dġidd n wemcan-a ħima ad t areġġeȳ bġa SIDI? SIDI ini aȳi: Gaċeed dġidd i temmurt-a, areġġeȳ itt.”

²⁶ Uca nnan Ilyaqim, mmis n ̤ilqiya d Cibna d Yuwax i ukumandar n řeeskar “Siweř eafek s Tramit ak-d imsexxaren nnek, minzi nefhem as mliȳ. War kidney ssiwiř s Tyahudect deg imezzuȳen n řgens i *iȳan* x řġiȳ.” ²⁷ *Maca* akumandar n řeeskar ini asen “Ma issekk aȳi-dd sidi inu ȳar sidi nnek u ȳark ħima ad ssiwřeȳ awařen-a, war iȳi i yeryazen nni iqqimen x řġiȳ, *maħend ad inȳi* aqa-ten *jmiċ* akidwem ad ccen asuffeȳ nsen u ad swen ibeccien nsen?” ²⁸ *Xenni* ikkar ukumandar, iřaȳa s jȳhed s Tyahudact uca issiweř, inna “Sřem i wawař n ujeġid ameqqran, ajeġid n Accur! ²⁹ Ammu i iqqar ujeġid ‘Ȳġam war kenniw ittyecci ̤azaqiya minzi netta war izemmar ad kenniw ifekk zeg ufus nnes. ³⁰ War ttejjim ̤azaqiya ad kenniw yarr ad tetteċřem x SIDI, ad tinim: SIDI ad aneȳ issenjem nican u tandint war tettmewci ca deg ifassen n ujeġid n Accur.” ³¹ War teřřim ca ȳar ̤azaqiya, maȳar ammu i iqqar ujeġid n Accur ‘Ȳgem aȳi array uca ffȳem-dd zi *tendint* ȳari, *xenni* izemmar kuř iȳjen zzaywem ad icc zi tzayart nnes u zeg wartu n

2 IJEĠIDEN

tazart nnes u ad isu aman zeg wanu nnes, ³² ħars aṛ dd-asey u ad kenniw awyey ħar ict n temmurt amecnaw tammurt nwem: ħar ict n temmurt teccur s imendi d waman n udiṛ, ħar ict n temmurt teccur s weyrum d tzamarin, ict n temmurt n zzitun d zzect d tamment. Ammu i ħa teqqimem teddarem, war tmettim ca. War ttesṛam ħar Ĥazaqiya, maḃar netta ittyarra kenniw xmi netta iqqar: SIDI ad aney issenjem! ³³ Ma zemmaren *xenni* irebbiten n řegnus kuṛ ijj *zzaysen* ad fekken tammurt nsen zeg ufus n ujeġid n Accur? ³⁴ Mani ġan irebbiten n Ĥamat d Arfad? Mani ġan irebbiten n Safarwayim d Hanie d Eiwa? Ma ssnejmen nitni Samarya zeg ufus inu? ³⁵ Man wen zi marra irebbiten n timmura *nneḏni* issnejmen tammurt nnes zeg ufus inu aṛami i ħa issenjem SIDI Urcalim zeg ufus inu? ”

³⁶ Řgens maca iseyd, war xas-dd yarri s wawaṛ, maḃar řumur n ujeġid tuḃa iqqar “Kenniw war xas-dd tarrim ca!” ³⁷ *Xenni* yusa-dd Ilyaqim, mmis n Ĥilqiya, řemqeddem n tzeddiyt n *ujeġid*, ak-d Cibna amarir, d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy s warruḏ icarrgen ħar Ĥazaqiya. Nitni ħajan as marra awařen n ukumandar n řeeskar.

Awaṛ amezwaru x ufekki n Urcalim s uqemmmu n unabbi Icaeya

19 ¹ Umi isṛa ujeġid Ĥazaqiya isṛa aya, imsar belli netta icarreg arruḏ nnes u idṛa ixef nnes s ict n txancet n *wecḏan* uca yudef ħar taddart n SIDI. ² Netta issekk Ilyaqim, řemqeddem n tzeddiyt n *ujeġid*, ak-d Cibna, amarir, d imeqqranen d ikehhanen, s txuncay n *wecḏan* i uṛeḥḥef ħar unabbi Icaeya, mmis n Amuṣ. ³ Nitni nnan as “Ammu i iqqar Ĥazaqiya ‘Ass-a d ijj n wass n řeḥşaret u n weeqab u n ubehdeṛ, maḃar ihenjiren iwḏen-dd ħars aṛ arzam n uceddis n *yemmatsen*, maca war din jjeḥd i twarut. ⁴ Ad tay SIDI, AREBBI nnek, isṛa marra awařen n ukumandar n řeeskar wenni itwassekken zi sides nnes, ajeġid n Accur, ħima ad istehza zi AREBBI iddaren u *ad tay* SIDI, AREBBI nnek, ad ieqab awařen i isṛa netta. Ejj *xenni* ad igaeēed ict n tzaġit di tṭwee n řbaqiyyet nni i ħa tetwaf *ead*. ”

⁵ Ammu iwḏen imsexxaren n ujeġid Ĥazaqiya ħar Icaeya. ⁶ Inna asen Icaeya “Ammu ittweṣṣa ad tinim i siditwem ‘Ammu i iqqar SIDI: War teggwed ca zeg wawařen i tesṛid cek, i zi i d ayi ceqqfen imsexxaren n ujeġid n Accur. ⁷ Xzar necc ad days ggey ijj n buḥbeṛ u netta ad iseṛ ict n řexbar u ad dd-ieqeb ħar temmurt nnes u necc ad t nyey *din* di temmurt nnes s ssif. ”

Sanḥarib igga eawed bezzex x Urcalim

⁸ Akumandar yareggweḥ uca yufa ajeġid n Accur deg umenḃi ak-d *tendint* n Libna, minzi tuḃa isṛa belli netta tuḃa iffeḃ zi Laxic. ⁹ Umi isṛa aqa itwannax Tirhaqa, ajeġid n Kuc, “Xzar, iffeḃ-dd ħima akidek immney!” issekk *eawed* ireqqasen ħar Ĥazaqiya, uca inna ¹⁰ “Ammu i ħa tessiwřem ak-d Ĥazaqiya, ajeġid n Yahuda, ad tinim ‘War ttejji ad cek iḃwa SIDI nnek wenni x tettecṛed u wenni innan: Urcalim war ttwetṭi i ujeġid n Accur deg ifassen! ¹¹ Xzar tesṛid min ggin ijeġiden n Accur ak-d marra timmura nneḏnit, tinni tuḃa ad twareddġent. Ma tṭyiṛ ac ad tetwassnejmed? ¹² Ma ssnejmen ten irebbiten n řegnus inni yareddġen řejdud inu, am Juzan d Ĥaran d Řsif d ayt n Eadan inni *tuya* izeddyen di Talassar? ¹³ Mani iġa ujeġid n Ĥamat d ujeġid n Arfad d ujeġid n tendint n Safarwayim uṛa d *ajeġid* n Hanae d Eiwwa? ”

Tazaġit n Ĥazaqiya

¹⁴ Ĥazaqiya ikxi tibratin zeg ufus n imsexxaren uca iḃri ten. *Xenni* igaeēed netta ħar taddart n SIDI uca ibezzeē iten Ĥazaqiya zzat i wudem n SIDI ¹⁵ u Ĥazaqiya izzuġ zzat i wudem n SIDI, netta inna “A SIDI, AREBBI n Israyil, wenni izeddyen jar ixiruben! Cek, *wah* cek weḥdek d AREBBI n marra tigeldawin n ddunit. Cek teggid ijenwan d temmurt. ¹⁶ A SIDI, ewc amezzuḃ nnek, tesṛed!

19:15 ‘ixiruben’ - ijj n lmarka n lmalakat.

2 IJEĞIDEN

Arzem, SIDI, tiṭṭawin nnek, tẓared! Seř i wawařen n Sanħarib nni dd-issekk ħima ad istehza zi AREBBI iddaren.¹⁷ D tidett, a SIDI, ijeğiden n Accur qdan řegnus nni, xarrben timmura nsen¹⁸ u ndaren irebbiten nsen di tmessi, mařar tuřa war ġin d irebbiten, maca d timegga n ufus n yewdan, zeg ukeccuđ d weřzu uca nitni qdan ten.¹⁹ Řexxu maca, a SIDI, AREBBI nney, senjem aney zeg ufus nnes, maħend marra tigeldawin n ddunit ad ssnen, a SIDI, aqa cek weħdek d AREBBI.”

Awař wiss tnayen x ufekki n Urcalim s uqemmum n unabbi Icaeya

²⁰ Xenni issekk Icaeya, mmis n Amuř, ij n ureqqas řar Hazaqiya, inna “Ammu i issiweř SIDI, AREBBI n Israyil ‘Necć sřiy mammec cek i d řari tezzuğed x Sanħarib, ajeğid n Accur.²¹ Wa d awař i x issiweř SIDI ‘Taęzarct, tayeğit řihyun, tesseħqar i cek, nettat testehza zzayk, tayeğit Urcalim thezza azeğif awarni ac!²² Man wen i zi testehzid u i x tceqqafed u man wen i x tessjehded tmijja nnek u i man wen tessgaęded tiṭṭawin nnek? Cek tettynnaned x Umqeddas n Israyil!²³ S ufus n imsexxaren nnek testehzid Sidi inu, tennid: S ubarru n ikarruten inu nedheř necc x idurar yuyren, x tqiccatin yuřan qaę n Lubnan. Necć ad zedmeř ticejjura n tengelt nnes yuřan d tcejjura n umerzi nnes icnan qaę u necć ad řars adfeř ař tixuzan nnes yuřan, di cbarq n tcejjura n tengelt nnes.²⁴ Necć řziř u swiř zeg waman iřriben u s iřuraf n idaren inu ssizyeř marra iyeřzan n Miřra.’²⁵ Ma war tesřid cek, aqa aṭas zeg wami necć ggiř tt ammu u zeg wussan n weħař uya i kewwney? Řexxu řjiř t ad dd-iffey aqa cek d wenni i řa yarrin tineddam ifaryen d řxirbat.²⁶ Imezdař nsen tuřa-ten arxun, arzin u sedħin. Nitni tuřa-ten am ufsu deg iyyar, am uqemmuy aziza, am arrbie x tzeřwin, u am imendi itwasscemden s usemmiđ qbeř mma ad yeyma.²⁷ Maca necć ssney ařimi nnek d uffuř nnek d twasit nnek d uřewweř nnek xafi.²⁸ Minzi cek řyewweřdeg xafi u tuffet nnek i war innhewřen tiweđ řar imezzuřen inu, ad ac ssekkey ict n tekruć deg wenzaren u ad ggeř ict n sřimet řar iyencicen nnek u necć ad cek arrey x webriđ i di dd-tusid da.²⁹ D ta ad ac tiři d řeřamet: deg usegg^{was}-a ad tecem min i řa iřemmyen s yixef nnes u deg usegg^{was} awarni as min řzayes i řa iřemmyen eawed, maca deg usegg^{was} wiss řřata ad řzareem u ad temjarem, ad tezzum iħwicen n řzayarin uca ad tecem řyiğet nnes.³⁰ Mařar min inejmen, min iqqimen zi taddart n Yahuda, ad iwwet eawed iřewran řar swadday u sennej ad yawi řyiğet.³¹ Mařar zi Urcalim ad dd-teffey ict n řbařiyyet u zeg wedrar n řihyun ad iffeř min itwassnejmen. Čđaret n SIDI n řeskarat ijeħden ad igg aya.³² X uyenni, ammu i iqqar SIDI x ujeğid n Accur: Netta war dd-ittidef ca di tendint-a u netta war days iccit ca uřa d ict n fritca u netta war řars-dd iqarreb ca s ict n tcappa n useřqi u war xas tbeqqiđen ijj n lbaraj.³³ X webriđ i x dd-yusa netta, ad dd-ięeb. War ittidiđ ca řar tendint-a, inna SIDI.³⁴ Necć ad sseřqiř x tendint-a ħima ad tt snejmey di řtwee inu u di řtwee n umsexxar inu Dawuđ.’ ”

Afekki n Urcalim

³⁵ Di ġiřet nni, imsar, aqa iffeř Umalak n SIDI u inřa mya u-xemsa u-tmenyin-ařaf n yeryazen di řmargeħ n řxuzan n řeskarat n Accur. Umi i dd kkaren nitni tiwecca nnes, xzar, aqa-ten marra idsen d řxecbat.³⁶ Uca Sanħarib, ajeğid n Accur, yarza iqiđan nnes, iruħ uca ieqeb řar temmurt nnes. Netta iqqim di Ninwa.³⁷ Umi netta ijj n wass yuđar di taddart n SIDI nnes Nisrux, imsar, aqa iħenřiren nnes Adrammilik d Carařar nřin t s ssif. Nitni arewřen řar temmurt n Ararat. Mmis Asarħaddun idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Řeħřac n Hazaqiya d usgenfi nnes

20¹ Deg wussan nni idweř Hazaqiya iħřec aṭas. Yusa-dd řars unabbi Icaeya, mmis n Amuř, inna as “Ammu i iqqar SIDI ‘Ewc řumurat i taddart nnek, mařar cek ad temmted, war

19:23 ‘amerzi’ - niř ‘ameđzi’.

tetteddared *ead ktar.* ” ² *Xenni* inneqřeb *Ħażaqiya* s uymbub nnes *ġar řhiđ uca ittar ġar SIDI*, inna ³ “*A, SIDI, eqeř aqa necc uyurey zzat i wudem nnek s teřdiqt u s yijj n wuř ikemmřen u ggiy min iġan nican di tiřřawin nnek.*” Uca ibda *Ħażaqiya* ittru s jjhed. ⁴ *Tuġa ead war iffij Icaeya* ca zi řwest n tendint, řami imsar yusa-dd ġars wawař n *SIDI*, inna ⁵ “*Eqeb uca ini i Ħażaqiya, amgewwad n řgens inu ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n babac Dawud: Necc sřiy i tzaġit nnek u zřiy i imetřawen nnek. Xzar necc ad cek ssgenfiy. Deg wass wiss řřata ad tgaeēded eawed ġar taddart n SIDI.*” ⁶ *Necc ad arniy xemmesřac n isegġ^wusa i wussan n tudart nnek u necc ad cek ssnejmey zeg ufus n ujeġid n Accur, uřa d tandint. Necc ad sseřqiy x tendint-a di řřwee inu u di řřwee n umsexxar inu Dawud.*” ⁷ *Xas uca inna Icaeya “Ksi ijj n weyřum n tazart!” Nitni iwyen t-idd, ssarsen x ubuerus uca idweř iggenfa.* ⁸ *Ħażaqiya maca inna i Icaeya “Man řeeřamet aqa SIDI ad ayi issgenfa u necc ad gaēdey ġar taddart n SIDI deg wass wiss řřata?”* ⁹ *Inna Icaeya “Aya ad ac tiři d řeeřamet n SIDI, aqa SIDI ad isseqfeř awař nni issiweř ‘Ma ad tiři ad tuyur ġar zzat eecra n tareffidin niy ad dd-teeqeb eecra tareffidin ġar đeffar?’*” ¹⁰ *Ħażaqiya inna “Ihwen i tiři mařend ad tezzuggar eecra n treffidin, lla, ejj tiři ad teeqeb eecra n tareffidin ġar đeffar.”* ¹¹ *Uca iřaġa unabi Icaeya ġar SIDI d wanita iija tiři ad dd-teeqeb x treffidin i x tehwa x ddruj n Ařaz: eecra n tareffidin ġar đeffar.*

Ireqqasen zi Babil

¹² *Di řweqt nni issekk Baradux-Baladan, mmis n Baladan, ajeġid n Babil, tibratin d ict n tarzeft ġar Ħażaqiya, maġar netta tuġa iřřa aqa Ħażaqiya iħřec.* ¹³ *Ħażaqiya iřřa asen uca isscen asen marra taddart n txubay nnes: nnuqart d wurey d řeeweč n balsam d zzeć d řehri n řesnař nnes d marra min itwafen deg ixammen nnes n txubay. War iqqim walu di taddart nnes u di marra řeřkamet nnes nni war tuġi d asen t isscen.*

¹⁴ *Xenni yusa-dd unabi Icaeya ġar ujeġid Ħażaqiya, inna asen “Min nnan iryazen nni u manis dd-usin ġark?” Ħażaqiya inna “Nitni usin-dd zeg ict n temmurt tigg^wej, zi Babil.”* ¹⁵ *Netta inna “Min řřin nitni di taddart nnek?” Ħażaqiya inna “Nitni řřin marra min iġan di taddart inu. War iqqim ca zi min iġan deg ixammen n txubay inu, war d asen t ssecney.”* ¹⁶ *Xenni inna Icaeya i Ħażaqiya “Seř i wawař n SIDI!”* ¹⁷ *‘Ad dd-asen wussan meřmi min iġan marra di taddart nnek uřa d min yarwen řejdud nnek ġars ař ass-a, ad itwammeksi ġar Babil. War ittyimi walu, inna SIDI.* ¹⁸ *Ad awyen uřa zeg iřenjiren nnek inni dd i řa iffyen zzayek, inni ad ten tejjed, řima ad iřin d imsexxaren imcenneēn di řeqsar n ujeġid n Babil.’*” ¹⁹ *Ħażaqiya inna i Icaeya “Awař n SIDI i d ayi tennid iřbeř.” Netta inna eawed “Niy lla, mařa xenni deg wussan inu ad *din* yiři řehna d teřdiqt?”*

²⁰ *Imezruyen iqqimen n Ħażaqiya d marra timegga nnes imeřđen d mammec netta igga ayeřmam d uqadus n waman u mammec indeh aman di tendint, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeġiden n Yahuda?* ²¹ *Ħażaqiya itwassars deg wendeř jar řejdud nnes. Mmis Manassi idweř d ajeġid deg wemcan nnes.*

Manassi, ajeġid n Yahuda

21 ¹ *Manassi tuġa ġars tenēac n isegġ^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem xemsa u-xemsin n isegġ^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Ħařřibah.* ² *Netta igga min iġan d aēeffan di tiřřawin n SIDI, am jjeayef n řegnus nni tuġa issuffey SIDI zi zzat n wudem n ayt n Israyil zi řwart nsen.* ³ *Netta ibda ad iedeř řegudi nni tuġa iħdem babas Ħażaqiya. Netta issbedd iealřaren i Baēal uca igga ict n trebbi n cwarti am mammec tuġa tt igga Axab, ajeġid n Israyil, uca yuđar zzat i marra řeeskar n uřenna uca isexxar asen.* ⁴ *Issbedd netta eawed iealřaren n SIDI i x inna*

20:10 ‘Ħażaqiya’ - nican s Teibranit ‘Yeřazqiyahu’.

2 IJEĞIDEN

SIDI “Di Urcalim ad ssmetney isem inu.”⁵ Netta ibna *ɛawed* icaltaren i marra řeeskar n ujenna di tnayen n řemraħat n taddart n SIDI.⁶ Netta ijja mmis ad yekk di tmessi u netta issxeddem tabezgiwt u tuřa ittgezzen. Netta yiwi-dd inni issawařen ak-d imettan d yenni issuffuyen jnun. Netta igga ařtas min iřan d aeffan di tiřřawin n SIDI maħend ad t iscar.⁷ Netta issbedd *ɛawed* ijj n řexyař ineqcen n trebbiit n cwarti nni tuřa igga di taddart nni x tuřa inna SIDI i Dawud, mmis n Suliman “Di taddart-a u di Urcalim i farzey zi marra tiqebbař n Israyil, ad ssmetney isem inu i řebda.”⁸ Necc war ttejiřy *ɛad* ařar n Israyil ad iweddar barra i temmurt i wciy i řejdud nsen. Myir ittxeřša asen ad řdan ad ggen am mammec marra min d asen nniř u am mammec marra ccarica i d asen yumur umsexxar inu Musa.”⁹ Maca nitni war řřin ca mařar Manassi yarr iten ad weddaren, ařami arenyen nitni di tuřeffna mahu řegnus nni imřa SIDI zzat i wudem n ayt n Israyil.¹⁰ *Xenni* issiweř SIDI s uqemmum n imsexxaren nnes, inabiyyen, inna¹¹ “Minzi Manassi, ajeřid n Yahuda, ittegg jjeayef-a, igga netta tuřeffna mahu x ayt n Amur inni i *din iřan* qbeř nnes. Netta yarra uřa d Yahuda ad iřda s imeyřa nnes n *lařnam*.¹² X uyenni, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Necc ad awyeř ict n tuřeffna x Urcalim d Yahuda ařami marra wi xas i řa iřen s tnayen n imezzuyen nnes ad řneřnen.¹³ Necc ad qqney i Urcalim ařřu n řeebar n Samarya d řmizan n taddart n Axab. Necc ad meřey Urcalim am mammec meřey ijj n řtebři. Meřem u *xenni* qeřben tt x uzeřif nnes.¹⁴ Ad jjeř min iqqimen zi tesřart n řwart inu uca ad ten ssiwřey řar ifassen n řeedyan nsen u nitni ad dewřen d taħegęwast d takeccařt i marra řeedyan nsen,¹⁵ mařar nitni ggin min iřan d aeffan di tiřřawin n SIDI u *mařar* nitni searen ayi zeg wass i di dd-ffyen řejdud nsen zi Miřra řars ař ass-a.

¹⁶ *ɛawed* tuřa Manassi issizzeř ařtas n idammen imezdagen ařami zzaysen iccur marra Urcalim zeg ijj n řřar řar wennedni, Nbřa mma nidar ddenb nnes i zi yarra Yahuda ad iřda umi igga min iřan d aeffan di tiřřawin n SIDI.¹⁷ Imezruyen iqqimen n Manassi d marra min igga uřa d ddenb nnes i igga netta, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeřiden n Yahuda?¹⁸ Manassi itwassars *deg wenđer* řar řejdud nnes. Netta itwanđer di řemraħ n taddart nnes, di řemrah n *Euřa*. Mmis, Amun idweř d ajeřid deg wemcan nnes.

Amun, ajeřid n Yahuda

¹⁹ Amun *tuřa* řars tnayen u-eicrin n isegęwusa umi idweř d ajeřid. Netta iħkem tnayen n isegęwusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Mcullamit, ict n yeęis n řaruz zi Yutba.²⁰ Netta igga min iřan d aeffan di tiřřawin n SIDI, ammu nican am mammec igga babas Manassi.²¹ Netta yuyur kuř abrid i di yuyur babas. Netta isexxar i imeyřa n *lařnam* i tuřa isexxar uřa d babas uca yuřar asen.²² Netta ismeř di SIDI, AREBBI n řejdud nnes u netta war yuyur ca deg webrid n SIDI.²³ Imsexxaren n Amun ggin xas ict n tmeemuč uca nřin ajeřid di taddart nnes.²⁴ Maca řgens n temmurt nřin marra inni tuřa iggin ict n tmeemuč i ujeřid Amun uca řgens n temmurt ggin mmis Yuciya d ajeřid deg wemcan nnes.²⁵ Imezruyen iqqimen n Amun d min igga, ma man aya *marra* war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeřiden n Yahuda?²⁶ Netta itwanđer deg wenđer nnes di řemrah n *Euřza*. Mmis Yuciya idweř d ajeřid deg wemcan nnes.

Yuciya, ajeřid n Yahuda, ad yaf adlis n Ttawrat

22¹ Yuciya *tuřa* řars tmenya n isegęwusa umi idweř netta d ajeřid. Netta iħkem wařit u-třatin n isegęwusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yadidya, yeęis n *ɛadaya* zi Buřřat.² Netta igga min iřan nican di tiřřawin n SIDI. Netta yuyur di kuř abrid n babas Dawud, war iħeyyed x *webrid* řar yeřffus uřa řar uzeřmař.

³ Deg usegęwas wiss tmeřtaç n ujeřid Yuciya, imsar belli ajeřid Yuciya issekk amarir Cafan, mmis n Ařalya, mmis n Macullam řar taddart n SIDI, inna⁴ “Gaęeed řar řilqiya, arrays n ikeh-

hanen, ħima ad issewjed tmenyat n nnuqart i dd yiwyen di taddart n SIDI d tinni i dd-yarwen iëssasen n tewwura zi řgens.⁵ Ejj iten ad tent ggen deg ifassen n yenni i iggin řxedmet, i imeħdayen n taddart n SIDI, ħima nitni ad tent wcen i yenni iggin řxedmet i *din* iġan di taddart n SIDI ħima ad areqqeen řeħyud n taddart.⁶ i ineqqacen *n ukeccud d wezru*, i ibennayen, i imasuten u i tmesyiwt n ukeccud d tşudar itwasuydan i weedar n taddart.”⁷ Maca war akidsen ggin řeħsab zi jjiħet n *tmenyat* n nnuqart i d asen immewcen, mařar nitni teggen s utiqqi.

⁸ *Xenni* inna arrays n ikehhanen Ħilqiya i umarir Cafan “Necce ufiř adlis itwannđen n ccariea di taddart n SIDI.” Uca iwca Ħilqiya i Cafan adlis itwannđen u wanita iřra it.⁹ *Awarni* as yuyur umarir Cafan řar ujeřid uca issiweđ řexbar i ujeřid, inna “Imsexxaren nnek ssmunen *tmenyat* n nnuqart nni itwafen di taddart uca wcin tent deg ifassen n yenni i iggin řxedmet, i imeħdayen x taddart n SIDI.”¹⁰ *Ċawed* iħaja umarir Cafan i ujeřid, inna “Akehhan Ħilqiya iwca ayi ijj n wedlis.” Cafan iřra it zzat i wudem n ujeřid.

¹¹ Umi isřa ujeřid awařen n wedlis itwannđen n ccariea, imsar, netta icarreg arruđ nnes.

¹² Ajeřid yumur i ukehhan Ħilqiya u i Axiqam, mmis n Cafan, u i Eakbur, mmis n Mixa, u i Cafan, amarir, u i Easaya, amsexxar n ujeřid, inna ¹³ “Uyurem, arzum SIDI di tťwee inu u di tťwee n řgens u di tťwee n marra Yahuda zi jjiħet n wawařen-a n wedlis-a itwannđen i itwafen, mařar afugem n SIDI i yarıin đidd nney d ameqqran, minzi řejdud nney war sřin ca řar wawařen n wedlis-a itwannđen ħima ad ggen am mammec *i days* yurin marra i neccin.”

¹⁴ *Xenni* yuyur ukehhan Ħilqiya ak-d Axiqam, Eakbur, Cafan d Easaya řar tnabbit Xulda, tamřart n Callum, mmis n Tiqwa, mmis Ħarħas, wenni iħetťan x warruđen. Nettat tezdex di Urcalim, deg wezyen nneđni. Nitni ssiwřen akides.¹⁵ Nettat tenna asen “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Ini i weryaz nni kenniw i řari-dd issekken: ¹⁶ Ammu i iqqar SIDI: Xzar necc ad awyey tueeffna x wemcan-a u x imezday nnes, aqa marra awařen n wedlis-a itwannđen i iřra ujeřid n Yahuda, ¹⁷ mařar nitni semħen dayi, iwyen tiwhibin n řebxur i irebbiten nneđni ařami dayi searen s marra řxedmet n ifassen nsen. Afugem inu ad itwassarı đidd i wemcan-a u war ixessi ca ktar. ¹⁸ Maca inim i ujeřid n Yahuda, wenni kenniw dd-issekken da ħima ad tesseqsam SIDI: Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, x wawařen i tesřid cek: ¹⁹ Minzi uř nnek idweř yarđeb u cek tesswađeed ixef nnek zzat i wudem n SIDI umi cek tesřid x min ssiwřey necc x temmurt-a u x imezday nnes - aqa nitni ad dewřen d řxarbet d nneřet - u umi tcarrged arruđ nnek uca trud zzat i wudem inu, x uya d ac sřiř, inna SIDI. ²⁰ X uyenni, aqa necc ad cek ssmuney ak-d řejdud nnek uca ad twassarsed deg wendeř di řehna u tiťawin nnek war řarrent tueeffna i d řa awyey x wemcan-a.’” Nitni ssiwđen tamwarrit řar ujeřid.

Ařeqqeħ s ufus n Yuciya

23¹ *Xenni* issekk ujeřid *ireqqasen* uca marra iwessura n Yahuda d Urcalim munen řars.² Ajeřid iġaëeed řar taddart n SIDI ak-d marra iryazen n Yahuda d marra imezday n Urcalim uřa d ikehhanen d inabiyyen d marra řgens, zeg umezyan ař umeqqran u netta iřra xasen deg imezzuyen nsen marra awařen n wedlis n řeahd nni tuřa itwaf di taddart n SIDI.³ Ajeřid tuřa ibedđ řar ijj n upilar uca netta iqqen řeahd zzat i SIDI ħima ad idřar SIDI, ad iħđa řumurat nnes d Chadet nnes d tweřša nnes s marra uř *nnes* u s marra řeemar *nnes* maħend ad issemten awařen n řeahd-a nni yurin deg wedlis-a. U řgens yudef marra di řeahd.

⁴ Ajeřid yumur i arrays n ikehhanen Ħilqiya d ikehhanen n usettef wiss tnayen d iëssasen n tewwart, aqa nitni ad ssuffřen marra řeqcue nni tuřa itwaggen i Baçal u i trebbi n cwarti uřa i marra řeskar n ujenna zi zzawect n SIDI řar barra u netta issecmeđ man aya *marra* barra i Urcalim deg iyyaren n Qidrun u netta iija ad arbun iřřeđ nnes řar Bayt-Il.⁵ Nettat ikkes

2 IJEĠIDEN

εawed ikehhanen n lašnam inni tuḡa řeqqmen ijeġiden n Yahuda ħima ad qeddmn tiwhibin n řebxur di řegeudi, di tneddam n Yahuda u di jwayeh i dd innđen i Urcalim uřa d yenni qeddmn tiwhibin n řebxur i Baal d tfuct d tziri d temmura n ujenña u i marra řeeskar n ujenña.⁶ Netta issuffey uřa d tarebbit n cwarti zi taddart n SIDI *igga it barra* i Urcalim řar teyzart n Qidrun. Netta issemeđ it řar teyzart n Qidrun u iddez it d taejjajt u yareyyec it x imeđřan n ayt n řgens.⁷ Netta ihdem ixẁamen n yeryazen iqeĥĥbiyyen nni tuḡa řar taddart n SIDI, mani ttzetřent temyarin iqiđan nni ggin am ict n zzawect i trebbit n cwarti.⁸ Netta iija ad ssuffyēn marra ikehhanen zi tneddam n Yahuda uca netta issexmej řegeudi mani qeddmn ikehhanen tiwhibin n řebxur, zi Jabea ař Bi'r-Sebea. Netta ihdem řegeudi řar tewwura, uřa d inni *iġan* řar wadaf n Tewwart n Yacuea, azeġif ameqqran n tendint, řar uzeřmađ n wenni *i tuḡa ittadef* Tawwart n Tendint.⁹ Maca ikehhanen n řegeudi war dd-iwyen tiyarřa x uealřar n SIDI di Urcalim, maca nitni ccin ayrum břa antun di řwest n aytmatšen.¹⁰ Netta issexmej uřa d Tufat nni *iġan* di teyzurt n ayt n Hinnum, ħima uřa d ijj war isseēddu mmis niḡ yeġis x tmsesi i Mulek.¹¹ Netta ikkes iysan i tuḡa ggin ijeġiden n Yahuda i řewqar n tfuct řar wadaf n taddart n SIDI, řar texxamt n Natan-Malak, amsexxar icenneēn, wenni *iġan* řar řebniyyat barra i zzawect. Netta iqedd i ikar-ruten n tfuct s tmsesi.¹² *Uřa d ieałřaren* nni tuḡa ibedden x tzeqqa n tyurfet n Ařaz nni tuḡa ggin ijeġiden n Yahuda uřa d ieałřaren i igga Manassi di tnayen n řemrařat n taddart n SIDI, ihdem iten ujeġid u netta irbez iten, *issigg^wej iten* zi senni uca inđar taejjajt nsen di teyzart n Qidrun.¹³ Uca issexmej ujeġid řegeudi nni *din iġan* zzat i Urcalim, řar yeřfus n Wedrar n Uđeyyee, wenni ibnan Suliman, ajeġid n Israyil, i Actarut, jjeifect n ayt n řidun, u i Kamuc, jjeifect n ayt n Mu'ab, u i Milkum, nnei n ayt n Eammun.¹⁴ Netta yarza imayđuten *iqeddsen* di iwetwiten uca iqřec tirebbin n cwarti uca iccur amcan nsen s yexsan n yewdan.¹⁵ Uřa d aealřar nni *iġan* di Bayt-il d řġaeēdet wenni iggin Yarubeam d wenni yarrin Israyil ad ixđa, aqa aealřar nni d řġaeēdet nni ihdem iten s tnayen idsen. Netta issemeđ řġaeēdet, id-dez it ařami tedweř d taejjajt uca issemeđ tarebbit n cwarti.¹⁶ *Umi* dd-inneqřeb Yuciya, iřza imeđřan i tuḡa dinni x wedrar uca issekk *din ca n yeryazen* uca iksi-dd ixsan zeg imeđřan uca issemeđ iten x uealřar. Netta issexmej it ełahřab awař n SIDI i zi ibarreĥ weryaz n AREBBI wenni ibarrĥen awařen-a.¹⁷ *Xenni* inna “Mana wezru n wenđeř i din twařiy?” Nnan as yeryazen n tendint “Wa d anđeř n weryaz n AREBBI wenni tuḡa dd-yusin zi Yahuda u wenni ibarrĥen s timesřayin-a nni teggid ak-d uealřar n Bayt-il.”¹⁸ Netta inna “Jjem t din! Uřa d ijjēn war itthidi ixsan nnes!” Ammu i jjin nitni ixsan nnes *jmiē* ak-d yexsan n unab i wenni dd-yusin zi Samarya.¹⁹ Ikkes Yuciya marra tudrin n řegeudi nni *iġan* di tneddam n Samarya i tuḡa ssbedden ijeġiden n Israyil mařend ad searen SIDI. Netta igga zzaysen am mammec igga di Bayt-il.²⁰ Marra ikehhanen n řegeudi inni *tuḡa iġan* din, iyarř asen x ieałřaren uca issemeđ ixsan n bnadem. Awarni as ieqeb netta řar Urcalim.

Řeid ameqqran n tyarřt n useēdu

²¹ Ajeġid yumur i marra řgens “Swejdēn *tyarřt n useēdu* i SIDI, AREBBI nwem, am mammec itwari deg wedlis-a n řeahd.”²² Ict n *tyarřt* n useēdu am ta tuḡa war tetwagg *emmarř* zeg wus-san n řquđat nni tuḡa iĥekkmen Israyil uřa di marra ussan n ijeġiden n Israyil d ijeġiden n Yahuda.²³ Maca deg usegg^was wiss tmenřac n ujeġid Yuciya tetwasewjed *tyarřt-a* n useēdu i SIDI di Urcalim.

²⁴ Yuciya ikkes uřa d yenni issawařen ak-d imettan d yenni issuffuyēn jnun d řexyařat imezyanen n lašnam d imeyđa n *lařnam* d marra jjeayef i tuḡa twařan di temmurt n Yahuda u di Urcalim, ħima ad issemten awařen n ccariea i tuḡa itwarin deg wedlis itwannđen i tuḡa yufa ukehhan Ĥilqiya di taddart n SIDI.²⁵ Qbeř nnes tuḡa war din uřa d ijj n ujeġid am netta, idweř-dd řar SIDI s marra uř nnes u s marra řeēmar nnes d s marra tizemmar nnes, ełahřab ccariea n

2 IJEĠIDEN

Musa, uṛa awarni as tuṛa war iḡi uṛa d ijjien am netta.

²⁶ Maca SIDI war ijj i zi ṛḡaduq n lyaḡab nnes d ameqqran i zi tuṛa itwassary lyaḡab nnes x Yahuda zi ssibbet n marra asear i d as igga Manassi. ²⁷ SIDI inna “Ad ssigg^wjeṛ uṛa d Yahuda x uṛembub inu, am mammec ssigg^wjeṛ necc Israyil u necc ad ndareṛ tandint-a Urcalim i farzey uṛa d taddart i xef nniṛ ‘Ad yiṛi isem inu diha.’ ”

²⁸ Imezruyen iqqimen n Yuciya d marra min igga, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeḡiden n Yahuda?

²⁹ Deg wussan nnes igaeed Fireun Nixu, ajeḡid n Miṣra, didd i ujeḡid n Accur ṛar yeṛzar n Lfuraṭ. Ajeḡid Yuciya iffeṛ maḡend ad t iṛqa, maca Nixu inṛa it ṛar Majiddu ṛami t yezra. ³⁰ Imsexxaren nnes iwyen t d ametti x ijj n ukarru zi Majiddu ṛar Urcalim, ssiwḡen t ṛar Urcalim uca neḡṛen t deg wenḡer nnes. Ṛgens n temmurt iksi Yahuyaḡaz uca dehnen t, ggin t d ajeḡid deg wemcan n babas.

Yahu’ahaz, ajeḡid n Yahuda

³¹ Yahuyaḡaz tuṛa ṛars tṛata u-eicrin n isegg^wusa, umi idweṛ netta d ajeḡid. Netta iḡkem tṛata n iyuren di Urcalim. Yemmas qqaren as Ḥamutal, yeḡis n Irmiya zi Libna. ³² Netta igga min iḡan d aeefan di tiṭṭawin n SIDI. Netta igga nican am mammec ggin ṛejdud nnes. ³³ Fireun Nixu iija ad t ibelleḡ di Ribla di temmurt n Ḥamat ḡima war iḡekkem ead di Urcalim. Netta igga i temmurt ijj n multa n mya n talint n nnuqart d ict n talint n wureṛ. ³⁴ Xenni igga Fireun Ilyaqim, mmis n Yuciya d ajeḡid deg wemcan n babas uca ibeddeṛ isem nnes ṛar Yahuyaḡim. Maca Yahuyaḡaz yiwyi it uca yusa-dd ṛar Miṣra uca immut dinni.

Yuyakim, ajeḡid n Yahuda

³⁵ Yahuyaḡim iwca nnuqart d wureṛ i Fireun, maca netta tuṛa iqeddard tammurt ḡima izemmar ad isellem nnuqart nni eḡaḡsab ṛumur n Fireun. Kuṛ ijj n weryaz eḡaḡsab aqeddard nnes, ammu i ittar nnuqart d wureṛ n ṛgens n temmurt ḡima ad t iwc i Fireun Nixu. ³⁶ Yahuyaḡim tuṛa ṛars xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweṛ netta d ajeḡid. Netta iḡkem ḡiṭac n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Zabida, yeḡis n Fidaya zi Rumat. ³⁷ Netta igga min iḡan d aeefan di tiṭṭawin n SIDI. Netta igga nican am mammec ggin ṛejdud nnes.

Yahuda idweṛ sadu ufus n ujeḡid n Babil ṛmijaṛ n tṛata n isegg^wusa

24¹ Deg wussan nnes igaeed Nibuxadnaṣṣir, ajeḡid n Babil, u Yahuyaḡim idweṛ iṭae as tṛata n isegg^wusa. Xenni inneḡṛeb uca iṛewweṛ xas. ² Issekk-dd ṛars SIDI bandiyyat n Ikaldaniyyen d bandiyyat n Aram d bandiyyat n Mu’ab d bandiyyat n ayt n Eammun. Netta issekk iten ṛar Yahuda ḡima ad tt xarṛben eḡaḡsab awaṛ n SIDI i tuṛa issiweṛ s uqemmmun n imsexxaren nnes, inabiyyen. ³ Wah, man aya imsar ak-d Yahuda eḡaḡsab ṛumur n SIDI ḡima ad t issigg^wej x wudem nnes di ssibbet n ddnub n Manassi, di ssibbet n marra min igga wanita. ⁴ Uṛa di ssibbet n idammen imezdagen i issizzeṛ ṛami tuṛa zṛaysen iccur Urcalim. SIDI tuṛa war ixs ad as iṛfar. ⁵ Imezruyen iqqimen n Yahuyaḡim d marra min igga, ma man aya marra war itwazemm ca deg wedlis n usettef n ijeḡiden n Yahuda? ⁶ Yahuyaḡim itwassars deg wenḡer jar ṛejdud nnes. Mmis Yahuyakin idweṛ d ajeḡid deg wemcan nnes. ⁷ Ajeḡid n Miṣra war iffiṛ ead ṛar umenyi zi temmurt nnes, maṛar ajeḡid n Babil tuṛa iksi marra min tuṛa iḡan n ujeḡid n Miṣra zi teṛzart n Miṣra ṛars aṛ iṛzar n Lfuraṭ.

24:2 ‘s uqemmmun’ - s Teibranit ‘s ufus’.

24:3 ‘eḡaḡsab ṛumur n SIDI’ - s Teibranit ‘x uqemmmun n SIDI’.

2 IJEĞIDEN

Yahuyakin, ajeğid n Yahuda - amezwar n lmenfa yar Babil

⁸Yahuyaxin tuya yars tmenčac n isegg^wusa umi idweř netta d ajeğid. Netta iħkem třata n iyuren di Urcalim. Yemmas qqaren as Neħučta, yeğis n llnatan zi Urcalim. ⁹Netta igga min iğan d aceffan di tiřtawin n SIDI. Netta igga nican am mammec igga babas. ¹⁰Di řweqt nni ffyen imsexxaren n Nabuxadnařřir, ajeğid n Babil yar Urcalim uca nnđen i tendint. ¹¹Uřa Nabuxadnařřir, ajeğid n Babil, *simant nnes* yusa-dd yar tendint am d as-dd nnđen imsexxaren nnes. ¹²*Xenni* yuyur Yahuyakin, ajeğid n Yahuda, yar ujeğid n Babil, netta ak-d yemmas d imsexxaren nnes d imeqqranen nnes d imsexxaren nnes icennēen. Ajeğid n Babil iħebbes it deg usegg^was wiss tmenya n tgelda nnes. ¹³Netta iħewwes zi senni marra tixubay zi taddart n SIDI d txubay zi taddart n ujeğid uca iqřee marra řeqcue n wuřey, inni tuya igga Suliman, ajeğid n Israyil, di zzawect n SIDI, am mammec tuya issiweř SIDI. ¹⁴Netta iksi marra Urcalim ak-d marra imeqqranen d marra ayt bu-teyrudt imeħđen, řecra-ařaf n imeħbas, uřa d kuř aneqqac n *ukeccud d weřru* d imziřen. War itwajji uřa d ijj myir imezřađ n řgens n temmurt. ¹⁵Indeh netta Yahuyakin yar Babil. *Uřa* d yemmas n ujeğid d temyarin n ujeğid d imsexxaren nnes icennēen d marra inni s tzemmar di temmurt yiwyi ten yar lmenfa zi Urcalim yar Babil. ¹⁶Marra iryazen imeħđen, sebea ařef n *yeryazen*, uřa d ineqqacen n *ukeccud d weřru* d imziřen, ařef n *yeryazen*, d marra *abarru* n ayt bu-teyrudt inni izemmaren i umenyi, aqa ajeğid n Babil indeh iten marra yar lmenfa yar Babil. ¹⁷Ajeğid n Babil igga Mattanya, eemmis, d ajeğid deg wemcan nnes uca ibeddeř isem nnes yar řidqiya.

řidqiya, ajeğid n Yahuda

¹⁸řidqiya tuya yars waħit u-eicrin n isegg^wusa umi idweř netta d ajeğid. Netta iħkem ĥiřac n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Ĥamuřal, yeğis n Irmiya zi Libna¹⁹ Netta igga min iğan d aceffan di tiřtawin n SIDI. Netta igga nican am mammec igga Yahuyaqim. ²⁰Zi ssibbet n lyađab n SIDI, imsar ak-d Urcalim d Yahuda ařami ten issekk zi zzat i wudem nnes. *Awarni* as tuya iyezwweř řidqiya x ujeğid n Babil.

Yahuda di lmenfa yar Babil

25¹Deg usegg^was wiss tesca n řeħkamet nnes, deg uyur wiss řecra, deg wass wiss řecra n uyur, imsar aqa yusa-dd Nabuxadnařřir, ajeğid n Babil, yar Urcalim, netta ak-d marra řeskar nnes. Netta inneđ as-dd uca quwwaren as s yijj n lbaraj. ²Teqqim tendint tetwařřar ař asegg^was wiss ĥiřac n ujeğid řidqiya. ³Deg wass wiss tesca n uyur wiss arebea, *umi* tuya řaz iqseħ di tendint u řgens n temmurt war yarsen tuři bu weřrum, ⁴aqā tetwarz tendint u marra leeskariyyen arewřen di ġiřet x webriđ n tewwart i *iğan* jar tnayen n řeħyud nni *iğan* yar řemraħ n ujeğid, waxxa lkaldaniyyen tuya quwwaren i tendint, uca ajeğid yuyur deg webriđ n řewđa. ⁵*Maca* řeskar n lkaldaniyyen đfaren ajeğid u nitni ĥarten xas di řewđađ n Ariħa u marra řeskar nnes idweř itwabezzee xas. ⁶řřfen ajeğid uca iwyen t yar ccamal yar ujeğid n Babil, yar Ribla uca ĥekmen xas. ⁷Nitni yarsen i iħenjiren n řidqiya zzat i tiřtawin nnes uca ssdaryřen tiřtawin n řidqiya uca carfen t s tnayen n řeqyud n nnħas uca iwyen t yar Babil.

⁸*Awarni* as deg uyur wiss xemsa, deg wass wiss xemsa n uyur - tuya-t deg usegg^was wiss tsečac n Nabuxadnařřir, ajeğid n Babil - yusa-dd Nabuzaradan, řqebřan n ieessasen n arrimet, amsexxar n ujeğid n Babil, di Urcalim. ⁹Isseccmeđ taddart n SIDI d taddart n ujeğid d marra tudrin n Urcalim uřa kuř taddart d tameqqrant issary as timessi. ¹⁰Řeħyud i dd-innđen i Urcalim yedřen ten marra řeskar n lkaldaniyyen nni *iğan* ak-d řqebřan n ieessasen n arrimet. ¹¹Min iqqimen n řgens nni itwajjen di tendint d marra inni tuya iedun yar ujeğid n Babil d min iqqimen n řyaci, indeh iten Nabuzaradan, řqebřan n ieessasen n arrimet, yar lmenfa. ¹²Řqebřan n ieessasen n

2 IJEŽIDEN

arrimet iija mȳir ca n imezřađ n temmurt am ayt n tzayart d i feġaħen.

¹³ Ipilaren n nnħas di taddart n SIDI d tkarrutin d trimant n nnħas nni tuġa *din* ħar taddart n SIDI, arzin ten Ikaldaniyyen u nitni ksin xasen marra nnħas ħar Babil.¹⁴ Uřa d tiydurin d iyenjayen d tjeqqadın d tmejmarin uřa d marra řeqcue n nnħas i zi tuġa ttsexxaren, ksin ten.

¹⁵ Řqebťan n ieessasen n arrimet yiwi-dd timejmarin d řťawyat i urucci, *marra min tuġa iġan* n wureġ niġ n nnuqart.¹⁶ Uřa d tnayen n ipilaren d trimant d tkarrutin nni tuġa igga Suliman i taddart n SIDI. Tuġa war izemmar ad itwawzen marra nnħas n marra řeqcue-a.¹⁷ Řueřa n yijj n upilar tuġa days tmentac n iġaġen u ttaj i xas, tuġa n nnħas i yeġa. Řueřa n ttaj tuġa-t řřata n iġaġen d tracciwin d iremmamen i d as dd-innden i ttaj tuġa-ten marra n nnħas. Ammu i tuġa uřa d apilar wiss tnayen d tracca i xas iġan.

¹⁸ Saraya, řqebťan n ieessasen n arrimet, yiwi *akis eawed* akehhan ameqqran d ukehhan wiss tnayen řafanya d řřata n ieessasen n tewwart.¹⁹ Netta yiwi-dd ijj n umsexxar icennēen wenni itwařeqqmen x Ieeskariyyen d xemsa n yeryazen imeħđen zeg imtiqqan n ujeġid inni itwafen di tendint, *jmie* ak-d umarir n umeqqran n řeeskar wenni izemmen řgens n temmurt i umenġi uřa d settin n yeryazen zi řgens n temmurt nni itwafen di tendint.²⁰ *Awarni mma* ten yawi Nabuzaradan, řqebťan n ieessasen n arrimet, yuyur akidsen ħar ujeġid n Babil, ħar Ribla.²¹ Ajeġid n Babel iwwet iten, inġa iten di Ribla di temmurt n Ĥamat. Ammu i itwandeħ Yahuda zi temmurt nnes ħar lmenfa.²² X řgens i tuġa iqqimen di temmurt n Yahuda i tuġa iija Nabuxadnařřir, ajeġid n Babil, aqa igga xasen Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan.²³ *Umi řřin* ikumandaren n řeeskar, nitni d yeryazen nsen, belli ajeġid n Babil igga Jadalya *d awkiř*, usin-dd nitni ħar Jadalya di Miřfa. Tuġa Ismaeil, mmis n Natanya, Yuħanan, mmis n Qariħ, Saraya, mmis n Tanħumit, Anufaťi, d Yazanya, mmis n Maeki, nitni d yeryazen nsen.²⁴ Jadalya iijuġ asen i nitni u i yeryazen nsen, inna asen “War tegg”dem ca zeg imsexxaren n Ikaldaniyyen. Qqimem di temmurt uca sexxarem i ujeġid n Babil, xenni ad řřim mliħ.”

²⁵ Maca deg uyur wiss sebea yusa-dd Ismaeil, mmis n Natanya, mmis n Illicamae, *wenni* dd-iqqarřen zeg ujeġid, ak-d eecra n yeryazen. Nitni wtin Jadalya ařami immut uřa d lYahudiyyen d Ikaldaniyyen inni ħars iġan di Miřfa.²⁶ *Xenni* ikkar marra řgens, zeg umezġyan ař ameqqran, uřa d imeqqranen n terbiein n řeeskar, ffġen nitni ħar Miřra, minzi nitni gg”den zi Ikaldaniyyen.

Yahuyakin iťtef nniemet di Babil

²⁷ Deg usegg”as wiss sebea u-ťřatin di lmenfa n Yahuyakin, ajeġid n Yahuda, deg uyur wiss teneac, deg wass wiss sebea u-eicrin n uyur, imsar, aqa Iwil-Marudax, ajeġid n Babil, deg usegg”as i di idweř d ajeġid, issġaeed-dd azeġif n Yahuyakin, ajeġid n Yahuda, zi řehbes.²⁸ Netta issiweř akides ř ředrafet uca igga řkursi nnes tiwa i řkarasi n ijeġiden nneđni i tuġa ħars iġan di Babil.²⁹ Yahuyakin ibeddeř arruđ nnes n řehbes uca idweř ittett řebda ħars marra ussan n tudart nnes.³⁰ X řeuć nnes, aqa immewc as zeg ujeġid řebda ict n řeeweć, aqedda n wass x wass nnes, marra ussan n tudart nnes.

25:13 ‘tarimant’ - s teibranit ‘řebħar’ niġ ‘il’.

ADLIS AMEZWARU N IMEZRUYEN

Jjiřat zi Adam ař Ibrahim

1 ¹Adam, Cit, Anuc, ²Qinan, Mahlal'il, Yarid, ³Axnux, Matucalah, Lamak, ⁴Nuħ, Sam, Ĥam, Yafat,

⁵Iħenjiren n Yafat *tuya-ten d* Jumar, Majuj, Maday, Yawan, Tubal, Macik d Tiras.

⁶Iħenjiren n Jumar *tuya-ten d* Ackanaz, Difat d Tujarma.

⁷Iħenjiren n Yawan *tuya-ten d* Ilica, Tarcica, Ikittiyyen d Idudaniyyen.

⁸Iħenjiren n Ĥam *tuya-ten d* Kuc, Miřrayim, Fuř d Kenean.

⁹Iħenjiren n Kuc *tuya-ten d* Saba, Ĥawila, Sabta, Raema d Sabtaka. D tarwa n Raema *tuya-ten d* Caba d Dadan.

¹⁰Kuc ijja-dd Nimrud. Wanita ibda ad yiři d ijj n ujebbar x temmurt.

¹¹Miřrayim ijja-dd Iludiyyen, Icanamiyyen, Ilahabiyyen, Inaftuħiyyen,

¹²Ifatrusiyyen, Ikařluħiyyen, inni zi i dd-iqqarřen Ifiliřtiniyyen, uřa d Ikafturiyyen.

¹³Kenean ijja-dd Sidun, amenzu nnes, d Ĥitti, ¹⁴Ayabusi, Amuri, Ajirjaci, ¹⁵Aħawi, Aearqi, Asiniy, ¹⁶Arwadi, Ařamari d Uħamati.

¹⁷Iħenjiren n Sam *tuya-ten d* Ilam, Accur, Arfakcad, Lud, Aram, Euz, Ĥul, Jatar d Macik.

¹⁸Arfakcad ijja-dd Calah u Calah ijja-dd Eabir.

¹⁹Twarwen-dd i Eabir tnayen n iħenjiren. Ijjen qqaren as Falaj, minzi deg wussan nnes tetwabđa temmurt, uca qqaren as i umas Yuqřan.

²⁰Yuqřan ijja-dd Almudad, Calaf, Hařarmawt, Yarah, ²¹Haduram, Uzal, Diqla, ²²Eibal, Abimayil, Caba, ²³Ufir, Ĥawila d Yubab. Marra ina *tuya-ten d* iħenjiren n Yuqřan.

²⁴Sam, Arfakcad, Calah, ²⁵Eabir, Falah, Raeu, ²⁶Saruj, Naħur, Tarah, ²⁷Abram, wa d Ibrahim.

²⁸Iħenjiren n Ibrahim *tuya-ten d* Iřhaq d Ismaeil.

Tarwa n Ismaeil

²⁹Ina d inni zzaysen itwarwen: amenzu n Ismaeil *tuya-t d* Nabayut, xenni Qidar, Adbiyil, Mibsam,

³⁰Micmae d Duma, Massa, Ĥadad d Tayma, ³¹Yařur, Nafic d Qidma. Ina *tuya-ten d* iħenjiren n Ismaeil.

Tarwa n temyart n zziyada n Qařura

³²Iħenjiren n Qařura, tayya n Ibrahim. Nettat turuw-dd Zimran, Yuqcan, Madan, Midyan, Yicbaq d Cuħa. Iħenjiren n Yuqcan *tuya-ten d* Caba d Dadan.

³³Iħenjiren n Midyan *tuya-ten d* Eifa, Eifar, Ĥanuk, Abidae d Aldaea. Nitni marra *tuya-ten d* tarwa n Qařura.

1:6 'Difat' - deg wedlis Amz.10:3 nufa 'Rifat'

1:7 'Tarcica' - deg wedlis Amezwaru 10:4 nufa 'Tarcic'.

1:22 'Eibal' - deg wedlis Amezwaru 10:28 nufa 'Eubal'.

1 IMEZRUYN

Tarwa n Ishaq

³⁴ Ibrahim ijja-dd Ishaq. Ihenjiren n Ishaq tuya-ten d Eisu d Israyil.

Tarwa n Eisu, mmis n Ishaq

³⁵ Ihenjiren n Eisu tuya-ten d Ilifaz, Raewil, Yaëus, Yaëlam d Qurah.

³⁶ Ihenjiren n Ilifaz tuya-ten d Tayman, Umar, Şafi, Jaëtam, Qinaç, Timnaë d Eamaliq.

³⁷ Ihenjiren n Raewil tuya-ten d Naḥat, Zarah, Camma d Mizza.

Tarwa n Saëir di temmurt n Idum

³⁸ Ihenjiren n Saëir tuya-ten d Luṭan, Cubal, Şibeun, Eana, Dicun, Işar d Dican.

³⁹ Ihenjiren n Luṭan tuya-ten d Huri d Humam uca tuya Timnaë d uçmas n Luṭan.

⁴⁰ Ihenjiren n Cubal tuya-ten d Ealyan, Manaḥat, Eibal, Cafı d Unam. Ihenjiren n Şibeun tuya-ten d Aya d Eana.

⁴¹ Ihenjiren n Eana myir: Dicun. Ihenjiren n Dicun tuya-ten d Hamran, Icban, Yitrın d Karan.

⁴² Ihenjiren n Işar tuya-ten d Bilhan d Zaëwan d Yaëkan. Ihenjiren n Dicun tuya-ten d Euş d Aran.

Ijeğiden n Idum d izeğifen n tqebbař nsen

⁴³ Ina d ijeğiden i tuya iğan x Idum, qbeř mma tuya iḥekkem ijj n ujeğid x ayt n Israyil:

Balie, mmis n Baëur. Tandint nnes řayan as Dinhaba.

⁴⁴ Bilaë immut uca Yu'ab, mmis n Zarah, zi Buşra, iḥkem deg wemcan nnes.

⁴⁵ Yu'ab immut uca Hucam zi temmurt n Itaymaniyyen iḥkem deg wemcan nnes.

⁴⁶ Immut Hucam uca Hadad mmis n Badad wenni iyeřben Midyan deg iyyar n Mu'ab, iḥkem deg wemcan nnes. Isem n tendint nnes tuya qqaren as Eawit.

⁴⁷ Immut Hada uca Simla zi Masriqa iḥkem deg wemcan nnes.

⁴⁸ Immut Simla uca Cawul, zi Raḥubut yar yeyzar, iḥkem deg wemcan nnes.

⁴⁹ Immut Cawul uca Baël-Hanan, mmis n Eakbur, iḥkem deg wemcan nnes.

⁵⁰ Immut Baël-Hanan uca Hadad iḥkem deg wemcan nnes. Tandint nnes qqaren as Faëi u tamyard nnes qqaren as Maḥiṭab'il, yeğis n Maṭrid, yeğis n Ma-Dahab.

⁵¹ Immut Hadad uca xenni dewřen yina d imyaren n Idum: amyar Timnaë d umyar Ealwa d umyar Yatit, ⁵² d umyar Ahulibama d umyar Iyla d umyar Finun ⁵³ d umyar Qanaç d umyar Tayman d umyar Mişar ⁵⁴ d umyar Majdiyil d umyar Eiram. Ina tuya d imyaren n tqebbař n Idum.

Teneac n ihenjiren n Israyil

2 ¹ Ina tuya d ihenjiren n Israyil: Rubin, Cimeun, Lawi d Yahuda, Issakar d Zabulun, ² Dan, Yusuf d Binyamin, Naftali, Jad d Acir.

1:36 'Qinaç' - deg wedlis Amezwaru 36:11 nufa 'Zifu'. 'Timnaë' - isem wanita war t nufa deg wedlis Amezwaru udem 36. Ad tay iceyyar isem wanita yar ict n temyard tenni taru Eamaliq i Ilifaz.

1:39 'Humam' - deg wedlis Amezwaru 1:39 nufa 'Haymam'.

1:40 'Ealyan' - deg wedlis Amezwaru 36:23 nufa 'Ealwan'. 'Cafı' - deg wedlis Amezwaru 36:23 nufa 'Cafu'. 'Şibeun' - deg wedlis Amezwaru 36:24 nufa 'Şabeun'.

1:42 'Yaëkan' - deg wedlis Amezwaru 36:27 nufa 'Eaqañ'.

1:50 'Hadad' - deg wedlis Amezwaru 36:39 nufa 'Hadar'. 'Pahi' - deg wedlis Amezwaru 36:39 nufa 'Pahu'.

1 IMEZRUYEN

Tarwa n Yahuda

³ **Ihenjiren n Yahuda** *tuya-ten d Eir d Unan d Cayla*. Třata twarwen as-dd zeg yeęis n Cuęa, Takaneanit. Eir, amenzu n Yahuda, tuęa d aeęffan di tięęawin n SIDI. S uyenni inęa it.

⁴ Tamar, tasřit nnes, turuw as-dd Faraę d Zarah. *Tuya yars s marra xemsa n ihenjiren*.

⁵ **Ihenjiren n Faraę** *tuya-ten Haęrun d Hamul*.

⁶ Ihenjiren n Zarah *tuya-ten d Zimri, Itan, Himan, Kalkul d Daraę*. S marra xemsa.

⁷ Ihenjiren n Karmi *tuya-ten d Axan*, wenni iyeęřen Israyil di řeyben, minzi igga s řeydar ak-d min tuęa itwaęarrmen gguren yar uteęęi.

⁸ Ihenjiren n Itan: *myir Eazarya*.

⁹ **Ihenjiren n Haęrun** inni i d as-dd itwarwen *tuya-ten d Yaręam'il d Ram d Kalubay*.

¹⁰ Ram ijja-dd Eamminadab, Eamminadab ijja-dd Naęcun, amyar n ayt n Yahuda.

¹¹ Naęcun ijja-dd Salmu, Salmu ijja-dd Bueaz,

¹² Bueaz ijja-dd Eubid, Eubid ijja-dd Yassa.

¹³ Yassa ijja-dd Iliyab, amenzu nnes, wiss tnayen Abinadab, wiss třata Cimeęa, ¹⁴ wiss arebeęa Natanyil, wiss xemsa Radday, ¹⁵ wiss setta Uęam d wiss sebeęa Dawud.

¹⁶ Suyetmatsen *tuya-ten d řaruya d Abijayil*. Ihenjiren n řaruya *tuya-ten c Abicay d Yu'ab d Easayil*, třata n *ihenjiren*.

¹⁷ Abijayil turuw-dd Amasa u babas n Eamasa *tuya d Yatru, Asmacili*.

¹⁸ **Kalib**, mmis n Haęrun, ijja-dd ak-d Eazuba, tamęart nnes, yeęis Yarięut. D ina d ihenjiren nnes: Yacar, Cubab d Ardun.

¹⁹ *Umi* immut Eazuba, yiwi Kalib Ifrat i yixef nnes *d tamęart* u nettat turuw as-dd Hęur. ²⁰ Hęur ijja-dd Uri u Uri ijja-dd Baęalyil.

²¹ Awarni as yudeę Haęrun yar yeęis n Maxir, babas n Jilead, u netta iwyi tt *d tamęart* umi yars tuęa settin n isegę^wusa u nettat turuw as-dd **Sajub**.

²² Sajub ijja-dd Ya'ir. Netta yars třata u-eicrin n tneddam di temmurt n Jilead. ²³ Jacur ak-d Aram ikkes zzaysen dcurat n Ya'ir, uřa Qanat d tnedddam i yars dd-iqqnen, s marra settin n tneddam. Ina marra *tuya-ten d ihenjiren* n Maxir, babas n Jilead.

²⁴ Awarni i řmewt n Haęrun d Kalab-Ifrat, turuw as-dd Abiya, tamęart n Haęrun, Accur, babas n Taqueęa.

²⁵ **Ihenjiren n Yaręam'il**, amenzu n Haęrun, *tuya-ten d Ram*, amenzu, *xenni* Buna, Awran, Uęama d Axiya.

²⁶ Yaręam'il tuęa yars ead ict n temęart nneęnit qqaren as Ařara. Nettat *tuya d yemmas* n Unam.

²⁷ Ihenjiren n Ram, amenzu n Yaręam'il *tuya-ten d Maęaę d Yamin d Eaqar*.

²⁸ Ihenjiren n Unam *tuya-ten d Cammay d Yadaę*. Ihenjiren n Cammay *tuya-ten d Nadab d Abicur*.

²⁹ Tamęart n Abicur qqaren as Abięayil. Nettat turuw as-dd Aęęban d Mulid.

³⁰ Ihenjiren n Nadab *tuya-ten d Salad d Affayim*. Salad immut břa ihenjiren. ³¹ Ihenjiren n Af-fayim: *myir* Yicei. Tarwa n Yicei: *myir* Cican. Ihenjiren n Cican: *myir* Axlay.

³² Ihenjiren n Yadaę, umas n Cammay, *tuya-ten d Yatru d Yunatan*. Yatru immut břa ihenjiren.

³³ Ihenjiren n Yunatan *tuya-ten d Falat d Zaza*. Ina *tuya-ten d tarwa n Yaręam'il*.

³⁴ Cican tuęa war yars bu ihenjiren, maca yessis *wah*. Cican tuęa yars ijj n umsexxar d Amiřri, qqaren as Yaręaę. ³⁵ Cican iwca yeęis d tamęart i umsexxar nnes Yaręaę u nettat turuw as-dd Eattay.

1 IMEZRUYN

³⁶ Attay ijja-dd Natan, Natan ijja-dd Zabad, ³⁷ Zabad ijja-dd Iflal, Iflal ijja-dd Eubid, ³⁸ Eubid ijja-dd Yahu, Yahu ijja-dd Eazarya, ³⁹ Eazarya ijja-dd Halaş, Halaş ijja-dd Ileasa, ⁴⁰ Ileasa ijja-dd Sismay, Sismay ijja-dd Callum, ⁴¹ Callum ijja-dd Yaqamya d Yaqamya ijja-dd Ilicamae.

⁴² Ihenjiren n Kalib, umas n Yarham'il: *myir* Micae, amenzu nnes wenni d babas n Zif, ura d tarwa n Marica, babas n Hibrun. ⁴³ Ihenjiren n Hibrun *tuya-ten* d Quraş, Taqquea, Raqam d Camea.

⁴⁴ Camae ijja-dd Raşam, babas n Jaraqeam, u Raşam ijja-dd Cammay.

⁴⁵ Mmis n Cammai *tuya-t* d Maen. Maen *tuya* d babas n Bayt-Sur.

⁴⁶ Eifa, tayya n Kalib, turuw-dd Haran, Muşa d Jaziz. Haran ijja-dd Jaziz.

⁴⁷ Ihenjiren n Jahday *tuya-ten* d Rajam, Yutam, Jican, Falaş, Eifa d Caef.

⁴⁸ Ak-d tayya n Kalib, Maeka, ijja-dd netta Cabar d Tarhana.

⁴⁹ Nettat turuw-dd Caef, babas n Madmanna, Cawa, babas n Makbina d babas n Jabea. Yeğis n Kalib *tuya* Eaksa.

⁵⁰ Ina d tarwa n Kalib, mmis n Hur, amenzu n Ifrata: Cubal, babas n Qaryat-Yaeirim, ⁵¹ Salma, babas n Bayt-Laħm d Harif, babas n Bayt-Jadir.

⁵² Ihenjiren n Cubal, babas n Qaryat-Yaeirim, *tuya-ten* d Haruwa d Haşı-Hammanuħut.

⁵³ Tiwacunin n Qaryat-Yaeirim *tuya-ten* d Iyitriyyen, Ifutiyyen, Icumatiiyyen d Imacraeiyyen. Zzaysen i dd-iqqarşen Işureiyyen d Ictawuliyyen.

⁵⁴ Tarwa n Salma *tuya-ten* d Bayt-Laħm, Iniřufatiyyen, Eařrut, Bayt-Yu'ab d Haşı-Hamanuħi d Işureiyyen.

⁵⁵ Tiwacunin n imariren nni izeddyen di Yaebis, *tuya-ten* d Itaeatiyyen d Icameayyen d Isukaniyyen. Nitni d Iqiniyyen inni dd iqqarşen zi Ĥammat, babas n taddart n Rakab.

Tarwa n Dawud

3 ¹ Ina *tuya* d ihenjiren n Dawud inni i d as-dd itwarwen di Ĥibrun: amenzu *tuya* d Amnun n Axinuēam zi Tayazraeilit; wiss tnayen Daniyal n Abijayil, Takarmalit; ² wiss třata Abcalum, mmis n Maeka, yeğis n Talmay, ajeğid n Jacur; wiss arebea Aduniya, mmis n Hajjit; ³ wiss xemsa Cafatya n Abiřal, wiss setta Yitaream, n temyart nnes Eajla. ⁴ Twarwen as-dd setta di Ĥibrun, minzi netta iħkem dinni sebea n iseggwusa d setta n iyuren u di Urcalim iħkem třata u-třatin n iseggwusa.

⁵ D ina twarwen as-dd di Urcalim: Cimeā, Cubab, Natan, Suliman. Arebea-ya *tuya-ten* d ihenjiren n Batcuē, yeğis n Eammiiyl.

⁶ Xenni Yibħar, Ilicameā, Ilifalař, ⁷ Nujah, Nafaj, Yafie, ⁸ Ilicamae, Iliyadae, Ilifalař, tesea n ihenjiren.

⁹ Ina marra d ihenjiren n Dawud, nhřa ihenjiren n tiyya, u Tamar *tuya* d ućmatsen.

¹⁰ Mmis n Suliman *tuya-t* d Raħubeam, mmis nnes Abiya, mmis nnes Asa, mmis nnes Yahucafař,

¹¹ mmis nnes Yuram, mmis nnes Axazya, mmis nnes Yuwac, ¹² mmis nnes Amařya, mmis nnes Eazarya, mmis nnes Yutam, ¹³ mmis nnes Aħaz, mmis nnes Ĥazaqiya, nnes mmis Manas-si, ¹⁴ mmis nnes Amun, mmis nnes Yuciya.

¹⁵ Ihenjiren n Yuciya *tuya-ten* d amenzu Yuħanan, wiss tnayen Yuyaqim, wiss třata řidqiya, wiss arebea Callum.

¹⁶ Ihenjiren n Yuyaqim *tuya-ten* d mmis Yakunya, mmis nnes řidqiya.

¹⁷ Ihenjiren n Yakunya, amehbus: *myir* Ca'alitiyl *tuya-t* d mmis ¹⁸ u Malkiram d Fadaya d Cinařřar d Yaqamya d Hucameā d Nadabya.

¹⁹ Ihenjiren n Fadaya *tuya-ten* d Zarubbabil d Cimei. Ihenjiren n Zarubbabil *tuya-ten* d Macul-

3:1 'Tayazraeilit' - ict n temyart zi Yazraeil. 'Takarmalit' - ict n temyart zi Karmil.

1 IMEZRUYEN

lam d Һananya d uċmatsen *tuya-tt d Calumit*,²⁰ u *xenni* Һacuba d Uwhil d Baraxya d Һasadya d Yucab-Һasad, xemsa *n ihenjiren*.

²¹ Ahenjir n Һananya *tuya-t* Falatya d Yicciya. Ihenjiren n Rafaya, ihenjiren n Arnan, ihenjiren n Eubadya, ihenjiren n Cakanya.

²² Ihenjiren n Caxanya, *myir* Cimeiya u ihenjiren n Cimeiya *tuya-ten d* Һattuc, Yijeal, Barih, Naerya d Cafat, setta *n ihenjiren*.

²³ Ihenjiren n Naerya *tuya-ten d* Ilyacini, Hazaqiya d Eazriqam, tɾata *n ihenjiren*.

²⁴ Ihenjiren n Ilyacini *tuya-ten d* Hudayahu, Ilyacib, Falaya, Aqqub, Yuһanan, Dalaya d Eanani, seba *n ihenjiren*.

Tarwa n Yahuda

4¹ Ihenjiren n Yahuda *tuya-ten d* Faraş, Һaşrun d Karmi d Һur d Cubal.

² Ra'aya, mmis n Cubal, ijja-dd Yaһat u Yaһat ijja-dd Axumay d Lahad. Tina d tiwacunin n Işareiiyyen.

³ Ina *tuya-ten n Һur*, babas n Eitam: Yazaraeil, Yacma d Yadbac. Isem n uċmatsen *tuya-t d* Haşlalfuni. ⁴ Fanuwil *tuya-t d* babas n Jadur u Eazar *tuya-t d* babas n Һuca. Ina *tuya-ten d* ihenjiren n Һur, amenzu n Ifrata, babas n Bayt-Laһm.

⁵ Achur, babas n Taqque, tuya Һars tnayen n temyarin, Һala d Naera. ⁶ Naera turuw as-dd Axuzam, Һafar, Ataymani d Axactari. Ina *tuya-ten d* ihenjiren n Naera. ⁷ Ihenjiren n Һala *tuya-ten d* Sarat, Şuһar d Itnan.

⁸ Quş ijja-dd Eanub d Haşubiba, d twacunin n Axarhil, mmis n Harum.

⁹ Yaebiş tuya Һars ccan x yaytmas. Yemmas tuya tegga as Yaebiş, mayar nettat tenna “Necce urwey t-idd s řehriq.” ¹⁰ Yaebiş iřaşa x SIDI n Israyil, inna “Mařa cek tbarked ayi u ad twesseed aymir *n temmurt* inu uca ad kidi yiři ufus nnek, ad xafi tessigg^wejed řyar Һima war d ayi iřeqqef!” Uca AREBBI issiweċ as min ittar.

¹¹ Kalub, umas n Cuђa, ijja-dd Maһir, babas n Ictun. ¹² Ictun ijja-dd Bayt-Rafa d Fasiһ d Taһinna, babas n tendint n Naһac. Ina d iryazen n Rayka.

¹³ Ihenjiren n Qanaz *tuya-ten d* Eutniyil, Saraya u ihenjiren n Eutniyil, *myir* Һatat.

¹⁴ U Maenatay ijja-dd Eafra, Eafra u Saraya ijja-dd Yu'ab, babas n Teyzurt n Iһrayfiyyen, mayar nitni d ayt n řşenect.

¹⁵ Ihenjiren n Kalib, mmis n Yafunni, *tuya-ten d* Eiru, Iyla d Naeam. Ihenjiren n Iyla, *myir* Qinaz.

¹⁶ Ihenjiren n Yahlaliyil *tuya-ten d* Zif d Zifa d Tiriya d Asarayil.

¹⁷ Ihenjiren n Eazra *tuya-ten d* Yatar d Marad d Eafir d Yalun. Nettat turuw-dd Maryam d Cammay d Yicbaһ, babas n Ictamue.

¹⁸ Tamyard nnes Tayahudit turuw-dd Yarid, babas n Jadur, d Һabir, babas n Suku, d Yaqutiyl, babas n Zanuһ. Ina d ihenjiren n Bitya, yeğis n Fireun, tenni yiwi Marad *d tamyard*. ..

4:18 ‘Tayahudit’ - ict n temyard zi Yahuda.

1 IMEZRUZEN

¹⁹ Ihenjiren n temyart n Hudiya, ućmas n Naħam, *tuya-ten* d babas n Qaeila, Ajarmi, d Ictamue, Amaeki.

²⁰ Ihenjiren n Cimun *tuya-ten* d Amnun d Rinna, Bin-Ħanan d Tilun. Ihenjiren n Yieci *tuya-ten* d Zuħayt d Ban-Zuħayt.

²¹ Tarwa n Cila, mmis n Yahuda, *tuya-ten* d Eir, babas n Lika, Laeda, babas n Marica d twacunin n taddart n yenni ixeddmen s tiffest di taddart n Acbiea.

²² U *xenni* Yuqim d yeryazen n Kuziba, d Yuwac d Saraf, inni išeġden x Mu'ab, d Yacubi-Laħm. D man aya d řexbarat tiqdimin. ²³ Nitni d ayt n řraxt u zedyen di Natacim d Jadira. Nitni qqimen zeddyen din ħima ad sexxaren i ujeġid.

Tarwa n Cimeun

²⁴ Ihenjiren n Cimeun *tuya-ten* d Namuyil d Yamin, Yarib, Zarah, Cawul.

²⁵ Callum d mmis d mmis nnes Mibsam d mmis nnes Micmae.

²⁶ Tarwa n Micmae: mmis Ħammuyil, mmis nnes Zakkur, mmis nnes Cimeci.

²⁷ Cimeci *tuya* ħars seřřac n ihenjiren d setta n řhenjirin. *Maca* aytmas war ħarsen tui bu ihenjiren ařřas u mara tiwacunin nsen war mmarnint ca am tinni n tarwa n Yahuda. ²⁸ Nitni zedyen di Bi'r-Sabea, di Mulada, di Ħařar-Cueal, ²⁹ di Bilha di Eařim, di Tulad, ³⁰ di Baytu'il, di Hurma, di řiqłay, ³¹ di Bayt-Markabut, di Ħařar-Susim, di Bayt-Biri u di Caearayim. Yars ařřami Dawud idweř d ajeġid *tuya* ina d tneddam nsen ³² d dcurat nsen: Eiřam, Eayn, Rimmun, Tukan d Eacan, xemsa n tneddam ³³ ak-d marra dcurat i d asent-dd innřen i tneddam-a, ħars ař Bael. Tina d jwayeh mani zeddyen u nitni řdan s yixef nsen lista n jjadira.

³⁴ Macubab d Yamlik, Yuca, mmis n Amařya, ³⁵ Yuwil d Yahu, mmis n Yuciba, mmis n Saraya, mmis n Eařiyil, ³⁶ Ilyueinay d Yaequba d Yacuħaya d Eařaya d Eađiyil d Yasimiyil d Banaya ³⁷ d Ziza, mmis n Cifei, mmis n Allun, mmis n Yadaya, mmis n Cimri, mmis n Cameiřya. ³⁸ Ina *inni i da itwařařan* s yisem *nsen*, *tuya-ten* d imeqqranen di twacunin nsen uca tudrin n ibabaten nsen *tuya* mmarnin ařřas. ³⁹ Nitni uyuren ħars ař dd-usin ħar Jadur, ħar ccarq n teyřurt, ħima ad ufin mani i řa ihedd wuġi nsen. ⁴⁰ Nitni ufin *din* dđmani n tarewsa ccuren mliř, cnan uřa d ict n temmurt tewsee ħar marra iyezdisen, tarsa u days řhudnet, mařar inni n Ħam *tuya* zeddyen din zic. ⁴¹ Ina, inni itwazemmen s ismawen *nsen*, usin-dd deg wussan n ujeġid Ħazaqiřya, ajeġid n Yahuda, u nitni hedmen iqıđan nsen uřa d Imaeuniyyen inni i din ufin. Nitni teħħan ten, ħars ař ass-a. Nitni uyuren ad zedyen deg wemcan nsen, mařar *tuya* dinni *tammurt* n tarewsa i wuġi nsen. »

⁴² Zeg ina, zeg ayt n Cimeun, ffyen eawed xemsa mya n yeryazen ħar idurar n Saer. Falřya d Naeriřya d Rafaya d Euzziřyl, ihenjiren n Yieci, *bedden* ħar uzeġif nsen. ⁴³ Nitni nřin min iqqimen n Ieamaliqiyyen inni dd itwassneřmen u nitni zeddyen dinni ħars ař ass-a.

Tarwa n Rubin

⁵ ¹ Ayt n Rubin, amenzu n Israyil, minzi netta *tuya-t* d amenzu, maca umi netta iearra x tassut n babas, temmewc tasyart n tmenzut nnes i ayt n Yusuf, mmis n Israyil, maca war iġi amenni ařřami netta itwazemm di lista n jjadira ełahsab tasyart n tmenzut nnes. ² Mařar Yahuda idweř d bu-teyruđt jar aytmas u zzayes iffeř amgewwad, waxxa tasyart n tmenzut *tuya-tt* ħar Yusuf.

4:41 'Ħazaqiřya' - s Teibranit 'Yeħazqiyahu'.

5:1 'tamenzut' - niř 'axeřeqđ amezwaru' niř 'tařařit tamezwarut' niř 'tawařut tamezwarut'.

1 IMEZRUYYEN

³ **Ihenjiren n Rubin**, amenzu n Israyil, *tuya-ten d Hanuk d Fallu, Haşrun d Karmi*.

⁴ Tarwa n Yuwil: mmis Cameiya, mmis nnes Juj, mmis nnes Cimej, ⁵ mmis nnes Mixa, mmis nnes Ra'aya, mmis nnes Bael, ⁶ mmis nnes Ba'ira, wenni yiwyi Tiqlat-Filnasar, ajeğid n Accur, di lmenfa. Netta tuya d ameqqran n Irubiniyyen.

⁷ Aytmas, *twasettfen* elahşab tiwacunun nsen, umi nitni twazemmen di lista n jjadira elahşab tařařit nsen, *tuya-ten d azeğif Yaėiyil d Zakarya*.

⁸ u Balic, mmis n Asa, mmis n Camej, mmis n Yuwil. Netta tuya izeddeğ di Earueir ař Nabu d Bael-Maəun. ⁹ Izdeğ di ccarq řars ař wadař řar řexřa zeg iřzar n Lfurat, mařar řebhayem nsen dewřen s wařřas di temmurt n Jilead. ¹⁰ Deg wussan n Cawul ggin nitni amenři ak-d Ihajariyyen, inni iwdan s ufus nsen. Nitni ggin ad zedřen deg iqidan nsen x marra ařeızdis řar ccarq n Jilead.

Tarwa n Jad

¹¹ Tarwa n Jad tuya zeddeğ ajemmađın nsen di temmurt n Bacan řars ař Salxa. ¹² Yuwil *tuya-t d azeğif* nsen u Cafam *tuya-t d* wiss tnayen, uca Yaənay d Cafat *zedřen* di Bacan.

¹³ Aytmtsən, elahşab n taddart n ibabaten nsen, *tuya-ten d* Mixayil d Macullam d Cabea d Yuray d Yaəkan d Ziea d Eabir, sebea n *wawmaten*.

¹⁴ Ina *tuya-ten d ihenjiren* n Abiřayil, mmis n Huri, mmis n Yaruř, mmis n Jilead, mmis n Mixayil, mmis n Yacicay, mmis n Yahdu, mmis n Buz.

¹⁵ Axi, mmis n Eabdiyl, mmis n Juni, *tuya-t d azeğif* n taddart n ibabaten nsen.

¹⁶ Nitni zedřen di Jilead, di Bacan u di tnedddam i řars dd-iqqnen u di marra dđmani n tarewsa n Carun řars ař timawin nsen. ¹⁷ Marra ina twazemmen di listat n jjadira, deg wussan n Yutam, ajeğid n Yahuda, u deg wussan n Yarubhaəam, ajeğid n Israyil.

¹⁸ Zeg ayt n Rubin d Ijadiyyen d wezyen n teqbič n Manassi, zeg ayt n umenři, zeg inni yareb-bun tcappa n useřqi d ssif d yenni imeřden řeqews u tuya darrben deg umenři, aqa *din* arebea u-rebein-ařaf u-sebea-mya u-settin inni i dd-iffyen ak-d řeeskar. ¹⁹ Nitni mmenřen ak-d Ihajariyyen u *ak-d* Yařur d Nafic d Nudab. ²⁰ Nitni twaəawnen *deg umenři* akidsen uca Ihajariyyen d marra inni akidsen *iřan*, mmewcen deg ufus nsen, mařar nitni řuyyen deg umenři řar AREBBI u wanita iija ad issarđa ixef nnes s tzağit yuğřen nnes, minzi nitni tuya ttečřen xas. ²¹ Nitni řewwsen řmař nsen: xemsin-ařaf n iřeyman nsen, mitayn u-xemsin-ařaf n wuři u ařfeyn n yeyřař u mya-ařaf n iwdan. ²² Minzi tuya *din* ařřas n yenni itwanyen, mařar tuya-t d ijj n umenři n SIDI. Nitni ggin ad *din* zedřen deg wemcan nsen řars ař tameřbast.

Tarwa n Manassi

²³ Tarwa n wezyen n teqbič n Manassi zedřen di temmurt, Nitni mmarnin zi Bacan řars ař Bael-Hirmun d Sanir d wedrar n Harmun. ²⁴ Ina *tuya-ten d* izeğifen n taddart n ibabaten: Eafir d Yacei d Iliyl d Eazriyl d Yarmiya d Hudaya d Yařdiyl. *Nitni tuya-ten d* ayt bu-teğruđt irya-zen imeřden, iryazen n yisem, izeğifen n taddart n ibabaten nsen. ²⁵ Nitni ydaren AREBBI n ibabaten nsen uca qeřben ak-d irebbiten n řegnus n temmurt, inni tuya itteřřa AREBBI zzat i wudem nsen. ²⁶ *Xenni* issekkan SIDI n Israyil buřbeř n Ful, ajeğid n Accur, d buřbeř n Tiqlat-Filnasar, ajeğid n Accur u wanita iřewwes iten, Irubiniyyen d Ijadiyyen d wezyen n teqbič n Manassi. Netta yiwyi ten řar řalah d Xabur d Hara u řar iřzar n Juzan u *nitni qqimen dinni* řars ař ass-a.

5:7 'tařařit' - niğ 'axřaq'.

5:21 'iwdan' - s Teibranit 'řeemuř'.

1 IMEZRUYN

Tarwa n Lawi - Tarwa n ukehhan ameqqran yars ař Yuřadaq wenni itwaħebbsen yar Babil

- ²⁷ İhenjiren n Lawi *tuya-ten d* Jarcun, Qahat d Marari.
²⁸ İhenjiren n Qahat *tuya-ten d* Eamram, Yiřhar d Ħibrun d Euzyil.
²⁹ İhenjiren n Eamram *tuya-ten d* Ħarun d Musa d Maryam. İhenjiren n Harun *tuya-ten d* Nadab d Abihu, İlieazar d Itamar.
³⁰ İlieazar ijja-dd Finaħas, Finaħas ijja-dd Abicuea,
³¹ Abicuea ijja-dd Buqqi, Buqqi ijja-dd Euzzi,
³² Euzzi ijja-dd Zarahya, Zarahya ijja-dd Marayut,
³³ Marayut ijja-dd Amarya, Amarya ijja-dd Axiťub,
³⁴ Axiťub ijja-dd řaduq, řaduq ijja-dd Aximaēas,
³⁵ Aximaēas ijja-dd Eazarya, Eazarya ijja-dd Yuħanan
³⁶ u Yuħanan ijja-dd Eazarya. Wanita tuya d wenni ittsexxaren am ukehhan di taddart i ibna Suliman di Urcalim.
³⁷ Eazarya ijja-dd Amarya, Amarya ijja-dd Axiťub,
³⁸ Axiťub ijja-dd řaduq, řaduq ijja-dd Callum,
³⁹ Callum ijja-dd Hilqiya, Hilqiya ijja-dd Eazarya,
⁴⁰ Eazarya ijja-dd Saraya u Saraya ijja-dd Jořadaq.
⁴¹ Yahuřadaq yuyur *akidsen* umi SIDI indeh Yahuda d Urcalim di lmenfa s ufus n Nabuxadnařřar.

Tarwa n Lawi

- ⁶¹ İhenjiren n Lawi *tuya-ten d* Jarcun, Qahat d Marari.
² İna d ismawen n **İhenjiren n Jarcun**: Libni d Cimeı.
³ İhenjiren n Qahat *tuya-ten d* Eamram d Yiřhar d Ħibrun d Euzyiyil.
⁴ İhenjiren n Marari *tuya-ten d* Maħli d Muci. Tina d tiwacunin n İlawiyyen, ełaħsab ibabaten nsen.
⁵ **N Jarcun**: mmis Libni, mmis nnes Yaħat, mmis nnes Zimma,⁶ mmis nnes Yuwax, mmis nnes Eıddu, mmis nnes Zarah, mmis nnes Ya'ıtray.
⁷ İhenjiren n Qahat: mmis Eamminadab, mmis nnes Qurah, mmis, Assir,⁸ mmis nnes İlqana, mmis nnes Abiyasaf, mmis nnes Assir,⁹ mmis nnes Taħat, mmis nnes Uriyil, mmis nnes Euzyiyya, mmis nnes Cawul.
¹⁰ İhenjiren n İlqana *tuya-ten* Eamasay d Aximut.¹¹ İlqana: mmis *tuya-t* İlqana, mmis nnes řufay, mmis nnes Naħat,¹² mmis nnes İliyab, mmis nnes Yaruħam, mmis nnes İlqana, mmis nnes řamwil.
¹³ İhenjiren n řamwil *tuya-ten d* Yuwil amenzu nnes d wiss tnayen *tuya-t d* Abiya.¹⁴ **İhenjiren n Marari**: Maħli, mmis nnes Libni, mmis nnes Cimeı, mmis nnes Euza,¹⁵ mmis nnes Cimeā, mmis nnes Ħajiya d mmis nnes Easaya.

- ¹⁶ D yina i igga Dawud ħima ad iřin **x uyennej n yizřan di taddart n SIDI**, awarni řami tuya yarsa Ttabut.¹⁷ Nitni tuya tsexxaren zzat i Uqıđun n Umsagar s izřan, yars ař ibna Suliman taddart n SIDI di Urcalim. Nitni bedden di tsexxart nsen ełaħsab İfariđa nsen.¹⁸ İna d inni i *din* ibedden ak-d tarwa nsen: zeg İhenjiren n İqahatiyyen, **Himan**, amedyaz, mmis n Yuwil, mmis n řamwil,
¹⁹ mmis n İlqana, mmis n Yaruħam, mmis n İliyil, mmis n Tuwaħ,²⁰ mmis n řuf, mmis n İlqana,

1 IMEZRUJEN

mmis n Maḥat, mmis n Eamasay, ²¹ mmis n Ilqana, mmis n Yuwil, mmis n Eazarya, mmis n Šafanya, ²² mmis n Taḥat, mmis n Assir, mmis n Abiyasaf, mmis n Quraḥ, ²³ mmis n Yiṣḥar, mmis n Qahat, mmis n Lawi, mmis n Israyil.

²⁴ Umas **Asaf** tuḡa ittbedda ḡar ufusi nnes. Tuḡa Asaf d mmis n Baraxya, mmis n Cimej, ²⁵ mmis n Mixayil, mmis n Baēasiya, mmis n Malkiya, ²⁶ mmis n Itni, mmis n Zarah, mmis n Eadaya, ²⁷ mmis n Itan, mmis n Zimma, mmis n Cimej, ²⁸ mmis n Yaḥat, mmis n Jarcum, mmis n Lawi.

²⁹ Aytmatšen, tarwa n Marari, bedden ḡar uzeṛmaḡ: **Itan**, mmis n Qici, mmis n Eabdi, mmis n Mallux, ³⁰ mmis n Ḥacabya, mmis n Amašya, mmis n Hilqiya, ³¹ mmis n Amši, mmis n Bani, mmis n Camar, ³² mmis n Maḥli, mmis n Muci, mmis n Marari, mmis n Lawi.

³³ Aytmatšen, Ilawiyen, *tuḡa* twaggen i qae tsexxart di Tzeddiyt, taddart n SIDI. ³⁴ Harun d tarwa nnes, inni ibexxaren tiḡarša x uealṭar n wecmaḡ u x uealṭar n řebxur, aqa-ten ḡima ad bedden ak-d qae řxedmet deg Uqdas n Uqeddas u ḡima ad řeřḡen ak-d Israyil am mammec tuḡa yumur Musa, amsexxar n AREBBI.

³⁵ Ina d iḡenjiyen n Harun: mmis Ilieazar, mmis nnes Finaḡas, mmis nnes Abicuēa, ³⁶ mmis nnes Buqqi, mmis nnes EuZZi, mmis nnes Zarahya, ³⁷ mmis nnes Marayut, mmis nnes Amarya, mmis nnes Axiṭub, ³⁸ mmis nnes řaduq, mmis nnes Aximaēas.

³⁹ Ina d **imucan mani zedyen nitni**, elašab řemrageḡ n tzeddiyt nsen x temmurt nsen, i tarwa n Harun, i twacunin n Iqahatiyyen, minzi tuḡa-tt teqduḡt i nitni. ⁴⁰ Wcin asen Ḥibrun di temmurt n Yahuda ak-d dđmani n tarewsa nnes i d as-dd innḡen. ⁴¹ Iyyar n tendint d dcurat nnes wcin t Kalib, mmis n Yifunni. ⁴² Wcin nitni i Harun tineddam n tarewřa Ḥibrun d Libna ak-d dđmani n tarewsa nnes, Yattir d Ictamue ak-d dđmani n tarewsa nnes, ⁴³ Ḥilayn ak-d dđmani n tarewsa nnes d Dabir ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁴⁴ d Eacan ak-d dđmani n tarewsa nnes d Bayt-Cams ak-d dđmani n tarewsa nnes.

⁴⁵ Zi teqbič n Binyamin *ksin nitni* Jabea ak-d dđmani n tarewsa nnes d Eallimat ak-d dđmani n tarewsa nnes d Eanatut ak-d dđmani n tarewsa nnes. Marra tineddam nsen *tuḡa-ten* d řteřṭac n tneddam ḡar twacunin nsen.

⁴⁶ I tarwa n Qahat i iqqimen zi twacunt n teqbič, *twaeeynent* s tqedduḡt eēcra n tneddam zeg wezyen n teqbič n wezyen n Manassi.

⁴⁷ I tarwa n Jarcun *twaeeynent* i twacunin nsen zi teqbič n Issakar u zi teqbič n Acir u zi teqbič n Naftali u zi teqbič n Manassi di Bacan řteřṭac n tneddam.

⁴⁸ I tarwa n Marari i twacunin nsen *twaeeynent* s tqedduḡt teneac n tneddam zi teqbič n Rubin u zi teqbič n Jad u zi teqbič n Zabulun.

⁴⁹ Ayt n Israyil wcin i Ilawiyen tineddam-a ak-d dđmani n tarewsa nsen. ⁵⁰ S tqedduḡt wcin nitni tineddam-a i itwařayan s yišem nsent zi teqbič n Yahuda u zi teqbič n Cimeun u zi teqbič n Binyamin.

⁵¹ *Inni iqqimen* zi twacunin n ayt n Qahat řṭfen tineddam zi teqbič n Ifrayim di temmurt nsen.

⁵² Minzi wcin asen zi tneddam n tarewřa nsen Cakim ak-d dđmani n tarewsa nnes x idurar n Ifrayim d Jazar ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁵³ d Yaqmaēam ak-d dđmani n tarewsa nnes d Bayt-Ḥurun ak-d dđmani n tarewsa nnes ⁵⁴ d Ayalun ak-d dđmani n tarewsa nnes d Jat-Rimmun ak-d dđmani n tarewsa nnes. ⁵⁵ Zeg wezyen n teqbič n Manassi *ksin nitni* Anir ak-d dđmani n tarewsa nnes d Bileam ak-d dđmani n tarewsa nnes i min iqqimen zi twacunt n ayt n Qahat.

⁵⁶ Tarwa n Jarcum *ksin* zi twacunt n wezyen n teqbič n Manassi: Julian di Bacan ak-d dđmani n tarewsa nnes d Actarut ak-d dđmani n tarewsa nnes. ⁵⁷ U zi teqbič n Issakar *ksin nitni* Qdac ak-d

ddmani n tarewsa nnes, Dubra ak-d ddmani n tarewsa nnes,⁵⁸ Ramut ak-d ddmani n tarewsa nnes u Eanim ak-d ddmani n tarewsa nnes.⁵⁹ Zi teqbič n Acir *ksin nitni* Macal ak-d ddmani n tarewsa nnes d Eabdun ak-d ddmani n tarewsa nnes,⁶⁰ d Hıuquq ak-d ddmani n tarewsa nnes d Raħub ak-d ddmani n tarewsa nnes.⁶¹ Zi teqbič n Naftali *ksin nitni* Qadac d Ljalil ak-d ddmani n tarewsa nnes d Ĥammun ak-d ddmani n tarewsa nnes d Qiryatayim ak-d ddmani n tarewsa nnes.

⁶² Inni iqqimen n tarwa n Marari *ksin* zi teqbič n Zabulun Rimunu ak-d ddmani n tarewsa nnes, d Tabur ak-d ddmani n tarewsa nnes⁶³ u ħar ujemmaq d L'Urdun ħar Ariħa, ccarq n L'Urdun, *ksin nitni* zi teqbič n Rubin Bařar di řexřa ak-d ddmani n tarewsa nnes d Yahřa ak-d ddmani n tarewsa nnes⁶⁴ d Qadimut ak-d ddmani n tarewsa nnes d Mayfaea ak-d ddmani n tarewsa nnes⁶⁵ u zi teqbič n Jad *ksin nitni* Ramut di Jilead ak-d ddmani n tarewsa nnes d Maħanayim ak-d ddmani n tarewsa nnes⁶⁶ d Ĥacbun ak-d ddmani n tarewsa nnes d Yaezir ak-d ddmani n tarewsa nnes.

Tarwa n tqebbař inneđni

7¹ *Iħenjiren n Issakar tuya-ten d Tulae d Fuwwa d Yacub d Cimrun, arebea n iħenjiren.*
² *Iħenjiren n Tulae tuya-ten d Euzzi d Rafaya d Yariyil d Yahmay d Yibcam d Camuwil, izeğifen n tudrin n ibabaten, n Tulae, ayt bu-teyrudt imeħđen. Deg wussan n Dawud tuya řqedd n inni itwazemmen elahřab třařit nsen tnayen u-eicrin-ařaf u-setta-mya n yeryazen.*

³ *Iħenjiren n Euzzi, myir Yazraħya u ayt n Yazraħa tuya-ten d Mixayil d Eubadya d Yuwil d Yaciya, nitni marra tuya-ten xemsa n izeğifen.* ⁴ *Tuya xasen řumur x terbiein n řeeskar, inni tuya itwasettfen elahřab tařařit nsen u elahřab taddart n ibabaten nsen. Aqa-ten di setta u-třatin-ařaf n yeryazen, mayar nitni tuya yarsen ařtas n temyarin d iħenjiren.* ⁵ *Uca xenni aytmatsen zeg marra tiwacunin n Issakar, sebea u-tmanyin-ařaf n ayt bu-teyrudt imeħđen, inni itwazemmen marra di listat n jjadira.*

⁶ *Iħenjiren n Binyamin tuya-ten d Bilae d Bakar d Yadieayil, třata n iħenjiren.*

⁷ *Iħenjiren n Bilae tuya-ten d Iřbun d Euzzi d Euziyil d Yarimut d Eayri, xemsa n izeğifen n tudrin n ibabaten, ayt bu-teyrudt imeħđen. Twazemmen zzaysen tnayen u-eicrin-ařaf n yeryazen di listat n jjadira.*

⁸ *Iħenjiren n Bakar tuya-ten d Zamira d Yueac d Ilieazar d Ilyucini d Eumri d Yarimut d Abiya d Eanatut d Ealamat. Nitni marra tuya-ten d tarwa n Bakar.* ⁹ *Twazemmen zzaysen elahřab tařařit nsen u twasettfen elahřab izeğifen n tudrin n ibabaten nsen eicrin-ařaf u-mitayn n ayt bu-teyrudt imeħđen di listat n jjadira.*

¹⁰ *Iħenjiren n Yadieil, myir Bilhan. D iħenjiren n Bilhan tuya-ten d Yaeic d Binyamin d Ihud d Keneana d Zaytan d Tarcic d Axicaħar.* ¹¹ *Nitni marra tuya-ten d iħenjiren n Yadieil. Sebeřac-ařaf n ayt bu-teyrudt imeħđen, twasettfen elahřab izeğifen n tudrin n ibabaten ffyen ak-d řeeskar ħar umenyi.*

¹² *Cuffim d Huffim tuya-ten d iħenjiren n Eir, Hucim, ayt n Aħir.*

¹³ *Iħenjiren n Naftali tuya-ten d Jaħřiyil d Juni d Yařar d Callum, ayt n Bilha.*

¹⁴ *Iħenjiren n Manassi: Acriyil, wenni dd-turuw nettat. Tayya nnes, ict n temyart Taramit, turuw-dd Maxir, babas n Jilead.*

¹⁵ *Maxir iksi ict n temyart i Ĥuffim d Cuffim. Isem n ućmas tuya-tt d Maeka. Isem n wenni wiss tnayen tuya-t d řalufħad. řalufħad ħars yessis.*

7:4 'terbiein' - s Teibranit 'bandiyyat'. Uřa di 12:19.

7:14 'Taramit' - ict n temyart zi temmurt n Aram.

1 IMEZRUYEN

¹⁶ Maeka, tamýart n Maxir, turuw-dd ijj n mmis uca tegga as Farac u umas qqaren as Carac u ihenjiren nnes *tuya-ten d* Ulam d Raqam.

¹⁷ Ihenjiren n Ulam: *myir* Badan. Ina d ihenjiren n Jilead, mmis n Maxir, mmis n Manassi.

¹⁸ X ućmas Hamulakat, nettat turuw-dd Ichud d Abieazar d Maħla.

¹⁹ Ihenjiren n Camidae *tuya-ten d* Ixýan, Cakim d Laqħi d Anieam.

²⁰ **Ihenjiren n Ifrayim**, *myir* Cutalah d mmis nnes Barad d mmis Taħat d mmis Ileada d mmis nnes Taħat ²¹ d mmis nnes Zabad d mmis nnes Cutalah u *xenni* Eazar d Ilead. Iryazen n Jat, inni dd-itwaxeřqen di temmurt, nýin ten, minzi nitni *tuya* hwan, ħima ad kksen řmař nsen.

²² Ifrayim, babatsen, icđen aťtas n wussan uca aytmas usin-dd ħima ad t eezzan. ²³ Xenni yudef netta x temýart nnes uca teksi ddeýset uca turuw-dd ijj n uhenjir. Netta igga as Bariea, minzi *deg wussan nni* *tuya* d arzeyyet di taddart nnes.

²⁴ Yeęis *tuya* Cira. Nettat tessbedd Bayt-Ĥurun n wadday d Bayt-Ĥurun n nnej d Uzzin-Cira.

²⁵ Rafe *tuya* d mmis uřa d Racaf uca mmis Talaħ d mmis nnes Taħan, ²⁶ mmis nnes Laedan, mmis nnes Eammihud, mmis nnes Ilicamae, ²⁷ mmis nnes Nun d mmis nnes Yahucue.

²⁸ Agra nsen d wemcan mani zeddyen *tuya* Bayt-Il ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen d Naeran ħar ccarq u Jazar ħar řyarb ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen uřa d Cakim ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen ħars ař Yazza ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen. ²⁹ *Tuya* Bayt-Can ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen, Taenak ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen, Majiddu ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen u Dur ak-d tnedddam i ħars dd-iqqnen deg ifassen n ayt n Manassi. Ayt n Yusuf, mmis n Israyil, zedýen daysent.

³⁰ **Ihenjiren n Acir** *tuya-ten d* Yimna d Yicwa d Yicwi d Bariea d Sarah *tenni d* ućmatsen.

³¹ Ihenjiren n Bariea *tuya-ten d* Ĥabir d Malkiyil. Netta d baba n Birzawat.

³² Ĥabir ijja-dd Yafliť d Cumir d Ĥutam d ućmatsen Cua. ³³ Ihenjiren n Yafliť *tuya-ten d* Fasak d Bimhal d Eacwat. Ina *tuya-ten d* ihenjiren n Yafliť.

³⁴ Ihenjiren n Camar *tuya-ten d* Axi d Ruhja, Yahubba d Aram.

³⁵ Ihenjiren n umas Hilam *tuya-ten d* řufah d Yimnaħ d Calac d Eamal.

³⁶ Ihenjiren n řufah *tuya-ten d* Suwaħ d Ĥaranfar d Cueal d Biri d Yamra, ³⁷ Bařar d Hud d Camma d Cilca d Yitran d Ba'ira.

³⁸ Ihenjiren n Yitram *tuya-ten d* Yifunni d Ficfa d Ara.

³⁹ Ihenjiren n Eulla *tuya-ten d* Araħ d Ĥaniyil d Riřya.

⁴⁰ Marra ina *tuya-ten d* ihenjiren n Acir, izeęifen n tudrin n ibabaten n ayt bu-teýruđt ifarzen imeħđen, izeęifen n imeqqranen. Nitni twazemmen di listat n jjadira n řeeskar i umenyi. *Tuya* řqedd nsen setta u-eicrin-ařaf n yeryazen.

Tarwa n Binyamin

8 ¹ Binyamin ijja-dd Balae, amenzu nnes, Acbil d wiss tnayen u Axrax d wiss třata, ² Naħu d wiss arebea u Rafa d wiss xemsa.

³ Balae *tuya* ħars ihenjiren-a: Addar d Jayra d Abihud ⁴ d Abicuea d Nueman d Axux ⁵ d Jira d Cafufan d Ĥuram.

⁶ Ina d ihenjiren n Aħud. Nitni *tuya-ten d* izeęifen n *tudrin* n ibabaten n imezday n Jibea uca nedhen ten di lmenfa ħar Manaħat,

⁷ aqa d Naeman d Axiya d Jira. Netta indeh iten *di lmenfa*. U netta ijja-dd Euzza d Axiħud.

⁸ Caħarayim ijja-dd ihenjiren di temmurt n Mu'ab, awarni i umi *tuya* issuffeý timýarin nnes Ĥucim d Baera.

1 IMEZRUYN

⁹ Ak-d temyart nnes Xudac ijja-dd netta Yubab d Dibya d Mica d Malkam, ¹⁰ Yaëuſ d Cabiya d Mirma. Ina *tuya-ten* d ihenjiren nnes, izeğifen n *tudrin* n ibabaten.

¹¹ Ak-d Hucim ijja-dd netta Abiṭub d Ilfaeal.

¹² Ihenjiren n Ilfaeal *tuya-ten* d Eabir d Miccam d Camid, wenni ibnan Unu d Lud ak-d ak-d tnedddam i yars dd-iqqnen, ¹³ d Bariea d Camae. Ina *tuya-ten* d izeğifen n *tudrin* n ibabaten n imezday n Ayulun. Nitni uzzřen x imezday n Jat.

¹⁴ Axiyu d Cacaq d Yarimut ¹⁵ d Zabadya d Earad d Eadar ¹⁶ d Mixayil d Jicfa d Yuxa *tuya-ten* d ihenjiren n Bariea.

¹⁷ Zabadya d Macullam Hızıki d Hıbir ¹⁸ d Yicmaray d Yazliya d Yubab *tuya-ten* d ihenjiren n Ilfaeal.

¹⁹ Yaqim d Zikri d Zabdi ²⁰ d Ilieinay d Şillatay d Iliyil ²¹ d Eadaya d Baraya d Cimra *tuya-ten* d ihenjiren n Cimi.

²² Yicfan d Eabir d Iliyil ²³ d Eabdun d Zixri d Hınan ²⁴ d Hınanya d Eilam d Entutiya ²⁵ d Yafdiya d Fanuwil *tuya-ten* d ihenjiren n Cacaq.

²⁶ Camcaray d Caḥarya d Ealya ²⁷ d Yaeracya d Iliya d Zikri *tuya-ten* d ihenjiren n Yaruḥam.

²⁸ Ina *tuya-ten* d izeğifen n *tudrin* n ibabaten, *twasettfen* elahşab tařařit nsen, izeğifen i iğan. Nitni tuya zeddyen di Urcalim.

Familya n Cawul

²⁹ Di Jibeun izdey babas n Jibeun u tamyart nnes qqaren as Maeka. ³⁰ Amenzu nnes *tuya* Eabdun, xenni Şur d Qis d Baæl d Nadab ³¹ d Jadur d Axxiyu d Zakir.

³² Miqlut ijja-dd Cama. Uřa d nitni zeddyen di Urcalim ajemmađ n aytmatšen, *jmie* ak-d yaytmatšen.

³³ Nir ijja-dd Qis u Qis ijja-dd Cawul u Cawul ijja-dd Yunatan d Malkicuea d Abinadab d Icbaæl.

³⁴ Mmis n Yunatan *tuya* Marib-Baæl. Marib-Baæl ijja-dd Mixa.

³⁵ Ihenjiren n Mixa *tuya-ten* d Fitun d Malik d Tarie d Aḥaz.

³⁶ Aḥaz ijja-dd Yahueadda u Yahueadda ijja-dd Ealmat d Eazmut d Zimri. Zimri ijja-dd Muřa

³⁷ u Muřa ijja-dd Binea. Mmis nnes *tuya* Rafea d mmis nnes Ileasa d mmis nnes Aşiyal.

³⁸ Aşiyal *tuya* yars setta n ihenjiren u ina d ismawen nsen: Eazriqam d Bukra d Icmaeil d Caeraya d Eubadya d Hınan. Nitni marra *tuya-ten* d ihenjiren n Aşiyal.

³⁹ Ihenjiren n umas Eaciq *tuya-ten* d Ulam, amezwaru nnes, u wiss tnayen *tuya-t* d Yaëuc d wiss trata Ilifalař.

⁴⁰ Ihenjiren n Ulam *tuya-ten* d iryazen, ayt bu-teyruđt imeḥden nni imeḥden řqews. Nitni tuya yarsen ařas n ihenjiren d wayyawen, *s marra* mya u-xemsin. Marra ina zeg ayt n Binyamin.

Imezday n Urcalim

9 ¹ Marra Israyil itwazemmem *di listat n jjadira* u xzar, nitni twazemmen deg wedlis n ijeğiden n Israyil d Yahuda. Yahuda itwandeh yar lmenfa yar Babil di ssibbet n řeydar nsen. ² Imezday imezwura i *tuya izeddyen* x wagra nsen, di tneddam nsen, *tuya-ten* ayt n Israyil d ikehhanen d ayt n Lawi d imsexxaren n zzawect.

³ Zeg ayt n Yahuda u zeg ayt n Binyamin u zeg ayt n Ifrayim u zeg ayt n Manassi zeddyen *ina* di Urcalim: ⁴ Eutay, mmis n Eammihud, mmis n Eumri, mmis n Imri, mmis n Bani. *Netta tuya* zeg ayt n Faraş, mmis n Yahuda. ⁵ Zeg Iciluniyyen Easaya, amenzu ak-d ihenjiren nnes ⁶ u zeg ayt n Zarah Yaëuyil. Zeg aytmatšen *tuya zeddyen din* setta mya u-tesein n yeryazen.

⁷ Zeg ayt n Binyamin Sallu, mmis n Macullam, mmis n Huduya, mmis n Hasnuwa ⁸ d Yibniya, mmis n Yaruḥam, u Iyla, mmis n Euzzi, mmis n Mikri, u Macullam, mmis n Cafatya, mmis n

1 IMEZRUYN

Ræuyil, mmis n Yibniya. ⁹ Aytmatsen, *twasettfen* elahsab taʔaʔit nsen, *tuya-ten* di tesæa-mya u-setta u-xemsin *n yeryazen*. Marra iryazen-a *tuya-ten* d izeġifen n tudrin n ibabaten i tudrin n ibabaten nsen.

¹⁰ Zeg ikehhanen Yadeiya d Yahuyarib d Yakin ¹¹ d Eazarya, mmis n Hilqiya, mmis n Macullam, mmis n ʃaduq, mmis n Marayut, mmis n Axiṭub, amehḍayi n taddart n AREBBI, ¹² d Eadaya, mmis n Yaruḥam, mmis n Faḥḥur, mmis n Malkiya, d Maesay, mmis n Adiyil, mmis n Yaḥzira, mmis n Macullam, mmis n Macillimit, mmis n Immir. ¹³ Aytmatsen *inni tuya iqqnen* ɣar izeġifen n tudrin n ibabaten, *tuya-ten deg* aʔef u-setta-mya u-settin n ayt bu-teɣruḍt imeḥḍen, *inni iggin* řxedmet i tsexxart di taddart n SIDI.

¹⁴ Zeg ayt n Lawi *aqā din* Camaya, mmis n Ḥacub, mmis n Eazriqam, mmis n Ḥacabya, zeg ayt n Marari, ¹⁵ d Baqbaqar d Ḥarac d Jalal d Matanya, mmis n Mixa, mmis n Zikri, mmis n Asaf, ¹⁶ d Eubaya, mmis n Camaya, mmis n Jalal, mmis n Yadutun, d Baraxya, mmis n Asa, mmis n İlqana, wenni izeddyen di ředcur n Inufatiyyen.

¹⁷ Iæssasen n tewwart *tuya-ten* d Callum, Akkub, Talmun d Aximan d tawmat nsen. Callum *tuya-t* d azeġif. ¹⁸ Yars aʔ řexxu *bedden nitni* ɣar tewwart n ujeġid di manis i dd-tneqqar tfuct. Nitni d iæssasen n tewwart ɣar řemrageḥ n txuzan n ayt n Lawi. ¹⁹ Callum, mmis n Quri, mmis n Abiyasaf, mmis n Quraḥ, d aytmas *inni tuya iqqnen* ɣar taddart n babas, Iquraḥiyyen, *tuya tteessan* x tsexxart *am* iæssasen n tewwura n Tzeddiyt am mammec *tuya* ibabaten nsen d iæssasen n tewwura di řmargeḥ n řeeskar n SIDI. ²⁰ Finaḥas, mmis n Ilieazar, *tuya-t* zic d amgewwed nsen. SIDI *tuya* akides. ²¹ Zakarya, mmis n Macalmiya, *tuya-t* d aæssas n tewwart ɣar wadaf n Uqiḍun n Umsagar.

²² Marra inni itwafarzen am iæssasen n tewwart ɣar tnebdatin, *tuya-ten* di mitayn u-tenæac *n yeryazen*. Nitni twazemmen *di lista n jjadira* elahsab ředcur nsen. Dawud d ʃamwil, amwaʔaw, ssmetnen ten di řfusina i d asen-dd itwawekkřen. ²³ Nitni *tuya tteessan* ak-d tarwa nsen ɣar tewwura n tendint n SIDI, di taddart n uqiḍun. ²⁴ Iæssasen n tewwura *tuya bedden* ɣar arebea n jwayeh n usemmiḍ, ɣar ccarq, ɣar řyarb, ɣar ccamal, ɣar ljanub. ²⁵ Aytmatsen *inni tuya izeddyen* di ředcur nsen usin-dd di řwawqat itwaggen ḥima *ad sexxaren* akidsen sebea n wussan. ²⁶ Maɣar di řxedmet i d asen-dd itwawekkřen *tuya* nitni d arebea n iæssasen imezwura x tewwura zeg ayt n Lawi. Nitni twařeqqmen x yexxamen u x txubay n taddart n SIDI. ²⁷ Nitni ssensen udsen taddart n SIDI di ġiřet, maɣar *tuya* twakellfen s teessast d warzam *n tewwart* kuř řşbeḥ. ²⁸ Ca zwaysen *twaggen* x dduzanat n tsexxart, maɣar nitni řesben *dduzanat nni* umi ten ssidfen u umi ten ssuffyen. ²⁹ Ca *nneḍni* zwaysen twaggen x dduzanat u x marra řeqcuē iqeddsen u x waren n ssmid d binu d zzeḍ d jjaw i d řebzar. ³⁰ Imsewjaden n txeġeḍt ittfluḥen ak-d řebzar *tuya i dd-iqqarşen* zeg ayt n ikehhanen. ³¹ Mattitya, *ijjen* zeg ayt n Lawi, *tuya* d amenzu n Callum, Aquraḥi. Itwawekkeř as i netta ad issewjed tasnennit. ³² Zeg ayt n Iqahatiyyen, zeg aytmatsen, *tuya ca* twařeqqmen x *tecnifin* n weɣrum n wescan ḥima ad tent sswejden kuř ass n ssebt.

³³ Ina *tuya-ten* uʔa d imedyazen, izeġifen n *tudrin* n ibabaten jar llawiyyen, inni itwanfekken zi řexdayem *nneḍni* minzi nitni xasen hima ad ceyřen ak-d řxedmet-a ass d ġiřet. ³⁴ Ina *tuya-ten* d izeġifen n *tudrin* n ibabaten jar llawiyyen, *twasettfen* elahsab taʔaʔit nsen, izeġifen *i iġan*. Nitni *tuya* zeddyen di Urcalim.

Tarwa n Jibeun

³⁵ Di Jibeun zeddyen Yaeyuil, babas n Jibeun u isem n temyart nnes *tuya-t* Maeka ³⁶ u mmis nnes amenzu *tuya* Eabdun, *u xenni tuya zeddyen din* řur d Qis d Nir d Nadab ³⁷ d Jadur d Axiyu d Zakarya d Miqlut. ³⁸ Miqlut ijja-dd Cimea. Uʔa d nitni *tuya* zeddyen di Urcalim, ajemmaḍ n aytmatsen, *jmiē* ak-d aytmatsen.

³⁹ Nir ijja-dd Qis u Qis ijja-dd Cawul u Cawul ijja-dd Yunatan d Malkicuea d Abinadab d Icbæal.

1 IMEZRUZEN

⁴⁰ Mmis n Yunatan *tuya* Marib-Baéal u Marib-Baéal ijja-dd Mixa.

⁴¹ Ihenjiren n Mixa *tuya-ten* d Fitun d Malak d Taħrica.

⁴² Aħaz ijja-dd Yaera u Yaera ijja-dd Ealmat d Eazmut d Zimri u Zimri ijja-dd Muša

⁴³ u Muša ijja-dd Binea. Mmis nnes *tuya* Rafaya, mmis nnes Ileasa u mmis nnes Ašil.

⁴⁴ Ašil *tuya* ħars setta n ihenjiren u ina d ismawen nsen: Eazriqam d Bukra d Ismael d Caəarya d Eubadya d Ĥanan. Ina *tuya-ten* d ihenjiren n Ašil.

Řmewt n Cawul

10¹ Mmenyen Ifilistiñiyyen ak-d Israyil. Iryazen n Israyil arewřen zzat i wudem n Ifilistiñiyyen uca wdan d imettan x temmurt n idurar n Jilbuea. ² Ifilistiñiyyen đfaren Cawul u ihenjiren nnes bŕa qeṭṭu uca nŕin Ifilistiñiyyen Yunatan d Abinadab d Malkicuea, ihenjiren n Cawul. ³ Tuḡa amenḡi ak-d Cawul iwear. Imjebbaden n řqews ufin t u netta tuḡa igg^wed aṭṭas zeg imjebbaden n řqews. ⁴ Uca inna Cawul i uḡemmaŕ n řesnaḡ nnes “Suffey-dd ssif nnek, snuqqeb ayi zzayes! Niḡ ad taḡ ad dd-asen inni war ixtinen, ad zzayi stehzan.” Maca aḡemmaŕ n řesnaḡ nnes war ixs *ad tt igg*, maḡar netta tuḡa igg^wed aṭṭas. *Xenni* iksi Cawul ssif uca isseyḡeŕ ixef nnes xas. ⁵ Umi izra uḡemmaŕ n řesnaḡ, aqa Cawul immut, iwḡa řa d netta x ssif nnes uca immut. ⁶ Ammu i immut Cawul ak-d tŕata n ihenjiren nnes uca qaē taddart nnes temmut eawed. ⁷ Umi zŕin yeryazen n Israyil, inni tuḡa di řewḡa n teyzurt, belli iryazen n Israyil arewřen u Cawul d ihenjiren nnes twanyen, semḡen nitni di tneddam nsen uca arewřen. Řexdenni usin-dd Ifilistiñiyyen uca dewřen zeddyen din.

⁸ Tiwecca nnes umi dd-usin Ifilistiñiyyen ħima ad keccden inni itwanyen, imsar, aqa ufin Cawul d ihenjiren nnes, inni tuḡa iwḡan x wedrar n Jilbuea. ⁹ Nitni keccden t uca iwyen azeḡif nnes d řesnaḡ nnes uca ssekken ten di temmurt n Ifilistiñiyyen, ħima ad ssiwḡden řexbar ašebḡan ḡar řexyaŕat n ššanam nsen u ḡar řgens. ¹⁰ Nitni ssarsen řesnaḡ n Cawul di taddart n arebbi nsen u aceqquf n uzeḡif nnes semmaren t ḡar řḡiḡ n Bayt-Can.

¹¹ Umi sŕan marra *imezday* n Yabic min ggın Ifilistiñiyyen ak-d Cawul, ¹² *xenni* kkaren marra iryazen imeḡden uca ksin řxecbet n Cawul d řxecbat n ihenjiren nnes uca iwyen ten ḡar Yabic. Nitni neḡŕen ixsan nsen sadu i tcejart n ubeḡuḡ di Yabic uca zummen sebea n wussan.

¹³ Cawul immut di ssibbet n řeyḡar nnes i zi tuḡa iḡeddar SIDI, di ssibbet n wawaŕ n SIDI i war iṭṭif days u umi yazu ccwar ḡar wenni issawaŕen ak-dd imettan ¹⁴ uca war isseqsi SIDI. S uyenni inḡa it uca issmuṭṭi tageldit i Dawud, mmis n Yassa.

Dawud idweŕ d ajeḡid - aṭṭefu n Urcalim

11¹ Marra Israyil yusa-dd ḡar Dawud ḡar Ĥibrun, nnan “Xzar, neccin d aysum d idammen nnek. ² Ead umi tuḡa Cawul d ajeḡid xaney, aqa d cek i dd-issuffyen Israyil *ḡar umenyi* uca tjeḡded t-idd ad dd-idweŕ. Eawed inna ac SIDI, AREBBI nnek ‘Cek ad tarewsed řgens inu Israyil u cek ad tiŕid d amḡewwad x Israyil.’ ” ³ *Xenni* usin-dd marra imḡaren n Israyil ḡar ujeḡid di Ĥibrun u ajeḡid Dawud igga ijj n řeahd akidsen di Ĥibrun zzat i wudem n SIDI. Nitni dehnen Dawud d ajeḡid x Israyil ełahsab awaŕ n SIDI s uqemmum n Šamwil.

⁴ Dawud iffeḡ ak-d marra Israyil ḡar Urcalim, aqa-t d Yabus. Dinni *tuya zeddyen* ayt n Yabus, imezday n temmurt. ⁵ Imezday n Yabus nnan i Dawud “Cek war da tettidfed ca.” Maca Dawud iṭṭef lburj n Šihyun wenni *idewřen* d tandint n Dawud. ⁶ *Maḡar* Dawud inna “Kuŕ ijj wenni i ḡa iwten ayt n Yabus d amezwaru, ad idweŕ d azeḡif d řqebṭan. Uca Yu’ab, mmis n Saraya, igaeēed d amezwaru u s *uyenni* idweŕ netta d azeḡif. ⁷ Tuḡa Dawud izeddeḡ di lqelea. X uyenni d as qqa-ren tandint n Dawud. ⁸ Netta ibna tandint i d as-dd innḡen, zi lqelea u zi senni iquwwar as-dd.

1 IMEZRUJEN

Yu'ab iedeř min iqqimen n tendint.⁹ Dawud idweř yarenni di řemřaret, mařar SIDI n řeeskarat tuřa-t akides.

Ayt bu-teřruđt n Dawud

¹⁰ Ina d ižeřifen n ayt bu-teřruđt n Dawud, inni issecnen jjeħd akides di tgeldit, di marra Israyil, ĥima ad t ggen d ajeřid elahsab awař n SIDI x Israyil. ¹¹ Ta d lista n leadad n ayt bu-teřruđt n Dawud: Yacubeam, mmis n Hakmuni, aneřraf n řřatin. Netta iħenneđ s lansa nnes x řřata mya n yeryazen nni issnuqqeb di tecti nni d icten. ¹² Awarni as yusa-dd Ilięazar, mmis n Dudu, Axuxi. Netta tuřa d ijj zi řřata n ayt bu-teřruđt. ¹³ Netta tuřa-t ak-d Dawud di Fas-Dammim. Ifiliřtiniyyen nnyarwen din i umenři. Udem n yeyyar tuřa iccur s temřin umi yarweř řgens zeg Ifiliřtiniyyen. ¹⁴ Nitni bedden di řwest n yeyyar uca ssaren t. Nitni yeřben x Ifiliřtiniyyen. Ammu i yarra SIDI d ijj n usenjem d ameqqran.

¹⁵ řřata zi řřatin n ižeřifen hwan, usin-dd řar Dawud deg ifri n Abdullam. řeeskar n Ifiliřtiniyyen tuřa iwta iqıđan nnes di řewđa n teřzurt n Irafawiyyen. ¹⁶ Dawud tuřa-t d lburj u tuřa din ict n tecbart n ieessasen n Ifiliřtiniyyen di Bayt-Laħm. ¹⁷ Dawud iřqef it ufadi, inna "Wi i d ayi-dd i řa yawyen aman zi tařa n Bayt-Laħm nni iĝan řar tewwart n tendint?" ¹⁸ Xenni cuqqen řřata n ayt bu-teřruđt nni řmargeħ n řeeskar n Ifiliřtiniyyen, uymen-dd aman zi tařa n Bayt-Laħm, tenni iĝan řar tewwart n tendint. Ksin ten akidsen uca iwđen řar Dawud. Netta yugi ad ten isu, maca ižeře iten zzat i SIDI. ¹⁹ Netta inna "Aya iggweř xafi, a SIDI, aqa necc ad ggeř man aya. Ma ad sweř idammen n yeryazen s řeemar nsen daysen, mařar nitni sebbřen tudart nsen simant nsen?" U netta war ixš ad ten isu. D man aya iggin řřata n ayt bu-teřruđt nni. ²⁰ Abicay, mmis n Yu'ab, tuřa d azeřif n řřata nni. Netta iħenneđ lansa nnes x teřt-mya n yeryazen, issnuqqeb iten. Netta řars ijj n yisem itwacenneen jar řřata nni. ²¹ Jar řřata tuřa Abicay d wenni itwacenneen tnayen n imuren u netta tuřa d ameqqran nsen. Maca netta war yiwiđ uřa am řřata n imezwura. ²² Xenni Banaya, mmis n Yahuyadae, mmis n yijj n weryaz imeħden, timegga nnes myarent, netta zi Qabđiyil. Netta iřeř x tnayen n iyraden jehden. Eawed tuřa netta ihwa ict n twařat, iřeř x ijj n weyrad di řwest n yijj n wanu deg ijj n wass umi iwta wedfeř. ²³ Netta iřeř uřa x yijj n weryaz d Amiřri, s yijj tiddi n xemsa n iřařen. Amiřri tuřa řars ict n lansa deg ufus nnes tegga am yijj n weemud n ukeccuđ n uxeyyed. Ihwa řars s yijj n weemud, ikkes as lansa zeg ufus n Umiřri uca inya it s lansa nnes. ²⁴ D man aya i igga Banaya, mmis n Yahuyadae. X uya řars iĝa isem icnee jar řřata n ayt bu-teřruđt. ²⁵ Netta tuřa d wenni itwacenneen ařas zi řřatin, maca war yiweđ ař řřata imezwura. Dawud igga i jar imtiqqan ifarzen nnes.

²⁶ Ayt bu-teřruđt imeħden tuřa-ten: Easayil, umas n Yu'ab; İlħanan, mmis n Dudu, zi Bayt-Laħm; ²⁷ Cammut, Aharudi; Ĥaliř, Alfaluni; ²⁸ Eira, mmis n Eiqqic; Ataęuei. Abieazar, Aęanatuti; ²⁹ Sibbi-kay, Aħucati; Eilay, Axuxi; ³⁰ Maharay, Anařufati; Xalid, mmis n Baęna, Anařufati; ³¹ Ittay, mmis n Ribay, zi Jibea zeg ayt n Binyamin; Banaya, Afareatuni; ³² Huray zi teřzarin n Jaęac; Abiyil, Aęarabati; ³³ Eazmut, Abaħrumi; Ilyahba, Aęaęalbuni; ³⁴ Tarwa n Ĥacim, Aęazuni; Yunatan, mmis n Cajay, Aharari; ³⁵ Axiyam, mmis n Sakar, Aharari; İlifal, mmis n Ur; ³⁶ Ĥafir, Amakirati; Axiya, Afaluni; ³⁷ Ĥařru, Akarmali; Naęray, mmis n Izbay; ³⁸ Yuwil, umas n Natan; Mibħar, mmis n Ĥa-jri; ³⁹ řaliq, Aęammuni; Naħray, Aba'iruti, aħemmař n řesnaħ n Yu'ab, mmis n řaruya; ⁴⁰ Eira, Ayitri; Jarib, Ayitri; ⁴¹ Uriya, Aħitti; Zabad, mmis n Aħlay; ⁴² Adina, mmis n Ciza, Arubini, wenni d azeřif n ayt n Rubin u sennej nnes ead řřatin n yeryazen; ⁴³ Ĥanan, mmis n Maęka; d Yucafař, Amatni; ⁴⁴ Euzziya Aęactaruti; Camae d Yaęuwil, iħenjiren n Ĥutam, Aęaruęiri; ⁴⁵ Yadieil, mmis n Cimri, d Yuħa, umas, Ařiři; ⁴⁶ İliyl Amaħwim d Yaribay d Yucuwyu, iħenjiren n İlnaęam, d Yitma Amu'abi; ⁴⁷ İliyl d Eubid d Yaęsiyl zi Mařubaya.

Imeđfaren n Dawud di Şiqlay

12¹ D yina i dd-yusin ƣar Dawud ƣar Şiqlay, umi tuƣa ead ittegg^wej x wudem n Cawul, mmis n Qic. Nitni tuƣa tteqqen i ayt bu-teƣruđt inni iwcin afus i Dawud deg umenƣi. ² Nitni tuƣa hezmen s řeqwas u zemmaren ad hejjaren s ufus afusi u s ufus azeřmađ s yezra u ad wten fritcat s řqews. Nitni tuƣa-ten zeg aytmas n Cawul, zi Binyamin. ³ Axieazar tuƣa d azeğif nsen, xenni Yuwac, nitni s tnayen idsen d ihenjiren n Camaca, Ajibaei, xenni Yazu'il d Falat, nitni s tnayen idsen d ihenjiren n Eazmut, u Baraxya d Yahu, Aeanatuti ⁴ u Yacmaeya Ajibeuni, wenni d ijj n bu-teƣruđt jar řřatin uca netta tuƣa t x řřatin, ⁵ uřa d Yarmiya d Yağziyil d Yuřanan d Yuzabad Ajadiri, ⁶ d Ileuzay d Yarimut d Baeliya d Camarya d Cafatya Ařaruƣi, ⁷ d Ilqana d Yaciyahu d Eazriyil d Yueazar d Yacubeam, Iqurařiiyyen, ⁸ u ƣar uneggar Yueila d Zabadya, nitni s tnayen idsen d ihenjiren n Yaruřam zi Jadur.

⁹ Uřa zeg ayt n Jad aqa din inni issebđan ixef nsen řima ad řwan ƣar Dawud, di lqelea ƣar řexřa. Ayt bu-teƣruđt imeğđen, İeskarıyyen wejden i umenƣi, twahezmen s tcappat timeqqranin n useřqi d iřricen. Udmawen nsen am wudmawen n yeyraden u nitni uyuren s tazřa am iřayden n wezřar x idurar. ¹⁰ Eazar tuƣa t d azeğif, Eubadya d wiss tnayen, İliya b d wiss řřata, ¹¹ Micmanna d wiss arebea, Yarmiya d wiss xemsa, ¹² Eattay d wiss setta, İliyil d wiss sebea, ¹³ Yuřanan d wiss tmenya, İlzabad d wiss tesca, ¹⁴ Yarmiya d wiss eecra, Maxbanay d wiss řiřac. ¹⁵ İna tuƣa-ten zeg ayt n Jad, izeğifen n řeeskar. Amezřan itwařseb am mya n yeryazen d ameqqran am ařef. ¹⁶ İna d yenni iřwan L'Urdun deg uyur amezwaru, umi isfi L'Urdun barra marra n tmewwin nnes u nitni uzřřen x marra imezday n řewđat n teyzurt, i iřan ƣar ccarq d řřarb.

¹⁷ Uřa zeg ayt n Binyamin u zeg ayt n Yahuda usin-dd ƣar Dawud ƣar lqelea n wedrar. ¹⁸ Dawud iffey-dd ƣarsen řima ad ten iřqa u netta issiweř, inna asen “Mařa kenniw tusim-dd ƣari řima ad ayi tewcem afus, xenni necc ad iřiř s wuř d ijj akidwem, maca mařa kenniw tusim-dd řima ad ayi tsellmen i řeedyan inu, waxxa war din iği řexcunet ƣar ifassen inu, xenni iři ad t iřar AREBBI n řejdu nney u ad kenniw ixeges!” ¹⁹ İwđa-dd Arruř am warruđ x Eamasay, aneyraf n řřatin, uca netta inna “Neccin akidek, Dawud, u neccin akidek, miss n Yassa. Řehna, řehna ad kidek yiři u řehna ad yiři ak-d yenni i d ac iwcin afus, mařar AREBBI iwca ac afus.” Xenni issidef iten Dawud u igga ten d izeğifen n terbiein n řeeskar.

²⁰ Uřa zi Manassi tuƣa ten din inni iedun ƣar Dawud, umi dd-iffey netta ak-d İfilistiniyyen ƣar umenƣi ak-d Cawul. Nitni war d asen jjin ad wcın afus, minzi řřacat n İfilistiniyyen ssekken t, nnan “Zeema netta izemmar ad iedu s izeğifen nney ƣar sides.” ²¹ Umi dd-ieqeb ƣar Şiqlay, edun ina ƣars zeg ayt n Manassi: Eadnař, Yuzabad, Yadieil, Mixayil, Yuzabad, İlihu d Şilltay, izeğifen n řuruf n Manassi. ²² Nitni wcın afus i Dawud deg umenƣi ak-d bandiyya n imkeccađen n ayt n Eamaliq, mařar nitni marra tuƣa-ten d ayt bu-teƣruđt imeğđen u nitni tuƣa-ten d izeğifen di řeeskar. ²³ Mařar di řweqt nni usin-dd yeryazen ƣar Dawud zeg wass ař ass řima ad as wcın afus ařami dewřen d ijj n řeeskar d ameqqran am ijj n řeeskar n AREBBI.

Mammec řeeskar n Dawud tuƣa imeqqar di Hıbrun

²⁴ Wa d řqedd n izeğifen i tuƣa issweijden i umenƣi, inni dd-yusin ƣar Dawud di Hıbrun mağend ad sseedun tageldit n Cawul ƣars am mammec t inna SIDI:

²⁵ Zeg ayt n Yahuda, inni yarbun tcappat timeqqranin n useřqi d iřricen, setta-ařaf u-temn-mya n yeryazen. Nitni tuƣa ssweijden i umenƣi.

²⁶ Zeg ayt n Cimeun tuƣa řqedd n ayt bu-teƣruđt imeğđen i řeeskar sebea-ařaf u-mya n yeryazen.

²⁷ Zeg ayt n Lawi arebea-ařaf u-setta-mya n yeryazen.

²⁸ Yahuyadae tuƣa d amgewwad n ayt n Harun u netta yiwi akides teřř-ařaf u-sebea-mya n yeryazen.

1 IMEZRUYEN

²⁹Šaduq d ijj n uħudri, ijj n bu-teyrudt imeħden. Zi taddart nnes *tuya din* tnayen u-eicrin n řqebtanat.

³⁰Zeg ayt n Binyamin, aytmas n Cawul, *tuya din* teřt-ařaf n *yeryazen*, minzi azyen ameqqran zzaysen *tuya* ħeřtan taddart n Cawul. ³¹Zeg ayt n Ifrayim *tuya din* eicrin-ařaf u-tmenya-mya n *yeryazen*, ayt bu-teyrudt imeħden, iryazen s yisem di taddart n babatsen.

³²Zeg wezyen n teqbič n Manassi *tuya din* tmentac-ařaf n *yeryazen*, inni *tuya* twarecčhen s yis-mawen nsen mahend ad dd-asen ad ggen Dawud d ajeġid.

³³Zeg ayt n Yassakar inni issnen u fehħmen ikuden ħima ad ssnen min *tuya* x Israyil ad igg, *usin-dd* izeġifen nsen, mitayn n *yeryazen*, u marra aytmatsen *tuya-ten* sadu afus nsen. .

³⁴Zeg ayt n Zabulun, *zeg yenni* dd-iffyēn ak-d řeeskar s marra řesnaħ nsen *tuya din* xemsa-ařaf n *yeryazen* u *nitni tuya ssewjen* ħima ad ssbedden ixef nsen nħra afraħ.

³⁵Zi Naftali *tuya din* ařef n řqebtanat. Nitni arbun ict n tcappa n useřqi d tameqqrant d lansa,

³⁶Zeg ayt n Dan *tuya din* tmenya u-eicrin ařef u-setta-mya n *yeryazen* wejden i umenyi.

³⁷Zi Acir ffyēn-dd arebca-ařaf n *yeryazen* ak-d řeeskar ħima ad ssbedden ixef nsen deg useddi.

³⁸Zeg ujemmađ n L'Urdun, *zeg Irubiniyyen* u *zeg Ijadiyyen* u *zeg wezyen* n teqbič n Manassi *tuya din* mya u-eicrin-ařaf n *yeryazen* ak-d marra řesnaħ n yijj n řeeskar n umenyi.

³⁹Marra Ieskariyyen-a *usin-dd* twasettēn deg iseddiyyen u s wuř imun ħar Ĥibrun ħima ad ggen Dawud d ajeġid x marra Israyil. Uřa min iqqimen n ayt Israyil *tuya-ten* s wuř d ijj ħima ad ggen Dawud d ajeġid.⁴⁰Nitni qqimen třata n wussan dinni ħar Dawud, u nitni ccin swin, maħar aytmatsen *tuya* bedden akidsen. ⁴¹Uřa d yenni yudsen ħars ař Issakar d Zabulun d Naftali *usin-dd* iwyen-dd weħrum x iħyař, x iřeħman, x isarđan u x iyenduzen, s řeewēč *am farina* d iħrumen n tazart d iħrumen n zzbib d binu d zzeč d iyenduzen d wuři s ufeyyed, maħar *tuya din* řefraħet di Israyil.

Ttabut zi taddart n Abinadab ħar taddart n Eubid-Idum

13¹Dawud imcawar ak-d imeqqranen x wařef d x mya u ak-d marra imgewwaden. ²Dawud inna i marra agraw n řgens n Israyil “Mařa yarđa i kenniw uřa i SIDI, AREBBI nney, ejj aney ad nessekk deħya *ireqqasen* ħar yaytmatney nni iqqimen di marra timmura n Israyil u ħar ikehhanen d ayt n Lawi nni izeddyen akidsen di tneddam ak-d dđmani n tarewsa nsen, ħima nitni ad ħarney nnyarwen ³u ejj aney ad ħarney-dd narr Ttabut n AREBBI, maħar deg wussan n Cawul war akides neřhi. ⁴Marra agraw n řgens inna belli ad ggen ammu, maħar d man aya d ict n tmesřact d tařebħant di tiřřawin n řgens.

⁵Dawud issmun marra Israyil, zi Ciħur di Miřra ħars ař Libu-Ĥamat, ħima ad ssgaēden Ttabut n AREBBI ħar Qaryat-Yaearim. ⁶Xenni iffeħ Dawud ak-d marra Israyil ħar Baela ħar Qaryat-Yaearim wenni iġan di Yahuda ħima ad ssgaēden Ttabut zi senni. Ttabut n SIDI wenni izeddyen jar ixiruben mani itwabarreħ isem *ameqqran nnes*. ⁷Nitni iwyen-dd Ttabut n AREBBI x ijj n ukarru n jdid zi taddart n Abinadab. Euzza d Axiyu nedhen akarru. ⁸Dawud d marra Israyil tiraren lmuřiq s marra jjeħd nsen zzat i wudem n AREBBI s yezřan, s řgambriyat d lħarpat d ibendiren d teġunin n wuzzař d řyayřat.

⁹Umi dd-iwđēn nitni ħar unedrar n Kidon, isswiżzeđ Euzza afus nnes ħima ad iřřef Ttabut minzi nderfen iyenduzen. ¹⁰Xenni itwassary lřađab n SIDI x Euzza uca iwtā it maħar wanita isswiżzeđ afus nnes ħar Ttabut uca immut din zzat i wudem n AREBBI.

12:33 ‘sadu afus nsen’ - s Teibranit ‘sadu aqemmum nsen’.

13:6 ‘ixiruben’ - ijj n lmarka n lmalakat.

13:9 ‘anedrar’ - niħ ‘andar’.

1 IMEZRUYN

¹¹Yiwed ssem ɣar wuʃ n Dawud , aqa SIDI isear ammu x Euzza uca igga as i wemcan nni Fariš-Euza ɣars aʃ ass-a. ¹²Deg wass nni teʃqef Dawud tiggʷudi zi AREBBI u netta inna “Mammec i ɣa ggeɣ ad ɣari-dd awyey Ttabut n AREBBI?” ¹³Dawud war iiji ad ɣars-dd awyey Ttabut di tendint n Dawud, maca iija it ad yaggʷej ɣar taddart n Eubid-Idum, Ajitti. ¹⁴Ikka Ttabut n AREBBI tʃrata n iyuren di taddart nnes ɣar ayt bab n taddart n Eubid-Idum uca ibarek SIDI taddart n Eubid-Idum d marra min ɣars iɣan.

Ccan n Dawud imɣar

14 ¹Hiram, ajeɣid n Šur, issekk ireqqasen ɣar Dawud uʃa d tcejjura n tengelt d ineqqacen n weʃru n řhiḍ d ineqqacen n ukeccuḍ. Nitni ssbedden as ict n taddart. ²Dawud issen, aqa SIDI tuɣa igga it d ajeɣid x Israyil u tuɣa issɣaæed tageldit nnes aʃas di tʃwee n řgens nnes Israyil.

³Dawud iksi ead timɣarin nneḍnit di Urcalim u Dawud yarni iija-dd ead ihenjiren d yessis nneḍni. ⁴Ina d ismawen n tarwa i ɣars-dd itwarwen di Urcalim: Cammue, Cubab, Natan, Suliman, ⁵Ibħar, Ilicue, Ilfalaṭ, ⁶Nujah, Nafaj, Yafie⁷Ilicamae, Baelyadae d Ilfalaṭ.

⁸Umi sʃan Ifilištiniyyen, aqa dehnen Dawud d ajeɣid x Israyil, gaæden marra Ifilištiniyyen ħima ad arzun x Dawud. Dawud isʃa i man aya uca netta iffeɣ ad kidsen imsagar. ⁹Ifilištiniyyen usin-dd uca bezzæen ixef nsen di řewḍa n teɣzurt n Irafawiyyen. ¹⁰Xenni isseɣsa Dawud AREBBI, inna “Ma ad gaædeɣ didd i Ifilištiniyyen? Ma ad ten tegged deg ufus inu?” SIDI inna i Dawud “Gaæed, necc ad ten ggeɣ deg ufus nneki!” ¹¹Nitni gaæden ɣar Bael-Farašim. Dinni i iwta Dawud Ifilištiniyyen, inna “S ufus inu icuqq SIDI di řeedyan inu am tarezzit n waman.” X uyenni igga as i wemcan nni Bael-Farašim. ¹²Ifilištiniyyen jjin irebbiten nsen dinni uca yumur Dawud u nitni ssemḍen ten s tmesi.

¹³Ifilištiniyyen gaæden ict n twaʃat nneḍnit uca bezzæen ixef nsen di řewḍa n teɣzurt. ¹⁴Dawud isseɣsa AREBBI u AREBBI inna “War ttgeæid ca awarni asen, maca nneḍ asen-dd, ad ɣarsen-dd tased zeg urendad n tcejjart n umetti. ¹⁵Xmi i ɣa tesʃed i tecʃi n iṣuraf di tqiccat n tcejjart n umetti, xenni i ɣa teffyed ɣar umenɣi, maɣar xenni AREBBI ad ac izwar zzat i wudem nnek ħima ad iwwet řeeskar n Ifilištiniyyen.” ¹⁶Dawud igga am mammec d as yumur AREBBI u nitni wtin Ifilištiniyyen zi Jibeun ɣars aʃ Jazar. ¹⁷Ammu i iffeɣ isem n Dawud di marra timmura uca SIDI issiweḍ tiggʷudi zzayes x marra řegnus.

Ttabut tetwassmuṭṭi zi taddart n Eubid-Idum ɣar Urcalim

15 ¹Dawud igga i yixef nnes tudrin di tendint n Dawud u netta igga eawed ijj n wemcan i Ttabut n AREBBI uca issbedd as ijj n uqiḍun dinni. ²Xenni inna Dawud “Uʃa d iijen war izemmar ad yarbu Ttabut n AREBBI myir Ilawiyyen waha, maɣar SIDI ifarz iten ħima ad arbun Ttabut n AREBBI u ħima ad as sexxaren i řebda.” ³Dawud issmun-dd marra Israyil ɣar Urcalim ħima ad ssgaæden Ttabut n SIDI ɣar wemcan nnes nni tuɣa d as igga.

⁴Dawud issmun uʃa d ayt n Harun d Ilawiyyen.

⁵Zeg ayt n Qahat tuɣa Uriyil d ameqqran nsen d aytmas tuɣa-ten di mya u-eicrin.

⁶Zeg ayt n Marari tuɣa Easaya d ameqqran nsen u aytmas tuɣa-ten di mitayn u-eicrin.

⁷Zeg ayt n Jarcum tuɣa Yuwil d ameqqran nsen u aytmas tuɣa-ten di mya u-tʃatin.

⁸Zeg ayt n Ilişafan tuɣa Camaeya d ameqqran nsen d aytmas tuɣa-ten di mitayn.

⁹Zeg ayt n Ĥibrun tuɣa Iliyil d ameqqran nsen d aytmas tuɣa-ten di tmenyin.

¹⁰Zeg ayt n Euzziyal tuɣa Eamminadab d ameqqran nsen d aytmas tuɣa-ten di mya u-teneac.

¹¹Dawud iʃaɣa i ikehhanen Şaduq d Abyatar uʃa i Ilawiyyen Uriyil, Easaya, Yuwil, Camaeya,

1 IMEZRUZEN

Iliyl d Eamminab. ¹² Netta inna asen “Kenniw d izeğifen n *tudrin* n ibabaten n ayt n Lawi. Qedsem ixef nwem, kenniw d aytmatwem, ħima ad tessgaædem Ttabut n SIDI, AREBBI n Israyil yar *wemcan* nni d as sswejdey. ¹³ Minzi kenniw war teggim aya qbeř, aqa SIDI, AREBBI nney, iscar xaney *ammu* minzi neccin war xas narzu ełahsab lfariđa. ¹⁴ Ikehhanen d Ilawiyyen qedsen ixef nsen ħima ad ssgaæden Ttabut n SIDI, AREBBI n Israyil. ¹⁵ Ayt n Lawi arbun Ttabut n AREBBI, am mammec yumur Musa ełahsab awař n SIDI, s tğarđin nsen d ieumad n trebbut *tuya* xasen immarsen.

¹⁶ Dawud inna i imeqqranen n Ilawiyyen, aqa nitni ad ssbedden aytmatsen, imedyazen ak-d dduzan n llya, ak-d lharpat, ak-d řgambriyat d tağunin n wuzzař, ad asen sřen *iwdan* s yijj n řħess ijehden ittfewwajen. ¹⁷ Nitni ssbedden Hayman, mmis n Yuwil, u zeg aytmas: Asaf, mmis n Baraxya, u zeg ayt n Marari, umatsen, Itan, mmis n Qucaya, ¹⁸ u akidsen aytmatsen d dduq n *teessast* wiss tnayen: Zakarya, Bin, Yaeziyl, Camiramut, Yaħiyil, Eunni, Iliyab, Banaya, Maasya, Mattitya, Ilifalya, Maqniya, Eubid-Idum d Yaeziyl, *nitni tuya-ten* d ieessasen n tewwart.

¹⁹ Imedyazen Hayman d Asaf d Itan ggin ad asen sřen *iwdan* s tağunin n nnħas ²⁰ u Zakarya d Euazziyl d Camiramut d Yaħiyil d Eunni d Iliyab d Maasya d Banaya s lharpat itwarriglan yar sennej ²¹ d Mattitya d Ilifalya d Maqniya d Eubid-Idum d Yaeziyl d Eazazya s řgambriyat di řmeftaħ tmenya ħima ad ssuyuren *izřan*. ²² Kananya, ameqqran n Ilawiyyen, tuya-t x llya. Netta isseřmed asen lmusiqa, mařar netta issen as. ²³ Baraxya d Ilqana tuya-ten d ieessasen n tewwart yar Ttabut. ²⁴ Ikehhanen Cabanya d Yahucafať d Natanayil d Eamasay d Zakarya d Banaja d Ilieazar řuđen di řřayťat zzat i Ttabut n AREBBI u Eubid-Idum d Yaħiya tuya-ten d ieessasen n tewwart yar Ttabut.

Adaf n Ttabut di tendint n Dawud

²⁵ *Ammu* i imsar, aqa Dawud d imeqqranen n Israyil d imeqqranen x wařef tťfen abrid ħima ad ssgaæden Ttabut n Řeahd n SIDI s řefraħet zi taddart n Eubid-Idum. ²⁶ *Umi* arbun Ilawiyyen Ttabut n Řeahd n SIDI, imsar aqa nitni qeddmn sebaa n ieejmiyyen d sebaa n iħuřiyen d tayarťt i SIDI. ²⁷ Dawud tuya yard iij n upartessu n řeqťen azdad, uřa marra Ilawiyyen, inni yar-bun Ttabut d yenni tuya ittyennajen, d Kananya, amehđayi x yenni ittyennajen yar usmuťti. Dawud yard *uřa d netta* iij n upalťu n *ukehhan* n řeqťen. ²⁸ *Ammu* i isgaæed marra Israyil Ttabut n SIDI s iyuyyan n řefraħet u s uřuđi s řbuq d řřayťat u s řħess n tağunin n wuzzař uca ggin ad ten sřen *iwdan* s lharpat d řgambriyat. ²⁹ Řami yiweđ Ttabut n SIDI yar tendint n Dawud, imsar, aqa Mixel, yeğis n Cawul, texzar zi řkazi uca teřra mammec ineggez u mammec icetťeħ ujeğid Dawud uca tessetħar it deg wuř nnes.

Dawud idebbar aebed n SIDI s iyarřa d izřan d tzağit

16 ¹ Nitni ssidfen Ttabut n SIDI yar daxeř uca ssarsen t di řwest n uqiđun nni tuya d as-dd icedd Dawud uca Dawud iqeddem tiyarřa n wecmađ d tiyarřa n řehna zzat i wudem n SIDI.

² *Umi* Ikemmeř David aqeddem n tğarťt n wecmađ d tğarřa n řehna, ibarek řgens deg yisem n SIDI. ³ Netta ibđa, iryazen d temřarin, i marra di Israyil i kuř iij iij n wengur n weyrum, iij n uceğiq n weysum n ufunas d iij n wareqqie n zzbib. ⁴ Netta igga ca n Ilawiyyen d imsexxaren i Ttabut n SIDI u ħima ad sseeqřen u ad qadan u ad ssemyaren SIDI, AREBBI n Israyil. ⁵ Asaf *tuya-t d azeğif* d Zakrya *tuya-t d* wiss tnayen awarni as u *xenni* Yaeziyl, Camiramut, Mattitya, Iliyab, Banaya, Eubid-Idum d Yaeziyl s dduzanat am lharpat d řgambriyat uca Asaf igga ad as sřen s teğunin n wuzzař. ⁶ Ikehhanen Banaya d Yaħziyl *uyuren* s řřayťat zzat i Ttabut n Řeahd n SIDI.

⁷ Deg wass nni igga Dawud i twařat tamezwarut x Asaf d aytmas maħend ad ssemyaren SIDI.

1 IMEZRUYN

Azehhid n Dawud

- ⁸ “Semyarem SIDI, řayam x yisem nnes,
barrhem s tmegga nnes jar řegnus.
- ⁹ Yennjem as, zehhdem i netta,
siwřem x marra řeĵayeb nnes.
- ¹⁰ Cenncem s yisem nnes amqeddes,
řima uř n yenni yarezzun SIDI, ad ifarř.
- ¹¹ Seqsam x SIDI d jjeħd nnes,
arzum udem nnes řebda.
- ¹² Eeqřem x řeĵayeb nnes i igga,
x řeĵamet nnes u di řeřkamat n uqemmum nnes.
- ¹³ Zzariet n Israyil, amsexar nnes,
ayt n Yaĵub twafarzen!
- ¹⁴ Netta d SIDI, AREBBI nney.
Řeřkamat i *dd-ittasen* x marra tammurt.
- ¹⁵ Eeqřem x řeahd nnes i řebda,
awař nni i iweřřa i ařef n řecyur,
- ¹⁶ i igga ak-d Ibrahim
u *issemten it s tjařit* nnes i Iřhaq.
- ¹⁷ Netta igga it d ict n tewřeyyet i Yaĵub,
i Israyil *igga it d ijj* n řeahd i řebda
- ¹⁸ umi issiweř, inna “Ad ac wceř tammurt n Kenan,
ařiu n *řebar* n tesřart nwem!”
- ¹⁹ umi kenniw *tuya kenniw* d ijj n wuru n yeryazen, s drus,
uřa am d ibarraniyyen days. ²⁰ Nitni teleen zi řgens řar řgens,
u zeg ict n tgeldit řar ijj n řgens nneđni.
- ²¹ Netta war iiji uřa d ijj ad ten isseřřar,
u netta iĵaqeb ijeřiden di řtwee nsen.
- ²² War řadad ca imedhan inu
u war tteggem řar deg inabiyyen inu.
- ²³ Yennjem i SIDI, marra tammurt,
barrhem i usenjem nnes ass x wass.
- ²⁴ Ĥařam aeuři nnes jar řegnus,
řeĵayeb nnes jar marra řegnus.
- ²⁵ Mařar SIDI d ameqqran u issdařeř asemřar ařtas,
u netta d amagğed mahu marra irebbiten.
- ²⁶ Minzi marra irebbiten n řegnus aqa-ten d lařnam, maca SIDI igga ijenwan.
- ²⁷ Tissiqt d leađama *aqatent* zzat i wudem nnes,
jjeħd d řefrařet deg wemcan nnes.
- ²⁸ Wcem i SIDI, a tiwacunin n řegnus,
wcem i SIDI aeuři d jjeħd.
- ²⁹ Wcem i SIDI aeuři n yisem nnes,
awyem tawhibt uca asem-dd zzat i wudem nnes,
seřdem i SIDI s ucewwar iqeddsen.
- ³⁰ Arjijjem zzat i wudem nnes, a marra tammurt!
Nican, řexxu ddunit tbedd temten, war ttenhezzi ead.
- ³¹ Ejj ajenna ad ifarř u tammurt ad tarr mezri

1 IMEZRUYEN

u jar řegnus ad itwanna: SIDI iħekkem.

³² Ejj ad izhar řebħar d tcurret nnes,
ejj ad isřiwřiw yeyyar s řefraħet s marra min days.

³³ Xenni ad sřiwřiwent marra tcejjura n wezřar zzat i wudem n SIDI,
mařar netta ad dd-yas, ħima ad isegged tammurt.

³⁴ Qadam SIDI, mařar netta iřbeħ,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda.

³⁵ Inim: Senjem aneř, a AREBBI n usenjem nney.
ndeh aneř nmun, senjem aneř zi řegnus,
ħima ad nqada isem amqeddas nnek u ad ac nřebbeħ s izřan n usebbeħ.

³⁶ Aqadi i SIDI, AREBBI n Israyil, zi řebda ař řebda!"

U marra řgens inna "Amin!" uca imdeħ SIDI.

Dawud iħđa x tsexxart i Ttabut d Zzawect

³⁷ Netta iija itt din, zzat i wudem n Ttabut n SIDI, i Asaf d yaytmas ħima ad sexxaren řebda zzat i wudem n Ttabut, *ħima ad ggen* kuř ass min yurin i wass nni. ³⁸ Ćubid-Idum ak-d aytmas, *tuya-ten jmie* tmenya u-settin n *yeryazen*. Ćubid-Idum, mmis n Yaditun, d Ĥusa *tuya-ten d* iĉessasen n tiwwura ³⁹ uca akehhan řaduř d yaytmas, ikehhanen, *tuya ttsexxaren* zzat i Tzeddiyt n SIDI x řgæĉdet nni *iĝan* řar Jibeun, ⁴⁰ ħima ad awyen tiřarřa n wecmař břa aqetřu x ucařar n wecmař, řar řřbeħ u tmeddit, am mammec marra min yuran di ccariea n SIDI, tenni i d asen igga d tewsiyyet. ⁴¹ řarsen *tuya* Hayman d Yadutun ak-d inneđni nni itwafarzen d yenni itwaggen s yišem *nşen* ħima ad qadan SIDI, mařar tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda. ⁴² Hayman d Yadutun *tuya* řarsen řřayřat d tağunin n wuzzař maħend ad asen řřen *yewdan*, uřa d dduzanat n lmuřa i *usemyar* n SIDI. Arrawen n Yadutun *tuya bedden* řar tewwart n *wadař*.

⁴³ Xenni yuyur marra řgens, kuř iij řar taddart nnes. Uřa d Dawud iĉqeb řar taddart nnes ħima ad ibarek taddart nnes.

Awař n Arebbi i Dawud x řebni n zzawect d řkursi igellden

17¹ Umi izdeř Dawud di taddart nnes, imsar, netta inna i unabı Natan "Xřar, necc zeddeřey deg ict n taddart n ukeccuř n *tcejjart* n tengelt, *maca* Řeħmeř n Řeahd n SIDI aqa-t di řkettan n uqiřun." ² Natan yarra-dd x Dawud "Egg marra min řark deg wuř nnek mařar AREBBI akidek."

³ Di ĝiřet nni imsar aqa iffeř-dd wawař n SIDI řar Natan, inna ⁴ "Uyur uca ini i umsexxar inu Dawud 'Ammu iqqar SIDI: War d ayi tbennid taddart i necc ħima ad days zeddeřey, ⁵ mařar zeg wass umi dd-ssgæĉdeř Israyil zi Miřra, necc war zdiyeř *emmarř* deg ict n taddart. Maca necc *tuya* gğureř zeg uqiřun řar uqiřun, zi tzeddiyt řar tezddiyt. ⁶ Mani mma uyureř ak-d marra Israyil, ma necc ssiwřey *emmarř* uřa s iij n wawař ak-d iijen zeg řquřat n Israyil inni *tuya* gğiy ad arewsen řgens inu Israyil u nniř 'Mayemmi kenniw war d ayi tbennim ca taddart s ukeccuř n *tcejjart* n tengelt?' "

⁷ Xenni řexxu, ammu i řa tinid i umsexxar inu, i Dawud "Ammu i iqqar SIDI n řĉeskarat ijeħden 'Necć iweřey-dd cek zi řkuri, zi řar ĉeffar n wuři, maħend ad tdewřed d amgewwad x řgens inu Israyil. ⁸ Mani mma tuyured, *tuya-yi* akidek u necc teħħiy marra řĉedyan zzat i tiřřawin nnek u necc gğiy ac iij n yišem am yišem n imeqqranen i *iĝan* x temmurt. ⁹ Necć neyyceř iij n wemcan

16:33 'azyar' - niř 'řyabet' niř 'tazgant'.

1 IMEZRUYN

i řgens inu uca ẓẓuẓ t *din* mařend ad izdey deg wemcan *nnes* u war itwassenhezzi ead u war t ssheřşarin ead ayt n řmuesiyyet, am deg umezwaru, ¹⁰ u zeg wussan umi necc ggiẓ řquđat x řgens inu Israyil. Necc sswađeey marra řeedyan nnek u ssargbey cek belli SIDI ad ac ibna ict n taddart. ¹¹ X minni i ẓa qeffen wussan nnek u cek ad tetwassarsed *deg wendeř* ak-d imezwura nnek, ad imsar, necc ad ssekkarey ẓzarieet nnek awarni ac, tenni dd i ẓa iffeyen ẓi tarwa nnek u necc ad ssmetney tageldit nnes. ¹² Netta ad ayi ibna ict n taddart u necc ad ssbeddey řearc nnes i řebda. ¹³ Necc ad iřiy d babas u netta ad ayi yiři d mmi u necc war xas ssheyyidey ca tmeysiwt inu icewwaren am mammec tt shēyyidey x wenni tuẓa d ac izwaren. ¹⁴ Necc ad t ssmetney di taddart inu u di tgeldit inu i řebda u řearc nnes ad ibedd imten i řebda.’”

¹⁵ Natan issiweř ak-d Dawud nican am mammec marra awařen-a u am mammec marra asargeb-a.

Aqadi n Dawud i Arebbi

¹⁶ Xenni yudef ujeğid Dawud uca iqqim ẓzat i wudem n SIDI, inna “Min eniy necc, Sidi inu SIDI, u min teana taddart inu aqa cek tnedhed ayi-dd ẓars ař danita? ¹⁷ Di tiřřawin nnek tuẓa man aya drus *waha*, a AREBBI, u řexxu tessiwřed ead x taddart n umsexxar nnek deg ijj n yimar iggwey u txezzared dayi am ijj n ufiřu n bnađem i dd-ittawyen ẓar sennej, a SIDI, AREBBI! ¹⁸ Min d ac i ẓa yini Dawud ead ktar x ccenēct i tessecned i umsexxar nnek? Aqa cek tessned amsexxar nnek! ¹⁹ A SIDI, aqa teggid marra řemyaret-a di řřweē n umsexxar nnek u elahřsab uř nnek, řima ad tessargbed marra timesřayin-a timeqqrarin. ²⁰ A SIDI, uřa d ijj war iği am cek. War din AREBBI myir cek, s marra min nesřa s imezzuẓen nneẓ. ²¹ Man wen i iřan am řgens nnek Israyil, ayenni n řgens i iřan x temmurt i ẓar iřař AREBBI řima ad t ifdi i yixef nnes d ijj n řgens řima ad igg i yixef nnes ijj n yisem s tmeğga timeqqrarin d issiggwden u řima ad ẓazzeř x řegnus ẓzat i wudem n řgens nnek, wenni tefdid ẓi Miřra? ²² Cek teggid řgens nnek Israyil d ijj n řgens i yixef nnek i řebda. Cek, a SIDI, aqa cek tdewřed d AREBBI i nitni.

²³ Xenni řexxu, a SIDI AREBBI, ejj awař nni tessiwřed x umsexxar nnek u x taddart nnes ad ibedd i řebda u egg am mammec tessiwřed. ²⁴ Ejj isem nnek ad itwassemẓar i řebda umi i ẓa inin ‘SIDI n řeskarat ijeħden, AREBBI n Israyil, aqa-t d AREBBI x Israyil’ uca iři ad tetwassemten taddart n umsexxar nnek Dawud ẓzat i wudem nnek. ²⁵ Maẓar cek, AREBBI inu, tessargbed deg imezzuẓen n umsexxar nnek aqa cek ad as tebnid ict n taddart. X uyenni tusa-dd i umsexxar nnek deg wuř řima ad iẓẓağ ẓzat i wudem nnek. ²⁶ Xenni řexxu, a SIDI, cek d AREBBI nni u cek tessiwřed s *marra* tcuni-ya x umsexxar nnek. ²⁷ Xenni řexxu, aqa ẓarđa i cek ad tbarked taddart n umsexxar nnek řima ad tiři ẓzat i wudem nnek i řebda. Minzi cek, a SIDI, tbarked tt uca ad tiři tetwabarek i řebda.”

Iyellaben n Dawud

18¹ Awarni i aya imsar, aqa Dawud iẓřeb x Ifiliřtiniyyen uca ẓarra iten sadu nnes. Netta ikkes Jat d tnedddam i ẓars dd-iqqnen zeg ufus n Ifiliřtiniyyen. ² Netta iẓřeb uřa d x ayt n Mu’ab ařami qyt n Mu’ab) dewřen d imsexxaren i Dawud, inni ittxeřřan ad wcen Ijizya.

³ David iẓřeb eawed x Hadar-Eazar, ajeğid n řuba, ẓars ař řamat, umi tuẓa dd-iffey wanita řima ad issemtem řehkamet nnes ẓar ẓeyẓar n Lfurař. ⁴ David ikkes ẓzayes ařef n ikarruten d sebēa-ařaf n imnayen d eicrin-ařaf n ẓeryazen x iđaren u Dawud iqeřř iđaren n marra *iysan* n ikarruten uca iija ẓzayes mya n *iysan* n ikarruten.

⁵ Yusa-dd Aram ẓi Dimacq řima ad iwc afus i Hadad-Eazar, ajeğid n řuba, u Dawud iẓřeb x tnayen u-eicrin-ařaf n ẓeryazen n Aram. ⁶ Dawud igga řeskarat n *uħewwes* ẓar Iramiyyen n Di-

18:3 ‘řehkamet nnes’ - s Teibranit ‘afus nnes’.

1 IMEZRUYN

macq u Iramiyyen dewřen d imsexxaren n Dawud inni ixeğšen ljiya. SIDI igga ttasie mani mma iruħ Dawud. ⁷ Dawud yiwi tcappat n useřqi n wurex nni tuya iğan n imsexxaren n Hadad-Ėazar u yiwyi ten yar Urcalim. ⁸ Dawud iksi ațtas n nnħas zi Țabħat d Xun, tineddam n Hadar-Ėazar. Zzayes igga Suliman tarimant tameqqrant n nnħas d ipilaren d řeqcue n nnħas. .

⁹ Umi Tuēi, ajeğid n Ĥamat, isřa aqa Dawud iřreb x marra řeeskar n Hadad-Ėazar, ajeğid n řuba, ¹⁰ issekk netta mmis Haduram yar ujeğid Dawud ĥima ad isseqsa x umeddur nnes u ĥima ad as ibarek, minzi netta immney ak-d Hadar-Ėazar uca iřreb xas - mařar Hadad-Ėazar tuya i Tuēi d iji n weryaz yarezzu amenyi - u netta yiwi akides eřam kuř řeqcue n wurex u n nnuqart uřa n nnħas. ¹¹ Ajeğid Dawud iqeddes iten i SIDI jmie ak-d nnuqart d wurex i d yiwi zi marra řegnus, zi Idum, zi Mu'ab, n ayt n Ėammun, n Ifiliřtiniyyen u n ayt n Ėamaliq.

¹² Abicay, mmis n řarawya, iřreb x Idum di teyzurt n Tameğahť, tmenťac-ařaf n yeryazen. ¹³ Netta igga řeeskarat n uřewwes di Idum ařami marra Idumiyyen dewřen d imsexxaren n Dawud u SIDI igga ttasie i Dawud mani mma ifeff netta.

Imdebbaran imeqqrannen n Dawud

¹⁴ Dawud iħkem x marra Israyil u Dawud igga s řheqq d tsegda i marra řgens nnes. ¹⁵ Yu'ab, mmis n řaruya, tuya-t x řeeskar u Yahucafāt, mmis n Axilud, tuya-t d amarir n umezruy.

¹⁶ řaduq, mmis n Axiťub, d Abimalik, mmis n Abyatar, tuya-ten d ikehhanen u Cawca tuya-t d amarir.

¹⁷ Banaya, mmis n Yahuyadae, tuya-t x iessasen n arrimet n ujeğid u x ireqqasen n tazřa. Iħenjiren n Dawud tuya-ten d imezwura yar ufus n ujeğid, d imtiqqan nnes.

Amenyi ak-d Amun d Aram

19 ¹ Awarni aya imsar, aqa Naħac, ajeğid n ayt n Ėammun, immut. Mmis idweř d ajeğid deg wemcan nnes. ² Xenni inna Dawud “Necc xsey ad ssecney tadukkři i Ĥanun, mmis n Naħac, am mammecc d ayi isscen babas tadukkři.” Dawud issekk ireqqasen ĥima ad t ieezza x řmewt n babas uca iwđen imsexxaren n Dawud yar temmurt n ayt n Ėammun. ³ Xenni nnan řħukkam n ayt n Ėammun i sidi nsen Ĥanun “Ma ixs Dawud ad iweqqar babac s tidett d tiťťawin nnek, minzi netta issekk-dd inni cek i řa ieezzan? Mařar war dd-issekk Dawud imsexxaren nnes yark, ĥima ad arzun di tendint ad tt ssenqeřben u xenni ad tt bergagen?” ⁴ Xas uca iťťef Ĥanun imsexxaren n Dawud uca iħeff asen azyen zi tmart uca iqeřř asen azyen n warruđ ař đeffar uca issekk iten. ⁵ Nitni řťfen abrid uca ĥajan x yeryazen-a i Dawud. S uyenni d asen issekk ireqqasen, minzi nitni tuya ssedħan ațtas. Inna ujeğid “Qqimem di Ariħa ař d i řa temyar tmart nwem, xenni ad dd-tdewřem.”

⁶ Umi řrin ayt n Ėammun belli nitni tuya ssarżgen ixef nsen yar Dawud, issekk Ĥanun ak-d ayt n Ėammun ařef n talint n nnuqart ĥima ad cran i yixef nsen ikarruten d imnayen zi Misibutamya, zi Aram-Maeka u zi řuba. ⁷ Nitni cran i yixef nsen tnayen u-třatin-ařaf n ikarruten n umenyi u iwyen-dd yar uyezdis nsen ajeğid n Maeka d řgens nnes. Nitni usin-dd uca wtin iqidan nsen zzat i wudem n tendint n Maydaba. Uřa d ayt n Ėammun nnyarwen zi tneddam nsen uca fřyen yar umenyi. ⁸ Umi isřa Dawud aya, issekk Yu'ab s marra řeeskar nnes, ayt bu-teřruđ. ⁹ Uřa d ayt n Ėammun fřyen-dd uca sedden ixef nsen i umenyi yar wadaf n tendint u ijeğiden nni dd-usin, tuya-ten s yixef nsen deg iyyar. ¹⁰ Umi izra Yu'ab, aqa amenyi řa zeg urendad uřa zi đeffar n uřymbub nnes, ixđar netta zi marra inni itwafarzen di řeeskar n Israyil uca issbedd iten i umenyi ajemmađ n Iramiyyen. ¹¹ Min iqqimen n řgens igga iten sadu i ufus n umas Abicay u nitni ssbedden ten ajemmađ n ayt n Ėammun. ¹² Inna netta “Mařa Aram ijhed xafi, xenni as-dd, ewc ayi afus! Mařa

18:8 ‘tarimant’ - s teibranit ‘feħħar’ niy ‘il’.

ayt n Eammun jehden xak, xenni ad dd-asey ad cek fekkey. ¹³ Iři d aryaz u ejj aney ad niři nemheđ di ttwee n řgens nney u di ttwee n tneddam n AREBBI. Iři ad igg SIDI min iřan mliř di tiřawin nnes.” ¹⁴ Xenni iqarreb-dd Yu’ab d řgens i řars iřan ař ztat i wudem n Aram i umenyi uca ina ttfen di tarewřa ztat i wudem nnes. ¹⁵ Umi řrin ayt n Eammun, aqa Iramiyyen arewřen, ttfen uřa d nitni di tarewřa ztat i wudem n umas Abicay uca eeqben řar tendint. Yu’ab yiweđ řar Urcalim.

¹⁶ Umi izřa Aram aqa nitni twayellben ztat i wudem n Israyil, ssekken nitni ireqqasen uca semřen Iramiyyen inni tuřa izeddyen řar ujemmad n yeyzar, ad ffyen, uřa d Cubak, akumandar n řeeskar n Hadar-Eazar. ¹⁷ Umi itwanna aya i Dawud, issmun netta marra Israyil, izwa L’Urdu, yusa-dd řarsen uca isedd ixef nnes i umenyi. Umi isedd Dawud ixef nnes i umenyi ak-d Iramiyyen uca nitni mmenřen akides. ¹⁸ Iramiyyen arewřen ztat i wudem n Israyil uca iqda Dawud x sebea-ařaf n ikarruten n umenyi d arebein-ařaf n yerazen x idaren zeg Iramiyyen. Eawed uca Cubak, akumandar n řeeskar nsen. ¹⁹ Umi řrin marra imsexxaren n Hadar-Eazar, aqa nitni twayellben ztat i wudem n ayt n Israyil, ggin nitni řehna ak-d Israyil uca sexxaren as. War dd-yusi di řeeqeř řar Iramiyyen ead ad fekken ayt n Eammun ict n twařat nneđnit.

20 ¹ Ğar uqeřtu n usegg^was n *jdid*, di řweqt i dd itteffyen ijeřiden řar umenyi, imsar aqa Yu’ab igewwed řeeskar. Netta yareddeř tammurt n ayt n Eammun uca inneđ i Rabba, iřřar itt, *minřa* Dawud iqqim di Urcalim. Yu’ab iřřeb x Rabba uca iteřřa tt. ² Dawud ikkes tamrist n ujeřid x uzeřif nnes uca yufa řewzen nnes d ict n ‘talint’ n wureř u xas tayaqutin iřřan. Tettwassars temrist x uzeřif n Dawud. Netta yiwi-dd eawed ict n tkeccađt d tameqqrant ařřas zi tendint. ³ Řgens nni days *iřan*, issuffey it uca issezeř iten sadu řmencarat u sadu iyařzimen n wuzzař u sadu ccwařar n wuzzař. Ammu i igga Dawud ak-d marra tineddam n ayt n Eammun. Xenni ieqeř Dawud d marra řgens řar Urcalim.

Amenyi ak-d Ifiliřiniyyen

⁴ Awarri as imsar, aqa ikkar eawed umenyi ak-d Ifiliřiniyyen di Jazar. Řexdenni iřřeb Sabkay, Ařucayi, x Saffay, wenni d ijj zeg ayt n Rafa, uca twasswađeen nitni. ⁵ U tuřa din eawed amenyi ak-d Ifiliřiniyyen. Ilřanan, mmis n Yaer, iřřeb x Lařmi, umas n Juliyat, zi Jat. Akeccuđ n lansa nnes igga am ijj n weemuđ n ukeccuđ n uxeyyed. ⁶ Uca ikkar eawed umenyi di Jat. Tuřa din ijj n weryaz d azirar, s setta n idewđan *deg ifassen nnes* u setta n *tfednin deg idaren nnes*, marra řqedd nsen arebea u-eicrin. Uřa d netta itwaxřeq-dd i Rafa. ⁷ Netta isstehza zi Israyil, maca Yunatan, mmis n Cimea, umas n Dawud, iřřeb xas. ⁸ Ina twaxeřqen-dd i Rafa di Jat u nitni wđan s ufus n Dawud u s ufus n imsexxaren nnes.

Ařesseb n řgens d řeiqab d wemcan n taddart n SIDI Arebbi

21 ¹ Xenni ikkar-dd yebřiř x Israyil uca yucem Dawud řima ad iřseb Israyil. ² Dawud inna i Yu’ab u i imeqqranen n řgens “Uyurem, řesbem Israyil zi Bi’r-Sebea ař Dan uca awyem ayi-dd *mečař*, mařend necc ad ssney *mečař* idsen.” ³ Xenni inna Yu’ab “Iři ad yarni SIDI di řgens nnes am iřa řexxu ead mya n tseqqar. Mařar ma war řin marra, sidi inu ajeřid, d imsexxaren n sidi inu? Mayemmi řars řar sidi inu asitem-a? Mayemmi i řa idweř Israyil s umarwas?” ⁴ Maca awař n ujeřid ijhed x Yu’ab u Yu’ab iffeř, ikka marra Israyil uca ieqeř-dd řar Urcalim. ⁵ Yu’ab iwca i Dawud řqedd n řeřsab n řgens am ikmeř. Marra Israyil days milyun u-myat-ařaf n yeryazen inni izemmaren x ssif u Yahuda days arebea-myat u-sebein-ařaf n yeryazen nni izemmaren x ssif. ⁶ Maca ayt n Lawi d Binyamin war ten iřřib ca, mařar awař n ujeřid tuřa d aćiffi i Yu’ab.

1 IMEZRUJEN

⁷ Tamesřact-a tuya d taeffant di tiřtawin n SIDI uca netta iwta Israyil. ⁸ *Xenni* inna Dawud i AREBBI “Necc xdiř *xak* ařtas, s minzi necc ggiř aya. Xenni řexxu, kkes řmuęřiyet x umsexxar nnek, minzi necc ggiř s tubbuheřya ařtas.” ⁹ SIDI issiweř řar Jad, amwařaw n Dawud, inna ¹⁰ “Uyur, siweř řar Dawud uca ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Ad ac-dd ssarseř řřata n tmesřayin. Ixřar ict zzaysent i cek. Ad ac tt ggeř.’ ” ¹¹ Jad yusa-dd řar Dawud, inna as ‘Ammu i iqqar SIDI ‘Ixřar cek: ¹² Třata n isegg^wusa n řař niř řřata n iyuren i di i řa tetwahellked cek zzat i wudem n yenni cek iřřaren u ssif n řeedyan nnek ad cek idřar, niř řřata n wussan n ssif n SIDI, aqa-t d řřaęun di temmurt d **Lmalak n SIDI** ad ideyyee marra tammurt n Israyil? Xenni řexxu, xzar, mammec i řa yarrey x wenni i d ayi-dd issekken.’ ” ¹³ *Xenni* inna Dawud i Jad “Necc twařşareř ařtas. Ejj ayi ad wdiř deg ufus n SIDI, mařar arrehřmet nnes d tameqqrant ařtas, war ttegg ad wdiř deg ufus n bnađem.”

¹⁴ Uca issiweđ SIDI řřaęun x Israyil uca wřan di Israyil sebęin-ařaf n yeryazen. ¹⁵ Issekk SIDI ijj n Lmalak řar Urcalim řima ad t ideyyee u umi ibda netta ad t ideyyee, iřra it SIDI uca indem x tuęeffna uca netta inna i Lmalak n uđeyyee “Cfa, sehwa řexxu afus nnek!” Tuřa **Lmalak n SIDI** ibedđ řar unedrar n Uyabusi Arnan.

¹⁶ *Umi* issgaęeed Dawud tiřtawin nnes, iřra **Lmalak n SIDI** ibedđ jar temmurt d ujenna am iřteř ufus nnes ssif isswizzeđ it x Urcalim. *Xenni* iwřa Dawud d imeqqrannen n řęens, am tuřa řehřfen s txuncay n *wecřan*, s uyembub nsen řar temmurt. ¹⁷ Uca inna Dawud i SIDI “Ma war ięi d necc i innan aqa itxeřřa ad řesben řęens? Wah, d necc i tuřa ixřan u iggin řmuęřiyet ařtas. maca uęi-ya, min ggin? A SIDI, AREBBI inu, ejj ad yiři ufus nnek i tecti řari d řar taddart n baba, war ięi maca řar řęens nnek.”

¹⁸ *Xenni* inna **Lmalak n SIDI** i Jad, ad yini i Dawud belli ittxeřřa i Dawud ad igaaęeed řima ad issbedđ ijj n uealřar i SIDI x unedrar n Uyabusi Arnan. ¹⁹ Uca Dawud igaaęeed elahřsab awař n Jad nni issiweř s yisem n SIDI.

²⁰ Uca inneqřeb-dd Arnan, iřra Lmalak. Arebea n iřenjiren nnes i tuřa řars ięan, nnuffaren. Arnan tuřa issarwat irden.

²¹ Yiweđ Dawud řar Arnan uca issgaęeed Arnan tiřtawin uca iřra Dawud. *Xenni* iffeř-dd netta zeg unedrar uca yuřar zzat i Dawud s uyembub nnes řar temmurt. ²² Inna Dawud i Arnan “Ewc ayi anedrar řima ad xas bniř ijj n uealřar i SIDI. Ewc ayi *amcan* s ttaman nnes imun, řima ad issbedđ ticti-ya di řęens.” ²³ Arnan inna i Dawud “Ksi t i cek uca ad yegg, sidi inu ajeęid, min ięan d ařebřan di tiřtawin nnes. Xzar necc ad wceř iyenduzen-a am řyarřa n wecmađ d dduzan n usarwet d akeccuđ i *tmessi* d irden i tewhibt n řyięet. Necc ad wceř aya marra.” ²⁴ Inna ujeęid Dawud i Arnan “Lla, necc xseř nican ad t syeř s ttaman nnes ikmeř, minzi min ięan nnek, war t kessiř i SIDI řima *ammu* i řa wehhibey tayarřt n wecmađ i SIDI i d řa inqamen bařeř.” ²⁵ Ammu i iwca Dawud i Arnan deg wemcan nni iciqlen n wureř s yijj n řewzen n setta-mya n iciqlen.

²⁶ Dawud issbedđ dinni ijj n uealřar i SIDI uca yiwi xas řiyarřa n wecmađ d tewhibin n řyięet. Netta iřaya i SIDI u wanita yarra-dd xas s tmessi zeg ujenna x uealřar n wecmađ. ²⁷ Inna SIDI i Lmalak ad yarr ssif deg weřraf nnes.

²⁸ Di řweqt nni, umi iřra Dawud aqa SIDI yarra-dd xas x unedrar n Uyabusi Arnan, yiwi *din* řiyarřa. ²⁹ Di řweqt nni tuřa tazeddiřt n SIDI, tenni tuřa igga Musa di řexřa d uealřar i řyarřa n wecmađ, x řgaęedet n Jibeun. ³⁰ Dawud *maca* war izemmar ad din yuyur řima ad yarzu x SIDI, mařar netta tuřa teřqf it tigg^wudi zi ssif n **Lmalak n SIDI**.

Asewjed i řebni n zzawect

22¹ Inna Dawud “Da i *ya tbedd* taddart n SIDI, AREBBI, u da i *ya yiři* uealtar n tȳarša n wecmađ i Israyil.”² Dawud yumur, ad ssmunen ibarraniyyen inni iđan di temmurt n Israyil u netta igga isuydayen ħima ad arzen izra ad ten ssuydan i řebni n taddart n SIDI. ³ Dawud issewjed ațtas n wuzzař i řewtadat i tewwura n wadaf u i tȳenya n uearrađ uřa d wațtas n nnħas, *deg ijj n řqedd* i war izemmar ad itwawzen, ⁴ uřa d akeccuđ n tengelt, ijj n řqedd war izemmar ad itwahseb, minzi ayt n řidun d ayt n řur ssiwden ațtas n ukeccuđ n *tcejart* n tengelt řar Dawud. ⁵ Dawud inna “Mmi Suliman d aħudri *ead* u d arhef. Taddart maca i řa itwassbedden i SIDI ad tiři d tameqqrant isseuđen ħima isem nnes d řeezz nnes ad idweř řar marra timmura. Necc ad as sswejdey.” Ammu i issewjed Dawud ațtas qbeř i řmewt nnes.

⁶ Xenni iřaya netta i mmis Suliman uca yumur it ħima ad ibna ict n taddart i SIDI, AREBBI n Israyil. ⁷ Inna Dawud i Suliman “Mmi, necc simant inu tuřa-t deg wuř inu ħima ad bniy ict n taddart i yisem n SIDI, AREBBI inu. ⁸ Maca iffey-dd řari wawař n SIDI, inna ‘Cek tessizzřed ațtas n idammen u teggid imenyan iqesřen. Cek war tbennid i yisem inu taddart, mařar cek tessizzřed zzat i wudem inu ațtas n idammen x temmurt. ⁹ Xzar mmic wenni i d ac i řa itwarwen u netta i řa yiřin d ijj n weryaz n řħudnet, mařar necc ad as wceř řħudnet zi marra řeedyan i d as-dd innđen, mařar isem nnes ad yiři Suliman u deg wussan nnes ad wceř řehna d řħudnet i Israyil. ¹⁰ Netta ad ibna ict n taddart i yisem inu u netta ad yiři i necc d mmis u necc ad as iřiđ d Tbatat u necc ad smetney řearc n tgelda nnes x Israyil i řebda.’

¹¹ Xenni řexxu, mmi inu, SIDI ad yiři akidek u cek ad tfeřħed u cek ad tebnid taddart n SIDI, AREBBI nnek am mammecc tuřa xak issiweř. ¹² Iři ad ac iwc SIDI tiyt d řeeqeř uřa d usuyar x Israyil ħima ad tetwaħđa ccariea n SIDI, AREBBI nnek. ¹³ Xenni ad tiřid tfeřħed xmi i řa teħdid ħima ad ggen tiweřša d lřarayiđ, tinni yumur SIDI s Musa i Israyil. Iři d aryaz u iři tmeħded, war tteggw^{ed} ca u war tefciř!

¹⁴ Xzar-dd, d řeřřaret inu sswejdey řar ufus i taddart n SIDI myat-ařaf n ‘talint’ n wurey d wařef x wařef n ‘talint’ n nnuqart uřa d nnħas d wuzzař ařami war tzemmar ad tetwawzen. Uřa d akeccuđ u izra iwyey ten-dd. U cek ad xas tarnyed *ead*. ¹⁵ Cek řark *ead*ed ațtas n *yeryazen* ħima ad ggen řxedmet, isuydayen d řemeuđam i *uneqqac* n weřru d ukeccuđ d eřam kuř *iwdan* nni i řar teđa řefhamet d eřam kuř řxedmet. ¹⁶ Urey d nnuqart d nnħas d wuzzař anect war izemmar ad itwawzen. Kkar, egg it uca SIDI ad kidek yiři.

¹⁷ Dawud yumur *ead*ed i marra imeqqranen n Israyil, maħend ad wcen afus i mmis Suliman u netta inna ¹⁸ “Ma war iđi SIDI, AREBBI nwem, akidwem uca iwca awem řħudnet řar marra iyezdisen nwem? Mařar netta igga marra imezday n temmurt deg ufus inu uca tammurt tetwagg sadu ufus inu zzat i wudem n SIDI u zzat i wudem n marra řgens. ¹⁹ Xenni řexxu, wcem uř d řeeřmar *nwem* ħima ad tarzum x SIDI, AREBBI nwem, uca kkarem uca bnam zzawect iqeddsen n SIDI AREBBI ħima Ttabut n řeahd n SIDI d marra řeqcue iqeddsen n AREBBI zemmaren ad twassidfen di taddart i ittwabnan i yisem n SIDI.”

Dawud idebbar řxedmet n llawiyyen

23¹ Umi tuřa Dawud iwsar u ijjwiwen ussan, igga netta mmis Suliman d ajeđid x Israyil. ² Netta issmun-dd marra imeqqranen n Israyil uřa d ikehhanen d ayt n Lawi. ³ Twaħesben llawiyyen zi třatin n iseggw^{usa} d sennej. Tuřa řqedd nsen azeđif azeđif tmenya u-třatin-ařaf n yeryazen. ⁴ Zzaysen tuřa *din* arebea u-eicrin-ařaf n yenni itwaggen d imseyyaren x řxedmet di taddart n SIDI uca *aq*a *din* setta-ařaf n iweqqafen d řquđat, ⁵ arebea-ařaf n ieessasen n tewwart d arebea-ařaf n imedyazen i izran n uřebbah i SIDI, ak-d dduzanat n *lmusiqa* nni ggiř necc, inna Dawud, ħima ad ssemřaren SIDI s yezřan n uřebbah.

22:2 ‘yumur’ - s Teibranit ‘inna’.

1 IMEZRUYYEN

⁶ David ibda ten di terbiein, *twasettfen* elahsab ihenjiren n Lawi, Jarcun, Qahat d Marari.

⁷ Zeg Ijarcuniyyen tuya-ten d Laedan d Cimei. ⁸ Ihenjiren n Laedan tuya-ten d azeğif Yaħiyil, Zitam d Yuwil, trata n yeryazen. ⁹ Ihenjiren n Cimei tuya-ten d Calumit, Ĥaziyl d Ĥaran, trata n yeryazen. Ina tuya-ten d izeğifen n tudrin n ibabaten n Laedan. ¹⁰ Ihenjiren n Cimei tuya-ten d Yaħat, Zayna, Yaəuc d Bariea. Ina tuya-ten d ihenjiren n Cimei. ¹¹ Yaħat tuya-t d azeğif u Ziza wiss tnayen, maca Yaəuc d Bariea war tui ħarsen ihenjiren aħtas. Yar řehsab twaħesben nitni d ict n taddart n ibabaten.

¹² Ihenjiren n Qahat tuya-ten d Eamram, Yiřhar, Ĥibrun d Euzziyl, arebea n yeryazen. ¹³ Ihenjiren n Eamram tuya-ten d Harun d Musa. Harun itwaezeř ħima ad itwaqeddes d amqeddes qae, netta d ihenjiren nnes, i řebda, ħima ad ibexxar jĵawi zzat i wudem n SIDI, ħima ad as isexxar u ħima ad ibarek s yisem nnes i řebda. ¹⁴ Tarwa n Musa, aryaz n AREBBI, twařayan jar teqbič n Lawi. ¹⁵ Ihenjiren n Musa tuya-ten d Jarcun d Ilieazar. ¹⁶ Zi tarwa n Jarcun tuya Cabuwil d azeğif. ¹⁷ Mmis n Ilieazar tuya d azeğif Raħabya. Ihenjiren nneđni tuya war ħars ca. Ihenjiren n Raħabya maca tuya-ten deg waħtas. ¹⁸ Zeg tarwa n Yiřhar tuya Calumit d azeğif. ¹⁹ Ihenjiren n Ĥibrun tuya-ten d azeğif Yariya, Amarya wiss tnayen, Yaħziyl wiss trata d Yaqmaəam wiss arebea. ²⁰ Zeg tarwa n Euzziyl tuya Mixa d azeğif d Yaciya wiss tnayen.

²¹ Ihenjiren n Marari tuya-ten d Maħli d Muci. Ihenjiren n Maħli tuya-ten d Ilieazar d Qis. ²² Ilieazar immut u netta war ħars tui bu ihenjiren, maca yessis wah. Tarwa n Qis, aytmatsen, iwyen ten d tamyart. ²³ Ihenjiren n Muci tuya-ten d Maħli d Eadir d Yarimut, trata n yeryazen.

²⁴ Ina d tarwa n Lawi, inni itwasettfen elahsab tudrin n ibabaten nsen, inni itwazemmen yar řehsab nsen s řqedd n ismawen nsen azeğif azeğif, inni iggin tasexxart i taddart n SIDI, zi eicrin isegw^wusa sennej. ²⁵ Mařar Dawud tuya inna “SIDI, AREBBI n Israyil, iwca řhudnet i řgens nnes u netta ad izdeř d Urcalim i řebda.” ²⁶ Netta inna eawed x ayt n Lawi “Nitni war ĥdijen ead ad arbun Tazeddiyt d marra řeqcue nni i dd ittasen ak-d tsexxart.” ²⁷ Minzi elahsab awařen ineggura n Dawud, tuya řqedd n tarwa n Lawi d inni iğan zi eicrin isegw^wusa sennej. ²⁸ Nitni bedden ak-d tarwa n Harun d tsexxart di taddart n SIDI, yar uħeřtu x řemraħat barra u x ixammen n řexzen u x usizdeg n marra řeqcue iqeddsen d řxedmet n tsexxart di taddart n AREBBI, ²⁹ umi ssweĵden nitni ařrum n wescan d waren n ssmid i tewhibt n řyiğet d teřfaf břa antun, umi ssxedmen axdim u gg^win arecti u man aya i marra řqedd d marra řeqyas ³⁰ u maħend ad iřin weĵden di kuř řšbeħ ħima ad sebbħen u ad ssemyaren i SIDI ař ateffu n tmeddit, ³¹ u maħend ad awyen řebda marra tiyarřa n wecmađ n SIDI zzat i wudem n SIDI elahsab řqedd i yeğa d lřariđa i d as ittřiqqan, deg wussan n ssebt, deg iyuren n jdid u di řeeyud itwaggen. ³² Ittxeřřa asen ad ĥđan taweqqaft nsen i Uqiđun n Umsagar d tweqqaft nsen i zzawect iqeddsen d tweqqaft nsen yar uyeřdis n tarwa n Harun, aytmatsen, yar tsexxart n taddart n SIDI.

Tirbiein n ikehhanen

24¹ Tirbiein n tarwa n Harun. Ihenjiren n Harun tuya-ten d Nadab, Abihu, Ilieazar d Itamar. ² Nadab d Abihu mmuten zzat i wudem n babatsen. War ħarsen bu ihenjiren. Ilieazar d Itamar tuya tsexxaren am ikehhanen.

³ Dawud ibda ten jmie ak-d řaduq zi tarwa n Ilieazar d Aximalik zi tarwa n Itamar elahsab taweqqaft nsen i tsexxart nsen. ⁴ Ufin aqa ħar tarwa n Ilieazar aħtas n izeğifen jar yeryazen x ħar tarwa n Itamar. Bđan ten ammeni: jar tarwa n Ilieazar aqa din seřac n izeğifen n tudrin n ibabaten u jar tarwa n Itamar tmenya n izeğifen n tudrin n ibabaten. ⁵ Nitni bđan ten s tqedduħt, am yina niř am yina, mařar imeqqranen n zzawect iqeddsen d imeqqranen n AREBBI tuya-ten zi tarwa n Ilieazar u zi tarwa n Itamar.

1 IMEZRUYN

⁶ Camaya, mmis n Natanyil, *wenni tuyā* d amarir zi *teqbič* n Lawi, izemmen iten ztat i wudem n ujeğid d řhukkam d ukehhan Abyatar d Aximalik, mmis n Abyatar, u ztat i wudem n izeğifen n tudrin *n ibabaten* jar ikehhanen u jar Ilawiyyen. Ggin *taqedduht* i ict n taddart n ibabaten i Ilieazar, *xenni* i ict n *taddart n ibabaten* i Itamar. ⁷ *Taqedduht* tamezwarut tekkar as-dd i Yahuyarib, wiss tnayen i Yadeiya,

⁸ wiss třata i Ĥarim, wiss arebea i Saçurim, ⁹ wiss xemsa i Malkiya, wiss setta i Miyamin, ¹⁰ wiss sebea i Huqquř, wiss tmenya i Abiya, ¹¹ wiss tesea i Yacuea, wiss eecra i Cakanya, ¹² wiss ĥittac i Ilyacib, wiss tenec i Yaqim, ¹³ wiss třeřřac i Ĥuffa, wiss arbeęřac i Yacabad, ¹⁴ wiss xemmeřac i Bilja, wiss seřřac i Immir, ¹⁵ wiss sebeřac i Ĥizir, wiss tmenřac i Ĥařfiř, ¹⁶ wiss tseęřac i Faqaħya, wiss eicrin i Yaħazqiyil, ¹⁷ wiss waħit u-eicrin i Yaxin, wiss tnayen u-eicrin i Jamul, ¹⁸ wiss třata u-eicrin i Dalaya, wiss arebea u-eicrin i Maęazyā. ¹⁹ Ina tuyā xasen taweqqaft maħend ad adfen taddart n SIDI elahřab *asettef* n tašexxart nsen am mammec lfariđa i *dd-yusin* s ufus n babatsen Harun am mammec i d as yumur SIDI, AREBBI n Israyil.

Tiwacunin n Ilawiyyen

²⁰ Zi jjihet *n usettef* n min iqqimen n tarwa n Lawi, aqa Cubayil *tuyā* d *azeğif* i iħenjiren n Eamram u Yaħadya i tarwa n Cubayil. ²¹ I Raħabya: i tarwa n Raħabya *idweř* Yaciya d *azeğif*. ²² I tarwa n Yiřřar Calumit. I tarwa n Calumit Yahat. ²³ U x tarwa n *Ĥibrun* *tuyā* Yariya d *amezwaru*, Amarya d wiss tnayen, Yaħziyil d wiss třata, Yaqmaęam wiss arebea. ²⁴ I tarwa n Euzziyil Mixa. I tarwa n Mixa: Camir. ²⁵ Umas n Mixa *tuyā* d Yacciya. I tarwa n Yaciya Zakarya. ²⁶ Iħenjiren n Merari *tuyā-ten* d Maħli d Muci. Iħenjiren n Yaęazyā: Banu *tuyā* d *azeğif*. ²⁷ Tarwa n Marari: i mmis Yaęazyā: Cuham, Zakkur d Eibri. ²⁸ I Maħli Ilieazar. Netta *tuyā* war ħars bu iħenjiren. ²⁹ I Qis: iħenjiren n Qis: Yarħamyil. ³⁰ Iħenjiren n Muci *tuyā-ten* d Maħli, Eadir d Yarimut. Ina *tuyā-ten* d tarwa n Lawi, *twasettef* elahřab *tudrin* n ibabaten nsen.

³¹ Uřa d nitni nđaren tiqedduħin amecnaw aytmatšen, tarwa n Harun, ztat i wudem n ujeğid Dawud d řaduq d Aximalik d izeğifen n *tudrin* n ibabaten jar ikehhanen u jar Ilawiyyen, am ibabaten *inni iğān* d *azeğif* am umatsen d amezyan qaę.

Imedyzan

25 ¹ Dawud d ikumandaren n řeeskar eęřřen i tšexxart zi tarwa n Asaf d Himan d Yadutun, *iryazen* inni ittnebben s řgambriyat d lħarpat d tağunin n wuzař. Řqedd n yeryazen i iggin řxedmet n tšexxart *tuyā-t d wa*. ² Zi tarwa n Asaf *tuyā-ten* Zakkur d Yusuf d Natanya d Acriyil, iħenjiren n Asaf, *d inni i iğān* sadu ufus n Asaf, *wenni tuyā* ittnebban x iceyyaren n ujeğid. ³ X Yadutun: tarwa n Yadutun *tuyā-ten* d Jadalya, řari, Yiceiya, Ĥacabya d Mattatya, setta *n yeryazen*, inni *iğān* sadu ufus n babatsen Yadutun, *wenni tuyā* ittnebba s řgambri, ĥima ad qadan d ssemyaren SIDI. ⁴ X Himan: tarwa n Himan *tuyā-ten* d Buqqiya, Mattanya, Euzziyil, Cabuwil, Yarimut, Ĥananya, Ĥanani, Iliyata, Jiddalti, Rumamti-ęazar, Yucbaqaqa, Malluti, Hutir d Maħziyut. ⁵ Nitni marra *tuyā-ten* d tarwa n Himan, amwařaw n ujeğid s řefħamet n wawařen n SIDI. Ĥima ad issgaęeed icc *nnes* yarzef SIDI i Himan arbeęřac n iħenjiren d tħenjirin.

⁶ Marra ina *tuyā-ten* sadu ufus n babatsen, *n Asaf*, Yadutun d Himan, i izřan di taddart n SIDI s tağunin n wuzař d lħarpat d řgambriyat, i tšexxart di taddart n AREBBI sadu ufus n AREBBI.

⁷ Řqedd nsen, *jmie* ak-d aytmatšen, inni *tuyā* twassřemden deg izřan i SIDI, *n marra* inni ħarsen tizemmar *di man aya*, *tuyā-t* mitayn u-tmenya u-tmanyin.

⁸ Nitni nđaren tiqedduħin i tšessast, am umezyan am umeqqran, am umseřmad am umeħđar.

⁹ *Taqedduht* tamezwarut tekkar as-dd i Yusuf.

1 IMEZRUYYEN

Wiss tnayen i Jadalya. Netta d aytmas d ihenjiren nnes, teneac *n yeryazen*.

¹⁰ Wiss tṛata *tekkar as-dd* i Zakkur. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹¹ Wiss arebea *tekkar as-dd* i Yašri. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*. ¹² Wiss xemsa *tekkar as-dd* i Natanya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹³ Wiss setta *tekkar as-dd* i Buqqiya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁴ Wiss sebea *tekkar as-dd* i Yacaryila. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁵ Wiss tmenya *tekkar as-dd* i Yaceiya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁶ Wiss tesea *tekkar as-dd* i Mattanya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁷ Wiss eecra *tekkar as-dd* i Cimeï. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁸ Wiss hiṭac *tekkar as-dd* i Eazaryil. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

¹⁹ Wiss teneac *tekkar as-dd* i Hacabya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²⁰ Wiss tṛeṭṭac *tekkar as-dd* i Cubayil. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²¹ Wiss arbeṭac *tekkar as-dd* i Mattitya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²² Wiss xemmeṭac *tekkar as-dd* i Yarimut. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²³ Wiss seṭṭac *tekkar as-dd* i Ḥananya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²⁴ Wiss sebeṭac *tekkar as-dd* i Yacbaqacya. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²⁵ Wis tmenṭac *tekkar as-dd* i Ḥanani. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²⁶ Wiss tseeṭac *tekkar as-dd* i Malluti. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²⁷ Wiss eicrin *tekkar as-dd* i Iliyata. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²⁸ Wiss waḥit u-eicrin *tekkar as-dd* i Hutir. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

²⁹ Wiss tnayen u-eicrin *tekkar as-dd* i Jiddalti. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

³⁰ Wiss tṛata u-eicrin *tekkar as-dd* i Maḥziyut. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

³¹ Wiss arebea u-eicrin *tekkar as-dd* i Rumamti-Eazar. Ihenjiren nnes d aytmas, teneac *n yeryazen*.

Icassasen n tewwart, inni x řeknuz d imeḥḍayen

26 ¹ Tirbiein n icassasen n tewwura:

N Iquraḥiyyen: Macalamya, Quri, zi tarwa n Asaf. ² Macalamya tuya řars ihenjiren: Zakarya *tuya-t* d amenzu, Yadieil wiss tnayen, Zabadya tṛata, Yatniyil wiss arebea, ³ Eilam wiss xemsa, Yuḥanan wiss setta, Ilihu-Einay wiss sebea.

⁴ Uṛa Eubid-Idum tuya řars ihenjiren: Cameiya *tuya-t* d amenzu, Yahuzabad wiss tnayen, Yuwax wiss tṛata, Sakar wiss arebea, Natanayil wiss xemsa, ⁵ Eamiyil wiss setta, Issakar wiss sebea, Faēaltay wiss tmenya, mařar ibarek it AREBBI. ⁶ Uṛa i mmis Cameiya twaxeřqen as-dd ihenjiren, *inni tuya* d řḥukkam di taddart n babatsen, minzi nitni *tuya-ten* d ayt bu-teřrudṭ imeḥḍen. ⁷ Ihenjiren n Camaeyia *tuya-ten* d Eutni, Rafayil, Eubid-Idum, Ilzabad, aytmas, tarwa imeḥḍen, Ilihu d Camakya.

⁸ Ina marra *tuya-ten* zeg ihenjiren n Eubid-Idum, nitni d ihenjiren nsen d wawmaten nsen, irya-zen imeḥḍen, *ccuren* s jjeḥd i tsexxart nsen, tnayen u-settin *n yeryazen* n Eubid-Idum. ⁹ Macalamya *tuya* řars ihenjiren d wawmaten, tarwa imeḥḍen, tmenṭac *n yeryazen*.

¹⁰ Ḥusa, zeg ayt n Marari, *tuya* řars ihenjiren. Cimri *tuya* d azeğif, waxxa netta war iği d amenzu, *maca* babas igga it d azeğif. ¹¹ Ḥilqiya *tuya-t* d wiss tnayen, Tabalya wiss tṛata, Zakarya wiss arebea. Marra ihenjiren d wawmaten n Ḥuca *tuya-ten* di tṛeṭṭac *n yeryazen*. ¹² X terbiein-a n icassasen n tewwura, x izeğifen n ayt bu-teřrudṭ, *tuya* ccyeř n teessast, jmie ak-d aytmaten, ḥima ad sexxaren di taddart n SIDI.

¹³ Nitni nḍaren taqedduḥt, am umezyan am umeqqran, i taddart n babatsen, i tewwart u i tewwart *nneḍni*. ¹⁴ Taqedduḥt i ccarq *tekkar as-dd* i Calamya. Uṛa i mmis Zakarya, wenni d amca-

war d amiŷis, tewđa *as-dd* taqedduħt u taqedduħt nnes ikkar *as-dd* i ccamal. ¹⁵ I Eubid-Idum *tekkar as-dd taqedduħt* i ljanub u i iħenjiren nnes i taddart n ixammen n řehrit. ¹⁶ I Cuffim d Ĥuca *tekkar asen-dd taqedduħt* i lřarb, ak-d tewwart n Calkat řar webriđ ameqqran iġaæeden řar *zzawect*. Ij n uæssas *tuya ibedd řar Ij n uæssas innedni*. ¹⁷ Ĥar manis i dd-tneqqar tfuct *bedden* setta n iæssasen u řar ccamal *bedden din* kuř ass arebea. Ĥar ljanub *æawed* kuř ass arebea u řar ixammen n řehrit tnayen u *æawed* tnayen. ¹⁸ Ĥar řebni barra řar uyezdis n lřarb n *zzawect* arebea řar webriđ ameqqran u tnayen řar řebni n barra. ¹⁹ Tina *tuya* d tarbiein n iæssasen n tewwura zi tarwa n Uquraħi u zi tarwa n Marari.

²⁰ Uca aytmatšen llawiyyen *tuya-ten* x txubay n taddart n SIDI u x řeknuž n řeqcuē itwaqeddsen.

²¹ Iħenjiren n Laedan, iħenjiren n Ujarcuni, *inni tuya řar Laedan*. Zeg ižeġifen *n taddart* n ibabaten, *inni tuya-ten řar Laedan*, Ajarcuni: Jaħiyili. ²² Iħenjiren n Yaħiyili *tuya-ten* d Zitam d Yuwil, umas. Nitni *tuya-ten* x řeknuž n taddart n SIDI.

²³ N Iramiyyen d Iyışariyyen d Iħabruniyyen d Euzziyilen ²⁴ *tuya* Cabuwil, mmis n Jarcum, mmis n Musa, d amehđayi x txubay. ²⁵ Awmaten nnes zeg lliæazar *tuya-ten* d mmis Raħabya, mmis nnes Yacaŷa, mmis nnes Yuram, mmis nnes Zikri d mmis nnes Calumit. ²⁶ Calumit wa-nita d aytmas *tuya-ten* x řeknuž n řeqcuē itwaqeddsen, inni iqeddes iten ujeġid Dawud ak-d ižeġifen *n tudrin* n ibabaten u ak-d imeqqranen x wařef d x mya u ak-d ikumandaren n řæskar. ²⁷ Nitni *tuya* qeddsen ten zi garrat u zi tkeccađ ħima ad zzaysen æedřen taddart n SIDI. ²⁸ Uřa marra min *tuya* iqeddes it umwařaw řamwil, d Cawul, mmis n Qis, d Abnir, mmis n Nir, d Yu'ab, mmis n řaraya. Marra min *tuya* itwaqeddsen *tuya* sadu afus n Calumit d aytmas.

²⁹ Zeg Iyışariyyen *tuya-ten* Kananya d iħenjiren nnes xeddmen am iweqqafen d řquđat barra di *temmurt* n Israyil. ³⁰ Zeg Iħabruniyyen, *tuya řar Ĥacabya* d aytmas, iryazen imeħđen, ařef u-sebea-mya n yeryazen, taweqqaft x Israyil, řar ujemmađ n L'Urdun řar lřarb, x marra řxedmet i SIDI d x tsexxart i ujeġid. ³¹ Zeg Iħabruniyyen *tuya* Yariya d azeġif, n Iħabruniyyen, n řecyur nsen *inni dd-iqqarsen* zeg ibabaten. Deg usegg^{was} wiss arebein n tgeldit n Dawud twarzun u twafen ayt bu-teyruđt imeħđen di Yæzir d Jilead. ³² Aytmas *tuya-ten* d tarwa imeħđen, ařfayn u-sebea-mya ižeġifen *n tudrin* n ibabaten. Ajeġid Dawud iġga ten x Irubiniyyen, ljadiyyen d wezyen n teqbič n Manassi, x marra timesřayin n AREBBI u x *marra* timesřayin n ujeġid.

Ikumandaren n řæskar

27¹ Ina d ayt n Israyil ak-d řqedd nsen, ižeġifen *n tudrin* n ibabaten d imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya ak-d iweqqafen nsen, inni *tuya* ittsexxaren i ujeġid di marra timesřayin n tiggayin, x man wen i dd-ittasen d x man wen ittraħen u *man aya* zeg uyur ař uyur *nneđni* di marra iyuren n usegg^{was}. Ict n teggayt *days* arebea-ařaf n yeryazen.

² Yasubeam, mmis n Zabdiyl, *tuya* x terbiet tamezwarut i uyur wiss amezwaru. Tarbiet nnes *days* arebea-ařaf n yeryazen.

³ Netta *tuya* zeg tarwa n Farař. Netta d azeġif n marra ikumandaren n řæskar deg uyur amezwaru.

⁴ Duday, Axuxi, *tuya* x taggayt n uyur wiss tnayen. Miqlut d amehđayi n terbiet nnes. Tarbiet nnes *days* arebea-ařaf n yeryazen.

⁵ Banaya, mmis n Yahuyadaē, akehhan ameqqran *tuya* d akumandar wiss třata n řæskar i uyur wiss třata. Tarbiet nnes *days* arebea-ařaf n yeryazen.

26:15 řehrit' - niŷ 'ixxamen n uxemmeř'.

1 IMEZRUYEN

⁶ Banaya wa *tuya* d bu-teyruḍt n tṛatin u netta *tuya* x tṛatin. Mmis Ǝammizabad *tuya* x teggayt nnes.

⁷ Ǝasayil, mmis n Yu'ab, d wiss arebea i uyur wiss arebea u mmis Zabadya *tuya* awarni as. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

⁸ Camḥut, Ayazarahi, akumandar, *tuya* x taggayt wiss xemsa i uyur wiss xemsa. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

⁹ Ǝira, mmis n Ǝiqqis, Atiquei, *tuya* d wiss setta i uyur wiss setta. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

¹⁰ Ḥaliṣ, Afalituni, zi tarwa n Ifrayim, *tuya* d wiss sebea i uyur wiss sebea. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

¹¹ Sibkay, Aḥucati, n Izarahiyyen, d wiss tmenya i uyur wiss tmenya. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

¹² Abieazar, Acanatuti, n Ibinyaminiyyen, *tuya* d wiss tesɛa i uyur wiss tesɛa. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

¹³ Maharay, Anaṭufati, i Izarahiyyen, *tuya* d wiss ɛecra i uyur wiss ɛecra. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

¹⁴ Banaya, Afareatuni, zi tarwa n Ifrayim, *tuya* d wiss ḥiṭṭac i uyur wiss ḥiṭṭac. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

¹⁵ Xalday, Anaṭufati, n twacunt n Ǝutniyil, *tuya* d wiss teneac i uyur teneac. Tarbiet nnes *days* arebea-aṛaf *n yeryazen*.

¹⁶ *Ina bedden* x tqebbaṛ n Israyil:

I Irubiniyyen *tuya* Ilicazar, mmis n Zikri, d amgewwed.

I Icameuniyyen: Cafatya, mmis n Maɛka.

¹⁷ I Lawi: Ḥacabya, mmis n Qamuwil.

I Harun: Ṣaduq.

¹⁸ I Yahuda: Ilihu, zeg aytmas n Dawud.

I Issakar: Ǝumri, mmis n Mixayil.

¹⁹ I Zabulun: Yicmaɛya, mmis n Ǝubadya.

I Naftali: Yarimut, mmis n Ǝazaryil.

²⁰ I ayt n Ifrayim: Ḥucaɛ, mmis n Ǝazarya.

I wezyen n teqbiɕ n Manassi: Yuwil, mmis n Fadaɽa.

²¹ I wezyen n teqbiɕ n Manassi di Jilead: Jaddu, mmis n Zakarya.

I Binyamin: Yaɛisiyil, mmis n Abner;

²² I Dan: Ǝazaryil, mmis n Yaruḥam.

Ina *tuya* d řḥukkam n tqebbaṛ n Israyil. ²³ Dawud war iksi ca řqedd n yenni yar iḡa ɛicrin n isegg^wusa d swadday, maɽar SIDI *tuya* inna aqa netta ad yarr Israyil deg waṭṭas am itran n ujenⁿa.

²⁴ Yu'ab, mmis n řaruya, *tuya* ibda ad iḡseb řgens, maca war t ikemmeř umi dd-yusa ijj n lyadab d ameqqran x Israyil. X uyenni war itwagg řqedda deg wedlis n imezruyen n ujeḡid Dawud.

Iwkiřen n ujeḡid

²⁵ Ǝazamut, mmis n Ǝadiyil, *tuya* x txubay n ujeḡid.

Yunatan, mmis n Ǝuzziya, *tuya* x txubay n temmurt, di tneddam, di dcurat u di lburjat.

²⁶ Ǝazri, mmis n Kalub, *tuya* iṭṭef acbar x řxedmet deg iyyar ḡima ad carzen acař.

²⁷ Cimeⁱ, Aramati, *tuya* iṭṭef acbar x iḡwicen n tzayart.

Zabdi, Acifmi, *tuya* x zzad n binu nni iḡan deg iḡwicen n tzayart.

1 IMEZRUZEN

²⁸ Baēl-Ḥanan, Ajadiri, *tuya iṭṭef acbar* x iḥwicen n zzitun u x izemmuren nni iḡan di Temmurt Iwaṭan.

Yuwac *tuya* x zzad n zzeṭ.

²⁹ Cīṭray, Acaruni, *tuya iṭṭef acbar* x ifunasen d tfunasin, inni ihedda di řewḡa n Carun.

Cafat, mmis n Ealay, *tuya* x ifunasen d tfunasin di řewḡat n teyḡurt.

³⁰ Ubil, Asmaēili, *tuya iṭṭef acbar* x iřeyman, Yaḡadya, Amirunuti, *tuya* x tiyyař.

³¹ Yaziz, Aḡajri, *tuya iṭṭef acbar* x wuḡi.

Nitni marra *tuya* ten d imeḡdayen x wagra nni iḡan n ujeḡid Dawud.

³² Yunatan, eemmis n Dawud, *tuya* d amcawar, ijj n bnaḡem d amiḡis. Netta *tuya* eawed d amarir.

Yaḡiyil, mmis n Ḥakmuni, *tuya* ȳar iḡenjiren n ujeḡid *yarebba iten*.

³³ Axitufil *tuya* d amcawar n ujeḡid

u Ḥuḡay, Arkiti, *tuya* d ameddukeř n ujeḡid.

³⁴ Yahuyadae, mmis n Banaya, d Abyatar *tuya-ten* awarni i Axitufil.

Yu'ab *tuya-t* d akumandar n řeeskar n ujeḡid.

Dawud igga x Suliman maḡend ad ibna zzawec t n SIDI

28¹ David issmun di Urcalim marra imeqqranen n Israyil d řḡukkam n tqebbař d imeqqranen n terbiein d imsexxaren n ujeḡid d imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya d imeqqranen i iḡan x marra agra d řkesbet n řmar n ujeḡid d iḡenjiren nnes uřa d imsexxaren icenḡeen d ayt bu-teḡruḡt, *wah*, kuř bu-teḡruḡt imeḡden.

² Ikkar ujeḡid Dawud, inna "Sřem-dd ȳari, aytma d řgens inu! Necc simant inu *tuya-t* ȳari deg wuř inu ḡima ad bniȳ ict n taddart n řhudnet i Ttabut n řeahd n SIDI u i tnebdat n iḡaren n AREBBI nney uca ssewdeȳ necc i řebni. ³ Maca SIDI inna ayi 'Cek war tbennid i yisem inu taddart, maȳar cek d ijj n weryaz n imenȳan u tessizřed ařas n idammen.' ⁴ SIDI, AREBBI n Israyil, ifarz ayi zi marra taddart n baba ḡima ad dewřey d ajeḡid x Israyil i řebda, minzi netta ifarz Yahuda ḡima ad yiři d amgewwed uca *xenni* taddart n baba zi taddart n Yahuda uca jar iḡenjiren n baba ȳarḡa dayi u igga ayi d ajeḡid x marra Israyil. ⁵ Jar marra iḡenjiren inu, maȳar SIDI iwca ayi ařas n iḡenjiren, ifarz netta mmi Suliman ḡima ad iqqim x řkursi n tgelda n SIDI x Israyil. ⁶ Netta inna ayi 'Mmic Suliman ad ibna taddart inu d řemraḡat inu, maȳar netta i farzey d mmi u necc ad as iřiy d babas. ⁷ Necc ad ssmetney tageldit nnes i řebda mařa netta ad iḡfar tiweřsa d lfarayid inu s jjeḡd, am mamec teȳa ass-a.' ⁸ Xenni řexxu, *ad awem eēřmey* zzat i titřawin n marra Israyil, agra *n řgens* n SIDI, u deg imezzuȳen n AREBBI nney, ḡima ad teḡḡam u ad tarzum marra tiweřsa n SIDI, AREBBI nwem, maḡend ad teřřfem tammurt tařebḡant tanita d řwart uca ad tt tejjem d řwart i řebda arrawen nwem awarni awem. ⁹ U cek, mmi Suliman, sen AREBBI n babac u sexxar as s wuř imun d s řeēmar ixsen, minzi SIDI ittbeqqec marra uřawen uca ifeḡhem marra min dd-ittasen ȳar ixarřisen *n uzeḡif nney*. Mařa cek tarzud xas, netta ad zzayek itwaf, maca mařa tsemḡed days, ad cek inḡar i řebda. ¹⁰ Xzar řexxu, minzi SIDI ifarz i cek ḡima ad as tebnid ict n taddart d zzawec iqeddsen. Iři d aȳaz uca egg it!"

¹¹ Dawud iwca i mmis Suliman ijj n umedȳa n wesqif u n řebniȳat u n yexammen n txubay u n tyurfatin u yexxamen n daxeř d *umedȳa* n wexxam n tqebbart n weřřař. ¹² uřa d ijj n umedȳa n marra min ȳars-dd yusa s Arruḡ x řemraḡat n taddart n SIDI u x marra ixammen i d as-dd innḡen u x marra ixammen n txubay n AREBBI d ixammen n txubay n tewhibin iqeddsen ¹³ uca x terbiein n ikeḡhanen d llawiiȳen u x marra řxedmet i tsexxart n taddart n SIDI u x marra řeqcue i tsexxart n taddart n SIDI. ¹⁴ X wureȳ s řewzen *n sen* n wureȳ i marra řeqcue n tsexxart, uřa i řeqcue n nnuqart s řewzen *n sen*, i marra řeqcue n tsexxart u i marra tasexxart. ¹⁵ *Xenni* řewzen i řeqnadeř n wureȳ d řefnarat n sen n wureȳ s řewzen n kuř řqendiř d řefnarat nnes

1 IMEZRUYEN

wehħdes, uṛa i řeqnadeř n nnuqart řewzen n yijj n řqendiř d řefnarat nnes, am mammec dd-yusa ak-d tsexxart n kuř řqendiř. ¹⁶ *Ėawed* řewzen n wurey i ttabřat i x twabbezzen ařrum, i kuř ttabra *wehħdes* uṛa d řewzen n nnuqart i ttabřat n nnuqart ¹⁷ uṛa d urey iřfan i furcayat u i ttařwat i urucci u i ifenjařen n wurey, aqa řewzen n kuř afenjař *wehħdes*, uṛa i ifenjařen n nnuqart řewzen i kuř afenjař *wehħdes* ¹⁸ u i uealřar n řebxur s řewzen nnes s wurey iřfan uṛa *ammu ėawed* i umedyā n ikarruten, i ixiruben n wurey inni ibezzen *wafriwen nsen* uca dřin Ttabut n řeahd n SIDI. .

¹⁹ Man aya marra, inna Dawud, itwassefhem aya s tira zeg ufus n SIDI, marra řexdayem i *dd ittasen ak-d* umedyā n řebni.

²⁰ Xenni inna Dawud i mmis Suliman “Iři d aryaz u iři tmeħded u egg it! War ttegg^wed ca u war arexxu, mařar SIDI AREBBI, AREBBI inu, ad yiři akidek. Netta war cek ittejj i u war dayek isemmeħ ġars ař akemmeř n marra řxedmet i tsexxart di taddart n SIDI. ²¹ Xzar, aqa din tarbiein n ikehhanen d llawiyen i marra tasexxart di taddart n AREBBI u i marra řxedmet *aqā din* ġark marra inni i ġar teġa di řxadar nsen *ħima ad tt ggen* s tiyit i kuř řxedmet uṛa d řħukkam d marra řgens *bedden akidek ħima ad ggen* marra awařen nnek.”

Šsedqet i řebni n zzawect

29 ¹ Uca inna ujeġid David i marra agraw n řgens “Mmi Suliman d ayennni wenni ifarz it AREBBI. Netta *ėad* d ameřyan d arexfen uca řxedmet d tameqqrant, mařar war iġi řeqřar i ijj n bnađem maca i SIDI AREBBI. ² S marra tizemmar inu sswejdey i taddart n AREBBI inu urey i *min iġan* n wurey, nnuqart i *min iġan* n nnuqart, nnħas i *min iġan* n nnħas, uzzař i *min iġan* n wuzzař, akeccuđ i *min iġan* n ukeccuđ d izra n ‘biril’ d izra i ġa twaggen di tcuay d izra ibarcanen yareqqen uṛa d izra itwassqareqcen, uṛa *ėad* ėřam kuř izra iřřan, uca *xenni* ařřas n izra n řmarmur d acemřař. ³ Zi tayri inu i taddart n SIDI inu, ad arzfey zeg wagra inu *ėad* urey d nnuqart, tiwa i min sswejdey necc i taddart n zzawect iqeddsen, ⁴ *ėad* řřata-ařaf n talint n wurey zeg wurey n Ufir d sebĕa-ařaf talint n nnuqart iřfan maħend ad zzaysen ħennncen řĕhyuđ n ixxamen. ⁵ Urey i *min iġan* n wurey d nnuqart i *min iġan* n nnuqart, i marra řxedmet i *ya tetwaggen* s ufus n iħrayfiyyen. Man wen *xenni* ixsen ass-a ad iccur afus nnes s *tewhibin* i SIDI?” ⁶ *Xas* uca iwyen imeqqranen n *tudrin* n ibabaten d řħukkam n tqebbař n Israyil d imeqqranen x wařef d imeqqranen x mya d imeqqranen x řxedmet n ujeġid tiwhibin nsen s řxadar. ⁷ Nitni arzfen i tsexxart n taddart n SIDI xemsa-ařaf n talint n wurey d ėecra-ařaf draxmi d ėecra-ařaf n talint n nnuqart d tmenřac-ařaf n talint n nnħas d mya-ařef n talint n wuzzař. ⁸ Wenni ġar ufin izra *iřřan*, iwc iten i wexxam n txubay n taddart n SIDI wenni tuřa sadu ufus n Yaħiyil, Ajarcuni. ⁹ Řgens ifarħ s tewhibin nsen i *immewcen* s řxadar, mařar nitni wcin zeg wuř imun qae s řxadar i SIDI uca ajeġid Dawud ifarħ ict n řefraħet d tameqqrant ařřas.

Izři n usemyar n Dawud

¹⁰ Dawud isseuġ SIDI zzat i tiřřawin n marra agraw n řgens, inna

“Ttwaseuġed cek, SIDI, AREBBI n babatney Israyil, zi řebda ġars ař řebda!

¹¹ I cek, a SIDI, řemyaret d tizemmar d řĕezz d ccan d leađama, minzi marra min iġan deg ujenna u x temmurt i iġan nnek. Zzayek, a SIDI, i teġa tageldit uca cek tessgaĕded ixef nnek d azeġif tiwa marra.

¹² Agra d ccan zzat i wudem nnek u cek třeġđed x marra *min iġan*. Aqa-t deg ufus nnek *ħima ad tewced* řemyaret d jjeħd i marra.

28:18 ‘ixiruben’ - ijj n lmarka n lmalakat.

1 IMEZRUYN

¹³ Xenni řexxu, AREBBI nney, neccin nettqada cek u nettřebbeř deg yisem n řeezz nnek.

¹⁴ Mařar min eniř necc d min iena řgens inu, aqa neccin řarney tizemmar ad newc ammu s řxařar? Zzayek dd-ittas marra u min i d ac newca, *newca it* zeg ufus nnek.

¹⁵ Mařar neccin myir d ibarraniyyen d imezday n zzyada zzat i wudem nnek, am řejdud nney. Ussan nney x temmurt amecnaw ict n tiri u rayas war din iři.

¹⁶ SIDI, AREBBI nney, zeg ufus nnek yusa-dd marra afeyyeř-a i nessewjed řima ad nebna ict n taddart i cek, i yisem nnek d amqeddes. Marra aya d nnek.

¹⁷ Necc ssney, a AREBBI inu, aqa cek tqeřbed uř uca aqa itteřeb ac useggem. Necc, deg useggem n wuř inu, wciř marra aya s řxařar u zřiř s řefrařet, aqa uřa řgens nnek i da iřan, iwca ac t s řxařar.

¹⁸ A SIDI, AREBBI n řejdud nney, n Ibrahim d Iřhaq d Israyil, řđa *xenni* i řebda aqa aya ad yejj řřabeē nnes x ixariřřen deg wuř n řgens nnek u ndeh uř nsen řark!

¹⁹ Ewc uřa i mmi Suliman ijj n wuř imun qae mařend netta ad iřđa řumurat nnek d cçadet nnek d tiweřřa nnek u mařend ad yegg marra u mařend ad tebnid řeqřar-a i x sswejdeř necc.”

Suliman igaeēd řkursi iggellden n SIDI uca Dawud immut

²⁰ *Xenni* inna Dawud i marra agraw n řgens “Seuřem SIDI, AREBBI nwem!” *Xenni* isseuřa marra agraw n řgens SIDI, AREBBI n řejdud nsen. Nitni uřaren azeřif uca qqunřřen i SIDI u i ujeřid.

²¹ Tiwecca nnes iwyen nitni tıřarřa i SIDI. Nitni iwyen ařef n imwan d ařef n icarriyyen d ařef n iřuřiyyen ak-d marra tiwhibin n useyyeb d tıřarřa n wecmař i SIDI u *xenni* ařřas n tıřarřa i marra Israyil. ²² Deg wass nni ccin u swin nitni s řefrařet tameqqrant zzat i wudem n SIDI u nitni ggın Suliman, mmis n Dawud, d ajeřid i twařat wiss tnayen u nitni dehnen t d amgewwed zzat i SIDI u řaduq *dehnen* t d akehhan. ²³ Suliman iqqim x řearc n SIDI am ujeřid deg wemcan n babas Dawud. Netta ifreř u marra Israyil isřa as. ²⁴ Marra řřukkam d ayt bu-teřruřt uřa d marra iřenjiren n ujeřid Dawud, wtin deg afus ad qqimen sadu *afus* n ujeřid Suliman. ²⁵ SIDI yarra Sulayaman ad idweř d ameqqran ař řřarf zzat i tiřřawin n Israyil. Netta iwca as aweqqar igellden i tuřa war iři uřa řar ijj n ujeřid x Israyil qbeř nnes.

²⁶ *Ammu* i iřkem Dawud, mmis n Yassa, x marra Israyil. ²⁷ Ussan nni tuřa iřkem x Israyil, aqa-ten arebein n isegg^wusa. Netta iřkem di řibrun sebēa n isegg^wusa u di Urcalim třata u-třatin n isegg^wusa. ²⁸ Netta immut umi icab mliř, iijiwen ussan, agra d ueuři. Mmis Salomo idweř d ajeřid deg wemcan nnes. ²⁹ imezruyen n ujeřid Dawud, imezwura d ineggura, aqa twazemmen deg wedlis n imezruyen n umwařaw řamwil u deg wedlis n imezruyen n unabı Natan u deg wedlis n imezruyen n umwařaw Jad ³⁰ s marra *min yuran* x tgelda nnes u x tzemmar nnes u x ikuden i xas-dd ikkin uřa x Israyil u x marra tigeldawin n temmura.

ADLIS WISS TNAYEN N IMEZRUYN

Suliman ittar tiyit zi SIDI

1¹ Suliman, mmis n Dawud, itwassemten di tgelda nnes, minzi SIDI, AREBBI nnes, tuya-t akides uca yarni di řemyaret nnes ař tťarf. ² Suliman issiweř ak-d marra Israyil, ak-d imeqqranen x wařef u x mya u ak-d řquđat u ak-d marra imeqqranen di marra Israyil, izeğifen n *tudrin* n ibabaten. ³ Nitni tťfen abrid, Suliman d marra agraw n řgens akides, řar řgaædet nni *iğan* řar Jibeun, minzi dinni i tuya aqiđun n Umsagar n AREBBI i igga Musa, amsexxar n SIDI, di řexřa. ⁴ Maca Dawud yiwi Ttabut n AREBBI zi Qiryat-Yazarim řar *wemcan* i dd as issewjed Dawud, minzi netta iwta ijj n uqiđun i *Ttabut* di Urcalim. ⁵ Aealtar n nnřas nni igga Bařaliyil, mmis n Uri, mmis n Ħur, *tuya* din zzat i Uqiđun n Umsagar n SIDI. Suliman yarzeř din *jmie* ak-d marra agraw n řgens ⁶ uca issgaæed din Suliman, zzat i wudem n SIDI, ict n tyarřt x uealtar n nnřas nni *iğan* řar Uqiđun n Umsagar. Netta iqeddem xas ařef n tyarřa n wecmađ. ⁷ Di řiřet nni, iban-dd AREBBI i Suliman, inna as “Ttar, min *texsed* ad ac *t* wcey!” ⁸ Suliman inna i AREBBI

“Cek tessecned i baba Dawud tamexsiwt *nnek* icewwaren u teggid ayi d ajeğid deg *wemcan* nnes. ⁹ Xenni řexxu, a SIDI AREBBI, ejj ad iffeř wawař i tessiwřed ak-d baba Dawud s tidett, minzi teggid ayi d ajeğid x ijj n řgens iwseæ am tæejjajt n tmurt. ¹⁰ Ewc ayi řexxu tiyit d tussna, řima ad ffeyř u ad æeqbey zzat i wudem n řgens-a, minzi wi izemmaren ad iřkem x řgens-a ameqqran s řřeqq?”

¹¹ Xenni inna AREBBI i Suliman

“Minzi aya řark deg wuř u minzi cek war tettared agra, řeksibet niy ccan niy tudart n yenni i cek icarrhen u war tettared tudart tazirart, maca minzi tettared tiyit d tussna řima ad tgeww-ded řgens inu s řřeqq, i wenni umi i x cek ggiy d ajeğid, ¹² aqa temmewc ac řexxu tiyit d tussna u ad ac wcey agra d řeksibet d ccan am mammec war *ten* iťťif uřa d ijj n ujeğid zzatek u war ttiřin *ead ammu* awarni ac.

Afyyeđ n wagra n Suliman

¹³ Yiweđ-dd Suliman zi řgaædet nni *iğan* řar Jibeun, zi zzat n Uqiđun n Umsagar, di Urcalim uca iřkem x Israyil. ¹⁴ Suliman issmun ikarruten d imnayen. Netta tuya řars ařef u-arebea-mya n ikarruten d teneac-ařaf n imnayen uca yiwyi ten řar tneddam n ikarruten u řar ujeğid di Urcalim. ¹⁵ Ajeğid igga nnuqart di Urcalim amecnaw anect n yezra uca netta igga ticejjura n tengelt anect n ubarru n izemmuren nni *iğan* di Temmurt Iwařan. ¹⁶ Iwyen-dd iysan i Suliman zi Miřra s *ufus* n ict n terbiet n tsebbabt n ujeğid nni *ten* teksi s yijj n ttaman *imetnen* zeg ict n terbiet nneđnit n tsebbabt. ¹⁷ Iwyen-dd ijj n ukarru uca ssuffřen t-idd zi Miřra s *ijj* n ttaman n setta-myat n uciql n nnuqart u ijj n uyis s mya u-xemsin n uciql. Nitni ssuffřen ten s ufus nsen i marra ijeğiden n iřittiyen u i ijeğiden n Aram. ¹⁸ Suliman inna *aqa d řweqt* řima ad tetwabna ict n taddart i yisem n SIDI d ict n taddart i tgelda nnes.

Asewjed i řebni n zzawect di Urcalim

2¹ Suliman iřseb sebein-ařaf n yeryazen i tarebbut d tmenyin-ařaf n yeryazen d isuydayen x idurar uřa d řřatin u-setta-mya n yenni iřan xasen d iweqqafen. ² Xenni issekk netta imsexxaren řar řuram, ajeřid n řur, inna “*Egg akidi am mammecc teggid ak-d baba Dawud, tessekked řars akeccuđ n tcejart n tengelt mařend ad ibna taddart i yixef nnes řima ad days izdey*.” ³ Xzar necc xseř ad bniř ict n taddart řar yisem n SIDI, AREBBI inu, řima ad as tt qeddseř, řima ad ssgaedeř *din řebxur ittřuřen zzat i wudem nnes u řima ad din ssarseř řebda ařrum n wescan u řima ad din qeddmey tiřarřa n wecmađ, řar řsbeř u s řiřet, deg wussan n ssebt, deg iyuren imaynuten u di řeeyad itwaggen n SIDI, AREBBI nneř. D man aya itwagg x Israyil i řebda.* ⁴ Taddart i řa bniř, ad tiři d tameqqrant, mařar AREBBI nneř d ameqqran x marra irebbiten. ⁵ Man wen i řar teđa tzemmar ad as ibna ict n taddart? Aqa ajenna, *wah* ajenna n iřenwan, war izemmar ad t iksi! U min eřiř necc, aqa necc ad as bniř ict n taddart myir řima ad ssgaedeř řebxur zzat i wudem nnes? ⁶ Xenni řexxu, sekk ayi-dd ijj n weryaz izemmar ad ixdem s wureř d nnuqart d nnřas d wuzzař uřa s *ufiřu* adeřmi d uzegg^wař yuřřen d udehmani u wenni issen ad igg inqacen, *mařend ad ixdem jmie* ak-d imiřisen, inni řari di Yahuda u di Urcalim, inni dd-yiwi baba Dawud. ⁷ Siweđ ayi-dd uřa d akeccuđ n tcejart n n tengelt d umerzi d ukeccuđ n tcejart n řandel azegg^wař, minzi necc ssneř, aqa imsexxaren nnek třřakan deg unezdam n tcejjura n Lubnan, u xzar, imsexxaren inu *ad wcen afus* i imsexxaren nnek ⁸ mařend ad ayi sswejden marra akeccuđ nni, mařar taddart nni i řa bniř, ad tiři d tameqqrant d řeējeb. ⁹ U xzar, necc ad wceř i imsexxaren nnek, inni d inezdamen nni izeddmen akeccuđ, eicrin-ařef n řqedd n ‘kur’ n yirden d eicrin-ařaf řqedd n ‘kur’ n temřin d eicrin-ařaf n řqedd n ‘bat’ n binu d eicrin-ařaf n řqedd n ‘bat’ n zpect. ¹⁰ řuram, ajeřid n řur, yarra-dd aseři s tira uca issekk *tabrat-a řar* Suliman “Mařar SIDI ittexs řgens, igga cek d ajeřid xasen.”

¹¹ Uca xenni inna řuram “Itwasseuđa SIDI, AREBBI n Israyil, wenni iggin ajenna d temmurt, aqa netta iwca i Dawud ijj n uřenjir d amiřis wenni řar teđa řefhamet d řeēqeř, wenni i řa ibnan ict n taddart i SIDI uřa i tgelda nnes! ¹² Xenni řexxu, necc ad ssekkey ijj n weryaz izemmar, wenni i řar teđa řefhamet, u netta d řuram Abi,

¹³ mmis n ict n temřart zeg yessis n Dan. Babas d ijj n weryaz zi řur wenni řar i yeđa tussna řima ad ixdem s wureř, nnuqart, nnřas, uzzař u s weřru d ukeccuđ, s *ufiřu* arjuwani d udehmani, s řeqten azdad u s *ufiřu* azegg^wař yuřřen u řima ad inqec eřam kuř ineqqacen u řima ad yarcem eřam kuř iřeqqamen nni i d as i řa immewcen, u man aya *jmie* ak-d imiřisen nnek d imiřisen n babac Dawud. ¹⁴ Xenni řexxu, ad issekk sidi inu irden d temřin d zpect d binu, min xef tuřa issawař, řar imsexxaren nnes. ¹⁵ Neccin ad nezdem ticejjura n Lubnan anect i d ac ittixeřřan uca neccin ad ac tent i-dd nawi x tyarruba n řřenya x řebřar řar Yafa u cek ad tent tessgaeeded xenni řar Urcalim. ¹⁶ Suliman iřseb marra iryazen ibarraniyyen nni iřan di temmurt n Israyil, awarni i řeřsab umi ten iřseb babas Dawud. Ufin aqa *din* mya u-třata u-xemsin-ařaf n yeryazen. ¹⁷ Sebein-ařaf zzaysen igga i-ten d inni yarebbun řehmeř u tmanyin-ařaf d isuydayen x idurar n Lubnan d setta u-třatin-mya igga i-ten d iweqqafen řima ad ggen řgens ad ixdem.

Řebni n zzawect

3¹ Suliman ibda řebni n taddart n SIDI di Urcalim x wedrar n Muriyya, mani dd-iban i babas Dawud u mani issewjed Dawud ijj n wemcan x wendrar n Uyabusi Urnan. ² Netta ibda řebni deg uyur wiss tnayen, deg wass wiss tnayen deg usegg^was wiss arebea n tgeldit nnes. ³ Wanita

2:7 ‘amerzi’ - niř ‘amedži’.

3:1 ‘anedrar’ - niř ‘andar’.

2 IMEZRUJEN

d dsas *i issars* Suliman i řebni n taddart n AREBBI: tuzzeggart *nnes* deg iyağen, ełahsab řeqyas amezwaru, *tuya-tt* settin n iyağen d tiru *nnes tuya-t* eicrin n iyağen.⁴ Asqif n wadaf, nni *tuya iğan* yar zzat n tuzzeggart *n taddart*, *tuya-t* days eicrin n iyağen *umi t eebbaren* yar zzat n tiru n taddart u řueřa *nnes tuya-t* days mya u-eicrin n iyağen. Tuya idřa *wesqifn wadaf* yar daxeř s wurey iřfan.⁵ Taddart tameqqrant igga as tazeqqa s ukeccuđ n *tcejjart* n umerzi uca yarni xas wurey izedgen u izewweq it s tcejjura n tini d tlullucin.⁶ Eawed izewweq netta taddart s yizra iğřan. Urey tuya d urey zi Farawayim.⁷ Ammu i idřa netta taddart d řhenya d tnebdatin d řehyuđ *nnes* d tewwura *nnes* s wurey uca inqec ixiruben di řehyuđ.

⁸ Netta igga uřa d axxam n Uqdas n Uqeddas. Tuzzeggart *nnes* days eicrin n iyağen *umi t eebbaren* yar zzat n tiru n taddart. Uřa d tiru *nnes tuya-t* eicrin n iyağen. Netta idřa i-t s setta-mya n ‘talint’ n wurey izedgen.⁹ Řewzen n imesmaren issekk^{wa} xemsin n uciql n wurey. Idřa uřa d tiyurfatin n sennej s wurey.¹⁰ Deg wexxam n Uqdas n Uqeddas igga tnayen n ixiruben, *am řxedmet* n wenqac, u iřehřef i-ten s wurey.¹¹ Afriwen n ixiruben *jmie eebbaren* eicrin n iyağen di tuzzeggart. Afriw amezwaru *ieebbar* xemsa n iyağen n tuzzeggart u ittakk^{wa}đ řhiđ n taddart. Afriw nneđni n xemsa n iyağen ittakk^{wa}đ afriw n uxirub nneđni.¹² Afriw n uxirub nneđni *ieebbar uřa* d xemsa n iyağen uca ittakk^{wa}đ řhiđ n taddart. Afriw nneđni n xemsa n iyağen iřeqqef afriw n uxirub nneđni.¹³ Afriwen n ixiruben-a twabezzeen eicrin n iyağen u nitni bedden x idaren nsen d iğymbab nsen ssewcen yar daxeř n wexxam.¹⁴ Netta igga uřa d ařehřhaf s *řeqten* adełmi d arjuwani d azegg^{wa}y yuğyen u zi řeqten azdad uca igga xas ixiruben.

Huram igga marra řeqcue n nnřas i zzawect

¹⁵ Yar zzat n taddart igga netta tnayen n ipilaren s ict n tzzeggart n xemsa u-třatin n iyağen. Ttaji x tqiccat *nnes tuya-t* xemsa n iyağen.¹⁶ Netta igga uřa d tilullucin am tinni deg *wexxam* n daxeř uca igga i-tent x tqiccatin n ipilaren. Igga uřa d mya n iremmamen uca icedd i-ten yar tlullucin.¹⁷ Netta issbedd ipilaren yar zzat n zzawect, iijen x yeffus u iijen x uzeřmađ. Wenni yar yeffus igga as Yaxin u wenni x uzeřmađ igga as Buęaz.

4¹ Netta igga uřa d acalřar n nnřas. Tuzzeggart *nnes tuya-tt* eicrin n iyağen u řueřa *nnes* eicrin n iyağen.² Xenni igga netta tarimant ifesyen. *Tuya řeebar nnes* eecra n iyağen zi řřarf ař řřarf *nneđni* u *tuya-tt* d taquract. Tiddi *nnes tuya-tt* xemsa n iyağen uca ict n tezra n třatin n iyağen inned as-dd.³ Sadu *nnes* beddent řexyařat n iyenduzen, aqa nneđen as-dd. *Tifeřřatin* tuya i d as-dd innen qac, eecra di kuř iij n uxiř, tuya qqnent ak-d wayawya am quwwarent i trimant di tnayen n iseddiyyen. Iyenduzen twafesyen d iijen *ak-d trimant*.⁴ Tarimant tbedd x teneac n iyenduzen. Třata zzaysen arrin udem nsen yar ccamal, třata zzaysen arrin udem nsen yar řyarb, třata zzaysen arrin udem nsen yar ljanub u třata zzaysen arrin udem nsen yar ccarq. Tarimant *tarsa* xasen u marra zzeenquqat nsen dewřen yar daxeř.⁵ Tuya *tarimant* tegdar tiru n ufus u tma *nnes* am řxedmet izewwqen n tma n yiji n ufenjař niy amecnaw tanewwact n ict n tlillect. X twawit *nnes*, aqa iki teřt-ařaf n ‘bat’.⁶ Eawed igga netta eecra n tbanyutin uca zzaysen igga xemsa x yeffus u xemsa x uzeřmađ řima ad daysent ssirden. Min itwassweiden i țyarřt n wecmađ ssirden *tt* daysent, maca tarimant *tuya-tt* n ikehhanen mařend ad days ssirden ixef nsen.⁷ Netta igga eecra n řeqnadeř n wurey ełahsab lfariđa u netta issbedd itent di zzawect, xemsa x yeffus u xemsa x uzeřmađ.⁸ Netta igga eecra n tzewđiwin uca igga itent di zzawect,

3:5 ‘amerzi’ - niy ‘ameđzi’.

3:7 ‘ixiruben’ - iij n lmarka n lmalakat.

4:2 ‘tarimant’ - s Teiبرانit ‘řebhar’ niy ‘il’.

4:5 ‘taillect’ - iij n lmarka n innuwwaren daysen azři ařřas. ‘bat’ - iij n ‘bat’ eřařař 20 niy 40 litru.

2 IMEZRUYN

xemsa x yeffus u xemsa x uzeřmađ. Igga uřa d mya n tťawyat i urucci. ⁹Netta igga řemrah i ikehhanen d wazzay ameqqran ak-d tewwura i wazzay uca iřehřef itent s nnřas. ¹⁰Tarimant igga i-tt x uyezdis afusi, řar uyezdis n ccarq jjihet n lřanub. ¹¹řuram igga uřa d tiydurin d iřenjajen d tťawyat i urucci. Ammu ikemmeř řuram cyeř n řxedmet i igga i ujeřid Suliman i taddart n AREBBI.

¹²Igga tnayen n ipilaren d iqraren d ttijan i iřan x uzeřif n tnayen n ipilaren d tnayen n traciwin řima ad zžaysent dřen tnayen n iqraren n ttijan i iřan x uzeřif n ipilaren ¹³uřa d arebea-mya n iremmamen i tnayen n tracciwin: tnayen n iseddiyyen i kuř tracca řima ad zžaysent dřen tnayen n iqraren n ttijan nni iřan tiwa sennej x wudem n ipilaren. ¹⁴Igga uřa d tikarrutin u x tkarrutin igga tbanutin i *usird*, ¹⁵Igga uřa d tarimant d icten uřa d teneac n iyenduzen sadu nnes ¹⁶d teydurin d iřenjajen d furcayat d marra řeqcue zžayes igga iten řuram Abi i ujeřid Suliman, i taddart n SIDI, zi nnřas icellelen. ¹⁷Ajeřid ikebb itent deg udewwar n L'Urdun di třaxt igdaren řar Sukkut d řarada.

Suliman itthilla di marra min iřan n wureř i zžawect n SIDI

¹⁸Suliman igga marra řeqcue-a x ubarru, ařami war beqqcen ca di řewzen n nnřas. ¹⁹Suliman igga marra řeqcue i taddart n SIDI: aealtar n wureř d tzewđiwin min xef *itwammars* weřrum n wescan ²⁰d řeqnadeř ak-d řefnarat nsen zeg wureř qae, inni i řa itwassaryen elahřab lřariđa zžat i *wexxam* n daxeř, ²¹nnewwac d řefnarat d tjeqqadın n *teftiř*, marra zeg wureř. Tuřa-t d wureř izedgen. ²²Uřa d tjeqqadın d tťawyat i urucci d tmejmarin d tqedduřin n jřawi *tuřa-tent* zeg wureř izedgen. Adaf n taddart, tiwwura n daxeř zžat i Uqdas n Uqeddas d tewwura n taddart, i *wexxam* n zžawect, *tuřa-tent* zeg wureř.

Adecčen n zžawect

5 ¹Ammu i tetwakemmeř marra řxedmet i igga Suliman i taddart n SIDI. Uca issidef Suliman marra řeqcue iqeddsen n babas: nnuqart d wureř d řeqcue, uca issars *man aya marra* deg ixammen n txubay n taddart n AREBBI. ²Xenni issmun Suliman imeqqranen n Israyil d marra ižeřifen n tqebbař, imeqqranen n ibabaten n ayt n Israyil, di Urcalim řima ad ssgaeden Ttabut n řeahd n SIDI zi tendint n Dawud, tenni d řihyun. ³Marra iryazen n Israyil munen-dd řar ujeřid řar ficta. Tuřa-tt deg uyur wiss sebea.

⁴Marra imeqqranen n Israyil usin-dd uca ssgaeden ikehhanen Ttabut. ⁵Nitni ssgaeden Ttabut n SIDI ak-d Uqıđun n Umsagar uřa d marra řeqcue iqeddsen i tuřa din iřan deg Uqıđun. Ssgaeden aya ikehhanen d lławiyyen. ⁶Suliman ajeřid d marra tamesmunt n Israyil, tenni i tuřa yars-dd imunen, tuřa-tt akides zžat i Ttabut. Nitni wehřben uři d řebhayem nni břa řehřab di ssibbet n ubarru i di iřan. ⁷Iwyen ikehhanen Ttabut n řeahd n SIDI řar wemcan nnes, řar *wexxam* n daxeř n taddart, deg Uqdas n Uqeddas, ař sadu wafriwen n ixiruben, —⁸mařar ixiruben bezzen tnayen n wafriwen nsen x wemcan n Ttabut uca ixiruben dřen Ttabut d iումad nnes i *tarebbut* zi sennej, —⁹zi senni ssřehřmen iումad n *tarebbut* mařend ad banent tefawin n iումad i dd-iffřen zi Ttabut řar zžat n *wexxam* n daxeř, maca war dd-ttbinint zi barra. Aqa-tt din ař ass-a. ¹⁰Tuřa war iři ca di Ttabut, mřir tnayen n teřwiřin i days issars Musa řar Hurib, ařami igga SIDI iji n řeahd ak-d ayt n Israyil umi dd-ffřen zi Miřra.

¹¹Uca imsar ařami dd-ffřen ikehhanen zeg Uqeddas - mařar marra ikehhanen nni tuřa izem-maren ad twafen, tuřa qeddsen ixef nsen břa mma ad wcen taynit i terbiein nsen — ¹²uca lławiyyen d imedyazen, nitni marra, Asaf, Hayman, Yadutun, tarwa nsen d aytmatšen, yardeň řeqten azdad, u bedden s tařunin n wuzzař d lřarpat d řgambriyat řar uyezdis n ccarq n uealtar

5:7 'ixiruben' - ij n lmarka n lmalakat.

2 IMEZRUYN

u akidsen tuḡa eṛḥaṛ mya u-εicrin n ikehhanen nni iṣuḍen di ṛḡayṭat, ¹³ iwa, umi ṣṣuḍen am ijj n weryaz di ṛḡayṭa, ɣennjen u ggin ad itwaseṛ ṛḥess d ijjen am ssemyaran u tqadan SIDI, aṛami ssgaēden s ṛḡaytat d taḡunin n wuzzaṛ d dduzanat n llyā nneḍni ḡwaru nsen ɣar ujjenna am ssemyaran SIDI aqa netta iṣbeḥ u tamexsiwt nnes icewwaren i ṛebda i teḡa, iwa xenni imsar aqa taddart, taddart n SIDI, tetwaccur s useynu. ¹⁴ War zemmaren ikehhanen ad qqimen bedden ḥima ad sexxaren di ssibbet n useynu, minzi aεuḡi n SIDI tuḡa iccur taddart n AREBBI.

Tazaḡit n Suliman

6¹ Xenni inna Suliman

“SIDI inna aqa netta ad izdey deg ijj n useynu ibbarecnen. ² S tidett necc bniy ict n taddart, ict n tzeddiyt i cek, ijj n wemcan imten ḥima ad *din* tzeddyed i ṛebda. ³ Issneqṛeb ujeḡid aḡembub nnes uca ibarek marra agraw n ṛgens n Israyil u marra agraw n ṛgens n Israyil tuḡa ibedd. ⁴ Netta inna “Ad itwabarek SIDI, AREBBI n Israyil. wenni issiwiṛen s uqemmum nnes ɣar baba Dawud d wenni t ikemmṛen s ufus nnes umi inna ⁵ “Zeg wass i di nedhey ṛgens inu Israyil zi Miṣra, war ixḍarey uṛa d ict n tendint zi marra tiqebbaṛ n Israyil ḥima ad *dinni* bniy ict n taddart ḥima ad *din* yiṛi isem inu u war ixḍarey aryaz ḥima ad yiṛi d ṛḥakem x ṛgens inu Israyil, ⁶ maca ixḍarey Urcalim ḥima ad *din* yiṛi isem inu, maca necc ixḍarey Dawud ḥima ad yiṛi x ṛgens inu Israyil.” ⁷ Tuḡa deg wuṛ n baba Dawud ad ibna ict n taddart i yisem n SIDI, AREBBI n Israyil. ⁸ Uca SIDI inna i baba Dawud “Umi teggid deg wuṛ nnek ḥima ad tebnid ict n taddart i yisem inu, aqa mliḥ umi teggid man aya deg wuṛ nnek. ⁹ Maca war iḡi d cek i ɣa ibnan taddart nni, maca mmic i dd-iffyen zi tejcinna nnek d netta i ɣa ibnan ict n taddart i yisem inu.” ¹⁰ SIDI issemten awaṛ nnes nni issiweṛ, maḡar necc dewṛey beddey deg wemcan n baba Dawud u qqimey x ṛkursi igellden n Israyil, am mammec tuḡa issiweṛ SIDI, u necc bniy ict n taddart i yisem n SIDI, AREBBI n Israyil. ¹¹ Necc ssarsey dinni Ttabut wenni i di iḡa ṛeahd n SIDI i igga netta ak-d ayt n Israyil.”

¹² Netta ibedd zzat i uεaltar n SIDI arendad n marra agraw n ṛgens n Israyil, uca netta iksi ifassen nnes ɣar ujjenna. ¹³ Minzi Suliman tuḡa igga ict n tenhirt n nnḥas u igga it di ṛwest n ṛemraḥ. Tuḡa days xemsa n iyaḡen n tuzzeggart, xemsa n iyaḡen n tiru d tṛata n iyaḡen n tiddi. Netta ibedd xas, iqqunjeṛ x ifadden nnes arendad i marra agraw n ṛgens n Israyil uca iksi ifassen nnes ɣar ujjenna u netta inna

¹⁴ “SIDI, AREBBI n Israyil, deg ujjenna sennej u x temmurt swadday war iḡi uṛa d ijj n AREBBI am cek, wenni iḥḍan ṛeahd d tmexsiwt icewwaren i imsexxaren nnek nni igguren zzat i wudem nnek s marra uṛ nsen, ¹⁵ wenni i itwaḥḍan i umsexxar nnek, baba Dawud, x min xef akides tessiwṛed, minzi s uqemmum nnek i tessiwṛed u s ufus nnek i t tkemmṛed, am teḡa ass-a. ¹⁶ Xenni ṛexxu, SIDI, AREBBI n Israyil, ḥḍat di ṭṭwee n umsexxar nnek, baba Dawud, x min kides tessiwṛed umi tennid “War itwaqess zzayek uṛa d ijj n weryaz zi zzat i wudem inu wenni i iqqimen x ṛkursi igellden n Israyil, min i ɣa kken arrawen nnek ḥettan ad uyuren abrid nsen εlaḥsab ccariea am mammec tuyured cek zzat i wudem inu.” ¹⁷ Xenni ṛexxu, a AREBBI n Israyil, egg ad dewṛen d tidett awaṛen nni tessiwṛed ak-d umsexxar nnek, ak-d Dawud.

¹⁸ Maḡar ma s tidett ad izdey SIDI x temmurt? Xzar ajenna, wah ajenna n ijenwan war izemmar ad cek iksi, meḥaṛ s drus taddart-a i ssbeddey necc! ¹⁹ Meyyeṛ ɣar tzaḡit n umsexxar nnek u ɣar uzaweg nnes, a SIDI, AREBBI inu, ḥima ad tesfed ɣar uṛayi u ɣar tzaḡit nni iḡuḡ umsexxar nnek zzat i wudem nnek. ²⁰ Ejj tiṭṭawin nnek ad twarzmēt ass d ḡiṛet tiwa i taddart-a, tiwa i wemcan-a min xef tessiwṛed aqa isem nnek ad itwassemten din ḥima ad tesfed ɣar tzaḡit i iḡuḡ

2 IMEZRUYN

umsexxar nnek deg wemcan-a ²¹ u seř i uzaweg n umsexxar nnek u n řgens nnek Israyil xmi ttzğaęan deg wemcan-a u seř cek *xenni* zeg wemcan n tzeddiyt nnek, zeg ujenna, *wah* seř u ýfar. ²² Mařa ixđa ijj ak-d umqarreb nnes u tetwagg xas ict n tjaęit řima ad tt ijjuę u wanita yusa-dd uca ijjuę zzat i uealtar nnek di taddart-a, ²³ seř-dd cek *xenni* deg ujenna u kkar u řkem x imsexxaren nnek, řima ad itwaeaqeb ueeffan, ejj abrid nnes ad ihwa x uzeęif nnes u egg s tsegda i umsegged u ewc it ełařsab tasegda nnes.

²⁴ Mařa řgens nnek Israyil itwayřeb zzat i wudem n řeđu minzi nitni xđan akidek u nitni ad ýark-dd dewřen uca ad neemen s yisem nnek u ad zğaęen ad ksin s řmeeruf zzat i wudem nnek di taddart-a, ²⁵ seř-dd cek *xenni* zeg ujenna u ýfar ddub n řgens nnek Israyil uca ndeh iten ad dd-dewřen ýar temmurt nni i d asen tewcid u i ibabaten nsen.

²⁶ Mařa ajenna itwabellec ařami war din ittiři wenřar minzi nitni xđan akidek u nitni ad zğaęen am arrin azeęif ýar wemcan-a u ad neemen s yisem nnek u ad dd-dewřen zi ddub nsen umi -iten teřşared cek, ²⁷ seř-dd cek *xenni* deg ujenna u ýfar asen ddenb n imsexxaren nnek d ddenb n řgens nnek Israyil, minzi cek tessřmeded asen abrid ařebřan nni ittxeřřa ad kken, u ewc cek *xenni* anzar i temmurt nni tewcid d řwart i řgens nnek.

²⁸ Mařa ięa řaz di temmurt, mařa *din* řtaeun, *niy imendi* itwasscemđen zeg *usemmid*, *niy* jjriřect n tcejart *niy* tamuři n weyřaf *niy* tamuři ittetičen, mařa iřřar it řeđu ýar tewwura nnes, *niy* teřqef it mammec mma tegga ca n jjriřect *niy* mammec mma igga ca n řeřřac, ²⁹ *xenni* man mma i ýa iızuę ijj n bnadem zi marra řgens nnek Israyil u min mma i ýa ittar, *am* nitni, kuř ijj zqaysen, ssnen jjriřect nsen d řeřriq nsen, u netta iksi *xenni* ifassen nnes ýar taddart-a, ³⁰ seř-dd cek *xenni* zeg ujenna, amcan imten n tzeddiyt nnek, u ýfar u ewc kuř ijj ełařsab tibridin nnes, am mammec cek tessned uř nnes, maýar cek waha i issnen uř n bnadem, ³¹ řima nitni ad cek gg^weden u ad uyuren di tebridin nnek marra ussan i ýa kken ddaren x wudem n temmurt nni tewcid i ibabaten nney.

³² Uřa mařa netta d abarrani nni war ięan zi řgens nnek, maca ad dd-ýas di řtwee n yisem nnek zeg ict n temmurt tigg^wej, di řtwee n yisem nnek ameqqran d ufus nnek ijeħden d uyři nnek isswizğaęen. *Xenni* mařa dd-yusin uca zğaęen, am arrin azeęif ýar taddart-a, ³³ seř-dd cek *xenni* zeg ujenna, zeg wemcan imten n tzeddiyt nnek, u egg ełařsab marra min xef d ýark i ýa iřaya ubarrani, řima marra řegnus n ddunit ad ssnen isem nnek, řima nitni ad cek gg^weden, am řgens nnek Israyil, u ad ssnen aqa isem nnek itwabarreř tiwa i taddart-a i bniy.

³⁴ Mařa řgens iffeý ýar umenyi ak-d řeedyan nnes deg webrid i x tessekked iten u nitni ad zğaęen i cek *am* arrin azeęif ýar tendint-a i tixđared cek u ýar taddart i bniy nnek i yisem nnek, ³⁵ seř-dd cek *xenni* zeg ujenna i tzaęit nsen u i uzaweg nsen uca tayed asen tasyart.

³⁶ Mařa nitni xđan akidek — maýar war ięi uřa d ijj n bnadem i war ixetřtin — u cek teffugmed xasen, ad ten tsellmed zzat i wudem n řeđu uca nitni ad ten nedhen d imeřbas ýar temmurt n řeđu, tigg^wej *niy* tudes i teęa, ³⁷ u mařa nitni *xenni* ad tuben deg wuř nsen di temmurt mani twaęebbsen u nitni ad tuben u ad xak-dd řayan di temmurt n řęebbast nsen, ad inin: neccin nexđa u negga min war iseggden, aqa negga tueffna! ³⁸ u nitni ad ýark-dd dewřen s marra uř nsen u s marra řeemar nsen di temmurt n řeedyan nsen mani twaęebbsen nitni uca ad ýark zğaęen *am* arrin azeęif ýar temmurt nni tewcid i ibabaten nsen, ýar tendint-a i tixđared cek u ýar taddart-a i bniy nnek i yisem nnek, ³⁹ seř-dd cek *xenni* zeg ujenna, amcan imten n tzeddiyt nnek, i tzaęit nsen u i uzaweg nsen uca tayed asen tasyart. Ýar *xenni* řgens nnek min zi xak xđan.

⁴⁰ *Xenni* řexxu, AREBBI inu, ejj tiřřawin nnek ad iřint arzment d imezzuyen nnek ad iřin řđan i tzaęit deg wemcan-a. ⁴¹ *Xenni* řexxu, a SIDI AREBBI, *adef* ýar arrařet nnek, cek d Ttabut n jjeħd nnek. Ejj ad iřin ikeħhanen nnek, a SIDI AREBBI, arrđen s usenjem, uca iři ad farřen iřđiqen nnek s řřar. ⁴² A SIDI AREBBI, war tarri aýembub n umedhun nnek, idar di tmexsiwt icewwaren n umsexxar nnek Dawud.”

2 IMEZRUJEN

Aeugi n SIDI iccur zzawect

7¹ Umi ikemmeř Suliman ƧaƧaƧit *nnes*, tehwa-dd tmesi zeg ujenna tecca ƧaƧarřt n wecmađ uřa d ƧaƧarřa *inneđni* uca iccur ueugi n SIDI taddart. ² Ikehhanen war zemmaren ad adfen taddart n SIDI, minzi aeugi n SIDI tuƧa iccur taddart n SIDI. ³ *Umi* řrin marra ayt n Israyil belli tehwa-dd tmesi nni uca aeugi n SIDI tiwa n taddart, uđaren nitni s uęembub nsen ęar temmurt x tisi n zzellij, sejden u qadan SIDI, maęar netta iřbeę u tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda.

⁴ Ajeęid, u marra Israyil akides, wehhben ƧaƧarřa zzat i wudem n SIDI. ⁵ Suliman iwehheb tnayen u-eicrin-ařaf n ifunasen d tfunasin d mya u-eicrin ařaf n wuęi d ƧaƧarřt n řehna. Ammu i ideccen ujeęid d marra ayt n Israyil taddart n SIDI. ⁶ Ikehhanen *tuya bedden* ęar tsexxart nsen uca llawiyyen *bedden* ak-d dduzan n ęęa n SIDI nni igęa ujeęid Dawud ħima ad qadan SIDI — maęar tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda — s usebbeę n Dawud nni deg ufus nsen u aren-dad nsen řuđen ikehhanen di řęaƧa u marra Israyil ibedd *akidsen*. ⁷ Suliman iqeddes řwest n řemraę n zzat, wenni *ięan* zzat i taddart n SIDI, minzi yiwi din ƧaƧarřt n wecmađ d tadunt n tewhibin n *řięięet*, maęar aealřar n nnęas nni *ięan* zzat i wudem n SIDI, tuƧa war izemmar ad iksi ƧaƧarřt n wecmađ d tewhibt n *řięięet* d tadunt.

⁸ Di řweqt nni ieeyyed Suliman řeid n sebea n wussan d marra Israyil akides, ijj n wegraw n *řgens* ameęqran, zi Libu-Ĥamat ęars ař teƧzart n Miřra. ⁹ Deg wass wiss tmenya gęin ijj n umuni ifarzen minzi di sebea n wussan gęin nitni adeccen n uealřar uřa d řeid n sebea n wussan. ¹⁰ Deg wass wiss řřata u-eicrin n uyur wiss sebea yarxu netta i řgens ad raęen ęar iqıđan nsen, s wuř ifaręen d řxađar s marra řxar i igęa SIDI i umsexxar nnes Dawud u i řgens nnes Israyil.

Ađhar wiss tnayen n SIDI i Dawud

¹¹ Ammu ikemmeř Suliman řebni n taddart n SIDI d taddart n ujeęid. Marra min tuƧa deg wuř n Suliman ħima ad tt igęi d taddart n SIDI u di taddart nnes, aqa ifreę *ad igę* aya. ¹² SIDI iban-dd i Suliman di ęiřet, inna as

“Necc sřię i ƧaƧit nnek u farzey amcan-a i yixef inu ħima ad yiři d taddart i *tewhibt* n ƧaƧarřt.

¹³ Xmi i ęa belleę ajenna maęend war iccit wenęar *ead* nię mařa umureę tamuyri iřeęęfen maęend ad tecc temmurt nię axmi d ssekkey řřaęun jar řgens inu, ¹⁴ uca řgens inu, x minxef itwařaya isem inu, ad issehwa ixef nnes, ad iızaę, u nitni ad arzun udem inu u ad tuben zi tebridin nsen tieęffanin, *xenni* necc ad ęarsen-dd sřię zeg ujenna, ad asen ęfareę u ad sęenfię tammurt nsen. ¹⁵ *Xenni* řexxu, řřawin inu ad iřint arzment d imezzuęen inu ad ħđan x ƧaƧit zeg wemcan-a, ¹⁶ maęar řexxu ixđareę taddart-a u qedđsey tt ħima ad ssmetney din isem inu i řebda u řřawin inu d wuř inu *ad* din *qęimen* marra ussan.

¹⁷ Mařa cek tuyured zzat i wudem inu am mammec tuƧa igęur babac Dawud u ad tegged am mammec marra i d ac umureę uca ad teęđid tiweřřa inu d lřarayıđ inu, ¹⁸ *xenni* ad ssmetney řkursi n řęelda nnek, am mammec gęię řeahd ak-d babac Dawud, nnię ‘War d ac ittęeřřa uřa d ijj n weryaz nni ięekkmen di Israyil!’

¹⁹ Maca mařa kenniw řęeydem zi tweřřa inu d řumurat inu nni wcię zzat i wudem nwem u kenniw ad tuyurem ad tsexxarem i irebbiten nneđni, ad asen řađarem, ²⁰ *xenni* ad qđię x Israyil zi temmurt nni i d asen wcię uca taddart-a, i qedđsey i yisem inu, ad tt sęenđareę zeg wudem inu u Israyil ad idweř d ijj n umedya d *ict n řęeęeet* n ubeheđ i itteęqsen jar marra řęgnus. ²¹ U x taddart-a tenni yueřan qae, marra wi xas i ęa ikken, ad itebhet, ad yini ‘Mayemmi igęa SIDI ammu di temmurt-a u di taddart-a?’ ²² Ad inin ‘Minzi nitni semęen di SIDI, AREBBI nsen, wenni i dd-issuffęen ibabaten nsen zi temmurt n Miřra u minzi nitni cebbaren di irebbiten nneđni u Israyil yuyur ad asen ęađar u ad ten isexxar, x uyenni isseęđeř netta marra řęar-a xasen.’”

2 IMEZRUYN

Řebnıyat n Sulıman inneđni

8¹ Awarnı i eıcrın n isegg^wusa i di ibna Sulıman tnayen n tudrın, taddart n SIDI u taddart n ujeđid, imsar² aqa Sulıman ibna *ƛawed* tineddam i d as iwca Ĥuram uca issezdey dın ayt n Israyıl. ³ Awarnı as iffeý Sulıman ýar Ĥamat-Şuba uca iţţef itt. ⁴ Netta ibna Tadmur di řexřa uřa d marra tineddam n zzad nni ibna di Ĥamat. ⁵ Netta ibna uřa d Bayt-Ĥurun n nnej d Bayt-Ĥurun n wadday d tneddam ifaryen s řehıyud d tewwura d iƛumad n wefray, ⁶ uřa d Baela d marra tineddam n zzad nni iđan ýar Sulıman d marra tineddam n ikarruten d marra tineddam n imnayen u *xenni* marra min issitem Sulıman ad tt ibna di Urcalim u di Lubnan u di marra tammurt n řehkam nnes.

⁷ Marra řgens i iqqimen n Iĥittiyyen, Imuriyyen, Ifiriziyyen, Iĥiwiyyen d Iyabusiyyen, inni war iđin ca zi ayt n Israyıl, ⁸ arrawen nsen nni iqqimen awarnı asen di temmurt, inni war twaqđan s ufus n ayt n Israyıl, igga xasen Sulıman Ijizya n tesmuýi ař ass-a. ⁹ Zeg ayt n Israyıl *maca* war iggi Sulıman d isemyan i řexdayem nnes, minzi nitni tuđa-ten d Ieeskariyyen d imeqqranen x ineyraf nnes *zi řeeskar* d imeqqranen n ikarruten nnes d imnayen nnes.

¹⁰ Ina d imeĥdayen imeqqranen nni tuđa ýar ujeđid n Sulıman, mitayn u-xemsın n *yeryazen* nni tuđa ittdebbaren x řgens.

¹¹ Sulıman issgaƛeed yeđis n Firƛun zi tendint n Dawud ýar taddart i tuđa i d as ibna, minzi inna “Tamyart inu war tzeddeý ca ýar taddart n Dawud, ajeđid n Israyıl, minzi imucan mani dd-tusa Ttabut n SIDI aqa-ten qeddsen.

Tıyarřa n Sulıman d taynit nnes i tsexxart n zzawect

¹² Xenni issgaƛeed Sulıman tıyarřa n wecmađ i SIDI x uealtar n SIDI nni tuđa ibna zzat i wesqif n wadaf n *zzawect*, ¹³ ƛaĥsab lƛariđa i kuř ass i tewhibt n tıyarřa, am mammec *teqqar* tawřıyyet n Musa deg wussan n ssebt, deg iyuren imaynuten u třata n twařawın deg usegg^was di řeeyad it-waggen, di Řeid n Weyrum Nbřa Antun, di řeid n Ssımanat u di Řeid n Ieuccuten. ¹⁴ Am mammec dd-tusa lƛariđa n babas Dawud issbedd Sulayman *ƛawed* tarbiein n ikehhanen i řxedmet nsen d *terbiein* n llawiyyen i tsexxart nsen, ĥıma ad ssemyaren AREBBI u ad sexxaren i ikehhanen ƛaĥsab awař n lƛariđa i kuř asss, uřa d iƛeessasen n tewwart di terbiein nsen ýar kuř tawwart, minzi ammu i yeđa řumur n Dawud, aryaz n AREBBI. ¹⁵ War iĥeyyed uřa di ijjen ammu niý ammu x řumur n ujeđid i ikehhanen d llawiyyen u i ixammen n txubay. ¹⁶ Ammu i tetwasseqfeř marra řxedmet n Sulıman ař ass-a, *zeg usarsi* n dsas n taddart ýars ař akemmeř nnes, *wah ammu* i tetwakemmeř taddart n SIDI.

Urey i dd issmunen tıarruba n Sulıman

¹⁷ Xenni iruĥ Sulayman ýar Eıřyun-Jabır u ýar Aylat, ýar tma n řebřar, di temmurt n Idum. ¹⁸ S ufus n imsexxaren nnes issekk Ĥuram ýars iýarruba d imsexxaren nni issnen řebřar u nit-ni nedhen ak-d imsexxaren n Sulıman ýar Ufir uca iwyen-dd zi senni arebea-myat n talint n wureý u usin-dd *zzayes* ýar ujeđid Sulıman.

Tawasit n tjeđidt n Saba ýar Sulıman

9¹ Tajeđidt n Saba tesřa x ccennƛet n Sulıman uca ĥıma ad tqegeb Sulıman s tđuja n twafıt tusa-dd ýar Urcalim s ijj n ukaravan s đđqeř n *wagra* aţtas, s iřeyman nni yarebbun řebzar d waţtas n wureý d izra iýřan u nettat tusa-dd ýar Sulıman uca tessıweř akides x marra min ýars deg wuř. ² Sulıman icarĥ marra awařen nnes. War dın uřa d ijj n wawař s řemeani innuffaren i Sulıman ařami war izemmar ad as t icarřeĥ.

2 IMEZRUYN

³ Tajeğidit n Saba teẓra marra tiyit n Suliman d taddart i ibna ⁴ d macca x ttabṛa nnes d mammec qqimmen imsexxaren nnes d mammec bedden ixeddamen nnes d warruḍ nsen d iwarraden nnes d warruḍ nsen d mammec igaeēed am dd-igaeēed ẓar taddart n SIDI uca war iqqim days *ērḥaṛ* buḥbeṛ *ead*. ⁵ Nettat tenna i ujeğid “Awaṛ nni sfiy di temmurt inu x wawaṛen nnek u x tiyit nnek, nican d tidett. ⁶ Necc war uminey ca s wawaṛen nni, ẓars aṛami dd-usiy danita u xenni tiṭṭawin inu ẓrint aya. Xzar azyen n tiyit nnek tameqqrant war d ayi itwanna. Aqa cek sennej x řexbar i *xak* sfiy. ⁷ Sseed n yeryazen nnek, sseed n imsexxaren nnek, inni ibedden zzat i wudem nnek řebda u ittesřan ẓar tiyit nnek. ⁸ Itwabarek SIDI, AREBBI nnek, wenni umi dd-tusid x řxaḍar řima ad cek yegg d ajeğid i SIDI, AREBBI nnek, x řkursi nnes. Minzi AREBBI ittens aṭas ad yejj Israyil i řebda. X uya igga cek d ajeğid xasen i řebda maḥend ad tegged řḥeqq d tsegda.”

⁹ Nettat tewca i ujeğid mya u-eicrin n talint n wurey d waṭas n řebzar d iẓra iẓřan. Řebzer am wanita i tewca tjeğidit n Saba i ujeğid Suliman, eemmarř war yiři *ead*.

¹⁰ Imsexxaren n Hıram i dd iwyen urey zeg Ufir ak-d imsexxaren n Suliman, iwyen eawed akeccuḍ n *tcejart* n řandal azegg^way d yeẓra iẓřan. ¹¹ Ajeğid igga zeg ukeccuḍ nni n *tcejart* n řandel azegg^way ddrujat timeqqranin i taddart n SIDI u i taddart n ujeğid u eawed d řgambriyat d lḥarpat i imedyazen. Am man aya war t ẓrin eemmarř qbeṛ di temmurt n Yahuda.

¹² Ajeğid Suliman iwca i tjeğidit n Saba marra min tuẓa days d meẓri, min mma tettar, ktar zi min dd ttiwi ẓar ujeğid. *Xenni* tenneqřeb u teeqeb ẓar temmurt nnes, nettat d imsexxaren nnes.

Aṭas n wagra n Suliman

¹³ Řqedd n wurey i ittadfen ẓar Suliman deg ijj n usegg^was tuẓa setta-mya u-setta u-settin n tal-int n wurey, ¹⁴ nhřa arrbeḥ zeg iryazen imsewwqen u zi tsebbabt n isebbaben d arrbeḥ n wurey d nnuqart i Suliman zeg ijeğiden n Weeraben marra u zi lwulat n temmurt.

¹⁵ Ajeğid Suliman igga eawed mitayn n tcappat timeqqranin n *useřqi* zeg wurey itwaddzen. Itwagg days deg ict n tcappa setta-mya n uciql n wurey. ¹⁶ *Yarni igga netta* třata-mya n tcappat n *useřqi* zeg wurey itwaddzen. Itwagg deg ict n tcappa teṛt-myat n uciql n wurey. Ajeğid issars itent di taddart n Weẓar n Lubnan.

¹⁷ Ajeğid Suliman igga eawed ijj n řkursi igellden ameqqran n řeaj uca iẓeřf it s wurey iřfan.

¹⁸ Řkursi wanita ẓars setta n tareffidin u ict n tneddabt n wurey tetwacedd i řkursi. ẓar tnayen n iyezdisen n řkursi tuẓa řan iyağen u tnayen n wayraden tuẓa bedden zzat i iyağen. ¹⁹ Teneac n wayraden bedden ẓar tnayen n iyezdisen x setta n tareffidin. Am netta war itwagg *ead* uřa deg ict n tgeldit.

²⁰ Marra iẓarrafen n tissit n Suliman *tuẓa-ten* n wurey u marra řeqcue n Taddart n Weẓar n Lubnan *tuẓa-ten* s wurey iřfan, war din nnuqart *dayes*, *mayar* deg wussan n Suliman tuẓa řessben tt d walu. ²¹ *Mayar* ajeğid tuẓa ẓars iẓarruba nni inedhen ẓar Tarcic ak-d imsexxaren n Hıram. Ict n twařat di třata n isegg^wasa udfen iẓarruba ẓar Tarcic, iwyen-dd urey d nnuqart, řeaj d ibayusen d iřawsen. ²² Ajeğid Suliman iedu marra ijeğiden n ddunit deg wagra d tiyit.

²³ Marra ijeğiden n ddunit arzun *ad ẓaren* udem n Suliman maḥend ad sřen ẓar tiyit nnes i tuẓa issars SIDI deg wuř nnes. ²⁴ Nitni usin-dd asegg^was awarni i umas, kuř ijj s tarzeft nnes, s řeqcue n nnuqart, řeqcue n wurey, arruḍ, řesnaḥ, řebzar, iysan d isardan.

²⁵ Suliman tuẓa ẓars arebea-mya n řkurit i iysan d ikarruten u i teneac-ařaf n imnayen. Igga ten di tneddam n ikarruten u ẓar ujeğid di Urcalim. ²⁶ *Netta iḥkem* x marra ijeğiden zeg iẓar ẓars ař tammurt n Ifiliřiniyyen u ař aymir n Miřra. ²⁷ Ajeğid igga nnuqart di Urcalim amecnaw

9:16 ‘aẓar’ - niy řyabet’ niy ‘taẓgant’.

9:17 ‘řeaj’ - ixs ad yini ‘accawen n lfil’.

2 IMEZRUYN

izra u *tcejjura* n tengelt igga iten amecnaw izemmuren nni *iġan* aṭṭas di Temmurt Iwaṭan. ²⁸ Uca iwyen-dd iysan i Suliman zi Mišra u zi marra timmura.

Řmewt n Suliman

²⁹ Min iqqimen n imezruyen n Suliman, imezwura d ineggura, ma man aya war itwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n unabi Natan u di nnuwuwa n Axiya Axiluni u di tmezriwin n umwařaw Yaedu x Yarubeam, mmis n Nabař? ³⁰ Suliman iħkem di Urcalim arebein n iseggwusa x marra Israyil. ³¹ Suliman itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes uca neđřen t di tendint n babas Dawud. Mmis Raħabeam idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Abetřu n tgeldit

10 ¹ Rahabeam yuyur řar Cakim, mařar marra Israyil tuřa yusa-dd řar Cakim řima ad t ggen d ajeġid. ² Umi isřa Yarubeam, mmis n Nabař, x man aya, umi t tuřa netta ead di Mišra - zeema netta tuřa yarweř zeg wudem n ujeġid Suliman - imsar as aqa netta ieqeb-dd. ³ Ssekken-dd řars, řjin ad xas řayan. Yarubeam d marra tamesmunt n Israyil usin-dd u ssiwřen ak-d Raħabeam, nnan ⁴ “Babac igga xaney ijj n uzayřu iqseř. Xenni řexxu, sarxu cek řxedmet iqeřřen n babac uřa d azayřu iqeřřen i xaney igga, *xenni* ad cek nexdem.” ⁵ Netta inna asen “Uyurem u eqqem awarni i řřata n wussan.” Uca yuyur řgens.

⁶ Imcawar ujeġid Raħabeam ak-d imeqqranen, inni tuřa ibedden zzat i wudem n babas Suliman umi tuřa ead iddar, inna “S minzi i d ayi tweřřam ad arrey x řgens-a?” ⁷ Nitni ssiwřen akides, nnan “Mařa cek teggid s tcuni ak-d řgens-a u ad kidsen tegged řar řxađar nsen uca ad kidsen tessiwřed s wawařen icnan, *xenni* ad dewřen nitni d imsexxaren nnek marra min iqqimen n usan.” ⁸ Maca netta inđar ccwar i d as tuřa wcin imeqqranen uca imcawar ak-d iħdriyyen nni i tuřa akides imřaren u bedden řexxu zzat i wudem nnes. ⁹ Netta isseřsa iten “S minzi i d ayi tweřřam ad narr x wawař n řgens, minzi ssiwřen akidi, nnan ‘Sarxu azayřu i xaney igga babac.’” ¹⁰ Iħdriyyen nni akides tuřa imřaren ssiwřen akides, nnan “Ammu i řa tarred x řgens i kidek issiwřen u nnan ‘Babac isseđqeř azayřu nney, maca řexxu cek sarxu t xaney’ u ammu i akidsen i řa tessiwřed ‘Ađađ ameřyan inu ad yiři d ameqqran x tejeinna n baba. ¹¹ Mařa baba iqqen awem ijj n uzayřu iqseř, *xenni* necc ad t ssdeqřey ead. Mařa baba itextex kenniw s urekkud, necc ad kenniw textexey s iřarđmiwen.’”

¹² Deg wass wiss řřata yusa-dd Yarubeam ak-d marra řgens řar Raħabeam, am mammec tuřa issiwřen ujeġid, tuřa inna “Eqqbem-dd řari awarni i řřata n wussan!” ¹³ Ajeġid yarra-dd x řgens s ict n temwarrit iqeřřen, mařar ajeġid Yarubeam ismeř di ccwar n imeqqranen. ¹⁴ Issiwřen akidsen ełahsab ccwar n iħdriyyen, inna “Necc ad ssdeqřey ead azayřu nwem. Baba itextex kenniw s urekkud, necc ad kenniw textexey s iřarđmiwen.” ¹⁵ Ajeġid war isři ca řar řgens, mařar aneqřeb-a tuřa yusa-dd zi AREBBI, řima ad issemten SIDI awař i tuřa issiwřen s uqemmum n Axiya, Aciluni, mmis n Nabař.

¹⁶ Umi izra marra Israyil aqa ajeġid war řarsen-dd isři ca, yarra-dd řgens x ujeġid, inna “Man tasřart i řarney di Dawud? Neccin war řarney bu tesřart řar mmis n Yassa. Marra *kenniw* řar iqıđan nwem, a Israyil! Řřa řexxu ak-d taddart nnek, Dawud!” Uca marra Israyil yuyur řar iqıđan nsen. ¹⁷ Ayt n Israyil nni i tuřa izeddyen di tneddam n Yahuda, aqa Raħabeam tuřa xasen d ajeġid. ¹⁸ Ajeġid Raħabeam issekk řarsen Aduram, wenni *iġan* x lřizya, u ayt n Israyil arjmen t s yeřra ařami immut. Ajeġid Raħabeam inya deřya x ijj n ukarru řima ad yarweř řar Urcalim. ¹⁹ Ammu i iřewweř Israyil x taddart n Dawud řars ař ass-a.

10:16 ‘Marra kenniw řar iqıđan nwem’ - s Teibranit ‘Aryaz řar iqıđan nnek!’.

2 IMEZRUJEN

Ajeġid Raḥubeam iqqim iḥekkem x Yahuda

11¹ Raḥabeam yusa-dd ɣar Urcalim uca issmun marra taddart n Yahuda d Binyamin, mya u-tmenyin-aɣaf n *iryazen* itwafarzen, twadarrben x umenɣi, ḥima ad mmenɣen ak-d taddart n Israyil, ḥima ad dd-arren tageldit ɣar Raḥubeam. ² Xenni yusa-dd wawaɣ n SIDI ɣar Cimaeya, aryaz n AREBBI, inna ³ “Siweɣ ak-d Raḥabeam, mmis n Suliman, ajeġid n Yahuda, u ak-d marra Israyil di *temmurt* n Yahuda d Binyamin, uca ini ⁴ ‘Ammu i issiweɣ SIDI: War ttgæeadem ca u war ttmmenɣam ca ak-d aytmatwem, ayt n Israyil. Ittxeṣṣa ad ieqeb *kuɣ ijj* n weryaz ɣar taddart nnes, maɣar d man aya i imsaren zi ɣari.’ ” Nitni sɣan ɣar wawaɣ n SIDI uca eqqben, war uyuren ca ɣar Yarubeam.

Timegga imezwura n ujeġid Raḥabeam

⁵ Raḥabeam izdey di Urcalim uca ibna di Yahuda tineddam i useɣqi. ⁶ Ibna Bayt-Laḥam, Eiṭam, Taquca, ⁷ Bayt-Ṣur, Suku, Eadullam, ⁸ Jat, Marica, Zif, ⁹ Adurayim, Laxis, Eaziqa, ¹⁰ Ṣurea, Ayyalun d Ḥibrun nni *iġan* d tneddam ifaryen di Yahuda d Binyamin. ¹¹ Issejhed lqelcat-a u igga xasen řhukkam u ixzen *daysent* macca, zzect d binu ¹² uca *issars* tcappat timeqqranin n useɣqi d iħricen. Ammu i ten issejhed aɣ tṭarf u *ammu* i dewřen Yahuda d Binyamin deg ufus nnes.

¹³ Ikehhanen d ayt n Lawi nni *iġan* di marra Israyil, qqnen ɣars zi marra timmura nsen. ¹⁴ Minzi ayt n Lawi jjin dmani nsen d wagra nsen uca usin-dd ɣar Yahuda d Urcalim, maɣar Yarubeam d iħenjiren nnes mmenɣaren ten zi tukehphant n SIDI. ¹⁵ Netta yaɣeqqem ikehhanen i yixef nnes i řegeudi u i *ṣṣanam-n-* imuyan u i ieejmiyyen nni tuɣa igga. ¹⁶ Awarri asen usin-dd inni iwcin ixef nsen s wuɣ zi marra tiqebbaɣ n Israyil ḥima ad arzun SIDI, AREBBI n Israyil, ḥima ad weh-hben tiɣarṣa i SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ¹⁷ Ammu ssjehden nitni tageldit n Yahuda u ssmetten Raḥubeam, mmis n Suliman, tɣata n isegg^wusa, maɣar nitni uyuren tɣata n isegg^wusa deg webrid n Dawud d Suliman.

¹⁸ Sennej Maḥla, yeġis n Yarimut, mmis n Dawud, yiwi Raḥabeam Abixayil, yeġis n Iliyab, miss n Yassa, d tamɣart i yixef nnes. ¹⁹ Nettat turuw as-dd iħenjiren: Yaεuc, Camarya d Zaham. ²⁰ Awarri as yiwi netta Maεka, yeġis n Abcalum d *tamɣart*. Nettat turuw as-dd Abiya, Eattay, Ziza d Calumit. ²¹ Raḥubeam tuɣa itttxs Maεka, yeġis n Abcalum, aṭṭas x temɣarin nnes nneɣnit d x tiyya nnes, maɣar netta yiwi tmenɣac n temɣarin d settin n tiyya. Netta yejj-dd tmenya u-eicrin n iħenjiren d settin n yessis. ²² Raḥabeam igga Abiya, mmis n Maεka, d azeġif, ḥima ad yiɣi d řhakem jar aytmas, ḥima ad t yarr d ajeġid. ²³ Netta issexdem řeeqeɣ uca ibda marra iħenjiren nnes x marra timmura n Yahuda d Binyamin u di marra tineddam ifaryen u iwca asen macca s waṭṭas u yarzu asen aṭṭas n temɣarin i *nitni*.

Sisak, ajeġid n Miṣra, iħjem x Yahuda

12¹ Umi tuɣa Raḥabeam issemtjen tageldit *deg ufus nnes* u tuɣa ijhed, iwda netta zi ccariea n SIDI, netta uɣa d marra Israyil akides. ² Deg usegg^was wiss xemsa n ujeġid Raḥabeam, imsar aqa Cicak, ajeġid n Miṣra, igæeed ɣar Urcalim, minzi nitni tuɣa yewwɣen x SIDI, ³ s mitayn-aɣaf n ikarruten n řeeskar d setta-aɣaf n imnayan d ijj n řgens war izemmar ad itwahseb ca i dd-yusin akides zi Miṣra: Ilibiyyen d Isukkiyyen d Ikuciyyen. ⁴ Netta ittṭef tineddam ifaryen n Yahuda uca yusa-dd ɣar Urcalim.

⁵ Xenni yusa-dd unabɣi Cameiya ɣar Raḥabeam u ɣar imeqqranen n Yahuda, inni tuɣa imunen di Urcalim di ssibbet n Cicak, inna asen “Ammu i issiweɣ SIDI ‘Kenniw tħeyydem xafi, x uya ħeyydeɣ uɣa d necc xawem, jjiɣ kenniw deg ufus n Cicak.’ ” ⁶ Xenni sseħwan imeqqranen n Israyil d ujeġid, ixef nsen, nnan “SIDI d amsegged i yeġal!” ⁷ Umi iɣra SIDI, aqa nitni sseħwan

11:15 ‘amwa’ - niɣ ‘ayenduz’ niɣ ‘yuggu’.

2 IMEZRUZEN

ixef nsen, iffeɣ wawaɣ n SIDI ɣar Cameiya, inna “Nitni ssehwan ixef nsen. Necc war ten tehhiy ca, maca ad asen dd-awyeɣ asenjem deɣya, maħend afugem inu s ufus n Cicak war itwaziɣie ca x Urcalim, ⁸ maca ad dewřen d imsexxaren nnes, ħima ad ssnen tasexxart i necc d tsexxart i tgeldawin n temmura.”

⁹ Uca Cicak, ajeɣid n Mişra, igacced dıdd i Urcalim u yiwi marra tixubay n taddart n SIDI d txubay n taddart n ujeɣid. Netta yiwi *akis* marra, uɣa d tcappat *n useɣqi* n wureɣ i tuya igga Suliman.

Řehkamet n Rahubeam

¹⁰ Deg wemcan nsent igga ujeɣid Raħabeam tcappat *n useɣqi* n nnħas. Igga itent deg ifassen n imeqqranen x ireqqasen n tazra nni i tuya itteessan ɣar wadaf n taddart n ujeɣid. ¹¹ Meɣmi mma i ya yadef ujeɣid ɣar taddart n SIDI, imsar, aqqa ireqqasen n tazra usin-dd, arebbun tent u iwyen tent xenni eawed ɣar wexxam n ireqqasen n tazra.

¹² Umi isswaɣee ixef nnes, iĵja lyaɣab n SIDI xas, aɣami war t iɣeyye marra. Tuɣa din ead di Yahuda timesɣayin řebħent. ¹³ Ajeɣid Raħabeam issejhed ixef nnes uca iqqim iħekkem. Raħabeam tuya ɣars waħit u-rebcin n isegg^wusa umi idweɣ netta d ajeɣid. Netta iħkem sebɛtaç n isegg^wusa di Urcalim, di tendint i ixɣar SIDI zi jar marra tiqebbaɣ n Israyil ħima ad din issemten isem nnes. Yemmas qqaren as Niema, *tenni d Taeammunit*. ¹⁴ Igga min iĵan d aceffan maɣar war is-sewjed uɣ nnes maħend ad yazu x SIDI.

¹⁵ Imezruzen n Raħabeam, imezwura d ineggura, ma nitni war twazemmen ca deg wawařen n unabi Cameiya d umwaɣaw Eıddu, di ttwec n listat n jjadira, uɣa d imenyan jar Raħabeam d Yarubeam di marra ussan. ¹⁶ Raħabeam itwassars *deg wenɣer* jar řejdud nnes. Netta itwanɣer jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Abiya idweɣ d ajeɣid deg wemcan nnes.

Abiya, ajeɣid n Yahuda, d uyelleb nnes x Yarubeam

13 ¹ Deg usegg^was wiss tmenɛaç n ujeɣid Yarubeam, mmis n Nabaɛ, idweɣ Abiya d ajeɣid x Yahuda. ² Netta iħkem tɣata n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Mixaya, yeɣis n Uriyil zi Jibea. Tuɣa *maca* umenyi jar Abiya d Yarubeam. ³ Abiya issekkar amenyi s iĵj n řeeskar n ayt bu-teɣruɛt imeħden, arebea-mya-aɣaf n yeryazen itwafarzen uca Yarubeam igga aseddi s tmenya-mya-aɣaf n yeryazen itwafarzen, ayt bu-teɣruɛt imeħden. ⁴ Uca Abiya ibedd x tqiccat n wedrar n řamarayim nni *iĵan* x idurar n lfrayim, inna “Sřem ɣari, Yarubeam d marra Israyil! ⁵ Ma war tessinem ca aqa SIDI, AREBBI n Israyil, iwca tagelda x Israyil s yijj n řeahd n tmeĵaħt i Dawud d tarwa nnes i řebda? ⁶ Maca Yarubeam, mmis n Nabaɛ, amsexxar n Suliman, mmis n Dawud, ikkar uca iɣewweɣ x sides nnes. ⁷ Iryazen ixwan, ayt i war isekk^win, usin-dd ɣars uca ssjehden ixef nsen dıdd i Raħabeam, mmis n Suliman, umi Raħabeam tuya ead d amezyan d aħnin n wuɣ u war izemmar akidsen imqudda. ⁸ Uca řexxu, ittyiɣ awem ad tiřim tjeħdem x tgeldit n SIDI tenni *iĵan* deg ifassen n ayt n Dawud. Waxxa, kenniw s yijj n ubarru d ameqqran, maca ɣarwem ieejmiyyen n wureɣ nni igga Yarubeam d irebbiten i kenniw. ⁹ Ma war tendarem ikeħhanen n SIDI, tarwa n Harun d tarwa n Lawi u teggim i yixef nwem ikeħhanen am mammeç *t tteggem řegnus di marra timmura?* Marra wenni i dd-yusin s yijj n umwa d sebaa n icarriyyen i ixsen ad itwagg d akeħhan, aqa idweɣ d akeħhan n yenni war iĵin ca d irebbiten. ¹⁰ Maca xaney, aqa SIDI d AREBBI nney u neccin war xas nħeyyed ca uca ikeħhanen nni isexxaren i SIDI, aqaten d tarwa n Harun uca llawiyyen *akidsen* di řxedmet i *yeĵan*. ¹¹ Kuɣ řşbeħ d ĵiřet nitni ssruyan tiyarşa n weçmaɛ i SIDI. Uɣa d nitni *tteggem řebxur* ittfuħen d usettef n weɣrum n wescan x tzewɣa tezdeg u x řqendiɣ n wureɣ u x řefnarat ħima ad tent ssaryen kuɣ tameddit, maɣar neccin nxezzar ɣar tsexxart n SIDI, AREBBI nney, maca kenniw tħeyydem xas. ¹² Xzarem, SIDI

13:8 ‘amwa’ - niɣ ‘ayenduz’ niɣ ‘yuggu’.

2 IMEZRUZEN

aqat akidney ɣar zzatnney u ɣarney uɣa d ikehhanen nnes s řaytat i uɣuɣi *n umenyi*. A ayt n Israyil, war tmenyam ca ak-d SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, mayar kenniw war tfr̥iħim ca.”

¹³ Maca Yarubeam iija *iten* ad ggen ict n ddura maħend ad ggen taxceft ɣar ɣeffar nsen. Nitni tuɣa-ten zzat i wudem n Yahuda u ɣar ɣeffar nsen tuɣa din taxceft. ¹⁴ Umi nqerben ayt n Yahuda, ɣrin, aqa amenyi tuɣa-t zi zzat d zi ɣeffar. Nitni ɣuyuyan ɣar SIDI uca ɣuɣen ikehhanen di řy aytat. ¹⁵ Iryazen n Yahuda ssgaeden deg iyuyyan n umenyi u řami ssgaeden iryazen n Yahuda deg iyuyyan, imsar, aqa AREBBI iwta Yarubeam d marra Israyil di ttwee n Abiya d Yahuda. ¹⁶ Ayt n Israyil arewřen zzat i wudem n ayt n Yahuda uca SIDI igga i-ten deg ufus nsen. ¹⁷ Abiya, ak-d řgens nnes, wtin ten s ict n tecti d tameqqrant, minzi wɣan zzaysen} *xemsa-myat-ařaf n yeryazen i itwafarzen zi Israyil*. ¹⁸ (Ammu i dewřen ayt n Israyil nnbehtřen di řweqt nni, maca ayt n Yahuda dewřen jehden, minzi nitni ttecřen x SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ¹⁹ Abiya iɣar Yarubeam uca ittef zzayes tineddam Bayt-Il ak-d tneddam i d as-dd innɣen d Yacana ak-d dcurat nnes d Ifrun ak-d tneddam i d as-dd innɣen. ²⁰ War teqqim ead tzemmar ɣar Yarubeam deg wussan n Abiya. Yar uneggar iwta it SIDI, ařami immut.

²¹ Abiya *maca* idweř yarenni di jjeħd. Netta yiwi arbeřac n temyarin u netta iija-dd tnayen u-eicrin i iħenjiren d seřac n yessis. ²² Min iqqimen n imezruyen n Abiya, am tebridin nnes am wawařen nnes, aqa man aya itwazemmem deg wedlis n tyuri n unabı Eıddu. ²³ Abiya itwassars *deg wenđer* jar řejdud nnes uca neđřen t di tendint n Dawud uca mmis Asa idweř d ajeğid deg wemcan nnes. Deg wussan nnes tuɣa ɣars eecra n isegg^wusa n řhudnet di temmurt.

Asa, ajeğid n Yahuda, d uyelleb nnes x Zarah

14 ¹ Asa igga *min iğan* nican di tiřawin n SIDI, AREBBI nnes. ² Netta ikkes ıcaltaren n *irebbiten* iyriben d řegeudi uca iħdem imayɣuten *iqeddsen* uca iqess tirebbin n cwarti. ³ Netta inna i Yahuda, ad arzun SIDI, AREBBI n ibabaten nsen uca ad ɣfaren ccarıea d tewıyyet. ⁴ Netta ikkes *eawed* řegeudi d ipilaren n tfuct zi marra tineddam n Yahuda. Tageldit tuɣa ɣars řhudnet sadu netta. ⁵ Ibna tineddam ifaryen di Yahuda mayar tammurt tuɣa days řhudnet. War tuɣi din amenyi akides deg isegg^wusa nni minzi SIDI iwca as řhudnet. ⁶ Mayar netta inna “Ejj aney ad nebna tineddam-a uca ad tent nquwwar s řeħyud d lburjat d tewwura d eıumad n wefray, mayar tammurt ead zzatney s *řhudnet*, minzi neccin narzu x SIDI, AREBBI nney, narzu xas u netta iwca aney řhudnet.” U nitni bnan uca feřhen. ⁷ Asa tuɣa ɣars ijj n řeeskar n teřt-myat-ařaf *n yeryazen* zi Yahuda, inni iksin tcappa tameqqrant *n useřqi* d lansa, mitayn u-tmanyin-ařaf *n yeryazen* zi Binyamin, inni yarebbun tcappa *n useřqi* u zemmare n řqews. Nitni marra tuɣa-ten d ayt n bu-teyruɣt imeħden.

⁸ Iffeř Akucit Zarah *i umenyi* akidsen s yijj n řeeskar n yijj n melyun *n yeryazen* d teřt-myat n ikarruten. Netta yusa-dd ɣars ař Marica. ⁹ Asa iffeř i umsagar akides uca sedden nitni ixef nsen i umenyi di teyzurt n řafata ɣar Marica. ¹⁰ Asa iřaya ɣar SIDI, AREBBI nnes, inna “A SIDI, aya isheř xak ħima ad tadfed jar *yenni deg* wařtas d *yenni* war ɣar iği jjeħd. Eawen aney, a SIDI, AREBBI nney, mayar neccin nettceř xak u nusa-dd qıbač i ubarru-ya s yisem nnek. A SIDI, cek d AREBBI nney, war tteji uɣa d ijj n weryaz ad akidek imearra.” ¹¹ Uca SIDI iwta ayt n Kuc zzat i wudem n Asa d Yahuda uca ayt n Kuc arewřen. ¹² Asa d řgens i tuɣa akides, ɣfaren ten ɣars ař Jarar. Wɣan ařtas zeg ayt n Kuc ařami war zemmare n ad bedden ead, minzi nitni twayeřben zzat i wudem n SIDI d řeeskar nnes uca ttefen ict n tkeccaɣt d tameqqrant. ¹³ Nitni wtin marra tineddam i dd innɣen i Jarar, mayar arrehbet n SIDI *tewɣa-dd* xasen u nitni keccɣen marra tineddam, mayar tuɣa tban-dd dinni ařtas n tkeccaɣt. ¹⁴ Nitni hedmen uɣa d iqıɣan n řmař uca ttefen uği d iřeyman uca eeqben ɣar Urcalim.

Amenyi n Asa ðidd i weebed n laşnam

15¹ *Xenni* yusa-dd Arruḥ n AREBBI x Eazarya, mmis n Eudid. ² Netta yuyur ibedd zzat i Asa, inna as “Seř-dd ȳari, Asa, d marra ayt n Yahuda d Binyamin! SIDI aqa-t akidwem u kenniw akides. Mařa tarezzum xas, netta ad kenniw yarr ad t tafem, maca mařa kenniw tḥeyydem xas, ad xawem iḥeyyed uřa d netta. ³ Aṭtas n wussan i iqqim Israyil břa AREBBI n tidett u břa iij n ukehhan issȳaran u břa ccariea. ⁴ Mařa dewřen-dd nitni ȳar SIDI, AREBBI n Israyil, di řehřaret u arzun xas, netta iija i-ten ad t afen. ⁵ Deg wussan nni war din tuȳi řehna i wenni i dd-iffȳen u i wenni yaregg^when, maȳar aqa din aṭtas n řehweř jar marra imezday n temmura. ⁶ *Iij* n řgens itwaefes zeg iij n řgens *nneđni* u ict n tendint zeg ict n tendint *nneđnit*, maȳar AREBBI issigg^wed i-ten s kuř řehřaret. ⁷ Kenniw *maca* iřim d iryazen u war ttejjim ad arxum ifassen nwem, maȳar aqa din řmunet i řxedmet nwem. ⁸ Umi Asa, isřa awařen-a d nnubuwa n unabı Eudid, issejhed ixef nnes uca ibeēsed jjeayef zi marra tammurt n Yahuda d Binyamin u zi marra tineddam nni i tuȳa iṭtef x idurar n Ifrayim uca iedeř uealtar n SIDI, wenni *iġan* zzat i wesqif n wadaf i *zzawect* n SIDI. ⁹ Issmun marra Yahuda d Binyamin, uřa d ibarraniyyen zeg Ifrayim, zi Manassi u zi Cimeun. Maȳar aṭtas zi Israyil edun ȳars, umi nitni zřin, aqa SIDI, AREBBI nnes, tuȳa-t akides. ¹⁰ Nitni munen di Urcalim deg uyur wiss třata, deg usegg^was wiss xemmeřac n tgelda n Asa. ¹¹ Deg wass nni wehhben nitni sebea-myat n ifunasen d tfunasin d tȳarřt i SIDI zi tkeccadt i kidsen iwyen. ¹² Nitni udfen deg iij n řeahd *ak-d SIDI* maḥend ad arzun SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, s marra uř nsen u s marra řecmar nsen. ¹³ Marra wenni war yarezzun x SIDI, AREBBI n Israyil, ittuxeřa ad itwanex, am umezȳan am umeqqran, am weryaz am temyart. ¹⁴ Nitni jjuġen i SIDI s tmiija tejhed, sadu uřuđi s řȳaytat d řebwaq. ¹⁵ Marra Yahuda tfarř x tjaġit maȳar nitni tuȳa ggin tt s marra uř nsen umi nitni arzun xas s marra arđa nsen u netta iija ten ad t afen uca SIDI iwca asen řhudnet zi marra iȳezdisen nsen. ¹⁶ Netta ikkes uřa i ħennas Maeka jjehd nnes, maȳar nettat tuȳa tegga ict n jjeifect n řexyař i trebbıt n cwarti. Asa iceqqar jjeifect nnes, irbez i-tt uca isscemđ i-tt ȳar teȳzart n Qidrun. ¹⁷ Waxxa war twaḥeyyident řegeuđi, maca uř n Asa tuȳa icđar nican i SIDI, marra ussan n *tudart* nnes. ¹⁸ Netta yiwi řeqcue iqeddsen n babas d min tuȳa iqeddes netta di taddart n SIDI: nnuqart d wureȳ d řeqcue *nneđni*. ¹⁹ War din iqqim *ead* umenyi ař asegg^was wiss xemsa u-třatin n tgelda n Asa.

Řeahd n Asa ak-d Aram ðidd i Israyil

16¹ Deg usegg^was wiss setta u-třatin n tgelda n Asa, iffeȳ Baca, ajeġid n Israyil, *i umenyi* ak-d Yahuda uca ibna Rama, ħima war itteġji uřa d iij ad iffeȳ ȳar barra niȳ ad dd-ieqeb ȳar Asa, ajeġid n Yahuda. ² *Xenni* iksi Asa marra nnuqart d wureȳ zeg ixexamen n txubay zi taddart n SIDI u zi taddart n ujeġid uca issekk *marra* aya ȳar Bin-Hadad, ajeġid n Aram, wenni i tuȳa izeddyen di Dimacq, inna ³ “*Aqa* din iij n řeahd jarayi d cek, jar baba d babac. Xzar, necc ad ac-dd ssekkey ict n terzeft n nnuqart d wureȳ. Ruḥ cek, fsiy řeahd nnek ak-d Baeca, ajeġid n Israyil, maḥend netta ad igaeēed ad xafi igg^wej.” ⁴ Bin-Hadad isřa ȳar ujeġid Asa u netta issekk imeqqranen n řeeskar nni ȳars *iġan* ȳar tneddam n Israyil. Netta iȳřeb x Eiyun d Dan d Abal-Mayim uřa x marra tineddam n řexzen n Naftali. ⁵ Umi isřa Baeca man aya, imsar, aqa netta issbedd řebni n Rama uca ismeḥ d řxedmet nnes. ⁶ *Xenni* yiwi Asa marra ayt n Yahuda u nitni ksen izra n Rama uřa d tiḥenya nnes i zi tuȳa tt ibna Baeca uca ibna zzayes netta Jabea d Miřfa. ⁷ Deg wussan nni yusa-dd umwařaw Ĥanani ȳar Asa, ajeġid n Yahuda, inna as “Ma tettecřed cek x ujeġid n Aram u war iġi x SIDI, AREBBI nnek, s uyenni yarweř řeeskar n ujeġid n Aram zeg ufus nnek. ⁸ Ma war tuȳi uřa d ayt n Kuc d ayt n Libiya s yijj n řeeskar ameqqran, s waṭtas n ikarruten d imnayen? *Maca* minzi cek tettecřed x SIDI, iwca iten netta deg ufus nnek. ⁹ Maȳar

2 IMEZRUYYEN

tiṭṭawin n SIDI tḥewwment tiwa i marra tammurt, ḥima ad kides ibedd i wenni iḡan s wuṛ imun. Di man aya tegged tubbuheṛya, maṅar zi řexxu d tsawent ad *din* iṛin imenyan akidek.”¹⁰ Asa ihax x umwaṛaw uca ijja ad t ggen di řehbes, maṅar x uya tuṅa xas isear. Di řweqt nni d ict iḡsar Asa ca zi řgens.

¹¹ Xzar, imezruyen n Asa, imezwura d ineggura, xzar, aqa-ten twazemmem deg wedlis n ijeḡiden n Yahuda d Israyil.¹² Deg usegg^was wiss tessea u-tṛatin n tgelda nnes ihřec Asa zeg iḡaren. *Maca* di tqiccet n řehřac nnes uřa řami tuṅa ihřec, netta war yarzu ca x SIDI, maca x imesgenfan.¹³ Asa itwassars *deg wendeř* jar řejdud nnes. Immut deg usegg^was wiss waḥit u-rebein zi řehkamet nnes.¹⁴ Nedřen t deg wendeř i tuṅa igga i yixef nnes di tendint n Dawud uca ssarsen t x qama i tuṅa tēemmar s řebzer d marra min iḡan d řectur ittfulen itwaxeḡden s ufus n uḡrayfi. Nitni qdden as ict n tmessi d tameqqrant ařas.

Řehkamet ijeḡden n Yahucafař x Yahuda

17¹ Mmis Yahucafař idweř d ajeḡid deg wemcan nnes u netta issejhed ixef nnes didd i Israyil.² Netta yiwi řeeskar řar marra tineddam ifaryen n Yahuda u igga řeeskarat n *uḡewwes* di temmurt n Yahuda u di tneddam n Ifrayim, tinni i tuṅa iřřef babas Asa.³ SIDI tuṅa-t ak-d Yahucafař, maṅar netta iḡfar ibriden imezwura n babas Dawud, war yarzu ca x Ibaelen,⁴ maca yarzu x SIDI n babas uca yuyur x tweřša nnes, war iggi am t *igga* Israyil.⁵ SIDI issemten tagelda *tenni* deg ufus nnes u marra Yahuda yiwi tarzefin. Idweř řars ařas n wagra d ccan.⁶ Uř nnes itwassemḡed deg ibriden n SIDI u netta ikkes uřa d řegeudi d trebbitin n cwarti zi Yahuda.⁷ Deg usegg^was wiss tṛata n řehkamet nnes issekk netta *ict n tebrat* i řḡukkam, i Bin-Ḥayil, Eubadya, Zakarya, Nataniyil d Mixaya, ḥima ad sřaren di tneddam n Yahuda.⁸ *Ruḡen* akidsen llawiyyen Cameiya, Natanya, Zabadya, Easayil, Camiramut, Yunatan, Tubiya d řub-Aduniya, marra llawiyyen, uca uřa d ikeḡhanen Alicamae d Yahuram *ruḡen* akidsen.⁹ Nitni sřaren di Yahuda u tuṅa řarsen adlis itwannḡden n ccariea n SIDI. Kkin nitni marra tineddam n Yahuda uca sřaren řgens.¹⁰ X marra tigeldawin n temmura i-dd-innḡden i Yahuda tusa-dd arrehbet n SIDI, maḡend war ssekarent amenyi ak-d Yahucafař.¹¹ Zeg Ifiliřiniyyen usin-dd *ca* iwyen tarzefin d nnuqart am Ijizya. Uřa d Aeraben ssekken as uḡi, sebea-ařaf u-sebea-myat n icarriyyen d sebea-ařaf u-sebea-myat n imuyan.¹² Ammu i idweř Yahucafař yarni di řemyaret ař řřarf uca ibna lqealat d tneddam n řexzen di Yahuda.¹³ Tuṅa řars ařas n řxedmet di tneddam n Yahuda, uřa d Ieskarriyyen, ayt bu-teyruḡt imeḡden, di Urcalim.¹⁴ D wanita d řehřab nsen, ełahřab tudrin n ibabaten nsen. Di Yahuda *aqā ina* d imeqqranen x řuřuf: ameqqran Adna u akides teřt-myat-ařaf n ayt bu-teyruḡt imeḡden.¹⁵ řar uyezdis nnes ameqqran Yahunatan u akides mitayn u-tmanyin-ařaf n *yeryazen*.¹⁶ řar uyezdis nnes *ameqqran* Eamasya, mmis n Zikri, wenni tuṅa isebbřen ixef nnes s řxaḡar u akides mitayn-ařaf n ayt bu-teyruḡt imeḡden.¹⁷ Zi Binyamin *tuya* Aliyadae, ijj n bu-teyruḡt imeḡden, d *ameqqran nsen* u akides mitayn-ařaf n *yeryazen* s řqews d tcapa n useřqi i umenyi.¹⁸ řar uyezdis nnes *ameqqran* Yahuzabad u akides mya u-tmanyin-ařaf n *yeryazen* ḡezzen n umenyi.¹⁹ Ina tuṅa ttsexxaren i ujeḡid, břa inni i tuṅa igga ujeḡid x tneddam ifaryen s *ieyebrawen* di marra Yahuda.

Řeahd n Yahucafař ak-d Axab

18¹ Yahucafař řars agra d ccan ifeyyed u netta imeḡec ak-d Axab.² Awarni ca n isegg^wusa ihwa-dd řar Axab, řar Samarya. Axab iřars i wařas n wuḡi d iyenduzen i řgens i tuṅa akides iḡan uca iřwa t ad ifey řar *umenyi* řar Ramut-Jilead.³ Axab, ajeḡid n Israyil, inna i

17:3 'Ibaelen' - irebbiten iřriben, war řin ca d Arebbi, maca d ccwařen.

Yahucafaṭ, ajeḡid n Yahuda “Zeema ad kidi teffyeḡ ɣar Ramut di Jilead?” Inna Yahucafaṭ i ujeḡid n Israyil “Necc ad iṛiy am cek, řgens inu am řgens nnek u neccin ad kidek *neffey* ɣar umenyi.”

⁴ Inna Yahucafaṭ *eawed* i ujeḡid n Israyil “Seqsa eafak ass-a x wawař n SIDI.” ⁵ *Xenni* issmun ujeḡid n Israyil inabiyyen, arebea-mya n yeryazen, uca inna asen “Ma ad ffey ɣar umenyi ɣar Ramut di Jilead niy ad ggey bnaqes?” Nitni nnan “Gaæed, maɣar SIDI ad ten iwc deg ufus n ujeḡid.” ⁶ *Maca* Yahucafaṭ inna “Ma war da ca ead anabi n SIDI maḡend ad *nzemmar* ad t nesseqsa neccin?” ⁷ *Xenni* inna ujeḡid n Israyil i Yahucafaṭ “Aqa da ead ijj n weryaz zzayes i nzemmar ad nesseqsa SIDI. Maca necc carhey t, maɣar netta war d ayi ittnebba eemmarš s min išeḡhen, maca mýir s *min iḡan* d aeæffan. Aqa d Mixa, mmis n Yimla.” Inna Yahucafaṭ “War tejja ajeḡid ad issiwiř amenni!” ⁸ *Xenni* iřaya-dd ujeḡid n Israyil i ijj n umsexxar icennæen, inna “Deyya awi-dd Mixa, mmis n Yimla.” ⁹ Ajeḡid n Israyil d Yahucafaṭ, ajeḡid n Yahuda, qqimen *din*, kuř ijj x řkursi nnes, yarden arruḡ n ijeḡiden, *qqimen* x wazzay ɣar wadař n tewwart n *temdint* n Samarya u marra inabiyyen tuɣa ttnebban zzat i wudem nsen. ¹⁰ řidqiya, mmis n Kaneana, tuɣa igga i yixef nnes accawen n wuzzař, inna “Ammu i issiweř SIDI ‘S yina i ɣa tessnuqqbed Iramiyyen ɣars ař ten i ɣa teqdidi.’ ” ¹¹ Marra inabiyyen tuɣa ttnebban kifikif, nnan “Gaæed ɣar Ramut di Jilead, ad tiřid tfeřḡed, minzi SIDI ad ten iwca deg ufus n ujeḡid.”

¹² Areqqas nni tuɣa ittffen *abrid* ḡima ad iřaya i Mixa, issiweř, inna “Xzar xenni, awařen n inabiyyen *axmi dd-ffyen* zeg ijj n uqemmum s řxir ɣar ujeḡid. Ttawgey ad iřin wawařen nnek amecnaw awařen nsen, ini min išeḡhen.” ¹³ *Maca* Mixa inna “S tidett am iddar SIDI, min d ayi i ɣa yini AREBBI, ad t iniy.” ¹⁴ *Umi* dd-yusa netta ɣar ujeḡid, inna as ujeḡid “Mixa, ma ad neffey neccin ɣar Ramut di Jilead niy ad negg bnaqes?” Inna as netta “Gaædem, ad tiřim tfeřḡem, minzi nitni ad twaggen deg ufus nwem.” ¹⁵ Inna as ujeḡid “Meḡař n twařawin i d ayi ittxeřšan ad ac jjaḡey, war d ayi tennid mýir tidett s yisem n SIDI?” ¹⁶ Uca netta inna “Necc zřiy marra Israyil twabezzeen x idurar am wuḡi i war ɣar iḡi umeksaw. Inna SIDI ‘Ina war ɣarsen bu isiditen, ejj *kuř* aryaz ad dd-idweř ɣar taddart nnes d řehna.’ ” ¹⁷ *Xenni* inna ujeḡid n Israyil i Yahucafaṭ “Ma war d ac nniy ‘Netta war xafi ittnebba ca di min išeḡhen, *maca* mýir s *min iḡan* d aeæffan!’?”

¹⁸ Inna *eawed* “S uyenni seř i wawař n SIDI. Aqa zřiy SIDI iqqim x řkursi u marra řeeskar n ujenna ibedd x yeffus nnes d uzeřmaḡ nnes. ¹⁹ SIDI inna ‘Man wen i ɣa iywan Axab, ajeḡid n Israyil, ḡima ad igææed, ad iwḡa di Ramut di Jilead?’ Wa inna ammu u win inna ammu. ²⁰ *Xenni* iffey-dd ijj n arruḡ, ibedd-dd zzat i wudem n SIDI, inna ‘Necc ad t ɣwiy.’ SIDI isseqsa t ‘S min zi?’ ²¹ Netta inna ‘Necc ad dd-ffey u ad dewřey d ijj n buḡbeř issxarriqen deg uqemmum n marra inabiyyen nnes.’ U netta inna ‘Ad tawḡed maḡend ad t teywid. Ffey u egg amenni!’ ²² *Xenni* řexxu, SIDI iwca ijj n buḡbeř issxarriqen deg ufus n inabiyyen nnek uca SIDI ibarreḡ xak s min iḡan d aeæffan.”

²³ *Xenni* iqarreb-dd řidqiya, mmis n Kaneana, ɣar Mixa, iwwet i-t ɣar uyessimir, inna “Mani *xenni* tuɣa zzayi iedu arruḡ n SIDI ḡima ad akidek issiweř?” ²⁴ Inna Mixa “Xzar, ad t tzařed deg wass nni di i ɣa temhafed zeg ijj n wexxam ɣar wenneḡni ḡima ad tessnuffared ixef nnek.” ²⁵ Ajeḡid n Israyil inna “Třfem Mixa, nedhem t ɣar Amun, azeḡif ameqqran n temdint, u ɣar Yuwac, mmis n ujeḡid, ²⁶ ad tinim ‘Ammu i iqqar ujeḡid: Nḡarem wa di řehbes u seccem t s weyrum n řehřaret u s waman n řehřaret ɣars ař i ɣa dewřey necc d řehna.’ ” ²⁷ *Xenni* Mixa inna “Mařa cek teeḡbed-dd *ca n wass* di řehna, xenni SIDI war xafi issiweř!” Uca inna *eawed* “Sřem-dd a řegnus, marra *kenniwi*!”

²⁸ Awarni as iffey-dd ujeḡid n Israyil ak-d Yahucafaṭ, ajeḡid n Yahuda, ɣar Ramut di Jilead.

²⁹ Inna ujeḡid n Israyil i Yahucafaṭ “Necc ad beddřey arruḡ, *xenni* ad dd-ffey ɣar umenyi. Cek *maca tzemmar*ed ad tyarḡed arruḡ nnek!” Ajeḡid n Israyil igga arruḡ war iḡi nnes uca ffyen-dd nitni ɣar umenyi. ³⁰ Ajeḡid n Aram tuɣa yumur imeqqranen n ikarruten *n umenyi* nni ɣars *iḡan*, inna “Ittxeřša awem war ttmennyam ca ak-d umeqqran niy ak-d umezyan, mýir ak-d ujeḡid n

2 IMEZRUYEN

Israyil!”³¹ Umi imeqqranen n ikarruten *n umenyi* zrin Yahucafaṭ, imsar, aqa nitni nnan “Aqa d wa, ajeḡid n Israyil!” Nitni nnden as ḥima akides mmenyen, maca Yahucafaṭ isyuyy uca SIDI iwca as afus u AREBBI issheyyed iten xas.³² Umi zrin imeqqranen n ikarruten *n umenyi*, aqa netta tuḡa war iḡi d ajeḡid n Israyil, imsar, aqa nitni dewřen-dd x webrid nsen *war t areddfen*.

³³ *Xenni* ieeyyen ijj n weryaz řqews s řbař nnes d acemřař uca iřqef ajeḡid n Israyil jar wawaḡ n iḡaḡen n warruḡ nnes n wuzzař. *Řexdenni* inna wanita i wenni ineddhen akarru “Qřeb afus nnek, suffeḡ ayi-dd zeg umenyi, maḡar necc aqa yezmeḡ.”³⁴ Deg wass nni idweř umenyi iwear aṭas. Iqqim ujeḡid n Israyil ibedd deg ukarru ař tameddit *deg umenyi* ak-d Iramiyyen. Netta im-mut ḡar řweqt n uyeḡay n tfuct.

Yahucafaṭ iwawebbex, maca iqqim iřseq ḡar Arebbi

19¹ Yahucafaṭ ajeḡid n Yahuda, ieqeb ḡar taddart nnes di Urcalim di řehna.² Yahu, mmis n Ḥanani, amwařaw, iffeḡ-dd ḡars ḥima ad t iřqa, inna i ujeḡid Yahucafaṭ “Ma cek teggid twiza i useffan u ad tessed inni ieiffen SIDI? Ammu i xak yarsa lyaḡab zi zzat n wudem n SIDI.

³ Waxxa amenni itwaf dayek min iřebḥen, maḡar tekksed tirebbin n cwarti zi temmurt uca teswejded uř nnek i tarezzut x AREBBI.”

⁴ Yahucafaṭ iqqim izeddey di Urcalim uca iffeḡ eawed jar řgens, zi Bi'r-Sebea ḡar idurar n Ifrayim, uca yarra iten ad dd-dewřen ḡar SIDI, AREBBI n ibabaten nsen.⁵ Netta yařeqqem řquḡat di temmurt, di marra tinnedam ifaryen n Yahuda, zi tendint ař tandint.⁶ Netta inna i řquḡat “Xzarem min i ḡa teggem, maḡar war tḥekmem i iwdan, maca i SIDI u netta aqa iḡdar akidwem deg weḥkam.⁷ *Xenni* řexxu, ad xawem tiři tiggwudi n SIDI. Ḥdam u ggem t, maḡar i SIDI, AREBBI nney, war iḡi řyecc u war ittegg s wudmawen u war ikkessi tarzifin.”

⁸ Umi dd-eeqben ḡar Urcalim, igga Yahucafaṭ uřa di Urcalim ca n llawiyyen d ikehhanen d ižeḡifen n *tudrin* n ibabaten n Israyil i udebbar n řehkam n SIDI u i ddeawi.⁹ Netta yumur i-ten, inna “Ggem amenni s tiggwudi n SIDI, s teřdiqt u s yijj n wuř *nican* imun.¹⁰ ḡar kuř ddeewet i d awem i d ḡa yawyen aytmatwem nni izeddyeḡ di tneddam nsen, jar idammen d idammen u jar ccarica d řumur d tewřiyyat d lfarayıḡ, ittxeřsa ad asen taeřmem, maḡend nitni war tteeddan x SIDI, ad xawem-dd iwdā ijj n lyaḡab d ameqqran u x aytmatwem. Ggem amenni, xenni war daywem tt ittegg ḡed.¹¹ Xzarem, Amarya d akehhan ameqqran i xawem iḡan di marra ddeewet n SIDI u Zabadya, mmis n Ismaeil, řḡakem n taddart n Yahuda, aqa-t x kuř ddeewet n ujeḡid. Uřa d iweqqafen, llawiyyen, *din* zzat i wudem nwem. Iřim d iryazen u ggem t uca SIDI ad yiři ak-d wenni iřeřḥen.”

Ayelleb n Yahucafaṭ x Mu'ab d Ammun

20¹ Awarni n uya imsar, aqa ayt n Mu'ab d ayt n Eammun d innedni akidsen zeg Imacuuniyyen usin-dd ad mmenyen ak-d Yahucafaṭ.² Usin-dd *ireqqaşen* eawden i Yahucafaṭ, nnan “Aqa aṭas n řḡaci usin-dd ad kidek mmenyen zeg ujemmaḡin n řebḥar, zi Aram. Xzar, nitni di Ḥařsun-Tamar, ix s yini Eayn-Jadi.

³ Yahucafaṭ iggwed uca igga ixef nnes ittseqsa x SIDI. Netta iija ad barrḥen s uzummi di marra Yahuda.⁴ Ssmunen *ayt* n Yahuda maḡend ad arzun twiza n SIDI. Nitni usin-dd uřa zi marra tinnedam n Yahuda ḥima ad arzun x SIDI.⁵ Yahucafaṭ ibedd deg wegraw *n řgens* n Yahuda d Urcalim, di taddart n SIDI, zzat i řemraḥ n jdidi, inna

⁶ “A SIDI, AREBBI n ibabaten nney, ma cek war teḡid ca d AREBBI n ijenwan d řḡakem x marra tigeldawin n řegnus? Deg ufus nnes i *immars* jjeḡd d tzemmar, ařami war izemmar uřa d ijj

2 IMEZRUYN

ad iqqim ibedd zzatek. ⁷ A AREBBI nney, ma war tuzziřed ca x imezday n temmurt-a zzat i wudem n řgens nnek n Israyil uca tewcid *tammurt* i řebda i zzariřet n Ibrahim, *amedukkeř* nnek ieizzen. ⁸ Nitni qqimen zeddyen days uc bnan days ict n zzawect i cek, i yisem nnek uca nnan ⁹ ‘Mařa iřqef aney ca n ccar, *axmi* ssif n řehkam niy řtaeun niy řaz, xenni neccin ad nbedd zzat i taddart-a u zzat i wudem nnek, mařar isem nnek aqa-t di taddart-a u neccin ad xak dd-nřaya zi řehřaret nney uca *xenni* cek ad *řarney-dd* tesřed u ad *aney* tessnejmed.¹⁰ Uca řexxu, xzar, ayt n Eammun d ayt n Mu’ab d yenni zeg idurar n Saer inni i umi war tejjid ca ayt n Israyil ad dd-ad-fen řar *temmurt nsen* umi dd-usin zi temmurt n Miřra, minzi nitni kkin as-dd zeg webriđ nneđni u war ten aređřen, ¹¹ xzarem, nitni xsen ad aney xeğřen uca usin-dd řima ad aney ssuffyen zi tesřart nnek i d aney tewcid d řwart. ¹² A, AREBBI nney, ma cek war xasen řhekkmed ca? Mařar neccin war xasen nzemmar x řyaci-ya ameqqran wanita i řarney-dd iffřen u war nessen min i ya negg, maca *aqa narr-dd* řiřawin nney řark.”

¹³ Marra ayt n Yahuda bedden zzat i wudem n SIDI, uřa d iřenjiren imezyanin nsen d temřarin nsen d iřenjiren nsen.

¹⁴ Uca ihwa-dd Arruř n SIDI *din* di řwest n wegraw n řgens x Yařazayil, mmis n Zakarya, mmis n Banaya, mmis n Yaeyil, mmis n Ulawi Mattanya, zi tarwa n Asaf. ¹⁵ Netta inna “Sřem-dd řari, marra ayt n Yahuda uřa d kenniw, imezday n Urcalim, u cek, ajeğid Yahucafař! Ammu i d awem iqqar SIDI ‘War tteggw’dem ca, war ttneřřiem ca zi řyaci-ya ameqqran wanita, minzi amenři war iği akidney, maca ak-d AREBBI. ¹⁶ Hwam řarsen tiwecca. Xzarem, nitni ggur ad gaeden zi tsawent n řiř u kenniw ad xasen txeccem řar uneggar n teyzurt zzat i řexřa n Yaruwil. ¹⁷ Kenniw *maca* war ttmenřim ca. Kkarem, *qqimem* tbeddem u xzarem asenjem n SIDI *ad yiři* akidwem, a Yahuda d Urcalim! War tteggw’dem ca u war ttneřřiem. Tiwecca ffyem i umsagar akidsen, minzi SIDI aqa-t akidwem.” ¹⁸ *Xenni* yuđar Yahucafař x uyembub nnes řar temmurt u marra ayt n Yahuda d marra imezday n Urcalim wđan x *temmurt* zzat i wudem n SIDI řima ad sejden i SIDI. ¹⁹ Ilawiyen zeg ayt n Quhat u zeg ayt n Qurař kkaren řima ad ssuğān SIDI, AREBBI n Israyil, s ict n tmija tejhed ařas.

²⁰ Tiwecca zic kkaren nitni uca ffřen řar řexřa n Taqaea. řar wuffuy nsen ibedd-dd Yahucafař *din*, inna “Sřem-dd řari, a Yahuda, d kenniw, imezday n Urcalim. Amnem di SIDI, AREBBI nwem, *xenni* ad řiřim di řaman, amnem zi inabiyyen, *xenni* ad tarebřem.” ²¹ Netta imcawar ak-d řgens uca issbedd imedyazen zzat i SIDI d yenni i d as i řa isebbřen s ucewwar iqeddsen am uyuren zzat i wudem n *yeryazen* i ihezzmen s řesnař, ad inin “Qadam SIDI, mařar tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda!” ²² Di řweqt řami bđan nitni s usřiwřiř d usebbeř, igga SIDI tixcefin x ayt n Eammun d Mu’ab u x *yenni* i tuřa dd-iffřen řidd i Yahuda zeg idurar n Saer uca twawten nitni.

²³ Ayt n Eammun d ayt n Mu’ab kkaren x imezday n idurar n Saer řima ad ten hellken u ad ten aređřen. Umi qđan nitni x imezday n Saer, hellken ijj wenneđni. ²⁴ *Umi* dd-yiwid Yahuda řar řřumeet n uřeřřu di řexřa, nđaren tmuřiř nsen x řyaci u xzar, mřiř řxecbat wđant x temmurt, uřa d ijj war injim. ²⁵ Yahucafař d řgens nnes usin-dd řima ad řřfen takeccađt nsen uca ufin řarsen ařas n sseřeet d řxecbat d řeqcuc iřřan uca kksen *řřam kuř zzayes* i yixef nsen ařami war zemmarēn ad t arbut. Tkeccađēn řřata n wussan, mařar *tuya* *din* ařas.

²⁶ Deg wass wiss arebea munen nitni di řewđa n teyzurt n Baraka, minzi *din* sseuğān SIDI. X uyenni qqaren as i wemcan nni ‘iřzar n Baraka’, řar i řexxu. ²⁷ Awarri uya dewřen marra iřyazen n Yahuda d Urcalim. Yahucafař yuyur řar zzat řima ad eeqben řar Urcalim *ccuren* s řefrařet, mařar SIDI tuřa issfarř iten x řeedyan nsen. ²⁸ Sadu *tirart* n lřarpāt d řřambriřat d řřayřāt usin-

2 IMEZRUZEN

dd nitni yar Urcalim, yar taddart n SIDI. ²⁹ Tigg^wudi n SIDI tuḡa teṛqef marra tigeldawin n tem-mura umi sṛint, aqa SIDI immney ak-d řeedyan n Israyil. ³⁰ Tageldit n Yahucafaṭ tufa řhudnet uca AREBBI nnes iwca as řehna zi marra iyezdisen.

Aneġgar n řehkamet n Yahucafaṭ

³¹ Ammu i iḥkem Yahucafaṭ Yahuda. Netta tuḡa ḡars xemsa u-ṭṛatin n isegg^wusa, umi idweř d ajeġid. Netta iḥkem xemsa u-εicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Eazuba, yeġis n Cilḡi. ³² Netta idfar ibriden n babas Asa, war xasen iḡeyyed ca u netta igga, min iġan nican di tiṭṭawin n SIDI. ³³ Myir řegeudi war twakksent, maḡar řgens war tuḡi ead yarra uř nnes ḡar SIDI n ibabaten nsen. ³⁴ Min iqqimen n imezruzen n Yahucafaṭ, imezwura d ineggura, xzar, aqa man aya marra itwazemm deg wedlis n imezruzen n Yahu, mmis n Ḥanani, wenni itwazemm deg wedlis n ijeġiden n Israyil.

³⁵ Awarni i uya igga Yahucafaṭ ijj n řeahd ak-d Aḡazyā, ajeġid n Israyil, wenni iggin tuεeffna aṭas di marra min tuḡa igga. ³⁶ Netta iqcen akides ijj n řeahd, ḡima ad ggen iḡarruba, inni i ḡa ineddhen ḡar Tarcic. Nitni bnan iḡarruba di Eišyun-Jabar. ³⁷ Maca Aliεazar, mmis n Dodawahu zi Marica, ittnebbā x Yahucafaṭ, inna “Minzi cek teqqned ijj n řeahd ak-d Aḡaziya, aqa SIDI yarza řexdayem nnek.” Ammu imsar aqa twarzen iḡarruba ařami war zemmaren ad nedhen ḡar Tarcic.

Řehkamet iceffnen n Yuram

21 ¹ Yahucafaṭ itwassars deg wendēř jar řejdud nnes. Netta itwandeř jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Yuram idweř d ajeġid deg wemcan nnes. ² Aytmas, iḡenjiren n Yahucafaṭ tuḡa-ten d Eazarya, Yaḡiyil, Zakarya, Eazaryahu, Mixayil d Cafatya. Ina marra tuḡa-ten d iḡenjiren n Yahucafaṭ, ajeġid n Israyil. ³ Babatsen iwca asen aṭas n terzefin n nnuqart d wureḡ u n řeqcuε iḡan uřa d tineddam di Yahuda, maca tageldit iwca i-tt i Yuram, maḡar wanita tuḡa d amenzu.

⁴ Umi Yuram ikkar-dd x tgeldit n babas uca imneε di tizemmar nnes, inḡa marra aytmas uřa d ca n řḡukkam n Israyil s ssif. ⁵ Yuram tuḡa ḡars tnayen u-ṭṛatin n isegg^wusa umi idweř netta d ajeġid. Netta iḥkem tmenya n isegg^wusa di Urcalim. ⁶ Netta yuyur deg webrid n ijeġiden n Israyil, am mammec tuḡa tegga taddart n Axab, maḡar yeġis n Axab tedweř d tamḡart nnes. Netta igga min iġan d aεeffan di tiṭṭawin n SIDI. ⁷ Maca SIDI war ixs ad yareddeġ Yahuda di ṭṭweε n umsexxar nnes Dawud uřa umi i d as tuḡa inna, ad as iwc řebda ijj n řefnar zzat i tiṭṭawin nnes, i netta u i tarwa nnes.

⁸ Deg wussan nnes tuḡa issen Yuram ad ixtutteř sadu ifassen n Yahuda u nitni ggin ijj n ujeġid x yixef nsen. ⁹ Yuram iεdu xenni ak-d marra imeqqranen nnes d marra ikarruten nnes n umenyi. Uca aqa ikkar s ḡiřet u iḡřeb x ayt n Idum inni i tuḡa i d as-dd innḡen i netta u i imeqqranen n ikarruten n umenyi. ¹⁰ Ead xtuttřen ayt n Idum jar ifassen n Yahuda ḡars ař ass-a. Di řweqt nni beεda iḡewweḡ uřa d Libna, maḡar Yahuda tuḡa iḡeyyed x SIDI, AREBBI n ibabaten nnes.

¹¹ Netta issbedd uřa d řegeudi x idurar n Yahuda. Netta yarra imezday n Urcalim ad qeḡḡben ak-d irebbiten nneḡni, wah tuḡa netta iεarn Yahuda ḡar man aya. ¹² Tiweḡ-dd ḡars ict n tebrat n unabī Iliya, teqqar “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n babac Dawud ‘Maḡar cek war tuyured x ibriden n babac Yahucafaṭ u x ibriden n Asa, ajeġid n Yahuda, ¹³ maca tuyured x ibriden n ijeġiden n Israyil uca tarrid Yahuda d imezday n Urcalim ad qeḡḡben ak-d irebbiten inneḡni, am mammec i t tegga taddart n Axab, u minzi cek tenyid uřa d aytmac zi taddart n babac, inni i tuḡa i xak icnan, ¹⁴ xzar, x uyemi SIDI ad cek iřqef s ict n tecti d tameqqrant jar řgens nnek d tarwa nnek d temḡarin nnek d marra agra nnek. ¹⁵ Cek simant nnek ad tewḡid deg ijj n řehřac n tekričt iqeřšen, ař dd i ḡa teffey tekričt ḡar barra zi ssibbet n řehřac ass idfar umas .”

2 IMEZRUYN

¹⁶ SIDI issehweř arruħ n Ifilistiniyyen d Weeraben, inni izeddɣen x uyezdīs n ayt n Kuc, x Yahuram. ¹⁷ Nitni gaeden ɣar Yahuda, udfen tammurt u ksin marra agra nni iġan di taddart n ujeġid uħa d iħenjiren d temɣarin, aħami war d as iqqim myir Yahuyahaz, amazuz n iħenjiren nnes. ¹⁸ Awarni aya iwta it SIDI s yijj n řehřac war izemmar ad zzayes iggenfa. ¹⁹ Umi tuħa netta ihřec ammu ass iđfar umas uca iedu řweqt aħami edun tnayen n isegg^wusa, imsar, aqa takriect nnes teffey-dd ɣar barra u netta immut s řehřiq d ameqqran. řgens nnes war d as issary ca tmessi am tmessi n ibabaten nnes. ²⁰ Netta tuħa ɣars tnayen u-tratin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta ihkem tmenya n isegg^wusa di Urcalim. Netta ifna, war xas indeb řed. Neđřen t di tendint n Dawud, war iġi deg imedřan n ijeġiden.

Ajeġid Axazya itwaney s ufus n Yahu

22 ¹ Imezday n Urcalim ggin Aħazya, mmis amazuz, d ajeġid deg wemcan nnes, maħar marra aytmas imeqqranen tuħa twanęen zeg ict n bandiyya i tuħa dd-yudfen ak-d Weeraben ɣar řmargeħ n txuzan. Aħazya, mmis n Yuram, tuħa xenni d ajeġid n Yahuda. ² Axazya tuħa ɣars tnayen u-rebein n isegg^wusa, umi idweř d ajeġid. Netta ihkem ijj n usegg^was di Urcalim. Yemmas qqaren as Eatalya, yeġis n Eumri. ³ Netta yuyur deg ibriden n taddart n Axab, maħar yemmas d tamcawart nnes di marra tuseffna i igga. ⁴ Netta igga min iġan d aefferan di tiťawin n SIDI, amecnaw taddart n Axab, maħar awarni i řmewt n babas tuħa-ten d imcawaren nnes aħami ikka x uzeġif.

⁵ Netta iđfar ccwar nsen uca iffeř ak-d Yahuram, mmis n Axab, ajeġid n Israyil, i umenři ak-d řazayil, ajeġid n Aram, ɣar Ramut di Jilead uca Iramiyyen yeřben x Yuram. ⁶ Xenni yaregg^weh maħend ad yazu di Yazra'il agenfu zeg iyezzimen nni i d as tuħa ggin ayt n Aram umi immney netta di Ramut ak-d ujeġid nsen, řazayil, ajeġid n Aram. Eazarya, mmis n Yahuram, ajeġid n Yahuda, ihwa-dd *din* ħima ad issijj x Yuram, mmis n Axab, di Yazraeil, umi tuħa ihřec netta. ⁷ Aredeġ n Aħazya tuħa zi AREBBI umi dd-yusa ɣar Yahuram. Umi dd-yiweđ *din*, iffeř ak-d Yahuram ɣar Yahu, mmis n Nimci, wenni i tuħa idhen SIDI maħend netta ad iqđa x taddart n Axab. ⁸ Umi iqđa Yahu x řħukm n taddart n Axab, imsar, aqa yufa řħukkam n Yahuda d iħenjiren n aytmas n Aħazya, inni i tuħa ittsexxaren i Aħazya, uca inya iten. ⁹ Xenni yazu x Aħazya u nitni tťfen t am tuħa innuffar di Samarya uca iwyen t ɣar Yahu. Nyin t u neđřen t, minzi nnan "Netta d mmis n Yahucafať, wenni yarezzun x SIDI s marra uř nnes." Ammu war iqqim i taddart n Aħazya uħa d ijj n wenni i di iġa jjeħd ħima ad ihkem am ujeġid.

Yuwac iqqim iddar umi tsizzeř Atalya idammen n aytmas

¹⁰ Umi Eatalya, yemmas n Aħazya tezra, aqa mmis immut, tekkar nettat uca teteħħa marra tarwa n ujeġid n taddart n Yahuda. ¹¹ Maca Yahucabeat, yeġis n ujeġid, teksi Yuwac, mmis n Aħazya, uca texđef it zi jar iħenjiren n ujeġid nni i itwanęen uca tessidef it ak-d tenni t issuđuđen deg ijj n wexxam n yiđeř. Ammu i tegga Yahucabeat, yeġis n ujeġid Yahuram, tamyart n ukehhan Yahuyadae - maħar nettat d uħmas n Aħazya - tessnuffar it i Eatalya u tanita war t tenyi ca. ¹² Setta n isegg^wusa i iqqim netta innufar ɣarsen di taddart n AREBBI u Eatalya tuħa teħekkem x temmurt.

Yuwac itwagg x tgeldit

23 ¹ Deg usegg^was wiss sebea issejħed Yahuyadae ixef nnes uca igga ijj n řeahd ak-d řqebťanat n mya, Eazarya, mmis n Yuram d Ismaeil, mmis n Yuħanan, d Eazarya, mmis n Eubid, d Maesiya, mmis n Eadaya, d Illicafať, mmis n Zikri. ² Nitni kkin x temmurt n Yahuda, ssmunen

2 IMEZRUJEN

Ilawiyen zi tneddam n Yahuda uŕa d ižeŕifen n ibabaten *n tudrin* n Israyil uca usin-dd ȕar Urcalim.³ Marra agraw *n řgens* igga ijj n řeahd ak-d ujeĝid di taddart n AREBBI u netta inna asen “Xzar, mmis n ujeĝid aqa ad idweŕ d ajeĝid, am mammec i t inna SIDI x ayt n Dawud!”⁴ Netta yumur iten, inna “D man aya i ȕa teggem: ict n ttuŕut nwem, inni n ikehhanen d ilawiyen i ȕa yadfen deg *wass* n ssebt, ad eessen ȕar tewwura.”⁵ Ict n ttuŕut *ad tbedd* ȕar taddart n ujeĝid u ict n ttuŕut ȕar Tewwart n Dsas u marra řgens *ad ibedd* di řemraĥat n taddart n SIDI.⁶ Uŕa d ijj war ittidef ȕar taddart n SIDI, mȕir ikehhanen d *qyt* n Lawi, inni ittsexxaren, ad adfen maȕar nitni d imqeddasen u marra řgens ad iĥda min ittseřřan ad itwahda i SIDI.⁷ Ayt n Lawi ad nnđen i ujeĝid, *kuŕ* aryaz s řesnaĥ nnes deg ufus nnes u wenni i ȕa yarzun ad yadef ȕar taddart ad itwaney. Kenniw ad teqqimen ak-d ujeĝid mani mma iĝa ȕar twasit d wuffuy.

⁸ Ayt n Lawi d marra Yahuda ggin am mammec marra min i d *asen* yumur ukehhan Yahuyadae uca iwyen kuŕ ijj *zzaysen* iryazen nnes nni yudfen di ssebt uŕa d yenni dd-iffyen di ssebt, maȕar akehhan Yahuyadae war iwc i řeewacar i terbiein.⁹ Akehhan Yahuyadae iwca i imeqqranen n mya lansat d tcappat ifsusen n useŕqi i tuȕa iĝan n ujeĝid Dawud d tinni i *tuȕa iĝan* di taddart n SIDI.¹⁰ Netta issbedd řgens, kuŕ ijj s lansa nnes deg ufus, zeg uȕezdis afusi aŕ aȕezdis azeŕmađ n taddart, ȕar uealtȕar u ȕar taddart, *ammu* i dd-quwwaren i uheřtu n ujeĝid.¹¹ Nitni ssuffȕen-dd mmis n ujeĝid ȕar barra uca ggin as tamrist x *uzeĝif* uca wcin as Chadet. *Ammu* i t ggin uca Yahuyadae d iĥenjiren nnes dehnen t, nnan “Ad iddar ujeĝid!”

¹² *Umi* teřa Eatalya řĥess n řgens i dd-yusin tazzřen ȕar din uca ssemyaren ajeĝid, tudef-dd nettat ȕar řgens di taddart n SIDI.¹³ Tezra, u xzar, ajeĝid ibedd ȕar upilar ȕar tewwart u ȕar ujeĝid d řqebȕanat d řebwaq. Marra řgens n temmurt ifraĥ u iřuđ di řȕayȕat. *Uŕa* d imedyazen ak-d dduzanat n lmuřa inni issnen mammec i ȕa sebbĥen *bedden din*. *Xenni* tcarreg Eatalya arruđ nnes uca tesȕuyy “Tamenziwt, tamenziwt!”

¹⁴ Maca yumur ukehhan Yahuyadae i řqebȕanat n mya, inni i tuȕa iĝan x řeeskar, uca inna asen “Suffȕem tt-idd ȕar barra uca nȕem s ssif wi tt i ȕa iđfaren. Maȕar akehhan tuȕa inna “War tt neqqem di taddart n SIDI.”¹⁵ Nitni ssarsen xas ifassen uca *umi* iwden ȕar wadaf n Tewwart n lȕyan ȕar taddart n ujeĝid, nȕin tt dinni.

¹⁶ Yahuyadae igga ijj n řeahd jaras-dd d marra řgens d ujeĝid ĥima ad iřin d ijj n řgens i SIDI.

¹⁷ *Xas* uca yudef marra řgens ȕar zzawect n Baēal u hedmen tt. Iealtȕaren nnes d řexyaŕat nnes arzin ten qae. U nitni nȕin Mattan, akehhan n Baēal, zzat i iealtȕaren.¹⁸ Yahuyadae igga tas-exxart x taddart n SIDI deg ufus n ikehhanen n *qyt* n Lawi nni tuȕa Dawud iĥda *di terbiein* i taddart n SIDI ĥima ad qeddmn tiȕarřa n wecmađ n SIDI am mammec itwari di ccariea n Musa, s řefraĥet d izřan, am t iweřřa Dawud.¹⁹ Netta issbedd ieessasen x tewwura n taddart n SIDI, maĥend uŕa d ijj mammec mma igga maŕa ixmej, war din ittidef ca.²⁰ Netta yiwi imeqqranen n mya d imcenneen d imdebbaren d marra řgens n temmurt uca issehwa ajeĝid zi taddart n SIDI u nitni udfen taddart n ujeĝid s Tewwart Yuēřan uca ssȕimen ajeĝid x řkursi n tgeldit.²¹ Marra řgens n temmurt ifarĥ u tandint tedweŕ tarsi, awarni umi nȕin Eatalya s ssif.

Řeĥkamet n Yuwac

24¹ Yuwac *tuȕa* řars sebae n isegĝ^wusa umi idweŕ d ajeĝid. Netta iĥkem arebein n isegĝ^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Đibya zi Bi'r-Sebae.² Yuwac igga min iĝan nican di tiřtawin n SIDI, min ikka ukehhan Yahuyadae iddar.³ Yahuyadae yiwi as tnayen n temȕarin u netta iija-dd iĥenjiren d řenjirin.⁴ Awarni i uȕa tuȕa inwa Yuwac s wuŕ ĥima ad ieđeŕ taddart n SIDI.⁵ Netta issmun ikehhanen d ilawiyen, inna asen “Kkem x tneddam n Yahuda u yarwem ijj n řqedd n nnuqart di kuŕ aseĝĝ^was zi marra Israyil ĥima ad tēedřem taddart n SIDI. Bdam deȕya s uȕa!” *Maca* ayt n Lawi war qeĝqen ca.

⁶ Ajeġid iṛaya i uzeġif Yahuyadae, inna as “Mayemmi war tesseqsid ayt n Lawi x mammec dd-iffey usmuni zi Yahuda d Urcalim n tewhibt n usgaeed n Musa, amsexxar n SIDI, u n weg-raw n Israyil i Uqidun n Chadet?” ⁷ Aqa ihenjiren n Eatalya taeffant arzin taddart n SIDI uca ssmuttijyen marra feqcue iqeddsen n SIDI yar Ibaelen.

⁸ Ajeġid yumur hima ad ggen ict n tsenduqt u nitni ssarsen tt barra yar tewwart n taddart n SIDI. ⁹ Xenni faġan di Yahuda d Urcalim hima ad yarwen i SIDI tawhibt n usgaeed nni igga Musa, amsexxar n SIDI, x Israyil di feṛfa. ¹⁰ Marra imeqqranen d marra ġgens tuḡa farhen u nitni iwyen-dd *tiwhibin* uca ndaren tent di tsenduqt aرامي teccur. ¹¹ Di rweqt umi-dd ssidfen tsenduqt x řumur n ujeġid s ufus n ayt n Lawi uca zrin aqa *days* aṭas n nnuqart, imsar, aqa yusa-dd umarir n ujeġid d uweqqaf n ukehhan ameqqran uca ssexwan tsenduqt, ssgaeeden t u iwyen t *eawed* yar wemcan nnes. Ammu i ggin nitni ass idfar umas uca ssmunen-dd aṭas n nnuqart.

¹² Ajeġid d Yahuyadae wcin aya *xenni* i imdebbaren n řxedmet di tṭwee n taddart n SIDI. Nitni cran isuydayen d inejjaren hima ad eedřen taddart n SIDI, uḡa d imziřen n wuzzař d nnhas, hima *uḡa d nitni* ad eedřen taddart n SIDI. ¹³ Ixeddamen tuḡa xeddmn u sadu ufus nsen tuyur řxedmet nican yar zzat. Nitni arrin taddart n SIDI amecnaw mammec tt tuḡa amezwaru u arnin di řemten nnes. ¹⁴ Umi tt kemmřen, iwyen min iqqimen n nnuqart zzat i wudem n ujeġid u zzat i Yahuyadae uca netta igga zzayes feqcue i taddart n SIDI, feqcue i tsexxart u i tewhibin n wecmađ, tiyenjayin d feqcue n wurey d nnuqart. Marra min *ikka* Yahuyadae d ussan *iddar*, ttawyen řebda tiyarša n wecmađ i taddart n SIDI.

¹⁵ Yahuyadae iwsar u uzan ġars wussan n *tudart* uca immut. Netta tuḡa ġars mya u-třatin n isegg^wusa umi immut. ¹⁶ Neđřen t jar ijeġiden di tendint n Dawud, mayar netta tuḡa igga min iġan nican di Israyil, am i SIDI am i taddart nnes.

¹⁷ Awarni i řmewt n Yahuyadae usin-dd řhukkam n Yahuda uca uđaren zzat i ujeġid uca isřa ajeġid ġarsen. ¹⁸ Nitni semřen di taddart n SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, uca sexxaren i treb-bitin n cwarti d řexyařat n řřanam. *Xenni* idweř ijj n lyađab d ameqqran x Yahuda u x Urcalim di ssibbet n řmuęšiyyet nsen. ¹⁹ Netta issekk jarasen inabiyyen hima ad ten yarra ad eeqben yar SIDI. Nitni cehden xasen, maca war d asen sřin ca. ²⁰ Arruř n AREBBI ihwa-dd x Zakarya, mmis n ukehhan Yahuyadae. Netta ibedd zzat i řgens, inna asen “Ammu i iqqar AREBBI ‘Mayemmi kenniw teeddam řumurat n SIDI? Ammu war tefřiřim ca. Minzi tḡeyydem x SIDI, ad xawem iḡeyyed netta.’ ” ²¹ Nitni ggin xas ict n tmeemuč u ḡejjaren t x řumur n ujeġid di řemrař n taddart n SIDI. ²² Ajeġid Yuwac war ixarreř di tmexsiwt icewwaren, tenni i d as tuḡa isscen babas Yahuyadae. Netta inya mmis. Umi Yuwac immut, inna “SIDI ad t iřar u ad yazu *ad t ixreř*!”

²³ Yar uneqřeb n usegg^was, imsar, aqa issgaeed řeeskar n Aram x Yuwac. Nitni usin-dd yar Yahuda d Urcalim u sshellken zi řgens marra řhukkam n řgens uca ssekken marra takeccađt nsen yar ujeġid d Dimacq. ²⁴ Waxxa tuḡa řeeskar n Aram drus n yeryazen waha, aqa SIDI igga asen ijj n řeeskar d ameqqran deg ufus nsen, umi nitni ḡeyyden x SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. Nitni ggin řehkammat x Yuwac. ²⁵ Umi xas ffyen nitni - aqa jjin t ihřec aṭas - ggin xas imsexxaren nnes ict n tmeemuč d ssibbet n *usizzeř* i idammen jar ihenjiren n ukehhan Yahuyadae. Nxin t am iġa di tassut nnes. Neđřen t di tendint n Dawud, maca war t ndiřen ca di tmeđřin n ijeġiden. ²⁶ Ina d inni i xas iggin ict n tmeemuč: Zabad, mmis n Cimea, Taęammunect, d Yahuzabad, mmis n Cim-rit, Tamu’abect. ²⁷ Amecnaw ihenjiren nnes, d ubarru n dđqeř n min i xas ggin *inabiyyen*, d min iġan n dsas n taddart n AREBBI, xzar, *marra man aya* itwazemmem di tira n wedlis n ijeġiden. Mmis Amařya idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Ayelleb n Amašya, ajeğid n Yahuda, x Idum

25¹ Amašya tuɣa ɣars xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeğid. Netta iħkem teɛa u-eicrin n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yahueaddan, tuɣa-tt zi Urcalim.

² Netta igga min iğan nican di tiṭṭawin n SIDI, maca war iği s wuř imun qac.³ Umi issemten netta tagelda nnes, imsar, aqa inya imsexxaren nnes, inni i tuɣa inyin babas ajeğid.⁴ Maca iħenjiren n ayt bu-arrqabet war ten inyi ca, am mammec t yura deg wedlis itwannġen n ccariea n Musa, i zi iwešša SIDI, inna “Ibabaten war twaneqqen di ssibbet n iħenjiren nsen u iħenjiren war twaneqqen di ssibbet n ibabaten nsen, maɣar kuř ijj ad itwaneɣ x ddnu b n yixef nnes.”

⁵ Amašya issmun ayt n Yahuda uca issbedd iten ełahsab tudrin n ibabaten ak-d imeqqranen n wařef ak-d imeqqranen n mya i kuř Yahuda d Binyamin. Netta isedd iten, zi eicrin isegg^wusa sennej uca yufa jarasen teřt-myat-ařaf n yeryazen twafarzen ħima ad ffygen ak-d řeeskar, inni itwadarrben x uħric d tcappa tameqqrant n useřqi.⁶ Netta icra-dd myat-ařaf n ayt bu-teyrudt imeħden zi Israyil s mya n talint n nnuqart.

⁷ Xenni yusa-dd ɣars ijj n weryaz n SIDI, inna “A, ajeğid, war ttejj řeeskar n Israyil akidek itteffey, maɣar SIDI war iği ak-d Israyil, ak-d marra ayt n Iřrayim.⁸ Maca mařa waxxa amenni, ffey, egg it, iwa iři d aryaz deg umenɣi. AREBBI ad cek iɣdeř zzat i wudem n řeėdu, maɣar AREBBI ɣars tizemmar maħend ad ieawen u ad ijj ad iɣdeř.”⁹ Amašya inna i weryaz n AREBBI “Maca min i ɣa imsaren s mya n talint i wciy i terbiein n řeeskar n Israyil?” Aryaz n AREBBI inna “SIDI ɣars ktar zi man aya ħima ad ac t iwc.”¹⁰ Uca iezeř Amašya tarbiein n řeeskar i tuɣa ɣars dd-yusin zi Iřrayim, yejj itent ad aregg^wehent ɣar wemcan nsen. Xenni iřqef iten uxeyyeq d ameqqran x Yahuda uca eeqben s tefqeħt ɣar wemcan nsen.

¹¹ Amašya maca igga taryast, indeh řgens nnes uca iffeɣ ɣar teɣzurt n Tmeğahť, inya eecra-ařaf n yeryazen zeg ayt Saeir.¹² Eawed eecra-ařaf n yeryazen ħebbsen ten ayt n Yahuda am ddaren, uca iwyen ten ɣar tqiccat n jjarf uca earden ten zi senni ɣar swadday ařami ftuttyen marra.¹³ Maca iryazen n terbiein n řeeskar nni i tuɣa ijjja Amašya ad eeqben ařami war kidsen dd-tteffyen ɣar umenɣi, hejmen x tneddam n Yahuda, zi Samarya ař Bayt-Ĥurun uca nyin zzaysen třata-ařaf n yeryazen uca ħewwsen ict n tkeccađt tameqqrant ařas.

¹⁴ Awarni řami dd-ieqeb Amašya s uęelleb x ayt n Idum, imsar, netta tuɣa yiwi irebbiten n ayt n Saeir uca issbedd iten zzates uca yuđar zzat i wudem nsen uca iqeddem asen řebxur.¹⁵ Uca itwassary lyađab n SIDI x Amašya u netta issekk ijj n unabi ɣars. Wanita inna as “Mayemmi tarzud irebbiten n řgens, inni i tuɣa war izemmaren ad fekken řgens nsen zeg ufus nnek?”¹⁶ Umi netta issiweř ammu, imsar, aqa inna as “Ma ggin cek d amcawar n ujeğid? Bedd, mayemmi i cek i ɣa wten?” Xenni ibedd unabi, inna “Řexxu necc snenɣ, aqa SIDI iezem ħima ad cek yareddeğ, minzi cek teggid aya u war teřid ɣar ccwar inu.”

Taxessart n Yahuda deg umenɣi ak-d Israyil

¹⁷ Amašya, ajeğid n Yahuda, imcawar. Issekk netta ireqqaşen ɣar Yuwac, mmis n Yahuyahaz, mmis n Yahu, ajeğid n Israyil, inna “As-dd, ejj aney ad nemmeřqa i umenɣi.”¹⁸ Maca Yuwac, ajeğid n Israyil, issekk ijj n ureqqaş ɣar Amašya, ajeğid n Yahuda, inna “Tazegg^wart i iymmyen x idurar n Lubnan, issekk ict n tebrat ɣar tengelt x idurar n Lubnan, inna ‘Ewc yeğis d tamɣart i mmil!’ Maca ijj n řweħc i din yuyuren x idurar n Lubnan, ikka uca ieřes x tezegg^wart.”¹⁹ “Teqqared cek ak-d ixef nnek Xzar, aqa cek tyeřbed x Idum!” u řexxu tudef nnfaxet deg wuř nnek. Weqqar ixef nnek u qqim di taddart nnek, minzi mayemmi i ɣa tegged ixef nnek di řɣar u ad tewđid, cek d Yahuda akidek?”²⁰ Maca Amašya war ixs ad iseř, maɣar man aya yusa-dd zi AREBBI maħend ad ten iwc deg ufus nsen, minzi nitni arzun irebbiten n Idum.²¹ Xenni igaeėed Yuwac, ajeğid n Israyil. U netta d Amašya, ajeğid n Yahuda, mmeřqan i umenɣi ɣar Bayt-Cams, i iğan

di Yahuda. ²² Yahuda itwayřeb zzat i wudem n Israyil uca nitni arewřen, kuř ijj ęar uqıdun nnes. ²³ Yahuyahaz, ajeęid n Israyil, iřtef Amařya, ajeęid n Yahuda, mmis n Yuwac, mmis n Yahuyahaz di Bayt-Cams uca yiwyi it ęar Urcalim. *Dinni* igga ict n tazzit di řhiđ n Urcalim, zi Tewwart n Ifrayim ęars ař Tewwart n Teymart, x ijj n webriđ n arebea mya n iyaęen. ²⁴ Yiwi marra urey d nnuqart d marra řeque i itwafen di taddart n AREBBI u deg ixammen n txubay n taddart n ujeęid *uřa* d imerhanen uca ieęeb ęar Samarya.

²⁵ Amařya, mmis n Yuwac, ajeęid n Yahuda, iddar awarni i řmewt n Yuwac, mmis n Yahuyahaz, ajeęid n Israyil, *ead* xemmetac n iseggwusa. ²⁶ Min iqqimen n imezruyen n Amařya, imezwura d ineggura, ma nitni war twazemmem ca deg wedlis n ijeęiden Yahuda d Israyil? ²⁷ Zeg wami ięeyyed Amařya x SIDI, ggin xas ict n tmeemuč di Urcalim, maca netta yarweř ęar Laxic. *Xenni* ssekken *iryazen* awarni as uca nęin t dinni. ²⁸ Iwyen t-idd x iysan uca neđřen t jar řejdud nnes di tendint n Yahuda.

Euzziya, ajeęid n Yahuda, d řehkamet nnes ifeřhen

26 ¹ *Xenni* yiwi marra řgens n Yahuda Euzziya, netta tuęa ęars seřtac n iseggwusa, u ggin t d ajeęid deg wemcan n babas Amařya. ² Netta ibna Ilat u yarra t *deg ufus* n Yahuda, awarni umi itwassars ujeęid *deg wenđer* jar řejdud nnes. ³ Euzziya tuęa ęars seřtac n iseggwusa umi idweř netta d ajeęid. Netta ihkem tnayen u-xemsin n iseggwusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yakulya zi Urcalim. ⁴ Netta igga min ięan nican di tiřtawin n SIDI, igga nican am mammec tuęa igga babas Amařya. ⁵ Umi tuęa yarezzu nettta x AREBBI deg wussan n Zakarya, wenni i tuęa ifehhem tmezra n AREBBI, *wah* deg wussan i di tuęa yarezzu x SIDI, imsar aqa AREBBI iwca as ařrah.

⁶ Netta iffeę uca immney ak-d Ifiliřtiniyyen uca igga ict n tazzit di řhiđ n Jat d řhiđ n Yabna d řhiđ n Acdud. Netta ibna tineddam ęar Acdud u di *temmurt* n Ifiliřtiniyyen. ⁷ AREBBI ibedd akides đidd i Ifiliřtiniyyen u đidd i Weeraben, inni izeddyen di Jur-Bael, u đidd i Imæuniyyen.

⁸ Ayt n Eammun xęřen Ijizya i Euzziya uca idweř yisem nnes itwassen ař wadaf n Miřra, maęar netta tuęa idweř ijhed ařtas. ⁹ Di Urcalim issbedd Euzziya řřumeat ęar Tewwart n Teymart u ęar Tewwart n Teyzurt u ęar tyemmura uca issemten i-tent. ¹⁰ Netta ibna *eawed* řřumeat di řexřa uca ięza ařtas n wanuten, maęar ęars řebhayem ařtas di Temmurt Iwařan u di řwařa *yueřan*, u tuęa ęars ifeęahen d ayt n tzayart deg idurar uřa deg iyyaren iearřen, maęar netta tuęa ittxes tafeęařt.

¹¹ Euzziya tuęa ęars ijj n řeeskar n Ieeskariyyen imdarrben, tteffęen ęar *umenyi* di terbiein, elahsab leadad i tuęa itwasedden zzaysen s ufus n umarir Yaciyl d uweqqaf Maæasiya, s řumur n Hananya, ijj zi řhukkam n ujeęid. ¹² Řqedd imun n izeęifen n *tudrin* n ibabaten, n ayt bu-teęruđt imehden tuęa ařfayn u-setta-myat n *yeryazen*. ¹³ Sadu afus nsen tuęa din ijj n řeeskar n teřt-myat u-sebea-ařaf u-xemsa-myat n *yeryazen*, Ieeskariyyen imdarrben s sjeħd *iccuren* i *umenyi* ģima ad wcen afus i ujeęid đidd i řeedu. ¹⁴ Euzziya issewjed asen tcappat n useřqi d iħricen d warruđ n wuzzař d řeqwas d ięza n yięiy, i marra řeeskar. ¹⁵ Di Urcalim igga netta dduzanat itwassuffęen zeg imsuffęen imięisen ģima ad tent ggen x řřumeat u x tyemmura ģima ad zzaysent qarřent s fritcat d yeęza. Ammu i idweř isem nnes icnee ęar řaggwaj, maęar i netta umi tettwagg twiza s řesjeb, ařami idweř yarni di jjeħd.

Řehřac n Ibarř iřqef Euzziya d mammec immut

¹⁶ Maca umi idweř ijhed, issgaæed ixef nnes deg wuř nnes ařami issiweđ *ixef nnes* ęar wareyyeb u netta iędar SIDI, AREBBI nnes, maęar yudef di zzawect n SIDI ģima ad ibexxar x ualřar n řebxur. ¹⁷ Akeħhan Eazarya yuyur awarni as u akides ikeħhanen n SIDI, tmanyin n yerya-

2 IMEZRUYEN

zen imehden. ¹⁸ Nitni qatæn i ujeġid Eużziya, nnan as “War cek icuwwar, Eużziya, maħend ad tawyed řebxur i SIDI, mýir i ikehhanen, ayt n Harun, inni itwaqeddsen i tewhibt n řebxur. Ffey zi zzawect, maýar cek teydared u man aya war d ac-dd ittiwi ccan zzat i SIDI, AREBBI nnek. ¹⁹ Xenni iscar Eużziya am iţţef netta řebxur i tewhibt n řebxur deg ufus nnes. Am iscar netta ammu x ikehhanen, iffey as-dd řbarş di tenyart nnes, zzat i tiţţawin n ikehhanen di taddart n SIDI, ýar uealtar n řebxur. ²⁰ Umi inneqřeb ukehhan ameqqran Eazarya d marra ikehhanen ýars, xzar, days řbarş di tenyart nnes. Nitni ħsaren t deyya ad ssenni yagg^wej uřa d netta simant nnes iqeġeq ad iffey, minzi SIDI tuýa iwta it. ²¹ Maca SIDI iwta ajeġid ařami ihřec s řbarş ař ass n řmewt nnes. Netta iqqim izeddey deg ict n taddart tetwaezeř, maýar netta tuýa itwaqess zi SIDI. Mmis Yutam tuýa itwařeqqem x tzeddiyt n ujeġid u iħekkem x řgens n temmurt. ²² Imezruyen iqqimen n Eużziya, imezwura d ineggura, aqa izemm i-ten unabı Icaeya, mmis n Amuř. ²³ Eużziya immars deg wendeř jar řejdud nnes. Neđřen t jar řejdud nnes deg iyyar n wendeř n ijeġiden, maýar nnan “Netta tuýa days řbarş!” Mmis Yutam idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Yutam, ajeġid n Yahuda

27 ¹ Yutam tuýa ýars xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi netta idweř d ajeġid. Netta iħkem seţţac n isegg^wusa di Urcalim. Yemmas qqaren as Yaruca, yeġis n řaduq. ² Netta igga min iġan nican di tiţţawin n SIDI. Netta igga nican am mammec igga babas Eużziya, maca netta war yudif ca di zzawect n SIDI. Uřa d řgens tuýa ead ifsed ixef nnes. ³ Netta ibna tawwart n taddart n SIDI, tenni yueřan qae. Uřa ýar Ufil ibna aţţas. ⁴ Eawed ibna tinneddam x idurar n Yahuda u deg izeýran ibna lqealeat d řşumeat. ⁵ Netta immney ak-d ayt n Eammun u iýřeb xasen, ařami ayt n Eammun ssiwden ýars deg usegg^was nni ead mya n ‘talint’ n nnuqart d eecra-ařaf n ‘kur’ n irden d eecra-ařaf ‘kur’ n temzin. Uřa deg usegg^was wiss tnayen d wiss třata ssiwden ayt n Eammun ýars man aya eawed. ⁶ Ammu i idweř Yutam ijhed, maýar netta issegged ibriden nnes zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnes. ⁷ Imezruyen iqqimen n Yutam, d marra min igga, ma man aya war itwazemmem ca deg wedlis n imezruyen n ijeġiden n Yahuda? ⁸ Netta tuýa ýars xemsa u-eicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeġid. Netta iħkem seţţac n isegg^wusa di Urcalim. ⁹ Yutam immars deg wendeř jar řejdud nnes. Netta itwandeř jar řejdud nnes di tendint n Dawud. Mmis Aħaz idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Řehkamet ieffnen n Aħaz

28 ¹ Aħaz tuýa ýars eicrin n isegg^wusa, umi idweř netta d ajeġid. Netta iħkem seţţac n isegg^wusa di Urcalim. Netta war iggi min iġan nican di tiţţawin n SIDI, AREBBI nnes, am mammec igga babas Dawud. ² Netta yuyur deg ibriden n ijeġiden n Israyil. Eawed igga netta řexyařat ifesyen i İbaelen. ³ Netta tuýa ittbeřxar di teýzurt n Bin-Hinnum uca issecedđ iħenjiren nnes di tmessi u igga am mammec ggin marra řegnus i xef yużzeř SIDI zzat i wudem n ayt n Israyil. ⁴ Netta yiwyi-dd tiýarřa d tewhibin n řebxur x řegeudi u x tewririn u sadu marra azyar aziza. ⁵ SIDI, AREBBI nnes, iwca it deg ifassen n ujeġid n Aram. Nitni wtin t u ħebbsen zzaysen ijj n ubarru imýar u iwyyen ten ýar Dimacq. Immewc Aħaz deg ifassen n ujeġid n Israyil,

26:17 ‘Eazarya’ - s Teibranit ‘Eazarya-hu’. ‘iryazen’ - s Teibranit ‘iħenjiren’.

26:19 ‘Eużziya’ - s Teibranit ‘Eużziya-hu’. ‘zzat i tiţţawin n’ - s Teibranit ‘zzat i wudmawen n’.

28:2 ‘İbaelen’ - aqa-ten d lařnam.

2 IMEZRUZEN

wenni i d as iwtin ict n tecti d tameqqrant. ⁶ Faqaḥ inṡa deg ijj n wass di Yahuda mya u-εicrin-aḥaf n yeryazen, marra nitni d ayt n umenṡi, umi ḥeyyden nitni x SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ⁷ Zikri, ijj n bu-teṡruḍt zi Iḥrayim, inṡa Maεasiya, mmis n ujeḡid, d εazrikam, aweqqaf n taddart d Ilqana, wenni d wiss tnayen awarni n ujeḡid. ⁸ Ayt n Israyil nedhen zeg aytmatšen mitayn-aḥaf n temṡarin d iḥenjiren d ṡhenjirin d ṡḥebbast uca ggin asen ict n tkeccaḍt d tameqqrant. Iwyen takeccaḍt nni ṡar Samarya.

⁹ Dinni iḡa ijj n unabi n SIDI, qqaren as εubid. Wanita iffeṡ ṡar ṡεeskar i d iεeqben ṡar Samarya, inna asen “Xzarem, minzi SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, tuṡa iεar x Yahuda, igga i-ten netta deg ufus nwem u kenniw tenṡim ten s ict n tefqeḥt tiweḍ aḥ ajenna. ¹⁰ U ṡεxxu texsem kenniw ad teggem ayt n Yahuda d Urcalim d iεemṡan d tsemṡin nwem. Ma war idfar xenni umarwas ṡar SIDI, AREBBI nwem? ¹¹ Sḥem-dd ṡεxxu ṡari u arrem imeḥbas nni i ṡḥebbssem zeg aytmatwem maṡar ṡḥaduq n lṡaḍab n SIDI xawem i dd-yusa.” ¹² Xenni ssbedden yeryazen-a zeg izeḡifen n ayt n Iḥrayim iεefnsen zzat i yenni i dd-yaregg^weḥen zi ṡεeskar: εazarya, mmis n Yuḥanan, Baraxya, mmis n Macillimut, Ḥazaqiya, mmis n Callum, d εamasa, mmis n Hidlai. ¹³ Nitni nnan asen “War tzemmarem ad tessidfem imeḥbas danita, maṡar nitni ad xaneṡ-dd arenyen amarwas zzat i SIDI. Ma itṡṡiṡ awem nzemmar ad narni εad di ddub nney d umarwas nney, waxxa εad ṡarney aṡṡas n imarwasen u ṡḥaduq n lṡaḍab n AREBBI aqa-t x Israyil?”

¹⁴ Xenni semḥen yeryazen iḥezzmen s ṡesnaḥ deg imeḥbas d tkeccaḍt zzat i imeqqranen d marra agraw n ṡḡens. ¹⁵ Iryazen, inni itwasemman qbeṡ s ismawen nsen, kkaren uca ṡhellan deg imeḥbas, ssyarden marra inni i tuṡa iḡan d iεaryanen s warruḍ zi tkeccaḍt. Ssyarden ten s warruḍ d tsira u wcin asen ad ccen u ad swen. εawed dehnen ten uca ssṡimen inni i tuṡa iεeefen x yeṡṡaṡ u ammu iwyen ten ṡar aytmatšen ṡar Ariḥa, Tandint n Tini. Awarni man aya εeqben nitni simant nsen ṡar Samarya.

¹⁶ Di ṡweqt nni issekk Aḥaz ireqqasen ṡar ijeḡiden n Accur, ḥima nitni ad as wcen afus. ¹⁷ Uṡa d ayt n Idum usin-dd uca wtin nitni Yahuda u nedhen ten d ṡḥebbast. ¹⁸ Ifilistiniyyen ḥejmen x tneddam n Temmurt Iwaṡan d ljanub n Yahuda uca ṡṡfen Bayt-Cams, Ayyalun, Jadirut, Suku d tneddam i d as-dd innḍen, Timna d tneddam i d as-dd innḍen d Jimzu d tneddam i d as-dd innḍen uca zedṡen dinni. ¹⁹ Maṡar SIDI issehwa Yahuda di ssibbet n Aḥaz, ajeḡid n Yahuda, minzi netta issarxu Yahuda zi SIDI aṡami iṡdar Yahuda SIDI. ²⁰ Tiṡlat-Filnasir, ajeḡid n Accur, yusa-dd ṡars. Netta igga xas bezzez u war t issejhed. ²¹ Maṡar Aḥaz iksi agra zi taddart n SIDI u zi taddart n ujeḡid u zi ṡḥukkam uca iwca aya i ujeḡid n Accur, maca man aya war d as ineffeε ca.

²² Di ṡweqt i di itwaḥṡar, yarni ujeḡid Aḥaz εad di ṡmueṡiyyet nnes zzat i SIDI. ²³ Netta iqed-dem tiṡarṡa i irebbiten n Dimacq, inni xas iṡeṡben, inna “Maṡar irebbiten n ijeḡiden n Aram wcin asen afus, uṡa d necc ad asen wehhbey ḥima ad ayi wcen afus εawed.” Maca nitni dewṡen i uweṡṡu nnes u i marra Israyil. ²⁴ Aḥaz issmun ṡeqcue zi taddart n AREBBI uca yarza ṡeqcue n taddart n AREBBI di iwetwiten uca ibelleε tiwwura n taddart n SIDI uca igga i yixef nnes iεaltaren d kuṡ ṡaṡmart n Urcalim. ²⁵ Igga uṡa d ṡεḡudi d kuṡ tandint n Yahuda ḥima ad awyen ṡebxur i irebbiten nneḍni. Ammu i issekkar lṡaḍab n SIDI, AREBBI n ibabaten nnes.

²⁶ Imezruyen iqqimen d marra ibriden nnes, imezwura d ineggura, xzar, aqa twazemmen deg wedlis n ijeḡiden n Yahuda d Israyil. ²⁷ Aḥaz itwassars deg wendeṡ jar ṡejdud nnes. Neḍren t di tendint, di Urcalim, maca war t ssarsen ca deg imeḍṡan n ijeḡiden n Israyil. Mmis Ḥazaqiya idweṡ d ajeḡid deg wemcan nnes.

2 IMEZRUJEN

Ḥazaqiyya, ajeǧid n Yahuda, issizdeg zzawect n SIDI

29¹ Ḥazaqiya idweř d ajeǧid umi tuya ǧars xemsa u-eicrin n isegg^wusa. Netta iḥkem teṣea u-eicrin n isegg^wusa d Urcalim. Yemmas qqaren as Abiya, yeǧis n Zakarya. ² Netta igga min iǧan nican d tiṭṭawin n SIDI. Netta igga nican am mammec igga babas Dawud. ³ Deg usegg^was amezwaru n řehkamet nnes, deg uyur amezwaru, yarzem netta tiwwura n taddart n SIDI uca iedeř itent. ⁴ Issidef ikehhanen d ayt n Lawi uca issmun iten x wazzay ǧar uyezdis n ccarq. ⁵ Inna asen “Sřem-dd ǧari, a ayt n Lawi. Qeddsen ixef nwem uřa d taddart n SIDI, AREBBI n ibabaten nwem u kksem marra min yarsuđen zi zzawect. ⁶ Maǧar ibabaten nney tuya-ten d iyyeddaren u ggin min iǧan d aeǧfan d tiṭṭawin n SIDI, AREBBI nney. Nitni řeyyden xas uca nnqeřben udmawen nsen zi Tzeddiyt n SIDI uca arrin ǧars s weerur. ⁷ Ead uřa d tiwwura n wesqif n wadaf n zzawect belleen tent, ssxesyen řefnarat u war ssaryen řa d řebxur u war ssgaēeden uřa d tiǧarša n wecmađ i AREBBI n Israyil d zzawect. ⁸ X uya yusa-dd iyađab ameqqran n SIDI x Yahuda d Urcalim uca isellem iten netta i unexřee u i wareddeǧ u i usemǧi, am mammec tetwařam kenniw s tiṭṭawin nwem. ⁹ Xzare, ibabaten nney wđan s ssif u iřenjiren nney d řenjinirin nney d temǧarin nney aqa-ten d řehbes x uya. ¹⁰ Řexxu aqa-tt ǧari deg wuř inu mařend ad ggey ijj n řeahd ak-d SIDI, AREBBI n Israyil, řima řřaduq nnes ad xaney ibeeēed. ¹¹ A tarwa inu, war arexxum, minzi SIDI ifarz i kenniw, aqa ad tbeddem zzat i wudem nnes řima ad as tsexxarem u řima kenniw ad as tiřim d imsexxaren nnes u ad as tsexxarem s řebxur.

¹² Xenni kkaren ayt n Lawi: Mařat, mmis n Eamasay, d Yuwil, mmis n Eazarya, zi tarwa n Quřat. Zi tarwa n Marari, Qis, mmis n Eabdi, d Eazarya, mmis n Yahlayil. Zi tarwa n Jarcun, Yuwax, mmis n Zimma, d Eidan, mmis n Yuwax. ¹³ Zi tarwa n Iliřafan, Cimri d Yaēiyil u zi tarwa n Asaf, Zakarya d Mattanya. ¹⁴ Zi tarwa n Hayman, Yařiyil d Cimei u zi tarwa n Yadutun, Cimeiya d Euzziyil. ¹⁵ Nitni ssmunen aytmtsaten uca qeddsen ixef nsen, elašsab řumur n ujeǧid wenni ieemmden x wawařen n SIDI, řima ad ssizedgen taddart n SIDI. ¹⁶ Ikehhanen udfen ǧar taddart n SIDI řima ad tt ssizedgen uca nitni ssuffyen marra řexmej i ufin d zzawect ǧar řemrah n taddart n SIDI uca ayt n Lawi ksin t řima ad t awyen ǧar barra, ǧar teyzart n Qidrun. ¹⁷ Deg wass amezwaru n uyur amezwaru bđan s tesqeddast uca deg was wiss tmenya n uyur iwđen nitni ǧar wesqif n wadaf n zzawect SIDI uca ammu i qeddsen nitni taddart n SIDI d tmenya n wusssan. Deg wass wiss seřřac n uyur umezwaru tuya kemmřen řxedmet. ¹⁸ Nitni udfen ǧar ujeǧid Ḥazaqiya, nnan “Neccin nessizdeg marra taddart n SIDI, aealřar n wecmađ ak-d marra dduzanat nnes d řřabřa s weyrum n wescan ak-d marra dduzanat nnes. ¹⁹ Marra řeqcue i inđar ujeǧid Ařazy deg wusssan n tgelda nnes zi řeydar nnes, needeř iten u nqeddes iten. Aqa-ten zzat i uealřar n SIDI.

²⁰ Xenni ikkar ujeǧid Ḥazaqiya zic uca issmun imeqqranen n tendint uca igaeēed ǧar taddart n SIDI. ²¹ Nitni iwyen-dd sebea n imwan d sebea n iřuřiyen d sebea n izmaren d sebea n imyanen ad iřin d tǧarřt n ddenb i tgeldit, řa i zzawect uřa i Yahuda uca netta inna i tarwa n Harun, ikehhanen, řima ad ten qeddmn x uealřar n SIDI. ²² ǧarřen i iyenduzen uca sseřqan ikehhanen i idammen uca rucen ten x uealřar. Nitni ǧarřen uřa d icarriyyen uca rucen idammen x uealřar. ǧarřen nitni uřa i izmaren uca rucen idammen x uealřar. ²³ Nitni iwyen-dd imyanen i tǧarřt n ddenb zzat i wudem n ujeǧid d wegaw n řgens uca ssarsen nitni xasen ifassen nsen. ²⁴ Ikehhanen ǧarřen asen u s idammen nsen ssizedgen aealřar n ddenb řima ad fđin i marra Israyil, maǧar ajeǧid tuya igga tǧarřt n wecmađ d tǧarřt n ddenb nni i marra Israyil. ²⁵ Netta issbedd ayt n Lawi d taddart n SIDI s taǧunin n wuzzař d řǧambriyat d lřarpat, elašsab řumur n Dawud d Jad, amwařaw n ujeǧid, d unabı Natan, minzi řumur-a tuya i dd-yusa zi SIDI s uqemmum n inabiyyen. ²⁶ Ayt n Lawi bedden řin s dduzanat n lmuřiq n Dawud u ikehhanen ak-d řřayřat.

²⁷ Xenni yumur Ḥazaqiya ad awyen tǧarřt n wecmađ x uealřar. Di tsaeēet i di tebda tǧarřt n wecmađ, ibda uřa d azehhed i SIDI s řřayřat u s dduzanat n lmuřiq n Dawud, ajeǧid n Israyil.

²⁸ Marra agraw n řgens yuđar ǧar temmurt, am tťyennajen s yezři u tťsuđan d řřayřat u man

aya marra ikka ɣars aɣami tetwakemmeɣ tɣaršt n wecmaɣ. ²⁹ Umi ikemmeɣ usiweɣ n tɣaršt n wecmaɣ, iqqunjeɣ ujeɣid d marra inni tuɣa ɣars iɣan uca sejden. ³⁰ Awarni i uya inna ujeɣid d imeqqranen i ayt n Lawi, ad sseuɣan SIDI s wawaɣen n Dawud d umwaɣaw Asaf. Uca sseuɣan nitni aɣami dd-tusa řefraħet uca ssqewsen nitni izeɣifen nsen uca uɣaren.

³¹ Ĥazaqiya yarra-dd, inna “Řexxu kenniw twařeqqm d *ikeħhanen* i SIDI. Asettiw-dd uca awyem-dd tiɣarša d tewhibin n uqadi i taddart n SIDI.” *Xenni uca yiwi-dd wegraw n řgens* agra d tiɣarša d tewhibin n uqadi u marra inni i ɣar tt tuɣa d řxadar nsen iwyen-dd tiɣarša n wecmaɣ.

³² Řqedd n tɣarša n wecmaɣ i dd-yiwi wegraw *n řgens*, aqa-t di sebein n iyenduzen d mya n icariyyen d mitayn n izmaren. Nitni marra twawyen-dd d taɣaršt n wecmaɣ i SIDI. ³³ U tiwħibin iqeddšen aqa-tent di setta-myat n iyenduzen d teřt-aɣaf n iħuřiyen. ³⁴ Maca aqa din drus n ikeħhanen u nitni war zemmareñ ad ssarxun tiřmet n marra tiɣarša n wecmaɣ. X uya eawnen nsen aytmatšen, ilawiyyen, aɣami kemmřen řxedmet u aɣami ikeħhanen nneđni tuɣa qeddšen ixef nsen, minzi ilawiyyen tuɣa seggden deg wuř ktar ĥima ad qeddšen ixef nsen zeg ikeħhanen. ³⁵ Tuɣa din eawed ařtas n tɣarša n wecmaɣ u *xenni* uřa d tadunt n tɣarša n uqadi d tewhibin n useyyeb i tɣarša n wecmaɣ. *Ammu* i tetwaedeř tsexxart n taddart n SIDI. ³⁶ Ĥazaqiya d marra řgens farħen x min tuɣa issewjed SIDI i řgens, maɣar tamesřact tetwagg břa mma ad as ggen řeħsab.

Řeid n useedu deg wussan n Ĥazaqiyya

30 ¹ Awarni i uya issekk Ĥazaqiya *ireqqasen* ɣar marra Israyil d Yahuda u yura řa d tibratin i Ifrayim d Manassi, ĥima ad dd-asen ɣar taddart n SIDI di Urcalim ad eeyyden řeid n tɣaršt n useedu i SIDI, AREBBI n Israyil. ² Maɣar imcawar ujeɣid ak-d imeqqranen nnes d marra agraw *n řgens* di Urcalim, ĥima ad ggen řeid n tɣaršt n useedu deg uyur wiss tnayen, ³ maɣar nitni war zemmareñ ad t ggen di řweqt *nnes itwaggen*, minzi tuɣa war qeddšen ca ařtas n ikeħhanen u řgens war t tuyi imun *ead* di Urcalim. ⁴ Tamesřact-a tuɣa-tt nican di tiřtawin n ujeɣid u di tiřtawin n marra agraw *n řgens*. ⁵ Nitni ggin, ad barrħen di marra Israyil zi Dan ɣars ař Bi'r-Sebea, ĥima ad dd-asen ad ggen řeid n tɣaršt n useedu di Urcalim i SIDI, AREBBI n Israyil, maɣar tuɣa war tt ggin ařtas n wussan, am mammec tuɣa tura.

⁶ Ireqqasen n tazřa kkin s tebratin n ujeɣid deg ufus x marra Israyil d Yahuda u *barrħen* am mammec t yumur ujeɣid, nnan “Kenniw, ayt n Israyil, dewřem-dd ɣar SIDI, AREBBI n Ibrahim, Iřħaq d Israyil, *xenni* netta ad dd-idweř ɣar yenni yarewřen zeg ufus n ujeɣid n Accur, inni iqqimen ɣarwem. ⁷ War ttiřim am ibabaten nwem d aytmatwem, inni idewřen ydaren SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, aɣami ten isellem netta ɣar wareddeğ, am mammec tettwařam s *yixef nwem*.

⁸ War ttiřim řexxu tqeřšem, iřim amecnaw ibabaten nwem. Wcem afus i SIDI u asem-dd ɣar zzawect nnes tenni issqeddēs netta i řebda. Sexxarem i SIDI, AREBBI nwem, *xenni* ad xawem iħeyyed řħaduq n lyađab n SIDI. ⁹ Mařa kenniw tdewřem-dd ɣar SIDI, ad afen aytmatwem d tarwa nwem arreħmet zzat i wudem n yenni i-ten iħebbsen aɣami dd-dewřen ɣar temmurt-a. Maɣar SIDI, AREBBI nwem d bab n uħinni d arreħmet u netta war xawem issħeyyid ca aɣembub mařa kenniw tdewřem-dd ɣars.

¹⁰ *Ammu* i uyuren ireqqasen n tazřa zi tendint ɣar tendint, *kkin* x temmurt n Ifrayim d Manassi ɣars ař Zabulun, maca ĥeccen xasen u kkwareñ ten. ¹¹ Maca ca n yeryazen zi Acir, Manassi d Zabulun sswađeñ ixef nsen uca usin-dd ɣar Urcalim. ¹² Uřa di Yahuda indeħ ufus n SIDI, aqa nitni s wuř d iijen ad đfaren řumur n ujeɣid u n řħukkam nni *itwaggen* elahřsab awař n SIDI.

¹³ Munen wařtas *n yewdan* zi řgens di Urcalim ĥima ad eeyyden řeid n tɣaršt n useedu deg uyur wiss tnayen. *Ammu* i tuɣa din ijj n wegraw *n řgens* d ameqqran ařtas.

¹⁴ Nitni kkaren u kksen iealřaren nni iğan di Urcalim. Kksen uřa d marra iealřaren n řebxur uca nđaren ten di teɣzart n Qidrun. ¹⁵ Deg wass wiss arbeęřac n uyur wiss tnayen ɣarřen nitni i tɣaršt

2 IMEZRUJEN

n useedu. Ikehhanen d ayt n Lawi iwqden ad sedhan u tuya bdan ad qeddsen ixef nsen uca iwyen tjarša n wecmađ yar taddart n SIDI. ¹⁶ Nitni bedden deg wemcan nsen am mammec i teggur yarsen elahšab ccaria n Musa, aryaz n AREBBI. Ikehhanen ruccen idammen nni ksin zeg ifassen n ayt n Lawi. ¹⁷ Minzi ađtas deg wegraw n řgens tuya war qeddsen ixef nsen. S uya bedden ayt n Lawi x tjaršt n izmaren n tjaršt n useedu i marra inni war izdigen, ĥima ad ten qeddsen i SIDI. ¹⁸ Maýar azyen ameqqran n řgens, zžaysen ađtas zeg Ifrayim d Manassi d Issaxar d Zabulun, tuya war twassizedgen ixef nsen. Nitni ccin tajaršt n useedu war iđi am mammec tura. Maca Ĥazaqiya izzuđ i nitni, inna “Sidi icna, iři netta ad ifdi xasen, ¹⁹ x kuř ijj wenni inwan ad yarzu x AREBBI s marra uř nnes, wenni d SIDI, AREBBI n ibabaten nnes, waxxa war iđi s usizdeg i ittriqen i zzawect iqeddsen.” ²⁰ SIDI isřa řař Ĥazaqiya uca issgenfa řgens.

²¹ *Ammu i eeyyden ayt n Israyil, inni tuya innyarwen d Urcalim, sebea n wussan řeid n weýrum břa antun s řefrařet tameqqrant. Ayt n Lawi d ikehhanen sseuđan SIDI ass x wass s dduzanat n Imusiqa ccurent s jjeħd i SIDI. ²² Ĥazaqiya issiweř yar wuř n marra Ilawiyyen inni yar teđa řefhamet n tussna iseggmenn n SIDI. Ccin nitni sebea n wussan zi tjarša di řweqt itwaggen n řeid, am tuya iwyen tjarša n uqadi u qdan SIDI, AREBBI n ibabaten nsen. ²³ Umi imcawar wegraw n řgens marra maĥend ad t ggen ict n twařat nneđni i sebea n wussan, arnin nitni ead sebea n wussan ccuren s řefrařet, ²⁴ maýar Ĥazaqiya, ajeđid n Yahuda, tuya iwca ařef n ieejmiyyen d sebea-ařaf n iĥuřiyyen uca řĥukkam tuya wcin ařef n imwan d eecra-ařaf n iĥuřiyyen. Ikehhanen tuya twaqeddsen ixef nsen s wađtas.*

²⁵ *Ifarĥ marra wegraw n řgens n Yahuda, uřa d ikehhanen d ayt n Lawi d marra agraw n řgens n yenni i dd-yusin zi Israyil, uřa d ibarraniyyen nni dd-yusin zi Israyil d yenni izeddýen di temmurt n Yahuda. ²⁶ Tuya din řefrařet d tameqqrant di Urcalim, maýar zeg wussan n Suliman, mmis n David, ajeđid n Israyil, tuya war imsar ead am uya di Urcalim. ²⁷ Xenni bedden ikehhanen n ayt n Lawi uca barken řgens. Tmijja nsen tetwaseř, maýar tažađit nsen tudef yar tzeddiyt tamqeddest nnes deg ujenna.*

Aĥeyyed n lařnam d cđaret n jdidi i řxedmet di zzawect

31 ¹ *Awarni řami kemmřen nitni ssa, ffýen-dd marra ayt n Israyil nni tuya din iđan yar tneddam n Yahuda u arzin imayđuten iqeddsen uca qeđeen tirebbin ncwarti uca hedmen řegcudi d iealtaren zi marra Yahuda d Binyamin, u ammu i ggini di Ifrayim d Manassi ařami tt kemmřen. Awarni i uya eeqben marra ayt n Israyil, kuř ijj yar wagra nnes, yar tneddam nsen.*

² *Ĥazaqiya issbedd tarbiein n ikehhanen d ayt n Lawi, elahšab tirbiein nsen, kuř ijj elahšab tas-exxart nnes, ikehhanen d ayt n Lawi i tjaršt n wecmađ u i tjarša n uqadi, ĥima ad sexxaren u ad qadan u ad sseuđan di tewwura n řemrageĥ n SIDI.*

³ *Netta iwca uřa d tasyart n ujeđid zeg wagra nnes i tjarša n wecmađ, i tjarša n wecmađ yar tuffut u yar tmeddit uřa d tjarša n wecmađ i wussan n sebt u i uyuren imaynuten u i řeeyad itwaggen, am mammec itwari d ccaria n SIDI. ⁴ Netta inna i řgens, i imezday n Urcalim, ad wehben tasyart n ikehhanen d ayt n Lawi, ĥima ina ad iřin jehden di tųuri n ccaria n SIDI. ⁵ Umi dd-yiweđ wawař nni, iwyen-dd ayt n Israyil s ufeyyed zeg usuffey amezwaru n imendi, n binu n jdidi d zžect d tamment u zi marra řĥiđet n yeyyar. Iwyen uřa d řeecur zi marra s ufeyyed.*

⁶ *Tarwa n Israyil d Yahuda, inni izedýen di tneddam n Yahuda, iwyen uřa d řeecur zi řebhayem u zeg wuđi uřa d řeecur n tewhibin iqeddsen nni itwaqeddsen i SIDI, AREBBI nsen, uca ggini tent d asettef. ⁷ Deg uyur wiss třata bdan nitni ad ssarsen isbedditen zi tisi s usettef u deg uyur wiss sebea kemmřen tt. ⁸ Umi Ĥazaqiya d řĥukkam usin-dd u žrin isbedditen nni, barken nitni SIDI d řgens nnes Israyil. ⁹ Ĥazaqiya isseqsa ikehhanen d ayt n Lawi x isbedditen nni. ¹⁰ Eazarya, akehan ameqqran zi taddart n řaduq yarra-dd xas, inna “Zeg wami dd-nekkar ad naw i tawhibt*

n usgaeed ƣar taddart n SIDI, aqa ƣarney min i ƣa necc ař tyawant uca ead iqqim ařtas icetř,

maƣar SIDI ibarek řgens nnes, ařami iqqim řqedd n wařtas icetř.”

¹¹ Xenni inna řazaƣiya, ad sswejdenn ixammen n taddart n SIDI u nitni sswejdenn ten. ¹² Nitni ssid-fenn tawhibt n usgaeed d řęęur d tewhibin iqeddenn din s řmanet. Kunanya, Alawi, amehdayi, d umas Cimeř, wenni d wiss tnayenn, tuƣa-ten x man aya marra. ¹³ Yařiyil, Eazaza, Nařat, Easayil, Yarimut, Yuzabad, Iliyil, Yismaxya, Mařat, Banaya tuƣa-ten d iweqqafen sadu ufus n Kunanya d Cimeř, umas, x řumur n ujeřid řazaƣiya d Eazaza, ameqqran n taddart n SIDI. ¹⁴ Quri, mmis n Yimna, Alawi, aęssas ƣar tewwart ƣar uęezdis n ccarq, tuƣa itwafarz x tewhibin s řxařar n AREBBI, řima ad ibda tawhibt n usgaeed n SIDI d tewhibin iqeddenn qaę. ¹⁵ Eadan, Minyamin, Yecua, Cimeřya, Amarya d Cakunya bedden ƣar uęezdis nnes ełahřab tarbiein nsen řima ad wezzen d tneddam n ikehhannen i aytmatenn, am i imeqqranen am i imeřyanen. ¹⁶ Maca war wcin ca i yenni itwazemmen di lista n řjadira n yeryazen i ƣar ięa řřata n isegęusa sennej zi marra inni dd-yusin ƣar taddart n SIDI i řředmet n kuř ass i wass nni, i řředmet d tsexxart nsen, ełahřab tarbiein nsen. ¹⁷ Azemmen di lista n řjadira n ikehhannen tuƣa-t ełahřab taddart n ibabaten nsen u n llawiyyenn zi eicrin n isegęusa sennej, ełahřab tasexxart nsen, ełahřab tarbiein nsen. ¹⁸ Nitni wezzen i yenni itwazemmen di lista n řjadira ak-d marra tarwa nsen d temřarin nsen d iřenjirenn nsen d yessitsenn zi marra agraw n řgens, maƣar nitni tuƣa ssqeddasenn ixeff nsen s tidett i tewhibin iqeddenn. ¹⁹ Jar tarwa n Harun, ikehhannen, deg iyyarenn n dđmani n tneddam nsen, di kuř tandint, tuƣa din iryazenn nni itwazemmen s ismawenn nsen řima ad wceen tasřart i marra awtem jar ikehhannen u i marra inni itwazemmen di lista n řjadira jar ayt n Lawi. ²⁰ Ammu i igga řazaƣiya di marra Yahuda. Netta igga min ięan nican zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnes. ²¹ Marra řředmet i ibda di řřweę n tsexxart n taddart n SIDI u di řřweę n ccariea d tewřiyet řima ad yarzu ammu AREBBI, igga itt s marra uř nnes uca iferř.

Ahejenn n Sanřarib d weęęeb nnes

32 ¹ Awarni i temsarin-a d usseęni-ya n ttiqqet, yusa-dd Sanřarib, ajeřid n Accur. Netta yudef di Yahuda uca inned i tneddam ifaryenn u inna ad ten iřřeff i yixeff nnes. ² Izra řazaƣiya, aqa Sanřarib yusa-dd uca inwa ad immney x Urcalim. ³ Netta imcawar ak-d řřukkam d ayt bu-teyruđt nnes mařend ad netyenn tařawin n waman barra i tendint u nitni wcin as afus. ⁴ Iwyenn-dd ařtas zi řgens uca netyenn marra tařawin uřa d teyzart i d ittazřfenn di řwest n temmurt uca inna “Mayemmi i dd ƣa yassen ijeřiden n Accur uca ad afenn ařtas n waman?” ⁵ Netta issejhed tandint uca iedeř marra řřid i tuƣa itwarzen d iwetwitten uca yarra it ad igaeęed ƣars ař řřumeat u ƣar barra igga ijj n řřid nneđni. Netta issejhed lęełea di tendint n Dawud uca igga ařtas n lansat d tcappat n useřqi. ⁶ Netta igga ikumandarenn n řęeskar x řgens uca issmun i-ten ƣars deg wazzay n tewwart n tendint uca issiweř ařami daysenn igga uř, inna ⁷ “Iřim d iryazenn u iřim tmeđdem, war ttneřřieem zzat i wudem n ujeřid n Accur uřa zzat i wudem n marra řřaci nni ƣars ięan, maƣar wenni ƣarney aqa-t deg wařtas x wenni ƣars. ⁸ Ƣars ijj n uęiř n weysum n bnađem, maca ƣarney SIDI, AREBBI nney, řima ad aneę iwc afus u řima ad immney amenyi nney.” Uca řgens itteceęę x wawařenn n řazaƣiya, ajeřid n Yahuda.

⁹ Awarni i man aya, am tuƣa netta simant nnes zzat i Laxic d marra řřukkam akides, issekk Sanřarib, ajeřid n Accur, imsexxarenn nnes ƣar Urcalim ƣar řazaƣiya, ajeřid n Yahuda, u ƣar marra Yahuda nni ięan di Urcalim, inna ¹⁰ “Ammu i inna Sanřarib, ajeřid n Accur ‘Min xeff tetteceęem kenniw, aqa kenniw tzemmarenn ad teqqimenn di Urcalim xmi d as-dd i ƣa nneđenn?’ ¹¹ Yarezzu řazaƣiya ad kenniw ięwa, řima ad tarrem ixeff nwem i řmewt zi řař d ufadi xmi iqqar netta: SIDI, AREBBI nney, ad aneę issenjem zeg ufus n ujeřid n Accur? ¹² Ma war ikkis řazaƣiya

2 IMEZRUYEN

nni uŕa d řegeudi nnes d ičaltaren nnes u *ma war* issiweř netta ak-d Yahuda d Urcalim, inna: Myir i ijj n uealtar ad tađarem u ad xas tawyem řebxur! ? ¹³ Ma war tessinem kenniw, min ggij necc d ibabaten inu s marra řegnus n timmura? Ma ssnejmen irebbiten n řegnus n timmura nni tammurt nsen zeg ufus inu? ¹⁴ Man wen zi jar marra irebbiten n řegnus nni, i tuŕa izemmaren ad qđan x ibabaten inu *niy* tuŕa izemmaren ad issenjem řgens nnes zeg ufus inu, ařami AREBBI nwem ad kenniw issenjem zeg ufus inu? ¹⁵ *Xenni řexxu*, war ttejjim řazaqiya ad kenniw icmet u war kenniw issyekk^wi ammu. War tettiqqam ca, maŕar uŕa d ijj n arebbi zi man mma n řgens *niy* tageldit tuŕa izemmar as ad issenjem řgens nnes zeg ufus inu *niy* zeg ufus n ibabaten inu. Mečar qell ead AREBBI nwem ad kenniw issenjem zeg ufus inu! ? ”

¹⁶ Uca imsexxaren nnes ssiwřen ead ktar đidd i SIDI AREBBI u đidd i umsexxar nnes řazaqiya. ¹⁷ Netta yura eawed tibratin řima ad isseeqar SIDI, AREBBI n Israyil, u řima ad xas issiweř u inna “Am mammeč irebbiten n řegnus n temmura, inni war izemmaren ad ssnejmen řgens nsen zeg ufus inu, ammu war izemmar AREBBI n řazaqiya ad issenjem řgens nnes zeg ufus inu!” ¹⁸ Nitni sřuyyen s jjeħd s yiřes n Tyahudect řar řgens n Urcalim nni *ibedden* x řhiđ řima ad ten ssigg^wden u ad ten ssxarewđen, maħend ad tťfen tandint. ¹⁹ Nitni ssiwřen x AREBBI n Urcalim amecnaw x irebbiten n řegnus n *marra* tammurt, inni *iđan* myir řxedmet n iwdan waha.

²⁰ Ajeđid řazaqiya d unab i Icaeya, mmis n Amuř, řzuğen x man aya, řaŕan řar ujenna. ²¹ Uca issekk-dd SIDI ijj n umalak, wenni iqđan x marra ayt bu-teyruđt imeħden d řhukkam d imeqqranen n řeeskar n ujeđid n Accur. *Xenni* idweř-dd netta řar temmurt nnes s řehya x uęumbub u umi netta dd-yusa řar taddart n arebbi nnes, aqa inni dd-iffyen zi arrimet nnes, nŕin t s ssif.

²² Ammu i issenjem SIDI řazaqiya d imezday n Urcalim zeg ufus n Sanřarib, ajeđid n Accur, u zeg ufus n marra. Netta tuŕa issar iten. ²³ Aťas i dd yiwyen tiwhibin řar SIDI di Urcalim d řeqcue iŕan řar řazaqiya, ajeđid n Yahuda. Zi senni tuŕa řars řewqar d ameqqran d tiťtawin n marra řegnus.

Řehřac n řazaqiyya, usgenfi nnes d řmewt nnes

²⁴ Deg wussan nni idweř řazaqiya ihřec aťas ařami ggur ad immet. Netta iźzuğ řar SIDI u wani issiweř-dd řars uca iwca as-dd ijj n řeeřamet d řeejeb. ²⁵ *Maca řazaqiya* war iggi elahsab tcuni i d as-dd itwassecnen, maŕar uř nnes idweř days nnfaxet u x uya yusa-dd ijj n lyađab d ameqqran xas u x Yahuda d Urcalim. ²⁶ řazaqiya *maca* isswađeč ixef nnes di ssibbet n nnfaxet n wuř nnes, am netta am imezday n Urcalim, ařami lyađab ameqqran n SIDI war xasen dd-yusi deg wussan n řazaqiya. ²⁷ I řazaqiya immewc as wagra d ccan s waťtas. Netta igga i ixef nnes ixammen n txubay i nnuqart, i wureę, i yeřra iŕan, i řebzar, i tcappat n useřqi u marra min iđan d řeqcue ijebbden. ²⁸ *Igga uŕa d* tixubay i řyiğet n imendi, i binu n jdid d zžect, uŕa d řkurit i marra řmař d řeeraři ifaryen i řħimmirin. ²⁹ Netta igga tineddam i yixef nnes s yijj n wagra d ameqqran n wuđi d řebhayem, maŕar SIDI tuŕa iwca as ijj n wagra imŕar aťas. ³⁰ řazaqiya nni tuŕa eawed d wenni ibelleen uffuę i iđan sennej qac n waman n *teyzart* n Jiħun u yarr itt nican řar wadday řar řyarb n tendint n Dawud, maŕar řazaqiya tuŕa ifřeħ di marra min igga. ³¹ Di tmesřact n imsekkam n řhukkam n Babil inni řars dd-itwassekken řima ad sseqsan x řeeřamet n řeejeb nni tuŕa di temmurt, *imsar* aqa iija it SIDI řima ad t iqeğeb, řima ad issen marra min iđan deg wuř nnes.

³² Imezruyen iqqimen n řazaqiya d taddukkřit nnes icewwaren, xzar, aqa man aya itwazemm di tmezřa n unab i Icaeya, mmis n Amuř, u deg wedlis n ijeğiden n Yahuda d Israyil. ³³ řazaqiyya

32:15 ‘řazaqiya’ - s Teibranit ‘řazaqiya-hu’. Uŕa di nnumrawat 24,25,26,27 d 30.

32:31 ‘imsekkam’ - *niy* ‘ssufara’.

32:32 ‘řazaqiya’ - s Teibranit ‘řazaqiya-hu’. Uŕa di nnumrawat 33 d 33:3.

itwassars *deg wendeŕ* jar řejdud nnes. Nedřen t *deg wendeŕ* yueřan qae n imedřan n ayt n Dawud. Marra Yahuda d imezday n Urcalim ssecnen as řewqar řar řmewt nnes. Mmis Manassi idweř d ajeřid deg wemcan nnes.

Řehkamet icleffnen n Manassi, ajeřid n Yahuda

33¹ Manassi *tuya* řars tenaeac n isegg^wusa umi idweř d ajeřid. Netta ihkem xemsa u-xemsin n isegg^wusa di Urcalim. ² Netta igga min iřan d aeefan di tiřřawin n SIDI, am ijeayef n řegnus nni *tuya* issuffey SIDI zi zzat n wudem n ayt n Israyil zi řwart nsen. ³ Netta ibda ad iedeř řegudi nni *tuya* ihdem babas řazaqiya. Netta issbedd icalřaren i Baal uca igga tirebbin n cwarti uca yuřar zzat i marra řeeskar n ujenna uca isexxar asen. ⁴ Issbedd netta eawed icalřaren n SIDI i x inna SIDI “Di Urcalim ad smetney isem inu.” ⁵ Netta ibna eawed icalřaren i marra řeeskar n ujenna d tnayen n řemrařat n taddart n SIDI. ⁶ Netta iija ad kken ihenjiren nnes di tmessi di teyzurt n mmis n Hinnum u netta issxeddem tabezgiwt d tgezzant d tseřřart. Netta yiwi-dd inni issawařen ak-d imettan d yenni issuffuyen jnun. Netta igga ařřas min iřan d aeefan di tiřřawin n SIDI mařend ad t isear. ⁷ Netta issbedd ijj n řexyař ineqcen nni igga di taddart n AREBBI, i x *tuya* inna AREBBI i Dawud u i mmis Suliman “Di taddart-a u di Urcalim, tenni farzey zi marra tiqebbař n Israyil, ad smetney isem inu i řebda” ⁸ u necc war ttejiy ařar n Israyil ad iffeř ead barra i temmurt nni uriy i ibabaten nwem, mařa nitni myř ad řřan marra min i d asen umureř ad t ggen elašsab marra ccariea d marra tiweřřa d marra lřarayid *nni d asen immewcen* s ufus n Musa. ⁹ Manassi iija Yahuda d imezday n Urcalim ad weddaren, ařami ggin d aeefan x řegnus i x *tuya* SIDI iqđa zzat i wudem n ayt n Israyil.

¹⁰ Iwa SIDI *tuya* issiweř i Manassi u i řgens nnes, maca nitni war d as wcin ca taynit. ¹¹ SIDI issekk yarsen ikumandaren n řeeskar n ujeřid n Accur. Nitni řebbsen Manassi s tsennarin uca carfen t x tnayen n ssnaseř n nnřas uca ndhen t řar Babil. ¹² Umi t iřřar AREBBI ammu, iksi netta s řmecruf s uřeccem zzat i wudem n SIDI, AREBBI nnes, u netta iwađee ixef nnes ař řřarf zzat i wudem n AREBBI n ibabaten nnes ¹³ u netta izzuř řars uca AREBBI iija ad issarřa ixef nnes zzayes s tzařit yuřřen nnes u yarra it-idd řar Urcalim. *Xenni* issen Manassi, aqa SIDI d AREBBI.

¹⁴ Awarni i uya ibna netta řřid n barra i tendint n Dawud, řar uyeřdis n ccarq n Jiřun di teyzurt, u řars ař Tawwart n Iseřman uca iquwwar uřa d Euřil s *iji n řřid* u netta issgaeed i-t ařřas. Netta igga uřa d ikumandaren n řeeskar di marra tineddam n Yahuda. ¹⁵ Netta ikkes irebbiten iřriben d řexyař n řřanam zi taddart n SIDI uřa d marra icalřaren nni *tuya* ibna x wedrar n taddart n SIDI di Urcalim uca immenřar i-ten barra i tendint. ¹⁶ Netta issbedd aealřar n SIDI uca iqeddem xas tiyarřa n řehna d tiyarřa n uqadi uca inna i ayt n Yahuda ad eebden SIDI, AREBBI n Israyil. ¹⁷ Maca řgens yarni ead yiwi-dd tiyarřa x řegudi, maca myř i SIDI, AREBBI nsen, waha.

¹⁸ Imezruyyen iqqimen n Manassi d tzařit nnes řar AREBBI uřa d awařen n imwařawen, inni yars issiweřen deg yisem n SIDI, AREBBI n Israyil, xzar, aqa man aya *marra itwazemm* deg wedlis n usettef n ijeřiden n Israyil. ¹⁹ Tzařit nnes d mammec iija ad itwasseřřeh ixef nnes s tzařit yuřřen nnes uřa d marra ddnuř nnes d řeydar nnes d imucan mani ibna řegudi u issbedd tirebbin n cwarti d řexyařat ineqcen qbeř mma itwasswađee netta, xzar, *man aya marra* itwazemm deg wawařen n imwařawen. ²⁰ Manassi itwassars *deg wendeŕ* jar řejdud nnes. Nedřen t di taddart nnes. Mmis Amun idweř d ajeřid deg wemcan nnes.

Amun, ajeřid n Yahuda

²¹ Ammun *tuya* řars tnayen u-cicrin n isegg^wusa umi idweř d ajeřid. Netta ihkem tnayen n isegg^wusa di Urcalim. ²² Netta igga min iřan d aeefan di tiřřawin n SIDI, *nican* am mammec t igga babas Manassi. Amun iqeddem tiyarřa i marra řexyařat ineqcen i *tuya* igga babas Manassi

2 IMEZRUJEN

uca isexxar asent. ²³ Netta war isswaḍeē ixef nnes zzat i wudem n SIDI, am mammec isswaḍeē babas Manassi ixef nnes, maca Amun wanita yarni *waha* deg umarwas. ²⁴ Imsexxaren nnes ggin xas ict n tmeemuč uca n̄yin t di taddart nnes. ²⁵ Řgens n temmurt *maca* n̄yin marra inni tuḡa iggin tameemuč x ujeğid Amun uca ggin mmis Yuciya d ajeğid deg wemcan nnes.

Yuciya, ajeğid n Yahuda, d řehkamet nnes icnan

34 ¹ Yuciya tuḡa ḡars tmenya n isegg^wusa umi idweř netta d ajeğid. Netta ihkem waħit u-třatin n isegg^wusa di Urcalim. ² Netta igga min iğan nican di tiřřawin n SIDI. Netta yuyur deg ibriden n babas Dawud, war iffiy x *webriđ řa ḡar* yeffus uřa ḡar uzeřmađ. ³ Deg usegg^was wiss temnya n řehkamet nnes, umi t tuḡa netta ead d aħudri, ibda netta ad yarzu x SIDI n babas Dawud. Deg usegg^was wiss teneac ibda netta ad issizdeg Yahuda d Urcalim zi řegudi d trebbitin n cwarti d řexyařat ineqcen ifesyen. ⁴ Zzat i tiřřawin nnes hedmen iealřaren n Baal uca izdem ipilaren n tfuct nni xasen dd-ibanen sennej. Tirebbitin n cwarti d řexyařat ifesyen yarza itent di iwetwiten uca iddez itent u tacejjajt nsent yareyyec i-tt x imeđřan n yenni tuḡa d asen dd-yiwyen taḡarřt. ⁵ Issary ixsan n ikehhanen x iealřaren nsen. *Ammu* i issizdeg netta Yahuda d Urcalim. ⁶ Uřa ḡar tneddam n Manassi d Ifrayim d Cameun, *wah ḡars ař Naftali*, ḡar marra iyezdisen n imucan itwareddğen nsen, ⁷ ihdem iealřaren uca irbez tirebbin n cwarti d řexyařat ifesyen uca iddez itent u netta izdem marra ipilaren n tfuct di marra Israyil. Awarni i uya ieqeb-dd ḡar Urcalim.

⁸ Deg usegg^was wiss tmenřac n řehkamet nnes, awarni řami issizdeg tammurt d taddart, issekk Cafan, mmis n Ařalya, d Macasiya, ameqqran n tendint, d Yuwax, mmis n Yuwaħaz, amarir n umezruy, ħima ad eedřen taddart n SIDI, AREBBI nnes. ⁹ Nitni usin-dd ḡar Hilqiya, arrays n ikehhanen, u wcın as nnuqart i dd itwawyen di taddart n AREBBI d tinni dd-yarwen ayt n Lawi, inni tuḡa ieessen ḡar wadař, zeg ufus n Manassi d Ifrayim u zi marra min iqqimen n Israyil u zi marra Yahuda d Binyamin u zi marra imezday n Urcalim. ¹⁰ Nitni wcın tt i yenni tuḡa iseyya-ren řxedmet, inni iğan x taddart n SIDI uca ina wcın tt i yenni iggin řxedmet di taddart n SIDI maħend ad tt eedřen u ad tt ssjehden. ¹¹ Nitni wcın tt i iħrayfiyyen u i imařřuten i tmesřiwt n třuđar itwassuydan d ukeccuđ i tħenya n uearrađ maħend ad ggen tiyurfın i tudrin, tinni ijjin ijeğiden n Yahuda ad arxun. ¹² Iryazen xedmen s řaman. Yaħat d Eubadya, ilawiyyen zeg ayt n Marari, tuḡa-ten d iweqqafen xasen, uřa d Zakarya d Macullam zeg ayt n Quħat, ħima ad seyyaren. Ilawiyyen marra tuḡa ittħakan di dduzanat n Imusiqa. ¹³ Nitni *tuḡa-ten* x yenni yarebbun řehmeř u nitni d imseyyaren i marra inni tuḡa ixeddmen di řexdayem ifarzen. Zeg ilawiyyen *twařeqqmen uřa* d imariren d iweqqafen d ieessasen n tewwura.

¹⁴ Umi ksin *tmenyat* n nnuqart nni tuḡa i dd-ittadfen ḡar taddart n SIDI, yufa ukehhan Hilqiya adlis itwannden n ccariea n SIDI, *i tuḡa d asen immewcen* s ufus n Musa. ¹⁵ Hilqiya yarra-dd, inna i umarir Cafan “Necć ufıy di taddart n SIDI adlis n ccariea.” Uca iwca Hilkiya adlis i Cafan. ¹⁶ Cafan yiwi adlis ḡar ujeğid. Netta ixebbar ajeğid, inna “Marra min umuren i imsexxaren nnek, aqa tteğgen t. ¹⁷ Nitni farřen *temnyat* n nnuqart i ufin di taddart n SIDI uca wcın tt deg ufus n iweqqafen u n yenni itteğgen řxedmet.” ¹⁸ *Xenni* iħaja umarir Cafan i ujeğid *ammu*, inna “Akehhan Hilqiya iwca ayi ijj n wedlis!” Cafan iyra zzayes x ujeğid. ¹⁹ Umi isřa ujeğid awařen n ccariea, imsar, icarreg netta arruđ nnes. ²⁰ Yumur ujeğid i Hilqiya u i Axiqam, mmis n Cafan, u i Eabdun, mmis n Mixa, u i umarir Cafan i Easaya, amsexxar n ujeğid, inna ²¹ “Uyurem, seqsam SIDI di řřwee inu u di řřwee n min iqqimen n Israyil d Yahuda x wawařen n wedlis i itwafen. Maḡar afugem wenni xaney itwazeğen zi SIDI, aqa-t d ameqqran, minzi ibabaten nney war ħđin ca

33:25 ‘Yuciya’ - s Teibranit ‘Yuciya-hu’.

34:8 ‘Ařalya’ - s Teibranit ‘Ařalya-hu’. ‘Macasiya’ - s Teibranit ‘Macasiya-hu’.

awař n SIDI hima ad ggen am mammec min itwarin marra deg wedlis.”

²² Xenni yuyur Hilqiya ak-d yenni itwassekken zeg ujeğid ƣar tnaabbit Xulda, tamƣart n Callum, mmis n Tuqahat, mmis n Ƣasra, wenni ibedden x řehri n warruđ. Nettat tezdey di Urcalim deg wezyen nneđni zzayes uca ssiwřen akides x man aya. ²³ Nettat tenna asen “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Inim i weryaz nni kenniw dd-issekken ƣari.” ²⁴ Ammu i iqqar SIDI ‘Xzar necc ad ssiwđey tuseffna x wemcan-a u x imezday nnes, marra nneafi nni itwarin deg wedlis nni zzayes itwaƣaren zzat i wudem n ujeğid n Yahuda, ²⁵ maƣar nitni řeyyden xafi u iwyen tiwhibin i ireb-biten nneđni ařami d ayi ssearen s marra řexdayem n ifassen nsen. Afugem inu ad itwazeğee x wemcan-a u war ixessi.’” ²⁶ Maca i ujeğid n Yahuda, wenni kenniw dd-issekken da řima ad tesseqsam SIDI, ad as tinim: Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘X wawařen nni teřid cek, ²⁷ maƣar idweř wuř nnek ƣarđeb u cek tesswađeed ixef nnek zzat i wudem n AREBBI umi teřid i wawařen nnes x wemcan-a u x imezday nnes, u umi cek tesswađeed ixef nnek uca tcarrged arruđ nnek u trud zzat i wudem nnek, s uya dd-sřiy necc eawad ƣark, inna SIDI. ²⁸ Xzar, necc ad cek jjeƣ ad tetwassarsed *deg wendeř* ƣar řejduđ nnek u cek ad tetwassarsed *deg wendeř* nnek s řehna u tiřawin nnek war twiřint ca marra tuseffna nni i ƣa ssiwđey x wemcan-a u x imezday nnes.’” Nitni eawden awař-a i ujeğid.

²⁹ *Xenni issekk ujeġid ireqqasen* uca issmun marra imeqqranen n Yahuda d Urcalim. ³⁰ Uca iġaēed ujeġid yar taddart n SIDI ak-d marra iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim uŕa d ikehhanen d ayt n Lawi u marra řgens, zeg umeqqran ař amezyan, u yřin xasen marra awařen n wedlis n řeahd nni tuya itwafen d taddart n SIDI. ³¹ Ajeġid ibedd deg wemcan nnes uca iqqen řeahd zzat i wudem n SIDI ħima ad idfar SIDI u ħima ad iħda řumurat nnes d cchadat nnes d tweřřa nnes s marra wuř nnes u s marra řeemar nnes u ħima ad igg awařen nni itwarin deg wedlis-a. ³² Netta ijja marra inni iġan di Urcalim d Binyamin, ad kkaren ħima ad t ssmetnen uca imezday n Urcalim ggın ełahsab řeahd n AREBBI, AREBBI n ibabaten nsen. ³³ Yuciya ikkes marra jjeayef zi temmura n ayt n Israyil u yarra marra inni izeddyen di Israyil ttsexxaren i tsexxart n SIDI, AREBBI nsen. Marra ussan n tudart nnes war hevyden ca zeg wedfar n SIDI, AREBBI n ibabaten nsen.

Ajeḡid Yuciya iceyyed řeid n tɣarst n Useɣdu

35¹ Xenni igga Yuciya řeid n tyařst n useedu i SIDI d Urcalim. Yařsen i tyařst n useedu deg wass wiss arbeętaç n uyur amezwaru. ² Netta issbedd ikehhanen yař imucan n tæessast nsen uca igga daysen uř yař řxedmet di taddart n SIDI. ³ Inna i llawiyyen, inni isseřmaden marra Israyil, inni tuya itwaqeddsen i SIDI “Sarsem Ttabut di taddart nni ibna Suliman, mmis n Dawud, ajeğid n Israyil. Kenniw war tarebbum ead dđqer nnes x tyařdin nwem. Sexxarem řexxu i SIDI, AREBBI nwem, u i řgens nnes Israyil ⁴ u swejdem ixef nwem, *am tetwasettfen* eļařsab tudrin n ibabaten nwem, eļařsab tarbiein nwem, am mammec tt yura Dawud, ajeğid n Israyil, u am mammec tt yura mmis Suliman.”⁵ Sbeddem ixef nwem di zzawet, *tetwasettfen* eļařsab řefrue n taddart n ibabaten, i tawmat nwem, řgens, u *tetwasettfen* eļařsab tarbiein n tudrin n ibabaten n ayt n Lawi. ⁶ Yařsem i tyařst n useedu u qeddsem ixef nwem. Swejdem tt i aytmatwem, mahend ad teggem eļařsab awař n SIDI i *d awem immewcen* s ufus n Musa.

⁷ Yuciya iwca uği, izmaren d imyanen imezyanen, i tarwa n řgens, marra aya i *tyarřt* n useedu i marra inni i din iğan, uca řqedd nsen teřt-ařaf u *xenni eawed* teřt-ařaf n iyenduzen. Marra aya i dd-yusin zeg wagra n ujeğid. ⁸ Řřhukkam nnes wcin ict n tewhibt s řxađar i řgens, i ikehhanen u i llawiyven:

Hilqiya, Zakariya d Yaḥiyil, iweqqafen n taddart n AREBBI, wcin i ikehhanen i *tyaršt n* useɛdu aṛfayn u-setta-mya zeg wuḡi u *xenni* teṛt-mya n iyenduzen.

34:33 ‘Yuciya’ - s Teibranit ‘Yuciya-hu’.

2 IMEZRUYEN

⁹ Kunanya, Cimeiya d Nitniyil, aytmas, d Ħacabya, Yaciyl d Yuzabad, imeqqranen n llawiyyen, wcin i llawiyyen i *tyaršt* n useedu xemsa-ařaf zeg wuġi u *xenni* xemsa mya n iyenduzen.

¹⁰ *Ammu* issweyden i řxedmet. Ikehhanen tuya bedden deg wemcan nsen u llawiyyen di terbiein nsen ełahsab řumur n ujeġid. ¹¹ Nitni řarřen i *tyaršt* n useedu uca ikehhanen ruccen idammen zeg ufus nsen uca kksen ayt n Lawi *zzaysent* iřmawen. ¹² Nitni řuzen *tařaršt* n wecmađ *zzayes* řima ad asen tt wcen, i řefrue n tudrin n ibabaten, i ihenjiren n řgens, řima ad tt wehhben d *tařaršt* i SIDI, am mammec tura deg wedlis n Musa uca ammu i *iggin* ak-d iyenduzen. ¹³ *Xenni* cenfen nitni *tařaršt* n useedu tiwa i tmesi am mammec teġa di lqaeida. Iziynat iqeddsen nneđni cenfen ten di marmitat d iřenjiren d tiqsirin uca iwyen ten deřya řar marra řgens. ¹⁴ *Awarni* aya ssweyden uřa i yixef nsen u i ikehhanen, mařar ikehhanen, tarwa n Harun, tuya řhan ak-d uwehheb n *tyarša* n wecmađ d tadunt ař řiřet. *Awarni* aya ssweyden llawiyyen i yixef nsen u i ikehhanen, tarwa n Harun.

¹⁵ Imedyazen, tarwa n Asaf, *tuya* bedden deg wemcan nsen, ełahsab řumur n Dawud, Asaf, Hayman d Yadutun, amwařaw n ujeġid, uca ieessasen n tewwura *bedden* řar kuř tawwart. Tuya war ittxeřři ad jjen řxedmet nsen, mařar aytmatsen, ayt n Lawi, ssweyden tt asen.

¹⁶ Marra tasexxart n SIDI teedeř *mliř* deg wass nni i uheřtu n *řeid* n *tyaršt* n useedu u i uwehheb n *tyarša* n wecmađ x uealřar n SIDI ełahsab řumur n ujeġid Yuciya. ¹⁷ Ayt n Israyil, inni *din* iřan, řđan *tařaršt* n useedu deg wass nni u sebea n wussan *ggin nitni* řeid n weřrum břa antun. ¹⁸ War *din* tuyi di Israyil bu *tyaršt* n useedu am ta zeg wussan n unabi řamwil u uřa d ijen zeg ijeġiden n Israyil war issewjed ict n *tyaršt* n useedu am mammec tt igga Yuciya ak-d ikehhanen d ayt n Lawi u ak-d marra Yahuda d Israyil, nni *din* iřan, u ak-d imezday n Urcalim. ¹⁹ Deg usegg^was wiss tmentac n tgeldit n Yuciya tetwagg *tyaršt* n useedu tanita.

Řmewt n Yuciya

²⁰ *Awarni* i marra aya, umi ikemmeř Yuciya taddart, iffeř-dd Naxu, ajeġid n Miřra, řar Lfurat řima ad immneř ak-d Karkamic. Uca Yuciya iffeř-dd i umsagar akides. ²¹ Naxu *maca* issekk-dd řars ireqqasen, inna “Min di jar ayi-dd cek, a ajeġid n Yahuda? War iři řark i dd ffeř ass-a, *maca* řar ict n taddart *nneđni* tenni iřan akidi deg umenři uca SIDI inna ayi ad qeġqeř. X uya řeyyed x SIDI, wenni akidi ibedden niř ad cek iđeyyee.” ²² *Maca* Yuciya war issneqřeb ařembub nnes *zzayes*, *maca* igga ixef nnes war iři d netta řima akides immneř u netta war isři řar wawařen n Naxu *inni i dd yusin* zeg uqemmum n AREBBI, *maca* yusa-dd řar umenři di řewđa n Majiddu.

²³ *Maca* imjebbaden n řqews řeqfen ajeġid Yuciya. *Xenni* inna ujeġid i imsexxaren nnes “Nedhem ayi zi senni, mařar necc twayezmeř ařtas!” ²⁴ Imsexxaren nnes ksin t deg ukarru uca nedhen t deg ijj n ukarru nneđni wenni řars uca iwyen t řar Urcalim. Immut *dinni* uca neđřen t deg imeđřan n ibabaten nnes. Marra Yahuda d Urcalim ceđnen x Yuciya. ²⁵ Irmija igga ict n yezři s ugejdur x Yuciya. Ař ass-a marra imedyazen d tmedyazin ssawařen x Yuciya deg izřan s igejduren nsen, minzi nitni ggin tt d ict n tewsiyyet di Israyil. Xzar, nitni twazemmen deg izřan s igejduren.

²⁶ Imezruyen i iqqimen n Yuciya d tmexsiwt nnes icewwaren, aqa aya *marra* am mammec tura di cariea n SIDI. ²⁷ Imezruyen nnes, imezwura d ineggura, xzar, aqa twazemmen deg wedlis n ijeġiden n Israyil d Yahuda.

Yahuyařaz, ajeġid n Yahuda

36 ¹ Řgens n temmurt ksin Yahuyařaz, mmis n Yuciya, uca ggin t d ajeġid di Urcalim deg wemcan n babas. ² Yahuyařaz *tuya* řars třata u-eicrin n isegg^wusa, umi idweř netta d ajeġid. Netta iřkem třata n iyuren di Urcalim. ³ Ajeġid n Miřra ikkes it d *ajeġid* zi Urcalim uca igga i temmurt ijj n multa n mya n talint n nnuqart d ict n talint n wureř. ⁴ Ajeġid n Miřra igga

2 IMEZRUYN

umas Ilyaqim d ajeğid x Yahuda d Urcalim. Netta ibeddeř isem nnes ęar Yahuyaqim. Maca umas Yahuyahaz ittef Naxu uca yiwyi it ęar Miřra.

Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda

⁵ Yahuyaqim tuęa ęars xemsa u-eicrin n isegęwusa umi idweř netta d ajeğid. Netta iękem ęięac n isegęwusa di Urcalim. Netta igęa min ięan d aeęeffan di tięęawin n SIDI, AREBBI nnes. ⁶ Nabuxadnaęęir, ajeğid n Babil, ięfeę i umenęi akides uca icarf it s tnayen n ssnaseř n nnuqart ęima ad t yawi ęar Babil. ⁷ Nabuxadnaęęir yiwi uęa d ij n weęzen n řeqcue zi taddart n SIDI ęar Babil uca issars iten di zzawect di Babil. ⁸ Imezruyen iqqimen n Yahuyaqim d jjeayef i igęa u min ęars itwafen, xzar, marra man aya itwazemmeg deg wedlis n ijeğiden n Israyil d Yahuda. Mmis Yuyaxin idweř d ajeğid deg wemcan nnes.

Yahuyakin, ajeğid n Yahuda

⁹ Yahuyakin tuęa ęars tmenęac n isegęwusa umi idweř netta d ajeğid. Netta iękem tęata n iyuren d eecra n wussan di Urcalim. Netta igęa min ięan d aeęeffan di tięęawin n SIDI. ¹⁰ ęar ubeddeř n usegęwas ięa ujeğid Nabuxadnaęęir ad t yawi ęar Babil s řeqcue ięęan zi taddart n SIDI. Netta igęa umas řidęiya d ajeğid n Yahuda d Urcalim.

řidęiya, ajeğid n Yahuda, di tmeębast ęar Babil

¹¹ řidęiya tuęa ęars waęit u-eicrin n isegęwusa umi idweř netta d ajeğid. Netta iękem ęięac n isegęwusa di Urcalim. ¹² Netta igęa min ięan d aeęeffan di tięęawin n SIDI, AREBBI nnes. Netta war isswaęee ięef nnes zzat i wudem n unab i Irmięa wenni issiweřen zeg uqemmum n SIDI. ¹³ Uęa d netta ięewweę x ujeğid Nabuxadnaęęir, wenni t ięjin ad ięaę ęar AREBBI. Netta issemęeđ iri nnes uca isseęeę uę nnes maęend war dd-iddikkwiř ęar SIDI, AREBBI n Israyil. ¹⁴ U marra imeęqranen zeg ikeęhhanen uęa d řęens ruęen igęęwen aęęas di řeydar nsen, gęin am mammeę marra jjeayef n řęgnus. Nitni ssxmjen taddart n SIDI tenni tuęa iqeddes di Urcalim. e

¹⁵ SIDI, AREBBI n ibabaten nsen, issekk-dd ęarsen inehharen s ufus n ireęqasen nnes, řexxu nię řexmin, maęar netta tuęa ięzięiz as řęens nnes d tzeddięt nnes. ¹⁶ Nitni maca stehzan zeg ireęqasen n SIDI u sseęqaren awařen nnes. Nitni gęin tađęa x inabięyen nnes, ęars aęami afugem n SIDI igaeęed x řęens nnes, aęami war iqqim ead usgenfu. ¹⁷ Netta igęa ajeğid n Ikaldanięyen ad dd-ięfeę ęarsen, wenni inęin ięudrięyen nnes s ssif di taddart n zzawect. Netta war isseięz x ięudrięyen nię x teeęarięyin uęa x iwessura d imeccaybuten. AREBBI iwca iten marra deg ufus nnes. ¹⁸ Marra řeqcue n taddart n AREBBI, řeqcue imeęqranen d imeęyanen, uęa d txubay n taddart n SIDI d txubay n ujeğid d řęhukkam nnes, aęa marra aya yiwyi it ęar Babil. ¹⁹ Nitni ssceęden taddart n SIDI, hedmen řęid n Urcalim uca qęden marra řeqęur nnes s tmeęi u ammu aređęęen marra řeqcue ięęan aęęas. ²⁰ Wi iqqimen zi ssif, yiwyi it di tęebbast ęar Babil uca dewřen nitni d imsexxaren i netta u i ięenęiren nnes aę řęękamet n tęeldit n Lfurs. ²¹ - ęima ad itwasseęfeř wawař n SIDI i issiweř s uqemmum n Irmięa - ęars aęami teksi tammurt isegęwusa nnes n ssebt. Marra ussan n wareddeę tuęa tammurt tareęyeę, ęars aęami tkeęmeř sebcin n isegęwusa.

Aęqeb n řęens s ufus n Kurac n Lfurs

²² Maca deg usegęwas amezwaru n ujeğid Kurac, ajeğid n Lfurs - ęima ad itwakemmeř wawař n SIDI s uqemmum n Irmięa - issekkar-dd SIDI buębeř n Kurac, ajeğid n Lfurs, uca ięa netta ad dd-ięfeę ięj n ubarreę di marra taęeldit nnes, uęa di tira, maęend ad yini ²³ "Ammu i iqqar Kurac, ajeğid n Lfurs 'SIDI, AREBBI n uęenna, iwca aęi marra tigeldawin n temmurt uca netta igęa xafi ad bnię ict taddart di Urcalim tenni ięan di Yahuda. Qae man wen mma zęaywem zi marra řęens nnes, ad yiři SIDI, AREBBI nnes, akides, eęj it ad igaeęed!"

EAZRA

Řumur n Kurac, ajeğid n Lfars

1¹ Deg usegg^was amezwaru n ujeğid Kurac n Lfurs, issekkar SIDI, ħima ad itwakemmeř wawař n SIDI zeg uqemmum n Irmia, buħbeř n Kurac, ajeğid n Lfurs, maħend ad itwabarreħ ammu di marra tageldit nnes s uqemmum d tira

² “Ammu i iqqar Kurac, ajeğid n Lfurs ‘SIDI, AREBBI n ujenna, iwca ayi marra tigeldawin n tem-murt uca netta igga xafi, ad as bniy ict n taddart d Urcalim, tenni *iğan* di Yahuda. ³ Man wen zzaywem zi řgens nnes, ad yiři AREBBI akides, ejj it ad igaeed yar Urcalim, tenni *iğan* di Yahuda, ad ibna taddart n SIDI, AREBBI n Israyil. Aqa-t d AREBBI wenni *izeddyen* di Urcalim. ⁴ Qac wenni iqqimen *izeddyen* di *ca* n marra imucan mani izdey d abarrani, ad kkaren iryazen n wem-can nnes ad as wcen afus s nnuqart d wurey, s wagra d řmař, *u man aya* břa tawhibt immewcen s řxađar i taddart n SIDI, *tenni iğan* di Urcalim.’ ”

⁵ Xenni kkaren izeğifen n *tudrin* n ibabaten n Yahuda d Binyamin uřa d ikehhanen d llawiyyen u marra inni umi issfaq AREBBI buħbeř maħend ad gaeeden ħima ad bnan taddart n SIDI wenni *izeddyen* di Urcalim. ⁶ Marra inni i d asen-dd innđen wcin asen afus s řeqcue n nnuqart, s wurey, s wagra u s řmař u s tarzifin iyrān, břa min immewcen s řxađar. ⁷ Ajeğid Kurac issuffey řeqcue n taddart n SIDI, tinni tuya iksi Nabuxadnařzi Urcalim, igga iten di taddart n arebbi nnes. ⁸ Kurac, ajeğid n Lfurs, issuffey itent yar barra s ufus n Mitradat, bab n txabect, uca iwca i tent s řeřsab i Cicbařřar, ameqqran n Yahuda.

⁹ Wa tuya d řqedd nsen: třatin n tťbařa n wurey, ařef n tťbařa n nnuqart, tesea u-eicrin n řemwas, ¹⁰ třatin n ifenjařen n wurey, arebea-mya u-eecra n ifenjařen inneđni n nnuqart d wařef n řeqcue nneđnit. ¹¹ Marra řeqcue n wurey d nnuqqart tuya iwđen xemsa-ařaf u-arebea-mya. Marra aya yiwyi t Cicbařřar akides, *jmiε* ak-d imenfiiyyen, inni itwaksin zi Babil yar Urcalim.

Lista n imeħbas inni iceqben ak-d Zarubbabil

2¹ Ina d tarwa n leamala, inni, zeg imenfiiyyen nni i dd-iksi Nabuxadnařřar, ajeğid n Babil, *di řweqt nni* akides, i dd-igaeeden zi tmeħbast uca eeqben yar Urcalim d Yahuda, kuř ijj yar tendint nnes, ² uca usin-dd ak-d Zarubbabil, Yecuea, Nahamya, Saraya, Raelaya, Murdaxai, Bilcan, Misfar, Biğway, Raħum d Baena. Wa d řqedd n yeryazen n řgens n Israyil.

³ Ayt n n Farεuc, ařfayn u-mya u-tnayen u-sebein n yeryazen.

⁴ Ayt n Cafatya, teřt-mya u-tnayen u-sebein n yeryazen.

⁵ Ayt n Araħ, sebea-mya u-xemsa u-sebein n yeryazen.

⁶ Ayt n Fahat-Mu’ab, n tarwa n Yecuea n Moab, ařfayn u temnem-mya u-teneac n yeryazen.

⁷ Ayt n Eilam, ařef u-mitayn u-arebea u-xemsin n yeryazen.

⁸ Ayt n Zattu, tesea-mya u-xemsa u-settin n yeryazen.

⁹ Ayt n Zakkay, sebea-mya u-settin n yeryazen.

¹⁰ Ayt n Bani, setta-mya u-tnayen u-rebein n yeryazen.

2:2 ‘leadad’ - niy ‘amdan’.

- ¹¹ Ayt n Babay, setta-mya u-třata u-eicrin *n yeryazen*.
¹² Ayt n Earjad, ařef u-mitayn u-tnayen u-eicrin *n yeryazen*.
¹³ Ayt n Aduniqam, setta-mya u-setta u-settin *n yeryazen*.
¹⁴ Ayt n Biřway, ařfayn u-setta u-xemsin *n yeryazen*.
¹⁵ Ayt n Eadin, arebea-mya u-arebea u-xemsin *n yeryazen*.
¹⁶ Ayt n Ařir, zi Hazaqiya, tmenya u-teseın *n yeryazen*.
¹⁷ Ayt n Biřay, teřt-mya u-třata u-eicrin *n yeryazen*.
¹⁸ Ayt n Yura, mya u-tenεac *n yeryazen*.
¹⁹ Ayt n Hacum, mitayn u-třata u-eicrin *n yeryazen*.
²⁰ Ayt n Jibbar, xemsa u-teseın *n yeryazen*.
²¹ Ayt n Bayt-Lařm, mya u-třata u-eicrin *n yeryazen*.
²² Iryazen ni Nařufa, setta u-xemsin *n yeryazen*.
²³ Iryazen n Eanatut, mya u-tmenya u-eicrin *n yeryazen*.
²⁴ Ayt n Eazmut, tnayen u-rebeın *n yeryazen*.
²⁵ Ayt n Qiryat-Earim, Kafira d Ba'irut, sebea-mya u-třata u-rebeın *n yeryazen*.
²⁶ Ayt n Rama d Jabac, setta-mya u-wařed u-eicrin *n yeryazen*.
²⁷ Iryazen n Mixmas, mya u-tnayen u-eicrin *n yeryazen*.
²⁸ Iryazen n Bayt-Il d Eay, mitayn u-třata u-eicrin *n yeryazen*.
²⁹ Ayt n Nabu, tnayen u-xemsin *n yeryazen*.
³⁰ Ayt n Mařbic, mya u-setta u-xemsin *n yeryazen*.
³¹ Ayt n ij *n* Eilam nneđni, ařef u-mitayn u-arebea u-xemsin *n yeryazen*.
³² Ayt n Harim, teřt-mya u-eicrin *n yeryazen*.
³³ Ayt n Lud, Hadid d Unu, sebea-mya u-xemsa u-eicrin *n yeryazen*.
³⁴ Ayt n Ariřa, teřt-mya u-xemsa u-rebeın *n yeryazen*.
³⁵ Ayt n Sana'a, teřt-ařaf u-setta-mya u-třatin *n yeryazen*.

³⁶ Ikehhanen

- Ayt n Yadeiya, zi taddart n Yecuεa, tesea-mya u-třata u-sebeın *n yeryazen*.
³⁷ Ayt n Immir, ařef u-tnayen u-xemsin *n yeryazen*.
³⁸ Ayt n Fařur, ařef u-mitayn u-sebea u-rebeın *n yeryazen*.
³⁹ Ayt n Harim, ařef u-sebeřac *n yeryazen*.

⁴⁰ Ilawiyen.

Ayt n Yecuεa, ayt n Qadmiyil, zeg ayt n Hudawya, arebea u-sebeın *n yeryazen*.

⁴¹ Imedyazen

Ayt n Asaf, mya u-tmenya u-eicrin *n yeryazen*.

⁴² Ayt n ieessasen n tewwura.

Ayt n Callum, ayt n Ařir, ayt n řalmun, ayt n Eaqqub, ayt n Hařiřa, ayt n Cubay, aqa-ten *jmiε* mya u-tesea u-třatin *n yeryazen*.

⁴³ Imsexxaren n zzawect

- Ayt n řiřa, ayt n řasufa, ayt n řabaεut,
⁴⁴ ayt n Qiruc, ayt n Cieaha, ayt n Fadun,

⁴⁵ ayt n Labana, ayt n Hajaba, ayt n Eaqquq,
⁴⁶ ayt n Hajab, ayt n Camlay, ayt n Hanan,
⁴⁷ ayt n Jadil, ayt n Hajar, ayt n Ra'aya,
⁴⁸ ayt n Rašin, ayt n Naqquda, ayt n Jazzam,
⁴⁹ ayt n Uzza, ayt n Fasiḥ, ayt n Bisay,
⁵⁰ ayt n Asna, ayt n Maēunim, ayt n Nafusim,
⁵¹ ayt n Baqbuq, ayt n Haqufa, ayt n Harhur,
⁵² ayt n Bašlut, ayt n Maḥida, ayt n Harca,
⁵³ ayt n Barqus, ayt n Sisara, ayt n Tamah,
⁵⁴ ayt n Nasih, ayt n Haṭifa.

⁵⁵ **Iḥenjiren n imsexxaren n Suliman.**

Ayt n Suṭay, ayt n Sufarat, ayt n Faruda,
⁵⁶ ayt n Yaala, ayt n Darqun, ayt n Jiddil,
⁵⁷ ayt n Cafatya, ayt n Haṭṭil, ayt n Fuxarat-Ḍḍabayim d ayt n Ami.

⁵⁸ Marra imsexxaren n zzawect d tarwa n imsexxaren n Suliman, aqa-ten *jmie* teṛt-mya u-tnay-en u-teseṇ n *yeryazen*.

⁵⁹ Ina d inni dd-igaēden zi Tal-Milaḥ, Tal-Harca, Karub, Addan d Immir, *maca* war zemmarēn ad ssecnen zi jjiḥet n taddart n ibabaten nsen niy zi jjiḥet n tarwa nsen, aqa nitni *qarsen-dd* zi Israyil:

⁶⁰ ayt n Dalaja, ayt n Ṭubiyya, ayt n Naquda, setta-mya u-tnayen u-xemsin n *yeryazen*.

⁶¹ Uca zi ayt n ikehhanen, ayt n Habaya, ayt n Haquṣ, ayt n Barzillay, *aca* zṣaysen *inni* iwyen ict n temyart zi yessis n Ujileadi Barzillay u twaṣayan s yisem nnes.

⁶² Nitni arzun x tewriqt n uzemmēn nsen *deg wedlis* n *taṣiṛet*, *maca* war t ufin. X uyenni twassuffyen nitni zi tukehhan. ⁶³ Lwali ameqqran inna asen, war ttetten zi tmesṣayin iqeddsen qae ṣars aṣ i ṣa ikkar ijj n ukehhan ak-d Urim d Tummim.

⁶⁴ Marra agraw n *ṛgens tuya* di tnayen u-arebeṣin-aṛaf u-teṛt-mya u-settin n *yeryazen*, ⁶⁵ nhṛa imsexxaren d tsemṣin nsen. Ina tuya-ten marra sebea-aṛaf u-teṛt-mya u-sebea u-tṛatin uca yarsen mitayn n imedyazen d tmedyazin.

⁶⁶ Iysan nsen *tuya-ten* di sebea-mya u-setta u-tṛatin u isardan nsen *tuya-ten* di mitayn u-xemsa u-rebeṇ.

⁶⁷ Iṛeyman nsen *tuya-ten* di arebea-mya u-xemsa u-tṛatin u iyyaṛ nsen *tuya-ten* di sebea-mya u-eicrin.

⁶⁸ Umi dd-yusin ṣar taddart n SIDI di Urcalim, wcin ca n ižeḡifen n *tudrin* n ibabaten s ṛxaḍar i taddart n AREBBI ḥima ad tt ssbedden deg wemcan nnes. ⁶⁹ Nitni wcin i ssenduq n txubay i ṛxedmet anect n wagra nsen waḥit u-settin-aṛaf n 'draxma' n wureṣ d xemsa-aṛaf n 'mina' n nnuqart d mya n warruḍ n *teṛmect* i ikehhanen.

⁷⁰ Ikehhanen d llawiiyyen d ca zi ṛgens, imedyazen, iēssasen n tewwart d imsexxaren n zzawect uyuren ad zedṣen d tneddam nsen uṛa d marra Israyil *yuyur ad izdey* di tneddam nnes.

2:65 'imedyazen d tmedyazin' - niy 'imeṣnujen d tmeṣnujin'.

2:69 'tixubay' - niy 'ṛeknuz'.

Beddu n řebni wiss tnayen n taddart n Arebbi

3¹ Umi dd-yiwed uyur wiss sebæa u ayt n Israyil tuya-ten di tneddam, issmun řgens am ijj n weryaz di Urcalim. ² Yecuea, mmis n Yuşadaq, ikkar ak-d aytmas, ikehhanen, d Zarubbabil, mmis n Ca'altiyil, ak-d aytmas, bnan æaltar n AREBBI n Israyil, ĥima ad xas qeddmn tiyarşa n wecmađ, am mammec tura di ccariea n Musa, aryaz n AREBBI. ³ Nitni ssbedden æaltar deg wemcan nnes *mani t tuya d amezwaru*, minzi tigg^wudi zi řegnus n temmura tewđa-dd xasen, uca qeddmn xas tiyarşa n wecmađ i SIDI, tiyarşa n wecmađ i şşbeĥ u i tmeddit. ⁴ Uca æeyyden řeid n İeuccuten, am mammec t yura, uca *qeddmn tiyarşa n wecmađ*, ass idfar umas, *tuya řqedd nsent* i ijj n wass *elaĥsab min itwaggen* i wass nni. ⁵ Awarni as *qeddmn nitni tařarşt* n wecmađ n řebda d *tyarşa* i uyuren n jdid u i marra řeeyad itwaggen n SIDI inni tuya itwaqeddsen u *æawed tiyarşa* n kuř ijj wenni itřeween ĥima ad iqeddem ict n tewĥibt s řxađar i SIDI.

⁶ Zeg wass amezwaru n uyur wiss sebæa bdan nitni ad qeddmn tiyarşen n wecmađ i SIDI, maca dsas n zzawect n SIDI war itwagg *ead*. ⁷ Wcin nitni nnuqart i imassuten u i inejjaren, uca i *ayt n Sidun* u i *ayt n řur wcin nitni* macca d tissit d zzect maĥend ad awyen akeccuđ n tneglin n Lubnan řar řebĥar řar Yaffa elaĥsab ttesriĥ i d asen iwca Kurac, ajeġid n Lfurs. ⁸ Deg usegg^was wiss tnayen awarni wawađ nsen řar taddart n AREBBI di Urcalim, deg uyur wiss tnayen, bdan Zarubbabil, mmis n Ca'altiyil, d Yecuea, mmis Yuşadaq, d aytmas nsen i iqqimen, ikehhanen d llawiyyen d marra inni i dd-yusin zi tmeĥbast řar Urcalim, *di řxedmet*. Nitni ggın llawiyyen zi eicřin isegg^wusa sennej maĥend ad třfen acbar x řxedmet n taddart n SIDI. ⁹ Uca ikkar Yecuea d iřenjiren nnes d aytmas, Qadmyil d tarwa nnes, ayt n Yahuda, am ijj n weryaz maĥend ad třfen acbar x yenni iggin řxedmet di taddart n AREBBI. Ayt n Ĥinadad ak-d iřenjiren nsen d aytmatšen llawiyyen.

¹⁰ Umi tuya ibennayen ssrusan dsas i zzawect n SIDI, ssbedden nitni ikehhanen s warruđ nsen ak-d řayřat, d llawiyyen, ayt n Asaf, s teġunin n wuzzař ĥima ad ssemyaren SIDI am mammec tuya i d asen isscen ufus n Dawud, ajeġid n Israyil. ¹¹ Nitni řennjen s nnubat i SIDI s usemyar d uqadi, aqa netta işbeĥ minzi tameysiwt nnes icewwaren x Israyil tettyima i řebda. U marra řgens isyuy s yijj n usřiwřew imřar i usemyar n SIDI mařar dsas i taddart n SIDI tuya immars. ¹² Ařas n ikehhanen d llawiyyen d izeġifen n *tudrin* n ibabaten, imeqqranen inni iřrin umi itwagg dsas n taddart tamezwarut, inni řar iġa *ead* taddart nni zzat i tiřřawin nsen, run s tmijja ijehden, *maca uřa d ařas arenyen* d tmijja *nsen* s usřiwřew u s řefraĥet, ¹³ ařami war zemmaran ad meyyzen řřess n usřiwřew d řřess n usyuyyi s imeřřawen n řgens, minzi řgens isyuy s yijj n usřiwřew imřar ařami itwaseř řřess zi řagg^waj.

Řeckaset x řebni n taddart n Arebbi

4¹ Umi řřan řeedyan n Yahuda d Binyamin, aqa ayt n lmenfa tuya bennan zzawect i SIDI, AREBBI n Israyil, ² usin-dd nitni řar Zarubbabil d izeġifen n *tudrin* n ibabaten uca nnan asen “Ejj aney ad nebna *jmië* akidwem, minzi uřa d neccin narezzu AREBBI, am kenniw, aqa tuya nqeddem tiyarşi zeg wussan n Asarĥaddun, ajeġid n Accur, wenni i d aney-dd da issgaeden.”

³ Maca Zarubbabil d Yecuea d izeġifen iqqimen n *tudrin* n ibabaten n Israyil, nnan asen “War iġi i kenniw d neccin maĥend ad nebna *jmië* ict n taddart i AREBBI nney. Neccin weĥedney ad tt nebna i SIDI, AREBBI n Israyil, am mammec i d aney yumur ujeġid Kurac, ajeġid n Lfurs.”

⁴ Uca imsar, aqa řgens n temmurt ssarxun ifassen n řgens n Yahuda uca ssigg^widen ten x řebni.

⁵ Cran imcawaren řidd nsen maĥend ad ssbetřřen anway nsen u *aya ikka* marra ussan n Kurac, ajeġid n Lfurs, ař tgelda n Dariyus, ajeġid n Lfurs. ⁶ Umi tuya Aĥacwiruc d ajeġid, řar beddu n tgelda nnes, uran nitni ijj n ucetci řidd i imezday n Yahuda d Urcalim.

⁷ Deg wussan n Artahcasta yura Biclam *ak-d* Mitradat d Ṭabayil d ieciren nnes innedni, i ujeḡid Artahcasta, ajeḡid n Lfurs. Tuḡa tabrat tura s tira n *iṛes* n taramit u tuḡa tarjmen tt *εawed* ḡar taramit.

⁸ Raḡum, amsuffeḡ n řehkammat, d umarir Cimcay urin ict n tebrat i ujeḡid Artahcasta didd i Urcalim, tenni *dayes* yura ammu:

⁹ “Raḡum, amsuffeḡ n řehkammat, d umarir Cimcay d inni iqqimen zeg iqrinen nsen di řxedmet, Idiniyyen d Ifarstikiyyen d Iřarfiliyyen d Ifarsiyyen d Irkawiyyen d Ibabeluniyyen d Icuca-nixiyyen d Idahwiyyen d Ieilamiyyen, ¹⁰ d řegnus nneđni, inni iwyi ten Asnaffar ameqqran amcenneđ di lmenfa u issezdeḡ iten di tendint n Samarya u di jjihet iqqimen ḡar ujemmađ n iḡzar. Uca xenni.”

¹¹ Ta d tiřemt n tebrat i d as-dd ssekken i ujeḡid Artahcasta:
“Imsexxaren nnek, iryazen nni *iḡan* ḡar ujemmađ n iḡzar, uca xenni.”

¹² “Iři ad issen ujeḡid aqa Udayen i dd-igaeden zi yark, aqa iwđen-dd ḡarney ḡar Urcalim uca nitni aqa bennan tandint nni iḡewwyeḡ taεeffant, aqa ttkemmařen řehyuđ u eddřen dsasat. ¹³ Xenni řexxu, iři ad issen ujeḡid, mařa tandint nni ad tetwassbedd twařat nneđni u řehyuđ ad twakemmřen, aqa nettat war tticc Ijizya řa d řecur uřa d dđariba n webrid uca *ammu* i ḡa tes-sexasar tendint arbeḡ n ijeḡiden. ¹⁴ Xenni řexxu, umi neccin nettmeḡaḡ macca nney s tmeḡaḡt n řeqřer u war i d aneḡ-dd tusi mařa neccin nxezzar umi itwassbeheř ujeḡid, x uyenni nes-sekk-dd tabrat-a uca nessargeb aya i ujeḡid, ¹⁵ ħima ad arzun deg wedlis n imezruyen n ibabaten nwem uca ad tafed deg wedlis n imezruyen uca ad zzayes tessned aqa tandint-a d ict n tendint iḡewwyeḡ, tiwi-dd arrziyyet i ijeḡiden d iqlimen u zeg wečhař uya ssekkan days nitni aḡewweḡ. S uyenni tetwahdem tendint-a. ¹⁶ Neccin nessargeb ajeḡid, aqa, mařa ad tetwabna tendint-a *εawed* uca ad twakemmřen řehyuđ nnes, xenni war ḡarḡ ttetiři ca teřḡart *εad* aḡirin i iḡzar.”

¹⁷ Ajeḡid issekk tamwarrit i Raḡum, amsuffeḡ n řehkammat, d umarir Cimcay d inni iqqimen zeg iqrinen nsen di řxedmet inni izeddyeḡ di Samarya uřa i yenni iqqimen *zeddyeḡ* aḡirin i iḡzar:

“Řehna, uca xenni.”

¹⁸ “Tabrat i d aneḡ-dd tessekkem, aqa tetwaḡar xafi *am mammeç* teḡa nican. ¹⁹ Uca *awarni řami* umureḡ aya, tetwagg ict n tarezzut uca ufin aqa tandint-a ṡewweḡ x ijeḡiden zeg wečhař uya uca ssekkanen days *řabda* aḡewweḡ d řehweř. ²⁰ *εawed* tuḡa *din* ijeḡiden imeqqranen x Urcalim, inni tuḡa iḡekkmen di marra *jwayeh* aḡirin i iḡzar uca tetwaxeḡeř asen Ijizya d řecur d dđariba n webrid. ²¹ Iwa, řexxu umurem ad ssbeddem iryazen-a. Tandint war tbenni twařat nneđnit ḡars ař i ḡa itwassuffeḡ zzayi řumur i uya. ²² Yarwem aqa ad tarxum zi tmesřact-a. Mayemmi i ḡa temḡar druct *εad* i zi i ḡa twassexsaren ijeḡiden?”

²³ Řami tetwaḡar tebrat n ujeḡid Artahcasta i Raḡum d Cimcay, amarir, d iqrinen nsen di řxedmet, uyuren ina s tazřa ḡar Urcalim, ḡar Wudayen uca ssbedden ten *zi řxedmet nsen* s uyiř u s řxuncet. ²⁴ Xenni tbedd řxedmet i taddart n Arebbi wenni izeddyeḡ di Urcalim uca iqqim ibedd ař aseḡḡas wiss tnayen n tgelda n Dariyus, ajeḡid n Lfurs.

Beddu řebni əawed deg wussan n ujeřid Dariyus

5¹ Xenni nabben inabiyyen, anabiy Ĥaggayi d Zakarya, mmis n Eidu, i Wudayen nni iřan di Yahuda d Urcalim. Nabben řarsen s yisem n Arebbi n Israyil.² Xas uca ikkar Zarubbabil, mmis n Ca'altiyil, d Yacuea, mmis n Yuřadaq, uca nitni bdan ad bnan taddart n Arebbi wenni izeddyen di Urcalim, uca inabiyyen n Arebbi, inni akidsen ibedden, *tuřa-ten din* akidsen.

³ Di řweqt nni yusa-dd Tatnay, lwali n *weqlim* ařirin i iřzar, ak-d Catar-Buznay u řarsen iqri-nen nnes di řxedmet, uca nnan asen ammu “Man wen i kenniw yumuren, mařend ad tebnam taddart-a u *mařend* ad tkemmřem řřid-a?” ⁴ Xenni nenna asen neccin ismawen n yeryazen i tuřa ibennan řebni-ya. ⁵ Maca tiřt n Arebbi nsen tuřa-tt x imyaren n Wudayen uca war ggin ad ten ssbedden zi řxedmet ař i řa tawed tmesřact řar Dariyus uca awarni aya ad řtřen tabrat x man aya.

⁶ Tiřemt n tebrat nni issekk Tatnay, lwali n *temmurt* ařirin i iřzar, ak-d Catar-Buznay d iqri-nen nnes di řxedmet, iqri-nen nni iřan ařirin i iřzar, řar ujeřid Dariyus.

⁷ Nitni ssekken as-dd ict n tebrat tura days ammu

“Ad yiři i ujeřid Dariyus řehna zi marra iřezdisen!”

⁸ “Iři ad issen ujeřid, aqa neccin nuyur řar weqlim n Yahuda, řar taddart n Arebbi ameqqran. Aqa ggur ad tetwabna s iřza imeqqranen u itwagg ukeccuđ di řeřyud. Řxedmet-a tetwagg s cđaret uca tegg^wur mliř jar ifassen nsen. ⁹ Neccin nesseqsa imeqqranen-a u nnan asen ammu ‘Man wen i d awem iwcin řumur mařend ad tessbeddem taddart-a u ad tkemmřem řřid-a?’

¹⁰ Nesseqsa ten uřa x ismawen nsen řima ad ac ten-dd nini, ařami niweđ ad nzemmem ismawen n yeryazen nni iřan řar uzeřif nsen. ¹¹ Nitni arrin aney-dd, nnan ammu ‘Neccin d imsexxaren n Arebbi n ujenna d temmurt u nebna taddart tenni tetwabna danita ařtas n isegg^wusa zeg wami. Ijj n ujeřid d ameqqran n Israyil ibna tt u ikemmeř itt. ¹² Maca awarni řami ssearen ibabaten nney Arebbi n ujenna, aqa iwcı ten deg ufus n Nabuxadnařsar, ajeřid n Babil, Axaldiwi, wenni ihedmen taddart-a u issendeř řgens di lmenfa řar Babil.

¹³ Maca deg usegg^was amezwaru n Kurac, ajeřid n Babil, yumur Kurac ad ssbedden taddart-a n Arebbi *twařat nneđni*. ¹⁴ Uřa d řeqcue n wureř d nnuqart zi taddart n Arebbi, inni ikkes Nabuxadnařsar zi zzawect di Urcalim, issideř iten řar zzawect n Babil, aqa issuffey iten Kurac zi zzawect di Babil u iwcı ten i *ij* n *weryaz* qqaren as Cicbařsar, wenni tuřa igga d lwali. ¹⁵ Netta inna as: Ksi řeqcue-a ruř, ggem ten di zzawect di Urcalim uca ittxeřša ad din tetwabna taddart n Arebbi deg wemcan nnes n *zic*.

¹⁶ Xas uca yusa-dd Cicbařsar nni uca issars dsasat i taddart n Arebbi di Urcalim u zi senni ař řexxu aqa nitni bennan *tt*, *maca* war tetwakemmeř *ead*.’ ¹⁷ Xenni řexxu, mařa yarda i ujeřid, iři ad arzun deg wexxam n txubay n ujeřid di Babil, ma s tidett immewc řumur zi řar ujeřid Kurac řima ad tetwabna taddart-a n Arebbi *twařat nneđni* uca ad aney-dd itwassekk *xenni* lřarar n ujeřid.”

Řumur n ijeřid Dariyus

6¹ Xenni issuffey ujeřid Dariyus řumur uca arzun di taddart n idlisen itwannđen mani twaxemmřent txubay din di Babil. ² Xenni itwaf di Ařmata ijj n wedlis itwannđen di lqelea tenni iřan deg weqlim n Midya u days tuřa tira-ya n řidaret

³ “Deg usegg^was amezwaru n ujeřid Kurac, issuffey Kurac řumur-a ‘X taddart n Arebbi di Urcalim. Aqa ittxeřša ad tetwabna taddart nni *twařat nneđnit* deg wemcan mani qeddmen tiřarša

u *ittxešša* ad twassgaædent dsasat nnes. *Řueřa* nnes *ad tiři* settin n *iyağen*, tiru nnes settin n *iyağen*, ⁴ s *třata* n řesdud n *třudar* timeqqrarin d *ijj* n ssedd n *teřewt* d *jdíd*, u min din *ixeššen* ad *zzayes* tetwakellef zi *taddart* n *ujeğid*. ⁵ *Uřa* d řeqcue n *wureğ* d *nnuqart* n *taddart* n *Arebbi*, inni ikkes Nabuxadnašsar zi *zzawect* nni *iğan* di *Urcalim* u *iwy* ten *ğar* *Babil*, ad *twarren* u *man* aya ad *dd-idweř* *ğar* *zzawect* nni *iğan* di *Urcalim*, *ğar* *wemcan* nnes *uca* ad *temmarsed* di *taddart* n *Arebbi*.

⁶ S *man* aya, *Tatnay*, *lwali* n *temmurt* *ayirin* i *yeyzar*, *Catar-Buznay* d *iqqrinen* nnes di řxedmet, *iqqrinen* nni *iğan* *ayirin* i *yeyzar*, *agg^wjem* zi *senni*! ⁷ *Jjem* řxedmet di *řtwee* n *taddart*-a n *Arebbi*, *ħima* *lwali* n *Wudayen* ak-d *imğaren* n *Wudayen* ad *bnan* *taddart*-a n *Arebbi* *twařat* *nneđnit* *deg* *wemcan* nnes.

⁸ *Eawed* *itwassuffey*-dd *zzayi* řumur x min *ittxešša* ad *teggem* i *imğaren* n *Wudayen*-a *mağend* ad *tetwabna* *taddart*-a n *Arebbi* *twařat* *nneđni*. *Zeg* *wagra* n *ujeğid*, zi *ljizya* n *temmurt* *ayirin* i *yizar*, ad *itwaxeğes* s *cđaret* min *ittxeššen* *iryazen*-a *mağend* *war* *tettbeddi* *ca řxedmet*. ⁹ U min *ittxeššen* *zeg* *ieejmiyyen* d *icarriyyen* d *izmaren* d *řyarři* n *wecmađ* i *Arebbi* n *ujenna*, u *zeg* *irden* d *tmeğařt* d *binu* d *zzect*, *elařsab* *awař* n *ikehhanen* i *iğan* di *Urcalim*, ad *asen* *immewc* *zeg* *wass* *ğar* *wass*, *ħima* *war* *ittxišša* *uřa* d *walu*, ¹⁰ *ħima* ad *qeddmen* *ict* n řefwařet *ittfuřen* i *Arebbi* n *ujenna* *uca* ad *zzağen* di *řtwee* n *tudart* n *ujeğid* d *iřenjiren* nnes.

¹¹ *Itwassuffey*-dd *zzayi* řumur *ħima* *kuř* *ijjen* *wenni* i *ğa* *ibedđřen* *tawřiyyet*-a, ad *itwakkes* *ijj* n *wemud* zi *taddart* nnes ad t ssbedden, ad *xas* *itwayeř* *netta* *uca* di *ssibbet*-a ad *tedweř* *taddart* nnes d *ict* n *tzubact* n řeybar.

¹² *Iři* ad *ihdem* *Arebbi*, *wenni* i *din* *issezdyen* *isem* nnes, *marra* *ijeğiden* d řegnus nni i *ğa* *isswizzđen* *afus* *nšen* *mağend* ad *bedđřen* *niğ* ad *aredğen* *taddart* n *Arebbi* nni *iğan* di *Urcalim*. *Necc* *Dariyus*, d *wenni* i *iwcın* řumur. *Ejj* ad *itwagg* *man* aya s *cđaret*."

Adeccen n zzawect d řeid amezwaru n řayarřt n useedu

¹³ *Xenni* *Tatnay*, *lwali* n *temmurt* *ayirin* i *yizar* ak-d *Catar-Buznay* d *iqqrinen* nnes di řxedmet *ggin* s *cđaret* *elařsab* řumur i *tuğa* *dd-isekk* *ujeğid* *Dariyus*. ¹⁴ D *imğaren* n *Wudayen* *bnan* u *nitni* *arnin* *mliđ* d řebni *umi* *tuğa* *ittnebb* *ğaggayi* d *Zakarya*, *mmis* n *Eiddu*. *Nitni* *bnan* u *kemmřen* t *elařsab* řumur n *Arebbi* n *Israyil* u *elařsab* řumur n *Kurac* d *Dariyus* d *Artağcasta*, *ajeğid* n *Lfurs*. ¹⁵ *Tetwakemmeř* *taddart* *deg* *wass* *wiss* *třata* n *uyur* *Adar*, *aqat* d *asegg^was* *wiss* *setta* n *tğelda* n *ujeğid* *Dariyus*. ¹⁶ *Ayt* n *Israyil*, *ikehhanen* d *ayt* n *Lawi* d *ayt* n *lmenfa* i *iqqimen*, *ggin* *adeccen* n *taddart*-a n *Arebbi* s řefrařet. ¹⁷ I *udeccen* n *taddart* n *Arebbi* *iwyen* *nitni* *mya* n *ieejmiyyen*, *mitayn* n *icarriyyen* d *arebea*-*mya* n *izmaren* d *řayarřt* *uřa* d *teneac* n *imyan* i *řayarřt* n *ddenb* i *marra* *Israyil* *elařsab* řqedd n *tqebbař* n *Israyil*. ¹⁸ *Nitni* *ssbedden* *ikehhanen* s *terbiřin* *nšen* u *ilawiyyen* d *terbiřin* *nšen* i *tsexxart* i *Arebbi* *wenni* *iğan* di *Urcalim*, *elařsab* *tawřiyyet* n *wedlis* *itwannđen* n *Musa*.

¹⁹ *Deg* *wass* *wiss* *arbeařac* n *uyur* *amezwaru* *sswejden* *ayt* n *lmenfa* *uřa* d *řayarřt* n *useedu*. ²⁰ *Min*-*zi* *ikehhanen* d *ilawiyyen* *ggin* ad *ssizdgen* *ixef* *nšen* *am* *ijj* n *weryaz*. *Tuğa*-*ten* *marra* d *imezdagen* u *nitni* *řarřen* *řayarřt* n *useedu* i *marra* *ayt* n *lmenfa* u i *aytmatsen* *ikehhanen* u i *yixef* *nšen*.

²¹ *Ayt* n *Israyil*, *inni* *idewřen* zi *lmenfa*, *ccin* *zzayes* *uřa* d *kuř* *ijjen* *wenni* *tuğa* *issarxun* *ixef* *nnes* zi řexmej n řegnus n *temmurt* *am* *ğarsen* *igg^wur* *ħima* ad *yarzu* *SIDI*, *AREBBI* n *Israyil*. ²² *Sebea* n *wussan* *eeyyden* *nitni* řeid n *weyrum* *břa* *antun*, *minzi* *SIDI* *tuğa* *issefrař* *iten* *uca* *issmeyerř* *uř* n *ujeğid* n *Accur* *ğarsen* *mağend* ad *issejhed* *ifassen* *nšen* *ğar* řxedmet n *taddart* n *AREBBI*, *AREBBI* n *Israyil*.

Řumur n ujeřid Artahčasta i Eazra

7¹ Awarni man aya, řami tuya d tagelda n Artahčasta, ajeřid n Lfurs, aqa *din* Eazra, mmis n Saraya, mmis n Eazarya, mmis n Ĥilqiya, ² mmis n Callum, mmis n řaduq, mmis n Axiřub, ³ mmis n Amarya, mmis Eazarya, mmis n Marayut, ⁴ mmis n Zarahya, mmis n Euži, mmis n Buqqi, ⁵ mmis n Abicuēa, mmis n Finřas, mmis n Alicazar, mmis n Harun, arrays n ikehhanen.

⁶ Eazra wanita igææed-dd zi Babil. Netta tuya d ijj n umseřmad d amiřis n ccariea n Musa tenni tuya i d iwca SIDI, Arebbi n Israyil, uca ajeřid iwca as marra x tutra nnes minzi afus n SIDI, Arebbi nnes, tuřa-t xas. ⁷ Deg usegg^was wiss sebea n ujeřid Artahčasta gaæden akides řar Urcalim *ij n řqedda* n ayt Israyil d ikehhanen d llawiyyen d imedyazen d iæessasen n tewwura d imsexxaren n zzawect. ⁸ Deg uyur wiss xemsa n usegg^was wiss sebea n ujeřid yiweđ Eazra řar Urcalim. ⁹ Deg wass amezwaru n yuyur amezwaru *tuya-t* d beddu n wuffuř zi Babil uca deg amezwaru n yuyur wiss xemsa yiweđ netta d Urcalim, minzi tuya afus iřebřen n AREBBI xas, ¹⁰ mařar Eazra igga deg wuř nnes ad yarzu d ccariea n SIDI u ad tt igg uřa ad iřeřmed tiweřřa d lřarayiđ d Israyil.

¹¹ Ta d tiřemt n tebrat i iwca ujeřid Artahčasta ak-d Eazra, akehhan d umseřmad n tira *iqeddsen*, *wenni d amseřmad deg wawařen n řumurat n SIDI d tweřřa nnes i Israyil*

¹² “Artahčasta, ajeřid n ijeřiden, i Eazra, akehhan d umseřmad n ccariea n Arebbi n ujenna, řehna imun!” Uca xenni *min yuran di tebrat*.

¹³ “Itwassuffey-dd zzayi řumur řima kuř ijj di tgeldit inu, zi řgens n Israyil u zeg ikehhanen d llawiyyen, wenni s yixef nnes ixs ad yuyur řar Urcalim, ad kidek yuyur. ¹⁴ Aqa cek tetwassek-ked s ufus n ujeřid d sebea n imcawaren nnes řima ad tbeqqced di Yahuda zi řiihet n ccariea n Arebbi tenni *iřan* deg ifassen nnek ¹⁵ u řima ad din tawyed nnuqart d wureř nni tuya iwca ujeřid d imcawaren nnes s řxadar i Arebbi n Israyil, wenni řar teđa tzeddiťt d Urcalim, ¹⁶ u *æawed* marra nnuqart d wureř i řa tafed di marra aqlim n Babil, ak-d tewhibt n uřewweē n řgens d ikehhanen, *zeg inni i řa iwcen s uřewweē i taddart n Arebbi nsen tenni iřan* di Urcalim, ¹⁷ řima xenni ad tesyed s nnuqart-a s cđaret ifunasen, icarriyyen, izmaren ak-d tewhibin nnes *n řyiřet* d tewhibin n useyyeb řima ad tent tqedddmed x uæalřar n taddart n Arebbi, tenni *iřan* di Urcalim. ¹⁸ S min i řa iqqimen n nnuqart d wureř ggem zzayes min tetwařid cek d aytmac mliř elahřab timexsa n Arebbi nwem. ¹⁹ Uca řeqcuē i d ac immewcen i tsexxart di taddart n Arebbi, seēdu ten i Arebbi n Urcalim. ²⁰ Min i řa ixeřřen *æad ktar i taddart n Arebbi nnek*, min i řa yiři xak ad t txeğřed, ewc it zeg wexxam n txubay n ujeřid. ²¹ Necc, ajeřid Artahčasta, ssuffey-dd řumur i marra imeřđayen n txubay *di temmurt* ařirin i iřzar, mařend ad itwagg s cđaret marra min zzaywem i řa ittar ukehhan Eazra, amseřmad n ccariea n Arebbi n ujenna, ²² řars ař mya n ‘talint’ n nnuqart, řars ař mya ‘kur’ n irden, řars ař mya ‘bat’ n binu, řars ař mya ‘bat’ n zcet uca i tmeğalř *war din* bu tawřiyyet. ²³ Marra min *iřan* zi řumur n Arebbi n ujenna, ad itwagg s cđaret i taddart n Arebbi n ujenna, minzi mayemmi i dd řa yas lřađab x tgelda n ujeřid u x iřenřiren nnes? ²⁴ Zi řiihet n marra ikehhanen d llawiyyen, d imeynujen d iæessasen n tewwura d imsexxaren n zzawect d imsexxaren n taddart n Arebbi wanita, aqa ad kenniw nxeřbar, war izemmar ad xasen itwagg řæecur, řa d lřizya uřa d dđariba n webriđ. ²⁵ Cek maca, Eazra, s tiřit i d ac immewcen řeqqem imdebbaren d řquđat inni i řa iřekmen i marra řgens nni *iřan di temmurt* ařirin i yeyzar, i marra inni issnen izerfan n Arebbi. Uca i yenni war ten issinen, ittxeřřa ad ten-dd tessargbed. ²⁶ Kuř iřjen wenni war iđfaren ccariea n Arebbi nwem d uzerf n ujeřid, ittxeřřa ad itwařkem s cđaret, mma s řmewt niř s lmenfa niř s multa n wagra niř s řehbes.”

7:7 ‘imedyazen’ - niř ‘imeynujen’.

7:25 ‘řeqqem’ - niř ‘semma’. ‘imzurfa’ - niř ‘řquđat’.

²⁷ Asemyar i SIDI, Arebbi n ibabaten nney, wenni iggin aya ammu deg wuř n ujeğid ħima ad yarni acennee d taddart n SIDI nni iğan di Urcalim. ²⁸ Aqa netta isscen ayi tamexsiwt nnes icew-waren zzat i wudem n ujeğid d imcawaren nnes d marra řħukkam n ujeğid! Uca umi xafi tuya afus n SIDI, AREBBI inu, ggiy uř u ssmuney izeğifen n Israyil ħima ad kidi gaeden.

Lista n yinni dd-idewřen ak-d Eizra

8 ¹ Ina d izeğifen n tudrin n ibabaten, ak-d lista n jjadira nsen, inni akidi dd igaaeden zi Babil umi tuya teğa tgelda n ujeğid Artahcasta.

² Zeg ayt n Finħas: Jarcum, zeg ayt n Itamar: Daniyal, zeg ayt n Dawud: Ĥařřuc.

³ Zeg ayt n Cakanya, zeg ayt n Faruc: Zakarya u akides twazemmen mya u-xemsin n yeryazen ak-d jjadira nsen.

⁴ Zeg ayt n Faħat-Mu'ab: Alihueinay, mmis n Zarahya u akides mitayn n yeryazen.

⁵ Zeg ayt n Cakanya, mmis n Yaħzi'il, u akides teřt-mya n yeryazen.

⁶ Zeg ayt n Eadin: Eabid, mmis n Yunatan, u akides xemsin n yeryazen.

⁷ Zeg ayt n Eilam: Yacciya, mmis n Eatalya, u akides sebein n yeryazen.

⁸ Zeg ayt n Cafatya: Zabadya, mmis n Mixa'il, u akides tmányin n yeryazen.

⁹ Zeg ayt n Yu'ab: Eubadya, mmis n Yaħiyil, u akides mitayn u-tmentac n yeryazen.

¹⁰ Zeg ayt n Bani: Calumit, mmis n Yucafya, u akides mya u-settin n yeryazen.

¹¹ Zeg ayt n Babay: Zakarya, mmis n Babay, u akides tmenya u-eicrin n yeryazen.

¹² Zeg ayt n Eajad: Yuħanan, mmis n Haqqařan u akides mya u-eecra n yeryazen.

¹³ Zeg ayt n Aduniqam, ineggura, d ina d ismawen nsen: Alifalař, Yaciyil d Cameiya u akidsen settin n yeryazen.

¹⁴ Zeg ayt n Biğway: Eutay d Zabbud u akides sebein n yeryazen.

Asafar d twasit yar Urcalim

¹⁵ Necc ssmuney ten yar iğzar nni ittekken x Ahawa. Dinni newta iqiđan nney řřata n wussan u necc ĥekkarey i řgens d ikehhanen u war ufiy uřa d iijen zeg ayt n Lawi. ¹⁶ Xenni ssekkey řexbar yar Alieazar, yar Ariyil, yar Cameiya, yar Alnatan u yar Yarib u yar Alnatan u yar Natan u yar Zakarya u yar Macullam, inni d izeğifen, u yar Yuyarib u yar Alnatan, iryazen ħarsen řefhamet. ¹⁷ Ssekkey ten yar Eiddu, azeğif, deg wemcan umi qqaren Kasifya, uca ggiy asen awařen deg uqemmum nsen ħima ad ten inin i Eiddu, i ućmas u i isemyan n zzawect deg wemcan umi qqaren Kasifya, maħend ad aney-dd awyen imsexxaren i taddart n AREBBI. ¹⁸ Umi tuya xaney afus iřebħen n AREBBI, ssekken aney-dd iij n weryaz, iijen zi tarwa n Maħli, mmis n Lawi, mmis n Israyil, u wanita d Carabya, ak-d tarwa nnes d aytmas, marra idsen tmentac n yeryazen, ¹⁹ d Ĥacabya u akides Yacaeya, zeg ayt n Marari, ak-d aytmas d iřenjiren nsen, eicrin n yeryazen. ²⁰ U zeg isemyan n zzawect nni iwcin Dawud d yimcenneen i tsexxart i Ilawiyyen, aqa-ten mitayn u-eicrin n isemyan n zzawect inni marra twařayan s ismawen nsen.

²¹ Xenni řayiy dinni yar iğzar n Ahawa s yijj n użummi, maħend ad nessadar ixef nney zzat i wudem n AREBBI nney, maħend ad zzayes nettar ticři d tamimunt i neccin u i tarwa nney imezyanen u i wagra nney, ²² mařar necc ttseđhiy ad ttarey ict n terbiħet n řeekar zi yar ujeğid maħend ad aney teawen deg webriđ dıđd i řeedu, minzi tuya nessawař deg ujeğid, nenna "Afus n AREBBI aqa-t d ařebħan x marra inni t yarezzun, maca jjeđd nnes d lyadab nnes ad dd-asen x marra inni i xas ittagg"jen."²³ Iwa neccin nżummi u nettar aya zi AREBBI nney u netta istajeđ aney i tzağit yuğyen nney.

²⁴ *Xenni* farzey teneac *n* yeryazen zeg imeqqrannen *n* ikehhanen: Carabya d Ėacabya u akidsen eecra *n* aytmatšen. ²⁵ Necc wezney zzatsen nnuqart d wurey d řeqcūe, aqa aya d tawhibt *n* usgaeēed i taddart *n* AREBBI nney, tenni issgaeēed ujeġid ak-d imcawaren nnes d yimcenneen d marra inni *din* itwafen zi Israyil. ²⁶ Necc wezney u ggiy asen deg ifassen nsen setta-mya u-xemsin *n* ‘talint’ *n* nnuqart u mya *n* řeqcūe *n* nnuqart *iweznen* mya *n* ‘talint’ u mya *n* ‘talint’ *n* wurey ²⁷ u eicrin *n* ifenjařen *n* wurey sekkʷan ařef ‘draxma’ *n* wurey uřa d tnayen *n* řeqcūe *n* nnřas, icellel, icna, ijebbēd am wurey. ²⁸ Nniy asen “Kenniw d imqeddasen zzat i SIDI u řeqcūe-a aqa qeddsen *i řan*, uřa d nnuqart-a d wurey-a, inni d tawhibt s řxađar i SIDI, AREBBI *n* ibabaten nwem. ²⁹ Ėessem u ĥđam aya řars ař t i řa tweznen zzat i wudem *n* imeqqrannen *n* ikehhanen d llawiyen d imeqqrannen *n* tudrin *n* ibabaten *n* Israyil di Urcalim, deg ixammen *n* taddart *n* SIDI.” ³⁰ *Xenni* řřfen ikehhanen d llawiyen řewzen *n* nnuqart d wurey d řeqcūe ĥima ad awyen aya marra řar Urcalim řar taddart *n* AREBBI.

³¹ Deg wass wiss teneac *n* uyur amezwaru neksi iqđan nney mařend ad nuyur řar Urcalim. Tuřa afus *n* AREBBI xaney uca issenjem aney zeg ufus *n* řeedu u *zeg ufus* *n* yenni *i d aney* iggin taxceft deg webrid. ³² Uca niweđ řar Urcalim u neqqim dinni řřata *n* wussan. ³³ Deg wass wiss arebea itwawzen nnuqart d wurey d řeqcūe di taddart *n* AREBBI nney uca newca aya i ukehhan Marimut, mmis *n* Uriya, uca Alicazar, mmis *n* Finřas, *tuya-t* akides uřa d Yuzabad, mmis *n* Yecuea, d Nuēadya, mmis *n* Bannuy, tnayen *n* llawiyen. ³⁴ *D man aya imsar* ełařsab řqedd d řewzen *n* marra aya u marra řewzen itwawzen di řweqt nni d iijen. ³⁵ Ayt *n* lmenfa inni dd-iceqben zi tmeřbast, ssgaeēden i AREBBI *n* Israyil tiyarsa *n* wecmađ: teneac *n* imwan i marra Israyil, setta u-tessin *n* icarriyēen u sebea u-sebein *n* izmaren, teneac *n* imyan, marra aya d tayarřt *n* wecmađ i SIDI. ³⁶ Nitni wcin tiweřsa *n* ujeġid i ijeġiden *i iřan* sadu ujeġid u i lwulat *di temmurt* ayirin i iřzar u nitni wcin afus i řgens u *i* taddart *n* AREBBI.

Třaġit d ttubet *n* Ėazra x timyarin iryiben

¹ Awarni řami itwakemmeř man aya marra, usin-dd řari řřukkam, nnan “Řgens *n* Israyil d ikehhanen d ayt *n* Lawi war qqimen twammssebđan x řegnus *n* temmura-ya, mayar neawat nsen am tinni *n* Ikenēaniyēen d lřittiyyēen d Ifiriziyyēen d Iyabusiyyēen d Iēammuniyyēen d Imu’abiyyēen d Imiřriyyēen d Imuriyyēen. ² Nitni iwyen zeg yessitsen *timyarin* i yixef nsen u i iřenjiren nsen ařami řuren zzariēet d tamqeddast s řegnus *n* temmura-ya, wah, afus *n* řřukkam d imdebbaren *tuya-t* d amezwaru di řeydar-a.”

³ Umi sřiy necc aya, carrgey aruđ inu d upartessu inu, qeřeey-dd acewwaf *n* uzeġif u *n* tmarť uca qqimey jeēearey. ⁴ *Xenni* munen-dd xafi marra, inni ittarijjen zi AREBBI *n* Israyil, di ssibbet *n* řeydar *n* imenfiyyēen, maca necc qqimey jeēearey ař řweqt *n* tyarřt *n* tmeddit. ⁵ řar tyarřt *n* tmeddit faqey-dd zeg wejear inu s warruđ inu icarrēen d upartessu inu *icarrēen* uca udarey x ifadden u sswiřzđey ifassen inu řar SIDI, AREBBI inu.

⁶ Nniy “AREBBI inu, necc sedřiy u twassbeđřey ař war zeimey ad řark-dd ssgaeēdey udem inu, a AREBBI inu, minzi řmueřiyet nney temyar aney x uzeġif u amarwas nney imyār řars ař ajenna. ⁷ Zeg wussan *n* ibabaten nney řars ař ass-a *aqa-ney* deg umarwas d ameqqran u x řmueřiyet nney nemmewc neccin, ijeġiden nney d ikehhanen nney, deg ifassen *n* ijeġiden *n* temmura, i ssif, i tmeřbast, i ukeccēd d řefđiřet, am mammec *i teřa* ass-a. ⁸ Řexxu *tuya* din ict *n* tzeřziřt tamezyant *n* nniēmet *n* SIDI, AREBBI nney, i usenjem *n* min iqqimen u ĥima ad aney yewc iji *n* řewted di zzawect u tfawt i tiřřawin nney, a AREBBI nney, u ĥima ad aney-dd yarr nnefs cwayt di tesmuyi nney. ⁹ Aqa neccin d isemyan, maca di tesmuyi nney war dayney ismiř AREBBI nney, maca netta idřa aney s tmexsiwt nnes icewwaren zzat i wudem *n* ijeġiden *n* Lfurs mařend ad aney-dd yarr nnefs i usbeddi *n* taddart *n* AREBBI

twařat nneđni u i weędař n řxarbet u řima ad aney iwc ijj n wemcan itwannęden s řehyuđ di Yahuda u di Urcalim.

¹⁰ Uca řexxu, min i řa nini awarni uya ead, a AREBBI nney, minzi neccin nesmeř di řumurat nnek, ¹¹ tinni tumured s tsexxart n imsexxaren nnek, inabiyyen, inni innan "Tammurt tenni i řa tadfem mařend ad tt tetřřfem d řwart, d ict n temmurt tetwassexmej s řexmej n řegnus n temmura, s nneawat nsen i zi tt ccuren nitni zi řřarf ař řřarf nneđni s texmuji nsen.

¹² Xenni řexxu, war tticcem yessitwem d temřarin i řhenjiren nsen, uřa d yessitsen war tent ttiwyem i řhenjiren nwem uca war arezzum x řaman nsen niy řxar nsen i řebda řima ad tdewřem tjeřdem u ad teccem mummu *n řyiřet* n temmurt u ad tt tewcem d řwart i řebda i tarwa nwem.'

¹³ Uca awarni marra min i d aney imsaren di ssibbet n tmeřga nney tieffanin d umarwas nney ameqqran, a AREBBI nney, aqa cek tesseřqid xaney ařami war netwahellek ca s řmueřiyet nney u tewcid aney asenjem amecnaw wanita. ¹⁴ Ma nzemmar řexxu ad dd-nedweř řima ad narz twařat nneđnit tiweřřa nnek u ad nemřec ak-d řegnus nni *iggin* nneawat-a? Ma *xenni* cek war xaney txeyyqed s tefqeřt uca ad xaney teqdıd ař mani war ittyimi řbaqiyyet uřa d asenjem? ¹⁵ A SIDI, AREBBI n Israyil, cek d amseřged, minzi neccin neqqim netwassenjem am mam-mec i teęa ass-a. Aqa neccin s umarwas i neęa zzat i wudem nnek, minzi uřa d iijen war izemmar ad ibedd zzat i wudem nnek di ssibbet-a."

Řgens issekk timřarin iryiben

10 ¹ Umi izzuř Eazra ammu, ineem, iru uca iwđa x *ifadden* zzat i taddart n AREBBI, aqa issmun-dd xas řřaci d ameqqran ařřas n yeryazen d temřarin d ayt n Israyil, minzi řgens iru s imeřřawen imeqqranen. ² *Xenni* Cakanya, mmis n Yahı'il, iijen zeg ayt n Eilam, itřřef deg wawař, inna i Eazra

"Neccin aqa neyđar AREBBI nney uca neccin niwi timřarin tibarranin zi řegnus n temmurt nessezdey itent akidney. Xenni řexxu, aqqa din asitem i Israyil di man aya. ³ Ejj aney ad negg ijj n řeahd ak-d AREBBI řima ad nazřer x marra timřarin d min zzaysent dd-ixeřqen, elahřab acawar n Sidi inu u n yenni ittarjijjen i řumur n AREBBI, uca *xenni* ad itwagg elahřab ccarıea. ⁴ Kkar, minzi tamesřact-a aqa-tt x *weerur* nnek u neccin akidek nbedd. Iři d aryaz, egg it!"

⁵ *Xenni* ikkar Eazra uca netta iija imeqqranen n ikehhanen d llawiyyen d marra Israyil ad jjaęen ad ggen elahřab awař-a uca nitni jjuęen t. ⁶ *Xenni* ikkar Eazra *ıffeř* zi zzat i wudem n taddart n AREBBI, yudef deg wexxam n Yuřanan, mmis n Ilyasib. *Umi* yudef *dinni*, war icci ařrum war iswi aman, mařar netta icęen x řeyđar n imenfiyyen. ⁷ Uca ggin ijj n ubarreř di Yahuda d Urcalim i marra ayt n lmenfa mařend ad munen di Urcalim. ⁸ Qae wenni war i dd yusin di řmıjar n řřata n wussan, am mam-mec *ięa* deg ucawar n řřukkam d imřaren, marra agra nnes ad as itwařarrem u netta simant nnes ad itwammsebđa x wegraw n řgens n imenfiyyen.

⁹ Di řřata n wussan nřarwen marra iryazen n Yahuda d Binyamin di Urcalim. Tuęa deg wass wiss eicrin n uyur wiss tesa. Marra řgens iqqim deg wazzay n taddart n AREBBI. Marra tarjijjen zi tmesřact-a uřa zeg wenřar i d iweřřan s wařřas. ¹⁰ Akehhan Eazra ikkar, inna asen "Kenniw teyđarem u kenniw tiwyem timřarin tibarranin zi řegnus tesszedym tent akidwem u *ammu* i teggim tarnim deg umarwas n Israyil. ¹¹ Xenni řexxu, qdam SIDI, AREBBI n ibabaten nwem, u ggem min ixs netta uca msebđam x řegnus n temmurt uřa x temřarin tibarranin."

¹² Marra agraw n řgens yarra xas s jřhed "Aqa-t x *weerur* nney mahend ad negg elahřab awařen nnek! ¹³ Maca aqa *din* ařřas n iwdan u aqa d řweqt n wenřar u war řarsen bu jjeřd mařend ad

10:3 'Sidi' - niy 'Sidi inu'.

qqimen bedden barra uʔa d man aya war iḡi d ict n řxedmet n yijj niy tnayen n wussan, minzi aʔtas zzayney eeddan di tmesřact-a. ¹⁴ Ejj ad bedden řhukkam deg wemcan n marra agraw n řgens uca *ejj* ad dd-asen deg wussan itwaggen, inni di tneddam řarsen timřarin tibarranin, *jmie* ak-d imeqqranen n kuř tandint d řquđat nnes, ař xaney i řa ibeēēēē řřaduq n lřađab n AREBBI nney.”

¹⁵ Myř Yunatan, mmis Easa'il, d Ařazy, mmis n Tiqwa, tuřa tteekksen x man aya u Macullam d Cabatay, wcin asen afus.

¹⁶ Maca ayt n lmenfa ggin *t* ammu. *Xenni* itwafarzen nitni, akehhan Eazra d yeryazen *inni* d izeḡifen n ibabaten i taddart n ibabaten nsen. Nitni marra twařayan s yisem nsen uca qqimen deg wass amzwaru n uyur wiss eēcra řima ad arzun di temsřact-a ¹⁷ u deg wass amezwaru n uyur amezwaru qđan *timesřayin* n marra iryazen nni iggin ad sszedřen akidsen timřarin tibar-ranin. ¹⁸ Itwaf belli inni zeg ayt n ikehhanen inni isszedřen řar ixef nsen temřarin tibarranin, aqa-ten zeg ayt n Yecuea, mmis n Yuřadaq, u zeg aytmas, Maēciya d Alieazar d Yarib d Jadalya. ¹⁹ Nitni wtin x ufus ad ssekken timřarin nsen, u umi daysen amarwas, *ad awyen* ijj n uřuři zi třimart i umarwas nsen.

²⁰ Zi tarwa n Immir: řanani d Zabadya.

²¹ Zi tarwa n řarim: Maēciya d Iliya d Camēciya d Yahiyil d Euzziya.

²² Zi tarwa n Fačur: Alyaeina, Maēciya d Ismaēil d Natanayil d Yuzabad d Aleasa.

²³ Zeg ayt n Lawi: Juzabad d Cimej d Qalaya, wa d Qaliřa, d Fathya d Yahuda d Alieazar.

²⁴ Zeg imedyazen: Alyasib, u zeg ieessasen n tewwura: Callum d řalam d Uri.

²⁵ Zi Israyil: zeg ayt n Fareuc: Ramya d Jiziya d Malkiya d Miyamin d Alieazar d Malkiya d Banaya.

²⁶ Zeg ayt n Eilam: Mattanya, Zakariya d Yaři'il d Eabdi d Yarimut d Iliya.

²⁷ Zeg ayt n Zattu: Alyaeinay, Ilyacib, Mattanya d Yarimut d Zabad d Eaziza.

²⁸ Zeg ayt n Babay: Yuřanan, řananya, Zabbay d Eatlay.

²⁹ Zeg ayt n Bani: Macullam, Mallux d Eadaya, Yacub d Ca'al, Yaramut.

³⁰ Zeg ayt n Fařat-Mu'ab: Eadna d Kalal, Banaya, Maēciya, Mattanya, Bařaliyil d Binnuy d Manassi.

³¹ Zeg ayt n řarim: Alieazar, Jaciya, Malkiya, Cimeiya, Cimeun. ³² Binyamin, Mallux d Camarya.

³³ Zeg ayt n řacum: Mattanay, Mattatta, Zabad, Alifalat, Yarimay, Manassi, Cimej.

³⁴ Zeg ayt n Biřway: Maēaday, Eamram d Uwyil, ³⁵ Banaya, Badya, Kaluhi, ³⁶ Wanya, Marimut, Ilyacib, ³⁷ Mattanya, Mattnay d Yaesu ³⁸ d Bani d Binnuy, Cimej ³⁹ d Calmaya d Natan d Eadaya,

⁴⁰ Maknadbay, Cacay, Caray, ⁴¹ Eazaryil d Calamya, Camarya, ⁴² Callum, Amarya, Yusuf.

⁴³ Zeg ayt n Nabu: Yaēiyil, Mattatya, Zabad, Zabina, Yaddu d Yuwil, Banaya.

⁴⁴ Marra ina tuřa iwyen timřarin tibarranin uca ca zzaysen tuřa řarsen timřarin urwent-i-dd iřenjiren.

10:14 'deg wussan itwaggen' - ixs ad yini 'deg wussan i ixđaren nitni'.

10:24 'imedyazen' - niy 'imeynujen'.

NAḤAMYA

Tazaḡit n Naḥamya i řgens n Israyil

¹ Awařen n Naḥamya, mmis n Ḥakalya. Imsar deg uyur n Kisluw, deg usegg^{as} wiss eicrin, umi d ayi tuḡa di řeqsar Cucan, ² aqa yusa-dd Ḥanani, ijjen zeg aytma, *munen* ak-d ca n yeryazen zi Yahuda uca sseqsiy ten x Wudayen nni itwassnejmen, inni iqqimen zi tmeḥbast, u x Urcalim. ³ Nitni nnan ayi “Inni iqqimen, inni i din iqqimen di lēamala zi tmeḥbast, aqa-ten di řeyben d ameqqran u di řefdiḥet uca řḥid n Urcalim itwarz u tiwura nnes twasscemdent.” ⁴ Umi sřiy necc awařen-a, imsar, aqa qqimey řar *temmurt*, ruḡ u cedney ca n wussan, řummeḡ u řuḡey zzat i wudem n SIDI n ujen^{na}. ⁵ Necc nniy “A SIDI, AREBBI n ujen^{na}, cek d Arebbi d ameqqran issagg^{aden}, wenni ittffen di řeahd d tmexsiwt icewwaren di řtwee n yenni cek it-texsen u inni ittffen di tweřřa nnek. ⁶ Ejj ad yiři umezzuḡ nnek iften u tiřřawin nnek arzment ḥima ad tesřid i tzaḡit n umsexxar nnek nni řuḡey ass-a zzat i wudem nnek, ass d řiřet, di řtwee n ayt n Israyil, imsexxaren nnek. Neemeḡ eawed s ddnub n ayt n Israyil i zi xak xdan. Necc d taddart n baba, aqa neccin nexda *akik*. ⁷ Neccin negga akidek ařřas n řeyb u war neřřif ca di řumurat d tweřřa d lfarayid i zi tumured i umsexxar nnek Musa. ⁸ Idar awař i tumured i umsexxar nnek Musa umi tennid “Mařa kenniw d iyeddaren, aqa ad kenniw řarcey řar řegnus, ⁹ *maca mařa* kenniw tdewřem-dd řari, ad řřfem di řumurat inu u ad tent teggem, waxxa din řzaywem inni x yuřřřen řar řřarf aneggar n ujen^{na}, necc ad ten-dd ssmuneḡ zi senni, ad ten awyeḡ řar wemcan i ixḡareḡ nnec ḥima ad dinni ssezdyey isem inu. ¹⁰ Nitni *wah* d imsexxaren nnek d řgens nnek nni tfekked s jjeḥd nnek ameqqran u s ufus nnek ijeḥden. ¹¹ A, Sidi inu, iři ad iften umezzuḡ nnek řar tzaḡit n umsexxar nnek u řar tzaḡit n imsexxaren nni igg^weden isem nnek. Ejj amsexxar nnek ad yawed u ewc as arreḥmet zzat i wudem n weryaz-a. Necc tuḡa-yi d awarrad n ujeḡid.

Ajeḡid Artaḥcasta n Lfurs issekk Naḥamya i Urcalim

² ¹ Deg uyur n Nisan, deg usegg^{as} wiss eicrin n ujeḡid Artaḥcasta, *umi* tuḡa din binu zzat i wudem nnes, imsar, aqa ksiy binu uca wciḡ t i ujeḡid. Eemmarř war nnzemmeḡ zzat i wudem nnes. ² *Xenni* inna ayi ujeḡid “Mayemmi innzemm wudem nnek, u cek war teḥřiced ca? Aqa man aya war iḡi myir d ijj n řḥar n wuř ibarrchen.” *Xenni* dewřey necc nnxeřey ařřas. ³ Nniy i ujeḡid “Tudart i ujeḡid i řebda. Mammec war ittiři wudem inu innzemm, aqa tandint, amcan n imeḡřan n ibabaten inu, d řxarbet d tewwura nnes tecca itent tmeřři?” ⁴ Inna ayi ujeḡid “Man *xenni* min tettared cek?” *Xenni* řuḡey i AREBBI n ujen^{na} ⁵ uca nniy i ujeḡid “Mařa tusa as-dd i ujeḡid x řxadar u yufa amsexxar nnek arda zzat i wudem nnek, ammu sekk ayi řar Yahuda, řar tendint n imeḡřan n ibabaten inu ḥima ad tt bnⁱy eawed.” ⁶ *Xas uca* inna ayi ujeḡid, umi teqqim temyart n ujeḡid x uyezdⁱs nnes “Meḥař i řa tekk twaḥit nnek u meřmi i dd i řa tēeqbed?” Uca ittyři as aya mliḡ i ujeḡid, issekk ayi *dinni* umi necc d as nniy řeqedd n ijj n řmijař. ⁷ Arniḡ nniḡ as i ujeḡid “Mařa tusa as-dd i ujeḡid x řxadar, *xenni* ad ayi mmewcent tebratin i lwulat n *temmurt* ayirin i iḡzar, maḥend ad ayi ssqebbden ař i řa yawḡey řar Yahuda, ⁸ uřa d ict n tebrat i Asaf, aeassas n weḥwic ameqqran n ujeḡid, ḥima ad ayi yewc akeccuḡ ḥima ad řzayes negg tiḥenya i tzeqqa sennej i tewwura n řeqsar nni iḡan zzat i taddart, u i řḥid n tendint, u i taddart mani i řa zedyey.” Uca ajeḡid iwca ayi tent minzi tuḡa afus ařebḥan n AREBBI xafi. ⁹ *Xenni* iwḡey řar lwulat di *temmurt* ayirin i iḡzar u wciḡ asen tibratin n ujeḡid. Ajeḡid issekk akidi uřa d ikumandaren d imnayen n iysan.

2:9 ‘imnayen n iysan’ - niy ‘inni ineddhen iysan’.

¹⁰ *Umi* Sanballaṭ zi Ḥurun, d Ṭubiya, amsexxar Aεammuni, sṛin aya, tuḡa aya ḡarsen d ict n tmesṛact d taceffant aṭṭas, aḡa yusa-dd ijj bnaɗem ḡima ad yarzu ṛḡar i ayt n Israyil.

Naḡamya ibda ṛḡedmet nnes di Urcalim

¹¹ Ammu usiy-dd ḡar Urcalim uca dinni qqimey ṭṛata n wussan. ¹² *Xenni* kkarey di ḡiṛet, necc d ca n yeryazen akidi, uca necc tuḡa war ssargbey uṛa d ijj n bnaɗem x min tuḡa i d ayi igga SIDI deg wuṛ ḡima ad t ggey i Urcalim uca war kidi ksiy ṛmaṛ mḡir ṛmar minxef i nyiy. ¹³ Di ḡiṛet ffḡey zi Tewwart n Teyzurt ḡars aṛ Taṛa n Ṛhaycet u ssenni ḡar Tewwart n Ṛeyḡar. Necc xemmey ṛeḡyuḡ n Urcalim, inni itwahedmen u tiwwura nnes tecca itent tmesi. ¹⁴ Necc nedhey *xenni* ḡar Tewwart n Taṛa d uyeṛmam n ujeḡid, *maca* war tuyi din ttasie i ṛmaṛ sadu inu ḡima ad arniy ḡar zzat. ¹⁵ *Xenni* gaεeɗey di ḡiṛet x tseḡya uca xemmey ṛḡiḡ uca εeqbey-dd, uca udfey εawed zi Tewwart n Teyzurt. *Ammu* i dd-εeqbey.

¹⁶ Imdebbaren war ssinen mani tuḡa ruḡey d min tuḡa xsey ad ggey. Maḡar necc ḡars aṛ din war ssargbey uṛa d ict n ṛḡajet i Wudayen d ikehhanen d tarwa n taṣiṛet d imdebbaren d innedni inni iggin ṛḡedmet. ¹⁷ *Xenni* nniy asen “Kenniw tettwaṛam ṛeyḡben i di neḡa, aḡa Urcalim tetwaredeḡ u tiwwura nnes tecca itent tmesi. Asem-dd, ad nebna ṛḡiḡ n Urcalim, ḡima war netwasεḡar εad ktar.” ¹⁸ Necc ḡajiy asen mammec afus n SIDI inu tuḡa d aṣeḡḡan xafi uṛa d awaṛen i d ayi inna ujeḡid. *Xenni* nnan “Neccin ad nekkar ad nebna.” Uca nitni ssjehden ifassen nsen i ṛḡedmet.

¹⁹ *Umi* Sanballaṭ, zi Ḥurun, d Ṭubiya, amsexxar Aεammuni, d Weerab Jacam, sṛan t, stshezzan zzayneḡ u sseḡqaren aney. Nitni nnan “Manaya min i da tetteggem? Ma texsem ad ṭḡewwyem x ujeḡid?” ²⁰ Necc arriy xasen, nniy asen “AREBBI n ujenna ad aney iwc afus, u neccin, imsexxa-ren nnes, ad nekkar ad nebna. Kenniw *maca* war ḡarwem bu tesḡart uṛa d ṛḡeḡq niḡ ṛiḡaret di Urcalim.”

Ṛebni n ṛeḡyuḡ n Urcalim

³ ¹ Arrays n ikehhanen ameqqran Ilyacib, ikkar, uṛa d aytmas, ikehhanen, uca nitni bnan Tawwart n Wuḡi. Nitni qeddsen tt uca ssbedden days tiwwura nnes. Nitni qeddsen tt aṛ Ṛburj n Mya, aṛ Ṛburj n Ḥananiyil.

² ḡar uyezdis nnes bnan yeryazen n Ariḡa uca ḡar uyezdis nsen ibna Zakkur, mmis n Imri.

³ Tawwart n Wesṛem bnan tt ayt n Sana. Nitni arekkben tiḡenya n tzeqqa u ssbedden days tiwwura ak-d zzekrunat d iεumad n wefray.

⁴ X uyezdis nsen ibna Marimut, mmis n Uriya, mmis n Quṣ, u ḡar uyezdis nsen tuḡa iεeɗdeṛ Macullam, mmis n Baraxya, mmis n Macizabyil u ḡar uyezdis nsen iεeɗdeṛ Ṣaduq, mmis n Baεna.

⁵ ḡar uyezdis nsen tuḡa εeɗḡren imezday n Taquεa, *maca* imcenneen jarasen war ssqewsen ca iri i ṛḡedmet n SIDI nsen.

⁶ Yuyadaε, mmis n Fasiḡ, d Macullam, mmis n Basudya, tuḡa εeɗḡren Tawwart Taqdimt. Nitni arekkben tiḡenya n tzeqqa u ssbedden days tiwwura ak-d zzekrunat d iεumad n wefray.

⁷ ḡar uyezdis nsen tuḡa iεeɗdeṛ Malatḡa zi Jibeun, d Yadun, Amiyarunuti, d yeryazen zi Jibeun u zi Miṣfa ḡars aṛ mani tuḡa ṛkursi n lwali n *temmurt* aḡirin i iḡzar.

⁸ ḡar uyezdis nnes tuḡa iεeɗdeṛ Euzziyil, mmis n Ḥarhaya, ijjen zeg iḡeddaden n wurey, u ḡar uyezdis nnes iεeɗdeṛ Ḥananya, mmis n yijj zeg inni isswejden ṛεεṭuṛ. Nitni jjin Urcalim ḡars ar ṛḡiḡ d miriw *am t* tuḡa.

⁹ ḡar uyezdis nsen tuḡa iεeɗdeṛ Rafaya, mmis n Ḥur, ameqqran x wezyen n udewwar n Urcalim. ¹⁰ ḡar uyezdis nsen tuḡa iεeɗdeṛ Yadaεa, mmis n Ḥarumaf, ajemmaḡ n taddart nnes. U ḡar uyezdis nnes tuḡa iεeɗdeṛ Ḥattuc, mmis n Ḥacabniya.

¹¹ Malkiya, mmis n Ḥarim d Ḥaccub, mmis n Faḥat-Mu'ab eedřen tasyart wiss tnayen uṛa d Ṛburj n Tefqunt.

¹² ȳar uyezdīs nsen tuȳa ieeddeṛ Callum, mmis n Luḥic, ameqqran x wezyen nneḏni n udewwar n Urcalim, ak-d yessīs.

¹³ Ḥanun d imezday n Zanuḥ eedřen Tawwart n Teyzurt. Nitni arekkben tiḥenya u ssbedden days tiwwura ak-d zzekrunat d iεumad n wefray uca eedřen εawed aṛef n iȳaȳen n ṛḥiḏ ȳars aṛ Tewwart n Ṛeȳbar.

¹⁴ Malkiya, mmis n Rakab, ameqqran n udewwar n Bayt-Karim, tuȳa ieeddeṛ Tawwart n Ṛeȳbar. Netta yarekkeb tiḥenya u issbedd days tiwwura ak-d zzekrunat d iεumad n wefray.

¹⁵ Callum, mmis n Kulhuz, ameqqran n udewwar Miṣfa, tuȳa ieeddeṛ Tawwart n Taṛa. Ibna itt u nitni arekkben tiḥenya n tzeqqa uca issbedd days tiwwura ak-d zzekrunat d iεumad n wefray. Netta ieedṛ εawed ṛḥiḏ zeg uyeṛmam n Cilah ȳar weḥwic n ujeȳid ȳars aṛ ddruj nni ihekk^wan zi tendint n Dawud ȳar swadday.

¹⁶ Awarni as tuȳa ieeddeṛ Naḥamya, mmis n Eazbuq, ameqqran n wezyen n udewwar n Bayt-Šur, ȳars aṛ ajemmaḏ i imeḏran n Dawud u ȳars aṛ jjubb itwaggen u ȳars aṛ Taddart n Ayt bu-teyrudṛ.

¹⁷ Awarni as tuȳa eeddřen llawiyyen. Raḥum, mmis n Bani, u ȳar uyezdīs nnes Ḥacabya, ameqqran n wezyen n udewwar n Qaeila, deg udewwar nnes.

¹⁸ Awarni as tuȳa eeddřen ayt matsen, Baway, mmis n Ḥinadad, ameqqran x wezyen nneḏni n udewwar n Qaeila.

¹⁹ ȳar uyezdīs nnes tuȳa Eazir, mmis n Yecuεa, ameqqran n Miṣfa, ieeddeṛ ict n ṭṭarf nneḏni ajemmaḏ i tsawent ȳar taddart n ṛesnaḥ, ȳar mani idewwar ṛḥiḏ.

²⁰ Awarni as tuȳa Barux, mmis n Zabbay, ieeddeṛ s cḏaret iij n ṭṭarf nneḏni, zi mani i ȳa idewwar ṛḥiḏ ȳars aṛ tewwart n taddart n Ilyacib, arrays n ikehhanen.

²¹ Awarni as tuȳa Marimut, mmis n Uriya, mmis n Quz, ieeddeṛ iij n ṭṭarf nneḏni, zi tewwart n taddart n Ilyacib aṛ aneggaru n taddart n Ilyacib.

²² Awarni as tuȳa eeddřen ikehhanen. Nitni d iryazen zi jḥet n L'Urdun.

²³ Awarni asen tuȳa ieeddeṛ Binyamin d Ḥaccub, ajemmaḏ i taddart nsen. Awarni asen tuȳa ieeddeṛ Eazarya, mmis n Macasiya, mmis n Eananiya, zzat i taddart nnes.

²⁴ Awarni as tuȳa Binnuy, mmis n Ḥinadad, ieeddeṛ iij n ṭṭarf nneḏni, zi taddart n Eazarya ȳars aṛ mani i ȳa idewwar ṛḥiḏ ȳars aṛ taȳmart.

²⁵ Falal, mmis n Uzay, tuȳa ieeddeṛ ajemmaḏ mani i ȳa idewwar ṛḥiḏ d ujemmaḏ n lburj yueṛan wenni irefeen x tzeddiyt n sennej n ujeȳid, tenni ȳar zzat n ṛemraḥ n ṛeḥbes. Awarni as tuȳa ieeddeṛ Fadaya, mmis n Fareuc.

²⁶ Imsexxaren n zzawect inni zedȳen di Ufil, tuȳa eeddřen ajemmaḏ i Tewwart n Waman ȳar ccarq u ȳar lburj issewcen ȳar barra.

²⁷ Awarni asen tuȳa imezday n Taquca eeddřen iij n ṭṭarf nneḏni ajemmaḏ i lburj ameqqran issewcen ȳar barra ȳars aṛ ṛḥiḏ n Ufil.

²⁸ Tuȳa ikehhanen eeddřen Tawwart n Iysan, kuṛ iij ajemmaḏ i taddart nnes.

²⁹ Awarni asen tuȳa ieeddeṛ Šaduq, mmis n Immir, ajemmaḏ i taddart nnes. U awarni as tuȳa ieeddeṛ Camaya, mmis n Cakanya, aeessas n Tewwart n Ccarq.

³⁰ Awarni as tuȳa Ḥananya, mmis n Calamya, d Ḥanun, mmis n Šalaf wiss setta, eeddřen iij n ṭṭarf nneḏni. Awarni as tuȳa ieeddeṛ Macullam, mmis n Baraxya, ajemmaḏ i texamt nnes.

3:15 'ayeṛmam n Cilah' - ayeṛmam-a ad taȳ d simant n uyeṛmam am uyeṛmam n Silwam wenni aman nnes ffȳen zeg ṛeunšar n Jihun uca iwden ȳar uyeṛmam n Silwam s qanat n Hizqiya tenni neqcen swadday i temmurt εṛaḥaṛ deg usegg^was 701 qbeṛ Lmasiḥ (xṣar εawed lca. 8:6).

³¹ Awarni as tuḡa iēddeṛ Malkiya, ijjēn zeg iḥeddaden n wurey, ḡars aṛ taddart n imsexxaren n zzawect d isebbabēn, ajeṃmaḍ i Tewwart n Ṛeḡsab u ḡars aṛ axxam n sennej ḡar teḡmart.

³² Jar wexxam n sennej ḡar teḡmart d Tewwart n Wuḡi, tuḡa ēddṛēn imziren n wurey d isebbabēn.

Ṛēedyan war zemmarēn ad ssbedden Ṛxedmet

³³ Umi Sanballaṭ iṣṛa, aqqa neccin nbenna Ṛḡiḍ, imsar, aqa idweṛ ixeḡyeq, iṣēar aṭṭas uca netta issbeḡdeṛ Udayēn.

³⁴ Tuḡa netta issawaṛ jar aytmas d ṛēeskar n Samarya, inna “Min tteḡḡen Wudayn-a iḡēēfen? Ma ad ten nejji? Ma ad qedmmen tiḡarṣa? Ma ad t kemmṛēn deg ijj n wass? Ma ad ssekkaren tudart ēawed zi arwinat inni itwacēḡḡen?” ³⁵ Tuḡa akides Ṭubiya, Aēammuni, inna “ēad maṛa bnan t ēawed, xmi i ḡa iḡḡeḡ ijj n weceeb *waha*, xenni ad iḡdem Ṛḡiḍ nsen n weḡru.”

³⁶ “Seṛ, a AREBBI nneḡ, mammec i nedweṛ netwasseḡḡar uca arr aseḡḡar nsen x uzeḡiḡ nsen uca sellem iten d takeccaḍṭ ḡar ict n temmurt n uḡēbbes ³⁷ u war sduṛiy ṛmūēṣiyyet nsen u war tteḡji ad itwamḡa ddnub nsen zzat i wudem nnek, minzi nitni ssduḡqzen cek qibaḷ i ibennayēn.”

³⁸ Neccin nebna Ṛḡiḍ, aṛami Ṛḡiḍ aṛ azyen idweṛ iqqēn, minzi ṛḡens igga uṛ nsen ad t ḡḡēn.

4 ¹ Umi *maca* Sanballaṭ d Ṭubiya d Waeraben d Iēammuniyyēn d Icdudiyyēn sṛan, aqa aēdaṛ n ṛēḡyud n Urcalim ittraḡ ḡar zzat, tizziyin bdant ad qqnēt, imsar, aqa nitni xeyyqēn aṭṭas.

² Nitni marra ḡḡin tameēmuḷ maḡēnd ad dd-asen ad mmenḡēn ak-d Urcalim, ad dinni ssek-karen ṛēḡweṛ. ³ Neccin *maca* nzuḡ ḡar AREBBI nneḡ u di ssibbet nsen nessbedd ict n tēassast xasen ass d ḡiṛēt.

⁴ *Xenni* inna Yahuda “Jḡhed n yenni yarebbun yuḡeṛ, maḡar din aṭṭas n ṛxarbet. War nzemmar x ṛebni n Ṛḡiḍ.” ⁵ Ṛēedyan aqa nnan “Nitni war tticēn u war ttwiṛin walu ḡars aṛ i dd ḡa nas di ṛwest nsen u ad ten neneḡ. *Ammu* i ḡa nessbedd Ṛxedmet.

⁶ Uca imsar, aqa Udayēn, inni ḡarsen izeddyēn, usin-dd nnan aneḡ ēēcra n twaṛawin “Ittēṣṣa kenni w ad ḡarney-dd tēēqbem!”

⁷ Uca awarni i Ṛḡiḍ ḡar imucan iwaṭan u ḡar tseḡḡar ifruren, aqa ssbeddeḡ ṛḡens ēlaḡsab ṛwacunat nsen, ak-d ṛēsyuf nsen d iḡṛicēn nsen d ṛēqwas nsen. ⁸ Necc xzareḡ, *xenni* kkareḡ, nniḡ i tarwa n taṣiṛēt u i imdebbaren u i min iqqimēn n ṛḡens “War zzaysen tēḡḡēdem ca! Sidi inu d ameḡḡran u issaḡḡad. Fekkareḡ days, temmenḡēn i aytmatwem, iḡēnjireḡ nwem, yes-sitwem, timḡarin nwem d tudrin nwem.”

⁹ Umi sṛan Ṛēedyan nneḡ, aqa *neccin* nargeb xas u aqa AREBBI ibdeṛ anyway nsen, imsar xenni neccin marra idneḡ neēqeb ḡar Ṛḡiḍ, kuṛ ijj ḡar wemcan *nnes*. ¹⁰ Zeg wass nni imsar, aqa azyen n imsexxaren inu tuḡa xeddmēn u azyen nneḍni zzaysen ṭṭfen iḡṛicēn d tcappat n useḡqi d ṛēqwas d warruḍ n wuzzaṛ uca imeḡḡranen *bedden* awarni i kuṛ taddart n Yahuda. ¹¹ *X yenni* ibnan Ṛḡiḍ, aqa inni zzaysen tuḡa yarebbun, xeddmēn s yijj n ufus, am tuḡa bardeēn, u s ufus nneḍni ṭṭfen lansa ¹² u inni tuḡa ibennan, kuṛ ijjēn zzaysen ḡars ssif iqqēn x tmeṣṣaḍṭ nnes am tuḡa ibenna. Wenni ittṣuḍēn di ṛbuq, aqa-t akidi.

¹³ Nniḡ i tarwa n taṣiṛēt u i imdebbaren u i min iqqimēn n ṛḡens “Ṛxedmet temḡar u teyru. Nec-cin netwabezzē x Ṛḡiḍ, ijjēn igḡweḡ x wennēḍni. ¹⁴ Deg wemcan mani i ḡa teṣṛēm ṛḡess n ṛbuq, munem-dd dinni xaneḡ. AREBBI nneḡ ad immneḡ di ṭṭweē nneḡ.

¹⁵ *Ammu* i nexdem uca azyen zzaysen ṭṭfen iḡṛicēn zi tuffut n wass ḡars aṛ i dd ḡa ffyēn itran.

¹⁶ Di ṛweqt nni nniḡ i ṛḡens “Kuṛ aryaz ad issens daxēṛ di Urcalim ak-d umsexxar nnes uca

ammu i ɣarney i ɣa yiřin d aecessas di ġiřet u deg wass *ad iřin* i řxedmet.”¹⁷ Uřa d ijj zzayney war ikkis arruđ, war iġi necc řa d aytma řa d imsexxaren inu uřa d yeryazen n taessast. Kuř ijj *iřtef* lansa deg ufus nnes afusi.

Nahamya iwca afus i imezřađ

⁵ Ikkar ijj n uřuyyi imyar n řgens u n temyarin nsen *cetcant* x aytmtsentsent, Udayen.² Din inni innan “Iřenjiren nney d řenjin nney d neccin d ařtas. Ittxeřsa ad nsey imendi ħima ad necc ad neddar.”³ Inneđni nnan “Neccin narhen iyyaren nney d iřwicen nney n tzayart d tudrin nney d ađman, ħima ad nawi imendi deg *wussan n řaz*.”⁴ Inneđni nnan “Neccin narđeř nnuqart i ljiřya i ujeġid x iyyaren nney u x iřwicen n tzayart nney.”⁵ “Xenni řexxu, aysum nney d weysum n aytmatney, iřenjiren nney d iřenjiren nsen, u xzar, neccin narra iřenjiren nney d řenjin nney am isemyan. Aqa din zi yessitney tinni i idewřen *am tsemyin* uca afus nney war izemmar *ad igg ca* u iyyaren nney d iřwicen n tzayart nney deg ufus n inneđni.”

⁶ Umi sřiy necc iřuyyan nsen d wawařen-a, dewřeř xeyyqey ařtas.⁷ Necc xarrsey deg wuř inu u cetciy x tarwa n tařiret u x imdebbaren, nniy asen “Kuř iijen zzaywem days d řeib umi ittar arriba zeg umas.” Necc ggiy ijj n wegraw d ameqqran đidd nsen.⁸ Necc nniy asen “Neccin nesya aytmatney, Udayen, inni tuya itwazzenzen i řegnus, ełahsab tizemmar nney. Kenniw *maca*, ma texsem ad tezzenzem tawmat nwem niy nitni xenni teggin ten řexxu ad twammenzen i nec-cin?” Uca sseyden war ufin min i ɣa inin.⁹ Xas uca nniy necc “Min teggem kenniw, war iġi nican. Ma war ittxeřsa ad tuyurem zzat i AREBBI nney s uweqqar zi ssibbet n useřqar n řegnus, řeedyan nney?”¹⁰ Uřa d necc, aytma d imsexxaren inu, aqa narđer asen nnuqart d imendi. Jjem aney ad nesmeř *maca* di arriba-ya.¹¹ Arrem asen ass-a iyyaren nsen, iřwicen nsen n tzayart, řeerasit nsen n zžitun d tudrin nsen uřa d tayarst wiss mya n nnuqart d imendi d binu n đdid d zžect nni i zzaysen tettarem.”¹² Xas uca nnan nitni “Ad asen t narr marra u war zzaysen t net-tettar *ead*. Neccin ad negg, am mammecc tennid cek.” Uca řayiy i ikehhanen u jjiy ten ad jjaġen, aqa nitni ad ggen ełahsab awař-a.¹³ Xenni zzerzey weřsin n warruđ inu, nniy “Ammu i ɣa izzerz AREBBI kuř aryaz, wenni war iřřifen deg wawař-a, zi taddart nnes u zeg wagra nnes, netta ad immerz ad ixwa *ammu*.” Agraw n řgens marra inna “Amin!” U nitni ssemyaren SIDI d řgens i iggin ełahsab awař-a. .

Amedya n Nahamya

¹⁴ Uřa d necc d yaytma war necci ca zi macca n lwali zeg wass nni di i d ayi tuya igga *ujeġid* d lwali nsen di temmurt n Yahuda, zeg usegg^was wiss eicrin ař asegg^was wiss tnayen u-třatin n ujeġid Artařcasta, *teqqar* teneac n isegg^wasa.¹⁵ Lwulat nni din iġan qbeř i necc, tuya ggin đdqeř x řgens u tuya ksin zzayes ařrum d binu u eawed arebein n uciql n nnuqart. Uřa d imsexxaren nsen seġden x řgens. Necc *maca* war ggiy aya zi tigg^wudi n AREBBI.¹⁶ Aqa wciy jjeħd inu i řxedmet řar řħiđ u neccin war nesyi ca aħwic u marra imsexxaren inu munen din x řxedmet.¹⁷ Yar řřabřa inu *qqimen* mya u-xemsin n yeryazen zeg Wudayen u zeg imdebbaren uřa d inni i řarney-dd yusin zi řegnus i d aney-dd innđen.¹⁸ Min itwasswejden i ijj n wass tuya d ijj n uyen-duz, setta zzaysen twafarzen zeg wuġi, uřa d iđđad twasswejden u di kuř eecra n wussan eřam kuř binu s ufeyyed. S marra aya war ttarey *macca* n lwali, mayar tasexxart tessedqeř ařtas x řgens-a.¹⁹ Idar ayi s řxar, a AREBBI inu, s marra min ggiy necc i řgens-a.

5:13 ‘ařsin’ - niy ‘abeřrur’.

Akemmeṣ n řhiḍ

6¹ Umi xebbaren Sanballaṭ d Ṭubiya d Waerab Jacam d řeedyan nneḍni, aqa necc tuḡa sbeddey řhiḍ u war tuḡi days teqqim tazzit ead, aqa zeema necc tuḡa-yi ead war arekkbey tiwwura, xenni imsar,² aqa Sanballaṭ d Jacam ssekken-dd řari řexbar, nnan “As-dd, ad nemmřar di dcurat di řewḍa n Unu.” Nitni maca tuḡa nwan ad ggen tačeffant akidi.³ Necc ssekkey řarsen ireqqa-sen ad inin “Necc xeddmey řexxu di řxedmet d tameqqrant, x uya war zemmareḡ ad dd-aseḡ. Mayemmi i řa tbedd řxedmet-a mařa řiiḡ tt, hwiḡ-dd řarwem?”⁴ Nitni ssekken ayi-dd tabrat-a areḡa n twařawin u necc tarriḡ xasen s twarrit d icten.⁵ Uca issekk-dd řari Sanballaṭ i twařat wiss xemsa řexbar-a. Amsexxar nnes tuḡa řars ict n tebrat tarzmen s ufus nnes,⁶ yura days “Aqa idweř itwassen řar řegnus u Jacmu iqqar ‘Ček d Wudayan texsem ad řyewwḡem. X uyenni tess-beddem řhiḍ u cek tixed ad tdewřed d ajeḡid nsen’, ammu i iqqaren wawařen-a.”⁷ Ček eawed tařqmed inabiyyen maḡend ad xak-dd barḡen, ad inin ‘Netta d ajeḡid di Yahuda!’ Awařen-a ad awḍen maca i ujeḡid. X uya as-dd řexxu, ad nemcawar.”⁸ Necc maca ssekkey as tabrat maḡend ad as iniy “Timesřayin-a i tennid, war ḡint ca d tidett, maca cek teggid tent deg wuř nnek.”⁹ Minzi nitni marra xsen ad aney ssiggwden, nnan “Nitni ad kksen ifassen nsen zi řxedmet, maḡend war tt teggen.” Xenni řexxu, sejhed ifassen inu!

¹⁰ U necc udfey řar taddart n Camaya, mmis n Dalaya, mmis n Maḡiṭabi. Netta tuḡa ibelleč x ixef nnes dinni, inna “Ejj aney ad nmun di taddart n AREBBI, di řwest n zzawect, ad nbelleč tiwwura n zzawect, mařar ad dd-asen nitni, řima ad cek nřen, wah, ad dd-asen di ḡiřet řima ad cek nřen.”¹¹ Maca necc nniḡ “Ma necc d ijj n weryaz i tarewřa? Ma řijen am necc ad yadef di zzawect uca ad iqqim iddar? War ggur ad tt ttadfey.”¹² Minzi necc argbey u řriḡ, aqa war iḡi d AREBBI i tuḡa t-idd issekken, maca netta issiweř ak-d nnubuwa-ya xafi, minzi Ṭubiya d Sanballaṭ tuḡa cran t.¹³ Netta tuḡa cran t, maḡend necc ad ggwdeḡ ad ggeḡ amenni uca ad xḍiḡ, maḡend ad řarsen yiři ca i zi d ayi i řa ggen isem d ačeffan, řima ad ayi eeyyaren.¹⁴ A SIDI inu, idar i Ṭubiya d Sanballaṭ, min ggin, uřa d tanabit Nueadya d inabiyyen nneḍni inni yarezzun ad ayi ssiggwden.¹⁵ Itwakemmeř řhiḍ awarni i tnayen u-xemsin n wussan, deg wass wiss xemsa u-eicrin n uyur n Ilul.¹⁶ Umi sřan marra řeedyan nney manawya řa d marra řegnus i d aney-dd innḍen řrin t, dewřen nitni d imuqřiřen di titřawin nsen, ucin aqa d SIDI nney i tuḡa iggin řxedmet-a.

¹⁷ Deg wussan nni urin tarwa n tařiřet n Yahuda ařřas n tebratin, tinni issekken i Ṭubiya uřa d tinni iffyen zi Ṭubiya řarsen.¹⁸ Mařar ařřas di Yahuda tuḡa řjuḡen asen, mařar netta tuḡa d aḍekkwař n Caxanya, mmis n Araḡ, u mmis nnes Yuḡanan tuḡa yiwi yeḡis n Macullam, mmis n Baraxya, d tamřart.¹⁹ Čawed ssiwřen zzat i wudem inu x tmegga nnes řiřebřanin u ssiwḍen awařen inu řars. U Ṭubiya tuḡa i d ayi-dd issekkan tibratin řima ad ayi issiggwed.

Taessast n tendint

7¹ Umi řhiḍ tuḡa itwassbedd eawed, imsar, aqa ggiḡ tiwwura ad twarekkbent u ieessasen n tewwura d imedyazen d ilawiyyen ad twareqmen.² Necc umureḡ i uma řanani d řananya, ameqqran n lqelea d Urcalim, minzi netta d ijj n weryaz d amtiqqi, itteggwed AREBBI ktar x wařřas innedni.³ Necc nniḡ asen “War ttunřziment tewwura n Urcalim řars ař i řa tezwex řfuct uca řjem ad belleen tiwwura, u ad arren izekrunen minřra nitni bedden ead i teessast. Ittxeřřa ad ggen ieessasen zeg imezday n Urcalim, kuř ijj deg wemcan n teessast nnes u kuř ijj qibač i taddart nnes.”⁴ Tuḡa tandint tennejbed u temřar, tuḡa maca days řgens drus u tudrin tuḡa war bnint ead.

6:6 ‘Jacmu’ - niḡ (xzar nnumra 2).

7:1 ‘imedyazen’ - niḡ ‘imeynujen’.

Lista n ayt n tḥebbast inni ieqqben ak-d Zarubbabil

⁵ Igga AREBBI deg wuḥ inu ad řayix i tarwa n tařiret d imdebbaren ḥima ad yiři ijj n uzemmam n řgens uca ufiř lista n jjadira n yenni dd-igaeeden d amezwaru, ufiř yura days *man aya*. ⁶ Zeg imenfiyyen inni iwyi akides Nabuxadnař, ajeřid n Babil, aqa d ina d ayt n leamala, inni dd-igaeeden zi tmeḥbast, eqqben řar Urcalim d Yahuda, kuř ijj řar tendint nnes, ⁷ inni dd-yusin ak-d Zarubbabil, Yecuēa, Naḥamya, Eazarya, Raēamya, Naḥamani, Murdaxay, Bilcan, Misfarat, Biřway, Naḥum d Baēna.

Wa d řqedd n yeryazen n řgens n Israyil.

⁸ Ayt n n Farēuc, ařfayn u-mya u-tnayen u-sebein n yeryazen.

⁹ Ayt n Cafatya, teřt-mya u-tnayen u-sebein n yeryazen.

¹⁰ Ayt n Araḥ, setta-mya u-tnayen u-xemsin n yeryazen.

¹¹ Ayt n Fahat-Mu'ab, zeg ayt n Yecuēa d Yu'ab, ařfayn u-tmenya-mya u-tmenya-eēcra n yeryazen.

¹² Ayt n Eilam, ařef u-mitayn u-arebea u-xemsin n yeryazen.

¹³ Ayt n Zattu, tmenya-mya u-xemsa u-rebein n yeryazen.

¹⁴ Ayt n Zakkay, sebea-mya u-settin n yeryazen.

¹⁵ Ayt n Binnay, setta-mya u-tmenya u-rebein n yeryazen.

¹⁶ Ayt n Babay, setta-mya u-tmenya u-eicrin n yeryazen.

¹⁷ Ayt n Earjad, ařfayn u-řert-mya u-tnayen u-eicrin n yeryazen.

¹⁸ Ayt n Aduniqam, setta-mya u-sebea u-settin n yeryazen.

¹⁹ Ayt n Biřway, ařfayn u-sebea u-settin n yeryazen.

²⁰ Ayt n Eadin, setta-mya u-xemsa u-xemsin n yeryazen.

²¹ Ayt n Ařir, zi Ḥazaqiya, tmenya u-tesein n yeryazen.

²² Ayt n Ḥacum, teřt-mya u-tmenya u-eicrin n yeryazen.

²³ Ayt n Biřay, teřt-mya u-arebea u-eicrin n yeryazen.

²⁴ Ayt n Ḥarif, mya u-tenēac n yeryazen.

²⁵ Ayt n Jibeun, xemsa u-tesein n yeryazen.

²⁶ Iryazen n Bayt-Laḥm d Naṭufa, mya u-tmenya u-tmanyin n yeryazen.

²⁷ Iryazen n Eanatut, mya u-tmenya u-eicrin n yeryazen.

²⁸ Iryazen n Bayt-Eazmut, tnayen u-rebein n yeryazen.

²⁹ Iryazen n Qaryat-Yaēarim, Kafira d Ba'irut, sebea-mya u-třata u-rebein n yeryazen.

³⁰ Iryazen n Rama d Jabae, setta-mya u-waḥed u-eicrin n yeryazen.

³¹ Iryazen n Mixmas, mya u-tnayen u-eicrin n yeryazen.

³² Iryazen n Bayt-Il d Eay, mya u-třata u-eicrin n yeryazen.

³³ Iryazen n Nabu nneđni, tnayen u-xemsin n yeryazen.

³⁴ Ayt n yijj n Eilam nneđni, ařef u-mitayn u-arebea u-xemsin n yeryazen.

³⁵ Ayt n Ḥarim, teřt-mya u-eicrin n yeryazen.

³⁶ Ayt n Ariḥa, teřt-mya u-xemsa u-rebein n yeryazen.

³⁷ Ayt n Luđ, Ḥadid d Unu, sebea-mya u-waḥed u-eicrin n yeryazen.

³⁸ Ayt n Sana'a, teřt-ařaf u-tesea-mya u-třatin n yeryazen.

³⁹ **Ikehhanen**

Ayt n Yadeiya, zi taddart n Yecuēa, tesēa-mya u-třata u-sebein n yeryazen.

⁴⁰ Ayt n Immir, ařef u-tnayen u-xemsin n yeryazen.

⁴¹ Ayt n Faḥur, ařef u-mitayn u-sebea u-rebein n yeryazen.

⁴² Ayt n Ḥarim, ařef u-sebeřac n yeryazen.

7:7 'leadad' - niy 'amdan'.

⁴³ **Ilawiyyen.**

Ayt n Yecuēa, ayt n Qadmiyil, zeg ayt n Huduwya, arebea u-sebein *n yeryazen*.

⁴⁴ **Imedyazen**

Ayt n Asaf, mya u-tmenya u-rebein *n yeryazen*.

⁴⁵ **Ayt n ieessasen n tewwura.**

Ayt n Callum, Ayt n Aṭir, ayt n Ṭalmun, ayt n ʿaqqub, ayt n Ḥaṭiṭa, ayt n Cubay, aqa-ten *jmiε* mya u-tmenya u-tṭatin *n yeryazen*.

⁴⁶ **Imsexxaren n taddart iqeddsen**

Ayt n Ṣiḥa, ayt n Ḥasufa, ayt n Ṭabaεut,

⁴⁷ ayt n Qiruc, ayt n Cīa, ayt n Fadun,

⁴⁸ ayt n Labana, ayt n Ḥajaba, ayt n Salmay,

⁴⁹ ayt n Ḥanan, ayt n Jadil, ayt n Ḥajar,

⁵⁰ ayt n Ra'aya, ayt n Rašin, ayt n Naqquda,

⁵¹ ayt n Jazzam, ayt n ʿazza, ayt n Fasiḥ,

⁵² ayt n Bisay, ayt n Maεunim, ayt n Naficasim,

⁵³ ayt n Baqbuq, ayt n Ḥaḡufa, ayt n Ḥarḥur,

⁵⁴ ayt n Bašlit, ayt n Maḥida, ayt n Ḥarca,

⁵⁵ ayt n Barqus, ayt n Sisara, ayt n Tamah,

⁵⁶ ayt n Naših, ayt n Ḥaṭifa,

⁵⁷ **Ayt n imsexxaren n Suliman.**

Ayt n Suṭay, ayt n Sufarat, ayt n Farida,

⁵⁸ ayt n Yaεla, ayt n Darqun, ayt n Jiddil,

⁵⁹ ayt n Cafatya, ayt n Ḥattil, ayt n Fuxarat-Ḥaḡḡabayim d ayt n Amun.

⁶⁰ Marra imsexxaren n taddart iqeddsen d ayt n imsexxaren n Suliman, aqa-ten *jmiε* teṛt-mya u-tnayen u-tessin *n yeryazen*.

⁶¹ Ina d inni igaeeden zi Tal-Milḥ, Tal-Ḥarca, Karub, Addan d Immir, *maca* nitni war zemmaran ad ssecnen zi jjiḥet n taddart n ibabaten nsen niy zi jjiḥet n tarwa nsen, aqa nitni *ffyen* zi Israyil:

⁶² ayt n Dalaya, ayt n Ṭubiya, ayt n Naqquda, setta-mya u-tnayen u-rebein *n yeryazen*.

⁶³ Uca zeg ikehhanen: ayt n Ḥabaya, ayt n Haqquṣ, ayt n Barzillay, *aca zzaaysen wenni* iwyen ict n temyart zi yessis n Ujileadi Barzillay u itwaṛaya s yisem nsen.

⁶⁴ Nitni arzun x tewriqt n uzemmem nsen *di lista n jjadira*, *maca* war tt ufin. X uyenni twassuffyen nitni zi tukehphant.⁶⁵ Lwali ameqqran inna asen, war ttetten zi tmesfayin iqeddsen qae ḡars aṛ i ya ikkar ijj n ukehhan ak-d Urim d Tummim.

⁶⁶ Marra agraw *n ṛgens tuya di* tnayen u-arebein-aṛaf u-teṛt-mya u-settin *n yeryazen*,

⁶⁷ nhṛa imsexxaren d tsemḡin nsen, inni tuḡa-yen marra sebea-aṛaf u-teṛt-mya u-sebea u-tṭatin uca ḡarsen mitayn u-xemsa u-rebein n imedyazen d tmedyazin.

⁶⁸ Iṛeḡman nsen *tuḡa-ten di* arebea-mya u-xemsa u-tṭatin u iḡyaṛ nsen *tuḡa-ten di* setta-aṛaf u-sebea-mya u-eicrin.

7:44 'imedyazen' - niy 'imeḡnujen'.

⁶⁹ Ca zeg izeḡifen n *tudrin* n ibabaten wcin i řxedmet. Lwali ameqqran iwca i ssenduq n txubay n řxedmet ařef draxmat n wurey d xemsin řřawyat i urucci d xemsa-mya u-třatin n tikkas i ikehhanen. .

⁷⁰ Ca nneđni zeg izeḡifen n *tudrin* n ibabaten wcin i ssenduq n txubay i řxedmet eicrin-ařaf draxmat n wurey d ařfayn mina n nnuqart.

⁷¹ Uca min iqqimen zi řgens iwca eicrin-ařaf ‘draxma’ n wurey d ařfayn ‘mina’ n nnuqart d seba u-settin n tikkas i ikehhanen.

⁷² Ikehhanen d llawiyyen d ieassasen n tewwart d imedyazen d ca zi řgens d imsexxaren n tad-dart iqeddsen uřa d marra Israyil zedyen di tneddam nsen.

Tayuri i řgens zi ccariea n Musa

8 ¹ Umi ibda uyur wiss seba uca tuřa ayt n Israyil di tneddam nsen, imun marra řgens am ijj n weryaz deg wazzay n Tewwart n Waman, nnan i Eazra, amseřmed n ccariea, ad yawi adlis n ccariea n Musa, tenni yumur SIDI i Israyil. ² Deg wass amezwaru n uyur wiss seba yiwi-dd ukehhan Eazra ccariea zzat i wudem n wegraw n řgens wenni iřan zeg yeryazen d temřarin d marra inni izemmaren ad as fehmem xmi i d as i řa sřen. ³ Netta iřa zzayes řar wudem n wazzay i iřan zzat i Tewwart n Waman, zi tuffut ař azyen n wass, i yeryazen d temřarin d inni izemmaren ad as fehmem. Tuřa imezzuyen n marra řgens řar wedlis itwannęden n ccariea. ⁴ Uca Eazra, amseřmad n ccariea, ibedd x ijj n ddruj n ukeccuđ wenni i iggin i uya uca x uęezdis nnes afusi bedden Mattitya d Camae d Eanaya d Uriya d řilqiya d Maesiya u x uęezmađ nnes *bedden* Fadaa d Micayil d Malkiya d řacum d řacbaddana, Zakarya d Macullam. ⁵ Yarzem Eazra adlis zzat i tiřřawin n marra řgens, mařar ibedd sennej i marra řgens uca umi t yarzem, ikkar-dd řgens marra.

⁶ Eazra issemyar SIDI, AREBBI d ameqqran, uca řgens yarra-dd s ifassen nsen řar uјenna “Amin, amin!” uca nitni yuđaren, sejden i SIDI s wudem nsen řar temmurt. ⁷ Yecuęa d Bani d Carabya, Yamin, Eaqquq, Cabbatay, Hudiya, Maesiya, Qaliřa, Eazarya, Yuzabad, řanan, Falaya d llawiyyen ssřemden řgens di ccariea u řgens *iqqim* di blasa nsen. ⁸ Nitni řrin zeg wedlis itwannęden, zi ccariea n AREBBI, carrřen u ssecnen řmeena i daysen uca ammu i ssfehmen min itwayrin. ⁹ Uca Nařamy, wenni d lwali ameqqran, d ukehhan Eazra, amseřmad, d llawiyyen inni issřemden řgens, nnan i marra řgens “Ass-a d amęeddes i SIDI, AREBBI nwem. War ccatem ageјdur, war ttrum.” Minzi marra řgens tuřa iru umi sřan awařen n ccariea. ¹⁰ Inna asen eawed “Uyurem u teccem macca issweјden s wařřas n zzeet u sswem binu amiziđ uca wcem macca i wenni war d as ssweјden walu, mařar ass-a d ijj n wass d amęeddes i Sidi nney. War řřissifem, mařar řřefrařet n SIDI d jjeđd nwem. ¹¹ llawiyyen ssfewwjen marra řgens, nnan “Sqarem, mařar ass-a d amęeddes i iřa. War řřissifem cal!” ¹² Xenni yuyur marra řgens řima ad ccen ad swen u ad ředqen u řima ad farřen s wařřas, minzi nitni fehmen i wawařen i d asen ittwannan. ¹³ Tiwecca nnes mu-nen izeḡifen n *tudrin* n ibabaten n marra řgens d ikehhanen d llawiyyen řar useřmad n ccariea Eazra řima ad arzun řřefamet deg wawařen n ccariea.

Aeeyyed n řeid n Txuzan n Ifetwan

¹⁴ Nitni ufin belli itwari d ccariea, aqa SIDI yumur s ufus n Musa, ittxeřřa i ayt n Israyil ad zedyen deg ieuccuten di řeid deg uyur wiss seba ¹⁵ u ittxeřřa asen ad zzayes barrřen uca ad sseedun ijj n uřayi di marra tineddam nsen uřa di Urcalim řima ad inin “řřem řar wedrar u awyem-dd ifetwan n tcejjura n zzitun d ifetwan n izemmuren d ifetwan n tariřant d ifetwan n tcejjart n tini d ifetwan n marra ticejjura řarsent tifray mařend ad zzaysen teggem ieuccuten,

7:69 ‘tixubay’ - niy ‘řeknuz’.

am mammec t tura. ¹⁶ *Xenni iffeḡ-dd ṛgens ɣar barra, iwyen-dd ifetwan uca ggin i yixef nsen iεuccuten, kuṛ ijj x tzeqqa nnes u di ṛemraḡat nsen u di ṛemraḡat n taddart n AREBBI u deg wazzay n Tewwurt n Waman u deg wazzay n Tewwurt n Ifrayim.*

¹⁷ *Marra agraw n ṛgens n yenni dd-iceqben zi tmeḡbast, ggin tixuzan n ifetwan u zedɣen deg iεuccuten minzi ayt n Israyil war ggin aya zeg wussan n Yecuεa, mmis n Nun, aṛ ass-a uca řefraḡet tuɣa tt d tameqqrant aṭṭas.* ¹⁸ *Ass idfar umas itwayra xasen zeg wedlis n ccariea n AREBBI, zeg wass amezwaru ɣars aṛ ass aneggaru. Ammu i εeyyden řmijaṛ n sebεa n wussan u deg wass wiss tmenya tuɣa din ijj n umuni ifarzen am mammec i teḡa di lřariḡa.*

Ass n ttubet d tzaḡit

⁹ ¹ *Deg wass wiss arebεa u-eicrin n uyur-a munen ayt n Israyil s użummi u řehḡfen deg warruḡ n wecḡan u s tεejjaṭ x uzeḡif.* ² *Uca tarwa n Israyil tebḡa ixef nnes zi marra ibarraniyyen u uyuren nitni bedden u neemen zi ddnuḡ nsen d řmueřiyet n ibabaten nsen.* ³ *Nitni kkaren, bedden deg wemcan nsen uca ɣrin ict n terbaet n wass zeg wedlis itwanḡden n ccariea n SIDI, AREBBI nsen, uca ict n terbaet nneḡni neemen s ddnuḡ nsen uca sejden i SIDI, AREBBI nsen.* ⁴ *X ddruj n Ila-wiyyen ibedd Yecuεa d Bani, Qadmiyil, Cabanya, Bunni, Carabya, Bani d Kanani, řaɣan s tmija ijeḡden ɣar SIDI, AREBBI nsen.* ⁵ *Uca Ila-wiyyen, Yecuεa d Qadmiyil, Bani, Ḥacabniya, Carabya, Hudiya, Cabanya d Fatahya nnan “Kkarem, tbarkem SIDI, AREBBI nwem, zi řebda ɣar řebda! Iři ad itwabarek isem n ueuḡi nnek, wenni yueṛan x marra lbaraka d usemɣar!”*

⁶ *“Cek d SIDI, mɣir cek. Cek teggid ajenna d ujenna n ijenwan d marra tizemmar nsen, tammurt d marra min xas iḡan, řebḡur d marra min days iḡan uca cek tewcid asen tudart uca tizemmar n ujenna tṭadaren ac i cek.*

⁷ *Cek d SIDI, AREBBI, wenni ifarzen Abram. Cek tessuffyed t-idd zi Ur n Ikaldaniyyen uca teggid as Ibrahim.*

⁸ *Cek tufid uṛ nnes days řaman zzat i wudem nnek u cek teggid akides řeahd belli cek ad tewced i zzariεet nnes tammurt n Ikenεaniyyen u n Iḡittiyyen u n Imuriyyen u n Ifariziyyen u n Iya-busiyyen u n Ijirjasiyyen uca tegged εlaḡsab awařen nnek, minzi cek d amsegged i teḡid.*

⁹ *Cek teziṛṭ tamara n ibabaten nney di Miřra u cek teřid iɣuyyan nsen zi ɣar řebḡar n Uɣanim.*

¹⁰ *Cek teggid řεεṛamat d řεejayeb ɣar Fircun u ɣar marra imsexxaren nnes u jar ṛgens n temmur, minzi cek tessned, aqa nitni ggin ḡidd nsen s ueeffar u cek teggid i ixef nnek ijj n isem, am teḡa ass-a.*

¹¹ *Cek tebḡid řebḡar zzat i wudem nsen aṛami nitni εḡun x temmurt yuɣɣen di řwest n řebḡar uca inni xasen ittazɣřen tenḡared ten di řaḡaɣ am ijj n weɣru deg waman ijeḡden.*

¹² *Zeg ijj n uqellij n useynu tgewwded ten s wass u s yijj n uqellij n tmessi s ḡiřet ḡima ad asen tewced tifawt x webrid i x i ɣa uyuren.*

¹³ *Cek tehwiḡ-dd x wedran n Sina u tessiwřed akidsen zeg ujenna uca tewcid asen lřarayıḡ iseggden d izerfan i di iḡa řaman d tweřša d řumurat iřebḡen.*

¹⁴ *Tessecned asen ssebt nnek iqeddsen uca teggid xasen řumurat d tweřša d ccariea s ufus n Musa, amsexxar nnek.*

¹⁵ *Cek tewcid asen aɣrum zeg ujenna i řaz nsen uca tessuffyed asen-dd aman zi teřḡart i ufadi nsen uca tennid asen ad adfen ɣar temmurt, tenni x tessgaεded afus nnek ḡima ad tejjajeḡ ad ten tt-idd tewced, ḡima nitni ad tt ṭṭfen d řwart.”*

¹⁶ *“Aqa nitni ak-d ibabaten nney ggin s ueeffar d ṭyennant u war řřin ca ɣar řumurat nnek.*

¹⁷ *Nitni ugin ad ɣars řřen, war fekkaren di řεejayeb nnek i ɣarsen teggid u nitni ɣennan u deg*

9:1 ‘deg warruḡ n wecḡan’ = s Teibranit ‘s txancet’. ‘tajejact’ - s Teibranit ‘uca’.

uḡewwey nsen ggin ijj d uzeḡif x yixef nsen ḥima ad eeqben ɣar tesmuɣi nsen. Maca cek d ijj n Arebbi iḡeffaren, dayek nniemet d arrehmet, war txeyyqed ca s tazra uca aqa dayek tamexsiwt icewwaren s waṭṭas u cek war daysen tesmiḡed ca.

¹⁸ Ead, umi ggin nitni ijj n umwa ifesyen i yixef nsen, nnan 'Wa d arebbi nnek i cek i dd-issuffyen zi Miṣra', uca nitni ceqqfen aṭṭas, ¹⁹ aqa cek maca di arrehmet nnek tameqqrant war ten tejjid ca di řexra. Aqellij n useynu i iḡan ḥima ad ten igewwed s wass war xasen igg^wij ca uřa d aqellij n tmessi i iḡan ḥima ad asen iwc tifawt deg webrid i x i ɣa uyuren, war xasen igg^wij ca s ḡiřet.

²⁰ Cek tewcid Arruḡ nnek asebhan, ḥima ad ten isseřmed u cek war i d asen tekkised ca 'manna' zeg uqemmmum nsen uca tewcid asen aman i ufadi nsen.

²¹ Arebcin n isegg^wusa cek tetthellid daysen di řexra. War ɣarsen ittxiřsa uřa d ca n řḡajet, arruḡ nsen war yarci ca uca iḡaren nsen war uffen.

²² Cek tewcid asen marra tigeldawin d řegnus uca cek tebdid asen tt ełahsab iymiren nsen. Nitni ṭṭfen tammurt n Siḡun d řwart, aqa-tt d tammurt n ujeḡid n Ḥacbutn, d temmurt n Euj, ajeḡid n Bacan.

²³ Cek tarrid tarwa nsen aṭṭas amecnaw itran deg ujenna u cek tessidfed ten di temmurt i x tuɣa tennid i ibabaten nsen, nitni ad ɣars adfen ḥima ad tt ṭṭfen d řwart.

²⁴ Arraw yudef uca ṭṭfen tt d řwart u zzat i wudem nsen aqa teggid imezday n temmurt sadu afus nsen, uřa d ijeḡiden nsen d řegnus n temmurt, ḥima ad zzaysen ggen min i d asen ittyiř mliḡ.

²⁵ Nitni ḡewwsen tineddam ifaryen d ict n temmurt isseymayen u nitni ṭṭfen eawed tudrin d řwart ccurent s marra řxar, anuten itwayzen, iḡwicen n tzayart d iḡwicen n zzitun d tcejjura n fruta s ufeyyed, uca nitni ccin jjiwnen, dewřen řehhen uca arrin-dd mezri s tcuni nnek tameqqrant.

²⁶ Xenni maca dewřen war ṭṭiēen uca ɣewwyen xak uca ndaren ccariēa nnek u nyin inabiyyen nnek inni tuɣa icehnden jarasen maḡend ad ten-dd arren ɣark. Aqa ceqqfen dayek s yijj n uceqqef imɣar.

²⁷ X uya tarrid ten deg ufus n imeḡšaren nsen inni i ten iḡšaren, maca mařa řayan-dd xak di řweqt n řehšaret nsen, xenni tesřid ɣarsen zeg ujenna uca di arrehmet nnek tameqqrant tewcid asen imsenjamen nni i ten ifekken zeg ufus n imeḡšaren nsen.

²⁸ Mařa nitni ufin řhudnet, ggin eawed řɣar zzat i wudem nnek uca teggid ten deg ufus n řēedyan nsen uca nitni seḡden xasen. Umi tuben nitni, řayan-dd xak, aqa tesřid asen zeg ujenna u tfekked iten s arrehmet nnek aṭṭas n twařawin.

²⁹ Cek tcehded dīdd i nitni ḥima ad dd-eeqben ɣar ccariēa nnek, maca nitni ggin s ueffar u war sřin ca ɣar tweřša nnek. Aqa xdan zi jjiḡet n lfarayid nnek, umi bnadem wenni zzaysen i ɣa yegg ad zzaysent iddar, uca nitni arrin-dd ɣarsen aerur, tuɣa ssqesšen iri nsen, war ɣark-dd sřin.

³⁰ Aṭṭas n isegg^wusa cek ṭṭemmēd akidsen, tcehded dīdd i nsen s Arruḡ nnek, s tssexart n inabiyyen, maca nitni war sřin ca uca tewcid ten deg ufus n řegnus n temmura.

³¹ Di arrehmet nnek tameqqrant war ten taredḡed ca u war daysen tesmiḡed ca, maɣar cek d ijj n SIDI d aḡnin d arḡim.

³² "Xenni řexxu, AREBBI nney, aqa cek, Arebbi d ameqqran, izemmarenen, issagg^waden, wenni itṭfen di řeahd u di tmexsiwt icewwaren, war ḡesseb ca drus zzat i wudem nnek marra řexben i xaney ikkin, x ijeḡiden nney, x řḡukkam nney u x ikehhanen nney u x inabiyyen nney u x ibabaten nney u x marra řgens nney zeg wussan n ijeḡiden n Accur ař ass-a.

³³ Tuɣa cek d amsegged di marra min xaney ikkin, maɣar cek teggid aney s teřdiqt, neccin maca negga s řeqjaḡet.

³⁴ Ijeḡiden nney, řḡukkam nney, ikehhanen nney d ibabaten nney war ggin ccariēa nnek uca war sřin ɣar řumurat nnek uřa ɣar cchadat nnek nni tcehded dīdd i nsen.

9:18 'amwa' - niɣ 'ayenduz' niɣ 'yuggu'.

³⁵ S tgeldit nsen u s řxar nsen aṭṭas i d asen tewcid u s temmurt tameqqrant isseymayen i d asen tewcid, war cek sexxaren ca uca war tuben zi tmegga nsen ticeffanin.

³⁶ Xzar ass-a aqa neccin d isemyan u tammurt i tewcid i ibabaten nney maḥend ad zzayes necc řyiğet d řxar, Xzar aqa-neğ d isemyan i days neğa.

³⁷ Řyiğet tameqqrant nnes ad traḥ yar ijeğiden, inni i xaney teggid d ssibbet n ddnub nney, uca nitni ttšeğaden x arrayem nney u x řmař nney am mammec i d asen ittŷiř mliḥ, u neccin aqa-neğ di řeḥşaret d tameqqrant.”

Řeahd d wesrussi n řxatim

10¹ “U x qae man aya neccin ad negg ijj n řeahd imten uca ad t nzemmen di tira uca imeqqrannen nney, ilawiyyen nney d ikehhanen nney ad xas ggen acemmiē. ² Inni xas iggin acemmiē d ina: Naḥamya, wenni d lwali ameqqran, mmis n Ḥakalya d řidqiya, ³ Saraya, Eazarya, Yarmiya, ⁴ Faḥur, Armarya, Malkiya, ⁵ Ḥattuc, Cabanya, Mallux, ⁶ Ḥarim, Marimut, Eubadya, ⁷ Daniyal, Jinnitun, Barux, ⁸ Macullam, Abiya, Miyamin, ⁹ Maēazya, Biljay d Camaēya. Ina d ikehhanen.

¹⁰ Uca ilawiyyen: Yecuēa, mmis n Azanya, Binnay. Zeg ayt n Ḥinadad, Qadmiyil. ¹¹ Uřa d ayt-matsen: Cabanya, Hudiya, Qaliṭa, Qalaya, Ḥanan, ¹² Mixa, Raḥub, Ḥacabya, ¹³ Zakkur, Carabya, Cabanya, ¹⁴ Hudiya, Bani, Baninu.

¹⁵ Izeğifen n řgens: Farēuc, Faḥat-Mu’ab, Eilam, Zattu, Bani, ¹⁶ Bunni, Eazjad, Bibay, ¹⁷ Adun-iyā, Biyway, Eadin, ¹⁸ Aṭir, Ḥazaqiya, Eazzur, ¹⁹ Hudiya, Ḥacum, Bişay, ²⁰ Ḥarif, Eanatut, Ni-bay, ²¹ Majfiēac, Macullam, Ḥazir, ²² Macizabyil, řaduq, Yadduc, ²³ Falatya, Ḥanan, Eanaya, ²⁴ Hucāē, Ḥananya, Ḥacub, ²⁵ Halluḥic, Filja, Cubiq, ²⁶ Raḥum, Ḥacabna, Maēsiya, ²⁷ d Axiya, Ḥanan, Eanan, ²⁸ Mallux, Ḥarim d Baēna.

²⁹ Inni iqqimen zi řgens, ikehhanen, ilawiyyen, ieessasen n tewwura, imedyazen, imsexxaren n zzawect d marra inni i d ieežřen ixef nsen x řegnus n temmura yar ccariea n AREBBI, timyarin nsen, iḥenjiren nsen d yessitsen, kuř ijj wenni yars tussna d řefhamet, ³⁰ nitni řesqen yar ayt-matsen, imcennēen nsen, uca ccarcen di nneēřet d tjağit maḥend ad ddaren elašab ccariea n AREBBI, tenni immewcen s ufus n Musa, amsexxar n AREBBI, uca *maḥend* ad ḥdan marra řumurat n SIDI, Siditney, uca ad ṭṭfen di lfaryiḍ nnes d tiweşša nnes ³¹ uca war netticc yessitney i řegnus n temmurt uca war nettiwi yessitsen i iḥenjiren nney d *tamyart*.

³² Uca mařa řegnus n temmurt usin-dd deg wass n ssebt, iwyen šşeřet d eřam kuř imendi ḥima ad zzenzen aya, aqa neccin di ssebt niy deg ijj n wass iqeddsen nneḍni war xasen nettiwi walu uca aqa neccin ad nejj *tammurt* deg usegg^was wiss sebaē u war nkessi arriba zeg uřa d yijjen.

³³ Negga xaney řumurat maḥend ad newc ict n tuřut n uciql deg usegg^was i tsexxart n taddart n AREBBI nney, ³⁴ i weyrum n wescan u i tewhibt n řyiğet n řebda u i tyaršt n wecmaḍ n řebda deg wussan n ssebt u i iyuren imaynuten, i řeeyad itwaggen u i tmesřayin iqeddsen u i tyarša n dden maḥend ad fdin x Israyil u x marra tasexxart n taddart n AREBBI nney.

³⁵ Neccin, ikehhanen, ilawiyyen d řgens, ggin taqedduḥt i tewhibt n ukeccuḍ tenni tuya ittxeşšan ad tetwassidef yar taddart n AREBBI nney, elašab tudrin n ibabaten nney, deg wus-san itwaggen, asegg^was awarni i usegg^was, maḥend ad tetwassecmeḍ x uealṭar n SIDI, AREBBI nney, am mammec i tura di ccariea.

³⁶ Uca *negga xaney eawed* maḥend ad nawi tamenzut n temmurt nney d tmenzut n řyiğet n mar-ra ticejjura yar taddart n SIDI, asegg^was x umas ³⁷ uřa d imenza n iḥenjiren nney d řmař nney am mammec i tura di ccariea uca ad nawi imenza n řebhayem nney d wuğī nney di taddart n

10:29 ‘imedyazen’ - niy ‘imeynujen’.

10:35 ‘ussan’ - s Teibranit ‘ikuden’.

AREBBI, ɣar ikehhanen nni ittsexxaren di taddart n AREBBI.

³⁸ Uca *negga xaney* *ɛawed* ad nettawi tamezwarut *n min itwaggen* zeg warecti nney u zi tewhibin n usgaɛɛed nney u zi fruta n marra ticejjura u zi binu d zzect ɣar ikehhanen deg ixammen n taddart n AREBBI nney, uɣa d řecur n temmurt nney ɣar llawiiyyen u llawiiyyen *simant nsen* ad tťfen řecur di marra tineddam mani tuɣa nxeddem neccin x temmurt, ³⁹ uca ad *din* yiři ijj n ukehhan, ijj n mmis n Harun, ɣar llawiiyyen xmi i ɣa tťfen llawiiyyen řecur uca llawiiyyen *simant nsen* ad awyen ict n teɛcart n řecur ɣar taddart n AREBBI, ɣar taddart n txubay, ⁴⁰ minzi ayt n Israyil d ayt n Lawi ad awyen tawhibt n usgaɛɛed n imendi, n binu n jdid d zzect deg ixammen maɣar řeqcue n zzawect iqeddsen aqqa-ten din uɣa d ikehhanen inni ittsexxaren d iɛessasen n tewwura d imedyazen uca ittsexxa aney war nsemmeḥ ca di taddart n AREBBI nney.

Imezday n jdid n Urcalim d tneddam iqqimen

11 ¹ Imeqqranen n řgens qqimen zeddyen di Urcalim uɣa min iqqimen n řgens ggim taqedduḥt maḥend ijj zi ɛecra ad izdeɣ di Urcalim, tandint iqeddsen, u tɛɛa d tneddam nneḍni. ² řgens ibarek marra iryazen nni iqeddsen ixef nsen s řxaḍar ad zeddyen di Urcalim. ³ Ina d izeɣifen n leamala, inni tuɣa izeddyen di Urcalim. Di tneddam n Yahuda tuɣa zeddyen din ayt n Israyil, ikehhanen d llawiiyyen d imsexxaren n zzawect iqeddsen d ayt n isemyan n Suliman, kuř ijj deg wagra nnes, di tneddam nsen. ⁴ Di Urcalim tuɣa zeddyen ca zeg ayt n Yahuda u zeg ayt n Binyamin. Zeg ayt n Yahuda: ɛataya, mmis n ɛuzziya, mmis n Zakarya, mmis n Amarya, mmis n Cafatya, mmis n Mahalayil, zeg ayt n Faras, ⁵ d Maɛsiya, mmis n Barux, mmis n Kulḥuza, mmis n Ḥazaya, mmis n ɛadaya, mmis n Yuyarib, mmis n Zakarya, mmis n Uciluni. ⁶ Marra ayt n Faras inni izeddyen di Urcalim, *aqqa-ten* arebea-mya u-tmenya u-settin n Iɛeskariyyen.

⁷ Ina d ayt n Binyamin: Sallu, mmis n Macullam, mmis n Yueid, mmis n Fadaya, mmis n Qulaya, mmis n Maɛsiya, mmis n Itiyil, mmis n Yacaɛya, ⁸ u awarni as Jabbay, Sallay: tɛɛa-mya u-tmenya u-ɛicrin *n yeryazen*.

⁹ Tuɣa Yuwil, mmis n Zikri, d amehḍay xasen u Yahuda, mmis n Hasnuwa tuɣa d amehḍay wiss tnayen x tendint.

¹⁰ Zeg ikehhanen: Yadaɛya, mmis n Yuyarib, Yakin, ¹¹ Saraya, mmis n Ḥilqiya, mmis n Macullam, mmis n řaduq, mmis n Marayut, mmis n Axiṭub, amehḍayi n taddart n AREBBI. ¹² U aytmatsen, inni ixeddsen di taddart, *marra idsen* tmenya-mya u-tnayen u-ɛicrin *n yeryazen*. *Xenni* ɛadaya, mmis n Yaruḥam, mmis n Falalya, mmis n Amsi, mmis n Zakarya, mmis n Fachur, mmis n Malkiya, ¹³ d aytmas, izeɣifen n ibabaten, marra idsen mitayn u-tnayen u-rebein *n yeryazen*. *Xenni* Amcisay, mmis n ɛazaryil, mmis n Axzay, mmis n Maclimut, mmis n Immir ¹⁴ d aytmatsen, ayt bu-teɣruḍt imeḥḍen, marra idsen mya u-tmenya u-ɛicrin *n yeryazen*. Tuɣa Zabdiyl, mmis n Hajdulim, d amehḍay xasen.

¹⁵ Zi llawiiyyen: Camaɛya, mmis n Ḥaccub, mmis n ɛazriqam, mmis n Ḥacabya, mmis n Bunni,

¹⁶ uca tuɣa Cabbatay d Yuzabad d izeɣifen n llawiiyyen, inni ibedden ak-d řxedmet di barra n taddart n AREBBI. ¹⁷ uca *xenni* Mattanya, mmis n Mixa, mmis n Zabdi, mmis n Asaf, azeɣif wenni iḡan x ubeddu n uqadi, d Baqbuqya wenni i tuɣa d wiss tnayen zeg aytmas, u ɛabda, mmis n Cammuea, mmis n Jalal, mmis n Yadattun. ¹⁸ Marra llawiiyyen i iḡan di tendint iqeddsen, *marra idsen* mitayn u-arebea u-tmanin.

¹⁹ Uca iɛessasen n tewwura: ɛaqquq, řalmun ak-d aytmatsen, inni itťfen aḥeṭtu di tewwura n

10:39 'tixubay' - niɣ 'řeknuz'.

10:40 'imedyazen' - niɣ 'imeynujen'.

11:5 'Aciluni' - ijj n weryaz zi tendint n Cilu.

tendint, marra idsen mya u-tnayen u-sebein.

²⁰ Inni iqqimen n ayt Israyil, ikehhanen d llawiyyen, zedyen di tneddam n Yahuda, kuṛ ijj di tesyart nnes.

²¹ Uca imsexxaren n zzawect zedyen di Eufil. Tuṛa Ṣiḥa d Jicfa x imsexxaren n zzawect.

²² Tuṛa Euzzi, mmis n Bani, mmis n Ḥacabya, mmis n Mattanya, mmis n Mixa d ḥemqeddem n llawiyyen di Urcalim. Zeg ayt n Asaf tuṛa imedyazen x ṛxedmet di taddart n AREBBI. ²³ Maṛar tuṛa din xasen ict n tewṣiyyet n ujeḡid u x imedyazen *tuṛa din* ijj n weqqan, kuṛ ass ict n tewṣiyyet *i ittṛiqen* i wass nni.

²⁴ Tuṛa Faṭaḥya, mmis n Macizabyil, zeg ayt n Zarah, mmis n Yahuda, d afus afusi n ujeḡid di marra min iṛeqqfen ṛgens.

²⁵ Di dcurat ṛar iyyaren nsen tuṛa din ayt n Yahuda inni tuṛa izeddyyen di Qaryat-Arebea d tneddam i ṛars dd-iqqnen u di Dibbun d tneddam i ṛars dd-iqqnen u di Yaqaḥṣiyyil d tneddam i ṛars dd-iqqnen. ²⁶ u di Yecuea u di Mulada u di Bayt-Falaṭ ²⁷ u di Ḥaṣar-Cueal u di Bi'r-Sabea d tnedddam i ṛars dd-iqqnen, ²⁸ u di Ṣiqlay u di Makuna d tneddam i ṛars dd-iqqnen ²⁹ u di Eayn-Rimmun u di Ṣarua u di Yarmut, ³⁰ Zanuḥa, Adullam d tnedddam i ṛars dd-iqqnen, Laxic d iyyaren nnes, Eaziqqa d tnedddam i ṛars dd-iqqnen. Nitni wtin iqiḍan nsen zi Bi'r-Sabea ṛars aṛ tayzurt n Hinnum.

³¹ Tuṛa ayt n Binyamin zeddyen zi Jabae di Mixmas d Eaya d Bayt-Il d tnedddam i ṛars dd-iqqnen. ³² Eanatut, Nub, Eananya, ³³ Ḥaṣur, Rama, Jittayim, ³⁴ Ḥadid, Ṣabueim, Naballaṭ, ³⁵ Lud d Unu d Teṛzurt n Teṛzurt n lḥrayfiyyen.

³⁶ Zeg llawiyyen *zeddyen din* terbiḥin zi Yahuda ṛar Binyamin.

Lista n ikehhanen d llawiyyen

12 ¹ Ina d ikehhanen d llawiyyen inni dd-igaæden ak-d Zarubabbil, mmis n Ca'altiyil, d Yecuea: Saraya, Yarmaya, Eazra, ² Amarya, Mallux, Ḥaṭṭuc, ³ Cakanya, Raḥum, Marimut, ⁴ Eiddu, Jinnituy, Abiya, ⁵ Miyamin, Maæadya, Bilja, ⁶ Camaeya, Yuyarib, Yadaeya, ⁷ Sallu, Eamuḡ, Ḥilqiya d Yadeaya. Ina d izeḡifen imeqqranen n ikehhanen deg wussan n Yecuea.

⁸ Uca llawiyyen *d ina*: Yecuea, Binnuy, Qadmiyyil, Carabya, Yahuda d Mattanya, *wenni* iḡan x izṛan n uqadi, netta d aytmas. ⁹ Baqbuqya d Eunni d aytmatsen bedden arendad nsen *ttrajan* i nnubet nsen. ¹⁰ Yecuea ijja-dd Yuyaqim u Yuyaqim ijja-dd Ilyacib, u Ilyacib ijja-dd Yuyadae, ¹¹ u Yuyadae ijja-dd Yunatan d Yunatan ijja-dd Yaddue.

¹² Deg wussan n Yuyaqim d ikehhanen-a i tuṛa d izeḡifen n ibabaten: Maraya i Saraya, Hananya i Yirmiyya, ¹³ Macullam i Eazra Yuḥanan i Amarya, ¹⁴ Yunatan i Maliku, Yusuf i Cabinya, ¹⁵ Eadna i Ḥarim, Ḥilqay i Marayut, ¹⁶ Zakarya i Eiddu, Macullam i Jinnitun, ¹⁷ Zikri i Abiya, Filṭay i Mi-nyamin d Muæadya, ¹⁸ Cammuea i Bilja, Yahunatan i Camaeya, ¹⁹ d Mattanay i Yuyarib, Euzzi i Yadaeya, ²⁰ Qallay i Sallay, Eabir i Eamuḡ, ²¹ Ḥacabya i Ḥilqiya, Natanayil i Yadaeya.

²² Deg wussan n Ilyasib, Yuyadae d Yuḥanan d Yaddue, twazemmen izeḡifen n *tudrin* n ibabaten n llawiyyen uṛa d ikehhanen aṛ tagelda n Dariyus, Afarsi. ²³ Twazemmen ayt n Lawi, izeḡifen n *tudrin* n ibabaten, deg wedlis n imezruyen ṛars aṛ ussan n Yuḥanan, mmis n Ilyacib.

²⁴ Izeḡifen n llawiyyen tuṛa Ḥacabya, Carabya d Yecuea, mmis n Qadmiyyil, d aytmatsen *inni ibedden* ajemmaḍin nsen ḥima ad ssemyaren u ad qadan, am mammec tuṛa teḡa tewṣiyyet n Dawud, aryaz n AREBBI, ijj tuṛa ittraja *nnubet nnes* arendad n wenneḍni wenni ittrajan *nnubet nnes*. ²⁵ Tuṛa Mattanya d Baqbuqya d Eubadya, Macullam d Ṭalmum d Eaqquq, ieessasen n tew-

11:23 'imedyazen' - niṡ 'imeynujen'. 'ict n tewṣiyyet' - s Teibranit 'ijj n wawaṛ'.

wart inni iɛessen x řehrit n tewwura *n tendint*.²⁶ Ina tuḡa-ten deg wussan n Yuyaqim, mmis n Yecuea, mmis n Yuṣadaq, uřa deg wussan n Naḡamya, lwali, u n ukehhan ʕazra, amseřmed n ccariaɛa.

Adeccen n řhiđ n Urcalim

²⁷ ʔar udeccen n řhiđ n Urcalim arzun nitni x llawiyyen di marra imucan nsen mařhend ad ten awyen řar Urcalim řima nitni ad ssqeffren adeccen, ad ggen řefrařet s uqadi u s yeřřan, s teřřunin n wuzzař, s lřarpad d řřambriyat. ²⁸ Nitni ssmunen x ayt n imedyazen zeg udewwar n Urcalim u zi dcurat n Unuřufati ²⁹ u zi Bayt-Jiljal uřa zeg iyyaren n Jiba d ʕazmawit, minzi ime- dyazen bnan i yixef nsen dcurat i dd-innden i Urcalim. ³⁰ Ikehhanen d llawiyyen ssizedgen ixef nsen uca awarni n uya ssizedgen nitni uřa d řřgens d tewwura d řhiđ.

³¹ *Xenni* ggıy izeřifen n Yahuda ad nyen x řhiđ u ssbeddeř tnayen n terbiřin n uyennej d kulat. Ict n kula tuyur sennej x řhiđ řar yeřřus řar Tewwart n Řeřřar ³² uca yareddet itt Hucaɛya s yijj n wezyen n řemquddam n Yahuda, ³³ d ʕazarya, ʕazra d Macullam, ³⁴ Yahuda d Binyamin d Camaɛya d Yirmiya ³⁵ u zeg ayt n ikehhanen inni řarsen řřayřat: Zakarya, mmis n Yunatan, mmis n Camaɛya, mmis n Mattanya, mmis n Mixaya, mmis n Zakkur, mmis n Asaf, ³⁶ d aytmas Camaɛya d ʕazaryil, Milalay, Jilalay, Maɛay, Natanayil d Yahuda, řanani ak-ddduzan n řmusiqa n Dawud, aryaz n AREBBI, uca zzat i wudem nsen tuḡa iggur ʕazra, amseřmed n ccariaɛa. ³⁷ X Tewwart n Tařa uca *xenni nican* qibač nsen nyen nitni ddrujjat n tendint n Dawud mani dd-igaeed řhiđ sennej i taddart n Dawud ař Tawwart n Waman, řar ccarq.

³⁸ Tarbiřt n uqadi wiss tnayen tuyur řar jjiřet nneđnit uca necc areddfeř tt ak-d wezyen *nneđni* n řgens, *nekka* x řhiđ sennej i Lburj n Tefqunt ař řhiđ amiriw ³⁹ uca xenni *nekka* x Tewwart n Ifrayim u x Tewwart Taqdimt u x Tewwart n Iseřman d Lburj n řananiyil d Lburj n Mya řars ař Tawwart n Wuęi uca nitni qqimen bedden řar Tewwart n Řeřřbes.

⁴⁰ *Xenni* beddent tnayen n terbiřin n uqadi di taddart n AREBBI, uřa d necc ak-d wezyen n im- debbaren akidi. ⁴¹ *Uřa* d ikehhanen Ilyaqim, Maɛsiya, Minyamin, Mixaya, Ilyucinay, Zakarya, řananya, ak-d řřayřat ⁴² uca *xenni* Maɛsiya d Camaɛya d Alieazar d ʕuzzi d Yuřanan d Malkiya d ʕilam d ʕazar. D imedyazen ggın ad twasřen u tuḡa Yizrařa d ameřđay.

⁴³ Deg wass nni qeddmn nitni tiyarřa d timeqqranin. Marra farřen, mařar AREBBI igga asen ict n řefrařet d tameqqrant. Uřa d timřarin d iřenjiren imeřyanen tuḡa farřen ařami řefrařet n Urcalim tuḡa ttesřan as zi řagg^waj.

Taynit di řřweɛ n tewhibin ɛlařsab ttawrat n Musa

⁴⁴ Deg wussan nni ggın iryazen ad iřin x ixammen i *ięan* i txubay, i tewhibin n usgaeed, i usuffuy tamezwarut n *řřabet* u i řeɛur řima ad daysent yarwen tiseqqar i dd-ikkaren i ikehhanen d llawiyyen zeg iyyaren n tneddad, mařar Udayen tuḡa farřen zeg ikehhanen d llawiyyen nni i din ibeden ⁴⁵ u řđan x uřeřtu n AREBBI nsen u x usizdeg, *jmiɛ* ak-d imedyazen d iɛessasen n tewwura, ɛlařsab tawřıyyet n Dawud d mmis Suliman. ⁴⁶ Mařar zic, deg wussan n Dawud, *tuya* Asaf d azeęif n imedyazen, i izřan n usebbeř uřa i uqadi i AREBBI. ⁴⁷ X uya iwca marra Israyil di marra ussan n Zarubbabil u deg wussan n Naḡamya tiseqqar n imedyazen d iɛessasen n tew- wura, kuř tasyart n yijj n wass deg wass nnes, uca nitni ssqeddsen tt i llawiyyen u llawiyyen ssqeddsen tt i ayt n Harun.

12:25 'řehrit' - nię 'ixxamen n uxemmeř'.

12:44 'txubay' - nię 'řeknuz'.

Acḍar n Naḥamya di tṭwee n ccariea

13 ¹ Deg wass nni ḡrin deg imezzuḡen n ṛgens zeg wedlis n Musa uca itwaf aqa tura days belli ijj n Ueammuni d ijj n Umu'abiy eemmarṣ mma tuḡa zemmaren ad adfen deg wegraw *n ṛgens* n AREBBI i řebda, ² maḡar nitni war ffiḡen ḡar ayt n Israyil s weḡrum d waman, *maca* cran Bileam ḍidd nsen maḡend ad ten ineēř uca *xenni* AREBBI nney ḡarra nneēřet d lbaraka. ³ Umi sřin ccariea-ya, imsar, aqa farzen x Israyil marra inni ixeḡden zi tařifet.

⁴ Qbeř tuḡa akehhan Ilyacib, wenni tuḡa x ixammen n taddart n AREBBI nney, aqa ittas as-dd i Ṭubiya, ⁵ igga as ijj n wexxam d ameqqran. Dinni tuḡa *xemmřen* qbeř tawhibt *n řyiḡet*, jjawi d řeqcue u řeēcur n imendi, n binu n jdid uřa n zzeet inni i dd-ikkaren i llawiyyen u i imedyazen u i ieessasen n tewwura, uřa d tṡarřt n usḡaeēed n ikehhanen.

⁶ Di marra man aya war d ayi tuḡi ca di Urcalim, maḡar deg useḡw^as wiss tnayen u-třatin n Artahcasta, ajeḡid n Babil, tuḡa eeqbey-dd ḡar ujeḡid. Awarni *ij n řmijař* n wussan ttareḡ zeg ujeḡid ttesriř *maḡend ad dd-eēqbey*. ⁷ Iwḍeḡ ḡar Urcalim uca iban-dd ayi řḡar nni i igga Ilyacib di tṭwee n Ṭubiya umi i d as igga ijj n wexxam di řemrahat n taddart n AREBBI. ⁸ Tuḡa aya d ict n tmesřact d taeēffant aṡas di tiṡṡawin inu uca ndareḡ marra řeqcue n Ṭubiya zeg wexxam ḡar barra. ⁹ Nniḡ aqa ittxeřša asen ad ssizedgen ixammen uca arriḡ daysen řeqcue n taddart n AREBBI, uřa d tawhibt *n řyiḡet* d jjawi.

¹⁰ Twassargbey *eawed*, aqa tiseqqar *i dd-ittasen* i llawiyyen war d asen mmewcen ařami llawiyyen d imedyazen nni iggin řxedmet, arewřen, kuř ijj ḡar yeḡyar nnes. ¹¹ Mmcubbcēḡ ak-d imdeb-baren, nniḡ “Mayemmi tetwasmeḡ taddart n AREBBI?” U necc ssmuneḡ ten uca arrey ten-idd deg wemcan nsen. ¹² *Xenni* marra Yahuda yiwi-dd řeēcur n imendi uřa n binu n jdid uřa n zzeet deg ixammen n txubay. ¹³ Gḡi imeqqranen x ixammen n txubay: akehhan Calamya d umarir řaduq d Fadaya zeg llawiyyen uca gḡiḡ asen ḡar uḡezdis řanan, mmis n Zakkur, mmis n Mat-tanya, maḡar tuḡa twaḡesben d imtiqqan. Nitni xasen maḡend ad bḍan aya i aytmatšen.

¹⁴ Idar ayi i man aya, a AREBBI inu, u war tmeḡḡid tadukkřit inu nni ssecneḡ i taddart n AREBBI inu u i tsexxart i days iḡan.

¹⁵ Deg wussan nni řriḡ aqa di Yahuda inni ittcuqan di tsirt deg wass *n* ssebt uřa d inni i dd-iwyen imendi, arbun t x yeḡyař, uřa d binu, aḍiř, tazart d eřam kuř řeḡmuř nni iwyen deg wass *n* ssebt di Urcalim u necc tuḡa-yi d acehhad *eawed* aqa nitni zzenzen macca deg wass *n* ssebt. ¹⁶ Tuḡa ayt n řur zeddyen dinni, iwyen-dd iseřman d marra sseřet, zznuzant di ssebt i ayt n Yahuda u di Urcalim. ¹⁷ Necc eēyyareḡ tarwa n tařifet n Yahuda, nniḡ asen “Man tuēēeffna i tetteggem i zi tesseḡem ass *n* ssebt?” ¹⁸ Ma war ggin ibabaten nwem amenni uca *xenni* ma war dd-issiweḍ AREBBI nney marra řḡar-a xaneḡ u x tendint-a? U kenniw tarennim *eād* di řḡaduq *n lyaḍab nnes* x Israyil umi tesseḡem ssebt.”

¹⁹ Uca imsar xmi i dd ḡa tewḍa taḡest di tewwura n Urcalim, qbeř mma ad yaweḍ ssebt, aqa nniḡ ad twabellēent tewwura uca arniḡ nniḡ ad tent arźmen awarni i ssebt waha uca sbeddeḡ imsexxaren inu ḡar tewwura, maḡend war d itwassidef uřa d ijj n řeḡmeř deg wass *n* ssebt.

²⁰ Uca ammu issensen isebbaben d imenzan n eřam kuř sseřet ict niḡ tnayen n twařawin barra zzat i řeḡyuḍ n Urcalim. ²¹ Uca cehdeḡ xasen, nniḡ asen “Mayemmi tettņusam kenniw x uḡezdis n řḡid? Mařa kenniw teggim t twařat nneḍnit, ad xawem wteḡ afus.” Zi senni war dd-usin *eād* di ssebt.

²² Nniḡ *eawed* i llawiyyen, ad ssizdegen ixef nsen ad bedden d ieessasen ḡar tewwura *n tendint*, maḡend ad qeḍdsen ass *n* ssebt.

Uřa i uya idar ayi, AREBBI inu, u ḡinn xafi ełahřab řemyaret n tmexsiwt nnek icewwaren.

²³ Deg wussan nni řriḡ *eawed* Udayen nni issezdḡen ḡarsen timḡarin n Acḍud d Eammun d Mu'ab. ²⁴ Azyen n tarwa nsen ssawařen s iřes n Acḍud, war zemmaren ad ssiwřen iřes n Wuday-

en, maca kuř ijj tuya issawař elahsab iřes n kuř řgens.²⁵ Necc eeyyarey ten u neeřey ten u ca n yeryazen zzaysen wtiy ten, qeřeey acewwaf nsen u jjiy ten ad jjařen yar AREBBI “Yarwem ad tewcem yessitwem i tarwa nsen u yarwem ad tawyem yessitsen i tarwa nwem niy i ixef nwem d tamyart.²⁶ Ma war ixđi Suliman, ajeğid n Israyil, di tmesřact-a? D man aya tuya umi war din iği d ajeğid am netta jar wařtas n řegnus uca tuya ittens it AREBBI u AREBBI igga it d ajeğid x marra Israyil? Waxxa amenni yarrent t temyarin tibarranin mařend ad ixđa uřa d netta.²⁷ Ma xenni ad yarwem nseř ead ktar umi tetteggem marra řyar-a ameqqran u tyeddarem AREBBI uca tessezdayem timyarin tibarranin akidwem?

²⁸ Ijjen zi tarwa n Yuyadae, mmis n Ilyacib, arrays n ikehhanen tuya d adekk“ař n Sanballař zi Hurun. X uya uzřreay xas zi yari

²⁹ Idar asen, a AREBBI inu, minzi nitni ssxemjen tukehant, řxedmet n ikehhanen, d řeahd n tukehant u n Ilawiyyen.

³⁰ U necc ssizedgey ten zi marra min tuya d abarrani u necc arecçey ařeřtu n ikehhanen d Ilawiyyen, kuř ijj řxedmet nnes,³¹ uřa i tewhibt n ukeccuđ, di řweqt nnes itwaggen, u i tmenzut n řřabet.

Idar ayi, a AREBBI, i řxar.

13:24 ‘iřes’ - niy ‘tutlayt’.

ISTIR

Řeid ameqqran n ujeğid Aḥacwiruc

1¹ Imsar deg wussan n Aḥacwiruc - netta d Aḥacwiruc wenni i tuya iḥekkmen zi temmurt n Řhend ař tammurt n Kuc x mya u-sebea u-eicrin n leamalat - ² *wah* deg wussan nni - umi iqqim ujeğid Aḥacwiruc x řkursi n tgeldit nni tuya di lqelea n Cudan, ³ deg usegg^was wiss řřata n řřukm nnes - igga ict n zzardet i marra arruyas d imsexxaren nnes - tuya zzat i wudem nnes inni i x řeeskar di *temmurt* n Lfurs d Madya u tarwa n tařireř d arruyas n leamalat ⁴ umi isscen agra n ucuęi n tgeldit nnes d ccan d řemřařet n řemęaret nnes, deg wařřas n wussan, aqa mya u-tmanyin n wussan - ⁵ uca *umi* řdun wussan nni, *xenni* tuya issewjad ujeğid ict n zzardet i marra řgens nni tuya *din* di lqelea n Cudan, zeg umeqqran ař ameęyan, sebea n wussan, deg wazzay n wehwic n řeqsar igellden. ⁶ Aqa *din arwaqat* icemřařen d izizawen d idehmanen mmuden s ifiřan n řeqřen azdad d arjuwani d texřazin n nnuqart ęar ipilaren n řmarmur. Řectawat *tuęa-tent* n wureę d nnuqart *mmarsent* x tisi n zzellij days *ařru aziza* am smaraxt d *weřru* d acemřař d *weřru* am tyaqut d *weřru* d abarcen. ⁷ Sseswin di řeqcuc n wureę u tuya řeqcuc msebđan, ta war yarwis ta, uca tuya *din* binu igellden s wařřas, anect i tuya izemmar ufus n ujeğid *ad t iwc*. ⁸ Tuęa swin ełahřab řumur, war ięi s uęiř, minzi ammu i iweřřa ujeğid i marra imeqqranen n taddart nnes, mařend ad ggen řxađar i marra. ⁹ Tajeğidt Wacti tegga uřa d nettat ict n zzardet i temęarin di taddart igellden nni tuya n ujeğid Aḥacwiruc.

Tajeğidt Wacti tewđa

¹⁰ Deg wass wiss sebea, umi idweř wuř n ujeğid ifarř s binu, inna i Mahuman, Bizta, Ĥarbuna, Bięta d Abayta, Zitar d Karkas, aqa nitni d sebea n imsexxaren icenneen i tuya isexxaren zzat i wudem n ujeğid Aḥacwiruc, ¹¹ ĥima ad awyen tajeğidt Wacti zzat i wudem n ujeğid s temrist igellden mařend ad isscen ařri nnes i řegnus u i arruyas, minzi nettat tuęa days ařri. ¹² *Maca* tajeğidt Wacti tugi ad dd-tas ełahřab awař n ujeğid *nni d as-dd yusa* s ufus n imsexxaren icenneen. Ixeyyeq ujeğid ařřas uca ikkar days wesear. ¹³ *Xenni* inna ujeğid i imiýisen inni ifeħħmen ikuden, minzi ammu i tuęa tetwagg tmesřact n ujeğid zzat inni ifeħħmen deg uzerf u di řeħkam, ¹⁴ i Karcana, Citar, Admata, Tarcic, Maras, Marsana d Mamukan, sebea n arruyas n Ifarsiyyen d Imadayeń, *inni* tuęa yudsen ařřas uca zemmareń ad řaren udem n ujeğid u nitni ksin imucan imezwura di tgeldit¹⁵ “Min d aney ittweřřan ad negg ak-d tjeğidt Wacti ełahřab řqanun, minzi nettat war teggi awař n ujeğid Aḥacwiruc i dd-issekk s ufus n imsexxaren nnes icenneen?” ¹⁶ *Xenni* inna Mamukan zzat i wudem n ujeğid d arruyas “Tajeğidt Wacti war teggi ca řeib deg ujeğid d arruyas waha, maca uřa di marra arruyas d marra řegnus di marra leamalat n ujeğid Aḥacwiruc. ¹⁷ Minzi min tegga nettat ad iffeę ęar marra temęarin uca ad yarr iryazen nsen ad twasseħęaren jar titřawin nsent xmi qqarent ‘Ajeğid Aḥacwiruc inna, ad ssekken ęar tjeğidt Wacti mařend ad dd-tas zzat i wudem nnes, maca nettat war dd-tusi ca.’ ¹⁸ *Uřa* d tırruyasin n Lfurs d Madya, tinni isřan i twarrit n tjeğidt, ad inint ammu ass-a i marra arruyas n ujeğid uca ammu i din i ęa yiři iji n řqedd n useħęar d ufugem. ¹⁹ Mařa ieęeb as řřař i ujeğid, eji it *xenni* ad issuffeę iji n řumur, ad t izemm di řęawanin n Ifarsiyyen d Imadayeń mařend war t tteeddan, u war itteęji ad dd-tas tajeğidt Wacti *ead* zzat i wudem n ujeğid Aḥacwiruc uca eji ajeğid ad iwc tagelda nnes i ĥed nneđni zzates, ad tiři ĥsen zzayes. ²⁰ *Xmi* i ęa itwaseř řumur n ujeğid,

wenni i ɣa yegg di marra tageldit nnes, *tenni* d tameqqrant, *xenni* ad dewřent marra temɣarin ad weqqarent iryazen nsent, zeg umezyan ař ameqqran.”²¹ Tuɣa awař-a d lemlih di tiřřawin n ujeđid d arruyas uca igga ujeđid ełahřab awař n Mamukan.²² Issekk tibratin ɣar marra leamalāt n ujeđid, i kuř leamala s tira nnes i ɣars u i kuř řgens s iřes nnes, řima kuř aryaz ad yiři d bab n taddart nnes uca ad issiweř s iřes n řgens nnes.

Istir tedweř d tajeđidt n jdidi

2¹ Awarni man aya, umi yarsa uxeyyeq n ujeđid, idweř ittxemmam deg Wacti d min tegga u di min xas itwaggen n řehkam.² *Xenni* nnan imsexxaren n ujeđid i tuɣa i d as ittsexxaren “Ejj ad itwassekk ad arzun tiyyawin i ujeđid, tieezriyyin i di iđa wezri.”³ Ejj ajeđid ad igg iweqqafen x marra leamalāt n tgeldit nnes, ad ssmunen marra tibrīyin, tieezřiyin, nni i di iđa wezri, ɣar lqelea n Cucan, ɣar taddart n temɣarin, sadu i teessast n Hijay, amsexxar icenneen n ujeđid wenni d aecessas x temɣarin uca ad asent wcen timesřayin i uthelli n wezri.⁴ Tabřiyt i ɣa ieejben i ujeđid ad tiři d tajeđidt deg wemcan n Wacti. Tuɣa awař-a d lmlih di tiřřawin n ujeđid uca netta igga ammu.

⁵ Tuɣa *din* ijj n weryaz d Uday di lqelea n Cucan, qqaren as Murdaxay, mmis n Ya’ir, mmis n Cimeı, mmis n Kis, ijj n weryaz zi Binyamin,⁶ wenni inđar zi Urcalim ak-d imenfıyyen nni inđar ak-d Yakunya, ajeđid n Yahuda, wenni umi inđar Nabuxadnařřar, ajeđid n Babil, *akides* di lmenfa.⁷ D netta wenni i tuɣa isseymen Hadassa, ixs ad yini Istir, yeđis n eemmis, minzi war ɣars tuɣi ead babas niɣ yemmas u nettat tuɣa d ict n temɣart s yijj n waddud icuwwar u days azri. Awarni umi immut babas d yemmas, iksi tt Murdaxay, iggi tt d yeđis nnes.⁸ Ařami itwas-sen wawař n ujeđid d řqanun nnes uca twassmunent ařřas n tibrīyin di lqelea n Cucan sadu i teessast n Hijay, imsar belli tetwasseedu Istir eawed ɣar taddart n ujeđid, *tedweř* sadu teessast n Hijay, aecessas n temɣarin.⁹ Teejeb as tařrant uca nettat tusa as-dd x řxađar di tiřřawin nnes. Netta iqegeq řima ad ad as iwc timesřayin i uthelli n wezri d macca nnes, u řima ad as iwc uřa d sebea n temsexxarin tibrīyin itwaxđaren zi taddart n ujeđid uca issmuřři itent ɣar wemcan icnan qae di taddart n temɣarin.¹⁰ Istir war txebbar ca řgens nnes niɣ jjadira nnes, minzi Murdaxay iweřřa tt mařend war t teqqar ca.

¹¹ Tuɣa Murdaxay iggur kuř ass zzat i řemřah i iđan zzat i taddart n temɣarin mařend ad issen mammeç teđa Istir d min i d as i ɣa imsaren.¹² Tařrant awarni tennedni tas as-dd nnubet řima ad tadeř ɣar ujeđid Ařacwiruc, awarni teneac n uyuren n uzeyyen am mammeç teđa tewřıyyet i temɣarin, minzi ammu i twakemmřen wussan n uthelli n wezri: setta n uyuren s zzeç n mirru d setta n iyuren s řeacub ittřuřen d fumadat i temɣarin.¹³ Ammu dd-tusa tebřiyt ɣar ujeđid. Marra min tettar, immewc as mařend ad zzayes teffey zi taddart n temɣarin ɣar taddart n ujeđid.¹⁴ S řiřet tudeř ɣar daxeř u ɣar řřbeř teeqeb-dd ɣar taddart wiss tnayen n temɣarin sadu uheřřu n Caeyaz, axeddām icenneen n ujeđid, aecessas n tiyya. War dd-teeqeb ɣar ujeđid, mɣir mařa teejeb as i ujeđid uca tetwařaya s yisem nnes.

¹⁵ řami dd-tiweđ nnubet n Istir, yeđis n Abixayil, eemmis n Murdaxay, wenni tt yarrin d yeđis, war tettar walu mɣir min inna Hijay, amsexxar icenneen n ujeđid, aecessas n temɣarin, uca tuɣa Istir tudeř di řxađar i marra wi tt izrin.¹⁶ Ammu i g iwyen Istir ɣar ujeđid Ařacwiruc, ɣar tad-dart igellden nnes, deg uyur wiss eecra, aqa-t d uyur n řibit, deg usegg“as wiss sebea n tgelda nnes.¹⁷ Ajeđid tuɣa ittexs Istir x marra timɣarin *nnedni* uca nettat tufa arđa d řehnunect ktar zzat i wudem n marra tiezuray nnedni. Issars tamrist igellden x uzeđif nnes uca yarra itt d tajeđidt deg wemcan n Wacti.¹⁸ Igga ujeđid ict n zzardet i marra arruyas nnes d imsexxaren nnes, zzardet n Istir. Uca netta igga řehna di marra leamalāt uca iwca timewca ełahřab tizem-mar n ujeđid.

Murdaxay ibdeř aneqqi n ujeđid

¹⁹ Xmi twassmunent tiezuray eawed, iqqim Murdaxay řar tewwart n ujeđid. ²⁰ Istir war txebar ca i jjadira nnes niř *man iđan d řgens* nnes, am mammec i d as yumur Murdaxay, minzi Istir tuřa tegg^wur elahsab řumur n Murdaxay amecnaw mammec tuřa tettegg umi tuřa řars tetwarebba. ²¹ Deg wussan nni, am iqqim Murdaxay di tewwart n ujeđid, tuřa Biřtan d Tarac, tnayen n imsexxaren icennnen n ujeđid zeg ieessasen n tewwart, xeyqqen ařas u tuřa arezzun ad sswizzden afus řar ujeđid Ařacwiruc. ²² Tamesřact-a tedweř tetwassen řar Murdaxay uca netta ixebbar *itt Istir*, tajeđidt, uca Istir tenna man aya i ujeđid s yisem n Murdaxay. ²³ Arzun di man aya uca ufin man aya d tidett. Uyřen ten s tnayen x teřnact uca uran t deg wedlis n imezruyen zzat i wudem n ujeđid.

Tamecmuř n Haman řidd i Wudayen

3 ¹ Awarni man aya ikkar ujeđid Ařacwiruc, igga ccan d ameqqran di Haman, mmis n Hammadata, Axaxi, uca issgaeed it uca yarra řkursi nnes sennej i marra arruyas nni řars iđan. ² Marra imsexxaren n ujeđid tuřa-ten di tewwart n ujeđid, qqunřen, uđaren zzat i Haman, minzi ammu i t yumur ujeđid, maca Murdaxay war iqqunjeř u war yuđar. ³ Nnan imsexxaren n ujeđid i iđan di tewwart n ujeđid, i Murdaxay “Mayemmi teeddid x řumur n ujeđid?” ⁴ Umi xas nnan aya zeg wass řar wass u netta war d asen iři ca, imsar aqa nitni xebbaren aya i Haman řima ad řaren ma ad qqimen awařen n Murdaxay bedden, minzi netta issargeb iten belli aqa netta d Uday.

⁵ Řami izra Haman belli Murdaxay war iqqunjeř u war d as yuđar, idweř Haman iccur s tefqeřt. ⁶ Maca ittřiř as aya d aseřqar mařend ad isswizzeđ afus nnes řar Murdaxay waha, minzi ssiwřen akides x řgens n Wudayen. X uya i yarezzu Haman ad ihellek marra Udayen nni iđan di marra tageldit n Ařacwiruc, řgens n Murdaxay. ⁷ Deg uyur amezwaru, wenni d ayur n Nisan, deg usegg^was wiss teneac n ujeđid Ařacwiruc, ggin taqedduřt n Pur, zzat i wudem n Haman, zeg wass řar wass *nneđni* u zeg uyur řar uyur *nneđni* řars ař ayur wiss teneac, wenni d ayur n Adar. ⁸ Minzi inna Haman i ujeđid Ařacwiruc “Aqa din ijj n řgens imtarrec u itwabđa jar řegnus di marra leamalat uca izerfan nsen farrqen x marra řegnus u nitni war řřifen ca deg izerfan n ujeđid. S uyenni war d as ieeddeř i ujeđid ad ten yejj *ammu*. ⁹ Mařa tusa as-dd i ujeđid s řxađar, *xenni* ad itwari *ij n řumur* řima ad ten aređřen. Necc ad ggeř ad sswezney ijj n řqedd n eecra-ařaf n talint n nnuqart deg ifassen n yenni i řa iđđan x řxedmet, mařend ad t ssidfen deg ixammen n txubay n ujeđid.” ¹⁰ Ajeđid ikkes taxadent n ucemmie i zi yareccem zeg *uđad* n ufus nnes uca iwca itt i Haman, mmis n Hammadata, Axaxi, řeeđu n Wudayen. ¹¹ Inna ujeđid i Haman “Nnuqart nnec jřiř ac tt, uřa d řgens, řima ad zzayes tegged min twarid d Imliř di tiřřawin nnek.”

¹² Deg uyur amezwaru, deg wass nnes wiss řřeřřac, mřayan imariren n ujeđid uca uran marra min yumur Haman i ijeđiden i *iđan* sadu ujeđid u *sadu* i lwulat nni iđan x kuř leamala u i aruyas n kuř řgens uca i kuř leamala s tira nnes u i kuř řgens s iřes nnes. Tuřa tura s yisem n ujeđid u tetwacemmee *tebrat* s txadent n ucemmie n ujeđid. ¹³ Ssekken tibratin ak-d ireqqasen ittazřren řar marra leamalat n ujeđid, *řima* ad aređřen u ad nřen marra Udayen, zeg umeřřan ař umeqqran, iřenjiren imeřyanen d temřarin, deg wass d ijjen, deg wass wiss řřeřřac n uyur wiss teneac, wenni d ayur n Adar, u *xenni* ad keccđen marra min řarsen d takeccadř. ¹⁴ Tuřa ittixeřša ad ssuffřen min iđan di tira am ijj n uzerf, zeg ict n leamala ař tenneđni s břayřay i mar-

3:1 ‘Ajaji’ - ijjen zeg ayt n Ajaj.

3:7 ‘Nisan’ - ixs ad yini ‘Abril’. ‘Adar’ - min ixs ad yini ‘Mars’.

3:8 ‘izerfan’ - niř řřqawanin’.

3:12 ‘imariren’ - nitni d inni ittarin.

ra řegnus, řima ad iřin řezzen i uya deg wass d iijen. ¹⁵ Ffyyen ireqqasen ittazzřen, twacejjeen s uzeyyar s wawař n ujeřid. Itwasuffey uzerf d lqelea n Cucan. Tuřa ajeřid d Hamam qqimen sessen, maca tandint n Cucan tuřa-tt tehweř.

Lqarar n Istir

4 ¹ Umi yargeb Murdaxay x marra min itwaggen, icarreg tcamir nnes, yard ict n txancet *issuyes* iyyed x uzeřif nnes uca izwa di řwest n tendint uca tuřa issyuyy ict n řuyyyit tejhed tarzeg. ² Yiweđ-dd ař tawwart n ujeřid, minzi war izemmar řed ad yadef řar tewwart n ujeřid am yard txancet n řezat. ³ Di kuř řeamala d kuř tandint mani yiweđ řumur n ujeřid, iřqef Udayen iij n ufeqqus d imeqqran d uzummi d unixses d iyuyyan uca qqimen ařas zżaysen zřřen di txancet d iyyed.

⁴ Timesexxarin tibřiyin n Istir d imsexxaren nnes icennnen usin-dd mařend ad tt xebbaren s uya uca teřzen tjeřidt ařas. Tessekk tcamirat i Murdaxay mařend ad tent yard, ad ikkes taxancet nnes, maca netta war tent iqbiř. ⁵ Xenni třaya Istir i Hatax, iij zeg imsexxaren icennnen n ujeřid, wenni tuřa i d as igga ujeřid d amsexxar, uca tumur it x Murdaxay mařend ad ixzar min t yuyin d mayemmi igga ammu. ⁶ Hatax iffeř řar Murdaxay, řar wazzay i iřan zżat i tewwart n ujeřid ⁷ uca Murdaxay řawed as marra min d as imsaren d řař n nnuqart iwaeed Haman ad t iwzen i ixammen n txubay n ujeřid, i Wudayen, mařend ad ten yareddeř. ⁸ Netta iwca as ict n tiřemt n tira n uzerf i itwassuffeyen di Cucan mařend ad ten aređřen řima ad tt isscen i Istir u ad as yini u ad as yumur mařend ad trař řar ujeřid ad as tżawg u mařend ad as tettar zżat i wudem nnes di řtwee n řgens nnes. ⁹ Yudeř Hatax uca řawed awařen n Murdaxay i Istir. ¹⁰ Tessiweř Istir i Hatax uca tumur it ad yini i Murdaxay ¹¹ “Marra imsexxaren n ujeřid d marra řgens di řeamalat n ujeřid ssnen mliř belli marra wi i řa yadfen řar ujeřid deg wazzay n zżat, am war dd-itwařaya, d aryaz niř d tamyar i iřa, aqa řin xas iij n řeřkam waha, d řmewt, myir mařa ajeřid isswizzeđ as tayřarect nnes n wureř, řima ad iqqim iddar. Třatin n wusan i ředun necc war xafi-dd iřaya řed mařend ad dd-aseř řar ujeřid.” ¹² Eawden nitni awařen n Istir i Murdaxay. ¹³ Xenni inna Murdaxay, ad inin i Istir eawed “War txemmam, aqa cem tżemmared ad tarewřed di taddart n ujeřid ktar x marra Wudayen nneđni. ¹⁴ Minzi mařa cem tesseydeđ s tidett di řweqt-a, ad řin yiři řefsaset d usellek i Wudayen zeg webriđ nneđni, maca cem d taddart n babam ad aređřen. Wi issnen ma teksid aweqqar igellden řar ict n řweqt am tanita?” ¹⁵ Xenni inna Istir, ittxeřša ad arren x Murdaxay ¹⁶ “Uyur, smun marra Udayen i izeddyen di Cucan uca řummem ayi i necc, war tettem, war tsessem třata n wusan, řiřet d wass. Uřa d necc d temsexxarin tibřiyin inu ad řumment ammu, uca xenni ad adfeř řar ujeřid min war icuwwar ełasab azerf. Mařa řniř, xenni řniř!” ¹⁷ Xenni iffeř Murdaxay uca igga am mammec marra min x i d as tumur Istir.

Istir tettar aawen n ujeřid

5 ¹ Deg wass wiss třata, imsar, aqa Istir tyarđ arruđ igellden uca truř tekkar deg wazzay n daxeř n taddart n ujeřid, nican qibař i ujemmađ n taddart n ujeřid. Tuřa ajeřid iqqim x řkursi nnes igellden di taddart igellden arendad n tewwart n taddart. ² Xmi izra ujeřid tajeřidt Istir tbedd deg wazzay, imsar, aqa tufa řxađar di tiřřawin nnes, ařami ajeřid isseřqa tayřarect nnes n wureř i tuřa řars deg ufus nnes i Istir uca tqarreb-dd Istir, třada tixeft n teyyarect. ³ Xenni inna as ujeřid “Min cem yuyin, a tajeřidt Istir, niř min teena tutra nnem? Ad am temmewc waxxa teřa d azyen n tgelđit!” ⁴ Tenna Istir “Mařa tusa as-dd i ujeřid s řxađar, aqa netta ad dd-yas ass-a ak-d Haman řar zżardet i d as sswejdeř.”

4:14 ‘abrid’ - s Teibranit ‘amcan’.

⁵ *Xenni* inna ujeġid “Jjem Haman ad iqeġeq ad igg am mammec tenna Istir.” *Ħami* dd-yusa ujeġid ak-d Haman ħar zzardet nni i tessewjed Istir, ⁶ inna ujeġid i Istir umi swin binu “Min dayem iġan d meżri? Ad am immewc. Min iġan d tutra nnem? Ad ħarem tiři waxxa d azyen n tgeldit.” ⁷ *Xenni* tarra xas Istir, tenna “Meżri inu d tutra inu, ⁸ maħa *xenni* necc ufiy řxadar di tiřtawin n ujeġid u maħa tusa as-dd i ujeġid s řxadar ħima ad issiweđ meżri inu d tutra inu, aqa ad dd-yas ujeġid ak-d Haman ħar zzardet inu nni d as i ħa sswejdey, *xenni* tiwecca ad ggey ełahsab awař n ujeġid.” ⁹ Iffey Haman deg wass nni, ifarħ u tuħa-t ħar řxadar nnes ařtas, maca umi izra Haman Murdaxay iqqim di tewwart n ujeġid, war ikkar, war ħars inhezz, *xenni* iccur Haman s tefqeħt. ¹⁰ Maca Haman itebbet ixef nnes u *umi* yiweđ ħar taddart, iija ad dd-asen imeddukař nnes d Zarac, tamħart nnes. ¹¹ Uca issiweř Haman akidsen x ueuġi n wagra nnes u x iħramen nnes i ħars iġan s wařtas u x marra min zi i d as icennee ujeġid u d mammec it issgaeeđ sennej i arruyas d imsexxaren n ujeġid. ¹² Eawed inna Haman “Uřa d tajeġid Istir war tejjii ħed ad dd-yas ak-d ujeġid ħar zzardet i tessewjed, mħir necc, uca aħeqqa uřa d tiwecca twaeardey ak-d ujeġid. ¹³ Maca man aya marra war d ayi icqi min ħa kkeħ necc ttwařıħ Murdaxay, Uday, iqqim di tewwart n ujeġid.” ¹⁴ *Xenni* tenna Zarac, tamħart nnes, jmie ak-d imeddukař nnes “Ejj ad ssbedden ict n řthenact *mani* t *ya* ařen ad yiři řueřa nnes xemsin n iyiřen uca ħar řşbeħ ad tinid i ujeġid, ħima ad ħars ařen Murdaxay u *xenni* ad tuyured s řefraħet ħar zzardet ak-d ujeġid.” Ittyiř as i Haman aqa man aya d ijj n ccwar icna uca ssbedden taħnact n wayař.

Ccenet i Murdaxay

6 ¹ Di ġiřet nni simant nnes tuħa yugi ad ikk iđes x ujeġid uca inna ad as-dd awyen adlis n imezruyen uca ħaren zzaysen zzat i wudem n ujeġid. ² Itwaf uran *dayes*, aqa Murdaxay ixebbar x Biytana d Tarac, tnayen n imsexxaren icenneen n ujeġid, zeg ieasssan d tewwart, inni tuħa yarezzun ad wten afus n ujeġid Aħacwiruc. ³ *Xenni* inna ujeġid “Man ccan d řemyaret i itwaggen i Murdaxay x man aya?” Imsexxaren n ujeġid nni tuħa i d as ittsexxaren, nnan “War d as itwagg walu di řtwee nnes!” ⁴ *Xenni* inna ujeġid “Wi *din* barra deg wazzay?” Haman tuħa ead mammec dd-ittadef ħar wazzay n taddart n ujeġid i iġan ħar barra qae ħima ad yini i ujeġid ħima ad yayeř Murdaxay ħar řthenact n wayař, tenni i d as issewjed. ⁵ Imsexxaren n ujeġid nnan as “Aqa d Haman i da ibedden deg wazzay.” *Xenni* inna ujeġid “Ejj it ad yadef!” ⁶ *Xmi* yudef Haman, inna as ujeġid “Min i ħa itwaggen ak-d weryaz i umi ixs ujeġid ad t icennee?” Ixemmam Haman deg wuř nnes “Man wen ixs ujeġid ad icennee ktar zzayi?” ⁷ X uyenni yarra-dd Haman x ujeġid “Aryaz i ixs ujeġid ad t icennee, ⁸ ad as immewc tcamir igelliden i zi innum ujeġid ad yadř uřa d ayis i xef innum ujeġid ad iniy uca ad ssarsen tamrist igelliden x ueuġif nnes. ⁹ Ad ggen tcamir d uyis deg ufus n yijj zi arruyas n ujeġid, *ijjen* zi tarwa n tařiřet, uca ad zzayes ssyarden aryaz nni i ixs ujeġid ad icennee uca ad t ssnedhen x uyis deg wazzay n tendint, uca ad barrħen ‘Ammu i ħa itwagg ak-d weryaz, wenni ixs ujeġid ad t icennee!’ ” ¹⁰ *Xenni* inna ujeġid i Haman “Qeġeq, ksi tcamir d uyis am mammec tennid uca egg amenni ak-d Murdaxay wenni iqqimen di tewwart n ujeġid u war tejjii uřa d ijj n wawař ad iwđa zi marra min tessiřwed.” ¹¹ Iksi Haman tcamir d uyis uca issyardř Murdaxay s tcamir u issnedh it x wazzay n tendint uca issekkař abarreħ qibač nnes “Ammu i ħa itwagg ak-d weryaz wenni umi ixs ujeġid ad as icennee!” ¹² *Awarni* aya ieqeb Murdaxay eawed ħar tewwart n ujeġid, maca Haman yuyur deyya ħar taddart, iħzen u tuħa azeġif nnes iřeħħef. ¹³ Ieawed Haman i Zarac, tamħart nnes, u i marra imeddukař nnes marra min i d as imsaren. *Xenni* nnan as imiřisen nnes d Zarac, tamħart nnes “Maħa Murdaxay, wenni zzat i wudem nnes tebdid ad tewđid, zi zzariet n Wudayen i yeġan, war d as tzemmarred, maca s tidett ad tewđid zzat i wudem nnes.” ¹⁴ Umi nitni ssiwřen ead akides, usin-dd imsexxaren icenneen d ujeġid uca qeġqen ad awyen Haman ħar zzardet nni i tessewjed Istir.

Řhukm x Haman

7¹ Umi dd-yiwed ujeġid ak-d Haman ħima ad swen ak-d Istir, ² inna ujeġid, eawed deg wass wiss tnaen, ak-d tissit n binu i Istir “Min dayem iġan d meżri, a tajeġidt Istir! Ad am immewc. D min iġan d tutra nnem? Ad ħarem tiři waxxa d azyen n tgeldit.” ³ Xenni tarra xas tjeġidt Istir, tenna “Mařa xenni ufiy nniemet di tiřtawin nnek, a ajeġid, u mařa tusa as-dd i ujeġid s řxařar, ejj ad ayi wcen tudart inu x meżri inu u řgens inu x tutra inu. ⁴ Mařar neccin nemmenz, necc d řgens inu, mařend ad netwareddeġ u ad netwateħħa. Mařa nemmenz am isemħan d tsemħin, necc ad ssusmeħ, minzi x uya řeħsaret war tettiři anect ařami icuwwar ad ředdeħy ajeġid.” ⁵ Xenni issiweř ujeġid Aħacwiruc, inna i tjeġidt Istir “Min iena netta u mani iġa wenni ħar iġa wuř iccur mařend ad igg ammu?” ⁶ Tenna as Istir “Aryaz nni i d aney iħřaren d řeedu nney, aqa d wa d Haman aeeffan!” Xenni innexřee Haman zzat i wudem n ujeġid d tjeġidt. ⁷ Ikkar ujeġid iħař s tefqaħt, iija řtabřa n binu uca yuyur ħar weħwic n řeqřar. Haman iqqim ibedd mařend ad iħeccem Istir di řtwee n tudart nnes, mařar netta yuca ak-d ujeġid aqa-t ieeuweř ad days igg řřar. ⁸ Ařami dd-idweř zeg weħwic n řeqřar ħar taddart mani teġa řtabřa n binu, yufa Haman iwđa x tassut i x tuřa tezzeř tjeġidt Istir. Xenni inna ujeġid “Řexxu aqa ihekk^weř uřa d tajeġidt ħari di taddart!” Qae war dd-iffiř wawař zeg uqemmun n ujeġid, ařami tuřa imsexxaren řeħħfen as i Haman x uęembub. ⁹ Ĥarbuna, iij zeg imsexxaren icenneen, inni tuřa ibedden zzat i wudem n ujeġid, inna “Aqa din taħnact n wayař, tenni i tuřa igga Haman i Murdaxay wenni tuřa issiweř mliħ deg ujeġid, tbedd ħar taddart n Haman u řueřa nnes xemsin n iřiřen.” Xenni inna ujeġid “Ayřem ħars Haman!” ¹⁰ Uyřen Haman ħar teħnact i tuřa igga netta simant nnes i Murdaxay uca yarsa uxeyyeq n ujeġid.

Min igga ujeġid di řtwee n Wudayen

8¹ Deg wass nni ajeġid iwca as i tjeġidt Istir taddart n Haman, řeedu n Wudayen, uca yusa-dd Murdaxay zzat i wudem n ujeġid, minzi Istir txeřbar s minzi d as-dd itas i nettat. ² Ajeġid ikkes-dd taxadent n ucemmie, tenni tuřa dd-ikkes zi Haman uca iwca as-tt i Murdaxay u Istir tegga Murdaxay x taddart n Haman. ³ Uca tessiweř Istir twařat nneđni zzat i wudem n ujeġid, tewđa as ħar iřaren, tetru u tħeccem it mařend ad issigg^wej taeeffant n Haman, Axaxi, uřa d tameemuć i tuřa ixarřes đidd i Wudayen. ⁴ Ajeġid isswiżzeđ as i Istir tařyarect nnes n wureħ. Xenni Istir tekkar, tbedd zzat i wudem n ujeġid. ⁵ Nettat tenna “Mařa mliħ i ujeġid u necc ufiy nniemet zzat i wudem nnes u mařa tseggem tmeřact-a zzat i wudem n ujeġid u necc udfey as di řxařar di tiřtawin nnes, ejj ad arin ca ħima ad twabedřent tebratin nni i di teġa tmeemuć n Haman, mmis n Hammadata, Axaxi, tinni i yura i uhellek n Wudayen di marra leamalata n ujeġid. ⁶ Mařar mammec zemmarey ad xzareħ řřar i ħa iřeqfen řgens inu? U mammec zemmarey ad xzareħ ashellek n řjadira inu” ⁷ Xenni inna ujeġid Aħacwiruc i tjeġidt Istir u i Wuday Murdaxay “Aqa da, wciř taddart n Haman i Istir u netta s yixef nnes uyřey t ħar tħenact, minzi isswiżzeđ afus nnes ħar Wudayen. ⁸ Ad tarim kenni w simant nwem s yisem n ujeġid min iġan icna di tiřtawin nwem di řtwee n Wudayen. Cemmeem t s txadent n ujeġid, minzi tira i yuran s yisem n ujeġid u itwacemmeen s txadent n ucemmie n ujeġid, war izemmar ħed ad tent ibdeř.”

⁹ Xenni twařayan imariren n ujeġid, di řweqt nni, deg uyur wiss řřata, wenni umi qqaren as ayur n Siwan, deg wass wiss řřata u-eicrin zzayes, uca uran am mammec marra min yumur Murdaxay, aqa uran t i Wudayen, ijeġiden i iġan sadu i ujeġid u i lwulat u i arruyas n leamalata, zi Řhend ař Kuc, mya u-sebea u-eicrin n leamalata, i kuř leamala s tira nnes u i kuř řgens s yiřes nnes u eawed i Wudayen s tira nsen u s yiřes nsen. ¹⁰ Itwari s yisem n ujeġid Aħacwiruc u icemmee tabrat s txadent n ucemmie n ujeġid uca ssekken tibratin nni ak-d ireqqasen ittazřren x yeysan, nyin x yeysan n tazřa igellden n řjadira icnan qae, ¹¹ aqa ajeġid iwca asen i

Wudayen *ttesriħ* maħend ad munen di kuř tandint i di ġan u ad kkaren di t̃twee n tudart nsen, ħima ad areddġen, ad ñyen u ad teħħan kuř řeeskar zi řgens d leamala nni ten i ȳa iħřaren, uřa d iħenjiren imezyanen d temȳarin, u ħima ad keccden min t̃tten zzaysen ¹² *d man aya* deg wass d iġjen di marra leamalat n ujeġid Aħacwiruc, deg wass wiss t̃reťťac n uyur wiss teneac, aqa-t d ayur n Adar. ¹³ Tuȳa ittxeřřa ad tetwasuffey ict n tiřemt n tira-ya am uzerf di marra leamalat maħend ad itwassargeb i marra řegnus, aqa Udayen ad iřin ħezzen deg wass nni ħima ad ntaqmen zi řeedyan nsen. ¹⁴ Ireqqasen ittazřren, inni yenyin x iysan n tazřa igelliden, ffey deȳya, twacejjeen s uzeyyar s wawař n ujeġid. Itwassuffey uzerf eawed di lqelea n Cucan. ¹⁵ Xas uca iffey-dd Murdaxay zzat i wudem n ujeġid deg ict n useřham igelliden *n tcuqet* tadehmanit d tacemřač u s ict n temrist d tameqqrant n wureȳ d ict n useřham n řeqten azdad arjuwani uca tandint n Cucan tegga tanewwart s řefraħet. ¹⁶ Udayen tuȳa ȳarsen tfawt d řefraħet, d warcuq d ccan. ¹⁷ Di kuř leamala u di kuř tandint mani mma dd-yiwed wawař n ujeġid d uzerf nnes, tuȳa din řefraħet d warcuq jar Wudayen d zrud d wussan iřebħen u waťtas zi řegnus n temmurt dewřen d Udayen, minzi tewđa-dd xasen tiggwudi zeg Wudayen.

Anqam n Wudayen x řeedyan nsen

9 ¹ Deg uyur wiss teneac, wenni d ayur n Adar, deg wass wiss t̃reťťac zzayes, umi dd-tiwed *řweqt* i di tuȳa ad ggen awař n ujeġid d uzerf nnes, deg wass i di tuȳa ttrajan řeedyan n Wudayen ad xasen mmenđaren, tuȳa řħař s řeeks, maȳar Udayen mmenđaren x yenni ten icarhen. ² Ssmunen Udayen di tneddam nsen di marra leamalat n ujeġid Aħacwiruc, maħend ad wten inni tuȳa ittessen ad daysen ggen řȳar uca uřa d iġj mma izemmar ad iqqim ibedd zzatsen, minzi marra řegnus tuȳa fecřen s tiggwudi n Wudayen. ³ Marra arruyas n leamalat d ijeġiden *i iġan* sadu ujeġid d lwulat d imsexxaren n ujeġid wcin afus i Wudayen, minzi tiggwudi n Murdaxay tewđa xasen, ⁴ minzi Murdaxay tuȳa ȳars ccan di taddart n ujeġid uca řexbar nnes iffey ȳar marra leamalat, minzi aryaz Murdaxay tuȳa ccan nnes iggur yarenni ead. ⁵ Yeřben Wudayen marra řeedyan nsen am ten ccaten s ssif, s uneqqi d uhellek. Ggin ak-d řeedyan nsen mammec xsen. ⁶ Di lqelea n Cucan nȳin u hellken Udayen xemsa-mya n yeryazen. ⁷ *Uřa* d Farcandata d Dalfun d Acfat ⁸ d Furata d Adalya d Aridata ⁹ d Farmacta d Arisay d Ariday d Wayzata, ¹⁰ eecra n iħenjiren n Haman, mmis n Hamadat, řeedu n Wudayen, nȳin ten, maca war sswizzden ca ifassen nsen ȳar tkeccađt. ¹¹ Deg wass nni d iġj iwyen-dd qedda n imettan zzat i wudem n ujeġid di lqelea n Cucan. ¹² Inna ujeġid i tjeġidt Istir “Di lqelea n Cucan Udayen nȳin u hellken xemsa-mya n yeryazen uřa d eecra n iħenjiren n Haman. Min i ȳa yiři ggin *ead* di leamalat nneđni n ujeġid? Min *ead* ȳarem d mezri? Ad am immewc! Min *iġan* d tutra nnem? Ad ȳarem tiřil!” ¹³ *Xenni* tenna Istir “Mařa mliħ i ujeġid, ejj ad immewc ttesriħ i Wudayen *i iġan* di Cucan uřa d tiwecca maħend ad ggen ełahsab azerf n wass-a uca ejj ad ayřen eecra n iħenjiren n Haman ȳar teħnact.” ¹⁴ *Xenni* inna ujeġid, ad ggen ammu. *Řexdenni* itwassuffey-dd iġj n uzerf di Cucan uca uyřen eecra n iħenjiren n Haman. ¹⁵ Udayen nni *iġan* di Cucan, munen eawed deg wass wiss arbeetac zeg uyur n Adar uca nȳin teřt-mya n yeryazen, maca war sswizzden ca ifassen nsen ȳar tkeccađt. ¹⁶ Munen eawed Wudayen nneđni di leamalat n ujeġid ħima ad kkaren di t̃twee n tudart nsen u ħima ad t̃tten řehna zi ȳar řeedyan nsen. Nȳin xemsa u-sebein-ařaf n yeryazen jar inni ten icarrhen, maca war sswizzden ca ifassen nsen ȳar tkeccađt.

Ařeqqem n řeid n ‘Purim’

¹⁷ Man aya imsar deg wass wiss řřeqřac n uyur n Adar u deg wass wiss arbeřac zzayes areyyřen uca ggin t d ijj n wass n zzardet d řřfrařet. ¹⁸ Udayen nni iřan di Cucan, munen deg wass wiss řřeqřac n uyur uřa deg wass wiss arbeřac uca nitni areyyřen deg wass wiss xemmeřac uca ggin t d ijj n wass n zzardet d řřfrařet. ¹⁹ X uyenni Udayen, inni iřan di řkampu, inni izeddyen di tneddam břa řřeyuř, ggin ass wiss arbeřac n uyur n Adar d ict n temsart n řřfrařet d zzardet u d ijj n wass d ařebřan, ass i di kuř ijj issekka ariyalut i wenneřni. ²⁰ Izemm Murdaxay imezruyen-a uca issekk tibratin i marra Udayen nni iřan di marra leamalat n ujeřid Ařacwiruc, i yenni iřan yuřsen d inni iřan igg^wejen, ²¹ mařend ad ten arren ad řřan ass wiss arbeřac n uyur n Adar uřa d wass wiss xemmeřac zzayes, zeg usegg^was ař asegg^was nneřni - ²² elašab ussan i di řřfen Udayen arrařet zi řreedyan nsen, u elašab ayur nni tuřa i d asen ibeddyen zi řřeyen řa řfrařet u zeg wecřan řa wass ařebřan - řima ad ten arren d ussan n zzardet d řřfrařet u řima kuř ijj ad issekk ařiralut i wenneřni u řima ad wcen i imezřař. ²³ Qebřen Wudayen min bđan ad řřfaren ead u min d asen yuran s ufus n Murdaxay, ²⁴ minzi Haman, mmis n Hamadata, Axaxi, řreedu n marra Udayen, tuřa ittxarřes ict n texceřt dıdd i Wudayen mařend ad ten ihellek u minzi tuřa inřar Pur, aqa-t d taqedduřt, řima ad ten yareddyeg u ad ten ihellek, ²⁵ maca umi dd-tusa Istir zzat i wudem n ujeřid, yumur netta s tira mařend ad yarr x uzeřif nnes taxceřt-a tačeffant, tenni tuřa ixarřes dıdd i Wudayen, uca uyřen tarwa nnes řa řehñact. ²⁶ X uya řayan ussan-a ‘Purim’, zeg isem n ‘Pur’. X uya, zi ssibbet n wawařen n tebrat-a u zi ssibbet n min zřin s yixef nsen zi man aya u zi ssibbet n min d as imsaren, ²⁷ kkaren ad řřan ussan-a uca qebřen Wudayen i yixef nsen u i tarwa nsen u i marra inni řarsen dd-iqqnen, mařend war sseeddun ca ad řřan řnayen n wussan-a am mammec xasen itwari u elašab řweqt i řarsen itwaggen i kuř asegg^was ²⁸ uca ad idaren u ad řřan ussan-a di kuř jjiř, di kuř tawacunt, di kuř leamala u di kuř tandint u war sseeddun ca ussan-a n Purim řar Wudayen u war ittetwagg uneggar řa řidaret nsen s tarwa nsen. ²⁹ Tajeřidť Istir, yeęis n Abiřayil, tura jmie ak-d Wuday Murdaxay, s marra ti-zemmar, řima ad arekkzen twařat nneřnit tabrat-a x tmesřact n Purim. ³⁰ Issekk tibratin i marra Udayen di mya u-sebea u-eicrin n leamalat n tgeldit n Ařacwiruc, jmie ak-d wawařen n řehna d teřdiqt, ³¹ řima ad neyycen ussan-a n Purim di řweqt nsen itwaggen, am mammec i d asen yumur Wuday Murdaxay, jmie ak-d tjeřidť Istir, u am mammec ggin x yixef nsen u x tarwa nsen timesřayin am uzummi d uweřtu n ugeřdur. ³² Min itwannan zi Istir igga ad iřin wawařen-a x Purim bedden uca twarin deg ijj n wedlis.

Řemyaret tameqqrant n Murdaxay

10 ¹ Ajeřid Ařacwiruc igga řizya x yinni řadu nnes di temmurt u di tegzirin n řebřar. ² Marra min igga n řjeħd d tzemmar uřa d abarřeř x řemyaret n Murdaxay, wenni i d as iwcin i ujeřid ijj n ccan imřar, ma war ten yurin deg wedlis n uřettef n ijeřiden n Madya d Lfurs? ³ Minzi tuřa Murdaxay d wenni wiss řnayen awarni i ujeřid Ařacwiruc uca tuřa-t d ameqqran řar Wudayen u ařtas zeg aytmas ařđan zzaysen u netta tuřa yarezzu min iřan řsen i řgens nnes u tuřa issawař s řxar x marra zzaričet nnes.

Ayub

Aryaz Ayub

1¹ Tuḡa din ijj n weryaz di temmurt n Euṣ qqaren as Ayub. U aryaz-a tuḡa ikmeṣ, iggur nican, ittegg^wed AREBBI u itthēyyad x min iḡan d azeffan. ² Ttwarwen as-dd sebaa n ihenjiren d tṛata n thenjirin. ³ Tahimart n řmar nnes dayes sebaa-ařaf n wuḡi u teřt-ařaf n iřeyman d xemsa-mya n iyenduzen n teynact d xemsa-mya n teḡyař, *arni yares* abarru n isemyan. Aryaz-a tuḡa d ameqqran x marra arraw n ccarq.

⁴ Thenjiren nnes nnumen tteggēn ijj n umensi, kuř ijj *zzaysen di nnubet nnes* deg wass nnes di taddart nnes. Ssekkān, earḡen uřa d ućmatsen ad kidsen ccent u ad kidsen swent. ⁵ řami eđun wussan n umensi, issekk Ayub řima ad ten issqeddes. Zic řar tuffut ikkar uca yiwi din tiyarsi n wecmađ anect n leadad n marra *ihenjiren nnes*. Mařar Ayub inna “Ad taḡ xđan ihenjiren inu u řeyyden x AREBBI deg wuř nsen.” Ammu i ittegg Ayub řebda.

Cciřan ittcetca zi Ayub

⁶ Deg ijj n wass usin-dd ihenjiren n AREBBI řima ad bedden zzat i SIDI, uca yusa-dd uřa d cciřan di řwest nsen. ⁷ Inna SIDI i cciřan “Manis i dd-tusid cek?” Cciřan yarra-dd x SIDI, inna “Usiř-dd zeg wetlae x temmurt, kkiř tt din d da.” ⁸ Inna SIDI i cciřan “Ma teřđid amsexxar inu Ayub? Amecnaw netta war iḡi x temmurt: d aryaz ikmeṣ, iggur nican, ittegg^wed AREBBI u itthēyyad x min iḡan d azeffan!”

⁹ Cciřan yarra-dd x SIDI, inna “Ma amenni waha ittegg^wed Ayub AREBBI? ¹⁰ Ma war iḡi d Cek wenni iggin ijj n wefray n cbarq ak-d isennanen i netta d taddart nnes d marra min řares? Aqa tbarked timegga n ifassen nnes uca řmař nnes imřar ařřas di temmurt. ¹¹ Swiřzeđ mřir afus nnek *yares* uca řada marra min iḡan nnes, ma *xenni* s tidett netta ad xak iřeyyed zzat i wudem nnek?”

¹² *Xenni* inna SIDI i cciřan “Xzar, marra min řares aqa-t deg ufus nnek. Mřir war d as swiřzeđ afus nnek waha!” *Xas uca* yuyur cciřan zi zzat n wudem n SIDI.

Ayub ittemćařa ak-d ujarreb n cciřan

¹³ Deg wass min di tuḡa ihenjiren nnes d yessis ttetten u sessen binu di taddart n umatsen amenzu, imsar, ¹⁴ aqa yusa-dd *ureqqas* řar Ayub, inna “Iyenduzen tuḡa carrzen u tiyyař hedđant x uyezdis nsen. ¹⁵ *Xenni* hejmen ayt n Saba, ksin ten uca nřin iřudriyyen s řeqđee n ssif. Mřir necc waha inejmen, řima ad ac t eawdeř.”

¹⁶ Umi tuḡa wa ead issawař, yusa-dd ijj *nneřni*, inna “Timessi n AREBBI tewđa-dd zeg ujenna uca tarya deg wuḡi d iřudriyyen uca tecca i-ten. Mřir necc waha inejmen, řima ad ac t eawdeř.”

¹⁷ Umi tuḡa wa ead issawař, yusa-dd ijj *nneřni*, inna “Ayt n Ikaldaniyyen ssbedden tṛata n bandiyyat, hejmen x iřeyman, ksin ten uca nřin iřudriyyen s řeqđee n ssif. Mřir necc waha inejmen, řima ad ac t eawdeř.”

¹⁸ Umi tuḡa wa ead issawař, yusa-dd ijj *nneřni*, inna “Thenjiren nnek d yessic ccin u swin binu di taddart n umatsen, amenzu. ¹⁹ Uca xzar, yusa-dd ijj n ušemmiđ iwear x tiwa n řexřa, iřqef arebaa n tyemmura n taddart uca tewđa *taddart* x iřudriyyen d třudriyyin uca mmuten nitni. Mřir necc waha inejmen, řima ad ac t eawdeř.”

²⁰ *Xenni* ikkar Ayub, icarreg arruḍ nnes, iħeff azeġif nnes, iwḍa x temmurt uca yuḍar, ²¹ inna “D aɛryan i-dd-usiy zeg uɛeddis n yemma d aɛryan i din i ɣa dewřey. SIDI iwca, SIDI ikkes, ad ittwarek isem n SIDI.” ²² Di man aya marra war ixḍi Ayub ca u war ini walu min war iɛeddřen x AREBBI.

Cciṭan yarni acetci x Ayub

2 ¹ Deg ijj n wass usin-dd iħenjiren n AREBBI ħima ad bedden zzat i SIDI, uca yusa-dd uřa d cciṭan di řwest nsen maħend ad issbedd ixef nnes zzat i SIDI. ² Inna SIDI i cciṭan “Manis i dd-tusid cek? Cciṭan yarra-dd x SIDI, inna “Usiy-dd zeg wetlaɛ x temmurt, kkiy tt din d da.” ³ Inna SIDI i cciṭan “Ma teħḍid amsexxar inu Ayub? Ameɛnaw netta war iġi x temmurt: d aryaz ikmeř, iggur nican, itteggwɛd AREBBI u ittħeyyad x min iġan d aɛffan! Ead yarni itteřteř di řekmaret nnes, x minni cek d ayi teɛrned ħima ad t řarḍey x walu.”

⁴ Yarra-dd cciṭan x SIDI, inna “Tiřmect s teřmect d marra min řares řar bnaɛem, ad t iwc i tudart nnes. ⁵ Swizzeḍ mřir afus nnek řares uca řada ixsan nnes d weysum nnes, ma *xenni* netta s tidett war dayek ittceqqaf deg wudem nnek?”

⁶ *Xenni* inna SIDI i cciṭan “Xzar, netta deg ufus nnek, maca ejj i-t ad iddar!”

Cciṭan iwta Ayub s tħebba yewɛaren

⁷ *Xas uca* yuyur cciṭan zi zzat n wudem n SIDI uca iwta Ayub s tħebba tieffanin, zi třecca n iḍaren nnes řares ař tqiccet n uceqquf *n uzeġif* nnes. ⁸ Netta iksi azeġiq n tqedduřt, ħima ad zzayes iħekk ixef nnes, uca iqqim di řwest n yiyyeḍ. ⁹ Tenna as temyart nnes “Ma tmennɛed ead di řekmaret nnek? Inni as i AREBBI ‘D wenni netta!’ uca mmet!” ¹⁰ Netta maca inna as “Am mammec ssawarent temyarin tibuħařiyin tessawareḍ uřa d cem am icten zzaysent. Ma neccin nkessi řar zi AREBBI, *maca* war nkessi xenni uřa d řyar?” S marra man aya Ayub war ixḍi ca s iyencicen nnes.

Tarzeft n imedukkař n Ayub

¹¹ Třata n imedukkař n Ayub sřin marra min xas ikkin d řyar u nitni usin-dd qaɛ ijj zi temmurt nnes: Ilifaz zi Tayman, Bildad zi Cuħa d řufar zi Naɛmat. Nitni ggim ad din uyuren ħima ad kides sshissfen u ħima ad dayes ggen uř. ¹² Zi řaggwaj ssgaɛden tamuřri nsen, maca war tt eqiřen ca. Nitni ssgaɛden tmijja nsen uca run. Kuř ijj icarreg arruḍ nnes u ssuysen iyyeḍ řar ujenna tiwa i izeġifen nsen. ¹³ Qqimen řares x temmurt, seba n wussan d seba n ġiyaři. Uřa d iijen war issiweř uřa d ijj n wawař řares, mayar řrin, aqa řeħriq nnes tuya d ameqqran ařas.

Acetci n Ayub

3 ¹ Awarni man aya yarzem Ayub aqemmum nnes, inɛeř ass *n třařit* nnes.
 ² Ayub itteř deg wawař, inna:

³ Ad ifna ass i di dd-ttwaxeřqey, uřa d ġiřet i di nnan ‘Ijj n weryaz ijhed ittwaksi.’

⁴ Ejj ass nni ad idweř d taġest, emmarř war xas ittseqsi Arebbi zeg ujenna, u war xas tettceciɛ tfawt n uziř *ead*.

⁵ Iři tağest d tiři n řmewt ad xas arzun,
u ejj iseynuten ad zedyen tiwa nnes.
Iři ad xas dd-wđant tkebbasin s uziř!

⁶ Ad tekkes tkebbast yuğyen ġiřet nni,
ejj i-tt war tfarreh jar wussan n useggwas,
ejj i-tt war dd-tettis di řehsab n iyuren.

⁷ Xzar, ejj ġiřet nni eemmarř war tettaruw,
war dayes ittidef usřiwřew.

⁸ Ejj inni issfeřřen ass ad t neeřen,
inni ittħakan ad ssekkaren Liviyatan.

⁹ Iři ad ttwakebbsen itran n tuffut nnes,
ejj i-t ad iraja yar tfawt, umi war din teği.
Ejj abřiwen n tfawt n řefjar war t řarren!

¹⁰ Mařar netta war ibellee tiwwura n ueeddis *n yemma*,
u war iffar řeyben zzat i tiřawin inu.

¹¹ Mayemmi war mmuteř zeg wami ġiř deg ueeddis *n yemma*,
mayemmi war ssuffyeř buħbeř řami dd-ffyeř zeg ueeddis *n yemma*?

¹² Mayemmi d ayi rajan ifadden,
u mayemmi ibbac ħima ad *daysen* řteđeř?

¹³ Xenni iři ad zzřeř řexxu, ad ssqareř.
Iři ad řřeř. Xenni balak ad řari tiři řħudnet,

¹⁴ *jmie* ak-d ijeğiden d imcawaren n temmurt,
inni ibnan i yixef nsen ijj n uyenni n arrwinat,

¹⁵ niř *jmie* ak-d řħukkam, inni yar iğa wureř,
inni iccuren tudrin nsen s nnuqart,

¹⁶ niř necc war ttiřiř *ead* am ijj n weřray *n temyart* nuffaren t,
amecnaw iseyman nni eemmarř war izrin tafawt.

¹⁷ Dinni ssbedden ieeffanen zi ssdee,
u dinni ttareyyaħen inni umi ifna jjeħd nsen.

¹⁸ Dinni ttareyyaħen imeħbas *munen*,
war qqimen ttesřan *ead* i tmijja n imzeyyaren *n isemyan*.

¹⁹ Aqa din ameřyan uřa d ameqqran,
uca amsexxar innuřsař zi bab nnes.

²⁰ Mayemmi temmewc tfawt i řmeskin,
u tudart i yenni řeemar nsen ittwasarzeg,

²¹ *i yenni* ittmeřren di řmewt, maca war tt ufin,
inni iyezzan x *řmewt* ktar x řeknuz innufaren,

3:5 'tikebbasin' - xmi i ya tedweř tfuct d tziri tebbumbes neqqar 'aqa din tikebbasin'.

3:8 'inni issfeřřen ass' - ixs ad yini inni iggin taseħħart d tagezzant d eřam kuř timesřayin tibarcenin war iħħřin uřa d inni ittiraren ak-d řhaycet 'Liviyatan'. 'Liviyatan' - aqa-t d isem n ict n řhaycet d tameqqrant. Ad tay řhaycet-a d ijj n umedy a n tgeldit n Miřra, tammurt n Firėun. Di řweqt nni ař i řexxu aqa din iwdan di Sin u di Dzayer inni ittammen aqa řhaycet nni d řeėdu n tfuct d tziri. Ttxarrřen aqa řhaycet tegga ad řřard tafuct d tziri. S uyenni umi temsar ict n tbarcent n tfuct niř n tziri, ffyen-dd nitni barra ħima ad ggen ijj n ddriz d ameqqran s tağunin d eřam kuř n řeqcuc n nnħas ħima ad azzřen x řhaycet maħend ad tban tfuct d tziri eawed. Isem 'Liviyatan' nufa i-t eawed di Ayub 40:25.

3:9 'abriwen n uteffu' - di timmura n Ccarq-Amėřwasu ħessben ayt n ccier tafuct am ict n tiř řares abriwen d timmiwin. Aqa qqaren aqa Ayyub iqcar deg wawař-a aqa ħsen tıfawt n tfuct yar uteffu n wass eemmarř war dd-tareqq x wass n třařit nnes.

²² inni ifarrhen aṭṭas aṛami dewřen neggzen,
u inni ittyebban mezri xmi ttafen andeř?
²³ *Mayemmi temmewc tfawt* i weryaz ijehden wenni umi ittwasnuffar webriid nnes,
u wenni xef ibellee Arebbi zi marra iyezdisen?
²⁴ Minzi deg wemcan n weyrum inu ittas-dd usqinef inu,
u iṭuyyan inu ttwazeḡeen am waman.
²⁵ Minzi tuṭa ttnexraeey s unexrie u amenni dd-iffey,
u min zi tuṭa tteggwedeey, wdiy dayes.
²⁶ War yari řhudnet, war arsiy ca u war ttareyyeḡey.
Aqa usin-dd imxumbar.

Řhard amezwaru n Ilifaz: Ksi awebbex n Arebbi!

⁴ ¹ *Xenni* yarra-dd **Ilifaz**, zi Tayman, inna:
² Mařa *hed* yazu maḡend ad kik issiweř, ma ad tettwaceḡned *s man aya*?
Maca man wen izemmaren ad issbedd řhard *nnes*?
³ Xzar, tessyared aṭṭas *n iwdan*,
u ifassen yarxun tessmeḡded i-ten.
⁴ Wenni inqarḡen tessbedded i-t s wawař nnek,
u ifadden ifecřen tewcid asen jjeħd *ewed*.
⁵ Maca řexxu imsar aya i cek uca tettwaceḡned,
řexxu iřqef i cek aya uca tarejfed.
⁶ Ma war teḡi tiggwudi *zi Arebbi* d řaman nnek,
u řekmaret n ibriden nnek d rayas nnek?
⁷ Xemm maca, man wen deyyeen t am iḡa d amezdag,
u mani ttwateḡḡan inni igguren nican?
⁸ Žriy, aqa inni icarrzen ddeḡ d yenni izarreen řeyben,
ad t mjaren *ewed*.
⁹ Tthellken zeg usuḡi n nnefs n Arebbi,
u s usuḡi zi tenzart nnes fennan.
¹⁰ Zzhir n weyrad d tmijja n yizem amezyan,
uřa d tiymas n wayraden imezyanen ttwarzan.
¹¹ Itthellek wayrad minzi war din yufi zzardet,
u tarwa n tayradt ttwabezzeen.
¹² Di tnuffra yiweḡ ayi-dd ijj n wawař,
uca amezzuy inu iṭṭef zzayes řeḡmis,
¹³ *am tuṭa yarrqey* deg ixarriřen issxarwiḡen zi tmezra n ḡiřet,
řami dd-iwḡa yiḡes yuḡyen x iwdan.
¹⁴ Teřqef ayi tiggwudi d tarjijit,
u marra ixsan inu nnxeřen.
¹⁵ Ijj n buḡbeř iḡrarra x uyembub inu,
issbedd acewwaf di arrimet inu.
¹⁶ Netta ibedd, *maca* necc war eqiřey x tefras nnes.
Ijj n waddud *ibedd* zzat i tiṭṭawin inu.

Xenni s'riy i tmijja tettetim, teqqar:

¹⁷ Ma *izemmar* ijj n bnadem ad yiři isegged x Arebbi?

Ma *izemmar* ijj n weryaz ad yiři işfa x Wenni t iggin?

¹⁸ Xzar, war ittciri Netta uřa x imsexxaren nnes,

uca igga řeib ak-d lmalakat nnes umi weddaren nitni. .

¹⁹ Xenni am umezwar nni izeddyeñ di tudrin n ucař,

inni řar teđa tzejajt d dsas.

Aqa ad ttwařebzen amezwar x tcinda.

²⁰ Zi tuffut n řřbeř řares ař tameddit ad ttwafartken.

Břa ma ad iwc *bnadem* taynit *i man aya*, ad fnan nitni i řebda.

²¹ Ma war dd-tettwařaě řarsen tesyunt n uqiđun nsen?

Ad mmten, *maca* war iři di tiyit. .

5 ¹ Řaya maca! Ma din ca n yijjen i xak dd i řa yarr?

Řar man zeg imqeddasen i řa tsewđed?

² Minzi axeyyeq ineqq abuhaři,

u tusmi tneqq aqubbani.

³ Žriy ijj n ubuhaři iđřeq i wežwar,

maca xenni tuřa ittxeřša ayi ad neeřeř tazeddiyt nnes.

⁴ Gg^wejen iřenjiren nnes x usenjem,

ttwaddzen řar tewwart *n tendint* uca war tuři din wi ten issnejmen,

⁵ *umi* icca umehyuf řřabet nnes,

- issuffeř i-t-i-dd ead zeg isennanen -,

uca axewwan iřarđ agřa nsen.

⁶ Mařar war iři zi tzejajt i zi dd-ittekk řřar,

u zi temmurt war dd tyemmi tamara *war ineffeñ*,

⁷ *maca* bnadem ittwaxřeq-dd i tamara *war ineffeñ*,

am tceeeřiñ n tmessi řtawent řar ujenna.

⁸ Necc maca iři arzuř Arebbi,

ad ssiwđey tamesřact inu řar AREBBI,

⁹ wenni itteggan timesřayin timeqqrarin, war din wi tent i řa ifehmen,

ittegg lmuējizat i war izemmar ad ttwařesbent. .

¹⁰ Netta issakk^wađ-dd anřar x wudem n temmurt,

uca issekka aman x wudem n iyyaren,

¹¹ řima ad issgaeeđ imwađeen,

uca inni iceđnen ad ten ssueřan řar řaman. .

¹² Netta issbeřteř inwayen n iřraymeyyen,

ařami ifassen nsen war zemmaren ad ggen walu. .

¹³ Imiřißen imennee i-ten di teřraymect nsen,

uca ittwassbeřteř ccwar n iřraymiyyen. .

4:18 Ayub 15:15; 2 Bř. 2:4

4:21 *tasųunt n uqiđun nsen'* - ixs ad yini

5:9 Ayub 9:10; Izhd. 72:18; Rum. 11:33

5:11 1 řam. 2:7; Izhd. 113:7,8

5:12 Nař. 4:9; Izhd. 33:10; Ica. 8:10

5:13 1 Kur. 3:19

¹⁴ Deg uziř mmsagaren ak-d tağest,
uca di ttħa n uziř ttfafan am *di* ġiřet. .

¹⁵ Netta issenjam zi ssif *i dd-itteffyen* zeg uqemmum nsen,
uřa d amezřuđ zeg ufus n wenni ijehden.

¹⁶ Ammu i yeğa rayas i umezřuđ,
uca ddeğ ad ibellee aqemmum nnes. .

¹⁷ Aqa da, sseed n weryaz wenni iseggem Arebbi.

X uya war tesseħqiri ca tarbiyyet n Umzemmar x kuřci! .

¹⁸ Mařar Netta iyezzem u ittcedda,
iccat, uca *xenni* ifassen nnes ssgenfan. .

¹⁹ Di setta řeřšarat ad cek ifekk,
di sebea war cek iřeqqef řřar. .

²⁰ Di řaz ad cek dd-issenjem zi řmewt,
deg umenři zi tiyyita n ssif.

²¹ Ad tiřid di řaman zzat i urekkuđ n yiřes,
war tettegg^weded ca zeg wareddeğ mařa ad dd-yas.

²² X wareddeğ d řaz tzezmared ad tdeħced,
zi řewħuc n řexřa n temmurt war tettegg^wided.

²³ Mařar ad tqeđeed řeahd ak-d iżra n yeyyar,
uca řewħuc n řexřa ad kidek ddaren di řehna. .

²⁴ Cek ad targbed aqa řehna d aqিদun nnek,
uca ad tbeqqced tazeddiyt nnek, ad tafed war cek ittxeřři walu.

²⁵ Cek ad tessned aqa arraw nnek ařřas,
u dduřryet nnek am wefsu *aziza* n temmurt.

²⁶ Ad tadfed řar wenđer di tewsar,
am mammec ssgaeden ijj n ueurric n imendi *řar wendrar* di řřař nnes.

²⁷ Xzar man aya, aqa neccin narzu dayes, ammu i teğa!
Seř řares uca ssen i-t deg yixef nnek!

Tamwarrit n Ayub x Ilifaz - afeqqus nnes

⁶¹ Yarra-dd **Ayub**, inna:

² A, mři maca ittawawzen řhemm inu,
jjin ad igaeed x řmizan uřa d řeřben inu d ijjen akides!

³ Mařar řexxu aqa-t idqeř x yejdi n řebħur,
x uya *tteffyen* wawařen inu nhřa axemmem. .

⁴ Mařar fritcat n Umzemmar x kuřci *nnuyent* dayi,
ařami buħbeř inu isess arrħaj nsent. Inexřien zi Arebbi kkaren-dd akidi. .

5:14 Aewd. 28:29

5:16 Izhd. 107:42

5:17 Awřn. 3:11,12; Ebr. 12:5; Yae. 1:12; Asa. 3:19

5:18 Aewd. 32:39; 1 řam. 2:6; Huc.6:1

5:19 Izhd. 91

5:23 Huc.2:20

6:3 Awřn. 27:3

6:4 Izhd. 38:2,3

⁵ Ma issħundrut weġyuř n řexra řar arrbie aziza?

Niř issmuhrut uęejmi řar heddu nnes?

⁶ Macca břa aředdi ma ad t yecc *bnadem* břa tameřařt?

Niř aqa din aředdi di řmeřř acemřař n tmeřař?

⁷ Min yugi řeemar inu ad t iřada,

řexxu aya marra i necc am macca iřummen.

⁸ Mři dd-yusa min arezzuy,

iwa, iwca Arebbi min sittimey.

⁹ Mři tuřa yareřřa SIDI mařend ad ayi iřbez,

mařend ad issarxu afus nnes u mařend ad ayi iqess.

¹⁰ Man aya ad ayi yiři ead d afewwej,

ad ayi inec di řeřriř nni war *xafi* isseizzi ca Netta,

mařar necc war nkareř ca awařen n Umqeddas.

¹¹ Min iena jjeħd inu, aqa zemmarey ad rajiř *ead*?

Niř min iena uneggaru inu, aqa ad sebbařey ixef inu *ead*?

¹² Ma jjeħd inu am jjeħd n iřza?

Ma aysum inu am nřas?

¹³ Ma war řiř qae břa twiza s yixef inu,

ma war ittwakkes xafi qae ufekki?

¹⁴ Wenni umi iqdeę rayas *ittxeřřa as* tamexsiwt icuwwaren zeg umeddukkeř nnes,

mařa lla *izemmar* ad yejj tiggwudi zeg Umzemmar x kuřci.

¹⁵ Aytma banen-dd d ięeddaren am tyeřzin *deg idurar*,

am tassut n tyeřzin nni ięeddun deęya,

¹⁶ inni ittbarrcinen s wejris,

u inni di issnuffar wedfeř *ixef nnes*.

¹⁷ Deg wussan nni di dewřent řeřřarent, ttbeddant,

xmi řemmant, ttazęent deg wemcan nsent.

¹⁸ Ibriden n ticři nsen farryen,

ttgaęaden di řeewin u weddaren.

¹⁹ Imsebriden zi Tayma qqimen ttceęęayen,

ikaravanen zi Caba ttrajan ten.

²⁰ Nitni ttwacemten deg utecři nni řarsen.

Usin-dd řar tyeřzin *deg idurar* u barrqen.

²¹ S tidett, řexxu tdewřem kenniw d walu,

teřrim arřiyyet inu uca tettegg^wedem.

²² Ma nniř ‘Awyem ayi-dd *cal*’

niř ‘Wcem ayi tirzifin zeg wagřa nwem!’

²³ niř ‘Fekk ayi zeg ufus n wenni iřeřřaren!’

niř ‘Fdi ayi zeg ufus n ayt n bu-leunf!’

²⁴ řar ayi, *xenni* ad seędeę,

scen ayi min di weddarey!

²⁵ Mammec jehhden wawařen yecnan,

maca min xef awebbex nwem?

²⁶ Tettxarršem deg wawařen maħend ad *ayi* twebbxem?
Ma *xenni* awařen n wenni umi qeḏeen rayas am řeewin i kenniw?
²⁷ Ead x yijj n unibu ayujiř ad xas tendarem taqedduħt,
u ead x yijj n umeddukkeř nwem ad xas teggem tameemuč.

²⁸ Xenni řexxu, mařa texsem, ħḏam xafi mliħ,
necc war xawem ssxarriqey deg uḡembub *nwem*.
²⁹ Qeḡbem *ayi*, war ieddeř ad yiři ddeḡ.
Qeḡbem *ayi* eawed, tasegda inu tbedd ead *nican*.
³⁰ Ma aqa din řyecc x yiřes inu?
Ma war ittředdi waney inu x min war iħřin?

Ayub yarni di temwarrit nnes i ilfaz: Ma war iddar bnadem tudart teqseħ?

7¹ Ma war *din* iḡi umenyi ittxeřřan ad t immney bnadem x temmurt,
u ma war ḡin ussan nnes am wussan n ucewwař?

² Axmi ismey ittmezri ġar tiři,
u axmi acewwař ittrajan řmunet,
³ ammu dewřen iyuren ccuren s ubarreq d tasyart inu,
u ġyaři ccurent s tamara bḏan ayi tent.

⁴ Xmi ttezzřey ttetřey, qqarey
‘Meřmi zemmarey ad kkarey, *meřmi* i ġa teedu ġiřet?’
Jjiwney s řehweř ġares ař d yeffu řħař.

⁵ Arrimet inu tyarḏ s ikeccawen u di teqcurin n ucař,
tiřmect inu tqetřa u tettgeyyeh.

⁶ Deyya x umekkuk n uxeyyaḏ eeddun wussan inu,
eeddun břa asitem.

⁷ Eqeř aqa tudart inu d ařuḏi n nnefs *waha*,
u tiřř inu war tzar eemmarř ead min iřebħen.

⁸ Tiřř n wenni i d ayi ittwařan, war d ayi tzarr ead.
Tiřřawin nnek ad xafi iřint, *maca* nnec war da ttiřiğ ead.

⁹ Am *mammec* ittdurruq useynu, ieeddu,
ammu i ġa ihwa di řaxart, war *zzayes* dd-itteḡaeid ead.

¹⁰ Eemmarř war dd-itteiqqib ġar taddart nnes,
eemmarř war xas itteeqiř wemcan nnes.

¹¹ Ammu war tteqqney aqemmum inu,
ad ssiwřey di řehřaret n buħbeř inu,
ad cetciğ di tarzugi n řeemar inu.

¹² Ma necc d řebħar niğ d řhaycet,
aqa Cek tessbedded aecessas xafi?

¹³ Mařa nniğ necc ‘Tassut ad ayi tteezza,
qama inu ad xafi tessahwen acetci inul’,

¹⁴ ammu tettezzid dayi s tirjiwin,
u s tmezriwin tessagğaded ayi,

¹⁵ ařami řeemar inu ittixḏar ajeyyef,
ittixḏar řmewt x yeysan inu.

¹⁶ Necc tteiffiḡ *zi man aya*, war ddareḡ i řebda.
Arxu zzayi, maḡar ussan inu *am* ařuḡi n nnefs *waha*..

¹⁷ Min iena bnaḡem aḡa Cek tħessbed i-t-i-dd ameqqran *ammu*,
u třehhid akides s wuř nnek? .

¹⁸ Aḡa Cek tarezzfed ḡares ḡaē teffu,
tḡeḡbed i-t ḡaē tzeħziht?

¹⁹ Meḡař ead war zzayi tettekksed *tittawin*,
war i d aḡi tarexxud ħima ad ssḡeḡyey ikuffan inu?

²⁰ Ma xḡiḡ? Min d ac i ḡa ḡgeḡ i Cek,
i Cek a aēssas n bnaḡem?

Mayemmi i d aḡi tessbedded d taħjurt zzatek,
u dewḡey d ddḡeř i yixef inu?

²¹ Mayemmi war *d aḡi* tḡeffared axeṡṡu inu,
u war teēddud x řmuēřiyet inu?
Maḡar řexxu ad zzḡey di tējjajt u Cek ad xafi tarzud,
maca war ttiřiy *ead*.

Řħard amezwaru n Bildax i Ayub

8 ¹ *Xas uca* yarra-dd **Bildad**, zi Cuħa, inna:
² Meḡař i ḡa tekkeḡ tessawařed ammu,
ad iřin awařen n uḡemmun nnek *amecnaw* ašemmiḡ n tharyaḡt.

³ Ma ad issfary Arebbi tařḡart,
niḡ ad issfary Umzemmar x kuřci taseḡda? .

⁴ Mařa xas xḡan iħenjiren nnek,
aḡa issekk i-ten deg ufus n uxeṡṡu nsen.

⁵ Mařa cek tarezzud Arebbi s jjeħd,
u tettezawḡed řxaḡar ḡar Umzemmar x kuřci, .

⁶ mařa cek teḡid d amezdag d tseḡḡmed,
xenni ad xafek iēss nican,
ad iēdeř tazeddiḡt nnek i cek.

⁷ Waxxa tamezwarut nnek ad tiři tuḡřič,
taneggarut nnek *maca* ad tiři temḡar.

⁸ Wah, seḡsa xenni ḡar jjiř iēḡun,
u tħeḡkared di řejḡud nsen. .

⁹ Maḡar neccin n iḡennaḡ *waha*, war nessin walu,
maḡar ussan nney x temmurt am tiři. .

¹⁰ Ma war cek sseřmiden nitni, ma war ḡarek ssiwiřen,
ma war dd-ssuffuḡen awařen zeg wuř nsen?

¹¹ Ma iḡemmi uḡanim n papirus břa ssebxet,
ma ad imḡar uḡanim ḡar tma n yeḡzar břa aman?

7:16 Izhd. 62:10; 144:4

7:17 Izhd. 8:5; 144:3; Ebr. 2:6

8:3 Aēwd. 32:4; 2 Im. 19:7; Dan. 9:14

8:5 Ayub 22:23

8:8 Aēwd. 4:32

8:9 Amz. 47:9; 1 Im. 29:15; Ayub 7:5,6,7; Izhd. 39:13; 102:12; 144:4

- ¹² Xmi ittnewwar, war imjar ead,
ittazej qbeř marra arrbie nneyni. .
- ¹³ Ammu i řan imesraq n marra inni ittun Arebbi,
u asitem n wenni itteggan s tnayen n wudmawen ad ifna. .
- ¹⁴ Min xef iċemmed ad ittwaqdeċ,
min xef ittcař ad dd-iban d axmar n qundeċa.
- ¹⁵ Ad isenned taddart nnes, *maca* war tettbeddi,
ad dayes icebbar, *maca* war tettyimi tbedd.
- ¹⁶ Netta d aziza di tfawt n tfuct,
u řefrue nnes imeżyanen ttbezaċċen x weřwic nnes.
- ¹⁷ Iżewran nnes mmuden ixef nsen x ijj n ueurric n yeżra,
ittarja x ict n taddart n yeżra *i yixef nnes*.
- ¹⁸ *Mařa* Netta iqegăe i-t zeg wemcan nnes,
ad as inkar *wemcan* nni, *ad yini* 'Ėemmarř war cek řriy!'
- ¹⁹ Xzar, ta teđa d řefrařet n webriđ nnes
u inneyni ad yemyen zeg ucař.
- ²⁰ Xzar, Arebbi war ineřřar wenni ikemmřen
u war itticc *afus* i iċeffanen.
- ²¹ Ad iccur Netta maca ead aqemmum nnek s tdeřřact,
d iyencicen nnek s uřwiřiwi.
- ²² Imecrah nnek ad yardeñ řefdiřet,
uca aqiđun n iċeffanen war ittiři ead.

Tamwarrit n Ayub x Bildad

- 9** ¹ Yarra-dd **Ayub**, innar:
- ² Ssney nican, aqa ammu i teđa,
mařar mammec i řa yiři bñadem d amsegged řar Arebbi! .
- ³ Mařa Netta ixs akides imcarree,
iři netta war izemmar ad xas dd-yarr uřa d ict n twařat x wařef n twařawin.
- ⁴ Netta d amiŷis n wuř d bu-tzemmar ijhed,
man wen izemmaren ad isseqeř ixef nnes diđd nnes, uca ad iqqim iddar di řaman?
- ⁵ Netta d wenni issmuřřuyen idurar am war tt tacin *iwdan*,
d wenni ten issneqřaben di lyađab nnes,
- ⁶ Netta d wenni issenhezzen tammurt zeg wemcan nnes,
d wenni iggin ipilaren nnes ad arjijin,
- ⁷ Netta d wenni ittamaren tafuct ařami war dd-tenqir,
d wenni ittcemmaċen itran!
- ⁸ Netta s yixef nnes waha ittbezaċe ijenwan,
u Netta iřurruf tiwa tieurur *n řemwaj* n waman. .
- ⁹ Netta d wenni iggin *awraf n itran* n Ddub *Ameqqran* d Uryun,
agraw n Sebea n Itran d Ixammen n Ljanub,
- ¹⁰ Netta d wenni iggin timesřayin timeqqranin, war izemmar *bñadem* ad tent ifhem,

8:12 Izhd. 129:6; Irm. 17:6

8:13 Ayub 11:20; 18:14; Izhd. 112:10; Awřn. 10:28

9:2 Izhd. 143:2

9:8 Amz. 1:6

uŕa d řeĕjaye bŕa řehsab. .

¹¹ Aqa da, Netta iĕeddu xafi, war t ẓarrey,
iẓekkwa, necc war kides ttuciḡ.

¹² Aqa da, maŕa iẓdef Netta, man wen i t ẓa imenĕen?
Man wen izemmaren ad as yini ‘Min din ttegged Cek?’

¹³ Arebbi war ittarr i ẓaḡad ad dd-idweŕ,
sadu nnes uḡaren imeawanen n Rahab.

¹⁴ Mammec zemmareḡ ad xas dd-arrey,
mammec i ẓa farzey awaŕen inu *mliḡ* zzates?

¹⁵ Waxxa necc d amsegged, war zemmareḡ ad xas dd-arrey,
maca ad zawgeḡ řqadi inu maḡend ad xafi iḡinn,

¹⁶ Maŕa ad xafi dd-yarr Netta xmi řayig,
necc war ttḡiřeḡ aqa Netta iseŕ ẓar tmijja inu.

¹⁷ Aqa Netta iřebbez ayi s ict n tḡaryad,
u yarenni deg iyezzimen inu baťeŕ.

¹⁸ Netta war i d ayi ittejji ad arrey nnefs,
maca issjawan ayi s tarzugi.

¹⁹ Maŕa teqqimed *tmesřact* di tzemmar, aqa Netta ijhed qaĕ,
maŕa di ccræ, *iqqar* ‘Wi d ayi i ẓa iĕarĕden?’

²⁰ Waxxa necc d amsegged, *ĕad* aqemmum inu ad xafi iḡkem,
waxxa necc bŕa řeib, Netta ad ayi iĕeyyeb.

²¹ Waxxa necc bŕa řeib *i ḡiḡ*, waxxa amenni war ssney *maca* řeĕmar inu,
tudart inu ḡessbey tt walu.

²² Xuya i ẓa iniḡ ‘Qaĕ d ict!
Am wenni bŕa řeib am wenni iĕeffnen, Netta ad ten iqda s tnayen idsen!’ .

²³ Mara arekkuḡ ineqq deg ict n ticti,
xenni Netta istehzza zeg weqḡeĕ n rayas i imeztagen.

²⁴ Tammurt temmewc deg ufus n uĕeffan.
Iyembab n řquḡat nnes ittřeḡḡeŕ asen.
Maŕa war *t iggi* Netta, man wen xenni?

²⁵ Deyya x wenni ittazzřen aqa ttqeḡiqen wussan inu,
arewřen ẓar din, war twiřin řxar. .

²⁶ Kkin am tẓarruba n uyanim,
am ugider iḡewwmen x zardet.

²⁷ Maŕa nniḡ necc ‘Ad tuḡ acetci inu,
ad beddřeḡ ayembub *iceḡnen* inu, ad ssfirnineḡ!’,

²⁸ *ammu* tteggwedeḡ zi marra řeḡriḡ inu.
Necc ssney Cek war i d ayi tettbarrid.

²⁹ Necc d æeffan, min umi ssḡissifey i walu?

³⁰ Maŕa ssirdeḡ s waman n wedfeŕ,
ad ssizdigey ifassen inu s llixiya. .

9:10 Ayub 5:9; Izhd. 72:18; 77:15; 86:10; Rum. 11:33

9:22 Amb. 9:2,3; Mal. 3:14

9:25 Ayub 7:6,7

9:30 Irm. 2:22

³¹ *Ǝad* ad ayi tessyeḍsed deg wehfur,
ařami arruđ inu ad zzayi iɛiff.

³² Mařar Netta war iđi d bnađem am necc, wenni xef zemmařey ad dd-arřey,
xmi nettawed řar taddart n ccræ ak-d wayawya. .

³³ War *đin* iđi řeadeř jaraney,
weni izemmaren ad issars afus nnes xaney s tnayen idney.

³⁴ Ejj i-t ad xafi iksi æmud nnes,
war d ayi issnexřie *Ǝad* uheddi nnes, .

³⁵ *xenni* necc ad ssiwřey nhřa ma ad zzayes ggʷedeř,
mařar necc war řiř ammu i yixef inu.

Ayub issiweř ak-d Bildad x lyarađ n Arebbi s uweddeb

10¹ Iɛiff řeɛmar inu zi tudart inu,
ad barrřey acetci inu ammu waha břa amnae,
ad ssiwřey řar tarzugi n řeɛmar inu.

² Necc ad iniř i Arebbi ‘War d ayi ttegg d æeffan,
scen ayi, mayemmi akidi tettmenyid.

³ Ma yarek řefđer aqa Cek řeřřared,
aqa tnetřaređ řxedmet n ifassen nnek,
am tettegged tafawt tareqq x ixarřiřen n iɛeffanen?

⁴ Ma yarek titřawin n bnađem,
ma tettwařid Cek am mammec ttwařan iwdan? .

⁵ Ma ussan nnek am wussan n bnađem?
Ma iseggʷusa nnek am iseggʷusa n weryaz,

⁶ aqa Cek tarezzud *ammu* x řmueřiyet inu,
tettbeqqced di ddnuđ inu?

⁷ Waxxa Cek tessned aqa necc war řiř d æeffan,
waxxa amenni war din wenni i řa ifekken zeg ufus nnek.

⁸ Ifassen nnek xeřqen ayi-dd, ggin ayi,
aqa-ten ttennḍen ayi, uca *řexxu* Cek řřarđed ayi.

⁹ Eqeř aqa Cek teggid ayi am třaxt,
u řar teejjact tessed ad ayi tarred. .

¹⁰ Ma war d ayi tzeğeed am uyi,
am kisu tejjid ayi ccreř? .

¹¹ S tiřmect d weysum tessyarđed ayi,
s ixsan d iřewran temmuded ayi.

¹² Tudart d tmexsiwt icuwwaren tewcid ayi,
ařeřtu nnek iřđa buhbeř inu.

¹³ Txemmřed ta *maca* deg wuř nnek,
necc ssney belli aya tuřa-t yarek di řbař.

¹⁴ Mařa xđiř, Cek ad ayi teđđid,

9:32 Amb. 6:10; Irm. 49:19

9:34 Ayub 13:20; 33:7

10:4 ‘bnađem’ - s Teibranit ‘aysum’.

10:9 Amz. 2:7; 3:19

10:10 Izhđ. 139:15,16

war d ayi tettbarrid zi řmuesřiyyet inu.

¹⁵ Mařa ggiy řyar, uct xafi!

Mařa necc d amsegged *i řiy*, war zemmarey ad ssgaedeey azeřif inu.
Jjiwney s řefdihet, ttacię ak-d řemřayen inu.

¹⁶ Mařa ssgaedeey ixef inu, ad ayi tneymared am wayrad izehharen,
tesscaned xafi acuwwar n řeejeb n jjhed nnek *řebda*.

¹⁷ Maelik ufiy ad xafi tessbedded *řebda* icehhaden nneyni,
uca lyađab nnek akidi ad immarni *řebda*,
ieessasen nni ixegřen *ijj i wenneyni* řebda, *wah* ad xafi *tnedhed* ijj n řeeskar.

¹⁸ Mayemmi i d ayi tejjid ad dd-ffyeę zeg ueeddis n yemma?

Mři ssuffyeę buřbeř, war d ayi tzar uřa d ict n tiřř!

¹⁹ Maelik ufiy iři am war řiy emmařs,
mmeksiy řar wenđer zeg ueeddis *n yemma*.

²⁰ Ma war řin wussan *n tudart* inu drus waha?

Mři iija *yayi*, ad xafi inneqřeb mařend ad farheę cwayt *eawed*,

²¹ qbeř i řa uyureę, war dikkwireę *ead*,

řar temmurt n tağest d tiři n řmewt,

²² *řar* temmurt d tabarcant am tmeddit,
am tiři n řmewt, war *din* ittbeyyen walu,
mani tegga tfawt am tmeddit.'

Řřard amezwaru n řufar

11 ¹ *Xenni* yarra-dd řufar, zi Naema, inna:

² Ma ad qqimen wařas n wawařen břa tamwarrit,
uca ijj n bu-uqemmum ma netta řares řheqq *eawed*?

³ Ma izemmar řřard nnek ad issyed iwdan,
ařami cek *tzemmaređ* ad testehzid nhřa ma cek isseřcem uřa d ijj?

⁴ Cek tennid 'Teřfa tyuri inu,
u necc aqa-yi d amezdag di tiřřawin nnek!'

⁵ Uh, aqa Arebbi *maca simant nnes* issawař,
mři yarezzem iyencicen nnes qibač nnek.

⁶ Mři Netta ad ac ibarreř řesar n tiřit,
mařar aqa-ten dubla aqarru i ufekki.
Ssen, aqa Arebbi ad ittu ařas n řmuesřiyyet nnek di tizi nnek.

⁷ Ma tzemmaređ ad tarzud di min ibeqqcen Arebbi?
Ma tzemmaređ ad tessned min teena řřbičet n Uzemmar x kuřci?

⁸ Aqa-tt tuěřa x ujenna! Min tessed ad *din* tegged?
Tuğey x řaxart! Min tzemmaređ ad *zzayes* tessned?

⁹ Řeebar nnes d azirar x temmurt,
d miriw x řebřar.

¹⁰ Mařa ieđu, ibellee uca iřaya i ddeewet,
man wen i t řa issbedden?

¹¹ Mařar Netta issen iyeccacen,

ittwařa řyecc břa ma t iřđa. .

¹² *Maca mařa* abuhaři *izemmar* ad yaf řefhamet,
xenni ayyuř n řexra *izemmar* ad idweř d bnadem. .

¹³ Mařa cek tseďřed uř nnek,
xenni bezze ifassen nnek yares.

¹⁴ Mařa irseq řyecc řar ufus nnek, saggwej i-t,
war ttejji ddeğ ad izdeğ di tqidunt nnek,
¹⁵ mařar xenni tzemmarad ad tessgaeded udem nnek břa řeib,
tmetned ad tbedded, war tteggwed ca.

¹⁶ Mařar ad tettud řeyben nnek,
u *emmarř war* tettxemmamed yares *ead*,
am *emmarř war tettxemmamed ead* řar waman edun.

¹⁷ Abrid n tudart nnek ad yary,
tiwa x třřa n uziř,
waxxa din tağest, ad tiři am teffu. .

¹⁸ Ad tacid ixef nnek di řaman, minzi aqa din rayas,
ad txezzared *deg wenned*, ad tetřsed di řhudnet. .

¹⁹ Ad tezzřed, nhřa ma *cek* issnexřee uřa d ijj,
uca ařřas ad cek zawgen zzat i wudem nnek. .

²⁰ *Maca* tiřřawin n ieffanen ad ddaryřent,
qaē tarewřa ad asen tweddar,
ad meřren ad deřqen i buřbeř. .

Tamwarrit n Ayub x řufar

12¹ Yarra-dd Ayub, inna:
² D tidett, kenniw d ijj n ddarb n řgens,
aqa tiyrit ad temmet akidwem!

³ řari uřa d necc uř am kenniw,
necc war weřřiy deg usemquddi akidwem.
Man wen war issinen *marra* man aya?

⁴ Necc am wenni iğan i tseďřac i umeddukkeř nnes,
am wenni tuřa ittřayan řar Arebbi, uca *xenni* isřa Netta.
Necc d wenni iseggedu u ikemmřen, aqa-yi d řqeēet n tasedřact. .

⁵ ‘Řřegra d tasřart n wenni ittwarřan!’, ammu ittxarrařen yenni umi ittyřř aqa-ten di řaman,
aya ittraja inni ittneqrađen deg idaren *nsen*.

⁶ Iqida n imteřřayyen arsan,
d inni iseeēaren Arebbi yarsen ařřas n řaman.
Wi izemmaren *maca* ad yawi Arebbi s ufus nnes? .

⁷ Seqsa xenni řmař, ad ac t ssřemden,

11:11 Izhd. 10:11,14; 35:22

11:12 Ayub 5:8; 22:21; Amb. 3:18

11:17 Izhd. 37:6; 112:4

11:18 Lawi 26:5

11:19 Lawi 26:6; Izhd. 3:6; 4:9; Awřn. 3:24

11:20 Ayub 8:13,14; 18:14

12:4 Ayub 16:10; 17:2; 21:3; 30:1; Awřn. 14:2

12:6 Ayub 21:7; Izhd. 73:11,12; Irm. 12:1; řab. 1:3,4

u ijdad n ujenna ad ac sshajan.

⁸ Niy xezzarey mlih yar temmurt, u nettat ad cek tessyar,
ura d iseřman n řebřar ad ac t eawden.

⁹ Man wen war issinen marra aya,
aqa afus n SIDI i t iggin?

¹⁰ Netta d wenni deg ufus nnes iřa řeemmar n marra min iddaren,
ura d buřbeř n kuř arrimet n bnađem.

¹¹ Ma war ittqeřeb umezzuy awařen,
am ittqasa waney macca? .

¹² Yar iwessura *i teřa* tiyit,
u di tudart tazirart *teřa* d řefhamet.

¹³ Netta yares *i teřa* tiyit d jjeđd,
Netta yares ccwar d řefhamet.

¹⁴ Xzar, *mařa* Netta iheddem, war ibenni ura d ijj *eawed*,
mařa Netta ibellee x ca n yijjen, war d as yarezzem ead. .

¹⁵ Xzar, mařa Netta issbedd aman, ad azřen nitni,
mařa yarxu asen, ad ssenqeřben tammurt.

¹⁶ Netta yares jjeđd d ufečki,
nnes d wenni iweddaren u d wenni issweddaren.

¹⁷ Netta itteřja iryazen n ccwar gguren s řeřfa,
u řquđat ittarra i-ten d ibuhařiyen. .

¹⁸ Aziyyar n ijeřiden issbeřteř i-t,
u *xenni* Netta ittcedda i-ten s ijj n webyas zi teřcinna nsen.

¹⁹ Netta ineddeh ikehhanen s řeřfa,
d inni yar iřa řřulřa iyeřteř i-ten.

²⁰ Ittekkes awař i iryazen ittwaqeřben,
i iwessura ikessi asen řefhamet. .

²¹ Aseřqar ittzeřae i-t x tarwa n tařireť,
i ayt n bu-leunf issarexxu asen abyas. .

²² Imucan yuřřen n tařest ittearra-i-ten,
ura d tiři n řmewt issuffuy i-tt yar tfawť. .

²³ Řegnus ittarra i-ten meqqaren uca iyeřteř i-ten,
Netta ittbezzeae řegnus uca ineddeř i-ten. .

²⁴ I izeřifen n řgens x temmurt ittawi asen řeeqeř,
yarra i-ten ad weddaren di tnezruť mani war iři webrid. .

²⁵ Nitni ttfafan da d diha di tařest, mani war teři tfawť,
Netta itteřja i-ten ttemhafan am imescaren.

12:11 Ayub 6:30; 34:3

12:14 Ayub 9:12; 11:10; Asa. 3:7

12:17 2 řam. 15:31; 17:14,23; Ica. 19:12; 29:14; 1 Kur. 1:19

12:20 Ayub 32:9; Ica. 3:2,3

12:21 Izhd. 107:40

12:22 Mt. 10:26; 1 Kur. 4:5

12:23 Izhd. 107:38

12:24 Izhd. 107:4,40

Ayub yarenni deg wawař nnes i řufar

- 13**¹ Aqa da, qaε man aya teźra i-t tiřř inu,
isřa i-t umezzuř inu, ifhem as mliř.
- ² Min tessnem kenniw, ssney t uřa d necc,
necc war weřřiy ca deg usemquddi akidwem.
- ³ Maca necc xsey ad ssiwřey řar Umzemmar x kuřci,
u mezrey ad wteř *tamesřact inu* zzat i Arebbi.
- ⁴ Maca kenniw d imsuffuyen n ixarriqen,
kenniw d idbiben ixwan marra. .
- ⁵ Ax, mři tesseydem kenniw marra!
Aya ad tiři d tiřit i kenniw. .
- ⁶ Sřem xenni mammec i řa wteř x yixef inu,
řekkarem x umcarraε n iyencicen inu!
- ⁷ Ma texsem ad tessiwřem řyεcc i řefdeř n Arebbi,
u ad tessiwřem ixarriqen di tizi nnes? .
- ⁸ Ma tzemmarem ad tewtem tamesřact di řřweε nnes?
Ma *texsem* ad tcarreem i Arebbi?
- ⁹ Ma mliř i kenniw mařa Netta ad kenniw iqeřeb?
Ma texsem ad zzayes testehzam am mammec stehezzan *iwđan* zeg ijj n bnađem?
- ¹⁰ Netta ad kenniw iwebbex,
mařa kenniw tetteggem s wudmawen di tnuffra.
- ¹¹ Ma war kenniw issnexřie ueuři nnes,
ma war dd xawem tweřři tigg^wudi zzayes?
- ¹² Awařen nwem i řidaret aqa-ten d řemtuř zi tεejjact,
u řgaεđat nwem d řgaεđat n ubeřaε.
- ¹³ Seyđem zzati, mařend necc ad ssiwřey,
u ejj ad xafi dd-yas min ma *dd i řa yas*.
- ¹⁴ Mayemmi i řa řřfey aysum *n arrimet* inu jar teřmas inu,
u ad řřfey řεemar inu deg ufus inu?
- ¹⁵ Xzar, Netta ixs ad ayi iney, necc ad t rajiř,
maca ad wteř x ibriden inu zzates. .
- ¹⁶ D wa i d ayi i řa idewřen d asenjem,
maca wenni itteggem s tnayen n wudmawen war dd-ittis zzat i uyembub nnes.
- ¹⁷ Sřem mliř řar řřard inu,
u s imezzuyen *yarezmen* řar ucarreř inu.
- ¹⁸ Xzar, necc iwyey ddeewet s usettef,
necc ssney ad ttwaseggdeř.
- ¹⁹ Man wen *izemmare*n ad kidi imcarreε?
Xenni ad sseydeř řexxu, ad ssuffey buriřeř.
- ²⁰ War d ayi ttegg tnayen n řeřwayej,
xenni war zzayek ttnuffariy: .
- ²¹ Afus nnek sigg^wej i-t xafi,
war d ayi ttessnexřieđ s uhuddi nnek!

13:4 Ayub 16:2

13:5 Awřn. 17:28

13:7 Ayub 17:5; 32:21; 36:4

13:15 Izhd. 23:4; Awřn. 14:32

13:20 Ayub 9:34; 33:7

²² Řaya *xenni*, u necc ad dd-arrey,
niy necc ad ssiwřey u cek ad xafi dd-tarred!
²³ Mečar ħari n řmuęsiyyet d ddnuḅ?
Scen ayi axetřtu inu d ddenb inu.
²⁴ Mayemmi tessnuffared aęymbub nnek,
u řřessbed ayi d řęędu nnek?
²⁵ Ma tersed ad tessenxęęed ict n tfarct, ięarren i-tt uęemmiđ ssa d ssa,
ma tersed ad teđfared ięęę yuęę?
²⁶ Maęar tettariḁ xafi timesřayin timarzagin,
u řbetřřid ayi ddnuḅ n temzi inu.
²⁷ Tessrusid iđaren inu deg ukeccuđ,
u řřetřřid marra imesraq inu.
Řřetřřid řięęęa n iđaren inu.
²⁸ n wenni igga am ukeccuđ ccin t ikeccawen, *xenni* yarecca,
am warruđ icca i-t ufarttu.

Ayub issiweř ak-d řufar x řmewt

14¹ Bnadem i dd-ittwaxeřqen zi temyart,
aęa ussan *n tudart* nnes udrusen, u netta iccur s řęęweř.
² Netta ięemmi am tnewwact, xenni ittwaęęę.
Ittrakķwař am řięi, war itřyimi.
³ Waxxa amenni tarezmed tiwa nnes řiřřawin nnek,
uca tettawyed ayi-dd di ddeęwet akideķ.
⁴ Man wen izemmareḁ ad issuffey ięj n umezdaę zeg umexmuę?
Uřa d ięj!
⁵ Mara ussan nnes urin,
u řęęed n iyuren nnes *aęa ittwassen* ħareķ,
u teggiḁ as řęędud nnes nni war d as ięędeř ad ten iędu.
⁶ neęřę *xenni* Cek xasen maęęend ad yiři yareyyęę,
xenni izemmar ad yarr mezi am ięj n uęewwař deg wass nnes.
⁷ Maęar i tcejřart aęa řin ead asitem!
Mařa tettwaęęs ad tessuffey eawed *řęřęę*,
u řayęddut nnes war tettbeddi zeg uęemmi.
⁸ Waxxa iwsar wezwar nnes di temmurt,
u immut řjđęę nnes deg uçař,
⁹ ad teymi tcejřart *eawed* xmi i ħa řa ak-d waman,
u ad tessuffey *eawed* řęřęę amečnaw ict n tecejřart zżun řt beřřa.
¹⁰ *Maća mařa* immut ięj n weryaz *ięhed*, ifenna,
mařa iffeý as řuķbeř i bnaḁem, mani ięa xenni?

13:24 Ayub 16:9; 19:11; 33:10; Iğjd. 2:5

13:26 Izhđ. 25:7

13:27 Ayub 33:11

14:1 Izhđ. 90:5,6,9; 102:12; 103:15; 144:4; Yae. 4:14

14:2 Ayub 8:9; Izhđ. 90:6,10; 102:12; 103:15; 144:4; Ica. 40:6; 1 Bř. 1:24

14:3 Ayub 7:17,18; 10:20

14:4 Amz. 5:3; Izhđ. 51:7; Yř. 3:6; Rum. 5:12; Afa. 2:3

14:5 Ayub 7:1

14:6 Ayub 7:1,2,16,19; 10:20

¹¹ Aman tteffyen-dd zi řebħar,
u iýzar ittaýey u ixekkwa.

¹² Izzeř bnaðem ðin, war ittekkar ead.
Ař war ttiřin ead ijenwan, war d ttfiqin nitni,
war ttwasekkaren zeg iðes nsen.

¹³ Ax, mři d ayi i ýa tarred ýar řaxart,
tessnufared ayi ař i ýa iħeyyed lýaðab nnek,
mři d ayi turid ijj n řmijař imten u *xenni* tidared ayi!

¹⁴ Mařa ijj n weryaz *ijhed* immut, ma ad idweř ýar tudart?
Xenni ad qqimeý tttrajý marra ussan n umenýi inu,
ýares ařami dd yusa ufekki inu.

¹⁵ Mařa *xenni* Cek trāýid, necc ad Cek dd-arrey,
Mælik ufiý ad tmezřid ýar řxedmet n ifassen nnek.

¹⁶ Maca řexxu tħessbed iřuraf inu,
war tmenneð *lýaðab nnek* x ddnuð inu. .

¹⁷ Axeřtu inu ittwaçemmee di txancet,
u i řmueřiyet inu tarnid *ead* tareqqiet.

¹⁸ Wah, adrar iweřtan, ifessi,
uca ireħhem jjarf zeg wemcan nnes,

¹⁹ aman tteddzen izra, iýezran nnes ttekksen acař n temmurt,
ammu i tareddğðed Cek asitem n bnaðem.

²⁰ Cek tarennid t i řebða,
tettbeddařed uðem nnes uca tessekked i-t.

²¹ *Mařa* iħenjiren nnes řtfen ccan, netta war t issin,
mařa ten değen, netta war akidsen ittici.

²² Maca arrimet nnes tettnezbar di řtwee n yixef nnes *waha*,
u řeeðmar nnes ittecðin di řtwee nnes.

Řħarð wiss tnayen n Ilifaz x uceffan

15 ¹ *Xenni* yarra-dd *Ilifaz* zi Tayman, inna:

² Ma ittarra-dd ijj n umiýis s tussna ixwan?
Ma ittcara netta aeedis nnes s usemmið n manis i dd-tneqqar tfuct?

³ Ma ittcarae s řħarð war ineffeen,
s wawařen nni war ittakkwaðen?

⁴ Cek *maca*, tarežžid tigg^wudi n *Arebbi*,
u tekksed tazağit zzat i wuðem n *Arebbi*.

⁵ Maýar aqemmum nnek issargeb řmueřiyet nnek,
aqa itteejib ac řħarð s tħraymect s yiřes *nnek*.

⁶ Aqemmum nnek ad cek iħkem, war iği necc,
iyencicen nnek ad xak cehden.

⁷ Ma cek d bnaðem d amezwaru nni dd-ittwaxeřqen?
Niý tettwarwed qbeř tiwiririn?

⁸ Ma tessħessed i wegraw n imcawaren imtiqqan n *Arebbi*,

ma tjebbded tiyit yarek? .

⁹ Min tessned cek, neccin war t nessin?

Min tfehhmed min i d aney ineqqsan?

¹⁰ Ura jaraney d amcaybu d uwessar,

imyaren deg wussan x babac. .

¹¹ Ma asfewwej n Arebbi drus yarek,

niy ijj n wawař ssiwřen t akidek s teryeř?

¹² Mayemmi cek issetlae wuř nnek,

u mayemmi qeğeent tiřřawin nnek,

¹³ aqa cek tessneqřabed buřbeř nnek x Arebbi,

ařami tessuffuyed *marra* awařen nni zeg uqemmum nnek?

¹⁴ Min iena bnamem aqa netta ad yiři d amezdag,

u *min iena* wenni dd-itwaxeřqen zi temyart, aqa netta ad yiři d amsegged? .

¹⁵ Aqa da, imqeddasen nnes war xasen ittciř,

uřa d ijenwan war ġin řfan di tiřřawin nnes. .

¹⁶ Ahtat ead ijj n nnei n bnamem d bu-ufessad,

wenni isessen min war iřřin am waman!

¹⁷ Necc xsey ad ac *t* ssecney, seř-dd yari,

xenni ad eawdey min zřiy,

¹⁸ min eawden imiyisen uca war t nuffaren,

n ibabaten nsen.

¹⁹ I nitni waha temmewc temmurt,

uřa d ijj n řbarrani war xas iedu.

²⁰ Marra ussan i iddar ueeffan, imarret ixef nnes,

u drus řqedd n isegg^wusa itt waxemmřen i bu-leunf.

²¹ *Yudef-dd* řřess n iyuyyan issnexřiēen deg imezzuyen nnes.

Ead di řweqt n řehna ad xas iwđa umteřřay. .

²² Netta war ittřiiji ad dd-ieqeb zi tağest,

maca aqa netta ittwagg i ssif.

²³ Netta ittemhafa da d diha x weyrum. ‘*A mani i yeğa*’

Netta issen aqa ittraja i-t wass d abarcen deyya. .

²⁴ Đdiqet d řehřaret ssagg^wdent i-t,

arennyen t am ijj n ujeğid iwjed i umenyi.

²⁵ Mayar yar SIDI isswizzađ netta afus nnes,

u ak-d Umzemmar x kuři imennee *tayennant* tameqqrant.

²⁶ S yiři imheđ ittazzeř yares,

s iebbuzen igdaren x tcappa n useřqi nnes.

²⁷ Mayar iřehřef aymbub nnes s tadunt,

ittegg tadunt i tejeinna nnes.

²⁸ Tuřa izeddey di tneddam ttwahedment,

u *di* tudrin war daysent izeddey *ead* uřa d ijj,

15:8 Rum. 11:34

15:10 Ayub 32:7

15:14 1 Ij. 8:46; 2 Im. 6:36; Ayub 14:4; Izhd. 14:3; Awřn. 20:9; Amb. 7:20; 1 Yř. 1:8,10

15:15 Ayub 4:18; 25:5

15:21 1 Ts. 5:3

15:23 Ayub 18:12; Izhd. 109:10

tinni yurin maħend ad dewřent d řxirbat.

²⁹ Netta war iddikkwir d bu-wağra u agra nnes war ittyimi,
u mařa min d ikseb war yarenni x temmurt.

³⁰ I tağest war inejjem,

aceeċař *n tnessi* ad yecc řefrue nnes,
netta ad inneqdeċ zi nnefs zeg uqemmum nnes.

³¹ Ejj i-t war ittciri x min ibetřřen,
mařar *xenni* uřa d řmunet nnes ad tebdeř.

³² Mintřa war dd-yusi *ead* wass nnes, ad xas qđan,
mařar řfare n tini nnes war ittzeyziw. .

³³ Netta ad isseydeř am tzayart ađiř amezyan nnes,
u am tzitunt ad immenđar nnuwar nnes. .

³⁴ Mařar abarru n yenni itteggjen s tnayen n wudmawen aqa-t břa řyiğet,
u timessi tettecc iqđan *ccuren* s řyecc.

³⁵ Aqa-ten s ddeyset zi tamara, tturwen řyecc,
uca řexdeċ aqa-t deg uċeddis nsen. .

Ayub iřařa x Arebbi am dd-yarra x Ilifaz

16¹ *Xas uca* yarra-dd **Ayub**, inna:

² Am uya sřiř t ařtas,
kenniwi marra idwem d imfewwajen ibetřřen. .

³ Ma ad qđan wawařen ineffxen?

Niř min cek iearrnen *ead* řar temwarrit n wawař?

⁴ Uřa d necc *zemmařey* ad ssiwřey am kenniw,
mařa aqa kenniw deg wemcan inu.

Iři ad muddeř awařen xawem,
u ad xawem hezzey azeğif inu.

⁵ Ad kenniw ssmehdeř s uqemmum inu,
u afewweř n iyencicen inu ad awe yawi řefsaset.

⁶ Mařa ssiwřey war xafi ittejji řehřiř inu,
u mařa sseydeř, ma ad xafi iħeyyed?

⁷ Řexxu maca issiħeř ayi Netta.
Tessarřfed Cek marra tawacunt inu.

⁸ Cek tessdurried ayi s teqcurt *n teřmect*, tenni d tacehhadt xafi,
uca ikkar xafi umusriw inu,
ittcetca zzayi deg uęembub inu.

⁹ Lyadab nnes imezzeq uca iđeffar ayi-dd.
Netta ittyezza řari-dd tiřmas.

Ařrim inu issqedđae-dd řari titřawin. .

¹⁰ Nitni ttcarragen aqemmum nsen xafi,
ccaten ayi s řħegra řar uqabsi,

15:32 Ayub 22:16; Izhd. 55:24

15:33 'Netta' - ixs ad yini 'Arebbi'.

15:35 Izhd. 7:15; Ica. 59:4; Huc.10:13

16:2 Ayub 13:4

16:9 Ayub 10:16,17; 13:24

ttekkaren xafi ttmunen.

¹¹ Isellem ayi Arebbi i yijj n umqudri,
iɛarn ayi deg ufus n iɛeffanen.

¹² Tuɣa-yi di řhudnet, maca Netta yarɣa ayi,
icebbar ayi deg ijiman, uca iřbez ayi.
Issbedd ayi d tahjurt i yixef nnes. .

¹³ Imjebbadden *nnes n řqews* ttenden ayi-dd,
issnuqqub ayi tizzař břa ahaweř,
ittzeğzæɣ yar temmurt izi inu.,

¹⁴ Yarezza ayi trezzit awarni i tarezzit nneyni,
iɛref-dd xafi am bu-teyrudt.

¹⁵ Xeyyɣɣey warrud n weɣɣan i teřmect inu,
icc inu sswessxey t s ucař. .

¹⁶ Aɣembub inu izwey zeg imetřawen,
u tiři n řmewt aqa-tt x wabřiwen inu,

¹⁷ waxxa war iřsesseq leunf yar ifassen inu,
u taɣağit inu teřfa.

¹⁸ *Uh* tammurt, war ddař idammen inu,
war ttejji iɣuyyan inu ad afen amcan *mani i ya arsan!*

¹⁹ Aqa da, uřa d řexxu, Acehhad inu deg ujenna,
u Amcafeɛ inu x řgaɛɛdat.

²⁰ Imeddukkar inu sthezzen zzayi,
maca tettru tiřt inu yar Arebbi.

²¹ Ejj-i-t ad iwta ddeɣwet x weryaz yar Arebbi,
am ijj n mmis n bnadem x umeddukkeř nnes. .

²² Maɣar drus n isegɣ^wusa ad dd-asen *ɛad*,
qbeř i ɣa uyurey abrid i war xas dd-tteiqqibey.

Ayub issiweř ak-d Ilifaz x řemřayem nnes

17¹ Buřbeř inu yarjef,
ussan inu *ineggura* xesyen,
myir imedřan qqimen ayi-dd.

² S tidett, inni istehzan aqa-ten yari,
u tiřt inu tesseeddu ģiřet jar ixarřiřen nsen imarzagen!

³ Egg ixef nnek d arhan i necc *din* yarek.
Man wen i ɣa iwten *afus nnes* deg ufus inu *i man aya?*

⁴ Maɣar cek tekkсед *marra* řefhamet x wuř nsen,
x uyenni Cek war ten tesseuğid ca.

⁵ Wi i ɣa iɣdaren imeddukkar nnes di řtweɛ n tkeccadt,
tiřřawin n iřenjiren nnes ad ttneedament.

⁶ Netta igga ayi d lmatal jar řegnus,

16:12 Ayub 7:20; Iğjd. 3:12

16:13 **'tyezzař'** - ixs ad yini 'tizzař' niɣ 'tizeğřin'.

16:15 Ayub 30:19

16:21 Ayub 31:35; Amb. 6:10; Ica. 45:9; Rum. 9:20

ařami dewřey am ijjen ssusufen as x uyembub. .

⁷ S uya tæmc tiřt inu zeg wecđan,
uca marra iyezdisen inu dewřen am tiři.

⁸ Inni igguren nican ttneřæen x man aya,
uca amezdag itneqřab x wenni itteggen s tnayen n wudmawen.

⁹ Amsegged imennes deg webrid nnes,
u wenni řar iřa ifassen imezdagen, yarenni di jjhed.

¹⁰ S uya marra kenniw, dewřem-dd, *xenni* asettiwed da,
mayar war ufiř uřa d ijj n umiřis jarawem. .

¹¹ Edun wussan inu,
ttwaqedđen inwayen inu,
marra mezri n wuř inu. .

¹² Ğiřet tteggen tt d ass,
qqaren, aqa tafawt tettades xmi dd i řa tewđa tağest.

¹³ Mařa sitmey *ead*, *sitimey* aqa řaxart ad tiři d taddart inu,
ad bezzey tassut inu di tağest.

¹⁴ řar wenđer řařiy ‘Cek d baba!’,
řar ikecca ‘Yemma!’ d ‘Učma!’

¹⁵ Mani iřa xenni rayas inu?
Rayas inu, man wen *izemmaren* ad t iřar?

¹⁶ Ihwa řar řřrufa n řaxart,
mayar *mařa* nmum deg ucař, *aqā din* arrařet. .

Řřard řiss tnayen n Bildad: aneggaru n bnadem d æeffan

18¹ *Xas uca* yarra-dd Bildad, zi Cuřa, inna:

² Ař meřmi *ead tarezzum* ad teggem tixecfin i wawařen *n bnadem*?
Mařa tfehmem, *xenni* awarni i uya ad nessiweř.

³ Mayemmi i d aney ittwagg am řmař,
u nettwařřar n buřbeř di tiřřawin nwem?

⁴ *Cek, a yaryaz* wenni ittmezzqen ixef nnes deg uxeyyeq nnes!
Ma ad tettwajj temmurt di ssibbet nnek,
u ad ittwasmuřti jjarř zeg wemcan nnes? .

⁵ Wah, tafawt n iæeffanen ad texsi,
u aceææař n tmeši nnes war ittegg tafawt *emmarř ead*.

⁶ Tifawt di tqidunt nnes ad tebbarcen,
řefnar nnes tiwa nnes ad t ssxesyen.

⁷ Ttarjijen řřraf nnes ijehden,
u ccwar *n yixef* nnes ad t iřđer.

⁸ Mařar s iřaren nnes ad innay deg usennaj,
ad yuyur x traccia, mmuden tt i tneymart.

17:6 Ayub 30:9

17:10 Ayub 6:29

17:11 Ayub 7:6; 9:25

17:16 Ayub 3:17,18,19; 30:23,24

18:4 ‘ixef nnes’ - s Teibranit ‘řeemar nnes’.

18:4 Ayub 13:14

⁹ Řfex ad t imneε zeg unizr,
 tasyunt n tjeyyaft tetťef dayes. .
¹⁰ Tennuffar tesyunt *n texceft* nnes di temmurt,
 taxceft nnes aqa-tt x webrid.
¹¹ Ssigg^weden t inexřien zi marra iyezdisen,
 deffaren t yar idaren nnes. .
¹² Teğuz i-t arziyyet nnes,
 ađeyyeε ittraja i-t yar uyezdis nnes. .
¹³ *Arziyyet* ad tecc *marra* iyezdisen n arrimet nnes,
 u iyezdisen n arrimet nnes ad ten yecc ijj n řehřac ineqqen ař ttarf.
¹⁴ Mixef tuya ittceř, ittwaqřee zi tqidunt nnes.
 Nettat tneddeh i-t yar ujeğid n inexřien. .
¹⁵ Iwdan nni war ġin d yenni nnes, zeddyen deg uqidun nnes,
 řecbariyyet tettwazuzzar x tzeddiyt nnes.
¹⁶ Zi swadday ttazęen izewran nnes,
 zi sennej ttwaqessen řefrue nnes.
¹⁷ Řidaret nnes ad tettwakkes zi temmurt,
 u war d as ittyimi *ead* isem x wudem n temmurt. .
¹⁸ Nitni ad t earnen zi tfawt yar tağest,
 u ad sstewwjen zi ddunnit. .
¹⁹ War řares ittiři warraw niy jđdira di řgens nnes,
 war ittyimi uřa d ijj di tzeddiyin nnes. .
²⁰ X wass nnes ad arjijen inni izeddyen yar mani tyeęi tfuct,
 u inni izeddyen yar manis i dd-tneqqar tfuct ad ten tetťef tigg^wudi.
²¹ Wah, ammu i tettemmsar i tzeddiyin n imeqjaęen,
 u wa d amcan n yenni war issinen Arebbi.

Tamwarrit n Ayub x Bilad x usitem nnes di Arebbi

19¹ Yarra-dd Ayub, inna:
² Mečarř ead i ya tekkem tceđnem řeemar inu,
 u ad ayi třeřzem s wawařen?
³ Řexxu ead wiss eεcra n twařawin ttekkwarem ayi,
 war tetteřđhim umi d ayi dd-tyeťřrem awař.
⁴ Mařa s tidett weddareę,
 ittyima uweddar inu yari.
⁵ Mařa s tidett texsem ad xafi tessgaεεdem ixef nwem s ttakebburt,
 u ad ayi tessqenεem x řęegra inu,
⁶ ssnem xenni, aqa SIDI ikkar xafi,
 uca inned ayi-dd s traccia nnes.

18:9 Ayub 5:5

18:11 Ayub 15:21; Irm. 6:25; 46:5; 49:29

18:12 Ayub 15:23

18:14 Ayub 8:13,14; 11:20; Awřn. 10:28

18:17 Izhd. 109:13; Awřn. 10:7

18:18 'zi ddunnit' - niy 'zeg umađal'.

18:19 Ica. 14:22; Irm. 22:30

⁷ Aqa da, syuyyex ‘Řexcunet!’, maca war ayi dd-yarra uřa d ijj,
ttřayix i twiza, maca war *din* iři řheqq.

⁸ Abrid inu iqcen i-t ařami war zemmarex ad eduř,
taęest issu tt x imesraq inu.

⁹ Řeezz inu ikecced i-t zzayi,
u ttaj x uzeęif inu ikkes i-t.

¹⁰ Netta yarza ayi zi marra ięezdisen, ad hellkey!
Iqře araji inu am ict n tcejjart. .

¹¹ Lyadab nnes yarya dayi,
uca Netta ięesseb ayi am řeedyan nnes. .

¹² Munen ffyen-dd bandiyyat nnes,
sswejden-dd abrid nsen yari,
uca quwwaren i tqidunt inu.

¹³ Aytma issigg^wej i-ten xafi,
inni d ayi issnen dewřen ayi d midden qae. .

¹⁴ Inni d ayi itteenan jjin ayi,
uca inni d ayi issnen ttun ayi.

¹⁵ Imsexxaren n taddart inu d tiyyawin inu
ęessben ayi d řbarrani,
necc d ayrib di ttıawin nsen.

¹⁶ Řayix i umsexxar inu, ammu war xafi dd-yarra,
tuya ittęeřsa ad t ęeccmey s uqemum inu.

¹⁷ Řeewin n temwarrit n nnefs inu isseiff temyart inu,
u arřuđey i aytma.

¹⁸ Ead iřramen imezyanin sseęqaren ayi.
Mařa kkarex beddeř, ttemearran xafi s wawařen nsen. .

¹⁹ Marra immeddukkař inu ięizzen carrhen ayi,
inni ttexsey, nnqeřben xafi. .

²⁰ Yar teřmect d weysum řessqen iysan inu.
Necc nejmey ak-d tiřmect n teymas inu *waha*. .

²¹ Ĥinnem xafi, Ĥinnem xafi, *a* kenniw, imeddukkař inu!
Mařar afus n Arebbi iřqef ayi.

²² Mayemmi i d ayi tdaffarem amecnaw Arebbi,
u mayemmi war ttjiwinem aysum inu?

²³ Mři yuran awařen inu,
mři ttwazemmemen *wawařen inu* deg ijj n wedlis!

²⁴ Mři ttwaneqcen s pluma n wuzzař u s řexfif,
di jarf i řebda.

²⁵ Necc ssney ‘Amefdi inu iddar,
u ad ikkar zeg ucař.’

19:10 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

19:11 Ayub 13:24; 16:9; 33:10; Igjd. 2:5

19:13 Izhd. 31:12; 38:12; 69:9; 88:9

19:18 Ayub 30:1

19:19 Izhd. 41:10; 55:14,15

19:20 Ayub 30:30; Izhd. 102:6; Igjd. 4:8

²⁶ U awarni tettwařbez teřmect inu ammu,
ad ڑarey Arebbi zi arrimet inu.

²⁷ Ad t ڑarey zzati,
u tiřřawin inu ad t ڑarent,
war ięi midden.

Yares tmeřrent tizřař inu ڑar daxeř inu. .

²⁸ Waxxa amenni kenniw ad tinim ‘Mammec nzemmar ad t neřfar?’

Ařwar n tmeřřact ittwaff dayi.

²⁹ Gg^wedem zi ssif,
mařar asear *ad dd-yas* x ddnuw n ssif,
mařend ad tessnem aqa *ad yiři* řřukm.

Řřardř wiss tnayen n řřufar x řěřřeř d řřukm

20¹ *Xenni* yarra-dd řřufar, zi Naema, inna:
² Qqimen ixarřisen inu dewřen-dd ڑari,
zi ssibbet n uqeęeq *di daxeř*, di *řbař* inu.

³ řřiř ijj n uwebbex i d ayi issbeřdařen,
maca buřbeř ad dd-yarr xafi x řěřřamet inu.

⁴ *Iwa* tessned aya, aqa-t din zeg weřař uya,
zeg wami ittwasars bnadem x temmurt,

⁵ aqa asřiwřew n ięeffanen ittekk drus *waha*,
u řěřařet n wenni itteęgen s tnayen n wudmawen *myir* ict n tzeřziřt. .

⁶ Waxxa tetteęaęe ad nnfaxet nnes ڑares ař ijenwan,
u itřřada uzeęif nnes ڑares ař iseynuten,

⁷ am řeęfen nnes ad iqđa i řeřba.
Inni t izrin, ad inin ‘Mani ięa netta?’

⁸ Am ict n tirja ad iđuw netta, war ittwifi *ead*,
ad ittwastlee am tmeřřiwt n ğiřet.

⁹ Tiřř i t izrin war *t* tžarr eawed,
uca amcan nnes war t izarr *emmarř*.

¹⁰ Iřenjiren nnes ad ssjiwnen imeřřař,
ammu ad dd-arren ifassen nsen aęřa nnes.

¹¹ Ixsan nnes nnfraran s temži nnes,
ad zzřen akides di teęjact.

¹² Mařa řřar deg uqemmmum nnes d *amizid*,
mařa issnuffar i-t sadu iřes nnes,

¹³ mařa iřđa i-t, war ixs ad xas ięeyyeř,
maca imennee i-t deg waneę nnes,

¹⁴ *xenni* ad tbeřdeř macca nnes deg ueęedis nnes,
di daxeř nnes ad tedweř d arrhaj n trefsiwin.

¹⁵ Iřardř aęřa, *maca* ad t-i-dd-ięuqq *eawed*.
Arebbi ad t-i-dd-inřar ڑar barra zeg ueęedis nnes.

¹⁶ Arrhaj n trefsiwin ad t iřteř,
iřes n ufiřrar ad t iney.

19:27 ‘*tyezzař*’ - ixs ad yini ‘tizřař’ nię ‘tizeęřin’.

20:5 lřhd. 37:35,36

¹⁷ War iżarr iyezran,
tiyezratin d tsafin *ittazzřen* s tamment d uyi.
¹⁸ Ad dd-yarr řefdeř n umarret nnes, war t isseyřay netta,
war ineggez s řefrahet zi ssibbet n wagřa i dd-ikseb,
¹⁹ mařar ideğ imezřađ, iija i-ten břa twiza,
yucar taddart nni war issbedd netta,
²⁰ mařar war issin aqnae deg ueddis nnes,
s uya war inejjem s marra min di tuřa ittmezri *ammu*.
²¹ War ittceřti walu i umeriq nnes,
s uyenni war ittyimi zzhar nnes ibedd.
²² Mařa řares *ead* afeyyed imun, ad ittwařsar,
ad xas yiři *ufus* n kuř řmeskin.
²³ Ad yiři řima ad iccur ueddis nnes *i tayawant*:
Aqa Netta ad xas issekk řřaduq n řyađab nnes,
ad t yarr ad xas iwwet *am wenřar xmi i řa icuqq* di arrimet nnes.
²⁴ Waxxa ad yarweř zi řesnař n wuzzař,
ad t issnuqqeb řqews n nnřas.
²⁵ Ijebbed *ijjen zzayes fritca*, aqa tetteffey zi arrimet nnes,
řmacam yareqen *itteffey-dd* zeg izi nnes,
wah inexrieen ad xas kken.
²⁶ Tağest tekmeř tetřama řar txubay nnes,
timessi war tt yessiř uřa d ijj, ad t tecc,
ad tarr mezri ak-d yenni icetřen di tqiđunt nnes.
²⁷ Ajenna ad iarra řmuesiyyet nnes,
u tammurt ad xas tyewwey.
²⁸ Řřiğet n taddart nnes ad trař,
ad tazzeř deg wass n řyađab nnes.
²⁹ Wa d min i dd-ikkaren i ieffanen zi AREBBI,
tařart i d as inna Arebbi.

Tamwarrit n Ayub i řufar: řefřeř n weryaz d aceffan

21 ¹ *Xenni* yarra-dd **Ayub**, inna:
² řřem mliř i wawařen inu,
řima ad awem iřin i usfewwey.
³ Ksim ayi, *xenni* ad ssiwřey,
u awarni ssiwřey necc, *xenni* tzemmarem ad tēffarem.
⁴ Xafi necc, ma acetci inu x ijj n bnađem?
Niř mayemmi war i d ayi dd-ikkar ad yiři buřbeř inu břa ttasie n řxađar?
⁵ Qeřbem-dd řari uca řearem,
sarsem afus x uqemmum.
⁶ *Mařa* xemmey *waha* deg uya, ttneřřiey,
u tmennee tarjijit arrimet inu.

⁷ Mayemmi ttiřiman ieffanen ddaren,
mayemmi ddakkwařen iwessura, ttmarin ead di jjeđd nsen? .

⁸ Ara nsen ttɣiman bedden zzat i uɣembub nsen, aqa-ten ɣarsen,
d *iħenjiren* iɣedduten nsen zzat i tiɛɛawin nsen. .

⁹ Tudrin nsen aqa-tent di řehna nhřa anexřie,
aemud n SIDI war xasen iři.

¹⁰ Afunas nnes ittarra u war ixetři,
tafunast nnes tettaru u eemmarř war dd as iweɛři uceddis.

¹¹ Ttejjan imezyanen nsen gguren am ict n tħimart,
u iħenjiren nsen *ttejjan ten* neggzen.

¹² Nitni ssgaεaden *tmijja nsen* ɣar ubendir d řgambri,
uca farrħen ɣar tmijja n temja.

¹³ Sseeddun ussan nsen di zzhar,
xenni deg wermac n webřiw hekkwan ɣar řaxart.

¹⁴ Qqaren i Arebbi 'Heyyed xaney,
mayar war d aney iejib ad nessen ibriden nnek. .

¹⁵ Man wen d Amzemmar x kuřci aqa neccin ad as nsexxar?
Man řfayda ɣarney mařa nziyyar xas *s tzařit nney*?' .

¹⁶ Aqa da, zzhar nsen war iři deg ufus nsen.

Cwar n iεeffanen igg^wej xafi. .

¹⁷ Mečar n twařawin txessi i iεeffanen tfawt *nsen*,
uca iřeqqef i-ten uđeyyeε,
mečar n twařawin ibetřa Netta xasen řehřiř di lřadab nnes, .

¹⁸ *ařami* i ɣa dewřen am uřum zzat i uřemmiđ, am iyeğ texđef i-t tħaryadt?

¹⁹ *Ma teqqarem* 'Arebbi ittxemmeř *leiqab i* řmueřiyet nnes i iħenjiren nnes!' ?
Ejj i-t ad as tt ixegεř ař i ɣa yaca netta *řimant nnes*!

²⁰ Ejj tiɛawin nnes ad řaren ahellek nnes,
u *ejj i-t* ad isu zeg wescar n Umzemmar x kuřci.

²¹ Mařar mammec i ɣa ifarħ ead di *aytbab n* taddart nnes awarni i *řmewt* nnes,
mařa tettwagg *ead* qedda n iyuren nnes? .

²² Ma izemmar ad sřfemden tussna i Arebbi,
i wenni iħekkmen x yenni iğan deg ujenna? .

²³ Aqa din iijen immut di zzhar imun,
am *iddar ead* qaε nhřa amnus, di řħudnet.

²⁴ *am* eemmareni řemdawed nnes s uři,
u ittwarezzeg waduf n yexsan nnes.

²⁵ Wenneyni immut s řεemar d amarzag,
war dd-yiwi řiqqi i walu n řxar.

²⁶ Munen zzřen nitni di tεejjact,
d ikeccawen dřin ten. .

21:8 'Ara' - s Teibranit 'zzariεet'.

21:14 Ayub 22:17

21:15 Uř. 5:2; Mal. 3:14

21:16 Ayub 22:18

21:17 Ayub 20:29; Izhd. 11:6,7

21:21 'awarni i řmewt nnes' - s Teibranit 'awarni as'.

21:22 lca. 40:13; Rum. 11:34; 1 Kur. 2:16

21:26 Ayub 17:14

²⁷ Aqa da, ssney ixarrišen nwem,
uřa d timeemač nni zi d ayi tettduğmum,
²⁸ xmi teqqarem 'Mani teğa taddart n bu-şşulťa,
u mani taqıdunt n tzeddiyin n ueeffan?'
²⁹ Ma emmarş war tesseqsim imsebriden?
Aqa iceyyaren nsen ittqarran war tzemmarem ad ten tenkarem:
³⁰ mayar aceffan ad ittwağđa deg wass n arziyyet,
deg wass n uduqgez *n ufugem* ad ttwawyen nitni *di řaman*.
³¹ Man wen i t ęa isscanen abrid nnes deg uyembub nnes?
Mařa igga *ca n tueeffna*, wi d as t i ęa ixegřen?
³² Netta maca ad ittwaaksi ęar wenđer nnes *d ameqqran*,
u ęar tewrirt n wenđer nnes ittess netta *s yixef nnes*.
³³ Ttejben as ibursa n teyzurt,
u marra bnadem đeffaren awarni as,
u inni i d as ittizwaren, war zemmaren ad ttwařesben.
³⁴ Mammec texsem ad ayi ttezzam s *wawařen* ixwan?
Zi twarrit nwem war ittyimi *walu* myir řeyđar *waha*.

Řhard wiss třata n ilifaz x ddenb d wedwař ęar Arebbi

22 ¹ *Xenni* yarra-dd **Ilifaz**, zi Tayman, inna:
² Ma izemmar bnadem ad infee Arebbi?
Wenni iggin s řecqeř ineffee *myir* i yixef nnes.
³ Ma aqa-t d řřayda i Umzemmar x kuřci aqa cek tseggded,
nię d řefđer mařa cek teggured deg ibriden nnek s řekmaret?
⁴ Ma iwwet i cek zi ssibbet n tigg^wudi nnek *zzayes*,
nię ad yadef akidek ęar taddart n ccrae?
⁵ Ma war teęi tueeffna nnek d tameqqrant,
u řmueřsiyyat nnek *ma war ğint* nhřa asbeddi?
⁶ Mařar řhewwsed ddiyyet zeg aytmac bařer,
u tekksed i yenni s drus n werruđ waha arruđ nsen.
⁷ Wenni yuřřen war d as tewcid ad isu,
u wenni iğuzen tqeđeed as aęrum.
⁸ *Maca* mařa din aryaz s uyıř ijhed, *xenni* tammurt teęa i wanita,
uca izemmar ad dayes izdeę ca n weryaz n ccan.
⁹ Tijjař tsekked i-tent s ifassen xwan,
u ięaęen n uyujıř ttwařebzen.
¹⁰ S uyenni nđent ac txecfin,
u tewđad xak tigg^wudi.
¹¹ Nię war tettwiřid taęest,
d řhemřet n waman nni cek yedřen?

¹² Ma war ięi Arebbi yueřa deg ujenna?
Xzar itran *nni ięan* sennej qaę, mammec euęen!

¹³ *Maca* cek teqqared ‘Min issen Arebbi?
Ma izemmar ad iħkem *nican* zeg useynu ibbumbsen?
¹⁴ Iseynuten d ařehħef i Netta ařami war ittwiři,
u x řqubbet n ujenna iggur Netta.’

¹⁵ Ma tessed cek ad teđfaređ amesruq n weċař uya,
amesruq nni kkin yeryazen *ccuren* s řmueřiyet,
¹⁶ inni ittwakksen am war dd-yiwid *ead* řmijař nsen,
umi iřzar ifeyyed dsas nsen,
¹⁷ inni innan i Arebbi ‘Aggwej xaney!’
Min izemmar Umzemmar x kuřci ad yegg *ead* i nitni? .
¹⁸ Iwa, waxxa Netta iccur tudrin nsen s řxar!
Cwar n ieffanen iggwej xafi. .
¹⁹ Żrin t imseggaden u farħen,
u amezdag istehza zzaysen. .
²⁰ ‘Agrim nney ittwakeħħeđ,
u min zzaysen iqqimen tecca i-t tmesi.’

²¹ Qqen řares, ad řarek tiři řhudnet,
S uya ad řarek dd-yas min iřebħen.
²² Ksi xenni tayuri zeg uqemmum nnes,
u egg awařen nnes deg wuř nnek.
²³ Mařa tdewřed-dd řar Umzemmar x kuřci, ad ttwasbedded.
Aggwej min war iseggden x tqidunin nnek. .
²⁴ Sars urey iqquren di ttejjact,
urey zi Ufir jar iřra n tyezyatin.

²⁵ *xenni* Amzemmar x kuřci ad yiři d wurey iqquren nnek,
uřa d idurar nnek n nnuqart!
²⁶ Mařar xenni ad tfarħeđ řar Umzemmar x kuřci,
u řar Arebbi ad tessgaaded aymbub nnek.
²⁷ Cek ad as tettared s tzağit yuğyen
u Netta ad ac iseř u cek ad tesseqřred lwueud nnek.
²⁸ Mařa tekksed awař, xenni ad teffeř *tmesřact* i cek,
u tafawt ad tareř deg ibriden nnek.
²⁹ Mařa sseħwan nitni, ad tinid cek ‘Sgaeed *azeğif nnek!*’,
xenni Netta ad issenjem wenni isshekkwan tiřřawin nnes. .
³⁰ Netta ad issenjem wenni war iğin břa řeib,
minzi netta ad injem s tezdugi n ifassen nnek!

22:17 Ayub 21:14

22:18 Ayub 21:16

22:19 Izhd. 107:42

22:23 Ayub 8:5,6

22:29 Awřn. 29:23

Tamwarrit n Ayub x Ilifaz d wedfae nnes zzat i Arebbi

23¹ Yarra-dd Ayub, inna:

² Uša d ass-a acetci inu d ayennan,
issedqeř ufus inu x uzehhar inu.

³ Mři ssney maca, mani zemmarey ad t afey,
mahend ad awdey ęar tzeddiyt nnes.

⁴ *Xenni* ad bezzey zzates ddeewet,
ad ccurey aqemmum inu s wawařen i ucarree.

⁵ Ad ssney awařen i d ayi dd ęa yarr,
ad fehmeý min i d ayi ęa yini.

⁶ Ma ittxeřša as ad imcarree akidi s jjhed ameqqran?
Lla, Netta ad ayi iħđa *waha*.

⁷ Dinni ad kides imcarree wenni icnan,
u necc ad nnufsrey i řebda zi řqađi inu.

⁸ *Maca* xzar, mařa uyureý ęar ccarq, *ammu* war din ięi Netta,
u mařa *uyureý* ęar řęarb, *ammu* war d as tthekkareý.

⁹ Mařa ęares cęeř di ccamal, war t ttwiřiy,
mařa inneqřeb-dd ęar ljanub, war t ęarrey.

¹⁰ Maca Netta issen abrid i ggureý,
ittqeęeb ayi, ad ffey am wureý.

¹¹ Ađar inu imnee di jjurrat nnes,
abrid nnes đfareý t, war zzayes ffięey.

¹² Tawřiyet zeg uqemmum nnes war zzayes arxuy.
Awařen n uqemmum nnes xemmrey ten mahu min ggij ęari di řbař inu.

¹³ *Maca* mařa Netta đidd n ca n yijjen, man wen i t ęa imenęen zi man aya?
Min ixs řeemar nnes, ad t yegg.

¹⁴ Maýar Netta isseqfař min i d ayi yura,
u aqa din ařas n tmesřayin am tina ęares *di řbař*.

¹⁵ X uya ttnexřaeý zzat i uyembub nnes,
aqa fehmeý tt mliħ, uca tteggwedeý zzayes.

¹⁶ *Maýar* Arebbi issefcir uř inu,
Amzemmar x kuřci issnexřae ayi.

¹⁷ Maýar war ttnexřieý zi taęest,
uřa zeg wudem inu nni ittřeħřef tubbarcent.

Ayub isseqša Ilifaz x ma d as icqan i Arebbi inni ittwaħřaren

24¹ Mayemmi war ttwassnuffaren řmijařat *n uxeęeř* zeg wenni d Amzemmar x kuřci,
u inni t issnen, war ttwiřin ussan nnes *n nneqmet*?

² Nitni ssmuřuyen řehdud,
ttacaren taħimart u arekkwsen tt.

³ Ayyuř n iyujiřen ssaggwajen t,

23:11 Ayub 31:4-8

23:13 lzhđ. 115:3

24:2 Aewđ. 19:14; 27:17; Awřn. 22:28; 23:10

tthewwsen ayenduz n tajjač.

⁴ Nitni earnnen imezrač zeg webrid.

Inni ittwahşaren di temmurt ttnuffaren jmie. .

⁵ Xzar, aqa-ten am iyyař n řexřa.

Tteffyen řar řxedmet nsen, arezzun taneymart.

Řexřa iwca as macca i iřenjiren nsen.

⁶ Deg iyyar řettcen řeřtic nnes,

řeqqden di tzayart n ieffanen.

⁷ Sşeddun řiřet d ičaryanen, nhřa arruđ,

war řarsen bu dduri di teřmeđ.

⁸ Zeg wenřar iccaten zeg idurar ttuffen,

ttcebbaren di jjarf mayar war řarsen adurri.

⁹ Zeg iffan n *yemmatsen* ttekksen ayujiř,

uca ttetřfen arhan zeg umezřuđ.

¹⁰ Gğuren d ičaryanen, nhřa arruđ,

am řužen arebbun tiqebbiđin *n imendi*. .

¹¹ Jar řeřyuđ tteessaren zzect,

ttsefsen tsirt n uđir, *waxxa amenni* maca ffuden. .

¹² Zi tendint itteffey řřess n uşşenef n yeryazen,

u řeřmar n yenni issuffyen buřbeř işşuyyu deg uřenna.

Waxxa amenni Arebbi war iřeřti min war iřřin.

¹³ Inneyni d imşewwşen x tfawt,

war ssinen ibriden nnes,

war ttşiman deg ibriden nnes.

¹⁴ Qbeř *ma dd-tas* tfawt, ittekkar umenşiw,

ineqq řmeskin d umezřuđ,

u di řiřet igga am uxewwan. .

¹⁵ Tiřt n uzennay řetta tağest.

Iqqar ‘Uřa d ict n tiřt war d ayi řeřti!’

Iřeřřef aşembub nnes. .

¹⁶ Di tağest ttadfen di tudrin.

S wass ttnuffaren,

war ssinen walu x tfawt. .

¹⁷ Mayar teffu *iban* asen-dd am tiři n řmewt,

mayar ssnen inexřieen n tiři n řmewt.

¹⁸ Am kuffu x wudem n waman i yeğa.

Tettwaneeř tesşart nsen x temmurt.

War itteřteř *ead* abrid řar tzayarin.

¹⁹ Řařay d řeřmu qeřřan x waman n wedfeř,

ammu i tettekes řaxart uřa d inni ixđan.

²⁰ Aceddis n yemmas ad t ittu, ikeccawen ad zzayes arren meřzi.

Emmarş war t ttidaren *ead*.

24:4 Awřn. 28:28

24:10 Lawi 19:13

24:11 Aşwd. 25:4; Yaş. 5:4

24:14 Izhd. 10:8,9

24:15 Izhd. 10:11; Awřn. 7:8,9

24:16 Ayub 38:15; Yř. 3:20

Ittwarż řyecč am *ict n tefrewt n* ukeccuđ,

²¹ ammu i ya iffey umeddur n wenni ittegggen řyar di temyart břa tarwa, di tenni war ittirwen, n wenni war ittegggen min iřebħen ak-d tajač.

²² S jjeħd nnes issbedda inni yar iġa řřulťa.

Mařa ibedd wanita, war issin nican aqa tudart nnes di řaman,

²³ *maca* Netta iwca as řaman, *ařami* dayes tudef ttiquet,

ead tiřřawin nnes aqa-tent x webriđ nsen.

²⁴ Ttwassueřan i yijj n řħař d aquđaqđ, xenni war ġin *ead*.

Ad hwan, ad ttwakksen am marra *iwdan*,

am ixfawen n tidrin ad ttwaqessen.

²⁵ Ma war iġi amenni?! Man wen i d ayi ya iřřfen ixarriqen,

u ad issebđeř řħarđ inu?

Řħarđ wiss řřata n Bildad

25¹ *Xas uca* yarra-dd **Bildad**, zi Cuħa, inna:

² řřulťa d jjeħd issagġwaden aqa-ten yares,

Netta ittegg řehna di řueřa nnes.

³ Ma izemmar ad řesben mečħař řeeskar nnes?

Ma war tæddu tfawt nnes marra?

⁴ Mammec *xenni izemmar* bnadem ad yiři d amsegged zzat i Arebbi,

u mammec izemmar wenni dd-ittwarwen zi temyart ad yiři d amezdag? .

⁵ Aqa da, ead taziri simant nnes war tettwesseg s řesřayet,

u itran war tteřfin di tiřřawin nnes. .

⁶ Ahta ead bnadem, *wenni* d akeccaw,

u mmis n bnadem, *wenni* d awekki. .

Ayub yarra-dd x Bildad: Řemyaret n Arebbi

26¹ *Xas uca* yarra-dd **Ayub**, inna:

² Mammec tetticced afus i wenni war yar iġi jjeħd,

d tbedded yar uyiř n wenni war yar teġi tzemmar!

³ Mammec tcawared mliħ i wenni war yar teġi tiyit,

tessargbed ařřas *n twařawin* mummu *n tmesřact*!

⁴ I man wen tæawded *řexxu* awařen nnek?

Zi man wen iffey *xenni* zzayek buħbeř?

⁵ Řexyařat *n imettan* fessyen,

sadu waman d imezday nsen.

⁶ D æaryan tezzeř zzates řaxart,

war *din* teġi tqebbart i řaġay n uhellek. .

⁷ Ibezzeæ *ajenna* di ccamal tiwa řxawi n *wudem n waman*,

yuyeř tammurt yar walu. .

25:4 Ayub 4:17,18,19; 15:14,15,16

25:5 Ayub 15:15

25:6 Ayub 4:19; Izhd. 22:7

26:6 Izhd. 139:8,11; Awřn. 15:11; Ebr. 4:13

26:7 Izhd. 104:2

⁸ Netta ittcedda aman deg iseynuten nnes,
waxxa amenni war ittarezzi aseynu swadday.
⁹ Issdurray udem n řkursi nnes igellden,
 ittbezzae xas aseynu nnes. .
¹⁰ Yarcem taquract x wudem n waman,
 yares ař tma n tfawt ak-d tařest. .
¹¹ Ipilaren n ujenna ttarjijin,
 ttneřraeen zeg uweddeb nnes.
¹² S jjehd nnes isshaj řebřar,
 u s řefhamet nnes yarř Rahab. .
¹³ S Arruř nnes ittissiq ujenna *am wudem n tenni war ittřeřřefen*,
 afus nnes issnuqeb afiřar ittethřuřuřen s tazřa. .
¹⁴ Xzar, man aya *waha* ixef n ibriden nnes,
 nesřa *myir* tahessect n *ca n* wawařen zzayes.
 Wi izemmaren *xenni* ad issen ajaj n jjhed nnes?

Řřard n Ayub x ieffanen

27¹ Yarni **Ayub** di řřard n lmatal nnes, inna:
² S tidett am iddar Arebbi nni i d ayi ikksen tasyart inu,
 uřa d Amzemmar x kuřci nni issarzagen řeemar inu,
³ min řa yekk nnefs inu ead dayi,
 d arruř n Arebbi *ead* deg wanzaren inu,
⁴ war ssiwiřen iyencicen inu řyecc,
 u iřes inu war iqpar ixarriřen!
⁵ Igg^wej xafi ad xawem barriř.
 Yares ař řa suffyey buřbeř inu, war ttejjiř xafi kksen řekmaret inu.
⁶ Ad řřfey di tsegda inu, war zzayes arexxuř ca.
 Uř inu war d as yarexxu uřa x iijen zeg wussan inu.
⁷ Mři dd-iban řeedu inu d aeeffan,
 u wenni akidi ittmenřan d ayeccac.
⁸ Mařar man asitem n wenni ittegggen s tnayen n wudmawen,
 xmi i řa tettwaqdee *tudart nnes*, xmi i řa iqřee Arebbi řeemar nnes zzayes? .
⁹ Ma ad iseř Arebbi i iřuyyan nnes,
 xmi dd xas i řa iwđa řřeřran? .
¹⁰ Ma ad ifarř yar Umzemmar x kuřci?
 Ma ad iřaya x Arebbi di mkuř řweqt?
¹¹ Necc ad awem sseřmedey x ufus n Arebbi,
 min itteaweř Umzemmar x kuřci, war t ssuffarey.
¹² Aqa da, kenniw marra idwem teřrim *t*.
 Mayemmi tarennem tessuffuyem min ixwan, *teqqarem*:

26:9 Ayub 9:8; Izhd. 104:2,3

26:10 Amz. 1:9; Ayub 38:8; Izhd. 33:7; 104:9; Awřn. 8:29; Irm. 5:22

26:12 Ica. 51:15

26:13 Izhd. 33:6

27:8 Mt. 16:26; Lk. 12:20

27:9 Ayub 35:12; Izhd. 18:42; 109:7; Awřn. 1:28; 28:9; Ica. 1:15; Irm. 14:12; Hřz.8:18; Mixa 3:4; Yř. 9:31; Yae. 4:3

¹³ “Ta d taşyart n bnadem d aëeffan ɣar SIDI,
 taşyart n ayt n bu-leunf nni i ɣa ttfen zeg Umzemmar x kuřci. .
¹⁴ Xmi i ɣa mmarenjen ihenjiren nnes, i ssif umi urin.
 Iyedduten nnes war ttawanan ayrum, .
¹⁵ min zzayes i ɣa iceţten ad ittwanďeř zi ttaeun,
 u tijař nnes war ttrunt. .
¹⁶ Waxxa ijarruw nnuqart anect teejjact,
 u issewjad arruď anect ucař,
¹⁷ iwa ad t issewjed, maca amsegged ad zzayes yarď,
 u amezdag ad ibďa nnuqart. .
¹⁸ Ad ibna taddart nnes am tcinda,
 am tanwalt i issbedda ueessas *i yixef nnes*.
¹⁹ Ad dayes ittes d bu-wagřa, maca war yarenni deg wagřa nnes.
 Mařa yarzem titťawin nnes, war din ittymi ead walu. .
²⁰ Inexřieen ad as arennyen am iyezran n waman,
 tařaryadt ad t teqřee di ģiřet. .
²¹ Ařemmiď zi ccarq ad t iksi, iwa dinni ittrař,
 ad t issuffey zeg wemcan nnes *yar řaggwaj*.
²² Arebbi ad xas issiwid marra aya u war xas isseizzi ca.
 Ad yarweř netta zi tecti n ufus nnes.
²³ Ad xas wwten iwdan deg ifassen nsen *am zzayes sthezzan*
 uca ad xas dd-iřeffar zeg wemcan *n tzeddiyt* nnes.”

Řħarď n Ayub x tiyt

28¹ S tidett, aqa din amcan mani tettwaf nnuqart,
 uřa din amcan i wureɣ mani t ssizdigen.
² Uzzař ttawyen t-i-dd zi teejjact,
 u zeg wezru fessyen nnhas.
³ Igga *bnadem* qeţtu i taġest,
 u yarezzu di mkuř aneggar qae,
 x wezru i *dd-itteffyen* zi tubbarcent d tiři n řmewt.
⁴ Yarzem ijj n uxid břa ma iġa *yares* uřa d ijj.
 Ttwattun zeg idaren *n yenni sennej nsen*,
 ttayřen tťawen břa ma issen uřa d ijj.
⁵ Itteffey-dd weyrum zi temmurt,
am tettwaxarreb *marra* sadu nnes axmi s tmesi.
⁶ Azru nnes d amcan n *wezru iyřan n* řaffir,
 u dayes teġa teejact n wureɣ.
⁷ Ajďid ikeccďen war issin amesruq řares,
 u titť n ujdin amessyuy amuqdie n titťawin eemmarř war t iħďi.

27:13 Ayub 20:29

27:14 ‘Iyedduten’ - ixs ad yini ‘ihenjiren nnes’.

27:14 Aewd. 28:41; Huc.9:13

27:15 Izhd. 78:64

27:17 Awřn. 28:8; Amb. 2:26

27:19 Izhd. 49:18

27:20 Ayub 15:21; 18:11

⁸ Iyraden imezyanen ineffxen war dayes uyuren,
uŕa d ayrad izehharen war t ittucuqi.

⁹ *Maca bnadem* isarreŕ afus nnes ƣar sseğah iqeshen,
ittneqŕeb idurar qaæ.

¹⁰ Di řejruf iqqaz iyezran,
uca tiŕt nnes tettwaŕa marra min iŕŕan.

¹¹ Ittqewwar-dd i iyezran aŕami *aman* war qqimen tteffŕen-dd,
u min *dayes* inuffaren ittawyi t-i-d ƣar tfawt.

¹² Tiŕit *maca*, mani tettwaf?
U mani teğa tzeddiŕt n řefhamet?

¹³ Bnadem war issin řqimet nnes,
war tettwif *tiŕit* di temmurt n yenni iddaren.

¹⁴ Aman yuğŕen qqaren ‘Dayneŕ war teği cal’,
řebħar iqqar ‘Ŷari war da teği cal’.

¹⁵ War izemmar ad immewc wureŕ iqquren deg wemcan nnes,
u ssum nnes war zemmaren ad t weznen s nnuqart.

¹⁶ War izemmar ad weznen *ssum nnes* s wureŕ iŕŕan zi Ufir,
s weŕru n biril iŕŕan d řaffir aziza.

¹⁷ War izemmar ad tettwamqudda řqimet nnes ak-d wureŕ niŕ kristal,
niŕ ad tt beddŕen deg ict n řqecæet n wureŕ iřfan.

¹⁸ War eqiŕen *ead* x tyaqutin d wezru n kristal,
maŕar twafit n tiŕit tueŕa x *twafit* n řmarjan.

¹⁹ Řecqiq d azeggway zi Kuc war dayes yarwis,
u *tiŕit* war zemmaren ad tt weznen s wureŕ iqquren.

²⁰ Manis dd-tusa *xenni* tiŕit,
u mani teğa tzeddiŕt n řefhamet?

²¹ Aqa-tt tnuffar x tiŕŕawin n marra min iddaren,
u tettwaŕeħħef x ijdaç n ujenna.

²² Ahellek d řmewt qqaren
‘S imezzuŕen nneŕ nesŕa xas řexbar!’.

²³ AREBBI ifehhem abrid nnes,
Netta issen tazeddiŕt nnes,

²⁴ maŕar ittwaŕa ƣares aŕ tineggura n temmurt,
iŕarr marra min iğan sadu ijenwan.

²⁵ Umi igga i uřemmiç jjeħd nnes,
u *umi* iebar řeebar n waman,

²⁶ Umi igga i wenŕar qeŕtu,
ijj n webrid i wassam n wajjajen,

²⁷ xenni iŕra i-tt, issargbed i-tt,
uca issbedd i-tt deg wemcan nnes uca ibeqqec dayes,

28:14 Ayub 28:22

28:15 Awŕn. 3:14; 8:11,19; 16:16

28:20 Ayub 28:12

28:22 Ayub 28:14

28:25 Awŕn. 8:29

²⁸ uca inna i bnadem ‘Aqa da, tigg^wudi zi Sidi d tiyit,
u aḥeyyed x min iḡan d aḥeffan d řefhamet.’

Ayub issiweř x mammec tuya tudart nnes qbeř

29¹ Uca yarni **Ayub** di řḥarḍ n lmatal nnes, inna:
² Mři ġiḡ am deg iyuren iedun aṭṭas,
am deg wussan nni di tuḡa Arebbi iḥeṭṭa ayi,
³ umi igga řefnar nnes ad yareḡ x uzeḡif inu,
u tuḡa ggureḡ di taḡest s tfawt nnes.
⁴ *Mři* ġiḡ am deg wussan n temzi inu,
umi amuni di řaman ak-d Arebbi tuḡa ibedd x tqiḍunt inu,
⁵ umi Amzemmar x kuřci tuḡa-t ead akidi,
u iḥenjiren inu *ead* nnḍen ayi-dd,
⁶ umi iřuraf inu eummen di trussi,
u tařḍart zzati tettzeḡae tiyezratin n zzeṭ!
⁷ Umi dd-ffyeḡ yar tewwart n tendint,
jjiḡ ssbedden ayi řkursi inu deg wazzay,
⁸ *xenni* nnufaren iḥudriyyen řami d ayi řrin,
u imeccaybuten kkaren, qqimen bedden.
⁹ Imeqqranen menḥen awařen nsen,
uca ssarsen afus x uqemmum nsen,
¹⁰ tmijja n řḥukkam tesqar,
iřseq iřes nsen yar waneḡ nsen.
¹¹ Mařa iřa ayi umezzuḡ, issemyar ayi,
mařa teḡra ayi tiṭṭ, teched x řxaḍar inu.
¹² Maḡar necc ssnejmeḡ řmeskin nni iřuuyyen,
ayujiř nni war řares tuḡi wenni t iḥawnen. .
¹³ Řxaḍar n wenni ihellken, yusa-dd xafi,
u uř n tejjac ggiḡ t iřiwiřew s řefraḥet.
¹⁴ Yarḍeḡ s tsegda u *tasegda* tessyard ayi.
Tuḡa ccraḥ inu am upartessu u am areḡḡet. .
¹⁵ Tuḡa-yi d tiṭṭ i idarḡařen,
uřa d iḍaren i iqiḍaren.
¹⁶ Tuḡa-yi d babatsen i imezřaḍ,
uca ddeewet n wenni war ssineḡ, beqceḡ tt.
¹⁷ Arziḡ tiḡmas n teymart n wenni iggin min war iseggdén,
u kksey zzardet i teymas nnes.
¹⁸ Nniḡ ‘Ad ssuffyeḡ buhbeř inu x řeucc inu,
ad ddareḡ tudart tazirart am uḡdid n funiks.’
¹⁹ Izewran inu bezzeeḡ ten řares ař aman,
u di ġiřet iqqim nnda x řefruḥ inu.
²⁰ Tuḡa řeezz inu ittneḥnie dayi *řebda*,
u řqews inu isheř deg ufus inu *řebda*.

²¹ Šřen-dd ɣari, rajan,
sqaren di ɥtwee n ccwar inu.
²² Awarni i wawaɣ inu war ssiwřen twaɣat nneyni,
u awařen inu udumen xasen.
²³ Nitni rajan ayi am *rajan* ɣar wenɣar,
arzman aqemmum nsen am ɣar wenɣar n tafsut.
²⁴ *Maɣa* sfarnineɣ ɣarsen, war zemmare n *ead* ad ttiqgen,
maca tafawt n uɣembub inu war zemmare n ad kides mmɛaɣan.
²⁵ Ixdareɣ asen abrid u qqimeɣ am uzeɣif,
zedɣeɣ am ujeɣid jar řeskarat *nnes*,
am ijjen ittɛezza inni icednen.

Ayub issiweɣ x řemɣayem nnes n yiɣa

30 ¹ Řexxu maca deħħcen xafi iħudriyyen nni d imezyanen xafi deg wussan,
inni babatsen war ɣari sekkwin,
aɣami ad ten ggeɣ ɣar iɥan n řebhayem n ɥimart inu.
² Min i d ayi ɣa yegg *xenni* jjeħd n ifassen nsen?
Aqa ifna ɣarsen *jjeħd nsen* zi ssibbet n tewsar.
³ Zi řeħweɣ u zi řaɣ dewřen d imusriwen,
ttarekkwařen ɣar imucan yuɣyen,
ɣar tubbarcent, *teccur* s ureddeɣ d urebbeɣ.
⁴ Nitni řeqqden řebzar imeɣaħen ɣar cbarq,
u iɣewran n uzezzu d aɣrum nsen.
⁵ Uzɣřen xasen zi tmunet *n iwdan*,
kkwaren ten am ixewwanen,
⁶ ħima ad zedɣen di teɣzurin issagwaden,
deg ifran n tɛejjact u di řejruf.
⁷ Syuyyun jar cbarq,
sadu tizegɣwarin ssmunan.
⁸ Tarwa n ibuhaɣiyen d tarwa bɣa isem,
uzɣřen xasen zi temmurt s uzeɣaɣ.
⁹ Řexxu maca aqa-yi deg izři nsen n tɣawart,
dewřeɣ asen i texbarjit. -
¹⁰ Nitni carrhen ayi, ttaggɣajen xafi,
war ttseɣħin ad ayi ssusfen x uɣembub. -
¹¹ Maɣar Netta issefsi asyun *n tqiɣunt* inu uca issehwa ayi.
Nitni nɣaren ssrimet *nsen* zzati. -
¹² ɣar uyeɣdis afusi *inu* kkaren-dd xafi iyeɣddiwen n tarrawt,
ɛarnen iɣaren inu,
ssgaɛɛaden xafi imesraq n arɣiyyet nsen.
¹³ Abrid inu arɣin t,
ttkemmařen xafi *waha* i uɣeyyeɛ inu,

30:9 'izři nsen tɣawart' - s Teibranit 'azenzun nsen'.

30:9 Ayub 17:6; Izhd. 69:13; Iɣid. 3:14,63

30:10 Ayub 19:19

30:11 'zzati' - s Teibranit 'zzat i uɣembub inu'.

inni s yixef nsen war ɣarsen uɾa d ijj i d asen itticken afus.

¹⁴ Axmi dd-ttasen zeg ijj n unuqqib d miriw,
ttakkwaɗen am řemwaj yareddɣen.

¹⁵ Shekkwan-dd xafi inexřien,
ɗeffaren am usemmiɗ ccan inu,
iɗwa zzhar inu am ijj n useynu.

¹⁶ Uca řexxu ifessi řeεmar inu dayi,
ussan n řeyben mennεen ayi.

¹⁷ Di ġiřet issnuqqub dayi ixsan inu,
u řehriq i dayi ittyezzan war yaressi.

¹⁸ Ittwabeddeř warrud inu s jjeħd d ameqqran ařami war xafi ttεeqiřen *εad*,
u Netta icarref ayi am tma i innɗen i warzem n yiri deg warruɗ.

¹⁹ Inɗar ayi deg ubeğæ,
dewřey am tεejjact d iyyed.

²⁰ Sɣuyyuy-dd ɣarek, *maca* Cek war xafi tettarriɗ,
necc beddeɣ da, *maca* war i d ayi tħetħid.

²¹ Cek tdewřed ayi am ijj n bu-řexcunet,
tettɗarraced xafi s ufus nnek ijeħden.

²² Cek tessgaεεaded ayi u tneddhed ayi deg usemmiɗ,
u tessefrayed *qæ* addud inu.

²³ Maɣar necc ssney aqa Cek tneddhed ayi ɣar řmewt,
u ɣar taddart n tmesmunt n marra inni iddaren. .

²⁴ Ma war ineřřař *bnadem* afus *nnes* mařa iwɗa,
ma war isyuyyu walu qæ ɣar arziyyet *nnes*?

²⁵ Ma war ruɣ x wenni tuɣa ɣar iğa wussan n tamara,
ma war icɗin buħbeř inu x umezřuɗ? .

²⁶ Umi sitmey ɣar min iřebħen, aqa yusa-dd min iğan d æeffan,
umi rajiɣ tafawt, tusa-dd tağest.

²⁷ Aɗan inu ttnennan, war arsin,
iwɗen ayi-dd wussan n tamara.

²⁸ Tuɣa uyureɣ deg wecɗan, břa řehmu *n tfuct*.
Kkareɣ-dd deg wegraw *n řgens* uca sɣuyyuy deg ujenna.

²⁹ I wuccanen n řexřa dewřey d umatsen,
uca i yessis n nneamet d acric. .

³⁰ Tiřmect inu tedweř xafi d akarkuc abarcan,
zi tmesi cemmɗen ixsan inu. .

³¹ Tedweř *tirart n řgambri* inu i wecɗan
u tamja inu i řħess n imeřřawen.

30:23 Ebr. 9:27

30:25 Izhd. 35:13,14; Rum. 12:15

30:29 Izhd. 102:7

30:30 Izhd. 119:83; Igjd. 4:8; 5:10

Ayub iceffee belli war dayes bu řeib

31¹ Necc ggiř řeahd ak-d tiřřawin inu,
mammec *xenni* i řa xzarey di teezarect?
² Mařar min *iřan* tařřart n Arebbi zi sennej,
niř tařřart di řwart n Umzemmar x kuřci zeg *ijenwan* yueřan?
³ Ma war iři uđeyyeē ikkar-dd i uēeffan,
u arziyyet i yenni itteggen řmucřiyyet?
⁴ Ma war ittwiři Netta ibriden inu,
u ma war iřesseb Netta řqedd n marra iřuraf inu? .
⁵ Mařa necc tuřa uyurey di řexdee,
niř iqeęeq uđar inu řar řyecc,
⁶ ejj SIDI ad ayi iwzen *xenni* di řmizanat iseggden,
ařami ad issen Arebbi řekmaret inu.
⁷ Mařa iřuraf inu ffyen zeg webrid,
uř inu iđfar tiřřawin inu,
uca *xenni* iřseq řeib řar ifassen inu,
⁸ *xenni* ad zareey necc, *maca* ijjen nneyni ad icc,
u min i d ayi iřemmyen ad ittwařree!
⁹ Mařa uř inu ittwaywa řar ict n temřart,
ttřamiř řar tewwart n wajjar inu, .
¹⁰ ejj *xenni* temřart inu ad teřri *imendi* i yijjen nneyni
u *jjem* inneyni ad xas ađaren.
¹¹ Mařar aya d řefđiřet,
d ict n ljarima *i xas i ya wten* řquđat.
¹² Mařar aya d timessi tettett ař qeřřtu,
tqeęee marra řyięet inu.

¹³ Mařa ssřeqqareř řřeqq n umsexxar inu d tayya inu,
řami tuřa ttemcubbucen akidi,
¹⁴ min i řa ggeř *xenni*, mařa SIDI ikkar,
mařa Netta iqeęeb ayi, min xas dd i řa yarrey *xenni*? .
¹⁵ Wenni i d ayi iggin deg uēeddis n yemmas ma war tt iggi uřa d netta,
u ma war iři d ljj wenni i d aney dd-ixeřqen deg uēeddis n yemma? .
¹⁶ Mařa necc qemmřey ameřri n imezřađ,
niř ssruř tiřřawin n tajač,
¹⁷ mařa mřir necc waha cciř ařeqquz n weřrum inu,
ayuiř maca war zzayes yecci,
¹⁸ - mařar zi temři iyma netta řari am řar babas,
zeg uēeddis n yemma nedheř tt -
¹⁹ mařa zřiř ijjen ihellek minzi war řares iři warruđ,
niř minzi war din iři dduri i umezřuđ,
²⁰ mařa *emmarř* war d ayi barkent tejeinnatin nnes,
minzi izemmar ad issiřma ixef nnes s tđuřt n icarriyen inu,

31:4 2 Im. 16:9; Ayub 34:21; Awřn. 5:21; 15:3; Irm. 32:19

31:9 Ayub 24:15; Awřn. 7:25

31:14 Izhd. 44:22

31:15 Ayub 34:19; Awřn. 14:31; 17:5

²¹ maŕa afus inu ihudd ayujiŕ,
minzi ȳar tewwart *n tendint* zriȳ aqa din twiza i necc, .
²² ejj *xenni* ad ayi tewȳa teȳruȳt inu zeg ijiman,
u ad ayi yarȳ uȳiŕ inu zeg yiȳes!
²³ Maȳar iȳȳa-dd xafi unexŕie d ameqqran, ict n ŕmuŕibet zi ȳar Arebbi,
u necc war zemmareȳ ad gȳeȳ walu zzat i Ueȳȳi nnes.

²⁴ Maŕa *emmarŕ ead* gȳiȳ ureȳ d atecŕi inu,
niȳ nniȳ i wureȳ azdad ‘Cek d ŕaman inul’, .
²⁵ maŕa farȳeȳ, umi iȳȳa wagŕa inu imȳar,
uca afus inu iȳȳef aȳȳas *d aȳŕa*, .
²⁶ maŕa zriȳ tfawt *n tfuct* xmi twesseȳ,
niȳ taziri tuyur di tissiȳt *nnes*, .
²⁷ uca ittwayȳa wuŕ inu di tnuffra,
u ssudmeȳ *asent* s ufus ȳar uqemmum inu,
²⁸ *xenni* iŕi uŕa d man aya d ŕmueŕiȳyet, ad tt wten ŕqadit,
maȳar *xenni* gȳiȳ ad nkareȳ Arebbi diha sennej.

²⁹ Maŕa *emmarŕ ead* farȳeȳ i arȳiȳyet n wenni i d ayi icarrhen,
farȳeȳ umi t iŕqef ŕȳar! .
³⁰ Necc *maca* war jȳiȳ aneȳ inu ad ixȳa,
war ttareȳ ŕeemmar nnes s nneetŕet! .
³¹ Maŕa iryazen nni ȳȳan deg uȳiȳdun inu war qqaren
‘Man wen *xenni* zeg yenni iksin zeg weysum inu war ttwassjiwnen?!’
³² Uŕa d iȳj n ŕbarrani *maca emmarŕ* war issens *di barra* x webrid,
maȳar i umsebrid arzmeȳ tiwwura inu..
³³ Maŕa necc, am Adam, dŕiȳ axetȳtu inu,
umi ssnuffareȳ ŕmueŕiȳyet inu deg weȳsin *n warruȳ* inu, .
³⁴ minzi gg^wedey zi ŕȳaci ameqqran,
u *eawed* issnexŕee ayi useȳqar n ŕwacun inu,
aŕami qȳimeȳ sseȳdeȳ, war ffieȳeȳ *ead* zi tewwart *ȳar barra* ...

³⁵ Maelik ufiȳ aqa din jȳen wenni d ayi i ȳa isŕen.
Xzar, acemmiȳ inu – Amzemmar x kuŕci ad xafi dd-yarr –
uŕa d adlis ittwanndȳen nni t yura weryaz nni kidi ittemcubbucen.
³⁶ Maelik ufiȳ war t arebbuȳ x tȳarȳt inu?
Necc ad t qqneȳ *i uzeȳȳif inu* am iȳj n ttaj *ak-d temrisin*.
³⁷ Iwa, ad as iniȳ ŕȳqedd n iŕuraf inu,
ad ȳares dd-qqarrbey am iȳj n ŕȳhakem.
³⁸ Maŕa ŕeeraŕŕi inu isȳuȳy xafi,

31:21 afessar - di tewwart n tendint aqa din amcan n ŕȳuȳat. Maŕa nitni war carreen nican, ixs ad yini ixȳaren nitni tȳarȳf
n bu-wagŕa niȳ n yenni ȳarsen ŕŕulȳa, aqa-ten dewŕen ȳeŕŕareni imezȳad di tewwura n tendint.

31:24 Mk. 10:24; 1 Tim. 6:17

31:25 Izhd. 62:11

31:26 Aewd. 4:19

31:29 Awŕn. 17:5

31:30 Mt. 5:44; Rum. 12:14

31:32 Ebr. 13:2; 1 Bȳ. 4:9

31:33 ‘aȳsin’ - niȳ ‘abeȳrur’.

uca iṣeyyaden nnes ad run ak-d wayawya *marra*,
³⁹ maṛa cciy ṣṣabet nnes nhṛa axeḡeṣ,
u ggiy ṛeemar n aytbab nnes issuffeḡ buḡbeṛ,
⁴⁰ ejj *xenni* ad iymi cbarq ak-d isennanen deg wemcan n yirden,
uṛa d ṛeēcub yaṛṣuden deg wemcan n imendi.

Aqa da i qḡan wawaṛen n Ayub.

Ṛḡarḡ amezwaru n Ilihu

32¹ *Xenni* ssbedden tṛata n yeryazen nni zi temwarrit n wawaṛ i Ayub, minzi netta tuḡa d amseḡged di tiṭṭawin *n yixef* nnes. ² *Xas uca* yarḡa uxeyyeq n Ilihu, mmis n Baraxyil, zi *temmurt n* Buz, zi twacunt n Ram. Yarḡa uxeyyeq nnes x Ayub umi igga wanita ixef nnes d amseḡged zzat i AREBBI. ³ Yarḡa uxeyyeq nnes uṛa x tṛata n imeddukkar nnes, maḡar nitni, *waxxa* war ufin ca temwarrit, *ead* ggin ṛeib di Ayub. ⁴ Ilihu *maca* tuḡa iraja s wawaṛen qibač i Ayub, minzi nitni tuḡa mḡaren xas. ⁵ *Umi* izra Ilihu, aqa tṛata n yeryazen nni war ḡarsen bu temwarrit *ead*, yarḡa uxeyyeq nnes. ⁶ Uca iṭṭef Ilihu, mmis n Baraxil, zi Buz, deg wawaṛ, inna:

Necc d amezyan deg isegḡ^wusa u kenniw d imeccaybuten.

S uyenni rajiḡ u bburney
maḡend ad awem ssecney tussna inu. .

⁷ Necc nniḡ ‘Ejj *inni imyaren deg* wussan ad ssiwṛen,
u *ejj* ṛqedd ameḡqran n isegḡ^wusa *n umeccaybu* ad issargeb tiḡit.’

⁸ S tidett buḡbeṛ izdeḡ di bnaḡem,
uca aṣuḡi n nnefs n Umzemmar x kuṛci itticc asen ṛefhamet. .

⁹ Inni imyaren deg isegḡ^wusa war daysen teḡi tiḡit,
u iwessura war fehḡmen i ccrae. .

¹⁰ S uyenni qqareḡ ‘Sṛem ayi-dd,
xenni uṛa d necc ad ssecney tussna inu.’

¹¹ Xzar, rajiḡ awaṛen nwem,
sṣṣessey ḡar ṛefhamet nwem,
am tuḡa tarezzum x wawaṛen *isegḡmen*.

¹² Necc ḡḡiḡ kenniw mliḡ,
aqa da, uṛa d iḡjen izemmar ad isseḡneḡ Ayub,
uṛa d iḡjen zzaywem war izemmar ad dd-yarr x wawaṛen nnes.

¹³ *S uya* war qqarem ‘Neccin nufa tiḡit!
Arebbi izemmar ad t inḡar, war iḡi bnaḡem.’

¹⁴ War ḡin wawaṛen nnes xafi,
u s wawaṛen nwem war xas dd-arriḡ.

¹⁵ Ttwarnan nitni, war dd-ttarrin *ead*,
awaṛen ttwakksen zzaysen.

¹⁶ Rajiḡ, *maca* war ssiwiṛen,
maḡar ssbedden *awaṛ*, war dd-ttarrin *ead*.

32:6 Ayub 32:4,7; 15:10

32:8 Ayub 12:13; 38:36; Awṛn. 2:6; Amb. 2:26; Dan. 1:17; 2:21

32:9 Ayub 12:12

¹⁷ Uża d necc xsey ad ssiwřey di nnubet inu,
uża d necc ad ssecney tussna inu.

¹⁸ Mařar ccureř s wawařen,
iħessar ayi buħbeř di daxeř inu.

¹⁹ Xzar, aeeddis inu ittegg am *tziyyat n* binu war yarzimen *ead*,
am txuncay n yiřem n jdid aqa netta ittegg axmi ggur ad idduqqez.

²⁰ Ad ssiwřey ħima ad fsuseř,
ad arzmey iyencicen inu, ad dd-arrey.

²¹ War tteggıř s wudmawen ak-d uża d ijj,
u war ssiwřey uża ak-d ijj n bnadem s wawařen imiziden.

²² Mařar war zemmareř ad ggeř s wawařen imiziđen,
mařar *xenni* ad ayi ikkes Wenni i d ayi iggin.

Ilihu yarenni di řħarđ amezwaru nnes

33 ¹ Seř řexxu řar řħarđ inu, Ayub,
ewc amezzuř i wawařen inu mara.

² Aqa da, arzmey aqemmum inu,
issawař yiřes inu sadu waney inu.

³ Tteffyen wawařen inu zi teřdiqt n wuř inu,
tussna teqqur ad xas harřden iyencicen inu.

⁴ Arruħ n Arebbi igga ayi,
u ařuđi n nnefs n Umzemmar x kuřci iwca ayi tudart.

⁵ Mařa tzemmarred, arr-dd xafi.
Sars ayi *tamesřact*, bedd *zzat*!

⁶ Xzar, necc am cek zzat i Arebbi,
uża d necc ttwaggeř zeg ubeğæ. .

⁷ Aqa da, ahuddi inu war cek issigg^wid ca,
u war xak ttzeyyareř ca ařřas.

⁸ S tidett, aqa tennid *t* deg imezzuřen inu,
u sřıř i řħess n wawařen-*a*: .

⁹ ‘Necc d amezdag, břa ddenb,
d afurri *i ġıř* u war dayi qæ n řmueřıyyet.

¹⁰ Xzar, yarezzu ssibbet ħima ad ayi icetca,
iħesseb ayi d řeđu nnes. .

¹¹ Iđaren inu iqqen i-ten deg ukeccuđ,
iħeřřa marra imesraq inu.’ .

¹² Xzar, ad ac iniř, cek war teğid ca d amsegged deg uya,
mařar Arebbi d ameqqran x bnadem.

¹³ Min xef kides tettemæarriđ?
Aqa Netta war ittegg řeħsab i marra timegga nnes!

33:6 Ayub 9:35; 23:10

33:8 Ayub 10:7; 16:17; 23:10,11; 27:5

33:10 Ayub 13:24; 16:9; 19:11

33:11 Ayub 13:27; 14:16

- ¹⁴ Maɣar Arebbi issawaɣ ict n twaɣat niɣ tnayen n twaɣawin,
maca bnadem war iħeṭṭi:
¹⁵ di tirja, s tmezriwt di ġiṛet,
 xmi dd-iweṭṭa yiḍes yuġyen x iwdan,
 deg unudem di řectu.
- ¹⁶ Uca yarezzem Netta amezzuy n iwdan,
 ittcemmee *s ucemmie nnes* x uweddeb nsen,
¹⁷ ħima ad issħeyyed bnadem x tmeggıt nnes *taeġfant*,
 u ħima ad issbedd nnfaxet x weryaz.
- ¹⁸ Netta imennee řeemar n *bnadem* zeg *uweṭṭu deg* wenḍeř,
 u tudart nnes zeg uhellek s lansa.
- ¹⁹ Ijeyyeħ i-t řehriq di qama nnes,
 uřa d amenyi řebda deg ixsan nnes.
- ²⁰ Tudart nnes tarra i-t itteiffa ayrum,
 u řeemar nnes *yarra i-t itteiffa* macca iřebħen aṭṭas. .
- ²¹ Iqeṭṭa weysum nnes zeg wudem *nnes*,
 u ixsan nnes nni war ttwazaren *emmarř*, aqa ttbanen řexxu.
- ²² Ittqarrab řeemar nnes yar wenḍeř,
 tudart nnes ħar ijarayen n řmewt.
- ²³ Mařa xenni din ijj n Lmalak ibedd as-dd ħar uyezdı, ijj n řeadeř,
 ijjen zeg wařef,
 ħima ad isscen i bnadem tasegda nnes,
- ²⁴ *xenni* ad xas iħinn, ad yini:
 ‘Fekk as, ařami netta war iħekkwa deg wenḍeř,
 aqa Necc ufiy řefdiyyet *xas*!’
- ²⁵ Xenni ad tneenee arrimet nnes ktar ṭtri n temzi,
 ad dd-tedweř ħar wussan n temzi nnes.
- ²⁶ Netta ad ittar Arebbi s tutra yuġyen u Netta ad xas yarḍa,
 ařami wanita ad izar udem nnes deg usřiwriw *n řefraħet*,
 u *ammu* i ħa yarr Netta i bnadem tasegda nnes. .
- ²⁷ Ad iyennej i yewdan, ad yini:
 ‘Necc xḍiħ u ssarħey min iseggden,
maca Netta war zzayi *tt* yexřif.
- ²⁸ Ifekk Arebbi řeemar inu zeg wenḍeř,
 u tudart inu tettwařa di tfawt.’
- ²⁹ Aqa da, marra aya ittegg i-t Arebbi,
 tnayen niɣ třata n twaɣawin ak-d weryaz,
- ³⁰ ħima ad isseeqeb řeemar nnes zeg wenḍeř,
 u *ħima* ad idweř yareqq s tfawt n tudart. .
- ³¹ Ĥḍa, Ayub! Seř-dd ħari!
 Sqar, xenni necc ad ssiwřey.
- ³² Mařa ħarek awařen *wejden*, arr-dd *xafi*,

siweř, mařar řari s řxařar ad xak barriř.

³³ Mařa lla, seř-dd řari!

Sřar, u necc ad ac ssyareř tiřit.

Řřard wiss tnayen n Ilihu x mammec ittegg Arebbi řebda s řřeqq

34¹ Uca itřef Ilihu *εawed* deg wawař, inna:

² Sřem-dd řar wawařen inu, *a* imiřisen, wcem ayi amezzuř, *a kenniw*, ayt n tussna.

³ Mařar amezzuř ittbeqqec awařen, *amecnaw* aney ittqasan macca. .

⁴ Jjem aney ad nixdar jaraney min iřan nican, jjem aney ad nessen jaraney min iřan d ařebřan.

⁵ Mařar Ayub inna ‘Necc d amsegged, Arebbi ikkes ayi tařart inu! .

⁶ Waxxa řari řřeqq, waxxa amenni ttbaney necc am ijj n bu-ixarriřen! *Ayezzim n* fritca i dayi iřa war izemmar ad ittwassgenfa am war din iři uceddi.’ .

⁷ Man wen d aryaz am Ayub, wenni isessen astehzi am waman?

⁸ Netta iggur deg webrid, itteacar inni itteggan řmuεřiyyet, u iggur ak-d iryazen iεeffanen.

⁹ Mařar netta inna ‘War ineffeε walu i bnadem, itteejib as mařa ittemdukkuř ak-d AREBBI.’

¹⁰ X uyenni sřem-dd řari, *kenniw* iryazen i daysen teęa tussna: ‘Igg^wej x Arebbi ad yegg tuεeffna uřa x Umzemmar x kuřci mařend ad yegg min ifaryen.’ .

¹¹ Mařar Netta ixřef zi bnadem εlařsab timegga nnes, u am mammec iřa webrid n weryaz, *ammu* t i řa yaf. .

¹² S tidett, εemmarř war ittegg Arebbi tuεeffna, u Amzemmar x kuřci war issfarriř tařarst.

¹³ Man wen t iwekkřen x temmurt, u man wen issarsen marra ddunnit?

¹⁴ Mařa Netta ad xas inneqřeb uř nnes, mařa ad řares dd-yawi εawed buřbeř nnes d nnefs nnes, .

¹⁵ marra bnadem d řmař ad ssuffřen buřbeř, u bnadem ad iεqeb řar teejjact. .

¹⁶ Mařa dayek řefhamet, seř *xenni* i man aya, ewc amezzuř nnek i řřess n wawařen inu.

¹⁷ Ma izemmar wenni icarrhen řřeqq ad iřkem,

34:3 Ayub 12:11

34:5 Ayub 27:2

34:6 Ayub 6:4

34:10 Aewd. 32:4; 2 Im. 19:7; Ayub 8:3; 36:23; Izhd. 92:16; Rum. 9:14

34:11 Izhd. 62:13; Awřn. 24:12; Irm. 17:10; 32:19; řiz..7:27; 33:20; Mt. 16:27; Rum. 2:6; 1 Kur. 3:8; 2 Kur. 5:10; Afa. 6:8; Kul. 3:25; 1 Bř. 1:17; Asa. 22:12

34:14 Izhd. 104:29; Amb. 12:7

34:15 Amz. 3:19; Amb. 12:7

u tixed cec ad tedeid wenni iġan d Amsegged ameqqran? .

¹⁸ Ma ad inin i ujeġid '*Cek* war tsekk^wid walul'

u i tarwa n taširet '*Kenniw* d ieffanen!'

¹⁹ *wah* i Wenni war issizwiřin řhukkam,

u war ittriř ak-d bu-waġra x umezřuđ,

mayar marra nitni d řxedmet n ifassen nnes. .

²⁰ Mmuten deg wermac n webřiw, deg wezyen n ġiret.

Ttwanhezzen nitni, řgens *nni*, uca hellken.

Inni řar teġa řřuřta ttwaearnen řar uyezdis, řra *ma iřada ten* ufus.

²¹ Mařar titřawin nnes xezarent řar ibriden n mkuř iři,

u Netta ittwařa mliř marra iřuraf nsen. .

²² War teġi tubbarcent u war teġi tiři n řmewt,
mani zemmaren ad nnuffaren inni itteggen řřar. .

²³ War d as ittxeřři ad iřar di bnadem ařřas n řweqt,
qbeř ma izemmar ad yadef di ddeewet zzat i uyembub n Arebbi.

²⁴ Jjwaheř iřebbez i-ten nhřa aseqsi,

u issxeġef i-ten s inneyni.

²⁵ Mařar Netta issen timegga nsen,
issneqřab i-ten di ġiret uca ttwařebzen.

²⁶ Iccat i-ten jar ieffanen,
deg iři wemcan mani ttbeddan *iwdan* ttwařan,

²⁷ minzi nitni řeyyden xas,
war ttřekkiren marra ibriden nnes, .

²⁸ mařend ad xas issiweđ tyuyyit n imezřađ,
u mařend ad istajeb i iřuyyan n řmusakin.

²⁹ Mařa Netta yiwi-dd řhudnet *d řehna*, man wen dayes i řa yeggen řeib?

Mařa issnuffar aymbub nnes, wi t i řa iřaren?

iřekkem x řgens uřa x bnadem,

³⁰ řima war iřekkem *ead* uřa d iři n bnadem i itteggen s tnayen n wudmawen,
u war ttiriřnt *ead* txećfin i řgens.

³¹ Mři inna *bnadem nni* i Arebbi
'Ssgaeđey ixef inu, war tteiwidey ad ssfesdey.

³² Min war ttwiřiř, řyar ayi t Cek!
Mařa ggiy min war isegğden, war t tteggey ead.'

³³ Ma ittxeřša ad ixref Netta am mammec t tixed cec?

Aqa cek tessetřqared *i-tl*!

Mařar tixed ad tixđared s yixef nnek, necc *maca* lla!

Mařa *ittyiř ac* aqa tessned tt, ini tt!

³⁴ Iryazen s řefhamet ad ayi inin,
am *qae* aryaz amiyiř ittesřa-dd řari,

³⁵ aqa Ayub war issiweř s tussna,
aqa awařen nnes řra řefhamet *i yeġan*.

34:17 Amz. 18:25; Ayub 5:18; 8:3; 21:22; Rum. 3:5

34:19 Aewd. 10:17; 2 Im. 19:7; Ayub 37:24; Řex. 10:34; Rum. 2:11; Gal. 2:6; Afa. 6:9; Kul. 3:25; 1 Bř. 1:17

34:21 2 Im. 16:9; Ayub 31:4; Izhd. 34:16; Awřn. 5:21; 15:3; Irm. 16:17; 32:19

34:22 Izhd. 139:12; Eam. 9:2,3; Ebr. 4:13

34:27 Izhd. 28:5; Ica. 5:12

³⁶ Iwa, ejj Ayub ad ittwaqeġeb aṣ aneggar,
minzi netta ittarra-dd am iryazen *ccuren s* ṛmueṣiyyet.

³⁷ Maṣar i ddenb nnes yarenni *ead* aeeddi,
jaraney iccat camxa s ifassen,
u ttmarenyen wawaṛen nnes qidd i Arebbi.

Ṛḥard wiss tṛata n Ilihu: tasegda n bnaḍem war d as ineffeṣ zzat i Arebbi

35¹ Iṭṭef Ilihu *ewawed* deg wawaṛ inna:

² Ma ittyiṛ ac aya nican,
aqa teqqared ‘Tasegda inu ktar x tenni n Arebbi!’

³ Maṣar tennid ‘Man řefḍeṛ yari?
Min d ayi-dd i ya ikkaren aqa necc war ttegey ddnub?’ .

⁴ Ad xak dd-arreṣ,
uṛa x imeddukkar nnek *akidek*.

⁵ Xzar ajenna, u xzar,
ḥekkar iseynuten tiwa nnek qaḥ!

⁶ Maṛa texḍid, min i d as tettegged s man aya?
Maṛa ieeddiyyen nnek d aṭṭas, min zzayes i ya tawyed?

⁷ Maṛa cek d amsegged, min i d as tetticced *s uya*,
niṣ min ittettef Netta zeg ufus nnek? .

⁸ Aqa tuḥeffna nnek *tṛeqqef* aryaz am cek *waha*,
u tasegda nnek *tettiṛi* di ṭṭweṣ n yijj n mmis n bnaḍem *waha*.

⁹ Syuyyun zeg waṭṭas n řeḥṣarat,
ttṛayan ṣar twiza zi ssibbet n uṣiṛ n ayt n bu-ṣṣulṭa.

¹⁰ *Maca* uṛa d ijjen iqqar ‘Mani iġa Arebbi, wenni i d ayi iggin,
wenni itticen izṛan n uṣebbiḥ di ġiṛet,

¹¹ wenni i d aney isseṛmaden s ṛmaṛ n temmurt,
d wenni i d aney itteggen d imiṣisen aṭṭas x iḍḍad n ujenna?’

¹² Dinni syuyyun nitni, *maca* Netta war dd-ittarri,
zi ssibbet n nnfaxet n iḥeffanen. .

¹³ S tidett, Arebbi war ittesṛi ṣar *usyuyyu* ibeṭṭṛen,
u Amzemmar x kuṛci war *kides* iṛeḥhi.

¹⁴ Cek teqqared, aqa cek war t tettwiṛid,
waxxa amenni tamesṛact aqa-tt zzat i wudem nnes.
S uyenni raja t.

¹⁵ Maṛa řexxu axeyyeq nnes war iccit ead,
ma *xenni* netta war issin *walu* x zzeamet? .

¹⁶ Ayub icarreg aqemmum nnes baṭeṛ,
ittegg awaṛen d imeqqranen nḥra tussna.

35:3 Ayub 34:9

35:7 Ayub 22:2; Izhd. 16:2; Rum. 11:35

35:12 Ayub 27:9; Awṛn. 1:28; 15:29; Ica. 1:15; Irm. 11:11; Yḥ. 9:31

35:15 Ayub 11:6

Řħard wiss arebĕa n Ilihu x ujarreb d weeġab ħar Arebbi

- 36¹ Yarni Ilihu *deg wawař*, inna:
aqa din ead awařen *ktar* di ttwĕe n *tmesřact n* Arebbi.
³ Necc ad awyey tussna inu zi řagġ^waj,
u ad aġey taseġda x Wenni i d ayi dd-ixeřqen.
⁴ Mařar s tidett, awařen inu war řin d ixarriqen,
řarek Ijjen Wenni d bu-tussna tmun.
⁵ Aqa da, Arebbi imyar ařtas, *maca* war isseřqiri *ħed*,
imyar jħhed n řefħamet *nnes*.
⁶ Aĕeffan war t ittejji ad iddar,
i imezřađ ittaġ asen tasyart *nse*n.
⁷ Netta war issħeyyid tiřtawin nnes x umseġged,
maca issyimi ten i řebda x řkursi igellden ak-d ijeřiden,
uca ammu i řa ttwassueřan.
⁸ Mařa ttwawten nitni di řegyuđ,
ttwaħebbsen di ssnaseř n řeyben,
⁹ *xenni* isscen asen timeġga nsen *tieeffan* d ieeddiyyen nsen,
aqa-ten myaren ařtas.
¹⁰ Yarezzem amezzuġ nsen i uwebbex,
iqqar asen ad dd-dewřen zi řmuĕřiyet *nse*n.

¹¹ Mařa řřin u sexxaren as,
xenni ad ssqeffřen deg weřřaħ ussan nsen,
uca di zzhar isegġ^wusa nsen.
¹² *Maca* mařa war řřin,
ad hellken s lansa,
u ad ssuffyġen buħbeř amecnaw war řarsen bu tussna.
¹³ Inni issniemiřen deg wuř *nse*n, ttxeyyaqen *xas*,
war řyuyyun řar twiza mařa Netta icarf i-ten.
¹⁴ Řeemar nsen ad immet umi řan *ead* d iħudriyyen,
mayar ddaren řar yeryazen iqeħħebiyyen.
¹⁵ Ad ifekk amezřuđ di řeyben nnes,
u di ddeġ ad yarzem amezzuġ nsen.
¹⁶ Ammu i cek iearen eawed zeg wuđuf n řeħřaret,
řar ttasie mani war ittiři ead unedqef,
u min i řa ssarsen x řtabřa nnek d macca *teccur* s tdunt.
¹⁷ *Maca* cek tennuġed di ccraĕ ak-d ueeffan,
maca ddeewet d tenfuĕ ttasent-i-dd ak-d wayawaya.
¹⁸ Ĥġa aqa asear war cek ittřarri i ustehzi,
u řqedd n řefdiiyyet war cek issuffuġ zeg webrid.
¹⁹ Ma iřuyyan nnek ad cek ssaren zi řeħřaret,
niġ marra min tetteġged s marra jħhed nnek?

36:5 Ayub 9:4; 12:13,16; 37:23; 38:23

36:7 Izhđ. 33:18; 34:16; 113:8

36:14 Ayub 22:16

36:16 Izhđ. 23:5

²⁰ War ttmezri di ġiřet,
xmi i Ƴa ttwakksen řegnus zeg wemcan nsen.

²¹ Hđa ixef nnek, war ggur x uyezdis mani ittwaff řęecc,
aqa cek ad tixdared aya x wađar.

²² Aqa da, Arebbi issuđa s jjeħd nnes,
man wen iđan d Amseřmad am Netta?

²³ Man wen i d as isscanen abrid?
NiƳ man wen i d as innan ‘Cek teggid řęecc!’ .

²⁴ Eqeř ad tessuđid řxedmet *n ifassen* nnes,
řxedmet nnes i zi ttęennajen iwdan.

²⁵ Kuř bnađem ittwara tt,
zi řagg^waj ttwara *tt* iwdan.

²⁶ Aqa da, Arebbi d ameqqran, war nżemmar ad nefhem aya,
řqedd n isegg^wusa nnes war nżemmar ad *dayes* narzu. .

²⁷ MaƳar Netta ijeħbed tuddimin n waman,
tinni ittwafarřen *am* wenzar ak-d tayyut nnes,

²⁸ tinni zżaysent ttneznizen iseynuten,
ttucurent s ufeyyeđ x iwdan.

²⁹ Man wen ittħakan *emmar*s deg ubezzee n iseynuten,
uřa deg wajjajen zi Texzant nnes?

³⁰ Aqa da, ittbezzee tafawt nnes tiwa n yixef nnes,
ittřeħħaf *zżayes* tťřufa yuđęen qae n řebħar.

³¹ MaƳar s uya ittcarree řegnus.
Ittic macca s waťtas. .

³² Ittcurra ifassen nnes s tfawt,
iweřsa tt ad teřqef tandayt.

³³ Ađarđeħ *n wassamen* ittbarreħ zżayes,
uřa i tħimart, aqa Netta ad dd-yas.

Akemmeř n řhard wiss arebca n Ilihu: řemyaret n Arebbi di tťabica

37¹ Wah, s uya ittarij wuř inu,
ineťtu zeg wemcan nnes.

² Sřem mliħ i zzhir n tmijja nnes,
u i wejdab *n wajjaj* i dd-ittekken zeg uqemmum nnes. .

³ Issekk i-t sadu marra ajenna,
u tafawt nnes ař ineggura n temmurt.

⁴ Awarni as izehhar s tmijja *ijehden*,
isshemhem s tmijja n leađama nnes,
u war ten imennee, mařa tettwaseř tmijja nnes.

⁵ Arebbi iddarđiħ s tmijja nnes s tebridt n řeejeb,
ittegg řeħwayej d timeqqranin, neccin war tent nfehhem. .

36:23 Aewd. 32:4; 2 Im. 19:7; Ayub 8:3; 34:10; Rum. 9:14

36:26 Izhd. 90:2; 92:9; 93:2; 102:13; Ica. 63:16; Igjd. 5:19; Dan. 6:27; Ebr. 1:12

36:31 Ayub 37:13

37:2 Izhd. 29:3

37:5 Ayub 5:9; 9:10; 36:26

⁶ Maɣar iqqar i wedfeř ‘Wɗa ɣar temmurt!’,
u *amenni i iqqar* uřa i wenɣar.

Xenni iccat wenɣar d iyezran. .

⁷ Netta ittcemmee afus n mkuř bnadem,
ɣima marra iwdan ad ssnen řxedmet nnes.

⁸ Řewɣuc ttnuffaren di řemrageɣ
u ttiyman deg ifran nsen.

⁹ Tettas-dd tɣaryaɗt zeg wexxam nnes n daxeř,
u s usemmiɗ n ccamal *ittas-dd* uřemmaɗ.

¹⁰ S uřuɗi n nnefs *nnes* itticc Arebbi ajris,
jemden waman iwesseen. .

¹¹ Wah, ittcemmar iseynuten s tuffet,
ittbezzee aseynu n tfawt nnes.

¹² Wanita ittraɣ ittas-dd,
mammec t ineddeh Netta,
ɣima ad ggen marra min i d asen yumur,
x wudem n temmurt, x temmurt.

¹³ Niɣ am weemud niɣ i řefdeř n temmurt,
niɣ am *wescan n* tmexsa icuwwaren,
ijja i-t ad ihwa. .

¹⁴ Ewc amezzuy i uya, *a* Ayub,
bedd, *sqar*, u ɣɗa x řeejayeb n Arebbi.

¹⁵ Ma tessned mammec i xasen idebbar Arebbi,
u mammec issruya tfawt n useynu nnes?

¹⁶ Ma tessned mammec tteɣraran iseynuten,
ma tessned řeejayeb n Wenni ɣar teɣa tussna tmun.

¹⁷ Cek, wenni zi ittɥemma warruɗ,
mařa yarra tammurt taressa s *usemmiɗ iɣma n* ljanub,

¹⁸ ma tbezzeed akides řqubbet n ujenna,
tenni *din* ibedden am ict n tisit ifesyen? .

¹⁹ Sargeb aney cek min i d as i ya nini, *i Arebbi*,
maɣar neccin war *nzemmar* ad nfessar walu mliɣ zi ssibbet n tağest.

²⁰ Ma ad as hajan, aqa ssiwřeɣ *ammu*?
Mařa ca n yijjen ad *tt* yini, ad ittwařard nican. .

²¹ Řexxu *maca* war ittwiři *bnadem* tafawt
nni yareqqen deg iseynuten,
maca mařa iedu usuɗi n usemmiɗ, aqa ifarreɗ i-ten.

²² Zi ccamal ittas-dd wureɣ,
tissiqt issigg^widen *tarsa* x Arebbi.

²³ Amzemmar x kuřci nni war nzemmar ad t naf,
wenni d ameqqran di jjeħd,

37:6 Izhd. 147:16

37:10 Ayub 38:29,30; Izhd. 147:17,18

37:13 Uf. 9:18,23; 1 řam. 12:18,19; Eizra 10:9; Ayub 36:31

37:18 Amz. 1:6

37:20 ‘ad ittwařard nican’ - ixs ad yini s lɣadab n SIDI.

war ittduġu rħeqq d tasegda tameqqrant. .

²⁴ S uya ttegg^weden zzayes iwdan,
Netta war ixezzar ġar yenni *iħessben ixefnsen* d imiġisen n wuř.

Arebbi issiweř ak-d Ayub x txeřqit n marra min iġan

38¹ Awarni as yarra-dd *SIDI* x Ayub zi tħaryadt, inna:

² Man wen wa wenni issbarrncnen acawar,
s wawařen břa tussna?.

³ Byes *xenni* tijeinnatin nnek am weryaz.
Necc xsey ad cek sseqsiy u cek arr-dd xafi!

⁴ Mani cek tuya umi Necc ggiy dsas n tammurt?
Ini t mařa ġarek řefhamet s *tidett*..

⁵ Man wen i iggin řecbar nnes, *wah* cek tessned tt, *ma war iġi amenni*?
Niġ man wen xas imeħden afiřu n řecbar?

⁶ Min xef hwan dsusa nnes,
niy man wen issarsen ařru n teymart nnes,
⁷ umi itran n řřbeh ġennjen *jmie* s řefrařet,
umi řřiwrwen marra iħenjiren n AREBBI?

⁸ Man wen ibellēen řebħar s tewwura,
umi dd-idduqgez uca iffey-dd zeg uēeddis n yemmas, .

⁹ umi d as ggiy iseynuten d arruđ nnes,
d useynu ibbumbes d amendiř maħend ad dayes t ssehnunđey,

¹⁰ umi d as arziy ařray inu *am weħfur yuġyen*,
u umi d as ggiy zzekrun d tewwura,

¹¹ uca nniy ‘Yares ař da i dd ġa tased, war ēeddu.
Danita ad tettwasbedd nnfaxet n řemwaj nnek.’

¹² Ma tumured cek *ateffu n* řřbeh deg wussan nnek?
Ma tesscaned i tfawt n řefjar amcan nnes

¹³ maħend ad teřtef afriwen n temmurt,
u ad zzayes tezzerz iēeffanen,

¹⁴ uca *xenni* ad tedweř *temmurt* am třaxt *sadu* řtabēē,
u *marra timesřayin* ad řřfen addud n warruđ *nnes*?

¹⁵ Iēeffanen ad asen tettwakkes tfawt nsen,
u ayiř ittwasgaēeden ad ittwarz.

¹⁶ Ma tiwđed ġar řēenařer n řebħar,
ma tuyured x wudem n *temmurt* n waman yuġyen?

¹⁷ Ma ttwaēarrant tewwura n řmewt i cek,
ma teřrid cek tiwwura n tiři n řmewt?

¹⁸ Ma tettawiđ řefhamet nnek ař imucan igg^wejen ařtas n temmurt?
Ini t mařa cek tessned aya marra.

37:23 Ayub 9:4; 12:13,16; 36:5; Izhd. 99:4

38:2 Ayub 42:3

38:4 Awřn. 8:29

38:8 Amz. 1:9; Ayub 26:10; Izhd. 33:7; 104:9; Awřn. 8:29; Irm. 5:22

- ¹⁹ Mani iġa webrid ħar tzeddiyt n tfawt?
U taġest, mani teġa tzeddiyt nnes,
- ²⁰ ħima ad tzmmed ad tt tnedhed ħar wemcan nnes,
ad tessned mliħ imesraq ħar taddart nnes?
- ²¹ Cek tessned t wah, minzi cek tettwaxerqed dinni,
uca řqedd n wussan nnek d aħħas *ma war iġi amenni!*
- ²² Ma tudfed ħar ixammen n řexzen n wedfeř,
ma tezdrid řehrit n tebruri,
- ²³ nni x cetħarey i řweqt n řeħřaret,
u i wass n řħarb d umenyi?
- ²⁴ Mani iġa webrid ħar mani tbeħħa tfawt,
u manis i ittwabezze uřemmiđ zi ccarq x temmurt?
- ²⁵ Man wen iħzin řmizab i řħemřet n wenřar,
uřa d abrid i wassam n wajjajen,
- ²⁶ ħima ad issekk anřar x temmurt nni di war *izdiy* ħed,
x řexřa i war di *izdiy* uřa d ijj,
- ²⁷ ħima ad issarwa jwayeh ixřan u ittwaxřan,
u ħima ad isseyimi arrbiē d tħři? .
- ²⁸ Ma anřar řares ijj n babas,
niy man wen i dd-ittejjan tuddimin n nnda?
- ²⁹ Zi man aēeddis i zi dd-iffey wejris,
u nnda igersen n ujenna wi i-t-i-dd yurwen?
- ³⁰ Dekkwařen waman am wezru,
u ijmed wudem n waman yuġyen.
- ³¹ Ma tzmmed ad tceddned Agraw n Sebea n Yetran,
niy řfessyed snaseř *n yetran* n Uriyun? .
- ³² Ma tzmmed ad dd-tessuffyed itran n Zudyak ħar řħař nsen,
uřa d Ddub *Ameqqran* ak-d tarwa nnes?
- ³³ Ma tessned cek izerfan n ujenna,
ma tzmmed ad tdebbared areyyes nsen x temmurt? .
- ³⁴ Ma tzmmed ad tessgaēded ħar iseynuten tmijja nnek,
ařami cek i ya tdeř ict n řħemřet n waman?
- ³⁵ Ma tzmmed ad tessekkid assamen, aqa nitni ad qeġqen,
u ad ac inin 'Aqa-ney dal'?
- ³⁶ Man wen issarsen tiyit di daxeř *n bnadem*?
Niy man wen iwcin řefhamet i řeēqeř? .
- ³⁷ Man wen ifarrzen iseynuten s řeēqeř,
u iřarrafen *n waman* n ujenna wi ten ittzeġaēen,
- ³⁸ ařami ittwafsiy ucař, iddekkwař d abeġaē,
uca řessqen ibursa n temmurt?
- ³⁹ Ma tzmmed ad tetťfed zzardet i tayradt,
niy ad tesserħud řař n wayraden imezyanen? .

38:27 Izhd. 107:35

38:31 Ayub 9:9; Eam. 5:8

38:33 Irm. 31:35

38:36 Ayub 32:8; Amb. 2:26; Dan. 1:17

38:39 Izhd. 104:21

⁴⁰ Ɣami nuffaren deg ifran nsen,
u tthaman zi řemrageh nsen?
⁴¹ Man wen issewjaden i ubayeř macca nnes,
xmi imezyanen nnes syuyyun Ɣar SIDI,
xmi ttemhafan nhřa macca? .

39¹ Ma tessned cek meřmi ttarwent tƔaydin n tşuđar?
Ma tteřtiđ tirwa n tudadin? .

² Ma tzemmed ad tşesbed iyuren n tkessit nsent,
ma tessned řhař n tirwa nsent?

³ Nitenti jjanent, tarwent imezyanen nsent,
řewjae n řehriq nsent ssuffuyen ten.

⁴ Imezyanen nsent meħden, meqqaren di řexřa,
tteffyen Ɣar barra u war Ɣarsent tteiqqiben.

⁵ Man wen yarxun i weƔyur n řexřa,
u tisarrifin n weƔyur n řexřa, man wen tent ifesyen?

⁶ Necc wciƔ as tanezruft d taddart,
řewđa ameğah d tizeddiyin nnes. .

⁷ Netta idehheç x ddriz n tendint,
war ittesři iyuyyan n yenni izeyyaren *isemyan*.

⁸ Jjwayeh n idurar d dđmani nnes n tarewsa,
yarezzu *daysen* x qae min iğan d aziza.

⁹ Ma ad ixs iƔayđ n yijj-n-yicc ad xak isexxar?
Ma ad issens Ɣar řmedwed nnek?

¹⁰ Ma tzemmed ad tmeneed iƔayđ n yijj-n-yicc s wesƔun nnes Ɣar ueeyyed *n wecraz*?
Ma ad icarz tiysarin awarni ac?

¹¹ Ma tettcařed xas, minzi netta ijhed ařřas,
ma tettejjid as řxedmet nnek?

¹² Ma tettcařed xas aqa netta ad dd-issedweř zzariet nnek,
u ad yawi timejra Ɣar wendrar nnek?

¹³ Afriwen n nneamet ccaten s řxađar?
War din ahawař s wafriwen d warric nnes, .

¹⁴ nettat *maca* tettejja timeğarın nnes di teejjact n temmurt,
tettejja i-tent ttiħmant deg iđi.

¹⁵ Tettettu aqa ijj n uđar izemmar ad tent iřbez,
u řewħuc n řexřa zemmaren ad xasent eefsen.

¹⁶ Nettat tqesseh deg imezyanen nnes am mammec war ģin nnes.
Tawwuri nnes aqa-tt di řbařeř, waxxa war tettejnexře.

¹⁷ MaƔar Arebbi ija i-tt tettu tiƔit,

38:41 Izhđ. 147:9; Mt. 6:26

39:1 Izhđ. 29:9

39:6 Ayub 24:5; Irm. 2:24

39:13 'nncamet' - niƔ 'tanhalt' (*tinhalin*)

war i d as iwci bu tesɣart di řefhamet.

¹⁸ *Maca* mařa teksu deg uđar nnes, tessgaεεad ixef nnes, tđehħec x uyis d wenni xas inyin.

¹⁹ Ma tzemmed ad tewced jjeħd i uyis?

Ma tzemmed ad tessyarded iĵiman nnes s ssbib?

²⁰ Ma tzemmed ad t yarr inettu am uburxes?

Řεεzz n usneħneħ nnes issaggʷad attas.

²¹ Xebbcen s idaren nsen *am ttrajan* di řewđa n teyzurt, ifarħ *uyis* s jjeħd nnes, itteffey mahend ad immeřqa ak-d řeeskar yarden arruđ n wuzzař.

²² Iđehħec x marra min issaggʷaden u war ittnexřie zi walu, u war iddikkwir ĵar đeffar zi ssif.

²³ Tiwa nnes ittqarqub weqrab n fritcat, ttisiqqen lansa d fritca.

²⁴ S ddreiz *n tceđyin* d zzeamet iřarred tammurt, war izemmar ad ittwasbedd ĵar usuđi n řbuq.

²⁵ Ĵar tmijja n řbuq, issneħniħ ‘Heheh!’

Ittaca ak-d umenyi zi řaggʷaj,

zzga n izeĵifen *n řeeskar* d iĵuyyan n umenyi.

²⁶ Ma ittaw řbaz zi řefhamet nnek,

aqā ittbezzeε afriwen nnes ĵar ljanub?

²⁷ Ma issgaεεad ugidar ixef nnes ammu sennej qaε s řumur nnek, ittegg řeucc nnes di řueřa? .

²⁸ Izeddey u issnusa x ĵjarf,

x ucenqub n ĵjarf, aqa-t d lburj *nnes*.

²⁹ Zi ssenni iħeřta zzardet,

tiřawin nnes xezarent-i-dd zi řaggʷaj.

³⁰ Imezyanen nnes sekkfen idammen,

u mani ĵan inni ittwanyen, aqa-t din *i yeĵa*. .

SIDI issiweř ak-d Ayub

40¹ Yarni yarra-dd SIDI x Ayub, inna:

² Ma ixs wenni ittemcarraεen ak-d Umzemmar x kuřci ad t iwebbex *εad*? Wenni ixsen ad iđεa Arebbi, arr-dd!

³ *Xenni* yarra-dd Ayub x SIDI, inna:

⁴ Aqa da, necc drus, min zemmarey ad xak dd-arrey?

Necc ad ggey afus inu x uqemmmum inu. .

⁵ Aqa ssiwřey ict n twařat, *maca* war dd-ttarriy *εad*.

Ict n twařat wiss tnayen war *d as* arenniy!

39:27 Irm. 49:16; Eub. 4

39:30 Mt. 24:28; Lk. 17:37

40:4 Izhd. 39:10

Arebbi ikemmer awařen nnes i Ayub

⁶ Xas uca yarni yarra-dd SIDI x Ayub zi tharyađt, inna:

⁷ Byes xenni tijeinnatin nnek am weryaz.

Necc xsey ad cek sseqsiy u cek arr-dd xafi!

⁸ Ma tersed s tidett ad tarzed řhukm inu?

Ma tersed ad řari tarred řeib, mařend ad tbaned cek d amsegged? .

⁹ Ma řarek ařiř am Arebbi?

Ma tzemmed ad teddardřed am wajjaj s tmijja nnek?

¹⁰ Qqen xenni ixef nnek s leađama d ueuři,

arđ s tissiqđ d řeezz.

¹¹ Ejj aduqqez n ufugem nnek ad izeře,

uca xzar řar kuř bu nnfaxet,

uca sehwa i-t!

¹² Xzar mliř řar mkuř bu-nnfaxet uca sehwa i-t,

řbez iěeffanen deg wemcan nsen.

¹³ Ffar i-ten marra am munen deg ucař,

bellee x iyembab nsen deg wenđer.

¹⁴ Xenni uřa d Necc ad cek ssemyarey,

minzi afus nnek afusi issenjem i cek.

¹⁵ Xzar maca řweřc, 'Bhimut',

wenni ggiy am mammec cek ggiy.

Ittett arrbie am uyenduz.

¹⁶ Xzar maca jjeđ nnes di tejeinnatin nnes,

u řeezz n ižewran nnes n ueeddis!

¹⁷ Mařa ixš, iğga akennas nnes am tcejjart n tengelt,

ižewran n tmeřšađin nnes meřđen mmuden.

¹⁸ Ixsan nnes tteggem am iqudas n nnřas,

am barrat n wuzzař iđaren d iyařen nnes.

¹⁹ Netta d amezwaru n ibriden n Arebbi.

Wenni t yeggin, iwca as ssif nnes.

²⁰ Iwa idurar ttawyen as arrbie,

u marra řewřuc n yeyyar ttiraren dinni.

²¹ Ijjan sadu ticejjura itticen tiři,

deg udurri n uřanim, di ssebxet.

²² Ad xas dduryent tcejjura i itticen tiři, kuř ict s tiři nnes,

tinemrač n tyezratin ad as-dd nđent.

²³ Xzar, mařa ihaj yeyzar, war ittarjiji,

ittiyima yarsa mařa řhemřet n L'Urdun tudef as-dd deg uqemmum.

²⁴ Izemmar bnadem ad t iřtef xenni zzat i titřawin nnes,

ad as issnuqqeb tinzarin s tesyunin?

²⁵ Ma tzemmed ad tjeđded Laviyatan s tsennart n weymar,

niy ad tessehwiđ iřes nnes deg uřiřu n weymar?

²⁶ Ma tzemmed ad as tegged txadent n uřanim di tenzart nnes,

niy ad tessnuqqeb ayesmir nnes s uřanču?

²⁷ Ma ad zzayek ittar aħinni?
 Ma ad issiweř akidek s wawařen imiziđen?
²⁸ Ma ad yegg akidek řeahd?
 Ma tzemmarad ad t teksid d ismey i řebda?
²⁹ Ma tzemmarad akides tirared am ak-d ijj n ujdıd,
 niy ad t teqqned i teħramin nnek?
³⁰ Ma zemmaran ineymaran ad dayes sebbeben?
 Ma zemmaran ad t bđan jar lkenaniyyen?
³¹ Ma tzemmarad ad tejjud tiřmect nnes s fritcat,
 niy s lansa n iseřman azeğif nnes?
³² Sars xas *maca* afus nnek,
 xemm yar umenyi, war t tteggid eemmarş ead.

41 ¹ Aqa da, *qae* araji ad ifceř,
 myir tamuyři nnes tesseegez *bnadem*.

² War iği uřa d ijjen ammu d azeēeam ařami t i ya iħweř,
 man wen *xenni* izemmaran ad iqqim ibedd zzat i uyembub inu?

³ Man wen i d ayi iwcın *ca* d amezwaru, ařami d ayi ittxeřša ad yares t-i-dd-arrey?
 Marra min iğan sadu ijenwan inul .

⁴ Necc war ttesqariy x idaren nnes,
 x řemyaret n jjeħd *nnes* u x ucuwwar n waddud nnes.

⁵ Man wen izeēemen ad iqejjee taqurt n warruđ nnes,
 man wen izeēemen ad dd-iqarreb yar tyuya n řesdud n teymas n iyesmar nnes?

⁶ Man wen izemmaran ad yarzem tiwwura yar uyembub nnes?
 Min innđen i teymas nnes myir d asnexřie.

⁷ Řesdud n tseddariyin x weerur nnes cennēen,
kuř ijj zzaysen ittabelleē s řtabee iqqnen nican.

⁸ Ijjen itthēkka *nican* yar wenneyni,
 war din arriħ ittadeř jarasen.

⁹ Řessqen qae ijj yar wenneyni,
 tteqqnen nican, war zemmaran ad fesyen.

¹⁰ Mařa ieđes, tettceceē tfawt,
 u tiřřawin nnes ggint am wabřiwen n tfawt n řefjar.

¹¹ Zeg ujeqmim nnes tteffyen-dd iřefđawen,
 iceēēaren n tmessi dduqquzen-dd *zzayes*.

¹² Ddexxan ittfewwar zeg ibuxxac n wanzaren nnes,
 am zeg ijj n uřenjir ittnennan s uyanim idduxxunen *sadu nnes*.

¹³ Ařuđi n nnefs nnes issekkara řefřhem itteħduduđen,
 u iceēēařen ffyen-dd zeg ujeqmim nnes.

¹⁴ Jjeħd izdey deg iřiman nnes,
 yar zzat nnes ineřřu usnexřie.

¹⁵ řřrufa n weysum *n ueeddis* nnes mmřesqen,
 am xasen fesyen, war zemmaran ad ttwanhezzen.

- ¹⁶ Uř nnes iqseħ am wezru,
iqseħ am teřdart n swadday n tsirt.
- ¹⁷ Xmi issgaææad ixef nnes, ttneřææn inni ijeħden,
zeg uqezzeb xetřin di tendayt.
- ¹⁸ Mařa iřqef i-t ca n yijjen s ssif, war issakkwađ,
war iđi s uřric, řa s lansa uřa s fritca.
- ¹⁹ Uzzař yares am uřum,
nnħas am ukeccuđ yarcan.
- ²⁰ Fritca n řqews war t testewwej,
izra n iđiy ddakkwařen zzates d aqecqac.
- ²¹ Idebbuzen iħesseb i-ten am uqecqac,
iđeħħec x uzebzeb n uřric.
- ²² Yar swadday n *ueddis nnes* aqa din iceqfan iqeđæen,
ittjarra řemwas iqeđæen nni *am teřwiħt n usarwet iħřuđuđen* tiwa n ubeğæe.
- ²³ Igga řağay ad isstextux am teydart,
ittegg řebħar am umeqraj itthajan.
- ²⁴ Ittejja awarni as jjurret tareqq amesraq,
aman yuğyen ttbanen-dd amecnaw acewwaf n umeccaybu.
- ²⁵ War din iđi uřa d ijj x temmurt yarwes dayes,
ittwagg ħima æemmarř war ittegg^wed.
- ²⁶ Inđar tiřřawin nnes x marra wi yueřan,
aqa-t d ajeğid x marra řmar n řæezz.

Ayub inæem i Arebbi

42 ¹ Ayub yarra-dd x SIDI, inna:

- ² “Necc ssney aqa cek tzemmaređ i kuřci u war issbeřřiř uřa d ijj n wenway nnek.
- ³ *Cek teqqared* ‘Man wen issbarrcnen břa tussna ccwar *n Arebbi*?’ S uyenni ssiwřey x min war ħimey, x tmesřayin nni di ttbeħtey ařřas, war tent ssiney.”
- ⁴ “Seř maca, ad ssiwřey, xsey ad Cek sseqsiy u Cek ad ayi *t* tessargbed *xenni*.
- ⁵ S umezzyu sřiy xak *waha*, maca řexxu tiřř inu řzarr Cek.
- ⁶ S uyenni tteifřiy ixef inu uca ndemmey, qqimey di teejjajt d yiğyed.”

Arebbi idebbar ařřaħ d usgenfi

- ⁷ Awarni řami tuya issawař SIDI awařen-a ak-d Ayub, inna SIDI i Ilifaz zi Tayman “Łyađab inu yarya xak u x tnayen n imeddukkar nnek, mařar kenniw war xafi tessiwřem ca nican am mammec xafi issiweř umsexxar inu Ayub.
- ⁸ Xenni řexxu, ksim kenniw sebea n iæejmiyyen d imezyanen d sebea n iħuřiyen uca uyurem yar umsexxar inu Ayub uca qeddmem ten d tayarřt n wecmađ i yixef nwem. Jjem amsexxar inu Ayub ad xawem izzağ. Mařar Necc ad ssgæeđey aymbub nnes *i westajeb*, ħima war tteggey akidwem am tubbuħeřya nwem, minzi kenniw war xafi tessiwřem nican am mammec xafi issiwiř umsexxar inu Ayub.”

⁹ *Xenni* ffylen Ilifaz zi Tayman u Bildad zi Cuħa d Šufar zi Naemat u nitni ggin am mammec i d asen inna SIDI. SIDI issgaeeed aymbub n Ayub *i ustajeb n tzaġit nnes*.

¹⁰ SIDI ifsi iceddiyyen n Ayub, awarni řami tuħa ittzaġa Ayub i umeddukkar nnes uca yarni SIDI di marra aġra n Ayub tnayen n tseqqar.

¹¹ Usin-dd ħares marra aytmas d marra suyetmas d marra inni t issnen zic. Nitni ccin akides aħrum di taddart nnes uca ssecnen as aziġez nsen uca eezzan t x marra řħar nni tuħa i xas iwyen SIDI. Qaē ijj ijj iwca asen ict n tepyast n nnuqart uca iwca asen eawed ict n txadent n wureħ.

¹² SIDI ibarek taneggarut n Ayub ktar zi tmezwarut nnes, maħar tuħa ħares arebea-aħaf n wuġi d setta-aħaf n iřeyman d wařef n iyenduzen n teħnact d wařef n teħyař.

¹³ Tuħa ħares sebea n iħenjiren d třata n yessis.

¹⁴ Tamezwarut igga as Yamima, wiss tnayen isem nnes Qařea d wiss třata isem nnes Qarn-Haffuk.

¹⁵ War ufin, di marra ddunect, tiħramin cnant amecnaw yessis n Ayub. Babatsent iwca asent tasħart jar aytmatcent.

¹⁶ Ayub iddar awarni i uya mya u-rebein n isegg^wusa. Netta izra iħenjiren nnes d iħenjiren n iħenjiren nnes *ħares ař* jjiř wiss arebea.

¹⁷ Ayub immut awarni řami iwsar ařas u tuħa ijjiwēn ussan *n tudart nnes*.

IZEHHIDEN

ADLIS AMEZWARU - IZEHHIDEN 1-41

¹ Sseed n weryaz,
1 wenni war igguren di ccwar n ieffanen,
d wenni war ibedden deg webrid n imednab,
d wenni war iqqimen x rkursi n yenni issehqaran,
² maca řefrahet nnes aqa-tt di ccarięa
u ittegg itt ass d řiřet.
³ Ad yiři am ict n tcejart i itwazzun řar iyezran n waman,
tenni itticcen řyiřet nnes di řweqt nnes,
afar nnes war ittizeř.
Marra min ittegg, ad yiři.

⁴ War *třiřin* ieffanen ammu,
minzi *nitni* am icarfa ittawyi t usemmid.
⁵ Minzi ieffanen war ttbeddin ca deg wass n řęhsab
uřa d imednab di tmesmunt n imseggaden,
⁶ Minzi SIDI issen abrid n imseggaden,
maca abrid n ieffanen aqa ad ifna.

¹ Mayemmi tthajen řęgnus
2 u ttemtimen řęgnus s wawařen ixwan?
² Kkaren ijeřiden n temmurt
uca mmcawaren řřukkam *marra* řidd i SIDI
u řidd i Lmasih nnes:
³ 'Ejj aney ad nęess iceddiyyen nsen
u ad xaney nessbeęeed tisęunin nsen!'

⁴ Wenni izeddyęen deg ujenna, idehęhec,
Sidi inu ad zzaysen istehza.
⁵ Xenni ad kidsen issiweř s lyađab nnes
uca s řhaduq n lyađab nnes ad ten issiggwed.
⁶ 'Necc aqa dehney Ajeřid inu,
x řihyun, adrar inu iqeddsen!'

⁷ Necc ad barręey tikkest n wawař!
SIDI inna ayi
'Cek d Mmi, jjiy-dd cek ass-a!'
⁸ Ttar zzayi u necc ad ac wceř řęgnus d řwart
uřa d tineggura n temmurt ad řark iřint d agra i cek.
⁹ Ad ten trebzed s yijj n weqđib n wuzzař,
ad ten taręed d tarezzit amecnaw ij j n uęarrař n třaxt.

IZEHHIDEN

¹⁰ Řexxu *xenni*, a ijeğiden, iřim d ifehhamen,
tebbtem ixef nwem, a řquđat n temmurt!

¹¹ Sexxarem i SIDI s tigg^wudi
u farħem s tarjijjet.

¹² Sudmem Mmis, ħima netta war ittxeyyəiq
u ad tetwahellkem kenniw deg webrid,
waxxa axeyyeq nnes itwasseyri drus waha.

Sseed n marra inni i ħars-dd yarewřen.

3¹ Azehhed n Dawud, umi yarweř zeg wudem n mmis Abcalum.

² A SIDI, inni d ayi iħeřřaren aqa kettaren,
aťtas aqa-ten đidd inu.

³ Aťtas aqa qqaren x řeemar inu
'I netta war din *iğ*i usenjem ħar AREBBI!' Silah.

⁴ *Aħeqqa* cek, a SIDI, d aseřqi i necc, aeuği inu,
uca cek d wenni issgaeeden azeğif inu.

⁵ S tmijja inu řayix i SIDI
uca netta yarra-dd xafi zeg wedrar nnes iqeddsen. Silah.

⁶ Senndey uca ikka xafi yiđeř,
faqey-dd, minzi Arebbi iėawen ayi.

⁷ War gg^wideř zi eecra n řuřuf n řgens,
inni i d ayi dd-innđen ssbedden ixef nsen x iyezdisen inu.

⁸ Kkar, a SIDI, senjem ayi,
a AREBBI inu, minzi cek tewtid marra řcedyan inu ħar uyesmir,
aqa teddzed tiymas n ieeffanen.

⁹ Asenjem aqa-t zi SIDI,
ad tiři lbaraka nnek x řgens nnek. Silah.

4¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun. Azehhed n Dawud.

² Arr-dd xafi xmi dd ttřayix, a AREBBI n tsegda inu!
Di řeřřaret aqa cek teggid ayi ttasie.
Ĥinn xafi u seř-dd ħar tzağit inu!

³ Tarwa n *yijj* n weryaz, ař meřmi i ħa yiři ueuği inu d řear?
Ař meřmi i ħa texsem řbaťeř,
ad tarzum x ixarriqen? Silah.

⁴ Snem *xenni*, aqa SIDI iħuzz i yixef nnes ijjen i di *iğ*a arđa nnes.
SIDI ad ayi iseř xmi d as i ħa řayix.

IZEHHIDEN

⁵ Arjijjem, u war xeṭṭim.

Siwřem deg wuř nwem di řectu nwem uca susmem. Silah.

⁶ Qeddmem tiyarša n tsegda

u ttečřem x SIDI.

⁷ Aṭṭas qqaren ‘Wi d aneḡ i ḡa issecnen řxar?’

A SIDI, ejj ad xaneḡ-dd tenqar tfawt n wudem nnek, a SIDI!

⁸ Cek tessfarřhed ayi deg wuř inu

ktar di řweqt i di tuḡa imendi nsen d binu n jdid nsen wesreen aṭṭas.

⁹ Di řehna ad zzřey u ad ṭṭsey,

minzi myir cek, a SIDI, ad ayi tesszedyed di řaman.

5 ¹ I umeqqran n imeḡnajen, ak-d temja. Azehhed n Dawud.

² A SIDI, seř-dd i min i ḡa iniḡ,

fehmet i unixses inu.

³ Ĥekkar i tmijja n uzaweg inu,

a Ajeḡid inu u AREBBI inu,

aqa i cek i umi ttzaḡiḡ.

⁴ ḡar tuffut, a SIDI, tesřid cek i tmijja inu,

ḡar tuffut nnqeřbey-dd ḡark

uca qqimey ttarjiḡ.

⁵ Cek war teḡid ca d AREBBI nni ittexsen tuseffna,

bnadem aceffan war ḡark ittiff aḡimi.

⁶ Ibuḡařiyyen war qqimen bedden zzat i tiṭṭawin nnek,

cek tcarrhed marra inni itteggen řḡar.

⁷ Ad thellked ayt bu-ixarriqen.

SIDI itteiffa aryaz n idammen d řyecc.

⁸ Maca s řemḡaret n tmexsiwt nnek icewwaren ad adfeḡ necc ḡar taddart nnek,

ad ac aḡareḡ ḡar zzawect nnek iqeddssn s tigg^wudi zzayek.

⁹ A SIDI, suyr ayi x webrid n tsegda nnek

di ṭṭwee n yenni i d ayi iḡeṭṭan,

seggem abrid nnek zzat i wudem inu.

¹⁰ Minzi deg uqemmum nsen war din bu řaman,

jjuf nsen d axeyyeb,

tmijja nsen d anḡeř yarezmen,

arebbun txancet s yiřes nsen.

¹¹ Dea ten, a AREBBI,

ejj iten ad wḡan s ccwar nsen,

azzeř xasen di ssibbet n waṭṭas n ixetṭan nsen,

minzi nitni yewwḡen xak.

IZEHHIDEN

¹² Jjem marra inni xak ittecřen ad farħen,
ejj iten ad sřiweřwen i řebda.
Cek tfaryed xasen
u inni ittexsen isem nnek ad negzen s řefraħet i yarsen dayek.
¹³ Minzi cek, a SIDI, ad tbarked amseggad,
ad as tquwwarded s uħinni am s ict n tcappa n useřqi d ameqqran.

6¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun x ufiřu wiss tmenya. Azehhed n Dawud.

² A SIDI, war d ayi ttwedda di lyađab nnek
u war d ayi ttexit ca deg wesear nnek!
³ Ĥinn xafi, a SIDI, mařar necc aqa arxuř.
Sgenfa ayi, a SIDI, mařar ixsan inu ttarjijjin!
⁴ Wah, řeemar inu yarjef ařas
u cek, a SIDI, ař meřmi?
⁵ Dweř-dd, a SIDI, fekk řeemar inu,
senjem ayi di řtwee n tmexsiwt nnek icewwaren.
⁶ Minzi di řmewt war dinni bu řidaret nnek.
Wi cek i řa iqadan di řaxart?

⁷ Necc uħřeř s inixsisen inu.
Ģiřet tekmeř necc ssuffey qama inu,
uřa d tassut inu teřtebteb qae s imeřawen.
⁸ Tiřt inu teřři s wecđan,
aqa-tt tetwacc zi marra iyrimen inu.

⁹ Agg^wjem xafi, marra inni itteggen řmueřiyet,
minzi SIDI isřa i tmijja n imeřawen inu.
¹⁰ SIDI isřa i uzaweg inu,
SIDI ad iqbeř tzađit inu.
¹¹ Marra řeedyan inu ad ten teřqef řefđiħet d unexřie,
ad dd-dewřen řar đeffar,
ak-d warmac n tiřawin ad ssedħan.

7¹ Ijj n yezři n Dawud deg wařas n tmijjiwin nni iřennej i SIDI di ssibbet n Kuc, Abinyamini.

² A SIDI, Arebbi inu, aqa xak i ttečřeř!
Senjem ayi zi marra inni xafi ittazzřen uca fekk ayi!
³ Maħend netta war d ayi izeeef am weyrad u ad ayi imezzeq,
řami war din wi i řa ifekken!
⁴ A SIDI, AREBBI inu, mařa necc ggiř man aya,
mařa din ca n řřeccc iřřeq deg ifassen inu,
⁵ mařa necc xeřřeř wenni akidi iddaren di řehna s řřar,
- maca necc ssnejmeř wenni i d ayi ijeyfen x walu -,

IZEHHIDEN

⁶ *xenni* ejj ad yazzeṛ ṛeḍu x ṛeemar inu u ad ayi iḍu
u ad iefes x tudart inu
u ad issezdey netta aḍuḡi inu di ttejjajt! Sila.

⁷ Kkar-dd, *a* SIDI, di lyaḍab nnek,
sueṛa ixef nnek x wehjam n yenni i d ayi iḥeṣsaren
u faq di tṭwee inu, aqa teggid tumured lḥukm.

⁸ Ijj n weydud n ṛegnus ad ac dd-inned
u sennej nnes ad dd-tdewṛed ṛar sennej.

⁹ SIDI ad iḥakem ṛegnus.

Egg dayi ṛḥeqq, *a* SIDI, eḷaḥsab tasegda inu
u eḷaḥsab ṛekmaret i xafi yarsin.

¹⁰ Sbedd tuḍeffna n iḍeffnanen u semten amsegged,
cek, wenni iqeḡben uṛawen d tyezzaṛ, *a* AREBBI iseggden!

¹¹ Tcappa n useṛqi inu ṛar AREBBI,
amsenjem n imseggmen n wuṛawen.

¹² AREBBI d ijj n ṛqaḍi iseggden,
ijj n Arebbi nni isexxḍen kuṛ ass.

¹³ Maṛa war dd-ieqib, ad isseqḍee netta ssif nnes,
ad imḥeḍ ṛqews nnes uca ad xas ineyyec.

¹⁴ Igga xas ṛesnaḥ ineqqen,
iggur ad yarr fritcat nnes d iṣefḍawen yareqqen.

¹⁵ Xzar, aqa iwḍa-dd xas ṛeḥriq n tarwa n ṛmuḥsiyyet
u iksi ddeyset n tamara
uca yuru-dd ixarriqen.

¹⁶ Iqqaz ijj n weḥfur uca issuḡey it,
maca d netta *s yixef nnes* i iwḍan deg weḥfur nni i igga.

¹⁷ Arber nnes ad ṛars-dd idweṛ aṛ azeḡif nnes
u ṛexcunet nnes ad dd-tehwa x uceqquf nnes.

¹⁸ Ad qadiṡ SIDI x tsegda nnes

u ad zehhdey i yisem n SIDI, n Ameuḡi x kuṛci.

8¹ I umeqqran n imeynajen, s *teynint* n Ujitti. Azehhed n Dawud.

² A SIDI, Arebbi nney, mammec icennee yisem nnek x marra tammurt,
cek d wenni iggin leaḍama nnek sennej i ijenwan.

³ Zeg uqemmum n iḥenjiren d iseyman
teggid jjeḥd x yenni i cek iḥeṣsaren,
ḥima ad tbelḷeḍ abrid x ṛeḍu u x wenni yarezzun ad intaqem.

⁴ Maṛa twaṛiṡ ajenna, ṛxedmet n iḍewḍan nnek,
taziri d yetran, inni teggid cek,

⁵ min iḥna *xenni* bnadem, aqa cek txarrṣed days
u mmis n bnadem, aqa cek txezzared ṛars?

⁶ U cek tarrid t cwayt qell i AREBBI,
u tewcid as ict n temrist n ueuġi d řeezz.
⁷ Tarrid t netta ad iħkem x tmeġga n ifassen nnek.
Tuġa tessarsed marra swadday i iḍaren nnes,
⁸ iħuřiyen d ifunasen, marra ina, daysen eawed řmař n yeyyar.
⁹ Ijdaḍ n ujenna d iseřman n řebħar,
marra min ittcuqan ibriden n řebħur.

¹⁰ A SIDI, Sidi nney, mammec icennee yisem nnek di marra tammurt!

9¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n ‘Anuri n memmi’. Azeħhed n Dawud.

² Necc ad qadiy SIDI s marra uř inu,
necc ad barrħey marra řeejayeb nnek.
³ Ad zzayek farħey ad zzayek sřiwřiwey.
Necc ad zehhdey i yisem nnek,
a cek, Ameuġi x kuřci!
⁴ Umi řeedyan inu dewřen ġar deffar, wḍan u ġeřyen zzat i wudem nnek.
⁵ Maġar cek twennid ayi tasġart inu u tbellēed ddeewet inu,
teqqimed x řkursi, a cek d řqadi d amseġged.
⁶ Cek teaqbed řegnus, thellked aeėffan,
temħid isem nsen i řebda qaē.
⁷ Řeedu, aqa nitni twaqdan, aqa-ten d řxirbat i řebda.
Tyeḍřed tineddam nsen, řidaret nsen tefna.
⁸ SIDI ittyima i řebda.
Issbedd řkursi nnes i řeħkam.
⁹ Netta ad icarree ddunit s tseġda
u ad iħkem řegnus s řħeqq.
¹⁰ SIDI d lburj yueřan i wenni ittmendaren,
ijj n lburj yueřan deg wakuden n řeħřaret.
¹¹ Inni issnen isem nnek, ad xak ttečřen,
maġar inni xak yarezzun, war daysen tsemmħed, a SIDI.

¹² Zehhdem i SIDI, wenni izeddyen x *wedrar* n řihyun, barrħem s tmeġga nnes jar řegnus.
¹³ Minzi netta yarezzu x usizzeř n idammen, ittxarrař daysen.
War ittu ca iyuyyan n řmusakin.
¹⁴ Ĥinn xafi, a SIDI,
xzar ġar řeřben inu i dd-yusin zeg inni d ayi icarrhen,
cek d wenni i d ayi ġa issġaeeden zi tewwura n řmewt,
¹⁵ Ĥima ad barrħey s marra ccan nnek
di tewwura n yeġis n řihyun.
Necc farrħey x usenjem nnek.

¹⁶ Řegnus wḍan deg weħfur i iggin nitni.
Aḍar nsen itwacedd di traccia

IZEHHIDEN

nni ssnuffaren nitni simant nsen.

¹⁷ SIDI idweř itwassen.

Netta yuya tasyart,

æeffan innuđ tmeġga n ifassen nnes. Ejj ifiřan ad denddnen. Sila.

¹⁸ Iæffanen ad dd-dewřen ęar řaxart,

marra řegnus nni ittun AREBBI.

¹⁹ Maca amezřuđ war itwattu i řebda,

war itwaqetřee řayas n řmusakin i řebda.

²⁰ Kkar, a SIDI, řima war iddikkwір bnađem ijhed ktar.

Ejj řegnus ad twacarrren zzat i wuđem nnek.

²¹ Siggwed iten, a SIDI,

ejj řegnus ad ssnen aqa nitni d iwdan *waha!* Sila.

10 ¹ A SIDI, mayemmi teqqimed tiggwejed *ammu?*
Mayemmi tessnuffared ixef nnek deg wakuden n řehřaret?

² S nnfaxet iđeffar uæffan řmeskin.

Aqa ad yiři ad twatřfen di tmeemač i di ttxarrřen.

³ Maęar æeffan isseuęa ixef nnes

ęar meźri n řeemar nnes,

ittbarek ađemmae,

ittceqqaf di SIDI.

⁴ Aæffan amecnaw wenni issġaeaden tinzar nnes ęar ujenna,
war ittbeqqec.

“War din AREBBI”, man aya d marra min di ittxarřen.

⁵ Marra ibriden nnes tteffęen as mliř kuř twařat.

Řehkamat nnek ttueřant xas.

Ittzawar marra inni t iheřřaren.

⁶ Netta iqqar deg wuř nnes “War ttenhezzię,
maęar zi jjiř ař jjiř war d ayi iřeqqef uřa d ijj n řęar.”

⁷ Aqemmum nnes *dayes* nneęřet,

iccur s ixarriqen d ddeę.

Sadu yiřes nnes *aqa din* tamara d řmueřiyet.

⁸ Netta ittęima ęar texceft di dcurat,
deg imucan innuffaren, ineqq inni war iggin ca.

Tiřřawin nnes mmeđarent x řmeskin.

⁹ Iřbet deg wemcan innuffaren,

am weyrad deg uđurri n uxecab.

Netta ittřekkar řima ad yacar řmeskin.

Ittacar řmeskin umi t ijebbed di traccia nnes.

¹⁰ Netta ihekkwa-dd ęar wadday, ittađar
u řmeskin iweřřa ęar *waccaren* nnes ijehden.

¹¹ Iqqar deg wuř nnes “AREBBI ittu,

netta issnuffar uđem nnes,

emmarř ad t iřar.”

¹² Kkar, a SIDI, AREBBI, ssgaæed afus nnek,
war ttettu řmusakin.

¹³ Mayemmi ittceqqaf uæffan di AREBBI,
mayemmi iqqar deg wuř nnes
“Cek war tettbeqqaced!”

¹⁴ Aqa cek tezrid, minzi twařid tamara d wecđan
mahend ad ten tessarsed deg ufus nnek.
Řmeskin ittarr-dd ħark s uzeġif.
Cek d ameawen n uyujjř.

¹⁵ Arż ayjř n uæffan
u beqqec řyar n wenni itteggen tuæffna
ař war ttifed walu *ead*.

¹⁶ SIDI d ajeġid i řebda qac.
Řegnus twateħħan zi temmurt nnek.

¹⁷ A SIDI, cek tesřid i mezri n imwađeen,
ad tessmetned uřawen nsen,
ad ħarsen tmeyyřed amezzuġ nnek

¹⁸ ħima ad tewced tasyart i uyujjř u i wenni itwaħeřřaren,
maħend uřa d ijj n bnađem x temmurt war ittyimi issagġ^wad *ead* uřa d ijj.

11 ¹ I umeqqrان n imeynajen. Zi Dawud.

Necc ttecřey x AREBBI. Mammec teqqarem i řeemar inu
“Arewřem ħar idurar, a ijdad!”?

² Maħar xzar, iæffanen aqa meħħđen řqews,
ssrusan fritcat nsen ħar ufiřu
ħima ad wten di taġest deg inni umi isegged wuř.

³ Wah, dsusa n ddunit twaredđġen!
Min *izemmar xenni* ad yegg umsegged?

⁴ SIDI *izeddey* di řeqsar nnes iqeddsen,
řkursi n SIDI *ittbedda* deg ijenwan.
Tiřřawin nnes ttwařant,
řxezrat nnes arezzunt di tarwa n bnađem.

⁵ SIDI ittbeqqec amsegged,
maca řeemar nnes ittæiffa aæffan d wenni ittexsen řeunf.

⁶ Netta ad iwwet iæffanen s ijj n wenżar n txećfin,
timessi d řećbaryyet d ict n řħaryat tameqqrant *ad iřint* d tasyart n řkas nnes.

⁷ Minzi SIDI d amsegged,
ittexs timegga iseggdén.
Marra inni igguren nican ad řaren aymbub nnes.

12¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud. X ufiřu wiss tmenya.

² Senjem, a SIDI, minzi ařdiq itwaqđa,
mayar war din ead imtiqqan jar tarwa n bnadem.

³ Nitni ssawařen jarasen s ixarriqen,
s iyencicen ccuren s usřinneb iyekkʷan,
aqa ssawařen s tnayen n iyembab.

⁴ Ejj SIDI ad iqđee marra iyencicen s usřinneb iyekkʷan,
uřa d iřes s wawařen n nnfaxet.

⁵ inni iqqaren “S yiřes nney ad řarney yiři uqarru imřar,
iyencicen aqa-ten nney!
Man wen iřan xaney d sidi?”

⁶ “Di ssibbet n ddeř i itteggan x řmusakin uřa di ssibbet n iyuyyan n imezřađ,
ad kkareř řexxu necc”, inna SIDI.

“Wenni x tuřa idduqez, ad t awyey di řaman.”

⁷ Awařen n SIDI aqa-ten d awařen řfan,
twassizdgen am nnuqart deg ijj n řkas i ufesyi di temmurt,
twassizdgen sebea n twařawin.

⁸ Cek, a SIDI, ad ten teřđid,
ad aney teřřared zi jjiř-a,
i řebda qae.

⁹ Ieeffanen gguren nnđen mani mma,
xmi i řa ikkar ddeř jar tarwa n bnadem.

13¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud.

² Mečřař ead, a SIDI, i d ayi i řa tettud?

Ař mečřař ead i xafi i řa tessnuffared ařembub nnek?

³ Mečřař i iqqimen ad ggeř ead řehmun di řeemar inu,
ačđan deg wuř inu mkuř ass?

Ar meřmi i řa isseuřa řeđu inu ixef nnes xafi?

⁴ Xzar-dd, arr-dd, xafi a SIDI, AREBBI inu!
arzem ayi tiřřawin inu, řima necc war tteřřsey iđes n unuri,

⁵ řima řeđu inu war iqqar
“Necc řellbey xas!”, wenni i d ayi iřeřřaren war ifarreh,
mařa ggureř faryey.

⁶ Necc ttecreř x tmexsiwt nnek icewwaren.

Uř inu ad ifarř x usenjem nnek.

Necc ad řennjey i SIDI,
mayar netta igga dayi řxir.

14¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud.

Abuhaři inna deg wuř nnes “War din bu AREBBI!”
Nitni ttaredğen, ttegggen timesřayin idexsen ,
war din uřa d ijj ittegg min icnan.

² SIDI ixezzar-dd zeg ujenna řar tarwa n iwdan
řima ad izar, ma din řed days řefhamet,
ijj wenni yarezzun AREBBI.

³ Marra ffyen zeg webriđ,
aqa-ten jmić dewřen d ieffanen,
war din uřa d ijj ittegg řxar,
uřa d ijj.

⁴ Marra inni ittegggen řmueřsiyyet ma war řarsen bu tussna,
inni ittetten řgens inu amecnaw xmi ttetten ařrum?
Nitni war ttřayan x SIDI.

⁵ Aqa tewđa-dd xasen din tiggwudi temřar,
mayar AREBBI aqa-t ak-d jjiř n imseggaden.

⁶ Kenniw tneřđem array n řemsakin,
minzi SIDI d amcan nnes n tarewřa.

⁷ Ih, aqa asenjem n Israyil ad dd-yař zi řihyun!
Xmi dd i řa yarr SIDI imeřbas n řgens nnek,
ad yarceq Yaćqub,
ad ifarř Israyil.

15¹ Azehhed n Dawud.

A SIDI, man wen i řa iqqimen deg uqıđun nnek?
Man wen i řa izedyen x wedrar nnek iqeddsen?

² Wenni igguren di řekmařet n tudart nnes u ittegg tasegđa
u *wenni* issawařen tidett deg wuř nnes.

³ Wenni war ittceqqafen s yiřes nnes,
wenni war ittegggen řřar i ićciren nnes
u war ittazar ajjar nnes.

⁴ Wenni immenđaren zi *Arebbi* aqa itwasseřqar di tiřřawin nnes,
maca inni itteggweden SIDI, ittweqqar iten.
Ijjuğ di txessart nnes
war *t* ittbeddiř.

⁵ Wenni war itticcen *tmenyat n* nnuqart nnes s arriba
u war itteřteř arracka đidd i wenni war di iğin řeib.
Wenni ittegggen man aya,
war iggur ad ifary i řebđa.

16¹ Ict n tira yuğyen ineqcen. Zi Dawud.

Hða xafi, a Arebbi, mayar necc arewřey-dd yarek.

² *Řeemar inu* tenna i SIDI “Cek d Sidi inu,
uřa d řxar inu, war din min xak yueřan!”

³ X imqeddasen i *izeddyen* x temmurt u x ayt n tťaşıřet,
aqa marra arđa inu aqa-t akidsen.

⁴ Tamara n yenni iđeffaren *ammu* deyya ijj n *arebbi* nneđni, ad twaktarent.
Necc war ttfarriřey tawhibt nsen n useyyeb n idammen
u war ttidarey ismawen nsen x iyencicen inu.

⁵ SIDI d tasyart inu d řkas inu.
Cek teřtfed taqedduřt inu deg ufus nnek.

⁶ Iřiřan n *řeabar* kkaren ayi-dd deg imucan iřebřen,
wah, tasyart *aqa* tusa-dd xafi mliř.

⁷ Necc ad barkey SIDI, wenni i d ayi ineřřen.
Uřa s ģiřet sřřemdent ayi tyežzař inu.

⁸ Necc řebda tteggey SIDI zzat i tiřřawin inu.
Umi netta *iđa* x ufus afusi inu,
necc war farřey.

⁹ S uyenni uř inu ifarřeř
u aeuři inu ittarcıq.
Wah, *uřa d* aysum inu ad iddar s řaman.

¹⁰ Mayar cek war tsemmhęd ca di řeemar inu di řaxart,
u war tettarrid ařđıq nnek ad ızar řyecc.

¹¹ Cek ad ayi tessecned abrid n tudart,
tyawant zi řefrařet aqa-t zzat i uyembub nnek,
nniřmat aqa-ten deg ufus nnek i řebda.

17¹ Tazağit n Dawud.

A SIDI, seř řar min iğan nican, ggem řbař i uyuyyi inu,
ewc amezzuř xmi tťažıř s iyencicen war zzaysen dd-ittekk ca uxarriř.

² Ejj řřeqq inu ad iffeř zi zzat i wudem nnek,
ejj tiřřawin nnek ad xezžarent řar min iğan iseggdan.

³ Cek tqeğbed uř inu, tarzud *days* s ģiřet.
Tjarrbed ayi, *maca* war tufid walu.
Mařa xarřey di ca war iřiři, war dd-teffıř ca zeg iyenciden inu.

⁴ X min tteggan iwdan,
aqa necc hđıř ixef inu,
elařsab awař zeg iyencicen nnek, zi tebridin n ayt-řeunf.

⁵ Ggiř iřuraf inu di jjurrat n iđaren nnek,
řima war farřyen iđaren inu.

IZEHHIDEN

- ⁶ Necc řayix xak, minzi cek ad xafi-dd tarred,
a Arebbi, ewc ayi amezzu, seř i min řa inix.
⁷ Iři ad tetwafarzed s tmexsiwt nnek icewwaren,
cek d wenni i issenjamen inni yarezzun mani i řa yarewřen
zeg *ufus* n yenni i ittyewwřen x ufus nnek afusi.
⁸ Hřa ayi am weryaz amezyan deg yeři n tiř nnek,
snuffar ayi di tiři n wafriwen nnek
⁹ zeg ičeffanen inni d ayi iřeřsaren,
inni d ředyan n řeemar inu, inni d ayi ittquwwaren.
¹⁰ Nitni bellčen ixef nsen s tdunt nsen,
s uqemmum nsen ssawařen s nnfaxet.
¹¹ Rerxu quwwaren nitni i řuraf nney,
tiřawin nsen mmuqqřent mařend ad *aney* řdaren řar temmurt.
¹² Netta yarwes deg weyrad nni imezzřen ad imezzeq *taymart nnes*,
x yijj n weyrad d amezyan izeddyen deg imucan innuffaren.

¹³ Kkar, a SIDI, ruř msagar akides, yřeř-it řar temmurt.
Fekk řeemar inu s ssif nnek zeg učeffan,
¹⁴ s ufus nnek zeg iryazen, a SIDI, zeg iryazen
nni řarsen ddunit d tasyart min ttekken ddaren,
inni zi tetteemmared ačeddis nsen s řeknuz inuffaren,
uřa d iřenjiren nsen twayawanan,
ttejjan min iqqimen nitni i tarwa nsen.
¹⁵ Necc ad řarey aymbub nnek di tsegda,
ad dd-dewřey jjiwney s waddud nnek xmi dd i řa faqey.

18¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud, amsexxar n SIDI
i issiwřen awařen n yezři-ya i SIDI
deg wass umi t ifekk SIDI
zeg ufus n marra ředyan nnes u zeg ufus n Cawul.

- ² Netta inna
“Necc ttexseř cek, a SIDI, jjeħd inu d *cek*.
³ SIDI d tařđart inu d lburj inu d amsenjem inu,
Arebbi inu, jjarf inu, necc řars i řa arewřey.
Cek d aseřqi inu d yicc n usenjem inu,
lburj inu yueřan.
⁴ Necc řayix-dd x SIDI, wenni isdařeřen asemřar,
u necc aqa twassnejmey zi ředyan inu.

⁵ Iseywan n řmewt nřđen ayi-dd,
ssigg^wedent ayi řřemřat n waman ihajen.
⁶ Iseywan n řaxart carfen ayi,
tixecřin n řmewt řřarent ayi.
⁷ Di řeřřaret inu řayix-dd x SIDI, u x AREBBI inu i x dd-řayix.
Zi zzawect nnes isřa netta i tmijja inu

IZEHHIDEN

uca iḡuyyan inu *udfen* ḡar imezzuḡen nnes.

⁸ *Xenni* tenhezz u tarjijj temmurt,
dsusa n idurar ttraḡen-dd ttasen-dd u nhezzen,
maḡar lḡaḡab nnes tuḡa itwassarḡ.

⁹ Ddexxan iḡaæed-dd zi tenzarin nnes u timessi zeg uqemmum nnes tṡarḡ,
ṛefḡem itteḡduduḡen itwassarḡ zzayes.

¹⁰ Netta ijja ajenna ad yaḡar uca *xenni* ihwa-dd netta,
aḡa din ijj n useynu d abarcan sadu iḡaren nnes.

¹¹ Netta indeh x ijj n uxirub, *wah* iḡwa,
uca iḡewwem x wafriwen n uṡemmiḡ.

¹² Netta iḡga taḡest am ijj n udurri x yixef nnes, *am* texzant nnes n ifetwan,
ijj n wegraw n waman, iseynuten iqelljen ibbarecnen.

¹³ Zi tissiqṡ qibaḡ nnes twassarḡen ṛefḡem itteḡduduḡen.

¹⁴ Uca ijja SIDI ajjaḡ ad idduqḡez zeg ujenna,
Ameuḡi x kuṛci iḡga tmijja nnes ttnefrara.

¹⁵ Netta issekk fritcat n *ṛqews* nnes uca ibezzeḡ iten,
izzarḡeḡ assamen uca issiḡḡ^wed iten.

¹⁶ Tisiwin n iḡezran dewṛent ttbanent,
dsusa n ddunit dewṛen earran

zeg utextex n SIDI,

zeg uṡuḡi n ṛeewin zi tenzart nnes.

¹⁷ Zi sennej issizzweḡ-dd *afus* nnes , yiwi ayi,
ijbed ayi-dd zeg waman mḡaren.

¹⁸ Netta ifekk ayi-dd zi ṛeedu inu ijehden, zeg inni i d ayi icarrhen,
minzi nitni tuḡa jehhden xafi.

¹⁹ Nitni ḡṡaren ayi deg wass n arṡiyyet inu,
maca SIDI tuḡa d ameemmed inu.

²⁰ Netta indeh ayi ḡar ttasie uca issenjem ayi,
maḡar netta tuḡa isseizza ayi.

²¹ SIDI ixṛef ayi eḡaḡsab taseḡda inu,
eḡaḡsab tazduḡi n ifassen inu ixegṡṡ ayi.

²² Maḡar necc tṡfeḡ ibriden n SIDI,
war heyyḡeḡ ca x AREBBI inu s uxeyyeb.

²³ Maḡar marra ṛḡeḡq nnes tuḡa zzat i *tiṡṡawin* inu,
war heyyḡeḡ ca x tweṡṡa nnes.

²⁴ Dewṛeḡ akides kemṛeḡ,
ḡḡiḡ ixef inu zi ṛmueṡiyyet inu.

²⁵ SIDI ixṛef ayi anect n tseḡda inu,
anect n tazduḡi n ifassen inu zzat i *tiṡṡawin* nnes.

²⁶ I umeddukeṛ aṡḡiḡ i teḡiḡ cek d ameddukeṛ aṡḡiḡ,
i bu-teḡruḡṡ ikemmṛen i teḡiḡ cek tkemmṛed.

²⁷ Ak-d wenni iṡṡan aḡa teṡṡid ktar,
ak-d wenni ifarḡen aḡa tfarḡed ktar.

²⁸ Cek tessnejmed ṛḡens itwaḡṡaren.
Tiṡṡawin imeeffaren ad tent tesssehwiḡ.

²⁹ Minzi cek d řefnar inu, SIDI!

AREBBI inu ittegg tifawt di tağest inu.

³⁰ Minzi akidek ad azzřey x ict n bandiyya,
ak-d AREBBI inu ad negzey x ijj n řhiđ.

³¹ Abrid n Arebbi ikmeř, awař n SIDI itwařeffa *di tmessi*.

Netta d aseřqi i marra inni days ittiqqan.

³² Mařar man wen i iğan d Arebbi, myir SIDI,
u man wen i iğan d tařđart, myir AREBBI nney?

³³ Arebbi wenni i d ayi ittbeysen s jjhed
d wenni i d ayi itticcen abrid inu ikmeř.

³⁴ Netta igga iđaren inu am yenni n iyađden n wezyar,
u yarra ayi ad beddey x řegeudi inu.

³⁵ Netta isseřmed ifassen inu i umenyi,
iyağen inu ad meħden ijj n řqews n nnhas.

³⁶ Cek tewcid ayi aseřqi n usenjem nnek,
afus nnek afusi d asenned inu
u s uwađee nnek tessemyared ayi.

³⁷ Aqa teggid ttasie i uřurif sadu inu,
uca ticeebin inu war meyyřent.

³⁸ Necc đfarey řeedyan inu u teħhiy ten,
u war dd-tteiqibey ař ten qđiy.

³⁹ Necc ssnuqbeý ten řars ařami war zemwaren ad kkaren eawed.
Nitni wđan-dd sadu iđaren inu.

⁴⁰ Cek tbeysed ayi s jjeħd i umenyi,
tarriđ-dd inni řari dd-ikkaren ad ađaren sadu inu.

⁴¹ Cek tewcid ayi iri n řeedyan inu, n yenni i d ayi icarrhen,
u necc aređgey ten.

⁴² Nitni řayan, *maca* war din tuyi umsenjem,
řayan x SIDI, *maca* netta war xasen dd-yarri.

⁴³ Necc weddarey ten am ttejjajt zzat i usemmiđ,
am ucař x ibriden u necc eejney xasen.

⁴⁴ Cek tfekked ayi zeg imcubbcen n weydud,
teggid ayi d azeğif n řegnus,
ijj n weydud war t ssiney, ad ayi isexxar.

⁴⁵ Myir řami isřa umezzuy waha, sřin-dd řari.
Tarwa n yijj n abarrani ssniemiřen ssubuđen ayi.

⁴⁶ Tarwa n yijj n abarrani fecřen,
nitni ffyen-dd zi lbarajat nsen, arjijjen.

⁴⁷ Tudart i SIDI u ad tetwabarek teřđart inu.
Iři ad itwassgaeeđ AREBBI n usenjem inu.

⁴⁸ Arebbi wenni xafi ittentaqamen
u *wenni* d ayi ittegggen iyduden sadu ufus inu,

⁴⁹ *wenni* i d ayi issuffuýen zeg *ufus* n řeedyan inu,
wah, cek tessgaeeaded ayi tiwa n yenni i d ayi ittđaddan,
cek tessenjamed ayi zeg weryaz n řexcunet.

⁵⁰ X uyenni, SIDI, necc xsey ad cek qadiy,
u ad zehhdey isem nnek.

⁵¹ Igga isenjimen n ujeġid nnes myaren
uca isscen tamexxiwt nnes icewwaren i umedhun nnes,
i Dawud u i zzariet nnes i řebda.

19¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud.

² Ijenwan barrhen s ucuġi n Arebbi
uca tessiweř řqubbet x řxedmet n ifassen nnes.

³ Ass awarni ass itteffey-dd wawař
u ġiřet awarni ġiřet teddakk^wař tussna tarra nnefs.

⁴ War iġi d řhard u war ġin ca d awařen,
tmijja nsen war d as ittesři hed.

⁵ Afiru n useggem nsen iffeř x temmurt marra
uca awařen nsen ffeřen řars ař tťarf n ddunit.
Netta igga diha ijj n uqiđun i tfuct,

⁶ amecnaw muřay nni dd-issijjen zeg wexxam n řemřac,
isřiweřew am ijj n bu-taryast řima ad iksi di ticři nnes.

⁷ Netta iffeř-dd zeg ijj n tťarf n ujenna
uca yuyur řars ař tťarf nnes nneđni
uca war tennuffar uřa d ict n řřajet i řřaduq nnes.

⁸ Aqa tekmeř ccariea n SIDI,
tiwi-dd agenfu i buřbeř.
Chadet n SIDI days řaman,
tewca tiřit i uqubbani.

⁹ Řumurat n SIDI segdent,
ssfarrhen uř.
Tawřiyyet n SIDI teřfa,
tesscan tifawt i tiťtawin.

¹⁰ Tiggg^wudi zi SIDI teřfa,
teqqim tbedd i řebda.
Lfarayid n SIDI d tidett,
aqa-tent d řřeqq marra.

¹¹ Nitenti jebbdent meřri ktar zeg wureř,
wah, ktar zeg wureř iřfan
u aqa-tent d timiziđin x tamment niř x tamment n teyrařt.

¹² Uřa d amsexxar nnek itwawebbex zzaysent,
deg uřeťtu nsent *tennuffar* days řmunet tameqqrant.

¹³ Ixeťtan, wi zzaysent yucin?
Sizdeg ayi zi *min* war ittbinen.

¹⁴ Hđa amsexxar nnek eawed zi nnfaxet,
řima war xafi tettseġid
u řima ad iřiř d amezdag zeg uxeťtu imřaren.

¹⁵ Iři ad dd-asen wawařen n uqemmum inu

d ixarişşen n wuř inu
i řxađar nnek, a SIDI, a taşđart inu d amefdi inu!

20¹ I umeqqran n imeynajen. Aزههد n Dawud.

² Iři ad xak-dd yarr SIDI deg wass n řehşaret,
ad cek issizdey isem n AREBBI n Yaequb *deg wemcan* yueřan ifaryen.

³ Iři ad ac iwc afus zi zzawect
u ad cek dd-icawen zi řihyun.

⁴ Iři netta ad cek yidar di tewhibin n řyiğet nnek
u ad tiři tyarşt n wecmađ nnek amecnaw tadunt i netta. Sila.

⁵ Iři netta ad ac iwc elahşab *min immezri* wuř nnek u ad ikemmeř marra inwayen nnek.

⁶ Neccin ad nesřiwr̥ew x usenjem nnek
u ad nessueřa ibanduten deg yisem n AREBBI.
Iři ad issjiwen SIDI marra mezri nnek.

⁷ Řexxu ssney, aqa SIDI ad yawi asenjem i Umedhun nnes.
Netta ad t-idd yarr zeg ijenwan n zzawect nnes iqeddsen s tmeğga timeqqranin n usenjem s
ufus afusi nnes.

⁸ Ina ttxarraşen deg ikarruten u ina deg iysan,
maca neccin ad nxarreş deg isem n SIDI, AREBBI nney.

⁹ Nitni uđaren uca wđan,
neccin ad nekkar u neqqim nbedd.

¹⁰ A SIDI, awi-dd asenjem!
Ejj ad aney dd-yarr ujeğid deg wass i di nřaya.

21¹ I umeqqran n imeynajen. Aزههد n Dawud.

² A SIDI, ajeğid ifarĥ zi jjehd nnek
u meĥar netta igga tanewwart x usenjem nnek!

³ Tewcid as mezri n wuř nnes
uca cek war tugid ca azaweg n iyencicen nnes. Sila.

⁴ Mařar cek tusid-dd i umsagar akides s lbarakat n řxar,
teqqned as ict n temrist n wurey iřfan x uzeğif nnes.

⁵ Ittar ac tudart *tazirart*,
tewcid as tt,
tuzzeggart n wussan i řebda qaε.

⁶ Imřar ueuği nnes s usenjem nnek,
tissiq̣t d řeezz temmars xas.

⁷ Minzi cek tarriđ t d lbarakat i řebda,
cek teccured t s řefrahet řar wudem nnek.

- ⁸ Maɣar ajeǧid ittcaɣ x SIDI
u s tmexsiwt icewwaren n Umeuǧi x kuɣci netta war ittefriɣ.
- ⁹ Afus nnek ad yaf marra řeedyan nnek,
afus afusi nnek ad yaf marra inni cek icarrhen.
- ¹⁰ Cek ad ten tarrid amecnaw ict n tefqunt icemmɣen di řweqt n twasit nnek,
SIDI ad ten iřarɗ s lyaɗab nnes
uca timessi ad ten tecc.
- ¹¹ Ad temħid řyiǧet nsen zi temmurt
uca ad teteħħid zzariet nsen jar tarwa n bnaɗem.
- ¹² Maɣar nitni nedyen ac řɣar,
ggin ict n tmeemuč,
maca war zemwaren walu.
- ¹³ Maɣar cek ad ten tegged jar titṭawin,
s ifiřan n řqews nnek ad tneyyced x wudmawen nsen.
- ¹⁴ Sgaeeɗ ixef nnek, a SIDI, s jħhed nnek!
Ejj aney ad nyennej uca ad nzehhed i tzemmar nnek.

22¹ I umeqqaran n imeynajen, s *teynint* n ‘Tudadt n tuffut’. Azehhed n Dawud.

- ² Arebbi inu, Arebbi inu, mayemmi i d ayi tejjid?
Zi řagg^waj i *teǧid* zeg usenjem inu,
zeg wawařen i řuyuyuy *am weyrad*.
- ³ A AREBBI inu, řayiy deg wass, *maca* cek war xafi-dd-tarrid ca,
u s ġiřet, u necc war *ufiy* arraħet.
- ⁴ Cek d amqeddes i *teǧid*, tzeddyed di řwest n izřan n usebbeħ n Israyil.
- ⁵ Ttecřen xak řejdud nney,
tuɣa ttecřen u cek tarrid ten ad nejmen.
- ⁶ Nitni řuyuyen-dd ɣark uca twassnejmen,
nitni tuɣa ttecřen xak u nitni war nnħecmen ca.
- ⁷ Necc d ict n tkecca, war iǧi d aryaz,
necc d řħegra n iwdan uca twasseħqareɣ jar řgens.
- ⁸ Marra inni i d ayi izrin, stehzan zzayi,
arzmen iyencicen *nsen*, ssenhezzan azeǧif.
- ⁹ *Qqaren* “Seedu t x SIDI,
ħima wanita ad t ifekk u ad t issenjem,
maɣar netta yarɗa xas.”
- ¹⁰ Minzi cek tjebbded ayi-dd zeg uɛeddis n yemma,
cek tarrid ayi ad ttecreɣ x wabbucen n yemma.
- ¹¹ Zi řemrawet twammendaɣeɣ xak,
zeg uɛeddis n yemma aqa cek d Arebbi inu.
- ¹² War ttyimi bu ɣar řagg^waj,
maɣar řehřaret tudes u war din ca ameawan.

IZEHHIDEN

¹³ Aṭṭas n imwan nnden ayi-dd,
ifunasen n řexřa ijeħden zi Bacan quwwaren ayi-dd,

¹⁴ arźmen-dd ȳari aqemmum nsen
amecnaw ijj n weyrad izeħħar.

¹⁵ Necc twafarřey am waman u marra ixsan inu twamsebđan.
Uř inu am ccmeē, aqa ifsi daxeř inu.

¹⁶ Jjeħd inu yužey am uceğiq n ict n tqedduħt,
iřes inu iřseq ȳar waney inu.
Cek tessarsed ayi di tēejjajt n řmewt.

¹⁷ Maȳar iřan nnden ayi-dd,
ict n bandiyya n tarwa n řeħřam quwwaren ayi-dd,
aqa amecnaw ayrad ifassen d iđaren inu.

¹⁸ Zemmarey ad řesbey marra ixsan inu
u nitni ttwařan ayi u xezwaren-dd ȳari.

¹⁹ Nitni bđan arruđ inu jarasen
uca ggin taqedduħt x řeēbayet inu.

²⁰ Cek, *a* SIDI, war *ttiři* ȳar řagg^waj, *a* jjeħd inu,
as-dd deyya ħima ad ayi teawned.

²¹ Fekk řeēmar inu zi ssif,
ayenni zeg uqeřtes n weqzin.

²² Ffek ayi zeg uqemmum n weyrad,
fekk ayi zeg waccawen n ifunasen n řexřa! Aqa cek tesřid ayi.

²³ Ad barrħey isem nnek i wawmaten inu,
ad xak sebħey di řwest n wegraw n řgens.

²⁴ Kenniw, inni ittegg^wden SIDI, semyarem t, *kenniw* marra zzariēet n Yaēqub,
seuğem t u weqqarem t, *kenniw* s marra zzariēet n Israyil,

²⁵ maȳar netta war isseħqir ca řeħřaret n wenni itwahřaren u war tt iēiff ca
u war xas issnuffar ca udem nnes,
maca netta isřa as mařa iřaȳa as-dd.

²⁶ Zzayek ad dd-ȳas uqadi inu deg ijj n wegraw *n řgens* ameqqran,
ad kemmřey lwuēud inu zzat i yenni i zzayes ittegg^weden.

²⁷ Imwađēen ad ccen u ad jjiwnen,
inni arezzun x SIDI ad as sebħen,
uřawen nsen ad ddaren i řebda.

²⁸ Marra tineggura n temmurt ad t idarent
uca ad dewřen ȳar SIDI
u marra twacunin n ddunit ad ađaren zzat i wudem nnek,

²⁹ minzi tageldit i SIDI *i teğa*
u netta iħekkem x řegnus.

³⁰ Marra *iwdan* n tadunt di temmurt ad ccen ad sejden,
marra inni dd-iħekk^wan di tēejjajt ad ađaren zzat i wudem nnes
d yenni war zemwaren ad ħđan řeēmar nsen.

³¹ Zzarieet ad as tsexxar,
ad tetwazemm d arraw i Sidi inu.

³² Ad dd-asen, ad barrhen tasegda nnes i yijj n řgens
nni i dd ya itwaxeřqen mayar nettat aqa igga itt.

23¹ Azehhed n Dawud.

SIDI d ameksa inu, war xafi ittekk ca zzeaf.

² Netta issareyyař ayi di dđmani n tarewsa izizawen,
ineddeh ayi řar waman yarsan.

³ Netta issfaqa řeemar inu,
ineddeh ayi di řatar n tsegda di řťwec n yisem nnes.

⁴ Waxxa ggureř di teyzurt n tiri n řmewt,
war ttegg^wdey zi řřar, mayar cek akidi.
Aekkaz nnek d tařřarct nnek ttfewwjen xafi.

⁵ Tesswejaded řťabřa inu zzat i wudem n yenni i d ayi iřeřřaren.
Tdehned azeřif inu s zzeet, řkas inu ifeyyed.

⁶ Iwa, řxir d tmexsiwt icewwaren ad ayi đřaren
marra ussan n tudart inu,
necc ad qqimeř di taddart n SIDI
ař aneggar n wussan.

24¹ Azehhed n Dawud.

I SIDI teđa temmurt d ucemmar nnes,
ddunit d imezday nnes..

² Mayar netta issars dsas nnes x řebřur
u issemten itt x sseřrat.

³ Wi izemmareen ad igaeed adrar n SIDI,
wi izemmareen ad ibedd x wemcan iqeddsen?

⁴ Wenni řar iřa ifassen imezdagen d wuř iřfa,
wenni war dd-ittarri řeemar nnes x min ifennan
u war ittjjařa s ixarriqen,

⁵ d netta ad iksi lbaraka zi SIDI
uřa d tasegda zi AREBBI n usenjem nnes.

⁶ D wa d jjiř n yenni xas yarezzun,
inni yarezzun x uřembub nnek, aqa-t d Yaequb. Sila.

⁷ Sgaeedem izeřifen nwem, a tiwwura,
u sgaeedem tiwwura nnek n řebda,
hima ad yadef ujeřid n ueuři!

⁸ Man wen i iřan d ajeřid n ueuři?
D SIDI, ijhed, ijebbar,
SIDI aqa-t d ajebbar deg umenyi.

⁹ Sgaɛɛdem izeġifen nwem, a tiwwura,
u sgaɛɛdem tiwwura nnek n řebda,
hima ad yadef ujeġid n ueuġi!

¹⁰ Min iena netta, ajeġid-a n ueuġi?
SIDI n řeeskarat d netta d ajeġid n ueuġi. Sila.

25¹ Aزههد n Dawud.

Alif. Dawud.

yark, a SIDI, i d ssgaɛɛdey řeemar inu.

² Bat. A AREBBI inu, necc ttečřey xak.

Ejj ayi war ttsedħiy,
ejj řeedyan inu war neggzen sennej s řefrahet xafi.

³ Gimel. Wah, marra inni cek ittrajan war ttsedħin.
Inni iggin s řeydar břa ssibbet, ad ggen tisedħi.

⁴ Dalit. A SIDI, sscen ayi ibriden nnek,
syar ayi imesraq nnek.

⁵ Hi. Ndeh ayi di tidett nnek u syar ayi,
minzi cek d AREBBI n usenjem inu,
necc ssitimey xak ass marra.

⁶ Zayin. Eqeř, a SIDI, x arrehmet nnek
u x tmexsiwt nnek icewwaren,
mařar aqa-tent ġant zi řebda.

⁷ Xit. War ttidar ca ddnuh n temzi inu,
uřa d ixetřan inu.

Xemm maca řari di tmexsiwt icewwaren nnek,
di řtwee n tcuni nnek, a SIDI.

⁸ Tit. SIDI icna u d ařdiq,
s uyenni ad issyřar imednab deg webrid nnes.

⁹ Yud. Netta ad igewwed imwađeen s řħeqq
u netta ad isseřmed abrid nnes i imwađeen.

¹⁰ Kaf. Marra imesraq n SIDI aqa-ten d tamexsiwt icewwaren d teřdiqt,
i yenni iħetřan řeahd nnes d ccahadat nnes.

¹¹ Lamid. Di řtwee n yisem nnek, a SIDI,
yřar řmueřiyet inu, mařar aqa-tt d ařřas.

¹² Mim. Man wen d aryaz i ittegg^weden SIDI?
Netta ad as isseřmed abrid i ittxeřřa ad ixđar.

¹³ Nun. Řeemar nnes ad issens di řxir
u zzariet nnes ad iwart tammurt.

¹⁴ Samix. Řaman i din n SIDI i yenni zzayes ittegg^wden
u řeahd nnes mařend ad as ten issargeb.

¹⁵ Ćayin. Tiřřawin inu řebda di SIDI,
minzi netta ad ifekk iđaren inu zi tracca.

¹⁶ **Pi.** Arr-dd ɣari s uɣembub u ɣinn xafi,
maɣar necc aqa-yi weɣdi u di řeyben.

¹⁷ **Tsadi.** Řeɣšarat n wuř inu aqa mmarnint.
Suffey ayi zi ddiqat i d ayi.

¹⁸ **Rix.** Xzar-dd ɣar řeyben inu d warber inu
u ksi xafi marra ddnub inu.

¹⁹ **Rix.** Xzar ɣar řeedyan inu, minzi nitni twaktaren
u carrhen ayi s yiji n wecrah iqeshen.

²⁰ **Cin.** ɤda x řeemar inu u fekk ayi!
war d ayi teji ca ad sedɣiɣ, minzi necc xak i ttecreɣ.

²¹ **Tav.** Iři řekmaret d tsegda ɣdant ayi,
maɣar necc ssitimeɣ dayek.

²² **A AREBBI,** fdi Israyil zi marra řeɣšarat nnes.

26¹ Zi Dawud.

Aɣ ayi tasyart inu, a SIDI,
maɣar necc gɣureɣ di řekmaret.

Necc ttecreɣ x SIDI,
war ttefriɣeɣ ca.

² Qeɣeb ayi, a SIDI, u jarreb ayi,
seřfa tizzař inu d wuř inu.

³ Minzi tamexsiwt nnek icewwaren aqa-tt zzat i tiřtawin inu
u necc gɣureɣ di tidett nnek.

⁴ Necc war ttɣimiɣ ak-d iryazen war issekk*in
u war ttmuney ak-d yenni icemmten.

⁵ Necc carrheɣ agraw n tarwa n řehram
u war ttɣimiɣ ak-d ieffanen.

⁶ Necc ssirideɣ ifassen inu am war dayi řeib
uca ttenndeɣ i uealřar nnek, a SIDI,

⁷ maɣend ad ggeɣ ad řen i tmijja teccur s uqadi
u ɣima ad barrheɣ s marra řeɣjayeb nnek.

⁸ A SIDI, necc ttexseɣ axxam n tzeddiɣt n taddart nnek
uřa d amcan n Tzeddiɣt n ueuři nnek.

⁹ War smuna řeemar inu ak-d imednab
uřa d tudart inu ɣar iryazen *i issazzařen* idammen.

¹⁰ inni i ɣar iɣa ifassen *ccuren* s tuezfna
uřa d afus nsen afusi *iccur* s řyecc.

¹¹ Necc gɣureɣ nican,
fdi ayi u ɣinn xafi.

¹² Aɣar inu ibedd x temmurt iwařan.
Necc ad barkey SIDI di tesmunin.

27¹ Aزههد n Dawud.

SIDI d tifawt inu d usenjem inu,

wi zi i ya gg^wedey?

SIDI d lqel^a ijehden i tudart inu,

wi zi i ya nxer^eey *ead*?

² Umi *ɣari* dd-qarrben ieffanen *ɣima* ad ccen aysum inu,

nnqarden yenni i d ayi iħeššaren d řeedyan inu simant nsen uca wdan *ɣar temmurt*.

³ Mařa iħjem xafi ijj n řeeskar,

waxxa *amenni* uř inu war itteg^wed ca.

Mařa ikkar xafi umenⁱ, *ead* necc ttec^{re}y x man aya.

⁴ Ict n řħajet ttarey zi SIDI

ta ad xas arzu^x: min i *ɣa* kkey ddarey ad qqimey ad zed^yey di taddart n SIDI

ɣima ad xzarey ředrafet n SIDI

u *ɣima* ad beqcey di zzawect nnes.

⁵ Maɣar netta issdurri ayi deg udurri nnes deg wass n řɣar.

Netta isseřqa ayi deg useřqi n uqıđun nnes.

Netta issgæeed ayi x ict n tešđart.

⁶ Řexxu ad itwassgæeed uzeğif inu x řeedyan inu inni i d ayi dd-innđen

u s wesruddeħ *di řbuq* ad awyey tiɣarša *ɣar* uqıđun nnes,

ad yennjey, *wah* ad zehhdey i SIDI.

⁷ Seř *ɣar* tmijja inu, a SIDI, xmi i *ɣa* řayıř,

ħinn xafi u arr-dd xafi.

⁸ Zzayek i issawař wuř inu “Arzu x uymbub inul!”

Necc arezzuy x uymbub nnek, a SIDI.

⁹ War zzayi tteffar aymbub nnek,

war ttxiyyab amsexxar nnek di lɣadab.

Tuɣa cek d ameawen inu.

War d ayi ttsemħed u war d ayi ttejji, a AREBBI n usenjem inu.

¹⁰ Maɣar baba d yemma aqa semħen dayi,

maca SIDI ad ayi ikxi *ɣars*.

¹¹ Scen ayi abrid nnek, a SIDI,

u ndeh ayi *ɣar* webrid iseggmen

di ttwee n yenni i d ayi iħeššaren.

¹² War d ayi ttsellem *ɣar mezri deg řeemar* n yenni i d ayi iħeššaren,

maɣar icehhaden n ixarriqen kkaren xafi,

inni i xafi ittšud^en s řexcunet.

¹³ Mařa necc zeema war uminey ad zarey řxar n SIDI

di temmurt n yenni iddaren ...!

¹⁴ Raja SIDI, iři d aryaz

u netta ad dayek yegg uř,

wah raja SIDI.

28¹ Aزههد n Dawud.

I cek umi řayıy, a SIDI, aqa cek d tařđart inu.

War ttegg ca ixef nnek war řari ttesřid,
mařend, s wesqar nnek, war ttarekk^wisey ak-d yenni dd-ihekk^wan deg wenđeř.

² Seř i tmijja n uřeccem inu, xmi xak ttřayıy,
xmi kessiř ifassen inu řar wexxam nnek n *daxeř* iqeddsen.

³ War d ayi ttjarri ak-d iěeffanen
u ak-d yenni ittegggen řmuěřiyet,
inni issawařen x řehna ak-d imqarraben nsen,
am řarsen ięa řřar deg wuř nsen.

⁴ Xeęeř asen am ttegggen nitni u xeęeř asen am tuěeffna n tmeğga nsen.
Xeęeř asen am řxedmet n ifassen nsen,
ewc asen řmunet nsen i issdaheęen,

⁵ minzi nitni war xezzaren řar refeayeř n SIDI
uřa řar řxedmet n ifassen nnes.
Netta ad ten iędeř, war ten ibenni ca.

⁶ Itwabarek SIDI,
mařar netta isřa i tmijja n uřeccem inu.

⁷ SIDI d řeezz inu d tcappa n useřqi inu,
uř inu ittceř xas
u necc twaěawney.

Uř inu ineggez s řefrařet
u s yezři necc ad t qadiy.

⁸ SIDI d jjeħd nsen
u netta d lburj ijeħden n isenjimen i umedhun nnes.

⁹ Senjem řęens nnek u barek tasyart nnek n řwart
u arwes iten u arbu ten i řebda qae.

29¹ Aزههد n Dawud.

Wcem i SIDI, iřenjiren n AREBBI,
wcem i SIDI aěuęi d tzemmar.

² Wcem i SIDI aěuęi n yisem nnes,
sejdem i SIDI s ucewwar iqeddsen.

³ Tmijja n SIDI *teddarđeř* tiwa i waman,
SIDI n uěuęi isshemhem,
SIDI, x waman ařřas.

⁴ Tmijja n SIDI *teccur* s jjeħd,
tmijja n SIDI *teccur* s řeezz

⁵ Tmijja n SIDI *tettarezza ticejjura* n tneglin,
SIDI ittarezza tineglin n Lubnan.

⁶ Yarra iten ad negzen amecnaw ayenduz,
adrar n Lubnan d *wedrar* n Sirjun amecnaw mmis n ufunas n řexřa.

⁷ Tmijja n SIDI tneqqec iceɛɛařen n tmessi.

⁸ Tmijja n SIDI tarra řexřa ittarjijji,
SIDI yarra řexřa n Qadic ittarjijji.

⁹ Tmijja n SIDA tarra tiřayđin n weřyar ttarwent
uca netta ittearra izeřran,
maca di zzawect tamqeddast nnes marra tessawař x ueuđi nnes.

¹⁰ SIDI tuřa ittyima *am řqadı* řar sseřřet n waman,
SIDI ittyima *am* ujeđid i řebda.

¹¹ SIDI ad iwc jjeđd i řgens nnes,
SIDI ad ibarek řgens nnes s řehna.

30 ¹ Azeħhed n Dawud, izři n udeccen n taddart n Dawud.

² Necc ad cek ssueřiy, *a* SIDI,
mařar cek tessgaɛded ayi
uca war tejjid ca řeedyan inu ad farřen x weerur inu.

³ A SIDI, AREBBI inu, necc řayiy ac
uca cek tessgenfid ayi.

⁴ A SIDI, cek tessueřid řeemar inu zi řaxart,
tarrid ayi-dd řar tudart zi jar yenni dd-ihekk^wan deg weřfur.

⁵ Zehħdem i SIDI, *kenniw* iřdiqen nnes
u qadam maħend ad teeqřem x tqeddast nnes.

⁶ Mařar lyadıab nnes *ittekk* drus *waha*,
maca řxađar nnes ittyima *marra* tudart.
Di tmeddit aqa din imetřawen řars ař řiřet,
maca řar tuffut aqa din asřiwwew.

⁷ Deg uffrař inu nniy
“War ggurey ca faręy i řebda!”

⁸ A SIDI, di řxađar nnek tessmetned adrar inu s umetten ijeħden,
maca umi třeħħfed ařembub nnek, dewřey ttegg^wedeř.

⁹ Necc řayiy ac-dd, *a* SIDI
u ttarey nniemet zi Sidi inu.

¹⁰ Man řefđeř n idammen inu, n uhekk^wu inu deg wenđeř?
Ma ad cek tqada teejjajt?

Ma ad tbarreř s teřdiqt nnek?

¹¹ Seř-dd řari, *a* SIDI, u ĥinn xafi,
a SIDI, iři d ameawen inu.

¹² Cek aqa tarrid acđan inu d ccđiř n tqurarect,
tessarxud txancet inu n wecđan
u tessbeysed ayi s řefrařet,

¹³ ĥima aeuđi ad ac izeħhed u war ittsum.
A SIDI, AREBBI inu, necc ad cek qadiy i řebda.

31¹ I umeqqran n imeynajen. Aزههد n Dawud.

² Necc ttecrey xak, a SIDI,
war ttejj i ad iřiy ttedhij i řebda,
fekki ayi s tsegda nnek.

³ Ewc ayi amezzuğ nnek, fekk ayi deyya.
Iři d tařđart ijeħden i necc,
ijj n lburj ħima ad ayi tessnejmed.

⁴ Mayar cek d tařđart inu d lburj inu.
Ndeh ayi, thilla dayi di tťwee n yisem nnek.

⁵ Fekk ayi zi tracca nni xafi ggin s tnuffra,
mayar cek d jjeħd inu.

⁶ Deg ufus nnek i ggiğ buħbeř inu.
Cek tefdid ayi, a SIDI, Arebbi d ařđiq cek.

⁷ Necc carrheğ inni ittceğřen ixef nsen s *irebbiten* ieddun, ifennan.
Necc ttecreğ x SIDI.

⁸ Necc ad arecqeğ u ad farheğ zi tmexsiwt nnek icewwaren,
minzi cek tetwařid řeyben inu u tareğbed x řeħřarat inu

⁹ u war d ayi tarrid ħar ufus n řeedu inu,
maca teggid ayi ttasie ħar iđaren inu.

¹⁰ Ĥinn xafi, a SIDI, mayar twaħeřřareğ,
tiťť inu d řeemar inu d ueddiss inu aqa fecřen.

¹¹ Mayar tudart inu tkemmeř s wecđan
u isegğ^wusa inu s uzeħħar.
Jjħed inu iħeyyef zi řmueřřiyet inu
u ixsan inu aqa arcan.

¹² I marra inni d ayi iħeřřaren dewřeğ d astehzi
u i jjiran inu qae aťťas.
Inni i d ayi ittwařin deg webrid, ttrakk^wařen zzayi.

¹³ Ttun ayi necc s wuř am yijj n umettin,
dewřeğ amecnaw iceqfan n weqđiħ,

¹⁴ mayar necc sřiğ aqa aťťas ceqqfen *dayek*,
assigğ^wed n yenni d ayi-dd innđen umi xafi ggin tameemuč.
Tuğ neddyen ayi ħima ad kksen tudart inu.

¹⁵ Maca necc ttecreğ xak, a SIDI,
necc qqareğ ‘Cek d AREBBI inul’

¹⁶ Ĥkuden inu aqa-ten deg ufus nnek.
Senjem ayi zeg ufus n řeedyan inu u zeg inni i d ayi iđeffaren,

¹⁷ Ejj udem nnek ad yegg tifawt x imsexxaren nnek,
senjem ayi s tmexswit nnek icewwaren.

¹⁸ A SIDI, war ttejj i ad dewřeğ ttedhij,
mayar necc xak i tťayiy.
Arr ieffanen ad dewřen ttedħan,
arr iten ad ssusmen di řaxart.

¹⁹ Ejj ad sqaren iyencicen issxarriqen,
inni issawařen s nnfaxet dıdd i umsegged,
s uæffar d usehğar.

²⁰ Meçar imeqqar řxar nnek i txemmřed i yenni i cek ittegg^weden,
wenni tessewjded i yenni ħark dd-yarekk^wařen zi tarwa n bnamem.

²¹ Cek tessdduryed ten s uřehğef n uęymbub nnek
zi nnfaxet n bnamem.

Cek tessnuffared ten di texzant
zeg umcebbec n iyencicen.

²² Ad itwabarek SIDI,
maęar netta yarra ayi-dd tamexsiwt nnes icewwaren d řeejeb
deg ict n tendint ifaryen.

²³ Necc deęya nnię “Necc twaqessey zi zzat i tiğğawin nnek!”
Maca ead cek tesřid i tmijja n uęeccem inu, umi dd xak řayiy.

²⁴ Seizzem SIDI, marra iřdiqen nnes,
maęar SIDI iğeğğta x yenni ittamnen
u wenni ittegggen s nnfaxet ittxeğğ it s ufeyyed.

²⁵ Iřim d iryazen u netta ad daywem yegg uř,
marra *kenni*w, inni ittrajan SIDI.

32¹ Zi Dawud. Axemmi.
Sseed n wenni umi tetwayfar tæddit nnes,
wenni umi idřin x ddnub nnes.

² Sseed n weryaz wenni umi war iğeğğeb ca SIDI řmueęiyyet nnes
u wenni i ħa iğa buğğbeř war days bu řęeccc.

³ Umi sqareę, arcan ixsan inu,
s uzehhar inu, ass marra.

⁴ Maęar ass d ġiřet afus nnek issedqer ayi,
idammen n tudart inu dewřen *am* řaęaę n unebdu.

⁵ Ssaregbey ac ddenb inu
u war ssduryeę řmueęiyyet inu.
Necc nnię “Ad neemeę zeg ixeğğtan inu ħar SIDI”
u cek teęfared ayi řmueęiyyet inu.

⁶ X uyenni marra ařdiq ad ac isjed di řweqt umi ten tejjed ad cek ufin.
Xmi din ict n sseğřet n waman ağğas war t třeqqef qaę.

⁷ Cek d amcan n udurri i necc,
teğğared ayi zi řeğğaret,
tquwwared ayi s ięuyyan n řefrahet n ufekki.

⁸ Necc ad cek sęareę uca ad ac ssřemdeę abrid ittxeğğsa ad days tuyured.
Necc ad cek weęęię, ad xak tiři tiğğ inu.

⁹ War ttiři amecnaw ayis,

amecnaw asardun b'ra řecqeř,
inni ittxeřša ad ten qemeen s ssrimet d weryam,
u niy war izemmar ad ġark dd-iqarreb.

¹⁰ Aţtas ġant tamara n ueeffan,

maca wenni ittcařen x SIDI,
ad as iquwwar netta s tmexsiwt nnes icewwaren.

¹¹ Iři ffarħed di SIDI u arecqem, a imseggaden, u sřiweřwem,
a marra inni ġar iġa wuř iseggmien!

33 ¹ Sřiweřwem x SIDI, kenniw imseggaden,
asebbeħ d tunger i yenni iseggmien.

² Qadam SIDI s řgambri, zehhden as s lħarpa d leud n eecra n ifiřan.

³ Yennjem as s yijj n yezři amaynu,
irarem mliħ, s uřuđi di řbuq.

⁴ Minzi awař n SIDI iseggem
u marra min ittegg, ittegg it s teřdiqt.

⁵ Netta ittexs tasegda d řħeqq.
Tammurt teccur s tmexsiwt icewwaren n SIDI.

⁶ Zeg wawař n SIDI twaggen ijenwan
u zi Arruħ n uqemmum nnes marra řeskarat nsen.

⁷ Netta issmun aman n řebħar amecnaw ijj n weybar.
Netta ixemmeř aman yuġyen deg ixammen n txubay.

⁸ Iři ad tegg^wed marra tammurt zi SIDI,
ad bedden marra imezday n ddunit x uyezdis s uweqqar.

⁹ Maġar netta issawař uca aqa t din,
netta ittamar uca ad yiři ibedd din.

¹⁰ A SIDI, arzem ccwar n řegnus.
Netta issebdeř tieenkrifin n řegnus.

¹¹ Ccwar n SIDI ad iqqim ibedd i řebda,
tieenkrifin n wuř nnes zi jjiř ġar jjiř.

¹² Sseed n řgens i ġar iġa AREBBI nnes d SIDI,
řgens nni ixđar it netta d tasyart i yixef nnes.

¹³ SIDI ixezzar-dd zeg ujenna
uca ittwařa marra tarwa n bñadem.

¹⁴ Zeg wemcan n tzeddiyt nnes ixezzar ġar marra imezday n temmurt.

¹⁵ Netta weħdes d wenni i ikewwnen uř nsen,
netta iħekkar i marra timegga nsen.

¹⁶ Ajeġid war itwassenjam s yijj n řeskar d ameqqran,
bu-teyruđt war itwafekki s jjeħd aţtas.

¹⁷ Aqa d axarriq belli ayis ad dd-yawi asenjem
uřa s jjeħd nnes ameqqran war dd-ittenfekki.

¹⁸ Xzar, tiťt n SIDI x yenni zzayes ittegg^weden,
x yenni ittrajan tamexsiwt nnes icewwaren

¹⁹ ħima ad ifekk řesmar nsen zi řmewt
u ħima ad ten yejj qqimen ddaren di řař.

- ²⁰ **Řeemar** nney ittraja SIDI,
 aqa netta d aɛawen nney d tcappa nney n useřqi.
²¹ **Zzays** i ifarreĥ wuř nney,
 minzi neccin nettcař x yisem nnes iqeddsen.
²² **Iři** ad xaney tarsi tmexsiwt nnek icewwaren, a SIDI,
 elahsab mammec i cek nettraja.

34¹ **Zi** Dawud, umi issniemiř igga ixef nnes d abuhaři zzat i wudem n Abimilik
 wenni i xas yużżřen ařami yuyur netta.

- ² **Alif.** Necc xsey ad barkey i SIDI řebda,
 asebbiř nnes ad yiři deg uqemmum inu břa qeřtu.
³ **Bat.** Řeemar inu ad isebbeĥ i SIDI.
 Imwađeen ad as sřen u ad farřen.
⁴ **Gimel.** Semyarem akidi SIDI
 u ejj aney ad nessueřa isem nnes jmie.
⁵ **Dalit.** Necc arzuř x SIDI u netta yarra-dd xafi
 uca ifekk ayi zi marra tiggwudi inu.
⁶ **Hi.** Nitni xezzaren řars uca cececeen
 u iyembab nsen war ten ttřehřafen eemmarř.
⁷ **Zayin.** Řmeskin-a iřaya u SIDI isřa řars
 uca ifekk it zi marra řehřarat nnes.
⁸ **Xit.** **Lmalak n SIDI** iquwwar s řmargeĥ nnes x yenni t itteggweden
 u netta ifekk iten.
⁹ **Tit.** Qasem d txezzarem, aqa SIDI icna.
 Sseed n weryaz ijehden wenni i xas ittcařan.
¹⁰ **Yud.** Ggwedem SIDI, *kenniw* imqeddasen nnes,
 mayar inni t itteggweden war ten ittxeřři ca.
¹¹ **Kaf.** Iyraden imezyanen ttehwajen u daysen řaz,
 maca inni yarezzun x SIDI,
 war ten ittxeřři walu zi marra *min iġan* d řxar.
¹² **Lamid.** Asem-dd, kenniw ihenjiren, sřem-dd řari!
 Necc ad awem ssřemdeř tiggwudi n SIDI.
¹³ **Mim.** Man wen i iġan d aryz wenni i di iġa meřri di tudart,
 wenni i ittexsen ussan ĥima ad iřar řxar?
¹⁴ **Nun.** Mnee iřes nnek zi řřar
 uřa d iyencicen nnek zeg wawař n řřecc.
¹⁵ **Samix.** Heyyeđ x tueeffna u egg řxar.
 Arzu x řehna u đfar it.
¹⁶ **Eayin.** Tiřřawin n SIDI x imseggaden
 uřa d imezzuřen nnes meyyřen řar iyuyyan nsen.
¹⁷ **Pi.** Udem n SIDI đidd i yenni ittegggen řřar,
 ĥima ad ikkess řidaret daysen zi temmurt.
¹⁸ **Tsadi.** Nitni řayan u SIDI isřa-dd *yarsen*
 uca ifekk iten zi marra řehřarat nsen.

¹⁹ **Quf.** SIDI yudes i marra inni umi itwarż wuř nsen
uca issenjam inni umi itwarbez arruħ nsen.

²⁰ **Rix.** Aţtas *iġan* ifeqqusen n imseggaden,
maca SIDI ifekk iten zzaysen marra qaē.

²¹ **Cin.** Netta iħeţta ixsan nnes marra,
uřa d ijj zzaysen war ittarezzi.

²² **Taf.** Aqa řyar ad iney æeffan
u inni icarrhen amsegged ad twæaqben.

²³ SIDI ifedda řēemar n imsexxaren nnes
uca marra inni i xas ittcařan, war ggur ad twæaqben.

35¹ Zi Dawud.

Mcubbec, a SIDI, ak-d yenni akidi ittemcubbucen,
mney ak-d yenni kidi ittmenyan.

² Țtef tcappa n useřqi d tcappa tameqqrant uca kkar,
ewc ayi afus.

³ Jbed-dd lansa uca qqen *abrid* qbeř i umsagar ak-d yenni i d ayi iđaffaren,
ini i řēemar inu “Asenjem nnek aqa d necc!”

⁴ Arr inni yarezzun x řēemar inu
ad twaxarewđen u ad twafedħen,
ejj inni ittxarriřen di řyar xafi
ad twæarnnen yar đeffar u ad ssnuffaren ixef nsen zeg usedħi.

⁵ Ejj iten ad dewřen am icarfa deg uřemmiđ u ejj **Lmalak n SIDI** ad ten iearn.

⁶ Ejj ad yiři webrid nsen d tağest u ad yiři itteħřuğud
uca ejj **Lmalak n SIDI** ad ten iđfar.

⁷ Mařar břa ssibbet ssnuffaren xafi aħfur s traccia nsen,
břa ssibbet řzin t i řēemar inu.

⁸ Ejj areddeğ ad xas dd-yas břa ma issen
uca ejj traccia nnes nni issnuffar ad t teţtef
u ad days dd-iwđa netta *d ij uwettu* i t i ya yareddğen.

⁹ Řēemar inu ad ifarħ zi SIDI,
ad yarceq deg usenjem nnes.

¹⁰ Ad inin marra ixsan inu “A SIDI, man wen *iġan* am cek! Cek d wenni issenjamin řmeskin zeg
wenni i xas ijehhden
uřa d řmeskin d umezřuđ zeg inni i d asen ikeccđen.

¹¹ Icehhaden iqtatēiyyen kkaren.
Min war ssiney, ttseqsan ayi.

¹² Arrin ayi-dd řyar di řxar,
jjin řēemar inu weħdes.

¹³ Necc maca yarđey ict n txancet řami tuya heğcen nitni,
ggiř ad iřumm řēemar inu

IZEHHIDEN

uca tažažit inu tetttyima tdekk^wař-dd ɣari di daxeř inu.

¹⁴ Axmi t tuɣa d ameddukkeř inu niɣ d uma, ammu i tuɣa ggureɣ, amecnaw ca n yijj iceṭṭ x yemmas aqa tuɣa-yi ggureɣ ɣennsey *deg warruđ* d abarcen.

¹⁵ Xmi ttqejdiheɣ, farħen nitni u ttmunen ak-d wayawya.

Nitni ttmunen ḍidd inu, inni n wadday, bṛa ma ad t ssney.

Nitni kksen xafi taqcurt, war ssusmen.

¹⁶ Amecnaw icemmaten, zeg inni iyeṭṭsen i yijj n uřeqquz n weyrum, ttezzan-dd ɣari tiymas.

¹⁷ A Sidi, ař mečṛař i ɣa tekkeḍ txezzared *waha?*

Senjem ayi zeg wareddeğ nsen i iggin,

zeg weyraden imezyanen.

¹⁸ Necc ad cek qadiɣ deg yijj n wegraw *n řgens* d ameqqran, ad cek sebbheɣ jar waṭṭas n řɣaci zi řgens.

¹⁹ War ttejjj inni iğan d řcedyan inu di řbaṭer ad xafi farħen, war ttejjj inni i d ayi icarrhen ad xafi mmseymazen bṛa ssibbet.

²⁰ Maɣar nitni war ssiwiřen ca x řehna, maca ttarrřen deg wawařen *ccurren* s řyecc ḍidd i iwdan i yarezzun řhudnet di temmurt.

²¹ Nitni arezzmen aqemmm nsen qaε, qqaren ayi “Ha, ha, tiṭṭ nney simant nnes teɣra itt!”

²² A SIDI, cek teɣrid tt, war tesqara, Sidi inu, war xafi ttegg^wij ca.

²³ Faq, kkar di ṭṭweε n řḥeqq inu, a AREBBI inu d Sidi inu, di ṭṭweε n ddeεwet inu.

²⁴ Ĥkem xafi s řḥeqq εlaħsab tasegda nnek, a SIDI, AREBBI inu, u war ten ttejjj ad xafi farħen.

²⁵ War ttejjj ad inin deg wuř nsen “Ha, aqa-neɣ mliħ”, war ten ttejjj ad inin “Aqa nsarđ it!”

²⁶ Ejj inni ifarrħen x arziyyet inu, ad twaxarewḍen u ad ssnuffaren ixef nsen jmiε, ejj inni iggin ixef nsen mɣaren zzati ad yarḍen s useḍħi d řefḍiħet.

²⁷ Ejj inni yarḍan di tsegda ad sřiweřwen u ad farħen u ejj iten ad inin

“D ameqqran d SIDI wenni i yarḍan di řehna n umsexxar nnes.”

²⁸ Xenni iřes inu ad ibarreħ tasegda nnek d usebbiħ nnek ass marra.

36¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg umsexxar n SIDI. Zi Dawud.

² Axetṭu n ueeffan issawař daxeř deg wuř inu “War ɣars tigg^wudi n AREBBI zzat i tiṭṭawin nnes.”

³ Minzi *axetṭu*-ya iřħinnab it di tiṭṭawin nnes, ařami yufa aqa řmueřiyet nnes *tarra it-idd* ɣar wecrah.

⁴ Awařen n uqemmm nnes aqa-ten d řyecc d wecmat, netta issbedd ad yarzu řefhamet ĥima ad igg řxar.

⁵ Ittxemmem di řyecc di qama nnes,

iggr ad ibedd deg ijj n webriid war iṣebḥen.
 R̥ḡar war t ittmenḍir.

⁶ A SIDI, tamexsiwt nnek icewwaren *tiwed* ḡars aṛ ijenwan,
 taṣdiqt nnek aṛ iseynuten.

⁷ Tasegda nnek *tegga* am idurar n Arebbi,
 řḥkamat nnek am waman yuḡḡen.
 SIDI issenjam bnaḍem d řmař.

⁸ Meḡař tiḡra tmexsiwt nnek icewwaren, a AREBBI,
 ařami tarwa n bnaḍem tarekk^wařen ḡar tiři n wafriwen nnek.

⁹ Nitni twassjawnen s ufeyyed s tadunt n taddart nnek
 uca ijj n yeyzar s nneami nnek tewced *asen* min i ḡa swen.

¹⁰ Maḡar ḡark i iḡa řeunřar n tudart,
 di tfawt nnek aqa nettwařa tifawt.

¹¹ Swiẓẓed tamexsiwt nnek icewwaren x yenni i cek issnen
 u tasegda nnek x yenni i ḡar iḡa wuř iseggmen.

¹² War ttejj i ad xafi dd-yas uḍar n ayt n nnfaxet
 war ttejj i afus n ieffanen ad ayi dd-yarr ad tellēy mani mma.

¹³ Aqa ḍin i wḍan inni ittegggen řmuēsiyyet,
 twayḍřen ḡar temmurt u war zemmaren ead ad kkaren eawed.

37¹ Zi Dawud.

Alif. War tetwareqq *tafḡeḥt* nnek x tarwa n řḥram,
 war ttasem x yenni ittegggen řyecc.

² Maḡar ad wḍan deḡya amecnaw arrbiē uca ad iřawen am arrbiē aziza.

³ **Bat.** Ttceř x SIDI u egg řxar,
 zdey di temmurt u iři d aṣdiq.

⁴ Arr meẓri di SIDI
 u netta ad cek iwc isitimen n wuř nnek.

⁵ **Gimel.** Arr ticři nnek ḡar SIDI
 u ttcař xas u netta ad tt igg.

⁶ Netta ad isseḍhar tasegda nnek am tfawt
 u řḥeqq nnek am iceēcieen n tfuct di ttḡa n uziř.

⁷ **Dalit.** Susem zzat i SIDI u raja t.

War ttejj i *tafḡeḥt* nnek ad tasmed x wenni ifeřhen deg webriid nnes,
 x weryaz nni ittegggen taḡraymect.

⁸ **Hi.** Ejj tafḡeḥt nnek ad tarsa u ejj axeyyeq nnek *ad irah*.
 War ttejj i *tafḡeḥt* nnek ad tasmed,
ad yawi tuēffna waha.

⁹ Maḡar tarwa n řḥram ad twateḡḡan,
maca inni issitimen x SIDI ad warten tammurt.

¹⁰ **Vav.** Myir cwayt waha uca aēffan war ittyimi *ead*.
 Ad tḡekkared ai wemcan nnes,
maca war ḍin ittiři *ead*.

¹¹ Imwaḍḍeen ad warten tammurt
uca ad arren mezri di řehna ameqqran.

¹² **Zayin.** Aeffan ittixarreř di tmeemač tiřraymiyyin dıdd i umsegged
uca ittyezz xas tiymas.

¹³ Sidi inu iḍeḥḥec xas,
mařar ittwařa aqa ass nnes ad dd-yas.

¹⁴ **Xit.** İeffanen jebden-dd ssif u meḥḍen řqews
řima ad yedřen řmeskin d umezřuḍ,
řima ad řarřen i yenni i igguren deg webrid nsen nican.

¹⁵ Ssif nsen ad ten iřqef deg wuř nsen
u řeqwas ad twarzen.

¹⁶ **Tit.** Drus i řars řar umsegged
řsen zeg ufeyyed n wařtas n ieffanen.

¹⁷ Mařar iyağen n ieffanen ad twarzen,
maca SIDI ad isenned imseggaden.

¹⁸ **Yud.** SIDI issen ussan n yenni igguren nican
u tasyart nsen ad teqqim i řebda.

¹⁹ War twaqemmiřen di řweqt tačeffant
u deg wussan n řaz ad twassjiwnen.

²⁰ **Kaf.** Mařar ieffanen ad fnan
u řeedyan n SIDI ad weddaren,
ad twaqdan amecnaw min iğan iřřan qae zeg izmaren iqebbuzen,
ad ḍwen di tayyut.

²¹ **Lamed.** Aeffan yareřteř, war ittarri *amarwas*,
maca amsegged itthinn, itticc.

²² Mařar inni zzayes itwabarken ad warten tammurt,
maca inni zzayes i twanečřen, ad twateḥḥan.

²³ **Mim.** İsuraf n weryaz ijeḥden twassmettnen zi SIDI
u netta yarda x webrid nnes.

²⁴ Mařa iwḍa, war ittmendař,
mařar SIDI iwca as afus nnes.

²⁵ **Nun.** Necc tuřa-yi d amezyan, řexxu wsareř,
maca emmarř war zriř amsegged itwajj
niy tarwa nnes arezzun x weyrum.

²⁶ Ass ikmeř netta itthinna u yařeřteř i *imezřaḍ*
u zzariet nnes ad tiři i lbaraka.

²⁷ **Samix.** Heyyed x řřar u egg řřar
uca ad řark tiři tzeddiyt i řebda qae.

²⁸ Mařar SIDI ittexs řḥeqq
u war isemmeḥ deg iřḍiqen nnes.
Ad twaḥḍan i řebda qae,
maca zzariet n ieffanen ad tetwateḥḥa.

²⁹ Imseggaden ad warten tammurt
uca ad days zedřen i řebda.

³⁰ **Pi.** Aqemmum n umsegged ittbarreh s tiyit
uŕa d iŕes nnes issawaŕ s řheqq.

³¹ **Řqanun** n AREBBI nnes deg wuŕ nnes,
iřuraf nnes war ttefriyen.

³² **Tsadi.** Aceffan iŕebbet i umsegged
u yarezzu ad t iney.

³³ **SIDI** war zzayes yarexxu afus nnes,
war days ittegg řŕar xmi t i řa iřakem.

³⁴ **Quf.** Sitim x SIDI u řtef deg webrid nnes
u netta ad cek issgaæed hima ad twarted tammurt.
Ad tẓared aqa iæeffanen ad twatehhan.

³⁵ **Rix.** Necc tuřa řriř ijj n uæeffan d bu-řeunf
wenni imeqqar amecnaw tangelt tazizawt.

³⁶ Aqa iædu řweqt uca xzar, war t tuři ca ead din.
Arzuř xas, maca idweŕ war iři ead.

³⁷ **Schin.** Hẓa x wenni iřan ikmeŕ u xezzar řar wenni igguren nican,
mayar aneggar n weryaz nni ad yiři d řehna.

³⁸ Iæeffanen ad twaredđgen jmie,
min iqqimen řar đeffar zeg iæeffanen ad itwatehha.

³⁹ **Tav.** Asenjem n imseggaden ad dd-yas zi SIDI,
aqa netta d jjeħd nsen di řweqt n řehřaret.

⁴⁰ SIDI ad asen iwc afus u ad ten ifekk.
Netta ad ten ifekk zeg iæeffanen u ad ten issenjem,
mayar nitni ttiqqan days.

38¹ Azeħhed n Dawud. I řidaret.

² A SIDI, war d ayi tteaqab deg wesear nnek
u war d ayi ttweddeb s ufugem nnek.

³ Mayar fritcat n řqews nnek udfent dayi
u afus nnek ittzeyyar xafi.

⁴ War *din* ittyima min iřan ikemmřen di arrimet inu zi lẓađab nnek ihajen,
war iqqim min iřehhen deg ixsan inu.

⁵ Mayar řmueřiyat inu gaædent ayi řar uzeřif inu,
deqqřent xafi am ijj n ddqeŕ imřar ařtas.

⁶ Iyezzimen inu daysen arriřet u geyyhen s tubbuheřya inu.

⁷ Dewřex qewsey, necc dewřex řensey ař řtarf.
Ass marra ggureř deg *warruđ n wecđan* d abarcen.

⁸ Mayar ttaciř tijeinnatin inu ařyint s tmessi marra
u war *din* ittyimi min iřan ikemmřen di arrimet inu.

⁹ Necc jemmedey u twayedřex qae,
necc řuyyuy s zzhir n wuŕ inu.

¹⁰ A Sidi inu, marra min di řari meřri aqa-tt zzatek
u asqinfi inu war zzayek ittnuffar.

¹¹ Uř inu iddendun, marra jjeħd iffeŷ ayi
uřa d tifawt *teffey* zi tiřřawin inu,
wah uřa d nitenti war ȳari beddent *ead*.

¹² Imeiżzen inu d imeddukař inu bedden arendad *inu ȳar jjiřect* inu
u wi i d ayi yudsen ittagg^wej xafi.

¹³ Inni yarezzun ad kksen tudart inu, nedŷen ayi tixecfin
u inni yarezzun ad ayi ggen řȳar,
ssawařen am mmezren ad areddȳen
u ceřȳen s řȳecc ass marra.

¹⁴ Necc *maca* tteggeŷ ixef inu axmi d adeħcur,
u am weynaw nni i war yarezzmen aqemmum nnes.

¹⁵ Necc am weryaz war ittesřin
u wenni war ȳar iři twarrit zeg uqemmum nnes.

¹⁶ Maȳar necc ttrajiȳ cek, a SIDI,
cek ad dd-tarrid, Sidi inu, AREBBI inu!

¹⁷ Maȳar necc nniȳ “Ejj iten war xafi farrȳen,
xmi i ȳa farȳen iřaren inu,
war ssemyaran ixef nsen xafi.

¹⁸ Maȳar necc aqa ggur ad nqarȳey
u řeħriq inu aqa-t řebda zzati.

¹⁹ Maȳar ssargbey ac řmueřiyet inu,
aqa tegg^wedey zi ddenb inu.

²⁰ Řeedyan inu ddaren, aqa-ten s tżemmar,
uca ařřas *iřan* inni d ayi icarrhen břa ssibbet.

²¹ Inni i itarran řxar s řȳar ssbedden ixef nsen řidd inu
umi necc arezzuȳ x min isebȳen.

²² War dayi semmeř, a SIDI, AREBBI inu,
war xafi tagg^wej.

²³ Deřȳet řima ad ayi tewcid afus,
a Sidi inu, asenjem inu.

39¹ I umeqqran n imeȳnajan. I Yadutun. Azehhed n Dawud.

² Nniȳ “Necc ad kkareŷ ad řȳdiȳ ibriden inu zi ddenb n ȳiřes inu,
necc ad řřfeŷ ařeřřu ȳar uqemmum inu s ict n tecmant
min i ȳa yekk ueeffan netta zzati.”

³ Necc dewřey am weynaw u *řeħřfeŷ ixef inu* s useȳd,
necc bekmey uřa x řxar,
maca řeħriq inu tuȳa yarenni.

⁴ Uř inu idweř iřemma di daxeř inu,
tetwassareŷ ict n tmessi ȳar unixses inu.
Xenni ssiwřey s ȳiřes inu

⁵ “A SIDI, scen ayi aneggar inu
u man iřa řqedd n wussan inu,
řima ad ssneȳ mammec arxfey necc.

⁶ Xzar, cek tarrid ussan inu am icbaren n ufus
u tazzuggart n tudart inu zzat i cek axmi d walu.
Kuř bnadem, mammec mma ibedd imten,
nican am ict n tayyut.” Sila.

⁷ Iwa bnadem iggur am ijj n řexyař,
wah, *am* ict n tayyut *ammu* i ittrař ittas-dd.
Netta issmun, war issin man wen t i řa iksin *yars*.

⁸ U řexxu min i řa sitmey, *a* Sidi inu?
Aqa necc ttrajiy cek!

⁹ Fekk ayi zi marra ixetřan inu
u war d ayi ttegg ca d tiseđřac i ubuřaři.

¹⁰ Necc dewřey am weynaw, war arezzmey aqemmun inu,
mařar d cek i iggin man aya.

¹¹ Ksi zzayi jjriřect nnek,
aqa necc fenniř s uřeffu iřeřřaren n ufus nnek.

¹² *Mařa* cek tetextixed ca n weryaz x řmueřiyet nnes,
xenni tessfessyed acewwar n waddud nnes am tcinda.
Iwa kuř bnadem *ad ifna am ict n* tayyut.

¹³ Seř i tzařit inu, *a* SIDI, u řřess i uyuyyi inu.
War ttebkim řar imeřřawen inu,
mařar necc aqa-yi d abarrani, d amezduy n zzyada řark,
am marra řejdud inu.

¹⁴ Sheyyeđ xafi mařend ad cececeey *ead s řefrařet*,
qbeř mma ad rařey u war *da ttiřiy ead*.

40 ¹ I umeqgran n imeynajen. Zi Dawud. Azehhed.

² Ssitimey qae x SIDI
u netta yarra-dd řari s uzeřif
uca issřess řar uyuyyi inu.

³ Netta issgaeeed ayi-dd zeg ijj n wanu icexxaren, zeg ubeğae d ubaryuđ,
u netta issars iřaren inu x teřđart,
issemten iřuraf inu.

⁴ Netta igga ayi ijj n yezři d amaynu deg uqemmun inu,
ijj n izři n usebbeř i AREBBI.
Ařřas ad t řaren, ad tecřen x SIDI.

⁵ Sseed n weryaz ijeħden wenni ittecřen x SIDI,
wenni war ittmeyyřen řar ayt n nnfaxet
uřa řar yenni iweddaren řar uxarriq.

⁶ Ařřas, *a* SIDI, AREBBI inu, d řeeřayeb nni teggid
uřa d min tenwid xaney.
Uřa d ijj mma izemmar ad dd-ieřar ixef nnes akidek.

Necc ad asen hajiḡ u ad xasen ssiwřey.
Aqa nitni deg waṭṭas war zemmaren ad twaḥesben.

⁷ War tessed taḡaršt d tewhibt *n řiḡet*.

Cek tessnuqqbed imezzuyen inu.

Taḡaršt n wecmaḡ d tḡaršt n ddenb war tent tettared.

⁸ Xenni nniḡ “Xzar, necc ad dd-aseḡ, deg wedlis itwannḡen yura xafi.

⁹ Necc ḡari meḡri, a AREBBI, ḡima ad gḡeḡ min tessed cek.

Ccariea nnek aqa-tt di daxeř n tekričt inu.”

¹⁰ Necc ttbarrḡeḡ řexbar ařebḡan n tsegda *nnek* deg wegraw *n řgens* ameqqran.

Xzar, necc war tteqqneḡ iyencicen inu, a SIDI, cek tessned t.

¹¹ War ttexemmřeḡ tasegda nnek daxeř deg wuř inu,

necc ssawařeḡ x tidett nnek u x usenjem nnek.

Tamexsiwt nnek icewwaren war tt ssuffareḡ deg wegrawn *řgens* ameqqran.

¹² Cek, a SIDI, war xafi tessbeddid arřeḡmet nnek.

Ejj tamexsiwt nnek icewwaren d teřdiqt nnek ad ayi ḡḡant řebda.

¹³ Maḡar war izemmar ad itwaḥeřřeb řḡar i d ayi iquwwaren,

řmueřsiyyat inu ttmenřen ayi-dd

u necc dewřeḡ war ttwiřiḡ ead *s man aya*.

Aqa-tent d aṭṭas x ucewwaf n uzeḡif inu

uca uř inu ittefcir.

¹⁴ A SIDI, iři ad ac yarıḡa ḡima ad ayi tessnejmed,

a SIDI, deḡyat ḡima ad ayi tewced afus.

¹⁵ Ejj inni i yarezzun řeemar inu ḡima ad t teḡḡan,

ad twaxarweḡen u ad ssufaren ixef nsen *jmie*,

ejj inni yareṭṭan x řḡar,

ad dewřen ḡar ḡeffar u ad twassbeḡḡen.

¹⁶ Ejj iten ad twaredḡen am uxeḡeř i řeḡḡiḡet nsen *i iggin*,

inni din iqqaren “Ha, ha!”

¹⁷ Ejj marra inni xak yarezzun, ad arren meḡri, ad zzayek farḡen.

Ejj inni ittessen asenjem nnek ad inin řebda “SIDI d ameqqran!”

¹⁸ Necc aqa-yi di řeḡben u d umezřuḡ, *maca* Sidi inu ieḡeř xafi.

Cek d wenni i d ayi iwcın afus d wenni i d ayi issnejmen.

A AREBBI inu, war tteṭṭař ca.

41¹ I ameqqran n imeḡnagen. Azeḡhed n Dawud.

² Sseḡd n wenni i ifeḡḡmen i řmeskin.

SIDI ad t ifekk deg wass n řḡar.

³ SIDI ad t iḡḡa u ad t yejj ad iddar

ucca ad t jjen ad ifarḡ di temmurt.

War t ttsellam ca i řeemar n řeḡḡan nnes.

⁴ SIDI ad kides ibedd di tassut n řeḡřac.

Cek tettbedḡred marra řectu nnes umi iḡeḡec netta.

⁵ Necc nniy “A SIDI, ħinn xafi, sggenfa řeemar inu, mařar necc xđiy akic.”

⁶ Řeedyan inu ssawařen xafi s řřar

“Meřmi i řa immet u ad itwakkes isem nnes?”

⁷ Mařa yusa-dd mařend ad izar, issawař di řbařeř.

Uř nnes issmun řars řęeccc,

xenni itteffey řar barra, issawař.

⁸ Marra inni i d ayi icarrhen temtamnen xafi jmie, aqa-ten ttarriřen dayi mařend *ad ayi ggen řřar.*

⁹ Iřqef it actab abarcan

u wenni dd-iwđan *ammu*, war dd-ittekkar ead.

¹⁰ Uřa d aryaz nni wi ak-d ddarey di řehna,

wenni di ttqiqiř, wenni iccin ařrum inu,

aqa issemyar xafi anirz nnes.

¹¹ Cek *maca*, a SIDI, ħinn xafi u snekkar ayi-dd, *xenni necc ad ten xęęsey.*

¹² S man aya ad ssney aqa necc usiř ac-dd i cek x řxađar, mařa řeedu inu war zzayi ifarreř s usřiwřew.

¹³ U xafi, aqa cek tticced ayi afus di *ssibbet* n řekmaret inu u tessbedded ayi zzat i wudem nnek i řebda.

¹⁴ Ad itwabarek SIDI, AREBBI n Israyil, zi řebda uřa i řebda! Amin, *wah amin!*

ADLIS WISS TNAYEN - IZEHHIDEN 42-71

42 ¹ I umeqqran n imeřnajan. Axemmi n ayt n Qurah.

² Am iřayđ n weřar ittmezri řar tęezrin n waman, ammu uřa d uř inu ittmezri řark, a AREBBI.

³ Řeemar inu ittfađa řar AREBBI, řar Arebbi iddaren.

Meřmi i řa adfey u ad baney zzat i wudem n SIDI?

⁴ Imetřawen inu tuřa-ten d ařrum inu ass d řiřet, umi i d ayi qqaren ass imun “Mani iřa AREBBI nnek?”

⁵ Necc tidareř di man aya u necc ssfarręey řeemar inu xafi, mařar tuřa ggureř řar taddart n SIDI deg ijj n uřimur iqqen, s řheř n usřiwřew d uqadi, ijj n řřaci itteeyyen.

⁶ A řeemar inu, mayemmi tqeņđed ammu, u tęewwęyed xafi?

Raja AREBBI, mařar ad t qadiř ead x isenjamin zeg wudem nnes, aqa-t d AREBBI inu.

⁷ A AREBBI, řeemar inu iqneđ ammu xafi.

S uyenni tidareř cek zi temmurt n L’Urdun

u zeg *idurar* n Hirimun, zeg wedrar n Miřęara.

⁸ Řřemřet n waman tettřaya i řřemřet n waman nneđni řar zzhir n icercuren nnek, marra ięezran d řemwaj kkin xafi.

⁹ Zeema SIDI ad iweřřa tamexsiwt nnes icewwaren s wass, uca ad řari yiři yiji n yezři di řiřet,

aq-a-t d tzağit i Arebbi n tudart inu.

¹⁰ Necc ad iniy i Arebbi “Taşđart inu *d cek*, mayemmi i d ayi tettud? Mayemmi ggurey *deg werruđ* d abarcen zi ssibbet n ddeğ n řeedu?”

¹¹ Inni i d ayi iħeşşaren ssbehttřen ayi s ict n tajjut ineqen deg ixsan inu, umi d ayi qqaren “Mani iğa AREBBI nnek?”

¹² A řeemar inu, mayemmi tqeñdeđ ammu, u tyewwyed xafi?

Raja AREBBI, mayar ad t qadiy ead x isenjamin zeg wudem nnes, aqa-t d AREBBI inu.

Min iqqimen n Uzehhed 42

43 ¹ Ay ayi tasyart, a AREBBI, u tnedhed ddeewet inu.

Fekk ayi zeg ijj n řgens war days bu tmexsiwt,

zeg weryaz n wecmat d řyec.

² Aqa cek d AREBBI n jjeħd inu, mayemmi *xenni* d ayi tenđared?

Mayemmi ggurey *deg werruđ* d abarcen zi ssibbet n ddeğ n řeedu?”

³ Sekk-dd tifawt nnek d tidett nnek, maħend ad ayi gewwdent, ad ayi nedhent yar wedrar nnek iqeddsen u yar tzeddiyin nnek

⁴ uca ad dd-asey yar ucałtar n AREBBI, yar Arebbi n řefraħet, *wenni* d arceq inu.

Necc ad cek qadiy s řgambri, a AREBBI, Arebbi inu!

⁵ A řeemar inu, mayemmi tqeñdeđ ammu, u tyewwyed xafi?

Raja AREBBI, mayar ad t qadiy ead x isenjamin zeg wudem nnes, aqa-t d AREBBI inu.

44 ¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Quraħ. Axemmi.

² A AREBBI, neccin nesřa t s imezzuyen nney,

ibabaten nney ħajan aney tt:

Cek teggid ict n tmeggit d tameqqrant deg wussan nsen, deg wussan n weħar uya.

³ S ufus nnek aqa tessuffyed řegnus zi tesyart u *xenni* tezzud ten days.

Cek teggid řyar di řegnus,

maca tbezzed ten nitni.

⁴ Mařar nitni war warten ca tammurt s ssif

u ařiř nsen war d asen dd-yiwi asenjem,

maca afus nnek afusi, ařiř nnek, d tfawt n uyembub nnek, minzi nitni usin-dd ac x řxađar.

⁵ Aqa cek d ajeğid inu, a AREBBI!

Ewc *ead řexxu* řumur i isenjamin n Yaequb.

⁶ Akidek ad neyđeř inni i d aney iħeşşaren, s yisem nnek ad neefes x yinni i xaney ittemearran.

⁷ Mařar necc war ttecrey x řqews inu

u ssif inu war d ayi issenjam.

⁸ Mařar cek tessenjamed aney zeg inni i d aney iħeşşaren u tessbehdiřed inni i d aney icarrhen.

⁹ Neccin nsebbeh i AREBBI ass marra

u ad nqada isem nnek i řebda. Sila.

- ¹⁰ Maca řexxu tenđared aney u tessbeħdařed aney
u cek war tetteffiyed ca ak-d řeskarat nney yar *umenyi*.
- ¹¹ Cek tejjid aney nettrakk^wař zzat i wenni i d aney iħeřřaren
u inni i d aney icarrhen ttkeccđen *min texsen* i yixef nsen.
- ¹² Cek tewcid aney am wuđi i macca
u tezzuzzared aney jar řegnus.
- ¹³ Cek tezznuzid řgens nnek s walu
u deg uzzenzi nsen war řark bu řefđeř.
- ¹⁴ Cek tettegged aney d řhegra i wajjaren nney,
d ustehzi d ubehdeř řar yenni i d aney-dd ittennden.
- ¹⁵ Cek tettegged aney d amedya jar řegnus,
tettegged ad xaney hezzen azeđif jar temmura.
- ¹⁶ Ass marra řear inu aqa-t zzati yar *tiřřawin inu*
u řeħya idřa aymbub inu
- ¹⁷ zi ssibbet n řħess n yenni isseħqaran u ttceqqafen,
zi ssibbet n řeedu d wenni i yarezzun antaqem.
- ¹⁸ Aya marra ikka xaney, *maca* war cek nettu,
war nyecc ca di řeahd nnek.
- ¹⁹ Uř nney war idwiř řar đeffar
u iřuraf nney war dd-ffixen ca zeg umesruq nnek,
- ²⁰ waxxa cek trebzed aney deg ijj n wemcan n řehwayec n řebħar
u tedřid aney s tiři n řmewt.
- ²¹ Mři tuya nettu isem n AREBBI nney
uca nesswizzed ifassen nney řar yijj n arebbi d ayrib,
- ²² ma iři SIDI war yarezzu di man aya?
Aqa netta yareggeb x min innuffaren deg wuř.
- ²³ Mařar di řřwee nnek neqqen aney kuř ass,
aqa ħessben aney am wuđi n tyarřt.
- ²⁴ Faq, mayemmi teřřsed, Sidi inu?
Faq, war d aney netřar i řebda!
- ²⁵ Mayemmi i řa teffared aymbub nnek,
ad tettud řeyben d ddeğ nney?
- ²⁶ Mařar řeemar nney ittađar řar taejjajt,
aeeddis nney iřeřseq di temmurt.
- ²⁷ Kkar, ewc aney afus
u fdi xaney di řřwee n tmexsiwt nnek icewwaren.

45 ¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n tlillicin.
Zeg ayt n Quraħ. Axemmi, izři n tayri.

² Zeg wuř inu idduqgez-dd ijj n wawař d ařebħan,
necc qqarey i ujeđid min dd-ssejdey necc,
iřes inu d řeqřem n yijj n umarir imeħđen.

³ Cek tecnid x marra tarwa n bnađem,

nniomet tetwazeġe x iyencicen nnek,
s uyenni i cek ibarek AREBBI i řebda.

⁴ Byes ssif x tmessađt nnek, a bu-teyruđt,
tissiqť nnek d řeezz nnek.

⁵ Řeezz nnek, iři tefřehed, ndeh di řtwee n wawař n tidett
u di řtwee n uwađe iseggdien.

Afus nnek afusi ad cek isseřmed timesřayin ssagg^wadent.

⁶ Fritcat nnek qeđeent

- wah řegnus ad wđan sadu ufus nnek -
cuqqent uř n řeedyan n ujeġid.

⁷ Řkursi nnek igellden, a AREBBI, aqa-t i řebda qae.

Tayğarect n tgeldit nnek d ict n teyğarect n tsegda.

⁸ Cek tettexsed tasegda u tcarrhed řyar.

S uyenni i cek idhen, a AREBBI, AREBBI nnek,
s zzect n řefrařet tiwa i ieciren nnek.

⁹ Marra řecbayat nnek amecnaw mirru d wecfir d řqarfa,
zi řeqşur n řeaj ssfarrařen cek

¹⁰ yessis n ujeġid jar tinewjiwin nnek iweqqaren,
tasřit n ujeġid tbedd ac x ufusi, s werruđ zeg wurey iqquren zi Ufir.

¹¹ Seř, a yeġi, u xzar, ewc amezzuy nnem!

Ttu řgens nnem d taddart n babam!

¹² Xenni ajeġid ad immezzi deg wařzi nnem,
mayar netta d sidi nnem!

Ađar zzates!

¹³ U yessis n řur s ict n tarzeft,

ammu uřa d ayt bu-wagra n yijj n řgens ad arzun ad xam arđan.

¹⁴ Yeġis n ujeġid, marra aeuġi nnes aqa-t daxeř,
arruđ nnes d iji n umuddi zeg ufiřu n wurey.

¹⁵ Ad tetwandeh yark deg warruđ aqarqac immuden.

Tiezariyyin i tt iđeffaran, aqa-tent d timeddukař nnes nni i dd yark ttawyen.

¹⁶ Aqa ttawyen tent s řefrařet d warecceq,

ammu i řa adfen řar řeqşar n ujeġid.

¹⁷ Tarwa nnek ad iřin deg wemcan n ibabaten nnek,
cek ad ten tegged d řřukkam di marra tammurt.

¹⁸ Necc ad idarey isem nnek di kuř jjiř d kuř jjiř awarni as.

X uyenni, ad cek qadan marra řegnus i řebda qae.

46¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Qurah. S lħarpat itwarriglan řar sennej. Izři.

² AREBBI d amcan n tarewřa d jjeħd i neccin.

Aqa iban-dd nican aqa itticc afus di řeřşarat.

³ X uyenni war nttegg^wed ca, mařa tbeddeř tammurt
u xmi ttenhezzen idurar deg wuř n řebřur,

⁴ mařa ttħajant řřemřat nnes n waman u tteggent akuffu,
mařa ttenhezzen idurar s unneqřeb nnes! Sila.

⁵ Tiɣzarin n yeɣzar ad ssfarrhent tandint n AREBBI,
zzawect tamqeddast n tzeddiɣin n Umeuɣi x kuɣci.

⁶ AREBBI aqa-t di řwest nnes, war tettenhezza,
AREBBI ad as iwc afus xmi dd i ya tessij tuffut.

⁷ Řegnus tmuzzaren, tigeldawin ttenhezzant.
Netta issgaæed tmijja nnes, aqa tefsi temmurt.

⁸ SIDI n řeeskarat aqa-t akidney,
AREBBI n Yaæqub d lburj nney yueřan. Sila.

⁹ Asem-dd, xzarem timegga n SIDI,
netta i iggin timesřayin issagg^waden x temmurt.

¹⁰ Netta issbedda imenyan ģars ař aneggar n temmurt,
netta ad yarz řqews u iccat lansa di iwetwiten,
ikarruten issecmađ iten s tmesi.

¹¹ Sbedd, ittxeřsa ad tessnem illa aqa necc d AREBBI.
Nec ad twassgaædey jar řegnus,
nec ad twassgaædey x temmurt.

¹² SIDI n řeeskarat aqa-t akidney,
AREBBI n Yaæqub d lburj yueřan i neccin. Sila.

47¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Quraĥ. Azehhed.

² A marra řegnus, wtem deg ifassen,
syuyyem i AREBBI s usřiwřew ijehden.

³ Maģar SIDI, Ameuɣi x kuɣci, aqa issagg^wad,
netta d ijj n ujeġid d ameqqran x marra tammurt.

⁴ Netta issađara aneɣ-dd řegnus
uřa d iyduden *yarra ten* sadu idaren nney.

⁵ Netta ifarrez tasyart nney n temmurt i neccin,
tenni d afeyyec n Yaæqub wenni tuya ittess. Sila.

⁶ AREBBI yuři sennej s usřiwřew, SIDI,
ģar tmijja n řbuq.

⁷ Zehhdem i AREBBI, zehhdem!
Zehhdem i ujeġid, zehhdem!

⁸ Maģar SIDI d ajeġid x marra tammurt.
Zehhdem izehhiden iweznen.

⁹ AREBBI iħekkem x řegnus,
AREBBI ittyima x řkursi nnes iqeddsen.

¹⁰ Tarwa n tařiret n řegnus twassmunen ģar řgens n AREBBI n Ibrahim,
maģar tcappat n useřqi n temmurt i AREBBI.
Netta aqa-t itwasscuġa qaæ.

48¹ Izři, azehhed zeg ayt Quraḥ.

² SIDI d ameqqran u itteḥdaja ad itwassemɣar aṭṭas,
di tendint n AREBBI nney, x wedrar nnes iqeddsen.

³ R̥ueṛa nnes d řemřaḥet, aqa adrar n řihyun d řefraḥet i marra tammurt,
iyezdisen n ccamal, tandint n ujeḡid d tameqqrant.

⁴ AREBBI aqa-t di řeqsur nnes,
netta itwassen am ijj n lburj yueṛan.

⁵ Maɣar xzar, ijeḡiden munen,
aqa ffyen jmiε.

⁶ R̥ami t zrin nitni, tbehten,
aqa nnjerfan uca arewřen deyya.

⁷ Dinni iten tetṭef tarjijit,
am řehriq n ict n temyart tettaru.

⁸ S usemmiḍ n manis dd-tneqqar tfuct tettarezzid iyarruba n Tarcic.

⁹ Am mammec tuya nesřa t,
ammu i tt netwařa di tendint n SIDI n řeeskarat, di tendint n AREBBI nney.
AREBBI ad tt issemten i řebda. Sila.

¹⁰ A AREBBI, neccin nidar tamexsiwt nnek icewwaren,
di řwest n zzawect nnek tamqeddast.

¹¹ Amecnaw isem nnek, a AREBBI,
ammu ittakkwad uřa d ccan nnek ɣars ař tineggura n temmurt.
Afus nnek afusi iccur s tsegda.

¹² Ejj adrar n řihyun ad ifarḥ,
jjem yessis n Yahuda ad arecqent zi ssibbet n řehkammat nnek.

¹³ Kkem x řihyun, nnḍem as-dd, řesbem řřumeat nnes!

¹⁴ Ggem uř nwem x lbaraj nnes,
xzarem mliḥ di řeqsur nnes
řima ad tt ttεawded i jjiř i dd řa yasen.

¹⁵ Maɣar AREBBI wanita d AREBBI nney i řebda qaε.
Netta ad aney indeh ař řmewt.

49¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Quraḥ. Azehhed.

² Sřem i uya, marra řegnus,
řhessem marra, a imezday n temmurt,

³ am tarwa n Adam am tarwa n yijj n weryaz,
ayt bab n wagra d imezřaḍ marra!

⁴ Aqemmum inu issawař tiyit
u ixarřišen n wuř inu ccuren s řefhamet.

⁵ Necc ad wcey amezzuɣ inu i wawař iweznen,
ad ssargbey ṭajait inu n twafit ɣar *tirart* n řgambri.

⁶ Mayemmi i řa ggwedey deg wussan iεeffanen,
xmi i d ayi dd-tettenneḍ řmueřiyet n yenni i d ayi-dd iḍeffaren di tiři inu.

⁷ *Aqa din* inni ittcařen x řeksibet nsen
u ttfeyyen s wagra nsen ameqqran,
⁸ *maca* uřa d ict n tawmat war tzemmar ad tefdi ijj n weryaz,
war tzemmar ad txeęęs ttaman n ddeyyet nnes i AREBBI.
⁹ Řefdiyyet n řeemar nsen tięřa aęęas,
war dd-tettis i řebda,
¹⁰ ĥima netta ad iddar i řebda
u eemmarę war izarra andeř.
¹¹ Maęar ittwařa imiyisen mmuten,
maca abuhaři d uqeffuĥ ad twaqessen s tnayen
uca ad jjen řeksibet nsen i inneęni awarni asen.
¹² Axarreę nsen yuęęen aęa tudrin nsen *ad qqiment* i řebda,
tizeddięin nsen zi jjiř ař jjiř.
Waxxa uřa d timmura ggın asent ismawen nsen.
¹³ Bnadem s *marra* ccan *nnes*, war ittęimi ca.
Netta yarwes di řmař nni i yegguren ęar qeęęu.
¹⁴ Abrid-a i ęarsen aęa-t d min i xef sennden nitni
uca inni ten ięeffaren ad jjiwnen s uqemmum nsen. Sila.

¹⁵ Am iĥuřiyyen ssareyyęen nitni ixef nsen di řaxart,
řmewt ad ten tarwes.
Imseggaden ad xasen ĥekmen x řęębeĥ
uca addud nsen *ad tedweř* i řęecc di řaxart,
twassuffęen nitni zi tzeddięt nnes.
¹⁶ Maca SIDI ad ifdi řeemar inu zeg ufus n řaxart,
maęar netta ad ayi yawi *akis*. Sila.

¹⁷ War ttegg^wed ca mařa ca n weryaz idweř d bu-wagra,
mařa acuwwar n taddart nnes yarni,
¹⁸ maęar di řmewt nnes war akides ikessi ca marra aya,
acuwwar nnes war ihekk^wi akides awarni as.
¹⁹ Waxxa itwabarek řeemar nnes di tudart nnes,
u nitni ad cek ssemęaren maęar cek teggid min isebęen i yixef nnek,
²⁰ aęa ad dd-tawęed ęar jjiř n řejdud nnes,
nni war řarren tifawt i řebda.
²¹ Bnadem s tecrimt, *maca* war ifehhem,
netta am řebhimet ifennan.

50 ¹ Ijj n uzeĥhed n Asaf. Arebbi n irebbiten, SIDI issawař
u netta ittřaęa i temmurt zi mani dd-tenęar tfuct ęars ař mani teęři.

² Zi řihyun, aęři ikemmřen,
ittban AREBBI ittissiq.
³ AREBBI nney ad dd-yas, war isseyd ca.
Timesi zzates ad tecc
u taĥaryaęt i d as-dd ittenęden ad iřuę aęęas.

⁴ Netta ad iṛaya i ijenwan sennej
u i temmurt ḥima ad iḥkem x ṛgens nnes.

⁵ “Smunem-dd yari iṣdiqen inu,
inni kidi ittegggen řeahd s tyařst.”

⁶ Ijenwan ttbarrḥen tasegda nnes,
mayar AREBBI simant nnes aqa-t d řqaḍi. Sila.

⁷ “Seř, a ṛgens inu, u necc ad ssiwřey, Israyil,
u necc ad cehdey i cek: Aqa necc, AREBBI, d AREBBI nnek!

⁸ War iḡi x tyařsa nnek ad cek webbxey,
mayar tiyařsa nnek aqa-tent řebda zzati.

⁹ War kessiṽ ca amwa zi taddart nnek
uřa d imuyan zi teqwirin nnek.

¹⁰ Mařar marra imuddar n wezřar aqa inu,
řmař x wařef idurar.

¹¹ Necc ssney marra ijḍaḍ n idurar
uca min ittemxuttüren deg yeyyar aqa-tt akidi.

¹² Mři tuřa dayi řař, ma ad iři war i d ac t qqarey i cek,
mayar inu ddunit d uemmar nnes.

¹³ Ma ad ccey *xenni* aysum n ifunasen
niṽ idammen n imuyan?

¹⁴ Awi-dd i SIDI tayařst n uqaḍi
u seqfeř lwueud nnek i Umœuḡi x kuřci.

¹⁵ Řaya ayi-dd deg wass n řeḥřaret,
xenni ad cek ssnejmey uca cek ad ayi tegged ccan.”

¹⁶ *Maca* i ueeffan iqqar AREBBI
“Mayemmi tbarrḥed tiweřsa inu
u teggid řeahd inu deg uqemmum nnek,

¹⁷ *umi* tcarrhed atextex inu
u tenndared awařen inu awarni ac.

¹⁸ Mařa teřriḍ ijj n uxewwan, ammu teggured akides
u cek tettřurid ak-d yenni izennan.

¹⁹ Aqemmum nnek tettarrid t i řřar
u iřes nnek ittxařreř deg wecmat.

²⁰ Tettyimid *dinni* tessawwařed x umac,
tessefdaḥeḍ zi mmis n yemmas.

²¹ Aya tettegged t u necc sseyḍiy. Ttyiř ac, aqa-yi am cek.
Necc ad cek webbxey zzat i tiřřawin nnek.

²² Fhem aya *xenni*, a cek i ittun Arebbi,
ḥima war *kenniw* tmezzqey *am* war din ittiři ufekki.”

²³ Wenni i dd-ittawyen tayařst n uqaḍi, ittegg ayi ccan
u issewjad abrid ḥima ad as ssecney asenjem inu.

51¹ I umeqqran n imeynajen. Aزههد n Dawud.
² Aرامي i dd yars yusa unabi Natan,
 awarni řami yudef Dawud yar Batcabaہا.

³ Hinn xafi, a AREBBI, elahsab tamexsiwt nnek icewwaren.
 Mseř ixetřan inu elahsab afeyyed n arreřmet nnek.

⁴ Ssird řmueřiyet inu zzayi marra
 u sizdeg ayi zi ddenb inu,
⁵ mayar necc ssney ixetřan inu
 u ddenb inu řebda ibedd ayi-dd yar tiřřawin.

⁶ Akidek waha i xđiy
 u necc ggiy min iřan d aeeffan jar tiřřawin nnek,
 aرامي cek tseggded deg wawařen nnek
 u teřfid di řeřkamat nnek.

⁷ Xzar, necc twaxeřqed-dd di ddnub,
 di ddnub teksi ayi yemma.

⁸ Xzar, cek tettexsed tidett di daxeř
 u di tnuffra tesscaned ayi tiyit.

⁹ Ksi xafi ddnub s teelřet, xenni ad dewřey qqurey,
 sird ayi, xenni ad dewřey d acemřař x wedfeř.

¹⁰ Arr ayi ad sřey arcuq d řefrařet,
 řima ixsan nni i trebzed cek,
 ad arjijjen zi řefrařet.

¹¹ Snuffar ddnub inu zzat i uyembub nnek
 u mseř i marra řmueřiyet inu.

¹² Xřeq-dd dayi uř izdig, a AREBBI,
 u jedded di daxeř inu ijj n arruř imetnen.

¹³ War d ayi neřřar zeg uyembub nnek
 u war zzayi ttekkes Arruř Iqeddsen nnek.

¹⁴ Ewc ayi eawed řefrařet n usenjem nnek
 uřa d ijj n buřbeř iqedden i akidi i ya ibedden.

¹⁵ Xenni ad ssyarey ibriden nnek i yenni xak ieddun
 uca ad yarek dd-eqben imednab.

¹⁶ Senjem ayi zeg umarwas n idammen, a AREBBI, AREBBI n usenjem inu,
 xenni ad isřewřiw iřes inu x tsegda nnek.

¹⁷ Arzem ayi iyencicen inu, a Sidi inu,
 xenni ad barrřey ccan nnek,

¹⁸ mayar war d ak tecqi tyarřt, necc iři wciy ac tt,
 tayarřt n wecmađ war d ac dd tettis x řxađar.

¹⁹ Tiyarřa n AREBBI aqa-tent d ijj n buřbeř yarez
 uca ijj n wuř iddez war t tesseřqarid, a AREBBI!

²⁰ Egg řxar i řihyun elahsab řxađar nnek, bna řeřyud n Urcalim!

²¹ Xenni ad tarđid di tyarřa n řmueřiyet,
 di tyarřt n wecmađ ikemmřen.

Xenni ad qeddmn imwan x uealřar nnek.

52¹ I umeqqran n imeɣnajan. Axemmi n Dawud.
² ʔami dd-yusa Duwaɛ, zi Idum,
 ixebbar Cawul, inna as
 “Aqa Dawud yusa-dd ɣar taddart n Aximalik.”

³ Mammec tfeyyced zi tɛeffant, a jjiheʔ?
 Tamexsiwt icewwaren n SIDI *tettekk* ass imun.
⁴ Iʔes nnek ittɣarreʃ di ʔɣar,
 amecnaw ijj n ʔmus iqeɖɛen i uɣeffi issuffuy acmat.
⁵ Cek ttexsed taɛeffant aʔtas x tɕebɣant,
 ʔhard s ixarriqen ktar aʔtas x ʔhard n tsegda. Sila.

⁶ Cek tettexsed awaʔen ihellken
 uʔa d iʔes *iccur* s wecmat.
⁷ Maca Arebbi ad cek yareddeɖ i ʔebda,
 netta ad cek ittɛf, ad cek ikkes zi tzeddiyt.
Wah netta ad cek iqʔee zeg iɣewran nnek zi temmurt n yenni iddaren. Sila.

⁸ Imseggaden ad t ɣaren ad ggʔeden.
 Ad xas ɖɛɣcen, *ad inin*
⁹ “Xzar aryaz ijehden wenni umi war iggi Arebbi jjeɣd nnes,
 maca tuɣa ittceʔ x wagra nnes ameqqran.
 Tuɣa idweʔ ijhed s ʔɣar nnes.”

¹⁰ Necc ad iʔiɣ amecnaw ijj n uzemmur d aziza di taddart n AREBBI.
 Necc ttiiqeqy di tmexsiwt icewwaren n AREBBI i ʔebda qaɛ.
¹¹ Necc ad cek qadiɣ i ʔebda qaɛ,
 maɣar cek teggid t.
 Ad ssitimeɣ deg yisem nnek,
 maɣar netta d aɕebɣan i iɕdiqen nnek.

53¹ I umeqqran n imeɣnajan. S *teynint* n ‘Izʔi n wecɖan’.
 Axemmi n Dawud.

² Abuhaʔi inna deg wuʔ nnes “War din bu AREBBI!”
 Nitni ittaredɖen, ttegggen ʔɣecc,
 war din uʔa d ijj ittegg min icnan.
³ AREBBI ixezzar-dd zeg ujenna ɣar tarwa n iwdan
 ɣima ad iɣar ma din ɣed ɣars ʔefɣamet,
 ijj zeg inni yarezzun AREBBI.
⁴ Marra ffɣen zeg webriɖ,
aq-a-ten jmiɛ dewʔen d iceffanen,
 war din uʔa d ijj ittegg ʔɣar,
 uʔa d ijj.

IZEHHIDEN

⁵ Inni i ittegggen řmuesiyyet ma war řarsen tussna,
inni i ittetten řgens inu axmi ttetten ayrum?
War ttřayan x AREBBI.

⁶ Aqa din i xasen tewđa tiggwudi temyar, umi war din tiggwudi,
mayar AREBBI iřarrec ixsan n yenni i xak ihejjmen.
Cek tessbehdřed ten, minzi AREBBI inđar iten.

⁷ Ah, aqa asenjem n Israyil ad dd-yas zi řihyun!
Xmi dd i řa isseeqeb AREBBI imeřbas n řgens nnek,
ad yarceq Yaequb,
ad ifarř Israyil.

54 ¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun. Axemmi n Dawud.
² řami dd-usin Iziffiyyen, nnan as i Cawul “Ma war issnuffar Dawud ixef nnes řarney?”

³ Senjem ayi, a AREBBI, s yisem nnek,
u řkem xafi s tzemmar nnek ijehden.

⁴ A AREBBI, seř i třařit inu,
řhess i wawařen n uqemmum inu.

⁵ Mařar ibarraniyyen kkaren akidi
u ayt n řeunf arezzun ad ayi nyen.
War ttegggen ca AREBBI zzat i tiřřawin nsen. Sila.

⁶ Xzar, AREBBI d ameawen inu.
Sidi inu aqa-t jar yenni i d ayi isennden.

⁷ Netta ad ixegęř řřar i yenni i d ayi iřeřřaren.
Qđa xasen di teřdiqt nnek.

⁸ S řxađar ad ac-dd awyey tiřarřa,
uca ad qadiř isem nnek, a SIDI,
mayar netta d ařebřan.

⁹ Mařar netta issenjem ayi zi marra řeřřaret
uca yarra ayi-dd ad xezzareř x řeedyan inu swadday.

55 ¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun.
Axemmi n Dawud.

² A AREBBI, seř i třařit inu
u war ssnuffara ca ixef nnek zzat i uzaweg inu!

³ Hđa ayi u arr-dd xafi.
Necc ttrařey ttasey-dd řar zzat d đeffar am ttetciř u ssyunfiř s jjeđd.

⁴ Zi řhess n řeedu, zeg uhuddi n ieffanen,
mayar nitni hejmen-dd xafi s řmuesiyyet u đeffaren ayi s tefqeřt.

⁵ Uř inu itteqes ayi daxeř
u inexřieen n řmewt wđan-dd xafi.

⁶ Tiggwudi d tarjijit třfent ayi uřa d arjef iřřar ayi.

⁷ Necc nniy “Mři i d ayi wcin afriwen am ict n tedbirt, *xenni* iři dıwıy uca ad zedıyey di ca n wemcan *nneyni*.

⁸ Xzar, iři ad arewırey ıar řagg^waj qae, ad ssensey di řexıra. Sila.

⁹ Iři ad marey ħima ad twafekkey zeg usemmıd, zi tħaryadt.

¹⁰ řarđ-iten, a Sidi inu, sebđa iřes nsen, minzi ttwařıy řeunf d umenıy di tendint.

¹¹ Ass d ģiřet gguren deg wenneđ nnes x řehıyud u ıar daxeř nnes *aqa din* řeyben d tamara.

¹² Řıar aqa-t daxeř nnes u azzay nnes war zzayes ttħeyyiden ca ddeğ d wecmat.

¹³ Maıar war iğı d řeđu wenni i d ayi isseħqaran, *minzi* aya zemmarey ad t ksiy, uřa d wenni i d ayi icarrhen i issemyaren ixef nnes s *wawař* xafi, *minzi* zzayes zemmarey ad nnuffarey.

¹⁴ *Maca* aqa d cek, a bnađem, cek d aqrin inu, ameddukkeř inu d umqarreb inu!

¹⁵ Neccin, inni igguren ak-d wayawya di ttiqqet, neggur ıar taddart n AREBBI deg uhimur.

¹⁶ Iři ad xasen tewđa řmwet ařami dd-hwan am ddaren di řaxart, maıar aqa din řıar di tudrin nsen, deg wuřawen nsen.

¹⁷ Necc, *wah* necc ad řayıy x AREBBI u SIDI ad ayi issenjem.

¹⁸ ıar tmeddit u ıar uteffu u s uziř ad cetciy u ad ssıunfey u netta ad iseř i tmijja inu

¹⁹ Netta ifdi řeemar inu di řehna zeg inni xafi iħejmen, minzi tuıa-ten deg wařtas đidd inu.

²⁰ SIDI ad iseř u ad ten dd-issehwa. Netta ittyima zeg weħař uıa. Sila. Aqa nitni war tbeddiřen u war ttegg^weden ca AREBBI.

²¹ Netta ineřtar afus deg inni ak-d wi *igga* řehna, netta issaruřıud řeahd nnes.

²² Aqemmun nnes yarđeb ħsen zi trussi, maca deg wuř nnes itturja amenıy. Awařen nnes d iřeqqayen x zzect, maca aqa-ten *am* řesyuf twajebden.

²³ Nđar amnus nnek x SIDI u netta ad dayek itthilla. Ėemmarř war ittejji amsegged ad ifary.

²⁴ Cek *maca*, AREBBI, ad ten tessehıid deg wanu n uhellek. Iryazen n idammen d řıecc war tkemmřen azyen n wussan nsen. *Maca* necc ttecrey xak.

56¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n “ıct n tedbirt ibekkmem *deg* imucan igg^wejen.” Zi Dawud. Tira yuğyen ineqcen. Řami xas ħarten ifiliřiniyyen di jat.

² Ĥinn xafi, a AREBBI, maıar ijj n bnađem yarezzu ad ayi iřarđ. Ass marra iħeřřar ayi ijj n umjahed.

³ Inni i d ayi iheşşaren xsen ad ayi şarċen ass marra,
maġar inni kidi ittmenġan aqa-ten s waţţas, *a* Ameuġi x kuċci!

⁴ Deg wass i di i ġa gg^wedeġ, ad xak ttecċeġ.

⁵ X AREBBI, wenni umi i ġa sebĥeġ awař nnes, x AREBBI i ttecċeġ, war ttegg^wideġ *ca*,
maġar min zemmarren ad ayi ggen midden?

⁶ Nitni qeġben awařen inu ass ikmeř,
marra tnawi nsen aqa-ten xafi d řġar.

⁷ Nitni munen, nuffaren,
nitni ĥeţţan inarziwen inu
xmi arezzun nitni *ad nġen* řeemar inu.

⁸ Ma zemmarren nitni ad arewřen waxxa ggin řyecc?
Sehwa řegnus di lyađab nnek, *a* AREBBI!

⁹ Cek tĥesbed *ussan n* weţłae inu.
Egg imeţţawen inu di tzeyyat n waman nnek,
ma war ġint deg wedlis nnek?

¹⁰ Xenni ad dewřen řeedyan inu ġar đeffar, deg wass umi i ġa řayiy.
Necċ ssneġ aya: AREBBI aqa-t akidi.

¹¹ X AREBBI, wenni umi i ġa ssemyareġ awař nnes, x SIDI, awař nnes ad t ssemyareġ,

¹² X AREBBI i xef ttecċeġ, war ttegg^wideġ *ca*,
maġar min izemmar bnadem ad ayi yegg?

¹³ Xafi, *a* AREBBI, arsin lwueud i cek itwaggen.
Ad *ten* kemmřeġ i cek s uqadi.

¹⁴ Maġar cek tessnejmed řeemar inu zi řmewt,
u ma war teĥđid *uřa d* idaren inu zeg uneqrađ,
ĥima ad uyureġ zzat i wudem n AREBBI di tfawt n yenni iddaren?

57¹ I umeqqrان n imeġnajan. ‘War t ttareddeġ!’ Zi Dawud.
Tira yuġġen ineqcen. Umi yarweř zi Cawul deg ifri.

² Hinn xafi, *a* AREBBI, ĥinn xafi, maġar řeemar inu yarweř-dd ġark.
Necċ arewřeġ di tiři n wafriwen nnek, ġars ař i ġa edunt řmuşibat.

³ Necċ ad řayiy ġar AREBBI, Ameuġi x kuċci,
ġar Arebbi wenni i d ayi i ġa inedhen ař aneggar ġar min işebĥen.

⁴ Netta ad dd-issekk asenjem inu zeg ujenna,
ad issbeĥdeř wenni i d ayi dd-iđeffaren. Sila.
AREBBI ad issekk tamexsiwt nnes icewwaren d teşdiqt nnes.

⁵ Řeemar inu aqa-t jar iyraden,
necċ zzřeġ jar tarwa n bnadem *inni am* işefđawen yareqqen.
Tiġmas nsen *am* lansat d fritcat d řġews
u iřes nsen am ijj n ssif iqđeċ.

⁶ A AREBBI, sgaeed ixef nnek tiwa i ijenwan
u arr aeuġi nnek sennej i marra tammurt,

⁷ Nitni ggin traccia i iṣuraf inu,
 řeemar inu tuya iḡnes.
 Nitni yzin ayi aḥfur,
maca wdan days simant nsen. Sila.

⁸ A AREBBI, uř inu yarekken, uř inu yarekken,
 aqa necc ad ḡennjeḡ ad zehhdeḡ, uřa d aeuḡi inu.

⁹ Faq, aeuḡi inu! Faq, lharpa d řgambri!
 Necc ttexsey ad ssfaqey tfawt n sşbeḡ.

¹⁰ Necc ad cek qadiy jar řegnus, a Sidi inu,
 ad ak zehhdeḡ jar řegnus.

¹¹ Maḡar tamexsiwt nnek icewwaren *tettakk^wad* ḡars ař ijenwan
 u taşdiqt nnek ḡars ař iseynuten.

¹² A AREBBI, sgaæed ixef nnek tiwa i ijenwan
 u *arr* aeuḡi nnek sennej i marra tammurt.

58¹ I umeqqran n imeynajen. ‘War *t* ttareddeḡ!’ Zi Dawud.
 Tira yuḡyen ineqcen.

² Ma tessawařem s tidett tasegda deg useḡdi?
 Ma *s* tidett thekkmem tarwa n bnadem s řheqq?

³ Lla, *maca* deg wuř nwem tetteggem řyecc,
 di temmurt txemmamem di řeunf n ifassen nwem.

⁴ Zeg *wami ḡan* di řemřawet ffyen ieffanen zeg webrid,
 zeg ueddis n yemmatsen weddaren ayt n bu-ixarriqen.

⁵ Aqa daysen ssem am semm n ufiḡar.
 Nitni amecnaw ict n třefsa tadehcurt tenni iqqnen amezzuḡ nnes,
⁶ tenni i war ittesřin ḡar tmijja n iæzzamen,
 uřa ḡar *tmijja* n useḡḡar nni itthakan ařas di tseḡḡart.

⁷ A AREBBI, arḡ asen tiḡmas deg uqemmum nsen,
 arḡ tiḡmas n teḡmart n iyraden imeḡyanen, a SIDI!

⁸ Ejj iten ad fesyen, ařami nitni ffyen am waman.
 Mařa imeḡḡhed netta *řqews* s fritcat nnes, ejj iten war qdiæen.

⁹ Ejj it ad ifna am ubucceř irizzen
 Ejj iten, amecnaw weřtu n ueddis n tmeřtu, war řarren tfuct.

¹⁰ Qbeř ma ad acant marmitat nwem ak-d *řeḡmu* n cbarq n isennanen,
 ad days iřuḡ netta ad yazzeř x *weysum* d aziza niḡ itteḡduduq.

¹¹ Amseggad ad ifarḡ
 xmi i ḡa iřar antaqem.
 Netta ad issird iḡaren nnes deg idammen n ieffanen.
¹² Ad yini bnadem “Xenni aqa din řyiḡet i umseggad,
 aqa din ijj n AREBBI nni iḡekkmen di temmurt.”

59¹ I umeqqran n imeynajen. ‘War t ttareddeğ!’
Zi Dawud. Tira yuğyen ineqcen.
Umi Cawul iija ad hđan taddart nnes hıma ad t nyen.

² Fekk ayi zi řcedyan inu, a AREBBI,
sgaæed ayi sennej i uħeřtu zeg inni i xafi ittekkaren.

³ Fekk ayi zeg inni itteggen řyecc
u senjem ayi zeg iryazen n idammen.

⁴ Aqa, xzar, nitni ggin ict n texceft i řeemar inu,
nitni munen xafi.

War din axeřtu uřa d ddenb yari, a SIDI!

⁵ Waxxa war ggiy ljarima,
aqa nitni tazzřen-dd yari, wejden.

Faq, as-dd yar umsagar akidi u xzar.

⁶ Cek, a SIDI, AREBBI n řeekarar, AREBBI n Israyil,
faq hıma ad třeƣfed marra řegnus.
War ttħinni x uřa d ijj zi marra iyeddaren inni itteggen řyecc.

⁷ Aqa ttæeqben yar tmeddit,
ttzun amecnaw aqzin
u ttennden i tendint.

⁸ Xzar, s uqemmum nsen ssusufen qaæ,
řesyuf nsen aqa-ten x iyencicen nsen,
minzi man wen i ya isřen.

⁹ Cek *maca*, a SIDI, ad xasen tdeħced,
cek ad thecced x marra řegnus.

¹⁰ A jjeħd nnes, necc ad t rajiř,
mařar AREBBI d lburj inu yueřan.

¹¹ Tamexsiwt icewwaren n AREBBI inu ad ayi tizwar,
AREBBI ad ayi dd-yarr ad zarey inni i d ayi iħeřşaren.

¹² War ten neqq ca, maħend řgens inu war t ittettu.
Ejj iten ad weddaren zi tzemmar nnek
u menđar iten swadday, *mařar cek d tcappa* n useřqi nney a Sidi inu.

¹³ X ddnub n uqemmum nsen, x wawařen n iyencicen nsen,
x uya ejj iten ad twaħebbsen di nnfaxet nsen,
uřa x nneēřet u x uxarriř nni xef ttħarden.

¹⁴ Keħħeđ iten deg ufugem *nnek*,
keħħeđ iten ařami war ģin *ead*
u arr iten ad ssen, aqa AREBBI d řħakem di Yaæqub,
wah yars ař tineggura n temmurt. Sila.

¹⁵ Aqa ad æeqben yar tmeddit,
ttzun amecnaw aqzin
u ttennden i tendint.

¹⁶ Ejj iten ttemhafan da d diha x macca,
u, mařa war jjiwnen, ejj iten *xenni* ad din ssensen *barra*.

¹⁷ Necc ad yennjey x jghed nnek,
yar uteffu n řħař ad sřiweřwey x tmexsiwt nnek icewwaren,
mařar tuřa cek d ijj n lburj yueřan i necc,
cek d mani i řa arewřey deg wass n řeřřaret.

¹⁸ Jjehd inu, necc ad xak zehhdey,
mařar cek AREBBI d lburj yueřan inu,
AREBBI n tmexsiwt inu icewwaren.

60¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n ‘Talillect d acehhad’.
Tira yuřyen ineqcen zi Dawud i useřmed.

² Awarni řami tuřa ittmmenya ak-d Iramiyyen zi Misubutamya
u ak-d Iramiyyen zi řuba, idweř-dd Yu’ab
uca iwta *ayt* n Idum di teyzurt n Tmeřařt, eecra ařaf n *iryazen*.

³ A AREBBI, cek tendared aney, tarřid aney
u tfugmed! Sbedd aney eawed!

⁴ Cek tessenhezzed tammurt, tfeřqed tt.
Sgenfa tireřřa nnes, mařar aqa ttenhezza.

⁵ Cek tessecned *ixef* nnek i řgens nnek s řeqsařet.
Cek tewcid aney ad nsu ccrab issdewwaxen.

⁶ Inni cek ittegg^weden, teggid asen ict n bandira
i řar ttrak^wařen zi *fritcat* n řqews. Sila.

⁷ řima imeizzen nnek ad twafekken,
awi asenjem s ufus afusi nnek u arr-dd xaney.

⁸ AREBBI tuřa issawař di zzawect tamqeddast nnes,
s uyenni ad negzey s řefrařet.
Necc ad bđiy Cakim u ad eebbarey tayzurt n Sukkut.

⁹ Jilead inu, Manassi inu,
Ifrayim d jjehd n uzeřif inu,
Yahuda d amgewwed inu.

¹⁰ Mu’ab d sarijj inu n usird,
x Idum ad ndarey tisira inu,
necc ad dduqzey s usřiwřew x *temmurt* n Filicit.

¹¹ Wi i d ayi i řa inedhen *di* tendint ifaryen?
Wi i d ayi i řa igewwden řar Idum?

¹² Ma war d aney tendared, a AREBBI,
u ak-d řeeskarat nney ma war akidsen dd-teffiyed *ead*, a AREBBI?

¹³ Ewc aney afus *řima* ad aney *tessenjmed* zi řeřřaret,
mařar asenjem s ufus n yijj n bnadem aqa-t bařeř.

¹⁴ Ak-d SIDI ad negg s wemřad
u netta ad iefes x yenni i d aney iřeřřaren.

61¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun. Zi Dawud.

² A AREBBI, seř i uřayi inu,
ewc taynit i tzařit inu.

³ Zi tťarf aneggar n temmurt tťrayiř xak,
xmi ittefcir wuř inu.

Ndeh ayi x ijj n jjarř yueřan xafi.

⁴ Mařar tuřa cek d amcan n tarewřa i necc,
d lburj ijehden řidd i řeđu.

⁵ Necc ad qqimeř deg uqıđun nnek i řebda,
ad ddurřey sadu wafriwen nnek. Sila.

⁶ Mařar cek, a AREBBI, tesřid řar lwueđu inu.
Cek tewcid ayi tasyart n yenni ittegg^weden isem nnek.

⁷ Ad tarnid *ead* ussan x wussan n ujeřid,
ařami isegg^wusa nnes ad iřin zi jjiř ař jjiř.

⁸ Netta ad iqqim zzat i wudem n AREBBI i řebda.
Iři ad xas řđan tamexsiwt icewwaren d teřđiqť.

⁹ Ammu i řa zehhdeř i yisem nnek i řebda,
řima ad kemmřey lwueđu inu, ass *awarni* umas.

62¹ I umeqqran n imeynajen. Sadu ufus n Yadutun. Zi Dawud.

² Řeemar inu yaressa, ittraja AREBBI waha,
aqa zzayes *dd-ittas* usenjem inu.

³ Aqa-tť d tařđart inu d usenjem inu,
netta d lburj inu yueřan, war tteřriřey aťťas.

⁴ Meřař *ead* i řa tekkem thejjmem-dd x weryaz,
marra kenniw ad t hedmem
am yiji n řřid iwđa, am yiji n weřbar i ittwayeđřen.

⁵ Nitni ttxarřiřen waha řima ad t-idd yeđřen zeg wemcan nnes yueřan.

Nitni areťťan s ixarriřen.
Ttbarken s uqemmmun nsen,
maca deg wuř nsen neeřen. Sila.

⁶ Arsa u raja waha x AREBBI,
mařar zzayes i dd-ittas řayas inu.

⁷ Aqa-tť d tařđart inu d usenjem inu,
netta d lburj inu yueřan, war tteřriřey ca.

⁸ Asenjem inu d ueuři inu aqa-ten di AREBBI,
netta d tařđart inu ijehden, amcan inu n tarewřa aqa-t d AREBBI.

⁹ Tiqqem řebda di SIDI, a řgens!
Zeřeem uř nwem zzat i uęymbub nnes.
AREBBI d amcan nney n tarewřa. Sila.

- ¹⁰ Tarwa n bnadem aqa-ten baṭeṛ
u tarwa n weryaz aqa daysen řęecc.
Di řmizan s tnayen n ttawyat ad gaēeden,
aqa-ten jmiē ffęen-dd zi řbaṭeṛ.
¹¹ War ttiqqam di řeḥṣaret u war ttuffem ak-d tukkarda.
Maṛa agra ēawed imeqqar, war xas ssrusam uř nwem.
¹² AREBBI issiweř ict n twařat, necc sřię tt tnayen n twařawin,
aqa “Jjehd zi AREBBI”.
¹³ Tamexsiwt icewwaren i cek, a Sidi inu!
Minzi cek ad txeğsed kuř ijj elahsab min igga.

63 ¹ Aزههد n Dawud, ařami t tuęa di řexra n Yahuda.

- ² A AREBBI, cek d Arebbi inu! Yar tuffut arezzuy xak,
řeemar inu ittfada-dd ęarek, aysum inu ittmeżri dayek,
deg ict n temmurt yużęen ittfadan břa aman.
³ Ammu i dayek xezzareę di zzawect tamqeddast nnek,
hima ad ęareę jjehd nnek d uęuęi nnek.
⁴ Maęar tamexsiwt nnek icewwaren teḥřa x tudart,
s uyenni iyencicen inu ad ac sebbęen.
⁵ Ammu ad cek barkeę di tudart inu,
ad ssgaēdeę ifassen inu deg yisem nnek.
⁶ Řeemar inu ad ijjiiwen amecnaw tyawant zi trussi d tadunt
u s iyencicen isřiwřewen ad cek isebbeḥ uqemmum inu,
⁷ maṛa necc ttxarrseę dayek di tassut,
ttxemmameę dayek ęar uđufen n wecbar n ģiřet.
⁸ Minzi tuęa cek d ameawen inu,
uřa di tiři n wafriwen nnek ad sřiwřewey.

- ⁹ Řeemař inu iřeşşeq dayek awarni ac,
afus nnek afusi itetęef dayi.
¹⁰ Inni ittexsen ad areddęen řeemar inu
ad iřin deg wemcan yuğęen sadu temmurt.
¹¹ Nitni ad twasellmen i tzemmar n ssif,
ad iřin d takeccađt i iceebawen.
¹² Maca ajeğid ad ifarḥ i AREBBI.
Kuř ijj zeg inni i ęa ittjaęan ęar Arebbi ad ifeyyec,
minzi aqemmum n yenni issawařen s ixarriqen ad itwabelleē.

64 ¹ I umeqqran n imeęnjen. Aزههد n Dawud.

- ² Seř, a AREBBI, i tmijja inu xmi ttetcię,
ḥđa tudart inu zeg usigęwed n řeēdu.
³ Sdurri ayi zi tmeęmuč n iceffanen,
zi řęaci n yenni itteggen řmuēşiyet,

⁴ inni isseqḍaġen iḥes nsen amecnaw ssif,
qarrṣen awaṛ yarezgen am fritca *n řqews* nsen,
⁵ ḥima ad wten *s řqews* x wenni ikemmṛen.
Deyya ad xas neyycen, *iwa* war din minzi i ya gg^weden.
⁶ Nitni ḥezzmen maḥend ad ggen min war iḥḥṛin,
ssawaṛen s tnuffra maḥend ad nedyen řefxux,
Qqaren “Wi ten i ya iżaren!”
⁷ Nitni ttxarrṣen di *eřam kuř* taēeffant, aqa-ten wejden, ict n tmeṣmuč n teḥraymect.
Aqa min iġan daxeř deg weryaz u deg wuř nnes aqa-tt yuġey.

⁸ AREBBI ad ten iwwet s fritca *n řqews*,
deyya ad banen jirayeh nsen.
⁹ Iḥes nsen ad ten yarr ad nqarḍen deg ixef nsen,
kuř ijj, zeg inni ten ittwaṛan, ad yarweř.
¹⁰ Xenni ad gg^wedden marra iwdan uca ad barrḥen timegga n SIDI
uca ad xzaren mliḥ di min dd issufuř.
¹¹ Amseġged ad ifarḥ s SIDI u ad xas itceř
u marra inni umi isegged wuř ad farḥen.

65¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud. Izři.

² *Zi řhudnet* issdaḥeġ i cek asebbeḥ, *a* AREBBI di řihyun,
ittxeřša ad itwakemmeř lwaed i cek.
³ Cek tesřid i tzaġit,
marra aysum ad yarek dd-yas.
⁴ Řmuesiyyet tuřa tjeħhed xafi,
maca cek tefdid ixetṭan nney.
⁵ Sseed n wenni i tfarrzed cek u tessqarrbed it-idd *yark*,
ḥima ad izdeř di řemraḥat nnek.
Neccin ad nejjiwen s řxar n taddart nnek,
s min iqeddsen zi řeqsar nnek.
⁶ Cek ad xaney-dd tarred di tsegda s tmeġga issagg^waden,
a AREBBI n usenjem nney.
Aqa *cek* d řaman n marra *inni yar* tneggura n temmurt
u x jwayeh yigg^wejen yar ujemmad n řebḥar.
⁷ Cek d wenni issrusan idurar s jjhed nnes,
u cek tbekksed s tzemmar.
⁸ *Netta* d wenni i ittarran řehweř n řebḥur yaressa,
řehweř n řemwaj d lharaj n řegnus.
⁹ Inni izeddyen yar tneggura *n temmurt* ttegg^weden zi řeēřamat nnek,
aqa cek tettarrid tuffut n řšbeḥ uřa d awetṭu n tmeddit ad sřiweřwen.

¹⁰ Cek tarezzfed tammurt u tettarrid *iyezran* ad tt cuqqen,
aqa cek tettarrid itt-idd s řxir aṭṭas.
Iřzar n AREBBI *wenni tt ittucuq* ittccur s waman.
Cek tessewjaded imendi nsen, mařar i uya i tessweġded tammurt.

¹¹ Cek tettessawed mseqqem řatarat n wecraz , tesshekk^wid ibuda nnes.

Tessarđabed tammurt s inecnacen,
tettbarked ayemmuy nnes.

¹² Cek tettegged ttaj i usegg^was n řxar nnek
u řatarat n iřuraf nnek ttudumen s tadunt.

¹³ Aqa ttudumen x ddmari n řexřa,
tiwirin bekkent s řefrařet.

¹⁴ Ddmari n tarewsa ssun s wuři
uřa d tiyzurin dřint s imendi.
Nitni dduquzen s usřiwřew, *wah*, tťyennajen.

66 ¹ I umeqqran n imeynajen. Izři. Azehhed.

Sřiwřewem i AREBBI, marra tammurt!

² Zehhđem i ueuři n yisem nnes,
isseuđa *it* i usebbeř nnes.

³ Inim i AREBBI “Mammec ssagg^wadent tmegga nnek!”
Zi řemřaret n řjhed nnek ad *xak* ssniemiren řeedyan nnek.

⁴ Marra tammurt, *wah* ad ac ađaren u ad zehhđen,
ad zehhđen i yisem nnek. Sila.

⁵ Asem-dd u xzarem timegga n AREBBI.
Min igga *Arebbi* issagg^wad tarwa n bnadem.

⁶ Netta yarra řebřar d řřar.
Nitni řwan iřzar x iđaren.
Dinni i zzayes nfarreř.

⁷ S řjehd nnes netta iřekkem i řebda.
Tiřřawin nnes ttessent x řegnus.
Yarwen ad kides temmearram *kenniw* inni ittýewwýen. Sila.

⁸ Barkem AREBBI nney, *kenniw a řegnus*
u ggem ad itwaseř řřess n usebbiř nnes.

⁹ Netta d wenni i d aney itticken tudart
u war ijj i ađar nney ad ifary.

¹⁰ Minzi cek, *a* AREBBI, tqeğbed aney,
cek tessizedged aney amecnaw xmi ssizdagen nnuqart.

¹¹ Cek tnedhed aney di traccia *n řřex*.
Tssarsed aney ijj n uřezzem iđeqřen x teejinna nney.

¹² Cek tejjid iwdan ad nyen x izeğifen nney,
aqa neccin nedweř řar tmesi d waman,
maca cek tessuffýed aney s ijj n řqedd ifeyyed.

¹³ Necc ad adfey s řyarřa n wecmađ řar taddart nnek,
necc ad ac xeğřey lwueud inu,

¹⁴ *lwueud* nni neřřen zzayes iyencicen inu,
u issiweř zzayes uqemmum inu,
řami tuřa-yi di řeřřaret.

IZEHHIDEN

¹⁵ Tiyaṛṣa n wecmaḍ n řmar iřehřen ad ac tent-idd awyey ak-d řebxur n icarriyyen.
Necce ad ac sswejdey iyenduzen d iřayden. Sila.

¹⁶ Marra kenniw i ittegg^wden AREBBI, assettiw-dd u řrem,
necce xsey ad awem eawdey min i d ayi igga di řeemar inu.

¹⁷ Ead iřaya xas uqemmum inu *xenni* aqa netta itwassemyar sadu yiřes inu.

¹⁸ Mři tuya nwiř řmuesiyyet deg wuř inu, *xenni* aqa Sidi inu war d ayi ittesři ca.

¹⁹ S tidett, AREBBI *maca* isřa ayi, aqa netta iwca taynit i tmijja n tzařit inu.

²⁰ Ad itwabarek AREBBI wenni war inđaren tazarit inu
u war d ayi ikkis tamexsiwt nnes icewwaren.

67¹ I umeqqran n imeynajen. Ak-d uzenzun. Azehhed. Izři.

² Iři ad xaney iřinn AREBBI.

Netta ittejjja ayembub nnes yareqq xaney. Sila.

³ Mařend ad ssnen abrid nnek x temmurt,
ad *ssnen* asenjem nnek jar marra řegnus.

⁴ Řegnus ad cek qadan, *a* AREBBI,
marra řegnus ad cek qadan.

⁵ Řegnus ad farřen, ad sřiweřwen,
mařar cek ad tħekmed x řegnus nican
u cek ad tessuyured řegnus x temmurt. Sila.

⁶ Řegnus ad cek qadan, *a* AREBBI,
marra řegnus ad cek qadan.

⁷ Tammurt tettic řyiřet nnes.
AREBBI, AREBBI nney, ad aney ibarek.

⁸ AREBBI ad aney ibarek
u marra tineggura n temmurt ad zzayes gg^wedent.

68¹ I umeqqran n imeynajen. Zi Dawud. Azehhed. Izři.

² AREBBI ad ikkar, řeedyan nnes ad twareyycen
u inni t icarrhen ad arewřen zzat i uřembub nnes.

³ Cek ad ten tessigg^wjed am ddexxan *iřaw*,
am cmeē ifessi di tmesi,
ammu i řa řnan iħeffanen zzat i uřembub n AREBBI.

⁴ Maca imseggaden ad farřen,
ad negzen zi řefrařet zzat i uřembub n AREBBI
u ad yebban řefrařet.

⁵ Yennjem i AREBBI, zehhđem i yisem nnes,
ggem ijj n webrid yueřan i wenni ineddhen di řewđa.
SIDI d isem nnes.

Negzem s řefrařet zzat i uřembub nnes.

⁶ Ijj n babatsen n iyujiřen, ijj n řqađi n tajjařin d AREBBI
di tzeddiyt nnes iqeddsen.

⁷ AREBBI issezdey inni weħdsen deg ict n twacunt,
issuffuy imeħbas s uffah,
maca imyewwayen ad zedyen deg ict n temmurt itwasscemđen zi *tfuct*.

⁸ A AREBBI, ařami tizzared zzat i wudem n řgens nnek,
ařami tuřa teggured di řexřa. Sila.

⁹ *Xenni* tenhezz temmurt uca ucruren ijenwan zzat i wudem n AREBBI,
uřa d adrar n Sina *inhezz* zzat i wudem n AREBBI, AREBBI n Israyil.

¹⁰ *Ak-d* wenzar ifsusen, cek trucced *tammurt*, a AREBBI,
řwart nnek nni i tuřa issřawen, tewcid as cek *řawed* jjeħd.

¹¹ Taħimart nnek tuřa tzeddey days.
S tcuni nnek tesswejdjed tt i řmeskin, a AREBBI.

¹² Sidi inu iwca awař.
Timřarin nni dd-ittwayen řexbar ařebħan *ttkewwnent* ijj n ubarru d ameqqran n treqqasin.

¹³ Ijeğiden n řeeskarat ttrakk^wařen, aqa nitni ttrakk^wařen
u tenni iqqimen di taddart, tbeřřa takeccađt.

¹⁴ *Xenni* kenniw ad tbuzzřem jar tnayen n ifrayen,
afriwen n udbir twařeħħfen s nnuqart
u arric nnes s wureř aziza ittissiqen.

¹⁵ Řami Amzemmar x kuřci issareyyec ijeğiden di temmurt,
iccat wedfeř x řalmun.

¹⁶ Adrar n AREBBI, adrar n Bacan.
Adrar n Bacan d ijj n wedrar s tqiccitin.

¹⁷ Mayemmi txezzarem ammu s wasam, *kenniw* a idurar s marra tiqiccitin *nwem*,
řar wedrar i imezri it AREBBI i yixef nnes d tazeddiyt?
Wah, nican SIDI ad din izdey i řebda.

¹⁸ Ikarruten n AREBBI aqa-ten d eecrayat n řuřuf d eecrayat n řuřuf,
uřa d eecrayat n wařaf d eecrayat n wařaf.
Sidi inu aqa-t jarasen, Sina *aq* *itwařeħħef* s tqeddast.

¹⁹ Cek tuřyed řar sennej, tnedhed di tmeħbast,
cek tmeneed tarzifin zeg iwdan, *iwa ead* zeg imyewwřen,
ħima SIDI, AREBBI, ad izdey *dinni*.

²⁰ Ad itwabarek Sidi inu. Ass x wass yarebbu i neccin ddquřat.
Arebbi netta d amsenjem nney. Sila.

²¹ Arebbi nni d ijj n Arebbi n isenjamin i neccin
u aqa din ifekkiten zi řmewt řar SIDI, Sidi inu.

²² S tidett, AREBBI, ad irbez azeğif n řeedyan nnes,
aceqquf s ucewwaf n wenni iqqimen ittenneđ s imerwusa n *ddnub* nnes.

²³ Sidi inu inna “Nec ad *kenniw* dd-arrey zi Bacan,
ad *kenniw* dd-arrey zi řağay n řebħar,

²⁴ ħima ad tħarrced s uđar nnek deg idammen *uca uřa* d iřes n yiřan nnek *ad iřtef* tasyart nnes
zi řeedyan.

IZEHHIDEN

²⁵ Nitni żrin ibriden nnek mammec ten tuyured, a AREBBI,
ibriden n Arebbi inu, ajeġid inu *iřehlifen* di tqeddast.

²⁶ Imeynajen tuya gguren ħar zzat, inni iccaten x ifiřan ħar deffar,
tibřiyin, tinni ittiraren x ibendiřen nsent di řwest.

²⁷ Barkem AREBBI di tmesmunin, a SIDI, zi řeunřar n Israyil.

²⁸ Aqa din Binyamin ameřyan, wenni xasen ittřeġđen,
xenni řřukkam n Yahuda ak-d ubarru n ieciren nsen,
uřa d řřukkam n Zabulun d řřukkam n Naftali.

²⁹ AREBBI iweřřa mařend ad tetwassejehded,
a AREBBI, sejhed min teggid di tťwee nney

³⁰ zi zzawect nnek sennej i Urcalim.

Ijeġiden ad ac iwyen tarzifin.

³¹ Siggwed řweřc nni *jar* uřanim,
abarru n ifunasen ijehden ak-d iiejmiyyen n řegnus,
ařami itwarbez ařami idweř nnuqart iddez.
Netta ižeġee řegnus nni tuřa ttmeřren deg umenři.

³² Ad dd-asen imcennreen zi Miřra,

Kuc ad iksi ifassen nnes ħar AREBBI s tezřa.

³³ A tigeldawin n temmurt yennjent i AREBBI,
zehhdent i Sidi inu. Sila.

³⁴ Netta d wenni ineddhen deg ijenwan n ijenwan zeg weřař uya.
Xzar, aqa netta igga ijj n řřess ijehden s tmijja nnes.

³⁵ Wcem jjeħd i AREBBI!

Leařama nnes aqa-tt tiwa i Israyil
u jjeħd nnes aqa-t deg iseynuten.

³⁶ A AREBBI, mammec tessigweded zi tizawwiyyin nnek,
AREBBI n Israyil, *cek* d wenni itticen jjeħd d tzemmar i řgens.
Ad itwabarek AREBBI.

69¹ I umeqqran n imeřnajen. S *teynint* n tlillicin. Zi Dawud.

² Senjem ayi, a AREBBI, mařar aman iwđen ayi ħar řeemar inu.

³ Necc yebbiř deg ubaryuđ yuġey, war *din* mani i řa beddey.

Aqa-yi deg waman yuġyen u řřemřet tettazzeř xafi.

⁴ Necc uřřey s iyuyyan, tmijja inu tebbuybeř,
tiťřawin inu qđant zeg uraji x AREBBI inu.

⁵ Inni i d ayi icarrhen x walu ttweseen x ucewwaf i *iřan* x uzeġif inu.

Inni yarezzun ad ayi isseigthen, řeedyan inu i *xafi* ixarriqen, dewřen jehhden.

Min war ucareř, ittxeřřa ayi ad tt-idd arrey.

⁶ A AREBBI, cek tessned tubbuheřya inu u imerwusa n *ddnub inu* war xak ffaren.

⁷ Ejj inni xak issitimen, war tťsedřin,

a Sidi inu, SIDI n řeekarar,

ejj inni xak yarezzun, war twafetťřen,

a AREBBI n Israyil.

⁸ Maɣar di ttwec nnek i kessiy aseɣqar,
u asedɣhi iɣeɣhef i uyembub inu.

⁹ Dewɣey d ayrib ɣar aytma
u i tarwa n yemma dewɣey d abarrani.

¹⁰ Maɣar cɣaret i taddart nnek tecca ayi
uca aseɣqar n yenni cek isseɣqaran iwɗa-dd xafi.

¹¹ Necc ruɣ ɣar uzummi n řeemar inu,
maca aya yiwi ayi-dd eřam kuř aseɣqar.

¹² Necc yarɣey ict n txancet,
maca dewɣey asen d ijj n lmatal.

¹³ Inni iqqimen ɣar tewwart n *tendint* ssawařen xafi
uřa d izřan n yenni issessen ccrab.

¹⁴ Necc maca ttettary ɣark, a SIDI!
Aqa *din* ijj n řweqt n uřinni, a AREBBI,
s řemyaret n tmexsiwt nnek icewwaren.
Arr-dd xafi di řaman n usenjem nnek.

¹⁵ Jbed ayi-dd zeg ubaryuɗ u ejj ayi war tteybbiy!
Ejj ayi ad twafekkey zeg inni i d ayi icarrhen u zeg waman yuğyen.

¹⁶ War ttejjii ad ayi tawi řhemřet, řağay ad ayi isarɗ,
anu ad xafi ibellee aqemmum nnes.

¹⁷ Arr ayi-dd, a SIDI, maɣar tamexsiwt nnek icewwaren teřbeř.
Qřeb ɣari ełahřab arrehmet nnek ifeyyɗen.

¹⁸ War tteffar ca ayembub nnek x umsexxar nnek,
maɣar necc twařsarey.
Arr ayi-dd dawehda.

¹⁹ Ades ayi-dd ɣar řeemar inu, fekk it.
Fdi ayi di ssibbet n řeedyan inu.

²⁰ Cek tessned řear inu d usedhi inu d řefdiřet inu,
aqa marra inni i d ayi iheřsaren *bedden* zzatek.

²¹ Aseɣqar yarɣ ayi uř u necc qenɣey ařas.
Necc rajiɣ aziğez, maca walu, u *rajiɣ* inni d ayi i ɣa ieezzan,
maca war ufiy uřa d *ijjen*.

²² Nitni ggin ssem di macca inu
uca i ufadi inu ggin ayi ad swey řxeğ.

²³ Ejj ttabřa nsen ad tedweř d řfex
uřa d ict n tsendect i yenni akidsen ibedden.

²⁴ Sɣaryeř tiřawin nsen řima war ttwiřin *ead*
uca arr tiřcinnatin nsen ad ttenhezzant řebda.

²⁵ Zeğee xasen asear nnek
u ejj řhaduq n lyaɗab nnek ad ten iřqef.

²⁶ Ejj řmargeř n tzeddiyt nsen ad idweř d řxarbet,
mařend war *days* izeddey *ead* uřa d *ijjen*.

²⁷ Maɣar nitni darracen x weryaz nni tuɣa tewtid cek
uca s řhard nsen arnin i řeřriq n yenni itwařeqqfen zzayek.

²⁸ Arr ddenb x ddenb nsen
u war ten ttejjii ad dd-asen di tsegda nnek.

²⁹ Ejj iten ad twamħan zeg wedlis n tudart
u war twazemmamen ca ƣar imseggaden.

³⁰ Maca necc aqa-yi di řeyben u qenđeƣ.

Asenjem nnek, a AREBBI, issgaēeed ayi sennej.

³¹ Necc ad sebbħeƣ isem n AREBBI s yijj n yezři
u s uqadi ad as ssemyareƣ.

³² Aya ad yarđa SIDI ktar zeg ijj n ufunas,
zeg ijj n umwa s waccawen d tecđect temsebđa.

³³ Imwađeen inni tt ızrin, ad farħen,
inni yarezzun x AREBBI, aqa uř nwem ad iddar.

³⁴ Maƣar SIDI ittesřa ƣar imezřađ
u war isseħqiri ca imeħbas nnes.

³⁵ Ejj ajenna d temmurt ad t ssemyaren,
řebħur d marra min daysen ittenhezzan.

³⁶ Maƣar SIDI ad issenjem řihyun
u ad ibna ēawed tineddam n Yahuda
u nitni ad din zedƣen u ad tt warten.

³⁷ Zzarieet n imsexxaren nnes ad tt teťteť d tasyart
u inni ittexsen isem nnes ad days zedƣen.

70¹ I umeqqrان n imeynajen. Zi Dawud. I řidarēt.

² A AREBBI, deƣyat ħima ad ayi tessnejmed,
a SIDI, ħima ad ayi teawned.

³ Ejj inni yarezzun řeemar inu
ad twaxarewđen u ad ssnuffaren ixef nsen,
ejj inni yareťťan x řƣar, ad dewřen ƣar đeffar u ad twasbehdřen.

⁴ Ejj iten ad tťfen řmunet i issdaheġen ařami i ƣa twasbehdřen,
inni din iqqaren “Ha, ha!”

⁵ Ejj marra inni xak yarezzun, ad arcqen, ad farħen dayk.
Iři inni ittexsen asenjem nnek ad inin řebda “AREBBI d ameqqrان!”

⁶ Necc di řeyben u zeřđeƣ, a AREBBI, deƣyat ƣari.

Cek d twiza inu d umsenjem inu, a SIDI, war tteťťar ca!

71¹ Necc ttcařeƣ xak, a SIDI,
ejj ayi ēemmarř war ttsedħiƣ i řebda.

² Fekk ayi s tsegda nnek u arxu ayi.
Arr-dd ƣari amezzuƣ nnek u senjem ayi.

³ Iři i necc d ijj n jjarf i tzeddiťt ħima ad ƣars dd-aseƣ řebda.
Cek tweřřid ħima ad twassnejmeƣ,
maƣar cek d tařđart inu d lburj inu.

⁴ AREBBI inu, senjem ayi zeg ufus n uēeffan,
zeg ufus n wenni iggin řƣar u zi bu-ƣezzu.

⁵ Maɣar cek d asitem inu, Sidi inu, SIDI, cek d atecři inu zi temzi inu.

⁶ Zeg uɛeddis *n yemma*, tuɣa-yi ɛemmdey xak,
zeg wami dd-ffɣey zeg uɛeddis *n yemma*,
aqa cek d amɛawen inu, necc sebhɛy cek řebda.

⁷ I waṭṭas necc am ict *n řeɛřamet*,
maca cek d amcan inu ijhed i tarewřa.

⁸ Ejj aqemmum inu ad iccur s usebbeh nnek,
ass imun s ccan nnek.

⁹ War xafi ttmenɗar deg wussan *n tewsar inu*,
war d ayi semmeḥ mařa jjehd inu iruḥ.

¹⁰ Maɣar řeedyan inu ssawařen xafi
u inni yarezzun řeɛmar inu, mmcawaren jmiɛ.

¹¹ Nitni qqaren “AREBBI ismeḥ days.
Dřarem t u menɛem t, maɣar war din bu umsenjem.”

¹² A AREBBI, war tɣimi tigg^wejed xafi,
a AREBBI inu, ewc ayi deyya afus.

¹³ Ejj iyrimen *n tudart inu* ad twasedḥan u ad twaccen,
ejj inni yarezzun ad ayi ggen řyar ad twadřen s useḥqar d řefdiḥet.

¹⁴ Necc maca ad qqimey ttrajiy řebda
uca ad arniy *ɛad yar* usebbih nnek.

¹⁵ Aqemmum inu ad ibarreḥ s tsegda nnek,
asenjem nnek, ass imun,
maɣar necc war ssiney řqedd nnes.

¹⁶ Necc ad dd-asey s tmeḡga timeqqranin *n Sidi inu, SIDI*,
necc ad idarey tasegda nnek, mɣir tenni nnek waha.

¹⁷ A AREBBI, cek tuɣa tesseřmaded ayi zi temzi inu
u necc yars ař ass-a ttbarrḥey s řeɛjayeb nnek.

¹⁸ A AREBBI, war d ayi semmeḥ ca, waxxa necc wsarey cabey,
yars ař i ya ḥajiy i jjiř-a x *tmeḡga n* ufus nnek uřa x tmeḡga nnek timeqqranin
i marra min dd i ya yasen.

¹⁹ A AREBBI, tasegda nnek tiweḍ yars ař sennej *qac*,
maɣar cek teggid tmeḡga timeqqranin!
A AREBBI, man wen iḡan am cek!

²⁰ Aqa cek tejjid tekka xafi aṭṭas *n řeḥřarat d řyar*,
waxxa amenni cek ad ayi tesseddared ɛawed
uca ad ayi tessuffyed zeg waman yuḡyen *n temmurt*.

²¹ Cek tarrid řemyaret inu ad temɣar
u cek ad ayi-dd tennɗed s ufewwey nnek.

²² Ad cek qadiy *ɛawed s lharpa*, x řaman nnek, *a AREBBI*.
Ad zehhdey s řgambri, *a Amqeddas n Israyil*.

²³ Iyencicen inu ad sřiwřewen i cek, aqa ad zehhdey i cek
uřa d řeɛmar inu nni tefdid cek.

²⁴ Uřa d iřes inu ad iḥaja x tsegda nnek ass marra,
maɣar inni yarezzun ad ayi ggen řyar, ssufaren ixef nsen,
iwa twafedḥen.

72¹ I Suliman.

A AREBBI, ewc *tiyit* i ujeġid *maħend* ad iħakem *am cek*
u ewc tasegda nnek i mmis n ujeġid.

² *Xenni* netta ad iħakem řgens nnes s tsegda
u řmusakin nnek s řheqq.

³ Idurar ad iwyen řehna i řgens,
uřa d tiwrrin s tsegda.

⁴ Netta ad iħakem řmusakin n řgens,
netta ad issenjem tarwa n imezřađ uca ad irbez wenni *ten* iħeřřaren.

⁵ Nitni ad zzayek gg^weden min řa tekk tfuct *teġa*
u taziri *ad tesscen* udem *nnes*, zi jjiř ař jjiř.

⁶ Netta ad dd-ihwa x arrbie iweġden i weřtac
am tinecnacin issarđaben tammurt.

⁷ Deg wussan nnes ad innuwar umsegged
u ad din yiři řehna ifeyyđen řars ař tettafed taziri war teġi ead.

⁸ Netta ad iħkem zi řebřar ař řebřar
u zeg iřzar ař tineggura n temmurt.

⁹ Inni izeddyen di řexřa ad qqunjeřen zzates
u řeedyan nnes řeřřen taejjajt.

¹⁰ Ijeġiden n Tarcic ad dd-iwyen ict n tewhibt,
ijeġiden n Caba d Saba ad dd-qarrben tarzifin.

¹¹ Marra ijeġiden ad as ađaren,
marra řegnus ad as sexxaren.

¹² Mařar netta ad ifekk amezřuđ wenni řars ittřařan
uřa d řmeskin d wenni war řars ameawen.

¹³ Netta ad ieteq wenni iđeefen d umezřuđ
u netta ad issenjem řeemar n imezřađ.

¹⁴ Netta ad iffek řeemur nsen zi ddeġ d řeunf
u idammen nsen ad sekk^wan ařřas di tiřřawin nnes.

¹⁵ Netta ad iddar uca immewc as wurey zi Caba
uca ad as sejden řebda, ass marra ad t barken.

¹⁶ Ad yiři ijj n ufeyyeđ n imendi di temmurt x tqiccat n idurar,
řyiġet nnes ad tenhezz am *tcejjura* n Lubnan
u inni zi tendint ad nuwwaren am ařemmuy *aziza* di temmurt.

¹⁷ Isem nnes ad iqqim i řebda.

Min řa tekk tfuct ad yejj udem nnes ad yareqq,
ad inuwwar isem nnes uca ad twabarken nitni
u marra řegnus ad t ssemyaren.

¹⁸ Ad itwabarek SIDI, AREBBI, AREBBI n Israyil.
Netta ittegg řeějaye, netta waha.

¹⁹ Ad itwabarek isem n ueuġi nnes i řebda.
Iři ad tetwaccur marra tammurt s ueuġi nnes. Amin, *wah*, amin.

²⁰ Tiřiġatin n Dawud, mmis n Yassa, aqqa kemmřent.

ADLIS WISS TRĀTA: IZEHHIDEN 73-89

73¹ Aزههد n Asaf.

U aqa AREBBI d aşebħan i Israyil, i yenni s wuř iřfan.

² Necc maca, eřahař tuřa idaren inu ffyen zeg *webrid*,
war iqqim walu ad hřuğden iřuraf inu.

³ Mařar necc tuřa usmey zeg ibuhařiyen,
řami zriř aqa ieffanen mliř i ģan.

⁴ Mařar war din bu tisyunin i řmewt nsen
u aqurar n ayt bab n tzemmar nsen aqa ibedd nican.

⁵ Nitni war carrcen deg warber n iwdan
u war twařeqqfen am *wezyen ameqqran* n bnadem.

⁶ X uyenni tettayeř asen-dd nnfaxet am tseddect řar yiri nsen
uca iřeħħef asen řeunf am ijj n warruđ.

⁷ Tiřřawin nsen twaffyent zi tadunt,
nitni eddun řexyařat n wuř.

⁸ Nitni stehzan u s *břayřay* ssawařen x řřar, x ddeğ,
aqa ssawařen-dd zi sennej.

⁹ Nitni arezzmen uqemmum nsen x ujenna
u iřes nsen iggur x temmurt.

¹⁰ X uya inneqřeb řgens nnes dinni,
aman ifeyyđen ttsekkafen ten nitni.

¹¹ Nitni qqaren “Mammec i řa issen AREBBI *man aya?*
Ma aqa dın tussna řar Umęuđi x kuřci?”

¹² Xzar, aqa-ten d ieffanen,
ead ddaren řebda di řhudnet, u ssemyaran agra nsen.

¹³ Wah, amenni waha ssizedgeř uř inu
u ssirdeř ifassen inu di tazdugi.

¹⁴ Ass marra twayezziř
u kuř řřbeħ twatxetxeř.

¹⁵ Mři nniř “Ad ssiwřey ta d ta!”,
xzar, iři ydareř jjiř n iřenjiren nnek.

¹⁶ Ittriř ayi *zemmareř* ad fehmeř aya,
maca di tiřřawin inu ittawi-dd *myir* tamara,

¹⁷ řars ařami udfey di tzawiyyin n AREBBI
u fehmeř taneggarut nsen.

¹⁸ Wah, cek tessrusi ten x imucan itteħruğđen,
cek tyeřřred ten d řxirbat.

¹⁹ Mammec dewřen twaredğen deg ict n tecti,
twamħan u twaqđan s iceřwawen issagğ^waden.

²⁰ Am ict n tarjit řar ufaqi, a Sidi,
ammu i řa tesseħqared *abeyyen* n řexyař nsen xmi dd i řa tfaqed.

²¹ Maɣar uʃ inu tuɣa itwassarzeg di řweqt nni
u ittejjū ayi řehriq di tyezzař inu.

²² Necc tuɣa-yi d aqeffuħ,
tuɣa-yi am ict n zzayřet d tameqqrant ɣarek.

²³ Ead maca řebda aqa-yi ɣark,
cek tetřfed ayi zeg ufus afusi inu.

²⁴ Cek ad ayi tgewwded s ccwar nnek
u awarni man aya ad ayi teksid ɣar ueuġi nnek.

²⁵ Man wen i ɣari deg uġenna ħaca cek?
Akidek war tzemmar uřa d ict n tmesřact ad ayi tarđa.

²⁶ Mařa arrimet d wuř inu inu semmħen dayi,
xenni AREBBI d tařđart n wuř inu d tasyart inu i řebda.

²⁷ Maɣar xzar, inni zzayek ittegg^wejen, ad fnan.
Kuř ijj wenni xak itttheyyđen am ittqehħeb,
cek ad t tkeħħeded.

²⁸ Necc maca, ředaset inu i SIDI d mliħ i necc.
Necc ggiy Sidi inu, SIDI, d amcan n tarewřa inu
ħima necc ad barrħey marra timegga nnek.

74¹ Axemmi n Asaf.

Mayemmi, a AREBBI, tenđaređ i řebda?

Mayemmi i ɣa yary ġađab nnek x wuġi n ddmāni n tarewsa nnek?

² Xemmēm di tmesmunt nnek nni i tuɣa tkesbed zeg weħař uya,
taqbič n tesyart n řwart nnek tenni i tefdid,
adrar n řihyun wenni x tuɣa tzeddyed.

³ Sgææed iřuraf nnek ɣar min yareddġen i řebda!
Řeđu yarra marra di zzawect tamqeddast d řxirbet.

⁴ Inni cek iħeřřaren uyuren di řwest n imucan nnek n umsagar,
ssbeddan řeřřamat nsen d řeěřamat.

⁵ Itwassen aqa wa am ijj n weryaz issgææed ccwaqar di cbarq immcubbcen
⁶ u řexxu arzin marra inqacen ĵmie s ccaqur d ifđisen.

⁷ Nitni qqeden timessi i tzeyyawin nnek,
aqa earran Tazeddiyt n yisem nnek ɣars ař tammurt.

⁸ Nitni nnan deg wuř nsen “Ejj aney ĵmie ad ten nareddę!”
Ammu i ssaryen marra imucan n Umsagar n AREBBI di temmurt.

⁹ Řeěřamat nney war ten nettwiři ead, war da uřa d ijj n unabi ead uca uřa d ijj jaraney issen ař
meřmi ead.

¹⁰ Ař meřmi, a AREBBI, ad zzayek istehza wenni iħeřřaren?
Ma ad dayek iceqqef řeđu i řebda?

¹¹ Mayemmi i tettegged ad dayney ismeħ afus nnek, afus nnek afusi?
Suffuy it zeg weħsin n upartessu nnek,
qđa xasen.

- ¹² Zeg weċċař uya aqa SIDI d ajeġid inu.
Netta d wenni i ittawyen isenjamin di řwest n temmurt.
- ¹³ S tżemmar nnek tfetqed řebřar,
izeġifen n řhaycat teddzed iten x waman.
- ¹⁴ Cek trebzeđ izeġifen n Liwiyatan,
tewcid it d macca i řgens n řexřa.
- ¹⁵ Cek tarrid řeunřar ad idduqgez uřa d tiřzart,
cek tessizřed iřezran i ittazzřren břa qeřřu.
- ¹⁶ Ass nnec, nnec uřa d ġiřet,
cek teggid din tafuct d tziri.
- ¹⁷ Cek tessmetned marra iymiren n temmurt,
anebdu d tgerst aqa teggid as tifras.
- ¹⁸ Eqeř x man aya: řeđu isseřqar SIDI
u ijj n řgens d abuhaři iceqqef deg yisem nnek.
- ¹⁹ War tticc řeemar n tejlilleřt nnek i řewřuc,
war tettu i řebda tudart n řmusakin nnek.
- ²⁰ Xzar řar řeahd nnek, mařar deg imucan n řřřam di temmurt
aqa daysen tudrin n řeunf.
- ²¹ War ttejj i wenni itwařeřřaren ad dd-ieqeb s usedři,
ejj řmeskin d umezřađ ad sebbřen isem nnek.
- ²² Kkar bedd, a AREBBI, bellee ddeewet nnek,
xemm mammec cek isseřqarran ibuhařiyyen ass imun.
- ²³ War ttettu ca ařuyyi n iřrimen nnek,
asbuear n yenni i xak iřewwřen
ittgaeed řar ujenna břa aqeřřu.

75 ¹ I umeqqran n imeynajen. ‘War ttareddeġ!’ Azehhed n Asaf. Izři.

- ² Neccin nettqada cek, a AREBBI, nettqada!
Aqa isem nnek yudes, aqa řeejaye b nnek ssawařen x man aya.
- ³ Mařar necc ad řřfey řřař itwaggen,
ad ggeř ccræ s řřeqq.
- ⁴ Tammurt ak-d marra imezday nnes fesyen,
maca necc ssmettney ipilaren nnes. Sila.
- ⁵ Necc nnij i ibuhařiyyen “War tteggwedem ca!”
u i ieřřanen ‘War ssgaeedem icc!’
- ⁶ War ssgaeedem icc nwem ammu sennej,
war ssawařem s nnfaxet.
- ⁷ Mařar asgaeed war dd-ittas zi ccarq
nij zi řřarb uřa zi řexřa.
- ⁸ Mařar AREBBI d řqađi.
Netta issehekk^a iijen u issgaeed wenneđni.
- ⁹ Mařar aqa *din* ijj n řkas deg ufus n SIDI
u binu ittegg kuffu u itwaxeġađ marra.

Netta ittkebba zzayes.

Marra ieffanen n temmurt ad zemmen uŕa d antun nnes zi swadday umi zzayes i ȳa swen.

¹⁰ Necc ad t barrȳey i řebda qae,

necc ad zehhdey i AREBBI n Yaequb.

¹¹ Necc ad zedmey marra accawen n ieffanen,

accawen n imseggaden ad twassgaeeden.

76¹ I umeqgran n imeynajen. Ak-d uzenzun.
Azehhed n Asaf, izři.

² SIDI itwassen di Yahuda,
isem nnes d ameqgran di Israyil.

³ Taxzant nnes aqa-tt di Salim
u tazeddiȳt nnes di řihyun.

⁴ Dinni yarza fritcat yareqqen n řqews,
tcappa n useřqi d ssif uŕa d amenȳi. Sila.

⁵ Cek tessaggwaded u tjeħded
x idurar n tkeccađt.

⁶ Inni ijeħden deg wuř twakeccđen.
Nitni nnudmen, tťřen
uca uŕa d ijj zeg iryazen imeħden war izemmar ad imearra.

⁷ S utextex nnek, a AREBBI n Yaequb,
akarru d uyis ȳarqen deg yiđes.

⁸ Cek, wah cek tessaggwaded
u wi i izemmaren ad iqqim ibedd zzat i wudem nnek
xmi dd i ȳa ikkar lȳađab nnek?

⁹ Zeg ujenna teggid ad itwaseř řħukm.
Teťtef teggwudi tammurt uca tesseyd,

¹⁰ umi ikkar SIDI maħend ad icarree,
ħima ad ifekk marra imwađeen n temmurt. Sila.

¹¹ Maȳar afugem n iwdan ad cek iqada,
min iqqimen n ufugem ad t ssusmen.

¹² Wcem lwueud u ggem zzaysen zzat i SIDI, AREBBI nwem.
Ejj marra inni d as-dd innđen ad awyen řřdaqi i wenni ittxeřša ad zzayes ggweden,

¹³ wenni ittekksen i řħukkam buħbeřat nsen,
wenni i issaggwaden ijeğiden n temmurt.

77¹ I umeqgran n imeynajen. Sadu ufus n Yadutun.
Azehhed n Asaf.

² Necc ssgaeđey tmijja inu ȳar AREBBI uca řayiy,
ssgaeđey tmijja inu ȳar AREBBI
u netta ad ayi iseř.

³ Deg wass n řehşaret inu arzuý Sidi inu.

S ġiřet sswizzdeý afus inu břa mma ad as arxuý,
řeemar inu yugi ad itwaezza.

⁴ Umi tuýa ttidareý AREBBI, *xenni* ttzehhareý, tttxemmameý,
xenni yarxu buřbeř inu. Sila.

⁵ Cek tmeneed tiřřawin inu ad qqiment faqent,
necc nnhewřey u war ssiwřey.

⁶ Necc tttxemmameý deg wussan n weřař uya,
necc ttidareý isegg^wusa n ikuden *iedun ařřas zeg wami* .

⁷ Necc tttxarrřey deg uzenzun inu s ġiřet,
xmi tttxemmameý necc deg wuř inu u buřbeř inu yarezzu.

⁸ Ma ad *aney* inđar Sidi inu i řebda
u war *xafi* itřřinni ead?

⁹ Ma tbedd tmexsiwt nnes icewwaren i řebda?
Ma itwabdeř lwaed *xenni* zi ġjiř ař ġjiř?

¹⁰ Ma ittu Arebbi ařinni nnes?
Ma di lyađab nnes ibellee arreřmet nnes?” Sila.

¹¹ Nniý “Wa d řeedab inu,
aqa d isegg^wusa zeg ufus n Umeuđi x kuřci.”

¹² Necc ad idareý timegga n SIDI,
ad eeqřey x řeeyayeb nnek n zic.

¹³ Necc ad barrřey s marra řexdayem nnek
u ad ssiwřey x marra min teggid.

¹⁴ A AREBBI, abrid nnek aqa di tqeddast *i yeđa!*
Man wen *i yeđan* d Arebbi ameqqran am AREBBI?

¹⁵ Cek d Arebbi wenni itteggan řeeyayeb,
cek tessecned tizemmar nnek jar řegnus.

¹⁶ Cek tefdid řgens nnek s uyiř nnek,
tarwa n Yaequb d Yusuf. Sila.

¹⁷ Aman zrin cek, a AREBBI, aman zřin cek uca arřijjen,
wah aman yuzęen nnhewřen.

¹⁸ Iseynuten ideqqřen farręen-dd aman nsen,
iseynuten yueřan ssgaeden tmijja nsen uřa d fritcat n řqews nnek đwint da d diha.

¹⁹ Ittenneđ řřess n wajjaj nnek,
assamen ggin tifawt x ddunit,
tammurt tenhezz tarřiji.

²⁰ Abrid nnek *icuqđ* di řebřar u amesraq nnek deg waman imeqqranen
uca war binen iřuraf *n idaren* nnek.

²¹ Cek tnedhed řgens nnek am ict n řřimmart
s ufus n Musa d Harun.

78¹ Axemmi n Asaf.

A řgens inu, ewc amezzuř i ccariea inu!

Meyyřem amezzuř nwem řar wawařen n uqemmum inu.

² Necc ad arzmey aqemmun inu s wawař iweznen,
necc ad barrřey řemeani innuffaren zeg weřřar uya,

³ inni nesřa u nessen

u inni d aney řajan ibabaten nney.

⁴ Neccin war ten netteffar zi tarwa nney, zi jjiř i dd řa yasen.

Ad nbarreř s tmeřga isebbřen n SIDI

u s tmeřga ijehden d řeřjayeř nni tuřa igga.

⁵ Mařar netta igga ict n cchadet di Yaequb

uřa d ict n ccariea di Israyil

nni tuřa yumur i ibabaten nney

mařend ad tt ssřaren i tarwa nsen,

⁶ mařend jjiř i dd řa yasen ad issen,

iřenjiren nni i dd řa itwaxeřřen awarni asen

u xenni nitni ad kkaren ad tt sseďun i tarwa nsen

⁷ mařend nitni ad ssarsen řaman nsen x AREBBI

u war ttettun ca timeřga n AREBBI,

maca ad řđan tiweřřa nnes,

⁸ war ttiřin amecnaw ibabaten nsen,

ijj n jjiř ařennan u iřewwřen,

ijj n jjiř s wuř war imten u s yijj n arruř iřdaren Arebbi.

⁹ Ayt n Ifrayim, imjebbaden n řqews,

eqben deg wass n umenři.

¹⁰ War řđan řeahd ak-d AREBBI

u uřin ad uyuren di ccariea nnes.

¹¹ Nitni ttun timeřga nnes d řeřjayeř nni i d asen isscen.

¹² Zzat i tittawin n ibabaten nsen igga netta ijj n řeřjeb,

di temmurt n Miřra, deg iyyar n řuean.

¹³ Netta ibđa řebřar uca isseřwa ten zzayes

u ijja aman ad bedden am weřřar.

¹⁴ Netta issqebbeđ iten s wass s useynu

u s řiřet marra s tfawt n tmeři.

¹⁵ Netta ibđa řejruf di řexřa

uca iwca i řgens ad isu s ufeyyed

amecnaw zeg waman yuřřen.

¹⁶ Netta ijja řeunřarat ad feyyďent zi sseřař

u netta ijja aman ad hwan am iřezran.

¹⁷ Maca nitni arnin di ddnub nsen xas

u deg wesear deg Umeuři x kuřci umi tuřa-ten di tnezruft yuřřen.

¹⁸ Nitni jarrben Arebbi deg wuř nsen

um ttaren macca řar meřri n řeřmar nsen.

- ¹⁹ Nitni ssiwřen dıdd i AREBBI, nnan
 “Ma izemmar Arebbi ad issewjed ttabŗa di řexŗa?
²⁰ Xzar, netta iwta di teŗđart
 aŗami dd-uzzŗen zzays waman d iŗezran.
 Ma izemmar netta ad iwc aŗum
 niŗ issewjed aysum i řgens nnes?”
²¹ S uyenni isŗa SIDI uca itwassarŗ ľaŗab nnes.
 Timessi tarya dıdd i Yaequb
 u ikkar-dd ľaŗab nnes dıdd i Israyil,
²² maŗar nitni war ttciŗin ca x AREBBI
 u war uminen deg usenŗem nnes.
²³ Netta yumur iseynuten sennej
 u yarzem tiwwura n ujenna.
²⁴ Ifarrey-dd xasen ‘manna’
 u iwca asen imendi zeg ujenna.
²⁵ Marra ccin aŗum n iŗebbaren.
 Issekk asen macca nsen řar webrid aŗami jjiwnen.
²⁶ Netta igga asemmiŗ n manis dd-tenqar tfuct ad ikkar deg ujenna
 u s tzemmar nnes issekk-dd asemmiŗ n ľjanub.
²⁷ ľjja aysum ad xasen-dd iwŗa am *wenŗar n tŗeŗjajt*
 u iŗŗaŗ s wafriwen am iŗdi n řebŗur.
²⁸ Netta iŗa iten ad wŗan di řwest n řmargeŗ,
 řar marra iŗezdisen n tzeddiŗin nsen.
²⁹ Nitni ccin u jjiwnen qaŗ
 u ksin min di tuŗa řemŗen.
³⁰ Nitni tuŗa řad war twafekken zeg weŗmaŗ nsen,
 macca tuŗa řad deg uqemmum nsen,
³¹ *umi* i xasen ikkar ľaŗab n AREBBI
 u netta inŗa zeg inni iŗan d iŗebbuzen qaŗ jarasen
 u yarra-dd inni itwafarzen zi Israyil ad aŗaren řar *tŗeŗjajt n temmurt*.
³² Maca nitni qaŗ amenni arnin ggin ddnub
 u war uminen di řŗeŗjayeŗ nnes.
³³ Netta iŗa ussan nsen ad řdun am iŗj n řŗefwar
 u isegŗ^wusa nsen am ict n řŗurret.
³⁴ Xmi ten i řa inerŗ, arzun x Arebbi
 u dewŗen řars, arzun xas s cŗaret.
³⁵ Nitni řeqŗen aŗa AREBBI d taŗđart nsen
 d Arebbi, Ameŗŗi x kuŗci, amefdi nsen.
³⁶ Maca nitni ssniŗmiŗen s uqemmum nsen
 u s yiŗes nsen ssxarriŗen xas.
³⁷ Uŗ nsen war t tuŗi ca imten akides,
 war uyuren s teŗđiŗt ak-d řŗaŗd nnes.
³⁸ Netta *maca* tuŗa yareŗŗhem *daysen* u ifdi řmŗeŗiŗyet,
 war yareŗdeŗŗ, maca atŗas n twaŗawin iŗja zi ľaŗab nnes
 u war issekkar marra asŗar nnes.

- ³⁹ Netta ieqeř aqa nitni myir d aysum waha,
am ijj n usemmiđ ieeddu war dd-itteiqqib.
- ⁴⁰ Meĥař n twařawin searen t di řexřa,
ggin as řehriq di řexřa!
- ⁴¹ Twařat awarni tenneynit qeġben Arebbi
u ggin řehriq i Umqeddes n Israyil.
- ⁴² Nitni war eqiřen ca ead x ufus nnes,
x wass nni řami ten ifda *zeg ufus* n yijjen i ten iřsaren,
- ⁴³ ařami igga řeeřamat di Miřra
uřa d řeejayeb deg iyyar n řuean,
- ⁴⁴ ařami igga iyezran nsen ad dewřen d idammen
uřa d marra řeunřarat nsen
řima nitni war zemmaren ad zzaysen swen ead.
- ⁴⁵ Netta issekk jarasen ijj n weyraf n ibeεεac i ten iccin
uřa d iqarqriwen, inni ten teħħan.
- ⁴⁶ Netta iwca min řarsen iřemmyen i tmuyri ittetliεen
uřa d řřabet nsen i tmuyri n weyřaf.
- ⁴⁷ Inya tazayart nsen s tebrurri
uřa d izemmuren nsen s ibquqen imeqqranen n tebrurri.
- ⁴⁸ Netta iija řmar nsen i ubruri
u tiħimriwin nsen i wassamen.
- ⁴⁹ Netta issekk řħaduq n lyađab nnes jarasen,
amuzzar d tefqeħt d řeħeřran,
umi dd-issekk lmalakat nnes s jirayeh.
- ⁵⁰ Netta iseggem ijj n umesraq i lyađab nnes,
war isseizz x řeεmar nsen zi řmewt
uca isseεdu tudart nsen i řtaεun.
- ⁵¹ Netta inya marra imenza di Miřra,
amezwaru n tzemmar n teryast deg iqiđan n řam.
- ⁵² Netta igga řgens nnes ad issgaεeed am wuġi
uca issqebbeđ iten am ict n tħimart di řexřa.
- ⁵³ Netta indeh iten di řaman, war gg^widen walu,
mařar řebħar idřa řeedyan nsen.
- ⁵⁴ Netta iwyi ten řar temmurt n zzawect nnes iqeddsen,
řar wedrar-a nni d ikseb ufus afusi nnes.
- ⁵⁵ Netta issuffey řegnus zzat i wudem nsen
u igga ad asen-dd tekkar tesřart nsen s ufiřu n řeebar
u isseždey tiqebbař n Israyil deg iqiđan nsen.
- ⁵⁶ Maca nitni jarrben t u searen AREBBI, Ameuġi x kuřci,
u war hđin cchadat nnes.
- ⁵⁷ Nitni dewřen řar đeffar uca ggin s řeydar am ibabaten nsen.
Nitni weddaren am ict n fritca n řqews i iřřyen s řexdee.
- ⁵⁸ Nitni ssekkaren lyađab nnes s řegeudi nsen
u hewřen asam nnes s řexyařat nsen ineqcen
- ⁵⁹ AREBBI isřa man aya uca itwassarř lyađab nnes
uca idweř iεiff ařtas zi Israyil.

- ⁶⁰ Netta iija tazeddiyt nnes di Cilu,
aqiḍun mani tuya izeddey jar iwdan.
- ⁶¹ Netta yarra tizemmar nnes yar tḥebbast
uṛa d talwizt nnes yar ufus n wenni t iḥeṣṣaren.
- ⁶² Netta isellem ṛgens nnes i ssif
u ixeqqeq aṭṭas x tesḡart nnes.
- ⁶³ Timessi tecca iḥudriyyen nsen
u tiezariyyin nsen war xasent dd-iwyen iyennijen.
- ⁶⁴ Ikehhanen nsen wḍan s ssif
u tijjaṛ nsen war runt ca.
- ⁶⁵ Xenni ifaq-dd Sidi inu amecnaw ca n yijj tuya iṭṭsen,
amecnaw ijj n bu-teḡruḍt nni issyuyyu zi binu.
- ⁶⁶ Netta iwta wenni t iḥeṣṣaren yar ḍeffar,
igga daysen řefdiḥet i řebda.
- ⁶⁷ Aqiḍun n Yusuf inḍar it
u taqbič n Ifrayim war tt ifarz.
- ⁶⁸ Ifarz taqbič n Yahuda,
adrar n řihyun wenni tuya ittexs.
- ⁶⁹ Ibna zzawect nnes tamqeddast, am řegeudi,
am temmurt nni issemten i řebda.
- ⁷⁰ Netta ifarz amsexxar nnes Dawud
u iksi t zi řkurit n wuḡi.
- ⁷¹ Iija it ad dd-yas zi yar ḍeffar n wuḡi,
maḥend ad yarwes Yaḡqub, ṛgens nnes, uṛa d Israyil, řwart nnes.
- ⁷² Netta yarwes iten elahṣab tasegda n wuṛ nnes
uca igewwed iten s ufus ijehden nnes.

79¹ Azehhed n Asaf.

- A Arebbi, řegnus udfen řwart nnek.
Nitni ssxemjen zzawect nnek tamqeddast,
arrin Urcalim d řxirbat.
- ² Řxecbat n imsexxaren nnek wcin tent d macca i ijḍaḍ n ujenna,
aysum n iṣḍiqen nnek i řewḥuc n temmurt.
- ³ Idammen nsen zeḡeen ten am waman yar marra iyezdisen n Urcalim
uca uṛa d ijj war *ten* inḍiř.
- ⁴ Neccin nedweř d řefdiḥet i jjiran nney,
d ustehzi d useḡqar i marra inni i d aney dd-innḍen.
- ⁵ Ar meřmi, a SIDI? Ma ad teqqimed tesḡared *ammu* i řebda?
Ma ad itwassary wasam nnek am tmessi?
- ⁶ Farrey asear nnek x řegnus inni war cek issinen
u x marra tigeldawin, tinni war ittřiḡin x yisem nnek.
- ⁷ Maḡar nitni ccin Yaḡqub
u areddḡen tazeddiyt nnes.

⁸ War xaney eeqqeř elahsab řmuesiyyet nney n zic.

Qeęeq, ejj arrehmet nnek ad kidney temsagar,
mařar neccin neęeef ařas.

⁹ Ewc aney afus nnek, a AREBBI, di řtwew n uęuęi n yisem nnek
u senjem aney u seřfeh ddnub nney di řtwew n yisem nnek.

¹⁰ Mayemmi i řa inin řegnus “Mani ięa AREBBI nsen?” Ejj antaqem n idammen itwassizzřen n
řgens nnek ad idweř itwassen jar řegnus zzat i tiřawin nney.

¹¹ Ejj azehhar n umehbus ad dd-yas zzat i wudem nnek,
ejj uřa d řemyaret n uyiř nnek *ad tfekk* ihenjiren n řmewt.

¹² Arr asen i jjiran nney abehdeř nsen seba n tseqqar řar wehsin nsen,
abehdeř nsen i zi cek feđřen, a Sidi inu.

¹³ Neccin d řgens nnek d wuęi n ddmani n tarewsa nnek.

Nettqada cek i řebda, zi jjiř ař jjiř.

Neccin ad nbarreh ccen nnek.

80¹ I umeqqrان n imeynajen. S teynint n ‘Tlillicin’.

Cchadet n Asaf. Aزههد.

² Seř, aniči n Israyil, wenni i yarekk^wesen Yusuf am wuęi,

wenni ittřiman x ixiruben, ban-dd di tissiqtl

³ Sekkar tizemmar nnek zzat i wudem n Ifrayim d Binyamin d Manassi
u as-dd řima ad aney tfekked.

⁴ A AREBBI, arr aney-dd u ejj aęymbub nnek ad yary,
xenni ad netwafekk.

⁵ A SIDI, AREBBI n řeeskarat,

mečař i řa tekked tettxeyyaqed zi tzaęit n řgens nnek?

⁶ Cek tessecced ten s weyrum n imeřawen,

tarrid ten ad swen imeřawen řřata n tseqqař.

⁷ Cek teggid aney d *ict n tamma n* imcubbecen i jjiran nney
u řeedyan nney stehzazen jarasen.

⁸ Arr aney-dd, a AREBBI n řeeskarat, u ejj aęymbub nnek ad yary,
u *xenni* ad netwafekk.

⁹ Cek tqeřeed ict n tzayart zi Miřra,

tuzzřed x řegnus, uca tezzud-itt *din*.

¹⁰ Cek tesswejdad as *amcan* u tarrid tt-idd ad tewwet ięewran
uca nettat ttemmar marra tammurt.

¹¹ Twassduryen idurar s tiři nnes

uca řefrue nnes *tuya-ten* am tcejjura n tengelt n Arebbi.

¹² Igga tiseđwin nnes ad awęent ař řebřar

u ifetwan nnes iziызawen ař ięzar.

¹³ Mayemmi tyeđřeđ ięebrawen nnes,

ařami marra inni dd-ittekken x webrid, řeqqđen tt.

¹⁴ Iřef zeg weyřar *barra n tzayart* ięřeb itt

u řewħuc n řexřa heddan tt.

¹⁵ A SIDI n řeeskarat, dweř-dd *řarney*, sijn-dd zeg ujenña,
u xzar, u arzef tazayart-a

¹⁶ u tthilla di tzayart tenni iżžu ufus nnek afusi
u di tmemmit nni tessjehded i yixef nnek.

¹⁷ Aqa tetwassecmeđ s tmessi, tetwaqđec.

Zeg usegg^wed n uymbub nnek ad weddaren.

¹⁸ Ad yiři ufus nnek ak-d weryaz n ufus nnek afusi,
ak-d mmis n bnadem wenni tessjehded i yixef nnek.

¹⁹ *Xenni* war xak nheyyeđ ca řar đeffar.

Ejj aney ad neddar, *xenni* ad nřaya x yisem nnek.

²⁰ A SIDI, AREBBI n řeeskarat, arr aney-dd

u ejj aymbub nnek ad yary,

u *xenni* ad netwafekk.

81 ¹ I umeqqran n imeynajen. S *teynint* n Ujitti. N Asaf.

² Sřiwřem i AREBBI, jjeħd nney,

duqzsem s řefrařet i AREBBI n Yaequb.

³ Sgaeddem ict n yezři n usebbih, awi abendir,
řgambri miziđ d lharpa.

⁴ řuđem di řbuq řar ubeddi n uyur
u řar tziri iqefřen, řar wass n řeid nney.

⁵ Mařar ta d tawřıyyet i Israyil
d ict n lfariđa i AREBBI n Yaequb.

⁶ Igga itt d cçadet di Yusuf,
řami dd-iffey đidd i temmurt n Miřra.

Aqa sřiy ijj n yiřes war d as fehmeř.

⁷ Tayruđt nnes fekkey tt zi ddqeř,
ifassen nnes arxun zi tsuřet i *tuya yarebbu netta*.

⁸ Cek třayid di řeřřaret u necc fekkey cek zzayes.
Nec arriř-dd xak zeg wexxam innuffaren n wajjaj,
řar waman n Mariba qeřbey cek. Sila.

⁹ Seř, řgens inu, *xenni* necc ad cehdeř di řwest nnek, Israyil,
ma tessed cek ad řari-dd tesřed s *tidett*.

¹⁰ War řark ittiři ijj n arebbi d ařrib
u cek war ttađar uřa i yijj n arebbi i war tessined.

¹¹ Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni cek dd-issuffřen zi Miřra.
Arzem aqemmun nnek u necc ad t ccureř.

¹² Maca řgens inu war isři ca řar tmijja inu
u Israyil war d ayi ixs.

¹³ S *uyenni* jjiř ten i wuř nsen iqeřřen,
ařami i řa uyuren di řecwar n *uzeřif* nsen.

¹⁴ Mři dd-isřa řari řgens inu,

mři Israyil ixs ad yuyur deg ibriden inu!

¹⁵ Xenni mammec deyya iři qđiŷ x řeedyan nsen
u ad nndey afus inu đidd i yenni ten iħeşşaren.

¹⁶ Ad yiři inni icarrhen SIDI ssniemiřen ad sswađeen ixef nsen i SIDI
uca řweqt nsen ad iqqim i řebda.

¹⁷ Ad yiři aqa iwca as macca zi lemlih n yirden
u s tamment zeg wezru ad cek issjiwen.

82¹ Aزههد n Asaf.

AREBBI ibedd deg wegraw n Arebbi.
Netta iħekkem s řheqq di řwest n irebbiten.

² Meħař i ŷa tekkem tħekkmem s řęecc
u ad tessgaedem udem n ieffanen? Sila.

³ Ĥekmem s řheqq x wenni ideefen u x iyujiřen,
ayem tasyart i wenni itwaħşaren u i umezřuđ.

⁴ Fekkem wenni ideefen d umezřuđ,
kksem t-idd zeg ufus n ieffanen.

⁵ Nitni war ttessnen u war fehmen,
gguren ttennden di tağest,
marra dsusa n temmurt ttenhezzen.

⁶ Necc nniŷ ‘Kenniw d irebbiten,
kenniw marra d tarwa n Umeuđi x kuřci!’

⁷ Ead ad temtem am kuř bnadem
uca ad tewđam am kuř ijjen zi řħukkam.

⁸ Kkar, a AREBBI, ĥkem x temmurt,
minzi cek ad tetřfed tasyart nnek zi marra řegnus.

83¹ Izři. Aزههد n Asaf.

² A AREBBI, war sseyđ,
war ttegg ixef nnek d adehcur, war seqqar ca, a Arebbi.

³ Maŷar xzar, řeedyan nnek ttarrujduden,
inni cek icarrhen ssgaeden azeđif.

⁴ Di tnuffra ttxarrşen deg ijj n umuni n ccwar đidd i řgens nnek
uca ttemcawaren x yenni itwaħetřan zzayek.

⁵ Qqaren ‘Asem-dd, ad ten nteħħa, am řgens,
ařami war ittidar ead deg yisem n Israyil.’

⁶ Maŷar ttemcawaren s wuř d ijj
uca ttegggen ijj n řeahd đidd i cek.

⁷ Iqiđan n Idum d ayt n Ismaeil,
Mu’ab d ayt n Hajar,

⁸ Jabal d Emmun d Emaliq,
Filicit d imezday n řur.

⁹ Uŕa d Accur immarni ȳarsen.
Nitni wcin afus i ayt n Luŕ. Sila.

¹⁰ Egg asen am Midyan d Sisara,
am Yabin ȳar yeyzar n Qicun.

¹¹ Nitni twatehȳan ȳar Eayn-Dur,
dewŕen am řeybar i temmurt.

¹² Egg iten d tarwa n ttařiret nsen am Ȳurab d Di'b
u marra ayt n tzemmar nsen am Zabaȳ d řalmunaē,

¹³ inni iqqaren

‘Ejj aney ad neŕŕef tizeddiȳin n AREBBI i yixef nney d řwart.

¹⁴ A AREBBI inu, egg iten am yijj n uqellij ittenndēn *di řewin*,
am uŕum zzat i wudem n usemmiȳ.

¹⁵ Amecnaw timessi tessreqqa azȳar
u amecnaw aceēēař ittett idurar,

¹⁶ azzeř ammu xasen s usemmiȳ nnek
u snexŕēē iten s tȳaryaȳt nnek.

¹⁷ Rehȳef udem nsen s řehȳa,
maȳhend nitni, *a* SIDI, ad arzun x yisem nnek.

¹⁸ Ejj iten ad barrqen u ad arejfen i řebda

u ejj iten ad seȳȳan uca ad twahellken,

¹⁹ ħima ad ssnen, aqa cek waha i ȳar iȳa yisem n SIDI,
Ameuȳi x marra tammurt.

84¹ I umeqqran n imeȳnagen, s *teynint* n Ujitti.
Zeg ayt n Quraȳ. Azeħħed.

² Mammec tteizzent tzeddiȳin nnek,
a SIDI n řēeskarat!

³ Řēemar inu days mezri, *wah* ifenna s *uwehȳec* x řemraȳat n SIDI,
uř inu d weysum inu sřiwřiwen i Arebbi iddaren.

⁴ Uŕa d zzawec ittaf ēad ict n taddart
u tafarġest tufa ijj n řēuē i yixef nnes i di tessrusa issȳawen nnes,
ȳar iēaltȳaren nnek, *a* SIDI n řēeskarat,
ajeȳid inu d AREBBI inu!

⁵ Sseed n yenni izeddyen di taddart nnek,
aqa-ten ttsebbahēn i cek bŕa qeŕtu. Sila.

⁶ Sseed n iwdan inni *ittafen* jjeħd nsen dayek,
inni iħetȳan ibriden iȳaēēden ȳar zzawect nnek deg wuř nsen.

⁷ Xmi ttcuqqan iȳzar n imeŕȳawen, arrin t d ijj n řēunsar.
Uŕa d anzar amezwaru ad *ten* issdurri s lbarakat.

⁸ Nitni gguren zi jjeħd ař jjeħd, ad dd-banen ȳar AREBBI di řihȳun.

⁹ A SIDI, AREBBI n řēeskarat, seř i tȳaȳit inu,
řēess, *a* AREBBI n Ȳaēqub! Sila.

¹⁰ A AREBBI, *cek d* tcappa nney n useřqi,
aqa xzar řar wudem n umedhun nnek!

¹¹ Mayar ijj n wass di řemrařat nnek iřřa x wařef *n wussan nneđni*.
Maelik ufiy ad beddey x tnebdar n taddar n AREBBI
uřa d atlae deg iqiđan n ueeffan.

¹² Mayar SIDI AREBBI d tfuct d tcappa n useřqi,
SIDI ad iwc ařinni d ueuři.

Netta war isseizzi řar deg inni igguren s řekmaret.

¹³ A SIDI n řeskarat, sseed n bnadem nni dayek ittiqqan.

85¹ I umeqqran n imeynajen. Zeg ayt n Qurah. Azeħħed.

² Cek tarđid x temmurt, a SIDI,
tessenqeřbed tameħbast n Yaequb.

³ Tkessid řmueřiyet x řgens nnek,
tedřid marra ddnuw nnes. Sila.

⁴ Cek tmeneed aduqgez n marra lyađab nnek
u tesstewwjed řřaduq n lyađab nnek

⁵ Arr aney, a AREBBI n usenjem nney,
u sebđeř lyađab nnek.

⁶ Ma tersed ad xaney txeyyqed i řebda?
Ma ad tegged lyađab nnek ad iqqim zi jjiř ař jjiř?

⁷ Ma war d aney tejjid ad neddar eawed,
řima ad ac ifarř řgens nnek?

⁸ Scen aney-dd tamexsiwt nnek icewwaren, a SIDI,
u ewc aney asenjem nnek.

⁹ Necc xsey ad sřey min i řa issiweř Arebbi, SIDI,
mayar netta ad issiweř ak-d řgens nnes u ak-d iřđiqen nnes x řehna.
Yarwem, mařa nitni ad dd-dewřen řar min xef ttcařen nitni.

¹⁰ Nican, aqa yudes-dd usenjem nnes i yenni t igg^weden,
řima aeuři *nnes* ad izdey di temmurt.

¹¹ Tamexsiwt icewwaren d teřđiqd ad msagarent,
tasegda d řehna ad mmsudumen.

¹² Tidett ad teymi zi temmurt
u tasegda ad tessijj řar swadday zeg ujenna.

¹³ SIDI ad iwc uřa d min iřebřen
u tammurt nney ad tewc řřiřet nnes.

¹⁴ Tasegda ad as tizwar zzat i wudem nnes
u netta ad iđfar jjurret n iřuraf nnes.

86¹ Tazaġit n Dawud.

A SIDI, arr-dd amezzuġ nnek *yari*, seř ayi, mařar necc di řeyben u zeřđey.

² Ĥđa x řeemar inu, mařar necc d ařđiq,

a AREBBI inu, senjem amsexxar nnek, wenni i xak ittcařan.

³ Ĥinn xafi, a Sidi inu,

mařar necc ttřayıř-dd xak ass am ikmeř.

⁴ Sfarĥ řeemar n umsexxar nnek,

mařar i cek, a Sidi inu, ssgaēdeř řeemar inu.

⁵ Mařar cek, a Sidi inu, d ařebĥan u d amsameĥ

u řarek tamexsiwt icewwaren i marra inni řark dd-ittřayan, a SIDI.

⁶ A SIDI, seř i tzaġit inu

u ĥekkar i tmijja n uĥeccem inu.

⁷ Deg wass n řeĥřaret inu ttřayıř-dd řark,

mařar cek ad xafi dd-tarred.

⁸ Jar irebbiten war iġi uřa d ijen amecnaw cek, a Sidi inu,

u war din min yarwesen di tmeġga nni teggid.

⁹ Marra řegnus i teggid, a Sidi inu, ad dd-asen

u ad ađaren zzat i wudem nnek

u ad sseuġen isem nnek.

¹⁰ Mařar cek d ameqqran u d wenni itteggen řeejayeb,

cek weĥdec d AREBBI i teġid.

¹¹ Scen ayi, a SIDI, necc ad uyureř di tidett nnek,

ssmun uř inu maĥend ad gg^wedey isem nnek.

¹² A Sidi inu, AREBBI inu, necc xseř ad cek qadiř

u necc ad cenneey isem nnek i řebda qaē.

¹³ Mařar tamexsiwt nnek icewwaren temřar xafi

u cek tessnejmed řeemar inu zi řaġay n řaxart.

¹⁴ A AREBBI, ayt n nnfaxet kkaren-dd akidi

u bandiyyat n ayt bu-řeenf arezzun ad *nyen* řeemar inu.

Cek war řarsen teġid qibaē i tiřřawin nsen.

¹⁵ Maca cek a Sidi inu, d ijj n AREBBI d arĥim d aĥnin,

řark ttasie n řxađar d tmexsiwt icewwaren temřar d teřđiqt.

¹⁶ Xzar-dd řari u řĥinned xafi,

egg jjeĥd nnek deg umsexxar nnek

uca senjem mmis n tayya nnek.

¹⁷ Egg ict n řeēřamet di řřwes inu,

ĥima inni d ayi icarrĥen ad t řaren ad seđĥan,

mařar cek, a SIDI, tewcid ayi afus u tessfewwjed xafi.

87¹ Azehhed, izři zeg ayt n Qurah.

Dsas nnes *aqā-t* x idurar iqeddsen.

² SIDI ittexs tiwwura n řihyun ařřas

x marra tizeddyin n Yaɛqub.

³ Timesɛrayin yueɛɛan qqarent xam,
a tandint n AREBBI. Sila.

⁴ Necc ad sseeqɛy Rahab d Babil ɣar yenni d ayi issnen.
Xzar, Afiliɛɛini d Uɣuri ak-d Ukuci. ‘Wanita itwaxeɛqed-dd din.’

⁵ Maca x ɛihyun ad inin ‘Ina marra twaxeɛqen-dd days!’
u Ameuɣi x kuɛci ad tt issemten.

⁶ SIDI ad izemmem di lista n ɛregnus
‘Wanita ixɛeq-dd din’. Sila.

⁷ Am yenni tyennjen am yenni icetɛɛhen
Taɛawin inu marra dayem!’

88 ¹ Izɛri, azehhed zeg ayt n Quraɛ. I umeqqran n imeɣnagen,
s *teynint* n ‘Izɛri n wecɛan’ ɣar ɛɛɛɛaret.
Axemmi n Himan, Azraɛi.

² A SIDI, AREBBI n usenjem inu,
deg wass i di dd i ɣa ɣuyyey ɣark s ɛiɛet,

³ ejj *xenni* ad dd-tas tɛaɛit inu zzatek,
deg amezzuɣ nnek i uɛayɛ inu.

⁴ Maɣar ɛemmar inu ijiwen s ɛmuɛibat
u tudart inu tudes-dd ɛaxart.

⁵ Necc twaɛessabey am yenni dd-ihekk^wan deg weɛfur *n wendeɛ*,
necc am ijj n weryaz ijehden umi war days jjhed *ead*.

⁶ Necc aqa ttwaɛuzey jar imettan,
am yenni itwanyen ttezzɛen deg wendeɛ,
inni war ten tettidared *ead*
u twaqeɛen zeg ufus nnek.

⁷ Cek teggid ayi deg wendeɛ yuɛɣen qae,
di taɛest, di ɛaɛay.

⁸ Afugem nnek aqa-t xafi
u s marra ɛemwaj nnek tessehekk^wid ayi. Sila.

⁹ Imqarraben inu tessigg^wejed iten xafi,
tarriɛ ayi d nnei i nitni.
Necc itwabelleɛ xafi, war zemmareɣ ad dd-ffeyɣ.

¹⁰ Titt inu teemec s ɛeyben.
A SIDI, ass marra ttɛayɛy ɣark,
necc ksiɣ ɣark ifassen inu.

¹¹ Ma ad tegged ijj n ɛeɛjeb deg imettan?
Niɣ ad dd-kkaren inni immuten, ad cek qadan? Sila.

¹² Ma ad barrhen s tamexsiwt nnek icewwaren deg wenđer,
s teşdiqt nnek deg uhellek?

¹³ Ma ad twassnen řeejayeb nnek di tağest
u tasegda nnek di temmurt n tattut?

¹⁴ A SIDI, necc ttřayiy cek
u tağayit inu tettas-dd zzatek řar uteffu.

¹⁵ Mayemmi, a AREBBI, tnettared řeejar inu
u mayemmi tetteffared ayembub nnek zzayi?

¹⁶ Zi temzi inu aqa-yi di řeyben u ggur ad mmteř,
ksiy ihudditen nnek xafi,
necc twařşarey zzaysen.

¹⁷ Tettekk xafi řřaryat n tmessi n lyadab nnek,
jjrayeř nnek tteřřant ayi.

¹⁸ Ass marra ttenndent ayi-dd amecnaw aman,
ttquwwarent ayi-dd marra.

¹⁹ Ameizz inu d ameddukeř inu tessigg^wejed iten xafi,
iećiren inu aqa-ten s tağest twařeřřfen.

89¹ Axemmi n Itan, Azraři.

² Ad řennjeř x tmexsiwt icewwaren n SIDI i řebda,
ad barrřey taşdiqt nnek s uqemmum inu zi jjiř ař jjiř.

³ Mařar necc nniř “Tamexxsiwt icewwaren tetwabna i řebda,
aqa tessmetned taşdiqt nnek deg ijenwan.”

⁴ “Necc ggıy ijj n řeahd ak-d wenni farzey i yixef inu,
jjuğey i umsexxar inu Dawud

⁵ ‘Necc ad ssmetney zzarićet nnek i řebda
u ad bniř řkursi nnek zi jjiř ař jjiř.’ ” Sila.

⁶ Ijenwan ttqadan řeejeb nnek, a SIDI, uřa d agraw n imqeddasen ittqada cek x řaman nnek.

⁷ Mařar man wen deg iseynuten izemmar ad itwæebbar ak-d SIDI,
man wen řar iřenjiren n Arebbi yarekk^wes di SIDI?

⁸ SIDI iwear ařřas deg wegraw n imqeddasen
u marra inni d as dd-innden gg^weden zzayes.

⁹ A SIDI, AREBBI n řeeskarat,
man wen řar iğa tizemmar am cek, a SIDI!
Řaman nnek ittenneđ i cek.

¹⁰ Cek řtekkmed x nnfaxet n řebřar, xmi dd-ttnekkaren řemwaj nnes, aqa cek taressid iten.

¹¹ Aqa trebzed Rahab am yijjen wenni issnuqqben,
tzeğeed řeedyan nnek s uyiř nnek ijeħden.

¹² Nnek ajenna, nnek uřa d tammurt.
Ddunit d uemmar nnes tessmetned iten cek.

¹³ Cek txeřqed-dd ccamal d ljanub,
Tabur d Hirmun sřiwrëwen s yisem nnek.

¹⁴ Aqa řarek ayiř i di teggid taryast,
afus nnek iħhed, afus afusi nnek itwassgaæead.

IZEHHIDEN

¹⁵ Tasegda d řheqq aqa-ten d dsas n řkursi nnek,
tamexsiwt icewwaren d teřdiqt ittizwaren zzat i uyembub nnek.

¹⁶ Sseed n řgens i issnen *ad meyyzen asruddeř n řbuq, a SIDI*,
nitni ad uyuren di tfawt n uyembub nnek.

¹⁷ Nitni ad farřen ass marra s yisem nnek
uca ad dd-twasgææden zi tsegda nnek,

¹⁸ mayar cek d řemřahet n jjehd nsen
u icc nney ad itwassgææed s řxađar nnek.

¹⁹ Wah, tcappa nney n useřqi zi SIDI
u ajeğid nney n Umqeddas n Israyil.

²⁰ İct n twařa tuya tessiwřed di tmezra x weřdiq nnek, tennid
“S *ufus* n ijj n bu-teyruđt i di ggıy twiza,
ıjj wenni itwafarzen zi řgens ssgæædey-t.

²¹ Necc ufiy Dawud, amsexxar inu,
uca dehney t s zzeçt iqeddsen,

²² ařami afus inu ad kides itwassemtem,
uřa d ayıř inu ad t issemřed.

²³ Řeedu war t issagg^wad
u mmis n řmueřıyyet war t iheřřar.

²⁴ Inni t iheřřaren ad ten rebzey zzat i wudem nnes
u inni t icarrhen ad ten wtey.

²⁵ Tařdiqt inu d tmexsiwt icewwaren inu, aqa-ten akides *i ya yiřin*
uca ad itwassgææed yicc nnes s yisem inu.

²⁶ Ad ssarsey afus nnes x řebřar
u afus nnes afusi x iyezran.

²⁷ Netta ad xafi dd-iřaya
“Baba inu, Arebbi inu, aqa cek d jjarf n usenjem inu.”

²⁸ Necc ad t ggey d amenzu inu,
ameuğı x ijeğiden n temmurt.

²⁹ İ řebda ad řđiy tamexsiwt inu icewwaren zzates
uca ad qqimey ttetřffey s řmanet di řeahd inu akides.

³⁰ Ad zzuy zzariçet nnes i řebda
u řkursi nnes min ya kken ussan n ujenna řan.

³¹ Mařa tarwa nnes ffyen ccariea inu,
war gguren ak-d lřarayıđ inu,

³² mařa fesden tiweřřa inu
u war řetřin řumurat inu,

³³ *xenni* ad xeğřey æeddu nsen s uemud
u řmueřıyyet nsen s teyyita.

³⁴ Maca war xasen tteksey tamexsiwt inu icewwaren
u war nekkarey tařdiqt inu.

³⁵ War tteyřřabey řeahd inu
u min dd-ıffyen zeg iyencicen inu,
war tt tbeddiřey.

³⁶ İct n twařat tuya ttjağıy řar tqeddast inu
‘Emmarř ad sşxarrqey x Dawud!’

³⁷ Zzaricet nnes ad teqqim i řebda
u řkursi nnes *ad din ibedd* zzati am tfuct.
³⁸ Netta ad iqqim ibedd i řebda am tziri
u wenni d acehhad deg iseynuten aqa-t d amtiqqi.” Sila.

³⁹ Maca cek tearnred t u tendared t,
cek tfuggmed x umedhun nnek.
⁴⁰ Cek tendared řeahd ak-d umsexxar nnek,
u tfesded tamrist nnes *s ubeřæ* n temmurt.
⁴¹ Tęęred marra řehyud nnes,
thedmed tineddam nsen ifaryen *s iyebrawen*.
⁴² Marra inni dd-ikkin abrid keccęen t,
netta idweř d aseřqar i jjiran nnes.
⁴³ Cek tessgaęeded afus afusi n yenni t iřeřşaren,
tessfarręed marra řeedyan nnes.
⁴⁴ Cek tessenqerřbed řeqęee n ssif nnes
u war t teewwřed ģima ad iqqim ittbedda deg umenyi.
⁴⁵ Cek tessbedded azri nnes
u řkursi nnes tendared t yar temmurt.
⁴⁶ Cek tessemřid as ussan n temři nnes,
tedřid t s řefđihet. Sila.

⁴⁷ Yars ař meřmi ead, *a SIDI*, ad tessnuffared ixef nnek řebda,
uca ad yary ufugem nnek am tmessi?
⁴⁸ Eqeř x řmijar n tudart inu!
Mayemmi dd-txeřqed marra tarwa n bnađem bařerř?
⁴⁹ Man aryaz ijehden war ittwiři řmewt,
man aryaz nni i řa ifekken řeemar nnes zeg ufus n řaxart? Sila.

⁵⁰ A Sidi inu, mani řant tmegga n tmexsiwt nnek icewwaren,
tinni x tuřa tejjųęed i Dawud s řmanet nnek?
⁵¹ A SIDI, Eqeř x useřqar n imsexxaren nnek
nni arebbuř deg weřsin inu zeg ubarru n marra řegnus,
⁵² i zi d ayi sseřqaran řeedyan nnek, *a SIDI*,
i zi sseřqaran nitni iřuraf n umedhun nnek.

⁵³ Ad itwabarek SIDI i řebda qaę!
Amin, *wah*, amin!

ADLIS WISS AREBÆA: IZEHHIDEN 90-106

90¹ Tazařit n Musa, aryaz n AREBBI.

A Sidi inu, cek tuřa d tazeddiřt nney zi jjiř yar jjiř.
² Qbeř mma ad dd-twarwen idurar
u ad tessuffyed tammurt, ddunit,
wah aqa cek teřid d Arebbi zi řebda ař řebda.

³ Cek tejjid bnađem ad ieqeb ƣar teejjajt
u teqqared ‘Eeqbettiw-dd tarwa n bnađem!’

⁴ Maƣar ařef n isegƣ^wusa di tiřřawin nnek am wass iedun n iđennađ,
am ict n *nnubet* n teessast di řiřet.

⁵ Cek tfařđed ten, aqa-ten am yiđes.
Ƴar tuffut nitni ggin am arrbie isřawen.

⁶ Ƴar uteffu ittzyziw *arrbie* uca *xenni* ittisřaw,
ƣar tmeddit ittwamjar, ittazeƣ.

⁷ Maƣar neccin nefna s lƣađab nnek
u nennexřee zeg ufugem nnek.

⁸ Cek teggid řmuesřiyet nney zzatek,
ddnub nney innuffaren di tfawt n uƣembub nnek.

⁹ Maƣar marra ussan nney ad edun deg wesxeđ nnek.
Neccin nesseedu isegƣ^wusa nney am ijj n usqinfi.

¹⁰ Tudart nney tettekk sebēin n isegƣ^wusa,
niƣ mařa tgaeed, aqa tmanyin n isegƣ^wusa.
Min days d aeuři nney, *ittaru-dd* d tamara d řweřran,
deƣya ttekk teeddu, neřřaw din.

¹¹ Man wen i issnen řqeshan n lƣađab nnek
d wesxeđ nnek anect n řqedd i ittxeřřa ad zzayek igg^wed?

¹² Seřmed aneƣ ad neřseb ussan nney
řima ad dd-nawi uř *iccuren* s tiƣit.

¹³ Dweř-dd, a SIDI, ař meřmi?
Hinn x imsexxaren nnek.

¹⁴ Sjiwiwen aneƣ ƣar uteffu s tmexsiwt nnek icewwaren,
xenni ad nesřiwřew uca ad nfarř marra ussan nney.

¹⁵ Sfarř aneƣ anect n wussan i d aneƣ teřřared,
anect n isegƣ^wusa i di neřra řƣar.

¹⁶ Scen řxedmet nnek i imsexxaren nnek
u řeezz nnek x tarwa nsen.

¹⁷ Iři ad xaneƣ tehwa ředrafet n SIDI, AREBBI nney
u semmten cek řxedmet n ifassen nney,
wah, řxedmet n ifassen nney semten tt.

91 ¹ Wenni izeddyen deg uđurri n Ameuři x kuřci,
aqa netta ad issens di tiři n Umzemmar x kuřci.

² Ad iniƣ i SIDI ‘Cek d amcan inu n tarewřa d lburj inu,
AREBBI inu, wenni x ttečřey!’

³ Maƣar netta ad cek ifekk zi texceft n ineymaren n ijađađ,
zi řřaeun yareddřen.

⁴ S arric nnes ad cek ideř
u sadu wafriwen nnes ad tafed adurri.
Tařđiqť nnes *amecnaw* tcappa tameqqrant n useřqi
d werruđ n wuzzař.

⁵ War ttegg^wed ca zeg unex^rie n ġi^ret,
 zi fritca n řqews i *din* ittawen s wass,
⁶ u^ra zi t^taeun i dd-ittennden di tağest,
 zi lhalak i yareddğen s uzi^r.
⁷ Ma^ra w^dan u^ra d a^ref řar uyezdis nnek
 d ijj n ubarru řar afus afusi nnek,
 ammu maca war cek dd ittikk^wid.
⁸ Ad twa^rid aya s tittawin nnek waha
 u ad t^zared axeğeş i řa ittwa^xeřfen zeg i^eeffanen.
⁹ Ma^rar xak 'SIDI, aqa-t d amcan inu n tarew^ral'.
 Cek teggid Ameuğⁱ x ku^rci d tazeddiyt i cek,

¹⁰ u war dayek tne^tteğ t^ueeffna
 u^ra d jji^riect war dd-tqarrab ca řar uqi^dun nnek,
¹¹ ma^rar netta ad xak yumur lmalakat nnes
 mağend ad cek ħ^dan di marra ibriden nnek.
¹² Ad cek ksin x ifassen nsent,
 ħima a^dar nnek war ineggeğ a^zru.
¹³ Ad t^ee^fsed x weyrad u x t^refsa,
 ad t^eejned x wayrad amezyan d řhaycet *n řebħar*.

¹⁴ Umi dd-iqqen netta řari,
 necc ad t ssnejmeğ.
 Necc ad t ssgae^edeğ, ma^rar netta issen isem inu.
¹⁵ Netta ad ayi i^ra^ya u necc ad xas dd-arreğ.
 Di řeħşaret aqa-yi řars.
 Necc ad t fekkeğ, ad as sseuğey.
¹⁶ Necc ad t ssejjiwneğ ak-d tuzzuggart n wussan
 u necc ad as ssecneğ asenjem inu.

92¹ Azehhid. Ijj n iz^ri i wass n ssebt.

² Mammec işbeğ mağend ad nqada SIDI
 , ad nzeħhed i yisem nnek,
 a Ameuğⁱ x ku^rci,
³ mağend ad nbarreğ s tcuni nnek iccuren
 u s teşdiqt nnek di ġya^ri,
⁴ *di leud* s eecra n ifi^ran u di lharpa
 u s *tirart* x ifi^ran n řgambri.
⁵ Ma^rar cek tessfarħed ayi, a SIDI, zi tmegga nnek,
 necc ad sřiweřweğ x řefeye^r n ifassen nnek.

⁶ Mammec myarent tmegga nnek, a SIDI,
 mammec uğyen ixarrişen nnek!
⁷ Ijj n uqeffuğ war řars min i řa i^eawed
 u abuha^ri war ifeħhem man aya.

⁸ Maṛa ieffanen yemmyen am arrbie
u marra inni itteggen ṛmueṣiyyet newwaren,
aqa aya ad issiweḍ atehḥi nsen i ṛebda qae.

⁹ Cek d Amēuḡi x kuṛci i ṛebda, a SIDI!

¹⁰ Maṛar xzar, ṛeedyan nnek, SIDI,
ṛeedyan nnek ad fnan,
marra inni itteggen ṛyecc ad mmṭarrcen.

¹¹ Cek ad tessgaēded accaw inu am wenni n ufunas n ṛexṛa,
twadehney s zzeṭ n ṭri.

¹² Tiṭṭ inu ad tṛar inni xafi ittcekkmen,
imezzuyen inu ad sṛen i iṛimen inu, aqa-ten d ieffanen.

¹³ Amsegged ad inewwar am tcejjart n tini,
ad iymī am tcejjart n tengelt x idurar n Lubnan,

¹⁴ inni itwazzun di taddart n SIDI,
ad nuwwaren di ṛemraḥat n AREBBI nney.

¹⁵ Nitni ad wcen ṛyiḡet di tewsar,
ad qqimen ṣeḥḥen u d ṭri.

¹⁶ maḥend ad barrḥen, belli SIDI aqa-t nican.
Netta d taṣḍart inu u war days bu ṛyecc.

93 ¹ SIDI iḥekkem, netta yarreḍ s leaḍama,
SIDI yarreḍ s jjeḥd am s ijj n uḥezzam.
Wah, ddunit tbedd temten,
war tettenhezzi ca.

² Ṛkursi igellden nnek imten zi meḥaṛ uya,
zi ṛebda cek teḡid.

³ Iyezran ttgaēden, a SIDI,
iyezran ttgaēden tmijja nsen,
iyezran ad ssgaēden zzhir nsen.

⁴ SIDI di ṛueṛa ijhed x zzhir n waṭṭas n waman ijehden
u x uhaji n ṛebḥar.

⁵ Cchadat nnek aqa daysent ṛaman.
Taqeddast tekkar as-dd i taddart nnek, a SIDI,
yars aṛ marra ussan.

94 ¹ A Arebbi n untaqem, SIDI, Arebbi n untaqem,
ban-dd di tissiqṭ!

² Ṛqaḍi n temmurt, sgaēed ixef nnek,
arr tasyart i imeeffaren am min ssdaḥeḡen nitni.

³ Meḥaṛ i ya kken ead ieffanen, a SIDI,
meḥaṛ i ya kken neggzen ieffanen s ṛefraḥet,

⁴ ad qqimen ssawaṛen awaṛen iqeṣḥen,
meḥaṛ i ya qqimen marra inni itteggen ṛmueṣiyyet ad ssemyaren ixef nsen?

⁵ A SIDI, nitni rebbzen ṛgens nnek,
u ḥeṣṣaren tasyart n ṛwart nnek.

⁶ Nitni neqqen tajač d ubarrani
u yarršen i iyujiřen.

⁷ Nitni qqaren ‘SIDI war tt ittwiři
u AREBBI n Yaequb war i d as itthekkar.’

⁸ Fetnem kenniw iqeffuhen di řgens *jmie* ak-d ibuhařiyyen,

meřmi i ya tdewřem tfehhmem?

⁹ Ma war ittesři wenni i izzun amezzuř?

Ma war ızarr wenni iggin tiřř?

¹⁰ Ma war itteaqeb wenni ittextixen řegnus,
wenni isseřmaden tussna i bnađem?

¹¹ SIDI yareggeř x ixarřiřen n iwdan,
aqa-ten am ijj n uřuđi waha.

¹² Sseed n weryaz nni cek ttextexed, a SIDI,
u wenni tesseřmaded cek zi ccariađa,

¹³ řima ad t tessareyyehed zeg wussan ieffnen,
řars ař ya itwahřar weřfur i ieffanen.

¹⁴ Mařar SIDI war inettař řgens nnes
u war isemmeř di tesřart nnes.

¹⁵ Mařar řřukm ad dd-idweř řar tsegda
u marra inni řarsen uř iseggden ad tt-idd deffaren.

¹⁶ Man wen kidi i ya ibedden řidd ieffanen?
Man wen i xafi i ya iwten řidd i yenni itteggan řyecc?

¹⁷ Mři war iři SIDI d twiza inu,
iři izdey řeemar inu eřařař deg wesřađ.

¹⁸ Mařa nniř ‘Ađar inu ittefriř!’,
xenni teřřef ayi tmexsiwt nnek icewwaren, a SIDI!

¹⁹ Mařa mmarnin dayi ixarřiřen ař řtarf,
tuřa řeemar inu ittarr meřři deg usfewwej nnek.

²⁰ Ma *iři tettexsed* ad kidek issmun řkursi n řyecc
nni i issiwđen řeyben x *dsas* n tewřiyyet?

²¹ Nitni řeřsaren řeemar n umseggad
u cehhden x idammen ibarran s řřar.

²² SIDI tuřa d ijj n lburj yueřan xafi
u AREBBI inu d tařđart n tarewřa inu.

²³ Netta ad xasen isseeqeb řmuęřiyyet nsen
u am tteggan nitni řřar nsen ad ten iqđa netta.
SIDI, AREBBI nney, ad ten iteřřa.

95¹ Asem-dd, ejj aneɣ ad nesřiwřew zzat i SIDI,
ejj aneɣ ad nedduqgez s usřiwřew i teřđart n usenjem nney.

² Ejj aneɣ ad nades ɣar uɣembub nnes s uqadi,
ejj aneɣ ad as nesřiwřew s izehhiden.

³ Maɣar SIDI d ijj Arebbi d ameqqran,
ijj n ujeđid d ameqqran sennej i marra irebbiten.

⁴ Deg ufus nnes imucan yuzɣen qaɛ n temmurt
uřa d tiqiccatin n idurar aqa nnes.

⁵ Nnes řebřar, maɣar ixřeq it-idd
u ifassen nnes ggin-dd uřa d řbar.

⁶ Asem-dd, ejj aneɣ ad nesjed, ad nađar,
ejj aneɣ ad neqqunjeř zzat i SIDI, wenni d aneɣ iggin,

⁷ maɣar netta d AREBBI nney u neccin d řgens n tarewsa nnes
u d uđi n ufus nnes.

Mařa ass-a tseğem ɣar tmijja nnes,

⁸ war sseqsiřem ca uř nwem, am di Mariba,
am deg wass n Massa di řexřa,

⁹ mani tuɣa d ayi ttjarrben řejdud nwem,
qeğben ayi,

waxxa tuɣa nitni žrin řxedmet inu.

¹⁰ Arebein n isegg^wusa tuɣa tteiffey jjiř-a, u nniy
‘Aqa-ten d ijj n řgens s wuř nsen iweddaren
u war ssinen nitni ibriden inu.

¹¹ X uyenni necc jjuğey di lyađab inu
‘Nitni war dd-ttidfen eemmarř di arrařet inu!’

96¹ Ƴennjem i SIDI ijj n yezři amaynu,
Ƴennjem i SIDI, marra tammurt!

² Ƴennjem i SIDI, barkem isem nnes,
beccarem i usenjem nnes ass x wass.

³ Barrřem aɛuđi nnes jar řegnus,
řeɛjayeb nnes jar marra řegnus.

⁴ Maɣar SIDI d ameqqran u issdaheğ asemyar ařas,
u netta d amsagg^wed mahu marra irebbiten.

⁵ Minzi marra irebbiten n řegnus aqa-ten d lařnam,
maca SIDI igga ijenwan.

⁶ Tissiqt d řeezz ğant zzat i wudem nnes,
jjeħd d wažri aqa-ten di zzawect nnes.

⁷ Wcem i SIDI, a tiwacunin n řegnus,
wcem i SIDI aɛuđi d jjeħd.

⁸ Wcem i SIDI aɛuđi n yisem nnes,
awyem-dd tawhibt u asem-dd ɣar řemrařat nnes,

⁹ sejdem i SIDI s ucewwar iqeddsen,
arjijjem zzat i wudem nnes, a marra tammurt!

¹⁰ Inim jar řegnus 'SIDI iħekkem!
Nican, řexxu ddunit tbedd temten, war ttenhezzi ead.
Netta ad iħkem řegnus s řħeqq.

¹¹ Ejj ajenna ad ifarħ u tammurt ad tarceq,
ejj ad izhar řebħar d uemmar nnes,
¹² ejj ad isřiwřiw yeyyar s řefraħet s marra min days,
xenni ad sřiwřiwent marra tcejjura n wezħar
¹³ zzat i wudem n SIDI, maħar netta ad dd-yas,
maħar netta ad dd-yas ħima ad icarree tammurt.
Netta ad icarree ddunit s tsegda
u řegnus s řħeqq nnes.

97¹ SIDI iħekkem,
ejj tammurt ad tfarħ u ad arecquent tegzirin.
² Quwwaren as iseynuten ibarcanen,
tasegda d řħeqq aqa-ten d dsas n řkursi igellden nnes.
³ Timessi teggur as ħar zzat n wudem nnes
tqedd iyrimen nnes i d as dd-ittennden.
⁴ Assamen nnes ssřaqqaan ddunit,
tammurt tzarr itt, tenhezza.
⁵ Idurar fesyen am ccmee zzat i wudem n SIDI,
zzat i wudem n SIDI n marra tammurt.
⁶ Ijenwan ttbarrħen tasegda nnes
d marra řegnus ttwařan aeuři nnes.

⁷ Ad ssedħan marra inni ittsexxaren i řexyařat ineqcen n ukeccuđ,
marra, inni ittcennnen di lařnam.
Ađarem zzates kenniw, marra irebbiten.
⁸ řihyun isřa, ifarħ
u yessis n Yahuda arecquent
zi ssibbet n řehkamat nnek, a SIDI.
⁹ Maħar cek, SIDI, d Ameuři x marra tammurt,
cek d wenni yueřan qae x marra irebbiten.

¹⁰ Kenniw i ittexsen SIDI, carhem řħar.
Netta iħetřa x řeemur n iřdiqen nnes,
netta issenjam zeg ufus n ieeffanen.
¹¹ Tifawt tetwazare i umsegged
d řefraħet i yenni ħar iřa uř iseggdan.
¹² Kenniw imseggaden, farħem zi SIDI
u qadam xmi tettidarem taqeddast nnes.

98¹ Ijj n uzehhid.

Yennjem i SIDI ijj n yezři d jdid, mayar netta igga řecjaye**b**.
Afus nnes afusi d uyiř nnes iqeddsen ssnejmen t.

² SIDI isscen asenjem nnes,
issargeb tasegda nnes zzat i tiřřawin n řegnus.

³ Netta ieqeř x tmexsiwt nnes icewwaren
u x teřdiqt nnes řar taddart n Israyil
u marra tineggura n temmurt řrint asenjem s *ufus n* n SIDI nney.

⁴ řuyyem s řefrařet zzat i SIDI, marra tammurt,
řuyyem u řřiweřwem u zehh**dem**.

⁵ Zehh**dem** i SIDI s řgambri,
s řgambri u s tmijja n yezři.

⁶ s řyayřat d řřess n řebwaq.
řřiweřwem zzat i wudem n ujeřid, SIDI.

⁷ Ejj ad izhar řebřar d marra aeemmar nnes,
ddunit d yenni days izeddyen.

⁸ Ejj iyezran ad wten camxa s ifassen,
idurar ad ssřiwiřiwen *jmie*

⁹ zzat i wudem n SIDI,
mayar netta ad dd-yas řima ad iřkem tammurt.
Netta ad iřkem tammurt s tsegda d řegnus s řřeqq.

99¹ SIDI iřek**kem**, ejj ad arjijjen řegnus.
Netta iqqim jar ixiruben, tammurt tebda ad tenhezz.

² SIDI d ameqqran di řihyun
u yueřa ařřas x marra řegnus.

³ Ejj iten ad qadan isem nnek ameqqran issagg^waden,
ad inin aqa netta d amqeddas.

⁴ Jjehd n ujeřid aqa netta ittexs řřeqq.
Cek teggid amcan imten i tasegda,
teggid řřeqq d tsegda di Yaequb.

⁵ řeuřem SIDI, AREBBI nney,
ařarem zzat i tnebd**at** n iřaren nnes.
Aqa netta d amqeddes!

⁶ Musa d Harun *tuya-ten* zeg ikehhanen nnes
u řamwil *tuya* zeg inni iřařan isem nnes.
Nitni řařan řar SIDI uca netta isřa asen.

⁷ Issiweř akidsen zeg uqellij n useynu.
Nitni řdan cchadat nnes uřa d tiweřřa nnes nni d asen iwca.

⁸ A SIDI, AREBBI nney, cek teřřid asen.
Cek d ijj n AREBBI iřeffaren,
uřa d umtaqem x tmegga nsen.

⁹ Seuġem SIDI, AREBBI nney,
ađarem zzat i wedrar nnes iqeddsen,
maġar SIDI, AREBBI nney, d amqeddes *i iġa*.

100¹ Izri n uqadi.

Ejj ad tesyuyy marra temmurt s řefrařet zzat i SIDI.

² Sexxarem i SIDI s řefrařet,
asem-dd zzat i wudem nnes s usřiwřiw.

³ Ssnem, aqa SIDI d AREBBI *i iġa*.
Netta ixřeq aney-dd, war iġi d neccin i iggin aya,
řgens nnes d uġi n tarewsa nnes.

⁴ Adfem tiwwura nnes s uqadi,
řemrařat nnes s izřan n usebbiř,
qadam t, barkem isem nnes.

⁵ Maġar SIDI d ařebřan,
minzi tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda
u tařdiqt nnes zi jjiř ař jjiř.

101¹ Azehhed n Dawid.

Necc ad yennjey x tmexsiwt icewwaren d řřeqq,
necc ad zehhdey i cek, *a* SIDI!

² Necc ad ggey s řeqeř elahsab ijj n webrid ikemmřen.
Meřmi řari i dd řa tased?

Necc ad uyurey di řwest n taddart inu s wuř nican,

³ Necc war tteggey řyecn zzat i tiřřawin inu.
Necc carrhey min tteggan inni xak iheyyden
u *man* aya war d ayi iřeřseq.

⁴ Uř ittefriyen ittxeřřa ad xafi yagg^wej,
necc war ttessney min war iřřřin.

⁵ Wenni iceqqfen deg umqarreb nnes s tnuffra, ad t teřřiy.
Wenni ittkebbaren s tiřřawin nnes d wenni itteeffaren s wuř nnes,
war t kessiy.

⁶ Tiřřawin inu *arezzunt* x imtiqqan di temmurt, řima nitni ad řari qqimen.
Wenni igguren deg ijj n webrid ikemmřen, ad ayi isexxar.

⁷ Wenni itteggan řyecn, war ittřima di taddart inu,
uřa d bu-ixarriqen war ittwassemten zzat i tiřřawin inu.

⁸ Kuř řřbeř ad teřřiy marra ieffanen zi temmurt,
řima *ammu* i řa mřiy marra inni itteggan řmuesiyyet zi tendint n SIDI.

102¹ Tazaġit n wenni iħeṣṣaren maṛa mana ayenni d aṭṭas xas
u ittfaṛrey imunas nnes zzat i SIDI.

² A SIDI, seṛ ɣar tzaġit inu

u ejj aɣuyyi inu ad ɣark dd-yawed.

³ War tteffar aymbub nnek xafi deg wass i di twaḥṣarey.

Arr-dd ɣari amezzuɣ nnek deg wass i di řayiy,

seṛ-dd *xenni* ɣari deɣya,

⁴ minzi ussan inu edun am ddexxan

u ixsan inu am tefqunt icemden.

⁵ Uř inu ittisiřaw u yużey am arrbić,

ařami ttuy ad cceɣ aɣrum inu.

⁶ Ixsan inu řeşqen ɣar teřmect inu zi ssibbet n uzeħħar yuġyen inu.

⁷ Necc am ict n tecyukt di řexřa, dewřey am ijj n muka jar řxirbat.

⁸ Necc beddeɣ faqeɣ,

necc dewřey am yijj n wejdiđ i iqqimen weħdes x tzeqqqa.

⁹ Řeedyan inu ttekk^waren ayi ass marra.

Inni i iggin am ibuhařiyen awařen ayi,

ggin xafi tameemuć.

¹⁰ Maɣar ttetteɣ iyyed am weɣrum

u xeġdeɣ tisessit inu s imetřawen

¹¹ zi ssibbet n lyađab nnek d wesear nnek,

maɣar cek tessgaeded ayi u tenđared ayi *ɛawed* ɣar temmurt.

¹² Ussan inu am ict n tiři izzuggarten

u necc tazɣey am tuga.

¹³ *Maca* cek, a SIDI, ad teqqimed i řebda

u zi jjiř ař jjiř ad dayek xarrşen.

¹⁴ Cek ad tekkared ad tarřemed x řihyun,

maɣar aqa d řweqt ad xas tħinned,

minzi řweqt itwaggen tiwed-dd.

¹⁵ Maɣar iźra nnes usin-dd x řxađar n imsexxaren nnek

u nitni ksin s uşhissef di ttejjajt nnes.

¹⁶ Řegnus ad gg^weden isem n SIDI

u marra ijeġiden n temmurt *ad gg^weden* aeuġi nnek,

¹⁷ xmi i ɣa ibna SIDI řihyun *twařat nneđnit*,

u ad dd-iban deg ueuġi nnes,

¹⁸ ad iřha ak-d tzaġit n umezřuđ

u war isseħqara tzaġit nsen.

¹⁹ Man aya ad itwari i jjiř i dd ɣa yasen

u řgens nni dd i ɣa itwaxeřqen,

ad isebbeħ i SIDI,

²⁰ maɣar SIDI aqa issijj-dd zi zzawect nnes yueřan,

zeg ujenna ixzar-dd SIDI ɣar temmurt swadday

²¹ ħima ad iseř anixsis n umeħbus,

ħima ad yarxu i yenni *iġan d* tarwa n řmewt,

²² maħend ad barrħen s yisem n SIDI di řihyun

d ccenæet nnes di Urcalim,

²³ xmi dinni i ya twassmunen řegnus
uřa d tigeldawin řima ad sexxaren i SIDI.

²⁴ Netta issarxu jjeħd inu ak-d webrid,
netta issemři deg wussan inu.

²⁵ Necc nniř 'War d ayi kessi deg wezyen n wussan *n tudart* inu, *a Arebbi*,
aqa isegġ^wusa nnek *ttyiman* zi jjiř ař jjiř.

²⁶ Deg umezwaru tessmetned dsas i temmurt
u ijenwan d řxedmet n ifassen nnek.

²⁷ Ina ad fnan, maca cek ad tdumed.
Nitni marra ad arcan am warruđ,
cek ad ten tbeddřed am ict n řeebayet
uca nitni ad twabeddřen.

²⁸ Cek *maca* d cek
u isegġ^wusa nnek war qeřřin eemmarř.'

²⁹ Iřenjiren n imsexxaren nnek ad *din* zedyen
u tarwa nsen ad twassmetnen zzat i wudem nnek.

103 ¹ Azeħħed n Dawud.

Barek SIDI, *a řee*mar inu,
d marra min dayi, isem nnes iqeddsen.

² Barek SIDI, *a řee*mar inu, u war ttettu eemmarř marra min igga iřbeħ.

³ Wenni d ac iyeřfaren marra ddnub nnek,
wenni issgenfan marra řehřacat nnek,

⁴ wenni issenjamin tudart nnek zeg wenđeř,
u wenni xak iggin ijj n ttaj n tcuni d arreħmet,

⁵ wenni issjjawanen aqemmum nnek s min iřebħen,
u wenni ittarran řemři nnek am ugider.

⁶ SIDI ittegg taseġda d řħeqq
i marra inni itwaħřaren.

⁷ Netta isscen i Musa ibriden nnes,
i ayt n Israyil timeġga nnes.

⁸ SIDI days arreħmet d řehnunct,
yars ttasie n řxađar u netta iccur s tmexsiwt icewwaren.

⁹ Netta war ittemcubbuc i řebda,
war ittyimi *ittxeyyiq* i řebda.

¹⁰ Netta war d aney ittegg ełahřab ddnub nney
u war zzayneř ixeggef ełahřab řmuęřiyyet nney,

¹¹ mařar am uřenna yueřan x temmurt,
ammu i temřar tmexsiwt nnes icewwaren sennej i marra inni i t ittegg^weden.

¹² Am igg^wej ccarq x řřarb,
ammu issigg^wej netta ixetřan nney xaney.

¹³ Am mammec iřinn ijj n tbatat x iřenjiren nnes,
ammu i iřinn SIDI x yenni t ittegg^weden.

¹⁴ Maɣar netta issen mammec netwakewwen,
netta iɛqeɣ aqa neccin d acaɣ.

¹⁵ Ussan n bnadem amecnaw tuga,
netta ittnuwwar amecnaw tanuwwact n yeyyar.

¹⁶ Maɣa ikka-dd xas usemmiɗ, war iqqim,
u amcan mani tuya tbedd, war xas ittessen ɛad.

¹⁷ Maca tamexsiwt icewwaren n SIDI
tettyima zi řebda ař řebda sennej i yenni t ittegg^weden
u tasegda nnes *tettyima* i iřenjiren d wayyawen,

¹⁸ i marra inni iřeřřan řeahd nnes
u iɛeqqřen x řumurat nnes mařhend ad zzaysen tteggem.

¹⁹ SIDI issbedd řkursi nnes deg ujenna
u tageldit nnes řhekkem x marra *min iřan*.

²⁰ Barkem SIDI, a *kenniw*, lmalakat nnes, ayt bu-teyruđt imeřden, inni itteggem awař nnes,
inni ittesřan i tmijja n wawař nnes.

²¹ Barkem SIDI, marra řeɣskarar nnes,
a *kenniw*, imsexxaren nnes. inni itteggem min d as yareřřan!

²² Barkem SIDI, *kennint*, a marra timesřayin i igga,
di mani mma i teđa řeřkamet nnes.
Barek SIDI, a řeɣmar inu.

104 ¹ Barek SIDI, a řeɣmar inu!
A SIDI, AREBBI inu, mammec d ameqqran cek!
Cek tyarđed s leađama d řeɣez.

² Netta iřeřřef ixef nnes s tfawt amecnaw s ijj n upartessu,
netta ittbezzee ajenna am řjartiřt n yijj n uqiđun.

³ Aqa *netta* d wenni issarsen ixxamen nnes sennej x waman
am x řhenya n tzeqqa,

d wenni iggin iseynuten d akarru nnes,
d wenni igguren x wafriwen n usemmiɗ,

⁴ d wenni iggin lmalakat nnes am isemmiđen,
u imsexxaren nnes d ict tmesi itřřduđduqen.

⁵ Netta issbedd tammurt x dsusa nnes,
war ggur ad tenhezz eemmarř i řebda.

⁶ Cek řřeřřfed as s waman yuzyen am s yijj n warruđ,
aman bedden tiwa i idurar.

⁷ Nitni arewřen zeg usigg^wed nnek,
qeğqen ad ffyen zi tmijja n wajjař nnec.

⁸ Twassgaɛden idurar, hekk^wwant teysarin,
deg wemcan i d asen teggid.

⁹ Cek teggid aymir i waman u war ggur ad t ɛdun,
war dekk^wiřen mařhend ad dřen tammurt.

¹⁰ *Netta* d wenni ineddhen tařawin di teyzurin,
tazzřent din jar idurar.

¹¹ Aqa wardent marra řmar n yeyyar,
iyyař n řexřa ttekksen afadi nsen zzaysent.

¹² Ijdađ n ujenna zeddyen řar temmawin nsen,
zi jar řefruē tettekk-dd tmijja nsen.

¹³ *Netta aqa* d wenni ittessun idurar zeg ixxamen nnes deg ujenna,
tammurt tettyawan zi řyiřet *i dd-iffyen* zi min teggid cek.

¹⁴ *Netta* igga arrbie iyemmi i řmar
uřa d ayemmuy di řřweē n bnađem,
mařend ad dd-yawi ayrum zi temmurt

¹⁵ u binu nni issfarrařen uř n bnađem
ařami iyembab ad zzayes wessgen mahu zi zzept,
uřa d ayrum nni issejhed uř n bnađem.

¹⁶ Ticejjura n SIDI ttyawanent,
ticejjura n tengelt n Lubnan nni iźzu netta,

¹⁷ mani tteggan ijdađ řeecc nsen,
aqa abellarj řars taddart nnes di tcejjura n umerži.

¹⁸ Idurar yuēřan aqa-ten i iřayden n řřuđar,
řejruf d amcan n tarewřa i ikawkawen n teřđart.

¹⁹ *Netta* igga taziri d řeebar i ikuden itwaggen,
tafuct tessen meřmi i řa teyři.

²⁰ Cek tessekkid-dd tařest u tewđa-dd řiřet,
i di ttextutyen marra řewřuc n wezřar.

²¹ Ayraden imezyanen zehharen x zzardet
u mařend ad ttaren macca nsen zi SIDI.

²² Mařa teffey-dd *xenni* tfuct, ttecruruden nitni řar řmargeř
uca ttymmaren deg ifran nsen.

²³ *Xenni* itteffey bnađem řar řxedmet nnes,
řar tewwuri nnes řars ař řiřet.

²⁴ Mammec ařřas i teggid, a SIDI,
s tiřit i teggid marra timesřayin,
tammurt tetwaccur s wagra nnek.

²⁵ Řebřar, wenni ameqqran, yiriw řar marra iyezdisen nnes.
Dinni issuffiy marra s imuddaren imeqqranen d imezyanen, war zemmarenen ad twařesben.

²⁶ Aqa din gguren iřarruba u *din iddar* Lawiyatan,
wenni teggid řima ad days ittirar.

²⁷ Nitni marra ttrajan cek,
ad asen tewced macca nsen di řweqt.

²⁸ *Mařa* tewcid asen, ssmunan nitni,
mařa tarzmed afus nnek,
ddakwaren jjiwnen s řřar.

²⁹ *Mařa* teffared ayembub nnek,
aqa nitni ttneřřaēen,

maʿa tkessid asen nnefs,
ad mmten u ad dd-dewřen ɣar ucaʃ.

³⁰ Maʿa tessekked-dd Arruħ nnek,
xenni twaxeʃqen-dd nitni
u tettarrid cek ayembub n temmurt d amaynu.

³¹ Aeuġi n SIDI ad yiři i řebda,
SIDI ad ifarħ i marra min igga.

³² Netta d wenni ixezzaren i temmurt uca ittarjijj,
maʿa iħada idurar, ad dduxxnen nitni.

³³ Necc xsey ad yennjey i SIDI min i ɣa kkey ddarey,
ad zehhdey i AREBBI inu, min da i ɣa kkey ġiy.

³⁴ Axemmem inu ad dd-yas x řxaɖar nnes,
necc ad farħey i SIDI.

³⁵ Imednab ad nnşexɖen qaε zi temmurt
u iεeffanen war ttirın εad.
Barek SIDI, a řεemar inu,
hallilu-Yah!

105¹ “Qadam SIDI, řayam x yisem nnes,
barrħem s tmegga nnes jar řegnus.

² Yennjem as, zehhdem i netta,
siwřem x marra řεejayeb nnes.

³ Cennεem s yisem nnes iqeddsen,
ħima uř n yenni i yarezzun SIDI, ad ifarħ.

⁴ Seqsam x SIDI d jjehd nnes,
arzum udem nnes řebda.

⁵ Eeqřem x řεejayeb nnes i igga,
x řεεřamet nnes u x řεħkamat n uqemmun nnes.

⁶ Zzariεet n Israyil, amsexxar nnes,
ayt n Yaequb twafarzen!

⁷ Netta d SIDI, AREBBI nney.
Řεħkamat i dd-ittasen x temmurt marra.

⁸ Eeqřem x řεahd nnes i řebda,
awař nni iweřřa i wařef n jjiřat,

⁹ i igga ak-d Ibrahim
u issemten it s tjaġit nnes i Ishaq.

¹⁰ Netta igga it d ict n tewşeyyet i Yaequb,
i Israyil igga it d ijj n řεahd i řebda

¹¹ umi issiweř, inna “Ad ac wcey tammurt n Kenεan,
afiřu n řεεbar n tesyart nwem!”

¹² umi tuya kenniw deg ijj n wuru n yeryazen, s drus,
u am ibarraniyyen i days.

¹³ Nitni teleen zi řgens řar řgens *nneđni*,
u zeg ict n tgeldit řar ijj n řgens *nneđni*.

¹⁴ Netta war ijj i uřa d ijj n bnađem ad ten isseřřar,
u netta iřaqeb ijeřiden di řřwee nsen.

¹⁵ War třřađam ca imedhunen inu
u war tteggem řřar deg inabiyyen inu.

¹⁶ *Xenni* iřařa-dd i řař řar temmurt.
Yarřa asen marra řeewee n weřrum.

¹⁷ Issekk-dd netta ijj n weryaz řar zzat i uęymbub nsen,
Yusuf immenz d ismeę.

¹⁸ Carfen iđaren nnes deg iceddiyyen,
řeemmar nnes itwařřar deg wuzzař.

¹⁹ řars ařami itwasseqfeř wawař nnes,
řřard n SIDI issizdeg as.

²⁰ Issekk ujeřid *ijj* řima ad as issarxu,
řřakem n řegnus iđreq it.

²¹ Netta igga it d bab x taddart nnes
uřa d řřakem x marra min řars.

²² řima ad řars dd-yarr řřukkam
u řima ad isseřmed tięit i imęaren nnes.

²³ *Awarni aya* yusa-dd Israyil řar Miřra
u Yaequb iqqim am ubarrani di temmurt n řam.

²⁴ Netta igga řřięet di řgens nnes ařřas
u yarra it ijhed x yenni t iřeřřaren.

²⁵ Netta yarra uř nsen inneęřeb
ařami dewřen carrhen řgens nnes
u dewřen ředdaren imsexxaren nnes.

²⁶ *Xenni* issekk-dd Musa, amsexxar nnes,
d Harun wenni ifarz it netta.

²⁷ Nitni barrřen jarasen s řeeřamat nnes
u *ggin* řeejaye b di temmurt n řam.

²⁸ Netta issekk-dd taęest uca tedweř marra d taęest.
U nitni war řewwęen ca x wawařen nnes.

²⁹ Netta yarra aman nsen d idammen
u inęa iseřman nsen.

³⁰ Netta yarra tammurt nsen tessfuffi s iqarqriwen
řars ař daxeř deg ixammen n ijeřiden nsen.

³¹ Netta issiweř uca yusa-dd weyřaf n ibeeεac,
nnamus *wđan-dd* x temmurt nsen marra.

³² Netta yarra anęar nsen d abrurri,
issekk-dd timessi itteđduđduęen x temmurt nsen.

³³ Netta iwta tazayart nsen d wartu nsen
u yarřa ticejjura di temmurt nsen.

³⁴ Netta issiweř, *xenni* tusa-dd tmuęri
uřa d iburexsen i war zemmaren ad twařesben,

³⁵ inni isarċden marra afsu di temmurt nsen,
ccin řyiġet n ucař *n temmurt* nsen.
³⁶ Netta inya marra imenza di temmurt nsen,
tarwa tamezwarut n marra taryast nsen.
³⁷ Netta issuffey iten-dd s nnuqart d wurey
u war tuya din uřa d ijj di tqebbař nsen i inderfen.
³⁸ Miřra tfarĥ s wuffuř nsen,
mařar tewċa-dd xasen tigg^wudi temřar.

³⁹ Netta ibezzeċ aseynu am ijj n arwaq
d tmessi i řa iwcen tifawt s ġiřet.
⁴⁰ Nitni zzuġen u netta yarra ad dd-asent tisekkurin
uca issjiwen iten s weřrum n uřenna.
⁴¹ Netta yarzem tařċart d waman dduqzen-dd,
uzzřen x řařay u *dewřen* am yeyřar.
⁴² Mařar netta ieqeř x wawař nnes iqeddsen,
x umsexxar nnes Ibrahim.
⁴³ Netta issuffey-dd řgens nnes s řefrařet,
inni zzayes itwafarzen s usřiwřiw.
⁴⁴ Netta iwca asen timmura n řegnus
u nitni warten tamara n řegnus,
⁴⁵ ĥima ad třfen di tweřsa nnes
u ad ĥċan izerfan nnes. Hallilu-Yah.

106 ¹ Hallilu-Yah qadam SIDI, mařar netta iřbeř,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

² Wi izemmaren ad iřaja timegga timeqqrarin n SIDI,
ad ibarreĥ marra ccan nnes?
³ Sseċd n yenni iřċan řřeqq,
sseċd n yenni itteggan řebda tasegda.
⁴ Idar ayi, a SIDI, s řxaċar i řgens nnek,
eahed ayi s usenjem nnek,
⁵ mařend ad řareř řxar i yenni zzayek itwafarzen,
mařend ad farřey s řefrařet n řgens nnek,
mařend ad farřey s yixef inu *jmiċ* ak-d tesřart nnek.

⁶ Neccin nexċa, *jmiċ* ak-d ibabaten nney,
negga řyecc,
negga tuċeffna.

⁷ Ibabaten nney di Miřra war ĥikin di řeċjayeb nnek,
war xarrřen deg ufeyyed n tmexsiwt nnek icewwaren,
maca nitni yewwřen řar řebřar, řar řebřar n Uřanim.

⁸ Maca netta issenjem iten di třweċ n yisem nnes,
řima ad ssaregeben řemyaret nnes.

⁹ Netta iwebbex řebřar n Uřanim ařami idweř yuřey
uca iija iten ad uyuren řar waman yuřřen amecnaw *di řexra*.

¹⁰ Netta ifekk iten zeg ufus n yenni *iten* ieffen,
issenjem iten zeg ufus n řeđu.

¹¹ Aman dřin inni ten iřeřaren,
war iqqim uřa d ijjen zzaysen.

¹² Nitni ttečřen x wawařen nnes,
sebbħen as s yijj n yezři n usebbħ.

¹³ Maca ttun deyya timegga nnes,
war xsen ad rajan *ead* ccwar nnes.

¹⁴ Nitni dewřen ttmeyyřen ařas di řexřa
u qeğben Arebbi di tnezruft.

¹⁵ *Xenni* iwca asen min ttaren,
maca issemži ř*qedd* n řeemur nsen.

¹⁶ Nitni dewřen usmen zi Musa di řmargeħ n iqiđan
u zi Harun, amqeddes n SIDI.

¹⁷ Tammurt tennurzem, řard Datan
uca tenti tarbiet n Abiram.

¹⁸ Timessi tessecmeđ tarbiet nsen,
ijj n uceęęař n tmessi iqqed ięeffanen *nni*.

¹⁹ Nitni ggin ijj n ueejmi řar Ĥurib
uca uđaren zzat i yijj n řexyař ifesyen.

²⁰ Nitni beddřen aęuęi n SIDI
ak-d řexyař n yijj n ufunas i ittetten arrbię.

²¹ Nitni ttun Arebbi, amsenjem nsen,
wenni tuya iggin timegga d timeqqrarin di Miřra,

²² řeęjaye b di temmurt n Ĥam,
timegga ssagg^wadent řar řebħar n Uęanim.

²³ Inna aęa ad ten ikeħħeđ,
mři war ięi d Musa, wenni ifarz,
ikkar-dd di txenduqt zzat i wudem nnes di řtweę nsen
mağend ad issbeęeed afugem nnes i zi ixs ad ten ihellek.

²⁴ Nitni kksen taqcurt x temmurt nsen tařebħant,
war ttečřen ca x wawař nnes.

²⁵ *maca* nitni ndeqmen deg iqiđan nsen
u war sřin ca řar tmijja n SIDI.

²⁶ Netta issgaęeed afus nnes xasen
ijjuę ad ten isseyđeř di řexřa.

²⁷ u mağend ad isseyđeř tarwa nsen jar řegnus
u mağend ad ten immřarrec di temmura.

²⁸ Nitni ssřeħmen ixef nsen řar Baęal-Fayur
uca ccin tiyarřa n imettan.

²⁹ Nitni searen SIDI s tmegga nsen,
řars ařami i d xasen tewđa jřiřečt.

³⁰ *Xenni* ikkar-dd Fiņařas, yusa-dd jarasen
u ammu i tetwassbedd jřiřečt.

³¹ Aya itwaḥseb as-dd d tasegda,
zi jjiř ař jjiř i řebda.

³² Nitni scaren t yar waman n Mariba
u di ssibbet nsen igga netta řyar di Musa.

³³ Mayar nitni ssarezgen řeemmar nnes,
yars ařami iffeř wawař war iđbiēen zeg iyencicen nnes.

³⁴ Nitni war teḥḥan řegnus
i xef i d asen inna SIDI *ittxeřša ad ten teḥḥan*.

³⁵ Nitni řşuren ixef nsen ak-d řegnus
u řemden ad ggen min ggin nitni.

³⁶ Nitni tuřa ttsexxaren i řexyařat n řşanam nsen
inni d asen idewřen d taxceft.

³⁷ Nitni iwyen iřenjiren nsen d řenjin nsen d tayarřt i ccwařen.

³⁸ Nitni ssizzřen idammen ibarran,
idammen n iřenjiren nsen d řenjin nsen
nni i iwyen d tayarřt i řexyařat n řşanam n Kenzan,
yars ařami tedweř temmurt tefsed s idammen.

³⁹ Nitni dewřen xemjen zi tmeğga nsen
uca qeḥḥben s řexdayem nsen.

⁴⁰ Itwassary lyađab n SIDI x řgens nnes
u netta iciff tasyart nnes.

⁴¹ Netta isellem iten yar ifasssen n řegnus
u inni ten icarrhen dewřen seğden xasen.

⁴² Ḥşaren ten řeedyan nsen
u nitni twasswađēen sadu afus nsen.

⁴³ Ařtas n twařawin tuřa netta issenjam iten,
maca nitni ssarezgen xas s řyennant nsen
u twassmezyen s řmucşiyet nsen.

⁴⁴ *Waxxa amenni* netta ixzar-dd *ead* yarsen umi ten tuřa di řeḥşaret,
umi isřa řuyuyit nsen.

⁴⁵ Yidar řeahd nnes di řtweē nsen
u indem zi ssibbet n tmexsiwt nnes icewwaren.

⁴⁶ Isscen asen arreḥmet *nnes*
zzat i wudem n marra inni ten iḥebbsen.

⁴⁷ Senjem aneř, a SIDI, AREBBI,
ndeh aneř nmun zi řegnus,
ḥima ad nqada isem amqeddas nnek
u ad cek nsebbeh s yezřan n usemyar.

⁴⁸ Aqadi i SIDI, AREBBI n Israyil,
zi řebda ař řebda!”

Ejj marra řgens ad yini “Amin! Hallilu-Yah!”

107¹ Qadam SIDI, maɣar netta d aṣebḥan,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren *tettyima* i řebda.

² Ejj inni itwafdin zi SIDI ad ssiwřen ammu,
inni i ifdi zeg ufus n yenni *iten* iḥeṣṣaren

³ inni i issmun zi temmura,
zi ccarq, zi řɣarb, zi ccamal u zi řebḥar.

⁴ *Tuɣa din* inni iweddaren di řexřa,
abrid *nse*n ikka x řexřa,
war ufin tandint maḥend ad days zedyen.

⁵ Daysen řaz d ufadi,
řeemar *nse*n ifceř daysen.

⁶ *Xenni* syuyyen ɣar SIDI di řehřaret *nse*n,
u netta issenjem iten zi tigg^wudi *nse*n.

⁷ Netta indeh iten deg ijj n webrid isegged,
maḥend ad uyuren ɣar ict n tendint ḥima ad *days* zedyen.

⁸ Ejj iten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren
u x řeɣayeb nnes i tarwa n bnaɣem.

⁹ Maɣar netta issjjiwen řeemar iffuden
u řeemar iğuzen iccur it s řxar.

¹⁰ *Tuɣa din* inni iqqimen di tağest d tiři n řmewt
s iceddiyen n ddeğ d wuzzař,

¹¹ inni iggin tayennant ak-d wawař n SIDI
u war sřin ɣar ccwar n Umeuği x kuřci.

¹² Netta issdeğ uř *nse*n s tamara,
nnderfen war ufin wi i ɣa iwceɣ afus.

¹³ *Xenni* řayan i SIDI di řehřaret *nse*n,
u netta issenjem iten zi tigg^wudi *nse*n.

¹⁴ Netta issuffey iten zi tağest u zi tiři n řmewt
u yarza iceddiyen *nse*n.

¹⁵ Ejj iten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren
u x řeɣayeb nnes i tarwa n bnaɣem.

¹⁶ Maɣar netta ihɣem tiwwura n nnḥas
u yarza zzekrunat n wuzzař.

¹⁷ *Tuɣa din* ibuhařiyyen inni itwæeddben zi ssibbet n uxeřtu *nse*n
u zi ssibbet n řmuęsiyyet *nse*n.

¹⁸ Ieiff řeemar *nse*n zi marra macca
uca iwɣen ɣars ař tewwura n řmewt.

¹⁹ *Xenni* řayan i SIDI di řehřaret *nse*n,
u netta issenjem iten zi tigg^wudi *nse*n.

²⁰ Netta issekk awař nnes
u issgeɣfa iten u issenjem iten zeg imeɣran.

²¹ Ejj iten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren
u x řeɣayeb nnes i tarwa n bnaɣem.

²² Ejj iten ad awyen tiyarša n uqadi
u ad barrhen timegga nnes s usřiwřew.

²³ *Tuƣa din* inni ihekk^wan ƣar řebħar s iƣarruba,
inni iggin řxedmet nsen x ibarruten n waman.

²⁴ Žrin min igga SIDI
uřa d řeejayeb nnes di řaġaƣ *n řebħar*.

²⁵ Mařa netta issiweř, ikkar-dd ijj n usemmiđ
nni issgaæeden řemwaj nnes.

²⁶ Gaæeden ƣar ujenna
uca hwan ƣar tisi n řaġaƣ,
ifsi řeemar nsen zi tigg^wudi.

²⁷ Meyyřen, meyyřem zi ssa ƣar da am umescar,
iweddar asen marra řeeqeř nsen *x min i ƣa ggen*.

²⁸ *Xenni řaƣan* i SIDI di řehřaret nsen,
u netta issuffey iten-dd zi tigg^wudi nsen.

²⁹ Netta yarra asemmiđ ad yars,
ařami dewřent řemwaj sseydent.

³⁰ Nitni farħen umi arsint *řemwaj*
u *umi* netta indeh iten ƣar řmuyyi i ƣars tuƣa mežren.

³¹ Ejj iten ad qadan SIDI x tmexsiwt nnes icewwaren
u x řeejayeb nnes i tarwa n bnađem

³² u ad t sscuġen deg wegraw n řgens
u ad t cenneen jar imƣaren.

³³ Netta yarra iƣezran d řexřa
u řeunřarat *yarra iten* d tammurt iffuden,

³⁴ u tammurt i itticken řřiġet *yarra itt* d tameġaħt
zi ssibbet n tuæeffna n yenni i days izeddyen.

³⁵ Netta yarra řexřa d ayeřmam n waman
u tammurt yužyen d řeunřarat.

³⁶ Dinni i issezdey inni iġužen
uca ssbedden nitni *din* ict n tendint maħend ad *days* zeddyen.

³⁷ Nitni zarreen deg iyyaren u ttezzun tizayarin,
tinni dd-ittawyen igumma d řřiġet *nsen*.

³⁸ Netta ibarek iten, *ařami* dewřen deg wařřas
uca agra n řmar nsen war itwassemzi.

³⁹ *Xenni* maca dakk^wařen nitni di drus *eawed*
uca hekk^wan ƣar řaġaƣ zi ssibbet n řehřaret d řƣar d wecđan.

⁴⁰ Netta ittkebbba *ijj* n *yeyzar* n useħƣar x tarwa n řařiret nsen
uca iija iten teleen di řexřa mani war řin ibriden.

⁴¹ Issgaæed-dd amezřuđ zi řeyben
uca yarra tiwacunin am řħimarin timežyanin n wuġi.

⁴² Imseggaden ttwařan uca farrħen.

maca marra ayt n řmuęřiyet tteqqnen aqemmmu *nsen*.

⁴³ Wenni d amiřis, ejj it ad iħđa
u ejj iten ad ssnen nican *min ixs* ad *tini* tmexsiwt icewwaren n SIDI.

108¹ Izři. Aزههد n Dawud.

² A AREBBI, uř inu iċewweř,
necc ad yennjey ad zehhdey, uřa d aċuġi inu.

³ Faq, lharpa d řgambri!
Necc xsey ad ssfaqey tifawt n řřbeř.

⁴ Necc ad cek qadiy jar řegnus, a SIDI,
ad ak zehhdey jar temmura.

⁵ Mařar tamexsiwt nnek icewwaren *tettakk*^aad tiwa i ijenwan,
u tařdiqt nnek řars ař iseynuten.

⁶ A AREBBI, sgacċed ixef nnek tiwa i ijenwan
u *arr* aċuġi nnek sennej i marra tammurt,

⁷ řima imeizzen nnek ad twanejmen,
awi asenjem s ufus afusi nnek u arr-dd xaney *awař*.

⁸ AREBBI tuřa issawař di zzawect nnes,
s uyenni i řa negzey s řefrařet.
Necc ad bċiy Cakim u ad eebbarey taysart n Sukkut.

⁹ Jilead inu, Manassi inu,
Ifrayim d jjeħd n uzeřif inu,
Yahuda d amgewwed inu.

¹⁰ Maca Mu'ab d ssarij inu n usird,
x Idum ad nċarey tisira inu,
x *temmurt* n Filicit ad dduqzzey s usřiwřew.

¹¹ Wi d ayi i řa inedhen *di* tendint ifaryen s *iyebrawen*?
Wi d ayi i řa iġewwden řar Idum?

¹² Ma war d aney tenċared, a AREBBI,
u ak-d řċeskarat nney ma war dd-teffiyed *ead* akidsen, a AREBBI?

¹³ Ewc aney afus řima *ad aney tessnejmed* zi řeřřaret,
mařar asenjem s ufus n yijj n bnaďem aqa ibċeř.

¹⁴ Ak-d SIDI ad negg s wemřaď
u netta ad iċef x yenni d aney iřeřřaren.

109¹ I umeqran n imeynajen. Aزههد n Dawud.

A AREBBI n usebbiř inu, war syidi!

² Mařar aqemmum n yijj n uċeffan
d uqemmum ixarriqen i xafi innurzmen.
Nitni ssawařen akidi s yijj n yiřes icemmten.

³ Nnċen ayi-dd s wawařen iccuren s wecrah ,
ttmenřan akidi x walu.

⁴ I twarrit x tmexsiwt inu kkaren nitni ċidd inu,
u necc kessiy s řmeċruf.

⁵ Nitni xeřřen ayi řřar s řřar
u tamexsiwt inu s wecrah.

- ⁶ Egg xas ijj n useffan
u ejj cciṭan ad ibedd ɣar uyezdīs nnes.
⁷ Maṛa ad xas carrreen, ad iffey am ijj n uqtaṭṭei
uca uṛa d taṣaḡit nnes ad tiṛi d ddenb.
⁸ Iṛi ussan nnes ad dewṛen udrusen *waha*,
ejj wennedni ad iṭṭef ṛfusina nnes.
⁹ Iṛi ad dewṛen iḥenjiren nnes d iyujiṛen
d temyart nnes d tajjač.
¹⁰ Iṛi ad telleen iḥenjiren nnes da d diha u ad ttaren
u ad arzun x macca jar ṛxirbat nsen.
¹¹ Iṛi ad ittar bu-umarwas marra min ɣars
u ad keccḡen ibarraniyyen *ṛyigēt n* warbar nnes.
¹² Iṛi war ɣars ittiṛi uṛa d ijj ad as yegg s tmexsiwt
uca uṛa d ijj mma ad iḥinn x iyujiṛen nnes.
¹³ Iṛi ad twateḥḥan tarwa nnes,
u ad itwamḥa isem nsen di jjiṛ i d ɣa yasen.
¹⁴ Iṛi SIDI ad yidar ṛmueṣiyyet n ibabaten nnes
u eemmarṣ war imeḥḥi ddenb n yemmas.
¹⁵ Iṛi nitni ad bedden ṛebda qibač i SIDI
u netta ad ikkes ṛidaret nsen x temmurt.
¹⁶ Maɣar netta war ieqiṛ ḥima ad yegg s tmexsiwt icewwaren,
maca marrten amezruḡ d ṛmeskin
uṛa d wenni umi itwarṣ wuṛ ḥima ad t iney.

- ¹⁷ Umi tuɣa netta ittexs nnečṛet,
ejj itt ad xas tewḡa,
u umi netta war ifarḥ s lbaraka,
ejj itt ad xas tigg^wej.
¹⁸ U umi yarḡ netta nnečṛet am warruḡ nnes,
ejj itt ad tadeṛ *xenni* am waman ɣar daxeṛ nnes
u am zzect deg ixsan nnes.
¹⁹ Iṛi ad tiṛi *nnečṛet nni* am warruḡ i di ittṛeḥḥef
u am webyas i ibekkes ṛebda.
²⁰ Ta d ṛmunet n SIDI i iyirimen inu
u i yenni issawaṛen ṛɣar x ṛeemar inu.

- ²¹ Maca cek, a SIDI, Sidi inu, egg dayi *am mammec tessed* di ṭṭwee n yisem nnek,
maɣar tamexsiwt nnek icewwaren d taṣebḥant, senjem ayi.
²² Maɣar necc zeḡḡey u meḥtaj i ḡiɣ
u uṛ inu itwassnuqqeb ɣar daxeṛ *deg idmaren inu*.
²³ Amecnaw ict n tiṛi izzuggarten qeṭṭiɣ,
zṛuzan ayi am ijj n uburxes.
²⁴ Ifadden inu ttarjijjin s uḡummi
u arrimet inu ittxeṣṣa it tadunt.
²⁵ Necc dewṛey asen d *ict n ṛqecceet n* useḥqar.
Maṛa ṣrin ayi, ssennezzan azeḡif nsen.

²⁶ Ewc ayi afus, a SIDI, AREBBI inu,
 senjem ayi ełahşab tamexsiwt nnek icewwaren,
²⁷ ħima nitni ad ssnen aqa-tt d afus nnek,
 aqa cek i iggin man aya, a SIDI.
²⁸ Nitni d yenni ineeřen, maca cek tettbarked,
 nitni ttıyewwyen, ad dewřen ttsedħan
 uca amsexxar nnek ad ifarħ.
²⁹ Ejj iyrimen inu ad yarden s řefđihet
 u ad řehħfen deg usedħi am deg ijj n upartessu.
³⁰ Zeg wuř inu ad qadiy SIDI s uqemmum inu
 u ad t ssemyarey jar ubarru.
³¹ Mañar netta ad ibedd ak-d řmeskin
 ħima ad t issenjem zeg inni iħekkmen x řeemar nnes.

110¹ Aزههد n Dawud.

SIDI inna i Sidi inu:
 Qim yar ufus afusi inu,
 yars ař dd-ssarsey řeedyan nnek d tanebdar sadu idaren nnek.
² SIDI ad issekk tařyarct n tzemmar nnek zi řihyun,
 cek ad tşellted di řwest n řeedyan nnek.
³ Řgens nnek ad yiři d amseef deg wass n tzemmar nnek,
 di tissiqť iqeddsen zi řemřawřet n tuffut,
ammu i ya yiři nnda n yenni dd-itwaxeřen ead mammec.
⁴ SIDI ijjug u eemmarş ad xas indem
 “Cek d akehhan i řebda ełahşab asettef n Malkiřadiq.
⁵ Sidi inu aqa-t yar ufus afusi nnek.
 Netta ad irbez ijeğiden deg wass n lyadab nnes.
⁶ Netta ad iħakem x řegnus. Aqa da *tammurt* teccur s řxecbat.
 Ad irbez ijj n uzeğif x ict n temmurt d tameqqrant.
⁷ Netta ad isu zi teyzart,
 x uyenni ad issgaeed azeğif nnes.

111¹ Hallilu-Yah!

Alif. Ad qadey SIDI s marra uř inu,
 Bat. řami i ya munen imseggaden di řaman uřa *di* tmesmunt *n*sen.
² Gimel. Řefeyeyř n SIDI d imeqqrannen,
 Dalit. aqa twarezzun zi marra inni zzaysen ifarrħen.
³ Hi. Netta igga s leadama d řeezz,
 Vav. u tasegda nnes tettyima i řebda.
⁴ Zayin. Netta igga ijj n řeid i řidaret n řeeyayeb nnes.
 Xit. SIDI d aħnin u days arrehmet.
⁵ Tit. Netta iwca macca i yenni t itteggweden, Yud. ittadar řeahd nnes i řebda.
⁶ Kaf. Netta isscen i řgens nnes timegga nnes ijehden,

Lamid. ħima ad asen iwc tasyart n řegnus.

⁷ **Mim.** Řefcayeř n ifassen nnes d tidett d řheqq,

Nun. marra tiweřša nnes d řmanet,

⁸ **Samix.** aqa-ten bedden i řebda,

Eayin. twaggen di tidett u s tsegda.

⁹ **Pi.** Netta issewjed ict n řefdiyyet i řgens nnes,

Tsadi. igga řeahd nnes i řebda.

Quf. Isem nnes d amqeddas d issegg^waden.

¹⁰ **Rix.** Tigg^wudi n SIDI d tamezwarut n tiyt.

Cin. Marra inni itteggem amenni, aqa řarsen řeeqeř d lemlih.

Tav. Ccan nnes ittyima i řebda.

112¹ Hallilu-Yah!

Alif. Sseed n weryaz nni ittegg^weden SIDI,

Bat. wenni ifarrĥen ařas x tweřša nnes.

² **Gimel.** Tarwa nnes ad wesćen ař řarř di temmurt,

Dalit. jjiř n imseggaden ad itwabarek.

³ **Hi.** Řxir d wagra ad ccuren taddart nnes

Vav. u tasegda nnes tettiyma i řebda.

⁴ **Zayin.** I imseggaden teyři tfawt di tařest.

Xit. Aĥnin *netta* u days arrehmet d řheqq.

⁵ **Tit.** Aryaz nni aqa itthinna u yareřteř, *ad yiři* mlih,

Yud. aqa ieeddeř timesřayin nnes nican.

⁶ **Kaf.** Mayar *netta* war ittyimi ittenhezza i řebda.

Lamid. Ad *din* tiři ict n řidaret deg umsegged i řebda.

⁷ **Mim.** Netta war ittegg^wed zi nnab i war iĥĥin,

Nun. Uř nnes imten, ittcař x SIDI.

⁸ **Samix.** Uř nnes imten, war ittegg^wed,

Eayin. řars ař i řa ixzar řar yenni t-idd iĥeřšaren.

⁹ **Pe.** Izuzzar, itticc i imezřađ.

Tsadi. Tasegda nnes tettiyma i řebda,

Quf. icc nnes ad itwassueřa s ccan.

¹⁰ **Rix.** Ad t izar ueeffan u ad ixeyyeq.

Cin. Netta ad iyezz s teymas, *xenni* ad ifsi.

Tav. Mezri n ieffanen ad ibđeř.

113¹ Hallilu-Yah, seuğem kenniw imsexxaren n SIDI,

seuğem isem n SIDI!

² Ad itwabarek isem n SIDI

zi řexxu řars ař řebda.

³ Zi manis dd-tneqqar tfuct ař manis tyeği tfuct

ad itwasseuğa isem n SIDI.

⁴ SIDI yueřa x marra řegnus,

tiwa i ijenwan d aeuği nnes.

⁵ Man wen iġan am SIDI, AREBBI nney,
 wenni izeddyen di řueřa qae,
⁶ wenni yuđaren
 maĥend ad izar deg ijenwan u x temmurt!
⁷ Wenni dd-issnekkaran amuqřirř zi teejjajt
 u ijebd-dd ameřruđ zeg wefrađ
⁸ maĥend ad t issyim ak-d tarwa n tařireť,
 ak-d ayt n tařireť n řgens nnes.
⁹ Wenni isseždayen tenni war ittirwen di taddart
 am ict n tyemmat n iĥenjiren tfarř. Hallilu-Yah.

114¹ Ařami iffey Israyil zi Miřra,
 taddart n Yaequb zeg ijj n řgens s yiřes n midden,
² xenni idweř Yahuda d zzawect nnes tamqeddast,
 Israyil d tammurt n řehkamet nnes.
³ Řebřar izar it uca yarweř,
 L'Urdun inneqřeb řar đeffar.
⁴ Idurar negzen am icarriyyen,
 tiwririn am izmaren.

⁵ Min cek yuyin, a řebřar, ařami trekk^wařed,
 a cek L'Urdun, ařami tennqerřbed řar đeffar?
⁶ A idurar, *min kenniw yuyin* ařami tneggzem am icarriyyen
 d tewririn am izmaren?
⁷ A tammurt arijji zzat i wudem n Sidi,
 zzat i wudem n Arebbi n Yaequb,
⁸ wenni yarrin tařđart d řřemřet n waman,
 sseřař d řeunsarat n waman.

115¹ War iři i neccin, a SIDI, war iři i neccin,
 di mayar i yisem nnek ad yiři ueuři,
 di ssibbet n tmexsiwt nnek icewwaren d teřđiqt nnek.
² Mayemmi i řa qqaren řegnus
 'Mani iđa SIDI nsen?'
³ SIDI aqa-t deg uřenna,
 igga marra min d as yarđan.
⁴ Řexyařat nsen n řřanam aqa-tent zi nnuqart d wurey,
 řxedmet n ifassen n iwdan.
⁵ Nitni řarsen aqemmum, *maca* war ssiwiřen,
 řarsen tiřřawin *maca* war ttwiřin,
⁶ Nitni řarsen imezzuřen, *maca* war ttesřin,
 řarsen tinzar, *maca* war ttcemmin.
⁷ Ifassen nsen war zemmaren ad cebbaren,
 iđaren nsen war zemmaren ad uyuren.
 Nitni war ssuffuřen řřess zi tmijja nsen.

⁸ Inni tent iggin, ad daysent arewsen,
kuř ijj zeg inni xasent ittecřen.

⁹ Israyil, ttceř x SIDI.

Netta d twiza nsen d tcappa n useřqi nsen.

¹⁰ Taddart n Harun, ttceř x SIDI.

Netta d twiza nsen d tcappa n useřqi nsen.

¹¹ *Marra kenniw* inni ittegg^weden SIDI, ttecřem x SIDI.

Netta d twiza nsen d tcappa n useřqi nsen.

¹² SIDI ieqeř xaney, netta ad ibarek.

Ad ibarek taddart n Israyil,

ad ibarek taddart n Harun.

¹³ Netta ad ibarek inni t ittegg^weden,
imezyanen *jmiε* ak-d imeqqranen.

¹⁴ SIDI ad awem issmarni *tarwa*,
i kenniw uřa i tarwa nwem.

¹⁵ Kenniw tetwabarkem zi SIDI,
wenni iggin ajenna d temmurt.

¹⁶ Ijenwan, *wah* d ijenwan n SIDI,
maca tammurt iwca itt i tarwa n bnadem.

¹⁷ Imettan war zemmaran ad ssemyaren SIDI
uřa d inni dd-ihwan deg ususem.

¹⁸ Neccin ad nbarek SIDI,
zi řexxu yars ař i řebda. Hallilu-Yah!

116¹ Necc ttexsey,
mayar SIDI isřa i tmijja inu u i uřeccem inu,

² mayar netta iwca ayi amezzuuy nnes.

Ad as řayiy marra ussan *n tudart inu*.

³ Iseywan n řmewt cedden ayi
u tewđa-dd xafi tigg^wuda n řaxart.
Necc ufiy aqa-yi twařšarey u cedney.

⁴ Řayiy x yisem n SIDI, nniy
‘A SIDI, fekk řeemar inu!’

⁵ SIDI d ařnin d amsegged
u AREBBI nney days řehnunct.

⁶ SIDI iřetřa uřawen n iřafiyen.
Necc tuřa-yi *am* unedbar, *maca* netta issenjem ayi.

⁷ Hna εawed, a řeemar inu,
mayar SIDI igga ac min iřebřen.

⁸ Mayar cek, a SIDI, teřđid řeemar inu zi řmewt
u tiřřawin inu zeg imeřřawen, ađar inu zeg uneqrađ.

⁹ Ad uyurey zzat i wudem n SIDI
di temmura n yenni iddaren.

¹⁰ Necc umney, waxxa necc nniy ‘Necc twahşarey aţtas!’

¹¹ Di tigg^wudi inu nniy ‘Marra iwdan d ayt bu-ixarriqen!’

¹² Mammec i ʔa xeğsey SIDI x marra řxar i d ayi igga?

¹³ Ad ssgæedey řkas n isenjimen imeqqranen
u ad řayiy x yisem n SIDI.

¹⁴ Necc ad ssqeffrey lwuud inu i SIDI
qibač i marra řgens nnes.

¹⁵ Aqa iyřa di tiřřawin n SIDI
řmewt n iřdiqen nnes.

¹⁶ A SIDI, aqa necc d amsexxar nnek,
nnec d amsexxar nnek, mmis n tayya nnek.
Cek tessarxud xafi iceddiyen inu.

¹⁷ Necc ad cek-dd awyey ict n třarřt n uqadi
u ad řayiy x yisem n SIDI.

¹⁸ Necc ad ssqeffrey lwuud inu i SIDI
qibač i marra řgens nnes.

¹⁹ di řemrařat n taddart n SIDI,
di řwest nnem, a Urcalim! Hallilu-Yah.

117¹ Seuğem SIDI, marra řegnus,
sebhem t, marra iyduden.

² Mařar tamexsiwt nnes icewwaren d tameqqrant sennej nney
u tařdiqt n SIDI tettyima i řebda, Hallilu-Yah!

118¹ Qadam SIDI, mařar netta d ařebřan,
mařar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

² Ejj Israyil ad yini
‘Tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.’

³ Ejj taddart n Harun ad tini
‘Tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.’

⁴ Ejj inni ittegg^weden SIDI ad inin ‘Tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.’

⁵ Di řehşaret řayiy řar SIDI.

SIDI yarra-dd xafi umi iwca ayi ttasie.

⁶ SIDI aqa-t akidi, necc war ttegg^wedey ca,
mařar min izemmar bnađem ad ayi igg?

⁷ SIDI aqa-t akidi jar yenni d ayi iwcin afus.
Necc ad xezzarey řar swadday x yenni d ayi icarrhen.

⁸ Iřřa ad arzuř dduri řar SIDI
x utecři x bnađem.

⁹ Iřřa ad arzuř dduri řar SIDI
x utecři x tarwa n tařřet.

¹⁰ Marra řegnus nnđen ayi-dd.
Necc ředřey ten s yisem n SIDI.

IZEHHIDEN

¹¹ Nitni nn̄den ayi-dd, *wah*, nitni quwwaren ayi.

Necc yeḍṛeḃ ten s yisem n SIDI.

¹² Nitni nn̄den ayi am tzizwa,

aq̄a amecnaw timessi n isennanen xesyen.

Necc yeḍṛeḃ ten s yisem n SIDI.

¹³ Cek tearned ayi s řeqsařet ařami ggur ad wḍiḃ,

maca SIDI iwca ayi-dd afus.

¹⁴ SIDI d jjeḥd inu d azeḥhed *inu*,

netta idweř ayi d asenjem.

¹⁵ Deg iqiḍan n imseggaden *itwaseř řřess* n usřiwřew d usenjem.

Afus afusi n SIDI igga s jjeḥd.

¹⁶ Afus afusi n SIDI itwassgaææed,

afus afusi n SIDI igga s jjeḥd.

¹⁷ Necc war tmettiḃ ca, ad ddareḃ,

ad barrḥeḃ timegga n SIDI.

¹⁸ SIDI isstextex ayi ařřas,

maca war d ayi iwci i řmewt.

¹⁹ Arzmem ayi tiwwura n tsegda,

necc ad zzaysent adfeḃ, ad qadiḃ SIDI.

²⁰ Ta d tawwart n SIDI,

imseggaden ad zzayes adfen.

²¹ Necc ad ac qadiḃ umi i d ayi tesřid

u cek tdewřed ayi d asenjem.

²² Ažru i war xsen ibennayen,

idweř d ixef n teymart.

²³ Aya itwasseqfeř zi SIDI

u man ya d řecjeb di tiřřawin nney.

²⁴ Wa d ass i igga SIDI,

ejj aneḃ ad narceḃ u ad days nfarḥ.

²⁵ A SIDI, awi-dd asenjem,

a SIDI, awi-dd affaḥ.

²⁶ Itwabarek wenni i dd yusin s yisem n SIDI!

Neccin ad kenniw nbarek zi taddart n SIDI.

²⁷ Arebbi d SIDI nni d aneḃ iggin tfawt.

Qq̄nem *tayarřt* n řeid s iseywan řar waccawen n uealřar.

²⁸ Cek d Arebbi inu, x uya ad cek qadiḃ,

a AREBBI inu, ad cek sseuḡeḃ.

²⁹ Qadam SIDI, maḃar netta d ařebḥan,

maḃar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

119¹ **ALIF.** Sseɛd n yenni ikemmɛren abrid *n tudart* nsen bɛra řeib,
inni igguren x webrid n ccariea n SIDI.

² Sseɛd n yenni iħeřřan cchatat nnes,
inni xas yarezzun s marra uř nsen.

³ Uřa d inni war itteggan řyecc,
maca gguren deg ibriden nnes.

⁴ A SIDI, cek tumared
maħend bnadem ad iħda tiweřřa nnek nican .

⁵ Mři qae ibriden inu twaseggden
maħend ad ħdiy tiweřřa nnek,

⁶ *xenni* eemmarř ad seđħiy
mařa necc xezzarey řar marra tiweřřa nnek.

⁷ S wuř iqqur ad cek qadiy,
mařa necc řemdey řeħkam nnek iseggden.

⁸ Ad ħdiy tiweřřa nnek!
War dayi semmeħ *marra* !

⁹ **BAT.** Mammec i řa issizdeg ijj n ubři y abrid nnes?
S wemnae nnes deg wawař nnek.

¹⁰ Necc arezzu y xak s wuř inu yarzem,
war d ayi ttejj ad ffey x řumurat nnek.

¹¹ Necc xemmrey awař nnek deg wuř inu,
maħend war akidek xeřřiy.

¹² Tetwabarked cek, *a* SIDI,
seřmed ayi tiweřřa nnek.

¹³ S iyencicen inu barrħey
x marra lfarayid n uqemmum nnek.

¹⁴ Aqa farħey s webrid n cchatat nnek
am x marra min iĝan iyřa.

¹⁵ Ad xarrsey di řumurat nnek
u necc ad xezzarey řar imesraq nnek.

¹⁶ Necc neamey s tweřřa nnek,
awař nnek war t tettuy.

¹⁷ **GIMEL.** Egg tcuni i umsexxar nnek
maħend ad ddarey u ad ħdiy awař nnek.

¹⁸ Arzem ayi tiřřawin inu
ħima ad řarey řeĝjaye b ccariea nnek.

¹⁹ Necc aqa-yi d abarrani x temmurt,
war xafi teffar řumurat nnek.

²⁰ Řeemar inu itwafna
s uweħħec řar lfarayid nnek.

²¹ Cek teaqbed imēffaren itwanecřen,
inni itteffyen x řumurat nnek.

²² Ksi xafi řeđiħet d useħqar,
mařar necc ħdiy cchatat nnek.

²³ Uŕa d řhukkam qqimen u ssawařen ak-d wayawya xafi,
aqa amsexxar nnek ittcharreš di twešša nnek.

²⁴ Cchadat nnek d mežri inu,
aqa-tent d imcawaren inu.

²⁵ DALIT. Řeemar inu iřseq ȝar teejjajt,
arr-dd dayi tudart ełahsab awař nnek.

²⁶ Necc neemey ac x ibriden inu u cek testajbed ayi.
Seřmed ayi tiwešša nnek.

²⁷ Arr ayi ad ssney abrid n řumurat nnek
u ad xarrsey di řeejayeb nnek.

²⁸ Řeemar inu ifsi s wecđan,
seggem ayi ȝar webrid n wawař nnek.

²⁹ Sigg^wej ayi x webrid n ixarriqen,
ħinn xafi s ccarięa nnek.

³⁰ Necc ixđarey abrid n tidett,
ssarsey lfarayid nnek zzati.

³¹ Necc cebbarey di cchadat nnek, a SIDI,
war d ayi ttejji ad seđħiy.

³² Necc ad đfarey abrid n řumurat nnek,
maȝar cek teggid ttasie i wuř inu.

³³ HE. A SIDI! seřmed ayi abrid n twešša nnek,
xenni necc ad days tťfey ař aneggar.

³⁴ Ewc ayi řefhamet, xenni necc ad ħđiy ccarięa nnek
u ad days tťfey s wuř inu.

³⁵ Ndeh ayi x webrid n řumurat nnek,
minzi necc farrħey zzayes.

³⁶ Arr uř inu ȝar cchadat nnek,
war iĝi ȝar tťmee n arbeħ.

³⁷ Sheyyeđ tiťtawin inu x řbaťeř,
arr-dd dayi tudart s ibriden nnek.

³⁸ Kemmeř x wawař nnek i umsexxar nnek,
wenni i cek ittegg^wden.

³⁹ Sheyyeđ xafi řefđiħet i zi tegg^wedeȝ,
maȝar lfarayid nnek cnant.

⁴⁰ Xzar, necc ttweħħceȝ řumurat nnek,
arr ayi ddarey s tsegda nnek.

⁴¹ VAV. Ejj ad ȝari-dd tas tmexsiwt nnek icewwaren, a SIDI,
asenjem nnek aqa-t ełahsab awař nnek,

⁴² ħima ad zemmarey necc ad arrey x wenni zzayi issbeħdařen,
maȝar necc ttecřey x wawař nnek.

⁴³ War ttekkes qae zeg uqemmum inu awař n tidett,
maȝar necc ttrajiy lfarayid nnek.

⁴⁴ Necc ad ħđiy ccarięa nnek břa qeťtu,
i řebda qae.

- ⁴⁵ Necc ggurey di ttasie,
mayar necc arzuɣ x řumurat nnek.
- ⁴⁶ Ad ssiwřey x cchadat nnek zzat i ijeğiden
u zzatsen war ttseđhiy ca.
- ⁴⁷ Ad arrey meźri di řumurat nnek,
tinni i ttexsey.
- ⁴⁸ Necc ad ksiy ifassen inu qibař i řumurat nnek, tinni i ttexsey,
u ad xarrsey di tweřsa nnek.
- ⁴⁹ **ZAYIN.** Eqeř x wawař *i tennid* i umsexxar nnek,
min xef tuyřed asitem inu.
- ⁵⁰ D wa d afewwey inu x řemřayen inu,
mayar lwaed nnek yarra-dd dayi tudart.
- ⁵¹ Imęeffaren řeccen ayi-dd awař ař tťarf,
maca necc war heyyiđey ca x ccarięa nnek.
- ⁵² Necc xarrsey di lřarayiđ nnek n řebda, *a SIDI,*
xenni aqa twafewwjeɣ.
- ⁵³ Tafqeřt tettef ayi
di ssibbet n ięeffanen inni isemmřen di ccarięa nnek.
- ⁵⁴ Tiweřsa nnek tuɣa-tent d izřan inu
di taddart n tbarranect inu.
- ⁵⁵ Di ģiřet tuɣa-yi ttxarrsey deg yisem nnek, *a SIDI,*
u ģđiy ccarięa nnek.
- ⁵⁶ Ammu i d ayi imsar,
mayar ģđiy řumurat nnek.
- ⁵⁷ **XIT.** SIDI d tasɣart inu,
necc nniy ad ģđiy awařen nnek.
- ⁵⁸ Necc zzuğey zzat i wudem nnek s wuř inu iřfa,
řinn xafi am mammec t twaęded.
- ⁵⁹ Necc xarrsey deg ibriden inu
uca ad sseęqbeɣ *iřurafn* iđaren inu ɣar cchadat nnek.
- ⁶⁰ Necc qeğqey, war eęttařey ca
řima ad ģđiy řumurat nnek.
- ⁶¹ Iseywan n ięeffanen carfen ayi,
maca necc war ttettuy ccarięa nnek.
- ⁶² ɤar wezyen n ģiřet ttnekkareɣ
řima ad cek qadiy x lřarayiđ nnek iseggdan.
- ⁶³ Necc d ameddukeř n marra inni cek itteggweden
u n yenni iřetřan řumurat nnek.
- ⁶⁴ Zi tmexsiwt nnek icewwaren teccur temmurt marra, *a SIDI,*
seřmed ayi tiweřsa nnek.
- ⁶⁵ **TIT.** Cek teggid s tcuni i umsexxar nnek, *a SIDI,*
ełahsab awař nnek.
- ⁶⁶ Seřmed ayi mařend ad meyyzey u ad ssney mliř,
minzi necc ttecrey x řumurat nnek.

⁶⁷ Qbeř mma twařşareŷ, weddareŷ,
maca řexxu řeřřiy awař nnek.

⁶⁸ Cek d ařebħan u tettedged min iřebħen,
seřmed ayi tiweřřa nnek.

⁶⁹ Imeeffaren arexxun-dd xafi ixarriqen,
maca necc řeřřiy řumurat nnek s marra uř inu.

⁷⁰ Uř nsen war ittacan am tadunt,
maca necc, aqa ccariea nnek ttafeŷ days meźri.

⁷¹ Tuŷa i necc mliħ umi twařşareŷ,
maŷar ammu i řemdeŷ tiweřřa nnek.

⁷² Ccariea zeg uqemmmum nnek ŷari iħřa ařřas
x wařaf n uqiyŷat n wureŷ d nnuqart.

⁷³ YUD. Ifassen nnek ggin ayi, kewwnen ayi.
Ewc ayi řeeqeř, maħend ad řemdeŷ řumurat nnek.

⁷⁴ Inni cek ittegg^weden ad ayi ŷaren uca ad farħen,
maŷar necc ttarjiŷ awař nnek.

⁷⁵ Necc ssneŷ, a SIDI, aqa řeħkamat nnek seggdent
u aqa cek teħřared ayi s teřdiqt.

⁷⁶ Ejj ad tiři tmexsiwt nnek icewwaren d afewweŷ i necc
elařsab awař i tewcid i umsexxar nnek.

⁷⁷ Iři ad xafi dd-tas arreħmet nnek,
maħend ad ddareŷ, maŷar ccariea nnek days meźri inu.

⁷⁸ Ejj ad seđħan ayt n nnfaxet,
maŷar s ixarriqen ssfarryen ayi řřifet inu,
maca necc txemmameŷ di řumurat nnek zzati.

⁷⁹ Ejj ad ŷari dd-dewřen inni cek ittegg^weden
d inni issnen cchadat nnek.

⁸⁰ Ejj ad yiři uř inu imun ŷar tweřřa nnek,
ħima war ttseđħiy ca.

⁸¹ KAF. Řeemar inu issxef zi meźri ŷar usenjem nnek,
aqa ttarjiŷ awař nnek.

⁸² Tiřřawin inu deqqřent zi meźri ŷar lwaed nnek,
umi nniŷ ‘Meřmi i xafi i ŷa tessfewwjed?’

⁸³ Maŷar necc dewřeŷ am ict n txancet n yiřem tuyeř di ddexxan,
maca tiweřřa nnek war tent ttuŷ.

⁸⁴ Mečar n wussan ead iqqimen i umsexxar nnek?
Meřmi i ŷa tcarrsed inni d ayi iđeffaren?

⁸⁵ Imeeffaren ŷzan ayi iħufar,
min war dd-yusin ak-d ccariea nnek.

⁸⁶ Marra řumurat nnek d tidett.
Nitni đeffaren ayi-dd s ixarriqen, ewc ayi afus!

⁸⁷ Ğřaħar iři teħħan ayi zi temmurt,
maca necc war heyydeŷ x řumurat nnek.

⁸⁸ Arr-dd dayi tudart elařsab tamexsiwt nnek icewwaren,
xenni ad ħđiy cchadet i dd ifřŷen zeg uqemmmum nnek.

⁸⁹ **LAMID.** A SIDI, awař nnek

ittiyima i řebda imten deg ujenna.

⁹⁰ Tamexsiwt nnek icewwaren *tiweđ* zi jjiř ař jjiř.

Cek teggid tammurt ad tbedd temten u *ammu* i ға teqqim tbedd.

⁹¹ Elařsab lřarayıđ nnek ad qqimen bedden,

mayar marra nitni d imsexxaren nnek.

⁹² Mři war teđi ccariea nnek d mezri inu,

iři twahellkeř di řeřřaret inu.

⁹³ Eemmarř ad ttuř řumurat nnek i řebda,

mayar zzaysent tarrid-dd ayi tudart.

⁹⁴ Necc aqa ayi i cek, senjem ayi,

minzi necc arzuř x řumurat nnek.

⁹⁵ Ieffanen rajan ayi ĥima ad ayi teĥhan,

maca necc xezzareř ғar cchadat nnek.

⁹⁶ Necc zriř aqa marra min teđa řekmaret ғars aneggar,

maca řumur nnek ғars ttasie ařtas.

⁹⁷ **MIM.** Mammec i xafi teizz ccariea nnek,

ass ikmeř necc ttxarrseř days.

⁹⁸ S řumurat nnek tarrid ayi d amiřis x řeedyan inu,

mayar aqa-tent ғari i řebda.

⁹⁹ Necc ғari řeeqeř ktar x marra imseřmaden inu,

mayar necc txarrseř deg ibriden nnek.

¹⁰⁰ Necc ғari řefhamet ktar x iwessura,

mayar necc ĥđiř řumurat nnek.

¹⁰¹ Meneeř idaren inu zi qae ibriden ieffanen,

ĥima ad ĥđiř awař nnek.

¹⁰² Necc war heyydeř ca x lřarayıđ nnek,

mayar cek d wenni d ayi issřaren.

¹⁰³ Mammec d miziđ awařen nnek i waney inu,

ĥsen zi tamment i uqemmum inu!

¹⁰⁴ Zi řumurat nnek ttariř-dd řeeqeř,

s uyenni carrheř kuř amesruq n ixarriqen.

¹⁰⁵ **NUN.** Awař nnek d řefnar i uđar inu u

d ict n tfawt i umesruq inu.

¹⁰⁶ Necc jjuřeř u necc xseř ad ssqefřeř,

aqa ĥeřtiř marra lřarayıđ nnek iseggdén.

¹⁰⁷ Necc twaĥřareř, a SIDI,

arr-dd dayi tudart elařsab awař nnek.

¹⁰⁸ Ttawgeř, ksi tiwhibin n řxađar zeg uqemmum inu, a SIDI,

u seřmed ayi lřarayıđ nnek.

¹⁰⁹ Tudart inu aqa-t řebda di lxařer,

maca eemmarř ad ttuř ccariea nnek.

¹¹⁰ Ieffanen ggin ayi ijj n řřex,

maca necc war ffyeř ca x řumurat nnek.

¹¹¹ Cchadat nnek d tasyart inu i řebda,
mařar nitenti ssfarrřent uř inu.

¹¹² řezzmey uř inu mařend ad ggeř elahřab tiweřřa nnek i řebda,
ař aneggar.

¹¹³ **SAMIX.** Ayt n tnayen n iřembab carrhey ten,
maca ttexsey ccariea nnek.

¹¹⁴ Cek d adurri inu d tcappa n useřqi inu,
nec ttrajiy awař nnek.

¹¹⁵ Beeeed xafi, ieffanen,
řima ad řđiy řumurat n AREBBI inu.

¹¹⁶ Senned ayi elahřab awař nnek,
mařend ad ddareř u war ttseđřiy di řayas inu.

¹¹⁷ Emmmed ayi, *xenni* ad twassnejmey
u ad arrey meřri di tweřřa nnek řebda.

¹¹⁸ Marra inni ittagg^wjen x tweřřa nnek, nnec sseřqareř ten,
mařar řyecc nsen *myir* d ixarriqen.

¹¹⁹ Am kuffu tmeřřhid marra ieffanen zi temmurt,
s uyenni ttexsey cchadat nnek.

¹²⁰ Zi tigg^wudi zzayek teccirruw arrimet inu,
ammu i gg^wedeř zi řeřkamat nnek.

¹²¹ **EAYIN.** Necc ggij řheqq d tsegda,
war d ayi ttselem i *řmargeř* n yenni d ayi iřeřřaren.

¹²² Egg řearbun di řtwee n umsexxar nnek,
war ttejjii imeeffaren ad ayi řřaren.

¹²³ Tiřtawin inu deqqřent zi *meřri* řar usenjem nnek
u řar lwaed n tsegda nnek.

¹²⁴ Egg s tmexsiwt nnek icewwaren ak-d umsexxar nnek
u seřmed ayi tiweřřa nnek.

¹²⁵ Necc d amsexxar nnek, ewc ayi řeeqeř,
mařend ad ssney cchadat nnek.

¹²⁶ Aqa yiweđ as-dd řřař i SIDI řima ad ibedd x iřaren nnes ,
mařar nitni arřin ccariea nnek.

¹²⁷ S uyenni nec ttexsey tiweřřa nnek x wureř,
wah ařřas x wureř iřřan.

¹²⁸ S uyenni nec řesbey marra řumurat *nnek* di kuř *tamesřact* nican,
maca nnek carhey kuř amesruq n ixarriqen.

¹²⁹ **PI.** Chadat nnek d řeejayeř,
s uyenni iřeřřa ten wuř inu.

¹³⁰ Anurzem n wawařen nnek isscan ttfawt,
i iřafiyyen itticc asen řeeqeř.

¹³¹ Arzmey aqemmum inu ařřas
u sařarateř zi meřri řar řumurat nnek.

¹³² Xzar-dd řari u řinn xafi
am mammec dd-tekkar i yenni ittexsen isem nnek.

¹³³ Semten iṣuraf inu am mammec t twaɛded
u war ttejji ad xafi iḥkem řyecc.

¹³⁴ Fekk ayi zi řehṣaret n iwdan
maḥend ad ḥḍiy řumurat nnek.

¹³⁵ Ejj ayembub nnek ad yary x umsexxar nnek
u seřmed ayi tiweṣṣa nnek.

¹³⁶ Tiyezratin n waman hwant-idd zi titṭawin inu,
mayar nitni war ḥeṭṭan ccariea nnek.

¹³⁷ TSADI. Aqa cek d amsegged, a SIDI,
uřa d lfarayid nnek seggdent.

¹³⁸ Cek tumured tasegda n cchadat nnek uca
uřa d řmanet nsen d tameqqrant ař ṭṭarf.

¹³⁹ Asem inu ihellek ayi,
mayar inni d ayi iḥeṣṣaren ttun awařen nnek.

¹⁴⁰ Lwaed nnek iqqur ař ṭṭarf
uca amsexxar nnek ittens it.

¹⁴¹ Necc d amezyan u twasseḥqarey,
maca war ttettuy řumurat nnek.

¹⁴² Tasegda nnek d ict n tsegda i řebda
u ccariea nnek d tidett.

¹⁴³ Ddiqet d tegg^wudi řeqqfent ayi,
maca řumurat nnek daysent mezy inu.

¹⁴⁴ Tasegda n cchadat nnek i řebda i teđa.
Sefhem ayi tent, xenni ad ddarey.

¹⁴⁵ QUF. Řayix s marra uř inu, arr-dd xafi, a SIDI,
xenni ad ḥḍiy tiweṣṣa nnek.

¹⁴⁶ Necc řayix-dd xak, fekk ayi,
xenni necc ad ḥḍiy marra cchadat nnek.

¹⁴⁷ Qbeř ateffu n řṣbeḥ tuya tṭrayix
hima ad ayi-dd tewced afus, necc rajix awař nnek.

¹⁴⁸ Tiṭṭawin inu faqent qbeř řweqt n uṭeffu n wecbar
hima ad xarrsey deg wawař nnek.

¹⁴⁹ Seř-dd yar tmijja inu s tmexsiwt nnek icewwaren, a SIDI,
arr-dd dayi tudart ełahsab řehkam n řḥeqq nnek.

¹⁵⁰ Inni yarezzun ad ggen řefdayeḥ udsen ayi,
aqa nitni igg^wejen aṭṭas x ccariea nnek.

¹⁵¹ Maca cek tudsed, a SIDI,
u marra řumurat nnek d tidett i ġant.

¹⁵² Uřa d aṭṭas zeg wami tuya ssney cchadat nnek,
mayar cek teggid tent i řebda.

¹⁵³ RIX. Xzar yar řeyben inu u tessnejmed ayi,
mayar war ttuy ccariea nnek.

¹⁵⁴ Aḡ ayi tasyart d tfekked ayi,
arr-dd dayi tudart ełahsab awař nnek.

- ¹⁵⁵ Igge^wej usenjem x ieffanen,
maɣar nitni war arezzun tiwešša nnek.
- ¹⁵⁶ A SIDI, arrehmet nnek d aṭṭas,
arr-dd dayi tudart elahsab řhukm n řheqq nnek.
- ¹⁵⁷ Inni d ayi ittdarracen d yenni d ayi iheššaren aqa-ten s waṭṭas,
maca necc war heyydeɣ ca x cchadat nnek.
- ¹⁵⁸ Žriɣ inni d ayi iydaren uca eiffey *ten*,
maɣar nitni war ṭṭifen deg wawař nnek.
- ¹⁵⁹ Xzar, mammec necc ttexsey řumurat nnek, *a* SIDI,
arr-dd dayi tudart elahsab tamexsiwt nnek icewwaren.
- ¹⁶⁰ Beddu n wawař nnek aqa-t d tidett
u kuř řehkam n tsegda nnek aqa-t i řebda.
- ¹⁶¹ CIN. Řhukkam darrcen xafi x walu,
maca uř inu tuɣa ittegg^wed zeg wawař nnek.
- ¹⁶² Necc farhey x lwaed nnek
amecnaw iijen ittaf ict n tkeccaḡt d tameqqrant.
- ¹⁶³ Necc carhey axarriq u eiffey t,
maca necc ttexsey ccariēa nnek.
- ¹⁶⁴ Sebea n twařawin deg wass sebhey cek
x řehkamat n tsegda nnek.
- ¹⁶⁵ Inni ittexsen ccariēa nnek, aqa ɣarsen řehna d tameqqrant
u war din azru n uneqraḡ zzatsen.
- ¹⁶⁶ A SIDI, ttarij asenjem nnek
u necc tteggeɣ elahsab tiwešša nnek.
- ¹⁶⁷ Řeemar inu iħetta cchadat nnek
u necc ttexsey tent ař ṭṭarf.
- ¹⁶⁸ Necc ħeṭṭiɣ řumurat nnek d cchadat nnek,
maɣar marra ibriden inu *arzmen* zzatek.
- ¹⁶⁹ TAV. A SIDI, ejj ad yark dd-yawed uřayi inu zzat i wudem nnek,
ewc ayi řeeqeř elahsab awař nnek.
- ¹⁷⁰ Ejj ad dd-yas uħeccem inu ɣar uɣembub nnek,
senjem ayi elahsab awař nnek.
- ¹⁷¹ Iyencicen inu ad ucruren asebbih am ijj n řeunřar,
maɣar cek tesseřmaded ayi tiwešša nnek.
- ¹⁷² Iřes inu ad yarr awař nnek ittnefrara,
maɣar marra řumurat nnek seggden.
- ¹⁷³ Ejj afus nnek ad ayi igg twiza,
maɣar necc ixḡareɣ řumurat nnek.
- ¹⁷⁴ A SIDI, necc ttmezrey ɣar usenjem nnek
u ccariēa nnek aqa days mežri inu.
- ¹⁷⁵ Ejj řeemar inu ad iddar u ad cek isebbeħ
u iři ad ayi eawnent lfarayid nnek.
- ¹⁷⁶ Necc weddareɣ am ict n texsi tweddar.
Arzu x umsexxar nnek, maɣar necc war ttuɣ řumurat nnek.

120¹ Izři n ugaæeed.

Necc řayıy ęar SIDI di řehşaret inu u netta isřa ayi.

² A SIDI, senjem řecmar inu zeg iyencicen issxarriqen, zeg iřes icemmten.

³ Min d ac i ęa yewc, min d ac i ęa yarni, iřes nni icemmten?

⁴ Fritcat n řqews qeđæent zeg ufus n ijj n umjahed ak-d řefřhem n tcejjart n tagga.

⁵ Uct inu, aqa necc d abarrani di Macik, aqa zeddyey ęar iqiđan n Qadir!

⁶ Ařas i izdey řecmar inu ęar yenni icarrhen řehna.

⁷ Necc d aheddan, maca xmi i ęa ssiwřey, xenni arezzun amenyi.

121¹ Izři n ugaæeed.

Necc ssgæedey tiřřawin inu ęar idurar, manis i dd ęa tas twiza inu?

² Twiza inu zi SIDI, wenni iggin ajenna d temmurt.

³ Netta war ittejji ađar nnek ad ifary, wenni cek iřeřřan war ittnudum.

⁴ Xzar, wenni iřeřřan Israyil war ittnudum u war itteřřes.

⁵ SIDI d amehđay nnek, SIDI d tiři nnek ęar ufus afusi nnek.

⁶ Deg wass tafuct war cek teccit ca uřa d taziri s řiřet.

⁷ SIDI ad cek iřđa zi marra řęar, netta ad iřđa řecmar nnek.

⁸ SIDI ad iřđa uffuy nnek d wadaf nnek, zi řexxu ęars ař i řebda.

122¹ Izři n ugaæeed, zi Dawud.

Necc farrřey i yenni d ayi iqqaren 'Neccin ad nadeř ęar taddart n SIDI.

² Iđaren nney bedden-dd ęar tewwura nnek, a Urcalim!

³ Urcalim tetwabna am ict n tendint nni i itwacebbaren mliř ak-d yixef nnes.

⁴ ęar dinni ttgaæadent tqebbař, tiqebbař n SIDI, ęar Chadet n Israyil, řima ad qadan isem n SIDI.

⁵ Maęar dinni bedden řekrasa n řřukm, řekrasa n taddart n Dawud.

⁶ Ttarem řehna i Urcalim "Aqa ad feřřen inni cem ittexsen,

⁷ ħima ad din yiři řehna di lqelēa nnek
d řhudnet di řeqsur nnek.”

⁸ Di tẗwee n aytma d imeddukař inu ad iniy
“Ad akidem yiři řehna!”

⁹ Di tẗwee n taddart n SIDI, AREBBI nney,
ad ac arzuḡ x min icnan.

123¹ Izři n uḡaeēed.

Necc ssgaeēdeḡ tittawin inu ḡark,
cek i iqqimen x řkursi deg ujenna.

² Xzar, am tittawin n isemyān ḡar ufus n bab nsen,
am tittawin n tesmeyt ḡar ufus n lallas,
ammu i *xezzarent* tittawin nney ḡar SIDI, AREBBI nney,
ḡars ař xaney i ḡa iħinn.

³ Ĥinn xaney, a SIDI, Ĥinn xaney,
maḡar yuza ḡarney useħqar.

⁴ Řeemar nney yuza ḡars ařtas ustehzi n imēeffaren,
uřa d useħqar n iḡebbanen.

124¹ Izři n uḡaeēed. Zi Dawud.

Mři SIDI war akidney ibedd, ini *t xenni ammu* Israyil,

² Mři SIDI war akidney ibedd,
umi akidney dd-kkaren iwdan,
³ xenni iři sarĉen aney am neddar,
umi tetwassary tefqeħt nsen xaney.

⁴ Xenni iři aman feyyĉen-dd xaney,
iři ict n řhemřet tekka x řeemar nney,

⁵ xenni iři aman iħajen kkin x řeemar nney.

⁶ Iři ad itwabarek SIDI
wenni war d aney ittejjin d takeccaĉt i teḡmas nsen.

⁷ Řeemar nney yarweř am ujdıĉ zi řfex n unegmar.
Řfex yareḡ u neccin nenfekk.

⁸ Twiza nney tbedd deg yisem n SIDI
wenni iggin ijenwan d temmurt.

125¹ Izři n uḡaeēed.

Inni ittecřen x SIDI, aqa-ten am wedrar n řihyun,
wenni war ittenhezzin, ittḡima i řebda.

² Amecnaw idurar quwwaren i Urcalim,
ammu iquwwar SIDI i řġens nnes, zi řexxu ař řebda.

³ Maɣar taɣɣarct n řɣar war tettɣima tettareyyeh x temmurt n imseggaden, ħima imseggaden war sswizziɣen ifassen nsen ɣar řɣar.

⁴ Iři ad yegg SIDI tacuni deg inni išeḃḃanen
u deg inni iseggden s wuř,

⁵ *maca* inni i ɣa iḥeyyden *zeg webrid* ɣar ibriden ifaryen,
SIDI ad ten issigg^wej *jmiε* ak-d yenni itteggen řyecc.

Ad din yiři řehna x Israyil.

126¹ Izři n ugaεεed.

Umi isseεqeb SIDI inni dd-idewřen ɣar řihyun,
tuɣa-nex am yenni itturjan.

² Tuɣa aqemmun nney iccur s tɣeḥḥact
d iřes nney iccur s usřiwřew.

Itwanna jar řegnus

‘SIDI igga daysen min iğan d ameqqran.

³ SIDI igga dayney min iğan d ameqqran,
aqa neccin nfarḥ zzayes.

⁴ A SIDI, qeḡeb tameḥbast nney
am mammec *ttqeḡbent* tiyezratin *Tammurt* n Ljanub.

⁵ Inni izarreen s imeṭṭawen,
ad mjaren s usřiwřew.

⁶ Wenni yarebbun zzariεet ħima ad tt izare,
xmi dd iggur, iggur, ittru,
maca xmi dd i ɣa yas, ad dd-yas s usřiwřew,
ad yarbu icewwafen *n imendi* nnes.

127¹ Izři n ugaεεed. Zi Suliman.

Mři war ibenni SIDI taddart,

iři ibennayen ssaḥařen ixef nsen baṭeř.

Mři war ittεessi SIDI x tendint, iři ittεess uεessas baṭeř.

² Baṭeř aqa kenniw ad tekkarem zic,
ad teṭṭsem teεdřem, ad teccem aɣrum n řemḥayen,
maɣar SIDI itticc it i imeizzen nnes deg yiḡeř.

³ Xzar, iḥenjiren d tasyart *i immewcen* zi ɣar SIDI,
řɣiḡet n uεeddis aqa-tt d řmunet.

⁴ Am mammec jehdent fritcat n řqews deg ufus n weryaz,
ammu i iğan iḥenjiren *zeg iseg*^w*usa* n temzi.

⁵ Sseεd n weryaz ijehden, wenni i zzaysen iccuren tacyart n fritcat n řqews nnes.
Nitni war ttseḍḥin ca umi ssawařen ak-d řeedyan ɣar tewwart *n tendint*.

128¹ Izři n ufaqi.

Sseed n yijj n wenni ittegg^weden SIDI,
wenni igguren deg ibriden nnes.

² Aqa ad tecced zeg warber n ifassen nnek,
d amimun u mliḥ i ɣa tiřid.

³ Tamɣart nnek ad tiři am ict n tzayart i dd-ittawyen řyığeet di taddart nnek,
iḥenjiren nnek ad iřin am iɣemmuyen imezyanen n zzitun quwwaren-dd i ttabřa nnek.

⁴ Ammu i ɣa itwabarek weryaz ijehden, wenni ittegg^weden SIDI.

⁵ SIDI ad cek ibarek zi řihyun

u cek ad tžared aqa Urcalim ad tiři mliḥ, marra ussan n tudart nnek

⁶ u ad tžared iḥenjiren n iḥenjiren nnek.

Řehna ad yiři x Israyil.

129¹ Izři n ugaæeed.

Zi temži inu ḥşaren ayi aţtas n twařawin,
ini *t xenni ammu* Israyil,

² Zi temži inu ḥşaren ayi aţtas n twařawin,
maca war d ayi zemmaren.

³ Imcarrzen carzen x weerur inu,
ggin řatarat n wecraz nsen d iziraren.

⁴ SIDI d amsegged.

Netta iqdeε iseywan n iεeffanen.

⁵ Ejj marra inni icarrhen řihyun,
ad seđḥan u ad twaεarnen ɣar đeffar.

⁶ Iři nitni ad iřin am arrbie x tzeywin,
ittisřaw qbeř mma ad itwaqřee,

⁷ war din acewwar ad zzayes iεemmar afus nnes,
uřa d wenni ittceddan icewwafen *n imendi* war zzays ittεemmar aḥsin nnes,

⁸ uca uřa d imsebriden war qqaren

‘Lbaraka n SIDI aqa-tt akidwem!

Neccin nbarek kenniw s yisem n SIDI.’

130¹ Izři n ugaæeed.

Zi řağay řayiy-dd xak, a SIDI!

² A Sidi inu, seř-dd i tmijja inu,
ejj imezzuyen nnek ad fetnen x tmijja n uḥeccem inu!

³ A SIDI, mařa teggid ad tessbedded řmueřiyet,
a Sidi inu, man wen izemmaren ad iqqim ibedd.

⁴ Maca ɣark asameḥ, maḥend ad zzayek gg^weden.

⁵ Necc sitimeɣ di SIDI, řεemar *iccur* s usitem

u necc ttrajiy awař nnes,

⁶Řeemar inu ittraja Sidi inu,
aŧŧas zeg iċessasen ɣar uteffu ttrajan ateffu.
⁷Ejj Israyil ad iraja SIDI,
maɣar tamexsiwt icewwaren aqa-t ɣar SIDI
u ɣars řefdiyyet tceŧŧ.
⁸Netta ad issenjem Israyil zi marra řmueřiyet nnes.

131¹ Izři n ugaċċed. Zi Dawud.

A SIDI, uř inu war days bu nnfaxet u tiŧŧawin inu war daysent bu uneefar,
U necc war ggureɣ ca di tmesřayin imɣaren niɣ řeejayeb i xafi iwearen.
²S tidett, necc sseřhuɣ řeemar inu u ssesqareɣ t
am ijj n uniybu umi itwassbedd wuttuđ ak-d yemmas,
am ijj n uniybu umi itwassbedd wuttuđ ammu i iġa d řeemar inu dayi.
³Ejj Israyil ad iraja SIDI zi řexxu ɣars ař řebda.

132¹ Izři n ugaċċed.

A SIDI, idar Dawud, *idar* marra aweddeb nnes,
²mammec netta ijjuġ i SIDI,
iwaed i Umzemmar n Yaċqub
³‘Mařa necc waxxa ca n wass ad adfeɣ taqিদunt n taddart,
x qama n řectu inu ad řebceɣ.
⁴war semmħeɣ ca i yiđeř i tiŧŧawin inu,
uřa d anudem i wabriwen inu,
⁵ɣars ař i ɣa afey amcan i SIDI,
tizeddiyin i SIDI, Amzemmar n Yaċqub!’

⁶Neccin nesřa xas di Afrata,
nufa it deg iyyaren n Yaċar.
⁷Ad nadeř ɣar tzeddiyin nnes,
ad nađar zzat i tnebdar n iđaren nnes.

⁸Kkar, SIDI, uyur ɣar arraħet nnek,
cek d Ttabut n jjeħd nnek.
⁹Ad yarđen ikeħhanen nnek s tsegda
u ad sřiweřwen iřdiqen nnek.

¹⁰War dd-tarri udem n umedhun nnek di řŧwee n umsexxar nnek Dawud.

¹¹SIDI ijjuġ as i Dawud s tidett,
emmarř ad iħeyyeđ x tjaġit nnes
‘Zi řyiġet n ueeddis nnek, ad ssɣimeɣ *ijj* x řkursi nnek.

¹²Mařa iħenjiren nnek ad ħđan řeahd inu d cħadat inu
tinni d asen i ɣa ssřemdeɣ,
xenni uřa d iħenjiren nsen ad qqimen x řkursi nnek i řebda.’

- ¹³ Maɣar SIDI ifarz Šihyun,
imezri tt d tazeddiyt i yixef nnes.
¹⁴ ‘Wa d *amcan* n arrahet inu i řebda,
da i xsey ad zedyey, necc xsey t.
¹⁵ Ad barkey nniemet n Šihyun,
ad ssiwney imezřad nnes s weyrum.
¹⁶ Ad ssyarđey ikehhanen nnes s usenjem
u iřdiqen nnes ad sřiweřwen s jjehd.
¹⁷ Dinni ad ssyemmyey ijj n uyicc i Dawud,
ijj n řefnar i umedhun inu sswejdex *t din*.
¹⁸ Ad ssyarđey řeedyan nnes s usedři,
maca ad xas tnuwwar temrist nnes.’

133 ¹ Izři n ugaęęed. Zi Dawud.

- Xzar, mammec iřbeř d mammec icna
mařa tawmat tzeddex tmun!
² Aya amecnaw zzect icnan x uzeřif,
tenni dd-ihekk^wan x tmart, x tmart n Harun,
thekk^wa x tma n warruđ nnes.
³ Aya amecnaw nnda n *wedrar* n Hirmon,
wenni dd-ihekk^wan x idurar n Šihyun,
maɣar dinni yumur SIDI lbaraka, tudart i řebda.

134 ¹ Izři n ugaęęed.

- Xzar, barkem SIDI, a kenniw imsexxaren n SIDI
inni ibedden di taddart n SIDI di řiřet.
² Sgaęędem ifassen nwem ɣar zzawect iqeddsen
u barkem SIDI.
³ Ad kenniw ibarek SIDI zi Šihyun,
wenni iggin ajenna d temmurt.

135 ¹ Hallilu-Yah, sebbhem isem n SIDI,

- sebbhem *xas*, a imsexxaren n SIDI
² Inni ibedden di taddart n SIDI,
di řemrařat n taddart n SIDItnex.
³ Sebbhem i SIDI, maɣar SIDI iřbeř,
zehhđem i yisem nnes, maɣar netta d ředrafet.
⁴ Maɣar SIDI ifarz Yaęqub i yixef nnes,
Israyil d agra nnes.

- ⁵ Maɣar necc ssney aqa SIDI d ameqqran
u Siditney d *ameqqran* x marra irebbiten.

⁶ Marra min d as itteġġiben i SIDI, igga it
deg ijenwan d x temmurt,
di řebħur u deg waman yuġyen marra.

⁷ Netta issgaæced iseynuten zi tťrufa n temmurt,
netta ittegg assamen ak d wenżar,
ittgewwad asemmiđ zi řehrit nnes ġar barra.

⁸ Netta iwta imenza n Miřra,
zeg iwdan ař řmar.

⁹ Netta issekk řeēřamat d řeējayeb di řwest nnek, a Miřra,
ġar Fireun u ġar marra imsexxaren nnes.

¹⁰ Netta iwta aťas n řegnus u inġa ijeġiden ijeħden.

¹¹ Siħun, ajeġid n Imuriyyen, u Ėuj, ajeġid n Bacan,
u marra tigeldawin n Kenēan.

¹² Iwca asen tammurt d tasyart zi řwart,
d tasyart i Israyil, řgens nnes.

¹³ A SIDI, isem nnek ittyima i řebda,
axarreř dayek *ad yiři* zi jjiř ař jjiř.

¹⁴ Maġar SIDI ad igg tasegda i řgens nnes
uca ad iħinn x imsexxaren nnes.

¹⁵ Řexyařat n řřanam n řegnus aqa-ten s nnuqart d wurey,
twaggen s ifassen n iwdan.

¹⁶ Nitni ġarsen ijj n uqemmum, *maca* war ssiwiřen,
ġarsen tiťťawin, *maca* war ttwiřin,

¹⁷ Nitni ġarsen imezzuyen, *maca* war ttesřin,
walu asuđi n *nnefs* deg uqemmum nsen.

¹⁸ Ad dewřen inni ten iggin am nitni,
marra inni xasen ittcařen.

¹⁹ Taddart n Israyil, barkem SIDI,
taddart n Harun, barkem SIDI.

²⁰ Taddart n Lawi, barkem SID!
Ejj marra inni ittegg^weden SIDI, ad barken SIDI.

²¹ Ad itwabarek SIDI zi řihyun,
netta d wenni izeddyen di Urcalim. Hallilu-Yah!

136¹ Qadam SIDI, minzi netta iřbeħ,
maġar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

² Qadam AREBBI n irebbiten,
maġar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

³ Qadam Sidi n isiditen,
maġar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

⁴ Netta waha ittegg řeējayeb d timeqqranin,
maġar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

⁵ Netta igga ijenwan s řeēqeř,
maġar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

⁶ Netta d wenni iggin tammurt x waman,

maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

⁷ D wenni iggin tifawin timeqqranin,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

⁸ Tafuct ħima ad teħkem x wass,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

⁹ Taziri d itran ħima ad ħekmen x ġiřet,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹⁰ Qadam wenni iwtin Imiřriyyen deg imenza nsen,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹¹ U issuffey Israyil zi řwest nsen,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹² S ijj n ufus ijehden d ijj n uyiř itwassgaeden,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹³ Qadam wenni ibdan řebħar n Uyanim x tnayen,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹⁴ U isseřwa Israyil di řwest nnes,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹⁵ Uca inċar Fireun di řebħar n Uyanim ak-d řeskar nnes,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹⁶ Qadam wenni inedhen řgens nnes *deg webrid* di řexřa,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹⁷ Wenni iwtin ijeġiden imeqqranen,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹⁸ U inya ijeġiden ijehden,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

¹⁹ Siħun, ajeġid n Imuriyyen,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

²⁰ d Euj, ajeġid n Bacan,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

²¹ Tammurt nsen iwca itt d tasyart,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

²² Iwca itt d tasyart i umsexxar nnes Israyil,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

²³ Wenni d aney yidaren di ddeġ nney,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

²⁴ Netta iħewwes aney zeg *ifassen n* yenni d aney iħřaren,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

²⁵ Wenni itticken macca i marra imeddaren,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

²⁶ Qadam Arebbi n ujenna,
maɣar tamexsiwt nnes icewwaren tettyima i řebda.

137¹ Ȳar iȳezran n Babil, dinni i tuȳa netȳima
u nru xmi tua nettidar Œihyun.

² Neccin nuyeř řgambriyyat nney řar tcejjura n tnemřač i iȳan di řwest nnes.

³ Maȳar inni d aney iȳebbsen

ttaren zzayney dinni *ad nyennej* awařen n yijj n yezři
u inni d aney iȳřaren ttaren ca n řřajet issefrařen,
uca nnan ‘Ȳennjem zeema *ijj zeg* izřan n Œihyun i neccin!’

⁴ Mammec nzemmar *xenni* ad nyennej *ijj* n yezři n SIDI
di temmurt n midden?

⁵ Mařa necc ttuȳ cem, *a* Urcalim,
xenni iři axmi mařa afus afusi ittu ixef nnes.

⁶ Ejj ad ayi iřřeq iřes inu x waney inu,
mařa necc war cem ttidareȳ,
mařa necc war sseuȳiȳ Urcalim x řefrařet inu tameqqrant qae.

⁷ A SIDI, eqeř x ayt n Idum, *deg* wass n Urcalim,
inni iqqaren ‘Earram tt, earram tt, ař dsas nnes!’

⁸ A yeȳis n Babil, *cem* tenni itwassřuzen i wareddeȳ,
mliř i yenni d am i ȳa ixegřsen tameggit *ieffnen* i dayney teggid.

⁹ Sseed n wenni i ȳa itřfen iřenjiren nwen imezyanen,
ad ten terbez x teřđart.

138¹ Zi Dawud.

Ad cek qadiȳ s marra uř inu,
ad cek zehhdeȳ zzat i irebbiten.

² Ad ađareȳ řar zzawect nnek tamqeddast
uca ad qadiȳ isem nnek x tmexsiwt nnek icewwaren u x teřđiqt nnek,
maȳar cek tessemȳared awař nnek di třtwee n marra isem nnek.

³ Deg wass řami xak dd-řayiy, tarrid-dd xafi,
cek tewcid jjeħd i řeeamar inu.

⁴ Marra ijeȳiden n temmurt ad cek qadan, SIDI,
xmi ttesřan awařen zeg uqemmum nnek.

⁵ Ad ȳennjen x ibriden n SIDI,
maȳar aeuȳi n SIDI d ameqqran.

⁶ Maȳar SIDI aqa-t sennej qae, *ead* ixezzar-dd řar umwađec
u issen bu-nnfaxet zi řagg^waj.

⁷ Mařa uyureȳ di řwest n řeřřaret, ma cek ad dayi dd-tarred tudart.
Cek tesswizzđed afus nnek đidd i ufugem n řeedyan inu
uca afus nnek afusi issenjem ayi.

⁸ SIDI ad t isseqfeř i necc.

A SIDI, tamexsiwt nnek icewwaren aqa-tt i řebda,
řefeyeř n ifassen nnek cek war tent tarexxud.

139¹ I umeqqran n imeynajen. Zi Dawud. Aزههد.

A SIDI, cek tbeqced ayi u tessned ayi.

² Cek tessned ayimi inu d ubeddi inu,
zi řagg^waj tfehmed ixarriřen inu.

³ Xmi ggurey u xmi tťsey tarezzud dayi,
aqa cek tessned marra ibriden inu.

⁴ Minzi war din uřa d ijj n wawař x yiřes inu,
u xzar, cek a SIDI, tessned t qaē.

⁵ Cek tťeřared ayi zi đeffar u zi řar zzat,
tessarsed xafi tareqqa n ufus nnek.

⁶ Tussna-ya d atebhet i necc,
tueřa xafi, war zemmarey ad tt awđey.

⁷ řar mani *zemmarey* ad uyurey zi Arruř nnek
u řar mani i řa arewřey zeg uyembub nnek?

⁸ Mařa gaēdey řar ujenna, aqa cek dinni,
mařa ggiy řaxart d tassut inu,
xzar, aqa cek uřa dinni,

⁹ Mařa ksiy afriwen *am tfawt n řefjar*,
ad zedey řar uneggar qaē n řebřar,

¹⁰ uřa dinni ad ayi indeh ufus nnek
uca afus nnek afusi ad ayi iťťef.

¹¹ Mařa nniy 'Iwa tağest, wđa-dd xafi,
xenni ġiřet d tifawt i d ayi iquwwaren.

¹² I cek uřa d tağest war teđi d tťram
u *i cek* ġiřet tettegg tfawt am uziř
u tağest *aqa-t* am tfawt.

¹³ Minzi cek txeřqed-dd tyezřař inu,
tmuded ayi deg uēddis n yemma.

¹⁴ Qadiy cek umi dd-twaxeřqey s ict n tebridt n řeējeb d tameqqrant.
Timegga nnek d řeējayeb, řeēmar inu tessent *mliř* qaē.

¹⁵ Ixsan inu tuřa war xafek nnuffaren
umi twaggey di tnuffra,
twamudey *am ijj n uburđa* di řağay n temmurt.

¹⁶ Tiťťawin nnek zrint abeddu inu iđefřen
u deg wedlis nnek aqa marra yuran,
aqa ussan i tuřa twarecmen *meřmi tuřa ead* war iđi uřa d ijjen zzaysen.

¹⁷ Mammec řari tteizzan ixarriřen nnek, a Arebbi,
mammec imřar ubarru nsen!

¹⁸ Mařa xsey ad ten řesbey, aqa-ten ktar aťťas zeg yejdi
u xmi faqey, aqa-yi ead akidek.

¹⁹ A Arebbi, ney aēeffan
u ejj iryazen i issazzařen idammen ad xafi agg^wejjen,

²⁰ inni xak issawařen s wawař aēeffan,

řeedyan nnek inni inettqen isem nnek di řbateř.

²¹ A SIDI, ma war carrhey inni cek icarrhen
u ma war tteiffey inni akidek ittemεarran?

²² Necc carrhey ten s yijj n wecrah ikmeř,
aqa nitni dewřen ayi d řeedyan.

²³ Arzu xafi, a Arebbi, u ssen uř inu,
qeğeb ixarrišen inu.

²⁴ Xzar-dd, ma aqa ayi di ca n webrid n řeqjahet
u ndeh ayi yar webrid n řebda.

140¹ I umeqqran n imeynajen. Azehhed n Dawud.

² Fekk ayi zeg iεeffanen, a SIDI,
ħđa ayi zeg weryaz n řeunf,

³ inni ittxarršen deg wuř nsen di řyar
u ssekkaren imenyan di marra ussan.

⁴ Nitni ssqeqđen iřsawen nsen am yijj n ufiyar,
ssm iħma aqa-t sadu iyencicen nsen. Sila.

⁵ Ĥđa xafi, a SIDI, zeg ifassen n iεeffanen,
ssar ayi zeg iryazen n řeunf, inni yarezzun ad ayi yedřen yar temmurt.

⁶ Ayt n nnfaxet ssnuffaren xafi iij n řfex
u ttbezzaēen tisyunin am ict n traccia yar uyezdis n webrid,
aqa tteggan ayi tixcefin. Sila.

⁷ Necc nniy i SIDI 'Cek d Arebbi inu.
Seř, a SIDI, yar tmijja n uzaweg inu.

⁸ A SIDI, Sidi inu, jjeħd n usenjem inu,
deř azeğif inu deg wass n řħess n řesnaħ.

⁹ A SIDI, war ttejji aεeffan ad yarr mezri.
War ttegg ttasie i wenway nnes iεeffnen
niy nitni ad sseuğen ixef nsen. Sila.

¹⁰ X uzeğif n yenni d ayi-dd innđen,
iři ad ten ideř uceqqef n iyencicen nsen.

¹¹ Iři ad xasen twakebbent tirjin tteħduduqent,
iři netta ad ten iğder di tmesi, di řħemřat yuğyen,
ħima war ttekkaren εad.

¹² Aryaz i iğan d amarzag n yiřes war ittyimi di temmurt.
Aryaz bu-řeunf, aqa řyar ad xas yazzeř ař i ya yadef deyya yar texceft.

¹³ Necc ssney, aqa SIDI ad isseqfeř tanfuč n řmusakin
uřa d řħeqq n imezřađ.

¹⁴ S tidett, imseggaden ad qadan isem nnek,
iřdiqen n wuř ad *zemmaren* ad qqimen *bedden* zzat i wudem nnek.

141¹ Aزههد n Dawud.

A SIDI, necc ttřayıy ęark, deęyat ęari,
seř ęar tmijja inu xmi dd xak i ęa ttřayıy.

² İři ad tbedd tzaęit inu am řebxur ittřuřen zzat i wudem nnek,
uřa d asęaęeed n ifassen inu am tewhibt n tmeddit.

³ A SIDI, egg ijj n uęessas ęar uęemmum inu,
ęđa tawwart n iyencicen inu.

⁴ Egg aqa uř inu war ittnejbid ęar ict n tmesřact d taęeffant,
maęend ad ggeę timegga s řęecc ak-d iryazen nni itteggen řmuęsiyyet
u egg aqa necc war ttetteę zi tazyuđi nsen.

⁵ Ejj amseggad ad ayi iwwet, aya d tamexsiwt icewwaren,
u mařa netta ittseggad ayi, aya d zzect x uzeęif inu,
war tt ittarri uzeęif inu,
maca waxxa amenni tazeęit inu ead dıdd i tmeęga nsen ięeffnen.

⁶ Řquđat nsen mmeđaren swadday x uęezdis n jjarf,
nitni sřin belli awařen inu iđarfen.

⁷ Axmi tetwacarrez u tennurzem temmurt,
ammu i itwazeęeen ixsan nney ęar uęemmum n řaxart.

⁸ Maca titřawin inu xezarent-idd ęark, a SIDI, Sidi inu,
necc ttečřę xak, war tteįji řęemar inu d aęaryan.

⁹ Sigg^wej ayi i wemnae n řřex i d ayi nedyen
u zi texcifin n yenni itteggen řmuęsiyyet.

¹⁰ İři ięeffanen ad wđan marra di traccawin nsen,
min ęa kkeę eedduę necc.

142¹ Axemmi n Dawud.

Tazeęit umi t tuęa deg yefri.

² S tmijja inu necc sęuyyey ęar SIDI,
s tmijja inu ęeccmey SIDI.

³ Necc ttzeęaęey ifeqquřen inu zzat i wudem nnes,
ssargbeę as řęřaret inu zzat i wudem nnes.

⁴ Mařa buřbeř inu idqeř xafi atřas, cek tessned amesruq inu.
Nitni ssuffaren ayi ijj n řřex deg webrid nni i di ggur ad uyureę.

⁵ Sweđ ęar ufusi, u xzar, war din ęed i d ayi ęa iwcen taynit,
itwakkes ayi qaę mani i ęa arewřęę,
war tuęi din uřa d ijj i ęa isseęsan x řęemar inu.

⁶ Necc sęuyyey-dd ęark, a SIDI. Nnię
'Cek d amcan inu n tarewřa, tasyart inu di temmurt n yenni iddaren.

⁷ ęđa x uyuyyi inu, maęar necc fnię qaę.
Fekk ayi zeg inni d ayi iđeffaren,
maęar nitni jehden xafi.

⁸ Suffęę řęemar inu zi řęębes maęend ad qadię isem nnek.
Imseggaden ad ayi-dd nnđen,
maęar cek tetteggad dayi s tcuni.'

143¹ Aزههد n Dawud.

A SIDI, seř i tzařit inu, şhess i uzaweg inu.

Arr-dd xafi elahşab tidett nnek, elahşab tasegda nnek.

² War ttegg ccrae ak-d umsexxar nnek,
mayar ufa d ijj zeg inni iddaren ad yiři d amsegged zzat i wudem nnek.

³ Minzi řeedu ideffar řeemar inu,
ieeffes x tudart inu yar temmurt,
netta issrusa ayi deg imucan n tağest,
am yenni immuten zi meçar uya.

⁴ Buğbeř inu idqeř xafi,
uř inu yarewwee di daxeř inu.

⁵ Necc eeqqřey x wussan iedun,
ttxemmamey di marra timegga nnek,
ttxarrşey di řefeayer n ifassen nnek.

⁶ Necc ttbezzeeey ifassen inu yark,
řeemar inu aqa-t zzatek am ict n temmurt iffuden. Sila.

⁷ Arr-dd xafi deyya, a SIDI, buğbeř inu ittefcir,
war ssnuffara aymbub nnek zzayi,
mağend war ddikk^wiřey am yenni dd-ihekk^wan deg weğfur *n wendeř*.

⁸ Ejj ayi ad sřey i tmexsiwt nnek icewwaren yar uteffu,
mayar necc tteçřey xak.
Scen ayi abrid i ya uyurey,
mayar necc ssgaeçey řeemar inu yark.

⁹ A SIDI, kkes ayi-dd i řeedyan inu,
yark i dd-arewřey.

¹⁰ Seřmed ayi ad ggey *min iğan* i řxađar nnek, mayar cek d AREBBI inu.
Ejj Arruğ nnek işebğen ad ayi indeh deg ict n temmurt iwağan.

¹¹ A SIDI, arr-dd dayi tudart
di ttwee n yisem nnek.
S tsegda nnek, suffey řeemar inu zi řeğşaret,
¹² areddeğ řeedyan inu di tmexsiwt nnek icewwaren
u qda x marra inni d ayi iğeşşaren,
mayar necc d umsexxar nnek.

144¹ Zi Dawud.

Ad itwabarek SIDI, taşđart inu,
wenni isseřmaden řbarud i ifassen inu,
iđewđan inu i umenyi.

² Cek d tamexsiwt inu icewwaren d lburj inu,
lburj inu yueřan d umsenjem inu,

aseŕqi inu d wenni xef ttečreŕ
d wenni d ayi isswađđeen řgens inu.

³ A SIDI, min icna bnadem, aqa cek tessned t,
mmis n bnadem, aqa cek txarriřed days?

⁴ Bnadem d ijj n řefwar,
ussan nnes am tiři ittrakk^{wa}řen.

⁵ Meyyeř ijenwan nnek, a SIDI, u hwa-dd.
Ĥada idurar u *xenni* ad ggen ddexxan.

⁶ Žaryeđ assamen u zeře iten.
Sekk fritcat nnek u sxarweđ iten.

⁷ Swižzed ifassen nnek zeg *ujenna* sennej,
třef ayi u sufey ayi-dd zi řhemřat n waman timeqqrarin,
zeg ufus n ibarraniyyen,

⁸ maŕar aqemmum nsen iqqar ixarriqen
u afus nsen afusi d ijj n ufus *iccur* s řyecc.

⁹ A AREBBI, ad ac ęennjey ijj n yezři d amaynu i cek,
s lharpa u s *leud* s eecra n ifiřan ad ac zehhdey.

¹⁰ Cek d wenni issawađen asenjem i ijejğiden,
d wenni ifekken amsexxar nnes Dawud zi ssif aeëffan.

¹¹ Třef ayi u sufey ayi-dd zeg ufus n tarwa n ubarrani,
zeg wenni řar iğa uqemmum iqqar mŕir ixarriqen
u zeg wenni řar iğa ufus afusi *iccur* s řyecc,

¹² Ĥima iřenjiren nney ad iři am ięeddiwen
nni imŕaren *ead* di temzi nsen,
yessitney am iřeqqamen iqarqacen ineqcen
di tęemmura n řebni n řeqřar.

¹³ Meelik řehrit nney aqa ccuren
u ad wcin zzad awarni zzad
u *iři* ad yarni wuği nney ařaf n tseqqar
u eecra-ařaf n tseqqar di dđmani n tarewsa nney.

¹⁴ Iři ad ĥemřen imwan nney mliĥ
u war iřřiři uhjam niŕ d ufuy *i umenyi* uřa d ięuyyan deg imesraq nney.

¹⁵ Sseed n řgens nni iğan amya.
Sseed n řgens nni iggin AREBBI nsen d SIDI.

145 ¹ Izři n usebbeĥ n Dawud.

Alif. A, AREBBI inu, ajeğid, necc ad cek sseuęey
u ad barkey isem nnek i řebda qae.

² Bat. Kuř ass ad cek barkey
u necc ad sseŕyarey isem nnek i řebda qae.

³ Gimel. SIDI d ameqqran u netta iĥdaj aseŕar ařas.
Řemŕaret nnes war days bu tarezzut.

⁴ **Dalit.** Jjiř awarni jjiř ad issemyar řexdayem nnek
u nitni ad barrħen s tmeġġa nnek timeqqranin.

⁵ **Hi.** Necc ad ssiwřey x řeezz n ueuġi n leađama nnek
u x tħuja n řeejayeb nnek.

⁶ **Vav.** Nitni ad ssiwřen x jħhed n tmeġġa nnek issaggwaden
u necc ad barħey s řemyaret nnek.

⁷ **Zayin.** Řidaret n tcuni nnek ifeyyđen tegga am ijj n řeunřar ittcurcur,
ad barrħen s tsegda nnek am sřiwřiwen.

⁸ **Xit.** SIDI d aħnin d arħim,
yars ttasie n řxađar d wařtas n tmexsiwt icewwaren.

⁹ **Tit.** SIDI d ařebħan i marra
u arrehmet nnes aqa-tt sennej i marra timeġġa nnes.

¹⁰ **Yud.** Marra timeġġa nnek, a SIDI, ad cek qadin
u iřdiqen nnek ad cek barken.

¹¹ **Kaf.** Nitni ad ssiwřen x ueuġi n tgeldit nnek
u ad idaren timeġġa nnek timeqqranin

¹² **Lamid.** ħima ad barrħen s tmeġġa nnes timeqqranin i tarwa n bnađem
uřa s aeuġi n leađama n tgeldit nnes.

¹³ **Mim.** Tageldit nnek d ict n tgeldit i marra ikuden
uca řehkamet nnek *ad tiři* x kuř jjiř.

¹⁴ **Samix.** SIDI ittyemmed marra inni iwđan
u ittseggem marra inni iqwisen.

¹⁵ **Eayin.** Marra tiřawin ttrajant cek
u cek tetticced asen macca di řweqt nsen nican.

¹⁶ **Pe.** Cek tarezzmed afus nnek
u tessyawaned marra min iddaren *ak-d* min ixs řxađar *n*sen.

¹⁷ **Tsadi.** SIDI aqa-t nican di marra ibriden nnes
u ittegg s tmexsiwt icewwaren di marra timeġġa nnes.

¹⁸ **Quf.** SIDI yudes i marra inni xas ittřayan,
marra inni xas ittřayan di tidett.

¹⁹ **Rix.** Netta igga s řxađar i marra inni t itteggwden
u netta ittesřa iħuyyan nsen u issenjam iten.

²⁰ **Cin.** SIDI iħeřta x marra inni t ittexsen,
maca marra ieeffanen itteħħa iten.

²¹ **Tav.** Aqemmum inu ad issiweř x usebbeħ n SIDI
u marra aysum ad ibarek isem nnes iqeddsen i řebda qaē.

146¹ Hallilu-Yah, a řeeamar inu řebbeħ i SIDI.
² Necc ad sebbħey i SIDI min i řa kkey ddarey,
ad zehhdey i AREBBI inu min *da řa* kkey ead.

³ War ttcař x tarwa n tařiret, x mmis n bnađem,
wenni i umi war řar iġi bu usenjem.

⁴ Iffey buħbeř nnes, idweř řar temmurt.

Deg wass nni simant nnes qđan inwayen nnes.

⁵ Sseəd n wenni ɣar iɣa Arebbi n Yaεqub d amεawen,
wenni iggin assitem nnes x SIDI, AREBBI nnes,
⁶ wenni iggin ijenwan d temmurt, řebħar d marra min days,
wenni days řaman i řebda,
⁷ wenni ittayen tasyart i yenni itwaħeřřaren,
wenni itticken aɣrum i yenni iğuzen.
SIDI yarexxu i imeħbas.
⁸ SIDI yarezzem i idarɣařen tiřřawin,
netta issbedda inni igguren itteqwisen,
SIDI ittexs imseggaden.
⁹ SIDI iħeřřa x ibarraniyyen,
itticc afus i uyujř d tijjař,
maca issfaryeđ abrid n iεeffanen.
¹⁰ SIDI ad iħkem i řebda,
AREBBI nnek, a řihyun, *iħekkem* zi jjiř ař jjiř. Hallilu-Yah.

147¹ Sebbħem i SIDI, maɣar azeħhed i AREBBI nney d ařebħan,
minzi netta icna, ittas-dd akides ad as nsebbeħ.

² SIDI ibenna Urcalim,
issmun immenneεraq n Israyil.
³ Netta issgenfa inni ɣarsen uř yaržen
u ittcedda iyezzimen nsen itteqsen.
⁴ Netta iħesseb qedda n itran,
ittřaya-dd xasen marra s yisem.
⁵ Sidi nney d ameqqran u jjeħd nnes imɣar.
Řeεqeř nnes war ɣars bu řeεbar.
⁶ SIDI ittseñned imwađeen,
isshekk^{wa} iεeffanen ɣars ař tammurt.
⁷ Qadam SIDI s uyennej s nnubat,
zeħħdem i AREBBI nney s řgambri.
⁸ Netta d wenni iddařen ajenna s iseynuten,
d wenni issewjaden anzar i temmurt,
d wenni issɣemmayen arrbie x idurar.
⁹ d wenni itticken i řmar macca nnes,
i tarwa n ibayřiwen xmi i řa syuyyen.
¹⁰ Netta war d as itteejib jjeħd n uyis,
war yareřři s idaren n weryaz.
¹¹ Yareřřa as i SIDI inni t ittegg^{weden},
inni issitmen di tmexswit nnes icewwaren.

¹² A Urcalim, sebbeħ i SIDI,
a řihyun, sebbeħ i AREBBI nnem.
¹³ Maɣar netta issemħeđ zzeħrunat n tewwura nnek,
ibarek tarwa di řwest nnek,
¹⁴ Netta iwca řehna i iymiren nnek,
issyiwen i cek s min iřebħen qaε n yirden.

¹⁵ Netta issekka awaŕen nnes ɣar temmurt,
awaŕ nnes ittazzeŕ aŭas.

¹⁶ Netta itticc adfeŕ am taɖuŕt,
izzuzzara nnda igersen am iɣɣeɖ.

¹⁷ Issekka adfeŕ nnes d ibquqen,
wi izemmaren ad iqqim ibedd zzat i tesmuɖi nnes.

¹⁸ Netta issekka awaŕ nnes uca ittarra ten ad fesyen,
netta ittejjja asemmiɖ nnes ittɣuɖ, xenni ttucruren waman.

¹⁹ Netta ibarreŕ i Yaɣqub awaŕen nnes,
i Israyil tiweŕŕa nnes d lfarayid nnes.

²⁰ Uŕa i ijjj n ŕgens nneɖni war iggi ammu
u nitni war ssinen ca lfarayid nnes. Hallilu-Yah!

148¹ Hallilu-Yah! Sebbhem i SIDI zeg ijenwan,
sebbhem it di ŕueŕa.

² Sebbhem t, marra lmalakat nnes!

Sebbhem t, marra ŕceskarat nnes!

³ Sebbhem t, tafuct d tziri!

Sebbhem t, marra itran yaŕeqqen!

⁴ Sebbhem t, ajenna n ijenwan
uŕa d aman nni *iŕan* tiwa i ujenna.

⁵ Iŕi nitni ad sebbhen isem n SIDI,
maɣar netta yumur u *ammu* twaxeŕqen-dd.

⁶ Netta issbedd iten *din* i ŕebda qae,
netta iwca asen ijj n weymir u war xas eeddun *emmarŕ*.

⁷ Sebbhem i SIDI, zi temmurt,
kenniw ŕhaycat n ŕebhar d marra aman yuzyen,

⁸ timessi d tebrurri d wedfeŕ d ddexxan,
asemmiɖ n tɰaryaɖt nni itteggen awaŕ nnes,

⁹ idurar d marra tiwriririn ,
ticejjura n fruta d marra ticejjura n tengelt,

¹⁰ ŕewhuc n ŕexŕa d marra ŕmar,
imuddaren ittbueen d ijɖaɖ s wafriwen *nsen*,

¹¹ *kenniw* ijeŕiden n temmurt d marra ŕegnus,
kenniw ŕhukkam d marra ŕquɖat x temmurt,

¹² iħudriyyen uŕa d tiħudriyyen,
iwessura *jmiɛ* ak-d imezyanen!

¹³ Ejj iten ad sebbhen SIDI,
maɣar isem nnes waha yueŕan qae,
tissiqt nnes *taŕeqq* x temmurt d ijenwan.

¹⁴ Netta issgaæeed icc n ŕgens nnes,
asebbeħ n marra iŕdiqen nnes, n ayt n Israyil,
n ŕgens i dd as yudsen. Hallilu-Yah!

149¹ Hallilu-Yah! Yennjem ijj n yezři d amaynu i SIDI,
seuğem t deg wegraw n işdiqen nnes.

² Ad ifarħ İsrayil zeg wenni t iggin,
ad arcqen tarwa n Şihyun s ujeğid nsen.

³ Ad sebbħen nitni isem nnes s ccđiħ n tqurarect,
ad as zehhden s ubendir d řgambri,

⁴ mağar SIDI yarđa x weydud nnes,
ad yawi ccan i imwađeen s wenjam.

⁵ Ad sřiweřwen işdiqen nnes s ccan *nmi*,
ejj iten ad şuyyen s řefraħet zeg imucan nsen n arraħet.

⁶ Izřan n ueuği i AREBBI deg uqemmum nsen
d yijj n ssif iqđee x tnayen n wudmawen deg ufus nsen,

⁷ ħima ad ntaqmen zi řegnus, ad xeğšen timmura,

⁸ ħima ad carfen ijeğiden nsen s ssnaseř
d ayt n taşıřet nsen s snaseř n wuzzař,

⁹ ħima ad xasen ggen řħukm yuran.

D man aya ad yiři d aeuği n marra işdiqen nnes. Hallilu-Yah.

150¹ Hallilu-Yah, sebbħem Arebbi di zzawect nnes,
sebbħem t di řkubbet n tzemmar nnes!

² Sebbħem t x tmeğga nnes timeqqranin,
sebbħem t x řemyaret nnes tameqqrant!

³ Sebbħem s tmijja n řbuq,
sebbħem s lharpa d řgambri!

⁴ Sebbħem t s ubendir d ccđiħ n tqurarect,
sebbħem t s *tirart* n ifiřan d temja!

⁵ Sebbħem t s řħess ifsusen n teğunin n wuzzař,
şebħem t s řħess yueřan n teğunin n wuzzař!

⁶ Marra min ittarran nnefs,
sebbħem i SIDI.

Hallilu-Yah!

AWAŘEN IWEZHEN

Tařayit n mmis ħima ad yuyur di tiyit d uqessah

¹ Awařen iweznen n Suliman, mmis n Dawud, ajeđid n Israyil,
² ħima ad issen *bnadem* tiyit d tarbiyyet

ħima ad ifhem awařen n řefhamet,

³ ħima ad iqbeř tarbiyyet d řeqeř,

tasegda d řheqq d teřdiqt,

⁴ ħima ad iwc asfarz i iqubbaniyyen,
tussna d uřadur i uřudri.

⁵ Ejj amiřis ad as iseř u ad yarni di řefhamet nnes
u wenni ifehmen *ejj it* ad ikseb řeqnaeet.

⁶ ħima ad ifhem awař iweznen d lmatal,
awařen n imiřisen d tnefssect nsen yuğyen.

⁷ Tigg^wudi n SIDI d beddu n tussna,
ibuhařiiyyen sseřqaran tiyit d tarbiyyet.

⁸ Seř, a mmi, řar tarbiyyet n babac
u war tagi ca tayuri n yemmac,

⁹ mařar nitenti *ad iřint* d ict n temrist tecna x uzeğif nnek
d tseddyin *izewwqen* i yiri nnek.

¹⁰ A mmi inu, mařa xsen imednab ad cek řwan,
war d asen ttegg ca array.

¹¹ Mařa nitni qqaren “Uyur akidney, ejj ad nřama i *assizzeř n* idammen,
ejj aney ad negg ict n texceft i umezdag, břa ssibbet.

¹² Ejj aney ad ten nsarđ am ddaren, amecnaw *řsarđ* řaxart,
am kemřem marra, amecnaw inni ihekkwan deg weřfur.

¹³ Ad naf marra řeřwayej yiğřan ařřas,
tudrin nney ad tent neccur s tkeccađt.

¹⁴ Cek ad tenđared taqedduřt nnek jaraney,
ad řarney *tiři* marra ict n tecyart.”

¹⁵ A mmi inu, war kidsen ggur deg webrid,
sigg^wej ađar nnek x umesruq nsen,

¹⁶ mařar iđaren nsen ttazřen řar řřar
u nitni ttqeğiqen mařend ad ssizzřen idammen,

¹⁷ mařar s řbařeř ad tettwabezzee traccia
zzat i tiřřawin n marra min řar iğa wafriwen

¹⁸ u nitni ttřaman idammen nsen
u tteggan taxceft i řeemur *n yixef* nsen.

¹⁹ Ammu iğan ibriden n kuř ijj wenni ittazřen řar arbeř,
aqa aya iteřřef řeemmar n sides.

²⁰ Tiyit tbarreř s jřhed *diha* barra,
nnettat tessgaeeed tmijja nnes deg wazzayen.

²¹ Mani ibda řharaj, tettbarrař nettat,
 řar wadafen n tewwura n tendint tessawař awařen nnes.
²² “Ař meřmi i řa qqimen iqubbaniyyen ttexsen taqubbanect
 u imestehzayyen itteejib asen i yixef nsen uřecci u *ař meřmi* i řa carhen ibuhařiyen tussna?
²³ Dewřem řar uwebbex inu!
 Xřarem, necc ad xawem ssfarrıyey Arruř inu s ufeyyed,
 awařen inu ad awem ten eřřmey.”

²⁴ “Aqa zeema řayıř u kenniw war texsem,
 sswizzdey necc afus inu, *maca* uřa d ijj war d as iřekkar,
²⁵ u tendarem cwar inu
 u awebbex inu war t teqbiřem kenniw.
²⁶ *X uyenni* uřa d necc ad řeřcey x uhellek nwen,
 necc ad *zzaywem* stehzey xmi dd i řa yas unexřie nwem,
²⁷ mařa anexřie nwem yudes-dd am yijj n ureddeğ u ahellek nwem ad dd-yas am ict n řharyařt,
 mařa řeřřart d teggwudi wdant-idd xawem.
²⁸ Xenni nitni ad xafi dd-řayan, maca necc war dd-ttarriř,
 nitni ad xafi arzun, *maca* war d ayi ttifen,
²⁹ minzi nitni carhen tussna
 u war ixřaren *ad řřfen di* tiggwudi n SIDI.
³⁰ Nitni war řřfaren ca řar řecwar inu,
 marra awebbex inu nřaren t.
³¹ Nitni ad ccen zi řřiğet n webrid nsen
 u ad jjiwnen s ixemmimen n yixef nsen,
³² minzi afrađ n iqubbaniyyen ad ten iney
 u afuceř n ibuhařiyen ad ten issehellek.
³³ Wi řari i řa isřen, ad izdey di řaman
 u netta ad yareyyey zi tiggwudi n tuęeffna.”

Tiyit ad iřđa tamemmit

2¹ Mmi inu, mařa cek tqebřed awařen inu
 u teřđid tewřiyyat inu
² mařend amezzuř nnek ad iwc taynit i tiyit,
 uř nnek ad imeyyey řar řefhamet,
³ *wah* mařa tettřayid-dd x tussna,
 ad tessxedmed tmijja nnek i řefhamet,
⁴ mařa cek tarezzud xas am *tarezzud* x nnuqart
 u ad xas tarzud am *tarezzud* x txuba innuffaren,
⁵ xenni ad tfehmed i tiggwudi n SIDI
 u ad tafed tussna n AREBBI.

⁶ Mařar SIDI itticc tiyit,
 zeg uqemmum nnes tetteffey-dd tussna d řeęeř.
⁷ I iřđiqen issewjed asen twiza,
 i yenni igguren nican *issewjed asen* adurri,

⁸ ħima ad qqimen teṭṭfen deg imesraq n řheqq
uca netta ad issar abrid n imeddukař nnes iřdiqen.

⁹ Xenni ad tfehmed tasegda d řheqq,
uřa d tařdiqt,
kuř řatar iřebřen.

¹⁰ mařar tiřit ad tadeř deg wuř nnek
u tussna ad tarđa x řeemar nnek.

¹¹ Aħadur ad xak iħđa,
řefhamet ad xak tessar

¹² ... maħend ad cek tfekk zeg webrid n uęeffan,
zeg weryaz nni, am issawař, issfarray timesřayin.

¹³ zeg inni isemřen deg imesraq n teřdiqt
maħend ad uyuren ibriden n tağest,

¹⁴ inni ifarrřen maħend ad ggen řřar,
u ssřiwřiwen x řexdaęat n řřar,

¹⁵ n yenni iğan imesraq nsen faryen
d yenni imeyyřen ssa d ssa di řatarat nsen.

¹⁶ ... mahend ad cek tfekk zi temřart tbarranect,
zi temřart zi barra i ittřarran s wawařen nnes,

¹⁷ tenni isemřen deg umeddukkeř n temři nnes
u tettu řeahd n AREBBI nnes.

¹⁸ Minzi nettat thekkwa řar řmewt ak-d taddart nnes
u řatarat nnes *hekkwant* řar řexyařat n imettan.

¹⁹ Marra inni řares i řa yadfen, war dd-itteiqqiben eemmarř
u war ttakkwađen eemmarř řar imesraq n tudart.

²⁰ ... ħima ad tuyured abrid n iřebřanen
u ad teṭṭfed deg imesraq n imseggaden.

²¹ mařar iřdiqen ad zedyen di temmurt
u inni igguren di nnican ad dayes qqimen.

²² Ięeffanen ad ttwaęeđen zi temmurt
u iyeddaren ad zzayes ttwaęeřen.

Tiřit di tuddart n kuř ass

¹ Mmi inu, war tettu ccariea inu,
3 ^{ejj} uř nnek ad iħđa tiweřřa inu.

² mařar nitni ad ac dd-awyen ařas n wussan
ura d isegg^wusa n tudart d řehna.

³ Tamexsiwt icewwaren d teřdiqt war tent tejjid ad zzayek ffyent.
Qqen itent řar yiri nnek, ari tent x teřwiřt n wuř nnek

⁴ u af nniemet d řeęeř iřebřen di tiřawin n AREBBI d yewdan.

⁵ Tiqq di SIDI s wuř nnek kuřci
u war ttcařa x řefhamet *n yixef* nnek.

⁶ Ssen it di marra ibriden nnek,
xenni netta ad iseggem imesraq nnek.

⁷ War ttegg ixef nnek d amiŷis.
Ggwed SIDI u beɛɛed x min iġan d aɛeffan.

⁸ Aya ad yiři d agenfu i ttebbudt nnek
d arratuħ i ixsan nnek.

⁹ Weqqar SIDI s wagra nnek
u s tmezwarut n marra sšabet nnek.

¹⁰ *Xenni* ad ttwaccuren řehrit nnek s ufeyyed
u tisirin *n uđiř* ad ssefyent s binu n jdid.

¹¹ Mmi inu, war neřřar tarbiyyet n SIDI
u war ttarra aɛrur x uwebbex nnes,

¹² maŷar wenni isseizza SIDI ad t iɛaqeb ɛawed,
am ittegg babas ak-d mmis wenni x yarđa.

¹³ Sseed n bnadem nni yufin timessna
uřa d bnadem nni ikessben řefhamet,

¹⁴ maŷar tasebbabt nnes teħřa x tsebbabt di nnuqart
u řŷiġet nnes teħřa x wureŷ ittissiqen,

¹⁵ nettat tiŷřa x tyaqutin
u marra min di *tzemmaređ* ad temmezred
war izemmar akides immqudda.

¹⁶ Tuzzeggart n wussan *yares* deg ufus nnes,
agra d ccan aqa-ten x užeřmađ nnes,

¹⁷ Ibriden nnes d ibriden n řeđrafet
u marra imesraq nnes aqa-ten d řehna.

¹⁸ Nettat d tacejjart n tudart i yenni řares iřesqen
u kuř iġjen wenni dayes ittettfen, ad yiři d amesɛud.

¹⁹ SIDI igga dsas n temmurt s tiŷit nnes,
u s řefhamet nnes igga ijenwan.

²⁰ Zi tussna nnes dduqqzent-dd řeunřarat yuġŷen
u ssudumen-dd iseynuten nnda.

²¹ Mmi inu, war tent tejjid ad ffŷent zi tiřřawin nnek,
ħđa aftan d uħađur,

²² *maŷar* ad iřin d tudart i řeɛmar nnek
uřa d nniemet i yiri nnek.

²³ Xenni ad tuyured abrid nnek di řaman
u war tettneqrıđed deg uđar nnek.

²⁴ Mařa truħed ad tezzřed, war ggur ad tenxeřɛed
u *xmi* i řa tezzřed, ggur ad yizid yiđes nnek.

²⁵ War ttegg^wed zeg unexřie n deŷya
uřa zeg wareyyeb s *ufus* n iɛeffanen xmi dd i řa yas.

²⁶ Maŷar SIDI ad ac yiři d asenned nnek
u netta ad iħđa afus nnek zi tsarrift.

3:18 'tacejjart' - niya 'addag' ('iddagen').

3:21 'tent' - awař-a iceyyar řar tiřit d řefhamet i x issawař umseřmad n tiřit di nnumru 13 n wudem-a.

²⁷ War qeṭṭec řxar x bab nnes,
mařa aqa-t deg ufus nnek maḥend ad *t* tegged.

²⁸ War qqar i umqarreb nnek ‘Ruḥ uca eqeb-dd, tiwecca ad *ac-tt* wcey!’,
mařa *tamesřact* aqa-tt akidek.

²⁹ War nekkwi řyar ak-d umqarreb nnek,
umi akidek izeddey di řaman.

³⁰ War temmcubbuc ak-d ḥed břa ssibbet,
mařa netta war i d ac iggi řyar.

³¹ War ttasem zeg ijj n bnađem itteggem řexcunet
u ḥḍa maḥend war tettixḍared uřa *d ijj* zi marra ibriden nnes.

³² Mařar wenni itteffyen zeg webrid, aqa-t d nnei i SIDI,
maca ittegg řaman nnes deg iřḍiqen.

³³ Nneēřet n SIDI *aca-tt* x taddart n uceffan,
maca tazeddiyt n imseggaden ad tt ibarek netta.

³⁴ Mařa d imestehzayyen ad *zzaysen* isstehza netta,
maca mařa imwaḍeen ad *asen* iwc řxaḍar nnes.

³⁵ Imiřisen ad warten ccan,
maca ibuḥařiyyen ad ssarbun řefḍiḥet x yixef nsen.

Egg uř nnek x tiyit

4¹ Sřem, kenniw iḥenjiren, řar tarbiyyet n tbatat
u ḥekkarem mliḥ maḥend ad teksim tussna teccur s řefḥamet,

² mařar necc ad awem wcey tiyuri iřebḥen,
war semmḥem di ccarica inu.

³ Mařar necc tuřa-yi d mmis i baba,
areqqay d uyenni n *mmis* zzat i wuđem n yemma,

⁴ uca netta isseřmed ayi, inna ayi
“Ejj uř nnek ad ittef deg wawařen inu,
ḥḍa tiweřša inu u *xenni* ad teddared!”

⁵ Jbed-dd řarek tiyit, jbed-dd řarek řeeqeř,
war tettu u war tḥeyyid x wawařen n uqemmum inu.

⁶ War semmḥ di tiyit, *xenni* nettat ad cek teḥḍa,
seizz itt u nettat ad cek tessar.

⁷ Beddu n tiyit aqa jbed-dd *yarek* tiyit
u jbed-dd *yarek* řefḥamet s marra min řarek.

⁸ Sgaæed itt-idd, xenni nettat ad cek tesgaæeed,
nettat ad ac tegg ccan mařa cek tḍarreed as.

⁹ Nettat ad ac tewc ict n temrist tecna x uzeřif nnek,
ad ac tewc ijj n ttaj izewwqen.

¹⁰ Seř, a mmi inu, u ksi awařen inu,
xenni ad mmarnin isegwusa n tudart nnek.

¹¹ Ssřemdey ac abrid n tiyit,
necc nedḥey cek di řatarat iseggmnen.

¹² Mařa tuyured, ařurif nnek war ittneḥřsar,
mařa tazzřed, war ttneqriḍed.

¹³ Cebbar di tarbiyyet, war xas temmsebda,
hda tt, mayar nettat d tudart nnek.

¹⁴ War ggur x umesruq n ieffanen
u war ttidif abrid n yenni itteggen řyar,

¹⁵ heyyed xas, war xas ggur,
heyyed xas uca edu t.

¹⁶ Mayar nitni war tettsen am war ggin tueeffna
u ides nsen ittrař asen mařa war ssneqriđen hed,

¹⁷ mayar nitni ttetten ařrum n řyecc
u nitni sessen binu zi tmeġga n řexcunet.

¹⁸ Amesruq n imseggaden am tifawt n uteffu n řřarř
nni tarenni deg useqseq řares ař imyar wass qae.

¹⁹ Abrid n ieffanen am tařest,
nitni war ssinen min di i řa nqarden.

²⁰ Mmi inu, ewc taynit i wawařen inu,
ewc amezzuř nnek i wawařen inu,

²¹ war ten tteřja ad řeřřen zi tiřřawin nnek,
xemmeř iten daxeř deg wuř nnek,

²² mayar nitni d tudart i wenni ten i řa yafen,
d agenfu i weysum nsen.

²³ Hda uř nnek x marra min izemmar ad ittwařda,
mayar zzayes řřen izewran n tudart.

²⁴ Kkess ixarriřen n uqemmum nnek
uca sbeeed xak afaryeđ n iyencicen nnek.

²⁵ Ejj tiřřawin nnek ad xzarent řar zzat
u ad iřin wabriwen nnek xezzaren řar *min iřan* arendad nnek.

²⁶ Wařa řatař n uđar nnek
u eřj ad iřin marra ibriden nnek sarrřen.

²⁷ War farrey řar yeřfus niř řar řeřmeđ,
sbeeed ađar nnek zi tueeffna!

Aeřem i uęekkwi zi temřart tabarranit

5¹ Mmi inu, ewc taynit i tiřit inu,
ewc amezzuř i řeřhamet inu,

² mařend cek ad tewced řađur
u iyencicen nnek ad eessen x tussna.

³ Minzi iyencicen n temřart tabarranit ttudumen s tamment n teřrařt ,
u aney nnes d areqqay x zzect,

⁴ maca řar uneggar *aqa-tt* d tamarzagt am cciř,
teqdeē am iij n ssif s tnayen n wudmawen.

⁵ Iđaren nnes hekkwan řař řmwet
u iřuraf nnes ttwaneddhen řar řaxart.

⁶ ařami war tetřifed *emmarř* abrid n tudart,
gguren iřuraf nnes ssa d ssa břa mma tessan.

⁷ Xenni řexxu, *a* iħenjiren, sřem-dd ȝari
u war tħeyyadem ca x wawařen n uqemmun inu.
⁸ Sigg^wej abrid nnek xas
u war tades tawwart n taddart nnes,
⁹ ħima war tetticed ccan nnek i inneđni
u isegg^wusa nnek i wenni itteqsiħen,
¹⁰ ħima ibaraniyyen war ttjawanen deg wagra nnek
u marra arber nnek war dd-ittis di taddart n wenni war ittwissnen
¹¹ u ad tzeħhared ȝar uneggar
xmi i ȝa tettwacc arrimet nnek d weysum nnek..
¹² *Xenni* ad tinid “Mammec ggiȝ necc carhey tarbiyyet
u *mammec* inđar uř inu awebbex
¹³ u necc war sřiȝ ȝar tmijja n wenni i d ayi idarrben
u war wciȝ amezzuȝ inu i imseřmaden inu!

¹⁴ Eřaħař tuȝa ufiȝ ixef inu di eřam kuř řȝar
di řwest n wegraw *n řȝens* u n tmesmunt!”
¹⁵ Suw aman zeg wanu nnek
uřa d aman issizzřen zi řaĝay n řeunřar nnek.
¹⁶ Ejj ad ssefyen waman *n řeunsar* nnek barra,
tařawin x wazzaryen.
¹⁷ Ejj iten ad iřin i cek weħdec
war iĝi i ibarraniyyen i din zzatek.
¹⁸ Ad yiři řeunřar nnek ittwabarek
u farħ i temȝart *zeg wussan* n temzi nnek.
¹⁹ Tudadt ieizzen uřa d tiȝeydet n weȝyar icewwaren *netta!*
Ejj ibbac nnes ad cek ssyiwyen di marra ussan,
sellem ixef nnek řebda ȝar tayri nnes!

²⁰ Mayemmi, *a* mmi inu, mma ggur ad tewđid deg weħsin n temȝart d tbarranect
u ad tdarreed i weħsin n temȝart zi barra?
²¹ Mayar ibriden n bnađem aqa-ten *din* zzat i tiřřawin n SIDI
u netta yarzu di marra imesraq nnes.
²² Řmuessiyyet nnes ad tħebbes aeėffan
u s iseȝwan n ddnub nnes ad ittwacedd
²³ Netta ad immet umi war din tuȝi tarbiyyet
u netta ad iweddar s tubbuheřya nnes tameqqrant.

Aħeřřu đidd i tesyunin tiėeffanin ak-d iwdan

6¹ Mmi inu mařa tdewřed d amarhun i umqarreb nnek,
tewcid ticti n ufus i yijj n ubarrani,
² *mařa* tdewřed teqqned zeg wawařen n uqemmun nnek,
tettwaħebbsed zeg wawařen n uqemmun nnek,
³ *xenni* egg ta, mmi inu, u senjem ixef nnek zeg ufus n umqarreb nnek:
uyur, bendeq u zeyyar x wenni cek yudsen.

⁴ War ticc ca iḍeṣ i tiṭṭawin nnek
uṛa d anudem i wabriwen nnek.
⁵ Senjem ixef nnek am tyeḍdet n weḡzar zeg ufus *nnes*
u am yijj n ujdīd zeg ufus n unegmar.

⁶ Uyur ḡar tkedfet, *a cek, a* ameeguz ,
xzar mammec tuyur nettat u dweṛ d amiḡis.
⁷ Waxxa nettat war ḡares bu umgewwed
niḡ aweqqaf niḡ ṛḡakem,
⁸ *waxxa amenni* nettat tessewjed aḡrum nnes deg unebdu,
teyru macca nnes di ṛweqt n tmeyra.
⁹ Aṛ meṛmi i ḡa teqqimed tezzred, *a cek aya* ameeguz?
Meṛmi i ḡa tekkared zeg iḍes nnek?
¹⁰ Arni cwayt n yiḍes, arni cwayt n uwarrec,
arni cwayt n ubuzzeṛ s ifassen imunen,
¹¹ ad xak dd-iwḍa zzeṛd am ijj n uxewwan
u ṛeḡben nnek am yijj n weryaz ḡar iḡa ṛesnaḡ.
¹² Bnadem i war isekk^win, aryaz n ṛḡecc ,
iggur s ijj n uqemmum iccurren s min iḡewjen.
¹³ Iḡemmez s tiṭṭawin nnes,
issawaṛ s iḍaren nnes,
ittceyyar s iḍewḍan nnes.
¹⁴ Uṛ nnes *iccur* s ṛexdaḡat,
inekkwa ṛebda ṛḡar, ittsebbab imenḡiyyen.
¹⁵ X uyenni deḡya ad dd-yas wareyyeb nnes,
deg ict n tecti ad ittwarz netta am war din ittiṛi ugenfu.

¹⁶ Setta n tmesṛayin-a icarreh itent SIDI,
wah sebea aqa-tent d nneḡi i ṛeḡmar nnes:
¹⁷ tiṭṭawin n nnfaxet, ijj n yiṛes issxarriqen,
uṛa d ifassen issazzaṛen idammen imezdagen,
¹⁸ ijj n wuṛ inekkwān timeḡmaḡ tieffanin,
iḍaren nni ittqeḡiqen maḡend ad azzṛen ḡar min iḡan d aḡeffan,
¹⁹ ijj n ucehhad nni dd-ideḡqen i ixarriqen
uṛa wenni ittsebbaben imenḡiyyen jar tawmat.

²⁰ *A* mmi, ḡḍa tewṣiyyet n babac
u war tejji taḡuri n yemmac,
²¹ Qqen itent ṛebda x wuṛ nnek,
cedd itent ḡar yiri nnek.
²² Maṛa teggured *deg webrid*, ggur aya ad cek igewwed,
maṛa tezzred, aya ad cek iḡḍa,
maṛa tfaqed aqa man aya ad kidek issiweṛ.

²³ Minzi tawṣiyyet d ijj n ṛefnar d ccarḡa d ict n tfawt
u awebbex n tarbiyyet aqa-ten d abrid n tudart
²⁴ nni cek i ḡa iḡḍa zi temḡart taḡeffant,

zi řehruđ izewwqen n yiřes n temyart zi barra.

²⁵ War řecceq ca deg wuř nnek azri nnes

u war ssneřsir ixef nnek s wabriwen nnes,

²⁶ minzi zi ssibbet n ict n temyart taqeřbećt,

bnadem izemmar ad iksi myir ict n txebbazt n weyrum,

u tamyart n ijj n weryaz nneđni aqa tarezzu řeemar iyřan.

²⁷ Ma izemmar řed ad yarbu timesi deg weřsin n warruđ nnes

břa mma ad yary warruđ nnes?

²⁸ Ma izemmar řed ad yuyur x tirjin yareqqen

břa mma ad cemđen iđaren nnes?

²⁹ Ammu *i iđa* wenni i ya yadfen yar temyart n umqarreb nnes,

kuř ijjen wenni tt i ya iħadan, war ittwiřsib d amezdag.

³⁰ War sseřqarra aceffar umi netta yucar

řima ad issyiwen řeemar nnes mařa netta dayes řaz.

³¹ Mařa ittwarf, ammu xas i ya ixegęř sebea n tseqqar.

Ad iwc marra min yares di taddart.

³² Wenni itteggen zzina ak-d ict n temyart, war yares bu wuř imten.

Wenni itteggen aya, ad ittđarra řeemar nnes.

³³ řefđiřet d nneřřet ad tent yaf

u řeřya nnes war imeřři ca.

³⁴ Mařar asam d tafqeřt yareqqen n weryaz

u netta war ittessen ařinni deg wass n wentaqem.

³⁵ War iřesseb ddeyyet u war tt iqebbeř,

waxxa tessemyarid di tarzeft ead s wařřas.

Arcam n weryaz wenni ijjin ad iyekkw*i* ixef nnes

7¹ Mmi inu, řđa awařen inu
u xemmeř tiweřřa inu yarek.

² Řđa tiweřřa inu u cek ad teqqimed teddared

u řđa ccariea inu am mummu n tiřř nnek.

³ Qqen itent yar iđewđan nnek,

ari tent x teřwiřin n wuř nnek.

⁴ Ini i tiyit “Cem d wećmal”

u semma řefhamet ‘Ameddukkeř’,

⁵ mařend *nitenti* ad cek řđant zi temyart tabarranect,

zi temyart zi barra i ittyarran s wawařen nnes.

⁶ Mařar zi řkazi n taddart inu,

jar ccebbac *n řkazi* sewđey yar wadday,

⁷ u sewđey yar iqubbaniyyen *inni war itthikin*,

jar iħramen řekkarey ijj n uħudri s wuř war imten.

⁸ Netta izwa abrid yar teymart nnes

u iřřef abrid yar taddart nnes.

⁹ Yar tbambast, yar řiřet n wass,

di řağay n řiřet u n tubbarcent,

¹⁰ xzar, *aqā* ict n temyart tusa-dd i umsagar akides,
deg warruḍ n řeqḥab u s teḥraymect n wuř.

¹¹ Netta tettsexxeb u tettýewway,
iḍaren nnes war qqimen ead di taddart.

¹² Uca di barra, uca eawed deg izuray,
yar marra tiyemmar *n ibriden* tetthama nettat.

¹³ Nettat tetṭef it u tessudem it,
teqjar nettat udem nnes, tenna as:

¹⁴ “Tiwhibin n řehna aqa-tent akidi,
ass-a ssqeffrey lwueud inu.

¹⁵ S uyenni i dd-ffýey maḥend ad cek mmsagarey,
maḥend ad xak arzuý u *ammu i cek* ufiy.

¹⁶ Necc ssuy maltat x qama inu,
s řizarat izewwqen imuden s řeqten azdad zi Miřra.

¹⁷ Necc rucceý tassut inu
s mirru d ssibri d řqarfa.

¹⁸ As-dd, ejj aney ad nejjiwen timexsa ař ateffu,
ejj aney ad narr mežri i tayri.

¹⁹ Maýar aryaz war iḡi di taddart,
netta *isafar* igg^wej aṭṭas.

²⁰ Iksi ict n tkemmust *n tmenyat* n nnuqart akides,
ad yaregg^weḥ netta yar wass n tziri.”

²¹ *Ammu* i t tetṭef s waṭṭas n řḥard nnes,
teýwa it s řeḥruḍ nnes izewwqen n iyencicen nnes.

²² Netta yardef it am ijj n uyenduz igguren yar řgurnet,
amecnaw s snaseř yar umarret n ubuhaři.

²³ ařam i dd as tcarreg fritca tsa,
am ijj n wejḍiḍ iḍwin deg ijj n wenday
u war issin aqa wanita ittwagg ḍidd i tudart nnes.

²⁴ *Xenni* řexxu, *a* iḥenjiren, sřem-dd řari u sřem yar wawařen n uqemmum inu.

²⁵ Ejj uř nnek war ittweddir deg ibriden nnes,
war ttmeýyiř cek yar imesraq nnes.

²⁶ Maýar nettat tessnuqqeb aṭṭas n yenni tt yezmen
u imyar aṭṭas *leadad n* yenni tenya nettat.

²⁷ Taddart nnes *teccur s* ibriden yar řaxart,
inni iḥekk^wan yar ixxamen n daxeř n řmewt.

Ařayi n tiyit

¹ Ma war tettřiýi Tiyit u war tesgičeid řefhamet tmijja nnes?

² X tqiccat n řegęudi, x webrid, mani ttemseřqan imesraq
tbedd nettat d abeddi.

³ Yar uyezdís n tewwura, yar wadaf n tendint
mani i ya tadfed x tewwura, tettřaya nettat s jjehd:

⁴ “I kenniw, *a* iryazen, ttřayiy
u tmijja inu *tteffey* řar tarwa n bnadem.
⁵ *Kenniw* ihafiyen, fehmem min iřan d aftan
u *kenniw* ibuhařiyen, fehmem *min iřan deg* wuř.
⁶ Šřem, minzi ad ssiwřey awařen igelliden ařřas
u anurzem n iyencicen inu *ijebb-dd* timesřayin iseggden,
⁷ mařar aney inu ad yini tidett s neyyet
uca tuęeffna d nnei i iyencicen inu.
⁸ Marra awařen n uqemmum inu *tteffyen-dd* zi tsegda,
war daysen uřa d ict n řřajet ixnunnesen niř ifaryen.
⁹ Aqa-ten marra řfan i wenni di teđa řefhamet
uřa d řeqyas i yenni *ixsen* ad afen tussna.
¹⁰ Ksim tarbiyyet inu, war iři nnuqart
uřa tussna ktar x wureř iqquren ittissiqen,
¹¹ Mařar tiřit řsen zi tyaqutin
u marra min di izemmar *bnadem* ad imezři,
war *izemmar* ad dayes ittarwes.

¹² Necc, Tiřit, zeddyęę řar weftan
u ttafey tussna s uřadur.
¹³ Tigğwuda n SIDI d acrah n řřar d nnfaxet d tnefsect d umesruq aęeffan
u necc carrhey uřa d aqemmum *iccur s* řexdaęat.
¹⁴ řari acawar d twiza,
necc d řefhamet, řari jjehd.
¹⁵ Zzayi řekkmen ijeřiden
u inni řar iđa řřulřa ttareyysen s tsegda.
¹⁶ Zzayi řekkmen řřukkam d tarwa n tařiřet,
marra řquđat n temmurt.
¹⁷ Necc ttexsey marra inni d ayi ittexsen
d yenni xafi yarezzun zic, ad ayi afen.
¹⁸ Agřa d ccan aqa-ten řari,
agřa iqqimen d tsegda.
¹⁹ Fruta inu tecna x wureř ittissiqen u x wureř azdad
u řřiřet inu teedu nnuqart iqquren.
²⁰ Necc ggureř x umesruq n tsegda,
di řwest n imesraq n řheqq,
²¹ řima ad arrey inni d ayi ittexsen ad řřfen ijj n tesřart d řwart
u necc ad ccureř ixammen n txubay nsen.
²² SIDI igga ayi *am* umezwaru n webriđ nnes,
am umezwaru n tmegga nnes deg wečřař uya.
²³ Zi řebda necc ttwaggeř *am ijj n řřakem*, zeg umezwaru,
zi řweqt nni di ittwagg đsas n temmurt,
²⁴ umi war din tuři ęad aman yuřęyen, necc ttwaxeřqey-dd,
umi war din tuři ęad řęunřarat ccurent s waman.

²⁵ Qbeř mma ad ttwaggen idurar,
qbeř tiwririn, tuya xeřqey-dd necc.

²⁶ Netta tuya ead war dd-ixřiq tammurt d iyyaren
uřa d tamezwarut n teejjact n ddunnit.

²⁷ Umi netta igga ijenwan, tuya-yi din,
umi netta yarcem ict n tqurarect x wudem n waman yuğyen.

²⁸ Umi netta igga iseynuten sennej,
umi ttwajehdent řeunřarat n waman yuğyen,

²⁹ umi netta igga i řebřar aymir nnes,
mařend aman war dd-eeddun řumur nnes,
umi netta iebar dsusa n temmurt,

³⁰ tuya-yi d ijj n bu-řřenet ęar uęezdis nnes.
Necc tuya-yi marra d tarrit n mezri ass x wass,
ttirareę zzat i wudem nnes řebda,

³¹ ttirareę di marra tammurt nnes
u tuya tarrit n mezri inu ak-d tarwa n bnadem.

³² *Xenni řexxu, a iřenjiren, řem-dd ęari!*
Sseed n yenni iřetřan ibriden inu.

³³ Sřem ęar tarbiyyet
u dewřem d imięisen u war netřarem *tarbiyyet*.

³⁴ Sseed n bnadem nni ęari isřan,
wenni ittřen acbar ęar tewwura inu zeg wass ař wass,
iřetta x tyemmar n tewwura inu,

³⁵ maęar wenni i d ayi yufin, yufa tudart
u ad ittřen řxađar n SIDI.

³⁶ Wenni i d ayi ixđan, iyezzem řemmar nnes,
marra, inni d ayi icarrhen, ttexsen řmewt.

Řeeruđ n Tięit u řeeruđ n Tubbuheřya

¹ Tięit tebna taddart nnes,
teęga tessuyda ipilaren nnes, *aq-a-ten di* sebea.

² Nettat tyarř i řmar nnes, txeęeđ binu nnes.
Eawed tessu třabřa nnes.

³ Nettat tessekk timsexxarin nnes.

X tsawin yuęřan ęaę n řeęeudi n tendint tettřaya:

⁴ “Wenni d aqubbani war issinen, eęj it ad dd-yas danita!”
Nettat teęęar i yenni war ęar ięi ca wuř imten:

⁵ “Asem-dd, ccem zeg weęrum inu
u swem zi binu nni d awem dd-xeędeę.

⁶ Jjem taqubbanect u ddarem
u đfarem abrid n řefhamet.”

⁷ “Wenni ittwebbxen amestehziy, issarebbu řeđđiřet i yixef nnes
u wenni itteaqaben aęeffan, aqa *netta yarebbu* abeqiđ n řeđđiřet nnes.

⁸ War ttēyyab amestehziy ħima netta war cek icarreh, eeyyeb miyis, xenni netta ad cek ix̣s.

⁹ Ewc i umiyis, *xenni* ggur ad idweř d miyis ktar, syar tussna i umsegged, *xenni* netta ad ifhem ktar.”

¹⁰ Tigg^wudi n SIDI d beddu n tiyit u tussna n Umqedḍas d beddu n řefhamet.

¹¹ Mařar zzayi ad ktaren wussan nnek, isegg^wusa n tudart ad ttwarnin i cek.

¹² Mařa cek d miyis, *xenni* ad tiřid d miyis i yixef nnek u mařa testeheẓzid, ad tarbud aya simant nnek.

¹³ Tamyart Tabuħarect tettbuhřuy, *netṭat* d taqubbanit u war tesṣen walu.

¹⁴ Nettat tettiyma řar tewwart n taddart nnes, x ijj n kursi, *x* řeg̣eudi n tendint

¹⁵ ħima ad třaya x inni iēddun, inni igguren nican imesraq nsen, *tenna*:

¹⁶ Man wen *iřan* d aqubbani? Ejj it ad imeyyeř danita u i yenni řarsen uř imten, teqqar nettat:

¹⁷ “Aman i itṭwacaren d imiziden, u ařrum innuffaren aqa icna.”

¹⁸ Netta war issin aqa din řexyařat, aqa inewjiwen nnes deg wařay n řaxart *i iřan*.

10¹ Awařen iweznen n Suliman

Ijj n mmis d amiřis issfarraḥ babas, *maca* ijj n mmis abuhaři d acđan n yemmas.

² Tixubay n tuēeffna war nneff̣eent, *maca* tasegda tetṭwafekk-dd zi řmewt.

³ SIDI war ittejj̣i řeemar n imseg̣gaden ad iħeyyef, *maca* mezri n iēffanen iearren it řar řagg^waj.

⁴ Wi ixeḍdṃen s ufus yarxun, itṭawi-dd zzeřđ, *maca* afus n yenni itṭceřaren itṭawi-dd agřa.

⁵ Wenni iyarṛwen deg unebdu, d ijj n mmis ifehḥmen, *maca* wenni itṭeřṛ̌en di tmeyra, d ijj n mmis n řeřđiħet.

⁶ Lbarakat aressant x uzeřif n imseg̣gaden, *maca* leunf issdurṛuy aqeṃmum n iēffanen.

⁷ Řidaret i umseg̣ged *ad dd-yawi* lbaraka, *maca* isem n iēffanen ggur ad yarřuđ.

⁸ Wenni d amiřis deg wuř, ad iqbeř tiweřřa, *maca* wenni *issawařen am* ijj n ubuħaři s iyencicen nnes, ad iwđa.

⁹ Wenni igguren s teřdiqt, iggur di řaman, *maca* wenni *igguren* ibriden ifaryen, ad itṭwassen.

¹⁰ Wenni itṭyeṃmazen s tiřřawin, itṭeggen řeħriq, uca wenni itṭeggen tubbuħeřya s iyencicen nnes, ad iwđa.

- ¹¹ Aqemmum n umsegged d taṛa n tudart,
maca leunf issdurray aqemmum n iεeffanen.
- ¹² Acrah tessekkara-dd imcubbecen,
maca tayri tessdurra marra ixeṭṭan.
- ¹³ X iyencicen n wenni yar iḡa řefhamet tettwaf tiyit,
maca akeccuḍ i wenni war yar iḡi bu wuř imten.
- ¹⁴ Imiyisen txemmaren tussna,
maca aqemmum n ubuhaři ittades yar uhellek.
- ¹⁵ I bu-waḡra min iḡan nnes d tandint ijeḥden nnes,
zzřed n umezřuḍ d ahellek nnes.
- ¹⁶ Řyigęet n umsegged aqa-tt ař tudart,
řmunet n uεeffan ař ddenb.
- ¹⁷ Wenni iḡeṭṭan tarbiyyet *aq*a *t x* webrid n tudart,
maca wenni isemmḥen deg uwebbex, ggur ad iwedddar.
- ¹⁸ Wi itteffaren acrahi řares iyencicen ssxarriqen,
u wi ittceqqfen aqa t d abuhaři.
- ¹⁹ Yar waṭṭas n wawařen war iqqim uxeṭṭu ineqqes,
maca wenni imennęen iyencicen nnes, aqa *ittegg* s řeeqęř.
- ²⁰ Nnuqart iqquren d iřes n umsegged,
uř n n iεeffanen war isekk^win.
- ²¹ Iyencicen n imseggaden sseccan aṭṭas,
maca ibuhařiyyen mmuten umi war řarsen bu wuř imten.
- ²² Lbaraka n SIDI tettawi-dd aḡra
u arber *n bnadem* war dayes yarenni walu.
- ²³ I ubuhaři tameggit n řefđihet am ijj n řuraret,
maca i weryaz n řefhamet *adebb*ar s tiyit.
- ²⁴ Min zi ittegg^wed uεeffan, ad t iřqef,
maca asitem n imseggaden ad ittwammewc.
- ²⁵ Mařa teędu ṭḥaryat, ad yiři uεeffan iweddar,
maca amsegged ibedd imten i řebda.
- ²⁶ Am binu asemmam i teymas d ddexxan i tiṭṭawin,
ammu i igga umeęguz i yenni t issekken.
- ²⁷ Tiggg^wudi n SIDI tarenni deg ussan *i tudart*,
maca isegg^wusa n iεeffanen ttwassquḍden.
- ²⁸ Tarajit n imseggaden d řefraḡet,
maca asitem n iεeffanen ggur ad ifna.
- ²⁹ Abrid n SIDI d ijj n lburi *ijeḥden* i wenni d ařđiq,
maca d ahellek i yenni ittegggen řyecc.
- ³⁰ Amsegged eemmarř ad inhezz i řebda,
maca iεeffanen war ggur ad qqimen zedđyen di temmurt.
- ³¹ Aqemmum n umsegged ittawi-dd tiyit s waṭṭas,
maca ijj n yiřes iεemmar s řexdaęat ad ittwaqess.
- ³² Iyencicen n umsegged ssnen min yardan,
maca aqemmum n uεeffan *issen* řexdaęat waha.

- 11¹ *Řmizan* ayeccac d nnei i SIDI,
maca azru n řewzen nican ittaf řxařar nnes.
- ² Mařa tusa-dd nnfaxet, tusa-dd uřa d řefđihet,
maca řar imwađeen *teđa* tiyit.
- ³ Tařdiqt n iřđiqen tneddeh iten,
maca tařraymect n iyedđaren taředdeğ iten.
- ⁴ Agřa war ineffec řar wass n wesxeđ,
maca tasegda tessenjam zi řmewt.
- ⁵ Tasegda n wenni asđiq itarra abrid nnes nican,
maca aeeffan iweřđa s tueeffna nnes.
- ⁶ Tasegda n iřđiqen ad ten tessenjem,
maca iyedđaren ad ttwacarfen deg umezři nsen.
- ⁷ Mařa immut bnadem aeeffan, ifna usitem nnes,
uřa d tarajit n *yeryazen* iyeccen ad tefna.
- ⁸ Amseggad ad dd-ittwafekk zi řehsaret
u aeeffan ad dd-yas deg wemcan nnes.
- ⁹ Lmunafiq ittekk-dd řekhęđ s umqarreb nnes s uqemmum nnes,
maca imseggaden ad ttwafekken s tussna nsen.
- ¹⁰ Tandint tettesřiwřiw mařa imseggaden aqa-ten mliř
u mařa ttwahellken ieeffanen, aqa din asřiwřew.
- ¹¹ Ict n tendint tettwassgaeeed s lbaraka n iřđiqen,
maca zeg uqemmum n ueeffan ad tettwahdem.
- ¹² Wenni war řar iři ca wuř imten, isseřqara amqarreb nnes,
maca aryaz wenni řar iğa řefhamet ittesqar.
- ¹³ Wenni igguren da d diha s texbarjit, ittearra min innuffaren,
maca wenni *i di iğa* arruř asđiq, aqa issnuffara tamesřact.
- ¹⁴ Mařa war din adebbar, iweřđa řgens,
maca ad yiři usenjem s řemyaret n umcawar.
- ¹⁵ Wenni iđemmnen řbarrani, war d as tteffey ca mliř,
maca wenni icarrhen inni itteggan ticti x ufus *i yijj n ubařřani*, aqa-t di řaman.
- ¹⁶ Tamřart tettaf řxařar tetřtef di řeezz
u ayt-leunf tetřfen deg wagřa.
- ¹⁷ Bnadem s tmexsiwt icewwaren ittegg řxar i řeeřmar nnes,
maca wenni itteggan s řexcunet deg weysum nnes, aqa netta d aqessař.
- ¹⁸ Aeeffan imejjar řyiğet n řyecc,
maca wenni izarreen tasegda, *imejjar* ict n řmunet imetnen.
- ¹⁹ Tasegda nican *tettawi* řar tudart,
wenni yareddfen řřar, *yarezzu* řmewt.
- ²⁰ Inni řarsen uř ifaryen aqa-ten d nnei i SIDI,
maca inni igguren abrid *nsen* nican netta yareřđa daysen.
- ²¹ S tidett, aeeffan war ittyimi nebřa řexřas,
maca tarwa n imseggaden ad ttwassnejmen.
- ²² Ict n txadent n wurey di tinzar n yiřef,
ammu *teđa* ict n temřart tecna nbřa ameyyez.
- ²³ Amezři n imseggaden myir d min iřebřen,
maca asitem n ieeffanen aqa sennej i třarf.
- ²⁴ Aqa din wenni ibetřan s wecřim, *maca* ittwarni as ead ktar

u aqa din iġen wenni imenneen *ktar* x min icuwwaren,
waxxa amenni ineddeh ɣar ɣzerɗ.

²⁵ Reemar nni ittbarken ad ittwassyiwen

u wenni itticcen aman, ggur ad as immewc waman simant nnes.

²⁶ Wenni ittxemmaɣen imendi, ineeɛeɣ it ɣgens,

maca lbaraka ad tiɣi x uzeɣif n wenni iznuzan *imendi*.

²⁷ Wenni icetɥaren di tɥwee n min iɣebɣen, yarezzu min ɣarɗan,

maca wenni ittɥaman ɣɣar, ad t iɣqef.

²⁸ Wenni ittcaɣen x wagɣa nnes, ad iwɗa,

maca imseggaden ad ssneenen tifray tizeyzawin.

²⁹ Wenni ihekkwɣen taddart nnes, ad iwart asemmiɗ

u abuhaɣi *ad yiɣi* d amsexar n wenni di iɣa wuɣ amiɣis,

³⁰ ɣiɣet n imseggaden d ict n tcejjart n tudart

u wenni yarebbɣen ɣeemur aqa d amiɣis.

³¹ Xzar, aqa ad ittwaxeɣeɣ umsegged di temmurt,

xenni mahu aɛffan d umednub.

12¹ Wenni ittexsen tarbiyyet, ittexs tussna,
maca wenni icarrhen awebbex aqa netta d aqeffuɣ.

² Bnadem aɣebɣan ittaɣ ɣxaɗar n SIDI,

maca aryaz inekkwān taɣɣaymect ggur ad t ibarreɣ d bu-umarwas.

³ Bnadem war izemmar ad iqqim ibedd umi ittegg ɣɣar,

maca azwar n imseggaden war izemmar ad inhezz.

⁴ Tamyart imeɣɗen d ttaj n weryaz nnes,

maca tenni t yarrin ittseɣɗa, *d tenni* am wareɣɣuɗ deg ixsan nnes.

⁵ Ixemmimen n imseggaden d ɣheqq,

maca adebbar n iɛffanen d ɣeccc *marra*.

⁶ Awaɣen n iɛffanen ɣebten deg idammen,

maca aqemmum n yenni igguren nican ggur ad ten issenjem.

⁷ Iɛffanen ttneqɣaben u war ɣin ead,

maca taddart n imseggaden ggur ad teqqim.

⁸ Bnadem ittwacekkar eɣaɣsab ɣeqyas n ɣeɣeɣ nnes,

maca wenni di iɣa wuɣ ifaryen, ad ittwasseɣqar.

⁹ Iɣɣa wenni iɣessben ixef nnes d amehɗaj *maca ead* ɣares ijj n uxeddām,

x wenni ittcenneen ixef nnes *maca* war ɣares bu weyrum.

¹⁰ Amsegged issen ɣeemar n ɣebhimet nnes,

maca arreɣmat n uɛffan qeɣent.

¹¹ Wenni icarrzen tammurt nnes, ad ijjawen s weyrum,

maca wenni yareddfen ayt farq-ɣeɣ, war ɣares ca wuɣ imten.

¹² Aɛffan ittexs *min iɣan di* traccia n yenni itteggan ɣɣar,

maca azwar n imseggaden itɣima itticc *ɣiɣet*.

¹³ Deg uxeɣtu n iyencicen *dayes* ijj n ɣfex d aɛffan,

maca amsegged ggur ad iffeɣ zi ɣeɣɣaret.

¹⁴ Zi ɣiɣet n uqemmum *nnes* ittwasyiwen kuɣ ijj s ɣxir

u min dd-ttawyen ifassen n bnadem, ad ɣares dd-idweɣ.

¹⁵ Abrid n ubuhaři nican di tiřřawin nnes,
maca wenni ittesřan i ccwar, aqa netta d miyis.

¹⁶ Abuhaři isscana deg wass d ijj řhemmm nnes,
maca wenni ifetnen, iddařa řehya nnes.

¹⁷ Wenni dd-inetřqen tidett, isscana tasegda,
maca acehhad n řzur *isscana* acmat.

¹⁸ Aqa din wenni ittharwađen am tejjut n ssif,
maca iřes n imiřisen ittawi-dd agenfu.

¹⁹ Bu-wuř *iccuren* s tidett ad ittwassemten i řebda,
maca iřes issxarriqen *myir* i yijj n umur waha.

²⁰ Acmat aqa-t deg wuř n yenni inekkwan tuěeffna,
maca i yenni inessřen řehna, *aqa din* řefrařet.

²¹ Amseggad war t iřeqqef řřecc,
maca iěeffanen ggur ad ttwaccuren s řyar.

²² Iyencicen isxarriqen d nnei i SIDI,
maca inni ittemřurrufen s řaman yarđa as.

²³ Bnadem ifetnen itřhawařen issdurri tussna nnes,
maca uř n ibuhařiyyen isyuyyu tubbuheřya řar řexřa.

²⁴ Afus n wenni ttceřřaren/imeřden ad iřkem,
maca řeegez ineddeh řar tesmuři.

²⁵ Amnus deg wuř n bnadem isshekkwa t,
maca awař iřebřen issfarrař it.

²⁶ Amseggad isbeř ařřas x umqarreb nnes,
maca abrid n uěeffan yarra iten ad weddaren.

²⁷ Ayeccac war iěeffar ca aneymar nnes.
maca agřa n iwdan iřřan aqa d amřađ.

²⁸ Deg umesruq n tsegda *teřa* tudart,
u abrid n řatar nnes war dayes bu řmewt.

13 ¹ Ijj n umiři n mmis *aqa t d řřifet* n uwebbex n babas,
maca amestehziy war ittesři řar utextix.

² Zi řřiřet n wawařen n kuř ijj ad yecc řřar,
maca řeemar n iředdaren *ad yecc* leunf.

³ Wenni ittessaren aqemmm nnes, iřetta řeemar nnes,
maca wenni yarezzmen iyencicen nnes ařřas, *aya ad* as *yiri d* ahellek.

⁴ Řeemar n umeeguz yarřef, *maca* war din walu,
maca řeemar n inni ittceřřaren ad ittwassyiwen.

⁵ Awařen n ixarriqen icarreh iten umseggad,
maca aěeffan issarzag ixef nnes u issfeřřař *innedni*.

⁶ Tasegda třeřřa wenni igguren abrid *nnes* nican,
maca tuěeffna n umednub ggur ad t isshelek.

⁷ Aqa din inni ittarran ixef nsen d bu-wagřa *maca* war yarsen walu
u aqa din inni ittarran ixef nsen d imezřađ, *maca* řarsen ařřas.

⁸ Ddeyyet i řeemar n ca n yijjen d agřa nnes,
maca amezřuđ war ittesři ca i uhuddi.

⁹ Tafawt n imseggaden ggur ad tary s řefrařet,
maca řefnar n ieffanen ad ixsi.

¹⁰ Zi tnefssect ittas-dd myř amenyi,
maca inni ikessin acawar, řares tiyit.

¹¹ Agřa n deyya, ad yiři drus,
maca wenni iyarwen s ufus, ggur ad yarbeh.

¹² Řayas yuyřen isseřga uř,
maca twarrit n mezri iccuren, aqa d tacejjart n tudart.

¹³ Wenni isseřqaran awař, ad zzayes ittwaqqen,
maca wenni ittegg^weden tawřiyet, ggur ad ittwaqeřeř.

¹⁴ Tayuri n umiyis d řeunřar n tudart,
mařend ad yařweř i řefřux n řmewt.

¹⁵ Řeeqeř iřebřen ittawi-dd řxařar,
maca abrid n iředdaren aqa iqseř ařřas.

¹⁶ Kuř ijjen wenni ifetnen, ixeddem s tussna,
maca abuhaři ittbezzae tayyuři.

¹⁷ Amsexxar aeëffan iweřřa di řřar,
maca amsexxar ařdiq *ittawi-dd* agenfu.

¹⁸ Zzeřđ d řefđiřet aqa-ten i wenni yugin awebbex,
maca wenni iheřřan awebbex, ggur ad ittwaqqar.

¹⁹ Ijj n usitem iccuren d miziđ i řeeřmar,
maca i ibuhařiyyen d nnei mařend ad řeyyden x řřar.

²⁰ Wenni igguren ak-d imiyisen, ad idweř d miyis,
maca wenni ittemřurrufen ak-d ibuhařiyyen ad t iřqef ddeğ.

²¹ Řřar ad iđfar imednab,
maca amsegged ggur ad t xeğden s řřar.

²² Wenni iřebřen itteřja i wayyawen nnes tařřart,
maca agřa n ayt-ddnub ittwařemmeř i umsegged.

²³ Iyyar n imezřađ ittawi-dd macca s wařřas,
maca aqa din inni ittwařellken řami *din* anqas n řřeqq.

²⁴ Wenni imennreen aemud nnes, icarh mmis,
maca wenni t ittexsen, ittekkar akides ittwebbex it di řweqt.

²⁵ Amsegged ad icc ař i řa ijjawem řeeřmar nnes,
maca aeëddis n ieffanen ad iqqim itteřwaja *řebda*.

14¹ Tiyit n temyarin tbenna taddart nnes,
maca tubbuřeřya theddem itt s ifassen nnes.

² Wenni igguren di teřdiqt nnes, ittegg^wed SIDI,
maca wenni itteřřen zeg ibriden nnes, isseřqara it.

³ Deg uqemmum n ubuhaři *din* řmecerēd n nnfaxet,
maca iyencicen n imiyisen heřřan ten.

⁴ Mani war řin ifunasen, ittyima řmedwed iřřa,
maca s jjeřd n ufunas aqa din řřabet temyār.

⁵ Aceřhad d tidett war issxarriq ca,

maca acehhad s ẓẓur ittṣuḍ ixarriqen.

⁶ I amestehziy war din tiḡit xmi tt yarezzu,
maca i ufehham ihwen *xas maḥend ad yaf* tussna.

⁷ Agg^wej x weryaz abuhaři,
mayar cek war *yares* tettifed ca iyencicen i iccuren s tussna.

⁸ Tiḡit n wenni ifetnen aqa-tt d řefhamet n webrid *n yixef* nnes,
maca tubbuheřya n ibuhařiyyen d acmat.

⁹ I buhařiyyen stehzan s *weɗdař* n umarwas,
maca jar iřdiqen ittwař řxaḍar.

¹⁰ Uř issen tarzugi nnes
u řbarrani war izemmar ad yaca s řefrahet nnes.

¹¹ Taddart n ieffanen ad tettwareddeğ,
maca taqiḍunt n iřdiqen ad tnewwar.

¹² I wenni umi ittban abrid iseggem,
maca aneggar nnes *myir* ibriden *ittawyen* ȳar řmewt.

¹³ Waxxa ȳar weḍḥac uř ittegg řehriq
u aneggaru n řefrahet tettakkwaḍ-dd acḍan.

¹⁴ Wenni ȳar iġa wuř d aȳeddar, ggur ad ittwassyiwen s ibriden nnes,
maca aryaz ařebḥan s yixef nnes.

¹⁵ Wenni iġan d aqubbani, ittamen di kuř awař,
maca wenni ifetnen iḥetta așurif nnes.

¹⁶ Miȳis ittegg^wed u ittḥeyyad x řȳar,
maca abuhaři iseeear u ittyiř as aqa-t d řaman.

¹⁷ Wenni ittxeȳyaqen deȳya, ad igg tubbuheřya
u aryaz inekkwān taḥřaymect, ad ittwacarh.

¹⁸ Iqubbaniyyen ad warten tubbuheřya,
maca inni ifettnen, ad ten tewwjen s tussna.

¹⁹ Ieffanen ttaḍaren zzat i wudem n iřebḥanen
u ieffanen zzat i tewwura n imseggaden.

²⁰ Amezřuḍ icarreh it umeddukkeř nnes,
maca ațtas d inni ittessen ayt n bu-wağřa.

²¹ Wenni isseḥqaran amqarreb nnes, itegg ddnub,
maca sseed n wenni ittḥinnan x imwaḍeen.

²² Inni dd-ixeğqen řȳar, ma war ttweddarin nitni?
Tamexsiwt icewwaren d řaman aqa ȳar yenni ittxarrařen di min iřebḥen.

²³ Di marra řweḥřan n warbar dayes řefḍeř,
maca řḥarḍ n iyencicen ineddeh ȳar weḥwaj waha.

²⁴ Ttaj n imiȳisen d ağřa nsen,
tubbuheřya n ibuhařiyyen d tubbuheřya *waha*.

²⁵ Acehhad așdiq issenjam řeemur,
maca wenni yarexxun i ixarriqen, icemmet.

²⁶ Di tigg^wudi n SIDI *dayes* ttiket ijeḥden
u netta ad yiři d adurri i iḥenjiren nnes.

²⁷ Tigg^wudi n SIDI d řeunșar n tudart
i usenjem zeg iceddiyen n řmewt.

²⁸ Deg waṭṭas n řgens *ixemmeř* ucewwar n ujeǧid,
maca di drus n řgens *ixemmeř* uhellek n řhakem.
²⁹ Wenni i yar iǧa ttasie n řxaḍar yares řefhamet temyar,
maca wenni i di iǧa buḥbeř iḥsaren issekkar tubbuheřya.
³⁰ Uř iřeḥḥen aqa d tudart i arrimet,
maca tusmi d areřṣuḍ i yexsan.
³¹ Wenni iḥeřṣaren ameḥḍaj, isseḥqara wenni t idd-ixeřqen,
maca wenni itthinnan x umezřuḍ, ittценnee it.
³² Aeeffan ittazzeř x ixef nnes s řyar nnes i itegg,
maca amsegged ittyima ittceř *ead* di řmewt nnes.
³³ Tiyyit tarsi deg wuř n ifehhamen,
maca min iǧan daxeř deg ibuḥariyyen ggur ad ittwassnen.
³⁴ Tasegda tessuǧa řgens,
maca řeḍihet n wayḍuden d ddnub.
³⁵ Řxaḍar n ujeǧid yarsa x umsexxar ifehhmen
maca wenni zzayes issfetṭaḥen iřeqqef it wesxeḍ nnes.

15¹ Ict n twarrit tefsus tessesmaḍ ascar,
maca ijj n wawař itteqsen issekkara afugem.
² Iřes n imiyyisen ijebbet tussna yar zzat,
maca aqemum n ibuḥariyyen ittazzeř s tubbuheřya.
³ Tiṭṭawin n SIDI di kuř amcan,
 ttḥekkarent i iřebḥanen d ieeffanen.
⁴ Iřes nni issgenfan d tacejjart n tudart,
maca arhaj nnes ittarezza buḥbeř.
⁵ Abuḥaři ad inḍar awebbex n babas,
maca wenni ittḥekkarani i uwebbex, aqa iften.
⁶ Di taddart n imseggaden din řkenz imyar,
maca di min dd-ittawi ueeffan dayes tamara.
⁷ Iyencicen n imiyyisen ssuyusen tussna,
maca war iǧi amenni uř n ibuḥariyyen.
⁸ Taayaršt n ieeffanen d nnei i SIDI,
maca tazaǧit n iřdiqen aqa-tt i netta d arḍa.
⁹ Abrid n ueeffan d nnei i SIDI,
maca wenni ideffaran tasegda, ittexs it netta.
¹⁰ *Aqa din* tarbiyyet iqeřṣen i wenni isemḥen deg webrid,
 u wenni icarrhen awebbex, ggur ad immet.
¹¹ Řaxart d tesraft *iccuren s* wareddeǧ *mmuregment din* zzat i SIDI,
 meḥař ead d uřawen n iḥenjiren n iwdan?
¹² Amestehziy war ittexs wenni t i ya iwebbexen,
 war ittriḥ ca netta yar imiyyisen.
¹³ Uř ifarḥen ittegg aymbub innḍeřqen,
maca amnus deg wuř issecḍan/iqenḍen buḥbeř.
¹⁴ Uř ifehhmen yarezzu tussna,
maca aqemum n ibuḥariyyen issecca ixef nnes s tubbuheřya.

15:4 'tacejjart' - niya 'addag' ('iddagen').

- ¹⁵ I yenni ittwaḥṣaren marra ussan nsen ieffanen,
maca uʔ ifarḥen *am* ijj n macca bʔa qeṭṭu.
- ¹⁶ Iḥʔa drus ak-d teggʷudi n SIDI
 x ijj n ʔkenz d ameqqran s tamara.
- ¹⁷ Iḥʔa ijj n ʔṭebši s ʔxuḍar mani teḡa tayri
 x ijj n uyenduz iḥḍan s wecrah.
- ¹⁸ Aryaz nni ittxeɣyaqen deɣya issekkara imenɣiyyen,
maca wenni ɣar iḡa ttasie n ʔxaḍar issexṣay amenɣi.
- ¹⁹ Abrid n umeeguz am ijj n cbarq n isennanen,
maca amesruq n iṣḍiqen iwaṭa.
- ²⁰ Mmis amiɣis ad issfarḥ babas,
maca bnadem abuhaʔi isseḥqara yemmas.
- ²¹ Tubbuheʔya aqa-tt d ʔefraḥet i wenni war ɣar iḡi bu wuʔ imten,
maca ijj n weryaz n ʔefhamet iggur nican.
- ²² Inwayen feccʔen maʔa war din iḡi ccwar,
maca s waṭṭas n imcawaren ggur ad imsar.
- ²³ Aryaz ɣares ʔefraḥet di twarrit iṣebḥen zeg uqemmum nnes
 u meḥaʔ iṣbeḥ wawaʔ di ʔweqt nnes.
- ²⁴ Abrid n tudart ɣar sennej i ufehham,
 mahend netta ad iḥeyyed x ʔaxart swadday.
- ²⁵ Taddart n bu-nnfaxet ad tt iqʔee SIDI,
maca aymir *n yeyyar* n tajač issemtan it netta.
- ²⁶ Ixemmimen n ueffan d nnei i SIDI,
maca awaʔen icewwaren d imezdagen.
- ²⁷ Wenni yemmare n ɣar arbeḥ iyeṭṭeʔ taddart nnes di arrɣiyyet,
maca weni icarrhen tarzifin, ad iddar.
- ²⁸ Uʔ n imseggaden ittɣarraṣ maḥend ad dd-yarr,
maca aqemmum n ieffanen ittfeyyed s *eʔam kuʔ* ʔɣar.
- ²⁹ Iggʷej SIDI x ieffanen,
maca taɣaḡit n imseggaden ittesʔa as.
- ³⁰ Tafawt *di* tiṭṭawin issfarreh uʔ,
 ʔexbar aṣebḥan issyuma ixsan.
- ³¹ Amezzuy ittesʔan ɣar uwebbex,
 ad issens di ʔwest n imiɣisen.
- ³² Wenni inettʔaren tarbiyyet, isseḥqara ixef nnes,
maca wenni ittesʔan ɣar uwebbex, issyawan uʔ *nnes*.
- ³³ Tigggʷudi n SIDI d awebbex ɣar tiɣit
 u awaḍee ittizwar i ccan.

16¹ Bnadem ɣares ixarriṣen deg wuʔ *nnes*,
maca tamwarrit n yiʔes *tettas-dd* zi SIDI.

² Marra ibriden n weryaz ʃan di tiṭṭawin nnes,
maca SIDI ittqeḡab buḥbeʔat.

³ Sars ʔexdayem nnek i SIDI,
 uca ixemmimen nnek ggur ad ttwassmetnen.

15:22 'Inwayen' - niɣ 'inekkwan' niɣ 'ixarriṣen'.

- ⁴ SIDI ixřeq-dd marra di tťweε n yixef nnes,
ead uřa d aεeffan *igga it* i wass n řřar.
- ⁵ Kuř amεeffar d nnei i SIDI,
afus xas, netta war ggur ad ittetwabarri *εemmarř*.
- ⁶ S tmexsiwt icewwaren d řaman ad ittwařdi řyεcc
u s tigg^wudi n SIDI ittħeyyad weryaz x řřar.
- ⁷ Mařa usin-dd ibriden n ijj n weryaz x řřařar n SIDI,
ggur ad yarr uřa d řeedyan nnes ad kides ggen řehna.
- ⁸ Iħra drus ak-d tsegda
x wařřas n řyiřet břa řħeqq.
- ⁹ Uř n bnađem ittxarřεř abrid nnes,
maca SIDI ineddeh iřuraf nnes. .
- ¹⁰ Řħukm břa adwař x iyencicen n ujeřid,
aqemmm nnes war ixetři deg weħkam.
- ¹¹ Řmizan *nican* d tťawyat n řmizan nican aqa-ten n SIDI,
marra izra n řewzen di tεcyart d řxedmet nnes.
- ¹² D nnei i ijeřiden xmi i řa ggen řřar,
mayar řkursi igellden ittwassemten zi tsegda.
- ¹³ Iyencicen *i iccuren* s tsegda tteεjiben i ujeřid
u wenni issawařen nican, ittεxs it netta.
- ¹⁴ Asear n ujeřid *am* lmalakat n řmewt,
maca aryz amiyiř izemmar ad t isseřħa.
- ¹⁵ Di tfawt n uyembub *ittissiqen* n ujeřid *teřa* tudart
u řřařar nnes am useynu n wenřar di tεřut.
- ¹⁶ Tarezzut n tiyt teħřa x wurey ittissiqen,
tarezzut n řefħamet teđu nnuqart.
- ¹⁷ Aħeyyed x řřar d abrid issgæεaðen n iřdiqen.
Wenni iħetřan abrid nnes, iħetřa tudart nnes.
- ¹⁸ Tanεřsect tettizwar-dd i arřziyyet
u nnfaxet tettas-dd qbeř i uweřřu.
- ¹⁹ Iħřa aqnaε n buħbeř ak-d imwađcen
x ubetřu n tkeccađt ak-d ayt-nnfaxet.
- ²⁰ Wenni ittxarrařen mliħ di ca n tmesřact, ad yaf řřar
u sseđ n wenni ittcařan x SIDI.
- ²¹ Wenni řar iřa wuř d miyiř, ad t semman bu-weftan
u tazyudi *n řħarđ* n iyencicen tarenni d řefħamet.
- ²² Řeeqeř d řεunřar n tudart i bab nnes,
maca tarbiyyet i ibuħařiyyen d tubbuħeřya *waha*.
- ²³ Uř n umiysi ittarra aqemmm nnes ifehhem
u zeg iyencicen nnes ad fehmen ktar.
- ²⁴ Awařen icewwaren *ggin am* tamment n teyřast,
aqa-ten d imiziden i řεemar d ugenfu i yexsan.
- ²⁵ Ittεmsar aqa iijen ittyiř as abrid nnes nican,
maca aneggar nnes *myir* ibriden *ittawyen* řar řmewt.
- ²⁶ Řaz n ucewwar ixeddem as i netta,
mayar aqemmm nnes ineddeh it.

²⁷ Aryaz i war isekk^win iyezza řyar
u x iyencicen nnes amecnaw ict n tmessi iccaten ammu d wammu.
²⁸ Aryaz *iccuren* s řexdaæt issekkara amenyi
u axbarji ittawi-dd *ead* abeřtu ak-d umeddukkeř iřebřen ařtas.
²⁹ Aryaz bu-lɛunf ittýarra amqarreb nnes,
ineddeh it ýar ijj n webrid war iřin mliř.
³⁰ Netta itteqqen tiřawin nnes mařend ad ixarreř marra ddarbat n řexdaæt,
ittkemmec iyencicen nnes, *am* ittegg řyar.
³¹ Acewwaf icaben d ict n temrist izewwqen,
tzemmarad ad tt tafed x webrid n tsegda.
³² Iřra bu-ttasie n řxařar x ijj n weryax ijehden
u wenni ittebbten buřbeř nnes *iřra* x wenni itteřřen ict n tendint.
³³ Taqedduřt temmenřar deg weřsin,
maca array ittas-dd zi SIDI.

17¹ Iřra ijj n uzećcif n weyrum yuřyen ak-d řehna
x ict n taddart teccur s țyarřa, dayes amenyi.
² Ijj n yismey ifetnen ad idebbar x ijj n mmis nni ittawyen ýar řefđiřet,
u di řwest n yaytmas ggur ad ibđa netta řwart.
³ Ařenjir n usefsi i nnuqart u afarran i wurey,
maca SIDI ittýarab uřawen.
⁴ Aćeffan ixezzar ýar iyencicen ićeffanen,
bu-ixarriřen itticc amezzu y i yires iccuren s řyecc.
⁵ Wenni ittħeccen x umezřuđ, issfeřteř wenni t-i-dd-ixeřqen,
wenni ifarřhen x arzeyyet, war ittwiřsib d amezdag.
⁶ Ttaj n iwessura d ayyawen
u talwizt n iřenjiren d ibabaten nsen.
⁷ Ayencic n ccan war dd-ittis ak-d ubuřari,
u ɛssak ead ayencic issxarriřen ak-d umcenneɛ.
⁸ Tarzeft n arrecwet d ijj n weřru izewwqen di tiřawin n bab nnes,
mani mma yarra s uzeřif, itteřiř.
⁹ Wenni issdurruyen axeřtu, yarezzu tayri,
maca wenni ittɛawaden ict n řħajet zi jdid, ibeřta imeddukař icnan.
¹⁰ Atextex ittýarra ařtas x ufehham,
x ijj n ubuřari s mya n teyyita.
¹¹ Amyewwey yarezzu myř x řyar,
maca amsexar iqseř ad dd-ittwasekk đidd nnes.
¹² Ejj ad immeřqa ijjen ak-d ca n ddub umi ttwacaren tarwa,
maca war iři abuřari di tubbuheřya nnes.
¹³ Wenni ittxeřasen min iřebřen s řyar,
war tettheyyid arzeyyet x taddart nnes.
¹⁴ Beddu n umenyi *amecnaw* arzam n řħemřet n waman.
Ejj amenyi ad yars, qbeř i ýa idduqgez.
¹⁵ Wenni ittbarrañ aceffan u ittbarrař aqa amsegged d aceffan,
d man aya d nnei i SIDI, *wah* am win am wa.

¹⁶ Mayemmi din i ɣa iřint tmenyat deg ufus n ubuhaři maħend ad iseɣ tiyit,
am war ɣares netta uř *i man aya*?

¹⁷ Ameddukker ittexs řebda
u tawmat tettwaxřeq-dd i řeřřaret.

¹⁸ Bnadem nni war ɣar iđi uř imten, iccat fus,
ittegg ixef nnes d arhan i umqarreb nnes.

¹⁹ Wenni ittexsen axeřtu, netta ittexs amcubbec,
wenni ittegggen tawwart nnes tgaεeed, yarezzu tarezzit.

²⁰ Wenni ɣar iđa uř ifarɣ, war ittif min iřebħen
u wenni ifarřen s iyencicen nnes, ad iwđa di arzeyyet.

²¹ Wenni dd-yurwen abuhaři, *ittawi-dd* acđan i yixef nnes
u babas n ijj n ubuhari war izemmar ad ifarħ.

²² Uř ifarħen ijebbed agenfu,
maca buħbeř iceđnen issazay ixsan.

²³ Aεeffan ad dd-iksi tarzeft n arrecwet zeg weħsin,
ħima ad issfary imesraq n řħeqq.

²⁴ Afehham *ittegg* tiyit zzat i tmuyři nnes,
maca tiřtawin n ubuhaři *ttawyent* ař řtarf n temmurt.

²⁵ Ijj n mmis abuhaři d řeedab i babas
u řeħřiq amarzag i wenni t-idd yurwen.

²⁶ Uřa d aweddeb n umsegged war iđi nican,
niy aqa ayt n řtasiřet ad ccen aεmud di ssibbet n teřđiqt *nšen*.

²⁷ Wenni ɣar teđa tussna, imenneε awařen nnes
u aryaz afehham *dayes* buħbeř nnes yarsa.

²⁸ Uřa abuhaři issɣaden, ggur ad ittwaħseb d miyis
u wenni ibelleen iyencicen nnes *ad ittwaħseb* d afettan.

18¹ Wenni iεezzřen ixef nnes, yarezzu x mezri nnes,
netta idduqquz x marra min izemmaren ad yiři d adebbar.

² Abuhaři war d as tetteεjib řefhamet,
itteεjib as mɣir aseurri n wuř nnes.

³ Mařa yusa-dd uεeffan, ittas-dd uřa d aseħqar
u ak-d řefđiħet ittas-dd řεar.

⁴ Awařen zeg uqemmum n weryaz *am* waman yuğyen,
řeunřar n tiyit *am* ict n teɣzart ittazzřen.

⁵ War iđi ca mliħ ad tessεized aεeffan,
maħend ad ttawyed amsegged ɣar ccræ ad xas tħekmed.

⁶ Iyencicen n ubuhaři neddhen *t* ɣar umenɣi
u aqemmum nnes ittřaya-dd i weεmud.

⁷ Aqemmum n ubuhaři d ahellek nnes
u iyencicen nnes d řřex n řεεmar nnes.

⁸ Awařen n ixbarjiyyen am ħalawit
u hekkwan deg ixammen n daxeř n uεeddis.

⁹ Wenni iğan d amarxu di řxedmet nnes,
d ict n tewmat n bab n uředdeğ ameqqran.

¹⁰ Isem n SIDI d ijj n lburj imten,
amsegged ittazzeḥ ɣar dinni uca ittwassakkwaḍ aṛ sennej di řaman.

¹¹ Agřa n bu-wagřa d tandint nnes ijehden,
u *nettāt* am ijj n řhiḍ yuḥřan qaḥ di řbař nnes.

¹² Qbeř ma ggur ad ittwarz, ittgaḥḥad wuř n bnaḍem,
maca amwaḍeḥ ittizwař as i ccan.

¹³ Wenni dd-ittarran awař qbeř i ɣa iseř,
d man aya d tubbuheřya d řefdiḥet i netta.

¹⁴ Buḥbeř n weryaz ittseḥnedd it ɣar řehřac nnes,
maca buḥbeř ittwarzen, wi izemmaren ad t iksi?

¹⁵ Uř n ufehham yarezzu tussna
u amezzuɣ n umiɣis yarezzu tussna.

¹⁶ Tarzeft n bnaḍem tarezzem as tiwwura
u tneddeh it zzat i wudem n imeqqranen.

¹⁷ Wenni d amezwaru di tmeřact nnes ittbanen tsegged,
maca xenni ad dd-yař umqarreb nnes uca ittneceḥ di tmeřact.

¹⁸ Taqedduḥt ittejjan imenɣan ttbeddan
u tbeṭṭa jar inni ɣar teđa řřuḷta tameqqrant.

¹⁹ Ijj n uma nni umi di ggın řeib *ittwaṭṭef ktar* x ict n tendint ijehden
u imenɣan ggın amecnaw zzeḥrunat n řeqřar.

²⁰ Zi řyiḡet n uqemmm n ijj n weryaz ittyawan uḥeddis nnes,
ad ijjawen zi řřabet n iyencicen nnes.

²¹ Řmewt d tudart deg ufus n yiřes
u kuř ijjen wenni ten ittexsen, ad yecc řyiḡet nnes.

²² Wenni yufin tamɣart, yufa min iřebḥen
u netta itṭef řxaḍar n SIDI.

²³ S uḥecceḥ issawař umezřuḍ,
bu-wagřa *maca* ittarra-dd s řexcunet.

²⁴ Aryaz nni ɣar ḡan imeddukař *aṭṭas*, ad iwḍa di tamara,
maca ca n imuren ameddukeř ittexs i cek ktar zi tawmat.

19¹ Iḥřa ijj n umezřuḍ igguren di teřdiqt nnes
x wenni ɣar iḡan iyencicen fařen u *am* ubuhaři i *yeḡa*.

² Břa tussna uřa d řeḥmar war iḡi ca mliḥ
u wenni ittqeḡqen s iḍaren *nnes*, ad ixḍa.

³ Tubbuheřya n bnaḍem issfarray abrid nnes
u *xenni* uř nnes ad isear x SIDI.

⁴ Agřa ittawi-dd aṭṭas n imeddukař,
maca amezřuḍ ittraḥ umeddukeř nnes isemmeḥ dayes.

⁵ Ijj n uceḥḥad issxarriqen war ittwaḥesseḥ ca d amezdag
u wenni dd-yarexxun i ixarriqen, war ggur ad injem.

⁶ Aṭṭas ttzawgen zzat i wudem n ijj n umcenneḥ
u kuř ijj ittexs ad yiři d ameddukeř n weryaz i ɣar iḡa terzifin.

⁷ Marra aytmas n umezřuḍ carrhen t,
meḥař mma ttigg^wejjen xas imeddukař nnes!
Netta iḍeffar awařen, inni war isekkwin walu.

- ⁸ Wenni ittarebban uř *nnes*, ittexs řeemar nnes,
wenni iřetřtan řefhamet, ad yaf min icnan.
- ⁹ Ijj n ucehhad issxarriqen war ittwahesseb ca d amezdag
u wenni yarexxun i ixarriqen, ggur ad ittwahellek.
- ¹⁰ Afeyyec war dd-yusi x ubuhaři,
mammec ead x umsexxar mařend ad iselleř x řřukkam.
- ¹¹ Řeeqeř n bnadem ittarra it ad igg s ttasie n řxařar
u aqa d talwizt nnes mařend ad ikk x uęeddi
- ¹² Ahaji n ujeřid am zzhir n weyrad di temři nnes
maca řxařar nnes am nnda x arrie.
- ¹³ Mmis abuhaři d arzeyyet i babas
u amcubbec n temřart igga am tuddimt *n tzeqqa* war iqetřin.
- ¹⁴ Taddart d wagřa aqa-ten d řwart n ibabaten,
maca ict n temřart ifehhmen aqa-tt n SIDI.
- ¹⁵ Řeegez yarra *bnadem* ad iwđa deg ideř yuřyen
u řeemar *iccur* s řyecc ad iğaz.
- ¹⁶ Wenni iřetřtan tawřiyet, iřetřta řeemar nnes,
wenni war iřetřin ibriden nnes, ad immet.
- ¹⁷ Wenni itthinnan x umezřuř, yareřteř i SIDI
u netta ad as ixęęę řxedmet nnes.
- ¹⁸ Webbex mmic, mařa ead din ca n usitem,
maca war tneqq ca, war tejjı ca ad iksi-dd aya řeemar nnek.
- ¹⁹ Wenni iřman deg wesear, ad iksi řexřař nnes,
mayar mařa txeds ad t tessnejmed, ittxeřřa i cek ad daysent tarenyed.
- ²⁰ Seř cek řar ucawar uca qbeř awebbex,
mařend ad tdewřed d miyis řar uneggar.
- ²¹ Aqa din ařřas n ixemmimen deg wuř n weryaz,
maca ccwar n SIDI ittřima ibedd.
- ²² Tcuni n bnadem d ředřafet nnes,
maca řsen ijj n umezřuř x ijj n bu-ixarriqen.
- ²³ Tigggwudi n SIDI tneddeř řar tudart,
mayar ittetřes ijiwen, war ggur ad řares dd-yas ca min war iřřin.
- ²⁴ Ameğuz issnuffar afus nnes di řtebři
u war t-i-dd-ittarri řar uqemmum.
- ²⁵ Wwet amestehziy, ammu i řa iften uqubbani
u eaqeb afehham, *xenni* ad ikseb řefhamet.
- ²⁶ Wenni itteğgen yezzu di babas niy wenni issuffuyen yemmas,
aqa d mmis n řefđiřet nni yarran *bnadem* ad isseđřa.
- ²⁷ Sbedd-dd, a mmi, mařend ad tesřed řar uwebbex
mařa txeds ad tęeyded x wawařen n tussna iccuren.
- ²⁸ Ijj n ucehhad i war isekkwın iřetřter zi řęeqq
uca aqemmum n ięeffanen řarrđen řyecc.
- ²⁹ Imestehzayyen ttrajan ad xasen řekmen
u tiyyita i weerur n ibuhaři.

20¹ Binu d wenni amestehziy, ccrab d bu-ssdec
u wenni zzayes i ya iweddaren, *emmarş* war iddikkwir d miyis.

² Ahuddi n ujeğid am zzhir n wayrad:

wenni t isseɛaren, ixetṭa ak-d i řeɛmar nnes.

³ Asmaḥ deg umcubbec aqa d ccan i weryaz,
maca kuř abuhaři ggur ad t icqa.

⁴ Ameɛguz war icarrez di řmecta,
xenni ad yarzu di tmeyra, *maca* war din ittif walu.

⁵ Ixarriřen deg wuř n bnaɛem am waman yuğyen,
maca ijj n weryaz s řefhamet issen ad ten yayem.

⁶ Aṭṭas n iwdan ttřayan x ca n iijen ‘ameddukkeř’,
maca aryaz ařdiq, man wen t i ya yafen?

⁷ Amsegged iggur di teřdiqt nnes,
sseɛd n iřenjiren nnes i *ittejja* awarni as.

⁸ Ijj n ujeğid nni ittyiman x řkursi n ccraɛ,
ittseffa marra řyar s tiṭṭawin nnes.

⁹ Wi izemmaren ad yini ‘Nec̣c ssizedgey uř inu, nec̣c izdige y zi ddnub inu!’?

¹⁰ Ijj n řewzen d ijj n řewzen nneđni, ijj n ‘ifa’ d ijj n ‘ifa’ nneđni,
aqa-ten d nneı i SIDI, wah s tnayen idsen.

¹¹ Aḥudri ittban di tmeḡga nnes
ma řxedmet nnes teřsa ni y aqa-tt nican.

¹² Amezzuy ittesřan d tiṭṭ ittwařan, SIDI igga iten s tnayen idsen.

¹³ War ttexs iđeř maḥend war teddikkwired d amezřuđ,
arzem tiṭṭawin nnek, ssiyiwen ixef nnek s we yrum.

¹⁴ War iḥḥři, war iḥḥři, i iqqar umsewweq,
maca mařa yuyur netta, *ammu* i ittcenneɛ ixef nnes.

¹⁵ Urey iğa uřa d aṭṭas n tyaqutin,
maca iyencicen *ccuren* s tussna d ict n řqecɛet i yřan.

¹⁶ Mařa iijen iddakkwař d ađman i yijj n ubarrani,
xenni ksi arruđ nnes u ksi t d arhan i yenni war ittwassnen.

¹⁷ D miziđ i bnaɛem a yrum n ixarriqen,
awarni as *maca* ad iccur uqemmum nnes s iqayasen.

¹⁸ Ixemmimen ttekmiřen s ucawar.

X uyenni ndeh amen y i s udebbar.

¹⁹ Wenni igguren da d diha s texbarjit, issearra min innuffaren,
war tsebbɛ ak-d wenni issḥinniben s iyencicen iřebhen.

²⁰ Wenni ineeɛřen x babas d yemmas,
řefnar nnes ad ittwassexi di tağest tabarcant.

²¹ Mařa tasyart tettwakeseb de yya s tazřa deg umezwaru,
war tettwabarek deg uneggar nnes.

²² War qqar ‘Nec̣c ad xeřfe y řyar!’
Ttceř x SIDI, netta ad cek issenjem.

²³ Ijj n řewzen d ijj n řewzen nneđni, aqa-ten d nneı i SIDI
u řmizanat iyeccen war ġin ca mliḥ.

²⁴ Iřuraf n ijj n weryaz n SIDI,
xenni mammec i ya yegg bnaɛem ad issen abrid nnes?

20:18 ‘Ixemmimen’ - ni y ‘inwayen’ ni y ‘inekkwan’ ni y ‘ixarriřen’.

²⁵ Aqa-tt d taxceft i bnađem i ęa iřayan s uqeęeq ‘amqeddes’
u *ead* awarni lwueud nnes *i igga* ad ixarreę.

²⁶ Ijj n ujeęid mięis ittseffa ieffanen
u ittejja karu ad xasen iedu.

²⁷ Twarrit n nnefs n bnađem d řefnar n SIDI,
tenni yarezzun daxeř n ueddis nnes di marra ixammen.

²⁸ Tamexsiwt icewwaren d teędiqt heętąt ajeęid
u řkursi nnes igellden issejhed it s tmexsiwt icewwaren.

²⁹ Talwizt n ięudriyyen d jjeđd nsen
u leađama n iwessura d acewwaf icaben.

³⁰ Iyeggimen ittazzeřen s idammen ssizdigen zi řyar
u ccaten *ięeffa ead* uřa d takricť.

21 ¹ Uř n ujeęid am tięezratin n waman deg ufus n SIDI.
Netta ineddeh it, mani mma ixs netta.

² Marra ibriden n bnađem nican di tięęawin nnes,
maca SIDI ittqeęab uřawen.

³ Wenni ittegggen tasegda d řęeqq
itteęjib as i SIDI x *wenni iwehben* taęaręť.

⁴ Nnfaxet n tięęawin d uř icenęen
u timegga war itteffęen n ieffanen, d ddenb.

⁵ Ixemmimen n inni imeęđen *ttawęen* ęar ufeyyed,
maca marra wenni ittqeęiqen *ittawi* ęar řeęweę waha.

⁶ Asmuni n wagřa s yiřes issxarrięen,
amecnaw twarrit n nnefs iedduđ deęya n yenni yarezzun řmewť.

⁷ Leunf n ieffanen ittjarra iten,
maęar ttagin ad ggen min isegęmen.

⁸ Abrid n weryaz i di ięa umarwas ifaryę,
maca wenni ięfan ittegg s teędiqt.

⁹ Ięřa ad tzedęed deg ict teęmart n tzeęqa
uřa *tazeddiťt* ak-d ict n temęart ittemcubbucen deg ict n taddart tcarc.

¹⁰ Řeęmar n ieffanen ittmeęzi di řęar,
amęarreb nnes war ęares ittif nniemet di tięęawin nnes.

¹¹ Mařa ittwareęeę umestehziy, iddakkwař uqubbani d amięis,
u mařa sřremden mięis, ikessi netta tussna.

¹² Amsegged ittbeęqec mlię taddart n uęeffan,
netta iyeęteř ieffanen di aręeyyet.

¹³ Wenni itbellaeen amezzuę nnes ęar iyuyyan n imezřađ,
uřa d netta ad ięuyy *maca* war xas dd-ttarran.

¹⁴ Ssedqet di tuuffra tessřeęęu tafqet,
tarzeft deg weęsin *n warruđ* axeyyeę imęaren.

¹⁵ Aqa d ict n řefrahet i umsegged maęend ad igg min *ięan* nican,
maca d aceřwaw i yenni ittegggen řęecc.

¹⁶ Bnađem nni itteffęen zeg webrid n řeęqerę,
ad yareyyeę deg weęraw *n řęens* n řexyarat n imetttan.

¹⁷ Wenni ittexsen řefrařet, ggur ad iřwaj,
wenni ittexsen binu d zžect, war ggur ad idweř d bu wagřa.

¹⁸ Aeffan d ddeyyet i imseggaden
u d aýeddar i iřdiqen.

¹⁹ Iřřa ad tzedýed di temmurt ixřan
uřa *tazeddiť* ak-d ict n temýart ittemcubbucen u itteqqsen.

²⁰ Ijj n řkenz d zžect ittwařwajen aqa-ten di tzeddiť n imiýisen,
maca bnadem abuhaři iřarred it.

²¹ Wenni yarezzun x tsegda d tmexsiwt icewwaren,
ittaf tudart d tsegda d ccan.

²² Amiýis iřebbec tendint n ijebbaren
u iýeťťeř jjeħd n ttiqet nsen di temmurt.

²³ Wenni iheťťan aqemmum d yiřes nnes,
iheťťa řeemar nnes zi řeřřarat.

²⁴ Bu-nnfaxet iffucčhen, tťřayan as ‘amestehziy’,
netta ittegg s nnfaxet.

²⁵ Ccehwet n umeeguz tneqq it,
mayar ifassen nnes ugin ad xedmen.

²⁶ Ass imun iecceq timesřayin n weecaq
maca amsegged ggur ad iwc u war itteji ca awarni as.

²⁷ Taýarřt n ueeffan d nnei,
mahu mařa nitni ad tt awyen s unekkwi iýeccen.

²⁸ Ijj n uceħhad issxarriqen ggur ad ittwaħellek
u aryaz nni ittesřan izemmar ad iqqim issawař řebda.

²⁹ Aryaz aeeffan issejhed ixef nnes ak-d wudem nnes,
maca ařdiq issemten ibriden nnes.

³⁰ War teęi tiýit uřa d řefhamet
u war din ięi bu ucawar qibač i SIDI.

³¹ Ayis ad as ģezzen i wass n umenýi,
maca aýelleb ýar SIDI.

22¹ Isem ařebħan iřřa x waťťas n wagřa,
nniemet teħřa x nnuqart d wureý.

² Bu-wagřa d umezřuđ ttemsagaren,
SIDI i ten iggin marra.

³ Bnadem ifetnen ittwařa řýar uca ittnuffar,
maca iqbaniyyen arennin gguren uca tettwaegaben.

⁴ Řmunet i uwađeę *zi ssibet n* tiggwudi n SIDI,
d agřa d ccan d tudart.

⁵ Isennanen d řefxux aqa-ten x webrid n wenni ifaryen,
wenni iheťťan řeemar nnes, ittyima ýar řaggwaj nsen.

⁶ Darreb aħudri ełařsab řeqyas n webrid nnes,
waxxa netta iwsar, war xas ittheyyid ca.

⁷ Bu-wagřa ittřeğað x imezřað
u bu-umarwas d amsexxar n wenni i d as yareťťřen.

⁸ Wenni izarreen řeycc, ad imjar řeyben
u aemud n wesxeđ nnes ad ifna.

⁹ Wenni řar ięa řxezrat teřbeř, ad ittwabarek,
minzi netta itticc i imezřađ zeg weyrum nnes.

¹⁰ Azzeř x umestehziy, ad iffeř řhemm
uca ad tbedd umřarwađ d řefđiřet.

¹¹ Wenni ittexsen řeřfayet n wuř,
wenni řar ięa iyencicen *iccuren* s nniemet,
ajeęid ad yiři d ameddukkeř nnes.

¹² Tiřřawin n SIDI řeřřant x tussna,
maca awařen n ięeddaren ad ten ibđeř.

¹³ Ameęguz iqqar 'Aqa din ijj n wayrad di barra!
Ad tař balak ad ttwanyęę di zznaci!'

¹⁴ Aqemmum n temřarin tibarraniyyin d ict tesraft yuęęen,
wenni x iffugem SIDI, ad dayes iwđa.

¹⁵ Tubbuřeřya *tettyima* tettwacedd deg wuř n uřudri,
tiyyita n uwebbex ggur ad tt tessuffey zzayes.

¹⁶ Wenni iřeřřaren ameřđaj ad yarni di min ięan nnes,
wenni itticcen i bu-waęřa, ad iřwaj.

Awařen iweznen n ayt n tiyt

¹⁷ Ewc amezzuę nnek uca seř řar wawařen n imiýisen
u arr uř nnek řar tussna inu.

¹⁸ Mařar aqa mliř mařa cek txemmřed ten di daxeř nnek,
u ad ten tessewjded jmię x iyencicen nnek,

¹⁹ mařend ad yiři utecři nnek x SIDI,
ad ac ten tessecney řexxu, wah i cek.

²⁰ Ma zeema war d ac urię awařen yueřan ařřas,
ccurent s cwar d tussna,

²¹ řima ad ac ssecney řemten n wawařen n tidett,
mařend tzemmaređ ad dd-tarred x wenni cek dd-issekken.

²² War ttkeccađ amarxu mařar netta d amezřuđ
u war řebbez řmeskin řar tewwart,

²³ mařar SIDI ad asen yař tařřart nsen
u netta ad ikecceđ řeemar n yenni iten ittkeccađen.

²⁴ War ttemddukkuř ak-d wenni ittarrujduđen,
u war ttideř řar wenni umi iřemma uzeęiř,

²⁵ mařend cek war tettnimid ca ak-d imesraq nnes
u ad tegged řřex i řeemar nnek.

²⁶ War ttiři zeg inni itticcen awař s tmewciwt n ifassen
zeg inni iđemmnen i imerwusa.

²⁷ Mařa war tzemmaređ ad txeęřed,
mayemmi i d ac i řa nđaren zi qama nnek?

²⁸ War ssmuřřuy aymir n mečřař uya,

inni ggin ibabaten nnek.

²⁹ Ma teʒrid cek ijj n weryaz imeḥden di řhirfa nnes?
Ad t ssbedden zzat i wudem n ijeḡiden,
war iḡi ad ibedd zzat i wudem n midden war di iḡi ttiget.

23¹ Mařa cek teqqimed řar řtabřa řar ijj n řřakem maḥend ad tecced *akides*,
ḥḍa mliḥ min *iřan* zzatek.

² Egg ijj n řmus x yiři nnek,
mařa cek d ijj n bu-řemyaret n ueeddis.

³ War ttegg meʒri di macca nnes icnan,
mayar aqa-t d macca n tuxxuna.

⁴ War ssiḥiř ixef nnek ḥima ad tdewřed d bu-waḡřa,
qimm tfetned ak-d ixef nnek.

⁵ Mařa řřawent tiřřawin řares, aqa war din *aḡřa* εad!
Ggur ad igg afriwen i yixef nnes amecnaw ijj n ugider nni iřřawen řar ujenna.

⁶ War ttett aýrum n wenni di teḡa tiřř taceffant
u war meʒri di macca nnes icnan.

⁷ Maýar am mammec t tuýa ittxarrař,
netta *ad ac iqqar* ‘Ecc, teswed!’,
maca uř nnes war akidek iḡi.

⁸ Azeεεif i teccid, ad t-i-dd-teuqqed
u awařen iřebḥen nnek tḡeyyced ten.

⁹ War ssawař deg umezzuy n ijj n ubuhaři,
mayar netta ad isseḥqar awařen n weftan nnek.

¹⁰ War ssmuřřuy aymir n meḥař uya,
u war ttadef deg iyyaren n iyujiřen,

¹¹ mayar amefdi nsen d ameqqran,
netta ad dd-yay tasyart nsen zzayek.

¹² Arr uř nnek řar uwebbex
uřa d imezzuýen nnek řar wawařen n tussna.

¹³ War teřřef awebbex x uḥudri,
waxxa teccated t cek s weemud,
war ittmetti.

¹⁴ Cek ggur ad t tewted s weemud
u ad tessnejmed řεmar nnes zi řaxart.

¹⁵ Mmi inu, mařa uř nnek d miýis,
ad ifarḥ uřa d uř inu, wah uřa d necc simant inu.

¹⁶ Tizzař inu ad negzent s řefraḥet
mařa iyencicen nnek ssiwřen min iḡan isegged. .

¹⁷ Ejj uř nnek war ittisim zeg iεeffanen,
maca *εij it ad yarr azeḡif* řar tiggwudi n SIDI ass imun!

23:16 ‘tyeʒzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niý ‘tigeʒřin’.

¹⁸ Maɣar s tidett aqa din tiwecca
u řayas nnek war ittarezzi.

¹⁹ Seř-dd cek, a mmi, u iři d miyis
uca ndeh uř nnek ɣar webrid.

²⁰ War ttiyimi ɣar iskarjiyyen
uřa ɣar inni ilehhfen deg weysum,

²¹ maɣar askarjiy d amelhuf ad dewřen d imezřad
u anudem issiriđ deg iħřucen.

²² Seř-dd cek ɣar babac wenni cek i dd-ijjin
u war sseħqiri yemmac mařa tewsar.

²³ Sey-dd cek tidett maca war tt tezuza ca,
ammu uřa d tiyit d uwebbex d řefhamet.

²⁴ Babas n umsegged ad ifarħ s wařtas
u wenni dd-ijjin ijj mmis d miyis, ad as ifarħ.

²⁵ Ejj ad ifarħ babac uřa d yemmac,
ejj tenni cek i dd-yurwen ad tfarħ.

²⁶ Ewc ayi uř nnek, a mmi,
ejj tiřawin nnek ad afent řxađar deg ibriden inu.

²⁷ Maɣar řqeħba d ict n tesraft yuğyen,
u tamɣart zi barra d ijj n řeunřar iħsar.

²⁸ Wah, nettat tetřhama am ijj n uxewwan
u tarenni deg iyeddaren jar iwdan.

²⁹ Wi i ɣar iğa wecđan? Wi i ɣar iğa zzeřđ? Wi i ɣar iğa umcubbec? Wi i ɣar iğa ucetci?
Wi i ɣar iğan iyezzimen břa ssibbet? Wi i ɣar ġant tiřawin bbarewyent?

³⁰ ɣar inni ittiyman ɣar binu ař tameddit, ɣar yenni dd-yusin, ħima ad qqasen binu ixegđen.

³¹ War xezzar ɣar binu, mammec ittezwiy, ittřiqřiq di řkas u netta ihwen *i tissi*.

³² ɣar uneggar ittiyima izeeef am ijj n ufiɣar
uca itteja ssem am ict n třefsa.

³³ Tiřawin nnek ad twařant timɣarin tibarraniyyin
u uř nnek ad issiwiř s řyedran.

³⁴ Cek ad tiřid amecnaw ijen i itteřřen di řwest n řebħar
u am ijen i itteřřen di tqiccat n teħnact *n uɣarrabu*

³⁵ *ad tinid* "Wtin ayi, *maca* war yezzmey,
dexmen ayi, *maca* war uciɣ ak-d walu.

Meřmi i dd i ɣa faqeɣ? Necc ad arzuɣ eawed *ɣar binu!*"

24¹ War ttasem zeg iryazen iæeffanen
u war arezzu ca tmunet akidsen.

² Maɣar uř nsen itteqquer ɣar ureddeğ
u iyencicen nsen ssawařen arziyyet.

³ Taddart tettwabna s tiyit
u tettwassemten s řefhamet,

⁴ s tussna ttwaemmaren ixammen n daxeř s marra ağřa iğřan d wagřa iřiqqen.

⁵ Aryaz miyis ijhed
u aryaz n tussna yarenni di jjehd nnes,
⁶ mayar ittxeṣṣa ad ittwandeh umenṣi s udebbar
u s řemyaret n umcawar ad yiři usenjem.
⁷ Tiyt tuēřa x ubuhaři,
netta war ggur ad yarzem aqemmun nnes di tewwart *n tendint*.

⁸ Wenni iēmmden *ad igg* řyar,
ad as řayan aqa bu-ixarriřen n teħřaymect.
⁹ Řemwayař n uxarřes n ubuhaři d ddenb
u amestehziy d nnei i bnađem.

¹⁰ Mařa tarxud cek zeg ixef nnek deg wass n řeřsaret,
ammu uřa d jjehd nnek ad tettwařsar.
¹¹ Senjem inni ittwařřfen u ttwaneddhen yar řmewt,
inni ittmeyyřen yar mani ten i řa nyen, sbedd iten!
¹² Mařa cek ad tinid 'Xzar, aqa war nessin walu x man aya!',
ma wenni iwezznen uřawen, war t issargib?
Wenni iħetřan řeemar nnek, issen it!
Netta ad ixegęř bnađem elahřsab řxedmet nnes.

¹³ Ecc tamment, a mmi, mayar nettat teřbeħ,
u tamment n teyrast aqa d tmiziđt i waney nnek.
¹⁴ Ammu i teęa tussna n tiyt i řeemar nnek.
Mařa tufid tt, *xenni* teęa tiwecca u trajit nnek war tettwaqeřře ca.

¹⁵ A aceffan, war tettřama x tzeddiyt n imseggaden,
war heddem amcan n wareyyeħ nnes!
¹⁶ Mařa amseggad ad iwđa sebea n twařawin u ad ikkar eawed,
maca ieffanen ad wđan zi řyar.

¹⁷ War farreħ i weřřu n řeđu nnek
u mařa netta inqarđ, ejj uř nnek war ifarreħ,
¹⁸ maħend SIDI war t izarr u man aya ad yiři d řeib di titřawin nnes
u netta ad xas issřeyyed lyađab nnes.
¹⁹ War ttkeyyiq x wenni ittegggen řyar,
war ttasem zeg ieffanen,
²⁰ mařa aqa wenni iteggen řyar war řares tiwecca,
řefnar n ieffanen ad ittwassexsi.
²¹ A mmi, ggwed SIDI d ujeęid,
war ttxeęeđ ca ixef nnek ak-d yenni yar ięa řbar nneđni,
²² mařa ad dd-yas wareyyeb nsen deg ijj n umur
u wi issnen aneggaru n iseggwusa nsen?

²³ Uřa d yina d awařen iweznen n imiřiisen.
Asfarz n wudmawen di ddeewet war ięi ca mliħ.

²⁴ Wenni iqqaren i uceffan ‘Cek d amsegged!’,
wanita ad t tneēřen řegnus, ad t carhen wayduden.

²⁵ *Maca* inni ten i ya iħakmen, ad iřin mliħ
u lbaraka s *marra* řxar ad ħarsen dd-tas.

²⁶ *am iijen* wenni issudumen iyencicen
aqā d wenni dd-ittarran s wawařen iseggmen.

²⁷ Sewjed řxedmet nnek barra uca kemmeř itt i ixef nnek deg iyyar
uca bna taddart nnek awarni man aya!

²⁸ War ttiři d acehhad břa ssibbet x umqarreb nnek.
Ma *tzemmarēd* ad tyarred s iyencicen nnek?

²⁹ War qqar ‘Mammec i d ayi igga netta, ammu i dd-as i ħa ggey uřa d necc!’,
mayar necc ad tt xēřfey zi marra eħařsab řxedmet nnes.

³⁰ Necc kkiy eđuy x yeyyar n iij n umeēguz
u x tzayart n iij n bnađem s wuř nnes war imtinen.

³¹ Xzar, tgāēēēd-dd xas marra teyzit,
tedřa tzegegart uđem n temmurt nnes,
u aqa řħiđ nnes n wezru ittwađdem.

³² *Řami* tt zriy, ksiy tt ħar wuř inu,
zriy tt uca ksiy tt am iij n uwebbex.

³³ “Ejj ad tťseġ cwayt ead, cwayt drust n unuđem,
cwayt drust n ubuzzeř s ifassen đeřřen,

³⁴ *dinni* dd i ħa yas zzeřđ nnek,
uřa d řeyben nnek am iij n weryaz s řesnaħ.”

25¹ Uřa d ina d awařen iweznen n Sulayman nni itteawaden urin ten iryazen n Ĥazaqiyya, ajeġid n Yahuda.

² Aqa d ccan n AREBBI maħend ad issar ict n tmesřact,
maca ccan n ujeġid maħend ad yarzu deg ict n tmesřact.

³ Řueřa n ujenna d řaġay n temmurt
d wuř n ijeġiden war iġin i ubeqqec.

⁴ Kkes kuffu zi nnuqart
u ggur ad dd-teffey ict n řqecēet i wemziř.

⁵ Sbeēēēē iēeffanen zi zzat n wuđem n ujeġid
uca *xenni* ad ittwassemten řkursi nnes s tsegda.

⁶ War tfeyyec zzat i wuđem n ujeġid
u war ttbeddi mani ttbeddan imeqqranen.

⁷ Maħar iħřa, ad ac inin ‘Gaēēēēd-dd da!’,
uřa mma ad cek dd-ssehwan zzat i wuđem n iij n umcennee
nni zřin tiťtawin nnek.

⁸ War ttqeġiq ad tedeid,
mayar min tēxed ad tegged ħar uneggar nnes,
mařa amqarreb nnek ad cek issefđeħ?

⁹ Carree ak-d umqarreb nnek,

maca war ssuffuɣ ssirr n wennedni,

¹⁰ *hima* wenni d as ittesɣan war cek issheccem ca,
*maɣar řexden*ni war izemmar ad tettwasbeɛɛed řefdihet nnek *ead*.

¹¹ *Am* titeffahin n wureɣ x tɛɛbasa n nnuqart,
ammu řan wawařen ittwassiwřen s řeqyas nnes.

¹² *Am* ict n txadent n wureɣ u *am* ict n tseddect n wureɣ iɣran,
ammu awebbex amiɣis ɣar umezzuy ittesɣan.

¹³ *Am* wedfeř asemmađ deg ijj n wass n tmeyra,
ammu i ięa umsexxar ittammen deg wenni t issekkkan,
maɣar netta issfaqa řeɛmar n bab nnes.

¹⁴ *Am* iseynuten d usemmiđ břa anzar,
ammu aryaz nni amɛffar deg ict n terzeft icemmten.

¹⁵ S ttasie n řxađar ittwasseqneɛ ijj n řřakem
u iřes amiziđ ittarezza ixsan.

¹⁶ *Mařa* tufid tamment, ecc min teħwajed waha,
niɣ ad taff teccid ktar zi min teħwajed
u ggur balak ad tt-i-dd teuqqed.

¹⁷ War ssrusa ađar nnek ațtas di taddart n umqarreb nnek,
niɣ ad cek ijjiwen u ad cek iɛiff.

¹⁸ *Am* wefđis d ssif d fritca iqedɛen,
ammu i ięa weryaz nni icehhden s zzur x umqarreb nnes.

¹⁹ *Am* tiymest yarzen u *am* uđar inqrađen,
ammu i ięa utecři x wenni war di ięi ttiqet deg wass n řeħřaret.

²⁰ *Am* wenni ittekksen apartessu nnes deg ijj n wass ismeđ u *am* řxeę n niřrun,
ammu wenni ittyennajen izřan zzat i yijjen s wuř icđen.

²¹ *Mařa* wenni cek icarrhen ięuž, *xenni* ewc as aɣrum,
u mařa iffud netta, ewc as ad isu,

²² *maɣar* ammu i tyarrwed cek tirjin uɣint x uzeęif nnes
u ggur SIDI ad cek ixegęę.

²³ Asemmiđ zi ccamal ittawi-dd anzar,
ijj n wudem ixeyyqen iřes aɣeddar.

²⁴ Iħřa ad tzedɣed deg ict teɣmart n tzeqqa
uřa *tazeddi*yt ak-d ict n temɣart ittemcubbucen deg ict n taddart tcarc.

²⁵ *Am* waman řemmaden i yijj n řeɛmar yuħeř,
ammu i ięa řexbar ařebħan zeg ict n temmurt tiggwej.

²⁶ *Am* ijj n řeunřar ittawafesden u *am* ijj n wanu ittawahedmem,
ammu i ięa umsegged ittzeɛziɛen zzat i wudem n iɛeffanen.

²⁷ *Macca* tarezzut di tmesřayin yewearen d ccan.
maca tarezzut di tmesřayin yewearen d ccan.

²⁸ *Am* ict n tendint ihedmen břa řhiđ,
ammu i ięa ijj n weryaz war ittețtef buħbeř nnes.

26 ¹ *Am* wedfeř deg unebdu u *am* wenzar di tmeyra,
ammu war dd-ittis ccan ak-d ubuħaři.

² *Am* zzawec ittfarfaren, am tfařęest ițřawen *ssa d ssa*,

ammu i tegga ict n necəřet bŗa ssibbet, nettat war tŗeqqef. .

³ Arekkuđ i uyis, sŗimet i weyyur
u aemud i weerur n ibuhaŗiyen.

⁴ War ttarri x ubuhaŗi anect n tubbuheŗya nnes,
maŗend uŗa d cek war dayes tarekk^wsed.

⁵ Arr x ubuhaŗi elahsab tubbuheŗya nnes,
mahend war ittŗiŗ netta d miŗis di titŗawin nnes.

⁶ Am wenni ittqessen idaren nnes u *am wenni* isessen leunf,
ammu i yeŗa wenni issekkann tibratin s ufus n ijj n ubuhaŗi.

⁷ Timessađin n umeedur arehfent,
ammu i yeŗa uŗa d awaŗ iweznen deg uqemmum n ibuhaŗiyen.

⁸ Ameenaw wenni itteddan azru iŗŗan deg iŗiŗ,
ammu i iŗa wenni iteggen ccan i ubuhaŗi.

⁹ Am ict n tiwent n tzege^wart dd-iggaeden deg ufus n uskarji,
ammu i iŗa matal deg uqemmum n ibuhaŗiyen.

¹⁰ Aŗŗas zemmaran ad dd-saqaren zi mkuŗ řŗajet,
maca wenni icarran ijj n ubuhaŗi, aqa netta d amcarra y nenni iddeyyaen waha.

¹¹ Am ijj n weqzin ieqqben ŷar min ieuqq,
ammu itteawad ijj n ubuhaŗi tubbuheŗya nnes.

¹² Ma teŗiŗiđ cek ijj n weryaz i iteggen ixef nnes d miŗis?
Aqa din asitem aŗŗas i yijj n ubuhaŗi uŗa xas.

¹³ Ameeguz iqqar ‘Aqa din ijj n wayrad ihajen deg webriđ,
ijj n weyrad *yuyur* deg wazzaryen.’

¹⁴ Am tewwart tettunnuđ i teymart nnes,
ammu ittunuđ uŗa d ameeguz di qama nnes.

¹⁵ Ameeguz issnuffar afus nnes di tŗebŗi
aqa netta yuŗeŗ maŗend ad t issiweđ ŷar uqemmum nnes. .

¹⁶ Ameeguz ittwaŗa ixef nnes d miŗis
zi sebēa nni *izemmaran* ad dd-arren s řefhamet.

¹⁷ Am wenni ittcebbaren deg imezzuŗen n ijj n weqzin,
ammu i yeŗa wenni ittadfen deg ijj umcubbec nni war iŗiŗ nnes.

¹⁸ Am ijj n umejnun
nni iccaten isefđawen d fritcat d *ssem* ineqqen,

¹⁹ ammu *i iŗa* weryaz nni icemten amqarreb nnes
uca iqqar ‘Aqa ttqessareŗ waha, niŗ lla!’

²⁰ Maŗa war iŗiŗ ukeccuđ, ad texsi tmeŗi
u maŗa war *din* iŗiŗ uxbarji, yaressa umcubbec.

²¹ Am *iŗa* řefŗem i tirjin yariŗin d ukeccuđ i tmeŗi,
ammu i issekkara ijj n weryaz ittemcubucen amenŗi.

²² Awaŗen n uxbarji am řalawit
u nitenti hekkwant deg ixammen n daxeŗ n uēeddis.

²³ Am kuffu n nnuqart x uceŗiq n tŗaxt,
ammu i iŗan uŗa d iyencicen iŗman d ijj n wuŗ aēeffan.

²⁴ Wenni di iŗa wecraŗ, issnuffara s yirēs nnes
maca deg wuŗ nnes yarezzu netta řŗecc.

26:2 ‘zzawec’ - niŗ ‘afrux’.

26:15 ‘ahsin’ - niŗ ‘abehŗur’.

²⁵ Maṛa netta ittḥeccem s tmijja nnes, war t ttiqqa ca, mayar seba n nneawat deg wuṛ nnes.

²⁶ Uṛa maṛa iṛeḥḥef wecrah nnes deg wecmat, tuceffna nnes ad tettwaɛarra deg wegraw *n ṛgens*.

²⁷ Wenni iyzin tasraft, ad dayes iwḍa simant nnes u wenni isseqnunnuyen ict n teṣḍart, ad ɣares dd-tedweṛ.

²⁸ Iṛes issxarriqen icarreh wenni ittareddḡen u ijj n uqemmum areqqay *s teḥraymect* ittawi-dd ṛxirbet.

27¹ War ttfeyyec zeg wass n tiwecca, mayar cek war tessined ca min dd i ɣa yawi wass.

² Ejj ijj n ubarrani ad cek icenneɛ, war iḡi aqemmum nnek, ijj n midden, war iḡi iyencicen nnek.

³ Ddqeṛ n wezru, řewzen n yejdi, *maca* afugem n ubuhaři idqeṛ x tnayen idsen.

⁴ Tafqeḥt d udduqgez n ufugem aqa-ten qeṣḥen, *maca* man wen izemmaren ad iqqim ibedd ɣar wasem?

⁵ Teḥṛa tarbiyyet s bṭayṭay x tayri innuffaren.

⁶ Iyeczimen n wenni *cek* ittexsen aqa d řeɛṛamat n teṣḍiqt, *maca* isudimen n yenni *cek* icarrhen aqa sennej i řeɛqeṛ.

⁷ Řeɛmar ijjwnen iɛejjen x tamment n teɣraṣt, *maca* i řeɛmar iḡuzen marra min yarezgen d miziḍ.

⁸ Am ijj n wejḍiḍ iṭṭaw *igg^wed* zi řeucc nnes, ammu *i iḡa* ijj n weryaz nni i ɣa iṭelleen barra x wemcan nnes.

⁹ Zzect d řebxur ssfarraḥen uṛ, ammu *ɛawed* tamseɛɛaft icnan n ijj n umeddukkeṛ zi ccwar n wuṛ.

¹⁰ War semmeḥ deg umeddukkeṛ nnek, uṛa deg umeddukkeṛ n babac, war ttidef ca di taddart n umac deg wass n arziyyet nnek. Iḥṛa ijj n wajjar yudes x ict n tawmat tigg^wej.

¹¹ Iṛi d miyis, a mmi inu, u sfarḥ uṛ inu, mahend necc zemmareɣ ad arreɣ x wenni i d ayi i ɣa isseḥqaren.

¹² Wenni ifetnen ittwaṛa řɣar uca issnuffara ixef nnes *maca* iqubbaniyyen arennin gguren uca ttwaɛaqaben

¹³ Maṛa ijjen iddakkwaṛ d aḍman i ijj n ubarrani, *xenni* ksi arruḍ nnes uca ksi t d arhan i yict temyart zi barra.

¹⁴ Wenni ittbarken ameddukkeṛ nnes zic ɣar tuffut s tmijja ijehden, aqa man aya ad as ittwaḥseb d nneeṛet.

¹⁵ Tuddimt war ittbeddin deg wass n wenṣar ijehden amecnaw ict n temyart ittemcubbucen.

¹⁶ Wenni ittexsen ad tt ibelleɛ, *am wenni* ittexsen ad ibelleɛ asemmiḍ u afus nnes ad iṭṭef zzect.

¹⁷ *Am* weryaz isseqḍaɛen uzzaṛ s wuzzaṛ, *ammu* isseqḍaɛ ijj n weryaz udem n umqarreb nnes.

¹⁸ Wenni iħeṭṭan x ijj n wartu, ad icc řyığeṭ nnes
u wenni iħeṭṭan bab nnes, ad ittwacennec.
¹⁹ Am mammec *teğa s* waman, ijj n wudem *arendad n* wudem nneḍni,
ammu *am tisit* wuř n bnaḍem i bnaḍem.
²⁰ *Am* řaxart war tzemmar ad tejjiwen,
ammu uřa d tiṭṭawin n iwdan war zemarent ad jjiwnent.
²¹ Aṭenjir n usefsi i nnuqart d ufarran i wurey,
ammu i iğa uřa d aryaz ełahsab min imeddeḥ.
²² Mařa teddzed abuhaři s wezduz di řmehraz jar řḥebb n temzin,
tubbuheřya nnes war xas tḥeyyid.

²³ Ḥḍa maḥend ad tessned mammec ittban wuği nnek,
u wejjeh uř nnek řar tḥimriwin nnek.
²⁴ Mařa řeksibet war tettiymi i řebda
niy mma ggur ad iqqim ttaj zi jjiř ař jjiř nneḍni?
²⁵ Mařa ittwakkess arrbię uca iban-dd uęemmuy *aziza*,
u ittwaḥtec wefsu x idurar,
²⁶ *xenni ad iřin* izmaren i warruḍ nnek
u iřayden i ttaman n tmeşyiwt i yijj n yeyyar
²⁷ uca ggur ad řarek yiři min teḥwajed n uyi n tyaṭin,
am macca i taddart nnek uřa d řeęweč i tiywin nnek.

28¹ Iefferan ttrakkwařen waxxa war *dinni* wi *iten* iḍaffaren,
maca imseggaden daysen taryast am ijj n wayrad.
² Zi ssibbet n ueeddi n temmurt *tekken xas* aṭṭas n řḥukkam,
maca s ijj n bnaḍem s řeęqeř d tussna ad iqqim řḥeqq *ibedd* i yijj n řweqt d azirar.
³ Ijj n bab umesci u netta d wenni iħeşşaren imeḥdajen,
am ijj n wenřar ittawyen marra *s manaya* war ittyimi ead weyrum.
⁴ Inni ittejjan ccariea ssemyaran aefferan,
maca inni iħeṭṭan ccariea, tmenyan akidsen.
⁵ Iryazen iefferan war fehmen řḥeqq,
maca inni yarezzun SIDI, fehmen i kuřci.
⁶ Iḥřa ijj n umezřuḍ nni igguren di řekmaret nnes,
x wenni igguren x ibriden ifaryen, *waxxa* netta d bu-wağřa.
⁷ Wenni iħeṭṭan ccariea, d ijj n mmis ifehhem,
maca wenni d ameddukkeř n imelhaf, yarra babas ad issedḥa.
⁸ Wenni issemyaran ağřa nnes zi arriba d arbeḥ,
issmuna aya i wenni itṭḥinnan x imeḥdajen.
⁹ Wenni issḥeyyaden amezzuę nnes zeg useęi n ccariea,
ead tazaęit nnes d nnei.
¹⁰ Wenni ittarran iřdiqen ad weddaren x ijj n webrid aefferan,
netta simant nnes ad iwḍa di tesraft nnes,
maca inni di teğa řekmaret ad warten min işebḥen.
¹¹ Bu-wağřa i itteggan ixef nnes d amiysi d tiṭṭawin nnes,
maca ijj n umeḥdaj nni di teğa řefhamet, yargeb xas.
¹² Mařa ad sřiwiřwen imseggaden s řefraḥet, aqa ḍin aeuęi ameqqran,

maca maŕa kkaren-dd ieffanen, ad issnuffar bñadem *ixef nnes*.

¹³ Wenni iddaŕen ixetŕan nnes, war ittefŕih,

maca wenni zẏaysen ineemen u ittŕeyyad xasen, ad yaf arrahmet.

¹⁴ Sseed n bñadem nni ittegg^wden SIDI bŕa abeddi,

maca wenni isseqsahen uŕ nnes, ad iwða di řyar.

¹⁵ *Am* ijj n weyrad ittarrujduden u *am* ijj n ddub ittazŕen zi ssa řar diha,

ammu iřa ijj n řhakem aeffan x ijj n řgens amezŕuð.

¹⁶ Ijj n řhakem nni iħwajen řefhamet u ittawi-dd řehşaret aŕas,

maca icarreh tŕmee, ad izzuggart ussan nnes.

¹⁷ Ijj n bñadem ittwaħşaren umi issizeŕ idammen n ca n yijjen,

ad yarweŕ řar wenðeŕ. War ttejji ħed ad t iawen.

¹⁸ Wenni igguren *abrid nnes* di teşdiqt, ad injem,

maca wenni igguren x tñayen n ibriden faryen,

war ittceŕŕar ad iwða.

¹⁹ Wenni icarrzen tammurt nnes, ad ijjawen s weřrum,

maca wenni iðeffaren ayt n farq-cyeŕ, ad ijjawen zzeŕð.

²⁰ Aryaz di iřa řaman aŕas *ad iksi* aŕas n lbarakat,

maca wenni ittqeğiqen ħima ad igg agŕa, war ittwiħsib d amezdag.

²¹ Asfarz n wudmawen war iři mliħ,

mařar i yijj n uŕeqquz n weřrum *izemmar* ca n weryaz ad igg ddenb.

²² Wenni ittqeğiqen řar wagŕa, aqa d aryaz s tiŕŕ n ueqqar,

maca netta war issin aqa aħdaj ad řares dd-yas.

²³ Wenni itteaqaben ijj n bñadem, ad yaf nniemet řar uneggar,

ktar x wenni ittwaŕan s yiŕes nnes.

²⁴ Wenni itteccaðen babas niy yemmas uca iqqar

‘War iři d ddenb!’, aqa netta d acric n ijj n bu-řaxart.

²⁵ Wenni di iřa nnfaxet, issekkara-dd amcubbec,

maca wenni ittcaŕan x SIDI, ad idweŕ labas xas.

²⁶ Wenni ittcaŕan x wuŕ nnes, aqa d abuhaŕi,

maca wenni igguren abrid nnes di tiyit ad injem.

²⁷ Wenni itticcen i imezŕað, war dayes ittiŕi bu řeyben,

maca wenni itteqqnen tiŕŕawin nnes, ad ittwaneeŕ aŕas.

²⁸ Maŕa kkaren-dd ieffanen, *xenni* ittnuffar bñadem,

maca maŕa ttwahellken nitni, ad dd-mmarenynen imseggaden.

29 ¹ Ijj n weryaz, wenni, awarni řami t eaqben aŕas n twaŕawin, isseqsŕen yiři *nnes*,
ad yarez deg ijj n umur, *xmi* war din iři ugenfu.

² Maŕa dewŕen imseggaden s tẏemmar, *xenni* ifarreh řgens,

maca maŕa iħkem ueffan, ad izhar řgens.

³ Bñadem ittexsen tiyit, issfarrah babas,

maca wenni d amŕaħ n řeqħab, ittareddağ agŕa *nnes*.

⁴ Ijj n ujeğid issbedda tammurt s řheqq,

maca aryaz nni issgaecaden dðariba aŕas n twaŕawin, iheddem itt.

⁵ Aryaz nni isswaŕan amqarreb nnes,

ibezzeet ict n traccia i iðaren nnes.

⁶ Deg useddi n ijj n weryaz aeffan *innuffar dayes* ijj n řfex,

maca amsegged ittesriwřew u ifarreh.

⁷ Amsegged issen ddeewet n imhedajen,
aeffan *maca* war ifehhem tussna.

⁸ Imestehzayyen ssekaran ayewwey di tendint,
maca imiyisen ssneqřaben afugem.

⁹ *Mařa* amiyis iki-dd tanfuč i ijj n ubuhaři,
xenni iseeear wanita u idehheč, břa mma i řa yareyyeh.

¹⁰ Iryazen n idammen carrhen amezdag,
maca iřdiqen arezzun *ad ssnejmen* řeeamar nnes.

¹¹ Abuhaři ideęeq i marra buhbeř nnes,
maca miyis ittqemmeē itt.

¹² Řřhakem nni itticken taynit i řřard ixarriqqen,
marra imsexxaren nnes *ad iřin* d ieeffanen.

¹³ Amezřud d uđemmaē msagaren, SIDI issnewwar tiřřawin n tnayen idsen.

¹⁴ Ajeęid nni itticken tasyart i imehdajen,
řkursi nnes ad iqqim ibedd i řebda.

¹⁵ Arekkud d uwebbex tticken tiyit,
maca ijj n uřenjir jjin t i yixef nnes, ija yemmas ad tessedřa.

¹⁶ Mařa dewřen ieeffanen jehden, *xenni* yarenni uxetřtu,
maca imseggaden ad řaren wetřtu nsen.

¹⁷ Arebba mmic u netta ggur ad cek issareyyeh
u netta ad iwc *lbarakat* timiziđin.

¹⁸ Mařa war din tamezřiwt, ittuccuř řgens,
maca sseed n wenni iřettan ccariea.

¹⁹ Ijj n umsexxar war itteji ad t arrebban,
mayar waxxa netta ifehhem xak, war xas ittarri ca.

²⁰ Ma cek *emmarř* war tezrid ijj n weryaz ittqeęiq s wawařen nnes?
Aqa din asitem ktar i ubuhaři uřa xas.

²¹ *Mařa* ittwassubeđ umsexxar zi temzi,
ggur ad idweř řar uneggar war ittqidi.

²² Aryaz ittarrujduden isekkara-dd amcubbec
u ijj n bab n řseur ittegg ařřas n ixetřřan.

²³ Nnfaxet n bnadem ggur ad t isswađee,
maca amwađee n buhbeř ad as ittwassgg ccan.

²⁴ Wenni ibetřřan ak-d uxewwan, icarreh ixef nnes,
mayar netta ittesřa i nneeřet, *maca* war t iqqar ca.

²⁵ Tiggwudi n iwdan tneddeh řar řřex,
maca wenni ittcařan x SIDI, ad ittwasgaēeed di řaman.

²⁶ Ařřas arezzun uđem n řřhakem,
maca tasyart n kuř ijj tettas-dd zi SIDI.

²⁷ Aryaz ayeccac d nnei i umsegged,
maca wenni d ařdiq deg webrid nnes, aqa-t d nnei i useffan.

Awařen iweznen n Ajur

30¹ Awařen n Ajur, mmis n Yakeh. Řħukm issnexřæen.
Awař n weryaz ijeħden i Itiyil, i Itiyil d Ukal.

² Aqa necc d aqeffuħ n weryazen
u řefhamet n bñadem war ħari teġi,

³ u necc war řmidey tiyit,
mahend ad ħari tiři tussna n Umqeddes.

⁴ Wi iġaæeden ħar ujenna uca ihwa-dd?
Man wen iyarwen ašemmiđ deg ifassen nnes?

Wi issenñden aman deg warruđ?
Wi yarekknen marra tineggura n temmurt?

Man isem nnes u man isem n mmis,
mařa cek tessned t?

⁵ Marra tawařin n Arebbi ttwašeffant,
aqa netta d adurri i yenni xas ittcařan.

⁶ War arenni ħar wawařen nnes,
ħima netta war cek ittwebbex
u ad tbaned-dd cek d bu-ixarriqen.

⁷ Necc ttarey ac tnayen n tmesřayin,
war xafi tent qeřteę qbeř i ħa mmtey necc.

⁸ Sigg^wej xafi min ibeđřen d řhard ixarriqen,
war d ayi tticc zzeřđ uřa d wagřa,
seedu ayi-dd tasyart inu i d ayi dd-ittasen zeg weyrum,

⁹ mařa lla, xmi i ħa jjiwney, ad tağ ad cek nkarey,
ad iniy 'Wi iġan d SIDI?', niy xenni, mařa zeřdey, ad acarey
u ad ggey řeib deg yisem n AREBBI inu.

¹⁰ War ceqqef deg ijj n umsexxar ħar sides nnes,
ħima netta war cek ineeęę u *xenni* ittxeřša i cek ad tettwafdid.

¹¹ *Aqa din* ijj n jjiř i ineeęřen babas
u war ittbarek yemmas,

¹² ijj n jjiř i *yeġan* d amezdag di titřawin nnes,
maca war ittwassird zi řexmej nnes,

¹³ ijj n jjiř s řxezrat inefxen
u s wabriwen nnes iġaæeden,

¹⁴ ijj n jjiř s teymas am řesyuf u s teymart am řemwas,
ħima ad řarđen imwađeen zi temmurt d imezřađ zeg iwdan.

¹⁵ Tadda ħares tnayen n yessis 'Ewcl' 'Ewcl'
Aqa din třata nni eemmarř ad jjiwnen,
arebea eemmarř ad inin 'Cfal'

¹⁶ Řaxart d řemřawet ibelleen,
d temmurt i war ijjwnen eemmarř zeg waman,
d tmesi i iqqaren eemmarř 'Cfal'.

¹⁷ Ict n titř i issstehzan zi tbatat

u tessəḥqar tayemmat,
ad tt qeṣṣen ibayriwen yar teɣzart
u imeɣyanen n ugider ad tt ccen.

¹⁸ Tɣata-ya *n tmesɣayin* edunt ayi s řečjeb,
arebɛa war tent ssineɣ:

¹⁹ abrid n ugider deg ujenna, abrid n ufiyar tiwa n tešdart,
abrid n uɣarrabu di řwest n řebḥar u abrid n weryaz s tḥarmuct..

²⁰ Ammu i tettegg abrid n ict n temɣart izennan:
nettat tettett, tessirid aqemmum nnes
uca teqqar 'Necc war ggiɣ walu d řyecc!'

²¹ Sadu tɣata *n tmesɣayin-a* i tettenhezza temmurt,
sadu arebɛa nni war tzemmar ad teksi řehmeř:

²² sadu ijj n umsexxar mařa netta idweř d ajeğid
u sadu ijj n ubuhaři mařa netta ijjwiwen s weɣrum,

²³ sadu ict n temɣart tettwacarh mařa nettat temřec
u sadu ict n tesmeyt mařa nettat tuzzeř x lallas.

²⁴ Arebɛa-ya d imeɣyanen qaɛ x temmurt,
ɛad nitni d imiyisen qaɛ.

²⁵ Tikedfin war ġint d řgens ijeḥden,
maca ɛad nitenti ssewjadent macca nsen deg unebdu.

²⁶ Iḥarmcaren d ijj n řgens nhřa jjhed,
maca nitni bennan tazeddiyt nsen x tešdart.

²⁷ Tamuyri war řares bu ajeğid, *waxxa amenni* iffey s usettef.

²⁸ Azermummi tzemmarad ad t tetťfed s tnayen n ifassen,
ɛad aqa-t netta di řeqsur n ijeğiden.

²⁹ Tɣata-ya řsurufen s řeezz,
arebɛa gguren s tecři tecneɛ.

³⁰ Ayrad, bu-teɣruđt jar řmar,
wenni war ittwexxiren zzat i řed.

³¹ Ijj n uyiřas nni ittšaran s řeezz niɣ amyan
d ijj n ujeğid nni yar iğa uřayi n umenyi.

³² Mařa cek teggid s tebbuheřya am tesgačɛaded ixef nnek
u am txemmemed di teḥraymect: sars fus x uqemmum!

³³ mařar asendu n uyi ittawi-dd trussi
u asendu n tinzar ittawi-dd idammen
u asendu n uxeyyeq, ittawi-dd amcubbec.

31¹ Awařen n Lamuyil, ajeğid.
Řhukm issnexřaen i zi twebbex it yemmas.

² Min *din*, *a* mmi inu, min *din*, *a* mmi n weřsin inu?

Min *din*, *a* mmi n lwueud inu?

³ War ttic tizemmar nnek i temřarin
uřa ibriden nnek i tinni itthellaken ijeğiden.

⁴ War dd-tusi i ijeğiden, *a* Lamuyil, ad swen binu
uřa i yenni řar teđa řřulřa ad mezren di ccrab.

⁵ Niy ad isuw u ad ittu lfariřa
u *xenni* ad issřary tanfuč n marra imxeyben.

⁶ Ewc ccrab i yenni i řa ittawahllken
uřa d binu i yenni i di iđa wečřan amarzag di řesmar nsen.

⁷ Ejj it ad isuw u ad ittu zzeřđ nnes
u war ttxarrař di tamara ead.

⁸ Arzem aqemmum nnek i iziynan,
i tesřart n iyujiřen.

⁹ Arzem aqemmum nnek, řkem s řhukm nican,
ewc i umezřuđ tasyart.

¹⁰ **Alif.** Man wen i řa yafen ict n temřart imehřden?
Ttaman nnes iedu marra tiyaqutin.

¹¹ **Bat.** Xas i ittcařa wuř n sidi nnes,
war d as ittxeřši řxir.

¹² **Gimel.** Nettat tettegg as min iřebřen u maci řřar,
marra ussan n tudart nnes.

¹³ **Dalit.** Nettat tarezzu tađuřt d tiffest
u txeddem s ifassen nnes imehřden.

¹⁴ **Hi.** Nettat tegga am řřarrabut n usebbab,
zi řagg^waj tettawi-dd macca nnes.

¹⁵ **Vaw.** Netta tettnakkar umi ead teđa ģiřet
u ttic macca i taddart nnes
u tasyart *nsent* i temsexxarin tibřiřin nnes.

¹⁶ **Zayin.** Nettat tettarrař deg iyyar u tetteřřef it,
zi řyiřet n ifassen nnes tezzu ijj n weřwic n tzayart s ifassen nnes.

¹⁷ **Xit.** Nettat tbekkes tijeinna nnes s jjeħd
u tessemħađ iyağen nnes.

¹⁸ **Tit.** Nettat řhekkar i řefđeř n tsebbabt nnes,
řefnar nnes war ixessi di ģiřet.

¹⁹ **Yud.** Nettat tesswizzeđ ifassen nnes řar trukka
u ifassen nnes řřfen tazđa.

²⁰ **Kaf.** Nettat tarezzem afus nnes i tamara
u nettat tesswazzađ ifassen nnes i umezřuđ.

²¹ **Lamid.** Nettat war tettegg^wed zi taddart nnes di ssibbet n wedfeř,
mayar marra taddart nnes řares arruđ arjuwani.

²² **Mem.** Nettat tegga tisuntawin n zwaq,
arruđ nnes *zi* řeqřen azdad u *zi tcuqet* tarjuwanit.

- ²³ **Nun.** Aryaz nnes ittwassen di tewwura,
xmi ittyima netta ak-d imyaren n temmurt.
- ²⁴ **Samix.** Nettet tettegg arruḍ n arrimet uca tezznuza it,
nettat tezznuza ibuyas i Ukenani.
- ²⁵ **Ǝayin.** Tizemmar d řeezz d arruḍ nnes
u nettat tḍeḥḥec *tesfarnin* x wass i dd ya yasen.
- ²⁶ **Pi.** Nettet tarezzem aqemmum nnes s tiyit
u *aqā din* tyuri s tmexsiwt icewwaren x yiřes nnes.
- ²⁷ **Tsadi.** Nettet tḥeṭṭa x min ittemmsaran di taddart
u ayrum n řeegez nettat war tettett .
- ²⁸ **Quf.** Iḥenjiren nnes ttekkaren u s řefraḥet ssemyaran tt ,
uřa d aryaz nnes ittmeddeḥ itt.
- ²⁹ **Rix.** Aṭṭas n tyessit ggint timegga jehdent,
maca cem teḍdud-dd ten marra.
- ³⁰ **Cin.** Řebhut tcemmet u azri ifenna,
maca tamyart nni ittegg^wden SIDI, ad tt ssemyaren.
- ³¹ **Taf.** Wcem as řyiḡet n ifassen nnes,
u jjem timegga nnes ad as řebbḥent yar tewwura.

Ambarreħ

Marra ad ifna

1¹ Awařen n Umbarreħ, mmis n Dawud, ajeğid di Urcalim.

² D ibeṭṭařen qae, iqqar Umbarreħ, d ibeṭṭařen qae, aqa kuřci di řbaṭeř. ³ Man řefdeř i iğan ȳar bnađem di marra amarret i zi ittmarret sadu tfuct? ⁴ Jjiř iggur, iij n jjiř *nneyni* ittas-dd, *maca* tammurt ad teqqim tbedd i řebda. ⁵ Tneqqar-dd tfuct u tfuct tȳeđi *eawed*, u ad marr deȳya ȳar manis i dd-tneqqar. ⁶ Netta iggur ȳar ljanub d ittennden ȳar ccamal. Am iggur ittenneđ u ittenneđ usemmiđ, u ittyima eawed usemmiđ iddakkwař-dd netta ȳar uduwwar nnes. ⁷ Marra iȳezran ttkebban di řebħar, *waxxa amenni* war ittccuri řebħar. ȳar manis dd-ffȳen iȳezran, dinni iddakkwařen nitni ħima eawed ad raħen. ⁸ Marra timesřayin ggurent břa qeṭṭu, uřa d iijen war izemmar ad xas yini ca. Eemmarř tiṭṭ ad tejjjawen zeg wezri uca amezzuȳ eemmarř ad ijjawen zeg utesři. ⁹ Min tuȳa iğan, ad yiři, min ittwaggen, ad ittwagg eawed. War *din* iđi jdid sadu tfuct. ¹⁰ Ma aqa din ca n řħajjet qqaren xas “Xzar man aya n jdidl?” Aqa-tt din deg ikuden nni tuȳa iğan qbeř i neccin. ¹¹ War iđi d ixarriřen x yenni tuȳa d imezwura uřa x ineggura nni dd i ȳa yasen ead. War ttiřin ixarriřen xasen ȳar yenni dd i ȳa yasen ead.

Tarezzut n Umbarreħ

¹² Necc, Ambarreħ, tuȳa-yi d ajeğid x Israyil, di Urcalim. ¹³ Necc tuȳa kksey deg wuř inu ad arzuȳ s tussna u ad beqceȳ di marra min imsaren sadu ujenna. Man aya d iij n ccȳeř iwear, iwca i-t AREBBI i tarwa n bnađem ħima ad dayes řhan. ¹⁴ Necc zriȳ marra timegga i ittwaggen sadu tfuct, u aqa da, marra aya tuȳa-t di řbaṭeř d weđfar n usemmiđ. ¹⁵ Min ifarȳen war izemmar ad ittwaseggem ead, u min ittxeřřan, war izemmar ad ittwahseb. ¹⁶ Necc ssiwřeȳ ak-d wuř inu, nniȳ “Aqa da, necc sseȳareȳ tussna inu uca arniȳ dayes, mahu marra inni tuȳa izeddeȳen di Urcalim qbeř inu. Uř inu izra aṭṭas n tiȳit d tussna. ¹⁷ Necc ggiȳ uř inu maħend ad dd-awȳeȳ tiȳit, *maħend* ad ssneȳ aṭemmes d tubbuheřya. Necc ufiȳ uřa d man aya aqa d ađfar n usemmiđ. ¹⁸ Maȳar deg waṭṭas n tiȳit din aṭṭas n řhemm u wenni yarennin di tussna, yarenni deg wemnus.

Abarrec n tmesřayin n tudart

2¹ Necc nniȳ deg wuř inu “As-dd xenni, ad cek qeğbeȳ s řefraħet. Xzar ȳar min icnan!” Aqa da, uřa d man aya aqa-t di řbaṭeř. ² I tadeħħact nniȳ necc “D tabuhařit *cem*!” u i řefraħet “Min d i ȳa tawi amenni?” ³ Necc arzuȳ deg wuř inu umi ssarecȳeȳ arrimet inu s binu, di řweqt mani uř inu s tiȳit iṭṭef *řřayem*, u umi řesȳeȳ di tubbuheřya ařami ggur ad řareȳ min iğan ħsen qae i tarwa n bnađem maħend ad t ggen sadu ujenna am ħessben s řmeqřub řqedd n wussan n tudart nsen.

⁴ Necc arniȳ di řeȳareť n min ggiȳ. Necc ssbeddeȳ i yixef inu tudrin, zzuȳ tazayarin i yixef inu. ⁵ Necc ggiȳ iħwicen d iftisen am inni n jjennet uca zzuȳ daysen marra markat n ieeqqayen

1:2 Izhd. 62:10; 144:4

1:3 Amb. 2:22; 3:9

1:4 Izhd. 104:5

1:7 Ayub 38:8, 9, 10; Izhd. 104:9, 10

1:9 Amb. 3:15

2:1 Lk. 12:19

n tcejjura.⁶ Necc ggiy iyeřmamen ccuren s waman ħima ad zzaysen sseswey azęar maĥend ad ssuffyent tcejjura.⁷ Necc syiř isemyan d tsemyin uca dewřen yari d imsexxaren ittwarwen di taddart inu. Tuęa yari uřa d ict n tħimart d tameqqrant n ifunasen d wuęi, ațas x marra inni tuęa ięan di Urcalim qbeř xafi.⁸ Necc ssmuney i yixef inu uřa d nnuqart d wureę d řeknuz n ijeęiden u zi leamalāt. Necc debbarey-dd i yixef inu imeynujen d tmeynujin uřa d min zi mmezren tarwa n bnadem: tamęart d temęarin.⁹ Necc arnię di řemyaret inu uca arnię-dd ațas, mahu wenni ięan qbeř i necc di Urcalim waxxa amenni teqqim tussna tbedd akidi.¹⁰ Marra min ięan d mezri di tițawin inu, war i d asent qdięey. War menęey i wuř inu uřa d ict n řħajjet, maęar uř inu ifarħ zi ssibbet n marra amarret inu: ta d tasęart n marra amarret inu.¹¹ *Řami* xemmey řar marra timegga inu, min ggin ifassen inu, u řar umarret nni ggiy am d ayi tuęa ttmarateę. Aęa da, *ufiř* man aya marra aęa-t di řbațeř d weđfar n usemmiđ uca war *din* ięi bu řeđeř sadu tafuct.

Tiřit d tubbuheřya

¹² Necc ggiy udem inu maĥend ad zareę tiřit, uřa d ațemmes d tubbuheřya, maęar min iena bnadem nni i d i řa idfaren ajeęid, nni yarecčen ațas zeg wami?¹³ Necc zriř aęa tiřit teędu x tubbuheřya *s wațas*, am teędu tfawt x taęest.¹⁴ Amusnaw řares tițawin deg uzeęiř nnes, *maca* abuhaři iggur di taęest. *Waxxa amenni* ufiř aęa řreqqef i-ten marra tira d ict.¹⁵ *Xenni* nniř deg wuř inu “Mařa teřqef abuhaři, ad teřqef uřa d necc. Mayemmi i řa meyyzey s tussna?” *Xenni* nniř deg wuř inu “Uřa d man aya aęa-t di řbațeř.”¹⁶ Maęar war ittiři řeqran x umiřiř uřa x ubuhaři eawed. Deg wussan dd i řa yasen ad ittwattu marra. Ma war immut umiřiř am ubuhaři?¹⁷ Bdiř ad carheę tudart, maęar min ittwaggen sadu tafuct, tewđa-dd xafi *myir* d tamara, maęar man aya marra aęa-t di řbațeř d weđfar n usemmiđ.¹⁸ Bdiř eawed ad carheę amarret inu i zi marrteę sadu tafuct, maĥend ad t jjeę i yiř n bnadem nni i řa yiřin awarni ayi.¹⁹ Wi issnen ma netta ad yiři d amiřiř niř d abuhaři? Aęa ggur ad iřelleř x marra amarret inu i zi marrteę u i zi tuęa řiř d amiřiř sadu tfuct. Aęa uřa d man aya aęa-t di řbațeř.²⁰ *Řexdenni* nnqerbey necc ařami jjiř uř inu ad iqneđ x marra amarret inu i x tuęa marrteę sadu tfuct.²¹ Maęar *waxxa* aęa din iř n bnadem i umi dd-yusa warber nnes ak-d tiřit d tussna d tzemmar, *ead* ittxeřsa ac ad t iwc i yiř n bnadem i war imarrten i man aya. Uřa d man aya aęa-t di řbațeř d ict n tuęeffna d tameqqrant.²² Maęar man řeđeř řar bnadem zi marra amarret nnes u zi tarezzut n wuř nnes i zi ittmarrat sadu tfuct?²³ Maęar marra ussan nnes myir d wemnus uřa ccęeř nnes *myir* řhemm. Ead di řiřet war yareyyeř wuř nnes. Uřa d man aya aęa-t di řbațeř.²⁴ War din ięi d lemlih i bnadem x macca d tseswit uřa x umi ięebba řeęmar nnes řar marra amarret nnes. Necc zriř aęa uřa d man aya *yusa-dd* zeg ufus n AREBBI.²⁵ Maęar man wen izemmaren ad icc niř man wen izemmaren ad yawi ařiqqi, barra i Necc?²⁶ Maęar netta itticc tiřit d tussna d řefrařet i bnadem nni icnan zzat i wudem nnes. *Maca* i umednub itticc as ccęeř maĥend ad iyarw u ad issmun, ħima ad t iwc *xenni* i wenni ięan icnan zzat i wudem n AREBBI. Uřa d man aya aęa-t di řbațeř d weđfar n usemmiđ.

2:6 ‘azyar’ - niř ‘řyabet’ niř ‘tazgant’.

2:7 ‘imsexxaren ittwarwen di taddart inu’ - s Teibraniť ‘ayť n taddart’, ixs ad yini isemyan niř imsexxaren nni ittwarwen di taddart n bab nsen, war dd ttwasęen zi barra. Iř n umsexxar am wanita ittwahřab d amezwaru n marra isemyan di taddart n sides.

2:12 Amb. 1:17; 7:23

2:22 Amb. 1:3; 3:9

2:24 Amb. 3:12, 22; 5:18; 8:15

2:26 Ayub 27:16, 17; Awřn. 28:8; Amb. 3:13

Marra yares tsææet nnes

3¹ Marra yares řmijař nnes u aqa din tasææet *ittwaggen* i kuř tamesřact sadu ajenna.

² Aqa din ict n tsææet n tarwa d ict n tsææet n řmewt,
ict n tsææet n tazžut u d ict n tsææet n weqřæe n min itwazžun,

³ ict n tsææet n tmenyiwt d ict n tsææet n usgenfi,
ict n tsææet n wehdam d ict n tsææet n řebni,

⁴ ict n tsææet n imetřawen d ict n tsææet n tdeřřhact,
ict n tsææet n wecđan d ict n tsææet n ccđih,

⁵ ict n tsææet n uřejjar n wežru d ict n tsææet n wejraw n wežru,
ict n tsææet n udarree d ict n tsææet n řaggwaj x udarree,

⁶ ict n tsææet n tarežzut d ict n tsææet n uweddar,
ict n tsææet n uxemmer d ict n tsææet n useyyeb,

⁷ ict n tsææet n ucarreg d ict n tsææet n uxeyyed,
ict n tsææet n useydi d ict n tsææet n řřard,

⁸ ict n tsææet n tayri d ict n tsææet n wecrah,
ict n tsææet n garra d ict n tsææet n řehna.

⁹ Man tizi řar wenni ixeddmnen x min xef yarebber? ¹⁰ Necc žriř ccyeyř nni iwca AREBBI i tarwa n bnadem mařend ad zzayes ssihřen ixef nsen. ¹¹ Netta igga marra d ařebřan di řweqt nnes. Igga uřa d akud i řebda deg wuř nsen, břa mma izemmar bnadem ad ihaka di tmeġga nni igga AREBBI zeg umezwaru yares ař aneggaru. ¹² Necc ufiř war řarsen iři min ihřan x minni farrřen *iwdan* niř ad ggen mezri di řweqt meřmi nitni *ead* ddaren. ¹³ U aqa kuř bnadem ad icc u ad isu uca ad yarr mezri di min iřebřen ak-d marra amarret nnes. Aya d ict n tarzeft n AREBBI.

¹⁴ Necc ssney aqa marra min itteġg AREBBI, ad yiři i řebda. War yares ittmarni walu u war zzayes ittwassenqis walu. AREBBI igga *i-t* mařend ad ggwedden zzat i wudem nnes. ¹⁵ Min iřan, tuřa iřa qbeř, uca min i řa yiřin, tuřa iřa *ead*. AREBBI yarezzu x min iedun.

Actab n umseġged d inni war isegġden

¹⁶ U aqa žriř sadu tfuct amcan n řřeqq, aqa iselleř din řyecc, uřa d amcan n tseġda, aqa din řřar. ¹⁷ Necc nniř deg wuř inu “AREBBI ad ihkem amseġged d ueeffan, mařar dinni ict n tsææet i kuř tamesřact u i qaē řxedmet.” ¹⁸ Necc nniř deg wuř inu “Aqa di řřweē n tarwa n bnadem, aqa AREBBI ad ten issiřef u nitni ggur ad twařan aqa nitni amecnaw řmař, nitni deg ixef nsen.”

¹⁹ Mařar x tira n tarwa n bnadem u x tira n řmař: nitni řarsen tira d ict. Am mammec immut wa, immut uřa d wennedni, marra idsen řarsen d twarrit n nnefs d ijj. War din iři řefdeř i bnadem x řmař, mařar marra aqa-t di řbařeř. ²⁰ Marra idsen gguren řar ijj n wemcan, marra nitni zeg ucař uca ad dd-dewřen řar ucař. ²¹ Wi issnen ma buřber n bnadem ad igæeed řar sennej u buřbeř n řmař ad dd-ihwa řar temmurt? ²² Ammu i twařiř war iři min ihřan x minni ifarřeř bnadem di tmeġga nnes, mařar man aya d tasyart nnes, minzi man wen izemmaren ad t yarr ař i řa iřar min i řa yiřin awarni ař?

Wenni iħeṣṣaren d wenni ittwaḥṣaren

4¹ Żriy *ɛawed* marra ddeġ i ittwaġgen sadu tfuct. Xzar, aqa da imetṭawen n yenni ittwaḍeġen, inni war ħar *iġi* umfewwej. Iffey-dd leunf zeg ufus n yenni ten ittedġan, *maca* war ħarsen bu umfewwej.² Necc šebbħey imettinen nni immuten *ɛad aṭṭas zeg wami*, zeg inni iddaren, inni *ɛad* iddaren.³ Iħran xasen s tnayen idsen d wenni war iġin *ɛad*, d wenni war iẓrin timegga tieeffanin nni ittwaġgent sadu tfuct.

⁴ Necc żriy marra amarret d marra tizemmar di řxedmet, aqa-t myir d ameanad n ijj ak-d wennedni. Uřa d man aya aqa-t di řbaṭeř d weđfar n usemmid.⁵ Abuhaři idfes ifassen nnes uca ittett ddat n ixef nnes.⁶ Iħřa ijj n wuru *n ufus* iccur s řhudnet uřa tnayen n ifassen ccuren s umarret d weđfar n usemmid.

Tamara n wenni weħdes

⁷ ɛawed żriy *ca* min iġan di řbaṭeř sadu tfuct.⁸ Aqa *din* ijjen *aqa t ħafi* u war din wenni d wiss tnayen i ibedden ħares. Uřa war ħares iġi uħenjir u war ħares umas. War iġi uneggar ħar marra amarret nnes, uřa war tettyiwin tiṭṭ nnes zeg wagřa. “I umi tteggey tamara u ssekkiy tt di řeemar inu zi tcuni?” Uřa d man aya di řbaṭeř d ijj n ccyeř iwear i yeġa.⁹ Tnayen ħsen zeg ijjen waha, mařar nitni ħarsen řmunet d lemlih deg umarret nsen.¹⁰ Mařar mařa nitni wđan, ad issnekkar ijjen zeg umeddukkeř nnes ɛawed. *Maca* axeyyeb i wenni i iġan weħdes mařa netta iwđa, minzi war din ittiři ħed maħend ad t issnekkar ad ibedd.¹¹ ɛawed mařa tnayen řtsen munen, ad ħarsen yiři řeřmu, *maca* mammec i řa igg ijjen weħdes ad iħma?¹² Maca mařa netta, weħdes, yarna ijjen, *zemmaren nitni* s tnayen idsen ad ħarsen bedden. Ijj n wesyun immuden x řřata war iqetřtu deyya.

Ajeġid aħenjir d umiřis

¹³ Iħřa ijj n uħudri d amezřuđ d amiřis zeg ijj n ujeġid iwsar d abuhaři i war ifehhmen ɛad i weeřam.¹⁴ Mařar ad dd-iffey zi řeřbes maħend ad idweř d ajeġid waxxa netta ittwařreq-dd d amezřuđ di tgeldit nnes.¹⁵ Necc żriy marra inni iddaren i igguren sadu tfuct, *jmie* ak-d uħudri, wenni d wiss tnayen nni ggur ad ibedd deg wemcan nnes.¹⁶ War din aneggar ħar řgens nni am ikmeř nni zi izwar netta *am yixef*. *Waxxa amenni* uřa d inni dd i řa yasen awarni as, war zzayes farrħen. *Ammu* uřa d man aya aqa-t di řbaṭeř d weđfar n usemmid.

X řwuɛud i Arebbi

¹⁷ Hđa ařurif nnek mařa cek teggured ħar Taddart n AREBBI. Aqarreb ħima ad teshessed, ħsen zeg uwehheb n tyarřt s *ufus n* ibuħařiyyen, mařar nitni war ssinen walu u ammu i řa ggen min iġan d aeffan.

5¹ War tqeġiq s uqemmum nnek u hđa aqa uř nnek war ittemħizwar ad inřeq awař zzat i AREBBI. Mařar AREBBI deg ujenna, *maca* cek di temmurt. Iwa, ħakar ad iřin wawařen nnek udrusen.² Mařar am tirja tettas-dd s wařřas n řeřhu, ammu uřa d řħard n ubuħaři s wařřas n wawařen.³ Mařa cek teggid i AREBBI ict n tjaġit, war ttraja *ca xenni* maħend ad tt tkemmřed, mařar war d as tteřiben ibuħařiyyen. Min twaėded, ittxeřsa ad t tkemmřed.⁴ Iħřa mařa war twaėded, x mařa cek twaėded *maca* war tkemmřed.⁵ War tteřji aqa aqemmum nnek ad yarr arrimet nnek ad teřđa u war teqqar zzat i wudem n lmalak, aqa man aya d aweddar waha.

4:5 Awřn. 6:10; 24:33

5:3 Řxřa. 30:3; Aewd. 23:20

5:4 Aewd. 23:20, 21

Mayemmi i ya iffugem AREBBI x min teqqared u ad yareddeğ řxedmet n ifassen nnek? ⁶ Mağar deg wařtas n tirja, aqa daysent min iğan di řbařeř, ammu uřa deg wařtas n wawařen. X uya: Gg^wed AREBBI!

Inni iħeřřaren d řeħřaret

⁷ Mařa cek řhekkared řeħřaret n imezřad uřa d amnae n řřeqq d tsegda di leamala, war ttarjif ca x tmesřact, mağar x yijj n umeqqran aqa din wenni d ameqqran *xas* uca xasen bedden inni d imeqqranen *ead*. ⁸ Ijj n ujeğid ittceřřaren i temmurt *n tfeğřaħt*, aqa netta d řeřdeř i temmurt di marra iyezdisen.

Ad ifna agřa d bnadem

⁹ Wenni ittexsen ttmenyat, war ittjiwin eemmarř ttmenyat u wenni ittexsen agřa, eemmarř war ittjiwin řmunet *nnes*. Uřa d man aya aqa-t di řbařeř. ¹⁰ Mani ittmarni wagřa, ammu ttmarnin uřa d inni t i ya iccen. Man řeřdeř i ya iqqimen i aytbab nnes mğir tiřřawin nsen zemarent ad xzarent *aya*? ¹¹ D miziđ iđes n uxeddami, ma netta řares drus niğ ařřas n macca, *maca* i bab n wagřa afeyyed nsen war ten itteji ad řřsen.

¹² Aqa din ijj n řğar igga am řeħřac i zriğ sadu tfuct: agřa itteess xas bab nnes i druct i ixef nnes. ¹³ Ifna *zeema* wagřa nnes s ict n temsart d taeffant uca netta tuya yejj-dd mmis, *xenni* war řares iqqim walu *ead* deg ufus nnes. ¹⁴ Am mammec dd-iffey netta zeg ueddis n yemmas, *ammu i ya* ieqeb d aearyan. Ad yuyur am mammec i dd-yusa, war izemmar ad iksi uřa d ict n řřajjet zeg umarret nnes *zi marra min izemmar* ad *akides* iksi deg ufus nnes. ¹⁵ Uřa d ta d ict n tmesřact d taeffant: nican mammec i dd-yusa netta, ad yuyur. Man řeřdeř nnes *xenni* i wenni imarřen i uřemmiđ *waha*? ¹⁶ Eawed ittğima ittett di tağest ussan nnes am kemřen. Ittwamarret *s* řeħřac nnes d uduqgez nnes n lğadab.

¹⁷ Aqa da, min ttwařğ necc, aqa d lemlğ u icna aqa *ijj* ad icc ad isu u ad izar marra řğar i marra amarret nnes i wenni umi ittmarrat *bnadem* sadu tafuct di řqedd n wussan n tudart i d as dd-yarzel AREBBI, mağar ta d tařğart nnes. ¹⁸ Eawed kuř bnadem i umi iwca AREBBI agřa d txubay u i umi iwca tizemmar mağend ad zzayes icc u ad zzayes yarbu tařğart u ad zzayes ifarğ řar umarret nnes, aqa-tt d tarzeft n AREBBI. ¹⁹ Mağar netta war ittadar *ead* ařřas deg wussan n tudart nnes, minzi AREBBI iwehhas-dd s min issfarğen uř nnes.

Agřa nni zzayes bab nsen war dd-yarr meğzi

¹ Aqa din ijj n řğar nni zriğ sadu tfuct nni imsaren ařřas jar yewdan: ² iijen yarzel as AREBBI agřa d txubay d ccan. Aqa war ittxeřři walu i řeemar nnes zi marra min dayes d meğzi, *maca* AREBBI war t iiji, ad zzayes icc, *mağar* ijj n ubarrani ad t icc. Aqa uřa d man aya di řbařeř d ijj n řğar d aeeffan.

³ Mařa ijj n weryaz yejj-dd mya n iħenjiren u iddar ařřas n isegğ^wusa, ařami dewřen wussan n tudart nnes deg wařtas, *maca* řeemar nnes war ijiwiwen ca s řğar u war ittwiřf wendeř i netta, necc ad iniğ: ijj n weğray tecna s x netta. ⁴ Mağar yusa-dd di řbařeř uca iffey d tağest u s tağest ittwareğhef isem nnes. ⁵ Netta eawed war izri tafuct u war tt issin. *Ammu* řar wa řhudnet ktar

x *weryaz* nni,⁶ wah, waxxa maṛa netta iddar aṛfayen n isegg^wusa, *maca* bṛa ma ad izar ṛxar! Ma war gguren marra ṛar wemcan d ijj? ⁷ Marra amarret n bnaɗem i uqemmum nnes, waxxa amenni eemmarṣ war ittccuri ṛeemmar nnes.⁸ Maṛar man ṛefḍeṛ i umiṛis x ubuhaṛi? *Man ṛefḍeṛ i* umezṛuḍ nni issnen ad yuyur zzat i yenni iddaren? ⁹ Iḥṛa min iḡan zzat i tiṭṭawin x wetlae n ṛeemmar. Uṛa d man aya di ṛbaṭeṛ d weḍḍar n usemmiḍ.

¹⁰ Min ma tuṛa iḡan, aqa isem nnes ittwaṛaya qbeṛ, u tuṛa ittwassen min i ṛa yiṛi weryaz. Netta war izemmar ad imcubbec ak-d wenni xas ijeḥden. ¹¹ Maṛar aqa din aṭṭas n tmesṛayin nni yarennyen di ṛbaṭeṛ. Man ṛefḍeṛ *n uya* i bnaɗem?¹² Maṛar wi izemmaren ad issen min iḥṛan i bnaɗem di tudart *nnes* di ṛweqt n ṛqedd n wussan n tudart *nnes* ifennan nni isseɗdu am tiṛi? Maṛar wi izemmaren ad issen i bnaɗem min i ṛa imsaren awarni as sadu tfuct? .

Taddart n ṛefraḥet d taddart n wecḍan

7¹ Isem iṣbeḥ iḥṛa x zzeṭ iṣbeḥen, ass n ṛmewt *iḥṛa* x wass n tarwa. ² Teḥṛa twaḥit ṛar taddart n wecḍan, x twaḥit ṛar taddart *mani tqeddamen* macca. Minzi dayes i iḡa qeṭṭu n bnaɗem marra u wenni iddaren itegg i-tt deg wuṛ nnes. ³ Iḥṛa wecḍan x tdeḥḥact, maṛar s ijj n uṛembub iceḍnen ittakk^waṛ wuṛ ḥsen. ⁴ Uṛ n imiṛisen *aqat* di taddart n wecḍan, *maca* uṛ n ibuhaṛiyyen *aqat* di taddart n ṛefraḥet.⁵ Iḥṛa ad teṣṛid ṛar uwebbex zeg imiṛisen x weṣṣessi i yezṛi n ibuhaṛiyyen. ⁶ Maṛar am utartek n isennanen sadu umeqraj, ammu i tegga tdeḥḥact n ubuhaṛi. Uṛa d man aya *aqat* di ṛbaṭeṛ. .

Ieṛamen

⁷ Maṛar ṛeḥṣaret ggur ad tessbuhṛi amiṛis, u tarzeft *i arrecwet* tessexsara uṛ.

⁸ Aneggaru n tmesṛact teḥṛa x umezwaru nnes. Wenni ṛar iḡa ttasie n ṛxaḍar aṭṭas iḥṛa x umeffar.

⁹ War sexxeḍ deṛya di buḥbeṛ nnek, maṛar deg weḥsin n ibuhaṛiyyen izeddeṛ wesear. .

¹⁰ War teqqar “Min tuṛa *din* iḥṛan deg wussan n zic x mammec ḡan wussan-a?” Maṛar aseṛsi-ya war *izemmar ad iffey* zi tiṛit.

¹¹ Tiṛit ak-d teṣṛart tecna u *aqat* d ṛefḍeṛ i yenni ittwaṛan tafuct.

¹² Maṛar tiṛit *aqat* tiṛi uṛa d ttmenyat *aqat*-tent i tiṛi. Ṛefḍeṛ n tussna *aqat* tiṛit tettic tudart i aytbab nnes.

¹³ Xzar min igga AREBBI, maṛar wi izemmaren ad iseggem min issfary Netta?

¹⁴ Arr meṛsi s ṛxar deg wass n ṛefraḥet uca ḥḍa deg wass n arziyyet, maṛar uṛa d wa igga i-t AREBBI nican am wenneyṛi ḥima bnaɗem war ittif *ead* uṛa d walu awarni as. .

Uyur x webrid n ṛwest

¹⁵ Marra aya i zriṛ deg wussan *n tudart inu* ifennan. Aqa din amsegged nni ittwaḥellken di tsegda nnes uca *aqat* din aeḥḥan nni iszugarten *ussan nnes* di marra tueffna nnes. ¹⁶ War tegg ixef nnek d amsegged aṭṭas, u war tegg ixef nnek d amiṛis aṭṭas.

Mayemmi i ṛa tḍeyyeed ixef nnek?

6:5 Ayub 3:16; Izhd. 58:9

6:12 Amb. 8:7; Izhd. 144:4; Yae. 4:13, 14

7:1 Awṛn. 22:1

7:5 Awṛn. 13:18; 15:31, 32

7:6 Izhd. 58:10

7:9 ‘aḥsin’ - niṛ ‘abeḥrur’.

7:14 ‘awarni as’ - man aya ixs ad yini ‘awarni i ṛmewt nnes’.

¹⁷ War ttiři d aeffan aṭṭas u war ttiři əawed d abuhaři aṭṭas.

Mayemmi i ya temmted mařa war dd-yiwid ead řmijař nnek?

¹⁸ Mliř mařa cek tcebbared di man aya uca war d as tarexxud ead, mařar wenni itteggweden AREBBI, ad ittwarekk zi marra aya.

¹⁹ Tiyt tessejhed amiři s x eecra n ayt bu-řřuṭa nni iğan deg ict n tendint.

²⁰ Wah nican, war iři uřa d ijj n bnađem d amsegged x temmurt, *uřa d ijj* ittegg řxar u war ixetři ca. .

²¹ War tticc taynit nnek i marra awařen nni qqaren iwdan, řima əemmarř war tettesřid aqa amsexxar nnek ad cek ineeř. ²² Mařar uř nnek yuca aṭṭas n twarawin, aqa uřa d cek tneēred inneyni.

Tarezzut d tidett tiwi-dd bnađem řar Arebbi

²³ Marra aya beqqeç t s tiyt. Necc nniř “Xseř ad kesbeř tiyt!”, *maca* tiyt teqqim ayi řar řaggw aj. ²⁴ *Mařar* min iggwejen d min yuğřen, *wah* yuğřen, man wen izemmaren ad t yaf? ²⁵ Nnqeřbeř, uřa d uř inu *akidi*, mařend ad afey tussna, mařend ad beqqeç, ad arzuř tiyt d wenway *i dayes*, mařend ad ssneř *s tidett* aqa řyar d tařyuři u tařyuři d tubbuheřya. .

²⁶ Ufiř min iğan d amerzag x řmewt: tamřart *tenni iğan am* traccawin u uř nnes *amecnaw* tixecfin *ineqqen* uca ifassen nnes *amecnaw* iceddiyyen. Wenni yarıđan i SIDI, izemmar ad zzaysen infekk, *maca* amednub ad daysent immxumber. .

²⁷ Aqa da, aya i ufiř, iqqar Umbarreř, *umi arenyey* ict *n řřajet* i yicten *nneyni* mařend *ammu i* řa yafeř řřasuř *nnes*: ²⁸ min tuřa yarezzu řeemar inu ead, *maca* war t ufiř: *wah* ufiř ijj n weryaz deg wařef, *maca* ict n temřart war tt ufiř řar marra yina. ²⁹ Xzar, ict waha i ufiř: aqa AREBBI igga bnađem nican, *maca* nitni arzun deg waṭṭas n yebriden iřraymeyyen.

Tiyit teṭṭač

8 ¹ Wi iğan am umiři s u wi issnen ad ifekk ijj n wawař? Tettarra tiyt n bnađem ařembub nnes ittnewwar uca tbeddeř *tifras* n řeqseř n uřembub nnes. ² Necc *qqareř* “Hđa ađebbar n ujeğid!”, u *man aya* di ssibbet n tjağit n AREBBI. ³ War ttiggw i s tazřa x wuđem nnes, war ttegg azeğif nnek d tmesřact tačeffant, mařar netta igga marra minxef yarıđa. ⁴ Awař n ujeğid dayes řřuṭa temřar. Man wen izemmaren ad as yini “Min tettegged cek?”

⁵ Wenni iřeṭṭan tařřiyyet, war t iřeqqef *walu n* min iğan d aeffan.

Uř n umiři s issen řřař d řřukm icnan. ⁶ Mařar i kuř anyway ijj n řřař d ijj n webrid,

mařar tučeffna n bnađem tessedqar i-t. ⁷ Mařar netta war issin min i řa imsaren, mařar man wen i d as t i řa issecnen mammec i řa yiři aya? ⁸ War iři bnađem izemmar ad iđebbeř ařuđi n ušemmiđ, izemmar ad xas ibelleč. Uřa d iijen ma řares řřuṭa x řmewt u uřa d iijen ma izemmar ad iksi ttesřiř deg umenyi: řřar war iiji ad nejmen aytbab nnes. ⁹ Marra aya zřiř t, umi ssenqeřbeř uř inu řar marra min ittwaggen sadu tfuct, ař řweqt řami iřelleṭ bnađem x bnađem nneyni, i druct nnes.

7:20 1 řj. 8:46, 47; 2 řm. 6:36; Awřn. 20:9; 1 řř. 1:8

7:25 Amb. 1:17; 2:12

7:26 Awřn. 5:3; 6:24-35; 7:6-27; 22:14

8:1 ‘ad ifekk’ - s Teibranit ‘ad issen’.

8:2 Awřn. 24:21

8:5 Rum. 13:3

8:7 Amb. 6:12

8:8 Ayub 14:5; Izhd. 39:6

Tasegda n Arebbi aqa-tt tnuffar

¹⁰ Ammu i zriy ieffanen nni tuya ittwanedřen, udfen yar wendeř *di řweqt* nni di dd-ffyen inni iggin min iřan nican zeg wemcan amqeddas, ttwattun di tendint. Uřa d man aya di řbařeř.

¹¹ Mařar řřukm x teeffant i igga useffan war tettwagg deyya, s uyenni iccur wuř n tarwa n bnadem mařend ad ggen min iřan d aeffan. ¹² Waxxa amednub ittegg řyar mya n twařawin u itteddar ařas, waxxa amenni ssney necc aqa inni ittegg^weden AREBBI ad feřřen, inni zzayes ittegg^weden. ¹³ Aeffan *maca* war ittiři mliř u war řares tettiři tudart d tazirart. Netta ad yiři am tiři, mařar netta war ittegg^wed SIDI.

¹⁴ Aqa din ca min ittwaggen x temmurt nni iřan di řbařeř: řan imseggaden ittemmsar asen axmi tteggan am ieffanen, u aqa din ieffanen ittemmsar asen axmi tteggan tasegda. Necc nniy: uřa d man aya di řbařeř. ¹⁵ S uyenni ttřebařey řefrařet, mařar war din iři i bnadem min iřan řsen *di tudart nnes* sadu tfuct myir mařa netta ittett, issess u ifarřeh u aya ad t iecar yar umarret nnes di marra ussan n tudart nnes i d as yarřef AREBBI sadu tfuct.

¹⁶ Umi necc tuřa ggıy uř inu mařend ad ssney tiyt u mařend ad xzarey man tasebbabt igguren x temmurt, - mařar am wass am řiřet netta war ittwiři ca n arrařet s tiřawin nnes - , ¹⁷ *xenni* zriy marra min igga AREBBI, aqa bnadem war izemmar ad ibeqqec min ittwaggen sadu tfuct. Mařar min ma i řa ittamar bnadem am yarezzu, war ittif walu. Waxxa amiřis ad yini belli netta issen, netta war izemmar maca ad t yaf.

Bnadem war izemmar ad iřkem tasyart nnes

9 ¹ Mařar necc ggıy marra aya yar wuř inu mařend ad arzuř di marra man aya, *ufıy* aqa imseggaden d imiřisen d tmegega nsen deg ufus n AREBBI. Tayri d wecrah war ten issin bnadem, aqa marra iřa zzates. ² Marra *iřa* am mammec *iřa* yar marra: tira d ict řreqqef amseggad d useffan, am uřebřan d umezdag am umexmuj, wenni iqeddmen tayarřt d wenni war iqeddmen tayarřt, ařebřan d umednub, wenni ittijařan d wenni ittegg^weden mařend ad iijař. ³ Man aya d iřj n řyar di marra min imsaren sadu tfuct aqa marra *iwdan* iřqef iten tira d ict, uca uřa uř n bnadem iccur s řyar, u aqa din ařemmes deg wuř nsen di řweqt n tudart nsen, u awarni i uya *ad uyuren nitni* řar imettinen. ⁴ Mařar i wenni iqnen i marra inni iddaren aqa din asitem, minzi aqzin iddaren řsen zeg wayrad immuten. ⁵ Mařar inni iddaren ssnen, aqa nitni ad mmten, *maca* imettan war ssinen walu qae. Nitni war ttetřfen walu zi řmunet, mařar řidaret xafsen tettwattu. ⁶ Aqa tayri nsen d wecrah nsen d wasam nsen řnan. I řebda war řarsen bu tesyart ead di marra min ittemsaren sadu tfuct.

⁷ Uyur *xenni*, iwa ecc s řefrařet ařrum nnek uca su s wuř ifarřen binu nnek, mařar ieřeb as i AREBBI timegega nnek ařas zeg wami. ⁸ Ejj ad yiři arruř nnek d acemřař řebda u eemmarř war ittxeřři zžect x uzeřif nnek. ⁹ Barree x tudart ak-d temyart nni ak-d tettexsed marra ussan n tudart nnek ifennan nni d as iwca AREBBI sadu tfuct, mařa ussan nnek nni ieeddun, mařar ta d tasyart nnek di tudart-a, u zeg umarret wenni i umi tmarřted sadu tfuct. ¹⁰ Marra min i řa yaf ufus nnek mařend ad t yegg, egg i-t elahřab tizemmar nnek, egg i t! Mařar war iři di řaxart mani i řa tuyured min i řa tegged niy anway niy tussna uřa d tiyt.

¹¹ Eawed zriy sadu tfuct aqa ayt n bu-tazřa war yeřben *řebda* di řamat, niy ayt n bu-teyruřt *řebda* deg umenři, niy imiřisen *řebda* ařrum, niy inni s řeqqeř *řebda* ařřa, uřa d inni s řefhamet *řebda* řxařar, mařar řřař d tira řeqqfen uřa d marra nitni. ¹² Mařar bnadem war issin řmijař nnes, amecnaw iseřman innřeřřen di tracca n arziyyet, u am iřdař innřeřřen di řřex. Ammu uřa d tarwa n bnadem ttwařřfen di řřex deg ict n řweqt d taeffant, xmi xasen dd-tweřřa deyya.

Tiyit war yares bu uweqqar

¹³ Uṛa d tiyit-a zriy tt sadu tfuct, tusa ayi-dd d tameqqrant aṭṭas. ¹⁴ Tuṛa ict n tendint d tamezyant dayes drus n yewdan *waha*. Iffey xas ijj n ujeḡid d ameqqran, iḥewwes i-tt, u issbedd xas lbarajat timeqqranin. ¹⁵ Ittwaff dayes ijj n weryaz d ameẓruḍ d amiṛis wenni ifekken tandint s tiyit nnes, *maca* uṛa d ijj n bnaḍem ieqeṛ *ead* x weryaz nni. ¹⁶ *Xenni* nniy necc “Tiyit teḥṛa x jjhed!”, waxxa tettwasseḥqar tiyit n umeẓruḍ u awaṛen nnes war tettwasṛen. .

¹⁷ Awaṛen n imiṛisen nni i ḡar tesṛan *iwdan* di ṛḥudnet ḥsen zeg uṛuyyi n ṛḥakem jar ibuhaṛiyyen.

¹⁸ Tiyit teḥṛa x ṛesnaḥ n umenṛi, *maca* ijj n umednub *waha* iheddem aṭṭas.

Aqarri n tubbuheṛya

10 ¹ Izan ineqqen ttarran zzeṭ n wedhan n ueṭṭar ad tesmem u ad tarṣuḍ. Drus n tubbuheṛya twezzen aṭṭas x tiyit d ccān. ² Uṛ n umiṛis aqa-t *i netta* afus nnes afusi, *maca* uṛ n ubuhaṛi *i wanita* afus nnes azeṛmaḍ. ³ Uṛa deg webrid minxef iggur ubuhaṛi, ittxeṣṣa as wuṛ nnes, iqqar i marra aqa netta d abuhaṛi. ⁴ Maṛa xak ixeyyeq buḥbeṛ n bu-ṣṣuḷṭa, war ttegg^wij x wemcan nnek, maṛar man aya d ddwa, yaressa ddnub imeqqranen.

Maṛa xak ixeyyeq buḥbeṛ n bu-ṣṣuḷṭa, war ttegg^wij x wemcan nnek, maṛar man aya d ddwa, yaressa ddnub imeqqranen. ⁵ Aqa din ijj n ṛḡar nneṛni nni zriy sadu tfuct, aqa-t d ijj n uweddar i dd-iffyen zeg ayt n bu-ṣṣuḷṭa. ⁶ Tettwassgaēead tubbuheṛya aṭṭas, *am* tṭyiman ayt n bu-waḡra swadday. ⁷ Necc zriy imsexxaren nyin x yeysan uṛa d ṛḥukkam nni igguren am imsexxaren *x idaren nsen* x temmurt.

⁸ Wenni iteqqazen aḥfur, izemmar ad dayes iwḍa *s yixef nnes*, wenni iheddmēn ṛḥiḍ, izemmar ad as iqqes ufiyar. .

⁹ Wenni yarebbun iṛza, izemmar ad yeyzem, wenni ittqeddaren akeccuḍ, izemmar ad yiṛi di lxaṭar.

¹⁰ Maṛa uzzaṛ *n ccaqur* idweṛ iḥfa u *bab nnes* war t isseḡḡee, xenni ittxeṣṣa as jjhed ktar, *maca* tiyit d tenni n yemmatsen ḥima ad iffeḥ bnaḍem. ¹¹ Maṛa izēef ufiṛḡar qbeṛ aēezzem, war din ṛefḍeṛ i uezzam.

¹² Awaṛen zeg uqemmum n umiṛis xsen ssar, *maca* iyencicen n ubuhaṛi ṣarden t simant nnes. ¹³ Beddu n wawaṛen zeg uqemmum nnes d tubbuheṛya uca aneggaru n min dd-iffyen zeg uqemmum nnes d aṭemmes ameqqran. ¹⁴ Abuhaṛi ittkettar ṛḥarḍ aṭṭas, maca bnaḍem war issin min i ḡa imsaren. U min i ḡa imsaren awarni as, wi d as t i ḡa iēawden?

¹⁵ Amarret n ibuhaṛiyyen ittarra-ten uḥṛen, maṛar nitni war ssinen mammec i ḡa yuyuren yar tendint.

¹⁶ Uct xam, *a* tammurt, ajeḡid nnes d aḥenjir *ead* u ṛḥukkam nnes ḡar uteffu ttetten! ¹⁷ Sseed nnem, *a* tammurt, ajeḡid nnes d mmis n tarwa n taṣiṛet nnes u ṛḥukkam nnes ttetten ḡar ṛweḡt, maḥend ad ttwameḥden, war iḡi maḥend ad skaren. ¹⁸ S ṛēegez ittheḡkwa tzeḡqa u s ifassen yarehren tettudum taddart. ¹⁹ *Bnaḍem* ittegg aṛum maḥend ad iḍhec u binu issfarraḥ inni iddaren u ttmenyat neffēent i marra min iḡan.

9:16 Awṛn. 21:22; 24:5; Amb. 7:19

10:8 Awṛn. 26:27

10:16 Ica. 3:3, 4; Huc.13:11; Eam. 6:4

²⁰ War neeēēř ajeǵid waxxa ƣar di řbař nneć, deg wexxam n yiǵes war neeēēř bu-waǵřa, maƣar iǵdaǵ n ujenña zemmaren ad ssuyuren řħess *n wawařen nnek* u *ammu marra* wi ƣar řan wafriwen izemmar ad isseedu awař. .

Ixarřiřen war zemmaren ad beǵřen řxedmet

11¹ Sekk aƣrum nnek tiwa i waman, maƣar awarni i aǵtas n wussan ad t tafed *ēawed*. ² Bǵa t di sebēa, niƣ ēad di tmenya, maƣar cek war tessined man řƣar i ƣa yiřin di temmurt. .

³ Mařa ccuren iseynuten, ttzeǵaēen anzar x temmurt. Ma tacejjart tewǵa ƣar řjanub niƣ ƣar ccamal, deg wemcan mani tewǵa, tettyima din tezzeř. .

⁴ Wenni ixezzaren řebda ƣar usemmiǵ, war ggur ad izare, wenni iħeǵtan řebda iseynuten, war ggur ad imjar. .

⁵ Am mammec cek war tessined abrid n uřemmiǵ, ammu *i war tessined uřa* mammec ttwaggen iysan deg uceddis n temƣart s ddeyset: ammu i war tessined tmegga n AREBBI wenni itteggen marra *min iǵan*. ⁶ Zare zzariēet nnek ƣar uteffu u war ttekkes afus nnek ƣar tmeddit, maƣar cek war tessined min igguren ad iřřeh, ta niƣ ta, niƣ ēad s tnayen idsent ggurent ad iřint řebħent. .

Sfarħ di temži nnek, maca ssen aqa řħukm n Arebbi ad dd-ƣas

⁷ Tifawt d tmiǵidt u mliħ i tiǵtawin ad řarent tfuct. ⁸ Wah, mařa aryaz iddar aǵtas n isegǵuša, ejj i-t ad ifarħ di marra tina, u ejj i-t ad ixarřes deg ussan ibarcanen, uřa d nitni ggur ad iřin deg waǵtas. Marra min i d i ƣa yasen, aqa-t di řbařeř. ⁹ Farħ, *a cek* aħudri, di temži nnek, sfarħ uř nnek deg wussan n temži nnek. Uyur deg ibriden n wuř nnek u di min ttwařant tiǵtawin nnek, maca ssen aqa SIDI ad cek issekk x marra aya i ccraē. ¹⁰ Siggweř řħemm x wuř nnek u sheyyed řƣar x arrimet nnek, maƣar temži d řweqt s ucewwaf abarcan aqa-ten di řbařeř. .

Temži d twessart

12¹ Idar wenni cek iggin deg wussan n temži nnek, **qbeř ma** ad dd-awǵen wussan n řƣar i zi i ƣa tinid “War daysen ufiƣ řefraħet!”, ² **qbeř ma** ad tettwabarcen tfuct d tfawt d tziri d itran uca ad dd-ēeqben iseynuten awarni i wenzar, ³ ƣar wass min di iēessasen n taddart ad arjijen, iryazen ijeħden ad qewsen, tinni iħarřen tasirt ad ssbeddent *tawwuri nsent* minzi nitenti drus idsent, uca *timyarin* nni dd-issajjan zi řkwazi ad xasen dd-tewǵa taǵest ⁴ u tiwwura ƣar zzenqǵet ad ttwabelleent, xmi ddriz n tsirt ad isseyǵ uca řħess n uǵǵiǵ ad dd-igaeēed u marra yessis n uyennij ad dewřent qewsent, ⁵ u *bnadem* ad igǵwed zi marra min iǵan yueřan uca ad din iřint *ēřam kuř řehwayej* innexřiēen deg webriđ u tacejjart n řuz ad tnewwar u aburxes ad isseǵǵeř u tanewwact n ‘ukebbas’ war d as dd-yusi ēad ƣar řbař, - maƣar bnadem iggur ƣar taddart nnes n řebda u inni icetřten ad raħen ad dd-tasen deg ibriden - , ⁶ **qbeř ma** ad tettwarxu tesyunt n nnuqart, ad tettwarz řtawyyet n wureƣ, ad innefrar weqbuc ƣar tařa uca ad teǵǵu řjarrat deg wanu, ⁷ tacejjact ad teǵeqb ƣar temmurt, am mammec tt-tuřa, u buħbeř ad iēeqb ƣar AREBBI wenni t iwcin. .

10:20 Uf. 22:28

11:2 2 Kur. 9:10

11:3 ‘tacejjart’ - niƣ ‘addag’ (‘iddagen’).

11:5 Yħ. 3:8

12:5 ‘tanewwact n ukebbas’ - isem tanewwact tanita s tutlayt n Tlatinitt: ‘capparis’. S Teērabt “الکبر” .

12:7 Amz. 2:7; 3:19; Řxřa. 16:22

Awař aneggaru

⁸ D ibeřtařen qae, iqqar Umbarreḥ, aqa kuřci di řbařeř. .

⁹ Sennej i uya, minzi Ambarreḥ tuřa-t d amiřis, isseřmed eawed tussna i řgens, tuřa ittbařu ittbeqqac mliḥ. Ieđer ařtas n wawařen iweznen..¹⁰ Yarzu Umbarreḥ maḥend ad yaf awařen ieedřen u min yura, aqa-t nican, awařen n tidett..¹¹ Awařen n imiřisen amecnaw isenannen u amecnaw imesmiren ittwassidfen, tiseqqar n ismuniten, immewcen zeg ijj n Umeksaw. .

¹² Sennej i marra aya, **a** mmi, ḥḍa ixef nnek: war din aqeřtu n tira n wařtas n idlisen u ařtas n tyuri tessahař arrimet. ¹³ Awař aneggaru n marra min tesřid aqa t d wa “Gg*ed AREBBI u ḥḍa tiweřša nnes!”, mařar man aya **i yurin** i kuř ijj n bnadem. ¹⁴ Mařar SIDI ad yawi kuř tameggit zzat i taddart n ccrae x marra min innuffaren, ma tuřa iřbeḥ niř tuřa war iḥři.

12:8 Izhd. 62:10; 144:4; Amb. 1:2

12:9 1 Ij. 5:26

12:11 ‘ameksaw’ - niř ‘aniči’.

12:13 Aewd. 6:2; 10:12; Awřn. 3:7

12:14 1 Kur. 4:5; 2 Kur. 5:10

Izři x izřan

Mmežri n tesřit i yesři

1¹ Izři x izřan nni *iğan* n Suliman.

²“Ejj i-t ad ayi issudem s isudumen n uqemmum nnes,
minzi tayri nnek ħsen zi binu. ³Řefwaħet n zžect nnek tecna,
isem nnek am zžect ižeğen,
s uya ttexsent cek težariyyin.

⁴Jbed ayi awarni ac, neccin ad nazzeř awarni ac!
Ajeğid indeh ayi deg ixammen nnes.
Ejj aney ad narceq u ad zzayek nfarħ,
ad neeqeř x tayri nnek
ktar x min i ya neeqeř x binu.
Nican ttexsent cek.”

⁵“D tabarcant necc, *maca* řebħey,
a yessis n Urcalim,
am tqiđunin n Qidar,
am řizarat n Suliman.

⁶War d ayi xezžarent *ammu*,
minzi necc bbarcneř,
minzi tessecmeđ ayi tfuct,
iħenjiren n yemma tuya xeyyqen xafi,
jjiin ayi ad ħđiř tizayarin.
Tazayart inu war tt ħđiř ca.”

⁷“Cek, wenni ittexs buħbeř inu, ini ayi,
mani tarekkwesed,
mani tessareyyaħed *taħimart* řar řħa n uziř,
minzi i umi i řa iřiř am tenni iħejben
řar řħimriwin n ieciren nnek?”

⁸“Mařa cem war t tessined,
cem tenni icnan qae řar temřarin,
xenni ffey, đfar řatar n wuři
u arwes tiřađtin nnem mani zeddyen imeksawen.”

Řeynuj n yesři d tesřit s nnuťtat

⁹“Ssemquđdiř cem ak-d uyis zzat ikarruten n Firėun,
a tameddukkeč inu.

¹⁰Mečar řebħen imeggizen nnem řar tseddyin,
iri nnem řar iřiřan s tyaqutin.

¹¹ Ad am negg tisddiyin n wureɣ,
ak-d tneqqiɖin n nnuqart.”

¹² “Min ɣa yekk ujeɣid *iqqim* ɣar ttabra nnes taqurarit,
itticc ššenbel inu řefwařet nnes.

¹³ Llif inu ittegg ayi am tacyart n mirru,
tenni issensen jar idmaren inu.

¹⁴ Llif inu i necc am tqebbıḍt n newwac n řhenni,
di tzayarin n Ǝayn-Jadi.”

¹⁵ “Aqa da, tecnid cem, tameddukkeč inu!
Aqa da, cem tecnid, tiťawin nnem d idbiren.”

¹⁶ “Aqa dayek azri, *a ya* llif inu, wah, tđarfed,
tuzzizewt d tassut nney,

¹⁷ Tiřenya n tudrin nney d tineglin,
tiřenya n tzeqqa aqa-tent d ticejjura n umerzi.”

Arcam n tesřit

2 ¹ “Necc d tanewwact n Carun,
d talillect n teysarin.”

² “Am tlillect jar tzeggẉart,
ammu i teđa tameddukkeč inu jar tyeğitin.”

Arcam n yesři

³ “Am tcejjart n tteffařt jar tecejjura n wezɣar,
ammu i yeđa llif inu jar tarwa.

Necc aqa-yi mmezreɣ ad qqimeɣ di tiři nnes.
řyiğet nnes d miziđ i waney inu.

⁴ Netta indeh ayi di taddart n binu,
uca **tayri** d bandira nnes xafi.

⁵ Sjeřdem ayi s ɣaryita n zzbib,
sbarrdem ayi s tteffařin,
maɣar necc heřceɣ s **tayri**.

⁶ *Afus* azeřmađ nnes sadu uzeğif inu
uca afusi nnes idarreē ayi-dd.

⁷ Necc ad kennint arrey ttjağant, *a* yessis n Urcalim,
ɣar tɣayđtin n wezɣar u ɣar tudadin deg iyyaren,
aqa kennint war hekkwřent **tayri**,
war tt-i-dd-ssekkarant ɣares ař teks simant nnes.”

2:1 ‘talillect’ - ijj n marka n innuwwaren daysen azri aťtas.

2:2 ‘tilillicin’ - ijj n marka n innuwwaren daysen azri aťtas.

2:3 ‘azɣar’ - niɣ ‘řɣabet’ niɣ ‘tazgant’.

Tawasit n yesři

⁸ “Řhess n llif inu!
Aqa da, netta yusa-dd,
ineṭṭu x idurar,
ineggez x tewririn!

⁹ Llif inu *yarwes* deg iṣayḍ n weẓẓar
niṣ deg ijj n umeẓẓan n wudaden.
Aqa-t da, ibedd awarni i řhiḍ nney,
ixezzar zi řekwazi,
ittceyyee zi ccebbac.”

Tasřit tessiweř x řeeruḍ n yesři

¹⁰ “Llif inu ittarra-dd uca inna ayi
‘Kkar, bedd, *a* tameddukkeč inu, azri inu,
uca as-dd!

¹¹ Maẓar aqa da, tagerst teedu,
iksi wenẓar, aqa iruḥ.

¹² Banen-dd inuwwaren di temmurt,
řhař n wenziz aqa-t da
uca tmijja n tjlilleḥt nesřa i-tt *ewed* di temmurt nney.

¹³ Artu n tazart ittnenna řbacur nnes
uca izbiren ittnewwaren arxun i řefwah.
Kkar, bedd, tameddukkeč inu, azri inu,
uca as-dd!”

Isři yarni di řeeruḍ

¹⁴ “Tadbirt inu deg imucan n udurri di řejruf,
deg ijj n wemcan innufaren di tsawent *n wedrar*,
ejj ayi ad ẓareṣ aẓembub nnem, ad sřey i tmijja nnem,
maẓar d tmiziḍt *i teġa* tmijja nnem, iřbeḥ uẓembub nnem.”

Tasřit tettexs ad tiři i yesři waha

¹⁵ “Ksim aneṣ-dd iceebawen, iceebawen imeẓẓanen,
inni ittarytaren *aney* tizayarin,
maẓar tizayarin nney ttnewwarent *ead*.

¹⁶ Llif inu aqa-t inu u necc nnes,
d wenni yarekkwsen jar tlillicin.

¹⁷ ař i ẓa ismeḍ wass
u ad arewřent tiřiwin.
Nneḍ-dd, *a* llif inu,
iři am ijj n iṣayḍ n weẓẓar
niṣ am ijj n umeẓẓan n wudaden
x idurar n řejruf.”

Mmeżri n tesrit i yesri di ġiriet

3¹ “Arzuq xas di ġyaři *am ġiy* x tassut inu,
arzuq x wenni ittexs řeemar inu.

Necc arzuq xas,
maca war t ufiq.

2² *Necc nniq* ‘Ad kkareq, ad suħeq di tendint,
deg ibriden u x izzariyen.

Necc ad xas arzuq, *ad arzuq* x wenni ittexs řeemar inu.’

Necc arzuq xas, *maca* war t ufiq.

3³ Ufin ayi iċessasen am ttennden di tendint.

Necc nniq ‘Ma teżrim kenniw wenni ittexs řeemar inu?’

4⁴ Ħami tuqa ead war xasen eđuy, ufiq t, wenni ittexs řeemar inu.

Necc ttfeq t, war zzayes arzuq
ařami t-i-dd iwyey řar taddart n yemma,
deg wexxam n daxeř n tenni tuqa s ddeyset zzayi.

5⁵ Necc ad kennint arrey ad ttjaġant, *a* yessis n Urcalim,
řar tyađtın n wezřar u řar tudadin deg iyyaren,
aqa kennint war hekkwřent *tayri*,
war tt-i-dd-ssekkarant, řares ař teks simant nnes.”

Tawasit n kula ak-d yesri i řemřac

6⁶ “Min teena tenni i dd-igaeden zi řexřa,
am iqellijen n ddexxan,
deg ijj n useynu n mirru d řebxur
u s marra řeċřur ittfuřen n usebbab?

7⁷ Aqa da, ařectu *n trebbut* n Suliman,
ttennden as-dd settin n ayt n bu-teřruđt,
zeg ayt n bu-teřruđt n Israyil,

8⁸ marra inni idarrben x ssif, ttwasřemden i umenři,
kuř ijj s ssif nnes řar tmeřřađt nnes
zi ssibbet n min issaġġaden di ġiriet.

9⁹ Ajeġid Suliman igga ijj n řectu igelliden i yixef nnes
s ukeccuđ n Lubnan.

10¹⁰ Ieumad řar teymart igga i-ten s nnuqart,
aemmed n weerur n wureq uca aymi n arjuwani.
Daxeř nnes yardeń t
s *tayri* n yessis n Urcalim.”

11¹¹ “Ffyent u xzarent, *kennint* yessis n řihyun,
aqa da ajeġid Suliman ak-d ttaj i zi t tgelled yemmas
deg wass n wurar nnes,
deg wass n řefrahet *yuzyen* deg wuř nnes.”

Izři n yesři x tesřit

- 4¹ “Aqa da, tecnid cem, tameddukkeč inu, cem tecnid.
Awarni i lltam nnem tiřřawin nnem d tidbirin.
Acewwaf nnem amecnaw tařimart n iřayđen
arsin x idurar n Jilead.
- ² Tiřmas nnem ggint am řimart n wuři řsin tt,
ttgææaden-dd zeg wemcan n uřebben,
marra *tixeswin* urwent tacniwin,
war teqqim ict nbřa iřenjiren.
- ³ Iyencicen nnem am ufiřu azegg^way iředqen,
iřbeř uqemmum nnem.
lřenkat nnem am tremmant ibđan
sadu lltam nnem.
- ⁴ Iři nnem am řřumæet n Dawud,
tebna d tisfifin *n tseddiyin*.
Ařef n tcappat *i useřqi n řeeskar* uyřen řares,
marra tcappat iqeřřen n useřqi n ayt n bu-teřruđt.
- ⁵ Idmaren nnem ggin am tnayen n iřayđen imezyanen,
am wacniwen n řayđet n wezyar,
heddan di tillicin.
- ⁶ Ař i řa ismeđ wass u ad arewřent tiřiwin,
ad uyureř řar wedrar n umirru,
řar tewrirt n jjawi.
- ⁷ Cem marra d azri, tameddukkeč inu,
war dayem min i řa ičeyyben.
- ⁸ Hwa-dd akidi zeg *idurar n* Lubnan, *a* tasřit inu,
hwa-dd akidi zeg *idurar n* Lubnan,
řwed-dd zi tqiccet n Amana,
zi tqiccet n Canir,
zi řar řmargařat n wayraden,
zeg idurar n iyirasen.
- ⁹ Tucared ayi uř, *a* učma, *a* tasřit inu,
wah tucared ayi uř,
s ict n *řxezrat n* tiřřawin nnem,
s ict n tseddect n yiri nnem.
- ¹⁰ Mammec tecna tayri nnem, *a* učma, tasřit inu,
mečarř teřbeř tayri nnem x binu,
řefwařet n zzect nnem x marra řeetur.
- ¹¹ Zeg iyencicen nnem, *a* tasřit inu,
tettudum tamment n teyrašř,
tamment d uyi sadu iřes nnem,
uca řefwařet n warruđ nnem am řefwařet *n idurar n* Lubnan.

¹² A uċma, a tasřit *inu*, cem d taħwict ibelleen,
 ict n tařa iqqnen, ijj n řeunřar icemmen.
¹³ Řefrue i zzayem issneřřiyen d ict n jennet n tremmanin,
 s řyiřet iřebřen ařřas, nnewwac n řřenni d řřenbel.
¹⁴ řřenbel d zzeefran,
 ařanim uřemmum ittřuřen ak-d řqarfa,
 eřam kuř ticejjura n jjawi, mirru d wecřř,
 ak-d marra řectur iřebřen qae.
¹⁵ A tařa n iřwicen,
 anu n waman iddaren
 inni dd-ittazřřen zeg *idurar* n Lubnan.”

Tasřit tessiweř, iřři yarra-dd

¹⁶ “Kkar, a asemmiđ n nnej,
 as-dd, a asemmiđ n swadday,
 řuđ ařwic inu, ejj řectur ad yuyur.
 Iři yusa-dd llif inu řar weřwic nnes,
 ad icc zi řyiřet nnes iřebřen.”

5 ¹ “Necć usiř-dd řar weřwic inu, a uċma, a tasřit inu,
 necć řeqđeř mirru inu ak-d řectur,
 cciř ařrum n tzizwa ak-d tamment,
 swiř binu inu d uyi.
 Imeddukař, ccem, swem, sscarem, a *ya* imeizzen!”

Tasřit tzeħza ad tarzem i yeřři

² “Necć řřsey, maca uř inu ifaq.
Aqa da tmijja n llif inu wenni issqarqben
 ‘Arzem ayi, a uċma, tameddukkeċ inu,
 tadbirt inu, a kuřci inu,
 mařar azeřif inu iccur s nnda,
 imuzaren inu *ccuren* s tuddimin n řřřet!’
³ Aqa kksey arruđ inu,
 mammeć i t řa yarđeř eawed?
 Iđaren ssirđeř ten,
 ma ad ten ssxemjey eawed?
⁴ Llif inu issekk-dd afus nnes zeg unuqqib n tewwart,
 uca inhezz wuř inu zzayes.
⁵ Necć bedđeř řima ad arzmey i llif inu,
 ifassen inu udumen s mirru,
 uca *zeg* iđewđan inu issizzeř mirru
 x ifassen n zzekrun.
⁶ Necć arzmey i llif inu,
maca llif inu tuřa yuyur, iedu.

Iffey řeemar inu umi tuřa issawař!
 Necc arzuř xas, *maca* war t ufiř.
 Necc řayıř as, netta war xafi dd-yarri.
⁷ Uca ufin ayi ieessasen řar wenneđ nsen di tendint,
 nitni wtin ayi, yezmen ayi,
 aqendur inu kksen ayi t ieessasen n řehyud.”

Izři n tesřit ak-d yessis n Urcalim

⁸ “Necc ad kennint arrey ttjjařant, *a* yessis n Urcalim,
 mařa kennint tufint llif inu, min d as i řa tinint?
 Aqa necc tesseřrec ayi **tayri**.”

⁹ “Min řares řar llif nnem ktar x llif *nneyni*,
a cem i di iřa wařri qač zi temřarin?
 Min řares řar llif nnem ktar x inneyni,
 aqa cem ammu i d aney tarriđ nettjjařa!”
¹⁰ “Llif inu d acemřař *ittissiqen* d azegg“ař *am idammen*,
ittban am bandira sennej x eecra n řuřuf.
¹¹ Azeřif nnes d ureř iqqur iřfan,
 imuzaren n ucewwaf nnes d tiwririn i itteggen am řemwaj,
 d abarcen am ubayeř.
¹² Tiřřawin nnes ggint am tedbirin řar tseřyawin n waman,
 ttwasirdent s uři, qqiment di tcuyar nsen *am izra iřřan*.
¹³ Imeggizen nnes ggin am iřwicen n řectur,
jar řřumeat ittfuřen,
 iyencicen nnes am tlillicin,
 ttudumen s mirru ifesyen.
¹⁴ Ifassen nnes am tebriřin n wureř,
 eemmarent s izra zi Tarcic,
 aeđdis nnes igga am řeaj ittissiqen,
 řehřfen t s tyaqutin n řaffir.
¹⁵ Imesđan nnes d ipilaren n řmarmur,
 x dsat n wureř iqquren.
 Iban-dd netta am Lubnan,
 ittwarfarz am *tcejjart n* tengelt.
¹⁶ Aney nnes iccur s tazyuđi,
 uca marra min řares icuwwar.
 Wa d llif inu,
 wa d ameddukkeř inu,
a kennint yessis n Urcalim!”

⁶¹“Mani yuyur llif nnem,
^a cem icnan qæ x temyarin?
Mani yarra s uzeġif llif nnem?
Neccin nexs ad xas narzu akidem!”

²“Llif inu ihwa ħar uħwic nnes,
ħar tbuda s řectur,
ħima ad yarwes deg iħwicen
u ħima ad issmun tilillicin.
³Necc zeg llif inu
d llif inu,
netta d wenni yarekkwsen jar tlillicin.”

Asři iyennej x weżri n tesřit

⁴“Cem tşebħed, ^a tameddukkeč inu,
amecnaw Tirşa,
tecnid am Urcalim,
tessagg^waded am iseddiyyen n řeeskar s bandirat *nsen*.

⁵Kkes titřawin zzayi,
maħar nitenti yedřrent ayi ifadden ařřas.
Acewaf nnem amecnaw taħimart n iyađen
i iġnan x *idurar n* Jilead.

⁶Tiymas nnem ggint am tħimart n wuġi,
i-dd ittgaææaden zeg wemcan n uşebben,
marra *tixeswin* urwent tacniwt,
war teqqim ict nbřa iħenjiren.

⁷Lħenkat nnem am tremmant ibđan
awarni i lltam nnem.

⁸Aqa din settin n tjeġidin d tmanyin n teyya
uřa d tiħramin břa řeħsab.

⁹Weħħdes nettat, tadbirt inu, tenni ikemmřen inu,
ayenni n yessis n yemmas,

nettad d tenni ifarzen ħar tenni i d as dd-yurwen.

Mařa zřint tt yessis, ad tt sseuġant,
tijeġidin d teyya ad tt cennæent *s izřan*.”

¹⁰“Min teena tenni dd-issijjen am tuffut,
teca am tziri, teşfa am tfuct yareqqen,
tessagg^wad am iseddiyyen n řeeskar s bandirat?”

¹¹“Necc ħwiy ħar teħwict n tcejjura n teyyact
ħima ad xzarey aġemmuy ibedden di teyzurt,
ħima ad xzarey ma azbir issuffey-dd,
ma tcejjura n aremman newwarent.

¹²Tuġa war dd-arriy taynit aqa řeemar inu innđar ayi
deg ikarruten n řgens inu, n iġj n wecrim.”

6:2 ‘tilillicin’ - iġj n marka n innuwwaren daysen azri ařřas.

6:3 ‘tilillicin’ - iġj n marka n innuwwaren daysen azri ařřas.

Azri n tesřit yar ccđiḥ

7¹ “Eqeb-dd, eqeb-dd, *a* Culamit!
Eqeb-dd, eqeb-dd,
maḥend ad dayem nexzar.”

“Min texsem ad tzarem di Culamit?”

“*Nettat* am ccđiḥ s nnuḇtat n tnayen n řeeskarat.”

² “Meḥař cnan iřuraf nnem di řandaliyyat,
a, cem yessis n ijj n wecrim!
Aḥnunni n tmeřřađt nnem am tseđdyin iřan *traḥent ttasent-dd*,
řřenęet n ifassen n ufennan.

³ Taeḇbuđt nnem am řkas d aqurar /innęden,
mani war ittxeřři binu ixeğden.
Aeēddis nnem d akemmic n irden,
nnęent as-dd tliḷlicin..

⁴ Idmaren nnem *ggin* am tnayen n iřayęden imezyanen,
am wacniwen n třayęet n wezyar.

⁵ Iri nnem igga am řřumeet n řeaj,
tiřřawin nnem am tnedwin n Ḥačbun,
řar tewwart n Bat-Rabbim,
anzaren nnem am řřumeet n Lubnan
i issajjan řar Dimacq.

⁶ Tiwa nnem *igga* azeğif nnem am Karmil
u acewwaf n uzeğif nnes am arjuwani.
Ajeğid ittwaḥbes deg imuzaren nnem.”

⁷ “Meḥař d azri i dayem,
u meḥař tşebḥed, *a tayri*,
di *kuřci* min izemmar bnadem ad yarr mezri!”

Awař n yeřři

⁸ “Tiddi nnem tarwes di tcejjart n tini,
u idmaren nnem deg izekkunen n uđiř.

⁹ Necc nniř ‘Ad nyey x tcejjart n tini,
ad třřfey di řefrue nnes.’

Idmaren nnem *ad iřin* am izenkak n uđiř řar tđiřect,
uca řefwaḥet n wenřar nnem am tteffaḥin,

¹⁰ aney nnem am binu iřebḥen ařřas...”

“... wenni ittraḥen nican řar ḷlif inu,
wenni ittarran iyencicen n yenni ittřen ad nnhezen.”

Tasřit tessiweř x mmezri nnes i yesři.

- ¹¹ “Nec n llif inu,
uca dayi i ięa mmezri nnes.
¹² As-dd, llif inu, ejj aney ad nuyur ęar yeyyar,
ad neęęes di ředcur.
¹³ Ejj aney ad nekkar zic ĥima ad nuyur ęar iĥwicen n tzayart,
ejj aney ad nęar, ma azbir *aq*a issuffey-dd,
ma tanewwart n wezbir tennurzem,
ma ticejjura n aremman newwarent.
Dinni i ęa wceę tayri inu.
¹⁴ Ttiffaĥin n tayri arxunt i řefwaĥ
u tiwa n tewwura nney aqa din frutat icewwaren,
tinni n tĥtri d tinni itt waxemmřen,
A llif inu, xemmřey tent i cek!”

- 8** ¹ “Ax, maelik qaę cek d uma,
wenni ittęden di tbibbicin n yemma.
Mařa ufię cek di barra, ad cek ssudmey,
břa mma sseĥqaren ayi.
² Iři ad cek nedheę, ad cek awyeę ęar taddart n yemma,
cek ad ayi tessřemded *din*.
Ad ac wceę binu ittfuĥen s řectuř ad teswed,
aęemmi n *tcejjart* inu *n* waremman.
³ Azeřmađ nnes aqa-t sadu uzeęif inu,
uca afusi nnes idarreę ayi-dd.
⁴ Nec ad kennint arrey ttjaęant, *a* yessis n Urcalim:
Mayemmi i ęa thewřent *tayri*
nię ad tt-i-dd tessekkarent,
qbeř mma teks nettat.”

Tasřit teffey-dd zi řexřa ak-d yesři nnes

- ⁵ “Min teena nni *din* igaeęaden zi řexřa,
tęemmed x llif nnes?”
“Sadu *tcejjart* n tteffaĥt arrey mmezri nnem,
mani cem dd-tejja yemmam s řehriq n tarwa,
mani cem dd-tejja tenni cem dd-yurwen.”

⁶ “Sars ayi am tĥtabeę x wuř nnek,
am tĥtabeę x uęiř nnek,
maęar *tayri* tejhed am řmewt,
tusmi teqseĥ am řaxart.
Iceęęaren nnes d iceęęaren n tmesi, iceęęaren n SIDI.
⁷ Uřa d aęęas n waman war zemmare n ad ssxesyen *tayri* ,
uřa d ięezran war tt ttiwyen.
Iwca ijjen i *tayri* marra aęřa n taddart nnes,
ad t sseĥqaren d aseĥqar.”

Tasřit d aytmas

⁸ “Neccin ɣarney ict n ućmatney d tamezyant,
ead war d as dd-ffiyen idmaren.

Min i ɣa negg i ućmatney
deg wass i di xas i ɣa ssiwřen?”

⁹ “Mařa nettat d řhić,
ad xas nessbedd acbar *am ict n temrist* n nnuqart.
Mařa nettat d tawwart,
ad tt neqqen s tfeřwin n ukeccuć n tengelt.”

¹⁰ “Necc d řhić u idmaren inu amecnaw řburjat.
Xenni dewřey necc di tiťťawin nnes am tenni yufin řeřna.”

Ařwic n tzayart n Suliman d weřwic n tzayart n tesřit

¹¹ “Suliman tuɣa ɣares ařwic n tzayart di Bael-Hamun.
Iwca tzayart nni i ieessasen.

I řɣiğet nnes qae ijj yiwi-dd ařef n řewzen n nnuqart.

¹² Tazayart inu, aqa tt zzat i tiťťawin inu.
Ařef n řewzen n nnuqart aqa-ten i cek, *a* Suliman,
u ařfayn i ieessasen n řɣiğet zzayes.”

Ařayi n yesři d tesřit

¹³ “*A cem* tenni izeddyen deg iřwicen,
iećiren nnem ttesřan s imezzuyen i tmijja nnem,
qqaren ‘Sesseř ayi t!’”

¹⁴ “Deɣya, *a* llif inu,
iři am iɣayć n wezɣar
niɣ am umezɣan n udaden
x idurar *iccuren* s řeecub ittfulen.”

Icaɣya

Tamezriwt n Icaɣya n Yahuda d Urcalim

1¹ Tamezriwt n Icaɣya, mmis n Amuṣ, tenni izra x Yahuda d Urcalim, deg wussan n Euzziya, Yutam, Aḥaz d Ḥazaqiya, ijeḡiden n Yahuda.

² “Sřem, *a* ijenwan, uca sseyd, *a* tammurt, minzi SIDI issawař ‘Nec̣c sseymeṣ iḥenjiren u ssemyareṣ ten, *maca* nitni yewwyen xafi. ³ Amwa issen bab nnes d usnu řmedwed n sidi nnes, Israyil *maca* war issin, řgens inu war dayes řefhamet.’ ”

⁴ “Axeyyeb i řgens ixdan, řgens *x iḡa* ddqeř n řmuṣṣiyyet, zzaricet n ieffanen, tarwa n usnexřic. Nitni jjin SIDI, sseḥqaren Amqeddas n Israyil, arrin as-dd s weerur. ⁵ Mayemmi tettexsem ad tettwawtem ead, *umi* kenniw teqqimem tettewwayem. Azeḡif marra issḥuss, uř marra yuḥeř. ⁶ Zi třecca n uḍar ař azeḡif war dayes tettifed min iṣebḥen! Myir iyezzimen, tteebayar d tjeyyeḥin d ttri, war ten ssirden, war ten zeyyaren, war ten ssareḍben s zzeet. ⁷ Tammurt nwem texřa, tinneddam nwem sscemḍen tent s tmesi, tammurt nwem řřarden tt ibarraniyyen zzat i tiṭṭawin nwem, aqa-tt d řxirbet am tt ssenqeřben ibarraniyyen. ⁸ Yeḡis řihyun teqqim řar ḍeffar am ict n teiccud ti teḥwict n tzayart, am texxant *n ueessas* deg weḥwic n řexyar, am tendint ittwaḥeřşaren. ⁹ Mři SIDI n řeeskarat war i d aney iji drus min iqqimen, iři nedweř amecnaw Sadum, iři negga am Eamurra.”

¹⁰ “Sřem i wawař n SIDI, *a* řḥukkam n Sadum! Wcem amezzuṣ i Ccariea n AREBBI, *a* řgens n Eamurra! ¹¹ ‘Min i ya ggeṣ s tyarři nwem?’, iqqar SIDI. ‘Nec̣c jjiwney zi tyarřa n wecmaḍ n icarriyyen d tadunt n imwan. Idammen n iejmiyyen d yezmaren d iṣayḍen war d ayi tteji ben. ¹² Xmi dd-tettasem ḥima ad tbanem zzat i wudem inu, wi kenniw iearḍen i uya, maḥend ad teefsem x řemraḥat inu? ¹³ War i d ayi dd-tawyem ead tawhibt i iḡan n řbaṭeř. Řebxur řari d nnei. Ussan n iyuren n jdidi d ussan n ssebt d uřayi i tmesmunin iqeddsen war zemmareṣ ad ḥemřey *marra* aya, aqa-t d řmuṣṣiyyet, ead uřa d amuni ifarzen. ¹⁴ Řeemar inu icarreh ussan n yuyur n jdidi nwem d řeeyud nwem ittwaggen. Aqa-ten dewřen ayi d řeḥmeř, Nec̣c uḥřey arebbuṣ ten.

¹⁵ Xmi kenniw tsarrḥem ifassen nwem, ttřeḥḥfeṣ i tiṭṭawin inu zzaywem. Ead mařa kenniw tarnim di tzaḡit, Nec̣c war tt tteřřiṣ, maṣar ifassen nwem eemmaren s idammen. ¹⁶ Sirdem, sizdegem ixef nwem, ssiggewem tuseffna n tmeḡga nwem zi zzat i tiṭṭawin inu. Sbeddem zi řyar i tetteggen. ¹⁷ Řemdem ad teggem min iṣebḥen, arzum x řḥeqq, wcem afus i wenni iḥsaren, ggem tasyart i uyujir, wtem x tajač.”

¹⁸ “ ‘Asettiw-dd u ejj aney ad nettemḥakem ak-d wayawyal’, iqqar SIDI. ‘Waxxa ddnub nnek d izeggwayen am uzeggway iḥedqen, ad dewřen d icemřaren am wedfeř, waxxa d izeggwayen am

1:2 Aewd. 32:1

1:4 Izhd. 78:8; Ica. 57:3

1:5 2 Im. 28:22; Irm. 2:30

1:7 Aewd. 28:51,52; Ica. 5:5

1:9 Amz. 19:24; Ica. 17:6; 24:6; 30:17; Rum. 9:29

1:11 Izhd. 50:8,9; Awřn. 15:8; 21:27; Ica. 66:3; Irm. 6:20; Eam. 5:22

1:15 Awřn. 1:28

1:16 Izhd. 34:15; 37:27; Eam. 5:15; Rum. 12:9

uzeg^way yuğxen, ad dewřen d icemřařen am tduft. ¹⁹ Mařa kenniw tæewwřem uca ad tesřem, *xenni* ad teccem min iřebħen n temmurt, ²⁰ maca mařa kenniw tugim uca ad tyewwųem, ad kenniw yecc ssif, mayar aqemmum n SIDI aqa issiweř! ”

²¹ “Mammec tedweř tendint tařdiqt d taqeħbeçt!

Nettat tuğa teccur s řheqq,
tasegda tuğa tettnusa dayes,
maca řexxu iqettařen.

²² Nnuqart nnem tedweř d kuffu,
binu nnem řsuren t ak-d waman. .

²³ Řħukkam nnem ttewwųen,
aqa ggin ixewwanen d imeddukkar *nse*n,
marra ttexsen tirzifin uca arezzun x arrecwet.
Nitni war ttiğen i uyujir tařart nnes,
ddeewet n tijař war ten tettikkwiđ.”

²⁴ “S uyenni iqqar Sidi, SIDI n řeskarat, Amzemmar n Israyil ‘Uct! Necc ad ssfewwųey ixef inu s iğrimen inu, Necc ad xeřfey ixef inu zi řeedyan inu. ²⁵ Necc ad ksiğ afus inu xawem u Necc ad kenniw ssfeřey ak-d llixiyya uca marra řexfif nnem ad t ssigg^wijey. ²⁶ Necc ad am wceğ eawed řquđat nnem am ġar umezwaru, d ayt n ccwar nnem am ġar umezwaru. Awarni aya ad am řayan ‘tandint n tsegda’ d ‘tendint tařdiqt’.

²⁷ řihyun ad tettwassenjem s řheqq d yenni ġares ittdakkwařen s tsegda, ²⁸ *maca* imųewwųen d imednab ad ttwaržen jmiç uca inni i ġa iğeyyden x SIDI, ad ttwaqđan. ²⁹ Nitni ad ttwasfeđħen zi ssibbet n tcejjura n yigg nni di temmezrem uca kenniw ad tessedħam zi ssibbet n iħwicen nni tixđarem kenniw. ³⁰ Mayar kenniw ad tiřim am tcejjart n yigg i zi afar nnes isřaw, u am weħwic i war ġar ġin waman. ³¹ Ad idweř wenni ijeħden d ijj n ufirũ n tiffest u řxedmet nnes d ict n tfetřujt, ad arğen s tnayen idsen munen uca war din iği uřa d ijj wi i ġa issxesyen.’ ”

2¹ Awař nni izra Icaeya, mmis n Amuř, x Yahuda d Urcalim.

² “Yar uneggar n wussan ad yiři wedrar n Taddart n SIDI ibedd imten x *wedrar* ameqqran qaç n idurar. Netta ad ieddu marra tiwririn uca ad ġares dd-azzřen marra řegnus. ³ Ařas n řegnus ad řřen abrid *dinni*, ad inin ‘Asem-dd, ejj aney ad nğaeed ġar wedrar n SIDI, ġar taddart n AREBBI n Yaçqub, ħima Netta ad aney iseřmed ibriden nnes u neccin ad nuyur di tebridin nnes!’, mayar zi řihyun ad dd-teffey Ccariea u awař n SIDI zi Urcalim. ⁴ Netta ad iħkem jar ccueub u ad iħakem x wařas n řegnus. Nitni ad ggen řesyuf nsen d dduzan u fritcat nsen d řemwas i wezbar. War issğaeed *ijj n řgens ead* ssif x *ijj n řgens nneyni* u war darriben ead i umenyi. ⁵ A taddart n Yaçqub, araħ-dd ejj aney ad nuyur di tfawt n SIDI.”

1:18 Izhd. 51:9

1:22 řiz...22:18,19; Huc.4:18

1:23 İrm. 5:28; Zak. 7:10

1:25 İrm. 6:29; Mal. 3:3

1:28 Ayub 31:3; Izhd. 1:6; 5:6; 73:27; 92:10; 104:35

2:2 Mixa 4:1

2:3 Izhd. 110:2

2:4 Yuw. 4:10

Ass n SIDI

⁶ “Mayar Cek tendared řgens nnek, taddart n Yaequb, minzi nitni ccuren s uqarri zi *temmura n* ccarq uca ttceyřen ixef nsen s tbezgiwt am *řgens n* Ifilištiniyyen, uca mmeahaden ak-d tarwa n ibarraniyyen. ⁷ Tammurt nsen teccur s nnuqart d wurey u war din aneggar yar txubay nsen. Tammurt nsen teccur s yeysan u war din aneggar yar *ubarru n* ikarruten nsen. ⁸ Tammurt nsen teccur s lašnam, nitni tteqwisen i řxedmet n ifassen nsen, i min ggin iđewdan nsen. ⁹ *Ammu* i ya iynes bnadem uca ad issehwa *kuř* ijj n weryaz ixef nnes. War d asen ttsamah!”

¹⁰ “Adef yar řejruf, nuffar di ttejjact zi ssibbet n usnexřie n SIDI u zi řeezz n leađama nnes!

¹¹ Tiřřawin innefxen n iwdan ad ttwassehwant u acennee n yeryazen ad ihwa. Ad ittwaseuđa SIDI waha deg wass nni. .

¹² Mayar ass n SIDI ad dd-yas x kuř bu-nnfaxet d umeeffar u x kuř ijj nni isseuğan ixef nnes, ĥima ad dd-ittwassehwa. ¹³ X marra ticejjura n tengelt *n wedrar* n Lubnan tinni ieffaren d yueřan, x marra ticejjura n řbeđuđ n Bacan, ¹⁴ x marra idurar ieffaren, x marra tiwrrin yueřan, ¹⁵ x kuř lburj yueřan, x kuř řĥiđ n lqelea, ¹⁶ x marra iyarruba n Tarcic u x marra řeqcuc iyřan.

¹⁷ Nnfaxet n bnadem ad tehwa uca iryazen ieffaren ad ttwasehwan. Ad ittwaseuđa SIDI waha deg wass nni. ¹⁸ Lašnam ad ttwabeđřen marra. ¹⁹ *Xenni* ad dd-adfen deg ifran n řejruf d iĥfrawen n temmurt zi ssibbet n usnexřie n SIDI u zi ssibbet n ueuği n leađama nnes, xmi Netta ad dd-ikkar ĥima ad issnexřee tammurt. ²⁰ Deg wass nni ad immenđar bnadem lašnam nnes n nnuqart d lašnam nnes n wurey, inni ggin i yixef nsen ĥima ad asen ađaren, *ařami i ya yiřin* i ijarbučen d řweđwađat, ²¹ maĥend ad dd-adfen di tezziyin n řejruf u deg ifran deg wezru zi tigg^wudi n SIDI u zi ssibbet n řeezz n leađama nnes, xmi i ya dd-ikkar ĥima ad issnexřee tammurt.” ²² “Ĥeyydem x bnadem, wenni di tenzarin nnes iđa mýir nnefs, minzi min iena netta qac ad xas neĥseb?”

Imseyyaren ittwassexsaren x Urcalim

3 ¹ “Mayar xzar, Sidi, SIDI n řeskarat, ad ikkes x Urcalim d Yahuda qac aeekkaz d qac tayyarct, qac tamewciwt s ufus n weyrum d qac tamewciwt s ufus n waman, ² bu-teyruđt d aeeskari, řqadı d unabi, agezzan d umyar, ³ azeğif x xemsin d bu-ccan, amcawar, ayt n bu-ššenēet d wenni yar iđa řefĥamet n tĥessect n ueezzem. ⁴ Necc ad xasen ggey iĥuđriyyen d řĥukkam u ayt n mmis n fuřan ad xasen sellřen. ⁵ Xenni di řgens ad ĥsaren ijj i wenneyni, aryaz i weryaz *nneyni*, kuř ijj i umqarrebb nnes. Nitni ad hekkweřen ijj i wenneyni, aĥudri i uwessar, wenni ittwaseĥqaren i wenni ittwacenneen. ⁶ Xmi i ya icebbar ca n yijjen umas di taddart n babas, *ad yini* ‘Cek yarek *ead* ijj n upartessu, ittxeřša ad tiřid d amgewwad xaney. Ĥđa x řxarbet-a!’, ⁷ *xenni* ad yugi netta deg wass nni, ad yini ‘Necc war zemmarey ad iřiř d amesgenfu. War din bu weyrum u war din bu warruđ di taddart inu. War d ayi teggem d amgewwed n řgens!’

⁸ Mayar tennedref *tendint n* Urcalim d Yahuda tewđa minzi iřes nsen d tmeġga nsen aqa-ten didd i SIDI maĥend ad eeyyben tiřřawin n ueuği nnes. ⁹ Tifras n iyembab nsen cehĥdent xasen. Am Sadum ssawařen nitni s btaýtay x ddnub nsen, war ten ssuffaren. Uct x řeemar nsen, mayar nitni tteġgen řyar deg yixef nsen.”

¹⁰ “Inim i umsegged aqa ad yiři mliĥ, aqa-ten ad ccen řyiğet n tmeġga nsen.

¹¹ Uct x ueeffan. Uct xas, mayar ad t xeğšen ełahsab *min ggin* ifassen nnes. ¹² Inni ideğen řgens inu aqa-ten d iĥenjiren, uca timyarin ttšellřen xas. *A* řgens inu, inni cek ineddhen, aqa-ten tťyarran cek, uca řatar n tbridin nnek messřen t.”

2:6 ‘mmeahaden’ - s tibranit ‘ccaten deg ifassen’.

2:11 lca. 5:15

3:6 ‘Ĥđa x řxarbet-a’ - s Teibranit ‘Ĥđa x řxarbet-a sadu ifassen nnek’

¹³ “SIDI iwjed ħima ad icarree, Netta ibedd ħima ad iħakem řegnus.¹⁴ SIDI ad dd-yadef di ddeewet ak-d imyaren n řgens u ak-d řħukkam nnes, mařar kenniw tesscemđem tazayart u min tucarem i imezřad aqa-t di tudrin nwem.” ¹⁵ “Min kenniw yuřin, aqa řřebbzem řgens inu uca tetteffřem iyembab n imezřad?” iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat.

Timyarin timeeffarin n Urcalim

¹⁶ *Ammu* i iqqar SIDI ‘Minzi yessis n řihyun daysent nnfaxet, ggurent s irawen gaēden, s řexzrat ttarrant, am ttruhent d ttqezqizent s iřuraf d sřtenřunent ixeřxařen n iđaren nsent, ¹⁷ *x uya* ad yarr Sidi jdam x tacequřt n uzeřif n yessis n řihyun uca ad iarra SIDI řear nsent.’ ” ¹⁸ “Deg wass nni ad asent ikkes SIDI *marra* řehzuř nsent: ixeřxařen x iđaren nsent d řizarat *ttwaccedent* x tenyart d tetziřwin timeřyanin ¹⁹ d texrazin d řřifet n tuddimin d timeqyasın d lltamat²⁰ d temrisin d ierxařen d řhezamin d tizyřatin ittřuřen d řehruz ²¹ d txadin n ufus d texrazin n tenzarın ²² d warruđ n weyduđ d řizarat d tsebnađ d iquřab ²³ d tisitın d werruđ n řeqřen azdad d tcuccay d funarat n uzeřif. ²⁴ Deg wemcan *n řefwařet* n balsam ad tiři arriřet, deg wemcam n řhezamt *ad yiři* wesyun, deg wemcan n tıcenkukın icuwwaren *ad yiři* uzeřif aqeccar, deg wemcan n werruđ iwsee *ad tiři* txancet n weđan u deg wemcan n weřri d uzeřem n wecmađ *x teřmect*. ²⁵ Iryazen nnem ad wđan s řřif u ayt n bu-teřruđt nnem deg umenři. ²⁶ Tiwwura nnes ad cecant u ad ceđnent uca nettat ad teqqim x temmurt s ifassen xwan.”

4 ¹ “... Deg wass nni ad cebbarent sebea n temyarin deg ijj n weryaz, ad qqarent ‘Neccin ad necc ařrum nney u ad nessyřađ ixeř nney, ejj aney ad neksi isem nnek waha, ksi řefđiřet xaney.’ ”

Urcalim tettwasızdeg u tettwařřar

² “Deg wass nni ad idweř UYEDDU n SIDI d telwıřt icewwaren, u řřıřet n temmurt d řeezz d ucewwar i min inejmen n Israyil. ³ Min iqqimen n řihyun d wenni iqqimen di Urcalim ead, ad asen qqaren ‘D amqeddas’, kuř ijj di Urcalim nni ittwazemmemen i tudart. ⁴ Xmi i řa issıř Sidi řexmej n yessis n řihyun u ad isırir zi řwest n Urcalim idammen s Arruř n řehkam d s Arruř n wecmađ, ⁵ xenni ad igg SIDI deg wass ijj n useymu x marra Tazeddiřt x wedrar n řihyun u x tmesmunin nnes u s řiřet ddexxan d uceēēař n tmesi ittceēciēen, mařar tiwa marra min iēuřen *ad tiři* tqıduřt i uduřri n teřřit. ⁶ Ad yiři ueucci i tiři s wass zi řehmu u i wemcan n tarewřa d uduřri zi řhemřet d wenřar.”

Israyil, řehwic n tazayart n SIDI

5 ¹ “Ttexsey ad řennjey *izři* i llif inu, izři n llif inu x *weřwic* nnes n tazayart:

‘Llif inu řares ařwic n tazayart x ijj n wedrar i dd-ittwassgaēden am ijj n yicc *ittudumen s tadunt amecnaw ittudum uzeřif* n ijj n mmis *dehnen t* s zzećt. ² Netta inqec i-t u isseřři t zeg iřra, iřzu t s tazayarin icennēen. Netta issbedd ijj n řburj di řwest nnes. Inqec dayes tasirt *n uđiř*. Xenni tuřa issitim, ařwic n tazayart ad dd-yawi ađiř, *maca* netta yiwi-dd ađiř asemmam.’ ”

³ *Xenni* řexxu, *a* imezday n Urcalim, d *kenniw* iryazen n Yahuda, řekmem řarayı d tazayart inul

⁴ Min zemmareř Necc ead ad ggeř i weřwic n tazayart inu nni war d as t ggiř ead? Mayemmi řsitimeř aqa ad dd-yawi ađiř mliř, *umi* yiwi-dd mřiř ađiř asemmam?”

3:26 ‘Tiwwura nnes’ - ixs ad yini ‘tiwwura n Urcalim’ niř ‘tiwwura n řihyun’.

5:1 ‘s zzećt’ - s Teıbranıt ‘n zzećt’

5:4 Irm. 2:5; Mıřa 6:3,8

⁵ “*Xenni* řexxu, Necc xseř ad awem ssecney min i řa ggeř ak-d weřwic n tzayart inu: Necc ad kkseř afray nnes i t iřđan, řima ad t řeqden qaę, ad hedmeř řřid nnes d ađdam ař xas i řa eefsen. ⁶ Ad t ggeř d řexřa, war t zebbaren niř ad t carzen, *maca* tazeggwart d isennanen ad dinni řemyen u Necc ad umureř iseynuten mařend war d as tticcen anřar.” ⁷ Mařar ařwic n tzayart n SIDI n řeskarat d taddart n Israyil u iryazen n Yahuda d tayeddut i xas yarđa Netta. Iraja řheqq, *maca* xzar, tuęeffna, *iraja* tasegda, *maca* xzar, řyuyjit.”

⁸ “Uct xawem, kenniw inni ittseđdan taddart řar taddart u tarennim iřyar řar yeřyar, ař tafed war da iři wemcan ead u kenniw waha i izeddyen di řwest n temmurt! ⁹ Inna ayi SIDI n řeskarat deg imezzuyen inu ‘S tidett, ařas n tudrin ad dewřent d řxirbet, *tudrin* timeqqranin d tinni icnan, mařend war daysent izeddeř ead uřa d iři.’ ¹⁰ Minzi eecra n ifeđdanen n weřwic n tzayart ad awyen myir iři n ubatu, u iři n uřumir n zzarriet ad yawi myir iři n ifa.”

¹¹ “Uct x yenni ikkaren zic, arezzun x ccrab u tťymam *weswsen* ař tabambast, *ař* issiřma i-ten binu! ¹² Řgambri d lharpa d ubendir d temja d binu aqa-ten řar zzradi nsen, *maca* min ittegg SIDI war řares xezzaren, tameggit n ifassen nnes, war t ttwiřin. ¹³ S uyenni ad ittwandeř řgens inu di lmenfa, minzi war řares bu tussna. Tarwa n tařiret n řgens ad heyyfen uca ad yuřey ubarru nsen s ufadi. ¹⁴ S uyenni i řa tarzem řaxart ařas tmija nnes, yarezem aqemmum nnes nřra řeqyas, mařend ad dayes ihwa řeez nnes d ubarru nnes d ddriř nnes d *marra* inni dayes ineggzen s řefrařet. ¹⁵ *Xenni* ad ixnes bnadem uca *kuř* aryas ad ittwassehwa, uca tťřawin n ayt n bu-nnfaxet ad dewřent xezarent řar swadday. ¹⁶ *Maca* SIDI n řeskarat ad ittwasęuęa s řheqq uca s tseġda ad itttwaqeddes Arebbi amqeddas. ¹⁷ Ad heddan dinni izmaren am *ttheddan* x tkessawt nsen, uca ibarraniyyen ad ccen řexrabi n ayt bu-waġřa.”

¹⁸ “Uct x yenni *řarsen* dd-ijebben řmuesiřyet s tesyunin uřa d ddenb s iseřwan iqebbuzen n uk arru, ¹⁹ inni iqqaren ‘Ej i-t ad yazeř, ej i-t ad t igġ deřya řima ad t nřar, uca ccwar n Umqeddes n Israyil ej i-t ad ixecc, ad dd-yas, řima ad t nessen!’ ”

²⁰ “Uct x yenni, min war iřřin qqaren as iřbeř u min iřebřen war iřřin, inni itteġgen taġest d tfawt u tfawt d taġest, inni itteġgen min yarzigen d miziđ u min iziđen d amarzag.”

²¹ “Uct x yenni itťyřin d imiřisen i yixef nsen u *x yenni iřessben* ixef nsen d ifehhamen!”

²² “Uct x yenni iġan d ayt n bu-teřuđt řar tsessit n binu u *x* yeryazen imeřden řar tsurit n ccrab, ²³ inni ittšarrařen u ueffan s tarzeft *iyeccen* uca kksen tařart i imseġgaden.”

²⁴ “S uyenni, am mammec ittett iřes n tmessi iřeġ u am mammec ihekkwa wurum s uceęeāř, ammu i řa ixřar weřwar nsen u tanewwart nsen ad teđwa am teęjjařt, mařar nitni nđaren Ccariea n SIDI n řeskarat u sseřqaran zeg wawařen n Umqeddas n Israyil.”

²⁵ S uyenni yarřa řyađab n SIDI x řgens nnes uca iksi xas afus nnes. Aqa iwta i-t ařami arjijen idurar uca řxecbat nsen meddent x imesraq am wefrađ. S marra aya war yarexxu řyađab nnes, *maca* afus nnes iqqim isarreř.

²⁶ Mařar ad issġaęeđ taęęant i řegnus nni iġan di řagġwaj, u zeg uneggaru n temmurt ad t iřeřar řares. Aqa da, ittas-dd deřya s teřřa. ²⁷ Uřa d iři war yuřiř řares, uřa d iřen innqarđ, uřa

5:5 Izhd. 80:13

5:7 Izhd. 80:9

5:8 Mixa 2:2

5:11 Awřn. 23:29,30

5:13 Eam. 6:7

5:17 Ica. 14:30

5:21 Awřn. 3:7; Rum. 12:16

5:23 Awřn. 17:15; 24:24

5:24 Uf. 15:7; Ica. 9:18

5:25 Ica. 9:11,16,20; 10:4,6

d ijjen innudem niy ittes, uŕa ƣar ijjen war ifsi abyas x tejeinna nnes niy iqettes as ijj n ufiŕu n tsirit.²⁸ Fritcat nnes qeċeent u marra řeqwas nnes ttwamehħċden. Ticeċyin n yeysan nnes banent qeshen am uqayas, tijarrarin nnes am tħaryadt.²⁹ Azehhar nnes am *uzehhar n* teyradt, u netta ad izehhar am iyraden imezyanen. Ad yarruġed, ad ittef taymart nnes uca ad *tt* ijarr u war ggur ad yiŕi wi t i ƣa ifekken.³⁰ Deg wass nni ad izehhar ċidd *řgens* amecnaw azehhar n řebħar. Ad xezzaren ƣar temmurt, aqa-tt *myir d* taġest d řeħřaret, uca tafawt ad tebbarcen s iseynuten ibbarecnen.”

Tařayit n Icaɣya

6¹“Deg useggwas n řmewt n ujeġid Eużziya zriř SIDI iqqim x řkursi igellden yueřan d ittwasgæeden uca aƣay n warruċ nnes ttccuren Zzawect.² Tiwa nnes bedden isarařiiyen, *lmalakat nni ittbanen am daysen tmissi*, ƣarsen setta n wařriwen. Qæ ijj ƣares setta n wařriwen. S tnayen *n wařriwen* iřeħħef ařymbub nnes, s tnayen iřeħħef iċaren nnes u s tnayen tuřa ittařaw.³ Iřařa ijj i wennexni, inna ‘Aqeddus, aqeddus, aqeddus d SIDI n řeskarat. Marra tammurt teccur s ueuġi nnes!’⁴ ařami nhezzen dsusa n tnebdatin n tewwart zi tmijja n wenni iřayan uca Taddart teccur s ddexxan.

⁵ *Xenni* nniř necc ‘Axeyyeb i necc, necc hellkeř, mařar necc d ařyaz bu-iyencicen xemjen u zeddyey ƣar řgens n ayt n bu-iyencicen xemjen, minzi tiřawin inu řrint Ajeġid, SIDI n řeskarat.’

⁶ Iċwa-dd ijj zeg isarařiiyen ƣari. Yarbu řefhem yarřa deg ufus nnes nni tuřa iksi s tjeqqaċt zeg uealtař.⁷ Netta iħada zzayes aqemmum inu, inna ‘Aqa da, tħada *řefhem yarřa* wanita iyencicen nnek. Temmeksi řmuřiiyyet nnek u ddenb nnek ittwasesřeħ.’

⁸ Awarni i uya sřiř i tmijja n Sidi inu, teqqar ‘Man wen i ƣa ssekkeř u wi i ƣa yuyuren i Neccin?’ *Xas uca* nniř ‘Aqa-yi da, sekk ayil!’⁹ *Xenni* inna ‘Uyur uca tinid i řgens-a: Waxxa ad tesřem s teynit, war *t* tfehhmem!, uca: Waxxa teřrim mliħ, war *t* tessenem!’¹⁰ Seqseħ uř n řgens-a, uca bellec as imezzuyen, seřseq as tiřawin maħend s tiřawin nnes war ittwiři u s imezzuyen nnes war ittesři u s wuř nnes war ittessen, ařami war iddikkwiř uca ad ittwasgenfa.’¹¹ *Xenni* nniř ‘Ař meřmi, *a* Sidi inu?’ Netta yarra-dd ‘Ař i ƣa ttwaxarrbent tneddam, war *daysent* ittřimi ead umezduř, uřa d tudrin, war *daysent* ittřimi ead bnadem, uca ad tiři temmurt tareddeġ, ad tedweř d řxirbet.¹² Mařar SIDI ad issbeeed ƣar řagġwaj iwdan uca ad tiři temmurt texwa ařtař.¹³ Ad dayes tiři ead ict n teecart uca uřa d man aya ad tettwacc, *maca* am mammec ƣar tcejjart n yigg u ƣar tcejjart n řbeġuċ awarni řami tent i ƣa zedmen, ad iqqim ead jjeċ, ammu i ƣa yiři jjeċ nnes d zzariet tamqeddest.’”

Řeěřamet n Immanuwil

7¹ Deg wussan n Aħaz, mmis n Yutam, mmis n Eużziya, ajeġid n Yahuda, igæeed Rařin, ajeġid n Aram, ak-d Faqaħ, mmis n Ramalya, ajeġid n Israyil, ƣar Urcalim maħend ad mmenyen akides. *Maca* netta war izemmar ad xas iřelleb.² *Umi* ħajan i taddart n Dawud, nnan “Aqa ihwa Aram x Iřayiml”, yarřij wuř n ujeġid d wuř n řgens nnes, am mammec ttarřijint tcejjura n weřřar s usemmiċ.”

5:30 Ica. 8:22

6:1 2 Ij. 15:7

6:2 ‘Isarařiiyen’ - ijj n marka n lmalakat inni ittbanen amecnaw daysen tmissi.

6:2 Asa. 4:8

6:3 Asa. 4:8

6:7 Irm. 1:9; Dan. 10:16

6:9 Mt. 13:14; Mk. 4:12; Lk. 8:10; Yħ. 12:40 Řex. 28:26; Rum. 11:8

6:10 Irm. 5:21

7:1 2 Ij. 16:5; 2 Im. 28:5

7:2 ‘ařyar’ - niř ‘řřabet’ niř ‘tazgant’.

³ Inna SIDI i Icaəya “Ffey i umsagar ak-d Aħaz, cek d mmic Ca’ar-Yacub, ƣar uneggar n uqadus n waman n uyeřman n sennej, wenni *iġan* ƣar webbrid yuyřen ƣar Weħwic n Uşebban. ⁴ Ini as ‘Ħda d tressad, war teggʷed ca u war tteġji uř nnek ad yarxu x tnayen n isefdawen n ukeccuđ idduxxunen, x uxeyyeq yaryın n Rašin d Aram d mmis n Ramalya, ⁵ umi ixarreş Aram di řyar xak, *jmié* ak-d Ifrayim u ak-d mmis n Ramalya, inna: ⁶ Ejj aney ad ngææed x Yahuda uca ad as nessiggʷed uca ad tt nebđa jaraney u *xenni* ad negg dinni mmis n Ƨabyil d ajeġid.’ ⁷ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Aya war ittiři, aya war ittemmsar cal’ ⁸ Maƣar azeġif n Aram d Dimacq u azeġif n Dimacq d Rašin uca ead myır xemsa u-settin n iseggʷusa xenni ad yarƣ Ifrayim ařami war ittiři *ead* d řgens, ⁹ uca azeġif n Ifrayim d Samarya u uzeġif n Samarya d mmis n Ramalya. Mařa war tuminem, war ggur ad teqqimem tmetnem.”

¹⁰ Yarni SIDI *ead* deg wawař ak-d Aħaz, inna ¹¹ “Ttar ict n řeeřamet i yixef nnek zi SIDI, AREBBI nnek. Ttar i-tt swadday di raġay niƣ ttar i-tt dinni sennej di řueřa.” ¹² *Maca* Aħaz inna “Necć war tt ttettarey ca u war ttqeġabey SIDI.” ¹³ *Xenni* inna netta “Sřem, *kenniw a* taddart n Dawud, ma war kenniw iqedd ad tessihřem iwdan, aqa kenniw tessihřem eawed uřa AREBBI inu? ¹⁴ S uyenni ad awem iwc Sidi inu simant nnes řeeřamet. Xzar, taēzareć ad teysi ddeyset, ad taru Mmis, ad as tegg ‘Eimmanu-Il’, *ixs ad yini ‘SIDI aqa-t akidney’*. ¹⁵ Netta ad icc trussi d tamment yares ař i ƣa iften ad inđar min war ihřin u ad ixđar min işebħen. ¹⁶ Maƣar qbeř aħenjir ad issen ad inđar min war ihřin u ad ixđar min işebħen, ad texřa temmurt nni zi tetřefed tiggʷudi zi tnayen n ijeġiden nnes. ¹⁷ Ad issiweđ SIDI xak d x řgens nnek d x taddart n babac s ufus n ujeġid n Accur ussan am mammec war dd-usin zeg wass nni di immsebđa Ifrayim x Yahuda.”

¹⁸ “Deg wass nni ad imsar, aqa SIDI ad işeffar izan *i iġan* ƣar ukebbi n iyezran n Mişra uřa d tzizwa *i iġan* di temmurt n Accur. ¹⁹ Ad dd-asen uca ad arsen marra di teƣzurin u di tizziyin n řejruf u x marra řħarrac u x marra iyeřmamen n řwarud.” ²⁰ “Deg wass nni ad awem iřs Sidi inu s řmuss i d icra aƣirin n yeyzar *n Lfurať, s ufus n* ujeġid n Accur, azeġif d ucewwaf x iđaren uřa d tmarť.”

²¹ “Deg wass nni aryaz ad yarebba ict n tējmect d tnayen n wuġi. ²² S tyawant n uyi i ƣa wcent, ad yecc netta trussi. Trussi d tamment ad yecc marra wi i ƣa iqqimen di temmurt.” ²³ “Deg wass nni ad yiři kuř amcam i xef bedden ařef n tzayarin i isekkwan ařef n řweznać n nnuqart, i isennanen d tzeġġart. ²⁴ Ad gguren ƣar din s fritca d řqews, maƣar marra tammurt ad tiři teccur s isennanen d tzeġġart. ²⁵ Uřa x marra tisawnin nni carrzen s uřizim, war din dd-ttasen *ead* zi ssibbet n tiggʷudi zeg isennanen d tzeġġart. *Tammurt nni* ad tiři ħima ad arren ƣar dinni iyendužen u ħima ad *xas* eēfsen wuġi.”

Tuceffra s tazřa, takeccađt deƣya

8 ¹ Inna ayi SIDI “Ksi tarwiħť tameqqrant, tarid xas s řeqřem n bnadem *ařami zemmareñ ad t ƣaren* ‘Zzardet s tazřa, takeccađt deƣya!’ ” ² Řećhud imtiqqan iwyey d aceħhad i yixef inu: akeħħan Uriya d Zakariyya, mmis n Yabraxya. ³ Tuƣa uyureƣ ƣar tnaćit u teksi nettat s ddeyset, turud ijj n uħenjir. Uca inna ayi SIDI “Egg as ‘Mahar-Calal, Xac-Baz!’, *ixs ad yini ‘Zzardet s tazřa, takeccađt deƣya!’* ⁴ Maƣar qbeř ma ad iřmed uħenjir ad yini ‘Baba!’ niƣ ‘Yemmal’, ad ksen aġřa n Dimacq d zzardet n Samarya zzat i ujeġid n Accur.”

⁵ Yarni SIDI deg wawař akidi, inna: ⁶ “Minzi řgens-a isseħqar aman yarsan ittazzřen n Ciluha, x uya ifarħ Rašin d mmis n Ramalya. ⁷ S uyenni, xzar, Sidi inu ad yarr aman yewearen d imeqqranen n yeyzar *n Lfurať* ad xasen ħemřen: ajeġid n Accur d marra æuġi nnes. Ad iġææed

zi marra taryiwin nnes u ad dd-issfi tiwa marra timuwwa nnes. ⁸ Ad dd-yudef yar Yahuda, ad tt issyebba uca ad yarni ad yazež ħares ař yaweđ yar yiři. Umi isswizzed afriwen nnes ad dřen tiru n temmurt nnek! *A Eimmanu-il.*”⁹ “Hajam, *a kenniw* řegnus, *maca waxxa amenni* ad tettwařebzem! Ejj marra jwayeh igg^wejen n ddunnit ad wcen imezzuyen nsen: řezmem ixef nwem, *maca waxxa amenni* ad tettwařebzem, řezmem ixef nwem, *maca waxxa amenni* ad tettwařebzem!”¹⁰ Mcawarem, *maca* amcawar nwem ad ifceř! Inim ijj n wawař, war ittiři, mařar SIDI aqa-t akidney, *‘Eimmanu-il’.*”

Řumur n SIDI i Icaeya

¹¹ “Mařar ammu i d ayi inna SIDI, umi ijhed xafi ufus nnes u isseřmed ayi ħima war ggurey x webrid n řgens-a, inna ¹² ‘War qqarem ‘tameemuč’ i marra umi iqqar řgens-a ‘tameemuč’! War tegg^wedem d war ttneřřiem! ¹³ SIDI n řeskarat ad t tessqeddsem, ad zzayes tegg^wedem u ad zzayes tennexřaem. ¹⁴ Netta ad yiři d Zzawect Iqeddsen, d azru n unedraf uřa d tařđart n uneqrađ i tnayen n tudrin n Israyil, d taxceft d tracca i imezday n Urcalim. ¹⁵ Ařřas jarasen ad nnqarđen, ad wđan, ad ttwarřen, ad dewřen yar texceft u ad nnayen.’ ”

¹⁶ “Cfen Cchadet, cemme Ccariea jar imeřđaren inu!” ¹⁷ “Necc ad rajiř SIDI nni iřeřřfen ayembub nnes zzat i taddart n Yaequb, xas ad tecřey. ¹⁸ Xzar, necc d iřenjiren nni d ayi iwca SIDI, aqa-neř neęa i řeeřamat d lmuejizat d Israyil zi ssibbet n SIDI n řeskarat nni izedđyen x wedrar n řihyun.”

¹⁹ “Mařa nnan awem ‘Seqsam inni issawařan ak-d imettan d igezzanen, inni ittwešwisen d ittwešwicen!’ *xenni ini* ‘Ma war ięi tusa-dd i ijj n řgens ad isseřsa arebbi nnes? Ma *ieeddeř ad sseęsan* yar imettan d ttweę n yenni iddaren?’ ”

²⁰ “Eeqbem yar Ccariea d Cchadet!” Mařa war ssiwřen ełařsab awař-a, war d asen tettiři tfawt n řefjar.”

²¹ “Ad inned *řgens* da d diha, icđen d ięuz, uca mařa ięuz d ixeyyeę, ad inceř *řgens* ajeęid nnes d AREBBI nnes. Ma ad xzaren yar ujenna ²² niř yar temmurt, *aqda da myir* řeřřaret d ttřam, ttřam issagg^waden. Ittwasuffey *řgens* yar tubbarcent.”

²³ Maca war ittyimi ttřam issigg^widen mani tuřa řeřřaret. Zic yiwi-dd Netta aseřqar yar temmurt n Zabulun u yar temmurt n Naftali, ammu i řa yawi d iřweqt i dd i řa yasen ccan x webrid n řebřar, x ujemmađ n L’Urdun, yar Ljalil n řegnus.”

Axeřqeđ n Lmasih

9 ¹ “Řgens i iddaren di taęest, ad izar tafawt tameęqrant. Tiwa nni izedđyen di temmurt n tiři n řmewt ad tarey tfawt. ² Cek temmarnid di řgens u tessemyared řefrařet. Nitni ad farřen zzat i wudem nnek am mammeč farřen yar tmeyra, am mammeč arecgen xmi beřřan takeccađt.

³ Mařar *azayřu* n ddqeř nnes d weemud x tyarđin nnes d uzeęađ n uweęqaf nnes, aqa taržid t amecnaw deg wass n Midyan. ⁴ Mařar kuř řbuřa nni yudfen deg uzeřhar n umenyi u kuř apartessu nni maren s idammen, ad ittwasary, ad yiři d macca i tmeši.

⁵ Mařar ittwaru aney-dd Uřenjir, immewc aney Tmimit uca řeřkamet tettwasars x teyruđt nnes uca ttřayan as Isem nnes: Řeęeb, Amcawar, Arebbi Ijehden, Tbatat n Řebda, Řřakem n

8:14 Ica. 28:16; Lk. 2:34; Rum. 9:33; 1 Bř. 2:7

8:15 Mt. 21:44; Lk. 20:18

8:18 Ebr. 2:13

8:19 Aewd. 18:11

8:22 Ica. 5:30

8:23 Mt. 4:15

9:1 Mt. 4:15,16; Afa. 5:14

9:3 Řqd. 7:22; Ica. 10:26

Řehna. ⁶ I řemyaret n řehkamet *nnes* u i řehna *nnes* war ittiři qeřtu x řkursi n Dawud u x tgeldit nnes, ĥima ad tt issemten u ad tt issejhed s řheqq d tsegda, zi řexxu ař i řebda. Cđaret n SIDI n řeskarat ad igg aya.”

Afus n SIDI đidd i Ifrayim

⁷ “Sidi inu issekk awař di Yaequb uca iwđa di Israyil. ⁸ Marra řgens ad *t* issen, Ifrayim d imezday n Samarya nni iqqaren s nnfaxet u s wuř *iccuren* s ttkabur ⁹ *Rehyuđ* n llajur wđan, *maca* ad *ten* nebna *ewwed* s tsuđar ittwasuydan. Urtan n řexřa ttwazedmen, *maca* ad nezzu ticejjura n tengelt deg wemcan nsen!” ¹⁰ Ad xas issekkar SIDI iyrimen n Rařin uca Netta ad issehweř řeedyan nnes *xas*. ¹¹ Aram zi ccarq u Ifilistiňiyyen zi řar đeffar, ařami nitni ad řarden Israyil qae. **S marra aya war yarexxu lyađab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.**

¹² *Mayar* řgens war dd-idikkwiř řar wenni t iwtin u nitni war arezzun SIDI n řeskarat. ¹³ *X uya* ad iqess SIDI zi Israyil azeđif d ukennas, taseřta n tini d uyanim, deg ijj n wass. ¹⁴ Awessar d wenni řares ccan, aqa-ten d azeđif, uca anabi nni isseřmaden ixarriqen, netta d akennas.

¹⁵ *Mayar* imgewwaden n řgens-a d imyekk^wayen u inni zžaysen ittwanedhen ad ttwařarden. ¹⁶ *X* uyenni war ifarreh Sidi inu x iřudriyyen nsen, u war yarrehem x iyujiřen d tejjar nsen, mayar marra nitni d lmunafiqin d ieffanen u kuř aqemmum issawař tubbuheřya. **S marra aya war yarexxu lyađab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.**

¹⁷ *Mayar* tuzeffna tareqq am tmesi ittetten isennanen d tzeğg^wart, tessreqqa ixeccaben n wežyar, *ařami* ttgaeeaden deg iqellijen n ddexxan. ¹⁸ S uduqgez *n ufugem* n SIDI n řeskarat ad iqusbar tammurt uca řgens ad yiři d macca n tmesi. Uřa d iijen war itthiwiř x wenneyňi.

¹⁹ *Waxxa* bnadem iřarđ řar yeřfus, ad iqqim iğuz. *Waxxa* iřarđ řar uzeřmađ, war jjiwnen nitni. Kuř ijj ad iřarđ aysum n uyiř nnes. ²⁰ Manassi *ad iřarđ* Ifrayim d Ifrayim *ad iřarđ* Manassi uca tnayen idsen munen ad iřin đidd i Yahuda. **S marra aya war yarexxu lyađab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.”**

10 ¹ “Uct x yenni issuffuřen řumurat iřeccen, inni ittarin tiweřša iřeřšaren, ² ĥima ad ssheyyden imezřađ x tesřart *nſen* u ĥima ad acaren i yenni ittwahřaren řheqq *nſen*, ařami i řa dewřent tijař d takecđađt nsen u ad ggen ak-d iyujiřen am tteğgen ak-d teymart. ³ *Maca* min texsem ad teggem deg wass n uxeğeř u řar ureddeğ nni dd řa yas zi řagg^waj? Wi řar i řa tarewřem ĥima ad tafem twiza u mani i řa tejjim aeuđi nwem? ⁴ War *din* min i řa ggen myir ad wđan *x ifadden* waha řar imeřbas u ad wđan řar inni ittwanyen. **S marra aya war yarexxu lyađab nnes, maca afus nnes iqqim isarreh.”**

Accur d aemud/aekkaz n lyađab n SIDI

⁵ “Uct x Accur, azeğað n lyađab inu d weemud n wesxeđ inu deg ifassen nsen! ⁶ Ad t ssekkey řar řgens *iccuren* s nnifaq u Necc ad t umurey x řgens i x idduqgez lyađab inu, mařend ad acaren tukkarđa u mařend ad t keccđen qae u ad t earran i uneefas am teejjajt x imesraq. ⁷ *Maca* netta s yixef nnes war i d as ittyiř ammu u uř nnes ittxarreř mammec nneyňi, mayar netta řares deg wuř myir akehheđ u mařend ad iqđa x řegnus u war iği drus waha. ⁸ *Mayar* iqqar ‘Ma war ġin

9:5 Ica. 11:2; 22:22; Lk. 2:10,11; Yř. 4:10

9:6 2 Ij. 19:31; Ica. 37:32

9:11 ‘ad řarden ... qae’ - s Teibranit ‘ad ccen ... s marra aqemmum’.

9:11 Ica. 5:25; 10:4

9:16 Ica. 10:6

9:17 ‘ažyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

9:17 Ica. 5:24; 24:6

10:5 Ica. 36:1; Irm. 25:9; řiz. 21:14

řhukkam inu d ijeğiden marra? ⁹ Ma war *imsar* i Kalnu amecnaw i Karkamic? Ma war *imsar* i Ĥamat amecnaw i Arfad? Ma war *imsar* i Samarya amecnaw i Dimacq? ¹⁰ Am mammec afus inu ittēf tigeldawin n lašnam nni zi edun řexyařat nsen ineqcen řexyřat n Urcalim d Samarya, ¹¹ ma war tteggey ammu *eawed*, am mammec i t ggiy ak-d Samarya d lašnam nnes, uřa ak-d Urcalim d řexyařat nnes n řřanam?”

¹² *Mayar* xmi SIDI ad ikemmeř marra řxedmet nnes x wedrar n řihyun u di Urcalim, *xenni* ad xeğsey Necc řxiğet n ttkabur deg wuř n ujeğid n Accur uřa d ueffar yuffen di tittawin nnes, ¹³ mayar netta inna ‘Aya ggiy t s ufus ijeħden inu, u s tiyit inu, mayar necc řari řeeqeř. Iymiren n řegnus kksey ten, u řeewayeđ nsen keccdey ten, u am jjiheř yeđřey řhukkam *nsen*. ¹⁴ Amecnaw řeucc, *ammu* yufa ufus inu agra n řegnus, jarwey marra tammurt am mammec jarwen timeğarın immenđaren. Uřa d iji iwtin deg wafriwen, war din wenni yarezmen ajeqmim niy iřaw.’”

¹⁵ “Ma ittfeyyec ccaqur qibač i wenni zžayes ittceqqaren? Niy ittneffex řmencar zžat i wenni zžayes ittqessen? *Aya iři*, axmi aemud ittħenneđ *aryaz* nni t issgæeden, niy axmi aemud issgæeed *bab nnes* nni war iğin d akeccuđ. ¹⁶ X uyenni ad issekk Sidi inu, SIDI n řeskarat, bu-değis jar iryazen nsen iqebbuzen u Netta ad issirey timessi sadu aeuği n Accur am iji n řħaduq n timessi. ¹⁷ Tifawt n Israyil ad tedweř d timessi u Amqeddes nnes d aceęęař nni i řa icemđen u ad tecc isennanen d tzeegg^wart nnes deg iji n wass waha. ¹⁸ Netta ad yecc aeuği n wezyar nnes u n řeirst iřebħen nnes, s *marra* řeemar d weysum *daysen*, uca ad yiři am umehřuc ittraħen iyeği. ¹⁹ Min iqqimen n tcejjura n wezyar nnes ad yiři drus waha, aħenjir izemmar ad ten iřseb.”

²⁰ “Deg wass nni ad yiři min iqqimen n Israyil d inni inejmen zi taddart n Yaęqub war tteemmiden ead x wenni ten iccaten, maca ad iemmed *Israyil* x SIDI, Amqeddas n Israyil, s teřdiqt. ²¹ Min iqqimen ad dd-idweř, min iqqimen n Yaęqub *ad dd-idweř* řar Arebbi ijeħden. ²² *A* Israyil, waxxa řgens nnek ammu iwsee am iği n řebħar, ad *zžaysen* dd-idweř myř min icetřen. Akeħħeđ bayen, tasegda tewsee. ²³ Mayar Sidi inu, SIDI n řeskarat, ad iqđa *x man aya* uca ad igg min yuran, di marra tammurt.”

²⁴ “S uyenni, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI n řeskarat ‘*A* řgens inu nni izeddyen di řihyun, war ttegg^wed ca zi Accur xmi cek iccat s uzeğað uca ikessi-dd xak aemud, amecnaw mammec *imsar* di Miřra. ²⁵ Mayar ead myř cwayt, *xenni* ad ikemmeř wesxeđ inu uca ad yiři lřaðab inu x ureddeğ nsen. ²⁶ Mayar SIDI n řeskarat ad iħenneđ tiwa nnes arekkuđ, amecnaw mammec iwta Midyan řar teřđart n Yurab. Tařřarct nnes ad tiři *tesswizžad* tiwa i řebħar u Netta ad tt issgæeed am mammec t igga di Miřra. ²⁷ Deg wass nni ad iwđa řehmeř n Accur x teyruđt nnek u tařnact nnes x yiři nnek. Azayřu ad ittwabeřeř s iřiman isehħen.”

²⁸ “Ad dd-yas řar Eayyat, iędu x Mijrun, issars dduzan nnes di Mixmac. ²⁹ Nitni eeddun x tsunta, ad ssensen di Jabæ. Rama tettarjiji, tarweř Jibea n Cawul. ³⁰ řuyuy s tmiija ijeħden, *a* yeğis n Jallim! Arr řbař, Layca, *a cem* Eanatut, řmiskina! ³¹ *Tandint n* Madmina tarweř, imezday n Jibim ffyen maħend ad afen řaman. ³² Ass-a ead ad ibeddi d Nub. Netta ad iksi afus nnes *issagg^wad* řar wedrar n yeğis řihyun, řar tewrirt n Urcalim.”

³³ “Aqa da, Sidi, SIDI n řeskarat, ad iqess řefrue s uyiř. Inni s tididi yueřan ad ttwazedmen, uca inni issgæeden ixef nsen ad ttwaseħwan. ³⁴ Axeccab n wezyar ad ittwaqře s wuzzař uca Lubnan ad iwđa s ufus n Umzemmar.”

10:16 Ica. 24:6

10:18 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

10:19 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

10:22 Rum. 9:27,28

10:23 Ica. 28:22

10:26 Uf. 14

10:34 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’. ‘Lubnan’ - ixs ad yini řeskar n Accur wenni dd-yusin zi jjiħet n idurar n Lubnan inni yueřan x wedrar n řihyun. Maca Lmalak n SIDI, Arebbi n Israyil, iwta řeskar n Accur (xzar Ica. 37:36).

Řehkamet n řehna i d řa yasen

11¹“Ad dd-teffey Tsetřta zi jidee n Yassa uca Tayeddut zeg izewran nnes ad dd-tawi řyřget.² Ad xas yarsa Arruř n SIDI, Arruř n tiřit d řeeqeř, Arruř n ccwar d jjeřd, Arruř n tussna d tigg^wudi zi SIDI.³ Arřa nnes ggur ad yiři di tigg^wudi n SIDI. War icarree elahřab min ttwařint tiřřawin nnes, war iřekkem elahřab min ttesřan imezzuyen nnes.⁴ Ad icarree imuqřiren s tsegda u ad iřkem imwařeen n temmurt s řřeqq, *maca* tammurt ad tt iwwet s uzeřař n uqemmum nnes u s uřuři n uqemmum nnes ad iney aeeffan.⁵ Tasegda ad tiři d abyas n tejeinnatin nnes u tidett d abyas x tmeřřařin nnes.

⁶ Ad izdey wuccen řar izmar, ařiras ad ijen řar iřayř d amezyan. Aeejmi d wayrad amezyan d uyenduz *ad iřin* munen uca ařenjir amezyan ad ten indeř.⁷ Tafunast d ddub ad arwesent *jmie*, uca imezyanen nsent ad jnen řar wayawya uca ayrad ad yecc řum am ufunas.⁸ Ařřidř ad itirar zzat i wexbuc n řřefsa u anibu ad igg afus nnes deg weřfur n ufiřrar.

⁹ War tteggan řřar u war tteggan areddeř x wedrar amqeddes inu marra, mařar tammurt teccur s tussna n SIDI am mammeć dřen waman tisi n řebřar.¹⁰ Deg wass nni ad ibedd Weřwar n Yassa am třeřant i weyduden. Yares ad sseqsan řegnus uca arrařet nnes ad yiři icuwwar.”

¹¹ “Deg wass nni ad issgaeed Sidi inu afus nnes ict n twařat nneynit, řima ad ifdi min iqqimen n řgens nnes zi Accur, Miřra, Fatrus, Kuc, Eilam, Cinear d řamat u zi tegzirin n řebřar.¹² Netta ad issbedd taeřant i řegnus u ad ijarw eawed immeneeraq n Israyil, řima ad issmun inni ittwařezzen zi Yahuda zi arebea n řyemmura n temmurt.

¹³ *Xenni* ad igg^wej wasam n Ifrayim u inni iřeřřaren Yahuda ad ttwařeřeen. Ifrayim war ittisem ead zi Yahuda u Yahuda war iřeřřar ead Ifrayim.¹⁴ Ad ffyen řar řřarb axmi řřawen x řřarřin n Ifilistiņiyyen uca munen ad keccřen ayt n ccarq. Ad sswiziřen ifassen nsen řar Idum d Mu’ab uca ayt n Eammun ad asen řřaen.¹⁵ Ad iřarrem SIDI iřes n řebřar n Miřra uca Netta ad issgaeed afus nnes x yeyřar *n Lfurař* s uřaduq n Arruř nnes u ad t iccat ařami ad idweř sebea n řyezratin uca ad yarr aqa zemmaren ad kken x webrid ak-d sandaliyat.¹⁶ Ad *din* yiři webrid iseggen i min iqqimen n řgens nnes nni i řa iceřřen zi Accur, amecnaw tuřa iřa *webrid* i Israyil umi dd-igaeed zi Miřra.”

Izři n uřebbeř zi řihyun

12¹“Deg wass nni ad tinid ‘Necć ttqadiy Cek, *a* SIDI, aqa tuřa Cek txeyyqed xafi, *maca* lřařab nnek inneqřeb u Cek tessfewwjed xafi.² Xzar, Arebbi d asenjem inu, necć ad *xas* ttećřey, eemmarř ad gg^wedeć, mařar SIDI, SIDI, aqa-t d jjeřd d uzeřhid inu, Netta idweř ayi d asenjem.’³ Kenniw ad taymem aman s řefrařet zi tařawin n usenjem.”⁴ “Deg wass nni ad tinim ‘Qadam i SIDI, řařam Isem nnes, secnem timegga nnes jar řegnus, barrřem aqa Isem nnes ieuřa! ⁵ Zehřdem i SIDI, mařar Netta igga timesřayin timeqqranin. Ejj aya ad ittwassen di marra tammurt. ⁶ řřiwřew u řennej, *a cem* tenni izeddřen di řihyun, minzi d ameqqran Amqeddas n Israyil di řwest nnem.’ ”

11:1 Ica. 4:2; Řex. 13:22,23

11:2 Ica. 9:5

11:6 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

11:6 Ica. 65:25; Huc.2:20

11:10 Rum. 15:12

11:11 ‘řebřar’ - niy ‘il’.

11:16 Uf. 14:29

12:3 Yř. 7:37,38

12:4 Yř. 17:1,4,6,26

Awař n Arebbi x Babil

13¹Řħukm issagg^waden x Babil nni iżra lcaeya, mmis n Amuř. ²“Sgaædem taeęant x wedrar aqeccar, syuyem ęarsen, ceyyarem s ufus aqa ad adfen zi tewwura n tarwa n tařiret!”

³“Necc umureę imqeddasen inu, Necc řayıę ayt n bu-teęruđt inu di ssibbet n lęađab inu, inni ineggzen s řefrahet x leađama inu.” ⁴“Aqa zzhir n ijj n ubarru *d ameęqran* x idurar, am n ijj n řgens imyar, řhess n ddriz n tgeldawin, n řegnus usin-dd munen. SIDI n řeeskarat isedd řeeskar.

⁵Ad dd-asen zi temmurt tigg^wej, zi řtarf n uјenna, SIDI d řeqcue n wesxeđ nnes, řima ad xarřben marra tammurt.” ⁶“Syuyem, maęar ass n SIDI yudes-dd, ad dd-yas am ureddeę x kuřci zeg Um zemmar.⁷ S uyenni dewřen marra ifassen fecřen u wuř n kuř bñadem ifessi. ⁸Nitni nnxeřen, iřeqqef i-ten weynas d řewjeę n tarwa, tñezbaren am temęart ittarun. Kuř ijj ixezzar ęar wenneyni, ięembab nsen *ggin* am iceęařen *n tmeři*.”

⁹“Aqa da, ass n SIDI ad dd-yas, ř řeqsařet iwęaren u *s řħaduq* n lęađab *nnes*, řima ad yarr tammurt d řxirbet u řima ad zzayes imřa imednab. ¹⁰Maęar itran n uјenna d iwrafen n itran war ttejjin ead tafawt nsen ad tary, tafuct ad tebbarcen xmi dd i ęa tenęar nettat uca taziri war ttejj i ead tafawt nnes ad tceęceę.” ¹¹“*Maęar* ad xeęseę tuęeffna nnes i ddunnit u i ięeffanen řmueřiyet nsen u Necc ad ssbeddeę nnfaxet n imęeffaren u ad ssehwıę nnfaxet n ayt n bu-leunf. ¹²Ad arrey aqa aryaz ad yiři ięřan x wureę azdad, uřa d bñadem x wureę ięřan zi Ufir. ¹³S uyenni ad ssarjıęę ijenwan uca ad tenhezz temmurt zeg wemcan nnes, zeg uduqgez *n ufugem* n SIDI n řeeskarat, u zeg wass n řħaduq n lęađab nnes.” ¹⁴“Am tęayđet n wezęar innjerfen, am wuři war ęares dd-iksi uřa d ijj, *ammu* ad nnqerben nitni, kuř ijj ęar řgens nnes u kuř ijj ad yarweř ęar temmurt nnes. ¹⁵Qaę wenni ęa ittwařen, ad t ccuęen, u qaę wenni ęa řřfen, ad iwđa s ssif. ¹⁶Zzat i řiřawin nsen ad řwaddzen iřenjiren nsen, ad řtwakeccđent tudrin nsen u řimyarın nsen ad řtwassnuqębent.”

¹⁷“Aqa da, Necc ad xasen sřħarřceę Imadiyyen, nitni war d asen tecęi nnuqart u ęarsen nitni ureę war isekkwi. ¹⁸Řeqwas nsen ad xarřgen iřudriyyen u war areřřmen ca x řyęet n uęeddis, u řiř nsen war řetzięiz i iřenjiren. ¹⁹*Tandint n Babil*, talwitz jar tgeldatin, *tenni* d řęez d usemyar n Ikaldaniyyen, ad ředweř am mammeç řami tuęa AREBBI inneęřeb Sadum d Eamurra. ²⁰I řebda war ittyimi řin uřa d ijj, u war *đayes* zedđęen ead zi jjiř ař jjiř. Aerab war řinni iccat aqıđun nnes *ead* u imeksawen war ttejjin ad tareyyeř řin *řhimmart nsen* eemmarř. ²¹Řewřuc n řexřa ad zřřen řinni u řizeddiyyin nsen ad ccurent s mukat, yessis n nneamet ad zedęent řinni uca ięayđen ijennen ad řinni negzen. ²²Ad ssmieęiwen ifisen ijj ęar wenneyni di lqeleat nsen uřa d uccanen n řexřa d řeqřur n řehzuř. Řweqt nnes ad řawęđ đeyya u ussan nnes war řtezzuggarten ca.”

14¹“Maęar SIDI ad iřinn x Yaęub uca ad ifarz Israyil řwarat nneynit. Netta ad asen iwc řřhudnet di temmurt nsen. Abarrani ad kidsen imun u řitni ad dewřen ęar řaddart n Yaęub. ²Řegnus ad řen awyen u ad *ten* ssıřfen ęar wemcan nsen. řaddart n Israyil ad řen řetřef d řasęart di temmurt n SIDI, am imesęan d řiyya. Ad řebbsen inni řen iřebbsen, uca ad řekmen x inni řen iřeřřaren. ³Đeg wass nni ad ac issareyyeř SIDI zi řehriř nnek u zeg unexřie nnek u zi řsexxart nnek ięeřřen i zi ggin ad řsexxared cek. ⁴Xenni ad řessgaęeded ametřiř-a x ujeęid n Babil, ad řinid ‘Mammeç issbedd wenni iřeřřaren zi *řehřaret* nnes, *mammeç* řettwaqđa temmurt mani nyeęi?’ ⁵Yarza SIDI aemud n ięeffanen, azeęađ n ayt n bu-řřulřa, ⁶wenni iwtin

13:10 řiz. 32:7; Yuw. 3:4; 3:15; Mt. 24:29; Mk. 13:24; Lk. 21:25

13:19 Amz. 19:25; lca. 1:9; lrm. 49:18; 50:40

13:21 ‘nneamet’ - nię ‘řanhalt’ (řinhalin)

14:3 Aewd. 28:48

řegnus břa qeřřu di tefqařt tameqqrant, wenni tuřa ihekkmen x řegnus s lyađab, iđaffar *i-ten* břa aziřez. ⁷ Marra tammurt tarsi, tesqar. Nitni řuyyyn s řefrařet. ⁸ Uřa d ticejjura n umerzi farrřent zzayek u ticejjura n tengelt n *idurar n* Lubnan *qqarent* ‘Zeg wami cek tmedded řar temmurt, war da dd-ittis uřa d iijen ead řima ad aney yarz!’ ”.

⁹ “Řaxart swadday ad tenhezz di řřwee nnek, mařend ad řřyen nitni řar umsagar akidek xmi dd i řa tased. Di řřwee nnek ad dd-fařen řexyařat *n imettan*, marra řřukkam n temmurt, ad tegg marra ijeřiden n temmurt ad kkaren zi řekrasi nsen igelliden. ¹⁰ Nitni marra ad řřfen deg wawař, ad ac inin ‘Uřa d cek tdewřed tarehfed, am neccin, *řexxu* cek tarewsed dayney!’

¹¹ Aqa temmenđared nnfaxet nnek di řaxart, řřess n lřarpas nnek. Sadu nnek ttwabezzeen iwekkiwen *am řemtař*, uca ikeccawen d malta nnek. ¹² ‘Mammec *teggid* ad tewđid zeg ujenna, *a cek itri n řefjar* ittissiqen, mmis n tuffut n řřař! Mammec tettwarzed řar temmurt, *cek* amarniw n řegnus!’ ¹³ Tennid deg wuř nnek ‘Necc ad gaedeř řar ujenna, ad ssbeddeř řkursi inu tiwa i itran n Arebbi, ad qqimeř x wedrar n umuni řar ccamal n barra qaē. ¹⁴ Necc ad gaedeř tiwa n tqiccatin n iseynuten, ggur ad arweř deg Umeuři x kuřci!’ ¹⁵ Lla, ad cek sseřwan di řaxart, di řařař qaē n wanu! ¹⁶ Inni cek i řa izaren, ad dayek jearen, ad fehmen *uca ad inin* ‘Ma wa d aryaz wenni issarjijjen tammurt, wenni ijin tigeldin ad nhezzen, ¹⁷ wenni yarrin tammurt d řexřa uca yareddeř tinnedam nnes, wenni war yarxun i imeřbas ad arekkweřen?’ ¹⁸ Marra ijeřiden n řegnus, marra nitni zzřen *din* di ccan, kuř iji di taddart nnes. ¹⁹ *Macca* cek temmenđared, ssiggweřen cek x wendeř nnek, *am* řyedduť mbeyed *mmenđaren tt*, am řxecbet eefsen tt, *am* iijen ssduřyen t s imettan ittwasnuqqben s ssif am *ssduřyen t* s warruđ nni dd řa iřwan řar izra n tesraft *n wendeř*. ²⁰ War temmarsed akidsen deg wendeř, mařar txarred tammurt nnek d tenřid řgens nnek. Zzariēet n iēeffanen eemmarř war ten ittidaden i řebda. ²¹ Swejdem řřabřa n řarřř i iřenjiren nnes x řřmeřřiyet n ibabaten nsen, mařend nitni eemmarř war ggur *ead* ad bedden, ad warden tammurt uca ad ccuren udem n temmurt s tneddam. .

²² Necc ad xasen kkareř, *ammu* i iqqar SIDI n řeskarat, Necc ad teřřiy zi Babil *kuř* isem d *marra* min iqqimen, am mmis uřa d mmis n mmis, ammu i iqqar SIDI. ²³ Necc ad t arrey d tasyart n twuct n řřret uřa d iyeřmamen. Ad ten mřiy s tmedwast n ureddeř, *ammu* i iqqar SIDI n řeskarat.”.

Awař n Arebbi x Accur

²⁴ SIDI n řeskarat ijuř, inna “S tidett, am mammec Necc i t xarřey, ammu i řa imsar, am mammec Necc i t uriř, ammu i dd řa yas, ²⁵ aqa Necc ad arřey Accur di temmurt inu u ad t eefsey x idurar inu, řima azayřu nnes ad zzaysen ittwaři u řeřmeř nnes ad iwđa x řyardin nsen. ²⁶ Wa d acawar nni ittwaggen x marra tammurt u wa d afus i isswizzaden x marra řegnus. ²⁷ Mařar SIDI n řeskarat ixarřey aya, man wen izemmaren ad t ibdeř? Aqa afus nnes isswizzad i-t, man wen izemmaren ad t yarr *řar uyezdis?*”.

Awař n Arebbi x Falishit

²⁸ Deg useggwas n řmewť n Ařaz, yusa-dd řřukm issaggwasen wanita: ²⁹ “War farreř, *a cem*, marra *tammurt n Filicit*, aqa akeccuđ nni cem iwtin, ittwarz, mařar zeg weřwar n uřřar ad iffeř ureřsiw amesmun u řřiřet nnes ad tiři d řřaycet icemđen ittawen. ³⁰ Imenza n imuřřiřen

14:8 ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

14:13 Izhd. 48:3

14:20 Ayub 18:19; Izhd. 21:11; 37:28; 109:13

14:21 Uf. 20:5; Mt. 23:25

14:22 Ayub 18:19; Izhd. 21:11; 37:28

14:23 Ica. 34:11; řaf. 2:14

14:27 2 Im. 20:6; Ayub 9:12; Awřn. 21:30; Dan. 4:32

14:28 2 Ij. 16:20

ad hdan *s řhudnet* uca imezřad ad zzřen di řaman. *Maca* ad nřey azwar nnek s řaz uca *arefsiw* ad inya min zzayek iqqimen.” ³¹ “Ru, *a* tawwart, řuyy, *a* tandint, aqa fecřen marra *imezday n* Filicit! Mayar zi ccamal ad dd-yas ddexxan uca uřa d ijen ad yaggweĵ zeg iseddiyyen nnes n řeeskar.”

³² “Min i ya arren i ireqqasen n řgens?”

“Aqa SIDI igga *dsas* n řihyun, řima řmusakin n řgens nnes ad dinni afen adurri!”

Awař n Arebbi x Mu’ab

15 ¹ Řřukm issaggwaden x Mu’ab.

“Wah, di řiřet ittwaĵdem Mu’ab, idweř issuesem, wah, di řiřet ittwaĵdem Qir-Mu’ab, idweř issue! ² Gaeden řar Bayit d Dibun, řar řgaædat řima ad run. *Dinni* ad iru Mu’ab x Nabu d Maydaba. Qaæ azeĵif nsen iřsa d aqeccar, marra timira ttwaĵeffent. ³ Beysen s txuncay *n wecđan* deg izniqen nsen, aqa *din* myř řuyyit x tzeřwin u deg izzuray nsen, imetřawen weřřan-dd *x uęymbub*. ⁴ Ĥacĵun iřuyy, uřa d Al’ala. Ttesřan i tmijja nsen řares ař Yahař. S uyenni řuyyyn *uřa d* iryazen n umenři n Mu’ab d iřuyyan. Buĵbeř *n mkuř aryaz* ifceř dayes.

⁵ Uř inu iřuyy x Mu’ab. Tarwa nnes n tařiřet iwden ař *tandint n* řuřar, *tenni tuya ięan am* teeĵmit n třřata n iseggwusa. Mayar am ttrun ttgaæaden tasawent n Luĵit, *wah* deg webrid řar Ĥurunayim ssgaæaden nitni tařuyyit n txessart. ⁶ Mayar aman n Nimrim ad dewřen imucan xřan. Mayar arrbie iřřaw, aęemmy n arrbie iqđa, war ittiři ead uęemmy aziza. ⁷ S uyenni ad arbun min řarsen icetřen d min kesben řar uęemmađ n yeřzar n Iřeřsafen. ⁸ Mayar řuyyit n ucetci ad teffey di temmurt n Mu’ab, aweææed nnes *ad dd-iffey* řares ař Ajlayim, ařuyy s imetřawen řares ař Bi’r-Ilim. ⁹ Mayar aman n Dimun ccuren s idammen, mayar Necc ad awayey x Dibun ead ktar: ayrad *ad dd-yas* x yenni yarewřen zi Mu’ab, x min iqqimen di temmurt.”

16 ¹ “Sekkem *ddmani ccuren s* izmaren n řřakem n temmurt, zi Salae řar řexřa, řar wedrar n yeęis n řihyun!” ² Am iĵdađ yarewřen, ittwasæđwen zi řeucc, ammu i řa ggent yessis n Mu’ab řar imucan n uęekkwu n *yeřzar* n Arnun. ³ “Awyem *xenni* ccwar, ksim awař, ggem tiři nnek am řiřet deg wazal, snuffar imetlaæ, war znuzi inni yarewřen!” ⁴ “Jjem inni zzayi x yuzřřen ad řarem qqimen, *a tammurt n* Mu’ab! Iři d adurri i nitni zzat i wudem n wenni yareddęen!”

“Řeřřaret *maca* ad tbedd, areddeę ad iqđa, inni iæffsen x temmurt ggur ad mweddaren zi temmurt. ⁵ Řkursi igellden ad ittwaæedd s tmexsiwt icuwwaren u Netta ad xas iqqim di tidet deg uqıđun n Dawud, d wenni iĵekkmen d yarezzun řřeqq uca isseffreĵ taseĵda.”

⁶ “Neccin nesřa x nnfaxet n *temmurt n* Mu’ab, aqa nettat d taæeffart ař řřarf. Aæeffar nnes d nnfaxet nnes d zzeamet nnes: aqa *marra* řemeani nnes xwan war řin ca nican. ⁷ S uyenni i řa tru *temmurt n* Mu’ab x Mu’ab, marra ad run. Nitni ad řuyy n x zzbib n Qir-Ĥarisat, dewřen ttwaęerben qaæ. ⁸ Mayar iřawent tżayar n Ĥacĵun. Řefrue n đđiřect n Sibma arennyen řřukkam n řegnus. Řefrue yiwđen řares ař Yaeřir, nitni suĵen di řexřa, bezzæen, aqa řwan řebřar. ⁹ X uyenni ttruy *x đđiřect* n Sibma, am mammeç ruř x Yaeřir. Ssuř cem s imetřawen inu, *a, tineddam n* Ĥacĵun d Alealeh, minzi ruĵen iřuyyan n usřiwřew zi tini nnem n unebdu u zeg weřřađ nnem. ¹⁰ Tęeyyed řefraĵet d zżhu zeg iyyaren isseřmayen n tfeęaĵt, war ttęennijen u war sřiwřiwen *ead* di tżayar n. Wenni yareffsen war yareffes *ead* ađiř di tsira. Ssbeddeř Necc

15:1 Irm. 48:1; Ĥiz.:25:9; Eam. 2:1

15:2 Irm. 48:37; Ĥiz.:7:18

16:5 Ica. 9:6; Dan. 7:14,27; Mixa 4:7; Lk. 1:33

16:6 Irm. 48:29,30

16:8 Irm. 48:32,33

řeeyad n usřiwřew. ¹¹ S uyenni syuyyent tekricin inu am ijj n řgambri x Mu'ab, u daxeř inu x Kir-Ĥaris. ¹² Řami i řa yařeř Mu'ab x řgaædet nnes *n tewhibt* uca ad yadef řar zzawect nnes iqeddsen řima ad izzař, *xenni* ad řaren aqa Mu'ab war ittiweđ ad igg walu.”

¹³ Wa d awař i issawař SIDI x Mu'ab. ¹⁴ *Maca* řexxu issawař SIDI, iqqar “Di řřata n iseggwusa elahřab iseggwusa n ucewwař, ad idweř ueuři n Mu'ab ittwasseřqar ak-d marra abarru nni d ameqqran. Min *zzayes* řa iqqimen, ad yiři drus qae, war iři ařřas.”

Awař n Arebbi x Dimacq d Ifrayim

17¹ Řřukm issaggwaden x Dimacq.

“Aqa da, Dimacq war tettiři ead d tandint, ad tedweř d řxarbet ittwahedmen. ² Tineddam n Earueir ad dewřent xřant, ad iřint i řimiriwin. Tina ad dinni zzřent uca uřa d iijen war tent issfeefic. ³ Ad iqđa lburj zi Ifrayim uřa d tageldit zi Dimacq d min iqqimen zi Aram. Nitni ad iřin am ayt n Israyil’, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.”

⁴ “Deg wass nni ad isřaw æuři n Yaequb uca ad tedweř tadunt n arrimet nnes ttqiřet. ⁵ Ad yiři axmi ittqebbeđ ucewwař imendi ibedden uca imejjar uřiř nnes tidrin, ad yiři axmi ijj iřeqqeđ tidrin di řewđa *n teyzurt* n Rafayim. ⁶ Ad iqqim *myir* ijj n uceřři i weřqađ, am řar wezwađ n izemmuren, tnayen niy řřata *n tzitunin* řar tqiccet n řfare sennej, uca arebea niy xemsa řar řefrue n uzemmur!’, *ammu i* iqqar SIDI, AREBBI n Israyil.”

⁷ “Deg wass nni ad ixzar bnadem x wenni i t iggin u titřawin nnes ad řaren Amqeddas n Isra yil. ⁸ War ittwaři iealtaren, řxedmet n ifassen nnes, uřa d min iggin iđewđan nnes war t izzar, tirebbin n cwarti lla uřa d ipilaren n arebbi n tfuct lla.” ⁹ “Deg wass nni ad iřint tneddam nnes ifaryen am řxirbet řjin tt deg wezřar uca taqiccet n wedrar nni řjin zi ssibbet n ayt n Israyil, ad tiři d amcan ittwaxarrben. ¹⁰ Mařar cek tettud SIDI n usenjem nnek, war teeqiřed x Řejruf nnek ijeħden. S uya tettezzuđ ayemmuy iđarfen uca tzarreed đđwaři ibarraniyyen. ¹¹ Deg wass nni di ten tezzuđ, tfaryed asen, u řar teffu tejjid zzariet nmem ad tessuffi: *d man aya* d tmejra ieurrčen deg wass n řehřac nnek d řehřiř war ittgenfi.”

¹² “Uct x ubarru n řegnus nni izehharen am zehharen řebřur, uřa *uct x* ddriz n wayduden nni *iggin* am řehweř n waman imeqqranen ihewřen! ¹³ Ad hewřen ayduden am řehweř n waman imeqqranen, *maca* Netta ad ten yarebba u nitni ad arewřen řar řagğwaj. Ad ittwæarren *ubarru n řegnus* zeg usemmiđ am uřum x idurar, am *useynu n teejjajt* ittenneđ zi řřaryadt. ¹⁴ Yar řweqt n tmeddit, xzar, annexië! Qbeř ma ad iřbeř řřař, war iři netta ead. Ta d tasyart n yenni d aney ikeccđen, zzhar n yenni i d aney ittacaren.”

Itiyubiya ad isellem ixef nnes i SIDI AREBBI

18¹ “Uct x temmurt n řřess n wafriwen, tenni řar urendad iyezran n *temmurt n* Kuc, ² tenni issekken imsekkan *nnes* x řebřar, di řyarrabutin n uyanim tiwa i waman. Uyurem, *a kenniw* ireqqasen ifsusen, řar ijj n řgens izzuggarten u ittwessgen *n teřmect*, řar ijj n řgens nni immeggwed zzayes zeg wami iğa d zi ssa tsawent, řar řgens nni ittamaren řebda u iæeffes, nni zi qeđeen iyezran tammurt nnes. ³ *A kenniw* marra imezday n ddunnit d yenni izeddyen di temmurt, xmi i řa ssgæeden tæeğant x idurar, *xenni* ad *t* tzarem, u xmi i řa řuđen di řbuq, ad *t* tesřem!” ⁴ “Mařar ammu i d řari inna SIDI ‘Necc ad ĥđiř di řřudnet x řkursi inu igellden, am řehmu yareqqen řar řřřa *n uziř*, am useynu *iccuren s* nņđa řar řehmu n řřabet.’ ⁵ Mařar qbeř

16:12 Aewd. 32:37,38,39

17:13 Ayub 21:18; Izhd. 1:4; 35:5; 83:14; Huc.13:3

ššabet, xmi ɣa ikemmeŋ nnuwwar, tedweŋ tnewwart d ađiŋ inenna, ad izbar Netta izbiren s ijeqqaden n wezbar, ad ikkes arbiben, ad ten iqu. ⁶ Nitni marra ad ttwajjen i ijdad n řexra x idurar u i řewhuc n temmurt. Deg unebdu ad xasen arsen ijdad ikeccden u di řmecta ad xasen arsen řewhuc n řexra. ⁷ Deg wussan nni ad tettwawi tarzeft i SIDI n řeskarat: ijj n řgens izzuggarten d ittwešsgegen *n teřmect*, u *man aya* zeg ijj n řgens imegg^wed zzayes zeg wami iđa d zi ssa tsawent, zeg ijj n řgens nni ittamaren řebda u išeŋes, nni zi qeđden iyezran tammurt nnes, *uca ad awyen tarzeft* ɣar wemcan n Yisem n SIDI n řeskarat: ɣar wedrar n řihyun.”

Awaŋ n Arebbi x Miřra

19 ¹ *Řhukm x Miřra*. “ ‘Xzar, SIDI ineddeh x ict n tseynut ittazřen. Netta yudef ɣar Miřra uca lařnam ad arjijen zzat i wudem nnes u ayt n Miřra ad ad asen iŋceŋ wuŋ deg idmaren nsen. ² Maɣar ad sřharcey Imiřriyyen x Imiřriyyen, mařend kuŋ ijj ad immneɣ ak-d umas, u kuŋ ijj ak-d wajjar nnes, tandint x tendint, tagelda x tgelda. ³ Buhbeŋ n Imiřriyyen ad yarjef daysen u Necc ad fesxey ixarřiřen nnes. *Xenni* ad sseqsan lařnam nsen d yenni ittēezzen uŋa d yenni issawařen ak-d imettan d igezzanen. ⁴ Ad ggeɣ Imiřriyyen deg ufus n aytbab iqeřšen uca ajeđid iwearen ad xasen iħkem, *ammu i* iqqar Sidi, SIDI n řeskarat. ⁵ Aman d řebħar ad azɣen u iɣzar ad idweŋ d ijdı, ad yaɣey. ⁶ Iyezran ad arxun i arriħet yursuđen u iyezran n Miřra ad arsen uca ad azɣen, ayanim d telga ad isřawen. ⁷ Ddmani n tarewsa ɣar Nil, ɣar uqemmum n yeyzar *n Nil*, uŋa d marra tammurt ɣar iyezran i x zarreen, ad azɣen, ad ttwakksen, war ttiřin ead. ⁸ Ibeħriyyen n iseřman ad ceđen u marra inni inđaren tasennart nsen deg yeyzar *n Nil*, u inni ibezzeen traccia x waman, ad isřawen *zeg wecđan*. ⁹ Inni ixeddmen tiffest azdad meccden ggur ad dewřen seđħan, uŋa d iddarazen n řkettan acemřaŋ. ¹⁰ Ipilaren n temmurt ad ttwadzen, marra inni ixeddmen d tťwee n řmunet icđen as řeemar.’ ”

¹¹ “Wah, řħukkam n řuean d ibuhařiyyen, ccwar n imcawaren imiřiřen n Fireun idweŋ ibbuhři. Mammec tzeēemem ad teqqarem *ead* i Fireun ‘Necc d mmis n imiřiřen, mmis n ijeđiden n wečar uya?’ ¹² Mani ģan xenni imiřiřen nnek? Ejj i-ten ad cek ssargben u ad *cek* ssecnen min ixarřeř SIDI đidd i Miřra! ¹³ Řħukkam n řuean dewřen d ibuhařiyyen, ttwacemten řħukkam n Nuf. Ad ssweddaren Miřra, *aq* inni d azru n teymart n tqebbaŋ nnes.” ¹⁴ “SIDI ikebb d Miřra buħbeŋ issdewwaxen d řwest nnes. Nitni ssweddaren Miřra di marra min igga, amecnaw umeskar iweddard di teuqqit nnes. ¹⁵ War ittiři *ead* i Miřra min i ɣa yegg, min izemmar ad *t* igg uzeđif niɣ akennas, tasetťa niɣ ayanim.” ¹⁶ “Deg wass nni ad iřin Imiřriyyem am temyarin. Ad arjijen, ad nnxeŋen zi ssibbet n wenhezzi *issigg^widen* n ufus n SIDI n řeskarat, i zi ɣarsen i ɣa inhezz zi ssa ɣar ssa. ¹⁷ Tammurt n Yahuda ad tedweŋ d amedya n unexřiē i Imiřriyyen. Marra wenni t ittidaren, ad innexřeē zi ssibbet n uxarřeř n SIDI n řeskarat nni xasen ixarřeř.”

¹⁸ “Deg wass nni ad din iřint xemsa n tneddam di temmurt n Miřra, ad *din* ssiwřen *iwdan* iřen n Kenēan uca ad ijažen ɣar SIDI n řeskarat. Ict n zzaysent ad as qqaren ‘Ir-Heres’, ix ad yini ‘tandint n wareddeđ’. ¹⁹ Deg wass nni ad *din* yiři ijj n uealtar d řwest n temmurt n Miřra u ijj n umayđu *iqeddsen* ɣar weymir nnes. ²⁰ Aya ad yiři d řeēřamet d cchadet i SIDI n řeskarat di temmurt n Miřra: xmi nitni ad řaɣan i SIDI zi ssibbet n yenni i-ten iħeřšaren, Netta ad ɣarsen issekk amsenjem d ameqqran, u wanita ad ten ifekk. ²¹ SIDI ad idweŋ ittwassen i Imiřriyyen uca Imiřriyyen ad ssnen SIDI deg wass nni. Nitni ad as sexxaren s tɣarřt d tewhibt *n řyiġet* uca ad wcn lwaed i SIDI u ad t ssqeffren. ²² SIDI ad

19:15 Ica. 9:13

19:18 Aewd. 10:20; lrm. 12:16

19:21 Mal. 1:11

iwwet Imišriyyen s tiyyita, Netta ad *ten* iwwet u ad *ten* issgenfa. Nitni ad dd-dewřen ƣar SIDI u Netta ad yejj ixef nnes ad ittwasseřreh s tzağit yuğƣen nsen u ad ten issgenfa.”

²³ “Deg wass nni ad *din* yiři webrid ameqqran zi Miřra ař Accur. Ayt n Accur ad dd-asen di Miřra uca Imišriyyen di Accur. Ad *as* eebden Imišriyyen *i Netta jmie* ak-d ayt n Accur.”

²⁴ “Deg wass nni ad yiři Israyil d wiss třata ak-d Miřra d Accur, d lbaraka di řwest n temmu rt.²⁵ Maƣar SIDI n řeeskarat ad ten ibarek, ad yini ‘lři ad ittwabarek řgens inu Miřra, u řxedmet n ifassen inu Accur, uřa d tasƣart inu Israyil!’ ”

Awař n Arebbi x Miřra d Itiyubiya

20¹ Deg usegg^was nni di yusa-dd ukumandar n řeskar ƣar Acdud, – umi t issekk Sarjun, ajeğid n Accur –, uca immney ak-d Acdud uca iřtef i-t,² di řweqt nni tuƣa issiweř SIDI, s uqemum n Icaƣya, mmis n Amuř. Netta inna “Uyur, sars arruđ n txancet n wecđan nni x tejeinna nnek d tekkseđ tisira nnek x iđaren nnek!” Igga i-t Icaƣya, iggur d aƣaryan d s řehfa x iđaren nnes.³ *Řexdenni* inna SIDI “Am mammeć iggur umsexxar inu Icaƣya *řexxu ead* třata n isegg^wusa d aƣaryan u s řehfa da d diha, am řećřamet u am ijj n řećjeb i Miřra u i Kuc,⁴ ammu i ƣa indeh ujeğid n Accur imehbas n Miřra d imenfiiyyen n Kuc, amezyan d umeqqran, aƣaryan d uhefyan n iđaren, uřa s ddabub iearra, *aqa* i řefđihet i Miřra.⁵ *Xenni* ad gg^weden u ad seđhan zi ssibbet n ayt n Kuc i ƣa tuƣa xezwaren d ca, u zi ssibbet n Imišriyyen, afeyyec nsen.⁶ Imezday n temmurt-a x tma n řebħar ad inin deg wass nni ‘Aqa da, ammu i imsar i wenni ƣar nxezzar d ca, d wenni ƣar narweř ģima ad narzu twiza, ģima ad nettwafekk zi zzat n wudem n ujeğid n Accur. Mammeć *xenni* nzemmar ad nenjem *řexxu*?’ ”

Awař n Arebbi x řexřa n řebħar – x Babil

21¹ Řħukm issagg^waden x řexřa n řebħar.

“Am mammeć ttazzřent tħaryadin di *Temmurt* n Ljanub, *ammu* i ƣa iffeƣ netta zi řexřa, zi temmurt tessagg^wad.² Tettwassargeb ayi tamezra iqeshen ‘Aƣeddar ittegg s řeƣdaret uca amteħħay ad iteħħi.’ Gaēēē-dd, *a* Eilam, ģsar, *a* Maday!’ Necc ad ssbeddeƣ marra anexses nnes.³ X uyenni tteksent ayi tejeinnatin inu, u iřfen ayi řewjaē n tarwa am řewjaē n iĉt n temƣart ittarwen. Necc ttezbareƣ xmi d *as* tteřřiƣ, nnxeřeƣ umi t ttwařiƣ.⁴ Uř inu innejřef, aqarqub *nnes* issenhezza dayi tigg^wudi. Tambambast n tmeddit nni wehhceƣ ařtas, igga ayi tt d řeurret.”

⁵ “‘Srusa-dd třabřa, sbedd aēessas, ecc, su! Kkarem, *a* ijeğiden, dehnem tcappa n useřqi!’⁶ Maƣar ammu i d ayi inna Sidi ‘Uyur, egg ijj n ueessas, ejj i-t ad ixeħbar min ittwařa!’⁷ Uca iřza ikarruten *n umenyi* d tyuyat n yenni ineddhen iysan, ijj n ukaravan n yeƣƣař d ijj n ukaravan n iřeƣman. Tuƣa iħeřta mliħ, mliħ ařtas.⁸ *Xenni* iřaƣa wenni iřrin ‘A Sidi inu, deg wass ttbeddiƣ břa qeřtu x wecbar n teēssast u kuř ģiřet tteesseƣ.’⁹ Aqa da, diha usin-dd iryazen nni innyin x iysan, tyuya n innayen ak-d tyuya nneyni!’ *Xenni* iřtef netta *eawed* deg wawař, inna ‘Tewđa *tendint* n Babil, tewđa, d marra řexƣarat ineqcen n irebbiten nnes iřbez i-ten x temmurt!’¹⁰ ‘A asarwat inu d mmis n unedrar inu! Min sřiƣ zi SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, xebbareƣ kenniw xas.’ ”

20:2 ‘aqemum’ – s Teibranit ‘afus’.

20:5 ayt n Kuc: ixs ad yini ityupya.

21:1 ‘řebħar’ – niƣ ‘il’.

21:4 Ayub 7:3

21:8 ģab. 2:1

21:9 Irm. 25:12; 51:8; Asa. 14:8; 18:2

Awař n Arebbi x Idum

¹¹Řħukm issaggʷaden x Duma.

“Zi Saeir řayan ayi-dd ‘Aeessas, min *tasaeet* n ġiřet *i teġa*? Aeessas, min *tasaeet* n ġiřet *i teġa*?’

¹²Inna ueessas ‘Yusa-dd teffu n řħař, uřa d ġiřet *tusa-dd*. Mařa kenniw texsem ad tesseqsam, seqsam! Dewřem-dd, asem-dd!’ ”

Awař n Arebbi x Arabiya

¹³Řħukm issaggʷaden di tmeddit.

“Deg wezřar di *temmurt n* Weeraben ad tessensem, *a kenniw*, ikaravanen n ayt n Dadan! ¹⁴Uyurem řar wumsagar ak-d wenni iffuden ħima ad as tawyem aman! Imezday n temmurt ffyen-dd řar wumsagar ak-d umarwař s weřrum. ¹⁵Mařar nitni arewřen zi řesyuf, zi ssif i dd-ittwajebden u zi řqews ittwareħden u zi řeyben n umenyi. ¹⁶Mařar ammu i d ayi inna SIDI ‘Ead deg ijj n useggʷas, ełahsab iseggʷusa n ucewwař, *xenni* ad iqđa marra x ueuġi n Qidar! ¹⁷Řqedd n ayt n bu-řqews iqqimen, ayt n bu-teyřudt n Iqidariyyen, ad yiři drus waha, mařar SIDI, AREBBI n Israyil d wenni issiwřen *aya*.’ ”

Awař n Arebbi x Teyzurt n Tmezřa - Urcalim

22 ¹Řħukm issaggʷaden x Teyzurt n Tmezřiw.

“Min cem yuřin ařami tgaeėded cem ak-d marra *iwdan* x tzeřwin? ²A cem, tenni iccuren s ddřiz, *a cem* tandint izruddħen, tandint innegzen s řefraħet: inni dayem ittwanyen, war ttwanyen s ssif uřa war mmten deg umenyi. ³Marra imgewwaden nnem munen arewřen, *maca* ttwaħebbsen nhřa uřa d ict n tecti n řqews, marra inni dayem ufin, ttwacarfen, waxxa arewřen řar řaggʷaj.”

⁴“X uyenni qqarey ‘Aggʷejem xafi řxezrat, ejj ayi ad ruř s imetřawen imerzagen. War d ayi ħeřřarem ħima ad ayi taezzam x waređdeġ n yeġis n řgens inu!’ ⁵Mařar d ijj n wass n wezruđdeħ d uefas d uwarweđ i dd-issekk Sidi inu, SIDI n řeeskarat, di Teyzurt n Tmezřiw, *ass* n weyđař n řħiđ u n iřuyyan i x dd-ttarran idurar. ⁶Mařar Eilam itřef aqrab nnes s fritcat, *jmie* ak-d ukarru n umenyi uřa d aryaz *nni t ineddhen* d yenni inyin x yeysan, uca Qir iearra tcappa n useřqi. .

⁷Ad imsar aqa řemxeyyer n teysarin nnek ad ttwaccurren s ikarruten *n umenyi* uca imnayen ad sedden ixef nsen *i umenyi arendad n* tewwart. ⁸Ad ikkes arruđ n Yahuda uca deg wass nni ad txezzared řar řesnaħ *i iġan* di Taddart n Wezřar. ⁹Kenniw ad teřrim tizeyyin di tendint n Dawud, minzi aqa-tent deg wařřas. Ad tessmunem aman n Uyeřmam n Wadday. ¹⁰Ad thesbem tudrin n Urcalim uca ad thedmem tudrin ħima ad tessjehdem řħiđ. ¹¹Ad teggem ijj n uyeřmam jar řeħyuđ, ħima ad tessmunem aman n uyeřman aqdim, *maca* war txezzarem řar wenni t iggin, u war theřřim wenni t isenneen zeg wechřař uya.”

¹²“Deg wass nni ad iřařa Sidi inu, SIDI n řeeskarat, maħend ad tetrum, ad tesřuyyem, ad theřffem azeġif u maħend ad tyarđem taxencet n wecđan. ¹³*Maca* xzar, arcaq d řefraħet, neqqen iyenduzen, řarřen i wuġi, ttetten aysum u sessen binu, *am qqaren* ‘Ejj aney ad necc, ad nsu, mařar tiwecca ad nemmet!’.

21:13 ‘ařřar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

22:4 lrm. 8:23

22:6 ‘inni innyin x iysan’ - niy ‘imnayen’.

22:7 ‘imnayen’ - niy ‘inni inyin x yeysan’.

22:8 ‘ařřar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

22:13 lca. 56:12; 1 Kur. 15:32

¹⁴ *Maca* SIDI n řeeskarat issargeb ayi *x waya* deg imezzuŷen inu, *inna* ‘řmueřiyet-a war tettwafdi ca i kenniw řares ař dd řa temmtem!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat.”

Awař n Arebbi x Cibna d Ilyaŷim

¹⁵ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat ‘Uyur, adef řar wawkiř nni, řar Cibna, řemqeddem n tzeddiťt *n ujeřid*, *uca ini*: ¹⁶ Min *iřan* řarek danita, niř man wen řarek danita, aqa cek tneqced da ijj n wendeř i yixef nnek? *Iwa* ineqqec andeř nnes sennej, ineqqec i yixef nnes tazeddiťt di jjarf! ¹⁷ Aqa da, SIDI ad zzayek ihejjar s ijj n uhejjar imyar, Netta ggur ad cek itťef s ijj n wuđuf iqseř. ¹⁸ Netta ad cek issřunneđ qae ařami *tdewřed* d taqurart, d ict n tcamma temmenđar řar ict n temmurt temyar. Dinni i řa temmteđ u dinni dd i řa yasen xenni ikarruten icuwwaren nnek, *a cek* řefđiřet n taddart n bab nnek! ¹⁹ Necc ad cek ssuffyeř i řřusina nnek uca Netta ad cek dd-iqřee zeg wemcan nnek.”

²⁰ “Deg wass nni ad řayiy i umsexxar inu Ilyaŷim, mmis n Ĥilqiya. ²¹ Necc ad as ssirdeř warruđ nnek u Necc ad as beysey abyas nnek u ad wceř tizemmar nnek deg ufus nnes. Netta ad yiři d babatsen i imezday n Urcalim d taddart n Yahuda. ²² Necc ad as ssarseř řmeftař n taddart n Dawud x řyardť nnes. *Mařa* netta ad yarzem, war izemmar uřa d ijj ad ibellee, *mařa* netta ibellee, war izemmar uřa d ijj ad yarzem. ²³ Necc ad t wteř am řewted deg ijj n wemcan imten u netta ad yiři d řearc n ueuři i taddart n babas. ²⁴ Ad xas uyřen marra aeuři n taddart n babas, ayeđduyen imezyanin d řyedduťin, zi marra taqcuein timezyanin, zi řťbaři ař marra tiqnucin. ²⁵ Deg wass nni ad ittwakkes řewted i ittawawten deg wemcan imetnen, iqqar SIDI n řeeskarat. Ad dd-ittwaqdeu x *xenni* ad iwdā uca ddqeř i tuřa řares yuyřen, ad ittwaqess!, mařar *ammu i* inna SIDI.”

Awař n Arebbi x řur d Sidun

23 ¹ Řřukm issagğwaden x řur.

“Rum, *a iyarruba* n Tarcic, mařar *tandint n řur* aqa tehdem ařami war teqqim taddart uřa d řmuyyi.’ Wah, *ammu i* d asen ittwassargeb zi temmurt n ayt n Kittim. ² ‘Susmem, *a kenniw* imezday n tegzirt!’ Isebbaben n Sidun inni iřekkwan řebřar *s iyarruba nsen*, aqa ccuren cem! ³ Zzariet n Sixur, řřabet n yeřzar *n Nil*, tedweř d řmunet nnes. *Ammu i* tedweř *tendint n řur* d řmarsi n řegnus. ⁴ ‘Seđřa, *a cem* Sidun!’ Mařar řebřar iqqar, lburj n řebřar iqqar ‘War dayi řeřriř n tarwa u war uriweř-dd necc. Necc war ssyimiř iřudriyyen u war arebbiř tiezuray.’ ⁵ Xmi i řa yaweđ řexbar řar Miřra, *xenni* ad nezbaren nitni s řeřriř xmi i řa řřen řexbar x řur.” ⁶ “‘řwam řar Tarcic, řyuyyem, *kenniw* imezday n tegzirt!’ ⁷ Ma wa *d actab* nwem, *a tandint* innegzen s řefrařet, tenni zi řařeř nnes *iřan* zeg wussan n weřař uya? Isuraf nnes ad tt arbun řar řagğwaj řima ad din teqqim am tbarranect di řeyrubiiyet. ⁸ Man wen ixarřiřen aya x řur, *tandint* nni ittwezzeen ttajat, nni zi isebbaben nnes d řřukkam, nni zi imsewwařen nnes d imcennnen n temmurt? ⁹ SIDI n řeeskarat aqa-t řares di řbař nnes řima ad isseięet nnfaxet n marra *min iřan d* talwitz, řima ad yarz řeezz n marra imcennnen n temmurt.”

¹⁰ “‘řfiř tammurt nnem am yeřzar *n Nil*, *a cem* yeřiř n Tarcic! War cem tmennee uřa d ict n řřajet ead!’ ¹¹ Netta isswižzeđ afus nnes x řebřar, netta issenhezz tigelditin. SIDI yumur đidd i Kenean mařend ad aređđřen lburjat nnes. ¹² Netta inna ‘Emmarř ead ad tiřid tfarřeđ, tettwasieęted cem, *a tazearect*, yeřiř n Sidun! *Ruř* řar Kittim, kkar, řwa. Uřa dinni war tettifed

řehna.’¹³ Xzar, tammurt n lkaldaniyyen, řgens-a i tuřa war iřin: aqa-t ineyyec Accur *d tammurt* i řewřuc n řexřa. Nitni ssgæeden lburjat nsen i wehjam, ssearran řeqřur nnes, aqa řgens-a yarra i-tt d řxirbet.¹⁴ Rum, *kenniw* iyarruba n Tarcic, mařar lburj nwem ittawahdem.”

¹⁵“Deg wass nni ad imsar, belli řur ad tettwattu *řqedd n* sebein n isegğ^wusa, am mammec *řqedd n* wussan n yijj n ujeřid. Yar uneggar n sebein n isegğ^wusa *nni* ad imsar i řur am mammec i d as qqaren deg izři n řqehřba: ¹⁶“Ksi řgambri, uyur d tennded di tendint, *a cem* řqehřba itt wattun! Irar ijj n ĝya mliř d řyennjed ařřas, mařend ad xam eeqřen!”¹⁷ Awarni i sebein n isegğ^wusa SIDI ad izur řur uca nettat ad dd-tedweř řar řmunet nnes n řqehřba uca ad tqehřheb ak-d marra tigeldawin n ddunnit nni iřan x wudem n temmurt.¹⁸ Tasebbabt nnes d řmunet nnes n řqehřba ad iřint qeddsent i SIDI. War tettwaxemmeř *deg ixammen n txubay* u war tettwaxezzen, mařar sseřet nnes ad tiři i yenni izeddřen zzat i wudem n SIDI, řima ad ccen ařami i řa jjiwnen uca řima ad arřen warruđ icuwwaren.”

Rřukm x ddunnit

24¹“Aqa da, SIDI ad issexwa tammurt, ad tt issxarreb, ad iqeğeb udem nnes uca ad ibezzee imezday nnes.² Am mammec iğa řgens, ammu *i řa yiři* uřa d akehhan, am umsexxar uřa d sidi nnes, am tayya uřa d llalas, am amsewweq uřa d amzenzi, am areřřař uřa d wenni *zzayes* iksin arđař, am bab n umarwas uřa d bu-umarwas nnes.³ Ad ssexwan tammurt marra, ad *tt* keccđen qae, mařar SIDI inna awař-al”

⁴“Tammurt tecđen, tisřaw, ddunnit tetteftuttes, tisřaw. Imcenneen n řgens n temmurt tteftuttsen.⁵ Tammurt tettwasieğet zeg imezday nnes, mařar nitni tteeddun x tweřřa n ccarica, tbeddřen tiweřřa, arežzin řeahd n řebda.⁶ X uyenni tettett nnečřet tammurt u yenni xas izeddřen aqa daysen řeib. X uyenni ad ttwacemđen imezday n temmurt, ad ceřřen drus n iwdan waha.”

⁷“Binu n jdidi cđen, tazayart tetteftuttes, marra inni tuřa ifarrřen deg wuř, zehharen.⁸ řafi ticti ifarrřen n ibendiren, ddriz n yenni innegzen s řefrařet, řafi *tinext* ifarrřen n řgambri.⁹ War sessen binu *ead* řar uyennej, ccrab ad yiři d amerzag i yenni *t* isessen.¹⁰ Tandint ittwareddğen d řxarbet, marra tudrin belleent i wadaf.¹¹ Deg imesraq ttweeđen iwdan x binu, marra řefrařet tweddar, asřiweřw iffeř zi tammurt.¹² Min iqqimen n tendint d řxirbet *waha* uca tawwart tettwařbez.¹³ Ammi i řa tiři din di řwest n temmurt, řar řegnus. Ad yiři am řar wezwađ n uzemmur, am řar weřqađ *n uđiř* xmi teedu řřabet.”¹⁴“Nitni ad ssgæeden tmijja nsen, ad sřiweřen. Umi SIDI ieuğen ařřas, ad *t* sseuğan zi mani řyeři tfuct.¹⁵ Seuğem xenni SIDI di temmura n tfawt, di tegzirin n řebřar, Isem n SIDI, AREBBI n Israyil!”

¹⁶“Zi tmuwwa qae n temmurt nettesřa izřan, i ueuři n Amseğed!”

Xenni nniř ‘Necć fenniř, fenniř necć, uct xafi!’ Imkeccađen tkeccađen, u imkeccađen tkeccađen min ma *txesxen* ad keccđen.

23:12 ‘Kittim’ - ixs ad yini ‘Qubrus’.

23:13 *ařessar* - ayat-a tessiweř x lkaldaniyyen, x mammec řeřben d amezwar imperaturiya n Accur (ixs ad yini *tandint n Ninwa*) u xenni uđen řar temmurt n Ifinikiyyen (*qqaren as řexxu Lubnan*) uca hedmen lburj nni iřan x tegzirt n tendint n řur, di řwest n řebřar, yudes-dd řar tendint n řur x řbar. Tuřa Accur war izemmar ad iřteř lburj-a n Ifinikiyyen, maca lkaldaniyyen hejmen xas řmijař n 13 n isegğ^wusa, xenni feřřen maca war řarsen ufin bu tkeccađ minzi marra imezday n tegzirt fřen x řebřar řar řegnus nni kisen ggin tasebbabt nsen.

24:6 lca. 9:18; 10:16

24:8 lrm. 7:34; 16:9; 25:10; řiz...26:13; Ĥuc.2:13

24:9 lca. 16:1

24:13 lca. 17:6

24:15 ‘*timmura n tfawt*’ - ixs ad yini *timmura* řar ccarq n Israyil manis dd-tettneqqar tfuct. ‘*timmura x tma n řebřar*’ - ixs ad yini *timmura* řar řarřb n temmurt n Israyil, tinni iřan řar tma n řebřar Acemřař (*niř řebřar Ameqqaran*).

¹⁷ Tiggwudi d tesraft d texceft *ad* xak *iřin*, *a* amezduy n temmurt! ¹⁸ Wenni i ya yarewřen zi ddriz issiggwiden, ad iwđa di tesraft, d wenni i ya igaeeden zi tesraft, ad innay di texceft, maɣar tiburjatin di řueřa ad nnurzmen, dsusa n n temmurt ad nnhezzen. ¹⁹ Tammurt ad tcarreg qae, ad tfegeq temmurt d ifeřaqen, tammurt ad tenhezza ařtas. ²⁰ Tammurt ad tmeyyeř ssa d ssa am iijen isscar, ad tettemraywa am ict n tenwač i tmensiwt. İeaddiyen nnes ssedqaren xas ařtas, uca nettat ad tewđa, war tettekkara ead.”

²¹ “Deg wass nni ad ixřef SIDI řeskar yueřan di řueřa uřa d ijeřiden nni *iğan* x wudem n temmurt x wudem n temmurt. ²² Ad ttwassmunen am imehbas deg ict n tesraft u ad ttwahebsen di řehbes u awarni i wařtas n wussan ad asen arzfen. ²³ Taziri ad tezwey s usedři u tafuct tsedřa xmi SIDI n řeskarat ad yiři d ajeřid x wedrar n řihyun u di Urcalim, uca zzat i imyaren nnes *ad dinni yiři* aeuři.”

Izři n uqadi x usenjem

25 ¹ “A SIDI, Cek d AREBBI inu, necc ad Cek sseuğey, ad řebbhëy İsem nnek, maɣar Cek teggid řesjeb, ařtas n ccwar nnek zeg wečarř uya aqa-t d tidett u dayes řaman. ² Cek tarrid tandint d aeurric n yezra, tandint ittwasjehden d řxirbet, řeqsar n ibarraniyyen d tandint nni war ssbeddin ař i řebda. ³ X uyenni ad Cek isseuři iij n řgens ijhed, tandint n řegnus iqesřen ařtas ad zzayek teggwed. ⁴ Maɣar tuya Cek d lqelea i umarxu, d lqelea i umezřuđ di řehřaret nnes, adurri i wenřar iccaten, d tiři di řehmu minzi lřaraj n ayt n bu-řexnunect aqa-t am wenřar iccaten x řhiđ. ⁵ Am řehmu deg iij n wemcan yuzey, *ammu* i ya tesseyded lřaraj n ibarraniyyen, am tiři n useynu tessesmiđ řehmu, *ammu* i ya ittwaseyđ izři n ayt n bu-řexnunect.”

⁶ “SIDI n řeskarat ad issewjed x wedrar-a i marra regnus ict n zzardet s macca teccur s tdunt, zzardet s binu řebhën qae, s macca n teccur s tdunt d waduf, s binu řebhën řřfan.

⁷ Netta ad ibetřeř x wedrar-a ařehřaf i zi iřehřef marra řegnus uřa d dduri i zi ttwasdurryen marra řegnus.

⁸ Netta ad iřarđ řmwet i řebda uca Sidi inu, SIDI, ad imseř imeřřawen zi marra iyembab uca ad ikkes řefđihet n řgens nnes zi marra tammurt, maɣar *ammu i* inna SIDI.”

⁹ “Deg wass nni ad inin ‘Aqa da, Wa d AREBBI nney, xas i negga asitem nney u Netta ad aney issenjem. Wa d SIDI nni x negga asitem nney, ad nesřiwřew, ad nfarř x usenjem nnes!’ ¹⁰ Maɣar afus n SIDI ad yars x wedrar-a, *maca* Mu’ab ad ittwaddez di *temmurt* nnes, am mammec ittwaddez uřum, ad idweř d tazubact. ¹¹ *Mu’ab* ad dayes ibezzeē s ifassen nnes am ufettař deg weftař. *AREBBI* ad issađar nnfaxet nnes *jmie* ak-d marra min izemmar ad igg s ifassen nnes. ¹² Netta ad ihdem lburj ak-d řehyuđ nnek yueřan d ittwasgaeeden, ad *ten* issehwa, ad *ten* immenđar řar temmurt, deg ucař.”

Izři n temmurt Yahuda

26 ¹ Deg wass nni ad yennjen izři-ya di temmurt n Yahuda:

24:17 İrm. 48:43

24:18 İrm. 48:44; Eam. 5:19

24:20 Ayub 27:18; İca. 1:8; 19:14

24:23 İca. 13:10; Hız. 32:7; Yuw. 3:4; 3:20

25:2 İca. 21:9; 23:13; Asa. 14:8; 18:2

25:8 1 Kur. 15:54

25:11 ‘Uca *netta* ...’ - İxs ad yini ‘Uca AREBBI ...’

25:11 İca. 16:6

Neccin ɣarney ict n tendint ijeħden,
Netta issbedd ‘Asenjem’ amecnaw řehyuḍ d řeqwarat. .

² Arzmem tiwwura,
maħend řgens amsegged ad dd-yadef,
wenni iħetťan řaman *i SIDI* řebda. ³ S řbař imten *am t iġa*,
Cek tħetťid *di* řehna, *wah di* řehna, maɣar *řgens* ittceř xak.”

⁴ “Tecřem x SIDI i řebda,
maɣar di SIDI, SIDI, i teġa Tařđart n řebda.

⁵ Maɣar Netta ittarra inni izeddyen dinni di řueřa ad uḍaren, *ay* tandint ieuġen,
ad tt issehwa, ad tt issehwa ař tammurt,
ad tt iearren deg ucař.

⁶ Ad tt ieřes uḍar,
iḍaren n wenni ittwahřaren,
řatarat n iḍaren n imezřaḍ.”

⁷ “Amesruq n umsegged iwaťa,
nican i ġan řatarat n umsegged, Cek tettseggem i-t.

⁸ Uřa deg webrid n řehkamāt nnek, *a SIDI*), tuɣa nessitim xak,
řeemar *nney* imezřri deg Yišem nnek u di řidaret nnek.

⁹ Tuɣa řeeimar inu ittwehřec i Cek di ġiřet,
uřa d buhřbeř inu dayi tuɣa yarezzu xak s jjeħd.
Maɣar mařa řehkamāt nnek usint-i-dd x temmurt,
ad řemden imezday n temmurt tasegda.”

¹⁰ “Mařa bnađem isscen aħinni i ueřfan, wanita war iřemmed tasegda,
maca ad yegg řɣar di temmurt teccur s tseġda,
u war iřarr aeuġi n SIDI.”

¹¹ “A SIDI, afus nnek ittwasgææad, *maca* nitni war t ttwiřin.
Waxxa amenni ad t řaren *ead maca* ad seḍħan zeg wasam *nnek* i řgens *nnek*,
wah, timessi ad tecc iřrimen nnek.

¹² A SIDI, řħukm nnek xaney ad yiři řehna,
maɣar Cek tesseqřred marra min negga di tťwee nney.

¹³ A SIDI, AREBBI nney, isiditen nneyni seġḍen xaney.
Zzayek Cek wehřdek aqa nettidar Išem nnek.

¹⁴ Imettan war tteddaren *æawed*, řexyařat war ttesnekkaren.
I uya txeřfed asen *s řɣar* uca teqḍid ten.
Cek tkessed marra řeeqran xasen.

¹⁵ A SIDI, Cek tarnid di řgens-a, Cek tarnid di řgens-a,
tettwaseuġed dayes, *aqā* tessweseđ marra iymiren n temmurt.”

¹⁶ “A SIDI, di řehřaret arzun xak,
nitni faryen tižiġatin nsen s tħessect umi xasen dd-yusa uweddeb nnek.

¹⁷ Am mammeç tettnežbar ict n temɣart s ddeysset tenni ggur ad taru *aħenjir nnes*
uca tesɣuyyu di řehřiq n tarwa nnes,
ammu i tuɣa neccin, *a SIDI*, zzat i tiťťawin nnek. .

¹⁸ Tuɣa-neɣ *amecnaw* neksi s ddeysset, imnee aney řehřiq n tarwa,
amecnaw nuru d asemmiḍ.
War niwi i temmurt asenjem,

uca imezday n ddunnit war dd-ttwaxeŕqen.”

¹⁹ “Imettan nnek ad ddaren! Řxecbat inu ad beddent!
Faqem d tesřiwřewem kenniw, inni izeddyen deg ucař,
mařar nnda n tifawin am nnda nnek,
uca tammurt ad taru řexyařat *n imettan*.”

²⁰ “Uyur, *a řgens* inu, adef řar wexxamen nnek n daxeř, tbellæed tiwwura awarni ac. Nuffar ixef nnek *řqedd n* ict n tezħziħt ař d iædu wesxed. ²¹ Mařar xzar, SIDI ad iffey zeg wemcan nnes maħend ad ixřef i imezday n temmurt řmueřiyet nsen, uca tammurt ad tearra idammen i xas ittwasizzřen, war txemmiř ead inni xas ittwanyen.”

Asenjem n Israyil zeg ufus n řehkamata n ddunnit

27 ¹ “Deg wass nni ad ixřef SIDI Lawiyatan, ařyarar itteħruĝuden s tezřa, s ssif nnes iqseħ d imyax d ijhed, *wah ad ixřef* Lawiyatan, ařyarar itteħruruden, uca ad iney řhaycet nni iĝan di řebħar.”

² “Deg wass nni ...

ad din tiři tzayart s binu lemliħ.

Yennjem xas *s nnuĝtat*.

³ Necc, SIDI, ad tt iħða,

ad tt ssbezzegy,

ħima war tt ijarreħ ħed,

Necc ad xas eessey s wass d ĝiřet. ⁴ Tafqaħt war dayi teĝi,

maca man wen izeeemen ad issars zzati tazegg^wart d isennanen?

Necc ad kidsen mmenyey,

ad ten saryey munen!

⁵ Myř mařa bnadem itteř di jjeħd inu,

ad yegg řehna akidi, ad yegg řehna akidi!”

⁶ “Deg *wussan* i dd řa yasen ad iwwet Yaequb ařwar, Israyil ad innuwwar, ad iyemmi u nitni ad ccuren tammurt s řyiĝet.” ⁷ “Ma iwta i-t Netta, am mammec wenni iwtin, iwta i-t? Ma ittwaney netta, am mammec ittwanyen inni zzayes ittwanyen? ⁸ Cek tarebbid tt s řeqyas xmi tt tenđared, Netta issuzzar *i-tt* s usemmiđ nnes iqeshen, deg ijj n wass n usemmiđ zi manis i dd-tneqqar tfuct. ⁹ S uyenni ad tettwafdi řmueřiyet n Yaequb s man aya. D mana wenni d qae řyiĝet zeg usheyyed n ddhub nnes: aqa netta ad yarr marra izra n iælaltaren d izra n jjar ttwařebzen u war din beddent ead trebbin n cwarti d ipilaren n arebbi n tfuct.”

¹⁰ “Mařar tandint ittwasjehden *ad tedweř* ħafi, am ict n tzeddiyt ittwajjen, ixřan am řexřa. Dinni ad heddan iejmiyyen, ad din jnan, ad ccen qae tiseđwin nnes. ¹¹ Xmi uřyen řefrue nnes, ad ttwaqedcen. Ad dd-asent temyarin, ad ten ssaryent, *mařar* war iĝi d ijj n řgens dayes řefhamet. S uya wenni t iĝgin, war d asen izziĝiz, d wenni t ikewwnen, war dayes itthinni.”

¹² “Deg wass nni ad izweđ SIDI tidrin zi mani iĝa yeyřar *n lfurař* ař Teyřart n Miřra. *Maca kenniw*

26:20 2 Kur. 4:17

27:6 Izhd. 72:16

27:7 ‘Zzayes’ - ixs ad yini ‘zi AREBBI’.

27:8 Irm. 30:11; 46:28

27:10 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

ad ttwařeqdem, iijen awarni i wenneyini, *a* ayt n Israyil. ¹³ Deg wass nni ad řuđen di řbuq d ameqqran. *Xenni* ad dd-asen inni isswejden ad hellken di Accur uřa d yenni ittwaearrnen řar temmurt n Miřra. Nitni ad sejden i SIDI deg wedrar iqeddsen di Urcalim.”

Awař n Arebbi x Samarya

28¹“Uct x ttaj aefferar n imescaren n lfrayim, *wenni issyarden* taqiccet n teyzurt iřebhen *amecnaw* tanewwact iřawen, *amecnaw* talwizt nnes icuwwaren *n zic*, n yenni xasen yarna binu. ² Aqa da, Sidi inu řares *ijjen* ijhed u iwear am tecti n wedfeř, am řharyadt i ittwawen řtaeun d uxarreb. Am řhemřat n waman imyaren issfayen ad inđar Netta *ttaj nni* s ufus *nnes* řar temmurt. ³ Ttaj aefferar n imescaren n lfrayim ad t eefsen x iđaren. ⁴ Tanewwact iřawen n telwizt nnes icuwwaren x tqiccet n teyzurt isseymayen, ad tiři am řbacurt tiweđ *ead* qbeř unebdu, tenni wenni ixezzaren da d diha izra i-tt uca iseyři i-tt *deyya* umi teđa *ead* deg ufus nnes.”

⁵ “Deg wass nni ad yiři SIDI n řeeskarat d taji n ucuwwađ d temrist icewwaren i min iqqimen n řgens nnes, ⁶ d arruř n řřukm i wenni iqqimen *x řkursi* i řřukm, uřa d taryast n ayt n bu-teyruđt i yenni dd-issdekkwařen amenyi řar tewwart *n tendint*.”

⁷ “Ead ina ttemmraywan s binu, uca ttwarenyen zi ccrab. Ttemraywan ukehhan d unabı s ccrab. Ttwařarden s binu, ttwarenyen zi ccrab, ttemraywan řar tmezra nsen, ttenhezzen da d diha umi řekkamen. ⁸ Mařar marra řtabřat eemmarent s trarit ixemjen, uřa d iij n wemcan *war iqqim d amezdag*. ⁹ ‘I umi ixs netta ad issyar tussna, i umi ixs ad isscen areqqas? *I* yenni umi ittwakkes asen uyi, *i* yenni umi ikksen x wubbuc?’ ¹⁰ Mařar aqa da, řumur x řumur, řumur x řumur, lřariđa x lřariđa, lřariđa x lřariđa, da iij n drust, diha iij n drust.’ ”

¹¹ “X uya ad issiweř ak-d řgens-a s wi iřtewřiwes s iyencicen u s iij n yiřes nneyini, ¹² Netta d wenni tuřa i d asen inna ‘Wa d arrařet, wcem arrařet i wenni yuřřen!’, uca ‘Wa d řmargeř!’, *maca* nitni war xsen ca ad řřen. ¹³ *X uyenni* ad asen yiři wawař n SIDI ‘Řumur x řumur, řumur x řumur, lřariđa x lřariđa, lřariđa x lřariđa, da iij n drust, diha iij n drust!’, mařend nitni, am uyuren, ad wđan řar đeffar, ad ttwarzan, ad dewřen di řřex u ad ttwařebbsen.”

Awař Arebbi x řřukkam n řgens di Urcalim

¹⁴ “X uyenni, řřem i wawař n SIDI, *a kenniw* imestehezzayen, inni řar iđa řřuřta x řgens-a nni *iřan* di Urcalim. ¹⁵ Minzi teqqarem ‘Neccin negga řeahd ak-d řmwet u negga ict n đđmana ak-d řaxart: xmi i řa iedu urekkuđ ifarrcen, war řarney dd-yiwid, mařar negga axarriq axmi mani řar i řa narweř u nennuffar awarni i řyecc!’ ¹⁶ X uyenni, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Aqa da, Necc ad ssarsey iij n wezru di řihyun, azru iqeğben, azru iřřan, dsas imten. Wenni yumnen war d as *ittxeřři* ad yarweř.’ ¹⁷ Ad ssarsey řheqq d ufiřu n řeebar uca tasegda d plumu. Tebrurri ad teřřa amcan n tarewřa iccuren s ixarriqen uca aman ad dd-ssefeyen amcan mani nuffaren. ¹⁸ Řeahd nwem ak-d řmwet ad ifsi, đđmana nwem ak-d řaxart war tettyimi tbedd. Xmi i řa iedu urekkuđ ifarrcen, ad zzayes tettwaeeffsem. ¹⁹ Meřmi ma iedu, ad kenniw yawi *akides*. Tufut awarni i tufut ad iedu, s wass d s řiret. Uca afehhem n ureqqas ad yiwi myř usnexřie. ²⁰ Mařar qama ad iquđeđ ařami war izemmar *bnadem* ad ibbuzzer uca taerawt ad tiři teřřar ařami *bnadem* war izemmar iřeřřef. ²¹ Mařar SIDI ad ikkar, am x wedrar n Farařim, ad ihaj am di

27:12 lca. 17:5

28:7 lca. 5:11

28:11 1 Kur. 14:21

28:13 2 Kur. 2:16

28:16 lzhđ. 118:22; Mt. 21:42; Řex. 4:11; Rum. 9:33; 10:11; Afa. 2:20; 1 Bř. 2:6,7,8

teyzurt n Jibeun, maḥend ad yegg ccyeř nnes: ‘ccyeř nnes ad yiři d ayrib!’, uca maḥend ad yegg řxedmet nnes: ‘řxedmet nnes ad tiři tağribt!’ ²² X uyenni, war testehezzim ħima ssnaseř nwem war ttwaceddent ead ktar, mağar sřiğ zi Sidi inu, SIDI n řeskarat, aqa areddeğ imun yura x marra tammurt.”

²³ “Şhessem d tesřem i tmijja inu, ḥdam d tesřem ġar wawařen inu! ²⁴ Ma icarrez umcarrez ass imun, ħima ad izare? Ma řebda ittfeğeğ d ineqqec iyyar nnes? ²⁵ Ma war iği ammu, mařa netta iwařa udem n yeyyar, issuyus ccuniz uca zzariet n řcemma ibezze i-tt. Igga irden di řesřuf d imendi di ikwadrunen uca karřana igga i-t ġar tmawwin nnes? ²⁶ Iđarreb i-t AREBBI nnes deg webrid lemliř, isseřmed i-t. ²⁷ Minzi war ssarwaten ccuniz s tařwiřt iħřuğuden n usarwet d war ssekkin akarru n tjarrarin tiwa řcemma abarcan, maca zekkwđen ccuniz s weemud d řcemma abarcan s uqeřřab. ²⁸ Ma ħarryen imendi ġar usarwet? Lla, bnadem war t issarwit i řebda, war xas ineddeħ tijjarrarin n ukarru d iysan nnes i řebda: war t iħarri. ²⁹ Uřa d wa iffey-dd zi SIDI n řeskarat. Cwar nnes d řecejeb, aqa Netta imğar deg usuyar.”

Urcalim tettwařsar zi řegnus

29 ¹ “Uct x Ariyil, Ariyil, tandint n řmargeğ n řeskar n Dawud. Arnim ead ijj n useggwas ġar useggwas-a, ġjem řeeyudat n useggwas ad eđunt, ² xenni ad ħřareğ Ariyil, uca ad din yiři uweğweğ d wecđan u nettat ad tiři i Necc amecnaw ‘Ariyil’. ³ Ad cem qewwareğ u ad cem ħřareğ s ijj n řeskar i uħeřtu uca ad xam ssbeddeğ lbarajat. ⁴ Ad tettwasseħwid, ad tessiwřed zi temmurt uca awařen nnem ad ten tremremem zi teejajt. Tmijja nnem ad teffyed zi temmurt am tmijja n wenni issawařan ak-d imettan uca awařen nnem ad iřin am ucewcew waha zeg ucař. ⁵ Abarru n iğyremen nnem ad yiři am teejajt tazdadt, uca abarru n ayt n bu-leunf am uřum ieeddun, ittawy i-t usemmiđ. Ad imsar deg warmac n webřiw, deg ict n tectil! ⁶ SIDI n řeskarat ad ġarek innewju s wajjaj d wenhezzi n temmurt, s řħess ijeħden n tmijja nnes, s ušemmiđ n tħaryadt u s uceęeāř n tmessi ittetten. ⁷ Am tarjıt, ict n tmeźriwt d ġiřet, ammu i ġa yiři ubarru n marra řegnus nni i ġa immenğen ak-d Ariyil, wah marra inni i ġa immenğen akides u ak-d lburj nnes d inni t i ġa iħřaren ad iřin ammu. ⁸ Ad yiři amecnaw ijjen yurja umi dayes řaz. Xzar, netta ittett, xenni maca ad dd-ifaq, yufa aqa řeemar nnes war ijjien ead. Niğ ad yiři amecnaw ijjen yurja am ifud, yurja. Xzar, netta issess, xenni maca ad dd-ifaq, yufa aqa netta ifna, uca řeemar ittmeźri ead ad isu. Ammu i ġa tiři tmeřřact i marra řegnus nni i ġa immenğen ak-d wedrar n řihyun.”

Tuddaręeč arruħani d txawet jar řgens

⁹ “Jearem d tbehtem, smesħem tiřřawin ařami ttwabelleent, iřim d idarğaren! Nitni sekkaran, maca war iği zi binu, ttemraywan, maca war iği zi ccrab. ¹⁰ Mağar SIDI ižeğeed xawem buħbeř n yiđes yuğđen. Ibellee tiřřawin nwem, inabiyyen, uca ižeğifen nwem, imwařawen, iřeħħeř i-ten. ¹¹ Ammu tedweř awem tmeźriwt n marra aya am wawařen n wedlis ittwannden nni immewcen i wenni issnen ad iğar, umi qqaren ‘Ğar i-t-i-d xafil!’, uca xenni ad yarr ‘Necc war zemmareğ ad t ġareğ, mağar icemmee.’ ¹² Niğ immewc wedlis i wenni war issin ad iğar, umi qqaren ‘Ğar i-t-i-d xafil!’, uca xenni ad yarr netta ‘Necc war ssineğ ad ġareğ.’”

28:29 Irm. 32:19

29:3 Irm. 6:3; Ĥiz..17:17

29:4 Ica. 8:19

29:5 Ayub 21:18; Izhd. 1:4; 35:5; Ica. 17:13; 30:13

29:9 maar)

29:10 Rum. 11:8

¹³ “Inna ayi Sidi inu ‘Minzi řgens-a yudes ayi-dd mýir s wawařen waha u *minzi nitni* ttegggen ayi ccan mýir s iyencicen nsen, *am* igg^wej x afi uř nsen, uřa d aweqqar i zi d ayi weqqaren *itteffey* zi tweřřa nni řemden zeg iwdan *waha*, ¹⁴ x uya, xzar, Necc arenniř ad ggeř di řgens-a s řeejeb, s řeejeb d ustebhet. Tiřit n imiřisen ad tefna u řefhamet n ifehhamen ad iweddard. ¹⁵ Uct x yenni issnuffaran zzat i SIDI, inni issdurřen axarřř nsen, uca ttegggen timegga nsen di tťřam, *umi* qqaren ‘Wi i d aney iřřin d wi i d aney issnen?’ ¹⁶ Kenniw tennqerřbem *tamesřact!* Axmi izemmar ad ittwařseb uqeddard am třaxt, ařami min ittwaggen ad yini x wenni t iggin ‘Netta war d ayi iggil’, uca řqecčet n třaxt ad tini x bu-třaxt nnes ‘Netta war itthiki walu!’”

Řefrařet i d řa yasen x Umqeddass n Israyil

¹⁷ “Ma war iři drus i iqqimen, ařami Lubnan ad idweř d řeirst iřebřen u řeirst iřebřen ad tettwařseb d azyar. ¹⁸ Deg wass nni ad sřen idehcuren awařen n wedlis-a ittwandən, uca tittřawin n iřaryařen ad wařant zi tağest u zi tťřam. ¹⁹ Imwađeen ad arnin di řefrařet di SIDI, uca imezřađ jar iwdan ad farřen deg Umqeddass n Israyil.

²⁰ Mařar bu-leunf ad iqđa, wenni istehezzen ad ifna, u marra inni yarezzun řyecc, ad nnqedeen, ²¹ inni ittegggen řeib di bnadem zi ssibbet n ijj n wawař *waha*, inni iheddyen tixecfin i yenni ittdařeen tařart řar tewwart *n tendint* uca earrnen umsegged řar uyezdiss x walu.”

²² X uyenni, ammu i iqqar SIDI, wenni ifdin Ibrahim, i taddart n Yaęqub ‘Yaęqub war ittseđři *ead* uca aęembub nnes war ittweriř *ead*. ²³ Mařar xmi i řa izar tarwa nnes, inni d řxedmet n ifassen inu, di řwest nnes, ad ssqeddsen nitni Isem inu uca ad ssqeddsen Amqeddass n Yaęqub uca ad gg^weden AREBBI n Israyil. ²⁴ Inni iweddaren di buřber ad řarsen tiři tussna n řefhamet uca inni ittnedqamen, ad jjen ixef nsen ad ttwasřemden.’ ”

Tarewřa ibetřřen řar Miřra

30 ¹ “*Ammu* i iqqar SIDI ‘Uct x iřenjiren nni iřewwřen mařend ad ssuffyen ccwar, *maca* war iři zzayi, mařend ad ggen ijj n řeahd, *maca* war iři *zi* Arruř inu, řima ad sseurrecen ddenb x ddenb, ² inni igguren mařend ad hwan řar Miřra nřřa ma d ayi sseřřan, řima ad afen aseřqi řar jjeřd n Firęun u mařend ad afen dduri řar tiři n Miřra. ³ *Maca* jjeřd n Firęun ad kenniw yarra tettseđřam uca ddurri di tiři n Miřra ad kenniw tenfeđdeř. ⁴ Mařar řřukkam nnes řan di řuean uca imsekkan nnes iwđen řar řanis. ⁵ Nitni marra ad ttwasbarrqen zi řgens war d asen ineffe ca, war itticen afus uřa d walu n řefdeř, *maca* ad ten yawi řar řefdiřet d řhegra.”

⁶ *Řřukm* issagg^waden x řmar n Temmurt n Ljanub.

“Deg ict n temmurt n řeřřaret d ddeğ, mani zzayes dd-usin tayradt d weyrad d ufiřar d řřaycet icemđen itřawen, arebbun-dd nitni ağřa nsen x weurur n isnusen d řeknuz nsen x teururin n iřeyman řar ijj n řgens war ten ineffe ca walu. ⁷ *Mařar* Miřra ad iwc afus bařeř u i walu. X uya řařiř *Miřra* wanita ‘Rařab *ak-d uqemmum ameqqaran nnes* teqqim waha’, *wah, ammu i řan* nitni.”

29:13 Mt. 15:8; Mk. 7:6

29:14 Irm. 49:7; Eub. 8; Mt. 11:25; 1 Kur. 1:19

29:15 Iřhd. 94:7

29:16 Ica. 45:9

29:17 ‘azyar’ - niř ‘řřabet’ niř ‘tařgant’.

29:18 Mt. 11:5

30:5 Irm. 2:36

Tayennant n Israyil

⁸ “*Xenni* řexxu, ari t zzat i tiřřawin nsen x teřwiřt uca xbec i-t d tirra, *mařend* ad tiři ař ass i dd ya yasen, i řebda, i řebda n řebda. ⁹ Mařar nitni d řgens iřewwyen, ayt n bu-ixarriqen, iřenjiren nni war ixsen ad sřen i Ccaria n SIDI, ¹⁰ inni iqqaren i imwařawen ‘War i d aney ttwiřim walul’, u i yenni ixezzaren timezra ‘War i d aney ttwiřim timezra nni iřan d tidett. Siwřem akidney min i dd issřinniben, *mři* tettwařam aney timezra iřecen! ¹¹ Ĥeyydem zeg webrid, ffyem zeg webrid, jjem Amqeddas n Israyil ad xaney igg^wej!’ ”

¹² “X uyenni, ammu i iqqar Umqeddas n Israyil ‘Minzi kenniw tenđarem awař-a, tettecřem x ddeğ d x min iffyen *zeg webrid*, *wah* tetteggem řaman nwen di man aya, ¹³ x uyenni ad tiři řmueřiyet-a i kenniw am tazzit *di řhiđ* nni i řa iwdā, nni ittufen di řhiđ yueřan nni zi tarezzit nnes ad dd-tas deyya, deg ict n tecti. ¹⁴ Ad t yarř am arežžin uyarraf n uqeddar nhřa ařinni. Jar marra ifetwiten nnes war ittwař uřa d ijj n uceqquf ead i zi d řa yawyen timessi zi řmejmar niy ad aymen aman zi jjub.’ ”

Ttubet tettawi-dd ařinni d asgenfi n Arebbi

¹⁵ “Mařar ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, Amqeddas n Israyil ‘S tdewřat d řhudnet iři ad řarwem yiři usenjem, di trusi d řaman ad řarwem yiři jjeħd, maca kenniw war texsem.’ ¹⁶ Kenniw teqqaren ‘Lla, x iysan nexs ad narweř!’ X uya *s uyiř* ad tarewřem. Uca *teqqarem eawed* ‘X iysan n řamat nexs ad nenyi *i tarewřat!*’ X uya ad qeğqen uřa d imseđfaren nwem! ¹⁷ Ijj n řuřuf ad yarweř i uheddi n yijj. I uheddi n xemsa ad tarewřem marra ařami i řa teqqimen tsenyant n ucenyal x tqiccet n wedrar, am teęęant x tewrirt.’ ”

¹⁸ “X uyenni ad raja SIDI mařend ad awem isscen ařinni nnes, s uyenni ad ittwasgaęeed mařend ad xawem yarřem, mařar SIDI d AREBBI n řřeqq. Sseed n marra inni řares ittrajan. ¹⁹ Mařar řgens ad izdey di řihyun, di Urcalim. Cek war tettrud eemmarř ead, Netta ad xak iřinn, mařa isřa tmijja nnek tettrāya, ad xak yarr. ²⁰ Sidi inu ad awem iwc ařrum di řeřřaret uřa d aman di řeyben, uca imseyyaren nnek war ittnuffaren *ead*, *maca* tiřřawin nnek ad zarent imseyyaren nnek. ²¹ Imezzuřen nnek ad sřen awař zi řar đeffar nnek i iqqaren ‘Aqa abrid, uyurem xas. War ttħeyydem *yar* yefus uřa *yar* uzeřmađ.’

²² Ad řřesbem icellelen n řexyařat ineqcen zi nnuqart nnek uřa d uřeřřef n řexyařat nnek ifesyen zeg wurey nnek d řexmuji. Ad ten temmenđared am warruđ tessexmej i-t temyart i x řan idammen, ad tinid: ‘Yar barra!’ ” ²³ “Xenni ad iwc Netta anřar i zzariet nnek i tzareed deg iyyar uřa d ařrum nni d řřabet n temmurt nnek. X dđmani isarrřen ad theddu řřimart nnek deg wass nni. ²⁴ Iyenduzen d iřyař imezyanen, inni icarrzen tammurt, ad ccen řeęřef iredd i zuzzaren t s řuř d taztart. ²⁵ X kuř adrar d x kuř tawrirt iğaęeden ad iřin tiyezratin d tasifin ccuren s waman, deg wass n tyarřt tameqqrant, xmi řa wđan řburjat. ²⁶ Tifawt n tziri ad tiři am tfawt n tfuct uca tifawt n tfuct ad tiři tejħed sebea n tseqqar x tfawt n sebea n wussan, deg wass i di i řa iřbar SIDI tarezzit n řgens nnes uca ad issgenfa ayezzim n tecti i zzayes ttwawtin.’ ”

Řřukm i d řa yasen x Accur

²⁷ “Xzar, Isem n SIDI ittass-dd zi řaęę^waj, řyađab nnes yareqq u assaęę^wad aqa-t imyār, iyencicen nnes ccuren s wesxeđ uca iřes nnes igga am tmessi ittetten. ²⁸ Ařuđi n nnefs nnes am yeyzar issfiyen, ittakkwađen řares ař iři, mařend ad izuzzar řegnus s taztart n ureddeğ, u umi ittegg i řegnus sřimet x iqabsiwen nsen.’ ”

30:13 lca. 29:5

30:14 lrm. 19:11

30:17 lca. 17:6; 24:6,13

30:18 lzhđ. 2:12; 34:9; Awřn. 16:20; lrm. 17:7

30:28 lca. 8:8

²⁹ “Ad ɣarwen yiři izři, amecnaw di ɣiřet nni di tesswejdem ixef nwem i řeid, uřa d řefrařet deg wuř amecnaw ɣar iijen igguren umi izemmar di tamja mařend ad dd-yas ɣar wedrar n SIDI, ɣar Teřđart n Israyil.”³⁰ SIDI ad igg ad řren tmijja nnes ieuęen uca ad isscen mammec i ɣa ihekkwa uyiř nnes ak-d wesxeđ n lyađab d tmessi itteřduduqen ittetten, azfud d uweřtu n ibuda n wenzar d ibquqen n tebrurri. ³¹ Maɣar Accur ad yarjij s tmijja n SIDI xmi *t* ɣa iwwet Netta s weemud nnes, ³² Qae twařat ieeddu xas aemud n usegged, *aemud* nni xas issars SIDI, *aq* d man aya sadu *tinext n* ibendiren d *snitrat n* řgambriyyat, *maɣar* Netta akidsen immneɣ s iyaęen ittenhezzen. ³³ Maɣar zeg wechař uya iwjed *wemcan i* nnei nni. Iwjed uřa i ujeęid. Igga i-t yuęęen d umiriw. Aqellij nnes n tmessi d ukeccuđ d ameqqran. Twarrit n nnefs n SIDI ad t iqedd am weɣzar n řecbariyyet.”

Aeřam řidd i utedři x timmura tinni ɣarsent tizemmar di ddunnit-a

31¹ “Uct x yenni d ihwan ɣar Miřra řima ad afen twiza, inni ittecřen x iysan uca tteggan řaman deg ikarruten, minzi nitni deg wařtas, x yenni inyin x iysan, *maca* war xezzen ɣar Umqeddas n Israyil u war arezzun SIDI.”

² “*Maca* uřa d Netta d amiɣis uca ad yarr řɣar ad dd-yas. War ittarri awařen nnes ad ɣares dd-dekkwařen, ad ikkar řidd i taddart n ieffanen u řidd i twiza n yenni itteggan řmuęsiyyet.

³ *Maɣar* Imiřriyyen d iwdan, war ięi d arebbi, uca iysan nsen d aysum, war ięi d arruř. Ad isarřeř SIDI afus nnes *ařami* ad inqarđ wenni iwcin afus u ammu uřa d wenni i d as iwca afus ad iwđa. *Ammu* i ɣa qđan nitni marra idsen.”

⁴ “Maɣar ammu i d ayi inna SIDI ‘Am mammec ittarrujdud wayrad niɣ wayrad amezyan x zzardet nnes xmi xas řaɣan iij n ubarru n imeksawen, břa ma ittnexřie netta zi tmijja nsen u war ixennes ɣar ubarru nsen, ammu i ɣa ihwa uřa d SIDI n řeeskarat řima ad immneɣ x wedrar n řihyun u x tewřirt nnes. ⁵ Amecnaw ijđad ttferfiren *sennej i řeccc*, ammu i ɣa isseřqa SIDI n řeeskarat x Urcalim. Ad t issar, ad t issenjem, ad *as* iedu uca ad t issenjem.”

⁶ Dewřem-dd ɣar wenni x ttiggwejen iřenjiren n Israyil s wařtas. ⁷ Deg wass nni ad immenđar kuř iij lařnam nnes n nnuqart d lařnam nnes n wureɣ, inni ggin ifassen nwem i yixef nwem, *i* ddenb. ⁸ Accur ad iwđa s ssif, war ięi *ssif* n yijj n weryaz, ad t yecc ssif, war ięi n iij n bnađem. Ad yarweř Accur zzat i ssif uca iřudriyyen nnes ad dewřen ɣar tesmuɣi. ⁹ Tařđart nnes ad teggweɣ s tiggweđi, uca řřukkam nnes ad arewřen zi teeęant!, *ammu i* iqqar SIDI, wenni ɣares i teęa tmessi d řihyun uřa d tafqunt di Urcalim.”

Ajeęid amsegged i d ɣa yasen

32¹ “Aqa da, iij n ujeęid ad iřkem di tsegda u řřukkam ad řekmen s řřeqq. ² Aryaz nni ad yiři am iij n udurri zeg wenzar, am ict n tcappa issřeqqan ɣar řharyađt, am řfusit n waman di temmurt n tazawu, am tiři n iij n jjarf ideqřen di temmurt yuzyen. ³ Tiřtawin n inni ittwařan war ttebellent *ead*, u imezzuyn n inni ittesřan ad sřhessen *eawed*, ⁴ uř n imqeęęen ad yiři iřetřa *eawed* mařend ad yaf tussna, u iřes n inni itteřtwiwen izemmar ad issiweř eawed s řřarz. ⁵ Abuhaři war i d as ttřiyn *ead* ‘amcennee’, uca wenni icemmten war d as qqaren *ead* ‘mmis n řmuřsinin’.

31:1 Izhd. 20:8; Irm. 17:5

31:4 ‘imeksawen’ - niɣ ‘iničan’.

31:5 Aewd. 32:11

31:7 Ica. 2:20

31:9 2 Ij. 19:36,37

32:1 Izhd. 45:7; Zak. 9:9

32:3 Ica. 29:18; 30:21

⁶ Maɣar abuhaři issawař tubbuheřya u uř nnes ittegg řmueřiyet umi netta ittegg afecceř u itteeyyeb di SIDI, u umi ittejji řecmar n wenni iğuzen ad iqqim ixwa, d wenni iffuden war t ittejji ad isu. ⁷ Ibriden n ucemmat eeffnen. Netta ittxarreř di řefdiřet ħima ad iğdeř inni ittwařşaren s wawařen ixarriqen, *waxxa* amezruđ iccat x řheqq *nnes*. ⁸ *Maca* amcennee ad ixarreř deg inwayen icenneen u ad ikkar di řtwee n min icenneen.”

⁹ “Kkarent, *kennint* timɣarin war di iği wemnus, řrent i tmijja inu, *kennint* tiřenjirin ittecřen x simant nkent, řrent ɣar wawař inu! ¹⁰ Awarni i wussan niy asegg^was, *xenni* ad tarjijent, *a* kennint i ittecřen x yixef nkent, maɣar ad teqda řşabet n udiř, war ittiři weřqad walu. ¹¹ Qeqfent, *a kennint* nhřa amnus, arjijent, *kennint* inni ittecřen x yixef nkent, kksent arruđ, earynent, *xenni* beysent tijeinnatin nkent *s warruđ n weđdan*.” ¹² “Ad wtent deg idmaren s iğejduren x iħwicen ieiżzen, x izbiren isseymayen. ¹³ Ad gaæden isennanen d tzegg^wart x temmurt n řgens inu, *wah* x marra tudrin n řefrařet di tendint ineggzen s usřewři. ¹⁴ Maɣar řeqşar ad ittwařj, ddriz n tendint ad ibkem, *tawrit* Euřil d lburj ad dewřen d ifran i řebda, d amcan n řefrařet mani ttemzuebuđen iyyař n řexřa, d ddmari i řimriwin. ¹⁵ ɣares ař xaney ittwarrey Arruh zi sennej.”

“*Xenni* ad idweř řexřa d řeirst iřebřen u řeirst iřebřen ad tettwařseb d azɣar. ¹⁶ Řheqq ad izdey di řexřa uca tasegda ad teqqim deg iyyar isseymayen. ¹⁷ Min d ittawyen tsegda ad yiři řehna uca řyiğet n tsegda ad tiři řhudnet d řaman i řebda. ¹⁸ Řgens inu ad izdey deg wemcan n řehna, di tzeddiyin daysent řaman u deg imucan daysen arrařet.”

¹⁹ “Ad teccat tburri ařami ad tessahwa azɣar uca tandint ad tehwa di řewđa.”

²⁰ “Sseed n yenni izzarreen ɣar marra aman, inni *din* ineddhen iđaren n ufunas d weyruř!”

Řeřşaret n Urcalim d usenjem nnes

33 ¹ “Uct xak, *a* amteřħay, wenni *simant nnes* war ittwařeři, u wenni ittkeccđen, waxxa nitni war cek keccđen. Mařa tkemmřed ateři nnek, ad tettwařeřiđ *simant nnek*, mařa tkemmřed takeccadř, ad tettwakecceđ *simant nnek*.”

² “A SIDI, ħinn xaney, aqa nessitim xak. Iři d ayiř nsen *ijehden* di kuř řşbeř, wah, di řweqt n řeřşaret iři d asenjem nney.” ³ “X żzhir n ubarru ad arewřen řegnus. Mařa Cek tessgaæded ixef nnek ad ttwabezzeen řegnus ɣar marra iyezdisa.

⁴ *Xenni* ad tettwakkes żzardet nwem, amecnaw tamuryi iřarřđen ttekksen *řşabet*. Am mammec ttazzřent tmuryi ssa d ssa, ammu i ttazzřen uřa d nitni ɣar żzardet.”

⁵ “SIDI ittwasueřa maɣar Netta izeddey qae sennej. Netta iccur řiħyun s řheqq d tsegda. ⁶ Ad yiři řaman deg ikuden nnek *i ya dd-yasen*, ijj n ubarru n isenjamin, tiyit d tussna. Ad tiři tigg^wudi n SIDI d řkenz nnes.”

⁷ “Aqa da, ayt n bu-teyruđt nsen řuyyun barra, ireqqasen n řehna ad run s imetřawen imerzagen. ⁸ Ibriden iseggmten twařjen, wenni itnunanen ad yekk x umesruq, ismeř dayes. Aqa yarza řeahd, isseřqar tineddam, war iħesseb bnamem. ⁹ Tammurt tecđen d tisřaw. Lubnan isseđħa, yuzey. *Řewđa isseymayen* n Carun tedweř d řexřa uca Bacan d Karmal seğđen *afar nsen*.”

¹⁰ “Řexxu ad kkarey, řexxu ad ttwassgaædey, řexxu ad ttwasseuğey!” iqqar SIDI. ¹¹ “Kenniw teksim ddeyset s uřum, ad tarwem iyeğ. Buħbeř nwem d timessi i kenniw ɣa iccin. ¹² Řegnus ad dewřen am jjar ssarřen t, am řħarrac s isennanen ittwaqessen ad ten cemđen s tmessi.

¹³ Kenniw *i iğan* di řagğ^waj, řřem min ggiy, uca kenniw di řadas, neemem di řşulřa inu!

32:15 ‘azɣar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

32:15 lca. 29:17; Yuw. 3:1; Yħ. 7:37,38; Řex. 2:17,18

32:18 lrm. 33:16

32:19 ‘azɣar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

¹⁴Imednab di Šihyun ttegg^weden, lmunafiqin ttqefqefen, qqaren ‘Man wen zzayney izemmar ad izdey di tmessi ittetten, man wen zzayney izemmar ad izdey di řħaduq n řebda?’ ” ¹⁵“Wenni igguren di tsegda u issawař řħeqq, wenni immenđaren řefđeř s uyiř, wenni imennnen ifassen nnes zeg uťeffu n tirzifin n arrecwet, wenni ittbelleen amezzuř nnes maelik yufa ittesřa x usizzeř n idammen, wenni itteqqen tiťťawin nnes maelik yufa izar min iđan d aeffan, ¹⁶d wanita ad izdey x řgaędat. Ad yiři lburj nnes yueřan di lqeleat di řejruf, ad as immewc weřrum nnes, aman nnes ad ttwađemnen. ¹⁷Tiťťawin nnek ad xezarent ajeđid deg weři nnes, nitenti ad řarent ict n temmurt tewsee aťtas. ¹⁸Uř nnek ad iqeř x usnexřie. Mani iđa umarir? Mani iđa wenni iwezen? Mani iđa wenni isseťten řburjat? ¹⁹Cek war tzarred ead řgens iqeshen *nni*, řgens s yiřes iddeqřen ařami war izemmar ad as iseř *bnadem*, řgens nni itťewťiwen s yiřes ařami war izemmar ad t ifhem *uřa d ijj*.”

²⁰“Xzar yar řihyun, tandint n umuniten nney. Tiťťawin nnek ad řarent Urcalim, tazeddiťt nni di iđa řaman, Aqidun i war ssmuťuyen, i zi řewtad nnes ęemmarř ad ttwaqeřęen uřa d imurar nnes war ggur ad ttwaqetťsen. ²¹Mařar dinni ad řarney yiři SIDI s řęezz. Aya ad yiři d amcan n iřezran d tseřyawin imiriwen. War xasen nedhen iyarruba imeqqranen n řemqadef, uca uřa d ijj n uřarrabu s řejwad ad *đin* iedu. ²²Minzi SIDI d Řqadı nney, SIDI d Amgewwad nney, SIDI d Ajeđid nney. Netta ad aney issenjem.” ²³“*Řexxu maca* arxun iseywan nnem, war mennen *ead* tařnact *i řbaccat* deg uđar nnes, war ttbezzaęen *ead* řbacc. *Maca* xenni ad bđan zzardet d tameqqrant, *ead* ineđbařen ad keccđen takeccadť. ²⁴Uřa d ijj n umezduř ad yini ‘Necc heřęeř!’, *mařar* řgens i din izeddyen, ad *as* ittwayřar řmuęiyyet.”

Řřukm n Sidi Arebbi x Idu

34¹“Qarrbem-dd, *a* řęgnus, mařend ad tesřem, uca *kenniw a*, ccueub! Seř, *a* tammurt d marra min dayes, ddunnit d marra min zzayes iseffyen. ²mařar aduqqez n lyađab n SIDI *ad dd-yas* x marra řęgnus u x marra řęeskar nsen *ad dd-yas* wesear nsen. Netta iřarrem i-ten *i uteřhi*, aqa igga i-ten i tyařř. ³Inni zzaysen ittwanyen ad ten mmenđaren, uca arriřet n řxecbat nsen ad tgaęeed. Ad fesyen idurar s idammen nsen. ⁴Marra řęeskar n ujenna ad ifna uca ijenwan ad ttwannđen am wedlis ittwannđen uca ad iwđa marra řęeskar nsen am wafar x tzayart u amecnaw tewđa tazart x wartu.”

⁵“Mařar ssif inu iscar deg ijenwan. Aqa da, ad ihwa x Idu u x řgens nni ttwaharmmey qae i řřukm. ⁶Ssif n SIDI iccur s idammen, idweř itteřruğud zi tadunt, zeg idammen n izmaren d icarriyyen, zi tadunt n tizzař n iřayđen, mařar SIDI igga ijj n řeid n tyařř di Buřa d ict n tyařř tameqqrant di temmurt n Idu. ⁷Ad kidsen wđan ifunasen n řexřa d imwan *jmie* ak-d ifunasen uca tammurt nsen ad isu idammen u acař *n temmurt* ad ittwasjiwen s tadunt. ⁸Mařar ad yiři ijj n wass n nneqmet n SIDI, ijj n usegg^was n uxeęeř i ddeewet x řihyun. ⁹Tiřzarin n Idu ad dewřent d tizeft u acař nnes ad idweř d řecbariyyet, *wah*, tammurt nnes ad tedweř d tizeft yareqqen. ¹⁰War ttxessi *tmessi nnes* s řiřet uřa s wass, ddexxan nnes ad ittgaęead i řebda. Zi jjiř ař jjiř ad tiři *temmurt* tettwareddeğ, i řebda n řebdat ęemmarř war tt izwi uřa d ijj. ¹¹Bu-ueuqqi d twuct n řiřet ad tt tťfen d tasyart, bu-uřuđi *n řmwet* d ubařeř ad dayes zedyen. Netta ad xas imřeđ ařiřu n řeebar n urebbej u ad issars plumu n řxawi. ¹²Tarwa nnes n tařiřet? War din teği

33:15 Izhđ. 15:2; 24:3

33:20 Izhđ. 46:6; 125:1,2

34:4 Asa. 6:13,14

34:6 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niř ‘tizeřřin’.

34:6 Ica. 63:1,2

34:10 Asa. 14:11; 19:3

34:11 Ica. 13:21,22; řaf. 2:14; Asa. 18:2

bu tgeldit aرامي zzayes ɣa barrhen uca marra řhukkam nnes qdan. ¹³ Di řeqsur nnes ad igææed cbarq ak-d isennanen, irezzazen d tabɣa n usennan ad ɣemyen di lburjat nnes. Tammurt ad tedweř d tazeddiyt i wuccanen n řexřa, d řemrah i yessis n nneamet. ¹⁴ Řewhuc n řexřa ad mmeřqan ak-d ifisen uca amyan ijennen ad iřaya i wecric nnes, wah, Lilit ad tareyyeř dinni, ad taf aɣimi i yixef nnes. ¹⁵ Dinni ad tessars tfirɣart n fritca řeucc nnes, ad tessars timeęařin u ad tent tessfruriy uca ad thilla *deg imezyanen nnes*, wah, dinni ad munen ijadad ikeccden.

¹⁶ “Arzum deg wedlis n SIDI d tteqqarem ‘Uřa d ijj zzayes ad inqes, uřa d ijj war yarezzu x weecir nnes!’, mayar aqemmum inu yura i-t, uca Arruh nnes d wenni ten i ɣa issmunen. ¹⁷ Netta simant nnes inđar taqedduřt d řtwee nsen, uca afus nnes ibda asen tammurt s ufiřu n řeabar. Nitni ad tt warten i řebda, zi jjiř ař jjiř ad dayes zedɣen.”

Nneqmet n SIDI AREBBI ad dd-tiweđ asenjem

35 ¹ “Ad ifarř řexřa d temmurt yuzɣen, ad tesřiwřew řewđa, ad tnewwar am tlillect. ² Ad tnewwar tcuwwar, wah ad tesřewřiw *řewđa* s řefrahet d usřiwřew. Ad as immewc ueuęi n Lubnan, řeez n Karmil u *n řewđa n* Carun. Nitni ad řaren æeuęi n SIDI, řeez n AREBBI nney.”

³ “Smeřdem ifassen arxun d sjeřdem ifadden ittemraywan. ⁴ Inim i yenni ɣarsen uř iggweđ ‘Iřim d iryazen, war tteggwedem! Aqa da, AREBBI nwem ad ixřef, ad dd-yas s wexřef n AREBBI, ad dd-yas, ad kenniw issenjem.’ ⁵ Xenni tiřtawin n iđaryařen ad nnurzment uřa d imezzuyen n iduhcar ad ttwarezmen. ⁶ Xenni ad ingez uqıđar am udad uca iřes n uzinin ad isřiwřew, mayar ad dduqzen waman di řexřa uřa d tiyzarin di řewđa. ⁷ Tammurt yuzɣen ad tedweř d ssarij u tammurt iffuden d tařawin ittbeqbuqen. Di temmurt n wuccanen n řexřa, mani arreyhen, ad yiři arrbie ak-d uyanim d wezraf.”

⁸ “Ad din yiři ijj n webrid iseggmen, abrid nni i ɣa řayan ‘abrid amqeddas’. Uřa d ijj n umexmuɣ war xas iggur, *maca* ad yiři i nitni: man wen igguren x webrid-a, *ead* ibuhařiyen war ttweddirin.

⁹ War dinni ittiři wayrad uřa d ijj n řwehc ittcarreg ad xas igææed niɣ ad ittwař din, *maca* inni ittwařdin ad xas uyuren. ¹⁰ Inni ittwařdin zi SIDI ad eeqben, ad dd-asen sřiwřiwen ɣar řihyun. Řefrahet n řebda *ad tarsa* x izeęifen nsen. Afarrej d řefrahet ad ɣarsen iwđen, acđan d weshisseř ad *zzaysen* arewřen.”

Ahuđdi n Sanřarib đidd i Urcalim

36 ¹ Deg useggwas wiss arbeetac n ujeęid řazaqiya iffeɣ Sanherib, ajeęid n Assur, ɣar marra tineddam ifaryen n Yahuda uca iřewwes i-tent. ² Ajeęid n Accur issekk akumandar n řeskar zi Laxic ɣar Urcalim ɣar ujeęid řazaqiya, ak-d ijj n řeskar d ameqqran ařas. Netta ibedd ɣar uqadus n waman n uyeřmam n sennej, wenni *ięan* ɣar webrid ameqqran ɣar Wehwic n Uşebban. ³ *Xenni* iffeɣ řares Ilyaqim, mmis n Hilqiya, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeęid* ak-d umarir Cibna d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy. ⁴ Akumandar n řeskar inna asen “Inim xenni i řazaqiya ‘Ammu i iqqar ujeęid ameqqran, ajeęid n Accur: Man atecři aya i x tettecřed? ⁵ Nniɣ ac, aqa-t d řhard n iyencicen waha. Deg umenyi ittxeřsa ccwar d tzemmar. Man wen x tettecřed řexxu, aqa cek tyewwɣed xafi? ⁶ Xzar, tettecřed x Miřra, x uyanim nni innđefsen wenni ittejjun deg ufus nnes umi řed xas i ɣa iemmed, uca *xenni* issnuqqeb i-t. Ammu *i ięa* Fireun, ajeęid n Miřra, i marra inni xas ittecřen. ⁷ Mařa kenniw ad d ayi tinim: Neccin nettceř

35:3 Ebr. 12:12

35:5 Mt. 9:27; 11:5; 12:22; 20:30; 21:14; Yř. 9:6

35:6 Mt. 9:32; 11:5; 15:30; 21:14; Yř. 5:8,9; 7:38,39; Řex. 3:2; 8:7; 14:8

35:10 Asa. 21:4

36:6 řiz..29:6,7

x SIDI, AREBBI nneyl, *xenni necc ad iniy*: Ma Netta war iği d wenni i zi iħeyyed Ĥazaqiya řegeudi d ieałtaren u *xenni* inna i Yahuda d Urcalim: Ad tađarem zzat i ueałtar-a di Urcalim! ?' ⁸ Xenni řexxu, egg *maca* ak-d sidi inu, ajeğid n Accur, ijj n umħarrem: necc ad ac wceř ařfayn n iysan mařa cek zeg uyezdís nnek ad asen-dd tawyed imnayen. ⁹ Mammec tersed cek ad tennqerbed x wudem n lwali, wenni qae d ameřyan n imsexxaren n sidi inu, uca ad tettecřed x Miřa di ssibbet n ikarruten d imnayen? ¹⁰ *Xenni* řexxu, ma necc gaeeđey-dd đidd n wemcan-a ĥima ad t areddğey břa SIDI? SIDI ini ayi: Gaeeđ đidd i temmurt-a, areddğ i-tt.' "

¹¹ Uca nnan Ilyaqim, mmis n Ĥilqiya d Cibna d Yuwax i ukumandar n řeeskar "Siweř eafek s Tramit ak-d imsexxaren nnek, minzi nefhem as mliħ. War kidney ssiwiř s Tyahudect deg imezzuyen n řgens *i iğan* x řħid." ¹² *Maca* akumandar n řeeskar inna "Ma issekk ayi-dd sidi inu řar sidi nnek u řarek *waha* ĥima ad ssiwřey awařen-a, war iği řar yeryazen nni iqqimen x řħid, *maħend ad iniy* aqa-ten *jmie* akidwem ad ccen asuffey nsen u ad swen ibeccic nsen?"

¹³ Xenni ikkar ukumandar, iřaya s jħhed s Tyahudact uca issiweř, inna "Sřem i wawařen n ujeğid ameqqran, ajeğid n Accur! ¹⁴ Ammu i iqqar ujeğid 'Ĥđam war kenniw ittęecci Ĥazaqiya minzi netta war izemmar ad kenniw ifekk. ¹⁵ War ttejjim Ĥazaqiya ad kenniw yarr ad tettecřem x SIDI, ad tinim: SIDI ad aney issenjem nican u tandint war tettmewci ca deg ifassen n ujeğid n Accur. ¹⁶ War teřim ca řar Ĥazaqiya, mařar ammu i iqqar ujeğid n Accur 'Ggem ayi array uca ffęem-dd *zi tendint* řari, *xenni* izemmar kuř iijen zzaywem ad icc zi tzayart nnes u kuř iijen zeg wartu n tazart nnes u kuř iijen ad isu aman zeg wanu nnes, ¹⁷ řares ař d řa dd-aseř u ad kenniw awyey řar ict n temmurt amecnaw tammurt nwem: řar ict n temmurt teccur s imendi d binu n jdid, řar ict n temmurt teccur s weřrum d tzayarin. ¹⁸ War ttejjim Ĥazaqiya ad kenniw iyarr umi iqqar: SIDI ad aney ifekk. Ma zmaren *xenni* irebbiten n řegnus, kuř iij *zzaysen*, ad fekken tammurt nsen zeg ufus n ujeğid n Accur? ¹⁹ Mani řan irebbiten n Ĥamat d Arfad? Mani řan irebbiten n Safarwayim? Ma ssnejmen nitni xenni Samarya zeg ufus inu? ²⁰ Man wen zi marra irebbiten n timmura-ya issenjem tammurt nnes zeg ufus inu ařami i řa issenjem SIDI Urcalim zeg ufus inu? "

²¹ *Maca* nitni seřden, war xas-dd arrin s uřa d iij n wawař, mařar řumur n ujeğid tuřa iqqar "Kenniw war xas-dd tarrim ca!" ²² *Xenni* yusa-dd Ilyaqim, mmis n Ĥilqiya, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeğid*, ak-d Cibna amarir, d Yuwax, mmis n Asaf, amarir n umezruy, s warruđ icarrgen řar Ĥazaqiya. Nitni ĥajan as marra awařen n ukumandar n řeeskar.

Awař amezwaru x ufekki n Urcalim i d řa yasen

2 lj. 29

37 ¹ Umi isřa ujeğid Ĥazaqiya aya, icarreg arruđ nnes, idřa ixef nnes s ict n txancet *n wecđan* uca yudeř řar Taddart n SIDI. ² *Xenni* issekk netta Ilyaqim, řemqeddem n tzeddiyt *n ujeğid*, d Cabna, amarir, d imřaren n ikeħħanen deg warruđ n *txuncay n wecđan* řar unabí Icaya, mmis n Amuř. ³ Nitni nnan as "Ammu i iqqar Ĥazaqiya 'Ass-a d iij n wass n řeħřaret u n weeqab u n ubehdeř, mařar iħenjiren iwđen-dd řares ař arzam n ueeddis *n yemmatšen, maca* war din jħhed i twarut. ⁴ Ad tař SIDI, AREBBI nnek, isřa marra awařen n ukumandar n řeeskar wenni issekk sidis nnes, ajeğid n Accur, ĥima ad istehza zi AREBBI iddaren, u *ad tař* SIDI, AREBBI nnek, ad ieaqeb awařen nni isřa. Sgaeed *xenni* ict n tzağit di tťwee n řbaqi nni i řa ittwafen *ead*.' "

⁵ *Ammu* iwđen imsexxaren n ujeğid Ĥazaqiya řar Icaeya. ⁶ Inna asen Icaeya "Ammu ittęeřřa ad tinim i siditwem 'Ammu i iqqar SIDI: War teggwed ca zeg wawařen i teřid cek, i zi i d ayi reggmen imsexxaren n ujeğid n Accur. ⁷ Aqa da Necc ad dayes ggeř iij n buħbeř u netta ad iseř iij n řexbar uca *xenni* ad ieqeb řar temmurt nnes u Necc ad t nęey *din* di temmurt nnes s ssif.' "

Sanħarib iċawed ahuddi nnes i Urcalim

⁸ *Xenni* ieqeb-dd ukumandar n řeeskar uca yufa ajeġid n Accur ittmenya ak-d *tendint* n Libna, maġar isřa aqa iqřee iqidan nnes *iffey* zi Laxic. ⁹ *Umi* isřa aqa nnan x Tirhaqa, ajeġid n Kuc, “Xżar, iffeyy-dd ħima akidek immney!” , *umi t* isřa, issekk *ewwed* ireqqasen ġar Ħazaqiya, inna ¹⁰ “Ammu i ittxeřša ad tessiwřem ak-d Ħazaqiya, ajeġid n Yahuda, ad tinim ‘War tteġġi ad cek iywa AREBBI nnek wenni x tettecřed am iqqar: Urcalim war tteġġi i ujeġid n Accur deg ifassen! ¹¹ Aqa da, tesřid min ggin ijeġiden n Accur ak-d marra timmura nneynit, tinni ħarmen nitni i uteħħi. Ma ittyiř ac ad tettwassnejmed? ¹² Ma ssnejmen ten irebbiten n řegnus nni ttwareddġen zi řejdud inu, am Juzan d Ħaran d Rařaf d ayt n Eadan inni *tuya izeddyen* di Talassar? ¹³ Mani iġa ujeġid n Ħamat d ujeġid n Arfad d ujeġid n tendint n Safarwayim uřa d *ajeġid* n Hanae d Eiwwa?’ ”

Tazaġit n Ħazaqiya

¹⁴ Ħazaqiya ikxi tibratin zeg ufus n ireqqasen uca iyri ten. *Xenni* iġaēēed netta ġar Taddart n SIDI uca ibezzeē i-ten Ħazaqiya zzat i wudem n SIDI ¹⁵ u Ħazaqiya izzuġ i SIDI, inna ¹⁶ “A SIDI, AREBBI n Israyil, wenni izeddyen jar ikiruben! Cek, *wah* cek weħdek d AREBBI n marra tigeldiwin n ddunnit. Cek tegġid ijenwan d temmurt. ¹⁷ Ewc amezzu y nnek, a SIDI, arzem tiřřawin nnek d txezzared! Seř marra awařen n Sanħarib wenni dd issekk netta ħima ad iċeeyeb AREBBI iddaren. ¹⁸ D tidett, a SIDI, ijeġiden n Accur qđan timmura nni, xarriben temmurt nsen. ¹⁹ u nđaren irebbiten nsen di tmessi, maġar tuya war ġin d irebbiten, maca d timegga n ufus n yewdan waha, zeg ukeccuđ d wezřu uca nitni qđan ten. ²⁰ Řexxu *maca*, a SIDI, AREBBI nney, senjem aħen zeg ufus nnes, maħend marra tigeldiwin n ddunnit ad ssnen, a SIDI, aqa cek weħdek d AREBBI.”

Awař wiss tnayen x ufekki n Urcalim i d ġa yasen

²¹ *Xenni* issekk Icaēya, mmis n Amuř, *ijj n ureqqas* ġar Ħazaqiya, inna “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Necć sřiy s minzi dd-tezzuġed ġari x Sanħarib, ajeġid n Accur. ²² Wa d awař i xas issiweř SIDI ‘Taēzarct, tayeġit řihyun, tesseħqar i cek, nettat testehza zzayek, tayeġit Urcalim thezza azeġif awarni ac. ²³ Man wen tēeybed d treggmed, man wen ġar tessgāēēed tmijja u x man wen i xef tessgāēēed s nnfaxet tiřřawin nnek? *Cek tettyennaned* x Umqēddas n Israyil! ²⁴ S uqemmmu n imsexxaren nnek tedeid Sidi inu, tennid: S ubarru n ikarruten inu gāēēēy idurar yueřan, iyezdisen n Lubnan. Necć ad zedme y ticejjura nnes n tengelt yueřan uřa d imēdza nnes icnan qaē u necć ad dd-asey ař taqiccat nnes yueřan qaē, ġar wezřar n řeirst nnek n fruta. ²⁵ Necć yzi y *anuten* d swiy aman. S taēēēqa n iđaren inu ssizye y marra iyezran n Miřra!’ ” ²⁶ “Ma war tesřid aqa *ařtas* zeg wami ggi y man aya uca wci y as udem deg wussan n meċħař uya? Řexxu jji y t ad dd-iffey, aqa cek d wenni i ġa yarren tineddam ifaryen d řixrbat. ²⁷ Imezday nsen tuřa-ten arxun, arzen u sedħan. Nitni tuřa-ten am ufsu deg iyyar, *am* uyemmy aziza, *am* uřum x tze ywin, u *am imendi* icemđen *s usemmiđ* qbeř ma ad iffe y. ²⁸ *Maca* necć ssney a yimi nnek d uffuy nnek d twasit nnek d uyewwe y nnek xafi. ²⁹ Minzi cek tyewwe y xafi u tuffet nnek tiweđ ġar imezzuyen inu, ad ac ssekkey ict n tennart deg wenzaren u *ad gge y* ict n řimet jar iyencicen nnek u Necć ad cek arrey x webrid i di dd-tusid da.”

³⁰ “D ta ad ac tiři d řēēřamet: deg useg g^{as}-a ad teccem min i ġa iyemyen s yixef nnes u deg useg g^{as} wiss tnayen min zzayes i ġa iyemyen ēawed, maca deg useg g^{as} wiss třata ad tzareem u ad temjarem, ad tezzum iħwicen n tzayarin uca ad teccem řyiġet nnes. ³¹ Maġar min innejmen, min iqqimen zi taddart n Yahuda, ad iwwet ēawed izewran ġar swadday u sennej ad yawi řyiġet. ³² Maġar zi Urcalim ad dd-iffey min iqqimen u zeg wedrar n řihyun ad iffe y min ittwassnejmen. Cđaret n SIDI n řeeskarat ad tt igg.”

37:16 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

37:24 ‘azyar’ - ni y řyabet’ ni y ‘tazgant’. ‘ameđzi’ - ni y ‘amerzi’, ixs ad yini tacejjart n umēdži.

³³ “S uyenni, ammu i iqqar SIDI x ujeġid n Accur ‘Netta war dd-ittidef ca di tendint-a u war dayes iccit ca uġa d ict n fritca u war ġares-dd iqarreb ca s ict n tcappa n useġqi u war xas ttbeqqiden ijj n lbaraj i řehşaret. ³⁴ X webriid i x dd-yusa, ad dd-ieqeb. War ittidiif ca ġar tendint-a, inna SIDI. ³⁵ Necc ad sseġqiġ x tendint-a ħima ad tt ssnejmey di ttweww inu u di ttweww n umsexxar inu Dawud.’ ”

Afekki n Urcalim

³⁶ Xenni iffeġ **Lmalak n SIDI** u inya mya u-xemsa u-tmenyin-ařef *n yeryazen* di řmargeħ n řeeskar n Accur. Umi i dd kkaren nitni tiwecca nnes, xzar, aqa-ten marra idsen d řxecbat. ³⁷ Uca Sanħarib, ajeġid n Accur, ifsi iqiđan nnes, iruħ uca ieqeb *ġar temmurt nnes*. Netta iqqim izeddey di Ninwa.

³⁸ Umi netta *ijj n wass* yuđar di taddart n arebbi nnes Nisrux, imsar, aqa iħenjiren nnes Adrammilik d Caraşar nġin t s ssif. Nitni arewřen ġar temmurt n Ararat. Mmis Asarħaddun idweř d ajeġid deg wemcan nnes.

Řehřac d usgenfi n Ĥazaqiya

38 ¹ Deg wussan nni iħřec Ĥazaqiya s ijj n řehřac ineqqen. Yusa-dd ġares unab i Icaġya, mmis n Amuş, inna as “Ammu i iqqar SIDI ‘Ewc řumurat i taddart nnek, maġar cek ad temmted, war tettġimid teddared *ead ktar*.’ ” ² *Xenni* inneġřeb Ĥazaqiya s uġembub nnes ġar řħiđ uca izzuġ ġar SIDI ³ uca inna “A, SIDI, eqeř aqa necc uyureġ zzat i wudem nnek s řaman u s yijj n wuř ikemmřen u ġġiġ min iġan nican di tiřřawin nnek.” Uca ibda Ĥazaqiya ad iru s jlhed. ⁴ Yusa-dd wawař n SIDI ġar Icaġya, iqqar ⁵ “Uyur uca ini i Ĥazaqiya ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n babac Dawud: Necc sřiġ i tzaġit nnek u zřiġ i imeřřawen nnek. Aqa da, Necc ad arniġ xemmesřac n isegġ^wusa i wussan n tudart nnek. ⁶ Necc ad cek ssnejmey zeg ufus n ujeġid n Accur, uġa d tandint. Necc ad sseġqiġ x tendint-a. ⁷ Aya ad tiři d řeeřamet n SIDI i cek, aqa SIDI ad igg awař-a nni inna. ⁸ Aqa da, ad sseeqbey tiři x treffidin n Aħaz nni dd-ihwan x treffidin n ddruj n tfuct, eecra n treffidin.’ ” *Xenni* teeqeb-dd tfuct eecra n treffidin x treffidin nni zi dd-tehwa.

Aqadi n Ĥazaqiya

⁹ Tirra n Ĥazaqiya, ajeġid n Yahuda, x řami tuġa iħřec u iggenfa zi řehřac nnes.

¹⁰ “Necc nniġ ‘Deg wezyen n wussan inu ittweřsa ad ġġureġ x tewwura n řaxart. Min iqqimen n isegġ^wusa inu ttwakksen zzayi.’

¹¹ Necc nniġ ‘War řarrey ead SIDI, SIDI, di temmurt n inni iddaren, war ttwiřiġ ead iwdan ak-d imezday n řaxart.’ ¹² Ticři *n tudart inu* ad t *xafi* arzen, ad zzayi t kksen am *kksen* uqiđun n umeksaw. Am bu-uzetřa đefsey tudart inu. Ad ayi iqess zi ddebuz n txeyyađt ‘Ad teqđid *tudart inu* jar teffu d ġiřet!’ ¹³ Rajiġ s řşbar ař teffu. Netta ad yarz ixsan inu am wayrad ‘Ad teqđid *tudart inu* jar teffu d ġiřet!’ ¹⁴ Necc ttiġiġiweġ am tfařġest iřřawen deg wenneđ, ttġergureġ am tedbirt. Ssġaeđey tiřřawin inu ‘A Sidi inu, necc ttwařşareġ, iři d ađman i necc!’

¹⁵ Min i ġa iniġ? Min d ayi inna, aqa igga i-t. Marra isegġ^wusa *n tudart* inu ad kkeġ x tarzugi n řeeamar inu. ¹⁶ ‘A Sidi inu, x man aya izemmar *bnadem* ad iddar uca sennej i marra aya dayes teġa tudart n buħbeř inu, *maġar* Cek ad ayi teggenfid uca ad ayi tarriid ad dewrey ġar tudart!

¹⁷ Aqa da, min tuġa ayi d tarzugi yarezgen, *idweř* i řehna. Cek třesqed ġar řeeamar inu ařřas

37:35 2 lj. 20:6

37:36 2 lj. 19:35

38:12 ‘ameksaw’ - niġ ‘aniči’.

38:14 Ica. 59:11

aṛami teḥḥid ayi zeg weḥfur n uhellek, mayar tenḍared marra ddnub inu awarni i weerur nnek.

¹⁸ Mayar řaxart war cek tqada ca, řmewt war cek issemřar. Wi i řa ihwan deg weḥfur, war ttrijin řaman nnek. ¹⁹ Wenni iddaren, *a* wenni iddaren, aqa netta ad cek iqada. Babatsen ad isscen řaman nnek i iḥenjiren *nnes*.’ ”

²⁰ SIDI *yusa-dd* ḥima ad ayi issenjem. *Suyenni* ad nurar s uzenzun inu marra ussan n tudart nney di Taddart n SIDI.”

²¹ Aqa inna Icaeya “Ejj iten ad awyen ijj n weyrum n tazart uca ad t řetfen x tḥebbuct, *xenni* ad iggenfa.” ²² Ḥazaqiya aqa inna “Man řeřamet aqa necc ad gaēdey *eawed* řar Taddart n SIDI?”

Tarzeft n ireqqasen zi Babil

39 ¹ Di řweqt nni issekk Baradux-Baladan, mmis n Baladan, ajeḡid n Babil, tibratin d ict n tarzeft řar Ḥazaqiya, mayar netta tuřa isřa aqa Ḥazaqiya iḥfec uca iggenfa. ² Ḥazaqiya ifarḥ xasen uca isscen asen marra taddart n txubay nnes: nnuqart d wureř d řečtur d zzeet d řehri n řesnaḥ nnes d marra min ittwafen deg ixammen nnes n txubay. War iqqim walu di taddart nnes u di marra řeḥkamet nnes nni war tuři d asen t isscen.

³ *Xenni* yusa-dd unabi Icaeya řar ujeḡid Ḥazaqiya, inna asen “Min nnan iryazen nni u manis dd-usin yarek?” Ḥazaqiya inna “Nitni usin-dd zeg ict n temmurt tigg^wej, zi Babil.” ⁴ Netta inna “Min řrin nitni di taddart nnek?” Ḥazaqiya inna “Nitni řrin marra min iḡan di taddart inu. War iqqim ca zi min iḡan deg ixammen n txubay inu, war d asen t ssecney.” ⁵ *Xenni* inna Icaeya i Ḥazaqiya “Seř i wawař n SIDI n řeskarat! ⁶ ‘Ad dd-asen wussan meřmi marra min iḡan di taddart nnek uřa d min yarwen řejdud nnek řares ař ass-a, ad t awyen řar Babil. War ittřimi walu!’ iqqar SIDI. ⁷ ‘Ad awyen uřa zeg iḥenjiren nnek inni dd i řa iffřen zzayek, inni ten i řa dd-tejjed cek, ḥima ad iřin d imsexxaren imcenneen di řeqřar n ujeḡid n Babil.’ ” ⁸ Ḥazaqiya inna i Icaeya “Awař n SIDI i d ayi tennid iřbeḥ.” Netta inna eawed “Mařa *xenni* deg wussan inu ad *din* yři řehna d řaman!”

Afewwej i řihyun

40 ¹ “Ezzam, ezzam řgens inu, *ammu* i iqqar AREBBI nwem! ² Siwřem řar wuř n Urcalim d tbarřhem as aqa amenyi nnes iqda, aqa řmuēřiyet nnes tettwafdi, aqa teksi s uḡeffus zeg ufus n SIDI i marra ddnub nnes. ³ Tmijja n wenni isyuyyū di řexřa ‘Swejdem abrid i SIDI, sarrřhem di řexřa abrid i AREBBI nney!’ ⁴ Marra tiřzurin ad ttwassgaēdent, marra idurar d tewririn ad ttwasewhan. Min ifaryen, ad idweř iseggem uca tiřuḡar iwearen ad dewřent d řewḡa iwařan. ⁵ Ad ittwasargeb ueuḡi n SIDI uca marra ddat ad iřar aqa aqemmum n SIDI issiweř.”

⁶ “Tmijja tenna ‘Barreḥ!’ U netta inna ‘Min i řa barrḥey?’ ‘Marra ddat am arrbie d marra tamexsiwt nnes icewwaren am tnewwač deg iyyar. ⁷ Arrbie ittazey, tanewwač tesřaw xmi ittřuḡ xas Arruḥ n SIDI. D tidett, řgens d arrbie. ⁸ Arrbie ittazey, tanewwač tesřaw, maca awař n AREBBI nney ittřima i řebda.’ ”

⁹ “Gaēed x ijj n wedrar d ameqqran, *a* řihyun, cem tambeccart n řexbar ařebḥan, sgaēed tmijja nnem s jjeḥd, *a* Urcalim, cem tambeccart n řexbar ařebḥan, sgaēed tmijja nnem, war tegg^wed, ini i tneddam n Yahuda ‘Aqa da, AREBBI nkent!’ ¹⁰ Aqa da, ad dd-yas Sidi inu, SIDI,

38:21 2 lj. 20:7

40:3 Mt. 3:3; Mk. 1:3; Lk. 3:4; Yḥ. 1:23

40:5 Yḥ. 1:14

40:6 Ayub 14:2; Izhd. 90:5,6; 102:12; 103:15; Yae. 1:10; 1 Bř. 1:24

40:8 1 Bř. 1:25

Netta ijhed uca uyiř nnes ad iħkem. Aqa da, řmunet nnes řares uca axeřeř nnes izwar as. ¹¹ Ad yarwes tahimart nnes am umeksaw, ad issmun izmaren řar uyiř nnes uca ad ten yaru deg weřsin nnes. Ad indeh inni issuřřuđen s řeeqeř.”

AREBBI, wenni dd-ixeřqen marra min iřan, aqa-t d wenni iħeřřan x řwueud nnes

¹² “Man wen iebaren aman *n řebřar* s wuru n ufus nnes u *man wen* iksi řeqyas n ijenwan s ccbar? U *man wen* ittffen taejjajt n temmurt s ijj n řmud? Man wen iwezznen idurar s ijj n řbasku u tiwirin s řmizan? ¹³ Man wen ibeqqcen Arruħ n SIDI u *man wen* i t isyaren am umcawar nnes? ¹⁴ Wi iseqsan Netta x ccwar d man wen i d as isscnen řefhamet u wi d as issřemden x webriđ n řheqq uca yari as tussna? Wi d as issargben abrid iccuren s řefhamet?

¹⁵ Aqa da, řegnus ttwařesben am ict n tudint řar ubuqař u am *cwayt n* tneyda x řmizan. Aqa da, Netta issgaeeđ tıgzirin am taejjajt ifsusen. ¹⁶ Lubnan war ittqıđđi i ukeccuđ n tmeđđi uca řmař nnes war ttqıđđin i řarřt n wecmađ. ¹⁷ Marra řegnus aqa-ten am walı u Netta uca iħesseb i-ten sekkwin qell x walı d xwan.”

¹⁸ “Wi ak-d i řa tessemquddem Arebbi niř man arwas i zi t řa txeřfem?”

¹⁹ Aħrayfi ittkebbı řexyař ineqcen uca amziř n wureř ittyeřeř i-t s wureř u ifeđđi as tiseđđyin n nnuqart. ²⁰ Wenni iřan d amezřuđ i tewhibt n usgaeeđ ad ixđar ijj n ukeccuđ war yarecci. Netta yarezzu ijj n bu-řřenet mařend ad igg řexyař ineqcen nni war ittenhezzı.”

²¹ “Ma war *tt* tessinem? Ma war *tt* ttesřam? Ma war *tt* tuřa řarwem ittwassen zeg umezwaru? Ma war tuři tħeřřam dsusa n temmurt? ²² D Netta wenni iqqimen x tqurart n tayyut i d-innđen i *marra* tammurt, *tammurt* nni zi imezdař nnes *ttbanen-dd* am iburexxen, d wenni imeřđen ijenwan am arwaq, ittbezzee i-ten am uqıđın i wezday, ²³ d wenni ittarran inni řar ięa řřuřta d walı, u issbeřřeř řquđat n temmurt. ²⁴ Ead cwayt waha ttwazzun, ead cwayt waha ttwazareen, ead cwayt waha iwa jıdee *n tcejart* nsen ařwar di temmurt, aqa ittřuđ Netta xasen ařami ttazyen uca tařaryađt tkeđđi ten am uřum.”

²⁵ “Ak-d man wen tensexem kenniw ad ayi tessemquddem, man wen di řa arewseyř?, iqqar Am qeddas. ²⁶ Sgaeeđem tıřřawin nwem u xzar, man wen iggin man aya? D Netta wenni issuffuřen řeeskar nsen marra, wenni ten ittřayın marra s isem nsen s řemyaret n tzemmar *nnes* u s řeezz *nnes* ijhedden, war ibeřřeř uřa d ijjı!”

²⁷ “Mayemmi teqqared *xenni*, a Yaequb, u tessawřed *ammu*, a Israyil ‘Abrid inu innuffar x SIDI d tasyart inu tettekk x AREBBI inu?’ ²⁸ Ma war *tt* tessined? Ma war *tt* tesřıđ aqa AREBBI n řebda, SIDI, wenni iggin třřufa n temmurt, war ittiħeř d war yarexxu? War izemmar *bnadem* ad ifhem řeeqeř nnes. ²⁹ Netta ittıc jjeħd i wenni yuħřen u wenni war řares izemmar *ead*, yarenni as jjeħd s wařřas. ³⁰ Ihenjiren ttaħřen d arexxun, iħudriyyen ttenqrađen uca weřřan, ³¹ *maca* inni ittırajan SIDI, ttaymen jjeħd n jıđı. Nitni tteřřfen afriwen am ugıder, ttazzřen, *maca* war ttiħřen, gguren *maca* war arexxun.”

AREBBI d wenni iħeřřan x řwueud nnes

41 ¹ “Seřdem zzati, *a* timmura x tma n řebřar, uca jjem ccueub ad třfen jjeħd n jıđı, jjem ten ad dd-yuđdsen, xenni ad ssiwřen, jjem aney ad nqarreb řar řeřkam marra nmun.

40:10 Ica. 62:11

40:11 Ica. 49:10; Ĥız..34:23,24; Mixı 7:14; Yħ. 10:11

40:13 Rum. 11:34; 1 Kur. 2:16

40:17 Dan. 4:32

40:18 Ica. 46:5; Řex. 17:29

40:22 Ayub 9:8; İzhd. 104:2; Ica. 44:24

40:23 Ayub 12:21; İzhd. 107:40

40:28 İzhd. 147:5

² Man wen i d issfaqen zi manis d tneqqar tfuct iijen wenni akides temsagar tasegda yar idaren nnes? *Man wen* isellmen řegnus des ufus nnes uca igga i-t ad yareyyes x ijeřiden? *Man wen* iwca i-ten i ssif am tējjajt, i řqews am uřum nni dayes ittřuden usemmiđ? ³ Netta idfar i-ten, yarenni yar zzat s řehna, x iij n umesraq eemmarř war *t* iřidi s idaren nnes. ⁴ Man wen isseqfeř u igga aya? Netta, wenni zeg umezwaru ibarrřen i řejyuř ‘Necc, SIDI, d Amezwaru u yar ineggura Necc d Wenni.’

⁵ Tigzirin řrint *t*, gg^wedent, ineggura n temmurt arjijen, nitni udsen-dd d iwđen-dd. ⁶ Iijen iwca afus i umeddukkeř nnes, inna i umas ‘Iři d aryaz!’ ⁷ Bu-řřenet igga wuř deg wemziř n wureř nni *t* yarran d areqqay, wenni iwettin x twent, umi iqqar *bu-řřenet* x mammec sřsesqen iziynan ‘D lemlih!’ *Xenni* issemten *wemziř* i řexyař s imesmar, ařami war ittenhezzi.”

Amsexxar inu, akecca Yaęqub, amezřuđ u s řeyben, war ttegg^wed ca

⁸ “*Maca* cek, *a* Israyil, amsexxar inu, *a* Yaęqub nni ixđareř, zzariet n Ibrahim, ameddukkeř inu ięizzen, ⁹ řřfeř cek zeg ineggura n temmurt uca řayiy cek zi řřruřa nnes qae, nniř ac ‘Cek d amsexxar inu, ixđareř cek, war cek mmenđareř.’ ¹⁰ War ttegg^wed ca, mařar Necc řiy akidek, war řhissif, mařar Necc d AREBBI nnek. Necc ad ac sřjehdeř, ad ac wceř afus, *wah* Necc ad dayek menęę s ufusi iccur s tsegda inu.”

¹¹ “Aqa da, nitni ad seđřan, ad dewřen i řeřđihet, marra inni xak issiřemman. Iryazen nni akidek ittemcubbčen ad dewřen d walu, ad hellken. ¹² Cek ad xasen tarzud, *maca* war ten tettifed. Iryazen nni kidek ittemcubbčen ad dewřen d walu d řbařeř, iryazen nni ittmenřan akidek. ¹³ Mařar Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni ittřen afus afusi nnek d wenni i d ac iqqaren ‘War ttegg^wid ca, Necc ad ac wceř afus!’ ¹⁴ War tegg^wed ca, *cek* akeccaw ameřyan Yaęqub, *a* uru n yeryazen n Israyil! Necc ad ac wceř afus, Amefdi nnek d Amqeddas n Israyil!’ *ammu* i iqqar SIDI.” ¹⁵ “Aqa da, Necc ggiř cem d tařwiřt iřřuřuđen n usarwet d tamaynut, s teřmas qeđeen yar tnayen n iyeřdisen. Idurar ad ten tssarwted u ad ten teddez u tiwirin ad ten tegged d řum. ¹⁶ Cek ad ten tzuzzared, ad ten yawi usemmiđ, ad ten tareyyec řřaryađt. Cek maca ad tesřiwřewed x SIDI, ad tcennęed ixef nnek deg Umqeddas n Israyil.”

¹⁷ “Inni ittwařřaren d imezřađ arezzun x waman, *maca* walu da. Iřes nsen yuřeř s ufadi. Necc, SIDI, ad asen sřeř, Necc, AREBBI n Israyil, war daysen semmęeř. ¹⁸ X tewririn tiqeccura ad jjeř Necc iyeřzan ad dduqqzen uřa d řeunřarat di řwest n řewđat. Necc ad arreř řexřa d ayeřmam n waman uřa d tammurt yuřzen d tinedwin. ¹⁹ Di řexřa ad řzuř tacejjart n tengelt d tcejjart n ukasiya d tcejjart n tariřant d uzemmur, di tnezruft ad ggeř tacejjart n umerzi d tcejjart n dulb d tayda ak-d wayawya. ²⁰ řima ad řaren, ad neemen, ad argben, ad fehmen deg ict n ticti aqa afus n SIDI igga aya, aqa Amqeddas n Israyil ixřeq i-tt-i-dd.”

Řřař n řegnus di řmeřkama zzat i Arebbi

²¹ “ ‘Qeddmem ddeewet nwem *zzati*!’ iqqar SIDI, ‘Iwyem burhanat nwem ijeřden qae!’ iqqar Ujeřid n Yaęqub. ²² ‘Ejj i-ten ad awyen u ad aneř barrřen min i ya imsaren. Sargbem aneř timesřayin timeřwura qae, mammec řant, řima ad *tent* neksi yar wuř uca ad nessen aneggar nsent, niř ejj aneř ad nesřa timesřayin nni i dd řa yasen *ead*. ²³ Barřem timesřayin nni i řa yiřin dawehđa ead, *mařend* ad nessen aqa kenniw d irebbiten. Ggem ca d řxar niř d řřar, *řima*

41:4 Ica. 43:10; 44:6; 48:12; Asa. 1:17; 22:13

41:8 Aewd. 7:6; 10:15; 14:2; 2 Im. 20:7; Izhd. 135:4; Ica. 43:1; 44:1; Yae. 2:23

41:11 Uf. 23:22; Ica. 60:12; Zak. 12:3

41:15 Ica. 17:13; 29:5

41:17 Mt. 5:6

41:18 Izhd. 107:35; Ica. 35:7; 44:3

41:19 ‘tacejjart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’). ‘amerzi’ - niř ‘amedzi’.

ad nxezzar deg wayawya s řezrat beqcent, ad *tt* nřar *jmie*.²⁴ Xzar, kenniw qell x walu u min tetteggen war dayes bu nnfae, aqa wenni ixřaren i kenniw d nnei.’”

²⁵ “Necc ad ssekkarey *ijjen* zi ccamal u netta ad dd-iffey zi manis dd-tneqqar tfuct, ad iřaya x Isem inu. Netta ad dd-yas am uqeddar nni iefsen abeřae, inni řar ięa řřultā ad ten iefes am trāxt.”²⁶ “Man wen *i-tt* ibarrřen zeg umezwaru qae, *řima* ad *tt* nessen, niř *xenni* man wen *i-tt* ibarrřen qbeř, řima nzemmar ad nini ‘Aqa netta dayes řaman!’ Maca war din wi *tt* ibarrřen, wi i d aney ittarran ad nesřa ca, uřa d ijj iřa kenniw tneřqem s ca.”²⁷ Am Umezwaru *qqarey* i Sihyun ‘Aqa-ten da!’ u i Urcalim ‘Necc ad awyey ijj n ureqqas s řexbar ařebřan.’²⁸ Necc xzareř, *maca* war din tuři uřa d ijj! War *din* tuři uřa d ijj zzaysen wenni izemmaren ad iwc ccwar, *ařami* zemmarey ad sseqsiř u nitni ad xafi arrin.”²⁹ “Aqa da, nitni marra di řbařeř, řexdayem nsen war daysen nnfae, řexyařat ifesyen nsen d řeewin *waha* u xwan.”

Awař amezwaru x umsexxar n SIDI

42¹ “Aqa da, Amsexxar inu Wenni tteawaney, d Wenni i farzey, d Wenni dd-yusin x řřařar inu. Necc ssareř xas Arruř inu, Netta ad issuffey řheqq řar řegnus.”² Netta war isřuyyu d war issgaeead tmijja nnes u war ittarrı tmijja nnes ad řřen di barra.”³ Ařanim innřefsen war t ittareřzi ca u teftiř n tiffest ittduxxunen war t issexsiř ca, *wah*, s tidett ad issuffuy řheqq.”⁴ Netta war ittiřeř d war ittareřzi ař d issbedd řheqq x temmurt uca řar řyuri nnes ad rajant tigzirin.”⁵ “Ammu i iqqar Arebbi, SIDI, wenni iggin d ibezzeen ijenwan, wenni iggin tammurt d min xas iřemmyen, wenni itticken twarrit n nnefs i řgens i xas izeddyen, d buřbeř i yenni xas iddaren.”⁶ Necc, SIDI, řayıř ac di tseğda uca ad Cek meney zeg ufus, ad Cek řđıř uca ad Cek arrey d řeahd i řgens, d tafawt i řegnus,”⁷ řima ad tarzmed tiřřawin idayāřen, ad tessuffeyd imeřbas zi řehbes d yenni iqqimen di taęest zi taddart n teessast.”⁸ Necc d SIDI, wa d Isem inu, uca war ttewciř ccan inu i wenneyni u asemyar inu war *t ttewey* i řexyarat ineqcen.”⁹ Aqa da, timesřayin timezwura usint-i-dd uca timesřayin n jdid ad tent barrřey, qbeř mma ad ffyent, ad awem tent ssecney.’”

Asemyar i SIDI

¹⁰ “Yennjem izři n jdid i SIDI, asemyar nnes zeg ineggura n temmurt, *kenniw* inni ineddhen řebřar d marra min dayes, *kennint a* tigzirin d imezday nsent.”¹¹ Ad issgaeead řexřa d tneddam nnes *tmijja nsen*, *jmie* ak-d ředcur nni di izeddey Qidar. Ejj inni izeddyen di řejruf ad řřiwřiwen, *ejj i-ten* ad syuyyen s řefrařet x tqiccitin n idurar.”¹² Ejj i-ten ad sseuęen SIDI, ad barrřen ccan nnes x *marra* tigzirin.”

Cřaret n SIDI

¹³ “SIDI ad iffey am bu-teyruřř, Netta ad issekkar mezri deg umenyi am weryaz imeřřen, Netta ad isřiwři, ad isřuyy i umenyi, ad iřřar qae x řeedyan nnes.”¹⁴ Necc tuřa seřdey ařřas zeg wami, tuřa seqqarey d tebbatey ixef inu. Am icten ittarrwyen ad syuyyey, ad areddęey d řaręey *jmie*.¹⁵ Idurar d tewrin ad ten arrey d amessuci u ad jjeř ařemmyay aziza nsen marra ad yazeř, ięezran ad ten ggeř d tigzirin uca ad ssızyey iyeřmamen.”¹⁶ Idaryāřen ad ten nedheř x ijj n webriř war t ssinen, ad ten jjeř ad uyuren x tbridin war tent argben. Tiřram zzat i tiřřawin nsen ad t ggeř d tfawt, min ifaryen, ad t sarrřey. Tina d timesřayin i řa ggeř di tiřwee nsen u war

42:1 İca. 11:2; Mt. 3:17; 17:5; Yř. 3:34; Afa. 1:6

42:8 İca. 48:11

42:10 ‘řebřar’ - niř ‘il’.

42:10 İzhd. 33:3

daysen semħeɣ. ¹⁷ Inni ittecčen x řexyařat ineqcen, inni iqqaren i řexyařat ifesyen ‘Kenniw d irebbiten nney!’, aqa nitni ad dewřen ɣar đeffar, ad seđħan ařas.”

Amsexxar adaryař

¹⁸ “Sřem, *kenniw* iduhcar! Idaryařen, xzarem d twařam. ¹⁹ Man wen d adaryař am umsexxar inu, d adehcure am areqqas inu? Man wen d adaryař am umtiqqi u d adaryař am umsexxar n SIDI? ²⁰ Ařas i tettwařid, *maca* cek war tucid walu, netta yarzem imezzuyen, *waxxa amenni* war ittesři ca. ²¹ Tuɣa yarda SIDI di řtwee n tsegda nnes *maħend* ad issemyar d isseuđa Ccaria. ²² *Maca řexxu* nitni d ijj n řgens ittwar, ittwarecced. Marra ttwacedden deg ifran, ttwaqqnen di řehbes. Nitni dewřen d teymart, *am* war din iđi umsenjem, dewřen i tkeccađt *am* war iqqar uřa d ijj ma ‘Arr i-t-i-đ!’

²³ Man wen zzaywem ad iwc amezzu y i man aya? Man wen i ɣa iħekkaren uca ad iseř di řtwee n min i ɣa yiři tiwecca? ²⁴ Man wen issiwđen Yaequb am teymart d Israyil i ixewwanen? Ma war t iggi SIDI, wenni xas nexđa? *Mayar* nitni war xsen ad uyuren x ibriden nnes, war sřin ɣar Ccaria nnes. ²⁵ S uya izeđe xasen řħaduq n řħađab nnes uřa d leunf n garra. Iqewwar asen s iceeəəřen, *maca* nitni war i d as ħekkaren, iqedd asen timessi, *maca* nitni war t ksin ɣar wuř nsen.”

SIDI ad issenjem amsexxar adaryař

43 ¹ “*Maca řexxu*, ammu i iqqar SIDI, Wenni cek iggin, *a* Yaequb, Wenni cek isennenen, *a* Israyil, war tteggwed ca, maɣar Necc fekkey cek, řařiy ac s yisem nnek, cek inu. ² Mařa tcuqqed deg waman, ad iři akidek, mařa deg iyezran, war cek ttiwyen. Mařa tezwid x tmesi, war tcemmđed, uca aceeəəř war cek issyura. ³ Maɣar Necc d SIDI, AREBBI nnek, Amqeddad n Israyil, Amsenjem nnek. Necc wciɣ Miřra d řefdiyyet i cek, Kuc d Saba deg wemcan nnek. ⁴ Minzi tsekkwid ařas di řtřawin inu, aqa tettwasuđ u Necc tteşsey cek. X uya wciɣ iwdan deg wemcan nnek d ccueub deg wemcan n řeemar nnek. ⁵ War tteggwed ca, maɣar Necc akidek. Ad awyeɣ iħenjiren nnek zi mani dd-tneqqar tfuct, ad cek ssmuney zi mani dd-tɣeđi tfuct. ⁶ Necc ad ini y i ccamal ‘Ewc!’ u i ljanub ‘War tteřteř!’, arekkweħ iħenjiren inu zi řaggwaj, yessi zi tma n temmurt, ⁷ kuř iijen wenni umi třayan s Yisem inu, wenni dd-xeřqey i ccan inu, wenni kewwney, d wenni ggi y eawed.”

War din amsenjem myř SIDI

⁸ “Ejj ad iffe y řgens idaryařen, waxxa *ɣarsen* řtřawin, uřa d idduhcaren, waxxa ɣarsen imezzuyen. ⁹ Ejj ad ttwasmunen marra řegnus uca ejj ccueub ad nnjarwen! Man wen zzaysen izemmar ad yawed ta d man wen izemmar ad aney yini min tuɣa iđan zic? Ejj i-ten ad awyen řeħud nsen maħend ad ttwaseggden, uca *řeħud* ad sřen, ad inin ‘D řidett!’ ¹⁰ Kenniw d řeħud inu uřa d amsexxar inu nni farzey, ħima ad tessnem, ad dayi tamnem, ad tfehmem aqa Necc d Netta. Qbeř Necc war ittwađ uřa d ijj n arebbi uřa awarni ayi war řtři uřa d iijen!”, iqqar SIDI. ¹¹ “Necc, Necc d SIDI, u war iđi umsenjem myř Necc. ¹² Necc barrħey u ssnejmey u Necc iwyey awem *t-i-dd* ɣar umejjun. Uřa d ijj n arebbi d řbarrani war tu y jarawem. Kenniw d řeħud aqa Necc d Arebbi!”, ammu i iqqar SIDI. ¹³ Uřa zeg wass-a, aqa Necc d Netta uca uřa d ijj war izemmar ad ifekk zeg ufus inu! *Mařa* Necc xedmey, man wen izemmaren ad t yarr?”

42:17 Izhd. 97:7; Ica. 1:29; 44:11; 45:16

42:20 Rum. 2:2-11

43:2 Izhd. 66:12

43:5 Ica. 44:2; Irm. 30:10; 46:27

43:10 Ica. 41:4; 44:8; 45:21; Huc.13:4

43:13 Ica. 14:27

Ijj n ufuy n jdid

¹⁴ “Ammu i iqqar SIDI, Amefdi nwen, Amqeddas n Israyil ‘Di t̄twee nwem ssekkey *ijjen* ɣar Babil uca ad ggeɣ marra ad arewřen, ad hwan marra Ikaldaniyyen deg iɣurraba nni x tuɣa farrhen *ammu qbeɣ*.’ ¹⁵ Necc d SIDI, Amqeddas nwem, Amxeɣqaɗ n Israyil, Ajeɣid nwem.’ ¹⁶ Ammu i iqqar SIDI nni iggin abrid di řebħar d tebridt deg waman ijeħden, ¹⁷ wenni ijjin ikarruten d iysan, řeeskar d jjeħd ad ffyen - aqa da, nitni ttezfen *din* munen, war ttekkaren eemmarş, xesyen, qɗan am teftiĉ n tiffest! - ¹⁸ *ammu i iqqar SIDI* ‘War tteeqřem *ead* x min tuɣa iġan zic, war ttidarem *ead* min iedun. ¹⁹ Xzar, ad ggeɣ min iġan n jdid, řexxu ad dd-iffey. Ma war i d as t̄hekkarem ca? Wah, Necc ad ssarseɣ abrid di řexřa, iɣzaren di tnezruft. ²⁰ Řmař n řexřa ad ayi ssuġan, uccanen n řexřa d yessis n nneamet, maɣar Necc ad ggeɣ aman ad azzřen di řexřa uřa d iyezran di tnezruft, ħima ad ssesweɣ řgens inu nni farzey. ²¹ Řgens-a, ggiɣ t i Necc, ad barrhen ccan inu.’ ”

Israyil d wenni ixeřtan d SIDI wenni issenjm̄en

²² “*Maca* cek war i d ayi dd-třayid, *a* Yaequb, war tessiħřed ixef nnek akidi, *a* Israyil! ²³ Cek war i d ayi dd-tiwyed uġi n tɣarřa nnek n wecmaɗ, uca s tɣarři nnek war i d ayi tcn̄need. Eemmarş war cek ħřareɣ ɣar tewhibin *n řyiġet* u war cek ssiħřey eemmarş s jjawı. ²⁴ Cek war i d ayi tesɣid s ttmenyat n nnuqart ayanim n uħemmum ittfulhen uca war i d ayi tessjiwned s tdunt n tɣarřa nnek, maca s ddnub nnek tarnid ayi řxedmet, s řm̄ueřsiyyat nnek tessiħřed ayi.”

²⁵ “Necc, d Necc, wenni ɣa imesħen ieeddiyyen nnek di t̄twee inu, Necc war ttidareɣ ead ddnub nnek. ²⁶ Arr *i-tent* ayi ɣar řbař, ejj aney ad nemcarree, wwet x yixef nnek maħend ad tawyed tasɣart nnek. ²⁷ Babac amezwaru ixɗa uca uřa d imseřřaħen nnek edun xafi. ²⁸ X uya sseġteɣ imeqqranen n Zzawect Iqeddsen, u arriɣ Yaequb i uteħħi d Israyil maħend ad t eeyyben.”

Afarrey n Arruh n SIDI

44 ¹ “Řexxu *maca*, seř, *a* amsexxar inu Yaequb, u Israyil nni farzey! ² Ammu i iqqar SIDI, Wenni cek iggin, Amkewwan nnek zeg ueeddis *n yemmac*, Wenni cek iwcin afus ‘War tteggw̄ed ca, *a* Yaequb, amsexxar inu, d Yacurun nni farzey! ³ Maɣar Necc ad seyyħey aman x min iffuden d tseġyawin x min yuzyen. Necc ad zeġeey Arruh inu x zzariet nnek uřa d lbaraka inu x tarwa nnek. ⁴ Xenni ad ɣemmyen jar arrbiĉ, am iřeřřafen ɣar tyezratin n waman. ⁵ Ijjen ad yini ‘*Necc* n SIDI!’ uca ijjen nneɣni ad iřaɣa ixef nnes s yisem n Yaequb, uca *eadwed* ijjen nneɣni ad yari x ufus nnes ‘*Necc* n SIDI!’ uca ad ikenna ixef nnes s yisem icen̄neen ‘Israyil’.”

SIDI ayenni n ujeġid d umsenjem n Israyil

⁶ “Ammu i iqqar SIDI, Ajeġid n Israyil, d Amefdi nnes, SIDI n řeeskarat ‘Necc d Amezwaru, Necc d Aneggaru, nhřa Necc war iġi uřa d ijj n AREBBI nneɣni. ⁷ Man wen izemmareñ ad ibarreh am Necc? Ejj i-t ad *t* yini u ad ayi t isscen! Aqa Necc zzuɣ řgens n wakud n zic. Ejj i-ten ad asen eawden timesřayin n twecca, min i dd ɣa yasen ead. ⁸ War tnexřieem d war tteggw̄dem. Ma war i d awem t-i-d ssiwđey zeg *wakud* n zic ɣar imezzuyen nwem d ħajıɣ aya? Kenniw d řeħud inu: ma iġa ijj n Arebbi nhřa Necc? War *din* iġi uřa d ijj n Jjarf nneɣni, Necc war ssineɣ uřa d ijjen.’ ”

43:19 Asa. 21:5

43:21 Lk. 1:74,75

43:25 Ĥiz. 36:22-38

43:26 Ica. 1:18

43:27 ‘*imesřaħen*’ - ixs ad yini ‘ieħhanen d inabiyyen nnek’ inni tuɣa ibedden jar AREBBI d řgens nnes.

44:1 Ica. 41:8; 43:5; Irm. 30:10; 46:27

44:3 Ica. 35:7; Yuw. 3:1; Yħ. 7:38; Řex. 2:18

44:6 Ica. 41:4; 48:12; Asa. 1:8,17; 22:13

44:8 Aewd. 4:35,39; 32:39; 1 řam. 2:2; Ica. 45:21

Řyec n lařnam

⁹ “Inni itteggen řexyarat ineqcen aqa-ten war neffeen, uca inni ttexsen nitni war nneffen walu. Nitenti *s yixef nsent* d řechud nsent belli war ttwiřint d war ssinent walu, ařami ad dewřent sedřant. ¹⁰ Man wen itteggen ijj n arebbi u *man wen* ittkebban řexyař n řřanam, war řares bu tizi zzayes? ¹¹ Aqa da, marra icricen nsen ad dewřen ttseđřan, mařar ayt n bu-řřenet d iwdan waha. Ejj i-ten ad munen, ad kkaren, ad nnxeřen, nitni ad dewřen ttseđřan jmič. .

¹² Amziř n wuzzař řares imeydi n wemziř, ixeddem řar řefhem itteđduduqen, ittqarres řexyař s ifđisen *nnes*. Ixeddem i-t s uyiř ijehden. Netta iğaz ařami war řares bu jįhed ead. War isess aman řares ař i řa yařeř ařas. .

¹³ Anejjar itteebbar tafrewt s ufiřu nnes n řeebar, yareccem *řexyař ineqcen* s ukerraj, u inejjar i-t řmus u yareccem i-t s ddewara u igga i-t d řřifet n bnadem, mařend ad izdey deg ict n taddart. .

¹⁴ Izdeddem ticejjura n tengelt i yixef nnes, ikessi ict n *tcejart n* ssidri niy n řbeğud, yarezzu i yixef nnes jar tcejjura n wezyar. Ittezzu ict n tayda uca anřar yarra i-tt tmeqqar. ¹⁵ Tanita d řefhem i bnadem. Ikessi zzayes uca ittezyiř ixef nnes řares. Eawed issraqqa timesi, issnenna zzayes ařrum. Eawed ittegg zzayes ijj n arebbi uca ittađar as, ittegg zzayes řexyař ineqcen uca isejjad as. ¹⁶ Ijj n wezyen *n ukeccuđ* zzayes issecmađ i-t s tmesi, ak-d wezyen iqqimen ittett weysum. Icennef aysum uca iįiwiwen. Izyařa ixef nnes, iqqar ‘Ah, mammec řemmiy, necc ttaciř ak-d tmesi!’ ¹⁷ Zi min iqqimen *n ukeccuđ* ittegg ijj n arebbi, ijj n řexyar ineqcen. Isejjad as uca ittađar, ittzağa řares, iqqar ‘Senjem ayi, minzi cek d arebbi inu!’ ”

¹⁸ “War ssinen, war ttřikin, mařar tiřřawin nsen meřřent ařami war ttwiřin walu ead, uca uřawen nsen war tteřinen. ¹⁹ Uřa d ijj ittegg i-tt řar wuř nnes uca war din bu tussna uřa d řefřamet řima ad inin ‘Ijj n wezyen zzayes cemđey t di tmesi. Ssenneney ařrum x řefřem nnes itteđduduqen u cenfeř aysum d cciř t. Zi min iqqimen *n ukeccuđ* ma ad zzayes ggeř jįiect *n řřanam*, ma ad sejdey zzat i ukeccuđ n tcejart?’ ²⁰ Netta itthedda iřyęđ, uř ittwayarren iřekkw i-t. War izemmar ad issenjem řeeamar nnes, ad yini ‘Ma *s tidett* war din iği řyec deg ufus afusi inu?’ ”

SIDI ad imřa ddnuć

²¹ “Eceř x man aya, *a* Yaęqub, *a cek* Israyil! Mařar aqa cek d amseřar inu, Necc kewwney cek, cek d amseřar inu, *a* Israyil, war cek ttettuy ca. ²² Necc meřřey ieeddiyyen nnek am tayyut uřa d ddnuć nnek am useynu. Dweř-dd řari, mařar Necc fekkeř cek.” ²³ “Yennjem s řefrařet, *a* ijenwan, mařar SIDI igga i-t. Sřiřřewet, *a* řağař n temmurt, ksim deg usuyuyu s řefrařet, *a* idurar, sřiřřiwem, *a* izeyran d marra ticejjura i dayes *iřan*! Mařar SIDI ifekk i Yaęqub u isseuğa ixef nnes di Israyil.” .

Kurac, amedhun n SIDI

²⁴ “Ammu i iqqar SIDI, Amefdi nnek, Amkewwan nnek zeg ueeddi *n yemmac* ‘Necc d SIDI wenni iggin marra, wenni ittezzaeen uřenna, Necc waha, d wenni issarsen tammurt, nřra ma *tuya uřa d ijj* akidi. ²⁵ *Necc d* wenni ibetřřen řeeřamat n ayt n bu-ixarriqen uca ssbuřřiy ięezanen, wenni issweřxaren imiřisen u yarra tussna nsen d tayyuři, ²⁶ wenni issmetnen awař n umseřar nnes u isseqfeř ccwar n ireqqasen nnes, wenni iqqaren i Urcalim ‘Ad dayem iřin imezday ead!’ uca i *kuř ict n* tneddam n Yahuda ‘Cem ad tettwasbedded eawed!’ uca ‘Necc ad ssbeddeř řxirbat nnes

44:11 Izhd. 97:7; Ica. 1:29; 42:17; 45:16

44:12 lrm. 10:3

44:14 ‘ařar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

44:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

44:23 ‘ařar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

44:24 Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 42:5; 45:12

eawed!',²⁷ wenni iqqaren i *waman* yuġġen 'Ażyem, Necc ad ssazzeq iyezran nwem!',²⁸ wenni iqqaren i Kurac '*Netta d* ameksaw inu, netta ad isseqfe' řxadar inu, umi i ya inin i Urcalim 'Ad cem eadřen!' u i Zzawect 'Ad am ggen dsas!' "

SIDI ad issekk Kurac, amedhun nnes

45¹ "Ammu i iqqar SIDI i amedhun nnes, i Kurac, wenni zi ttfef afus nnes afusi maħend ad as ssađareq řegnus zzat i wudem nnes 'Ad ssarxuť tiħezamin x tejeinnatin n ijeġiden ħima ad as arzmey tiwwura, u řebwab war ttwabelleen ca.² Necc ad izwareq i cek, ad waťiy min war iħewnen, ad arzey tiwwura n nnħas u ad wtiť zzekrunat n wuzzař d iwetwiten.³ Ad ac wcey řeknuz n taġest, wagřat innuffaren, ħima ad tessned aqa Necc, SIDI, d wenni cek iřayan s yisem nnek, AREBBI n Israyil.⁴ Di tťwee n umsexxar inu Yaequb, Israyil, wenni umi farzey, řayiy ac s yisem nnek, wciť ac isem *nccan*, nhřa ma tessned ayi.⁵ Necc d SIDI, war din iġi nneyni, nhřa Necc war iġi AREBBI. Ad cek ħezzmey abyas, waxxa war d ayi tessined,⁶ maħend zi mani dd-tneqqar tfuct řares ař tyeġi ad ssnen, aqa nhřa Necc war *din* iġi walu, Necc d SIDI, war din iġi nneyni.⁷ Necc ttegeq tafawt u ttxeqey-dd taġest, ttegeq řehna u xeġqey-dd řyar, Necc, SIDI, d wenni itteggen marra aya.' "

⁸ "Udumem, *a kenniw* ijenwan, zi sennej, ĵjem iseynuten ad farryen tasegda, ad tennurzem temmurt, uca *ĵjem ten* ad awyen asenjem u eĵ tasegda ad teym ĵmie akides. Necc, SIDI, xeřqey t."

SIDI d wenni i dd-ixeřqen marra min iġan

⁹ "Uct x wenni ittemcubbcan ak-d wenni t iġgin, iĵ n uqedduħ jar iqedduħen nneyni? Ma izemmar třaxť ad tini i wenni t iġgin 'Min teggid?' Niť tzemmar řqecceť nnek ad tini 'War řares bu ifassen!?'¹⁰ Uct x wenni iqqaren i babas 'Min dd-tejjid?' Niť i temyart 'Min dd-tarud?' "

¹¹ "Ammu i iqqar SIDI, Amqeddas n Israyil, d wenni t iġgin 'Seqsam ayi x tmesřayin i d ya yasen, ma tzemmarem ad ayi tumurem iħenĵiren inu u x řxedmet n ifassen inu?'¹² Necc ggiť tammurt u xeřqey-dd xas bnadem. *Wah* d Necc *i tt ggiť*, ifassen inu bezzeen ijenwan u marra řeeskarat nsen ttumureq tent.¹³ Necc ssekkareq t di tsegda uca ad seggmey marra ibriden nnes. Netta ad ibna tandint inu eawed uca ad issnufseř imeħbas inu, war iġi i ttaman u war iġi i tarzeťt' iqqar SIDI n řeeskarat." -

¹⁴ "Ammu i iqqar SIDI 'Arbeř n Imiřriyyen d řřeřeť n ayt n Kuc d Saba, iryazen imřaren di tiddi, ad řarem řwan uca ad iřin nnem. Nitni ad cem đeffaren, ad řarem eeddu n ssnaseř, ad ađaren zzatem, ad sellmen ixef nsen i cem ad neemen 'Yarem i iġa Arebbi, war din iġi nneyni, uřa d iĵ nneyni myir AREBBI!'¹⁵ D tidett, Cek d Arebbi iffar. AREBBI n Israyil, Amsenjem.¹⁶ Nitni marra ad seđħan, ad ttwafedħen eawed. Imziřen n řexyařat ad ffyen ĵmie, nnfedħen.¹⁷ Israyil ad ittwasenjem zi SIDI s iĵ n usenjem n řebda. War ttseđħim u war tenfetťħem i řebda n řebda qae.' "

¹⁸ "Mařar ammu i iqqar SIDI, wenni dd-ixeřqen ijenwan, Netta, AREBBI, d Wenni ikewwnen tammurt uca ittegg i-tt, Netta, d Wenni tt issmetnen. War tt-i-dd ixreq texwa, *maca* ikewwnen i-tt i tzeddiťt 'Necc d SIDI, war iġi uřa d iĵ nneyni.¹⁹ Necc war ssiwřey di tnuffra, di ca n

45:5 Aewd. 4:35,39; 32:39; Ica. 44:8

45:9 Irm. 18:6; Rum. 9:20

45:12 'řeeskarat nsen' - ixs ad yini: tafuct d tziri d itran d timmura n ijenwan, maca uřa d lmalakat d imeqeddasen n SIDI AREBBI.

45:13 'Necc ssekkareq t' - ixs ad yini 'Necc ssekkareq Kurac' (xzar ayet 1)

45:13 2 Im. 36:22; Eizra 1:1; Ica. 44:28; Ebr. 11:10

45:16 Ica. 44:11

45:18 Ica. 42:5; 45:5,14

wemcan ibarreçnen di temmurt. Necc war nniy i tarwa n Yaëqub: Arzum ayi baçe! Necc d SIDI nni issawařen tasegda, d Wenni itbarrhen min iğan iseggmen.

²⁰ Munem, asem-dd, qarrbem-dd munen, *a kenniw* inni innejmen zi řegnus! Nitni war ssinen walu, inni yarebbun řexyarat ineqcen n ukeccuđ uca ttæebdden i yijj n arebbi nni war izemmaren ad issenjem. ²¹ Barrhem, qarrbem-dd. Mcawarem di win jarawem ‘Man wen isseřin aya zeg weçhař uya, man wen t ibarrhen zi meřmi?’ Ma war iği d Necc, SIDI? Nhă Necc war iği uřa d ijj n AREBBI nneyni, nhă Necc war *din* iği AREBBI d amsegged d Amsenjem.”

²² “Qeřbem-dd řari d tejjem ixef nwem ad ttwasnejmem, *a kenniw* marra *iwdan n* ttrufa n temmurt, mařar Necc d Arebbi u war iği uřa d ijj n nneyni. ²³ Necc jjuğey řar simant inu, iffeř-dd ijj n wawař zeg uqemmum inu di tsegda uca *awař-a* war ittdikkwiř ‘Aqa marra afud ad yuđar zzati, marra iřes ad řari iijağ!’ ²⁴ Ad xafi qqaren ‘Di SIDI waha teđa tasegda ifeyyđen d jjeħd!’ Nitni ad řares dd-asen, *maca* marra inni tuřa xas ittugmen, ad seđhan. ²⁵ *Maca* marra tarwa n Israyil ad ttwaseggden di SIDI uca ad *t* cenneen.”

Aweřtu n irebbiten n Babil

46 ¹ “Bil yuđar, Nabu iqwes *yar temmurt*, aqa řexyařat n řřanam nsen *dewřent d ddqeř* i řmar u i řebhayem. Min tuřa tarebbum kenniw, *aq a řexxu* d řeřmuř, ddqeř i *řmar* ifnan s řweřřan. ² Aqa-ten tteqwisent, uđaren jmie *yar temmurt*, war zemmaren ad ssfekken ddqeř, uca uř d nitni simant nsen uyuren di tmeřbast.”

³ “Sřem řari, *a* taddart n Yaëqub, d marra min iqqimen n taddart n Israyil, *kenniw* inni ksiř zeg ueeddis n yemmatsen, inni arbureř zeg wami semhem deg ueeddis n yemmatwem. ⁴ řares ař tawsart ad qqimeř d Necc, řares ař řa cabey, ad *kenniw* arbuř. Necc ggiř *t* u Necc ad *kenniw* ksiř, ad *kenniw* arbuř u ad ssnejmey.

⁵ Ak-d man wen texsem ad ayi tessemquddam, u man wen texsem akidi tessekkwim u *n man wen* texsem ad iřiy di řřifet nnes, *ařami* ad nemmrawas? ⁶ Ttfarrayen nitni ureř zi tecyart u wezznen nnuqart x řmizan. Ttxeğšen ijj n wemziř n wureř, *mařend* netta ad zzayes igg ijj n arebbi. Sejjaden, wah, ttađaren as. ⁷ Arebbun t x teřruđt, kessin t da d diha, xenni ssbeddan t deg wemcan nnes. Dinni ittyima ibedd, war ittenhizzi ssenni. Wah, mařa ħed iřaya as, war d ittarri, war t issenjam zi řeřřaret nnes.”

⁸ “Eeqřem x uya. iřim d iryazen, ksim t řar wuř, *a kenniw* inni ittæeddan! ⁹ Eeqřem x tmesřayin timezwura zeg ikuden n zic, aqa Necc d Arebbi: war din iği uřa d ijj n AREBBI nneyni, uca uřa d ijj war iği am Necc, ¹⁰ wenni ibarrhen zeg umezwar min i řa yiři řar uneggar, uřa zeg weçhař uya min war imsaren *ead*, wenni iqqaren ‘Axarreř inu yarcem, ad ggeř marra řxađar inu!’, ¹¹ wenni iřayan ajdiđ ikeccđen zi ccarq, aryaz n uxarreř inu zi temmurt iggwejen. *Wah*, am mammec ssiwřey, *ammu i* tt řa jjeř ad dd-yas, Necc sswejdeř tt, ad tt ggeř.” ¹² “Sřem řari, *kenniw* imæeffaren n wuř, inni iggwejen x tsegda. ¹³ Ad dd-ssqarrbey tasegda inu, aqa war tetteggwij, uca war itteetřiř usenjem inu. Ad awyey asenjem di řihyun, *ad wceř* æeuři inu i Urcalim.”

45:19 Aewd. 30:11

45:20 Ica. 44:18,19

45:21 Ica. 41:22,26,27; 43:9,10; 45:5,14,18

45:23 Rum. 4:11; Fil. 2:10

45:24 Ica. 41:11

46:5 Ica. 40:18,25

46:7 Ica. 45:20

46:9 Ica. 45:5,14,18,21,22; 48:12

46:10 Izhd. 33:11; Awřn. 19:21; 21:30; Ebr. 6:17

Aweṭṭu n Babil

47¹ “Hwa, qqim di tsejjajt, *a cem* taɛzarect, yeḡis n Babil! Qim x temmurt, war iḡi ead řkursi igellden, *a* yeḡis n Ikaldaniyyen! Maɣar war d am qqaren ead ‘Tamudrust’ niy ‘Llif’. ² Ksi tasirt d tħaryed aren! Kkes ařeħħaf nnem, sgaɛɛed abeħrur nnem, earra ifadden uca tcuqed deg waman! ³ Reħya nnem ad ittwaɛarra, ad ttwaɣar ead řeřđihet nnem. Ad xeřfey u war sseizziy x uřa d ijj n bnadem. ⁴ Ameřdi nney, SIDI n řeskarat d Isem nnes, Amqeddas n Israyil *i yeḡa*.”

⁵ “Qim din d tseřded, ffey *yar barra* di taḡest, *a* yeḡis n Ikaldaniyyen, maɣar war d am qqaren ead ‘Llalas n tgeldiwin’. ⁶ Necc ggiy lyadab inu ad idduqgez x řgens inu, sseigtey tasɣart inu u ggiy ten deg ifassen nnem, *maca* cem war d asen tessecned arreħmet. Ead i uwessar teqqned as teynact teđqeř. ⁷ Tennid ‘Necc ad iřiy d llalas *n tgeldiwin* i řebdal’, ařami cem war teksid aya marra yar wuř, ɛemmarř war tidared qeřtu n uya *marra*.”

⁸ “*Xenni* řexxu, seř i uya, *a cem tamyart* tamfeyyect, tenni *i din* iqqimen di řaman, tenni iqqaren deg wuř nnes ‘D necc, war *din* teḡi uřa d ict nneynit! ɛemmarř ad da qqimey d tajač, nhřa iħenjiren war t ssiney!’ ⁹ *Maca* tnayen-a ad xam wđan deg ict n ticti, deg ijj n wass: nhřa iħenjiren d tajač ad tiřid! *Tnayen-a* ad xam wđan zi ssibbet n wařtas n tgezzant nnem d ubarru n tseħħart nnem. ¹⁰ *Mayar* tettecřed x tuɛeffna nnem, *tennid* ‘War i d ayi ittwiři uřa d iijen!’ Tiyt nnem d tussna nnem arrint cem ad tegged s wecrur *xafi*. Deg wuř nnem tennid ‘D necc, war *din* iḡi uřa d ijj n nneynil’ ¹¹ *X uya* ad xam dd-yas řyar d ameqqran. Mammec ad dd-inqar, war tessined *qbeř*. Aweddar ad xam iwđa ařami war tzemmarred ad as tessħeyded. Deyya ad xam dd-tas ticti, břa ma ad targbed *qbeř*.” ¹² “Iwa arzu ad teqqimed tbedded *din* ak-d tgezzant nnem u ak-d ubarru nnem n tseħħart nni zi tessihřed ixef nnem zi temzi nnem. Balak tzemmarred ad tneffed zi man aya, niy balak tzemmarred ad tessiggwided s uya! ¹³ Tessihřed ixef nnem ak-d wařtas n ixarriřen nnem. Iwa ad kkaren inni ittfekkan ajenna u heřtan itran, inni ittkacafen yar *qaɛ* abeddi n yuyur min i d řa yasen, ejj i-ten ad cem ssnejmen zi min xam i dd řa yas. ¹⁴ Aqa da, nitni ad dewřen am uřum: ad ten tecmeđ tmesi, war zemmarred ad fekken řeamar nsen zeg ifassen n iceɛɛařen n tmesi. War ittiři řeřħem itteħduduqen nni yar zyařen, war iḡi uħaduq nni yar ttıyman. ¹⁵ Ammu i řa iřin i cem inni umi tuřa tessihřed ixef nnem, isebbaben nnem zi temzi nnem. Kuř ijj ad yuyur deg webriđ nnes, uřa d ijj war d am issenjam.”

Afekki zi Babilun

48¹ “Sřem aya, *a kenniw* taddart n Yaɛqub, inni umi ttřayan s yisem n Israyil, *inni* iffyen zeg waman n Yahuda, inni ittjaḡan yar Yisem n SIDI u ttidaren AREBBI n Israyil, *maca* war iḡi di tidett, u war iḡi di tsegda. ² Nitni ttřayan ixef nsen ‘řgens zi tendint tamqeddast’ u ttcařen x AREBBI n Israyil, aqa SIDI n řeskarat d Isem nnes.”

³ “Timesřayin timezwura ssargbey tent ead ařtas zeg wami, aqa-tent ffıyent zeg uqemmmu inu uca barrħey zɣaysent. Deyya ggiy *tent* uca *xenni* usint-i-dd. ⁴ Minzi Necc ssney, aqa cek tqeřħed, aqa iġman nnek am tbarrat n wuzzař d tenyart nnek *am zi* nnħas, ⁵ ssargbey *tent* i cek ead ařtas zeg wami. Qbeř ma imsar, barrħey zɣaysent maħend cek war teqqared ‘řřanam inu igga tent, *niy* řexyarat inu ineqcen, *niy* řexyař inu ifesyen yumur i-ten!’ ⁶ Cek tesřid tent, xzar mliħ yar marra aya. Ma war texsem ad zɣaysent tbarrħem? Zi řexxu ad cek barrħey timesřayin n jdiđ, timesřayin nnuffarent nni zi war tessined cek.

⁷ Řexxu ttwaxeřqent-dd, war iḡi ařtas zeg wami. Qbeř ass-a war xasent tesřid ařami war teqqared

47:1 Ica. 26:5

47:3 Ica. 3:17; Nħm. 3:5

47:7 Asa. 18:7

47:9 Ica. 51:19

‘Aqa da, ssney t meřmi!’ ⁸ Wah, war xasent tesřid u ƛawed war tent tessined u ƛawed amezzu y nnek tuƣa war yarzim, maƣar Necc ssney, aqa cek ad tegged s řeydaret ařas uca ad ac qqaren ‘wenni ittƛeddann’ *ƛad* zeg uƛeddis n yemmac.” ⁹ “Di řtƣweƛ n Yisem inu ad sseƛdřey řyadab inu, u *di řtƣweƛ* n ccan inu ad tebbtey ixef inu i řxar nnek ařami war cek qeřtey qae.” ¹⁰ Aqa da, Necc sseřfiy cek, *maca* war řgi am nnuqart, qeřbey cek di tefqunt n useři n řeyben. ¹¹ Di řtƣweƛ inu, di řtƣweƛ inu ad t ggey, maƣar mammec i ƣa ittwaƛarra *xenni* Isem inu? Aƛuři inu war t tticey i uřa d iijen nneyni.”

¹² “Seř ƣari, *a* Yaƛqub, *cek a* Israyil, wenni umi řayiy! Necc d Wenni, Necc d Amezwaru uřa d Aneggaru.” ¹³ Afus inu issars ƛawed dsusa n temmurt, uca afusi inu ibezzeƛ ijenwan. Mařa řayiy asen, ttbeddan nitni *dinni* jmie. ¹⁴ Munem marra kenniw d tesřem ‘Man wen jarasen ibareh zi *marra* man aya? SIDI ittexs i-t, u wanita ad yegg *min řgan* i řxadar nnes řidd i Babil, uca uyiř nnes ad yiři řidd i Ikaldaniyyen. ¹⁵ Aqa-yi Necc nniy t, wah, řayiy as. Ad ggey ad dd-ƣas uca Netta ad ifreř deg webrid nnes. ¹⁶ Qarrbem-dd ƣari, řřem aya ‘Zeg umezwaru Necc war ssiwřey di tnuffra. Zeg wami aya marra imsar, řgi Necc din!’ ‘D řexxu Sidi inu, SIDI, issekk ayi-dd, uřa Arruř nnes,’ ”

¹⁷ “Ammu i iqqar SIDI, Amefdi nnek, Amqeddas n Israyil ‘Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni cek issřemden min inneřen, d wenni cek ineddhen deg webrid nni x i ƣa tuyured cek. ¹⁸ Ax, mři texzared *maca* ƣar tweřsa inu, *xenni* řři řehna nnek ad yiři am yeyzar u asenjem nnek am řemwaj n řebřar. ¹⁹ zzariƛet nnek am ijdı, u řhenjiren nnek am řhebb nnes. War iqeřte d war iteřřa isem nnes zzat i wudem inu.’ ”

²⁰ “Fřyem zi Babil, arewřem zeg Ikaldaniyyen, barrřem t s iƣuyyan n usřiwřew, mařend ad řřen aya, suffřem *řexbar* ař aneggar n ddunnit, inim ‘SIDI ifekk amsexxar nnes Yaƛqub!’ ” ²¹ War xasen ikki ufadi umi ten i d igewwed deg imucan ittwařarben. Netta issuffey asen aman zi řjarf. Xmi Netta ifeřeq řjarf, dduqzen-dd zzayes waman. ²² Iƛeffanen war ttifen řehnal”, iqqar SIDI..

Awař wiss tnayen x Umsexxar n SIDI

49 ¹ “Sřem ƣari, *a* tıgzirin, řřessem, *a* ccueub n řaggwaj! SIDI řřaƣa ayi zi *meřmi tuƣa-yi deg* uƛeddis n yemma, zi *meřmi tuƣa-yi ƛad di* řemřawet řřaƣa ayi s Yisem inu. ² Netta igga aqemmun inu d ssif iqeřen, Netta issdurri ayi di tiři n ufus nnes. Netta igga ayi d fritca s tixeft teqdeƛ, igga ayi deg weqrab nnes n fritcat. ³ Inna ayi ‘Cek d Amsexxar inu Israyil nni di i ƣa ttwařuřey!’ ”

⁴ “*Maca* Necc nniy ‘Necc arbrey x walu, deyyey jjeřd inu uca sřiřey ixef inu di řbařeř. S tidett, tasƣart inu ƣar SIDI u řmunet inu ƣar AREBBI inu.’ ”

⁵ “Uca řexxu iqqar SIDI, wenni i d ayi iggin d Amsexxar zeg meřmi tuƣa-yi deg uƛeddis n yemma mařend ad řares sseeqbey Yaƛqub u mařend ad řares smuney Israyil – *wah* Necc ttwařuřey di tiřtawin n SIDI uca AREBBI inu d Jjeřd inu! — ⁶ *wah* Netta iqqar ‘Ma d drus, aqa cek ad tiřid d Amsexxar inu mařend ad tessnekkared tiqebbař n Yaƛqub u mařend ad tesseeqebd inni řřdan zi Israyil. Necc ggiy Cek d Tifawt i řegnus, mařend ad tiřid d asenjem inu ař tma n temmurt!’ ”

⁷ Ammu i iqqar SIDI, Amefdi n Israyil, Amqeddes nnes, i weryaz ittwařeqaren, i wenni d nneı n

48:9 Ica. 43:21,25

48:11 Ica. 42:8

48:12 Ica. 41:4; 44:6; Asa. 1:17; 22:13

48:14 Ica. 41:22,23

48:18 Aƛwd. 32:29; Izhd. 81:14

48:20 ‘ddunnit’ - s Teıbranit ‘tammurt’.

48:20 Ica. 52:11; Irm. 50:8; 51:6,45; Asa. 18:4

48:22 Ica. 57:21

řgens, i Umsexxar n ayt n sşulťa ‘Ijeğiden ad *Cek* žaren u ad kkaren, řhukkam ad uđaren zzatek di tťwee n SIDI, wenni d Amtiqqi, Amqeddas n Israyil, wenni Cek ifarzen!’ ”

⁸ “Ammu i iqqar SIDI ‘Di řhař n řxađar, sřiy ac, u deg wass n usenjem, wciy ac afus. Necc ad Cek ħđiy u ad Cek areccĥey d řeahd n řgens, maĥend ad tessbedded tammurt, maĥend ad tettfed tiseqqar yaređđġen eawed d tasyart,’ ⁹ maĥend ad tinid i imeĥbas: Ffym-dd!, i yenni di tağest: Dharem-dd! Ad arwesen yar ibriden, x marra tiwřirin iquccaren ad iřin dđmani nsen n tarewsa.

¹⁰ War xasen ittekk řaz d ufadi, řĥmu d tfuct war d asen wettin ca, mařar wenni xasen itthinni ad ten igewwed, ad ten indeh yar tařawin n waman. ¹¹ Marra idurar inu ad ten ggey d ibriden u ibriden inu iwařan ad ttwasueřan. ¹² Xzar, ad dd-asen zi řagg“aj. Xzar, ina *ad dd-asen* zi ccamal d uzeřmađ d inneyni zi temmurt n ayt n Sinim.’ ”

Waxxa řihyun dayes dđnub, aqa SIDI war tt iji weĥhdes

¹³ “řřiwřiwem, *a kenniw* ijenwan, farĥet, *a cem* tammurt! Arrem idurar ad dduqqzen s usřiwřew, mařar SIDI ifewwej řgens nnes, Netta ad iĥinn x řmusakin nnes!”

¹⁴ “*Maca* řihyun tenna ‘SIDI ismeĥ dayi, SIDI ittu ayi.’ ¹⁵ Ma tzemmar temyart ad tettu aseymi nnes ařami war tettĥinni x mmis n ueddis nnes? Waxxa tettu t, Necc war cem tttetty. ¹⁶ Aqa da, Necc neqcey cem deg ifassen inu, řĥyud nnem řebda řari zzat i tiťtawin.

¹⁷ řĥenjiren nnem ad eřfen, *maca* inni cem iteĥĥan d ixarřben ad uyuren xam.” ¹⁸ “Sgaeed tmuyři d txezzared da d diha. Aqa da, marra munen, usin-dd řarem. S tidett am ddarey Necc, iqqar SIDI, ad tarđed ixef nnem s marra ina am s řĥzuť uca ad tzewwqed ixef nnem am *t tegga* tesřit. ¹⁹ Mařar *s tidett* am din ġant řxirbat nnem d imucan nnem ittwareddġen d temmurt nnem ittwateĥĥan, ammu *s tidett* ad tiřid teĥřared i imezday, uca inni ixsen ad cem řarġen, ad iřin yar řagg“aj. ²⁰ Uřa d iĥenjiren nni zzayem ittwacaren, ad inin deg imezzuyen nnem ‘Amcan dayes řĥeřran xafi, egg amcan i necc, *maĥend* zemmařey ad *dayes* zedyey!’ ²¹ Ad tinid deg wuř nnem ‘Man wen i d ayi dd-yurwen marra iĥenjiren-a? Ucaren ayi iĥenjiren u war ttirwey, ssuffyen ayi-dd d ameĥbus d mmenđaren ayi-dd. Man wen i ten isseymen? Xzar, necc waha d tenni tuřa iceťten, manis dd-usin nitni?’ ”

²² “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Xzar, ad ssgaeđey afus inu yar řegnus u ad ssbedđey taeęant inu i řegnus. *Xenni* ad awyen iĥenjiren nnem deg weĥsin nsen *yar danita* uca ad arbun yessim x tyarđin nsen. ²³ Ijeğiden ad cem sunen, tijeğidin ad cem ssuťudent. Ad uđaren zzatek s uyembub nsen yar temmurt, ad am řeřšen taejjajt zeg iđaren nnem. *Xenni* ad tessned aqa Necc d SIDI: inni xas i řa isitimen, war tteđĥin ca.’ ”

²⁴ “Ma izemmar ijj ad ikkes x wenni ijeĥden zzardet? Ma izemmar ad yarweř wenni d ameĥbus n umsegged? ²⁵ *Maca* ammu i iqqar SIDI ‘Ad ttwakksen imeĥbas zeg ufus n umzemmar uřa d takeccađt n uqehhar ad textutter zi jar ifassen nnes. *Mařar* wenni ixsen ad cem icarree, Necc ad t carreey, uca iĥenjiren nnem ad ten ssnejmey. ²⁶ I yenni cem iĥeřřaren ad asen wcey ad ccen aysum *n yixef* nsen u nitni ad sscařen s idammen nsen am s binu n jdid, u marra iwdan ad ssnen aqa Necc, SIDI, d Amsenjam nnem d Umefdi nnem, Amzemmar n Yaęqub.’ ”

49:8 2 Kur. 6:2

49:10 Asa. 7:16

49:12 ‘ayt n Sinim’ - ad tař nitni d Icinwiyyen n ass n yiđa.

49:18 Ica. 60:4

49:24 Mt. 12:29

49:26 Asa. 16:6

50¹ “Ammu i iqqar SIDI ‘Mani teġa tebrat n waġaf n yemmatwem, tenni zi ssqebbdey tt? Niy i man wen zeg aytbab n warettar inu zzenzey kenniw? Aqa da, zi ssibbet n řmuesřiyet nwem tmmenzem u zi ssibbet n ieddiyyen nwem temmenz yemmatwem. ² Mayemmi usiy-dd, war din iġi uřa d ijj, mayemmi i řayix, war dd-yarri uřa d ijj? Ma afus inu d aqudař ařami war izemmar ad ifdi, ma war dayi iġi jlhed řima ad fekkey? Aqa da, s usiggwıd inu ad ssazrey řebřar, ad ggey iyezran d řexřa uca ad azyen *ařami* ad arřuđen iseřman nsen mayar war *řin* iġi *ead* aman, uca ad mten zeg ufadi. ³ Ad ssyardey ajenna s tubbarcent, ad ten řehřfey s txencet n wecřan am arruř *nsen*.’ ”

Awař wiss řřata x Umsexxar n SIDI

⁴ “Sidi inu, SIDI, iwca ayi iřes n umehřar, mařend necc ad ssney mammec i řa ssmehřey wenni innuhřen s ijj n wawař. Qae tufut issfaqa ayi, issfaqa ayi amezzuř, mařend Necc ad řares řřiy am umehřar. ⁵ Sidi inu, SIDI, yarzem ayi amezzuř u Necc war řewwřey ca, war dd-ddwıřey řar řeffar. ⁶ Necc wciy aerur inu i yenni i d ayi iwtin, d iřemmizen inu i yenni i d ayi issnefen *řmart*. Ařembub inu war t ssnuffarey zzat i useřqar d ususef. ⁷ *Maca* Sidi inu, SIDI, ad ayi iwc afus, x uyenni war qetřiy di řefđiřet, x uyenni ggiř ařembub inu iqseř am weřru, *řinzi* ssney, aqa Necc war ttseřřiy ca. ⁸ Wenni i d ayi ittseggden, aqa-t yudes. Man wen i řa izeemen ad kidi icarree? Jjem aney ad nbedd nmun! Man wen akidi ittemcarraen? Ejj i-t ad řari dd-yas. ⁹ Aqa da, Sidi inu, SIDI, ad ayi yewc afus. Man wen izemmaren ad ayi igg řeib? Xzar, řitni marra am warruř idduysaren, ad ten tecc řcinda.”

¹⁰ “Man wen řarawem itteggweden SIDI, man wen ittesřin i řmijja n Umsexxar nnes? Wenni igguren d tařest d wenni umi war řares tafawt, ejj i-t ad ittceř x Yisem n SIDI, ad iemmed x AREBBI nnes. ¹¹ Xzar, kenniw marra tessaryem řimesi, řbeysem iřef nwem s řritcat i usecmař. *Iwa*, uyurem *řenni* d řfawt n řmesı nwem u řar *řfawt n* řritcat yareqqen nni tessaryem. Aya ad dd-yas xawem zeg ufus inu, s řehřiq ad tezzřem *řinni*.”

51¹ “Sřem řari, *a kenniw* inni iřaffaren tasegda, *kenniw* inni yarezzun SIDI! Xzarew řar řjarř wenni zi tettwaneqcem u řar wexbuc n wanu nni zi d tettwayzem. ² Xzarew řar Ibrahim, babatwem, u řar Sara, tenni kenniw i dd-yurwen. Mařar řuřa-t *ead* řafi umi t řayix, *řmaca* Necc barkey t u arřfey as ařřas n wara. ³ Mařar SIDI ad issfewwey řřihyun, ad issfewwey marra řřirbat nnes uca ad tt yarr am *řjennet n* Eadn u řexřa nnes am weřwic d řjennet n SIDI. Arcag d řřefrařet ad dayes ufin, aqadi d řřess n uyenneř.”

⁴ “Sřem řari, *a cceeb* inu, u ggem řari amezzuř, *a řgens* inu, mařar ad zzayi teffey Ccariea u Necc ad řemney řřeqq inu ařami i řa yiři d tafawt i řegnus. ⁵ Tasegda inu tudes-dd, asenjem inu itteffey-dd uca iřařen inu ad carreen řegnus, ad xafi rajant tegzirin uca ad řitimen x uyiř inu.”

⁶ “Sgaedem řřřawin nwem řar uřenna, xzarew tammurt ad swadday, mařar ajenna ad iffarřar am dđexxan, tammurt ad tedduysar am warruř, uca ammu i řa mten *uřa d* imezday nnes, *řmaca* asenjem inu ad iqqim i řebda, tasegda inu eemmarř war tt qetřin.”

⁷ “Sřem řari, *a, kenniw* inni issnen tasegda, *a, řek* řgens nni *yarebbun* Ccariea inu deg wuř. War tteggweden zi řřegra n yewdan u war ten ijjı ad cem arřen s uęeyyeb nsen!” ⁸ Mařar řacinda ad ten tecc am warruř, uca akiccu ad ten yecc am taduř, *řmaca* tasegda inu ad teqqim i řebda u asenjem inu zi řjiř ař řjiř.”

50:2 řřřa. 11:23; Ica. 59:1

50:5 řř. 14:31; Fil. 2:8; Ebr. 10:5-10

50:8 Rum. 8:32,33

51:7 řřřd. 37:31; 118:6; Ica. 51:12

51:8 Ica. 50:9

Şihyun tettwafekk u tettwassizdeg s ufus n SIDI

⁹ “**Faq, faq**, arđem s jlhed, **a** aŷiř n SIDI! Faqet am deg wussan n zic, am di jjiřat n weċar uya. Ma war iđi d cek, wenni iqessen Rahab, d wenni issnuqqben řhaycet? ¹⁰ Ma war iđi d cek wenni issizŷen řebřar, aman n řhemřet n waman imeqqranen yuđŷen? **Ma war iđi d cek** wenni yarrin aman yuđŷen n řebřar d abrid ařami zemmaren ad řwan imefdiyyen? ¹¹ Inni ifda i-ten SIDI ad dd-dewřen, ad dd-asen řar řihyun s usřiwřew. Řefrařet n řebda ad tiři x izeđifen nsen, nitni ad sswizzden **ifassen nsen** řar warcag d řefrařet, **am** zzaysen i řa yarweř wecđan d wesqinef.”

¹² “D Necc, **wah** d Necc wenni kenniw issfewwjen. Min **teenid** cek, aqa cek tetteggweded zeg weryaz ifennan, zeg mmis n bnadem nni **iřan am** arrbie, ¹³ tettettud SIDI wenni cek iggin, wenni ibezzeen ajenna d issarsen dsusa n temmurt, aqa cek tettggweded řebda, ass ikmeř, zi ssibbet n wesear n wenni iřeřşaren umi issewjad ixef nnes mařend ad yareddeđ? Mani iđa **xenni** wesear n wenni iřeřşaren? ¹⁴ Wenni icarrfen di ssnaseř am ittefriy, ad ittawafekk dawehđa. War itmetti di tesřaft **n imeřbas**, war zzayes ineqqes weyrum. ¹⁵ **Mařar** Necc d SIDI, AREBBI nnek, wenni issehwařen řebřar ařami tthajant řemwaj nnes, SIDI n řeskarat d Isem nnes. ¹⁶ Nec ggiy ac awařen inu deg uqemmum nnel u ssdurryey cek di tiři n ufus inu, mařend ad řzuř ajenna, ad ssarseř dsasat n temmurt u ad nniy i řihyun ‘Cek d řgens inul!’ ”

¹⁷ “**Faq, faq**, kkar-dd Urcalim! Zeg ufus n SIDI teswid zi řkas n wesear nnes ameqqran. Teswid řexmira zi řkas nni issdewwaxen, **wah** tżemmed **i-t**. ¹⁸ Tuřa war issqebbađ i-tt uřa d ijjen zi marra iřenjiren nni taru, u zi marra iřenjiren nni GROOTBRACHT tessyem, tuřa war ittettťef i-tt uřa d ijj zeg wufus. ¹⁹ Tnayen **n timesřayin**-a řeqfent cem, **maca** wi xam i řa iřinnin? **Xzar**, axarreb d weřbez d řaz d ssif! Mammec cem i řa ssfewwjeř? ²⁰ Wđan iřenjiren nnem tťyacan, ttezzřen řar marra tiřemmar n ibriden am tťayđin n wezřar di traccia. Nitni jjiwnen s wesear n SIDI, s usiggwed n AREBBI nnem.”

²¹ “X uyenni seř aya, **a kenniw** řmusakin, d imescaren, **maca** war iđi s binu! ²² Ammu i iqqar Sidi nmem, SIDI, AREBBI nnem, wenni iccaten ddeewet x řgens nnes ‘Xzar, Necc ad kksey řkas issdewwaxen zeg ufus nnem, war tsessed ead ktar zi řexmira n řkas n wesear inu. ²³ Necc ad t ggey deg ufus n yenni dayem iřezzan, inni innan i řeřmar nnem: Uđar ixef nnem **yar temmurt**, neccin ad xam neřwa! Ammu i teggid aerur nnem amecnaw mammec teđid tammurt, **uca** tuřa cek d abrid di tťtwee n yenni xam iřwan.’ ”

52 ¹ **Faq, faq**, arđem s jjeđd **a, imezday n** řihyun, arđem s werruđ nnem iccuwwaren, **a** Urcalim, tandint tamqeddast! Zi ssa tsawent war řarem t-i-dd-ittidif ead wenni war ittawaxetnen d umexmuř. ² Zerz taeřjact xam, kkar, qqim cem, **a** Urcalim! Arxu ssnaseř zeg yiři nnem, **a** tameřbust, yeđis řihyun! ³ Mařar ammu i iqqar SIDI ‘Temmenzem s baťeř, ad tettwasfekkem **eawed** břa tmenyat!’ ⁴ Mařar ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Zic ihwa řgens inu řar Miřra mařend ad dinni iqqim **am řbarrani**, uca Accur iřřar i-t x walul!’ ”

⁵ “‘Uca řexxu, min řari ead xafi ad tt ggey danita?’, iqqar SIDI, ‘Mařar awyen řgens inu břa ssibbet uca inni xas ittřelřen ssuyyen!’ iqqar SIDI, ‘Ass marra tteeyben deg Yisem inu. ⁶ S uya, řgens inu ad issen Isem inu, s uya, aqa Necc d wenni iqqaren deg wass nni: Necc aqa-yi da!’ ”

51:10 Ica. 43:16

51:12 Izhd. 118:6; Ica. 51:7

51:13 Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 42:5; 44:24

51:17 Ica. 52:1

51:19 Ica. 47:9

51:20 Igjd. 2:11,12

52:4 Amz. 46:6

52:5 řiz. 36:20,23; Rum. 2:24

⁷“Mammec cnan x idurar isuraf n umbeccar nni ittbarrhen s řehna, n umbeccar n řexbar ařebħan nni ittbarrhen s usenjem, wenni iqqaren i řihyun ‘AREBBI nnem d Ajeġid!’⁸ *Sřem i řhess n iessasen!* Nitni ssgaeden tmijja *n sen*, řřiwřiwun munen, mařar udem deg udem *ak-d SIDI* ttwařan mammec i dd-isseeqeb SIDI řihyun.⁹ Sřuyyent s řefrařet, řřiwřewent tmunent, *a řxirbat* n Urcalim, mařar SIDI issfewwej řgens nnes, issenjem Urcalim.¹⁰ Iearra SIDI ařiř nnes amqeddes zzat i ttiřawin n marra řegnus u marra timawwin n temmurt ad řarent asenjem n SIDI.”

¹¹“**Ruřem, ruřem**, ffřem-dd ssenni, war tthadam walu n min ixemjen, ffřem ssenni zi řwest nnes, sizdigem ixef nwem, *a kenniw* inni yarebbun řequc n SIDI!¹² Mařar kenniw war tetteffřem s tezřa, war ttarekkwařem, mařar SIDI ad yuyur zzat nwem u AREBBI n Israyil ad yiři d uyezdiz nwem aneggar.”

Awař wiss arebea x umsexxar n SIDI

¹³“Aqa da, Amsexxar inu ad yegg s řeqeř, ad ittwaseuđa u ad ittwaseuřa, *wah* ad ittwaseuđa ař tťarf.¹⁴ Amecnaw nnxetřen zzayek ařas — *mařar* ammu s wařas ixřar udem nnes, *ktar* zeg uřa d iijen, uřa d addud nnes, *ktar* x uřa d iij n mmis n bnadem —¹⁵ ammu i řa issengez Netta ařas n řegnus, *wah*, *ead* ijeġiden ad seyden, mařar min war d asen barrhen, ad t řaren, u min eemmarř war řřin, ad t fehmen.”

53¹“Man wen yumnen di řexbar nneř u wi i umi d ittwasscen uřiř n SIDI? .

²*Mařar* am tasetta imřar netta zzat i wudem nnes, am weřwar zi temmurt yuřzen. Netta tuřa war řares addud niř acewwar *xmi* t neřra, war řares bu wařri n řxeřrat ařami dayes i řa nemmezři.

³Tuřa-t ittwaseřqar, immendař zeg iwdan, ařaz n řehřiř, issen řehřac, am iijen i umi tťřehřafen ařembub, *ammu* i tuřa-t ittwaseřqar u neccin war t nřessib walu. .

⁴S tidett, iksi xas řehřac nneř uca yarbu řehřiř nneř, *maca* neccin nřesb i-t am iijen iřqef i-t lmuřiba, am iijen iwetta i-t d iřeřřar i-t AREBBI. .

⁵Netta ittwasnuqeb *maca* x ieeddiyyen nneř, x řmueřsiyyet nneř řebzen t. Temmars xas ticti nni d aneř ittakkwađen řehna, uca s iyezzimen nnes idweř řarney ugenfi. .

⁶Marra neccin tuřa nweddar am wuři, nedweř kuř iij řar webriř nnes, *maca* SIDI yarra ad xas tewđa řmueřsiyyet n marra neccin.

⁷Deřen t, uca iija *iten* ad as behdřen. War yarzim aqemmmum nnes. Am izmar nedhen t i tyarřt, am texsi tegnu zzat i wenni tt iřasen, ammu war yarzim Netta aqemmmum nnes..

⁸Immeksi zi řehřaret u zi řehkam. Man wen zi jjiř nnes, tuřa ixemm: Aqa ittwaqess zi temmurt n inni iddaren, u zi ssibbet n ueddi n řgens inu tuřa xas ticti!

⁹Immewc *as* andeř nnes řar ieeffanen, řar ttuřar tuřa-t di řmewt nnes iqeřřen, mařar eemmarř war iggi min war isegģden u eemmarř war tuři řyecč deg uqemmmum nnes. .

52:7 Nřm. 2:1; Rum. 10:15

52:10 Izhd. 98:2; Lk. 3:6

52:11 2 Kur. 6:17; Asa. 18:4

52:14 Ica. 53:3

52:15 Rum. 15:21

53:1 Yř. 12:38; Rum. 10:16

53:3 Izhd. 22:7,8; Ica. 49:7; 52:14; Mk. 9:12

53:4 Mt. 8:17

53:5 Rum. 4:25; 1 Kur. 15:3; 1 Bř. 2:24

53:7 Mt. 26:63; 27:12,14; Mk. 14:61; 15:5; Řex. 8:32

53:9 1 Bř. 2:22; 1 Yř. 3:5

¹⁰ *Maca* tuḡa iḡa i řxaḡar n SIDI maḡend ad t iřbez, isseḡřec i-t. Xmi řeeḡar nnes igga ixef nnes d tayarřt n umarwas i *ddnub nney*, ad iḡar Netta zzariet, ad isszuggar ussan nnes uca řxaḡar n SIDI ad iqfeř s ufus nnes. ¹¹ Di ssibbet n umarret n řeeḡar nnes ad t iḡar uca ad ijiwen. S tussna nnes ad isegged Umsexxar inu, Amseggged, ařtas n yewdan, maḡar ad yarbu řmueřiiyyet nsen.

¹² S uyenni ad as wceḡ tařyarat jar imeqqranen uca ak-d aytbab n řřultā ad ibḡa takeccadř, minzi isebbēř tudart nnes i řmewt u ittwaḡseb zeg inni itteeddan uca yarbu ddnub n wařtas uca ittar di řtwee n inni itteeddan.” –

Aḡinni n SIDI x yeḡis n řihyun

54¹ “*Sriwřew, cem* tenni war ittirwen eemmarř! Dduqgez s usřiwřew uca řuyy s řefrařet, *cem* tenni war issnen řewjae n tarwa, maḡar iḡenjiren n tenni di semḡen d ařtas x iḡenjiren n tenni imeřcen!”, iqřar SIDI. ² ‘Egg ttasie i iqidan nnem u ejj ad bezzen arwaqat n tzeddiḡin nnem ařtas, war *ten* mennee. Szuggar timurar nnem u tziyyared řewtda! ³ Maḡar cem ad tiriwed řar yeffus u řar uzeřmaḡ uca zzariet nnem ad teřteř řegnus d tařyarat uca nitni ad sszedyen tineddam yareddḡen.”

⁴ “War teggwed ca, maḡar war tessedḡid d war ttwasbarrqeḡ ca, maḡar war tettwafedḡed. Ad tettud řefḡiḡet n temzi nnem u war tettēeqřid ead řeḡcumiiyyet n isegggusa n tujuuř nnem.

⁵ Maḡar aryaz nnem d wenni cem iggin, ‘SIDI n řeeskarat’ d Isem nnes, uca Amqeddas n Israyil d Amefdi nnem. Ad as řaḡan ‘AREBBI n marra tammurt’. ⁶ Maḡar SIDI iřaya i cem am i ict n temyart tenni ismeḡ dayes *weryaz nnes*, tecḡen n buḡbeř, u *am ict n* temyart n isegggusa n temzi, waxxa tuḡa-tt temmenḡar! iqřar AREBBI nnem. ⁷ ‘*Myir* tazeḡziḡt semḡey dayem, *maca* s arreḡmet tameqqrant ad cem ssmuney. ⁸ Umi ggiiy aduqgez n lyaḡab inu ad isfi, aqa ssnuffarey zzayem aḡembub inu i ict tazeḡziḡt *waha, maca* s tmexsiwt iccuwwaren n řebda ad ayi tezziḡzed!’ iqřar SIDI, Amefdi nnem.”

⁹ “Maḡar wa ad yiři i Necc am wissan n Nuḡ xmi jjuḡey aqa aman n Nuḡ eemmarř war issfayen tammurt. Ammu i jjuḡey *řexxu*, aqa eemmarř war tteggēy ad xam idduqgez lyaḡab inu u war cem tteaqibey *ead*. ¹⁰ Maḡar idurar ad dewřen řar uḡezdis d tiwřirin ad nnhezzen, *maca* tamexsiwt inu icewwaren eemmarř ad xam tḡeyyed uca řeahd n řehna inu war ittenhezzi eemmarř!’, iqřar SIDI, wenni umi tezziḡzed.”

¹¹ “‘*A, cem* tenni ittwaḡsaren, tenni iqetṡeb uřemmiḡ, tenni nhřa afewwej! Xzar, Necc ad quwwarey iḡra nnem s *ict n tma* tabarcant uca ad ggey dsas nnem x tyaqutin n řaffir. ¹² Necc ad ggey řekwaza nnem i tfuct zi kristal, uřa d tiwwura nnem n řeeqqaq izegggwayen d marra řeḡyud nnem i d am innḡen zeg iḡra iḡřan. ¹³ Marra iḡenjiren nnem ad iřin d imeḡḡaren n SIDI uca řehna n iḡenjiren nnem ad yiři d ameqqran. ¹⁴ Cem ad tiřid tarekkned s tsegda. Agggēy x řeḡřaret, maḡar war *din* i zi i řa teggwedēd, uřa x unexřie, minzi war dd řarem ittikkwiḡ ca.

¹⁵ Xzar, ad ssmunen, *maca aya* war iḡi zzayi. Wi xam i řa issmunen, ad zzayem iwdā. ¹⁶ Aqa da, Necc xeřqey-dd amziř wenni issenfufuden tirjin n tmessi u issuffuy-dd ict n řqecet i řḡirfet nnes. *Ammu* uřa d Necc xeřqey-dd amkeḡḡad maḡend ad yareddēḡ. ¹⁷ Kuř řesnaḡ nni ittwaḡgen ḡidd nnem, war ittiwiḡ, uca kuř iřes nni xam i d řa iggaēeden d ddeewet, ad t ṡekmed cem. Ta d tařyarat n imsexxaren n SIDI uca taseḡda nsen teffey-dd zzayi!’, iqřar SIDI.”

53:12 ‘tudart’ – s Teibranit ‘řeeḡar’.

53:12 Mk. 15:28; Lk. 22:37; 23:34

54:1 Gal. 4:27

54:9 Amz. 9:11

54:13 Yḡ. 6:45

Aṛayi i ttubet d uqebbaṛ n řeahd n Arebbi i řebda d uḥinni nnes

55¹ “A, marra inni iffuden, asem-dd ɣar waman, wi war ɣar iḡi nnuqart, asem-dd, ssyem u ccem, *wah* asem-dd d tesyem bṛa nnuqart d bṛa ttaman, binu d uyi. ² Mayemmi twezznem nnuqart i min war iḡin d ayrum u *mayemmi* tjeħdem i min war ijjinwen? Sřem-dd ɣari mliḥ, ccem min icnan uca ejj řeemar nwem ad iyeḃba tadunt. ³ Wcem amezzuy d tasem-dd ɣari, sřem, *xenni* ad iddar řeemar nwem, *mayar* Necc ad akidwem ggey ijj n řeahd i řebda, timegga n tmexsiwt icewwaren d tmatiqqet n Dawud..

⁴ Aqa da, ggiy t d aceħħad i ccueub, d řḥakem d bab n řumur i ccueub. ⁵ Aqa da, ad tṛayid i ijj n řgens i war tessined, u řgens i war issin cek, ad ɣarek dd-yas di tṭwee n SIDI, AREBBI nnek, u di tṭwee n Umqeddass n Israyil, minzi Netta isseuḡa cek.”

⁶ “Arzum SIDI xwansu Netta ittejjja ixef nnes ad ittwař, řayam as xwansu Netta yudes-dd. ⁷ Ejj aeefan ad ismeḥ deg webrid nnes uca aryaz n řyecce ixarriřen nnes. Ejj i-t ad dd-idweř ɣar SIDI, *xenni* Netta ad as izzigez, u ɣar AREBBI nney, mayar Netta iyeřar aṭas n twařawin.

⁸ Mayar ixariřen inu war ḡin am ixariřen nwem uca ibriden inu war ḡin am ibriden nwem, inna SIDI. ⁹ Mayar am mammec ueřan ijenwan x temmurt, ammu i yueřan ibriden inu x ibriden nwem d ixarriřen inu x ixarriřen nwem. ¹⁰ Mayar am mammec i dd-ihekkwa wenzar d wedfeř zeg ujenna u war ɣares dd-iddikkwiř ca, maca issuff tammurt d amezwaru uca ittarra i-tt ad tewc řyiḡet, ad tawi-dd ayeḡmuy, uca *awarni as* itticc zzariet i wenni izarreen d weyrum i wenni ittetten,¹¹ ammu i ɣa yiři uřa d awař i dd-itteffyen zeg uqemmum inu. War dd ɣari iddikkwiř ixwa, maca ad yegg min xsey u ad yaweḍ *marra* min ɣar t ssekkey.

¹² Mayar ad teffyem s řefrařet uca ad kenniw ssqebbden di řehna. Idurar d tewririn ad dduqzen s usřiweřew zzat i wudem nwem u marra ticejjura n iyyar ad wtent camxa s ifassen.

¹³ Deg wemcan n usennan ad teymi *tcejart n* umerzi, deg wemcan n tzeḡḡart ad teymi tcejart n tariřant. Aya ad yiři i SIDI, i *ccan n* Yisem *nnes*, i řeerařet n řebda i war tettekkis eemmarř.”

Aḥinni n SIDI x inni ittwandeqfen u x ibarraniyyen inni i d as isexxaren

56¹ “Ammu i iqqar SIDI ‘Hḡam řḥeqq d teggem tasegda, minzi asenjem inu yudes-dd, ad dd-yas deyya, uca tasegda inu *tudes-dd*, ad teffey dawehda.’ ² Sseed n weryaz nni itteḡgen ammu uřa d mmis n bnadem nni imenneen di man aya, wenni iḡeřtan ass n ssebt ḥima war t ittweiseḡit, d wenni iḡeřtan afus nnes ařami war itteḡ zi marra min war iḡin.

³ War ttejjja abarrani wenni iqqnen ɣar SIDI ad yini ‘SIDI iezeř ayi qac x řgens nnes!’, uca war ttejjja *amsexxar* wenni umi ttwaddzen imeḡařen ad yini ‘Aqa da, necc d tacejjart yuzyen!’

⁴ Mayar ammu i iqqar SIDI x *imsexxaren* inni umi ttwaddzen imeḡařen, inni iḡeřtan ussan inu n ssebt u ttixdaren min iḡan ɣar řxaḡar inu uca tteřřen di řeahd inu. ⁵ ‘Necc ad asen ggey amcan di taddart inu i jar řehyuḍ inu uca ad asen wcey isem řsen x *yisem* n iḡenjiren d řenjirin. Kuř ijen zzaysen ad as wcey isem n řebda nni eemmarř war imeḡḥi.

⁶ Ibarraniyyen nni ɣa iqqnen ɣar SIDI ḥima ad as sexxaren u ḥima ad xsen Isem n SIDI, ḥima ad iřin d imsexxaren nnes, marra inni iḡeřtan ass n ssebt ḥima war ittweiseḡit, uřa d inni imenneen di řeahd inu. ⁷ ad ten awyey *awed* ɣar wedrar amqeddes inu u ad ten ssefraḡey d Taddart inu n tzaḡit. Tiɣarša nsen n wecmad d tɣarša nsen innexni ad iřint i řxaḡar inu x uealřar inu, mayar Taddart inu ad tt řayan Taddart n tzaḡit i marra řegnus.’ ”

55:1 Yḥ. 7:37,38

55:3 Řex. 13:34

55:12 1 Im. 16:33

55:13 ‘amerzi’ - niy ‘amedzi’.

56:3 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

56:7 Mt. 21:13; Mk. 11:17; Lk. 19:46

⁸ “Sidi inu, SIDI, wenni d ijarwen inni x yużżen n Israyil, issawař ‘Necc ad ȳares ssmuney ktar x yenni ittwasmunen ead.’ ”

Aeřam ȳidd řhukkam ieřfanin d inni itteġgen min iġan d nnei i SIDI

⁹ “ ‘Marra řewřuc n řexřa, asem-dd i macca, *wah*, marra řmař n weȳyar!’ ”¹⁰ Ieessasen nnes ddaryřen marra, war ssinen walu. Marra nitni d iřan ibekmen, war zemmarenen ad zun, řtsen, zzřen, řttxsen anudem. ¹¹ Iřan-a arřfen ař řtarf, war ssinen tayawant. Nitni d imeksawen nni war fehħmen, deřfaren kuř ijj abrid nnes, kuř ijj yarezzu tizi nnes, qae ijj zzaysen.

¹² *Qqaren* ‘Asettiewem-dd, ad dd-awyey binu, ad nesscar s ccrab. Am wass-a ammu i ȳa yiři uřa d tiwecca, *ad yiři ead* d ameqqran *xas* d ifeyyden ařas s wařas!’ ”

57¹ “‘thellek umsegged uca war din uřa d ijj wi t ittkeřsin ȳar wuř. Iryazen daysen tamexsiwt icewwaren mmeksin břa ma iřeřta uřa d ijj aqa amsegged immeksi qbeř ma dd yusa *ass n* lmuřiba. ² Netta ad dd-yadeř di řehna, ad arreyřen nitni di qamat nsen *deg imeđřan*, *kuř ijj* wenni yuyuren abrid nnes isegģmen.”

³ “Qarrbem-dd ȳar da, *a kenniw* iřenjiren n tbeżgiwt, tarwa n wenni izennan d n řqeřba! ⁴ Wi zi testehezzam ammu, wi x tcarragem aqemum u wi ȳar i d tjebbdem iřes ȳar barra? Ma war teġim d iřenjiren n useddu, tarwa n řyecć? ⁵ *Kenniw* inni itthajen ȳar tcejjura n yigg, sadu kuř tacejjart aziza, *kenniw* inni iȳarřsen i iřenjiren imeȳyanen di teȳzurin, swadday di tazzyin n řejruf. ⁶ ȳar izra iyuydan n teȳzurin d tasyart nnem, ina, *wah* ina d taqedduřt nnem. Uřa i nitni tzeġeđ asen tawhibt n useyyeb, tweħħbed tewhibt n řyiġet. Ma Necc ad qqimeȳ arsiȳ x man aya?”

⁷ “X wedrar yueřan d ittwassgaēden tessud qama nnem. Uřa ȳar dinni tgaēded řima ad tweħħbed tayarřt. ⁸ Awarni i tiwwura d řeđruf nnes teggid řeēřamet nnem n řidaret, ‘*mzuza nnem*’, maȳar cem tennēezřed xafi d taēaryant u tgaēded dinni sennej. Teēdřed i yixef nnem qama d tmiriwt u teahded ixef nnem ak-d ca zzaysen. Tettexsed tassut nsen, teȳrid taryast *nsen*.

⁹ Ak-d zzect truħed ȳar ujeġid u tarnid ařas deg řeēřur ittfuřen nnem. Tessekked imsexxaren nnem ȳar řaggwaj u tesswaēded ixef nnem ař řaxart. ¹⁰ Zi ssibbet n wařas n imsagaren nnem tuħřed, *maca* eemmarř war tennid ‘Aqa baēeř!’ Tufid jjeħd n jdid i tudart. X uya war řeēced.

¹¹ Man wen zi tessřissfed d teggwaded aqa cem tessxarřqed xafi u war i d ayi tidared, war d ayi teggid ȳar wuř nnek? Ma war tuȳi Necc ssiȳdeȳ zeg weĉař uya, *ařami* cem war zzayi teggwided *ead*?”

¹² “Necc ad eawdeȳ x tsegda nnem d tmegga nnem: war cem neffeen ca. ¹³ Xmi i ȳa řřayid, ejj xenni agraw nnem *i ȳarem tessmuned* ad cem fekken. Nitni marra *maca* ad ten yawi ušemmiđ, ijj n uřuđi ad ten iksi, *maca* wenni xafi ittećřen, ad iwart tammurt, d wedrar inu amqeddas d tasyart.”

Asġenfi d afewweȳ i imwađeen d yenni s wuř ittwarřin

¹⁴ “Ad yini ‘Sgaēdem, sgaēdem *abrid*, ksem min issenqřađen zeg webrid n řġens inul’

¹⁵ Maȳar ammu i iqqar wenni yueřan d ieuġen, wenni izeddyen di řebda, wenni isem nnes d amqeddas *i iġa* ‘Necc zeddyey di řueřa u deg uqdas u ȳar wenni ittwarř as buħbeř u ȳar wenni amwađee n buħbeř maħend ad arrey buħbeř n imwađeen d uř n inni ittwarřin ȳar

56:9 ‘azȳar’ - niȳ řyabet’ niȳ ‘tazġant’.

57:1 lřhd. 12:2; Mixa 7:2

57:4 ‘tarwa’ - s Teibranit ‘zzariet’.

57:5 ‘tacejjart’ - niȳ ‘addag’ (‘iddagen’).

57:13 lřhd. 34:9

tudart!’ ¹⁶ Mayar Necc war ttemcubbcey i řebda u war tteggey ad idduqgez lyađab inu břa qeřtu, minzi *xenni* iři ad yarxu *kuř* buřbeř zi zzat n wudem inu, řeemur nni ggiy.”

¹⁷ “Necc ffugmex x řmuesiyyet n mmezri nnes di warbeř uca wtiy řgens. Necc nnuffarey uca idduqgez lyađab inu. *Maca* řgens yuyur, idweř yar webriđ n wuř nnes.

¹⁸ Necc zřiy ibriden nnes, uca ad t ssengenfiy, ad t ssqebbđey u ad as ssfewwjeý uca ad as wceý ifewwajen, i netta u i yenni iceđnen nnes. ¹⁹ Necc ad dd-xeřqey řyięet n iyencicen nsen. ‘Řehna, řehna i yenni iggwejen u i yenni yudsen’, iqqar SIDI.” ²⁰ “*Maca* ieffanen ggin am řebřar ihewřen, wenni war izemmaređ ad yarsa, uca aman nnes awyen abaryuđ d ubeęae.

²¹ Ieffanen war yarsen řehna!’, iqqar AREBBI inu.”

Azummi d uęeřtu n ssebt nbřa tettęeyyđem x ddub

58 ¹ “Řaxa s jjeđd, war ceřtar, ejj tmijja nnek ad tgaęeđ am řbuq uca barreř i řgens inu iecđdiyyen nsen u i taddart n Yaęqub ddub nsen! ² Nitni arezzun xafi ass x wass uca iejeđ asen tussna n ibriden inu, am mammeć *řan d* řgens nni iggin tasegda u war itteji řheqq n AREBBI nnes. Nitni ttaren aýi řeřkamat isegğden, iejeđ asen ad qarrben yar AREBBI, ³ *qqaren maca* ‘Mayemmi nżumm uca cek war t tezřid? *Mayemmi* nessecđan buřbeř nney d cek war i d as řekkared?’ Xzar, deg wass n użummi nwem, tarřim mezi uca tzeýyaređ ařtas marra ixeddamen nwem.

⁴ Xzar, aųummi nwem yiwi kenniw yar umcubbec d umenxi u yar tiyyita s řpuniyyet. War ųummem amecław ass-a maęend ad tessęessem tmijja nwem di řueřal! ⁵ Ma wa d użummi nni ixđareý Necc: ijj n wass nni di ittęeđdeb bnađem řećmar nnes, nni di ittmeyyeř azeęif nnes am uřanim, uca issars txancet d iyyeđ am qama nnes? Ma teqqared i uya aųummu d wass nni ięa yar řxađar n SIDI? .

⁶ Ma war ięi wa d aųummi nni ixđareý: afekki n iceddiyyen n řyar, azeęwađ n tesyunin n zzayřet, asnuřeř i inni ittwařşaren, aqa ad tekksem qae zzayřet? ⁷ Ma war ięi *wa d aųummi nn ixđareý*, aqa ad tebdid aýrum nnek ak-d wenni ięuzen uca ad tessidfed řmusakin nni ittwađarrcen yar taddart? Mařa cek tezřid aearyan, ad t tessyarđed u war tennufared ixef nnek i wenni ięan aysum *d idammen* nnek? ⁸ Xenni tifawt nnek ad tenqar am teffu n řřař uca asgenfi nnek ad ddiweđ deýya, tasegda nnek ad ac tizwar uca aeuęi n SIDI ad yiři ayezdis nnek aneggaru.

⁹ Xenni ad řřayid uca SIDI ad xak yarr. Ad tesyuyyed yar twiza, *uca xenni* ad yini Netta ‘Xzar, aqa-yi da!’ Mařa *nican* tekkseđ zzayřet zi řwest nnek, aceýyar s uđađ, uřa d awař aeęfan, ¹⁰ uca ad tarzmed řećmar nnek i wenni ięuzen u ad tessjiwned řećmar icđen! *Xenni* ad tenqar tfawt nnek di taęest uca tubbarcent nnek ad tiři am řřřa n uziř. ¹¹ SIDI ad cek ittgeřwad řebda u Netta ad issjiwen řećmar nnek di jwayeh yużyen uca ad issřhed ixsan nnek. Ad tdewřed am weřwic ittwassun u am řeunřar ittazřřen waman i war tťyarran aman nnes eemmarř. ¹² Inni zzayek *dd-iffyen* ad eawden asbeddi i řxirbat n wećař uya, ad eedřen dsusa n jjiřat iedun uca ad ac qqaren ‘Wenni iecđđřen tizzeyyin, d wenni ittarran izubaq ad daysen uyuren imezday ead!’

¹³ Mařa *xenni* tennqerřbed ađar nnek x *wass n* ssebt, x taggit min d ac itteęiben deg wass inu iqeddsen, uca ad řřayid i *ass n* ssebt ‘řřibet’, i min ięan iqeddsen i SIDI ‘aeuęi’, uca ad tweqqared *ssebt* am war tdaffaređ ibriden nnek, war tetteggid min d ac itteęiben u war tessiwiřid *yar tizi nnek*, ¹⁴ xenni ad tafeđ řefraęet nnek di SIDI u Necc ad cek jjeý ad tnedhed tiwa i řgaęeđat n temmurt. Ad cek sseceý zi tesęart n babac Yaęqub, minzi aqemmum n SIDI issiweř.”

Ayir n SIDI yiwi asenjem i ijj n řgens ixetřan nni i řa ituben

59¹ “Xzar, afus n SIDI war iři d aqudađ řima ad issenjem, amezzuř nnes war idduhar aqa netta war ittesři. ² maca řmuęsiyyet nwem d min ibetřen jarawem d SIDI nwem, uca ddnuw nwem řehřfen zwayem ařembub nnes aqa netta war *i d awem* ittesři. ³ Mařar ifassen nwem ttwasxemmjen s idammen, idewdař nwem s řmuęsiyyet, iyencien nwem ssarriřen, iřes nwem iteq s min war iřrin. ⁴ Uřa d ijj issmuna s tsegda uca uřa d ijj ittwacarree s řřeqq. Marra nitni tteemmden x min ięa bařer uca ssawařen ixarriřen. Aqa-ten kessin s ddeyset n řřecc u ttarwen-dd řmuęsiyyet. ⁵ Hebden x temęařin n třeřsa u zetřen axmar n qundeā. Wenni iccin zi tmeęařin nsen, ad immut, u xmi yarza ijj icten, tetteřfey-dd ict n tfiřart. ⁶ Ixmaren nsen war dd-usin i werruđ uca war zemmaren ad arden ixef nsen s min ggin *ifassen nsen*. Min ggin aqa d řexdayem n řmuęsiyyet uřa d řxedmet n řexcunet n ifassen nsen. ⁷ Iđaren nsen ttazzřen řar řřar u nitni ttqeęiqen mařend ad ssizzřen idammen imezdagen. Ixarriřen nsen d ixarriřen *ccuren* ak-d řmuęsiyyet, aredeę d ukehheđ aqa x ibriden nsen iwařan. ⁸ Abrid n řehna war t ssinen u řatarat nsen war xasent walu n řřeqq. Nitni ssfarařen izubaq nsen i yixef nsen, kuř ijj wenni daysen igguren, war issin řehna.”

⁹ “S uyenni itřyima řřeqq igg^wej xaney u tasegda war i dd aney dd-ittikkwiđ. Neccin nettraja tafawt, *maca* xzar, aqa din třřam, nraja tissiq t tfawt, *maca* nuyur di taęest. ¹⁰ Netřfafa am iđarařen ak-d řřid u nettemhafa *řar ssa d ssa*, axmi war řarney tittřawin. Nenqarđ řar třřa n uziř am řar tembambest, x inni iddaren am x imettan. ¹¹ Neccin nzeřhar marra am ddubat u nettgergur am tterguren tedbirin, nettraja řřeqq, *maca* war dd-yusi, *nettraja* asenjem, *maca* igg^wej xaney. ¹² Mařar ieeddiyyen nney ařas qibač Nnek u ddnuw nney cehhden xaney, minzi ieeddiyyen nney aqa-ten řarney u řmuęsiyyat nney aqa nessen tent: ¹³ aeddu d uxarreq x SIDI, uca ařeyyed zeg awarni i AREBBI nney, řhard x řehřaret d uyewwey, ařaweř d usuffuř n ixarriřen zeg wuř. ¹⁴ *X uya* ittwexxar řřeqq řar đeffar, uca tetryima tsegda řar řaggwaj, mařar tidett tennedref deg webriđ, uca min iseggmnen war izemmar ad dd-yadef. ¹⁵ Tbetřer tidett u wenni iřeyden x tuęeffna, idweř d takeccađt.”

“Aya izra i-t SIDI uca tuřa-t d aceffan di tittřawin nnes aqa war din iři řřeqq.

¹⁶ Izra aqa war din uřa d ijjnen u tuřa ittebhet aqa uřa d ijj iksi s řmeeruf i uceffaē. X uya yiwi uyir nnes asenjem uca tasegda nnes tuřa d aemmed nnes. ¹⁷ Yarđ ixef nnes s tsegda am s warruđ n wuzzař uca issars taqebbart n usenjem x uzeęif nnes. Netta yarđ s warruđ n wexřaf uca iřehřef s wasam am s upartessu. ¹⁸ Am mammec sdahęent tmeęga *nsen*, ammu i řa ixřef i iřrimen nnes s wesear, i řeedyan nnes min d asen dd-yusin. Tigzirin ad tent iwc min isdahęen.”

¹⁹ “*Xenni* ad gg^weden Isem n SIDI zi mani třeęi tfuct, uca aeuęi nnes zi mani tenqar-dd tfuct. Mařar ad dd-yas am yeyzar iřřaren, asemmiđ n SIDI ad t iearren. ²⁰ Ad dd-yas Ameđi zi řihyun, i yenni i řa ituben zeg ieeddiyyen *nsen* zi Yaęqub!” iqqar SIDI.”

²¹ “Wa d řeahd inu akidsen, iqqar SIDI. Arruř inu, wenni xak *ięan*, d wawařen inu nni ggiř deg uqemmum nnek, war xak třeeyyiden ca zeg uqemmum nnek, war iři zeg uqemmum n tarwa nnek uřa zeg uqemmun n tarwa n tarwa nnek, zi řexxu ař i řebda, iqqar SIDI.”

59:1 Řxřa. 11:23; Ica. 50:2

59:4 Ayub 15:35; Izhd. 7:15

59:6 Ayub 8:14,15

59:7 Awřn. 1:16; Rum. 3:15

59:16 Ica. 63:5

59:17 Afa. 6:17; 1 Ts. 5:8

59:20 Ica. 10:21,22; Rum. 11:26

Aeuġi x Šihyun deg wussan ineggura

60¹ “Kkar, egg tfawt maġar tafawt nnem tusa-dd u aeuġi n SIDI yareqq tiwa nnem.² Maġar xzar, taġest ad tedra tammurt uŕa aseynu ibbumbes *ad tedra* ccucub, *maca* tiwa nnem ad inqar SIDI u aeuġi nnes ad iġhar tiwa nnem.³ Regnus ad ġarem dd-asen u ijeġiden ġar tissiqt n reġfar nnem.”

⁴ “Sgaæed tiġtawin nnem, xzar da d diha, xzar, marra nitni munen, ttasen-dd ġarem. Ihenjiren nnem ad dd-asen zi řagg^waj, yessim ttwaksint i-dd x tmeřřaġin.⁵ Xenni ad t tżared u ad tissiqed uca uŕ nnem ad inhezz s uweqqar u ad innurzem aġtas, maġar aġra n řebħar ad idweŕ ġarem, afeyyec n řegnus ad ġarem dd-yas.⁶ Ijj n ubarru n iŕeyman ad cem ideŕ, iŕeyman imezyanen zi Midyan d Eayfa. Marra ad dd-asen zi Caba, ad awyen ureġ d jġawi, u awaŕen n ccan n SIDI ad ten beccaren.⁷ Marra uġi n Qidar ad ġarem nnjarwen. Icarriyyen n Nabayut ad iŕin i tsexxart nnem. Ad ten ssgaæden s řxaġar x uealġar inu u Necc ad sseuġey Taddart n ueuġi inu s tidett.”

⁸ “Man ina inni i dd iġtawen ġar dinni am iseynuten u am tedbirin ġar řekwaza nsent?⁹ Maġar tigzirin ad xafi řajant, uca iġarruba n Tarcic ad iŕin d imezwura maġend ad awyen ihenjiren nnem zi řagg^waj, ak-d nnuqart nsen d wureġ nsen, i Yišem n SIDI, AREBBI nnem, u i Umqeddass n Israyil, minzi isseuġa cem.¹⁰ Ibarraniyyen ad bnan řehyuġ nnem uca ijeġiden ad am isexxaren, maġar deg uduqgez n lyaġab inu wtiġ cem, *maca* di řxaġar inu tezziġed ayi.¹¹ Tiwwura nnem ad qqiment řebda arzment. Ass d ġiŕet war ttbellieent maġend ad ġarem ssidfen aġra n řegnus u ijeġiden nsen ad iŕin i usqebbed.

¹² Maġar řgens d tgeldit nni war ixsen ad cem sexxaren, ad hellken, uca řegnus *nni* ad ttwardeġen qaæ.”

¹³ “Acuwwar n Lubnan ad ġarem dd-yas, tacejjart n umerzi, tacejjart n ddulb d tcejjart n tengelt munent, ħima ad zewwqen amcan n Zzawect inu lqeddsen, uca amcan n iġaren inu ad t sseuġey.

¹⁴ Ad ġarem dd-asen ihenjiren n yenni cem tuġa iħeřřaren s uwaġeæ, ad uġaren ġar iġaren nnem marra inni zzayem stehzan, uca ad am qqaren ‘Tandint n SIDI, Šihyun n Umqeddass n Israyil’.”

¹⁵ “I umi, aqa tuġa cem texřid d tettwacarhed am uŕa d ijj war i d xam issiġ, ad cem ggeġ d řeezz n řebda, d *řeunřar n řefraħet* zi jjiŕ aŕ jjiŕ.¹⁶ Ad tetġġed ayi n řegnus u ad tetġġed ġar iffan n ijeġiden. Ad tessned aqa Necc d SIDI, Amsenjam nnem d Ameġdi nnem, Amzemmar n Yaæqub.”

¹⁷ “Deg wemcan n nnħas ad awyeġ ureġ, deg wemcan n uzzaŕ nnuqart, deg wemcan n ukeccuġ nnħas, deg wemcan n iġra uzzaŕ. Necc ad ggeġ řehna d iweqqafen nnem uŕa d taseġda d imzeyyaren nnem.¹⁸ War ttesřan walu ead x lœunf di temmurt nnem, uŕa x wareddeġ d uxarreb di jwayeh nnem. Řehyuġ nnem ad asen qqaren ‘Asenjem’, u tiwwura nnem ‘Tařebbiħt’.”

¹⁹ War tettiŕi ead tfuct d tafawt nnem deg uziŕ u taziri war i d am tneqqar ead tissiqt nnes, *maca* SIDI ad yiŕi d tafawt n řebda i cem uca AREBBI nnem ad yiŕi d řehzuġ nnem icnan qaæ.²⁰ Tafuct nnem war tyeġi ead u taziri nnem war tneqqes, maġar SIDI ad yiŕi d tafawt nnem n řebda uca wussan n wecġan nnem ad qġan.

²¹ Řgens nnem aqa-ten marra d imseġgaden, nitni ad ġġfen tammurt d řwart i řebda: tayedduť i zżuy Necc, řxedmet n ifassen inu, aqa-tť d řehzuġ icnan qaæ!²² Amezyan qaæ ad idweŕ d aŕef u amuqŕiŕ qaæ ad idweŕ d řgens iħhed, Necc, SIDI, ad t-i-dd-nedheġ deġya xmi i ġa yiweġ řħaŕ.”

60:5 lzhđ. 34:6; Asa. 21:26

60:10 lca. 49:23

60:13 ‘tacejjart’ - niġ ‘addag’ (‘iddagen’). ‘amerzi’ - niġ ‘ameġzi’.

60:15 lca. 49:19; 54:1,6,7

60:16 lca. 43:3

60:21 lca. 29:23; 45:11; Mt. 15:13

Amedhun n SIDI d min i ya yegg

61¹ “Arruḥ n Sidi, SIDI, xafi minzi idhen ayi SIDI inu maḥend ad awyey řexbar ařebḥan i imwaḏeen. Netta issekk ayi-dd, maḥend ad jbarey inni uř nsen yarrez, maḥend ad barrḥey s tiřelli i imeḥbas d usnuřseř zi řehbes i yenni icarfen, ² maḥend ad barrḥey asegg^{was} n řxaḏar i SIDI d wass n wexřaf n AREBBI nney, maḥend ad ssfewwjeř marra inni iceḏnen, ³ maḥend ad ggey i yenni iceḏnen di řiřyun aqa ad ten wcen řehzuř deg wemcan n iyyeḏ, zzeet n řefraḥet deg wemcan n wecḏan, arruḏ n usemyar deg wemcan n buḥbeř ittwarzen, ḥima ad asen řayan ‘ticejjura n yigg n tasegda’, tenni ittwarzun zi SIDI, i řeezz nnes!

⁴ Ad ssbedden řxirbat n weḥař uya, ad eeddřen řebniyyat ihedmen n řejdud nsen, uca ad ssbedden eawed tineddam ixarrben nni tuřa ihedmen zi jjiř ař jjiř *nneyni*. ⁵ Ibarraniyyen ad iřin wejden ḥima ad arwesen tiḥimriwin nwem uca ibarraniyyen ad iřin ifeğahen nwem d ayt n tżayart nwem. ⁶ Ad kenniw řayan *maca* ‘ikehhanen n SIDI’ uca ad awem inin ‘imsexxaren n AREBBI nney’. Ad teccem agra n řegnus uca ad tfeyycem s ueuři nsen. .

⁷ Deg wemcan n usedři nwem, *ad tettfem* tnayen n tseqqar, u *deg wemcan n* řefdiřet, ad řiřwřewen nitni x tesyart nsen: ammu i řa ttfen tnayen n tseqqar di temmurt nsen. Řefraḥet n řebda ad řarsen tiři. ⁸ Mařar Necc, SIDI, ttexseř řheqq, carrḥey tukkarḏa di řmueřiiyyet. Necc ad asen wcey řmunet di řaman, ad kidsen qqney ijj n řeahd n řebda. ⁹ Zzarieet nsen ad tedweř ittwassnen jar řegnus uca tarwa nsen di řwest n řegnus. Marra wi ten i řa izaren, ad qeneen aqa ina d zzarieet i ibarek SIDI.”

¹⁰ “Farrḥey ařtas di SIDI, řeemar inu ifarreḥ di AREBBI inu minzi yarḏ ayi s werruḏ n usenjem, s upartessu n tsegda iřeḥḥef ayi. Am mammec muřay iqcen arezzet am ukehhan u am mammec tasřit tzewweq ixef nnes s temrist nnes. ¹¹ Mařar amecnaw tammurt ttejjja aymmuy nnes ad iffeř, u amecnaw aḥwic issyemmay min dayes izzareen, ammu i řa dd-isseymay Sidi inu, SIDI, tasegda d uřebbiḥ ccen zzat *i tiřtawin* n marra řegnus.”

SIDI igga Urcalim d asemyar x temmurt

62¹ Mařar amecnaw tammurt ttejjja aymmuy nnes ad iffeř, u amecnaw aḥwic issyemmay min dayes izzareen, ammu i řa dd-isseymay Sidi inu, SIDI, tasegda d uřebbiḥ ccen zzat *i tiřtawin* n marra řegnus.” ² Ad řaren řegnus tasegda nnem u marra ijeğiden *ad řaren* aeuři nnem. Ad am ttřayan s yiji n yisem n jdid nni i d am i řa igga uqemmum n SIDI. ³ Ad tiřid d tamrist icewwaren deg ufus n SIDI, uřa d arezzet igellden deg ufus n AREBBI nnem. ⁴ War i d am qqaren ead ‘Tenni di semḥen’ u war i d as qqaren ead i temmurt nnem ‘Tammurt ixřan’, maca ad am qqaren ‘Řxaḏar inu’, u tammurt nnem ‘Tanemřact’, mařar tusid-dd x řxaḏar n SIDI u tammurt nnem ad tettwasmeğec. ⁵ Mařar am ueezri imřec taezarect, ammu i kidem řa meřen iḥenjiren nnem, uca am muřay ifarreḥ i tesřit, *ammu* i d am řa ifarḥ AREBBI nnem.”

⁶ “A Urcalim, ssbeddeř ieessasen x řehyuḏ nnem nni řebda war sşyidin deg wass d ġiřet. A kenniw inni řa isseeqřen x SIDI, war ttareyyḥem! ⁷ War ttareyyḥem di tťwee nnes, řares ař i d issbedd Urcalim uca igga i-tt d ařebbiḥ x temmurt. ⁸ SIDI ijjjuğ řar ufus nnes afusi u řar uyiř nnes ijeḥden ‘Eemmarş ead ad wcey imendi nnem d macca i řeedyan nnem, u eemmarş ead ad sseswey ibarraniyyen binu nnem n jdid i x teksid tamara! ⁹ Mařar wi t i řa issmunen, ad zzayes ccen u ad ssemyaren SIDI, u wi i řa issmunen binu, ad t isu di řemraḥat n Zzawect inu Iqeddsen.’”

61:1 Lk. 4:17,18,19,20

61:4 Ica. 58:12

61:6 1 Bř. 2:5,9; Asa. 1:6; 5:10

62:2 Ica. 65:15

¹⁰ “Edum, edum zi tewwura d tesswejdem i řgens abrid. Sgaædem, sgaædem abrid iwařan, kksem izra, sgaædem taæęant i řegnus! ¹¹ Xzar, SIDI igga ad řren, ař řřarf n temmurt. Inim i yeęis n řihyun ‘Xzar, asenjem nnem yusa-dd, aqa da, řmunet nnes řares uca řexřaş nnes řar zzat nnes.’ ¹² Ad asen qqaren ‘Řgens amqeddas, imefdiyyen n SIDI’, uca ad am qqaren ‘Tenni tuřa arezzun’, ‘Tandint i war ittwařen’.”

Antaqem n SIDI

63 ¹ “Min iena wenni i dd-yusin zi Idum, deg warruđ s tuzzeggwayř yuęřen, ieuęen deg warruđ nnes, wenni igguren di jjehd nnes ameqqran?”

“Necc d wenni issawařen di tsegda, d wenni izemmaren ad isenjem!”

² Mayemmi arruđ nnek d azeeggway u *mayemmi* arruđ nnek am n wenni iæeffsen tasirt n uđiř?”

³ “Necc řafi æefsey tasirt n binu u war tuři din uřa d ijj akidi zi řegnus. Eefsey xasen di lyađab inu, řebzey ten deg wesear inu. Idammen nsen bruccen x warruđ inu, ssefsadey marra arruđ inu. ⁴ Mařar ass n wexřaf ięa řari deg wuř uca aseggwas n imefdiyyen inu tuřa yusa-dd. .

⁵ Necc xzarey *ammu d wammu*, maca war *din* ięi uřa d ijj wenni d ayi iwcin afus. Necc tuřa ttbehtey, minzi uřa d iijen war akidi ibedd. *Ufiy* myiř ayiř inu issenjem ayi uca asear inu tuřa d æemmed inu. ⁶ Necc æefsey řegnus di lyađab inu, Necc ssarey ten deg wesear inu u ggıy idammen *n tudart* nsen ttazzřen řar temmurt.”

Tazaęit i tbatat yareřřmen, i SIDI AREBBI

⁷ “Necc xsey ad idarey timegga n tmexsiwt icewwaren n SIDI, timegga iřebbhæn n SIDI, elahřsab marra i d aney igga SIDI, uřa d řxir ameqqran i isscen i taddart n Israyil elahřsab arreřmet nnes d řemrayet n tmexsiwt nnes icewwaren. ⁸ Netta inna ‘Nitni maca d řgens inu, iřenjiren nni war issxarrařen!’ Uca Netta idweř d Amsenjem i nitni. ⁹ Di marra řeřřaret nsen tuřa uřa d Netta ittwařřar, uca **Lmalak n Uyembub nnes** issenjem i-ten. Di tayri nnes d řxađar nnes ifekk i-ten. Netta issgaæed i-ten u yarbu ten di marra ussan n wečarř uya.”

¹⁰ “Nitni *maca* řewwyæn uca sscednen Arruř Iqeddsen nnes. S uya idweř asen d řædu i nitni, immney akidsen. ¹¹ *Waxxa amenni* iæeř x wussan n wečarř uya, x Musa d řgens nnes. Mani ięa wenni i d asen issgaæeden zi řebřar ak-d imeksawen n řřimart nnes? Mani ięa wenni issarsen Arruř Iqeddsen di řwest nsen, .

¹² wenni igga afus nnes ittissiqen ařřas ad yuyur ak-d Musa, wenni ibđan aman zzat i tiřřawin nsen řima ad yawi i yixef nnes Isem n řebda, ¹³ wenni ten inedhen deg waman yuęřen? Am uyis di řexřa war nnqarđen ca, ¹⁴ am řæmar nni dd-ihekkwan di teyřurt, *ammu* issareyyeř i-ten Arruř n SIDI, ammu tnedhed řgens nnek mařend ad tawyed i yixef nnek Isem ittissiqen ařřas.”

¹⁵ “Sijj zeg ujenna, d tettwařid zi Tzeddiyt nnek d tamqeddast d ittissiqen! Mani ięa wasam nnek u *mani řant* tmeğga nnek ijeħden? Aggwasen xafi řehnunct nnek d arreřmet nnek. .

¹⁶ Aqa Cek d Babatney, mařar Ibrahim war d aney issin uca uřa d Israyil war d aney issin. Cek,

62:10 Ica. 40:3; 57:14

63:2 Asa. 19:13

63:4 Ica. 61:2

63:5 Ica. 59:16

63:9 Aewd. 7:7,8,9

63:10 řxřa. 14:11; lzhd. 78:57; 95:9-11

63:11 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

63:12 ‘zzat i tiřřawin nsen’ - s řebranit ‘zzat i wudmawen nsen’.

63:13 lzhd. 105:37

63:15 Aewd. 26:15

a SIDI, d Babatney, Amefdi nney, Isem nnek aqa-t zi řebda. ¹⁷ A SIDI, mayemmi i d aney tejjid netteffey zeg ibriden nnek, mayemmi tessaqseřed uř nney ařami war Cek nettegg^{wid}? Dweř-dd di řtwee n imsexxaren nnek, *di řtwee n* tiqebbař n tesyart nnek. ¹⁸ Řgens nnek iřteř i-tt d řwart myř cwayt n řweqt. Iyrimen nney efsen Zzawect nnek Iqeddsen. ¹⁹ Aqa nedweř am yenni i war x řhekmed zeg weřař uya u i x war ittwařaya Isem nnek. Mři tcarrged ijenwan řima ad tehwid, ad arjijen idurar zzat i wudem nnek.”

64 ¹“Mři tehwid, am mammec timessi tessarey tizgi u amecnaw timessi tesstartar aman, mařend ad ittwasscen Isem nnek i iyrimen nnek, řima ad arjijen zzatek řegnus., ² umi teggid timesřayin issagg^waden eemmarř war ten nrji. Mři tehwid *ařami* ad arjijen idurar zzat i wudem nnek.” ³ “Zeg weřař uya eemmarř war *t sřin*, uřa d amezzuř war *t isři*, uřa d tiřt war *t tezri*, aqa ijj n arebbi nneyni nhřa Cek, wenni itteggan ca di řtwee n yenni xas rajan. ⁴ Wenni ifarrřen zi tsegda uca ad zzayes yegg, ad t teřqid Cek, inni xak itteeqřiřen deg ibriden nnek. Aqa da, teffugmed, *minzi* neccin nexđa. Negga i-t *ead* řebda, ma *xenni* ad nettwanjem? ⁵ Neccin marra am umexmuj, marra řmuesiyyet nney am warruđ ixegđen zeg idammen, neccin marra am řfart nissřaw, uca řmuesiyyet nney ikessi aney am uřemmiđ. .

⁶ Uřa d ijj war ittřiři Isem nnek, *uřa d ijj* ikkar řima ad dayek iřteř, mařar Cek tessnuffared ařembub nnek xaney d tejjid aney ad neyreq deg ufus n řmuesiyyet nney. ⁷ *Maca* řexxu, a SIDI, Cek d Babatney, neccin d řřaxt d Cek d aqeddar, neccin marra d řxedmet n ifassen nnek.

⁸ A SIDI, war teggid ad idduqqez lyađab nnek ammu ařtas u war ttidar i řebda řmuesiyyet. Aqa da, xzar, neccin marra d řgens nnek. ⁹ Tineddam nnek timqeddasin dewřen d řexřa, řihyun tedweř d tanezruft, Urcalim d amcan ittwareddřen. ¹⁰ Taddart nney tamqeddast teccur s tissiqt, mani ibabaten nney ssemyaren Cek, tettwacmeđ s tmessi u marra min xaney ieizzen, idweř d řxirbet. ¹¹ Ma tzmmed ad tmeneed ixef nnek di qač aya, a SIDI, ma tzmmed ad tşeyded u ad aney teřşared ammu ařtas?”

Tamwarrit isegden n SIDI d řwuud nnes i marra taxeqiđt d Urcalim

65 ¹“Inni war xafi isseqsın, zemmaran ad ayi meyyzen, inni war xafi yarzun, zemmaran ad ayi ufin. Necc nniř i řgens i war iřiřin x Yisem inu ‘Aqa-yi da, aqa-yi da!’ ² Ass marra sswizzadeř ifassen inu řar řgens iyewwyen, wenni yuyuren deg ijj n webriđ war iřři, x řeřsab ixarřiřen nnes, ³ řgens nni d ayi iseearen řebda deg wudem inu, am qeddmen tiřarřa di řemrařat inu u ssbexxaren *tiwhibin* x llajur, ⁴ am ttiyman deg imeđřan d ssusan deg ifran am ttetten aysum n iřřan u řarsen ijj n nnei n arrwa di tziwđiwin nsen. ⁵ Nitni qqaren ‘Qim mani teğid, war i d ayi tades, mařar necc d amqeddes zzayek!’ Aqa-ten *am* ddexxan deg wanzaren inu, *am* tmessi yareqqen ass ikmeř. ⁶ Xzar, aya yura zzat i wudem inu, war ssyiđiř, maca ad xeřfey, *wah* ad xeřfey *aya* deg weřsin nsen: ⁷ řmuesiyyat nwem d řmuesiyyat n ibabaten nwem, inni weřhben řebxur x idurar u inni d ayi isseřqaren x tewririn. Necc simant inu ad asen xeğřey řmunet nsen i sdahřen!, *ammu i* iqqar SIDI.” .

⁸ “Ammu i iqqar SIDI ‘Am mammec umi ufin wezmay n uđiř deg uzekkun uca qqaren: War t jarreř, mařar dayes lbaraka!, ammu i řa ggeř di řtwee n imsexxaren inu, řima war ten qeřřiř

63:18 Izhd. 74:7

64:3 Izhd. 31:19,20; 1 Kur. 2:9

64:5 Izhd. 90:5,6

64:8 Izhd. 79:8

65:6 ‘ařsin’ - niř ‘abeřrur’.

65:7 ‘ařsin’ - niř ‘abeřrur’.

marra.⁹ Necc ad jjeɣ zzariet zi Yaecub uɣa d awrit n idurar inu zi Yahuda. Inni zzayi ittwafarzen ad tt tfffen d tasyart uca imsexxaren inu ad dinni zedɣen.¹⁰ Řewɣa n Carun ad yiři d takessawt n wuɣi i řgens inu wenni xafi yarezzun, uca taɣzurt n Axur d amcan n arrařet i ifunasen.”

¹¹ “Kenniw maca inni isemřen di SIDI, inni ittun adrar amqeddes inu, inni isswejdin ttabra i Jad u inni iccuren *ayarrafs* binu ixegđen i Mini,¹² Necc ad kenniw řessbey i ssif. Kenniw ad taɣarem marra mařend ad ttwaɣarřem, umi Necc i d awem řaɣiɣ, *maca* kenniw war *dd ayi* tarrim, *umi* Necc řarwem ssiwřey, *maca* kenniw war *yari* tesřim, maca teggim min iřan d aeففan di titřawin inu, u tixɣarem min war d ayi dd-yusi i řxaɣar.”

¹³ “S uyenni, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Xzar, imsexxaren inu ad ccen, *maca* kenniw ad tğuzem. Xzar, imsexxaren inu ad swen, *maca* kenniw ad tfudem. Xzar, imsexxaren inu ad farřen, *maca* kenniw ad tseđřam.¹⁴ Aqa da, imsexxaren inu ad sřiwřewen zi řefrařet n wuř, *maca* kenniw ad tesřuyyem zi řehriq n wuř, u zi arziyyet n buřbeř ad tweeđdem.¹⁵ Ad tejjem isem nwem am nneřet i yenni zzayi ittwafarzen, uca Sidi inu, SIDI, ad kenniw iney, *maca* imsexxaren nnes ad ten iřaya s ijj n yisem nneyni,¹⁶ ařami wenni ixsen ad ibarek ixef nnes di temmurt, ad ibarek ixef nnes di AREBBI n tidett, u wenni ixsen ad ijuuđ di temmurt, ad ijuuđ řar AREBBI n tidett, mařar řeřřarat n zic ad ttwattunt u ad ttwasnuffaren zzat i titřawin inu.”

¹⁷ “Mařar xzar, Necc ad ggeɣ ijenwan n jdid d temmurt n jdid. War tteeqiřen ead x tmesřayin iedun, war dd-ttisent *ead* uřa d ijj řar řbař.¹⁸ Farřem xenni u ttfarřjem i řebda x min i dd řa xeřqeɣ, mařar xzar, Necc ad dd-xeřqeɣ Urcalim d řefrařet u řgens nnes d ufarřej.¹⁹ Necc ad sřiwřewey x Urcalim u ad farřey x řgens inu. Eemmarř ead ad dayes sřen i řřess n imetřawen niɣ n wesřuyyu.²⁰ Ařdiđ n ca n wussan war dinni ittiři, niɣ awessar nni war ittkemmřen ussan nnes. Mařar ařuđri ad immut umi řares mya n isegg^wusa, u amednub ad ittwaneer umi řares mya n isegg^wusa.²¹ Nitni ad bnan tudrin ad daysent zedɣen, u ad zzun iřwicen n tzayart ad ccen řyiğet nsen.²² Nitni war bennin *mařend* nneyni ad *dayes* izdeɣ, war tezzun *mařend* nneyni ad *zzayes* yecc, mařar ussan n řgens inu ad iřin am wussan n tcejjart, u inni zzayi ittwafarzen ad awyen ariqi zi řxedmet n ifassen nsen.²³ Nitni war xeddmen ead bařeř, war ttirwen iřenjiren i uceřwaw s řřeřfet, mařar nitni d zzariet n yenni ittwabarken zi SIDI, uřa d tarrawt nsen akidsen.²⁴ Qbeř ma ad řařan, ad *xasen* arrey, xwansu ead ssawařen, ad *asen* sřey.²⁵ Uccen d izmar ad arwesen munen, ayrađ ad icc řum am uyenduz uca afar ad yiři d macca i ufiřrar. War ttegen tteففna u war ssekkaren řeqjaret x marra adrar amqeddes inu, *ammu i* iqqar SIDI.”

66¹ “Ammu i iqqar SIDI ‘Ajenna d řkursi inu igelliden d temmurt d tanebdat i iɣaren inu. Mani i *ya tiři* xenni taddart nni texsem ad ayi tbennam u mani i *ya yiři* amcan n arrařet inu?² Marra aya igga i-t ufus inu d marra aya tuɣa iğa ead!, *ammu i* iqqar SIDI, Necc *maca* ad ndareɣ titřawin inu x umezřuđ, x wenni buřbeř nnes ittwarza u x wenni ittarijjin zzat i wawař inu.”³ “Wenni iřarřen i uyenduz, inya *uřa d* arɣaz, d wenni yawyen izmar d ddbiřet, yarza *eawed* iri i yiřan, d wenni iqeddmen tawhibt *n řyiğet*, *iqeddem uřa d* idammen n iřef, d wenni issbexxaren jjawı, ibarek *uřa d* d aeřbed n řexyařat. Nitni iřɣaren ibriden *n yixef nsen* uca řeemmar nsen ieřeb as nneawat nsen n řřanam.⁴ Ammu i řa arecčey Necc i nitni tiyitta nsen uca ad xasen awyey min zi ttegg^weden, mařar nitni war dd arrin umi Necc i d asen řaɣiɣ, *mařar* nitni war sřin umi Necc řarsen ssiwřey, *maca* nitni ggin min iřan d aeففan di titřawin inu uca iřɣaren min war iřin i řxaɣar inu.”

65:22 ‘tacejjart’ - niɣ ‘addag’ (‘iddagen’).

65:25 Ica. 11:6,7,8,9; Mt. 18:3

66:1 1 Ij. 8:27; 2 Im. 6:18; Řex. 7:48,49; 17:24

66:4 Awřn. 1:24; Ica. 65:12; Irm. 7:13

⁵ “Šřem i wawař n SIDI, *a kenniw* inni ittarijijn zzat i wawař nnes ‘Aytmatwem, inni kenniw icarrhen, inni kenniw ndaren di ttwee n Yisem inu uca qqaren: Iři ad ittwasewğa SIDI, scen aney řefrahet nwem!, ad sedħan. ⁶ Ad iffeý ddriz imyar zi tendint, tmijja zi Zzawect, tmijja n SIDI, wenni i ya ixegřen řeedyan nnes řmunet nsen i isdahřen.”

⁷ “Qbeř ma tetťef as řehriq n tarwa *i temyart řihyun*, aqa turu, qbeř ma tt meneen řewjae, tegga *ahenjir* d awtem ad injem. ⁸ Man wen isřa am uya? Man wen izra am uya? Ma ad dd-texřeq ict n temmurt deg ijj n wass *waha*? Ma ad dd-ixřeq ijj n řgens deg ict n tecti *waha*? Maca usin-dd as i řihyun řewjae ead cwayt *waha*, aqa turu-dd ihenjiren nnes.” ⁹ “ ‘Ma iři ad arzmey ueeddis nhřa ma jjiy *tt* ad taru?’ iqqar SIDI. ‘Ma Necc wenni issarawen *timyarin*, ad *asent* bellēy *taeeddist*?’ iqqar AREBBI nnem.”

¹⁰ “Farħem ak-d Urcalim d sřiwřiwem xam, *a* marra kenniw inni tt ittexsen. Farħem xas s usřiwřiw, marra *kenniw* inni tuya xas iceđnen! ¹¹ ħima ad tetťeđem, ad tejjwnem yar ibbac nnes ccuren s ufewwej, ħima ad teswem s tyawant u ad tarrim meźri zeg ueuři nnes!

¹² “Mařar ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, Necc ad as ssizzřey řehna am yeyzar uca aeuři n řegnus am teyzart iħemmřen, ħima kenniw ad *zzayes* tetťeđen. Ad kenniw arbun x tmeřřađin u ad daywem sshinnben x ifadden. ¹³ Am aryaz nni tessřehha as yemmas, ammu kenniw i ya sseřhuř, di Urcalim ad kenniw ssfewwjen. ¹⁴ Ad tžarem aya, ad ifarħ wuř nwem uca ixsan nwem ad ttwanēcen am arrbie aziza. Ammu i ya ittwassen ufus n SIDI řar imsexxaren nnes, *maca* Netta ad isxeđ x řeedyan nnes.’”

¹⁵ “ ‘Minzi, xzar, ad dd-yas SIDI di tmessi, uca ikarruten nnes *ggin* am tħaryadt, ħima ad ixřef lyađab nnes s wesear u asear nnes s iħudaq n tmessi. ¹⁶ Mařar SIDI ad iħkem marra ddat ak-d idammen s tmessi d ssif uca inni i řa ittwanřen zi SIDI ad iřin d aťas. ¹⁷ *Marra* inni issqeddsen d issizzdigen ixef nsen di řemraħat awarni i yijjen, inni ittetten aysum n iřfan uřa d nnei n řmař d iyardayen, aqa marra nitni ad ttwaqđan!’, *ammu i* iqqar SIDI.”

¹⁸ “ ‘Nnec *ad xegřey* timegga nsen d ixarřiřen nsen, uca ad imsar ad ssmuney marra řegnus d iřsawen u nitni ad dd-asen ad řaren aeuři inu. ¹⁹ Necc ad ggeý řeēřamet jarasen uca ad ssekkey inni zzaysen inneymen řar řegnus, řar Tarcic, Ful d Lud, imjebbaden n řqews, řar Tubal d Yawan, řar tegzirin iggwejen, tinni war isřin řexbar xafi u war izřin aeuři inu. Nitni ad barrħen aeuři inu i řegnus, ²⁰ ad awyen aytmatwem zi marra řegnus d tawhibt i SIDI: x iysan d ikarruten, di řekrasi ittwarebbun, x isardan d iřeyman n ict n tgeerurt, řar wedrar inu amqeddes, řar Urcalim, *ammu i* iqqar SIDI inu, am mammecc ttawyen ayt n Israyil tawhibt *n řyiřet* di tqedduħt tezdig řar Taddart n SIDI. ²¹ Uřa zzaysen ad farzey *ca maħend ad iřin* d ikehhanen d ilawiyen!’, iqqar SIDI. ²² ‘Mařar am uřenna n jdid d temmurt n jdid nni řa ggeý ad bedden zzat i wudem inu’, iqqar SIDI, ‘ammu i řa *teqqim* tbedd uřa d zzariet nwem d isem nwem *zzat i wudem inu*. ²³ Ad imsar zi qae abeddi n yuyur řares ař qae abeddi nneyni u zeg wass n ssebt řares ař ass n ssebt nneyni ad dd-asen marra iwdan maħend ad yuđaren zzat i wudem inu!’, *ammu i* iqqar SIDI. ²⁴ ‘Nitni ad ffyen, ad řařen řxecbat n yeryazen nni xafi iceđdan, mařar akecca nsen eemmarř war ittmetti uřa d timessi nsen eemmarř war ttexsi. Ad iřin d nnei i marra iwdan.’”

66:5 Ica. 5:19

66:12 Ica. 49:22; 60:4

66:22 Ica. 65:17; 2 Bř. 3:13; Asa. 21:1

66:23 ‘marra iwdan’ - s Teibranit ‘marra ddat’.

66:24 ‘marra iwdan’ - s Teibranit ‘marra ddat’.

Iirmiya

Tařayit n Iirmiya

1¹ Awařen n Iirmiya, mmis n Hılqıya, zeg ikehhanen nni *iğan* di Eanatut, di temmurt n Binyamin, ² wenni ƣar dd-yusa wawař n SIDI deg wussan n ujeğid Yuciya, mmis n Amun, ajeğid n Yahuda, deg usegg^was wiss třeřřac n řehkamet nnes. ³ Yusa-dd *wawař n SIDI* ƣares uřa deg wussan n Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, ař mani ikemmeř usegg^was wiss řiřac n řidqiya, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, ařami dd-iwyen Urcalim ƣar lmenfa deg uyur wiss xemsa.

⁴ Yusa-dd ƣari wawař n SIDI, iqqar: ⁵ “Qbeř mma ggiƣ cek d aseymi deg uęeddis *n yemmac*, tuřa ssney cek, u qbeř mma dd-teffƣed zi řemřawet, aqa qeddsey cek. Necc arecçhey cek d anabi i řegnus.” ⁶ *Xenni* nniƣ “Ah, Sidi inu, SIDI! Necc war zemmařey ad ssiwřey, necc *ęad* d amezyan.” ⁷ *Maca* SIDI yarra-dd xafi “War qƣar ‘Necc *ęad* d amezyan!’, maƣar mani mma cek i ƣa ssekkey ad din trařed, u marra min d ac i ƣa umureƣ, ad *t* tinid. ⁸ War zƣaysen ttagg^wed, maƣar Necc akidek, řima ad cek fekkeƣ!” , *ammu i* iqqar SIDI.

⁹ Isswıřřed SIDI afus nnes, iřada aqemmmu inu uca inna ayi SIDI “Aqa da, Necc ggiƣ ac awařen inu deg uqemmmu nnek.” ¹⁰ Aqa da, deg wass-a ad cek arecçhey x řegnus u x tgeldawin, řima ad tqeřeed u ad thedmed, řima ad tareddğed u řima ad tƣeđřed, řima ad tebnid u ad tezzud.”

¹¹ Yusa-dd ƣari wawař n SIDI, iqqar “Min tettwařid cek, Iirmiya?” Necc arriƣ-dd “Necc ttwařıƣ ıct n tsetřa n ģewz.” ¹² Inna ayi SIDI “Cek teƣrid nıcan, maƣar Necc tteessey x wawař inu řima ad t ggeƣ.”

¹³ Yusa-dd ƣari wawař n SIDI i twařat wiss tnayen, iqqar “Min tettwařid cek?” Necc arriƣ-dd “Ttwařıƣ taydart tettnenna, abuđ nnes imeyyeř *ƣar da* zi ccamal.” ¹⁴ *Xenni* inna ayi SIDI “Zi ccamal i dd ƣa ihwa řƣar-a x marra imezday n temmurt.” ¹⁵ Maƣar, aqa da, Necc ad řaƣıƣ x marra tiwacunin n tgeldiwin n camal, *ammu i* iqqar SIDI, uca nitni ad dd-asen uca ad ssbedden řekrasi nsen ƣar wadaf n tewwura n Urcalim u đidd i marra řehƣuđ nnes i d as dd-innđen u đidd i marra tineddam n Yahuda. ¹⁶ Necc ad xasen neřqey marra řehkamet inu, x marra tuęeffna nsen: aqa semřen dayi uca ssbexxaren i irebbiten nneyni uca uđaren i min ggın ifassen nsen.

¹⁷ Cek *xenni*, řezzem tięinnatin nnek uca kkar, barreř asen marra min d ac i ƣa umureƣ. War ttneřřie zƣaysen niƣ ad cek ssneřřeƣ ztat i tiřřawin nsen. ¹⁸ Aqa da, Necc ad cek ggeƣ d tandint ifaryen *s ięebrawen* d upilar n wuzzař d řehƣuđ n nnřas đidd i marra tammurt: đidd i ijeğiden n Yahuda, đidd i řřukkam nnes, đidd i ikehhanen nnes u đidd i řęens n temmurt. ¹⁹ Nitni ad kidek mmenƣen, *maca* war cek arennyen ca, maƣar Necc akidek, řima ad cek fekkeƣ!” , *ammu i* iqqar SIDI.

1:2 2 lƣ.. 21:26; 22:1-23; 2 lƣm.. 34:1-30

1:3 2 lƣ.. 23:34; 24:17; 25:8; 2 lƣm.. 36:4,10-23; lrm. 52:1-30

1:5 Gal. 1:15

1:6 Uf. 3; 4; 6:11,29

1:8 Aęwd. 31:6,8; Ƣac. 1:5; řiz..3:9

1:9 lca. 6:6,7; lrm. 5:14

1:10 lrm. 18:7; 2 Kur. 10:4,5

1:14 lrm. 4:6

1:15 lrm. 5:15; 6:22; 10:22; 52:4,5

1:18 lrm. 6:27; 15:20

Tasřit iydaren

2¹ Yusa-dd Ƴari wawař n SIDI, iqqar: ²“Uyur, barreř deg umezzuƳ n Urcalim, ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Necc ttxarrařey dayem, di tmexsiwt icewwaren n temzi nnem, x tayri n wussan n tnexđabt nnem, umi dd ayi tedřared di řexřa, di temmurt tamessucit.³ Israyil tuƳa d amqeddes i SIDI, tamezwarut n řřabet nnes. Marra wi zzayes iccin, iddakkwař dayes řeib, iwđa-dd xasen řřar” , *ammu i* iqqar SIDI.

⁴ řřem i wawař n SIDI, kenniw zi taddart n Yaequb, d marra tiwacunin n taddart n Israyil.

⁵ Ammu i iqqar SIDI “Man řřecc nni dayi ufin ibabaten nwem ařami xafi řeyyđen uca đřaren řbařeř uca dewřen *simant nsen* di řbařeř.”⁶ u war sseqsın ‘Mani iđa SIDI, wenni i d aney dd-issuffyen zi Miřra, wenni i d aney issecnen abrid di řexřa, x ict n temmurt n řexřa d ixendraƳ, x ict n temmurt n řaƳa d tiři n řmewt, x ict n temmurt war xas iedu uřa d ijj u war dayes izdiƳ uřa d ijj n bnadem?”⁷ Necc iweƳ kenniw Ƴar ict n temmurt isseymayen řima ad zzayes tecom řřiřet d řřar. *Maca* umi dd-tiwđem *din*, aqa tessxemjem tammurt inu u tarrim tasƳart inu d jjeifect.⁸ Ikehhanen war sseqsın ‘Mani iđa SIDI?’, uca inni tuƳa iřetřan ccariea war d ayi ssinen u imeksawen eeddan xafi u inabiyyen nabben s Bael u nitni đřaren wi war ineffeen.

⁹ X uyenni Necc ad arniƳ ad mcubbceƳ akidwem, uřa ak-d iřenjiren n iřenjiren nwem ad mcubbceƳ”, *ammu i* iqqar SIDI.¹⁰ “Zwam maca Ƴar tegzirin n ayt n Kittim, aqa sekkem *ireqqasen* Ƴar Qidar, beytem uca xzarem mliř, ma imsar eemmarř amecnaw man aya?”¹¹ Ma eemmarř ibeddeř ca n řřens irebbiten nnes, *waxxa* war řin d irebbiten? řřens inu maca iwca řeezz nnes deg wemcan n min war ineffeen.¹² Iřim d ignawen x man aya, *kenniw a* ijenwan, uca gg^wedem, nxeřem ař řřarfi”, *ammu i* iqqar SIDI,¹³ “MaƳar řřens inu igga tnayen n řeyyub: Necc, řeunřar n waman iddaren, aqa nitni semřen dayes mařend ad Ƴzan anuten i yixef nsen, anuten s tazzeć i ixwan zeg waman.”¹⁴ Ma Israyil d ismeƳ niƳ d ijj ittwaru *d ismeƳ* di taddart? Mayemmi idweř i zardet?¹⁵ Ssbueruten xas wayraden imezyanen, ggin ad řřen i tmiija nsen. Nitni arrin tammurt nnes d řřarbet, tineddam nnes ttwasscemđent ařami war iqqim izeddeƳ daysent uřa d ijj.¹⁶ Eawed řeffen ayt n Nuf d Tařfanis aceqquf n uzeřif nnek.¹⁷ Ma war teggid ca manawya i yixef nnem *minzi* cem tsemřed di SIDI, AREBBI nnem am Netta indeř i cem deg webrid?

¹⁸ Řexxu, min din jaram d jar webrid n Miřra mařend ad teswed *din* aman zi Cixur, *zeg iƳzar d abarcan*? Min jaram d webrid n Accur ařami *din* i Ƴa teswed aman n yeyzar n Lfuřař?¹⁹ Tućeffna nnem ad cek tarebba u ibriden n uweddar nnem ad cem eaqben. Ssen u xzar, mammec war iřři u mečřař yarzeg aqa tsemřed di SIDI, AREBBI nnem, u war zzayi tettegg^weded!”, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řřeskarat.

²⁰ “Zi řebda tarziđ *azayřu* nnem u tcarrged iceddiyyen nnem. Cem tennid ‘War xseƳ ad ac sexxareƳ!’ Minzi x kuř řřaeedet Ƴueřan u sadu kuř tacejjart tazizawt tuđared am řqeřba.”²¹ Necc maca tuƳa zƳuƳ cem d tazayart tařurrit, d zzariet icnan ařřas. Mammec tdewřed Ƴar tseđwin n řexřa n tzayart ijarřen?²² Waxxa tessirded ixef nnem s llixiyya u tarnid ead asray s řřabun,

2:5 Mixa 6:3,4

2:8 ‘imeksawen’ - niƳ ‘iničan’.

2:8 Rum. 2:20

2:10 ‘Kittim’ - ixs ad yini ‘Qubrus’. ‘Qidar’ - ict n jjiřet n jjiwayeh n temmurt n Weeraben.

2:11 Izhd. 106:20

2:12 Aewd. 32:1; Ica. 1:2

2:13 Izři 4:15; Irm. 17:13

2:15 Ica. 5:29; Irm. 4:7

2:18 ‘Cixur’ - wanita d isem nneđni deg wemcan n ‘Nil’. Cixur ixs ad yini ‘abarcan’, minzi iƳzar n Nil idweř d abarcan zi ssibbet n ubeřae d ubaryuđ i dayes iřan.

2:18 Ica. 31:1

2:19 Ica. 3:9; Huc.5:5

2:20 ‘tacejjart’ - niƳ ‘addag’ (‘iddagen’).

2:21 Uf. 15:17; Izhd. 44:3; 80:9

ead ad teqqim řmuesiyyet nnem zzat i wudem inul!", *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

²³ "Mammec tzemmarad ad tinid 'Necc war ttwasxemjey ca, necc war đfarey ca lbaelen!' Xzar yar webriid nnem di teyzurt, eqeř min teggid, cem d tařyemt tefsus tettazzeř, tenni ittemxarwađen deg ibriden nnes! ²⁴ Aqa-tt d tayyuč n řexra, innumen di řexřa nni ittcezman arriř deg wenřar nnes umi řaj. Wi tt i řa issbedden di nnecwet nnes? Qae wi tt yarezzun war iřdiř ad issiřeř ixef nnes, ad tt yaf deg uyur n *nnecwet* nnes. ²⁵ Ĥđa ..., war ittiři uđar nnem břa tisira uřa tmijja nnem war tettizey s ufadi. Cem maca teqqared 'War i d/ War iři d / Warid ammu, eemmarř, mařar necc eecqeř di midden, necc xsey ad ten đfarey!' "

²⁶ "Am uxewwan inneřseř issedřa, ammu i řa ssedřan inni n taddart n Israyil, nitni d ijeřiden nsen d řřukkam nsen d ikehhanen nsen d inabiyyen nsen. ²⁷ Nitni qqaren i ukeccuđ 'Ček d baba!' u i weřru: Ček tejjid ayi-ddl, mařar nitni wcin ayi s weerur u war iři s uyembub, *maca* di řeřsaret nsen qqaren 'Kkar, senjem aney!' ²⁸ Mani řan řexxu irebbiten nnek, inni teggid i yixef nnek? Ejj i-ten ad dd-kkaren, mařa zemmaran ad cek fekken řar řweqt n řeřřaret nnek, mařar irebbiten nwem am leadađ n tneddam nnek, *a* Yahuda!"

²⁹ "Mayemmi akidi temcubbucem kenniw? Kenniw marra tetteđdam xafi!", *ammu i* iqqar SIDI.

³⁰ "X bařeř i wtiy iřenjiren nwem, war ttejjin ixef nsen ad areyyđen. Ssif nwem icca inabiyyen nwem am wayrad iřarřsen. ³¹ *A* kenniw, *a* jjiř n yiđa, ĥđam awař n SIDI. Ma tuřa-yi d řexřa i Israyil, niy d tammurt n tağest d tabarcant? Mayemmi *xenni* iqqar řgens inu 'Aqa neccin nennuřeř zřayek, war i dd řarek neddikwiř ead!' ³² Ma ad tettu teřzarect talwitz nnes niy *ad tettu* teřřit tahezamnt nnes *izewwqen n řemřac*? Waxxa amenni i d ayi ittu řgens inu, ařas n wissan břa řeřsab. ³³ Mečař tessned mliř ad tarzud abrid n tayri? S uyenni i tessřemded i ibriden nnem timesřayin tieeffanin. ³⁴ Uřa deg ubeřhur n warruđ nnem ufin idammen n řeemurat iđeefen izdiđen, inni war temnieđ umi ucaren *tudrin*, maca zi ssibbet n marra man aya *aqā imsar*. ³⁵ Uca *ead* teqqared 'S tidett, necc d tamezdađt, aqa lyađab nnes iheyyeđ xafi!' Aqa da, Necc ad kim carřeey, minzi teqqared 'Necc war ggij ddnub!' ³⁶ Mayemmi tettegg^wajed ařas uca tbeddřed *řebda* abrid nnem? Uřa *tammurt n* Miřra ad cem tecmet, am mammec i d am tecmet Accur. ³⁷ Uřa zi ssenni ad tegg^wejed s ifassen nnem x uzeğif, mařar SIDI inđar marra inni x tettečřed, ařami war ittiři aya uřa akidsen."

Ařayi n weeqab řar SIDI AREBBI i iřenjiren ikfaren

3 ¹ "Qqaren 'Aqa da, ijj n weryaz iğef i temyart nnes u nettat tuyur xas, tedweř d tamyart n nneyini, ma ieeddeř ad řares dd-iqeřb *xenni*? Ma war iři temmurt texmej ařas?' 'Cem maca tqeřřbed ak-d ubarru n imeddukkar, ma *xenni* tzemmarad ad řari dd-teeqbed?' ", *ammu i* iqqar SIDI? ² "Sgaeed tamuyři nnem řar řeğeudi i *x wehřben tiyarřa*, aqa da, mani war cem ssnuqben? Aqa tuyured ad teqqimed řar marra ibriden am ijj n Weerab d řexřa. *Ammu* i tfeđřed tammurt s uqeřřeb nnem d řyar nnem. ³ X uya ittwamnee/iřtef wenřar uca war dd-iwti/iccit wenřar ajuri. *Maca* cem tuřa řarem tanyart teřjar n řqeřba, war tessed ad tseđřid/ad tessedřid. ⁴ Ma zi řexxu d tsawent war d ayi tetteřřiđ 'Babal Ček d Ameddukkeř inu zi temři inu!' ⁵ Ma ad iqqim lyađab nnes ittbedda i řebda? Ma Netta ad t iřđa i řebda?' Aqa da, *ammu i* teqqared, *am*

2:22 Ayub 9:30

2:28 Ica. 2:8; Irm. 11:13

2:30 Ica. 1:5; Irm. 5:3

2:31 Mt. 23:26-39

2:32 Irm. 3:21

2:34 'zi ssibbet n marra man aya' - idammen war uzzřen ca umi řtefen iceffaren niy ixewwanen di Israyil uca nřin ten, maca idammen uzzřen umi nřin inabiyyen n SIDI (xzar 2 Ij. 21:16 u 2 Ij. 24:4). Tuřa-ten ixewwanen d idaryarřen umi eebden lařnam ifennan, war iři AREBBI i iğan i řebda.

3:1 Aewd. 24:1-4

tettegged maṛa timesṛayin nni ticeffanin u tetteṛṛsed aqa aya ieeddeṛ ad ittawg.”

⁶ SIDI inna ayi deg wussan n Yuciya “Ma teṛid min tegga *tawečmat* Israyil ikfaren? Nettat tgaēed kuṛ adrar yueṛan uca tezeṛ sadu kuṛ tacejjart tazizawt uca tegga din am ṛqehbal

⁷ Awarni ṛami tegga aya, nniṛ as ‘*Dweṛ-dd ɣaril*’, maca nettat war dd-tedwiṛ ca. *Xenni* teṛzi aya učmas iṛeddaren Yahuda. ⁸ Zriṛ, umi d as ḡfey zi ssibbet n marra man aya zi min tetteṛḡehheb Israyil ikfaren, aqa aya war issnexṛie učmas tayeddart Yahuda, *maca* nettat tuyur, tḡehheb uṛa d nettat simant nnes. ⁹ Zeg uḡehheb nnes ihewnen, tetteṛwassexmej temmurt, *mayar* nettat tezna s wezru d ukeccuḡ. ¹⁰ Di marra aya war dd ɣari teeḡib s marra uṛ nnes uṛa d učmas Yahuda tayeddart, *maca* tessniemiṛ waha!”, *ammu i* iqqar SIDI.

¹¹ *X uya* inna ayi SIDI “*Tawečmat* Israyil ikfaren, aqa tarra ixef nnes tban-dd tsegged ktar x *učmas* Yahuda tayeddart. ¹² Uyur, ṛaya awaṛen-a ɣar ccamal, ini ‘*Dweṛ-dd, a cem Israyil iḡeyyden ikfaren*’, *ammu i* iqqar SIDI. “Aṛembub inu war ittbarcin, mayar Necc ccreṛ s tmexsiwt icewwaren!”, *ammu i* iqqar SIDI. “Necc war ttiṛiṛ ttfugmey ṛebda. ¹³ Maca nsem s ṛmuesiyyet nnem, aqa tēddid x SIDI, AREBBI nnem, uca teffyed zeg webrid ɣar marra iṛezdisen ɣar ibarraniyyen, sadu kuṛ tacejjart tazizawt, *maca* war teṛim ca ɣar tmiija inu!”, *ammu i* iqqar SIDI inu.

¹⁴ “*Dewṛem-dd, a tarrawt ikfaren!*”, *ammu i* iqqar SIDI, “Mayar necc dewṛey d aryaz nwem, Necc ad kenniw qebṛey *ēawed*, iij zeg ict n tendint, d tnayen zeg ict n twacunt, necc ad kenniw awyey ɣar Ṣihyun. ¹⁵ Necc ad awem wcey imeksawen i ixs wuṛ inu, inni kenniw i ɣa yarewsen s tussna d ṛeeqer. ¹⁶ Xmi i ɣa temmarenyem deg wussan nni uca ad dd-tawyem ṛṛiḡet di temmurt”, iqqar SIDI, “ad tafed war qqaren *ead* ‘Ttabut n Ṛeahd n SIDI!’ War dd asen tettaṛi ɣar ṛbar, war tt ttidaren, war tt feqqden *ead* uca war ggur ad t sennēen ead.”

¹⁷ “Di ṛweqt nni ad inin i Urcalim ‘Ṛkursi n SIDI’, uca marra ṛegnus ad ɣares dd-nnyarwen di tṛwee n yisem n SIDI, ɣar Urcalim, uca war tṛimin gguren ca eḡahsab ṛeqsaḡet n wuṛ nsen aēeffan. ¹⁸ Deg wussan nni ad tuyur taddart n Yahuda ɣar taddart n Israyil uca nitenti ad ffyent munent zi temmurt n ccamal ɣar temmurt nni wciṛ d tasyart i ibabaten nwem.”

¹⁹ “Necc tuṛa nniṛ ‘Mammec zemmarey ad kenniw arrey d iḡenjiren inu uca ad awem wcey tammurt ieizzen, tasyart *nni iḡan d* talwitz n ṛeeskarat n ṛegnus?’ Necc nniṛ ‘Kenniw ad ɣari ṛayan ‘Babal’ uca war xafi tetteṛyeyidem *ead*’. ²⁰ S tidett, am temṛart teydar ameddukkeṛ nnes, ammu uṛa d kenniw tiydarem ayi, *a* taddart n Israyil!”, *ammu i* iqqar SIDI.

²¹ Ittwaseṛ iij n ṛḡess x tewririn iḡeccaren, anixses d tutra n ayt n Israyil, minzi nitni uyuren ibriden faṛyen uca SIDI, AREBBI nsen, ttun t. ²² “*Dewṛem-dd, a tarrawt ikfaren!*”, Necc xsey ad ssgenfiṛ akfar nwem.

“Xzar, aqa-neṛ da, neccin nusa-dd ɣarek, mayar cek d SIDI, AREBBI nney!”²³ Nican, x walu i ittraja bnaḡem zi ṛeḡeudi n *tewhibin* d ḡyareṛ x idurar. D tidett, di SIDI, AREBBI nney, aqa iḡa usenjem n Israyil. ²⁴ Ṛefḡiḡet tecca ṛxedmet n ibabaten nney, zi temzi nney: uḡi nsen d ifunasen nsen, iḡenjiren nsen d ṛhenjirin nsen. ²⁵ Neccin nezzeṛ di ṛefḡiḡet nney uca ṛehya nney tedṛa aney, mayar neccin nexḡa ak-d SIDI, AREBBI nney, neccin d ibabaten nney, zi temzi nney ɣares aṛ iḡa. Neccin war nesṛi ca ɣar tmiija n SIDI, AREBBI nney.

3:6 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

3:6 lrm. 2:20

3:12 lzh. 86:15; 103:8,9; 145:17

3:15 lrm. 23:4; Ḥiz. 34:23; Afa. 4:11

3:23 lzh. 121:1

B'ra ttubet war ittiři weeqbel

4¹ “Mařa tixed ad dd-tteeqbed, *a* Israyil”, *ammu* i iqqar SIDI, “eqeb-dd ħari, u mařa tekkxed marra nneawat n řřanam x wudem inu, war zzayi bu ttrakkwař *ead*.² Jağ s tidett, s řheqq u s tsegda, *ini* ‘*S tidett* am iddar SIDI!’ , *xenni* ad zzayes ttwabarken řegnus uca ad dayes ttwaseuřen.”³ Mařar *ammu* i iqqar SIDI i yeryazen n Yahuda u i Urcalim “Carzem iyyar ixwan i yixef nwem, *maca* war zarrcem deg isennanen. ⁴ Xetnem ixef nwem i SIDI u ssigg^wejem řeadařeyyat n wuřawen nwem, kenniw iryazen n Yahuda d kenniw imezday n Urcalim, řima asear inu war ittarezzi am tmesi, ad icmed b'ra mma izemmar uřa d ijj ad issexsi, zi ssibbet n tmeġga nwem tieffanin.”.

Ahjam zi řgens i dd-yusin zi ccamal

⁵ “Barrřem *t* di Yahuda u arrem ad *as* řren di Urcalim, inim ‘řuđem di řbuq di temmurt!’, řuyyem s tmijja ijehden, inim ‘řmunem, asem-dd řar tneddam ifaryen!’⁶ řgaeddem bandira i řihyun, war ttymim tettbedde, mařar Necc ad ssiwđey řar zi ccamal, lmuřiba d tameqqrant. ⁷ Ayrad iġaedd-dd zi cbarq *n řmargeř* nnes, amteřřay n řegnus iruř deg webriđ, iffeř-dd zeg wemcan nnes mařend ad yarr tammurt nnem d řxarbet. Tineddam nnem ad ttwareddřent ařami war *daysent* ittyimi uřa d ijj n umezduř. ⁸ S uyenni, arđem txancat n wecđan, cednem u weeddem, mařar war xaney iřeyyed řřaduq n lyađab n SIDI.”.

⁹ *Ammu* i iqqar SIDI “Deg wass nni ad imsar, aqa uř n ujeřid d uřawen n řřukkam ad asen trař taryast u ikehnanen ad nnxeřen uca inabiyyen ad tbehten.” ¹⁰ *Xenni* nniř “Ax, Sidi inu, SIDI, s tidett, aqa cek tcedmed řgens-a d Urcalim umi tennid ‘Ad řarwem yiři řehna!’ Aqa da, ssif yudef-dd ead řar řeemar *nney!*” ¹¹ “Deg wass nni ad inin i řgens-a u i Urcalim ‘Asemmiđ issecmađ zi tewririn tiqeccarin di řexřa aqa-t deg webriđ řar yeğis n řgens inu, war ittiři i uzuzzar niř i uřeffi. ¹² Ad iffeř usemmiđ ijhed x wanita zi řari. Řexxu Necc simant inu ad ten řekmey. ¹³ Aqa da, iġaedd am iseynuten uca ikarruten nnes ggin am řřaryađt, iysan nnes ttizwaren i ugider. Uct nney, neccin nettwareddeř!”

¹⁴ “Sird uř nnem zi tuezffna, *a* Urcalim, mařend ad tettwasnejmed! Mečřař ead i řa kken zeddyen ixarriřen ieffanen deg wuř nnem?” ¹⁵ Minzi tmijja tettbarreř zi Dan uca tettwaseř tecti tameqqrant *i-dd-ittqarraben* zeg idurar n lřrayim. ¹⁶ Barřem *zzayes* di Yahuda u řjem ad as řren di Urcalim, inim ‘Inni i řa iřřaren aqa usin-dd zi temmurt tigg^wej, nitni ssgaeddaden tmijja nsen didd i tneddam n Yahuda.’ ¹⁷ Nnđen as-dd am iessasen deg iyyaren, mařar nettat tyewweř xafil”, *ammu* i iqqar SIDI. ¹⁸ “Tabrit nnem d tmeġga nnem iwyen am-dd aya. Aqa-t d actab abarcan nnem, yarzeg, iřeqqef *i cem deg* wuř nnem.”

¹⁹ “*Eawen ayi*, aeddiss inu, aeddiss inu, necc ttfarfireř s řewjae, *a* iyezdisen n wuř inu, uř inu ineggez, necc war zemmareř ad seřđey, mařar ařuđi n řbuq yudef řar řeemar inu, *uct* ařuđi n umenyi.

²⁰ “Ticti x tecti!”, řuyyun, minzi marra tammurt txarreb. Deyya ttwahedmen iqiđan inu, deg warmac n webriř tjartiřin n uqiđun inu. ²¹ Ař meřmi *ead* ad twařiř bandira *n umenyi* uca ad sřey i řbuq?” ²² “Řgens inu d abuhaři, nitni war d ayi ssinen. Nitni d iřenjiren b'ra řeeqeř u war řarsen teği řefřamet. Nitni d imiyyisen mařend ad ggen řar, *maca* war ssinen ad ggen min iřebřen.”

²³ “Necc zriř tammurt, aqa da, tuřa-tt d řexřa d řxawi u war *ufiř* tifawt deg uřenna. ²⁴ Necc zriř idurar, aqa da, ttarřjin uca marra tiwirin ttenhezzant *ttrařent d ttasent i-dd*. ²⁵ Necc twařiř, aqa

4:2 Amz. 22:18; Ica. 48:1

4:4 Aewd. 10:16; 30:6; Ica. 65:5

4:7 Ica. 5:29; lřm. 2:15; 5:6

4:8 Ica. 32:12

4:14 ‘deg wuř nnem’ - s Teibranit ‘di daxeř nnem’.

4:14 Ica. 1:16

4:19 Ica. 21:4; lřm. 8:23

4:20 ‘Ticti x ticti’ - s Teibranit ‘Tarezzit x tarezzit’.

da, war din *uŕa d ijj n* bñadem, u marra ijdad n ujenna tuŕa dwin.²⁶ Necc zriy, aqa da, tammurt tearg tuŕa d řexŕa uca marra tineddam nnes ttwahedment di ssibbet n řħaduq n lyađab n SIDI.”

²⁷ Maŕar ammu i iqqar SIDI “Marra tammurt-a ad tedweř d řxarbet, *maca* Necc war ggur ad *tt* qeřęey marra.”²⁸ S uya i ŕa tecđen temmurt uca ad bbarcnen ijenwan sennej, maŕar aqa Necc nniy t, Necc ggiy xas. Necc war ndimey ca u Necc war ddikk“iřey deg wawař.”²⁹ Zi ddriž n imnayen *n yeysan* d imjebbaden n řqews tarweř tendint marra. Nitni arezzun ad dd-adfen deg izeŕran uca ad gaęeden x řejruf, tandint marra tettwajj, war dayes iqqim uŕa d ijj n umezduy.”

³⁰ “Min i ŕa tegged *xenni*, *a cem* tandint tettewaredeđ? Waxxa ad tyarđed *arruđ d* azegg“aŕ niy ad teqqned řehzut n wurey niy ad tkeřħřed tessemŕarid tiřawin nnem, aqa bařeř ad tzewwqed ixef nnem. Imeecaen ad cem sřheqqaren, ad arzun ad cem nŕen.”³¹ Maŕar necc tteřřiy tmijja, am zi temŕart ittarwen, am zeg icten řheřřar di tarwa tamezwarut, tmijja n yeęis n Siħyun, řreqqed-dd nnefs, tesswazđad s ifassen nnes *uca tesyuyyu* ‘Uct inu, maŕar řeemar inu ifna s yenni ixsen ad ayi nŕeni!’ ”

5¹ “Uyurem di dcurat n Urcalim, uca xzareme mliħ, u iřim tfetnem u arzum deg izuraj nnes, ma ad tafem iijen, ma din ijj ittegg tasegda, wenni yarezzun tidett, *xenni* Necc ad as ŕfarey *i Urcalim*. ”² Nitni qqaren ‘S tidett am iddar SIDI!’, waxxa amenni nitni tťaęan di řbařeř.”³ “A SIDI, ma war *heřřant* tiřawin nnek x tidett? Cek tewtid ten, maca war ucin ak-s řehriq, cek teqđid ten, *maca* war xsen ad ttwarebban. Nitni ggın tanyart nsen iqeřřen x wezru, nitni uęin ad dd-dewřen.”⁴ Necc nniy ‘Ah, nitni d imudrusen, tteggan tubbuheřya, minzi nitni war ssinen abrid n SIDI, tasegda n AREBBI nsen.”⁵ Necc maca ad uyurey ŕar imeqqranen uca ad kidsen ssiwřey, minzi nitni war ssinen ca abrid n SIDI, tasegda n AREBBI nsen.’ Nitni jmie *maca* aržin zzayřu, qeřęsen iseywan.”⁶ S uyenni iwwet i-ten wayrad n tagant, icarreg i-ten wuccen zi řewđat, itťhama uyiřas tineddam nsen. Kuř ijj wenni dd i ŕa iřfŕen *zi tendint*, ad t carrgen, maŕar ieeddiyyen nsen d ařas u aheřyed nsen imŕar.”

⁷ “Mammec *zemmarey* ad awem ŕfarey man aya? Iřenjiren nnek semħen dayi uca jjuęen ŕar min war ięi d AREBBI. *Řami* ten ssiwneŕ, zennan nitni, uca ssmunen s ddħas ŕar wexxam n řqeħba.”⁸ Nitni d ikidaren ieēfen ittelēen. Kuř ijj issneħniħ ŕar temŕart n wenn eŕni.”⁹ Ma war tetteiqibey x man aya?”, *ammu i* iqqar SIDI, “Niŕ war ittentiqim řeemar inu zi řęens am wanita?” ”

¹⁰ “Gaęedem x řehyuđ nnes uca hedmem ten, *maca* war ten messħem qaę zi temmurt. Qeřeem izbiren nsen, maŕar nitni war *ęin* ca n SIDI.”¹¹ Taddart n Israyil d taddart n Yahuda *maca* ydaren ayi s wařas!”, *ammu i* iqqar SIDI.”¹² “Nitni nekkaren SIDI, qqaren ‘Netta war *din* ięi, war i d aney iřeqqef řŕar, war nettwiři ssif uŕa d řaž.’ ”¹³ Inabiyyen ad dewřen am usemmiđ uca war din ięi wenni zzaysen issawařen. Ammu i d asen i ŕa imsar.”¹⁴ S uya iqqar SIDI, AREBBI n řeekarat “Minzi kenniw teqqarem awař-a, aqa da, Necc ad ggey awařen inu deg uqemmum nnek d timessi uca řęens-a *ad t ggey* d akeccuđ, uca ad ten tecc *tmessi*..

4:27 Irm. 5:10,18; 30:11; 46:28

4:30 ‘ad arzun ad cem nŕen’ - s Teibranit ‘ad arzun řeemar nnem’.

5:1 ‘necc ad as ŕfarey’ - man aya ixsen ad yini, aqa Arebbi ad iřfar i tendint n Urcalim.

5:3 Ica. 1:5; 9:12; Irm. 2:30

5:6 ‘azyar’ - niy ‘řŕabet’ niy ‘tazgant’.

5:6 Irm. 4:7

5:8 Ĥiz.22:11

5:9 Irm. 5:29; 9:9

5:10 Irm. 4:27

5:11 Irm. 3:20

5:14 Irm. 1:9

¹⁵ Aqa da, *a* taddart n Israyil, Necc ad xawem ssiwdey ijj n řgens zi řagg“aj!”, *ammu i* iqqar SIDI. “Aqa-t d řgens iwear, řgens zeg wechār uya, řgens i zi war tessined cek awar nnes, u war tfehhmed min qqaren nitni.”¹⁶ Azeebuř nnes *n fritcat igga* am ijj n wendeř yarezmen, nitni marra d ayt n bu-teyrudt. ¹⁷ Ad icc *řgens nni* řšabet nnem d weyrum nnem, ad icc iřenjiren nnem d yessim, ad icc uři nnem d řebhayem nnem, ad icc tazayart nnem d wartu nnem, *uca* s ssif ad iwwet tineddam nnem ifaryen min xef tettecřed.”

¹⁸ “*Maca* uřa deg wussan nni”, *ammu i* iqqar SIDI, “Necc war kenniw qeřřiy marra.”¹⁹ Mařa xenni kenniw teqqarem ‘Mayemmi i d aney igga SIDI, AREBBI nney, marra aya?’, *xenni* ad asen tinid ‘Am mammec kenniw d ayi tsemřem, tettsexxarem i irebbiten *iyriben* di temmurt nwem, ammu i řa tsexxarem i ibarraniyyen di temmurt war iři nwem.’”

²⁰ “Barrřem aya i taddart n Yaęqub uca jjem ad *t* řřen di Yahuda, ini ²¹ ‘Sřem i waya, *a cek* řgens abuhaři u nehrā wuř! Kenniw řarwen tiřřawin, *maca* war ttwiřin, imezzuyen, *maca* war ttesřin.

²² Ma war i d ayi ttegg“edem?”, *ammu i* iqqar SIDI, “Ma war tettexesem tettarjijim zzat i wudem inu, *i Necc* wenni iggin i řebřar ijdi d weymir, d tawřiyyet i řebda tenni war zemmarenen ad tt edun *řemwaj*. Aqa ttenhezzen, *maca waxxa amenni* war zemmarenen, tthajan, *maca waxxa amenni* war t eeddun.”²³ *Maca* řgens-a řares uř iřeyyden d iřewwřen. Nitni řeyyden *x webriđ* uca ffyen.

²⁴ Nitni war qqaren deg yixef nsen ‘Ejj aney ad negg“ed SIDI, AREBBI nney nni itticken anřar di řweqt nnes, ammu anřar n zic uřa d anřar n řexmim, wenni iřeřřan simanat itt waggen n tmeyra i neccin.’²⁵ řmuęřiyyet nwem temneę man aya uca ddnub nwem řřfen xawem min icnan.

²⁶ Wah, aqa ufin ięeffanen di řgens inu. Nitni tthaman am iyemmarenen n yejdađ. Ssbeddan taxceft ineqqen, arzun ad řřfen iwdan.”²⁷ Am řeqfez iccur s iřdađ, ammu tudrin nsen ccurent s řyecc. Zeg uya dewřen nitni d imeqqaranen d ayt n bu-wağřa.”²⁸ Aqa nitni tuffen s tadunt, aqa-ten d iřraymiyyen, *s tmeğga nsen* sseeddun nitni timeğga tieeffanin ařřas. War řekkmen s řheqq di ddeewet, uřa di ddeewet n uyujiř, waxxa amenni nitni feřřen. Eawed war řekkmen x tesyart n imezřađ.”²⁹ Ma war tteiqibey x man aya?”, *ammu i* iqqar SIDI, “Niř ma war iřeğef řeemar inu zi řgens am wanita?”³⁰ Min ittenexřaenen u min iğan d nnei aqa imsar di temmurt.”³¹ Inabiyyen ttnabben s ixarriqen uca ikehhanen tteğęden sadu ufus nsen, uca řgens inu ittens i-t ammu. Min i řa teggem xmi dd i řa yaweđ qeřřu?”

6¹ “Siwđem ixef nwem di řaman, *a* ayt n Binyamin, zi řwest n Urcalim, uca řuđem di řbuq di Taquęa. Sgaęedem acenyal *s dđexxan* zi Bayt-Ha-Karim, minzi issig“ad řřar zi ccamal, lmuřiba d tameqqrant.”² Tamyart icnan icewwaren, yeğis n řihyun ad tt hellkey.”³ Iničan ad řares dd-asen s řimiriwin nsen, nitni ad as-dd qewwaren am i řa wten iqiđan *nsen* xas, kuř ijj ad yarwes di tesyart nnes.”⁴ Qeđdsem amenyi didd nnes, kkarem uca jjem aney ad *yares* ngaęeed s uziř. Uct xaney, mayar ass eřayen iędu, minzi tiřiwin n tmeddit tšarrřent-i-dd.”⁵ Kkarem, jjem aney ad ngaęeed s ģiřet uca ad nehdem řeqsur nnes!”⁶ Mayar ammu i iqqar SIDI n řeskarat

5:15 Aęwd. 28:49; Irm. 1:15; 6:22

5:17 Lawi 26:16; Aęwd. 28:31,33

5:18 Irm. 4:27

5:19 Irm. 16:10

5:21 Ica. 6:9

5:22 Ayub 38:10,11; Izhd. 33:7; 104:9

5:24 Aęwd. 11:14

5:28 Aęwd. 32:15; Ica. 1:23; Zak. 7:10

5:29 Irm. 5:29; 9:9

5:31 Irm. 14:18; 23:25,26; řiz..13:6

6:1 Irm. 1:13,14

“Qessem ticejjura, sbeddem acbar i řehřaret didđ i Urcalim. Ta d tandint i ggur ad tettwaæaqeb, aqa-tt ddeğ d řwest nnes marra. ⁷ Am wanu ittejjja aman nnes ttbeqbuqen, ammu i tettejjja *Urcalim* ad ibbeqbeq min war iřřin. Leunf d areddeğ ttwasřen dayes, řehřac d teyyita řebda zzat i tiřřawin inu. ⁸ Ejj i cem ad ttwawebbxed, *a* Urcalim, řima řeemar inu war xam tettemsebđi, řima war cem ttarriř d řxarbet, d tammurt ixřan zeg imezday.”

⁹ Ammu i iqqar SIDI n řeskarat “Am tzayart ad řeqđen min iqqimen n Israyil s cđaret. Arr afus nnek řar tseđwin, am wenni iřeqqđen ađiř. ¹⁰ Wi řar i řa ssiwřey niř umi i řa eẽřmey Necc, *řima* ad iseř? Aqa da, amezzuř nsen, war ittwaxten, *ařami* war zemmarenen ad sřen i walu. Aqa da, awařen n SIDI ttafen *ten* d ahecci, war ten řdijen. .

¹¹ S uyenni necc ccureř s wesear n SIDI, aqa uřřey ad t meney. Zeğee *asear nnek xenni* x iřenjiren deg webrid uřa x umuni n iřudriyyen, mařar aryaz d temřart ad ten řebbsen, ammu uřa d amřar d uessar. ¹² Tudrin nsen ad dewřent i inneyni, jmie ak-d iřwicen, uřa d timřarin, mařar Necc ad swizzđey s ufus inu đidd imezday n temmurt-*al*”, *ammu i* iqqar SIDI. ¹³ “Mařar zeg umeřřan ař ameqqran arezzun marra nitni tizi nsen uca zeg unabı ař akehhan marra tcemmet.

¹⁴ Tarezzit n řgens inu xsen ad tt ssengen s řehwen, qqaren ‘Řehna, řehna!’, maca war din iği řehna. ¹⁵ Ma ad seđřan nitni, minzi ttegggen jjeifect? Nitni war ttseđřin ca, řehya war t ssinen. S uyenni nitni ad wđan jar inni iweřřan, řar řweqt nni ad zzaysen xeřřey ad nnqarđen!”, *ammu i* iqqar SIDI.

¹⁶ Ammu i iqqar SIDI “Beddem řar ibriden, uca řdam, seqsam x ibriden n wečarř uya, mani iğa webrid nican uca uyurem xas, *ammu i* řa tafem arrařet i řeemar nwem!” Nitni *maca* qqaren “Neccin war *xas* neggur!” ¹⁷ “Nec ggiř awem iẽessasen, nniř ‘Sřem i uřuđi n řřayřa!’, *maca* nitni qqaren ‘Neccin war *yares* neshessi ca!’

¹⁸ S uyenni sřem, *a kenniw* řegnus, uca ssnem min din jarasen, *a cem* a tamesmunt! ¹⁹ Seř, *a* tammurt, aqa da, Necc ad ssiwđey řřar *d ameqqran* x řgens-a, řřiğet n inwayen nsen ticeffanin, mařar nitni war xezwaren ca řar wawařen inu uca nnđaren Ccarica inu. ²⁰ Min d ayi i řa iğg jřawi zi Caba d uřanim uřemmum ittřuřen zi temmurt tiggweř? Tiřarřa n wecmađ nwem war ttwařemřent u tiřarřa nwem war i d ayi ejibent.”

²¹ S uya *ammu i* iqqar SIDI “Aqa da, necc ad ggeř i řgens-a tiẽenkrifin uca nitni ad daysent nnqarđen jmie ak-d ibabaten d iřenjiren, ařar d umeddukkeř nnes, nitni ad ttwahellken.”

²² Ammu i iqqar SIDI “Aqa da, ad dd-yas řgens zi ccamal, řgens d ameqqran ad ittwařařa zeg ineggura n temmurt. ²³ Nitni třřen řqews d weřric, *aqa-t d řgens* iwear, war arreřmen. Ddriz nsen iğga am zžhir n řebřar uca nitni nyin x yeysan. Am weryaz n umenyi ammu i issbedd netta ixef nnes đidd nnem, *a* yeğis n řihyun!” ²⁴ “Neccin nesřa xas řexbar, arxun aney ifassen nney, iřqef aney unedqef, řehřiq am n temřart ittarwen. ²⁵ War tteffřem řar barra řar yeyřar, war ggurem deg webrid, mařar *aqa din* ssif n řeẽdu, tiggwudi aqa-tt mani mma! ²⁶ *A* yeğis n řgens inu, beyset ixef nnem s txancet *n wecđan* uca szuzzar xam taẽejřajt, ceđnet am x uyenni n mmis nnem, řuyy s řuyyit d tamarzagt, mařar deřya ad xaney dd-yas umteřřay.”

²⁷ “Nec ggiř cek d řřumet n teessast di řgens inu, amecnaw lqelẽa, řima ad tessned abrid

6:9 Ica. 24:13

6:10 Irm. 7:26

6:12 Aewđ. 28:30

6:13 Ica. 56:11; Irm. 8:10

6:14 qqaren ‘Řehna, řehna!’, maca war din walu řehna.’ - man aya ixs ad yini ‘qqaren ‘Mliř, mliř!’, maca war din walu mliř’.

6:14 Irm. 8:11; řiz..13:10

6:16 Mt. 11:29

6:20 Ica. 1:11; 66:3; Eam. 5:21; Mixa 6:6-8

6:22 Irm. 50:41,42,43

6:24 Irm. 4:31; 49:24; 50:43

6:26 Irm. 4:8

nsen uca ad dayes tarzud.”²⁸ “Nitni d inni ikfaren marra zi markat iwæaren, gguren ttennden di temmurt ttceqqafen, nitni d nnhas d wuzzař, marra idsen d ayt n bu-imurđas.”²⁹ Arrabuz icmeđ, řexfif tecca t tmesi, *maca* di řbařeř issefsi ufessay ammu s wecđar, ieffanen war zemmaren ad ttwafarzen. ³⁰ Qqaren as ‘nnuqart immenđaren’, mayar inđar i-ten SIDI.”.

X mammec issawař Irmiya di Zzawect Iqeddsen

7¹ Awař nni dd-iffyen zi SIDI řar Irmiya, iqqar: ² “Bedd di tewwart n Taddart n SIDI uca řaya dinni awař-a, ini ‘Sřem awař n SIDI, *a* Yahuda marra, kenniw inni ittadfen zi tewwura-ya řima ad tsejdem i SIDI. ³ Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil: Eedřem ibriden nnem d tmeġga nwem, *xenni* Necc ad kenniw sszedyeġ deg wemcan-a. ⁴ War ttcařem x wawařen n ixarriqen am teqqarem ‘Zzawect n SIDI, Zzawect n SIDI, Zzawect n SIDI, aqa-tt d ta zeema!’⁵ Maca mařa teedřem ibriden nnem d tmeġga nwem nican, mařa s tidett tetteggem s řřeqq jar weryaz d umeddukkeř nnes, ⁶ war řeřřarem abarrani, ayuřiř d tajač u war ssizziřem idammen imezdagen deg wemcan-a u war đeffarem irebbiten nneyni i uđeyyee nwem, ⁷ *xenni* necc ad kenniw sszedyeġ deg wemcan-a, di temmurt i wciġ i ibabaten nwem, zi řebda ař řebda. ⁸ Aqa da, kenniw tettcařam x ixarriqen nni war ineffen di walu. ⁹ Tettacarem, tneqqem, tzennam, tettjaġam zzur, tettqeddamm tiwhibin n řebxur i Bael u tđeffaram irebbiten nneyni nni war te ssinem, ¹⁰ uca *xenni* ad dd-tasem tbeddem zzat i wudem inu di Taddart-a min xef ittwarreħ s Yisem inu, teqqarem ‘Necin nettwassenjem!’, u *xenni* tetteawadem tetteggem marra jjeayef-a? ¹¹ Ma tedweř Taddart-a min xef ittwarreħ Isem inu d ifri n ixewwanen di tittawin nwem? Aqa da, Necc zřiy t mliħ! ” , *ammu* i iqqar SIDI. .

¹² “Minzi uyurem *maca* řar wemcan n Tzeddiyt inu di Cilu mani tuřa jjiġ izdeġ Isem inu deg umezwaru. Xzarem min zzayes ggiġ zi ssibbet n řřar n řgens inu Israyil. ¹³ *Xenni* řexxu, minzi kenniw teggim marra timeġga-ya”, *ammu* i iqqar SIDI, “u Necc ssiwřey akidwem zeg umezwaru *maca* kenniw war teřim ca, u Necc řařiy-dd xawem, *maca* kenniw war dd-tarrim, ¹⁴ *s uyenni* Necc ad ggeġ ak-d Taddart-a min xef ittwarreħ Isem inu *u* min xef tettcařam, u ak-d wemcan-a nni wciġ i kenniw d ibabaten nwem, am mammec ggiġ ak-d Cilu. ¹⁵ Necc ad kenniw ndareġ zi zzat n wudem inu, am mammec ndareġ marra aytmatwem, marra zzariet n Ifrayim.”

¹⁶ “Cek *maca*, war ttzaġa ca i řgens-a u war sgaeed *tmijja nnek* řima ad trud niġ ad tzaġed u war ttiġimi-dd ad ayi třeccmed, mayar Necc war ggur ad řarek dd-sřey. ¹⁷ Ma war tettwiřid min tteġgen nitni di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim? ¹⁸ Iřenjiren ssmunam akeccuđ, ibabaten *nsen* ssraqqan timessi, u timřarin tteggwent arecti řima ad sswejdent tifiđiřin i tjeġidit n ujenna u řima ad farřyent tiwhibin n useyyeb zzat i irebbiten nneyni mařend ad ayi searen. ¹⁹ Ma searen ayi?”, iqqar SIDI? “Ma war t tteġgen i yixef nsen i řefđiřet n simant nsen?” ²⁰ “S uyenni”, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI, “aqa da ad ittwarreħ řyađab inu d wesear inu x wemcan-a:

6:28 řiz..22:18

6:30 Ica. 1:22

7:3 Irm. 7:3; 18:11; 26:13

7:5 Irm. 5:28

7:6 Ica. 10:1,2; 59:7

7:11 Mt. 21:13; Mk. 11:17; Lk. 19:46

7:12 1 řam. 4:11; Izhd. 78:60

7:13 ‘zeg umezwaru’ - s Teibranit ‘ssiwřey akidwem umi tuřa-yi ttfaġey zic’

7:13 2 Irm.. 36:15; Awřn. 1:24; Ica. 65:12; 66:4; Irm. 7:21-28

7:16 Uf. 32:10; Irm. 11:14; 14:11

7:18 Ica. 65:11; Irm. 8:2; 19:13; 44:19; Irm. 44:19

x iwdan, x imuddaren, x tcejjura deg iyyar u x řyığeť n wudem n temmurt. Ad yareqq *wah*, u war *izemmar* ad ittwasseksi.”

²¹ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil “Smunem tiyarřa n wecmađ nwem ak-d tiyarřa nwem uca ccem aysum. ²² Mařar deg wass nni di ten ssuffyeř Necc zi temmurt n Miřra, war ssiwřeř ak-d ibabaten nwem mařend ad asen weřřiy x tiyarřa n wecmađ d tiyarři. ²³ Maca Necc umureř tamesřact-a umi nniř “Sřem-dd řar tmijja inu, *xenni* Necc ad awem iřiy d AREBBI u kenniw ad ayi tiřim d řgens u ad tuyurem di abrid marra nni d awem i řa umureř mařend ad tiřim mliř!” ²⁴ Nitni *maca* war řřin u war d ayi wcin umezzuř, *maca* nitni đfaren ixarřiřen d řeqsařet n wuř aeefan nsen, u nitni dewřen řar đeffar, war iři řar zzat. ²⁵ Zeg wass nni di ffyen ibabaten nwem zi Miřra ař ass-a, ssekkey-dd řarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen. ²⁶ Nitni war řari řřin u war d ayi wcin amezzuř. Nitni arnin di řeqsařet mahu ibabaten nsen. ²⁷ Ad kidsen tessawařed marra awařen-a, *maca* nitni war d ak ttesřin ca. Cek ad asen třayid, *maca* war xak dd-ttarrin. ²⁸ S uya ini asen “Wa d řgens i war ittesřin řar tmijja n SIDI, AREBBI nnes, u war ittejijn ixef nnes ad ittwawebbx. Aqa tidett tettwaređdeř u tettwaqess zeg uqemmum nsen!”

²⁹ “Heff acewwaf nnem uca nđar i-t, wwet s igejduren x řegeudi *mani ttwehhbent tewhibin*, mařar SIDI inđar jjiř min xef idduqgez *ufugem nnes*, uca iija i-t. ³⁰ Mařar iřenjiren n Yahuda ggin min *iřan* d aeefan di tiřtawin inu!”, *ammu i* iqqar SIDI. “Nitni ssbedden nneawat nsen n řřanam di Taddart min xef ittwařaya s Yisem inu mařend ad tt ssxemmjen. ³¹ Nitni ssbedden řegeudi n Tufat *mani ttwehhben tewhibin*, d *tenni iřan* di Teyzurt n mmis n Hinnum, řima ad sscemden iřenjiren d řenjirin nsen di tmessi, min eemmarř war d asen umureř d min eemmarř war d ayi dd-iddaren řar řbař.” ³² “S uya, aqa da, ad dd-asen wussan,” *ammu i* iqqar SIDI inu, “war d as třayan ead Tufat niř Tayzurt n mmis n Hinnum, maca Tayzurt n Tmenyiwt, uca di Tufat ad neđřen *imettan*, minzi mani nneyni war din amcan. ³³ Řxecbat n řgens-a ad dewřent d macca i ijadđ n ujenna u i řmař n yeyyar uca uřa d ijj war ten issiggwid. ³⁴ Zi tneddam n Yahuda u zeg ibriden n Urcalim ad ssbeddeř tmijja n usřiwrřiř d tmijja n řefrařet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, mařar tammurt ad tedweř d řxarbet.”

8¹ “Di řweqt nni”, *ammu i* iqqar SIDI, “ad ssuffyen ixsan n ijeřiden n Yahuda, ixsan n řřukkam nsen, ixsan n ikehhanen nsen, ixsan n inabiyyen nsen d yexsan n imezday n Urcalim zeg imeđřan nsen. ² Ad bezzeen *ixsan* i tfuct d tziri u i marra itran n ujenna, inni tuřa ttexsen, inni umi tuřa ttsexxaren, inni tuřa iđeffaran d yenni tuřa zzaysen arezzun cwar d yenni umi tuřa ttađaren. War ten dd-yarřwen, war ten neřřřen, *maca* ad iřin d řeyřar x wudem n temmurt. ³ Nitni ad xsen řmewt x tudart jar marra inni iqqimen zeg yenni ittwasnejmen n twacunt-a taeefant, di marra imucan mani *řan* inni ittwasnejmen, mani xasen uzzřeř Necc!”, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.

7:21 Ica. 1:11; Irm. 6:20; Eam. 5:21

7:23 Uf. 19:5; Lawi 26:12; Aewd. 6:3

7:24 Irm. 2:27; 3:17; 16:12; 32:33

7:26 Nař. 9:17,29; Irm. 17:23; 19:15

7:28 Irm. 5:1,3

7:29 Ayub 1:20; Ica. 15:2; Irm. 16:6

7:31 ‘řar řbař’ - s Teibranit ‘řar wuř’.

7:31 2 Ij.. 23:10; Irm. 2:23; 19:5,6

7:33 Aewd. 28:26; Irm. 34:20

7:34 Ica. 24:7; Irm. 16:9; 25:10; řiz. 26:13; Huc. 2:13

8:2 Irm. 7:18; 19:13

⁴ Ini asen “Ammu i iqqar SIDI ‘Ma ad wdan ař i ęa qqimen war ttekkaran *ead*? Ma ad *xafi* ęeyyden u war dd-tteiqqiben? ⁵ Mayemmi ięeyyed řgens-a, Urcalim *tanita*, řebda *zzayi*? Nitni cebbaren deg wecmat, ugin ad ęari dd-dewřen. ⁶ Necc sşhessey, sřiy: min ssawařen war ięi amenni, uřa d iijen war indim x řęar nnes, ad yini: Min ggię? Kuř iij iqqim ittazzeř am uyis ittazzeřen ęar umenęi. ⁷ Uřa d abellarj deg ujenna issen ikuden ittwaggen nnes. Tajlilleřt d tfařęest nni ittawen deg wenned, řđant řmijař n twasit nsent, řgens inu *maca* war issin řęukm n SIDI. .

⁸ Mammec teqqarem: Neccin d imięisen d Ccaria d SIDI aqa-tt akidney! S tidett, aqa da, řeqřem n ixarrięen n imariren igga *Ccaria* d axarrię. ⁹ Imięisen ttseđęan, tteggweden uca ttwaęebbsen. Aqa da, nņdaren awař n SIDI, *xenni* mammec i teęa tiyiť i ęarsen?

¹⁰ S uyenni ad wceę timęarin nsen i inneęni, iyyaren nsen i yenni i ęa ięewwsen *tammurt*, maęar zeg umeęyan ař ameęqran arezzun marra nitni tizi nsen, uca zeg unab i akehhan marra d icemmaten. ¹¹ Tarezzit n řgens inu xsen ad tt ssęenfan s řehwen, qqaren: Řehna, řehnal, maca war din ięi řehna. ¹² Ma ad seđęan nitni, minzi tteggan jjeifect? Nitni war ttseđęin ca, řehęa war t ssinen. S uyenni nitni ad wdan jar inni iweřęan di řweqt meřmi zzaýsen i ęa xeřfey ad nņęarden! ”, *ammu i iqqar SIDI*. ¹³ “Necc ad ten řeqdeę qae!”, *ammu i iqqar SIDI*, “War iqqim *ead* uđiř ęar tzayart u war teqqim *ead* tazart ęar tcejjart n wartu, *ead* tifrays wđant. Necc ad ęarsen awęey inni xasen i ęa ięefsen.”.

¹⁴ “Mayemmi da neqqim? Smunem ixef nwem, eji aneę ad nadeř d tneddam ifaryen uca ad din nesęar. Aqa SIDI, AREBBI nney, yarra aneę ad nesęar uca iwca aneę aman ismumen maęar nexđa x SIDI. ¹⁵ Nessittim di řehna, *maca* war din min işebęhen, di řweqt n usęenfi, *maca* aqa da, *myir* anexřie. ¹⁶ Zi Dan ittwaseř usařart n yeýsan nnes, zeg wesneęneę n yeýsan nnes tenhezza marra tammurt. Nitni ad dd-asen ad cęen tammurt d řęięet nnes, tandint s imezday nnes. ¹⁷ Maęar aqa da, Necc ad ssekkey jarawem ifięran, ifięran n arrhaj, akidsen war ineffeę ueęzzem. Ina ad kenniw zeefen!”, *ammu i iqqar SIDI*.

Řehřiq deg wuř n Irmiya

¹⁸ “Amřad inu aqa idweř d ađan, uř inu yuęeř deg ixef inu. ¹⁹ Aqa da, řęess n ięuyyan n yeęis n řgens inu zi temmurt tiggwęj. ‘Ma SIDI war ięi di řihyun, ma war dayes yeęi ujeęid nnes?’ ”

“Mayemmi i d aýi searen s řexęařat nsen ineqęen, s laşnam nsen ifennan n ibarraniyyen?”

²⁰ “Teędu tmeýra, iffeę unebdu, *u* neccin ead war nenjim.” ²¹ “Necc ttwarzię zi ssibbet n tarezzit n yessis n řgens inu. Necc ardeę arruđ d abarcen, icebbar dayi unexřie. ²² Ma war din ięi balsam di Jilead? Ma war dinni ięi umesęenfu? Mayemmi war inniđ uyezzim n yeęis n řgens inu? ²³ Ax, mři azeęif inu maca d aman, tiřę inu d řęunşar n imeřęawen, *xenni* aziř d řiřet iři ruę necc x yenni ittwassnuqęben n yeęis n řgens inu.”.

8:7 Irm. 5:4,5

8:10 Ica. 56:11; Irm. 6:12,13,14,15

8:13 Ica. 5:1-7; Mt. 21:19; Lk. 13:6-9

8:14 Irm. 4:5; 9:15; 23:15

8:15 Irm. 14:19

8:16 Irm. 4:15

8:17 Izhd. 58:5,6

8:21 ‘tarezzit’ - ixs ad yini ‘ayezzim yarezmen’ wenni dd-yusin ak-d ddnuř n řgens n Israyil d Yahuda d imezday n Urcalim minzi war xsen ad dewřen ęar Arebbi. Xzar eawed Ica. 1. S wawař ‘tarezzit’ iceęyar unab i Irmiya eawed ęar uweřęu i dd-yusin ęar Urcalim s ufus n ujeęid n Babil i x issawař Irmiya deg wudem-a n řectab n Irmiya.

8:22 Amz. 37:25; Irm. 46:11; 51:8

8:23 Ica. 22:4; Irm. 4:19

Acetci n SIDI AREBBI

9¹ “Ax, mři ɣari tazeddiyt di řexřa i imsebriden, *xenni* iři semħey di řgens inu, uyurey, maɣar nitni marra d izennayen, amuni n iyeddaren.”

² “Nitni ssqeqđen iřes nsen, řqews *iccur* s ixarriqen, nitni dewřen d ayt n bu-teɣruđt di temmurt, *maca* war *daysen* bu řmanet. Nitni uyuren zi teeřfant ɣar wečmas, Necc *maca* war d ayi ssinen cal”, *ammu i* iqqar SIDI. ³ “Ejj kuř ijj ad iħđa ixef nnes zeg umeddukkeř nnes, war ttičřem uřa x tawmat, maɣar kuř tawmat tettegg myir acmat uca kuř ameddukkeř ittenneđ am ittceqqaf s řhard nnes. ...

⁴ Kuř ijj ittyarra ameddukkeř nnes, war qqaren ca tidett. Nitni sseřmaden i yiřes nsen ad issxarreq, nitni ssahařen ixef nsen s min war isegğden. ⁵ Tazeddiyt nnek tbedd di řwest n wecmat.”

“S wecmat *nSEN* eewwřen ad ayi ssen!”; *ammu i* iqqar SIDI. ⁶ S uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat “Aqa da, Necc ad ten ssfesyeɣ u ad ten jarrbey, maɣar mammec i ɣa ggeɣ ad kkarey *xenni* ak-d yeğis n řgens inu?

⁷ Iřes nsen amecnaw řřitca n řqews ineqqen, aqa issawař s wecmat. S uqemmum nnes kuř ijj issawař x řehna ak-d umeddukkeř nnes, *maca* deg wuř nnes issewjad taxceft. ⁸ Ma war zzaysen xeğfeɣ zi man aya?”, *ammu i* iqqar SIDI? “Ma war ixeggef řeemar inu zi řgens am wa?” ⁹ “Necc ad ruɣ, ad ssgaedeɣ tyuyyit n uweħweħ x idurar d yezři s igejduren x dđmani n tarewsa, maɣar ttwacemđen ařami uřa d ijj war ssenni dd-ittekk u war ttesřin řħess n tħimriwin ead. Zeg ijdad n ujenna ɣares ař řmar *marra* arewřen, kkaren uyuren.”

¹⁰ “Ad arrey Urcalim d izellijen n wezru, d amcan n udurri i yefisen n řexřa, uca tineddam n Yahuda ad tent ggeɣ d řxirbet nni di war izeddeɣ uřa d ijj.” ¹¹ “Wi iğan d aryaz amiyiş, aqa ad iħaka deg uya, u wi i ɣar issiweř uqemmum n SIDI, ejj i-t ad *zzayes* ibarreħ! Mayemmi tettwarreb tammurt, tettwassecmeđ am řexřa ařami uřa d ijj war tt ittcuqi?” ¹² SIDI inna “Řami arxun nitni zi Ccariea inu tenni d asen wciɣ zzat i uyembub nsen, u war sřin ɣar tmijja inu u war tt đřaren,

¹³ *maca* đřaren řeqsaħet n wuř *n yixef* nsen uřa d Ibaelen amecnaw min d asen sseřmaden ibabaten nsen.” ¹⁴ S uyenni, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil “Aqa da, Necc ad wceɣ cciħ i řgens-a ħima ad t ccen uřa d aman n arrhaj ħima ad ten swen. .

¹⁵ Necc ad ten sszuzzareɣ jar řegnus nni war ssinen nitni, war iği nitni uřa d ibabaten nsen, u Necc ad xasen ssekkey ssif ɣares ař ten qđiy.”

¹⁶ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat “Hđam, řřam-dđ i temɣarin i wecđan maħend ad dd-asent, uca jjem uřa d timɣarin timiyisin ad dd-asent!” ¹⁷ “*Necc nniy, wah*, jjem tent ad deyyant u ad ssgaedeđent yuyyit n wecđan xaneɣ ař dd-azzřent titřawin nney s imeřřawen d waman ad dd-hwan x wabriwen. ¹⁸ Maɣar tyuyyit n wecđan sřin as-dđ zi řihyun ‘Ax, mammec nettwaredeğ, neccin nessedħa ařřas maɣar tuɣa xaneɣ ad nekkar ad nesmeħ di temmurt nney, maɣar tizeddiyin nney hedmen tent.’

¹⁹ Sřem xenni i wawař n SIDI, *a* timɣarin, ejj amezzuɣ nkent ad ikiş awař zeg uqemmum nnes. Sřemdent issitkent ad ceđnent uca kuř tamɣart i tmeddukkečt nnes mammec i ɣa inint izřan s igejduren.

9:1 Irm. 5:7,8

9:2 Ica. 59:4,13,15; Irm. 6:7

9:3 Irm. 6:28

9:7 Izhd. 12:3; 28:3; 120:4; Awřn. 30:14

9:8 Irm. 5:9,29

9:10 Irm. 10:22

9:14 Irm. 8:14; 23:15

9:15 Lawi 26:33

²⁰ Minzi řmewt tgææed-dd zi řekwazi nney, yudef-dd di řeqsur mařend ad iqđeë iřenjiren imezyanen zeg ibriden, d iřudriyyen zeg wazzaryen.”

²¹ Siweř, *ammu* i iqqar SIDI

“Řxecbet n bnadem ad tewđa am řeyřar x yeyyar u amecnaw taqebbiđt *n imendi* awarni i ucewwar nni war t i řa ijarwen uřa d ijj.”

War din wi isekkwam am SIDI

²² Ammu i iqqar SIDI “Iři amiřis war ittfeyyic s tiřit *n yixef nnes* uřa d bu-jjehd war ittfeyyic s jjhed nnes, bu-wařra war ittfeyyic s wařra nnes.” ²³ Maca wenni ittfeyyacen, ejj i-t ad issemyar belli netta řares řefhamet u issen ayi, belli Necc d SIDI nni itteggan s tmexsiwt icewwaren d řheqq d tsegda di temmurt, mařar timesřayin-a tteejbent ayi!”, *ammu* i iqqar SIDI. ²⁴ “Aqa da, ad dd-asen wussan”, *ammu* i iqqar SIDI, “aqa Necc ad xeřfeř zi marra inni ixetnen, *maca waxxa amenni* řarsen *ead* řeedařyet, ²⁵ zi Miřra d Yahuda d Idum d ayt n Eammun d Mu’ab d marra inni ittħeffan acewwaf řar řřruřa *n tmarť d tenyart*, inni izeddyen di řexřa, mařar marra řegnus war ittwaxetnen, maca marra taddart n Israyil aqa *war ittwaxten*, řarsen řeedařyet x wuř.”

10 ¹ Šřem awař i zi řarwem dd-issawař SIDI, *a* taddart n Israyil! ² Ammu i iqqar SIDI “War řřemmdem abrid n řegnus i yixef nnek u war ttneřřieem zi řeëřamat n uřenna, waxxa řegnus ttneřřæen zzaysent.” ³ Mařar min zi ttweřřan řegnus ad ifna, minzi aqa aya d akeccuđ nni dd-qessen zeg weřyar, d řxedmet n ifassen n bu-řřenet nni t igga s imeydi n wemziř. ⁴ Zewwqen tt s nnuqart d wureř, s imesmiren d ifđisen smetnen tt *ařami* war teqqim tette nxuxuř. ⁵ *Řexyařat-a aqa-ten* amecnaw ameyđa i dd-iffřen zi řřabřa n usuyday, war zemmaran ad ssiwřen, *ittxeřřa* ad ten arbun, minzi war zemmaran ad uyuren. War zzaysen teggwedem ca, mařar nitni war zemmaran ad ggen min iæeffnen, u *war zemmaran* ad ggen min iřebħen.”

⁶ “Uřa d ijj mma am Cek, *a* SIDI! Cek d ameqqran u isem nnek d ameqqran s jjehd. ⁷ Man wen war Cek itteggwiden, *Cek, a* Ajeřid n řegnus? Minzi aya yusa-dd xak, mařar řar marra imiřisen n řegnus u di marra tageldit nsen uřa d ijj mma am Cek.”

⁸ “Aqa-ten *jmie* d ifyar d ibuhařiyyen, *minzi* řayuri n *řexyařat* ibetřřiren *teffey-dd* zeg ukeccuđ *waha*. ⁹ Iwyen-dd nnuqart ittwabezzæen zi Tarcic d wureř zi Uřaz, řxedmet n uřrayfi uřa n ifassen n wemziř n wureř. Arruđ nsen *n ifiřan* idehmaniyyen d arjuwaniyyen, marra *řexyařat* ggin ten yeryazen imiřisen.”

¹⁰ “SIDI AREBBI d Tidett, Netta d AREBBI iddaren, d Ajeřid n řebda. Tammurt ttenhezza s uduqqez n řyađab nnes uca řegnus war zemmaran *ad ksen* asxeđ nnes.”

9:21 Irm. 7:33

9:22 1 Kur. 1:31; 2 Kur. 10:17

9:25 Lawi 26:41; Rum. 2:28,29

10:3 ‘azyar’ - niř ‘řyabet’ niř ‘tazgant’.

10:3 Ica. 44:14-17

10:4 Ica. 41:7

10:5 Izhd. 115:5; Ica. 41:23; 46:1,7

10:6 Izhd. 86:8,10

10:7 Asa. 15:4

10:8 Ica. 41:29; Ĥab. 2:18; Zak. 10:2

¹¹ “D man aya d asen i ya tinim ‘Irebbiten nni war iggin ajenna uŕa d tammurt, nitni ad ttwaqđan zi temmurt d sadu ajenna.’ ”

¹² “Netta *maca* igga tammurt s jhed nnes, igga ddunnit zi tiyit u s řefhamet nnes issuyda ajen na..¹³ Āami ittejja tmijja nnes ad t sřen, *xenni tegga* am ucarcur n waman deg ujenna. Iseynuten issgaeđad i-ten zeg ineggura n ddunnit, ittegg assam ak-d wenžar uca issekka-dd asemmiđ zeg ixammen n txubay nnes.”

¹⁴ “Kuř bnadem d agarruđ, bŕa tussna, kuř amziř n wurey ittseđđha zi ssibbet n řexyar ineqcen *i igga*, maýar řexyař nnes ifesyen d ixarriqen, war dayes *iđi* buhbeř..¹⁵ *Řexyařat n řřanam* aqa fennan nitni, aqa-ten d timesřayin n tseđđac. Di řweqt mani ten i řa eqabn, ad fnan.”

¹⁶ “Tasyart n Yaequb war teđi amecnaw *tasyart* nsen, minzi Netta d wenni ikewwnen / icekřren marra, uca Israyil d taqbič n tesyart nnes, aqa SIDI n řeskarat d Isem nnes.”

Abarreĥ s tmeĥebbast n Yahuda

¹⁷ “Sarweř sseřcet zi temmurt nnem, *a cem* tamýart nni izeddyen di lqelea!”¹⁸ Maýar ammu i iqqar SIDI “Aqa da, twařat-a ad ndarey imezday n temmurt ýar řaggwaj uca ad asen dd-awyeý di řehřaret, ĥima ad ttwařřfen!”¹⁹ “Uct inu zi ssibbet n trezzit inu, ayezzim inu itteqqes ayi ařřas. Waxxa necc nniý ‘Aya d ijj n řehřac uca necc ad t ksiý!’²⁰ Ittwaxarreb Uqıđun inu u marra imurar *n uqıđun* qeřřsen, iĥenjiřen inu uyuren xafi u war da řin ead. War din wi i řa issbedden Aqıđun inu uca ad xas yayeř tiřartiřin nnes.”²¹ “Maýar iničan tuýa qeĥen, SIDI war xas arzun. X uyenni tuýa war gaeđen u marra taĥimart n dđmani nsen tettwaszuzzar.”²² Řehweř d ameqqran, aqa da, dđriz zi temmurt di ccamal, ĥima ad areddĥen nitni tineddam n Yahuda, *maĥend ad tt arren d tammurt n* tzeddiýt i yifisen n řexřa.”

²³ “Necc ssney, SIDI, aqa war dd-teqqim ýar bnadem ad ixđar abrid nnes, uřa i weryaz iggur maĥend ad indeĥ iřuraf nnes..²⁴ Seggem ayi, SIDI, maca s řĥeqq, war iđi di lyađab nnek, ĥima war d ayi tarriđ walu..²⁵ Zeĥee asear nnek x řegnus nni war Cek issinen, u x twacunin nni war ittřiýin Isem nnek, minzi nitni řarđen Yaequb, řarđen t uca qđan xas uca hedmen amcan n tzeddiýt nnes.”

Řgens yarza řeahd ak-d SIDI

11¹ Awař nni dd-iffýen zi SIDI ýar Irmiya, iqqar: ² “Sřem i wawařen n řeahd-a uca siweř ak-d yeryazen n Yahuda u ak-d imezday n Urcalim³ uca ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Ittwaneēř weryaz nni war isřin i wawařen n řeahd-a, ⁴ wenni weřřiý i ibabaten nwem deg wass umi ten ssuffýeý zi temmurt n Miřra, zeg ufarran n wuzzař, *řami* nniý: Sřem i tmijja inu uca ggem am mammec i kenniw weřřiý marra, *xenni* ad ayi tiřim d řgens inu uca Necc ad

10:12 Amz. 1:1; Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 44:24; 51:13; Irm. 51:15

10:13 Izhd. 135:7

10:14 Irm. 51:17,18

10:16 Izhd. 74:2; Irm. 51:19

10:18 Irm. 6:24

10:22 Irm. 1:14; 4:6; 9:11

10:23 Awřn. 16:1; 20:24

10:24 Izhd. 6:2; 38:2; Irm. 30:11; 46:28

10:25 Izhd. 79:6; Irm. 8:16; 9:16

11:3 Aewd. 27:26; Gal. 3:10

awem iřiy d AREBBI nwem, ⁵ ħima ad menēy di tjaġit nni jjuġey di ttwēe n ibabaten nwem, maħend ad asen wcey ict n temmurt ifeyyden s uyi d tamment, am *teġa* ass-a.’ ” *Xenni* necc arriy-dd, nniy “Amin, SIDI!”

⁶ Inna ayi SIDI “Barreħ s marra awařen-a di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, ini ‘Sfem i wawařen n řeahd-a u ggem zzaysen, ⁷ maġar Necc eřmēy s jjeħd i ibabaten nwem deg wass umi ten ssuffeyyē zi temmurt n Miřra, zeg umezwaru ař ass-a, *wah* cehdey nniy ‘Sřem ġar tmijja inu!’ ⁸ Nitni *maca* war sřin u war d ayi wcin amezzuġ nsen, maca nitni đfaren marra idsen řeqsaħet n wuř nsen aēffan. X uyenni ssiwdey xasen marra awařen n řeahd-a wenni x ten weřřiy maħend ad zzaysen ggen, *maca* war zzaysen ggin.’ ”

⁹ Inna ayi SIDI “Aqa tettwaēarra ict n tmeēmuč jar iryazen n Yahuda u jar imezday n Urcalim. ¹⁰ Nitni dewřen-dd ġar řmūēsiyyet n ibabaten nsen nni yugin ad sřen ġar wawařen inu. Nitni ruħen đeffaran irebbiten nneyni maħend ad asen sexxaren. Taddart n Israyil d taddart n Yahuda arzin řeahd inu nni ggij ak-d ibabaten nsen.”

¹¹ X uyenni, ammu i iqqar SIDI “Aqa da, Necc ad xasen ndarey ijj n řġar i zi war zemmarēn ad nejmen. *Mařa* řayan ayi-dd *xenni*, Necc war dd ġarsen ttesřiy ca. ¹² *Xenni* ad ffeyn tineddam n Yahuda d imezday n Urcalim uca ad řayan ġar irebbiten i yenni umi qeddmēn tiwhibin n řēbxur, *maca* yina war zemmarēn ad asen wcen afus di řweqt umi ten iřqef řġar. ¹³ Maġar irebbiten nnek deg wařtas anect n tneddam nnek, *a* Yahuda, u iēaltaren i tessbeddem i nneī *n řřanām* nni deg wařtas anect n ibriden n Urcalim, iēaltaren maħend ad wehhben tiwhibin n řēbxur..

¹⁴ Cek *maca* war tettar i řgens-a, war ttekkared ad asen trud niy ad asen tedeid, maġar Necc war ttesřiy di řweqt nni xafi dd i ġa řayan zi ssibbet n řġar i ten iřeqfen..

Tacejjart n zzitun iēizzen tecmed

¹⁵ Min xef *tarezzu* temeizt inu di Taddart inu? Timegga nnes aqa-tent d řēđiħet. Ma zemmarēn lwuēud d weysum iqēddsen *n tyařst* ad xam tent ssigg^wējen? Xmi tegged taēffant, ma tzemmarēd ad tnegzed s řēfraħet?¹⁶ Ict n tztitun tazeyzawt s řyiġet icnan di řēwsifet, *ammu i* tuġa igga SIDI isem nnem, *maca řēxxu* ikkar s řħess n ijj n zzhir d ameqqran, iqqed as timessi uca ttwaržen řēfrue nnes.

¹⁷ SIDI n řēskarāt, d wenni cem izzun, igga xam ijj n řġar zi ssibbet n řġar i tegga taddart n Israyil uřa d taddart n Yahuda i yixef nsen umi d ayi searen s tewhibin n řēbxur i Bael. .

Tudart n unabi Irmija di lxařař

¹⁸ SIDI iija ayi ad ssney uca *ammu i* ssney, xenni tessecned ayi timegga nsen. ¹⁹ Necc simant inu tuġa ayi am ijj n yezmar n taddart, ittwanedhen i tyařst, maġar tuġa war ssiney aqa nitni nedyen ayi s min iġan d aēffan *umi qqaren* ‘Ejj aney ad ndeyyēe tacejjart ak-d řyiġet nnes u ad tt nteħħa zi temmurt n yenni iddaren maħend isem nnes war t ttidaren ead.’

²⁰ SIDI n řēskarāt, *a cek* řqadi isegġden nni ittjarraben tizzař d wuř, scen ayi nneqmet nnek, maġar necc sellmey đdeewet inu deg ifassen nnek.” –

11:4 Lawi 26:3,12; Aēwd. 4:20

11:5 Aēwd. 7:12

11:7 Irm. 7:13,25

11:8 Irm. 3:17; 7:24,26; 9:14

11:11 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 14:12; Ĥiz.8:18; Mixa 3:4

11:13 Irm. 2:28

11:14 Irm. 7:16; 14:11

11:17 Irm. 2:21

11:19 ‘tacejjart’ - niy ‘addag’ (‘iddagen’).

11:20 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizeġřin’.

11:20 1 řam. 16:7; 1 Im.. 28:9; Izhd. 7:10; 26:2; Asa. 2:23

²¹ X uyenni, ammu i iqqar SIDI x yeryazen n Eanatut, inni yarezzun řeřmar nnek, qqaren “War ttnab s yisem n SIDI ařami war tmettid s ufus nney.” ²² X uyenni, *ammu* i iqqar SIDI n řeeskarat “Aqa da, Necc ad zzaysen xeřfey: iřudriyyen ad mmten s ssif, iřenjiren d yessitsen ad mten s řaz.” ²³ War ittými min iqqimen zzaysen, mařar necc ad řarsen dd-ssiwđey ict n *tecti* d tačeffant x yeryazen n Eanatut, deg usegg“as nni di ten i řa xeřsey.”

Acetci n Irmija

12¹ “Mařa necc gğur ad carrēey akidek, *a* SIDI, cek *ad tiřid* d amsegged. Qae amenni ttexsey necc ad siwřey akidek x řehkamat nnek: mayemmi abrid n ičeffan iseggem, *u* mayemmi iředdaren řebda di arrařet? ² Cek tezzud ten u nitni wtin ižewran, nitni řemyen-dd u iwyen-dd řyiřet. Cek aqa tudsed aqemum nsen, maca tigg“jed x tizzař nsen. .

³ Cek, *a* SIDI, tessned ayi, tettwarid ayi u tqeğbed uř inu *ma* aqa-t akidek. Jbed i-ten am wuři i řarřt u qeddes i-ten i wass n řmewt. ⁴ Mečar řad i řa tekk temmurt tecđen u afsu *aziza* ad yazey deg iyyar marra? S tučeffna n yenni i din izeddyen, đeyyēen řmař d yejđad, mařar nitni qqaren ‘Netta war ittwiři aneggar nney.’ ”

⁵ “Mařa tuzzřed ak-d inni ittazzřen x iđaren, nitni sřaharen cek, mammec tersed ad tegged *xenni* řamat ak-d iysan? Mařa tettacid aqa cek di řaman myir di temmurt n řehna, mammec i řa tegged *xenni* di cbarq iqqen n *yeyzar* n L’Urdun? ⁶ Mařar uřa d aytmac d taddart n babac, uřa d nitni ředdaren cek, uřa d nitni sřuyyus n jřhed awarni ac. War ten ttiqqim, waxxa sřawařen akidek mliř. ”

X Yahuda u x řegnus i d as-dd innđen

⁷ “Necc semřey di taddart inu, Necc nđarey tasyart inu. Tenni isseizz řeřmar inu sellmey tt deg ufus n řeđyan nnes. ⁸ Tasyart inu tedweř-dd akidi am ijj n wayrad deg wezyar. Tessgačeed-dd akidi tmijja nnes, x uyenni necc dewřey carrhey tt. ⁹ Tasyart inu i necc *am* uđđid ibeqqđen n řexřa, ttennđen as iđad n řexřa. Kkarem, munem-dd, marra řmař n yeyyar, ejj i-ten ad dd-asen řima ad ccen. .

¹⁰ Iničan ařas xarrben tzayart inu, eřsen x yeyyar inu, aqa arrin iyyar ičizzen inu d ijj n řexřa ixwa. ¹¹ Arrin *iyyar* d řxirbet, aqa ittwaxarreb, izzeř zzati icđen. Marra tammurt txarreb minzi war din uřa d ijj ma tecqa t. ¹² X marra tiwririn iqeccaren di řexřa usin-dd imteřřayyen, mařar ssif iřarđ i řtarf n temmurt ař řtarf *neđni* n temmurt. War din bu řehna i ddat marra. ¹³ Nitni zaren irden, *maca* mřaren isennanen, nitni uřřen, maca břa inadan. Nitni ad seđřan x řřabat nwem ři ssibbet n řřaduq n řyadab n SIDI. ” ¹⁴ Ammu i iqqar SIDI “Marra ařaren inu ičeffanen nni i řa iřadan tasyart inu i wciř i řřens inu Israyil d tasyart, aqa da, Necc ad ten qeřey zi temmurt, *maca* taddart n Yahuda ad tt qeřey zi řwest nsen. .

¹⁵ Maca xmi ten i řa qeřey, ad dd-dewřey u ad xasen řinneř uca Necc ad ten arrey ad eeqben, kuř ijj řar tesyart nnes d kuř ijj řar temmurt nnes. ¹⁶ Xmi i řa řemden s tidett ibriden n řřens

12:1 Ayub 21:7; Izhd. 73:11,12; řab. 1:3

12:2 ‘tizzař’ - s Teibranit ‘uř’.

12:2 Ica. 29:13

12:3 ‘Qeddes i-ten’ - ixs ad yini ‘řarrem i-ten’.

12:3 Izhd. 17:3; 139:1; Irm. 11:20

12:4 Irm. 4:25; 7:20; 9:10

12:6 Awřn. 26:25

12:8 ‘ařar’ - niř ‘řyabet’ niř ‘tazgant’.

12:9 Irm. 7:33

12:10 Irm. 6:3

12:13 Lawi 26:16; Aewd. 28:38

12:14 Aewd. 30:3; Irm. 32:37

inu maħend ad jjaġen ħar yisem inu ‘S tidett am iddar SIDI!’, amecnaw mammec nitni ssřemden řgens inu maħend ad jjaġen ħar Bael, *xenni* ad ttwasbedden nitni di řwest n řgens inu. ¹⁷ *Maca* mařa nitni war ttexsen ad sřen, *xenni* Necc ad qeřeř řgens nni uca ad ten areddġeř!’, *ammu i* iqqar SIDI..

Abyas n řeqten

13 ¹ *Ammu i* d ayi inna SIDI “Uyur, seř i yixef nnek ijj n webyas n řeqten uca beys i-t x tejeinnatin nnek, *maca* war t tejj ad yadef deg waman!” ² Uca necc syiř ijj n webyas elahřsab awař n SIDI uca beyseř t x tejeinnatin inu. ³ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI i twařat wiss tnayen, iqqar. ⁴ “Ksi abyas i tesřid, wenni i tbeysd x tejeinnatin nnek uca kkar, uyur řar *yeyřar n* Lfurař uca fřar i-t dinni di tazzect n jjarf.” ⁵ Necc uyureř uca fřareř t řar Lfurař, am mammec tuřa d ayi yumur SIDI.

⁶ Awarni i wařas n wussan inna ayi SIDI “Kkar, uyur řar Lfurař uca ksi ssenni abyas nni d ac umureř maħend ad t teffared dinni.” ⁷ *Xenni* uyureř řar Lfurař uca řziř u kkseř-dd abyas zeg wemcan mani t tuřa fřareř. Aqa da, abyas iđeyye, war iři min umi řa infie ead.

⁸ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI. ⁹ *Ammu i* iqqar SIDI “*Ammu i* řa ssexsareř nnfaxet n Yahuda uřa d nnfaxet tameqqrant n Urcalim. ¹⁰ Řgens-a aeřeffan wenni yugin ad iseř řar wawařen inu, wenni iđeffaren řeqsařet n wuř nnes uca yaredded irebbiten nneřni maħend ad ten isexřar u ad asen yađar, řgens-a ad idweř amecnaw abyas-a i war ineffeen i walu. ¹¹ Mařar mammec iqqen webyas i tejeinnatin n weryaz, ammu i arriř marra taddart n Israyil d marra taddart n Yahuda ad řari qqnent, *ammu i* iqqar SIDI, maħend ad iřint d řgens inu d yisem inu d ccan inu d ueři inu, *maca* nitni war sřen ca.”

Iqedduřen iccuren s binu

¹² “Cek ad asen tinid awař-a ‘*Ammu i* iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Qaē ařarraf ad ittwaccur s binu. *Xenni* ad ac inin nitni ‘Ma *zeema* neccin war nessin simant nneř nican, aqa qaē ařarraf ad ittwaccur s binu?’ ¹³ *Xenni* ad d asen tinid ‘*Ammu i* iqqar SIDI: Aqa da, Necc ad arreř ad scaren marra imezdař n temmurt-a, uřa d ijeřiđen nni iqqimen x řkursi igellden n Dawud, uřa d ikehhanen d inabiyyen d marra imezdař n Urcalim. ¹⁴ Necc ad ten wteř di iwetwiten, ijj ak-d wennedni, ibabaten munen ak-d iřenjiren, *ammu i* iqqar SIDI. Necc war ttřinniř, war sseizziř u war arehřmeř maħend war ten tđeyyieeř.’

SIDI issawař s imedya nneđni

¹⁵ “Sřem u wcem amezzuř, war ttneřxem, mařar SIDI issiweř. ¹⁶ Wcem ccan i SIDI, AREBBI nwem, qbeř mma ad dd-tas tağest, u qbeř mma ad nnqarđen iđaren nwem x idurar ibbubsen, *am* tettrajam kenniw tfawt, *maca* Netta ad tt yarr d tiři n unuri uřa d aseřnu ibbumbes qa e.. ¹⁷ *Maca* mařa kenniw war tesřim ead, *xenni* ad iru řeemar inu di tnuffra x nnfaxet, ad iksi deg imeřawen, uca ad dd-sseřwan imeřawen zi tiřawin inu, mařar tařimart n SIDI aqa tettwandeh di tmeřbast.”

¹⁸ “Ini i ujeřiđ d yemmas n ujeřiđ ‘Swađeem ixef nwem, qqimem deg wemcan ihwa, mařar tamrist nwem icuwwaren tewđa awem-dd x uzeřiř.’ ¹⁹ Ttwabelleent tneddam n *Temmurt n* Ljanub, uca uřa d ijj war tent yarezzem. Aqa ittwandeh marra Yahuda, ittwandeh imun en. ²⁰ Sgaedem tiřawin nwem, u xzarem, man wen i dd-yusin zi ccamal! Mani teđa třimart i

12:17 lca. 60:12

13:16 lřhd. 44:20

13:17 lřjd. 1:2,16

d am immewcen, uği nnem icewwaren? ²¹ Min i ya tinid maña netta ittegg inni i tessřemded maħend ad iřin d imeddukař nnem ieizzen d azeğif xam? Ma war cem dd-mennēen řewjae am ict n temyart ittarwen?”

²² “Xmi i ya tinid deg wuř nnem ‘Mayemmi i d ayi iřqef *marra* aya?’, ssen aqa ‘X ubarru n řmuesiyyet nnem ttwasgaedent xam timmawin *n warruđ*, ttwadeğen inirzen nnem’. ²³ Ma izemmar ijj *n weryaz* zi *temmurt n* Kuc ad ibeddeř smex n teřmect nnes? Niğ ayiras areqqieen nnes? Ma tzemmarem uřa d kenniw *xenni* ad tēedřem, *kenniw* inni innumen tuēeffna. ²⁴ S uyenni necc ad kenniw ssuzzareğ am uřum nni itřawen s uřuđi n usemmiđ n tnariwin. ²⁵ Wa ggur ad yiři d zzhar nnem i d am dd-ikkaren zzayi, ammu i iqqar SIDI, minzi cem tettud ayi u tettecřed x ixarriqen. ²⁶ *Xenni* uřa d Necc ad ssgaēdeğ ibeħruren *n warruđ* nnem ġares ař tiwa ayembub nnem uca ad řaren řefđihet nnem: ²⁷ zzina nnem d usneħneħ inezren nnem, tuqeħbit nnem inefđħen. X tewririn u deg iyyar zriğ nneawat nnem n řřanam. Uct xam, *a* Urcalim, war tettwassizdged ca! Ař meřmi ead awarni man aya?”

Awař n SIDI x řazağ ameqqran

14 ¹ Awař n SIDI i dd-yusin ġar Irmija x řazağ ameqqran. ² “*Tammurt n* Yahuda tečđen uca tiwwura nnes heyyfent, qqimen nitni x temmurt *s werruđ* d abarcen, uca tyuyyit n ucetci n Urcalim tgaaēed ġar uġenna. ³ Inni ġar iğa řsulřa / Aytbab n řsulřa sekken ixemmasen nsen imuqřiřen ġar waman. Řami dd-usin nitni ġar wanuten n wenzar, war daysen ufin aman. Nitni eeqben-dd s ibuqaren nsen xwan. Nitni sedħan, ucin s ubarreq uca řeħfen i uzeğif nsen, ⁴ minzi tettwacarreg temmurt, mağar war din anzar di temmurt. Ifeğahen ttseđħan, ttřeħħafen i uzeğif nsen. ⁵ Mağar řa d tudadt deg iyyar turu, *maca xenni* tesmeħ di mmis, minzi war din iqqim arrbie ead. ⁶ Iğyař n řexřa bedden x tewririn iquccaren, nitni sřyatan ġar arriħ am wuccanen n řexřa/ tawwat / ifisen. Itřřawin nsen xesyent mağar war iqqim wefsu *aziza* ead.”

⁷ “Waxxa tceħhed xaney řmuesiyyet nneğ, *a* SIDI, egg i-t di třwee n yisem nnek, mağar aweddar nneğ deg wařtas, aqa nexđa akidek. ⁸ *Cek* d Řayas n Israyil, *cek* d Amsenjem nnes di řweqt n řeħřaret, mayemmi i ġa tiřid am ijj n ubarrani di temmurt, am ijj n umsebrid ittnusan ġiřet waha? ⁹ Mayemmi teğid am ijj n weryaz iweddaren, am ijj n bu-teğruđt i war izemmarem ad ifekk? Aqa cek di řwest nneğ, *a* SIDI, isem nnek ittwarreħ xaney, war dayneğ semmeħ!”

¹⁰ Ammu i iqqar SIDI x řgens-a “Tuğa ieğeb asen ad teleen, war sseizzen x iđaren nsen. X uyenni SIDI war xasen ġarđa. Řexxu ad yidar Netta řmuesiyyet nsen uca ad ixegęř ddnub nsen.”

¹¹ Inna ayi SIDI “War tettar i řgens-a maħend ad yiři mliħ! ¹² Waxxa maña nitni žummen, Necc war ttesřiğ ca ġar tyuyyit nsen, *waxxa* nitni iwyen ict n tğarřt n wecmađ d ict n tewhibt n řyiğet, Necc war xasen arđiğ ca, mağar Necc ad ten qdiğ s ssif d řaz d třaēun.”

¹³ *Xenni* nniğ necc “Wayyaw, a Sidi inu, SIDI, aqa da, qqaren asen inabiyyen ‘Kenniw war tžarrem ssif, war ittiři řaz, mağar Necc ad awem wceğ řehna d tidett deg wemcan-a’ ” ¹⁴ Inna ayi SIDI “Inabiyyen ttnabben s ixarriqen s Yisem inu. Necc war ten dd-ssekkeğ u war ten umureğ u war kidsen ssiwřeğ. Nitni ttnabben tamezřiwt žžur, aēezzem, min ibeđřen uřa d acmat n wuř nsen.”

13:20 ‘i d am immewcen’ - ixs ad yini ‘i immewcen i yeğis n řihyun’.

13:22 lca. 47:2,3; lrm. 5:19; 16:10

14:6 lrm. 12:4

14:11 Uf. 32:10; lrm. 7:16; 11:14

14:12 Awřn. 1:28; lca. 1:15; lrm. 6:20; 7:21,22; 11:11; řiz...8:18; Mixa 3:4

14:14 lrm. 23:21; 27:15; 29:8,9

¹⁵ S uyenni, ammu i iqqar SIDI “X inabiyyen nni ittnabben s Yisem inu, waxxa Necc war ten dd-ssekkey ca, uca qqaren ‘War ittiři ssif uřa d řaz di temmurt-al’, aqa inabiyyen nni ad ttwaqđan s ssif d řaz.¹⁶ Řgens umi nabben, ad immenđar deg ibriden n Urcalim zi ssibbet n řaz d ssif, uca war ittiři wi ten i řa ineqđen: nitni, timřarin nsen, iřenjiren nsen d thenjirin nsen. Ammu d xasen i řa zeğey řyar *n yixef* nsen.”

Acđan n unabi

¹⁷ “S uyenni ad asen tinid awař-a ‘Imetřawen ad dd-ssefyent zi titřawin inu ad dd-hwant, ġiřet d wass, břa qetřu.’ Mařar tettwarř teezarect, iğis n řgens inu, s tarezzit d tameqqrant, s uyezzim itteqqes ařřas.¹⁸ Xmi i řa ffey, řar yeyřar, aqa da inni ittwasnuqqben s ssif, u xmi i řa adfey řar tendint, aqa da, inni iheřcen s řaz! Anect n inabiyyen, anect n ikehhanen tettličen deg ict n temmurt i war ssinen.¹⁹ Ma tenđared Cek Yahuda marra? Ma icarreh řeemar nnek řihyun? Mayemmi i d aney tewtid ammu ařami war d aney iqqim bu ugenfu? Sittimen ad yiři řehna, maca war din amcan i řřar, uca deg ijj n řweqt n ugenfi, *maca* aqa da *mřir* anexřie.²⁰ A SIDI, neccin war nessin řřar nney d řmueřiyet n ibabaten nney, mařar neccin nexđa akidek.²¹ War d aney sseřqara ca di řřwee n Yisem nnek, war sseřqara řkursi igellden n ueuği nnek. Idar aney, war tarezza řeahd i kidney teggid!²² Ma aqa din jar lařnam ifennan n řegnus nni izemmaren ad wcen anřar, niř iccat ujenna s wenřar s simant nnes? Ma war iği d Cek, *a* SIDI, AREBBI nney? S uyenni ad Cek nraja, mařar Cek i itteggan marra aya.”

Tamwarrit n SIDI

15¹ Inna ayi SIDI “Waxxa mařa ibedd Musa d řamwil zzat i wudem inu, ead war ittiři řeemar inu ak-d řgens-a. Sigg^wej i-ten zi zzat n wudem inu, ejj i-ten ad uyuren.² Xmi d ac i řa inin ‘Mani i řa nuyur?’, *xenni* ad asen tinid ‘Ammu i iqqar SIDI: Wi *iğan* i řmwet, řar řmwet, u wi *iğan* i ssif, řar ssif, u wi *iğan* i řaz, řar řaz, u wi *iğan* i tmeřbast, řar tmeřbast!’³ Ad ten xeğřey s arebea n webriden, *ammu i* iqqar SIDI: s ssif ařami i řa ttwanřen, s yiřan ařami *ten* jarren zeg webrid, s ijđad n ujenna d řewřuc n temmurt ař i řa ttwařarden u ttwareddřen.⁴ Necc ad ten jjeř ad xasen azzřen di marra tigelditin n ddunnit, zi ssibbet n Manassi, mmis n řazaqiya, ajeğid n Yahuda, d axřaf zi min igga di Urcalim. .

⁵ Mařar man wen umi i řa tezziğed, *a* Urcalim? Wi d am i řa isřřissfen niř wi dd i řa ifřen zeg webrid mařenad ad xam isseřsa x umeddur nnem?⁶ Kenniw tsemřem dayi, *ammu i* iqqar SIDI, kenniw tdewřem řar đeffar. S uyenni i řa sswizzđey afus inu đidd nwem uca ad kenniw areddğey. Necc dewřey ttahřey s undemmi zzaywem.⁷ Necc ad ten ssuzzareř s řuğ di tewwura n temmurt. Necc keccđey iřenjiren zi řgens inu uca sshellkey t. Nitni war dd-dwiřen ca zeg ibriden *ieeffanen* nsen.⁸ Tijjař nsen ad iřint weseent x yejdi n řebřur. Necc ad xasen sřahřđey, x yemmas n uřudri, ijj n umteřřay di řřya n wass. Deyya ad xasen wđiř s tigg^wudi d unexřie.

⁹ Tenni i dd-yurwen sebea n iřenjiren, tewđa řar temmurt. Nettat teřřuđ nnefs nnes aneggar,

14:17 Irm. 13:17; Igjd. 1:16; 2:18

14:19 Irm. 8:15

14:20 Izhd. 106:6; Dan. 9:8

14:22 Izhd. 135:7; 147:8; Ica. 30:23; Irm. 5:24; 10:13

15:1 Uf. 32:14; 1 řam. 7:9; řiz..14:14

15:2 Zak. 11:9

15:3 Lawi 26:16; Irm. 7:33

15:4 Aewd. 28:25

15:5 Ica. 51:19

15:6 Irm. 5:7

15:7 Irm. 4:11

teyři tfuct nnes am iğa ead d wass. Nettat tettseđha uca tetteťteť i-tt i-dd řefđiřet. Min iqqimen zzaysen ad t wcey i ssif zzat i wudem n řeedyan nsen.”

Amenyi n Irmiya

¹⁰ “Uct xafi, yemma, aqa cem turwed ayi-dd: ijj n weryaz n umcubbec, ijj n weryaz n umenyi i marra tammurt. Necc war d asent arđřey uca nitni war d ayi ttettursen, waxxa amenni marra neeřen ayi.” ¹¹ Inna SIDI “*Ah*, mařa necc war tteggex s řaxadar ak-d min iqqimen *n řgens* nnek, mařa Necc war dd-usiy yarek i řeedu deg ijj n řweqt d taeeffant u deg ijj n řweqt n řehřar et.” ¹² Ma izemmar bnadem ad yarž uzzař, uzzař dd-yusin zi ccamal niy nnhas?

¹³ Agřa nnek d řeknuz nnek ad ten wcey d takeccađt i řegnus, břa ttaman, zi ssibbet n marra ddhub nnek uca *aya* di marra tammurt nnek. ¹⁴ Necc ad cek sseduy ak-d řeedu nwem řar ict n temmurt nni war tessined ca, mařar s řyađab inu tarya tmesi nni i řa iqqimen tcemmeđ đidd nwem.”

¹⁵ “*A SIDI*, cek tessned tt, idar ayi uca řha-dd akidi! Ntaqem ayi zeg yenni i d ayi iđaffaren! War d ayi ttekkes am yarek ttasie n řaxadar aťtas. Ssen aqa necc ad xak ksiř řear di tťwee nnek.” ¹⁶ Yar ad ttwafen wawařen nnek, ad ten ccey deyya. Awař nnek tuya-t i necc d arcuq d řefrařet i wuř inu mařar ittwarreh Isem nnek di tiwa inu, *a SIDI*, AREBBI n řeskarat.

¹⁷ Necc war tťyimiř ca deg wegraw n inni istehzan, war neggzeř s řefrařet. Zi ssibbet n ufus nnek tťyimiř weđdi, mařar teccured ayi s wesxeđ nnek. ¹⁸ Mayemmi řehřiř inu iddar řebda u mayemmi war izemmar uyezzim inu eemmarř ad iggenfa, ma netta yugi ad iggenfa? Ma s tidett aqa Cek am waman innhewřen inni war di iři řaman?”

¹⁹ S uyenni, ammu i iqqar SIDI “Mařa cek tdewřed-dd, Necc ad cek arrey ad dd-tdewřed u ad tbedded zzat i wudem inu. Mařa tessuffyed min iřřan zi jar min war isekkwaw walu, ad tiřid d aqemmum inu. Ejj i-ten ad yarek dd-dewřen, maca cek war tzemmaređ ad řarsen dd-tdewřed.” ²⁰ Mařar Necc ad cek ggeř i řgens-a d řhiđ imetnen n nnhas. Ad xsen akidek mmenyen, *maca* nitni war zemmaren ad cek arenyen, mařar Necc akidek řima ad cek ssnejmeř u řima ad cek fekkeř, *ammu* i iqqar SIDI. ²¹ Necc ad cek fekkeř zeg ufus n ieeffanen u Necc ad cek fdiř zeg wemnae n tarwa n řehřam.

SIDI issawař ak-d Irmiya

16 ¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ² “War ttawi tamřart i yixef nnek u war yarek tťiřin iřenjiren d řenjinin deg wemcan-a.” ³ Mařar ammu i iqqar SIDI x iřenjiren d řenjinin i dd řa ittwarwen deg wemcan-a, u x yemmatsen i ten dd-yurwen u x babatsen i ten dd-ijjin di tem murt-a: ⁴ Nitni ad mnten s ibriden iwæaren aťtas, war xasen ceťten u war ten neťťřen, nitni ad dewřen d řeyřar i wudem n temmurt uca ad ttwayezzen s ssif d řaž u řxecbat nsen ad dewřent d macca i iđađ n uřenna d řewřuc n řexřa..

⁵ Mařar ammu i iqqar SIDI “War ttadeř řar ict n taddart n wecđan u war ggur ad tewted agejdur u war arehřem, mařar Necc kksey řehna inu x řgens-a, tamexsiwt inu icewwaren d arrehřmet!”,

15:9 Eam. 8:9

15:10 Ayub 3; Irm. 20:14-18

15:12 Irm. 6:28

15:13 Irm. 17:3

15:14 Aewd. 32:22

15:15 Irm. 11:20

15:17 Izhd. 1:1

15:18 Ayub 6:15-30; Irm. 30:15

15:20 Irm. 1:18

16:4 Irm. 7:33; 9:22; 14:16; 15:2,3; 25:33; 34:20

ammu i iqqar SIDI. ⁶ Imeqqranen d imezyanen ad mmten di temmurt-a. War ten neṭṭřen u war xasen ccaten agejdur u war xebbcen ixef nsen niy ad ssquccaren ixef nsen di ṭṭwee nsen. ⁷ War d asen ittwarḥ weyrum zi ssibbet n wecḍan ḥima ad ɛezzan ca n yijjen x ijj n umetti, u war d asen itticc ad swen zeg uyarraf n uezzi x babas niy yemmas.

⁸ War ttadef ɣar taddart mani ttegggen zzardet maḥend ad teqqimed ɣarsen i macca d tsessit.

⁹ Maɣar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad ssbeddey zzat i tiṭṭawin nwem deg wemcan-a tmijja n warcaq d tmijja n řefraḥet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit.’ ”.

¹⁰ “Xmi i ɣa tbarrḥed marra awařen-a i řgens-a uca nitni ad sseqsan ‘Mayemmi iqqar SIDI marra řɣar-a ameqqran xaney u min *iġan* d ljarima nney u min iġan d ddenb nney i negga neccin ak-d SIDI, AREBBI nney?’” ¹¹ *Xenni* ad asen tinid ‘Maɣar ibabaten nwem semḥen dayi, *ammu i* iqqar SIDI, uca uyuren awarni i irebbiten nneyni uca sexxaren u uḍaren asen, macca semḥen dayi u war ḥḍin Ccariea inu. ¹² U kenniw simant nwem macca teggim mahu i ibabaten nwem, minzi xzar, kuř ijj zzaywem iḍaffarem řeqsaḥet n wuř aɛeffan nnes řami kenniw war dd ɣari tesřim *qae*. ¹³ X uyenni ad kenniw ḥejjarey ɣar barra zi temmurt-a ɣar ict n temmurt i war tessinem kenniw uřa d ibabaten nwem, uca dinni i ɣa tɛebdem irebbiten nneyni, ass d ġiřet, minzi Necc war ɣarwem-dd ttarzifey ɛad s ca n řxir.”

¹⁴ “X uyenni, aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI war d as qqaren ɛad ‘S tidett am iddar SIDI nni i dd issuffyen iḥenjiren n Israyil zi Miřra!’” ¹⁵ macca ‘S tidett am iddar SIDI wenni dd-issuffyen iḥenjiren n Israyil zi temmurt n ccamal u zi marra timmura mani xasen yuzzeř!’ Minzi Necc ad ten arrey ɣar temmurt nni wciy i ibabaten nsen. ¹⁶ Aqa da, Necc ad ssekkey aṭas n ibeḥriyyen n iseřman, *ammu i* iqqar SIDI, inni ten i ɣa gmaren, u xenni ad ssekkey aṭas n inegmaren nni xasen i ɣa yazzřen zi mkuř adrar u zi mkuř tawrirt u zeg ifeġiqen zi řejruf. ¹⁷ Maɣar tiṭṭawin inu ttwarant marra ibriden nsen, nitni war zemmaren ad zzayi nnuffaren uca řmueřiyet nsen war tzemmar ad tennuffar zzat i tiṭṭawin inu. ¹⁸ Amezwar ad xeřfey s uḍeffus *marra* řmueřiyet nsen d marra ddnub nsen, minzi nitni sseġten tammurt inu. Nitni ccuren tasyart inu s řxecbat n nneawat n řřanam nsen u s jjeayef nsen.”

¹⁹ “A SIDI, cek d Jjehd inu d Adurri inu d Wařwař inu deg wass n řeḥřaret. Ad yarek dd-asen řegnus zeg ineggura n ddunnit, ad inin ‘Tasyart nni ṭṭfen ibabaten nney, *dayes myir* acmat d *aɛbed n řexyařat* ibeṭṭiřen, timesřayin i war ineffeen.

²⁰ Ma izemmar bnadem ad igg irebbiten i yixef nnes? Nitni *macca* war ġin d irebbiten. ²¹ X uyenni, aqa da, Necc ad ten arrey ad cehden, uřa d twařat-a ad ten arrey ad cehden aqa d afus inu d jjehd inu. Nitni ad ssnen belli Isem inu ‘SIDI’.”

16:6 Lawi 19:28; Aɛwd. 14:1

16:9 Ica. 24:7,8; Irm. 7:34; 25:10; Ĥiz..26:13

16:10 Irm. 5:19

16:12 ‘uř aɛeffan nwem’ - s Teibranit ‘uř aɛeffan nnes’.

16:12 Irm. 3:17; 7:26; 9:14; 11:10; 13:10; 17:23

16:13 Aɛwd. 4:27; 28:64,65

16:14 Irm. 23:7,8

16:17 Ayub 34:21; Awřn. 5:21; Irm. 32:19

16:18 Irm. 3:2; Ĥiz..43:7

16:21 Irm. 33:2

SIDI issawař x ddnub n Yahuda

17¹ “Ittwaxbec ddenb n Yahuda s pluma n wuzzař, s txeft n dyamanti di teřwiřt n wuř nsen u deg waccawen n ieałtaren nsen, ² am mammec ttidaren tarwa nsen ieałtaren nsen d trebbitin nsen n cwarti ęar tcejjura tizizawin x tewririn yueřan. ³ Adrar inu deg iyyar d wagřa nnek d marra řeknuz nnek ad ten wcey d takeccađt, uřa d řegęudi nnek *mani twehhbed ddbayeř*, zi ssibbet n ddnub di marra tammurt nnek. ⁴ *Xenni* cek ad tarxud zi teřęart nnek nni d ac wcię u man aya zi ssibbet n *ddnub n* yixef nnek. Necc ad cek gęey d ismey n řeedyan nnek deg ict n temmurt i war tessined ca, minzi kenniw tessaręem timessi s lęađab inu, tenni i ęa iqqimen tcemmed i řebda.”

⁵ Ammu i iqqar SIDI “Iři ad ittwanęeř weryaz nni ittcařen x bnadem uca ittęemmed x weysum u wenni uř nnes ięeyyed x SIDI. ⁶ S minzi netta ad yiři d řecerar d řexřa, wenni war ittacan x minni dd i ęa yas min icnan, d wenni i ęa iqqimen deg imucan ittwacemęden s řehmu d řexřa, di tmeęađt d temmurt war izdiyen. ⁷ Iři ad ittwabarek weryaz nni ittcařen x SIDI d wenni iggin SIDI d řaman nnes. ⁸ Ad yiři am tcejjart i ittwazęun ęar tięezratin n waman, tenni iwtin izewran nnes ęar teęzart. War tessin ca meřmi dd i ęa yas řehmu u tifray nnes ad qqiment d tizięzawin. Deg ijj n usegg“as n řaęay war tettisřiw ca uca war tettbeddi ad teksi řęięet nnes.”

⁹ “Uř d aęeddar sennej x kuřci, war izemmar ad iggenfa, wi izemmaren ad t issen? ¹⁰ Necc, SIDI, arezzuy deg wuř u ttjarrabeę tizzař, řima ad xeęřęy kuř ijj ełahřab tibridin nnes, ełahřab řęięet n tmeęga nnes. ¹¹ Am ict n tsekkurt i issęuđęięen x min war turu, ammu i ięa wenni iggin aęřa, *maca* war ięi iřfa. Di řwest n wussan nnes ittęeřęa ad daysen ismeř u ęar unegęaru nnes ad idweř d abuhaři.”

¹² “Ijj n řkursi igdaren s uęuęi, i yueřan ađęas zeg umezwaru, *ammu i teęa* Zzawect Iqeddsen nney.

¹³ *Cek* d řayas n Israyil, *a* SIDI, marra inni xak ięeyyden, ad nnfedęen. Inni xafi ięeyyden, ad ttwarrin di *teejjact* n ucař, maęar nitni semęen di SIDI, řeunřar n waman iddaren. ¹⁴ Sgenfa ayi, SIDI, ammu i ęa ttwasęenřię, senjem ayi, ammu i ęa ttwasnejmeę, maęar Cek d izři n uřebbeř inu. ¹⁵ Aęa da, nitni qęaren ayi ‘Mani ięa wawař n SIDI? Ejj i-t ad dd-ixecc maca!’ ¹⁶ Necc eemmarř war řęareę ięef inu maęend ad iřię d ameksa awarni ac, war mmeęřię ęar wass n arziyyet. Cek tessned t. Min i d ayi dd-yusin x iyencicen inu, iffeę-dd zzat i tiđęawin nnek. ¹⁷ War d ayi snexřię ca, cek d adurri inu deg wass n arziyyet. ¹⁸ Ejj inni i d ayi iđaffaren ad nnfedęen, maca war d ayi iiji ad nnfedęęę, ejj i-ten ad nnxeřęen, maca war d ayi iiji ad nnxeřęęę. Siweđ-dd xasen ass n arziyyet uca arzi-ten s ict n tareęęit s weđfas.”

¹⁹ Ammu i ęari dd-issiweř SIDI “Uyur uca bedd di tewwart n ięenjiren n řęens, *tawwurt* i zi dd-ttadfen ięęiden n Yahuda u i zi dd-tteffęen nitni u *egg ammu* di marra tiwwura n Urcalim

²⁰ uca ini asen ‘Sřem i wawař n SIDI, kenniw ięęiden n Yahuda d marra Yahuda d marra imezday n Urcalim inni dd-ittadfen zi tewwura-ya. ²¹ Ammu i iqqar SIDI: Hđam x ięef nwem ad

17:1 Irm. 11:13

17:2 Irm. 2:20

17:3 Irm. 15:13

17:4 Aewd. 28:68; Irm. 15:14; 16:13

17:5 ‘ittęemmed x weysum’ - ixs ad yini ‘ittęemmed x bnadem nię x řmař’.

17:7 Izhd. 2:12; 34:9; Awřn. 16:20; Ica. 30:18

17:8 ‘tacejjart’ - nię ‘addag’ (‘iddagen’).

17:8 Izhd. 1:3

17:10 ‘tęezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ nię ‘tęezřin’.

17:10 i řam. 16:7; Izhd. 7:10

17:13 Izhd. 73:27; Ica. 1:28; Irm. 2:13

17:15 Ica. 5:19; 2 Bę. 3:4

17:17 Irm. 16:19

17:18 Izhd. 35:4; 40:15; Irm. 15:15

tarbum řehmeř deg wass n ssebt u ad t tessidfem zi tewwura n Urcalim!²² Deg wass n ssebt war tessuffuyem ca kenniw uřa d ijj n řehmeř zi tudrin nwem u war tetteggem uřa d ict n řxedmet. Kenniw ad tqeddsem ass n ssebt am mammec weřřiy babatwem.' ”

²³ *Maca* nitni war sřin ca u war d ayi wcin amezzuř nsen, nitni *maca* řennan ayi, war sřin u war ksin aweddeb.”

²⁴ “Mařa tesřim-dd řari mliř, *ammu i* iqqar SIDI, řami war tessidfem řehmeř zi tewwura n tendint-a u ad tqeddsem ass n ssebt u war dayes tetteggem uřa d ict n řxedmet, ²⁵ *aqaxenni* ad adfen ijeřiden d řhukkam zi tewwura n tendint-a, inni iqqimen x řkursi igelliden n Dawud, inni ineddhen ikarruten d iysan, nitni d řhukkam nsen, iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim, u tandint-a ad dayes qqimen zeddyen imezday nnes i řebda. ²⁶ Nitni ad dd-asen zi tneddam n Yahuda u zi jwayeh i dd-innden i Urcalim, u zi temmurt n Binyamin, u zi Temmurt Iwařan, zi Temmurt n Idurar u zi Ljanub, nitni ad awyen tařarřt n wecmeř d ssedqet n třarřt d tewhibt *n řyiřet* d jjawi uca ad awyen tařarřt n uqadi di Taddart n SIDI.

²⁷ *Maca* mařa kenniw war řari dd-tettesřim řima ad tqeddsem ass n ssebt u war tettidfem zi tewwura n Urcalim s ijj n řehmeř deg wass n ssebt, *xenni* necc ad ssarřey ict n tmessi di tewwura nnes nni i řa iccen řeqřur n Urcalim u war ggur eemmarř ad texsi.”

Irmija di taddart n uqeddar

18¹ Awař nni dd-yusin zi SIDI řar Irmija, iqqar:

² “Kkar, hwa řar taddart n uqeddar. Dinni i řa jjey awařen inu ad ttwassřen.” ³ *Xenni* hwiř necc řar taddart n uqeddar, uca aqa da, ufiř t ixeddem ict n řxedmet x izra *ittennden*.⁴ Ixsar uřarraf nni tuřa ittegg n třaxt deg ufus n uqeddar. Netta igga zzayes eawed ijj n uřarraf nneřni, am mammec i d as ittyiř as d lemliř i uqeddar mařend ad t igg.

⁵ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar.⁶ Ma war zemmareř Necc ad ggeř akidwem am uqeddar-a wanita, *a* taddart n Israyil, *ammu i* iqqar SIDI. Aqa da, am třaxt deg ufus n uqeddar, ammu i teřam deg ufus inu, *a* taddart n Israyil.⁷ Ict n twařat ad ssiwřey x ijj n řgens u x ict n tgeldit aqa ad *t* qeřeey, ad *t* hedmey u ad *t* teřhiř. ⁸ *Maca* mařa řgens nni x ssiwřey, ad dd-idweř zi tuęeffna nnes, *xenni* ad nedmey zi řřar i tuřa nwiř ad as t ggeř. ⁹ Ict n twařat nneřni ad ssiwřey x ijj n řgens u x ict n tgeldit belli ad *t* ssbeddeř u ad *t* zzuř. ¹⁰ *Maca* mařa ad yegg min iřan d aęeffan di tiřřawin inu umi war ttesřin řar tmijja inu, *xenni* ad nedmey x min icnan i nniř ad kidsen tt ggeř. ¹¹ Xenni řexxu, siweř ak-d iryazen n Yahuda u ak-d imezday n Urcalim, ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Aqa da, Necc sswejdeř ijj n řřar řidd nwem u Necc ttxarrařey deg ijj n wenway xawem. Dewřem-dd xenni, kuř ijj zeg webriđ nnes aęeffan, u eędřem ibriden nwem d tmegga nwem. ¹² *Maca* nitni qqaren ‘Rayas walu! Neccin ad neđřar inwayen *n yixef* nneř uca ad negg kuř ijj ełahřab řeqsařet n wuř nnes.’ ”

¹³ S uyenni, ammu i iqqar SIDI “Seqsam řegnus, man wen isřin *eemmarř* am wa? Tazarect n Israyil tegga ijj n nnei d ameqqran. ¹⁴ Ma ad iřeřyed eemmarř wedfeř n Lubnan zeg ict n teřđart

17:21 Nah. 13:19

17:22 Uf. 20:8; 23:12; 31:13; řiz.:20:12

17:23 Irm. 11:10; 13:10; 16:12

17:25 Irm. 22:4

18:2 ‘aqeddar’ - niř ‘bu-třaxt’.

18:6 Ica. 45:9; 64:8; Rum. 9:20

18:7 Irm. 1:10

18:11 2 ři.: 17:13; Irm. 7:3; 25:5; 26:13; 35:15

18:12 Irm. 2:25

18:13 Irm. 2:10

deg iyyar? Ma ad azɣen *emmarš* waman isemmaɗen ittazzɣen i dd-yusin zi řagg¹⁵aj? Maca waxxa amenni ittu ayi řgens inu, ttawyen tiwhibin n řebxur i *řexyařat* ibeřřen inni ten ijjin ad nnqarɗen deg ibriden nsen, di jjurat n weřař uya, mařend ad uyuren deg izubaq n ijj n webrid war iwiřin.¹⁶ mařend ad arren tammurt nsen d řxarbet, i tseɗħac i řebda. Qae wenni ssenni i ya ikken, ad innexřee, ad ihezz azeřif nnes.¹⁷ Am usemmiɗ n manis i dd-tneqqar tfuct ad ten ssuzzarey zzat i řeɗu. Necc ad asen ssecney aerur war iři udem deg wass n uhellek nsen.”

¹⁸ Nitni *maca* nnan “Asem-dd, jjem aney ad negg tameemuč x Irmiya, mařar Ccariea *emmarš* ad iqɗa řar ukehhan, uca cwar i umiřis, uca awař řar unabi. Asem-dd, ejj aney ad t newwet s *wawařen* n yiřes nney uca ejj aney war nettic řaynit i uřa d ijj zeg wawařen i iqqar.” *Irmiya di řeřřaret*

¹⁹ “Hɗa ayi, *a* SIDI, u seř-dd řar tmijja n yenni akidi ittmenyan.²⁰ Ma *xenni* ad ittwařřef min iřebřen s min war iřřin? Mařar nitni řzin ayi ict n tenɗeč. Iɗar mammec bedɗey necc zzatek ħima ad kidsen ssiwřey i tizi nsen, ħima ad xasen ħeyyɗey asear nnek.²¹ X uyenni, ewc iřenjiren nsen i řaz uca sellem i-ten i tzemmar n ssif uca ejj timřarin nsen ad asent acaren iřenjiren, ad dewřent d tijař, u ejj iryazen nsent ad ttwanyen u iħuɗriyyen nsent ad mmten s ssif deg umen ři.²² Ejj ad tettwaseř řyuyit zi tudrin nsen, mařa Cek deyya řɗer-dd xasen ict n bandiyya umi nitni dayi řzin ict n tenɗeč ħima ad ayi řřen, uca ssarsen řefxux innuffaren i iɗaren inu.²³ *A* SIDI, Cek tessned marra anway nsen mařend ad ayi nřen. War sɗurri řmučřiyet nsen u war meħři dɗnub nsen zzat i wudem nnek, *maca* ejj i-ten ad wɗan zzatek. Egg asen *ammu* di řweqt n lyaɗab nnek.”

Urcalim d řgens n Yahuda řan am ict n tqedduħt n řřaxt

19¹ Ammu i iqqar SIDI “Uyur uca sey ijj n uyarraf n řřaxt uca awi *ca zeg* imřaren n řgens u zeg imřaren n ikehhanen *akidek*.² Fřey řar barra řar teyzurt n mmis n Hinnum, tenni řar wadaf n Tewwart n Iceqfan, uca barreħ dinni awařen nni d ac i řa iniř,

³ ini ‘Sřem i wawař n SIDI, *a* ijeřiden n Yahuda d imezday n Urcalim! Ammu i iqqar SIDI n řeekarar, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad ssiwɗey ijj n řřar *d ameqqran* x wemcan-a, mařend marra wenni i řa isřen, imezzuřen ggur ad as qqsen,⁴ mařar nitni ħeyyɗen xafi uca arrin amcan-a *d ijj n wemcan* i ibarraniyyen uca qeddmen tiwhibin n řebxur i irebbiten nneyni inni war ssinen, war iři nitni, am ibabaten nsen am ijeřiden n Yahuda. Nitni *emmare*n amcan-a s idammen n imezɗagen.⁵ Minzi nitni ssbedden řegɗuɗi *mani wehhben ddbayeh* i Bael, ħima ad sscemɗen iřenjiren nsen s tmesi, am řyarsa n wecmaɗ i Bael, min war *d asen* umurey d min war *yarsen* ssiwřey d min *emmarš* war *t* ggiiy deg wuř inu.”

⁶ “S uyenni, xzar, ad dd-asen wussan, *ammu* i iqqar SIDI, war daysen qqaren ead i wemcan Tufat niy řayzurt n mmis n Hinnum, maca řayzurt n řmwet.⁷ Mařar ad sbeřřřey inwayen n Yahuda d Urcalim deg wemcan-a u ad ten řeɗřey zzat i wudem n řeɗɗan nsen s ssif u s ufus n yenni yarezzun tudart nsen. Necc ad wcey řxечат nsen d macca i iřɗaɗ n ujenna u i řmar n temmurt.

18:15 Irm. 2:32; 3:21; 6:16; 13:25

18:16 Irm. 12:11; 19:8; 49:13; 50:13

18:17 Ica. 27:8; 29:6; Irm. 4:11,12,13; 13:24

18:18 Irm. 9:7; Mal. 2:7

18:21 Izh. 109:10

19:3 1 řam. 3:11; 2 řj.. 21:12

19:4 Ica. 65:11; Irm. 2:13,17,19; 5:7,19; 7:6; 15:6; 17:13

19:6 Irm. 7:32

⁸ Necc ad arrey tandint-a d ijj n umedyā n usnexrēc d tisedḥac. Kuṣ ijj wenni xas-dd i ya ikken, ad innexrēc u ad iṣeffar *s arrub* x marra jjeayef nnes. ⁹ Necc ad asen ggey ad ccen aysum n iḥenjiren d weysum n yessitsen. Nitni ad ccen, kuṣ ijj aysum n umqarreb nnes, di *ṛweqt nni di* dd-quwwaren i tendint, di ṛeḥṣaret i zi ten i ya ḥṣaren ṛcedyan nsen d yenni yarezzun tudart nsen.”

¹⁰ “*Xenni* ittxeṣṣa ad tarzed aṣarraf jar tiṭṭawin n yeryazen nni akidek yuyuren.” ¹¹ Ittxeṣṣa ad asen tinid ‘Ammu i iqqar SIDI n ṛeeskarat: Ammu i ya arzey ṛgens-a d tendint-a, am mammec ttarezzan ijj n uṣarraf n uqeddar nni war izemmaren ad t eedṛen ead. Nitni ad ten neḍṛen di Tufat umi war din iqqim wemcan mani i ya neḍṛen.” ¹² Ammu i ya ggey zeg wemcan-a, iqqar SIDI, u ak-d imezday nnes, ḥima ad arrey tandint-a amecnaw Tufat. ¹³ Tudrin n Urcalim d tudrin n ijeḡiden n Yahuda ad dewṛent xemjent am wemcan n Tufat, zi ssibbet n marra tudrin nni zi x tzeywin nsen qeddmn nitni ṛebxur i marra ṛeeskar n ujenna d tewhibin n useyyeb i irebbiten nneyni.”

¹⁴ Umi dd-ieqeb Irmiya zi Tufat, mani tuṣa t issekk SIDI maḥend ad inabb, yuyur di ṛemraḥ n zzat n Taddart n SIDI uca inna i ṛgens marra ¹⁵ “Ammu i iqqar SIDI n ṛeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad ssiwḍey x tendint-a u x marra tineddam nnes marra ṛyar nni x ssiwṛey, minzi nitni menceṇ taṣennant am ugin ad sṛen ṣar wawaṛen inu.”

Irmiya d ṛcedyan nnes

20 ¹ *Ṛami* Faḥur, mmis n Immir, akehhan nni ittawaggen d amehḍay ameqqran x Taddart n SIDI, iṣṛa i Irmiya am ittnabba awaṛen-a, ² iwta Faḥur anabi Irmiya uca iḥebbes i-t deg ukeccuḍ nni iḡan deg wexxam n sennej n Tewwart n Binyamin nni *iḡan* ṣar Taddart n SIDI.

³ Tiwecca nnes iḡa Faḥur ad arxun i Irmiya zi tefṛewt. *Xenni* inna as Irmiya “War i d ac iqqar SIDI Faḥur, maca Majur-Missabib. ⁴ Maṣar ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, Necc ad cek ggey d anexṛie i yixef nnek u i marra inni cek ittexsen. Nitni ad wḍan s ssif n ṛcedyan nsen, am t ttwaṛant tiṭṭawin nnek, u necc ad wcey marra Yahuda deg ifassen n ujeḡid n Babil nni ten i ya inedhen di tmeḥbast ṣar Babil u ad ten iney s ssif. ⁵ Marra aḡra n tendint-a ad ten sellmey, u marra min dayes iṣṛan d marra tixuba n ijeḡiden n Yahuda ad ggey aya *marra* deg ufus n ṛcedyan nsen. Nitni ad t acaren, ad t ksin *akidsen* uca ad t i-dd-awyen ṣar Babil. ⁶ Cek, Faḥur, d marra ayt n taddart nnek, kenniw ad tefṣem d imeḥbas. Cek ad dd-tawdeḍ ṣar Babil uca ad temmteḍ dinni uca ad ttwaneḍṛed dinni, cek d marra imeddukkar nnek inni umi tnaḃbed s ixarriḡen.”

⁷ “Cek tjeḃded ayi-dd, SIDI, uca necc ttwassqenēy. Cek tjeḃded xafi aṭṭas uca tyeṛbed ayi. Ass marra tṭyiman deḥḥcen dayi, marra idsen stehzan zzayi. ⁸ Maṣar meṛmi mma ssiwṛey, syuyuy ‘Ṛexcunct!’, ṛayiy ‘Anexṛie!’, maṣar awaṛ n SIDI ittawi ayi-dd ass imun myir aseḥḡar d ustehzi

19:7 ‘tudart nsen’ - s Teibranit ‘ṛecmar nsen’.

19:7 Irm. 15:3; 16:4

19:9 ‘tudart nsen’ - s Teibranit ‘ṛecmar nsen’.

19:9 Lawi 26:29; Aewd. 28:53; Igjd. 4:10

19:11 ‘aqeddar’ - niy ‘bu-tṛaxt’.

19:11 Irm. 7:32

19:13 Irm. 7:18

19:15 Irm. 7:26; 17:23

20:3 ‘Faḥur’ - isem wanita ixs ad yini ‘sṛam’ (Gesenius) niy ‘tiṛelli’ (H6583). ‘Majur-Missabib’ - isem wanita ixs ad yini ‘anexṛie zi marra iṣezdisen’ (H4063).

20:5 Irm. 15:13; 17:3

..⁹ Nniy 'Necc war t ttidarey *ead* u war ssiwiřey *ead* s 'Yisem nnes!', uca tedweř deg wuř inu am ict n tmessi yareqqen, tettwařbes deg ixsan inu. Necc arezzuř ad řbarey, maca war d as zemmarey.

¹⁰ Mařar řřiy tařessect n wařtas 'Majur-Missasib', '*Anexřie řar marra iyezdisen*'. Nitni qqaren 'Deam t! Neccin ad t nedeal' Kuř aryaz nni kides ddarey necc di řehna, ittraja ař i řa nnqarđey. *Qqaren* 'Ad tař nzemmar ad t nesseqnee, xenni ad t neyřeb uca ad zzayes nexřef.'

¹¹ SIDI ibedde akidi am ijj n bu-teyruđt d ameqqran. X uyenni i řa nnqarđen inni d ayi iđaffaren, war zemwaren ad ggen walu. Nitni ad sedřan s yixef nsen ařtas, minzi war ggin s řeeqer. Ad tiři d ict n řefđiřet i řebda i war ggur ad tettwattu i řebda..¹² *Cek, a* SIDI n řeskarat, wenni ittqeřaben amsegged, wenni ittwařan tizzař d wuř, scen ayi nneqmet nnek xasen, mařar necc ggıy ac tařawsa inu deg ufus."

¹³ "Zehhdem i SIDI, semřarem SIDI, mařar netta ifekk amezřuđ zeg ufus n ieffanen."

¹⁴ "Nneeř ass nni di ttwarwey! Ass i d ayi dd-turu yemma war ittiři ittwarek. ¹⁵ Ittwareř weryaz nni dd-yiwyen řexbar ařebřan i baba, inna 'Aqa ittwaruw ac dd uřenjir!' uca issfař i-t *ammu* s wařtas..¹⁶ Ejj aryaz nni ad yiři am tneddam nni issneqřeb SIDI břa mma indem zi man aya. Ejj i-t ad iseř i řuyyan *n řehriř* řar uteffu d uřuđi s wesruddeř n umenyi řar řřya n was s..¹⁷ minzi netta war d ayi inyi deg ueeddis n yemma. Ammu tedweř yemma d andeř inu uca iqqim ueeddis nnes iksi s ddeyset i řebda!¹⁸ Mayemmi i dd-ffey zeg ueeddis? Ma řima ad řarey tamara *ibetřřen* d wecđan *waha* u řima ad qđiř ussan inu di řefđiřet?"

Asekki amezwaru n ujeřid řazaqiya i Irmiya

21¹ Awař nni dd-iffyen zi SIDI řar Irmiya, umi ajeřid řidqiya issekk řares Fařur, mmis n ukehhan Malkiya, d řafanya, mmis n ukehhan Maesiyya, iqqar: ² "Seqsa maca SIDI xaney, mařar Nabuxadrařsar, ajeřid n Babil, ittmeyan akidney, Ad tař SIDI ad dayney igg ict n lmujeiza am mammeć marra lmujeizat nnes, mařend ad xaney iřeyyed *Nabuxadrařsar*."

³ *Xenni* inna asen Irmiya "Ammu i řa tinim i řidqiya"⁴ Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad ssenqerřbey deg ifassen nwem řesnař i zi ttmenřam ak-d ujeřid n Babil d lkaldaniyyen, inni i d awem dd-innđen barra i řřiđ, u Necc ad ten ssmuney d řwest n tendint-a.

⁵ Necc simant inu ad kidwem mmenřey s ufus isswiřzađen d uyiř ijeħden, s řyađab d wesear u s uduqgez ameqqran n řyađab.⁶ Necc ad wtey imezday n tendint-a, am iwdan uřa d řmar: nitni ggur ad mmten s ijj n řřaēun d ameqqran.

⁷ Awarri as, *ammu i* iqqar SIDI, necc ad sseēduy řidqiya, ajeřid n Yahuda, d imsexxaren nnes d řgens nnes nni iqqimen di tendint-a zi řřaēun, zi ssif u zi řaz, deg ufus n Nabuxadrařsar, ajeřid n Babil, u deg ufus n řeēdyan nsen u deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen. Netta ad ten iney s řeqdeē n ssif u netta war itthinni, war isseizzi u war yarehřem."

⁸ "I řgens-a ad tinid 'Ammu i iqqar SIDI: Aqa da, Necc ggıy awem abrid n tudart d webrid n řmewt. ⁹ Wenni i řa iqqimen di tendint-a, ad ittwarey s ssif, niy s řaz, niy s řřaēun, *maca* wenni zzayes i řa iffyen uca ad iēdu řar lkaldaniyyen inni kenniw iřeřřaren, ad iqqim iddar uca

20:8 Ica. 57:4

20:11 Irm. 1:8,19; 15:20; 17:18; 23:40

20:12 'tzezzař' - ixs ad yini 'tizzař' niy 'tizežřin'.

20:12 Irm. 11:20; 12:3; 15:15; 18:19-23

20:14 Irm. 15:10

20:15 Ayub 3:3

20:16 Amz. 19

20:18 Ayub 3:20

21:1 'řafanya' - isem-a wanita ixs ad yini 'wenni t issnuffaren SIDI' (H6846).

řeemar nnes ad as yiři am tkeccadt. ¹⁰ Maɣar Necc arriy-dd s wudem inu dıdd i wemcan-a, war iği i řxar, *ammu i* iqqar SIDI. Amcan-a ad ittwasseeđu deg ufus n ujeğid n Babil u netta ad as iqqed timessi.”

X taddart igellden n Yahuda

¹¹ Zi jjihet n taddart n ujeğid n Yahuda, sřem-dd *kenniw* i wawař n SIDI: ¹² “A taddart n Dawud, ammu i iqqar SIDI ‘Seggdem nican deg uteffu, fekkem wenni ittwakeccđen zeg ufus n wenni iheřřaren, niy ad yarrez wesear inu am tmesi ařami war izemmar uřa d ijj ad tt issexsi ead zi ssibbet n tmegga nwem tieffanin. ”

¹³ Aqa da, ad cem řeqfey, *cem* tenni izeddyen di teysart, *cem*, a tasđart x řewđa *yueřan*, ammu i iqqar SIDI. Kenniw teqqarem ‘Man wen izemmaren ad řarney dd-ihwa, man wen izemmaren ad dd-yadef řar tzeddiyin nney?’ ¹⁴ Necc ad kenniw eaqbeğ elahřab řyiğet n tmegga nwem, *ammu i* iqqar SIDI. Necc ad ggeğ timessi deg wezřar nnes nni i řa iccen marra min d as dd-innden.”

22 ¹ Ammu i iqqar SIDI “Hwa řar taddart n ujeğid n Yahuda, ini din awař-a, ² ad tinid ‘A ajeğid n Yahuda, wenni iqqimen x řkursi igellden n Dawud, seř i wawař n SIDI, cek d imsexxaren nnek d řgens nnek i ittaďfen zi tewwura-ya! ³ Ammu i iqqar SIDI: Ggem řheqq d tsegđa u ssnejmem min ittwakeccđen zeg ufus n wenni iheřřaren. War heřřarem, war ccatem řbarrani d uyuiř d tajač. War ssizziřem idammen imezdagen di temmurt-a! ⁴ Mařa kenniw ad teggem awař-a s tidett, *xenni* ad dd-adfen ijeğiden zi tewwura n tendint-a, inni i řa iqqimen x řkursi igellden n Dawud, inni i řa inedhen ikarruten d yeysan, netta d imsexxaren nnes d řgens nnes. ⁵ Mařa war tesřim ca řar wawařen-a, *xenni* aqa jjuğey i Ixef inu, *ammu i* iqqar SIDI, ad tedweř Taddart-a d řxirbet.’ ”

⁶ “Maɣar ammu i iqqar SIDI x taddart n ujeğid n Yahuda ‘Waxxa tusid ayi-dd x řxaďar am Jilead u am tqiccet n Lubnan! *Uct*, mařa Necc war cek tteggeğ d řexřa, *d* tneddam war izdiyen. ⁷ Necc ad řuzeğ dıdd nnek imteřřayyen, kuř ijj s řesnař nnes *i unuri*. Nitni ad qessen ticejjura nnek n tengelt i icnan ařtas *s ccwqaqar nsen* uca ad *tent* wcen i tmesi. ⁸ *Xenni* ařtas n řegnus ad dd-kken x tendint-a, ad inin, kuř ijj i umqarrab nnes: Mayemmi SIDI igga ammu i tendint-a tameqqrant? ⁹ Ad inin: Minzi nitni semřen di řeahd n SIDI, AREBBI nsen, uca uďaren i irebbiten nneyni uca dewřen ttsexxaren asen.’ ”

X Callum

¹⁰ “War ttrum x umetti u war xas ccatem agejďur. Rum x wenni yuyuren, maɣar netta eemmarř ad dd-ieqeb, eemmarř ad iřar ead tammurt nnes mani ixreq. ¹¹ Maɣar ammu i iqqar SIDI x Callum, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, wenni idewřen d ajeğid deg wemcan n babas Yuciya wenni dd-iffyen zeg wemcan-a ‘Netta eemmarř ad dd-ieqeb dinni ead. ¹² Maɣar deg wemcan mani t nedhen d tmeřbast, *dinni* i řa immet, eemmarř ad iřar tammurt-a eawed.’ ”

21:9 Irm. 38:2

21:12 Irm. 22:3

21:14 ‘azyar’ - niy ‘řřabet’ niy ‘tazgant’.

21:14 Irm. 17:27

22:3 Irm. 7:6; 21:12

22:4 Irm. 17:25

22:7 Irm. 15:6

22:8 Acwd. 29:23; 1 Ij.. 9:8

X Yahuyaqim

¹³ “Axeyyeb i wenni i ya issbedden tazeddiyt nnes s řmueřiyet, uca tiyurfın nnes s řyecce, wenni issxeddamen wenni t yudsen nehřa axeęę u war d as itticc řmunet nnes.”¹⁴ wenni iqqaren ‘Necce ad ssbeddey i yixef inu ict n tzeddiyt yueřan ařas s tyurfın iweseen.’ Xenni ad dayes igg tiburjatin uca ad tt iseqqef s ukeccuđ n tcejjura n tengelt uca ad tt izewweq s tintat tizeggwayin.¹⁵ Ma tdewřed d ajeęid umi ttemřizwaređ zi ssibbet n tneglin? Babac ma war icci, ma war iswi u ma war iggi řheqq d tsegda? Netta tuya mliř xas xenni!¹⁶ Netta iřkem tamesřact n umezřuđ d umesei. Tuya mliř xas xenni. Ma aya war ixš ad yini aqa netta issen ayi?, ammu i iqqar SIDI.¹⁷ Maca tiřřawin nnek d wuř nnek aqa tent mřir x tizi nnek waha, u x idammen imezdagen mařend ad ten tessizzřed, u x ddeę d ubeęeę, mařend ad ten tegged.’ ”

¹⁸ “X uyenni, ammu i iqqar SIDI x Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda ‘Niti war xas ceřřen/cđinen: Ax, uma! niy: Ax, ućma! Niti war ceřřen: Ax, sidi! niy: Ax, leađim!’¹⁹ Ad ittwađeř ijj n wendař n ijj n weyyuř. Ad t jarren u ad t nndařen řar řagğwaj, barra i tiwwura n Urcalim.’ ”

X Kun-Yahu

²⁰ “Gaęeed x idurar n Lubnan, řuyy uca sgaaęed tmijja nnem x Bacan. řuyy-dd eaewed zi Abarim, mařar marra inni cem ittexsen ttwarřan.²¹ Necce ssiwřey akidem řami cem tuya di řaman, cem maca tennid ‘Necce war xsey ad sřey!’ Ammu i t teggiđ zi temzi nnem, mařar cem tuya war tettekses ad tesřed i tmijja inu.²² Marra imeksawen ad ten yarwes uřemmiđ uca inni cem ittexsen ad uyuren di tmeřbast. Xenni ad tseđřid uca ad tennfeđřed zi ssibbet n tuęeffna nnem.²³ Cem, a tenni izeddřen x idurar n Lubnan, tenni iheřđen di tcejjura n tneglin, min gğur ad třuđed xmi d am dd i řa yas řewjee, řehriř am icten tettaru.”

²⁴ “S tidett am iddar SIDI, ammu i iqqar SIDI, waxxa mařa Kun-Yahu, mmis n Yahuyaqim, ajeęid n Yahuda, tuya d txadent n ucemmię deg ufus nnes, aqa ad cek kksey ssenni.²⁵ Necce ad cek wcey deg ufus n yenni yarezzun tudart nnek u deg ufus n wenni zi tetteggweded, deg ufus n Nabuxadrařřar, ajeęid n Babil, u deg ufus n Ikaldaniyyen.²⁶ Cek d yemmac, ad kenni w nndařen řar ict n temmurt nneynit mani war texřiqem, uca dinni ad tmetnem.²⁷ War tteiqqibem eemmarř řar temmurt nni di temmezrem mařend ad řares dd-tęeqbem.”

²⁸ “Ma Kun-Yahu aryaz-a d ijj n uyarrař immendař, yarrez? Niy netta d ijj n uyarrař war t ittexs ead uřa d ijj? Mayemmi t hejjaren netta d zzarięet nnes, nndařen ten řar ict n temmurt war tt ssin en?²⁹ A tammurt, tammurt, tammurt, seř i wawař n SIDI!³⁰ Ammu i iqqar SIDI ‘Zemm aryaz-a nehřa iheřjiren, ijj n weryaz nni war řar ięi zzhir deg wussan nnes. Mařar uřa d ijj zeg warraw nnes ad řares yiři zzhir ařami i řa iqqim x řkursi n Dawud u ad iřkem eaewed di temmurt n Yahuda.’ ”

Tasetřa isegğden

23 ¹ “Axeyyeb i imeksawen i ineqqen u ssuzzaran uęi inu, ammu i iqqar SIDI. ² X uyenni ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, x imeksawen nni yarekkwsen řęens inu ‘Kenni w tessuzzarem uęi inu uca tuzzřem xasen. Kenni w war ten teřdim. Aqa da, necce ad xerřey zi tuęeffna d tmeğga nwem, ammu i iqqar SIDI. ³ Necce ad ssmuney min iqqimen n wuęi inu zi marra timmura, mani xasen uzzřey. Necce ad tent arrey řar řemdawed nsent, ad arwent, ad mm

22:13 Lawi 19:13; Aewd. 24:14,15; řab. 2:9

22:18 řrm. 16:4,5,6

22:19 řrm. 15:3; 36:30

22:21 řrm. 5:23; 7:23-28; 11:7,8; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15

22:22 ‘imeksawen’ - niy ‘inićan’.

22:25 ‘yenni yarezzun tudart nnek’ - s Teibranit ‘n yenni yarezzun řeemar nnek’.

23:1 ‘imeksawen’ - niy ‘inićan’.

23:1 řřiz. 34:2

arnint.⁴ Necc ad asent ggey imeksawen nni tent i ɣa yarewsen. Nitenti war ttegg^wdent ead u war ttneɣɣiɛnt u war ttweddirint, *ammu i* iqqar SIDI. .

⁵ Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, aqa Necc ad ssekkareɣ i Dawud ijj n Uyeddu n tsegda. Netta ad iħkem am Ujeɣid, ad ifreħ uca ad igg řheqq d tsegda di temmurt. ⁶ Deg wussan nnes ad ittwassenjem Yahuda uca Israyil ad izdey di řaman. Wa ad yiři d isem i zi d as i ɣa řayan: SIDI, Tasegda nney. .”

⁷ “X uyenni, aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, war qqaren ead ‘S tidett am iddar SIDI nni dd-issuffyen ihenjiren n Israyil zi Miřra!’ ⁸ maca ‘S tidett am iddar SIDI nni dd-isgaɛden zzariɛet n taddart n Israyil, wenni ten dd-yarrin zi temmurt n ccamal u zi marra timmura manis xasen uzzřey. Nitni ad zedyen di temmurt nsen.’ ”

X inabiyyen

⁹ X inabiyyen. “Uř inu ittwarɣ zi daxeř inu, marra ixsan inu ttarjijin. Necc dewřey am ijj n umescur, am weryaz nni yarni binu, zi ssibbet n SIDI, u zi ssibbet n wawařen nnes iqeddšen.

¹⁰ Maɣar tammurt teccur s yenni izennan, maɣar tammurt tecden zi ssibbet n nneɛřet, dđmani n heddu uɣyent. Mani xsen ad awden aqa-t d aɛeffan, uřa d jjeħd nsen war iği ca nican. ¹¹ Maɣar am unabi am ukehhan ttwafesden, ead di Taddart inu ttafey tueeffna nsen, *ammu i* iqqar SIDI. ¹² X uyenni ad dd-asen idweř webriɣ nsen am ij n řewđa tetthruɣuđ di tağest. Ad ttwaɛarnnen u nitni ad zzayes dd-wđan, maɣar ad xasen dd-sseħwiɣ ict n tecti taeffant deg usegg^was n untaqem nsen, *ammu i* iqqar SIDI.” .

¹³ “Aqa Necc zřiɣ min war iħřin ɣar inabiyyen n Samarya: nitni tuɣa ttnabben s Bael uca ttɣarran řgens inu. ¹⁴ ɣar inabiyyen n Urcalim *maca* zřiɣ nnei: nitni zennan uca uyuren am ssxarriqen uca ssjeħden ifassen n iɛeffanen ařami uřa d ijj ma ieqeb-dd zeg webriɣ nnes aɛeffan. Mammec ttwařiɣ Necc marra idsen am Sadum, uca imezday n Urcalim i *Necc* am Ğamurra. ¹⁵ X uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad wcey cciħ d macca i řgens-a uřa d aman n arrhaj maħend ad ten swen, minzi zeg inabiyyen di Urcalim iffeɣ-dd uyesseb n *Ccariea* ɣar marra tammurt.’ ¹⁶ Ammu i iqqar SIDI n řeskarat ‘War ttesřim ca i wawařen n inabiyyen nni i d awem ittnabben. Nitni ssawařen bařeř. Nitni ssawařen ict n tmezriwt n wuř *n yixef* nsen i war iğin d *tamezriwt* zeg uqemmum n SIDI. ¹⁷ Řebda qqaren i yenni d ayi isseħqaran: SIDI inna i-t, ad ɣarwen yiři řehna!’ u i kuř ijj wenni igguren di řeqsaħet n wuř nnes, qqaren ‘War dd xawem ittemsar uřa d ijj n řɣar. ¹⁸ Maɣar man wen *iqqimen* ibeddi d cwar n SIDI uca izra awař nnes u isřa i-t? Wi isšħessen i wawař nnes uca isřa as? ¹⁹ Aqa da, taħaryađt n SIDI, iffeɣ-dd *zzayes* wesɛar, *am* ict n tharyađt tezzebziɣ nni i ɣa ihwan/yarsin x uzeğif n iɛeffanen. ²⁰ Lyadab n SIDI war dd-ittikk^wiř ca ař i ɣa yiři i xarriřen n wuř nnes. Yar uneggar n wussan ad as tfehmem s řefhamet tekmeř. ²¹ Necc war dd ssekkiiɣ ca inabiyyen nni, *waxxa amenni* gguren nitni. Necc war ɣarsen ssiwřey ca, *waxxa amenni* bđan ad nabben *zeg yixef nsen*. ²² Mři qqimen nitni bedden di cwar inu, iři arrin řgens inu ad iseř i wawařen inu u iři arrin ten ad dd-dewřen zeg webriɣ nsen aɛeffan u zi řɣar n tmeğga nsen.’ ”

23:4 Ĥiz..34:11,12

23:5 Ica. 4:2; 40:11; Irm. 33:14,15; Dan. 9:24; Lk. 1:32,33

23:6 Aewd. 33:28

23:7 Irm. 16:14,15

23:10 Irm. 5:7,8; 9:2

23:11 Irm. 6:13; 8:10; 14:18

23:12 Izhd. 35:6; 73:18; Irm. 13:16

23:14 Ica. 1:9

23:15 Irm. 8:14; 9:15

23:17 Irm. 6:14; 8:11; Ĥiz..13:10; Zak. 10:2

23:19 Irm. 30:23,24

23:21 Irm. 14:14

²³ Ma Necc d ijj n AREBBI zi řadas, *ammu i* iqqar SIDI, war iři ijj n AREBBI zi řaggwaj?²⁴ ‘Ma izemmar ca n yijjen ad innuffar deg imucan innuffaren, ařami Necc war t řareř?’ *ammu i* iqqar SIDI. ‘Ma war iři d Necc wenni iccuren ajenna d temmurt?’ iqqar SIDI. ²⁵ Necc sřiy min qqaren inabiyyen nni ittnabben deg yisem inu uca Necc nniř ‘Tuřa řari ict n tirja, ict n tirja.’²⁶ řares ař meřmi *ead* ad iřint tirja deg wuř n inabiyyen nni ittnabben am ssxarriqen? Nitni d inabiyyen n wecmař n wuř *n yixef* nsen, ²⁷ inni yarezzun ad arren řgens inu ad ittu isem inu s tirja nsen nni tthajan ijj i wenneyni, amecnaw ibabaten nsen ttun isem inu s Bael. ²⁸ Anabi nni řares ict n tirja, ejj i-t ad tt iřaja, u *anabi* nni řar iřa wawař inu, ejj i-t ad issiweř awař inu s tidett. Mařar min dd-yiwyen řum řar imendi?, iqqar SIDI. ²⁹ ‘Ma war iři wawař inu am tmessi?’, iqqar SIDI, ‘uca am ijj n weřdis i iřebbzen tasđart?’ ³⁰ S uyenni, aqa da, necc ad řeqfeř inabiyyen nni, *ammu i* iqqar SIDI, inni ittacaren awařen inu ijj n wenneyni. ³¹ Aqa da, necc ad řeqfeř inabiyyen nni, iqqar SIDI, inni issxeddamen iřes nsen u zzayes i ssawařen ‘Netta iqqar ...!’ ³² Aqa da, necc ad řeqfeř inni ittnabben s tirja ixarriqen, *ammu i* iqqar SIDI. Nitni tthajan tirja nni u *ammu i* ttıarran řgens inu zeg ixarriqen nsen d řhard uneffex nsen. Necc maca war ten dd-ssekkeř u war d asen wciř awař. Nitni war řin d nnfee i řgens, *ammu i* iqqar SIDI.” ³³ “Xmi cek i řa isseřsa ijj n řgens niř ijj n unabı niř ijj n ukehhan, ad yini ‘Min iena *xenni* řřukm issaggwaden n SIDI?’, xenni cek ad asen tinid ‘Min iena *xenni* řřukm issaggwaden?’ ‘Ad kenniw jjeř’, *ammu i* iqqar SIDI. ³⁴ Anabi d ukehhan d řgens nni iqqaren ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, ařaz nni d taddart nni ad zzayes xerřfeř. ³⁵ Ammu ittxeřřa ad tinim, kuř ijj i umqarreř nnes u kuř ijj i umas ‘Mammec xak dd-yarra SIDI?’ u ‘Min inna SIDI?’³⁶ War tettıarrisem ca ead di řřukm issaggwaden n SIDI, mařar řřukm issaggwaden n SIDI ad yiři min i řa yini kuř ijj: aqa kenniw tessfaryem awařen n AREBBI iddaren, SIDI n řeeskarat, AREBBI nney. ³⁷ Ammu i řa tinid i unabı ‘Mammec xak dd-yarra SIDI?, niř ‘Min inna SIDI?’ ³⁸ *Maca* umi teqqarem kenniw ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, ammu i iqqar SIDI, umi kenniw teqqarem awař-a ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, waxxa necc ssekkeř-dd řarwem *ijjen* řima ad awem yini ‘Kenniw war teqqarem ca ‘Řřukm issaggwaden n SIDI!’, ³⁹ s uyenni, xzar, Necc ad kenniw ttuy qae u Necc ad kenniw ndareř zi zzat i wudem inu ak-d tendint nwem nni d awem wciř i kenniw uřa i ibabaten nwem. ⁴⁰ Necc ad xawem dd-ssehwiř řhegra i řebda d řefđihet i řebda nni war ittwattun eemmarř.”

Tnayen n tsuřatin n tazart

24¹ “SIDI ijja ayi ad řareř man aya. Aqa da, ttwasarsent tnayen n tsuřatin n tazart qibač i Zzawect n SIDI awarni i umi tuřa Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, indeh Yakunya, mmis n Yahuyaqim, ajeřid n Yahuda, d řřukkam n Yahuda ak-d iřrayfiyyen d yemziřen zi Urcalim di lmenfa řar Babil. ² Deg ict n tsuřet tuřa *din* tazart iřebřen, amecnaw řbacur. Di tsuřet nneynit tuřa din tazart war teři ařřas, zeema war teři ařami war izemmar ad tettwacc. ³ Inna ayi SIDI ‘Min tettwařid cek, Irmıya?’ Necc nniř ‘Tazart. Tazart iřebřen teřbeř ařřas, uca tenni war iřřin ařřas, war teři ařami war tettwicci.’

⁴ *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ⁵ ‘Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil: Am tazart iřebřen ammu i řa řesbeř řebřen inni ittwanedhen di tmeřbast zi Yahuda, inni x uzzřeř zeg wemcan-a řar temmurt n Ikaldaniyyen. ⁶ Necc ad xasen ssarseř tiřřawin inu s řxadar uca ad

23:24 İzhd. 139:7-12; Eam. 9:2,3

23:27 Řqd. 3:7; 8:33,34

23:30 Aewd. 18:20; lrm. 14:14,15

23:32 řaf. 3:4

23:40 lrm. 20:11

24:1 2 İj.. 24:15; 2 İm.. 36:10

ten arrey ad eeqben ɣar temmurt-a. Necc ad ten ssbeddeɣ, war iɣi ad ten hedmey, ad ten ɣzuɣ, war iɣi ad ten qeɣeɣ.⁷ Necc ad asen wceɣ ijj n wuɣ maɛend ad ayi ssnen, belli aqa Necc d SIDI. Nitni ad iɣin d ɣgens inu u Necc ad iɣiɣ d AREBBI nsen, maɣar nitni ad ɣari dd-dewɣen s wuɣ nsen imun. .

⁸ Am tazart war iɣɣin, tenni war iɣɣin aɣtas aɣami war tettwacci, iqqar SIDI, ammu i ɣa arrey ɣidɣiya, ajeɣid n Yahuda, d ɣhukkam nnes d min iqqimen zi Urcalim d yenni izeddɣen di temmurt n Miɣra. ⁹ Necc ad ten arrey ad ttwaɛarnen ssa d ssa jar marra tigelditin n temmurt, ad iɣin d ɣhegra d ijj n umedya d ict n ɣqecet n ustehzi d ict n nneɣret di marra imucan mani xasen i ɣa yazɣɣeɣ. ¹⁰ Necc ad ssekkey jarasen ssif d ɣaz d ɣtaɛun ɣares aɣ dd-ttwakksen marra zi temmurt i wciɣ i nitni u i ibabaten nsen.”

Abarreɣ s lmenfa di Babil

25¹ Awaɣ nni dd-yusin ɣar Irmiya x marra ɣgens n Yahuda, deg useg^wass wiss arebea n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeɣid n Yahuda. Tuɣa-t d asegg^was amezwaru n Nabuxadraɣsar, ajeɣid n Babil.² Iqqar unabi Irmiya *awaɣ-a* i marra ɣgens n Yahuda u i marra imezday n Urcalim, iqqar: ³ “Zeg usegg^was wiss tɣetɣac n Yuciya, mmis n Amun, ajeɣid n Yahuda, ɣares aɣ ass-a, wa d asegg^was wiss tɣata u-eicrin, yusa-dd ɣari wawaɣ n SIDI u necc tuɣa ssawaɣeɣ akidwem, *wah* zeg umezwaru tuɣa necc ssawaɣeɣ *akidwem*, *maca* kenniw war tesɣim ca.⁴ SIDI issekk-dd ɛawed marra imsexxaren nnes, inabiyyen, zeg umezwaru issekk i-ten-dd, *maca* kenniw war tewcim ca amezzuɣ nwem ɣima ad tesɣem. ⁵ Nitni nnan ‘Dewɣem-dd maca, kuɣ ijj zeg webriɣ nnes aɛeffan u zi tmeɣga nwem tieffanin uca zedyem di temmurt nni d awem iwca SIDI u i ibabaten nwem zi ɣebda i ɣebda qaɛ. ⁶ War ttraddafem irebbiten nneyni ɣima ad asen tsexxarem u ad asen taɣarem. War d ayi seɛɛarem s tmeɣga n ifassen nwem maɛend war d awem tteɣgeɣ min war iɣɣin.’ ⁷ Maca kenniw war ɣari tesɣim ca, *ammu i* iqqar SIDI, aɣami d ayi tseɛarem s tmeɣga n ifassen nwem, i txessart nwem.”

⁸ “X uyenni, ammu i iqqar SIDI n ɣeeskarat ‘Minzi kenniw war dd-tesɣim ca ɣar wawaɣen inu, ⁹ Xzar, x uya i-dd-ssekkey *ijj n ureqqas* uca ad awyey marra tiwacunin zi ccamal, *ammu i* iqqar SIDI, uɣa d Nabuxadraɣsar, ajeɣid n Babil, amsexxar inu. Necc ad tent ssiwdeɣ ɣar temmurt-a u x imezday nnes u x marra ɣegnus i d as dd-innden uca ad ten ɣarmey i uteɣɣi. Necc ad ten ggeɣ d ict n ɣqecet n unexɣie d tiseɣɣac uɣa d uxarreb i ɣebda. ¹⁰ Necc ad ɣzaysen kksey ɣhess n ɣefraɣet d ɣhess n warcaq, tmijja n muɣay d tmijja n tesɣit, ddriɣ n yeɣra n tsirt uɣa d tfawt n ɣefnar. ¹¹ Tammurt-a marra ad tedweɣ d ɣxirbet uɣa d ijj n umedya n unexɣie, u ɣegnus-a ad sexxaren ajeɣid n Babil, sebein n isegg^wusa.

¹² Xmi i ɣa ɛdun sebein n isegg^wusa nni, xenni ad tt xeyɣeɣ zeg ujeɣid n Babil d ɣgens nni x ɣmueɣiyyet nsen, *ammu i* iqqar SIDI, uɣa x temmurt n Ikaldaniyyen. Necc ad tt arrey d ɣxirbat i ɣebda. ¹³ Necc gɣur ad dd-ssehwiɣ x temmurt nni marra awaɣen inu nni xas nniɣ, marra min yurin deg wedlis ittwannden, min inabb Irmiya x marra ɣegnus. ¹⁴ Maɣar aɣtas n ɣegnus d ijeɣiden imeqqaranen ad ten jjen ad dd-ɛebden, uɣa d nitni. Necc ad ɣzaysen xeyɣeɣ ɛlaɣsab tmeɣga nsen u ɛlaɣsab ɣxedmet n ifassen nsen.”

24:7 Aewd. 30:6; Irm. 30:22; 31:33; 32:38,39; ɣiz...11:19; 36:26,27

24:8 Irm. 29:17

24:9 Aewd. 28:25,37; 1 Ij.. 9:7; 2 Im.. 7:20; Irm. 15:4; 29:18; 34:17; 42:18

25:4 Irm. 7:13,25; 11:7,8,10; 13:10,11; 16:12; 17:23; 18:12; 19:15; 22:21

25:5 2 Ij.. 17:13; Irm. 18:11; 35:15; Yunus 3:8

25:9 Irm. 19:8

25:10 Ica. 24:7; Irm. 7:34; 16:9; ɣiz...26:13

25:12 2 Im.. 36:22; ɛizra 1:1; Irm. 29:10; Dan. 9:2

25:14 Irm. 27:7

Řkas n lyaḍab n SIDI

¹⁵ Maɣar ammu i d aɣi inna SIDI, AREBBI n Israyil “Ksi řkas-a n binu n wesear zeg ufus inu u ewc i-t i marra řegnus mani cek i řa ssekkey, řima ad swen, ¹⁶ mařend ad swen nitni, ad ssaren, ad dewřen ttbuhřuyen zi ssibbet n ssif nni dd i řa ssekkey jarasen.”

¹⁷ *Awarni i uya* ksiř řkas zeg ufus n SIDI, wciř t i marra řegnus, inni řari i dd-issekk SIDI:¹⁸ i Urcalim d tneddam n Yahuda, i ijeřiden nnes d řřukkam nnes, řima ad ten arrey d řxirbet, d ijj n unexřie, d tiseḍřac uřa d nnečřet, am *teęa* ass-a, ¹⁹ i Fiřeun, ajeřid n Miřra, i umsexxaren nnes, řřukkam nnes u i marra řgens nnes, ²⁰ i ubarru n eřam kuř ibarraniyyen u i ijeřiden n temmurt n Euř u i marra ijeřiden n temmurt n Ifiliřtiniyyen, i Acqalun, řazza, řaqrn u i marra min iqqimen zi Acduḍ, ²¹ řar Idum, Mu’ab d ayt n řammun, ²² i marra ijeřiden n řur, i marra ijeřiden n řidun u i ijeřiden n tegzirin x ujemmaḍ n řebřar, ²³ i Dadan, Tayma, Buz d marra inni ittħeffan acewwaf řar řřruřa *n tenyart d tmart*, ²⁴ i marra ijeřiden n temmurt n Weeraben u i marra ijeřiden n eřam kuř ibarraniyyen nni izeddyen d řexřa, ²⁵ i marra ijeřiden n Zimri, u i marra ijeřiden n řilam u i marra ijeřiden n Maday, ²⁶ uřa i marra ijeřiden n ccamal, inni dd-yudsen d yenni iggwejen, ijjen awarni i wenneyni, i marra tigelditin n ddunnit i ięan x wudem n temmurt, uca awarni asen *marra* ad isu ujeřid n Cicax.

²⁷ “Ad asen tinid ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil :Swem, ssarem d řeuqqem, wřam u war tekkaremt ead zzat i ssif i dd řa ssekkey jarawem.’ ²⁸ Xmi i řa agin ad ksin řkas zeg ufus nnek mařend ad t swen, *xenni* ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Ad teswem s uyiř!²⁹ Maɣar aqa da, di tendint i x ittwarbreř s řisem inu, ad bdiř s řřar. Ma ad daywem ggen am tteggan ak-d imezdagen? Kenniw war ttwařesben d imezdagen, maɣar ad dd-řařiy i ssif řidd i marra imezday n temmurt!’ , *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.”

³⁰ “Ad xasen ttabbed marra awařen-a uca ad d asen tinid ‘SIDI ad dd-izehhar zi sennej uca Netta ad dd-issgaeeed tmijja nnes zi Tzeddiyt nnes Iqeddsen. Netta ad dd-izehhar x Tzeddiyt nnes, ad isřiwřew am t tteggan inni yareffsen aḍiř, řidd i marra imezday n ddunnit.’ ³¹ Ad dd-yas ijj n řħess inexřieen ař tma n temmurt, minzi SIDI řares ict n ddeewet ak-d řegnus. Netta ad iřkem x bnadem am ikmeř, ad icarren marra ieeffanen řar ssif!’ , *ammu i* iqqar SIDI.” ³² “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Aqa da, ijj n řřar tessuruf zi řgens řar řgens nneyni, ict n tharyadř tewear tekkar-dd zi tmuwwa n temmurt. ³³ Deg wass nni marra inni ittwassnuqben *s ssif* ad iřin x ict n tma n temmurt řares ař tma nneyni. War xasen ttrun, war ten jarrwen u war ten netřřen. Ad dewřen d řeybar x wudem n temmurt. ³⁴ Rum, *kenniw* imeksawen, řuyyyem. Marřem deg iyyed, kenniw inni řar teęa řřuřta x řimriwin, maɣar yiweḍ-dd řřař n řyarřt nwem, u Necc ad kenniw ssuzzareř u kenniw ad tefruryem am ijj n uřarraf iyřa. ³⁵ War tneffee tarewra n imeksawen d wenjam n yenni řar ięa řřuřta x řimriwin. ³⁶ řħessem mammec řuyyyun imeksawen s jjeħd, *mammec* ttrun inni řar ięa řřuřta x řimriwin, minzi SIDI ittareddeę dđmani nsen n tarewsa. ³⁷ Maɣar dđmani n tarewsa yarsin ad dewřen ugnun zi ssibbet n řřaduq n lyaḍab n SIDI. ³⁸ Am weyrad ameřyan ija netta adurri nnes, maɣar tammurt nsen tedweř d řxarbet s řřaduq *n ssif* n wenni iħeřřaren, s řřaduq n lyaḍab nnes.”

25:15 lrm. 13:12

25:19 lrm. 46

25:20 lrm. 47:4-7

25:21 lrm. 48; 49:1-22

25:22 lrm. 47:4

25:23 lrm. 9:25; 49:8

25:24 lrm. 49:31

25:25 lrm. 49:34

25:29 1 Bř. 4:17

25:30 Yuw. 4:16; řam. 1:2

25:33 lrm. 16:4

25:34 lca. 65:12; lrm. 4:8; 6:26; 9:16; 12:3; 13:14,24; 18:17

Irmija ittnabba di Zzawect Iqeddsen - Aneqqi n unabi Uriya

26¹ Deg umezwaru n tgelda n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, yusa-dd wawař-a zi SIDI, iqqar:

² “Ammu i iqqar SIDI ‘Bedd di řemrař n zzat n Taddart n SIDI uca ini marra awařen-a nni zi cek weřřiř mařend ad zzaysen tessiwřed řar *imezday n* marra tineddam n Yahuda nni dd-yusin mařend ad zzağen di Taddart n SIDI. War tejjı uřa d ijj n wawař war t teqqared.³ Ad tař ad sřen, ad dd-dewřen, kuř ijj zeg webriđ ačeffan nnes, ad ař ad nedmey x řřar nni nwiř ad daysen t ggeř zi ssibbet n tučeffna n tmeğga nsen.’

⁴ Ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI: Mařa kenniw war tettexsem ad řari dd-tesřem mařend ad tuyurem am Ccariea inu nni d awem ggiř deg ufus,⁵ ad tesřem řar wawařen n isemyan inu, inabiyyen nni d awem dd-ssekkey zeg umezwaru, waxxa kenniw war *d asen* tesřim,⁶ xenni ad ggeř ak-d Taddart-a am ggiř ak-d Cilu, uca ad arrey tandint d nnečřet i marra řegnus di temmurt.’⁷ Ikehhanen d inabiyyen d marra řgens sřin mammec issiweř Irmija awařen-a di Taddart n SIDI.

⁸ Umi ikemmeř Irmija awař i marra řgens x marra min tuřa iweřša SIDI, řřfen t ikehhanen d inabiyyen d marra řgens uca nnan ‘Ittxiřša ad temmted!’⁹ Mayemmi tñabbed s yisem n SIDI, tennid ‘Taddart-a ad tedweř am Cilu u tandint-a ad tettwaređdeğ ařami war dayes izeddeř uřa d ijjen?’ ” Marra řgens imun x Irmija di Taddart n SIDI.

¹⁰ Umi sřin řřukkam n Yahuda awařen-a, řřfen-dd zi taddart n ujeğid gačeden řar Taddart n SIDI. Nitni qqimen řar wadař n Tewwart Tamaynut n Taddart n SIDI.¹¹ Ikehhanen d inabiyyen ssiwřen ak-d řřukkam u ak-d marra řgens, nnan “Ařaz-a isdaheğ řmwet, am mammec tt tesřam s imezzuřen nwem.”

¹² *Xenni* issiweř Irmija ak-d marra řřukkam u ak-d marra řgens, inna “SIDI issekk ayi-dd řima ad nabbeř marra awařen i tesřim řidd i Taddart-a u řidd i tendint-a.¹³ *Xenni* řexxu, eedřem ibriden nwem d tmeğga nwem uca řřem i tmijja n SIDI, AREBBI nwem, *xenni* ad indem SIDI zi marra řřar i xawem inna.¹⁴ Necc *maca*, aqa da, aqa ayi deg ufus nwem, ggem zzayi mammec kenniw issuffuř d ařebřan u nican di tiřřawin nwem.¹⁵ Ssnem *maca* nican, mařa kenniw tenřim ayi, ad dd-tawyem idammen imezdagen x yixef nwem u x tendint-a u x imezday nnes, minzi s tidett, SIDI issekk ayi-dd řarwem mařend ad awem inıř marra awařen-a deg imezzuřen nwem.”

¹⁶ řřukkam d marra řgens nnan i ikehhanen u i inabiyyen “Ařaz-a war issdiheğ řmwet, mařar netta issawař akidney s Yisem n SIDI, AREBBI nney.”¹⁷ Ca n iryazen zeg iwessura n temmurt kkaren, bedden. Nitni ssiwřen řar marra agraw n řgens, nnan¹⁸ “Mixa zi Muracit, tuřa ittnabba deg wussan n řazaqiya, ajeğid n Yahuda, uca issiwiř řar marra řgens n Yahuda, inna ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: řihyun ad tettwacarř am ijj n yeyyar u Urcalim ad idweř d řřarbet d wedrar n Taddart-a d řeğeudi *mani i ya wehhben tiwhibin* deg weřřar.¹⁹ Ma inřa i-t řazaqiya, ajeğid n Yahuda, d marra Yahuda? Ma war igg^wid netta SIDI u iksi s řmečuruf i SIDI ařami indem x řřar i xasen iqqar? Neccin ggur ad negg ijj n řeib d ameqqaran i yixef nney.”

²⁰ Tuřa řin ead ijj n weryaz *nneyni* wenni tuřa ittnabban s yisem n SIDI, Uriya, mmis n Cimeiya, zi Qaryat-Yačarim. Netta inabb řidd i tendint-a u řidd i temmurt-a ełahřab marra awařen nni inna Irmija.²¹ *Xmi* isřa ujeğid Yahuyqim *jmie* ak-d marra řřukkam awařen nnes, ixs ujeğid ad t

26:3 Irm. 18:8

26:5 Irm. 7:13,25; 11:7; 25:3

26:6 1 řam. 4:12; Izhd. 78:60; Irm. 7:12,14

26:13 Irm. 7:3

26:18 ‘azyar’ - niř ‘řřabet’ niř ‘tazgant’.

26:18 Mixa 1:1; 3:12

26:19 ‘i yixef nney’ - s Teibranit ‘řečmur nney’.

iney. Isra Uriya aya, igg^wed, yarweř u yiweđ ęar Miřra. ²² Ajeęid Yahuyaęim *maca* issekk iryazen ęar Miřra: Ilnatan, mmis n ęakbur ak-d ca n iryazen. Issekk i-ten ęar Miřra. ²³ Nitni iwyen-dd Uriya zi Miřra uca nedhen t ęar ujeęid Yahuyaęim u wanita inya i-t s ssif. Netta inđar řxecbet nnes deg imeđřan n tarwa n řgens.

²⁴ *Mac*a afus n Axięam, mmis n Cafan, tuęa-t ak-d Irmiya maęend war t tticcen deg ifassen n řgens maęend ad t nyen.

Axđae i Babil

27 ¹ Deg umezwar n tgelda n Yahuyaęim, mmis n Yuciya, ajeęid n Yahuda, yusa-dd wawař-a ęar Irmiya, iqqar: ² “Ammu i d ayi inna SIDI ‘Egg i yixef nnek iseywan d izayřuten , u ssars i-ten x yiři nnek. ³ uca sekk i-ten i ujeęid n Idum, i ujeęid n Mu’ab, i ujeęid n ayt n ęammun, i ujeęid n řur u i ujeęid n Sidun, s ufus n imsexxaren inni i dd yusin ęar Urcalim ęar řidqiya, ajeęid n Yahuda. ⁴ Umur asen ad inin i isiditen nsen: Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, ammu i ittxeřša ad tinim i isiditen nwem: ⁵ S jjehd inu ameęqran d ufus inu isswiżđden ggiy tammurt d bnađem d řebhayem nni ięan x wudem n temmurt uca Necc ad ten wcey i wenni isdaheęen di tiřřawin inu. ⁶ *Xenni* řexxu, Necc ggiy marra timmura deg ufus n Nabuxadnařřar, ajeęid n Babil, amsexxar inu. Wciy as uřa d řmař n yeyyar maęend ad xas sexxaren. ⁷ Marra řegnus ad as sexxaren uřa i mmis d mmis n mmis ařami i dd ęa yas řřař i temmurt nnes. *Xenni* ařřas n řegnus d ijeęiden imeęqranen ad ggen ad zzayes ttwasexxaren.

⁸ Řgens d tgeldit i war ixs ad as isexxar i Nabuxadnařřar, ajeęid n Babil, uca war ixs ad issehwa iři nnes swadday i uzayřu n ujeęid n Babil, aqa Necc ad xeřfey zi řgens nni s ssif d řađ d řřaęun, *ammu i* iqqar SIDI, ař i ęa ggur ad ten qđiy s ufus nnes. ⁹ Kenniw *xenni*, war teřřim i inabiyyen nwem d ięezzanen nwem d ayt n bu-tirja nwem d ibergagen nwem d isehęaren nwem nni ęarwem issawařen, qqaren : Kenniw war tsexxaram ca i ujeęid n Babil!, ¹⁰ maęar nitni ttnabben s ixarrięen maęend ad kenniw ssigg^wejen x temmurt nwem maęend Necc ad xawen azzřey uca kenniw ad tettwahellkem. ¹¹ Řgens nni *maca* i ęa issađaren iři nnes swadday i uzayřu n ujeęid n Babil uca ad as tsexxar, aqa řgens nni ad t jjeę ad iqqim di temmurt nnes, uca izemmar ad tt icarz u ad dayes izdey!’, *ammu i* iqqar SIDI,”

¹² *Xenni* ssiwřey ęar řidqiya, ajeęid n Yahuda, clařsab marra awařen-a, nniy “Ggem iřawen nwem swadday i uzayřu n ujeęid n Babil u sexxarem as u i řgens nnes, *xenni* ad teęqimem teddarem.

¹³ Mayemmi i ęa ttwanęem, cek d řgens nnec, s ssif d řađ d řřaęun, am mammec issiweř SIDI x řgens i war ixsen ad isexxar i ujeęid n Babil. ¹⁴ War tteřřim i wawařen n inabiyyen, inni ęarwem issawařen, qqaren ‘Kenniw war ttsexxarem ca i ujeęid n Babil!’, maęar nitni ttnabben awem s ixarrięen, ¹⁵ minzi Necc war ten dd-ssekkey, *ammu i* iqqar SIDI, u nitni ttnabben s ixarrięen s yišem inu maęend ad xasen azzřey u kenniw ad tettwahellkem, kenniw d inabiyyen nni i d awem ittnabben,”

¹⁶ Ssiwřey uřa ak-d ikeh hannen u ak-d marra řgens, nniy “Ammu i iqqar SIDI ‘War teřřim ęar wawařen n inabiyyen nwem i iqqaren: Aqa da, řeqcuc zi Taddart n SIDI ad ttwarren deyya zi Babil!, maęar nitni ttnabben i kenniw s ixarrięen. ¹⁷ War ęarsen tteřřam ca, *maca* sexxarem i ujeęid n Babil, *xenni* ad teęqimem teddarem. Mayemmi i ęa tedweř tendint-a d ict n řxirbet? ¹⁸ Mři nitni d inabiyyen, u awař n SIDI ięa *s tidett* ęarsen, iři ad ttaren maca i SIDI n

27:2 Irm. 28:10

27:5 Dan. 4:14,22

27:6 Irm. 25:9

27:14 Irm. 14:14; 23:21; 29:8

27:16 Irm. 28:3

řeskarat, aqa řeqcúe i iqqimen ead di Taddart n SIDI u di taddart n ujeğid n Yahuda di Urcalim, war ttriħen ġar Babil.¹⁹ Maġar ammu i iqqar SIDI n řeskarat x ipilaren, x řebħar n nnħas, x tkarrutin u x marra řeqcúe nneyni i iqqimen di tendint-a,²⁰ inni war iksi akides Nabuxadnařsar, ajeğid n Babil, umi indeh netta Yakunya, mmis n Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, zi Urcalim ġar Babel ak-d marra tarwa n tařřet n Yahuda d Urcalim,²¹ *wah*, ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil, x řeqcúe i iqqimen di Taddart n SIDI u di taddart n ujeğid n Yahuda u di Urcalim:²² Ĥar Babil ad mmeksin u ad qqimen dinni ġares ař ass i ġarsen dd i ġa arzfeġ *i uxeġeř!*, *ammu i* iqqar SIDI. *Xenni* ad ten suffyfeġ u ad ten dd-arreġ ġar wemcan-a.’ ”

Anabi Ĥananya

28¹ Deg usegg^was nni, deg umezwaru n tgelda n ujeğid řidqiya, ajeğid n Yahuda, deg usegg^was wiss arebea, deg uyur wiss xemsa, issiwiř akidi Ĥananya, mmis n Eazur, anabi zi Jibeun, di Taddart n SIDI zzat i tiřřawin n ikehhanen d řgens imun, inna² “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil, iqqar ‘Nec ad arzeġ azayřu n ujeğid n Babil.’³ Ead tnayen n isegg^wusa *xenni* nec ad arzeġ ġar temmurt-a marra řeqcúe n Taddart n SIDI, inni iksi Nabuxadnařsar, ajeğid n Babil, zeg wemcan-a uca yiwiy ten ġar Babil. ⁴ Nec ad sseeqbeġ Yakunya, mmis n Yahuyaqim, d marra imenfiyyen zi Yahuda i dd-yiwđen ġar Babil, ġar wemcan-a, *ammu i* iqqar SIDI, minzi nec ad arzeġ azayřu n ujeğid n Babil.’ ”

⁵ *Xenni* inna unabi Irmiya i unabi Ĥananya, zzat i tiřřawin n ikehhanen u zzat i tiřřawin n řgens imun, inni ibedden di Taddart n SIDI, ⁶ inna Irmiya “Amin, ammu i ġa igg SIDI! Iři ad isseqfeř SIDI awařen nnek i tñabbed ařami i ġa yarr řeqcúe n Taddart n SIDI d marra inni ittwanedhen di tmeħbast, zi Babil ġar wemcan-a!⁷ Seř *maca* i wawař-a i zi ssawařeġ deg imezzuyen nwem u deg imezzuyen n řgens imun ⁸ ‘Inabiyyen nni tuġa *din* iġan qbeř inu d kenniw zeg weħař uya, nabben nitni dıdd i wařřas n temmura u dıdd i wařřas n tgelditin, x garra, x iceřwawen uřa x řřaen. ⁹ Anabi nni ittnabben x sřam, mařa awař n unabi nni ad dd-ıffeġ, *xenni* ad yiři ittwassen aqa SIDI issekk-dd anabi nni *d tidett*.’ ”

¹⁰ *Xenni* iksi unabi Ĥananya azayřu n yiři n unabi Irmiya uca yarř i-t. ¹¹ *Xas uca* issiweř Ĥananya zzat i tiřřawin n marra řgens, inna “Ammu i iqqar SIDI ‘Qbeř mma ad edun tnayen n isegg^wusa kemmřen ad arzeġ azayřu n Nabuxadnařsar, ajeğid n Babil, *i iġan* x yiřawen n marra řegnus.” Uca Irmiya yuyur abrid nnes.

¹² *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ġar Irmiya awarni i umi yarřa unabi Ĥananya azayřu x yiřawen n unabi Irmiya, uca iqqar ¹³ “Uyur uca siweř ak-d Ĥananya, ini ‘Ammu i iqqar SIDI: Izayřuten n ukeccuđ tarřid ten uca teggid izayřuten n wuzzař deg wemcan nsen.’ ¹⁴ Maġar ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil ‘Ij n uzayřu n wuzzař ssareġ t x yiřawen n marra řegnus, maħend ad sexxaren i Nabuxadnařsar, ajeğid n Babil. Nitni ad as sexxaren. Uřa d řmař wciġ ten deg ufus nnes.’ ”

¹⁵ *Xas uca* inna unabi Irmiya i unabi Ĥananya “Seř, Ĥananya, SIDI war cek i dd issekk ca u cek řyarred řgens-a ad ittceř x ixarriqen.¹⁶ S uyenni, ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, nec ad cek ndareġ. *Ead* deg usegg^was-a ad temmted minzi tessiwřed x uħeyyed n SIDI.’ ” ¹⁷ Immut unabi Ĥananya deg usegg^was nni, deg uyur wiss sebea.

27:20 2 lj.. 24:14,15

27:22 2 lj.. 25:13; 2 lm.. 36:18,22; Irm. 29:10

28:3 Irm. 27:16

28:14 Irm. 27:6

28:16 Aewd. 13:6; Irm. 29:32

Tabrat n Irmija i imeħbas di Babil

29¹ Ina d awařen n tebrat i dd-issekk unabi Irmija zi Urcalim i min iqqimen n imyaren *n řgens* jar imenfiyyen, i ikehhanen d inabiyyen u i marra řgens nni tuya indeh Nabuxadnařsar zi Urcalim řar Babil, ² awarni i umi iffeř ujeřid Yakunya d yemmas n ujeřid, uřa imsexxaren icenneen, uřa řħukkam n Yahuda d Urcalim, uřa řemeuřam uřa d imziřen zi Urcalim. ³ *Netta issekk tabrat-a* s ufus n Aleasa, mmis n Cafan, d Jamarya, mmis n Ĥilqiya, inni issekk řidqiya, ajeřid n Yahuda, řar Babil řar Nabuxadnařsar, ajeřid n Babil, uca *tabrat* teqqar: ⁴ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, i marra imenfiyyen nni dd-iwyey ři Urcalim řar Babil ⁵ ‘Sgaedem tudrin uca zedyem daysent, řzum iħwicen uca ccem řyřet nsen, ⁶ awyem timyarin uca řjem-dd iħenjiren d řhenjirin, awyem i iħenjiren nwem timyarin uca wcem yessitwem i yeryazen, maħend ad urwent iħenjiren d řhenjirin. Kenniw ad dinni temmarnim, war iři ad tdewřem ad tneqřem, ⁷ arzum řehna i tendint mani kenniw i řa nedħey u ttarem i man aya i SIDI, mařar di řehna nnes i iřa řehna nwem.’

⁸ Mařar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘War tteřjam ad kenniw cemten inabiyyen d igezzanen nni iřan di řwest nwem u war ttesřam ca řar ayt n bu-tirja i kenniw itteřjan ad tarjam, ⁹ mařar nitni ttnabben ixarriřen s yisem inu. Necc war ten dd-sekkeř cal’, *ammu i* iqqar SIDI. ¹⁰ Minzi ammu i iqqar SIDI ‘Xmi i řa qeřřen sebein n isegg^wusa i Babil, xenni ad řarwem dd-arzfey uca ad awem kemmřey awař inu ařebħan umi kenniw dd-arriř řar temmurt-a. ¹¹ Mařar Necc ssney man ixarriřen i řari xawem, *ammu i* iqqar SIDI: ixarriřen n řehna, war iři n řřar, řima ad awem wceř imar d usitem. ¹² *Xenni* kenniw ad ayi dd-třayam uca ad dd-tuyurem ad řari dd-tezzařem u Necc ad řarwem sřey. ¹³ Kenniw ad xafi tarzum uca ad ayi tafem mařa kenniw tarzum xafi s wuř nwem iccur. ¹⁴ Ad řzaywem ttwafey, *ammu i* iqqar SIDI, uca ad qeřbey tameħbast nwem uca ad kenniw ssmuney zi marra řegnus u zi marra imucan mani xawem uzzřey, *ammu i* iqqar SIDI, u Necc ad kenniw dd-arřey řar wemcan i zi kenniw nedħey d lmenfa.’

¹⁵ Minzi tennam ‘SIDI issnekkar aney-dd inabiyyen d Babil!’ ¹⁶ x uya, ammu i iqqar SIDI x ujeřid, wenni iqqimen x řkursi igellden n Dawud, u x marra řgens i izeddřen d tendint-a, aytmatwem inni war akidwem yuyuren d lmenfa, ¹⁷ ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Aqa da, Necc ad ssekkeř řar asen ssif d řař d řřaewin uca ad ten řjeř am tazart ixsaren, tenni war iħřin maħend ad řzayes ccen. ¹⁸ Necc ad ten dřfareř s ssif d řař d řřaewin u Necc ad ten arřey ad ttwaearnen ssa d ssa *s ufus* n marra tigelditin n ddunnit, ad iřin i nneeret d řeurret d tisedħac uřa i řħegra řar marra řegnus mani ten i řa ssuffey. ¹⁹ minzi nitni war sřin řar wawařen inu, *ammu i* iqqar SIDI, umi řarsen dd-ssekkeř imsexxaren inu, inabiyyen. Ead zeg umezwaru ssekkeř ten, maca kenniw war tesřim ca’, *ammu i* iqqar SIDI.” ²⁰ Kenniw *maca*, sřem i wawař n SIDI, marra kenniw inni ittwanedhen di tmeħbast, inni ssekkeř zi Urcalim řar Babil.

²¹ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, x Axab, mmis n Qulaya, u x řidqiya, mmis n Maesiya, inni i d awem ittnabben deg yisem inu s ixarriřen ‘Aqa da, Necc ad ten ggeř deg ufus n Nabuxadnařsar, ajeřid n Babil, u netta ad ten iney řzat i tiřřawin nwem.” ²² Marra ayt n lmenfa zi Yahuda nni *iřan* di Babil ad řzaysen tettwakkes ict n nneeret, ad inin ‘SIDI ad cek yegg amecnaw řidqiya d Aħab, inni issecmed ujeřid n Babil s tmeřsil’, ²³ minzi nitni ggin ict n tubuħey d Israyil, řnan ak-d temyarin n wi ten yudsen u barrřen s Yisem inu awařen n ixarriřen i tuya war i d asen nniř. Necc d wenni issnen u wenni icehden *x man aya*!’, ammu i iqqar SIDI.”

29:2 2 řj.. 24:12

29:8 řrm. 14:14; 23:31; 27:15

29:10 2 řm.. 36:22; Eizra 1:1; řrm. 25:12; Dan. 9:2

29:12 Dan. 9

29:14 řrm. 23:3

29:17 řrm. 24:8,10

29:18 Aewd. 28:25,37; řrm. 15:4; 24:9,10

Tabrat i Camciyya

²⁴ I Cimeiya zi Naḥlam, ittxeṣṣa ad kides tessiwřed ad as tinid *ammu*: ²⁵ “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil, iqqar ‘Minzi s isem nnek i-dd-tessekked tibratin i marra řgens di Urcalim u i ukehhan řafanya, mmis n Maēasiya, u i marra ikehhanen, yura da ysen:’²⁶ SIDI igga cek d akehhan deg wemcan n ukehhan Yahuyadaē maḥend ad din iřin imeḥdayen di Taddart n SIDI x kuř ijj ubuhaři nni itteggen ixef nnes d anabi. Ad t teqqned x ukeccuđ d řgid x yiri *nnes*.’²⁷ Xenni řexxu, mayemmi war teaqbed Irmiya zi Eanatut, wenni xawem ittarran ixef nnes d anabi? ²⁸ S uyenni netta issekk-dd *ict n tebrat* i neccin řar Babil mani iqqar: Ařtas i řa iqqimen! Sbeddem tudrin u zedyem daysent, zřum iḥwicen u ad tawyem řiqqi i řyiřet nsen!’ ”²⁹ Tuřa iqqar ukehhan řafanya tabrat-a deg imezzuyen n unabi Irmiya.

³⁰ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya, iqqar: ³¹ “Sqad areqqas-a i marra imenfiyyen maḥend ad tinid ‘Ammu i iqqar SIDI x Cimeiya zi Naḥlam: Minzi Cimeiya tuřa ittnabb awem, waxxa Necc war t-i-dd ssekkeř, uca yarra kenniw ad tettiqqem deg ixarriřen.’³² s uyenni ammu i iqqar SIDI: Aqa da, Necc ad xeřfeř i Cimeiya zi Naḥlam, u zi tarwa nnes. Uřa d iijen zeg inni nnes war ittyimi izdeř di řwest n řgens-a u netta war iřarr řxir i řa ggeř i řgens inu, *ammu i* iqqar SIDI, minzi s řhard nnes igga ad řeyyden x SIDI.’ ”

Ařeqqeḥ n Israyil

30 ¹ Awař nni dd-yusin zi SIDI i Irmiya, iqqar: ² “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, iqqar ‘Ari marra awařen nni d ac nniř deg ijj n wedlis.’³ Mařar aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, ad qeřbey tameḥbast n řgens inu, Israyil d Yahuda, iqqar SIDI. Necc ad ten dd-arrey řar temmurt i wciř i ibabaten nsen u nitni ad tt řffen d tasřart.’ ”

⁴ Ina d awařen i zi issiweř SIDI x Israyil d Yahuda: ⁵ “Mařar ammu i iqqar SIDI ‘Nesřa řḥess n iřuyyan n tiggwuda, *n* unexřie, war iři *n* řehna. ⁶ Seqsam u xzarem, ma izemmar weryaz ad yaruw? Mayemmi i ttwařiř marra iryazen s ifassen x tejeinna am ict n temřart tettaru u qac ařembub yarřef iwarř am řxecbet? ⁷ Axeyyeb, mařar d ameqqran ass nni, uřa d iijen am netta. Ijj n řweqt n řeřřaret i Yaēqub, *maca* ad zzayes ittwassenjem. ⁸ Deg wass nni ad imsar, *ammu i* iqqar SIDI n řeskarat, ad arzey azayřu x yiřawen nnek. Ibarraniyyen war ggur *ead* ad as sşxedmen *am yismey*, ⁹ maca nitni ad sexxaren i SIDI, AREBBI nsen, uřa i ujeřid nsen Dawud wenni i dd řa sşekkareř d řtwee nsen.’ ”

¹⁰ “War tteggwed ca cek, *a* amsexxar inu Yaēqub, *ammu i* iqqar SIDI, war tefciř ca, *a* Israyil, mařar aqa da, Necc i cek i řa issnejmen zi temmura iggwejen uřa d tarwa nnek zi temmurt n tmeḥbast nsen. Yaēqub ad idweř, ad iřna, ad iddar di řaman, uca uřa d ijj war t issnexřie ..¹¹ Mařar necc akidek, *ammu i* iqqar SIDI, řima ad cek ssnejmey, mařar Necc ad qđiř marra řegnus nni řar cek sşuzzareř, maca eemmarř war cek qeřřiř, *maca* ad cek arebbiř s řeēbar isegğden u war cek heřřbey d amezdag. .

29:25 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’ (H6846).

29:26 Irm. 20:1,2,3

29:29 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’ (H6846).

29:31 Irm. 28:15

29:32 Irm. 28:16

30:6 Irm. 4:31; 6:24

30:7 Yuw. 2:11; řaf. 1:15

30:9 řiz. 34:23,24; 37:24; řuc. 3:5

30:10 Ica. 41:13; 43:5; 44:1; Irm. 46:28

30:11 Ica. 27:8; Irm. 4:27; 5:10,18; 10:24; 46:28

¹² Maɣar ammu i iqqar SIDI ‘Tarezzit nnem war tzemmar ad teggenfa, ayezzim nnem itteqqes. ¹³ Uŕa d ijj war ittegg min teħwajed, war ɣarem ca ddawat i tħebbuct nnem. ¹⁴ Marra inni tuɣa i cem ittessen ttun cem, war xam tteqsın, maɣar am mammec iccat řeđu ammu i cem wtiɣ, amecnaw ijjen i yarebban s řeqsaħet, zi ssibbet n řmuesıyyet nnem imɣaren, *maɣar* ddnuh nnem wessen aħtas. ¹⁵ Mayemmi tesıuyıyud *ammu* x trezzit nnem, x řeħriq nnem i war izemmaren ad iggenfa? Zi ssibbet n řmuesıyyet nnem imɣaren, *maɣar* ddnuh nnem wessen aħtas, Necc ggiɣ dayek man aya.

¹⁶ S uyenni, marra inni cem itteffzen, ad ttwaccen *simant nsen*, uca marra iyrimen nnem ad uyuren di tmeħbast, u inni cem ikeccden, ad ttwakeccden u marra inni cem yucaren, ad ten wceɣ d tukkarđa. ¹⁷ Maɣar Necc ad cem jbareɣ u ad cem ssengenıy zeg iyezzimen nnem, *ammu* i iqqar SIDI, minzi nitni řayan am ‘Tamendart!’, qqaren ‘Aqa-tt d řihyun, war xas ittseqsi uŕa d ijj!’ ”

¹⁸ “Ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, ad ssenqerřbey tameħbast n iqiđan n Yaequb uca ad areħmeɣ x tzeddiɣın nsen. Ad bnan tandint eawed x řxirbat nnes uca řeqsar ad ibedd deg wemcan nnes iřeħħ. ¹⁹ Ad zzaysen iffeɣ uqadi d tmijja n yewdan ifarrħen. Necc ad ten arrey deg waħtas, nitni war dd-dikkwiřen drus, u Necc ad asen ggeɣ řeezz u nitni war ttwaseħqirin *ead*. ²⁰ İhenjiren nnes ad iřin am meħař uya uca tamesmunt nnes ad tiři zzat i wudem inu u Necc ad xeřfeɣ i yenni i ten iřaren. ²¹ Amzemmar nnes ad zzayes yiři u řħakem nnes ad zzayes dd-iqqars u necc ad t-i-dd sqarrbey u netta ad ayi dd-yades, maɣar man wen i iğan ad yiři d arhan s wuř nnes maħend ad ɣari dd-yades?’, *ammu* i iqqar SIDI.”

²² “Kenniw ad ayi tiřim d řgens inu d necc ad iřiɣ d AREBBI nwem.” ²³ “Aqa da, taħaryađt n SIDI, iffeɣ-dd *zzayes* wesear, *am* taħaryađt tezezbiz nni i ɣa iħwan x uzeğif n ieeffanen.. ²⁴ Lyadıab n SIDI war dd-ittikkwiř ca ař i ɣa yiřin ixarriřen n wuř nnes. ɤar uneggar n wussan ad as tfeħmem.”

31 ¹ “Di řweqt nni, *ammu* i iqqar SIDI, ad iřiɣ d AREBBI i marra familiyat n Israyil u nitni ad iřin d řgens inu.” ² “Ammu i iqqar SIDI ‘řgens n yenni inejmen zi ssif, yufa řxađar di řexřa. Ejj *ayi xenni* ad uyureɣ maħend ad t ssareyyeħeɣ, Israyil.’ ... ³ ‘Zi řagğaw iban ayi-dd SIDI!’ ... ‘Necc tuɣa ttexseɣ cem s tayri n řebda, s uya cem dd-jebdeɣ s tmexsiwt icewwaren. ⁴ Necc ad cek bniɣ eawed, ad tettwabnid eawed, *a cem* Israyil tačzarect. Cem ad tt zewwqed ixef nnem eawed s tağunin uca ad teffyed deg wecđiħ n nnubtat n inni ifarħen. ⁵ Ad tezzud eawed iħwicen n tzayart x idurar n Samarya: inni ittezzun ad ten zzun u řyiğet ad zzayes arren meźri. ⁶ Maɣar ad dd-yas wass, ad řayan iessasen x idurar n Ifrayim ‘Kkarem, ejj aneɣ ad nğaeed ɣar řihyun, ɣar SIDI, AREBBI nney!’ ” ⁷ ‘Maɣar ammu i iqqar SIDI ‘Yennjem s řefraħet i Yaequb uca sřiwiřiwem i uzeğif n řegnus, barrħem, semɣarem t, inim: *A SIDI*, senjem řgens nnek, min iqqimen zi Israyil. ⁸ Aqa da, Necc ad ten arrey ad dd-asen zi temmurt n ccamal u Necc ad ten dd-ssmuney zeg ineggura n umađal. Aqa din jarasen idaryařen d iqiđaren, tinni iğan s ddeysset d tinni ittarwen. Ad eeqben s ijj n wegraw *n řgens* d ameqqran. ⁹ Ad dd-asen ttrun, ad ten gewwdeɣ am kessin s řmeeruf,

30:12 İrm. 10:19; 15:18

30:14 İrm. 22:20

30:15 İrm. 5:6; 13:17

30:16 Uf. 23:22; İca. 41:11; İrm. 10:25

30:19 İrm. 31:4

30:22 İrm. 24:7; 31:1,33; 32:38

30:23 İrm. 23:19; 25:32

31:4 İrm. 30:19

31:5 İca. 65:21

31:6 İca. 2:2,3; Mixa 4:2

31:8 İrm. 3:18

ad ten nedhey ɣar teɣzarin n waman, x ijj n webrid iseggmen mani war ttneqrɨden, maɣar Necc d babas i Israyil d Ifrayim d mmi amenzu.’ ” ¹⁰ “Sřem i wawař n SIDI, *a* kenniw řegnus, barrhem t x tegzirin nni igg^wejen ařas, inim ‘D wenni tuɣa isszuzzaren Israyil, ad t issmun eawed u ad t yarwes am mammec yarekkwes umeksaw tařimart nnes.’ ¹¹ Maɣar SIDI aqa ifdi Yaęqub uca ifekk i-t zeg ufus n wenni xas ijeħden. ¹² Nitni ad dd-asen u ad sřiwřewen x řgaęedet n řřihyun uca ad azzřen ɣar řxar n SIDI, ɣar imendi, ɣar binu n jdid, ɣar zzeet, ɣar izmaren u ɣar tfunasin. Řeemar nsen ad yiři am řeeraři ittwassun uca eemmarř *ead* ad iřin cednen...

¹³ Xenni ad tfarř teezarect ɣar cdiř n nnuɔtat, uřa iħudriyyen d iwessura ak-d wayawya, minzi Necc ad arrey aędan nsen d arcuq, ad ten eezziy, ad ten ssfarřey awarni weędan nsen. ¹⁴ Necc ad ssjiwney řeemar n ikeħħanen s tadunt *n tyarřa* uca ad idweř řgens inu ijiwiwen s řxar inul’, *ammu i* iqqar SIDI.” ¹⁵ “Ammu i iqqar SIDI ‘Tettwaseř ict n tmijja d Rama, aweęeed d imeřřawen imarżagen: Raħil tettru x iħenjiren nnes u war tetteřs ad tettwaęezza x iħenjiren nnes, maɣar nitni war řin *ead*.’ ¹⁶ Ammu i iqqar SIDI ‘Třef tmijja nnem i unixses d tiřřawin nnem i imeřřawen, maɣar aqa teęa řmunet i warbar nnem!’, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar nitni ad dd-eęqben zi temmurt n řeędu. ¹⁷ Aqa din řayas i tarwa nnem, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar iħenjiren ad dd-dewřen ɣar temmurt nsen.”

¹⁸ “Necc sřiy mliř mammec dd-itcetca Ifrayim, inna ‘Cek tarebbid ayi u necc ttwarebbiy am ijj n uęejmi war ittđawawen. Arr ayi, *deyya* necc xsey ad dd-dewřey, maɣar cek d SIDI, AREBBI inu...’ ¹⁹ Maɣar awarni řami dd-dewřey, nedmey, u awarni umi dewřey ssney, wtiy iķef inu x tmeřřađin. Necc sedhiy, nnfedřey, maɣar necc arbuę řefđiřet n temzi inu.’ ²⁰ ‘Ma war iři Ifrayim d mmi iřřan ɣari d aħenjir inu ieizzen? Maɣar waxxa ařas n twařawin ttzawarey t, ttidarey t maca. S uyenni iccat jjuř inu i netta. Nican necc ad xas arreħmey!’, *ammu i* iqqar SIDI.” ²¹ “Sbedd iquęay *i wescan n webrid*, sars izra *n jjurat n webrid*, egg uř nnem x webrid iseggmen, x webrid nni di tegęured. Dweř, tazzarect Israyil, dweř ɣar tneddam nnem. ²² Ař meřmi ead i ɣa tersed ad ɣares t-idd tarr, *a* yeęis iħeyyden *x webrid*? Maɣar SIDI igga ict n řřařjet tamaynut di temmurt ‘Tamýart ad tetthilla marra i weryaz.’ ”

²³ “Ammu i iqqar SIDI n řeęskarar, AREBBI n Israyil ‘Ad ssiwřen awař-a eawed di temmurt n Yahuda u di tneddam nnes xmi i ɣa ssenqerřbey tameħbast nsen: Iři ad cek ibarek SIDI, *cek* Tazeddiyt n tseęda, Adrar n tqeddast!’ ²⁴ Yahuda d marra tineddam nnes ad dayes zeddyent, ifeęaħen d yenni ittetlięen ak-d řřimart. ²⁵ Maɣar necc ssessuy řeemar nni yuħřen uca ssjiwney kuř řeemar nni iħeznen.’ ” ²⁶ Awarni aya necc faęey-dd uca uciy meęar yiziđ yięes inu. ²⁷ “Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, ad zarsey taddart n Israyil d taddart n Yahuda s zzarrięet n iwdan d řmař. ²⁸ Am mammec xasen eęsey řima ad qeřsey u ad hedmey u ad arzey u ad areddęey u ad ggey řřar, ammu i xasen i ɣa eęsey řima ad ssbeddey u řima ad zzuę, *ammu i* iqqar SIDI. ²⁹ Deg wussan nni war ttiyimin ad inin ead ‘Ibabaten ccin ađiř asemmam uca dewřent teymas n iħenjiren řřfant.’ ³⁰ Maca kuř ijj ad immet zi ssibbet n řřmueřiyet *n yixef* nnes. Zi mkuř bnadem nni i ɣa iccen ađiř asemmam, ad as dewřent teymas řřfant.”

³¹ “Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu i* iqqar SIDI, nni ak-d i ɣa ggey ijj n řeahd d amaynu ak-d taddart n Israyil d taddart n Yahuda, ³² war iři am mammec tuɣa řeahd i ggiy ak-d ibabaten nsen umi ten řřfey zeg ufus, řima ad ten nedhey zi temmurt n Miřra, řeahd inu nni i arzin,

31:9 Uf. 4:22

31:11 Ica. 40:10; 49:24,25

31:12 Ica. 61:11

31:15 Mt. 2:17,18

31:18 Ięjd. 5:21

31:19 Aewd. 30:2

31:23 Irm. 50:7

31:29 Hiz.18:2,3

31:31 Ebr. 8:8

waxxa Necc tuya-yi d aryaz nsen, *ammu i* iqqar SIDI.³³ Maɣar aya ad yiři d řeahd nni i ɣa ggey awarni i wussan nni ak-d taddart n Israyil, *ammu i* iqqar SIDI 'Necc ad ggeɣ Ccaria inu deg wuř nsen uca ad tt ariy deg wuř nsen. Necc ad iřiɣ d SIDI nsen u nitni ad iřin d řgens inu.'³⁴ Uřa d iijen war isseřmid *ead* amqarrebb nnes uřa d umas, am qqaren *i wayawya* 'Ssen SIDI,' maɣar nitni marra, amezyan d umeqqran jarasen, ad ayi ssnen, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar Necc ad asen yfarey i řmuesiyyet nsen u war ttidarey *ead* ddnuw nsen."

³⁵ "Ammu i iqqar SIDI, wenni iggin tfuct i tfawt deg wass, *wenni yumuren* taziri d itran i tfawt di ġiřet, wenni issehwařen řebħar ařami dd-duqquzent řemwaj nnes, aqa SIDI n řeeskarat d isem nnes.³⁶ 'Mařa lřarayid-a ad dd-wđant zeg wudem inu, iqqar SIDI, *xenni* ad ibedd uřa d zzariet n Israyil ad tiři d iij n řgens zzat i wudem inu, marra ussan.'³⁷ Ammu i iqqar SIDI 'Mařa ttwaebaren iijenwan sennej u *mařa* zemmaren ad arzun sadu dsusa n temmurt, *xenni* uřa d Necc ad ndarey zzariet n Israyil zi ssibbet n marra min ggini!', *ammu i* iqqar SIDI."

³⁸ "Aqa da, *ammu i* iqqar SIDI, ad dd-asen wussan nni di i ɣa bnan tandint *ewed* i SIDI, zi řřumet n Ĥananiyil ař Tewwart n Teymart.³⁹ uca ad iffeɣ ufiřu n řeqyas ead ktar, nican ɣar zzat ɣar tewrirt n Jarib uca *xenni* ad imeyyeř ɣar Juca⁴⁰ u marra taysart s řxecbat immuten d yiyyeđ d marra iyyaren ař teyzart n Qidrun, ař teymart n Tewwart n Yiysan ɣar ccarq, ad tiři d zzawect i SIDI. Eemmarř ad ittwaqřee u ad ittwaħdem uřa d ict n řħajjet i řebda."

Tamesyiwt n yeyyar

32¹ Awař nni dd-iffɣen zi SIDI ɣar Irmiya deg usegg^was wiss eecra n řidqiya, ajeġid n Yahuda. Asegg^was nni tuya d asegg^was wiss tmentac n Nabuxadrařřar.² Deg wussan nni tuya řeeskar n ujeġid n Babil iřřar-dd Urcalim uca anabi Irmiya tuya ittwaħebbes di řemraħ n řehbes nni tuya di taddart n ujeġid n Yahuda.³ Maɣar tuya iħebbes i-t řidqiya, ajeġid n Yahuda, am d as inna "Mayemmi tettnabbed, teqqared 'Ammu i iqqar SIDI: Aqa da, necc ad ggeɣ tandint-a deg ufus n ujeġid n Babil u netta ad ɣares tt i-dd yarr.⁴ řidqiya, ajeġid n Yahuda, war inejjem zeg ufus n Ikaldaniyyen, maca ad immewc deg ufus n ujeġid n Babil. Netta ad kides issiweř zeg uqemmum ɣar uqemmum u netta ad t izar tiřt di tiřt.⁵ Netta ad yawi řidqiya ɣar Babil u netta ad dinni iqqim, ař ɣares i ɣa raħey, *ammu i* iqqar SIDI. Waxxa kenniw ad temmenɣem ak-d Ikaldaniyyen, war ttikkwiđem ca.'"

⁶ Irmiya inna "Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, iqqar⁷ 'Aqa da, Ĥanam'il, mmis n ezizic Callum, ad ɣarek dd-yas uca ad yini: Sey i yixef nnek iyyar inu di Eanatut, maɣar cek ɣarek řheqq n řefdiyyet maħend ad t tesyiđ.'"⁸ *xenni* yusa-dd ɣari Ĥanam'il, mmis n ezizi, ełahřab awař n SIDI, di řemraħ n řehbes, inna ayi 'Seɣ xenni iyyar inu di Eanatut, di temmurt n Binyamin, maɣar cek ɣarek řheqq ad t twarted uca ɣarek *uřa d řheqq* n usufeɣ maħend ad t tefdid, ad t tesyed.' Řexdenni i ssney illa awař-a yusa-dd zi SIDI.⁹ *Xenni* syiɣ iyyar nni *iġan* ɣar Eanatut x Ĥanam'il, mmis n ezizi, uca weznay as nnuqart: sebetac n iciqlen n nnuqart.¹⁰ Necc weqqeey x tabrat uca cemmeey tt uca jjiy cħud ad tt smetnen uca weznay nnuqart di řmizan.¹¹ Ksiy tabrat n tmesyiwt nni tuya ittwaecemmeen, *dayes* ełahřab mammec ittwaġġ řeaqd d lřarayid, uřa d tabrat yarezmen¹² uca wciy tabrat n tmesyiwt i Barux, mmis n Niriyya, mmis n Maħsiya, zzat i tiřtawin n Ĥanam'il, mmis n eemmi ieizzen, u zzat i tiřtawin n cħud nni tuya iweqqeen, aqa zzat i tiřtawin n marra Wudayen nni iqqimen di řemraħ n řehbes.¹³ Necc umurey Barux zzat i tiřtawin nsen, nniy¹⁴ 'Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil: Ksi tibratin-a, tabrat n

31:33 Irm. 24:7; 30:22; 31:33

31:34 Ica. 54:13; Irm. 33:8; Mıxa 7:18; Yħ. 6:45; Řex. 10:43

31:35 Amz. 1:16; Ica. 51:15

32:4 Irm. 34:3

tmesyiwt, řa d tenni icemmēen uřa d tabrat yarezmen, uca ssars i-tent deg ict n řqecceet n třaxt, mařend ad qqiment ařřas řđant!¹⁵ Mařar ammu i iqqar SIDI n řřeskarat, AREBBI n Israyil: Ad ttwasyen řawed tudrin d iyyaren d iřwicen n tzayart di temmurt-a.”

¹⁶ “Awarni umi tuřa wciř tabrat n tmesyiwt i Barux, mmis n Niriyya, řzuřey ř řařay řar SIDI, nniř¹⁷ ‘Ax, Sidi inu, SIDI, aqa da, cek teggid ijenwan d tammurt s řjhed nnek ameqqran u s uyiř nnek isswizzřden. War xak iwear walu. ¹⁸ *Cek* d wenni iggin tamexsiwt icewwaren i řřuf uca txeřřed řmuesiyyet n ibabaten deg weřsin n iřenjiren nsen awarni asen, *a* cek Arebbi d ameqqran d ajebbar, wenni umi qqaren: SIDI n řřeskarat..¹⁹ Cek d ameqqran n cwar d iřjed di tmeřga, mařar tiřřawin nnek tteessent x marra ibriden n tarwa n bnadem, řima ad txeřřed kuř iřj elahřab ibriden nnes u elahřab řřiřet n tmeřga nnes..²⁰ Cek teggid řeēřamat d lmuřizat di Miřra, ařř ass-a, am deg Israyil am deg iwdan nneřni. Teggid iřj n Yisem i yixef nnek, am mammec *i teřa* ass-a.²¹ Cek tessuffyed-dd řgens nnek Israyil zi temmurt n Miřra, s řeēřamat d lmuřizat, s iřj n ufus iřheden d iřj n uyiř isswizzřden, *umi tessekkared* ict n tegg^wudi d tameqqrant *řar řegnus*..²² Cek tewcid asen tammurt-a, tenni teřjuřed i ibabaten nsen mařend ad asen tt tewced, ict n temmurt ifeyyřden s uyi d tamment.²³ Nitni udfen-dd řares uca tiřfen tt d tasřart, *maca* nitni war řřin i tmijja nnek u war uyuren deg *webriđ n* Ccariea nnek u war ggin elahřab marra minzi ten tweřřid. *S uya* i ten iřqef marra řřar-a. ²⁴ Aqa da, icbaren i řeřřaret! Nitni iwřden-dd ařř tandint mařend ad tt tiřfen, uca tandint temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen nni akides ittmenřan, zi ssibbet n ssif d řař d řřaēun. Min tessiwřed aqa yiweř-dd. Aqa da, tettwarid *t* s imant nnek. ²⁵ *Waxxa amenni* tennid ayi, *a* Sidi inu, SIDI: Sey i yixef nnek iyyar nni s nnuqart uca eřj cchud ad tt ssmetnen. *Maca* tandint temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen.”

²⁶ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya, iqqar: ²⁷ “ ‘Aqa da, necc d SIDI, AREBBI n marra aysum. Ma iwear xafi ca?’ ²⁸ X uyenni, ammu i iqqar SIDI ‘Necc ad ggeř tandint-a deg ufus n Ikaldaniyyen u deg ufus n Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, u netta ad tt iřřef. ²⁹ Ikaldaniyyen, inni ittmenřan ak-d tendint-a, ad řares dd-adfen, ad qedden tandint s tmessi uca ad tt ssemřden ak-d tudrin nni x tzeřwin nsent i zi qedden tiwhibin n řebxur i Bael uca seyyben tiwhibin n useyyeb i irebbiten nneřni řima ad ayi searen. ³⁰ Mařar ayt n Israyil d ayt n Yahuda zi temři nsen ttegggen mřiř min iřan d aēeffan di tiřřawin inu. Ayt n Israyil searen ayi s řxedmet n ifassen nsen!’, iqqar SIDI. ³¹ ‘Mařar tandint tuřa tt i Necc *d ssibbet* n lyařab d wesear zeg wass nni di tettwabna ařř ass-a, ařami tt řa ndareř x wudem inu ³² zi ssibbet n marra řřar n ayt n Israyil d ayt n Yahuda umi d ayi searen, nitni d ijeřiden nsen d řřukkam nsen d ikehhanen nsen d inabiyyen nsen d iryazen n Yahuda d imezřay n Urcalim. ³³ Nitni wcin ayi-dd s weerur, war iři s uřembub, *waxxa* Necc sřřemřey ten, *ead* zeg umezwaru sřřareř ten, nitni *maca* war xsen ad řřen mařend ad eedřen ixef nsen..³⁴ Nitni ssbedden nneawat nsen n řřanam di taddart i xef ittwarreř Isem inu mařend ad tt ssxemjen. ³⁵ Nitni ssbedden řegēudi n Bael *mani i d as qedden ddbayeř nsen* di teyzurt n mmis n Hinnum mařend ad sseēdun iřenjiren nsen d řřenjirin nsent i Mulak di tmessi, min war d asen umureř eemmarř u min war d ayi-dd iddaren di řbař inu, aqa ad ggen nneř am wa ařami earnen Yahuda řar ddnub.’

³⁶ Xenni řexxu, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, x tendint-a i x teqqarem ‘Aqa temmewc deg ufus n ujeřid n Babil, s ssif, s řař u s řřaēun! ... ³⁷ ‘Aqa da Necc ad ten ssmuney zi marra timmura mani xasen uzzřey di lyařab inu u deg wesear inu u deg uduqqez n lyařab inu, u Necc ad ten

32:18 Uf. 34:7

32:19 Ayub 34:21; Awřn. 5:21; Ica. 28:29; Irm. 16:17; 17:10

32:21 Uf. 6:7; 2 řam. 7:23; 1 Im.. 17:21

32:27 řxřa. 16:22

32:29 Irm. 21:10

32:33 Irm. 2:27; 7:13,24,25; 25:3; 26:5; 29:19

32:35 Irm. 19:5

arreḡ ɣar wemcan-a u ad ten jjeɣ ad zedɣen di řaman. ³⁸ Nitni ad iřin d řgens inu u Necc ad iřiy d AREBBI nsen. ³⁹ Necc ad asen wceɣ uř d ijj d webriđ d ijj řima ad ayi gg^weden marra ussan i tizi nsen u i tizi n iřenjiren nsen awarni asen. ⁴⁰ Necc akidsen ggeɣ ijj n řeahd i řebda aqa war třeeyideɣ zi awarni asen, řima ad asen ggeɣ min iřebřen, u Necc ad asen ssarseɣ tigg^wudi zzayi deg wuř nsen mařenđ war xafi třeeyiden *ead*. ⁴¹ Necc ad asen farřeɣ mařenđ ad daysen thilliy u zi řmanet inu ad ten zzuy di temmurt-a s marra uř inu u s marra řeemar inu.’

⁴² Maɣar ammu i iqqar SIDI ‘Am mammec i dd iwyey x řgens-a tuřeefna aya tameqqrant, ammu i xasen i ɣa ssiwdeɣ marra tařebřant i xasen nniɣ. ⁴³ Ad řyen *ewad* iyyaren di temmurt-a i xef teqqarem kenniw: Aqa-tt d řexřa, nřřa bnađem d řmar, temmewc deg ufus n Ikaldaniyyen. ⁴⁴ Ad řyen *ewad* iyyaren s *tmenyat n* nnuqart, ad weqqeen u ad cemmeen tibratin n tmesyiwt, ad awyen cchud řima nitni ad ssmetnen *tamesyiwt* di temmurt n Binyamin, di jwayeh n Urcalim, di tneddam n Yahuda, di tneddam n Temmurt n Idurar, di tneddam n Temmurt Iwařan u di tneddam n *Temmurt n* Ljanub, maɣar Necc ad ssenqeřbey tameřbast nsen!’, *ammu i* iqqar SIDI.”

Lwaed n uřeqqec

33 ¹ Awař n SIDI yusa-dd ɣar Irmiya twařat wiss tnayen, umi tuɣa ead ittwebellee xas di řemrař n řehbes, iqqar: ² “Ammu i iqqar SIDI, wenni t iggin, SIDI, wenni t issmunen ařami man aya iqqim ibedđ, SIDI d Isem nnes. ³ Řaya ayi-dd, uca ad xak dd-arreɣ u ad ac ssecney timesřayin timeqqranin d innufaren, war tent tessined.’ ⁴ Maɣar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, x tudrin n tendint-a u x tudrin n ijeřiden n Yahuda nni ittawahedmen qibač i wecbaren n řehřaret u didd n ssif, ⁵ *umi* dd-usin nitni řima ad mmenřen ak-d Ikaldaniyyen *aqqa usin-dd* řima ad tent eemmare n řxecbat n iwdan nni nřiɣ di řađab inu u deg wesear inu, minzi ssdurryey uđem inu x tendint-a zi ssibbet n marra tuřeefna nsen: ⁶ ‘Aqa da, Necc ad as-t-i-dd-awyeɣ ařeqqem d ugenfu u Necc ad ten ssgenřiɣ uca ad xasen earřiɣ ijj *n řeunřar* ifeyyđen s řehna d tidett. ⁷ Necc ad ssenqeřbey tameřbast n Yahuda d tmeřbast n Israyil u ad ten bniɣ am umezwaru. ⁸ Necc ad ten ssizedgeɣ zi marra řmuřeřiyyet nsen i zi kidi xđan. Ad řfareɣ marra i řmuřeřiyyat nsen i zi xđan akidi uca eeddan xafi. ⁹ Ad yiři Urcalim i Necc isem issefrařen, d usemɣar d ccan ɣar marra řegnus n ddunnit nni i ɣa isřan řxar nni d asen i ɣa ggeɣ. Nitni ad gg^weden u ad arjijen x marra řxar u x marra řehna nni d as i ɣa ggeɣ.’ ”

¹⁰ “Ammu i iqqar SIDI ‘Deg wemcan-a i x teqqarem kenniw: Aqa-t d řxirbet ařami war dayes iqqim uřa d ijj n bnađem uřa d řmař!, di tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, tinni ittwareddřen ařami war iqqim uřa d ijj n bnađem niɣ d amezduɣ niɣ d řmař, ad xas ittwareř ead

¹¹ tmijja n warcaq d tmijja n řefrařet, tmijja n muřay d tmijja n tesřit, tmijja n yenni iqqaren:

Qadam SIDI n řeeskarat maɣar SIDI icna,

minzi tamexsiwt nnes icewwaren i řebda qaē!

tmijja n yenni dd-ittawyen aqadi di Taddart n SIDI

maɣar necc ad ssenqeřbey tameřbast n temmurt, am umezwaru, iqqar SIDI.’ ”

¹² “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Deg wemcan-a i ittwareddřen ařami war iqqim uřa d ijj n bnađem, *ead* uřa d řmař, *wah* di marra tineddam nnes, ad iřint ewad dđmani n tarewsa n

32:37 Irm. 23:3; 29:14; 31:10

32:38 Irm. 24:7; 30:22; 31:1,33

32:41 Irm. 24:6; Eam. 9:15

33:7 Irm. 24:6; 31:4; 32:44

33:8 Irm. 31:34

33:11 Irm. 7:34

imeksawen nni issareyyhen tihimriwin nsen.¹³ Di Temmurt n Idurar, di tneddam n Temmurt Iwatan, di tneddam n Temmurt n Ljanub, di temmurt n Binyamin, deg imucan i d as dd-innden n Urcalim u di tneddam n Yahuda ad iedu wuği eawed sadu ifassen n yenni i ten ihessben!’, *ammu* i iqqar SIDI.”

¹⁴ “Aqa da, ad dd-asen wussan, *ammu* i iqqar SIDI, ad ssqefrey awař asebhan nni ssiwrey i taddart n Israyil d taddart n Yahuda.¹⁵ Deg wussan nni u di rweqt nni ad ssyemyey i Dawud ijj n UYEDDU n tsegda. Netta ad yegg řheqq d tsegda di temmurt.¹⁶ Deg wussan nni Yahuda ad ittwasenjem uca Urcalim ad tezdey di řaman uca ad as ggen *i Urcalim* isem wanita ‘SIDI d Tasegda nney.’ ”¹⁷ “Mayar ammu i iqqar SIDI ‘Emmarř ad inqes i Dawud ijj n weryaz nni iqqimen x řkursi igellden n taddart n Israyil,¹⁸ uca uřa d ikehhanen ilawiyyen war ggur ad qqimen eemmarř břa ijj n weryaz nni i řa iqeddmen zzat i wudem inu tayarřt n wecmađ niy ad issbexxar tawhibt *n řyiget* niy ad issewjed ict n tyarřt, marra ussan.’ ”

¹⁹ Yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya, iqqar:²⁰ “Ammu i iqqar SIDI ‘Mařa izemmar ad tarřmem řeahd inu s wass d řeahd inu s řiřet ař ass d řiřet war ttiřin ead di rweqt nsen,²¹ *xenni* iři ad ittwarř uřa d řeahd inu ak-d umsexxar inu Dawud, ařami war řares ittiři ead mmis nni i řa ihekmen x řkursi igellden nnes, uca uřa ammu řeahd inu ak-d ilawiyyen, ikehhanen, *inni iğan* d imsexxaren inu.²² Am mammec war izemmar ad ittwařseb řeeskar n ujenna u uřa d ijdı n řebřar war izemmar ad ittwaebbar, ammu i řa arniy di tarwa n umsexxar inu Dawud u *di tarwa* n ilawiyyen nni d ayi ittsexxaren.’ ”

²³ Yusa-dd wawař n SIDI řar Irmiya, iqqar:²⁴ “Ma war tezrid mammec issawař řgens-a, qqaren “Tnayan n familiyat nni ifarř SIDI, aqa inđar i-tent řexxu?” Aqa nitni stehzan zi řgens inu ařami war iři ead d řgens i nitni.”²⁵ “Ammu i iqqar SIDI ‘Mařa war iři ead řeahd inu s wass d řiřet, mařa necc war ttiymiy řetřiř *ead* lřarayıđ n ijenwan d temmurt,²⁶ *xenni* ad ndarey uřa d tarwa n Yaequb d *tarwa* n Dawud ařami war teggey *ead* zi zzariet nnes inni i řa ihekmen x tarwa n Ibrahim d Iřhaq d Yaequb. Mayar necc ad ssenqerbey tameřbast nsen u necc ad xasen řinne.’ ”

Açram i řidqiya

34¹ Awař i dd-iffyen zi SIDI řar Irmiya, umi Nabuxadrařřar, ajeğid n Babil, d marra řeeskar nnes d marra tigelditin n ddunnit i iğan sadu fus nnes d marra řegnus i tuya ittmenyan ak-d Urcalim d marra tineddam nnes, iqqar”² “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Uyur uca siweř ak-d řidqiya, ajeğid n Yahuda, ini as: Ammu i iqqar SIDI, aqa da, Necc ad wcey tandint-a deg ufus n ujeğid n Babil u netta ad as iqqed timessi.³ Uřa d cek s yixef nnek war tnejjmed i ufus nnes, maca ad tettwatřfed ad temmewced deg ufus nnes. Tiřđ di tiřđ ad třared ajeğid n Babil uca ad kides tessiwřed zeg uqemmum řar uqemmum uca ad dd-tawđed ař Babil.’ ”⁴ “Seř maca i wawař n SIDI, řidqiya, ajeğid n Yahuda, ammu i xak iqqar SIDI ‘Cek war tettwanyed ca s ssif.⁵ Ad temmđed di řehna am mammec ssaryen timessiyat i ibabaten nnek, ijeğiden n zic nni tuya iğan qbeř i cek, ad ssaryen uřa d timessiyat i cek uca ad xak run, ad inin: Ax, sidi!’ mayar Necc ssiwřey awař nni, *ammu* i iqqar SIDI.”

⁶ Issiweř unabı Irmiya marra awařen-a i řidqiya, ajeğid n Yahuda, di Urcalim,⁷ *umi* tuya řeeskar n ujeğid n Babil ittmenya ak-d Urcalim u ak-d marra tineddam n Yahuda nni iqqimen, ak-d

33:12 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

33:14 lrm. 29:10

33:15 lrm. 23:5

33:26 lrm. 31:20

34:1 2 lř.. 25; lrm. 52

34:2 lrm. 21:10; 32:29

34:3 lrm. 32:4

Laxic d Ǝaziqa, maƧar ina tuƧa Ǝad qqimen jar tneddam n Yahuda minzi tuƧa-tent d tineddam ifaryen.

Afekki n isemyan

⁸ Awař nni dd-iffyen zi SIDI Ƨar Irmiya, awarni ma iqqen ujeƧid řidqiya ijj n řeahd ak-d marra řgens nni iƧan di Urcalim mařend ad ittwarbarreř s ijj n usarreř jarasen, ⁹ mařend kuř iijen ad yarxu i ismeř nnes u i tesmeřt nnes, i Ueibri u i Teibrect, ařami war ittyimi jarasen uřa d iijen *wenni iřan* d ismeř Ƨar ijj n weryaz zi Yahuda, Ƨar umas. ¹⁰ Marra řřukkam d marra řgens nni iqqnen řeahd, sřin aqa *kuř* aryaz ad yarxu i ismeř nnes u *kuř* aryaz ad yarxu i tesmeřt nnes řima war ittyimi řarsen uřa d ijj n ismeř. Nitni wcin amezzuř *i man aya* uca ssekken ten. ¹¹ *Awarni as maca* beddřen, arrin isemyan d tesmeřin inni umi tuƧa arxun, ggin ten s uyiř Ǝawed d imsemyan d tsemyin.

¹² *Suyenni* dd-yusa wawař n SIDI Ƨar Irmiya, iqqar ¹³ “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Necce ggiř ijj n řeahd ak-d ibabaten nwem deg wass nni di ten dd-ssuffřey zi Miřra, zi taddart n tesmuř, nniř: ¹⁴ Awarni řami Ǝdun sebaa n isegg^wusa ittřeřša kuř ijj ad issekk umas Aeibrani nni i d ac izzenzen ixef nnes uca tuƧa ixeddem i cek setta n isegg^wusa. Ittreřša ad as tarxud *ad yuyur* d třelli.’ *Maca* ibabaten nwem war řari dd-sřin u war *d ayi* wcin ca amezzuř. ¹⁵ Waxxa kenniw tdewřem tteggem min iƧan nican di tiřřawin inu am ibarreř kuř ijj s usarxu i umřarreb nnes uca teggim ijj n řeahd zzat i wudem inu di Taddart min xef ittwarbarreř Isem inu, ¹⁶ kenniw *maca* tennqerřem Ǝawed uca tesseiřtem Isem inu. Kuř ijj yarr-dd ismeř nnes u kuř ijj yarr-dd tismeyt nnes nni umi tuƧa tarxum mařend ad uyuren mani xsen, uca kenniw teřřarem ten Ǝawed mařend ad awem iřin d imsemyan d tsemyin. ¹⁷ S uyenni, ammu i iqqar SIDI ‘Kenniw war řari dd-tesřim mařend kuř ijj ad ibarreř s usarxu i umas u kuř ijj i umřarreb nnes. Aqa da, ammu Necc ad awem barrřey s usarxu, *ammu i* iqqar SIDI, *mařend ad kenniw sellmey* i ssif, i řřaƎun u i řaz. Necc ad kenniw ggeř d ijj n umedya n usigg^wed i marra tigelditin n ddunnit. ¹⁸ Necc ad arrey iryazen nni iƎdun x řeahd inu, inni war iřřifen deg wawařen n řeahd nni ggin zzat i wudem inu, *am* ueejmi nni bđan x tnayen d wenni jar izeynat nnes icuqen: ¹⁹ řřukkam n Yahuda d řřukkam n Urcalim, imsexxaren icennƎen, ikehhanen d marra řgens n temmurt, inni icuqen *marra* jar iziynat n ueejmi. ²⁰ Necc ad ten wceř deg ufus n řeedyan nsen u deg ufus n yenni yarezzun ad ten nřen uca řxecbat nsen ad iřint d macca i iřđad n ujenna u i řmař n temmurt. ²¹ Uřa d řidqiya, ajeřid n Yahuda, d řřukkam nnes ad ten ggeř deg ufus n řeedyan nsen, deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen, deg ufus n řeeskar n ujeřid n Babil nni xawem iffřen *řexxu*. ²² Aqa da, necc ad umureř, *ammu i* iqqar SIDI, u necc ad ten dd-arrey řar tendint-a u nitni ad kides mmenřen, ad tt řřfen uca ad as qqden timessi. Necc ad arrey tineddam n Yahuda d řxarbet war dayes ittyimi uřa d ijj ad izdeř.”

Irakabiyyen

35 ¹ Awař n SIDI i dd-yusin řar Irmiya deg wussan n YahuyaƧim, mmis n Yuciya, ajeřid n Yahuda, iqqar: ² “Uyur řar taddart n ayt n Rikab uca siweř akidsen u awyi ten řar Taddart n SIDI, deg ijj zeg ixxamen *nnes*, u ewc asen binu řima ad swen.”

³ *Xenni* iwyeř-dd Yazanya, mmis n Irmiya, mmis n řařřiniya, *jmie* ak-d marra aytmas d marra

34:8 Uf. 21:2

34:14 Uf. 21:2; AƎwd. 15:12

34:17 AƎwd. 28:25; Irm. 15:4; 24:9,10

34:20 ‘inni yarezzun ad ten nřen’ - s Teibranit ‘inni yarezzun řeƎmar nsen’.

34:20 Irm. 7:33; 16:4; 19:7

34:21 Irm. 37:11

iħenjiren nnes d marra taddart n ayt n Rikab ⁴ uca iweyy ten ƣar Taddart n SIDI, deg wexxam n ayt n Ħanan, mmis n Yajdalya, aryaz n AREBBI, *axxam* nni *iħan* zzat i wexxam n imeqqranen, tiwa i wexxam n Maesayya, mmis n Callum, aecessas n tewwart. ⁵ Necc ssarsey iħarrafen ccuren s binu d řkisan zzat i wudem n ayt n Rikab uca nniy asen ‘Swem binu!’ ⁶ Nitni *maca* nnan ‘Neccin war nsess ca binu, maƣar babatney Yunadab, mmis n Rikab, iweřřa aney, inna: Kenniw eemmarř war tsessem binu, kenniw d iħenjiren nwem!’ ⁷ War ieeddeř ad tebnam taddart, niy ad tzareem zzariet uřa war ttezzum tazayart niy ad ƣarwem tiři tanita. Ad tzedƣem min i ƣa tekkem teddarem deg iqidan, maħend ad teddarem ussan ařas di temmurt mani i ƣa tzedƣem am ibarraniyyen. ⁸ Neccin nesřa ƣar babatney Yunadab, mmis n Rikab, di marra min zi i d aney iweřřa, maħend war nsess binu marra tudart nney, neccin d temyarin nney d iħenjiren nney d yessitney, ⁹ u ař i ƣa neqqim war nbenni tudrin d tazeddiyt i yixef nney. War ƣarney bu tazayart niy iyyar niy zzariet, ¹⁰ uca neccin tuya nzeddey deg iqidan. *Ammu* i nesřa u negga elahřab marra min zi i d aney iweřřa babatney Yunadab. ¹¹ Umi *maca* Nabuxadnařřar, ajeğid n Babil, iğaeed x temmurt-a, imsar, aqa nenna neccin: Asem-dd, ad nraħ ƣar Urcalim zi ssibbet n řeeskar n Ikaldaniyyen u zi ssibbet n řeeskar n Aram!’ *Suyenni* i nzeddey di Urcalim.’ ”

¹² *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI ƣar Irmiya, iqqar: ¹³ “Ammu i issawař SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Uyur, ini i yeryazen n Yahuda u i imezday n Urcalim: Ma war tettexsem ad teksim tarbiyyet s utesři i wawařen inu?, issawař SIDI. ¹⁴ Awařen n Yunadab, mmis n Rikab, inni yumur i iħenjiren nsen ħima war sessen binu, aqa ttwadřaren-dd, maƣar ƣares ař ass-a war swin ca, minzi nitni sřin ƣar tewřiyyet n babatsen, *maca* Necc ssiwřey akidwem, *wah ead* zeg umezwaru ssiwřey akidwem, *maca* kenniw war ƣari dd-tesřim ca. ¹⁵ Necc ssekkey-dd ƣarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen. Ead zic sekkey ten ħima ad inin: Dewřem-dd xenni, kuř ijj zeg webrid nnes aeëffan u ggem řexdayem tiřebħanin u war traddafem irebbiten nneyni maħend ad asen tsexxarem, xenni tzemmarem ad teqqimem di temmurt i d awem wciy u i ibabaten nwem. Kenniw *maca* war tewcim amezzuƣ u war ƣari tesřim. ¹⁶ Iħenjiren n Yunadab, mmis n Rikab, ssqeřfen tawřiyyet n babatsen nni ten yumur, *waxxa amenni* řgens-a *maca* war ƣari isři.’ ” ¹⁷ “X uya, ammu i iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad awyey i Yahuda d x marra imezday n Urcalim marra řƣar nni d asen nniy, minzi ssiwřey akidsen *maca* nitni war sřin ca, uca řayix asen *maca* nitni war dd-arrin ca.’ ”

¹⁸ Inna Irmiya i taddart n Irikabiyyen “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Umi tesřim ƣar tewřiyyet n babatwem Yunadab uca teħdam marra tiweřřa nnes u teggim elahřab marra min i d awem yumur, ¹⁹ x uya, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil: War ittxeřři eemmarř i Yunadab, mmis n Rikab, ijj n weryaz nni ittbeddan zzat i wudem inu, marra ussan!’ ”

Adlis ittwannqen

36 ¹ Deg usegğ^{was} wiss arebea n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeğid n Yahuda, imsar aqa yusa-dd wawař n SIDI wanita ƣar Irmiya, iqqar:

² “Ksi ijj n wedlis uca ari xas marra awařen i ƣarek ssiwřey x Israyil u x Yahuda u x marra řegnus, zeg wass i dd ƣarek ssiwřey, zeg wussan n Yuciya ƣares ař ass-a. ³ Ad tay ad sřen inni n taddart n Yahuda x marra řƣar nni xsey ad asen ggey maħend ad dd-dewřen ad tuben, kuř ijj zeg webrid nnes aeëffan u Necc ad asen ƣfarey ddnub nsen.”

35:3 ‘Irikabiyyen’ - ixs ad yini ‘ayt n Rakab’.

35:8 ‘marra tudart nney’ - s Teibranit ‘marra ussan nney’.

35:14 Irm. 11:7; 25:3; 26:5; 29:19; 32:33

35:15 Irm. 18:11; 25:5

36:2 Ica. 8:1; Irm. 30:2

⁴ *Xenni* iřaya-dd Irmiya x Barux, mmis n Niriyya, uca yura Barux zeg uqemmum n Irmiya marra awařen n SIDI nni d as inna deg ijj n wedlis ittwannđen. ⁵ Yumur Irmiya i Barux, inna “Nec ttwassbeddey, war zemmarey ad dd-adfey ead yar Taddart n SIDI.” ⁶ Adef-dd cek yar daxeř uca yar-dd awařen n SIDI zeg wedlis nni dd-turid zeg uqemmum inu deg imezzuyen n řgens di Taddart n SIDI deg wass n użummi. Ittxeřsa ad ten tyared deg imezzuyen n marra *ayt n* Yahuda, inni dd-yusin zi marra tineddam nsen. ⁷ Ad tař ad yaf tutra nsen řxařar zzat i wudem n SIDI u ad dd-dewřen ad tuben nitni, kuř ijj zeg webrid nnes aeffan, mayar d ameqqran lyařab d wesear i x tuřa issiweř SIDI ak-d řgens-a.”

⁸ Barux, mmis n Niriyya, igga marra am mammec t yumur unabi Irmiya, uca iřra-dd awařen n SIDI i řgens zeg wedlis ittwannđen di Taddart n SIDI. ⁹ Deg usegg^was wiss xemsa n Yahuyaqim, mmis n Yuciya, ajeřid n Yahuda, deg uyur wiss tesa barrřen s ijj n użummi zzat i wudem n SIDI i marra řgens di Urcalim u i marra řgens nni dd-yusin di Urcalim zi tneddam n Yahuda. ¹⁰ Iřra-dd Barux awařen n Irmiya di Taddart n SIDI x imezzuyen n marra řgens zeg wedlis ittwannđen, deg wexxam n Jamarya, mmis n Cafan, amarir, di řemrař n sennej, yar wadaf n tewwart n jdid n Taddart n SIDI,

¹¹ *Umi* Mixa, mmis n Jamarya, mmis n Cafan, isřa i marra awařen n SIDI zeg wedlis ittwannđen, ¹² ihwa-dd netta yar taddart n ujeřid, yar wexxam n umarir. Aqa da, qqimen din marra řhukkam: Alicamae, amarir, Dalaya, mmis n Cameaya, Inlatan, mmis n Eakbur, Jamarya, mmis n Cafan, řidqiyya, mmis n řananya, u marra řhukkam. ¹³ Mixaya ieawed asen marra awařen nni tuřa isřa umi dd-iřra Barux zeg wedlis deg imezzuyen n řgens. ¹⁴ *Xenni* ssekken-dd marra řhukkam Yahudi, mmis n Natanya, mmis n Calamya, mmis n Kuci, yar Barux, nnan “Adlis ittwannđen manis dd-teyrid x řgens, ksi t deg ufus nnek uca as-dd!” *Řexdenni* iksi Barux, mmis n Niriyya, adlis ittwannđen nni uca yudeř-dd řarsen. ¹⁵ Nitni nnan as “Qqim uca tyared adlis ittwannđen xaney!” *Xenni* iřra-dd Barux xasen.

¹⁶ Umi sřin nitni marra awařen *nni*, xzaren deg wayawya gg^weden uca nnan i Barux “Nican ad neawed marra awařen-a i ujeřid.” ¹⁷ Nitni sseqsan Barux, nnan “Ini aney maca, mammec turid marra awařen-a zeg uqemmum nnes?” ¹⁸ Yarra-dd xasen Barux “S uqemmum nnes i xafi dd-iřra marra awařen-a u necc uriy ten s smex deg wedlis-a ittwannđen.” ¹⁹ *Xas uca* nnan řhukkam i Barux “Uyur, ffar ixef nnek, cek uřa d Irmiya! Uřa d ijj war ittessen mani teřam.” ²⁰ Udřen nitni yar ujeřid di řemrař, *maca* nitni tuřa xemmřen adlis ittwannđen deg wexxam n Alicamae, amarir, u nitni řajan marra awařen-a yar imezzuyen n ujeřid.

²¹ *Xenni* issekk ujeřid Yahudi mařend ad dd-yawi adlis ittwannđen. Wanita yiwi t i-dd zeg wexxam n Alicamae, amarir, uca iřra i-t-i-dd Yahudi deg imejjan n ujeřid u deg imejjan n marra řhukkam nni dd-ibedden yar ujeřid. ²² Tuřa iqqim ujeřid di taddart n tagarst, tuřa d ayur wiss tesa. Zzates tareqq *dinni* tmessi x tmejmart. ²³ řami dd-iřra Yahudi řřata niy arebea n iřewřan, iqess i-ten ujeřid s řmuss n umarir uca inřar i-ten di tmessi x řmejmar, řares ařami tuřa timessi x řmejmar tecca marra adlis. ²⁴ Ajeřid d imsexxaren nnes marra inni iřřin i wawařen-a marra war nnxefřen u war carrgen aruř nsen. ²⁵ Třaren Alnatan d Dalaya d Jamarya i ujeřid ařřas řima war issecmiř *adlis* ittwannđen, *waxxa amenni* netta war řarsen iřři ca. ²⁶ *Ead* yumur ujeřid i Yarřamiyil, mmis n ujeřid, i Saraya, mmis n Eazrayil, u i Calamya, mmis n Eabdiyil, řima ad řřřen amarir Barux d unabi Irmiya d imeřbas. *Maca* SIDI issnuffar i-ten.

²⁷ Yusa-dd wawař n SIDI yar Irmiya, awarni řami issecmeř ujeřid adlis ittwannđen d wawařen nni yura Barux, *inni dd-iffyen* zeg uqemmum n Irmiya, uca iqqar: ²⁸ “Ksi eawed ijj n wedlis ittwannđen nneyi u ari xas marra awařen imezwura, inni tuřa deg wedlis amezwaru i issecmeř Yahuyaqim, ajeřid n Yahuda, ²⁹ uca ini i Yahuyaqim, ajeřid n Yahuda ‘Ammu i iqqar SIDI: Cek tesscemēř adlis-a ittwannđen, tennid ‘Mayemmi dayes turid, tennid: Ajeřid n Babil ad dd-yas, ad ixarreb tammurt uca ad zzayes imřa bnadem d řmař?’” ³⁰ S uyenni, ammu i iqqar SIDI

x Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda: Netta war ɣares ittiři wenni wi i ɣa iqqimen x řkursi igellden n Dawud uca řxecbet nnes ad temmendar i řehmu n uziř u i tesmed n ğiřet. ³¹ Necc ad zzayes tt xerřey uřa zi tarwa nnes uřa zeg imsexxaren nnes řmuesřiyyet nsen. Necc ad ssyedřey xasen u x imezday n Urcalim u x iryazen n Yahuda marra řɣar i d asen nniř, *waxxa amenni* nitni war xsen ad sřen.’ ”

³² İksi İrmiya ijj n wedlis nneyni ittwanndan uca iwca i-t i umarir Barux, mmis n Niriyya. Wanita yura xas, zeg uqemmum n İrmiya, marra awařen n wedlis ittwanndan nni tuřa Yahuyaqim, ajeğid n Yahuda, issecmed s tmesi uca ttwarnin-dd ead ɣarsen wařtas n wawařen nneyni ten yudsen.

Ajeğid Ħazaqiya issekk ɣar İrmiya i twařat wiss tnayen

37¹ İdweř řidqiya, mmis n Yuciya, d ajeğid deg wemcan n Kun-Yahu, mmis n Yahuyaqim, wenni tuřa igga Nabuxadrařsar, ajeğid n Babil, d ajeğid x temmurt n Yahuda. ² Netta war isři ca ɣar wawařen n SIDI nni issiweř netta s ufus n unabi İrmiya, war iği netta uřa d imsexxaren nnes uřa d řgens n temmurt.

³ *Waxxa amenni* issekk ujeğid řidqiya Yahuxal, mmis n Calamya, d řafanya, mmis n Maesriyya, ɣar unabi İrmiya mařend ad as inin “Žağ xaney maca ɣar SIDI, AREBBI nney!”.

⁴ İrmiya tuřa ead izemmar ad yadef u izemmar ad iffeř di řwest n řgens u nitni tuřa ead war t ndaren di řhebs. ⁵ İffeř-dd řeeskar n Fireun zi Miřra uca umi sřin İkaldaniyyen nni tuřa iheřşaren Urcalim, man aya, ruřen igg^wejen nitni x Urcalim. .

⁶ Xenni yusa-dd wawař n SIDI ɣar unabi İrmiya, iqqar: ⁷ “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n İsrayil ‘Ammu i ɣa tinim i ujeğid n Yahuda, wenni kenniw ɣari dd-issekken ħima ad ayi tesseřsam: Aqa da, řeeskar n Fireun nni dd-iffyen mařend ad awem iwc afus, ad dd-ieqeb ɣar temmurt nnes, ɣar Miřra. ⁸ Ad dd-dewřen İkaldaniyyen, ad mmenyen ak-d tendint-a uca ad tt řřfen, ad as qqden timessi.’

⁹ Ammu i iqqar SIDI ‘War cemmtem ixef nwem xmi i ɣa tinim: İkaldaniyyen ad xaney agg^wejen, ad uyuren!, minzi nitni aqa war gguren. ¹⁰ Waxxa mařa kenniw řyerbem marra řeeskar n İkaldaniyyen inni akidwem ittmenyan, uca ad zzaysen qqimen myir iryazen iyezmen ařtas, aqa nitni ad kkaren, kuř ijj deg wexxam nnes, uca ad qqden s tmesi i tendint-a.’ ”

İrmiya ittwařebbes

¹¹ İmsar umi dd-issgaeeed řeeskar n İkaldaniyyen zi Urcalim, zi ssibbet n řeeskar n Fireun,

¹² iffeř İrmiya zi Urcalim mařend ad irah ɣar temmurt n Binyamin ħima ad dinni itřef ict n tesyart di řwest n řgens nnes. ¹³ *Řami t tuřa* di tewwart n Binyamin, tuřa din akumandar n teessast, qqaren as Yariyya, mmis n Calamya, mmis n Ħananya. Netta itřef anabi İrmiya, inna “Cek tixedd ad tarewred ɣar İkaldaniyyen!” ¹⁴ Yarra-dd *xas* İrmiya “Man aya myir d axarriq! Necc war xsey ca ad arewřey ɣar İkaldaniyyen!” *Maca* netta war ɣares isři ca uca itřef Yariyya İrmiya uca yiwyi t ɣar řřukkam *n řgens*. ¹⁵ Ffugmen řřukkam ařtas x İrmiya, wtin t uca ggin t di řehbes, di taddart n umarir Yunatan, mařar tanita tuřa arrin tt d taddart n teessast. ¹⁶ Ammu dd-iwđa İrmiya deg weřfur n imeřbas u deg ixammen n řehbes. Dinni iqqim İrmiya ařtas n wussan ittwařebbes.

36:30 İrm. 22:19

36:31 ‘tarwa nnes’ - s Teibranit ‘zzariet nnes’.

37:3 ‘řafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’ (H6846).

37:5 İrm. 34:21

Šidqiya ad issiweř ak-d Irmiya

¹⁷ Issekk ujeǵid Šidqiya iijen maǵend ad t-i-dd-awyen uca isseqsa t ujeǵid s tnuffra di tzeddiyt nnes, inna “Ma aqa din *zeema* ca n wawař n SIDI?” Inna *as* Irmiya “Aqa-t din!” *Xenni* inna “Cek ad tewǵid deg ufus n ujeǵid n Babil.” ¹⁸ *Rexdenni* inna Irmiya i ujeǵid Šidqiya “Man řeib i dayek ggiy niy deg imsexxaren nnek niy di řgens-a ařami kenniw d ayi tenndarem di řehbes?” ¹⁹ Mani řan *řexxu* inabiyyen nwem nni tuya ittnabben i kenniw, qqaren: Ajeǵid n Babil war dd-ittis didd nwem u đidd i temmurt-al! ²⁰ *Xenni* řexxu, seř maca, *a* sidi inu ajeǵid! Iři ad taf tutra inu d řxađar zzat i wudem nnek! War tteji ad ayi arren řar taddart n umarir Yunatan řima war dinni ttmettiř.” ²¹ *Xenni* yumur ujeǵid Šidqiya ad řđan x Irmiya di řemrař n řehbes uca wcin as kuř ass ijj n wengur n weyrum zi Zzenqet n Ixbayziyyen ařami iqđa weyrum zi tendint. *Ammu* i iqqim Irmiya di řemrař n řehbes.

Irmiya immenđar deg wanu

38 ¹ *Řami* Cafatya, mmis n Mattan, d Jadalya, mmis n Fačřur, d Yuxal, mmis n Calamya, d Fačřur, mmis n Malkiya, sřin i wawařen nni issiweř Irmiya řar marra řgens, inna ² “Ammu i iqqar SIDI ‘Wenni i řa iqqimen di tendint-a, ad ittwaney s ssif, řaz niy s řtaeun, *maca* wenni i řa iffyen řar ikaldaniyyen, ad iqqim iddar. Netta ad yawi akides buřbeř nnes am tkeccađt, ad iqqim iddar.’” ³ Ammu i iqqar SIDI ‘Tandint-a ad temmewc deg ufus n řeeskar n ujeǵid n Babil u netta ggur ad tt iřtef.’ ⁴ *Xas uca* nnan řřukkam i ujeǵid “Ittxeřša ad ittwaney weryaz-a, minzi ammu i issefař ifassen n ieeskariyyen nni *ead* iqqimen di tendint-a uřa d ifassen n marra řgens umi řarsen issawař awařen-a. Aryaz-a war yarezzu ca řehna i tendint-a, maca yarezzu řřar.” ⁵ Inna ujeǵid Šidqiya “Aqa da, netta aqa-t deg ufus nnek, mařar ajeǵid war izemmar ad awem igg walu.” ⁶ Uca řřfen nitni Irmiya uca nđaren t deg wanu n mmis n ujeǵid Malkiya, wenni *iřan* di řemrař n řehbes. Seyyben Irmiya s iseywan swadday. Tuya war din bu waman deg wanu, maca mřir abaryuđ uca iřdes Irmiya deg ubaryuđ.

⁷ *Umi* isřa Eabd-Malik, Akuci, ijj n umsexxar icennenen di taddart n ujeǵid, belli aqa nđaren Irmiya deg wanu, uca iqqim ujeǵid řar tewwart n Binyamin, ⁸ iffeř Eabd-Malik zi taddart n ujeǵid uca issiweř ak-d ujeǵid, inna ⁹ “A sidi inu ajeǵid, iryazen-a ggin min war iřřin di marra min ggin i unabi Irmiya, wenni nđaren nitni deg wanu. Tuya izemmar ad dinni immet s řaz, mařar *ead* walu ařrum di tendint.” ¹⁰ *Xenni* yumur ujeǵid Eabd-Malik Akuci, inna “Ksi ssenni řřatin n yeryazen sadu ufus nnek uca sgaeed-dd anabi Irmiya zeg wanu qbeř mma ad immet.”

¹¹ Eabd-Malik iki iryazen sadu ufus nnes uca yudeř taddart n ujeǵid řares ař wadday n wexxam n txubay. Ssenni iki-dd ikettanen iqdimen d warruđ iqqarsen uca issehwa iten-dd s iseywan řar Irmiya deg wanu. ¹² *Xenni* inna Eabd-Malik *zi temmurt n* Kuc i Irmiya “Egg ikettanen iqdimen d warruđ iqqarsen sadu tiddiřin n iyařen nnek uca egg iseywan swadday!” Uca igga Irmiya man aya. ¹³ Jebden-dd nitni Irmiya s iseywan uca ssgaeeden t-i-dd zeg wanu. *Maca* Irmiya iqqim di řemrař n řehbes.

Šidqiya issawař eawed ak-d Irmiya

¹⁴ *Xenni* issekk ajeǵid Šidqiya *ca n imsexxaren nnes*, iija ad as dd-awyen anabi Irmiya řar wadař wiss řřata řar Taddart n SIDI. Inna ujeǵid i Irmiya “Necc xseř ad cek sseqsıř x ict n řřařet, war xafi tt tteřar walu.” ¹⁵ Irmiya yarra-dd x Šidqiya “Mařa necc ssargebey cek, ma war d ayi tneqqed zeema? U mařa wcıy ac ijj n array, cek war řari dd-tettesřed!” ¹⁶ *Xas uca* ijjuǵ ujeǵid Šidqiya i

37:21 Irm. 32:2

38:2 Irm. 21:9

38:7 ‘Akuci’ - ijj n weryaz zi temmurt n Kuc nni iřan d Ssudan d Itiyubiyya n yiđa.

Irmiya s tnuiffra inna “S tidett am iddar SIDI wenni i d aney iwcin tudart-a ‘*Axeyyeb i necc*, maṛa necc nyiṛ cek niṛ maṛa wciṛ cek deg ifassen n yeryazen nni yarezzun tudart nnek!” ¹⁷ Inna Irmiya i Šidqiya “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Maṛa cek ad teffyed s tidett yar řhukkam n ujeḡid n Babil, ad teqqimed ad teddared, uca tandint-a war ggur ad tettwassecmeḡ s tmessi u cek ad teqqimed ad teddared, cek d taddart nnek. ¹⁸ *Maca* maṛa war teffyed ca yar řhukkam n ujeḡid n Babil, *xenni* ad temmewc tendint-a deg ufus n Ikaldaniyyen. Nitni ad tt sscemḡen s tmessi u cek war tnejjmed zeg ifassen nsen.”

¹⁹ Ajeḡid Šidqiya inna i Irmiya “Necce ḡeṭṭiṛ x Wudayen nni yeedun yar Ikaldaniyyen, aṛami nitni war d ayi sseeddun yar ufus nsen u war zzayi stehzan.”

²⁰ Inna *as* Irmiya “Nitni war cek sellmen ca. Seṛ maca yar tmijja n SIDI, yar řhaṛḡ inu, *xenni* ad tiṛid mliḡ u ad teqqimed ad teddared. ²¹ *Maca* maṛa tugid ad teffyed, *xenni* d wa d awaṛ nni i d ayi isscen SIDI. ²² ‘Aqa da, marra timṛarin nni tuṛa iqqimen di taddart n ujeḡid n Yahuda, ttwanedhent yar řhukkam n ujeḡid n Babil uca nitenti ad inint:

Iryazen nni ak-d tuṛa teddared di řehna,
aqa ṽdaren cek u ggin cek deg ufus.
Nnuyen iḡaren nnek deg ubaryuḡ,
nitni dewřen yar ḡeffar!

²³ Marra timṛarin nnek d iḡenjiren nnek ad ttwanedhen yar Ikaldaniyyen uca uṛa d cek simant nnek war tnejjmed zeg ufus nsen, minzi ad tettwaṭṭef zeg ujeḡid n Babil u tandint-a ad tettwassecmeḡ s tmessi.”

²⁴ *Xenni* Šidqiya inna i Irmiya “Ittxeṣṣa uṛa d ijj war ittessen awařen-a, *ammu* war ggur ad temmted. ²⁵ Maṛa řhukkam sřin aqa necc ssiwřey akidek u ad ṽarek dd-asen, ad as inin ‘Ini aney min tennid i ujeḡid! War xaney teffar *walu*, niṛ aqa ad cek nenney: Min xas kidek issiweř ujeḡid?’ ²⁶ *xenni* ittxeṣṣa ad asen tinid ‘Necce wḡiṛ s řqedd inu zzat i wudem n ujeḡid ḡima war itteji ad ayi arren yar taddart n Yunatan maḡend ad dinni mteṽ.’ ” ²⁷ *Řami* dd-usin marra řhukkam yar Irmiya, iḡaja ten marra awařen-a inni tuṛa yumur ujeḡid. *Xas uca* jjin t mayar uṛa d ijj war isři tamesřact simant nnes. ²⁸ *Ammu i* iqqim Irmiya di řemraḡ n řehbes aṛ ass nni i di tettwaṭṭef Urcalim, u netta tuṛa-t ead din umi tettwaṭṭef Urcalim.

Uḡuff n Urcalim

39 ¹ Deg usegg^was wiss tesea n Šidqiya, ajeḡid n Yahuda, deg uyur wiss eecra, yusa-dd Nabuxadraṣṣar, ajeḡid n Babil, d marra řeeskar nnes, yar Urcalim uca nnḡen as-dd nitni.

² Deg usegg^was wiss ḡiṭac n Šidqiya, deg uyur wiss arebea, deg uyur wiss tesea, tettwadef tendint *s uyiř*. ³ *Xas uca* udfen marra řhukkam n ujeḡid n Babil uca qqimen di tewwart n wammas: Narjal-Caraṣar, Camjar-Nabu, Sarsaxim, azeḡif n imsexxaren n taddart n ujeḡid, Narjal-Carṣar, azeḡif n ayt n bu-tseḡḡart, uṛa d marra řhukkam n ujeḡid n Babil. ⁴ *Řami* Šidqiya, ajeḡid n Yahuda, d marra ieeskariyyen nnes žrin ten, arewřen nitni, ffyen zi tendint s ḡiřet x webriḡ yar weḡwic n ujeḡid. Nitni kkin zi tewwart jar tnayen n řehyuḡ uca netta iṭṭef abrid yar řewḡa.

⁵ ḡfaren ten řeeskar n Ikaldaniyyen, ḡarten x Šidqiya di řewḡat n Ariḡa. Nitni ṭṭfen t d amehbus uca iwyen t yar Nabuxadraṣṣar, ajeḡid n Babil, yar Ribla di temmurt n ḡamat u wanita iḡkem

38:16 1ca. 57:16

38:20 ‘ad teqqimed ad teddared’ - s Teibranit ‘ad iddar řeemar nnek’.

38:22 ‘Iryazen nni ak-d tuṛa teddared di řehna’ - iryazen-a d iryazen icennēen d inabiyyen nni tuṛa issmuna ujeḡid ṽares.

39:1 2 1j.. 25:1; Irm. 52:4

xas.⁶ Ijja ujeġid n Babil ad ɣaršen ihenjiren n Šidqiya zzat i tiṭṭawin nnes di Ribla. Uṛa d marra tarwa n tašīret n Yahuda iɣarš asen ujeġid n Babil.⁷ Issdaryeṛ tiṭṭawin n Šidqiya uca iqqen i-t s tnayen n ssnaseṛ n nnḥas maḥend ad t yawi ɣar Babil.⁸ Sscemḍen Ikaldaniyyen taddart n ujeġid d tudrin n ṛgens s tmessi uca aṛžin řehyuḍ n Urcalim.⁹ Min iceṭṭen zi ṛgens nni ittawajjen di tendint, *ixs ad yini marra* inni tuɣa iedun ɣar ujeġid n Babil d min iceṭṭen zi ṛgens, indeh i-ten Nabuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, di lmenfa.¹⁰ Zeg imezřaḍ n ṛgens nni war ɣar iġi walu, ijja Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, ijj n wezyen di temmurt n Yahuda. Iwca asen deg wass nni iḥwicen n tzayart d iyyaren.

¹¹ Nabuxadraššar, ajeġid n Babil, tuɣa yumur Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, x Irmiya, inna ¹² “Awyi t-i-dd uca ḥḍa xas. War dayes ttegg uṛa d ijj n řɣar, *maca* egg akides amecnaw min i d ac i ɣa yini.” ¹³ *Xenni* issekk Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, *ireqqasen*, *netta jmie* ak-d Nebucabzan, ameqqran n imsexxaren n ujeġid, d Narjal-Carašar, azeġif n ayt n tseḥḥart, uṛa d marra ikumandaren n ujeġid n Babil.¹⁴ Nitni ssekken *imsexxaren* maḥend ad t nedhen zi řemraḥ n řehbes, ad t sellmen deg ufus n Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, maḥend ad t-i-dd awyen ɣar taddart nnes. *Ammu i* iqqim izeddeɣ jar ṛgens. .

Řwaed i Eabd-Malik

¹⁵ Yusa-dd wawaṛ n SIDI ɣar Irmiya umi tuɣa ittwaḥšar di řemraḥ n řehbes, iqqar: ¹⁶ “Ruḥ uca siweṛ ak-d Eabd-Malik, Akuci, ini ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad ssiwḍeɣ awařen inu ɣar tendint-a, i řɣar war iġi i řxar, ad dd-ffɣen *wawařen inu* deg wussan nni zzat i tiṭṭawin nnek.” ¹⁷ *Maca* ad cek ssnejmeɣ deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI, u cek war tettmewcid ca deg ifassen n yeryazen i zi tegg^weded.¹⁸ Maɣar necc ad cek ssnejmeɣ. Cek war tettwettid s ssif. Ad tiři tudart nnek d takeccaḍt maɣar cek tettecřed xafil’, *ammu i* iqqar SIDI.”

Irmiya ak-d Jadalya

40¹ Awaṛ nni dd-yusin zi SIDI ɣar Irmiya awarni i umi tuɣa t-dd yiwi Nebuzaradan, řqebṭan n iessasen n arrimet, zi Rama. Umi t dd-iwyen tuɣa-t icarf s ssnaseṛ di řwest n imenfiyyen zi Urcalim d Yahuda, inni ittwanedhen d imenfiyyen ɣar Babil.² Řqebṭan n iessasen n arrimet dd-yiwi Irmiya, inna as “SIDI, AREBBI nnek, tuɣa ittbarreḥ s řɣar-a x wemcan-a³ uca yarra *i-t* SIDI ad dd-idweṛ uca netta igga s min tuɣa inna, maɣar kenniw texḍam ak-d SIDI u war tesřim ca ɣar tmijja nnes. S uyenni kenniw iřqef man aya.” ⁴ Řexxu *maca*, aqa da ggur ad fesyeɣ ass-a ssnaseṛ nni deg ifassen nnek. Maṛa i cek mliḥ di tiṭṭawin nnek ad kidi dd-tased ɣar Babil, *xenni* as-dd, u necc ad cek ksiɣ. Maca maṛa d aeḥffan di tiṭṭawin nnek maḥend ad kidi tuyured ɣar Babil, ejj i-t xenni. Aqa da, marra tammurt zzatek. Cek tzemmareḍ ad tuyured mani iġa mliḥ u nican di tiṭṭawin nnek ḥima ad tuyured.⁵ Mečarřmma ikka netta war dd-ieqib, dweṛ-dd ɣar Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, wenni igga ujeġid n Babil x tneddam n Yahuda uca qqim ɣares jar ṛgens niɣ uyur mani tettwarid mliḥ di tiṭṭawin nnek maḥend ad traḥed. *Xas uca* iwca as řqebṭan n iessasen n arrimet řeeweč *i umuḍdu* d ict n tarzeft uca ijja i-t ad yuy ur.⁶ Irmiya yuyur ɣar Jadalya, mmis n Axiqam, ɣar Mišfat. Iqqim ittnusa ɣares di řwest n ṛgens nni tuɣa iqqimen *ead* di temmurt.

Aneqqi n Jadalya

⁷ Řami marra imeqqranen n řeeskarat nni *iġan* deg iyyaren, nitni d iryazen nsen, sřin aqa ajeġid n Babil igga Jadalya, mmis n Axiqam, x temmurt u igga i-t x yeryazen d temɣarin d ihenjiren,

39:14 ‘jar ṛgens’ - s Teibranit ‘di řwest n ṛgens’.

39:16 ‘Akuci’ - niɣ ‘aryaz zi Kuc’.

uŕa x imezŕađ qae n temmurt, x *marra* inni tuŕa war ittwanedhen ȕar Babil, ⁸ usin-dd nitni ȕar Jadalya di Miřfat: Ismaeil, mmis n Natanya, Yuĥanan d Yunatan, tarwa n Qariĥa, Saraya, mmis n Tanĥumat, *arni xas* iĥenjiren n Eifa zi Neĥufa d Yazanya, mmis n Umaeki, *marra* nitni ak-d yeryazen nsen. ⁹ Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, ijuĝ asen u i yeryazen nsen, inna “War ttegg^wdem maĥend ad tsexxarem i Ikaldaniyyen. Qqimem di temmurt uca sexxarem i ujeĝid n Babil, *xenni* ggur ad tiŕim mliĥ. ¹⁰ Aqa da, necc zeddyey di Miřfat maĥend ad beddey *d awkiŕ di ttwew nwm* zzat i wudem n Ikaldaniyyen nni ȕarney i dd ȕa yasen. Kenniw *maca*, smunem binu d tini n unebdu d zzeet uca ggem aya deg iqdihen nwem uca zedyem di tneddam nni tettefem.”

¹¹ Uŕa d marra Udayen nni *iĝan* di Mu’ab u jar ayt n Eammun u di Idum u di marra timmura, sŕin aqa ajeĝid n Babil *iĵa ad izdey* di Yahuda min iqqimen n *imezday* u igga xasen Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan. ¹² *S uyenni* dd-eegben marra Wudayen zi marra imucan mani xasen uzẓfen uca iwden nitni ȕar temmurt n Yahuda ȕar Jadalya ȕar Miřfat. Nitni ssmunen aĥtas n binu d tini n unebdu.

¹³ *Uŕa d* Yuĥanan, mmis n Qariĥa, d marra imeqqranen n řeeskar nni tuŕa deg iyyaren usin-dd ȕar Jadalya ȕar Miřfat. ¹⁴ Nitni nnan as “Ma tessned cek, aqa Baelis, ajeĝid n ayt n Eammun, issekk-dd Ismaeil, mmis n Natanya, ĥima ad cek iney?” Jadalya, mmis n Axiqam, *maca* war ten yumin. ¹⁵ Yuĥanan, mmis n Qariĥa, *maca* issiweŕ ak-d Jadalya s tnuŕra di Miřfat, inna “Ejĵ ayi ad din řaĥey u Ismayil, mmis n Natanya, ad t nyey. War t ittessen uŕa d iĵi. Mayemmi i ȕa iney netta ĥed d marra ayt n Yahuda i-dd xak imunen ad ttwareyycen d min iqqimen zi Yahuda ad iweddar?” ¹⁶ *Macac* Jadalya, mmis n Axiqam, inna i Yuĥanan, mmis n Qariĥa “War ttegg aya, maȕar min teqqared cek x Ismaeil d ixarriqen *waha*.

41 ¹ Immsar deg uyur wiss sebaa aqa yusa-dd Ismaeil, mmis n Natanya, mmis n Ilicamae nni d iĵi zi řwacun n ujeĝid, *jmie* ak-d imeqqranen n ujeĝid u akides *ead* eecra n yeryazen, ȕar Jadalya, mmis n Axiqam, ȕar Miřfat. Nitni munen tteten din di Miřfat. ² *Xenni* ikkar Ismaeil, mmis n Natanya, *jmie ak-d* eecra n yeryazen nni tuŕa ȕares iĝan uca wtin nitni Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, s ssif. Ammu i inȕa netta wenni tuŕa igga ujeĝid n Babil x temmu rt. ³ Inȕa Ismaeil uŕa d marra Udayen i ȕares, ixs ad yini inni tuŕa ȕar Jadalya di Miřfat uŕa d Ikaldaniyyen nni ittwafen din, iryazen n umenȕi.

⁴ Deg wass wiss tnayen awarni řami inȕa Jadalya u uŕa d iĵi war yargib, ⁵ usin-dd iryazen zi Cakim, Cilu d Samira, tmayin n yeryazen, s timira ĥeffent d werruđ icarreg d ixebbicen. Nitni *iwyen-dd* deg ifassen ict n tewhibt n řȕiĝet d řebxur maĥend ad tent awyen ȕar Taddart n SIDI.

⁶ Uca iffeȕ ȕarsen Ismaeil, mmis n Natanya, zi Miřfat akidsen imsagar, iru am iggur netta. Umi ten immeŕqa, inna “Asem-dd ȕar Jadalya, mmis n Axiqam!” ⁷ Umi dd-iwden nitni ȕar řwest n tendint, iȕarř asen Ismaeil, mmis n Natanya. Netta d yeryazen i kides *iĝan* ndaren ten di řwest n wanu. ⁸ *Macac* ttwafen eecra n yeryazen jarasen inni innan i Ismaeil “War i d aney neqq ca, maȕar deg iyyar neccin ȕarney řeeuweĥ ixemmŕen n irden, imendi, zzeet d tamment.” *Xenni* ihta asen, war ten inȕi di řwest n aytmas. ⁹ Anu nni d inđar Ismaeil marra arrimat n yeryazen nni inȕa netta ȕar uȕezdis n Jadalya, tuŕa d wenni i tuŕa igga ujeĝid Asa zi ssibbet n Baeca, ajeĝid n Israyil. Ismaeil, mmis n Natanya, iccur i-t s yenni ittwanyen.

¹⁰ Indeh Ismaeil marra min iqqimen *ead* zi řĝens i *iĝan* di Miřfat, d imeĥbas, aqa yessis n ujeĝid d marra řĝens nni tuŕa iqqimen *ead* di Miřfat, inni x tuŕa igga Nebuzaradan, řqebtan n ieessasen n arrimet, Jadalya, mmis n Axiqam. Ismaeil, mmis n Natanya indeh i-ten d imeĥbas uca yuyur ĥima ad iedu x *L’Urdu*n ȕar *temmurt n* ayt n Eammun. ¹¹ *Umi* Yuĥanan, mmis n Qariĥa,

40:11 ‘iĵa ad izdey di Yahuda’ - s Teibrant ‘iwca min iqqimen (n imezday) di Yahuda’.

d marra imeqqranen n řeskar nni tuřa řares iřan, řřin s marra řřar i tuřa igga Ismaeil, mmis n Natanya, ¹² iwyen nitni marra iryazen uca uyuren *deg webrid* řima ad mmenřen ak-d Ismaeil, mmis n Natanya. Nitni ufin t řar waman imeqqranen řar Jibeun. ¹³ řami marra řřens i tuřa ak-d Ismaeil, iñteř Yuřanan, mmis n Qariřa, d marra imeqqranen n řeskar nni řares, farřen nitni ařřas. ¹⁴ Marra řřens nni tuřa indeh Ismaeil d amehbus zi Miřfat, qerřen, dewřen-dd uca edun řar Yuřanan, mmis n Qariřa. ¹⁵ Ismaeil *maca*, mmis n Natanya, yarweř-dd zi zzat n wudem n Yuřanan ak-d tmenya n yeryazen uca yuyur řar ayt n Eammun.

Tarewřa řar Miřra

¹⁶ *Xenni* iksi Yuřanan, mmis n Qariřa, *netta jmie* ak-d marra imeqqranen n řeskar nni řares *iřan*, marra min iqqimen n řřens nni tuřa dd-isseeqeb zi Ismaeil, mmis n Natanya, zi Miřfat, awarni i řami inya wamita Jadalya, mmis n Axiqam, *aq*a iryazen ijeħden, ieskariyyen, timyarin, iřenjiren imezyanen d imsexxaren icennřen nni dd-isseeqeb netta zi Jibeun. ¹⁷ Nitni uyuren *deg webrid* uca qqimen deg wemcan n arrařet n Kimhan nni řar Bayt-Lařm mařend ad ssenni dd-edun ařami dd-udfen řar Miřra. ¹⁸ *Nitni arewřen* zi zzat n wudem n Ikaldaniyyen, mařar nitni gg^weden zzaysen, mařar Ismaeil, mmis n Natanya, inya Jadalya, mmis n Axiqam, wenni igga ujeřid n Babil *d řbaca* x temmurt.

42 ¹ *Xenni* qarrben-dd marra imeqqranen n řeskar, Yuřanan, mmis n Qariřa, d Yazanya, mmis n Hucaya, d marra řřens, zeg umezyan ař ameqqran. ² Nitni nnan i unabi Irmia “Iři ad yaf tutra nney řxařar zzat i wudem nnek uca ttar aney řar SIDI, AREBBI nnek, di řřwec n marra min iqqimen, minzi neccin neqqim *ead* s drus zeg wařřas am mammec cek tettwarid s tiřřawin nnek neccin. ³ Iři SIDI, AREBBI nnek, ad aney isscen man abrid i řa neřřar d min i řa negg.” ⁴ Inna asen unabi Irmia “Nec sřiř t. Aqa da, nec ad ttareř di řřwec nwem řar SIDI, AREBBI nwem, elahsab awařen nwem. Nec ad awem iniy marra awař nni zi dd xawem i řa yarr SIDI, war ggur ad zzaywem ssuffareř uřa d ijj n wawař.” ⁵ Nitni nnan i Irmia “Sidi ad yiři d ccached d amtiqqi d ařdiq ja aney mařa war nettegg elahsab kuř awař nni kidek řarney dd i řa issekk SIDI, AREBBI nnek! ⁶ D ařebřan niř d aeřřan, ad nseř řar tmijja n SIDI, AREBBI nney, i umi cek i řa nesekk mařend ad niři mliř xmi i řa nseř řar tmijja n SIDI, AREBBI nney.”

⁷ Awarni řami edun eecra n wussan, imsar aqa iffey wawař n SIDI řar Irmia. ⁸ *Xas uca* iřaya-dd netta x Yuřanan, mmis n Qariřa, u x marra imeqqranen n řeskar nni tuřa řares *iřan* uřa x marra řřens, zeg umezyan ař ameqqran. ⁹ Inna asen “Ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, řar Wenni i d ayi tessekkem, řima ad as ssiwřey tutra nwem zzat i wudem nnes ¹⁰ ‘Mařa kenniw teqqimem tzeddyem di temmurt-a, ammu kenniw i řa ssbeddeř u war kenniw heddmey, ad kenniw zzuy u war kenniw qerřey, mařar Nec ndemmey x řřar i d aywem ggıř. ¹¹ War ttegg^wdem ca zeg ujeřid n Babil, wenni zi tettegg^wdem. War zzayes tegg^wdem, *ammu i* iqqar SIDI. Mařar Nec akidwem řima ad kenniw ssnejmey u ad kenniw fekkeř zeg ufus nnes. ¹² Nec ad kenniw areřmey mařend netta ad kenniw yarřem u ad kenniw yarr ad tdewřem řar temmurt nwem.

¹³ *Mařa* kenniw maca teqqarem ‘Nec n war netřimi ca di temmurt-a!’ u *ammu* war tettesřim ca řar tmijja n SIDI, AREBBI nwem, ¹⁴ *maca* teqqarem ‘Lla, nexs ad nuyur řar Miřra mani neccin war nřarr amenyi u war nettesři řřess n řebwař u war netřřiři ařrum, aqa dinni i nexs ad neqqim!’, ¹⁵ xenni sřem řexxu řar wawař n SIDI, kenniw min iqqimen n Yahuda! ‘Ammu i iqqar SIDI n řeskarat, AREBBI n Israyil: Mařa kenniw teemmdem ad tuyurem řar Miřra uca ad dd-

tawdem ħima ad din tzedym am ibarraniyyen, ¹⁶ *xenni* ssif i zi tetteggw dem ad kenniw iṣqef dinni di Mišra u řaz i zi teggwedem ad kenniw dd-idfar dinni di Mišra u ad dinni temmtem. ¹⁷ Xenni marra iryazen nni ixsen ad uyuren řar Mišra ħima ad din zedym am ibarraniyyen ad mmten s ssif d řaz d ttaeun. War zzaysen inejjem uřa d ijjen uca uřa d ijj *zzaysen* war yarekkweř zi řyar i xasen i dd i řa yedřey.’

¹⁸ Mařar ammu i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil ‘Am mammec lyařab inu d wesear inu ittwažeęen x imezday n Urcalim, ammu i řa ittwažeęe uřa d asear inu xawem mařa tusim-dd řar Mišra. Kenniw ad tdewřem d *řqecet n* wexzi d wedřac, i nneřřet d řhegra. Tammurt-a eemmarř ad tt tzarem ead. ¹⁹ SIDI issiweř-dd řarwem, *a* min iqqimen n Yahuda! War dd-tidfem řar Mišra. Snem mliř aqa necc eřmey awem ass-a. ²⁰ Mařar kenniw tħeccem x yixef nwem. Kenniw simant nwem tessekkem ayi-dd řar SIDI, AREBBI nwem, tennam: řaę aney řar SIDI, AREBBI nney. Ini aney marra min i řa yiři ad yini SIDI, AREBBI nney, uca neccin ad t negg. ²¹ Ass-a nniř awem, *maca* kenniw war tesřim ca řar tmijja n SIDI, AREBBI nwem, řar marra s min zi i d ayi řarwem dd-issekk. ²² *Xenni* řexxu, ssnem mliř aqa ad temmtem s ssif d řaz d ttaeun deg wemcan mani texsem ad tuyurem ħima ad dinni teqqimem am ibarraniyyen.’ ”

43 ¹ Imsar umi ikemmeř Irmija řhard nnes i řgens marra s marra awařen, *wah* s marra awařen n SIDI, AREBBI nsen, s minzi tuřa SIDI, AREBBI nsen, issekk i-t-i-dd řarsen, ² aqa issiweř Eazarya, mmis n Hucaeya, uca nnan Yuřanan, mmis n Qariyař, d marra yeryazen imeeffaren i Irmija “Cek tessarriqed. SIDI, AREBBI nney, war cek isekk mařend ad tinid ‘War ieeddeř ad trařem řar Mišra mařend ad dinni teqqimem am ibarraniyyen!’ ³ Maca Barux, mmis n Niriya, i cek i dd-iħarrcen xaney ħima ad aney tsellem řar ifassen n Ikaldaniyyen, mařend ad aney nyen u ad aney nedhen d lmenfa řar Babil.”

⁴ *Ammu* war isři Yuřanan, mmis Qariyař, d marra imeqqranen n řeekar uřa d marra řgens řar tmijja n SIDI mařend ad qqimen di temmurt n Yahuda. ⁵ Yuřanan, mmis n Qariyař, d marra imeqqranen n řeekar ksin marra min iqqimen n Yahuda nni tuřa i dd-idewřen zi marra řegnus mani řar tuřa x uzzřen, ħima ad qqimen di temmurt n Yahuda: ⁶ iryazen ijeħden d temřarin d iħenjiren imezyanen d yessis n ujeęid d marra řeemar nni tuřa ijjja Nebuzaradan, řqebřan n ieessasen ifarzen n arrimet, řar Jadalya, mmis n Axiqam, mmis n Cafan, uřa d anabi Irmija d Barux, mmis n Niriyya. ⁷ Nitni usin-dd řar temmurt n Mišra, minzi nitni war sřin ca řar tmijja n SIDI uca usin-dd řares ař Tařfanis.

Irmija ittnabb di Tařfanħis x uđuff n Mišra s ufus n Nabuxadnařar

⁸ *Xenni* yusa-dd wawař n SIDI řar Irmija di Tařfanħis uca inna: ⁹ “Ksi izra d imeqqranen deg ufus nnek uca seřseq i-ten di tisi n luřa řar wadaf n taddart n Fireun di Tařfanis. *Egg it* zzat i tiřřawin n yeryazen Udayen ¹⁰ uca ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI n řeekar, AREBBI n Israyil: Aqa da, Necc ad awyey Nabuxadrařřar, ajeęid n Babil, amsexxar inu, uca ad ggeř řkursi nnes x yezra-ya uca netta ad iwwet aqidun nnes igellden tiwa nsen. ¹¹ Netta ad dd-yas uca ad iwwet tammurt n Mišra: wenni *iřan* i řmewt, s řmewt, d wenni *iřan* i tmeħbast, i uħebbes, d wenni *iřan* i ssif, s ssif. ¹² Netta ad ssareř ict n tmeřsi deg ixammen n řřanam n Mišra uca ad tent sscemđey u ad ten awyey d imeħbas. Netta ad yarđ tammurt n Mišra amecnaw ameksaw yarđ arruđ nnes uca netta ad zzayes dd-iffey d řehna. ¹³ Netta ad yarř imayđuten nsen *iqeddsen*, nni *iřan* di temmurt n Mišra, uca ad issecmed ixamen n řřanam n Mišra s tmeřsi.’ ”

42:18 lca. 65:15; lrm. 7:20; 18:16; 19:8; 24:9; 25:9,18; 26:6; 29:18

43:10 lrm. 25:9; 27:6

43:11 lrm. 15:2; zak. 11:9

Ġgens n Israyil di Mišra ad iebed tajeġidt n ujenna

44¹ Awaʔ nni dd-iffyen ɣar Irmiya i marra Udayen nni tuɣa izeddyen di temmurt n Mišra, inni tuɣa izeddyen di Majdal d Tahfanħis d Nuf di temmurt n Fatrus. Iqqar: ²“Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Kenniw simant nwem tezmim řyar i ggiɣ x Urcalim u x marra tinnedam n Yahuda, uca aqa da, řexxu dewřent d řxirbet, war daysent izeddey ead uřa d ijj,³ zi ssibbet n řyar i ggin nitni umi d ayi searen ařami wehhben řebxur mařend ad zzayes eebden i irebbiten nneyni inni war ssinen nitni, řa d kenniw uřa d ibabaten nwem.⁴ Necc ssekkey-dd ɣarwem marra imsexxaren inu, inabiyyen, ead zeg umezwaru ssekkey ten ħima ad inin: War tteggem nnei-ya nni carrhey Necc ařas.⁵ Nitni maca war sřin u war d ayi wcin amezzuɣ nsen, umi dd-dewřen nedmen zi řyar nsen, war wehhben ead ktar tiwhibin nsen n řebxur i irebbiten nneyni.⁶ *Suya* i farzey asear inu d lyađab inu x tneddam n Yahuda u x ibriden n Urcalim, *ařami* dewřent d řxirbet, ttwardęent am teęa ass-a.”

⁷“*Xenni* řexxu, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Mayemmi tetteggem řyar am wanita x tudart nwem ařami tqeřtam x weryaz d temɣart, ařenjir d useymi zi řwest n Yahuda ařami war xawem icetř min iqqimen,⁸ umi d ayi tesearem s řxedmet n ifassen nwem, umi tessbexxaram řebxur i irebbiten nneyni zi temmurt n Mišra mani ɣar dd-tiwđem řexxu ħima ad dinni tzedyem am ibarraniyyen, ařami i ɣa tqeđeem ixef nwem ammu u ħima ad tdewřem d *ict n řqecet n* wexzi d řęegra jar marra řegnus n temmurt?⁹ Ma tettum kenniw qač řyar i ggin ibabaten nwem d řyar i ggin ijeęiden n Yahuda d řyar i ggint temɣarin nsen uřa d řyar i teggim kenniw simant nwem d řyar i ggint temɣarin nwem di temmurt n Yahuda u deg ibriden n Urcalim?¹⁰ Ař ass-a i di neęa ead war ttwarřzen *deg wuř*, war zzayi tteggden u war gguren ad đfaren carcia inu d tweřša inu nni kenniw wciɣ zzat i wudem nwem u zzat i wudem n ibabaten nwem.”

¹¹“X uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da, Necc ad arrey udem inu i řyar xawem u ħima ad qđiɣ marra Yahuda.¹² Necc ad kksey min iqqimen n Yahuda, inni ieemmden ad uyuren ɣar temmurt n Mišra ħima ad dinni zedyen am ibarraniyyen. Nitni ad ttwahellken marra, ad wđan di temmurt n Mišra. Nitni ad ttwahellken s ssif d řaz, am umezɣan am umeqqran. Nitni ad mmten s ssif d řaz uca ad dd-dewřen d *ict n řqecet n* wexzi d unexřie d nneřřet d řęegra.¹³ Necc ad xeřfey zeg inni izeddyen di temmurt n Mišra am mammec tuɣa xeřfey zi Urcalim, s ssif, s řaz u s řtaeun.¹⁴ Zi min iqqimen n Yahuda, zeg inni iwđen ɣar temmurt n Mišra ħima ad dinni zedyen am ibarraniyyen, war inejjem uřa d ijj niɣ ad yarweř ħima ad dd-ieqeb ɣar temmurt n Yahuda mani ttexsen ad dd-eeqben mařend ad din zedyen. War dd-tteeqiben ca, myir inni *izemmaren* ad nejmen.”

¹⁵ *Xenni* arrin-dd marra iryazen, inni issnen aqa timɣarin nsen wehhbent řebxur i irebbiten inneɣni, uřa d marra timɣarin i din ibedden, ijj n ubarru d ameqqran, marra řgens nni tuɣa izeddyen di temmurt n Mišra, di Fatrus, x Irmiya, nnan ¹⁶“X wawař i kidney tessiwřed deg Yisem n SIDI, war ɣarek nttesři ca.¹⁷ Maɣar kuř awař i dd-iffyen zeg uqemmmu nney ad t negg umi i ɣa nbexxar tajeġidt n ujenna u umi i d as i ɣa nseyyeb tiwhibin n useyyeb am mammec tuɣa negga neccin d ibabaten nney, uřa d ijeęiden nney d řħukkam nney, d tneddam n Yahuda u deg ibriden n Urcalim, *umi* tuɣa nejjiwen neccin s weɣrum u tuɣa aney mliħ, tuɣa war din tarřijat zi řed.¹⁸ Zeg wami maca nessbedd nettwehheb řebxur i tjeġidt n ujenna u zeg useyyeb n tewhibin i nettat, aqa neħwaj u nefna neccin s ssif d řaz.¹⁹ Mařa neccin nbexxar i tjeġidt n ujenna u nseyyeb as tiwhibin n useyyeb, ma nhřa *argab d řxađar n* yeryazen nney nettegg asen tifđirin i ssedqet nni dayes yarwesen u nettseyyeb as tiwhibin n useyyeb?”

44:6 Irm. 7:20; 42:18

44:11 Irm. 21:10; Eam. 9:4

44:12 Irm. 42:15,16,17,22

44:17 Irm. 7:18

²⁰ *Xenni* issiweř Irmiya ƣar marra řgens, ƣar iryazen d temřarin, ƣar marra řgens nni tuřa i dd xas yarrin *ammu*, inna ²¹ “Tiwhibin n řebxur nni tbexxarem d tneddam n Yahuda u x ibriden n Urcalim, kenniw d ibabaten nwem, ijeřiden nwem d řřukkam nwem d řgens n temmurt, ma war tent ittidar SIDI niř war dd-usint ƣar řbař nnes? ²² SIDI war iqqim *ead* isebbar awem x tmeġġa nwem tieffanin, x nneawat i tegġim. S uyenni tedweř temmurt nwem d řxarbet u d ict n temmurt ixřan uřa d *řqecet n* unexřie d wexzi, ařami war din izeddeř *ead* uřa d ijj, am *teřa* ass-a.” ²³ Minzi kenniw tiwyem-dd řebxur u texđam ak-d SIDI u war teřřim ca ƣar tmijja n SIDI u war tuyurem d ccariea nnes u di tiweřřa nnes u di cchadat nnes, x uya i kenniw iřqef řřar-a, am *teřa* ass-a.”

²⁴ *Xenni* inna Irmiya i marra řgens u i marra timřarin “Sřem i wawař n SIDI, marra Yahuda nni iřan di temmurt n Miřra.” ²⁵ “*Ammu* i issawař SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, iqqar ‘X kenniw u x temřarin nwem, aqa tennam *t* s uqemmum nwem u s ifassen nwem tegġim *t*, tennam: Amewci n wawař i negga, ad t nkemmeř nican řima ad nqeddem tiwhibin n řebxur i tjeřidt n ujenna u řima ad nseyyeb tiwhibin n useyyeb. *Xenni* kemmřem nican amewci n wawař nwem u ggem s tidett min tuřa twaedem.’

²⁶ S uyenni sřem i wawař n SIDI, marra Yahuda inni izeddeřen di Miřra ‘Aqa da, Necc jjuřey s Yisem inu ameqqran, iqqar SIDI, war ggur ad ittwařařa s Yisem inu *ead* zi ca n weryaz mammec mma igga zi Yahuda di marra tammurt n Miřra, ad yini: S tidett am iddar SIDI!’ ²⁷ Aqa da, Necc ad xasen eessey i řřar, war iři i řxar. Marra iryazen n Yahuda nni iřan di temmurt n Miřra, ad ttwahellken s ssif d řař ař i řa ttwakksen. ²⁸ *Maca* inni yarewřen zi ssif, ad dd-dewřen zi temmurt n Miřra ƣar temmurt n Yahuda, *myir* ijj n wuru n yeryazen. Marra min iqqimen n Yahuda inni yiwđen ƣar temmurt n Miřra řima ad din zedřen am ibarraniyyen, ad ssnen awař n man wen i řa iqqim ibedd, wenni inu niř wenni nsen. ²⁹ Man aya iggur ad awem tiři d řeeřamet, ammu i iqqar SIDI, aqa necc ad kenniw eaqbey deg wemcan-a řima ad tessnem aqa awařen inu xawem ggur ad xawem iřin u *nican* i řřar.

³⁰ *Ammu* i iqqar SIDI ‘Aqa da, necc ad ssiwđey Fireun řufrae, ajeřid n Miřra, ƣar ufus n řeedyan nnes u ƣar ufus n yenni yarezzun tudart nnes, am mammec ssiwđey necc řidqiya, ajeřid n Yahuda, ƣar ufus n Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, řeedu nnes wenni tuřa yarezzun tudart nnes.’ ”

Awař n Irmiya i Barux

45 ¹ Awař nni issawař unab i Irmiya i Barux, mmis n Niriyya, umi yura wanita awařen zeg uqemmum n Irmiya deg ijj n wedlis ittwannđen, deg usegg^{was} wiss arebea n Yahuyařim, mmis n Yuciya, ajeřid n Yahuda, iqqar: ² “*Ammu* i iqqar SIDI, AREBBI n Israyil, xak, *a* Barux! ³ Cek tennid ‘Axeyyeb i necc, mařar SIDI yarenni ead acđan x řehriř inu. Necc uřřey s wezhar, war ufiř arrařet!’ ⁴ Ittxeřřa ad as tinid ‘*Ammu* i iqqar SIDI: Aqa da, min ssbeddeř, ad t ƣeđřey, u min zzuy, ad t qeřeey, *wah* marra tammurt-a. ⁵ Ma tessed cek ad tarzud x tmesřayin timeqqranin i yixef nnek? War tent tarezzud ca, mařar aqa da, necc ad ssiwđey ijj n řřar x marra ddat, *ammu* i iqqar SIDI, *maca* ad ac wceř řeemar nnek d takecđađt di marra imucan mani i řa trařed.’ ”

Nnubuwat s uqemmum n Irmiya x řegnus

46 ¹ Awař n SIDI nni dd-yusin ƣar unab i Irmiya x řegnus.

X Miřra

² **X Miřra**, x řeeskar n Fireun Naxu, ajeřid n Miřra, wenni din ƣar yeyřar n Lfurař, ƣar Karkamic, wenni yarna Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, deg usegg^{was} wiss arebea n Yahuyařim, mmis n

Yuciya, ajeġid n Yahuda. ³ “Swejdem tcappa n useŕqi d tcappa tameqqrant uca wadmam i umenyi!

⁴ Hezzmen i iysan, nyem xasem, *a* imnayen n yeysan! Sbeddem ixef nwem s tqebbarin *x izeġifen nwem*. Sqeċċem friċat uca hezzmem s warruċ n wuzzaŕ! ⁵ Mayemmi ttwaŕiŕ Necc aqa nitni nnxeŕeen aŕami dewŕen ȳar deffar? Ead ayt n bu-teȳruċt nsen ttwarȳen, menȳen di tarewŕa uca war dd-nnqerben ȳar deffar. Aqa din asnexŕee di marra iȳezdisen!’, *ammu* i iqqar SIDI. ⁶ ‘Ejj wenni ifsusen war yarekkweŕ uŕa d bu-teȳruċt war inejjem: nnqarȳen, wȳan di ccamal, ȳar tma n yeȳzar n Lfuraŕ.’” ⁷ “Man wen i din dd-igaȳeden am Nil, aman nnes hemmŕen-dd am iȳezran? ⁸ Miŕa tgaeȳed-dd amecnaw Nil u aman nnes zehharen am iȳezran, iqqar ‘Necc ad gaȳedeȳ, ad dŕey tammurt, ad qȳiȳ x tendint d yenni i dayes izeddȳen. ⁹ Gaȳedem, *a* iysan, muzzarem, *kenniȳ*, *a* ikarruten n umenyi! Jjem ayt n bu-teȳruċt ad ffȳen: ayt n Kuc, ayt n Fuŕ inni yarebbun tcappa n useŕqi d ayt n Lud inni ittetȳfen řȳews uca meħħȳen t. ¹⁰ Ass-a d ijj n wass n wexŕaf n Sidi inu, SIDI n řeeskarat, ijj n wass n wexŕaf maħend ad ixŕef i yixef nnes zeg iȳrimen nnes. Ad yecc ssif, ad ijjawen uca ad isscar s idammen nsen, maȳar aqa din *ijj n řeid n* ȳarŕst i Sidi inu, SIDI n řeeskarat, di temmurt n ccamal ȳar yeȳzar n Lfuraŕ. ¹¹ Gaȳedem ȳar Jilead, awȳem-d balsam, *a cem* taȳzarect, iȳis n Miŕa! Baŕeŕ tarennid d ddwawat, war din bu ugenfu i cem. ¹² Sŕin řegnus x řefȳiħet nnem uca teccur temmurt zeg iȳuȳȳan *n řehŕiq* nnem, maȳar bu-teȳruċt imqarqeb ak-d bu-teȳruċt nnedni, munen wȳan s tnayen.”

¹³ Awaŕ nni issiweŕ SIDI ȳar unab i Irmia x twasit n Nabuxadraŕŕar, ajeġid n Babil, ħima ad iwwet tammurt n Miŕa.

¹⁴ “Barrħem *t* di Miŕa u jjem ad as sŕen di Majdal, jjem ad as sŕen di Nuf d Taħfanħis. Inim ‘Bedd abeddi, wjed!’ maȳar ssif icca *marra* iȳezdisen i d ac dd-innden. ¹⁵ Mayemmi ttwamħan inni ȳar teġa tseqda? War zemmaren ad qȳimen bedden, minzi SIDI iȳarren i-ten. ¹⁶ Netta yarra aŕȳas ad nnqarȳen, *wah*, aryaz iwȳa x wennedni, uca nitni nnan ‘Kkarem, jjem aneȳ ad nedweŕ ȳar řgens nneȳ u ȳar temmurt n wexŕaq nneȳ zi ssibbet n ssif iwearen.’ ¹⁷ Din i řayan nitni ‘Aqa Fireun, ajeġid n Miŕa, ittwareddēġ, aqa iija akud nni ittwaġġen ad iraħ.’” ¹⁸ “S tidett am ddareȳ Necc, *ammu* i iqqar Ujeġid, SIDI n řeeskarat d Isem nnes ‘Netta ad dd-ȳas, am *wedrar n* Tabur jar idurar u am *idurar n* Karmil ȳar řebħar!’ ¹⁹ Smun řehȳwayej nnem i tmeħbast, *a cem* tamezduȳt, iȳis n Miŕa, maȳar *tammurt n* Nuf ad tedweŕ d řxirbet uca ad tettwareddēġ aŕami war din iqqim uŕa d ijj izeddeȳ.

²⁰ Miŕa d ict n tȳejmit tecna, *maca* ad ȳares dd-tas ijj n yarezza d adaryar, ad dd-tas zi ccamal.

²¹ Uŕa d icewwaŕen nnes di řwest nnes ggim am iȳenduzen iŕeħħen, *maca* uŕa d nitni eeqben-dd, nitni arewŕen jmiȳ, war qȳimen bedden, maȳar ass n uȳeȳȳee nsen ad xasen dd-ȳas, akud n uȳaqeb nsen. ²² Tmiija nnes tegga amecnaw řħess n ufiȳrar, maȳar ad din uyuren ak-d ijj n řeeskar u ad ȳares dd-asen s ccwaqar am inezdamen n ukeccuȳ. ²³ Nitni ad qessen aȳȳar nnes, *ammu* i iqqar SIDI, maȳar *řeeskar* war izemmar ad ittwaħseb, minzi nitni aqa-ten deg waŕȳas x iburexsen, war zemmaren ad ttwaħesben. ²⁴ Tseȳħa yeġis n Miŕa, aqa tettwaġġ deg ufus n yijj n řgens zi ccamal.”

²⁵ SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil, inna ‘Aqa da, Necc ad eqqbeȳ Amun zi *temmurt n* Nu, Fireun d Miŕa, irebbiten nnes d ijeġiden nnes, *wah*, Fireun d yenni xas ittcaŕen. ²⁶ Necc ad ten wȳey deg ufus n yenni yarezzun tudart nsen řa deg ufus n Nabuxadraŕŕar, ajeġid n Babil, uŕa deg ufus n imsexxaren nnes. *Awarni i uȳa* ad tedweŕ temmurt teȳdeȳ eawed am deg wussan n zic!’, *ammu*

46:4 Irm. 51:11

46:9 Ica. 66:19

46:11 Irm. 8:22

46:22 ‘Tmiija nnes’ - ixs ad yini ‘tmiija n Miŕa’. Nabuxadraŕŕar, ajeġid n Babil, ad ihjem x temmurt n Miŕa s řeeskar nnes amecnaw hejmen s ccwaqar x ijj n ufiȳar deg iȳar.

46:23 ‘aȳar’ - niȳ ‘řȳabet’ niȳ ‘taȳgant’.

i iqqar SIDI.”²⁷ “War tegg^wed, *a* cek amsexxar inu Yaɛqub, war tefciɹ, Israyil, maɣar aqa da, Necc ad cek ssnejmey zi timmura igg^wjen u zzariɛet nnek zi tmeɥbast nsen. Ad yaregg^weh Yaɛqub uca ad ɣares tiɹi řhudnet, ad iddar di řaman uca uřa d ijj war iqqim ad t issnexřee *ead*.²⁸ War ttegg^wed, *a* cek amsexxar inu Yaɛqub, *ammu i* iqqar SIDI, maɣar necc akidek. Wah, necc ad qdiɣ x marra řegnus nni mani kenniw ssigg^wjey, *maca* ɛemmarř war xak qetřiɣ, *maca* ad cek webbbxey s řeebar iseggden u war cek heřřbey d amezdag’ ”.

X Ifiliřtiniyyen

47¹ Awař n SIDI nni dd-yusin ɣar unabi Irmia, *awař i iwejjhen* řidd i Ifiliřtiniyyen qbeř mma iwt a Fireun Yazza.

² “Ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, aman gaɛeden zi ccamal, ad dewřen d ict n teyzart tessfay. Ad hemřen x temmurt u x marra min dayes iğan, tandint d imezday nnes. Ad řuyyeyen iwdan u marra imezday n temmurt ad ceđnen ařřas. ³ zi ssibbet n wezbar n tecti n tceđyin n yeysan ijehden, zi ssibbet n ddriz n ikarruten *n umenyi* d uqarqeb n tjarrarin. Ibabaten war řekkaren ca i ihenjiren maɣar ifassen nsen dewřen arehfen. ⁴ zi ssibbet n wass dd i ɣa yasen řima ad ttwatehřan marra ayt n Ifiliřtiniyyen, řima ad ittwakkes kuř bu-twiza i iqqimen zi řur d Sidun, maɣar SIDI ad itehřa Ifiliřtiniyyen, min iqqimen n tegzirt n Kaftur. ⁵ Tusa-dd tqeccart x Yazza, tesseyd *temmurt n* Acqalun *jmie* ak-d min iqqimen n řewđa n teyzurt nsen. Ař meřmi i ɣa teqqimed ɛad txebbced ixef nnem? ⁶ Uct, *a cek* ssif n SIDI, ɣares ař meřmi i ɣa teqqimed ɛad nbřa arrařet? Dweř-dd ɣar weyřaf nnek, uca qqim war tenhezza! ⁷ Mammec i ɣa teqqimed tarsid? Aqa SIDI yumur ssif řidd i Acqalun u řidd i tma n řebřar, i manayenni i ittwagg’ ”.

X Mu’ab

48¹ X Mu’ab

“Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Axeyyeb x Nabu, maɣar aqa *tandint* tettwaxarreb, *tendint n* Qaryatayim tetřef i-tt řehya, aqa tettwatřef. Tandint s lburj yueřan tetřef i-tt řehya u tettenhezza. ² Řeezz n *temmurt n* Mu’ab war iği *ead*. Di řacbun xarriřen deg uđeyyey nnes, nnan: Ejj aney ad tt nekkes zi jar řegnus. Uřa d cek, Madmin, ad ttwaqedeed, ssif ad cek iđfar. ³ *Teffey* ict n řuyyit *n řehriq* zi řurunayim: Axarreb d lmuřiba d tameqqrant! ⁴ *Tammurt n* Mu’ab tettwarz, ihenjiren nnes imezyanen ggin ad tettwaseř řuyyit tejhed. ⁵ Wah, am ittru ittgaɛad tsawent n Luhit, maɣar ɣar uhekk^wu n řurunayim ttesřan iřrimen ict n řuyyit n txessart. ⁶ Arewřem, snejmem tudart nwem uca dewřem am ijj n uxeccab di tnezruft. ⁷ Minzi cem tettecřed x tmeğga nnem d wagřa nnem, uřa d cem ad tettwatřfed. Kamuc ad iffey ɣar lmenfa, ikehhanen nnes *jmie* ak-d řřukkam nnes. ⁸ Amtehřay ad dd-yas ɣar kuř tandint uca uřa d ict n tendint war tzemmar ad tenjem. Ad tettwabđef řewđa n teyzurt uca řewđa *igaeden* ad tettwaxarreb!”, am mammec t inna SIDI.”

⁹ “Wcem afriwen i Mu’ab, maɣar nitni ad ffeyen s tazřa uca tineddam nnes ad dewřent d řxarbet

46:27 Ica. 41:13; 43:5; 44:1; Irm. 30:10

46:28 Irm. 10:24; 30:11

47:3 Ica. 5:28; Irm. 4:13; 6:23

47:4 Irm. 25:22

47:5 Aewd. 14:1; Irm. 16:6; 25:20

48:1 Irm. 25:21; 27:3

48:5 Ica. 15:5

48:6 Irm. 17:6

48:7 Irm. 49:3

mani war ittými izeddeý *ead* uŕa d ijj. ¹⁰ Ittwanzeŕ wenni yarxun di tsexxart n SIDI, ittwanzeŕ wenni issbedden ssif nnes x *usizzeŕ n* idammen. ¹¹ Tuŕa Mu'ab di řaman zi temzi nnes, yarsa *am binu* x řexmira nnes u war ittwafarrey zeg uqdiř ŕar uqdiř *nneđni* u eemmarř war iffiiř ŕar lmenfa. S uyenni iqqim as uredi nnes d řefwař nnes war ibeddeŕ. ¹² S uyenni, aqa da, ad dd-assen wussan, iqqar SIDI, ad dd-ssekkey ayt n bu-tarebbut řares. Nitni ad t arbun, ad ssexwan iqdihen nnes u ad arzen iřarrafen nnes. ¹³ Mu'ab ad innefdeř zi ssibbet n Kamuc am ikmeŕ, am mammec tennefdeř taddart n Israyil zi ssibbet n Bayt-Il, i xef tuŕa ttetčren nitni. ¹⁴ Mammec tzemmarem ad tinim 'Neccin d ayt n bu-teyruđt, iryazen imehden, iwejden i umenři? ¹⁵ Mu'ab ittwaxarreb uca igaeed *ředu* ŕar tneddam nnes. Acewwar n iřudriyyen nnes hwan-dd ŕar řyarřt, *ammu i* iqqar Ujeđid, isem nnes SIDI n řeeskarat."

¹⁶ "Ađeyye n Muab yudes-dd ařas u řŕar nnes yiweđ-dd deyya. ¹⁷ Cetcam xas, marra kenniw i d as dd-innđen u marra inni issnen isem nnes. Inim 'Mammec igga yarrez uzeğad *n řřultu* ijehden, taseřta nni igellden?" ¹⁸ Hwa-dd zeg wemcan nnem yueřan, qqim deg *ict n jiihet n* ufadi, cem tenni d tmezdayt, yeğis n Dibun, mayar amteřřay n Mu'ab ihejjem-dd xam, aqa yareddeğ lqeleast nnem. ¹⁹ Beddet ŕar webriđ uca xzaret, cem tenni izeddyen di Earucir! Seqsat aryas nni yarewřen, tamŕart nni inejmnen, ini: Min imsaren? ²⁰ Innefdeř Mu'ab, minzi ittwarřbez. Cetca u řuyy, ejj ad ssnen di Arnun aqa Mu'ab ittwaxarreb. ²¹ Yiweđ-dd řřukm x řewđa *yueřan*, x řulun, x Yahřa, x Mayfaeat, ²² x Dibun, x Nabu, x Bayt-Dablatayim, ²³ x Qaryatayim, x Bayt-Jamul, x Bayt-Maeun, ²⁴ x Qaryut u x Buřra, u x marra tineddam n temmurt n Mu'ab, inni igg'jen d yenni yudsen. ²⁵ Ittwaqdeç yicc n Mu'ab, yarrez uřiř nnes!', iqqar SIDI. ²⁶ "Scarem t maŕar netta itteffar đidd i SIDI. Ad iwđa Mu'ab deg ieuqqan n yixef nnes uca ad idweř simant nnes i tseđřac. ²⁷ Nii ma war tuŕi iđi Israyil i tseđřac i cek? Ma ittwatřef zeema jar iceffaren aqa cek tetteeyyabed am tetthezzid azeğif meřmi ma iwđa ac-dd x yiřes? ²⁸ Fřyem zi tneddam, zedyem di řejruf, *kenniw* imezday n Mu'ab! Ggem am tedbirt i iggin řeuč x ujemmad n uqemmum n yefri itfan. ²⁹ Neccin nesřa x nnfaxet n Mu'ab, dayes nnfaxet ařas: nnfaxet nnes, aceffar nnes d wuř nnes ittueřan." ³⁰ "Necc ssney zzeamet nnes, iqqar SIDI, uŕa d řyecc n řřard nnes, řyecc i ggim nitni. ³¹ S uyenni i řa ceđney x Mu'ab, x marra Mu'ab ggur ad řuyyyey, ad zharen x iryazen n Qir-řaris. ³² S imetřawen ařas x imetřawen n Yaezir ad xam ruŕ, *a* cem tzayart n Sibma. Řefruc nnem edun řebřar, iwđen-dd řares ař řebřar n Jaezir. Yusa-dd *maca* umteřřay ihjem x tini nnem n unebdu uŕa x řřiğet nnem n uđiř. ³³ Truř řefrařet d wercaq zeg ihwicen n tzayart, zi temmurt n Mu'ab, minzi ssbeddeý binu zi teysirin n uđiř. War ttýimin ad ddzen ead ađiř s usřiřew. Asřiřew, cfa usřiřew *ead*. ³⁴ Zi ssibbet n řuyyyit n řacbun ař Aleala, ař Yahř, tteggan ad sřen tmiija nsen zi řuear ař řurunayim, tacejmit n třata n isegg'usa. Maŕar ead aman n Nimrim ad dewřen d iymamnen ihajen. ³⁵ Wenni iqeddmen tayarřt di řegeudi d wenni ittawyen tiwhibin n řebxur i irebbiten nnes, ad t arrey ad ibedd *zi man aya!*, *ammu i* iqqar SIDI. ³⁶ 'X uyenni itteffar wuř inu x Mu'ab am temja, uř inu itteffar x yeryazen n Qir-řaris am ict n temja, minzi afeyyed nni kesben, aqa iweddar. ³⁷ Qae izeğifen d iqeccura u qae timira ttwaqdeçent, di marra iffassen nsen *aqa* iqessiten *n wečdan* u i tiiejinna nsen *aqa* arruđ n wečđa n. ³⁸ X marra tizeŕwin n Mu'ab u x marra ibriden nnes, mani mma *aqa din* řuyyyit, maŕar necc arřiř Mu'ab am řqecçet war dayes bu řxađar *ead!*, *ammu i* iqqar SIDI. ³⁹ 'Mammec ittwawwet Mu'ab. Nitni cetcan: Mammec *i d asen-dd* yarra Mu'ab s weerur s useđři! Mu'ab idweř d ict

48:11 řaf. 1:12

48:13 i lř. 12:29

48:20 lca. 16:7

48:29 lca. 16:6t

48:33 lca. 16:10

48:34 lca. 15:5,6

48:37 lca. 15:2,3; lřm. 47:5

n řqecœet n ustehzi d ijj n umedya n unexřie i marra inni d as dd-innœen.’ ”

⁴⁰ “Mařar ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, amecnaw ijj n ugider ad iřewwem uca ad ibezzeœ afriwen nnes tiwa n Mu’ab..⁴¹ Qaryut ittwatřef uca ttwayerben x lqeleat *deg idurar*. Deg wass nni ad yiři wuř n ayt n bu-teyruđt n Mu’ab am wuř n ict n temřart ittarun. ⁴² Mu’ab ad ittwareddeř ařami war ittiři *ead* d řgens mařar issemyar ixef nnes x SIDI. ⁴³ Tiggwudi d wenday d texceft ad xam iřint, *a* cek wenni izeddyen di Mu’ab!’, *ammu i* iqqar SIDI. ⁴⁴ ‘Wenni i řa yarewřen zi tiggwudi, ad iwđa di tesraft, u wenni dd i řa igaeœden zi tesraft, ad innay di texceft, mařar necc ad xas awyey, x Muab, aseggw^as n wexřaf nnes!’, iqqar SIDI. ⁴⁵ ‘Di tiři n řacbun qqimen imarwař ttbeddan břa jjeħd, mařar timessi teffey-dd zi řacbun, ijj n uhaduq zi Siřun, uca wanita icca iyezdisen n Mu’ab d aceqquf n marra ayt bu-leunf. .

⁴⁶ Axeyyeb i cek, Mu’ab, aqa tweddared řgens n Kamuc mařar iřenjiren nnek ttwanedhen di tmeřbast uca uřa d yessic *aqatent* di tmeřbast. ⁴⁷ Deg ineggura n wussan *maca* ad ssenqerbey tameřbast n Mu’ab!’, *ammu i* iqqar SIDI.” Yares ař danita *iyfer* řřukm x Mu’ab.

X ayt n Ɛammun

49¹ X ayt n Ɛammun.

“Ammu i iqqar SIDI ‘Ma Israyil war řares bu iřenjiren? Ma war řares bu awrit? Mayemmi *xenni* iřa ujeřid nwem d awrit n Jad u mayemmi izeddeř řgens nnes di tneddam nnes? ² S uyenni xzar, ussan ad dd-asen, ammu i iqqar SIDI, ad jjeř ad ttwasřen x Rabba n ayt n Ɛammun iyuyyan n umenyi. Ad tedweř d ict n řgaeœdet n řřarbet u tinneddam i řares dd-iqqnen ad tent qqden s tmesi. Israyil ad iwart *œawed* min zzayes kksen d řřwart, *ammu i* iqqar SIDI. ³ Ru, *a* řacbun, mařar *tandint n* Ɛay tettwareddeř, řuyyent, yessis n Rabba, řezement s txuncay *n wecđan*, œœnnt uca uyurent řar da d diha řar uyezdiz n icbaren, mařar ajeřid nwem, *Milkum*, ad ittwandeh řar lmenfa, ikeřhanen nnes *ad munen* ak-d řřukkam nnes.’ ”

⁴ “ ‘Meřař tettfeyyced s řewđat n teyzurin nnem, s ufeyyed n řewđa nnem n teyzurt, *a cem* yeęis nni iffyen abrid, tenni itteœřen x wagřa nnes, *teqqar* ‘Wi i-dd řari i řa iqarřben?’ ⁵ Aqa da, ad xam dd-ředreř tiggwuda zi marra iyezdisen nnem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI n řeskarat. Kenniw ad tettwaœarnnem, kuř ijj nican řar zzat, uca war din uřa d ijjen wenni i řa issmunen inni yarewřen. ⁶ *Maca* awarni as ad ssenqerbey tameřbast n ayt n Ɛammun!’, *ammu i* iqqar SIDI.”

X Idum

⁷ X Idum. “Ammu i iqqar SIDI n řeskarat ‘Ma war teęi ead tiřit di Tiymen? Ma iweddar cwar n imiyisen? Ma war teqqim tiřit nsen ttrař? ⁸ Arewřem, dewřem, ffarem deg imucan yuęyen, *kenniw* imezdař n Dadan, mařar Necc ad awyey ađeyyœ n Ɛisu xas, akud nni i-dd igguren ad t eaqbey. ⁹ Mařa usin-dd řarek imeřqađ n uđiř, ma *xenni* war ttejjin ca awarni awem? Mařa *usin-dd* ixewwanen s řiřet, ma xenni war ttđeyyiœen ař i řa jjiwnen? ¹⁰ Necc maca qeœcarey *tammurt n* Ɛisu, œariř x imucan nnes innuffaren ařami war izemmar *ead* ad innuffar. Tarwa nnes ttwareddęen, uřa d aytmas d řjiran nnes, aqa netta war ięi ead. ¹¹ Ejj iyujiřen nnek, Necc ad

48:40 Irm. 4:13

48:45 řxřa. 21:28

49:1 Ɛam. 1:13

49:2 Ɛam. 1:14

49:3 Ica. 32:12; Irm. 4:8; 6:26; 48:7

49:4 Irm. 21:13; 48:7

49:7 Ɛub. 8

49:8 Irm. 25:23

49:9 Ɛub. 5

ten hđiŷ ad qqimen ddaren, tijař nnek ejj i-tent ad xafi tteçřent.’¹² Maŷar ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, inni war t issdiheġen ad swen zi řkas, ad zzayes swen. U cek *xenni wenni t issdaheġen* ma ad tettwabarrid? War tettwabarrid ca emmars, ad zzayes teswed s uŷiř! ¹³ Maŷar Necc jjuġeŷ yar ixef inu, *ammu i* iqqar SIDI, aqa Buřra ad idweř d ijj n umedya n unexřie, d řear, d ict n jjihet itt waxarriben uřa d ict n nneřfet uca marra tineddam nnes ad dewřent d řxirbat i řebda.’ ”

¹⁴ “Necc sřiy ijj n řexbar zi SIDI, aqa itt wassekk-dd ijj n ureqqas jar řegnus ħima ad yini ‘Smunem, sgaeđem xas, kkarem řar umenři!’¹⁵ Minzi xřar, Necc ssemziyeŷ nnek jar řegnus, tettwamezyed jar iwdan.¹⁶ Řehkamet nnek issagg^waden tğarr i cek uřa d nnfaxet n wuř nnek, *a cek* wenni izeddŷen deg ifran n řejruf, wenni ittcebbaren d tqiccet n tewrinin! Waxxa teggid řeucc nnek sennej qae am ugider, Necc ad cek dd-ŷeđřeŷ ssenni, iqqar SIDI.¹⁷ Idum gğur ad idweř d ijj n umedya n unexřie. Kuř ijj wenni i dd as i řa ikken, ad innexřee u ad iřeffar *s wesrubi* x marra jjeayef nnes.¹⁸ Amecnaw řar uneqřeb n Sadum d Ėamurra d imucan i d asen dd-inđnen, iqqar SIDI, war dinni izeddeŷ *ead* uřa d ijj u war din ittŷimi *ead* uřa d ijj n bnađem *am ubarrani*.¹⁹ Aqa da, am ijj n wayrad ad dd-igaeđed zi cbarq imcubbceen n L’Urđun đidd i tzeddiŷt ijeħden, xenni deg weřmac n webriw ad ten arrey ad azzřen ssenni, u wenni itt wafarzen *i uya*, ad xas t ařeqqmeŷ. Maŷar man wen iġan am Necc, man wen xafi dd i řa iřaŷan i ddeewet? Min iena umeksaw nni řa iqqimen zzati ibedđ?²⁰ S uyen ni sřem i ucawar n SIDI nni ikksen awař x Idum u *sřem* i inwayen nni ixarreř x imezđay n Tayman ‘S tidett, inni imezyanen ařas zi tħimart ad ten jarren. Axeyyeb, mařa war ittareddeġ tazeddiŷt tiwa nsen!’²¹ Tammurt ttenhezza s řħess n uweřtu nsen, s tğuyyit i zi itt waseř řħess nnes řares ař Řebħar n Telga.²² Aqa da, ittgaeeđ am ijj n ugider *řar ujenna*, itteħrara, ittbezzae afriwen nnes tiwa n Buřra. Deg wass nni ad yiři wuř n ayt n bu-teŷruđt n Idum am wuř n ict n temŷart s řħeřiř n tarwa.” .

X Dimacq

²³ **X Dimacq.** “Ĥamat d Arfad sseđhan, maŷar nitni sřin i wareqqas d aceffan, fecřen nitni. Yar řebħar tett waf řeħřaret, bnađem war izemmar ad yarsa *din*.²⁴ Tarxu *tendint* n Dimacq, tenneqřeb maħend ad teřteř di tarewřa. Imnee i-tt uqdiddes. Řeħřaret d řewjac třfen tt amecnaw tenni itt arwen.²⁵ Tandint icenneen, ma war teggi am tenni itt waijen, tandint n řefraħet inu! ²⁶ S uyen ni ad wđan iħudriyyen nnes deg wazzayen u marra ieeskariyyen ad tt wasseŷden deg wass nni, *ammu i* iqqar SIDI n řeeskarat.²⁷ Necc ad ssarŷeŷ timessi daxeř di řeħŷuđ n Dimacq, ad tecc řeqřur n Binħadađ.” .

X Weeraben

²⁸ **X Qidar d tġelditin n Ĥařur** nni iŷřeb Nabuxadrařřar, ajeġid n Babil. “Ammu i iqqar SIDI ‘Kkarem uca hejmem x Qidar uca areddġem ayt n ccarq.

²⁹ Nitni ad asen kksen iqidān nsen d tħimriwin nsen, tijartiřin n uqidān nsen d marra řqecc nsen. Uca uřa d iřeŷman nsen ad ten awyen akidsen. Ad xasen řuuyyen: Asigg^wed manis mma!

³⁰ Arewřem, beeđem, řfarem deg imucan ŷuġen, *kenniw* imezđay n Ĥařur, *ammu i* iqqar SIDI, maŷar Nabuxadrařřar, ajeġid n Babil, iqđee xawem acawar uca ixarreř deg ijj n wenway x awem.³¹ Kkarem, gaeeđem x ijj n řġens nni izeddŷen di řħudnet u di řaman, *ammu i* iqqar SIDI, *ijj n řġens* war řares bu tewwura uřa d zzenkrun, wenni izeddŷen weħdes.³² Iřeŷman nsen ad

49:14 Eub. 1

49:16 Irm. 48:29

49:17 Irm. 50:13

49:18 Amz. 19:25; Irm. 50:40; Ėam. 4:11

49:19 Ayub 41:2; Irm. 12:5; 50:44,45

49:22 Irm. 48:40,41

49:23 Ica. 17:1

49:24 Irm. 4:31; 6:24; 30:6

49:27 Ėam. 1:4,14

ttwaḥewwsen uca abarru n ṭhimriwin nsen n řmař ad ttwacarent u necc ad ten zuzzarey řar marra isemmiđen, marra inni ittḥeffan acewwaf x ṭṭrufa *n tenyart d tmart*. Necc ad xasen dd-awwey ađeyyeē zi marra iyezdisen, *ammu i* iqqar SIDI.³³ Hařur ad idweř d tazeddiyt i wuccanen n řexřa/ tawwat / ifisen, ict n řxarbet i řebda. War dayes izeddey *ead* uřa d ijjen uca uřa d ijj n mmis n bnadem *ead* ma ad din iqqim am ubarrani.”

X Ilam

³⁴ Awař n SIDI i unabi Irmiya i tuřa x *Elam*, deg umezwaru n tgelda n řidqiya, ajeřid n Yahuda. *Awař-a* iqqar:

³⁵ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Aqa da, necc ad arzey řqews n *Elam*, amezwaru n tzemmar nnes n ayt n bu-teyřuđt. ³⁶ Necc ad dd-ssehwiř x *Elam* arebea n isemmiđen zi arebea n tyemmura n ujenna u řar marra jwayeh n isemmiđen ad ten areyycē. War ittiři bu řgens mani war dd-ttisen inni ittwestaleen zi *Ilam*.³⁷ Necc ad ssnexřey *ayt n Elam* zzat i řeedyan nsen u zzat i yenni yarezzun tudart nsen. Necc ad dd-ředřey řřar xasen, řhaduq n řyađab inu, *ammu i* iqqar SIDI. Necc ad asen ssedfarey ssif řares ař ten teḥḥiř. ³⁸ Necc ad ssbeddey řkursi igellden inu di *Elam* uca ggur ad teḥḥiř ajeřid d řḥukkam ssenni, *ammu i* iqqar SIDI.³⁹ Deg ineggura n wussan ad ssenqerbey tameḥbast n *Elam ammu i* iqqar SIDI.’”

X Babil

50¹ Awař nni issiweř SIDI x *Babil*, x *temmurt n Ikaldaniyyen*, s ufus n unabi Irmiya. ² “Barrḥem jar řegnus, jjem ad as řřen, sgaedem ict n bandira, jjem ad as řřem, war *tt* snuffaram. Inim ‘*Tandint n Babil* tettwaṭṭef, Bil issedḥa, Marudax aqa yarrez, řexyařat nnes n řřanam ttwabarqen, imeyđa n *lašnam nnes* ttwařebzen!’” ³ Mařar ihjem-dd xas ijj n řgens zi ccamal, ad yarr tammurt nnes d řxirbet, war dayes izeddey *ead* uřa d ijj, zi bnadem ař řmař arewřen, ffyen. ⁴ Deg wussan nni u di řweqt nni, *ammu i* iqqar SIDI, ad dd-asen ayt n Israyil munen ak-d ayt n Yahuda. Ad uyuren am ttrun uca ad arzun x SIDI, AREBBI nsen. ⁵ X řihyun ad sseqsan, aqa dinni i nđaren tiṭṭawin nsen. Nitni ad dd-asen uca ad dd-mmarenyen řar SIDI s ijj n řeahd i řebda war ittwattun. ⁶ Tuřa řgens inu d uęi iweddaren, imeksawen nsen ssufyen ten x webrid, arrin ten ad teleen x idurar. Nitni uyuren zeg wedrar ař tewrirt, ttun amcan n arrařet nsen. ⁷ Marra wi ten yufin, ccin ten uca iřrimen nsen nnan ‘Necin war d aney ittars ḥed mayar nitni xđan ak-d SIDI, ak-d tzeddiyt n tsegda, ak-d usitem n ibabaten nsen, *đidd i* SIDI.’

⁸ Arwřem zi Babil, ffyem zi temmurt n Ikaldaniyyen, iřim am iḥuřiyyen ittizwaren i ṭhimart.

⁹ Mařar xzar, Necc simant inu ad dd-sřḥarrcey x Babil ijj n ubarru n řegnus imeqqranen zi Temmurt n Ccamal. Nitni ad ssbedden ixef nsen *đidd* nnes u zi ssenni ad tettwaṭṭef. Fřitcat nsen am tinni n ijj n bu-teyřuđt imeḥden, uřa d ict zžaysent eemmarř war dd-teiqqib texwa.

¹⁰ Tammurt n Ikaldaniyyen ad tedweř d takeccađt, marra inni tt i řa ikeccđen, ad jjiwnen, *ammu i* iqqar SIDI. ¹¹ Minzi kenniw tfarḥem, aqa tneggzem s řefrařet, *a kenniw* inni ikeccđen tasřart inu. Kenniw tnedwem am tejmiyyin di ddemnet u tessneḥniḥem am yeysan. ¹² Tessedḥa yemmatwem, nettat tenni kenniw i dd-yurwen, aqa iřqef i-tt useḥcem. Aqa da, nettat d taneggarut n řegnus: *myir* d řexřa d řekḥed d tanezruft. ¹³ Zi ssibbet n uduqgez n řyađab n SIDI

49:32 Irm. 9:25; 25:23

49:33 Irm. 9:10; 10:22

49:39 Irm. 48:47

50:2 Ica. 46:1; Irm. 51:44

50:7 Irm. 31:23

50:8 Ica. 48:20; Irm. 51:6; Asa. 18:4

ad teqqim *tendint n Babil* war tettwazeddey *ead*, ad tedweř d ict n temmurt ittwaaxarben. Marra wi i-dd i ƣa iedun x Babil ad innexřee, ad iřeffar *s ueeyyeb* x marra jjeayef nnes..

¹⁴ Seddem ixef nwem i umenƣi ak-d Babil ƣar marra iyezdisen nnes, marra inni imehřđen řqews, mayar nettat texđa ak-d SIDI. ¹⁵ Syuyyem xas zi marra iyezdisen. Aqa nettat tsellem ixef nnes. Wđan lbarajat nnes, hedmen řehyud nnes, mayar wa d nneqmet n SIDI. Xeřfem zzayes, ggem zzayes am mammec i tegga nettat. ¹⁶ Kksem azarrae zi Babil d wenni ittřen amjar di řweqt n tmejra. Zi ssibbet n ssif iqeřšen ad eeqben nitni, kuř ijj ƣar řgens nnes, uca ad arewřen, kuř ijj ƣar temmurt nnes.

¹⁷ Israyil d ict n teksi i xef uzzřen, tenni x eerfen wayraden. Ƴar umezwar iřard i-tt ujeğid n Accur, ƣar uneggar iddez as Nabuxadrařsar, ajeğid n Babil, ixsan.”¹⁸ “X uyenni, ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Aqa da Necc ad xeřfey zeg ujeğid n Babil d temmurt nnes, am mammec xeřfey zeg ujeğid n Accur.’¹⁹ Israyil *maca* ad t-i-dd arrey ƣar tzeddiyt nnes u netta ad yarwes x Karmal d Bacan, ad tejjawen řeemar nnes di temmurt n idurar n Ifrayim d Jilead.”²⁰ “‘Deg wussan nni u di řweqt nni’, iqqar SIDI, ‘ad arzun x řeib n Israyil, *maca* war ittiři, u x ddub n Yahuda, *maca* war ten ttifen, minzi inni i ƣa arrey ad qqimen, Necc ad asen yfarey.’

²¹ ‘Gaeeed đidd i Maratayim u đidd i imezday n Faqud. Areddeğ u řarrem awarni asen marra *i utehři*, ammu i iqqar SIDI, u egg ełahsab marra minzi cek umurey.’ ” ²² “*Aqa da, ittweiseř* lharaj n umenƣi di temmurt, ict n lmuřba d tameqqrant. ²³ Mammec ittwaqess u ittwarř weđis n marra amađal! Mammec idweř Babil d *ict n řqecet n* usiggwed jar řegnus!” ²⁴ “Necc ggiy am, *a, tandint n Babil*, ict n texceft uca tejjid ixef nnem ad cem ggen di řehbes, waxxa war tucid. Cem tettwafed u tettwatřfed eawed, mayar cem tuƣa tettemearrid ak-d SIDI.” ²⁵ “SIDI yarzem axxam nnes n txubay uca issuffey-dd dduzan n wesxeđ nnes, mayar ta d ict n řxedmet i Sidi inu, SIDI n řeeskarat, di temmurt n Ikaldaniyyen. ²⁶ Azzřem řares zi třarf *n temmurt*, arzmem řexzayen nnes n imendi, ndarem marra x ieurricen yueřan uca řarmem ten *i utehři*, řđam mliř aqa ad zzayes iqqim ca. ²⁷ Nyem marra imwan nnes s ssif, sehwaam ten dd ƣar tƣarřt. Axeyyeb xasen, mayar ass nsen yiweđ-dd, akud n ueaqeb nsen.” ²⁸ *Aqa da* ijj n řhess n imarwařen u n yenni inejmen zi temmurt n Babil mařend ad barrřen axřaf n SIDI, AREBBI nney, di řihyun, axřaf di třwee n Zzawect nnes Iqeddsen.”

²⁹ “ ‘Řayam i ayt n řqews ƣar Babil, marra inni ijebbden řqews! Hřarem tandint zi marra iyezdisen, řđam mařend uřa d ijjen ma ad injem. Xeřfem tt ełahsab timegga nnes, ggem zzayes ełahsab marra min tegga, mayar nettat tuƣa teffucceř x SIDI, ak-d Umqeddes n Israyil. ³⁰ S uyenni ad wđan iřudriyyen nnes deg wazzayen d marra ieeskariyyen nnes ad ttwasusmen deg wass nni!’ , ammu i iqqar SIDI n řeeskarat. ³¹ ‘Aqa da, necc ad řarem kkarey, *a cem* tenni iffucřen’, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI n řeeskarat, ‘minzi ass nnem yiweđ-dd, akud nni meřmi cem i ƣa xeğsey. ³² Uca xenni wenni iffucřen ad inqarđ, ad iwđa, uca uřa d ijj war t issbeddi. Necc ad qqdey timessi d tneddam nnes nni i ƣa iccen marra min d asent-i-dd innđen.’ ³³ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Ttwařsaren ayt n Israyil *jmie* ak-d ayt n Yahuda. Marra inni ten ihebbesen, třen ten, ugin ad jjen ad asen arxun.’ ³⁴ *Maca* Amefdi nsen ijhed, SIDI n řeeskarat d isem nnes. Netta ggur ad iwwet x ddeewet nsen řima ad igg řhudnet i temmurt u řima ad issarrij imezday n Babil.’ ”

³⁵ “ ‘Ssif x Ikaldaniyyen’, iqqar SIDI, ‘u x imezday n Babil, x řhukkam nnes u x imiřisen nnes.

³⁶ Ssif x ayt n bu-ixarriqen mařend ad dewřen d ibuhařiyyen, ssif x ayt n bu-teřrudt nnes mařend nitni ggur ad ttwarřen. ³⁷ Ssif x yeysan nnes u x ikarruten nnes u x ubarru n eřam kuř ibarraniyyen *nni iřan* di řwest nnes, mařend ad dewřen am temřarin. Ssif x řeknuz nnes

maħend ggur ad ttwacaren.³⁸ Řekħeđ x waman nnes maħend ad azğen, mağar d ict n temmurt teccur s řexyařat ineqcen uca nitni dewřen d ibuħařıyyen zi nnaeawat n řřanam!³⁹ S uyenni ggur ad *din* zedğen řewħuc n řexřa ak-d yifisen u uřa d yessis n buheyyuf ad zedğent din. I řebda war ittyimi din uřa d ijj u war *dayes* zedğyen ead zi jjiř ař jjiř.⁴⁰ Am mammec tuğa issneqřeb AREBBI Sadum d Ėamurra d dcurat nnes yudsen, *ammu* war dinni izeddeğ *ead* uřa d ijj u uřa d ijj n mmis n bnadem war dayes ittyimi *ead*!’, *ammu* i iqqar SIDI.”.

⁴¹ “Aqa da, ijj n řgens ad dd-yas zi ccamal, ijj n řgens d ameqqran, uca ařas n ijeğiden ad dewřen tennhezzen zi tğemmura n temmurt.”⁴² Nitni mennæn di řqews d řřitca. Nitni ttewearen, war arrehemen. Tmijja nsen am zzhir n řebħar, nitni nnayen x yeysan. Aqa tğhezzamen ġar umenği akidek, *a* yeğis n Babil!⁴³ Isřa ujeğid n Babil řexbar xasen uca dewřen as ifassen tğsen. Tetğef it i-dd tiggwuda, *uřa d* řehriq am n ict n temğart ittarwen.⁴⁴ Aqa da, am ijj n wayrad ad dd-igaeed zi cbarq iqqen n L’Urdun đidd i tzeddiyt ijehden, xenni deg weřmac n webriw ad xasen azzřey ssenni, u wenni umi farzey, ad xas t arecchey. Mağar man wen iğan am Necc, man wen i xafi dd i ġa iřayan i ddeewet? Man wen d ameksaw wenni ġa iqqimen zzati ibedđ?⁴⁵ S uyenni sřem i ucawar n SIDI nni iqđeē x Babil u *sřem* i inwayen nnes nni ixarřes x temmurt n Ikaldaniyyen ‘S tidett, inni drus ařas zi tğimart ad ten Ėarnen barra, axeyyeb, mařa netta war yareddeğ tazeddiyt xasen!’⁴⁶ Tammurt ttenhezza zi řğess n uřeffu n Babil uca ağuyyi nnes ittwaseř ġar řegnus.”.

51¹ “Ammu i iqqar SIDI ‘Aqa da, necc ad dd-ssekkareğ ijj n buħbeř n wareddeğ x Babil u x yenni din izeddeğyen deg wuř n iğrimen inu.”² Necc ad ssekkeğ ibarraniyyen ġar Babil, ad tt ssuzzaren uca ad farđen tammurt nnes, minzi deg wass n řğar ad dd-bedden arendad nnes ġar marra iğezdisen.”³ Ejj amjebbad n řqews ad imheđ řqews nnes đidd n wenni imeħħden *řqews* u đidd n wenni issğaeēaden ixef nnes deg werruđ nnes n wuzzař. War tğhiwiřem x iħudriyyen nnes, ħarmem marra řeekar nnes i *uteħħil*!⁴ Inni ittwanğen wđan di temmurt n Ikaldaniyyen u inni ittwasxarrqen aqa-ten x ibriden nnes.”⁵ Mağar uřa d Israyil d Yahuda *řa d nettat* war ttwajjen d tajač zi AREBBI nsen, zi SIDI n řeekar, minzi tammurt n *Ikaldaniyyen* teccur s umarwas ġar Umqeddas n Israyil.”⁶ Arwřem zi Babil, ejj ad issenjem kuř ijj tudart nnes, war tejjim ad ttwasbekkmem s řmueřıyyet nnes, mağar ta d řweqt n wexřaf n SIDI, netta ad zzayes ixřef min tesdaheğ.”.

⁷ “Babil tuğa-tt deg ufus n SIDI d ijj n řkas n wureğ, isscar marra tammurt. Zi binu nnes swin marra řegnus, x uyenni iffeğ řeēqer i řegnus.”⁸ Değya tewđa *tendint* n Babil u tettwahdem. Wtem xas agejdur, awyem as-dds balsam i řehriq nnes, ad tağ ad tettwasgenfa.”⁹ Neccin nexs ad dd-nawi agenfu i Babil, maca war ġares agenfu. Jjem tt, *tandint* nni, u ejj kuř ijj ad irah ġar temmurt nnes, mağar řħukm xas yiweđ ġares ař ajenna, igaeēed ġares ař iseynuten.”¹⁰ SIDI issiweđ-dd min isegğden nneğ *ğar tfawt*. Asem-dd, ejj aneğ ad neawed di řihyun min igga SIDI, AREBBI nney.”

50:40 Amz. 19:25; Irm. 49:18

50:41 Irm. 6:22,30

50:43 Irm. 49:24

50:44 Ayub 41:2; Irm. 49:19,22

50:45 Irm. 49:20

50:46 Irm. 49:21

51:1 Irm. 4:11

51:2 Irm. 4:11; 15:7

51:4 Irm. 49:26

51:6 Irm. 50:8,15,28; Asa. 18:4

51:8 Ica. 21:9; Irm. 8:22; Asa. 14:8; 18:2

51:9 Irm. 46:11

¹¹ “Sqeddem fritcat, ttfem tcappat *n řeeskar*. SIDI issekkar-dd buħbeř n ijeğiden n Maday, minzi Netta iċewweř ad ihdem Babil, mařar wa d axřaf n SIDI, axřaf i Zzawect nnes. ¹² Sgaeddem ict n bandira x řehyuđ n Babil, zeyyarem taessast, sbeddem iċessasen, ggem tixecfin, mařar elahsab aċewweř n SIDI, ammu tt i řa yegg, *marra* min inna x imezday n Babil. ¹³ Cem, a tenni izeddċyen řar mani weseen waman, tenni řar iġa wařas n wagřa, qeřtu nnem yiweđ-dd, aqa iccur řqedd n řtmeċ nnem. ¹⁴ Ijjuř SIDI n řeeskarat řar yixef nnes ‘Necć waxxa ccurey cem s iwdan am tmuryi, ead ad xam dd-řařan s ict n řyuyit n usřiwřew!’ ”

¹⁵ “Netta *maca* igga tammurt s jħhed nnes, igga ddunnit zi tiřyt, u issuyda ajenna s řefhamet nnes. ¹⁶ Řami itteřja tmijja nnes ad t sřen, *xenni tegga* am ucarcur n waman deg ujenna. Iseynuten issgaċead i-ten zeg inegğura n ddunnit, ittegg assam ak-d wenzar uca issekka-dd asemmiđ zeg ixammen n txubay nnes. ¹⁷ Kuř bnadem d agarruđ, břa tussna, kuř amziř n wurey ittseđħa zi ssibbet n řexyař *i igga*, mařar řexyař nnes ifesyen d ixarriqen, war dayes *iği* buħb eř. ¹⁸ *Řexyařat n řšanam* ggur ad fnan, timesřayin n tseđħac! Di řweqt n wexřaf nsen, nitni ggur ad fnan. ¹⁹ Tasyart n Yaċqub war teği amecnaw *tasyart* nsen, minzi Netta d wenni ikewwnen / icekkřen marra, uca Israyil d taqbiċ n tesyart nnes, aqa SIDI n řeeskarat d Isem nnes.

²⁰ “ ‘Cek teggid ayi am ijj n wefđis, řesnaħ inu i umenyi. Zzayek i řa řebzey řegnus, zzayek i řa yedřey tigelditin. ²¹ Zzayek i řa řebzey ayis d wenni xas inyin u zzayek i řa řebzey akarru n umenyi d wenni t ineddhen. ²² Zzayek i řa řebzey aryaz d temyart, zzayek i řa řebzey awessar d uħuđri u zzayek i řa řebzey abyřiř d tebyirt. ²³ Zzayek i řa řebzey ameksaw d řimart nnes, zzayek i řa řebzey afeğah d zzayřet nnes *s iyenduzen* u zzayek i řa řebzey lwulat d imseyyaren *n temmurt*. ²⁴ Zzat i tiřřawin nwem ad xerřey necć zi Babil u zi marra imezday n Kaldiya x marra řřar i ggin di řihyun!’ *ammu i* iqqar SIDI.”

²⁵ “ ‘Aqa da, necć ad kidek dd-řhiy, *cek* adrar n wareddeğ’, iqqar SIDI, ‘cek d wenni yareddğen marra tammurt. Necć ad xak dd-swižždey afus inu u ad cek sseqnunnyey ři jjarf u ad cek ggey d adrar icemmđen. ²⁶ Eemmarř war zzayek ttawyen *ead* ařru i weřru n teymart uřa d ařru i dsusa, mařar ad tdewřed i řxirbat i řebdal’, iqqar SIDI.”

²⁷ “ ‘Sgaeddem bandira di temmurt, řuđem d řbuq řar řegnus, řarzem řegnus đidd nnes, řařam đidd nnes i tgeldiwin n Ararař, Minni d Ackanaz, ggem ijj n řeeskar đidd nnes, jjem iysan ad ffyen am *ijj n weyřaf n tmuyri* imsarđen iqesřen. ²⁸ Farzem řegnus đidd nnes, ijeğiden n Maday ak-d lwulat nnes d marra imseyyaren nnes, marra tammurt *i x teğa* řřulta nnes. ²⁹ *Xenni* ad tenhezz temmurt uca ad řfary s řehřiř, minzi inwayen n SIDI bedden nican maħend ad arren tammurt n Babil d ict n řxarbet war dayes izeddey *ead* uřa d ijj. ³⁰ Ayt bu-teyruđt n Babil semřen deg umenyi, qqimen di lqełeat nsen. Tizemmar nsen tefceř, nitni dewřen d timyarin. Nitni qqden i tzeddiřin nsen uca iċumad n weřray nsent ttwarzen. ³¹ Amsazzař *nni* x umsazzař *nneđni* ittazzeř-dd, areqqas *nni* x ureqqas *nneđni*, ħima ad ħajan i ujeğid n Babil, aqa tandint nnes tettwařtef zi marra iyezdisen. ³² aqa imucan n uzekkwu ttwamenen uca iyyaren n uřanim ttwacemđen s tmesi uca iċeskariyyen ttwasenxeřen. ³³ Mařar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, AREBBI n Israyil ‘Yeğis n Babil tegga am wendrar, aqa tiweđ-dd řweqt ħima ad xas eefsen. Ead drus i *iqqimen*, *xenni* yiweđ-dd wakud n tmeřa.’ ”

³⁴ “ ‘Nabuxadrařřar, ajeğid n Babil, icca ayi, iřbez ayi, igga ayi d ijj n weqđiħ ixwan, isarđ ayi am řřaycet, iċemmar aċeddis nnes s tazyuđi inu uca yuzzeř xafi. ³⁵ *Ejj ad dd-yas* x Babil lċunf i d ayi

51:11 Irm. 46:4; 50:28

51:14 Eam. 6:8

51:15 Amz. 1:1; Ayub 9:8; Izhd. 104:2; Ica. 40:22; 44:24; 51:13; Irm. 10:12

51:19 Irm. 10:16

51:20 Irm. 50:23

51:24 ‘imezday n Kaldiya’ - niy ‘Ikaldaniyyen’.

51:30 Irm. 50:37

iggin u deg yenni i *iğan d* aysum inul', *ammu i* teqqar tenni izeddyyen di Şihyun. 'Ejj ad dd-asen idammen inu x imezday n Kaldiya!', *ammu i* teqqar Urcalim. ³⁶ S uyenni, ammu i iqqar SIDI 'Necc simant inu ttedey ddeawi nnem u ad zzayem ttexfey. Necc ad ssizyey řebħar nnes u ad jjeý tařa nnes ad tazey. ³⁷ Babil ad tedweř *myir d* řxirbat, ict n tzeddiyt n ifisen n řexřa, *ict n řqecceet n* unexřie d usemzi maħend war *dayes ittyimi* izeddeý *ead* uřa d iijen.' "

³⁸ " 'Marra idsen ad ssħenħen am wayraden, ssmeeriwen am wayraden imezyanen. ³⁹ Xmi i řa yiřin ħman, ad ssarseý zzatsen tasessit nsen. Necc ad ten ssareý ař řa dewwxen uca ad třsen ideş n řebda, eemmarş ad dd-faqen *ead*!', *ammu i* iqqar SIDI. ⁴⁰ 'Necc ad ten dd-sseħwiý am iħuřiyyen řar řyarřt, am icarriyyen ak-d imyanen. ⁴¹ Mammec ittwařtef Cicak u *mammec* ittwařtef řeezz n marra tammurt! Mammec tedweř *tendint n* Babil d *ict n řqecceet n* unexřie jar řegnus! ⁴² Igaeeed-dd řebħar x *tendint n* Babil, s ubarru n řemwaj nnes tettwadeř nett at. ⁴³ Tineddam nnes dewřent d řxarbet, *tammurt tedweř d* tammurt yuzyen d tnezruft d ict n temmurt mani war izeddeý *ead* uřa d iij u mani war tt ittcuqi uřa d iij n mmis n bñadem. ⁴⁴ Necc ad tt xerřey zi Bil di Babil u ad kksey zi tmiija nnes min tuřa iřard. Řegnus war řares ttazzřen *ead*. Uřa d řħid n Babil ad iwđa.' "

⁴⁵ " 'Ffey zzayes, a řgens inu, ejj kuř iij ad issenjem tudart nnes zi řħaduq n lyađab n SIDI. ⁴⁶ Mařa lla xenni ad đeefen wuřawen nwem uca ad gg^wden zi řexbar nni i řa řfen nitni di temmurt, mařar iij n řexbar ad ittweiseř deg iij n usegg^was uca awarni i yiji n usegg^was ad dd-yas iij n řexbar *nnedni*. Ad din yiři leunf di temmurt, *iij n* řħakem ad dd-ikkar x iij n řħakem *nnedni*. ⁴⁷ S uyenni xzar, ad dd-asen wussan nni di i řa xerřey zi Babil zi ssibbet n řexyařat ineqcen uca marra tammurt nnes ad tennefdeř u marra inni ittwassnuqben ad wđan di řwest nnes. ⁴⁸ Ajenna d temmurt d marra min daysen ad sřiweřwen x Babil. Mařar ad řares dd-asen imteħħayen zi ccamal', *ammu i* iqqar SIDI. ⁴⁹ 'Am mammec tuřa Babil d ssibbet n uweřtu n yenni ittwassnuqben n Israyil, *ammu i* řa wđan marra inni ittwassnuqben zi marra tammurt řar *tendint n* Babil.' "

⁵⁰ " '*Kenniw*, inni ineymen i ssif, ffeyem, war şbeddam ixef nwem! Xemmeme-dd zi řagg^waj di SIDI u jjem Urcalim ad dd-tas řar řbař nwem. ⁵¹ Neccin nessedħa, mařar nesřa x useħqar, tezewey n řehya tedřa aymbub nney mařar ibarraniyyen ggaeden x imucan iqeddsen n Taddart n SIDI.' " ⁵² " 'X uyenni xzar, ad dd-asen wussan', *ammu i* iqqar SIDI, 'Necc ad xerřey zi řexyařat nnes ineqcen uca di marra tammurt nnes ggur ad ttwazbaren inni ittwassnuqben. ⁵³ Waxxa mařa *tandint n* Babil tgaeeed řares ař ajenna, waxxa tegga lbaraj nnes ijeħden yueřan řares ař mani war yiwid uřa d iij, waxxa amenni ad řares dd-asen imteħħayen zzayil', *ammu i* iqqar SIDI.' "⁵⁴ *Iffey-dd* řħess n tyuyit tameqqrant zi Babil, n ict n lmuřiba d tameqqrant zi temmurt n Ikaldaniyyen. ⁵⁵ Mařar SIDI igga ad ixarreb Babil u ad iqđa x ddriz nnes ameqqran, minzi řemwaj nsen ad zharen am waman imeqqranen, ddriz n uzeħhar nsen ad ittweiseř. ⁵⁶ Minzi ad xas dd-asen imteħħayen, x Babil, uca ttwaħebbsen ayt n bu-teyruđt nnes, řeqwas nsen ad ttwarzen, mařar SIDI aqa-t d Arebbi n wexřaf, ad tt ixřef nican. ⁵⁷ " 'Ad ssareý řħukkam nnes d imiyisen nnes d lwulat nnes d imseyyaren nnes d ayt n bu-teyruđt nnes uca nitni ad yedsen deg yiđes n řebda u eemmarş ad faqen!', *ammu i* iqqar Ajeğid, wenni d isem nnes 'SIDI n řeeskarat'. ⁵⁸ Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat " 'Ad arren řehyuđ imiriwen n Babil ad ssedħan ařas uca tiwwura nnes yueřan ad *tent* qedden s tmeşi. Řegnus ad aħřen bařeř u ccueub i tmeşi. Nitni ggur ad aħřen.' "

⁵⁹ Awař nni yumur unabi Irmiya i Saraya, mmis n Niriyya, mmis n Mařsiyya, umi wanita yuyur zi řidqiya, ajeğid n Yahuda, řar Babil, deg usegg^was wiss arebea n řehkamet nnes. Tuřa Saraya d řħakem x řemrageħ n řeeskar.

51:36 Irm. 50:38

51:41 lca. 13:19; Irm. 25:26

51:50 'řar řbař nwem' - s Teibranit 'řar wuřawen nwem'.

⁶⁰ Irmiya yura marra řyar i dd i řa yasen x Babil deg ijj n wedlis ittwannđen, marra awařen nni ittwarin x Babil. ⁶¹ *Xenni* inna Irmiya i Saraya “Xmi dd i řa tased řar Babil, xzar mammec i řa tegged ad tbarřhed s marra awařen-a, ⁶² ad tinid ‘A SIDI, Cek simant nnek teqqared x wemcan-a belli ad *zzayes* tekksed imezday mařend war dayes izeddey *ead* uřa d ijj, řa bnadem uřa řmař, u belli *amcan-a* ad yiři d ict n řxarbet!’ ⁶³ Xmi i řa tkemmřed zeg uřari n wedlis ittwannđen, ad řares teqqned ijj n weřru, ad t tenđared di řwest n Lfurat’ ⁶⁴ ad tinid ‘Ammu i řa řęebba *tendint* n Babil u war řęieid *ead* ři ssibbet n řřar i xas dd-ssehwiy. Nitni ad fnan.’ ” Ař da i yiwđen wawařen n Irmiya.

Actab n Urcalim

52 ¹ řidqiya *tuřa* řares wařit u-eicrin n isegęwusa umi idweř d ajeřid. Netta iřkem řiřac n isegęwusa di Urcalim. Yemmas qqaren as řamutal, yeęis n Irmiya zi Libna. ² Netta igga min ięan d aceffan di řiřawin n SIDI, nican am mammec min igga Yahuyařim. ³ Mařar aya imsar minzi SIDI tuřa ixeyyeę x Urcalim d Yahuda, ařami ten innđar zi zzat n wudem nnes. *Xenni* tuřa řidqiya iřewwey x ujeřid n Babil.

⁴ Deg usegęwas wiss teřea n řeřkamet nnes, deg wass wiss eecra n yuyur, iffey-dd Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, s marra řeeskar nnes řar Urcalim, Nitni nnđen as-dd uca qewwaren as-dd s jjeřd řar marra iyezdisen nnes. ⁵ Ammu i tettwařřar tendint ař asegęwas wiss řiřac n ujeřid řidqiya.

⁶ Deg uyur wiss teřea, deg wass wiss teřea n uyur, řami idweř řař imeqqar di tendint uca řęens n temmurt war řares iqqim bu weęrum *ead*, ⁷ aqa tettwarř tendint u marra ieeskariyyen arewřen uca řfřen s řiřet x webrid n tewwart i *ięan* řar tnayen n řeřyuđ nni *ięan* řar řemrař n ujeřid, *waxxa* Ikaldaniyyen tuřa quwwaren i tendint. Uca ajeřid yuyur x webrid n řewđa. ⁸ Řeeskar n Ikaldaniyyen idřar ajeřid uca nitni řarten x řidqiya di řwařat n Ariřa. Marra řeeskar nnes ttwassebđan xas. ⁹ Nitni řřfen ajeřid uca iwyen t řar Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil, řar Ribla di temmurt n řamat uca wanita iřkem xas. ¹⁰ Ajeřid n Babil inřa iřenjiren n řidqiya zzat i řiřawin nnes. Uřa d marra řřukkam n Yahuda inřa i-ten di Ribla. ¹¹ Issdaryeř řiřawin n řidqiya uca iqqen i-t s tnayen n ssnaseř n nnřas. *Ammu* i t yiwi ujeřid n Babil řar Babil uca igga i-t di řeřbes ař ass umi immut.

¹² Deg uyur wiss xemsa, deg wass wiss eecra n yuyur - tuřa asegęwas d asegęwas wiss tseřac n ujeřid Nabuxadrařřar, ajeřid n Babil - xmi dd-yusa Nabuzaradan, řęebřan n ieessasen ifarzen wenni tuřa isexxar zzat i wudem n ujeřid n Babil, řar Urcalim, ¹³ issary netta Taddart n SIDI d taddart n ujeřid d marra tudrin n Urcalim d marra tudrin n imcenneen issary itent *eaewed* s tmeři. ¹⁴ Marra řeeskar n Ikaldaniyyen, inni dd-yusin ak-d řęebřan n ieessasen n arrimet, aqa arřin marra řeřyuđ n Urcalim min d as dd-innđen. ¹⁵ Imezřađ qae n řęens d min icetřen n řęens nni ittwajjen di tendint uřa d icekkamen nni iffřen řar ujeřid n Babil, d min icetřen n řřaci, indeh i-ten Nebuzaradan, řęebřan n ieessasen n arrimet, di lmenfa. ¹⁶ *Maca* zeg imezřađ n temmurt iija Nebuzaradan, řęebřan n ieessasen n arrimet, ijj n drus am imeřqad n řzayart u am ifeęařen.

¹⁷ *Uca* arřin Ikaldaniyyen ipilaren n nnřas di Taddart n SIDI, ikarruten d trimant n nnřas *inni tuřa ięan* di Taddart n SIDI uca nitni ksin marra nnřas akidsen řar Babil. ¹⁸ Uřa d tiyđurin d iřenjajen d řęeqqađin d řřawyat i urucci d řęenjajin d marra řeqęue n nnřas i zi ttsexxaren, ksin ten nitni. ¹⁹ Ammu i iksi řęebřan n ieessasen n arrimet řřbařa d řřawyat i urucci d teyđurin

52:1 2 řj., 24:18

52:4 2 řj., 25:1; řrm. 39:1

52:12 ‘isexxar’ - s řeibranit ‘ibedđ’.

52:17 ‘tarimant’ - s řeibranit ‘řebřar’ niy ‘il’.

52:17 řrm. 27:19

d řeqnađeř d tyejyayin d řkisan, *marra* min tuća iğan n wureć qae nić n nnuqart qae. ²⁰ X tnayen n ipilaren d trimant d teneac n iyenduzen n nnhas nni tuća *iğan* sadu nnes uřa x tkarrutin nni igga ujeğid i Taddart n SIDI, aqa nnhas n marra řeqcue-a tuća war izemmar ad ittwawzen. ²¹ X ipilaren, tuća řueřa n yijj n upilar dayes tmentac n iyağen uca ijj n ufiřu n *řeebar* n teneac n iyağen izemmar ad as inneđ. Tuća řgedran nnes dayes arebea n iđewđan uca *yar daxeř* tuća-t ixwa. ²² Ttaj sennej nnes nnhas. Řueřa n ijj n ttaj tuća xemsa n iyağen u x ttaj *tuća xas* traccia d tiremmamin i d as dd-innđen. Tuća marra n nnhas. Amecnaw wanita, ammu tuća uřa d apilar nneyni d tremmamin nnes. ²³ Tiremmanin tuća-tent di setta u-tesein, ġar marra iyezdisen n usemmiđ. Marra tiremmanin tuća-tent di mya, x traccia i d as dd-innđen.

²⁴ Řqebťan n ieessasen n arrimet iksi akides uřa d akehhan ameqqran Saraya, akehhan wiss tnayen řafanya d třata n ieessasen n tewwart. ²⁵ Zi tendint iksi netta ijj n umsexsar icenneen wenni tuća x ieeskariyyen, řa d sebea n yeryazen nni izemmaren ad řaren udem n ujeğid d yenni ittwafen d tendint, řa d amarin n ukumandar n řeeskar nni tuća izemmen řgens n temmurt i umenyi, uřa d settin n yeryazen zi řgens n temmurt nni ittwafen d řwest n tend int. ²⁶ Nebuzaradan, řqebťan n ieessasen n arrimet, iťťef i-ten uca yiwi ten ġar ujeğid n Babil, ġar Ribla. ²⁷ Ajeğid n Babil iwta i-t uca inća i-t di Ribla, di temmurt n Ĥamat. *Ammu i* ittwandeh Yahuda zi temmurt nnes ġar lmenfa.

²⁸ Wa d řgens nni indeh Nabuxadrařsar di lmenfa: deg usegg'was wiss sebea teřť-ařaf u-třata u-eicrin n Wudayen. ²⁹ deg usegg'was wiss tmentac n Nabuxadrařsar, yiwi temnem-mya u-tnayen u-třatin n iwdan zi Urcalim. ³⁰ deg usegg'was wiss třata u-eicrin n Nabuxadrařsar indeh Nebuzaradan, řqebťan n ieessasen n arrimet, sebea-mya u-xemsa u-ařebein n yewdan zeg Wudayen ġar lmenfa. Marra *jmie* tuća-ten di arebea-ařaf u-setta-mya n iwdan. .

Ajeğid Yahuyakin ittaf řxađar di tiťťawin n ujeğid n Babil

³¹ Deg usegg'was wiss sebea u-třatin n tmeřbast n Yahuyakim, ajeğid n Yahuda, deg uyur wiss tenac, deg wass wiss xemsa u-eicrin n uyur, issgaeeđ Awil-Marudax, azeğif n Yahuyakim, ajeğid n Yahuda, uca issuffey i-t dd zi řeřbes. ³² Netta iedeř akides, iwca as řkursi nnes tiwa i řekrasi n ijeğiden nneyni inni tuća řares di Babil. ³³ Issars Yahuyakim arruđ nnes n řeřbes uca idweř ittett řares, min ikka iddar. ³⁴ X řmesteq nnes, řebda immewc as řmesteq nnes s ufus n ujeğid n Babil, min dd-ikkaren n wass nni, ař ass n řmewt nnes, min ikka iddar. .

52:21 1 lġ.. 7:15; 2 lġ.. 25:17; 2 Im.. 3:15

52:24 'řafanya' - isem-a wanita ixs ad yini 'wenni t issnuffaren SIDI' (H6846).

52:30 'iwdan' - s Teibranit 'řeemur'.

52:31 2 lġ.. 25:27-30

52:34 'min ikka iddar' - s Teibranit 'marra ussan n tudart nnes'.

Izřan s Igejduren n Irmija

Anabi iwta agejdur x Urcalim

1 ¹ Alif. Mammec teqqim *diha* tendint weřdes!

Tuřa řebda teccur s řyaci,
tedweř am ict n tejjacř,
tuřa-tt d tameqqrant jar řegnus, iřis n ujeřid jar ľamalat,
tdewřed řar tesmuyi.

2 Bat. Nettat tettru ařřas s řiřet,

imeřřawen nnes x imeggizen nnes.
War řares wi tt i řa iewezan zeg inni tt ittexsen marra,
marra imeddukař nnes řdaren-tt,
dewřen as d řeedyan.

3 Gimel. Tettwařebbes *temmurt* n Yahuda zi ssibbet n řeyben,

u zi ssibbet n řqedd n txemmast nnes iqeřen.
Tettyima jar řegnus,
war tufi arrařet, marra inni tt iřaffaren řarrten xas di řwest n řeřřarat nnes.

4 Dalit. Ibriden řar řihyun ceřnen, minzi uřa d ijj war iggur *ead* řar řeid.

Marra tiwwura nnes xřant,
ikehhanen nnes zehharen,
tiezariyyin nnes ceřnent,
uca nettat simant nnes teccur s tarzugi.

5 Hi. Iřrimen nnes dewřen řekkmen *xas*,

řeedyan nnes farřen,
mayar SIDI issceřen i-tt,
zi ssibbet n řqedd n řmueřiiyyet nnes.
Iřenjiren nnes imeřyanen uyuren di tmeřbast zzat i tiřřawin n iřrimen nsen.

6 Vav. Acewwar n yeřis n řihyun inngez zzayes,

marra řřukkam nnes ggin am udaden
inni war ittifen heddu.
Gguren nitni břa jjeřd,
zzat i tiřřawin n yenni ten iřaffaren.

7 Zayin. Deg wissan n řeyben nnes u deg wařřas n wetlae nnes,

teeqeř Urcalim x marra min dayes iřřan,
min řares tuřa zic.
Řami iwđa řgens nnes s ufus n weřrim,
tuřa war řin wi d as i řa iwcen afus.
Iřrimen nnes řrin tt,
stehzan zeg usbeddi *n weebad di zzawect tameqqrant*.

⁸ **Xit.** Urcalim tuya txeṭṭa aṭṭas.
S uyenni i tedweř am ict n temyart deg *wussan n* wezzař nnes.
Marra inni tuya tt ittweqqaren,
ssehqarran tt,
minzi nitni zřin řehya nnes.
Nettat simant nnes tzehhar,
tedweř yar řeffar.

⁹ **Tit.** Taxmuji nnes *teřseq* yar tmuwwa *n ubeħrur* nnes,
aneggaru nnes war dayes txemm.
Tegga weṭṭu d ameqqran,
uřa d ijj war tt iezzi.
Xzar maca řeyben inu, *a* SIDI,
mayar řeedu issmeqqar ixef nnes.

¹⁰ **Yud.** Ayrım isswizzeđ afus nnes
yar marra min dayes iyřan.
Iwa tezra nettat mammec
udfen řegnus yar Zzawect Iqeddsen nnes,
min xef tumured cek
war ieeddeř ad adfen deg wegraw *n řgens*.

¹¹ **Kaf.** Qae imezday nnes zehharen,
arezzun ayrım.
Nitni wcin řeqcue iyřan nsen di ṭṭwee n macca,
maħend ad sseddaren řecmar nsen.
Xzar, *a* SIDI, wařa,
mammec dewřey ttwasehqarey.

¹² **Lamid.** Ma war daywem icqi,
kenniw inni ieeddun x webriđ?
Wařam u xzarem,
ma *din* ca n řehriq am řehriq i d ayi ittwaggen,
i zi d ayi issxeyyeq SIDI,
deg wass n řħaduq n lyadab nnes.

¹³ **Mim.** Zi sennej i zi dd-issekk netta timessi deg ixsan inu,
uca tcebbar dayes.
Netta inđar-dd traccia yar idaren inu,
yarra ayi ad dewřey yar řeffar,
aqa yareddeğ ayi,
iđeyyea ayi ass am ikmeř.

¹⁴ **Nun.** Ittwacedd uzzayřu n ttaceddu inu s ufus nnes,

1:8 lca. 47:3

1:9 Aewd. 32:29

1:11 lrm. 52:6

aqa ttwamuden, gaeden-dd x yiri inu.
Netta yarra jjeħd inu ad ifceř .
Iwca ayi SIDI deg ifassen nsen,
necc war zemmařej ad beddey *ead*.

¹⁵ **Samix.** Inđar Sidi inu marra ayt n bu-řřulťa di řwest inu,
ibarreħ s ijj n wurar đidd inu,
mahend ad yarž iħudriyyen inu,
Sidi inu aqa iefes x tsirt n uđiř
n teezarect, n yeğis n Yahuda.

¹⁶ **Ėayin.** S man aya ttruy, *a* tiťt inu, *a* tiťt inu issazzařen imeťťawen,
minzi amesfewwej nni izemmaren ad dd-yarr řeemar inu,
igg^wej xafi.
Ttwateħħan iħenjiren inu,
minzi řeedu ijhed *xasen*.

Aneam n yeğis n řihyun

¹⁷ **Pi.** Tarzem řihyun ifassen nnes,
maca nettat war řares wi tt i řa issfewwjen.
Yumur SIDI x Yaequb,
aqa iyrimen nnes ad as dd-nnđen.
Urcalim tedweř jarasen
am ict n temyart *deg wussan n* weezař nnes.

¹⁸ **Tsadi.** SIDI d amsegged,
mařar necc tuřa řewwyeř x řumurat nnes.
Sřem xenni, marra řegnus,
u xzarem řar řehřiř inu.
Tiezariyyin inu d iħudriyyen inu uyuren di tmeħbast.

¹⁹ **Quf.** Necc řayiř x yenni i d ayi ittessen,
maca nitni cemten ayi.
Ikeħhanen inu d imyaren inu iffeř asen buħbeř di tendint,
umi tuřa arezzun nitni macca,
ħima ad smeħđen řeemar nsen.

²⁰ **Rix.** Xzar, *a* SIDI, mařar necc dayi wemnus,
takriřt inu tenneħweř,
uř inu inneqřeb-dd zi daxeř inu,
mařar necc tuřa řewwyeř aťtas.
Di barra i dayi yucar ssif iħenjiren inu,
daxeř *aq-a-tt* am řmewt.

1:16 Irm. 13:17

1:18 'x řumurat nnes' - s Teibranit 'x uqemmm nnes'.

1:19 Irm. 30:14

1:20 Ica. 16:11; Irm. 48:36

²¹ **Cin.** Sřin mammec zehhareŷ necc,
maca necc war ȳari uřa d ijj n umesfewwej.
Marra řeedyan inu sřin x arziyyet inu.
Nitni farřen aqa cek i tt iggin.
Xmi dd i ȳa tessiwęded ass i zi dd-tęeřmed,
xenni ad iřin amecnaw mammec ģiŷ necc.

²² **Tav.** Ejj ad dd-yas marra řȳar nsen zzatek,
uca egg zzaysen am mammec zzayi teggid
zi ssibbet n marra ieeddiyyen inu,
minzi izehharen inu d ařtas,
u uř inu yuřeř ařtas.

Izři wiss tnayen - Anabi issiweř x lȳaęab n Arebbi

² ¹ **Alif.** Mammec idřa Sidi inu yeęis n řihyun
s iseynuten *ibarcanen*?
Aqa aeuęi n Israyil inęar i-t
ȳar temmurt zeg ujenna
u netta war ixarreř x tnebdat n ięaren nnes
deg wass n lȳaęab nnes.

² **Bit.** Iqęa Sidi inu x marra tizeddaŷ n Yaęqub,
war tent tejj i ad nejment.
Deg uduqęez *n lȳaęab nnes*
ihdem netta lęeleat n yeęis n Yahuda,
ibeqqeęd i-tent x temmurt,
issearr tageldit d řřhukkam nnes.

³ **Gimel.** Di řřaduq n lȳaęab nnes iqess netta qaę icc n Israyil.
ȳarra afusi nnes ȳar ęeffar qbeř ma ad dd-yas řeedu,
uca netta ittwasarȳ ęidd i Yaęqub am ict n tmessi itteęduduqen,
tettett marra min i d as dd-innęden.

⁴ **Dalit.** Netta imęeęd řęews nnes am řeedu,
issgaęeed afusi nnes am řeedu,
wenni iwtin marra min temmezri tiřř.
Deg Uqıęun n yeęis n řihyun ifarrey lȳaęab nnes itteęduduqen am tmessi.

⁵ **Hi.** Sidi inu idweř am řeedu,
iřarę Israyil,
iřarę marra řeqsur nnes,
ihdem lburjat nnes,
uca ȳarni *waha ead* deg wecęan d uxeyyeq
ȳar yeęis n Yahuda.

⁶ **Vav.** Netta iqře s leunf ašiccu nnes n ifetwan,
am ijj n weḥwic,
yareyyeb amcan n umsagar.
Issettu SIDI di Šihyun
ass n řeid d ass n ssebt,
u deg wesar nnes
inđar netta ajeğid d ukehhan *s useḥqar*.

⁷ **Zayin.** Idweř Sidi inu icarreh aalťar nnes,
inđar Zzawect Iqeddsen nnes,
iwca řehyuđ n yexxamen n řeqsar
deg ufus n řeđu.
Nitni ggin ad sřen i tmijja nsen di Taddart n SIDI,
am deg ijj n wass n řeid.

⁸ **Xit.** SIDI ixarreř ad ihdem řhiđ n yeğis n Šihyun,
netta isarreḥ *xas* fiřu n řeabar,
war dd-ijbid řares afus nnes zeg uřarđ.
Ijja acbar n zzat d řhiđ ad ceđnen,
aqa wđan as ifadden řar temmurt.

⁹ **Tit.** Tiwwura nnes řarqent deg ucař,
ieumad nnes n ubellee yareddeğ i-ten uca yarž i-ten.
Ajeğid nnes d řḥukkam nnes *aqa-ten* jar řegnus,
war din *bu useřmed n* Ccariea,
inabiyen nnes war ttifen ca řewḥiy n SIDI.

¹⁰ **Yud.** Imřaren n yeğis n Šihyun
qqimen x temmurt, bekmen,
zzuzzaran taeejjact x uzeğif nsen,
beysen ixef nsen s txuncay *n wecđan*.
Tiezariyyin n Urcalim ssadarent azeğif nsent řar temmurt.

¹¹ **Kaf.** Tiťťawin inu uhřent zeg imetťawen,
takricť inu ttenhezza,
tettwazeğee tsa inu x temmurt *zi marra řehriq inu*,
x trezzit n yeğis, n řgens inu,
minzi aḥenjir d useymi tťyacan x wazzaryen n tendint.

¹² **Lamid.** Nitni qqaren i yemmatsen
“Mani iğa *ead* imendi d binu?”,
xmi weťťan x ibriden n tendint
am yenni ittwassnuqqben,
xmi ttwakksen zi tudart nsen
x ifadden n yemmatsen.

¹³ **Mim.** Min xam i ya iniɣ,
min ɣar cem i ɣa ssemquddiɣ, *a* yeɣis n Urcalim? Min ɣar cem i ɣa ssemquddiɣ,
aɣami cem i ɣa ssfewwjeɣ,
a cem taezarect, iɣis n Šihyun,
mayar tareɣɣit nnem d tameqqrant am řebħar,
wi izemmaren ad cem issgenfa?

¹⁴ **Nun.** Inabiyyen nnem ɣrin *timeɣriwin* ixarriqen d ibuħariyyen,
war ssearran ca x řmuešiyet nnem
aɣami i ɣa ssenqeřben tameħbast nnem.
Di řtwee nnem ɣrin nitni *myir* řħukm ixarriqen d řħuja n uɣarri.

¹⁵ **Samix.** Marra inni *xam* dd-ittekken ccaten deg ifassen *s unexřie* zi ssibbet nnem.
Nitni řtšeffaren u ssenhezzan azeɣif nsen
x yeɣis n Urcalim,
ad inin ‘Ma d ta d tandint nni umi qqaren ‘Ma war iɣi azri nnes ikmeř,
d *řeunřar* n řefraħet i marra ddunnit!’?

¹⁶ **Pi** Marra řeedyan nnem arezzmen xawem iqemmumen nsen,
nitni řtšeffaren u řtezzan řiɣmas,
am qqaren ‘Neccin nřarđ i-tt. Wa d ass i tuɣa nettraja,
řexxu nufa i-t, nettwařa t!’

¹⁷ **Ėayin.** Igga SIDI min ixarreř netta,
ikemmeř awař nnes
wenni yumur zi meħař uya.
Iħdem i *cem*, war *xam* iħiweř.
Řeedu ijja i-t ifarħ zzayem,
issgaeeed icc n iɣrimen nnem.

¹⁸ **Tsadi.** Uř nsen isyuyy ɣar Sidi inu,
‘*A řħid* n yeɣis n Šihyun,
ejj ad azzřen imetřawen *nnem* am teɣzart,
ass d ģiřet břa mma ad neqsen,
war ttejj i mummu n řiřřawin nnem ad ibedd!’

¹⁹ **Quf.** Kkar, syuyy di ģiřet
ɣar umezwaru n teessast n ģiřet,
zeġee uř nnem am waman
zzat i wudem n Sidi inu.
Sgaeeed ɣares ifassen nnem i tudart n iħenjiren nnem,
inni iwđan ɣar temmurt s řaz,
ɣar řyemmar n marra ibriden.

Tandint n Urcalim tessiweř x řehřaret nnes

²⁰ **Rix.** Xzar, *a* SIDI, wařa *mliř* umi teggid man aya?
Ittxeřřa *xenni* ad ccent temřarin řyiřet n ueddis nsent,
iřenjiren nsent i di tthillant nitenti?
Ma ittxeřřa ad ittwaney unabı d ukehhan di Zzawect Tameqeddast n SIDI? .

²¹ **Cin.** Iřudriyyen d iwessura buzzřen x temmurt deg ibriden.
Tiezariyyin inu d iřudriyyen inu wřan s ssif.
Cek tenyid ten deg wass n lyadıab nnek,
tyarřed asen, war xasen třiwřed ca.

²² **Tav.** Tearnred-dd řari min issagg^waden zi marra iyezdisen,
am deg ijj n wass n řeid.
War injim u war ittřimi uřa d ijj
deg wass n lyadıab n SIDI.
Inni i di thilliy u arebbiy
iqđa i-ten řeedu inu.

Izři wiss třata - Aweddeb d ufewwej n unabı

3 ¹ **Alif.** Necc d aryaz nni izrin řeyben
s weqdib n uduqgez *n lyadıab* nnes.

² **Alif.** Netta indeh ayi uca ijja ayi ad uyureř di tařest,
war iři di tfawt.

³ **Alif.** Aqa netta yarra řebda afus nnes řidd inu,
ass ikmeř.

⁴ **Bit.** Netta iděyyee aysum inu d teřmect inu,
yarza ixsan inu.

⁵ **Bit.** Ibna u iquwwar ayi
s arrhaj d tamara.

⁶ **Bit.** Di třram ijja ayi zeddyey,
am imettan n wařřas zeg wami.

⁷ **Gimel.** Netta ibellee ayi jar řehyud,
necc war zemmareř ad nejmeř.
Netta issedqeř xafi ssnaseř inu n nnřas.

⁸ **Gimel.** U meřmi třřayiy u syuyyuy,
netta iqqim ibkem řar tzařit inu.

⁹ **Gimel.** S tsuđar injaren ibellee xafi abrid,
issfary ibriden inu.

¹⁰ **Dalit.** Tuya netta i necc *am* ddub ittřaman,
am wayrad deg imucan innufaren.

¹¹ **Dalit.** Netta yuzzeř xafi zeg webrid, imezzez ayi,
war d ayi ijji ca.

¹² **Dalit.** Netta issemheđ řqews nnes
uca ijja ayi ad iřiy d awađ i fritca *nnes*.

¹³ **Hi.** Fritcat zeg weqrab nnes
ijja i-tent ad adfent di tizzař inu.

¹⁴ **Hi.** Dewřey d taseđhact i marra řgens inu,
izři nsen n uzawar ass imun.

¹⁵ **Hi.** Netta issjjiwen ayi s tarzugi,
issessu ayi s cciħ.

¹⁶ **Vav.** Tiymas inu ijja i-tent zeeefent deg uqayas,
netta isseyđes ayi am yiyyed.

¹⁷ **Vav.** Cek tessigg^wjed řeemar inu x řehna,
necc ttuy tcuni.

¹⁸ **Vav.** Necc nniy “Jehd inu iqđa uřa d asitem inu di SIDI.”

¹⁹ **Zayin.** Eqeř x řeyben inu d tmeħbast inu, x cciħ d arrhaj.

²⁰ **Zayin.** Řeemar inu ittzarreř nican di man aya,
aqa icđen deg ixef nnes.

²¹ **Zayin.** Aya xsey ad t arrey ħar wuř,
s uyenni ssitimey ead.

²² **Xit.** S tmexsiwt icewwaren n SIDI,
aqa ead neccin war nettwahellek ca,
minzi arrehmet nnes *emmarř* war tbedd..

²³ **Xit.** Aqa-tt d jdid kuř řřbeħ,
řaman nnek d ameqqran..

²⁴ **Xit.** Tasřart inu d SIDI, *ammu i* iqqar řeemar inu,
s uyenni ttıymiy ssitimey dayes..

²⁵ **Tit.** Iřbeħ SIDI i yenni dayes issitimen,
i řeemar nni xas yarezzun.

²⁶ **Tit.** Aqa mliħ araji s usitem ħar zzat,
di řhudnet ħar usenjem zi SIDI.

²⁷ **Tit.** Mliħ i weryaz,
ad yarbu azayřu di temzi nnes.

²⁸ **Yud.** Ejji i-t ad iqqim ħafi, ad isseyd,
mayar SIDI igga i-tt xas.

²⁹ **Yud.** Ejji i-t ad isseggez aqemmum nnes di teejjact,
ad yini “Ad tay iġa řayas!”.

³⁰ **Yud.** Ejji i-t ad iwc ameggiz i wenni t iccaten,
ejji i-t ad ittwasjjiwen s useħqar.

3:13 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tigezřin’.

3:22 Ica. 1:9; Ĥab. 3:13

3:23 Izhd. 30:6

3:24 Ĥab. 2:3

3:29 Řex. 8:22

³¹ **Kaf.** Minzi Sidi inu war inettar *hed* i řebda,

³² **Kaf.** maca mařa netta issecđen řed,
ad iřinn netta eawed,
elařsab řemyaret n tmexsiwt nnes icuwwaren,

³³ **Kaf.** mařar netta war iřeřřar niř issecđin tarwa n bnadem s wuř.

³⁴ **Lamid.** Xmi i řa řebzen
marra imeřbas n temmurt sadu idaren,

³⁵ **Lamid.** xmi i řa řarrfen tasyart n weryaz
zzat i wudem n Umeuři x kuřci,

³⁶ **Lamid.** xmi i řa ssfareyđen ddeewet n bnadem,
ma zeema Sidi inu war ittwiři *man aya*?

³⁷ **Mim.** Man wen i iqqaren *ca n řhajjet* uca *xenni* temmsar, *mařa* war tt yumur Sidi inu?.

³⁸ **Mim.** Ma war dd-ittis zeg uqemmum n Umeuři x kuřci
marra min war iřřrin uřa d min iřebřen? .

³⁹ **Mim.** Mammec ittčetca *xenni* bnadem iddaren *ead*? *Ejj maca* ijj n weryaz *ad icetca* zi ssibbet n ddnuw nnes.

⁴⁰ **Nun.** Ejj aney ad nexzar ibriden nney, ad daysen narzu,
u ejj aney ad nedweř řar SIDI.

⁴¹ **Nun.** Ejj aney ad nesgaeeđ neccin s ifassen nney uřa d wuřawen nney
řar Arebbi deg ujenna.

⁴² **Nun.** Neccin neeđda n nyewwey,
cek war teyřared ca i *uya*.

⁴³ **Samix.** Cek třeřřfed aney di lyađab u teđfaređ aney,
tenyid, war *xaney* třiwiřed ca.

⁴⁴ **Samix.** Cek třeřřfed ixef nnek deg useynu,
mařend ad taf tzařit war tzeemmar ad teedu.

⁴⁵ **Samix.** Cek tarrid-dd aney d taxmuji u am weřrad
di řwest n řegnus.

⁴⁶ **Pi.** Marra řeedyan nney
arżmen-dd řarney aqemmum nsen.

⁴⁷ **Pi.** Tiggruda d texceft dewřent *d azyen* zzayney,
axarreb d arřiyyet.

⁴⁸ **Pi.** Zi titřawin inu ttazřřent imettawen,
x tarezzit n yeři s n řgens inu.

⁴⁹ **Eayin.** Titř inu teqqim tettazzeř *s imettawen*,
war tettareyyiř,
břa abeddi,

⁵⁰ **Eayin.** ař d i řa issiji SIDI zeg ujenna uca ad ittwařa *aya*.

⁵¹ **Eayin.** Tiṭṭ inu tettegg ayi řehriq,
zi ssibbet n yeğis n tendint inu.

⁵² **Tsadi.** Areddfen ayi-dd řeedyan inu s min yarsen,
am ijj n wejdiđ, břa ssibbet.

⁵³ **Tsadi.** Niṭni ssbekmen tudart inu deg wanu,
uca nđaren aźru xafi.

⁵⁴ **Tsadi.** Aman řemřen-dd x uzeğif inu,
necc nniy “Aqa war qqimey ġiṭ!”

⁵⁵ **Quf.** *A* SIDI, necc řayiy x yisem nnek,
zi řağay n wanu.

⁵⁶ **Quf.** Cek tesřid i tmijja inu,
war tteqqen amezzuṭ nnek zzat i uzeħhar inu,
zzat i iyuyyan inu!

⁵⁷ **Quf.** Cek tusa i-dd yari deg wass i d ac dd-řayiy,
cek tennid “War tteggwed ca!”

⁵⁸ **Rix.** Cek, *a* SIDI, tarefēed dđeawi x řeemar inu,
cek tfekked tudart inu.

⁵⁹ **Rix.** *A* SIDI, cek teźrid ddeğ i dayi iggin,
aṭ ayi taṣart inu.

⁶⁰ **Rix.** Cek teźrid marra axřaf nsen,
marra min nwan đidd inu.

⁶¹ **Cin.** Cek tesřid řhegra nsen, *a* SIDI,
marra min nwan đidd inu,

⁶² **Cin.** *awařen nni dd-itteffyen zi jar* iyencicen n yenni xafi iyewwṃen,
uřa d řemwayař nsen n uxarreṣ xafi ass imun.

⁶³ **Cin.** Xzar řar uṃimi d ubeddi nsen,
necc d izři nsen n ustehzi.

⁶⁴ **Tav.** *A* SIDI, xeğes i-ten,
ełahsab timegga n ifassen nsen.

⁶⁵ **Tav.** Sdayreř uřawen nsen,
ejj nnečřet nnek ad dd-xasen *tewđa*.

⁶⁶ **Tav.** Đřar *iten* di lyađab *nnek*,
qđa xasen zi sadu ujenna n SIDI.

Ižŕi wiss arebea - Ŗmueŕŕiyyet n yeęis n Urcalim

4¹ Alif. Mammec igga ibbarcen wureę ammu,
4mammec ibeddeŕ wureę iŕŕan *ammu!*
Mammec ttwabezzeen ižra n Zzawect Iqeddsen
x tyemmura n ibriden!

2 Bit. Ięenjiren ięŕan n Ŗihyun ttwaęesben am wureę iqquren.
Mammec d asen tteggan am ięarrafen n tŕaxt,
am řxedmet n uqeddar!

3 Gimel. Ead tuccanin n řexŕa i-dd issuffęen tibbicin,
ssuŕŕuđent imezyanen nsen,
maca yeęis n řęens inu tewear
am tenhaltin di řexŕa.

4 Dalit. Iŕes n weęđid iŕŕeq ęar waneę nnes s ufadi,
ięenjiren imezyanen tettaren aęrum,
maca uŕa d ięjen war d asen t yebđi.

5 Hi. Inni tuęa ittetten *zic* macca iŕedden,
ęacan deg ibriden,
inni ittwasseymen *zic* x uzegg^waę yuzęen,
ęenęden řexxu di řeębar.

6 Vav. D tameqqrant řmueŕŕiyyet n yeęis n řęens inu
x ddnuw n *tendint n* Sadum,
tenni innęerben deg ię n umur,
bŕa ttsaxur n ifassen.

7 Zayin. Ineęraf nnes ittwaęuzen tuęa ŕfan x wedfeŕ,
d icemŕaŕen x uęi,
arrimat nsen zewęen x řmarjan,
addud nsen *yareqq* am ŕaffir aziza.

8 Xit. *Řexxu* ibeddeŕ waddud nsen, idweŕ d abarcan x taęest,
war ttwaęqiręen deg ibriden.
Tiŕmect nsen teŕŕeq x yeęsan nsen,
tuzeę, tedweŕ am ukeccuđ.

9 Tit. Ięŕa inni ittwanęen s ssif
x yenni ittwanęen s řaę,
maęar nitni ihellufen am yenni ittwasnuqqben s wenęas n ŕŕabet n yeyęar.

10 Yud. Ifassen n temęarin *nni tuya* ittęinnan *qbeŕ,*
ssennan i ięenjiren nsen.
Nitni dewŕen asent d macca,
zi ssibbet n trezzit n yeęis n řęens inu.

¹¹ **Kaf.** SIDI isseyd lyaḍab nnes itteḥduduqen,
issfary ṛḥaduq n lyaḍab nnes.
Netta issary timessi di ṣihyun,
timessi tenni iccin dsusa nnes.

¹² **Lamid.** Eemmarṣ war ttṛiṛ i ijeḡiden n temmurt d imezday n ddunnit,
aqa ayrim d řeḍu ad dd-adfen yar tewwura n Urcalim.

¹³ **Mim.** D man aya di ssibbet n ddnub n inabiyyen nnes
u *di ssibbet* n řmueṣiyyet n ikehhanen nnes
inni issizzřen idammen n imseggaden di řwest nnes.

¹⁴ **Nun.** Tettličen am idaryařen deg ibriden,
mesřen s idammen,
ařami war izemmar uřa d ijjen ad iḥada arruḍ nsen.

¹⁵ **Samix.** “Agg^wjem, *aga-t* ixmej!” , ttřayan xasen,
“Agg^wjem, agg^wjem, war t ttḥadam!”
Uca xenni arewřen, qqimen weddaren.
Ittwanna jar řegnus “Nitni war zemmaren ad qqimen *din* ead ktar!”

¹⁶ **Pi.** Aṣembub n SIDI yareyyec i-ten,
War iqqim ad daysen ixzar ḥed ead.
Tuṣa war ṣarsen aweqqar i ikehhanen,
iwessura war d asen ssecnen aḥinni.

¹⁷ **Ḥayin.** Řebda ttefciřent tiřřawin nney,
umi xzarent yar twiza. Tuṣa-t bařeř!
Yar marra uraji nney, nettraja řgens
i war izemmaren ad issenjem. .

¹⁸ **Tsadi.** Nitni ḥřaren aney,
ařami war neqqim nzemmar ad nuyur x wazzaryen nney.
Qeřřu nney tuṣa yiweḍ-dd,
ussan nney qḍan,
wah, qeřřu nney yusa-dd.

¹⁹ **Quf.** Inni d aney iḍaffaren
tuṣa fsusen x ugidar deg ujenna.
Nitni uzzřen xaney x idurar,
ggin aney taxceft di řexřa.

²⁰ **Rix.** Nnefs n wenřaren nney, lmasiḥ n SIDI,
ittwaḥebbes di txecfin nsen,
wenni x nenna “Ad neddar neccin jar řegnus di tiři nnes!”

²¹ **Cin.** Šřiwřew u farħ, iğis n Idum,
tenni izeddŷen di temmurt n Eus!
Maca uřa d cem ad Ʒarem dd-Ʒas řkas,
cem ad zzayes tesscared
u ad tettwaęarrid.

²² **Tav.** Ʒar řmueřiyyet nnem ad Ʒiri uneggar, *a* yeğis n řihyun!
Netta war i cem ittħewwis ead.
Maca netta ad zzayem ixeğę řmueřiyyet nnem, *a* yeğis n Idum!
Netta ad ięarra x ddnuw nnem.

Izři wiss xemsa - Taęağit i usenjem

5 ¹ Eqeř, *a* SIDI, x min i d aneƷ immsaren,
xzar-dd u wařa řħegra nney.
² Tewđa tesƷart n řwart nney i ibarraniyyen,
uřa d tudrin nney ruħent tt Ʒar midden.
³ Neccin nedweř d iyujiřen,
tiyemmatin nney dewřent am tijař.
⁴ Aman nney nseš i-ten s ttmenyat,
akeccuđ nney nettxeğas xas.
⁵ Đeffaren aneƷ x Ʒiri nney,
neccin nemmut s řweħřan,
maca war d aneƷ jjin arraħet.
⁶ Aqa nsarreħ afus Ʒar Miřra, *uřa Ʒar* Accur,
maħend ad nejjiwen aƷrum.
⁷ Ibabaten nney xđan,
nitni war ġin ead.
U neccin narebbu řmueřiyyet nsen.
⁸ Imsexxaren ddabbaran xaneƷ,
uřa d ijj war d aneƷ issenfekki zeg ifassen nsen.
⁹ Neccin nsebbeř tudart nney maħend ad dd-nawi aƷrum nney,
zi ssibbet n ssif di řexřa.
¹⁰ Tirmect nney tetteħduduq am tefqunt,
zi řħaduq n tmessi n řaz.
¹¹ Ssxargen timƷarin di řihyun,
uřa d tiezariyyin di tneddam n Yahuda.
¹² Řħukkam ttwayuyřen s ifassen nsen,
udmawen n iwessura ittwakkes *asen* řęezz.
¹³ Iħudriyyen arebbun *izra n* tsirt,
u iħramen ttneqrađen sadu řħmeř n ukeccuđ.
¹⁴ ImƷaren ssbedden aƷimi di tewwura n tendint,
iħudriyyen *ssbedden* zeg uzenzun nsen *x ifiřan*.
¹⁵ Tweddar řefraħet n wuř nney,
ccdiħ nney n nnubtat idweř d ađan.
¹⁶ Tewđa aneƷ tajj x uzeğif nney.
AxeƷyeb i neccin, maƷar neccin nexđa.

¹⁷ S uyenni yuheř wuř nney,

s uyenni bbarecnent tiřřawin nney,

¹⁸ zi ssibbet n wedrar n řihyun nni ittwaxarrben,

mani ttawyen ttarran iceřbawen.

¹⁹ Cek *maca*, SIDI, ad teqqimed i řebda,

řkursi igellden nnek aqa-t zi jjiř ař jjiř.

²⁰ Mayemmi texsed cek ad aney tettud i řebda?

Mayemmi i dayney tsemřed qač anect uya n wussan?

²¹ A SIDI, arr aney-dd yarek, *řima* ad yarek dd-nedweř.

Arr aney-dd ussan n jdid am zic.

²² Mařar ma s tidett teđared aney kuřci?

Ma tettfugumed xaney ammu qač?

Hizqiyal

Tamezra n ucuġi n SIDI

1¹ Deg usegg^was wiss tṛatin, deg uyur wiss arebea, deg wass wiss xemsa n uyur, umi d ayi tuḡa di ṛwest n imenfiyyen ḡar yeyzar n Xabur, imsar belli arezmen ijenwan uca zriy necc timezriwin n AREBBI. ² Deg wass wiss xemsa n uyur – tuḡa d asegg^was wiss xemsa n lmenfa n ujeġid Yuyakin – ³ yusa-dd wawaṛ n SIDI nican ḡar Hizqiyal, mmis n Buzi, akehhan, di temmurt n Ikaldaniyyen, ḡar yeyzar n Xabur. Tuḡa din xas afus n SIDI.

⁴ Zriy, uca xzar, yusa-dd usemmid n tḡaryaḍt zi ccamal, iij n useynu d ameqqran, u ict n tmessi tettceceṛ. Inneḍ as-dd i useynu iij n uwesseḡ u zi ṛwest nnes iban-dd *ca* am wuzzaṛ ittwessgen, zi ṛwest n tmessi. ⁵ Zi ṛwest nnes *tban-dd* ṣṣifet n arebea n imuddaren. Ammu dd-ḡharen yina: tuḡa *marra* ḡarsen ṣṣifet n bnaḍem. ⁶ Kuṛ iij ḡares arebea n wudmawen u kuṛ iij ḡares arebea n wafriwen. ⁷ Iḡaren nsen tuḡa-ten nican u tiṛeqqa n iḡaren nsen amecnaw tiṛeqqa n iḡaren n umwa uca ttissiqent *tṛeqqat n iḡaren nsen* amecnaw udem n nnḡas ittwassuydan. ⁸ Sadu afriwen nsen ḡar arebea n iyezdisen nsen *ḡarsen* ifassen n bnaḍem. Arebea *n imuddaren* ḡarsen udmawen d wafriwen. ⁹ Tuḡa afriwen nsen munen iij ak-d wenneyṇi. Nitni war nnqerben ca xmi gguren. Gguren nitni, kuṛ iij *zḡaysen iggur* nican ḡar zzat. ¹⁰ Arwas n wudmawen nsen *tuḡa amecnaw* udem n bnaḍem, u ḡar uyezdīs afusi n arebea *n imuddaren nni amecnaw* udem n weyrad u ḡar uyezdīs azeṛmaḍ nsen *amecnaw* udem n ufunas, uca arebea *n imuddaren nni* ḡarsen eawed udem n ugider. ¹¹ Udmawen nsen d wafriwen nsen bezzeen x tiwa. Tnayen *n wafriwen* n kuṛ iijen *zḡaysen* ttmunen ḡar *wafriwen n* wenneyṇi u tnayen *n wafriwen nneyṇi* dṛin arrimat nsen. ¹² Nitni uyuren, kuṛ iij nican ḡar zzat, mani ma tuḡa iggur Arruḡ, gguren nitni. Nitni war ttneqṛiben ca xmi gguren. ¹³ X warwas n imuddaren *nni*: aqa banen-dd amecnaw ṛefḡem itteḡduduḡen icemmḡen, amecnaw iṣefḡawen. Tuḡa *timessi* teggur uca tedweṛ-dd jar imuddaren uca timessi tettissiq u zi tmessi tteffḡen-dd wassamen. ¹⁴ Imuddaren tuḡa ttazzṛen, dekkwaṛen-dd, amecnaw mammec dd-ttbanen wassamen.

¹⁵ *Ṛami* zriy imuddaren *nni*, xzar ict n tjarrart *tbedd* x temmurt zzat i imuddaren, ḡar *kuṛ iij zi* arebea n wudmawen. ¹⁶ Tajarrarin d twaggit nsen banent-i-dd am texrisulit u ḡarsent ṣṣifet d ict. Mammec dd-ḡharent u mammec ttwaggent tuḡa amecnaw ict n tjarrart *tettṛiq nican* di tjarrart *nneyṇi*. ¹⁷ Xmi gguren, gguren ḡar arebea n iyezdisen nsen. Nitni war ttneqṛiben ca xmi gguren. ¹⁸ Yantat nsen tuḡa-ten ueṛant u ssag^wadent u yantat nsen ccurent s tiṭṭawin i d asent-i-dd innḡen, ḡar arebea *n imuddaren nni*. ¹⁹ Xmi gguren imuddaren, ggurent uṛa d tjarrarin nni ḡar zzat nsen akidsen, u xmi ttwassgaēden imuddaren zi temmurt, ttwassgaēdent uṛa d tijarrarin. ²⁰ Aṛ mani ixs Arruḡ ad yuyur, din gguren nitni, mani ixs Arruḡ ad irah, uca tijarrarin ḡar zzat nsen ttwassgaēdent, maḡar Arruḡ n imuddaren tuḡa di tjarrarin. ²¹ Xmi gguren nitni, ggurent uṛa d nitenti u xmi tbeddan nitni, beddent uṛa d nitenti u xmi ttwassgaēden nitni, ttwassgaēdent uṛa d tijarrarin akidsen, maḡar Arruḡ n imuddaren tuḡa di tjarrarin. ²² Sennej i izeḡifen n imuddaren tuḡa din min yarewsen deg ict n ṛqubbet, tban-dd amecnaw *ict n ṛqubbet*

1:1 Izhd. 137:1

1:6 Hiz. 10:14

1:7 'amwa' - niy 'ayenduz' niy 'yuggu'.

1:8 Hiz. 10:8

1:10 Hiz. 10:14; Asa. 4:7

1:16 Hiz. 10:9,10

1:18 Hiz. 10:12

1:19 Hiz. 10:16

issagg^waden n wejris nni itwabezzeen sennej i izeğifen nsen. ²³ Sadu řqubbet tuya afriwen nsen seggmen, sswizzađen ijj řar wenneyⁿⁱ. Kuř ijj řares tnayen mağend ad zzaysen issdurri ixef nnes uca kuř ijj řares *ewwed* tnayen *nneyni* mağend ad zzaysen issdurri ixef nnes, *tuya d man aya i* arrimat nsen. ²⁴ Xmi gguren, sřiy i řħess n wafriwen nsen amecnaw zzhir n řebħar, am tmijja n Umzemmar x kuřci, aqa řħess d ameqqran am řħess n řeeskar. Řami bedden, ssehwan afriwen nsen. ²⁵ Tuya din ict n tmijja sennej i řqubbet nni tuya sennej i izeğifen nsen. Řami bedden nitni, ssehwan afriwen nsen. ²⁶ Sennej i řqubbet nni tuya x izeğifen nsen iban-dd amecnaw ict n řkursi igellden s wudem n wezru n řaffir aziza, u x min ittbanen amecnaw řkursi igellden *iqqim* xas min ittbanen amecnaw řřifet n bnadem, sennej xas qae. ²⁷ Uca zřiy ca min dd-ittbanen am wuzzař ittwessgen, am mammec dayes dd-tban tmesi am tt dd-tban uřa deg wenneđ nnes. Zi tejeinnatin nnes ař sennej u zi min yarwesen di tejeinnatin nnes ař wadday, zřiy min dd-ittbanen am tmesi uca inned as-dd i Netta ijj n uwesseg. ²⁸ Am mammec dd-tettban tesřit n wenřar deg iseynuten deg ijj n wass n wenřar ijeħden, ammu tuya wudem n uwesseg nni i d *as* dd-innđen. Wanita d udem n waddud n ueuğ i n SIDI. *Řami t* zřiy, wđiy s uyembub inu *řar temmurt* uca sřiy tmijja nni *kidi* issawařen.

Tařayit n Ĥizqiyal

2¹ Inna ayi “*A* mmis n bnadem, kkar x iđaren nnek, uca Necc ad kik ssiwřey.” ² Řami akidi issiweř, yudef-dd dayi Arruħ uca issekkar-dd ayi x iđaren inu u necc sřiy i tmijja n Wenni kidi issawařen.

³ Netta inna ayi “*A* mmis n bnadem, Necc sekkey cek řar ayt n Israyil, řar řegnus iyewwřen, inni xafi iyewwřen. Nitni d řejdud nsen eeddan xafi ař ass-a.” ⁴ Nitni d arraw n wudem ifarřen d wuř iqeshen. Necc sekkey cek řarsen, ittxeřsa ac ad asen tinid ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI!’ ⁵ Xenni ma ad *ac* sřen niğ ad semħen di man aya, minzi nitni d ict n taddart iyewwřen, nitni ad ssnen belli tuya anabi di řwest nsen. ⁶ Uca cek, *a* mmis n bnadem, war zzaysen ttegg^wed u war ttegg^wed uřa zeg wawařen nsen. Waxxa aqa din řarek tizegg^wura d isennanen u waxxa zeddyent řarek tyarđmiwin, war ttegg^wed ca zeg wawařen nsen u war zzaysen ttexřie, minzi nitni d ict n taddart iyewwřen. ⁷ Ad kidsen tessiwřed s wawařen inu, ma ad sřen niğ ad semħen di man aya, minzi nitni aqa ttewwřen. ⁸ *Maca* cek, *a* mmis n bnadem, seř min d ac i řa iniğ, war ttewwřiğ amecnaw taddart nni iyewwřen. Arzem aqemmum nnek nican uca ecc min d ac i řa wceğ.”

⁹ Uca *xenni* zřiy, xzar, ijj n ufus isswižzed-dd řari, u xzar, dayes ijj n wedlis ittwanñđen. ¹⁰ Netta ibezzeē i-t zzati. Tuya yura zi sennej d wadday uca ttwarin dayes izřan s iğejduren d usqinñef d uweħweħ n tamara.”

3¹ Netta inna ayi “*A* mmis n bnadem, min tettwařid *danita*, ecc i-t! Ecc adlis-a ittwanñđen uca uyur, siweř ak-d taddart n Israyil.” ² Necc arzmey aqemmum inu u Netta issecc ayi adlis nni ittwanñđen. ³ Inna ayi “*A* mmis n bnadem, eřef aeeddis nnek, ccur takricit nnek s wedlis ittwanñđen nni d ac i řa wceğ.” *Xenni* cciğ u tuya-t d *amizid* deg uqemmum inu am tamment.

⁴ *Xenni* inna ayi “*A* mmis n bnadem, uyur, adef řar taddart n Israyil uca siweř awařen inu

1:28 Dan. 10:9

2:2 Ĥiz. 3:24; Dan. 10:10

2:3 Irm. 3:25

2:5 Ĥiz. 33:33

2:6 Irm. 1:8,17; Ĥiz. 3:9; Lk. 12:4; 1 Bř. 3:1

2:8 Asa. 10:9

3:1 Irm. 15:16; 2:8; Asa. 10:9

3:3 Izhd. 19:11; 119:103; Asa. 10:10

akidsen. ⁵ Minzi war dd-tettwassekke d ca ɣar ijj n řgens s ijj n yiřes iwear u s ijj n wawař iqseř, maca ɣar taddart n Israyil. ⁶ War ięi ɣar řegnus ařas, s ijj n yiřes iwear niř s ijj n wawař iqseř, i zi war tzemmed ad tfehmed awařen nsen. Mařa sekkey cek ɣarsen nitni, s tidett ad ac sřen. ⁷ *Maca* taddart n Israyil war ixs ad ɣarek iseř, minzi war xsen ad dd-sřen ɣari, minzi marra taddart n Israyil, aqa nitni *ɣarsen* ajeęif iqseř u *ɣarsen* uř yezleg. ⁸ Aqa da Necc ggiř udem nnek iqseř amecnaw udmawen nsen uca tanyart nnek ggiř tt teqseř am tenyarin nsen. ⁹ Necc ggiř tanyart nnek amecnaw ijj n diamanti, *ggiř tt* teqseř x wezru. War zzaýsen ttegg^{wed} ca u war ttneřie ca zeg wudmawen nsen, minzi nitni d ict n taddart ięewwýen.”

¹⁰ Netta inna ayi “A mmis n bnadem, hđa marra awařen inu nni i ɣa ssiwřey akidek deg wuř nnek uca seř ɣarsen s imezzuýen nnek. ¹¹ Uyur, adef ɣar imenfiyyen, ɣar tarwa n řgens nnek uca siweř akidsen, ini asen: Ammu i iqqar SIDI inu, SIDI!, ma ad sřen niř ad semřen di man aya.”

¹² *Xenni* issgaęeed ayi Arruř uca sřiy awarni ayi ict n tmijja teddardiř ařas, teqqar “Ad yiři ittwabarek ueęi n SIDI zeg wemcan *n tzeddiyt* nnes!” ¹³ Sřiy i řřess n wafriwen n imuddaren nni iřeqqfen ijj i wenneyni uřa i řřess n tjarrarin zzat nsen u i řřess n ijj n udardiř imřar. ¹⁴ *Xenni* issgaęeed ayi Arruř uca iksi ayi. Necc uyureř, d amarzag *n řęemar*, itteřduduq buřbeř inu *dayi* u afus n SIDI tuřa idqeř xafi. ¹⁵ *Ammu i* dd-usiř ɣar imenfiyyen di Tal-Abib, inni izeddýen zzat i yeyzar n Xabur. Necc qqimeř din mani tuřa zeddýen, *wah* qqimeř din sebea n wussan ttbehtey řami d ayi tuřa jarasen. .

Hizqiyal ittwareqqem d aęessas x Israyil

¹⁶ Imsar awarni řami edun sebea n wussan, aqa yusa-dd ɣari wawař n SIDI. Inna ¹⁷ “A mmis n bnadem, Necc ggiř cek d aęessas x taddart n Israyil. Xmi i ɣa tesřed i yijj n wawař zeg uqemmum inu, ittxeřsa cek ad asen teeřmed zzayi. ¹⁸ Xmi i ɣa iniř i ueęfan ‘S tidett ad temmteđ!’ uca cek war d as teeřimed ca u war tessiwřed ģima ad teeřmed aęeffan di ssibbet n webrid nnes aęeffan mařend ad t teđdid ģima ad iqqim ad iddar, *xenni* ad immet ueęfan nni di řyecc nnes, maca idammen nnes ad ten ttareř zeg ufus nnek. ¹⁹ Maca mařa teeřmed i ueęfan u netta war ibeęeed ca zi tuęeffna nnes u zeg webrid nnes ięeffnen, *xenni* netta ad immet di řyecc nnes, *maca* řęemar nnek ad injem.

²⁰ Mařa amsegged ibeęeed x tsegda nnes uca igga řyecc, uca *xenni* Necc ad ssarseř taxceft zzat nnes, ad immet. Minzi cek war d as teeřimed, ad immet di ddenb nnes uca timegga isegğden i yegga war tetteiwiđent *ęad*. *Maca* idammen nnes ad ten ttareř zeg ifassen nnek. ²¹ *Maca* mařa teeřmed i umsegged, ģima war ixetři u netta war ixđi, *xenni* ad iqqim iddar s tidett, minzi tuřa ittwareřem u cek tfekked řęemar nnek.”

Ađhar wiss tnayen n ueęi n SIDI

²² Yusa-dd din ufus n SIDI xafi uca inna ayi “Kkar, ffey ɣar řewđa *n teyzurt*, ad kidek ssiwřey dinni.” ²³ Kkareř uca ffey ɣar řewđa *n teyzurt*, xzar, aęuęi n SIDI tuřa ittbedda dinni amecnaw aęuęi i zriř ɣar yeyzar n Xabur uca wđiř x uęembub inu *ɣar temmurt*. .

²⁴ *Xenni* yudef dayi Arruř uca issekkař ayi x iđaren inu uca issiweř akidi. Netta inna ayi “Uyur,

3:4 Irm. 1:17

3:8 Irm. 1:18; Mixa 3:8

3:9 Irm. 1:8,17; 5:3; Hiz. 2:6; 1 Bř. 3:14

3:11 Hiz. 2:5,7

3:12 Hiz. 8:3

3:15 Ayub 2:13

3:17 Ica. 62:6; Hiz. 33:7; 1 Tim. 3:1

3:18 Hiz. 33:8

3:20 Hiz. 18:24; 33:12,13

3:23 Hiz. 1:3

belles ixef nnek daxeř di taddart nnek. ²⁵ U cek, *a* mmis n bnadem, xzar, ad ac ggen iseywan u zzaysen i cek i ęa carfen. War tteffey ca xmi i ęa tadfed jarasen. ²⁶ Ad ssřesqey iřes nnek ęar waney nnek. Ad tdewřed d azinun uca war tettiřid d aryaz jarasen wenni ten i ęa iwebbxben, minzi nitni d ict n taddart tyewwey. ²⁷ *Maca* Necc, xmi kik i ęa ssiwřey, ad arzmey aqemmum nnek uca ad asen tinid ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Wi ittesřan, ad iseř, uca wi isemmęen di man aya, *waxxa* ad dajes ismeř!’, minzi nitni d ict n taddart tyewwey.”

Arcam n uqewwar n řeeskar n Urcalim s ufus n Ħizqiyal

4 ¹“Cek, *a* mmis n bnadem, ksi ict n luřa n třaxt uca sars i-tt zzat i wudem nnek uca arcem xas tandint n Urcalim. ² Qewwar as uca bna xas ijj n lbaraj uca egg xas acbar, egg xas řemrageę n řeeskar uca wwet xas deg wenned nnes icarriyyen n wedham. ³ Uca cek, ksi ict n marmita n wuzzař uca egg i-tt am ijj n řęiřid n wuzzař jar cek d tendint. Arr udem nnek xas maęend ad tettwařsar u cek ad tt teřřared. Aya ad tiři d řeeřamet i taddart n Israyil. ⁴ Uca cek, ad tezzřed x uyezdiz nnek azeřmađ uca ad xas tegged řmueřiyet n taddart n Israyil. Anect n ussan nni di xasen i ęa tezzřed, ad tarbud řmueřiyet nsen. ⁵ Maęar Necc ad xak ggey isegę^wusa n řmueřiyet nsen elahřsab leadad n wussan: teřt-mya u-tesein n wussan ad tarbud řmueřiyet n taddart n Israyil. ⁶ *Xmi* i ęa tkemmřed *ussan nni*, ad tezzřed eawed x uyezdiz nnek afusi uca ad tarbud řmueřiyet n taddart n Yahuda, arebein n wussan. Ijj n wass i yijj n usegę^was, am mammec i d ac umurey. ⁷ Ad tarred udem nnek ęar řeřřaret n Urcalim uca ad tearrid ayiř nnek, ad tnabbed řidd nnes. ⁸ Xzar, Necc ad xak ggey tisęunin ařami war tzemmaređ ad tennqerbed zeg ijj n uyezdiz ęar uyezdiz nneęni ař i ęa tkemmřed ussan n řeřřaret nnek.

⁹ Ksi irden, imendi, ibawen, řeedes, arbisti d karřana uca egg i-ten di tebqect, uca egg zzaysen aęrum i yixef nnek. Ad tecced aya am meęař leadad n wussan nni i ęa tezzřed x uyezdiz nnek, teřt-mya u-tesein n wussan. ¹⁰ Macca nni i ęa tecced ad tettwawzen: eicrin n iciqlen i yijj n wass. Ad tt tecced deg ikuden ittwaggen. ¹¹ Ad teswed aman s řeebar: ict n tsittut zeg ijj n uhinu. Ad tt teswed zi řweqt ař řweqt *nneęni*. ¹² Ad tecced ict n txebbazt n imendi uca ad tt tessnened zzat i tiřřawin nsen x izzan i dd-iffyen zi bnadem.”

¹³ Inna SIDI “Ammu i ęa ccen ayt n Israyil aęrum nsen ixemjen jar řegnus mani ten ęar i ęa ssuffęey.” ¹⁴ *Xenni* nniy “*A*, Sidi inu, SIDI, xzar, řeebar inu war ittwassexmej eemmarř. Zi temzi inu ař řexxu necc war cciy řxecbet niy min ijeyyfen, u eemmarř war yudif weysum n jjeifect deg uqemmum inu.” ¹⁵ Uca Netta inna ayi “Aqa da, wciy ac řeyęar n ifunasen deg wemcan n ubarruđ n bnadem. Sewjed zzayes aęrum nnek.”

¹⁶ *Xenni* inna ayi “Cek, *a* mmis n bnadem, xzar, ad arzey řeeweč n weęrum di Urcalim. Nitni ad ccen aęrum s řewzen, s unexřie, uca ad swen aman s řeebar, s warjef, ¹⁷ aqa ittęeřřa asen weęrum d waman, ad xzaren ayawya s arjef uca ad dewřen arřuđen di řmueřiyet nsen.”

3:24 ‘daxeř di taddart nnek’ - s Teibranit ‘di řwest n taddart nnek’.

3:24 Ħiz. 2:2

3:26 Ħiz. 2:5

3:27 Ħiz. 2:5,7

4:2 2 Ij. 25:1

4:5 Řxřa. 14:34

4:6 ‘am mammec i d ac umurey’ - s Teibranit ‘am mammec d ac wciy’.

4:13 Ħuc.9:3

4:16 ‘řeeweč n weęrum’ - s Teibranit ‘aemud n weęrum’.

4:16 Lawi 26:26; Ica. 3:1; Ħiz. 5:16; 14:13

5¹ “Uca cek, *a* mmis n bnaðem, ksi ijj n řmus iqðee, ksi ijj řmus n uħeffaf uca sekk i-t x uzeğif nnek u x tmar t nnek. *Xenni* ad teksid ijj n řmizan uca *acewwaf* ad ten tebðid. ² Ict n ttuřut ad tt tesscemðed di řwest n tendint awarni řami i řa kemmřen wussan n řeħřaret, *uca* ad teksid ict n ttuřut *nneyni*, ad tewted s ssif nnek deg wenneð nnes, uca ict n ttuřut *nneyni* ad tt tzuzzared deg usemmið u Necc ad jebðey ssif awarni as. ³ Ad zzayes teksid cwayt *n ižetřan* uca ad ten tcedded deg ibeħruren *n upartessu* nnek. ⁴ Ad zzayes teksid cwayt *n ižetřan* uca ad ten tenðared di řwest n tmesi uca ad ten tesscemðed s tmesi. Ssenni ad teffey ict n tmesi ðidd i marra taddart n Israyil.”

⁵ Ammu i iqpar Sidi inu, SIDI “Ta d Urcalim i zzuř di řwest n řegnus, ak-d temmura i d as dd-innðen. ⁶ *Maca* nettat řyewweř x lřarayið inu mahu řegnus, uřa x tweřřa inu mahu timmura i d as dd-innðen, minzi nitni nðaren lřarayið inu u tiweřřa inu war tent đfaren.” ⁷ “S uya, ammu i iqpar Sidi inu, SIDI, minzi kenniw teggim mahu řegnus i d awem dd-innðen, war tuyurem di tweřřa inu u war teggim lřarayið inu, ead war teggim ełahřab lřarayið n řegnus i d awem dd-innðen!” ⁸ “S uya!”, ammu i iqpar Sidi inu, SIDI, “Aqa da, uřa d Necc ad xam qeřbeř u ad ggeř řeħkamat di řwest nnem, zzat i tiřřawin n řegnus. ⁹ Ad zzayem ggeř am mammecc eemmarř war ggiř u war tteggeř eemmarř ead zi ssa d tsawent, zi ssibbet n marra jjeayef nnem. ¹⁰ S uya ibabaten ad ccen arraw di řwest nnem uca arraw ad ccen ibabaten nsen. Necc ad am ggeř řeħkamat u marra min zzayem iqqimen ad t ssuzzareř řar marra řiřemmura n usemmið.”

¹¹ “S uya, s tidett am ddareř Necc, *ammu* i iqpar Sidi inu, SIDI, uřa d Necc ad qeðeeř, war zziğizeř, war areħħmey, umi tessxemjed Zzawect inu Iqeddsen s marra nneawat nnem n řřanam u s marra jjeayef nnem!” ¹² Ict n ttuřut *n imezday* nnem ad temmet s řřaen u s řař di řwest nnem, uca ict n ttuřut *nneyni* ad tewða s ssif deg wenneð nnem, u *ead* ict n ttuřut ad tt ssuzzareř řar marra řiřemmura n usemmið u awarni asen ad dd-jebðey ssif. ¹³ Łyaðab inu ad ijiwen ař uneggar uca ad xasen ssarseř asear inu. *Ammu* i řa ssfewwjeř ixef inu u nitni ad ssnen, aqa Necc, SIDI, ssiwřey di tusmi inu, xmi i řa kemmřey asear inu xasen. ¹⁴ Ad cem arrey d řxarbet d ict n řqeceet n ustehzi řar řegnus i d am dd-innðen, zzat i tiřřawin n kuř ijj nni i řa iedun. ¹⁵ Ad tedweř *Urcalim* i ustehzi d řħegra, i *umedya n* useqseħ d usiggwed i řegnus i d as dd-innðen, xmi d as i řa qðey řeħkamat s łyaðab u s wesear u s řiyitta iħman. Necc, SIDI, aqa ssiwřey! ¹⁶ Xmi ten i řa wteř s fritcat n řař nni dd i řa yawyen areddeğ, inni i řa wteř ĥima ad kenniw sshellkey, *xenni* ad xawem arniř řař u ad arzey řeeweč n weřrum *nwem*. ¹⁷ Ad xawem sekkey řař d řewħuc iwearen nni i řa iymaren tarwa nnem. řřaen d usizzeř n idammen ad cem řeqfen u Necc ad xam ssekkey ssif. Necc, SIDI, aqa ssiwřey!”

Nnubuwa ðidd i idurar n Israyil

6¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqpar:

² “A mmis n bnaðem, arr uðem nnek řar idurar n Israyil uca nabb xasen. ³ uca ini ‘A idurar n Israyil, řřem i wawař n Sidi inu, SIDI! Ammu i iqpar Sidi inu, SIDI, i idurar u i tewřirin, i řyezřatin u i teyzurtin: Xzar, Necc ad xawem ssekkey ssif uca řegendi nwem *mani tettweħħabem ddbayeħ nwen* ad tent areddeğey. ⁴ Ad ttwareðğen iealřaren nwem u ipilaren n arebbi n tfuct nwem ad ttwarřen u Necc ad nðareř inni ittwasnuqben zzat i wudem n imeřða n *lašnam nwem*.

5:7 Lawi 18:24,28

5:10 Lawi 26:29; Aewd. 28:53; 2 Ij. 6:29; Igjd. 4:10

5:11 Hiz. 7:4

5:12 Irm. 15:2

5:15 Aewd. 28:37

5:16 Lawi 26:26; 2 Ij. 6:25; Ica. 3:1; Hiz. 4:16; 14:13

5:17 Lawi 26:22

6:2 Hiz. 36:1

⁵ Ad ggey řxecbat n ayt n Israyil zzat i imeyða n *lašnam nsen* uca ad ssuzzarey ixsan nwem řar min dd-innden i iealtaren nwem. ⁶ Di marra imucan mani tzeddyem ad ttwareddęent tneddam, uca řegeudi ad tent jjen, ařami iealtaren nwem ad iřin d řxarbet d ttwajjen, uca imeyða n *lašnam nwem* ad ttwarzen u ipilaren nwem n arebbi n tfuct ad ttwaqessen u timegga nwem ad ttwamřant. ⁷ Inni ittwanynen ad *din* iřin di řwest nwem řima ad tessnem belli Necc d SIDI. ⁸ Ad jjeý ict n tesýart ad teqqim teddar, minzi ad *din* iřin inni ittwasnejmen zi ssif xmi kenniw i řa tettwazuzzarem x temmura. ⁹ Inni ittwanejmen ad ayi eeqřen jar regnus mani ttwaneddhen d imeřbas, minzi Necc arzyř uř nsen nni xafi ittagg^wejen, iccuren s tuqeřbit, uca uřa d tiřřawin nsen znant awarni i imeyða n *lašnam nsen*. Nitni ad eiffen ixef nsen zi ssibbet n tmeğga ieffnen nni ggin s marra jjaeyef nsen. ¹⁰ Nitni ad ssnen belli Necc d SIDI. Necc war nniý amenni waha aqa Necc ad daysen ggey řřar-a.”

¹¹ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI “Wwet s ufus nnek uca darrec s uřar nnek, uca ini ‘Ayl’ x marra nneawat tieffanin n taddart n Israyil, mayar nitni ad wřan s ssif, s řař u s řřaeyun! ¹² Wi ięan yigg^wej ad immet s řřaeyun, u wi ięan yudes ad iwřa s ssif, u wi iqqimen u aqa ittwařřar, ad immet s řař, *ammu* ad daysen kemmřey ascar inu. ¹³ Ittweřřa ad tessnem belli Necc d SIDI, xmi inni zzaysen ittwanynen ad *din* iřin jar imeyða n *lašnam nsen* deg wenneđ n iealtaren nsen, x kuř tawrirt tučřa, x marra tiqqicatin n idurar, sadu kuř tacejjart tazizawt u sadu kuř tacejjart n yigg s wařřas n tefray, amcan mani nnumen ssewjaden ict n řefwařet ittfuřen i marra imeyða n *lašnam nsen*. ¹⁴ Ad sswizzęey afus inu řidd nsen uca ad ggey tammurt d řxarbet, ict n řxarbet mahu řexřa n Dabla, di marra imucan mani zeddyen uca ad ssnen belli Necc d SIDI.”

Aneggaru ad dd-yas!

7¹ Yusa-dd yari wawař n SIDI, iqqar:

² “Ček, *a* mmis n bnađem”, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, i temmurt n Israyil “Aneggar, yusa-dd uneggar x arebea n iyezdisen n temmurt. ³ Řexxu yusa-dd xam uneggar nnem, minzi ad řarem dd-sekkeý řyađab inu u ad xam řekmey am ibriden nnem uca ad xam ggey marra jjeayef nnem.

⁴ War d am zzięizent tiřřawin inu u war areřřmey, minzi ad arrey ibriden nnem x uzeęif nnem u jjeayef nnem ad iřint di řwest nnem. *Ammu i řa* tessnem belli Necc d SIDI.” ⁵ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI “Ijj n řřar, ijj n řřar ifarzen, aqa yusa-dd. ⁶ Yusa-dd uneggar, aneggar yusa-dd, ifaq-dd řidd nnem, aqa yusa-dd! ⁷ Tusa-dd řarek tqedduřt, *a* amežduy n temmurt, tasaeet tusa-dd, ass n uxarweđ iqarreb-dd u war *din* asřiwřiw zeg idurar. ⁸ Řexxu deyya ad xam zeęeey ascar inu uca ad dayem kemmřey řyađab inu. Ad xam řekmey anect n ibriden nnem uca ad xam ssiwđey marra jjeayef nnem. ⁹ War zzięizey u war areřřmey. Ad řarem dd-arrey min tessdaheęed u jjeayef nnem ad iřint di řwest nnem u kenniw ad tessnem belli aqa Necc d SIDI wenni kenniw iccaten.”

¹⁰ “Xzar, ass, xzar, aqa da yiweđ-dd, teqđa tqedduřt, iffeý-dd uyeđdu, tessendi nnfaxet.

¹¹ Igaeeđ leunf am ijj n uyeđdu n řřar. War zzaysen iqqim uřa d ijj, walu n ubarru nsen, walu n ddriz nsen u walu n usemřar ad řarsen iqqim ead.

¹² Tusa-dd tsaeet, ixecceđ wass. Ejj wenni isyin war ifarreř u ejj wenni izznuzan war ittecđin, minzi řřaduq n řyađab *aqa-t* x marra řřaci nnes. ¹³ Minzi wenni iznuzan war dd-idikkwiř řar min immenzen, waxxa nitni qqimen ddaren, minzi tamežriwt x marra řřaci n temmurt war tbeřřiř, uca uřa d ijj war izemmar s řmueřiyet nnes ad issettceř x tudart nnes.

6:11 Hiz. 21:22

6:13 ‘tacejjart’ - niý ‘addag’ (‘iddagen’).

7:4 Hiz. 5:11; 8:18

7:7 ‘tasacet’ - s Teibranit ‘řweqt’.

¹⁴ Nitni šuđen di řbuq uca sswejden marra řehwayej, *maca* uřa d ijj war itteffey řar umenyi, minzi řřaduq n řyađab inu *aqa-t* x marra řřaci n temmurt. ¹⁵ Zi barra ssif u zi daxeř řřaęun d řaz. Wi ięan deg iyyar, ad immet s ssif, wi ięan di tendint ad t yecc řaz d řřaęun. ¹⁶ Wi zzaysen yarewřen, ad nejmen, uca ad iřin x idurar amecnaw idbiren zi teyzurin, ad nnezbaren marra, kuř ijj x řmueřiyet nnes. ¹⁷ Marra ifassen ad heyufen u marra ifadden ad dewřen d aman.”

¹⁸ “Ad beysen s txunca n wecđan, arjef ad ten issdurri u x marra udmawen *ad yiři* řehya u x marra izeęifen nsen tuqeccart. ¹⁹ Ad ndaren nnuqart nsen deg ibriden u ureę nsen ad yiři am ca n řřajjet texmej. Nnuqart nsen d wureę nsen war zemmaren ad ten fekken deg wass n uduqgez *n řyađab* n SIDI. War zemmaren ad zzaysen ssjiwnen řeęmar nsen niy ad zzaysen ccuren takricť nsen minzi aya tuęa d ssibbet n uneqrađ i dd-yiwyen řmueřiyet nsen. ²⁰ Azri n telwizť igga i-t d leađama yueřan, *maca* nitni ggin dayes řexyařat n nneawat nsen n řřanam u n jjeayef nsen. S uya arriy *talwizť* d taxmuji n nitni. ²¹ Necc ad tt wcey am tuceffra deg ufus n ibarraniyyen uca *ad tt wcey* d takeccađť i ięeffanen n temmurt, uca nitni ad tt sseięten. ²² Necc ad xas ssenqerbey udem inu u nitni ad sseięten amcan inu innufaren, maęar iceffaren ad dayes adfen uca ad t sseięten.”

²³ “Sewjed ssnesřet, minzi tammurt teccur s usizzeř n idammen u tandint teccur s leunf. ²⁴ Necc ad awyey řegnus ięeffanen qaę, u nitni ad řřfen tudrin nsen uca ad ssbedden nnfaxet n yenni řar ięa řřulřa, uca ad ttwasseiętent Tzawiyyin nsen Iqeddsen. ²⁵ Ad dd-yas unexřie d ameqqran u nitni ad arzun řehna maca war ittiři. ²⁶ Aqa ad dd-yas uceřwaw awarni i uceřwaw uca ad yiři řřard awarni i řřard. Nitni ad arzun tamezriwt n unabı, *maca* ccariea n ukehhan d ccwar n imęaren ad qđan. ²⁷ Azeęid ad icđen u řřakem ad yarıđ anexřie u ifassen n řęens ad qarrmen s tigęwudi. Necc ad zzaysen ggeę am webriđ nsen u Necc ad xaen řekmeę am lřarayiđ nsen u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

Aębed n lařnam di Zzawect Iqeddsen di Urcalim

8 ¹ Deg useęęwas wiss setta, deg uyur wiss setta, deg *wass* wiss xemsa n uyur, *umi* tuęa qqimey di tudart inu uca imęaren n Yahuda tuęa qqimen zzat i wudem inu, *xenni* imsar aqa iwđa-dd xafi din ufus n Sidi inu, SIDI. ² Necc zřię, uca xzar, tuęa din min yarwesen deg wudem n tmessi: zi tejeinnatin nnes řar wadday aqa iban-dd am tmessi u zi tejeinnatin nnes ař sennej *tuęa* axmi tezriđ tissiqť, tban-dd am wuzzař ittwešgen. ³ Isswizzeđ-dd min yarwesen deg ijj n ufus uca Netta itřef ayi-dd řar ict n tzarezt n uzeęif inu uca Arruř issgaęeed ayi jar ujenna d temmurt, indeh ayi di tmezriwin n AREBBI řar Urcalim, řar wadař n řemrař n daxeř nni ixezzaren řar ccamal, mani ięa řkursi n řexyař n řřanam n tusmi, inni issekkaren tusmi. ⁴ Xzar, din i ięa ueuęi n AREBBI n Israyil, ittban-dd amecnaw mammec *t* zřię di řewđa n teyzurt. ⁵ Netta inna ayi “A mmis n bnadem, sgaaęeed řexxu tmuyři nnek řar ccamal!” Uca ssgaaęeđeę necc tamuyři inu řar ccamal, u xzar, ibedd *din* řexyař n řřanam n tusmi řar ccamal n Tewwart n Uęalřar, deg wadař. ⁶ *Xas uca* inna ayi “A mmis n bnadem, ma tettwařiđ min tteęgen nitni, jjeayef timeqqrani nni tetteęę taddart n Israyil danita, ařami ittxeřša ad agęweęej x Zzawect inu Iqeddsen. Ad tžared ead jjeayef timeqqrani n *x tina*.”

⁷ Netta yiwyi ayi řar wadař n řemrař. *Umi* zřię, xzar, aqa din ijj n weřfur di řřiđ. ⁸ Netta inna ayi “A mmis n bnadem, řaz xenni s řřiđ.” Necc řzię di řřiđ uca xzar, aqa din ijj n wadař. ⁹ *Xenni* inna ayi “Adef, uca xzar jjeayef timeqqrani nni tteęgen danita.” ¹⁰ Udeęę uca zřię, xzar, aqa din

7:17 Ica. 13:7; Irm. 6:24

7:18 Ica. 15:2,3; Irm. 48:37

7:19 Awřn. 11:4; řaf. 1:18

8:3 Dan. 5:5

8:4 Hiz. 3:23

eřam kuř ineqqacen n imuddar ittbuēen, n řmarř amengus u n marra imeyđa *n lařnam* n taddart n Israyil ttwaneqcen di řřid deg wenneđ. ¹¹ Aqa sebein n veryazen zeg imyaren n taddart n Israyil, ak-d Yazanya, mmis n Cafan, di řwest nsen, bedden zzatsen u kuř ijj s řmejmar nnes n jjawi deg ufus nnes uca tuři tejnewt teccur s arriřet n řebxur. ¹² *Xenni* inna ayi ‘A mmis n bnađem, ma teřrid min ttegggen imyaren n Israyil di tağest, kuř ijj deg ixammen n řexyařat nnes ineqcen, mařar qqaren “SIDI war d aney izri, SIDI yejja tammurt.” ¹³ Netta inna ayi “Ad tžared ead jjeayef timeqqranin *x tina* nni ttegggen nitni.”

¹⁴ *Xenni* indeh ayi řar wadař n tewwart n Taddart n SIDI, wenni iğan řar ccamal, u xzar, qqiment din temyarin ttrunt di Tammuz. ¹⁵ Netta inna ayi “A mmis n bnađem, ma teřrid aya! Ad tžared ead jjeayef myarent x tina.”

¹⁶ Uca yiwyi ayi řar řemrař n daxeř n Taddart n SIDI, uca xzar, řar tewwart n Zzawect n SIDI, jar wesqif d ucałtar, aqa din eřařař xemsa u-eicrin n veryazen. řeurar nsen dewřen řar Zzawect n SIDI u uđmawen nsen řar ccarq, uca nitni arrin azeğif řar ccarq, i tfuct. ¹⁷ *Xenni* inna ayi “A mmis n bnađem, ma teřrid aya? Ma aqa drust i taddart n Yahuda mařend ad ggen jjeayef-a timeqqranin nni ttegggen danita? Mařar nitni ccuren tammurt s leunf uca qqimen dewřen-dd yari řima ad ayi searen. Xzar, ttegggen ead taseřta *ittwaqeđeen* řar wenzaren nsen! ¹⁸ Xenni uřa d Necc ad ggeř s wesear. War dayi izziğiz řed u war areřřhmeř. Waxxa nitni řuyyuu s tmijja jjeħden deg imezzuyen inu, Necc war dd yarsen tteřřiř.”

Řřukm x Urcalim

9 ¹ *Xenni* iřaya deg imezzuyen inu s tmijja tejhed, inna “Ejj imeħdayen n tendint ad dd-qarrben, kuř ijj s řesnař nnes n ureddeğ deg ufus nnes.” ² Uca xzar, setta n veryazen usin-dd zeg webrid zi Tewwart Yueřan nni ixezzaren řar ccamal u kuř ijj řares řesnař nnes i uteřři deg ufus nnes. Di řwest nsen tuřa din ijj n weryaz, tuřa yad řeqten, yiwi tadwat n umarir řar webyas nnes. Uđfen nitni uca ggin ad bedden řar ucałtar n nnřas. ³ Aeuři n AREBBI n Israyil issgaēēed ixef nnes zi sennej n ukirub nni x iğan, yuyur řar tnebdar n Taddart uca Netta iřaya-dd i weryaz nni yadřen řeqten d wenni *yiwyen* tadwat n umarir řar webyas nnes.

⁴ Inna as SIDI “Cuqq di řwest n tendint, di řwest n Urcalim, uca egg ijj n uceyyar x tenyarin n veryazen nni ittnixsisen x ssibbet n marra jjeayef nni ittwaggen di řwest nnes.” ⁵ Umi řřiř necc inna i inneyni “Cuqqem di tendint awarni as uca nyem, war zziğizem u war areřřħmem! ⁶ Nyem iwessura, iřenjiren, tieēzriyin, arbaten d temyarin ař i řa ttwahellken qaē, maca war ttheadam uřa d ijj xas řeřamet. Bđam zi Zzawect inu lqeddsen.” Uca nitni bđan zeg iwessura d iryazen nni iğan zzat i Taddart. ⁷ Uca Netta inna asen “Sxemjem Taddart uca ccurem řemrařat s yenni ittwanyen. Ffyem!” Ffyen nitni, uca nyin *iwdan* di tendint.

⁸ Řami ten nyin uca qqimeř necc, imsar aqa necc wđiř x uyembub inu *řar temmurt* uca řařiř “Aya, Sidi inu, SIDI, ma ad taređdeğ řexxu min iqqimen n Israyil umi i řa tzeğēed asear nnek x Urcalim?” ⁹ *Xenni* inna ayi “Řmueřiyet n taddart n Israyil d Yahuda temyari ařas uca tammurt teccur s idammen, u tendint teccur s tmeğga i dd-iffyen zeg webrid, minzi nitni qqaren: SIDI ismeř di temmurt uca SIDI war izarr! ¹⁰ *Ammu i řa ggeř* uřa d Necc: titř inu war tsemmeř u Necc war ttřinniř. Necc ad ssenqeřbeř abrid nsen x uzeğif nsen.”

¹¹ Uca xzar, aryaz nni yadřen řeqten, wenni dd-yiwyen řar webyas nnes tadwat n umarir, aqa yarra-dd řexbar, inna “Ggiř am mammeē i d ayi tumured.”

8:12 Hiz. 9:9

8:18 Awřn. 1:28; Ica. 1:15; Irm. 11:11; Hiz. 5:11; 7:4

9:3 ‘axirub’ - ict n marka n lmalakat.

9:10 Hiz. 5:11; 7:4; 8:18

10¹Awarni aya zriy, xzar, sennej i řqubbet, sennej i uzeřif n ikiruben, *tuya din* min dd-ittbanen amecnaw azru n řaffir, am wudem n min yarwesen deg ijj n řearc, *u* sennej i uya idřhar-dd Netta, ²uca issiweř ak-d weryaz nni yardeń arrud n řeqten, inna “Adef-dd řar daxeř jar tjarrarin ittennden, ař sadu i ikiruben, uca ccur ifassen nnek s řefřem itteřduduqen zi jar ikiruben uca zeęee i-tent x tendint!” Uca yudef-dd ztat i tiřřawin inu. .

³Ikiruben tuya bedden řar uyezdis afusi n Taddart umi dd-yadef weryaz řar daxeř uca ijj n useynu iccur řemrař n daxeř. ⁴Aeuęi n SIDI issgaeed ixef nnes zi sennej n uxirub, *iedu* x tnebdar n tewwart n Taddart uca tettwaccur Taddart s useynu u řemrař n ztat tuya iccur s tessiqť n ueuęi n SIDI. ⁵Drizz n wafriwen ittweiseř-dd ař daxeř di řemrař n barra, amecnaw tmijja n AREBBI, Amzemmar x kuřci, xmi issawař.

⁶Imsar awarni řami yumur Netta i weryaz nni yardeń řeqten, inna “Ksi timessi zi jar tjarrarin ittennden, zi jar ikiruben!”, aqa wanita yudef-dd uca ibedd ztat i tjarrart ittennden. ⁷*Xenni* isswiżęed ijj n ukirub afus nnes zi jar ikiruben řar tmesi nni tuya jarasen, iksi zzayes uca issars i-tť deg ifassen n wenni yardeń řeqten. Wanita iksi tť uca iffeý. ⁸Sadu wafriwen n ikiruben ittwarzar ca amecnaw řřifet n ufus n bnadem.

⁹*Xenni* zriy, xzar, aqa din arebea n tjarrarin řar uyezdis n ikiruben, ict n tjarrart řar uyezdis n ijj n ukirub. Udem n tjarrarin amecnaw udem n weřru n ‘texrisulit’. ¹⁰X mammeć dd-řharen, aqa arebea *n tjarrarin nni* řarsent řřifet d icten, axmi ict n tjarrart *tettřiq nican* deg ict n tjarrart *nneyni*. ¹¹Xmi gguren, gguren řar arebea n iyezdisen *nseń*. Nitni war tneqřiben ca xmi gguren, minzi amcan mani tarra *tjarrart* n ztat azeęif nnes, aqa řřaren tť-i-dd. Nitni war nnqerben ca xmi gguren. ¹²Marra arrimet nseń, icurar nseń, ifassen nseń d wafriwen nseń, uřa d tjarrarin nseń ccurent s tiřřawin deg wenned nsent řar *marra* arebea *imuddaren* nni, *wah ead* tjarrarin nseń. ¹³Sřiy aqa ittřaya asent i tjarrarin ‘Tjarrart n ddewran!’ ¹⁴Kuř ijj řares arebea n wudmawen: udem amezwaru *tuya* d udem n ukirub, u udem wiss tnayen d udem n bnadem, u udem wiss třata d udem n weýrad, u udem wiss arebea d udem n ugider.

¹⁵Ssgaeden ikiruben ixef nseń. Wa d simant n umuddar i zriy řar yeřzar n Xabur. ¹⁶Umi uyuren ikiruben, uyurent uřa d tjarrarin řar uyezdis nseń, umi ssgaeden ikiruben afriwen nseń mařend ad ssgaeden ixef nseń zi temmurt, war qnunnyent tjarrarin ařami igg^wejent x uyezdis nseń. ¹⁷Umi bedden nitni, beddent uřa d nitenti, umi ssgaeden nitni ixef nseń, ssgaeden uřa d nitenti ixef nsent, minzi buřbeř n imuddaren *tuya-t* daysent. .

¹⁸*Xenni* iffeý ueuęi n SIDI zi sennej n tnebdar n Taddart uca ibedd sennej i ikiruben. ¹⁹Ikiruben ssgaeden afriwen nseń uca, umi dd-ffyen, ssgaeden ixef nseń zi temmurt ztat i tiřřawin inu, uřa d tjarrarin řar uyezdis nseń uca qqimen bedden řar wadaf n Tewwart n Ccarq n Taddart n SIDI uca aeuęi n AREBBI *tuya-t* xasen sennej nseń. ²⁰Wa d amuddar i zriy sadu AREBBI n Israyil řar yeřzar n Xabur. *Xenni* ssney belli tuya-ten d ikiruben. ²¹Kuř ijj řares arebea n wudmawen u kuř ijj řares arebea n wafriwen u sadu afriwen nseń aqa din min yarwesen deg ifassen n iwdan. ²²Udmawen nseń amecnaw udmawen nni zriy řar yeřzar n Xabur, am wudem nseń uřa d nitni s yixef nseń. Nitni gguren kuř ijj nican řar ztat nnes.

10:1 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat.

10:2 ‘ikiruben’ - ict n marka n lmalakat inni řarsen řulřa tameqqrant.

10:9 Hiz. 1:16

10:16 Hiz. 1:19

10:17 Hiz. 1:20

10:20 Hiz. 1:3

10:21 Hiz. 1:6,8; 10:8,14

Řhukm x řhukkam

11¹ *Xenni* issgaæeed ayi Arruħ *æawed* uca indeh ayi ħar Tewwart n Ccarq n Taddart n SIDI nni iġan ħar ccarq, u xzar, ħar wadaf n tewwart *aqā din* xemsa u-eicrin n yeryazen u di řwest nsen zriy Yazanya, mmis n Eazur, u Falatya, mmis n Banaya, řhukkam n řgens. ² Netta inna ayi “A mmis n bñadem, ina d iryazen nni ittħarřiřen di deġ, tticcen cwar aæeffan di tendint-a, ³ qqaren ‘War bennam ead tudrin di řweqt i dd ħa yasen! Tanita d marmita uca neccin d aysum!’ ⁴ S uya nabb xasen, nabb, *cek, a* mmis n bñadem!”

⁵ *Xenni* iwdā-dd Arruħ n SIDI xafi uca Netta inna ayi “Ini ‘Ammu i iqqar SIDI! Ammu i tessiwřem kenniw, *a* taddart n Israyil, maħar Necc ssney řehwayej nni ittgaæaden ħar buhbeř nwem.

⁶ Tarnim inni ittwanyen nwem di tendint-a uca teccurem ibriden nnes s yenni ittwanyen!’ ⁷ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Inni zwayem ittwanyen, inni tessarsem di řwest nnes, aqa-ten d aysum u nettat d marmita, *maca* Necc ad kenniw ssuffuyej zi řwest nnes. ⁸ Ssif tegg^wdem, d ssif ad xawem dd-ssekkej, iqqar Sidi inu, SIDI. ⁹ Necc ad kenniw nedheř zi řwest nnes u ad wcey kenniw deg ufus n ibarraniyyen uca ad ggeř řehkamat jarawem. ¹⁰ Ssif ad tewdam. Di temmurt n Israyil ad xawem hekmey uca ad tessnem belli Necc d SIDI. ¹¹ Tandint-a war d awem tettiři d marmita u kenniw war dayes tettiřim d aysum, Necc ad xawem hekmey di temmurt n Israyil ¹² u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, minzi war tuyurem di tewřiyyat inu u war teggim elahsab lfarayıd inu, *maca* teggim am mammeç lfarayıd n řegnus i d awem dd-ittennden.”

¹³ Řami tuya ttnabbij, imsar aqa Falatya, mmis n Banaya, immut. *Xenni* wdiř ħar temmurt s uęumbub inu uca řařiř s tmijja ijehden, nniř “A, Sidi inu, SIDI, ma ad teqdıd min iqqimen zi Israyil?”

¹⁴ *Xenni* yusa-dd ħari wawař n SIDI, iqqar: ¹⁵ “A mmis n bñadem, aqa d aytmac, aytmac, iryazen nni *iġan* d imefdiyyen nwem d marra taddart n Israyil, i d asen marra nñan imezday n Urcalim ‘Agg^wjem x SIDI, tammurt-a temmewc aney d tasřart!’ ¹⁶ S uya ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Waxxa Necc ssigg^wejeř ten jar řegnus, waxxa Necc bezzæej ten x temmura, s marra aya ad asen iřiř *ead* cwayt d Zzawect Iqeddsen di temmura mani i ħa yawden.’ ¹⁷ S uya ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad kenniw ssyarweř zi řegnus, ad kenniw ssmuney zi temmura mani i ħa tettwabezzæem u Necc ad awem wceř tammurt n Israyil. ¹⁸ Nitni ad din awden u ad zzayes kksen marra nñeawat nnes n řřanam d marra jjeayef nnes ¹⁹ u Necc ad awem wceř ijj n wuř d ijj n buhbeř n jdid di daxeř nwem uca ad kkseř uř nwem n weřru zi arrimet nsen u ad asen wceř uř n weysum, ²⁰ ħima ad uyuren di tewřiyyat inu u ad ħdan lfarayıd inu u ad *zzaysent* ggen. Ad iřin d řgens inu u Necc ad iřiř d AREBBI nsen. ²¹ *Maca inni* uř *nşen* ad iřdar uř n nñeawat nsen n řřanam d jjeayef nsen, Necc ad ggeř ibriden nsen x uzeġif nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”

²² *Xenni* ssgaæeden ikruben afriwen nsen u tijarrarin *tuya* zzatsen uca æeuġi n AREBBI n Israyil *tuya-t* xasen sennej nsen. ²³ *Xas uca* igææed uęuġi n SIDI zi řwest n tendint uca *iqqim* ittbedda x wedrar nni *iġan* ħar ccarq n tendint. ²⁴ *Xenni* issgaæeed ayi-dd Arruħ uca yiwi ayi di tmeźriwt s Arruħ n AREBBI ħar *temmurt* n Ikaldaniyyen ħar imenfiyyen. *Awarni man aya* tgææed zzayi tmeźriwt i zriy ²⁵ u ssiwřej ħar imenfiyyen marra min tuya d ayi isscen SIDI.

11:3 ‘Tanita’ - ixs ad yini ‘tandint-a’.

11:7 ‘dayes’ - s Teibranit ‘di řwest nnes’.

11:19 lrm. 32:39; Hiz. 36:26

11:20 lrm. 24:7; 30:22; 31:1; 32:38

11:21 Hiz. 9:10

11:22 ‘ikruben’ - ict n marka n lmalakat.

Arcam n tmeḥbast

12¹Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, iqqar: ²“A mmis n bnaɗem, cek tzedɗyɗeg deg ict n taddart iɣewwɣen, maɣar nitni ɣarsen tiṭṭawin maḥend ad ttwařanzaren, *maca* war ttwiřin, uřa d imejjanen maḥend ad sřen, *maca* war ttesřin, minzi nitni d ict n taddart iɣewwɣen. ³Cek, a mmis n bnaɗem, sewjed zzad i lmenfa uca uyur di tmeḥbast zzat i tiṭṭawin nsen. Ad tuyured di lmenfa zzat i tiṭṭawin nsen zeg wemcan nnek ɣar ijj n wemcan nneyni. Ad tay ad neemen aqaten d ict n taddart iɣewwɣen. ⁴Ad tessuffyɗeg zzad nnek deg uziř zzat i tiṭṭawin nsen, amecnaw zzad i lmenfa, ad teffyɗeg di tmeddit zzat i tiṭṭawin nsen, amecnaw *iwdan* inni igguren di lmenfa. ⁵Egg anuqqib di řḥiɗ zzat i tiṭṭawin nsen uca suffey *marra aya* zzayes. ⁶Zzat i tiṭṭawin nsen ad t tawyed x tyarɗin nnek, di tbambast ad tessuffyɗeg *aya*. Ad teffared uɗem nnek, *ařami* war tzarred tammurt, minzi ggıy cek d řečřamet n řečjeb i taddart n Israyil.” ⁷Necc ggıy am mammec i d ayi iweřša. Necc ssuffyey zzad inu am zzad i lmenfa. ɣar tmeddit yziř s ufus inu x řḥiɗ u di ġiřet ssuffyey *marra* ɣar barra uca iweyey t x tyarɗin *inu* zzat i tiṭṭawin nsen.

⁸Yusa-dd ɣari wawař n SIDI x tuffut, iqqar: ⁹“A mmis n bnaɗem, ma war d ac tenna taddart n Israyil, taddart iɣewwɣen *nni* ‘Min tegged?’ ¹⁰Ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Řḥukm issaggwaden wanita *ad yiři x* řḥakem di Urcalim u x marra taddart n Israyil umi zedɗyen nitni jarasen. ¹¹Ini ‘Necc d řečřamet n řečjeb i kenniw. Am mammec ggıy necc, ammu i ɣa ggen daysen, ad ttwanedhen d imeḥbas ɣar lmenfa. ¹²Řḥakem nni *iġan* di řwest nsen, ad yarbu zzad x teyrudt nnes di ġiřet uca ad iffey. Nitni ad ɣzan x řḥiɗ maḥend ad zzayes t ssuffyey. Netta ad ideř aɣembub nnes ařami i ɣa iqqim war izemmar ad izar ead tammurt s tiṭṭawin *nnes*. ¹³Necc ad xasen bezzeey traccia inu ařami i ɣa idweř d amehbus di texceft inu uca ad t awyey ɣar Babil, *ɣar* temmurt n Ikaldaniyyen. Netta *maca* war tt izar, *maca waxxa amenni* ad din immet. ¹⁴Marra inni d as dd-innɗen maḥend ad t eawnen d marra bandiyyat n řeeskar nnes, ad ten bezzeey i marra isemmaɗ uca ad jebdey ssif awarni asen. ¹⁵*Ammu i* ɣa ssnen belli Necc d SIDI, xmi ten i ɣa bezzeey jar řegnus uca ad ten ssuzzarey di timmura. ¹⁶Maca ad zzaysen jjeɣ ca n yeryazen *inni inejmen* zi ssif, zi řaɣ u zi ttačun, ħima ad eawden i řegnus mani i ɣa yawɗen x marra jjeayef nsen nni ggin. *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI.’”

¹⁷Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, iqqar: ¹⁸“A mmis n bnaɗem, ad tecced aɣrum nnek s tarjiyi uca ad teswed aman nnek s warjef d wecɗan. ¹⁹Ad tinid i řgens n temmurt ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, x imezɗay n Urcalim *i yeġan* x temmurt n Israyil: Nitni ad ccen aɣrum nsen s wecɗan u ad swen aman nsen s wejear, minzi marra aemmar nnes ad ittwakkes zi temmurt zi ssibbet n leunf n marra inni i dayes izedɗyey. ²⁰Tineddam izedɗyey ad dewřent d řxarbet uca tammurt ad tedweř d areddeġ. Ad tessnem belli Necc d SIDI.’”

Řḥukm aqa iqarreb-dd

²¹Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, iqqar: ²²“A mmis n bnaɗem, man amedya nni ɣarwem din di temmurt n Israyil, umi teqqarem ‘Eddun wussan uca marra tamezriwt tettweddar!’” ²³S uya ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad ssbeddey amedya-ya, ařami i ɣa qqimen war qqaren ead man aya am umedya di Israyil.’ S uyenni siweř akidsen *ammu* ‘Aqa iwɗen-dd ussan *nni*, uca uřa d aseqfeř n kuř tamezriwt!’” ²⁴Minzi war tettiři ead tamezriwt bařeř uřa d tagezzant s wawařen imiziɗen di taddart n Israyil. ²⁵Minzi Necc, SIDI, ad ssiwřey. Awař i ɣa ssiwřey, ad yiři, war itteetřař ead, minzi deg wussan nwem, a taddart iɣewwɣen, ad ssiwřey ijj n wawař uca ad t kemmřey, iqqar Sidi inu, SIDI.”

12:2 Ica. 6:9; Irm. 5:21; Hiz. 2:3-8; 3:26,27

12:12 2 Ij. 25:4

12:13 Hiz. 17:20

12:14 Hiz. 5:10,12

12:19 Hiz. 4:16

²⁶ Yusa-dd ħari wawař n SIDI, iqqar: ²⁷ “A mmis n bnadem, xzar, inni n taddart n Israyil qqaren ‘Tamezriwt nni ttwařa aqa-tt i *yijj n řweqt* awarni i wařtas n wussan. Ittnabb x ikuden igg^wejen ařtas.’” ²⁸ S uya ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: War ittettat ead uřa d ijj zeg wawařen inu. Awař i nniy, ad yiři, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’”

Irmiya ad inabb řidd i inabiyyen issxarriqen

13 ¹ Yusa-dd ħari wawař n SIDI, iqqar: ² “A mmis n bnadem, nabb řidd i inabiyyen n Israyil inni ittnabben, uca ini i yenni ittnabben ħar *mezri* n wuř nsen ‘Srem i wawař n SIDI!’” ³ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uct x inabiyyen ibuřariyyen nni igguren awarni i buřbeř n yixef nsen u awarni min war řrin! ⁴ A Israyil, inabiyyen nwem dewřen amecnaw iceeban ħar řxirbat. ⁵ War tuřyem ħar tizzeyyin *di řehyuř n tendint* niy tebnam řřid i taddart n Israyil řima ad teqqimem tettbeddam deg umenyi deg wass n SIDI. ⁶ Nitni ttwařin timezriwin issxarriqen d uęezzem issxarriqen, aqa inni iqqaren: SIDI issiweřl, waxxa SIDI war ten issekk ca, nitni sittimen *ead* belli awař ad iffeř. ⁷ Ma kenniw war tezzim *xenni* tamezriwt bařeř niy tessawařem tagezzant issxarriqen umi teqqarem: SIDI issiweřl, *waxxa amenni* Necc war ssiwiřey ca? ⁸ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Minzi tessawařem řbařeř u tettwařam axarriq, s uya, xzar, Necc aqa-yi xawem, iqqar Sidi inu, SIDI. ⁹ Ad yiři ufus inu řidd i inabiyyen nni ittwařan řbařeř u ttgezzenan s ixarriqen. Nitni war ttymimin ca deg wegraw n řęens inu, u war ttwazemmimen ca di lista n taddart n Israyil u war dd-ttasen x wudem n temmurt n Israyil. Kenniw ad tessnem belli Necc, Sidi, d SIDI. ¹⁰ S uya, minzi nitni ttřarran řęens inu uca qqaren ‘Řehna!’, am war ięi řehna, uca *ammu i* řa ibna *wanita* ijj n řřid ittenhezzen, uca xzarem, inneyni ttřeřřafen as s jjar.’” ¹¹ “Ini i yenni ittřeřřafen s jjar, belli ad iwřa *řřid*, ad dd-yas wenřar ijeħden uca kenniw, *a* ibquqen imeqqranen n teburri, ad tewřam uca isemmiden n řřaryadt ad dd-ffyen s jjeħd. ¹² Uca xzar, xmi iwřa řřid, ma war d awem qqaren ‘Mani ięa jjar i zi i d as řřeřřfem?’” ¹³ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Deg wesear inu ad t arzey s isemmiden n řřaryadt, u s lyařab inu ad yiři wenřar ijeħden ařtas, u s wesear inu *ad wřan* ibquqen imeqqranen n teburri ařami i řa iqřa. ¹⁴ *Ammu i* řa yeřřey řřid nni řřeřřfem s jjar ifesyen, u Necc ad t mmendařey ħar temmurt ařami i řa ittwaearra dsas nnes. Ad tewřa tendint u kenniw ad tettwahellkem di řwest nnes uca ad tessnem belli Necc d SIDI. ¹⁵ Ad ndařey asear inu x řřid u x yenni d as iřeřřfen s jjar ifesyen uca ad awem iniy: War din ięi *ead* řřid uřa d yenni d as iřeřřfen, ¹⁶ inabiyyen n Israyil nni inabben x Urcalim uca twařin tamezriwt n řehna i nettat am war ięi řehna!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Irmiya ad inabb řidd i tnabiyyin issxarriqen

¹⁷ “Cek, *a* mmis n bnadem, arr udem nnek ħar yessis n řęens nnek, tinni ittnabben zeg wuř n yixef nsent, u nabb xasent, ¹⁸ uca ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uct *x temyarin* nni ittxeyyařen řecfen x marra řemfařeř n ifassen inu uca tteggent iřeřřhaf x uzeřif n umeqqran d umezzan maħend ad gmarent řeemur! Ma tessent ad tegmarent řeemur n řęens inu u ad teħřant tudart n yixef nkent? ¹⁹ Ma tessent ad ayi tessfesdent ħar řęens inu di ttwee n ca n wuřawen n imendi d ca n iřeqqwas n weyrum, maħend ad tenęent řeemur nni war ieeddeř ad mmten u maħend ad teħřant tudart n řeemur nni war ieeddeř ad qqimen ddaren, s ixarriqen nkent ħar řęens inu nni issħessan ħar uxarriq?”

²⁰ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Aqa da, ad arzey řecfen nkent i zi tyemmarent din, ad řwen ak-d řeemur. Ad ten qeřey zeg iyaęen nkent uca ad deřqey i řeemur i tyemmarent, *ad ggey*

13:13 ‘xas’ - ixs ad yini ‘x řřid’.

13:19 Mixa 3:5

řeemur ad đwen. ²¹ Ad carrgey iřeħħafen nkent uca ad ssnejmey řgens inu zeg ifassen nkent ařami nitni war ttiřin ead d takeccađt deg ifassen nkent. *Xenni* kennint ad tessnent belli Necc d SIDI, ²² minzi kennint tessxeyyqent uř n umsegged s ixarriqen, mintřa Necc war dayes ggıy řehriq, u minzi kennint tessjehdent ifassen n ieffanen ařami netta war dd-idwiř zeg webrid nnes aeëffan maħend ad iqqim iddar. ²³ S uya war tzarrem ead timezriwin issxarriqen u war tetteggem ead s uezzem. Necc ad ssnejmey řgens inu zeg ufus nwem u kenni ad tessnem belli Necc d SIDI.’ ”

Irmiya at inabb đidd i yenni ieebdden lařnam

14 ¹ Usin-dd řari *yeryazen zeg imyaren n Israyil* uca qqimen zzati. .
² *Xenni* yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ³ “A mmis n bnadem, iryazen-a ssgaeđen imuyđa *n lařnam nsen* deg wuř nsen uca ggin taekenkrift n řmueřıyyet nsen nican zzat i yixef nsen. Ma Necc mmcawarey *ead* zzaysen? ⁴ S uya, cek siweř akidsen uca ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Kuř aryaz zi taddart n Israyil nni issgaeđen imeyđa n lařnam deg wuř nnes uca igga taekenkrift n řmueřıyyet nican zzat i wudem nnes uca ad dd-yas řar unabi, Necc, SIDI, ad xas dd-yarr, mařa ittas-dd, anect *řqedd n* ubarru n imeyđa nnes n lařnam, ⁵ ħima ad tťfeř taddart n Israyil s wuř nsen, mařar agg^wjen xafi marra zi ssibbet n imeyđa nsen n lařnam.’ ”
⁶ S uya, ini i taddart n Israyil “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Dewřem-dd uca qeřbem x imeyđa nwem n lařnam uca arrem iřembab nwem x marra jjeayef nwem. ⁷ Minzi i kuř aryaz zi taddart n Israyil u zi ibarraniyyen nni izeddyen di Israyil, wenni i řa yagg^wjen zi đeffar inu u itteřja ad dd-adfen imeyđa n lařnam řar wuř nnes, uca igga taekenkrift n řmueřıyyet nican zzat i wudem nnes uca *xenni* ad dd-yas řar unabi, maħend ad yarzu zzayi ccwar i yixef nnes, aqa Necc d SIDI, *wah* ad xas dd-arrey. ⁸ Necc ad arrey udem inu đidd i weryaz nni uca ad t ssjearey ařami *i řa idweř* d řeřamet uřa d *ssibbet i* wawařen iweznen. Necc ad t qeđeey zi řwest n řgens inu u kenni ad tessnem aqa Necc d SIDI.’ ”
⁹ “Xmi ittwayarrijj i řar unabi uca issiwiř i řar wawař, *xenni* Necc, SIDI, ad řarrey anabi nni uca ad sswızzđeř afus inu đidd nnes uca ad t teħħıy zi řwest n řgens inu n Israyil. ¹⁰ Nitni ad arbun řmueřıyyet nsen. Anect n řmueřıyyet n yenni yarezzun ccwar, ammu i řa tiři řmueřıyyet n unabi *nni*, ¹¹ ħima taddart n Israyil war tettweddar *ead* zi đeffar inu u nitni war ssxemmajen *ead* ixef nsen s marra ixetřan nsen. *Xenni* ad ayi iřin d řgens u Necc ad iřiř d AREBBI nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Třata n inseggaden d arebea n řeħkamata

¹² Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar:
¹³ “A mmis n bnadem, mařa texđa ict n temmurt akidi am tettegg s řyedran ameqqran, *xenni* Necc ad sswızzđeř afus inu đidd nnes. Ad arzey řeeweč n weřrum nnes u ad ssekkeř dayes řaz u ammu i řa teħħıy am bnadem uřa d řmař. ¹⁴ Mařa tuya-ten di řwest nnes třata n yeryazen-a, Nuħ d Daniyil d Ayub, waxxa amenni ad fekken nitni mřır řeemar *n yixef nsen* s tsegda nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”
¹⁵ “Mařa ggıy ad řwan imuddaren n řexřa x temmurt uca ad zzayes keccđen iřenjiren, ařami tedweř d ddemnet, ařami war yeři wi senni i řa yeedun zi ssibbet n imuddaren n řexřa, ¹⁶ ah, waxxa *tuya* třata n yeryazen nni di řwest nnes, s tidett am ddarey Necc, issawař Sidi inu, SIDI,

14:1 Hiz. 20:1

14:8 Aewd. 28:37; Hiz. 5:15

14:9 Hiz. 13:1,2, 9

14:13 Lawi 26:26; Hiz. 4:16; 5:16

war zemmaren ad fekken ihenjiren niy tihenjirin, ad fekken myir ixef nsen, uca tammurt ad tedweř d dđemnet.”

¹⁷ “Niy ad ssiwđey ssif x temmurt nni, ad iniy ‘Ssif, ekk x temmurt!’ ařami zzayes i ęa qeđđey bnađem d řmař. ¹⁸ S tidett am ddareę Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, *ead* mařa tuęa třata n veryazen nni di řwest nnes, *waxxa amenni* war zemmaren ad fekken ihenjiren niy tihenjirin, ad fekken myir ixef nsen.”

¹⁹ “Niy ad ssekkey třaęun ęar temmurt nni uca ad ssfaryę aęear inu *ixeęđen* s idammen ařami zzayes i ęa qeđđey bnađem d řmař. ²⁰ S *tidett am* ddareę Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, *ead mařa tuęa* Nuř d Daniyal d Ayub di řwest nnes, *waxxa amenni* war zemmaren ad fekken ihenjiren niy tihenjirin, zemmaren ad fekken myir ixef nsen s tsegda nsen.”

²¹ Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Mahu xmi i ęa ssekkey đidd i Urcalim arebea n řehkamati inu iqeřšen: ssif d řaę d řmař n řexřa d třaęun mařend ad zzayes qeđđey bnađem d řmař!’

²² Uca xzar, ad dayes qqimen *ead* inni innejmen u nitni ad ttwanedhen barra, *am* ihenjiren *uřa d* tihenjirin. Xzar, ad ęarwem dd-ffęen uca kenniw ad třarem abrid nsen d řexdayem nsen uca kenniw ad ttwassfewwjem x řęar nni ssiwđey x Urcalim, *wah* x marra min xas ssiwđey. ²³ Nitni ad kenniw ssfewwjen xmi i ęa třarem abrid nsen d řexdayem nsen uca kenniw ad tessnem belli marra min dayes ggię, war t ggię břa ssibbet, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Tazayart n Urcalim temmenđar di tmessi

15 ¹ Yusa-dd ęari wawař n SIDI, iqqar: ² “A mmis n bnađem, min ięna ukeccuđ n tżayart ktar zeg ukeccuđ *nneęni*, *ktar zeg* ukeccuđ nni din *ięan* jar tcejjura n weęyar? ³ Ma izemmar *bnađem* ad zzayes iksi akeccuđ mařend ad zzayes igg ict n řqecęet ineffęen i řxedmet? Ma ittwaaksi zzayes ict n řewted řima ad dayes tayřed ca n řqecęet? ⁴ Xzar, ad immewc d macca i tmessi. Timessi ad tecc tnaęen n třrufa nnes u aęezdis n řwest ittwaćemđ. Ma ad iřřeh *ukeccuđ nni ead* i ict n řqecęet i řxedmet?

⁵ Xzar, umi tuęa *ead* tmun, war zzayes tettwagg ict n řqecęet i řxedmet. Mečřař qell ead umi t tecca timessi, icmeđ *ukeccuđ*. Ma ad zzayes ggen ead ca n řqecęet i řxedmet?” ⁶ “S uęa, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Mammec *ięa* ukeccuđ n tżayart jar ukeccuđ n weęyar nni wcię i timessi řima ad ittwaćec, ammu i ęa sellmeę uřa d imezdaę n Urcalim!’ ⁷ Maęar Necc ad arrey uđem inu đidd nsen. *Xmi* i ęa xsen ad dd-ffęen zi tmessi, timessi ad ten tessecmeđ, u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, umi ggię uđem inu đidd nsen. ⁸ Ad arrey tammurt d dđemnet, minzi nitni ędaren aęi s ict řeyđaret iqeřšen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Řędar n Urcalim i SIDI AREBBI

16 ¹ Yusa-dd ęari wawař n SIDI, iqqar: ² “A mmis n bnađem, scen i Urcalim jjeaęef nnes, ³ uca ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, i Urcalim: x řaęř nnem d třařit nnem aqa cem zi temmurt n Ikenęanięęen. Tuęa babam d Amuri u yemmam d Tařittit. ⁴ Uca x třařit nnem: deg wass nni di dd-tettwaxeřqed, war d am qessen taęebbut nię ssirden cem s waman řima ad cem ssizdegen. War cem meęřen s tmeęařt nię cem ssennden s teřřucin. ⁵ Tuęa war txezzar i cem uřa d ict n titř řima ad am yegg ca zi degga, řima ad am tezzięez, *maca* temmenđared x wuđem n yeęyar, s řřęgra n řęęmar nnem deg wass nni di dd-tettwaxeřqed.

⁶ *Umi* ęwię zzatek, ęrię cem tezzebađed deg idammen nnem. Necc nnię am umi cem tuęa deg

15:2 ‘aęęar’ - nię ‘řęabet’ nię ‘taęęant’.

15:6 ‘aęęar’ - nię ‘řęabet’ nię ‘taęęant’.

idammen nnem 'Ddar!', *wah* Necc nniḡ am umi tuḡa cem deg idammen nnem 'Ddar!' ⁷ Arniḡ dayek aṛami tfeyyḡed amecnaw aḡemmuy n yeyyar. Cem teymid, temḡared uca tiwḡed ad tiṛid tecnid aṭṭas. Idmaren nnem jemden u ucewwaf nnem imḡar, *maca* tuḡa cem d taḡaryant d taqeddidt. ⁸ *Umi* ḡwiḡ zzatem, ḡriḡ cem, uca xzar, ussan nnem tuḡa d ussan n tayri. Necc sswizzḡeḡ afriwen inu xam uca dṛiḡ tuḡearyent nnem. Jjuḡeḡ ict n tjaḡit di ṭṭwee nnem uca udfex di řeahd akidem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, uca *ammu i* tdewřed cem inu. ⁹ Ssirdeḡ cem s waman uca řiřeḡ idammen nnem zzayem uca dehneḡ cem s zzeṭ. ¹⁰ Necc ssyarḡeḡ cem s warruḡ n uburḡa s tintat ifarzen uca řsyuneḡ cem s tsiřa n teřmect n ddenfiř uca řsbeysey cem s řeqten azdad uca dṛiḡ cem s řehrir. ¹¹ Qqneḡ cem s řehzuṭ uca ggiḡ am timeḡyasin ḡar ifassen nnem d ict n tseddeṭ deg yiři nnem. ¹² Ggiḡ txadent di tinzart nnem d texrazin deg imejjan nnem d ttaj icnan x uzeḡif nnem. ¹³ *Ammu i* tettwazehhjed s wureḡ d nnuqart uca arruḡ nnem tuḡa-t zi řeqten azdad d řehrir d uburḡar s tintat ifarzen. Cem tuḡa teccid aren *n yirden* d tamment d zzeṭ. Tuḡa cem tecnid aṭṭas uca tfeřhed aṛami tdewřed tessdahejed tagelda. ¹⁴ Iffey zzayek ijj n yisem jar řegnus zi řsibbet n waḡri nnem, minzi tuḡa-t nican zeg ucewwar inu i xam řsarseḡ, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.'

¹⁵ *Maca* tettiqqed deg weḡri *n yixef* nnem uca tqeḡḡbed *am tettiqqed* deg yisem nnem uca tfarřeḡ tuqeḡbit nnem x marra wi yeedun, i wanita tuḡa azri nnem. ¹⁶ Teksid ca zeg warruḡ nnem, teggid řegeudi s tintat aṭṭas i yixef nnem uca tqeḡḡbed din. Amecnaw man aya war imsar řemmarř u řemmarř war ittiři ead. ¹⁷ Teksid řehzuṭ n wureḡ inu d nnuqart inu nni d ac wciḡ uca teggid zi man aya řexyařat n yeryazen i yixef nnem uca tqeḡḡbed akidsen. ¹⁸ Teksid arruḡ n uburḡar s tintat ifarzen uca třeḡḡfed asen *zzayes* uca tessarsed zzeṭ inu d řebxur inu zzatsen. ¹⁹ Ayrum inu nni d am wciḡ, aren d zzeṭ d tamment i zi cem řseccex, aqa tessarsed aya d arriřet ittfuřen zzatsen, *ammu i* imsar, iqqar Sidi inu, SIDI. ²⁰ Iřenjiren nnem d yessim nni dd-turwed i Necc, aqa teksid ten uca tqedmed ten d macca i nitni. Ma *xenni* tuqeḡbit nnem drust waha, ²¹ aṛami ṭyařed i iřenjiren inu uca tezzenzen ten umi ten teřsekked x tmeři? ²² Yar marra jicayef nnem d tuqeḡbit nnem war tidared deg wussan n temḡi nnem umi tuḡa cem d taḡaryant, tettwaerriḡ, *u tezzeebaḡed* deg idammen nnem.'

²³ Awarni marra řyar i teggid – ay, ayeḡḡat xam, iqqar Sidi inu, SIDI – imsar ²⁴ aqa cek tebnid i yixef nnem ict n řḡaeedet uca teggid i yixef nnem di marra azzay ict n řḡaeedet *ḡima ad din wehhben tiyařa*. ²⁵ Di marra azeḡif n webrid tebnid řegeudi i yixef nnem. Tjeyyḡed azri nnem s ijj n nneṭ n webrid uca tesswizzḡed idaren nnem i kuř ijj wi yeedun uca tarnid aṭṭas di tuqeḡbit nnem. ²⁶ Tqeḡḡbed uřa ak-d ayt n Miřra, jjiaran nnem nni iqqbubbuzen s weysum *n sen*. Tarnid ammu aṭṭas di tuqeḡbit nnem maḡend ad ayi teřeared. ²⁷ S uya, xzar, Necc sswizzḡeḡ afus inu ḡidd nnem uca řseḡeḡ tařart nnem i d am dd-ittasen uca řellmeḡ cem ḡar meḡri n yenni cem icarřen, *yar* yessis n Ifiliřiniyyen, tinni idewřen ttseḡḡan zeg webrid nnem ifeḡḡen.

²⁸ Tqeḡḡbed ak-d ayt n Accur, umi war tejjiwneḡ. Tqeḡḡbed akidsen, *maca* war tufid ajiwen.

²⁹ Tarnid aṭṭas di tuqeḡbit nnem ař temmurt n iřebbaben, *tammurt n* Ikaldaniyyen, uca uřa s uya war tejjiwneḡ. ³⁰ Meḡař ihřec wuř nnem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, mařa teggid marra aya, řxedmet n ict n temḡart iqeḡḡben iḡewwyen, ³¹ umi tebnid ict n řḡaeedet ḡar uzeḡif n kuř abrid, teggid ict n řḡaeedet *i tewhibt n tiyařa* di kuř azzay, břa ma teḡid *d tidett* d řqeḡba umi teřseḡared řexřař nnem n řqeḡba. ³² *A* tamḡart izennan, tenni itteṭṭfen ibarraniyyen deg wemcan n weryaz nnes. ³³ I marra řeqḡab wcin ařent řmunet, *maca* cem tewcid timewca i marra inni cem ittexsen uca *ammu i* ten teřseḡwid s tuqeḡbit nnem maḡend ad ḡarem dd-ařen zi marra iyezdisen. ³⁴ Ammu, s tuqeḡbit nnem, ad kidem imsar řeeks n min imřaren i temḡarin

nneyni, minzi war cem deffaren ca ařami i řa qeřhben. Mařa cem tewcid asen řexřař n řqeřba, war teřřfed ca řexřař n řqeřba, *xenni* aqa cem tdewřed d řeeks zzaŷsen.’

³⁵ ‘S uya, *a* řqeřba, seř i wawař n SIDI. ³⁶ Ammu i iqqař Sidi inu, SIDI: Minzi tessfarřyed nnřas nnem *ittwařeřhřen s đdra* u tessearrid řeřya nnem s tuqeřbit nnem ak-d yenni i cem ittessen u ak-d marra imeyđa nnem n lařnam n jjeayef nnem, u umi d asen tewcid idammen n iřenjiren nnem, ³⁷ xzar, x uya ad ssmuneř marra inni tuřa cem ittessen nni tuřa i d am itteřben, d marra inni tessed cem ak-d marra inni cem icarrhen. Necc ad ten ssmuneř xam zi marra iyezdisen uca ad ssearriř řeřya nnem, *ařami* i řa řaren marra řeřya nnem. ³⁸ Necc ad xam carreey elahsab lfarayid i tinni izennan d tinni issizzřen idammen uca ad cem sellmey řar *ijj n usizzeř n* idammen i dd-iffyen zeg weřear d tusmi. ³⁹ Necc ad wceř cem deg ufus nsen uca nitni ad arřen řgaędet nnem uca ad areddřen řgaędat nnem uca ad am kksen arruđ nnem, ad awyen řehzuř nnem uca ad cem jjen d taęaryan d taqeddidt. ⁴⁰ Awarni aya ad xam ssiwřen ij jn wegraw *d ameqqaran* uca ad cem arejmen u ad cem zwan s řesyuf nsen. ⁴¹ Nitni ad sscemřen tudrin nnem s tmeři uca ad xam dd-sseřwan řeřkamatař ztat i tiřřawin n wařřas n temřarin. Necc ad ggeř ad tessbedded zi tuqeřbit nnem, war tbeřřid ead řexřař n řqeřba. ⁴² *Ammu* i řa ssareř asear inu xam uca tusmi inu ad xam tbeęeed u Necc ad dewřeř areyyeř, war ttwareęeř ead. ⁴³ Minzi war tidared deg wuřsan n temři nnem, umi d ayi teseared s marra aya, aqa da Necc eawed ad awyeř abrid nnem x yixef nnem, *ammu* i iqqař Sidi inu, SIDI. Eemmarř war teggid ca anect n řeřđiřet řar marra jjeayef nnem.’

⁴⁴ ‘Aqa da, marra wenni issawařen s wawařen iwezenen, ad xam issawař awař-a, ad yini: Mař yemmas, amenni yeęis. ⁴⁵ Aqa cem d yeęis n yemmam nni ieiffen arřaz nnes d iřenjiren nnes, u cem d uřmas n yessmam nni ieiffen zeg yeryazen nsent d tarwa nsent. Tuřa yemmam d Tařittit u babam d Amuri. ⁴⁶ Uca uřmam tameqqrař aqa-tt Samarya, nettat d yessi nnes zeddyen řar uzermađ nnem, uca uřmam tenni d tamezyant zřayem, tzeddeř řar yefus nnem, aqa-tt d Sadum d yessi. ⁴⁷ Cem war teggured deg ibriden nsent u war teggid amecnař jjeayef nsent. *Maca* amecnař mammecc degga tuřa drust *waha*, tfeřded marra ibriden nnem ktar zřaysent. ⁴⁸ S tidett am ddareř Necc, *ammu* i iqqař Sidi inu, SIDI, aqa Sadum, uřmam ak-d yessi, eemmarř war teggi amecnař teggid cem d yessim. ⁴⁹ Xzar, ta d řmuęřiyyet n uřmam Sadum: nnfaxet, tyawant n weřrum d ict n tudart d řhudnet břa amnus, *ammu* i ięan d ameddur nnes u n yessi, *maca* afus n wenni ittwařřaren d umezřuđ war d as tesseřjed. ⁵⁰ Nitenti nneřxent uca ggint jjeifect ztat i wudem inu. Umi zřiř aya, ndareř tent. ⁵¹ Samarya war txeřři uřa deg wezyen n ddnub nnem uca cem teggid jjeayef ktar zřayes. S marra jjeayef i teggid, tarred yessmam banent seggdent. ⁵² Cem eawed ksi řeřđiřet nnem, minzi tewtid tiweřmatin nnem. Umi teggid ddnub d jjeifect ktar zřaysent, banent nitenti seggdent xam. Seđřa u ksi řeřđiřet nnem, minzi tarřid tiweřmatin nnem banent seggdent. ⁵³ Xmi i řa beřřeř tameřbast nsent, tameřbast n Sadum d yessi, uřa d tameřbast n Samarya d yessi, *xenni* ad beřřeř *eawed* tameřbast nnem, di řwest nsent, ⁵⁴ řima ad teksid řeřđiřet nnem uca ad tseđřid zi marra min teggid, řami cem ad tent tessfewjwed. ⁵⁵ Mařa tiweřmatin nnem, Sadum d yessi, ad dd-dewřent řar umeddur nsent amezwaru, uca uřa d Samarya d yessi ad dd-dewřent řar umeddur nsent amezwaru, *xenni* ad dd-tdewřed uřa d cem d yessitmam řar umeddur nkent amezwaru. ⁵⁶ Deg wass n nnfaxet nnem war ittwareř ca zeg uęemmum nnem x *min imřaren* i uřmam Sadum, ⁵⁷ qbeř ma icarra tuęeffna nnem, am mammecc *i imřar aya* di řweqt n řęegra n yessi n Aram d marra inni d as dd-innřen, *u* n yessi n Ifiliřřiniyyen nni cem isseřqaren řar marra iyezdisen nnem. ⁵⁸ Řeřđayeř nnem d jjeayef nnem ad tent teksid, *ammu* i iqqař SIDI.’

16:41 2 lj. 25:9; Irm. 52:13

16:43 Hiz. 9:10; 11:21

16:49 ‘war t tewc ca’ - s Teibraniř ‘war t tessjed ca’.

16:50 Amz. 19:24

⁵⁹ ‘Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ad zzayem ggey am mammec teggid cem umi tesselhqared tajaġit s trezzit n řeahd. ⁶⁰ *Ead* ad eeqřey x řeahd inu akidem deg wussan n temzi nnem uca ad akidem ggey ijj n řeahd i řebda. ⁶¹ Xenni ad tidared deg ibriden nnem uca ad tessedħid xmi i řa tawyed yessmam nni mřarent zzayem, *jmie* ak-d tinni timazuzin xam. Necc ad am tent wciy d yessim, *maca* war iġi s webri d n řeahd akidem. ⁶² Ad ggey řeahd inu akidem uca ad tessned, aqa Necc d SIDI, ⁶³ ħima ad tidared dayes uca ad tessedħid uca war tarezzmed eemmarř ead aqemmum nnem zi ssibbet n řefdiřet nnem, xmi i řa ggey řefdiyyet di řtwee nnem x marra min teggid, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”

Arcam n řyedran n řidqiya

17¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ² “*A* mmis n bnadem, eawed ict n řħajit n twafit uca ewc ijj n umedy a taddart n Israyil,³ uca ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Agider d ameqqran s wafriwen arezmen, daysen řewta d iziraren ccuren s warric d tintat ifarzen, yusa-dd řar idurar n Lubnan uca ikkes tuccent n tcejart n tengelt, ⁴ aqa azeġif n řefrue nnes issendayen ikkes i-t uca yiwi t řar ict n temmurt n řtjara uca issars i-t deg ict n tendint n isebbaben. ⁵ Iksi zi zzariet n temmurt uca igga i-tt deg ijj n yeyyar *icna* i wezrae. Iksi tt, izzu tt am tcejart n uřeřsaf řar waman ařtas. ⁶ Teymi-dd *zzariet* uca tedweř d tazayart s řefrue wesseen ak-d trunku d aqudaċ nni zi dewřent tseřwin řar *ugider*, *am* řuřa izewran nnes qqimen sadu nnes. Ammu i tedweř d tazayart nni issuffyen tseřwin uca tegga ad ssendyen ifetwan.

⁷ řuřa eawed ijj n ugider ameqqran nneyni, s wafriwen imřaren d wařtas n arric, uca xzar, tazayart tarra izewran nnes řares uca tesswizzeċ tseřwin nnes řares zeg iyyar mani tettwazzu ħima agider ad as isseşsu. ⁸ řuřa tettwazzu deg ijj n yeyyar isbeř zat i waman ařtas ħima ad tessuffey tseřwin uca ad tewc řyiġet ħima ad tedweř d tazayart ccuren.’ ⁹ Ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ma ad iffeř man aya mliř? Ma war ittekkes *ugider ameqqran* izewran nnes uca ad iqdee řyiġet nnes ařami i řa tazeř? *Wah* ad tazeř s marra tifray nni řares iřemmyen, war ittwařdij *ead* uyiř iřehden niy řřaci ařtas ħima ad tt ssgaeeden zeg izewran nnes. ¹⁰ Xzar, waxxa zzun tt, ma *xenni* ad tefřeř? Ma war tettizeř xmi tt řa iřqef usemmiċ n řřarb? *Wah*, ad tazeř x ieurar n řeeraři mani dd-řyemmi.’ ” ¹¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ¹² “Ini řexxu i taddart iřewwřen ‘Ma war tessinem min enant tmeřřayin-a?’ Ini ‘Xzar, ajeġid n Babil yusa-dd řar Urcalim uca iřteř ajeġid nnes d řħukkam nnes uca yiwi ten řares di Babil. ¹³ Iřteř *eawed iijen* zi zzariet igellden uca igga akides ijj n řeahd uca yarra i-t ad iwc tajaġit uca inni řar iġa řřulřa di temmurt, aqa ikkes i-ten, ¹⁴ ħima ad řiři tgeldit twaċee u war tessgiieid iřef nnes, u ħima ad teřċa řeahd nnes, ad teqqim tettbedda. ¹⁵ *Maca* netta iřewweř xas, issekk ireqqasen nnes řar Miřra mařend ad as wcen iysan d *ijj n ubarru n* řgens. Ma ad iffeř aya mliř? Ma izemmar ad yarweř wenni iggin aya? Ma izemmar wenni yarřin řeahd ad yarweř?’ ”

¹⁶ “S tidett am ddareř Necc, iqqar Sidi inu, SIDI ‘Deg wemcan *mani izeddey* ujeġid nni t iggin d ajeġid, wenni zi isseřqar netta tajaġit i d as *ijjuġ*, d wenni zi yarř řeahd i *kides igga*, *aqad in* řares, di řwest n Babil, ad immet. ¹⁷ War izemmar řiřeun s ijj n řeeskar ameqqran d ijj n wegraw imřar ad yegg uřa d ict n řħajjet d řtwee nnes deg umenři, xmi i řa ssgaeeden ijj n webar uca xmi i řa bnan ict n řqammet mařend ad nřen ařtas n iwdan. ¹⁸ Aqa isseřqar tajaġit umi yarřa řeahd i x iwc ařus nnes. *Minzi* netta igga marra man aya, war ittrakkwař.’ ” ¹⁹ “S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, s tidett am ddareř Necc, tajaġit i d aya *ijjuġ* uca *xenni* isseřqar i-tt, uřa d řeahd i kidi igga uca *xenni* yarřa i-t, ad ten-i-dd arrey x uzeġif nnes. ²⁰ Ad xas bezzeey tracca inu mařend ad

17:15 Irm. 37:5

17:17 ‘iwdan’ - s řeibranit řeemur’.

17:17 2 Ij. 25:1; Ica. 29:3; Hiz. 4:2

yiři icarf di texceft inu. Ad t awyey ƣar Babil uca ad xas carreey din zi ssibbet n řeydaret nnes i zi i d ayi iƣdar. ²¹ Marra inni zzayes yarewřen *jmie* ak-d marra řeeskar nnes, ad wđan s ssif, uca inni iqqimen ad ttwazeğeen ƣar marra isemmađ. *Xenni* kenniw ad tessnem belli Necc, SIDI, ssiwřey.”

²² “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, ‘Necc ad kksey *ijj n ufetwi n* tuccent n tcejart n tengelt yueřan uca ad t ggey deg *ijj n* wemcan. Zeg uzeğif ak-d tseđwin nnes ad qeřey ict n tseřta tarhef uca ad tt zzuř x *ijj n* wedrar yueřan. ²³ Ad tt zzuř x wedrar yueřan qae di Israyil. Tanita ad tawi tiseđwin uca ad tarr řyiğet, ad tedweř d tacejjart n tengelt ijeħden. Eřam kuř iđđad s eřam kuř afriwen ad zedřen sadu nnes, *wah* di tiři nnes ad zedřen nitni, ²⁴ uca ad ssnen marra ticejjura n yeyyar, aqa Necc, SIDI, ssehwiř tacejjart yueřan uca ssgaeđey tacejjart taquđadt uca ssizyey tacejjart tazeyzat uca arriř tacejjart yuzřen ad tnewwar. Necc, SIDI, ssiwřey uca ad t ggey.’”

Kuř bnađem mes’ul x yixef nnes zzat i SIDI

18¹ Yusa-dd ƣari wawař n SIDI, iqqar: ² “Min kenniw yuřin ařami kenniw tettwayem awař-a x wudem n temmurt n Israyil uca teqqarem ‘Ibabatan ccin ađiř asemmař uca tiřmas n warraw dewřent ģarecwent’? ³ S tidett am ddarey Necc, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, *uct xawem* mařa eemmarř ead ad tawyem awař-a di Israyil! ⁴ Xzar, marra řeemur inu. Am řeemar n tbbat, uřa d řeemar n tmemmit inu. Řeemar nni ixđan, ad immet.

⁵ Mařa ca n yijjen d amsegged i *yeğa*, ittegg řheq d min iseggden, ⁶ - war ittett *ddbayeğ* x idurar, war issgieid tiřtawin nnes ƣar imeyđa *n lařnam* n taddart n Israyil, war issefsid tamřart n umqarreb nnes u war dd-ittqarrib ƣar temřart nni ieezřen *umi xas idammen*, ⁷ war iħeřřar uřa d *ijj*, ittarra-dd ddiyyet i bu-amarwas, war ittegg takeccađt, wenni iğuzen itticc as weyrum nnes u wenni d aearyan issdduri i-t s warruđ, ⁸ netta war yareřteř s lřayđa niř ad iksi arbeğ, afus nnes ittegg^wej x min war iseggden, netta iħekkem nican jar weryaz d *ijj n* weryaz *nneyni*, ⁹ iggur di tweřša inu uca iħeřta lřarayiđ inu umi i ƣa yegg s řaman - , *xenni* aqa netta d amsegged, ad iddar s tidett, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

¹⁰ Mařa yejj-dd mmis d aceffar, wenni issizzařen idammen d wenni itteggen icten zi tmesřayin-a, ¹¹ *waxxa* netta *s yixef nnes am tbbat* war ittegg timesřayin-a, *maca* wanita ittett x idurar, issefsad tamřart n umqarreb nnes, ¹² iħeřřar řmeskin d umezřuđ, ittegg takeccađt, war dd-yarri ddiyyet, issgaeđad tiřtawin nnes ƣar imeyđa n lařnam, ittegg ict n jjeffect, ¹³ yareřteř s lřayđa, ittetteř arbeğ, ma *xenni* ad iqqim mmis wanita iddar? War ittyimi iddar, umi igga marra jjeayef nni. Ad ittwaney nican, idammen nnes ad xas iřin!”

¹⁴ “Xzar, *mařa* *ijj*-dd *ijj n* mmis nni ittwařa marra ddnub nni ittegg babas, uca ixezzar *waha am* netta *s yixef nnes* war ittegg timesřayin nni, ¹⁵ *ixs ad yini* war ittett x idurar, war issgieid tiřtawin nnes ƣar imeyđa *n lařnam* n taddart n Israyil, war issefsad tamřart n umqarreb nnes, ¹⁶ war iħeřřar uřa d *ijj*, war imennee ddiyyet, war ittegg takeccađt, itticc ařum nnes i wenni iğuzen, issdurri i uearyan s warruđ, ¹⁷ ittagg^wej s ufus nnes x umezřuđ, war ikessi lřayđa d warbeğ, ittegg s tseğđa uca iħeřta tiweřša inu, aqa mmis wanita war ittmetti zi ssibbet n řmuesiyyet n babas. Ad iddar s tidett. ¹⁸ Babas, x umi igga bezzez *x iwdan* s řexcunet, ikecced ağřa uca igga min war iħřin di řwest n řgens nnes, xzar, netta ad immet di řmuesiyyet nnes.”

17:20 Irm. 4:12; 25:31; Hiz. 12:13; 32:3

17:21 Hiz. 5:10,12; 12:14; 16:40

17:24 ‘tacejjart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’).

18:2 Irm. 31:29

18:6 Lawi 18:19,20; Ica. 57:7; 65:7

18:7 Uf. 22:21,26; Lawi 19:13; 25:14; Aewd. 15:7; 24:12; Ica. 58:7; Mt. 25:3

18:8 Uf. 22:25; Lawi 25:35,36

¹⁹ “*Maca* kenniw teqqarem ‘Mayemmi mmis war ikessi řmuesiyyet n babas?’ *Minzi* mmis tuřa ittegg řřeqq d tsegda uca iřđa marra tiweřřa inu uca igga i-tent, *s uya* ad iqqim iddar s tidett. ²⁰ Řeemar nni ixđan, ad immet. Mmis war ikessi ca řmuesiyyet n babas uca babas war ikessi ca řmuesiyyet n mmis. Tasegda n umsegged ad tiři x yixef nnes u tuęeffna n uęeffan ad tiři x yixef nnes.

²¹ *Maca* mařa aęeffan idweř-dd zi ddnub nni igga, ad iřđa marra tiweřřa inu uca ad yegg řřeqq d tsegda, *xenni* ad iqqim iddar s tidett, war ittmetti ca. ²² Marra ięeddiyyen nnes nni igga, war d as ttwařessben ca. S tsegda nnes nni igga, ad iddar. ²³ Ma ad arđiř s tidett řmewt n ięeffanen, iqqar Sidi inu, SIDI? Ma netta war *ittyimi* iddar xmi dd i řa idweř? ²⁴ *Maca* mařa amsegged iřeyyed x tsegda nnes uca ad igg ddeř ęlařsab marra jjeayef nni ittegg uęeffan, ad igg *amenni* uřa d netta, ma *xenni* ad iqqim iddar? War tettwaęqar *ęad* marra tasegda nni igga. S řeyđaret nnes i zi iřdar u s ddnub nnes i zi iddenb, s yina ad immet.”

²⁵ “Teqqarem *ęawed* ‘Abrid n SIDI war iři ca nican!’. Sřem , *a* taddart n Israyil, ma abrid inu war iři nican? Ma war řin *s tidett* aqa ibriden nwem war seggmen? ²⁶ Mařa iřeyyed umsegged x tsegda nnes uca ittegg ddeř u s man aya ad immet, *xenni* ad immet di ddeř nnes nni igga.

²⁷ *Maca* mařa uęeffan idweř-dd zi tmeđa nnes tieęfanin nni igga, uca ad igg řřeqq d tsegda, *xenni* ad yarr řeemar nnes ad iqqim iddar. ²⁸ Idweř ittwařa uca idweř-dd zi marra ięeddiyyen nnes nni igga. Ad iddar s tidett, war ittmetti ca. ²⁹ Inni zi taddart n Israyil qqaren ‘Abrid n SIDI war iseggem!’ Ma ibriden inu war seggmen, *a* taddart n Israyil? *D tidett* ma war řin ibriden nwem war iseggmen? ³⁰ S uya Necc ad xawem carreeř, *a* taddart n Israyil, kuř iř anect ibriden nnes, iqqar Sidi inu, SIDI. ęeqbem, d tdewřem-dd zi marra ięeddiyyen nwem, *xenni* war tettiři řmuesiyyet nwem d taęenkrift i kenniw. ³¹ Nđarem řmuesiyyet nwem i zi teeddam uca ggem uř nwem d amaynu u buhbeř nwem d amaynu. Mařar ad temtem, *a* taddart n Israyil? ³² *Minzi* Necc war arđiř di řmewt n wi i řa yemmten, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, dewřem-dd uca ddarem.”

Izři n uyeřdur x řřukkam n Israyil

19 ¹ Cek, sgaęęed iřj n yeřri s ięeřduren x řřukkam n Israyil, ² uca ini:

“Mammec tuřa tezzeř yemmatwem,
am teyradt tezzeř jar teyradin.
Tessyem imezyanen nnes jar wayraden imezyanen!

³ Nettat tesyem iřj zeg imezyanen nnes.

Wanita idweř d ayrad amezyan,
iřmed ad icarreg taymart nnes,
ęad iwdan icca i-ten.

⁴ Řami sřin řegnus man aya,
ęebbsen t di tesraft n texceft nsen,
uca iwyen t s tsennarin *deg wenzar nnes řar temmurt n Miřra* .

⁵ *Umi* teğra aqa asitem nnes iřuř, ibđeř,
xenni teksi iřjen zeg imezyanen nnes,
uca igga i-t d ayrad amezyan.

18:19 Aęwd. 24:16; 2 Ij. 14:6; 2 Im. 25:4

18:23 Hiz. 33:11

18:25 Hiz. 33:17,20

18:30 Mt. 3:2

18:31 Irm. 32:39; Hiz. 11:19; 36:26

18:32 Hiz. 33:11

19:4 2 Ij. 23:33; Irm. 22:11

⁶ Wanita tuḡa iggur jar wayraden,
uca idweř d ayrad d amezyan,
iřmed ad icarreg taymart nnes,
ead iwdan icca i-ten.
⁷ Netta iḡseb tijař nsen,
uca yareddeḡ tineddam nsen,
ařami tsusem temmurt d marra min dayes zi ssibbet n řřess n uzeħħar nnes.
⁸ *Xenni* ssbedden xas řegnus zi temmura i d as dd-innden,
uca bezzeen xas traccia nsen,
řřfen t di tesraft n texceft nsen.
⁹ Nitni belleen xas deg ijj n řeqfez s tsennarin *deg wenzaren nnes*,
řima ad t awyen řar ujeḡid n Babil.
Nitni iwyen t di lqeleat,
ařami war ittweiseř *ead* tmijja nnes x idurar n Israyil. .

¹⁰ Tuḡa yemmac am tzayart di řweqt n arrařet nnek,
tettwazzu řar waman ařřas.
Tuḡa s řyiḡet u s wařřas n tseđwin,
zi ssibbet n wařřas n waman.

¹¹ Tuḡa řares tiseđwin ijeħden amecnaw izeḡađ n řřukkam.
Trunku n *yijjen* zzayes igaeēed jar iseynuten,
uca s řuēřa nnes ittwarzar nican,
s wařřas n řefrue nnes.

¹² *Maca tazayart* tettwaqřee s *uduqqez n wesear*,
temmendar řar temmurt,
uca asemmiđ zi ccarq yuḡey řyiḡet nnes.
Aržen uca uḡyen řefrue nnes ijeħden.
Timessi tecca i-ten.

¹³ Řexxu zzun t di řexřa,
deg ict n temmurt yuḡyen u iffuden.

¹⁴ Teffey-dd tmessi zeg ict n tseřřa ijeħden zi jar tzermin nnes,
tecca řyiḡet nnes,
ařami war řares teqqim *ead* tseřřa ijeħden,
uřa d azeḡađ mařend ad iřkem.
Wa d ijj n yezri s igejduren uca ad yiři d ijj n yezri s igejduren.

Aḡewwey n Israyil

20¹ Deg usegğ^{was} wiss sebea, deg uyur wiss xemsa, deg wass wiss eecra n uyur, imsar aqa usin-dd **iryazen zeg imḡaren n Israyil**, mařend ad sseqsan SIDI, uca qqimen zzati. ² Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ³ “A mmis n bnadem, siweř ak-d imḡaren n Israyil, uca ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ma tusim-dd mařend ad zzayi tesseqsam? S tidett am ddarey Necc, war ttejjij kenni w ad mmcawaren akidi, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI.’ ⁴ Ma tersed ad xasen řęekmed, ma tersed ad xasen řęekmed, *a* mmis n bnadem? Scen asen jjeayef n řejdud nsen. ⁵ uca ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Deg wass nni di ixđarey Israyil, ssgaeēdey Necc afus

inu, *juḡeḡ* i zzariet n taddart n Yaḡqub uca ssecneḡ ixef nnes ḡarsen di temmurt n Mišra. Necc ssgaēdeḡ afus inu di tṭwee nsen, nniḡ: Necc d SIDI, AREBBI nwem. ⁶ Deg wass nni ssgaēdeḡ asen afus inu *juḡeḡ*, maḡend ad ten ssuffeḡ zi temmurt n Mišra ḡar temmurt nni ixḡareḡ Necc i nitni, *tammurt* ifeyyḡden s uḡi d tamment, aqa-tt d talwitz jar marra timmura. ⁷ Nniḡ asen: Ejj kuṛ ijj ad immenḡar nneawat nnes n ṣṣanam zzat i tiṭṭawin nnes uca war ssxemmajem ixef nwem s imeyḡa n laṣnam n Mišra, Necc d SIDI, AREBBI nwem.

⁸ *Maca* nitni ḡewwḡen xafi uca war xisen ad ḡari dd-sṛen. War mmenḡaren nneawat nsen n ṣṣanam zzat i tiṭṭawin nsen *u* war jjin imeyḡa nsen n ṣṣanam *nni dd-iwyeḡ* zi Mišra. *Xenni* nniḡ ad xasen zeḡeḡ asen inu aṛami i xasen ḡa kemmṛeḡ lḡaḡab inu di ṛwest n temmurt n Mišra.

⁹ *Maca* Necc gḡiḡ t di tṭwee n Yiṣem inu aṛami wanita war ittwasfed zzat i tiṭṭawin n ṛegnus nni tuḡa zedyen jarasen, i umi seccneḡ ixef inu zzat i tiṭṭawin nsen xmi ten ssuffeḡ zi temmurt n Mišra.

¹⁰ Ssuffeḡ ten-dd zi temmurt n Mišra uca nedheḡ ten ḡar ṛexṛa. ¹¹ Wciḡ asen tiweṣṣa inu uca ssargbeḡ ten x lḡarayiḡ inu, i zi i ḡa iddar bnaḡem nni zzaysent i ḡa yeggen. ¹² Wciḡ asen eawed ussan inu n ssebt maḡend ad iṛin d ṛeēṛamet jarayi d nitni, ḡima ad ssnen, aqa Necc d SIDI, AREBBI nsen wenni ten issqeddsen. ¹³ *Maca* taddart n Israyil tḡewweḡ xafi di ṛexṛa. Nitni war uyuren ca eḡaṣab tiweṣṣa inu uca mmenḡaren lḡarayiḡ inu i zi i ḡa iddar bnaḡen nni tent iggin, uca nitni sseḡten ussan n ssebt inu aṛami tuḡa xseḡ ad xasen farrḡeḡ asen inu di ṛexṛa ḡima ad xasen qḡiḡ. ¹⁴ *Maca* Necc tuḡa gḡiḡ t di tṭwee n Yiṣem inu, ḡima wanita war ittwasseḡit ca zzat i tiṭṭawin n ṛegnus nni tuḡa ittwaṛin umi ssuffeḡ *taddart n Israyil* zi *Mišra*. ¹⁵ Necc ssgaēdeḡ afus inu ḡidd nsen di ṛexṛa *uca juḡeḡ* aqa war ten ttawyeḡ ḡar temmurt nni d asen wciḡ, tammurt ifeyyḡden s uḡi d tamment, tenni yeḡan d talwitz n marra timmura, ¹⁶ minzi nitni nḡaren lḡarayiḡ inu, war uyuren d tweṣṣa inu u sseḡten ussan inu n ssebt, maḡar uṛ nsen iḡḡar imeyḡa nsen n ṣṣanam. ¹⁷ *Maca* semḡeḡ asen di tiṭṭawin inu aṛami Necc war ten areddḡeḡ u war xasen qḡiḡ di ṛexṛa.

¹⁸ Necc nniḡ i tarwa nsen di ṛexṛa ‘War teggurem di tweṣṣa n ibabaten nwem uca war teṭṭfem di lḡarayiḡ nsen uca war tessxemmajem ixef nwem s imeyḡa nsen n ṣṣanam. ¹⁹ Necc d SIDI, AREBBI nwem! Uyuren di tweṣṣa inu u ḡḡam lḡarayiḡ inu uca gḡem zzaysent. ²⁰ Sqeddsen ussan inu n ssebt, *maḡend* ad iṛin d ṛeēṛamet jarayi d kenniw ḡima ad tessnem belli Necc d SIDI, AREBBI nwem.’ ²¹ *Maca* ead arraw ḡewwḡen xafi, war gguren di tweṣṣa inu u war ḡḡin lḡarayiḡ inu maḡend ad daysent uyuren, min zi bnaḡem nni tent itteggen ad zzaysent iddar. Nitni sseḡten ussan inu n ssebt *aṛami* nniḡ, ad xasen farrḡeḡ asen inu maḡend ad asen kemmṛeḡ *ammu* lḡaḡab inu di ṛexṛa. ²² Necc arriḡ-dd afus inu *i tuḡa isswiṣṣaḡen ḡidd nsen*. Gḡiḡ t di tṭwee n Yiṣem inu, ḡima war ittwassexmij *Isem inu* zzat i tiṭṭawin n ṛegnus, *maḡar* zzat i tiṭṭawin nsen ssuffeḡ ten-dd zi Mišra. ²³ *Eawed* ssgaēdeḡ afus inu di ṛexṛa, *juḡeḡ* ad ten bezzeḡeḡ jar ṛegnus u ad ten ssuzzareḡ di temmura, ²⁴ minzi war gguren di lḡarayiḡ inu, *maca* nḡaren tiweṣṣa inu uca sseḡten ussan inu n ssebt, u *minzi* tiṭṭawin nsen ḡeffarent awarni i imeyḡa n ṣṣanam i ibabaten nsen. ²⁵ *Xenni* Necc wciḡ asen tiweṣṣa war iḡṛin d lḡarayiḡ i zi war zemmaren nitni ad ddaren. ²⁶ Necc ssxemjeḡ ten s tewhibin nsen umi nitni arrin marra min yareḡmen ṛemṛawet *d amezwaru* ad yekk timessi, ḡima Necc ad ten teḡḡiḡ aṛami i ḡa ssnen aqa Necc d SIDI. .

²⁷ S uya, *a* mmis n bnaḡem, siweṛ ak-d taddart n Israyil, uca ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Uṛa s man aya tuḡa ṛejḡud nnek ttceqqafen dayi umi tuḡa dayi ḡeddaren aṭṭas. ²⁸ *Ṛami*

20:5 Uf. 3:8; 4:31; 6:7

20:10 Uf. 13:18

20:11 Lawi 18:5; Rum. 10:5; Gal. 3:12

20:12 Uf. 20:8; 31:13-17; 35:2

20:13 Uf. 16:28

20:26 Hiz. 16:21

ten ssidfeɣ di temmurt tenni x ssgædeɣ afus inu maħend ad ten tt wceɣ, xezzaren nitni ɣar kuɁ tawrirt yueɾan u ɣar kuɁ aɣar uca iwɣen din tiɣarša nsen u qedmen din tiwħibin nsen *i d ayi* isæaren uca qqedmen din arriħet nsen ittfulħen uca seyyben din tiwħibin nsen n useyyeb.’²⁹ *Xenni* nniɣ asen ‘Man řgaædet nni ɣar i ɣa traħem?’ Isem nnes ‘Bamah’, *ixs ad yini řgaædet*, aɁ ass-a.”

³⁰ “S uya, ini i taddart n Israyil ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ma tessxemjen kenniw ixef nwem x simant n webrid n řejdud nwem uca tzennam uɾa d kenniw awarni nneawat nsen n řřanam?

³¹ Am tessgaædem tiwħibin nwem, *u* am tessekkem tarwa nwem x tmessi, tessxemmajem kenniw ixef nwem s imeɣda nwem n řřanam aɁ ass-a. Ma Necc *xenni* ad kenniw jjeɣ ad ayi tesseqsam, *a* taddart n Israyil? S tidett am ddareɣ Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, Necc war ttijjiɣ kenniw ad ayi tesseqsam! ³² Min dd-igaæden di buħbeɁ nwem, war ittiɁi, min teqqarem kenniw ‘Neccin ad niɁi am řegnus u am tqebbaɁ n temmura umi i ɣa neebed řřanam n ukeccuɁ d wezru.’

³³ S tidett am ddareɣ Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, Necc ad xawem řellteɣ s ufus ijehden u s uɣiɁ isswizẓaden u s ufarreɣ n wesæar *inu*! ³⁴ Maɣar Necc ad kenniw ssuffeɣ zi řegnus uca ad kenniw dd-ssmuney zi temmura mani di tettwabezzæem kenniw, s ufus ijehden d uɣiɁ isswizẓaden u s ufarreɣ n wesæar *inu*. ³⁵ Ad kenniw awɣey ɣar řexɾa n řegnus, uca din ad xawem ħekmey, udem d udem. ³⁶ Amecnaw mammec ħekmey x řejdud nwem di řexɾa n temmurt n Mişra, ammu i xawem ɣa ħekmey, iqqar Sidi inu, SIDI. ³⁷ Ad kenniw ssekkeɣ sadu uzeɣad *n umeksaw* uca ad kenniw ssidfeɣ di tarbiyyet n řæahd. ³⁸ Necc ad zzaywem ssuzzareɣ imɣewwayen d yenni xafi ittæddan. Necc ad ten suffeɣ zi temmurt n řyubbiyyet nsen mani zedɣen am ibarraniyyen, *maca* nitni war dd-ttikkwiden ca ɣar temmurt n Israyil. *Ammu* i ɣa tessnem belli Necc d SIDI.

³⁹ Uca kenniw, *a* taddart n Israyil, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, ejj kuɁ ijj ad yuyur ɣar imeɣda nnes n řřanam. *Maca* awarni as, ad ɣari tesɾem s tidett. War tessæiɣitem æad Isem inu s tewħibin nwem d imeɣda nwem n řřanam. ⁴⁰ Minzi x wedrar inu iqeddsen, x wedrar yueɾan n Israyil, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, din ad ayi tsexxar qæc taddart n Israyil, marra nitni. Din ad xasen arɣiɣ uca din ad ttareɣ tiwħibin nwem n usgaæed d tmenzut n min i ɣa tessgaædem zi marra tiwħibin nwem iqeddsen. ⁴¹ Necc ad xawem arɣiɣ zi ssibbet n arriħet ittfulħen xmi kenniw i ɣa ssuffeɣ zi řegnus u ad kenniw ssmuney zi temmura mani kenniw bezzæey uca ad ttwassqeddsey zzaywem zzat i-t tiṭṭawin n řegnus ⁴² uca ad tessnem belli Necc d SIDI, řami kenniw dd-iwɣey ɣar temmurt n Israyil, ɣar temmurt x tenni umi sswizẓdeɣ afus inu, *jjuɣey* ad tt wceɣ i řejdud nwem. ⁴³ Din ad tidarem ibriden nwem d marra timegga nwem nni zi tessxemjen ixef nwem uca kenniw ad tcarhem ixef nwem zi ssibbet n marra tuæeffna nwem i teggim. ⁴⁴ Kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI, řami ggiɣ akidwem di ṭṭweɛ n Yisem inu, *uca* war iɣi elahsab ibriden nwem iæeffnen, *u war iɣi* elahsab timegga nwem iyeccen, *a* taddart n Israyil, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”

Řħukm x temmurt n ljanub

21¹ Yusa-dd ɣari wawaɁ n SIDI, iqqar: ² “*A* mmis n bnadem, egg udem nnek ɣar ljanub. Ejj *awaɁen nnek* ad udumen jjiħet n ljanub. Nabb didd i weɣar n yeyyar di *Temmurt n* ljanub. ³ Ini i weɣar n *Temmurt n* ljanub ‘SeɁ i wawaɁ n SIDI: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Aqa da, Necc ad ssareɣ dayem ict n tmessi, tenni i ɣa iccen kuɁ tacejjart tazizawt u kuɁ tacejjart yuẓyen. AceææaɁ n řæabuq war ittɁaxessi u s uya ad ttwacemɁden marra iɣembab zi ljanub aɁ ccamal ⁴ uca marra iwdan d řmaɁ ad ẓaren aqa Necc, SIDI, d wenni issaryen

21:2 ‘aɣar’ - niɣ ‘řyabet’ niɣ ‘tazgant’.

21:3 ‘aɣar’ - niɣ ‘řyabet’ niɣ ‘tazgant’. ‘tacejjart’ - niɣ ‘addag’ (‘iddagen’).

21:3 Lk. 23:31

timessi. War tettwaxessi ca.' ” ⁵ Nniḡ necc: “A, Sidi inu, SIDI, ɛad nitni qqaren xafi ‘Ma war issiweř netta s tħuja n twafit *waha*?’ ”

Ssif n SIDI x Urcalim

⁶ Yusa-dd ȳari wawař n SIDI, iqqar: ⁷ “A mmis n bnađem, egg uđem nnek ȳar Urcalim uca ejj *awařen nnek* ad udumen đidd i Tzawiyyin Iqeddsen uca nabb đidd i temmurt n Israyil ⁸ uca ini i temmurt n Israyil ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Aqa ȳarek uca Necc ad dd-jebdeȳ ssif inu zeg ufurru n weȳraf nnes uca ad qeđeȳ am umsegged uřa d aeffan. ⁹ Minzi ad qeđeȳ am umsegged uřa d aeffan, s uȳa ad dd-iffey ssif inu zeg ufurru n weȳraf nnes đidd i marra aysum, zi ljanub ař ccamal ¹⁰ uca marra aysum ad issen, belli Necc, SIDI, jebdeȳ ssif inu zeg ufurru n weȳraf. Eemmarř war *ȳares* dd-iddikwiř.’ ”

¹¹ “*Maca* cek, a mmis n bnađem, řyufa, řyufa zzat i tiřřawin nsen s tejeinnatin ttwarřent d tarzugi. ¹² Ad imsar xmi d ac i ȳa inin ‘Maȳar tessyunfid?’, aqa cek ad tinid ‘Zi ssibbet n min řřiy, maȳar ad dd-ȳas uca kuř uř ad ifsi u marra ifassen ad heȳyfen u marra buħbeř ad ȳarxu u marra ifadden ad ardben am waman. Xzar, ad dd-ȳas uca ad ȳiři, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.’ ”

¹³ Yusa-dd ȳari wawař n SIDI, iqqar: ¹⁴ “A mmis n bnađem, nabb uca ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI!’ Ini ‘Ssif, ssif, aqa ittwasseqđee u ittwassuyda. ¹⁵ Ittwasseqđee maħend ad ȳarř tiȳarřa, ittwassuyda maħend ad illellec. Niȳ ittweřřa i neccin ad nfarreħ, *ad nini*: azeğad n mmi isseħqar kuř akeccuđ *nneyni*. ¹⁶ Immewc maħend ad ittwassuyda, maħend ad t řřfen deg ufus. Ssif ittwaqđee u ittwassuyda maħend ad ittwağğ deg ufus n umenȳiw. ¹⁷ řyuy uca trud, a mmis n bnađem, maȳar ad ȳiři x řğens inu, ad ȳiři x marra řħukkam n Israyil. Aqa mmewcen i ssif *munen* ak-d řğens. *Xenni* wwet x tmeřřađt nnek. ¹⁸ Minzi *ssif* ittwaqeğeb. Uca mana, mařa ssif nni isseħqaren *marra akeccuđ* war dd-ittis ca?’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.” ¹⁹ “Cek, a mmis n bnađem, nabb, uca wwet ifassen ijj deg wenneȳni, maȳar ssif ad iwwet tnayen, *wah*, řřata n twařawin. Aqa-t d ssif n yenni ittwanȳen, ssif n uweqqran nni ittwaney, wenni ȳarsen ittadfen, ²⁰ ħima *xenni* uř ad ifsi uca ad mmarenyent teenkrifin. Řeqđee n ssif gğiy t x marra tiwwura nsen. Ay, aqa iwjed maħend ad illellec, aqa ittwağebb-dd zeg ufurru n weȳraf maħend ad ȳarř. ²¹ Smun jjeħd nnek, qess ȳar yefusi, bedd, qess ȳar uzeřmađ, arr řeqđee nnek mani ma tersed. ²² Uřa d Necc ad wteȳ ifassen inu ijj deg wenneȳni, uca ad ssareȳyħey asear inu. Necc, SIDI, aqa ssiwřey.”

²³ Yusa-dd ȳari wawař n SIDI, iqqar: ²⁴ “Cek, a mmis n bnađem, egg tnayen n ibriden zi manis dd i ȳa ȳas ssif n ujeğid n Babil. Zeg ict n temmurt ad ffȳen nitni s tnayen idsen. Nqec ijj n uciȳar ȳar beřtu n webrid, nqec *i-t* ȳar ubeřtu n webrid ȳar tendint. ²⁵ Ad tneycyed abrid s manis dd i ȳa ȳas ssif ȳar Rabba n ayt n ɛammun, u ȳar Yahuda ař daxeř di tendint ittwassjeħden: Urcalim.

²⁶ Minzi ajeğid n Babil ad ibedd ȳar mani farqen ibriden, ȳar ubeddu n tnayen n ibriden nni

21:4 ‘marra iwdan d řmař’ - s Teibraniř ‘marra aysum’.

21:12 Irm. 6:24; 49:23; Hiz. 4:17; 7:17

21:15 ‘mmi’ - aqa-t d Yahuda (xzar Amz. 49:9) ‘azeğad’ - aqa-t d azeğad (*n řřuřta*) n Yahuda (xzar Amz. 49:10). Deg Amz. 49:10 nettaf aqa azeğad-a war ittwařřes zi Yahuda. Řexxu Ĥazqiyal, umi issen aqa řğens ixs ad iřřef di lwaed-a, isseřsa ‘Ma ad teqqim řřuřta n Yahuda am mammec ittiȳiř as i řğens x dsas n lwaed niȳ lla, minzi nitni qqaren s ȳixef nsen ‘azeğad n mmi isseħqar kuř akeccuđ (*nneyni*)’, ixs ad yini lwaed ad iqqim uca ajeğid n Babil (*-ssif*) war xaney izemmar. Xenni ȳarra-dd SIDI belli řğens n Yahuda ad ittwařřef zi ssif n ujeğid n Babil u Netta ad ten issuffuȳ di tmeħbast ȳar Babil, maca lwaed i Yahuda di Amz. 49:10 ad iqqim uca ad ittwařřemmeř di Lmasiħ wenni i dd ȳa ittwařřeqen awarni i ɛřayen 500 isegğ“usa di Bayt-Laħm, tandint n Yahuda, zi Arruħ Iqeddsen, zeg uceđdis n Maryam, tenni tuȳa ittwařřeqeb i Yusuf. Yusuf d Maryam tuȳa-ten s tnayen idsen zi twacunt n Dawuđ, zeg ict n twacunt igellden, waxxa Wudayen war ȳarsen ujeğid zeg ȳixef nsen di řweğt nni maȳar Hiruduđ zi Idum tuȳa d ujeğid x řřumur n Irumaniiȳen.

21:17 Hiz. 6:11; 7:27

21:18 Ica. 1:5; Irm. 6:28-30

21:20 Hiz. 21:32

²⁹ “Suya, ammu i iqqar Sidi inu SIDI ‘Minzi tesseeqîrem x řmuesîyyet nwem umi ieeddiyyen nwem tibanen nican, xmi ttwazarren ddnub nwem s marra min tetteggem, *wah* minzi tesseeqîrem *x řmuesîyyet nwem, s uya* ad kenniw řifen s ufus.’”³⁰ “U cek, aeffan iyezzmen i řmewt, *cek, a* ajeřid n Israyil, wenni ass nnes ad dd-yas di řweqt n řehsab aneggaru n řmuesîyyet.”³¹ ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Kkes arezzet nni, kkes ttaj nni. *Ammu* war ittîři ead. Min issehwan, ad ittawasseřa, u min issuřa, ad dd-ittwassehwa.”³² Ad arrey aya d řxarbet, d řxarbet, *wah* ad t arrey d řxarbet. Uca uřa d wa *marra*, war ittîři ead ař dd i řa yas wenni war iğan řheqq uca Necc ad as t wceř.”

³³ “U cek, *a* mmis n bnadem, nabb uca ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, x ayt n Eammun u x useḥqar nsen, ini: Ssif, ssif ittwejebd-dd, ittwassuyda maḥend ad yecc, maḥend ad illellec, ³⁴ -waxxa nitni ttwaṛan ict n tmeẓriwt iyeccen, waxxa nitni ttgezzenn ij n ugezzen issxarriqen – , *aqā ssif ittwejebd-dd* maḥend ad cek yarr ẓar irawen n ieffanen ittwassnuqbenn nni zi dd-yusa wass nsen di ṛweqt n ṛḥṣab aneggaru n ṛmuesṣiyet. ³⁵ Arr *ssif* ẓar ufurru n weẓṛaf nnes. Deg wemcan mani dd-tettwaxerqed, di temmurt n ṛaṣeṛ nnek ad cem ḥekmey. ³⁶ Ad xam zeḡeey wesxeḍ inu, s tmesi n uduqgez *n ufugem* inu ad xam ṣuḍey uca ad cem ggey deg ufus n ayt n bu- ẓezzu nni issnen ad deḡen. ³⁷ Ad tiṛid d macca i tmesi, idammen nnek ad ten ssizzṛen di ṛwest n temmurt. War tettiṛi qae ṛidaret dayek, mayar Necc, SIDI, aqā ssiwṛey.’ ”

22¹Yusa-dd ɣari wawaɾ n SIDI, iqqar: ²“Cek, *a* mmis n bnadem, ma tessed ad tɛkmed, ma tessed ad tɛkmed x tendint n idammen? Scen as *xenni* jɛayef nnes, ³ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: *Cem, a* tandint, tenni issizzɛen idammen di ɾwest nnes, aɾami dd-tiwed ɾweqt nnes, nni iggin imeyɗa n sɣanam x yixef nnes maɛend ad zɣaysen tessexmej ixef nnes! ⁴S idammen nni tessizzɛd, tdewɾed s umarwas, u s imeyɗa n sɣanam nnem nni teggid, aqa tessxemjed ixef nnem, tessiwɗed ussan nnem uca trehhged aɾ isegg^wusa nnem. X uya wciy cem i ɾegnus i useɣqar uca i temmura i ustehzi. ⁵Inni yudsen d yenni igg^wejen ad zɣayem stehzan, *cem, a* tamexmujt n yisem d *tenni* iccuren s uxarwed. ⁶Aqa da, ɾɁhukkam n Israyil tuɣa-ten dayem, kuɾ ijj ak-d jjehd nnes, **maɛend ad ssizzɛen idammen**. ⁷Sseɣqaren babatsen d yemmatsen dayem, ggin s uyɾ ak-d ubarrani di ɾwest nnem, Ɂsaren ayuiɾ d tajaɁ i dayem. ⁸Min iɣan iqeddsen i Necc, aqa tessɛɣqared t, uca ussan n ssebt inu tessiɣt d i-ten. ⁹Imceqqafen tuɣa-ten dayem **maɛend ad ssizzɛen idammen**, uca ccin x idurar nni din ɣarem. Aqa ggin ɾɛɗɗiɛt di ɾwest nnem. ¹⁰Nitni ssɛarran ɾɛar n babam nni din ɣarem, d tenni tuɣa texmej xmi uas idammen, aqa ɣesben tt dayem. ¹¹Ijj igga nnei ak-d tmettut n wajjar nnes, uca ijjen nneyni issexmej tamɣart n

22:10 Lawi 18:8,19; Hiz. 18:6

mmis, *ittegg* řefdiřet *akides*, uca *eawed* iijen nneyni iřseb ućmas, yeęis n babas, *din* řarem. ¹² Aqa řřfen ariyaluten dayem, **mařend ad ssizzřen idammen**, lfayđa d warbeř i teksid, uca tbezzeed cem x wajjar nnek s uyiř, maca tettud ayi, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.' ”

¹³ “Xzar, wtiř ifassen inu iij deg wenneyi zi ssibbet n ubećeę i teggid u zi ssibbet n idammen nni issizzřen di řwest nnem. ¹⁴ Ma ad iqqim uř nnem imten? Ma ad iřin ifassen nnem jehden deg wussan nni di i řa ggeę *min ięan* řidd nnem. Necc, SIDI, aqa ssiwřę uca ad t ggeę. ¹⁵ Ad cem ssuzzareę řar řęgnus uca ad cem bezzęę x temmura u ad ssbeddeę taxmuji nni zzayem *dd-iffyen*. ¹⁶ *Ammu i* řa tettwasseiętd zeg yixef nnem zzat i tiřřawin n řęgnus u cem ad tessned belli Necc d SIDI.”

¹⁷ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ¹⁸ “A mmis n bnađem, inni n taddart n Israyil dewřen ayi am kuffu. Marra nitni dewřen d nnřas d istanyu d wuzzař d řexřif di řwest n tefqunt, aqa-ten dewřen kuffu n nnuqart.’ ¹⁹ X uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Minzi marra kenniw tdewřem am kuffu, s uya, xzar, Necc ad kenniw ssmunę di Urcalim. ²⁰ Axmi yarwen nnřas d istanyu d wuzzař d řexřif di tefqunt řima ad xasen tcećeřen timesi mařend ad ten ssfesyen, ammu *kenniw i* řa ssmunę di řađab inu u deg wesear inu. Ad kenniw ssareyyřę řin uca ad kenniw ssfesyeę. ²¹ Necc ad kenniw ssmunę uca ad xawem řuđę s tmessi n uduqgez inu *n ufugem* ařami kenniw ad tettwafesyem di řwest nnes. ²² Axmi ssfesyen nnuqart di tefqunt, ammu i řa tettwassfesyeę kenniw dayes uca ad tessnem aqa Necc, SIDI, ssfaryęę xawem ascar inu.’ ”

²³ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ²⁴ “A mmis n bnađem, ini as ‘Cem d tammurt nni war ittwassizdigen, *tammurt* břa anřar ijeđden deg wass n wesxeđ. ²⁵ Aqa řin ict n tmeemuć n inabbiyyen di řwest nnes. Amećnaw ayrađ izehharen iřarđ taymart nnes, *ammu i* ccin nitni řeemur. Kksen *min ięan d* taxabect d min iřřan. Nitni arnin tijjař nnes di řwest nnes. ²⁶ Ikehhanen nsen sseięten ccariea inu u ssxemmajen timesřayin inu iqeddsen. Nitni war farrzen ca řar min iqeddsen d min ittwasseięten u war ssanan ca lřarq řar min ixemjen d min izdigen uca belleen uřa d tiřřawin nsen i ussan inu n ssebt, uca *ammu* ttwassxemmaję di řwest nsen. ²⁷ Řřukkam di řwest nnes aqa amećnaw uccanen nni icarrgen taymart mařend ad ssizzřen idammen u mařend ad aređęen řeemur řima ad bećeęen ař mezri. ²⁸ Inabbiyyen dřin ten s řjiř yuzęen. Nitni ttwařin řřecc uca ggin xasen s uećeżem issxarriqen, qqaren: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI!, *am* SIDI tuya war ini walu. ²⁹ Řęens n temmurt igga bezzez *x iwdan* s řexcunet, keccđen takeccadt, řeřřaren řmeskin d umezřuđ, uca deęen abarrani břa *řarsen yiři* řřeqq. ³⁰ Arzuř řarsen iij n weryaz nni i řa issbedden iij n řřiđ uca ad ibeddi d tazzit di řřweę n temmurt ařami war tt taredęę, maca war t ufię. ³¹ X uya ssfaryęę xasen asxeđ inu. S tmessi n uduqgez inu *n řađab inu* qđiř xasen, abrid nsen arriř t x uzeęiř nsen!', *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Uhula d Uhuliba

23 ¹Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ² “A mmis n bnađem, tuya *din* tnayen n temyarin, yessis n ict n temyart. ³ Nitenti qeřřbent di Miřra, di temři nsent qeřřbent. řin tuya

22:11 Lawi 18:15,20; řrm. 5:8

22:13 ‘ubećeę ... idammen’ - s Teibranit ‘ubećeę nnem ... idammen nnem’.

22:13 Hiz. 21:22

22:14 Hiz. 17:24

22:15 Hiz. 12:14,15

22:18 řca. 1:22

22:25 řMt. 23:14

22:26 Lawi 10:10; Hiz. 44:23

22:27 řMixa 3:11; řřaf. 3:3

22:28 Hiz. 13:10; 21:29

22:30 řIzhd. 106:23

22:31 Hiz. 9:10; 11:21; 16:43

cebzent deg idmaren nsent uca din ḥadan ibbac nsent ieuzryen. ⁴ Ismawen nsent tuḡa Uhula, tameqqrant nsent, d Uhuliba. Nitenti dewřent inu uca urwent iḥenjiren d ṯenjirin. Ina d ismawen nsent: Samarya d Uhula, u Urcalim d Uhuliba.

⁵ Uhula tqeḥḥeb ḡari u teeceq inni tt ittexsen, ayt n Accur, jjiran *nnes*. ⁶ Nitni arḡen arruḡ adeḥmi, řḥukkam d imdebbaren, marra iḥudriyyen icenēen, imnayen nni yenyin s uyis. ⁷ S tuqeḥbit nnes tewca ixef nnes i nitni, ḡar řemxeyyar n ayt n Accur, ḡar marra nitni uca nettat tettwassexmej s marra wi tettexs, s marra imeyda nsen n řřanam. ⁸ Nettat war tejji tuqeḥbit nnes ak-d Imiřriyyen, minzi di temzi nnes řřsen nitni akides uca ḥadan ibbac nnes ieuzryen uca ssfarryen xas tuqeḥbit nsen. ⁹ X uya wciḡ tt deg ufus n yenni tuḡa tt ittexsen, deg ufus n ayt n Accur i tuḡa teeceq. ¹⁰ Nitni ssearran řear nnes uca kksen iḥenjiren nnes d ṯenjirin nnes uca nḡin tt s ssif. Tedweř as ijj n yisem war icniē jar temyarin uca nitni ssiwḡen xas řeḥkamat.”

¹¹ “*Umi* tezra man aya ućmas, Uhuliba, aqa tarni ead deg weeceq nnes uca tarni uřa di tuqeḥbit nnes ktar x tuqeḥbit n ućmas. ¹² Nettat teeceq ayt n Accur, řḥukkam d imdebbaren, jjiran nni yarden arruḡ d lemliḥ qaē, imnayen nni yenyin x yeysan, marra iḥudriyyen icenēen. ¹³ řriḡ aqa nettat tessexmej ixef nnes. Nitenti s tnayen idsent uyurent abrid d ijj. ¹⁴ Nettat tarni ead di tuqeḥbit nnes. *Umi* tezra iryazen, ḥenncen ten x řḥiḡ, řřawar n yeryazen, arcamen di tintat tizegḡayin, ¹⁵ beysen s webyas ḡar tejeinnatin nsen, s irezzat s tintat ifarqen x izeḡifen nsen, marra ḡarsen ccuf am ineyrafen *n řeeskar*. Nitni arwesen di ayt n Babil, zi temmurt n Ikaldaniyyen, tammurt mani ttwaxeřqen. ¹⁶ Ammu i tedweř nettat tettexs i-ten umi tiřřawin nnes řrint *ten* uca nettat tessekk ḡarsen ireqqasen, ḡar *temmurt n* Ikaldaniyyen. ¹⁷ Usin-dd ḡares ayt n Babil maḥend ad řřsen akides uca ssxemjen tt s tuqeḥbit nsen uca nettat tessexmej ixef nnes zzaysen. *Xenni* igg^wej xasen řeeamar nnes. ¹⁸ *Ammu* tqeḥḥeb s bṯayṯay uca tessēarra řear nnes. *Xenni* igg^wej xas řeeamar inu am mammec tuḡa igg^wej řeeamar inu uřa x ućmas. ¹⁹ Tqeḥḥeb ařřas umi teeceř x wussan n temzi nnes řami tuḡa tqeḥḥeb di temmurt n Miřra. ²⁰ Nettat teeceq inni tt ittexsen *zeg ayt n Babil* nni zeg weysum nsen am weysum n iḡyař u nni zi wedeaq nsen am wedeaq n iysan. ²¹ Aqa teeceq-dd ḡar řeřḡihet n temzi nnem, ařami Imiřriyyen ḥadan idmaren nnem n temzi.”

²² “X uya, Uhuliba, ammu i iqqař Sidi inu, SIDI, xzar, Necc ad xam ssekkareḡ inni i cem ittexsen uca ad ggeḡ ad xam dd-asen zeg wenned nnem. ²³ Ayt n Babil d marra Ikaldaniyyen, imeḥḡayen d imcenēen d tarwa n tařiřet, u marra ayt n Accur akidsen, iḥudriyyen icenēen, lwulat, marra imdebbaren, ineyrafen *n řeeskar* d yeryazen s yisem, marra imnayen inni yenyin x yeysan. ²⁴ Nitni ad xam dd-usin s ikarruten i umenḡi d řjarrarin iqarqben, u s ijj n wegraw n řegnus, s tcappat timeqqranin n useřqi d tcappat nneḡni, uřa s tqebbarin x uzeḡif. Nitni ssbedden ixef nsen deg wenned nnem u Necc ad asen weḡy ddeēwet u nitni ad cem ḥekmen elahřab ccariea nsen. ²⁵ Necc ad ggeḡ tusmi inu řidd i cem uca nitni ad zzayem ggen s wesēar. Nitni ad qqsen tinzaren nnem d tiřřawin nnem uca min iqqimen ad iwḡa s ssif. Nitni ad kksen iḥenjiren nnem d yessim nnem uca min iqqimen zzayem ad ittucc s tmeřsi. ²⁶ Ad kksen arruḡ nnem uca ad kksen řeḥzuř nnem. ²⁷ *Ammu* i ḡa ssbeddeḡ řeřḡihet nnem uřa d tuqeḥbit nnem zi temmurt n Miřra, uca war ḡarsen tessḡieaded ead tiřřawin nnem u war tidared ead Miřra.”

²⁸ Minzi ammu i iqqař Sidi inu, SIDI “Xzar Necc ad cem ggeḡ deg ufus n yenni cem icarrhen, deg ufus n yenni i x igg^wej řeeamar nnem. ²⁹ Ad zzayem ggen am wecrah nsen u ad kksen marra i umi tarbred uca ad cem řjen awarni asen tettwaēarrid uřa d tuēaryant ařami ittwaēarra řear n tuqeḥbit nnem uřa d řeřḡihet nnem d tuqeḥbit nnem. ³⁰ Ad zzayem ggen aya minzi tedřared

23:3 Hiz. 20:8

23:9 2 Ij. 17; 18

23:12 2 Ij. 16:7

23:26 Hiz. 16:39

23:29 Hiz. 16:39

řegnus am iggur bnađem awarni i řqehba, u minzi tessxemjed ixef nnem s imeyđa n řřanam nsen. ³¹ Tuyured deg webrid n ućmam, x uya ad am wceř řkas nnes deg ufus nnem.”

³² Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI “Ad teswed řkas n ućmam wenni yuřřen u iweseen, ařami řqedd nnes ad yarr ředyan ad zzayem dehcen s řhegra u ad zzayem stehzan. ³³ Ad teccured s wescar d wećđan. Řkas n ućmam Samarya d ijj n řkas n ureddeğ d řxarbet. ³⁴ Ad t teswed uca ad t tzemmed, ad tyezzed cquf nnes uca ad tqebced zzayes idmaren nnem, minzi Necc nniř t, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.”

³⁵ “S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, umi dayi tettud uca temmenđared ayi awarni i wecrur nnem, s uya tarebbud cem s yixef nnem uřa d řefđiřet nnem d tuqeřbit nnem.”

³⁶ Inna ayi SIDI “A mmis n bnađem, ma tessed ad tcarreed Uhula d Uhuliba? Ini asent xenni jjeayef nsent. ³⁷ Minzi zennant uca idammen řesřen řar ifassen nsent u zennant ak-d imeyđa n řřanam nsent. Sennej i uya arrint iřenjiren nsent, inni urwent i Necc, ad řwan timessi d macca i nitni. ³⁸ Marra aya ggint dayi: nitentni ssxemjent Zzawect inu Iqeddsen uca sseřřtent ussan inu n ssebt. ³⁹ Minzi umi řarsen i tarwa nsent i imeyđa nsent n řřanam, usint-i-dd deg wass nni simant nnes di Zzawect inu Iqeddsen mařend ad tt sseřřtent. Xzar, ammu i ggint di řwest n Taddart inu. ⁴⁰ Ead ssekkent x yeryazen i dd-yusin zi řagg’aj. Ssekken areqqas řarsen, u xzar, usin-dd nitni, inni i x tessirded ixef nnem, i x tkulared tiřřawin nnem uca theřted s telwizt.

⁴¹ Teqqimed x ijj n řectu yecna, tuřa zzates řřabřa issweřden i x tessarsed řebxur inu d zžect inu. ⁴² Řřess n řřaci issusem řin řares. Xenni nedhen iskarřiyyen zi řexřa řar yeryazen nni řřan zi řřaci n iwdan. Ina ggint timeqyasın řar ifassen nsent uřa d ijj n tajj izewwřen x izęřifen nsent. ⁴³ Xenni nniř necc ‘Aqa-ten zennan ak-d ict n řqehba dduysaren. Řexxu tuqeřbit nnes simant nnes tuyur tettqeřřeb uca ammu uřa d nettat.’ ⁴⁴ Nitni udfen řares am udfen řar ict n temřart d řqehba. Ammu udfen řar Uhula u řar Uhuliba, timřarin nni iittwafedřen. ⁴⁵ Iryazen isegğden ad tent řekmen elahřab řheqq n tinni izennan u elahřab řheqq n tinni issizzařen idammen, minzi nitenti d timřarin izennan uca idammen řesřen řar ifassen nsent.” ⁴⁶ Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: “Necc ad xasen ssekkareř ijj n wegraw uca ad ten arrey d taymart d takeccadř.

⁴⁷ Agraw n řřens ad tent yarřem uca ad tent qeđeen s řesřuf. Iřenjiren nsen d řřenjirin nsen ad ten nřen uca ad sscemđen tudrin nsent s tmesi. ⁴⁸ Ammu i řa ssbeddeř řefđayeh nsent di temmurt ařami i řa ttwaeřment marra timřarin uca war tteggent ead amecnaw řefđayeh nsent. ⁴⁹ Ammu i xakent řa ggen řefđiřet nkent uca ad tarbunt ddnuř n imeyđa nkent n řřanam uca ad tessnent, aqa Necc Sidi d SIDI.”

Urcalim d ict n marmita tnenna

24 ¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI deg usegg’was wiss tesca, deg uyur wiss eecra, x wass wiss eecra n uyur, iqqar: ² “A mmis n bnađem, ari i yixef nnek isem n ass-a, isem n ass n yiđa. Deg wass-a nniđ ad iřřar ujeğid n Babil Urcalim.

³ Siweř ijj n umedy a taddart iřewwřen nni, uca ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Egg ijj n teydurt, egg i-tt uca kebb dayes aman. ⁴ Egg dayes tifettutin n weysum, marra tifettutin icnan, tameřřadř d teyrudř, eemmar i-tt s yexsan d lemliř qae. ⁵ Ksi lemliř n wuři uca arr uřa d

23:35 Irm. 2:32; 3:21; 13:25; 18:15; Hiz. 22:12

23:36 Hiz. 20:4; 22:2

23:37 Hiz. 16:21; 20:26,31

23:38 Hiz. 22:8

23:39 2 Ij. 21:4-7.; Hiz. 16:21

23:41 Awřn. 7:17

23:45 Hiz. 16:38

23:47 Hiz. 16:41

24:3 Irm. 1:13

akeccuḍ sadu nsen. Ejj ad sehden mliḥ aṛami ʿad ixsan nnes ad dayes ttwanennan.’ ”

⁶ S uya, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI: “Uct x tandint n idammen, taydurt tenni zi řexmej nnes *ʿad* dayes, tenni zi war yekkis řexmej nnes! Kkes zzayes tafettut awarni n tfettut *nneyni* bṛa ad xas teggid taqedduḥt. ⁷ Minzi idammen nnes aqa di řwest nnes, tessizeř i-ten x ict n teřđart taqeccart. War ten tessizziř x temmurt maḥend ad ten teddiř s ucař. ⁸ Ĥima ad ittwassekkar wesear, Ĥima ad yiři wenqam, ggiy idammen nnes x teřđart taqeccart Ĥima war ttwasduřyen *idammen nnes*.”

⁹ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: “Uct x tendint n idammen! Uřa d Necc ad ggey aqellij n ukeccuḍ i uceęęař n tmessi imyar! ¹⁰ Arni akeccuḍ, ejj timessi ad tarey ařtas, cennef aysum mliḥ uca ejj kuffu isstextixen ad iḥaj uca ejj ixsan ad cemḍen. ¹¹ Arr xenni taydurt ixwan *ʿawed* x řefhem nnes Ĥima ad isehed u ad icmeḍ ddra nnes n nnḥas uca ad tefsi zzayes texmuji i dayes iġan, *u xenni* ad ittwaqđi řexmej. ¹² *Marra* amarret aqa-t di bařeř. Řexmej nnes ifeyyḍen war dd-iffiy zzayes. Arr řexmej nni di tmessi! ¹³ Di texmuji nnem teġi řefđiḥet nnem minzi Necc tuya xsey ad cem ssizedgey uca *xenni* war tettwassizdiged. S uya war tettwasizdiged ař xam i ya ssiwḍey lyadaḅ inu itteḥduduqen. ¹⁴ Necc, SIDI, ssiwřeý. Ad iffeý u Necc ad t ggey. War semḥey deg imerwusa u war zziġzey u war ndimey. Ad xam ḥekmen ibriden nnem d tmegga nnem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

War ttegg s wecḍan x uweřtu n Urcalim

¹⁵ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ¹⁶ “A mmis n bnadem, xzar, s ict n tecti Necc ad kessey mezri nnek zzat i tiřtawin nnek. Cek *maca* war tettrud u war tteji ad uzzřen imeřtawen nnek. ¹⁷ řyuy deg uhedden, war ceřt x umettin. Qqen arezzet nnek xak uca egg tisiřa nnek deg iḍaren nnek, u war ttřeḥḥaf acřayem nnek d tmart nnek niy ad tecced aýrum nni i dd ya yawyen iwdan *i wecḍan*.” ¹⁸ Yar tuffut ssiwřeý i řgens u řar tmeddit temmut tmeřtut inu u di twecca ggiy am mammec i d ayi ittwaweřša. ¹⁹ Inna ayi řgens “Ma war texsed ad aney tessecned min enant tmesřayin-a, mayemmi i tegged ammu?” ²⁰ Necc nniy asen “Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar ²¹ ‘Ini i taddart n Israyil: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Xzar, Necc ad sseięteý Zzawect inu lqeddsen *tenni d* aeuġi n jjeḥd nwem d umezri n tiřtawin nwem d řehzuř i řeemar nwem, uřa d iḥenjiren nwem d yessitwem nni tejjim din ad wḍan s ssif. ²² *Xenni* ad teggem am mammec ggiy Necc. War tettřeḥḥafem acřayem d tmart, uca aýrum *i dd-yiwyen* iryazen, war *t* tettettem. ²³ Arezzat nwem ad iřint x izeġifen nwem u tisiřa nwem deg iḍaren nwem. War tceřtnem u war tettrum. Ad teḥḥam di řmuęřiyyet nwem uca ad teqdidsem iġen ak-d wenneyni. ²⁴ Ammu i ya yiři Ĥizqiyal d řeęřamet n řeęjeb i kenniw. Ad teggem nican am mammec igga netta. Xmi dd i ya yas degga, ad tessnem, belli Necc Sidi, d SIDI.”

²⁵ “Uca cek, *a* mmis n bnadem, deg wass i zzaysen i řa kessey lburj nsen, řefraḥet x telwitz nsen, d mezri n tiřtawin nsen d iḥenjiren d řenjirin nsen nni yarebbun nitni deg wuř, ²⁶ aqa deg wass nni simant nnes ad řarek dd-yas iġen wenni yarewřen maḥend ad yegg tnayen n imezzuýen nnek ad sřen *uya*. ²⁷ Deg wass nni ad yarzem uqemmum nnek ak-d *uqemmum* n wenni yarewřen uca ad tessiwřeḍ, war tettiriḍ ʿad d aynaw. Cek ad asen tiřid d řeęřamet n řeęjeb uca nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

24:6 Hiz. 22:2

24:9 Nḥm. 3:1; Ĥab. 2:12

24:14 Hiz. 5:11; 23:24

24:23 Hiz. 4:17

24:24 Hiz. 12:6

Nnubuwa ɗidd i Iɗamuniyyen

25¹Yusa-dd ɣari wawaɗ n SIDI, iqqar: ²“A mmis n bnaɗem, arr uɗem nnek ɣar ayt n ɗammun uca nabb xasen. ³Ini i ayt n ɗammun ‘Sɗem i wawaɗ n Sidi inu, SIDI! Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Umi tennid ‘Ya, ayuz!’ x Zzawect inu Iqeddsen umi tt ssiɗɗen, u x temmurt n Israyil umi tt areɗɗen nitni, uɗa x taddart n Yahuda ɗami ten iwyen ɣar lmenfa, ⁴s uya, xzar, Necc ad wceɣ cem *a, tammurt n ɗammun* d tasyart i yenni dd-yusin zi ccarq uca nitni ad ggen ɗemrageɗ nsen dayem uca ad arren tizedɗiɣin nsen dayem. Nitni ad ccen ɗɣiɗet nnem uca ad swen aceffay nnem. ⁵Necc ad ggeɣ Rabba d dɗmani n ureyyeh i iɗɗuman uca *tammurt n* ayt n ɗammun d wemcan n arraɗet i wuɗi uca kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI.”

⁶“Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Umi tewtid ifassen nnek ijj deg wenneyɗi u tedzed s uɗar, uca tɗarɗed s marra nɗfaxet nnek d ɗeemar x temmurt n Israyil, ⁷s uya, xzar, Necc ad sswizzɗeɣ afus inu ɗɗid nnek uca ad cek arrey d takeccadɗ i ɗegnus u ad cek qeɗeɣ zi jar ɗegnus uca ad kenniw teɗɗiɣ zi temmura. Ad cek areɗɗeɣ uca ad tessned aqa Necc d SIDI.”

Nnubuwa ɗidd i Mu’ab

⁸“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Umi **Mu’ab** d Saɗir qqaren: Xzar, taddart n Yahuda *teɗa* amecnaw marra ɗegnus!, ⁹s uya, xzar, Necc ad arzmey ayeɗdis n zzat n Mu’ab, zi tneddam, zi tneddam nnes nni *igan* ɣar ɗɗarf qae, talwizt n temmurt, Bayt-Yacimut, Baɗ-Maɗun d Qiryatayim. ¹⁰Necc ad wceɣ aya d tasyart i ayt n ccarq *jmie* ak-d *temmurt n* ayt n ɗammun, ɗima war tettiɗi *ead* ɗidaret deg ayt n ɗammun jar ɗegnus. ¹¹Ad ssiwɗeɣ ɗeɗkamata x Mu’ab u nitni ad ssnen, belli Necc d SIDI.”

Nnubuwa ɗidd i Iɗum

¹²“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Umi **Iɗum** igga s nneqmet waha ɗidd i taddart n Yahuda uca umi idweɗ daysen ɗeib aɗɗas umi zzaysen neqmen, ¹³x uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, ad sswizzɗeɣ afus inu ɗidd i Iɗum uca ad zzayes qeɗeɣ bnaɗem d ɗmaɗ uca ad t ggeɣ d ɗxirbet zi Tayman, uca ad wɗan s ssif aɗ Dadan. ¹⁴Necc ad ssiwɗeɣ nneqmet inu x Iɗum s ufus n ɗgens inu Israyil u nitni ad ggen ak-d Iɗum eɗaɗsab ɗaɗab inu u eɗaɗsab asear inu. Ammu ad ssnen nneqmet inu!’, iqqar Sidi inu, SIDI.”

Nnubuwa ɗidd i Ifiliɗiniyyen

¹⁵“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Umi **Ifiliɗiniyyen** ggin s nneqmet u neqmen s nɗfaxet n wuɗ umi areɗɗen nitni zi ɗeɗdawet iddumen, ¹⁶s uya, ammu i iqqar SIDI inu, SIDI “Xzar, Necc ad sswizzɗeɣ afus inu ɗidd i Ifiliɗiniyyen uca ad qeɗeɣ Ikritiyyen uca ad areɗɗeɣ min iqqimen x tma n ɗeɗɗar. ¹⁷Nneqmat timeqqaranin s leeɗayeb iqeshen ad daysen ggeɣ u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi i ɗa kemmɗeɣ nneqmet inu daysen.’”

Nnubuwa ɗidd i ɗur

26¹Imsar deg usegg^was wiss ɗiɗɗeɗ, deg *wass* amezwaru n uyur, aqa yusa-dd ɣari wawaɗ n SIDI, iqqar: ²“A mmis n bnaɗem, umi tenna *tendint n* ɗur x Urcalim ‘Iya ayuz, aqa-tt tettwarezza, tawwart n ɗegnus tettwarzem ayi. Necc ad ɣari yiɗi *wagɗa* aɗɗas, umi nettat tettwareɗdeɗ *ɗexxu!*’ ³X uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Xzar, Necc ɗiɗ ɗidd nnek, *a* ɗur! Ad

25:2 Irm. 49:1

25:4 ‘dayem ... nnem’ - ixs ad yini ‘di temmurt ... n temmurt’.

25:8 Irm. 48:1-49:7-22

25:10 Hiz. 21:37

25:16 ‘ɗeɗɗar’ - niɗ ‘il’.

xam ssekkarey aṭṭas n řegnus, amecnaw řmedd n řebřar ak-d řemwaj nnes. ⁴ Nitni ad aredřen řehyuḍ n *tendint n řur* uca ad arřen řřumeat nnes u Necc ad xas kksey acař nnes uca ad tt arrey d tařđart taqeccart. ⁵ Ad *din* tiři di řwest n řebřar mařend ad xas bezzeen tiracciwin, minzi Necc nniy *t*, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, u nettat ad tiři d takeccaḍt i řegnus. ⁶ Yessis nni *iğan* deg iyyar, ad ttwanyent s ssif u nitni ad ssen belli Necc d SIDI. ⁷ Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI 'Xzar, zi ccamal ad ssiwḍey Nabuxadrařřar, ajeğid n Babil, x řur, ak-d iysan d ikarruten, ak-d imnayen, u ak-d ijj n wegraw d ijj n řgens d ameqqran. ⁸ Ad iney s ssif yessim nni yeğan deg iyyar, ad issbedd řqammat ḍidd nnem, ad ibna ijj n wecbar ḍidd nnem u ad issbedd ḍidd nnem ict n tesqift *ttwaggen tt s* tcappat timeqqranin. ⁹ Netta ad igg icarriyyen n wedham ḍidd i řehyuḍ nnem uca ad issřeyyed ssumeat nnem s řesyuf nnes. ¹⁰ Zi ssibbet n ubarru n yeysan nnes ad ac ideř řeejaj nsen, s zzhir n imnayen d uqarqeb n tjarrarin d *ddriz n* ikarruten ad arrijen řehyuḍ nnem xmi i řa yadef x tewwura nnem am dd-udfen x ict n tendint tettwahdem. ¹¹ S icucca n yeysan nnes ad iefes x ibriden nnem marra, ad iney řgens nnem s ssif uca ipilaren nnem ijehden *iqeddsen* ad wḍan řar temmurt. ¹² Nitni ad acaren agra nnem ad keccḍen tasebbabt nnem, ad aredřen řehyuḍ nnem, ad yeḍřen tudrin nnem, u izra nnem d třenya n ukeccud nnem d řeejaj nnem ad ten mmendaren deg waman. ¹³ *Ammu* i řa ssesqarey ddriz n izřan nnem, uca řřess n řgambriyyat nnem war ittwaře řad. ¹⁴ Ad cem arrey d tařđart taqeccart i weřsar n tracciwin i tneymart n iseřman, eemmarř ad tettwabnid *ewad*, minzi Necc, SIDI, nniy t!', *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI."

¹⁵ "Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI i *tegzirt n řur* 'Ma war ttarrijint temmura x tma n řebřar s řřess n uweřtu nnem, xmi ssbueruren inni ittwayezzmen i řmewt, xmi i řa temsar ict n tecti ineqqen di řwest nnem? ¹⁶ Marra řřukkam n řebřar ad dd-hwan zi řekrasi nsen igellden u ad ksen iřacen nsen, ad eaynen arruḍ nsen iburḍaren s tintat ifarzen. Ad řehřfen s arjef, ad qqimen x temmurt uca ad arrijen di kuř řweqt uca ad xam nnxeřen. ¹⁷ Ad xam ssiřyen ijj n wezři s igejduren, ad am inin: Mammec tettwateřhid, *a cem*, tenni i di zedyen inni *dd-iffyen* zi řebřar, *a cem* tandint iceneen, tenni tejhed aṭṭas di řebřar, *wah* nettat d imezday nnes, tenni itteggen arjef jarasen di marra inni tuřa dayes izedḍyen. ¹⁸ Řexxu ad arrijent temmura x tma n řebřar deg wass n uweřtu nnem, *wah* timmura x tma n řebřar ad nnxeřenent s uneggar nnek.' "

¹⁹ "Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI 'Xmi Necc cem i řa yarrey d tandint ittwareḍřen amecnaw tineddam nni war izḍiyen, xmi xam i řa ssiwḍey aman yuğyen uca *xmi* aṭṭas n waman ad cem ḍřen, ²⁰ *xenni* ad cem dd-ssehwiy ak-d yenni dd-ihwan deg weřfur *n wendeř*, řar řgens n řweqt n zic, uca ad cek ssarsey di řağay n temmurt, di řxirbat n řweqt n zic, řar inni dd-ihwan deg *weřfur n* wendeř, řima war tettiřid ead s imezday. *Maca* di temmurt n yenni iddaren ad wcey řeezz. ²¹ Ad am arrey d ijj n umedy a n warjef uca war tettiřid ead. Ad xam arzun uca war tettwifid eemmarř i řebḍal', *ammu* i iqqar SIDI inu SIDI."

26:7 'ak-d iysan d ikarruten' - s Teibranit 'ak-d uyis d ukarru'.

26:11 'ipilaren nnek ijehden' - aqa-ten d ipilaren n weebd n Baal d zzawect n Hirkulis di řur. War ġin d řexyařat n řřanam maca d ipilaren.

26:11 Ica. 5:28; Irm. 47:3

26:13 Ica. 24:7,8; Irm. 7:34; 16:9

26:17 'inni dd-iffyen zi řebřar' - imezday n řur tuřa yarwesen deg imezday n řebřar minzi tuřa tagzirt tgaaeed zi řebřar ak-d imezday nnes umi řares txezzared zi řağğ'aj, zi temmurt. 'tenni itteggen arjef ...' - man aya war ixs ad yini aqa imezday n řur tuřa ssigg'iden ijj i wenneyni, maca, umi řarsen ijj n isem itteneen zi ssibbet n tasebbabt nsen di marra dduunit, aqa arjen umi řrin nitni ccan n tendint nsen, uca uřawen nsen dewřen ccuren s uweqqar ařami tandint iřewwes iten s yisem nnes iceneen.

26:17 Asa. 18:9-19

Izfi s igejduren x Şur

27¹ Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, iqqar: ²“Cek, *a* mmis n bnadem, sgaæed ij n wezri s igejduren x Şur. ³ Ini i Şur, *tandint* i din izeddyen ɣar tewwura n řebħar, *tandint* nni ittajaren ak-d řegnus *nni izeddyen* di temmura aţtas ɣar tma n řebħar ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: *A* Şur, cem teqqared:

Necc aqa-yi nican deg wařri.

⁴ Iymiren nnem aqa-ten deg wuř n řebħur, inni cem ibnan aqa ggin azri nnem nican.

⁵ Marra tiřwiħin n tfeřwin n tyarruba nnem ggin tent di tnayen i cem zi tcejjura n umerzi, iwyen tcejjura n tengelt zi Lubnan, maħend ad am ggen tiħenya i řbaccat. .

⁶ Zi tcejjura n řbeġuđ n Bacan ggin řemqadeř nnem, řbankuwat nnem i *uqadeř* aqa-ten zi řeaj tettwagg deg ukeccuđ n tengelt, iwyen t zi temmura x tma n řebħar n ayt n Kittim. .

⁷ Řbacc nnem tuɣa zi řeqten azdad zi Miřra, xeyyden t s waţtas n tintat, řbacc tuɣa i cem d taceġant.

Tasqift n uqiđun nnem tuɣa zeg udehmani d arjuwani n temmura x tma n řebħar n Ilica.

⁸ Imezday n řidun u n Arwad tuɣa-ten d iqeddafen nnem.

Imiřisen nnem, *a* Şur, nni dayem iġan,

tuɣa-ten d ineddahen nnem.

⁹ Iwessura n Jubayl d imiřisen nnes tuɣa-ten dayem,

tuɣa eeddřen *marra tizza* nnem.

Marra tiyarruba n řebħar d ibeħriyyen nsen usin-dd ɣarem ħima ad kidem sebbaben.

¹⁰ Inni zi Lfuř u zi Lud u zi Fuť tuɣa-ten di řeeskar nnem, iryazen ieeskariyyen. Uyřen tcappa *nsen* d tqebbart *nsen n uzeġif* dayem uca wcin am řeezz. ¹¹ Arraw n Arwad d řeeskar nnem tuɣa-ten x řeħyuđ nnem uca lgammadiyyen, *ayt bu-teryast nnem*, *bedden* x ssumeat nnem. Tcappat nsen iqeřen n useřqi tuɣa uyřent deg wenneđ x řeħyuđ uca arnint deg wařri nnem aţtas.

¹² Tarcis tuɣa tsebbab akidem i ssibbet n ufeyyed n eřam kuř igeřwan. Nitni wcin am nnuqart, uzzař, astanyu d řexfif di řtwee *n sseřeet* nni *d asen* tezzenzen. ¹³ Jawan d Tubal d Macix tuɣa-ten d isebbaben nnem. Nitni wcin am řeemur n iwdan d řeqcue n nnħas di řtwee n sseřeet nnem. ¹⁴ Zi taddart n Tujarma wcin am iysan d imnayen d iserdan di řtwee *n sseřeet* nni *d asen* tezzenzen.

¹⁵ Arraw n Dadan tuɣa-ten d isebbaben di řtwee nnem. Aţtas n temmura x tma n řebħar tuɣa xsent ad řtfent sseřeet zeg ufus nnem. Tiymas timeqqranin n řfiř d ukeccuđ n webnus arrin am tent-i-dd. ¹⁶ Aram tuɣa ittsebbab akidem x waţtas n řeqcue i řsenneđ. Nitni wcin am karbunkel d ajurwani d lburđa s tintat ifarzen d řeqten azdad d řeġmarjan d řeġmaq izeggwayen di řtwee *n sseřeet* nni *d asen* tezzenzen. ¹⁷ Yahuda d temmurt n Israyil tuɣa d tsebbaben akidem. Nitni wcin am imendi zi Minnit uřa d ħalawit, tamment, zzeđ d balsam di řtwee n sseřeet nnem. ¹⁸ Dimacq tuɣa ittsebbab akidem x waţtas n řeqcue i řsenneđ, x marra igeřwan nnem, s binu n Xilbun d řduft tacemřařt. ¹⁹ Di řtwee n *sseřeet* nni *d asenn* tezzenzen, wcin am Vadan d Jawan uzzař

27:3 Hiz. 28:12

27:5 ‘amerzi’ - niy ‘amedži’.

27:6 ‘Kittim’ - ixs ad yini ‘Qubrus’.

27:6 Ica. 2:13

27:15 ‘akeccuđ n webnus’ - ict n marka n ukeccuđ d tabarcant nni iweznen ktar zeg waman ařami ad dd-ihwa ukeccuđ n ‘ibnus’ umi ittwađendar deg waman.

n wemziř d qassiya d uyanim uħemmum ittfulħen zi Uzal. ²⁰ Dadan tuya ittsebbab akidem s werruđ n tbardiwin i uneddah. ²¹ Ieraben *di řwařat* d marra řħukkam n Qidar tuya ttsebbaben akidem. Deg izemrawen d icarriyyen d imyanen tuya ttsebbaben akidem. ²² Isebbaben n Caba d n Raema tuya-ten d isebbaben nnem. Nitni wcin řemxeyyer n řećtur d eřam kuř izra iýřan d wurey di řtwee n *sseřeat* nni *d asen* tezzened. ²³ Ĥaran d Kinna d Eadan, isebbaben n Caba, Accur *d* Kilmad, tuya ttsebbaben akidem. ²⁴ Nitni sebbeben akidem s řećbayat icenćen d iseřhamen ideħmiyyen d lburđat tiqarqacin u s řketan iýřan s *ifiřan n* tintat ifarzen, inni *iġan* jar sseřeet nnem s tesyulin ijeħden ittwamudden. ²⁵ Iyarruba n Tarcic tuya-ten d ikaravanen nnem.

“Tuya cem *dinni*, teccured u tdeqřed ařtas,
deg wuř n řebħur,

²⁶ Iqeddafen *nnem* iwyen cem yar waman imyaren,
asemmiđ zi ccarq yarza cem deg wuř n řebħur. .

²⁷ Igeřwan nnem d sseřeet nni tezzened u tsebbabt nnem,
ibehřiyyen nnem d ineddahen nnem d inni ieaddřen tirezza nnem,
d isebbaben nni ittsebbaben akidem,
d marra ieeskariyyen, *inni* akidem
u ak-d marra agraw di řwest nnem,
ad wđan deg wuř n řebħur,
deg wass n uweřtu nnem. .

²⁸ Zi řħess n tyuyyit n ineddahen nnem,
ad arjijent dcurat nnem. .

²⁹ Ad hwan zi tyurraba,
marra inni iřřfen timeqdafin,
marra ibehřiyyen d marra ineddahen nnem,
ad bedden x temmurt,

³⁰ uca ad ssgaeden tmijja nsen
uca ad syuyyen s *imeřřawen imarzagen*,
ad mmenđaren taeejjact x izeğifen nsen,
ad maryen deg iyyeđ,

³¹ uca ad ĥeffen ixef nsen zi ssibbet nnem
uca ad beysen s txuncay n wecđan,
uca ad xam run imeřřawen imarzagen,
s řeemar iccur s tarzugi u s tyuyyit tamerzagt. .

³² Am ttweħwħen ad xam ssgaeden ijj n izři s igejduren
uca ad xam wten agejdur,
ad inin ‘Man wen *iġan* amecnaw řur,
amecnaw *tendint* ittwahedmen di řwest n řebħar?

³³ Řami dd-usint sseřeet nnem zeg *ujemmađ* n řebħur,
tuya tessjiwned ařtas n řegnus.
S wařtas n igeřwan nnem d tsebbabt nnem,
tarriđ ijeğiden n temmurt d ttwajar.

27:26 Hiz. 17:1

27:27 Asa. 18:9-19

27:28 Hiz. 26:10,15

27:31 Irm. 48:37

³⁴ Di tsacæet nni di tettwarzed s řebħur, di řmehmud n waman,
tuŷa tewða tsebbabt nnem marra u marra agraw i ŷarem.

³⁵ Marra imezday n temmura x tma n řebħar ttbehten,
u ijeğiden nsen ttarjfen,
ttnexřisen udmawen nsen.

³⁶ İsebbaben jar řegnus ad xam řeffaren.

Aqa tdewřed d ijj n umedya i warjef,
uca war tettiřid ead i řebda.”

Nnubuwa x řřakem n řur

28¹Yusa-dd ŷari wawař n SIDI, iqqar: ²“A mmis n bnadem, ini i řřakem n řur ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Minzi tessgaæded uř nnek, tennid: Necc d arebbi, necc ttŷimiř x řkursi n arebbi di řwest n řebħur!, waxxa cek d bnadem, war teğid d arebbi, aqa teggid uř nnek *xenni* amecnaw uř n ijj n arebbi.³ Aqa da, cek d amiřis x Daniyil, war din *iři* ca uřa d ijj n sirr innuffaren xak. ⁴ S tiřit nnek d řefhamet nnek aqa tessmuned i yixef nnek igeřwan *myaren* uřa teggid ureř d nnuqart deg ixammen nnek n txubay. ⁵ S tiřit nnek imřaren řar tsebbabt nnek, tarnid deg igeřwan nnek uca di ssibbet n igeřwan nnek *myaren*, issgaæed uř nnek ixef nnes.’”
⁶ “X uya, *ammu* i iqqar Sidi inu, SIDI, umi teggid uř nnek amecnaw uř n ijj n arebbi, ⁷ x uya, xzar, Necc ad xak dd-awyey ibarraniyyen, řegnus iqeshen ařtas. Nitni ad jebden řesyuf nsen řidd i weřri n tiřit nnek uca ad ssfesden tissiqt nnek. ⁸ Nitni ad cek ssehwan deg wehfur *n wendęř* uca ad temmted řmewt n yenni ittwasxesyen deg wuř n řebħur. ⁹ Ma tzeemed s tidett ad tinid zzat i wudem n yenni cek i řa inřin ‘Necc d ijj n arebbi!’. Aqa cek d bnadem, war iři d arebbi deg ufus n yenni i cek i řa deřen. ¹⁰ Ad temmted s řmewt n yenni war itt waxetnen, s ufus n ibarraniyyen, mařar Necc nniř *ř!*’, iqqar Sidi inu, SIDI.”

Izři n ugejdur x řur

¹¹Yusa-dd ŷari wawař n SIDI, iqqar: ¹²“A mmis n bnadem, sgaæeed ijj n yezři s igejduren x ujeğid n řur uca ini as ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

A cek, d wenni d řxatem n řebni ifarzen,
teccured s tiřit u tkemmřed deg weřri! .

¹³Tuřa cek di Eadn, di jjennet n AREBBI.

Tuřa dřin cek s eřam kuř izra iřřan:

řeeqaq, tyaqut d dyamanti,

tkrisulit, biril d yaspis,

řaffir aziza, karbunkel d smaraxt, uřa d wureř tuřa dayek.

Řxedmet n ibendiren nnek d ubarru n temřarin nnek *tuřa-tt* dayek,

deg wass nni di dd-tettwaxeřqed tuřa wejdent.

¹⁴Tuřa cek d ijj n ukirub d amedhun issdurryen,

uca Necc d wenni cek iggin *ammu*.

Tuřa cek x wedrar iqeddsen n arebbi,

teggured di řwest n izra itteřduduřen. .

27:36 Hiz. 26:21

28:2 İca. 31:3

28:7 İrm. 6:23

28:12 Hiz. 27:3

28:14 ‘ikiruben’ - ict n marka n İmalakat.

15 Tuya cek tkemmřed deg ibriden nnek,
zeg wass nni di dd-tettwaxeřqed,
ař dayek tettwaf řmuesřyyet.

16 S řemyaret n tsebbabt nnek,
iccur daxeř nnek s řexnunect uca *xenni* texđid.
S uya ad cek ssigg^wejeř x wedrar n arebbi,
ad cek mřiř zi řwest n iřra itteřduduqen,
a cek akirub issdurryen!

17 Uř nnek issgaeced ixef nnes s wazri nnek,
aqa tessetřted tiřit nnek s tissiqť nnek.
Necć ndareř cek x temmurt,
uca arriř cek zzat i wudem n ijeřiden,
ařami zemmaren ad řarek-dd xzaren s řęegra.

18 Zi ssibbet n řqedd n řmuesřyyet nnek,
d řyecc n tsebbabt nnek,
aqa tyesbed tizzawiřin nnek iqeddsen.
S uyenni arriř ict n tmessi teffey zi řwest nnek,
tenni cek iccin,
uca arriř cek di iyyeđ x temmurt,
zzat i tiřřawin n marra inni cek ittwařan.

19 Marra inni cek issnen jar řegnus,
areřifen zzayek.

Tdewřed d ijj n uredya n warřef
u war tettiřid *ead* i řebda.

Nnubuwa didd i Sur

²⁰ Yusa-dd ɣari wawaɕ n SIDI, iqqar: ²¹ “A mmis n bnadem, arr udem nnek ɣar ʃidun uca nabb xas, ²² uca ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Aqa da, Necc aqa-yi didd nnem, a tandint n Sidun! Necc ad ttwasεuɣey di řwest nnek uca nitni ad ssnen bellli Necc d SIDI xmi dayes i ɣa ggeɣ řehkamata uca ad zzayes ttwasqeddsey. ²³ Ad ssekkey ttaεun di řwest nnes uřa d idammen deg ibriden nnes uca wenni ittwanyen ad iwđa di řwest nnes s ssif nni xas i *ya yiřin* zeg wenned nnes. *Xenni* ad ssnen, belli Necc d SIDI. ²⁴ Cemmarř ead ad yiři i taddart n Israyil asennan iqebcen niy tazegg^wart itteqqsen zeg inni i d asen dd-innđen, inni ten isseřqaran. Nitni ad ssnen belli Necc d Sidi, d SIDI i *řiy*.”

²⁵ “Ammu i iqqar SIDI inu, SIDI! ‘Xmi i ɣa ssmuney taddart n Israyil zi řegnus nni mani ttwabezzeen nitni, uca Necc ssecney-dd ixef inu d Amqeddes daysen zzat i tiřawin n řegnus, *xenni* ad zedyen di temmurt nni wciy i umsexar inu Yaequb. ²⁶ Nitni ad zedyen di řaman uca ad bnan tudrin u ad zzun tizayarin, *wah* nitni ad *din* zedyen di řaman awarni řami ggıy řehkamata x marra inni ten ikeccđen zi *temmura* i d asen-dd innđen. *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, AREBBI nsen.’”

Nnubuwa didd i Misra

29¹Yusa-dd yari wawaŋ n SIDI deg usegg^{was} wiss eecra, deg uyur wiss eecra, x *wass* wiss teneac n uyur, iqqar: ²“A mmis n bnadem, arr udem nnek yar Fireun, ajeŋid n Mišra uca nabb xas u x marra *tammurt n* Misra. ³Siweŋ, ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc didd

nnek, *a* Fir'eun, ajeġid n Mišra, *cek* d rħaycet nni izzřen di rwest n iyezran, tenni iqqaren: Iyzar inu, necc ggiy *t* i yixef inu. .

⁴ Necc ad ggey tisennarin deg uyesmar nnek uca ad ssřesqey iseřman n iyezran nnek řar teqcurin nnek uca ad cek dd-jebdey zi rwest n iyezran nnek uca marra iseřman n iyezran nnek ad řesqen řar teqcurin nnek. ⁵ Necc ad cek ndarey *barra* di řexřa, cek d marra iseřman n iyezran nnek. X wudem n yeyyar ad tewđid. War *din* wenni cek i řa yawyen niy cek i řa iřfen. Necc ad cek wcey amecnaw macca i řewħuc n temmurt u i iřdađ n ujenna. ⁶ Marra imezday n Mišra ad ssen belli Necc d SIDI, mařar nitni tuřa-ten d uzeġađ n uřanim i *x tuřa tsenneđ* taddart n Israyil. ⁷ Mařa nitni ksin cek s ufus nnek, tfeġqed uca tessnuqbed řarsen řyardin nsen marra, mařa řak ssenden, tarřid uca tessarřijed tijeinnatin nsen marra. ⁸ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI 'Aqa da, Necc ad řak sseedy řsif uca ad qessey řzayek bnađem d řmař. ⁹ Tammurt n Mišra ad tedweř i ureddeġ u i řřarbet uca nitni ad ssen belli Necc d SIDI, minzi netta inna 'Iyzar inu u necc ggiy *t!*' ¹⁰ S uya, řzar, Necc řak u x iyezran nnek u Necc ad ggey tammurt n Mišra d řřirbat, ict n řřirbat n waređdeġ, zi Majdal ař Aswan, ař aymir n *temmurt n* Kuc. ¹¹ Uřa d ijj n bnađem war řzayes iřekkwi x uđar, uca uřa d ijj n uđar n řmař ad řas iřwa. War dayek ttiřin imezday arebein n isegġ^wusa. ¹² *Minzi* Necc ad ggey tammurt n Mišra d aređdeġ di rwest n temmura ttwaređġent uca tineddam ad iřint d aređdeġ di rwest n tneđdam *nneyni* nni idewřen d řřirbat, arebein n isegġ^wusa, uca Necc ad ssuysey Imiřriyyen řar řegnus uca ad ten bezzeey x temmura. ¹³ Maca ammu i iqqar Sidi inu, SIDI 'Awarri řami i řa řdun arebein n isegġ^wusa Necc ad ssmuney Imiřriyyen zi řegnus nni mani tuřa ttwabezzeen. ¹⁴ Necc ad beddřey tameħbast n Imiřriyyen uca ad ten sseeqbey di temmurt n Fatrus, di temmurt i řzayes dd-iffyen uca dinni ad iřin d ict n tgeldit tameenanuct. ¹⁵ Ad tiři d tameenanuct zi tgeldatin nneyni u war tessgaeead ixef nnes ead x řegnus, minzi Necc ad ten ssemezey řařami war řtsellřen ead x řegnus. ¹⁶ War tettiri ead i taddart n Israyil d atecři nni ten i řa issidar řmuesiyyet, řami dewřen řarsen, řeffaren ten. Nitni ad ssen belli Necc d Sidi, d SIDI *i řiy*. .

¹⁷ Imsar deg useg^was wiss seba u-eicrin, deg uyur wiss amezwaru, deg *wass* amezwaru n uyur, aqa yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ¹⁸ "A mmis n bnađem, Nabuxadrařřar, ajeġid n Babil, yarra řeeskar nnes ad yegġ ict n řředmet d tameqqrant řidd i řur. Marra azeġif iqqim d aqeccar u marra řayřuđt tarkec, waxxa amenni war řares tuři řexřař zi *tendint n* řur, i netta u i řeeskar nnes x řředmet i yegġa řidd nnes. ¹⁹ S uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI 'Xzar, Necc ad wcey tammurt n Mišra i Nabuxadrařřar, ajeġid n Babil. Netta ad *řzayes* yawi aġřa nnes uca ad ikecced takeccađt nnes uca ad ikkes tukkarđa. Aya ad yiři d řexřař nnes i řeeskar nnes. ²⁰ X řředmet nni yegġa řidd nnes, wciy as tammurt n Mišra d řexřař, minzi nitni ggin tt di řtwee inu, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ²¹ Deg *wass* nni ad arrey icc n Israyil ad dd-iffey uca ad arzmey aqemmum nnek di rwest nsen. *Xenni* ad ssen belli Necc d SIDI.' "

Řħukm x Mišra

30 ¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar: ² "A mmis n bnađem, nabb uca ini 'Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Rum! Ayehhat x wass nni! ³ Minzi yudes yeġa *wass nni*, yudes yeġa *wass n* SIDI, ass n iseynuten. Ad yiři d řweqt n řegnus. ⁴ Ad dd-yas řsif di Mišra uca ad yiři warřef ameqqran di *temmurt n* Kuc xmi i řa wđan inni ittwasnuqqben di Mišra, minzi ad awyen aġřa nnes, ad aređdġen dsusa nnes. ⁵ Kuc d Fuř d Lud d eřam kuř ibarraniyyen, d Kub, d ayt n temmurt n řeahd ad kisen wđan s řsif.' "

⁶“Ammu i iqqar SIDI ‘Inni ittcařan x Miřra ad wđan, uca nnfaxet n řřulta nnes ad tğarq. Zi Majdal ař Aswan ad wđan *iwđan* s ssif di temmurt!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ⁷“Ad *din* tiři d řxirbet di řwest n temmura ittwaređğent, uca tinneddam nnes ad iřint di řwest n tneddam ittwaxarbent. ⁸*Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi i ęa ssaręę timessi di Miřra, uca marra inni tt itteawanen ad ttwaręen. ⁹Deg wass nni ad ffęen ireqqasen s tğarruba zi zzat i wudem inu mağend ad ssiggweden Kuc wenni ittwařan aęa netta di řaman. Ad daysen yiři warjef ameqqran amecnaw deg wass n Miřra, maęar xzar, ad dd-yas!”

¹⁰“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Necc ad ssbeddeę ddriz n řğaci n Miřra s ufus n Nabuxadrařřar, ajeğid n Babil. ¹¹Netta u řgens nnes akides, imsaggwaden qaę n řegnus, nitni ad ttwawęen *dinni* ģima ad teħħan tammurt. Nitni ad ssuffęen řesyuf nsen dıdd i Miřra uca ad ccuren tammurt s yenni ittwanyen. ¹²Necc ad ssizęę ięezran uca ad zzenzeę tammurt i ięeffanen u Necc ad areddęę tammurt d marra min dayes s ufus n ibarraniyyen. Necc, SIDI, d wenni issiwřen *aya.*’”

¹³“Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Necc ad areddęę imeyđa n řřanam uca ad qđię lařnam zi Nuf. War ittyimi ead uřa d ijj n řħakem zi Miřra. Necc ad ssidfęę řęurret di temmurt n Miřra. ¹⁴Necc ad areddęęę Fatrus u ad ssaręęę řęuean u ad awyeę řęħkamat inu di Nu. ¹⁵Necc ad ssfaręęę asear inu x Sin, lburj n Miřra, uca ad qeđęęę řğaci n Nu. ¹⁶Necc ad ssidfęę ict n tmessi ęar Miřra, Sin ad tefsi zi řęħriq, *tammurt n* Nu ad tettwafeğeq uca Nuf ad tiři teħřar kuř ass. ¹⁷Iħudriyyen zi Awan d Fibista ad wđan s ssif, u *timęarin* ad uyurent di tmeħbast. ¹⁸Ass ad ittbarcen di Taħfaħis xmi i ęa *ęaręęę* Necc azayřu n Miřra uca ad dayes ssbeddeę nnfaxet n jjeħd nnes. Ijj n useynu ad tt isdurri uca yessis ad uyurent di tmeħbast. ¹⁹Necc ad ssiwđęę řęħkamat x Miřa u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.’”

²⁰Deg useggwas wiss ģiřac, deg uyur amezwaru, deg *wass* wiss sebea n uyur, imsar belli yusa-dd ęari wawař n SIDI, iqqar: ²¹“A mmis n bnadem, Necc arzię ayiř n Fireun, ajeğid n Miřra. Aęa da, war t ijebbar uřa d iijen mağend ad ittwassgenfa, umi t ęa nndęen s bindat ařami zzaysent i t ęa ssjehden ģima ad ittef ssif!” ²²“X uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, xzar, Necc x Fireun, ajeğid n Miřra, u Necc ad arzeę ięağen nnes, *am uyiř* ijeħden *ead* uřa d wenni ittwaręin. Necc ad arrey ssif nnes ad iwđa zeg ufus nnes. ²³Necc ad sszuzareę Imiřriyyen jar řegnus u ad ten bezzęęę x temmura. ²⁴Necc ad ssjehdeę ięağen n ujeğid n Babil uca ad wceę ssif inu deg ufus nnes, *maca* ięağen n Fireun ad ten arzeę, *ařami* ad isęuyy amecnaw isęuyy wenni umi ssnuqben. ²⁵*Wah* Necc ad ssjehdeę ięağen n ujeğid n Babil, *maca* ięağen n Fireun ad wđan. *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi i ęa ggeę ssif inu deg ufus n ujeğid n Babil u netta ad t issiwızzęđ x temmurt n Miřra. ²⁶Necc ad sszuzareę Imiřriyyen jar řegnus uca ad ten bezzęęę x temmura. *Ammu i* ęa ssnen belli Necc d SIDI.”

Accur d ijj n weeřem i Miřra

31¹Deg useggwas wiss ģiřac, deg uyur wiss třata, deg wass amezwaru n uyur imsar belli yusa-dd ęari wawař n SIDI, iqqar: ²“A mmis n bnadem, ini i Fireun, ajeğid n Miřra, u i marra řğaci nnes ihewřen ‘Wi kides temqudded s *marra* řemęaret nnek?’ ³Aęa da, tuęa Accur d tacejjart n tengelt x *idurar n* Lubnan ak-d teseđwin icnan d tıfray i itticcen tiři mliħ u ak-d tidđi d azırar yueřan, ařami tuccent nnes tiweđ-dd ař iseynuten. ⁴Aman arrin tt ad iyma, aman yuğęen ssgaęeden tt ařęas. Ięezran n waman nni ssizzřen deg wenned n tassut n

30:6 ‘di temmurt’ - s Teıbranit ‘dayes’.

30:11 Hiz. 28:7

30:12 ‘marra min dayes’ - s Teıbranit ‘tacurret nnes’.

31:3 Dan. 4:7

řmehmud nsen, uca řmehmud yarra iřezran nnes ad rařen řar marra ticejjura n yeyyar.⁵ S uya ittwassueřa tiddi nnes x marra ticejjura n yeyyar, u tiseřwin nnes dewřent s wařas u ifetwan nnes zzuggarten s waman ifeyyřen xmi tuřa tessyemmi.⁶ Marra iřařař n ujenna ggin řeucc nsen di tseřwin nnes uca ferxen marra řmar n yeyyar sadu ifetwan nnes uca marra řegnus myaren tuřa ttymian di tiři nnes.⁷ Tuřa-tt tecna s řemyaret nnes u s tuzzuggart n tseřwin nnes, mařar ařwar nnes tuřa-t ak-d wařas n waman.⁸ Ticejjura n tengelt di jjennet n AREBBI war xas eřunt, ticejjura n umerzi war sekkwint tseřwin nnes uca ticejjura n dulb war sekkwint ifetwan nnes. Uřa d ict n tcejart di jjennet n AREBBI tarwes dayes deg wařzi nnes.⁹ Ggiř tt tecna ak-d wařas n tseřwin nnes ařami zzayes usment marra ticejjura n eadn, tinni tuřa di jjennet n AREBBI.’ ”
¹⁰ “X uya, ammu i iqqař Sidi inu, SIDI. umi tessgaeeřed ixef nnem s tiddi nnem, *wah* nettat tegga tuccent nnes jar iseynuten uca uř nnes tessgaeeřed ixef nnes zi ssibbet n řueřa nnes,¹¹ s uyenni wciř tt deg ufus n wenni d amzemmar qaē jar řegnus, řima wanita d kis yegg s tidett. Necc uzzřey xas di ssibbet n tueeffna nnes.¹² Zedmen tt ibarraniyyen, řegnus iqesřen ařas, uca jjin tt. Tiseřwin nnes wřant x idurar u di marra tiřzurtin uca ifetwan nnes ttwarřen di marra tiřezratin n temmurt uca marra řegnus n temmurt hwan-dd zi *sadu* tiři nnes uca jjin tt.¹³ Marra iřařař n ujenna zedyen x *ukeccuř* nnes i iwdan, uca marra řmař n yeyyar tuřa-ten x ifetwan nnes.¹⁴ řima marra ticejjura war dekkwiřent ead ttneffxent s tiddi nsent uca ad ggent tuccent nsen deg iseynuten, u marra *ticejjura* nni iswin aman war ttbeddint ead s yixef nsent di nnfaxet nsent, mařar nitenti marra ttwamewcent i řmewt, řar řařay n temmurt, di řwest n tarwa n bnadem, ak-d inni ihekkwan deg weřfur *n wendeř*.”
¹⁵ “Ammu i iqqař Sidi inu, SIDI ‘Deg wass nni di ihwa řar řaxart, ggiř ijj wecřan. Di ttwee nnes dřiř aman yuřyen uca ssbeddeř iřezran nnes uca fečřen aman imřaren. Di ttwee nnes ssbarrecney *idurar n* Lubnan uca marra tcejura n yeyyar ceřnent xas.¹⁶ S ddriz n uweřtu nnes ssarjijey řegnus, umi tt ssehwiy řar řaxart ak-d inni ihekkwan deg weřfur *n wendeř*. Marra ticejjura n eadn, tinni d ieizzen ařas d tinni icnan qaē zi Lubnan, tinni iswin aman marra, aqa- tent ittwasfewwen s *man aya* di řařay n temmurt.¹⁷ Uřa d nitenti hwant akides řar řaxart, řar inni ittwanřen s ssif, inni tuřa uyř nnes *ijehden*, inni tuřa iqqimen di tiři nnes di řwest n řeg nus.¹⁸ Ak wi tsawid ammu di řeezz d řemyaret jar tcejura n eadn? *Waxxa amenni* ad tessehwiř ak-d tcejura n eadn ař rařay n temmurt. Ad tbuzzřed di řwest n inni war ittwaxetnen, ak-d inni ittwanřen s ssif. Wa d Fireun d marra řřaci nnes!’, *ammu i* iqqař Sidi inu, SIDI.”

Izři n uyejdur x Fireun

32¹ Imsar deg usegg^was wiss tenēac, deg uyur wiss tenēac, deg wass amezwaru n uyur, aqa yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqař:

² “A mmis n bnadem, sgaeēřed ijj n yezři s igejduren x Fireun, ajeřid n Miřra, uca ini as:
 “Tuřa cek amecnaw ayrad d amezjan jar řegnus,
 uca tuřa cek am řhaycet di řebřur.
 Tyeřřed ixef nnek deg iřezran,
 uca tessennehzedd aman s iřaren nnek,

31:6 Dan. 4:9

31:8 ‘tacejjart’ - niya ‘addag’ (‘iddagen’). ‘amerzi’ - niy ‘ameřzi’.

31:8 Amz. 2:8

31:12 Hiz. 28:7; 30:11

31:16 Ica. 14:9

31:18 Hiz. 28:10

uca tesssefsad iḡezran nsen.’” .

³ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

‘Nec ad sswizzḡeḡ xak tracca inu,

s yijj n wegraw n řegnus aṡṡas.

Nitni ad ac siřyen ak-d tracca inu. .

⁴ Nec ad cek ijey di temmurt,

ad cek nḡareḡ x wudem n yeyyar.

Ad xak sszedḡeḡ marra ijdāḡ n ujenna,

uca ad zzayek ssjiwney imuddaren zi marra tammurt.

⁵ Ad ggeḡ weysum nnek x idurar,

uca ad ccureḡ teḡzurin s řegeudi n warrayem nnek.

⁶ Nec ad ssesweḡ tammurt,

ad tedweř d řebḡar n idammen nnek řares ař idurar,

uca tiḡezratin ad ccurent zzayek.’

⁷ ‘Nec ad ssduřeḡ ajenna xmi cek i řa ssexsiyeḡ,

uca ad ssbarrecney itran.

Nec ad ssduřeḡ tafuct s iseynuten,

uca taziri war tetteḡ ead tafawt nnes ad tarya. .

⁸ Marra tifawin yareqqen deg ujenna,

ad tent ssbarrecney di ṡṡwee nnek,

uca ad ssiwḡeḡ taḡest x temmurt nnek!’,

ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.

⁹ ‘Nec ad ḡezziḡ uř n waṡṡas n řegnus,

umi i řa iwyey řexbar n trezzit nnek řar řegnus,

řar temmura i war tent tessined ca.

¹⁰ Nec ad ssnexřieḡ aṡṡas n řegnus di ssibbet nnek,

uca acewwaf n ijeḡiden nsen ad gaēden zeg warjeř di ṡṡwee nnek,

xmi i řa ssenhezzeḡ ssif inu ssa d ssa zzat i wudmawen nsen.

Nitni ad arjijen mkuř řweḡt,

kuř ijj di ssibbet n tudart nnes,

deg wass n uweṡṡu nnek.’” .

¹¹ “Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

‘Ssif n ujeḡid n Babil ad xak dd-yas.

¹² S řesyuf n ayt n bu-teḡruḡt ad ḡeḡreḡ řḡaci nnek ihewřen,

řegnus iqeshen aṡṡas marra.

Nitni ad qḡan nnfaxet n Miřra,

uca marra řḡaci nnes ihewřen ad t teḡḡan. .

¹³ Nec ad qḡiḡ immuddaren nnes inni iḡan řar waman aṡṡas,

uřa d ijj n uḡar n bnadem ad ten issarwi eawed,

uca uřa d ict n tecḡect n řmař ad ten tessarwi ead.

¹⁴ Xenni ad ssehwiḡ aman nsen ařami ad ttwasřin

32:2 Hiz. 29:3

32:3 Hiz. 12:13; 17:20

32:7 Ica. 13:10; Yuw. 3:4.

32:10 ‘tudart’ - s Teibranit ‘řeemar’.

32:12 Hiz. 28:7; 31:12; 31:2,18; 32:16

u Necc ad ggey iyezran nsen ad ssizzřen am zzectl',
ammu i iqqar Sidi inu, SIDI.

¹⁵ 'Xmi ggiy tammurt n Mišra d wareddeğ,
uca ad tiři temmurt tettwareddeğ, teħfa zi marra min dayes,
umi wtey marra inni dayes izeddyen,
xenni ad ssnen belli Necc d SIDI.'

¹⁶ Wa d izři n wecđan uca ad t yennjen am yezři n wecđan. Yessitsent n temmura ad t yennjent am yezři n wecđan, ad t yennjent am yezři n wecđan x Mišra u x marra řyaci nnes ihewřen!',
ammu i iqqar Sidi inu, SIDI."

¹⁷ Deg usegg^{wa}s wiss tenec, deg wass wiss xemmeřac n uyur, imsar belli yusa-dd yari wawař n SIDI, iqqar: ¹⁸ " 'A mmis n bnađem, wwet agejdur x řyaci ihewřen n Mišra. Ejj i-t ad ihwa, *Mišra* d yessis n řegnus ijeħden, di řağay n temmurt, ak-d yenni ihwan deg weħfur *n wenđer*. ¹⁹ Ma cek iezzen x man mma? Hwa, uca ejj ad cek ssarsen ak-d yenni war ittwaxetnen. ²⁰ Ad wđan di řwest n yenni ittwanyen s ssif. Aqa immewc ssif. Jarr *Mišra zeg webriđ* ak-d marra řyaci nnes ihewřen. ²¹ Inni yarsen řřulta ařtas zeg ayt n bu-teyruđt ad kis ssiwřen zi řwest n řaxart. Hwan nitni, *dinni* ttezzřen inni war ittwaxetnen, inni ittwanyen zi ssif. ²² 'Diha *iğa* Accur ak-d marra agraw nnes, nnden as-dd imeđran nnes. Marra nitni ttwanyen, wđan s ssif. ²³ Imeđran nnes aqa-ten di tyemmar n weħfur *n wenđer* uca agraw nnes aqa-t deg wenneđ n wenđer nnes. Marra nitni ttwasnuqben, wđan s ssif, inni tuğa issagg^{wa}aden di temmurt n yenni iddaren.'

²⁴ 'Diha Eilam d marra řyaci nnes ihewřen deg wenneđ n wenđer nnes. Marra nitni ttwasnuqben, wđan s ssif, hwan břa axtan di řağay n temmurt, inni tuğa issagg^{wa}aden di temmurt n yenni iddaren. Nitni iwyen řefđiħet nsen akidsen ak-d yenni ihwan deg weħfur *n wenđer*. ²⁵ Ggin as ijj n arruf di řwest n yenni ittwanyen yar marra řyaci nnes ihewřen. Imeđran nnes nnden as-dd. Marra nitni war ittwaxetnen, wđan s ssif, minzi tuğa ssagg^{wa}aden *iwdan* zeg yixef nsen di temmurt n yenni iddaren. Nitni iwyen řefđiħet nsen akidsen, *jmie* ak-d yenni iħekkwan deg weħfur *n wenđer*. Aqa netta ittwassars di řwest n yenni ittwanyen.'

²⁶ 'Diha Macix-Tubal d marra řyaci nnes ihewřen. Nnden as-dd imeđran nnes. Marra nitni war ittwaxetnen, ttwasnuqben s ssif, maýar nitni tuğa ssagg^{wa}aden *iwdan* zeg yixef nsen di temmurt n yenni iddaren. ²⁷ War ttezzřen ak-d ayt n bu-teyruđt, inni iwdan zeg yenni war ittwaxetnen, inni ihwan yar řaxart ak-d řesnaħ nsen n umenyi. Twamarsen řesyuf nsen sadu izeğifen nsen uca řmueřiyet nsen aqa-tt x yeysan nsen, waxxa tuğa nitni d tigg^{wu}di i ayt n bu-teyruđt di temmurt n yenni iddaren. ²⁸ Uřa d cek ad tiřid taržed di řwest n yenni war ittwaxetnen uca ad tezzřed ak-d yenni ittwasnuqben s ssif.'

²⁹ 'Diha Idum, ijeğiden nnes d marra řħukkam nnes, inni *i din ittezzřen* s *marra* řřulta nsen ak-d yenni ittwasnuqben s ssif. Ttezzřen *dinni* ak-d yenni war ittwaxetnen u ak-d yenni ihwan deg weħfur *n wenđer*.'

³⁰ 'Diha inni yar iğa řřulta zi Ccmal, marra nitni d marra ayt n řidun, inni ihwan ak-d yenni ittwanyen. Aqa-ten *dinni* seđhan, waxxa nitni tuğa ssigg^{wa}aden *iwdan* s taryast nsen n ayt n bu-teyruđt, uca zzřen dinni ak-d yenni ittwanyen s ssif uca arebbun řefđiħet nsen ak-d yenni ihwan deg weħfur *n wenđer*.'

³¹ 'Fireun ad ten izar uca ad ittwasfewwej s marra řyaci nnes, inni ittwasnuqben s ssif, Fireun d marra řeeskar nnes!', *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ³² 'Minzi Necc jjiy t ad issigg^{wed} inni di temmurt n yenni iddaren. Netta ad immars di řwest n yenni war ittwaxetnen, yar yenni ittwasnuqben s ssif, Fireun d marra řyaci nnes ihewřen!', *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI."

Hizqiyal ad yaʔeqqem ʕawed d aʕessas x Israyil

33¹ Yusa-dd ɣari wawaʔ n SIDI, iqqar: ²“A mmis n bnaɗem, siweʔ ak-d tarwa n ʔgens nnek, ini asen ‘Xmi i ɣa yawyey ssif x temmurt uca ʔgens n temmurt iki ijj n weryaz zi tʔrufa nnes uca ggin t d aʕessas i yixef nsen,’³ uca wanita izarr yusa-dd ssif x temmurt uca *xenni* ittʔuɗ di ʔbuq uca iʕegem ʔgens⁴ uca aqa din ijjen isʔin ʔhess n ʔbuq, *maca* war iiji ixef nnes ad zzayes ittwaʕʔem uca yusa-dd ssif, ikkes i-t, *xenni* idammen nnes ad iʔin x uzeɣif nnes.⁵ Netta isʔa ʔhess n ʔbuq, *maca* war iiji ixef nnes ad ittwaʕʔem, idammen nnes aqa-ten xas, *maca* ʔʕemar n wenni ijjin ixef nnes ad ittwaʕʔem, ad injem.⁶ Maca maʔa aʕessas izra ssif yusa-dd uca war iʔuɗ di ʔbuq nnes, *aʔami* war ittwaʕʔem ʔgens uca ssif yusa-dd, ikkes ijj n ʔʕemar zi jarasen, *xenni* aqa netta immeksi zi ssibbet n ʔmʕeʔiyyet *n yixef* nnes, *maca* Necc ad ttareɣ idammen nnes zeg ufus n uʕessas.’

⁷ Cek, *a* mmis n bnaɗem, Necc ggiɣ cek d aʕessas x taddart n Israyil. Ad tesrid ijj n wawaʔ zeg uqemmmu inu uca ad ten tʕʔmed zzayi.⁸ Umi Necc nniɣ i uʕeffan ‘A aʕeffan, cek ad temted ʔmewt!’ uca cek war tsiwʔed maɣend ad tʕʔmed aʕeffan x webrid nnes, *xenni* ad immet uʕeffan *n*ni s ʔmʕeʔiyyet nnes, *maca* Necc ad ttareɣ idammen nnes zeg ufus nnek.⁹ Maca maʔa cek tʕʔmed aʕeffan x webrid nnes, maɣend ad as iɣeyyed uca netta war iɣeyyed x webrid nnes, *xenni* netta ad immet s ʔmʕeʔiyyet nnes, *maca* cek tessnejmed ʔʕemar nnek.

¹⁰ Cek, *a* mmis n bnaɗem, ini i taddart n Israyil ‘*Ammu i* tessawaʔem, teqqarem: Iʕeddiyyen nney d ddnub nney *aqa-ten* xaney uca nhellek daysen, *xenni* mammeɕ ad *neqqim* neddar?’¹¹ Ini asen ‘*S tidett am* ddareɣ Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, ʕemmarʔ war aretʔiɣ x ʔmewt n uʕeffan, maca ad arɗey aʕeffan xmi i ɣa itub zeg webrid nnes uca ad iddar. Tubem, tubem zeg webriden nwem iʕeffnen, maɣar mayemmi i ɣa temtem, *a* taddart n Israyil?’

¹² Cek, *a* mmis n bnaɗem, ini i tarwa n ʔgens nnek ‘Tasegda n umsegged war t issnejjim deg wass nni di i ɣa ixɗa, uca tuʕeffna n uʕeffan war zzayes i ɣa inqareɗ deg wass nni di i ɣa itub zi tuʕeffna nnes, uca amsegged war izemmar ad iqqim iddar s tsegda nnes deg wass nni di i ɣa ixɗa.¹³ Xmi Necc nniɣ i umsegged, aqa netta ad iddar s tidett, uca netta ittiqq di tsegda nnes uca igga ʔmʕeʔiyyet, *xenni* war tettiʔi ʕad ʔidaret di tsegda nnes, maca di ʔyecc nnes nni igga, aqa ad dayes immet.¹⁴ Maʔa Necc nniɣ i uʕeffan: ʔmewt i ɣa temted, uca netta itub x ddenb nnes uca ad igg ʔheqq d tsegda -¹⁵ aqa aʕeffan ad isseʕqeb arhan, ad ixegʕes min ittwaɕaren, ad yuyur di tweʔʂa n tudart bʔa ma ittegg ʔyecc -, *xenni* ad iddar s tidett, war ittmetti ca.¹⁶ Marra ddnub nni igga, war dd as ttwaɣessaben ca. Igga ʔheqq d tsegda, ad iddar s tidett.’¹⁷ ‘Tarwa n ʔgens nnek qqaren: Abrid n SIDI war iɣi ca nican!, umi abrid n simant nsen war iɣi ca nican.’¹⁸ Maʔa amsegged iheyyed x tsegda nnes uca ittegg ʔyecc, *xenni* ad dayes immet,¹⁹ uca xmi i ɣa itub uʕeffan x tuʕeffna nnes uca ittegg ʔheqq d tsegda, *xenni* ad zzayes iddar.²⁰ *Ead* teqqarem: Abrid n Sidi war iɣi ca nican! Necc ad kenniw ɣekmey, *a* taddart n Israyil, kuʔ ijj amecnaw ibriden nnes.’ ”

ʔʕexbar x uweʔtu n Urcalim

²¹ Deg useggʔas wiss tenʕac n lmenfa nney, deg uyur wiss ʕecra, deg wass wiss xemsa n uyur, imsar aqa yusa-dd ɣari ijj n umarwaʔ zi Urcalim, inna “Tandint tettwayelleb!”²² Yar ɣiʔet tuɣa ufus n SIDI xafi, qbeʔ dd-yusa umarwaʔ, u Netta yarzem ayi aqemmmu umi dd-yusa umarwaʔ ɣari di ʔʂbeɣ. Tuɣa aqemmmu inu ittwarzem uca war ttiʔiɣ ʕad d aynaw.

33:7 Hiz. 3:1enz.

33:10 Hiz. 24:23

33:11 Hiz. 18:23,32

33:12 Hiz. 18:24

33:17 Hiz. 18:25,29; 33:20

33:21 2 Jj. 25; Hiz. 24:26

²³ Yusa-dd ɣari wawaʁ n SIDI, iqqar: ²⁴ “A mmis n bnadem, imezday n řxirbat-a di temmurt n Israyil ssawařen, qqaren ‘Ibrahim tuɣa-t ijj uca iwart tammurt-a. Neccin řexxu d ațtas, temmewc aney temmurt d tasyart!’

²⁵ X uya, ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Kenniw tettetem *aysum* ak-d idammen uca tessgaēadēm tițtawin nwem ɣar imeyda n *lařnam nwem* uca tessizzařem idammen. Ma iēeddeř ad tețtēm kenniw tammurt d řwart?’ ²⁶ Tettbeddam x ssif nwem. Tetteggem jjeifect u kuř aryaz issxemmaj tamɣart n umqarreb nnes. Ma iēeddeř ad tețtēm kenniw tammurt d řwart?’

²⁷ Ammu i d asen i ɣa tinid ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! *S tidett am* ddarey Necc, aqa inni iğan x řxirbat ad wdan s ssif, u wenni iğan x wudem n yeyyar ad t wcey i řewhuc n řexřa maħend ad t řarden, uca inni iğan di lqelēat u deg ifran ad mten s ttaēun. ²⁸ *Mayar* Necc ad arrey tammurt d areddeğ d ijj n umedyā n warjef uca nfaxet n řřulṭa nnes ad tettwassbedd. Idurar n Israyil ad ttwareddğen ařami war din wi xasen i ɣa iřwan. ²⁹ *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi i ɣa arrey tammurt d areddeğ d ijj n umedyā n warjef zi ssibbet n jjeayef nsen nni ggin.’ ”

³⁰ “Cek, *a* mmis n bnadem, ayt n řgens nnek ssawařen xak ɣar řehyuḍ u ɣar wadaf n tudrin. Ijj issawař ak-d wenneyni, kuř ijj ak-d umas, uca iqqar ‘Asem-dd xenni uca sřem man awař i dd iffeyy *zeg uqemmmu* n SIDI!’ ³¹ Nitni ad ɣarek dd-asen amecnaw ittazzeř *ɣarek* řgens, uca nitni ad qqimen zzatek am řgens inu, uca ad sřen i wawařen nnek, maca war zzaysen tteggem, maɣar s uqemmmu nsen ssnimiřen tayri, maca uř nsen iggur awarni i tizi nsen. ³² Uca xzar, cek teğid ɣarsen amecnaw wenni ittyennajen izřan s tmijja teřbeħ, *amecnaw* wenni izemmarem ad ittirar *lmusiqa* mliħ. Nitni ad sřen ɣar wawařen nnek, *maca* war zzaysen tteggem. ³³ *Maca* řami ad dd-ya s aya – xzar, ad dd-ya s – *xenni* ad ssnen belli tuɣa ijj n unabi di řwest nsen.”

SIDI d ameksaw d ařebħan x řgens nnes

34 ¹ Yusa-dd ɣari wawař n SIDI, iqqar: ² “A mmis n bnadem, nabb đidd i imeksawen n Israyil uca ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Uct x imeksawen n Israyil nni yarekkwesen ixef nsen! Ma war ittxeřsi i imeksawen ad arwesen uği? ³ Kenniw tettetem tadunt uca tarrdem tađuft, tyarrřem i min imessřen mliħ, *maca* war tarwisem ca uği. ⁴ War tessmeezem min iheyyfen uca war tessgenfim min iħeřcen uca min ittwarřin war t tcefnem uca min iweddaren war t tarrim u min ixsaren war t tarzum, *maca* s uqabu d s ufus iqeshen tħekkmem xasen. ⁵ *Ammu* ttwazuzzaren, minzi war din tuɣi bu umeksaw, dewřen d teymart amecnaw imuddar nni iğan di řexřa uca *ammu* ttwabezzēen. ⁶ Weddaren uği inu x marra idurar u x kuř tawrirt yueřan, uği inu ttwabezzēen x marra tammurt. War din wi *xasen* ittseqsan uca war din wi *xasen* yarezzun.’ ”

⁷ X uya, *a* imeksawen, sřem i wawař n SIDI! ⁸ “*S tidett am* ddarey Necc, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. Ma war *ttiřiy Necc xasen*, minzi uği inu dewřen d teymart u uği inu dewřen d macca i řewhuc n řexřa, umi war din iği umeksaw u minzi imeksawen inu war ttseqsan ca x wuği inu u umi imeksawen inu arwesen ixef nsen, war iği uği!” ⁹ X uya, *a* imeksawen, sřem i wawař n SIDI : ¹⁰ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Xzar, Necc aqa-yi đidd i imeksawen *nni*! Necc ad tarey uği inu zeg ufus nsen uca ad ten ssbeddey zeg warwas n wuği, ařami imeksawen war yarekkwesen ead ixef nsen. Necc ad ssnejmey uği inu zeg uqemmmu nsen, ařami war d asen ttiřin ead d macca.’ ”

33:25 Amz. 9:4; Lawi 3:17

33:31 Hiz. 14:1-3; 20:1-3

34:2 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

34:2 lrm. 23:1

34:4 1 Bř. 5:3

34:7 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

34:9 ‘imeksawen’ - niy ‘iničan’.

¹¹ “Minzi ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Aqa da, Necc ad sseksiy x wuği inu u Necc ad xasen arzuğ.

¹² Amecnaw ameksi ad issmun taħimart nnes deg wass nni di yeğa di řwest n wuği nnes ibezzeen, amenni ad arzuğ Necc x wuği inu. Necc ad ten ssnejmey zi marra imucan mani ttwabezzeen deg wass n iseynuten d yijj n useynu ibbumbes, ¹³ uca Necc ad ten ssuffeyğ zi řegnus, ad ten ssmuney zi temmura uca ad ten awyeyğ yar temmurt nsen. Necc ad ten arwesey x idurar n Israyil, yar tyezratin u di marra imucan i ittřiqqen i tzeddiyt di temmurt. ¹⁴ Necc ad ten arwesey x ijj řmedweř i tarewsa d asebħan. X idurar yueřan n Israyil ad yiři řmedweř n tarewsa nsen. Dinni ad areyyħen deg ijj n řmedweř n tarewsa d asebħan uca nitni ad arwesen deg ijj n řmedweř n tarewsa d lemliħ ařas x idurar n Israyil. ¹⁵ Necc ad arwesey uği inu uca ad ten ssareyyħey!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁶ ‘Necc ad arzuğ min ixsaren uca min iweddaren ad t arrey u min ittwarzın ad t cefney u min iħeřcen ad t ssjehdey, *maca* min imessřen d min ijeħden ad t areddğey. Necc ad ten arewsey s řħeqq. ¹⁷ U kenniw, *a* uği inu!’, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Necc ad ħekmey jar *ijjen zeg* wuği u *ijjen nneyni zeg* wuği, jar icarriyyen d imyanen. ¹⁸ Ma drust awem umi teccim řmedweř n tarewsa inu d asebħan? Ma texsem *xenni eawed* ad tefsem min iqqimen i tarewsa s idaren nwem? Ma texsem ad teswem aman işfan uca *xenni* ad tessarwyen min iqqimen s idaren nwem? ¹⁹ Ma ittħeřsa *xenni* i wuği inu ad ccen min eefsen idaren nwem u ad swen min ssarwyen idaren nwem?’ ”

²⁰ “X uya ammu i d asen iqqar Sidi inu, SIDI ‘Xzar, Necc ad carrēyğ jar wuği imessřen d wuği ikkucđen, ²¹ Minzi marra uği iđeefen tearnem i-ten s uyeğdis u s teyrudt u temmqarbedem i-ten s iccawen nwem, ařami ten tbezzēem yar barra. ²² Necc ad ssnejmey uği inu ařami war ttřiřin ead i teymart u Necc ad carrēyğ jar wuği d wuği. ²³ Necc ad xasen ssekkareyğ ijj n Umeksaw nni ten i ya yarwesen: amsexxar inu Dawud. Netta ad ten yarwes u Netta ad asen yiři d Ameksaw. ²⁴ Necc, SIDI, ad asen iřiğ d AREBBI u amsexxar inu Dawid ad yiři d řħakem di řwest nsen, Necc, SIDI, aqa nniy t. ²⁵ Necc ad ggeyğ ijj n řeahd n řehna akidsen uca ad kksey řewħuc iwearen zi temmurt. Nitni ad zedyen di řexřa s řaman uca ad řřen deg izeyrar. ²⁶ Ad ggeyğ min innđen i wedrar inu d lbaraka u Necc ad ssehwiğ anzar di řweqt nnes. Ad din yiři wenřar ařas s lbaraka. ²⁷ Ticejjura n yeyyar ad wcent řyiğet nsent uca tammurt ad tewc řřabet nnes uca nitni ad zedyen di řaman di temmurt nsen. *Xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, xmi arzeyğ imqeğaden n zzayřu nsen uca qeřeyğ ten zeg ufus n yenni ten ijjin ad asen sexxaren. ²⁸ War ttřiřin ead d tkeccađt i řegnus uca řewħuc n temmurt war ten řarrđen ead, *maca* nitni ad zedyen di řaman u war ten issnexřie uřa d ijj. ²⁹ Necc ad ssekkareyğ asen ijj n uyemmuy s Yisem. *Xenni* war ttmeksin ead s řaz di temmurt uca war arebbun ead řħegra n řegnus. ³⁰ *Xenni* ad ssnen belli Necc, SIDI AREBBI nsen, aqa-yi kidsen, uca nitni d řgens inu, taddart n Israyil!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ³¹ ‘Kenniw, *a* uği inu, uği n řmedweř inu n tarewsa, kenniw d bnadem, *maca* Necc d AREBBI nwem!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Aneqqam n SIDI x Idum

35 ¹ Yusa-dd yari wawař n SIDI, iqqar:

² “A mmis n bnadem, arr uđem nnek yar wedrar n Saēir u nabb xas. ³ Ini as ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Xzar, Necc *ad* ħarek *dd-asey*, *a*, adrar n Saēir uca ad sswizzdeyğ afus inu đidd nnek uca ad cek arreyğ d tareddeğt d řħarbet. ⁴ Necc ad arreyğ tineddam nnek d řħarbet u cek

34:13 Hiz. 28:25

34:23 Ica. 40:11; 42:1; 50:10; 52:13; 53:11; Irm. 30:9; Yħ. 10:11

34:24 Ica. 55:4

34:25 ‘azyar’ - niy ‘řħabet’ niy ‘tazgant’.

34:29 Hiz. 36:6-38

34:31 Yħ. 10:11

ad tdewřed d tareddeğt u cek ad tessned belli Necc d SIDI, ⁵ minzi ġarek řeedawat n řebda u *minzi* tsellmed ayt n Israyil i tzemmar n ssif, di řweqt n uđeyyee nsen, di řweqt n řmueřiyyet iqeshen ař řtarf.” ⁶ “ ‘X uya, *s tidett am* ddarey Necc!’, iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Necc ad cek arrey d idammen *qae* u idammen ad cek đfaren. *Wah* umi war tcarhed ca asizzeř n idammen, ad cek đfaren idammen.’ ⁷ Necc ad arrey adrar n Saer d tareddeğt d řxarbet u Necc ad zzayes qessey wi ieeddun d wi dd-idekkwařen. ⁸ Necc ad ccurey idurar nnes s yenni ittwanyen, tiwřirin nwem d teyzurtin nwem, u inni ittwanyen s ssif ad wđan di marra řiyezratin nwem. ⁹ Necc ad cek ggey d tireddeğin i řebda u tineddam nnek eemmarř war daysent ttwifen *ead* imezday u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI.’ ”

¹⁰ “ ‘Minzi teqqared: Tnayen n řegnus nni d tnayen n temmura nni ad iřint inu u neccin ad tent řtřen d řwart!, *am* SIDI iğa din. ¹¹ ‘X uya, *s tidett am* ddarey Necc, iqqar Sidi inu, SIDI, Necc ad ac ggey anect řyađab nnek u anect tusmi nnek nni tuřa ġarek deg wecrah nnek zzaysen, u nitni ad ayi ssnen xmi xak i řa řekmey. ¹² Ad tessned, belli Necc, SIDI, řřiy marra aceqqaf nnek nni tessiwřed đidd i idurar n Israyil, teqqared: Aqa areddğen, mmewcen aney d macca. ¹³ *Ammu* i xafi tqeřbem s uqemmum nwem iccur s ttakebbur uca tarnim tfarrayem awařen nwem xafi ařtas. Necc řřiy t.’ ¹⁴ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Am tfarř marra tammurt, Necc ad cek arrey d ict n řeyrubiiyyet. ¹⁵ Am mammec tessfarřhed x tesřart n taddart n Israyil, minzi aqa tettwareddeğ, Necc ad kik ggey ammu: *Cek*, adrar n Saer, u *cem* marra *tammurt* n Idum, ad řiřid d tareddeğt!’ Nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.”

Asizdeg d ureqqee n Israyil

36 ¹ “Cek, *a* mmis n bnadem, nabb i idurar n Israyil, ini ‘Idurar n Israyil, řřem i wawař n SIDI. ² Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! Minzi řeedu inna xawem: Iya! Aqa řegeudi n řebda dewřent d tasřart i neccin! ... ³ X uya nabb uca ini: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI:

X uya, minzi areddğen u řarđen kenniw zi marra iyezdisen řima ad tdewřem d tasřart n min iqqimen n řegnus, u *minzi* ssekkaren awařen xawem uca ceqqafen daywem jar řgens. ⁴ X uya, idurar n Israyil, řřem i wawař n Sidi inu, SIDI: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI, i idurar d tewřarin, i řyezratin d řwařat, i řxirbat ttwareddğent u i tneddam i ijjin, tinni idewřen i tkeccađt d řřegra i min iqqimen n řegnus. ⁵ X uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: S tidett, aqa di tmessi n tusmi inu ssiwřey đidd i min iqqimen n řegnus u đidd i marra *tammurt* n Idum, inni iwcin tammurt inu d tasřart i yixef nsen, s řefrařet yuğyen, s řeemar *iccuren* s useřqar, mařend dđmani n tarewsa ad asen iřint d takeccađt. ⁶ X uya, nabb đidd i temmurt n Israyil uca ini i idurar d tewřirin u i řyezratin d řwařat: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc siwřey di tusmi inu u deg wesear inu, minzi kenniw aqa tarbum řřegra n řegnus. ⁷ X uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Necc ssgaeđey afus inu, *zuğey* ‘S tidett, řegnus i d awem dd-innđen ad arbun řřegra s yixef nsen!’ ”

⁸ “*Macca* kenniw idurar n Israyil, ad tewcim *eawed* řefrue nwem uca ad dd-tawyem řyiğet nwem i řgens inu Israyil, minzi eřařař ġan ad dd-asen. ⁹ Mařar xzar, Necc *ad* řarwem *dd-asey* uca Necc ad řarwem nnqerbey u kenniw, *a idurar*, ad xawem carzen u ad xawem zaren. ¹⁰ Necc ad arniř iwdan xawem, marra taddart n Israyil, *wah* marra nettat, uca ad sszedyen tineddam u ad bnan řxirbat *eawed*. ¹¹ Ad xawem arniř iwdan d řmař u nitni ad arnin deg yixef nsen u ad dd-jjen řyiğet u Necc ad kenniw sszedyey *din* eawed, am deg wussan n weřař uya, *wah* Necc ad arrey řřař řsen x umezwar nwem u kenniw ad tessnem belli Necc d SIDI. ¹² Ad ggey iwdan

35:5 Hiz. 25:15

35:10 Izhd. 83:13

36:1 Hiz. 6:2

36:2 Hiz. 35:10

36:6 Hiz. 34:29

gguren xawem: řgens inu Israyil. Nitni ad cem tťfen d řwart u cem *a, temmurt*, ad asen tiřid d řwart u cem war tkecced ead arraw *nšen*.”¹³ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Minzi qqaren: Cem d *ict n temmurt* i iccin iwdan u cem d *ict n temmurt* i ikeccden arraw n řgens nnem!’,¹⁴ x uya, war tecced ead iwdan u war tessneqrađed ead řgens nnem!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”¹⁵ ‘Necc ad ggey eemmarř ad tettwaseř ead řřegra n řegnus xam, u war tkessid ead astehzi n řegnus u war tessneqrađed ead řgens nnem!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

¹⁶ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar:

¹⁷ “*A* mmis n bnadem, *umi* tuya taddart n Israyil tzeddey di temmurt nnes, aqa ssxemmajem tt s webriđ nsen d tmeġga nsen. Abrid nsen tuya-t am řexmej n temyart i x yeġa idammen *deg wussan n weezař nnes*.”¹⁸ Necc ssfarrıyey xasen asear inu ti ssiġbet n idammen nni ssizřen x temmurt u zi ssiġbet n imeyđa n *lařnam nsem* i zi ssxemjen tt.”¹⁹ Nexx ssbezzzey ten jar řegnus u nitni ttwassuysen di temmura. Necc řekmey ten ełařsab tuyurt nsen u ełařsab řexdayem nsen.
²⁰ *Umi* iwden řar řegnus mani tuya uyuren, ssfeđřen Isem iqeddsen inu, minzi ittwanıa xasen: Ina d řgens n SIDI u nitni ffıyen zi temmurt nnes.”²¹ Maca Necc ssiezzeıy xasen di tťwee n Yisem inu iqeddsen nni tessfeđřen taddart n Israyil jar řegnus mani tuya uyuren.”

²² “X uya, ini i taddart n Israyil ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: War tt tteġgeı di tťwee nwem, *a* taddart n Israyil, maca di tťwee n Yisem inu iqeddsen nni tessfeđřen kenniıw jar řegnus mani tuya tuyurem.”²³ Mayar ad ssqeddsey Isem inu imyaren nni tessfeđřen di řwest nsen, uca řegnus ad ssnen aqa Necc d SIDI, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, xmi i řa ttwassqeddsey Necc daywem zzat i tiťtawin nsen.”²⁴ Minzi ad kenniıw ksiıy zi řegnus, ad kenniıw ssmuney zi marra timmura uca ad kenniıw dd-awıyey řar temmurt nwem.”²⁵ Ad xawem ssfarrıyey aman izdigen uca ad ttwassizdigem. Necc ad kenniıw ssizdigey zi marra řexmujat nwem u zi marra imeyđa nwem *n lařnam*.”²⁶ Ad awem wceıy uř amaynu u ad ggeıy buhbeř amaynu di daxeř nwem, uca ad kksey zi arrimet nwem uř n weřru uca ad awem wceıy uř n weysum.”²⁷ Ad ggeıy Arruř inu di daxeř nwem u ad arrey kenniıw ad teggem tiweřřa inu u ad teđđam lřarayıđ inu uca ad zıaysent teggem.”²⁸ Ad tzedıem di temmurt nni wciıy i řejdud nwem uca kenniıw ad tiřim d řgens inu uca Necc ad iřıy d AREBBI nwem.”²⁹ Necc ad kenniıw ssnejmey zi marra řexmujat nwem u ad řaııy i imendi uca ad dayes arniıy aťtas u war d awem ttıceıy řař.”³⁰ Ad arniıy *amenni* řııġet n tcejjura d n yeyyar řıma war xawem tekka ead řřegra n řař jar řegnus.”³¹ *xenni* ad tidarem deg ibriden nwem ieffnen d tmeġga nwem war iřebřen u kenniıw ad teıffem zeg yıxef nwem u zi jıeayef nwem.”³² Maca war tt tteġgeı di tťwee nwem, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, snem tt mliř! Sedřam u ssnem řefdiřet n ibriden nwem, *a* taddart n Israyil.”

³³ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Deg wass nni ad ssizdegeıy marra řmuesııyyat nwem, ad sszedıey tineddam *eawed* uca ad bniıy *eawed* řıribat.”³⁴ Tammurt ittwareddřen ad tettwacarz deg wemcan i řa tiři tettwareddeġ zzat i tiťtawin n marra inni tt iřekkwan.”³⁵ Ad inin: Tammurt nni tuya tettwareddeġ, tedweř amecnaw jıennet n Eadn u tineddam ttwaxarrabent d ttwareddřen d ttwahedment, aqa ttwasjehdent u zedıyen daysent imezday *eawed*.”³⁶ *Xenni* ad ssnen řegnus nni iqıimen deg wenned nwem, aqa Necc, SIDI, ad bniıy min ittwareddmen *eawed* u ad řıııy x min ittwareddřen. Necc, SIDI, ssiıweıy u Necc ad t ggeıy.”³⁷ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Ad ayi tettar taddart n Israyil uřa d man aya řıma ad asen t ggeıy. Necc ad daysen arniıy *iwdan*,

36:20 Ica. 52:5; Rum. 2:24

36:26 ‘amaynu’ - niıy ‘jdıd’.

36:26 Irm. 32:39; Hiz. 11:19

36:29 Hiz. 34:29

36:31 Hiz. 6:9; 20:43; 16:61,63

36:35 Ica. 51:3; Hiz. 28:13

36:36 Hiz. 17:24; 22:14; 37:14

aṛami ad din iṛin anect iwdan am wuḡi, ³⁸ am tteemmaren wuḡi iqeddssen *ddmani n tarewsa*, am tteemmaren wuḡi n Urcalim *tandint* di ṛeeyudat nnes ittwaḡḡen, ammu i ɣa iṛint tneddam ittwareddḡen ccurent s wuḡi d iwdan u nitni ad ssnen aqa Necc d SIDI.’ ”

Tanukra n Israyil

37¹ Tuɣa ufus n SIDI xafi uca SIDI issuffeɣ ayi-dd di Arruḥ u issars ayi di ṛwest n ict n ṛewḡa nni tuɣa yeccuren s ixsan. ² Netta issneddeḥ ayi deg wenneḡ nnes, u xzar, aqa din aṭṭas s waṭṭas *n ixsan* x wudem n ṛewḡa, u xzar, aqa-ten uɣyen aṭṭas. ³ Netta inna ayi “A mmis n bnadem, ma ad ddaren ixsan-a?” Nniɣ necc “A Sidi inu, SIDI, Cek tessned t!” ⁴ *Xenni* inna ayi “Nabb x ixsan-a, ini xasen ‘A ixsan uɣyen, sṛem i wawaṛ n SIDI. ⁵ Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI i ixsan-a: Xzar, Necc ad daywem ssidfeɣ buhbeṛ uca ad teddarem *ɛawed*. ⁶ A xawem ggeɣ iɣewran u ad xawem ssgaedeɣ aysum uca ad kenniw dṛeɣ s iṛem uca ad daywem ggeɣ buhbeṛ, ad teddarem. *Xenni* ad tessnem belli Necc d SIDI.’ ”

⁷ *Xenni* nabbey am mammec d ayi ittwaɣeṣṣa u ṛami tuɣa-yi ttnabbey, tuɣa *din* ijj n ṛḥess, u xzar, *aqā da* ict n tarjijit uca ixsan munen, *kuṛ* iɣes ak-d iɣes nnes. ⁸ Žṛiɣ, u xzar, aqa dewṛen xasen-dd iɣewran u yuṛi xasen weysum u Netta idṛa i-ten s yiṛem sennej nsen, *maca* war daysen tuyi buhbeṛ. ⁹ Netta inna ayi “Nabb i Arruḥ, nabb, *a* mmis n bnadem, uca ini i Arruḥ ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: A Arruḥ, as-dd zeg arebea n jjiḥat n usemmiḡ u suḡ deg imettan-a, *hima* ad ddaren.’ ” ¹⁰ *Xenni* nabbey am mammec i d ayi ittwaɣeṣṣa. Uca yudef Arruḥ daysen uca ddaren *ɛawed* uca *kkaren* bedden x iḡaren nsen, *aqā* d ijj n ṛeeskar d ameqqran aṭṭas s waṭṭas.

¹¹ *Xenni* inna ayi “A mmis n bnadem, ixsan-a *ḡan* marra taddart n Israyil. Aqa da, nitni qqaren ‘Ixsan nney uɣyen uca asitem nney iweddard u neccin nettwaɣars!’ ” ¹² X uya, nabb uca ini asen ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Xzar, Necc ad arzmey imeḡṛan nwem uca ad kenniw ssnekkareɣ zeg imeḡṛan nwem, *a* ṛgens inu, u Necc ad kenniw awyey x wudem n temmurt n Israyil. ¹³ Kenniw ad tessnem, belli Necc d SIDI, umi arzmey imeḡṛan nwem uca ssuffeɣ-dd kenniw zeg imeḡṛan nwem, *a* ṛgens inu. ¹⁴ Necc ad ggeɣ Arruḥ inu daywem u kenniw ad teddarem *ɛawed* u Necc ad kenniw ssareɣ x wudem n temmurt nwem u kenniw ad tessnem belli Necc, SIDI, ssiwṛey uca ggiɣ t!, iqqar SIDI.’ ”

Asmuni n Israyil d Yahuda

¹⁵ Yusa-dd ɣari wawaṛ n SIDI, iqqar:

¹⁶ “Cek, *a* mmis n bnadem, ksi ijj n uzeḡaḡ *n ukeccuḡ* uca ari dayes ‘I Yahuda u i arraw n Israyil, imeddukkar nnes!’ Ksi awarni as azeḡaḡ nneɣni uca ari dayes ‘I Yusuf, azeḡaḡ n Ifrayim u n marra taddart n Israyil, imeddukkar nnes!’ ” ¹⁷ Smun ten xenni ijj ak-d wenneɣni, *egg zzaysen* ijj n uzeḡaḡ d cek. Ad dewṛen d ijj deg ufus nnek.

¹⁸ Xmi tarwa n ṛgens nnek ad kik ssiwṛen, ad inin ‘Ma war tessed ad aney tessecned min ixs ad inint tmesṛayin-a i cek?’, ¹⁹ ina asen: Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Xzar, Necc ad ksiɣ azeḡaḡ n Yusuf, wenni iḡan deg ufus n Ifrayim, *azeḡaḡ* n tqebbaṛ n Israyil, imeddukkar nnes, uca ad ten ssmuney ak-d uzeḡaḡ n Yahuda uca ad ten ggeɣ d ijj n uzeḡaḡ uca ad dewṛen d ijj deg ufus inu.’ ”

²⁰ Uca izeḡaḡen zeg ukeccuḡ i x turid, *ad iṛin* deg ufus nnek zzat i tiṭṭawin nsen. ²¹ *Xenni* ini asen “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Xzar, Necc ad tṭfeɣ ayt n Israyil zi ṛwest n ṛegnus mani ɣar uyuren, uca ad ten ssmuney zeg wenneḡ uca ad ten awyey ɣar wudem n temmurt nsen. ²² Necc ad ten ggeɣ d ijj n ṛgens di temmurt, x idurar n Israyil, d ijj n ujeḡid ad yiṛi i marra idsen d ajeḡid uca eemmarṣ ead ad iṛin i tnayen n ṛegnus u eemmarṣ ead ad ttwabḡan di tnayen n tgeldiwin.

²³ War ssxemmajen ead ixef nsen s imeyḡa nsen n ṣṣanam u s nneawat nsen n ṣṣanam u s

řmuesiyyat nsen. Necc ad ten ssnejmex zi marra tneddam nsen i di xđin nitni u Necc ad ten ssizedgey. *Xenni* nitni ad ayi iřin d řgens u Necc ad asen iřiy d AREBBI.

²⁴ Amsexxar inu Dawud ad xasen yiři d ajeđid uca ad din yiři ijj n Umeksa i marra nitni. Nitni ad đfaren lřarayid inu uca ad đđan tiweřsa inu, ad zzaysent ggen. ²⁵ Ad zedyen di temmurt nni wciy i umsexxar inu Yaęqub, i di tuęa zeddyen řejdud nsen, *wah* nitni ad dayes zedyen i řebda, nitni d tarwa nsen, uca amsexxar inu Dawud ad yiři d řřhakem nsen i řebda. ²⁶ Necc ad kidsen qeđeęy ijj n řeahd n řehna, ad yiři d řeahd i řebda. Necc ad ten wcey *amcan mani i ya zedyen* u ad daysen arniy ařtas u Necc ad ggey Zzawect inu Iqeddsen di řwest nsen i řebda. ²⁷ Ad řarsen tiři Tzeddiyt inu u Necc ad iřiy d AREBBI nsen u nitni ad iřin d řgens inu. ²⁸ uca ad ssnen řegnus, belli Necc d SIDI nni issqeddsen Israyil xmi i řa tiři Zzawect inu Iqeddsen di řwest nsen i řebda.’ ”

Ayelleb x Xux

38¹ Yusa-dd řari wawař n SIDI, iqqar:

² “A mmis n bnadem, arr udem nnek řar Xux zi temmurt n Maxux, řřhakem n Ruc d Macik d Tubal, u nabb xas, ³ ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Xzar, Necc aqa-yi đidd nnek, *a* Xux, řřhakem n Ruc d Macik d Tubal. ⁴ Necc ad cek arrey ad teeqbed u ad ggey tisennarin deg iqabsiwen nnek uca ad cek ssuffey, cek d marra řeeskar nnek, am iysan uřa d imnayan, marra arđen arruđ mliř qae, ijj n wegraw d ameqqran ařtas, s tcappa tameqqrant d tcappa tamezyant n useřqi, marra nitni řarsen tizemmar deg umenyi s ssif. ⁵ Ifarsiyyen, Ikuciyyen d Ifuřiyyen akidsen, marra idsen s tcappa n useřqi d uqebbar *n wuzzař n uęeskari*, ⁶ Jumar d marra řeeskar nnes, taddart n Tujarma, zi řřrufa n ccamal qae ak-d marra řeeskar nnes, ařtas n řegnus akidek. ⁷ Iři msewjed u sewjed ixef nnek, cek d marra agraw nnek nni tessmuned řarek, u iři d amehdayi nsen. ⁸ Awarni i wařtas n wussan ad tettwařayid, deg uneggar n isegg^wusa ad dd-tased řar temmurt nni ittwaęedřen zi ssif, *řar ijj n řgens* i ittwassmunen zi řegnus x idurar n Israyil nni tuęa-ten d řxirbet řebda. Aqa-t d ijj n řgens nni ittwassuffyen zi řegnus u marra nitni zeddyen *đinni* di řaman. ⁹ *Xenni* ad tgaeęded amecnaw tařaryađt, amecnaw aseynu mařend ad tedřed tammurt, cek d marra řeeskar nnek uřa d ařtas n řegnus nni kik *ięan*.’ ”

¹⁰ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Deg wass nni ad imsar, aqa ad uđfen ixarřiřen deg wuř nnek u cek ad txarreřed di tmeemuč taeęfant. ¹¹ Ad tinid: Ad gaęeđey řar ict n temmurt tennurzem, ad dd-asey řar *yenni i din* iddaren di řehna u *řar yenni i din* izeddyen di řaman, inni i din izeddyen marra břa řřiđ u břa zzeekrunat niy tewwura, ¹² mařend ad řřfey d tkeccađt u ad acarey agřa! *Wah*, mařend ad tarred afus nnek x řxirbat nni di zeddyen řexxu *iwdan* u x yijj n řgens nni ittwassmunen zi řegnus, wenni ikesben řmař d wagřa, wenni izeddyen x teeđbuđt n temmurt. ¹³ Caba d Dadan d ttujar n Tarcic d marra ayraden imezyanin nsen ad ac inin: Ma dd-tusid mařend ad teřřfed takeccađt? Ma tessmuned agraw nnek mařend ad tkeccęed, řima ad teksid nnuqart d wurey, řima ad teřřfed řmař d wagřa, řima ad tacared takeccađt tameqqrant? ”

¹⁴ “X uya, nabb, *a* mmis n bnadem, uca ini i Xux ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Deg wass nni, xmi řgens inu Israyil izeddey di řaman, ma cek war tessined *min ittweřsa ad t tegged?* ¹⁵ Ad dd-tased zeg wemcan nnek, zi řřrufa n ccamal qae, cek d wařtas n řegnus akidek. Marra nitni d imnayan

37:24 ‘Ameksa’ - niy ‘Aniči’.

37:24 Ica. 40:11; Irm. 30:9; Hiz. 34:23

37:26 Izhđ. 89:4; Hiz. 34:25; 2 Kur. 6:16

37:27 Hiz. 11:20; 14:11

38:2 Asa. 20:8

38:4 Hiz. 29:4; 39:2

38:9 Hiz. 30:18

s iysan, ijj n wegraw d ameqqran d yijj n řeeskar ijeħden. ¹⁶ Ad tgææded ðidd i řgens inu Israyil, am ijj n useynu, maħend ad tedřed tammurt. Ad yiři deg wussan ineggura. Necc ad cek ssiwđey x temmurt inu, ħima řegnus ad ssnen ayi Necc, xmi zzayek i řa ttwassqeddsey zzat i tiřřawin nsen, *a Xux!* ”

¹⁷ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Ma aqa cek d wenni x ssiwřey deg wussan n zic, s ufus n imsexxaren inu, inabiyyen n Israyil nni tuřa itnabben deg wussan nni, *řmijař n* wařřas n isegg^wusa, belli Necc ad cek ssiwđey ðidd nsen?’ ” ¹⁸ “ ‘Deg wass nni, deg wass i di Xux ad dd-*yas* ðidd i temmurt n Israyil, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, aqa ad yaři wesear inu deg wenzaren inu. ¹⁹ Di tusmi inu, di tmessi n uduqgez inu *n ufugem* nniř: *S tidett, am ddarey Necc*, mařa deg wass nni war ittiři ijj n wenhezzi n temmurt d ameqqran di temmurt n Israyil, ²⁰ *ařami* iseřman n řebħar d iřđad n ujenna d řmař n yeyyar d marra řmař nni ittbuřen x temmurt d marra idwan nni *iřan* x wudem n temmurt, ad arřijen, uca idurar ad ttwamendaren u řejruf ieuřen ad hrurin d marra řehuđ ad wđan. ²¹ Necc ad řařix ssif ðidd nnes x Maxux idurar inu!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ‘Ssif n kuř ijj ad yiři x umas. ²² Necc ad xas ħekmey s řřæun u s idammen uca ad ggey xas d x řeeskar nnes d x wařřas n řegnus nni akis i řa yiřin, anřar ijeħden d ibquřen n tebrurri, timessi d řecbariyyet. ²³ Necc ad ssecney ixef inu d ameqqran d amqeddas u ad ttwassney zzat i tiřřawin n řegnus. Nitni ad ssnen belli Necc d SIDI.’ ”

39 ¹ “*Xenni* řexxu, *a* mmis n bnadem, nabb ðidd i Xux uca ini ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Zar, aqa-yi xak, *a, cek* Xux, řřakem n Ruc, Macik d Tubal. ² Necc ad cek ssenqerbey u ad ac nedhey u ad cek ssgæædey zi řřufa n ccamal uca ad cek gewwdey x idurar n Israyil. ³ Ad wtey řqews zeg ufus nnek azeřmađ uca ad yedřey fritcat nnek zeg ufus nnek afusi. ⁴ Ad tewđid x idurar n Israyil, cek d marra řeeskar nnek, d řegnus nni *iřan* akidek. Necc wciy cek d macca i eřamkuř iřđad ikeccden u i řmař n řexřa. ⁵ X wudem n yeyyar ad tewđid, minzi Necc nniř t!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.” ⁶ “ ‘Necc ad ssekkey timessi x Maxux d x inni izeddyeen s řřna di temmura řar tma n řebħar u nitni ad ssnen belli Necc d SIDI. ⁷ Necc ad baney Isem inu iqeddsen di řwest n řgens Israyil u Necc war ttejjij ead ad ssexmajen Isem inu iqeddsen. Řegnus ad ssnen belli Necc d SIDI, Amqeddas di Israyil. ⁸ ‘Zar, ad dd-*yas* u ad imsar!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ‘Wa d ass nni x ssiwřey.’ ”

⁹ “ ‘Imezday n tneddam n Israyil ad ffyeen uca ad ssaryen timessi ad cemđen *marra* řesnař: am tcappat timeřyanin am tcappat timeqqranin uřa d řqews d fritcat d ieumad d iřricen. Sebea n isegg^wusa ad zzaysen ssaryen timessi. ¹⁰ War d ttiwyen akeccuđ zeg yeyyar u war ttqessan tafrawt zeg izeyran, *minzi* maca ad ssaryen timessi s řesnař uca ad keccden inni ten ikeccden uca ad caren i yenni d asen yucaren!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

¹¹ “ ‘Deg wass nni ad imsar, aqa Necc ad sswejdey din amcan i Xux, ijj n wendeř di Israyil, řewđa n yenni ižekkwān, řar ccarq n řebħar, u tanita ad tqemmee aqemmmum d wenzaren n yenni ižekkwān. Din ad neđřen Xux d marra řyaci nnes u ad tt řayan: řewđa n řyaci Iřewřen n Xux. ¹² Taddart n Israyil ad ten tendeř, maħend ad ssizdegen temmurt, *řmijař n* sebea n iyuren. ¹³ Marra řgens n temmurt ad *ten* neđřen uca aya ad asen yiři i ccan, deg wass i di i řa ttwasseuğey!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.” ¹⁴ “Ad farzen eawed iryazen maħend ad řwan nitni tammurt břa qeřřu maħend ad neđřen inni iedun, inni tuřa iqqimen ibuzřřen x wudem n

38:19 Hiz. 36:5,6

38:20 ‘řebħar’ - niř ‘il’.

39:2 Hiz. 38:4

39:4 Hiz. 33:27

39:10 ‘azyar’ - niř ‘řřabet’ niř ‘tazgant’.

39:13 ‘aya ad asen yiři i ccan’ - s řcibranit ‘uca (aya) ad asen yiři i yisem’.

temmurt, ħima ad tt ssizdigen. Awarni i sebċa n iyuren ad qeġben nitni. ¹⁵ Inni i d asen ittxeſša ad żwan tammurt ad tt żwan, u xmi ittwarfa ħed ijj n yiyes n bnađem, ad yegg ħares ict n řmarka, ař t ħa neđřen inni ineřřařen di řewđa n řřaci řħewřen n Xux. ¹⁶ Ċawed *ad yiri* isem n tendint: řřaci řħewřen. Nitni ad sizedgen tammurt.”

¹⁷ “‘Cek, *a* mmis n bnađem!’, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI! ‘Ini i marra řmarkat n ijdad u i marra řmař n yeyyar: Munem-dd *yar da*, asem-dd, seddem ixef nwem deg wenned n řyarřt inu nni řarřey i kenniw, řarřarřt tameqqrant x idurar n Israyil, uca ad teccem aysum, ad teswem idammen. ¹⁸ Ad teccem aysum n ayt n bu-leunf, u ad teswem idammen n řħukkam n ddunnit, n wacraren d izmaren d imyanen d imwan, aqa-ten marra dewsen di Basan. ¹⁹ Ad teccem tadunt ař tejjawnem uca ad teswem idammen ař tescarem, n řyarřt inu i řarřey i kenniw. ²⁰ Kenniw ad tejjawnem řar řřabřa inu s iysan d imnayen, s ayt n bu-teyrudřt u s marra ieeskariyyen!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.” ²¹ “Ad ggey aeuġi inu řar řegnus uca marra řegnus ad řaren řħukm inu nni ggij, uřa d afus nni řarasen sřarřey. ²² Taddart n Israyil ad tessen, aqa Necc, SIDI, AREBBI nsen, zeg wass nni u zi ssa tsawent. ²³ Ad ssnen řegnus aqa inni n taddart n Israyil ttwanedhen di lmenfa zi ssibbet n řmuesiyyet nsen, minzi ředdaren ayi, uca Necc řfarey xasen uđem inu uca wciy ten deg ufus n iyrimen nsen u *xenni* wđan marra s ssif. ²⁴ Necc ggij asen am mammec taxmuji nsen u am mammec řmuesiyyet nsen u Necc řfarey zżaysen uđem inu.”

²⁵ “‘X uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Řexxu ad sseeqbeř imeħbas n Yaequb u ad řinneř x marra taddart n Israyil u ad cđarey di řřwee n Yisem inu iqeddsen. ²⁶ Nitni ad arbun řefđihet nsen d marra řmuesiyyet nsen i zi xafi řđaren xmi nitni tuya ead zedđyen s řaman di temmurt nsen u war di iġi wi ten i řa isseggweden. ²⁷ Xmi ten řa sseeqbeř zi řegnus u ad ten ssmuney zi temmura n řeedyan nsen u Necc ad ttwassqeddsy zżaysen zżat i řiřřawin n wařřas n řegnus, ²⁸ *xenni* ad ssnen belli Necc d SIDI, AREBBI nsen, minzi Necc neđhey ten d imeħbas řar řegnus u Necc ssmuney ten *ewed* di temmurt nsen, war řijy *din* uřa d iijen zżaysen. ²⁹ Necc war zżaysen řeffarey ead uđem inu, xmi aqa sřfarryey Arruħ inu x taddart n Israyil!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.”

Tiwwura d řemraħat n Zżawect Iqeddsen n jdiđ

40 ¹ Deg useggwas wiss xemsa u eicrin n lmenfa nney, řar umezwar n useggwas, deg *wass* wiss eecra n uyur, deg useggwas wiss arbeřřac awarni ma wtin tandint, deg wass nni *nnit*, tuya afus n SIDI xafi uca indeh ayi din. ² Di timezra n AREBBI indeh ayi řar temmurt n Israyil uca issars ayi x ijj n *wedrar yueřan uca řar uyezdis* n ljanub nnes tuya xas ca n řebni am ict n tendint. ³ Yiwi ayi din, uca xzar, ijj n Weryaz. Ccuf nnes am ccuf n nřħas u deg ufus nnes ijj n ufiřu n řeqřen d ijj n uyanim n weebar. Netta tuya ibedd řar tewwart. ⁴ Issiweř akidi Weryaz *nni* “‘A mmis n bnađem, xzar s řiřřawin nnek, seř s imezzuřen nnek, uca sars uř nnek i marra nni d ac i řa ssecney, mařar tettwawyed řar da ħima ad ac t ssecney. Marra min twařid, ini t i taddart n Israyil!” ⁵ Xzar, řar *barra n Taddart tuya din ijj n weyřar* nni tuya i d as dd-innden qaē. Deg ufus n Weryaz tuya-t ijj n uyanim n weebar n setta n iyaġen *kuř iijen zżaysen d* ijj n uyiř d ijj n weebar n tiru n ufus. Netta iēbar řiru n řħiđ nni, aqa-t d ijj n uyanim, u řueřa *nnes* uřa d ijj n uyanim. ⁶ *Xenni* yusa-dd ař *tawwart nni ixezzaren řar ccarq* uca iġaeēd x ddruj nnes, uca iēbar tanebdat n tewwart, řiru nnes aqa-t d ijj n uyanim, uca řiru n tnebdat nneyni uřa d ijj n uyanim. ⁷ Tuzeggart n ict n texxamt *n tewwart* aqa-tt ijj n uyanim uca řiru nnes uřa d ijj n uyanim. Jar txammin *n tewwart tuya din* xemsa n iyaġen, u tanebdat n tewwart řar uyezdis n wesqif n tewwart řar daxeř nnes *aqa-tt* ijj n uyanim.

39:29 Yuw. 3:1; Řex. 2:17

40:1 Hiz. 33:21

40:5 ‘Taddart’ - awař-a ixs ad yini ‘Taddart n Arebbi’ niy ‘Zżawect Iqeddsen’. ‘řiru n řħiđ’ - s Teibranit ‘řiru n řebni’.

⁸ Netta iebbar asqif n tewwart yar daxeř nnes, aqa-t d ijj n uřanim.⁹ Iebbar asqif n tewwart, tmenya n iyařen, uca ředruf n řhid nnes *tuya-ten* tnayen n iyařen. Asqif n tewwart tuya yar daxeř.¹⁰ Zi jjihet n texxamin n tewwart yar uyezdis n ccarq, aqa din řřata *zzaysent* yar uyezdis-a u řřata *zzaysent* yar uyezdis nneyni. Aqa-tent řarsent d ijj n řeebar. Ředruf n řhid *řarsen uřa d* ijj n řeebar yar uyezdis-a u yar uyezdis nneyni.¹¹ Iebbar tiru n wadaf n tewwart, aqa-t d eecra n iyařen, uřa d tuzzuggart n tewwart, aqa-tt d řřetřac n iyařen.¹² Ttasie zzat i texxamin n tewwart *tuya* ijj n uřiř *řar uyezdis-a* uca yar uyezdis nneyni *tuya* ttasie uřa d ijj n uřiř. Ict n texxamt řares setta n iyařen řar ijj n uyezdis d setta iyařen řar ijj n uyezdis nneyni.¹³ Iebbar *řawed řebni n* tawwart zi tzeqqa n ict n texxamt ař tzeqqa n wenneyni. Tiru *nnes tuya-t* xemsa u-eicrin n iyařen, tawwart arendad tawwart *nneyni*.¹⁴ Iebbar uřa d ředruf n řhid: settin n iyařen, uca řemrař ikka x řřarf n řhid, inned as-dd *řemrař i řebni n* tewwart marra.¹⁵ Zi zzat n tewwart n wadaf ař zzat n wesqif n tewwart n daxeř, *aqa din* xemsin n iyařen.¹⁶ *Tuya* řekwazi řřaren řar texxamin n tewwart u yar ředruf n řhid yar uyezdis n daxeř n tewwart deg wenneđ. Di řehyuđ n barra *aqa din* řawed deg wenneđ řekwazi xezzaren yar daxeř uřa d ticejjura n tini x *kuř ijj zi* ředruf n řhid.

¹⁷ Indeh ayi-dd řar řemrař n barra, uca xzar, *aqa din* ixxamen d ict n tisi n zzellij nni ggin deg wenneđ n řemrař. *Tuya din* řřatin n ixammen řar tisi n zzellij *nni*.¹⁸ Tisi n zzellij *tuya-t* yar uyezdis n *řebniyyat n* tewwart, teqqen nican i tuzzuggart n *řebniyyat n* tewwart. Tanita tuya d tisi n zzellij i iřan wadday.¹⁹ Netta iebbar tiru zi zzat n tewwart i iřan řar wadday *n řemrař* ař řemrař n daxeř yar uyezdis nnes n barra, mya n iyařen. *Ammu i iebbar* ccarq d ccamal *n řemrař*.²⁰ Zi tewwart nni ixezzaren řar ccamal, řar řemrař n barra, iebbar tuzzuggart d tiru.²¹ Tixammin nnes, řřata yar uyezdis-a d řřata yar uyezdis nneyni, d ředruf nnes n řhid uřa d řehyuđ nnes n barra řarsen d řeebar d iijen amecnaw tawwart tamezwarut. Tuzzuggart tuya-tt xemsin n iyařen d tiru nnes tuya-t xemsa u-eicrin n iyařen.²² Řekwazi nnes d řehyuđ nnes n barra uřa d ticejjura nnes n tini tuya řarsen řeebar d iijen amecnaw tawwart nni ixezzaren řar ccarq. Třgaeeaden řares x *ijj n dđruj ak-d* sebea n treffidin uca řehyuđ nnes n barra tuya-ten yar uyezdis n zzat.²³ Tawwart n řemrař n daxeř tuya-tt zzat n tewwart n ccamal d tenni n ccarq. Zi tewwart ař tewwart *nneyni* iebbar mya n iyařen.

²⁴ *Xenni* indeh ayi řar uyezdis n ljanub, uca xzar, tuya din ict n tewwart nni ixezzaren řar ljanub. Iebbar ředruf n řhid d řehyuđ nnes n barra *uca* řeebur nsen tuya-ten d ijj.²⁵ Tawwart řares řekwazi uca uřa d řehyuđ n barra daysen řekwazi am wenneyni. Tuzzuggart tuya xemsin n iyařen uca tiru xemsa u-eicrin n iyařen.²⁶ Drujj dayes sebea n treffidin uca řehyuđ nnes n barra *tuya-ten* yar zzat. Yares ticejjura n tinni, icten řar ijj n uyezdis u icten řar uyezdis *nneyni*, x ředruf n řhid.²⁷ *Tuya din řawed* ict n tewwart yar řemrař n daxeř nni ixezzaren řar ljanub. Iebbar zi tewwart ař tewwart yar uyezdis n ljanub: mya n iyařen.²⁸ *Xenni* yiwi ayi řar tewwart n ljanub yar řemrař n daxeř. Iebbar tawwart n ljanub, *tuya-ten* řeebur nnes d iijen.²⁹ Ixammen nnes d ředruf nnes n řhid uřa d řehyuđ nnes n barra *řarsen* d řeebur d iijen. Yares řekwazi uca uřa d řehyuđ nnes n barra řarsen *řekwazi d iijen am tinni*. Tuzzuggart *nnes tuya-tt* xemsin n iyařen u tiru *nnes* xemsa u-eicrin n iyařen.³⁰ Innđen as-dd řehyuđ n barra. *Tuya* tuzzuggart *nnes* xemsa u-eicrin n iyařen u tiru *nnes* xemsa n iyařen.³¹ Tuya řehyuđ nnes n barra yar řemrař n barra. *Tuya din* ticejjura n tini x ředruf n řhid uca dđruj nnes dayes tmenya n treffidin.

³² *Xenni* yiwi ayi řar řemrař n daxeř, yar uyezdis n ccarq. Iebbar tawwart n ljanub, *tuya-ten* řeebur nnes d iijen.³³ Ixammen nnes d ředruf nnes n řhid uřa d řehyuđ nnes n barra *řarsen* d řeebur d iijen. Yares řekwazi uca uřa yar řehyuđ nnes n barra i dd-asen innđen marra. Tuzzuggart *tuya-tt* xemsin n iyařen u tiru nnes xemsa u-eicrin n iyařen.³⁴ Řehyuđ nnes n barra *tuya-ten* yar řemrař n barra. *Tuya din* ticejjura n tini x ředruf n řhid nnes, *am* yar uyezdis-a *uřa* yar uyezdis *nneyni*, uca dđruj nnes dayes tmenya n treffidin.³⁵ *Xenni* yiwi ayi řar tewwart n ccamal uca iebbar *xenni* řeebur d iijen.³⁶ Tixammin nnes n tewwart d ředruf nnes n řhid d řehyuđ nnes

n barra ɣarsen řekwazi deg wenned nsen. Tuzzuggart *nnes tuya* xemsin n iyağen uca tiru *nnes* xemsa u-eicrin n iyağen. ³⁷ Ředruf nnes n řhiđ *tuya-ten* ɣar řemraħ n barra. *Tuya din* ticejjura n tini ɣar uyezdis-*a* u ɣar uyezdis *nneyni* x ředruf nnes. Ddruj nnes *dayes* tmenya n treffidin.

³⁸ *Tuya din* ijj n wexxam s ict n tewwart ɣar ředruf n řhiđ n *řebniyyat* n tewwart, ssirden din tayarřt n wecmađ. ³⁹ Di daxeř n wesqif n tewwart tuya din tnayen n řtabřat ɣar uyezdis-*a* u tnayen n řtabřat ɣar uyezdis *nneyni* ĥima ad xasent ɣarřen tayarřt n wecmađ d tyarřt n ddenb d tyarřt n umarwas. ⁴⁰ Barra ɣar ijj n uyezdis n zzat ɣar mani gaæeden ɣar wadaf n tewwart n ccamal *tuya din* tnayen n řtabřat, u ɣar uyezdis n zzat *nneyni* ɣar wesqif n tewwart *tuya din* eawed tnayen n řtabřat. ⁴¹ *Ammu tuya din* arebea n řtabřat ɣar *ijj n* uyezdis u arebea n řtabřat ɣar uyezdis *nneyni* ɣar iyezdisen n tewwart, aqa din tmenya n řtabřat nni *iğan* i tyarřt. ⁴² *Tuya din* arebea n řtabřat zi tşuđar ittwañeqqcen ɣar ddruj *n řebni n tewwart*. Tuzzuggart *tuya* d ijj n uyiř d wezyen uca tiru d ijj n uyiř d wezyen uca řueřa d ijj n uyiř. Ttwamarsen xas řeqcæ i zi ɣarřen tayarřt n wecmađ d tewhibt n tyarřt. ⁴³ Tsennarin i *weysum* n ijj n řeebar n ufus ttwametnent deg wenned n taddart *n tewwart*, uca aysum i tewhibt n tyarřt *tuya* x řtabřat.

⁴⁴ ɣar barra n tewwart n daxeř *tuya din* ixammen n imeɣnajen, di řemraħ n daxeř nni *iğan* ɣar tewwart n ccamal. Udem nnes ɣar zzat tuya ixezzar ɣar ljanub. ɣar uyezdis n tewwart n ccarq *tuya din* ijj *n wexxam* nni ixezwaren ɣar ccamal. ⁴⁵ Netta issiweř akidi “Axxam-a nni zi ixezzar wudem nnes ɣar ljanub, aqa-t i ikehhanen nni iħeřřan x tsexxart n Taddart. ⁴⁶ Axxam nni ixezzar wudem nnes ɣar ccamal, aqa-t i ikehhanen nni iħeřřan x tsexxart n uealtar, nitni d ayt n řaduq nni i ɣa dd-iqarrben ɣar SIDI zeg ayt n Lawi maħend ad as sexxaren.” ⁴⁷ Iebar řemraħ: tuzzuggart *nnes* mya n iyağen u tiru nnes mya n iyağen, ijj n ukwadrun. Aealtar tuya-t zzat n Taddart.

Zzawect Iqeddsen n jdid - asqif

⁴⁸ *Xenni* yiwi ayi ɣar wesqif n Taddart uca iebar ředruf n řhiđ n wesqif, xemsa n iyağen ɣar *ijj n* uyezdis u xemsa n iyağen ɣar uyezdis *nneyni*, uřa d tiru n tewwart, řřata n iyağen ɣar *ijj n* uyezdis u řřata n iyağen ɣar uyezdis *nneyni*. ⁴⁹ Tuzzuggart n wesqif tuya-tt eicrin n iyağen u tiru nnes ĥiřac n iyağen, d man aya ɣar *uyezdis n* treffidin *n ddruj* i zi zemmaren ad gaæeden. *Tuya din* eawed ipilaren ɣar ředruf n řhiđ, ijj ɣar uyezdis-*a* u ijj ɣar uyezdis *nneyni*.

Zzawect n jdid - Taddart

41 ¹ Netta yiwi ayi ɣar *Wexxam* n Zzawect *Iqeddsen* uca iebar ředruf n řhiđ: setta n iyağen ɣar uyezdis-*a* u setta n iyağen ɣar uyezdis *nneyni*, x tiru n Uqidun. ² Tiru n wadaf tuya-tt eecra n iyağen uca udmawen n řehyuđ ɣar uyezdis n wadaf *tuya-ten* xemsa n iyağen ɣar uyezdis-*a* u xemsa n iyağen ɣar uyezdis *nneyni*. Iebar tuzzuggart *nnes*: arebein n iyağen, uca tiru nnes: eicrin n iyağen. ³ Yudeř-dd ɣar daxeř uca iebar řhiđ nni ɣar řřarf n wadaf *n Wexxam n Daxeř*: tnayen n iyağen, uca tewwart *tuya-tt* setta n iyağen uca tiru n wadaf sebea n iyağen. ⁴ Iebar tuzzuggart *n Wexxam n Daxeř*: eicrin n iyağen, uca tiru *nnes*: eicrin n iyağen ɣar zzat *n Wexxam* n Zzawect, uca inna ayi “Wa d Aqdas n Uqeddes!”

⁵ Iebar řhiđ n Taddart: setta n iyağen, uca tiru n kuř axxam n uyezdis: arebea n iyağen, deg wenned n Taddart marra. ⁶ Ixammen n uyezdis *tuya-ten* axxam zzat i wexxam *nneyni*, řřata *di řueřa* uca *amenni* řřatin n twařawin, uca *ixammen nni* iwđen ař řhiđ n Taddart nni *din iğan* i ixammen i d as dd-innđen maħend ad qeddmen usenned *i thenya n ixammen*. War ieeddeř ad iwđent ař daxeř di řhiđ n Taddart. ⁷ ɣar sennej deg wenned immarni di ttasie nni *iğan* ɣar ixammen n uyezdis x kuř řtabqet. Maɣar x kuř řtabqet n taddart inned-dd ijj n ukulwar i Taddart marra. Ammu tedweř taddart d miriw sennej uca ammu tessemriw řtabqet n wadday

ixef nnes x ttabqet n sennej am mammec ttabqet n řwest *teřa* d miriw x *tenni n wadday*.

⁸ *Řriy ict n řgaædet i d as dd-innden i Taddart marra*, aqa-tt d dsusa n ixammen n uyezdis: ijj n uřanim *n řeebar* ikemmřen, setta n iyařen ař mani munen *dsusa*. ⁹ *Tiru n řhiđ nni igga* ayezdis n barra n řebni ak-d ixammen n uyezdis, *tuya-t* xemsa n iyařen, uca ttasie yarezmen i iqqimen řar řebni ak-d ixammen n uyezdis, aqa yusa-dd ak-d Taddart. ¹⁰ *Tuřa din ijj n ttasie n eicrin n iyařen deg wenned n Taddart marra*. ¹¹ *Teffey* tewwart n řebni n ixamen n uyezdis řar ttasie yarezmen i iqqimen, ict n tewwart *teffey* řar ccamal uca tawwart nneyni *teffey* řar lřanub. *Tiru n ttasie iqqimen tuya-t* xemsa n iyařen deg wenned nnes marra.

¹² *Řebni řar wudem n řemrař ittwaæezřen řar řřarb tuřa řares ijj n tiru n sebein n iyařen uca řhiđ n řebni tuřa-t* xemsa n iyařen deg wenned nnes marra uca tuzzuggart nnes *tuya-tt* tesein n iyařen. ¹³ *Netta iearbar tuzzuggart n Taddart: mya n iyařen*. *Řemrař ittwaæezřen u řebni i dayes iřan* ak-d řehyuđ aqa-ten *yarsen* tuzzuggart d ict: mya n iyařen. ¹⁴ *Tiru n wudem n Taddart d řemrař ittwaæezřen řar uyezdis n ccarq tuya-t* mya n iyařen.

¹⁵ *Iearbar uřa d* tuzzuggart n řebni nni tuřa zi ztat n řemrař ittwaæezřen qaæ ař đeffar. *Ikulwaren nnes řar uyezdis-a* u řar uyezdis *nneyni* tuřa-ten mya n uyiř. *Daxeř n Zzawect*, d isqifen řar řemrař n ztat, ¹⁶ d tnebdatin, d řekwazi iřřaren, d řebniyyat s ikulwaren i d as innđen, i třata *n ttabqat nsent*, tuřa-ten *marra* đřin s ukeccud ztat i tnebdatin *n tewwura*, *zi* temmurt ař řekwazi, uca řekwazi *simant nsen* tuřa-ten ttwasduřen. ¹⁷ *Ař sennej i tewwart, am* řar udem n daxeř uřa řar udem n barra n Taddart, u x marra řhiđ řar daxeř u řar barra *tuya din* teřwiřin *n ukeccud*. ¹⁸ *Tuřa ttegggen xasen ikiruben d tcejjura n tini*. *Aqa din ict n tcejjart n tini řar ijj n ukirub d ijj n ukirub nneyni*, uca kuř akirub řares tnayen n wudmawen, ¹⁹ udem n bnadem nni ixezzaren řar tcejjart n tini řar ijj n uyezdis d wudem n wayrad imezyan ixezzaren řar tcejjart n tini řar uyezdis *nneyni*. *Ammu i* ten ggin deg wenned n marra Taddart. ²⁰ *Zi temmurt ař sennej n tewwart ttwaggen ikiruben d tcejjura n tini uca eawed x řehyuđ n Zzawect*. ²¹ *Ředruř řar uyezdis n tewwart n Zzawect ggin ijj n ukwadrun uca ccuf n Aqeddas idřar-dd amecnaw ccuf n Zzawect*.

²² *Tuřa aعالtar* n ukeccud u řuěřa nnes tuřa-t třata n iyařen, u dsas sadu nnes tnayen n iyařen. *Řares tiřemmura*, uca dsas sadu nnes d iyezdisen nnes *tuya-ten* zeg ukeccud. *Netta issiweř akidi "Ta d ttabřa nni iřan ztat i wudem n SIDI."* ²³ *Zzawect d Zzawect Iqeddsen řarsen tnayen n tewwura*. ²⁴ *Tuřa řar tiwwura řar kuř icten zzaysent* tnayen n teřwiřin am wafriwen, tnayen n teřwiřin nni zemmarenen ad nuqqaren, tnayen i ict n tewwart u tnayen i tewwart nneyni. ²⁵ *Di tewwura n Zzawect ttwaggen ikiruben d tcejjura n tini nni ittwaeggen amecnaw inni x řehyuđ*. *Tuřa din tasqift n ukeccud řar barra řar wudem n wesqif*. ²⁶ *Tuřa din* řekwazi řsaren d tcejjura n tini řar uyezdis-a u řar uyezdis *nneyni*, řar tnayen n iyezdisen n wesqif u řar ixammen řar uyezdis n Taddart u řar tesqift.

Ixammen n ikehhanen di Zzawect Iqeddsen n jdid

42 ¹ *Netta issuffey ayi-dd barra řar řemrař n barra nni iřan řar ccamal*. *Netta indeh ayi řar řebni nni iřan řar ccamal arendad n řemrař ittwaæezřen u arendad n řebni nni dayes iřan*, ² řar uyezdis *nnes* d azirar n mya n iyařen, řar wadaf n ccamal. *Tiru nnes tuya-t* xemsin n iyařen. ³ *Tuřa-t ztat i eicrin n iyařen n řemrař n daxeř u ztat i zzellij n řemrař n barra*. *Ict n ttabqet ak-d ixammen* tuřa *tettssennd* x ttabqet nneyni, třata n ttabqat.

⁴ *Ztat n wexxamen tuya din* ijj n ukulwar i tuyurt s ijj n tiru n eecra n iyařen řar daxeř, ict n

41:18 'ikiruben' - ict n marka n lmalakat.

41:20 'ikiruben' - ict n marka n lmalakat.

42:1 'řebni' - ixs ad yini řhiđ n barra i x issawař unabı deg wudem řaz. 40:5.

ukulwar *n mya* n iyağen. Tiwwura n wadaf nnes *tuya-tent* yar ccamal. ⁵ Ixammen n sennej tuɣa-ten h̄saren, maɣar t̄tabqat kksent *ktar ttasie* zzaysen x wexxamen n wadday u x wexxamen yar řwest *n řueřa* n řebni. ⁶ Minzi tuɣa-ten di t̄řata *n t̄tabqat*, maca war řarsen ipilaren am ipilaren n řemraħat. X uya tuɣa-ten h̄saren ktar x yenni wadday d yenni di řwest *am řarsen txezzared* zi temmurt.

⁷ Zi řhiď nni iedu barra qibač i wexxamen, yar uyezdis nni *iğan* yar řemraħ n barra umi řares txezzarem zeg wexxamen, *tuya* tuzzuggart *nnes* xemsin n iyağen. ⁸ Minzi tuzzuggart n *marra* ixammen nni *iğan* yar řemraħ n barra, tuɣa-tt xemsin n iyağen. *Maca* xzar, yar uyezdis n Zzawect tuɣa-tt di *mya* n iyağen. ⁹ Sadu n ixammen-a tuɣa wadaf zi ccarq ħima ad zzayes tadfed zi řemraħ n barra.

¹⁰ Yar řhiď d azirar n řemraħ yar ljanub, zzat i řemraħ ittwaeezřen u zzat i řebni *i dayes iğan*, *tuya din eawed* ixammen, ¹¹ uca akulwar i tuyurt i zzatsen dd-ittekken *tuya* amecnaw wenni n ixammen nni *iğan* yar uyezdis n ccamal, s simant n tuzzuggart d simant n tiru, uca tuɣa řšeneat d wadafen nnes marra amecnaw inni *yar uyezdis n řebni yar ccamal*. ¹² Am *tuya din* wadafen n txemmamin yar uyezdis n ljanub, ammu *i yeđa din* uřa d ijj n wadaf yar beddu n ukulwar n tuyurt, akulwar n tuyurt zzat i řhiď iħsaren jjiħet n ccarq, xmi i řa tadfed.

¹³ *Xenni* inna ayi “Ixammen nni iğan yar ccamal u ixammen nni iğan yar ljanub, inni iğan yar zzat n řemraħ ittwaeezřen, aqa-ten d ixammen iqeddsen nni di ikehhanen nni i řa dd-iqarriben yar SIDI, ad ccen tiwhibin iqeddsen qač. Din ad sarsen tiwhibin iqeddsen qač: tawhibt *n řyigiet* d tewhibt n ddenb d tewhibt n umarwas, minzi amcan iqeddes qač. ¹⁴ Xmi udfen ikehhanen, war ieeddeř ad uyuren *amenni* zi Zzawect Iqeddsen yar řemraħ n barra. Ad ssarsen arruď nsen n tsexxart, maɣar wanita d amqeddes. Ad arďen arruď nneyini uca *xenni* ad dd-qarriben yar řemraħ nni iğan i řgens.”

Zzawect Iqeddsen n jdid - Tammurt Iqeddsen

¹⁵ Umi ikemmeř Netta řeebar n min iğan daxeř n Taddart, issuffuɣ ayi-dd zeg webriď n tewwart nni ixezzaren yar ccarq uca iksi řeebar zzayes deg wenned *n řebni n Zzawect Iqeddsen* marra.

¹⁶ Iebar ayezdis n ccarq, xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar deg wenned. ¹⁷ Iebar ayezdis n ccamal, xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar deg wenned. ¹⁸ Iebar ayezdis n ljanub, xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar. ¹⁹ Inuqqar yar uyezdis n lřarb uca iebar xemsa-mya n iyunam s uyanim n řeebar. ²⁰ Netta iebar *řebni n Zzawect Iqeddsen* yar arebea n tyemmura *nnes*. *Tuya* řares deg wenned nnes ijj n řhiď s ict n tuzzuggart n xemsa-mya n iyağen d ijj n tiru n xemsa-mya n iyağen maħend ad ifarz jar min iqeddsen d min irşuďen.

Æuği n SIDI idweř-dd yar Zzawect Iqeddsen

43 ¹ *Xenni* indeh ayi yar tewwart, *yar* tewwart nni ixezzaren yar ccarq. ² Xzar, yusa-dd ueuği n AREBBI n Israyil zi jjiħet n ccarq uca tmijja nnes tuɣa-tt am řhess n waman ařas uca tammurt tceecce s ueuği nnes. ³ Udem n tmeźriwt nni źriɣ tuɣa amecnaw tameźriwt i źriɣ umi dd-usiɣ ħima ad areddğey tandint. Aqa d timeźriwin am tmeźriwt i źriɣ yar yeyzar n Xabur, uca wđiɣ s wudem inu *yar temmurt*. ⁴ Æeuği n SIDI yudeř yar Taddart s tewwart nni ixezzaren yar ccarq. ⁵ *Xenni* issgaeeď ayi-dd Arruħ uca issideř ayi yar řemraħ n daxeř, uca xzar, æeuği n SIDI iccur Taddart ⁶ uca sřiɣ *ict n tmijja* tessaweř akidi zi daxeř n Taddart uca Aryaz ibedd yar uyezdis inu. ⁷ Netta inna ayi “*A* mmis n bnadem, wa d amcan n řearc inu u amcan n třeƣƣa n iďaren inu, mani i řa zedğey di řwest n ayt n Israyil i řebda. Uca nitni, taddart n Israyil, nitni uřa d ijeğiden nsen, war ssxemmajen ead Isem inu iqeddsen s tuqeħbit nsen u s řxecbat n ijeğiden nsen x

řegeuđi nsen *mani ttqeddamen tiwhibin nsen*,⁸ am ggin tanebdat nsen zzat i tnebdat inu, d tťarf n tewwart nsen řar tťarf *n tewwart* inu, *iqqim* mřir ijj n weřbar řarayı d nitni, uca ssexmejen Isem inu iqeddsen s jjeayef nsen nni ggin, ařami ccıy ten di řyadıb inu.⁹ Nitni ad ssigg^wejen xafi tuqeřbit nsen d řxecbat n ijeřiden nsen, uca Necc ad zedyey di řwest nsen i řebda.

¹⁰ Cek, *a* mmis n bnadem, scen Taddart-a i taddart n Israyil řima ad seđřan zi ssibbet n řmuesıyyat nsen uca ejj i-ten ad ebaren ccakl n řebni.¹¹ Mařa seđřan zi marra min ggin, ssen asen *xenni* ccek n Taddart d tisars nnes, uffuřen nnes d adafen nnes d marra ccek nnes d marra řfarayıđ nnes, *wah* marra ickalen nnes d marra tiweřša nnes, uca ari *marra* man aya zzat i tiťtawin nsen, řima xenni ad řdan marra ccek nnes d marra řfarayıđ nnes uca ad zzaysen ggen.’

Aealťar d udeccen nnes

¹² “Ta d ccarıea n Taddart: x tqıccat n wedrar ad yıři wemcan nnes deg wenneđ nnes iqeddsen qae. Ta d ccarıea n Taddart.¹³ Ina d řeebur n *uealťar* s řyařen: *ıjj n uyiř d ıjj n cbar n ufus*. Tarya nnes d ıjj n uyiř u tiru nnes d ıjj n uyiř. Tma nnes řar tťarf nnes i d as dd-innden aqa d ıjj n cbar. Wa d dsas n *uealťar*.¹⁴ Zi tarya x temmurt ař tareffidet n wadday *n uealťar*: tnayen n řyařen, u tiru *nnes*: ıjj n uyiř, u zi treffidet n wadday *n uealťar* ař tareffidet n sennej *n uealťar*: arebea n řyařen u tiru *nnes* ıjj n uyiř.¹⁵ Afurnu n *uealťar*, ‘*adřar n Arebbi*’, *ıgga* arebea n řyařen u zeg ufurnu n *uealťar*, ‘*adřar n weyrad n Arebbi*’, *gaeeden zzayes* arebea n iccawen sennej nnes.¹⁶ Afurnu n *uealťar* řares ıct n tuzzuggart n teneac *n řyařen* d ıjj n tiru n teneac *n řyařen*, ıjj n ukwadrun řar arebea n řyezdisen *nnes*.¹⁷ Tareffidet nnes *sennej* řares ıct n tuzzuggart n arebea-ecra *n řyařen* d ıjj n tiru n arebea-ecra *n řyařen* řar arebea n řyezdisen nnes, u tma nnes řar tťarf nnes i d as dd-innden aqa d azyen n uyiř, uca tarya nnes ıjj n uyiř deg wenneđ nnes u tareffidin n dđruj nnes xezzen řar ccarq.”

¹⁸ Netta inna ayi “*A* mmis n bnadem, ammu i iqřar Sidi inu, SIDI: ‘Tina d řfarayıđ inu i *uealťar* deg wass i di t řa ggen mařend ad xas ssgaeeden řarışt n tmesi u mařend ad xas ssfarryen idammen.’¹⁹ *Ammu* i iqřar Sidi inu, SIDI: ‘Ad tewced ıjj n ufunas amezyan, mmis n ufunas, d řarışt n ddenb i ikehhanen řlawiyyen, inni dd-iqarřen zi řaduq, inni řari dd-iqarřben mařend ad ayi sexxaren.’²⁰ Ad teksid zeg idammen nnes uca ad ten tegged řar arebea n iccawen u řar arebea n řyemmura n treffidet u x tma nnes i d as dd-innden řar tťarf nnes. Ittxeřša ad zzayes tkessed ddenb nnes u ad xas tefdid.²¹ *Awarni as* ad teksid afunas amezyan n řarışt n ddenb uca nitni ad t sscemden x wemcan ittwaggen barra i Zzawect Iqeddsen.²² Deg wass wiss tnayen ad dd-ssqarřben ıjj n wemyan d řarışt n ddenb. Ad zzayes kksen ddenb zeg *uealťar* am mammec kksen zzayes ddenb s ufunas amezyan.²³ Xmi tkemmřed tkessit n ddenb, ad dd-tessqarřbed ıjj n ufunas amezyan, mmis n ufunas ıcan qae, uřa d ıjj n ıcarri ıcan qae zi řımart.²⁴ Ad ten dd-tessqarřbed zzat i wudem n SIDI uca ikehhanen ad xas ssuyusen tameřařt u ad ten ssgaeeden am řarışt n wecmađ i SIDI.²⁵ Sebea n wusan d řarışed di kuř ass ıjj n wemyan zi řarışa n ddenb. Ad sswejd *eawed* ıjj n ufunas d amezyan, mmis n ufunas, uřa d ıjj n ıcarri n řımart, ittxeřša ad řřin ıcan qae.²⁶ Sebea n wusan ad řdin x *uealťar* uca ad t ssızdigen u ad t ssqeddsen.²⁷ Mařa kemmřen nitni ussan-a, *xenni* ad yıři deg wass wiss tmenya, belli ikehhanen ad sswejd řarışa nwem n wecmađ d tewhibin nwem n uqadı x *uealťar* u Necc ad řaywem arđıy!’, *ammu* i iqřar Sidi inu, SIDI.”

43:7 řrm. 16:18

43:13 ‘ařsin’ - niy ‘abeřrur’.

43:14 ‘ařsin’ - niy ‘abeřrur’.

43:17 ‘ařsin’ - niy ‘abeřrur’.

Řhakem d ikehhanen

44¹ *Xenni* isseeqeb ayi ħar tewwart n barra n Zzawect Iqeddsen nni ixezzaren ħar ccarq. Tuħa tbellee. ² *Inna ayi SIDI* “Tawwart-a ad teqqim tbellee, war tarzem ca uca uřa d ijj ad zzayes yadef, minzi SIDI, AREBBI n Israyil, yudef zzayes, x uya ad teqqim tbellee. ³ Řhakem *waha*, wenni d řhakem, ad din iqqim ħima ad yecc weħrum zzat i wudem n SIDI. Ad yadef s ukulwar n wesqif n *řebni* n tewwart uca ad iffeħ s ukulwar nnes.”

⁴ *Awarni as* indeh ayi jjihet n Tewwart n Ccamal, ħar zzat n Taddart. Xezzareħ, uca xzar, aeuħi n SIDI iccur Taddart n SIDI. *Xenni* wđiħ s uħembub inu *ħar temmurt*. ⁵ *Inna ayi SIDI* “A mmis n bnađem, egg uř nnek, xzar s tiřřawin nnek uca seř s imezzuħen nnek marra min d ac i ħa ssiwřeħ x marra tiweřřa n Taddart n SIDI u x marra izerfan nnes. Egg uř nnek x yenni ittadfen Taddart u x marra inni itteffħen zi Zzawect Iqeddsen ⁶ uca ini i yenni ittewwħen, i taddart n Israyil ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Cfa marra jjeayef nwem, *a* taddart n Israyil, ⁷ mayar kenniħ tessidfem ibarraniyyen, inni war ittawaxetnen n wuř u inni war ittawaxetnen n arrimet, maħend ad iřin di Zzawect inu Iqeddsen u ad sseħħiten *ammu* Taddart inu, xmi tiwyem kenniħ aħrum inu, *ixs ad yini* tadunt d idammen, uca arzen nitni řeahd inu, sennej i marra jjeayef nwem.

⁸ Kenniħ war teħđim aħeřřu x min *iġan* iqeddsen i Necc uca teggim imeħđayen i yixef nwem maħend ad ħđan x Zzawect inu Iqeddsen.”

⁹ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Uřa d ijj n řbarrani nni war ittawaxetnen uř nnes u war ittawaxetnen aysum nnes, ad yadef di Zzawect inu Iqeddsen. Ammu i ħa yiři i kuř řbarrani nni iġan di řwest n ayt n Israyil. ¹⁰ Ilawiyyen nni yagħ^wjen xafi ařřas, umi iweddar Israyil zzayi, tteffħen zeg webriđ awarni imeyđa nsen n lařnam. Aħa nitni ad arbun řmueřsiyyet nsen. ¹¹ Ad ħđan di Zzawect inu Iqeddsen ħar *řebniyyat n* tewwart n Taddart uca ad sexxaren *eawed* di Taddart. Nitni ad ħarřen tayarřt n wecmađ d tħarřt i řġens uca ad bedden zzat i wudem n řġens maħend ad asen sexxaren. ¹² Umi tuħa ttsexxaren zzat i wudem n imeyđa nsen n lařnam u umi tuħa-ten d ict n ssibbet i řmueřsiyyet i taddart n Israyil, ssgaeđeħ Necc afus inu xasen u nitni ad arbun řmueřsiyyet nsen!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI, ¹³ ‘War ieeddeř ad ħari dd-qarriben maħend ad ayi iřin d ikehhanen u maħend ad dd-qarriben ħar marra timesřayin iqeddsen inu, ħar tmesřayin iqeddsen qaċ. Nitni ad arbun řefdiħet nsen d jjeayef i gġin. ¹⁴ Ad ten ggeħ maħend ad ħđan x tsexxart di Taddart, x marra řxedmet nnes u x marra min ittweřřa ad dayes ittawagħ, ¹⁵ *maca* ikehhanen ilawiyyen, ayt n řaduħ, inni iħđan aħeřřu n Zzawect inu Iqeddsen, xmi xafi agħ^wejen ayt n Israyil, ad ħari dd-qarriben maħend ad ayi sexxaren. Nitni ad bedden zzat i wudem inu maħend ad awyen ħari tadunt d idammen!’, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁶ ‘Nitni ad adfen ħar Zzawect inu Iqeddsen uca ad dd-qarriben ħar řřabřa inu maħend ad ayi sexxaren u ad ħđan tasexxart inu.

¹⁷ Ad yiři xmi i ħa yadfen ħar *řebniyyat n* tewwart n řemraħ n daxeř, ad arđen arruđ n řeqten. War ieeddeř ad arđen ca tađuřt xmi i ħa sexxaren di *řebniyyat n* tewwart n řemraħ n daxeř u ħar daxeř nnes. ¹⁸ Areřřat n řeqten ad iřin x ižeħifen nsen d ssraweř n řeqten ad iřin x tejeinnatin nsen, war beysen ca min zi i ħa ssuffħen tidi. ¹⁹ Xmi i ħa ffħen ħar řemraħ n barra, ħar řemraħ n barra ħar řġens, *xenni* ad kssen arruđ nsen i di tuħa sexxaren, uca ad t ssarsen deg ixammen iqeddsen. *Awarni as* ad arđen arruđ nneħni ħima war ssqeddasen řġens s warrud nsen. ²⁰ War ssquccaren azeħif nsen u war ttejjin tiħeřřayin *nsen* ad aħřent amenni *waha*. Nitni ad qessen *acewwaf n* uzeħif nsen mliħ. ²¹ War ieeddeř i uřa d ijj n ukeħhan ad isu binu, xmi i ħa yadef di řemraħ n daxeř. ²² War d asen ieeddeř i *ikehhanen* maħend ad awyen ict n tajiħaċ niħ ict n tnuřuřt d tamħart i yixef nsen. Ieeddeř maħend ad awyen mħir tiezuray zi zzarrieet n taddart n Israyil, niħ ict n tajiħaċ tenni d tajiħaċ n ijj n ukeħhan. ²³ Ad ssřemden řġens inu řřarħ ħar min *iġan* iqeddsen d min *iġan* yarřuden uca ad ten ssareħben řřarħ ħar min ixemjen d min izdiġen. ²⁴ Deg umcubbec

ad kkaren ħima ad carreen. Ad ten ħekmen ełahsab n lfarayid inu. Nitni ad ħdan tiwešša inu u ad eeyyden marra řeeyudad inu ittwaggen, uca ad ssqeddsen ussan inu n ssebt. ²⁵ War ieeddeř ad rehĥgen yar ijj n bnađem immuten ařami i ya ssxemjen ixef nsen. Ieeddeř *waha* ad ssxemjen ixef nsen myir i babatsen niy i yemmatsen niy i mmitsen niy i umatsen niy i ućmatsen nni war imřicen eemmarš. ²⁶ Awarni i usizdeg nnes ittxešša asen ad ĥessben sebaa n wussan i netta. ²⁷ Deg wass nni i ya yadeř yar Uqeddas, yar řemraĥ n daxeř, maĥend ad isexxar deg Uqeddas, ittxešša as ad dd-issqarreb tařaršt n ddenb!’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

²⁸ ‘Wa ad yiři d řwart nsen: Necc d řwart nsen. War d asen tetticcim uřa d ijj n wagřa *n temmurt* di Israyil: Necc d Agřa nsen. ²⁹ Ieeddeř ad ccen tawhibt *n řyiget* d tyaršt n ddenb d tyaršt n umarwas. Marra min ittwaharremen di Israyil ad asen yiři. ³⁰ Mummy n tmenzut n marra u marra tawhibt n usgaeed, zi marra tiwhibin nwem n usgaeed, ad yiři i ikeħhanen. Tamezwarut n warecti nwem ad tt tewced i ukeħhan ħima ad tarsa lbaraka x taddart nnek. ³¹ Uřa d ict n řxecbet niy min ittwacarrgen n ijdad niy n řebĥayem, war ieeddeř ad tt ccen ikeħhanen.’ ”

Tammurt i iġan i SIDI

45 ¹ ‘Xmi i ya tebdam tammurt d řwart *s tqedduĥt*, ad tessgaeedem ict n tewhibt n usgaeed i SIDI, ict n tasyart iqeddsen zi temmurt: tuzzuggart nnes xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam* d tiru nnes eecra-ařaf *n iyunam*. Marra tammurt i d as dd-innden ad tiři tqeddes. ² Xemsa-mya di xemsa-mya *n iyunam* yar arebaa iyezdisen nnes ad zzayes iřin i Zzawect Iqeddsen. Uca deg wenneđ nnes xemsin n iyaġen ad iřin d ddmani n tarewsa. ³ S řeebar-a ad teebarad di tuzzeggart xemsa u-eicrin-ařef u di tiru eecra-ařaf *n iyunam* u Zzawect Iqeddsen ad dayes tiři, Aqdas n Uqeddas. ⁴ Ad tiři d ict n temmurt iqeddsen. Ad tiři i ikeħhanen nni ittsexxaren di Zzawect Iqeddsen, inni dd-iqarriben maĥend ad sexxaren i SIDI. Ad tiři i nitni d amcan n tzeddiyin *n sen* d ijj n wemcan iqeddsen i Zzawect Iqeddsen. ⁵ *Ict n temmurt* s ict n tuzzuggart n xemsa u-eicrin-ařef u s ict n tiru n eecra-ařaf *n iyunam n řeebar* ad tiři i llawiyyen nni ittsexxaren di Taddart, *ad tiři* d řmulk i nitni, *s* eicrin n ixammen. ⁶ Ad tewcem *ict n temmurt* s ijj n tiru n xemsa-ařaf u s ict n tuzzuggart n xemsa u-eicrin-ařef *n iyunam* d tammurt i tendint, zzat i *temmurt n* tewhibt iqeddsen n usgaeed. Ad tiři i marra taddart n Israyil. ⁷ Tasyart *n temmurt* n řĥakem ad yiři yar ijj n uyezdiz uřa yar uyezdiz nneyni n *temmurt n* tewhibt iqeddsen n usgaeed u n tasyart *n temmurt* n tendint, zzat i tewhibt iqeddsen n usgaeed u zzat i tasyart *n temmurt* n tendint, zeg uyezdiz n řyarb yar řyarb u zeg uyezdiz n ccarq yar ccarq. Tuzzuggart ad tiři nican zzat i uyezdiz n icten zi tseqqař n řwart, zeg weymir i iġan yar řyarb ař weymir i iġan yar ccarq. ⁸ Tammurt ad tiři nnes, tasyart nnes di Israyil, uca řĥukkam inu war ĥessaren ead řgens inu, *maca* ad wcen tammurt i taddart n Israyil, i tqebbař nsen.”

Řĥeqq d wezraf n řĥakem

⁹ ‘Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Ćfa awem, *a* řĥukkam! Sbeeed xawem leunf u ggem řĥeqq d tsegda u kkesem ibeeaj nwem x řgens inul’, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁰ ‘Ittxešša ad yarwem yiři ijj n řmizan nican, d ijj n ifa nican d ijj n ubatu nican. ¹¹ *Řeebar n* ifa d *řeebar n* ubatu ittxešša ad iřin d řeebar d ijj, ařami abatu ad yiři d ict n tteccart n uħumir, uca ict n tteccart n uħumir *ad tessekkwi* ifa. Řeqyas n řeebar nsen ad yiři anect aħumir. ¹² Aciql *ad yiři* eicrin n ijjirat. Eecrin n iciqlen *arni* xemsa u-eicrin n iciqlen *arni* xemmesřac n iciqlen, ad awem yiři ijj n mina. .

44:28 Řxřa. 18:20; Aewd. 18:1

44:30 Uf. 13:2; 22:29,30; Řxřa. 18:11

44:31 Lawi 22:8

45:10 Lawi 19:35,36

45:12 Uf. 30:13; Lawi 27:25; Řxřa. 3:47

¹³ Ta d tewhibt n usgaæed nni i ya tessgaædem: ict n tsittut n ijj n ifa zeg ijj n uhumir n yirden, uca ad tewcem uŕa d ict n tsittut n ijj n uhumir n imendi. ¹⁴ X tewšiyet n zzeet, *tawšiyet n řqedd n* ubatu n zzeet: aqa ict n teecart n ubatu n yijj n ukuru, - *aqa ijj n ukuru* d ijj n uhumir n eecra n ibatuten, minzi eecra n ibatuten d ijj n uhumir. ¹⁵ *Xenni* ijj x mitayn n wuġi, zi *ddmani n tarewsa n* temmurt n Israyil i ifeyyġden s waman, am tewhibt *n řyiġet* u am tyařst n wecmađ u am tewhibt n řehna maġend ad xasen tefdid! *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI. ¹⁶ ‘Marra řgens n temmurt, *marra* nitni ad carrcen di tewhibt n usgaæed i řřhakem di Israyil. ¹⁷ X řřhakem maġend *ad yegg* tiyařša n wecmađ d tewhibt *n řyiġet* d tyařst *n useyyeb* di řeeyudat u deg wussan n uyur n jdid u x wussan n ssebt, x marra ussan n řeeyudat n taddart n Israyil. Netta ad issewjed tyařst n ddenb d tewhibt *n řyiġet* d tewhibt n wecmađ d tewhibin n řehna maġend ad ifdi x taddart n Israyil.’ ”

Řeeyad d tiwhibin

¹⁸ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: ‘Deg uyur amezwaru, deg wass amezwar n uyur, ad teksid ijj n ufunas amezyan icnan qaæ, mmis n ufunas, uca ad zzayes tkessed ddenb zi Zzawect Iqeddsen.

¹⁹ Akehhan ad iki zeg idammen n tyařša n ddenb uca ad ten yegg x ředruf n tewwura n Taddart, yar arebea n tyemmura n treffidet n uealtar u x ředruf n tewwura n řemraġ n daxeř. ²⁰ Ammu i ya tegged deg wass wiss sebea n uyur, di řtwee n wenni iweddaren *zeg webrid* u di řtwee n uqubbani, ammu i ya tefdim x Taddart.’

²¹ ‘Deg uyur amezwaru, deg wass wiss arbeętaç n uyur, ad yiři řeid n Tyařst n Useedu i kenniw, ad yiři řeid řmijař n sebea n wussan, ad ccen ayrum břa antun. ²² Deg wass nni ad issewjed řřhakem ijj n ufunas d amezyan *am* tyařst n ddenb i yixef nnes u i marra řgens n temmurt. ²³ *Di* sebea n wussan n řeid ad issewjed ict n tyařst n wecmađ i SIDI: sebea n ifunasen imezyanen d sebea n icarriyyen icnan, *marra* sebea n wussan nni, uŕa ict n tyařst n ddenb n ijj n iyađd kuř ass. ²⁴ Ad issewjed *eawed* tawhibt *n řyiġet*, ijj n ifa i yijj n ufunas amezyan u ijj n ifa i yijj n icarri u ijj n uhinu n zzeet i yijj n ifa. ²⁵ Deg uyur wiss sebea, deg wass wiss xemmeřtaç n uyur, ittxeřša as ad yegg *ammu marra* man aya di řeid, sebea n wussan: am tyařst n ddenb uŕa d tyařst n wecmađ, am tewhibt *n řyiġet* uŕa d zzeet.’ ”

46 ¹ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Tawwart n řemraġ n daxeř nni ixezzaren yar ccarq, ad tiři tbellee di setta n wussan n řxedmet. Deg wass n ssebt ad tiři tarzem uŕa x wass n uyur n jdid ad tennurzem. ² Ad dd-yadef řřhakem s ukulwar n wesqif n tewwart uca ad ibedd yar řtarf n tewwart. Ikehhanen ad sswejden tiyařša nnes n wecmađ d tyařša nnes n tmessi u netta ad isjed x tnebdar n tewwart uca ad iffeř *eawed*. War belleen tawwart ař tameddit. ³ Řgens n temmurt ad isjed zzat i wadaf n tewwart, x wussan n ssebt u x wussan n uyur n jdid, zzat i wudem n SIDI. ⁴ Tyařst n wecmađ nni i ya issqarreb-dd řřhakem n SIDI deg wass n ssebt, ad tiři setta n izmaren icnan d ijj n icarri icnan. ⁵ Tawhibt *n řyiġet ad tiři* ijj n ifa i yijj n icarri, u i izmaren *ad tiři* tewhibt *n řyiġet* min izemmar ufus nnes ad t yawi, uŕa d ijj n uhinu n zzeet i yijj n ifa. ⁶ Deg wass n uyur n jdid: ijj n ufunas n jdid, mmis n ufunas, icnan qaæ, u setta n izmaren d ijj n icarri. Ittxeřša ad iřin icnan qaæ. ⁷ *Am* tyařst *n řyiġet* ad issewjed ijj n ifa i yijj n ufunas amezyan u ijj n ifa i yijj n icarri uca i izmaren anect izemmar ufus nnes ad t yawi, u *zi* zzeet ittxeřša ijj n uhinu i yijj n ifa.’ ⁸ ‘Xmi i ya yadef řřhakem, ad yadef s ukulwar n wesqif n tewwart uca ad iffeř s ukulwar nnes *eawed*. ⁹ Xmi řgens n temmurt ad dd-yas zzat i wudem n SIDI deg wussan ittwaggen n řeeyudat, ittxeřša wi i ya yudfen s ukulwar n tewwart n ccamal maġend ad isjed, ad iffeř s ukulwar

45:15 HEERE.

45:21 Uf. 12:3; 23:15; Lawi 23:5; Řxřa. 9:3; 28:16,17; Aewd. 16:1

45:25 Lawi 23:33; Řxřa. 29:12; Aewd. 16:13

n tewwart n ljanub, u wi i ɣa yudfen s ukulwar n ljanub, ad iffeɣ s ukulwar n ccamal. War iddikwiɣ x tewwart mani dd-yudef, maca ad iffeɣ zi tenni yeɣan arendad nnes. ¹⁰ ʔḥakem ad yadef di ʔwest nsen xmi i ɣa yadfen uca xmi dd ɣar ffyen, ad dd-ffyen *jmie*.’

¹¹ ‘Di ʔeɣyudad u deg wussan ittwaggen n ʔeid ad tiɣi tewhibt *n ʔyiɣet* ijj n ifa i kuɣ ufunas ameɣyan u ijj n ifa i kuɣ icarri u i izmaren min izemmar ufus nnes ad yawi, u zi jjihet n zzect, ijj n ifa i yijj n uhinu.’

¹² ‘Xmi i ɣa issewjed ʔḥakem ict n tewhibt n ʔxaɗar, ict n tɣarst n wecmaɗ niɣ tiwhibin n ʔehna am tewhibt n ʔxaɗar i SIDI, *xenni* ad as arzmen tawwart nni ixezzaren ɣar ccarq. Netta ad issewjed tɣarst nnes n wecmaɗ d tewhibin nnes n ʔehna, am mammecc tent issewjed deg wass n ssebt, u xmi i ɣa iffeɣ ad belleen tawwart awarni ʔami iffeɣ netta.’

¹³ ‘Kuɣ sɣbeḥ ad tesswejd ijj n izmar n ijj n usegg^{was}, icnan qae, am tewhibt n wecmaɗ i SIDI.

¹⁴ Ittɣeɣsa ad kides tesswejd di kuɣ sɣbeḥ ict n tsittut n yijj n ifa d ict n ttuɣut n yijj n uhinu n zzect maḥend ad zzayes tsuffed waren, am tewhibt n ʔyiɣet i SIDI, *aqā* d tiweɣsa i ʔebda qae, i marra ikuden. ¹⁵ Nitni ad swejden izmar d tewhibt *n ʔyiɣet* d zzect di kuɣ tiwecca am tɣarst n tmessi n ʔebda.’”

¹⁶ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Xmi ʔḥakem ad yewc ict n tarzeft i tarwa nnes, *xenni* man aya ad tiɣi d ʔwart nnes. Ad tiɣi i iḥenjiren nnes, s *webrid* n ʔwart. ¹⁷ *Maca* maɣa iwca zi ʔwart nnes ict n tarzeft i yijjen zeg imsexxaren nnes, *xenni* ad tiɣi nnes aɣ asegg^{was} n tiɣelli. *Xenni* ad dd-tedweɣ *tesyart* ɣar ʔḥakem, minzi aqa-tt d ʔwart nnes. Ad tiɣi i iḥenjiren nnes. ¹⁸ War ieeddeɣ i ʔḥakem ad ikkes ca zi tesyart n ʔgens aɣami i ɣa ikecceɗ aɣɣa nsen. Netta ad isswart tasyart i iḥenjiren nnes zeg wagɣa nnes, ḥima war ittassuzzar ʔgens inu, *umi* ad ittwaqɣee kuɣ ijj zeg wagɣa nnes.’”

¹⁹ *Xenni* indeh ayi s ukulwar nni ɣar uɣezdis n tewwart aɣ ixammen iqeddsen n ikehhanen nni tuɣa xezzaren ɣar ccamal. U xzar, aqa din ijj n wemcan ɣar tnayen n iɣezdisen nnes, ɣar ʔɣarb.

²⁰ Netta inna ayi “Wa d amcan mani ikehhanen ad ssennan tɣarst n *tikkest n* umarwas d tɣarst n ddenb u mani ad ggwen tawhibt *n ʔyiɣet*, ḥima war tt ssuffyen ca barra ɣar ʔemraḥ n barra aɣami i ɣa ssqeddsen ʔgens *ammu*.” ²¹ *Xenni* Netta issuffey ayi barra ɣar ʔemraḥ n barra uca indeh ayi x arebea n tɣemmura n ʔemraḥ. U xzar, di kuɣ ict n teɣmart n ʔemraḥ aqa din ijj n ʔemraḥ *nneyni*, ijj n *wemcan ifarzen di* ʔemraḥ di *kuɣ* taymart n ʔemraḥ. ²² Di arebea n tɣemmura n ʔemraḥ n zzat *tuɣa din ixammen am* ʔemrahāt iseqqfen, s tuzzuggart n arebein n iɣaɣen d tiru n tɣatin n iɣaɣen. *Ixammen deg* arebea n tɣemmura ɣarsen ʔeebar d ijj. ²³ Deg wenned n arebea *ixammen ifarzen* nni tuɣa din ict n tseddiyt i d asen-dd innɗen. Aqa ggin ʔmejmarat sadu i tseddiyin i d as dd-innɗen. ²⁴ Netta inna ayi “Tina d kuzinat mani i ɣa ttsenwen imsexxaren n Taddart tɣarst n ʔgens.”

Iɣzar i dd-iffyen zi Zzawect Iqeddsen

47 ¹ *Awarni aya* yiwi ayi eawed eawed ɣar wadaf n Taddart, uca xzar, zi sadu tanebdāt n Taddart tteffyen waman ɣar ccarq, minzi aɣezdis n zzat n Taddart tuɣa-t ɣar ccarq, uca zi swadday n uɣezdis azeɣmaɗ n Taddart, ɣar *uɣezdis n* ljanub n uealtar, tuɣa ttazzɣen hekkwan aman. ² Issuffey ayi-dd s ukulwar n tewwart n ccamal uca indeh ayi x tebridt nni ɣar barra, jjihet n tewwart n barra, *ɣar* ukulwar nni ixezzaren ɣar ccarq, uca xzar, aman ttazzɣen zi teɣmart n zzat afusi.

³ *Umi* dd-iffey Weryaz ɣar ccarq, tuɣa ɣares ijj n ufiɣu n ʔeebar deg ufus nnes uca iebar aɣef n iɣaɣen uca isseɣwa ayi x waman uca aman iwɗen aɣ ticeebin. ⁴ Iebar *eawed* aɣef *n iɣaɣen* uca isseɣwa ayi x waman uca aman iwɗen aɣ ifadden. *Eawed* iebar aɣef *n iɣaɣen* uca isseɣwa ayi

ead ktar uca aman iwđen ař tijeinnatin. ⁵ Iebar *twařat nneyni* ařef *n iyařen* uca *aman* dewřen d ijj n yeyzar war zmirey ad t zwiř *x idaren*, mařar aman gaeden ařami tuřa ittxeřsa ad iumm bnadem, aqa-t d ijj n yeyzar i war izemmar ħed ad t izwa *x idaren*.

⁶ Netta inna ayi “Ma teřrid tt, *a* mmis n bnadem?” *Xenni* indeh ayi uca isseeqeb-dd ayi řar tma n yeyzar. ⁷ *Umi* dd-dewřey necc, xzar, *beddent din* ařas n tcejjura x tma n yeyzar, am řar tma-ya am řar tma nni. ⁸ *Xenni* inna ayi “Aman-a ttazzřen řar jjiřet n ccarq uca hekkwan řar řewđa uca ffyen řar řebhar *Immuten* uca aman ad ttwasggenfan *ewwed*. ⁹ Ad imsar belli kuř řeemar i din inhezzen ad iddar, mani ma ad dd-yawed yeyzar ijeħden *nni*. Ad *din* iřin iseřman ařas, minzi aman-a ttazzřen dinni uca mani ma ad dd-awđen aman-a ad ggenfan uca ad din tiři tudart. ¹⁰ Ad imsar belli ad iřin iyemmaren n iseřman zi Eayn-Jadyi ař Eayn-Eiglayim. Ad din iřin imucan i ujeffaf n traccawin. Asřem nsen ad yiři elařsab marka nnes amecnaw asřem n řebhar Ameqqran, ařas s wařas, ¹¹ *maca* tindat nnes d iğermamen nnes war ttwaggenfan, ad qqimen meğřen.

¹² Yar yeyzar, x tma nnes, x tma-ya u x tma nni ad iřin eřam kuř tcejjura, mağend ad zzaysen teccem, inni umi tafart nnes war tettisřaw uca řyiğet nnes war teqđie ca. Kuř uyur ad tewc řyiğet ttri, mařar aman nnes ffyen zi Zzawect lqeddsen. Řyiğet nnes ad tiři i macca d tfart nnes i ugenfu.”

Iymiren n temmurt

¹³ “Ammu i iqqar Sidi inu, SIDI ‘Wa *ad yiři* d weymir i x i řa tewcim tammurt d řwart i tenēac n tqebbař n Israyil. Yusuf ad iksi tnayen n tseqqar. ¹⁴ Kenniw ad tt twartem, ijj amecnaw wenneyi, i uya ssgaedeř afus inu *uca jjuğey* ad tt wceř i řejdud nwem. Tammurt-a ad tiři d tasřart nwem. ¹⁵ Wa *ad yiři* d aymir n temmurt: řar uyezdis n ccamal zi řebhar Ameqqran x webřid řar Hitlun ař dd-tusid řar řadad, ¹⁶ *xenni* Ĥamat, Bayruta, Sibrayim nni yeğa řar weymir *n temmurt n* Dimacq d weymir *n temmurt n* Ĥamat, *xenni řar* Ĥařř-Hatixun nni yeğa řar weymir n Ĥavran. ¹⁷ Zi řebhar ad dd-iffey weymir řar Ĥařř-Eaynun, *x uyezdis n* weymir n Dimacq uca *xenni* řar ccamal, řar ccamal u *x uyezdis n* weymir n Ĥamat. Wa ad yiři d uyezdis n ccamal.

¹⁸ Ayezdis n ccarq *ittekk* zi řar Ĥawran u zi řar Dimacq u zi řar Jilead u zi řar temmurt n Israyil *x* L’Urdun. Kenniw ad t teebbarem zeg weymir ař řebhar n ccarq. Wa *ad yiři* d uyezdis n ccarq.

¹⁹ Ayezdis n ljanub, aqa-t řar ljanub zi Tamar ař waman n Maribut-Qadac, *uca ittekk x* Teyzurt n Teyzart *n Miřra* ař řebhar Ameqqran. Wa ad yiři d ayezdis n ljanub řar ljanub.

²⁰ Zeg uyezdis n řyarb, řebhar Ameqqran, zeg weymir řares ař arendad n wadaf řar Ĥamat, wa ad yiři d uyezdis n lřarb.

Abetřu n temmurt

²¹ Ad tebdam tammurt-a jarawem elařsab tiqebbar n Israyil. ²² Ad imsar belli kenniw ad tt jjen d řwart i kenniw u i ibarraniyyen d řwest nwem, inni urwen iřenjiren di řwest nwem. Nitni ad awem iřin am yenni dd-ittwaxeřqen di temmurt jar ayt n Israyil. Ad asen tiři tasyart akidwem di řwest n tqebbař n Israyil. ²³ Yar teqbič i řar i řa izdeř am ubarrani, din ad as tewcem tasyart nnes, *ammu i* řa tiři!, iqqar Sidi inu, SIDI.”

47:7 Asa. 22:2

47:12 Asa. 22:2

47:14 Amz. 12:7; 17:8; 26:3; 28:13

48¹ “Ina d ismawen n tqebbař.

Zi tțarf n ccamal qae, x webrid n Hitlun ařami tiwđed ęar ęamat, ęařar-Ėinyan, tammurt n weymir n Dimacq, *xenni* ad tekkeđ ęar ccamal n ęamat. Ad as iřin *jjawyeh*-a, am uęezdis n ccarq uřa d aęezdis n řebęar. *Ammu i ęa tiři* ict *n tesęart i* Dan.

² X weymir n Dan, zeg uęezdis n ccarq ař řebęar, *ad tiři* ict *n tesęart i* Acir.

³ X weymir n Acir, zeg uęezdis n ccarq ař řebęar, *ad tiři* ict *n tesęart i* Naftali.

⁴ X weymir n Naftali, zeg uęezdis n ccarq ař řebęar, *ad tiři* ict *n tesęart i* Manassi.

⁵ X weymir n Manassi, zeg uęezdis n ccarq ař řebęar, *ad tiři* ict *n tesęart i* Iľrayim.

⁶ X weymir n Iľrayim, zeg uęezdis n ccarq ař řebęar, *ad tiři* ict *n tesęart i* Rubin.

⁷ X weymir n Rubin, zeg uęezdis n ccarq ař řebęar, *ad tiři* ict *n tesęart i* Yahuda.

⁸ X weymir n Yahuda, zeg uęezdis n ccarq ař řebęar, *ad tiři* tewhibt n usęaeęed, tenni i ęa tessęaeęedem, s ijj n tiru n xemsa u-eicrin-ařef *n ięunam n řebęar* d ict n tuzzuggart amecnaw *tuzzuggart n* icten zi tseqqar *inneęni* zeg uęezdis n ccarq ař řebęar. Zzawect Iqeddsen ad tiři di řwest nnes.

⁹ Tawhibt n usęaeęed nni i ęa tessęaeęedem i SIDI, *ad tiři* s ict n tuzzuggart n xemsa u-eicrin-ařef *n ięunam n řebęar* u s ijj n tiru n eecra-ařaf. ¹⁰ Tawhibt iqeddsen n usęaeęed ad tiři i ina: i ikehhannen, ęar ccamal xemsa u-eicrin-ařef *n ięunam n řebęar* u ęar řęarb tiru *nnes* eecra-ařaf u ęar ccarq tiru *nnes* eecra-ařaf *n ięunam n řebęar* u ęar ljanub tuzzuggart *nnes* xemsa u-eicrin-ařef. Zzawect Iqeddsen n SIDI ad tiři di řwest nnes. ¹¹ *Ad tiři* temmurt-a iqeddsen i ikehhannen zeg ayt n řaduę, inni ięđan aęețtu inu, inni war dd-iffęen ca zeg webrid zi ssibbet n uweddar n ayt n Israyil, amecnaw ffęen uřa d ayt n Lawi. ¹² Ad tiři d ict n tewhibt n usęaeęed i nitni zi tewhibt n usęaeęed, ad tiři tqeddes qae, *ad tiři* x weymir n llawiyyen.

¹³ ęar weymir ak-d ikehhannen *ad ęarsen tiři* i llawiyyen *ict n temmurt* s ict n tuzzuggart n xemsa u-eicrin ařef u s ijj n tiru n eecra-ařaf *n ięunam n řebęar*. Marra tuzzuggart *ad tiři* xemsa u-eicrin-ařef u tiru nnes *ad tiři eawed* eecra-ařaf *n ięunam n řebęar*. ¹⁴ War ieędeř ad zzenzen uřa d ca zzayes, war ieędeř ad *tt* beddřen nię ad *tt* sseędun, *aqa-ti* d řemxeyyer n temmurt, minzi aqa-tt d tamqedđast qae.

¹⁵ Xemsa-ařaf *n ięunam n řebęar* nni i ęa iqqimen ęar tiru, ęar zzat n xemsa u-eicrin-ařef *n ięunam n řebęar*, ad iřin i tudart n kuř ass, i tendint, i tzeddiýt u i dđmani n tarewsa. Ad tiři tendint di řwest nnes. ¹⁶ Ina ad iřin řebur nnes: ęar uęezdis n ccamal xemsa u-rebein-mya *n ięunam n řebęar*, ęar uęezdis n ljanub xemsa u-rebein-mya, ęar uęezdis n ccarq xemsa u-rebein-mya *n ięunam n řebęar*, ęar uęezdis n řebęar xemsa u-rebein-mya. ¹⁷ Dđmani n tarewsa n tendint ęar ccamal ad iřint mitayn u-xemsin *n ięunam n řebęar*, ęar ljanub mitayn u-xemsin, ęar ccarq mitayn u-xemsin, ęar řęarb mitayn u-xemsin. ¹⁸ Min iqqimen zi tuzzuggart, ęar zzat n tewhibt iqeddsen n usęaeęed, eecra-ařaf *n ięunam n řebęar* ęar ccarq d eecra-ařaf ęar uęezdis n řęarb, ad yiři zzat n tewhibt iqeddsen n usęaeęed. řřabet nnes ad tiři i yenni ittsexxaren i tendint. ¹⁹ Inni ittsexxaren i tendint, aqa-ten ad tt sexxaren zi marra tqebbař n Israyil. ²⁰ Marra tawhibt n usęaeęed *ad tiři* xemsa u-eicrin-ařef x xemsa u-eicrin-ařef *n ięunam n řebęar*, *ad tiři* ijj n ukwadrun. *Ammu* i ęa ssgaeęeden nitni tawhibt iqeddsen n usęaeęed ak-d tesęart n tendint *i dayes*.

²¹ Min iqqimen ad yiři i řhakem, ęar ijj n uęezdis u ęar uęezdis nneyni n tewhibt iqeddsen n usęaeęed u n tesęart n tendint. *Min ięan* ęar uęezdis n zzat n xemsa u-eicrin-ařef *n ięunam n řebęar* n tewhibt n usęaeęed ař aymir n ccarq, u ęar uęezdis n řęarb ęar zzat n xemsa u-eicrin-ařef *n ięunam n řebęar* ař aymir n řęarb, zzat i tseqqar inneęni *n temmurt*, *d man aya ad yiři* i řhakem.

Ad tiři ict n tewhibt iqeddsen *n temmurt* nni ęa ssgaeęeden u Zzawect Iqeddsen n Taddart ad tiři di řwest nnes. ²² Zi *min ięan d* tasęart n llawiyyen u *zi min ięan d* tasęart n tendint nni *ięan*

di řwest n min i ға yiři i řhakem, ad yiři *marra* min iğan jar temmurt n Yahuda d temmurt n Binyamin i řhakem.

²³ Min iqqimen n tqebbař zeg uyezdis n ccarq ař řebħar:

Ad tiři ict *n tesyart* i Binyamin.

²⁴ X weymir n Binyamin, zeg uyezdis n ccarq ař řebħar, *ad tiři* ict *n tesyart* i Cimeun.

²⁵ X weymir n Cimeun, zeg uyezdis n ccarq ař řebħar, *ad tiři* ict *n tesyart* i Issakar.

²⁶ X weymir n Issakar, zeg uyezdis n ccarq ař řebħar, *ad tiři* ict *n tesyart* i Zabulun.

²⁷ X weymir n Zabulun, zeg uyezdis n ccarq ař řebħar, *ad tiři* ict *n tesyart* i Jad.

²⁸ X weymir n Jad, ғar uyezdis n ljanub di jjihet n ljanub, ad yiři weymir zi Tamar ař aman n n Mariba-Qadac, *xenni ad yekk* x Teyzart *n Miřra* ař řebħar Ameqqran.

²⁹ Ta d temmurt nni ittxeřša kenniw ad tt tebdam d tasyart n řwart i tqebbař n Israyil d tina d tiseqqar nsen, *ammu i* iqqar Sidi inu, SIDI.

Tandint iqeddsen

³⁰ D ina ad iřin d uffuxen n tendint:

Ғar ccamal xemsa u-rebein-mya n řeebur. ³¹ Tiwwura n tendint *ad ttwařayant* ełahřsab ismawen n tqebbař n Israyil: třata n tewwura *ad iřint* ғar ccamal: icten n Rubin, icten n Yahuda, icten n Lawi.

³² Ғar uyezdis n ccarq xemsa u-rebein-mya n řeebur, u *aqā dīn* třata n tewwura: icten n Yusuf, icten n Binyamin, icten n Dan. ³³ Ғar uyezdis n ljanub xemsa u-rebein-mya n řeebur, u *aqā dīn* třata n tewwura: icten n Cimeun, icten n Issakar, icten n Zabulun. ³⁴ Ғar uyezdis n řғarb xemsa u-rebein-mya *n řeebur*, *ak-d* třata n tewwura nsen: icten n Jad, icten n Acir, icten n Naftali.

³⁵ *Řeebar* deg wenned nnes *aqā* tmenřac-ařef uca zeg wass *nni* ad yiři isem n tendint d wa: ‘SIDI *AQA-T DIN*’.”

DANYAL

Daniyal di řwest n imsexxaren n ujeřid n Babil

1¹ Deg usegg^was wiss třata n tgelda n ujeřid Yahuyařim, ajeřid n Yahuda, yusa-dd Nabuxadnařar, ajeřid n Babil, řar Urcalim uca inned as-dd. ² Sidi inu igga Yahuyařim, ajeřid n Yahuda, deg ufus nnes uřa d ict n tesřart n řeqcue n taddart n AREBBI uca yiwyi ten řar temmurt n Cinear, di taddart n arebbi nnes uca yiwyi ten řar wexxam n txubay n arebbi nnes.

³ Inna ujeřid i Acfanaz, azeřif n imsexxaren nnes iceneen, aqa wanita ad yawi iřudriyyen zeg ayt n Israyil, zi tarwa n ujeřid u zi tarwa n tařifet, ⁴ *iřudriyyen* inni war di ięi uřa d ijj n řeib, *inni* d iřebřanen, ittwařřemden di marra tiyt, ssnen tussna, řarsen řeeqeř s řefhamet u řarsen tizemmar i tsexxart di řeqřar n ujeřid, řima ad asen sřřemden idlisen d yiřes n Ikaldaniyyen. ⁵ Ajeřid igga asen ijj n lmaeica di kuř ass zi macca n ujeřid u zi binu n řtabra n tsessit nnes, řima ad ten issecc třata n isegg^wusa. řar uneggar n isegg^wusa nni ad sexxaren zzat i wudem n ujeřid.

⁶ Zeg ayt n Yahuda tuřa din jarasen Daniyal, řananya, Micayil d Eazarya. ⁷ Arrays n imsexxaren iceneen iwca asen ismawen nneđni. Daniyal igga as Bařacařar, řananya Cadrax, Micayil Micax d Eazarya Eabd-Nayu.

⁸ Daniyal tuřa igga uř nnes mařend war issxemmij ixef nnes s macca d binu n řtabra n ujeřid u ittar i arrays n imsexxaren iceneen, řima war issxemmij ixef nnes *zzaysen*. ⁹ AREBBI ithilla di Daniyal u yarřem xas zzat i wudem n arrays n imsexxaren iceneen. ¹⁰ Arrays n imsexxaren iceneen inna i Daniyal “Necc ttegg^wedeř zi bab inu, ajeřid, wenni i kenniw iweřřan x macca d tsessit, mařar mayemmi ad iřar netta iřembab nwem zerryen x iřudriyyen *nneđni*, iqřinen nwem? Kenniw ad ayi tessarsem di lxařar řar ujeřid!”

¹¹ *Xenni* inna Daniyal i uweqqaf nni tuřa igga arrays n imsexxaren iceneen x Daniyal, řananya, Micayil d Eazarya: ¹² “Qeęeb imsexxaren nnek eecra n wussan. Ejj ad aneř wcen zi min ittwarzareen i macca d waman řima ad nsu. ¹³ *Xenni* ejj ad aneř qeddmn zzat i wudem nnek mammec ięa waddud nneř uřa d iřudriyyen nni ittetten zi macca n ujeřid mammec ięa waddud nsen u egg am mammec tettwařid cek!” ¹⁴ Netta isřa asen uca iqeęeb iten eecra n wussan.

¹⁵ řar uneggar n eecra n wussan dewřen nitni ttbanen cnan u sebřen x marra iřudriyyen i iccen zi macca n ujeřid. ¹⁶ *Xenni* immsar aqa aweqqaf ikkes asen macca nsen *igellden* d binu zi řtabřa n tsessit uca iwca asen zi min ittwarzareen. ¹⁷ I arebea n iřudriyyen-a iwca asen AREBBI tussna d řeeqeř zi marra idlisen d tiyt u i Daniyal iwca as uřa d ařekkar di marra timezra d tirja.

¹⁸ řar uneggar n wussan i x tuřa inna ujeřid řima ad ten qeddmn *zzates*, yiwyi iten arrays n imsexxaren iceneen zzat i wudem n Nabuxadnařar. ¹⁹ Uca issiweř ujeřid akidsen u war ittwif uřa d iijen jarasen am Daniyal, řananya, Micayil d Eazarya u nitni dewřen ttsexxaren zzat i wudem n ujeřid. ²⁰ Di kuř tamesřact i di tuřa ittxeřřa tiyt d řefhamet i x tuřa ten ittseqa ujeřid, yufa aqa edun marra tarwa n tseřřart d imesnawen n itran di tgeldit nnes s eecra n tseqqar. ²¹ Daniyal iqqim dinni řares ař asegg^was amezwaru n ujeřid Kurac.

Tarjit n ujeřid Nibuxadnařar

2¹ Deg usegg^was wiss tnayen n tgelda n Nabuxadnařar yurja Nabuxadnařar tirja. Buřbeř nnes *inni* neřweř uca iruř as yięeř. ² *Xenni* inna ujeřid ad řayan i tarwa n tseřřart d imesnawen n itran d išeřřaren d Ikaldaniyyen řima nitni ad as fessaren tirja nnes. Nitni usin-dd uca bedden zzat i

1:4 ‘i tsexxart’ - s teibranit ‘i ubeddi’, ixs ad yini ‘řima ad bedden ad sexxaren i ujeřid’.

wudem n ujeġid. ³ Inna asen ujeġid “Necċ ɣari ict n tarjit u buħbeṛ inu inneħweṛ maħend ad ssney min teks ad tini tarjit.” ⁴ *Xenni* nnan lkaldaniyyen i ujeġid:

min yuran swadday aqa- t s yiṛes n TRAMIT

A ajeġid, ddar i řebda! Ini asen i imsexxaren nnek tarjit, *xenni* ad ak tt nfessar!” ⁵ Yarra-dd ujeġid, inna i lkaldaniyyen “Aqa iffeɣ-dd řumur. Mařa kenniw war d ayi tessargbem x tarjit, ad tettwaqessem d iwetwiten u tudrin nwem ad tent arren d tizubayyin. ⁶ Maca mařa tfe-sarem ayi kenniw tarjit d min teks ad tini, *xenni* ad tettřem zzayi tarzifin d ariyaluten d ccan ameqqran. S uyenni, seccnem ayi tarjit inu d řmeena nnes.” ⁷ Arrin-dd nitni xas twařat wiss tnayen, nnan “Ejj ajeġid ad iħaja tarjit i imsexxaren nnes, *xenni* ad as newc afessar.” ⁸ Yarra-dd ujeġid, inna “Řexxu ssney nican, aqa kenniw texsem ad tarebħem řweqt, umi tettwařam aqa iffeɣ-dd řumur *zzayi*!” ⁹ Mařa war d ayi tessargbem x tarjit, ad kenniw iřqef řħukm d ijj. Kenniw tekkssem awař maħend ad xafi tessxarrqem u ad ayi tyeccem ař i ɣa tbeddeř řweqt. S uyenni, ini ayi tarjit, xenni ad ssney aqa tzemmarem ad ayi tewcem uřa d řmeena nnes.” ¹⁰ Arrin-dd lkaldaniyyen qibač i ujeġid, nnan “War din uřa d ijj n bnadem di temmurt wenni izemmaren ad ifessar tamesřact-a i ujeġid. X uyenni war din uřa d ijj n ujeġid, mammec iġa d ameqqran niɣ mečħař mma ɣares d tizemmar, wenni ittaren tamesřact am tanita zi ca n useħħar niɣ amesnaw n itran niɣ Akaldaniy. ¹¹ Minzi tamesřact i ittar ujeġid tewear ařas u war din uřa d ijj izemmar ad t issargeb mɣir irebbiten nni war izeddyen jar iwdan.”

¹² X uyenni idweř ujeġid ittħaja u ittxeɣyaq ktar, yumur ad nyen marra imiɣisen di Babil. ¹³ Iffeɣ-dd řumur maħend ad nyen imiɣisen. Arzun uřa x Daniyal d imeddukař nnes ħima ad *ten* nyen.

¹⁴ *Xenni* yarra-dd Daniyal s tiyit d řeeqeř ɣar Ariyux, ameqqran n ieessasen n arrimet n ujeġid, wenni tuya iffeɣ ħima ad iney imiɣisen n Babil. ¹⁵ Daniel ittfeř deg wawař, inna i Ariyux, akumandar n ujeġid “Mayemmi igga ujeġid řumur ammu s tazřa?” Řexdenni issargeb Ariyux x tamesřact i Daniyal.

¹⁶ *Xas uca* yudeř Daniyal uca ittar zeg ujeġid maħend netta ad as iwc ijj n řmijař n řweqt maħend ad as iwc afessar. ¹⁷ Xenni yuyur Daniyal ɣar taddart nnes, iħaja tamesřact i iećiren nnes Ĥananya, Micayil d Eazarya ¹⁸ ħima ad ttaren arreħmet zi Arebbi n ijenwan x sirr-a ħima Daniyal d iećiren nnes war tettwahelliken ca ak-d imiɣisen nneđni n Babil.

¹⁹ Xas uca ittwassargeb-dd i Daniyla min tuya innuffaren deg ict n tmezra s ġiřet. Xenni ibarek Daniyal Arebbi n ijenwan. ²⁰ Yarra-dd Daniyal, inna

“Ad yiři ad ittwabarek isem n Arebbi zi řebda ař řebda qac, maɣar tiyit d jjeħd aqa-ten nnes.

²¹ Maɣar netta ittbeddař řweqt d ikuden.

Netta ikkes ijeġiden u yařeqqem ijeġiden,

netta iwca tiyit i imiɣisen

d tussna i yenni ɣar iġa řeeqeř.

²² Netta issargeb timesřayin yuġyen innufaren,

netta issen min iġan di taġest,

maɣar tafawt tzeddeɣ ɣares.

²³ Cek, *a* Arebbi n řejdud inu, aqa ttqadiɣ u ttsebbħeɣ,

minzi tewcid ayi tiyit d jjeħd

u umi tessargbed ayi řexxu

min zzayek nettar,

maɣar cek tessargbed aney x tamesřact n ujeġid.”

²⁴ X uyenni yuyur Daniyal ɣar Ariyux, wenni igga ujeɣid maɣend ad isshelek imiɣisen n Babil. Yuyur ɣares, issiweɣ akides ammu “War neqq imiɣisen n Babil, maca ndeh ayi ɣar wudem n ujeɣid u necc ad as ssecney afessar i ujeɣid.”

²⁵ Rɛxdenni indeh Ariyux Daniyal s tazɣa ɣar ujeɣid uca issiweɣ akides ammu “Necc ufiy ijj n weryaz s uqarru jar imenfiyyen n Yahuda wenni d i ɣa issecnen afessar i cek, *a* ajeɣid!”

²⁶ Yarra-dd ujeɣid, inna i Daniyal, wenni umi qqaren Baɣcaɣɣar “Ma tzmmed ad ayi tes-sargbed x tarjit nni zriɣ d ɣmeɛna nnes?”

²⁷ Yarra-dd Daniyal zzat i ujeɣid, inna “Min innuffaren i ittar ujeɣid war zemmarem imiɣisen d imesnawen n itran d tarwa n tseɣɣart d igezzanen ad t ssaregben i ujeɣid.”²⁸ Maca aqa din ijj n Arebbi deg ijenwan wenni issargaben min innuffaren. Netta issargeb i ujeɣid Nabuxadnaɣɣar min i ɣa immsaren deg wussan ineggura. Aqa ta d tarjit nnek d tmeɣra nni d ak dd yusin deg uzeɣif nnek di tassut.

²⁹ Cek, *a* ajeɣid, umi tuɣa cek di tassut usin ak-d ixarriɣen *x min* i ɣa immsaren awarni aya u wenni issargben min innuffaren, aqa isscen ac min i ɣa immsaren.³⁰ Aqa ittwasscen ayi-dd min tuɣa innuffaren, war iɣi zi tiɣit nni dayi sennej i marra min iddaren, maca ɣima ad ittwassargeb ufessar i ujeɣid u ɣima ad tessned ixarriɣen n wuɣ nnek.

³¹ Cek, *a* ajeɣid, tuɣa txezzared uca teɣrid ijj n ɣexyar d ameqqran. ɣexyar-a tuɣa issigg^wed u tissiqt nnes teɣa aɣ tɣarf. Aqa ibedd zzatek u issigg^wed am t teɣrid. ³² Azeɣif n ɣexyar-a tuɣa d ureɣ iɣfan, idmaren nnes d iɣaɣen nnes d nnuqart, aɛeddis nnes d tijeinna nnes d nnɣas, ³³ timessaɣin nnes d uzzaɣ, iɣaren nnes cwayt d uzzaɣ cwayt *zzaysent* d tɣaxt. ³⁴ Aya i teɣrid aɣami ittwaceɣeq ijj n wezru, ittwafekk bɣa mma ad t ggen ifassen. Wanita iɣqef ɣexyar nni ɣar iɣaren nnes n wuzzaɣ d tɣaxt uca iɣbez iten. ³⁵ Xenni ittwarbez wuzzaɣ d tɣaxt d nnɣas d nnuqart d wureɣ deg ict n tecti uca dewɣen am uɣum n inedraren deg unebdu, uca issuɣ day-sen usemmid, war zzaysen teqqim uɣa d ict n jjuret. Maca aɣru nni iɣeqfen ɣexyar, idweɣ d ijj n wedrar d ameqqran, iemmar marra tammurt.

³⁶ D ta d tarjit. Ad neawed min teks ad tini *ɣexxu* zzat i ujeɣid.

³⁷ Cek, *a* ajeɣid, d ajeɣid n ijeɣiden, maɣar Arebbi n ijenwan iwca ac tagelda d tzmmed d jjeɣd d ccan. ³⁸ Mani mma izeddeɣ bnaɛem. igga imuddaren n ɣexɣa d iɣɣaɣ d ujenna deg ufus nnek u netta igga cek d ɣɣakem x marra man aya. Aqa cek d azeɣif nni n wureɣ. ³⁹ Awarni ac ad dd-tas ict n tgeldit nneɣnit, tudrus x tenni nnek. Awarni as ad tiɣi ict n nneɣnit, tageldit wiss tɣata n nnɣas, tenni ad teɣkem x marra tammurt. ⁴⁰ Uca tagelda wiss arebea ad tiɣi teɣhed am wuzzaɣ, maɣar uzzaɣ iɣebbeɣ u ibarri marra, u am mammec ittareɣza wuzzaɣ marra, ammu i ɣa teɣbez u tbarri marra. ⁴¹ Umi teɣrid belli iɣaren d tfeɣnin aqa cwayt zzaysen s tɣaxt n bu-tɣaxt u cwayt zzaysen s wuzzaɣ, *ixs ad yini* aqa ad tiɣi d ict n tgeldit tetteɣmeɣbeɣa. Cwayt zzayes ad dayes tiɣi ɣeqsaɣet am wuzzaɣ, maɣar teɣrid uzzaɣ iɣɣur s ubeɣaɛ n tɣaxt. ⁴² Umi teɣrid tifeɣnin n iɣaren, aqa cwayt zzaysent s wuzzaɣ u cwayt zzaysent s tɣaxt, *ixs ad yini* aqa tagelda nni cwayt zzayes ad dayes tiɣi ɣeqsaɣet u cwayt ad tiɣi tarɣef. ⁴³ U umi teɣrid aqa uzzaɣ iɣɣur s ubeɣaɛ n tɣaxt, *ixs ad yini* nitni ad ɣɣuren s zzariɛet n weryaz, maca war ɣessqen ca ijj ɣar wennedni am mammec uzzaɣ war iɣesseɣ ca ak-d tɣaxt. ⁴⁴ Maca deg wussan n ijeɣiden nni ad issbedd Arebbi n ijenwan ict n tgeldit nni war tetteɣweɣyie i ɣebda u tagelda nnes war tettriɣ eemmarɣ ɣar ijj n ɣgens nneɣni. Ad teɣbez u ad teɣbeɣ marra tigeldiwin nni, maca nettat s yixef nnes ad tiɣi ɣebda qae. ⁴⁵ X uyenni teɣrid aqa ijj n wezru ittwaceɣeq-dd zeg wedrar bɣa mma ad teggen ifassen, wenni iɣebbzen uzzaɣ d tɣaxt d nnuqart d nnɣas. Arebbi ameqqran aqa isscen i ujeɣid min i ɣa immsaren awarni aya. Tarjit aqa tbedd u ɣmeɛna nnes d tidett.”

⁴⁶ Xenni iwda ujeġid Nabuxadnašsar x uymbub nnes *yar temmurt* uca isjed i Daniyal, iwešša ad awyen tawhibt *n řyijet* d řebxur ittfluhen am ict n tewhibt n useyyeb. ⁴⁷ Yarra-dd ujeġid x Daniyal, inna “D tidett, aqa Arebbi nwem d Arebbi n irebbiten d Sidi n ijeġiden d wenni issargaben min innufaren, mayar cek tzezzemmed ad tessaregbed aya n min innuffaren.”

⁴⁸ Xas uca iwca ujeġid i Daniyal asemyar ameqqran u iwca as tirzifin timeqqranin. Igga it x marra leamala n Babil d arrays x imehdayen nni tuya x marra imiyisen n Babil. ⁴⁹ U Daniyal iqeddem ict n tutra i ujeġid u wanita igga Sadrax, Micax d Eabd-Nayu d imdebbaren x leamala n Babil, *maca* Daniyal *iqim* di tewwart *n řeqsar* n ujeġid.

Imeddukk^wař n Daniyal di tefqunt icemċen

3 ¹ Ajeġid Nabuxadnašsar igga ijj n řexyař n wurey s yijj n řueřa n settin iyaġen d yijj n tiru n setta n iyaġen. Issbedd it di řwařa n Dura di leamala n Babil. ² Xenni issekk ujeġid Nabuxadnašsar *ireqqasen* ħima ad ssmunen ijeġiden i iġan sadu ujeġid d imdebbaren imeqqranen d lwulat, řquđat imezwura *n tgeldit* d yenni x txubay d imesnawen n izerfan d imweđđfen n tudrin n ccræ d marra inni yar iġa řřulřa di leamalat maĥend ad dd-asen yar udeccen n řexyař nni issbedd ujeġid. ³ Xenni munen ijeġiden nni iġan sadu i ujeġid d imdebbaren imeqqranen d lwulat d řquđat imezwura *n tgeldit* d yenni x txubay d imesnawen n izerfan d imweđđfen n tudrin n ccræ d marra inni yar iġa řřulřa di leamalat i udeccen n řexyař nni issbedd ujeġid Nabuxadnašsar u nitni bedden zzat i řexyař nni issbedd Nabuxadnašsar. ⁴ Uca iřaya ijj n ureqqas s jjeħd “A řegnus d timmura d iřsawen, i kenniw ittwaqqar *ammu*: ⁵ Di tsæeet i di i řa tesřem řħess n řbuq d tzammart d leud d lgambri d lharpa d temja d marra markat n lřya, ittwešša ad tewđam ad tsejdem i řexyař n wurey i issbedd ujeġid Nabuxadnašsar. ⁶ Wenni war iwđin u isjed ad ittammendā di řwest n tefqunt n tmeši itteħduduġen di tsæeet nni.”

⁷ X uyenni, di tsæeet i di i řa řfen marra řegnus i řħess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d lharpa d marra markat n dduzan n lřya, wđan marra řegnus d temmura d iřsawen *yar temmurt* u sejden i řexyař n wurey nni issbedd ujeġid Nabuxadnašsar.

⁸ X uyenni dd-qarrben di řweqt nni *ca n* yeryazen zeg Ikaldaniyyen nni ittctecan zeg Wudayen s břayřay. ⁹ Nitni řřfen deg wawař, nnan i ujeġid Nabuxadnašsar “A ajeġid, ddar i řebda! ¹⁰ Cek, *a* ajeġid, tumured belli marra iwdan nni iřřin i řħess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d lharpa d temja d marra markat n dduzan n lřya, ad wđan ad sejden i řexyař n wurey. ¹¹ Wenni war iwđin u isjed, ad immendā di řwest n tefqunt n tmeši itteħduduġen. ¹² Aqa din iryazen Udayen, inni tegġid x udebbar n leamala n Babil, aqa-ten d Cadrax, Micax d Eabd-Nayu. Iryazen-a war wcin taynit i řumur nnek, *a* ajeġid. Irebbiten nnek war ten ttweqqaren u řexyař nnek war d as sejden.”

¹³ Xenni inna Nabuxadnašsar deg uxeyyeq d tefqeħt *nnes* aqa ad nedhen Cadrax, Micax d Eabd-Nayu zzates. Xenni nedhen iryazen nni zzat i ujeġid. ¹⁴ Nabuxadnašsar itřef deg wawař, inna asen “Cadrax, Micax d Eabd-Nayu ma s neemada zeema war tettweqqarem irebbiten inu u war tsejjadem i řexyař i ssbeddey? ¹⁵ Xenni řexxu, mařa kenniw, di tsæeet i di i řa tesřem i řħess n řbuq d tzamart d leud d lgambri d temja d marra markat n dduzan n lřya, twejdem maĥend ad tewđam u ad tsejdem i řexyař i ssbeddey necc, aqa mliħ. Maca mařa war tsejdem, ad tettwammendārem di tefqunt n tmeši itteħduduġen di tsæeet nni. U man Arebbi i kenniw i řa ifekken zeg ifassen inu? ¹⁶ Arrin-dd Cadrax d Micax d Eabd-Nayu u nnan i ujeġid Nabuxadnašsar “War neħdaj ad xak dd-narr di tmeřřact-a. ¹⁷ Mařa xenni Arebbi nney nni nsexxar, řares tize-mar ħima ad aney ifekk zi tefqunt n tmeši itteħduduġen, *xenni* ad aney ifekk zeg ufus nnek, *a* ajeġid! ¹⁸ Mařa lla, ad tessned, *a* ajeġid, aqa neccin war nettweqqar irebbiten nnek d řexyar i tessbedded cek war d as nsejġed ca.”

¹⁹ Xenni isear ujeġid u tbeddej sşifet n wudem nnes zzat i Cadrax, Micax d Eabd-Nayu. Netta yarra-dd, inna ad arnin di tefqunt sebae n tseqqar am mammec numen tt ssareqqen ²⁰ u netta yumur iryazen inni d iryazen ijehden qae zi řeeskar nnes, ad carfen Cadrax d Micax d Eabd-Nayu ħima ad **ten** ndaren **ammu** di tefqunt n tmessi itteħduduqen. ²¹ Xenni ttwacarfen iryazen nni ak-d iseřhamen nsen d ssraweř nsen d tcuccay nsen d warruđ nsen nneđni uca ndaren ten di řwest n tefqunt n tmessi itteħduduqen. ²² X uya marra, minzi řumur n ujeġid tuęa iqseř aťas u tafqunt teħma ař tťarf, nęin iħudaq n tmessi iryazen nni ssgaeeden Cadrax d Micax d Eabd-Nayu ²³ uca řřata n yeryazen nni, Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, wđan di řwest n tefqunt n tmessi itteħduduqen.

²⁴ Xenni innexřee ujeġid Nabuxadnaşşar, ikkar deęya, iťtef deg wawař, inna i imcawaren nnes “Ma war nenđar řřata n yeryazen ittwacarfen di řwest n tmessi?” Nitni arrin-dd, nnan i ujeġid “Nican, **a** ajeġid” ²⁵ Netta yarra-dd, inna “Xzar, necc tťwarię arebae n yeryazen gguren di řwest n tmessi u timessi war d asen teggi ca u sşifet n wiss arebae amecnaw ijj n mmis n irebbiten!”

²⁶ Xenni iqarreb-dd Nabuxadnaşşar řar tewwart n tefqunt n tmessi itteħduduqen, iťtef deg wawař, inna “Kenniw, Cadrax, Micax, Eabd-Nayu, kenniw imsexxaren n Arebbi Ameuęi x kuřci, ffęem-dd u asem-dd da!” Xenni ffęen-dd, Cadrax d Micax d Eabd-Nayu zi řwest n tmessi itteħduduqen. ²⁷ Xenni ssmunen ijeġiden nni ięan sadu i ujeġid d imdebbaren d imcawaren n ujeġid uca řrin aqa iryazen nni war d asen immsar ca s tmessi u acewwaf n uzeęif nsen war icmiđ ca u iseřhamen nsen war tťwaeqfen u war daysen uřa d ict **jjurret** n arriřet n tmessi.

²⁸ Xenni iťtef Nabuxadnaşşar deg wawař, inna “Ad yiři ad ittwabarek Arebbi n Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, wenni dd-issekken lmalak nnes u ifekk inni tuęa xas ittecřen. Nitni beđřen řumur n ujeġid u sellmen arrimat nsen, maęar war xsen ad weqqaren nię ad sejden uřa i yijj n arebbi myir Arebbi nsen. ²⁹ **X uyenni** iffeę-dd zzayi řumur maĥend kuř řęens d temmurt d yiřes nni i řa iceqqfen deg yisem n Arebbi n Cadrax, Micax d Eabd-Nayu, ad ittwaqess d iwetwiten u taddart nnes ad tedweř d ijj n uzubay, maęar war din uřa d ijj n Arebbi wenni izemmaran ad ifekk ammu.”

³⁰ Xenni yarni asen ujeġdi di ccan i Cadrax, Micax d Eabd-Nayu di leamala n Babel.

Tamezwarut n tabrat n ujeġid Nibuxadnaşř i marra řegnus

³¹ Ajeġid Nabuxadnaşşer, i marra řegnus d temmura d iřsawen nni izeddęen di marra ddunnit: iři ad yiři řehna nwem d ameqqran.

³² Ieġeb ayi řřař ħima ad awem ssecney řeeřamat d řeejaye b nni d ayi igga Arebbi Ameuęi x kuřci. ³³ Mammec męarent řeeřamat nnes d mammec jehdent řeejaye b nnes! Tageldit nnes d ict n tgeldit i řebda d lmulk nnes zi jjiř ař jjiř.”

Tarjit n Nibuxadnaşř, tubbuheřya nnes d usęenfi nnes

4 ¹ Necc, Nabuxadnaşşar, tuęa-ayi di řaman di taddart inu u s ttisir di řeqşar inu. ² **Xenni** řrię ict n terjit, tessigg^wed ayi uca ixarrişen nni řari di tassut d tşawar deg uzeęif inu ssęeyarent ayi. ³ X uyenni dd-iffey zzayi řumur ħima ad awęen zzati marra imięisen n Babil, maĥend nitni ad ayi ssargben afessar n terjit.

⁴ Řexdenni usin-dd tarwa n tseřřart d imesnawen n itran d lkaldaniyyen d igezzanen u necc eawdeę asen tarjit, maca nitni war d ayi ssargben x ufessar nnes. ⁵ řar uneggar yusa-dd řari Daniyal wenni umi qqaren Beltcazzar řar yisem n arebbi inu, di min di izeddeę buĥbeř n irebbiten imqeddasen u i netta umi ĥarię tarjit uca nnię:

⁶ “Baltcazar, cek d arrays n tarwa n tseřřart, aqa ssney belli buĥbeř n irebbiten imqeddasen i dayek izeddęen u war xak iwear uřa d ijj n ssir. Ini ayi timezřa nni řrię d ufessar nnes.

⁷ Timezřa nni řari deg uzeęif inu řami d ayi tuęa di tassut aqa d tina: Necc řrię, u xzar, aqa din

ict n tcejjart di řwest n temmurt, tuřa tuęřa ařas. ⁸ Tacejjart temřar tedweř tejhed u taqicat nnes tiweđ ař ajenna u *tajejjart* tettbana-dd zeg uneggaru n temmurt marra. ⁹ Tifray nnes sebhęnt u řřięet nnes tuřa-tt d ařas u tuřa dayes macca i marra. Imuddaren n řexřa ufin tiři sadu nnes u iřđad n ujenna zedřen jar řefrue nnes u ittwarecc zzayes marra weysum.

¹⁰ Necc řriřy d tmeřra deg uzeřif inu di tassut u xzar, iřj n uęssas, iřj n umqeddas ihwa-dd zeg ujenna ¹¹ uca iřřa-dd s jjeđd, inna ammu ‘Zdem tacejjart uca qess řefrue nnes. Kkes zzayes tifrany nnes u zeęee řřięet nnes *mařend* imuddaren ad arewřen zi sadu nnes uřa d iřđad zi jar řefrue nnes. ¹² Maca ejj jidee *n tcejjart* s izewran nnes ad iqqim di temmurt u *ejj it ad iqqim* s ict n tsarřift n wuzzař d nnřas jar arrie aziza di řexřa u ejj it ad issuff s nnda n ujenna u ad tiři tasyart nnes cwayt ak-d řewřuc jar cbarq n temmurt. ¹³ Ejj uř nnes ad ibeddeř mařend war ittiři ead d uř n bnadem u ewc as uř n imuddaren u ejj ad xas eđun sebea n ikuden. ¹⁴ Tameřřact-a *tbedd* x řřađar n ieessasen u ccerř aqa nnan tt imqeddasen řima inni iddaren ad neemen aqa Ameuři x kuřci řares tizemmar x tgelda n iwdan u ad tt iwc i wi ixs netta, aqa igga xas uřa d wenni d amuqřřiř qae jar iwdan.’

¹⁵ Tarjit-a řriř tt necc, ajeęid Nabuxadnařřar. Cek, Balřcazar, ini ayi afessar nnes, mařar marra imiřisen di tgeldit inu war zemmaren ad ayi wcen afessar nnes, maca cek wah *tzemmar*, minzi buřbeř n irebbiten imqeddasen izeddeř dayek.”

¹⁶ Xenni tuřa Daniyal, wenni umi qqaren Balřcazar, yarřef ict n řweqt uca ixariřsen nnes ssřeřyaren t. Itteř ujeęid deg wawař uca inna “Balřcazar, ejj tarjit d ufessar nnes war cek ssřeřyaren!” Yarra-dd Balřcazar, inna “Sidi inu, Ejj tarjit ad tiři x yenni cek icarřhen u afessar nnes x řeedyan nnek! ¹⁷ Tacejjart nni teřrid, tenni imeqqaren u teddak“ař tejhed, tenni umi tiweđ taqiccat nnes ař ajenna u tenni dd-itbanen zi marra ddunnit ¹⁸ s tefray nnes isebřen d řřięet nnes i tuřa-tt deg wařas u tuřa dayes macca i marra u swadday nnes zedřen dinni marra imuddaren n řexřa u iřđad n ujenna nni din izedřen jar řefrue nnes, ¹⁹ aqa d cek, *a* ajeęid, cek wenni idewřen d ameqqran u tjeđded, mařar řemyaret nnek temmarni ařami tiweđ ař ajenna u lmulk nnek ař řtarř d ddunnit. ²⁰ U řami izra ujeęid, aqa iřj n uęssas, iřj n umqeddas, ihwa-dd zeg ujenna, i innan “Zdem tacejjart u řdeř itt, maca ejj jidee s izewran nnes deg ucař ak-d ict n tsarřift n wuzzař d nnřas jar arrie n řexřa u ejj it ad issuff s nnda n ujenna u ad tiři tesřart nnes jar řewřuc n řexřa ařami xas eđun sebea n ikuden, ²¹ aqa řmeena nnes, *a* ajeęid, aqa *iffey-dd* iřj n lqarar zeg- Ameuři x kuřci, *iřj n lqarar* nni dd řa yas x sidi inu, ajeęid:

²² Ad xak azzřen zi řwest n iwdan u tazeddiřt nnek ad tiři ak-d řmař n řexřa u am řebhayem ad ak sseccen arrie u nnda n ujenna ad cek issuff u *ammu* ad xak eđun sebea n ikuden ař i řa tneemed aqa Ameuři x kuřci iřekkem x tgelda n iwdan u itticc itt i wi ixs netta. ²³ Aqa nnan, aqa ittweřřa ad ittwařj jidee *n tcejjart* ak-d izewran nnes, *ixs ad yini*, aqa tagelda nnek ad teqqim xmi i řa tneemed aqa řřulta řar ujenna i teęa. ²⁴ X uyenni, *a* ajeęid, iři ad yiři ccwar inu i řřađar nnek u arř ddnub nnek s tseęda u řmueřiyet nnek umi teggid s uřinni i řmusakin. Ad tay ad tettwazzuggar ttisir nnek.”

²⁵ Qae man aya iwdad-dd xenni x ujeęid Nabuxadnařřar.

²⁶ Awarni řami eđun tenęac n iyuren, řami tuřa iggur x *tzegga* n řeqřar n Babil, ²⁷ issiweř ujeęid, inna “Ma man aya war ięi d Babil ameqqran nni bniř s jjeđd n tzemmar inu, *ma war ięi netta* d taddart i tgelda u i ueuři n leađama inu!”

²⁸ Ead tuřa wawař-a deg uqemmmum n ujeęid uca teffey-dd ict n tmijja zeg ujenna tenna “*Ammu* i qqaren, *a* ajeęid Nabuxadnařřar: Tagelda tettwakkes zzayek! ²⁹ Ad xak azzřen zi řwest n iwdan

4:7 ‘tacejjart’ - niř ‘addag’ (‘iddagen’).

4:13 ‘uř n imuddaren’ - ixs ad yini ‘uř n lřayawanat’.

u tazeddiyt nnek ad tiři ak-d řmař n řexřa. Am řebhayem ad cek sseccen arrbie u ad xak edun sebaa n ikuden ař i řa tneemed aqa řřulřa x tgelda n iwdan řar Ameuři x kuřci u netta iwca itt i wi ixs netta.”

³⁰ Di tsææet nni iqfeř wawař-a x Nabuxadnařřar, minzi uzzřen xas zi řwest n iwdan, tuřa ittett arrbie am řebhayem u arrimet nnes issuff itt nnda n uřenna, ařami idweř ucewwaf nnes d azıřar am wafriwen n igudar u accaren nnes am yenni n ijdađ.

³¹ Awarni edun wussan-a, ssgæedeř nnek, Nabuxadnařřar tiřřawin inu řar uřenna uca idd^wer-dd řari řeæqeř inu. Necc sebheř Ameuři x kuřci u ssemyareř u sseuřeř wenni iddaren i řebda, mařar řřulřan nnes d ijj n řřulřa n řebda u tageldit nnes *teqqim* zi jjiř ař jjiř.

³² Marra imezday n temmurt twařesben d walu u netta igga am mammec ixs s řeeskar n uřenna u s imezday n ddunnit. War din iři uřa d ijj wenni izemmaren ad imnee afus nnes niř ad as yini: Min tettegged?

³³ Di tsææet nni idweř ayi-dd řeæqeř. Uřa d æuři n tgelda inu d leađama inu d ucewwar inu dewřen-dd xafi. Imcawaren inu d inni i řar iğa jjeħd arzun æawed xafi u necc ttwassmetney di tgelda inu u ead immarni ayi deg ueuři inu.

³⁴ Řexxu necc, Nabuxadnařřar, sseuřeř u ssemyareř ajeřiđ n uřenna, minzi marra řefcayeř nnes d tidett u imesraq nnes d tasegda. Netta řares řřulřa mařend ad isswađee inni iddaren d nnfaxet.

Amensi ameqqran n ujeřiđ Bilçařar d tirra x řřiđ

5¹ Ajeřiđ Balçařar igga ijj n umensi d ameqqran i wařef n imcenneen nnes u netta iswa binu nnes zzat i wařef nni. ²Řami iqqas Balçařar binu, yumar ad dd-awyen řeqcæ n wureř d nnuqart nni iksi babas Nabuxadnařřar zi zzawect iqeddsen di Urcalim řima ad zzaysen isu ujeřiđ d imcenneen nnes d temřarin nnes d tiyya nnes.

³ Xenni iwyen-dd řeqcæ n wureř nni dd-kksen zi zzawect di Urcalim, *zi* taddart n Arebbi i tuřa *qbeř* di Urcalim, uca iswa zzaysen ujeřiđ d imcenneen nnes d temřarin nnes d tiyya nnes. ⁴ Nitni swin binu u sebbřen i irebbiten n wureř d nnuqart d nnřas d wuzzař d weřru.

⁵ Di řweqt d ict řharen-dd idewđan zeg yijj n ufus n bnadem arendad i wuzzař mani teggen ccmeæ u mani urin x řgebs n řřiđ n řeqřar igellden uca izra ujeřiđ tasyart n ufus nni tuřa it-tarin.

⁶ Xenni tissiqť tbeddeř *x wudem* n ujeřiđ uca ixariřřen nnes ssigg^wden t u tisřunin n tmeřřađin nnes dewřent fesyent u ifadden nnes dduqzen ijj *arendad* i wenneđni. ⁷ Ajeřiđ iřařa s jjeħd mařend ad awyen zzates imesnawen n itran d lkaldaniyyen d igezzanen u ajeřiđ iřteř deg wawař, inna i imiřisen n Babil “Kuř aryaz i izemmaren ad iřar tira-ya u ad ayi iwc řmeena nnes, ad as sşarđen *ijj n warruđ* d adeħmani, ak-d ict n tseddect n wureř x yiri nnes, u netta ad yiři d řřakem wiss řřata di tgeldit.”

⁸ Xenni uđfen marra imiřisen n ujeřiđ, maca nitni war zemmaren ad řaren tira nni u řmeena nnes war zemmaren ad t sşargben. ⁹ Řexdenni innexřeæ ujeřiđ Balçařar u tissiqť n wudem nnes tbeddeř u imcenneen nnes qqimen řeyyaren.

¹⁰ Di ssibbet n wawařen-a n ujeřiđ d imcenneen nnes tudeř tjeřiđt taddart n umensi. Tessiweř tjeřiđt, tenna “*A* ajeřiđ, ad iddar ujeřiđ i řebda! Ejj ixarriřřen nnek war cek ssnexřiæen u ejj tis-siqť *n wudem nnek* war tbeddiř. ¹¹ Aqa din ijj n weryaz di tgeldit nnek i di iğa buřbeř n irebbiten imqeddasen. Minzi deg wussan n babac ufin dayes tafawť, řefřamet d tiyiť am tiyiť n irebbiten. X uyenni igga it ujeřiđ Nabuxadnařřar, babac, d arrays x tarwa n tseřřart d imesnawen n itran d lkaldaniyyen d igezzanen, *wah* babac, *a* ajeřiđ, ¹² minzi di Daniyal, i umi igga ujeřiđ isem n Balçařar, aqa ittwař dayes ijj n buřbeř icna ařřas d tussna d řefřamet *mařend* ad ifessar tirja u

ad issen min innuffaren u ad ifekk ifeqqusen iwɛaren. Ejj ad řayan x Daniyal u netta ad issargeb řmeena nnes.”

¹³ Xenni iwɛen-dd Daniyal zzat i ujeğid. Ajeğid ittef deg wawař, inna i Daniyal “Ma cek d Daniyal, ijj zeg ayt n imenfiyyen zi Yahuda nni yiwi ujeğid, baba, *akides* zi Yahuda?” ¹⁴ Necc sřiy xak, aqa buhbeř n irebbiten izeddey dayek u tetwaf dayek tafawt d řefhamet d tiyt ař řtarf. ¹⁵ Aqa nedhen zzati imiyyisen d imesnawen n itran ĥima ad řaren tira-ya u ad ssargben řmeena nnes, maca nitni war zemmaran ad ayi ssargben x řmeena n wawař-a. ¹⁶ Necc *maca* sřiy xak aqa cek tzezzared ad tfessared u ad tfekked řmeani iwɛaren. Xenni řexxu, mařa tzezzared ad tyared tira-ya u ad ayi tessaregbed x řmeena nnes, ad cek ssyarden arruđ adehmani, ak-d ict n tseddect n wurey x tiri nnek, u ad tiřid d řřakem wiss řřata di tgeldit inu.”

¹⁷ Řexdenni yarra-dd Daniyal zzat i ujeğid “Tirzifin nnek ad řarek qqiment u ccan nnek ewc it i wennedni. Maca tira i ujeğid ad tent řarey u ad t ssargbey x řmeena.

¹⁸ Xak, *a* ajeğid, Arebbi, Ameuği x kuřci, iwca i babac Nabuxadnařřar tagelda uřa d řemyaret d ccan d leađama. ¹⁹ Zi ssibbet n řemyaret i d as iwca, dewřen marra řegnus, timmura d iřsawen ttarrijen ttqefqifen zzates. Netta tuya ineqq wenni i yexs u itteja iddar wenni i yexs u issgaeced wenni i yexs u issfeřřah wenni i yexs netta. ²⁰ Maca umi ibda uř nnes itturfue u buhbeř nnes itteqsah ařami tedweř *dayes* ninfaxet, ittwaydeř netta zi řkursi nnes igellden u ittwakkes zzay-es ccan nnes. ²¹ Uzřřen xas jar iwdan u uř nnes idweř amecnaw *uř* n imuddaren u netta tuya izeddey ak-d yeřyař n řexřa. Wcin as arrbie d macca am řebřayem u nnda n ujenna issuffa zzayes arrimet nnes řares ařami inem aqa Arebbi, Ameuği x kuřci, d řřakem x tgelda n iwdan u iwca itt i wenni i yexs netta.

²² U cek, mmis Balcařřar, waxxa tessned marra man aya, cek war tessfedřhed uř nnek, ²³ u tessgaeced ixef nnek řidd i Arebbi n ijenwan u řeque zi taddart nnes iwɛen ten zzatek u cek d imcenneen nnek d temyarin nnek d tiyya nnek swin zzaysen u cek tuya tettsebbahed i irebbiten n nnuqart d wurey d wuzzař d ukeccuđ d weřru, inni war ittwiřin, war ittesřin, war ssinen walu uca Arebbi wenni řar iğa twarrit n nnefs nnek deg ufus nnes u wenni řar iğa marra ibriden nnek, war t tessuğid ca. ²⁴ Xenni issekk netta idewđan n ufus nni yurin tira-ya.

²⁵ Man aya d tira i yurin ‘Mini, mini, tikil, ufarsin’.

²⁶ Wa d řmeena n wawař-a. ‘Mini’, *ixs ad yini*, Arebbi aqa iřseb tagelda nnek u iqđa itt.

²⁷ ‘Tikil’, aqa cek tetwawezned x řmizan u ufin cek tefsused.

²⁸ ‘Faris’, tageldit nnek temmsebđa u temmewc i ayt n Maday d ayt n Lfurs.”

²⁹ Řexdenni yumar Balcařřar ĥima ad ssyarden Daniyal arruđ adehmani, ak-d ict n tsendect n wurey x yiri nnes, u ad xas barrřen belli netta ad yiři d řřakem wiss řřata di tgeldit.

³⁰ Di ģiřet nni ittwaney Balcařřar, ajeğid n Ikaldaniyyen.

Daniyal deg weřfur n iyraden

⁶ ¹ Dariyus, Amaday, iksi tagelda umi tuya řares erařař tnayen u-settin n isegg^wusa. ² Yarđa Dariyus ĥima ad yařeqqem mya u-eicrin n ijeğiden sadu *ufus* nnes inni i řa yiřin mani mma di tgeldit. ³ *Netta igga* xasen řřata n řřukkam imeqqranen tuya Daniyal ijen zzaysen. Tuya ittuxeřřa i ijeğiden nni iğan sadu ufus n ujeğid ad asen ggen řeřsab ĥima ajeğid war t třeqqef tsexart. ⁴ Xenni tuya Daniyal ieddu řřata n řřukkam imeqqranen d ijeğiden nni minzi tuya dayes ijj n buhbeř icna ařřas u ajeğid tuya ittxarreř ĥima ad t yegg x marra tageldit. ⁵ Xenni arzun

řhukkam imeqqranen d ijeřiden nni ict n ssibbet mařend ad ttahmen Daniyal di tmesřact n tgeldit, maca nitni war ufin uřa d ict n ssibbet niř řyecce, mařar netta tuřa d amtiqqi u war dayes tettifed řeegze niř *jjuret* n tmesřayin tieeffanin.⁶ Xenni nnan iryazen nni “War nettif uřa d ict n ssibbet i ttuhmet x Daniyal-a, myir mařa nufa itt di tmesřact n ccariea n Arebbi nnes.”

⁷ Řexdenni munen řhukkam imeqqranen d ijeřiden nni iřan sadu i ujeřid, usin-dd hajan i ujeřid, nnan as “A ajeřid Dariyus. Ddar i řebda!”⁸ Marra řhukkam imeqqranen n tgeldit d imdebwaren d ijeřiden *nni iřan* sadu i ujeřid d imcawaren d lwulat mmcawaren řima ajeřid ad dd-issuffey ijj n řumur d ijj n řehkam inehhan kuř iijen wenni i řa iqeddmn ict n tutra i yijj n arebbi niř i yijj n bnadem myir i cek, *a* ajeřid, di řmijař n řřatin n wussan, ad ittwamendař di tesraft n wayraden.⁹ Xenni řexxu, *a* ajeřid, sekkar řumur u weqqee tira řima war ittwabetteř řumur elahřab ccariea n ayt n Maday d ayt n Lfurs tenni war ifennin.

¹⁰ X uyenni yura ujeřid Dariyus tira d řumur nni *s yisem nnes*.

¹¹ Umi issen Daniyal aqa tira-ya tettwaweqqee, yudeř netta řar taddart nnes. Tuřa tiburjatin n řyurfet nnes arezment řar Urcalim u netta iqqunjeř *din* x ifadden řřata n twařawin deg wass, izzuř u iqada Arebbi nnes amecnaw mammec tuřa ittegg qbeř.

¹² Řexdenni munen-dd yeryazen nni s uhaji uca ufin Daniyal ittzařa u ittawag i Arebbi nnes.

¹³ Xenni udfen-dd *yares* u ssiwřen zzat *i wudem* n ujeřid x řumur n ujeřid “Ma war tweekqeed ca ijj n řumur belli kur iijen wenni, di řmijař n řřatin n wussan, i di i řa qeddmn ict n tutra i yijj n arebbi niř i yijj n bnadem myir i cek, *a* ajeřid, ad ittwamendař di tesraft n wayraden?” Yarra-dd ujeřid, inna “Tamesřact tbedd elahřab ccariea n ayt n Maday d ayt n Lfurs, tenni war ifennin.”

¹⁴ Xenni arrin-dd, nnan zzat *i wudem n* ujeřid “Daniyal, iijen zeg imenfiyyen zi Yahuda, aqa war cek ittweqqar , *a* ajeřid, uřa d řumur nni tweekqeed. Netta ittzařa řřata n twařawin deg wass.”

¹⁵ Umi isřa ujeřid awař-a, ixeyyeq ařas x yixef nnes uca igga x wuř nnes mařend ad ifekk Daniyal. řars ař ařeřay n tfuct igga tizemmar nnes mařend ad t issenjem.¹⁶ Xenni usin-dd yeryazen nni s uhaji řar ujeřid, nnan i ujeřid “A ajeřid, tessned aqa-t d ijj n řqanun n ayt n Maday d ayt n Lfurs, *u* war izemmar ad ittwabeddeř uřa d ijj řumur niř d řehkam nni dd-iffyen zeg ujeřid.”

¹⁷ Xenni yumor ujeřid ad nedhen Daniyal zzates u nitni nřaren t di tesraft n wayraden. Ajeřid itteř deg wawař, inna i Daniyal “Arebbi nnek, wenni i tweekqared řebda, ad cek ifekk!”¹⁸ Iwyen-dd ijj n weřru uca ssarsen t x uqemmum n tesraft uca icemmee it ujeřid s txadent nnes uřa s txadent n imcennenen nnes řima war ittbeddiř array x Daniyal.

¹⁹ Xenni yuyur ujeřid řar řeqřar nnes. Isseđu ģiřet nni deg uzummi u war yejji ad as dd-awyen afarrej uca idwa zzayes yiđeř.²⁰ Zic řar řřbeř řar *wenqar* n tfawt, ikkar-dd ujeřid, ittazzeř řar tesraft n wayraden.²¹ Umi dd-iqarreb řar tesraft, iřařa s tmijja tecđen x Daniyal. Ajeřid issiweř, inna i Daniyal “A Daniyal, cek d amsexxar n Arebbi iddaren! Ma Arebbi nnek, wenni i tweekqared řebda, ma tuřa war izemmar ad cek ifekk zeg iyraden?”²² Xenni issiweř Daniyal ak-d ujeřid “A ajeřid, ddař i řebda!”²³ Arebbi inu issekk ijj n lmalak u ibellee aqemmum n wayraden. Tuřa war zemmaren ad ayi iyzmen mařar yufa ayi d amezdag zzates. Uřa akidek, *a* ajeřid, war ggij uřa d ict n ljarima!”

²⁴ Xenni ifarř ujeřid ařas, yumor ad dd-awyen Daniyal zi tesraft. Awarni řami t iwyen zi tesraft war dayes ufin uřa d ict n jjiřhect, mařar netta tuřa ittceř x Arebbi nnes.²⁵ Řexdenni yumor ujeřid ad awyen iryazen nni tuřa ittahmen Daniyal s břayřay. Nřaren ten di tesraft n wayraden, nitni d iřenjiren nsen d temřarin nsen. Nitni tuřa ead war iwiđen ca řar tisi n tesraft umi ten tteřen wayraden uca mezzqen mara ixsan nsen.

²⁶ Xenni yura ujeřid Dariyus i marra iyduden d řegnus d iřsawen “Iři ad yiři řehna nwem d ameqqran.”²⁷ Aqa ssuffuyey-dd ijj n řumur řima *imezday* di marra tageldit inu, tenni x řellteř, ad arjijen u ad qeqfen zzat i wudem n Arebbi n Daniyal mařar netta d Arebbi iddaren u netta ad iqqim i řebda qac u tagelda nnes war zemmaren ad tt đarren u řřulřa nnes ad teqqim ař aneg-

garu.²⁸ Netta ifekk u issenjmem u ittegg řeeřamat d řeejayeb deg ujenna u x temmurt. D netta i ifekken u issenjmen Daniyal zeg waccaren n wayraden.²⁹ Daniyal wanita tuřa ifreř umi tuřa tagelda deg ufus n Dariyus u deg ufus n Kurac, Afarsi.

Tarjit n arebea n imuddaren

7¹ Deg usegg^was amezwaru n Balcařsar, ajeřid n Babil, izra Daniyal deg ict n tarjit d tmezra deg uzeřif nnes umi t tuřa di tassut. Xenni yura tarjit nni uca iřaja zzaysent timesřayin timezwura.

² Issiweř Daniyal, inna “Twařiy s řiřet ijj n tmezra, u xzar, aqa din arebea n isemmiđen n ujenna sshewřen řebřar ameqqran³ uca arebea n imuddaren imeqqranen, inni i war yarewsen ca deg wayawya, gaēeden-dd zi řebřar.

⁴ *Tuřa* amezwaru am weyrad, řares afriwem am ugider. Necc qqimeř xezzareř ařami twaqeřen wafriwen nnes. Ittwasgaēed-dd zi temmurt uca ittwassars x iřaren nnes am yijj n bnađem uca immewc as ijj n wuř n bnađem.

⁵ U xzar, ijjen nneđni, wiss tnayen, yarwes di ddub uca issgaēed ixef nnes řar ijj n uyeřdis u deg uqemmum nnes jar teymas nnes aqa din třata n yexsan n tyeřdist *zeg idmare* uca nnan as ‘Kkar, ecc ařas n weysum!’

⁶ Awarri as zřiy, u xzar, ijj nneđni am uřiras, řares x weerur nnes arebea n wafriwen n yijj n ujdıř u amuddar *nni* tuřa řares arebea n izeřifen uca temmewc as řuřta.

⁷ Awarri as xzareř di tmezra di řiřet, u xzar, amuddar wiss arebea issagg^wad u issnexřae u řares ařas n jjeđd. řares tiymas n wuzzař, icca, iřbez u min iqqimen iefes xas s iřaren nnes. Tuřa immsebđa x imuddaren nneđni nni tuřa qbeř nnes u řares ēecra n waccawen.⁸ Necc řdiř x waccawen, u xzar, ijj n waccaw amezyan igaeēed jarasen u twaqeřen třata n waccawen imezwura uca iksi wemcan nsen. U xzar, deg waccaw nni tuřa dayes am tiřawin n bnađem d yijj n uqemmum *ittfeyyec* s wawařen imeqqranen.

⁹ Necc qqimeř twařiy ařami mmarsen řekrası igellden uca iqqim Uwessar n wussan. Arruđ nnes d acemřař am wedfeř u acewwaf nnes am tađuft teřfa. Řkursi iggelden nnes d iřuđaq n tmessi d tjarrarin nnes d tmessi itteřduđuqen.¹⁰ Iffey-dd zzayes ijj n yeřzar n tmessi. Ařef x řuřuf tuřa ttsexxaran as u ēecra n řuřuf x ēecra n řuřuf bedden zzates. Agraw n ccraē itteř deg uřimi uca nnurzmen idlisen.

¹¹ Necc qqimeř xezzareř zi ssibbet n řřess n wawařen imeqqranen nni issiweř yicc *nni*. Necc qqimeř xezzareř ařami ittwaney umuddar u tettwahellek arrimet nnes u ittwasellem i tmessi itteřduđuqen.¹² Uřa d imuddaren inneđni tettwakkes asen řuřta nsen u immewc asen tazzuggart n tudart ař ict n tsaeet *ittwaggen* d ict n řweqt.

¹³ Necc qqimeř ttwařiy di tmezra n řiřet, u xzar, ijjen igga am yijj n mmis n bnađem yusa-dd u netta yuyur řar Uwessar n wussan uca ssqarrben t zzates.¹⁴ Temmewc as řuřta d ccan d tgelda n marra iyduđen d řegnus d iřsawen tuřa ttsexxaren as. řuřta nnes d ict n řuřta i řebđa i war ifennin u tagelda nnes war izemmar ad tt đđaren.

¹⁵ Necc, Daniyal, aqa ittwassřissef buřbeř inu daxeř di arrimet inu u třawar deg uzeřif inu ssenxeřen ayi.¹⁶ Necc uyureř řar yijjen zeg yenni i din ibedden u sseqsıř t x min ix ad yini man aya marra u netta issiweř-dd akidi, icarreř ayi timesřayin-a.

¹⁷ Imuddaren-a imeqqranen, arebea nni, *aqatē* arebea n ijeřiden nni dd i řa igaeēden zi temmurt.¹⁸ *Awarri aya* imqeddasen n Umeuři x kuřci ad třen tagelda u tagelda ad řarsen tiři i řebđa, *wah* i řebđa n řebdayat.

¹⁹ Xenni xsey ad ssney řmeēna d tidett n umuddar wiss arebea, wenni tuřa immsebđa ařas x

marra innedni, issagg^wad b^ra řhed, řares tiřmas n wuzzař d waccaren n nnřas, uca icca, iřbez u min iqqimen iefes xas s idaren nnes.²⁰ U x eecra nni n waccawen x uzeřif nnes, u x wennedni i dd-iffyen zzaysen nni wđan-dd třata zzates, icc nni řares tiřřawin d yijj n uqemmum *iccur s* wawařen imeqqranen *n nnfaxet* u netta iban-dd d ameqqran x *waccawen* innedni,²¹ necc řriř aqa icc nni ittmenya ak-d imqeddasen u iřelleb xasen,²² řares ařami dd-yusa Uwessar n wussan u immewc řřukm i imqeddasen n Umeuři x kuřci u tusa-dd tsaeet ittwařgen u řřfen imqeddasen tagelda.

²³ Netta inna ammu “Amuddar wiss arebea ad yiři d tageldit wiss arebea x temmurt nni i řa tiři temmsebđa x marra tigeldiwin nni. Ad yecc tammurt marra, ad xas iefes u ad tt iřbez.

²⁴ U x eecra n waccawen, aqa zi tgeldit nni ad kkaren eecra n ijeřiden u awarni asen ad ikkar wennedni u wanita ad yiři immsebđa x imezwura u netta ad ideř třata n ijeřiden.²⁵ Netta ad ittēeffar s wawařen nnes x Umeuři n kuřci u ad yareddeř imqeddasen n Umeuři x kuřci u ad yazu mařend ad ibeddeř ikuden ittwařgen d ccariea u nitni ad mmewcen deg ufus nnes řares i yijj n ukud d ikuden d wezyen n ukud.²⁶ Xenni ad iřřef wegraw n ccrae deg uřimi u ad zzayes tettwakkes řřuřta nnes ad ittwareddeř u ad ittwaređřa ař aneggaru.²⁷ Maca tagelda d řřuřta d řemyaret n marra tigeldiwin sadu uřenna ad mmewcent i řřens n imqeddasen n Umeuři x kuřci. Tageldit nnes d ict n tgeldit i řebda u marra tigeldiwin ad t weqqaren u ad as řaen i netta.”

²⁸ Wanita d awař aneggaru. *Am* necc, Daniyal, aqa ixarriřen inu ssenxeřen ayi u tissiqt truř zeg wudem inu, maca necc řđiř awař nni deg wuř inu.

Ař danita i tiweđ tira s yřes n TRAMIT.

Tamezřit n icarri d umyan

8¹ Deg usegg^was wiss třata n tgelda n ujeřid Balcařřar, tban-ayi-dd ict n tmezřa, i necc Daniyal, awarni i tmezřa tamezřarut nni tuřa i d ayi dd-ibanen.² Necc tuřa ttwařiř deg ict n tmezřa u řriř tuřa-yi di lburj n Cucan *nni iřan* d leamala n Eilam. Necc ttwařiř deg ict n tmezřa tuřa-yi řar yeyřar n Ulay.

³ Necc ssgaeđey tiřřawin inu, u xzar, iij n uřuři ibedd zzat i yeyřar u netta tuřa řares tnayen n waccawen u tnayen nni n waccawen tuřa-yen d iziraren. Tuřa iij n yicc *zzaysen* yueřa x wennedni u wenni yueřan igaeed d aneggar.⁴ Necc řriř aqa ařuři iccat s waccawen nnes řar řřarb u řar ccamal d ljanub. Uřa d iij n umuddar izemmar ad ibedd zzates u war iři wi řa inejmen zeg ufus nnes. Netta igga min ixs u issemyar ixef nnes.

⁵ Necc qqimeř řekkareř, u xzar, yusa-dd iij n wemyan zi lřarb x marra udem n temmurt, war iřidi tammurt. Amyan-a řares iij n ddeg n yicc řar tiřřawin nnes řares řqimet .⁶ Netta yiweđ-d řar uřuři nni i řar iřa tnayen n waccawen, wenni řriř ibedd řar yeyřar. Iqarreb-dd řares řeqsařet n jjeđ nnes⁷ u řriř aqa yiweđ řar uyezdis n wemyan u iccat dayes s teyyita qeřent. Netta imqarqeb ak-d uřuři u yarza as tnayen n waccawen nnes uca ařuři tuřa war řares jjeđ ead mařend ad iqqim ibedd. Inđar it řar temmurt u yarfes it u tuřa war din wi t řa ifekken zeg ufus nnes.

⁸ Amyan issemyar ixef nnes ař řřarf, *maca* ařami netta idweř ijhed, yarza yicc nni ameqqran u xeřen-dd deg wemcan nnes arebea n waccawen řarsen řqimet zi jjiřet n arebea n iyezdisen n usemmiđ n uřenna.

⁹ Zeg yijj zzaysen iffeř-dd iij n yicc d ameenan uca idweř d ameqqran ař řřarf, řar ljanub u řar ccarq u řar *Temmurt n* Telwitz.¹⁰ Idweř imyar *igaeed* ař řeskar n uřenna uca inđar-dd *ca* zi řeskar d yetran řar temmurt uca yarfes iten.¹¹ *Wah*, issemyar ixef nnes řares ařami dd-yiweđ

yar řhakem n řeskar. Wanita ittwakkes zzayes tawhibt n řebda u ittwhadem wemcan n zzawect nnes iqeddsen. ¹² Uca s řmuesřyyet ittbygg ijj n řeskar x tewhibt n řebda uca temmenđar-dd tidett x temmurt u *marra min* igga, iffey *as-dd*.

¹³ *Awarni uya* sřřy i yijj n umqeddas issawař u inna ijj n umqeddas i wenni tuřa issawařen “Ař meřmi i řa tiři tmezra n tewhibt n řebda d nnei n řmuesřyyet, aqa ad tettwasellem zzawect iqeddsen d řeskar mařend ad ttwarefsen?”

¹⁴ U netta inna ayi “Yares ař ařfayn d teřt-mya n tmedditin d tuffutin, *xenni* zzawect iqeddsen ad tettwasegged.”

¹⁵ Uca immsar, řami necc, Daniyal, řriř tamezra u arzuř ad ssney řmeena nnes, aqa ibedd zzati am waddu n yijj n weryaz. ¹⁶ Uca sřřy tmijja n yijj n bnadem jar *temmawin n yeyzar n* Ulay, iřaya, inna “Jibřayil, fessar as tamezra!” ¹⁷ Uca yusa-dd řar uyezdis inu mani tuřa ttbeddiř u řami dd-yusa, nnxeřeřy u wđřy x uyembub inu. *Xenni* inna ayi “Mmis n bnadem, ssen aqa tamezra *řreqqef* řweqt n uneggar.” ¹⁸ Řami tuřa akidi issawař netta, hwiř s uyembub inu řar temmurt deg yijj n yiđes yuřey. *Xenni* iřada ayi, issbedd ayi *x iđaren*, ¹⁹ inna “Xzar, ad ac ssecney min i řa immsaren řar uneggar n *řweqt-a* n nnei n wesear-a, mařar aneggar ad yiři di řweqt ittwağgen.

²⁰ Ařuři nni teřrid s tnayen n waccawen, aqa d ayt n Maday d ayt n Lfurs. ²¹ Amyan nni s ucw-waf, netta d ajeğid n Lyunan u icc ameqqran *i iğan* jar tiřřawin nnes d ajeğid amezwaru. ²² Icc nni ittwareř, xeffen t arebea *nneđni* deg wemcan nnes, *man aya ixs ad yini* zi řgens nnes ad kkarent arebea n tgeldiwin, *maca* war iği s jřjed nnes. ²³ Deg uneggar n tgelda nsen, umi ccuren ieeffanen řmud nsen, ad ikkar ijj n ujeğid s wudem iqseř u s tiřit n ukacef. ²⁴ Jjeħd nnes ad im-marni, *maca* war iği zi jjeħd *n yixef* nnes u netta ad yareddeğ s řeejeb u marra min i řa yegg ad iffey. Netta ad yareddeğ inni řar iğa řřuřta uřa d řgens n imqeddasen. ²⁵ S teřraymect nnes ad as injeř řyecc nni deg ufus nnes u netta ad issemyar ixef nnes deg wuř nnes u deg ict n tecti ad yareddeğ ařřas u ad iyewwey x řhakem n řřukkam, *maca* břa ma ikka xas ufus ggur ad ittwareř.

²⁶ Tamezra n tmeddit d tuffut i xef ssawařen, aqa-tt d tidett. U cek, snuffar tamezra, mařar aqa-tt i wařřas n wussan.”

²⁷ Necc, Daniyal, tuřa đeefey u heřeřy ca n wussan. *Xenni* kkarey-dd u ggřy *eawed* řxedmet n ujeğid. Nnxeřeřy ařřas zi tmezra-ya *maca* uřa d ijj war yuci.

Sebein n simanat

¹ Deg usegg^was amezwaru n Dariyus, mmis n Ařacwirus, wenni zi ayt n Maday, wenni ² iđewřen d ajeğid x tgeldit n Ikaldaniyyen, ³ deg usegg^was amezwaru n tgelda nnes iban-ayi-dd, i necc Daniyal, zeg idlisen, belli řqedd n isegg^wusa i x tuřa issiweř wawař n SIDI i unabi Irmiya, i ukemmeř n *řweqt n* řxirbat n Urcalim, tuřa-t sebein n isegg^wusa. ⁴ Necc arriř ayembub inu řar Sidi inu, AREBBI, řima ad xas arzuř s tzağit d uzaweg, s uzummi deg weqrab d yiřyęd.

⁴ Necc zzuğey i SIDI, AREBBI inu, u neemey *ddnub nney*, nniř

”A Sidi, cek d Arebbi ameqqran d issigg^widen, wenni iřeřřan řeahd nnes d tmexsiwt nnes ice-wwaren i yinni t ittexsen u heřřan tiweřša nnes. ⁵ Neccin nexđa u negga řmuesřyyet d řřar u nyewwey am neffey zi tiweřša d lřarayiđ nnek. ⁶ War nesři i imsexxaren nnek, inabiyyen, inni tuřa issawařen deg yisem nnek i ijeğiden nney d řřukkam nney d řejdud nney uřa i mar-ra řgens n temmurt.

⁷ Cek, *a* SIDI, řarek tasegda, *maca* neccin řarney řeřya deg uyembub, am *mammec teğa* ass-a, řar iryazen n Yahuda d imezday n Urcalim d marra Israyil, *řar* yenni yudsen d yenni igg^wejen di

marra timmura mani xasen tuzzřed cek di ssibbet n řęđar nsen i zi cek ęđaren. ⁸ A SIDI, dayney řęђa *deg* uęymbub *nney*, aqa-t deg ijeęiden nney di řęhukkam nney deg ibabaten nney maęar neccin nexđa akidek.

⁹ ęar Sidi inu, AREBBI nney, arreęmet d weęfar waxxa neccin nęewweę xas. ¹⁰ War nesři i tmijja n SIDI, AREBBI nney, maęend ad nuyur di lęawanin nnes nni i d aneę iwa s ufus n imsexxaren nnes, inabiyyen. ¹¹ Marra Israyil tuęa ittęedda x ccariea nnek u nitni ffęen *zeg webrid* maęend war ttesři i tmijja nnek. U *ammu* tettwazeęę xaneę nneęřet d tjaęit i yurin di ccariea n Musa, amsexxar n AREBBI, minzi nexđa akides. ¹² Netta igga awařen nnes ttbeddan, *awařen* nni issiweř akidney u ak-d řęuđat nney nni tuęa i xaneę ięekkmen, am dayney igga ijj n řęar d ameqqran war immsar eemmarř sadu ujenna, amecnaw min igga i Urcalim. ¹³ Am mammec tura di ccariea n Musa, ammu yusa-dd xaneę marra řęar nni u neccin *xenni* war nzaweg ca zzat i wudem n SIDI, AREBBI nney, maęend ad nęeyyed x řmuęřiyet nney u maęend ad narzu ad nefhem tidett nnek. ¹⁴ SIDI ięđa řęar uca issars it-idd xaneę, maęar SIDI, AREBBI nney d amseęged di marra řęęaęęř nnes nni igga umi war nesři ęar tmijja nnes.

¹⁵ U řexxu, a SIDI, AREBBI nney, wenni issuffęen řęens nnek zi Miřra s yijj n ufus ijeĥden u wenni iggin i yixef nnes ijj n yisem, am mammec ięa ař ass-a. Neccin nexđa u negga řęar.

¹⁶ A Sidi inu, zi ssibbet n tseęda nnek, řęeyyed lęađab nnek d ufugem nnek x tendint nnek Urcalim, x wedrar nnek iqeddsen. Maęar zi ssibbet n ddnub nney d řmuęřiyet n ibabaten nney tedweř Urcalim, d řęens nnek d řęar i marra inni i d aneę-dd innden. ¹⁷ U řexxu, a AREBBI nney, seř ęar tzaęit n umsexxar nnek u ęar uzaweg nnes, ejj udem nnek ad yegg tafawt x zzawect nnek iqeddsen, tenni idewřen d řxirbat, di ttwee n Sidi inu. ¹⁸ Ewc amezzuę nnek, a AREBBI, seř. Arzem titęawin nnek u xzar řxirbat d tendint nni ittwařaęan s yisem nnek, minzi neccin war newđi zzat i wudem nnek maęend ad nzaweg x usdaęęi n tseęda nney, maca x usdaęęi n arraęmet nnek tameqqrant. ¹⁹ A Sidi inu, seř! A Sidi inu, ęfar! A Sidi inu, ĥđa uca egg, war tteęęař ca, di ttwee n yixef nnek, a AREBBI inu, maęar tandint nnek d řęens nnek twařaęan s yisem nnek.”

²⁰ Am tuęa ssawařę ead u ttzaęię u neeęmeę s ddnub inu d ddnub n řęens inu Israyil u ttzeęeię azaweg inu zzat i wudem n SIDI, AREBBI, di ttwee n wedrar iqeddsen n AREBBI, ²¹ am tuęa ssawařę ead *ammu*, ttzaęię, yusa-dd Jibrayil nni zřię deg umezwaru di tmeęra, iđwa-dd zeg ujenna ęari uca ięđa ayi ęar řweqt n tęarřt n tmeddit. ²² Netta isseřhem u issiweř akidi, inna “Daniyal, necc ffęę-dd ęar řweqt-a maęend ad cek ssargbey x řmeena. ²³ ęar umezwaru n uza-weg nnek iffeę-dd yijj n wawař u necc usię-dd ĥima ad ac t nnię, maęar cek d ijj *n weryaz* ieizzen aęęas. Fhem awař-a u arzu řęřhamet di tmeęra.

²⁴ Ttwaggent sebein n ssimanat x řęens nnek u x tendint nnek iqeddsen, ĥima ad ittwasbedd ttęeddu u ad ittwacemmee ddenb u ad tettwařřę řmuęřiyet u ĥima ad tettwawi tseęda u ĥima ad tettwacemmee tmeęra d unabı u ĥima ad ittwadhen aqdas n uqeddes. ²⁵ Ssen u fhem, aqa zeg wami dd-iffę wawař ĥima ad sseęben u ad bnan Urcalim *eawed* ęares ař ijj n umed-hun, ijj n řęakem, aqa sebea n ssimanat d tnayen u-settin n ssimanat. Ad tettwabna *Urcalim* eawed ak-d wazzay d řęid *deg* ikuden yewearen.

²⁶ Awarni i tnayen u-settin n isegęwusa nni ad ittwaqđee ijj n umedhun u war ęares ittiři walu. Uca tandint d zzawect iqeddsen ad ttwaređęent s yijj n řęens n yijj n řęakem nni i dd ęa yasen u taneggarut nnes ad tiři di sseęřet uca ad din yiři umenęi ęares ař aneggar, aređdeę aqa ad yiři. ²⁷ Netta ad igg ijj n řęahd ak-d waęęas s uyiř u deg wezyen n ssimana ad issbedd tęaęarřt d tewhibt *n řyięet* u x wafriw n jjeaęef ad dd-ęas yijj n umĥiyyeh ęares ař i ęa ittwafarrey řęękam i yurin x wenni ittwahiyyęen.

Řqimeř n řgens n Daniyal

10¹ Deg usegg^was wiss třata n Kurac, ajeřid n Lfurs, ittwassargeb i Daniyal, wenni umi qqaren Bałtaçařar, ijj n wawař n awař nni tuřa d tidett u *issiweř* x yijj n řeskar ameqqran. Netta ifhem awař nni u tuřa dayes řefhamet n tmeřra.

² Deg wussan nni tuřa-yi, Daniyal, ceđney třata n ssimanat ass awarni umas.³ Macca i d ayi ittřiqqan, war t cciř, aysum d binu war dd-usin deg uqemmum inu. War dhineř ixef inu řares ařami edunt třata n ssimanat kemmřent. ⁴ Deg wass wiss arebea u-eicrin n uyur amezwaru, tuřa beddeř řar tma n yeřzar ameqqran wenni *umi qqaren* Dajla.⁵ Necc ssggađeř tamuyři inu uca zřiř, u xzar, tuřa din ijj n weryaz yard řeqten azdad u řar tejcinna nnes ibyes s wureř iřřan qae zi Ufaz. ⁶ Arrimet nnes *tuřa* amecnaw *ařru n* taxrisulit u udem nnes *yareqq* am wassamen d tiťřawin nnes *tuřa* amecnaw iřefđawen yareqgen u iřařen d iđaren nnes ttwessgen am nnřas icellelen u tmiřa n wawařen nnes tuřa-tt am zzhir n yijj n uhimur *ameqqran*.

⁷ Myir necc, Daniyal, zřiř tameřra nni, maca iryazen nni řari iřan, war zrin ca tameřra, maca iwđa-dd xasen ijj n urehheb d ameqqran u nitni arewřen mařend ad nnuffaren. ⁸ Necc qqimeř wehřđi u zřiř tameřra-ya u war dayi iqqim jjeħd *ead*. Tissiqt n wudem inu tedweř d řyecc u war mmničř jjeħd *ead*. ⁹ Necc sřiř zzhir n wawařen nnes u řami sřiř zzhir n wawařen nnes, wđiř x uřembub inu s yijj n yiđeř yuřeř u ařembub inu tuřa yarra řar temmurt.

¹⁰ U xzar, ijj n ufus iřada ayi u yarra ayi ttenřezzeř x ifadden d třeřqa n ifassen inu. ¹¹ U netta inna ayi “Daniyal, cek d aryaz ieizzen aťřas, řđa awařen nni i d ac řa iniř u kkar, bedd din, minzi řexxu ttwassekkeř-dd necc řarek.” Řami akidi issiweř s wawařen-a, kkařeř-dd necc am ttarjijjeř. ¹² *Xenni* inna ayi “War ttegg^wed ca, *a* Daniyal, minzi zeg wass amezwaru i di tarrid uř nnek řar tiřit u mařend ad tesswađeđ ixef nnek ztat i wudem n AREBBI, aqa twasřen wawařen nnek uca usiř-dd di tťtwee n wawařen nnek. ¹³ Maca řřakem n tgeldit n Lfurs tuřa ikkar đidd inu wařđ u-eicrin n wussan. U xzar, Mixayil, ijjzen zeg imezwura n řřukkam, yusa-dd řima ad ad ayi iwc afus u necc yuriř đinni řar ijeřiden n Lfurs. ¹⁴ Řexxu usiř-dd řima ad cek ssfehmeř min i řa immsaren i řgens nnek deg wussan ineggura. minzi tameřra *aqa-t* i wussan *nni*.”

¹⁵ Řami tuřa akidi issawař s wawařen-a, uđareř s uřembub inu řar temmurt, sseřdeř. ¹⁶ U xzar, ijjzen am yijj n mmis n bnadem iřada iyencicen inu. *Xenni* arzmey aqemmum uca ssiwřeř, nniř i wenni ibedden ztat “*A* Sidi inu, umi zřiř tameřra iťřef ayi am řehřiř n tarwa, am war mmničř jjeħd *ead*. ¹⁷ Mammec i řa izemmar umsexxar n Sidi inu ad akidek issiweř, *a* Sidi? Aqa necc, war dayi iqqim jjeħd niř twarrit n nnefs *ead*.

¹⁸ *Xenni* iřada ayi eawed. Netta yarwes deg yijj n bnadem u igga dayi jjeħd. ¹⁹ Netta inna “War ttegg^wed ca, cek, *a* aryaz ieizzen! Ad řarek yiři řehna, egg taryast, *wah* egg taryast!” Umi netta akidi issiweř *ammu*, idweř-dd řari jjeħd eawed u nniř “Siweř, *a* Sidi inu, cek teggid dayi jjeħd.”

²⁰ *Xenni* inna “Tessned cek, mayemmi i řarek-dd usiř? Řexxu ad eeqbeř řima ad mmenyeř ak-d řřakem n Lfurs u xmi řa řfeř *i umenyi*, xenni ad dd-řas řřakem n Lyunan. ²¹ Maca ad cek sseneř min yurin deg wedlis n tidett, waxxa war din uřa d ijjzen i d ayi itteřgen twiza, myir řřakem nwem, Mixayil.”

11¹ Deg usegg^was amezwaru n Dariyus, Amaday, beddeř necc akides mařend ad t ssejehdeř u ad as ssendeř.

² Řexxu ad ac iniř ijj n wawař d tidett! Xzar, ad kkaren ead třata n ijeřiden di Lfurs uca wenni wiss arebea ad igg ařřa d ameqqran i yixef nnes, ktar x marra *inneđni*. U awarni xmi i řa iťřef

tizemmar s wagħra nnes, ad issnekkar marra *midden* didd i tgeldit n Lyunan.

³ *Xenni* ad ikkar ijj n ujeġid ijhed wenni i ya iſellten s sſuġta tameqqrant u netta ad igg min ixs netta. ⁴ Xmi i ya ikkar, řexdenni ad tarež tgeldit nnes, ad tettwamşebda x arebæa n iyezdisen n usemmið n ujenña, maca war tettiři *tgeldit* i tarwa nnes u war *yares* tettiři sſuġta am tenni i zi tuya ittşelled netta, mayar tageldit ad tetwaqřec u *ad tiři* i inneðni war iġi i yina.

⁵ *Xenni* ajeġid n ljanub ad idweř ijhed, *maca* ijj zi řhukkam nnes ad idweř ijhed xas u wanita ad iſellet s sſuġta tameqqrant x sſuġta nnes. ⁶ Awarni řami edun ca n isegg^wusa, nitni ad ggen ijj n řeahd u yeġis n ujeġid n ljanub ad dd-tas řar ujeġid n ccamal mařend ad tt tseggem, *maca* nettat war tzemmar ad teħda jjeħd n uyiř nnes u netta war izemmar ad iqqim ibedd, u ayiř nnes am nneðni. Nettat ad tettwasellem uřa d yinni tt iwyen d wenni itt-idd yurwen d wenni tt issjehden deg wussan nni.

⁷ Maca ijj n uniybu zeg iżewran nnes ad ikkar deg wemcan nnes. Netta ad iffeř didd i řeeskar uca ad yadef lburj ijehden n ujeġid n ccamal u ad daysen igg *min ixs* u ad dd-iban ijhed qaē.

⁸ Irebbiten nsen ak-d řexyařat nsen ifesyen d řeqcuc nsen iřřan zi nnuqart d wureř ad ten yawi d tkeccađt řar Mişra u *xenni* ad ibeēēed ca n isegg^wusa x ujeġid n ccamal. ⁹ U netta ad yadef tageldit n ljanub u ad ieqeb řar temmurt nnes.

¹⁰ Iñenjiren nnes ad ħezzen i umenyi u ad ssmunen ijj n ubarru n řeeskar ameqqran u netta ad dd-yas u ad ieemmar *tammurt* u ad xas iedu. U *awarni řami* dd-ieqeb, ad ħezzen eawed i umenyi *ad yadef* řares ař lburj nnes ijehden. ¹¹ Uca ad immuzzar ujeġid n ljanub uca iggur ad iffeř akides immneř ak-d ujeġid n ccamal, wenni i řa issmunen ijj n ubarru ameqqran *n řeeskar*, *maca* abarru nni ad ittwasellem deg ufus nnes.

¹² Mařa immeksi ubarru nni, *xenni* uř nnes ad issgaēēed ixef nnes u netta ad isseydeř eēcra n řuřuf, *maca* netta war ittmarni di jjeħd. ¹³ Ajeġid n ccamal ad dd-idweř u ad issmun ijj n ubarru d ameqqran ktar zeg umezwaru. Awarni i ikuden d isegg^wusa ad dd-yas s yijj n řeeskar d ameqqran u s wařtas n řeqwam. ¹⁴ Deg wussan nni ad řewwyen ařtas x ujeġid n ljanub u iñenjiren n ayt n řexcunet n řgens nnek ad ssgaēēden ixef nsen ħima ad ssqeřřen ict n tmezra, maca nitni ggur ad wdan. ¹⁵ *Xenni* ad dd-yas ujeġid n ccamal, ad issbedd ijj n řħið i řehşaret u ad itteř ict n tendint ifaryen. Iyaġen n ljanub *ijehden* war zemmar n ad qqimen ttqawamen uřa d řgens nnes ittwarfen lla. War din ittiři jjeħd ħima ad qqimen ttbeddan. ¹⁶ *Maca* wenni dd-yusin didd nnes, ad igg min ixs. Uřa d ijj war izemmar ad ibedd zzat i wudem nnes u netta ad ibedd di Temmurt n Telwizt u areddeġ ad yiři s ufus nnes. ¹⁷ Netta ad yarzu ad issemten tizemmar nnes di marra tageldit nnes u řares imtawiiyyen iseggden u ad *zaysen* igg. Netta ad as iwc yeġis n temyar n ħima ad yareddeġ *tageldit nni*, maca nettat war tettbedda u war d as teffiř.

¹⁸ *Xenni* ad yarr ařembub nnes řar tegzirin uca ad itteř ařtas *zaysent*. *Maca* ijj n ukumandar n řeeskar ad issbedd řħegra nnes xas, břa mma izemmar netta ad as ixegę řħegra nnes. ¹⁹ Netta ad yarr ařembub nnes řar lburjat n temmurt nnes u *xenni* ad inqarð, ad iwda u war ittwifi *ead*.

²⁰ Ad ikkar *ijjen* deg wemcan nnes wenni i řa isseedun ijen x temmurt nni i řa isseħwan aēuġi n tgeldit, *maca* wanita ad ittwarž di ca n wussan, war iġi s imcubbcen uřa s umenyi.

²¹ *Xenni* ad dd-ikkar ijj n *bnadem* d aħeggar deg wemcan nnes wenni war d as tticcen leađama igellden. Netta ad dd-yas s řřeřret u ad itteř tageldit s teħraymect *nnes*. ²² Iyaġen *ijehden* nni ifeyyden *tammurt*, ad ttwamħan zzat i wudem inu u ad ttwarrzen uřa d řħakem n řeahd. ²³ U zeg wami i řa ggen ijj n řeeqð akides, ad igg s řřecc. Ad issgaēēed u ad idweř izemmar *xasen* s drus n řgens *waha*. ²⁴ Ad yadef s řřeřret di jwayeh ittmaren n leamala uca ad igg min war gg n ibabaten nnes niř ibabaten n ibabaten nnes: ad yacar u ad ikecced u *marra* aġrawen ad ten ižeġee jarasen. Netta ad ixarreş deg inwayen didd i tneddam ifaryen, ař ict n řweqt *ittwaggen*.

²⁵ S yijj n řeeskar d ameqqran ad yarr jjeħd nnes d wuř nnes didd i yijj n ujeġid n ljanub uca

ajeġid n ljanub ad iffeḡ ɣar umenɣi s yijj n řeeskar d ameqqran ijhed, maca war izemmar ad ibedd, minzi ad xas ggen timeemač ²⁶ d yenni ittetten zi macca n ujeġid, ad t aržen u řeeskar nnes ad ittwamħa u ațtas ad ttwanyen. ²⁷ Uř n tnayen n ijeġiden-a ad yiři isseggur ɣar řɣar u x ttabra d ict ad inin ixarriqen, *maca* man aya war ineffe, maɣar aneggar *ittraja* ead ař řweqt ittwaggen. ²⁸ S ubarru n wagra ad yaregg^weh ɣar temmurt nnes u uř nnes ad yiři dıdd i řeahd iqeddsen u netta ad igg *amenni* u *xenni* ad ieqeb ɣar temmurt nnes.

²⁹ Deg ict n řweqt ittwaggen ad ieqeb, ad irah ɣar ljanub, maca twařat-a taneggarut war tettiri am twařat tamezwarut. ³⁰ Maɣar iřarruba n Kittim ad řares dd-asen u netta ad ittwasigg^wed u ad ieqeb u ad issxeđ x řeahd iqeddsen u netta ad igg *amenni*. Xmi i dd ɣa ieqeb ad immsefhem ak-d yenni i dd-iffyen zi řeahd iqeddsen. ³¹ Ad zzayes kkaren iyaġen *n řeeskar* nni i ɣa iyeřben zzawet iqeddsen, lburj, uca ad tkxen tayarřt n řebda u ad *din* ssbedden nnei n uxarreb. ³² Uca ieffen ad ssfeđhen řeahd s teħraymect, *maca* řgens, aqa inni issnen AREBBI nsen, ggur ad iřin jehden u ad ggen. ³³ Ifehhamen n řgens ad ssfetnen ațtas, *maca* ațtas ad nnqarđen s ssif d iħudaq *n tmessi* d tmeħbast d ukeceđ, *ațtas n* wussan. ³⁴ Xmi i ɣa nqarđen, ad afen ict n twiza d tamezyant u ațtas ad řarsen dd-munen s teħraymect. ³⁵ Uca ca zeg ifehhamen ad nqarđen maħend ad ttwassizdegen u ad ttwařeffan u ad eeddu x tmessi ař řweqt n uneggar, maɣar *ad yiři* ař řweqt ittwaggen.

³⁶ Uca ajeġid ad igg min ixs netta u ad issgaeeđ ixef nnes u ad issemyar ixef nnes sennej n kuř arebbi u netta ad yini řecejeb n tmesřayin dıdd i Arebbi n irebbiten. Netta ad issiweđ awař nnes ařami ittwakemmeř wesear, maɣar aqa yura uca ad ittwagg *ammu*. ³⁷ Netta war ggur ad as ccqan irebbiten n řejdud nnes uřa d řemeizzeet n temɣarin. Netta war d as iceqqi uřa d ijj n arebbi, maca netta ad issemyar ixef nnes sennej marra. ³⁸ Deg wemcan nnes ad iweqqar arebbi n lburjat . Ad iweqqar arebbi nni i war ssinen ca ibabaten nnes s wureɣ d nnuqart d yezra iɣřan d řeqcue iɣřan. ³⁹ Netta ad igg dıdd i lburjat ifaryen s arebbi ayrib. Wenni i *t* ɣa issnen, ad iksi ațtas n ccan u ad iřelleť x wațtas u netta ad xasen ibđa tammurt d řmunet.

⁴⁰ Di řweqt n uneggaru ad as izdem s *waccawen nnes* u ajeġid n ccamal ad xas idduqgez s ikar-ruten d imnayen d wațtas n iřarruba u netta ad yadef timmura am řhemřet uca *xenni* ad *xasen* iedu. ⁴¹ Netta ad yadef Tammurt n Telwizt u ggur ațtas i ɣa inqarđen, maca ina ad arewřen zeg ufus nnes: Idum d Mu'ab d umezwar n ayt n Eammun. ⁴² Netta ad isswižzeđ s ufus nnes ɣar temmura, uřa d tammurt Miřra war tnejjem. ⁴³ Netta ad iřelleť x txubay n wureɣ d nnuqart d marra řeqcue iɣřan n Miřra. Ayt n Libya d ayt n Kuc ad t đfaren deg iřuraf nnes.

⁴⁴ *maca* řexburat zi ccarq u zi ccamal ad t ssnexfeen. *Xenni* ad iffeɣ s ufugem ameqqran ħima ad yareddeġ ațtas u ħima ad *ten* iteħħa. ⁴⁵ Ad iwwet tixuzan nnes igellden jar řebħur d wedrar n telwizt iqeddsen u netta ad yaweđ ɣar uneggar nnes u war din ittif ħed ad t ieawen."

12¹ "Di řweqt nni ad ikkar Mixayil, řħakem ameqqran. wenni ibedden ak-d řgens nnek. Ad tiři d ict n řweqt n řeħřaret am war teġi zeg wami iġa uřa d ijj n řgens ař řweqt nni u di řweqt nni ad ittwasenjem řgens nnek, kuř ijjen i ɣa ittwafen aqa urin t deg wedlis. ² Ațtas zeg yenni ittšen di tzejact n temmurt ad faqen, ina i tudart n řebda u innedni *ad faqen* i ubehdeť u i yijj n ueiffi i řebda. ³ Inni ɣar teġa řefhamet ad arɣen am mammeć yareqq ujenna u inni tuɣa ineddhen ațtas ɣar tsegda amecnaw itran, i řebda qac.

⁴ U cek, Daniyal, snuffar awařen-a u tcmmeed adlis ař řweqt n uneggar. Ațtas ad *xas* arzun u tussna ad temɣar."

⁵ U necc, Daniyal, zriɣ, u xzar, aqa din bedden tnayen nnedni, ijj ɣar tma-ya n yeyzar u wennedni ɣar tma nnedni n yeyzar. ⁶ U netta inna i Weryaz i tuɣa yarđen řeqten azdad, wenni *ibedden* sennej i waman n yeyzar "Meħař ead iqqimen ɣares ař aneggaru n řećjayeb-a?"

⁷ U sřiȳ Aryaz nni tuȳa yarȳen řeqten azdad, wenni *ibedden* sennej i waman n yeyzar u netta issgaæeed afus nnes afusi d ufus nnes azeřmaȳ u ijjuȳ ȳar wenni iddaren i řebda, belli awarni i yijj n ukud d ikuden d wezyen *n ukud* u awarni i uneggar n ufartek n ufus n řgens iqeddsen, *xenni* ad yiři uqețtu n marra timesřayin-a.

⁸ Necc sřiȳ *t*, maca war *d as* fhimeȳ u nniȳ “*A* Sidi inu, min i ȳa yiřin d aneggaru n *marra* aya?”

⁹ U netta inna “Uyur, Daniyal, maȳar awařen-a ad qqimen belleen, cemmeen ař řweqt n uneggar. ¹⁰ Ațtas i ȳa ittwassizedgen, ad dewřen d icemřařen u ad ttwașeffan, maca iæeffanen ad ggen tuæeffna d marra iæeffanen war *d as* fehmen, maca imiȳisen ad fehmen. ¹¹ Zi řweqt i di tettwakkes tyarșt n řebda u immars nnei n uxarreb, *aqat* ařef u-mitayn u-tesein n wussan.

¹² Sseed n wenni ittrajan u ad yaweȳ ařef u-teřt-mya u-xemsa u-třatin n wussan.

¹³ U cek, uyuř ař aneggar. Ad tareyyhed u ad tekkared maȳend *ad teksid* taqedduȳt i d ac *dd-ikkaren* deg uneggar n wussan.”

ḤUCIEA

Tamezwarut

1¹ Awař n SIDI i dd yusin ƣar Ḥuciea, mmis n Bi'ri, deg wussan n Euzziya, Yutam, Aħaz d Ḥazaqiya, ijeğiden n Yahuda, u deg wussan n Yarubeam, mmis n Yuwac, ajeğid n Israyil.

Huciea yejj-dd třata n iħenjiren ƣar Xumar

2² Abeddu n wawař n SIDI s Huciea.

SIDI inna i Huciea 'Ruħ, awi ict n temƣart n tuqeħbit uřa d tarwa n tuqeħbit, maƣar s tuqeħbit *nnes* tezna temmurt *teffey* zi awarni i SIDI."

3³ Uca yuyur netta, yiwi Jumar, yeğis n Diblayim u nettat teksi s ddeyset, turu as-dd ijj n mmis.

4⁴ *Xenni* inna as SIDI "Řaƣa as s yisem n Yazraeil, maƣar cwayt n řweqt *waha* u *xenni* necc ad xeğsey idammen n Yazraeil x taddart n Yahu u necc ad qđiƣ x tgelda n taddart n Israyil. 5⁵ Deg wass nni ad yiři, aqa necc ad arzey řqews n Israyil di řewđa n teyzurt n Yazraeil."

6⁶ U nettat teksi eawed s ddeyset uca turu yeğis u netta inna as "Řaƣa as s yisem n Lu-Ruħama, maƣar war arrehłmex ead x taddart n Israyil hima ad qqimey sammhex asen. 7⁷ *Maca* ad arrehłmex x taddart n Yahuda u necc ad ten ssnejmex s *ufus* n SIDI, AREBBI nsen, u necc war ten ssnejmex s řqews niƣ s ssif niƣ s iysan uřa s imnayen."

8⁸ *Ařami* tekkes utřuđ i Lu-Ruħama, teksi *eawed* s ddeyset u turu ijj n mmis. 9⁹ U netta inna "Řaƣa as s yisem n Lu-Ǝammi, maƣar kenniw war teğim ead d řgens inu u necc war ģiƣ *ead da* i kenniw."

Amendar n Israyil d uřeqeħ nnes

2¹ "Ad yiři řqedd n ayt n Israyil am yejdi n řebħar i war izemmarem ad ittwaebbar u war izemmar ad ittwaħseb uca ad tafed mani i d asen nnan 'Kenniw war teğim d řgens inu', ad asen ittwanna 'Kenniw d iħenjiren n AREBBI iddaren. 2² Iħenjiren n Yahuda d iħenjiren n Israyil ad munen u ad ggen ijj n umƣar i yixef nsen u ad ffƣen zi temmurt, maƣar ass n Yazraeil ad yiři d ijj n wass d ameqqran. 3³ 'Inim i wawmaten nwem 'Ǝemmi' u i yessmatwem 'Ruħama'.

4⁴ Deam ak-d yemmatwem, deam, maƣar nettat war teği d tamƣart inu u necc war ģiƣ d arƣaz nnes. Ejj itt ad tekkes tuqeħbit zeg uƣembub nnes uřa d zzina zi jar ibbac nnes. 5⁵ Niƣ aqa ad as kksey arruđ ad tt tejjey d taėaryant, ad tt ssarsey *diha* am wass amezwaru i di texřeq, *wah* ad tt arrey d ict n řexřa, ad tt arrey am ict n temmurt yuzƣen uca ad tt jjeƣ ad temmet s ufadi. 6⁶ Necc war arrehłmex x iħenjiren nnes, maƣar nitni d iħenjiren zi tuqeħbit. 7⁷ Maƣar yemmatsen aqa tqeħheb *wah* tenni tuya s ddeyset zƣaysen, tegga řefđiħet, maƣar teqqar 'Ad đfareƣ inni d ayi iėeccqen, inni d ayi itticcen aƣrum inu d waman inu d tađuft inu d tiffest inu d zžect inu d tses-sit inu. 8⁸ X uyenni, aqa ad bellėƣ abrid nnem s isennanen u ad ssbeddeƣ aƣbar nnes ģima war tettif *ead* imesraq nnes. 9⁹ Nettat ad teđfar inni tt iėeccqen, war xasen tħarret maca. Nettat ad

1:1 'Huciea' - isem-a wanita ixs ad yini 'asenjem' niƣ 'affah'. 'Bi'ri' - isem-a wanita ixs ad yini 'anu inu' (H882). 'Ḥazaqiya' - isem nnes ikemmřen 'Yaħazaqiya'.

1:3 'Diblayim' - 'tnayen n tƣayitāt n tazart'.

1:4 'Yazraeil' - ad taƣ isem-a wanita ixs ad yini 'Arebbi ad ižeğee' niƣ 'Arebbi ad izare' niƣ 'aƣiř n Arebbi'.

1:5 'řqews n Israyil' - tuya Israyil ittwassnen belli ƣares aťas n imejjaben n řqews.

1:6 'Lu-Ruħama' - isem wanita-a ixs ad yini 'war arrehłmex'.

1:9 'Lu-Ǝammi' - isem wanita-a ixs ad yini 'war iği řgens inu'.

xasen tarzu, *maca* war ten tettif ca. Xenni ad tini ‘Necc ad eeqbey, ad dewřey ƣar weryaz inu amezwaru, maƣar deg wussan nni tuƣa ayi mliħ x řexxu’.

¹⁰ Nettat war teeƣiř, aqa d necc i tuƣa d wenni i d as iwcın imendi d binu n jdid d zzeet u aqa d necc i tuƣa d wenni i d as iwcın aƣas n nnuqart d wureƣ i zi ggin nitni *řexyař nsen n* Bael. ¹¹ X uyenni ad eeqbey, ad kksey imendi inu d řweqt nnes uřa d binu inu n jdid d řweqt nnes ittwaggen uca tađuft inu d tiffest inu i zi ƣa tdeř tuęearyent nnes ad zzayes qeřeƣ *marra aya*. ¹² *Xenni* řexxu ad earriř x řehƣa nnes zzat i tiřawin n yenni tt ittexsen uca uřa d ijjen war izemmar ad tt ifekk zeg ifassen inu. ¹³ Necc ad ssbeddeƣ marra řefrahet nnes, uraren nnes, ussan nnes n ubeddi n uyur uřa d ussan nnes n ssebt, *wah* marra ussan nnes ittwaggen. ¹⁴ Ad aredğey tazayart nnes d *tcejart n* wartu nnes i zi tenna ‘Ina d řmunet i d ayi wcın yenni i d ayi ittexsen’. Ad tent arrey d ijj n weƣar u řmař n yeyyar ad zzaysent ccen. ¹⁵ Necc ad tt wteƣ x marra ussan n lbaelen, *ussan* i di i d asen tiwi řebxur *i řexyařat n Bael* u tegga tixrazin nnes d tseddeet nnes u teđfar inni tt ittexsen, *maca* nettat tettu ayi, *ammu* i iqqar SIDI.

¹⁶ X uyenni necc ad tt ƣarrey, ad tt nedheƣ ƣar řexřa u *din* ad ssiwřey ak-d wuř nnes. ¹⁷ Zi ssenni ad as wceƣ iħwicen nnes n tzayart u ad arrey řewđa n teƣzurt n Axur d ict n tewwart n usitem. Nettat ad dinni tyennej am *tyennej* deg wussan n temzi nnes umi teffey zi temmurt n Miřra.

¹⁸ Deg wass nni, inna SIDI, ad ayi třayid ‘Aryaz inu’ u war d ayi teqqared ead ‘Bael inu’.

¹⁹ Ad as kksey ismawen n *řexyařat n* Bael zeg uqemmum nnes. War ttfekkaren ead deg ismawen nsen. ²⁰ Deg wass nni ad ggeƣ ijj n řeahd d řweę nsen ak-d řewħuc n řexřa u ak-d ijdad n ujenna u ak-d immudaren nni ittbuęen x wudem n temmurt. Ad kksey řqews d ssif d umenƣi zi temmurt u ad ten ssarreyheƣ d řhudnet.

²¹ Necc ad cem awyey d tasřit i necc i řebda, *wah* ad cem awyey d tasřit i necc s tsegda d řheqq, s tmexsiwt icewwaren d arreħmet. ²² Necc ad cem awyey d tasřit i necc s teřdiqt u cem ad tesned SIDI.

²³ Deg wass nni, inna SIDI, ad immsar aqa necc ad dd-arrey x ujenna u ajenna ad dd-yarr x temmurt ²⁴ u tammurt ad dd-tarr x imendi uřa x binu n jdid d zzeet u ina ad dd-arren x Yazraeil. ²⁵ Necc ad tt zaręey i necc di temmurt u necc ad arreħmeƣ x Lu-Ruħama u ad iniƣ i Lu-Eammi ‘Cem d řgens inu i teğid’ u netta ad yini ‘AREBBI inu’.

ħuciea ad isey ict n temƣart izennan uca ƣarra itt ƣar uyezdis weħħdes

3¹ SIDI inna ayi “Ruħ ict n twařat nneđni, exs ict n temƣart nni ittwasseizzen zeg umeddukkeř u *xenni* tezna, amecnaw SIDI ittexs ayt n Israyil *am* nitni xezzen ƣar irebbiten nneđni u ttexsen *řsedqet* n weƣrum s zzbib.”.

² *X uyenni* sıƣi tt i necc s xemmesřac n *uqıyyat n* nnuqart d yiji ‘ħumir’ n temzin d ict n ‘latax’ n temzin. ³ Necc nniƣ as ‘Cem ad ƣari teqqimed aƣas n wussan. War ttegg ca tuqeħbit u war ttiři n yiji n weryaz nneđni u uřa d necc ad iřiƣ i cem amenni’. ⁴ Maƣar ayt n Israyil ad qqimen aƣas n wussan břa ajeğid, břa řħakem, břa taƣarřt, břa amayđu *iqeddsen*, břa apaltu *n ukeħhan* d řexyařat n lařnam. ⁵ Awarni as ad dd-dewřen iħenjiřen n Israyil, ad arzun x SIDI, AREBBI nsen u x Dawud, ajeğid nsen. Ƣar uneggar n wussan ad dd-asen ttarjiijn ƣar SIDI d tcuni nnes.

2:14 ‘azyar’ - niƣ ‘řyabet’ niƣ ‘tazgant’.

2:20 ‘ad ggeƣ’ - s Teibranit ‘ad qessey’. ‘ad kksey’ - s Teibranit ‘ad arzey’.

3:1 ‘tenni ittwasseizzen zeg umeddukkeř’ - inni ittfeřsaren Adlis Iqeddsen ƣarsen array ifarzen, maca neccin nđeffar array aqa Arebbi inna i ħuciea belli ad yawi Ĥumir eawed d tamƣart nnes. Di layet iđeffaren awarni tanita iban-dd aqa ittweřřa i ħuciea ad ixeğes ijj n řřadaq eawed, maca qell x min tuƣa nnumen yeryazen ad xeğřen (*řqimet n řřadaq tuƣa 50 n řweznat n nnuqart* - xzar Aewed 22:29), maca twařa-ƣa ħuciea ixeğes řqimet n 30 n řweznat n nnuqart waha. Ad taƣ tuƣa man aya minzi Ĥumir tuƣa tfeřsar arrimet nnes.

Nnubuwa ɗidd i ikehhanen d ɗgens

4¹ Sɗem awaɗ n SIDI, ayt n Israyil, maɗar SIDI iksi tanfuɗ ɗidd i imezday n temmurt, minzi war din teɗi teɗdiqt niy taddukɗit icnan uɗa d tussna n AREBBI di temmurt. ² Tikk^wura d ixarriqen d umenɗi d tuceffra d zzina! Aqa-ten dduqɗzen, asizzeɗ n idammen awarni i usizzeɗ n idammen. ³ X uyenni tammurt ad teɗɗen u kuɗ ijen i dayes izedɗɗen ad yaɗeɗ ak-d ɗewɗuc n yeyyar d iɗɗaɗ n ujenɗa, *wah* uɗa d iseɗman di ɗebɗar ad ttwakksen.

⁴ Uct x weryaz nni i dd ya iksin tanfuɗ u uct x weryaz nni i ya icetcan. ɗgens nnek axmi yenni ittemcubbcan ak-d ukehhan. ⁵ S uziɗ ad tenqarɗed u s ɗiɗet ad inqarɗ uɗa d anabi akidek u uɗa d yemmac ad tt sshellkey. ⁶ ɗgens inu idweɗ d aynaw minzi aqa-t bɗa tussna. Umi cek tenɗared tussna, necc ndarey cek maɗend ad ayi tsexxared am ukehhan. *Umi* cek tettud ccariea n AREBBI, uɗa d necc ad ttuy ihenjiren nnek.

⁷ Mammec mma weseen, arnin d ddnub akidi. Ad arrey ccan nsen d ɗefɗiɗet. ⁸ Nitni ttetten zi ddnub n ɗgens inu u s ɗeemar nsen ttarran meɗri i ɗmueɗsiyyet nsen. ⁹ Am mammec *iɗa* ɗgens, ammu i ya yiɗi uɗa d akehhan u necc ad xeɗfey ibriden nsen u timegga nsen ad tent arrey xasen. ¹⁰ Nitni ad ccen, maca war tettjiwinen ca, nitni ad qeɗben, maca war ttarwen, minzi nitni semɗen deg uɗettu n *tsexxart* i SIDI.

¹¹ Tuqeɗbit d binu d binu n jdid aqa kksen uɗ *i bnadem*. ¹² ɗgens inu ittseqsa *ɗɗanam nnes* n ukeccuɗ u taɗyarct nnes ad as tewc ɗexbar, minzi buɗbeɗ n tuqeɗbit iɗar iten aɗami ffyen s tuqeɗbit nsen zi sadu AREBBI nsen. ¹³ X tqiccat n idurar ttqeddamen nitni tiɗarɗa u x tewriririn ttawyen ɗebxur, sadu ɗbeɗɗ d ɗɗesfaɗ d tcejart n yigg, minzi tiɗi nsen teɗbeɗ. X uya ttqeɗɗbent yessitwem u tiɗɗatin nwem ttarezzant ɗemɗac s zzina. ¹⁴ Maca necc war ssiwideɗ ɗɗukm x yessitwem umi qeɗbent uɗa x teɗɗatin nwem umi ttarezzant ɗemɗac s zzina. Aqa nitenti huɗent ixef nsent s tuqeɗbit u ttqeddament tiɗarɗa *ɗmie* ak-d ɗeqɗab n zzawect. Ad iwdɗa ɗgens i war ɗar iɗi ɗeeqeɗ.

¹⁵ Waxxa cek, Israyil, tettqeɗɗbed, war ttarri uɗa d Yahuda d bu-umarwas. War dd-ttisim ɗar Jiljal, war ttgaɗɗadem ɗar Bayt-Awan u war ttjaɗam ‘S tidett am iddar SIDI!’ ¹⁶ Minzi Israyil dayes tayennant am ict n tfunast tameɗyant tearren. *Xenni* ɗexxu, ad ten indeh SIDI am yiɗi n yezmar deg yeyyar iweseen. ¹⁷ Ifrayim iqqen ixef nnes ak-d ɗɗanam, ejj it ad yareyyeɗ. ¹⁸ Tasessit nsen dayes ssem, tteggan tuqeɗbit awarni i tuqeɗbit u imeɗɗayen nsen ttexsen mɗiɗ ɗefɗiɗet waha.

¹⁹ Ict n tɗaryat teɗteɗ itt s wafriwen nnes, aqa nitni ad dd dewɗen ttseɗɗan zi tiɗarɗi nsen.

ɗɗukm x Israyil d ikehhanen nnes

5¹ Sɗem aya, *kenniw* ikehhanen, hɗam *kenniw ayt n* taddart n Israyil u wcem amezzuɗ kenniw *aytabab n* taddart n ujeɗid, maɗar tdewɗem d ijj n ɗɗef di Miɗfat d ict n traccia yarezmen x *wedrar n* Tabur. ² Inni i dd-itteffyen zeg webriɗ ssiɗɗen tasraft n wenɗay, maca necc ad ten eaqbeɗ marra. ³ Necc ssney Ifrayim u Israyil war izemmar ad zzayi innuffar. Maɗar Ifrayim ittegg tuqeɗbit, Israyil issexmeɗ ixef nnes.

⁴ Timegga nsen tmennet iten ad dd-dewɗen ɗar Arebbi, maɗar ijj n buɗbeɗ n tuqeɗbit aqa-t di ɗwest nsen uca war ssinen SIDI. ⁵ Tunfaxt n Israyil ad *t* ideɗ s bɗayɗay. Israyil d Ifrayim ad nqarɗen zi ɗmueɗsiyyet nsen uɗa d Yahuda ad kidsen inqarɗ. ⁶ Nitni ad agɗ^wjen ak-d wuɗi nsen d ifunasen nsen hima ad arzun x SIDI, maca nitni war t ttifen. Netta aqa issnuffar ixef nnes xasen. ⁷ Nitni yɗaren SIDI maɗar nitni jjin-dd tarwa n ɗeqɗab. ɗexxu ad ten yecc uyur amaynu ak-d tseqqaɗ nsen n ɗwart.

⁸ ɗuɗem d ɗbuq di Jibea, d ɗɗayɗa di Rama, ad syuyyen *imezday n* Bayt-Awan “Awarni ac, a Bin-yamin!” ⁹ Ifrayim ad idweɗ d ict n ɗɗarbet deg wass n leiqaɗ. Necc barrɗey jar tqebbaɗ n Israyil min ittwaɗɗ ad immsar. ¹⁰ ɗɗukkam n Yahuda tteggan am yenni issmuɗɗuyen iɗra n weymir. Necc ad xasen zeɗɗey asxɗ inu amecnaw aman.

¹¹ Ifrayim ittwaḥṣar, řheqq ittwařbez, mařar ideffar ict n tewřıyyet n řbařeř. ¹² *X uyenni* necc am tcinda i Ifrayim u am ureřřuđ i taddart n Yahuda. ¹³ *Umi* izra Ifrayim řehřac nnes u Yahuda tareḥsit nnes, yuyur Ifrayim řar Accur uca issekk *ıjı n ureqqas* řar ujeřid Yarib. Wanita *maca* war izemmar ad kenniw issgenfa u war xawem ikkessi tareḥsit nwem. ¹⁴ Mařar necc ad iřıy i Ifrayim am yıjı n weyrad u am yıjı n weyrad amezyan i taddart n Yahuda. Necc, *wah* necc, ad mezzqey u *xenni* ad uyureř, ad t awyey uca war din wi i řa ifekken. ¹⁵ Necc ad ffıey u *xenni* ad eeqbey řar wemcan inu, yares ař řa neemen u ad arzun ařembub inu. Xmi ttwaḥřaren nitni, ad xafi arzun zic řar řřbeḥ.

Tařayit n Hucia i ttubet

6 ¹ Asem-dd, ad dd-nedweř řar SIDI, mařar netta iqezzar u *řexxu* ad aney issgenfa, netta iwta u *řexxu* ad aney ijbar. ² Awarni i tnayen n wussan ad aney isseddard, deg wass wiss řřata ad aney issnekkar u neccin ad neddar zzat i uyembub nnes. ³ *Xenni* ad nessen, ad neđřar maḥend ad nessen SIDI. Ufuy nnes imten am řefjar. Ad řarney dd-yas am wenřar, am wenřar n arrbic nni issarđaben tammurt.

⁴ Min akidek řa ggeř, *a* Ifrayim, min akidek řa ggeř, *a* Yahuda. Taddukkřit nwem tettegg amec-naw aseynu řar uteffu u amecnaw nnda igaeeden uca *xenni* iqetřa. ⁵ *X uyenni* necc neqceř *ten s tmıjja n* inabiyyen axmi s yıjı n uyeřřim. Necc nyıř ten s wawařen n uqemmum inu. Řehkamataxak *amecnaw* tfawt innuřřen. ⁶ Minzi ttexsey taddukřit, war ięi tařarřt u tussna n SIDI *ttexsey tt* x tyařsa n wecmađ.

⁷ Nitni eeddan x řeahd am Adam, dinni i d ayi řdaren. ⁸ Jilead d ict n tendint n yenni itteggenn řmuesıyyet, teccur s idammen. ⁹ Am yıjı n bandiyya n ixewwanen nni ittrajan ca n yıjıjen, ammu tarfiqt n ikehhanen. Nitni neqqen deg webrid i dd ittawyen řar Cakim, mařar nitni tteggenn řefđayeh *waha*. ¹⁰ Necc ttwařıř min issnexřaen di taddart n Israyil, aqa da, tuqehbit n Ifrayim, Israyil tessexmej ixef nnes. ¹¹ Uřa i cek, Yahuda, aqa temmars ict n řřabet xmi i dd i řa sseeqbey imeḥbas n řgens inu.

Ifrayim war ix s ad itub

7 ¹ Am ssgenfiř Israyil, tettwaear řmuesıyyet n Ifrayim d tuęeffna n Samarya, mařar nitni tteggenn s řıecc uca aceffar ittadeř u ict n bandiyya tettkeccađ di barra. ² War qqaren deg wuř nsen aqa necc ad xarrsey di marra řřar nsen. Xenni řexxu, tenned asen tmeğga nsen, aqa-tent zzat i wudem inu.

³ Nitni ssfrařen ajeřid s řřar nsen u řřukkam *ssfrařen t* s ixarriqen nsen. ⁴ Nitni marra d im-zennayen, aqa-ten am yıjı n ufarran nni ittwassehman zeg uxebbaz. Wanita ad issbedd zeg ucemmuđ xmi arecti nni igg^wa aqa ismem *qae*. ⁵ Deg wass n ujeřid nney sseřcen t řřukkam s řřaduq n binu. Netta isswızzed afus nnes i yenni issehqaran,

⁶ Xmi dd-ttqarraben, *yareqq* uř nsen am yıjı n ufarran zi tħraymect nsen. Itteřteř uxebbaz nsen řřıet tekmeř. řar řřbeḥ yareqq *ufarran* am tmesi itteḥduduqen. ⁷ Nitni marra ḥemman am yıjı n ufarran u nitni ttetten řquđat nsen. Marra ijeřiden nsen ad wđan, war din uřa d ijj jarasen i dd xafi řa iřayan.

⁸ Ifrayim iija ixef nnes issur jar řegnus, Ifrayim d ict n tefđıřt war tettwasneqřeb ca. ⁹ Ibarraniyyen sarđen jjeḥd nnes, war akides ittici. Uřa d acewwaf nnes ittcab, war akides ittici. ¹⁰ Aceffar n Israyil ad xas idea, *mařar* nitni war ddikkwiřen ca řar SIDI, AREBBI nsen, u war t arzun ca di marra man aya.

¹¹ Ifrayim igga am ict n tedbirt war dayes řefhamet. Nitni ttřayan x Miřra, gguren řar Accur.
¹² Xmi gguren nitni, ttbezzaeey necc traccia inu xasen, ad ten dd-ssehwiř am iřđad n ujenna, ad ten webbxeř u useř di tmesmunt nsen.
¹³ Axeeyeb i nitni, mařar nitni arewřen zzayi. Akehřeđ xasen, mařar nitni eeddan xafi. Necc ggiř ad ten fdiř, maca nitni nnan xafi ixarriřen. ¹⁴ Nitni war dd-sřuyyen ca řari s wuř nsen, xmi ttezzřen nitni x řectu nsen ttetcan. Nitni ttmunan di řřwee n imendi d binu n jdid, aqa-ten řřennan xafi. ¹⁵ Necc darrbey u ssjehdeř iřařen nsen, *maca* nitni ttxarrařen dayi di řřar.
¹⁶ Nitni tteaqqaben, maca war iři řar Umeuři x kuři. Aqa-ten am yiji n řřeqws ixetřan, řřhukkam nsen wetřan zi ssif, zi semm n yiřes nsen. X uyenni ad xasen ggen řiđeřřac di temmurt n Miřra.

Iqarreb-dd řřukm x weebed n Ifrayim i lařnam

8 ¹ Ggem řřayřa řar uqemmm nnek. Amecnaw ijj n usiwan *iřřaw* sennej i taddart n SIDI, mařar nitni eeddan x řeahd inu u řewwřen x ttawrat inu. ² Nitni ad xafi dd-řayan “AREBBI inu, neccin, Israyil, aqa nessen cek!” ³ Israyil inđar min iřebřen, řeeđu ad t iđřar.
⁴ Nitni ggin *xasen* ijeřiđen, *maca* nitni war řin ca zzayi, nitni arecčřen řřhukkam, maca necc war t ssineř. Nitni ggin řřanam i yixef nsen, s uyenni ad ittwaqess *řřgens*. ⁵ Aeejmi nnek, *a* Samarya, d ict n řeenkrift. Lyadab inu yareqq qibač nsen. Ař meřmi řa qqimen nitni war zemmarenen ad ksin tazduři? ⁶ Mařar *iffey-dd* zi Israyil, aqa ijj n bu-řřenet igga it u wanita war iři d AREBBI. Wah, *ad iwđa* d iwetwiten, aeejmi n Samarya.
⁷ Mařar nitni zarreen asemmiđ, ad mmjaren tařaryat. Imendi ibedden war dayes tidrin, war zzaysen tteggjen aren, niř ad tettwagg, *maca* ad t řarđen ibarraniyyen.
⁸ Aqa Israyil ittwařarđ. Řexxu dewřen am ict n řřecčet n ustehzi řar řegnus, war d as icqi uřa d iijen. ⁹ Mařar nitni gaeden řar Accur, ijj n weřyuř n řexřa ittřima i yixef nnes waha. Ifrayim, *dinni* carran nitni i imřibban. ¹⁰ Waxxa nitni zzenzen ixef nsen i řegnus, řexxu ead ad ten yarweř. Nitni zemmarenen ad ggen mřir drus waha zi ssibbet n řehmeř n ujeřiđ d řřhukkam.
¹¹ Mařar Ifrayim igga ařřas iealtaren nnes řima ad *zaysen* iddenb. Aqa dewřen d iealtaren n ddenb i netta. ¹² Necc uriř asen ařřas n tmesřayin zi ttawrat inu, *maca* řesben xasent am ca n řřahet d tařribt. ¹³ X řřdaqi n tyarřt inu, aqa nitni wehřben aysum nsent uca ttetten zzayes, *maca* SIDI war zzaysen yareřři. Řexxu ad ixarreř di řmuęřiyyet nsen u netta ad ixetęř ddnub nsen. Ad dd-dewřen řar Miřra.
¹⁴ Mařar Israyil ittu wenni t iggin uca ibna tazawiyyin uca ikettar Yahuda tineddam ijeđen, *maca* necc ad ssekkeř ict n tmesi di tneddam nnes, ad tecc řeqřur nnes.

9 ¹ Israyil, war farreř ca niř ad teřřiwrřed am řegnus. Mařar tiggwejed x AREBBI nnek am tettqehřeb. Tettexsed řmunet n řřehřba di marra inedr n usarwet n imendi. ² Anedr d tsirt n uđiř war d asen sseccen ca u binu n jdid ad ten ixeyyeb.
³ Nitni war ttřiman ca di temmurt n SIDI. Ifrayim ad dd-idweř řar Miřra u nitni ad ccen min ixemjen di Accur.
⁴ Nitni war seyyben ca binu i SIDI u třarřa nsen war xas areřřant. Ad asen iřint am weřrum n yenni iceřřnen. Marra inni t iccen, ad dewřen xemjen, mařar ařrum nsen *ad yiři* i řeemar nsen, war dd-ittis *walu* di taddart n SIDI. ⁵ Min i řa teggem *xenni* deg wass ittwařen u deg wass n řeid i SIDI? ⁶ Xřar, aqa nitni ttaggwejen zi ssibbet n ureddeř. Miřra ad ten issmun, Muf ad ten tendeř.

Irezzazen ad mezzren di nnuqart nsen, tabya n usennan ad tettef amcan n txuzan nsen.

⁷ Aqa ussan n ujarreb usin-dd, aqa ussan n lei qab usin-dd. Nitni ad t ssnen, *inni n* Israyil. Anabi d abuhaři, aryaz arruħani d ijj n bu-jnun zeg waṭṭas n řmuesıyyet nnek d waṭṭas n řeedawet nnek. ⁸ Ifrayim işweđ ak-d AREBBI inu. Anabi *ittaf* ijj n řfex n unegmar di marra ibriden nnes, řeedawet di taddart n AREBBI nnes. ⁹ Aqa-ten řarqen ař iři amecnaw deg wussan nni n Jibea. Netta ad asen issfekkar řmuesıyyet nsen u ad ixřef ddnub nsen. ¹⁰ Necc ufiy Israyil am uđiř di řexřa, řriy ibabaten nwem am imenza n wartu di temzi nsen. Nitni *maca* udfen řar Bael-Fayur uca wcın ixef nsen s řefđihet *i netta* uca nitni dewřen d nneawat am wenni tuya ttexsen. ¹¹ *X yenni n* Ifrayim, aqa aeuři nsen ad iđu am uđiđ, *ad yaggwej* x řřařit u x ueeddis *n yemmas* u x tkessit n tarwa. ¹² Waxxa nitni ssyamen iħenjiren nsen ař řa myaren, necc ad ten arrey nhřa iħenjiren ařami war dın iqqim bnađem. Mařar uřa i nitni *s tidett*, uct, xmi xasen i řa ħeyydey. ¹³ Am mammeć řriy řur, ammu ittwazzu Ifrayim deg ict n jiihet arđan. U řexxu *ittxeřsa* i Ifrayim ad isellem tarwa nnes i uneqqam. ¹⁴ Ewc asen, SIDI! Min d asen i řa tewced? Ewc asen ijj n ueeddis s weřtuw n iseyman d yebbac yuřyen.

¹⁵ Marra taeeffant nsen *tearra* d iljal, mařar dinni carħey ten x teeffant n tmeġga nsen. Necc ad xasen azzřey zi taddart inu. Eemmarř ead ad ten xsey, marra řřukkam nsen d imyewwyen.

¹⁶ Ifrayim ittwawwet, iřewran nsen uřyen, war ttirwen ead. Waxxa urwen, necc ad nyey ieizzen n ueeddis nsen. ¹⁷ SIDI inu ad ten inđar, mařar nitni war řares ttesřin u nitni ad qqimen tettliceen jar řegnus.

10 ¹ Israyil d ict n tzayart tewsee, tenni i dd ittwayen řyiġet i yixef nnes. Mammeć tuya řyiġet nnes temmarni, ammu i dd-mmarenyen uřa d iealtaren nnes, meċař tecna temmurt nnes, ammu i ggin nitni uřa d imayđuten nsen *iqeddsen* cnan. ² Uř nsen aqa ittwabđa, řexxu aqa daysen řeib. Netta ad yarř iealtaren nsen, netta ad ihđem imayđuten nsen *iqeddsen*. ³ Mařar řexxu qqaren “Neccin war řarney bu ujeġid, mařar neccin war neggwid ca SIDI u *ead mařa tuya dın* ajeġid “Min izemmar ad aney igg?”

⁴ Ssawařen awařen *ixwan*, ttjařan zzur, tteġgen ijj n řeahd uca řřukm igaeėed am yiji n řeeceb amesmum di řexđuđ n iyyaren. ⁵ Imezday n Samarya ad ggweden zi ssibbet n *řřanam n* ueejmi n Bayt-Awan, mařar řgens nnes ad xas icđen uca ikehhanen nnes ad xas ceđen *eawed*, x ueuři nnes, mařar wanita ittwakkes zzayes. ⁶ Ad t awyen řar Accur, d tarzeft i ujeġid Yarib. Ifrayim ad igg řefđihet i uzeġif nnes u Israyil ad iseđħa zi lqarar nnes. ⁷ Ittwassesqar ujeġid n Samarya am ukuffu x wudem n waman. ⁸ Ad ttwahedment řegeudi n Awan, ddenb n n Israyil. Isennanen d tzeġġart ad ueřan x iealtaren nsen u nitni ad inin i idurar “Dřem aney!” u i tewririn “Wđant-idd xaney!”

⁹ Zeg wussan n Jibea cek teggid ddnub, *a* Israyil. Dinni qqimen nitni bedden, war ten iřqif řatar n umenyi ak-d tarwa n tueeffna di Jibea. ¹⁰ Aqa d ayi meřri ħima ad ten carřey u ad xasen smuney řegnus xmi ten i řa carřey di ssibbet n tnayen i ixetřan nsen.

¹¹ Ifrayim d ijj n ueejmi ittwadarrben, ittexs ad issarwet. Necc eđu x tcuni n yiri nnes. Necc ad ssnedħey Ifrayim, Yahuda ad icarř, Yaequb ad inqec i yixef nnes. ¹² Ma tzarreem taseġda i yixef nwem, ma tmmejjarem tamexsiwt iccewaren maħend ad *zzayes* tsemmarem aqem-mum nwem, ma tcarrzem ijj n yeyyar ixwa i yixef nwem maħend ead řřař x tarezzut x SIDI, ař dd řa yas u ad ittarra taseġda ad xawem teccat am wenřar. ¹³ Aqa kenniw tcarrzem min war iħħřin, třeyyfem řmuesıyyet, teccim řyiġet n uxarriq, mařar cek tettecřed x webriđ *i tixđared*

9:6 ‘Muř’ - isem wanita ixs ad yini ‘Mimis’, tandint taqđimt ařas n Miřra. Ad tafed isem wanita uřa di Ica. 19:13, Irm. 2:16, 44:1 d Ĥaz. 30:13,16.

10:11 ‘Necc eđu x tcuni n yiri nnes’ - ixs ad yini belli ittwagg ijj n zzayru x yiri nnes.

simant nnek, x ayt bu-teyrudt nnek. 14 Ad ikkar ijj n ddriz n umenxi jar řgens nnek u marra řeqsur nnek ad twahedmen, am mammec ihdem Calman Bayt-Arbil deg wass n umenxi. Aqa ict n yemmas řebzen tt ak-d iřenjiren nnes. ¹⁵ Ammu igga Bayt-Il akidwem zi ssibbet n tučeffna nwem yuřyen. Yar řefjar ad ittwasseyd ujeřid n Israyil s ijj n useyd qac.

11 ¹ Ařami tuya Israyil ead d ařenjir d amezyan, tuya ttexsey t u necc řayix-dd i mmi zi Miřra. ² Nitni řayan asen. Ammu igg^wejen nitni x iřembab nsen. Nitni iwyen tiřarřa i Ibaelen u iwyen řebxur i řexyařat nsen ineqcen. ³ D necc i tuya isseřmaden ticři i Iřrayim. Netta iksi ten x iyařen nnes, *maca* nitni war ssinen ca aqa necc d wenni i ten issgenfan. ⁴ S tesyunin n bnamed jebdey ten-dd *yari*, s tmurar n tmexsiwt, u necc tuya i nitni am wenni i dd issgačeaden zzayřu zeg iyesmiren nsen u necc ssizzdey asen *ifassen inu*, wciy ten řima ad ccen. ⁵ Netta war dd ittarri s uzeřif yar Miřra. Accur, netta *ad yiři* d ajeřid nnes, mayar nitni ugin ad dd-dewřen. ⁶ Sif ad inned di tneddam nsen uca ad yaredeğ ičumad nnes *n ubelleč n tewwura* u ad ten yecc, zi ssibbet n řecwar nsen.

Arreřmet n SIDI x Iřrayim

⁷ *Mayar* řgens inu iqqim ittetřef deg wecrah zi jjihet inu. Yar Umeuři x kuři, am yiji *n weryaz* nitni ttřayan xas, *maca* netta war *ten* isgiečid ca.

⁸ Mammec zemmarey necc ad cek sellmey, Iřrayim? *Mammec zemmarey necc* ad cek sellmey, Israyil? *Mammec zemmarey necc* ad cek sellmey am Adama, ad cek ggey *d amedya* am řabuyim? Uř inu inneřweř zzayi, aziğez inu ittettux jmie. ⁹ Necc war ttegey ad arxuř řřaduq n lyađab inu, necc war dd-ddikkwiřey ca mařend ad aređgey Iřrayim, mayar necc d Arebbi u necc war řiy d bnamed, Amqeddes di řwest nnek, u necc war dd-ttisey ca di tendint. ¹⁰ Nitni ad gguren awarni i SIDI. Netta ad issmuhrut am yiji n weyrad, mayar ad issmuhrut netta uca iřenjiren ad dd-asen ttarjijin zi yar řebřar. ¹¹ Am ijađad ad dd-asen ttarjijin zi temmurt n Miřra u am tedbirt zi temmurt n Accur u necc ad ten sszedeý di tudrin nsen, inna SIDI.

Iřrayim d usřif nnes Yaequb

12 ¹ Iřrayim ittenned ayi s uxarriq u taddart n Israyil s řyecc, *maca* Yahuda ittettlie ead ak-d Arebbi u ak-d Umqeddas ařdiq. ² Iřrayim d ijj n umeksa yuyur awarni i usemmiđ. Ass marra yarenni ixarriqen d uredeğ. Nitni tteggan ijj n řeahd ak-d Accur uca ttawyen zzect yar Miřra.

³ SIDI řares ijj n umcubbec ak-d Yahuda u netta ad igg s Yaequb elahřsab ibriden nnes, ad t ixeğes am mammec timegga nnes. ⁴ Deg uceddis n yemmas itřef umas řar unirz u řami tuya *d aryaz* ijhed immeařa ak-d AREBBI. ⁵ Netta tuya immney ak-d Lmalak. Ittru, ittheccem it. Yufa it di Bayt-Il u dinni issiweř netta akidney. ⁶ SIDI, AREBBI n řeeskar. SIDI d isem nnes i řidaret. ⁷ Dweř yar AREBBI nnek, řđa tamexsiwt icewwaren d řřeqq u sitim řebda i AREBBI nnek.

⁸ Kenčan řares ijj n řmizan iřeccc deg ufus nnes, itteejib as ad ibečeej. ⁹ *Macá* Iřrayim inna “Nec d dweřey d bu-wağřa, yarwey ict n řeksibet d tameqqrant i yixef inu. *Di* marra řxedmet inu war dayi ttifen ca řmučšiyet nni *iřan* d ddenb.”

¹⁰ Necc d SIDI, AREBBI nnek, zeg *wami teffym kenniw zi* temmurt n Miřra. Necc ad cek jjeý ad tzedyed di txuzan am deg wussan n tmesmunt *di řexřa*. ¹¹ Necc ssiweřey řar inabiyyen u necc ad arniy timezra ařřas u s ufus n inabiyyen ad wcey řemuř.

¹² Maŕa *tuya* Jilead d řmuesřiyet, *xenni* dewřen nitni xwan qae di Jilead. Aqa qeddmen *din* d ieejmiyyen *u* tuya ieałtaren nsen am ieurricen n izra di řexduđ n iyyaren.

¹³ Yaequb yarweř řar jwayeh n Aram u Israyil tuya ittsexar x yict n temyart u yarwes *tahimart* di řtwee n yict n temyart. ¹⁴ S yijj n unabi issgaeed SIDI Israyil zi Miřra u s yijj n unabi yarwes it.

¹⁵ Ifrayim tuya iscar it ařtas. X uyenni ad yejj SIDI idammen nnes ad xas dd-asen u Sidi nnes ad as ixeges řhegra nnes.

Ma war iři SIDI d Arebbi n Israyil?

13 ¹ Umi issiweř Ifrayim, *aqā din* tarjijet. Netta issgaeed ixef nnes di Israyil uca idweř d amednub zi ssibbet n Bael u *xenni* immut. ² Řexxu arnin tteggan ddnub u ggin zi nnuqart nsen ijj n řexyař ifesyen, řexyařat n řřanam elahsab řeeqeř nsen. Aqa-ten marra myir řxedmet n umziř. Nitni qqaren xasen 'Ejj iwdan inni i řa iwehhben tiřarša ad ssudumen ieejmiyyen!' ³ X uyenni ad dewřen am yijj n useynu n řřbeř u am nnda řar tuffut nni deřya ieeddun, am uřum iřtawen zeg unedrar u am ddexxan *itteffyen* zi tburjet.

⁴ Necc d SIDI, AREBBI nnek, zeg *wami teffym kenniw zi* temmurt n Miřra. Cek war tettessned bu arebbi nneđni myir necc u war din amsenjem myir nnek. ⁵ Necc ssney cek di řexřa, deg ict n temmurt n řehmu yareqqen. ⁶ Ařami *iwden* řar ddemnet n heddu nsen, dewřen jjiwnen. Ařami jjiwnen, innurfee wuř nsen. X uyenni ttun ayi. ⁷ X uyenni necc dewřey i nitni am weyrad, am uřiras řebteř deg webriđ. ⁸ Necc usiř-dd řarsen am yijj n ddub wenni umi ucaren tarwa nnes u ařzey idmaren nsen u řarđey ten din am tizemt. Řewřuc n řexřa mezzqen ten.

⁹ Man aya idweř d akehheđ nnek, *a* Israyil, aqa *teekksed* ayi, diđd i wenni iřan d ameawen nnek.

¹⁰ Mani *iřa xenni* ujeřid nnek? D wenni izemmaran ad cek issenjem di marra tineddam nnek! U *mani řan* řquđat nnek umi tennid 'Ewc ayi ijj n ujeřid uřa d řhukkam?' ¹¹ S řyađab inu wciř ac ijj n ujeřid u s tefqeřt *n řyađab inu* kksey ac t.

¹² Řmuesřiyet n Ifrayim tettwaqebbed, ddnub nnes nuffaren. ¹³ Řehriř n tarwa ad řares dd-yas. Netta d ijj n mmis *iqqim* břa tiřit, mařar xmi arezzmen iřenjiren *řemřawřet řima* ad ffyen, aqa netta war din ibedd di řweqt nnes.

¹⁴ Zeg ufus n řaxart ad ten fdiř, ad ten fekkey zi řmewt. *A* řmewt, mani řan *řehbub n* řtaeun nnem, *a* řaxart, mani *teřa* tarřuđi nnem? *Ma* ad nedmey *ead*? *Lla*, aya inuffar zzat i tiřtawin inu.

¹⁵ Waxxa Ifrayim ad iwc řyiřet jar aytmas, *ead* ad dd-yas ijj n usemmiđ zi ccarq, ijj n usemmiđ n SIDI nni i dd řa igaeeden zi řexřa. Ad tazey tařa nnes, anu nnes ad ifna *uca* wanita ad ikecced ict n txabect zi mkuř řeqcye iřan.

14 ¹ Samarya ad teřteř axeęes, minzi tyewwey x AREBBI nnes. Ad wđan s ssif. Iřenjiren imezyanen nsen ad ttwařebzen u timyarin nsen s ddeysat ad ttwacarrgent.

Tařayit i ttubet

² *A* Israyil, dweř-dd řar SIDI, AREBBI nnek, mařar tennderfed s řmuesřiyet nnek. ³ Ksim awařen-*a* akidwem u dewřem-dd řar SIDI. Inim as "Ksi *xaney* řmuesřiyet marra u qbeř *zzayney* min icnan, *xenni* ad nkemmeř ifunasen imezyanen *n řwuueud* n iyencicen nney. ⁴ Accur war d aney issenjam, war neggur x iysan u war neqqar i tmeđa n ifassen nney 'Arebbi nney', mařar zzayek i řa ittwarřem uyujiř."

13:3 'anedrar' - niř 'andar'.

13:8 'idmaren' - s Teibranit 'ařehheř n wuř nsen'.

⁵ Necc ad ten ssgenfiy zi tyennant nsen, ad ten ttexsey s řxađar, mayar lyađab inu iħeyyed xas. ⁶ Necc ad iřiř i Israyil am nnda. Netta ad inuwwar am tnewwact n tellilict, ad iwwet *Israyil* iźewran nnes am *idurar n* Lubnan. ⁷ Řeffue nnes ad ssenedyen u aweqqar nnes ad yiři am uzemmur u řefwaħ nnes am *řefwaħ n tcejjura x idurar n* Lubnan. ⁸ Nitni ad dd-dewřen, ad qqimen di tiři nnes, ad sseddaren imendi, ad newwaren am tzayart. Řidaret nnes ad tiři am binu n Lubnan. ⁹ *A* Ifrayim, min řari ead ak-d řexyařat n řřanam? Necc sřiř *as* u ad xas ssijjeř. Ad iřiř am ict n tcejjart n umeři aziza, zzayi i tettwaf řyiřet nnek. .

¹⁰ Man wen iğan d amiřiis u ifehhem i tmesřayin-a, man wen i řar yeđa řefhamet u man wen i tent issnen? Wah, ibriden n SIDI nican i yeğan u imseggaden ad daysen uyuren, maca ayt n řmueřiyyet ad daysen nderfen.

14:6 'tillilicin' - ijj n marka n tnuwwacin daysen azri ařtas.

14:9 'amerzi' - niř 'amedži'.

YUWIL

Tamezwarut

1 ¹ Awař n SIDI i dd-yusin ƣar Yuwil, mmis n Fatwiyl.

Ass n SIDI iqarreb-dd

² “Sřem aya, *a* iwessura, řhessem, marra *kenniw* imezday n temmurt! Ma immsar uya *emmarř* deg wussan nwem niƣ deg wussan n ibabaten nwem?” ³ Ĥajam iřenjiren nwem x uya u iřenjiren nwem *eawed* i iřenjiren nsen u iřenjiren nsen i jjiř i dd ƣa yasen. ⁴ Min iija bu-weřsař, icca it tmurƣi, min teja tmurƣi, icca it bu-weřsař, min iija bu-weřsař, icca it bu-uřard.

⁵ Faqem, *kenniw* iskarjiyyen, řyuyyem u trum, marra inni issessen binu, zi ssibbet n binu n jdid maƣar ittwaqđee zeg uqemmum nwem. ⁶ Maƣar ijj n řgens iƣaeeđ đidd i temmurt inu. Ʋares tizemmar u *řqedd nnes* břa řeřsab. Tiƣmas nnes *am* tiƣmas n wayraden u tiƣmas n teƣmart nnes *am* tinni n teyradt. ⁷ Aqa yarra tazayart inu ƣar waređdeğ u wartu inu ƣar arziyyet. Ikkess qac aqeccar nnes, immenđar it, tiseđwin nnes dewřent d ticemřařin. ⁸ Cetcat am ict n teezarect tenni ibekksen s ict n txancet n wecđan x weryaz n temži nnes. ⁹ Ttwaqđee tewhibt *n řyiğet* d tewhibt n useyyeb zi taddart n SIDI. Ikehhanen, imsexxaren n SIDI, ceřřen. ¹⁰ Aqa ittwaređdeğ yiyyar, tecđen temmurt, minzi imendi ideyyee, yužey binu n jdid, tejmed zzect. ¹¹ Ifeğahen ttsedhan, ayt n tzayart řyuyyun x yirden d temžin, maƣar řřabet n yiyyar tweddar. ¹² Tazayart tužey, artu n tazart isřaw, tacejjart n aremman, uřa d tini d tcejjart n tteffařt, *wah* marra ticejjura n yiyyar sřawent, ead řefrařet n tarwa n bnadem truř.

¹³ Beysem ixef nwem u wtem agejdur, *kenniw* ikehhanen! Syuyyem *kenniw* imsexxaren n uealřar, asem-d u tessensem di txuncay, *kenniw* imsexxaren n AREBBI, maƣar *tawhibt n řyiğet* d tewhibt n useyyeb ttwakksent i taddart n AREBBI nwem. ¹⁴ Eeřmem i yijj n użummi iqeddes, barrřem s yijj n umuni ifarzen, smunem iwessura d marra imezday n temmurt di taddart n SIDI, AREBBI nwem, u řaƣam ƣar SIDI.

¹⁵ Wih, ass nni! Minzi yudes-dd wass n SIDI u *ass nni* ad dd-yas amecnaw ijj n ureddeğ n Uzemmar x kuřci. ¹⁶ Ma war d aney tettwakkess macca jar tiřřawin nney? Uřa d řefrařet d arcuq zi taddart n AREBBI nney. ¹⁷ Ileeqqayen n zzariet użyen sadu ibursa, ixammen n řexzen ttwaređđgen, řehrit hedmen, minzi imendi inzey. ¹⁸ Mammec issmuhrut řmar! Tiřimriwin n řebhayem qqiment řayar, maƣar war ƣarsent bu heddu! Uřa d uđi ifenna.

¹⁹ Ʋarek i ttřayiy necc, *a* SIDI, minzi timessi tecca đđmani n řexřa u yijj n uceeear aqa issecmed marra ticejjura n yiyyar. ²⁰ Ura d řmar deg iyyar sekkwđen dd ƣarek, minzi iyezran n waman użyen u timessi tecca đđmani n řexřa.”

2 ¹ “Suđem di řbuq di řihyun u řyuyyem s jjeđd x wedrar n zzawect iqeddsen inu, jjem marra imezday n temmurt ad arrijen, maƣar yudes wass n SIDI, *wah* aqa-t yudes. ² Ijj n wass n tağest d tubbarcent, ijj n wass n iseynuten d yijj n useynu ibbumbes. Am uteffu igğuren x idurar, ad dd-yas ijj n řgens d ameqqran u ijhed! Am wanita emmarř war iği zi mečar uya u awarni as war ittiři eawed deg isegwusa zi jjiř ař jjiř nneđni. ³ Zzat i wudem nnes tettett tmesi u awarni

1:1 ‘Yuwil’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni Arebbi nnes SIDI’. ‘Fatwiyl’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘nneyyet yarezmen n Arebbi’.

1:2 ‘iwessura’ - xzar eawed Aeaw. 32:7. ‘imezday n temmurt’ - nitni d imezday n Yahuda (xzar Yuwil 3:1,20).

as icemmed uceɛɛar. Zzates tammurt tegga am weh̄wic n Eadn, *maca* awarni as aqa *din* ict n řexřa n řbar. War izemmar ad zzayes injem. ⁴ Ccuf nsen amecnaw ccuf n yiysan u nitni ttazzřen am yiysan n tazřa. ⁵ Am řřess n ikarruten n umen̄y x tqiccitin n idurar, *ammu* neggzan nitni, am řřess n uceɛɛar n tmessi ittetten iyeğ, am yijj n řgens ijehden isedden i umen̄y. ⁶ Zzat i wudem nnes ttarjijen řegnus, marra iyembab dewřen d icemřařen.

⁷ Nitni ttazzřen am ayt bu-teyrudt, am iɛeskariyyen ttgæɛaden nitni řřid, kuř ijj iggur abrid nnes u nitni war dd-tteff̄yen ca zeg umesruq nsen. ⁸ Uřa d iijen war iɛarren wenneȳni, kuř bu-teyrudt *iggur* deg webrid nnes, ammu i gguren nitni u waxxa nitni wdan s lansa, war ttemsbeɛiden

⁹ Nitni weřtan x tendint, ttazzřen x řřid, ttgæɛaden řar tudrin, ttadfen zi řekwaza am uxew-wan. ¹⁰ Tammurt tettarjiji zzat i wudem nnes, ijenwan ttenhezzen, tafuct d taziri bbarcnet u itran arrin tafawt nsen. ¹¹ SIDI yarra tmijja nnes ad tteff̄y zzat i řeskar nnes, mayar řeskar nnes d ameqqran ařas, mayar s řřulřa ittkemmar netta awař nnes, mayar ass n SIDI d ameqqran u issaggw ad ařas wi izemmaran ad t iksi?”

Tařayit i ttubet d uzummi d wecđan

¹² “Uřa řexxu *ead* issawař SIDI, eqbem-dd řari s marra uř nwem u s uzummi u s imetřawen u s tyuyit n wecđan. ¹³ Carrgem uř nwem, war iği arruđ nwem u dewřem-dd řar SIDI, AREBBI nwem, mayar netta d ařnin d ařim u řares ttasie n řřađar d tmessiwt tameqqrant icewwaren u netta ineddem x řřar. ¹⁴ Wi issnen aqa netta ad dd-idweř ad indem u ad yejj ict n lbaraka awarni as i tewhibt *n řyiğet* u i tewbibt n useyyeb i SIDI, AREBBI nwem.”

¹⁵ Suđem di řbuq di řihyun, qeddsem ijj n uzummi, barrřem s yijj n umuni ifarz. ¹⁶ Smunem řgens, qeddsem agraw *n řgens*, jarwem iwessura, smunem iřenjiren imezyanen uřa d iseyman nni ead ittettđden. Ejji muřay ad iffeř zeg wexxam nnes n daxeř d tesřit zeg uqıđun nnes. ¹⁷ Jjem ikehhanen, imsexxaren n SIDI, ad run jar tesqift d uɛalřar u jjem iten ad inin ‘Seizz x řgens nnek, *a* SIDI, u war tejjı tasřart nnek ad zzayes stehezzen u ad tt ggen d ijj řřmatal jarasen, *jar* řegnus. Mayemmi i řa qqaren jar řegnus: Mani iğa AREBBI nsen?”

Tamwarrit n SIDI

¹⁸ *Xenni* yusem SIDI x temmurt nnes u iřinn x řgens nnes. ¹⁹ SIDI yarra-dd u inna i řgens nnes “Xzar, necc ssekkey awem-dd imendi d binu n jdid d zzect, řuma kenniw ad zzaysen tejjawnem u necc war kenniw tticceř ead i useřqar jar řegnus. ²⁰ Wenni *i dd-yusin* zi ccamal ad t ssiggw jey xawem u ad t ssuffuřey řar ict n temmurt yuzřen tettwakeh̄hed. Ařembub nnes *ad t ssuffuřey* řar řebřar n ccarq u đeffar nnes řar řebřar iggw̄ej. Ad tgæɛed arriřet nnes u ad tgæɛed arriřet n tersuđi nnes!” minzi netta aqa igga timesřayin timeqqranin.

²¹ “War tteggw̄ed, *a* tammurt, sřiřw̄em d tfarřed, mayar SIDI igga timesřayin timeqqranin.

²² War tteggw̄edem ca, *a* řmar n yiyyar, mayar dđmani n řexřa ad zzeyzun, mayar ticejjura ad wcent řyiğet nsent, tazayart d wartu n tazart ad wcent řyiğet nsen. ²³ Iřenjiren n řihyun, sřiřw̄ewem d tfarřem di SIDI, AREBBI nwem, mayar netta ad awem iwc amseřřar n tsegda u netta ad dd-issehwa anřar i kenniw, anřar n řexřif d wenřar n arbie řar umezwaru *n yimir*.

²⁴ Inedrar ad ccuren s imendi u tisarfin *n uđiř* ad ssef̄yent s binu n jdid d zzect. ²⁵ Necc ad awem xeřfeř iseggw̄usa i ccint tmur̄y, bu-uřesseř d bu-uřarđ d bu-weqđee, řeskar inu ameqqran nni ssekkey jarawem. ²⁶ Kenniw ad teccem ař řa tfeyyđem, ař řa tejjawnem u kenniw ad tsebřem

2:23 ‘řexřif’ - niř ‘amwan’. ‘arbie’ - niř ‘tafsut’. ‘imir’ - ixs ad yini s teibranit ‘lfař’ amecnaw ‘anebdu’ d ‘arrbie’.

2:24 ‘anedrar’ - niř ‘andarar’.

isem n SIDI, AREBBI nwem, wenni i akidwem iggin řeejeb uca řgens inu eemmarş ad issedřha ead. ²⁷ Kenniw ad tessnem aqa necc d řwest n Israyil i řiř u d necc d SIDI, AREBBI nwem, war iři d řed nneđni u řgens inu war ittseđřha eemmarş.”

Asfarrey n Arruř n Arebbi d řeeřamat n wass n SIDI

3 ¹“Awarni uya ad immsar, aqa necc ad zeřeey Arruř inu x marra aysum u iřenjiren nwem d yessitwem ad nabben, iwessura nwem ad urjan tirja u iřudriyyen nwem ad řaren tim ezra. ² Deg wussan nni necc ad farryey Arruř inu uřa x isemyan u x tsemyin. ³ Necc ad ggey řeejayeb deg ijenwan u x temmurt: idammen d tmessi d iqellijen n ddexan. ⁴ Tafuct ad tedweř d taęest u *ad tedweř* tziri d idammen qbeř mma ad dd-yas wass ameqqran d issigg^widen n SIDI. ⁵ Ad immsar aqa kuř iř wenni řa iřayan isem n SIDI, ad innjem, mařar x wedrar n řihyun u di Urcalim ad *din* iřin inni inneřmen, am mammec inna SIDI, inni iqqimen i xef řa iřaya SIDI.”

SIDI ad iřkem x řegnus di teyzurt n Yahucafař

4 ¹“Mařar, xzar, deg wussan nni u di řweqt nni, xmi i řa ssenqerřbey tameřbast n Yahuda d Urcalim, ² ad ssmuney marra řegnus, ad ten nedhey řar teyzurt n Yahucafař. Dinni ad akidsen mcarraey minzi nitni zzuzzaren řgens inu d tesřart inu jar řegnus u *minzi* nitni bđan tammurt inu. ³ Nitni ggin taqedduřt x řgens inu u wcin iř n weřram d *ttexřšet* i řqeřba u ict n teřramt temmenz i binu, řima nitni zemmaren ad swen.

⁴ U eawed, min řarwem akidi, řur d Sidun d marra jwayeh n Filicit. Ma texsem ad ayi txeřeem min ggiř? *Maca* mařa texsem ad ayi txeřeem, necc ad sseeqbey deyya u s tazřa min teggim x izeřeifen nwem. ⁵ minzi kenniw tekksim nnuqart d wurey inu u minzi kenniw tiwyem řeknuz inu yiyřan řar tzawiyyin nwem. ⁶ Kenniw tzenzem iřenjiren n Yahuda d iřenjiren n Urcalim i iřenjiren n Yunan řima ad ten tessigg^wjem x temmurt nsen. ⁷ Xzar, necc ad ten ssekkarey zeg wemcan mani i ten tezzenzem u ad sseeqbey min teggim x izeřeifen nwem. ⁸ Ad zzenzey iřenjiren nwem d yessitwem deg ufus n iřenjiren n Yahuda u yina ad ten zzenzen i Saba'iyyen, iř n řgens igg^wej ařas, mařar SIDI aqa issiweř.

⁹ Řayam aya jar řegnus, qeddsem amenyi, sekkarem ayt bu-teyruđt, řjem marra ieeskariyyen ad dd-qarrben, ad gaeden *i umenyi*. ¹⁰ ředdem imiřan nwem d řesyuf uřa d řemwas nwem n wezbar *ař ya dewřen* d fritcat, ejj wenni ideefen ad yini ‘Necc d aryaz!’ ¹¹ Azzřem u tasem-dd, *a* marra řegnus i dd innđen.’ ” “ Sneddeh řar dinni, *a* SIDI, ayt bu-teyruđin nnek! ¹² řjem řegnus ad kkaren ad gaeden řar teyzurt n Yahucafař. Mařar dinni ad qqimey necc řima ad carrey marra řegnus i dd innđen. ¹³ Ggem amjar dayes, mařar řřabet tenng^wa, asem-dd u hwam, minzi tasirt n uđiř teccur u řřwarej n tsirt feyyđen, mařar taeeffant nsen d tameqqrant.”

¹⁴ “İbarruten, ibarruten di teyzurt n řřukm, mařar ass n SIDI yudes, di teyzurt n řřukm. ¹⁵ Tafuct d tziri bbarcnent, itran arrin tafawt nsen. ¹⁶ SIDI ad izeřhar zi řihyun u ad yarr tmijja nnes ad ittwaseř zi Urcalim *ařami* ijenwan d temmurt ad arjijen, *maca* SIDI d adurri i řgens nnes d řburj i iřenjiren n Israyil.

¹⁷ ‘Ad tessnem, aqa necc s SIDI, AREBBI nwem, wenni izeddyen x řihyun, adrar inu iqeddsen u “Urcalim ad yiři d ict n zzawect iqeddsen. Eemmarş ad tt ccuřen ibarraniyyen.’

¹⁸ Deg wass nni ad immsar aqa idurar ad uđmen s binu n řjid u tiwřirin ad ssefyent s uyi d marra isaffen n Yahuda ad daysen ttazzřen waman u yict n tařa ad tedduqgez d taddart n SIDI,

ad tfeyyed teyzurt n Ciṭṭim. ¹⁹ Mišra ad tedweř d ict n řxarbet u Idum d ijj n řexřa yarebbej zi ssibbet n leunf *didd i* iřenjiren n Yahuda nni i zi ssizzřen nitni idammen imezdagen di temmurt nsen. ²⁰ *Tammurt n* Yahuda *maca* ad teqqim i řebda u Urcalim zi jjiř ař jjiř. ²¹ Necc ad řesbey idammen nsen, inni řesbey war izdigen, d imezdagen u SIDI ad izdey di řihyun.”

ƎAMUS

Tamezwarut

1 Awařen n Ǝamus, wenni tuɣa iɣan jar imeksawen n Taquɛa, *awařen* i izra x Israyil, deg wussan n Ǝuzziya, ajeɣid n Yahuda, d Yarubeam, mmis n Yuwac, ajeɣid n Israyil, tnayen n isegg^wusa qbeř i wenhezzi n temmurt.

Řeħkamat n SIDI x timmura i d as-dd innɗen u x Yahuda d Israyil s yixef nsen

² Netta inna “SIDI ad izehhar zi řihyun u ad issgaɛeed tmijja nnes zi Urcalim. Ddmani n tarewsa ad ceɗnen u taqiccet n Karmil ad tisřaw.”

³ “Ammu i inna SIDI ‘X třata n ixetřan *i igga Dimacq*, niɣ x arebea, war t ssbeřřařey, minzi nitni ssarwatan Jilead s dduzanat nsen n wuzzař n usarwet. ⁴ Necc ad ssekkey timessi di taddart n Ĥazayil, ad tecc řeqřur n Binhadad. ⁵ Necc ad arzey zzekrun n Dimacq uřa d wenni izeddyyen di řewđa n wareddeğ, aqa-t d wenni zi taddart n meřri i yarebbun azeğað, u řgens n Aram ad ittwandeh di tmeħbast yar Qir’, inna SIDI.”

⁶ “Ammu i inna SIDI ‘X třata n ixetřan *i igga Yazza*, niɣ x arebea, war t ssbeřřařey, minzi nitni iwyen řgens inu qae di lmenfa ĥima ad *ten* sellmen i Idum. ⁷ X uyenni ad ssekkey timessi daxeř di řeħyuđ n Yazza, ad tecc řeqřur nnes. ⁸ Necc ad teħħiy amežduɣ zi Acduđ u zi Acqalun wenni yarebbun azeğað u necc ad ksiɣ afus inu ðidd i Ǝaqrun u min iqqimen n ayt n Ifiliřiniyyen ad ittawahellek,’ inna Sidi inu, SIDI.”

⁹ “Ammu i inna SIDI ‘X třata n ixetřan *i igga řur*, niɣ x arebea, war t ssbeřřařey, minzi nitni sellmen řgens inu qae di lmenfa i Idum u war idaren řeahd ak-d wawmaten nsen. ¹⁰ X uyenni ad ssekkey timessi daxeř di řeħyuđ n řur, ad tecc řeqřur nnes.’ ”

¹¹ “Ammu i inna SIDI ‘X třata n ixetřan *i igga Idum*, niɣ x arebea, war t ssbeřřařey, minzi netta iđfar awmaten nnes s ssif u isseiget arreħmet nnes u *minzi* lyađab nnes iqqim icarreg břa qetřtu u umi netta iqqim itřef řebda deg wesxeđ nnes. ¹² Necc ad ssekkey timessi di Tayman, ad tecc řeqřur n Buřra.’ ”

¹³ “Ammu i inna SIDI ‘X třata n ixetřan *i iggin ayt n Ǝammun*, niɣ x arebea, war t ssbeřřařey, minzi nitni carrgen timɣarin s ddeyset zi Jilead ĥima ad swesseen tammurt nsen. ¹⁴ Necc ad ssarɣey ict n tmesi daxeř i řeħyuđ n Rabba, ad tecc řeqřur nnes, am řuyyen deg wass n umenyi, am iřuđ usemmiđ deg wass n třaryađt. ¹⁵ Ajeɣid nsen ad yuyur di lmenfa, netta ak-d řħukkam nnes’, inna SIDI.”

2 ¹ “Ammu i inna SIDI ‘X třata n ixetřan *i igga Mu’ab*, niɣ x arebea, war t ssbeřřařey, minzi nitni sscemɗen iysan n ujeɣid n Idum ařami dewřen d jjiř. ² Necc ad ssekkey timessi di Mu’ab, ad tecc řeqřur n Qaryut. Mu’ab ad immet s wesruddeħ ameqqran, s uuyuyi n umenyi, s řħess n uřuđi di řbuq. ³ Necc ad teħħiy řqađi zi řwest nnes u ad nyey marra řħukkam nnes akides’, inna SIDI.”

⁴“Ammu i inna SIDI ‘X tṛata n ixetṭan *i igga Yahuda*, niy x arebea, war t ssbetṭaṛeḡ, minzi nitni war qbiṛen ccariea n SIDI u war tṭifen di tweṣṣa inu u *minzi irebbiten nsen* n ixarriqen, inni dḡaren ibabaten nsen, arrin ten weddaren. ⁵Necc ad ssekkey timessi di Yahuda, ad tecc řeqsur n Urcalim.”

⁶“Ammu i inna SIDI ‘X tṛata n ixetṭan *i igga Israyil*, niy x arebea, war t ssbetṭaṛeḡ, minzi nitni zzenzen amsegged s *tmenyat n* nnuqart u amežruḡ i tuuya n sandaliyat. ⁷Nitni tmežren aqa taejjact *ad tiṛi* x uzeḡif n imudrusen u nitni ssyiriwen abrid n imwaḡeen *bṛa ssibbet*. Aryaz d babas ruḡen ȳar teḡramt d ict ḡima ad fedḡen isem inu iqeddsen. ⁸Nitni sswazzaḡen ixef nsen ztat mkuṛ aḡaltar x warruḡ i dd-ittwarehnen u di taddart n AREBBI nsen sessen nitni binu *ssayen t s tmenyat* n yenni x ittwaḡḡ multa. ⁹D necc i tuya *din* teḡḡiȳ Imuriyyen ztat i uȳembub nsen, inni tuya yueḡan am tneḡlin yueḡan u jehhden am tcejjura n řbeḡuḡ. Necc teḡḡiȳ řȳiḡet nnes sennej u iȳewran nnes swadday. ¹⁰D necc i tuya kenniw i dd-issgaḡeden zi Miṣra u arriȳ kenniw tuyurem arebein n isegḡ^wusa di řexṛa, maḡend ad teṭṭfem tammurt n Imuriyyen d řwart. ¹¹Zeg iḡenjiiren nwem arriȳ zȳaysen inabiyyen u zeg iḡudriyyen nwem inni iḡuzen ixef nsen s ict n temrist *n ucewwaf*. Ma war iḡi amenni, *a* ayt n Israyil, issiweṛ SIDI. ¹²Kenniw *maca* tarrim inni iḡuzen ixef nsen s ict n temrist *n ucewwaf* ad swen binu u kenniw tweṣṣam inabiyyen, tennam ‘Kenniw war ȳarwem bu ttesriḡ ḡima ad tnabbem!’ ¹³Xzar, necc ad awem eebbzey swadday am ict n tkarrut teccur s tqebbiḡin *n imendi* taebbez *tijjarrarin nnes di temmurt swadday*. ¹⁴Aqa ṣafi tarewṛa i wenni ifsusen u wenni iȳehden war izemmar ad iḡḡa jȳehd nnes u bu-teȳruḡt war izemmar ad issenjem tudart nnes. ¹⁵Wenni ittṭfen di řqews, war *ittyimi* ibedd u wenni ittazṛen, war inejjem u wenni ineddhen ayis, war izemmar ad issenjem řeemar nnes. ¹⁶Wenni iȳeeemen qaḡ jar ayt bu-teȳruḡt ad ȳarweṛ d aḡaryan deg wass nni, *ammu* i issawaṛ SIDI.”

Řḡukm n SIDI x Israyil d Samarya

3¹“Sṛem awaṛ-a i kidwem issawaṛ SIDI, *a* ayt n Israyil, ak-d kuṛ tawacunt nni ssgaḡedeȳ necc zi temmurt n Miṣra, am nniȳ ²‘Zi marra tiqebbaṛ n ddunnit ssney mȳir kenniw. X uya ad kenniw eaqbey x marra řmuḡṣiyyat nwem.

³Ma ad uyuren tnayen ak-d wayawya, bṛa mma ttafqen nitni?

⁴Ma ad izehhar wayrad deg weȳȳar řami war ȳares bu zȳardet?

Ma ayrad ameȳȳan ad yeȳȳ tmijja nnes ad tettwaseṛ zeg yefri, am war imnie walu?

⁵Ma ad ittwanḡar uȳdiḡ di texceft x *wudem n* temmurt, maṛa war din řfex i netta?

Ma ad tennurfee texceft zi temmurt maṛa texwa?

⁶Maṛa *hed* iṣuḡ di řbuq di tendint, ma war ittariȳȳi řgens?

Maṛa temsar tueeffna di tendint, ma war tt iggi SIDI?

⁷Maȳar Sidi inu, SIDI, war ittegg uṛa d ict n řḡahet bṛa mma ad issargeb cwar nnes i imsexxaren nnes, inabiyyen.

⁸Ayrad izehhar, man wen war ittegg^wden?

Sidi inu, SIDI, aqa issiweṛ, man wen war ittnebbba?

⁹Jjem ad ittweiseṛ aya di řeqsur di Acdud u di řeqsur n temmurt n Miṣra, ini ‘Munem x idurar n Samarya u xzarem anehweṛ ameȳqran di řwest nnes u inni dayes ittwaḡṣaren!’ ¹⁰Nitni war

3:4 ‘aȳȳar’ - niȳ ‘řȳabet’ niȳ ‘tazgant’.

ssinen mammec i ɣa ggen min iseggden, issawař SIDI, nitni inni iyarrwen lɛunf d tkeccaqt di řeqsur nsen. ¹¹ X uya, ammu i iqqar Sidi inu, SIDI: Ijj n řeedu! Netta ittenneđ i temmurt *marra* ! Ad issehwa jjehd nnem u řeqsur nnem ad ttwakeccden. ¹² Ammu i iqqar SIDI ‘Am ifekk ijj n umeksaw tnayen n idaren niy ijj n yixef n umezzuy zeg uqemmum n wayrad, ammu i ɣa ttwas-snejmen ayt n Israyil, inni *i din* ittyiman di Samarya x teymart n qama u x yict n tzerbiyyet zi Dimacq ggin tt x yict n řemřarbet.’

¹³ Sřem *aya* u tcehdem di taddart n Yaecub, *ammu i* issawař Sidi inu, SIDI, AREBBI n řeeskarat. ¹⁴ Minzi deg wass nni di ɣa xerřef ixetřan n Israyil, ad ssiwđey *ɛawed* axeřeř x iɛaltaren n Bayt-Il u ad ttwaqedeen waccawen n uɛaltar, ad wdan ɣar temmurt. ¹⁵ Necc ad hedmey tazeddiyt n tgarst d tzeddiyt n unebdu u tudrin n řɛaj ad ttwaqdant, u ařas n tudrin ad ttwaređgent, *ammu i* issawař SIDI.”

4 ¹ Sřent, awař-a, *a* tifunasin n Bacan nni *iřan* x wedrar n Samarya, tinni iřeřřaren imudrusen, tinni iɛeffsen x imezřađ, tinni iqqaren i aytbab nsen ‘Awyem-dd *ca ařami* i ɣa nessesu.’ ² Sidi inu, SIDI, iijuř s tqeddast nnes, aqa ad xakent dd-kken wussan , ad kennint kksen s iyantcuten u min zzyakent iqqimen s řennarin n iseřman. ³ Kennint ad teffřent zi tizeyyin n řehyuđ, kuř ict n temřart nican ɣar zzat. Kennint ad ttwassekkent ɣar Harmun, *ammu i* issawař SIDI.

⁴ Asem-dd ɣar Bayt-Il u ɛeddami, *asem-dd ɣar* Jiljal u arnim deg iɛeddiyyen nwem. Awyem-dd tiyarsa nwem kuř řřbeř d řeeur nwem ict n twařa di třata n wussan. ⁵ Sbeřxar ict n tewhibt n uqadi s weřrum ak-d wentun u řayam *mařend ad qeddmnen* tiwhibin s řxađar, barrřem zzayes, mařar ammu i d awem itteřjib, *a* ayt n Israyil, *ammu i* issawař Sidi inu, SIDI.

Israyil war iwc taynit i řeeřamat i izwaren i řřukum

⁶ ɛawed necc jjiy awem tazdugi n teymas di marra tineddam nwem u tuqřič n weřrum di marra imucan nwem *mani tzeddyem*. *Qaɛ amenni maca kenniw war dd-tedwiřem ɣari*, issawař SIDI.

⁷ Necc ssbeddey xawem anzar umi din *ɛad* třata n iyuren ař tmeyra u necc ggiy ad iwwet wenzar x ict n tendint, *maca* di tendint nneđni war ggiy ad iwwet wenzar. Ijj n yeyyar immewc as wenzar u iyyar nneđni i x war iwti wenzar, innzey. ⁸ Tnayen, třata n tneddam uyurent ttenhez-zant ɣar ict n tendint nneđni mařend ad swent aman, *maca* nitenti war jjiwnent ca. *Qaɛ amenni maca kenniw war dd-tedwiřem ɣari*

⁹ Necc wtiy kenniw s *imendi* ittwasscemden *zeg usemmiđ*, s jiriřect n tcejart. Iřwicen nwem d tzayarin nwem d wurtan nwem d izemmuren nwem aqa icca iten bu-weqdeɛ. *Qaɛ amenni maca kenniw war dd-tedwiřem ɣari*, issawař SIDI.

¹⁰ Necc ssekkey-dd jarawem třaɛun, amecnaw di Miřra. Necc nyiy iřudriyen nwem s ssif, iysan nwem nedhey ten ɣar tmeřbast u arriy arriřet n řeeskarat nwem ad tgaɛɛd ař anzaren nwem. *Qaɛ amenni maca kenniw war dd-tedwiřem ɣari*, issawař SIDI.

¹¹ Necc ssenqerřbey kenniw am mammec tuya issneqřab AREBBI Sadum d ɛamurra. Tuya-kenniw amecnaw ijj n ukeccuđ di tmessi nni dd-ittwaqerřen zeg *uřaduq n* tmessi. *Qaɛ amenni maca kenniw war dd-tedwiřem ɣari*, issawař SIDI.

¹² X uyenni necc ad ac ggey aya, *a* Israyil! Minzi necc ad ac ggey man aya, řezzem *ixef nnek*, *a* Israyil, mařend ad temmeřqid ak-d AREBBI nnek. ¹³ Mařar xzar, d netta i ikewwnen idurar u itteřja-dd ařemmiđ u isscan min di ittzarreř, d wenni ittarran ateffu n řřař d tařest u iggur tiwa i řegeudi n temmurt, aqa ‘SIDI, AREBBI n řeeskarat’ d isem nnes.

Acetci n SIDI x Israyil

5¹ Šřem awař-a nni i xawem ssekkareŷ, ijj n yezři i ugejdur, *a* taddart n Israyil.

² “Aqa tewđa teezarect Israyil, war tettekkar ead.
Nettat temmenđar yar temmurt nnes,
war din uřa d ijj i tt ęa issbedden.”

³ Maęar ammu i iqqar Sidi inu SIDI “Tandint nni i ęa iffęen s wařef, ad as tceřř mya, u tenni i ęa iffęen s mya, ad as tceřř eecra i taddart n Israyil.”

⁴ Maęar ammu i iqqar SIDI, ęar taddart n Israyil “Arzum xafi, xenni ad teddarem!”

⁵ War tarezzfem Bayt-Il u war dd-tettisem ęar Jiljal u war eeddum x Bi'r-Sebea, minzi s tidett Jiljal ad ittwanđeh d lmenfa u Bayt-Il ad tettwabebęęeř. ⁶ Arzum x SIDI, xenni ad teddarem, ģima netta war ittidiř ęar taddart n Yusuf am ict n tmessi ittetten u war din ittiři uřa d ijj maĥend ad *tt* issexsi d řęwee n Bayt-Il.

⁷ *Axeyyeb i* yenni ittarran řęeqq ęar cciĥ u inni isshekk^wan tasegda ęar temmurt. ⁸ Netta d wenni iggin Ipliyaden d Uriyun d wenni ittarran tiři n řmewt d ateffu n řĥař uřa d ass *ittarran t* d ģiřet, wenni ittřayan i waman n řebĥar u issfarreŷ iten tiwa i temmurt: aqa SIDI d isem nnes. ⁹ Igga ad dd-yas wareddeę *am wassam* x wenni ijeĥden u *yarra* areddeę *ad dd-yas* x lqelea. ¹⁰ Nitni carrhen wenni iddafaeen x řęeqq di tewwart *n tendint* u nitni tteiffan wenni issawařen nican. ¹¹ X uya, minzi kenniw tteffsem x umuqřiř u tkessim as řeeur n imendi: *waxxa* tebnam tudrin nwem s weřru yuydan, war daysent tzeddyem, *waxxa* řezum tizayarin cnant, war zזaysent tsessem binu. ¹² Maęar necc ssney ařęas n ieeddiyyen nwem u aqa ddnub nwem sseęę^waden. Nitni ĥeřřaren amseęged, tteřřfen tmenyat n řęecc u earrnen imeřřađ ęar barra di tewwart *n tendint*. ¹³ X uyenni ad isseyđ umiŷis di řweqt nni, maęar ad tiři d ict n řweqt d taeeffant.

¹⁴ Arzum min iřebĥen, war ięi min ieeffnen, xenni ad kidwem yiři SIDI, AREBBI n řeeskarat, am mammecc *t* teqqarem kenniw. ¹⁵ Carhem min ieeffnen, texsem min iřebĥen u smetnem řęeqq di tewwart *n tendint*. Ad taę ad iĥinn SIDI, AREBBI n řeeskarat x min iqqimen n Yusuf. ¹⁶ X uyenni, ammu i issaweř SIDI, AREBBI n řeeskarat, Sidi inu: Di marra izuray ad tiři řyuyyit n wecđan u di marra zznagi ad inin ‘Ayyaw! Ayyaw!’ u nitni ad řayan x ufeęaĥ maĥend ad icđen u x yenni issnen izřan s ięejduren maĥend ad řyuyyen s wecđan. ¹⁷ Di marra *iĥwicen nwem n* tzayart *ad din tiři* řyuyyit n wecđan, maęar necc ad cuęeŷ di řwest nnek”, iqqar SIDI.

¹⁸ Ayyaw i yenni ittmeřzen deg wass n SIDI! Min ęarwem i ęa yiři wass n SIDI? *Ad yiři* d taęest, war tettiři d tafawt. ¹⁹ *Ad yiři* amecnaw ca n yijj i yarewřen zeg wayrad, xenni immeręa t ddub niŷ amecnaw ca n yijj i yudfen ęar taddart, ieeĥmed s ufus nnes x řĥid, xenni izeeř it ijj n ufięar. ²⁰ *Ma* war ittiři ass n SIDI d taęest u war ięi d tfawt? řęęam u war *din* uřa d ict n jĵurret n tfawt?

²¹ “Neccc carrheŷ, ciffeŷ uraren nwem u war ttexseŷ ad cemmeŷ imuniten nwem ifarzen.

²² Maęar waxxa kenniw tiwyem ayi-d tięarša n wecmađ d tewhibin *n řyięet*, necc war xasent areřęiŷ ca u necc war xezzareŷ *walu* ęar tewhibt n řehna n řmař iřebĥen. ²³ Sigg^wej xafi ddriř n izřan nnek u war xseŷ ad sřeŷ řĥess n lĥarpat nnek. ²⁴ Ejj řĥukm ad icexxar am waman u tseġda am yijj n yeęzar issizřen řebda.”

²⁵ “Ma tiwym ayi-dd tiyarša d tewhibt *n řyiğet* di řexřa arebein n isegg^wusa, *a* taddart n Israyil?

²⁶ Kenniw tarbum iqiđan n ujeğid nwem d uđar *i xeftuřa* ttbeddan řexyařat nwem, *i* yetri n ireb-biten nwem, inni i teggim i yixef nwem.

²⁷ Necc ad kenniw ssnedhey di lmenfa, ayirin i Dimacq”, *ammu* i iqqar SIDI, AREBBI n řeeskarat, aqa d wa d isem nnes.

6¹ Ayyaw i yenni war di yeği bu wemnus di Sihyun d yenni umi ittyiř aqa-ten di řaman x wedrar n Samarya, imcennēen n umezwaru jar řegnus. Nitni ttasen-dd řarsen, *marra* taddart n Israyil.

² Edum řar Kalna u txezzarem *mammec teğa!* Uyurem ssenni řar řamat u hwam-dd řar Jat n Iflistiniyyen. Ma nitni řsen zi tgeldawin-a niř tammurt nsen d tameqqrant x temmurt nwem? .

³ Kenniw inni issbeēden ass aeffan řar zzat nwem *maca* tessqarrabem řkuřsi n leunf⁴ inni i *din* ittezzřen x qamat n řeaj uca tteřřiren x řemřarbat u ttetten izmaren n řřimart uřa d iēejmiyyen zi řwest n řkuri, ⁵ inni i *din* řyennjen amenni waha řar řřa n lharpa, am dd ssuffřen *ēřam kuř* *n* izřan s dduzan n lmuřiq, amecnaw *t igga* Dawud, ⁶ inni issessen binu zi řřawřat n urucci uca dehnnen ixef nsen s řemxeyřar n zžect u war ttarran taynit i trežžit n Yusuf. ⁷ X uya, řexxu nitni ad uyuren di lmenfa řar uzeğif n imenfiyyen uca ittwaqđa ddřiz n uřuyyi n yenni i *din* ittezzřen.

⁸ Sidi inu, SIDI ijuğ s yixef nnes, *ammu* i issawař SIDI, AREBBI n řeeskarat “Necc eiffey nřfaxet n Yaēqub u carrhey řeqsur nnes. X uyenni ad sellmey tandint d marra min dayes.” ⁹ Ad imřsar aqa qqimen ēcra n iryazen di taddart d ict uca *xenni* ad mřten nitni. ¹⁰ *Mařa* ad t iki ēemmis niř wenni i t řa inēdren řima ad issuffey arrimet zi taddart u *xenni* ad yini i wenni *ead* řar daxeř di taddart ‘Ma aqa din řarek ead ktar?’ u xenni ad yini wenneđni ‘Uřa d iji!’ *xenni ad yarni* ad yini ‘Sqar, minzi ittxeřřa war nettidar isem n SIDI.’

¹¹ Mařar xzar, SIDI ittamar uca netta ad iwwet taddart tameqqrant ař řa tedweř d řřirbet u tad-dart tamezyant *ad tedweř* d iceğiqen.

¹² Ma ad tazžřen iysan x řejruř? Ma ad t carzen s ifunasen? Kenniw maca tarrim řheqq d iži u řyiğet n tsegda tarrim tt d cciř. ¹³ *Kenniw* inni ifarrřen zi min war iğin, inni iqqaren “Ma war neřřif accawen s jjeħd nney?” ¹⁴ Mařar xzar, *a* taddart n Israyil, necc ad dd-ssekkarey ijj n řgens didd nwem, *ammu* i issawař SIDI, AREBBI n řeeskarat. Nitni ad kenniw řřaren zi mani ittadfen *iwdan* řar řamat ař teğřart n řewđa.

Tamezřiwť tamezwarut: iburexsen

7¹ Man aya isscen ayi *tt* Sidi inu, SIDI!

Xzar, netta igga iburexsen umi tuřa řeřtic aneggar ibedda ad issuffey. Xzar, tuřa-t d řeřtic aneggar awarni mma řetcen řeřtic i ujeğid. ² Imřsar, umi kemmřen nitni zi macca n uyemmuy aziza n temmurt, necc nniř “Sidi inu, *a* SIDI, sameř maca! Mammec i řa izemmar Yaēqub ad iqqim ad ibedd, aqa netta d amezyani!” ³ *Xenni* indem SIDI x man aya. “War ittiři!” inna SIDI.

Tamezřiwť wiss tnayen: timessi ihellken

⁴ Man aya isscen ayi *tt* Sidi inu, SIDI.

Xzar, Sidi inu, SIDI, iřaya-dd i umenři s tmessi uca *timessi* tecca aman imeqqrannen yuğřen u

6:2 ‘tigeldawin-a’ - ixs ad yini Israyil d Yahuda.

6:4 ‘amwa’ - niř ‘ayenduz’ niř ‘yuggu’.

ggur ad tecc *uṛa d* tasyart *n ṛwart*.⁵ Necc nniy “Sidi inu, *a* SIDI, sbedd maca! Mammec i ya yegg Yaεqub ad iqqim ibedd, aqa netta d amezyan!”⁶ *Xenni* indem SIDI x man aya. “War ittiṛi!” inna SIDI.

Tamezriwt wiss tṛata: plumu n ṛhiḍ

⁷ Man aya isscen ayi *tt*:

Xzar, Sidi inu ibedd x yijj n ṛhiḍ i ittwagg s plumu u ijj n plumu tuḃa deg ufus nnes.⁸ Inna ayi SIDI “Min tettwarid cek, εamus?” Necc nniy “Ijj n plumu!” *Ṛexdenni* inna SIDI “Xzar necc ad arrey plumu inu di ṛwest n ṛgens n Israyil. Necc war xas εedduy εad!”⁹ *Regeudi* n Iṣḥaq ad ttwareddḡent u tizawiyyin iqeddsen n Israyil ad dewṛent d ṛxirbet u necc ad kkarrey x taddart n Yarubeam s ssif.”

Ajeḡid Amaṣya ixs ad yazzeṛ x Amus zi temmurt

¹⁰ *Ṛexdenni* issekk Amaṣya, akehhan di Bayt-il, *ijjen* ḃar Yarubeam, ajeḡid n Israyil, inna “εamus igga ijj n ṛεahd ḡidd i cek, di ṛwest n taddart n Israyil. Tammurt war tzemmar ad teksi awaṛen nnes.”¹¹ Maḃar ammu i iqqar εamus ‘Yarubeam ad ittwaney s ssif u Israyil ad ittwandeh ḃar lmenfa, ad t ssigg^wεjen x wudem n temmurt nnes.’ ”¹² *Xenni* inna Amaṣya i εamus “*A* cek, amwaṛaw, ruḃ, arweṛ ḃar temmurt n Yahuda! Ecc dinni ayrum u nabb dinni!”¹³ Di Bayt-il *maca* war tzemmed ad tennabbed εad, minzi nettat d zzawect iqeddsen n ujeḡid u nettat d taddart n tageldit.”

¹⁴ Yarra-dd εamus, inna i Amaṣya “Necc war ḡiy d anabi u necc war ḡiy d mmis n unabi, maca necc tuḃa-yi d bu-ṛεbhayem u d ijjen nni tuḃa ireqqden tazart n ṛexṛa.”¹⁵ SIDI ikkes ayi zi ḃar ḡeffar n ṫimart u SIDI inna ayi ‘Uyur, nabb i ṛgens inu Israyil!’¹⁶ *Xenni* ṛexxu, seṛ i wawaṛ n SIDI, cek d wenni iqqaren ‘War tzemmed ad tnnabbed ḡidd i Israyil u ad tessudmed *awaṛ n SIDI* x taddart n Iṣḥaq!’¹⁷ X uyenni iqqar SIDI ‘Tamyart nnek ad tiṛi d ṛεεḃba u iḡenjiren nnek d yes-sic nnek ad wḡan s ssif u tammurt nnek ad tt bḡan s blumu n ṛεεbar u cek ad temted deg ict n temmurt texmej u s tidett Israyil ad tetwaṫṫef di lmenfa barra i temmurt nnes.’ ”

Tamezriwt wiss arebεa: tasuḡet s ṛyiḡet

¹ Man aya isscen ayi *tt* Sidi inu, SIDI:

8 Xzar, ict n tsuḡet dayes ṛyiḡet n unebdu.² Netta inna “Min tettwaṛid cek a εamus?” Necc nniy “Ict n tsuḡet dayes ṛyiḡet n unebdu!” *Xenni* inna ayi SIDI “Aqa yusa-dd qeṫṫu x ṛgens inu Israyil. Necc war xas εedduy εad!”³ Deg wass nni ad dewṛen iṛzan n ṛεqṣar d imeṫṫawen”, issawaṛ Sidi inu, SIDI. Ad iṫint aṫas n ṛxecbat di kuṛ amcan, tinni inḡar netta. Seyḡ!

Iεṛamen imeqqranen n SIDI

⁴ Sṛem aya, kenniw inni iṣarrḡden ameṫṫuḡ u teqḡam x imwaḡeen n temmurt,⁵ am teqqarem “Meṛmi ya iεdu uyur n jidid aṛami *nzemmar* ad nezzenz imendi? U *meṛmi ya iεdu wass n* ssebt aṛami *nzemmar* ad narzem tisrafin *n imendi*, ḡima ad nessemzi *ṛεεbar n* ‘ifa’ u ad nessemḃar aciql u ad necmet s ṛmizanat n ṛḡecc,⁶ aṛami *nzemmar* ad nsey imudrusen s *teneacin n* nnuqart uṛa d ameṫṫuḡ i tyuya n tsira’, u *am teqqarem* ‘Ad nezzenz icarfa deg wemcan n imendi!’ ”⁷ SIDI ijuḡ ḃar nnfaxet n Yaεqub “εemmarṣ ad ttuḃ timegga nsen!”

⁸ Ma war ttenhezzi temmurt s man aya u ma war ttiṛin marra imezday nnes ceḡnen? Ma war tettḡeeεid *temmurt* tmun am yeyzar u ad taṛi u ad dd-tehwa am yeyzar n Miṣṛa?⁹ “Deg wass nni ad immsar”, issawaṛ Sidi inu, SIDI, “ad arrey tfuct ad teḃṛi deg wezyen n wass u ad ssbarecney

7:4 ‘ṛwart’ - man aya ixs ad yini ‘tammurt n Israyil’ i iwca SIDI i ayt n Israyil.

tammurt ɣar t̥a n wass.¹⁰ Necc ad arrey fictat nwem d aɣdan d marra iz̥ran nwem d iz̥ran n iɣejduren u necc ad ggeɣ ijj n warruɗ n weɣdan x tbeysa nnek u x kuɗ azeɣif ad ggeɣ tuqec-cart u ad awyey aɣdan x *tammurt* am x uyenni n mmis n uqeɗtu nnes ad t ggeɣ am ijj n wass n *imeɗtawen* imarzagen.”

¹¹ Xzar, ad dd-asen wussan”, issawaɗ Sidi inu, SIDI, “aqa necc ad ssekkey řaz x temmurt, war iɣi řaz n weyrum, war iɣi fad n waman, maca *ijj n ufadi* maħend ad sřen i wawařen n SIDI.¹² *Xenni* ad tteleen zi řebħar ɣar řebħar u zi ccamal ɣar ccarq, ad uyuren ssa d ssa maħend ad arzun x wawaɗ n SIDI, *maca* war t ttifen.”¹³ Deg wass nni ad ɣacant teeɣariyyin nni icnan uɗa d iħudriyyen s ufadi,¹⁴ inni *i din* ittjaɣan ɣar umarwas n Samarya, qqaren ‘S tidett am iddar AREBBI, a Dan, u am iddar webriɗ ɣar Bi’r-Sebea!’, nitni ad wɗan, war ttekkaren ead!”

Tameɣriwt wiss xemsa: řħukm aneggaru

9¹ Necc řriɣ Sidi inu ibedd ɣar ucaltar, inna “Wwet azeɣif *n upilar, ařami* i ɣa arɣijent tnebdatin u arɣ aya d tiwetwiten x uzeɣif nsen marra u min zzaysen iqqimen, ad t nɣey s ssif. War zzaysen ittrikk^{wi} uɗa d ijj n umarwaɗ u uɗa d ijj wenni inejjmen, ad ittwarekk.² Waxxa nitni neqqcen ařami *iwden ɣar* tmessi n řaxart, afus inu ad ten ssenni yawi, u waxxa nitni gaæeaden ɣar ujenna, necc ad ten dd ssenni ssehwiɣ,³ waxxa nitni ssuffaren ixef nsen x tqiccat n *wedrar* n Karmil, necc ad arzuɣ u ad ten dd-awyeɣ ssenni u waxxa nitni ssuffaren ixef nsen zzat i tiɗtawin inu x tisi n řebħar, xenni necc ad weřsiɣ ijj n ufiɣar maħend ad ten izæef,⁴ u waxxa nitni uyuren di tmeħbast zzat i wudem n řeedyan nsen, necc ad weřsiɣ ssenni ssif maħend ad ten iney. Necc ad xasen ndareɣ tiɗt inu i řɣar, war iɣi i řxar.”⁵ Sidi inu, SIDI n řeeskarat, netta d wenni itthadan tammurt, *ařami* tenhezz u marra imezɗay nnes ceɗnen. Tettgaæeed tmun am *weyɣar* n Nil uca tettaři thekk^{wi} am Nil n Miřra.

⁶ Netta d wenni ibennan ixemmanen nnes sennej deg ujenna u ittegg řqubbet nnes x temmurt, netta d wenni i ittɗayan i waman n řebħar uca ittɗareɣ iten x wudem n temmurt, SIDI d isem nnes.

⁷ Ma kenniw war teɣim inu amecnaw ayt n Kuc, a ayt n Israyil?, issawaɗ SIDI. Ma necc war dd-suffey Israyil zi Miřra u Ifiliřiniyyen zi Kaftur u Aram zi Qir?

⁸ Xzarem, tiɗtawin n Sidi inu, SIDI, aqa-tent d d d i tgeldit tamednubt. Necc ad tt teħħiɣ zeg wudem n temmurt. Necc maca war tteħħiɣ marra taddart n Yaæqub, issawaɗ SIDI.⁹ Maɣar xzarem, necc ad umureɣ u ad zzeřzey taddart n Israyil jar marra řegnus, am mammec zzeřzen zzariæet deg ijj n bu-siyyar u war tweɗti uɗa d ict n thebbuct ɣar temmurt.¹⁰ Marra imednab n řgens inu ad ttwayen s ssif, inni iqqaren “Řɣar war d aney iřeqqef ca u war ɣarney dd-ittqarrib ca zi marra iɣezdisen.

¹¹ Deg wass nni ad ssgæedey eawed taxzant iweɗtan n Dawud i iwdan u necc ad qqney tizza nnes u min zzayes ittwarehmen, ad t arrey ɣar wemcan nnes u necc ad t bniɣ *eawed*, am deg wussan n weɣar uya.¹² Maħend nitni ad warten min iqqimen zi Idum d marra řegnus i x ittwarehmen s yisem inu, issawaɗ SIDI wenni itteggan marra aya.¹³ Xzarem, ad dd-asen wussan, issawaɗ SIDI, aqa wenni icarzen ad xas dd-iħart wenni imejjaren u wenni iřebbzen aɗiř s iɗaren *ad xas dd-iħart* wenni isswiɣɣen *fus ak-d* zzariæet uca idurar ad ttucuren s binu d marra tiwririn ad ssefiyent.¹⁴ Necc ad ssbeæedey tameħbast x řgens inu Israyil u nitni ad bnan eawed tineddam i tuɣa ittwarehmen u ad daysent zedɗyen u nitni ad řzun iħwicen n tɣayart u ad zzaysen swen binu, ad ggen tibħirin ad ccen řyiɣet nnes.

¹⁵ Necc ad ten řzuɣ d temmurt nsen u eemmarř ead ad ttwarehmen zi temmurt nsen nni i d asen wciɣ, issawaɗ SIDI, AREBBI nnek.”

ƎUBADYA

Nnubuwa x Idum

1¹ Tamezra n Ǝubadya.

Ammu i inna Sidi, SIDI, x Idum
“Neccin nesra ijj n řexbar zi SIDI
u ijj n umsekki ittwassekk yar řegnus
‘Kkar, jjem aney ad nyewwey, ad nemney!’
² Xzar, necc ggıy cek d amezyan jar řegnus,
cek tettwassehqared ařas.

³ Nnfaxet n wuř nnek tecmet i cek,
cek d wenni i din izeddyen deg imucan n udurri jar řsuřar,
di tzeddiyt nnes yuřan,
wenni iqqaren deg wuř nnes

‘Man wen i d ayi ya iyeřren yar temmurt?’

⁴ Mařa tesgaaded ixef nnek am ugider
u teggid řeucc nnek jar itran,
necc ad cek dd ssenni ssehwiř,
ammu issawař SIDI.

⁵ Mařa udfen-dd yarek iceffaren,
niy ixewwanen s řiřet,
min immsaren ařami cek ssbekkamen!
Ma war ttacaren ař yarsen i ya yiři min ikfan?
Mařa usin-dd yarek inni i ya iřeqđen ađiř,
ma war ttejjin min ittwařeqđen awarni asen?

⁶ Mammec i ya arzun di Ǝisu,
mammec i ya beqqcen řeknuz nnes innufaren!

⁷ Marra iryazen nni iggin ijj n řeahd akidek, Ǝarnen cek yar weymir,
iryazen nni tuya akidek iddaren di řehna, cemten cek,
nitni zemmaran xak,
(iryazen nni iccen ayrum akidek, aqa nitni ggin ijj n uyezzim swadday nnek.
‘Aqa netta war yares bu řefhamet.’)

⁸ Ma war ittiři deg wass nni, inna SIDI,
aqa necc ad aređgey imiyisen zi Idum
d řefhamet zeg idurar n Ǝisu?

⁹ Uřa d ayt bu-teyruđt nnek ad ttwařsaren zi tiggwudi, a Tayman,
řima kuř ijjan zeg idurar n Ǝisu ad ttwaqedđen s wenřay.

- ¹⁰ Zi ssibbet n leunf x umac Yaëqub,
ad cek tdeř řefđihet
uca ad tettwakksed i řebda.
- ¹¹ Deg wass i di tuya xas tbedded,
deg wass i di ibarraniyyen iwyen-dd řeeskar nnes yar tmeřbast
u udfen řbarrani yar tewwura nnes
u ndaren taqedduřt x Urcalim,
tuya cek am yijjen zzaysen.
- ¹² War d ac iëddeř ad teqqimed txezzared deg wass n umac,
deg wass n wectab nnes abarcan,
war tezmired aqa tfarřed x iřenjiren n Yahuda,
deg wass n waredeğ nsen
u war tezmired ad tarezmed aqemmum nnek ařtas
deg wass n řeřřaret,
- ¹³ war tezmired ad tadfed yar tewwart n řgens inu
deg wass n uhellek nsen
war d ac iëddeř ad teqqimed txezzared eawed
deg wass n uhellek nsen
u war tezmired ad tesswizzđed *ifassen nnek* yar wagřa nnes
deg wass n uhellek nnes,
- ¹⁴ war tezmired ad tbedded yar mani ttmeřqan ibriden
mařend ad tetteřhid inni yarewřen
u war tezmired ad tsellmed inni tuya iqqimen ddaren
deg wass n řeřřaret.
- ¹⁵ Mařar yudes-dd ass n SIDI x marra řegnus!
Am teggid cek, ad zzayek ittwagg,
axeğeř nnek ad dd-idweř x uzeğif nnek.
- ¹⁶ Mařar am mammec teswim kenniw x wedrar inu iqeddsen,
ammu ad swen marra řegnus řebda,
wah, ad swen ad sekkfen
u nitni ad dewřen axmi nitni eemmarř war tuya řan.
- ¹⁷ *Maca* x wedrar n řihyun ad yiři d inejmen
u wanita ad yiři d amqeddes
u *inni n* taddart n Yaëqub ad řřfen tasyart nsen.
- ¹⁸ Taddart n Yaëqub ad tiři d timessi
u taddart n Yusuf d aceeëař
uca taddart n Eisu ad tiři am iyeğ
u nitni ad asen sscemđen u ad ten ccen,
ařami war iqqim uřa d ijj iddar di taddart n Eisu,
mařar SIDI aqa issiweř.

¹⁹ Inni n *temmurt n Ljanub* ad ṭṭfen idurar n Eisu d tasɣart
u yenni n Temmurt Iwaɛan ad ṭṭfen *tammurt n Ifiliṣṭiniyyen* d řwart
wah, nitni ad ṭṭfen iyyar n Ifrayim d yeyyar n Samarya d řwart
u Binyamin ad iṭṭef Jilead d řwart}

20 {u imenfiyyen zi řeeskar-a n ayt n Israyil,
ad ṭṭfen *tammurt n lkenʕaniyyen* d řwart ař řarfāt
u imenfiyyen zi Urcalim nni iğān di řafarad,
ad ṭṭfen tineddam n *Temmurt n Ljanub* d řwart. .

²¹ Imsenjamin ad gaʕeden adrar n řihyun,
ħima ad ħakmen adrar n Idum
uca tagelda ad tiři n SIDI.

YUNUS

Tarewra n Yunus

1¹ Awař n SIDI yusa-dd ƣar Yunus, mmis n Amittay, iqqar ²“Kkar, ruħ ƣar tendint n Ninwa tameqqrant uca barreħ didd nnes minzi tuæeffna nsen tgææed ař udem inu.”

³ *Maca* Yunus ikkar ħima ad yarweř zeg wudem n SIDI. Netta ihwa ƣar *tendint n* Yafa uca yufa *din* ict n tyarrabut ad traħ ƣar *tendint n* Tarcic. Netta ixegęę ttaman *n usafar* uca inya dayes maħend ad irah ƣar Tarcic, ixs ad iggwej x wudem n SIDI. ⁴ *Maca* SIDI issekk-dd ijj n uşemmiđ ijhed x řebħar uca yarni idweř d ict n tharyat d tameqqrant x řebħar ařami eřaħař tiweđ ad tarz tyarrabut. ⁵ Ggweden ibeħriyyen uca kuř aryaz issyuyy, ittar ƣar arebbi nnes uca ndaren řeqcue nni di tyarrabut ƣar řebħar ħima ad xas ssneqsen ddqeř. Tuƣa ihwa-dd Yunus maca ƣar uyezdis ađeffar n tyarrabut, izzeř din uca itęęę ijj n yiđeş yuğey. ⁶ Yusa-dd ƣares bab n tyarrabut, inna as “Min tettegged, mayemmi dinni teřęęed? Kkar d trayid x AREBBI nnek, ad taƣ AREBBI nnek ad aney ifekkar ħima war nyarreq ca.” ⁷ Uca kuř aryaz inna i weecir nnes “As-dd, ejj aney ad ndar taqedduħt, ħima ad nessen wi i d aney iggin d nnei-ya.” Nitni ndaren taqedduħt uca tusa-dd tqedduħt deg Yunus.

⁸ *Xenni* nnan as “Ini aney, mayemmi d aney teħkem nnei-ya? Min teena řxedmet nnek? Manis dd tusid? Min teena tammurt nnek u zi man řgens i ƣar teqqned?” ⁹ Inna asen “Necc d Aei brani uca ggwedeƣ zi SIDI, AREBBI n ujenna, wenni i dd-ixeřqen řebħar d řbar.” ¹⁰ Iryazen *nni* ggweden ařas, nnan as “Min teggid?” Minzi tuƣa ssnen, netta yarweř-dd zeg wudem n SIDI, aƣa tuƣa zeema issxebar iten. ¹¹ Uca nnan as “Min zzayek i ƣa negg, ħima ad xaney ihedden řebħar?” Minzi řebħar tuƣa ead yarenni deg uhaji. ¹² Inna asen “Ksim ayi u ndarem ayi di řebħar ħima ad xawem ihedden řebħar, minzi ssney aƣa taħaryat-a tameqqrant i d iwđan xawem di ssibbet inu.” ¹³ *Maca* iryazen xsen ad eqben ƣar řbar, maca war d as zemmarenen ca, minzi řebħar tuƣa ead yarenni xasen ařas s wařas deg uhaji. ¹⁴ *Xenni* řayan i SIDI, nnan “A SIDI, war d tteji ca ad nettwahellek di ssibbet n řeemar n weryaz-a uca war d aney thessbed x idammen imezdagen, minzi cek, a SIDI, teggid min d ac yadān.” ¹⁵ Uca ttfen Yunus, ndaren t di řebħar. *Řexdenni* ibedd uhaji n řebħar. ¹⁶ Ggwen iryazen *nni* ařas zi SIDI uca ƣarşen ict n tyarş i SIDI uca waeden lwueud,

Yunus deg umseřman

2¹ Issewjed SIDI ijj n wesřem d ameqqran ħima ad isseyri Yunus uca Yunus ikka trāta n wussan deg ueeddis n wesřem. ² Uca izzuğ Yunus i SIDI, AREBBI nnes, zeg ueeddis n wesřem. ³ inna

”Zi řeřşaret inu řayiy i SIDI u netta yarra-dd xafi.
Zeg weħwic n řaxart řayiy uca cek tesřid i tmijja inu.

⁴ Tuƣa tendared ayi cek di řağay, deg wuř n řebħur uca nnđen ayi řemwaj.
Marra zzhir nnek d řemwaj nnek kkent xafi sennej.

⁵ Nniy ‘Necc ttwassuffyeƣ zi zzat i wudem nnek,
iři ad twařiy eawed zzawect n tqeddest nnek.’

⁶ Ueřan-dd xafi waman ař řeemar inu,
řağay tuƣa inned ayi-dd uca arrbie n řebħar iřşeq ƣar uzeğif inu.

⁷ Hwiḡ ɣar izuran n idurar,
ttwabelleen zzekrunat n temmurt xafi sennej, i řebda,
maca cek tessgaēded tudart inu zeg weřfur,
a SIDI, AREBBI inu!

⁸ Umi idewwex řeēmar inu dayi, fekkareḡ di SIDI
u taḡaḡit inu tgaēded ɣarek, di zzawect n tqeddast nnek. .

⁹ Inni ittffen di lařnam ixwan,
semřen di tmexsiwt nsen icewwaren.

¹⁰ Maca necc ad cek řemdeḡ s yict n tmijja teccur s uqadi.
Min cek waēdeḡ, ad t qeřreḡ.
Asenjem zi SIDI.”

¹¹ Issiweř SIDI ak-d wesřem uca iēuqq-dd Yunus di řbar.

Ttubet n ayt n Ninwa

¹ Yusa-dd wawař n SIDI ɣar Yunus i twařat wiss tnayen, iqqar

² “Kkar, ruř ɣar tendint n Ninwa tameqqrant uca barreř asen abarreř nni d ac i ɣa iniy.”

³ Uca ikkar Yunus, iruř ɣar Ninwa ełahřsab awař n SIDI. Tuḡa Ninwa d ict n tendint d tameqqrant s wařtas i SIDI, aqa *ittxeřsa* ticři n třata n wussan *i ucuqi*. ⁴ Yudef Yunus tandint ticři n yijj n wass uca ibarreř, iqqar “Awarni i arebein n wussan ad tettwaneqřeb *tendint n* Ninwa.” ⁵ Iryazen n Ninwa umnen di AREBBI uca barrřen s yijj n uzummi uca arden arruđ n txuncay, zeg umeqqran ař amezyan jarasen. ⁶ Yiweđ wawař uřa ɣar ujeḡid n Ninwa uca ikkar zi řkursi n řearc nnes, ikkes xas arruđ nnes igellden uca issdurri ixef nnes s yict n txancet uca iqqim x yiḡyed.

⁷ X řumur n ujeḡid *jmie ak-d* ayt n ccurfa ggin ad barrřen di Ninwa, qqaren “War ttejjim bnadem d řmař uřa d řebhimet d uřuři ad iqqas ca, war ten ttejjim ad hdan uřa ad swen. ⁸ Jjem ad yarđ bnadem d řmař tixuncay *n wecđan* uca jjem ten ad řuyyen s jjeħd ɣar AREBBI uca ad itub kuř ijj zeg webriđ nnes aēeffan u zi leunf *i yumsen* ɣar ifassen nnes. ⁹ Ad taḡ ad indem AREBBI uca ad itub uca ad ibeēēed x řħaduq n lyađab nnes řima war nettwathellik ca.”

¹⁰ Uca izra AREBBI min ggin, aqa tuben x webriđ nsen aēeffan uca indem AREBBI x řřar nni tuḡa inna ad kisen igg uca war t iggi ca.

SIDI iwebbex i Yuna

¹ Man aya tuḡa d *ict n tmesřact* d taēeffant ař řtarf i Yunus uca thaj tefqeħt nnes. ² Izzuḡ i SIDI, inna “A SIDI, ma war nniḡ ammu umi d ayi tuḡa di temmurt inu? X man aya nwiḡ ad arewreḡ ɣar Tarcic minzi necc ssneḡ belli cek d ijj n AREBBI d aħnin d arħim, ɣarek ttasie n řxađar d tmexsiwt icewwaren tameqqrant uca tnedmed ad tegged řřar. ³ *Xenni* řexxu, a SIDI, kkess zzayi řeēmar inu, minzi ittban ayi belli řmewt inu řsen zi tudart inu.” ⁴ Inna SIDI “Ma tecna umi txeḡyqed ammu?”

⁵ Iffeḡ Yunus zi tendint uca iruř iqqim di jjiħet n ccarq n tendint mani igga i yixef nnes taseqqaft n ifetwan uca iqqim swadday nnes di tiři maħend ad iřar min i ɣa immsaren i tendint.

⁶ Tuḡa SIDI AREBBI issewjed ict n tcejart n řeējeb uca igga ad teyma tueřa x Yunus řima ad tiři d tiři x uzeḡif nnes u řima ad ikkess uxeyyeq nnes. Uca ifarř Yunus ař řtarff x tcejart-a n řeēj

2:8 ‘dayi’ - s Teibranit ‘xafi’.

3:7 ‘ayt n ccurfa’ - niḡ ‘ayt n tařifet’.

eb.⁷ Maca yar řefjar n twecca issewjed AREBBI ict n tkecca nni tesseřřec tacejjart n řeejeb nni uca tuřey.⁸ Ařami dd-tenqar tfuct, immsar belli AREBBI issekk ijj n usemmiđ n ccarqi iřarren uca tewta tfuct azeřif n Yunus ařami idewwex uca netta yarzu ad immet, inna “Minzi ittban ayi belli řmewt inu řsen zi tudart inu.”⁹ *Xenni* inna as AREBBI “Ma tecna umi txeyyqed ammu x tcejart-a n řeejeb?” Inna netta “Aqa d řřeř aqa xeyyqey, ař řmewt!”¹⁰ Inna *as* SIDI “Cek tezziřez ac tcejart n řeejeb i umi war txedmed u i umi war tesseymed, d tenni dd-yusin deg yict n řiřet uca tettwahellek deg yict n řiřet.”¹¹ Ma necc war d ayi tezziřez tendint n Ninwa tameqqrant tenni i di iřa ktar zi mya u-eicrin-ařaf n iwdan inni war issinen řfarq jar ufus nsen afusi d ufus nsen azeřmađ u sennej i uya *aqa din* ařřas n řebhayem?”

MIXA

Řhukm x Samarya d Urcalim

1¹ Awař n SIDI i dd-yusin ęar Mixa, Amuracti, deg wussan n Yutam d Aęaz d Hazaqiya, ijeęiden n Yahuda, *awař* i ızra x Samarya d Urcalim.

2² Sřem-dd, marra kenniw, a řegnus,
iřim tfetnem, a *cem*, tammurt d uęemmar nnes!
Sidi inu, SIDI, ad yiři d acehhad xawem,
Sidi inu zi zzawect nnes iqeddsen.

3³ Maęar xzarem, SIDI iffey-dd zeg wemcan nnes
u netta ad dd-ihwa u ad ıřurf x řegeudi n temmurt.

4⁴ Idurar ad fesyen sadu nnes
u tięzurin ad ttwabęant

am cmee zzat i wudem n tmessi,
am waman nni dd-ittwafarryen zi teysart.

5⁵ Aya marra *ittemsar* zi ssibbet n uxeętu n Yaęqub
u zi ssibbet n ddnub n taddart n Israyil.

Min ięan d xeętu n Yaęqub?

Ma war ięi d Samarya?

U min ęan d řegeudi n Yahuda?

Ma war *teęi* d Urcalim?

6⁶ Necc ad arrey Samarya d řxarbet deg iyyar,
d amcan mani i ęa zzun tazayart
u necc ad nęarey ızra nnes di teęzurt
u ad earriy x dsusa nnes.

7⁷ Marra řexyarat nnes ineqcen ad ttwaředęent
u marra řmunet nnes n tuęeębit ad tt ssemęden s tmessi
d marra řexyařat nnes ineqcen ad tent areddęey necc
maęar nettat tyarew itent zi řmunet n řeqęab
u nitenti ad dd-dewřent eawed d řmunet n řeqęab.

Acęan ameqqran n Mixa

8⁸ X uya ad ceęney u ad wteę agejdur,
ad uyurey s řeęfa d acaryan,
ad ssmieęwey am iceęban
u ad ssyuyyey am yessis n nneama.

9⁹ Maęar iyezzimen nnes neqqen,
maęar aya yusa-dd ař Yahuda.
yudeř ęar *daxeř* n tewwura n řgens inu,
ęar *daxeř* di Urcalim.

¹⁰ War ttbarrhem ca man aya di Jat,
imeṭṭawen, *lla*, war tettrum.
Di Bayt-Li'afra
necc zuzzarey taεejjact x yixef inu. ¹¹ Eɗu,
cem tenni izeddɣen di Cafir,
d aεaryan u s řehya.
Tenni izeddɣen di řanan
war teffey ca.
Taɣuyyit n wecɗan n Bayt-Ha'ayřil
tekkes zzaywem řeṭṭu nnes.

¹² Maɣar tenni izeddɣen di Marut
tettqnunnuy ɣar marra tiɣemmura di ṭṭweε n řxar,
minzi aqa ihwa-dd řɣar n SIDI
ař tawwart n Urcalim.

¹³ řezzmeme iysan n tazzařa zzat i ukarru,
a cem, tenni izeddɣen di Laxic!
Nettat d beṭṭu n ddenb
n yeğis n řihyun,
maɣar dayek ttwafen ixetṭan n Israyil.

¹⁴ X uyenni ewc ariyaluten n umsebdi
i Muracat-Jat!
Tudrin n Akzib ad dd-dewřent d řyecc i ijeğiden n Israyil.

¹⁵ Eawed necc ad am dd-awyeɣ řwart n yisem,
a cem tenni izeddɣen di Marica!
Aεuği n Israyil
ad dd-yas ař ɣar Eadullam.

¹⁶ Egg ixef nnem d taqeccart u řeff i ixef nnem
di ssibbet n iřenjiren nnem ieizzen.
Arr taqeccart nnem d tameqqrant amecnaw agider,
minzi ttwawyen nitni zzayem ɣar tmeḥbast.

ieřamen i Israyil u i řḥukkam nnes

2 ¹ Uct x yenni ittxemmamen di řmueřiyet
u x yenni ittxemmamen di řɣar di qamat nsen.
ɣar uteffu n řřbeḥ ad t ggen,
maɣar afus nsen *dayes* aṭas n tzemmar.

² Nitni mmezřen deg iyyaren uca tkeccɗen ten eawed
u tudrin, tteṭṭfen tent.
Ammu i ggin nitni s řexcunet i weryaz ijehden u i taddart nnes,
wah, i kuř aryaz d tesɣart nnes.

³ X uyenni, inna SIDI

“Xzar, necc twenniy ijj n řyar x twacunt-a,
i zi war tzemmarem ad tjebdem irawen nwem,
u i zi war tzemmarem ad tuyurem s ueffar,
mayar *ad tiři* d ict n řweqt d taeffant.

⁴ Deg wass nni ad xawem ssgæeden ijj n lmatat
u ad yennjen ijj n yezri n wecđan am ttetcan
u ad inin “Neccin nettwaredeğ qae!
Netta yarra tasyart n řgens inu *yar wennedni*.
Mammec tt iksi zzayi.

Netta iwca iyyaren nney i wenni dd-iffyen zeg webrid!”

⁵ *X uyenni war yarek ittiři uřa d iijen, wenni i ya inđaren afiřu (n řeqyas di tesyart
deg wegraw n řgens n SIDI.*

⁶ “War ssuffuyem awař *ammu* s ukufful”, *ammu* i ssawařen nitni am ssuffuyen kuffu.
”X man aya war zemmarem nitni ad ssuffyen awař s ukufful!”

Ammu i ya tiři řefđiřet war tettwakkess!

⁷ *A kenniw* taddart n Yaequb, ma izemmar ad ittwanna aya?

‘Ma ijja ca Arruh n SIDI war t iggi?’

niy ‘Ma tina d timegga nnes?’

Ma war tteggem wawařen inu řxar

i yenni igguren s tsegda?

⁸ *Maca ead* idennađ ikkar řgens inu am yijj n řeedu.

Teksim arruđ d upartessu zeg imsebriden iqeffen

amecnaw zeg inni dd-ıeqben zeg umenyi.

⁹ *Kenniw* tessuffuyem timyarin n řgens inu

zi taddart nsent ıezzen.

İhenjiren nnes tekksem asen kenniw,

talwizt inu i řebda.

¹⁰ *Kkarem* u agg^wejem,

minzi wa war iğđ d amcan n arrařet,

mayar aqa *tammurt* tettwassexmej, ad tawi areddeğ

u *man* aya s yijj n umeddur war icnin.

¹¹ Mařa ca n yijj iđeffar asemmiđ u iqqar ixarriqen, *uca iqqar* }
{‘Necc ad ac ssuffyeř awařen s ukuffu di tťwee n binu d ccrab!’
aqa *netta xenni* d *unabi* n řgens nni issuffuyen awařen s ukuffu.

¹² S tidett, a Yaequb, necc ad cek ksiy řari qae,
nican necc ad ssmuney min iqqimen zi Israyil.

Ad ten ssmuney am wuğđ n Bucra,

am ict n třimart di řwest n trekkwast.

Ad din yiři ijj n ueurric n iwdan.

¹³ Amfeğeq ad izwar zzat i wudem nsen,

nitni ad feğqen u ad edun x tewwart

u ad zzayes dd-ffyen.

Ajeğid nsen ad izwar zzat i uyembub nsen

u SIDI yar uzeğif nsen.

Řhukkam d inabiyyen n Israyil tfecřen

3¹ Uca xenni nniḡ necc

Sřem xenni, izeğifen n Yaęqub
u kenniw, řhukkam n taddart n Israyil!
Ma war ittxeşşi i kenniw ad tessnem tasyart?

² Nitni carhen min icnan
u ttexsen min iğan d aęeffan!
Nitni kksen asen tiřmect
uřa d aysum x ixsan nsen.

³ Wah, aqa-ten d yenni ittetten aysum n řgens inu
uca kksen asen tiřmect
u ttareżzan ixsan nsen.
Nitni ttbezzaęen ten am di marmita, am weysum deg uęenjir.

⁴ Xenni ad řayan řar SIDI,
maca netta war xasen dd-ittarri ca.
Ejj it ad xasen innuffar aęembub nnes di řweqt nni
zi ssibbet n řyar i iggin.

⁵ Ammu i inna SIDI i inabiyyen
inni ittyarran řgens inu,
inni mintřa řarsen ead min di i řa zecfen s teřmas nsen, ad řayan 'Řehnal',
maca řidd n wenni war d asen ittegg walu deg uęemmum nsen,
ad xas qeddsen ijj n umenyi.

⁶ X uyenni ad xawem dd-tewđa ġiřet břa tameřriwt
u ad xawem dd-iwđa třřam břa tagezzant
uca ad teřři tfuct x inabiyyen
u ad ibbarcen wass tiwa nsen.

⁷ Imwařawen ad sseđhan
u igezzanen ad dewřen zewywen s řeřya
u nitni marra ad dřen ccnabar nsen,
minzi twarrit n AREBBI war dd-tettis ca.

⁸ Maca necc ccureř s jjehd
n Arruř n SIDI
u zi tesyart d teryast,
řima ad barrřey i Yaęqub x xeřtu nnes
u i Israyil x ddenb nnes.

⁹ Sřem xenni řar man aya, a izeğifen n taddart n Yaęqub
u kenniw imeqqrannen n taddart n Israyil,
inni icarrřen azref
u ssfarrayen marra min iğan iseggem,

¹⁰ inni ibennan řihyun s idammen
u Urcalim s řyecc.

¹¹ Izeğifen nnes teřřfen arrecwet
u ikehhanen nnes sseřmaden i řmunet

u ikehhanen nnes ad gezznen i ttmenyat.
Aqa nitni ttcařen x SIDI umi qqaren
Ma war iği SIDI di řwest nney?
War d aney iřeqqef řyar.’
¹² X uya, aqa-tt zzaywem
aqa ad carzen Sihyun am ijj n yeyyar
u Urcalim ad tedweř d ict n řxarbet
u adrar n taddart-a d řegeudi n wezyar. .

Tageldit i d ya yasen n SIDI zi Sihyun

4¹ Yar uneggar n wussan ad immsar,
aqa adrar n taddart n SIDI ad ibedd imten
x tqiccet n idurar.
Ad yiři yueřa x tewririn
uca řegnus ad yares dd-azzřen.
² Ařtas n řegnus ad gaæeden, ad inin
“Jjem aney ad ngææed yar wedrar n SIDI
u yar taddart n AREBBI n Yaequb,
řima ad aney isseřmed zeg ibriden nnes
u ad nuyur neccin deg imesraq nnes,
minzi zi řihyun ad dd-teffey ccariea
u awař n SIDI zi Urcalim.
³ Netta ggur ad icarreh řheqq jar řegnus imyaren
u ad iseggem řegnus nni yar iğa tizemmar timeqqranin, uřa d řegnus igg^wejen.
Nitni ad ggen řesyuf nsen d imiyrar
u fritcat nsen d řemwas n wezbar.
War issgiæed uřa d ijj n řgens ead ssif x wennedni
u nitni war řemmden ead amenyi.
⁴ Nitni ad qqimen, kuř ijj sadu tzayart nnes u sadu wartu n tazart nnes,
uca uřa d ijj n mma ad ten issnexree,
mayar aqemmum n SIDI n řeskarat aqa inna t.

⁵ Minzi marra řegnus ad uyuren,
kuř ijj zzaysen deg yisem n arebbi nnes,
maca neccin ad nuyur deg yisem n SIDI, AREBBI nney,
i řebda qae.

SIDI ad issenjem Sihyun

⁶ Deg wass nni, issawař SIDI,
necc ad yarwey min iqejdřen
u ad yari ssmuney min x uzzřen
u wi di ggiy necc řyar.
⁷ Min iqejdřen ad t ggey d řbaqi
uřa min ittwaæarnnen yar řagg^waj yar ijj n řgens s tzemmar d tameqqrant

3:12 ‘azyar’ - niy ‘řyabet’ niy ‘tazgant’.

uca SIDI ad xasen yiři d ajeğid x wedrar n Şihyun,
zi řexxu ař řebda.

⁸ I cem, Migdal-İdr,
cem, tawrirt n yeğis n Şihyun!
ad yarem dd-tas,
wah, ad yarem dd-tas řehkamet tenni i tuya iğan deg umezwaru,
tageldit n yeğis n Urcalim.

⁹ Řexxu maca, mayemmi tesyuyyud ammu s jjeħd?
Ma war yarem iği ujeğid?
Ma ittawahellek umcawar nnem,
aqa iřtef i cem řehriq am n yict n temyart ittarwen?

¹⁰ Ynes u teeħbzed, cem yeğis n Sihyun,
am ict n temyart ittarwen.
Mağar waxxa řexxu ad teffyed zi tendint,
ad tzedyed deg iyyar
uca ad dd-tased ař Babil,
maca din ad tnejmed,
dinni ad cem ifekk SIDI zeg ufus n řeedyan nnem.

¹¹ Řexxu maca munen xak ařtas n řegnus.
Nitni qqaren 'Nettat ad tettwaεarra!'
Tiřawin nney ad zarent Şihyun.

¹² Nitni war ssinen
inwayen n SIDI
u war fehħmen ca ccwar nnes!
Mağar netta iksi ten yares am tqebbiđin n imendi deg unedrar. .

¹³ Kkar, tessarewted,
a cem, yeğis n Şihyun,
mağar nnec ad am arrey yicc nnem d uzzař
u ad am ggey ticedyin nnem zi nnħas
u cem ad řrebzed ařtas n řegnus
u necc ad ħarmmey takeccađt nsen marra i SIDI
uřa d agřa nsen i Sidi n marra tammurt.

¹⁴ Řexxu, řehmem-dd zzat ijj d wenneđni, cem yeğis n ijj n bandiyya n ixewwanen!
Netta ad aney iřřar.
Nitni ad ccaten řqađi n Israyil
x uqabsi s ijj n uemud.

Řħakem wenni i ya dd-ixeřqen di Bayt-Lahm

¹ U cem, Bayt-Lahm Ifrata,
5 Waxxa cem d tamezyant ařami war tzemmaređ ad tiřid jar řuřuf n Yahuda,
aqa zwayem i dd i ya iffeř netta i necc
mağend ad yiři d řħakem di Israyil.

Abani nnes aqa-t zi meċař uya,
zeg wussan n řebda.

² X uyenni netta ad ten isellem ař řweqt nni,
aqa tenni i řa yarwen, aqa turu-dd.
Xenni ad dd-idweř řbaqi n yaytmas,
jmiē ak-d iħenjiren n Israyil.

³ Netta ad ibedd *dinni* uca ad yarwes di jjeħd n SIDI,
di řueřa n yisem n SIDI, AREBBI nnes.
Nitni ad zedyen *dinni*, mayar netta ad yiři d ameqqran
ař ineggura n temmurt. .

⁴ Wanita ad yiři d řehna.

Xmi dd i řa yas Accur řar temmurt nney
u xmi i řa yadef di řeqřur nney
xenni ad as nesseřqa seba n imeksawen
d tmenya n řħukkam zi midden.
⁵ Nitni ad ħdan x temmurt n Accur s ssif
u tammurt n Nimrud di tewwura nnes.
Ammu netta ad aney issenjem zeg *ufus* n Accur,
xmi i dd řa yas řar temmurt nney
u xmi i řa yadef udem n temmurt nney.

Řbaqi nni i řa innejmen

⁶ Řbaqi n Yaequb ad yiři di řwest n řegnus,
amecnaw nnda n SIDI,
amecnaw tiddumin x wefsu aziza,
wenni war ixezzaren řar ijj n weryaz
u war ittrijin tarwa n bnadem.

⁷ Řbaqi n Yaequb ad yiři jar řegnus,
di řwest n řegnus,
amecnaw ijj n weyrad jar řmar n yezřar,
amecnaw ijj n weyrad d amezyan jar tħimirin n wuři,
wenni, xmi i řa iēdu,
iēeffes u ittcarrag
uca war din uřa d ijj i řa ifekken. .

⁸ Afus nnek ad yiři ittwassgaēēed sennej i yenni i cek iħeřřaren
uca marra řēedyan nnek ad ttwamħan.

⁹ Ad immsar deg wass nni, *ammu* issawař SIDI,
aqa necc ad teħħiy iysan nnek zi řwest nnek
u ad sshellkey ikarruten nnek.

¹⁰ Ad mħiy tineddam zi temmurt nnek
u ad hedmey marra lburjat nnek.

¹¹ Necc ad qeđēey taseħħart nnek zeg *ufus* nnem
u war řarek ttiřin ead imegzan.

5:3 'ař ineggura n temmurt' - ixs ad yini 'ař ineggura n ddunnit.'

5:7 'azyar' - niy 'řyabet' niy 'tazgant'.

¹²Řexyařat nnem ineqcen d imayđuten nnek *iqeddsen*
{ad *ten* mħiy zi řwest nnek,
ħima war tettiđared ead
i řxedmet n ifassen nnek.

¹³Tirebbitin nnek n cwarti ad tent teħħiy zi řwest nnek
u ad hedmey tineddam nnek.

¹⁴Necc ad ntaqmey s lyadab u s ufugem
x řegnus nni war *ittexsen* ad sřen.

Acetci n SIDI x řgens nnes u x Urcalim

6¹Sřem xenni min iqar SIDI
'Kkar, carree zzat i wudem n idurar
u ejj tiwririn ad sřent i tmijja nnek.

²Sřem, a idurar, i ddeewet n SIDI,
uřa d kenniw, dsusa imetnen n temmurt,
minzi SIDI řares ict n ddeewet ak-d řgens nnes
u netta iggur řar taddart n ccree ak-d Israyil.

³A řgens inu, min d ac ggiř
u s manten i zi cek ssiħřey? Cehhed đidd inu!

⁴Necc nedheř cek zi temmurt n Miřra
u zi taddart n tesmuři

u necc ssekkey-dd Musa d Harun d Maryam zzat i uyembub nnek.

⁵A řgens inu, fekkar mliħ di řřar i *tuya inekk*^wa ad yegg Balak, ajeđid n Mu'ab,
u di min xas dd-yarra Bileam, mmis n Baėur
u di min immsaren zi Sittim ař Jiljal,
ħima ad tessned timegga iseggden n SIDI.

Min yarezzu SIDI zi jar řgens nnes?

⁶S min zi i řa raħey ad mmeřqiř ak-d SIDI
ad ađareř zzat i AREBBI yueřan?
Ma ad raħey ad t mmeřqiř s tyarřa n wecmađ,
niř s ieejmiyyen n ijj n usegg^was?

⁷Ma ad yarđa SIDI s řuřuf n icarriyyen,
s eecra n řuřuf n tyezratin n zzeet?
Ma ad wceř amenzu inu i uxeřtu inu,
řyiğet n ueeddis inu i ddnub n řeemar inu?

⁸Netta issargeb i cek, a bnađem, min icnan
u min zzayek ittettar SIDI, aqa ad tegged řřar
u ad texped tamexsiwt icewwaren
u ad tuyured ak-d AREBBI nnek s uwađee?

Areddeğ n iceffanen

⁹ Tmijja n SIDI tettṛaya i tendint,
maṛar isem nnek ttawi-dd tiyit.
Sṛem i weemud u ṛar wenni t-idd issekken!

¹⁰ Ma din ead řexzin ccuren s řyar di taddart n useffan
uṛa d ijj n nnei n řmud n ‘ifa’ inqeř?

¹¹ Ma izemmar ad iřiy d amezdag s řmizanat n řyar
u s yict n teczyart s řewznat iyeccen?

¹² Ayt bu-wagṛa nnes aqa ccuren s leunf
uṛa d imezday nnes qqaren ixarriqen
u iřes nsen aqa ittȳecca deg uqemmum nsen,

¹³ Xenni necc aqa jarḥey cem s teyyita
aqa tettwareddeḡ zi ssibbet n ddnub nnem.

¹⁴ Ad tecced, maca war tettyiwined
u ad d ayem yiři řaz di daxeř nnem
u ad teffȳed,
maca war tnejjmed,
u min inejmen,
ad t sseēduȳ i ssif.

¹⁵ Ggur ad tzarēed, maca war tmej Jared,
ad teddzed aẓemmur, maca war tdehhned ixef nnem s zzeet
ad tẓemmed uṛa d binu n jdid zeg uđiř, maca war ggur ad tesswed binu.

¹⁶ Maṛar nitni ḥetṭan tiweřša n Eumri
u marra timegga tieffanin n taddart n Axab
u kenniw tđeffarem řecwar nsen,
ařami cem i řa yarrey i ureddeḡ uṛa d imezday nnes i usemȳi.
Ammu i řa yarbun nitni řḥegra n řgens inu.

Mixa izra tuēeffna i iḡan di řgens

7¹ Uct inu, maṛar necc aqa-yi
amecnaw ṛar tmeyra n řyiḡet n unebdu,
amecnaw ṛar twařat wiss tnayen n weřqađ n uđiř .
War din uṛa d ijj n uzekkun n uđiř i macca.
Řeemar inu dayes mezri n řbacur qbeř řweqt.

² Tamexsiwt icewwaren war teqqim di temmurt
uca war din uṛa d ijj n uřebḥan jar iwdan.
Nitni marra tṭḥaman x idammen,
ijjen iyemmar wenneđni s traccia.

³ Ifassen nsen wejden s tnayen maḥend ad ggen řyar mliḥ.
Řḥakem ittar u řqađi yarezzu axeḡeř
u wenni ameqqran issawař *elaḥsab* mezri *aēeffan* n řeemar nnes
u *ammu* i ssfaryen nitni tamesřact.

⁴ Wenni ařebḥan zzaysen *aqat* am ijj n usennan,
wenni ařđiq n wuř *zzaysen aqat* mahu x ijj n ccbarq ak-d isennanen.
Ass n iēessasen nnek, *ass n* uxeḡeř, yusa-dd.
Řexxu ad nxeřen.

Mixa ad iraja asenjem n SIDI

⁵ War tumined deg ijj n umeddukkeř,
war tettecřed x umeddukkeř *nnek* icizzen.

Ĥđa tiwwura n uqemmum nnek
zi tenni iđan řar idmaren nnek.

⁶ Mařar mmis isseĥqara babas,
yeđis tettđadda yemmas,
tařřit x lallas,
řeedyan n ijj n weryaz aqa d aytbab n taddart nnes.

⁷ Maca necc ad xzareř řar SIDI,
ad rajiy AREBBI n usenjem inu.
AREBBI inu ad řari dd-iseř.

⁸ War d ayi sfarreĥ, a tamřart nni d řeedu inu!
Mařar mařa wđiy, ad kkareř řawed,
mařa qqimeř di tađest,
ad yiři SIDI d tafawt inu.

⁹ Necc ad ksiř tafqeĥt n lřađab n SIDI,
minzi necc xđiy akides,
řares ař xafi i řa iwwet ddeewet inu
u ad ayi yař tasyart inu
Netta ad ayi issuffeř řar tfawt,
necc ad řareř tasegda nnes.

¹⁰ Řeedu inu ad třar aya
u řeřya ad as tdeř,
tenni i d ayi iqqaren ‘Mani iđa SIDI, AREBBI nnek?’
Tiřřawin inu ad řares xezarent!
Řexxu ad tettwaddez,
am ubeđæ di zznagi.

¹¹ Deg wass i di i řa ibna řeřyuđ nnek řawed,
deg wass nni ad ttraĥ tewřiyet řar řagg^waj ařřas.

¹² Deg wass nni ad dd-asen,
zi Accur d tneddam n Miřra
u zi Miřra ař iyzar *n Ifrat*
řu zi řebřar ař řebřar u zeg wedrar ař wedrar *nneđni*.

¹³ Maca ddunnit ad tedweř d řxarbet,
zi ssibbet n imezday nnes,
zi ssibbet n řřiđet n tmeđa nsen.

¹⁴ Arwes řgens nnek s teřřarct nnek,
tařimart n tesřart nnek,
tenni iđan weĥđdes deg weřřar,
di řwest n Karmil.
Ejj iten ad arwesen di Bacan d Jiłead,

am deg wussan n weçħař uya. .

¹⁵ Necc ad as sseccney řeejayeb,
am deg wussan řami dd-teffýed zi temmurt n Miřra.

¹⁶ Řegnus ad dd-asen u ad ssedħan zi ssibbet n marra tizemmar nsen,
nitni ad ssarsen afus x uqemmum,
imezzuyen nsen ad dduhcaren.

¹⁷ Nitni ad řesħen tasejjact am ufiyar,
ad dd-ffýen zi lburjat nsen am imuddar n temmurt ittbuēen.
ad dd-asen ttarjjjen yar SIDI, AREBBI nney,
u ad zzayek gg^weden.

Tayri n Arebbi d arreħmet nnes

¹⁸ Man wen iħan d *ijj* n Arebbi am cek, wenni iħeffaren řmueřsiyyet
wenni iēeddun x uxeřtu n min iqqimen zi tesýart nnes?

Netta war imenneē i řebda di lyadab nnes,
maýar yarĉa as tamexsiwt icewwaren.

¹⁹ Netta ad xaney yarħem ēawed,
netta ad iefes x řmueřsiyyet nney,
wah, cek ad tenĉared marra ddnub nsen
di řaġay n řebħar.

²⁰ Iři cek ad tessecned řaman i Yaequb
u tamexsiwt icewwaren i Ibrahim,
am mammec tejjuġed i ibabaten nney zeg wussan n meçħař uya.

NAḤUM

Nnubuwa n Naḥum x Ninwa

1 ¹ Rḥukm innexṛaēn iqarreb-dd i Ninwa. Adlis n tmeẓriwt n Naḥum, Alquci..

SIDI d wenni ineqqmen

² **Alif.** - Arebbi ittasmaen u SIDI inntaqamen,
SIDI d aneqqam u netta d bab n lyaḍab.
Aneqqam d SIDI i ředyan nnes
uca igga ředyan jar tiṭṭawin nnes. .

³ SIDI yares ttasie n řxaḍar u tazmert nnes temyar
u netta war ittbarri eemmarř *wenni itteggan ddenb.*

Bat. Abrid n SIDI di tḥaryaḍt u deg usemmiḍ
u iseynuten aqa-ten d tacejjajt n iḍaren nnes. .

⁴ **Gimel.** - Netta iwebbex řebḥar, ittarra it yuẓey,
marra iyezran ittejja iten ttazyen. **Dalit.** Bacan d Karmal sřawen
uřa d nnuwar n Lubnan isřaw. .

⁵ **Hi** - Idurar ttarjijin zzayes
u tiwirin fessyent

Vav uca ddunnit d marra min dayes ad ikkar zzat i uyembub nnes!

⁶ **Zayin.** - Wi izemmareen ad iqqim ibedd zzat i wesear nnes?
u wi izemmareen ad ikkar zzat i řḥaduq n lyaḍab nnes?

Xit. Tafqaḥt nnes tettwakebb-dd am tmeṣsi
u tiṣuḍar ttwaqeğēent idd zzayes.

⁷ **Tit** - Icna SIDI

i dduuri deg wass n řeḥřaret.

Yud Netta issen marra inni yares yarezzun anuffar.

⁸ **Kaf** - S yict n řḥemřet ifeyyḍen

netta ad yuqa amcan nnes

u ředyan nnes ad ten iḍfar, *yares ař i ya yadfen di tağest.*

⁹ **Mim** - Min txarrřem xenni x SIDI?

Netta ad t yuqa qaē.

Ayufi war dd ittis martayen.

¹⁰ Aqa nitni ttwamuden ead amecnaw cbarq ak-d isennanen
u yellan am imescaren,

1:1 'Naḥum' - isem wanita ixs ad yini 'Afewwej' niy 'Amfewwej'.

1:2 'afessar' - adlis n Naḥum dayes ijj n ušetef 'AlifBat'. Man aya ixs ad yini aqa eřayen marra isekkilen (=lḥuruf) n Teibranit ttwassxeddmen di tira-ya, ijj awarni i wenneḍni, kuř ijj di nnubet nnes. Ntaf yar umezwaru n kuř tasyart ijj n usekkil (*ijj n lḥarf*) n lḥuruf n AlifBat n Tmaziyt yar uzeğif n wawař amezwaru n twinst. Ittwaf usettef-a waha deg Wedlis Iqeddsen n SIDI AREBBI, war iği deg ijj n wedlis nneḍni di Ccarq Amerwasu.

1:3 'iseynuten ...' - am mammec iggur bnaḍem di teejjact, ammu iggur SIDI AREBBI x iseynuten n ijenwan

1:4 'Bacan d Karmal ... Lubnan' - aqa-ten d jwayeh s řyğēet aṭṭas deg wussan n zic.

ammu i ɣa ttwaccen nitni qac amecnaw aɣum yuzyen.)

11 {Zzayek i dd-iffey
wenni ittɣarrɣen di min war iħɣin x SIDI,
amcawar i war isekk^win walu.

¹² Ammu issiweɣ SIDI

“Waxxa nitni ttfeɣħen u ɣan deg waɣtas,
waxxa amenni nitni ad ttwaqessen u netta ad iɛdu.
Waxxa necc ggiɣ xak aɣiɣ,
maca necc war xak tteggeɣ aɣiɣ ead.

¹³ Rɛxxu ad arɣey azayɣu nnes i xak *immarsen*}
{u necc ad carrgeɣ tisyunin nnek.”

¹⁴ SIDI iweɣša xak,

aqa war zzayek ittiɣi ead ħed s yisem nnek.
Necc ad qeɣeɣ ɣexyaɣat ineqcen d ɣexyaɣat ifesyen zi taddart nnek.
Necc ad ggeɣ andeɣ nnek,
mayar ufiɣ cek tefsused.

Aweɣtu n Ninwa

¹ Xzar, x idurar ttazzɣen iɣaren n wenni i dd-yiwyen ɣexbar aɣebħan,
wenni ixebbaren s ɣehna.

Ɛeyyed ɣeyad nnek, a Yahuda), seqfeɣ lwueud nnek,
mayar wenni i war isekk^win walu war ittyimi iɣekk^wi xak ead,
netta inneqɣeɣ marra.

² Ijjen wenni yuzɣɣen x iwdan s leunf dd-igaeɣeed xak!

Ɛess x lburj,
ħɣa abrid,
semħeɣ tiɣcinna nnek,
arni di jħhed nnek!

³ S minzi SIDI ad dd-yarr ɣeezz n Yaɣqub,

aqa-t d ɣeezz n Israyil.
Mayar ikeccaɣen keccɣen ten
u nitni yeɣɣen tizermin nsen.

⁴ Tcappat n useɣqi n ayt bu-teɣruɣt zewɣent,
iryaɣen imeħɣen bedden sswejdɣen i umenɣi s warruɣ azegg^waɣ iħedqen,
ɣar tessiqt n tmessi n wuzzaɣ n ikarruten n umenɣi,
deg wass i di i ɣa issewjed ixef nnes
u ticejjura n umeɣzi ad nnhezzen. .

⁵ Ikarruten n umenɣi hajɣen deg ibridɣen,
aqa zzeɣwaɣen zi ssa ɣar da deg wazzayɣen,
ttwaɣħaren am iɣefɣawɣen,
nitni gemmaren da d diha am wassamen.

⁶ Netta ittɣarreɣ deg ayt n ssulɣa nnes,

nitni *maca* ttneqrađen am gguren
nitni ttazzřen yar řhiđ nsen,
mani ibedd ssqef *n uhjam* iwjed.

⁷ Tiwwura n iyezran nnurezment,
u řeqsar ad ifsi.

⁸ Aqa tamesřact tbedd nican!
Nettat ad tettwaęarra,
ad tettwasgaęęed,
u tisemyin nnes syuyyunt
amecnaw abarri n tedbirin,
am ccatent deg idmaren nsent. .

⁹ Ninwa am yijj n uyeřmam n waman zeg wass i di ięa.
Řexxu maca arekkweřen nitni.
Beddem! Beddem! *ttřayan nitni*,
maca uřa d ijj war dd-ittneqřib.

¹⁰ Keccđem nnuqart, keccđem urey!
War din qeřřu i řeknuz ,
yar ucewwar n eřam kuř řeqcuę.

¹¹ Texwa, tettwakeccęd u tettwaredeđę nettat,
uř ifsi uca ifadden fecřen
u ttekksen as tijeinna marra
u iyembab nsen waryen marra.

¹² Mani ięa řexxu řmargeř n wayraden,
d řmedweř n wayraden imezyanen,
mani yuyur weyrad, aqa-tt d tayradt, ak-d weyrad amezyan
am uřa d ijj mma issnexřeę iten?

¹³ *Mani ięa řexxu* wayrad nni imezzqen min ittwařdajen i tarwa nnes
u ijeyyef i tayradin nnes,
d wenni iccuren ifran nnes s ukeccęd,
d imucan n usuffar zi min ittwačarrgen?

¹⁴ Xzar, *necc ad iřiy* xak, *ammu* iqqar SIDI n řęeskar,
necc ad arrey ikarruten nnek d ddexxan,
u ad ccey ssif n weyraden nnek imezyanen,
u necc ad qeđęey takeccađt nnek zi temmurt
u eemmarş ead ad tettwaseř tmijja n ireqqasen nnek. .

3¹ Uct x tendint n idammen!
Aqa-tt d axarriq d lęunf marra,
tukkarđa war tettbeddi ca. .

² Řřess n urekkuđ,
řřess n uqarqeb n tjarrarin,

2:8 'deg idmaren nsent' - s Teibranit 'deg wuřawen nsent'.

2:14 'tmijja n ireqqasen nnek' - xzar lca. 36:13, 37:9.

3:1 'tandint n idammen' - ixs ad yini aqa tandint-a teccur s usizzeř n idammen.

aseqřee n iysan
d ikarruten inettwen.

³ Amennay inya,
ssif itwesseg,
fritca aqa-tt am wassam.
Aṭṭas i immuten

u aqa din aεurric n imettan,
tirrimin war ƣarsent řhed,
wah, ttengrađen di řxecbat nsen.

⁴ Zi ssibbet n waṭṭas n tuqeḥbit n řqeḥba řmuḥesna,
n lalla n tseḥḥart,
tenni izznuzan řegnus s tuqeḥbit nnes
uřa d marra tiqeḥbař s useḥḥar nnes,

⁵ xzar, s uya ad xam iřiy,
ammu iqqar SIDI n řeeskar,
u necc ad ssgaεeɗey timuwwa n warruɗ nnem tiwwa i uyembub nnem
u necc ad ssecney i řegnus tuεεaryent nnem
u řefɗiḥet nnem i tgeldiwin.

⁶ Necc ad cem řeqfey s iceřwawen
u ad cem ssfedḥey
u ad cem arrey i usfurrej.

⁷ Kenni ad immsar aqa man wen mma cem i ƣa izaren,
ad zzayem yarweř, ad yini “Tandint n Ninwa txarreb!
Wi zzayes i ƣa iceɗnen?”
Mani d am ƣa arzuƣ inni cem i ƣa isεezzen?

⁸ Ma cem ḥsen zi Nu-Amun
nni ittƣiman ƣar yeyzar,
qewwaren as waman,
ařami řebḥar d acbar nnes
aqa řḥiɗ nnes ittwakewwen zi řebḥar.

⁹ Kuc tuƣa d řřulṭa nnes
uřa εawed Misřa war tuƣi ƣares aneggar.
Fuṭ d ayt n Libiya tuƣa-ten zeg imeawnen nnek.

¹⁰ Uřa d nettat tuyur di lmenfa,
di tmeḥbast.
Uřa d iḥenjiren nnes ttwařebzen di tyemmura n marra n tebridin
u x imcenneen nnes nɗaren xasen taqedduḥt
u marra imyaren nnes ttwacarfen s ssnaseř.

¹¹ Uřa d ccem ad tescared
ad tessnuffared ixef nnem.
εawed cem ad tarzud ijj n lburj i uɗurri zi řεeɗu nnem.

¹² Marra lburjat nnem am wurtan
ak-d řbacur.
Mařa ttwanhezzen, ad wɗan
deg uqemmum n wenni ixsen ad ten yecc.

¹³ Xzar, aqa d wa d řgens nnem, *aqa-t d* timýarin.
Ttnurzment tewwura n temmurt nnem qaē i řēedu,
timessi ad tecc iēumad nnem n wefray.

¹⁴ Ayem aman i yixef nnem i řēřšaret,
semten lburjat nnem,
bedd deg ubeğæ,
ēefs di třaxt,
seqseř izra ittwasuydan!

¹⁵ Timessi ad cem tecc din,
ssif ad cem iney,
ad cem tecc am uburxes!
Arni deg ixef nnem am bu-weřsař,
arni deg yixef nnem am tmuryi.

¹⁶ Cek tessmarnid deg isebbaben nnem
ktar zeg itran n ujenna.
bu-weřsař ad issars tiřmect nnes uca ad idwa.

¹⁷ Iēessasen nnem n arrimet am yijj n weyřaf n tmuryi
u řqebťanat nnem am ixenfusen imeqqrannen,
inni yarsan di řēhyuđ deg yijj n wass d ařemmađ.
Řami dd-tenqar tfuct, řťawen ssenni deyya.
War issin řed amcan nsen. Mani ruřen nitni?

¹⁸ Iničan nnek ttnudumen, *a* ajeğid n Accur,
imeqqrannen nnek tteřťsen,
řgens nnek ad t zeğsen x idurar
uca uřa d ijjen war *ten* issmun ca.

¹⁹ War din asgenfi i tarezzit nnek,
ittekkes ac uyezzim!
Marra inni i xak isřin řexbar,
ad ccaten deg ifassen zi ssibbet nnek,
mayar x man wen war iēeddu ca řebda řyar nnek?

ḤABAQUQ

Acetci n Ḥabaquq

1 ¹ Ṛḥukm innexṛæen wenni izra unabi Ḥabaquq.

² “A SIDI, aṛ meṛmi i ya qqimey ttṛayiy
u cek war d ayi tettesṛid,
aṛ meṛmi i ya qqimey ttṛayiy ‘Leunf!’,
u cek war d ayi tessenjamed!

³ Mayemmi i d ayi tessecned ṛmueṣiyyet
u txezzared yar ṛeyben?
Maṅar areddeḡ d leunf aqa-ten arendad inu
u immsar umcubbec, ikkar-dd uruddez.

⁴ S uyenni i tedweṛ ccariea bṛa jjeḥd,
u war dd-itteffey eemmarṣ ṛḥeqq
mayar æeffan ittenneḡ i umsegged
S uyenni i dd-itteffey ṛḥeqq ifary.

Tamwarrit n SIDI

⁵ Xzarem jar ṛegnus u tetwaṛim,
u tbehtem s utebhet,]
{mayar necc ad ggey ict n ṛxedmet deg wussan nwem
i war tettimnem maṛa tettwanna.

⁶ Maṅar xzarem, necc ssekkarey Ikaldaniyyen,
ṛgens iqeṣḥen u imqeḡqen,
wenni igguren di ṛewsee n temmurt
ḥima ad iṛṛef tizeddiyin nni war iḡin nnes.

⁷ Issagg^waden u issnexṛæen iḡan!
Ṛḥeqq nnes d ueuḡi nnes tteffyen-dd zzayes.

⁸ Iysan nnes nitni fsusen x uyiras
u mmuzzaren mahu uccanen n ḡiṛet
imnayen nnes ttrabaen,
imnayen nnes ttasen-dd zi ṛagg^waj,
nitni ṭṭawen am ugider nni i ittqeḡqen maḥend ad yecc.

⁹ Aqa netta ittas-dd, amen ikmeṛ, i leunf,
iyembab nsen xezzen yar zzat
u netta ad issmun imeḥbas am yejdi.

¹⁰ Netta ad iqeṣṣar x ijeḡiden
u inni i ya iḡa ṣṣulṭa ad ten yegg d taḡeḥḥact.
Wah, netta ad iḡḥec x marra lburjat,
minzi netta ad isseurrec taeejjact u ad tent iṛṛef.

¹¹ Xenni ad innectar am uṣemmiḡ, u netta ad iedu
u ad idweṛ d amednub, maṅar jjeḥd nnes wanita ad yiṛi d arebbi nnes.

Acetci wiss tnayen n ẖābaquq

¹² Zi meḥṣaṣ uya ma cek war teġid d SIDI, AREBBI inu, Amqeddes inu?

Neccin war nettmetti cal

A SIDI, cek tarrid it i ṛḥukm,

a Taṣḍart, cek tḥarzed t maḥend ad yiṛi i leiqaḥ.

¹³ Cek d amezdag aṭṭas n tiṭṭawin ḥima ad twaṛant ṛḡar.

Cek war tzmmed ad tṣewḍed di tuḥeffna tebḍeṛ.

Mayemmi i ḡa tṣewḍed deg yenni ittegggen s ṛeḡdaret?

Mayemmi i ḡa tesseḡḍed xmi iṣarred uḥeffan

i wenni i xas iseggden?

¹⁴ Mayemmi i teggid iwdan am iseṛman n ṛebḥar,

am immudar nni ittbuḥen x temmurt i war ḡar iḡi ṛḥakem?.

¹⁵ S tsennart issḡaeḥad iten-dd marra,

iyarru iten s tracca nnes

uca issmun iten di tracca nnes n udellae.

S uyenni ifarreḡ u ittfaḡa.

¹⁶ S uyenni ittwehḥab tiḡarṣa i tracca nnes

u issbeḡḡar i tracca n udellae nnes.

minzi zzaysent i temmseṛ teṣṡart nnes

uṛa d macca nnes aḡa teṣbeḡ.

¹⁷ Ma x uya i ḡa issexwa tracca nnes

u ṛebda ad ineqq ṛegnus bṛa mma ad yejj ḥed?

SIDI yarra-dd x ẖābaquq i twaṛat wiss tnayen

¹ 2¹ Necc ḡḡiḡ ad beddeḡ deg wemcan n tḥessast inu
u necc ssbeddeḡ ixef inu x ṣṣumḥet n tḥessast
u ṣewḍeḡ maḥend ad ḡareḡ min i d ayi ḡa yini netta
u min i ḡa arrey x ucetci inu.

² Yarra-dd xafi SIDI uca inna

“Ari tameḡriwt

u ari tt tḥar x teṛwiḥin,

maḥend wenni iḥeddun izemmar ad tt iḡar.

3 Maḡar tameḡriwt tettraḡa ead aṛ ṛweqt ittwaḡgen.

Tettemḥizwar ḡar uqeṭṭu u war tessxarriq ca.

Maṛa teqqim war dd-tettis, qqim raja tt,

maḡar ad dd-tas s tidett, war ḡgur ad tḥeṭṭaṛ.

4 Xzar, aḡa ittuff, wah, ṛḥemar nnes war iseggem dayes,
maca amsegged s liman ad iddar.

5 S tidett, binu aḡa icemmet!

Aḡa-t am yijj n bu-nnfaxet wenni war ittareyyḥen,

wenni issemyaran ṛḥemar nnes am ṛaxart.

Netta war ittjjiwin am řmewt
u iyru řares marra řegnus
u issmun řares marra iyduden.

6 Ma war dd xas ttiwyen nitni ijj n wawař iweznen uřa d ijj n yezri iccur s řřuja n twafit, ad inin

[Uct x wenni ijarrwen min war iřin nnes!

Ař meřmi *ead*?

Uct x wenni issdeqqařen ixef nnes s werhan!

⁷ Ma war dd-ttekkaren s řyefřet

inni i cek řa izefen, u ma war dd-ttfařan ca inni cek řa yarren tettarjijed

u ma war d asen tettiřid d takeccařt nsen?

⁸ Mařar cek tkeccęd ařřas n řegnus,

ad cek ikeccęd marra řegnus iqqimen

di ssibbet n idammen n iwdan d leunf x temmurt,

u x tendint u x marra inni dayes izeddyen.

⁹ Uct x wenni ikessben s řyecc takeccařt i taddart nnes,

mařend ad ibna řeucc nnes di řueřa,

řima ad injem *ammu* zeg ufus n řřar.

¹⁰ Cek tcawared řefđiřet i taddart nnek

řima ad teqđid x řegnus

uca *ammu* i teggid ddenb di řeemar nnek.

¹¹ Minzi ařru isřuyyu-dd zi řřid

u tařnact tettarra-dd xas zi jar tefrawt.

¹² Uct x wenni ibennan *ict* n tendint s idammen

uřa x wenni issrusan dsas *n yict* n tendint s řyecc!

¹³ Xzar, ma war iři zi SIDI n řeeskarat,

aqa řegnus arebbren ixef nsen i tmessi

uřa d ccueub ttahřen i walu?

¹⁴ Mařar tammurt ad tettwaccur

s tussna n ueuři n SIDI,

am mammec ttdařen waman řebřar.

¹⁵ Uct x wenni issessen amqarreb nnes,

wenni ixegęden *binu* s ssem nnek u *xenni* isscar it,

mařend ad iřar tuęearyant nsen.

¹⁶ Ad tessjjawned ixef nnek s řefđiřet deg wemcan n ccan.

Su cek řexxu eawed uca ejj řeędaryet nnek ad immřar.

Řkas zeg ufus afusi n SIDI

ad xas ittwarrey

uřa d *ict* n tarrit ifetřřen *ad tettwarrey* x ueuři nnek.

¹⁷ Mařar řeunf i teggid đidd i Lubnan ad cek ideř

řuřa d areddeę n řmař i zi *ten* tessiggwed,

di ssibbet n idammen n iwdan d leunf x temmurt,

u x tendint u x marra inni i dayes izeddyen.

Laṣnam d imettan, maca gg^wedem SIDI di zzawect iqeddsen nnes

¹⁸ Ma tizi n yijj n řexyař ineqcen,
umi t inqec uneqqac s *yixefnnes*,
min tizi n yijj n řexyař ifesyen u n yijj n umseřmed n ixarriqen
umi wenni t iggin ittceř x min igga,
umi ittegg laṣnam igenwen?

¹⁹ Uct x wenni iqqaren i ukeccuđ 'Faql'

u i weřru igenwen 'Kkar!'.

Ma *izemmar* ad isseřmed?

Xzar, aqa ittwařeřheř s wurey d nnuqart

u war dayes qae bu buřbeř .

²⁰ SIDI aqa-t di zzawect iqeddsen nnes.

Susem zzat i wudem nnes, marra tammurt!

Tazařit n Ĥabaquq

3 ¹ Tazařit n Ĥabbaquq, anabi, deg wařtas n tmijjiwin.

² A SIDI, *umi sřiy řexbar nnek*, tuya ttegg^wedey.

A SIDI, sneddar řxedmet nnek eawed di řwest n isegg^wusa,

seccen itt di řwest n isegg^wusa,

di lyađab eqeř x řeřnunect nnek.

³ AREBBI yusa-dd zi Tayman u Amqeddes zeg wedrar n Faran. Silah.

Leađama nnes tedřa ijenwan

u ařebbeř nnes iccur tammurt.

⁴ Tuya din amecnaw tissiqt n tfawt,

tuya řares fritcat n wassam deg ufus nnes,

u dayes tnuffar tzemmar nnes.

⁵ Třæun ittizwar i uęembub nnes,

řřaduq n tmessi iffey-dd zeg idaren nnes.

⁶ Netta ikkar uca yarra tammurt tettenhezza,

netta izra u igga ad arjijen řegnus

uca idurar n zic ttwařebzen ařami dewřen d taęejjajt,

tiwririn zi mečarř uya řensent!

Ibriden i řa iqqimen i řebda aqa-ten nnes.

⁷ Necc zřiy iqiđan n Kucan ttwařřaren,

tijartiřin n iqiđan n temmurt n Miđyan ittawi tent usemmiđ s jjehd.

⁸ Ma ittwasarey lyađab n SIDI x iyezran?

Ma tuya lyađab nnek řidd i iyezran?

Ma tuya asxeđ nnek řidd i řebřar,

řami tnedhed x iysan nnek,

x ikarruten nnek n usenjem?

⁹ Řqews nnek ittwaęarra marra,

tijařitin i tessiwřed *aqa-ten d ięumad i useqsah*. Silah.

Tfeğqed tammurt s iyezran.

¹⁰ Řami cek zřin idurar, iřqef iten řewjaę,

řřemřet n waman tuya teeddu,

aman yuġyen arrin tmijja nnes tettwaseŕ,
gaeden ifassen nsen.

¹¹ Tafuct, uŕa d ujur, qqimen bedden di tzeddiŕt nsen.
Aqa ruġen zi ssibbet n tfawt n fritcat n řqews nnek,
zi ssibbet n tissiqt n lansa nnek itteġduduġen.

¹² S wesear teşşurufed tiwa i temmurt,
s lyađab nnek teefsed x řegnus.

¹³ Cek teffŕed i usenjem n řgens nnek,
i usenjem n umedhun nnek.
Aqa cek tqeġeed tazeqqa n taddart n ueeffan,
tearrid dsas aŕ iri. Silah.

¹⁴ Cek tessnuqqbed azeġif n arrays nnes s iumad nnes.
Nitni usin-dd eŕfen-dd maġend ad ayi zeġeen.

Aqa d meŕri nsen
maŕa zemmare n ad ccen řmeskin s tnuffra.

¹⁵ Ak-d iysan nnek teġġfed abrid di řebġar,
akuffu n waman imeqqranen.

¹⁶ Řami sŕiŕ, yarjij ueeddis inu.
Umi sŕiŕ řhes nni arjijen iyencicen inu,
axessar yudef deg ixsan inu
u necc arjijey deg wemcan inu.
Iŕi ad rajiŕ di řxađar x wass n řeġşaret,
xmi i ŕa issgaeeed x řgens,
u ad aney iġşar.

Řefraġet n Ĥabaquq di SIDI

¹⁷ Waxxa war ittnuwwar wartu
u war din tettiŕi ead řŕiġet ŕar tzayart,
waxxa řŕiġet n zzitun ad tefceŕ
uŕa d iyyaren war qqimen tticcen řmacuŕ,
u ad ittwaqdee wuġi zi řkuŕi
u war tettiŕi ead řebhimet di řkurit,

¹⁸ ead amenni necc ad sŕiweŕweŕ i SIDI,
ad farġey zi AREBBI n usenjem inu.

¹⁹ SIDI, Sidi inu, netta d jġhed inu.
Netta itteġġ idaren inu fsusen am idaren n iŕayđen
u netta itteġġa ayi şşurufey x řgaeeedat.

I umeqqran n imeŕnaje n. Ak-d uzenzun.

ŞAFANYA

¹ Awař n SIDI i dd-yusin i Şafanya, mmis n Kuci, mmis n Eadalya, mmis n Amarya, mmis n Hazaqiya deg wussan n Yuciya, mmis n Amun, ajeǵid n Yahuda.

Řħukm i dd ya ysen x Yahuda

² “Necc ad kksey qae marra *min iǵan*}
{zeg wudem n temmurt”, *ammu i issawař SIDI*.

³ “Ad kksey bnađem d řmař,
ad kksey ijđaqđ n ujenna
d iseřman n řebħar
d tēenkrifin ak-d iēeffanen,
wah necc ad qđiy bnađem x wudem n temmurt”, *ammu i issawař SIDI*.

⁴ Necc ad sswizzđey s ufus inu đidd i Yahuda
u đidd i marra imezday n Urcalim
u necc ad qđiy min iqqimen zi Baēl zeg wemcan-a
ak-d yisem n ikehhanen n řřanam

⁵ d yenni yuđaren x tzeywin
zzat i řeeskar n ijenwan
u yenni, am uđaren, jjuǵen ħar SIDI
u aqa jjuǵen ħar Malxam

⁶ uřa d yenni dd-itteaqqaben zi ħar đeffar n SIDI
u yenni war arezzun x SIDI u war xas ttsseqsin.

Ass ameqqran n SIDI

⁷ Seyd zzat i wudem n Sidi inu, SIDI,
maħar ass n SIDI yudes.
SIDI aqa issewjed ict n tħarřt,
netta issqeddes imecrađen nnes.

⁸ Ad immsar deg wass n tħarřt n SIDI,
aqa necc ad eaqbey řħukkam d iħenjiren n ujeǵid
d marra inni yarrđen arruđ aħrib.

⁹ Deg wass nni ad eaqbey
marra inni ineggzen tanebdat,
inni itteemmaren taddart n siditsen
s lēunf d řyecc.

¹⁰ Deg wass nni, issawař SIDI,
ad *din* yiři ijj n řħess n iħuyyan zi Tewwart n Iseřman,
uřa d řħess n yenni ittrun zi tendint n jdidi
d ict n tarezzit temħar zi tewririn.

¹¹ Rum, imezday n Umehraz,
minzi marra isebbabben ttwaseyđen,

marra inni iwezznen tmenyat ttwaqedēen.

¹² Di řweqt nni ad beqqcey di Urcalim s řeqnadeř
u necc ad eaqbey iryazen
inni ittwagdaren zi řatar nni iqqimen n binu,
inni iqqaren deg wuř nsen
'SIDI war ittegg řxar u war ittegg řyar!'

¹³ Agřa nsen ad yiři i tkeccađt
d tudrin nsen ad dewřent d řxarbet.
Nitni ad bnan tudrin i yixef nsen,
maca war daysent zeddyen ca
u nitni ad zžun tizayarin,
maca war sessen zi binu nnes.

¹⁴ Ass ameqqran n SIDI yudes,
aqa-t yudes, deyya yusa-dd.
Řřess n wass n SIDI!
Ad isyuyy bu-teyrudť s yict n tyuyyit tarzeg.

¹⁵ Ass nni *ad yiři* d ijj n wass n wesxeđ,
ijj n wass n řeřsart d tegg^wudi,
ijj n wass n uxarreb d wareddeğ,
ijj n wass n tťram d tağest,
ijj n wass n iseynuten d yijj n useynu ibbumbes,
¹⁶ ijj n wass n uřuđi di řbuq u zeg uřuđi di řbuq s wesruddeř
đidd i tneddam ittwasjehden
u đidd i řřumeat nni yar tyemmura.

¹⁷ Necc ad řřarey iwdan
u nitni ad uyuren am idarřařen,
minzi nitni ggin ddenb x SIDI
u idammen nsen ad ttwazeğēen am tēejjact
d weysum nsen am ixan.

¹⁸ Uřa d nnuqart nsen d wurey nsen
war zemmaren ad ten ssnejmen
deg wass n wesxeđ n SIDI.
Timessi n wassam nnes
ad tecc marra tammurt,
mayar deyya netta ad iqđa
marra imezday n temmurt.

Řřukm x řeedawat n Yahuda

2¹ Sdewrem-dd ixef nwem yar řeeqeř, dewřem-dd yar řeeqeř,
a řgens břa useđři,

² qbeř i ya iffey řřukm
- ass am uřum iēeddu -
qbeř i xawem dd řa yas
řřaduq n lyadıab n SIDI,

qbeř i xawem dd ƣa yas
wass n lƣađab n SIDI.

³ Arzum x SIDI, marra imwađeen n temmurt
nni itteggen řheqq nes!
Arzum tasegda, arzum awađe,̇,
ad tay ad tennuffarem kenniw
deg wass n lƣađab n SIDI.

⁴ Mayar Yazza ad tettwajj
Acqalun *ad tedweř* d řxarbet,
Acdud ad xas azzřen yar wezyen n wass
uca Eaqrun ad tettwaqře.

⁵ Uct x imezday n tma n řebħar,
řgens n Ikritiyyen.
Awař n SIDI ad xawem yiři,
a Kenēan, tammurt n Ifiliřtiniyyen!
Necc ad kenniw hellkey, war ittiři umezduƣ ead.

⁶ Tammurt nni x tma n řebħar ad tiři
d ddmani n tarewsa d wanuten i imeksawen,
d řkurit i wuđi.

⁷ Ad tiři temmurt
i min iqqimen n taddart n Yahuda,
ħima ad dayes arewsen *tiħimriwin nsen*.
Di tudrin n Acqalun
ad din arsen yar tmeddit,
mayar SIDI, AREBBI nsen, ad ƣarsen yarzef
u netta issneqřeb tameħbast nsen.

⁸ Necc sřiy i useħqar n Mu'ab
d uceqqef n ayt n Eammun,
i zi ssħeqaren nitni řgens inu
u nitni ssgaēden ixef nsen ařas đidd i temmurt nsen.

⁹ X uya, s tidett am ddareƣ necc, inna SIDI n řeskar,
AREBBI n Israyil: Mu'ab ad tedweř am Sadum
u ayt n Mu'ab am Eamurra,
zi ssibbet n tzegƣwart d wanuten n tmeğahř,
ict n řxarbet i řebda.
Min iqqimen n řgens inu ggur ad ten ikecced
u min iqqimen n řgens inu ggur ad teřřef tasyart nsen d řwart.

¹⁰ Aya ad ten *iřqef* zi ssibbet n nnfaxet nsen,
mayar nitni tuƣa sseħqaren u arzmen aqemmum nsen
x řgens n SIDI n řeskarat.

¹¹ Issagg^wad ad ɣarsen iffex SIDI,
maɣar netta ad iɣda x marra irebbiten zi temmurt
u nitni ad as sejden,
kuř ijj zeg wemcan nnes,
marra tigzirin n řegnus.

¹² Kenniw eawed, a ayt n Kuc,
ttwasnuqqben nitni zi ssif inu.

¹³ Netta ad isswizzeɣ s ufus nnes ɣar ccamal,
u netta ad yareddeğ Accur
u ad yarr Ninwa d ict n řxarbet,
tuzeɣ am řexřa.

¹⁴ Di řwest nnes ad geyyrent tħimriwin,
eřam kuř řmař.
Uřa d bu-uεuqqi, wah uřa d twuct n ģiřet,
ad ssensen x izeğifen n ipilaren nnes.
Tmijja nsen ad tyennej zi řkazi,
areddeğ ad yiři x tnebdar nnes,
maɣar tafrewt n tengelt tettwaεarra.

¹⁵ D ta d tandint isřiwřiwen,
tenni iqqimen di řaman,
tenni innan deg wuř nnes:
'Necc d tenni, war teği d tenneɣni!'
Mammec tedweř d řxarbet,
ict n wemcan n arraħet i řmař n řexřa!
Marra inni xas ɣa ikken,
ad xasen iřeffar u s useħqar ad issenhezz afus nnes.

Řħukm x Urcalim d řegnus

3¹ Uct xam, tenni iyewwyen u tettwafsed,
tandint n ddeğ!

² Nettat war tettesři ɣar tmijja,
War tqebbeř aweddeb,
nettat war tettciř x SIDI,
nettat war tettqarrab ca ɣar AREBBI nnes.

³ Řħukkam nnes di řwest nnes
d ayraden ittarrujduden,
řquɣat nnes d uccanen n ģiřet,
inni war ittejjin walu ař ateffu n sřbeħ.

⁴ Inabiyyen nnes daysen řefcuc,
nitni d iryazen ixeddaεen!
Ikehhanen nnes ssfesden zzawect iqeddsen,
nitni xalfen ccariεa.

⁵ SIDI amsegged aqa-t di řwest nnes.
Netta war ittegg ca min war iseggden.

Kuř ateffu ittarra řheqq nnes yar tfawt,
eemmars war tneqqes!
Wenni ittegggen min war iseggden, war issin ca asedħi.

⁶ Necc qđiy řegnus,
areddğey řsumeat nsen n tyemmura.
Necc xřiy i tbridin nnes,
ařami uřa d ijjen war iqqim ead ittšara dinni.
Tineddam nsen ttwareddğent,
war iqqim ħed,
uřa d ijj n umezduy.

⁷ Necc nniy 'Ittxeřřa cem ad ayi teggweded,
ittxeřřa ad teksid aweddeb!' ħima war tettwakkes tzeddiyt nnes,
zi marra min d as i řa ggey.
S tidett, nitni yewwyen zic maħend ad ssfedħen timegga nsen.

⁸ S uya, rajam ayi, issawař SIDI,
ass i di dd řa kkarey i tkeccađt.
Minzi aya d řħukm inu iseggden aqa ad jarwey řegnus,
ad ssmuney tigeldin
ħima ad xasen ssfesyeey asear inu,
marra řħaduq n lyadab inu,
mayar s tmessi n wassam inu
ad tettwacc marra tammurt.

Ttubet n řegnus

⁹ Minzi xenni necc ad beddřey řħard n řegnus
iyencicen imezdagen *ad ten wcey*,
ařami i řa iřayan nitni x yisem n SIDI,
ħima ad t eebbden *am s yict* n teyrudt.

¹⁰ Zeg ujemmađ n iyezran n Kuc
inni xafi ittzağan s wuř,
yeğis n immřarrcen inu,
ad awyen tawhibt inu.

¹¹ Deg wass nni war tessedħid ca *ead*,
x marra timegga i zi xafi tyewwyed,
minzi ad kksey zi řwest nnem
inni ittfeyyacen di nnfaxet nnem
u kenniw war tessgaæadem ead ixef nwem x wedrar n zzawect iqeddsen inu.

¹² Necc ad jjeř di řwest nnem ijj n řgens di řeyben, ižeřđ.
Nitni ad ttečřen x yisem n SIDI.

¹³ Min iqqimen n Israyil war ittegg min war iseggden,
nitni war ssxarriqen ca,
u deg uqemmum nsen war ittetwaf yiřes issxarriqen,
maca nitni ad heddan ad zzřen,
u uřa d ijjen mma ad ten issnexřie.

Řefrařet n Israyil d uæeddeř nnes

¹⁴ Yennej, yeğis n řihyun,
sřiwřew Israyil.
Farř u tfağid s marra uř nnem,
yeğis n Urcalim!

¹⁵ SIDI ikkess řeřkamat nnem,
netta aqa imřa řædu nnem.
Ajeğid n Israyil, SIDI, aqa-t di řwest nnem!
War tżarred ead řřar.

¹⁶ Deg wass nni ad inin i Urcalim:
War ttegg^wed ca, řihyun!
War ttejji ifassen nnem ad arxun æemmarř ead!

¹⁷ SIDI, AREBBI nnem, aqa-t di řwest nnem,
ijj n bu-řeyruđt nni i dd řa yawyen asenjem
Netta ad zzayem ifarř s wařřas,
netta ad iseyđ di tayri nnes,
netta ad xam isřiwřew s uyennej.

¹⁸ Ad ssmuney inni iceřřnen
umi war zemmaren ad carcen di tmesmunt ittwaggen i řeid.
Aqa nitni zzayem!]

{Ddqeř n řřegra aqa-t xas.

¹⁹ Xzar, necc ad ceřřey ixef inu ak-d yenni cem iřřaren
u necc ad ssnejmey iqeřdařen
u yinni ittwasuffyen ad ten ssmuney.
Necce ad asen wceř řæezz d yijj n isem icennæen,
di marra tammurt nni i ten tuřa issfeřřřen.

²⁰ Di řweqt nni ad kenniw dd-arrrey,
u di řweqt nni ad kenniw ssmuney,
necc ad awem wceř ij j n yisem icennæen d řæezz
jar marra řegnus n ddunnit,
xmi i zzaywem řa ssenqeřbey tameřbast nwem zzat i tiřřawin nwem,
inna SIDI.

ḤAGGAYI

Acejje i řebni n zzawect

1¹ Deg usegg^was wiss tnayen n ujeğid Dariyus, deg uyur wiss setta, deg wass amezwaru n uyur, yusa-dd wawař n SIDI, s ufus n Ḥaggayi, anabi, řar Zarubbabil, mmis n Ca'altiyal, lwali n Yahuda, u řar Yahucuea, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, uca inna ²“Ammu i issawař SIDI n řeeskar, iqqar 'Řgens-a iqqar: Ead war dd-yiwid řřař, řřař mařend ad tettwabna taddart n SIDI eawed.'”

³ Yusa-dd wawař n SIDI s ufus n unabi Ḥaggayi, uca inna ⁴“Ma yiwed-dd řřař řima kenniw ad tzedym di tudrin nwem ittwareqqfen, *am* taddart-a d řřarbet? ⁵Řexxu *maca* inna SIDI n řeeskarat 'Ḥdam mliř ibriden nwem *deg* wuřawen nwem. ⁶Kenniw tzarřem ařas, tmejjarrem drus. Kenniw tettettem, war tettjiwinem, kenniw tsessem, *maca* war iři ařami kenniw ad tesca-rem, kenniw tyarđem arruđ, *maca* war issřemmi u wenni i d řa ittfen řmunet, ad ittřef řmunet deg ict n tkemmust tennuqqeb.’ ⁷ Ammu i issawař SIDI n řeeskar 'Ḥdam mliř ibriden nwem *deg* wuřawen nwem. ⁸ Gaedem adrar, awyem-dd akeccuđ u bnam taddart-a u necc ad xas arđiř u ad zzayes ttwareuřey’, inna SIDI. ⁹ Kenniw tarrim taynit i wařas, *maca* xzarem, *aq-a* t myir drus u xmi t-idd tettawyem řar taddart, necc ttřuđey xas. Mayemmi’”, issawař SIDI n řeeskarat, ‘Zi ssibbet n taddart inu tenni *idewřen* d řřarbet, *am* kuř iijen *zzaywem* ittazzeř x taddart nnes. ¹⁰ X uyenni mennřen xawem ijenwan nnda u tammurt tmenneř xawem řyiřet nnes.

¹¹ Necc řařiy-dd x řazay i temmurt, x idurar, x imendi, x binu, x zzeć, u x marra min i dd-tettawi temmurt, uřa x iwdan u x řmař u x warber n ifassen.’”¹² *Xenni* isřa Zarubbabil, mmis n Ca'altiyal, u *akides* Yahucuea, mmis n Yahuřadaq, arrays n ukehhan, u marra min iqqimen n řgens, řar tmija n SIDI, AREBBI nsen, u řar wawařen n unabi Ḥaggayi, am mammec i t issekk SIDI, AREBBI nsen. U nitni, řgens, gg^weden ztat i uřembub n SIDI.

¹³ X uya ibarreř Ḥaggayi, amsexxar n SIDI, i řgens, inna “Necc aqa-yi akidwem!” iqqar SIDI. ¹⁴ Uca issekkar SIDI buřbeř n Zarubbabil, mmis n Ca'altiyal, lwali n Yahuda, uřa d buřbeř n Yahucuea, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, uřa d buřbeř n marra min iqqimen zi řgens u nitni usin-dd u ggin řxedmet di taddart n SIDI n řeeskarat, AREBBI nsen. ¹⁵ deg wass wiss arebea u-eicrin n yuyur, deg uyur wiss setta, deg usegg^was wiss tnayen n ujeğid Dariyus.

Aeuři n zzawect n jdid, řefrařet d wećdan

2¹ Deg uyur wiss sebea, deg wass wiss wařit u-eicrin n yuyur, yusa-dd wawař n SIDI s ufus n Ḥaggayi, uca inna ²“Siweř xenni řar Zarubbabil, mmis n Ca'altiyal, lwali n Yahuda, u řar Yahucuea, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, u řar min iqqimen zi řgens, uca ini ³“Wi zzaywem iqqimen zeg inni izřin *ead* taddart-a s ueuři nnes amezwaru? D mammec i tt-tettwařam řexxu? Ma war teři jar titřawin nwem am walu? ⁴ Maca řexxu, mřeđ, *a* Zarubbabil’, issawař SIDI, ‘u mřeđ, *a* Yahucuea, mmis n Yahuřadaq, arrays n ikehhanen, mřeđem *kenniw* marra imezday n temmurt!’, issawař SIDI, ‘Kkarem řar řxedmet, mařar necc aqa-yi akidwem!’, issawař SIDI n řeeskarat. ⁵ ‘Awař i zi ggiř iij n řeahd akidwem, řami dd-teffym zi Miřra, u Arruř inu, aqa-ten *s tnayen idsen* bedden di řwest nwem. War ttegg^wedem ca!’ ⁶ Mařar ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Ead ict n twařat, *myir* drus n řřař, necc ad ssenhezzeř ijenwan d temmurt, řebřar d řbarr.

⁷ Necc ad jjeɣ marra řegnus ad arjijen u ad dd-asen *s* min iɣřan ațtas zi marra řegnus u necc ad ccureɣ taddart-a *s* ueuđi, *ammu i* issawař SIDI n řeeskarat. ⁸ ‘Inu nnuqart u inu wureɣ’, issawař SIDI n řeeskarat. ⁹ ‘Aeuđi n taddart-a aneggaru ad tiři d tameqqrant x umezwaru’, iqqar SIDI n řeeskarat ‘u necc ad wceɣ řehna deg wemcan-a!’, *ammu i* issawař SIDI n řeeskarat.”

Tebda řxedmet uca ad dd-tas lbaraka

¹⁰ Deg wass wiss arebea u-eicrin n yuyur wiss tseša, deg usegg^{as} wiss tnayen n Dariyus, yusa-dd wawař n SIDI s ufus n řaggayi, uca inna ¹¹ “Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat ‘Seqsam xenni ikehhanen *x* ccariea, uca ini: ¹² Xzar, ijjen iksi aysum iqeddsen deg ubeřrur n warruđ nnes u s ubeřrur nnes iřada aɣrum niɣ min iwennan niɣ binu niɣ zzeć niɣ min mma ittemwaccan, ma man aya ad idweř iqeddes?’ ” Uca arrin-dd ikehhanen, nnan “Lla!” ¹³ Uca inna řaggayi “Mařa ijj nni idweř ixmej zeg ict n řxecbet, iřada ca zi marra man aya, ma man aya ad idweř *xenni* ixmej?” Arrin-dd *xas* ikehhanen, nnan “Ad idweř ixmej!” ¹⁴ *Řexdenni* yarra-dd řaggayi, inna “Ammu i yeđa weydud-a u ammu i yeđa řgens-a zzat i wudem inu, issawař SIDI, u ammu i teđa marra řxedmet n ifassen nsen u min qeddmn d ddbiřet, aqa-tt ixmej.

¹⁵ Řexxu *maca*, zeg wass-a d tsawent ggem uřawen nwem x man aya ‘Qbeř mma ittwassars wežru x wežru di zzawect n SIDI, ¹⁶ qbeř mma ad immsar uya, yusa-dd yijjen řar yijj n ueurric n imendi n eicrin n řeqyas, ammu i tuđa *din* myir eecra, *u* yusa-dd yijj řar yict n tsirt *n uđiř*, řima ad yayem xemsin n ibarmiřen, ammu tuđa *din* myir eicrin. ¹⁷ Necc wtiɣ kenniw s *imendi* ittwasscemđen *zeg usemmiđ*, s jřiřiect n tcejjart u s tebrurri, *wtiɣ* marra řxedmet n ifassen nwem, u kenniw war dd řari tedwiřem ca ’, *ammu i* issawař SIDI.

¹⁸ ‘Zeg wass-a d tsawent ggem uřawen nwem x man aya, zeg wass wiss arebea u-eicrin n yuyur wiss tseša, zeg wass nni di ittwassars dsas n zzawect n SIDI, ggem uřawen nwem *x man aya*: ¹⁹ Ma aqa din zzarrieć di tesraft? Tazayart d wartu n tazart d tcejjart n aremman d tcejjart n zzitun war dd-iwɣen řyiřet! Zeg wass-a necc ad barkey!’ ”

Lwaed i Zarubbabil

²⁰ Deg wass wiss arebea u-eicrin yusa-dd wawař n SIDI i řaggayi i twařat wiss tnayen, uca inna

²¹ “Siweř řar Zarubbabil, lwali n Yahuda, ini ‘Necc ad ssennhezzeɣ ijenwan d temmurt ²² u necc ad ssenqerbey řkursi igellden n tgeldin d tzeđmar n tgeldin n řegnus u necc ad ssenqerbey ikarruten *n umenyi* s yenni i ten ineddhen uřa d yiysan ak-d imnayen nsen ad ttwaɣeđřen, kuř ijj di ssif n wenneđni.’ ²³ ‘Deg wass nni’, issawař SIDI n řeeskar, ‘necc ad ksiɣ, Zarubbabil, mmis n Ca’altiyal, amsexxar inul’, issawař SIDI, ‘u necc ad cek arrey d txadent n ucemmee, maɣar necc ixđareɣ cek’, issawař SIDI n řeeskarat.

ZAKARIYA

Tařayit i ttubet

1¹ Deg uyur wiss tmenya, deg usegg^was wiss tmenya n Dariyus, yusa-dd wawař n SIDI řar Zakariya, mmis n Baraxya, mmis n Eïddu, anabi, inna:

²“SIDI tuya ifugem ațtas x řejdud nwem. ³Ini asen ‘Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat: Dweř-dd řari, *ammu* i issawař SIDI n řeeskarat, xenni necc ad řarwem-dd dewřey, i iqqar SIDI n řeeskarat. ⁴War ttiřim amecnaw řejdud nwem i yenni umi barrřen inabiyyen n zic, nnan: Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat, dewřem-dd xenni zeg ibriden nwem ieffnen u zi tmeġga nwem ieffnen. Maca nitni war sřin ca u war d ayi wcin amezzu, *ammu* i issawař SIDI. ⁵Řejdud nwem, mani řan? U inabiyyen, ma ġgur ad ddaren nitni i řebda? ⁶Maca awařen inu d tweřsa inu nni umurey i imsexxaren inu, inabiyyen, ma war řqifen nitni řejdud nwem? Nitni dewřen-dd, nnan: Am mammec tuya SIDI n řeeskarat inekk^wa ad yegg akidney, elařsab ibriden nney d tmeġga nney, ammu i igga netta akidney.’”

Tameřriwt tamezwarut n arebea n iysan

⁷Deg wass wiss arebea u-eicrin, deg uyur wiss řiřac, wa d ayur n Cabař, deg usegg^was wiss tnayen n Dariyus yusa-dd wawař n SIDI řar Zakariya, mmis n Baraxya, mmis n Eïddu, anabi, inna:

⁸“Necc řriy di řiřet, u xzar, aqa ijj n weryaz x ijj n uyis d azegg^way. Netta tuya ibedd jar tcejjura n triřant di řaġay u awarni as din iysan izegg^wayen d yenni icaben s ineqqiden d *iysan* icemřařen. ⁹Necc nniy “Sidi inu, min enan ina?” *Řexdenni* inna ayi lmalak nni řari dd-issiwřen “Necc ad ac ssecney min enan ina!” ¹⁰Aryaz nni ibedden jar tcejjura n tariřant, yarra-dd, inna “Ina d inni dd-issekk SIDI řima nitni ad suřen di ddunnit.” ¹¹Nitni arrin-dd x **Lmalak n SIDI**, wenni ibedden jar tcejjura n tariřant, nnan “Neccin nsuř di temmurt, u xzar, marra ddunnit teħna u tarsi.”

¹²*Xenni* yarra-dd **Lmalak n SIDI**, inna “*A* SIDI n řeeskarat, ař meřmi *ead* war tetřinnid x Urcalim u x tneddam n Yahuda nni x tuya tsexđed sebein n isegg^wusa-ya?” ¹³SIDI yarra-dd x lmalak nni řari dd-issiwřen *s* wawařen cnan, *s* wawařen n ufewwej. ¹⁴Lmalak nni řari dd-issiwřen, inna ayi “Barreř, ini:

Ammu i iqqar SIDI n řeeskarat:

Necc usmey di řřwee Urcalim d řihyun s ijj n wasam d ameqqran.

¹⁵*S* ijj n ufugem d ameqqran ffugmey x řegnus innexfen, minzi necc tuya ffugmey cwayt waha, maca d nitni tt issemyaren.”

¹⁶*X* uya ammu i issawař SIDI

“Necc dewřey-dd řar Urcalim s teħnunect, taddart inu ad tettwabna dayes”, *ammu* i issawař SIDI n řeeskarat, “uca řiřu n řeřbar ad ittwaġg x Urcalim.”

¹⁷“Arni barreř, ini:

Ammu i iqqar SIDI n řeskarat:

‘Tineddam inu ad feyydent ead s řxar,
mařar SIDI ad issfewwej řihyun eawed
u netta ad ixřar Urcalim eawed.’ ”

Tameřriwt wiss tnayen n arebea n iccawen d arebea n imziřen

2¹ Necc ssgaedeey tiřřawin inu uca zriř, u xzar *aqa din arebea n waccawen*.² Necc nniř i lmalak nni řari dd-issiwřen “Min enan ina?” Netta yarra-dd xafi “Ina d arebea n waccawen nni isszeře Yahuda d Israyil d Urcalim.

³ *Xenni* isscen ayi SIDI **arebea n iředdaden**.⁴ *Řexdenni* necc nniř “Min umi dd-usin nitni, min i řa ggen?” Netta issiweř, inna “Ina d accawen nni isszeře Yahuda, ařami war dd-issgaeeed *ead* uřa d ijj azeřiř nnes, maca ina usin-dd řima ad ten ssnexřeen, řima ad nřaren accawen n řegnus nni dd-issgaeden icc řidd i temmurt n Yahuda řima ad tt sszeřeen.”

Tameřriwt wiss řřata n weryaz s ufiřu n řeqyas

⁵ Necc ssgaedeey tiřřawin inu, zriř, u xzar, aqa *din* ijj n weryaz s ijj n ufiřu n řeebar deg ufus nnes. ⁶ Necc nniř “Mani i řa trařed cek?” Netta yarra-dd “*Necc ad rařey* řima ad ebarey Urcalim mařend ad řarey meřař *teęa* tiru nnes u meřař *teęa* tuzzeeggart nnes.” ⁷ U xzar, iffeř-dd lmalak nni řari dd-issiwřen uca ijj n lmalak nneđni iffeř-dd řima ad kides immerřqa, ⁸ inna as “Deyyet, siweř ak-d uřudri nni, ini:

‘Urcalim ad tiři d ijj n ubilaj ddemnet imřaren innurezmen
zi ssibbet n wařřas n iwdan d řmar *i ięan* di řwest nnes.

⁹ Necc ad as iřiř d ijj n řřiđ n tmessi i d as-dd ittennřen’, issawař SIDI,
‘u di řwest nnes ad as iřiř i ueři.’

¹⁰ ‘Deyyam, deřyam, arewřem zi temmurt n ccamal’, *ammu* i issawař SIDI,
‘mařar necc bđiř kenniw x arebea n isemmiden n ujenna’, iqqar SIDI.

¹¹ ‘Deyyat, řihyun, fekket,
cem d tenni izeddřen řar yeřiř n Babil!’

¹² Mařar ammu i iqqar SIDI n řeskarat:

‘Di řřwee n ueři,
issekk ayi-dd netta řar řegnus nni kenniw ikeccřen,
mařar wenni kenniw i řa iřadan, iřada mummu n tiřř inu.

¹³ Mařar xzar, necc ssenhezzeř afus inu xasen
u nitni ad dewřen d takeccađt n imsexxaren nsen.
Kenniw ad tessnem

aqa issekk ayi-dd SIDI n řeskarat.

¹⁴ řřiwřew u farř, a yeřiř n řihyun,
mařar xzar, necc ad dd-aseř u ad zedyey di řwest nnem’,
ammu i issawař SIDI.

¹⁵ ‘Deg wass nni ad qqnen wařřas n řegnus řar SIDI,
u nitni ad iřin d řgens i necc
u necc ad zedyey di řwest nnem u ad tessned,
aqa SIDI n řeskarat issekk ayi-dd řarem.

¹⁶ SIDI ad iřřef Yahuda d tayarst x temmurt iqeddsen

u netta ad ifarz Urcalim zi jdid.

¹⁷ Ejj marra aysum ad isseyd zzat i wudem n SIDI, mayar netta ifaq-dd zi tzeddiyt iqeddsen nnes.’ ”

Tamezriwt wiss arebea n ukehhan Yahucæa

3 ¹ *Awarni as* isscen ayi Yahucæa, arrays n ikehhanen. Netta tuḡa ibedd zzat i wudem n **Lmalak** n SIDI. Cciṭan ibedd-dd ḡar ufus afusi n Yacuea ḡima ad zzayes isscetca. ² SIDI inna i cciṭan “Ad yiṛi ad cek iæaqeb SIDI, *a* cciṭan! Ad cek iæaqeb SIDI, wenni ifarzen Urcalim! Ma war iḡi *Yahucæa wanita* d ijj n ukeccuḡ qeṛeen t-dd zi tmesi?” ³ Yahucæa tuḡa yarḡ arruḡ iwessex am ibedd netta zzat i wudem n **Lmalak**.

⁴ *Xenni* yarra-dd netta uca issiweṛ ak-d yenni ibedden zzat i wudem nnes, inna “Kksem as arruḡ iwessxen i wanita!” U netta inna as “Xzar, necc kksey zzayek ṛmuæsiyyet nnek u ad cek ssyarḡeḡ s ijj n warruḡ icuwwaren.” ⁵ Necc nniḡ “Ad as qqnen ijj n arezzet d tamezdaḡt x uzeḡif nnes!” U nitni qqnen as arezzet tamezdaḡt x uzeḡif nnes uca ssyarden as arruḡ *icuwwaren* u **Lmalak** n SIDI ibedd din.

⁶ Uca iched **Lmalak** n SIDI i Yahucæa, inna:

⁷ “**Ammu i issawaṛ SIDI n ṛceskarat:**

‘Maṛa cek tuyured x ibriden inu

u maṛa cek ad teḡḡid tasexxart inu,

xenni cek ad tessuyured uṛa d taddart inu s ṛḡeqq u ad tiṛid d amehḡday n ṛemraḡat inu

u necc ad ac wceḡ ad tzemmarred ad traḡed ad tadfed jar inni i da ibedden.

⁸ Xenni seṛ, Yahucæa, cek arrays n ikehhanen, cek d imeddukkaṛ nnek,

inni iqqimen zzatek ,

mayar nitni d ict n ṛeṛamet n ṛeejeb,

mayar xzar, necc ad dd-awyey Amsexxar inu, ‘Aḡeddu’.

⁹ Mayar xzar, azru,

inni din ssarseḡ zzat i Yahucæa,

x weḡṛu nni *ad yiṛi xezzarent* sebea n tiṭṭawin.

Xzar, necc ad neqceḡ taneqqact nnes,’

ammu i issawaṛ SIDI n ṛceskarat,

‘u necc ad kksey ṛmuæsiyyet n temmurt-a deg ijj n wass.’

¹⁰ ‘Deg wass nni’, issawaṛ SIDI n ṛceskarat,

‘ad tearḡem ijj i wennedni sadu tḡayart u sadu wartu.’

Tamezriwt wiss xemsa n ṛqendiṛ d tnayen n tzitunin

4 ¹ Lmalak nni kidi issiwṛen, ieqeb-dd uca issfaq ayi-dd amecnaw mammec dd-ssfaqan ijj n weryaz zeg yiḡes nnes. ² Netta inna ayi “Min teḡrid?” Necc nniḡ “Necc zṛiḡ, u xzar, ijj n ṛqendiṛ zeg wureḡ marra, u *aqæ din* ijj n tṭebši n zzect x uzeḡif nnes u xas sebea n ṛefnarat, sebea *x* sebea n ibuḡen i ṛefnarat *i iḡan* x uzeḡif nnes” ³ u zzates *aqæ din* tnayen n izemmuren, ijj ḡar uyeḡdis afusi n tṭebši n zzect u ijj ḡar uzeṛmaḡ nnes.”

⁴ Necc arriy-dd u ssiwṛey ak-d Lmalak nni kidi issiwṛen, nniḡ “Sidi inu, min enant tmesṛayin-a?”

⁵ Lmalak nni kidi issiwṛen, yarra-dd, inna ayi “Ma war tessined cek, min enant tmesṛayin-a?” Necc nniḡ “Lla, *a* Sidi inul!”

⁶ *Xenni* yarra-dd uca issiweř-dd akidi, inna “Wa d awař n SIDI i Zarubbabil, *awař* nni iqqař ‘War iři s jjeħd uřa s leunf, maca ad yiři s Arruħ inu’, *ammu* i iqqař SIDI n řeeskarat.” ⁷ Min teenid cek, *a* adrar ameqqran? Ad tdewřed d ict n řwařa zzat i wudem n Zarubbabil, mayar netta ad dd-issuffey azru n nnej s iyuyyan “Nniemet, nniemet ad řares tiři!”

⁸ Yusa-dd řari wawař n SIDI, inna:

⁹ Ifassen n Zarubbabil ssarsen dsas i taddart-a, ifassen nnes ad tt kemmřen, maħend ad tes-nsem aqa SIDI n řeeskarat issekk ayi-dd řarwem. ¹⁰ Mayar man wen isseħqaran ass n tmesřayin timezyanin? Nitni ggur ad farřen, xmi i řa zaren azru n teymart deg ufus n Zarubbabil, sebea aya, tiřřawin n SIDI nni ittekkenn marra tammurt.

¹¹ Necc arriř-dd, nniř as “Mana tnayen n izemmuren nni *din* řar uyeřdis afusi d uzermađ n řęendiř?” ¹² Tiřfey necc zi jdid awař, nniř as “Min enan tnayen n řefrue n uzemmur *nni* deg ufus n tnayen n iqudas n wurey i dd-itřfarrayen *zzect am* wurey zi sennej?” ¹³ Netta issawař-dd řari, inna “Ma war tessined cek min enan ina?” Necc nniř “Lla, *a* Sidi inu!” ¹⁴ *Xenni* inna “Ina d tnayen n iřenjiren n zzect nni ibedden zzat i Sidi n marra tammurt.”

Tameřriwt wiss setta n wedlis iřřaw

5 ¹ Ssgaęedey tiřřawin inu twařat nneđni uca zřiř, u xzar, aqa *din* ijj n wedlis iřřaw. ² Netta inna ayi “Min tettwařid cek?” Necc nniř “Necc ttwařiř ijj n wedlis iřřaw s yiji n tuzeggart n eicrin n iřaęen d ict n tiru n eecra n iřaęen.” ³ *Xenni* inna ayi netta “Ta d nneęřet nni i řa iřfřen x marra tammurt, mayar marra wenni i řa yacaren, ad ittwaqdee zi ssibbet n min yuran x uyeřdis-a u kuř ijj wenni i řa iřaęen ad ittwaqdee zi ssibbet n min yuran x uyeřdis nneđni. ⁴ Necc ad arrey nneęřet ad dd-teffey, *ammu* i issawař SIDI n řeeskarat, ĥima ad dd-tas di taddart n uceffar u di taddart n yenni iceħhden zzur s yisem inu u nettat ad tessens di řwest n taddart nnes u nettat ad tt yecc s ukeccuđ nnes d iřra nnes.”

Tameřriwt wiss sebea n temyart deg ubuqař n ifa

⁵ Iffey-dd lmalak nni kidi dd-issiwřen, inna ayi “Sgaęeed tiřřawin nnek u xzar min *din* dd-itřbanen!” ⁶ Necc nniř “Manaya?” Netta inna “Wa d ijj n řeqyas n ‘ifa’ nni dd-itřbanen.” *Xenni* inna “Ta d furma x marra tammurt.” ⁷ U xzar, aqa tettwassgaęeed tqebbart n řexřif u teqqim ict n temyart d řwest n ‘ifa’. ⁸ Netta inna “Ta d taęeffant!” uca inđar itt di řwest n ‘ifa’ uca inđar taqebbart n řexřif x uqemmum nnes. ⁹ Necc ssgaęedey tiřřawin inu uca zřiř, tnayen n temyarin usint-idd řar zzat u ašemmiđ iccur afriwen nsent. Nitenti tuřa řarsent afriwen am wařriwen n ubellarj u nitenti ssgaęedent ‘ifa’ *nni* jar tammurt d ujenna. ¹⁰ *Xenni* nniř i lmalak nni kidi dd-issiwřen “Mani i řa yawyent ‘ifa-ya’?” ¹¹ Netta inna ayi “Maħend ad as bnant ict n taddart di temmurt n Cinar. Mařa tettwakemmeř, ad tettwassbedd din deg wemcan nnes.”

Tameřriwt wiss tmenya n arebea n ikarruten

6 ¹ Necc ssgaęedey tiřřawin inu twařat nneđnit, u xzar, aqa arebea n ikarruten ffřen-dd zi jar tnayen n idurar u idurar *nni* tuřa d idurar n nnħas. ² řar ukarru amezwaru *tuya din* iysan d izegg“ařen, řar ukarru wiss tnayen iysan d ibarcanen, ³ řar ukarru wiss třřata iysan d icemřařen u řar ukarru wiss arebea iysan d iqarqacen jehden. ⁴ Necc arriř-dd, nniř i lmalak nni kidi dd-issiwřen “Min enan ina, *a* Sidi inu?”

⁵ Yarra-dd lmalak, inna ayi “Ina d arebea n isemmiđen n ujenna nni dd-itteffřen zi mani bedden zzat i SIDI n marra tammurt. ⁶ Inni s iysan ibarcanen ad ffřen řar temmurt n Ccamal u *iysan* icemřařen ad ffřen đeffaren ten uca *iysan* iqarqacen ad ffřen řar temmurt n Ljanub.”

⁷ *Iysan* ijeħden ffyēn, arzun ad ẓwam temmurt, maẓar netta inna “Ffey, ẓwam tammurt!” U nitni ẓwan temmurt. ⁸ Netta iṛṛaṣ ayi-dd, inna “Xzar, *iysan* nni iffeyen ẓar temmurt n Ccamal, aqa ssareyyēhen Arruħ inu di temmurt n Ccamal.”

Tamrist i ukehhan ameqqran

⁹ Yusa-dd ẓari wawaṛ n SIDI, inna:

¹⁰ “Ksi tiwħibin zeg imeħbas, ẓi Ḥalim, Ṭubiya d Yadaṣya u adef *uṛa d* cek deg wass nni u adef ẓar taddart n Yuciya, mmis n Ṣafanya, *ẓar taddart* i ẓares dd-yusin nitni ẓi Babil. ¹¹ Ksi nnuqart d wurey, egg *zzaysen* ttajat u sars *iten* x uzeḡif n Yahucuea, mmis n Yahuṣadaq, arrays n ikehhanen, ¹² u siweṛ akides, ini as

Ammu i issawaṛ SIDI n ṛeekarat: Aqa da ijj n weryaz, “Ayeddu” d isem nnes. Netta ad dd-iffey zeg wemcan nnes u netta ad ibna zzawect iqeddsen n SIDI.

¹³ Netta ad ibna zzawect iqeddsen n SIDI u ad yarḡ leaḡama. Netta ad iqqim u ad iħkem x ṛkursi nnes u netta ad yiṛi d akehhan x ṛkursi nnes u ad yiṛi jarasen ccwar s ṛehna.

¹⁴ Ttijan ad iṛin i Ḥalim, Ṭubiya, Yadaṣya d Ḥayn, mmis n Ṣafanya d ṛidaret di zzawect iqeddsen n SIDI. ¹⁵ Ẓi ṛagg^waj ad dd-asen *iwdan* u nitni ad bnan zzawect n SIDI u kenniw ad tessnem aqa SIDI n ṛeekarat issekk ayi-dd ẓarwem. *Aya* ad immsar, maṛa kenniw tettesṛam s tidett ẓar tmijja n SIDI, AREBBI nwem.”

SIDI war ixs ca ad as eebden nbṛa tasegda d arreħmet

⁷ Immsar deg usegg^was wiss arebea n ujeḡid Dariyus, *ṛami* dd-yusa wawaṛ n SIDI ẓar Zakariya, deg *wass* wiss arebea n uyur wiss tesea, deg *uyur* n Kislu,

² *aqā* issekk *ṛgens n* Bayt-Il Caraṣiṛ d Rajam-Malik d yeryazen nnes maħend ad ttaren ṛṣaḡar zzat i wudem n SIDI. ³ ssawaṛen ak-d ikehhanen, inni *iḡan* di taddart n SIDI n ṛeekarat, u ak-d inabiyyen, nnan “Ma ad arniṣ deg uyur wiss xemsa ad ruṣ u ad eezṛeṣ ixef inu am mammec t ttegey ṛexxu ead aṭṭas n isegg^wusa?”

⁴ Yusa-dd ẓari wawaṛ n SIDI n ṛeekarat, inna:

⁵ “Siweṛ ak-d marra ṛgens u ak-d ikehhanen, ini ‘Ṛami kenniw tẓummem u tewtim x idmarren nwem *zeg wecḡan*, deg uyur wiss xemsa d uyur wiss sebea, u man aya ṛexxu ead aṭṭas n isegg^wusa, ma tẓummem kenniw *xenni* i necc, *s tidett* i necc? ⁶ Ṛami teccim u ṛami teswim, ma war *tuyi* kenniw d inni iccin u *ma war tuyi* kenniw d inni iswin? ⁷ Ma war iḡi d awaṛen i iija SIDI ad ttwaṛayan s ufus n inabiyyen n ẓic umi tuṣa teqqim Urcalim *ead* di ṛħudnet ak-d tneddam i d as dd-innden uṛa d Tammurt n Ljanub d Temmurt Iwaṭan nni ẓares?”

⁸ Yusa-dd wawaṛ n SIDI ẓar Zakariya, inna:

⁹ “Ammu i issawaṛ SIDI n ṛeekarat, iqqar ‘Ḥekmem s ijj n ṛḡukm iseggden u ggem s tmexsiwt icewwaren d areħmet ijj ak-d wenneḡni.

¹⁰ War heṣṣarem tajaḡ uṛa d ayuṛiṛ niṣ ṛbarrani uṛa d amezṛuḡ u war ttejjim uṛa d ijj ad ixarreṣ di ṛyar ḡidd i umas deg wuṛ nnes.”

6:8 ‘ssareyyēhen Arruħ inu’ - man aya ixs ad yini belli ṛḡukm nni ssiwḡen iysan ibarcanen x Temmurt n Ccamal issjiwen Arruħ n Arebbi. Aqa ṛḡakamat nnes iseggden umi netta d Amsegged.

6:10 ‘Ṣafanya’ - isem-a wanita ixs ad yini ‘wenni t issnuffaren SIDI’.

6:14 ‘Ḥayn’ - ixs ad yini ‘nniemit’. Nzemmar ad nini aqa Yasuea d ‘bu-twengint’ i d as qqaren.

¹¹ *Maca* nitni ugin ad wcen taynit u nitni ggin marra s řmeqřub u bellæn imezzuyen nsen, řima war ttesřin.

¹² Nitni ssqesřen uř nsen am ijj n telwizt mařend war ttesřin ccariea d wawařen nni dd-issekk SIDI n řeskarat s Arruř nnes s ufus n inabiyyen n zic, ařami dd-yusa ijj n ufugem d ameqqran n SIDI n řeskarat.

¹³ Aqa immsar am mammec iřaya netta *zic*, *maca* nitni war sřin ca. X uyenni řayan řexxu nitni u necc war ttesřiy ca, iqqar SIDI n řeskarat.

¹⁴ Necc ad ten ssuzzareř x marra řegnus nni tuřa war ssinen u awarni asen ad tettwaxarreb temmurt, uřa d ijj *ead* war *xas* izekkwi u uřa d ijj *ead* war dd-iddikkwiř. Nitni arrin tammurt ieizzen d řxarbet.

SIDI iwaed ad ibarek Urcalim

8 ¹ Yusa-dd wawař n SIDI n řeskarat, inna:

² **Ammu i inna SIDI n řeskarat** “S wasam d ameqqran usmey zi řihyun, s tefqeřt tameqqrant usmey di řtwee nnes.”

³ **Ammu i inna SIDI** “Necc eeqbey-dd řar řihyun u ad zedyey d řwest n Urcalim uca Urcalim ad as řayan ‘tandint n tidett’ u adrar n SIDI n řeskarat ad as inin ‘adrad n zzawect iqeddsen’.”

⁴ **Ammu i inna SIDI n řeskarat** “Ad iřin eawed iwessura d twessura deg wazzayen n Urcalim.

Kuř ařay ad řares tiři teřřarct nnes deg ufus nnes zi ssibbet n wařtas n wussan *i ya iddar*.⁵ Az-zayen n tendint ad dewřen ccuren s iřenjiren d řenjirin i ittiraren deg wazzayen nnes.

⁶ **Ammu i inna SIDI n řeskarat** “Mařar d řejeř qae di řiřawin n min iqqimen n řgens-a deg wussan nni, ma ad yiři uřa i necc d řejeř qae?” issawař SIDI n řeskarat.” ⁷ **Ammu i inna SIDI n řeskarat** “Xzarem, necc ad snejmeř řgens inu zi temmurt n wenřar *n tfuct* u zi temmurt n uyeři n tfuct.” ⁸ u necc ad ten asweř řin řima ad zedyen d Urcalim. Nitni ad iřin d řgens i necc u necc ad iřiř d AREBBI i nitni, di tidett u di tsegda.”

⁹ **Ammu i inna SIDI n řeskarat** “Meřdem ifassen nwem, kenniw inni isřin deg wussan-a awařen-a zeg uqemmum n inabiyyen nni *din iřan* deg wass nni di ittwassars dsas n taddart n SIDI n řeskarat, mařend ad tettwabna zzawect iqeddsen zi jdid.” ¹⁰ Mařar qbeř i wussan nni war iqqim walu zi řmunet n bnadem u ict n řebhimet war dd-tettawi walu u wenni dd-iffyen d wenni dd-idewřen, war yiři řaman zi ssibbet n řeedu, *mařar* necc ssekkareř *kuř* ijj x umřarreb nnes. ¹¹ *Řexxu* maca necc war řiřiř i min iqqimen n řgens-a am wussan imezwura”, issawař SIDI n řeskarat. ¹² “Mařar zzariet n řehna, tazayart, ad tewc řyiřet nnes u tammurt ad tewc řřabet nnes u ajenna ad iwc nnda nnes u necc ad wceř marra aya d tasřart i min iqqimen n řgens-a. ¹³ Ad immsar, aqa am mammec tuřa kenniw d nneeret řar regnus, *kenniw*, a taddart n Yahuda d taddart n Israyil, aqa necc ad kenniw ssnejmeř u ad iřiř d lbaraķa i kenniw. War tteggwedem, meřdem ifassen nwem!”

¹⁴ **Mařar ammu i inna SIDI n řeskarat:** “Am mammec necc xarrřey ad awem ggeř řřar, řami d ayi ssfugmen ibabaten nwem”, inna SIDI n řeskarat, “u necc war ndimeř *zi man aya*,¹⁵ ammu i dd-dewreř necc *řexxu* ad xarrřey deg wussan-a mařend ad ggeř řřar di Urcalim u di taddart n Yahuda. War tteggwedem ca! ¹⁶ Tina d timesřayin i kenniw ittweřřan ad tent teggem: siwřem tidett kuř ijj ak-d umřarreb nnes, carreem s tidett u s yijj n řřukm iřiřqen di tewwura nwem.

¹⁷ War ttejjam ad ixarřey ijj n weryaz di řřar x umřarreb nnes u war ttexsem achad n zzur, mařar necc carrhey marra aya”, issawař SIDI.

¹⁸ Yusa-dd ɣari wawaʁ n SIDI n řeeskarat, inna:

¹⁹ **Ammu i inna SIDI n řeeskarat:** “Azummi n uyur wiss arebea u azummi *n uyur* wiss xemsa u azummi *n uyur* wiss sebea u azummi *n uyur* wiss eecra ad dweřen d řefrahet u d warceq. Ad iřin d řecyudat cnan. Xsem tidett d řehna!”

²⁰ **Ammu i inna SIDI n řeeskarat:** “Aqa řegnus uřa d imezday n wařtas n tneddam ad dd-asen ead *danita!* ²¹ Imezday n ict *n tendint* ad rařen ɣar imezday n ict *n tendint nneđnit*, ad inin ‘Jjem aney ad netřef abrid ħima ad nettar *zzat* i wudem n SIDI u ħima ad narzu SIDI n řeeskarat. Uřa d necc ad raheɣ.’ ²² Ařtas n iyduden d wařtas n řegnus ijeħden ad dd-asen ħima ad arzun x wudem n SIDI u ħima ad ttaren arđa *zzat* i wudem n SIDI.”

²³ **Ammu i inna SIDI n řeeskarat:** “Deg wussan nni ad immsar, aqa eecra n yeryazen, zi marra tutlayin n řegnus ad řřfen, *wah* ad řřfen abeħřuř n ijj n weryaz d Uday, ad inin ‘Neccin ad nraħ akidwem, maɣar nesřa aqa AREBBI akidwem!’ ”

Řřukm n SIDI x timmura i d as-dd innđen

⁹ ¹ Řřukm issaggwaden n wawaʁ n SIDI x temmurt n Ĥadrax, u x Dimacq yarsa *řřukm* - maɣar SIDI iħeřta x bnadem u x marra tiqebbař n Israyil - ² uřa x Ĥamat i tt dd-iřesqen, x řur d řidun, waxxa nitenti d timiysisin ařtas. ³ Tebna řur ijj n lburj i yixef nnes u teyru nnuqart am teejjact d wureɣ am ubeɣae n imesraq. ⁴ Xzar, SIDI ad tt iřtef u ad iwwet lbaraj nnes ɣar řebħar uca ad tt tecc tmesi.

⁵ Ackelon ad tt țzar, uca ad tedweř teggwed, uřa d Yazza, uca ad tarjij ařtas, uřa d Eaqrn, maɣar ad ifceř uraji nnes, u ad ittwaterħħa ujeğid zi Yazza u *tandint n* Acqalun war tettwazeddeɣ.

⁶ Mmis n řeħram ad izdeɣ di Acđud u necc ad teħħiɣ nnfaxet n Ifiliřtiniyyen. ⁷ Necc ad ksiy idammen zeg uqemmum nnes uřa d nneawit zi jar tiɣmas nnes u ammu i ɣa iqqim uřa d netta i AREBBI nney. Netta ad yiři am ijj n wemyar di Yahuda u Eaqrn am ijj n Uyabusı. ⁸ Necc ad wteɣ aqıđun inu i *uħeřtu n* taddart inu, đidd n wenni i ɣa iźwan u đidd n wenni dd i ɣa ieqqben, ħima wenni iħeřřaren war xas ieeddu ca ead, maɣar řexxu řřiɣ t s tiřtawin inu.

Ajeğid i dd ɣa yasen

⁹ Farħ, *a* yeğis n řihyun, sřiwwew, *a* yeğis n Urcalim! Xzar, ajeğid nnem yusa-dd ɣarem, netta d amsegged u aqa iwjed ħima ad issenjem, netta d amwađee u inya x ijj n weɣyuř, x ijj n wezeuq, asnus n ict n teɣyuč. ¹⁰ Necc ad qđiɣ ikarruten *n umenɣi* zi Ifrayim uřa d iysan zi Urcalim. Ad ittwaqđee uřa d řqews u netta ad ibarreħ s řehna i regnus u řřulťa nnes ad tiři zi řebħar ař řebħar u zeg iɣzar ař ineggura n temmurt.

SIDI ad isenjem řgens nnes

¹¹ Uřa d cem, *a* řihyun, zi ssibbet n idammen n řeahd necc fekkeɣ-dd imeħbas nnem zeg wanu yuzyen zeg waman.

¹² Eeqbem ɣar lburj nwem, *kenniw* imeħbas inni ɣar iğa usitem. Uřa d ass-a necc ttbarrheɣ: Aqa necc ad ɣarem dd-arrey tnayen n tseqqar,

¹³ maɣar necc ad meħdeɣ Yahuda *am ijj n řqews* u ad ggeɣ Ifrayim x řqews. Necc ad ssekkareɣ iħenjiren nnem, *a* řihyun, đidd i iħenjiren nnek, *a* Lyunan u necc ad cek arrey amecnaw ssif n ijj n bu-teɣruđt.

¹⁴ SIDI ad dd-ittwazar sennej nsen u fritcat nnes ad iřint ttwessgent am wassam u Sidi inu, SIDI, ad iřuđ di řbuq u ad yuyur ak-d řħaryađin n ušemmiđ n ljanub.

¹⁵ SIDI n řeeskarat ad ten issdurri u nitni ad ccen u ad ddzen iźra n iğiy uca ad swen, ad ggen ddriz am ɣar binu u nitni ad dewřen ccuren *s idammen* am řtaɣwa n urucci, am řyemmar n uealřar.

¹⁶ SIDI, AREBBI nwem ad ten issenjem deg wass nni am tħimart n řgens nnes, mařar nitni *amecnaw* izra iřřan ittissiqen x temmurt nnes.

¹⁷ Mařar mečař mma imřar ad yiři řxar u mečař mma imřar ad yiři wařři! Imendi ad isseyimi iħudriyyen uřa binu n jdid tiezariyyin.

10¹ Ttarem anřar zi SIDI, di řweqt n wenzar n tefsut. SIDI ittegg assamen. Netta ad iwc ibuda n wenzar, i kuř ijj n wefsu deg iyyar. ² Mařar řexyařat n lařnam ssawařen řęecc u igezzanen ttwařan ixarriqen u nitni ttawaden tirja icemmten, nitni ssfewwajen s řeewin. X uyenni ttwassigg^wejen iħuřiyyen, ttwařsaren, minzi war din iři umeksaw. .

³ X iničan yarya lyađab inu u ad xęęsey imřanen, mařar SIDI n řeeskarat ad issijj x tħimart nnes, x taddart n Yahuda, u netta ad ten isedd am uyis nnes ittissiqen řar umenyi.

⁴ Zzayes ařzu n teymart, zzayes řewted, zzayes řqews *n umenyi*, ad zzayes dd-ffęyen marra imzeyyaren jmię. ⁵ Nitni marra ad dewřen am ayt n bu-teřruđt inni deg umenyi ad eefsen x ubeęac di zznaki. *Wah*, nitni ad mmenęyen, mařar SIDI ad yiři akidsen u nitni ad ssedħan inni inyin x iysan. ⁶ Necc ad ssjehdeę taddart n Yahuda u ad ssnejmeę taddart n Yusuf u necc ad asen wceę tazeddiyt, mařar necc arreħmeę daysen u nitni ad iřin axmi necc war ten ndareę, mařar necc d SIDI, AREBBI nsen, u necc ad řarsen sřęę. ⁷ *Inni n* Iřrayim ad iřin am ijj n bu-teřruđt u uř nsen ad ifarħ am řar binu u iħenjiren nsen a d t řaren u ad farħen, uř nsen ifarřeħ di SIDI.

⁸ Necc ad xasen šeffareę u ad ten ssmunęę, mařar necc fdię ten u nitni ad dd-dewřen deg wařtas am mammeć ten tuęa deg wařtas. ⁹ Necc ad ten zareęę jar řegnus u nitni ad ayi idaren di jji-wayeh igg^weijen. Ad ddaren *din* ak-d iħenjiren nsen uca ad dd-dewřen. ¹⁰ Necc ad ten jjeę ad dd-eęqben zi Misřa u ad ten dd-ssmunęę zi Accur u ad ten dd-awyęę řar temmurt n Jilead u *řar* Lubnan, maca aya war ten ittqeddi. ¹¹ Netta ad iřwa řebħar u ad iwwet řemwaj n řebħar u marra imucan yuęęen n yeęzar *n Nil* ad azyen. Nnfaxet n Accur ad tettwasswađeć u azeęađ n Misřa ad ittawaweddar. ¹² Necc ad ten ssjehdeę di SIDI u nitni ad uyuren deg yisem nnes, *ammu* i issawař SIDI.

Areddeę n Lubnan d Bacan

11¹ Arzem tiwwura nnek, *a* Lubnan, *maħend* timessi ad tecc tineglin nnek. ² Ru, *a tacejjart* n umerzi, mařar tangelt tewđa, mařar ticejjura *nni* timeqqrarin ttwareddęent!

Ru, *a* ticejjura n řbeęuđ n Bacan, mařar azyar immcubbćen iwđa. ³ *Sřem* i řřess n tųuyiit n imeksawen, mařar aęuęi nsen ittwareddeę, *sřem* i řřess n uzeħhar n weyraden imezyanen, mařar řeezz n L'Urdun ittwareddeę.

⁴ Ammu i iqqar SIDI, AREBBI inu "Arwes iħuřiyyen nni umi i řa řarřen ⁵ inni ten imellken war ggur ad ttwawaqben u inni ten izzenzen qqaren 'Ad yiři ad ittwareberek SIDI, aqa necc dewřeę yari agra!' Imeksawen nsen war d asen zzięizen. ⁶ Mařar necc war d ayi zzięizen ead imezday n temmurt, issawař SIDI. Xzar, necc ad wceę i iwdan, kuř ijj řar ufus n umqarreb nnes u deg ufus n ujeęid nnes, u nitni ad eefsen x temmurt u necc war *ten* ssenjimeę ca zeg ufus nsen.

⁷ Nec arewseę iħuřiyyen tinni umi i řa řarřen, mařar nitni d iħuřiyyen ttwařsaren. Necc księ i necc tnayen n teęyaryin. Ict ggıę as 'Řxađar' u tennedni ggıę as 'Taęruđt', u necc arwseę iħuřiyyen.

10:1 'anřar n tafsut' - anřar n tefsut di Ccarq Ameřwasu iccat qbeř řweqt n tmeyra deg uyur n mars d wawril.

10:2 'ameksaw' - nię 'aniči'.

11:2 'azyar' - nię 'řyabet' nię 'tazgant'. 'amerzi' - nię 'amedži'.

⁸ Deg ijj n yuyur teħħiy tṛata zeg imeksawen.

Ṛeemar inu tuḡa ixeyyeq xasen uca uṛa d ṛeemar nsen icarh ayi eawed. ⁹ Necc nniḡ ‘Necc war kenniw arekkwsey *ead!* Min immuten, ejj *it* ad immet u min ihellken, ejj *it* ad ittawahellek, u jjem inni iqqimen ad ccen aysum ijj n wenneḏni.’ ¹⁰ Necc ksiḡ tayḡarct inu ‘Rxaḡar’ uca arḡiḡ tt maḡend ad arḡey ammu ṛeahd inu nni ggii ak-d marra ṛegnus-a. ¹¹ Deg wass nni idweṛ *ṛeahd* yarrez u senni yarrez u ammu issnen *iħuṛiiyyen* ittwaḡṡaren nni d ayi iḡeṭṭan, aḡa aya tuḡa d ijj n wawaṛ n SIDI.

¹² Necc nniḡ asen “Maṛa aya mliḡ di tiṭṭawin nwem, wcem ayi ṛmunet inu, u maṛa lla, jjem t!” U nitni weznen ṛmunet inu: tṛatin n *ṛweznat n* nnuqart. ¹³ *Xenni* inna ayi SIDI “Nḡar i tent ḡar bu-tṛaxt, ttaman *nni* iṡebḡen, inni d ayi iqeddaren!” U necc ksiḡ tṛatin n ṛweznat uca nḡarey tent ḡar bu-tṛaxt di taddart n SIDI. ¹⁴ *Ṛexdenni* arḡiḡ necc tayḡarct inu tenneḏnit *tenni ggii as* ‘Tayruḡṭ’ maḡend ad arḡey *ammu* tawmat jar Yahuda d Israyil.”

¹⁵ SIDI inna ayi “Ksi twaṛat nneḏnit dduzan n ijj n ubuhaṛi umeksaw. ¹⁶ maḡar necc ad jjeḡ ad dd-ikkar ijj n umeksaw di temmurt: min iruḡen war yarezzu, min imṭarccen war t yarezzu, min yarzen war t issgenfi u min iqqimen ibedd, war t iḡeṭṭi netta. *Maca* netta ad yecc aysum n *ṛebhayem* iṡebḡen u ad asent ikkess ticedyin. ¹⁷ Axeyyeḡ i umeksaw i war isekk^win, wenni isemḡen di tḡimart! Ssif *ad dd-iedu* x uḡiṛ nnes u x tiṭṭ nnes tafusect. Aḡiṛ nnes ad yaḡeḡ marra u tiṭṭ tafusect nnes ad teddaryeṛ marra!”

Ṛeḡṡaret d ufekki n Urcalim

12 ¹ Ṛḡukm innexṛaēen n SIDI x Israyil.

SIDI issawaṛ, netta d wenni ittbezzaēen ajenna u issrusa dsas n temmurt u issbedda arruḡ n bnaḡem di daxeṛ nnes. ² Xzarem, necc ad ggeḡ Urcalim d ṭṭebṡi n udewwex i marra ṛegnus i d as dd-innḡen uca ad dd-yas ṭṭebṡi nni uṛa x Yahuda ḡar ṛeḡṡaret n Urcalim. ³ Deg wass nni ad immsar aḡa necc ad arrey Urcalim d ijj n weḡru ideḡṛen i marra ṛegnus. Marra inni yarezzun ad t ssgaēeden, ad ssyezmen ixef nsen aṭṡas u marra ṛegnus n ddunnit ad ttwassmunen ḡidd nnes.

⁴ Deg wass nni, issawaṛ SIDI, ad wteḡ marra iysan s arjeḡ d imnayen nnes s tubbuḡeṛya, *maca* ad qqimeḡ arezzmeḡ tiṭṭawin inu x taddart n Yahuda, *xmi* i ḡa wteḡ marra iysan n ṛegnus s tuddaryeḡ. ⁵ Imḡaren n tqebbaṛ n Yahuda ad inin deg wuṛ nsen ‘Imezday n Urcalim ad iṛin d jjeḡd inu s *ufus n* SIDI n ṛeēskarar, AREBBI nsen.’ ⁶ Deg wass nni ad ggeḡ imḡaren n tqebbaṛ n Yahuda am ijj n ṛmejmar n tmessi di taffa n ukeccuḡ u am ijj n wesfeḡ jar tqebbiḡin n imendi u nitni ad ffzen marra ṛegnus i d asen dd-innḡen, ḡar yeḡḡus u ḡar uḡeṛmaḡ, uca Urcalim ad teqqim ead deg wemcan nnes, di Urcalim. ⁷ SIDI ad issenjem amezwar iḡiḡan n Yahuda ḡima ccen n taddart n Dawud d ccen n imezday n Urcalim war iddikkiwiṛ d ameqqran aṭṡas qibaḡ i Yahuda. ⁸ Deg wass nni ad issdurri SIDI imezday n Urcalim u inni i ḡa innḡarḡen jarasen *ad iṛin* deg wass nni am Dawud uca taddart n Dawud ad tiṛi am AREBBI, am *Lmalak* n SIDI zzat i wudem nsen. ⁹ Deg wass nni ad immsar, aḡa necc ad rekkzey ad mḡiiḡ marra ṛegnus dd i ḡa yasen *i ṛeḡṡaret* ḡar Urcalim.

Ticti n uyejdur zeg inni i t isnuqqben

¹⁰ Ad farryeḡ Arruḡ n nniemet d tḡaḡitin x taddart n Dawud u x imezday n Urcalim u nitni ad ayi ḡaren, wenni issnuqqben, u nitni ad xas wten ayejdur am wtin ayejdur x uyenni n mmis u nitni ad xas ceḡnen s terzug i am wenni ittecḡinen x mmis amenzu. ¹¹ Deg wass nni ad tiṛi tḡuyyit n wecḡan temḡar di Urcalim, am tḡuyyit n wecḡan x Haḡad-Rimmun di ṛewḡa n Ma-jiddun. ¹² Tammurt ad tesḡuyy zeg wecḡan, kuṛ tawacunt weḡḡdes. Tawacunt n taddart n Da-wud weḡḡdes d temḡarin nsen weḡḡdesent u tawacunt n taddart n Natan weḡḡdes d temḡarin

nsen wehħedsent. ¹³ Tawacunt n taddart n Lawi wehħdes d temyarin nsen wehħedsent, tawacunt n Cimei wehħdes d temyarin nsen wehħedsent. ¹⁴ Marra tiwacunin nneđni, kuř tawacunt wehħdes uřa d timyarin wehħedsent.”

X mammec ad tettwaşşeffa Urcalim

13 ¹ “Deg wass nni ggur ad ttwarzem ict n tařa i taddart n Dawud u i imezday n Urcalim, ðidd i ddenb u ðidd i řexmej. ² Deg wass nni ad immsar, *ammu* i issawař SIDI n řeskarat, necc ad teħħiy ismawen n řexyařat n řřanam zi temmurt, *ħima* war xasen řeqqřen ead. Uřa d inabiyyen d buħbeř amengus ad ten jjeý ad ffyen zi temmurt. ³ Ad immsar, mařa ca n ijjen ad inebba, belli babas d yemmas inni t-idd ijjin, ad as inin “Cek war ttymid teddared, mayar cek tessiwřed ixarriqen deg isem n SIDI!” Babas d yemmas inni t-idd ijjin, ad t ssnuqqben, xmi i ya inebba. ⁴ Deg wass nni ad immsar aqa inabiyyen ad ssedħan, kuř ijj x tmezra nnes, xmi i ya ittnebbas. Nitni war ttiriđen ca apartessu n cccar maħend ad ssxarrqen. ⁵ Netta ad yini ‘Necc war ġiy d anabi, necc d ijj n weryaz wenni ittfeğħen iyyar, minzi ikseb ayi ijjen zi temzi inu.’ ⁶ *Mařa* ad as inin ‘Min enan *xenni* iyezzen nni deg ifassen nnek?’, ad yini netta ‘Ammu ittwawteý di taddart n imeizzen inu.’

⁷ “Ssif, kkar x umeksaw inu u x weryaz nni iğan d acric inu!”, *ammu* i issawař SIDI n řeskarat. “Wwet ameksaw inu u *xenni* ad ttwabezzen iħuřiyyen u necc ad arrey afus inu tiwwa imuřiřen.

⁸ Ad immsar di tammurt marra,” issawař SIDI, “aqa tnayen n izeynat ad ttwaqedeen u nitni ad ssuffyen buħbeř, *maca* azyen wiss třata ad dayes iqqim. ⁹ Azyen wiss třata ad t ndareý di tmessi, ħima ad ittwaşşeffa am mammec sseřfan nnuqart u necc ad ten jarbey am mammec ttjarraben ureý. Netta ad iřaya s yisem inu u necc ad *as* sřey. Ad iniy ‘Řgens inu!’ u netta ad yini ‘SIDI d AREBBI inu!’”

SIDI ad dd-ihwa x wedrar n Zzitun

14 ¹ “Xzaret, ad dd-yas ijj n wass i SIDI i di i ya tettwabđa tkeccađt nnem di řwest nnem! ² Necc ad ssmuney marra řegnus i umenýi ak-d Urcalim. Tandint ad tettwaťtef u tudrin ad ttwakeccđent u timyarin ad ttwafedħent u azyen n tendint ad ittwanđeh yar tmeħbast, *maca* min iqqimen n řgens war ggur ca ad ittwaqđee. ³ SIDI ad iffeý u netta ad immney ak-d řegnus am mammec tuřa ittmenya deg wass n umenýi. ⁴ Deg wass nni ad bedden iđaren nnes x wedrar n Zzitun wenni qibač i Urcalim, yar ccarq. Adrar n Zzitun ad ittwafeğeq di tnayen n iziynat, yar ccarq u yar řřarb, *maħend ad din tiři* ict n teýzurt d tameqqrant. Azyen n wedrar ad imeyyeř yar ccamal u azyen nneđni n wedrar ad imeyyeř yar ljanub. ⁵ Kenniw ad tarewřem zi hekk“u n idurar inu, mayar tayzurt n idurar ad dd-tawed ař Ařal u kenniw ad tarewřem am mammec tarewřem kenniw zeg wenhezzi n temmurt deg wussan n Eużziya, ajeğid n Yahuda, uca SIDI, AREBBI inu, ad dd-yas u marra imqeddasen akidek.

⁶ Deg wass nni ggur ad immsar aqa war tettiři tfawt, iťřan ittissiqlen ad tettwakemmcen. ⁷ Ad yiři d ijj n wass ittwarfarz, ad yiři ittwassen yar SIDI. War iği d ass uřa d ġiřet. Ad immsar yar řweqt n uęecci ad tiři tfawt.

⁸ Deg wass nni ad immsar aqa aman iddaren ad dd-ffyen zi Urcalim, azyen zzaysen yar řebħar acarqi u azyen nneđni yar řebħar n řřarbi. *Ammu* i ya yiři deg unebdu u di tgarst. ⁹ SIDI ad yiři d ajeğid x marra tammurt. Deg wass nni ad yiři netta d ayenni n SIDI u isem nnes d ayenni n

yisem. ¹⁰ Marra tammurt ad tedweř am řewđa, zi Jabea ař Rimmun, ƣar *jijhet n* ljanub n Urcalim. *Tandint* ad tettwasgææed u ad dayes zedƣen *iwdan* deg wemcan nnes, zi Tewwart n Binyamin ař amcan n Tewwart i din tuƣa zic, ař tawwart n Teymart, u zi lburj n Ħananiyil ař tizarin n weřray n ddiřect n ujeġid. ¹¹ Nitni ad dayes zedƣen u war tettiři ead nneēřet, minzi Urcalim ad izdeƣ di řaman.

¹² Ta ad tiři d ticti i zi i ƣa iwwet SIDI marra řegnus nni immenƣen ak-d Urcalim: netta ad yarr aysum n kuř *bnadem* ad ikkiccu am netta ead ibedd x idaren nnes u tiřřawin nnes ad kkiccwent deg ixubac nsen u iřes nnes ad ikkiccu deg uqemmum nnes. ¹³ Deg wass nni ggur ad immsar aqa ijj n umxarweđ d ameqqran zi SIDI ad idweř jarasen ařami i ƣa iřřef kuř ijj afus n umqarreb nnes u *xenni* afus n kuř ijj ad inneqřeb đidd i ufus n umqarreb nnes. ¹⁴ Ead ad imney Yahuda di Urcalim uca ad ttwasmunen wagra n marra řegnus i d as-dd innđen: ureƣ d nnuqart d warruđ ařřas s wařřas. ¹⁵ Ammu i ƣa tiři *æawed* tecti n uyis d usardun d weřřem d yeyƣař d marra řmar nni *iġan* di řeskarat, aqa ticti-ƣa *ad ten teřqef*.

¹⁶ Ad immsar aqa marra inni iqqimen zi marra řegnus nni dd yusin ƣar Urcalim, ad gææden zeg usegg^was ař asegg^was ģima ad sejden i Ujeġid, i SIDI n řeskarat, u ģima ad æeyyden řeid n Ieuccuten. ¹⁷ Ad immsar belli man wen zi twacunin n temmurt war dd-ittgææid ca ƣar Urcalim ģima ad isjed i ujeġid, i SIDI n řeskarat, aqa war xas iweřři ca wenřar. ¹⁸ Mařa tawacunt n Miřra war tgææed u war dd-tusi ca, *xenni* war xasen *iccit* wenřar. Ta ad tiři d ticti i zi i iřřef SIDI řegnus nni war din ittgeæiden ca ģima ad æeyyden ficta n řeid n Ieuccuten. ¹⁹ Ta ggur ad tiři d ticti i Miřra u d ticti i marra řegnus, inni war din ittgeææeden, ģima ad æeyyden řeid n Ieuccuten. ²⁰ Deg wass nni ggur ad yiři x tnaqusin n yeysan ‘AMQEDDAS i SIDI’. Ttenjir di taddart n SIDI ad iřin am řřawyat i urucci zzat i uealřar. ²¹ Marra ttajar di Urcalim u di Yahuda ad iřin qeddsen i SIDI n řeskarat u marra inni dd i ƣa yasen ģima ad qeddmnen tiwhibin, ad zzaysent ksin u ad daysent ssennnen. Deg wass nni war *din* ittiři uřa d ijj n Ukenæani di taddart n SIDI n řeskarat.

MALAXI

Tayri n SIDI i Israyil

1 ¹Řħukm innexřaen. Awař n SIDI i Israyil s ufus n Malaxi.

²“ ‘Necč tuřa ttexsey cek!’, inna SIDI, maca kenniw teqqarem ‘Mani d aney tixed?’ ‘Ma war iři Eisu d umas n Yaequb?’, issawař SIDI, ‘U necč ttexsey Yaequb ³ u carhey Eisu.’ Necč arriř idurar nnes d řxarbet uřa d tasyart nnes i wuccanen n řexřa. ⁴ Waxxa Idum iqqar ‘Necčin nettwareddedř, *maca* ad nebna řxirbat eawed!’, ammu i inna SIDI n řeskarat ‘Nitni ad bnan *eawed*, *maca* necč ad hedmey’ u ad asen tettwanna ‘Tammurt n uęeffan’ uřa d Řgens wenni x isexxed SIDI i řebdal!’ ⁵ Tiřřawin nnek ad t řaren u kenniw ad tinim ‘D ameqqran SIDI tiwa i temmurt n Israyil!’ ”

Drus n uweqqar i tqeddast n SIDI jar řgens

⁶“Mmis ittweqqar babas d umsexxar bab nnes. ‘Mařa necč aqa d Baba, mani iqqim *xenni* řewqar i necč? Mařa necč aqa d SIDI, mani teqqim tigg’udi nni zzayi?’, iqqar SIDI n řeskarat, i kenniw, *a* ikehhanen, inni isseřqaren isem inu. Maca kenniw teqqarem ‘Min zi nesseřqar necčin isem nnek?’ ⁷ Kenniw tettawyem-dd ařrum ixemjen x ualřar inu, teqqarem ‘Min zi i cek nessxemmej?’ Min zi aqa kenniw teqqarem ‘řřabřa n SIDI d tameřqurt.’ ⁸ Xmi kenniw tettawyem min iřan d ađaryarř i tayarřř, ma war iři aya d řřar!, u xmi i řa tawyem kenniw min iřan d aqidar, ma war iři aya d řřar! Siwed aya ict n twařat řar lwali. Ma cek ad as-dd tased x řřađar niř netta ad yiři mliř akidek?, iqqar SIDI n řeskarat.

⁹ {Xenni} řexxu, arzum udem n SIDI, *řima* netta ad xaney iřinn. Aya immsar s ufus nwem: ma ad yiři s nneyyet tecna i yijj zzaywem?, iqqar SIDI n řeskarat. ¹⁰ Man wen zzaywem i řa ibelleen tiwwura, *ařami* nitni war ttessriqqin *ead* acalřar inu bařeř. Necč war daywem ttifeř ařđa, iqqar SIDI n řeskarat, u *uřa d* tawhibt *n řřiřet* zeg ufus nwem war dd-tettas i řřađar inu. ¹¹ Mařar zi mani dd tneqqar tfuct ař mani řęęi, ad yiři yisem inu d ameqqran jar řegnus u di kuř amcan ad awyen řebxur i yisem inu uřa d ict n tewhibt *n řřiřet*, mařar isem inu ad yiři d ameqqran jar řegnus, iqqar SIDI n řeskarat,

¹² maca kenniw tessęiřitem *isem nni* am teqqarem ‘řřabřa n SIDI texmej u řřiřet nnes, *ixs ad yini* macca nnes, d tameřqurt.’ ¹³ Kenniw teqqarem *eawed* ‘Xzar, mana amnus- al’, maca kenniw *simant nwem* řřuđmem xas, iqqar SIDI n řeskarat. Kenniw tettawyem-dd min ittwarecen, u min ittęedřen d min iheřcen tettwayem-dd am tewhibt *n řřiřet*. Ma ad ayi ieřeb man aya zeg ufus nwem?, iqqar SIDI. ¹⁴ Ittwaneř uęeccac, wenni řares ijj n řmar d awtem di řřemmirt nnes uca iwaed *it* u *xenni* iřarř i yijj n řmař d aneęđub i Sidi! Mařar necč d ijj n uęęid d ameqqran, iqqar SIDI n řeskarat, u isem inu d ameqqran jar řegnus.

Aeřem i ikehhanen

2 ¹ Řexxu, i kenniw *teřa* ttewřiyyet-a, *a* ikehhanen. ² Mařa kenniw war tesřim u war tt tkessim řar wuř, mařend ad tcennem isem inu, iqqar SIDI n řeskarat, *xenni* necč ad ssekkey nneřet jarawem u ad neeřey lbarakat nwem, *wah* aqa neeřey ten řexxu, minzi kenniw war tt tkessim řar wuř. ³ Xzar, necč ad kenniw eaqbey di zzariet u ad zuzzareř amessař x iřymbab nwem, amessař n řeeyud nwem, u s man aya ad kenniw awyen ssenni. ⁴ *Xenni* ad tessnem kenniw,

aqā d nnec i ɣarwem dd-issekken tawšiyet-a, ħima ad tiři d řeahd inu ak-d Lawi, iqqar SIDI n řeeskarat. ⁵Řeahd inu akides tuɣa d tudart **u** d řehna. Necc wciɣ as ten ařami i ɣa igg^wed netta u netta tuɣa ittegg^wed zzayi u ittenexřae zeg yisem inu. ⁶Ccariea n tidett tuɣa-tt deg uqemmum nnes u war itwaf min war iseggden x iyencicen nnes. Netta yuyur akidi d řehna u di tsegda u yarra ařas tuben zi řmuesiyet nsen. ⁷Maɣar aqa ittxeřsa iyencicen n ukehhan ad ħdan tussna u zeg uqemmum nnes tettwarezzu ccariea, maɣar netta d amsekki n SIDI n řeeskarat.

⁸Kenniw **maca** theyydem x webrid, tessenařdem ařas zi tɣuri n ccariea, tareddgem řeahd n Lawi, iqqar SIDI n řeeskarat. ⁹Uřa d necc arriɣ kenniw tettwašiffem u d drus ztat i marra řgens, minzi kenniw war teħdim ibriden inu u tetteggem s wudmawen ɣar useřmed n ccariea.

SIDI icarħ ağaf

¹⁰Ma neccin war ɣarney marra mɣir ijj n Baba? Ma war i d aney dd-ixřeq mɣir ijj n Arebbi? Mayemmi xenni neccin nɣeddar ijj wennedni, ařami nessefsad řeahd n řejdud nney?¹¹Yahuda aqa iɣdar, tettwagg ict n jjeifect di Israyil u di Urcalim, maɣar Yahuda isseřget min iqeddšen n SIDI i ittexs netta, maɣar Yahuda imřec yeğis n yijj n arebbi d aɣrib. ¹²SIDI ad iteħħa marra wi itteggem man aya zeg iqidan n Yaequb, wi ittřayan d wenni dd ittarran, **ead** uřa d wenni ittweh- ħben tawhibt **n řyiğet** i SIDI.

¹³Tamesřact wiss tnayen i tetteggem, aqa kenniw teddařem acałtar n SIDI s imeřawen, s tɣuyit u s sqinfet, minzi war din **teği** ead teynit **zzayes** i tewhibt **n řyiğet** u war tettwaqebbeř ead **zzayes** s řxađar zeg ufus nwem. ¹⁴Kenniw teqqarem ‘Mayemmi?’ Minzi SIDI tuɣa d ccahed jar cek d temyart n temzi nnek tenni teɣdared cek, **waxxa** nettat d taecirt nnek uřa d tamɣart n řeahd nnek. ¹⁵Uřa d ijen zeg wenni ɣar iğa **ead** buħbeř, war iggi man aya! U min tuɣa **igga** wanita? Netta tuɣa yarezzu zzariet n AREBBI! X uya, ħđam **x** buħbeř nwem u ejj it war iɣeddar tamɣart n řemzi nnek. ¹⁶Maɣar ‘**Netta** icarħ, issekk’, iqqar SIDI n Israyil, ‘Netta iddař řyecc s warruđ nnes’, inna SIDI n řeeskarat. X uya ħđam **x** buħbeř nwem, war tyeđdarem ca! ¹⁷Kenniw tessahařem SIDI s wawařen nwem. Kenniw teqqarem ‘Min zi t nessahař neccin?’ Maɣar kenniw teqqarem ‘Qae wenni itteggem řɣar, iřbeħ di titřawin n SIDI u nitni usin as-dd x řxađar’, niy ‘Mani iğa AREBBI n řħukm?’

Tawasit n ureqqas n SIDI, lmalak n SIDI

3¹Xzar, necc ad ssekkey amsekki inu, wenni i ɣa isswejden abrid ztat i wudem inu. Deyya ad dd-yas ɣar zzawect nnes, Sidi, wenni tarezzum kenniw, **Lmalak n řeahd**, wenni **d awem** dd-ittasen x řxađar nwem. Xzar, netta ad dd-yas, inna SIDI n řeeskarat. ²**Maca** man wen i ɣa yarbun ass n twasit nnes u man wen i ɣa iqqimen ibedd, xmi i dd ɣa iban netta? Maɣar netta am tmessi n usefsay u am llixiyya n iɣessařen. ³Netta ad iqqim, **am** wenni issefsiyyen u ittseřfan nnuqart. Nettat ad issizdig iħenjiren n Lawi u ad ten iřeffa am wureɣ u am nnuqart u nitni ad wehħben ict n tewhibt n řyiğet di tsegda.

⁴**Xenni** ad dd-tas tewhibt **n řyiğet** n Yahuda d Urcalim i řxađar n SIDI am deg wussan n zic, am deg isegg^wusa iedun. ⁵Necc ad kenniw adseɣ, ħima ad xawem ħekmey u ad cehdeɣ s tazřa x iseħħaren d imzennayen u x yenni ijuğen am sšarriqen u x yenni iħeřšaren řmunet n umcew-war, **u x yenni** iħeřšaren tajač d uyujiř u war zzayi ttegg^weden ca, iqqar SIDI n řeeskarat.

2:11 ‘i ittexs netta’ - ixs ad yini ‘Israyil’ am temyart n Arebbi nni zzayes ittwařdaren. Di řweqt n Malaxi tuɣa Yahuda d Israyil d ijen, minzi 10 n tqebbař n Israyil war dd-dewřent ca ɣar temmurt n Israyil. Mɣir ca zzaysen dewřen-dd ak-d Yahuda u zeddyen jar ayt n Yahuda d Binyamin. Di řweqt nni war yarsen tuɣi tasɣart nsen n zic umi ibđa Yacuwa tammurt n Kenean jar 12 iħenjiren n Yaequb.

Tařayit i ttubet

⁶ Mařar necc, SIDI, war beddřey ca u kenniw, ayt n Yahuda, war tefnam. ⁷ Zeg wussan n babat-wem, kenniw theyydem x tweřša inu u kenniw war ten teħđim ca. Dewřem-dd řari, xenni ad dd řarwem dewřey necc, iqqar SIDI n řeskarat. Maca kenniw teqqarem ‘S min zi i dd řa nedweř?’ ⁸ Ma izemmar bnadem ad yacar AREBBI? Aqa kenniw tettacarem ayi u teqqarem ‘S min zi cek nettacar?’ ‘*Zi řeēc*ur d tewhibt n usgaēed.’ ⁹ Kenniw tettwaneēřem s yict n nneēřet, minzi kenniw tettacarem ayi, *wah* řgens marra. ¹⁰ Awyem-dd marra řeēc^{ur} deg wexxam n řexzen, maħend ad tiři macca di taddart inu u qeğbem ayi zzayes, iqqar SIDI n řeskarat, ma necc *xenni* war d awem arezzmey tiburjatin n ujenna u ad xawem zeğeey lbaraka, ař din řa yiři ktar zi min ittwahajen. ¹¹ Aburxes ad t ssigg^wedey di tťwee nwem, maħend netta war ittjeyyeħ řřabet n wudem n temmurt nwem u maħend tazayart deg weħwic war tettawi řyiğet i war yiwiden, inna SIDI n řeskarat. ¹² Marra řegnus ad inin ‘D amimun i kenniw’, mařar kenniw ad tiřim d ict n temmurt yarđan, iqqar SIDI n řeskarat.

Imseggaden d lkuffar

¹³ Awařen nwem dewřen qeřšen xafi ařtas, iqqar SIDI n řeskarat. Kenniw teqqarem ‘Min i xak neqqar neccin?’ ¹⁴ Kenniw teqqarem ‘Aqa bařeř i nettsexxar i SIDI, mařar man řefdeř i zi neħđa tasexxart nnes u aqa nuyur *deg werruđ* abarcen zzat i wudem n SIDI n řeskarat?’ ¹⁵ Xenni řexxu, nřesseb ayt nnfaxet d amimun. Ead inni itteggⁿen taēeffant, ttwabennan. Nitni ttqeğben *ead* AREBBI, *waxxa amenni* nejimen. ¹⁶ Xenni inni ittegg^weden SIDI mmsawařan *ammu* ‘SIDI ittarra taynit u ittesřa u ad ittwari wedlis n řidaret zzat i wudem nnes, di tťwee n yenni ittegg^weden SIDI u ttidaren isem nnes.’ ¹⁷ ‘Nitni ad iřin d řmuřk i necc’, iqqar SIDI n řeskarat, ‘deg wass i řa ggey u necc ad ten sseizzeey, am isseizz ijj n weryaz mmis nni i d as ittsexxaren.’ ¹⁸ Xenni kenniw ad tzarem eawed řřarq jar umseggⁿed d wenni itteggⁿen tuēeffna, řar wenni ittsexxaren i AREBBI d wenni i war d as ittsexxaren.

¹⁹ Mařar xzar, ass nni ad dd-yas, yareqq am tefqunt, *xenni* marra ayt nnfaxet d iēeffanen ad iřin am uřum uca ass i dd-yusin ad ten issarey’, iqqar SIDI n řeskarat, ‘*ass nni* war d asen ittřimi weřwar uřa d tseřta. ²⁰ I kenniw *maca*, inni ittegg^weden isem inu, ad dd-tenqar tfuct n tsegda u ad yiři ugenfu sadu wafriwen nnes u kenniw ad teffřem u ad teggem ineggizen n řefraħet am iēejmiyyen i *dd-yusin* zi řkuri. ²¹ Kenniw ad teefsem x iēeffanen, minzi nitni ad dewřen d iğyeđ sadu tisi n iđaren nwem, deg wass nni i řa ggey necc, iqqar SIDI n řeskarat.

²² Xemmem řar ccariea n Musa, amsexxar inu, tenni i d as umurey deg *wedrar n* Hurib x marra Israyil, tiweřša d lřarayiđ.

²³ Xzar, necc ad awem dd-ssekkey anabi Iliya, qbeř mma ad dd-yas ass ameqqran d issigg^widen n SIDI. ²⁴ Netta ad yarr uř n ibabaten řar iħenjiren *nse*n d wuř n iħenjiren řar babatsen, maħend necc war dd- ttisey u ad wtey tammurt ad tt harrmey i *uteħři*.

Řexbar Aşebħan n Yeccu Lmasiħ (Řeahd n Jdid s Trifit - s tira n tlatinit)

English Title: The Good News of Jesus Christ
(The New Testament in Tarifit - Latin script)

ISBN/EAN 978-90-807288-2-0

Amsawađ d iniymisen: www.tarifit.info

ver. 1.2

© 2009 DHIMH Multimedia

All rights reserved. Free and unlimited reproduction and distribution of this publication in whatever form is permitted if it serves the interest of the spread of the Good News of Jesus Christ, on the condition that the contents of this publication will not be changed and this same and complete copyright notice will be included and on the condition that its distribution does not serve any commercial purpose.

Marra řħuquq twađemnen. Itwasmeh ad itwagg wedlis-a eawed s eřam kuř ibriden u s marra tiřelli, mařa man aya ittiři di ttwee n uwezzee n Řexbar Aşebħan n Yeccu Lmasiħ maca nnebřa abeddeř n min dayes. Ittxeřř ad itwagg dayes řebda awař-a simant nnes marra zi jjihet n řħuquq am ittxeřř eawed belli awezzee nnes ad yiři nnebřa arbeħ d usebbeb.

Řexbar Ašebħan n Yeccu Lmasih s ufus n Matta

Řectab manis d ineařq Yeccu Lmasih

Luk. 3:23-38

1 ¹Taširet n Yeccu Lmasih, mmis n Dawud, mmis n Ibrahim. ²Ibrahim ijj-d Ishaq, Ishaq ijj-d Yaequb, Yaequb ijj-d Yahuda d aytmas. ³Yahuda ijj-d Fariš d Zarah ak-d Tamar, Fariš ijj-d Hašrun, Hašrun ijj-d Aram, ⁴Aram ijj-d Aminadab. Aminadab ijj-d Naħcun, Naħcun ijj-d Salmun. ⁵Salmun ijj-d Buεaz ak-d Raħab, Buεaz ijj-d Eubid ak-d Raεut, Eubid ijj-d Yessa. ⁶Yessa ijj-d Dawud ajeġid, Dawud ajeġid ijj-d Sulayman ak-d temyart n Uriyas. ⁷Sulayman ijj-d Rħubueam, Rħubueam ijj-d Abiya, Abiya ijj-d Asa. ⁸Asa ijj-d Yucafať, Yucafať ijj-d Yuram, Yuram ijj-d Euzziya, ⁹Euzziya ijj-d Yutam, Yutam ijj-d Aħaz, Aħaz ijj-d Hizqiya. ¹⁰Hizqiya ijj-d Manassa, Manassa ijj-d Amun, Amun ijj-d Yuciya. ¹¹Yuciya ijj-d Yakunya d aytmas di řweqt řami xasen uzzřen ħar *tmurt n Babilun*.

¹²Awarni řami xasen uzzřen ħar Babilun, Yakunya ijj-d Caεaltiyil, Caεaltiyil ijj-d Zarubbabil. ¹³Zarubbabil ijj-d Abihud, Abihud ijj-d Alyaqim, Alyaqim ijj-d Eazur, ¹⁴Eazur ijj-d řaduq, řaduq ijj-d Axim, Axim ijj-d Aliyud. ¹⁵Aliyud ijj-d Alieazar, Alieazar ijj-d Mattan, Mattan ijj-d Yaequb. ¹⁶Yaequb ijj-d Yusef aryaz n Maryem, tenni i d ijjin Yeccu umi qqaren Lmasih.

¹⁷Marra arrawen zi Ibrahim ař Dawud iwđen arbeetac n warrawen. Zi Dawud ařami xasen uzzřen ħar Babilun iwđen arbeetac n warrawen uca zeg wami xasen uzzřen ħar Babilun ař Lmasih iwđen arbeetac n warrawen.

Axřaq n Yeccu Lmasih

Luk. 2:1-7

¹⁸Aqqa mammec imsar wexřaq n Yeccu Lmasih. Řami yemmas Maryem tuřa-tt d tanemřact n Yusef, iřhar-d belli nettat teksi aæddis zi Arruř Iqeddsen qbeř mma ad meřcen. ¹⁹Aryaz nnes Yusef tuřa iggur nican, war ixs ca ad issuffey man aya řar barra, tuřa yarezzu ad as iřef s tnuffra. ²⁰Am tuřa ittxarrař di man aya, iřhar as-d lmalak n Arebbi di tarjit, inna “A Yusef, a mmis n Dawud, war tteggwed ad řarek tiři Maryem d tamřart nnek, minzi min tuřu dayes, aqqa netta zi Arruř Iqeddsen”. ²¹Uca ad tařu ařenjir, ad t tsemmid Yeccu, minzi netta ad issenjem aydud (=cceb) nnes zi ddnub nsen.” ²²Marra aya imsar řima ad itwakemmeř min inna Arebbi s *uqemmum n umkacaf* am iqqar

²³“Xřar, tæzarect ad teksi aæddis uca ad tařu ařenjir,
ad as ggen ‘Immanuwil’ ” min ixs ad yini
‘Arebbi aqqa-t akidney’. *Ica. 7:14*

²⁴Řami d ifaq Yusef zeg iřeř, igga am mammec t iweřřa lmalak n Arebbi uca yiwyi-d tamřart nnes řares. ²⁵U netta war řares-d iqarreb ca ařami d tuřu mmis amenzu uca isemma t ‘Yeccu’.

Imusnawen n itran zi ccarq

2 ¹Řami d ixřeq Yeccu di Baytlařm di Yahudiyya deg wussan n ujeřid Hirudus, usin-d ca n imusnawen n *itran* zi manis d tneqqar tfuct řar Urcalim, ²qqaren “Mani iřa wenni d ixerřen d ajeřid n Wudayen? Aqqa neřra itri nnes di ccarq, nus-d ad as nesjed.” ³Řami iřra ujeřid Hirudus man aya, innexřee netta d qæ Urcalim akides. ⁴Hirudus issmun-d zeg weydud (=cceb) marra arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen uca isseqsa ten x mani i d řa ixřeq Lmasih? ⁵Nnan as “Di Baytlařm di Yahudiyya, minzi d man aya i yuran s ufus n umkacaf (=nnabi)

⁶*I cem, Baytlařm, tamurt n Yahuda, cem war teřid ca d tamezyant
jar řřukkam n Yahuda, minzi zayem i d řa iffeř řřakem
wenni i řa yarewsen aydud inu, Israyil.’ ”* *Mix. 5:2*

⁷Řexdenni iřaya Hirudus x imusnawen s tnuffra uca yarzu ad yaweđ ad zzaysen issen řweqt i di tuya d iffey itri. ⁸Xenni issekk iten yar Baytlaħm, inna “Ruħem dinni, tarzum mliħ x useymi. Mařa tufim t, xebbarem ayi, ħima uřa d necc ad d asej, ad as sejdey. ⁹Umi sřin i wawař n ujeġid, ruħen uca itri i źrin di ccarq iggur zzatsen ařami d yiweđ uca ibedd sennej i wemcan mani iġa useymi. ¹⁰Řami źrin itri, dewřen ccuren s řefraħet tameqqrant aťas. ¹¹Řami udfen yar taddart, źrin aseymi ak-d Maryem, yemmas, wđan yar tmurt uca sejden as. Xenni arezmen řeknuz nsen uca wcen as timewca (=iriyaluten): urej, řebxur d řefwaħet n mirru. ¹²Umi iweħħa asen-d di tarjit ij n uřam ħima war tteiqqiben ca yar Hirudus, eeqben nitni yar tmurt nsen zeg ij n webriđ nneđni.

Arwař yar Miřra

¹³Umi ruħen, idħar-d lmalak n Arebbi yar Yusef di tarjit, iqqar “Kkar, awi-d aseymi d yemmas, tarewřed yar Miřra, qqim din ař cek i ya xebbarej, minzi Hirudus yarezzu x useymi ħima ad t issellek.” ¹⁴Uca netta ikkar-d, yiwi aseymi d yemmas s ġiřet uca iruħ yar Miřra. ¹⁵Iqqim dinni ařami immut Hirudus, ħima ad itwakemmeř min itwannan zi Arebbi zeg umkacaf am iqqar

“Řayiy-d x Mmi ħima ad iffey zi Miřra”. Huc. 11:1

Aneqqi n iħenjiren di Baytlaħm

¹⁶Řami iźra Hirudus belli imusnawen cemten t, ixeyyeq aťas uca issekk inya marra iħenjiren n Baytlaħm u zi qae jwayeh i d as-d yudsen, marra iħenjiren zi tnayen iseggwusa swadday elaħsab řweqt i yiweđ ad issen zeg imusnawen. ¹⁷Řexdenni itwakemmeř min itwannan zeg umkacaf Irmiya am iqqar

¹⁸“Tmijja tetwaseř di Rama, tyuyyit d imetťawen d uyejdur aťas.

Rahil tettru x tarwa nnes, war tetteks ad tetwaezza

minzi nitni war qqimen.” *Irm. 31:15*

Adwař zi Miřra yar Nnařira

¹⁹Řami immut Hirudus, xzar, iđhar as-d ij n lmalak n Arebbi di tarjit i Yusef di Miřra, ²⁰iqqar “Kkar, awi-d aseymi d yemmas uca ruḥ yar tmurt n Israyil, minzi inni tuḡa yarezzun ad nŷen aseymi, aqqa mmuten.” ²¹Řexdenni ikkar, yiwi-d aseymi d yemmas uca yusi-d yar tmurt n Israyil. ²²Maca ařami isřa belli Arxilawus d ajeđid n Yahudiyya deg wemcan n babas Hirudus, iggwed ad irah dinni. Arebbi aqqa iweḥḥa as-d di tarjit uca iruḥ yar jwayeh n Ljalil. ²³Uca yusi-d, izdeḡ di tendint qqaren as Nnařira, ḥima ad itwakemmeř min itwannan zeg imkacafen

“Ad t semman ‘Nnařiri’.” Ica. 11:1

Yuḥanna Amseyđas ittbarreḥ s tgeldit n ijenwan

Mar. 1:1-8; Luk. 3:1-9, 15-17; Yuḥ. 1:19-28

3 ¹Deg wussan nni yusi-d Yuḥanna Amseyđas, tuḡa ittbarreḥ di řexřa n Yahudiyya, ²iqqar “Tubem, minzi tageldit n ijenwan aqqa tudes-d.” ³Minzi d wa i xef itwannan zeg umkacaf Icaeya am iqqar

*“Tmijja n wenni ittřayan di řexřa
‘Sewjdem abrid n Arebbi, seggem imesraq nnes.’ ” Ica. 40:3*

⁴Yuḥanna simant nnes tuḡa yarređ arruđ n tađuft n iřeyman, ibekkes ij n webyas n yiřem uca macca nnes tuḡa d iburexsen d tamment taḥarrect. ⁵Řexdenni teffey-d řares Urcalim d qaē Yahudiyya d marra jwayeh i d as-d innden i Lurdun ⁶uca twassyeđšen zzayes deg iřzar n Lurdun, neemen s ddnuḇ nsen. ⁷Maca am tuḡa iřza ařas n Ifariisiyyen d Iřaduqiyyen ttasen-d řar useyđas nnes, inna asen “A tarwa n ifiřran, wi d awem imřen maḥend ad tarewřem zi lyađab i d řa yasen?” ⁸Ggem řyiğet i řa iřiqen i ttubet. ⁹War ttiřem ca ad tinim deg yixef nwem “Ibrahim d jedditney!”, minzi necc ad awem iniř belli Arebbi izemmar ad igg zeg iřza-ya tarwa i Ibrahim. ¹⁰Aqqa tacaqurt twassars řar iřewran n tcejjura. Kuř tacejjart i war itticken řyiğet tecna, ad tetwaqeřş uca ad temmenđar di tmessi. ¹¹Necc ad kenniw ssyeđsey deg waman i ttubet. Maca wenni i d řa yasen awarni ayi, netta ijhed xafi,

necc war sdiheḡeḡ ad as ksiy sandaliyat nnes, aqqa netta ad kenniwar isseydeḡ s Arruḡ Iqeddsen d tnessi. ¹²Tazzart nnes deg ufus nnes, ad izzuzzar andrar nnes qaḡ, ad iyru irden ḡar řmarsi nnes, maca řum ad t issecmeḡ s tnessi i war ixessyen.”

Yuḡanna Amseydaḡ issyeṡṡas Lmasiḡ s waman

Mar. 1:9-11; Luk. 3:21-22

¹³Řexdenni yusi-d Yeccu zi Ljalil ḡar yeyzar n Lurdun ḡar Yuḡanna, ḡima ad itwasseydeḡ zzayes. ¹⁴Maca Yuḡanna yugi as, inna “Nec ḡdajey ad twassyedsey zzayek, ma d cek i ḡari-d ḡa yasen?” ¹⁵Maca Yeccu yarr-d, inna as “Samḡ ayi řexxu, minzi ammu i d aney ittřiq ḡima ad nkemmeř marra tasegda.” Uca isamḡ as. ¹⁶Ařami tuḡa itwasseydeḡ Yeccu, yuři-d zeg waman deyya. Xzar, aqqa twarezmen as ijenwan uca izra Arruḡ n Arebbi ihwa-d amecnaw tadbirt uca tarsa xas. ¹⁷Xzar, tusi-d ict n tmijja zeg ijenwan, tenna “Wanita d Mmi ieizzen, dayes ufiy marra řefraḡet inu tekmeř.”

Ibřiis ittjarrab Lmasiḡ di řexřa

Mar. 1:12-13; Luk. 4:1-13

4 ¹Řexdenni itwandeh Yeccu ḡar řexřa zi Arruḡ ḡima ad itwajarreb zeg ibřiis. ²Ařami tuḡa izumm arebein n wusan d arebein n ḡyaři, yusa as-d jjue ḡar uneggaru. ³Yusi-d ḡares umjarrab, inna as “Mařa cek d Mmis n Arebbi, ini i izra-ya ad dewřen d ayrum.” ⁴Yarr-d xas inna “Aqqa tura ‘Bnadem war iddar s weyrum waha, maca zi kuř awař i d ittekken zeg uqemmum n Arebbi.’ ” ⁵Řexdenni iwyi t ibřiis ḡar tendint iqeddsen uca issgaḡeed it ḡar tțarf n tzeqqa n taddart iqeddsen, ⁶inna as “Mařa cek d Mmis n Arebbi, iwa nđar ixef nnek ḡar wadday, minzi aqqa tura ‘Ad iweřřa lmalakat nnes xak, ad cek ksint x ifassen nsent, ḡima ađar nnek war ineggeḡ ca aźru.’ ” ⁷Yeccu inna as “Tura ɛawed ‘War ttjarrab Sidi Arebbi nnek!’ ” ⁸ɛawed iwyi t ibřiis ḡar wedrar yueřan aṡas, isscen as marra tigeldin n ddunnit d ueuḡi nsent ⁹uca inna as “Ad ac wcey marra man aya, mařa tewđid ayi ḡar idaren, ad ayi tsejded!” ¹⁰Inna as Yeccu “Ruḡ, a Cciřan, minzi tura ‘Sidi Arebbi nnek d netta umi i ḡa tsejded u i netta weḡdes umi i ḡa txedmed.’ ” ¹¹Řexdenni ijj it ibřiis uca xzar, lmalakat usint-id, tuḡa sexxarent as.

Yeccu ieqeb-d ɣar Ljalil

Mar. 1:14-15; Luk. 4:14-15

¹²Řami isřa Yeccu belli Yuħanna tuɣa itwasellem, iruħ ɣar Ljalil, ¹³ijja Nnařira uca yusi-d ɣar Kafarnaħum tenni ɣar tťarf n řebħar di tmurt n Zibulun d Naftali uca izdeɣ din, ¹⁴ħima ad itwakemmeř min itwannan zeg umkacaf Icaɣya am iqqar

¹⁵*“Tamurt n Zibulun d tmurt n Naftali deg webrid n řebħar,
ɣar ujemmad n Lurdun, Ljalil n řegnus,
¹⁶aydud i iħan di tağest izra tifawt tameqqrant
u x yinni iqqimen di tmurt d tiři n řmewt,
aqqa tifawt tenqar-d xasen.” Ica. 9:1-2*

¹⁷Zi ssin ibda Yeccu ittbarreħ, inna “Tubem minzi tageldit n ijenwan aqqa tudes-d.”

Tařayit n imeħđaren imezwura

Mar. 1:16-20; Luk. 5:1-11

¹⁸Řami tuɣa Yeccu iggur xtma n řebħar n Ljalil, izra tnayen n wawmaten, Simėan umi qqaren Buťrus d Andrawus umas, tuɣa neťťaren traccia di řebħar minzi nitni d ineymaren n iseřman. ¹⁹Inna asen Yeccu “Đfarem ayi-d, ad kenniw arrey d ineymaren n iwdan.” ²⁰Ssarsen deɣya tiracciwin nsen, đfaren t. ²¹Řami yeėdu zi ssin tsawent, izra tnayen n wawmaten nneđni, Yaėqub mmis n Zabadi d umas Yuħanna, tuɣa-ten ak-d babatsen Zabadi di tyarrabut, ėedřen tiracciwin nsen uca netta iřaɣa xasen. ²²Deɣya semħen di tyarrabut u di babatsen, đfaren t.

Yeccu isseřmad issgenfa

Luk. 6:17-19

²³Tuɣa ittenneđ di tmurt n Ljalil marra, isseřmad deg isinagugen nsen, ittbarreħ s řexbar ařebħan n tgeldit uca issgenfa kuř řehřac d kuř řeeyubat i iħan deg weydud. ²⁴Iffey řexbar xas di Suriya marra uca iwyen-d ɣares marra imehřac inni ɣar iħan eřam kuř řehřacat d řehřiq, d imaryaħen d yinni ittbarikkikiden d inedbařen uca issgenfa ten. ²⁵Đfaren t-id aťťas n řɣaci zi Ljalil, zi Dikabulis, zi Urcalim, zi Yahudiyya u zeg ujemmad n Lurdun.

Aħeddēt deg wedrar - Awařen n lbaraka

Luk. 6:20-23

5 ¹Řami izra řyaci, yuři ęar wedrar uca awarni řami din iqqim, usin-d ęares imeħđaren nnes. ²Uca yarzem aqemmum nnes, isseřmed iten, iqqar ³⁴Sseed n yinni arruħ nsen izřeđ, minzi tageldit n ijenwan aqqa-tt i nitni. ⁴Sseed n yinni ittecđinen, minzi nitni ad twaezzan. ⁵Sseed n imhinen, minzi nitni ad warten tamurt. ⁶Sseed n yinni ittřazan d yinni ittfaden ęar tsegda, minzi nitni ad jjiwnen. ⁷Sseed n yinni yareħħmen, minzi ad ęarsen tiři areħmet. ⁸Sseed n yinni i ęar ięa uř izdig, minzi nitni ad ęaren Arebbi. ⁹Sseed n yinni itteggēn řehna, minzi nitni ad twasemman tarwa n Arebbi. ¹⁰Sseed n yinni itwaħřaren x ssibbet n tsegda, minzi tageldit n ijenwan ad ęarsen tiři. ¹¹Sseed i kenniw mařa eayaren u marřten kenniw uca ad xawem inin kuř awař aeėffan x ssibbet inu, waxxa ssxarrięen. ¹²Farħem, sřiweřwem minzi řmunet nwem d tameqqrant deg ijenwan, minzi ammu i tuya iħřaren imkacafen inni qbeř nwem.

Aħeddēt deg wedrar - Tameęaħt d tfawt

Mar. 9:50; Luk. 14:34-35

¹³Kenniw d tameęaħt n tmurt. Maca mařa tameęaħt tewsar areddi nnes, mammec i ęa negg ad tt narr d tameęaħt? War tneėfē ead i walu ĥaca ad temmenđar ęar barra, ad xas eėfsen iwdan. ¹⁴Kenniw d tifawt n ddunnit. Tandint i ięan x wedrar, war tzemmar ad teqqim tennuffar. ¹⁵War ssreqqin řefnar uca ssarsen t sadu řmud, maca ssarsen t x řmerfē, xenni ad yary i marřa inni ięan di taddart. ¹⁶Jjem tifawt nwem ad tary i iwdan, ĥima ad ęaren řexdayem nwem icnan, ad ssueřan Babatwem i ięan deg ijenwan.

Aħeddēt deg wedrar - Yeccu ad ikemmeř ttawrat

¹⁷War ttęiřem ca belli usiř-d ĥima ad ssbeřřrey ttawrat niř imkacafen. Necc war d usiř ca ĥima ad ssbeřřrey, maca ĥima ad kemmřey. ¹⁸Minzi s tidett ad awem iniř, ař i ęa ifna ujenna d tmurt, war ifenni uřa d ijj n řħarf niř d taneqqiř zi ttawrat ař i ęa imsar kuřci. ¹⁹Wenni i ęa issbeřřřen zi tweřřa-ya icten, waxxa d tamezyant uca isseřmad iwdan ammu, ad itwasemma d amezyan di tgeldit n ijenwan, maca wenni zzaysent iggin, isseřmad i tent, netta ad

itwasemma d ameqqran di tgeldit n ijenwan. ²⁰Minzi necc ad awem iniḡ, maṛa tasegda nwem war tmeqqar ca x tenni n imseṛmaden n idlisen d Ifarisiiyyen, qaε war tettidfem ca ḡar tgeldit n ijenwan.

Aḡeddēt deg wedrar - Axeyyeq d uneqqi

²¹Aqqa tesṛim belli itwanna i ṛejdud ‘War neqq’ u wenni ineqqen, iggur ad itwaḡaseb. ²²Maca necc ad awem iniḡ, marra wenni ittkeyyaqen x umas, iggur ad xas itwaḡakem. Wenni iqqaren i umas ‘A afḡuṛ’, ad xas teḡkem lmeḡkama tameqqrant *n Wudayen* u wenni iqqaren ‘A abuhaṛi’ ad itwaḡakem, ad yadef ḡar tmessi n jahennama. ²³Maṛa tewcid tayarṣt nnek x ueaḡtar uca dinni tēeqṛed belli umac aqqa-t x ca xak, ²⁴ejj tayarṣt nnek din zzat i ueaḡtar, ruḡ amezwaru, tṣeṛḡed ak-d umac, xenni dweṛ-d, ewc amewci nnek ḡima ad itwaḡarṣ. ²⁵Egg deḡḡa taddukṛi ak-d weḡrim nnek mintra cek εad akides deg webriḡ, ḡima weḡrim nnek war cek ittiwi ḡar ṛqaḡi, xenni ṛqaḡi ad cek yawi ḡar umxazni uca ad temmendared di ṛeḡbes. ²⁶S tidett ad awem iniḡ, war d teffḡed ssenni, aṛ i ḡa txeḡsed aṣuldi (=‘kwadrans’) aneggaru.

Aḡeddēt deg wedrar - Zzina

²⁷Aqqa tesṛim belli itwanna i ṛejdud ‘War zenni ca’, ²⁸maca necc ad awem iniḡ, marra wenni i ḡa ixḡaren ḡar temḡart s nnecwet, aqqa izna akides deg wuṛ nnes. ²⁹Maṛa titṭ nnek tafusect tegga ad tenderfed dayes, ksi tt, tendared tt xak, minzi ḡsen ac maṛa tweddar ij n uyezdīs *n arrimet nnek waha* uca arrimet nnek marra war temmendari ca di jahennama. ³⁰Maṛa afus nnek afusi yejji cek ad dayes tenderfed, qeṣṣ it, nḡar it xak, minzi ḡsen ac maṛa tweddar ij n uyezdīs *n arrimet nnek waha* uca arrimet nnek marra war temmendari ca di jahennama.

Aḡeddēt deg wedrar - Aḡaf

Mat. 19:9; Mar. 10:11-12; Luk. 16:18

³¹Aqqa itwanna εawed ‘Wenni i ḡa iḡfen i temḡart nnes, ad as iwc tabrat n waḡaf’. ³²Maca necc ad awem iniḡ, marra wenni i ḡa iḡfen i temḡart nnes, war iḡi di ssibbet n tuqeḡbit, ittarra tt ad tezna uca wenni i ḡa imeṛcen tenni umi iḡfen, aqqa netta izna.

Aħeddet deg wedrar - Tijaġin

³³Aqqa tesřim  awed belli itwanna i řejdud ‘War tejjaġid s  zur, maca egg min tejjuġed i Arebbi’, ³⁴maca necc ad awem ini , war tejjaġam  emmar , u a  ar ujenna minzi netta d řearc n Arebbi, ³⁵u a  ar tmurt minzi nettat d tanebdat sadu idaren nnek, u a  ar Urcalim minzi nettat d tandint n ujeġid ameqqran, ³⁶u a  ar uzeġif nnek minzi war tzemmared ad tarred u a d ijj n u e  tu n ucuwwaf d acem ar ni  d abarcen. ³⁷Ad iqqim awar nnek ‘wah’ d ‘wah’, ‘lla’ d ‘lla’, mana ktar zi man aya, aqqa netta zeg ueeffan.

Aħeddet deg wedrar - War ttxeġe  ř ar s ř ar

Luk. 6:29-30

³⁸Aqqa tesřim belli itwanna ‘Ti   s ti   d ti  mest s te  mest’, ³⁹maca necc ad awem ini , war ttem ar m ca ak-d ueeffan, maca wenni cek i  a isseqq en ameggiz nnek afusi, se  a yas u a d wenned ni, ⁴⁰uca ma a din  ed ixs ad kic igg ccra  uca netta ad ac iksi tcamir nnek, aqqa cek arni as u a d ajeġab. ⁴¹Wenni xak iggin bezzez  ima ad kides tuyured ijj n kilumiter, uyur akides tnayen. ⁴²Man wen d ac i  a ittaren ca n ř ajet, ewc as tt u wenni yarezzun ad xak yar e , war d t ttarra amenni.

Aħeddet deg wedrar - Tayri i ř edyan

Luk. 6:27-28, 32-36

⁴³Aqqa tesřim belli itwanna ‘Ad tessed amqarreb nnek, ad tcarhed ř edu nnek’. ⁴⁴Maca necc ad awem ini , xsem ř edyan nwem u barkem inni kenniw inee  en, ggem tcuni i yinni kenniw icarrhen,   a  em i yinni xawem itteeddan u a i yinni xawem ittdarracen, ⁴⁵ ima ad tiřim d tarwa n Babatwem wenni i an deg ijenwan, minzi netta issneqqar tfuct nnes x i effanen d i eb anen, yarexxu-d i wen ar ad iwwet x imseggaden u x yinni war iseggden. ⁴⁶Minzi ma a texsem inni kenniw ittexsen, man arbe  i  arwem? Ma war ttegggen ayt n   ariba u a ammu? ⁴⁷Ma a tse  mem x wawmaten nwem waha i min tetteggem ktar? Ma war ttegggen ayt n   ariba u a ammu?, ⁴⁸Iřim kenniw tkemm em am mammec u a d Babatwem deg ujenna ikme .

Aħeddēt deg wedrar - Şşdaqī

6 ¹Hdam, war tteggem ca tasegda nwem zzat i iwdan ħima ad kenniw żaren. Maṛa amya, ad yiṛi war ɣarwem bu řajar zi Babatwem i iğan deg ijenwan. ²Maṛa tşeddqed, war tt ttegg di řbuq am mammec tteggem lmunafiqin deg isinagugen u di zznaqi, ħima ad ten cenēen iwdan. S tidett ad awem iniy, nitni aqqa ufin řajar nsen zi beēda. ³Maca cek, xmi i ɣa tşeddqed, ittxeşsa afus nnek azeṛmaḍ war issin min ittegg ufusi nnek, ⁴ħima şşedqet nnek ad tiṛi s tnuffra uca Babac wenni cek ittwaṛan di tnuffra, ad cek ixegęs s bṭayṭay.

Aħeddēt deg wedrar - Tażaqit

Luk. 11:2-4

⁵Maṛa tezzuğed, war ttiṛim ca am lmunafiqin inni iejeb asen řħař ad zzağen am bedden deg isinagugen d tyemmura n zznaqi ħima ad ten żaren iwdan. S tidett ad awem iniy, aqqa nitni ufin řajar nsen zi beēda. ⁶Maca cek, maṛa tezzuğed, adef ɣar wexxam nnek uca belleē tawwart, zzağ i Babac wenni iğan di tnuffra uca Babac i ittwaṛan di tnuffra d netta i cek i ɣa ixegęsen s bṭayṭay. ⁷Maṛa tezzuğem war tteawadem i wawař ixwan amecnaw inni zi řegnus, ittyiř asen s wawařen nsen aṭṭas ad asen iseř. ⁸War ttiṛim am nitni, minzi Babatwem issen min teħdajem qbeř mma d as i ɣa tettarem. ⁹Ammu i ɣa tezzağem kenniw ‘A Babatney i iğan deg ijenwan, isem nnek ad yiṛi itwaqeddes, ¹⁰ejj ad d tas tgeldit nnek uca am mammec cek tersed ad tiṛi deg ujenna, ad tiṛi εawed ammu di tmurt. ¹¹Ewc aney ass-a aɣrum n kuř ass. ¹²Yfar aney imarwusa nney am mammec nsameħ i yinni i d aney ittursen. ¹³War d aney ssidif ca deg uyekkwi, maca senjem aney zeg uceffan, minzi tageldit d jjeħd d ueuği ad iřin i cek i řebda qae, amin!’ ¹⁴Maṛa kenniw tsamħem i iwdan i uxeṭṭu nsen, uṛa d Babatwem i iğan deg ijenwan ad awem iyfar. ¹⁵Maṛa kenniw war tettsimiħem i iwdan i uxeṭṭu nsen, uṛa d Babatwem i iğan deg ijenwan war iyeffar ca axeṭṭu nwem.

Aħeddēt deg wedrar - Ażummi

¹⁶Maṛa tżummem, war tteggem aymbub abarcen am lmunafiqin, inni issneqřaben aymbub nsen ħima ad ten żaren iwdan belli aqqa

zummen. S tidett ad awem iniy, aqqa nitni ufin řajar nsen zi beęda. ¹⁷Maca cek, mařa tżummed, dhen azeęif nnek uca sired aęymbub nnek, ¹⁸řima war tbinid ca i iwdan *belli tżummed*, maca i Babac wenni ięan di tnuffra uca Babac i ittwařan di tnuffra, aqqa netta i cek i ya ixeęsen.

Aęeddet deg wedrar - Řeknuz deg ujenna

Luk. 12:33-34, 11:34-36, 16:13

¹⁹War smunam ca řeknuz da di ddunnit mani i ya ten tecc tcinda d ddra u mani i ya ssnuqqben ixewwanen, ad *ten* acaren. ²⁰Maca smunem i yixef nwem řeknuz deg ujenna mani war ten tettett ca tcinda d ddra u mani war ssnuqquben ixewwanen war *ten* ttacaren. ²¹Minzi mani i ya yiři řkenz nnek, aqqa uřa d uř nnek ad din yiři ęawed. ²²Řefnar n arrimet netta d tiřř. Mařa tiřř nnek aqqa teřfa, ad tiři arrimet nnek marra d tifawt. ²³Mara tiřř nnek d taęeffant, xenni ad tiři arrimet nnek marra d taęest. Mařa tifawt tenni dayek d taęest, meęař temyar taęest! ²⁴Uřa d ijj war izemmar ad ixdem i tnayen n isiditen, minzi netta ad icarh ijjen ad ixw wenneęni niy ad iřřef deg ijjen ad isseęqar wenneęni. Kenniw war tzemmarem ad txedmem i Arebbi d ‘Mamun’.

Aęeddet deg wedrar - Imunas

Luk. 12:22-34

²⁵X uyenni ad awem iniy, war kessim amnus di tudart nwem min i ya teccem niy min i ya teswem uřa i arrimet nwem mammec tt i ya tessyardem. Ma war teęři tudart x macca niy arrimet x warruđ? ²⁶Xřarem řar iędađ n ujenna, aqqa nitni war zarreen, war mejjaren uca war ttxemmiřen di řemrasi, waxxa amenni Babatwem deg ujenna i ten isseccan. Ma kenniw war tessekkwim ca ktar ařřas xasen? ²⁷Man wen zwaywem izemmar s wemnus nnes ad yarni uřa d ijj n uyiř di tzuggart nnes? ²⁸U mayemmi tkessim amnus i warruđ? Xřarem mammec řemmyen ijejjigen (=nnuwac) deg iyyar, waxxa nitni war xeddmn, war ttqaređcen. ²⁹Ad awem iniy, uřa d Sulayman di marra aęuęi nnes war yarđ ca am ijjen zzaysen. ³⁰Mařa Arebbi issyard řeřtic n iyyar i ięan ass-a uca tiwecca ad immenđar di tefqunt, ma xenni war kenniw issyirređ ařřas řsen zzayes, a kenniw i di ięa drus n liman?

³¹X uyenni war kessim ca amnus, teqqarem ‘Min i ya necc?’ u ‘Min i ya nsu?’ niy ‘Min i ya nyard?’ ³²Aqqa řegnus arezzun man aya marra. Aqqa Babatwem deg ujenna issen belli teħdajem man aya marra. ³³Maca kenniw, arzum amezwaru x tgeldit n Arebbi d tsegda nnes uca Arebbi ad awem yarni x man aya marra. ³⁴War kessim amnus i min i ya imsaren tiwecca, minzi tiwecca ad teksi amnus i yixef nnes. Icf a i kuř ass tuęeffna nnes.

Aħeddet deg wedrar - Axecciw d tħenact

Luk. 6:37-38, 41-42

7 ¹War ħekmem ħima war tetwaħakamem, ²minzi ełahsab řħukm i zi i ya tħekmem ad tetwaħakmem u ełahsab řeebar i zi i ya teebarem ad tetwaebareme ewed. ³Mayemmi txezzared yar uxeciw di tiťť n umac, maca war tħekkared ca i teħnact tenni di tiťť nnek? ⁴Xenni mammec i ya tegged ad tinid i umac ‘Ejj ayi ad ac-d ssuffey axeciw zi tiťť nnek’ uca xzar, aqqa cek yarek taħnact di tiťť nnek?” ⁵A cek lmunafiq, suffey-d amezwaru taħnact zi tiťť nnek, xenni tzemmare ad texzared mliħ ħima ad tessuffuyed axeciw zi tiťť n umac. ⁶War ticcem min iğan iqeddsen i yiťan, war neťtareme ca tiyaqutin nwem i iřfan, ħima war xasent eeffsen s idaren nsen uca ad yarwem nqeřben, ad kenniw mezzqen.

Aħeddet deg wedrar - řbarem di tutra i Arebbi

Luk. 11:9-13

⁷Ttarem, ad awem immewc. Arzum, ad tafem. Sqarqbem, ad awem itwarzem. ⁸Minzi marra wenni i ya ittaren ad iťtef u wenni i ya yarzun ad yaf u wenni i ya issqarqben ad as itwarzem. ⁹Niy man bnadem jarawem, mařa mmis ittar as ayrum, ad as iwc azru? ¹⁰Niy mařa ittar as tasřemt, ad as iwc afiyar? ¹¹Mařa kenniw, waxxa kenniw d ięeffanen, aqqa tessnem mammec i ya tewcem min iřebħen i tarwa nwem, meċař ead Babatwem i iğan deg ijenwan ad iwc min iřebħen i yinni d as i ya ittaren? ¹²Qae am mammec texsem ad awem ggen iwdan, ggem amya kenniw i nitni, minzi man aya d ttawrat d imkacafen.

Aħeddēt deg wedrar - Tawwart iħšaren

Luk. 13:24

¹³Adfem zi tewwart iħšaren, minzi tawwart temyar uħa d abrid miriw i ittawyen ħar uhellek uca aħħas i zzayes ittadfen. ¹⁴Mammec teħšar tewwart u mammec imħi webriđ i ittawyen ħar tudart uca drus n inni t ittafen.

Aħeddēt deg wedrar - Tacejjart tašebħant d tcejjart taεeffant

Luk. 6:43-44, 13:25-27

¹⁵Ĥdam ixef nwem zeg imkacafen issxarriqen i d ittasen ħarwem s thidurt n izmaren maca deg iεeddisen nsen aqqa nitni d uccanen itteħħfen. ¹⁶Zi řiġet nsen ad ten tessnem. Ma ad řeqđen ađır zeg isennanen niħ tazart zi tsekra? ¹⁷Ammu kuř tacejjart tašebħant tettawi-d řiġet tešbeħ u kuř tacejjart taεeffant tettawi-d řiġet taεeffant. ¹⁸Tacejjart tašebħant war tzemmar ad tewc řiġet taεeffant niħ tacejjart taεeffant war tzemmar ad tewc řiġet tašebħant. ¹⁹Kuř tacejjart tenni war itticcen řiġet tešbeħ, ad tetwaqešš uca ad temmenđar di tmesi. ²⁰X uyenni zi řiġet nsen ad ten tessnem.

Aħeddēt deg wedrar - Man wen i ħa yadef ħar tgeldit n ijenwan

²¹War iġi ca kuř ijen wenni d ayi i ħa inin ‘A Sidi, a Sidi!’ ad yadef ħar tgeldit n ijenwan, maca d wenni itteggen min ixs Baba i iġan deg ijenwan. ²²Aħħas i d ayi i ħa inin deg wass nni ‘A Sidi, a Sidi, ma war nkacef ca s yisem nnek, ma war nuzzeř x ccwaħen s yisem nnek u s yisem nnek ma war neggi aħħas n řeεjayeħ?’ ²³Xenni ad asen iniħ ‘εemmarš war kenniw ssineħ, beεεdem xafi, a kenniw inni itteggen min iġan đidd n ttawrat.’

Aħeddēt deg wedrar - Taddart x sseġaħ

²⁴Marra wenni ittesřan i wawařen inu, ittegg zzaysen, ad t ssemquddeħ ak-d ij n bnadem d amiħis wenni ibnan taddart nnes x sseġaħ. ²⁵Xenni iwta wenħar, ħemřen iyezran, šuđen isemmiđen uca řeqfen taddart nni, waxxa amenni war d tewđi ca, minzi dsas nnes immars x sseġaħ. ²⁶Maca marra wenni ittesřan i wawařen inu, war zzaysen ittegg, ad yiři amecnaw ij n bnadem d afyur, ibna taddart nnes x ijdi. ²⁷Xenni iwta wenħar, ħemřen iyezran,

suđen isemmiđen, řeqfen taddart nni uca tewđa, tuđa aweřtu nnes d ameqqran.” ²⁸Awarni řami ikemmeř Yeccu awařen-a, aqqa imsar belli řyaci iqqim ittebhet s useřmed nnes, ²⁹minzi tuđa isseřmad iten amecnaw wenni řar iđa řřulřa, war iři ca amecnaw imseřmaden n idlisen.

Asgenfi n ij n bu-řbars

Mar. 1:40-45; Luk. 5:12-16

8 ¹Řami d ihwa zeg wedrar, đfaren t-id ařřas n řyaci. ²Uca yusi-d řares ijjen i di iđa řbars, iwđa as řar idaren, inna “A Sidi, mařa tessed, tzemmed ad ayi tessizdeged”. ³Yeccu isswizzed afus nnes uca iřada t, inna “Nec xsey, zdegi!” Uca itwassizdeg zi řbars nnes řexdenni. ⁴Inna as Yeccu “Xřar, war tt tteqqar i řed, maca ruř, scen ixef nnek i ukehhan uca ewc řayarřt i Arebbi eľařsab min zzayes iweřřa Musa, aqqa-tt d chadet i nitni.”

Liman ameqqran n řqebřan arumani

Luk. 7:1-10; Yuh. 4:43-54

⁵Řami yudef Yeccu řar Kafarnařum, yusi-d řares ij n řqebřan x meyya, ittar zzayes ammu, ⁶inna “A Sidi, ařenjir inu izzeř di taddart d aneđbař, aqqa dayes řehriř ařřas.” ⁷Inna as Yeccu “Nec ad d aseř, ad t ssgenfiř” ⁸Uca řqebřan x meyya yarr-d, inna “A Sidi, nec war sdiheğey ad tadfed swadday i tzeqqa inu, maca ini iř n wawař waha, xenni ad iggenfa uřenjir inu. ⁹Minzi uřa d nec eawed d bnadem sadu ifassen uca řari iěeskariyyen sadu ufus inu, qqareř i wa ‘Ruř!’ xenni ad irař u i wennedni ‘As-d’ xenni ad d yas u i ismeř inu qqareř as ‘Egg man aya’ uca ad t igg.” ¹⁰Řami isřa Yeccu man aya, ittebhet, inna i yinni it-id idfaren “S tidett ad awem iniř, war ufiř uřa di Israyil liman imřar amecnaw wanita. ¹¹Ad awem iniř, belli ařřas i d řa yasen zi ccarq zi řřarb, ad qqimen řar řřabřa ak-d Ibrahim d Iřařaq d Yaeřqub di tgeldit n ijenwan. ¹²Maca tarwa n tgeldit ad twammenđaren barra řar řřarf aneggaru n tağest, mani i řa yiřin imeřřawen d uyezzi n teřmas.” ¹³Yeccu inna i řqebřan x meyya “Ruř, ad imsar am mammec tumned.” Uca iggenfa uřenjir nnes di tsaeet nni.

Yeccu issgenfa taḍekkwač n Buṭrus

Mar. 1:29-34; Luk. 4:38-41

¹⁴Řami d yusa Yeccu ɣar taddart n Buṭrus, iżra taḍekkwač nnes tezzer, dayes timessi. ¹⁵Iḥada afus nnes uca truḥ as tnessi, řexdenni tekkar, tsexxar xasen. ¹⁶Yar uεecci iwyen-d ɣares aṭṭas n imaryahen. Issuffey řaryahat s ijj n wawař uca issgenfa marra imehřac, ¹⁷ḥima ad itwakemmeř min itwannan zeg umkacaf Icaεya “Aqqa iksi tuḍεeft nney u yarbu řehřacat nney.”

Aḍfar n Yeccu

Luk. 9:57-62

¹⁸Řami iżra Yeccu řyaci ameqqran i d as-d innḍen, iweřša *ten* ad ẓwan ɣar ujemmaḍ. ¹⁹Uca yusi-d ɣares ij n umseřmad n idlisen, inna as “A Amseřmad, ad cek ḍfarey mani mma i ɣa traḥed” ²⁰Inna as Yeccu “Iceeban ɣarsen ifran u ijdad n ujenna ɣarsen řεwacc, maca Mmis n bnadem war yufi ca mani i ɣa isenned azeğif nnes”. ²¹Inna as ijjen nneḍni zeg imehḍaren nnes “A Sidi, ejj ayi d amezwar ad uyurey ad neḍřey baba.” ²²Inna as Yeccu “Ḑfar ayi-d, ejj imettinen ad neḍřen imettinen nsen.”

Yeccu d ṭharyat

Mar. 4:35-41; Luk. 8:22-25

²³Řami inya Yeccu di ṭyarrabut, ḍfaren t imehḍaren nnes. ²⁴Xẓar, tekkar-d ict n ṭharyat di řebḥar ař mani dřent řemwaj tayarrabut. Maca Yeccu tuɣa iṭtes. ²⁵Usin-d ɣares imehḍaren nnes uca ssfaqen t-id, nnan as “Senjem aney, a Sidi. Aqqa neccin neggur ad netwahellek.” ²⁶Inna asen “Mayemmi tetteggwedem, a kenniw i di iğa drus n liman?” Xenni ikkar, iwebbex isemmiḍen d řebḥar uca tusi-d řhudnet tameqqrant. ²⁷Ttbehten iwdan, nnan “Min iεna wa umi isemmiḍen d řebḥar tteggem as array?”

Asgenfi n tnayen n imaryahen

Mar. 5:1-20; Luk. 8:26-39

²⁸Řami d yiweḍ ɣar ujemmaḍ ɣar tmurt n Gargisanis řqan t-id tnayen n imaryahen, ffyen-d zeg imeḍřan, tuɣa muzzaren aṭṭas ař mani uřa d ijj war izemmar ad ikk abrid nni. ²⁹Xẓar, sɣuyen, nnan

“Min din jaraney d cek, a Yeccu, Mmis n Arebbi? Ma tusid-d danita ħima ad aney tæddbed qbeř řweqt?” ³⁰Tuya din ict n tħimart n iřfan d tameqqrant tiggwej xasen, thedda din. ³¹Uca ccwařen ttaren zzayes, nnan “Mařa tessuffyed aney, ejj aney ad nadeř di tħimart n iřfan”. ³²Inna asen “Ruħem!”. Řexdenni ffyen-d, udfen di tħimart n iřfan. Uca xřar, taħimart n iřfan amen tmun teħduddar zi teysart řar řebħar, temmut deg waman. ³³Imeksawen arewřen, ruħen řar tendint uca xebbaren x qaε min imsaren uřa x imaryaħen. ³⁴Xřar, ffyen-d aytbab n tendint marra ħima ad mmeřqan ak-d Yeccu. Umi t řrin, ttaren zzayes ad iffeř zi tmurt nsen.

Asgenfi n ij n unedbař

Mar. 2:1-12; Luk. 5:17-26

9 ¹Inya di tyarrabut uca izwa řebħar, yiweđ řar tendint nnes. ²Xřar, iwyen as-d ij n unedbař i tuya izzřen di qama. Řami izra Yeccu liman nsen, inna i unedbař “Egg uř, a mmi, ddnuř nnek twayřaren.” ³Xřar, ca n imseřmaden n idlisen nnan jarasen “Aryaz-a ittceqqaf di Arebbi.” ⁴Yeccu, umi issen min di tuya ttfekkaren, inna asen “Mayemmi tetttxemmamem di min war iħřin deg wuřawen nwem? ⁵Min ihewnen ad iniř i wanita ‘Ddnuř nnek twayřaren’ niř ad iniř ‘Kkar, tuyured!’? ⁶Maca ħima ad tessnem belli Mmis n bnadem řares řřulřa di tmurt ħima ad iřfar ddnuř” - řexdenni inna i unedbař - “Kkar ssenni, ksi tassut nnek, traħed řar taddart nnek.” ⁷Xenni ikkar netta, iruħ řar taddart nnes. ⁸Řami izra řřaci man aya, ttbehten, sseuģen Arebbi wenni iwcin řřulřa amecnaw tanita i iwdan.

Tařayit n Matta

Mar. 2:13-17; Luk. 5:27-32

⁹Řami Yeccu ikka ssenni, izra aryaz, wenni umi qqaren Matta, iqqim řar taddart n đđariba. Inna as “Đfar ayi-d!” Uca ikkar, iđfar it. ¹⁰Uca imsar, řami iqqim řar řřabřa di taddart, usin-d wařřas n ayt n đđariba d imednab, qqimen ak-d Yeccu d imeħđaren nnes. ¹¹Řami řrin Ifariřiyyen man aya, nnan i imeħđaren nnes “Mayemmi ittett umseřmad nwem ak-d ayt n đđariba d imednab?” ¹²Umi isřa Yeccu man aya, inna asen “Inni iřeħħen, war ħdijen ca ađbib,

maca imehřac. ¹³Ruřem, ad třemdem min ixš ad ini wawař-a ‘Xsey areřmet, maci d tařarřt’, minzi necc war d usiř ĥima ad řayiř x imseggaden, maca x imednab řar ttubet.”

Aseqsi x uzummi

Mar. 2:18-22; Luk. 5:33-39

¹⁴Xenni usin-d řares imeřđaren n Yuřanna, nnan as “Mayemmi nettzumma neccin d Ifarisiyyen ařřas, maca imeřđaren nnek war ttzummin ca?” ¹⁵Yeccu inna asen “Ma izemmar ad ceđnen řehřab n umuřay mintra amuřay ead akidsen? Ad d asen wussan mindi xasen i řa immeksi umuřay, xenni ad zummen. ¹⁶Uřa d ijj war ittegg taneqqiř zi tcuqqet n jdid x warruđ aqdim, minzi nettat ad teqřee zeg warruđ uca arruđ ad iqqarř ktar. ¹⁷Binu n jdid war itwagg ca di txuncay tibuřay, ĥima war dduqquzent txuncay, ad izeře binu uca tixuncay ad đeyyeent. Maca binu n jdid itwagg di txuncay n jdid, xenni ad twaxemmřen nitni s tnayen.”

Asgenfi n yeğis n umeqqran

Mar. 5:21-43; Luk. 8:40-56

¹⁸Am tuřa issawař akidsen x tmesřayin-a, yusi-d ij n umeqqran isjed as, inna “Řexxu yeği beřřa temmut, as-d, sars xas afus nnek uca ad teddar eawed.” ¹⁹Yeccu ikkar, iđfar it ak-d imeřđaren nnes. ²⁰U xřar, ict n temřart, tuřa ttazzřen zzayes idammen řmijař n tenεac n iseggwusa, tekka as-d řar đeffar uca tđada abeřřuř n ujeğab nnes, ²¹minzi nettat tuřa tenna deg ixef nnes “Icfa myir ad ĥadiř ajeğab nnes, ad ggenfiř.” ²²Maca inneqřeb-d Yeccu, izra itt, inna “Egg uř, a yeği, aqqa liman nnem i cem issnejmen”. Uca tetwaggenfa temřart nni di tsæet nni. ²³Řami d yusa Yeccu řar taddart n umeqqran, izra iyeyyađen d řřaci isřuyyu, ²⁴inna asen “Fřem ssa! Tařenjirt war temmut ca, aqqa tetřes”, uca đeřcen dayes. ²⁵Ařami ssuffřen řřaci, yudef řar daxeř uca iřřef itt zeg ufus nnes, xenni tekkar řřenjirt. ²⁶Uca iffey řexbar řar tmurt nni marra.

Asgenfi n tnayen n idaryařen d ij n umeryař agnaw

²⁷Řami ikka Yeccu ssenni, đfaren t tnayen n idaryařen, třřayan “Arřem aney, a mmis n Dawud!” ²⁸Ařami yudef di taddart, usin-d

ğares idaryařen nni. Yeccu inna asen “Ma tumnem belli zemmarey ad ggey man aya?” Nnan as “Wah, a Sidi” ²⁹Řexdenni iħada tiṭṭawin nsen uca inna “Ad ħarwem yiři ełahsab liman nwem” ³⁰uca twarezment tiṭṭawin nsen. Yeccu maca iħarrem iten, inna “Yarwem, war sargabem ħed”. ³¹Maca nitni, aħami ruħen, ssuffyen xas řexbar di marra tamurt! ³²Řami d ffyen nitni, xzar, iwyen as-d ij n umeryaħ agnaw. ³³Řami netta issuffuy cciħan, issiweř wegnaw. Tuħa řyaci ittebhet, nnan “Eemmarř war neźri amecnaw wanita di Israyil” ³⁴Maca Ifarisiyyen nnan “S umeqqran n ccwaħen issuffuy ccwaħen.”

Yeccu isseřmad issgenfa

³⁵Yeccu tuħa ittenneđ x marra tineddam d dcurat, isseřmad iten deg isinagugen nsen, tuħa ittbarreħ s řexbar ařebħan n tgeldit uca issgenfa marra řehřacat d řeyubat n weydud. ³⁶Řami iħra Yeccu řyaci, iħinn xasen, minzi nitni uħřen nnhewřen am wuġi inni war ħa iġi umeksa. ³⁷Xenni inna i imeħđaren nnes “Tameyra temyar aħas, maca aqqa din drus n ixeddamen. ³⁸X uyenni ttarem i Bab n tmeyra, ad d issekk ixeddamen i tmeyra nnes.”

Yeccu iħdar tenεac n imeħđaren nnes

Mar. 3:13-19, 6:7-13; Luk. 6:12-16; 9:1-6

10 ¹Yeccu iħaya x tenεac n imeħđaren nnes, iwc asen řřulħa ħima ad ssuffyen řaryaħat imengas u ħima ad ssngenfan marra řehřacat d řeyubat. ²Ismawen n tenεac n imazanen d yina: amezwaru nsen Simean umi qqaren Buħrus d umas Andrawus d Yaεqub mmis n Zabadi d umas Yuħanna ³d Filibbus d Bartulumiyu d Tuma d Matta, ij n bu đđariba, d Yaεqub mmis n Alfiyu d Libbawus umi qqaren Taddiyus, ⁴d Simean Bu-cđaret d Yahuda Isxariyuħi wenni t isellmen.

Yeccu issekk tenεac n imeħđaren nnes yar marra tineddam n Israyil

⁵Yeccu issekk tenεac-a, iweřřa ten, inna “War ttruħem ca x webrid n řegnus, war ttadfem ca ħar tendint n Isamariyyen. ⁶Maca ħsen ad traħem ħar wuġi iweddaren n taddart n Israyil. ⁷Xmi i ħa traħem,

barrhem am teqqarem ‘Tageldit n ijenwan aqqa tiweḍ-d.’⁸ Sgenfam imehṛac, sizedgem inni i di iḡa řbars, snekkarem imettinen uca suffyem ccwaṭen. Kenniw teksim nnebṛa ca, xenni wcem tt nnebṛa ca.⁹ War kessim ca wurey uṛa d nnuqart uṛa d nnḥas deg ibuyas nwem,¹⁰ war kessim ca tacyart i webriḍ uṛa d tnayen n tcamirat uṛa d sandaliyat uṛa d tayyarct, minzi axeddam isdaheḡ macca nnes.¹¹ Man tandint niy dcar i ya tadfem, arzum wi dayes isdaheḡ uca qqimem din aṛ d traḥem.¹² Maṛa tudfem taddart, seḡmem x aytbab nnes.¹³ Maṛa taddart tesdaheḡ, jjem xas řehna nwem, maṛa war t tesdiheḡ ca, xenni řehna nwem ad yarwem iqqim.¹⁴ Maṛa tufim wenni war kenniw iqebbren u war ittesři i wawařen nwem, ffyem zi taddart niy zi tendint nni, zzerzem taεejajt zeg iḍaren nwem.¹⁵ S tidett ad awem iniy, ad yiři řḥař i tmurt n Sudum d Gamurra ihwen zi tendint nni deg wass n lḥisab.

Yeccu ieřem imeḥḍaren nnes ad din tiři řehsart

Mar. 13:9-13; Luk. 21:12-17

¹⁶Xzarem, řexxu ad kenniw ssekkey am uḡi di řwest n wuccanen. Iřim tfetnem amecnaw ifiyran u tyeřrem am idbiren.¹⁷ Maca ḥḍam ixef nwem zeg iwdan, minzi nitni ad kenniw sellmen i tudrin n ccraε, ad kenniw hettken s urekkuḍ deg isinagugen nsen,¹⁸ ad kenniw nedhen zzat i řḥukkam d zzat i ijeḡiden di ssibbet inu, ḥima ad tiřim d chadet i nitni uṛa i řegnus.¹⁹ Maṛa sellmen kenniw, war kessim ca s wemnus mammec d min i ya tessiwřem, minzi ad awem immewc di tsaeεet nni min ittxeřř ad tinim.²⁰ War iḡi d kenniw inni issawařen, maca d Arruḥ n Arebbi d netta daywem issawařen.²¹ Umas ad isellem umas yar řmwet u babas mmis uca ad kkaren tarwa d ayezdīs i lwalidin nsen, ad ten nyen.²² Ad kenniw carhen marra idsen x ssibbet n isem inu, maca wenni i ya iřbaren aṛ aneggaru ad itwassenjem.²³ Maṛa darrcen xawem di tendint-a, arweřem yar tenneḍnit. S tidett ad awem iniy, war tettekkem ca x marra tineddam n Israyil aṛ i d ya yas Mmis n bnadem.”²⁴ War iḡi umehḍar yueṛa x umseřmad nnes uṛa d ismey yueṛa x bab nnes.²⁵ Ikfa i umehḍar ad yiři am umseřmad nnes uca ismey am bab nnes. Maṛa řayan as i bab n taddart ‘Beelzabul’, meḥař ead i ya řayan i aytbab n taddart nnes?

Ggwedem zi Arebbi

Luk. 12:2-7

²⁶War tteggwedem ca zzaysen. Minzi war din min idřin ad iqqim war itwaearri uřa war din min inuffaren ad iqqim war itwissen. ²⁷Min d awem qqarey di tařest, inim t di tfawt, min tesřim s umezzuy, barrřem zzayes x tzeywin. ²⁸War tteggwedem ca zeg inni ineqqen arrimet maca war zemmarenen ad nřen řeemar. Maca ggwedem zeg wenni izemmarenen ad issellek řeemar d arrimet di jahennama. ²⁹Ma war ttmenzzin tnayen n zzawec s ijj n uřuldi n nnřas qqaren as s tutlayt tyunanit ‘assariyun’? Uřa d ijj zzaysen war d iweřři ca x tmurt nnebřa Babatwem ³⁰uca uřa d izuřřan n ucuwwaf n uzeřif nwem twařesben marra. ³¹War tteggwedem ca, aqqa kenniw tettueřam s wařřas x zzawec.

Ched x Yeccu i iwdan

Luk. 12:8-9

³²Kuř ijjen wenni zzayi i řa icehden zzat i iwdan, uřa d necc ad zzayes cehdey zzat i Baba i iřan deg ijenwan. ³³Maca wenni d ayi i řa inkaren zzat i iwdan, uřa d necc ad t nkarey zzat i Baba i iřan deg ijenwan.

Ađfar n Yeccu

Luk. 12:51-53, 14:26-27

³⁴War ttiřrem ca belli usiř-d řima ad awyey řehna i ddunnit, necc war d usiř ca řima ad awyey řehna maca ssif. ³⁵Usiř-d řima ad bđiř bnađem x babas d yeřis x yemmas d tesřit x řallas. ³⁶Uca aytbab n taddart nnes ad dewřen d řeedyan n bnađem.’ ³⁷Wenni ittexsen babas niř d yemmas xafi, netta war d ayi isdiheř ca uca wenni ittexsen mmis niř d yeřis xafi, war d ayi isdiheř ca, ³⁸d wenni war ikessin řřalib nnes uca ad ayi iđfar, aqqa netta war d ayi isdiheř. ³⁹Wenni i řa yafen tudart nnes ad tt ixsar, d wenni i řa ixsaren tudart nnes di řřwee inu ad tt yaf.

Arebbi ad igg Ibaraka deg inni i řa iqebrėn imeřđaren nnes

Mar. 9:41

⁴⁰Wenni kenniw i řa iqebrėn iqebeř ayi, d wenni d ayi i řa iqebrėn iqebeř wenni d ayi-d issekken. ⁴¹Wenni i řa iqebrėn amkacaf s yisem n umkacaf, ad iřřef řmunet n umkacaf, d wenni i řa iqebrėn

amseggad s yisem n umseggad, ad it̃tef řmunet n umseggad ⁴²uca wenni i ya iwcen myir ij n řkas n waman d asemmađ waha s yisem n umehđar i iijen zeg ina imezyanen, s tidett ad awem iniy, netta war ittweđdari ca řmunet nnes.”

Yeccu d Yuħanna Amseyđas

Luk. 7:18-35

11 ¹Řami ikemmeř Yeccu řmur nnes i teneac n imeħđaren nnes, yuyur ssenni ħima ad isseřmed u ad iħeddet di tneddam nsen. ²Řami tuya Yuħanna ittesřa di řehbes x řexdayem n Lmasih, issekk tnayen zeg imeħđaren nnes, ³inna as “Ma d cek d wenni i d ya yasen niy ad nraja iijen nneđni?” ⁴Yarr-d Yeccu, inna asen “Ruħem, tawdem i Yuħanna min tesřam d min teřrim. ⁵Aqqa idaryařen ttwařan, ineđbařen gguren d inni i di iġa řbarš dewřen izdigen, idehcar dewřen ttesřan, imettinen twassnekkaran uca řexbar asebħan ittetwabarreh i imezřađ ⁶u sseed n wenni war d ayi ittnedrafen.” ⁷Řami uyuren ina, ibda Yeccu issawař ak-d řyaci x Yuħanna, inna “Min yar d teffyem yar řexřa maħend ad t tžarem? Ma yar ij n uyanim issenhezza t usemmiđ? ⁸Maca min yar d teffyem yar řexřa maħend ad t tžarem? Ma yar ij n bnadem s warruđ yarđeb? Xzar, inni yarrđen arruđ iyřan yarđeb, aqqa-ten di tudrin n tgeldin *n ijeġiden*. ⁹Maca min yar d teffyem yar řexřa maħend ad t tžarem? Amkacaf? Wah, ad awem iniy, aqqa d ameqqran x umkacaf. ¹⁰Aqqa d wa d wenni i xef itwari *awař-a* ‘Xzar, ad d ssekkey lmalak inu zzat i uyembub nnek, wenni i ya isswejden abrid nnek zzatek.’ ¹¹Ad awem iniy, jar inni d itwaxeřqen zi temyarin, war d iffiy uřa d iij d ameqqran x Yuħanna Amseyđas, maca amezyan di tgeldit n ijenwan d ameqqran xas. ¹²Zeg wussan n Yuħanna Amseyđas ař iđa tetwařeqqef tgeldit n ijenwan s řeunf uca imeunfen ttet̃ffen tt. ¹³Minzi marra imkacafen d ttawrat tuya ttkacafen ařami d yusa Yuħanna. ¹⁴Mařa texsem ad tt tqebřem, aqqa wanita d Iliya wenni iggur ad d yas. ¹⁵Wenni yar iġa imezzuyen i useġi ad iseř. ¹⁶Wi ak-d i ya ssmequddey jjiř-a? Aqqa-t amecnaw iħenjiren iqqimen di řeswaq ttřayan x inneđni ¹⁷Aqqa nżemmar awem, kenniw war tecđiħem. Aqqa newta awem ayejdur, kenniw war tecđinem.’

¹⁸Aqqa yusi-d Yuḥanna war ittett, war isess, uca nitni qqaren ‘Dayes ij n cciṭan!’ ¹⁹Aqqa Mmis n bnadem yusi-d ittett, isess uca nitni qqaren ‘Aqqa din bnadem iṛhef x macca d binu, netta d ameddukeṛ n ayt n ḍḍariba d imednab.’ Uca tiḡit tetwasegged zi tarrawt nnes.”

Řḥukm x tneddam i di igga Yeccu řeejayeḃ imyaren

Luk. 10:13-15

²⁰Řexdenni ibda ittwebbex tineddam i di igga aṭṭas n řeejayeḃ, minzi nitenti war tubent ca. ²¹“Uct xam, a Xurazin, uct xam, a Baytṣayda! Mři tuḡa twaggent di Tirus d Sidun řeejayeḃ tinni itwaggen daykent, iři aqqa tubent aṭṭas zeg wami s txancet n wecḍan d iḡḡeḍ x izeḡifen nsent. ²²Ad awem iniḡ, belli war ittekk x Tirus d Sidun anect min xawem i ḡa ikken n uweddeb deg wass n lḡisab. ²³I cem, a Kafarnaḡum, ma ad tetwassgaæded ḡar ujenna? Yar řaxart i ḡar i d ḡa tehwid. Minzi maṛa twaggent di Sudum řeejayeḃ i dayem itwaggen, iři aqqa teqqim aṛ ass n yiḍa. ²⁴Maca necc ad awem iniḡ, ad yiři řḡaṛ i tmurt n Sudum ihwen zi řḡaṛ nnek deg wass n lḡisab.”

Tazaḡit n Yeccu

Luk. 10:21-22

²⁵Di řweqt nni yarr-d Yeccu, inna “Ḥemdeḡ cek a Baba, Sidi n ujenna d tmurt, minzi tessnuffared aya x imiḡisen d imusnawen, tessaregbed t i iḡarmucen. ²⁶Wah, a Baba, minzi d wa d arḍa i cek. ²⁷Marra min iḡan immewc ayi-d zi Baba uca uṛa d ijj war issin Tamemmit mḡir Tababat uca uṛa d ijj war issin Tababat mḡir Tamemmit u wi umi ixs Tmemmit ad t issargeḃ.

Asem-d ḡari marra kenniw, inni yuḡřen ...

²⁸Asem-d ḡari marra kenniw, inni yuḡřen d yinni yarbun ḍḍqeṛ, ad awem wceḡ arraḡet, ²⁹ksim-d azayṛu inu xawem, řemdem zzayi minzi necc d amhin d amwaḍeḡ n wuṛ uca ad tafem arraḡet i řeemur nwem. ³⁰Minzi azayṛu d řeḡmeṛ inu fsusen.

Asgenfi deg wass n ssebt

Mar. 2:23-28; Luk. 6:1-5

12 ¹Di řweqt nni icuqq Yeccu deg iyyaren n imendi di ssebt. Tuřa imeřđaren nnes ġužen uca bdan ad řeqđen tidrin, ccin zzaysent. ²Ařami řrin Ifarisiyyen man aya, nnan as “Xřar imeřđaren nnek tteġġen min war ieddřen deg wass n ssebt.” ³Yarr-d xasen “Ma war teřřim ca min igga Dawud umi iġuř netta d yinni akides? ⁴Mammec yudef di taddart n Arebbi, ccin ařrum n wesscan i war iheřřen macca nnes i netta uřa d inni akides, maca mřir i ikehhanen waha. ⁵Niř war teřřim ca di ttawrat belli ikehhanen inni iġan di taddart iqeddsen di ssebt, xetřan di tewřeyyet n ssebt, waxxa amenni war xasen ibin řeib. ⁶Maca necc ad awem iniř, wenni iġan d ameqqran x taddart iqeddsen aqqa-t danita. ⁷Mařa tuřa tessnem min ixs ad yini ‘Necc xsey areřmet, war iġi d tayarřt’, xenni ad tiři war tetřhasabem ca x imřafiyyen. ⁸Minzi Mmis n bnadem d bab n ssebt.”

Asgenfi n ij n weryaz deg wass n ssebt

Mar. 3:1-6; Luk. 6:6-11

⁹Uca yuyur ssenni, yudef deg usinagug nsen. ¹⁰Xřar, tuřa din ij n weryaz, afus nnes iqucceř. Sseqsan t mařend ad xas ggen tamensixt, nnan “Ma itwasarreř usgenfi di ssebt?” ¹¹Inna as “Man bnadem i dinni jarawem wenni řar iġa izmar i iwđan di tesraft di ssebt, war t ittetřteř řima ad t-id issuffey? ¹²Meřař iedu bnadem x izmar? S uyenni iřiq ad itwagg min iřebřen di ssebt.” ¹³Řexdenni inna as i bnadem nni “Sarreř afus nnek!” Isarreř it, idweř iġġenfa am wennedni. ¹⁴Ifarisiyyen ffřen-d řar barra, mcawaren xas mammec i řa ggen ad t nyen.

Ařenjir amsexxar i ixđar Arebbi

¹⁵Maca Yeccu issen man aya uca yuyur ssenni. Đfaren t wařřas, issġenfa ten marra, ¹⁶uca yumur iten s jjeřd mařend war xas ssuffřuyen řexbar, ¹⁷řima ad itwakemmeř wawař inna t umkacaf Icařa am iqqar

¹⁸“D wa d ařenjir amsexxar inu wenni ixđareř, ameizz inu, wenni yarđan řeemar inu.

Ad ssarsey Arruħ inu xas, ad ibarreħ s řheqq i řegnus.

¹⁹*War ittmenyi, war isyuyyu,*

uřa d ijj war ittesři tmijja nnes deg ibriden.

²⁰*Ayanim yarzen war t ittarezzi uřa d taftiċ iduxxunen war tt issxessi
ař i d řa issuffey řheqq ař ařelleb.*

²¹*Uca deg isem nnes i řa ssitmen řegnus.” Ica. 42:1-4*

Awař n Yeccu x Arruħ Iqeddsen n Arebbi

Mar. 3:20-30; Luk. 11:14-23; 12:10

²²Řexdenni iwyen as-d ij n umeryaħ, tuřa-t d adaryař d agnaw uca issgenfa it, ařami wenni tuřa d adaryař d agnaw idweř issawař u ittwařa. ²³Ittebhet řyaci marra, nnan “Ma wanita war iři d mmis n Dawud?” ²⁴Ařami sřin Ifarisiyyen man aya, nnan “Wa war issuffuy ca ccwařen myir s Beelzabul, wenni d ameqqran n ccwařen.” ²⁵Issen Yeccu ixarriřen nsen, inna asen “Kuř tageldit ittemsebđan x yixef nnes, ad tetwahellek d kuř tandint niy taddart ittemsebđan x yixef nnes war tettiymi ca. ²⁶Mařa aqqa-t d Cciřan issuffey Cciřan, aqqa netta ittemsebđa x yixef nnes, xenni mammec i řa teqqim tageldit nnes? ²⁷Mařa ssuffuyey ccwařen s Beelzabul, s min zi ten i řa ssuffyen tarwa nwem? X uyenni nitni ad iřin d řquyyad xawem. ²⁸Maca mařa necc ssuffuyey ccwařen s Arruħ n Arebbi, řexdenni aqqa tusi-d tgeldit n Arebbi xawem. ²⁹Niy mammec izemmar řed ad yadef řar taddart n wenni ijeħden mařend ad ikeceđ řeqcue nnes, mařa war icarf wenni ijeħden amezwaru, uca xenni ad ikeceđ taddart nnes. ³⁰Wenni war iři akidi, aqqa-t đidd inu, wenni war kidi issmunan, aqqa ittzeřaē. ³¹X uyenni ad awem iniy, marra ddnub d uceqqef ad itwayřar i iwdan, maca aceqqef n Arruħ war itwayřar ca i iwdan. ³²Wenni i řa inin awař d aēeffan x Mmis n bnadem ad as itwayřar, maca wenni i řa inin awař d aēeffan x Arruħ Iqeddsen war d as itwayřar ca, uřa di řweqt-a uřa di tenni i d řa yasen.

Tacejjart tařebħant

Luk. 6:43-45

³³Řesbem tacejjart d tařebħant uřa d řyiřet nnes d tařebħant, niy řesbem tacejjart teksar uřa d řyiřet nnes teksar, minzi tacejjart ad

tetwassen zi řyiget *nnes*.³⁴ A tarwa n ifiřran, mammec i řa teggem ad tessiwřem x min iřebřen, waxxa kenniw d ieffanen, minzi zeg uemmar n wuř ad issiweř uqemmmum. ³⁵Bnadem ařebřan issuffuy-d zi řkenz d ařebřan *nnes* min iřebřen uca bnadem aeffan *issuffuy-d* zi řkenz aeffan *nnes* min ieffnen. ³⁶Maca necc ad awem iniy belli kuř awař ixwan ad zzayes ssiwřen iwdan, ad zzayes twařasben deg wass n lřisab. ³⁷Minzi cek s wawařen nnek ad tetwaseggded uca s wawařen nnek ad tetwařasbed.”

Řeřamet n Yunes

Mar. 8:11-12; Luk. 11:29-32

³⁸Ca n imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen arrin-d xas “A Amseřmad, neccin nexs ad nřar ict n řeřamet zzayek.” ³⁹Maca netta yarr-d xasen “Jjiř aeffan izennan ittettar ict n řeřamet, war d as ittmewci ca mřir řeřamet n Yunes. ⁴⁰Minzi am mammec tuřa Yunes deg ueddis n řhaycet tameqqrant n řebřar řřata n wussan d řřata n řyaři, ammu i řa yiři uřa d Mmis n bnadem deg wuř n tmurt řřata n wussan d řřata n řyaři. ⁴¹Iryazen n Niniwa ad kkaren deg wass n lřisab ak-d řgens-a, ad t řasben, minzi nitni tuben s tbarreřt n Yunes. Xřarem, aqqa da wenni iřan d ameqqran x Yunes. ⁴²Tajeřidt n lřanub ad tekkar deg wass n lřisab ak-d jjiř-a, ad xas teřkem minzi nettat tusi-d zeg ineggura n řřarf n ddunnit řima ad tseř i tiyt n Sulayman uca xřar, aqqa danita wenni d ameqqran x Sulayman.

Awař n Yeccu x řaryah amengus

Luk. 11:24-26

⁴³Ařami iffeř řaryah amengus zi bnadem, ibda ittšara deg imucan war daysen bu waman, ad yarzu arrařet, war tt ittif ca. ⁴⁴Řexdenni ad yini, ad dewřeř řar taddart inu manis d ffyeř. Mařa yiweř-d, ad tt yaf texwa, tfařd, tsettef. ⁴⁵Řexdenni ad yuyur uca ad yawi akides seřea n řaryařat nneřni, qebřen xas, ad adfen, ad zedyen diha. Uca aneggaru n bnadem nni ad idweř mahu x umezwaru. Ammu i řa yiři eawed ak-d řgens-a d aeffan.”

X min iğan d yemmas d aytmas n Yeccu

Mar. 3:31-35; Luk. 8:19-21

⁴⁶Řami tuğa ead issawař ak-d řyaci, xžar, yemmas d aytmas bedden barra, arezzun ad kides ssiwřen. ⁴⁷Inna as ijjen “Xžar, yemmac d aytmac bedden di barra, arezzun ad kik ssiwřen.” ⁴⁸Yarr-d x wenni tuğa d as t innan, inna “Min teena yemma d min enan aytma? ⁴⁹Xenni iceyyar s ufus nnes yar imeħđaren nnes, inna “Xžar, aqqa da imma d aytma! ⁵⁰Minzi man wen itteggen min ixs Baba i iğan deg ijenwan, aqqa netta d uma d ućma d yemma.”

Amettiř n ufeğah izarreen

Mar. 4:1-9; Luk. 8:4-8

13 ¹Deg wass nni iffeğ Yeccu zi taddart, iruħ iqqim yar tma n řebħar. ²Imun-d xas ij n uhimur n řyaci, ařami yenya di tyarrabut, iqqim dayes uca řyaci marra bedden yar tma. ³Issiweř akidsen x wařtas n tmesřayin s imettiřen, inna “Xžar, afeğah iffeğ ħima ad izarē. ⁴Ařami tuğa izarree, tewđa ca n zzariēet x tma n webrid, usin d ijdad, ccin tt. ⁵Tewđa ca nneđni x tmurt n wezru mani tuğa war iği ucař ařtas. Deyya teymī-d s minzi tamurt war tuğiy. ⁶Maca řami tedduqgez tfuct, icmeđ uyemmuy minzi war yares bu izewran uca tuzey. ⁷Ca nneđni tewđa x isennanen. Mýaren isennanen, jiyyfen tt. ⁸Ca nneđni tewđa x tmurt taşebħant, tiwi-d řyiğet, ca meyya, ca nneđni settin, ca nneđni třatin n tseqqar. ⁹Wenni yar iğa imezzuyen i useği ad iseř.”

Mayemmi issawař Yeccu s imettiřen

Mar. 4:10-12; Luk. 8:9-10

¹⁰Usin-d imeħđaren nnes, nnan as “Mayemmi tessawařed akidsen s imettiřen?” ¹¹Netta yarr-d, inna asen “Minzi immewc awem ad tessnem timesřayin inuffaren n tgeldit n ijenwan, nitni maca war d asen t immewc ca. ¹²Minzi wenni yar iğa ad as immewc uca ad yares yiři s wařtas, maca wenni war yar iği ca ad zzayes itwakkes uřa d min yares. ¹³X uyenni ssawařey akidsen s imettiřen, minzi nitni ttwařan am war ttwiřin uca nitni ttesřan am war ttesřin war fehmen. ¹⁴Daysen i ya ikemmer wawař n Icaeya

*“S useġi ad tesřem war ggur ad tfehmem,
 s tmuyři ad texzarem war ggur ad twařam,
¹⁵minzi uř n weydud-a aqqa iqbubblez,
 imezzuyen nsen đeqřen deg useġi u nitni aqqa qqnen tiřřawin nsen,
 mařend war ggur ad wařan s tiřřawin nsen,
 ad sřen s imezzuyen nsen, ad fehmen s wuř nsen
 ĥima ad tuben uca necc ad ten ssgenfiy.”* Ica. 6:9-10

¹⁶Maca sseđ n tiřřawin nwem umi ttwařant, sseđ n imezzuyen nwem umi ttesřan! ¹⁷S tidett ad awem iniy, ařřas n imkacafen d imseggaden tuřa xsen ad řaren min tezřim, maca war t řrin, xsen ad sřen min tesřim, war t sřin.

Afessar n umettiř n ufeġař izarreen

Mar. 4:13-20; Luk. 8:11-15

¹⁸Xenni kenniw, sřem i umettiř n wenni izarreen. ¹⁹Kuř iijen wenni ittesřan i wawař n tgeldit uca war t ifhim, ad d yas xenni uęeffan, ad ixđef min itwazaręen deg wuř nnes. Aqqa d man aya min itwazaręen x tma n webriđ. ²⁰Min itwazaręen di tmurt n weřru, aqqa d wa d wenni i řa iseġen awař, ad t iqbeř deyya s řefrařet, ²¹maca war d as iwti ca uřwar deg yixef nnes, ad iqqim drus waha. Xmi i d řa tas řeřřart niy umarret di řřweę n wawař ad innedref deyya. ²²Min itwazaręen jar isennanen aqqa wa d wenni ittesřan awař uca amnus n řweqt-a d uyekkwi n wagra ad jiyyfen awař uca netta war d ittiwi ca řyiġet. ²³Min itwazaręen di tmurt tařebřant aqqa wa d wenni ittesřan awař uca ad t ifhem, ad yawi xenni ęawed řyiġet, iijen ad ittařu meyya n tseqqar, wenneđni settin uca wenneđni řřatin.”

Amettiř n řřayyar di řweř n irden

²⁴Tuřa iwca asen ij n umettiř nneđni, inna “Tageldit n ijenwan amecnaw ij n bnadem tuřa izarree zzarięet tařebřant deg iyyar nnes. ²⁵Ařami tuřa iwdan řřřen, yusi-d řęedu nnes, izarę řřayyar di řweř n yirden uca yuyur. ²⁶Ařami d imřar uęemmuy uca yiwi-d řyiġet, řęxdenni iđhar-d řřayyar tanya. ²⁷Xenni usin-d isemřan n bab n taddart, nnan as ‘A Sidi, ma war tzaręed ca zzarięet tařebřant deg iyyar nnek? Manis d yusa řřayyar?’ ²⁸Inna asen ‘Aqqa řęedu igga

man aya'. Nnan as isemyan 'Ma tessed ad nraḥ, ad t neyru?' ²⁹Maca netta inna 'Lla, ḥima umi tyarwem řḥayyar war kis tqeḡeem uṛa d irden. ³⁰Ejj iten ad myaren s tnayen aṛ tameyra. Di řweqt n tmeyra ad iniy i icuwwaren 'Yarwem amezwar řḥayyar, ceddem t di tqebbiṭin ḥima ad itwassecmeḍ, maca irden, yarwem t di řmarsu inu.' "

Amettiř n zzariet n uxerdel d umettiř n wentun

Mar. 4:30-34; Luk. 13:18-21

³¹Iwca asen ij n umettiř nneḍni, inna "Tageldit n ijenwan amecnaw ict n tḥebbuct n zzariet n uxerdel, yiwyi tt-id ij n weryaz, izare itt deg iyyar nnes. ³²Waxxa nettat d tamezyant qae zi marra zzariet nneḍni, xmi tmeqqar, teddekkwař d tameqqrant zi marra řxuḍarat uca tdekkwař d tacejjart maḥend ad yares-d asen ijdad n ujenna uca ad ggen řeewacc nsen x řefruē nnes."

³³Inna asen ij n umettiř nneḍni "Tageldit n ijenwan amecnaw antun, tiwyi t-id ict n temyart uca tessnuffar it di tṛata n řemdud n waren, aṛami issmemm warecti qae." ³⁴Man aya qae issiweř zzayes Yeccu i řyaci s imettiřen uca nnebṛa amettiř war kisen issiweř ca, ³⁵ḥima ad itwakemmeř min inna umkacaf

*"Ad arezmey aqemmum inu s imettiřen,
ad ssuffyey min innufaren zeg wami itwagg dsas n ddunnit." Sbḥ. 78:2*

Afessar n umettiř n řḥayyar di řwest n irden

³⁶Řami ismeḥ Yeccu di řyaci ad uyuren, iruḥ yar taddart. Usin-d yares imeḥḍaren nnes, qqaren "Ini aney min ixs ad yini umettiř n řḥayyar deg iyyar." ³⁷Yarr-d xasen "Wenni izarreen zzariet taṣebḥant netta d Mmis n bnadem. ³⁸Iyyar d ddunnit uca zzariet taṣebḥant nettat d tarwa n tgeldit uca řḥayyar netta d tarwa n ueeffan. ³⁹Řeḍdu wenni t izarreen, aqqa netta d ibṛis uca ṣṣabet, aqqa nettat d qeṭṭu n ddunnit uca icewwařen nitni d lmalakat. ⁴⁰Amecnaw mammec ssmunen řḥayyar uca sscemḍen t s tmessi, ammu i ya yiři yar qeṭṭu n ddunnit-a. ⁴¹Mmis n bnadem ad d issekk lmalakat nnes, ad ssmunent zi tgeldit nnes qae tieenkṛifin d yinni itteggen min iḡan ḍidd n ttawrat. ⁴²Ad ten nḍaren di řkucet n

tmessi mani i ɣa yiřin imeřřawen d uyezzi n teymas. ⁴³Řexdenni imseggaden ad ařen am tfuct di tgeldit n Babatsen. Wenni ɣar iğā imezzuɣen i useği ad iseř.

Imettiřen n řkenz d tyaqut d traccia

⁴⁴Tageldit n ijenwan ɛawed amecnaw ij n řkenz itwassnuffaren deg iyyar, yufi t ij n weryaz, issnuffar it uca di řefrahet nnes yuyur, izzenz qae min iğān ɣares uca isya iyyar nni. ⁴⁵Tageldit n ijenwan ɛawed amecnaw ij n usebbab i yarezzun tiyaqutin tişebħanin. ⁴⁶Řami yufa ict n tyaqut tiyřa ařtas, yuyur, izzenz marra min tuya ɣares, xenni isya itt.

Amettiř n traccia n iseřman

⁴⁷Tageldit n ijenwan ɛawed amecnaw traccia immenđaren di řebħar ad teyrū ɛřam kuř asřem. ⁴⁸Umi teccur, ssuffyen tt-id ibeħriyyen ɣar tma n řebħar, qqimen uca farzen min işebħen di tsuğatin nsen, maca ad nđaren min war iħřin ⁴⁹Ammu i ɣa yiři di qeřtu n ddunnit. Ad ffyent lmalakat, ad farzent ieffanen zi řweř n imseggaden ⁵⁰uca ad ten nđaren di řkuccet n tmessi mani i ɣa yiřin imeřřawen d uyezzi n teymas.” ⁵¹Inna asen Yeccu “Ma tfehmem i marra man aya?” Nnan as “Wah, a Sidi!” ⁵²Inna asen “X uyenni kuř amseřmad n idlisen wenni idweř d amehđar n tgeldit n ijenwan, aqqa igga amecnaw ij n bab n taddart issuffuy zi řkenz nnes min iğān d jdid u min iğān d aqdim.”

Amkacaf war ɣares bu ccan di tendint d taddart nnes

Mar. 6:1-6; Luk. 4:16-30

⁵³Řami ikemmeř Yeccu imettiřen-a, yuyur ssenni. ⁵⁴Řami d yusa ɣar tmurt nnes, ikkar isseřmad iten deg usinagug nsen ařami qqimen ttbehten, nnan “Manis d as-d tekka tiyit-a d řeşjayeb-a? ⁵⁵Ma war iği d wa d mmis n unejjar? Ma war qqaren i yemmas Maryem, d aytmas ma war d asen qqaren Yaequb d Yusi d Simean d Yahuda? ⁵⁶Ma war ġint suyetmas qae ɣarney? Manis d as-d ikka man aya marra?” ⁵⁷Uca nderfen zzayes. Maca Yeccu inna asen “Amkacaf war iği nnebřa ccan, myir di tendint nnes u di taddart nnes.” ⁵⁸Uca war iggi diha řeşjayeb ařtas minzi nitni war uminen.

Řmewt n Yuħanna Amseyðaš

Mar. 6:14-29; Luk. 9:7-9

14¹Hirudus, wenni d ajeğid x ij n arbae n tmurt, tuğa isřa řexbar n Yeccu di řweqt nni ²uca inna i iħenjiren imsexxaren nnes “Wanita d Yuħanna Amseyðaš. Aqqa itwassnekkar-d zeg imettinen, s uyenni xeddment dayes řeějaye nni.” ³Minzi Hirudus tuğa iřtef Yuħanna, icarf it, igg it di řehbes zi ssibbet n Hirudiyya, tenni d tamğart n Filibbus wenni d umas n *Hirudus*, ⁴minzi Yuħanna tuğa iqqar as “War ғarek bu ttesriħ ad tt tawyed”, ⁵S man aya tuğa ixs ad t iney, maca tuğa iggwed zi řğaci minzi nitni řesben t d amkacaf. ⁶Maca řami d yiweđ wass n wexřaq n Hirudus, tecdeħ yeğis n Hirudiyya di řwest nsen uca teějeb as i Hirudus. ⁷X uyenni iwaed itt s ict n tjağit ad as iwc marra min i ға tettar. ⁸Uca nettat, am tt tuğa tetwacarren zeg yemmas, tenna “Ewc ayi da x řtebši azeğif n Yuħanna Amseyðaš.” ⁹Iffugem ujeğid, maca umi tuğa ijuğ uřa x ssibbet n yinni akides iqqimen, yumur ad as immewc uzeğif. ¹⁰Aqqa issekk ғares, iqeşş azeğif n Yuħanna di řehbes. ¹¹Iwyen-d azeğif nnes di řtebši, immewc as i řenjirt uca nettat tiwyi t i yemmas. ¹²Usin-d imeħđaren nnes, ksin arrimet, nđaren tt. Řexdenni ruħen, xebbaren Yeccu.

Asecci n xemsa ařaf

Mar. 6:30-44; Luk. 9:10-17; Yuħ. 6:1-14

¹³Řami isřa Yeccu man aya, iffeğ ssenni di tyarrabut ғar ij n wemcan ixřan, tuğa-t din weħdes. Xenni, řami isřa řğaci man aya, đfaren t x iđaren zi tneddam. ¹⁴Umi d iffeğ Yeccu zi tyarrabut, iğra ařtas n řğaci uca iħinn xasen, issgenfa imeħřac nsen. ¹⁵Řami d tiweđ tmeddit, usin-d ғares imeħđaren nnes, qqaren “Aqqa amcan-a ixřa u řweqt teedu, zeema sqebeđ řğaci ħima ad uyuren ғar ředcur ad syen min i ға ccen i yixef nsen.” ¹⁶Inna asen Yeccu “Nnehřa mma ruħen, wcem asen kenniw min i ға ccen.” ¹⁷Nnan as “War ғarney da myir xemsa n tecnifin d tnayen n iseřman.” ¹⁸Inna “Awyem ten-d da ғari.” ¹⁹Xenni yumur řğaci ad qqimen x řeħtic, iřtef xemsa n tecnifin d tnayen nni n iseřman, ixzar ғar ujenna, xenni ibarek, yarza uca iwca ticnifin i imeħđaren uca imeħđaren wcin tent i řğaci. ²⁰Marra ccin, jjiwnen. Řexdenni ksin

iřeqqwaz icetřen, tuŷa din tenεac n tsuğatin εemmarent. ²¹Inni ccin, nitni tuŷa-ten di xemsa ařef n yeryazen nnebřa timŷarin d iřenjiren.

Yeccu iggur x waman n řebřar

Mar. 6:45-52; Yuh. 6:16-21

²²Deyya iziyyar Yeccu imeřđaren nnes ad nyen di tŷarrabut uca ad as izwaren řar ujemmađ, am issqebeđ netta řŷaci. ²³Řami issqebeđ řŷaci, igæεed řar wedrar weřdes řima ad izzağ. Řami d tiweđ tmeddit, tuŷa iqqim din weřdes. ²⁴Taŷarrabut maca tuŷa-tt di řwest n řebřar, tuŷa řemwaj ccaten tt minzi asemmiđ yusa asen-d deg wudem. ²⁵Uca deg řetřtu wiss arebea n ġiřet, yusi-d řarsen Yeccu am iggur x waman n řebřar. ²⁶Ařami t řrin imeřđaren iggur x waman n řebřar, nnxeřeen, qqaren “Wa d řexyař!” uca syuyen zi tiggwudi. ²⁷Deyya issiweř řarsen-d Yeccu, iqqar “Ggem uř, aqqa d necc. War tteggwedem ca.” ²⁸Buřrus yarr-d xas, inna “A Sidi, mařa d cek, weřša ayi ad řarek-d asey x waman.” ²⁹Inna as “As-d!” Ihwa-d Buřrus zi tŷarrabut, yuyur x waman řima ad d yaweđ řar Yeccu. ³⁰Maca umi izra asemmiđ ijhed, teřqef it tiggwudi uca, am ibda iŷarreq, iřaŷa, inna “A Sidi, senjem ayi!” ³¹Yeccu isswizzed deyya afus nnes, iřřef dayes, inna as “A cek wenni i di iğa drus n liman, mayemmi dayek yudef ccek?” ³²Ařami nyin di tŷarrabut, yarsa usemmiđ. ³³Maca inni iğan di tŷarrabut, usin-d řares, sejden as, qqaren “S tidett, cek d mmis n Arebbi.”

Yeccu issgenfa ařřas n imehřac

Mar. 6:53-56

³⁴Awarni řami řwan řebřar, iwđen řar tmurt n Jinnisaret. ³⁵Ařami t εeqřen yeryazen n tmurt nni, ssuffŷen řexbar di marra jwayeh nni i d as-d innđen, iwyen-d řares marra inni tuŷa iheřcen ařřas ³⁶uca ttaren zzayes ad ten ijj ad řadan mŷir abeřřuř n ujeğab nnes u marra inni t iřadan, dewřen ggenfan.

Awař x tyuri d tweřša n iwdan*Mar. 7:1-23*

15¹Řexdenni usin-d ca n imseřmaden n idlisen d ca n Ifarisiyyen zi Urcalim ęar Yeccu, qqaren ²“Mayemmi tteeddan imeřđaren nnek x tubbart n řejdud? Minzi nitni war ssiriden ca ifassen nsen qbeř mma ad ccen aęrum.” ³Maca netta yarr-d, inna asen “Mayemmi kenniw ęawed tettęeddam x tewęeyyet n Arebbi zi ssibbet n tubbart nwem? ⁴Minzi Arebbi tuęa iweřša, inna ‘Weqqar babac d yemmac’ u ‘Wenni i ęa ineęřen babas nię yemmas, ittxeřš as ad immet.’ ⁵Maca kenniw teqqarem, wenni innan i babas nię i yemmas ‘Min d ayi tettursed, aqqa-t d řsedqet i Arebbi!’, ‘ęenni netta war iřdij ęad ad iweqqar babas nię yemmas. Ammu tbeřřrem tawęeyyet n Arebbi di řtweę n tubbart nwem. ⁷A kenniw lmunafiqin! Icaęya tuęa ittkacaf xawem s řřah, iqqar

⁸*‘Aydud-a ittqarrab-d ęari s uęemmum nnes*

uca s ięencicen nsen cenneen ayi, maca uř nsen igęwej xafi.

⁹*Aqqa nitni cenneen ayi baęeř, minzi nitni sseřmaden timesřayin tinni ięan d tiweřša n iwdan.’ ” Ica. 29:13*

¹⁰Řami d iřaya x řęaci ęares, inna asen “Sřem, fehmem! ¹¹Min ittadfen deg uęemmum war issexmij ca bnađem, maca min i d itteffęen zeg uęemmum d man aya i issexmajen bnađem.” ¹²Řexdenni usin-d ęares imeřđaren nnes, nnan as “Ma tessned belli Ifarisiyyen ęewwęen, řami sřin awař-a?” ¹³Maca netta yarr-d xasen, inna “Kuř aęeddu war t ięzu Baba wenni ięan deg ujenna ad itwaęřeę. ¹⁴Ejj iten, nitni d idaryařen neddhen idaryařen. Mařa adaryař ineddeh adaryař, ad wđan s tnayen idsen deg ij n weřfur.” ¹⁵X man aya inna as Buřrus “Fesser aney amettiř-al!” ¹⁶Maca Yeccu inna “Ma kenniw ęad nnebřa řefhamet? ¹⁷Ma war tefhimem ca belli marra min i ęa yadfen deg uęemmum, ad iraę ęar uęeddis uca ad iffeę deg wemcan nnes. ¹⁸Maca min i d itteffęen zeg uęemmum ittadfen zeg wuř, aqqa d man aya i issxemmajen bnađem. ¹⁹Minzi zeg wuř n iwdan i zi d tteffęen ixarriřen ięeffanen: aneqqi, aęaf, zzina, tuęeębit, tuęeffra, chadat s zęzur d uęeqqef. ²⁰Aqqa d man

aya min issxemmajen bnadem, maca macca s ifassen war issirden war tessxemmij ca bnadem.”

Liman n temyart zeg ayt n Kanʕan

Mar. 7:24-30

²¹Rexdenni iffey-d Yeccu ssenni, iruḥ ɣar jwayeh n Tirus d Sidun. ²²Aqqa din ict n temyart zeg ayt n Kanʕan zi tmurt nni, tesyuyyu “A Sidi, a mmis n Dawud, arḥem ayi! Yeḡi aqqa dayes řaryaḥ yewwear aṭṭas.” ²³Maca Yeccu war xas-d yarri s ca uřa s ijj n wawař. Xenni imeḥḍaren nnes usin-d ɣares, ttaren as, qqaren “Suffey itt, minzi nettat teḍfar aney-d s iyuyyan nnes.” ²⁴Maca netta yarr-d, inna asen “Necce twassekkeɣ-d ɣar wuḡi iweddaren n taddart n Israyil waha.” ²⁵Maca nettat tusi-d, tesjed as, teqqar “A Sidi, ɛawen ayi!” ²⁶Maca netta yarr-d, inna “War iɛeddeř ad immeksi weyrum n iḥenjiren, ad immenḍar i yiṭan.” ²⁷Tenna “Wah, a Sidi, aqqa uřa d iṭan ttetten iřeqqwaz i d iweṭṭan zi ṭṭabřa n siditsen.” ²⁸Rexdenni yarr-d Yeccu, inna as “A tamyart, liman nnem imyar! War ittiři myir řxaḍar nnem.” Uca yeḡis teggenfa di tsaɛset nni.

Yeccu issgenfa aṭṭas n iwdan

²⁹Xenni Yeccu yuyur-d ssenni uca yiweḍ-d ɣar tma n řebḥar n Ljalil, iḡaɛɛed ɣar wedrar, iqqim dinni. ³⁰Usin-d ɣares ubarru n řyaci, iwyen-d akidsen inedbařen d idaryařen d ignawen d iqejdahen d innedni aṭṭas, ssarsen ten ɣar iḍaren n Yeccu uca issgenfa ten, ³¹ařami ittebhet řyaci, aqqa zrin ignawen ssawařen, inedbařen ggenfan, iqejdahen gguren, idaryařen ttwařan uca sseuḡen Arebbi n Israyil.

Asecci n arebea ařaf

Mar. 8:1-10

³²Yeccu iřaya-d x imeḥḍaren nnes, inna asen “Ḥinneɣ x řyaci minzi qqimen akidi třata n wussan, war ɣarsen min i ɣa ccen. War xsey ca ad ten ssqebḍey *amenni* s řaž ḥima war tteḍsifen ca deg webri.” ³³Nnan as imeḥḍaren nnes “Manis d ɣa nawi aɣrum di řexřa-ya i zi i ɣa nessecc ij n řyaci d ameqqran am wanita?” ³⁴Inna asen Yeccu “Mečřař ɣarwem d aɣrum?” Nnan as “Sebea *n tecnifin* d ca n iseřman d imezyanen.” ³⁵Xenni yumur řyaci ḥima ad qqimen di

tmurt. ³⁶Xenni iksi sebċa n tecnifin d iseřman *nni*, iqada Arebbi, yarzi ten uca iwc iten i imeřdaren nnes uca nitni wcin ten i iwdan. ³⁷Marra ccin, jjiwnen. Xenni jarwen-d iřeqqwaz icetřen, tuęa din sebċa n tsuęatin eemarent. ³⁸Inni tuęa iccin aqqa-ten di arebċa ařef n yeryazen nnebřa timęarin d iřenjiren. ³⁹Řami issqebę řęaci, inya di tyarrabut uca yiweę ęar weymir *n jwayeh* n Majdala.

Ifarisiyyen ttaren ict n řeřamet

Mar. 8:11-13; Luk. 12:54-56

16 ¹Usin-d ęares Ifarisiyyen d Iřaduqiyyen, sseqsan t ģima ad t jarrben, ma ad asen isscen ca n řeřamet zeg ujenna. ²Maca netta yarr-d xasen “Yar tmeddit ad tinim ‘Aqqa řřař iffeę, minzi ajenna d azeggway’ ³u ęar řefjar *ad tinim* ‘Aqqa ass-a ad iřuđ usemmiđ, minzi ajenna d azeggway’. A kenniw lmunafiqin, tessnem ad tfarzem udem n ujenna, maca řeřamat n ikuden n řweqt, ma war tzemmarem ad tent tfarzem? ⁴Jjiř aęeffan izennan yarezzu ict n řeřamet, war d asen ittmewci uřa d ict n řeřamet myir řeřamet n Yunes, amkacaf.” Xenni ijj iten, iruĥ.

Antun n Ifarisiyyen d Iřaduqiyyen

Mar. 8:14-21

⁵Řami d iwđen imeřdaren nnes ęar ujemmađ *n řebřar*, ttun ad kisen-d awyen aęrum. ⁶Inna asen Yeccu “Ĥđam ixef nwem zeg wentun n Ifarisiyyen d Iřaduqiyyen.” ⁷Nitni xemmen jarasen, nnan “Aqqa *inna* man aya minzi war d niwi ca aęrum!” ⁸Yeccu, am tuęa issen man aya, inna asen “A kenniw i di ięa drus n liman, mayemmi txemmamem jarawem řami war d teksim ca aęrum? ⁹Ma ead war tefhimem ca? Ma war teęqirċem ca x xemsa n iřeqqwaz n weęrum n xemsa ařaf u meċař n tsuęatin i tyarwem? ¹⁰Nię x sebċa n iřeqqwaz n weęrum i arebċa ařef u meċař n tsuęatin i tyarwem? ¹¹Ma ead war tefhimen ca belli necc war kiwem ssiwřę ca x weęrum umi d awem nnię ‘Ĥđam ixef nwem zeg wentun n Ifarisiyyen d Iřaduqiyyen!’ ” ¹²Ssenni fehmen aqqa netta war tt inni maĥend ad ĥđan ixef nsen zeg wentun n weęrum maca zi tyuri n Ifarisiyyen d Iřaduqiyyen.

Lmasih Mmis n Arebbi iddaren

Mar. 8:27-30; Luk. 9:18-21

¹³Řami d yiweđ Yeccu ɣar tmurt n Qayşariya n Filibbus, isseqsa imeḥḍaren nnes “Min eniy necc, Mmis n bnadem, ełahsab min qqaren iwdan?” ¹⁴Nnan as “Ca qqaren ‘d Yuḥanna Amseyḍaş’ uca wenneḍni ‘d Iliya’ uca eawed wenneḍni ‘d Irmiya’ niy ‘d iijen zeg imkacafen’.” ¹⁵Inna asen “Maca kenniw, min xafi teqqarem?” ¹⁶Yarr-d xas Simean Buṭrus, inna “Cek d Lmasih, Mmis n Arebbi iddaren.” ¹⁷Yarr-d xas Yeccu, inna as “Sseed nnek, a Simean Bar-Yuna, minzi war iḡi d aysum niy d idammen i d ac imřen man aya maca d Baba i iḡan deg ijenwan. ¹⁸Eawed ad ac iniy belli cek d Buṭrus (=min ix̣s ad yini ‘aṣru’) u x ‘buṭra-ya’ (=x teṣḍart-a) ad bniy tamesmunt inu uca tiwwura n řaxart war d as zemarent. ¹⁹D necc ad ac wcey tisarutin n tgeldit n ijenwan u qae min i ɣa tcarfem di tmurt, ad itwacarf deg ijenwan u qae min i ɣa tfesyem di tmurt ad yiři ifsi deg ijenwan.” ²⁰Řexdenni yumur imeḥḍaren nnes, ḥima war xebbaren ḥed belli netta d Lmasih.

Yeccu izwar issiweř x řmewt nnes

Mar. 8:31-9:1; Luk. 9:22-27

²¹Zi ssenni ibda Yeccu ad isscen i imeḥḍaren nnes belli ittxeşş as ad irah ɣar Urcalim, ad iweddeb aṭtas zeg imɣaren n weydud d arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen, ad itwaney uca ad d itwassnekkar deg wass wiss třata. ²²Buṭrus xenni iḳsi t ɣares, ibda ittmenya akis, inna “Sidi Arebbi ad cek yarḥem, a Sidi, man aya war d ac ittemsar eemmarş.” ²³Maca netta inneqřeb, inna i Buṭrus “Ffey xafi, a Cciṭan, cek d ict n ṭenkrift i necc, minzi war cek ic̣qi min iḡan n Arebbi, maca min iḡan n iwdan.” ²⁴Řexdenni inna Yeccu i imeḥḍaren nnes “Mařa ca n iijen ix̣s ad ayi iḍfar, ad inkar ixef nnes, ad iḳsi şşalib nnes uca ad ayi iḍfar. ²⁵Minzi wenni ix̣sen ad issenjem tudart nnes ad tt iweddar, maca wenni i ɣa iweddaren tudart nnes di ṭtwee inu ad tt yaf. ²⁶Man řefḍeř i ɣares ɣar bnadem mařa yarbeḥ ddunnit tekmeř, maca netta iḍeyye řeemar nnes? Niy min i ɣa iwc bnadem di ṭtwee n řeemar nnes? ²⁷Minzi Mmis n bnadem ad d yas s ueuḡi n Babas ak-d lmalakat nnes uca ad ix̣eḡeş kuř iijen ełahsab min igga. ²⁸S tidett ad awem iniy, ca zeg ina i da ibedden, war ttqisin ca řmewt ař i ɣa ɣaren Mmis n bnadem itṭas-d di tgeldit nnes.”

Musa d Iliya ak-d Yeccu x wedrar

Mar. 9:2-13; Luk. 9:28-36

17¹Awarni setta n wussan Yeccu yiwi-d Buṭrus d Yaʿqub d umas Yuḥanna akis, issgaæed iten weḥdsen ɣar ij n wedrar yueṛa. ²Uca ibeddeṛ waddud nnes qibač nsen, tuya ayembub nnes ittceæcie am tfuct, idweṛ warruḍ nnes d acemṛaṛ am tifawt. ³Xṣar, Musa d Iliya ḍharen asen-d, ssawaṛen akis. ⁴Buṭrus yarr-d, inna i Yeccu “A Sidi, aqqa mliḥ umi i da neḡa! Maṛa tæxed ad newwet danita tṛata n iqidan, ijjen i cek, ijjen i Musa u wenneḍni i Iliya.” ⁵Am tuya ead issawaṛ, ikk-d xasen ij n useynu ittissiqq, issduṛi iten s tiṛi nnes uca xṣar, aqqa ict n tmijja zeg ujenna teqqar “D wa d Mmi iæizzen, dayes ufiy arḍa inu, sṛem ɣares!” ⁶Ṛami sṛin imeḥḍaren nnes man aya, wḍan x uyembub nsen uca ggweden aṭṭas. ⁷Yusi-d ɣarsen Yeccu, iḥada ten, inna “Kkarem, war tteggwedem ca!” ⁸Ṛami ssgaæeden titṭawin nsen, war ṣrin ḥed myir Yeccu waha. ⁹Am d hwan zeg wedrar, yumur iten Yeccu, inna “War t tteqqarem i ḥed min teṣrim aṛ i d ɣa ikkar Mmis n bnadem zeg imettinen.” ¹⁰Imeḥḍaren sseqsan t, nnan “Mayemmi qqaren imseṛmaden n idlisen aqqa Iliya ad d yas d amezwaru?” ¹¹Yarr-d Yeccu, inna “Iliya ad d yas d amezwaru, ad iædeṛ marra. ¹²Maca necc ad awem iniy belli Iliya aqqa yusi-d, war zzayes steetarifen, ggin zzayes min xsen. Ammu uṛa d Mmis n bnadem ad iweddeb zzaysen.” ¹³Ṛexdenni fehmen imeḥḍaren, belli tuya issawaṛ akisen x Yuḥanna Amseṣḍas.

Yeccu issgenfa aḥenjir d amaryah

Mar. 9:14-29; Luk. 9:37-43

¹⁴Ṛami d usin ɣar ṛyaci, yusi-d ɣares ij n bnadem, iwḍa as ɣar idaren, iqqar ¹⁵“A Sidi, zziḡez i mmi, minzi aqqa netta ittbarikkid, ittweddeb aṭṭas, aqqa aṭṭas n twaṛawin iwetṭa di tmessi u deg waman. ¹⁶Ttarey asen i imeḥḍaren nnek ad t ssgenfan, war zemmaren.” ¹⁷Yeccu yarr-d, inna “A jjiṛ i war yuminen d imæewwen, meḥaṛ i ɣa qqimey ead akidwem, meḥaṛ ead i d awem i ɣa šbarey? Awyem t-id ɣari!” ¹⁸Xenni iwebbex it Yeccu uca cciṭan iffeṣ zzayes u zi tsaæet nni idweṛ uḥenjir iggenfa. ¹⁹Ṛexdenni usin-d imeḥḍaren weḥdsen ɣar Yeccu, nnan

“Mayemmi neccin war nzemmar ad t nessuffey?” ²⁰Inna asen Yeccu “S minzi war tuminem ca. S tidett ad awem iniy, maṛa daywem liman anect n ict n tḥebbuct n zzariet n uxerdel, ad as tinim i wedrar-a ‘Muṭṭi ssa ṛar diha!’, xenni ad imuṭi uca war din uṛa d ict n ṛḥajet war d as tzemmarem. ²¹Maca jjiṛ-a war d itteffey myir s tṛaḡit d uzummi.”

Yeccu izwar issiweṛ x ṛmewt nnes

Mar. 9:30-32; Luk. 9:43b-45

²²Ṛami ten tuṛa jmiε di Ljalil, inna asen Yeccu i imeḥḍaren nnes “Mmis n bnadem ad itwasellem deg ifassen n iwdan ²³ad t nṛen uca ad d itwassnekkar deg wass wiss tṛata.” Xenni ceḍnen aṭṭas.

Awaṛ x ḍḍariba i taddart iqeddsen

²⁴Ṛami d usin ṛar Kafarnaḥum, qarrben-d ayt n ḍḍariba ṛar Buṭrus, nnan “Amseṛmad nwem ma war ittxeḡiṣ dubel n ‘draxma’ (=ḍḍariba i taddart iqeddsen)?” ²⁵Inna “Wah!”. Aṛami d yudef ṛar taddart, izwar as-d Yeccu, iqqar “Simεan, mammec twaṛid cek, wi x tṭfen ijeḡiden n ddunnit ṛεεcur d ḍḍariba? Ma x tarwa nsen niy x ibarraniyyen?” ²⁶Inna as Buṭrus “X ibarraniyyen”. Inna as Yeccu “S uyenni iḡan d tarwa d iḥurriyyen. ²⁷Maca ḥima war ten nessendrif, ruḥ ṛar ṛebḥar, nḍar taṣennart uca tasṛemt tamezwarut i d ṛa iffṛen, tṭef itt. Xmi d as i ṛa tarezmed aqemmmum, ad tafed ij n ‘stater’ (=tnayen n ddinar i issekwan marra ḍḍariba i taddart iqeddsen i Yeccu d Buṭrus), ewc asen t xafi u x yixef nnek.”

Man wen iḡan d ameqqran di tgeldit n ijenwan?

Mar. 9:33-37; Luk. 9:46-48

18 Di tsaeεet nni usin-d imeḥḍaren ṛar Yeccu, nnan “S tidett man wen iḡan d ameqqran di tgeldit n ijenwan?” ²Yeccu iṛaya-d x ij n uḥenjir ṛares, issbedd it di ṛwest nsen, inna ³“S tidett ad awem iniy, maṛa war ttubem u tdewṛem am iḥenjiren, εemmarṣ ad tadfem di tgeldit n ijenwan. ⁴Wenni i ṛa isswaḍεen ixef nnes amecnaw aḥenjir-a amezyan, aqqa d wenni d ameqqran di tgeldit n ijenwan. ⁵U wenni i ṛa iqbṛen ij n uḥenjir am wanita s isem inu, iqbbeṛ ayi.

Aeřam i wenni i ęa ięarren řmumenin

Mar. 9:42-48; Luk. 17:1-2

⁶Maca wenni i ęa issyellęten ięjen zeg ięenjiren-a imeęyanen i zzayi ittammen, řsen ad as tetwagg teęđart n tsirt ęar yiri nnes, ad itwassęareq di raęay n řebřar. ⁷Uct x ddunnit x ssibbet n teenkrifin. Ittxeęę ad d asent teenkrifin, maca amcum x bnađem nni i itteęgen taęenkrift. ⁸Mařa isseęwa cek ufus nnek nię ađar nnek, xenni qeęę iten, nđar iten xak. Iřřa ac ad tadfed ęar tudart d ameęđuř nię d aqeįdař x umenđar di tmessi *i war ixessyen* i řebda s tnayen n ifassen nię s tnayen n iđaren. ⁹Mařa tesseęwa cek tięę nnek, xenni qeře itt, nđar itt xak, iřřa ac ad tadfed ęar tudart s ict n tięę x umenđar di tmessi n jahennama s tnayen n tięęawin.

Amettiř n ięj n wuęi iweddaren

¹⁰Yarwem ad tesseřqarem ięjen zeg imeęyanen-a. Minzi necc ad awem inię, aqqa lmalakat nsen deg ięjenwan aqqa řebda ttwařant tifrass n Baba i ięęan deg ięjenwan. ¹¹Minzi Mmis n bnađem yusi-d řima ad issenjem min iweddaren. ¹²Mammec i d awem ittyiř? Mařa din ca n bnađem ęares meęya n wuęi uca ięjen zzaysen iweddard, ma xenni war itteęji tessea u tessein deg idurar, ad irař ad yarzu x wenni iweddaren! ¹³Mařa yufi t, s tidett ad awem inię, ad zzayes ifarř ktar zi min i ęa ifarř zi tessea u tessein inni war iweddaren. ¹⁴Ammu uřa d Babatwem i ięęan deg ięjenwan war ixs ad iweddard uřa d ięj zeg imeęyanen-a.

Mařa ixđa akic umac ...

Luk. 17:3

¹⁵Mařa ixđa umac akik, ruř ęares, webbex it myř jarac d jaras waha. Mařa isřa ęarek, aqqa tarbeřed umac. ¹⁶Maca mařa war ęarek isři, awi akik ca n ięjen nneđni nię tnayen řima s uqemmum n tnayen nię třata n řechud izemmar ad twađemnen wawařen marra. ¹⁷Mařa netta war ęarsen isři, xenni ini tt i tmesmunt uca mařa war isři uřa ęar tmesmunt, xenni ad ęarek yiři am ięjen zi řegnus nię am ię n bu đđariba. ¹⁸S tidett ad awem inię, marra min i ęa tceddem di tmurt, ad yiři icedd deg uęenna uca marra min i ęa tfesyem di tmurt, ad yiři ifsi deg uęenna. ¹⁹Ad awem inię eawed, mařa tnayen n iwdan ad messetfaęen x tmurt x ca n řřaęet i ęa ttaren, aqqa d man aya d asen i

ya itwagg zi Baba i iġan deg ijenwan. ²⁰Minzi mani i ya munen tnayen niy tṛata s yisem inu, necc ad din iṛiḡ di ṛwest nsen.”

Amettiṛ n ismey aeffan

²¹Řexdenni yusi-d ġares Buṭrus, inna “A Sidi, meċĥar n twaṛawin i ġa ixḡa akidi uma u necc ad as samḡey? Ma sebēa n twaṛawin?”

²²Inna as Yeccu “War d ac qqarey ca sebēa, maca sebein di sebēa n imuren. ²³X uyenni tageldit n ijenwan tettawi-d deg ij n ujeġid i ixsen ad igg ṛeḡsab ak-d isemyan nnes. ²⁴Umi ibda ad imsseḡseb, iwyen-d ġares ij n *bnadem* itturs as *ēecra* aṛaf n ‘talentin’ (=εῖραḡar 500.000 arḡer n wurey niy *nnuqart*). ²⁵Am war tuḡi ġares min zi i ġa yarr *amarwas*, yumur bab nnes ḡima ad itwammenz netta d temyart nnes d tarwa nnes d marra min ġares, ḡima ad itwaxeġeḡ *umarwas*.

²⁶Iwḡa as ismey *nni* ġar iḡaren, ittar, inna ‘A Sidi, ḡbar xafi, ad ac arrey marra.’ ²⁷Aqqa izziġeḡ as bab n ismey *nni* uca isamḡ as deg *umarwas*. ²⁸Řami d iffeḡ ismey *nni*, yufa iġen zeg inni tuḡa d isemyan akis u wanita itturs as meyya ddinar. Am d as icebbar deg yiri, iqqar ‘Xeġeḡ min d ac ttursey.’ ²⁹Iwḡa yas ismey ameacar *nni* ġar iḡaren, ittheccem it, iqqar ‘ḡbar xafi, ad ac arrey marra’. ³⁰Maca netta war ixs, iruḡ inḡar it di ṛeḡbes aṛ i d ġa yarr *amarwas*. ³¹Řami zṛin isemyan imeacaren nnes min tuḡa imsaren, ceḡnen aṭṭas uca ruḡen, nnan tt i bab nsen. ³²Uca iṛaḡa-d xas sides, inna as ‘A ismey aeffan, marra min d ac ttursey, samḡey ac minzi tettared ayi. ³³Ma war iġi zeema uṛa d cek xak ad ac izziġeḡ wenni d ismey ameacar nnek amecnaw mammec d ayi tezziġed cek?’ ³⁴Xenni ixeyyeq sides, isseedu t deg ifassen n imeaddeben aṛ i ġa ixegēḡ marra min dayes d *amarwas*. ³⁵Ammu i ġa yegg Baba wenni iġan deg ujenna i kenniw, maṛa war tsimiḡem kuṛ iġen zwaywem i umas ixetṭan nnes s wuṛawen nwem.”

Řemṛac d tebrat n waġaf

Mar. 10:1-12

19 ¹Aṛami ikemmeṛ Yeccu awaṛen-a, iffeḡ zi Ljalil, yiwed ġar jwayeh n *tmurt* n Yahudiyya tinni iġan ġar ujemmaḡ n *yeyzar* n Lurdun. ²Aqqa iḡfar it ṛġaci d ameqqran, issgenfa ten dinni. ³Usin-d ġares Ifarisiyyen, tuḡa arezzun ad t jarrben, qqaren

as “Ma ɣares řheqq i bñadem ad iğef i temɣart nnes amenni waha?”
⁴Yarr-d xasen “Ma war teɣrim ca belli wenni iggin bñadem zeg umezwaru, iggi ten d aryaz d temɣart, ⁵uca aqqa inna

*‘s uyenni ittxeşş i bñadem ad ismeħ di babas d yemmas,
 ad irşeḡ di temɣart nnes uca tnayen idsen nni
 ad iřin d ijj n weysum.’ Amz. 2:24.*

⁶Ammu war ttiřin ead d tnayen, maca ad iřin d ijj n weysum. Xenni min issmun Arebbi, bñadem war t ibeṭṭi.” ⁷Nnan as “Mayemmi iweşş Musa xenni maħend ad iwc tabrat n wağaf, ħima ad as iğef?”
⁸Inna asen “Musa ijj kenniw ad teğfem i temɣarin nwem zi ssibbet n řeqsaħet n wuřawen nwem, maca war iğ i ammu zeg umezwaru.
⁹Maca necc ad awem iniy, aqqa wenni i ɣa iğfen i temɣart nnes, war iğ zi ssibbet n tuqeħbit, uca ad imřec icten nneđni, aqqa netta izenna u wenni i ɣa imeřcen tamɣart tenni iğfen, aqqa uřa d netta izenna.” ¹⁰Imeħđaren nnes nnan as “Mařa ammu i teğa tmesřact jar bñadem d temɣart nnes, xenni nnehřa mma ad imřec.” ¹¹Maca netta inna asen “Maci marra zemmaren ad qeβřen awař-a myir inni umi temmewc. ¹²Minzi aqqa din inni itwaqeşşen zeg ueddis n yemmatsen, uca aqqa din inni itwaqeşşen zeg iwdan uca aqqa din inni iqeşşen ixef nsen di tṭwee n tgeldit n ijenwan. Wenni izemmaren ad t iqbeř, ejj it ad t iqbeř.”

Yeccu ittbarak iħenjiren imezyanen

Mar. 10:13-16; Luk. 18:15-17

¹³Řexdenni iwyen as-d iħenjiren imezyanen maħend ad xasen issars afus nnes uca ad asen iksi řmeeruf, maca imeħđaren nnes webbexen ten. ¹⁴Maca Yeccu inna “Ejjem iħenjiren ad ɣari-d asen, war ten mennnem ca minzi tageldit n ijenwan i inni amecnaw nitni.” ¹⁵Issars xasen afus nnes uca iruħ ssenni.

Ameřqi ak-d ij n bab n wagra

Mar. 10:17-31; Luk. 18:18-30

¹⁶Uca xzar, iqarreb-d ɣares ijjen uca inna as “A Amseřmad asebħan, min i ɣa ggeɣ d asebħan ħima ad ɣari tiři tudart n řebda?” ¹⁷Inna as

Yeccu “Mayemmi i d ayi tṛayid ‘aṣebḥan’? War iḡi ḥed d aṣebḥan mṛir iijen, aqqa-t d Arebbi. Maca maṛa tēxsed ad tādfeḍ ṽar tudart, tṭfem di tweṣṣa.” ¹⁸Inna as “Man tina?” Inna as Yeccu “War neqq, war zenni, war tticar, war cehhed zṣur, ¹⁹weqqar babac d yemmac uca ad tēxsed amqarreb nnek am ixef nnek.” ²⁰Abṛiṽ inna as “Aqqa ḍfareṽ timesṛayin-a marra zi temṽi inu. Min d ayi ittxiṣṣen εad?” ²¹Yeccu inna as “Maṛa tēxsed ad tiṛid tkemmṛed, ruḥ, zenz marra min ṽarek, ewc it i imezṛaḍ uca ad ṽarek yiṛi ij n ṛkenz deg ujenna, xenni as-d, ḍfar ayi-d.” ²²Ṛami abṛiṽ isṛa awaṛ-a, iruḥ icḍen, minzi tuṽa ṽares aṭṭas n wagra. ²³Yeccu inna i imeḥḍaren nnes “S tidett ad awem iniṽ, aqqa yewεar x bab n wagra ad yadeḍ ṽar tgeldit n ijenwan. ²⁴Uca εawed ad awem iniṽ, aqqa ihwen i weṽyem ad yekk zi tiṭṭ n tsineft x bu wagra ad yadeḍ ṽar tgeldit n Arebbi.” ²⁵Umi tt sṛin imeḥḍaren nnes, nnxeṛεen aṭṭas, nnan “Wi i ṽa itwassnejmen εad?” ²⁶Am tuṽa daysen ixεzṣar Yeccu, inna asen “ṽar iwdan war izemmar, maca ṽar Arebbi kuṛci di tzemmar nnes!” ²⁷Yarr-d Buṭrus, inna as “Xṣar, aqqa neccin nejja kuṛci, neḍfar ic. Min ṽarney i ṽa yiṛin?” ²⁸Yeccu inna asen “S tidett, ad awem iniṽ, kenniw inni d ayi-d iḍfaren, xmi i ṽa idweṛ marra d jdid uca xmi i ṽa iqqim Mmis n bnadem x ṛεarc n uεuḡi nnes, kenniw εawed ad teqqimem x tenεac n ṛεkrasi n ṛεarc ḥima ad tḥekmem x tenεac n tqebbaṛ n ayt n Israyil. ²⁹Kuṛ iijen wenni isemḥen di tudrin niṽ deg aytmas niṽ di suyetmas niṽ di babas niṽ deg yemmas niṽ di temṽart nnes d tarwa nnes uṛa deg iyyaren di tṭweε n yisem inu, ad iksi meyya n tseqqar uca ad iwart tudart n ṛεbda. ³⁰Maca aṭṭas n yinni iḡan d imezwura, ad iṛin d ineggura uca aṭṭas n ineggura ad iṛin d imezwura.

Amettiṛ n imezwura d ineggura

20 ¹Minzi tageldit n ijenwan amecnaw bab n taddart, iffeṽ ṽar ṣṣbeḥ zic ḥima ad icra ixemmasen i weḥwic n tzayart nnes. ²Ṛami ikkes awaṛ ak-d icewwaṛen s iij n ddinar i wass, issekk iten ṽar weḥwic n tzayart nnes. ³Ṛami d iffeṽ di jwayeh n tṛata n uziṛ, izra innεḍni bedden di ssuq nnebṛa ṛxedmet. ⁴Netta inna asen ‘Ruḥem uṛa d kenniw ṽar weḥwic n tzayart u necc ad awem wceṽ min d awem ikkaren.’ Xenni ruḥen nitni. ⁵Iffeṽ-d εawed di jwayeh

n setta d tesa n uziř, igga amenni eawed. ⁶Řami d iffeř di jwayeh n ĥideac n uziř, yufa din ead innedni bedden din nnebřa řxedmet, inna asen ‘Mayemmi tbeddem da ass ikmeř?’ ⁷Nnan as nitni ‘Minzi war d aneř icri ĥed.’ Inna asen ‘Ruřem uřa d kenniw řar weřwic n tzayart.’ ⁸Řami d tiweđ tmeddit, inna bab n weřwic n tzayart i uweqqaf nnes ‘Řaya-d x ixemmasen, xeřeř asen řmunet, sizwar zeg inni i d yusin d innegura uca ammu ař imezwura.’ ⁹Řami d usin inni d icra di jwayeh n ĥideac, iřteř kuř ijjen zzaysen ijjen ddinar. ¹⁰Řami d usin inni tuřa d imezwura, ittyiř asen ad řteř ktar. Xenni kuř ijjen zzaysen iksi eawed ijj n ddinar. ¹¹Řami t řteř, aqqa xeyyqen x bab n taddart, ¹²nnan ‘Aqqa ina d inni d innegura xedmen ict n tsaeeet u cek tessemquded iten akidney, neccin inni yarebbun đđqeř n uziř d řeřmu.’ ¹³Maca netta yarr-d x ijjen zzaysen, inna ‘A ameddukeř, necc war cek đřimeř, ma war kidi tekkised awař x ijj n ddinar?’ ¹⁴Teř min iřan nnek uca uyur. Necc xsey ad wceř i ina d inni d innegura anect min d ac wciř. ¹⁵Ma war řari bu řeřeq mařend ad ggeř min xsey ak-d min iřan inu? Niř tiřteř nnek d taeeffant, minzi necc d ařebřan? ¹⁶Ammu ad dewřen innegura d imezwura uca imezwura ad dewřen d innegura, minzi ařtas itwařayan maca drus itwaxđaren.’ ”

Yeccu izwar issiweř eawed x řmewt nnes

Mar. 10:32-34; Luk. 18:31-34

¹⁷Řami tuřa Yeccu igaeed řar Urcalim, yiwi teneac n imeřđaren nnes řar uyezdis deg webrid, inna asen ¹⁸“Xzar, ad ngaeed řar Urcalim uca ad sellmen Mmis n bnadem i arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen u nitni ad xas řekmen s řmewt. ¹⁹Nitni ad t sellmen i řegnus mařend ad xas stehzan, ad t hettken s urekkud uca ad t řellben, xenni deg wass wiss řřata ad d itwassnekkar.”

Tutra n yemmas n Yaequb d Yuřanna i Yeccu

Mar. 10:35-45

²⁰Řexdenni tusi-d řares yemmas n tarwa n Zabadi ak-d iřenjiren nnes, tewđa as řar idaren řima ad zzayes tettar ca n řřajet. ²¹Inna as netta “Min tersed?” Tenna as nettat “Ini mařend ad qqimen tnayen n iřenjiren-a inu, ijjen řar ufusi nnek d wenneđni řar uzeřmađ nnek di tgeldit nnek.” ²²Yeccu yarr-d xas, inna “Kenniw war tessinem ca

min tettarem. Ma tzemmarem ad teswem řkas i ya swey necc niy ad tetwassyeđsem s useyđas i zi i ya twassyeđsey necc?" Nnan as "Nzemmar." ²³Netta inna asen "Řkas inu ad t teswem u aseýđas i zi i ya twassyeđsey, ad zzayes twassyeđsem, maca aýimi ýar ufusi d ýar uzeřmađ inu war iđi i necc mařend ad t wceý, maca *ad yiři* i inni umi t issewjed Baba." ²⁴Řami sřin eecra *n imeřđaren nneđni* man aya, xeyyqen ařtas x tnayen n wawmaten. ²⁵Maca Yeccu iřaya-d xasen ýares, inna "Kenniw aqqa tessnem belli řřukkam n řegnus řekkmen xasen uřa d imeqqranen ttřellařen xasen. ²⁶War ittiři ammu jarawem. Maca s řmeqřub, wenni ixsen ad yiři d ameqqran jarawem, ad yiři d amsexxar nwem ²⁷u wenni ixsen ad yiři d amezwaru jarawem, ad yiři d ismey nwem, ²⁸am mammec Mmis n bnadem war d yusi řima ad xas sexxaren, maca řima ad xasen isexxar uca ad iwc tudart nnes d tayarřt i ufekki n wařtas *n iwdan*."

Yeccu issgenfa tnayen n idarýaren

Mar. 10:46-52; Luk. 18:35-43

²⁹Řami d ffýen zi Ariřa, idfar it-id ařtas n řýaci. ³⁰Xzar, aqqa din tnayen n idarýaren qqimen x řtarf n webrid, řami sřin belli Yeccu ad iedu, řayan, nnan "A Sidi, mmis n Dawud, arřem aney!" ³¹Maca řýaci iziyyar xasen řima ad sqaren. Maca nitni syuyen s jjeħd ktar, nnan "Arřem aney, a Sidi, mmis n Dawud!" ³²Xenni ibedd Yeccu, iřaya-d xasen, inna "Min texsem ad awem ggeý?" ³³Nnan as nitni "A Sidi, ma ieddeř ad twarezment tiřřawin nney." ³⁴Yeccu iřinn xasen, xenni iřada tiřřawin nsen, řexdenni dewřent tiřřawin nsen ttwařant.

Adaf n Yeccu ýar Urcalim

Mar. 11:1-11; Luk. 19:28-38; Yuh. 12:12-19

21 ¹Řami d qarrben ýar Urcalim, iwđen ýar Baytfaji ýar wedrar n Zzitun, xenni issekk Yeccu tnayen n imeřđaren, inna asen ²"Ruřem ýar dcar nni qibač nwem. Deýya ad tafem ict n teyyuč teqqen d ij n wesnus akides. Fesyem asen, tawyem ten-d ýari. ³Mařa inna awem řed ca, arrem xas ammu 'Aqqa Sidi iřđaj iten.' Xenni ad ten-d issekk deýya." ⁴Man aya qae imsar řima ad itwakemmeř marra min itwannan zeg umkacaf am iqqar

⁵“Inim i yeğis n Siyun, xzar,
ajeğid nnem ad yarem-d yas s temhint, yenya x teyyuč d wesnus,
aqqa d mmis n zzayřet.” Zak. 9:9; 1ca. 62:11

⁶Ruhen imehđaren nni uca ggin am mammec d asen iweşsa Yeccu,
⁷iwyen-d tayyuč d wesnus, sarsen arruđ nsen xasen uca ssenyen
t xas. ⁸Ij n řyaci d ameqqran aţtas ssun arruđ nsen deg webrid
uca inneđni qeşşen řefruē zi tcejjura, ssun ten deg webrid.
⁹Uca abarru n řyaci inni d as izwaren d yinni it-id iđfaren, tuğa
şuyyyun, qqaren

“Uşanna, a mmis n Dawud.
D amimun wenni i d ға yasen s yisem n Arebbi.
Uşanna, di řueřa x řueřa n ijenwan.” Sbh. 118:26

¹⁰Řami yudef ғar Urcalim, thaj tendint qae, iwdan nnan “Min iena
wa?” ¹¹Řyaci inna “D wa d amkacaf Yeccu zi Nnaşira di Ljalil.”

Adaf n Yeccu ғar taddart iqeddsen

Mar. 11:15-19; Luk. 19:45-48; Yuh. 2:13-22

¹²Yudef Yeccu ғar taddart iqeddsen, issuffey marra inni izznuzan
d yinni issayen di taddart iqeddsen uca iqřeb ttwabeř n işarrafen n
tineacin d řekrasi n yinni izznuzan idbiren. ¹³Inna asen “Aqqa tura
‘Taddart inu ad tetwasemma taddart n tzağit’, maca kenniw tarrim
tt-id ifri n iceffaren.” ¹⁴Usin-d ғares di taddart iqeddsen idarğařen
d ineđbařen, issgenfa ten. ¹⁵Umi żrin arruyas n ikehhanen d
imseřmaden n idlisen řeējayeb i yegga d ihenjiren ttřayan di taddart
iqeddsen, qqaren “Uşanna i mmis n Dawud”, xenni xeyyyqen nitni
aţtas, ¹⁶nnan as “Ma tesřid min qqaren yina?” Inna asen Yeccu
“Wah, ma war teyrim eemmarş ‘Zeg iqemmumen n ihenjiren d
iseyman issewjed ttesbiř?’” ¹⁷Řexdenni ismeř daysen, iffey barra i
tendint ғar Bayteanya, insa din.

Artu yuzyen

Mar. 11:12-14, 20-24

¹⁸Yar şşbeř zic řami d idweř ғar tendint, tuğa dayes řaz. ¹⁹Izra ij n
wartu x webrid, iruř ғares, war dayes yufi myır tıfray waha. Inna

as “War zzayem tteffey řyġet  emmarř.” Řexdenni iřar yuřey wartu deyya. ²⁰Umi řrin imeřdaren man aya, ttbehten, qqaren “Mammec igga wartu yuřey deyya?” ²¹Yeccu yarr-d, inna asen “S tidett ad awem iniy, mařa daywem liman u war tcekkim ca, aqqa war tetteggem min imsaren i wartu waha, maca mařa tennam tanya i wedrar ‘Meksi, menđar di řebřar’, ad yiři. ²²D qa  min i řa tettarem di tzařit s liman, ad t tafem.”

Aseqsi x man ttesriř i iřan řar Yeccu

Mar. 11:27-33; Luk. 20:1-8

²³Řami yudef taddart iqeddsen, usin-d řares arruyas n ikehhanen d imřaren n weydud. Am tuřa isseřmad, nnan “S man ttesriř i teggid timesřayin-a? Wi d ac iwcin ttesriř-a?” ²⁴Yeccu yarr-d, inna asen “Uřa d necc ad kenniw sseqsiř iř n useqsi u mařa tarrim-d xafi uřa d necc ad awem iniy s man ttesriř i tteggeř timesřayin-a. ²⁵Aseřđas n Yuřanna manis netta? Zeg ujenna niř zeg iwdan?” Xemmen nitni jarasen, qqaren “Mařa nenna ‘zeg ujenna’, ad aney ini ‘Mayemmi war zzayes tuminem?’ ²⁶u mařa nenna ‘zi ddunnit’, xenni neggwed zi řřaci minzi marra řessben Yuřanna d amkacaf.” ²⁷Uca nitni arrin-d x Yeccu, nnan “War nessin”. Inna asen netta “Xenni uřa d necc war d awem qqareř s man ttesriř i tteggeř man aya.”

Amettiř n tnayen n wawmaten

²⁸“Min d awem ittyiř kenniw? Iř n weryaz tuřa řares tnayen n iřenjiren. Iruř řar umeřwaru, inna ‘A mmi, uyur, ass-a ad txedmed deg weřwic n tzayart inu’. ²⁹Maca netta yarr-d, inna ‘Nec war xsey ca’, maca awarni man aya indem uca iruř din. ³⁰Uca yusi-d řar wenni wiss tnayen, inna as amenni be da. Wanita yarr-d xas ‘Ad rařey, a sidi’, xenni war iruř ca. ³¹Man wen zzaysen i iggin řxađar i babas?” Nitni arrin-d xas “Wenni d amezwaru.” Yeccu inna asen “S tidett ad awem iniy, ayt n đđariba d řeqřab ad awem izwaren řar tgeldit n Arebbi. ³²Minzi Yuřanna yusi-d řarwem deg webriđ n tsegda, kenniw war zzayes tuminem, maca ayt n đđariba d řeqřab aqqa nitni umnen zzayes. Maca řami teřrim man aya, war tetubem ca řar uneggaru mařend ad zzayes tamnem.

Amettiř n ifeğahen d wehwic n tzayart

Mar. 12:1-12; Luk. 20:9-19

³³Sřem *ɛawed* ij n umettiř n nneđni. Tuğa din ij n bab n taddart, izzu ij n wehwic n tzayart, iquwwar as-d s ij n wefray, iğza dayes tasirt n uđiř, ibna ict n sřumeet. Xenni yarhen it i ca n ifeğahen uca isafar. ³⁴Umi d tiweđ řweqt n řyiğet, issekk isemyan nnes ħar ifeğahen nni ħima ad d awyen řyiğet nnes. ³⁵Ifeğahen tťfen isemyan nnes, wtin ijjen, nyin nneđni uca arejmen wenni wiss třata. ³⁶Ǝawed issekk isemyan nneđni, ktar zeg umezwaru uca ggin daysen *ɛawed* amenni. ³⁷Yar uneggar issekk asen-d mmis, inna ‘Ad weqqaren mmi’. ³⁸Maca řami řrin ifeğahen tamemmit, nnan jarasen ‘Aqqa d awrit, zidem, ad t neneğ, ad as nekkes řwart i neccin.’ ³⁹Tťfen t, nđaren t barra i wehwic n tzayart uca nyin t. ⁴⁰Mařa yusi-d bab n wehwic n tzayart min i ħa yegg deg ifeğahen nni?” ⁴¹Nnan as “Ad igg deg iɛeffanen nni ij n řmewt d taɛeffant uca ad yarhen aħwic n tzayart i ifeğahen inneđni inni d as i ħa iwcen řyiğet di řweqt nnes.” ⁴²Yeccu inna asen “Ma war teyrim ɛemmarř deg idlisen

‘Ařru i iɛiffen ibennayen, aqqa idweř d azeğif n teymart.

Man aya itwagg zi Arebbi

u man aya d ict n řħajet tesstebhet tiťtawin nney’. *Sbh. 118:22-23*

⁴³S uyenni ad awem iniğ, belli tageldit n Arebbi ad awem tetwakkes uca ad temmewc i ij n řgens i ħa iwcin řyiğet nnes. ⁴⁴Wi i ħa iwđan x weřru-ya, ad itwarbez u wi xef i ħa iwđa, ad t irbez.” ⁴⁵Řami sřin arruyas n ikehhanen d Ifarisiyyen imettiřen nnes, fehmen belli issiweř xasen. ⁴⁶Am arezzun ad t tťfen, ggweden zi řğaci minzi řğaci tuğa iħesseb it d ij n umkacaf.

Amettiř x inni itwaɛarđen ħar wurar

Luk. 14:15-24

22 ¹Yeccu yarr-d uca issiweř akidsen *ɛawed* s imettiřen, inna ²“Tageldit n ijenwan tettawi-d deg ij n ujeğid, igga urar i mmis. ³Issekk-d isemyan nnes ħima ad řağan x inni itwaɛarđen ħar wurar, maca ugin ad d asen. ⁴Ǝawed issekk-d isemyan nneđni, inna, ‘Inim i inni itwaɛarđen: Aqqa ssewjdeğ awem amecři,

yarşey iyenduzen u řmař itwařehñen, aqqa marra iwjed, asem-d yar wurar!’ ⁵Nitni maca war wcin ca taynit i man aya, ruñen, iijen yar řeeraři nnes u wenneđni yar ttijara nnes. ⁶Inni iqqimen tñfen isemyan nnes, yezzan daysen uca nyin ten. ⁷Řexdenni ixeyyeq ujeğid aťtas, issekk řeskar nnes uca yareyyeb iqettařen nni u issecmeđ tandint nsen. ⁸Xenni inna i isemyan nnes ‘Aqqa urar iwjed maca inni tuya itwaearđen war t sdihiğen ca. ⁹X uyenni uyurem yar mani ttemsebđan ibriden, řayam-d x marra inni i ya tafem din yar wurar.’ ¹⁰Ffyeñ-d isemyan nni yar ibriden uca ssmunen marra inni ufin, s iřebñanen d ieffanen, uca amcan n wurar idweř iccur s inewjiwen i iqqimen dinni. ¹¹Řami d yudef ujeğid mañend ad izar *inewjiwen* inni iqqimen dinni, iñekkar i ij n bnađem war yarđ ca arruđ n wurar. ¹²Inna as ‘A ameddukeř, mammec d tudfed danita nnebřa arruđ n wurar?’ Uca netta idweř ignu. ¹³Xenni inna ujeğid i imsexxaren nnes ‘Carfem t s ifassen d iđaren uca awyem t-id, nđarem t barra yar uneggar n tağest mani i ya iřint imeťtawen d uyezzi n teymas.’ ¹⁴Minzi aqqa din aťtas inni itwařayan maca drus inni itwaxđaren.”

Aseqsi x đđariba n qayřar

Mar. 12:13-17; Luk. 20:20-26

¹⁵Xenni ruñen Ifarisiyyen, mcawaren mañend ad d as ggen taxceft di ssibbet n min issawař ¹⁶uca ssekken yares imeñđaren nsen ak-d Ihirudusiyyen, qqaren “A Amseřmad, aqqa nessen belli cek d tidett, tesseřmaded abrid n Arebbi s tidett, nnehřa mma tesseřqid uřa x iij, minzi cek war txežžared ca yar iyembab n iwdan. ¹⁷Iwa ini aney, mammec twařid cek, ma iñeqq *elaħsab ttawrat* ad tetwaxeğeř đđariba i qayřar niy lla?” ¹⁸Maca Yeccu issen taħraymect nsen uca inna “Mayemmi d ayi tettjarrabem, a kenniw lmunafiqin? ¹⁹Seccnem ayi aqiyya n đđaribal!” Iwyen as-d iij n ddinar. ²⁰Xenni inna asen “Wi yiřan tařwirt-a d tira-ya?” ²¹Nnan as “N qayřar!” Xenni inna asen “Wcem i qayřar min iğan i qayřar u i Arebbi min iğan i Arebbi.” ²²Řami sřin man aya, ttebhten, semñen dayes uca ruñen.

Aseqsi n Işaduqiyyen x tnukra

Mar. 12:18-27; Luk. 20:27-40

²³Deg wass nni usin-d ɣares ca n Işaduqiyyen inni iqqaren aqqa war din bu tnukra uca sseqsan t ²⁴“A Amseřmad, Musa aqqa inna, mařa immut ęed war d yejji bu tarwa, ittxeřř i umas ad imřec ak-d temyart nnes ad kis-d yejj tarwa i umas. ²⁵Tuɣa ɣarney sebea n wawmaten. Amezwaru imřec, immut. Umi war d yejji ca tarwa, aqqa ija tamyart nnes i umas. ²⁶Ammu uřa d wenni wiss tnayen d wiss třata ař wenni wiss sebea. ²⁷Yar uneggaru nsen marra temmut temyart. ²⁸Xenni i man wen zzaysen i ɣa tiři temyart di tnukra, minzi tuɣa-tt d tamyart nsen marra?” ²⁹Yeccu maca yarr-d, inna asen “Aqqa kenniw tweddarem minzi war tessinem ca idlisen uřa d jjeħd n Arebbi, ³⁰minzi di tnukra war meğcen, war twassmeğacen, maca ad iřin am lmalakat n Arebbi deg ijenwan. ³¹Maca zi jjiħet n tnukra zeg imettinen, ma war teyrim ca min d awem inna Arebbi i iqqaren ³²Necc d Arebbi n Ibrahim d Iřaħaq d Yaęub”? Netta war iği d Arebbi n imettinen maca n inni iddaren.” ³³Řami sřin řɣaci man aya, ttbeħten deg useřmed nnes.

Tawřiyyet tameqqrant

Mar. 12:28-34; Luk. 10:25-28

³⁴Řami sřin Ifarisiyyen belli netta ibelleę aqemmum n Işaduqiyyen, munen jarasen ³⁵uca ijen zzaysen, ij n umseřmad n ttawrat, isseqsa t ģima ad t ijarreb, inna ³⁶“A Amseřmad, man tawřeyyet i iğan d tameqqrant di ttawrat?” ³⁷Inna asen “Ad texped Sidi Arebbi s marra wuř nnek d s marra řeemar nnek d s marra řeęeř nnek. ³⁸D ta d tawřeyyet tameqqrant d tamezwarut. ³⁹Tenni wiss tnayen tarwes dayes, aqqa nettat ‘Ad texped amqarreb nnek amecnaw ixef nnek’. ⁴⁰X tnayen n tweřřa-ya tetwabna marra ttawrat d imkacafen.”

Aseqsi x man wen iğan d mmis n Dawud

Mar. 12:35-37; Luk. 20:41-44

⁴¹Am tuɣa munen Ifarisiyyen, isseqsa ten Yeccu ⁴²“Min d awem idħaren di Lmasiħ? Umi iğga mmis?” Nnan as “Mmis n Dawud”. ⁴³Inna asen “Mammec i ɣa yegg Dawud ad as isemma zi Arruħ ‘Sidi’, am iqqar ⁴⁴Sidi inna i Sidi inu, qqim-d x ufusi inu ař i ɣa ggeɣ řeędyan

nnek d ict n tnebdad sadu idaren nnek.’⁴⁵ Mařa Dawud iřaya as ‘Sidi’, mammec i ya yiři d mmis?’⁴⁶ Uřa d iijen war izemmar ad xas-d yarr uca uřa d iij war iqqim izeeem ittseqsa t ca ead zeg wass nni.

Awařen n Yeccu x imseřmaden n ttawrat d Ifarisiyyen

Mar. 12:38-40; Luk. 11:37-52; 20:45-47

23 ¹Řexdenni issiweř Yeccu ak-d řyaci d imeřdaren nnes, ²iqqar “Imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen qqimen x řkursi n Musa. ³X uyenni marra min d awem qqaren mařend ad dayes tcebbarem, ggem t, maca war tteggem elařsab řexdayem nsen, minzi nitni waxxa qqaren t, war t tteggem *maca*. ⁴Ttceddan řeřmeř iđeqřen, ssarsen ten x tyardin n iwdan, maca nitni s yixef nsen war xsen ad ten ssenhezzen uřa s ij n uđad. ⁵Marra řexdayem nsen i itteggem, tteggem tent ĥima ad ten řaren iwdan minzi nitni tteggem tihezzanin nsen n tzařit d imiriwen uca tcarcifa i iğan yar ubeřřuř n ijeğaben nsen ggim tent d timeqqranin. ⁶Nitni ttexsen imucan imezwura deg imensiwen uřa d řekrasi yar zzat deg isinagugen, ⁷uřa d ssařam di řeswaq, iejebe asen ad asen řayan iwdan ‘A rabbi (=‘amseřmad inu’), a rabbi’.

⁸Maca kenniw war tejjim ad awem řayan ‘rabbi’, minzi amseřmad nwem d iijen, aqqa-t d Lmasiř u kenniw marra d awmaten. ⁹War ttřayam uřa d iij ‘babatwem’ di tmurt, minzi iijen d wenni d Babatwem, aqqa d wenni iğan deg ijenwan. ¹⁰War tejjim ad awem řayan ‘imseřmaden’ minzi iijen d wenni d amseřmad nwem, aqqa-t d Lmasiř. ¹¹Ameqqran nwem ad yiři d amsexxar nwem. ¹²Wenni i ya issgaæden ixef nnes, ad itwasswađee u wenni i ya isswađđeen ixef nnes, ad itwassgaæeed.

¹³Maca **uct xawem**, a kenniw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, kenniw tettettem tudrin n tijař u tetteggem tzağam ařtas n řweqt amenni waha. S uyenni ad teksim řřukm d ameqqran. ¹⁴Maca uct xawem, a kenniw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, kenniw tettbellæem tageldit n ijenwan i iwdan minzi kenniw simant nwem war tt tettidfem uca inni yarezzun ad d adfen, war ten tettejjim ad d adfen.

¹⁵**Uct xawem**, a kenniw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, kenniw tekkem x řbarr u x řebřar, ĥima ad d

tarrem iijen yar tebridt nwem u xmi i kiwem ya yiři, xenni tettarram t d mmis n jehennama d aeffan mahu kenniw tnayen n tseqqar.

¹⁶**Uct xawem**, a kenniw imgewwaden idaryařen, inni iqqaren ‘tajağit s taddart iqeddsen war tessekwi walu, maca wenni i ya ijuğen s wurey n taddart iqeddsen, d netta iqqen yar iřes nnes.’ ¹⁷A ifyař, a idaryařen, min issekkwan ktar, urey niy taddart iqeddsen tenni tqeddes urey. ¹⁸Uca *teqqarem eawed* ‘wenni ijuğen yar uealtar, aqqa tajağit nnes war tsekkwi walu, maca wenni ijuğen s tmewci i xas immarsen, aqqa netta iqqen yar iřes nnes.’ ¹⁹A ifyař, a idaryařen, min issekkwan ktar, tamewci niy aealtar wenni iqeddes tamewci. ²⁰Wi i ya ijağen yar uealtar, aqqa ijuğ yar marra min xas iğan ²¹u wi i ya ijağen yar taddart iqeddsen, ijuğ eawed yares u yar wenni dayes izeddyen ²²u wi i ya ijağen yar ujenna, aqqa ijuğ yar řearc n Arebbi d wenni xas iqqimen.

²³**Uct xawem**, a kenniw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, minzi kenniw tetticcem taecart n nneenae d ccib d řcemmum, maca war d awem icqi min iğan d ameqqran di ttawrat, aqqa řhukm d areğmet d liman. Tina i tuya ittexeřsa ad teggem nneħřa mma ad tejjem tinnednit. ²⁴A imgewwaden idaryařen inni ittfarren tizit maca tessyeğayem ařyem.

²⁵**Uct xawem**, a kenniw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, minzi tessizadgem barra n uyarraf d ttebři maca yar daxeř kenniw tcurrent s tuceffra d min war iseggden. ²⁶A Afarisi adaryař, sizdeg amezwar daxeř n uyarraf d ttebři mağend ad idweř izdig uřa min iğan yar barra nsen.

²⁷**Uct xawem**, a kenniw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, minzi teggim am imeđřan inni itwajiyyaren, ttbanen d iřebħanen yar barra, maca yar daxeř aqqa tcurrent s iysan n řxecbat u s marra řexmej. ²⁸Amenni kenniw eawed, aqqa tedhareme d imseggaden qibač i iwdan, maca yar daxeř aqqa teccurem s nnifaq u s min iğan đidd n ttawrat.

²⁹**Uct xawem**, a kenniw imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, minzi tbennam imeđřan n imkacafen u tzewwqem řqubbat n imeđřan n imseggaden, ³⁰teqqarem, mři tuya neğa deg wussan n řejdud nney, ad yiři war ncarrec deg *usizzeř* n idammen n imkacafen. ³¹Aqqa tcehhdem x yixef nwem belli kenniw

d ayt n inni inyin imkacafen.³² Ammu i ɣa tkemmřem kenniw řeqyas n *min ggin* řejdud nwem.³³ A iřefsawen, tarwa n ifiřran, mammec i ɣa teggem ad tarewřem zi řřukm n jehennama?

³⁴S uyenni xřarem, necc ad ɣarwem-d ssekkey imkacafen d imiřisen d imseřmaden n idlisen. Ca zzaysen ad ten tenyem, ca zzaysen ad ten tşellbem u ca zzaysen ad ten thettkem s urekkud deg isinagugen nwem uca ad xasen tazřřem zi tendint ɣar tendint,³⁵ ħima ad xawem seyyħen marra idammen iseggden i issizřen x tmurt, zeg idammen n Habil amseggad ař idammen n Zakariya, mmis n Birixya i tenyim jar taddart iqeddsen d uealřar.³⁶ S tidett ad awem iniy, marra timesřayin-a ad d asent x jjiř-a.

A Urcalim, meřař tuɣa xsey ad ssmuney tarwa nnem!

Luk. 13:34-35

³⁷A Urcalim, a Urcalim, cem i ineqqen imkacafen u ittarejmen inni d awem-d itwassekken, meřař tuɣa xsey ad ssmuney tarwa nnem amecnaw ict n tyaziřt tegga ifiřusen nnes sadu afriwen nnes, maca kenniw tuɣa war tetteşsem.³⁸ Xřar, taddart nwem ad tetwajj i cem d řxarbet,³⁹ minzi necc ad awem iniy, war d ayi tzarrem ař i ɣa tinim ‘D amimun wenni i d ɣa yasen s yisem n Sidi.’ ”

Yeccu issawař x tuqat n ddunnit

Mar. 13:1-31; Luk. 21:5-33

24 ¹Xenni iffeř Yeccu zi taddart iqeddsen uca yuyur. Usin-d ɣares imeħđaren nnes ħima ad as ssecnen řebni n taddart iqeddsen.² Inna asen Yeccu “Ma war teřrim marra man aya? S tidett ad awem iniy, war da ittyimi uřa d ijj n weřru x weřru nneđni i war ittnehdim ca.” ³Umi tuɣa iqqim x wedrar n Zzitun, usin-d ɣares imeħđaren nnes weħdsen, qqaren “Ini aney, meřmi i ɣa imsar man aya u man řečřamet n twasit nnek u n qeřtu n ddunnit?”

⁴Yeccu yarr-d, inna asen “Ĥđam ixef nwem, war kenniw iyekkwi ħed.⁵ Minzi ařřas i d ɣa yasen s yisem inu, qqaren ‘Necc d Lmasiħ’ uca ad ɣwan ařřas.⁶ Uca ad teřřim x řbaruđ d řexburat n garrat. Yarwem aqqa ad teggwedem, minzi labudda ad yiři man aya, maca war ittiři ead d aneggar.⁷ Minzi řgens ad immenya ak-d řgens *nneđni* uca tageldit ak-d tgeldit *nneđni*, ad yiři řař d řehřacat yewearen d

inhezzan n tmurt da d diha. ⁸Marra man aya ead ad yiři d beddu n unezbar *am n ict n temyart i ya yařwen* waha.

⁹Xenni ad kenniw awyen ħar řeřsart uca ad kenniw nyen u marra řegnus ad kenniw carhen zi ssibbet n isem inu. ¹⁰Řexdenni ad wđan ațtas, ad sellmen ijjen wenneđni uca ad carhen ijjen wenneđni. ¹¹Ad kkaren wațtas n imkacafen issxarriqen uca ad sseywan ațtas. ¹²Uca zi ssibbet n tmarniwt n min iġan dıdd n ttawrat, ad tudrus tayri n wațtas *n iwdan*. ¹³Maca wi i ħa iřbaren ħar uneggar aqqa netta ad itwassenjem. ¹⁴Uca řexbar asebħan n tgeldit ad zzayes barħen d chadet i marra řegnus uca řexdenni yusi-d uneggar.

¹⁵Xmi i ħa țzarem nnei n wareyyeb, min xef issiweř umkacaf Danyal, deg wemcan iqeddsen – wenni t i ħa iřaren ad ifhem – ¹⁶řexdenni jjem inni iġan di Yahudiyya ad arewřen ħar idurar, ¹⁷wenni iġan x tzeqqa war d ihekkwi ca ħima ad iksi ca zi taddart nnes u wenni iġan deg iyyar ¹⁸war d idikkwiř ca ħima ad yawi arruđ nnes. ¹⁹Uct x *temyarin* tinni iġan s ddeyset d tinni issuțuđen deg wussan nni. ²⁰Zzaġem ħima war tettiři tarewřa nwem di řmecta niy di ssebt, ²¹minzi řexdenni ad tiři řeřsart temyar i war imsaren eemmarř zeg wami teġa ddunnit ař i řexxu u eemmarř war tettiři ead. ²²Mři ussan nni war twassmezyen, xenni war itwassenjem uřa d ijj n weysum, maca ussan nni ad twassmezyen di țtwee n inni itwaxđaren.

²³Mařa inna awem ħed ‘Xzarem, aqqa-t da Lmasiħ’ niy ‘Aqqa-t diha’ war t ttimnem. ²⁴Minzi ad iřin imasiħen issxarriqen d imkacafen issxarriqen, ad ggen řeēřamat d lmuejizat ħima, mři zemmaren, ad ħwan eawed inni itwaxđaren. ²⁵Yarwem, aqqa nniy awem t qbeř. ²⁶Mařa nnan awem ‘Xzarem, netta aqqa-t di řexřa’, war ttriħem ca din, niy ‘Xzarem-d, netta aqqa-t daxeř i wexxam’, war t ttimnem. ²⁷Minzi amecnaw ajjaj i d itteffyen zi ccarq uca ittegg tifawt ař řyarb, ammu i ħa tiři twasit n Mmis n bnađem. ²⁸Mani i ħa tiřin řxecbet, diha ad munen ineđđiwen.

²⁹Řexdenni, awarni řeřsart n wussan nni, ad tbarcen tfuct u taziri war tetticc ead țtya nnes uca itran ad d wđan zeg ujenna u jjeħd n ujenna ad itwassenhezz. ³⁰Xenni ad d teđhar řeēřamet n Mmis n bnađem deg ujenna u marra tiqebbař n tmurt ad wten ayejdur uca ad țaren Mmis n bnađem yusi-d x useynu s jjeħd d ueuġi imyaren. ³¹U netta ad issekk lmalakat nnes s zřamar imyar n řbuq uca nitenti

ad ssmunent inni itwaxɖaren zi arebea n iyezdisen n usemmiɖ, zi tɕarf aneggaru n ujenna aɗ wenneɖni.

³²Remdem zeg wartu amettiɗ-a: xmi i ya dewɗen řefruɛ nnes d iřeqqayen, ad d ssuffyen tifrɛy, ad tessnem aqqa anebdu yudes-d. ³³Ammu ɛawed kenniw, xmi i ya tɕarem marra man aya, ad tessnem aqqa yudes-d, ɣar tewwart. ³⁴S tidett ad awem iniɣ, jjiɗ-a war iɛeddu aɗ i ya imsar marra man aya. ³⁵Ajenna d tmurt ad ɛdun maca awaɗen inu war ɛeddun ɛemmarɕ.

Arebbi issen ass d tsæɛet

Mar. 13:32-37; Luk. 17:26-30, 34-36

³⁶Maca x wass nni niɣ tasæɛet nni war xasen issin uɗa d ijj, uɗa d lmalakat n ujenna uɗa d Tamemmit, mɣir Baba wehɖes. ³⁷Am mammec tuɣa iɣa deg wussan n Nuɗ ammu i ya tiɗi twasit n Mmis n bnadem. ³⁸Minzi am mammec ten tuɣa deg wussan qbeɗ tɕufan, ttetten, sessen, meɕcen u smɛɕacen aɗ d ass i ya yadef Nuɗ deg uyarrabu. ³⁹War neimen aɗami d yusa tɕufan uca iwyi ten marra, ammu i ya tiɗi twasit n Mmis n bnadem. ⁴⁰Xenni *di řweqt nni* ad iɗin tnayen deg iyyar, ijjen ad t ksin u wenneɖni ad t jjen. ⁴¹Tnayen n temɣarin ad ɣaryent s tsirt, icten ad tt ksin u wenneɖni ad tt jjen. ⁴²Xenni ɣɖam minzi war tessinem ca di man tsæɛet i d ɣa yas Siditwem. ⁴³Maca ssnem aya: maɗa bab n taddart issen tasæɛet n ɣeɕtu n ġiɗet i di i d ɣa yas uceffar, iɗi iqqim iɣeɕta, war t ittejjɛ ad yadef di taddart nnes. ⁴⁴X uyenni uɗa d kenniw ‘Eessem!’, minzi Mmis n bnadem ad d yas deg ict n řweqt war t tettrijim.

Wi iɣan xenni d ismey aɕɖiq d amiɣis?

Luk. 12:41-48

⁴⁵Wi iɣan xenni d ismey aɕɖiq d amiɣis i igga bab nnes ɣima ad ibɖa x isemɣan min i ya ccen di řweqt nnes? ⁴⁶Sseɛd n ismey wenni i ya yaf sides iɗha ixeddem xmi i d ɣa yas. ⁴⁷S tidett ad awem iniɣ, ad t igg x marra agra nnes. ⁴⁸Maca maɗa ismey aɛeffan nni ad ini deg wuɗ nnes ‘Sidi iɛeɕtaɗ’ ⁴⁹uca ibda iccat isemɣan inni akides iɣan, ad icc ad isu ak-d imeskaren, ⁵⁰xenni ad d yas sides n ismey nni deg wass i di war t ittriji u di tsæɛet war tt issin, ⁵¹ad t iqeɕɕ x tnayen uca ad tiɗi tasyart nnes ak-d lmunafiqin. Din i ɣa yiɗin imeɕɕawen d uyezzi n teɣmas.”

Amettiř n ěcra n teezariyyin

25 ¹⁴“Xenni ad tiři tgeldit n ijenwan amecnaw ěcra n teezariyyin iwyent řefnarat nsent, ffęent ĥima ad mmeřqent ak-d umuřay. ²Xemsa zzaysent d tifyař u xemsa d timiýisin. ³Minzi tinni ięan d tifyař, řami ksint řefnarat nsent, war iwyint ca zzect, ⁴maca timiýisin iwyent-id zzect di tziyyatin nsent ak-d řefnarat nsent. ⁵Řami iędeř umuřay, bdant tnudument marra uca tťřent. ⁶Di řwest n ģiřet tuęa din tųuyit ‘Xzarem, aqqa amuřay yusi-d, ffęem-d ad t teřqam!’ ⁷Xenni kkarent teezariyyin nni, ssewjdent-id řefnarat nsent. ⁸Tifyař nnant i tmiýisin ‘Wcent aney zi zzect nkent minzi řefnarat nney xesyent.’ ⁹Arrint-id xasent tmiýisin, nnant ‘Ěemmarř, ĥima war d aney ittqeddi uřa i neccin uřa i kennint, aqqa tiři ttruęent ęar isebbaben, maęend ad tesęent i yixef nkent.’ ¹⁰Řami ruęent nitenti ĥima ad syent, yusi-d umuřay u tinni tuęa iwejjden, udfent akis ęar wurar uca tetwabelleě tawwart. ¹¹Awarni man aya usint teezariyyin nneđni, qqarent ‘A sidi, a sidi, arzem aney!’ ¹²Netta maca yarr-d, inna ‘S tidett ad akent inię, war kennint ssineę.’ ¹³X uyenni ĥđam, minzi kenniw war tessinem ca ass nię tasaeet i di i d ęa yas Mmis n bnadem.

Amettiř n isemyan d ‘talentin’ nsen

Luk. 19:11-27

¹⁴Minzi tamesřact am ij n bnadem isafar barra i tmurt nnes, iřaęa x isemyan nnes uca ikellef iten x wagra nnes. ¹⁵Iwca i yijjen xemsa n ‘talentin’ (=ijj n talent issekkwi eřaęař 58-80 kilu n wureę nię n nnuqart), i wenneđni tnayen, i wenni wiss třata icten, kuř ijjen elahřsab tizemmar nnes, řexdeni ikkar, yuyur. ¹⁶Wenni ittffen xemsa n ‘talentin’, iruę, isebbeb daysen uca yarbeę xemsa. ¹⁷Amenni eawed wiss tnayen wenni ittffen tnayen n talentin, yarbeę tnayen. ¹⁸Maca wenni ittffen ict n ‘talent’, iruę, ięza di tmurt uca issnuffar tmenyat n bab nnes. ¹⁹Řami teędu aťtas n řweqt yusi-d bab n isemyan nni uca igga akidsen řeřsab. ²⁰Yusi-d wenni ittffen xemsa n ‘talentin’, yiwi-d xemsa n ‘talentin’ nneđni, iqqař ‘A sidi, tewcid ayi xemsa n ‘talentin’, aqqa da, arebheę xemsa nneđni ktar.’ ²¹Yarr-d xas bab nnes, inna ‘Mlię i teggid, a ismeę ařebęan ařdiq. Tuęa cek d ařdiq x drus, ad ac ggeę x waťtas, adef-d ęar řefraęet n sidi nnek.’ ²²Xenni

yusi-d εawed wenni ittffen tnayen n 'talentin', inna 'A sidi, tewcid ayi tnayen n 'talentin', aqqa arebħey tnayen nneđni ktar.' ²³Inna as sidi nnes 'Mliħ i teggid, a ismey asebħan ađdiq. Tuħa cek d ađdiq x drus, ad ac ggeħ x wađtas, adef ħar řefraħet n sidi nekk.' ²⁴Maca wenni ittffen ict n 'talent', yusi-d εawed, inna 'A sidi, ssney aqqa cek d bnadem iqeshen, tmej Jared mani war tzarreed, tjarrwed mani war tezzuzzared. ²⁵Ggweđey uca ruħey, ssuffareħ 'talent' nnek di tmurt, ayac tenni nnek.' ²⁶Yarr-d sidi nnes, inna as 'A ismey aeėffan ameεguz, aqqa tessned belli aqqa mjareħ mani war zareħy u jarweħy mani war zzuzzareħy. ²⁷Xenni mři tiwyed tmenyat inu ħar řarrafen, xenni necc, xmi i d ħa yaseħ, ad afeħ min iħan inu s řefdeř. ²⁸Kksem as 'talent' nni, ewc itt i wenni ħar iħa εecra n 'talentin'. ²⁹Minzi i kuř ijjen wenni i ħar iħa ad as immewc uca ad ħares yiři s wađtas, maca wenni war ħar iħi uřa d min ħares ad as itwakkes. ³⁰Nđarem ismey ibetřren ħar barra deg uneggar n tağest mani i ħa řrint imetřawen d uyezzi n teymas.

Řħukm n Lmasiħ xmi i ħa ifarq iħuřiyyen x iħayđen

³¹Xmi i d ħa yas Mmis n bnadem deg ueuģi nnes u marra lmalakat iqeddsen akis, xenni ad iqqim x řearc n ueuģi nnes, ³²ad ssmunen marra řegnus qibač nnes uca netta ad ten imssebđa amecnaw ameksa ifarreħ iħuřiyyen x iħayđen imezyanen. ³³Netta ad igg iħuřiyyen x ufusi nnes, maca iħayđen imezyanen nni x uzeřmađ nnes. ³⁴Řexdenni ad ini ujeģid i inni x ufusi nnes 'Asem-d, a kenniw inni itwabarken zi Baba, wartem tageldit i d awem itwassewĵden zeg wami tetwagg ddunnit. ³⁵Minzi tuħa dayi řaz, kenniw tessecem ayi. Tuħa fudeħ, tewcim ayi ad sweħ. Tuħa-yi d abarrani, kenniw tesszedħem ayi. ³⁶Tuħa-yi d aearyan, kenniw tessyardem ayi, tuħa heřceħ, kenniw tessijem-d xafi, tuħa-yi di řehbes, kenniw tusim-d ħari. ³⁷Xenni ad xas-d arren imseggaden, qqaren 'A Sidi, meřmi cek neźra teğuzed uca nessecc i cek, niħ meřmi cek neźra tefudded uca newc ac ad teswed? ³⁸Meřmi cek neźra d abarrani uca nessezdeħ i cek niħ d aearyan uca nessyard i cek? ³⁹U meřmi cek neźra theřced niħ di řehbes uca nus-d ħarek?' ⁴⁰Ad d yarr ujeģid, ad asen ini 'S tidett ad awem iniħ, min i teggim i ijjen zeg wawmaten imezyanen inu, i necc umi t teggim.' ⁴¹Řexdenni ad ini i inni iħan x uzeřmađ

nnes 'Beëdem xafi, a kenniw inni itwaneëren, yar tmessi n řebda i itwasewjden i ibřiš d lmalakat nnes. ⁴²Minzi tuya dayi řaz war d ayi tessecem, fudey war d ayi tewcim ad swey. ⁴³Tuya-yi d abarrani, kenniw war d ayi tessedyem, tuya-yi d ačaryan, war d ayi tessyardem, heřcey u twahebsey war xafi tessijem ca.' ⁴⁴Řexdenni uřa d nitni ad xas-d arren, ad inin 'A Sidi, meřmi cek nežra teğuzed niy tfudded niy d abarrani niy d ačaryan niy theřced niy di řehbes, xenni neccin war cek nsexar ca?' ⁴⁵Xenni ad xasen-d yarr, ad yini 'S tidett ad awem iniy, min war teggim i ijjen zeg wawmaten imezyanenin inu, i necc umi war t teggim eawed.' ⁴⁶Ad rařen nitni yar tmessi n řebda, maca imseggaden yar tudart n řebda."

Tamemuč n Wudayen maħend ad ngen Yeccu

Mar. 14:1-2; Luk. 22:1-2; Yuř. 11:45-53

26 ¹Aqqa imsar, řami ikemmeř Yeccu awařen-a, inna i imeħđaren nnes ²"Tessnem belli awarni tnayen n wussan ad yiři řeid n Basxa uca řexdenni ad itwasellem Mmis n bnadem ħima ad itwařelleb." ³Řexdenni munen arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen n ttawrat d imyaren n weydud di řemraħ n uzeğif n ikehhanen, qqaren as Qayafa, ⁴uca mcawaren ħima ad tťfen Yeccu s teħraymect maħend ad t ngen. ⁵Maca nnan "War ittiři di řeid ħima war ittekkar uyuwwey deg weydud."

Adhan n Yeccu s řefwaħet n mirru

Mar. 14:3-9; Yuř. 12:1-8

⁶Řami tuya Yeccu di Bayteanya di taddart n Simean wenni di iğa řbarš, ⁷tusi-d yares ij n temyart s ict n tqedduħt n alabaster teccur s řefwaħet n mirru teyřa uca tfarrey itt x uzeğif nnes amen iqqim yar tťabřa. ⁸Umi žrin imeħđaren man aya, iqqes asen řħař aťtas, nnan "Min umi teğa txessart-a, ⁹minzi řefwaħet-a n mirru tuya tzemmar ad temmenz s ttaman d ameqqran uca ad temmewc i imezřađ." ¹⁰Maca Yeccu tuya issen man aya, inna "Mayemmi tziyyarem x temyart-a, minzi nettat tegga ayi ict n řxedmet tešbeh. ¹¹Minzi imezřađ aqqa-ten řebda akidwem, maca necc war kiwem ttiři i řebda. ¹²Minzi nettat, mařa tfarrey-d řefwaħet-a n mirru x arrimet inu, aqqa tegga man aya i usewjed n wenđer inu. ¹³S tidett ad awem

iniy, mani mma i ya itwabarreh řexbar-a ašebħan di marra ddunnit, ad ssiwřen eawed x min tegga *dayi* d řiřaret i nettat.”

Yahuda ikkess awař maħend ad isellem Yeccu

¹⁴Řexdenni aqqa ijjen zzaysen, qqaren as Yahuda Isxariyuři, iruħ yar arruyas n ikehhanen, ¹⁵inna “Min d ayi i ya tewcem maħend ad awem sellmey Yeccu?” Uca nitni ħesben as řřatin n řwuzenat n nnuqart. ¹⁶Zi ssenni tuya yarezzu ict n tewwart ħima ad t isellem.

Amensi n Basxa

Mar. 14:21-22; Luk. 22:7-14, 21-23; Yuħ. 13:21-30

¹⁷Deg wass amezwaru n řeid n weyrum nnebřa antun, usin-d imeħřaren yar Yeccu, nnan “Mani texsed ad nesewjed maħend ad tecced *amensi n Basxa*?” ¹⁸Inna “Uyurem yar tendint yar ij n řřan, inim as ‘Amseřmad iqqar, aqqa řweqt inu tiweř-d, ad yarek ggey *amensi n Basxa* ak-d imeħřaren inu.’ ” ¹⁹Imeħřaren ggın am mammec ten iweřřa Yeccu uca ssewjden *amensi n Basxa*. ²⁰Řami d tiweř tmeddit, iqqim yar řřabřa ak-d teneac n imeħřaren nnes. ²¹Am ttetten nitni, inna “S tidett ad awem iniy, ijjen zzaywem ad ayi isellem.” ²²Nitni dewřen ceřnen ařřas uca kuř ijjen zzaysen ibda iqqar “Ma war iři d necc, a Sidi?” ²³Yarr-d xasen, inna “Wenni issisnen afus akidi di řřebři d netta i d ayi i ya isellmen. ²⁴Mmis n bnadem ad irah am mammec xas tura, maca uct x bnadem nni i ya isellmen Mmis n bnadem. Maelik bnadem nni war d ixřiq eemmarř.” ²⁵Yahuda, wenni t isellmen, yarr-d, inna “Ma war iři d necc, a Rabbi?” Netta inna as “Aqqa cek tennid t”.

Amensi n Sidi

Mar. 14:22-26; Luk. 22:15-20; 1 Kur. 11:23-25

²⁶Am tuya ttetten, iki Yeccu ayrum u awarni řami ibarek, yarz it, iwc it i imeħřaren, inna “Ksim, teccem, wa d arrimet inu.” ²⁷Iksi řkas, icekkar uca iwc asen t, iqqar “Swem zzayes marra idwem, ²⁸minzi wa d idammen inu, idammen n řeahd n jdid inni i ya itwassizzřen i weyřar n ddnub. ²⁹Necc ad awem iniy, zi řexxu tsawent war sessey ead zi řyiřet n tzayart ař ass i di tt ya swey jdid akidwem di tgeldit n Baba.” ³⁰U awarni řami yennjen asebbih, ffyen yar wedrar n Zzitun.

Yeccu izwar issiweř x wenkar n Buřrus

Mar. 14:27-31; Luk. 22:31-34; Yuh. 13:36-38

³¹Xenni inna asen Yeccu “Ğiřet-a marra kenniw ad dayi tenderfem, minzi aqqa tura

‘Ad wtey ameksa uca iħuřiyen n tħimart ad mmsebđan.’ Zak. 13:7

³²Maca awarni řami i d ęa twassnekkareę, ad awem izwareę ęar Ljalil.” ³³Maca Buřrus yarr-d, inna as “Mařa dayek i ęa nderfen marra, necc war dayek ttendrifey ca ęemmarř.” ³⁴Inna as Yeccu “S tidett ad awem inię, di ğiřet-a, qbeř mma ad issquęe uyaziđ, ad ayi tenkared třata n imuřen.” ³⁵Buřrus inna as “Waxxa tuęa ittxeřř ayi ad mteę akik, necc war cek nekkareę ęemmarř.” Ammu i nnan marra imeħđaren ęawed.

Tazaęit n Yeccu deg weħwic n “Xitsimaniy”

Mar. 14:32-42; Luk. 22:39-46

³⁶Řexdenni iruħ Yeccu akidsen ęar ij n wemcan qqaren as ‘Xitsimaniy’, inna i imeħđaren “Qqimem danita u necc ad raħey ħima ad zzaęey din.” ³⁷Am kis yiwi Buřrus d tnayen iħenjiren n Zabadi, ibda issħissif uca tudef dayes tiggwudi. ³⁸Xenni inna asen “Řeemar inu issħissif ařtas ař řmewt. Qqimem da, teħđam akidi.” ³⁹Am yuyur cwayt ęar zzat, iwđa x uyembub nnes, ittzaęa, iqqar “A Baba, mařa ieddeř, ejj ad xafi iedu řkas-a, maca mařa war ięi am mammec xsey necc, maca am mammec txeds cek.” ⁴⁰Idweř ęar imeħđaren uca yufi ten řřen. Inna i Buřrus “Ma war tzemmarem ad kidi teħđam uřa d ict n tsaeet?” ⁴¹Ĥđam, zzaęem ħima war d tidfem deg uyekkwı. Arruħ aqqa ixs, maca aysum idęef.” ⁴²Yuyur ęawed i umur wiss tnayen uca ızzuę, iqqar “A Baba, mařa řkas-a war izemmar ad xafi yekk myır mařa necc swıę t, aqqa ad yiři min txeds cek!” ⁴³Řami d idweř, yufi ten ęawed řřen minzi tiřawın nsen tuęa đeqqřent. ⁴⁴Yejj iten, yuyur ęawed uca ızzuę i umur wiss třata, iqqar awařen-a ęawed. ⁴⁵Řexdenni idweř-d ęar imeħđaren nnes, inna asen “Kemmręm x yiđeř nwem řexxu, areyyħem. Xzarem, aqqa tsaeet tiweđ-d uca Mmis n bnadem ad itwasellem deg ifassen n imednab. ⁴⁶Kkarem, ad nraħ. Xzarem, wenni d ayi i ęa isellmen, yudes-d.”

Uđuf n Yeccu

Mar. 14:43-50; Luk. 22:47-53; Yuh. 18:3-12

⁴⁷Am tuğa issawař ead, yusi-d Yahuda, iijen zi tenεac, ak-d ij n řyaci d ameqqran s řesyuf d iεumad, ssekken ten-d arrayas n ikehhanen d imyaren n weydud. ⁴⁸Wenni t isellmen aqqa iwc asen ict n řesřamet, iqqar “Wenni i ya ssudmey d wenni netta, tťfem t.” ⁴⁹Řexdenni iqarreb yar Yeccu, inna “Sřam xak, a Rabbi!” uca issudem it. ⁵⁰Maca Yeccu inna as “A ameddukeř, min xef-d tusi-d da?” Řexdenni qarrben-d yares, řarten x Yeccu uca tťfen t. ⁵¹U xzar, iijen zeg inni iğan ak-d Yeccu, am issizwed afus, ijbed ssif uca iwta ismey n uzeğif n ikehhanen uca iqeřř as amezzuğ. ⁵²Xenni inna as Yeccu “Arr ssif yar wemcan nnes, minzi marra inni ikessin ssif ad mmten s ssif. ⁵³Niy ittyiř ac belli necc war zemmarey ad zzağey i Baba u netta ad ayi-d issekk ktar zi tenεac n ilixiyunen (=εřařař 5000-6000) n lmalakat? ⁵⁴Mammec xenni i ya twakemmřen idlisen i iqqaren, belli ittxeřřa ad imsar ammu?” ⁵⁵Di tsææet nni εawed issiweř Yeccu ak-d řyaci “Axmi x uceffar i d teffym s řesyuf d iεumad mağend ad ayi tettfem. Kuř ass tuğa sseřmadey di taddart iqeddsen, kenniw war dayi tettfem. ⁵⁶Maca man aya marra imsar ĥima ad twakemmřen idlisen n imkacafen.” Řexdenni semħen dayes marra imeħdaren uca arewřen.

Yeccu qibač i lmeħkama tameqqrant n Wudayen

Mar. 14:53-65; Luk. 22:54-55, 63-71; Yuh. 18:13-14, 19-24

⁵⁷Inni itťfen Yeccu, iwyen t yar Qayafa, azeğif n ikehhanen, wenni yar tuğa munen imseřmaden n idlisen d imyaren n weydud. ⁵⁸Butrus idfar it-id zi řaggwaj ařami d yiweđ yar řemrah n uzeğif n ikehhanen u řami yudef, iqqim jar imxazniyyen ĥima ad izar mammec i ya teffey. ⁵⁹Arrayas n ikehhanen d imyaren n weydud u marra lmeħkama tameqqrant n Wudayen tuğa arezzun ict n chadet n zžur x Yeccu mağend ad t nyen. ⁶⁰Maca, waxxa usin-d din aťtas n řechud issxarriqen, war tt ufin. ⁶¹Yar uneggar usin-d tnayen n řechud issxarriqen, nnan “Wa aqqa inna ‘Nec zemmarey ad hedmey taddart iqeddsen n Arebbi u di třata n wussan ad tt bniy’”. ⁶²Azeğif n ikehhanen ikkar-d, inna as “Ma war d tarrid s walu? Min xak cehhden ina?” ⁶³Maca Yeccu isqar. Inna as uzeğif n ikehhanen “Nec jjuğey s Arebbi iddaren belli cek ad aney tinid, ma

xenni cek d Lmasih, Mmis n Arebbi?” ⁶⁴Inna as Yeccu “Cek tennid t. Maca necc ad awem iniy, zi ssa tsawent ad tżarem Mmis n bnađem iqqim x ufusi n jjeħd n Arebbi xmi i d ęa yas x iseynuten n ujenna.” ⁶⁵Řexdenni icarreg uzeęif n ikeħhanen arruđ nnes, inna “Netta aqqa iceqqef di Arebbi, mayemmi neħdaj ead řechud? Xżarem, řexxu aqqa tesřim i uceqqef nnes. ⁶⁶Min d awem ittyiř kenniw?” Nitni arrin-d xas, nnan “Netta isdaheę řmewt.” ⁶⁷Xenni ssusfen as x uyembub, wtin t s řbuniyyat u inneđni s weemud, ⁶⁸nnan “Kacef aney, a cek Lmasih, wi cek iwtin?”

Ankar n Buřrus

Mar. 14:66-72; Luk. 22:56-62; Yuħ. 18:15-18, 25-27

⁶⁹Buřrus iqqim barra di řemrah. Tqarreb-d ęares ict n tayya, teqqar “Uřa d cek tuya cek ak-d Yeccu Ajalili.” ⁷⁰Maca netta inkar zzat i marra, inna “War ssiney min xef tessawařed.” ⁷¹Am iggur ęar usqif n tewwart, teęra it ict n tayya nneđni, tenna asen i inni din iqqimen “Wa tuya-t ak-d Yeccu Nnařiri.” ⁷²Netta inkar eawed s ict n tjaęit “War ssiney bnađem nni.” ⁷³Cwayt ęar zzat usin-d inni din ibedden ęar Buřrus, nnan “S tidett, uřa d cek aqqa cek zzaysen, minzi řħarđ nnek issbeyyen i cek.” ⁷⁴Xenni ibda ineeęeř ixef nnes uca ittjaęa “Necc war ssiney bnađem nni.” ⁷⁵Řexdenni issquęe uyaziđ, xenni ieęeř Buřrus awař i d as inna Yeccu “Qbeř mma ad issquęe uyaziđ, ad ayi tenkared řřata n imuřen.” Uca iffey, iru s imeřřawen imarzagen.

Andam d řmewt n Yahuda

Mar. 15:1; Luk. 23:1-2; Yuħ. 18:28-32

27 ¹Yar sřbeħ zic, mcawaren marra arruyas n ikeħhanen d imęaren n weydud jarasen x Yeccu maħend ad t nyen. ²Nitni carfen t, iwyen t uca sellmen t i Bilařus, wenni d lęemil ³Umi izra Yahuda wenni t isellmen belli netta itwahķem, indem uca yarr-d řřatin n řwuzenat n nnuqart i arruyas n ikeħhanen d imęaren n weydud, ⁴inna ‘Necc xđiy, aqqa sellmey idammen icemřařen.” Maca nitni nnan “Min d aney iruřen? Xżar-d cek.” ⁵Awarni řami inđar nnuqart di taddart iqeddsen, iffey uca iruħ, yuyer ixef nnes. ⁶Arruyas n ikeħhanen ksin řwuzenat n nnuqart uca nnan “War icuwwar ad

tt nessars di ššendug n ššedqet i taddart iqeddsen minzi nettat d ttaman n usizzeŕ n idammen. ⁷Mcawaren jarasen, xenni syin zzayes iyyar n bu-traxt maħend ad yiři i imeḍŕan n ibarraniyyen. ⁸S uyenni itwasemma iyyar nni ‘iyyar n idammen’ aŕ ass n řexxu. ⁹Řexdenni itwakemmeŕ min itwannan zeg umkacaf Irmiya am iqqar

*“Ksin tŕatin n řwuzenat n nnuqart, řqedd n wenni itwaqeddar,
aqqa qeddaren t netta zi tarwa n Israyil,
¹⁰uca wcin tent i iyyar n bu-traxt,
am mammec d ayi yumur Arebbi.”*

Irm. 32:6-9; Zak. 11:12,13

Yeccu qibač ľemil Bilaťus

Mar. 15:2-5; Luk. 23:3-5; Yuh. 18:33-38

¹¹Yeccu tuya ibedd qibač i lwali. Ľemil isseqsa as, inna “Ma cek d ajeğid n Wudayen?” Yeccu inna as “Cek tennid t.” ¹²Uca řami t tehmen arruyas n ikehhanen d imyaren n weydud, yarr-d s walu. ¹³Xenni inna as Bilaťus “Ma war tešřid mečar xak cehden?” ¹⁴Netta war d xas yarri uřa x ijj n wawař, ařami iqqim ľemil ittebhet.

Bilaťus yarezzu ad iđřeq Yeccu

Mar. 15:6-15; Luk. 23:13-25; Yuh. 18:39-19:16

¹⁵Tuya ľemil innum yarexxu di kuř řeid ij n umehbus i řyaci, wenni ixsen nitni. ¹⁶Tuya řarsen deg wussan nni ij n umehbus itwassen, qqaren as Barabbas. ¹⁷Xenni řami munen, inna asen Bilaťus “Wi texsem ad awem arxuŕ, Barabbas niŕ Yeccu wenni umi qqaren Lmasih?” ¹⁸Minzi netta issen aqqa nitni sellmen t zi řehsed. ¹⁹Am tuya iqqim x řkursi n řřukm, tessekk-d řares temyart nnes, tenna “Bara ixef nnek zeg umseggad nni, minzi aqqa ass-a twaeddbeŕ aťas di tarjit di ssibbet nnes.” ²⁰Maca arruyas n ikehhanen d imyaren n weydud ssqenēen řyaci řima ad ttaren Barabbas uca ad nyen Yeccu. ²¹Ľemil yarr-d, inna asen “Man wen zi tnayen-a i texsem ad arxuŕ?” Nnan “Barabbas”. ²²Bilaťus inna asen “Min i řa ggeŕ xenni ak-d Yeccu umi qqaren Lmasih?” Nnan as marra “Ejj it ad itwařelleb!” ²³Maca ľemil inna “Man tuēffna i igga?” Syuyen s řjehd ktar, nnan “Ejj it ad itwařelleb.” ²⁴Řami izra Bilaťus belli netta war yiweḍ řar walu, mahu

ad ikkar uyuwwey, iksi aman, issird ifassen nnes qibač i řyaci, inna “Necc war ttursej ca deg idammen n umseggad-a, xżarem kenniwi!”²⁵ Aydud yarr-d, inna “Idammen nnes ad xaney iřin u x tarwa nney.”²⁶ Xenni yarxu asen-d i Barabbas, maca awarni řami ihettek Yeccu s urekkuđ, isellem it ħima ad itwařelleb.

Aseħqar n Yeccu zi řeeskar

Mar. 15:16-20; Yuħ. 19:2-3

²⁷Řexdenni iwyen iěeskariyyen n lēemil Yeccu yar taddart n ccrae uca ssmunen xas marra řeeskar. ²⁸Awarni řami d as kksen arruđ, arđen as ij n ujeğab d azeggway ²⁹u řami d as muden ict n temrist n isennanen, ssarsen tt x uzeğif nnes uca ggin as ij n uyanim deg ufus nnes afusi, xenni wđan yar iđaren nnes zzates, değen t, qqaren “Azul xak, a cek, a ajeğid n Wudayen!” ³⁰Ssusfen xas, xenni ksin ayanim uca wtin t zzayes yar uzeğif. ³¹Awarni řami değen t, ksin xas aseřham, arđen as arruđ nnes uca nedhen t maħend ad t řellben.

Yar řřalib

Mar. 15:21-32; Luk. 23:26-39; Yuħ. 19:17-19

³²Am ffyen yar barra n *tendint*, ufin iijen zi Qayrawan qqaren as Simean uca ziyyaren xas ħima ad yarbu řřalib nnes. ³³Ařami iwđen yar ij n wemcan qqaren as Gulguta, min ixs ad yini ‘amcan n tceqquft n uzeğif’, ³⁴wcin as binu yarzeg i ixegđen s ‘xull’ (=aħrir amarzag ařtas). Ařami t iqqas, yugi ad isu. ³⁵Awarni řami t řellben, bđan arruđ nnes jarasen uca ggin xas akeccuđ ħima ad itwakemmeř min inna umkacaf

“Farqen arruđ inu jarasen uca ggin akeccuđ x warruđ inu.” Sbħ. 22:19

³⁶Uca, am qqimen nitni, εessen xas. ³⁷Ggin as sennej i uzeğif nnes ict n tira, *urin* xas ttuhmet nnes “Wa d Yeccu, Ajeğid n Wudayen.”³⁸ Xenni řellben akis tnayen n ixewwanen, iijen yar ufusi nnes u iijen yar uzeřmađ nnes. ³⁹U inni tuřa ittekkan, ttceqqafen dayes, ttthezzan azeğif nsen, ⁴⁰qqaren “A cek wenni ihedmen taddart iqeddsen u di třata n wussan ad tt tebnid *ėawed*, senjem ixef nnek mařa cek d Mmis n Arebbi, hwa-d xenni zi řřalib.” ⁴¹Uřa d arrayas n ikehhanen ak-d imseřmaden n idlisen d imřaren n *weydud*

sthezzan zzayes amenni, nnan ⁴²⁴Issenjem innedni maca war izemmar ad issenjem ixef nnes. Maña netta d ajeğid n Israyil, ejj it ad d ihwa zi şşalib, neccin ad zzayes namen. ⁴³Itceř x Arebbi, ejj it netta ad t issenjem maña yarđa xas Arebbi, minzi inna ‘Necc d Mmis n Arebbi’.” ⁴⁴Uřa d ixewwanen, inni tuđa itwaşellben akis, tuđa ssfeđahen zzayes amenni.

Řmewt n Yeccu

Mar. 15:33-41; Luk. 23:44-49; Yuř. 19:28-30

⁴⁵Zi tsaeet wiss setta tewđa-d tağest x marra tamurt ař tasaeet wiss tesea. ⁴⁶Jwayeh n tsaeet wiss tesea isyuy Yeccu s tmijja ijehden, iqqar s iřes n taramit “Ili, ili, lima cabaqtani?” min ixs ad yini

“A Arebbi, a Arebbi, mayemmi dayi tsemħed?” Sbh. 22:1

⁴⁷Sřin as inni din ibedden, nnan “Itřaya x Iliya.” ⁴⁸Deyya yuzzeř-d ħares ijjen zzaysen, iksi sbunxa, issuff itt s řxeğ (=binu asemmam), igga itt x ij n uřanim uca iwc as ad isu. ⁴⁹Innedni nnan “Jjem ad nřar, ma ad d yas Iliya ħima ad t issenjem.” ⁵⁰Awarni řami isyuy eawed s tmijja ijehden, issarxu Yeccu arruř. ⁵¹Xřar, arwaq n taddart iqeddsen icarreg x tnayen zi sennej ař swadday, tamurt tenhezz, tişuđar feğqent, ⁵²imedřan twarezmen uca ařtas n řxecbat n imqeddasen inni tuđa itřšen, twassnekkarent ⁵³uca ffyen zeg imedřan awarni tnukra nnes, udfen řar tendint iqeddsen uca banen i wařtas. ⁵⁴Řami řqebřan x meyya d inni tuđa akides iħeřřan Yeccu, řrin anhezzi n tmurt d min imsaren, ggweden ařtas, qqaren “S tidett, wa d Mmis n Arebbi.” ⁵⁵Tuđa din ařtas n temřarin tinni tuđa ixezzaren zi řaggwaj, nitenti đfarent Yeccu zi Ljalil ħima ad zzayes xedment. ⁵⁶Jarasent Maryem n Majdala d Maryem, yemmas n Yaequb d Yüsis, uřa d ayt n Zabadi.

Anderř n Yeccu

Mar. 15:42-47; Luk. 23:50-56; Yuř. 19:38-42

⁵⁷Řami d tiweđ tmeddit, yusi-d ħares ij n weryaz zi Arimatiya, qqaren as Yusef, wenni tuđa idewřen eawed d amehđar n Yeccu. ⁵⁸Iruř řar Bilařus, ittar as arrimet n Yeccu. Řexdenni iweşša Bilařus maħend ad as temmewc. ⁵⁹Yusef iksi arrimet, inned itt di řecfen n

qaṭifa iṣfan, ⁶⁰issars itt deg ij n wenḍeṛ n jdid i tuḡa iḡza uca awarni řami isseqnunni ict n teṣḍart řima ad iqfeṛ tawwart n wenḍeṛ, iruḥ. ⁶¹Tuḡa din Maryem n Majdala d Maryem nneḍnit qqiment qibač i wenḍeṛ.

Imxazniyyen itteessan x wenḍeṛ n Yeccu

⁶²Tiwecca nnes awarni ass n usewjed, munen arruyas n ikehhanen d Ifarisiyyen yar Bilaṭus, ⁶³nnan “A Sidi, neeqeṛ belli ayeccac-a, am tuḡa ead iddar, inna ‘Awarni tṛata n wussan ad kkareḡ.’” ⁶⁴Xenni umur řima ad ḍemnen aḍeṛ aṛ ass wiss tṛata řima attay imeḥḍaren nnes war d ttisen s ġiret ad tt acaren, xenni ad xebbaren aydud, aqqa ikkar-d zeg imettinen. Ammu ad yiṛi uxeṭṭu aneggaru ktar x umezwar. ⁶⁵Inna asen Bilaṭus “Aqqa yarwem tarbiet n iessasen, ruḥem, ḍemnen t am tessnem.” ⁶⁶Ruḥen nitni uca ḍemnen aḍeṛ s ict n terbiet n iessasen awarni řami xetmen taṣḍart i iḡan x tewwart n wenḍeṛ.

Tanukra n Yeccu

Mar. 16:1-8; Luk. 24:1-12; Yuh. 20:1-10

28 ¹Řami teḍdu ssebt, yar řefjar n wass amezwaru n ssimana, tusi-d Maryem n Majdala d Maryem nneḍnit řima ad ssijjent x wenḍeṛ. ²Xẓar, imsar ij n wenhezzi n tmurt imyar minzi ij n lmalak n Arebbi ihwa-d zeg ujenna, iqarreb-d uca isseqnunni taṣḍart zi tewwart uca iqqim xas. ³Tuḡa řṣifet nnes am wajjaj u arruḍ nnes am wedfeṛ. ⁴Iessasen ggweden zzayes, dewřen am imettinen. ⁵Maca lmalak yarr-d, inna i temyarin “War tteggwedent ca, minzi ssney aqqa kennint tarezzunt x Yeccu wenni tuḡa itwaṣellben. ⁶War da iḡi, minzi netta ikkar-d am mammec inna. Asent-id da, xẓarent amcan mani tuḡa immars Sidi. ⁷Ruḥent deyya, inint i imeḥḍaren nnes, aqqa itwassnekkar-d zeg imettinen, uca xẓar, netta d awem i řa izwaren yar Ljalil. Din ad t tẓarem. Xẓar, aqqa nniḡ awem tt.” ⁸Ffyent nitenti deyya zeg wenḍeṛ s tiggwudi d řefraḥet imyaren, ttazzřent řima ad tt xebbarent imeḥḍaren. ⁹Uca am ruḥent řima ad t xebbarent imeḥḍaren, xẓar, Yeccu iṛqa tent, iqqar “Sřam xakent!” Nitenti usint-id řares, tṭfent deg iḍaren nnes uca ssejdent as. ¹⁰Řexdenni inna asent Yeccu “War tteggwedent ca, ssiwḍent řexbar-a i aytma, řima ad raḥen yar Ljalil, diha ad ayi ẓaren.”

Chadet n zzur n imxazniyyen d arruyas n ikehhanen

¹¹Am ruħent, xzar, aqqa ca zeg iεessasen usin-d ƣar tendint ħima ad xebbaren arruyas n ikehhanen marra min imsaren. ¹²Uca řami tuƣa munen ak-d imƣaren n weydud uca mcawaren akidsen, wcın asen i iεeskariyyen ațtas n teneacin, ¹³nnan “Inim ‘Imeħđaren nnes usin-d s ģiřet uca ucaren t am tuƣa netteř’, ¹⁴u mařa lεemil ad t iseř, neccin ad t nesseqneε uca war kenniw nettejji ca ad tiřim deg imunas.” ¹⁵Ʀțfen tmenyat uca ggin am mammec d asen εeřmen. Řexbar-a aqqa iffey ƣar Wudayen ař ass n yiđa.

Řexbar ařebħan i marra ddunnit

Mar. 16:14-18; Luk. 24:36-49; Yuħ. 20:19-23; Řex. 1:6-8

¹⁶Ĥideac n imeħđaren nni ruħen ƣar Ljalil, ƣar wedrar mani ten yumur Sidi. ¹⁷Ařami t zřin, ssejden as, maca ca cekken. ¹⁸Yeccu iqarreb-d ƣarsen issiweř akisen, iqqar “Temmewc ayi marra řřulťa deg ujenna d x tmurt. ¹⁹Ruħem, arrem marra řegnus d imeħđaren inu, ssyeđšem ten s yisem n Tbabat d Tmemmit d Arruħ Iqeddsen ²⁰u sřemdem ten ad tțfen di marra min xef kenniw umureƣ zzayes, u xzar, necc aqqa-yi akidwem marra ussan ař qețtu n ddunnit.”

Řexbar Aşebħan n Yeccu Lmasih s ufus n Marku

Tawasit n Lmasih

Mat. 3:1-12; Luk. 3:1-9, 15-17; Yuh. 1:19-28

1 ¹Beddu n řexbar aşebħan n Yeccu Lmasih, Mmis n Arebbi. ²Am mammec tura deg *idlisen n imkacafen*

*“Aqqa necc ssekkey-d qibač i uyembub nnek lmalak inu
wenni i d ak i ya isswejden abrid nnek qibač nnek.”* Mal. 3:1

³*“Tmijja tesyuyyu di řexřa*

‘Sewjdem abrid n Sidi, seggem imesraq nnes.’” Ica. 40:3

⁴Tuğa Yuħanna isseyđaş di řexřa, ittbarreħ s useyđaş n ttubet i weyfar n ddub. ⁵Ffŷen-d Ʒares marra jwayeh n Yahudiyya d ayt n Urcalim, twassyedşen zzayes marra deg yeyzar n Lurdun, neemen s ddub nsen. ⁶Tuğa Yuħanna yarred tađuft n iřeyman, ibekkes s ij n webyas n yiřem uca tuğa ittett iburexsen d tamment taħarrect. ⁷Tuğa ittbarreħ ammu: “Ad d yas awarni ayi wenni iğan ktar zzayi, wenni umi war sdihiğey ad ađarey maħend ad fesyeğ ifiřan n sandaliyat nnes. ⁸Necc ssyedşey kenniw s waman, maca netta ad kenniw isseydeş s Arruħ Iqeddsen.”

Aseyđaş n Yeccu

Mat. 3:13-17; Luk. 3:21-22

⁹Deg wussan nni yusi-d Yeccu zi Nnařira n Ljalil, ittwasseğdeş zi Yuħanna deg yeyzar n Lurdun. ¹⁰Senni, am d igaeed zeg waman, izra ajenna yarzem d Arruħ amecnaw tadbirt tehwa-d xas. ¹¹Tusi-d ict n tmijja zeg ujenna “Cek d mmi iezzen, dayek ufiğ arđa inu.”

Ajarreb n Yeccu di řexřa

Mat. 4:1-11; Luk. 4:1-13

¹²Ssenni igewwed it Arruř ęar řexřa. ¹³Iqqim din di řexřa arebein n wussan, ittjarrab it Cciřan. Tuęa-t ak-d řewęuc uca reęęęgent-id lmalakat ad xas sexxarent.

Tařayit n imeęđaren imezwura

Mat. 4:12-22; Luk. 4:14-15; 5:1-11

¹⁴Awarni řami řřfen Yuęanna, yudeř-d Yeccu di Ljalil, ittbarreę s tgeldit n Arebbi, ¹⁵inna “Aqqa řweqt tiweđ-d uca tqarreb-d tgeldit n Arebbi. Tubem, amnem di řexbar aęebęan.” ¹⁶Am tuęa iggur ęar řebęar n Ljalil, ixęar Simean d Andrawus umas, nettaren traccia di řebęar, minzi tuęa-ten d ineymaren n iseřman. ¹⁷Inna asen Yeccu “Asem-d awarni ayi uca ad kenniw arrey d ineymaren n iwdan.” ¹⁸Řexdenni jjin tiracciwin nsen uca đfaren t. ¹⁹Xenni awarni řami ieđu cwayt ssenni, izra Yaequb mmis n Zabadi d umas Yuęanna di tyarrabut, eedřen tiracciwin nsen. ²⁰Iřaya xasen řexdenni uca jjin babatsen Zabadi ak-d ixeddamen di tyarrabut uca đfaren t.

Asęenfi n ij n umeryaę di Kafarnaęum

Luk. 4:31-37

²¹Xeccen ęar Kafarnaęum. Yudeř řexdenni ęar usinagug di ssebt uca ibda isseřmad. ²²Ttbehten zeg useřmed nnes, minzi isseřmed iten am wenni i ęar teęa řřulřa, war ięi amecnaw imseřmaden n idlisen. ²³Tuęa deg usinagug nsen ij n bnadem dayes ij n řaryaę amengus, isęuyyu, ²⁴iqqar “Ayyawa, min din jaraneę neccin d cek a Yeccu Nnařiri. Ma tusid-d ģima ad aneę tesshellked? Aqqa necc ssneę min teenid, cek d Amqeddas n Arebbi.” ²⁵Uca ieřem as Yeccu, inna as “Sqar! Ffeę zzayes!” ²⁶Ijbed it řaryaę amengus ammu d wammu, xenni iffeę-d zzayes s ict n tyuyyit tejhed. ²⁷Ttbehten marra, ařami mmseqsan ak-d wayawya, nnan “Manawya? Mana taęuri-ya n jdid? Minzi s řřulřa yumur uřa d řaryaęat imengas uca ad t řřaen.” ²⁸Řexdenni iffeę řexbar nnes ęar marra jwayeh i d as-d innęen i Ljalil.

Asgenfi n tdekkwač n Buṭrus d inneḍni aṭṭas

Mat. 8:14-17; Luk. 4:38-41

²⁹Umi d ffyen zeg usinagug, ruḥen ɣar taddart n Simean d Andrawus ak-d Yaequb d Yuḥanna. ³⁰Tuɣa taḍekkwač n Simean tezzer s tmessi. Uca řexdenni ssiwřen as xas. ³¹Iqarreb-d ɣares, icebbar deg ufus nnes, issgaæeed itt uca deɣya tejja xas tmessi u nettat *tebda* tettsexxar xasen. ³²Řami d tiweḍ tmeddit, tafuct truḥ ad teɣři, usin-d ɣares marra imehřac d imaryahen. ³³Tuɣa tandint marra tmun ɣar tewwart. ³⁴Issgenfa aṭṭas n inni iheřcen s eřam kuř ccwařen uca issuffey ccwařen aṭṭas, war ten ijji ca ad ssiwřen, minzi ssnen t.

Yeccu ittzağa ɣar řřbeḥ zic

Luk. 4:42-44

³⁵Tiwecca zic, tuɣa ead d ġiřet, ikkar uca iffeɣ ɣar ij n wemcan ixřan, tuɣa ittzağa din. ³⁶Simean d yinni tuɣa akis, arzun xas. ³⁷Ařami t ufin, nnan as “Marra arezzun xak”. ³⁸Inna asen “Ittxeřř ad nraḥ ɣar dcurat yudsen, ħima ad din sseřmedey eawed minzi aqqa i uya umi d usiɣ.” ³⁹Tuɣa isseřmad deg isinagugen nsen di marra Ljalil uca issuffuy ccwařen.

Asgenfi n ijjen dayes řbarř

Mat. 8:1-4; Luk. 5:12-16

⁴⁰Yusi-d ɣares ijjen dayes řbarř, ittettar as, iwḍa ɣar iḍaren nnes, inna as “Mařa textsed, tzemmed ad ayi tessizdeged.” ⁴¹Izziğez i Yeccu, isswizzed afus nnes iḥada t, inna as “Xsey! Iwa řfa!” ⁴²Am t inna, řexdenni iruḥ xas řbarř uca iggenfa. ⁴³Ieřem as uca issekk it řexdenni. ⁴⁴Inna as “Xřar, war t tteiwid uřa i yijjen, maca ruḥ, scen ixef nnek i ukehhan uca ewc x usizdeg nnek min yumur Musa maḥend ad tiři d chadet i nitni.” ⁴⁵Maca řami iruḥ, ibda ittbarreḥ aṭṭas, issuffey řexbar ařami war izemmar Yeccu ad yadef tandint s bṭayṭay, maca tuɣa-t barra deg imucan ixřan, tuɣa ttaşen-d ɣares zi kuř jwayeh.

Asgenfi n ij n unedbař

Mat. 9:1-8; Luk. 5:17-26

2 ¹Řami yudef εawed ƣar Kafarnaħum, sřin awarni ca n wussan, belli aqqa-t di taddart. ²Řexdenni munen xas ařřas *n iwdan*, ařami war zemmaren uřa ad d awđen uřa ƣar tewwart. Aqqa tuƣa issawař akidsen s wawař. ³Usin-d ca ƣares, iwyen-d ij n unedbař, arbun t-id arebea n yeryazen. ⁴Minzi war zemmaren ad ƣares-d qarrben zi ssibbet n řƣaci, ksin cwayt zi tzeqqa mani t tuƣa. Awarni řami εdun zi tzeqqa, ssehwan-d qama mindi izzeř anedbař. ⁵Umi izra Yeccu liman nsen, inna i unedbař “A aħenjir, aqqa ddnuv nnek twayfaren”. ⁶Tuƣa qqimen din ca zeg imseřmaden n idlisen, ttarrařen deg wuř nsen ⁷“Mayemmi issiweř wa ammu? Aqqa ittceqqaf di Arebbi. Wi izemmaren ad iƣar ddnuv mƣir Arebbi weħdes?” ⁸Řexdenni yuca Yeccu s Arruħ nnes belli aqqa ttarrařen ammu deg yixef nsen. Inna asen “Mayemmi tettxemmamem di man aya deg wuřawen nwem? ⁹Min ihewnen ad iniy i unedbař ‘Twayfaren ddnuv nnek!’ niƣ ad iniy ‘Kkar, teksid qama nnek, tuyured!’” ¹⁰Maca ģima ad tessnem belli Mmis n bnadem ƣares řřuřta x tmurt maħend ad iƣar *uřa i ddnuv*”... inna i unedbař ¹¹“I cek ad ac iniy, kkar, teksid qama nnek, truħed ƣar taddart nnek!” ¹²Ikkar, řexdenni iksi qama nnes uca iffeƣ qibač i marra *iwdan*, ařami ttbehten marra, ssemyaren di Arebbi, nnan “εemmarř war neƣri man aya!”

Tařayit n Lawi

Mat. 9:9-13; Luk. 5:27-32

¹³Xenni iffeƣ εawed ƣar řebħar, yusi-d ƣares řƣaci marra uca isseřmed iten. ¹⁴Am tuƣa yeedu, ibarq Lawi mmis n Alfıyu, iqqim ƣar taddart n đđariba. Inna as “Đfar ayi-d!” Ikkar uca idřar it. ¹⁵Am iqqim netta ƣar řřabřa di taddart nnes, tuƣa ařřas n ayt n đđariba d imednab qqimen ak-d Yeccu d imeħđaren nnes, minzi tuƣa-ten deg wařřas uca đfaren t. ¹⁶Maca imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen umi ƣrin belli tuƣa ittett ak-d ayt n đđariba d imednab, nnan i imeħđaren nnes “Mayemmi ittett, isess ak-d ayt n đđariba d imednab?” ¹⁷Řami isřa Yeccu man aya, inna asen “Inni iřeħħen war ģdijen ca ađbib, maca imeħřac wah. Aqqa war d usiƣ ģima ad řayiy i yinni isegğden maca i imednab.”

Aseqsi x uzummi

Mat. 9:14-17; Luk. 5:33-39

¹⁸Tuɣa imeḥḍaren n Yuḥanna Amseyḍas d Ifarisiyyen ttzumman. Usin-d ɣares, nnan as “Mayemmi ttzumman imeḥḍaren n Yuḥanna d Ifarisiyyen, maca imeḥḍaren nnek war ttzummin ca?” ¹⁹Inna asen Yeccu “Ma zemmaren tarwa n umuɣay ad ɣummen d umuɣay εad akisen. Min ɣa yekk umuɣay εad akisen, war zemmaren ad ɣummen. ²⁰Maca ad asen wussan xmi i d ɣa immeksi umuɣay xasen uca xenni ad ɣummen deg wussan nni. ²¹War iɣi hed ittkeyyed taneqqiɕ zi tcuqqet n jdid x warruɗ aqdim, niɣ xenni taneqqiɕ n jdid ad teqree zeg warruɗ abuɣay uca ad idweɣ ucarreg imɣar. ²²Uɣa d ijj war ittfarrey binu n jdid di txuncay tiqdimin, ḥima binu n jdid war ittcarrig tixuncay uca binu ad izeɣee u tixuncay ad ɣeyyεent. Maca ittxeɣε ad itwafarrey binu n jdid di txuncay n jdid.”

Lmasih d bab n ssebt

Mat. 12:1-8; Luk. 6:1-5

²³Xenni imsar aqqa icuqq di ssebt deg iyyaren n imendi uca imeḥḍaren nnes bɗan ttekksen tidrin am gguren. ²⁴Nnan Ifarisiyyen “Xɣar! Mayemmi tteggan nitni di ssebt min war iḥeɣren?” ²⁵Inna asen “Ma war teyrim qae min igga Dawud, řami t ittef řaz netta d yinni akides? ²⁶Mammec yudef netta ɣar taddart n Arebbi deg wussan n Abyatar azeɣif n ikehhanen uca icca ayrum n wesscan i war iḥeɣren ad t ccen myir ikehhanen waha uca iwca εawed i yinni tuɣa akides.” ²⁷Xenni inna asen “Aqqa ssebt tettwagg i bnadem, maci bnadem i ssebt. ²⁸Ammu aqqa Mmis n bnadem netta εawed d Bab n ssebt.”

Asgenfi deg wass n ssebt

Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11

3 ¹Xenni yudef εawed deg usinagug. Tuɣa din ij n bnadem, afus nnes iqucceḥ. ²Bɗan ḥetṭan t, ma attay ad t issgenfa di ssebt, ḥima ad zzayes cetcan. ³Inna as i bnadem wenni ɣar iɣa afus iqucceḥ “Kkar di řwest.” ⁴Xenni inna asen “Ma iḥeɣer di ssebt ad itwagg min icnan niɣ min iεeffnen, asenjem n bnadem niɣ aneqqi nnes?” Nitni sqaren. ⁵Ixɣar ɣar inni i d as-d innden s tefqaḥt zi ssibbet n řeqsaḥet n wuɣawen nsen uca inna i weryaz “Sarreh afus nnek!” Isarreh it,

idweř ufus nnes iŝeħħ am wenneđni. ⁶Řexdenni ffyē Ifarisiyyen, mcawaren xas ak-d Ithrudusiyyen mammec i ƣa ggen ad t nyēn.

Yeccu d řyaci d ŝŝulťa nnes x řaryaħat imengas

⁷Iffey Yeccu ak-d imeħđaren nnes ƣar řebħar, idfar it řyaci aťtas zi Ljalil, zi Yahudiyya, ⁸zi Urcalim, zi Idumiya u zeg ujemmađ n Lurdun. Uca inni iġan zi jwayeh n Tirus d Sidun tuƣa-ten d ij n řyaci d ameqqran, minzi sřin meċħař igga, s uyenni ƣares-d usin. ⁹Inna i imeħđaren nnes ad ggen ict n tƣarrabut ƣar ufus s ssibbet n řyaci, ħima war t ddeħħsen. ¹⁰Minzi tuƣa issgenfa aťtas, ařami marra inni min di iġa řehřac, wđan xas ħima ad t ħadan. ¹¹Uca řaryaħat imengas, xmi t ƣaren, bendqen as, sƣuyen, qqaren “Aqqa cek d Mmis n Arebbi.” ¹²Tuƣa ittweŝša ten aťtas ħima war xas ssuffuƣen řexbar.

Řixđaret n teneac n imazanen n Yeccu

Mat. 10:1-4; Luk. 6:12-16

¹³Xenni yuři ƣar wedrar, iřaya-d ƣares inni ixs uca usin-d ƣares. ¹⁴Uca igga teneac ħima ad kides iřin uca isemma asen imazanen ħima ad ten issekk maħend ad barrħen řexbar aŝebħan ¹⁵uca ad ƣarsen tiři ŝŝulťa x usgenfi n řehřac u x usuffey n ccwaťen. ¹⁶Igga teneac: Simean wenni umi ittkennan s yisem n Buťrus, ¹⁷d Yaequb mmis n Zabadi d Yuħanna umas n Yaequb - isemma ten ‘Buwanirjis’ min ixs ad yini ‘ayt n wajjaj’ -, ¹⁸d Andrawus d Filibbus d Bartulumiyu d Matta d Tuma d Yaequb mmis n Alfiyu d Taddawus d Simean Bu-ċđaret, ¹⁹d Yahuda Isxariyuťi wenni t i ƣa isellmen.

Yeccu d Beelzabul

Mat. 12:22-32; Luk. 11:14-23; 12:10

²⁰Usin-d ƣar taddart uca inneyrū din eawed řyaci, ařami war ufin tawwart x macca n weyrum. ²¹Umi sřin lwalidin nnes man aya, ffyēn, ħima ad t tťfen, minzi nnan “Aqqa ibbuhři”. ²²Maca imseřmaden n idlisen inni d ihwan zi Urcalim nnan “Aqqa akides ‘Beelzabul’ ” uca nnan eawed “S umeqqran n ccwaťen issuffuy ccwaťen”. ²³Iřaya asen-d uca issiweř akidsen s imettiřen “Mammec izemmar Cciťan ad issuffey Cciťan? ²⁴Mařa temsebđa ict n tgeldit x yixef nnes, war tzemmar tgeldit nni ad tbedd. ²⁵Mařa temsebđa ict

n taddart x yixef nnes, war tzemmar taddart nni ad tbedd. ²⁶Mařa ikkar Cciřan x yixef nnes uca dayes amsebđi, war izemmar ad ibedd, maca yusi-d uneggar nnes. ²⁷War izemmar řed ad yadef taddart n wenni ijehden mařend ad as yacar řeqcuē nnes, mařa war icarf wenni ijehden amezwar, xenni ad ikecced taddart nnes. ²⁸S tidett ad awem iniy belli marra ddnub ad twayfaren i tarwa n bnadem uřa d aceqqef meřař mma i řa ceqqfen, ²⁹maca wenni i řa iceqqfen di Arruř Iqeddsen war řares bu weřfar qaē, maca aqqa xas řřukm i řebda.” ³⁰Minzi nitni nnan “Aqqa řares řaryah amengus.”

Man wen iřan d yemmas d aytmas n Yeccu?

Mat. 12:46-50; Luk. 8:19-21

³¹Řexdenni usin-d aytmas d yemmas uca, am tuřa bedden barra, ssekken-d řares, řayan as-d. ³²Tuřa řyaci iqqim inned as-d, nnan as “Xřar, yemmac d aytmac d suyetmac aqqa-ten barra, arezzun xak.” ³³Yarr-d xasen, inna “Man ten i iřan d yemma u man yen i iřan d aytma?” ³⁴Awarni řami ixřar řar inni i d as-d innđen iqqimen *dinni*, inna “Xřar, aqqa yemma d aytma, ³⁵minzi wenni itteggen min ixs Arebbi d netta d uma d ućma d yemma.”

Amettiř n umzarraē

Mat. 13:1-9; Luk. 8:4-8

4 ¹Ibda ēawed isseřmad řar řebřar. Imun xas řyaci ařas ařami yenya di tyarrabut uca iqqim dayes x řebřar uca řyaci marra tuřa-t řar tma n řebřar x řbarr. ²Tuřa isseřmad iten s imettiřen, inna asen di tyuri nnes ³“Sřem! Xřar, ij n umzarraē iffeř řima ad izarē. ⁴Am tuřa izarreē, tewđa ca n *zzariēet* x webrid, xeccen-d iřđad n ujenna, neqben tt. ⁵Tewđa ca n *zzariēet* di tmurt n weřru, mani war dayes tuři bu ucař ařas, teymi deřya minzi war din tuři bu rařay di tmurt. ⁶Umi d tenqar tfuct, tecmed, minzi war řares tuři bu uřwar, xenni tisřaw. ⁷Tewđa ca n *zzariēet* deg isennanen, isennanen myaren xas uca jeyfen tt, war tewci ca řyiřet. ⁸Tewđa ca n *zzariēet* x tmurt teřbeř uca teymi, tegma, tewca řyiřet, ca n *zzariēet* tusi-d s tratin, tennedni s settin u tennedni s meřya n tseqqar.” ⁹Xenni inna asen “Wenni řar iřa imezzuyen i useři ad iseř.”

Mayemmi issiweř Yeccu s imettiřen?

Mat. 13:10-17; Luk. 8:9-10

¹⁰Umi tuřa-t weřdes, sseqsan t inni i d as-d innęen ak-d tenęac x imettiřen nni. ¹¹Uca inna asen “Aqqa immewc awem mařend ad tessnem ssirr n tgeldit n Arebbi, maca inni di barra ad asen yiři kuřci s imettiřen, ¹²ħima ‘am ttwařan ad ttwařan uca war ttwiřin, am ttesřan ad sřen uca war fehħmen, ħima war ttetuben uca ad asen itwayfar ddnub nsen’.”

Yeccu ittfessar lmatal n zzarięet

Mat. 13:18-23; Luk. 8:11-15

¹³Inna asen “Ma war tefħimem ca amettiř-a? Mammec i řa tessnem marra imettiřen-a? ¹⁴Amzarraę izarreę awař. ¹⁵Uca yina d inni x webrid mani i řa izarę awař, aqqa yina d inni xmi i řa sřen aqqa ad d yas Cciřan deyya uca ad iqřeę awař i itwazareęen deg wuřawen nsen. ¹⁶Uca yina d inni itwazareęen x tmurt aħejri, aqqa yina d inni xmi i řa sřen awař, ad t qebřen deyya s řefrařet. ¹⁷Aqqa war řarsen bu ĵjadira deg yixef nsen, maca nitni řar ij n řmijař. Awarni man aya, mařa temsar řeřřart niř umarret x ssibbet n wawař, ad nderfen deyya. ¹⁸Uca yina d inni itwazareęen jar isennanen, aqqa yina d inni xmi i řa sřen awař, ¹⁹ad adfent řħissaf n ddunnit-a d uęekkwi n wagra d nnecwat řar tmesřayin innęni, ad jeyyfent awař, xenni idekkwař awař nnebřa řyiřet. ²⁰Uca yina d inni itwazareęen x tmurt teřbah, aqqa yina d inni, xmi i řa sřen awař, ad t qebřen, ad wcen řyiřet, ca zzaysen řřatin, innęni settin u innęni meyya n tseqqar.”

Amettiř n řqendiř

Luk. 8:16-18

²¹Inna asen “Ma ad d tasem s řqendiř ħima ad immars sadu řmizan niř sadu qama? Ma war ittmarshi ca x řmerfee? ²²Minzi war din min inuffaren war d ittetwassedřar uřa war *din* min itwassnuffaren myir ħima ad d idřar. ²³Mařa *din* ħed i řar ięa imezzuęen i useęi ad iseř.” ²⁴Inna asen “Ĥđam min i řa tesřim. S řęqyas i zi i řa teebarem, zzayes i d awem i řa ebaren uca ad immarni i yinni ittesřan. ²⁵Minzi wenni řar ięa ad as immarni u wenni war řar ięi, min řares ad as itwakkes.”

Amettiř n uyemmuy n ict n zzarišet

²⁶Inna “X uyenni tageldit n Arebbi amecnaw ij n bnadem inettar zzarišet di tmurt, ²⁷xenni ad itteř ad ikkar, řiřet d wass, uca zzarišet tettgaēēed, tgemma, maca netta s yixef nnes war issin mammec. ²⁸Minzi tamurt tettawi-d řyiget zeg yixef nnes, amezwar ayemmuy, xenni tidart, awarni as irden ikemmřen di tidart. ²⁹Řami d tiweđ řyiget, řexdenni issekk amjar, minzi tameyra tiweđ.”

Amettiř n tħebbuct n zzarišet n uxerdel

Mat. 13:31-32, 34-35; Luk. 13:18-19

³⁰Inna “Min di i řa narwes tageldit n Arebbi niř s man amettiř i zi tt řa narcem. ³¹Aqqa-tt amecnaw taħebbuct n zzarišet n uxerdel, tenni, řami tetwazare di tmurt, aqqa-tt d tameřyant zi marra tiħebba n zzarišet i iřan x tmurt. ³²Awarni řami tetwazare, teřmi, temřar x marra řxudarat n tebhirt, ad tegg řefrue imřaren uca iřđad n uřenna zemmaran ad ggen řeēwacc nsen sadu tiři nnes.” ³³Tuřa issawař akisen s imettiřen ařas amecnaw yina, anect zemmaran ad sřen, ³⁴maca nnebřa amettiř war kisen issiweř ca, maca tuřa isseřham kuři i imeħđaren nnes weħdsen.

Yeccu d tħaryat

Mat. 8:23-27; Luk. 8:22-25

³⁵Deg wass nni, řami d tewđa tmeddit, inna asen “Ejj aney ad neřwa řar ujemmađin”. ³⁶Uca nitni, awarni řami semřen di řyaci, ksin t, am mammec t tuřa, di třarrabut. Tuřa din akis eawed tiřarruba nneđni. ³⁷Temsar ict n tħaryat n usemmiđ temřar, řemwaj ccaten di třarrabut ařami ibda ittccura. ³⁸Tuřa-t řar đeffar n třarrabut x tsunta, itteř. Nitni ssfařen t, nnan as “A Amseřmad, ma war d ac necqi neccin ad netwahellek!” ³⁹Umi d ifaq, iwebbex asemmiđ, inna i řebřar “Ars! Sqar!” Yarsa usemmiđ uca idweř kuři yarsa. ⁴⁰Inna asen “Mayemmi kenniw teggwedem ammu? Min kenniw yuřin war daywem bu liman?” ⁴¹Tudeř iten tiggwudi temřar, nnan i wayawya “Min iēna wa?” Aqqa uřa d asemmiđ d řebřar tteggan as array.

Asgenfi n ij n umeryaħ*Mat. 8:28-34; Luk. 8:26-39*

5 ¹Usin-d ɣar ujemmaḍin n řebħar di jjihet n Gadarinus. ²Umi d iffeɣ zi tɣarrabut, řexdenni iřqa t ij n bnaɗem zeg imeḍřan dayes ij n řaryaħ amengus. ³Tuɣa izeddey deg imeḍřan uca war izemmar ħed ad t icarf uřa s snaseř, ⁴minzi carfen t ațtas n twařawin s iceddiyyen ɣar iḍaren uřa s snaseř uca netta iqḍu snaseř nni, yarza iceddiyyen u war izemmar ħed ad t iqemmeε. ⁵Tuɣa-t řebda, ass d ģiřet, deg idurar u deg imeḍřan, isyuyyu, iccat ixef nnes s izra. ⁶Umi izra Yeccu zi řaggwaj, yuyur-d ɣares uca iwḍa as ɣar iḍaren. ⁷Isyuy s jjeħd uca inna as “Min din jarayi akik, a Yeccu, mmis n Arebbi i iεuğen x marra min iğan. Ttzawgeɣ cek s Arebbi, war d ayi ttmarra.” ⁸Minzi aqqa inna as “Ffeɣ zi bnaɗem-a, a řaryaħat amengus.” ⁹Isseqsa t “Mammec d ac qqaren?” Yarr-d, inna “Isem inu ‘Lixyun’ minzi neccin deg wațtas.” ¹⁰Izawg it ațtas ħima war t isstewwij barra i udewwar. ¹¹Tuɣa din ɣar idurar ict n tħimart temɣar n iřfan thedda. ¹²Zawgen t marra ccwațen, nnan “Sekk aney deg iřfan ħima ad daysen nafef.” ¹³Isamħ asen Yeccu řexdenni. Ffyen řaryaħ imengas uca udfen deg iřfan, teqnunni tħimart x waddur ɣar řebħar, tuɣa-ten εřaħar deg wařfayen uca ɣarqen di řebħar. ¹⁴Maca imeksawen n iřfan arewřen, xebbaren man aya di tendint u x iyyaren. *Iwɗan* ffyen-d ħima ad ɣaren min imsaren. ¹⁵Usin-d ɣar Yeccu, ttwařan amaryaħ, wenni di tuɣa ‘Lixyun’, iqqim, yarḍ, s řbař nnes uca ggweden. ¹⁶Inni izrin man aya xebbaren ten s min imsaren i umaryaħ u i yiřfan εawed. ¹⁷Uca bɗan ttzawgen t maħend ad iggwej x tmurt nsen. ¹⁸Řami yudef di tɣarrabut, izawg it umaryaħ ħima ad yiři akis. ¹⁹War t ijjı Yeccu, maca inna as “Ruħ ɣar taddart nnek d řağ nnek, xebbar iten marra min zzayek igga Arebbi, mammec xak yarħem.” ²⁰Uca iruħ, ibda ittbarreħ di Dikabulis min d as igga Yeccu qaε uca marra ttbehten.

Yeğis n Yayrus d ict n temɣart tehřec*Mat. 9:18-26; Luk. 8:40-56*

²¹Řami izwa Yeccu εawed s tɣarrabut ɣar ujemmaḍ, imun-d xas ațtas n řɣaci. Tuɣa-t x tma n řebħar. ²²U xzar, yusi-d ijjen zeg imeqqranen n usinagug, isem nnes Yayrus. Umi t izra, iwḍa as

yar idaren. ²³Izawg it aṭṭas, iqqar “Iḡi tmaẓuẓt aqqa eṛayen ad temmet. Ttẓawgey cek ad d tased, ad xas tessarsed ifassen ḡima ad teggenfa, ad teddar.” ²⁴Iruḡ akis uca idfar it-id řyaci aṭṭas, deḡḡsen t. ²⁵Ict n temyart tuẓa ttazzřen zzayes idammen tenεac n iseggwusa ²⁶uca tekka xas tamara aṭṭas zeg idbiben umi tessuffey marra min ẓares, *maca* war testenfiε s walu, *maca* yarni εad xas řḡař, ²⁷aqqa tesřa x Yeccu uca tusi-d jar řyaci, tḡada arruḡ nnes zi đeffar, ²⁸minzi tenna “Mařa ḡadiẓ myir arruḡ nnes, ad twassnejmey.” ²⁹Řexdenni yuẓey usizzeř n idammen, tuca ak-d arrimet nnes belli teggenfa zi řehřac nni. ³⁰Řexdenni yuca Yeccu ak-d yixef nnes belli iffey zzayes jjeḡd uca inneqřeb jar řyaci, inna “Wi iḡadan arruḡ inu?” ³¹Nnan as imeḡḡaren nnes “Cek twařid řyaci ideḡḡes i cek u cek tsseqsid ‘Wi d ayi iḡadan?’ ” ³²Inneḡ ḡima ad iẓar wi yeggin man aya. ³³Am tessan tametṭut min d as imsaren, tusi-d s tiggwudi u s uqefqef, tewḡa as ẓar idaren uca tεawed as tidett marra. ³⁴Inna as “A iḡi, liman nnem aqqa issenjem i cem, ruḡ s řehna ad tiřid teggenfid zi řehřac nnem!” ³⁵Am tuẓa εad issawař, usin-d ca zi taddart n umeqqran n usinagug, nnan as “Iḡic temmut, mayemmi tšedaced Amseřmad εad?” ³⁶Maca Yeccu umi isřa deẓya awař itwannan, inna i umeqqran n usinagug “War teggwed ca! Amen waha!” ³⁷War ismiḡ uřa i ijjen ad t idfar, myir Buřrus d Yaεqub d Yuḡanna umas n Yaεqub. ³⁸Yusi-d ẓar taddart n umeqqran n usinagug, iẓra řřdeε d iwdan ttrun, ccaten ayejdur aṭṭas. ³⁹Umi d yudef, inna asen “Mayemmi tessnixsisem, tettrum? Taḡarmuct war temmut ca, *maca* aqqa tetṭeř.” ⁴⁰Deḡcen xas, *maca* netta issuffey iten kuřci barra uca yiwi akides babas d yemmas n tḡarmuct d yinni tuẓa akis, xenni yudef mani tuẓa tezzeř tḡarmuct. ⁴¹Iṭṭef afus n tḡarmuct, inna as s iřes n *taramit* “Talita, qumi!” min ixs ad yini “A taḡarmuct, i cem umi i ẓa iniy ‘kkar’!” ⁴²Řexdenni tekkar tḡarmuct uca tuyur, minzi tuẓa taḡarmuct ẓares tenεac n iseggwusa. Ttbehten nitni s ij n utebhet imẓar. ⁴³Yumur iten s jjeḡd, ḡima uřa d ijjen mma ad issen man aya, xenni iweřřa ad as wcen ḡima ad tecc.

Amkacaf war yares bu ccan di tmurt nnes

Mat. 13:53-58; Luk. 4:16-30

6¹Iffey ssenni, yusi-d yar tmurt nnes uca dƧaren t-id imehƧaren nnes. ²Řami d tiweƧ ssebt, ibda isseřmad deg usinagug. Ařas n yinni i d as isřin, ttbehten, qqaren “Zi manis d usint tmesřayin-a yar wanita? Mana tiřit-a i d as immewcen ařami msarent x ifassen nnes řeejaye b am tina? ³Ma war iři wa d anejjar, mmis n Maryem d umas n Yaęqub d Yusi d Yahuda d Simean, ma war řin aytmas da akidney?” U marra nderfen dayes. ⁴Inna asen Yeccu “War iři umkacaf nne břa ccan nnes mřir di tmurt nnes, jar řař nnes u di taddart nnes.” ⁵Netta war izemmar ad din igg uřa d ijj n řeejeb. Issars afus nnes x drus n imehřac uca issgenfa ten. ⁶Tuřa ittebhet umi war uminen ca. Xenni iruř ittsara dcurat yudsen, isseřmad.

Yeccu issekka tenęac

Mat. 10:1, 5-15; Luk. 9:1-6

⁷Iřaya i tenęac yares uca ibda issekk iten tyuya tyuya, iwc asen řsulřa x řaryahat imengas. ⁸Iweřša ten řima war kessin walu deg webrid mřir tayřart waha, nne břa ařum uřa d tacyart uřa d tmenyat n nnhas deg webyas, ⁹maca ad qqnen sandaliyat, war yarrđem tyuya n tcamirat. ¹⁰Inna asen “Meřmi mma tudfem ca n taddart, qqimem dayes, ař ssenni i řa teffřem. ¹¹Marra wi war kenniw qbiřen uřa war řarwem sřin, ffřem ssenni, zzerzem taejjajt i iřan sadu idaren nwem d chadet i nitni. S tidett ad awem iniř, ad yiři řřař ihwen i tmurt n Sudum d Gamurra deg wass n lřisab zi tendint nni.” ¹²Uca ruřen, barrřen řima ad tuben. ¹³Ssuffřen ařas n ccwařen, dehnen imehřac ařas s zsect uca ssgenfan ten.

Řmewt n Yuřanna Amseyđas

Mat. 14:1-12; Luk. 9:7-9

¹⁴Isřa xas ujeřid Hirudus, minzi isem nnes idweř icneę, inna “Aqqa Yuřanna Amseyđas itwassnekkar-d zeg imettinen, s uyenni xeddment dayes řeejaye b nni.” ¹⁵Inneđni nnan “Aqqa-t d Iliya” u eawed inneđni nnan “Aqqa-t d nnabi amecnaw ijjen zeg imkacafen”. ¹⁶Maca umi Hirudus isřa man aya, inna “Wa d Yuřanna wenni umi

qeşşey azeğif, aqqa netta itwassnekkar-d zeg imettinen”. ¹⁷Minzi Hirudus simant nnes, tuya issekk-d yares uca iħebbes Yuħanna, icarf it di řehbes x ssibbet n Hirudiyya tamýart n umas Filibbus tenni ik-d imřec *Hirudus*. ¹⁸Minzi Yuħanna tuya iqqar i Hirudus “War d ac iħeğeř ad yarek tiři temýart n umac.” ¹⁹Tuýa Hirudiyya tendar dayes tiřtawin uca tarezzu ad t tney, maca war tzemmar, ²⁰minzi Hirudus tuýa itteggwed zi Yuħanna, issen belli netta d aryaz d amseggad d amqeddas uca tuýa iħeřta xas. řami d as isřa, iweddard as min i ya yegg, *waxxa amenni* ifarħ ad as iseř. ²¹Am tuýa d ass, igga Hirudus ij n umensi n řeid n wexřaq nnes i imeqqranen n tmurt, i arruyas x wařef n řeeskar u i imcennēen n Ljalil. ²²Umi d tudef yeğis n *Hirudiyya* simant nnes, tecdeħ, teejeb i Hirudus d yinni iqqimen akides. Xenni inna as ujeğid i tħenjirt “Min d ayi i ya tettared, ad am t wcey!” ²³Ijjuğ as “Mečarřmma zzayi i ya tettared, ad am t wcey, *waxxa* azyen n tgeldit inu.” ²⁴Teffey-d nettat, tenna i yemmas “Min d as i ya ttarey?” Tenna as tanita “Azeğif n Yuħanna Amseydaş.” ²⁵Tudef deyya s tazzřa yar ujeğid, tenna as “Xsey ad ayi-d tessarsed řexxu azeğif n Yuħanna x ij n tħebši.” ²⁶Icdeñ ujeğid ařtas, maca x ssibbet n tjağit u x ssibbet n yinni iqqimen yar tħabřa, war ixš ad as yugi. ²⁷Řexdenni issekk ujeğid ijjen yar řehbes s ssif, yumur ħima ad d yawi azeğif nnes. Wanita iruħ, iqeşş as azeğif nnes di řehbes, ²⁸yiwi-d azeğif nnes x tħebši, iwc as t i tħenjirt u taħenjirt tewc as t i yemmas. ²⁹Umi sřin imeħdaren nnes man aya, usin-d, ksin arrimet nnes, ssarsen tt deg wendeř.

Asecci n xemsa ařaf

Mat. 14:13-21; Luk. 9:10-17; Yuh. 6:1-14

³⁰Munen imazanen εawed yar Yeccu, xebbaren t x kuřci, x min gggin d x min tuýa sseřmaden. ³¹Inna asen “Araħem-d kenniw weħdwem yar wemcan ixřa, areyyħem cwayt.” Minzi tuýa din ařtas n yinni i d yusin u n yinni iruħen, war iwdeñ ad ccen. ³²Ruħen di tyarrabut yar ij n wemcan ixřan weħdsen. ³³Řyaci izřa iten ffyen s tyarrabut uca ařtas it εeqřen, uzzřen x iđaren ař din zi marra tineddam, izwaren asen uca munen xas jmiε.

³⁴Umi iḍar Yeccu, iḍra aṭṭas n řyaci, zziğzen as, minzi tuyā-ten nitni amecnaw iḥuřiyen nnebřa aniči. Xenni ibda ad ten isseřmed aṭṭas. ³⁵Umi d tewḍa tmeddit, qarrben-d řares imeḥḍaren nnes, nnan “Amcan-a ixřa u řweqt teedu. ³⁶Sekk iten ħima ad raḥen řar řeerařiyat d dcurat yuḍsen, ħima ad syen ařrum i yixef nsen, minzi war řarsen min i řa ccen.” ³⁷Maca netta yarr-d, inna asen “Wcem asen kenniw min i řa ccen!” Nnan as “Ma ad nraḥ maḥend ad asen nseř ařrum s mitayn ddinar uca ad asen newc min i řa ccen?” ³⁸Inna asen “Mečar n tecnifin i yarwem? Ruḥem, xzareml!” Umi argben, nnan “Xemsa d tnayen n iseřman”. ³⁹Yumur iten ad ten ssyimen marra di teurricin x řeḥtic aziza. ⁴⁰Uca qqimen nitni di teurricin n meyya u di teurricin n xemsin. ⁴¹Umi iksi Yeccu xemsa n tecnifin d tnayen n iseřman nni, issgaæed tmuyři nnes řar ujenna, ibarek uca yarza ticnifin, iwc itent i imeḥḍaren nnes ħima ad tent ssarsen zzatsen uca ifarq εawed tnayen n iseřman i marra. ⁴²Ccin marra, jjiwnen. ⁴³Xenni řeqḍen iřeqqwaz icetṭen n weyrum d iseřman, ccuren teneac n tsuğatin. ⁴⁴Inni iccin zi tecnifin tuyā-ten eřaḥar di xemsa ařaf n yeryazen.

Yeccu iggur x waman n řebḥar

Mat. 14:22-33; Yuḥ. 6:16-21

⁴⁵Řexdenni iziyyar x imeḥḍaren nnes maḥend ad adfen di tyarrabut, ad izwaren řar ujemmaḍ n Baytřayda, ařami netta isqad řyaci. ⁴⁶Umi ten issqebeḍ, iruḥ řar wedrar ħima ad izzağ. ⁴⁷Řami d tewḍa tmeddit tuyā tayarrabut di řbuřaz uca netta tuyā weḥdes x řbarr. ⁴⁸Umi iḍra belli nitni ttemqetmaren s uqeddef n tyarrabut, minzi asemmiḍ yusa asen-d deg uyembub, yusi-d řarsen netta řar ḥetṭu wiss arebea n ģiřet, iggur x řebḥar uca tuyā ixš ad ten iedu. ⁴⁹Umi t řrin iggur x řebḥar, ittřiř asen d řexyař uca syuyen. ⁵⁰Minzi marra řrin t uca nxeřsen. Řexdenni issiweř akisen, inna asen “Ggem uř! Aqqa d necc, war teggwedem ca.” ⁵¹Inya-d řarsen di tyarrabut uca yarsa usemmiḍ. Tuyā nitni areween deg yixef nsen sennej i řeqyas uca ttbehten, ⁵²minzi war fḥimen i tecnifin, minzi uř nsen tuyā iqseḥ.

Asgenfi di Jinisaret

Mat. 14:34-36

⁵³Umi żwan, usin-d ġar tmurt n Jinnisaret uca arsin. ⁵⁴Umi d ffyen zi tğarrabut, eeqřen t deyya. ⁵⁵Xenni uyuren ġar marra jwayeh i d as-d innden, bdan ad d awyen inni tuġa iheřcen ațtas x qamat ġar wemcan mani sřin mani iġa. ⁵⁶Mani mma d yusa, di řeerařa niġ di tendint niġ di ředcur, ssrusan as-d imehřac di řeswaq uca ttzawagen t ad asen ismeħ ad ħadan abeħřuř n ujeġab nnes waha u marra inni t iħadan, ggenfan.

Amħarweđ ak-d Ifarisiyyen x tqalid n iwdan

Mat. 15:1-20

7 ¹Munen ġares Ifarisiyyen d ca n imseřmaden n idlisen i d yusin zi Urcalim. ²Umi żrin belli ca n imeħđaren nnes ccin aġrum s ifassen ixemjen, min ixs ad yini war ssirden ca *ifassen*, eeyyben ten. ³Minzi Ifarisiyyen d marra Wudayen war ttetten myir awarni řami ssirden ifassen s ij n řuđu mliħ, ařami ttetřfen di tubbart n řejdud, ⁴uca řami d usin zi ssuq, war ttetten mařa war ssirden d amezwaru u aqqa din ațtas n tmesřayin nneđnit qebřen tent maħend ad daysent třfen *elaħsab tubbart nsen* am usird n řkisan d iğarrafen d tebriqin n nnħas d *dduři* n řectu. ⁵Sseqsan t Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen “Mayemmi war đfaren imeħđaren nnek tubbart n řejdud, maca ttetten aġrum am war ssiriden ifassen?” ⁶Yarr-d, inna asen “Nican ikacef Icaeya xawem, a lmunafiqin, am mammec tura

‘Aydud-a (=cceb-a) icennee ayi s iyencicen nnes, maca uř nnes iggwej xafi.

⁷Maca nitni ceneen ayi bařeř minzi nitni sseřmaden timesřayin tinni d tiweřša n iwdan.’ *Ica. 29:13*

⁸Am tejjim tawřeyyet n Arebbi tetteřřfem di tubbart n iwdan amecnaw asird n iğarrafen d řkisan u ațtas n tmesřayin nneđni amecnaw tina i tetteggem.” ⁹Inna asen “Nican aqqa tbeřřřem tawřeyyet n Arebbi ħima ad teřřřfem di tubbart nwem. ¹⁰Minzi Musa inna ‘Weqqar babac d yemmac’ u ‘wenni i ġa ineerřen babas niġ yemmas, ittxeřš as ad immet’. ¹¹Maca kenniw teqqarem ‘Mařa ij n bnadem inna i babas niġ i yemmas: Min mma tzemmarem ad

zzayi testenfeem, aqqa-t d 'kurban'!', man aya ixs ad yini aqqa-t d šsedqet ¹²ammu war t tettejjim qae ad igg ca i babas d yemmas. ¹³Tbetṭrem awař n Arebbi s tubbart nwem i tsellmem. Uca tetteggem timesřayin aṭṭas am tina." ¹⁴Umi řares-d iřaya marra řyaci eawed, inna asen "Sřem-d řari marra uca ad tfehmem! ¹⁵War din uřa d ict n řřajet i d ittadfen řar bnadem zi barra tzemmar ad t tessexmej. Maca min i d itteffyen zi bnadem, aqqa man aya issexmaj bnadem. ¹⁶Mařa *din* řed i řar ięa imezzuyen i useęi ad iseř." ¹⁷Umi d yudeř řar taddart zi řyaci, sseqsan t imeřdaren nnes x umettiř *nni*. ¹⁸Inna asen "Ma kenniw ead nnebřa řefhamet? Ma war tefhimem ca belli marra min i řa yadfen bnadem zi barra, war izemmar ad t issexmej, ¹⁹minzi man aya war d ittideř ca řar wuř nnes maca řar uęeddis, xenni ad iffeř řar wemcan nnes, am issizdeg marra macca." ²⁰Xenni inna "Min i d itteffyen zi bnadem d man aya issexmajen bnadem. ²¹Minzi zi daxeř zeg wuřawen n iwdan i d itteffyen ixarriřen ięeffanen, zzina, tuqeřbit, aneqqi, ²²tukkarda, ṭṭmeę, řřar, tařraymect, afucceř, tiṭṭ taęeffant, aceqqeř, tuffet, tubbuheřya. ²³Marra timesřayin-a tięeffanint tteffyent-id zi daxeř uca ssxemajent bnadem."

Liman n temyart di tmurt n Tirus d Sidun

Mat. 15:21-28

²⁴Ikkar ssenni uca iruř řar tmurt n Tirus d Sidun. Aqqa yudeř řar ict n taddart, war tuęi ixs ad issen řed, waxxa amenni war izemmar ad innufar. ²⁵Minzi ict n tmeṭṭut, řares yeęis dayes ij n řaryah amengus, teřa xas uca nettat tusi-d řares, tewđa yas řar idaren nnes. ²⁶Tuęa tamyart-a d Tayunanit, aqqa texřeq di tmurt n Suriya d Finiqiya, tzawg it mařend ad issuffey cciřan zeg yeęis. ²⁷Maca Yeccu inna as "Ejj iřenjiren amezwar ad jjiwnen, minzi war ittřiq ad itwakkes weyrum n iřenjiren ad immenđar i yiřan." ²⁸Maca nettat tarr-d, tenna as "Wah, a Sidi, uřa d iřan ttetten iřeqqwaz n iřenjiren sadu ṭṭabřa." ²⁹Inna as "X ssibbet n wawař-a i *tennid*, uyur! Aqqa cciřan iffeř zeg yeęim." ³⁰Truř řar taddart nnes uca tufa cciřan iffeř u yeęis tezeř di qama.

Asgenfi n ij n bna dem adehcur d azinun

³¹Xenni iffeɣ ɛawed zi tmurt n Tirus d Sidun, icuqq di řwest n tmurt n Dikabulis uca yiweɗ ɣar řebħar n Ljalil. ³²Iwyen-d ɣares ij n udehcur d azinun uca ttaren zzayes ad xas issars afus nnes. ³³Issiggwej it zi řyaci ɣar ij n uyezdis uca igga as iɗewɗan nnes deg imezzuyen nnes, issusef uca iħada iřes nnes. ³⁴Ixẓar ɣar ujenna, isqinfed, xenni inna as “Iffatal!” min ixs ad yini “Arzem!” ³⁵Řexdenni nnurzmen imezzuyen nnes uca fesyent tisyunin n yiřes nnes, *ibda* issawař nican. ³⁶Iɛřem asen war t qqaren i ħed, maca meħař mma yumur iten *ammu*, waxxa amenni tuɣa nitni ssuffuyen xas řexbar mahu. ³⁷Ttbehten s unexřie ařami nnan “Marra igg it mliħ, yarra idehcar ttesřan d ignawen ssawařen.”

Asecci n arebea ařaf

Mat. 15:32-39

8 ¹Deg wussan nni, am tuɣa din ɛawed ațtas n řyaci uca war tuɣi ɣarsen min i ɣa ccen, iřaya Yeccu x imeħɗaren nnes, inna asen ²“Aqqa zziğzen ayi řyaci, minzi qqimen akidi třata n wussan, war ɣarsen min i ɣa ccen. ³Mařa ssekkey ten ɣar tudrin nsen am ġužen ɛad, ad heyyfen deg webrid, minzi ca zzaysen usin-d zi řaggwaj.” ⁴Arrin-d xas imeħɗaren nnes “Zi manis izemmar ħed ad issjjiwen ina s weyrum da di řexřa-ya?” ⁵Isseqsa ten “Meħař n tecnifin i ɣarwem?” Nnan “Sebea”. ⁶Yumur řyaci ad iqqim di tmurt, iksi sebea nni n tecnifin *nni* u awarni řami iqada, yarzi tent, iwc itent i imeħɗaren nnes ħima ad tent qedmen. Xenni qedmen tent i řyaci. ⁷Tuɣa ɣarsen cwayt n iseřman d imezyanen. Awarni řami ibarek, inna ad qedmen ina ɛawed. ⁸Ccin, jjiwnen uca jarwen min icetřen, aqqa sebea n tsuğatin. ⁹Inni iccin tuɣa-ten eraħař di arebea ařaf uca issekk iten. ¹⁰Řexdenni inya di tyarrabut ak-d imeħɗaren nnes uca yiweɗ-d ɣar jwayeh n Dalmanuta.

Ifarisiyyen ttettarren ict n řeěřamet

Mat. 16:1-4

¹¹Ffyen Ifarisiyyen, bdan ttqacaħen dayes, ttaren zzayes ict n řeěřamet zeg ujenna ħima ad t jarrben. ¹²Isqinfed di Arruħ nnes uca inna “Mayemmi ittettar jjiř-a řeěřamet? S tidett ad awem iniɣ,

εemmarş war d as temmewc ca i jjiř-a ict n řeeřamet.” ¹³Xenni ismeř daysen uca yenya εawed di tyarrabut, iruř ęar ujemmađ.

Antun n Ifarisiyyen

Mat. 16:5-12

¹⁴Imeřđaren nnes aqqa ttun ad kisen ksin aęrum, war tuęi ęarsen di tyarrabut męir ict n tecnift n weęrum waha. ¹⁵Iweřřa ten, inna “Xzarem, řđam zeg wentun n Ifarisiyyen d wentun n Hirudus.” ¹⁶Mcawaren jarasen, nnan “D man aya minzi war ęarney bu tecnifin n weęrum.” ¹⁷Yargeb Yeccu, inna asen “Mayemmi temcawarem belli war ęarwem bu tecnifin n weęrum? Ma war tucim εad, ma war tefhimem, ma εad uřawen nwem qeřřen? ¹⁸Ma ęarwem tiřřawin war ttwiřint d imezzuyen war ttesřim! ¹⁹Ma war teeęiřem ca umi arzię xemsa n tecnifin n weęrum i xemsa ařaf n iwdan, mečarř n tsuęatin i iccuren s iřeqqwaz i tyarwem?” Nnan as “Tenεac”. ²⁰“U umi arzię sebea n tecnifin n weęrum i arebea ařaf mečarř n tsuęatin iccuren s iřeqqwaz i tyarwem?” Nnan “Sebea!” ²¹Uca inna asen “Mammec εad kenniw war tefhimem?”

Asgenfi n udaryař di Baytřayđa

²²Usin-d ęar Baytřayđa uca iwyen as-d ij n udaryař, zawgen t ad t iřada. ²³Netta imnee adaryař zeg ufus, indeh it barra i dcar uca issusef di tiřřawin nnes, issars xas ifassen, isseqsa t ma ittwařa ca. ²⁴Issęaεeed tmuyři nnes, inna “Ttwařię iwdan gguren am ticejjura.” ²⁵Xenni issars xas εawed ifassen x tiřřawin nnes uca issęaεeed as tmuyři nnes. Uca iggenfa, ibda ittwařa ten marra mliř. ²⁶Issekk it ęar taddart nnes, inna “War d ttidef dcar, war t qqar i řed di dcar!”

Chadet n Buřrus x Lmasiř

Mat. 16:13-20; Luk. 9:18-21

²⁷Xenni yuyur Yeccu ak-d imeřđaren nnes ęar ředcur n Qayřariya n Filibbus. Deg webrid isseqsa imeřđaren nnes, inna asen “Min qqaren iwdan min enię?” ²⁸Arrin-d “Yuřanna Amseęđas, ca nneđni qqaren Iliya, inneđni qqaren ijjen zeg imkacafen.” ²⁹Inna asen “I kenniw min teqqarem xafi?” Yarr-d Buřrus inna as “Cek d Lmasiř!” ³⁰Uca yumur iten nican řima war tt qqaren i řed xas.

Yeccu izwar issiweř x řmewt nnes

Mat. 16:21-28; Luk. 9:22-27

³¹Ibda isseřmad aqqa Mmis n bnadem ittxeřša ad iweddeb ařas uca ad itwasseřqar zeg imyaren *n* weydud d arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen, ad t nyen uca awarni třata n wussan ad d ikkar eawed. ³²Inna awař-a s břayřay. Xenni iksi t Buřrus řares řar uyezdīs uca ibda ittwebbex it. ³³Maca inneqřeb, ixřar deg imeřđaren nnes uca iwebbex i Buřrus, iqqar “Aggweř xafi awarni ayi, a Cciřan, minzi cek war d ac icqi min iřan n Arebbi, maca min iřan n iwdan.” ³⁴Iřaya-d i řřaci ak-d imeřđaren nnes řares, inna asen “Wenni ixsen ad ayi idřar, ad inkar ixef nnes, ad iksi řřalib nnes uca ad ayi idřar. ³⁵Minzi wenni ixsen ad issenjem tudart nnes, ad tt ixsar, maca wenni i řa ixsařen tudart nnes di řřwee inu u di řřwee n linjil, ad tt issenjem. ³⁶Minzi man iřa řefđeř i bnadem, mařa yarbeř ddunnit marra uca ixsar řeemar nnes? ³⁷Niř min i řa iwc bnadem deg wemcan n řeemar nnes? ³⁸Minzi wenni i řa iřeđřan zzayi u zeg wawařen inu zi jjiř-a izennan ixđan, aqqa uřa d Mmis n bnadem ad zzayes iřeđřa xmi i d řa yas s ueuři n Babas ak-d lmalakat iqeddsen.”

Aseuři n Lmasiř x wedrar

Mat. 17:1-13; Luk. 9:28-36

9 ¹Inna asen “S tidett ad awem iniř, aqqa ca zeg yinni da ibedden war ttqasin ca řmewt ař i řa řaren tageldit n Arebbi tusi-d s jjeřd.” ²Awarni setta n wussan Yeccu yiwi-d *akis* Buřrus d Yaequb d Yuřanna, issgaeeed iten weřdsen řar wedrar yueřan uca ibeddeř addud nnes qibač nsen. ³Arruđ nnes idweř d acemřař yareqq ařas amecnaw adfeř, war izemmar uřa d ij n ujijyar x tmurt ad issemřeř amenni. ⁴Idřar asen-d Iliya ak-d Musa, tuřa ssawařen ak-d Yeccu. ⁵Yarr-d Buřrus, inna i Yeccu “A Sidi, aqqa mliř umi i da neřa, ejj aney ad newwet třata n iqidān, ijjen i cek, ijjen i Musa d ijjen i Iliya.” ⁶Tuřa iweddar as min i řa yini, minzi nitni ggweden ařas. ⁷Ikk-d useynu, issduři iten s tiři nnes uca třaya-d ict n tmijja zeg useynu teqqar “Wa d Mmi iezzen, sřem řares!” ⁸Nđaren tiřřawin nsen deg ict n ticti, dewřen war ttwiřin řed akidsen myir Yeccu weřdes. ⁹Ařami d hwan zeg wedrar, yumur iten řima war tteiwiden i řed min řřin ař i d řa ikkar Mmis n bnadem zeg imettinen.

¹⁰Xemmren awař-a i yixef nsen am tuya ttseqsan ixef nsen min ixš ad yini awař-a ‘tanukra zi řmewt’. ¹¹Sseqsan t, nnan as “Mayemmi qqaren imseřmaden n idlisen belli ittxeřř ad d yas Iliya d amezwaru?” ¹²Yarr-d, inna asen “Aqqa Iliya ad d yas d amezwaru uca ad yarr kuřci. U mammec umi tura x Mmis n bnadem belli ittxeřř ad iweddeb ařas uca ad t sseřqaren?” ¹³Maca necc ad awem iniř, aqqa Iliya yusi-d ęawed uca ggin zzayes min tuya xsen am mammec xas tura.”

Asgenfi n ij n webřiy dayes řaryah amengus

Mat. 17:14-20; Luk. 9:37-43

¹⁴Umi d yusa řar imeřdaren, řrin ij n řřaci d ameqqran, itenned asen-d u imseřmaden n idlisen ttqacařen ten. ¹⁵Řami t izra marra řřaci, ttbehten uca uzzřen řares, seğmen xas. ¹⁶Xenni isseqsa imseřmaden n idlisen “Mixef kisen tettqacařem?” ¹⁷Yarr-d ijjen zi řřaci, inna “A Amseřmad, iwyey-d mmi řarek, aqqa dayes řaryah agnaw. ¹⁸Xmi t ittetřef, ineřtar it řar tmurt, itteffey as-d ukuffu zeg uqemmum, ittyezza tiymas nnes uca ittezzeř. Nniř i imeřdaren nnek ad t suffyřen, maca war d as zemmarren.” ¹⁹Yarr-d, inna asen “A jjiř war yuminen, mečar kiwem i řa qqimeř, mečar i kenniw i řa arbuř ęad? Awyem t-id řari!” ²⁰Uca iwyen t-id řares. Umi t izra, řexdenni ijbed it ammu d wammu, ařami d iwđa x tmurt, ibda ittbarkikkid, ittekk as-d kuffu zeg uqemmum. ²¹Netta isseqsa babas “Mečar zeg wami t-id iřkem uya?” Inna as “Zi temři nnes. ²²Ařas n imuren ineřtar it di tmesi u deg waman, řima ad t isshelek. Maca mařa tzemmarred x ca, řinn xaney, ęawen aney!” ²³Inna as Yeccu “Mařa tzemmarred! Kuřci izemmar i wenni yumnen.” ²⁴Řexdenni isřuy babas n uřenjir s imeřtawen, inna “Umney, a Sidi, ęawen liman iđeefen inu.” ²⁵Umi izra Yeccu aqqa řřaci idduqgez-d řares, iwebbex řaryah amengus, inna as “A řaryah agnaw adehcur, necc ttumurey cek ‘Ffey zzayes! War ttdekkwiř dayes ęemmarř!’ ” ²⁶Iffey zzayes s tyuyit am t ijebed ařas ammu d wammu. Xenni idweř uřenjir am ij n umettin ařami tuya nnan ařas “Aqqa immut”. ²⁷Itřef it Yeccu zeg ufus nnes, issbedd it uca ikkar. ²⁸Umi yudef taddart, sseqsan t imeřdaren nnes weřdsen “Mayemmi war nzemmar neccin ad t nessuffey?” ²⁹Inna asen “Jjiř-a war izemmar ad itwassuffey uřa s ict n řřajet myř s tzağit d uzummi waha.”

Yeccu izwar issiweř x řmewt nnes tawařa nneđnit

Mat. 17:22-23; Luk. 9:43b-45

³⁰Ffyen-d ssenni uca cuqqen di Ljalil u netta tuřa war ixš ad issen man aya uřa d ijj. ³¹Minzi tuřa isseřmad imeřđaren nnes, iqqar asen “Aqqa Mmis n bnadem ad itwasellem deg ifassen n iwdan, ad t nřen uca awarni řami t řa nřen, ad d ikkar awarni třata n wussan.” ³²Maca nitni war fhimen i wawař-a uca ggweden ad t sseqsan x uya.

Man wen iřan d ameqqran?

Mat. 18:1-5; Luk. 9:46-48

³³Xenni yusi-d řar Kafarnařum u řami yudef di taddart isseqsa ten “Di min di tuřa řarřdem ak-d wayawya deg webriđ?” ³⁴Sqaren, minzi tuřa ttemqacařen deg webriđ di win iřan d ameqqran zřaysen. ³⁵Iqqim, iřaya-d i tenęac, inna asen “Mařa řed ixš ad yiři d amezwar, ad yiři d aneggar kuřci u d amsexxar qaę i marra.” ³⁶Iksi ařenjir amezřan, issbedd it di řwest nsen, idare as, inna asen ³⁷“Wi i řa iqebręn ij n uřenjir am wanita s yisem inu, aqqa iqebrę ayi u wi dayi i řa iqebręn, war d ayi iqebeř, maca iqebeř wi d ayi-d issekken.”

Wi war iřin řidd nney, aqqa-t akidney

Luk. 9:49-50

³⁸Yarr-d xas Yuřanna, inna as “A Amseřmad, neřra ijjen issuffuy ccwařen s yisem nnek u neccin nemneę it s minzi netta war d aney iđeffar.” ³⁹Inna Yeccu “War t ttmenęem, minzi uřa d ijj i itteggęn ij n řęęjeb s yisem inu war izemmar ad xafi issiweř s řřar deřya.” ⁴⁰Minzi wi war iřin řidd nney, aqqa-t akidney. ⁴¹Wi d awem i řa issešwen s ij n řkas n waman s yisem inu minzi aqqa kenniw n Lmasiř, aqqa s tidett ad awem iniř, netta war ixessar ca řmunet nnes.

Ayekkwi n ddnub

Mat. 18:6-9; Luk. 17:1-2

⁴²Wi i řa issnedrefen ijjen zeg yina imeřřanen i dayi yumnen, řsen ad as tetwagg ict n teřđart n tsirt řar yiri nnes, ad immędar di řębřar. ⁴³Mařa issnedref i cek ufus nnek, qeřř it. Iřřa yac ad tadfed řar tudart d amęęđuř uřa mma ad tadfed s tnayen n ifassen di jehennama di tmeři i war ixessyen emmarř, ⁴⁴mani tikecca

nsen war tettmetti u timessi war txessi. ⁴⁵Maŕa issnedref i cek uđar nnek, qeşş it. Ihŕa yac ad tadfed ƣar tudart d amesduŕ uŕa mma ad tadfed s tnayen n iđaren di jehennama di tmessi i war ixessyen i řebda, ⁴⁶mani tikecca nsen war tettmetti u timessi war txessi. ⁴⁷Maŕa tessnedref i cek tiŕŕ nnek, nđar itt xak. Ihŕa yac ad tadfed ƣar tgeldit n Arebbi s ict n tiŕŕ uŕa mma ad temmendared s tnayen n tiŕŕawin di tmessi n jehennama, ⁴⁸mani tikecca nsent war tettmetti u timessi war txessi. ⁴⁹Minzi kuŕ ijjen ad itwameğeğ s tmessi u kuŕ taƣarşŕ ad tetwameğeğ s tmeğaeht. ⁵⁰Tameğaeht teşbeğ, maca maŕa tameğaeht teksar areddi nnes, s min zi tt i ƣa tæedřem. Ad tiŕi tmeğaeht daywem, ħđam řehna jarawem.”

Iseqsiten n Ifarisiyyen x řemřac

Mat. 19:1-12

10 ¹Ikkar, yuyur ssenni uca yiweđ ƣar tmurt n Yahudiyya u ƣar tmurt n ujemmađ n Lurdun. Munen xas řƣaci aŕŕas eawed u netta tuƣa isseřmad iten am mammec tuƣa innum. ²Usin-d ƣares Ifarisiyyen, sseqsan t ħima ad t jarrben “Ma iħeğeğ i weryaz ad iğef i temƣart nnes?” ³Yarr-d, inna asen “Min xef tuƣa kenniw iweşş Musa?” ⁴Nnan “Musa iwca ttesriħ ad tetwari tabrat n wağaf maħend aryaz ad as iğef.” ⁵Yarr-d Yeccu, inna asen “X ssibbet n řeqsaħet n wuŕawen nwem aqqa yura awem tawşeyyet-a, ⁶maca zi beddu zi mani tetwagg ddunnit, *Arebbi* ixreq iten-d aryaz d temƣart. ⁷S uyenni aryaz ad yejj babas d yemmas, ad iřseq di temƣart nnes, ⁸ad iřin s tnayen d ijj n weysum.’ Ammu nitni war qqimen ead d tnayen maca ad iřin d ijj n weysum. ⁹Min issmun Arebbi, war t ibeŕŕi bnađem.” ¹⁰Di taddart sseqsan t imeħđaren nnes eawed x man aya. ¹¹Inna asen “Wi i ƣa iğfen i temƣart nnes uca ad imřec tenneđnit, aqqa netta izna xas ¹²u maŕa tamƣart teğef i weryaz nnes, xenni ad temřec wenneđni, aqqa nettat tezna.”

Yeccu d iħenjiren

Mat. 19:13-15; Luk. 18:15-17

¹³Iwyen as-d iħenjiren ħima ad ten iħada, maca imeħđaren webbxen inni ten-d yiwyen. ¹⁴Umi iźra Yeccu man aya, ixeyyeq, inna asen “Jjem iħenjiren ad ƣari-d asen, war ten menneem, minzi tageldit

n Arebbi i yina amecnaw nitni. ¹⁵S tidett ad awem iniḡ, wi war iḡebbřen tageldit n Arebbi amecnaw aḡenjir, aqqa netta ɛemmarḡ war ḡares ittidef ca.” ¹⁶Idarɛ asen uca issars xasen ifassen nnes, ibark iten.

Yeccu d aryaz bu-wagra

Mat. 19:16-30; Luk. 18:18-30

¹⁷Umi iffeḡ maḡend ad yuyur deg webrid, yuzzeḡ-d ḡares iḡjen, iwḡa as ḡar idaren uca isseḡsa t “A Amseḡmad aḡebḡan, min i ḡa gḡeḡ ḡima ad wartey tudart n řebda?” ¹⁸Inna as Yeccu “Mayemmi i d ayi tettřayid ‘aḡebḡan’? Uřa d iḡj war iḡi d aḡebḡan mḡir iḡjen, Arebbi. ¹⁹Cek tessned tiweḡřa ‘War zenni, war neqq, war tticar, war cehhed zřur, war ttecca, weqqar babac d yemmac.’ ” ²⁰Yarr-d, inna as “A Amseḡmad, aqqa marra tina tuḡa đeffareḡ tent zi temzi inu.” ²¹Ixřar dayes Yeccu uca isseizř it, inna as “Teqqim icten ɛad, uyur, zenz marra min ḡarek uca ewc it i imezřaḡ, ad ḡarek yiři iḡ n řkenz deg uḡenna, xenni as-d, ksi řřalib nnek, đfar ayi-d. ²²Maca netta tuḡa iḡzen s wawař nni uca iruḡ iḡden minzi tuḡa ḡares aḡřas n wagra. ²³Ixřar Yeccu ḡar inni i d as-d innden, inna i imeḡḡaren nnes “Meḡař iwɛar x yinni i ḡar iḡa aḡřas n wagra ḡima ad adfen ḡar tgeldit n Arebbi.” ²⁴Ttbehten imeḡḡaren zeg wawařen nnes. Maca Yeccu yarr-d ɛawed, inna asen “A tarwa inu, meḡař yewɛar x inni ittcařan x wagra nsen, ad adfen ḡar tgeldit n Arebbi. ²⁵Ihwen ad yadef weḡyem zi tiḡř n tsineft uřa mma yudef bu wagra ḡar tgeldit n Arebbi.” ²⁶Immarni daysen ɛad unexřie, nnan i wayawya “Wi izemmaren xenni ɛad ad itwassenḡem?” ²⁷Ixřar ḡarsen Yeccu, inna “Yar iwdan war izemmar, maca maci ḡar Arebbi, minzi aqqa ḡar Arebbi kuřci di tzemmar nnes.”

Řmunet n yinni i ḡa idřaren Lmasiḡ

²⁸Ibda Buřrus ad as yini “Xřar, neccin nejja kuřci, neḡfar i cek-d.” ²⁹Yarr-d xas Yeccu uca inna “S tidett ad awem iniḡ, wenni iḡjin taddart niḡ tawmat niḡ suyetmas niḡ babas niḡ yemmas niḡ tamḡart niḡ tarrawt uřa d iyyaren di tḡwee inu u di tḡwee n řexbar aḡebḡan, ³⁰ad iksi meyya n tseqqar, řexxu di zman-a ad iksi tudrin d tawmat d suyetmas d tyemmatin d tarrawt d iyyaren s umarret

uca di zman i d ya yasen *ad iksi* tudart n řebda. ³¹Maca aţţas n inni iġan d imezwura ad iřin d ineggura u aţţas n inni iġan d ineggura ad iřin d imezwura.”

Yeccu izwar issiweř x řmewt nnes tawařa wiss třata

Mat. 20:17-19; Luk. 18:31-34

³²Tuřa-ten deg webriđ yar Urcalim. Yeccu tuřa izzar asen uca tuřa nitni ttbehten u inni t-id iđeffaren, ggweden. Iksi eawed tenēac yar uyezdis uca ibda iqqar asen x min d as i ya imsaren ³³Aqqa neccin ad ngeēed yar Urcalim u Mmis n bnadem ad itwasellem i arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen u nitni ad xas řekmen s řmewt, ad t sellmen i řegnus, ³⁴ad t ssřeqaren, ad t hettken s urekkuđ, ad xas ssusfen, ad t nřen uca deg wass wiss třata ad ikkar.”

Tutra n Yaēqub d Yuřanna

Mat. 20:20-28

³⁵Yusi-d řares Yaēqub d Yuřanna, tarwa n Zabadi, nnan as “A Amseřmad, nexs ad aneř tegged marra min zzayek i řa nettar.” ³⁶Inna asen “Min texsem ad awem ggeř?” ³⁷Nnan as “Ewc aneř ad neqqim iġen x yeffus nnek u wennedni x uzeřmađ nnek deg ueuři nnek.” ³⁸Inna asen Yeccu “Aqqa war tessinem ca min tettarem. Ma tzemmarem ad teswem zi řkas i zi i řa sweř necc niř ad tetwassyeđšem s useřdař i zi i řa twassyeđřey necc?” ³⁹Nnan as “Nzemmar.” Inna asen Yeccu “Řkas i zi i řa sweř necc ad t teswem u aseřdař i zi i řa twassyeđřey, ad zzayes twassyeđšem, ⁴⁰maca ayimi x yeffus inu niř x uzeřmađ inu, war řari iři deg ufus ad t wceř, maca ad immewc i inni umi itwasewjed.” ⁴¹Umi sřin ēecra man aya, bđan xeyyqen x Yaēqub d Yuřanna. ⁴²Xenni Yeccu iřaya ten řares, inna asen “Kenniw tessnem belli inni ittetwařesben d řřukkam n řegnus, aqqa řekmen xasen u imeqqranen nsen aqqa ttřeřađen ten. ⁴³War ittiři ammu jarawem, maca wenni ixsen ad idweř d ameqqran jarawem, aqqa netta ad yiři d amsexxar nwem ⁴⁴u wenni ixsen ad yiři d amezwaru jarawem, aqqa netta ad yiři d ismeř i marra. ⁴⁵Minzi eawed Mmis n bnadem war d yusi ca mařend ad xas sexxaren, maca mařend ad ixdem, ad iwc tudart nnes d tayarřt i ufekki n waţţas n iwdan.

Asgenfi n Bartimawus adaryar

Mat. 20:29-34; Luk. 18:35-43

⁴⁶Awđen-d yar Ariha. Ařami d iffeý zi Ariha ak-d imehđaren nnes d ij n řyaci imyar, tuýa mmis n Timawus, qqaren as Bar-Timawus wenni tuýa d adaryar, iqqim deg webrid, ittettar. ⁴⁷Umi isřa belli Yeccu Nnařiri aqqa-t din, ibda isyuyyu, iqqar “A Yeccu, mmis n Dawud, arhem ayi.” ⁴⁸Webbxen t wařtas ĥima ad isqar, maca netta iqqim isyuyyu ktar “A mmis n Dawud, arhem ayi!” ⁴⁹Ibedd Yeccu uca inna asen ad as-d řayan. Řayan-d i udaryar, nnan as “Egg uř! Kkar! Aqqa ittřaya-d xak!” ⁵⁰Řexdenni inđar ajeğab nnes, ikkar uca yusi-d yar Yeccu. ⁵¹Yarr-d Yeccu, inna as “Min tessed ad ac t ggeý?” Inna as udaryar “‘Rabbuni’ *min ixs ad yini ‘a Amseřmad inu’ ĥima ad ttwařiy.*” ⁵²Inna as Yeccu “Uyur! Liman nnek issgenfa cek!” Řexdenni idweř ittwařa uca idfar Yeccu deg webrid.

Adaf yar Urcalim

Mat. 21:1-11; Luk. 19:28-40; Yuh. 12:12-19

11 ¹Umi qarrben yar Urcalim yar Baytfaji d Bayteanya zzat i wedrar n Zzitun, issekk tnayen zeg imehđaren nnes, ²inna asen “Ruĥem yar dcar *nni* qibač nwem. Xmi řares i ya tadfem, řexdenni ad tafem ij n wesnus iqqen, war xas inyi uřa d ijj n bnadem. Fesyem as, tawyem t-id yari. ³Mařa inna awem ĥed ‘Mayemmi tetteggem aya?’, xenni inim ‘Aqqa Sidi iĥdaj it’, uca řexdenni ad t-id issekk da.” ⁴Nitni ruĥen, ufin asnus nni iqqen yar tewwart barra x webrid uca arxun as. ⁵Ca n inni tuýa din ibedden, nnan asen “Min tetteggem, tfessyem i wesnus?” ⁶Nnan asen am mammec ten iweřša Yeccu uca jjin ten. ⁷Iwyen-d asnus yar Yeccu, ssarsen xas arruđ nsen uca inya xas netta. ⁸Ařtas ssun arruđ nsen x webrid, ca nneđni qeřšen-d řefrue s wafriwen zi tcejjura uca ssun ten x webrid. ⁹Inni izzaren d yinni t-id idfaren, tuýa syuyyun s jjeĥd, qqaren “Uřanna! D amimun wenni i d yusin s yišem n Arebbi. ¹⁰Ad tetwabarek tgeldit n jedditney Dawud tenni i d ya yasen s yišem n Arebbi. Uřanna di řueřa x řueřa qae.” ¹¹Yusi-d Yeccu yar Urcalim uca yudef di taddart iqeddsen. Awarni řami izra marra min d as-d innđen, iffeý yar Bayteanya ak-d teneac minzi řĥar tuýa issutum.

Yeccu ineēēē artu

Mat. 21:18-19

¹²Tiwecca nnes řami d ffyen zi Bayteanya, ittef it-id řaz. ¹³Umi izra zi řaggwaj ij n wartu n tazart řares tifray, yuyur din řima ad yarsu ma attay ad dayes yaf ca. Umi d yusa din, war yufi walu mřir tifray minzi war tuři bu řweqt n tazart. ¹⁴Yarr-d Yeccu, inna as “I řebda uřa d ijj war iqqim ad zzayek yecc ead řřiřet.” Tuřa imeřđaren nnes ttesřan *min iqqar*.

Yeccu ittazzeř x isebbaben zi taddart iqeddsen

Mat. 21:12-17; Luk. 19:45-48; Yuř. 2:13-22

¹⁵Usin-d řar Urcalim. Umi yudef Yeccu řar taddart iqeddsen, ibda issuffuy isebbaben d imsuwwaqen di taddart iqeddsen uca ibda iqeřeb ttwabeř n řarrafen *n tmenyat* d řekrasi n yinni tuřa iznuzan idbiren. ¹⁶Netta war iiji řed ad yeedu taddart iqeddsen uřa s ict n řqecet. ¹⁷Tuřa isseřmad, iqqar asen “Ma war turi

*‘Taddart inu ad as řayan taddart n tzařit i marra řegnus’,
uca kenniw tarrim tt d ifri n iceffaren.”* Isa. 56:7; Irm. 7:11

¹⁸Arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen sřin man aya, kkaren uca arezzun mammec i řa ggen ad t nyen, minzi ggweden zzayes, minzi řřaci marra tuřa ittebhet s useřmed nnes. ¹⁹Řami yeedu řřař iffey řar barra n tendint.

Artu isřaw

²⁰Di řřbeř zic, am tuřa eeddun, řrin belli wartu *nmi isřaw* zeg izewran. ²¹Buřrus iften, xenni inna as “A Sidi, xzar, artu i texzid, aqqa isřaw.” ²²Yarr-d Yeccu, inna asen “Amnem di Arebbi. ²³S tidett ad awem iniř belli wenni i řa inin i wedrar-a ‘Meksi, menđar di řebřar’, war ittcekki deg wuř nnes maca ad yamen belli min inna ad iffey, iwa aqqa ad iffey. ²⁴X uyenni ad awem iniř, marra min i řa tettarem, amnen belli ad t tkesbem uca ad řarwem yiři. ²⁵Meřmi mma tbeddem ad tezzařem, yfarem mařa řarwem x řed ca, řima Babatwem i iřan deg ijenwan ad awem iřfar ddnub nwem. ²⁶Mařa war tyeffarem kenniw, war iyeffar uřa d Babatwem i iřan deg ijenwan x ddnub nwem.”

Aseqsi x man ttesriḥ i zi ittegg Yeccu řeejayeb

Mat. 21:23-27; Luk. 20:1-8

²⁷Usin-d εawed ɣar Urcalim. Am tuɣa iggur di taddart iqeddsen, qarrben-d ɣares arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen d imɣaren n weydud, ²⁸nnan as “S man ttesriḥ i zi tettegged aya, wi d ac iwcin řřulṭa-ya ḥima ad tegged aya.” ²⁹Yarr-d Yeccu, inna asen “Uřa d necc ad kenniw sseqsiy ij n useqsi, arrem-d xafi uca ad awem iniy s man ttesriḥ i zi tteggeɣ aya. ³⁰Aseyḍař n Yuḥanna ma ikk-d zeg ujenna niy zeg iwdan? Arrem-d xafi!” ³¹Mcawaren jarasen, nnan “Mařa nenna ‘Zeg ujenna’, ad yini ‘Mayemmi war zzayes tuminem?’ ³²Maca mařa nenna ‘Zeg iwdan’ ”... nitni maca ggweden zeg weydud minzi Yuḥanna tuɣa-t ɣar marra d amkacaf s tidett. ³³Arrin-d, nnan i Yeccu “War nessin!” Yarr-d xasen Yeccu, inna “Xenni uřa d necc war d awem qqareɣ zi man ttesriḥ i tteggeɣ aya.”

Amettiř n weḥwic n tzayart d ifeğahen iεeffanen

Mat. 21:33-46; Luk. 20:9-19

12 ¹Ibda issawař akisen s imettiřen “Ij n bnadem izzu ij n weḥwic n tzayart uca issenneḍ as-d s ij n wefray uca iɣza tasirt n uḍiř, ibna dayes řřumeet uca yarhen it i ca n ifeğahen uca isafar. ²Řami d yiweḍ řřař, issekk ij n ismey ɣar ifeğahen ḥima ad ikxi tasyart nnes zi řyiğet n weḥwic n tzayart zeg ifeğahen nni. ³Maca nitni tṭfen t, wtin t uca ssekken t ixwa. ⁴εawed issekk ɣarsen ij n ismey nneḍni, arejmen t, maržen as u awarni řami t sbehtřen, uzžřen xas. ⁵εawed issekk-d ɣarsen wenneḍni uca nɣin t. Ammu xenni issekk aṭtas n inneḍni, hettken ca zzaysen s urekkud u ca nneḍni zzaysen nɣin ten. ⁶Tuɣa iqqim ɣares εad ijj n mmis i xas iεizzen. Issekk it ɣarsen d aneggar, iqqar ‘Nitni ad weqqaren mmi’. ⁷Maca ifeğahen nni nnan jarasen ‘Aqqa d wa d awrit. Zidem, ad t neney uca ad ɣarney yiři řwart.’ ⁸Ksin t, nɣin t uca nḍaren t barra i weḥwic n tzayart. ⁹Min i ɣa yegg bab n weḥwic n tzayart? Ad d yas ad iney ifeğahen uca ad iwc weḥwic n tzayart i inneḍni. ¹⁰Ma war teɣrim tira-ya

‘Ažru i tuɣa iεiffen ibennayen, aqqa idweř d azeğif n teymart.

¹¹*Man aya itwagg zi Arebbi u man aya d ict n řřajet*

tesstebhet tiṭṭawin nney’ ” Sbḥ. 118:22-23

¹²Arzun ad t tfffen maca nitni ggweden zi řyaci, minzi fehmen belli tuća issawař xasen s umettiř nni. Aqqa jjin t uca uyuren.

Axeğeř n đđariba i qayřar

Mat. 22:15-22; Luk. 20:20-26

¹³Xenni ssekken řares ca n Ifarisiyyen d Ihirudusiyyen, řima ad as ggen taxceft s ij n wawař. ¹⁴Umi d usin, nnan as “A Amseřmad, neccin nessen aqqa cek d tidett, war teggid bu s tıfras n *bnadem* minzi war txeżżared ca řar wudem n iwdan, maca tesseřmaded abrid n Arebbi s tidett. Ma iħeğeř ad newc đđariba i qayřar nić lla? Ma ittxeřř aney ad nxeğeř nić lla?” ¹⁵Am tuća yargeb x nnıfaq nsen, inna asen “Mayemmi i d ayi tettjarrabem? Awyem ayi-d ij n ddinar řima ad t zareć!” ¹⁶Iwyen as-d ij n *ddinar*. Xenni inna asen “Wi yiřan tařwırt-a d tira-ya?” Nnan as “N qayřar.” ¹⁷Yarr-d Yeccu, inna asen “Wcem i qayřar min iğan i qayřar u i Arebbi min iğan i Arebbi.” Uca ttęejben zzayes.

Asećsi x řemřac d tnukra

Mat. 22:23-33; Luk. 20:27-40

¹⁸Usin-d řares ca n Iřadućiyyen inni iqqaren belli war din bu tnukra, ssećsan t, nnan ¹⁹“A Amseřmad, aqqa yura aney Musa, mařa immut i ĥed umas uca iija tamćart, war d iiji bu tarrawt, ad yawi umas tamćart uca ad as issgaęeed dduriyet i wumas. ²⁰Tuća din sebea n wawmaten. Ameżwaru yiwi ict n temćart uca awarni řami immut, war d iiji bu dduriyet. ²¹Xenni yiwyi itt wenni wiss tnayen uca immut war d iiji bu dduriyet uřa d netta. Uřa ammu wiss třata. ²²Marra sebea nni iwyen tt, war d jjin bu dduriyet. Aneggar nsen marra temmut temćart nni eawed. ²³Iwa di tnukra, xmi i d řa kkaren umi i řa tiři temćart? Minzi nettat tuća d tamćart i sebea nni.” ²⁴Yarr-d Yeccu, inna asen “Ma war txeřřim ca minzi war tessinem ca idlisen d jjeħd n Arebbi? ²⁵Minzi xmi i d řa kkaren zeg imettinen, war ggur ad meřcen, war ggur ad tent ssmeğcen, maca ad iřin amecnaw lmalakat deg ijenwan. ²⁶Zi jjiħet n imettinen aqqa twassnekkaren, ma war tećrim deg wedlis n Musa řami tuća řar tabća mammec issiweř akis Arebbi, inna ‘Necc d Arebbi n Ibrahim d Arebbi n Iřaħaq, d Arebbi n Yaęqub.’ ²⁷Netta maci d Arebbi n imettinen maca d Arebbi n inni iddaren. X uyenni aqqa kenniw txeřřam ařřas.”

Tawšiyet tameqqrant

Mat. 22:34-40; Luk. 10:25-28

²⁸Umi isra ijjen zeg imseřmaden n idlisen belli nitni tuya ttemharwađen jarasen uca netta issen belli netta aqqa yarr-d xasen mlih, xenni yusi-d ęares isseqsa t “Man ten ięan d tawšeyyet d tamezwarut x kuřci?” ²⁹Yarr-d xas Yeccu “Aqqa tamezwarut x marra tiweřsa ‘Seř a Israyil! Sidi, Arebbi nney, aqqa-t d ijjen n Sidi. ³⁰Ad tixed Sidi, Arebbi nnek s marra wuř nnek s marra řeemar nnek s marra řeęeř nnek s marra jjehd nnek.’ Ta d tawšeyyet tamezwarut. ³¹Uca tawšeyyet wiss tnayen, amecnaw tanita, aqqa d ta ‘Ad tixed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek.’ War din bu tawšeyyet nneđnit tameqqrant x tina s tnayen.” ³²Inna as umseřmad n idlisen “Nican, a Amseřmad, s tidett tennid belli netta d ijjen, war din uřa d ijj nneđni myir netta. ³³Uca sennej i marra tięaršin n wecmađ d marra tięaršin nneđnit, aqqa ad t tixed s wuř marra, s řeęeř marra, s řeemar marra u s jjehd marra uca ad tixed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek.” ³⁴Umi izra Yeccu belli yarr-d s řeęeř, inna as “Aqqa cek war tiggwijed ca x tgeldit n Arebbi.” Xenni war ięewweř ħed ad t isseqsa uřa deg ict n tmesřact.

Man wen ięan d mmis n Dawud?

Mat. 22:41-46; Luk. 20:41-44

³⁵Řami tuya isseřmad di taddart iqeddsen yarr-d Yeccu, inna “Mammec qqaren imseřmaden n idlisen belli Lmasih d mmis n Dawud? ³⁶Minzi Dawud s yixef nnes inna s Arruĥ Iqeddsen

‘Inna Sidi i Sidi inu: Qqim-d x ufusi inu, ař i d ya arrey marra řeędyan nnek d tanebdad sadu idaren nnek.’ Sbh. 110:1

³⁷Dawud simant nnes ittřaya as-d ‘Arebbi’. Manis d ikka d mmis?” Tuya ięjeb as i ij n wezyen ameqqran n řęaci ad as sřen.

Aęam n Yeccu i imseřmaden n idlisen

Mat. 23:1-36; Luk. 20:45-47

³⁸Inna asen di tyuri nnes “Ĥđam ixef nwem zeg imseřmaden n idlisen inni umi itteęjib asen řĥař xmi i ęa uyuren s řeębayat

tizirarin u xmi xasen i ya seġmen iwdan di řeswaq, ³⁹uca ittesjib asen řekrasi n zzat deg isinagugen d imucan imezwura řar imensiwen n wuraren, ⁴⁰aqqa nitni ttetten tudrin n tijjař uca ttzaġan ařas n řweqt amenni waha. Aqqa ina ad ksin řřukm d ameqqran.”

Şşedqet n tajjač

Luk. 21:1-4

⁴¹Am iqqim Yeccu qibač i şşenduo n şşedqet, izra mammec ineřtar řyaci tineacin n nnhas di şşenduo. Ařas n aytbab n wagra tuřa neřtaren dayes ařas. ⁴²Tusi-d ict n tajjač d řmeskina tenđar dayes tnayen n ‘lebtat’ (=‘lehta’ nettat d tamezyant x marra uqiyyat n nnhas) i isekkwani ‘kwadrans’ (=‘kwadrans’ netta d amezyan x marra uqiyyat n nnhas n Irumaniyyen). ⁴³Iřařa Yeccu i imeřđaren nnes, inna asen “S tidett ad awem iniř, tajjač-a řmeskina aqqa tenđar dayes ktar x marra inni i tuřa inđaren di şşenduo n şşedqet, ⁴⁴minzi marra nđaren dayes zi min řarsen ařas, maca ta zi drus nnes tenđar dayes kuřci min řares, marra řeeweč nnes.”

Min i řa imsaren ař i d řa iřqeb Lmasiř

Mat. 24:1-44; Luk. 21:5-33

13 ¹Ařami d iffeř zi taddart iqeddsen, inna as iřen zeg imeřđaren nnes “A Amserřmad, xřar, mammec iřan izra-ya d řebni-ya!” ²Yarr-d Yeccu, inna as “Ma teřrid řebni-ya imřaren? War ittřimi uřa d ij n weřru x weřru nneđni, war ittneħdim.” ³Řami tuřa iqqim netta x wedrar n Zzitun qibač i taddart iqeddsen, sseqsan t weřdes Buřrus d Yuřanna d Andrawus ⁴“Ini aneř meřmi i řa yiři man aya d man řeeramet xmi i řa ikemmeř marra man aya?”

⁵Yarr-d xasen Yeccu uca ibda iqqar “Xřarem, řima war kenniw iřekkwi řed. ⁶Aqqa ařas ad d asen s yisem inu qqaren ‘Aqqa d necc!’, ad řwan ařas. ⁷Mařa tesřim x řbaruđ d řexburat n řbaruđ, war ttneřřieem ca, minzi s uyiř ad yiři man aya, maca war ittiři ead d aneggar. ⁸Minzi řgens ad ikkar řidd n řgens nneđni u tageldit řidd n tgeldit nneđni. Ad iřin inhezziyyen n tmurt zi wemcan řar wemcan uca ad yiři řař d uřewwuř. Timesřayin-a d beddu n řewjae.

⁹Xřarem řar yixef nwem, minzi ad kenniw sellmen i tudrin n ccrae, ad kenniw hettken s urekkuđ deg isinagugen uca ad kenniw

ssiwđen yar řhukkam d ijeğiden x ssibbet inu d chadet i nitni. ¹⁰Yar umezwar ittxeşş ad itwabarreh řexbar asebhan di marra řegnus. ¹¹Xmi kenniw i ya ggewden ħima ad kenniw sellmen, war kessim amnus qbeř zi min i ya tinim, war řhissifem ca, maca min mma d awem i ya immewcen di tsaæet nni, siwřem zzayes, minzi war teğim d kenniw i issawařen maca d Arruř Iqeddsen. ¹²Umas ad isellem umas i řmewt d babas ad isellem mmis uca ad tekkar tarrawt x lwalidin nnes uca ad ten ngen. ¹³Ad kenniw carhen marra x ssibbet n yisem inu. Maca wenni i ya iřbaren ař aneggar, wanita ad itwassenjem.

¹⁴Xmi i ya tzarem nnei n wareyyeb, min xef tuya issawař umkacaf Danyal, ittbedda mani war ittxeşş ad ibedd - wenni iyryn ad ifhem - řexdenni ittxeşş i inni iğan di Yahudiyya ad arewřen yar idurar, ¹⁵u wenni iğan x tzeqqa war d ihekkwi ca yar taddart u war ittidef ca ħima ad iksi ca zi taddart nnes, ¹⁶u wenni iğan deg iyyar war d itteiqib ca ħima ad iksi arruđ nnes. ¹⁷Uct x tinni iğan s ddeyset d tinni issuřuđent deg wussan nni. ¹⁸Zzağem ħima war tettiři tarewřa nwem di řmecta, ¹⁹minzi deg wussan nni ad din tiři ict n řeřřart i war tuyi amecnaw nettat zeg wami ixřeq Arebbi ddunnit ař řexxu uca war tettiři eemmarř eawed. ²⁰Mařa Arebbi war issemzi ussan nni, war tnejjem uřa d ict n arrimet, maca di řtwee n yinni itwaxđaren inni i ixđar netta, aqqa issemzi ussan nni.

²¹Xenni mařa inna awem ijjen 'Aqqa Lmasiř da niy aqqa-t diha', war t ttamnem. ²²Minzi ad d kkaren imasiřen issxarriqen d imkacafen issxarriqen, ad ggen řeēřamat d lmuejizat ħima, mařa izemmar, ad sseywan inni itwaxđaren zi Arebbi. ²³Kenniw maca ħđam! Aqqa marra nniy awem t qbeř.

²⁴Maca deg wussan nni awarni řeřřart nni ad tebbarcen tfuct uca taziri war tetticc ead řtya nnes, ²⁵itrn ad d wđan zeg ujenna uca řřulařat i iğan deg ujenna ad twassenhezzen. ²⁶Xenni ad zaren Mmis n bnadem ittass-d deg iseynuten s jjeħd d ueuği ameqqran. ²⁷Řexdenni ad issekk lmalakat nnes uca ad iyru inni itwaxđaren zzayes zi arebea isemmiđen zi řtarf aneggaru n tmurt yar řtarf aneggaru n ujenna.

²⁸Řemdem zeg wartu n tazart amettiř-a: xmi i ya dewřen řefrue nnes ad aređben uca tifrny ad ffyent, xenni ad tessnem aqqa anebdu yiweđ-d. ²⁹Ammu eawed uřa d kenniw, xmi i ya tzarem timesřayin-a

ttemsarant, xenni ssnem aqqa man aya yudes-d x tewwart.³⁰S tidett ad awem iniḡ, jjiř-a war ieddu ca ař i d ȳa yiři man aya marra.³¹Ajenna d tmurt ad uqqan, maca awařen inu war ttekksen eemmarş.³²Maca ass nni d tsæet nni uřa d ijj war t issin uřa d lmalakat tinni iġan deg ijenwan uřa d Tamemmit, mȳir Tababat.³³Ḥdam, eessem, zȳaġem, minzi war tessinem ca meřmi i d ȳa tawed řweqt.

³⁴Aqqa-t amecnaw ij n bnadem, wenni igguren ad isafar, iija taddart nnes, iwekkeř isemyan nnes s řsulȳa, iwca i kuř ijj en zȳaysen řxedmet nnes uca ieřem as i ueessas n tewwart mařend ad iqqim ad iḥda.³⁵Iwa ḥdam xenni, minzi war tessinem ca meřmi i d ȳa yas bab n taddart, ȳar ueecci niȳ ȳar wezyen n ġiřet niȳ x usquqee n uyaziȳ niȳ ȳar řşbeḡ zic,³⁶ḥima war d ittis deȳya, ad kenniw yaf tetteřsem.³⁷Min d awem qqareȳ řexxu, qqareȳ t i marra ‘Qqimem tfaqem!’ ”

Udayen arezzun ad nyen Yeccu

Mat. 26:1-5; Luk. 22:1-2; Yuḡ. 11:45-53

14¹Iggur ad yiři řeid n Basxa d řeid n weȳrum nnebřa antun awarni tnayen n wussan uca tuȳa arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen arezzun mammec t i ȳa řřfen s teřraymect u mammec t i ȳa nyen.²Maca nitni nnan “War ittiři di řeid ḥima war ittiři uyewwuȳ deg weydud.”

Adhan n Yeccu s řeřtur iȳran

Mat. 26:6-13; Yuḡ. 12:1-8

³Ařami tuȳa iqqim ȳar řřabřa di Bayteanya di taddart n Simean wenni i di iġa řbarş, tusi-d ict n temȳart, aqqa-tt ȳares ict n taziyyat n alabaster dayes řefwařet n řşenbel teřfa, teȳřa. Tarza taziyyat n alabaster uca tfarrey itt x uzeġif nnes.⁴Tuȳa din ca inni ixeyyqen ařtas deg yixef nsen x man aya, nnan “Mayemmi tetwassexsar řefwařet-a n mirru? ⁵Minzi řeřtur-a ad yiři immenz ktar zi teřt meȳya ddinar uca xenni ad immewc i imezřaȳ.” Uca xeyyqen xas ařtas.⁶Maca Yeccu inna “Jjem tt! Mayemmi xas tetteředdamm? Aqqa tegga dayi ij n cȳeř icna.⁷Minzi imezřaȳ nitni řebda aqqa-ten akidwem, tzemmarem ad kisen teggem řxar meřmi mma texsem, maca necc war kidwem ġiȳ řebda.⁸Nettat tegga min umi tzemmar. Aqqa tizzar temseḡ arrimet inu s řeřtur i wendeř.⁹S tidett ad awem

iniy, mani mma i ya itwabarreh řexbar-a asebhan di marra ddunnit, ad xebbaren eawed x min tegga dayi d řidaret i nettat.”

Yahuda ikkes awař mařend ad isellem Lmasih

Mat. 26:14-16; Luk. 22:3-6

¹⁰Xenni iruř Yahuda Isxariyuři, iijen zi teneac, řar arruyas n ikehhanen řima ad asen t isellem. ¹¹Umi řřin man aya nitni, farřen uca waeden ad as wcen tmenyat. U netta tuya yarezzu ict n tewwart řima ad asen t isellem.

Asewjed n umensi aneggaru

Mat. 26:17-25; Luk. 22:7-14, 21-23; Yuh. 13:21-30

¹²Deg wass amezwar n řeid n Basxa, ařami řami řarřen tayarřt n Basxa, nnan as imeřdaren nnes “Mani tessed ad nrař řima ad nesewjed mařend ad tecced Basxa?” ¹³Issekk tnayen zeg imeřdaren nnes, inna asen “Ruřem řar tendint, ad temsagarem ak-d ij n weryaz, yarbu ict n teqbuct n waman. Dřarem t!” ¹⁴U mani i řa yadef, inim i bab n taddart, “Amseřmad iqqar ‘Mani teęa řyurfet řima ad ccey tayarřt n Basxa ak-d imeřdaren inu?’” ¹⁵Xenni netta ad awem immeř ij n arwa imyar sennej, issu, iedeř. Dinni d aney i řa tessewjdem.” ¹⁶Fřyen imeřdaren, usin-d řar tendint uca ufin min tuya d asen inna, xenni ssewjden tayarřt n Basxa.

Yeccu izwar issiweř x man wen i t ya isellem

¹⁷Yar ueccci yusi-d ak-d teneac. ¹⁸Řami tuya qqimen řar řřabřa, ttetten, inna Yeccu “S tidett ad awem iniy, aqqa iijen zzaywem ad ayi isellem, iijen wenni kidi iccin.” ¹⁹Bdan ttecđinen, nnan as iijen awarni wenneđni “Ma d nnec?” u wenneđni “Ma d necc?” ²⁰Yarr-d, inna asen “Aqqa-t d iijen zi teneac i issisnen akidi zi řřebři. ²¹Aqqa Mmis n bnadem ad irah mammecc xas tura. Maca uct x bnadem nni wenni zi i řa itwasellem Mmis n bnadem. Hsen as i bnadem nni mři war d ixři.”

Amensi Iqeddsen

Mat. 26:26-30; Luk. 22:15-20; 1 Kur. 11:23-25

²²Řami tuya ttetten, iksi Yeccu ařrum, ibarek it, yarz it uca iwca asen t, inna “Ksim, ccem, aqqa ta d arrimet inu.” ²³Xenni iksi

ayarraḥ, iqada, iwca asen t u marra idsen swin zzayes. ²⁴Inna asen “Aqqa ina d idammen inu n řeahd n jdid i ya itwassizzřen i waṭṭas n iwdan. ²⁵S tidett ad awem iniḡ, necc war qqimeḡ ad sweḡ zi řḡiḡet n tzayart ař ass i di tt ya sweḡ jdid di tgeldit n Arebbi.” ²⁶Xenni awarni řami yennjen asebbiḥ, ffyen řar wedrar n Zzitun.

Yeccu izwar issiweř x wenkar n Buřrus

Mat. 26:31-35; Luk. 22:31-34; Yuř. 13:36-38

²⁷Inna asen Yeccu “Aqqa marra kenniw ad dayi tcekkem di ġiřet-a, minzi tura *deg wedlis n umkacaf Zakariya*

‘Aqqa ad wteḡ aniči uca ad twazeḡeen wuḡi.’ Zak. 13:7

²⁸Maca awarni řami i d ya kkareḡ, ad awem izwareḡ řar Ljalil.”

²⁹Inna Buřrus “Waxxa ad dayek nderfen marra, necc war dayek ttneḡrifey ca.” ³⁰Inna as Yeccu “S tidett ad ac iniḡ, aqqa ass-a di ġiřet-a qbeř i ya isquqeē uyaziḡ tnayen n imuren, ad ayi tenkareḡ třata n imuren.” ³¹Maca netta, am tuḡa yarenni deg wawař nnes ead aṭṭas, inna “Mařa ittxeřř ad mteḡ akik, war cek nekkareḡ.” Ammu i nnan marra *inneḡni* eawed.

Xitsimaniy

Mat. 26:36-46; Luk. 22:39-46

³²Usin-d řar wemcan umi qqaren ‘Xitsimaniy’. Inna i imeḡḡaren nnes “Qqimem da ař i ya kemmřey tazaḡit.” ³³Xenni iksi Buřrus d Yaēqub d Yuřanna uca ibda ittenexřaē, idweř itteggwed aṭṭas. ³⁴Inna asen “Aqqa řeēmar inu icḡen ař řmewt. Qqimem da akidi, teḡḡam!” ³⁵Yuyur cwayt řar zzat uca iwḡa řar tmurt, izzuḡ ḡima - mařa ieḡdeř - ad teḡddu tsaeēet nni. ³⁶Inna “ ‘Aba’, Baba, kuřci tzemmareḡ xas! Ksi xafi řkas-a, maca war ittiři min xsey necc, maca min texped cek.” ³⁷Uca yusi-d, yufi ten tṭřen, inna i Buřrus “A Simeān, ma aqqa cek tetteṭṭsed, ma war tzemmareḡ ad teḡḡid uřa d ict n tsaeēet? ³⁸Ḥḡam, zzaḡem, ḡima war tettidfem deg uyeḡkwi. Arruḡ aqqa iwjed maca arrimet aqqa teḡeef.” ³⁹Uca yuyur eawed izzuḡ, ieawed i wawařen nni. ⁴⁰Ieḡeb uca yufi ten eawed tṭřen, tuḡa tiṭṭawin nsen ḡeqqřent uca nitni war ssinen mammec i xas i řa

yarren. ⁴¹Uca netta yusi-d ġarsen twařa wiss třata, inna asen “Třsem řexxu, tareyyhem! Icfa! Aqqa tiweđ-d tsæet. Xzarem, aqqa Mmis n bnadem ad itwasellem ġar ifassen n imednab. ⁴²Kkarem, ad nrař, xzarem, aqqa da wenni d ayi i ġa isellmen, aqqa yudes-d.”

Uđuf n Yeccu

Mat. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Yuh. 18:3-12

⁴³Řami tuġa *ead* issawař, yusi-d Yahuda, iġjen zi tenæac, ak-d iġ n řġaci s řesyuf d iëumad, sekken ten-d arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen d imġaren n *weydud*. ⁴⁴Uca wenni t i ġa isellmen, tuġa ittegg asen ict n řeřamet, iqqar “Wenni i ġa ssudmey d wenni netta, třfem t uca awyem t-id.” ⁴⁵Umi d yusa, yuyur ġares deġya, inna as “A Rabbi, a Rabbi” uca issudem it. ⁴⁶Ssarsen xas ifassen uca třfen t. ⁴⁷Iġjen zeg yinni i din ibedden iġbed ssif *nnes* uca iwta ismey n uzeġif n ikehhanen, iqeřř as amezzuġ. ⁴⁸Yarr-d Yeccu, inna asen “Aqqa axmi x iġ n uceffar i teffġem s řesyuf d iëumad ħima ad ayi tetřfem. ⁴⁹Kuř ass tuġa-yi akidwem di taddart iqeddsen sseřmadeġ, war dayi tetřfem. Maca ittxeřř ad twakemmřen idlisen.” ⁵⁰Jġin t marra uca arewřen. ⁵¹Iđfar it iġ n uęezri, tuġa yarđ ict n tecđadt n qařifa x tqeddit nnes uca třfen t-id ibřiyen. ⁵²Maca netta iġja tacđadt uca yarweř zzaysen d aearyan.

Lmasiř zzat i lmeřkama tameqqrant n Wudayen

Mat. 26:57-68; Luk. 22:54-55, 63-71; Yuh. 18:13-14, 19-24

⁵³Iwyen Yeccu ġar uzeġif n ikehhanen. Munen marra arruyas n ikehhanen d imġaren n *weydud* d imseřmaden n idlisen. ⁵⁴Tuġa Buřrus iđfar it-id zi řaggwaj ġar daxeř n řemrař n uzeġif n ikehhanen uca tuġa iqqim jar imxazniyyen, ittweqqah ixef nnes ġar tmesi. ⁵⁵Tuġa arruyas n ikehhanen d marra lmeřkama tameqqrant n Wudayen arezzun chadet đidd n Yeccu ħima ad t nġen, maca war tt ufin, ⁵⁶minzi ařřas i tuġa xas icehhdn zżur u chadat nsen war ttmeřqint. ⁵⁷Xenni kkaren-d ca n inni xas icehden zżur, qqaren ⁵⁸“Neccin nesřa as umi inna ‘Ad hedmey taddart-a iqeddsen i itwaggen s ifassen uca di třata n wussan ad bniġ icten nneđnit i war itwaggen s ifassen.’ ” ⁵⁹maca uřa ammu chadat nsen war ttmeřqint ca. ⁶⁰Xenni ikkar uzeġif n ikehhanen di řwest uca

isseqsa Yeccu, inna as “Ma war tarrid s ca? Min cehhden yina xak?”
⁶¹Maca netta isqar, war d yarri s walu. Isseqsa t uzeġif n ikehhanen
 ɛawed, inna as “Ma cek d Lmasiḥ, Mmis n Lmubarek?” ⁶²Inna Yeccu
 “D necc u kenniw ad tżarem Mmis n bnađem iqqim x ufusi n jjeħd,
 ad d yas s iseynuten n ujenña.” ⁶³Icarreg uzeġif n ikehhanen arruđ
 nnes uca inna “Mayemmi neħdaj ɛad řechud! ⁶⁴Aqqa tesřim aceqqef
 nni! Min d awem iđharen?” Marra ħekmen xas belli isdaheġ řmewt.
⁶⁵Ca zzaysen bđan ssusufen xas, ttřehħafen i uyembub nnes, ccaten
 t s řbuniyyat, qqaren as “Kacef!” Uca ccaten t imxazniyyen řar
 uyembub s imeddardān.

Ankar n Buṭrus

Mat. 26:69-75; Luk. 22:56-62; Yuh. 18:15-18, 25-27

⁶⁶Ařami tuya Buṭrus di řemraḥ swadday, tusi-d ict n tayya n uzeġif n
 ikehhanen. ⁶⁷Umi tezra Buṭrus ittweqqah, texzar dayes, tenna “Aqqa
 tuya cek ak-d Yeccu Nnařiri.” ⁶⁸Inkar, inna “War ssiney, war fhimey
 min teqqared.” Uca iffey barra řar tesqift n tewwart, řexdenni
 isquqee uyaziđ. ⁶⁹Umi t tezra tayya ij n umur nneđni, tebda teqqar i
 yinni din ibedden “Aqqa d wa!” ⁷⁰Inkar i umur nneđni. Cwayt xenni
 nnan inni tuya din ibedden i Buṭrus “S tidett, cek zzaysen nican
 minzi cek ɛawed d Ajalili, awař nnek amecnaw wenni nsen.” ⁷¹Ibda
 ineɛɛeř ixef nnes, ittjaġa “War ssiney bnađem nni i xef tessawařem.”
⁷²Řexdenni isquqee uyaziđ wiss martayen. Ifekkar Buṭrus deg wawař
 i inna Yeccu “Qbeř mma ad isquqee uyaziđ wiss martayen, ad ayi
 tenkared třata n imuren.” Xenni ibda ittru ařas.

Yeccu zzat i Bilaṭus

Mat. 27:1-2, 11-14; Luk. 23:1-5; Yuh. 18:28-38

15 ¹Xenni řar řřbeḥ zic mcawaren arruyas n ikehhanen
 d imyaren n weyduđ d imseřmaden n idlisen d marra
 lmeḥkama tameqqrant n Wudayen, carfen Yeccu iwyen t uca
 sellmen t i Bilaṭus. ²Isseqsa t Bilaṭus “Ma cek d ajeġid n Wudayen?”
 Yarr-d xas, inna as “Cek tennid t.” ³Tuya arruyas n ikehhanen
 ttcetcan zzayes deg wařas n tmesřayin. ⁴Isseqsa t Bilaṭus ɛawed,
 inna as “Ma war d tettarid s ca? Xzar meċař i cek iđeřmen.” ⁵War
 d yarri Yeccu s walu, ařami ittebhet Bilaṭus.

Yeccu d Barrabas

Mat. 27:15-31; Luk. 23:13-25; Yuh. 18:39-19.16

⁶Tuḡa ideḡeq di kuṛ řeid ij n umehbus i Wudayen wenni ixsen nitni. ⁷Tuḡa din iijen umi qqaren Barabbas, hebbesen t ak-d imeacaren nnes inni iyewwyen akis deg uyewwuy i di nḡin iijen. ⁸Isyuy řyaci uca bđan ttettarren zzayes ħima ad igg am mammec tuḡa d asen ittegg řebda. ⁹Yarr-d xasen Bilaṭus, inna “Ma texsem ad awem-d arxuy i ujeḡid n Wudayen?” ¹⁰Minzi tuḡa issen belli arruyas n ikehhanen aqqa sellmen t zi řehsed. ¹¹Arruyas n ikehhanen eānen řyaci maḡend ad asen idřeq Barabbas. ¹²Yarr-d Bilaṭus, inna asen eawed “Min texsem ad ggey s wenni umi tettřayam ajeḡid n Wudayen?” ¹³Syuyyen eawed “Şelleb it!” ¹⁴Inna asen Bilaṭus “Man tuēffna i igga?” Xenni arnin di tyuyyit ead ktar “Şelleb it!” ¹⁵Am tuḡa ixs Bilaṭus ad issarḡa řyaci, idřeq i Barabbas uca isellem Yeccu, awarni řami iija ad t hettken s urekkud, ħima ad t şellben.

Ieskariyyen sseḡqaran Yeccu

¹⁶Gewwden t ieskariyyen řar daxeř n řemraḡ n taddart n ccræ uca ssmunen marra řeskar. ¹⁷Ssyarḡen as ij n werruḡ d azeggway, muden as ict n temrist s isennanen uca qqnen as-tt, ¹⁸bđan ttseḡamen xas, qqaren as “Azul xak, a ajeḡid n Wudayen!” ¹⁹Tuḡa ccaten t řar uzeḡif s ij n weemud n uyanim, ssusufen xas uca, umi aḡaren x ifadden nsen, eebden t. ²⁰Awarni řami t sseḡqaran, seřxen xas aseřham azeggway uca ssyarḡen as arruḡ nnes, xenni ggewden t barra ħima ad t şellben.

Yar şşalib

Mat. 27:32-44; Luk. 23:26-39; Yuh. 19:17-19

²¹Ḥşaren iijen ħima ad as yarbu şşalib, aqqa-t d Simeān zi Qayrawan wenni d ikkin ssenni am d yusa zeg iyyar d wenni d babas n Aliksandir d Rufus. ²²Iwyen Yeccu řar wemcan n Gulguta min ixs ad yini ‘amcan n tceqquft n uzeḡif’. ²³Wcin as binu i ixeḡḡen s řefwaḡet n mirru ħima ad t isu, maca netta war t iswi. ²⁴Umi t şellben, bđan arruḡ nnes, ggin xas akeccuḡ x min i řa iksi kuṛ iij zzaysen. ²⁵Tuḡa tasaēet d trāta (=tasaēet tuḡa-tt d tesa n şşbeḡ) umi t şellben. ²⁶Ggin ict n teřwiḡt sennej nnes, uran xas tanfuč nnes “Ajeḡid n

Wudayen.” ²⁷Šellben akis tnayen n ixewwanen, iijen x ufusi nnes, wenneđni x uzeřmađ nnes. ²⁸X uyenni itwakemmeř wedlis i iqqaren “Itwařseb ak-d iqtatęiyyen.” ²⁹Inni d ssenni ikkin, tuđa ttceqqafen dayes, tthezzan izeğifen nsen, qqaren “A cek wenni i ęa ihedmen taddart iqeddsen uca ad tt tebnid ęawed di třata n wussan, ³⁰senjem ixef nnek, tehwid-d zi řřalib.” ³¹Ammu t sseřqaren ęawed arruyas n ikehhanen ak-d imseřmaden n idlisen, qqaren jarasen “Tuđa issenjem inneđni, maca war izemmar ad issenjem ixef nnes. ³²Ejj Lmasiř, ajeğid n Israyil, ad d ihwa řexxu zi řřalib, řima ad nřar uca ad namen.” Uřa d yinni itwařsellben akis, kkwaren t.

Řmewt n Yeccu

Mat. 27:45-56; Luk. 23:44-49; Yuř. 19:28-30

³³Umi d tiweđ tsaeęet setta (=dđuhr), tewđa-d tağest x tmurt marra ař tesęa (=třata n uęecci). ³⁴Di tsaeęet n tesęa isyuy Yeccu s ict n tmijja tejhed, iqqar s iřes n taramit “Iluy, Iluy, lima cabaqtani?” min ixs ad yini

“Arebbi inu, Arebbi inu, mayemmi i d ayi tejjid?” Sbh. 22:1

³⁵Ca zeg yinni din ibedden, umi sřin aya, nnan “Aqqa netta ittřaya i Iliya!” ³⁶Yuzzeř-d řares iijen, issuff ict n sbunxa s řxeğ, igga itt x uyanim, iwca as řima ad isu, iqqar “Raja! Ejj aneę ad nřar ma ad d yas Iliya řima ad t-id issehwa.” ³⁷Isyuy Yeccu s ict n tmijja tejhed ařřas uca iffeę as arruř. ³⁸Arwaq n taddart iqeddsen icarreg x tnayen zi sennej řar swadday. ³⁹Umi izra řqebřan n meyya i din ibedden zzates belli iffeę zzayes arruř am tuđa isyuyyu ammu, inna “S tidett tuđa bnadem-a d Mmis n Arebbi.” ⁴⁰Tuđa din tanya timęarin xezřarent zi řaggwaj, jarasent ęawed Maryem n Majdala d Maryem yemmas n Yaęqub amařuř d Yusi d Salumi, ⁴¹tinni it-id iđfaren, sexxarent xas umi t tuđa di Ljalil uřa d ařřas n temęarin nneđnit tinni tuđa akis i d igaeęden řar Urcalim.

Anderř n Yeccu

Mat. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Yuř. 19:38-42

⁴²Řami d tiweđ tmeddit u řami tuđa d ass n usewjed wenni ięan qbeř i wass n ssebt, ⁴³yusi-d Yusef zi Arimatiya, ij n umcawar d

ašdiq n řmehkamet tameqqrant n Wudayen, wenni tuya ittrajan tageldit n Arebbi, uca netta izεem yudef řar Bilařus mařend ad as ittar arrimet n Yeccu. ⁴⁴Ittebbhet Bilařus umi immut ammu deřya uca iřaya-d i řqebřan n meyya, isseqsa t ma tuya immut ařřas zeg wami. ⁴⁵Umi ifhem man aya zi řqebřan n meyya, iwca arrimet i Yusef. ⁴⁶Isya řecfen n qařifa, iksi t zi řřalib uca icfen it di qařifa, issars it deg wenđer i tuya itwaxebcen di sseřař uca isseqnunni ict n teřřart x tewwart n wenđer. ⁴⁷Tuřa Maryem n Majdala d Maryem yemmas n Yusi řřrint mani t ssarsen.

Tanukra

Mat. 28:1-8; Luk. 24:1-12; Yuř. 20:1-10

16 ¹Umi iεdu ssebt, teřya Maryem n Majdala d Maryem yemmas n Yaεqub d Salumi řecřur řima ad t dehnent. ²řar řřbeř zic deg wass amezwar n simana iwđent-id řar wenđer ařami d tenqar tfuct. ³Nnant jarasent “Wi d aney i řa isseqnunyen tařřart nni mařend ad tarzēm tewwart n wenđer?” ⁴Řami dinni xřarent, řřrint aqqa tařřart itwasseqnunni ssenni, waxxa tuřa temřar ařřas. ⁵Řami udfent řar wenđer, řřrint ij n ubřiř iqqim řar uyeřdis afusi, yarđ arruđ d acemřař d azirar uca nitenti nxeřent. ⁶Inna asent “War ttneřřient ca! Kennint tarezzunt x Yeccu Nnařiri wenni itwařellben. Aqqa netta ikkar, war da iři, xřarent, aqqa amcan mani tuřa t ssarsen. ⁷Maca ruřent, inint i imeřđaren nnes uřa i Buřrus ‘Aqqa ad awem izzar řar Ljalil. Dinni ad t třarem am mammec tuřa i d awem inna.” ⁸Fřyent deřya uca arewřent zeg wenđer, minzi tarřjijt d ddehcan tqebs itent uca war t nnint i řed, minzi tuřa ggwedent.

Ađřar n Yeccu i imeřđaren nnes awarni tnukra nnes

Mat. 28:9-10; Yuř. 20:11-18; Luk. 24:13-35

⁹Řami d ikkar Yeccu zic deg wass amezwar n simana, iđřar-d d amezwaru i Maryem n Majdala tenni i zi tuřa issuffey sebea n ccwařen. ¹⁰Tanita truř uca txeřbar aya i inni tuřa iřan akis, inni tuřa iceđnen u ttrun. ¹¹Řami ina řřin, belli netta aqqa iddar uca belli nettat teřra it, war uminen. ¹²Awarni aya idweř iban-d s ij n waddud nneđni i tnayen zzaysen umi tuřa gguren nitni řar

řkambu. ¹³Uřa d ina ruřen ɛawed uca xebbaren inneđni, maca nitni war uminen uřa d ina.

Abarreḥ s linjil

Mat. 28:16-20; Luk. 24:36-49; Yuh. 20:19-23; Řex. 1:6-8

¹⁴Řexdenni idweř iban-d i ḥideac ařami tuřa qqimen řar ttabřa uca ɛayyar iten minzi war uminen u minzi ssqesřen uřawen nsen, minzi nitni war uminen zeg inni t ızrin awarni řami d itwassnekkar netta. ¹⁵Inna asen “Ruḥem řar ddunnit marra, tbarrḥem s řexbar ařebḥan i marra min itwaxeřqen. ¹⁶Wenni i řa yamnen uca ad itwasseydeř, aqqa netta ad itwassenjem, maca wenni war yuminen ad itwaḥaseb. ¹⁷Tina d řeěřamat i řa idřaren inni i řa yamnen: aqqa nitni ad ssuffyen ccwařen s yisem inu uca ad ssiwřen s iřsawen n jdid, ¹⁸ad ksin ifiřran s ifassen nsen u mařa swin min ineqqen, war ten idđarri ca man aya uca ad ssarsen ifassen nsen x imehřac, xenni ad ggenfan.”

Yeccu ittetwammeksi řar ujenna

Luk. 24:50-53; Řex. 1:9-11

¹⁹Awarni řami issiweř akisen, immeksi Sidi Yeccu deg ujenna uca issyim ixef nnes x ufusi n Arebbi. ²⁰Maca nitni ffyen uca barrḥen di kuř amcan uca Sidi tuřa ixeddem akisen uca issars řxeř nnes x wawař s řeěřamat it-id ideffaren. Amin.

Řexbar Ašebħan n Yeccu Lmasih s ufus n Luka

Tamezwarut

1 ¹Umi aṭṭas zemmen amezruy x tmesřayin i imsaren jaraney, ²am mammec d aney xebbaren inni ižrin awař zeg umezwaru u tuya-ten d imsexxaren nnes, ³tban ayi-d eawed mliħ, aqqa awarni řami beqqcey mliħ di kuřci zeg umezwaru, ad ac ariy s usettef, a Tiyufilis ieizzen, ⁴ħima ad tessned tidett n wawařen inni i zi twassřemded.

Akehhan Zakariya d lmalak n Arebbi

⁵Tuğa din deg wussan n Hirudus, ajeğid n Yahudiyya, ij n utarras d akehhan, qqaren as Zakariya, netta zi terbiat n ikehhanen n Abiya uca tamıart nnes tuğa-tt zi tarrawt n Harun, qqaren as Iliřabit. ⁶Tuğa s tnayen idsen d imseggaden ęar Arebbi, tteṭṭaean marra tiweřša d řumur iseggden n Arebbi nnebřa řeib. ⁷War tuęi ęarsen bu uęenjir minzi Iliřabit tuğa war tiřu ca uca tuğa s tnayen idsen mıaren deg wussan. ⁸Aqqa imsar řami tuğa Zakariya ittegg řxedmet n ukehhan qibač i Arebbi x nnubet n terbiat nnes, ⁹aqqa yusi-d dayes ukeccuđ ełahřab lęaeida n ikehhanen ħima ad yadef ęar taddart iqeddsen n Arebbi maħend ad issař řebxur. ¹⁰Tuğa qaē aydud (=cceēb) ittzaęa barra di tsaeet n řebxur. ¹¹Uca iđħar as-d ij n lmalak, ibedd-d x ufusi n tmejmart n řebxur *daxeř di taddart iqeddsen*. ¹²Umi t ižra Zakariya, innexřeē uca iggwed. ¹³Inna as lmalak “War tteggwed ca, a Zakariya, minzi Arebbi aqqa isřa tazaęit nnek, aqqa Iliřabit, tameṭṭut nnek, ad ac tejj aęenjir, ad t tsemmid Yuħanna. ¹⁴Ad ac tiři řefrahet d třiwiřwt uca aṭṭas n iwdan ad farħen s wexřaq nnes. ¹⁵Minzi ad yiři d ameqqran ęar Arebbi, war isess lla binu uřa d ccrab. Ad itwaccur s Arruħ Iqeddsen zeg ueeddis n yemmas. ¹⁶Ad d yarr aṭṭas n ayt n Israyil ęar Sidi Arebbi nsen. ¹⁷Uca ad yuyur zzates s arruħ n Iliya d jjeħd nnes, ħima ad d yarr uřawen n lwalidin ęar tarrawt nsen u leuřřay ęar uxarrař n imseggaden ħima ad issewjed ij n weydud imħeđ i Arebbi.” ¹⁸Yarr-d Zakariya x lmalak “Mammec i ęa ggeę ad

ssney aya? Minzi necc d awessar uŕa d tamyart inu temyar aŕŕas!”
¹⁹Yarr-d lmalak, inna as “Necc d Jibril wenni ibedden zzat i Arebbi, twassekkeŕ-d ħima ad kic ssiwŕeŕ, ad cek xebbareŕ řexbar-a wanita ařebħan. ²⁰Xenni ad tegnud uca war tzemmare d x wawař ař ass min di i ęa imsar uya, minzi war tumined ca s wawařen inu inni i ęa itwakemmřen di řweqt nsen.” ²¹Tuęa aydu d *di barra* ittraja Zakariya uca *iwdan* ttbehten umi i eŕeŕtař daxeř di taddart iqeddsen. ²²Umi d iffey, tuęa war izemmar ad kisen issiweř. Xenni fehmen belli iban as-d ca n řewħiy di taddart iqeddsen. Tuęa ittceyyar asen uca iqqim ignu. ²³Umi kemmřen wussan n tkehhan nnes (=řxedmet nnes am ukehhan), ieqeb-d ęar taddart nnes. ²⁴Awarni ussan nni tamyart nnes Iliřabit teksi ddeyset. Tefar ixef nnes xemsa n iyuren uca tebda teqqar ²⁵“Ammu zzayi igga Arebbi deg wussan nni umi ęari-d ixzar, ħima ad xafi ikkes aseħęar n iwdan.”

Ađhar n lmalak i Maryem

²⁶Deg uyur wiss setta Arebbi issekk-d lmalak Jibril ęar ict n tendint di ljalil, qqaren as Nnařira, ²⁷ęar ict n teezarect d tanexđabt ęar weryaz zi taddart n *ujeęid* Dawud, qqaren as Yusef. Tuęa isem n teezarect nni Maryem. ²⁸Yudef xas lmalak, inna as “Sřam xam, a tamimunt! Arebbi akidem, cem aqqa tetwabarked jar temęarin.” ²⁹Umi t teęra, tennexře e zeg wawař nnes uca txarreř min ixš ad yini sřam-a. ³⁰Inna as lmalak “War tteggwed ca, a Maryem, minzi tufid arđa n Arebbi. ³¹Ad teysid ddeyset uca ad tařwed aħenjir, ad t tsemmid ‘Yeccu’. ³²Wanita ad yiři d ameqqran, ad xas ttřayan Mmis n wenni ieuęen x marra min ięan, ad as iwc Sidi Arebbi řearc n babas, *ajeęid* Dawud, ³³ad iħkem x taddart n Yaequb i řebda, war ittiři uneggar i tgeldit nnes.” ³⁴Tenna Maryem i lmalak “Mammec i ęa yiři uya am necc war mřiceę ca?” ³⁵Yarr-d lmalak uca inna as “Arruħ Iqeddsen ad am ireħħef uca jjeħd n wenni ieuęen x marra min ięan ad xam igg tiři, s uyenni amexřuq iqeddsen ad itwasemma Mmis n Arebbi. ³⁶Aqqa da, Iliřabit, řaę nmem, nettat eawed aqqa-tt s ddeyset s uħenjir di tewsar nnes, aqqa d ayur n setta i nettat umi qqaren ‘war tettiřu’, ³⁷minzi war dinni uŕa d ict n řħajet war d as izemmar Arebbi.” ³⁸Tenna Maryem “Necc d taya n Arebbi, ad ayi imsar eħařsab awař nnek.” Uca yuyur xas lmalak.

Maryem truḥ ad tarzef Ilišabit

³⁹Deg wussan nni tekkar Maryem, truḥ s tazzra yar idurar yar ict n tendint n Yahudiyya. ⁴⁰Tudef yar taddart n Zakariya, tseḡem x Ilišabit. ⁴¹Umi tesra Ilišabit i sram n Maryem, inhezz useymi deg uɛeddis nnes. Uca Ilišabit tedweř teccur s Arruḥ Iqeddsen. ⁴²Tesuy s jjeḥd, tenna “Sseɛd nnem jar temyarın, sseɛd n řyġet n uɛeddis nnem! ⁴³Zi manis řari aya, řima ad řari-d tas yemmas n Sidi inu? ⁴⁴Řami d yiweḍ wawař n sram nnem yar umezzuy inu, inhezz useymi deg uɛeddis inu s řefrařet. ⁴⁵Sseɛd n tenni yumnen aqqa ad itwakemmeř min d as itwanna zi Arebbi.”

Izři n Maryem i usemyar n Arebbi

⁴⁶Xenni tenna Maryem “Řeɛmar inu issemyara di Arebbi, ⁴⁷ifarḥ arruḥ inu s Arebbi, amsenjem inu, ⁴⁸s minzi ixzar yar řeyben n tayya nnes. Aqqa zi řexxu marra arrawen ad ayi semman ‘tamimunt’. ⁴⁹Minzi wenni yar iġa tizemmar igga dayi timesřayın myarent, aqqa isem nnes iqeddes, ⁵⁰areřmet nnes zi jjiř yar jjiř i yinni t iweqqaren. ⁵¹Igga jjeḥd s uyiř nnes. Ifartek imɛeffaren s ixarriřen n wuřawen nsen. ⁵²Inni i yar iġa tizemmar issehwa ten-d zi řekrasi nsen uca imwaḍeen issgaɛɛd iten. ⁵³Issjiwen s řxar inni iġužen, isqad aytbab n wagra xwan. ⁵⁴Iɛawen ařenjir amsexxar nnes Israyil mařend ad ieqeř x areřmet nnes, ⁵⁵am mammec issiweř ak-d řejdud, ak-d Ibrahim d zzariɛet nnes, i řebda.” ⁵⁶Tekka řares Maryem ɛřařař třata n iyuren, xenni teeqeb yar taddart nnes.

Axraq n Yuřanna Amseydař

⁵⁷Řami d tiweḍ řweqt n Ilišabit řima ad tařu, tejj-d ařenjir. ⁵⁸Sřın jjiran d řaġ nnes belli Arebbi isscen as areřmet nnes ařtas, farřen nitni akides. ⁵⁹Wiss tmenya n wussan usin-d řima ad xetnen i useymi uca semman t s yisem n babas Zakariya. ⁶⁰Tarr-d yemmas, tenna “Lla, ad itwasemma Yuřanna.” ⁶¹Nnan as “War iġi řed zi řaġ nnem, ttřayan as-d s yisem-a.” ⁶²Uca ciyyaren yar babas mammec ixs ad t isemma. ⁶³Ittar tařwiřt uca yura xas ammu “Isem nnes Yuřanna”. Uca iwdan ttbehten marra. ⁶⁴Řexdenni yarzem aqemmum nnes d yiřes nnes uca issiweř ɛawed, ibarek Arebbi. ⁶⁵Uca tehwa-d tiggwudi x marra jjiran nsen, ssiwřen x marra man aya

di kuř idurar n Yahudiyya. ⁶⁶Inni isřin man aya, xemmřen t marra deg wuřawen nsen, nnan “Aqqa min i ęa yiři uřenjir-a? Tuęa afus n Arebbi akides.”

Izři n Zakariya i usemyar n Arebbi

⁶⁷Itwaccur Babas Zakariya s Arruř Iqeddsen uca ittnabba, inna ⁶⁸“Ad itwabarek Sidi Arebbi n Israyil minzi ifekkar deg weyduđ nnes uca yiwi asen-d asellak. ⁶⁹Issbedd aney-d ij n icc n usenjem di taddart n Dawud, ařenjir amsexxar nnes, ⁷⁰am mammec tuęa d aney inna s uqemmum n imkacafen iqeddsen nnes inni tuęa dinni zi zman n qbeř, ⁷¹aqqa-t d asenjem zi řeedyan nney zeg ifassen n yinni i d aney icarrhen, ⁷²řima ad igg areřmet nnes i řejduđ nney uca ad ięqeř řeahd iqeddsen nnes, ⁷³tajaęit tenni ijuę i Ibrahim, jedditney, ⁷⁴ad aney iwc asenjem zeg ifassen n řeedyan nney řima ad t neębed nneřřa tiggwudi ⁷⁵s tqeddast d tsegda zzates marra ussan n tudart nney. ⁷⁶I cek, a ařenjir, ad ac ttřayan amkacaf n wenni ięuęen x marra min ięan, minzi ad traęed zzat i uęembub n Arebbi řima ad tessewjded ibriden nnes, ⁷⁷řima ad iwc i weyduđ nnes tamusna n usenjem i ięan deg weyřar n ddnuđ nsen ⁷⁸s řaęay n areřmet n Arebbi nney i zi xaney iřinn wenqar n tfuct zi řueřa, ⁷⁹řima ad issiry tfawt i inni iqqimen di taęest d tiři n řmewt, řima ad igewwed iđaren nney deg webrid n řehna.” ⁸⁰Am iggam uřenjir, yarenni dayes arruř, tuęa-t di řexřa ař ass i di d iđhar i Israyil.

Axřaq n Yeccu Lmasiř

Mat. 1:18-25

2 ¹Deg wussan nni teffey-d ict n tewşeyyet zi qayřar Uęustus řima ad twazemmen marra imezday n ddunnit. ²Azemmem-a amezwaru imsar umi tuęa Qiriniyus d lwali n Suriya. ³Ruřen marra řima ad twazemmen, kuř ijjen řar tendint nnes. ⁴Igaęeed eawed Yusef zi Ljalil zi tendint n Nnařira řar Yahudiyya řar tendint n Dawud tenni umi qqaren Baytlařm umi netta tuęa-t zi taddart u zeg warraw n Dawud, ⁵řima ad itwazemm ak-d Maryem, tanexđabt nnes, tenni tuęa s ddeyset. ⁶Uca imsar, ařami ten tuęa dinni, qeřfen wussan nnes řima ad tařu. ⁷Tuřu mmis amenzu, tessenneđ it di teřřucin uca tessezeř it di řmedwed, minzi war řarsen bu wemcan deg wenwař.

Imeksawen d lmalakat

⁸Di jwayeh nni tuɣa din imeksawen heṭṭan di ġiřet tħimart nsen. ⁹Xenni lmalak n Sidi Arebbi ibedd-d ɣarsen uca aeuġi n Sidi Arebbi issary xasen, inned asen uca třeħħef asen ict n tiggwudi temɣar. ¹⁰Inna asen lmalak nni “War tteggwedem ca, ad awem-d ssiwdey ict n řefrahet temɣar i ɣa yiřin i iwdan marra. ¹¹Aqqa itwaxreq awem-d ass-a umsenjem di tendint n Dawud, netta d Lmasiħ, Sidi. ¹²D wa d awem i ɣa yiřin d řeeřamet: ad tafem aseymi itwanned di teħřucin, izzeř di tezrift. ¹³Řexdenni iban-d ak-d lmalak ij n řɣaci n řeeskar n ijenwan ttsebbħen Arebbi, qqaren ¹⁴“Aeuġi i Arebbi di řueřa x řueřa qaε, řehna x tmurt, aqqa ittegg arđa nnes deg iwdan.”

Imeksawen di Baytlaħm

¹⁵Umi xasen uyurent lmalakat ɣar ujenna, nnan imeksawen i wayawya “Ejj aney ad nraħ řexxu ɣar Baytlaħm ħima ad nřar min imsaren min xef i d aney issargeb Sidi.” ¹⁶Usin-d s tazzřa, ufin Maryem d Yusef d useymi izzeř di tezrift. ¹⁷Umi t řrin, eawden awař i d asen itwannan x useymi-ya. ¹⁸Marra inni t isřin, ttbehten s min d asen nnan imeksawen. ¹⁹Maca Maryem tuɣa txemmeř marra awařen-a, tettɣarrař daysen deg wuř nnes. ²⁰Xenni eeqben-d imeksawen, ttsebbħen u ssemyaran di Arebbi x marra min sřin d x marra min řrin, am mammec d asen tuɣa itwanna.

Axtan n Yeccu Lmasiħ

²¹Umi kemmřen tmenya n wussan ħima ad itwaxten useymi, semman t ‘Yeccu’, am mammec tuɣa t isemma lmalak qbeř mma ad itwaksi deg ueddis. ²²Umi kemmřen wussan n usizdeg nnes ełahsab ttawrat n Musa, iwyen t ɣar Urcalim ħima ad t qeddmn i Arebbi ²³am mammec tura di ttawrat n Arebbi belli kuř mmis amenzu i d ixeřqen zeg ueddis n yemmas ad itwasemma ‘amqeddas i Arebbi’, ²⁴ħima ad ħđaren taɣaršt am mammec itwanna di ttawrat n Arebbi “Tnayen n idbiren niy tyuya n iwarruđen n idbiren”.

Simean d Anna farrħen umi ttwařan Lmasiħ

²⁵Tuɣa di Urcalim ij n weryaz qqaren as Simean, tuɣa bnadem-a d amseggad, ittweqqar Arebbi, ittraja afewwej n Israyil uca tuɣa

Arruḥ Iqeddsen xas. ²⁶Tuḡa Arruḥ Iqeddsen iweḥḥa as-d maḥend war ittmetti ca aṛ d iḡar Lmasiḥ n Sidi. ²⁷Yudef ḡar taddart iqeddsen am itwaearra zi Arruḥ. Umi d udfen lwalidin s uḥenjir Yeccu ḥima ad as ggen eḷaḥsab lqaeida n ttawrat, ²⁸iksi t deg iḡaḡen nnes uca ibarek Arebbi, inna ²⁹“Ejj ismey nnek ad iraḥ di řehna řexxu, a Sidi, eḷaḥsab awaṛ nnek, ³⁰minzi titṭawin inu ḡrint asenjem nnek ³¹i tessewjded zzat i wudem n marra iyduden, ³²aqqa-t d tifawt yareqqen i řegnus d ueḡi i weydud nnek Israyil.” ³³Tuḡa Yusef d yemmas ttbehten s min xas inna *Simēan*. ³⁴Ibark iten *Simēan*, inna i Maryem yemmas “Aqqa wa immars i uweṭṭu d tnukra n waṭṭas di Israyil, aqqa-t eawed d řeēramet i ḡa itwaeekksen. ³⁵Ad icuqq eawed ssif di řeemar nnem, ḥima ad d ḡharen ixarrišen zeg waṭṭas n wuṛawen.”

³⁶Tuḡa din eawed Anna ict n temkaceft, yeḡis n Fanwil zeg ayt n Acir. Nettat tuḡa tewsar aṭṭas. Teddar ak-d weryaz nnes sebēa n iseggwusa zeg wami tt tuḡa d taēzarect. ³⁷Tuḡa-tt d tajiāč řqedd n arebēa u tmanyin n iseggwusa, war tbeēid ca x taddart iqeddsen, tuḡa tēebbed Arebbi s uzummi d tḡaḡit ḡiřet d wass. ³⁸Yar tsaeēet nni tusi-d eawed, tettsebbah as i Sidi *Arebbi*, tessawaṛ xas ak-d marra inni ittrajan asellak di Urcalim. ³⁹Umi kemmřen nitni kučci eḷaḥsab ttawrat n Arebbi, eeqben ḡar Ljalil ḡar tendint nsen Nnařira. ⁴⁰Tuḡa aḥenjir iggam, yarenni dayes Arruḥ, idweř iccur s tiḡit uca nniēmet n Arebbi aqqa-tt xas.

Aḥenjir Yeccu di taddart iqeddsen

⁴¹Tuḡa lwalidin nnes ttraḥen kuř aseggwas ḡar Urcalim di řeid n Basxa. ⁴²Umi yiweḡ-d tenēac n iseggwusa, gaēeden ḡar Urcalim eḷaḥsab lqaeida n řeid. ⁴³Awarni řami ēdun wussan n řeid, řami d eeqben, iqqim uḥenjir Yeccu awarni asen di Urcalim uca Yusef d yemmas war argiben ca. ⁴⁴Ittiyř asen aqqa-t jar imsebriden uca uyuren ict n ticři n wass, arezzun xas jar řaḡ d imeddukař nsen. ⁴⁵Umi war t ufin, eeqben ḡar Urcalim, arezzun xas. ⁴⁶Awarni třata n wussan ufin t di taddart iqeddsen, tuḡa iqqim di řwest n imseřmaden n *ttawrat*, ittēsřa ḡarsen, ittseqsa ten. ⁴⁷Marra inni d as isřin, ttbehten di řefhamet d wawař i d ittarra. ⁴⁸Řami t ḡrin, ttbehten, tenna as yemmas “A mmi mayemmi d aney teggid ammu? Aqqa necc d babac nedēeq s tarezzut xak.” ⁴⁹Inna asen “Mayemmi

xafi tarezzum? Ma war targibem ca belli ittxeŝŝ ayi ad iŕiy di min iġan n Baba?”⁵⁰War fhimen awaŕ i d asen inna.⁵¹Uca ihwa-d akisen ɣar Nnaŝira, tuɣa ittegg asen array. Maca yemmas txemmeŕ marra timesŕayin-a deg wuŕ nnes.⁵²Tuɣa Yeccu yarenni di tiɣit d tid di arɗa ɣar Arebbi d iwdan.

Yuhanna Amseydaŝ

Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Yuħ 1:19-28

3¹Deg useggwas xemmestac zi řehkamet n qayŝar Tibaryus, řami Bilaŝus Buntiyus tuɣa d řhakem x Yahudiyya u Hirudus d ajeġid x ředruŕ n Ljalil u Filibbus, umas, d řhakem x ředruŕ n Ituriya d jjihet n Traxunitis u Lisanyus d řhakem x jwayeh n Abilini,²deg wussan n Hannan azeġif n ikehhanen d Qayafa, aqqa yusi-d wawaŕ n Arebbi ɣar Yuhanna mmis n Zakariya di řexřa.³Yiweđ-d ɣar marra jwayeh i d as-d innden i Lurdun, ittbarreħ s useydaŝ n ttubet i weyfar n ddnub ‘amecnaw mammecc tura deg wedlis n wawařen n umkacaf Icaɣya am iqqar

“Tmijja tesyuyyu di řexřa, sewjdem abrid n Arebbi,
seggmem imesraq nnes.

⁵Kuř taddeyt ad tetwaccur u kuř adrar d tawrirt ad d tetwassehwa,
min ifaryen ad itwaseggem uca izubaq d ibriden ad hewnen.

⁶Kuř aysum ad iɣar asenjem n Arebbi.” Ica. 40:3-5

⁷Tuɣa iqqar i řyaci i d itteffyen ħima ad zzayes twassyeđŝen “A tarwa n iřefsawen, wi d awem imřen maħend ad tarewřem zi lyađab i d ɣa yasen?”⁸Ggem řyiġet i d ittřiqen ak-d ttubet. War beddem ad tinim deg yixef nwem, ‘Aqqa ɣarneɣ Ibrahim d tababat’. Minzi ad awem iniɣ, aqqa Arebbi iqedd ad igg zeg iɣra-ya tarrawt i Ibrahim.⁹Řexxu aqqa immars tcaqurt x iɣewran n tcejjura, kuř tacejjart i war ittegggen řyiġet teŝbeħ ad tetwaqeŝŝ uca ad temmenđar di tmessi.”¹⁰Isseqsa t řyaci, inna “Min i ɣa negg?”¹¹Yarr-d, inna asen “Wenni ɣar iġa tyuya n tcamirat, ad iwc i wenni war ɣar iġi ca, wenni ɣar iġa macca ad igg amenni.”¹²Usin-d ɛawed ayt n đđariba ħima ad twassyeđŝen, nnan as “A Amseřmad, min i ɣa negg?”¹³Inna asen “War ttetťfem ktar zi min d awem-d yuřyen.”¹⁴Sseqsan t ɛawed iɛeskariyyen, nnan as “Min i ɣa negg neccin?” Inna asen

“War ttkeccdem u war deġmem heđ, ttqenxem s řmunet nwem.”

¹⁵Am tuya ttrajan iwdan, tuya marra ttxarrašen deg wuřawen nsen x Yuřanna aqqa-t attay d Lmasih, ¹⁶xenni yarr-d Yuřanna x řyaci, inna “Nec sseyđasey kenniw deg waman, maca ad d yas wi ijeħden xafi, nec war sdihiġey uřa ad as fesye y ifiřan n sandaliyat nnes. Netta ad kenniw isseyđe s Arruħ Iqeddsen d tmesi. ¹⁷Tazzart nnes deg ufus nnes, řima ad issekk x wendrar nnes, ad issmun irden řar řmarsi nnes. Maca icarfa ad itwassecmeđ s tmesi war ixessyen.”

¹⁸S tmesřayin nneđni ead ařas tuya ittħeddat iwdan, ittbarreħ s řexbar asebħan i iwdan. ¹⁹Umi ieayar netta Hirudus, ajeġid x ij n arbee n tmurt, zi ssibbet n Hirudiyya tamřart n Filibbus umas u zi ssibbet n marra tuzeffna i igga Hirudus, ²⁰aqqa yarni *Hirudus* eawed di man aya marra, řami tuya iħebbes Yuřanna *Amseyđas*.

Aseyđas n Yeccu di Lurdun s ufus n Yuřanna Amseyđas

Mat. 3:13-17; Mar. 1:9-11

²¹Uca imsar, řami tuya twassyeđšen marra iwdan d Yeccu eawed, aqqa iźzuġ, xenni innurzem ujenna, ²²uca ihwa-d xas Arruħ Iqeddsen s řřifet n ict n ddat amecnaw ict n tedbirt uca ict n tmijja zeg ujenna tuya teqqar “Cek d mmi ieizzen, zzayek i arđiy.”

Tařiret n Yeccu

Mat. 1:1-17

²³Řami tuya ibda Yeccu di řxedmet nnes, tuya řares eřařař řřatin n iseggwusa uca ittyiř asen aqqa netta d mmis n Yusef, mmis n Hayli, ²⁴mmis n Mattat, mmis n Lawi, mmis n Malki, mmis n Yanna, mmis n Yusef, ²⁵mmis n Mattatiyya, mmis n Amus, mmis n Nařum, mmis n Hasli, mmis n Najjay, ²⁶mmis n Maęat, mmis n Mattatiyya, mmis n Cimej, mmis n Yusef, mmis n Yahuda, ²⁷mmis n Yuřanna, mmis n Risa, mmis n Zarubbabil, mmis n Caęaltiyil, mmis n Niri, ²⁸mmis n Malki, mmis n Addi, mmis n Quřam, mmis n Almudam, mmis n Eir, ²⁹mmis n Yusi, mmis n Alieazar, mmis n Yurim, mmis n Matta, mmis n Lawi, ³⁰mmis n Simean, mmis n Yahuda, mmis n Yusef, mmis n Yunan, mmis n Alyaqim, ³¹mmis n Maliya, mmis n Miynan, mmis n Mattata, mmis n Natan, mmis n Dawud, ³²mmis n Yassa, mmis n Eubid, mmis n Buęaz, mmis n Salmun, mmis n Nařcun, ³³mmis n

Aminadab, mmis n Aram, *mmis n Admin*, *mmis n Arni*, mmis n Haşrun, mmis n Fariş, mmis n Yahuda, ³⁴mmis n Yaëqub, mmis n Işhaq, mmis n Ibrahim, mmis n Tarah, mmis n Naxur, ³⁵mmis n Saruj, mmis n Ragaw, mmis n Falig, mmis n Eiber, mmis n Calah, ³⁶mmis n Qinan, mmis n Arfaxcad, mmis n Cam, mmis n Nuḥ, mmis n Lamik, ³⁷mmis n Matucaliḥ, mmis n Inux, mmis n Yarid, mmis n Mahalaliyil, mmis n Qinan, ³⁸mmis n Inus, mmis n Cit, mmis n Adam, mmis n Arebbi.

Ajarreb n Lmasiḥ di řexřa

Mat. 4:1-11; Mar. 1:12-13

4 ¹Yeccu ieqeb-d zi Lurdun am tuḡa iccur s Arruḥ Iqeddsen uca itwandeh zi Arruḥ di řexřa. ²Tuḡa itwajarreb zeg ibři arebein n wussan. War icci walu deg wussan nni uca awarni řami edun wussan *nni*, ead iḡuz. ³Inna as ibři “Mařa cek d mmis n Arebbi, ini i weřruya ad idweř d ayrum.” ⁴Yarr-d Yeccu, inna “Aqqa tura ‘Bnadem war itteddar s weřrum waha, maca s kuř awař n Arebbi.’” ⁵Xenni issgaëed it ibři řar wedrar yueřan, isscen as tigeldin n marra ddunnit deg ijjen warmac. ⁶Inna as ibři “Ad ac wceř řşulta-ya marra d ueuḡi nnes, minzi i necc umi temmewc u tticceř tt i wenni xsey. ⁷Mařa teebeded ayi, ad řarek yiři marra.” ⁸Yarr-d xas Yeccu, inna as “Tewwej xafi, a Cciřan, aqqa tura ‘Ebed Sidi Arebbi nnek, txedmed as i netta weḥdes’.” ⁹Yiwyi t řar Urcalim uca issbedd it x řřarf n tzeqqa n taddart iqeddsen, inna as “Mařa cek d Mmis n Arebbi, nřar ixef nnek ssa řar wadday, ¹⁰minzi tura ‘Ad yumur lmalakat nnes xak maḥend ad cek ḥřant, ¹¹aqqa x ifassen nsent ad cek ksint ḥima ařar nnek war ineggeḥ ca ařru.’” ¹²Yarr-d xas Yeccu inna as “Aqqa itwanna ‘War tjarřab Sidi Arebbi nnek.’” ¹³Umi ikemmeř ibři marra ayeckwi nnes, yuyur xas ca n řweqt.

Yeccu isseřmad iwdan

Mat. 4:12-17; Mar. 1:14-15

¹⁴Ieqeb-d Yeccu s jjeħd n Arruḥ řar Ljalil uca iffeř řexbar xas di marra jwayeh i d as-d innden. ¹⁵Tuḡa isseřmad deg isinagugen nsen, sşeuḡan t iwdan.

^{3:33} *min yuran s tira imeyyřen war t nufa di ca n řmaxřutat tiqdimin*

^{4:4} Tiř. 8:3 ^{4:8} Tiř. 6:13 ^{4:11} Sbḥ. 91:11,12 ^{4:12} Tiř. 6:16

Amkacaf war iği d ameqbuř di tendint nnes

Mat. 13:53-58; Mar. 6:1-6

¹⁶Yusi-d ęar Nnařira mani tuęa itwarebba uca yudef ęar usinagug deg wass n ssebt elařsab tanamit nnes uca ikkar řima ad isseřmed.

¹⁷Immewc as adlis n Icaęya amkacaf. Ařami yarzem adlis, yufa amcan mani tuęa tura

*¹⁸“Arruř n Arebbi xafi, minzi netta idhen ayi
řima ad barręey s řexbar ařebřan i imezřař,
issekk ayi-d řima ad ssgenfię inni umi yarz wuř,
ad barręey i imeřbas s usarřeř, i idaryaren s řxezrat
uca ad d ssekkey inni itwarzen di tiřelli,*

¹⁹řima ad barręey s useggwas ařebřan n Arebbi.” Ica. 61:1-2

²⁰Xenni iřfeř adlis, iwcı t i uxeddı, iqqim. Uca marra inni tuęa deg usinagug nřaren tiřřawin nsen dayes. ²¹Ibda iqqar asen “Aqqa deg wass-a twakemmřent tira-ya ęar imezzuęen nwem.” ²²Tuęa marra cehhden xas, ttbehten s wawařen n tcuni i d itteffęen zeg uqemmum nnes uca qqaren “Ma war ięi wa d mmis n Yusef?”

²³Inna asen “Nican ad ayi tinim lmatal-a ‘A ařbib, sgenfa yixef nnek! Meřař nesřa belli ijra di Kafarnařum, egg man aya eawed di tendint nnek’.” ²⁴Inna “S tidett ad awem inię, war ięi umkacaf d ameqbuř di tmurt nnes. ²⁵S tidett ad awem inię, aqqa tijjař ařřas tuęa-tent di Israyil deg wussan n Iliya umi itwabelleę ujenna řřata n iseggwusa d setta n iyuren, ařami tuęa řař imęar di tmurt marra. ²⁶War d itwassekk Iliya uřa ęar icten zzaysen, męir ęar Zarafat i ięan di jwayeh n Sidun, ęar temęart tajař. ²⁷Tuęa di Israyil di řweqt n umkacaf Ilicaę ařřas n iwdan i di ięa řbarř uca uřa d ijj zzaysen war itwassizdig męir Naęman Asuri waha.” ²⁸Umi sřin aya, twaccuren marra inni ięan deg usinagug s tefqařt. ²⁹Kkaren, ssuffęen t barra i tendint, iwyen t ęar tma n wedrar i xef tuęa tebna tendint nsen, řima ad t nřaren ęar wadday. ³⁰Maca netta icuqq di řweřř nsen uca iruř.

Yeccu issuffuy řaryah amengus

Mar. 1:21-28

³¹Ihwa-d ɣar Kafarnaħum, ict n tendint di Ljalil, tuɣa isseřmad iten deg wussan n ssebt. ³²Ttbehten nitni s useřmed nnes, minzi awař nnes tuɣa s řřulřa. ³³Tuɣa deg usinagug ij n weryaz dayes buħbeř n ij n cciřan d amengus uca isyuyyu s jjeħd ařřas, ³⁴inna “Tewwey xafi! Min din jaraneɣ akik, a Yeccu Nnařiri? Ma tusid-d *da* ĥima ad aney tetteħħid? Necc ssney min teėnid, aqqa cek d Amqeddas n Arebbi.” ³⁵Iwebbex it Yeccu, inna as “Sqar, teffyed zzayes!” Ařami t inřar cciřan di řwest, iffeɣ zzayes, nnebřa mma ad as issexsar ca. ³⁶Yarsa utebhet x marra uca bdan ssawařen jarasen, nnan “Mana awař-a? Aqqa s řřulřa d jjeħd ittamar řaryahat imengas ad ffyen uca ffyen.” ³⁷Iffeɣ-d řexbar nnes ɣar kuř amcan di jwayeh i d as-d innřen.

Asgenfi n tdekkwač n Buřrus d ařřas n imeħřac

Mat. 8:14-17; Mar. 1:29-34

³⁸Ikkar Yeccu, iffeɣ zeg usinagug uca yudef ɣar taddart n Simean. Tuɣa tađekkwáč n Simean dayes timessi ařřas uca ttaren zzayes di řřwee nnes. ³⁹Ibedd as ɣar uzeğif uca yužžeř x tmesi uca teji tt tmesi. Řexdenni tekkar, tedweř tsexar xasen. ⁴⁰Řami teɣři tfuct, aqqa iwyen-d ɣares marra inni i tuɣa ɣar iğa imeħřac i di iğa eřam kuř řehřacat uca netta issars afus nnes x kuř ijjen zzaysen, issgenfa ten. ⁴¹Tuɣa ccwařen tteffyen-d eawed zeg wařřas idsen, tuɣa syuyyun, qqaren “Cek d Lmasih Mmis n Arebbi!” Iwebbex iten, war ten iji ad ssiwřen, minzi ssnen belli netta d Lmasih.

Yeccu ad irah ɣar tneddam nneđni

Mar. 1:35-39

⁴²Řami tuɣa d aziř, iffeɣ-d, iruħ ɣar ij n wemcan ixřan. Tuɣa řyaci yarezzu xas, usin-d ɣares uca řřfen t ĥima war xasen ittbeėeid. ⁴³Inna asen “Aqqa itxeřř ayi ad barħey eawed i tneddam nneđni s tgeldit n Arebbi, minzi i man aya umi d twassekkeɣ.” ⁴⁴Uca tuɣa ittbarreħ deg isinagugen n Ljalil.

Tařayit n imeřdaren imezwura*Mat. 4:18-22; Mar. 1:16-20*

5 ¹Ařami xas ideřhes řyaci ĥima ad sřen i wawař n Arebbi, tuya netta ibedd yar tma n řebřar n Jinnisaret. ²Iřra tnayen n tyarruba beddent x tma u ineymaren n iseřman ffyen-d zzayes, tuya ssizdigen tiracciwin. ³Yenya deg ijjen zi tyarruba i tuya n Simean, ittar as ad yaggwej cwayt x tma. Xenni iqqim uca tuya isseřmad řyaci zi tyarrabut. ⁴Umi ikemmeř awař, inna i Simean “Ruřem yar řağay, tendarem tiracciwin nwem i tneymart n iseřman.” ⁵Yarr-d Simean, inna as “A Amseřmad, aqqa nuřeř ģiřet tekmeř, war neymar walu, maca x wawař nnek ad ndarey tracca.” ⁶Umi ggin man aya, ttfen ařas n iseřman ařami dewřent tracciwin nsen ttcarragent. ⁷Aqqa ciyyaren yar icricen nsen inni tuya di tyarrabut nneđni, ĥima ad d asen ad ten eawnen. Nitni usin-d uca twaccurent tnayen n tyarruba ařami tuya gguren ad yarqen. ⁸Ařami iřra Simean Buřrus man aya, iwđa yar iđaren n Yeccu, inna as “Aggwej xafi, a Sidi, aqqa necc d bnadem d amednub.” ⁹Ittebhet netta d marra inni iğan akides x tneymart n iseřman i ttfen. ¹⁰Amenni eawed Yaequb d Yuřanna, tarwa n Zabadi, inni tuya d icricen n Simean. Inna Yeccu i Simean “War tteggwed ca, zi řexxu ad tiřid tyemmared iwdan.” ¹¹Umi d usin s tyarruba yar řbarr, jjin kuřci uca đfaren t-id.

Asgenfi n ij n weryaz i di iğa řbarř*Mat. 8:1-4; Mar. 1:40-45*

¹²Tuya deg ict n zi tneddam nni ij n weryaz iřqef it marra řbarř. Umi netta iřra Yeccu, iwđa x uyembub nnes uca izawg it, inna “A Sidi, mařa texsed, tzemmed ad ayi tessizdeged.” ¹³Isswizzed s ufus yares, iğada t, inna “Necc xseř, tetwassizdeged!” Řexdenni iruř xas řbarř. ¹⁴Iweřša t ĥima war tt iqqar i ĥed, maca “Ruř dinni” ammu i d as inna, “tessecned ixef nnek i ukehhan, ewc tařarřt i Arebbi x usizdeg nnek am mammec yumur Musa, ĥima ad tiři d chadet i nitni.” ¹⁵Iffey-d xas řexbar ktar uca inneyru řyaci ařas ĥima ad as sřen uca ad twassgenfan zzayes zi řehřacat nsen. ¹⁶Maca netta tuya ieqeb yar řexřa, ittzağa din.

Asgenfi n ij n bnadem d anedbař

Mat. 9:1-8; Mar. 2:1-12

¹⁷Deg ij n wass zeg wussan nni, am tuđa isseřmad uca Ifarisiyyen d imseřmaden n ttawrat qqimen *din*, usin-d *iwdan* zi marra dcurat n Ljalil d Yahudiyya d Urcalim. Tuđa din jjeħd zi Arebbi maħend ad twassgenfan. ¹⁸Xzar, ca n yeryazen ksin ij n bnadem d anedbař x qama, tuđa arezzun ad t ssidfen ƣar daxeř maħend ad t ssarsen zzates. ¹⁹Umi war ufin manis t i ƣa ssidfen zi ssibbet n řƣaci, gaεeden x tzeqqa uca seyyben t ƣar wadday ak-d qama zeg uqarmud ƣar řwestƣ zzat i Yeccu. ²⁰Umi iƣra liman nsen, inna as “A bnadem, ddnub nnek twayfaren ac.” ²¹Bdan imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen ttxarřen, qqaren “Min iεna wa, aqqa netta ittceqqaf di Arebbi. Wi izemmaren ad iƣar ddnub myir Arebbi weħdes?” ²²Yuca Yeccu ak-d uxarrař nsen uca yarr-d, inna asen “Min tetttxarrařem deg wuřawen nwem?” ²³Min ihewnen ad iniƣ ‘Aqqa twayfaren ddnub nnek?’ niƣ ad iniƣ ‘Kkar, tuyured!’ ²⁴Maca ģima ad tessnem belli Mmis n bnadem ƣares řsulřa x tmurt ģima ad iƣar ddnub”, inna i unedbař “I cek umi i ƣa iniƣ, kkar, teksid qama nnek, truħed ƣar taddart nnek.” ²⁵Řexdenni ikkar zzatsen, iksi min tuđa x ittezzeř uca iruħ ƣar taddart nnes, issemyara di Arebbi. ²⁶Atebhet ihwa-d x marra iwdan, ssemyaran di Arebbi uca tudef iten tiggwudi, nnan “Aqqa ass-a neƣra timesřayin sseεjabent.”

Tařayit n Lawi (Matta)

Mat. 9:9-13; Mar. 2:13-17

²⁷Awarni man aya iffey, iƣra ij n bu đđariba, qqaren as Lawi, iqqim deg wemcan n đđariba, inna as “Đfar ayi-d!” ²⁸Ijja kuřci, ikkar uca iđfar it-id. ²⁹Igga as Lawi ict n ficta temƣar di taddart nnes. Inni akis iqqimen ƣar řřabřa tuđa-ten d řƣaci ařřas zeg ayt n đđariba d inneđni. ³⁰Cetcan Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen nsen x imeħđaren nnes, nnan asen “Mayemmi tetttettem, tessesseem ak-d ayt n đđariba d imednab?” ³¹Yarr-d Yeccu, inna asen “Inni iřeħħen war ģdijen ca ađbib, maca imeħřac wah. ³²War d usiƣ ad řayiƣ x imseggaden, maca x imednab ƣar ttubet.”

Asepsi x użummi*Mat. 9:14-17; Mar. 2:18-22*

³³Nnan as “Mayemmi tżumman imeħḍaren n Yuħanna aṭṭas uca ttegggen tzaġit uṛa d yinni n Ifarisiyyen, maca inni nnek, ttetten, sessen?” ³⁴Inna asen “Ma tzemmarem ad tejjem ayt n umuṛay ad żummen maṛa amuṛay aqqa-t *ead* akidsen? ³⁵Maca ad awḍen wussan xmi xasen i ya itwammeksi umuṛay, řexdenni ad żummen deg wussan nni.” ³⁶Inna asen *ead*ed ij n umettiř “War din ħed ittegg taneqqiċ n warruḍ n jdid x warruḍ abuṛay, maṛa lla, ad iyař jdid uṛa taneqqiċ n jdid war tettřiқи abuṛay. ³⁷War iġi ħed ittegg binu n jdid di txuncay tiqdimin, ħima binu n jdid war isscarrig ca tixuncay uca binu ad ižeġe u txuncay ad ḍeyyent. ³⁸Maca ttegggen binu n jdid di txuncay n jdid uca ad xemmřen s tyuya. ³⁹Uṛa d ijj, maṛa iswa aqdim, war ittexs *ead* řexdenni jdid, minzi netta ad yini ‘aqdim ittful’.”

Lmasiħ d bab n ssebt*Mat. 12:1-8; Mar. 2:23-28*

6 ¹Imsar di ssebt amezwar n uyur wiss tnayen aqqa netta icuqq deg iyyaren n imendi. Tuya imeħḍaren nnes ttekkxen tidrin, ttetten tent am tent ttheġkan s ifassen nsen. ²Ca n Ifarisiyyen nnan asen “Mayemmi tetteggem min war iħeġřen di ssebt?” ³Yarr-d Yeccu, inna asen “Ma war teyrim uṛa d min igga Dawud umi iġuż netta d yinni tuya iġan akis? ⁴Mammec yudef yař taddart n Arebbi, iksi ayrum n wessan i war iħeġřen macca nnes myir i ikehhanen waha, uca icca zzayes u iwca *ead*ed i yinni tuya iġan akis?” ⁵Inna asen “Aqqa Mmis n bnadem netta *ead*ed d bab n ssebt.”

Asgenfi n ij n weryaz deg wass n ssebt*Mat. 12:9-14; Mar. 3:1-6*

⁶Imsar *ead*ed di ssebt nneḍni, aqqa yudef yař usinagug, ibda issyara. Tuya din ij n bnadem wenni umi afus nnes iqucceħ. ⁷Ḥḍan t imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen, ma ad issgenfa di ssebt, ħima ad xas afen ca n ttuhmet. ⁸Maca netta yargeb x ixarriřen nsen uca inna i bnadem wenni umi iqucceħ ufos nnes “Kkar, tbedded di řwest.” Ikkar uca ibedd. ⁹Xenni Yeccu inna asen “Ad kenniw

sseqsiy x ca, ma iħeġeġ *i bnađem* deg wass *n* ssebt maħend ad igg řxar niy řyar, ad issenjem tudart niy ad iney?" ¹⁰Awarni řami tuya ixezzar di marra inni i d as-d innđen, inna i bnađem *nni* "Sarreh afus nnek!" Igga amya uca idweř ufus nnes iřehħ am wenneđni. ¹¹Nitni dewřen ccuren s zzeaf uca ssiwřen jarasen x min d as i řa ggen i Yeccu.

Řixđaret n teneac n imazanen n Yeccu

Mat. 10:1-4; Mar. 3:13-19

¹²Imsar deg wussan nni, aqqa iffey řar wedrar ħima ad izzağ uca isseđdu din ġiřet ittzağa i Arebbi. ¹³Umi tuya d aziř, iřaya-d i imeħđaren nnes uca ixđar zzaysen teneac, isemma ten eawed imazanen. ¹⁴Simean, wenni ittkennan eawed Buřrus, d Andrawus umas d Yaequb d Yuħanna, d Filibbus d Bartulumiyu ¹⁵d Matta d Tuma d Yaequb mmis n Alfiyu d Simean wenni umi ttkennan 'Bu-cđaret', ¹⁶Yahuda umas n Yaequb, d Yahuda Isxariyuři wenni idewřen d axeddae.

Asgenfi n marra imeħřac di řyaci

Mat. 4:23-25, 5:1-12

¹⁷Ihwa-d akisen uca ibedd deg wemcan n řewđa, tuya akides abarru n imeħđaren nnes d ij n ubarru n iwdan zi marra Yahudiyya d Urcalim u zi tma n řebħar n Tirus d Sidun, ¹⁸inni d yusin ħima ad as sřen u ad twassgenfan zi řehřacat nsen, uřa d inni itwayezzan zi řaryahat imengas. Aqqa nitni twassgenfan. ¹⁹Marra řyaci tuya ittexs ad t iħada minzi tuya itteffey-d zzayes jjeħd uca issgenfa kuřci.

Awařen n řxar d wawařen n řyar

²⁰Issgaeđed titřawin nnes řar imeħđaren nnes, inna "Sseđ nwem, a kenniw imezřađ minzi tageldit n Arebbi ad tiři i kenniw. ²¹Sseđ nwem, a yinni itřazan řexxu, minzi kenniw ad tetwassjiwnem. Sseđ nwem, a inni ittrun řexxu, minzi kenniw ad tdehcem. ²²Sseđ nwem umi kenniw carrhen iwdan, ttazzřen xawem, ttekkwaren kenniw, uca ssfeđahen zeg yisem nwem x ssibbet n Mmis n bnađem. ²³Farħem deg wass nni, tnegzem s řefrařet. Aqqa řajar nwem imyar deg ujenna, minzi ammu tuya ttegggen řejdud nsen deg imkacafen.

²⁴Maca uct xawem, a kenniw aytbab n wagra, minzi aqqa tettefem afewwej nwem. ²⁵Uct xawem, a inni ijjwnen, minzi kenniw ad teğazem. Uct xawem, a inni idehçen řexxu, minzi kenniw ad tceđnem, ad tettrum. ²⁶Uct xawem umi marra iwdan ad xawem ssiwřen mliḥ. Minzi ammu tuya ttegggen babatsen ak-d imkacafen issxarriqen.

Tayri i řeedyan

Mat. 5:38-48, 7:12

²⁷Maca ad awem iniḡ i yinni ittesřan aya ‘Xsem řeedyan nwem, thillam deg yinni kenniw icarrhen, ²⁸tbarkem i yinni kenniw ineeřen, tezzuğem x yinni xawem ittēddan. ²⁹I wenni i cek iwtin yar umeggiz arr as-d s wenneđni u wenni i d ac i ya ikksen ajeğab, war t tteṭteff ad iksi uřa d tcamir nnek. ³⁰Marra wenni d ac i ya ittaren ewc as t u wenni i ya iksin min iğan nnek war d as t ttettar. ³¹Am mammec tēxed ad awem ggen iwdan, ggem uřa d kenniw daysen amenni. ³²Mařa kenniw texsem yar inni kenniw ittēksen *waha*, man řajar i yarwem. Aqqa uřa d imednab ttēksen inni i ten ittēksen. ³³Mařa teggem řxar i yinni d awem ittegggen řxar, man řajar i yarwem. Aqqa uřa d imednab ttegggen amenni. ³⁴Mařa tarđřem i iwdan i zi tettrajam ad awem-d arren, man řajar yarwem? Aqqa uřa d imednab arđřen i imednab, ḥima ad asen-d idweř amenni eawed. ³⁵Maca xsem řeedyan nwem, ggem tcuni, arđřem nnebřa mma ad tettrajam ca. Ad yiři řajar nwem imyar uca ad tiřim d tarwa n wenni ieuğen x marra min iğan, minzi aqqa itthilla deg inni war t icekkaren uřa deg iēffanen. ³⁶Iřim d iḥninen am mammec iğa Babatwem d aḥnin.

Axecciw d thenact

Mat. 7:1-5

³⁷War ḥekkem, ḥima war tetwahakamem. War tṭhasabem, ḥima war kenniw tṭhisiben. Yfarem, ad awem itwayřar. ³⁸Wcem, ad awem immewc. Ad awem immewc yar weḥsin nwem ij n řmud icna, ideqqes, itwassenhezz, ifeyyed, minzi s řmud i zi i ya tweznm kenniw, ad zzayes tetwaweznm uřa d kenniw.” ³⁹Netta inna asen ij n umettiř. “Ma izemmar udaryař ad indeh adaryař? Ma

war wetțin s tnayen idsen deg wehfur? ⁴⁰Amehđar war iđi ca ħsen zeg umseřmad nnes, maca kuř amehđar nican ad yiři amecnaw amseřmad nnes. ⁴¹Mayemmi txezzared ęar uxecciw tenni di tiřt n umac, maca taĥnact tenni di tiřt nnek war kis teřhid. ⁴²Mammec tettegged teqqared i umac ‘Uma, ejj ayi ad ac-d ssuffęę axecciw i dayek di tiřt nnek’ u cek simant nnek war tettwiřid ca taĥnact i ęarek di tiřt nnek. A cek lmunafiq, suffęę-d amezwaru taĥnact tenni ęarek di tiřt nnek, xenni ad tettwařid mliĥ maĥend ad tessuffęęed axecciw di tiřt n umac.

Tacejjart d řęięet nnes

Mat. 7:17-20, 12:34-35

⁴³War din bu tacejjart tařebĥant i d issyemmayen řęięet teksar nię tacejjart ixwaren i d issyemmayen řęięet tařebĥant. ⁴⁴Minzi kuř tacejjart tetwassen s řęięet nnes, minzi war treqđed zeg isennanen řbacur uřa zi tabęa ađiř. ⁴⁵Bnadem ařebĥan zi řkenz n wuř nnes d ařebĥan ad issuffęę min iřebĥen uca bnadem aeففan zi řkenz n wuř nnes d aeففan ad d issuffęę tuففna. S min zi iccur wuř, zzayes issawař uęemmum nnes.

Taddart x sseęaĥ

Mat. 7:24-27

⁴⁶Mayemmi d ayi tettřayam ‘A Sidi, a Sidi’ uca war tetteggem ca min qqareę? ⁴⁷Marra wenni ęari i d ęa yasen ad iseř i wawařen inu uca ad zzaysen igg, necc ad awem ssecneę min di yarwes netta. ⁴⁸Netta yarwes deg ij n bnadem i ibnan ict n taddart, iyza, iĥfar uca issars dsas x sseęaĥ. Umi d tusa sseĥřet, tqebbeđ řĥemřet taddart nni uca war tzemmar ad tt tessenhezz, minzi tuęa tebna x sseęaĥ. ⁴⁹Maca wenni i ten ittesřan uca war zzaysen ittegę, yarwes di bnadem i ibnan taddart nnes x tmurt nnebřa dsas, xenni tqebbeđ xas řĥemřet, řexdenni tewđa. Tuęa afartek n taddart nni d ameqqran.”

Liman n řqebťan x meyya

Mat. 8:5-13; Yuh. 4:43-54

7 ¹Awarni řami ikemmeř marra awařen nnes am d as sřen iwdan, yudef řar Kafarnařum. ²Aqqa ismey n ij n řqebťan x meyya, wenni tuřa isseizz aťťas, tuřa ihřec, tuřa iggur ad immet. ³Umi isřa x Yeccu, issekk řares ca n imřaren n Wudayen, ittar as mařend ad d yas uca ad issgenfa ismey nnes. ⁴Xenni usin-d řar Yeccu, řecmen t aťťas, nnan “Aqqa isdaheğ ad as tegged aya, ⁵minzi netta ittexs řgens nney uřa d netta i d aney ibnan asinagug.” ⁶Iruř Yeccu akisen. Ařami tuřa war iggwij ead x taddart, issekk řqebťan x meyya ca n imeddukař, nnan as “A Sidi, war ssiřiř ixef nnek, minzi necc war sdiheğey ad tadfed sadu tazeqqa inu. ⁷S uyenni necc war řesbey ixef inu sdaheğey řima ad řarek-d asey, maca ini awař waha uca ad iggenfa uřenjir inu. ⁸Minzi uřa d necc eawed d ij n bnadem sadu ifassen i řiy, řari ieessasen swadday i ufus inu. Qqarey i wa ‘Ruř!’, xenni ittrař, i wenneđni ‘As-d!’, xenni ittas-d uca i yismey inu ‘Egg aya!’, xenni ittegg it.” ⁹Umi isřa Yeccu aya, ittebhet dayes. Inneqřeb uca inna i řřaci wenni tuřa it-id iđeffaren “Necc ad awem iniř, war ufiř uřa di marra Israyil liman ameqqran amecnaw řqedd n wa.” ¹⁰Ařami eeqben inni itwassekken řar taddart, ufin ismey amehřuc iggenfa.

Asnekkar n mmis n tajjač zi řmewt

¹¹Deg wass i d yusin iruř řar tendint qqaren as Nayin, ruřen akis aťťas zeg imeřđaren nnes d ij n řřaci d ameqqran. ¹²Ařami iqarreb řar tewwart n tendint, xřar, ksin-d ij n umettin x řehmeř řar barra, netta d ayenni n wenni i tuřa řar yemmas, tanita d tajjač, uca tuřa akis ij n řřaci aťťas zi tendint. ¹³Umi tt izra Sidi tezziğez as uca inna as “War ttru!” ¹⁴Xenni iqarreb-d, iřada řehmeř uca bedden yinni t yarbun, inna “A abřiy, i cek umi i řa iniř, kkar-d!” ¹⁵Iqqim umettin, ibda issawař, xenni yarra as t-id i yemmas. ¹⁶Tudef tiggwudi di marra uca řemden Arebbi, nnan “Aqqa ikkar-d dayney umkacaf imřar” uca “Aqqa issijj Arebbi x weydud nnes.” ¹⁷Iffey řexbar-a xas řar marra Yahudiyya d ředcur i d as-d innđen.

Yeccu d Yuḥanna Amseyḍaṣ

Mat. 11:2-19

¹⁸Imeḥḍaren n Yuḥanna εawden as man aya marra. ¹⁹Iřaya Yuḥanna i tnayen zeg imeḥḍaren nnes uca issekk iten ɣar Yeccu, iqqar s uqemmum nsen “Ma d cek d wenni i d ɣa yasen niɣ ad nraja wennedni?” ²⁰Umi ɣares ruḥen yeryazen, nnan as “Yuḥanna Amseyḍaṣ aqqa issekk aney-d ɣarek, iqqar ‘Ma d cek d wenni i d ɣa yasen niɣ ad nraja wennedni?’ ” ²¹Di tsaεet nni tuya issgenfa aṭtas n iwdan zi řehřacat d uweddeb nsen u zi řaryah imengas uca ijja aṭtas n idaryāřen ttwařan. ²²Yarr-d Yeccu, inna asen “Ruḥem, tεawdem i Yuḥanna min teẓrim d min tesřim. Aqqa idaryāřen ttwařan d ineḍbařen gguren d yinni i di iġa řbarš twassizzedgen d idehcar ttesřan d imettinen ttekkaren uca ittetwabarreḥ s řexbar asebḥan i imezřaḍ. ²³Sseed n wenni war dayi inderfen.”

⁴Umi ffyen imeḥḍaren n Yuḥanna, ibda iqqar i řyaci x Yuḥanna “Min ɣar i ɣa teffyem ɣar řexřa ad tẓarem? Ma ij n uyanim issenhezza t usemmid? ²⁵Xenni min ɣar tuya teffyem ad tẓarem? Ma ij n bnadem yarḍ arruḍ yarḍeb? Xẓar, inni yarḍen arruḍ iřan uca ddaren deg ufuhart, aqqa-ten di řeqšur n ijeġiden. ²⁶Xenni min ɣar tuya teffyem ad tẓarem? Ma ij n umkacaf? Wah, ad awem iniɣ d ameqqran ktar zeg umkacaf. ²⁷Aqqa d wa i xef itwari

*‘Aqqa necc ad ssekkey lmalak inu zzat i uyembub nnek,
wenni i ɣa isswejden abrid nnek ɣar zzat nnek’.* Mal. 3:1

²⁸Ad awem iniɣ, jar inni itwaxeřqen zi temɣarin uřa d ijj war iġi d amkacaf ameqqran x Yuḥanna Amseyḍaṣ. Maca d ameẓyan di tgeldit n Arebbi imɣar xas.”

²⁹Umi isřa marra iwdan aya uřa d ayt n dḍariba inni itwassyeḍšen s useyḍaṣ n Yuḥanna, cehden i tsegda n Arebbi. ³⁰Maca Ifarisiyyen d imseřmaden n ttawrat ugin x cwar n Arebbi zi jjihet nsen, minzi nitni war zzayes twassyeḍšen. ³¹Xenni inna Sidi “Min zi i ɣa cebbhey iwdan n jjiř-a? Wi di yarwesen? ³²Nitni amecnaw iḥenjiren iqqimen di ssuq, třayan ijjen wennedni, qqaren ‘Neccin newta awem di temja, kenniw war tecḍiḥem uca neccin newta awem ayejdur, kenniw war ttrum ca.’ ³³Minzi yusi-d Yuḥanna Amseyḍaṣ,

war ittett ayrum, war isess binu uca tennam 'Dayes cciṭan'. ³⁴Yusi-d Mmis n bnadem ittett, isess, tennam 'Aqqa bnadem-a iṛhef x macca d binu, aqqa-t d ameddukeṛ n ayt n ḍḍariba d imednab.' ³⁵Aqqa tiyit tetwasegged zi marra tarwa nnes."

Adhan n iḍaren n Yeccu

³⁶Ieard it ij n Ufarisi ḥima ad kis icc. Yudef yar taddart n Ufarisi uca iqqim yar ṭṭabṛa. ³⁷Xzar, ict n temyart zi tendint tuṛa-tt d tamednubt, umi tessen aqqa iqqim yar ṭṭabṛa di taddart n Ufarisi, tusi-d s ict n tziyyat n alabaster dayes řefwaḥet n mirru. ³⁸Umi tbedd yar iḍaren nnes ḍeffar nnes, tru uca tebda tessuffa iḍaren nnes s imeṭṭawen uca tebda tessazey iten s ucuwwaf n uzeḡif nnes, tessudem as iḍaren uca tdehn iten s řefwaḥet n mirru. ³⁹Umi iḍra Ufarisi, wenni it-id iearden, man aya, inna deg uzeḡif nnes "Mři wa d amkacaf *nican*, iři aqqa issen min teena tmeṭṭut-a tenni t iḥadan, aqqa nettat d tamednubt." ⁴⁰Yarr-d Yeccu, inna as "A Simean, yari ict n řḥajet ad ac tt iniṛ." Inna as "Ini tt, a Amseřmad!"

⁴¹"Ij n bab n umarwas tuṛa yares tnayen ttursen as. Ijjen tuṛa itturs as xemsa meyya ddinar u wenneḍni xemsin. ⁴²Am tuṛa war yarsen min zi i ya arren amarwas, isamḥ asen marra s tnayen idsen. Ini ayi, wi t i ya ixsen zzaysen ktar?" ⁴³Yarr-d Simean, inna as "Ittyiř ayi wenni umi isamḥ ktar". Inna as "Cek tḥekmed s řṣaḥ". ⁴⁴Uca inneqřeb Yeccu yar tmeṭṭut nni, inna i Simean "Ma twařid tamyart-a? Aqqa udfey taddart nnek. Aman i yiḍaren inu war d ayi ten tewcid. Maca nettat tessired iḍaren inu s imeṭṭawen nnes uca tessizey iten s ucuwwaf n uzeḡif nnes. ⁴⁵Cek war d ayi tessudmed, maca nettat zeg wami d udfey war tbedd zeg usudem n iḍaren inu. ⁴⁶S zzect war tdehned ca azeḡif inu. Maca nettat tedhen iḍaren inu s řefwaḥet n mirru. ⁴⁷X uyenni ad ac iniṛ 'Aqqa itwayfar as ubarru n ddnub nnes, minzi teks aṭṭas. Wenni umi itwayfar drus, ad yares tiři drus n tayri'."

⁴⁸Xenni inna as "Aqqa twayfaren ddnub nnem." ⁴⁹Inni akis iqqimen yar ṭṭabṛa bdan qqaren deg yixef nsen "Min iena wa maḥend ad iḡfar uřa i ddnub." ⁵⁰Inna as i tmeṭṭut nni "Liman nnem aqqa issenjem i cem. Ruḥ di řehna".

Amettiř n umzarree*Mat. 13:1-17; Mar. 4:1-12*

8¹Awarni uya tuya iggur zi tendint d dcar ɣar tennedni, ittbarreh s řexbar asebħan n tgeldit n Arebbi. Tuya akis teneac ²d ca n temyarın, tuya issgenfa tent zi řaryah imengas u zi řehřacat. Tuya-tent Maryem, qqaren as ‘tenni n Majdala’ i zi twassuffyęn sebea n ccwařen, ³d Yuwanna tamɣart n Xuzi, awkiř n Hirudus, d Susanna d tinneđni ařas i tuya xas ttsexxarent s wagra nsent.

⁴Umi din issmun ij n řyaci d ameqqran, usin-d ɣares zi marra tineddam, inna asen s ij n umettiř *ammu* ⁵“Iffey ij n umzarrae ħima ad izarę zzarięet nnes. Am izarree, tewđa cwayt n zzarięet x webrid, efsen xas uca neqben tt ijdađ n ujenna. ⁶Tewđa cwayt n zzarięet x weřru, umi d iymi, yuřę, minzi war ɣares tuyi tuffet. ⁷Tewđa cwayt n zzarięet di řweř n isennanen uca isennanen yemmyen-d akis uca jeyyfen tt. ⁸Tewđa cwayt n zzarięet di tmurt yaredben uca umi d iymi, igga řyięet n meyya imuren.” Am tuya iqqar man aya, iřaya “Wenni ɣar ięa imezzuyen i useęi ad iseř.” ⁹Sseqsan t imeħđaren nnes, nnan as “Min ixs ad yini umettiř-a?”

¹⁰Inna “I kenniw umi immewc ad tessnem timesřayin innufaren n tgeldit n Arebbi, maca i inneđni s imettiřen, ařami nitni ttwařan maca war ttwiřin uca ttesřan war fehminen.

Yeccu ittfessar lmatal n zzarięet*Mat. 13:18-23; Mar. 4:13-20*

¹¹D wa d amettiř: zzarięet nettat d awař n Arebbi. ¹²Ina d inni itwazaręen x webrid, nitni d inni ittesřan, xenni ittas-d ibřis uca ittekkes awař zeg wuř nsen ħima war ttimnen maħend ad nejmen.

¹³Ina d inni x weřru, nitni d inni xmi i ɣa sřen i wawař, ad t qebřen s řefrahet. Ina maca war ɣarsen bu uřwar, ttamnen ɣar xennit, di řweqt n ujarreb ttneqřaben. ¹⁴Ina d inni iwđan deg isennanen, nitni d inni ittesřan, xenni ttraħen uca ttbuxsuyen deg imnusen n tudart d wagra nnes d řtamue nnes uca war ssenđayen ca řyięet. ¹⁵Ina d inni di tmurt yaredben, nitni d inni ittesřan i wawař, xemmřen t deg wuř nican, iřbeħ uca ssenđayen řyięet s sřbar.

Amettiř n řefnar d řmerfee

Mar. 4:21-25

¹⁶Uřa d ijj war issruyi řefnar xenni iqebbar xas s ij n uqedduř niy issrusa t sadu qama, maca s řemqřub issrusa t x řmerfee ĥima inni ittadfen ad řaren tifawt. ¹⁷Minzi war din min inuffaren war ittetwassedřar uřa war *din* min itwassnuffaren war ittetwissen uca ad ittwassedřar. ¹⁸Xřarem mammec tettesřam, minzi wenni řar iřa ad as immarni u wenni war řar iři, min d as ittyiř řares ad zzayes itwakkes.”

Man wen iřan d yemmas d aytmas n Yeccu

Mat. 12:46-50; Mar. 3:31-35

¹⁹Tusi-d řares yemmas d aytmas, war zemmaren ad řares iwřen s ssibbet n řřaci. ²⁰Xebbaren t, nnan as “Yemmac d aytmac bedden barra, xsen ad cek řaren.” ²¹Yarr-d uca inna asen “Yemma d aytma, aqqa d inni ittesřan awař n Arebbi u tteggan t.”

Yeccu d řaryat

Mat. 8:23-27; Mar. 4:35-41

²²Deg iijen zeg wussan nni inya deg ict n řyarrabut, netta d imeřđaren nnes. Inna asen “Ad neřwa řar ujammařin n řebřar.” Xenni qeřeen. ²³Am tuřa nitni ruřen di řebřar, ikka xas yiřeř. Xenni tehwa-d ict n řaryat n usemmiř di řebřar, tebda řyarrabut tettccura s waman uca yewear xasen řřař. ²⁴Qarben řares uca ssfařen t, nnan as “A Amseřmad, a Amseřmad, aqqa nyarreq”. Netta ikkar-d, iwebbex asemmiř d řemwaj n waman uca ssqaren, yarsa řřař. ²⁵Xenni inna asen “Mani iřa liman nwem?” Ggweden, ttbehten, nnan jarasen “Min iena wa, aqqa ittamar uřa d asemmiř d waman uca tteřřaean t.”

Asgenfi n ij n umeryah

Mat. 8:28-34; Mar. 5:1-20

²⁶Uyuren řar řjihet n Gadarinus tenni qibač i Ljalil. ²⁷Umi d iffeř řar tmurt, iřqa t-id ij n weryaz zi tendint, ařřas zeg wami tuřa dayes ccwařen u tuřa war ittird arruř, war izeddeř di taddart maca deg imeřřan. ²⁸Umi iřa Yeccu, isyuy, iwđa řar iđaren nnes, inna s řjehd “Min jaraney necc d cek a Yeccu Mmis n Arebbi i ieuřen x marra

min iġan? Ttzawagej cek, war d ayi ttēddab?” ²⁹Minzi netta tuja ittarar i řaryah amengus ħima ad d iffej zi bnadem nni. Minzi aţtas n twařawin tuja ixetţef it řaryah. Uca carfen t s snaseř d iceddiyyen řar idaren ħima ad xas ħđan. Maca netta tuja ittarezza iceddiyyen uca ccıtan iaren it řar řexřa. ³⁰Isseqsa t Yeccu, inna as “Mammec d ac qqaren?” Inna as “Lixyun”, minzi ccwaţen aţtas tuja udfen t. ³¹Uca nitni ttaren zzayes ħima war ten ittarar ad rařen řar weřfur. ³²Tuja din ict n tımart d tameqqrant n iřfan, tuja thedda deg wedrar. Ttaren zzayes ħima ad ten ijj ad dayes adfen. Uca netta isamħ asen. ³³Ffıyen ccwaţen zi bnadem nni, udfen deg iřfan, xenni teqnunni tımart zi jjarf řar řebħar uca tıarq. ³⁴Umi řrin imeksawen min imsaren, arewřen uca eawden tt di tendint d iyyaren. ³⁵Ffıyen-d ħima ad řaren min imsaren, usin-d řar Yeccu, ufin bnadem nni i zi tuja ffıyen ccwaţen, yard, s řeeqeř, iqqim řar idaren n Yeccu uca ggweden. ³⁶Inni iřrin man aya, eawden asen eawed mammec itwassgenfa umaryah. ³⁷Marra řıaci n jwayeh i d as-d innđen i Gadarinus izawg it ħima ad xasen iggwej, minzi tudef iten tiggwudi temıar. Uca netta yenya di tıarrabut, ieqeb. ³⁸Maca aryaz i zi ffıyen ccwaţen, ittar zzayes, ma attay izemmar ad řares iqqim. Maca Yeccu issekk it, inna ³⁹“Eqeb řar taddart nnek, tessecned meċar myarent timesřayin i dayek igga Arebbi.” Uca iruħ, ibarreħ di qaē tendint s marra min dayes igga Yeccu.

Yeġis n Yayrus d ict n temıart teħrec

Mat. 9:18-26; Mar. 5:21-43

⁴⁰Ařami d ieqeb, yareħħeb zzayes řıaci, minzi tuja marra ttrajan t. ⁴¹U xzar, yusi-d ij n weryaz qqaren as Yayrus, tuja-t d ameqqran n usinagug. Iwđa řar idaren n Yeccu uca izawg it ad yadef řar taddart nnes, ⁴²minzi ayenni n yeġis i řares tenni řar iġa tenēac n iseggwusa, tuja eřayen ad temmet. Am řares iggur, issdeħħes it řıaci. ⁴³Uca ict n temıart tuja ttazzřen zzayes idammen řqedd n tenēac n iseggwusa, tseyyar marra řeeweč nnes x idbiben uca teqqim war iġi wi izemmaren ad tt issgenfa. ⁴⁴Nettat tusi-d řares zi đeffar uca tħada abeħřuř n warruđ n Yeccu. Řexdenni ibedd usizzeř n idammen nnes. ⁴⁵Inna Yeccu “Wi d ayi iħadan?” Umi nkaren marra, inna Buřrus d yinni akis “A Amseřmad, řıaci issdeħħes ic u cek teqqared ‘Wi d ayi iħadan?’” ⁴⁶Inna

Yeccu “Aqqa iijen tuɣa iħada ayi, minzi necc uciɣ jjeħd iffeɣ zzayi.”

⁴⁷Umi tessen temyart belli war teqqim war temzar, tusi-d s uqefqef uca tewɗa ɣar iɗaren n Yeccu, xenni txeɓbar it qibač i marra iwdan x man ssibbet i zi t tħada d mammecc twassgenfa deɣya. ⁴⁸Inna as netta “Egg uř, a yeɣi, aqqa liman nnem issgenfa cem. Ruħ di řehna.”

⁴⁹Am netta issawař yusi-d iijen zi taddart n umeqqran n usinagug, inna as “Aqqa yeɣic temmut, war ssaħař ead Amseřmad.” ⁵⁰Maca Yeccu, umi isřa man aya, yarr-d xas, inna “War teggwed ca! Amen waha, nettat ad teggenfa.” ⁵¹Umi d yusa ɣar taddart, war iiji uřa d iijen ad yadef myir Buřrus d Yaequb d Yuħanna d babas n thenjirt d yemmas. ⁵²Tuɣa marra ttrun, wtin xas ayejdur. Netta inna “War ttrum, nettat war temmut ca, maca nettat teřteř waha.” ⁵³Uca deħcen dayes, ssnen belli nettat tuɣa temmut. ⁵⁴Maca awarni řami issuffey marra, iřteř zeg ufus nnes, iřaya, inna as “A taħenjirt, kkar!” ⁵⁵Idweř-d dayes buħbeř uca tekkar řexdenni. Xenni yumur ad as wcen min i ɣa tecc. ⁵⁶Ttbehten lwalidin nnes. Netta iweřša ten, war qqaren i ħed min imsaren.

Tayarit n tenɛac imazanen

Mat. 10:5-15; Mar. 6:7-13

9 ¹Awarni řami d iřaya ɣares tenɛac imeħɗaren, iwc asen jjeħd d řsulťa x marra ccwařen u x usgenfi n řehřacat. ²Issekk iten ħima ad barrħen s tgeldit n Arebbi u ħima ad ssngenfan imeħřac. ³Inna asen “War kessim walu deg webrid niɣ tayyarct niɣ tacyart niɣ ayrum uřa d nnuqart, war ittiři ɣar ħed tnayen n tcamirat. ⁴U man taddart i ɣa tadfem, qqimem dinni uca ffyem ssenni. ⁵Mařa din wi war kenniw iqebbřen, ffyem zi tendint nni uca tezzerzem taejjajt zeg iɗaren nwem d chadet xasen.” ⁶Nitni ffyen, tuɣa ttcuqqan di dcurat, ttbarrħen s řexbar ařebħan dinni, ssngenfan imeħřac di kuř amcan.

Hirudus itteggwed belli Yuħanna Amseyɗař isnekkar-d zeg imettinen

Mat. 14:1-12; Mar. 6:14-29

⁷Hirudus, ajeğid x ij n arbee n tmurt isřa x marra min itwaggen zzayes uca yarjef. Minzi ca zzaysen tuɣa qqaren aqqa Yuħanna

ikkar-d zeg imettinen ⁸u ca nneḍni aqqa Iliya iḍhar-d u ca nneḍni *ɛawed* belli ijjen zeg imkacafen n weḥaṛ uya ikkar-d. ⁹Inna Hirudus “Aqqa d necc i iqeṣṣen azeḡif n Yuḥanna, maca manis wa i xef sṛiy man aya?” Uca tuḡa yarezzu ad t iḡar.

Asecci n xemsa aṛaf

Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Yuh. 6:1-14

¹⁰Umi d ɛeqben imazanen, ɛawden as i Yeccu marra min ggin. Xenni yiwyi ten akis, indeh iten ḡar uyezdīs *ḥima ad iṛin* weḥdsen ḡar ij n wemcan ixṛa zi tendint tenni umi qqaren Baytṣayda. ¹¹Umi yargeb ṛḡaci x man aya, iḍfar it. U netta tuḡa yareḥḥeb zzaysen, issiweṛ akisen x tgeldit n Arebbi u inni iḥdajen ad twassgenfan, issgenfa ten. ¹²Ibda ṛḥaṛ issutum, qarrben ḡares tenɛac, nnan as “Sekk ṛḡaci *ḥima ad raḥen* ḡar ředcur d iyyaren i d asen-d innḍen, ad dinni afen mani i ḡa ssensen d min i ḡa ccen, minzi aqqa-neḡ da deg ij n wemcan ixṛan.” ¹³Maca netta inna asen “Wcem asen kenniw *ḥima ad ccen*.” Nnan as “War ḡarney myir xemsa n tecnifin d tnayen n iseṛman myir maṛa nraḥ uca ad nsey macca i marra iwdan-a!” ¹⁴Minzi tuḡa-ten di ca n xemsa aṛaf n yeryazen. Inna i imeḥḍaren nnes “Ssyimem ten di tɛurricin n xemsin.” ¹⁵Ggin amenni uca ssyimen ten marra. ¹⁶Iksi ticnifin s xemsa d tnayen n iseṛman uca, am issḡaɛɛed tmuyṛi nnes ḡar ujenna, ibark iten, xenni yarza iten uca iwca iten i imeḥḍaren *ḥima ad ten* wcen i ṛḡaci. ¹⁷Ccin, jjiwnen marra. Aṛami d jarwen min iqqimen zeg iṛeqqwaz, tuḡa dinni tenɛac n tsuḡatin.

Chadet n Buṭrus x Lmasih

Mat. 16:13-19; Mar. 8:27-29

¹⁸Am tuḡa ittzaḡa weḥdes, tuḡa imeḥḍaren din akides, xenni ikkar isseqsa ten, inna “Min iqqar ṛḡaci min ɛniḡ?” ¹⁹Arrin-d, nnan ‘Yuḥanna Amseyḍaṣ’ u innedni ‘Iliya’ u ca innedni ‘aqqa ikkar-d ijjen zeg imkacafen n weḥaṛ uya’.” ²⁰Inna asen “I kenniw, min teqqarem min ɛniḡ?” Yarra Buṭrus, inna “Lmasih n Arebbi.” ²¹Iɛṛem asen s jjeḥd uca iweṣṣa ten, war t qqaren i ḥed.

Yeccu izwar issiweř x řmewt nnes*Mat. 16:21-28; Mar. 8:30-9:1*

²²Inna “Ittxeřř i Mmis n bnađem ad iweddeb ařřas uca ad immenđar zeg imyaren *n weydud* d arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen, ad itwaney uca deg wass wiss řřata ad d ikkar.” ²³Inna i řřaci “Mařa ixs řed ad d yas awarni ayi, ittxeřř as ad inkar ixef nnes, ad iksi řřalib nnes kuř ass uca ad ayi-d iđfar. ²⁴Minzi wi ixsen ad issenjem tudart nnes, ad tt iweddar. Maca wi ixsen ad iweddar tudart nnes di řřwee inu, wa ad tt issenjem. ²⁵Minzi man řefđeř řar ij n bnađem mařa yarbeř ddunnit marra uca ad iweddar ixef nnes niy ad t teřqef txessart. ²⁶Minzi wenni i řa iřeđřan zzayi u zeg wawařen inu, ad zzayes iřeđřa Mmis n bnađem xmi i d řa yas deg ueuři nnes u deg ueuři n babas d lmalakat iqeddsen. ²⁷S tidett ad awem iniy, aqqa ca zeg yinni da iřđaren, war ttqasan ca řmewt ař i řa řaren tageldit n Arebbi.”

Aseuři x wedrar*Mat. 17:1-8; Mar. 9:2-8*

²⁸Eřařař tmenya n wussan awarni řami inna awařen-a, iwyi-d akis Buřrus d Yuřanna d Yaequb uca igaeed řar wedrar řima ad izzař. ²⁹Am tuya ittzařa, ibeddeř uđem n uęymbub nnes uca arruđ nnes idweř d acemřař ittissiqqen. ³⁰Xřar, tnayen n yeryazen ssiwřen akis, tuya-ten d Musa d Iliya. ³¹Nitni đharen s ueuři, tuya ssawařen x wufuy nnes i tuya i řa ikemmeř di Urcalim. ³²Maca Buřrus d yinni akis, tuya ikka xasen yiđeř. Ařami d faqen, řrin aeuři nnes d tnayen n yeryazen bedden akis. ³³Ařami xas farqen ina, inna Buřrus i Yeccu “A Amseřmad, aqqa mliř umi i da neřa. Ejj aney ad newwet řřata n iqiđan, ijjen i cek, ijjen i Musa u ijjen i Iliya.” Netta war issin min inna. ³⁴Am tuya iqqar man aya, ikk-d xasen ij n useynu, issduři iten s tiři nnes. Dewřen ggweden umi udfen nitni deg useynu. ³⁵Tusi-d ict n tmijja zeg ujenna, teqqar “D wa d Mmi ieiżzen, sřem řares!” ³⁶Ařami d tusa tmijja, ufin Yeccu weřdes. Nitni ssqaren uca war xebbaren řed deg wussan nni s ca min řrin.

Asgenfi n ij n uhenjir dayes řaryah d amengus

Mat. 17:14-18; Mar. 9:14-27

³⁷Tiwecca nnes ařami tuřa d hekkwan zeg wedrar, iřqa t-id ij n řřaci d ameqqran. ³⁸U xřar, ij n weryaz zi řřaci isřuy, iqqar “A Amseřmad, ttettareř zzayek, xřar mmi. Aqqa-t d ayenni n wenni řari. ³⁹U xřar, ittettef it ij n řaryah, xenni isřuyyu deřya uca ijebbed it ammu d wammu ař d as-d ittekk kuffu zeg uqemmum u s tamara i d as yarxu am t isseyzem. ⁴⁰Ttareř zeg imeřđaren nnek ad t ssuffyen, war zemmaren.” ⁴¹Yarr-d Yeccu, inna “A jjiř i war yuminen imsewwjen, mečar řarwem i řa kkey ad kenniw ksiř? Awi-d mmic da!” ⁴²Ařami řares-d yusa, inđar it ccitan *di tmurt*, imezzeq it. Maca Yeccu iwebbex řaryah amengus, issgenfa ahenjir uca yarr it i babas.

Yeccu izwar issiweř x řmewt nnes tawařa nneđnit

Mat. 17:22-23; Mar. 9:30-32

⁴³Marra ttcejben di řemyaret n Arebbi. Umi tbehten marra di marra min igga, inna i imeřđaren nnes ⁴⁴“Ggem uřa d kenniw awařen-a deg imezzuyen nwem, minzi Mmis n bnadem ad itwasellem řar ifassen n iwdan.” ⁴⁵Maca nitni war fhimen i wawař-a, tuřa itwassnuffar xasen mařend war t fehmen. Uca nitni ggweden ad t sseqsan x wawař-a.

Man wen iřan d ameqqran

Mat. 18:1-5; Mar. 9:33-37

⁴⁶Yudef iten ij n umcubbec x man wen zzaysen i řa yiřin d ameqqran qaε. ⁴⁷Issen Yeccu axarreř n wuřawen nsen uca iksi ij n uhenjir issbedd it řares. ⁴⁸Inna asen “Wi i řa iqebrēn ahenjir-a s isem inu, iqebrē ayi necc u wi d ayi i řa iqebrēn, iqebrē wenni d ayi-d issekken. Minzi wenni d amezyan qaε jarawem, netta ad yiři d ameqqran.”

Wi war iřin đidd nney, netta aqqa-t akidney

Mar. 9:38-40

⁴⁹Yarr-d Yuřanna, inna “A Amseřmad, neřra ijen issuffuy ccwařen s isem nnek uca nessbedd it, minzi netta war cek iđeffar akidney.” ⁵⁰Inna as Yeccu “War t ssbeddam, minzi wi war iřin đidd nney, netta aqqa-t akidney.”

Yeccu d Isamariyyen

⁵¹Umi d iwɗen wussan n tkessit nnes yar ujenna, yarra ayembub nnes ħima ad irah yar Urcalim. ⁵²Issekk zzates ireqqasen. Ruħen nitni uca iwɗen yar ij n dcar n Isamariyyen ħima ad as ssewjden *din*. ⁵³Nitni maca war t qbiřen, minzi ayembub nnes tuɣa iggur yar Urcalim. ⁵⁴Umi zrin Yaɛqub d Yuħanna, imeħɗaren nnes, man aya, nnan “A Sidi, ma tersed ad numur ħima timessi ad d tehwa zeg ujenna uca ad ten tecc amecnaw mammec igga ɛawed Iliya?” ⁵⁵Maca am d inneqřeb, iwebbex iten, inna “War tessinem ca man arruħ i zi teġam kenniw?” ⁵⁶Minzi Mmis n bnadem war d yusi ca ħima ad issellek řeemur n iwɗan maca ħima ad *ten* issenjem.” Xenni ruħen yar dcar nneɗni.

Adfar n Yeccu

Mat. 8:19-22

⁵⁷Am gguren nitni deg webriɗ, inna as iijen “A Sidi, ad cek ɗfarey mani mma i ya traħed.” ⁵⁸Inna as Yeccu “Iceɛbawen yarsen ifran d ijɗaɗ n ujenna yarsen řeewacc, maca Mmis n bnadem war yares uħa mani i ya isenned azeġif nnes.” ⁵⁹Inna i wenneɗni “ɗfar ayi-d!” Inna wanita “A Sidi, ejj ayi amezwar ad areggweħey ad neɗrey baba.” ⁶⁰Inna as Yeccu “Ejj imettinen ad neɗřen imettinen nsen, maca cek ruħ, tbarrħed s tgeldit n Arebbi.” ⁶¹Inna wenneɗni “Ad cek ɗfarey, a Sidi, maca ejj ayi amezwar ad ggey allah ihennik x inni yari di taddart inu.” ⁶²Inna as Yeccu “Uħa d ijj, maħa issrusa afus nnes x usyar xenni ad ixzar yar ɗeffar, ad iřreħ i tgeldit n Arebbi.”

Yeccu issekk tnaɣen u sebei n imeħɗaren nnes

10 ¹Awarni man aya issgaɛɛed Sidi ɛawed sebei nneɗni uca issekk iten tyuya tyuya qibač i uymbub nnes yar kuř tandint d wemcan mani tuɣa netta iezem ad d yas. ²Inna asen “Tameyra aħtas, maca ixeddamen drus, s uyenni ttarem i Bab n tmeɣra ħima ad issekk ixeddamen yar tmeɣra nnes. ³Ruħem! Aqqa ad kenniw ssekkey amecnaw izmaren jar wuccanen. ⁴War kiwem kessim tteřim n tmenyat niy tacyart uħa d sandaliyat, war ttseġamem x iijen deg webriɗ. ⁵Man mma axxam i ya tadfem, inim d amezwaru ‘Řehna x taddart-a.’ ⁶Maħa din mmis n řehna, řehna nwem ad xas yarsa, maħa war iġi amenni, řehna nwem ad

ɣarwem-d iɛqeb. ⁷Qqimem di taddart nni, teccem, teswem zi min ɣarsen, minzi axeddam isdaheḡ ṛmunet nnes. War ggurem ca zi taddart ɣar taddart nneḍni. ⁸Man mma tandint i ɣa tadfem uca ad kenniw qebṛen, ccem min d awem i ɣa wcen. ⁹Sgenfam imehṛac i din iḡan, inim asen ‘Aqqa tqarreb-d ɣarwem tgeldit n Arebbi.’ ¹⁰Man mma tandint i ɣa tadfem, war kenniw qebbṛen, ffyem ɣar zznaqi nnes, inim ¹¹‘Uṛa d tasejjajt i dayney iṛeṣqen x iḍaren nney n tendint nwem, ad tt nezzerz xawem, maca ssnem aya, aqqa tqarreb-d ɣarwem tgeldit n Arebbi!’ ¹²Ad awem iniḡ belli deg wass n lḥisab nni ad yiṛi ṛḥaṛ n Sudum ihwen zi tendint nni.

Awebbex n ca n tneddam

Mat. 11:20-24

¹³Uct xam, a Xurazin, uct xam, a Baytṣayda! Mṛi weqṣent di Tirus d Sidun ṛeejayeb i itwaggen daykent, ad tiṛi tubent zi zman am qqiment di txancet n wecḍan d iyyeḍ x izeḡifen nsent. ¹⁴Maca ad yiṛi ṛḥaṛ n Tirus d Sidun ihwen zi ṛḥaṛ nkent di lḥisab. ¹⁵Ucem, a Kafarnaḡum, ma ad tetwassgaɛded ɣar ujenna? Aqqa ad tetwassehwiḍ ɣar ṛaxart! ¹⁶Wi daywem i ɣa isṛan, ad zzayi iseṛ, wi kenniw i ɣa yagin, ad ayi yagi u wi d ayi i ɣa yagin, ad yagi wenni d ayi-d issekken.” ¹⁷Ɛeqben sebsen s ṛefraḡet, nnan “A Sidi, uṛa d ccwaṛen ṭṭaɛen aneḡ s yisem nnek.” ¹⁸Uca inna asen “Zriḡ Cciṭan iwḍa-d amecnaw assam zeg ujenna. ¹⁹Xṛar, ad awem wceḡ ṣṣuṭṭa ḥima ad tɛefsem x ifiḡran d iḡarḍmawen u x marra jjehd n ṛeɛdu. uṛa d ict n ṛḥaḡet war kenniw teḍarri ca. ²⁰Maca war farrḥem ca s uya belli aqqa ṛaryahat ad awem ṭṭaɛen, maca farḥem belli aqqa ismawen nwem twazemmen deg ijenwan.”

Tazaḡit n Yeccu i Babas

Mat. 11:25-27; 13:16-17

²¹Di tsɛɛet nni ɛawed ifarḡ Yeccu di arruḡ, inna “Necce ttqadiḡ cek, a Baba, Bab n ujenna d tmurt, minzi tessnuffared timesṛayin-a x imiḡisen u x aytbab n ṛeeqeṛ uca tessaregbed tent i iḡenjiren imezyanen. Wah, a Baba, ammu i tuḡa ixs ṛxaḍar nnek!” ²²Xenni, umi inneqṛeb ɣar imeḡḍaren nnes, inna “Kuṛci immewc ayi zi Baba uca uṛa d ijj war issin man wen d Tamemmit myir Tababat u man wen d

Tababat myir Tamemmit, d wenni umi ixs Tmemmit ad t issargeb.”
²³Inneqřeb-d ɣar imeħḍaren weħdsen, inna “Sseed n tiṭṭawin i ittwařan min tettwařam kenniw. ²⁴Minzi necc ad awem iniɣ, aqqa aṭṭas n imkacafen d ijeğiden xsen ad ẓaren min tettwařam kenniw uca war tt tettwiřin uřa ad sřen min tettesřam uca war tt ttesřin.”

Amettiř n Usamiri arħim

²⁵Xẓar, ij n umseřmad n ttawrat ikkar-d ħima ad t iqeğeb, inna “A Amseřmad, min i ɣa ggeɣ ħima ad wartey tudart n řebda?” ²⁶Inna as “Min din yurin di ttawrat? Mammec teqqared?” ²⁷Yarr-d, uca inna

*“Ad tixed Sidi Arebbi nnek zi marra wuř nnek,
 s marra řemar nnek, s marra jjeħd nnek, s marra řeeqeř nnek
 uca ad tixed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek.”* Tiř. 6:5; Law. 19:18

²⁸Inna as “Aqqa tarriid nican. Egg man aya uca ad teddared.” ²⁹Maca netta ixs ad issegged ixef nnes, inna i Yeccu “Man wen iğan d amqarreb inu?” ³⁰Yarr-d xas Yeccu εawed, inna as “Ij n weryaz ihwa-d zi Urcalim ɣar Ariħa uca iwḍa deg ifassen n iceffaren, arrin t d aεaryan, wtin t s weemud, xenni ruħen, jjin t jar řmewt d tudart. ³¹Imsar aqqa ij n ukehhan ihwa-d ɣar webrid nni, izra it uca ikka ɣar ujemmaḍ n webrid. ³²Ammu εawed uřa d ij n Ulawi iεdu-d x wemcan nni, izra it uca ikka ɣar ujemmaḍ n webrid. ³³Maca ij n Usamari (=ij n *bnadem zi tendint n Samariya*), tuɣa-t deg usafar, yiweḍ-d ɣares. Umi t izra, iħinn xas aṭṭas, ³⁴iqarreb ɣares, icedd as iyezzimen nnes, iseyyeħ xasen zzect d waman n uḍiř, issenya it x zzayřet nnes, yiwyi it ɣar wenwař, itthilla dayes. ³⁵Tiwecca nnes řami iruħ, iksi tnayen n ddinar, iwc iten i bab n wenwař, inna as ‘Thilla dayes u mařa txeğřed ktar zi man aya, ad cek t xeğřey xmi i d ɣa εeqbey’. ³⁶Man wen zi třata nni tettwařid d amqarreb n wenni iwḍan deg ifassen n iceffaren?” ³⁷Inna “Wenni xas iħinnen.” Inna as Yeccu “Iwa uyur, uřa d cek tegged amenni!”

Di taddart n Maryem d Marta

³⁸Am tuɣa gguren nitni, yudef ɣar ij n dcar. Uca ict n temɣart, qqaren as Marta, tareħħeb zzayes di taddart nnes. ³⁹Tuɣa ɣar ta

ict n wečmas, qqaren as Maryem, tenni tuɣa teqqim ɣar idaren n Yeccu uca tuɣa tessɛssa i wawař nnes. ⁴⁰Maca Marta tuɣa tecyeyř ațtas s tsexxart. Nettet tusi-d ɣares, tenna “A Sidi, ma war d ac icqi belli ućma tejja ayi ttsexxarey weħdi? Ini as ĥima ad ayi tɛawen.” ⁴¹Yarr-d Yeccu, inna as “Marta, Marta, cem tceyřed u tqeğiqed x wațtas n tmesřayin, ⁴²maca ittxeřs icten *waha* uca Maryem tixđar tasyart tařebħant tenni war itwakksen zzayes.”

Yeccu isseřmad mammec icuwwar ad zzağen

Mat. 6:9-15

11 ¹Am tuɣa ittzağa deg ij n wemcan, imsar, umi netta ikemmeř tazağit nnes, aqqa ijjen zeg imeħđaren nnes inna “A Sidi, seřmed aney ad nezzağ amecnaw mammec tuɣa Yuħanna isseřmad ɛawed imeħđaren nnes.” ²Inna asen “Meřmi mma tezzuğem, inim ‘Babatney i iğan deg ijenwan, isem nnek ad yiři itwaqeddes, ejj ad d tas tgeldit nnek, uca am mammec cek tersed ad tiři deg ujenna, ad tiři ɛawed ammu di tmurt. ³Ewc aney kuř ass aɣrum nney i kuř ass. ⁴Yfar aney ddnub nney, minzi neccin ɛawed nsameħ i marra inni dayney ittursen. War d aney ssidif ca deg uyekkwı, maca senjem aney zeg uɛeffan’.”

Ttarew, xenni ad awem immewc

Mat. 7:7-11

⁵Xenni inna asen “Man wen zzaywem i ɣar iğa ij n umeddukeř, wenni ɣares-d i ɣa yasen deg wezyen n ġiřet uca ad as ini ‘A ameddukeř, arđeř ayi třata n tecnifin, ⁶minzi ij n umeddukeř inu, ixecc-d ɣari zeg usafar, war ɣari min d as i ɣa qeddmey.’ ⁷Xenni ma ad xas-d yarr netta zi daxeř uca ad as ini ‘War d ayi ttseđdaɛ, tawwart tbelɛɛ řexxu d tarwa aqqa-tt akidi di tassut, war zemmarey ad d kkaray maħend ad ac wcey ca’. ⁸Ad awem iniy, mařa war d ikkar ĥima ad as iwc umi netta d ameddukeř nnes, iwa ad d ikkar ad as iwc mečřař ma iħđaj x ssibbet n řewɛaret nnes. ⁹Ad awem iniy, ttarew, xenni ad awem immewc, arzum, xenni ad tafem, ssqarqben, xenni ad awem arezmen. ¹⁰Minzi marra wi i ɣa ittaren ad iksi u wi i ɣa yarzun ad yaf u wi i ɣa issqarqben ad as itwarzem. ¹¹Ma niy din jarawem ij n tbatat, wenni, umi d as i ɣa ittar mmis aɣrum, ad as iwc azru? Niy asřem, xenni ad as iwc ařıar deg

wemcan n wesřem? ¹²Ma niŷ mařa ittar zzayes tameřač, ad as iwc taŷarđent? ¹³Mařa kenniw, am teřam xenni d ieffanen, tessnem ad tewcem timewca tiřebħanin i tarwa nwem, mečar s wařtas ad iwc Tbatat wenni iřan deg ujenna Arruħ Iqeddsen i yinni d as-d ittaren?”

Yeccu d Beelzabul

Mat. 12:22-30; Mar. 3:20-27

¹⁴Issuffey Yeccu ij n cciřan, tuŷa wa d agnaw. Awarni řami issuffey cciřan, xenni agnaw ibda issawař. Ittebhet marra řŷaci. ¹⁵Maca ca zzaysen nnan “S Beelzabul ameqqran n ccwařen issuffuy ccwařen.” ¹⁶Inneđni ttaren zzayes řeěřamet zeg ujenna ħima ad t jarrben. ¹⁷Maca netta yargeb x ixarriřen nsen, inna asen “Kuř tageldit i ibđan x yixef nnes ad tetwareddeř uca taddart i ibđan x yixef nnes, ad tewđa. ¹⁸Mařa ibđa Cciřan x yixef nnes, mammec i ŷa teqqim tgeldit nnes? Minzi kenniw teqqarem belli necc ssuffuyey ccwařen s Beelzabul. ¹⁹Mařa necc ssuffuyey ccwařen s Beelzabul, s min zi ten ssuffuyen iħenjiren nwem? X uyenni ad iřin nitni d řquđat xawem. ²⁰Mařa tuŷa s uđad n Arebbi i zi ssuffuyey ccwařen, xenni aqqa tusi-d ŷarwem tgeldit n Arebbi. ²¹Min ŷa yekk weryaz ijeħden iħezzen s řesnaħ ittæessa x tzeddiyt nnes, ad yři wagra nnes di řaman. ²²Maca meřmi i d ŷa yas wenni iřan d jjiheř xas uca ad t iŷřeb, aqqa netta ad as ikkes řesnaħ i xef tuŷa ittcař uca ad ibđa min tuŷa zzayes iksi. ²³Wenni war iřin akidi, aqqa-t đidd inu u wenni war kidi issmunin, aqqa netta issbeřta.

Řaryah yarezzu ad d iřeqb

Mat. 12:43-45

²⁴Xmi i ŷa iffey řaryah amengus zi bnadem, ad icuqq deg imucan war daysen bu waman, ad yarzu arrařet uca xmi war tt ittif, ad yini ‘Ad eeqbey řar taddart inu tenni i zi ffey.’ ²⁵Ad d yas uca ad tt yaf, tfarđ, tzewweq. ²⁶Xenni ad irah, ad iksi sebea n řaryah inneđni d ieffanen xas, ad adfen uca ad zedyen dinni. Xenni ad idweř uneggar n bnadem nni war iħři ktar x mammec tuŷa-t řar umezwar.” ²⁷Am issawař s uya, tesgaæeed ict n temŷart zi řŷaci tmijja nnes, tenna as “Sseđ n uæeddis i cek iksin u tebbuct i zi teřřed!” ²⁸Maca netta inna “Ėad d amezwaru sseđ n yinni ittësřan awař n Arebbi uca ħeffden t.”

Řeřamet n Yunes

Mat. 12:38-42; Mar. 8:12

²⁹Am tuřa řřaci ittdeřhas ead ktar, ibda iqqar “Jjiř-a d aeffan, ittettar řeřamet, war d as tettmewci řeřamet myř řeřamet n Yunes amkacaf. ³⁰Minzi amecnaw mammec tuřa Yunes d řeřamet i ayt n Niniwa, ammu i řa yiři Mmis n bnadem eawed d řeřamet i jjiř-a. ³¹Tajeřidt n ljanub ad tekkar deg wass n lřisab ak-d yeryazen n jjiř-a, ad ten řřaseb. Minzi tusi-d zeg ineggura n tmurt řima ad tseř i tiyit n Sulayman. Xřar, aqqa da wenni imřaren x Sulayman. ³²Iryazen n Niniwa ad d kkaren di lřisab ak-d jjiř-a uca ad ten řasben, minzi nitni tuben awarni i ubarreř n Yunes. Xřar, aqqa da wenni imřaren x Yunes.

Ťtit d tifawt n arrimet

Mat. 5:15; 6:22-23

³³War din uřa d ijj issreqqa řqendiř uca issrusa t deg wemcan inuffaren niř sadu ij n řmud, maca issrusa t x řmerfeř řima inni i d řa yadfen ad řaren tfawt. ³⁴Řqendiř n arrimet nnek d tiřř. Mařa tiřř nnek teřfa, xenni ad tiři tfawt uřa di marra arrimet nnek. Mařa ad tiři tiřř nnek d tačeffant uřa d arrimet nnek ad tiři d tağest. ³⁵Xřar xenni, řima min dayek iğan d tifawt war tettiři d tağest. ³⁶Mařa marra arrimet nnek teccur s tfawt, war dayes uřa d ijj n uřezdis ibarcen, xenni ad dayes tiři tfawt kuřci, amecnaw mammec xmi yareqq řqendiř s řřya nnes.”

Uct x Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen

Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40; Luk. 20:45-47

³⁷Am tuřa issawař s man aya, ičard it ij n Ufarisi řar umečři akides uca yudeř, iqqim řar řřabřa. ³⁸Maca Afarisi, umi izra man aya, ittebhet minzi netta war issird ca d amezwar i umečři. ³⁹Inna as Sidi “A kenniw a Ifarisiyyen, tessizdagem barra n řkas d řřebři, maca daxeř nwem iccur s řřmee d řřar. ⁴⁰**A kenniw a ifyař,** ma war iği wenni iggin min iğan řar barra, igga uřa d min iğan daxeř? ⁴¹Maca wcem min iğan daxeř d řředqet, u xřar, marra ad awem yiři d amezdag.

⁴²**Uct xawem**, a Ifarisiyyen minzi tæccaram nneenaε d wazar d marra tibbi, xenni tejjim řheqq d tayri n Arebbi řar uyezdis. Iwa ittxeřř i *bnadem* ad igg ta, nnehřa mma ad ittu tennednit.

⁴³**Uct xawem** a Ifarisiyyen, minzi ieřeb awem ad teqqimem x řekrasi n zzat deg isinagugen u ieřeb awem ad xawem seřmen *iwdan* di řeswaq.

⁴⁴**Uct xawem**, a imseřmaden n ttawrat d Ifarisiyyen, a kenniw lmunafiqin, minzi kenniw tetteggem am imedřan iduřyen uca inni xasen igguren war ssinen.”

⁴⁵Yarr-d ijjen zeg imseřmaden n ttawrat, inna “A Amseřmad, aqqa xmi d aney teqqared aya, tessfedřhed aney uřa d neccin.”

⁴⁶Inna “**Uct xawem**, a imseřmaden n ttawrat, minzi tessarebbum řehmuř ideqřen x tkessit x iwdan, xenni kenniw s yixef nwem war třadam řehmuř nni uřa s ijjen zeg idewřan nwem!

⁴⁷**Uct xawem**, minzi tbennam imedřan n imkacafen u řejdud nwem nyin ten. ⁴⁸S man aya tneemem, aqqa kenniw tareřřam s min ggin řejdud nwem, minzi nitni nyin ten uca kenniw tbennam imedřan nsen. ⁴⁹X uyenni tiyit n Arebbi tenna ‘aqqa ad asen-d ssekkey imkacafen d imazanen, ad nyen ca zzaysen uca ad xasen azzřen, ⁵⁰řima ad itwattar zi jjiř-a idammen n marra imkacafen i itwassizzřen zeg wami tetwagg ddunnit, ⁵¹zeg idammen n Habil ař idammen n Zakariya wenni nyin jar uealřar d taddart *iqeddsen*! Wah, ad awem iniř belli iggur ad twattaren *idammen nsen* zi jjiř-a.

⁵²**Uct xawem**, a imseřmaden n ttawrat, minzi tkessim tasarut n tmusna, xenni war tettidfem kenniw u inni tuřa ittadfen, teřřfem ten.”

⁵³Am tuřa akidsen issawař s uya, bdan imseřmaden n idlisen d Ifarisiyyen ttřaddan t ařřas uca řřaren t s iseqsiten x wařřas n tmesřayin, ⁵⁴uca ggin as taxceft, arezzun ad t řřfen s ca zeg uqemmum nnes, řima ad t đermen.

Yeccu isseřmad imeřđaren nnes

12 ¹Řexdenni, am d idweř řřaci imun s řuřuf n *iwdan*, ařami bdan eeffsen ijj x wennedni, ibda iqqař i imeřđaren nnes amezwar “Hřam ixef nwem zeg wentun n Ifarisiyyen, aqqa-t d nnifaq! ²War din min idřin war ittetwasseđhar, uřa *war din* min inuffaren war ittetwissin. ³S uyenni marra min tennam di tařest ad

itwaseř di tfawt u min xef tessiwřem deg umezzuy deg wexxam ad itwabarreh zayes x tzeywin.

Ggwedem Arebbi

Mat. 10:28-31

⁴Necc ad awem iniy, a imeddukař inu, war tteggwidem ca zeg yinni ineqqen arrimet u awarni man aya war zemmarem ad ggen ktar *ead*. ⁵Maca necc ad awem ssecney wenni zi i ya teggwedem. Ggwedem zeg wenni yar ięa řřulęa ħima ad kenniw inęar di jehennama awarni řami inya. Wah, ad awem iniy, zeg wanita i ya teggwedem! ⁶Ma war ttmenzzin xemsa n zęawec s tnayen n iřuldiyyen n nnęas (=‘*tnayen n assariyat*’)? Uca uřa d ijj zęaysen war ittetwattu zzat i Arebbi. ⁷Uřa d ięuęęan n ucuwwaf n uzeęif nwem eawed marra twaęesben. War tteggwidem ca, kenniw ħsen zi zęawec aęęas!

Acejje i chadet x Yeccu qibač i iwdan

Mat. 10:32-33, 12:32, 10:19-20

⁸Ad awem iniy, marra wi zęayi i ya icehden qibač i iwdan, ad xas iched eawed Mmis n bnadem zzat i lmalakat n Arebbi. ⁹Wi d ayi i ya inkaren qibač i iwdan, uřa d netta ad itwankar qibač i lmalakat n Arebbi. ¹⁰Kuř ijj wenni i ya inin awař didd n Mmis n bnadem, ad as tt twayfar. Maca wenni i ya iceqqfen di Arruę Iqeddsen war d as tt tetwayfar ca! ¹¹Xmi kenniw i ya nedhen yar isinagugen u zzat i řęukkam d řřulaęat, war kessim ca amnus min zi i d ya tarrem niy min i ya tinim! ¹²Minzi Arruę Iqeddsen ad awem isseřmed di tsaeet nni min ittęeř ad tinim.”

Amettiř n bab n wagra

¹³Inna as ijjen zi řęaci “A Amseřmad, ini as i uma ħima ad kidi ibęa řwart.” ¹⁴Inna as “A bnadem, wi d ayi yarrin xawem d řęaęi niy d řęaderř?” ¹⁵Inna asen “Yarwem, ħęam ixef nwem zi tęmeę, aqqa maca eawed mařa yares afeyyeę *n wagra* yar yijjen, xenni tudart nnes war tettiři zeg wagra nnes.” ¹⁶Iwca asen ij n umettiř, inna “Iyyar n ij n bnadem, wenni d bab n wagra, iwyi-d řřabet aęęas. ¹⁷Ixarreř deg ixef nnes, inna ‘Min i ya ggey? Minzi war yari bu řmars i di i ya yarwey řyęęet inu.’ ¹⁸Inna ‘Ammu i ya ggey, ad hedmey řemrasi inu, xenni

ad bniy řemrasi d imeqqrannen xasen uca ad daysen xezney marra řyřet d wagra inu, ¹⁹ad iniy i yixef inu: A řemar inu, yarek ařas n wagra itwaxzen din i wařas n iseggwusa, areyyeh, tecced, teswed u tfarřed!" ²⁰Inna as Arebbi 'A afyur, aqqa řiřet-a ad zzayek itwattar řemar nnek. Xenni i umi i řa yiři min tessewjded?" ²¹Ammu i řa imsar i wenni iyarwen řeknuz i yixef nnes u war iři d bab n wagra di Arebbi."

War tteksim s wemnus

Mat. 6:25-34; 19-21

²²Inna i imeřdaren nnes "X uyenni ad awem iniy, war kessim s wemnus i tudart nwem min i řa teccem, u war kessim s wemnus uřa i arrimet nwem min i řa tyarřem. ²³Tudart ktar zi macca u arrimet ktar zeg werruř. ²⁴Xřarem řar ibayřiwen! Aqqa war zarrreen, war mejjaren, war řarsen tasraft niř d řmarsu u Arebbi issecca iten. Meřar tueřam kenniw x iřřař. ²⁵Man wen zzaywem izemmar ad yarni d tzuggart nnes uřa d iř n uyir s wemnus nnes? ²⁶Mařa tuřa kenniw war tzemmarem uřa x min iřan d amezyan qae, mayemmi i řa teksim s wemnus x min iqqimen. ²⁷Xřarem mammec řemmyen nnuwwac (=ijejjigen)! War xeddmn, war ttqareřcen, waxxa amenni ad awem iniy, aqqa uřa d Sulayman di qae aeuři nnes war yarř ca amecnaw uřa d iř zzaýsen. ²⁸Mařa Arebbi issyarř ammu řeřtic i iřan ass-a deg iyyar uca tiwecca ad immenřar di tefqunt, meřar xenni d awem i řa issyarř, kenniw i di iřa drus n liman? ²⁹U kenniw, war arezzum ca x min i řa teccem uřa x min i řa teswem, war ttiřim tmeyyřem ca. ³⁰Minzi marra timesřayin-a arezzun daysent řegnus n ddunnit. Maca Babatwem issen belli teřwajem tent. ³¹Maca arzum tageldit n Arebbi uca timesřayin-a marra ad awem twamarnint. ³²War tteggwid, a cem a řimart tamezyant, minzi yarřa Babatwem ad awem iwc tageldit. ³³Zenzem min řarwem, wcem řředqet, ggem i yixef nwem ticýarin n tmenyat i war yareccin, iř n řkenz i war iqetřin deg ijenwan, mani war ittidef uceffar uřa d tcinda war tettegg řews. ³⁴Minzi mani i řa yiři řkenz nwem, dinni i řa yiři eawed wuř nwem.

Iřim tfaqem

Mat. 24:45-51

³⁵Iřim tħezmem s ibuyas u s řefnarat nwem areqqent. ³⁶Xenni iřim kenniw amecnaw iwdan i ittrajan sidi nsen xmi i d ęa yeeqeb zeg wurar, ħima, xmi i d ęa yas, ad issqarqeb, xenni tzemmarem ad as tarzmem deęya. ³⁷Sseed n isemyan inni, xmi i d ęa yas sidi nsen, ad ten yaf faqen. S tidett ad awem iniy, aqqa ad iħezzem ixef nnes uca ad ten issyim ęar ttabřa, xenni ad d yas ad xasen isexxar. ³⁸Mařa yusi-d ęar ħeřtu wiss tnayen n ġiřet nię ęar ħeřtu wiss třata uca yufi ten ammu, sseed i isemyan nni. ³⁹Maca ssnem aya: mařa bab n taddart issen di man tsaeet i di i ęa ixecc uceffar, xenni ad yiři ifaq uca war itteji taddart nnes ad t acaren. ⁴⁰Iřim kenniw eawed twejdem, minzi Mmis n bnadem ad d yas deg ict n tsaeet i war tetrijim. ”

Awkiř amtiqqi

⁴¹Inna as Buřrus “A Sidi, ma i neccin i teqqared amettiř-a nię eawed i marra?” ⁴²Inna as Sidi Yeccu “Man wen ięan xenni d awkiř amtiqqi d amięis wenni i ęa yegg sidi nnes x ixeddamen nnes ħima ad asen iwc řeeweč nsen di řweqt nnes? ⁴³Sseed n ismeę wenni i ęa yaf sidi nnes, xmi i d ęa yas, ittegg ammu. ⁴⁴S tidett ad awem iniy, belli ad t yegg x marra agra nnes. ⁴⁵Maca mařa ismeę nni inna deg wuř nnes, aqqa sidi inu ietęař x weeqab uca ibda iccat isemyan d tiyya, ittett, isess, iseccar, ⁴⁶xenni ad d yas sidi n ismeę nni deg ij n wass war tt ittriji uca ad t iqeřř x tnayen, ad igg tasyart nnes ak-d yinni war ięin d iřdiqen. ⁴⁷Ismę nni wenni issnen řxađar n sidi nnes uca war issewjed ixef nnes uřa war iggi elařsab řxađar nnes, ad itwawwet s tiyyita ařas, ⁴⁸maca wenni war issinen řxađar nnes uca igga min isdaheęen tiyyita, ad itwawwet drus. Zi kuř ijjen umi immewc ařas, ad zzayes itwattar ařas u wi umi itwakellef ařas, ad zzayes itwattar ktar.

Tawasit n Yeccu ibetęa

Mat. 10:34-36

⁴⁹Usiř-d ħima ad ndareę timessi x tmurt u min i ęa xseę mařa aqqa-tt tetwassareę? ⁵⁰Ittxeřř ayi ad twassyeđseę s ij n useęđas u mammec twařsareę ař i d ęa itwakemmeř. ⁵¹Ma ittyiř awem belli usiř-d ħima ad wceę řehna x tmurt? Lla lla, ad awem iniy, maca

ad din yiři ubeṭṭu. ⁵²Minzi zi řexxu d tsawent ad mmsebḍan xemsa deg ict n taddart, tṛata ḍidd tnayen d tnayen ḍidd tṛata. ⁵³Babas ad imsebḍa x mmis, d mmis x babas, d yemmas x yeğis, d yeğis x yemmas, d tṛallat x tesřit, d tesřit x tṛallat nnes.”

Ittxeṣṣ ad nmeyyez řweqt

Mat. 16:2-3

⁵⁴Inna εawed i řyaci “Xmi i ya tẓarem ij n useynu igææed zi řyarb, deyya ad tinim ‘Ad yiři wenẓar’ uca ammu ad imsar. ⁵⁵Xmi i ya tẓarem asemmiḍ n ljanub ittṣuḍ, xenni ad tinim ‘Ad yiři řehmu’ uca ammu ad imsar. ⁵⁶A kenniw a lmunafiqin, aqqa tessnem ad tmeyyzem udem n tmurt d ujenna, ma zman-a mammec war t tmeyyzem?

Ggem weṣṛaḥ ak-d weyrim nnek

Mat. 5:25-26

⁵⁷Mayemmi war tḥekkmem s yixef nwem min iğan d ṣṣaḥ? ⁵⁸Minzi, xmi i ya traḥed yar řḥakem ak-d weyrim nnek, egg tizemmar aṭtas am teğid εad akis deg webrid maḥend ad zzayes tetwafekked, ḥima war cek ittjarri yar řqaḍi uca řqaḍi ad cek isellem i řemxazni, xenni ad cek inḍar řemxazni di řehbes. ⁵⁹Ad ac iniḡ, cek war d ssenni tetteffyed ař i ya txeğṣed aṣuldi (=‘leḃta’) aneggaru!”

Yeccu issawař x řyiğet n ttubet

13 ¹Di řweqt nni usin-d ẓares ca n iwdan, xebbaren t x ljaliliyyen inni ixegęḍ Bilaṭus idammen nsen ak-d tẓaršin nsen. ²Yarr-d Yeccu, inna asen “Ma ittyiř awem belli ljaliliyyen-a d imednab ktar zeg ljaliliyyen inneḍni umi d asen imsar uweddeb-a? ³Necc ad awem iniḡ ‘lla’, maca mařa war tetubem, uřa d kenniw ad tetwahellkem marra ammu. ⁴Niḡ ittyiř awem belli tmენტეac n iwdan i xef-d tewḍa ṣṣumęet di Siluwam uca mmuten zzayes, ma aqqa-ten d ayt n umarwas ktar zeg iwdan nneḍni i izeddȳen di Urcalim? ⁵Ad awem iniḡ ‘lla!’, maca mařa war tetubem uřa d kenniw ad tetwahellkem ammu!”

⁶Inna amettiř-a. “Tuḡa ẓar ijjen ij n wartu i itwazzun deg weḥwic n tzayart nnes. Xenni yusi-d, yarezzu dayes řyiğet uca war tt yufi.

⁷Inna i bab n weḥwic n tzayart ‘Aqqa tṛata n iseggwusa ttasey-d arezzuy tazart deg wartu-ya, war tt ufiḡ, qeṣṣ it, mayemmi issahaṛ εad tamurt?’ ⁸Yarr-d xas, inna as ‘A sidi, ejj it aseggwas-a εad εawed, aṛ t i ya yziy uca ad as ggey řeybar, ⁹uca maṛa tegga tazart... ejj it ad ibedd, maca maṛa walu, xenni qeṣṣ it.’”

Asgenfi n temyart dayes řaryah n tuḍεeft

¹⁰Tuḡa isseřmad deg ijjen zeg isinagugen di ssebt. ¹¹U xzar, tuḡa din ict n temyart dayes řaryah n tuḍεeft řmijaṛ n tmentεac n iseggwusa, uca tuḡa teynes, war tzemmar ad *tuyur* tseggem qae. ¹²Umi tt izra Yeccu, iṛaḡa-d xas řares, inna as “A tamyart, aqqa cem tenfekked zi řehřac nnem!” ¹³Uca issars xas afus nnes uca nettat tedweř tseggem řexdenni, tebda tessemḡara di Arebbi! ¹⁴Maca ameqqran n usinagug, umi ixeyyeq minzi Yeccu issgenfa di ssebt, inna i řyaci “Aqqa di setta n wussan ittxeṣṣ řxedmet, asem-d deg wussan nni maḡend ad tetwassgenfam, maci deg wass n ssebt.” ¹⁵Yarr-d xas Sidi, inna “A kenniw, a lmunafiqin! Ma war ifessi kuř ijjen zzaywem deg wass n ssebt i ufunas nnes niḡ i weyyuř nnes zi řmedwed, xenni ad t indeh maḡend ad t iward? ¹⁶U tanita, tenni iḡan d yeḡis n Ibrahim icedd itt Cciřan řmijaṛ n tmentεac n iseggwusa, ma war ittxeṣṣ ad tetwafekk nettat zeg uceddi-ya deg wass n ssebt?” ¹⁷Am inna man aya, řeḍḡan marra inni tuḡa akis ittemεařan uca marra řyaci ifarḡ s tmesřayin iεuḡen tinni tuḡa itwaggen zzayes.

Amettiř n zzariεet n uxerdel d wentun

Mat. 13:31-33; Mar. 4:30-32

¹⁸Inna asen “Min di tarwes tgeldit n Arebbi uca min zi tt ya ssmequddey? ¹⁹Aqqa-tt amecnaw ict n tḡebbuct n zzariεet n uxerdel iksi tt ij n bnadem inḍar itt di teḡwict nnes, uca teymi, tedweř d tacejjart temyar uca iḡḍaḍ n ujenna ggin řεewacc nsen di řefrue nnes.” ²⁰Inna εawed “S min zi i ya ssmequddey tageldit n Arebbi? ²¹Aqqa-tt amecnaw antun, teysi t temyart, teffar it di tṛata n řemdud n waren, ařami issmemm marra!”

Tawwart iħšaren*Mat. 7:13-14, 21-23*

²²Iżwa tinneddam d dcurat, tuḡa isseřmad am iggur ęar Urcalim. ²³Ijjen inna as “A Sidi, ma aqqa din drus n inni i ęa itwassnejmen?” ²⁴Netta inna asen “Ggem jjeħd nwem ħima ad tadfem zi tewwart iħšaren, aqqa necc ad awem iniy, ațtas arezzun ad adfen uca war zemmaren. ²⁵Awarni řami d ikkar bab n taddart maħend ad ibellee tawwart, xenni tebdam ad tbeddem di barra, ad tessqareqbem, ad tinim ‘A Sidi, a Sidi, arzem aney!’ u netta ad d yarr, ad awem ini ‘Necc war kenniw ssiney, manis kenniw?’ ²⁶Řexdenni ad tinim ‘Neccin aħeqqa tuęa necca neswa qibač nnek uca cek tuęa tesserřmaded deg imesraq nney!’ ²⁷Ad ini netta ‘Necc ad awem iniy, war kenniw ssiney, manis kenniw? Aggwejem xafi marra kenniw inni itteggem min war isseggden!’ ²⁸Dinni ad tiři tęuyyit d uęezzi n teymas, xmi i ęa tżarem Ibrahim d Ishaq d Yaęub d marra imkacafen di tgeldit n Arebbi maca kenniw s yixef nwem temmenđarem barra. ²⁹Ad d asen zi manis d tneqqar tfuct u zi mani tyeęi tfuct uřa zi ccamal uřa zi ljanub, ad qqimen ęar ttaťaťa di tgeldit n Arebbi. ³⁰Xżar, aqqa din ineggura inni i ęa yiřin d imezwura u d imezwura inni i ęa yiřin d ineggura.”

Awař n Yeccu x tendint n Urcalim*Mat. 23:37-39*

³¹Deg wass nni qarrben-d ca n Ifarisiyyen, nnan as “Ffey, truħed ssa, minzi Hirudus ixs ad cek iney.” ³²Inna asen “Ruħem, inim as i weceeb-a ‘Xżar, aqqa necc ssuffuęey ccwaťen, ad ssgeńfiy ass-a d tiwecca uca deg wass wiss třata ad twakemmřey (=ad qđiy řxedmet inu).’ ³³Maca ittxeřř ayi ad uyurey ass-a d tiwecca d unedřar nnes, minzi war izemmar ad itwaney ij n umkacaf barra i Urcalim. ³⁴A Urcalim, a Urcalim, tenni ineqqen imkacafen d tenni yarejmen inni i ęarem-d itwassekken, mečař n twařawin tuęa xseę ad ssmuney tarwa nnem amecnaw mammec tessmuna tyaziđt ifięusen nnes sadu wafriwen nnes uca war texsem. ³⁵Aqqa axxam nwem iqeddsen ad awem iqqim d axarbiř. S tidett ad awem iniy, aqqa war d ayi tżarrem ař i d ęa tas řweqt i di i ęa tinim ‘Sseed n wenni i d ęa yasen s yisem n Arebbi’.”

Asgenfi n ij n weryaz ihřec s tuffet n waman

14 ¹Am d yusa ƣar taddart n ij n umeqqran n Ifarisiyyen deg wass n ssebt ĥima ad icc aƣrum, tuƣa ĥeřřan t. ²U xƣar, ibedd din qibač nnes ij n bnadem ihřec s tuffet n waman. ³Yarr-d Yeccu, inna i imseřmaden n ttawrat d Ifarisiyyen, inna “Ma iĥeġeř usgenfi di ssebt?” ⁴Nitni sqaren waha. Iřřef it uca issgenfa it, xenni iġja it ad irah. ⁵Xenni yarr-d xasen inna “Man wen zzaywem mmis niƣ ayenduz nnes iwđa as deg wanu, war t-id issuffeƣ deƣya deg wass n ssebt?” ⁶War ufin s min zi xas i ƣa arren.

Amettiř x řekrasi n zzat

⁷Inna asen i inewjiwen ij n umettiř am d asen iĥekkar ixďaren řekrasi n zzat, inna asen ⁸“Mařa ĥed iearďi cek ƣar ij n wurar, war ttyimi di řekrasi n zzat, minzi aqqa attay itwaeard x iġjen yueřa xak ⁹uca ad d yas wenni xawem iearďen, xak d xas, ad ac yini ‘Egg amcan i weryaz-al’, xenni cek ad ředďhid uca ad traĥed ad teksid amcan aneggaru. ¹⁰Maca mařa cek twaearded, ruĥ, teqqimed deg wemcan aneggaru, ĥima, xmi i d ƣa yadef wenni xak iearďen, attay ad ac ini, ‘A ameddukeř, gaeeed sennej!’ Xenni ad ac yiři ccan zzat i yinni akik iqqimen. ¹¹Minzi marra wi i ƣa issueřan ixef nnes ad itwasswaďee u wi i ƣa isswaďeen ixef nnes ad itwassueřa.”

Man wen i ƣa tearded ƣar umensi niƣ ƣar ficta

¹²Inna eawed i wenni t iearďen “Mařa cek teggid ij n umečři niƣ amensi, war earred imeddukař nnek niƣ aytmac niƣ řaġ nnek uřa d ĵjiran nnek i ƣar iġa wagra, niƣ aqqa ad cek earďen uřa d nitni uca ad ƣarek yiři řexřař. ¹³Mařa teggid ict n ficta, xenni earď x imezřaď d iqiydaren d ineďbařen d idaryařen ¹⁴uca ad tiřid d ameseud umi war ƣarsen s minzi cek i ƣa xeġšen. Minzi ad ac itwaxeġeř di tnukra n imseggaden.”

Amettiř n umensi imƣar

Mat. 22:1-10

¹⁵Umi isřa man aya iġjen zeg yinni din iqqimen ƣar řřabřa, inna as “Sseed n wenni i ƣa iccen aƣrum di tgeldit n Arebbi!” ¹⁶Inna as “Ij n weryaz igga ij n umensi imƣar uca iearď ařřas. ¹⁷Issekk ismeƣ nnes di tsaeet n umensi ĥima ad ini i inewjiwen ‘Araĥem-d, minzi kuřci

aqqa iwjed!’¹⁸Bdan marra ad ggen ssibbet s ijj n dmam. Inna as umezwar ‘Sɣiy iyyar, aqqa ittxeşş ayi ad rahey ad t zarey. Ttarey ac ad ayi tsamhed!’¹⁹Wenneḍni inna ‘Sɣiy xemsa n tyuya n iyenduzen, aqqa ad rahey ad ten jarrbey, ttarey ac ad ayi tsamhed!’²⁰U wenneḍni inna ‘Aqqa meɣcey tamɣart, x uyenni war zemmarey ad d asej!’²¹Yusi-d ismey nni uca ixebbar sidi nnes s man aya. Xenni ixeyyeq bab n taddart uca inna i ismey nnes ‘Ruḥ deyya ɣar imesraq d zznaqi n tendint uca ndeh-d imezraḍ d iqiydaren d ineḍbařen d idaryařen!’²²Inna ismey ‘A sidi, aqqa imsar min zi tumured uca aqqa din ɛad amcan.’²³Inna bab i yismey ‘Ffey ɣar ibriden d zznaqi uca ḥşar iten ad adfen aɣ i ɣa teccur taddart inu,²⁴minzi qqarey awem: uɣa d ijj zeg yeryazen inni tuɣa itwaɛarḍen war ittqisi amensi inu!’ ”

Aḍfar n Yeccu

Mat. 10:37-38

²⁵Tuɣa řyaci aṭtas iggur akis uca inneqřeb-d netta, xenni inna asen
²⁶“Maɣa hed yusi-d ɣari uca war icarh babas d yemmas d temɣart nnes d tarwa nnes d aytmas d suyetmas uɣa d ixef nnes, war izemmar ad yiři d amehḍar inu.²⁷Wenni war iksin şşalib nnes, ad ayi iḍfar, war izemmar ad yiři d amehḍar inu.²⁸U man wen zzaywem i ixsen ad ibna ict n şşumɛet, war ittyimi amezwar ḥima ad igg řehşab, ma ɣares min ixexşen i ukemmeř,²⁹ḥima maɣa imsar issars dsas u war izemmar ad as ikemmeř, marra inni dayes ixexşaren, war iggur ad xas ḍehcen,³⁰ad inin ‘Bnadem-a ibda řebni uca war izemmar ad t ikemmeř’.³¹Niy man ajeğid, maɣa iffey ɣar umenyi ḍidd n ij n ujeğid nneḍni, war ittyimi amezwar, ad imcawar ma izemmar ad imqudda s ɛecra aɣaf ak-d wenni i d ɣa yasen s ɛicrin ařef?³²Maɣa war iği amenni, xenni ad d issekk ca n ireqqasen am iğa wenneḍni ɛad ɣar řaggwaj, ḥima ad zzayes ittar aşraḥ.³³X uyenni uɣa d ijj zzaywem wenni war ittejji marra agra nnes, war izemmar ad yiři d amehḍar inu.

Amettiř n tmeğāht

Mat. 5:13; Mar. 9:50

³⁴Tameğāht teḥɣa, maca maɣa teksar areddi nnes, s min zi tt i ɣa tɛedřem?³⁵War tettşexğeh ca i tmurt uɣa i tzubač, xenni ad tt nḍaren. Wenni i ɣar iğa imezzuyen i useği ad iseř.”

Amettiř n uřuri iweddaren*Mat. 18:12-14*

15 ¹Tuđa marra ayt n đđariba d imednab ttqarraben ƣares ħima ad as sřen. ²Ttmeemiēen Ifarisiyyen d imseřmaden n idlisen, nnan “Aqqa wa yareħħeb s imednab uca ittett akisen.” ³Xenni issiweř akisen sumettiř-a, inna asen ⁴“Man bnadem zzaywem i ƣar iđa meyya n iħuriyyen uca iweddar as iijen zzaysen, ma war ittejji tesēa u tesēin di řexřa uca ad yarzu x wenni iweddaren ař t i ƣa yaf? ⁵Xmi t i ƣa yaf, ad t issars x tyardin nnes, ad ifarħ. ⁶Xmi i d ƣa yaweđ ƣar taddart, ad iřaya x imeddukař d jjiran, ad asen ini ‘Farħem akidi, minzi ufiy aħuri inu iweddaren!’

Amettiř n uřuldi iweddaren

⁷Ad awem iniy, ammu i ƣa tiři řefrařet deg ujenna x iij n umednub i ƣa ituben ktar x tesēa u tesēin n imseggaden i war ixsen ad tuben! ⁸Niy man tamƣart i ƣar iđa ēecra n ‘draxmat’ (=ařuldi n nnuqart), mařa iweddar ij n ‘draxma’, ma war tessruyi řqendiř uca ad tfarđ taddart, ad tarzu mliħ ař t i ƣa taf? ⁹Mařa tufi t, ad třaya x tmeddukař d tijjarin, ad asent tini ‘Farħent akidi, minzi ufiy ‘draxma’ tenni tuđa d ayi iweddaren.’ ¹⁰Ammu ad awem iniy, ad tiři řefrařet qibač i lmalakat n Arebbi s iij n umednub i ƣa ittuben.”

Amettiř n mmis iweddaren

¹¹Inna “Ij n bnadem tuđa ƣares tnayen n iħenjiren. ¹²Inna umazuz nsen i babas ‘A baba, ewc ayi tasƣart tenni i d ayi-d yusin zeg wagra!’ Uca netta ibđa asen agra nnes. ¹³Awarni ca n wussan issmun mmis amazuz kuřci, xenni isafar ƣar ict n tmurt tiggwej. Iqarđ marra agra nnes am isseđdu dinni ict n tudart n ufeccuħ. ¹⁴Ařami iqarđ kuřci, iwđa-d ij n řaž iwēar di tmurt nni uca ibda ad iħwaj. ¹⁵Iruħ uca iřseq deg iijen zeg imezday n tmurt nni uca netta issekk it ƣar iyyaren nnes ħima ad yarwes iřfan. ¹⁶Tuđa immezri ad iccur aēeddis nnes s tesriywa tenni ittetten iřfan maca uřa d iij war d as iwci ca. ¹⁷Idweř ƣar řeeqeř nnes, inna ‘Mečar n ixemmasen n baba i ƣar iđa aƣrum ařas u necc da ttmettiy s řaž! ¹⁸Ad kkarey, ad rařey ƣar baba uca ad as iniy, a baba aqqa xđiy ak-d ujenna u akik. ¹⁹War sdiheğey ead ad ayi třayid d mmic. Egg ayi amecnaw iijen zeg icuwwaren nnek.’

²⁰Ikkar uca ieqeb yar babas. Am t tuya ead yar řaggwaj, ibarq it babas, iħinn xas uca yuzzeř yares, ingez as x yiri, issudem it. ²¹Inna as mmis ‘A baba, xđiř ak-d ujenna u akik. War sdiheğey ead ad ayi řřayid d mmic.’ ²²Inna tbatat i isemyan nnes ‘Suffyem-d arruđ iħřan ařtas u ssyarđem as t, ggem txadent i uful nnes u qqnem as sandaliyat i idaren nnes, ²³awyem-d ayenduz iřeħħen, tyaršem as, xenni ad necc ad nfarħ, ²⁴minzi mmi wanita tuřa immut uca idweř-d yar tudart, tuřa iweddar uca itwaf.’ Xenni bdan ad farħen! ²⁵Tuřa mmis ameqqran deg iyyar. Ařami d yareggweħ, iggur ad d yaweđ yar taddart, xenni isřa i ġřa d ucdiħ. ²⁶Iřařa i iijen zeg imsexxaren nnes, isseqsa t x man aya? ²⁷Inna as ‘Umac yusi-d, babac iřarř i uyenduz iřeħħen, minzi ieqeb-d yares mliħ!’ ²⁸Maca netta ibda ad ixeyyeq, war ixs ad yadef. Xenni babas iffeř yar barra, iħeccem it. ²⁹Maca netta yarr-d, inna as i babas ‘Aqqa necc xedmey yarek řexxu ařtas n iseggwusa, emmarř war jjiř zi tewseyyet nnek uca cek war d ayi tewcid uřa d ij n uħuři qae, ħima ad farħey ak-d imeddukař inu. ³⁰Maca umi d yusa mmic wanita wenni i iccin agra nnek ak-d řeqħab, tyarřed as i uyenduz iřeħħen!’ ³¹Inna as ‘A mmi, tuřa cek akidi řebda, aqqa marra min iğan inu aqqa nnek. ³²Maca tuřa ittxeřř ad nfarħ ad nezhu, minzi umac wanita tuřa immut uca idweř-d yar tudart eawed, tuřa iweddar uca itwaf!’ ”

Amettiř n wewkiř d aseffan

16 ¹Inna eawed i imeħđaren nnes “Tuřa din ij n bnadem, aqqa-t d bab n wagra, yares ij n wewkiř. Wanita aqqa cetcan zzayes, belli tuřa ittuzzar as agra nnes. ²Iřařa as, inna as ‘Min xak ttesřiř? Ewc řeħsab i uwekkeř nnek, minzi war tettiřid ead d awkiř!’ ³Inna wewkiř deg yixef nnes ‘Min i řa ggeř umi sidi inu ad xafi ikkes awekkeř-a? War zemmareř i uqqaz n tmurt u ttřeđħiř tutra! ⁴Aqqa ssney min i řa ggeř ħima, xmi i řa twaħuzey x uwekkeř, ad ayi qebřen di tudrin nsen.’ ⁵Uca iřařa-d i kuř iijen zeg aytbab n umarwas n sides. Inna as i umezwar ‘Meħař d ac itturs sidi?’ ⁶Inna ‘Meyya n ibidawen n zzect’. Inna as ‘Ksi řciyed n umarwas nnek, qqim deřya, tarid: xemsin!’ ⁷Xenni inna i wenneđni ‘I cek, meħař dayek n umarwas?’ Yarr-d xas ‘Meyya n txuncay n yirden’. Inna as ‘Ksi řciyed n umarwas nnek, tarid: tmanyin!’ ⁸Sidi nni igga řfağ deg

wewkiř i war iseggden, aqqa tuŷa ittegg s tiŷit, minzi iħenjiren n zman-a d imiŷisen x iħenjiren n tfawt di jjiř nsen.

Awkiř d amin

⁹Necc ad awem iniŷ: Ggem imeddukař i yixef nwem s 'řmamun' aŷeccac, ħima, xmi i ŷa teqđam, ad cek tqebřem deg iqıđan n řebda! ¹⁰Wenni iğan d amtiqqi di drus, aqqa-t d amtiqqi uřa deg wařřas u wenni war ittseggaden di drus, aqqa war ittseggid uřa deg wařřas. ¹¹X uyenni mařa war teğim d imtiqqan di min iğan n 'řmamun' aŷeccac, wi daywem i ŷa ittiqqen di min iğan d tidett? ¹²Mařa war teğim d imtiqqan di min iğan n wenneđni, wi d awem i ŷa iwcen min iğan nwem? ¹³Uřa d ij n ismey war izemmar ad ixdem tnayen n isiditen, minzi ma ad icarh ijjen uca ad isseizz wenneđni niŷ ma ad icebbar deg ijjen uca ad isseħqar wenneđni. War tzemmarem ad txedmem Arebbi d 'řmamun'."

Ttawrat war tbeřřeř ca

Mat. 11:12-13

¹⁴Tuŷa Ifarisiyyen, inni tuŷa ittexsen tmenyat, ttesřan marra man aya uca sseħqaren t. ¹⁵Inna asen "Kenniw d inni isseggden ixef nwem zzat i iwdan, maca Arebbi yargeb x wuřawen nwem, minzi min yueřan ŷar iwdan, aqqa-t d nnei zzat i Arebbi. ¹⁶Ttawrat d imkacafen aqqa-ten ař Yuħanna. Zi řweqt nni itwabarreħ s tgeldit n Arebbi uca marra idsen ittemsedħas ķares ħima ad din yadef. ¹⁷Maca tikkest n ujenna d tmurt tehwen x uweřřu n ict n tneqqitt zi ttawrat.

Ağaf d řemřac i twařa wiss tnayen

¹⁸Marra wi i ŷa iğfen i temŷart nnes uca ad imřec ak-d tennednit, aqqa izenna u marra wi i ŷa imeřcen tenni umi x yužžeř weryaz nnes, aqqa izenna.

Amettiř n bab n wegra d amezřuđ Alieazer

¹⁹Tuŷa din ij n bnadem, aqqa-t d bab n wagra, yarđ řeħrir d azeggway d qařifa ifsusen uca ittyebba zzhu kuř ass. ²⁰Tuŷa din eawed ij n umezřuđ qqaren as Alieazar, tuŷa itwassbužžeř ŷar tewwart nnes,

iccur s řhebb, ²¹tuya dayes mmezri ad ijjiwen s iřeqqwaz i d iweřtan zi řtabřa n bab n wagra. Maca tuya ttasen-d yiřan eawed, řessřen ibuėrusen nnes. ²²Uca imsar immut umezřuđ, ksint t lmalakat x ifadden n Ibrahim. Uřa d bab n wagra immut, neđřen t. ²³Am tuya itteeddab di řaxart, issgaeed tmuyři nnes, izra Ibrahim zi řaggwaj u Alieazar tuya x ifadden nnes. ²⁴Iřaya, inna ‘A baba Ibrahim! Arřem ayi, sekk-d Alieazar řima ad issuff řtarf n uđađ nnes s waman uca ad issemed řes inu minzi aqqa tteeddabey di tmessi-ya.’ ²⁵Inna Ibrahim ‘A mmi, egeř aqqa tkemmřed marra řxar nnek di tudart nnek, ammu i Alieazar řyar. Řexxu netta ittetwafewwej danita u cek tetteeddabed. ²⁶Sennej i man aya marra, aqqa jaraney neccin d kenniw ij n ttasie imyar, ařami inni ixsen ad řarwem řwan war zemmaren, uca uřa d inni din iřan war zemmaren ad řwan ssenni řarney.’ ²⁷Inna ‘Třawgey xenni cek, a baba, ad tessekked řar taddart n baba, ²⁸minzi řari xemsa n aytma, řima ad ten isseqnee, řima war d ttisen uřa d nitni řar wemcan-a n ueddeb.’ ²⁹Inna as Ibrahim ‘Aqqa řarsen Musa d imkacafen, ittxeřř asen ad řarsen sřen!’ ³⁰Inna as ‘Lla, a baba Ibrahim, mařa iruř řarsen ijjen zeg imettinen, xenni ad tuben!’ ³¹Inna as ‘Mařa nitni war sřin řar Musa d imkacafen, xenni war twasseqnien eawed xmi i d řa ikkar ijjen zeg imettinen!’ ”

Ittxeřř smařet i umac řebda

Mat. 18:6-7, 21-22; Mar. 9:42

17 ¹Inna i imeřđaren nnes “War teeddeř ila ad iřint řeenkrifin, maca uct x wenni zi i d řa yasent! ²Mliř as ad as tetwagg ict n teřđart n tsirt řar iři nnes ad immenđar di řebřar uřa mma ad itwasseywa ijjen zeg imeřyanen-a. ³Řđam ixef nwem. Mařa ixđa akik umac, webbex it. Mařa itub, samř as. ⁴Mařa ixđa akik sebea n twařawin deg ij n wass uca idweř-d řarek sebea n twařawin, iqqar ‘Aqqa tubey!’, xenni ad as tsamřed.”

Amettir n řebbuct n zzariřet n uxerdel

⁵Nnan imazanen i Sidi “Arni aney liman!” ⁶Inna Sidi “Mři tuya daywem liman amecnaw ict n řebbuct n zzariřet n uxerdel uca ad tinim i tcejart-a n umerciq “Twaqřee zeg iřewran nnem, tetwazzud di řebřar!’, xenni ad awem tegg array.

Awař n Yeccu x bab d ismey nnes

⁷Man wen zzaywem i ƣar iđa ismey icarrez niƣ yarekkwes uđi, ad as ini mařa ieqeb-d zeg iyyar uca yudef ƣar *taddart* ‘Qarreb-d deƣya, teqqimed ƣar ttabřal!’ ⁸Ma war d as iqqar ‘Sewjed min i ƣa mmuneswey, tbeysed, tsexxared xafi ařami cciƣ swiƣ. Awarni man aya ad tecced, ad teswed cek!’ ⁹Ma ad iqad ismey nni, minzi netta igga min d as yumur? Ittyiř ayi, lla. ¹⁰Ammu uřa d kenniw, xmi tetteggem marra min d awem yumuren, *ittxeřř* ad tinim ‘Aqqa neccin d isemyan war ineffeen, minzi negga min tuƣa xaney waha’.”

Asgenfi n eecra i di iđa řbarř

¹¹Di twasit nnes ƣar Urcalim icuqq di řweř n Samariya d Ljalil. ¹²Ařami tuƣa ittadef ƣar ij n dcar, řqan t eecra n yeryazen daysen řbarř, nitni qqimen bedden ƣar řaggwaj, ¹³řayan s jjeħd, nnan “A Yeccu, a Sidi, arřem aney!” ¹⁴Umi daysen ixzar, inna asen “Ruřem, tessecnem ixef nwem i ikeħhanen!” Xenni imsar, am gguren nitni, aqqa twassizzedgen. ¹⁵Ijjen zzaysen, umi izra belli iggenfa, ieqeb, issemyara di Arebbi s tmijja tejhed. ¹⁶Iwđa x uyembub ƣar idaren nnes, iqada t. Wa tuƣa-t d Asamari. ¹⁷Yarr-d Yeccu, inna “Ma war twassizedgen marra s eecra? Mani qqimen tesea? ¹⁸Ma war din wi i d ƣa idewřen ħima ad isseuđ Arebbi myiř abarrani-ya?” ¹⁹Xenni inna as “Kkar, truřed, aqqa liman nnek issenjem i cek!”

Tawasit n tgeldit n Arebbi

Mat. 24:23-28, 37-41

²⁰Umi sseqsan Ifarisiyyen x meřmi i d ƣa tas tgeldit n Arebbi, yarr-d xasen, inna “War d tettis tgeldit n Arebbi s ij n wudem itwasscanen. ²¹War d as qqaren ‘Aqqa-tt da’, niƣ ‘Aqqa-tt diha’, minzi tageldit n Arebbi aqqa-tt jarawem.” ²²Inna i imeħđaren nnes “Ad d awđen wussan i di i ƣa texsem ad tżarem ijj n wass waha zeg wussan n Mmis n bnadem, maca kenniw war t tżarrem. ²³Ad awem inin ‘Aqqa-t da’ niƣ ‘Aqqa-t diha’! War ttriřem, war đeffarem. ²⁴Minzi amecnaw mammec iccat wassam zi tťarf sadu ujenna ƣar tťarf nneđni sadu ujenna, ammu eawed ad yiři Mmis n bnadem deg wass nnes. ²⁵Maca ittxeřř as amezwaru ad iweddeb aťtas uca ad itwammenđar zi jjiř-a! ²⁶Amecnaw mammec tuƣa deg wussan n Nuř ammu i ƣa yiři

ɛawed deg wussan n Mmis n bnaɗem. ²⁷Tuɣa ttetten, sessen, meɣcen u twassmeɣacen aɗ ass i di yudef Nuɣ ɣar uɣarrabu uca yusi-d tɕufan uca issellek iten marra. ²⁸Ammu tuɣa imsar ɛawed deg wussan n Lut. Tuɣa ttetten, sessen, ssayen, zznuzan, ttezzun, bennan, ²⁹maca deg wass i di iffeɣ Lut zi Sudum, iwta wenzar s tmessi d řecbareyyet zeg ujenna, iteħħa ten marra. ³⁰Ammu i ɣa yiři deg wass i di i ɣa itwassargeb Mmis n bnaɗem. ³¹Wenni iɣan x tzeqqa deg wass nni uca řeqcɛ nnes di taddart, war d ihekkwi ca maħend ad tent iksi. Ammu uɗa d wenni iɣan deg iyyar, war d itteiqib ca ɣar min iɣan awarni as. ³²Ǝeqřem x temɣart n Lut! ³³Wenni yarezzun ad issenjem tudart nnes, ad tt ixsar u wenni tt i ɣa ixsaren, ad tt iħɗa. ³⁴Ad awem iniɣ, di ġiřet nni ad din iřin tnayen x ict n tassut, iijen ad itwaksi, wenneɗni ad itwajj. ³⁵Ad din iřint tnayen n temɣarin ħarryent jmiɛ, ict ad tetwaksi, tenneɗni ad tetwajj. ³⁶Ad din iřin tnayen deg iyyar, iijen ad itwaksi, wenneɗni ad itwajj.” ³⁷Arrin-d, nnan as “Mani, a Sidi?” Netta inna asen “Mani teɣa řxecbet, din ittmunan ɛawed ineqđiwen.”

Amettiř n tajjač d řqadı

18 ¹Inna asen ɛawed ij n umettiř belli aqqa ittxeřř tzağit di kuř řweqt nnebřa amelli, ²iqqar “Tuɣa deg ict n tendint ij n řqadı war itteggwed ca Arebbi, war ittweqqar bnaɗem. ³Tuɣa di tendint nni ict n tejjjač, tuɣa tettas-d ɣares, teqqar as ‘Ewc ayi tasyart inu x weyrim inu!’ ⁴Ațtas i ikka tuɣa yugi. Xenni inna deg yixef nnes ‘Necce zeema war tteggwedey ca Arebbi u war ttweqqareɣ bnaɗem, ⁵qae ammu, minzi tajjač-a thekkweř ayi, ad as wceɣ tasyart nnes, ħima war d tetteiqqib řebda uca ad ayi tarz azeğif.’ ” ⁶Inna Sidi Yeccu “Sřem min iqqar řqadı ayeccac. ⁷Ma war itticc Arebbi tasyart i imxețțaren nnes inni ɣares-d isyuyyun ass d ġiřet, aqqa ɣares ttasie n řxaɗar xasen? ⁸Ad awem iniɣ, aqqa ad asen iwc tasyart deyya. Maca xmi i d ɣa ieqeb Mmis n bnaɗem, ma ad yaf liman di tmurt?”

Amettiř n Ufarisi d ij n bu đđariba

⁹I ca n inni iħessben ixef nsen d imseggaden u sseħqaran innedni, inna amettiř-a ¹⁰“Gaɛden tnayen n iwdan ɣar taddart iqeddsen ħima ad zzağen, iijen d Afarisi u wenneɗni d ij n bu đđariba. ¹¹Ibedd Ufarisi, ittzağa ak-d yixef nnes ammu ‘A Arebbi, ttqadiɣ cek umi

war ġiy ca amecnaw iwdan nneḍni iyeccacen d iwdan i war isegġden d yinni izennan niy amecnaw bu dḍariba wanita. ¹²Necc ttzummiy tnayen n imuren di simana, tticcey řeeur zi marra min ħari iġan d aġral! ¹³Maca bu dḍariba wenni ibedden ħar řaggwaj, war ižeim uřa ad issiři tiṭṭawin nnes ħar ujenna, maca iwta ixef nnes ħar idmaren, inna ‘A Arebbi, arḥem ayi, aqqa necc d amednub!’ ¹⁴Ad awem iniy, aqqa wanita, x řeeks n wennedni, ad yiři itwasegged umi d ieqeb ħar taddart nnes, minzi marra wenni i ħa issueřan ixef nnes, ad itwasswaḍeē u wenni i ħa isswaḍeen ixef nnes ad itwassueřa.”

Yeccu d iḥenjiren

Mat. 19:13-15; Mar. 10:13-16

¹⁵Iwyen as-d iḥenjiren imeżyanen ḥima ad asen isřuf. Umi ten żrin imeḥḍaren, webbxen ten. ¹⁶Maca Yeccu iřaya asen i iḥenjiren imeżyanen nni, inna “Jjem iḥenjiren imeżyanen ad ħari-d asen, war ten ttetřfem minzi tageldit n Arebbi i inni amecnaw ina. ¹⁷S tidett ad awem iniy, wenni war iqbiřen tageldit n Arebbi amecnaw aseym, war tt ittidef eemmarř!”

Yeccu d ij n bab n wagra

Mat. 19:16-30; Mar. 10:17-31

¹⁸Isseqsa t ij n umeqqran, inna as “A Amseřmad ařebḥan, min i ħa ggey ḥima ad wartey tudart n řebda?” ¹⁹Inna as Yeccu “Mayemmi d ayi třayid s ‘ařebḥan’? Uřa d ijj war iġi d ařebḥan myir ijen, aqqa-t d Arebbi. ²⁰Cek tessned tiweřřa ‘war zenni, war neqq, war tticar, war cehhed żżur, weqqar babac d yemmac.’” ²¹Inna “Aqqa marra tina ḥefḍey tent zi temži inu.” ²²Umi isřa Yeccu aya, inna as “Ict teqqim ac ead. Zenz marra min ħarek, farq it i imezřaḍ uca ad ħarek yiři řkenz deg ujenna, xenni as-d, ḍfar ayi-d.” ²³Umi isřa man aya, icḍen minzi tuya-t d bab n wagra ameqqran. ²⁴Umi ižra Yeccu belli netta iffugem, inna “Mammec yewear x aytbab n wagra ad d adfen ħar tgeldit n Arebbi. ²⁵Minzi adaf n weřyem zi tiṭṭ n tsineft ihwen uřa mma ad yadef bab n wagra ħar tgeldit n Arebbi.” ²⁶Inni tuya ittesřan aya, nnan “Wi izemmaren ad itwassenjem?” ²⁷Netta inna “Min war izemmaren ad yiři ħar iwdan, ħar Arebbi izemmar ad yiři.”

Řmunet n weđfar n Yeccu

²⁸Inna Buṭrus “Aqqa neccin nejja kuřci uca neđfar i cek.” ²⁹Inna asen “S tidett ad awem iniy, war din uřa d ijj i ittejjin taddart niy lwalidin niy tawmat, niy tamyar niy tarrawt di tṭwee n tgeldit n Arebbi, ³⁰niy xenni ad iksi dubel x dubel n tseqqar di řweqt-a uca di řweqt i d ęa yasen *ad iksi tudart n řebda.*”

Yeccu izwar issiweř x řmewt nnes

Mat. 20:17-19; Mar. 10:32-34

³¹Iksi ęares tenεac, inna asen “Ad nęaeεed ęar Urcalim uca ad itwaqfeř i Mmis n bnadem marra min yuran zeg imkacafen. ³²Minzi netta ad itwasellem i řegnus, ad t sseĥqaren, ad zzayes ssbehtřen, ad t tekkwaren uca ad xas ssusfen, ³³ad t hettken s urekkuđ, ad t nęen uca deg wass wiss třata ad d iĥkar.” ³⁴Nitni war fhimen walu zi man aya. Tuęa awař-a iffar xasen uca war fhimen min itwannan.

Asgenfi n ij n udaryař

Mat. 20:29-34; Mar. 10:46-52

³⁵Ařami d qarrben ęar Arięa tuęa ij n udaryař iqqim ęar webrid, ittettar. ³⁶Řami isřa i řęaci iεdu, isseqsa “Man aya?” ³⁷Xebbaren t belli Yeccu Nnařiri tuęa iεeddu. ³⁸Iřaęa, inna “A Yeccu, a mmis n Dawud, arĥem ayi!” ³⁹Inni tuęa igguren ęar zzat, webbxen t maĥend ad isqar, maca netta ibda ittřaęa s jjeĥd ktar “A mmis n Dawud, arĥem ayi!” ⁴⁰Ibedd Yeccu uca yumur ad it-id awyen ęares. Umi d ęares iqarreb, isseqsa t, ⁴¹inna “Min tersed ad ac t ggeę?” Inna “A Sidi, xsey ad dewřęy ttwařiy!” ⁴²Inna as Yeccu “Dweř cek ttwařid! Aqqa liman nnek issęenfa cek.” ⁴³Řexdenni idweř ittwařa uca iđfar it, issemyara di Arebbi. Marra iwdan i ięrin man aya, ĥemden Arebbi.

Yeccu d Zakkayu, ameqqran n ayt n đđariba

19 ¹Xenni yudef, icuqq di *tendint* n Arięa. ²U xzar, aqqa din ij n weryaz qqaren as Zakkayu, wa tuęa d ij n umeqqran n ayt n đđariba, tuęa-t d bab n wagra. ³Netta tuęa yarezzu ad ięar Yeccu d man wen ięan uca war izemmar s ssibbet n řęaci, minzi tiddi nnes d aquđađ. ⁴Izwar ęar zzat uca ięaeεed x ict n tseřsaft, ĥima ad

iżar Yeccu, minzi tuya netta ad yekk ssenni. ⁵Umi d yusa Yeccu ġar wemcan nni, ixżar ġar uġenna, ibarq it, xenni inna as “A Zakkayu, qeġeq-d, hwa-d deġya, minzi ass-a ittxeṣṣ ayi ad qqimey di taddart nnek!” ⁶Iqeġeq-d, ihwa-d deġya uca yarehḥeb zzayes s řefraḥet. ⁷Marra inni iżrin man aya, meemeen xas, nnan “Aqqa yudef ħima ad iqqim ġar ij n weryaz d amednub!” ⁸Xenni ikkar Zakkayu, inna i Sidi Yeccu “A Sidi, aqqa-yi ad wcey azyen n wagra inu i imezřaḍ. Mařa necc kksey i ca n iġjen ca n řḥajet s řyecc, ad as arrey arebea n tseqqar!” ⁹Inna as Yeccu “Ass-a yiweḍ-d usenjem i taddart-a, minzi uřa d wa d ij n mmis n Ibrahim. ¹⁰Minzi Mmis n bnadem yusi-d ħima ad yarzu ad issenjem min iweddaren.”

Amettiř n ěcra n ‘minat’

Mat. 25:14-30

¹¹Umi tuya ttesřan aya, yarni-d ěawed ij n umettiř, minzi ittyiř asen, umi tuya d iqarreb ġar Urcalim, aqqa tageldit n Arebbi ad teḍhar deġya. ¹²Inna “Ij n bnadem zi řejwad iruḥ ġar ict n tmurt tiggwey, ħima ad iṭṭef tagelda i yixef nnes, xenni awarni man aya ieqeb-d. ¹³Iřaya-d i ěcra n isemyan nnes uca iwc asen ěcra n ‘minat’ (=řwuzenat n nnuqart) uca inna asen ‘Ggem ttijara ař i d ġa ěeqbey’. ¹⁴Maca imezday n tmurt nnes tuya carrhen t uca ssekken awarni as ict n terbiet n ireqqasen, qqaren ‘War nexs wanita ad xaney iḥkem!’ ¹⁵Umi d ieqeb awarni řami d iksi tagelda, yumur maḥend ad řayan i isemyan inni umi iwca řwuzenat n nnuqart ħima ad issen arbeḥ i d yiwi kuř iġjen di tsebbabt nnes. ¹⁶Yusi-d umezwar, inna ‘A Sidi, mina nnek tiwi-d ěcra n minat’. ¹⁷Inna as ‘Mliḥ, a cek, a ismey asebḥan, minzi tuya cek d amtiqqi x drus, ad ġarek tiři řṣṣulta x ěcra n tneddam.’ ¹⁸Yusi-d ġares wenni wiss tnayen, inna ‘A Sidi, mina nnek tiwi-d xemsa n minat.’ ¹⁹Inna i wanita ěawed ‘Uřa d cek ad tiřid d azeġif x xemsa n tneddam!’ ²⁰Xenni yusi-d wennedni, inna ‘A Sidi, xřar mina nnek i tuya xemmřey deg ij n zzif. ²¹Minzi tuya ggwedey zzayek, minzi cek d ij n bnadem tqeřhed. Cek tkessid min war tessrusid u tmejjared min war tzarreed!’ ²²Inna as ‘S uqemmum nnek ad xak carrēey, a ismey aēeffan. Tessned belli necc d bnadem iqseḥ, kessiy min war ssrusiy, mejjarey min war zareey. ²³Mayemmi war tessarsed řwuzenat inu n nnuqart di řbank? Xenni xmi i d ġa

yaseɣ, ad tent kɛsiɣ s řfayda.’²⁴Inna i inni din ibedden akis ‘Ksim xas mina nni, tewcem tt i wenni ɣar iɣa εecra’.²⁵Nnan as ‘A Sidi, aqqa ɣares εecra n minat’.²⁶Minzi necc ad awem iniɣ ‘Marra wenni ɣar iɣa, ad as immewc, maca wenni war ɣar iɣi, ad as itwakkes εad uřa d min ɣares.’²⁷Maca řeedyan inu inni war ixsen ad xasen dewřey d ajeɣid, awyem ten-d danita uca ɣarřem asen zzati’.”

Adaf n Yeccu ɣar Urcalim

Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Yuh. 12:12-19

²⁸Awarni řami inna man aya, izwar asen deg usafar uca igaeεed ɣar Urcalim.²⁹Ařami d iqarreb ɣar Baytfaji d Baytεanya ɣar wedrar umi qqaren ‘adrar n Zzitun’, issekk tnayen n imehđaren nnes.³⁰Inna asen “Ruřem ɣar dcar i iɣan ɣar zzat nwem. Xmi din i ɣa tadfem, ad tafem ij n wesnus iqqen, war xas inyi uřa d ijj εad. Fesyem as uca awyem t-id.”³¹Mařa isseqsa kenniw ca n ijjen ‘Mayemmi i d as tfessyem?’, ad as tinim ammu ‘Aqqa Siditney ihwaj it!’ ”³²Inni d itwasekken ruřen uca ufin t amecnaw mammec d asen inna.³³Ařami d fesyen i wesnus, sseqsan ten aytabab nnes “Mayemmi tfessyem i wesnus?”³⁴Nnan as “Aqqa Siditney ihwaj it!”³⁵Usin-d zzayes ɣar Yeccu. Awarni řami ssarsen arruđ nsen x wesnus, ssenyen Yeccu xas.³⁶Am tuɣa iggur, ssunen nitni abrid s warruđ nsen.³⁷Umi d iqarreb ɣar teysart n wedrar n Zzitun, ibda marra řɣaci n imehđaren ad ifarř, ttsebbřen Arebbi s ict n tmijja tejhed ařtas x ssibbet n wařtas n řeejaye b i tuɣa izrin.³⁸Nitni qqaren “Sseεd n ujeɣid i d yusin s yisem n Arebbi! Řehna deg ujenna d ueuɣi di řueřa x řueřa qaε!”³⁹Maca ca n Ifarisiyyen zi řɣaci nnan as “A Amseřmad, webbex imehđaren nnek!”⁴⁰Yarr-d xasen, inna “Ad awem iniɣ, mařa sqaren ina, xenni ad řayan yezra.”⁴¹Ařami d iqarreb uca izra tandint, iru xas.⁴²Inna “Mři tfehmed deg wass-a min d am-d i ɣa yawyen řehna nnem! Maca řexxu aqqa man aya inuffar x tiřtawin nnem.”⁴³Aqqa ad d asen wussan i d am-d i ɣa innđen řeedyan nnem s icbaren uca ad am-d quwwaren uca ad cem řřaren zi marra iyezdisen,⁴⁴ad cem nđaren x tmurt, cem d tarwa nnem akidem, war dayem ttejjin aźru ibedd x wezru nneđni, minzi war teftined i řweqt n warzef n Arebbi dayem.”

Asizdeg n taddart iqeddsen

Mat. 21:12-17; Mar. 11:15-19; Yuh. 2:13-22

⁴⁵Umi yudef ɣar taddart iqeddsen, ibda issuffuy inni i tuɣa issayen u izznuzan dayes. ⁴⁶Inna asen “Aqqa tura

“Taddart inu d taddart n tzaɣit,
maca kenniw tarrim tt d ij n ifri n iceffaren.” *Ica. 56:7; Irm. 7:11*

⁴⁷Tuɣa isseɣmad marra ussan di taddart iqeddsen. Uca arruyas n ikehhanen d imseɣmaden n idlisen ak-d imɣaren n weydud tuɣa arezzun ɣima ad t nɣen. ⁴⁸War ufin min i ɣa ggen, minzi marra iwdan tuɣa řeqen dayes, ttesřan as.

Aseqsi x ttesriř i zi ittegg Yeccu řeqajayeb nnes

Mat. 21:23-27; Mar. 11:27-33

20 ¹Deg ijj zeg wussan nni, am tuɣa isseɣmad iwdan di taddart iqeddsen, ittbarreř s řexbar ařebřan, xenni usin-d arruyas n ikehhanen d imseɣmaden n idlisen ak-d imɣaren n weydud. ²Ssiwřen akis, nnan “Ini aney, s man ttesriř i tettegged aya niř man wen i d ac iwcin ttesriř-a?” ³Yarr-d, inna asen “Uřa d necc ɛawed ad kenniw sseqsiy s ijj n wawař. Inim ayi ⁴Ma aseɣdař n Yuřanna zeg ujenna niř zeg iwdan?” ⁵Mcawaren jarasen, nnan “Mařa nenna zeg ujenna, ad yini ‘Mayemmi xenni war zzayes tuminem?’ ⁶Mařa nenna zeg iwdan, ad aney yarjem řgens, minzi nitni tuɣa ttiiqqan belli Yuřanna d amkacaf.” ⁷Arrin-d s belli war ssinen zi manis. ⁸Inna asen Yeccu “Xenni uřa d necc war d awem qqarey s man ttesriř i tteggex aya.”

Amettiř n weřwic n tzayart d ifeğahen ieffanen

Mat. 21:33-46; Mar. 12:1-12

⁹Ibda itteawad i iwdan amettiř-a “Ij n bnadem izzu ij n weřwic n tzayart, icra t i ɛarrařen uca isafar ij n řmijař n řweqt d azirar. ¹⁰Ařami d yiweđ řřař, issekk ij n ismey ɣar ɛarrařen, ɣima ad as wcen zi řyiğet n weřwic n tzayart. Wtin t ɛarrařen nni uca ssekken t-id ixwa. ¹¹Xenni issekk ɛawed ij n ismey nneđni, wtin t ɛawed, değmen t, xenni sekken t-id ixwa. ¹²Issekk ɛawed wiss třata, maca nitni ssyizmen t ɛawed uca nđaren t ɣar barra. ¹³Inna bab n weřwic n tzayart “Min i ɣa ggey?

Ad ssekkey mmi ieizzen, attay xmi t ya ʒaren, ad t weqqaren. ¹⁴Umi t ʒrin iearrašen, mcawaren jarasen, nnan ‘Aqqa d wa d awrit. Zid ad t neneɣ, ɥima ad ɣarney-d idweř řwart.’ ¹⁵Suffyen t barra i weɥwic n tzayart uca nyin t. Min zzaysen i ɣa yegg xenni bab n weɥwic n tzayart? ¹⁶Ad d yas, ad iney iearrašen nni uca ad iwc aɥwic n tzayart i iearrašen nneɖni.” Umi sřin aya, nnan as “Eemmarř!” ¹⁷Maca netta ixʒar ɣarsen, inna “Min ixs ad yini xenni wawař-a i yuran

‘Aʒru i tuya ieiffen ibennayen, aqqa idweř d azeğif n teymart?’

¹⁸*Marra wi i ɣa iwɖan x weʒru-ya, ad ifartek*

uca wenni xef i ɣa iwɖa ad t irbez.’ ” sbh. 118:22

¹⁹Arezzun imseřmaden n idlisen d arruyas n ikehhanen ad xas ssarsen ifassen di tsaεet nni, maca nitni ggweden zeg iwɖan, minzi ssnen belli netta inna amettiř-a xasen.

Axeğeř n đdariba i qayřar

Mat. 22:15-22; Mar. 12:13-17

²⁰Hɖan t uca ssekken icekkamen inni iggin ixef nsen amecnaw imseggaden, ɥima ad as ggen taxceft di ssibbet n ij n wawař maɥend ad t sellmen i řřulťa d jjeħd n lwali. ²¹Sseqsan t, nnan “A Amseřmad, nessen belli cek tessawařed u tesseřmaded nican, war tettedged ca s tefras n bnadem maca di tidett tesseřmaded abrid n Arebbi. ²²Ma iħeğeř aney ad newc řeεcur i qayřar niɣ lla?” ²³Yuca s teħraymect nsen uca inna asen “Mayemmi d ayi tettjarrabem? ²⁴Seccnem ayi-d ddinar. Wi yiřan tařwirt-a d tira-ya?” Arrin-d, nnan as “N qayřar.” ²⁵Inna asen “Wcem xenni i qayřar min iğan i qayřar u i Arebbi min iğan i Arebbi.” ²⁶War zemmaren ad t tťfen s wawař nnes qibač i iwɖan. Nitni qqimen ttbehten s temwarrit nnes uca seyden.

Aseqsi x řemřac d tnukra

Mat. 22:23-33; Mar. 12:18-27

²⁷Usin-d ca zeg Iřaduqiyyen inni ittεekkasen tamesřact n tnukra uca sseqsan t, ²⁸nnan as “A Amseřmad, yura aney Musa, mařa immut i ĥed umas i ɣar iğa tamɣart uca immut nnebřa iħenjiren, xenni ad iksi umas tamɣart nni uca ad d yejj tarwa i wumas. ²⁹Tuya din sebεa

n tawmat. Iksi umezwar tamɣart uca immut nnebɾa iħenjiren. ³⁰Iksi wenni d wiss tñayen tamɣart nni uca immut ɛawed nnebɾa iħenjiren. ³¹Xenni iksi wenni d wiss tɾata tamɣart nni uca ammu innedni aɾ wiss sebɛa. Mmuten nitni marra idsen, war d jjin ca iħenjiren. ³²Yar uneggar temmut temɣart ɛawed. ³³Di tnukra i man wen zzaysen ad tiɾi d temɣart? Minzi tuɣa-tt d tamɣart n sebɛa.” ³⁴Yarr-d Yeccu, inna asen “Ayt n zman-a meġcen uca twassmeġacen. ³⁵Maca inni itwaħesben sdaheġen ad awɗen ɣar zman nni u ɣar tnukra zeg imettinen, war meġcen uca war twassmeġicen ca, ³⁶war zemmaren ɛad ad mmten, minzi nitni amecnaw lmalakat u nitni d iħenjiren n Arebbi, aqqa-ten d iħenjiren n tnukra. ³⁷Maca zi jjiħet n imettinen ad twassnekkaren, tuɣa issbeyyan Musa ɛawed ɣar tabɣa umi inna

‘Sidi netta d Arebbi n Ibrahim d Arebbi n Iṣḥaq d Arebbi n Yaɛqub.’ uɣ. 3:1-12

³⁸Aqqa netta war iġi ca d Arebbi n imettinen, maca Arebbi n inni iddaren, minzi ɣares netta nitni marra ddaren.” ³⁹Arrin-d ca zeg imseɾmaden n idlisen, nnan “A Amseɾmad, mliħ i tessiwɾed.” ⁴⁰Xenni war zɛimen ɛad ad t sseqsan x ca.

Man wen iġan d mmis n Dawud?

Mat. 22:41-46; Mar. 12:35-37

⁴¹Inna asen “Mammec i ɣa inin nitni belli Lmasiħ aqqa-t d mmis n Dawud? ⁴²Dawud simant nnes iqqar deg wedlis n isebbihen

*‘Sidi inna i Sidi inu: Qqim x ufusi inu, ⁴³aɾ i d ɣa ssarseɣ
ɾɛɛɗyan nnek am ict n tnebdad sadu iɗaren nnek’.* sbħ. 110:1

⁴⁴Aqqa Dawud isemma t ‘Sides’, mammec i ɣa yiɾi netta d Mmis?”

Yeccu d imseɾmaden n idlisen

Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40; Luk. 11:37-54

⁴⁵Xenni, am tuɣa marra iwdan sɾen min iqqar, inna i imeħɗaren nnes ⁴⁶“Hɗam ixef nwem zeg imseɾmaden n idlisen inni ittexsen ad uyuren s ijeġaben iziraren, iɛjeb asen ad xasen seġmen iwdan di ɾeswaq uɾa ad qqimen x ɾekrasi n zzat deg isinagugen u x ɾekrasi

imezwura yar umensi. ⁴⁷Nitni ttetten tudrin n tijař uca ssneemiřen ttzağan aţtas. Nitni ad ksin ij n řħukm iqseħ.”

Şşedqet n tajjač

Mar. 12:41-44

21 ¹Umi issgaæeed tmuyři nnes, izra aytbab n wagra ssrusan şşdaqı nsen di şşenduq. ²Izra eawed ict n tajjač tamezřudt tessars dayes tnayen n uqiyyat n nnħas (*qqaren as 'lebta'*). ³Inna asen “S tidett ad awem iniy, aqqa tajjač-a řmeskina tenđar dayes ktar zzaysen marra. ⁴Minzi marra nitni nđaren zi zziyada nsen yar şşdaqı n Arebbi, maca nettat zi řexşeř nnes aqqa tenđar dayes marra řeeweč i tuya yares.”

Areddeğ n taddart iqeddsen

Mat. 24:1-14; Mar. 13:1-13

⁵Ařami tuya ca *n iwdan* qqaren x taddart iqeddsen, aqqa tzewweq s izra iřebħen d şşdaqı i d ittasen *ak-d ij n řwaed*, inna “Zi jjihet n tmesřayin i tettwařam, ad d asen wussan war ittymi uřa d ijj wezru x wezru nneđni i war ittareddğen.” ⁷Sseqsan t, nnan as “A Amseřmad, meřmi i ya yiři uya d man řeeřamet xmi i ya yiři uya?” ⁸Inna asen “Eessem, war ttetwayarrem! Aqqa aţtas ad d asen s isem inu, ad inin ‘Aqqa d necc d *Lmasih*’ u ‘Řweqt aqqa tiweđ-d’. Xenni war teggurem awarni asen. ⁹Mařa tesřim x řbaruđ d iyewwyen, war ttexřieem ca, minzi s uyıř ad yiři uya amezwar, maca war ittiři ead deyya uneggar.” ¹⁰Xenni inna asen “Ad igæeed řgens đidd n řgens *nneđni* u tgeldit đidd n tgeldit *nneđni*. ¹¹Ad iřin inhezziyyen n tmurt myaren di eřam kuř imucan d řaz d řehřacat ineqqen. Ad msarent tmesřayin sseggwadent d řeeřamat myarent zeg ujenna. ¹²Maca qbeř man aya marra ad xawem ssarsen ifassen nsen uca ad kenniw sellmen yar isinagugen d řehřbusat uca ad kenniw nedhen zzat i ijeğiden d řħukkam x ssibbet n yisem inu. ¹³Man aya ad idweř d ict n chadet i kenniw. ¹⁴Ggem deg wuřawen nwem, maħend war tettarram taynit qbeř mammec i ya tdafeem x yixef nwem. ¹⁵Minzi necc ad awem wcey aqemmmum d tiyit i war zemmaran ad ten eekksen niy ad ten ssbedden marra řeedyan nwem. ¹⁶U kenniw ad twasellmen zi lwalidin u zi tawmat u zi řağ

uřa zeg imeddukař uca ad nřen ca zzaywem. ¹⁷Ad tetwacarhem zi marra s ssibbet n yisem inu. ¹⁸Maca waxxa amenni uřa d ij n uzeřtu n ucuwwaf n uzeřif nwem war ittweddari ca. ¹⁹S řřbar nwem ad tarebřem řeemur nwem.

Areddeř n Urcalim

Mat. 24:15-21; Mar. 13:14-19

²⁰Xmi i řa třarem Urcalim aqqa inned as-d řeekar, xenni snem belli aqqa iqarreb-d wareddeř nnes. ²¹Xenni ittxeřř ad arweřen inni iřan di Yahudiyya řar idurar d yinni iřan di řweř nnes ad zzayes ffyen d yinni iřan deg iyyaren war tt ttidfen, ²²minzi ina d ussan n nneqmet řima ad itwakemmer min yurin. ²³Uct x temřarin tinni s ddeyset d tinni issuřuđen deg wussan nni, minzi ad din yiři řeyben imřar x tmurt d lřařab ameqqran x weyduđ-a, ²⁴uca nitni ad wřan s řeqđae n ssif, ad twařebbsen řar marra řegnus uca Urcalim ad xas efsen řegnus ař i řa kemmřen ikuden n řweqt n řegnus.

War tteggweddem

Mat. 24: 29-31; Mar. 13:24-27

²⁵Ad din iřint řečřamat di tfuct, di tziri u deg itran uca x tmurt *ad din yiři* arjeř n řegnus ař d asen iweddar min i řa ggen ařami řebřar ad igg zzhir ameqqran d řemwaj ad hajent. ²⁶Iwřan ad asen wřan ifadden s tiggwudi u s min ttrajan ad imsar x ddunnit, minzi jjeħd n ujenna ad twassenhezz. ²⁷Řexdenni ad řaren Mmis n bnadem yusi-d deg ij n useynu s jjeħd d ueuři ařtas. ²⁸Xmi i řa bdant tmesřayin-a, xenni kkarer, tessgaedem izeřifen nwem minzi afekki nwem aqqa yiweđ-d.”

Awař n Yeccu war ifenni ca

Mat. 24:32-35; Mar. 13:28-31

²⁹Inna asen ij n umettiř “Xřarem řar wartu n tazart d marra ticejjura. ³⁰Xmi i řa ssneřiyent, xenni ad třarem uca ad tessnem s yixef nwem belli anebdu yiweđ-d. ³¹Ammu eawed, xmi i řa tettwařam timesřayin-a ttemsarant, snem belli tageldit n Arebbi tudes-d. ³²S tidett ad awem iniř, aqqa war ieddu jjiř-a ař i řa yiři uya kuřci. ³³Ajenna d tmurt ad fnan, maca awař inu war ifenni ca. ³⁴Řřam ixef nwem řima war tteđqřiřen wuřawen nwem zi ccrab

d uscar d imunas n tudart uca ad xawem-d iwđa wass nni deyya amecnaw ict n texceft. ³⁵Minzi ad d yas x marra inni iqqimen x uyembub n tmurt. ³⁶Xenni eessem maħend ad tzağem di kuř řweqt ħima ad tetwaħesbem d tarwa n usenjem zi marra min i ya imsaren uca ad tbeddem zzat i Mmis n bnadem.”

³⁷S uziř tuya isseřmad di taddart iqeddsen, maca di ġiřet tuya itteffey, ittyima ittnusa x wedrar umi qqaren ‘adrar n Zzitun’. ³⁸Di ššbeħ zic tuya marra iwdan ttasen-d ħares ħar taddart iqeddsen ħima ad as sřen.

Cciğan yudef di Yahuda Isxariyuți

Mat. 26:1-5, 14-16; Mar. 14:1-2, 10-11; Yuħ. 11:45-53

22 ¹Iqarreb-d řeid n weyrum nnebřa antun umi qqaren ‘Basxa’. ²Tuya arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen arezzun ict n tewwart ħima ad t nyen, minzi ggweden zeg iwdan. ³Yudef Cciğan di Yahuda wenni umi ttkennan Isxariyuți, netta tuya d iijen zi teneac n imazanen. ⁴Iruħ, issiweř ak-d arruyas n ikehhanen d imeqqranen n řeeskar mammec t i ya isellem ħarsen. ⁵Farħen uca ttafqen ad as wcen tineacin. ⁶Netta iwc asen awař uca yarzu ict n tewwart ħima ad asen t isellem barra i řyaci.

Asewjed n Basxa

Mat. 26:17-25; Mar. 14:12-21; Yuħ. 13:21-30

⁷Yiweđ-d ass n řeid n weyrum nnebřa antun i di tuya ittxešš ad itwayarš izmar n ‘Basxa’. ⁸Netta issekk-d Buřrus d Yuħanna, inna asen “Ruħem, tessewjdem aney Basxa ħima ad t necc.” ⁹Nnan as “Mani txedsed ad t nessewjed?” ¹⁰Inna asen “Xzar, xmi i ya tadfem ħar tendint ad kenniw-d i řqa ij n bnadem, yarbu ict n teqbuct n waman. Đfarem t ħar taddart mani i ya yadef. ¹¹Inim i bab n taddart ‘Amseřmad iqqar ac: Mani iğa wexxam n inewjiwen i di i ya ccey Basxa ak-d imeħđaren inu?’ ¹²Netta ad awem isscen ict n tyurfet tmiriwt yessu s ipayasen, sewjdem t din.” ¹³Nitni ruħen, ufin am mammec tuya d asen inna uca ssewjden i Basxa.

Amensi aneggaru

Mat. 26:26-30; Mar. 14:22-26; 1 Kur. 11:23-25

¹⁴Umi d tiweḍ tsææet, iqqim ɣar ttabṛa d tenεac n imazanen akides. ¹⁵Inna asen “Necc tuɣa weḥḥceɣ aṭṭas ad cceɣ Basxa-ya akidwem qbeṛ i ɣa weddbey. ¹⁶Minzi ad awem iniɣ, aqqa war zzayes ttetteɣ εad aṛ i ɣa itwakemmeṛ di tgeldit n Arebbi.” ¹⁷Xenni ittef ṛkas uca iqada, inna “Ksim wa, bḍam t jarawem! ¹⁸Minzi necc ad awem iniɣ, war sessey ca zi ṛyiɣet n tzayart aṛ i d ɣa tas tgeldit n Arebbi.” ¹⁹Iksi aɣrum, iqada, yarza it uca iwc asen t, inna “D ta d arrimet inu tenni i xawem immewcen. Ggem aya i řiḍaret inu.” ²⁰Ammu εawed ṛkas awarni amensi, inna “Ṛkas-a d řεahd n jdid s idammen inu inni i xawem i ɣa itwassizzfen. ²¹Maca aqqa afus n wenni d ayi i ɣa isellmen aqqa-t akidi ɣar ttabṛa. ²²Mmis n bnadem ad irah am mammec xas itwakkes. Maca uct x bnadem nni i zi i ɣa itwasellem.” ²³Bdan ttemsseqsan jarasen, man wen zzaysen izemmar attay ad igg man aya. ²⁴Tuɣa jarasen εawed amcubbec x man wen zzaysen ittyiṛ as ad yiṛi d ameqqran qaε. ²⁵Maca netta inna asen “Ijeɣiden n řegnus šellten xasen u inni i xasen iřellten ttetwaṛayan ‘tarwa n řejwad’ (=řmuḥsinin). ²⁶Kenniw maca war ttiřim ammu, maca ameqqran daywem ad yiṛi am umaɣuɣ u amezwar ad yiṛi am umsexxar. ²⁷Minzi man wen iɣan d ameqqran, ma d wenni iqqimen ɣar ttabṛa niɣ d wenni ittsexxaren? Maca necc di řwest nwem am wenni ittsexxaren. ²⁸Aqqa kenniw d inni akidi iqqimen deg ijarriben inu. ²⁹Necc ad awem ggeɣ tageldit am mammec i d ayi tt igga Baba, ³⁰ḥima ad teccem ad teswem x ttabṛa inu di tgeldit inu uca ad teqqimem x řekrasi n tgeldit ad tḥekmem x tenεac n tqebbaṛ n ayt n Israyil.”

Qqimem tcebbarem di liman

Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Yuḥ. 13:36-38

³¹Inna Sidi Yeccu “Simean, Simean, aqqa Cciṭan tuɣa yarezzu ad kenniw izzuzzar amecnaw irden. ³²Maca necc ɣuɣey xak ḥima war ifenni liman nnek. U cek, xmi i ɣa tetubed, xenni tebbet aytmac.” ³³Inna as “A Sidi, necc aqqa wejdeɣ ḥima ad kik raḥey uṛa ɣar řehbes d řmewt.” ³⁴Inna “Necc ad ac iniɣ, a Buṛrus, war issquque uyaziḍ ass-a qbeṛ mma ad ayi tenkared tṛata n imuren, belli war d ayi tessined.”

³⁵Inna asen “Ařami kenniw ssekkey nnebřa tacyart niř řeeweč niř sandaliyat, ma tuřa ixeřřa awem ca?” Nnan as “Walu!” ³⁶Inna asen “Maca řexxu wenni řar iřa tacyart, ad tt iksi, ammu uřa d řeeweč. Wenni war řar iři, ad izzenz arruđ nnes uca ad zzayes isey ssif.” ³⁷Minzi necc ad awem iniř, aqqa ittxeřř ad twakemmřent tira-ya dayi

‘Aqqa itwahřeb ak-d imednab.’ Ica. 53:12

Minzi min xafi yuran, řares aneggar.” ³⁸Nnan nitni “A Sidi, aqqa da tnayan n řesyuf.” Inna asen “Ikfa!”

Tazařit n Yeccu x wedrar n Zzitun

Mat. 26:36-46; Mar. 14:32-42

³⁹Iffey, iruh, řar wedrar n Zzitun am mammec tuřa innum uca đfaren t eawed imeđđaren nnes. ⁴⁰Umi ixecc řar wemcan nni, inna asen “Zřařem řima war d ttidfem deg uyekkwı.” ⁴¹Iggwej xasen eřařař ticti n ijj n uřejjar n weřru uca iwđa x ifadden nnes, izzuř, ⁴²inna “A Baba, mařa teksed, ksi xafi řkas-a, maca war ittiři min xsey necc maca min teksed cek.” ⁴³Idřar as-d ij n lmalak zeg ujenna, iwca as jjeđd. ⁴⁴Am tuřa dayes tiggwudi temřar ařřas, ibda ittřařa ead ařřas uca tidi nnes tuřa tettegg amecnaw tuđdimin n idammen hekkwant řar tmurt. ⁴⁵Awarni řami ikkar zi třařit, yusi-d řar imeđđaren nnes uca yufi ten řřřen s wecđan. ⁴⁶Inna asen “Mayemmi teřřřem? Kkarem, teřřařem řima war tettidfem deg uyekkwı.”

Uđuf n Yeccu

Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Yuh. 18:3-11

⁴⁷Am tuřa ead issawař, xřar, aqqa din ij n řřaci. Ijjen zi teneac, qqaren as Yahuda, tuřa izwar asen, iqarreb řar Yeccu řima ad t issudem. ⁴⁸Inna as Yeccu “A Yahuda, ma s usudem ad tsellmed Mmis n bnadem?” ⁴⁹Umi řřin inni i d as-d innden min imsaren, nnan “A Sidi, ma ad newwet s ssif?” ⁵⁰Ijjen zzaysen tuřa iwta ismey n uzeřif n ikehhanen, iqeřř as amezzuř afusi. ⁵¹Yarr-d Yeccu inna “Ahtat!” Xenni iřada as amezzuř uca issgenfa t. ⁵²Inna Yeccu i arruyas n ikehhanen d imeqqranen n řeskar n taddart iqeddsen d imřaren n weyđud, inni tuřa řares-d ibedden “Axmi x ij n uceffar

i xef teffjem s řesyuf d ićumad. ⁵³Ass x wass tuća-yi akidwem di taddart iqeddsen, kenniw war ġari tesswizzdem s ifassen, maca ta d tasaēet nwem d řřulta n tağest.”

Ankar n Buřrus

Mat. 26:57-58, 69-75; Mar. 14:53-54, 66-72; Yuř. 18:12-18, 25-27

⁵⁴Ksin t, nedhen t uća ssidfen t di taddart n uzeğif n ikehhannen. Uća Buřrus idfar it zi řaggwaj. ⁵⁵Umi ssaryen timessi di řwest n řemrař, xenni qqimen jmiē uća Buřrus iqqim di řwest nsen. ⁵⁶Tezra it ict n teyya am iqqim ġar tnessi uća texzar dayes mliř, tenna “Uřa d wa tuća-t akides.” ⁵⁷Maca netta inkar t, inna “A tamġart, necc war t ssineġ.” ⁵⁸War din min iēdun iżra it wenneđni, inna “Uřa d cek zzaysen”. Maca Buřrus inna “A bnađem, war iği bu d necc.” ⁵⁹Umi teēdu ēřařař ict n tsaeēet isseften it ēawed wenneđni, inna “S tidett, uřa d wa tuća-t akis, minzi uřa d netta d Ajalili.” ⁶⁰Inna Buřrus “A bnađem-a, necc war ssineġ min xef tessawařed.” Řexdenni, am tuća ēad issawař, issquqee uyaziđ. ⁶¹Inneqřeb Sidi Yeccu uća ixzar ġar Buřrus. Uća Buřrus iēqer x wawař n Sidi am mammec i d as inna “Qber i ġa issquqee uyaziđ, ad ayi tenkared třata n imuren.” ⁶²Uća Buřrus iffeġ barra, iru imeřřawen imarzagen.

Aseřqar n Yeccu

Mat. 26:67-68; Mar. 14:65

⁶³Iryazen inni iqełcen Yeccu, tuća sthezzen zzayes uća hettken t s urekkud. ⁶⁴U awarni řami t dřen, wtin t ġar uyembub, sseqsan t, nnan “Kacef, man wen i cek iwtin?” ⁶⁵U nitni tuća ttceqqafen dayes s wařřas n tmesřayin tinneđni i nnan.

Yeccu zzat i Bilařus d Hirudus

Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Yuř. 18:19-24

⁶⁶Umi d yiweđ uziř, munen imġaren n weydud d arrayas n ikehhannen d imseřmaden n idlisen uća nedhen t ġar lmeřkama tameqqrant nsen. ⁶⁷Nnan “Mařa cek d Lmasiř, xenni ini aneġ t.” Inna asen “Mařa nniġ awem t, war dayi tettinnem. ⁶⁸Mařa sseqsiġ kenniw, war xafi tarrim niġ war d ayi tarexxum. ⁶⁹Zi řexxu d tsawent ad iqqim Mmis n bnađem x ufus afusi n jjeħd n Arebbi.” ⁷⁰Nnan marra

“Ma cek d Mmis n Arebbi?” Inna asen “Kenniw teqqarem, aqqa d necc.” ⁷¹Nnan “Umi neħdaj ead chadet? Minzi aqqa neccin s yixef nney nesřa t zeg uqemmum nnes.”

Bilařus d Yeccu

Mat. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Yuh. 18:28-38

23 ¹Marra řyaci ikkar uca nedhen t řar Bilařus. ²Bdan ad t řermen, nnan “Neccin nufa aqqa wa issefsed řgens nney am imennee ad wcen đđariba i qayřar, iqqar belli netta d Lmasih d ajeřid.” ³Isseqsa t Bilařus, inna “Ma cek d ajeřid n Wudayen?” Yarr-d, inna “Cek i t iqqaren!” ⁴Inna Bilařus i arruyas n ikehhanen d řyaci “Aqqa war ufiř bu uxeřřu di bnadem-a.” ⁵Tuřa ttziyyaren xas, nnan “Netta issyewway iwdan, isseřmad di marra Yahudiyya, ibda zi Ljalil ař da.” ⁶Umi isřa Bilařus ‘Ljalil’, isseqsa “Ma aryaz-a d Ajalili?” ⁷Umi ifhem belli netta zi jwayeh n řřulřa n Hirudus, issekk it řar Hirudus, wenni tuřa uřa d netta di Urcalim deg wussan nni. ⁸Ařami izřa Hirudus Yeccu, ifarř ařřas, minzi ařřas zeg wami tuřa issitim ad t izar, minzi isřa xas ařřas n tmesřayin uca tuřa issitim ad zzayes izar ict n řeeramet. ⁹Isseqsa t s wařřas n wawařen, *maca netta* war xas-d yarri s ca. ¹⁰Arruyas n ikehhanen d imseřmaden n idlisen kkaren, řermen t s řřarret. ¹¹Hirudus d řeeskar nnes sseřqaren t, stehzan zzayes uca arđen as ij n warruđ icuwwar, xenni issekk it ammu řar Bilařus. ¹²Dewřen Bilařus d Hirudus d imeddukař zeg wass nni, minzi qbeř tuřa din řeedawat jarasen.

Řřukm x Yeccu s řmewt

Mat. 27:15-26; Mar. 15:6-15; Yuh. 18:39-19:16

¹³Iřaya Bilařus x arruyas n ikehhanen d imeqqranen u x iwdan, ¹⁴inna asen “Kenniw tiwyem ayi-d bnadem-a am ijjen wenni isseřřen iwdan. Xřar, necc sseqsiř t zzatwem, war dayes ufiř bu uxeřřu i zzayes tettcetcam kenniw. ¹⁵Uřa d Hirudus, minzi necc ssekkey kenniw řares. U xřar, war din uřa d ict n řřajet i itwaggen zzayes tessdaheř řmewt. ¹⁶Necc ad t hettkey s urekkuđ uca ad as arxuř.” ¹⁷Tuřa ittxeřř as ad asen yarxu i ijjen di řeid. ¹⁸Maca řyaci isyuy deg ij n umur, inna “Kksem wa, arxu aney-d Barabbas!” ¹⁹Wa tuřa itwammendar di řehbes x ssibbet n ij n uyuwwex i imsaren

di tendint u x ssibbet n uneqqi. ²⁰Iřaya asen ɛawed Bilařus, tuřa ixs ad yarxu i Yeccu. ²¹Řayan, nnan “Şelleb it! Şelleb it!” ²²Inna asen tawařa wiss třata “Man tuseffna igga wa xenni? Necc war dayes ufiř bu uxeřřu i *isdaheřen* řmewt? X uyenni awarni řami t hettkey s urekkuř, ad as arxuy.” ²³Maca nitni ziyyaren xas, řuyyun s tmijjawin jjeħdent, řima ad t řellben uca řuyyit nsen d tenni n arruyas n ikeħhanen tuřa tarenni di jjeħd. ²⁴Xenni iħkem Bilařus ad asen iqđa cyeř nsen. ²⁵Iđřeq asen i wenni umi immenđaren di řeħbes zi ssibbet n uřuwweř d uneqqi, d wenni ttaren nitni uca isellem Yeccu am mammec tuřa xsen.

Yar řřalib

Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Yuh. 19:17-19

²⁶Umi t gewwden ssenni, řřfen ijjen Simean zi Qayrawan, tuřa yusi-d zeg iyyar, uca ssarsen xas řřalib řima ad t yarbu awarni Yeccu. ²⁷Iđfar it-id ij n řřaci imřar n iwdan d temřarin tinni tuřa iwtin ayejdur uca ttrunt xas. ²⁸Inneqřeb-d řarsent Yeccu, inna “A yessis n Urcalim, war ttrunt ca xafi, maca runt x ixef nkent d tarwa nkent. ²⁹Minzi ad d asen wussan i di i řa inin ‘Sseed n temřarin i war izemmaren ad uřwent u sseed n ieeddisen inni war yuřwen d tibbac i war issuřuřen.’ ³⁰Xenni ad inin i idurar ‘Wđam-d xaney!’ u i tiwririn ‘Dřent aney!’ ³¹Minzi mařa ggin aya s ukeccuř aziza, xenni min i řa imsaren ɛad i ukeccuř yuřřen.” ³²Nedhen ɛawed tnayen nneđni inni iqetřřen abrid, řima ad twanyen akis. ³³Umi ten nedhen řar wemcan umi qqaren ‘taceqquft n uzeřif’, řellben t din ak-d inni iqetřřen abrid, ijjen x yeffus nnes u wenneđni x uzeřmađ nnes. ³⁴Inna Yeccu “A Baba, řfar asen, minzi nitni war ssinen min tteġgen.” Uca bđan arruř nnes, nđaren xas akeccuř. ³⁵Tuřa iwdan bedden din, xezřaren. Uřa d imeqqranen n weyřud ssbeħřren zzayes, qqaren “Tuřa issenjam inneđni, řexxu ejj it ad issenjem ixef nnes mařa netta d Lmasih i itwaxđaren zi Arebbi?” ³⁶Uřa d iɛeskariyyen qarrben řares maħend ad zzayes stehzan, wcin as řxeř, ³⁷qqaren “Mařa cek d ajeřid n Wudayen, xenni senjem ixef nnek!” ³⁸Tuřa din ɛawed ict n tira sennej nnes urin t s lřuruf n tyunanit d tlatinit d teibranit “Wa d ajeřid n Wudayen.” ³⁹Ijjen zeg inni iqetřřen abrid i tuřa itwayuyren, tuřa ittceqqaf

dayes, iqqar “Mařa cek d Lmasih, xenni senjem ixef nnek uřa d neccin akik!” ⁴⁰Maca wennedni yarr-d, iwebbex it, inna “Ma cek war teggwided ca ead zi Arebbi umi cek iřqef ccrae d iijen? ⁴¹Neccin s řheqq minzi neřřef axeęę n min negga. Maca wa war iggi min war iřřin.” ⁴²Xenni inna i Yeccu “Eqeř xafi, a Sidi, xmi i d ęa tased di tgeldit nnek.” ⁴³Inna as Yeccu “S tidett ad ac inię, aqqa ass-a ad tiřid akidi di jjennet.”

Řmewt n Yeccu

Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Yuř. 19:28-30

⁴⁴Tuęa tasaeeet eřařař d setta, xenni tewđa-d taęest x tmurt marra ařami d tesa (=tasaeeet tuęa-tt d trata n wezyen n wass). ⁴⁵Tebbarcen tfuct uca arwaq n taddart iqeddsen icarreg deg wezyen. ⁴⁶Yeccu iřaya s jjehd, inna “A Baba, deg ifassen nnek ad ssarseę arruř inu.” Umi inna aya, iffeę as buřbeř. ⁴⁷Umi izra řqebřan x meyya min tuęa imsaren, ibda issemyara di Arebbi, inna “S tidett tuęa bnadem-a d amseggad.” ⁴⁸Marra řęaci i d imunen řima ad řaren afurrej-a, eeqben awarni řami řrin min imsaren, wtin deg idmaren nsen. ⁴⁹Marra imqarraben d temęarin i t-id idřaren jmie zi Ljalil, bedden ęar řaggwaę, řrin man aya.

Anđeř n Yeccu

Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Yuř. 19:38-42

⁵⁰U xzar, ij n weryaz, qqaren as Yusef, tuęa-t d amcawar, aqqa-t d ij n weryaz d ařebřan d amseggad. ⁵¹Wanita war yarđi ca x min xef mcawaren nitni u x min ggin. Aqqa-t zi Arimatiya, ict n tendint n Wudayen, netta s yixef nnes tuęa ittraja eawed tageldit n Arebbi. ⁵²Wanita yuyur ęar Bilařus uca ittar as řxecbet n Yeccu. ⁵³Issehwa t-id, inned it di řecfen n qařifa uca issars it deg ij n wenđer i iyza deg weřru mani war dayes indiř uřa d iij ead. ⁵⁴Tuęa d ass n usewjed, aqqa ssebt tqarreb-d. ⁵⁵Timęarin i d yusin zi Ljalil dřarent t-id uca řrint anđeř d mammec ssarsen řxecbet nnes. ⁵⁶Řami eeqbent, ssewjdent řeęřur d řefwařet n mirru. U di ssebt areyyřent am mammec teęa di tewşeyyet.

Tanukra*Mat. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Yuh. 20:1-10*

24¹Maca deg wass amezwar n simana ɣar ššbeḥ zic, ruḥent ɣar wenḍer, ksint řeřtur i tuɣa ssewjdent.²Aqqa ufint, aqqa tařđart i tuɣa x wenḍer, tetwasseqnuni zzayes.³Umi udfent, war ufint ca arrimet n Yeccu.⁴Am din beddent, iweddar asent min i ɣa ggent, xzar, aqqa din tnayen n yeryazen deg warruḍ ittissiqqen, bedden zzatsent.⁵Ggwedent ařtas uca qbarent azeḡif nsent ɣar tmurt. Řexdenni nnan asent “Mayemmi tarezzunt kennint jar imettinen x wenni iddaren? ⁶Aqqa war da iḡi, minzi aqqa ikkar! Řeqřent x min d akent inna umi t tuɣa ɛad di Ljalil, ⁷inna, aqqa tura x Mmis n bnadem ad itwasellem deg ifassen n imednab, ad itwařelleb uca deg wass wiss trata ad d ikkar.” ⁸Xenni řeqřent x wawařen nnes.⁹Řeqbent-id zeg wenḍer uca xebbarent marra man aya i ḥideac u i marra innedni.¹⁰Maryem n Majdala d Yuwanna d Maryem yemmas n Yaequb d min tuɣa iqqimen n temɣarin i iḡan akisent ḥajant man aya i imazanen.¹¹Ittyiř asen nitenti ssawařen awařen ixwan uca war tent ttiqqen.¹²Maca Buřrus ikkar-d, yuzzeř deɣya ɣar wenḍer, iɣnes, iřra řecfun waha uca iruḥ, ittebhet deg yixef nnes s min imsaren.

Deg webriḍ ɣar Ɛimwas*Mar. 16:12-13*

¹³U xzar, deg wass nni tuɣa tnayen zzaysen deg webriḍ ɣar ij n dcar iggwej settin 'istadiyyen' (=εřaḥař ḥideac kilumiter) x Urcalim, qqaren as Ɛimwas, ¹⁴tuɣa ssawařen ak-d wayawya x marra min tuɣa imsaren.¹⁵Am ssawařen nitni, ttemsseqsan, iqarreb-d ɣarsen Yeccu simant nnes uca tuɣa iggur akisen.¹⁶Maca twacebbarent tiřtawin nsen řami war t tteřqiren.¹⁷Inna asen “Man awařen-a i xef tessawařem ak-d wayawya deg webriḍ u mayemmi banent řxeřrat nwem cednent?” ¹⁸Yarr-d iijen zzaysen umi qqaren Kliyubas, inna as “Ma cek d ayenni n ubarrani di Urcalim i war issinen min din imsaren deg wussan-a?” ¹⁹Inna asen “Min imsaren?” Nnan as “Min imsaren i Yeccu Nnařiri, tuɣa-t d amkacaf, tuɣa ɣares jjeḥd di min ittegg u di min issawař qibač i Arebbi d marra iwdan ²⁰u mammec t sellmen arruyas n

ikehhanen d imeqqranen nney i řhukm s řmwet uca řellben t.
²¹Neccin maca tuća nessitim, aqqa d netta i ća isellken Israyil, maca x uća marra, ass-a d ass wiss řřata zeg wami imsar man aća marra. ²²Maca ca n temćarin zzayney ssħeyyarent aney řawed. Nitenti tuća-tent zic ćar wenđer. ²³Am war din ufint arrimet nnes, usint-id, nnant aqqa źrint lmalakat amecnaw mammec di řewħiy, nnan asent belli aqqa iddar. ²⁴Xenni ca zzayney ruħen ćar wenđer, ufin timesřayin am mammec nnant temćarin, maca netta war t źrin ca!" ²⁵Inna asen "A ifćař, a ineqćař n wuř di liman s marra min ssiwřen imkacafen! ²⁶Ma war ittħeřři ad iweddeb Lmasiħ ammu uća ad yadef ćar ućući nnes?" ²⁷Xenni ibda zi Musa u zi marra imkacafen, ittħessar asen min xas yuran di marra idlisen. ²⁸Uća nitni qarrben ćar dcar i ćar tuća gguren. Netta igga axmi tuća ixs ad yarni deg webrid. ²⁹Nitni ggín xas bezzez, nnan "Qqim akidney, minzi tameddit teggur ad tewďa, aqqa imeyyeř uziř." Uća yudef, iqqim akidsen. ³⁰Imsar ařami tuća akidsen iqqim ćar řřabřa, iksi aćrum, ibarek, yarza, xenni iwc asen t. ³¹Uća nnurzment tiřřawin nsen, řeqřen t uća řexdenni idweř war t ttwiřin ead. ³²Nitni nnan ijjen i wennedni "Ma war tući icemmed wuř nney ařami tuća akidney issawař deg webrid, isseřham aney idlisen?" ³³Di tsaeet nni kkaren nitni, řeqben ćar Urcalim uća ufin ĥideac munen, nitni d yinni akisen, ³⁴nnan "Đ tidett aqqa Sidi ikkar-d uća iban-d i Simean." ³⁵Nitni xebbaren s min imsaren deg webrid u mammec t ssnen ařami yarza aćrum.

Ađhar n Yeccu i imeħđaren nnes

Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Yuh. 20:19-23; Řex. 1:6-8

³⁶Am tuća nitni ssawařen x man aća, ibedd Yeccu simant nnes di řweř nsen, inna asen "Sřam xawem!" ³⁷Maca nitni nnxeřen uća ggweden ařřas, ittyiř asen belli ttwařan ij n řexćař. ³⁸Inna asen "Mayemmi tettneřřiem, mayemmi tetteggem ixarřiřen deg wuřawen nwem?" ³⁹Xřarem ifassen d iđaren inu, aqqa d necc s yixef inu. Ĥadam ayi u xřarem minzi řexćař war řares bu weysum uřa d ićřsan am mammec d ayi tettwařam." ⁴⁰Umi inna aća, isscen asen ifassen nnes d iđaren nnes. ⁴¹Umi nitni ead war uminen zi ssibbet n řefrařet, qqimen ttbehten, inna asen "Ma řarwem da ca n macća?"

⁴²Wcin as ict n tecwiḥt n wesřem icenfen u ca n tezřeft n tamment. ⁴³Iksi tt uca icca itt qibač nsen. ⁴⁴Inna asen “Ina d awařen i zi kidwem ssiwřey umi necc tuya ead akidwem, aqqa ittxeřř ad itwakemmeř marra min xafi yuran di ttawrat n Musa, deg imkacafen u deg isebbiḥen.” ⁴⁵Xenni yarzem asen řeeqeř nsen ḥima ad fehmen i idlisen. ⁴⁶Inna asen “Ammu i tura, aqqa ammu ittxeřř ad iweddeb Lmasih, xenni ad d ikkar zeg imettinen deg wass wiss třata, ⁴⁷ad itwabarreḥ s yisem nnes s ttubet i weyfar n ddnub i marra řegnus u beddu zi Urcalim. ⁴⁸Kenniw d řechud x man aya. ⁴⁹Aqqa necc ad awem-d ssekkey řwaed n Baba. Qqimem di tendint n Urcalim ař i ya tetwawarđem s jjehd zi řueřa!”

Yeccu itwassgaēēed yar ujenna

Mar. 16:19-20; Řex. 1:9-11

⁵⁰Xenni indeh iten barra yar tendint n Bayteanya, issgaēēed ifassen nnes dinni uca ibark iten.

Tameksit n Yeccu yar ujenna

⁵¹Am ten tuya ittbarak, imsar, aqqa imsebđa xasen uca immeksi yar ujenna. ⁵²Sejden as uca ēeqben yar Urcalim s řefraḥet temyar.

⁵³Tuya-ten řebda di taddart iqeddsen, ssemyaran u ttbaraken Arebbi. Amin.

Řexbar Aşebḥan n Yeccu Lmasiḥ s ufus n Yuḥanna

Lmasiḥ idweř d bnađem

1 ¹Deg umezwaru tuḡa iḡa wawař, awař tuḡa-t ak-d Arebbi, awař tuḡa-t d Arebbi. ²Wa iḡa ak-d Arebbi deg umezwaru. ³Zzayes i d itwaxreq kuřci u nnebřa netta war d itwaxreq uřa d ict n tmesřact i d itwaxeřqen. ⁴Dayes teḡa tudart, tudart tuḡa-tt d tifawt n bnađem. ⁵Tifawt tařeqq d taḡest, taḡest war tt-d tiwiđ. ⁶Tuḡa-t d ij n bnađem, issekk it-id Arebbi, qqaren as Yuḥanna. ⁷Wa yusi-d i chadet ḡima ad iched i tfawt, ḡima ad zzayes amnen marra. ⁸Netta war iḡi ca d tifawt, maca netta itwassekk-d ḡima ad iched i tfawt. ⁹Aqqa tifawt n tidett i itticcen tifawt i kuř bnađem, tuḡa tettas-d ƣar ddunnit. ¹⁰Netta tuḡa-t di ddunnit, zzayes tetwagg ddunnit, ddunnit war t tessin ca. ¹¹Yusi-d ƣar wi iḡan nnes, maca wi iḡan nnes war t iqbiř. ¹²Maca marra inni t iqebřen, iwca asen řřulřa ḡima ad dewřen d tarwa n Arebbi, i yinni ittammen deg isem nnes, ¹³inni war d ixřiqen uřa zeg idammen uřa zi min ixs weysum n *bnađem* uřa zi min ixs weryaz, maca zi Arebbi i d itwaxeřqen. ¹⁴Awař idweř d aysum, izdeƣ jaraney, neccin nezra aeuḡi nnes, aeuḡi n uyenni n Mmis zi ƣar Babas i iccuren s nniemet d tidett. ¹⁵Iched xas Yuḥanna, iřaya, inna “D wa min xef nniƣ ‘Wenni i d ƣa yasen awarni ayi, netta idweř zzati, minzi netta tuḡa-t qbeř inu’.” ¹⁶Zi řekmař nnes niwi-d marra, nniemet x nniemet. ¹⁷Ttawrat temmewc zi Musa, maca nniemet d tidett, usint-id zi Yeccu Lmasiḥ. ¹⁸Uřa d ijj war iřri Arebbi, maca ayenni n Mmis i iḡan deg weřsin n Tbabat d netta i zzayes issxebbaren.

Chadet n Yuḥanna Amseyđas x Yeccu

Mat. 3:1-12; Mar. 1:2-8; Luk. 3:15-17

¹⁹Ta d chadet n Yuḥanna řami d ssekken Wudayen ca n ikehhanen d Ilawiyen zi Urcalim ḡima ad t sseqsan “Min teenid cek?” ²⁰Tuḡa iched, war issnuffar ca. Uca iched *ammu* “Nec war ḡiƣ ca d Lmasiḥ.” ²¹Sseqsan t “I min teenid cek xenni? Ma d cek d *amkacaf* Iliya?” Inna “War ḡiƣ d necc.” “Ma d cek d *amkacaf*?” Yarr-d “Lla.” ²²Nnan as

“Xenni min teenid cek, ħima ad narr i yinni d aney-d issekken, min teqqared x yixef nnek?” ²³Inna

*“Necce d tmijja i ittṛayan di řexṛa ‘Seggmem abrid n Arebbi nican!’,
am mammec inna umkacaf Icaeya.” Ica. 40:3*

²⁴Nitni tuḡa twassekken-d zeg Ifarisiyyen ²⁵uca sseqsan t, nnan “Maṛa war teġid ca d Lmasiḡ uṛa d Iliya uṛa d amkacaf, i xenni mayemmi tesseyḡaḡed?” ²⁶Yuḡanna yarr-d xasen, inna “Necce sseyḡaḡeḡ deg waman, maca aqqa din iijen jarawem i war tessinem ca, ²⁷netta d wenni i d ḡa yasen awarni ayi, netta iḡa qbeṛ inu, necce war sdiheḡeḡ ad fesyeḡ ifiṛan n tsira nnes.” ²⁸Man aya imsar di Bayteanya ḡar ujemmaḡ n Lurdun, mani tuḡa Yuḡanna isseyḡaḡ.

Yeccu Lmasiḡ d Izmar n Arebbi

²⁹Tiwecca nnes Yuḡanna iḡra Yeccu iggur-d ḡares, inna “Xḡarem, aqqa-t d Izmar n Arebbi i ikkessin ddnub x ddunnit! ³⁰D wa min xef nniḡ ‘Ad d yas awarni ayi ij n weryaz, yusi-d zzati, minzi netta tuḡa-t qbeṛ inu.’ ³¹Necce war t ssineḡ ca, maca ħima ad itwassargeb ḡar Israyil, x uyenni usiḡ-d ħima ad ssyeḡeḡ deg waman.” ³²Yuḡanna iched, inna “ḡriḡ Arruḡ ihwa-d am ict n tedbirt zeg ujenna, tarsi xas. ³³Necce war t ssineḡ ca, maca wenni d ayi d issekken ħima ad ssyeḡeḡ deg waman, netta inna ayi ‘Wenni x teḡrid ihwa-d xas Arruḡ uca yarsi xas, d wa d wenni isseyḡaḡen s Arruḡ Iqeddsen’. ³⁴Necce ḡriḡ uca cehdeḡ belli netta d Mmis n Arebbi.”

Imeḡḡaren imezwura n Lmasiḡ

³⁵Tiwecca nnes εawed, tuḡa Yuḡanna ibedd ak-d tnayen n imeḡḡaren nnes. ³⁶Ixḡar ḡar Yeccu i tuḡa igguren uca inna “Xḡarem, d wa d Izmar n Arebbi.” ³⁷Tnayen n imeḡḡaren sṛin as am tt iqqar uca ḡfaren Yeccu. ³⁸Inneqṛeb-d Yeccu, iḡri ten ḡeffaren t-id, isseḡsa ten “Min xef tarezzum?” Nitni nnan as “A Rabbi - min ixs ad yini ‘A Amseṛmad’, mani tzeddeḡ?” ³⁹Inna asen “Araḡhem-d, ad tḡarem.” Ruḡen akides, ḡrin mani izeddeḡ, qqimen akides ass nni, taseεet tuḡa-tt εṛaḡar d εecra. ⁴⁰Andrawus umas n Simεan Buṛtus tuḡa-t d iijen zi tnayen nni i isṛin aya zi Yuḡanna uca ḡeffaren t. ⁴¹D wa i

yufin amezwaru umas Simean, inna as “Aqqa nufa ‘Massiya’”, isem wanita ixs ad yini ‘Lmasih’. ⁴²Issiweḏ it-id yar Yeccu. Ixzar dayes Yeccu, inna “Cek d Simean, mmis n Yuna, ad ac řayan ‘Sifas’”, isem wanita ixs ad yini ‘Buřrus’ (=ařru). ⁴³Tiwecca nnes tuřa ixs Yeccu ad iraḥ yar Ljalil uca yufa Filibbus. Yeccu inna as “Ḑfar ayi-d!”. ⁴⁴Filibbus tuřa zi Baytřayda, zi tendint n Andrawus d Buřrus. ⁴⁵Filibbus yufa Natanayil, inna as “Nufa wenni min xef yura Musa di ttawrat d imkacafen, Yeccu mmis n Yusef zi Nnařira.” ⁴⁶Natanayil inna as “Ma attay izemmar ad d teffey zi Nnařira ca n tcuni?” Filibbus inna as “Araḥ-d, texřared.” ⁴⁷Yeccu izra Natanayil iggur-d řares, inna xas “Xřar, d wa d ij n Usrayili nican, war dayes bu řyecc.” ⁴⁸Natanayil inna as “Manis d ayi tessned?” Yeccu yarr-d, inna as “Žriř cek swadday i wartu qbeř mma ad cek-d iřaya Filibbus.” ⁴⁹Natanayil yarr-d xas “A ‘Rabbi’, cek d Mmis n Arebbi, cek d ajeřid n Israyil.” ⁵⁰Yeccu yarr-d, inna as “Ma tumned s min d ac nniř ‘Aqqa řriř cek swadday i wartu’? Ad třared min iřan ktar zi man aya.” ⁵¹Inna as “S tidett, s tidett, ad awem iniř, zi ssa d tsawent ad třarem ajenna innurzem u lmalakat n Arebbi ttařyent hekkwant x Mmis n bnadem.”

Lmuejiza tamezwarut n Lmasih di Qana

2 ¹Deg wass wiss třata temsar din ict n tmeyra di Qana di Ljalil uca tuřa din yemmas n Yeccu. ²Uřa d Yeccu d imeḥḏaren nnes twaeardēn-d yar tmeyra. ³Řami iqḏa binu, tenna as yemmas n Yeccu “War řarsen bu binu!” ⁴Yeccu inna as “Min jar ayi akidem, a tamřart? Tasaεet inu war d tiwiḏ ead!” ⁵Yemmas tenna i imsexxaren “Min d awem i řa yini, ggem t.” ⁶Tuřa din setta n iqeddwaḥ n weřru daysen aman, mmarsen dinni am mammec nnumen tteggēn Wudayen řuḏu, kuř ijjen zzaysen řares řqedd n tnayen ař třata ‘imetriten’ (=eřaḥař tmanyin ař meyya u eicrin litru). ⁷Yeccu inna asen “Ccurem iqeddwaḥ s waman.” Uca ccuren ten s waman ař aqemmum. ⁸Řexdenni inna asen “Řexxu agmem-d zzaysen, wcem t i bab n wurar.” Uca ssiwḏen t. ⁹Umi bab n wurar iqeřeb aman i idewřen d binu, - maca netta war issin manis d ikka, maca imsexxaren inni i d as-d yugmen aman, ssen -, iřaya-d bab n tmeyra x umuřay. ¹⁰Inna as “Kuř bnadem ittqeddam binu ařebḥan d amezwaru. Mařa inewjiwen swin ařas, ad asen iwc binu war

iħřin, maca cek txemmřed binu iřebħen ař i řexxu.” ¹¹D wa d beddu n řeeřamat i igga Yeccu di Qana di Ljalil, isseđhar-d aeuđi nnes uca umnen zzayes imeħđaren nnes. ¹²Awarni man aya iruħ, ihwa-d ħar Kafarnaħum, netta d yemmas, d aytmas, d imeħđaren nnes uca qqimen din ca n wussan war iđi ařas.

Yeccu ittazzeř x isebbaben zi taddart iqeddsen

Mat. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luk. 19:45-46

¹³Řami d tiweđ Basxa, řeid n Wudayen, issgaeed Yeccu ħar Urcalim. ¹⁴Yufa di taddart iqeddsen inni din izznuzan ifunasen d wuđi d idbiren uřa d iřarrafen n teneacin inni din iqqimen. ¹⁵Igga ij n urekkuđ zeg iseywan uca yuzzeř xasen marra zi taddart iqeddsen uřa d uđi d ifunasen. Uca izeđe iřuldiyyen n iřarrafen di tmurt uca iqřeb řřwabeř. ¹⁶Inna i yinni izznuzan idbiren “Kksem man aya ssa. War d ttarram ca taddart n Baba d taddart n ssuq!” ¹⁷Imeħđaren nnes eeqřen belli tuřa tura “Cđaret i taddart nnek icca ayi.” ¹⁸Arrin-d xas Wudayen, nnan as “Man řeeřamet i d aney i řa temřed, belli *aqqa ħarek řħeqq ħima* ad tegged man aya!” ¹⁹Yeccu yarr-d, inna asen “Hedmem taddart-a iqeddsen uca di řřata n wussan ad tt ssbeddeř.” ²⁰Xenni nnan as Wudayen “Taddart-a iqeddsen tebna di setta u arebėin n iseggwusa, ma cek ad tt-id tessbedded di řřata n wussan?” ²¹Maca netta tuřa issawař x taddart iqeddsen n arrimet nnes. ²²Awarni řami d ikkar Yeccu zeg imettinen, xenni eeqřen imeħđaren nnes min d asen inna uca umnen deg wedlis d wawař i inna Yeccu. ²³Umi t tuřa di Urcalim di řeid n Basxa umnen wařas deg yisem nnes, minzi řrin řeeřamat i igga. ²⁴Maca netta war isscen ca ixef nnes řarsen, minzi netta issen iten marra, ²⁵minzi netta war iħđij ca ad iched ħed x bnađem, minzi netta issen min iđan di bnađem.

Yeccu d Nikudimus, amyar n Wudayen

3 ¹Tuřa din ij n bnađem zeg Ifarisiyyen qqaren as Nikudimus, netta d ij n umřar n Wudayen. ²Yusi-d ħar Yeccu s řiřet, inna as “A Amseřmad, neccin nessen belli cek d Amseřmad i d yusin zi řar Arebbi. War izemmar uřa d ijj ad igg řeeřamat-a i teggid cek, myř mařa akis Arebbi.” ³Yeccu yarr-d xas, inna “S tidett, s tidett, ad ac iniř, uřa d ijj war izemmar ad iřar tageldit n Arebbi myř

maṛa itwaxṛeq-d zeg ujenna.” ⁴Nikudimus inna as “Mammec izemmar i bnađem ad d ixṛeq di tewsar nnes? Ma izemmar ad yadef ict n twaṛa nneđni deg uęeddis n yemmas maḥend ad d itwaxṛeq?” ⁵Yeccu yarr-d xas “S tidett, s tidett, ad ac iniy, maṛa ca n yijjen war d ixṛiq ca s waman u s Arruḥ, war izemmar ad yadef di tgeldit n Arebbi. ⁶Min d itwaxeṛqen zeg weysum, netta d aysum. Min d itwaxeṛqen zi Arruḥ, netta d Arruḥ. ⁷War ttbehtem ca maṛa nniy awem, ittxeṣṣa kenniw ad d tetwaxeṛqem zeg ujenna. ⁸Asemmiđ ittṣuđ manis ixs, tettesṛid i uṣuđi nnes, war tessined ca manis d ittas uṛa mani ittraḥ, ammu ęawed marra wenni d itwaxeṛqen zi Arruḥ.”

⁹Nikudimus yarr-d, inna as “Mammec i ęa yegg ad yiři man aya?” ¹⁰Yeccu yarr-d, inna as “Cek d Amseṛmad n Israyil, war tessined ca man aya? ¹¹S tidett, s tidett, ad ac iniy, neccin nessawaṛ x min nessen, nechex x min neṛa, waxxa amenni kenniw war teqbiṛem ca chadet nney. ¹²Maṛa ssiwṛey awem x tmesṛayin n tmurt, kenniw war timnem, mammec i ęa teggem ad tamnem maṛa ssiwṛey awem x tmesṛayin n ujenna. ¹³Uṛa d ijj war yuři ęar ujenna mȳir wenni d ihwan zeg ujenna, netta d Mmis n bnađem wenni ięan deg ujenna. ¹⁴Amecnaw mammec issęaęęed Musa afiyar di řefyafi, ammu ittxeṣṣ ad itwassęaęęed Mmis n bnađem, ¹⁵ḥima marra wenni zzayes i ęa yamnen war ittmetti ca, maca ad ęares tiři tudart i řebda. ¹⁶Ammu ixs Arebbi ddunnit aṛ mani d iwca ayenni n Mmis ḥima kuṛ ijjen wenni zzayes i ęa yamnen, war ittmetti ca maca ad ęares tiři tudart n řebda. ¹⁷Minzi Arebbi war d issekk ca Mmis ęar ddunnit ḥima ad iḥaseb ddunnit, maca issekk it-id ḥima ad zzayes issenjem ddunnit. ¹⁸Wenni zzayes i ęa yamnen war ittetwaḥaseb ca, maca wenni war ittimnen ca aqqa itwaḥasab zi řexxu minzi netta war yumin ca deg yisem n uyenni n Mmis n Arebbi. ¹⁹D wa d řeḥkam, aqqa tifawt tusi-d ęar ddunnit, iwdan xsen taęest x tfawt, minzi řexdayem nsen tuęa-tent d tieffanin. ²⁰Marra wenni itteggem řexdayem tieffanin, icarreh tifawt, war d ittis ca ęar tfawt, ḥima war twassbanent ca řexdayem nnes. ²¹Wenni itteggem tidett ad d yas ęar tfawt, ḥima ad banent řexdayem nnes, aqqa twaggent di Arebbi.”

Yeccu d Yuḥanna Amseydaš

²²Awarni man aya yusi-d Yeccu d imeḥḍaren nnes ɣar tmurt n Yahudiyya, isseɣdu din ca n řweqt akidsen uca tuɣa isseyḍaš. ²³Uřa d Yuḥanna tuɣa isseyḍaš di ʕaynun i d yusin řtarf i Salim, minzi dinni aman ařtas, uca iwdan usin-d dinni uca twasseɣḍšen. ²⁴Minzi Yuḥanna tuɣa ʕad war immenḍar ca di řehbes. ²⁵Imsar ij n umḥarweḍ jar imeḥḍaren n Yuḥanna d ij n Wuday x mammec i ɣa yiři řuḍu. ²⁶U nitni usin-d ɣar Yuḥanna, nnan as “A Amseřmad, xzar, wenni akik iɣan ɣar ujemmaḍ n Lurdun, wenni min xef tcehded, aqqa netta isseyḍaš u marra ttasen-d ɣares.” ²⁷Yuḥanna yarr-d, inna “Bnadem war izemmar ad iqbeř uřa d ict n tmesřact mařa war d as temmewc zeg ujenna. ²⁸Kenni w simant nwem tcehhdem belli necc nniɣ ‘Necc war ɣiɣ ca d Lmasiḥ, maca aqqa necc twassekkeɣ-d zzates’. ²⁹Wenni i ɣar teɣa tesřit, netta d amuřay. Ameddukeř n umuřay wenni ittbeddan zzates, ittesřa ɣares, ifarreḥ s řefraḥet tameqqrant s tmijja n umuřay. Ammu tetwakemmeř uřa d řefraḥet inu. ³⁰Ittxeřš ad igma netta u necc ad neqsey. ³¹Wenni i d yusin zi sennej, netta sennej i marra. Wenni iɣan zi tmurt, zi tmurt issawař. Wenni d yusin zeg ujenna, netta sennej i marra, ³²u netta icehhed zi min iřza d zi min isřa u chadet nnes war tt iqebbeř uřa d ijjen. ³³Wenni iqebbřen chadet nnes d wenni issarsen řxeř n ufus nnes belli aqqa Arebbi d tidett. ³⁴Minzi wenni d issekk Arebbi, issawař s wawařen n Arebbi, minzi netta war itticc ca Arruḥ s řmizan. ³⁵Tababat ittexs i Tamemmit uca igga as deg ufus nnes kuřci. ³⁶Wenni ittammen di Tmemmit, ɣares tudart i řebda, maca wenni war ittimnen ca di Tmemmit, war iřarr tudart, maca lyaḍab n Arebbi ad xas iqqim.”

Yeccu issawař ak-d ict n temyart zi Samariya

4 ¹Umi issen Sidi, aqqa Ifari siyyen sřin belli Yeccu ittegg u issyeřtas imeḥḍaren ktar zi Yuḥanna, ²- waxxa netta simant nnes war isseyḍiř ca, maca imeḥḍaren nnes - ³iffey-d zi Yahudiyya, iruḥ ʕawed ɣar Ljalil. ⁴Tuɣa ittxeřš ad icuqq di Samariya. ⁵Netta yusi-d ɣar ict n tendint zi Samariya qqaren as Suxar, tenni ɣar řtarf n iyyar i iwca Yaʕqub i mmis n Yusef. ⁶Tuɣa din anu n Yaʕqub. Umi yuḥeř Yeccu zeg ibriden, iqqim amenni ɣar wanu, tasaeet tuɣa-tt eřaḥař d setta.

⁷Tusi-d ict n temyart zi Samariya ḥima ad tagem aman. Yeccu inna as “Ewc ayi ad swey!”, ⁸minzi imeḥḍaren nnes tuḡa ruḥen ḡar tendint ḥima ad syen macca. ⁹Tamyart n Samariya tenna as “Mammec teggid tettared zzayi ad teswed, aqqa cek d Uday u necc d tamyart n Samariya?” Minzi Udayen war nnumen ttemṣurufen ak-d Isamariyyen. ¹⁰Yeccu yarr-d, inna as “Maelik tessned timewca n Arebbi d wenni d am iqqaren ‘Ewc ayi ad swey’, iṛi cem tettar tt zzayes uca netta ad yiṛi iwc am aman iddaren.” ¹¹Tenna as temyart “A Sidi, war ḡarek i zi i ḡa tagmed uca anu yuḡey, manis i d ḡa tawyed aman iddaren?” ¹²Ma cek d ameqqran zi jedditney Yaḡequb wenni d aney iwc in anu, iswa zzayes, netta d tarwa nnes d řebhayem nnes?” ¹³Yeccu yarr-d, inna as “Marra wenni i ḡa iswen zeg waman-a, ad ifud ɛawed, ¹⁴maca wenni i ḡa iswen zeg waman i d as i ḡa wcey necc, netta war ittfadi ɛemmarṣ. Minzi aman i d as i ḡa wcey necc ad dayes dewřen d timizabin n waman ad ffyent ḡar tudart n řebda.” ¹⁵Tamyart tenna as “A Sidi, ewc ayi aman-a ḥima war ttfidey, war d ttisey ɛad da, ḥima ad agmey.” ¹⁶Inna as “Ruḥ, řaya-d i weryaz nnem uca dweř-d danita.” ¹⁷Tamyart tarr-d, tenna as “War ḡari bu weryaz.” Yeccu inna as “Tessiwrɛd nican umi tennid ‘war ḡari bu weryaz’, ¹⁸minzi tuḡa ḡarem xemsa n yeryazen d wenni ḡarem řexxu, war iḡi bu d aryaz nnem. Man aya tennid d tidett.” ¹⁹Tamyart tenna as “A Sidi, ttwařiy belli cek d amkacaf. ²⁰Řejdud nney ɛebden i *Arebbi* deg wedrar-a, kenniw teqqarem belli di Urcalim mani iḡa wemcan i di icuwwar ad neɛbed.” ²¹Yeccu inna as “Ttiqq ayi, a tameřřut, aqqa tasaɛet ad d tas i di war tɛebbdem Tababat uřa deg wedrar-a uřa di Urcalim. ²²Kenniw tɛebbdem min war tessinem, maca neccin neɛbbbed min nessen, minzi asenjem zeg Wudayen. ²³Tasaɛet ad d tawed, nettat aqqa-tt řexxu, belli inni iɛebbden nican, ad ɛebden Tababat s arruḥ d tidett. Minzi Tababat yarezzu inni t i ḡa iɛebden ammu. ²⁴Arebbi d Arruḥ u inni t iɛebbden, ittxeřsa asen ad ɛebden s arruḥ d tidett.” ²⁵Tamyart tenna as “Necc ssney belli ‘Massiya’ umi qqaren ‘Lmasiḥ’ ad d yas. Xmi i d ḡa yas netta, ad aney ini kuřci.” ²⁶Yeccu inna as “Aqqa d necc, wenni kim issawařen.”

²⁷Xenni usin-d imeḥḍaren nnes, ttɛejben řami t ufin issawař ak-d ict n temyart. Maca uřa d ijj war ini ‘Min tarezzud?’ niy ‘Mayemmi akides tessawařed?’. ²⁸Tejja temyart aqedduḥ nnes s waman, tuyur

yar tendint, tenna i iwdan ²⁹“Araḥem-d, aqqa ij n weryaz inna ayi marra min ggiy. Ma attay netta d Lmasih?” ³⁰Iwdan ffyen-d zi tendint, usin-d yares.

³¹Jar u jar ttaren zzayes imeḥḍaren nnes, nnan “A Amseřmad, ecc!” ³²Maca netta inna asen “Necc aqqa yari ij n macca ḥima ad zzayes ccey, war t tessinem ca kenniw.” ³³Imeḥḍaren mmseqsan jarasen “Ma iwi as-d ḥed macca?” ³⁴Yeccu inna asen “Macca inu aqqa ad ggey min ixw wenni d ayi-d issekken uca ad kemrey řxedmet nnes. ³⁵Ma war teqqarem ‘Iqqim ead arebea n iyuren uca ad d tas řřabet?’ Necc ad awem iniy, sgaedem tiřřawin nwem, xzarem deg iyyaren, aqqa waryen wejden i řřabet. ³⁶Wenni imjaren ad iksi řmunet nnes, iyru řyięet i tudart n řebda, ḥima ad farḥen jmię inni izarreen d yinni imejjaren. ³⁷Minzi di man aya aqqa awař-a d tidett ‘Ijjen ad izarę u wennedni ad imjar’. ³⁸Necc ssekkey-d kenniw ḥima ad temjarem waxxa war texdimem kenniw. Innedni tuya xeddmem, kenniw tudfem yar řxedmet nsen.”

³⁹Ařřas n Isamariyyen zi tendint nni umnen zzayes x wawař n temyart i tuya icehhdem “Netta inna ayi marra min ggiy”. ⁴⁰Řami yares-d usin Isamariyyen, sseqsan t ḥima akidsen iqqim uca iqqim akidsen tnayen n wussan dinni. ⁴¹Ktaren ead inni yumnen s wawař nnes. ⁴²Nnan i temyart “Neccin war nettimem ca ead zi min d aney tennid, minzi neccin nesřa it s yixef nney, nessen belli wa s tidett d Lmasih, amsenjem n ddunnit.”

Asgenfi n mmis n uxeddami n ujeęid

Mat. 8:5-13; Luk. 7:1-10

⁴³Awarni tnayen n wussan iffey-d ssenni, iruḥ yar Ljalil. ⁴⁴Minzi Yeccu simant nnes iched belli amkacaf war yares bu ccan di tmurt nnes. ⁴⁵Umi d yusa yar Ljalil, řqan t-id ljaliliyyen, minzi nitni řrin marra min igga di řeid di Urcalim, minzi uřa d nitni usin-d yar řeid. ⁴⁶Yusi-d eawed yar *tendint* n Qana di Ljalil mani yarra aman d binu. Tuya din ij n uxeddami n ujeęid di Kafarnaḥum yares mmis ihřec. ⁴⁷Řami isřa belli Yeccu yusi-d zi Yahudiyya yar Ljalil, iruḥ yares, isseqsa t ḥima ad d ihwa maḥend ad issgenfa mmis, wenni tuya igguren ad immet. ⁴⁸Yeccu inna as “Kenniw war ttimnem ca mařa war teřrim řeřřamat d Imuejizat.” ⁴⁹Inna as uxeddami n ujeęid “A Sidi, hwa-d yar wadday

qbeř mma ad immet uřenjir inu.” ⁵⁰Yeccu inna as “Ruħ aqqa mmic iddar.” Aryaz ittiqq deg wawař i d as inna Yeccu uca iruħ. ⁵¹Řami d ihwa, mmeřqan akides isemyan nnes, nnan as ‘Aqqa ařenjir nnek iddar’. ⁵²Isseqsa ten x tsæet min di iggenfa. Nnan as “İdennad ęar sebea tejja xas tmesi.” ⁵³Xenni issen babas belli aqqa imsar ęar tsæet i di tuęa iqqar Yeccu ‘Aqqa mmic iddar’. Yumen netta d marra inni n taddart nnes. ⁵⁴Ta d řeřamet wiss tnayen i igga Yeccu zeg wami d iffeę zi Yahudięya ęar Ljalil.

Asgenfi n ij n umehřuc ęar ugeřmam n Baytisd

5 ¹Awarni man aya yiweđ-d řeid n Wudayen uca igæeed Yeccu ęar Urcalim. ²Yar tewwart n wuęi di Urcalim tuęa din ij n ugeřmam umi qqaren s teıbranit ‘Baytisd’, tuęa ęares xemsa n ikulwaren ak-d ibilaren. ³Daysen tuęa iqqim ij n řęaci d ameqqran n imehřac d idaryären d inedbařen d iqeıdařen, ttrajan anhezzi n waman. ⁴Minzi ij n lmalak n Arebbi tuęa ihekkwa-d deg ugeřmam deg ict n řweqt, issenhezza aman n tařa. Wenni i d ęa ihwan d amezwaru awarni anhezzi n waman ad itwaggenfa, mammec mma ięa řehřac nnes. ⁵Tuęa din ij n bnadem dayes řehřac řmijař n tmenya u třatin n iseggwusa. ⁶Yeccu ięra it, isenned dinni, issen belli tuęa-t din aęęas zeg wami, inna as “Ma teksed ad teggenfid?” ⁷Yarr-d xas umehřuc “A Sidi, war ęari bu bnadem wenni d ayi i ęa issehwani ęar ugeřmam xmi i ęa twassenhezzen waman. Xmi ttraęey necc, ihekkwa-d wennedni zzati.” ⁸Yeccu inna as “Kkar, teksid tassut nnek, tuyured!” ⁹Deęya iggenfa bnadem nni uca iksi tassut nnes, yuyur. Man aya tuęa deg wass n ssebt. ¹⁰Nnan Wudayen i wenni tuęa itwassgenfan “Wa d ass n ssebt, war ęarek bu řęeqq ad teksid tassut nnek.” ¹¹Yarr-d xasen “Wenni d ayi issgenfan, inna ‘Ksi tassut nnek, traęed!’.” ¹²Uca sseqsan t “Min iena bnadem-a i d ac innan ‘Ksi tassut nnek, traęed?’” ¹³Wenni itwassgenfan war issin min iena netta, minzi Yeccu inneęra minzi aqqa din aęęas n řęaci deg wemcan nni. ¹⁴Awarni man aya yufi t Yeccu di taddart iqeddsen, inna as “Xęaret, aqqa teggenfid, war ttegg bu ddnuđ ead, řima war d ac ittemsar min ięeffnen ktar.” ¹⁵Aryaz iruħ, ixebbar Udayen belli d Yeccu it issgenfan.

Tababat d Tamemmist d yijjen

¹⁶X uyenni xsen Wudayen ad darrcen x Yeccu, arezzun ad t n̄yen, minzi igga man aya deg wass n ssebt. ¹⁷Maca Yeccu yarr-d xasen “Aqqa Baba ixeddem aṛ yida u necc eawed aqqa xeddmey. ¹⁸Di ssibbet-a arezzun Wudayen ead ktar ḥima ad t n̄yen, war iḡi waha minzi ixaṛef ssebt, maca uṛa minzi iqqar aqqa Arebbi d Babas, ittarra ixef nnes d Arebbi. ¹⁹Yeccu yarr-d, inna asen “S tidett, s tidett, ad awem iniṽ, Tamemmit war izemmar ad igg uṛa d ict n tmesṛact s yixef nnes, m̄yir maṛa izra Tababat ittegg it. Min mma ittegg netta uṛa d Tamemmit ittegg amenni. ²⁰Tababat ittexs Tamemmit uca isscen as marra min ittegg uca ad as isscen řexdayem timeqqranin x tina ḥima ad tdehcem. ²¹Am mammec d issnekkar Tbatat imettinen uca itticc tudart, amenni uṛa d Tamemmit itticc tudart i wenni ixs. ²²Tababat war ittḥasab uṛa d ijj, maca iwca lḥisab marra i Tmemmit, ²³ḥima ad weqqaren marra Tamemmit am ttweqqaren Tababat. Wenni war ittweqqaren Tamemmit, war ittweqqar ca Tababat wenni it-id issekken. ²⁴S tidett, s tidett, ad awem iniṽ, wenni ittesṛan i wawaṛ inu uca ittamen deg wenni d ayi-d issekken, yares tudart n řebda, war d ittis ca ṽar lḥisab, maca netta aqqa immuṭi zi řmewt ṽar tudart. ²⁵S tidett, s tidett, ad awem iniṽ, ad d tas tsææet, aqqa-tt řexxu, i di imettinen ad sṛen tmijja n Mmis n Arebbi u inni i ṽa isṛen, ad ddaren. ²⁶Maca am mammec ṽar Tbatat yares tudart deg ixef nnes, ammu i iwca uṛa i Tmemmit ḥima ad yares tiṛi tudart deg ixef nnes. ²⁷Uca iwca as řṣulṭa ḥima ad iḥaseb, minzi netta d Mmis n bnadem. ²⁸War tteejibem ca s man aya, aqqa ad d tas tsææet i di marra inni iḡan deg imeḍṛan ad sṛen tmijja nnes ²⁹uca ad d ffyen inni iggin taṣebḥant ad kkaren ad raḥen ṽar tnukra n tudart uca inni iggin tuæeffna ad kkaren, ad raḥen ṽar tnukra n lḥisab. ³⁰Necc war zemmareṽ ad ggeṽ ca zeg ixef inu. Am mammec ttesṛiṽ, ad ḥasbey u lḥisab inu d řḥeqq, minzi necc war arezzuṽ min xseṽ, maca min ixs wenni d ayi-d issekken. ³¹Maelik cehhdey i ixef inu, iṛi aqqa chadet inu war teḡi ca nican. ³²Aqqa din ijjen nneḍni wi xafi icehhden. Necc ssney belli chadet i xafi icehhed, aqqa d tidett i teḡa. ³³Kenniw tessekkem-d ṽar Yuḥanna uca netta iched i tidett. ³⁴Maca necc war qebbṛey ca chadet n bnadem. Maca necc qqarey man aya ḥima ad tetwassnejmem. ³⁵Netta d řefnar iyareqqen, ittlillicen, kenniw texsem ad tfaṛḥem s tfawt nnes ṽar ict n tsææet. ³⁶Maca necc ṽari ict

n chadet d tameqqrant x tenni n Yuḥanna, minzi řexdayem i d ayi iwca Tbatat ĥima ad tent kemmřey, řexdayem nni i tteggey cehhdent simant nsent aqqa d Tababat d netta i d ayi-d issekken. ³⁷Tababat wenni d ayi-d issekken, d netta i xafi icehhden. Kenniw eemmarř war tesřim tmijja nnes uca war teřrim ca addud nnes ³⁸uca awař nnes war daywem ittyimi ca řebda, minzi kenniw war tettimnen ca deg wenni it-id issekken. ³⁹Arzum deg idlisen, minzi ittyiř awem aqqa daysen tudart n řebda uca aqqa-ten d inni i xafi icehhden. ⁴⁰Waxxa amenni kenniw war tettexsem ad řari d tasem ĥima ad řarwem tiři tudart. ⁴¹War qebbřey ca aeuři n iwdan, ⁴²maca necc ssney kenniw, aqqa kenniw war řarwem bu tayri n Arebbi deg ixef nwem. ⁴³Necc usiř-d s yisem n Baba, kenniw war d ayi tqebbřem ca. Mařa yusi-d ca n yijjen s yisem nnes, ad t tqebřem. ⁴⁴Mammec tzemmarem ad tamnem, mařa kenniw tettexsem aeuři n wayawya, maca war tarezzum ca x ueuři n uyenni n Arebbi? ⁴⁵War d awem ittyiř ad zzaywem cetciř řar Tbatat. Wenni zzaywem i řa icetcan d Musa x wenni tessrusam asitem nwem. ⁴⁶Mařa tumnem zi Musa, ad tiři tumnem dayi, minzi netta yura xafi. ⁴⁷Mařa kenniw war tuminem ca deg idlisen nnes, mammec i řa teggem ad tamnem deg wawařen inu?"

Asecci n xemsa ařaf

Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luk. 9:10-17

6 ¹Awarni man aya iruḥ Yeccu řar ujemmaḍ n řebřar n Ljalil, wenni d řebřar n Tibiriyas. ²Idfar it-id ij n řřaci d ameqqran, minzi řrin řeřamat nnes i igga i imehřac. ³Řexdenni igaeed Yeccu řar wedrar uca iqqim dinni ak-d imehřaren nnes. ⁴Basxa, řeid n Wudayen, war d as iqqim ca. ⁵Řexdenni issgaeed Yeccu titřawin nnes uca, umi iřra ij n řřaci d ameqqran yusi-d řares, inna i Filibbus "Manis i řa nsey ařrum, ĥima ad ccen ina?" ⁶Inna ammu ĥima ad t ijarreb, minzi netta simant nnes issen min i řa yegg. ⁷Yarr-d xas Filibbus "Ařrum s mitayn n ddinar war ten ittqeddi ĥima ad iksi kuř ijjen zzaysen drus." ⁸Ijjen zeg imehřaren nnes, netta d Andrawus, umas n Simean Buřrus, inna as ⁹"Aqqa da ij n uřenjir řares xemsa n tecnifin n imendi d tnayen n iseřman, maca anect uya qae i wařřas?" ¹⁰Yeccu inna "řymem iwdan." Tuřa din ařřas n řeřtic deg wemcan nni. X uyenni qqimen yeryazen, aqqa-ten di xemsa ařaf idsen

εῤαῥαῖ. ¹¹Yeccu iksi ticnifin, iqada uca ibda tent x imeḥḍaren nnes u imeḥḍaren nnes wcin tent i inni iqqimen. *Iwca* amenni εawed zeg iseῤman εlaḥsab anect ixsen *ad ccen*. ¹²Ṙami jjiwnen, inna i imeḥḍaren nnes “Yrum iῤeqqwaz icetṭen, ḥima war ittḍeyyeε walu.” ¹³Yrun uca εemmaren tenεac n tsuḡatin s iῤeqqwaz n xemsa n tecnifin n imendi i icetṭen awarni ṣami ccin. ¹⁴Ṙami ḡrin iwdan ṣeεṣamet i igga Yeccu, nnan “Wa d tidett d amkacaf i d ittassen ḡar ddunnit.” ¹⁵Umi issen Yeccu, belli ad d asen nitni, ad t ṭṭfen s uyῖṣ ḥima ad t ggen d ajeḡid, xenni innejra ḡar wedrar, ḡaca netta weḥḍes.

Yeccu iggur x waman n ṣebḡar

Mat. 14:22-27; Mar. 6:45-52

¹⁶Ṙami d tewḍa tmeddit, hwan-d imeḥḍaren nnes ḡar ṣebḡar. ¹⁷Nyin di tyarrabut, qeḍeen ṣebḡar ḡar Kafarnaḡum. Iṣa teḡa taḡest tqarreb-d u Yeccu tuḡa εad war ḡarsen-d yusi. ¹⁸Ṙebḡar innehweṣ minzi asemmiḍ tuḡa ittṣuḍ aṭṭas. ¹⁹Aṣami tuḡa qeddfen ṣqedd n εῤaῥaῖ xemsa u eicrin aṣ ṭṣatin 'istadiyyen' (=εῤaῥaῖ *arebea aṣ setta kilumiter*), ḡrin Yeccu iggur x ṣebḡar, ittqarrab-d ḡar tyarrabut uca ggweden. ²⁰Inna asen “Aqqa d necc, war tteggwedem ca.” ²¹Nitni xsen ad t ssqebṣen di tyarrabut uca tayarrabut tiweḍ deḡya ḡar ṣbarr i ḡar iḡa ttrahen. ²²Tiwecca nnes ibedd ṣḡaci ḡar ujemmaḍ n ṣebḡar, ḡrin belli war din tuḡi uṣa d ict n tyarrabut nneḍnit myῖr icten, tenni mani dayes udfen imeḥḍaren nnes u Yeccu war yudif ca di tyarrabut ak-d imeḥḍaren nnes, maca aqqa imeḥḍaren nnes ruḡen weḥḍsen. ²³Usint-id tyarruba nneḍnit zi Tibiriyas zzat i wemcan mani ccin aḡrum ṣami tuḡa iqada Sidi. ²⁴Ṙami iḡra ṣḡaci aqqa war din iḡi Yeccu uṣa d imeḥḍaren nnes, udfen uṣa d nitni di tyarrabut uca usin-d ḡar Kafarnaḡum arezzun x Yeccu.

Yeccu netta d aḡrum n tudart

²⁵Ṙami t ufin ḡar ujemmaḍ n ṣebḡar, nnan as “A Amseṣmad, meṣmi d tusid da?” ²⁶Yeccu yarr-d xasen, inna “S tidett, s tidett ad awem iniḡ, kenniw tarezzum xafi, war iḡi umi teḡrim ṣeεṣamat maca umi teccim aḡrum uca tejjawnem. ²⁷War ttxedmem i macca ixessaren, maca i macca ittyiman i tudart n ṣebda, tenni d awem i ḡa iwc Mmis n bnadem, minzi Tababat, issars ṭṭabee nnes xas.” ²⁸Nnan as “Min i ḡa negg, ḥima

nzemmar ad negg řexdayem n Arebbi?” ²⁹Yarr-d Yeccu, inna asen “Ta d řxedmet n Arebbi, aqqa ad tamnem deg wenni d issekk netta.”

³⁰Nnan as “Man řeřamet i řa tegged řima ad nřar uca ad zzayek namen? Man řxedmet i řa tegged? ³¹Řejdud nney ccin ‘manna’ di řexřa am mammec tura ‘Netta iwca asen-d ařrum zeg ujenna řima ad t ccen’.” ³²Inna asen Yeccu “S tidett, s tidett ad awem iniy, war iři d Musa i d awem iwcin ařrum zeg ujenna, maca Baba itticc awem ařrum n tidett zeg ujenna. ³³Minzi ařrum n Arebbi d netta wenni d ihekkwan zeg ujenna uca itticc tudart i ddunnit.” ³⁴Nnan as “A Sidi, ewc aney-d řebda ařrum-a.” ³⁵Yeccu inna asen “Nec d ařrum n tudart. Wenni řari-d i řa yasen, war ittřiz eemmarř u wenni dayi i řa yammen war ittřidi eemmarř. ³⁶Maca necc nniř awem, aqqa kenniw teřrim ayi, waxxa amenni kenniw war tuminem ca. ³⁷Marra min d ayi i řa iwc Tbatat, ad řari-d yas u wenni řari-d i řa yasen, war t suffuyey ca řar barra. ³⁸Minzi necc hwiř-d zeg ujenna, war iři ca řima ad ggeř min xseř necc, maca řima ad ggeř min ixw wenni d ayi-d issekken. ³⁹D man aya min ixw Tbatat wenni d ayi-d issekken, aqqa marra min d ayi iwca, war zzayes ssweddareř walu, maca ad t-id ssnekkareř deg wass aneggaru. ⁴⁰D man aya min ixw netta wenni d ayi-d issekken, aqqa kuř iř wenni i řa iřaren Tamemmit uca ad dayes yamen, ad řares tiři tudart n řebda uca ad t-id ssnekkareř deg wass aneggaru.”

⁴¹Udayen cetcan zzayes, minzi inna “Nec d ařrum i d ihwan zeg ujenna.” ⁴²Nnan “Ma d wanita war iři bu d Yeccu, mmis n Yusef, neccin nessen babas d yemmas? Mammec i řa yini ‘Nec hwiř-d zeg ujenna?’” ⁴³Yeccu yarr-d xasen, inna “War tcetcam ca jarawem. ⁴⁴War izemmar uřa d iř ad řari-d yas, myř mařa iřebd it-id Tbatat wenni d ayi-d issekken uca necc ad t-id ssnekkareř deg wass aneggaru. ⁴⁵Aqqa tura deg *idlisen n imkacafen* ‘Nitni marra ad twassřemden zi Arebbi’. Xenni kuř iř wenni t iřřin u iřmed it zi Tbatat, ad řari-d yas. ⁴⁶Uřa d iř war iřri Tababat myř wenni iřan zi Arebbi. Wa iřra Tababat. ⁴⁷S tidett, s tidett ad awem iniy, wenni dayi ittammen, ad řares tiři tudart n řebda. ⁴⁸Nec d ařrum n tudart. ⁴⁹Řejdud nwem ccin ‘manna’ di řexřa uca mmuten. ⁵⁰Man aya d ařrum i d ihekkwan zeg ujenna, řima marra ad zzayes ccen, war ttmettin ca. ⁵¹Nec d ařrum iddaren i d ihwan zeg ujenna. Mařa

ijjen icca zeg weyrum-a, ad iddar i řebda. Ayrum wenni i ya wcey, netta d aysum inu i ya wcey i tudart n ddunnit.”

⁵²Udayen mmenyen jarasen, nnan “Mammec izemmar wa ad aney iwc aysum nnes ħima ad t necc?” ⁵³Yeccu yarr-d xasen “S tidett, s tidett, ad awem iniy, mařa war teccim ca aysum n Mmis n bnadem uca ad teswem idammen nnes, xenni war řarwem-d tiři tudart deg ixef nwem. ⁵⁴Wenni i ya iccen aysum inu uca ad isu idammen inu, ad řares tiři tudart n řebda u necc ad t-id ssnekkarey deg wass aneggaru. ⁵⁵Minzi aysum inu d macca d tidett uca idammen inu d tsessit n tidett. ⁵⁶Wenni i ya iccen aysum inu uca ad isu idammen inu, ad dayi iqqim u necc dayes *εawed*. ⁵⁷Am mammec d ayi-d issekk Tbatat iddaren uca necc ddarey zi Tbatat, ammu *εawed* ad zzayi iddar wenni zzayi i ya iccen. ⁵⁸Wa d ayrum i d ihwan zeg ujenna. War iři ca amecnaw mammec ccin řejdud nwem ‘manna’ uca mmuten, maca wenni i ya iccen ayrum-a, ad iddar i řebda.” ⁵⁹Inna man aya deg usinagug am tuya isseřmad di Kafarnařum.

Ařas n imeřdaren bdan tteggwejjen x Yeccu

⁶⁰Ařas n imeřdaren nnes, umi sřin man aya, nnan “Awař-a iqseř. Wi izemmaren ad as iseř?” ⁶¹Issen Yeccu deg yixef nnes, aqqa imeřdaren nnes cetcan x man aya, xenni inna asen “Ma man aya d řefdiřet i kenniw? ⁶²I mammec mařa teřrim Mmis n bnadem ittgaεad řar mani iřa iğa qbeř? ⁶³Arruř d wenni itticcen tudart. Aysum war ineffe i walu. Awařen i d awem nniy, daysen arruř d tudart. ⁶⁴Maca aqqa din ca jarawem inni war yuminen.” Minzi Yeccu issen zeg umezwaru man yen iğan inni war yuminen u man wen t i ya isellmen. ⁶⁵Inna “S uyenni d awem nniy ‘War izemmar uřa d ijj ad řari-d yas myir mařa temmewc as zi Tbatat’.”

⁶⁶Zi řweqt nni dewřen ařas zeg imeřdaren nnes řar đeffar, war qqimen ca gguren akides. ⁶⁷Inna Yeccu i teneac n imeřdaren nnes “Ma uřa d kenniw texsem ad tuyurem?” ⁶⁸Simean Buřrus yarr-d xas “A Sidi, wi řar i ya nrař? Cek řarek awařen n tudart n řebda, ⁶⁹aqqa neccin numen u nessen aqqa cek d Lmasiř, Mmis n Arebbi iddaren.” ⁷⁰Yeccu yarr-d xasen “Ma war iři d necc i kenniw ixđarey s teneac? Uca ijjen zzaywem d ibřiř.” ⁷¹Inna man aya x Yahuda, *mmis* n Simean Isxariyuři, minzi wanita tuya ixš ad t isellem u netta d ijjen zi teneac.

Yeccu iggur yar řeid n Txuzan n ifetwan di Urcalim

7¹Awarni man aya tuḡa Yeccu iggur di Ljalil, war ixš ad irah ad inneḡ di Yahudiyya, minzi Udayen tuḡa arezzun ad t nḡen. ²Iqarreb-d řeid n Wudayen *umi qqaren* ‘Tixuzan n ifetwan’. ³Nnan as aytmas “Ffeḡ ssanita, ruḡ yar *tmurt n* Yahudiyya ḡima uřa d imeḡḡaren nnek zemmaren ad ḡaren man řexdayem nnek i tettegged. ⁴Uřa d ijj war ittegg ca n tmesřact s tnuffra, mařa netta s ixef nnes yarezzu ad d iḡhar yar barra. Mařa teggid timesřayin-a, scen ixef nnek i ddunnit.” ⁵Minzi uřa d aytmas war dayes uminen ca. ⁶Inna asen Yeccu “Řweqt inu ead war d tiwiḡ, maca řweqt nwem aqqa-tt řebda akidwem. ⁷Ddunnit war tzemmar ad kenniw tcarh, maca nettat tcarh ayi, minzi necc cehhdeḡ xas belli řexdayem nnes d tieeffanin. ⁸Ruḡem kenniw yar řeid-a. Necc war ttriḡeḡ ca yar řeid-a, minzi řweqt inu ead war tkemmeř.” ⁹Umi d asen inna ammu, iqqim di Ljalil. ¹⁰Maca umi ruḡen aytmas, iruḡ uřa d netta yar řeid, war d iḡhar yar barra, maca igga axmi innufar. ¹¹Udayen arezzun xas di řeid, nnan “Mani iḡa wanita?” ¹²Aṡṡas zi řḡaci temtumen xas, ca zzaysen nnan “Netta d aryaz d ařebḡan” Maca inneḡni nnan “Lla, issxarriq x řḡaci.” ¹³Maca uřa d ijj war xas issiweř s bṡayṡay zi ssibbet n tigḡwudi zeg Wudayen. ¹⁴Maca ařami ieḡu wezyen zi řeid, iruḡ Yeccu yar taddart iqeddsen, isseřmad. ¹⁵Udayen dehcen, nnan “Mammec igga netta issen idlisen am war ten iḡri ca?” ¹⁶Yeccu yarr-d xasen “Taḡuri inu war teḡi ca inu, maca zeg wenni d ayi-d issekken. ¹⁷Mařa ijj en ixš ad igg min ixš Arebbi, ad issen ma aqqa taḡuri-ya zi Arebbi niḡ aqqa ssawařeḡ zeg yixef inu. ¹⁸Wenni issawařen zeg yixef nnes yarezzu aeuḡi nnes, maca wenni yarezzun aeuḡi n wenni t-id issekken, aqqa netta d tidett, war dayes bu řḡecc. ¹⁹Ma war iḡi d Musa i d awem iwcin ttawrat? Maca uřa d ijj zzaywem war ittegg ttawrat? I mayemmi xenni tarezzum ad ayi tenḡem?” ²⁰Řḡaci yarr-d “Dayek ccitan, wi yarezzun ad cek ineḡ?” ²¹Yeccu yarr-d xasen “Xedmeḡ ict n řxedmet uca kenniw tettbeḡtem marra. ²²S uya Musa iwca awem-d axtan, axtan maca war iḡi ca zi Musa, maca zi řejdud nwem u kenniw txettnem i bnaḡem di ssebt. ²³Mařa iqbeř bnaḡem ad itwaxten di ssebt ḡima war tetwarezzi ttawrat n Musa, ma ad xafi txeyyqem řami ssenḡfiḡ bnaḡem ikmeř di ssebt? ²⁴War ḡekmem ca zi min iḡharen yar barra, ḡekmem s ij n řḡukm isegḡden.”

Ma Yeccu netta d Lmasih?

²⁵Ca n iwdan zi Urcalim nnan “Ma war iġi d wa i yarezzun ad t nyen?

²⁶Maca xżar, issawař s btaýtaý, war d as qqaren walu. Attay aqqa ssnen imeqqranen *n weydud* nican belli s tidett wanita d Lmasih?

²⁷Maca nessen wa, manis netta. Maca xmi i d ya yas Lmasih, uřa d ijj war issin manis netta.” ²⁸Ařami tuřa isseřmad di taddart iqeddsen, iřaya Yeccu, inna “Kenniw tessnem ayi u tessnem manis necc. Necc war d usiř s yixef inu, maca wenni d ayi-d issekken aqqa-t d tidett, kenniw war t tessinem ca.” ²⁹Necc ssneř t, minzi necc zzayes u netta d wenni d ayi-d issekken.” ³⁰Xenni arezzun ad t ttfen, maca uřa d ijj war xas issars afus, minzi tasaæet nnes war d tiweđ ead. ³¹Attas zi řřaci umnen zzayes, nnan “Xmi i d ya yas Lmasih, ma ad igg řeēřamat ktar zi tina i igga wa?”

Udayen arezzun ad ttfen Yeccu

³²Ifarisiyyen sřin min xas itemten řřaci uca arruyas n ikehhanen d Ifarisiyyen ssekken-d imxazniyyen ĥima ad t ttfen. ³³Yeccu inna “Necc ad kidwem qqimeř drus ead, xenni ad raĥeř řar wenni d ayi-d issekken.” ³⁴Ad xafi tarzum, war dayi tetteřtifem u mani i řa iřiř necc, war tzemmarem ad d tadfem. ³⁵Xenni nnan Wudayen jarasen “Mani i řa iraĥ wanita mani war nzemmar ad t naf. Ma xenni ixs ad iraĥ řar Iyunaniyyen izeġeen maĥend ad isseřmed Iyunaniyyen. ³⁶Min iena wawař-a i inna ‘Ad xafi tarzum, war dayi tetteřtifem ca u mani i řa iřiř necc, war tzemmarem ad d tadfem?’”

Mařa ifud ĥed, ejj it ad řari-d yas uca ad isu!

³⁷Deg wass aneggaru ameqqran zi řeid, ibedd-d Yeccu uca iřaya, inna “Mařa ifud ĥed, ejj it ad řari-d yas uca ad isu. ³⁸Wenni dayi i řa yamnen, am mammec inna wedlis, ad zzayes azzřen iřezran n waman iddaren zeg ueddis nnes.” ³⁹Inna man aya x Arruĥ i řa qeřren inni dayes ittammen. Minzi Arruĥ *Iqeddsen* war d asen immewc ead, minzi Yeccu war itwassuġi ead. ⁴⁰Ca zi řřaci xenni, umi sřin awař-a, nnan “D wa d amkacaf s tidett.” ⁴¹Inneđni nnan “Wa d Lmasih”, maca ca nneđni zzaysen nnan “Ma iggur ad d yas Lmasih zi Ljalil? ⁴²Ma war ini wedlis, aqqa Lmasih ad d yas zi zzariet n Dawud, zi dcar n Baytlaĥm, manis d yusa Dawud?” ⁴³Uca imsar umsebđi n řřaci

di ssibbet nnes. ⁴⁴Ca zzaysen xsen ad t ttfen, maca uřa d ijj war xas issars ifassen. ⁴⁵Xenni usin-d imxazniyyen řar arruyas n ikehhanen u řar Ifarisiyyen, u nitni nnan asen *i imxazniyyen* “Mayemmi war t-id tiwyem?” ⁴⁶Arrin-d xasen imxazniyyen “Ćemmarř war issiweř uřa d ijj n bnadem am mammec *issawař* bnadem-a!” ⁴⁷Arrin-d xasen Ifarisiyyen “Ma uřa d kenniw ėawed tweddarem?” ⁴⁸Ma xenni din ca n iijen zeg imeqqranen *n weydud* niř zeg Ifarisiyyen yumen zzayes? ⁴⁹Maca řřaci-ya i war issinen ca ttawrat, aqqa itwanĕeř.” ⁵⁰Nikudimus wenni řares iruřen s řiřet, netta d iijen zzaysen, inna asen ⁵¹“Ma ad teřkem ttawrat nney x ij n bnadem, nnebřa mma ad zzayes tseř uca ad tessan min ittegg netta?” ⁵²Arrin-d, nnan as “Ma uřa d cek attay zi Ljalil? Arzu, xřar, uřa d ijj n umkacaf war d ikki ca zi Ljalil.” ⁵³Xenni iruř kuř iijen řar taddart nnes.

Tamyart izennan

8 ¹Maca Yeccu iruř řar wedrar n Zzitun. ²Yar řřbeř zic yusi-d ėawed řar taddart iqeddsen, usin-d řares iwdan marra uca am iqqim, ibda issesřmad iten. ³Imsesřmaden n idlisen d Ifarisiyyen iwyen as-d ict n temřart, tetwařteř tettegg zzina. Ssbedden tt di řweř, ⁴nnan as “A Amsesřmad, tamřart-a tetwařteř tettegg zzina. ⁵Iweřřa aney Musa di ttawrat ad narjem *timřarin* amecnaw tanita. Maca min i řa tinid cek?” ⁶Nnan as man aya řima ad t jarrben, řima ad řarsen tiři minzi xas i řa cetcan. Maca Yeccu yuřar swadday, yura s uřař nnes di tmurt. ⁷Řami qqimen ammu ttesseřsan, ibedd, inna asen “Wi zzaywem iřan nnebřa ddnub, ad xas inřar ařru amezwaru.” ⁸Xenni yuřar ėawed swadday uca yura di tmurt. ⁹Řami sřin man aya, ffřen iijen awarni wennesřni, imeqqranen d amezwaru, xenni ineggura. Iqqim Yeccu weřdes ak-d temřart tbedd di řweř. ¹⁰Yeccu, umi ikkar, war izri řed myř tamřart, inna as “A tamřart, mani iřan inni cem iřesřmen? Ma war cem iřakem uřa d iijen?” ¹¹Nettat tenna “Uřa d ijj, a Sidi.” Yeccu inna as “Uřa d necc war cem třakameř ca, ruř, war tteawad ad tegged ddnub.”

Yeccu d tifawt n ddunnit

¹²Řexdenni issiweř Yeccu ėawed akidsen, inna “Necc d tifawt n ddunnit. Wenni d ayi i řa iřfaren, war iggur ėemmarř di tařest,

maca ad yares tiři tfawt n tudart.” ¹³Nnan as Ifarisiyyen “Cek tcehhded x yixef nnek, chadet nnek war teği ca d tidett.” ¹⁴Yeccu yarr-d, inna asen “Mařa necc cehdey x yixef inu, waxxa amenni chadet inu teğa d tidett, minzi necc ssney manis d usiğ u mani i ya rahey, maca kenniw war tessinem ca manis d usiğ uřa mani i ya rahey. ¹⁵Kenniw tħakamem ełahsab aysum, necc war tħakamey uřa x iijen. ¹⁶U necc, mařa ħakmey, ad yiři řehkam inu d tidett, minzi necc war ġiğ bu weħdi, maca necc d Tbatat wenni d ayi-d issekken. ¹⁷Tura eawed di ttawrat nwem belli chadet n tnayen n iwdan d tidett. ¹⁸Necc d wenni icehhden x yixef inu uca uřa d Tababat wenni d ayi-d issekken, iched xafi.” ¹⁹Nitni nnan as “Mani iğa Babac?” Yeccu yarr-d “Kenniw war d ayi tessinem ca u war tessinem Baba. Maelik kenniw d ayi tessnem ad tiři tessnem uřa d Baba.” ²⁰Inna awařen-a di mani tuğa řşenduq n řşedqet, am tuğa isseřmad di taddart iqeddsen.

War t ittif uřa d iij minzi tasaeet nnes tuğa ead war d tiwiđ. ²¹Xenni Yeccu inna asen eawed “Necc ad rahey, kenniw ad xafi tarzum, ad temmtem di ddnub nwem. Mani i ya rahey necc, war tzemmarem kenniw ad d tasem.” ²²Udayen nnan “Ma ad iney ixef nnes, minzi netta inna ‘Mani i ya rahey necc, war tzemmarem kenniw ad d tasem?’” ²³Netta inna asen “Kenniw zi swadday, necc zi sennej. Kenniw zi ddunnit-a, maca necc war ġiğ ca zi ddunnit-a. ²⁴X uyenni nniğ awem ‘Ad temmtem di ddnub nwem’. Řami kenniw war tuminem ca aqqa d necc, ad temmtem di ddnub nwem.” ²⁵Nnan as “Min teenid cek?” Yeccu inna asen “Necc d min d awem nniğ zeg umezwaru. ²⁶Necc ħari ařas n tmesřayin i xef zemmarey ad xawem ssiwřey uca ad xawem ħekmey. Maca wenni d ayi-d issekken aqqa-t d tidett. Uca min zzayes sřiğ necc, ad t iniğ i ddunnit.”

²⁷Nitni war fhimen ca, belli tuğa issawař akisen x Tbatat. ²⁸Xenni inna asen Yeccu “Xmi i ya tessgaedem Mmis n bnadem, ad tfehmem belli aqqa-t d necc u belli necc war tteggey uřa d ict n řħajet zeg yixef inu, maca necc ssawařey am mammec d ayi isseřmed Tbatat. ²⁹Wenni d ayi-d issekken aqqa-t akidi. Tababat war d ayi iiji ca weħdi, minzi necc tteggey řebda min t yadān.” ³⁰Umi tuğa issawař x tmesřayin-a, umnen dayes ařas.

Ayt n Ibrahim

³¹Inna Yeccu i Wudayen inni dayes yumnen “Mařa teqqimem tettefem deg wawař inu, ad tiřim s tidett d imeřđaren inu ³²uca ad tessnem tidett uca tidett ad kenniw tħarr.” ³³Arrin-d xas “Neccin d ayt n Ibrahim,  emmarř war ne bid řed. Mammec tzemmaređ ad tinid ‘kenniw ad twaħarrem?’” ³⁴Yeccu yarr-d xasen “S tidett, s tidett, ad awem iniř, marra wenni itteggem ddnub netta d ismey n ddnub ³⁵uca ismey war ittyimi ca di taddart řebda, maca mmis ad din iqqim i řebda. ³⁶Xmi kenniw i řa iħarr Tmemmit, ad tiřim s tidett d iħurriyyen. ³⁷Necc ssney, aqqa kenniw d ayt n Ibrahim, maca kenniw tarezzum ad ayi tenyem, minzi awař inu war yufi ca amcan daywem. ³⁸Necc ssawařey s min řriř zi Baba. Uřa d kenniw tetteggem zi min teřrim zi řejdud nwem.” ³⁹Arrin-d, nnan as “Babatney d Ibrahim.” Inna asen Yeccu “Maelik kenniw teřim zi ayt n Ibrahim ad yiři aqqa tetteggem řexdayem n Ibrahim. ⁴⁰Maca řexxu tarezzum ad ayi tenyem, necc d ij n bnadem i tuřa akidwem issawařen s tidett i sřiř zi Arebbi. Man aya war t iggi ca Ibrahim. ⁴¹Kenniw tetteggem řexdayem n babatwem.” Xenni nnan as nitni “Neccin war d nexřiř ca zi zzina, aqqa řarney ijjen wenni d Babatney, aqqa-t d Arebbi.”

Ayt n ibřiis

⁴²Inna asen Yeccu “Maelik Arebbi d Babatwem, iři aqqa texsem ayi, minzi necc ffıey-d zi Arebbi uca usiř-d zzayes. War d usiř ca zeg yixef inu, maca netta issekk ayi-d. ⁴³Mayemmi war tefhimem i wawařen inu? Minzi kenniw war tzemmarem ad tesřem i wawař inu. ⁴⁴Aqqa řarwem ibřiis d tababat uca texsem ad teggem immezran n babatwem. Netta tuřa ineqq iwdan zeg umezwaru u war ibedd di tidett minzi war dayes bu tidett. Meřmi mma issiweř s uxarriř, issawař s min dayes, minzi netta d bu-ixarriřen d tababat n uxarriř. ⁴⁵Maca, umi necc qqareř awem tidett, kenniw war dayi tettimnem ca. ⁴⁶Wi zzaywem ad ayi isseqne  x ddnub? Umi qqareř tidett, mayemmi war dayi tettimnem ca? ⁴⁷Wenni iřan zi Arebbi, ittesřa i wawařen n Arebbi. Minzi kenniw war teřim ca zi Arebbi, s uyenni kenniw war tettesřim ca.”

Yeccu tuya-t din qbeř Ibrahim

⁴⁸Udayen arrin-d, nnan as “Ma war ięi nican umi nenna, aqqa cek d Asamari u dayek cciřan.” ⁴⁹Yeccu yarr-d “Necc war dayi bu cciřan, maca necc ttweqqareę Baba uca kenniw tesseřqaram ayi. ⁵⁰Necc war arezzuę ca aeuęi inu. Aqqa din iijen i xas yarezzun u iijen i ęa iękem. ⁵¹S tidett, s tidett, ad awem inię, mařa ca n yijen iętef deg wawař inu, ęemmarę ad ięar řmewt i řebda.” ⁵²Nnan as Wudayen “Řexxu nessen belli dayek cciřan. Aqqa Ibrahim d imkacafen mmuten. Cek teqqared ‘mařa ca n yijen iętef deg wawař inu, ęemmarę ad iqqas řmewt i řebda’. ⁵³Ma cek temyared x jedditney Ibrahim wenni immuten? Uřa d imkacafen mmuten. Min řtesbed ixef nnek?” ⁵⁴Yarr-d Yeccu “Mařa necc sseuęi ixef inu, aeuęi inu war ięi d walu. Baba, aqqa isseuęa ayi, wenni minxef teqqarem, aqqa-t d Arebbi nney. ⁵⁵Kenniw war t tessinem, maca necc aqqa ssney t. Mařa nnię ‘war t ssineę’, ad iřię necc d bu-ixarrięen am kenniw. Maca necc ssney t uca tteętefey deg wawař nnes. ⁵⁶Jedditwem Ibrahim tuęa ittraęa s řefrařet řima ad ięar ass inu uca ięra it, uca ifarę.” ⁵⁷Nnan as Wudayen “Ead war ęarek bu xemsin iseggwusa, mammec teggid teęrid Ibrahim?” ⁵⁸Inna asen Yeccu “S tidett, s tidett, ad awem inię, qbeř mma tuęa Ibrahim, tuęa necc ęię.” ⁵⁹Xenni ksin ięra řima ad t arejmen, maca Yeccu issnuffar ixef nnes uca iffey zi taddart iqeddsen, icuqę di řwestę nsen, ammu i xasen ikka.

Asęenfi n ij n udaryař zi temęi nnes

9 ¹Umi xasen-d ikka, ięra iij n weryaz tuęa d adaryař zeg wami d ixřeq. ²Imeřdaren nnes sseqsan t, nnan “A Amseřmad, wi ixđan, ma d wa nię lwalidin nnes ařami d ixřeq d adaryař?” ³Yeccu yarr-d “Uřa d netta war ixđi uřa d lwalidin nnes, maca man aya aqqa imsar, řima ad dayes řharent řexdayem n Arebbi. ⁴Icuwwar ad xedmey řexdayem n wenni d ayi-d issekken, mařend ead d aziř. Ad d tas taęest mani war izemmar uřa d iij ad ixdem. ⁵Mintra necc aqqa-yi di ddunnit, necc d tifawt n ddunnit.” ⁶Řami inna ammu, issusef di tmurt, igga abeęaę zeg ikuffan nni uca ięhennec tiętawin n udaryař s ubeęaę. ⁷Inna as “Ruř, tessirded deg uęeřmam n Siluwam”, isem-a ixş ad yini ‘itwassekken’. Iruř, issird, idweř ittwařa.

⁸Jjiran d yinni tuya t izrin qbeř ssnen aqqa-t d adaryař, nnan “Ma war ięi d wa d wenni tuya ittyiman ittettar?” ⁹Ca zwaysen nnan “Aqqa d netta.” Nnan innedni “Ittawi-d dayes”. Maca netta inna “Aqqa d necc.” ¹⁰Nnan as “Mammec ggin tt twarezment tiřřawin nnek?” ¹¹Yarr-d uca inna “Bnadem nni umi qqaren Yeccu, igga abeęae, ięennec tiřřawin inu uca inna ayi ‘Ruę ęar uęeřmam n Siluwam, tessirded’. Xenni ruęey, ssirdey uca dewřey ttwařiy.” ¹²Nnan as “Mani ięa netta?” Inna “War ssiney.”

¹³Awyen-d wenni tuya ięa qbeř d adaryař ęar Ifarisiyyen. ¹⁴Tuya d ssebt řami igga Yeccu abeęae u yarzem as tiřřawin nnes. ¹⁵Sseqsan t Ifarisiyyen eawed, mammec idweř ittwařa. Yarr-d xasen “Igga abeęae x tiřřawin inu, xenni ssirdey uca dewřey ttwařiy.” ¹⁶Ca zeg Ifarisiyyen nnan “Bnadem-a war ięi ca zi Arebbi, minzi netta war ittweqqar ca ssebt”. Ca nnedni nnan “Mammec izemmar ij n bnadem d aeęffan ad igg řeęřamat am tina?” Uca imsar ubeřřu jarasen. ¹⁷Nnan eawed i udaryař “Min xas teqqared cek, ařami yarzem tiřřawin nnek?” Netta inna “Aqqa-t d amkacaf.” ¹⁸Udayen war zzayes uminen ca belli netta tuya d adaryař uca idweř ittwařa, ařami d řayan x lwalidin n wenni idewřen ittwařa. ¹⁹Sseqsan ten, nnan “Ma wa d mmitwem minxef teqqarem aqqa itwaxřeq-d d adaryař? I mammec igga ittwařa řexxu?” ²⁰Arrin-d lwalidin nnes uca nnan “Neccin nessen belli wa d mmitney, aqqa itwaxřeq-d d adaryař. ²¹Maca mammec igga ittwařa řexxu, war nessin u wi d as yarezmen tiřřawin nnes war t nessin ca. Seqsam t simant nnes, netta aqqa d abřiy, ad issiweř x yixef nnes.” ²²Nnan lwalidin nnes ammu minzi ggweden zeg Wudayen, minzi Udayen meahaden belli wenni i ęa icehden aqqa netta d Lmasih ad itwassuffey zeg usinagug. ²³X uyenni nnan lwalidin nnes “Netta aqqa-t d abřiy, seqsam t s yixef nnes.” ²⁴Řayan-d tawařa wiss tnayen x weryaz wenni tuya d adaryař, nnan as “Seuęa Arebbi! Aqqa nessen belli aryaz-a d ij n umednub.” ²⁵Netta yarr-d “Ma netta d amednub war ssiney, necc ssney ict n tmesřact, aqqa tuya-yi d adaryař, řexxu ttwařiy.” ²⁶Nnan as “Min zzayek igga? Mammec d ac igga yarzem tiřřawin nnek?” ²⁷Yarr-d xasen “Aqqa nniy awem t, kenniw war tesřim. Mayemmi texsem ad t tesřem i twařa nnedni? Ma texsem uřa d kenniw ad dewřen d imeęđaren nnes?” ²⁸Kkwaren t, nnan “Cek d ameęđar

nnes! Maca neccin aqqa d imehḏaren n Musa. ²⁹Neccin nessen aqqa Arebbi issiweř ak-d Musa, maca wanita war nessen ca manis netta.” ³⁰Yarr-d weryaz, inna asen “Aqqa di man aya řeejeb, kenniw war tessinem ca manis netta, waxxa amenni netta yarzem ayi tiṭṭawin inu. ³¹Neccin nessen, aqqa Arebbi war ittesři ca yar imednab, maca mařa ca n ijjen ittweqqar Arebbi ad igg min ixs netta, aqqa *Arebbi* ad yares iseř. ³²Emmarř war itwasři qae, aqqa ca n ijjen yarzem tiṭṭawin n ijjen ixřeq-d d adaryař. ³³Mařa wa war iři ca zi Arebbi, war izemmar ad igg walu!” ³⁴Arrin-d, nnan as “Cek txeřqed-d tkemmřed di ddnub, ma xenni tesseřmaded aney?” Xenni ṇḏaren t yar barra.

³⁵Isřa Yeccu belli ṇḏaren t yar barra, uca, umi t yufa, inna as “Ma tumned zi Mmis n Arebbi?” ³⁶Yarr-d, inna “Min iena netta, a Sidi, ĥima ad dayes amney?” ³⁷Inna as Yeccu “Aqqa cek teźrid t uřa d wenni akic issawařen aqqa-t d netta.” ³⁸Netta inna “Umney, a Sidi” uca ieebd as. ³⁹Yeccu inna “I řħukm i yar d usiy yar ddunnit-a, ĥima ad ẓaren inni war ittwiřin u ĥima inni ittwařen ad daryřen.” ⁴⁰Umi sřin ca n Ifarisiyyen i iğan akis man aya, nnan as “Ma aqqa d neccin eawed d idaryařen?” ⁴¹Inna asen Yeccu “Maelik teğam d idaryařen war yarwem ittiři bu ddnub, maca řexxu teqqarem ‘aqqa nettwařa’, x uyenni ad iqqim ddnub nwem.”

Yeccu d ameksa d ašebħan

10 ¹“S tidett, s tidett ad awem iniy, wenni war ittidfen zi tewwart yar wexxam n wuři, maca ad issgaeeed manis nneḏni, aqqa-t d aceffar d axewwan. ²Maca wenni i ya yadfen zi tewwart netta d ameksa n wuři. ³Aeessas n tewwart ad as yarzem i wanita uca uři ad iseř i tmijja nnes. Netta ad iřaya i wuři nnes s ismawen nsen uca ad ten issuffey yar barra. ⁴Awarni řami issuffey marra uři nnes, ad yuyur zzatsen uca uři ad t-id iḏfar minzi issen tmijja nnes. ⁵Maca abarrani war t đeffaren emmarř, maca ad zzayes arewřen, minzi nitni war ssinen tmijja n ubarrani.” ⁶Inna asen Yeccu amettiř-a, maca nitni war fhimen ca i tmesřayin min xef tuğa akisen issawař. ⁷Yeccu inna eawed “S tidett, s tidett ad awem iniy, necc d tawwart n wuři. ⁸Marra inni i d yusin qbeř inu aqqa-ten d iceffaren d ixewwanen. Maca uři war d asen isři. ⁹Necc d

tawwart. Wenni zzayi i ɣa yadfen, ad itwassenjem. Netta ad yadef, ad iffeɣ uca ad yaf mani i ɣa yarwes. ¹⁰Aceffar war d ittis myir ḥima ad yacar, ad iɣarɣ uɣa ḥima ad issellek. Necc maca usiy-d ḥima ad ɣarsen tiɣi tudart s waṭṭas. ¹¹Necc d ameksa d asebḥan. Ameksa d asebḥan issrusa tudart nnes i wuɣi nnes. ¹²Maca amcaray aqqa netta war iɣi ca d ameksa u netta war iɣi ca d bab n wuɣi. X minni i ɣa iɣar uccen yusi-d, ad yejj uɣi uca ad yarweɣ. Uccen ad ten ixdef uca ad izeɣee uɣi. ¹³Amcaray yarweɣ minzi netta d amcaray, war t icqi wuɣi. ¹⁴Necc d ameksa d asebḥan. Ssney uɣi inu uca uɣi inu issen ayi, ¹⁵am mammec i d ayi issen Tbabat, ammu i ssney necc Tababat. Necc wciɣ tudart inu i wuɣi inu. ¹⁶Yari ead uɣi nneḍni, inni war iɣin ca zeg wexxam-a. Icuwwar ayi ad ten-d nedhey tanya uca ad sɣen i tmijja inu, xenni ad tiɣi d ict n tḥimart d ijj n umeksa. ¹⁷S man aya ittixs ayi Tbabat, minzi necc wciɣ tudart inu ḥima ad tt-id ksiɣ eawed. ¹⁸Uɣa d ijj war zzayi tt iksi, maca necc wciɣ tt s yixef inu. Yari ṣṣulta ḥima ad tt wceɣ u ɣari tizemmar ad tt-id ksiɣ eawed. Tawseyyet-a tṭfeɣ tt zi Baba.” ¹⁹Xenni imsar eawed ij n ubeṭṭu jar Wudayen s ssibbet n wawaɣen-a. ²⁰Aṭṭas zzaysen nnan “Aqqa dayes cciṭan, netta d abuhaɣi, mayemmi ɣares tettesɣam?” ²¹Inneḍni nnan “Awaɣen-a war ɣin ca n ij n umaryaḥ. Ma izemmar cciṭan eawed ad yarzem titṭawin n idaryaɣen?”

Udayen arezzun ad nyen Yeccu

²²Yiweḍ-d řeid n ureqqee d weedaɣ n taddart iqeddsen di Urcalim. Tuɣa d řmecta. ²³Yeccu iggur di taddart iqeddsen deg ukulwar s ibilaren n Sulayman. ²⁴Nnɣen as-d Wudayen, nnan as “Aɣ meɣmi d aneɣ i ɣa tejjed nuyer? Maɣa cek d Lmasiḥ, ini aneɣ t s bṭayṭay.” ²⁵Yarr-d xasen Yeccu “Nniɣ awem t uca kenniw war tuminem. Řexdayem i ggiɣ s yisem n Baba, cehhdent xafi. ²⁶Maca kenniw war tuminem minzi kenniw war teɣim ca d uɣi inu, am mammec tuɣa d awem nniɣ. ²⁷Uɣi inu isɣa ɣar tmijja inu u necc ssney ten uca nitni ad ayi-d ḍfaren. ²⁸Ad asen wceɣ tudart n řebda uca war ttwahellken eemmarɣ qaɣ uca uɣa d ijj war ten ixteṭef zeg ufus inu. ²⁹Baba wenni d ayi ten iwcin, aqqa-t d ameqqran x kuɣci. Uɣa d ijj war izemmar ad ten ixdef zeg ufus n Baba. ³⁰Necc d Baba d ijjen.” ³¹Xenni ksin Wudayen eawed iɣra ḥima ad t arejmen. ³²Yeccu yarr-d xasen “Aqqa ssecney awem aṭṭas

n řexdayem d tišebħanin zi Baba. I man řxedmet zzaysent i texsem ad ayi tarejmem?” ³³Arrin-d xas Wudayen, nnan “War cek narejjem x ict n řxedmet d tašebħant, maca umi tekfared u tarrid ixef nnek d Arebbi, waxxa cek d bnadem i teğid.” ³⁴Yeccu yarr-d xasen “Ma war turi di ttawrat nwem ‘Nec nniy, aqqa kenniw d irebbiten’?” ³⁵Mařa netta isemma ten ‘irebbiten’ i yinni umi d yusa wawař n Arebbi uca war izemmar ad itwayarz wedlis, ³⁶mammec teqqarem kenniw x wenni itwaqeddsen zi Tbatat u x wenni issekk it-id řar ddunnit ‘Aqqa cek tekfared!’, minzi necc nniy ‘Aqqa necc d Mmis n Arebbi’?” ³⁷Mařa necc war xedmey ca řexdayem n Baba, xenni war dayi ttamnem ca. ³⁸Mařa xedmey tent, uca kenniw ead war dayi tuminem, amnem xenni di řexdayem ħima ad tessnem aqqa Tababat dayi u necc aqqa-yi dayes.” ³⁹Arezzun ad t tffen eawed, ixtutteř asen jar ifassen nsen. ⁴⁰Iraħ eawed řar ujemmađ n yeyzar n Lurdun řar wemcan mani tuya issyettař Yuħanna deg umezwaru uca iqqim dinni. ⁴¹Usin-d řares wařtas n iwdan, nnan “Yuħanna war iggi uřa d ict n řeēřamet, maca marra min inna x wanita d tidett.” ⁴²Uca umnen dayes ařtas diha.

Asnekkar n Alieazar zi řmewt

11 ¹Tuřa din ij n bnadem ihřec, qqaren as Alieazar, netta zi Bayteanya zi dcar n Maryem d wečmas Marta. ²Maryem xenni, nettat d tenni i tuřa idehħnen Sidi s řefwaħet n mirru uca tmesseħ idaren nnes s ucuwwaf nnes, aqqa umas Alieazar tuřa ihřec. ³Ssekkent-id twečmatin řares, nnant “A Sidi, xřar, wenni textsed, aqqa ihřec.” ⁴Řami isřa Yeccu man aya, inna “Řehřac-a war iği ca i řmewt, maca i ueuği n Arebbi, ħima ad zzayes itwasseuğ Mmis n Arebbi.” ⁵Tuřa Yeccu ittexs Marta d wučmas d Alieazar.

⁶Ařami isřa, aqqa Alieazar ihřec, řexdenni iqqim ead tnayen n wussan deg wemcan mani t tuřa. ⁷Awarni man aya inna i imeħđaren “Ejj aney ad nraħ eawed řar tmurt n Yahudiyya.” ⁸Imeħđaren nnan as “A Amseřmad, drus zeg wami tuřa Udayen arezzun ad cek arejmen, waxxa amenni, ma cek ad traħed dinni eawed?” ⁹Yarr-d Yeccu “Ma war iği deg uziř teneac n tsaeetin? Mařa ca n yijjen yuyur s uziř, war ittneqriđ ca, minzi ittwařa tifawt n ddunnit-a. ¹⁰Mařa ca n yijjen ad yuyur s ġiřet, ad inqaređ, minzi war dayes bu tfawt.” ¹¹Awarni řami inna man aya, inna asen “Alieazar, ameddukeř

nney aqqa itteṭṭeṣ, maca ad raḥey ḥima ad t-id ssnekkarey.”¹² Nnan as imeḥḍaren “A Sidi, maṛa netta itṭeṣ, xenni ad iggenfa!”¹³ Maca Yeccu tuḡa issawaṛ x ṛmewt nnes, maca ittyiṛ asen belli netta issawaṛ x arraḥet n yiḍeṣ.¹⁴ Xenni inna asen Yeccu s bṭayṭay “Aqqa Aliēazar immut.”¹⁵ U necc farḥey awem umi necc war din ḡiḡ, ḥima ad tamnem. Maca jjem aney ad ḡares nraḥ.”¹⁶ Xenni inna Tuma, wenni umi qqaren ‘Acniw’, i imeḥḍaren imeacaren nnes “Ejj aney ad nraḥ uṛa d neccin ḥima ad nemmet akides.”

¹⁷Ṛami d yusa Yeccu, yufa aqqa ḗdun arebēa n wussan zeg wami tuḡa-t deg wenḍeṛ.¹⁸ Bayteanya tuḡa tudes Urcalim ēṛaḥaṛ xemstac n ‘istadiyyen’ (=ēṛaḥaṛ tṛata n kilumiter)¹⁹ Aṭṭas n Wudayen usin-d ḡar Marta d Maryem ḥima ad tent ēezzan x umatsent.²⁰ Ṛami tesṛa Marta, aqqa Yeccu yiweḍ-d, teffey ḥima ad t teṛqa, maca Maryem teqqim di taddart.²¹ Tenna Marta i Yeccu “A Sidi, maēlik cek tuḡa da, iṛi war ittmetti ca uma.”²² Maca ṛexxu ḗad ssney ḗawed belli marra min i ḡa tettared zi Arebbi, Arebbi ad ac t iwc.”²³ Yeccu inna as “Ad d ikkar umam.”²⁴ Tenna as Marta “Ssney belli ad d ikkar di tnukra deg wass aneggaru.”²⁵ Yeccu inna as “Necc d tanukra d tudart. Wenni zzayi i ḡa yamnen, ad iddar, waxxa immut,”²⁶ u marra wenni iddaren uca yumen zzayi, war ittmetti i ṛebda. Ma tettamned s man aya?”²⁷ Tenna as “Wah, a Sidi, umney aqqa cek d Lmasiḥ, Mmis n Arebbi wenni tuḡa i d tṭasen ḡar ddunnit.”

²⁸Ṛami tenna aya, truḥ tṛaḡa i wečmas Maryem s ṛḥess, tenna “Amseṛmad aqqa-t danita, ittṛaḡa-d xam.”²⁹ Ṛami tesṛa aya, tekkar s tazṛa, tusi-d ḡares.³⁰ Tuḡa Yeccu war d yusi ca ḗad ḡar dcar, maca tuḡa-t deg wemcan mani t teṛqa Marta.³¹ Udayen inni iḡan akides di taddart u tuḡa tṭēezzan tt, ṛami ṛrin Maryem tekkar s tazṛa, teffey, ḍfaren tt xenni, qqaren ‘Aqqa truḥ ḡar wenḍeṛ ḥima ad tru dinni’.

³²Ṛami d tusa Maryem ḡar mani tuḡa Yeccu uca teṛzi t, tewḍa ḡar iḍaren nnes, tenna as “A Sidi, maēlik cek tuḡa danita, iṛi uma war ittmetti ca.”³³ Ṛami tt iṛza Yeccu tetru d Wudayen inni i d yusin akides ttrun, innehweṛ arruḥ nnes, inhezz³⁴ uca inna “Mani t tessarsem?” Nnan as “Araḥ-d, a Sidi, ad texzared.”³⁵ Yeccu iru.³⁶ Udayen nnan “Xṛarem meḥaṛ t ittēxs.”³⁷ Maca ca zzaysen nnan “Ma war izemmar wa, wenni yarezmen tiṭṭawin i udaryaṛ, maḥend uṛa d wanita war ittmetti ca?”

³⁸Innehweř Yeccu ɛawed deg yixef nnes uca yusi-d ɣar wendeř, aqqa-t d ij n ifri uca ict n teřđart tuɣa temmars xas. ³⁹Yeccu inna “Ksin tařđart.” Tenna as Marta, ućmas n wenni immuten, “A Sidi, aqqa yarřuđ minzi teėdu xas arebea n wussan.” ⁴⁰Inna as Yeccu “Ma war d am nniɣ, mařa tumned ad tžared aeuđi n Arebbi?” ⁴¹Kksin tařđart mani tuɣa yarsa wenni immuten. Xenni issgaėeed Yeccu tiťtawin nnes ɣar sennej uca inna “A Tababat, ɛafak řami d ayi tesřid. ⁴²Necc ssney aqqa řebda tettesřid ɣari, maca di řťwee n řɣaci i d ayi-d innđen, nniɣ t, řima ad amnen belli cek tessekked ayi-d.” ⁴³Řami inna aya, iřaya s jjeħd “Aliɛazar, ffey-d!” ⁴⁴Řexdenni iffeɣ-d umettin, tuɣa ifassen d iđaren nnes carfen s řecfen uca tuɣa ij umendiř x uyembub nnes. Inna asen Yeccu “Fesyem as-d. Jjem t ad iřař.”

Udayen arezzun ad nyen Yeccu

Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luk. 22:1-2

⁴⁵Aťtas n Wudayen inni d yusin ɣar Maryem uca žrin min igga, umnen zzayes. ⁴⁶Maca ca zzaysen ruřen ɣar Ifarisiyyen, nnan asen min igga Yeccu. ⁴⁷Xenni ggin arruyas n ikehhanen d Ifarisiyyen ij n umuni n lmeħkama tameqqrant n Wudayen *umi qqaren Sunhidrin*, nnan “Min i ɣa negg? Aryaz-a ittegg aťtas n řečřamat. ⁴⁸Mařa nej j it amya, marra ad zzayes amnen, ad d asen Irumaniyyen, ad kksen amcan nney uřa d *iwdan* n řgens nney.” ⁴⁹Inna asen ijjen zzaysen, aqqa-t d Qayafa, netta d azeđif n ikehhanen deg useggwas nni “Kenniw war tessinem walu ⁵⁰uca war tefhimem ca belli ineffe i neccin x minni i ɣa immet ijj n bñadem di řťwee n weydud uca war ittmetti ca řgens nney marra.” ⁵¹War ini ca man aya zeg yixef nnes, maca, am t tuɣa d azeđif n ikehhanen deg useggwas nni, tuɣa ittkacaf belli Yeccu ad immet di řťwee n řgens. ⁵²War iđi řaca di řťwee n řgens nnes, maca uřa řima ad issmun ɣar ijjen tarwa n Arebbi i itwazeđeen. ⁵³Zeg wass nni mcawaren xenni řima ad t nyen. ⁵⁴S uyenni Yeccu war iqqim iggur jar Wudayen s bťayťay, maca iruħ ssenni ɣar ict n tmurt tudes řexřa, ɣar ict n tendint qqaren as Ifrayim uca iqqim dinni ak-d imeħđaren nnes. ⁵⁵Tuɣa ‘Basxa’, řeid n Wudayen, eřayen yiweđ-d. Aťtas zi tmurt usin-d ɣar Urcalim řima ad řehharen ixef nsen qbeř řeid n Basxa, ⁵⁶Nitni tuɣa arezzun x Yeccu uca nnan jarasen umi nitni bedden di taddart iqeddsen “Min tettwařam? Ma war d ittis

yar řeid?" ⁵⁷Arruyas n ikehhanen d Ifarisiyyen weřřan belli mařa ca n yijjen issen mani iđa, ad t ini, ĥima ad t tťfen.

Adhan s řeřtur iyřan di Bayteanya

Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9

12 ¹Setta n wussan qbeř řeid n Basxa, yusi-d Yeccu yar Bayteanya, mani tuđa iđa Alieazar wenni d issnekkar Yeccu zeg imettinen. ²Uca ggin as din ij n umensi u Marta tuđa tsexxar. Alieazar tuđa d iijen zeg yinni tuđa iqqimen akides yar tťabřa. ³Teksi-d Maryem ij n arđeř n řefwařet n řřenbel teřfa tiyřa, tedhen idaren n Yeccu, xenni temseř idaren nnes s ucuwwaf nnes. Taddart teccur s řefwařet n mirru. ⁴Iijen zeg imeřdaren nnes wenni umi qqaren Yahuda Simean Isxariyuři wenni t i řa isellmen, inna ⁵"Mayemmi war temmenz ca řefwařet-a n mirru s teřt meyya n ddinar, ĥima ad temmewc i imezřađ?" ⁶Netta inna aya, war iři minzi cqan t imezřađ, maca minzi netta d aceffar, tuđa yares řřenduq uca ittekkes zi min dayes immarsen. ⁷Yeccu inna "Jjem tt, aqqa txemmeř itt i wass n wenđeř inu. ⁸Minzi imezřađ aqqa-ten řebda akidwem, maca necc war kidwem řiy i řebda." ⁹Ařas n řyaci n Wudayen ssnen belli netta aqqa-t dinni uca usin-d, war iři ĥaca zi ssibbet n Yeccu, maca řawed ĥima ad řaren Alieazar wenni d issnekkar zeg imettinen. ¹⁰Mcawaren arruyas n ikehhanen ĥima ad nřen uřa d Alieazar, ¹¹minzi ařas n Wudayen usin-d zi ssibbet nnes uca umnen di Yeccu.

Adaf n Yeccu yar Urcalim

Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luk. 19:28-40

¹²Tiwecca nnes, umi řřin ařas n řyaci inni d yusin yar řeid belli Yeccu ad d yas řar Urcalim, ¹³ksin ifetwan n tini uca ffyen ĥima ad t řqan, řayan ...

*"Uřanna, d amimun wenni i d yusin s yisem n Arebbi,
aqqa-t d ajeřid n Israyil." Sbh. 118:25-26*

¹⁴Yufa Yeccu ij n wesnus uca inya xas, am mammec tura

*¹⁵"War tteggwed ca, a tayeřit n Siyun, xzar,
ajeřid nnem ad d yas, iqqim x wesnus n teyyuř." Zak. 9:9*

¹⁶Imeḥḍaren nnes war fhimen ca timesṛayin-a deg umezwaru. Maca awarni ṛami itwassueṛa Yeccu, ṛexdenni eeqṛen belli man aya tura xas uca belli nitni ggin zzayes man aya. ¹⁷Ṛyaci i tuṛa iḡan akides, umi iṛaya x Aliazar zeg wendeṛ, tuṛa iched aqqa netta issnekkar it-id zeg imettinen. ¹⁸S man aya iṛqa t-id ṛyaci minzi nitni sṛin belli igga ṛeeṛamet-a. ¹⁹Ifarisiyyen xenni nnan jarasen “Tettwaṛam mliḥ belli kenniw tettakkwaḍem ṛar walu, xṛarem, aqqa qaε ddunnit tedṛar it-id.”

Yeccu izwar issiweṛ x ṛmewt nnes

²⁰Tuṛa din ca n Iyuniyyen jarasen, inni d yusin ḥima ad εebden di ṛeid. ²¹Ina ruḥen ṛar Filibbus, wenni zi *tendint n* Baytṣayda di Ljalil, sseqsan t, nnan “A Sidi, nexs ad nṛar Yeccu.” ²²Yusi-d Filibbus, inna tt i Andrawus, Andrawus d Filibbus εawed nnan tt i Yeccu. ²³Maca Yeccu yarr-d xasen, inna “Aqqa tiweḍ-d tsaεet i di i ṛa itwassεuḡ Mmis n bnadem. ²⁴S tidett, s tidett, ad awem iniy, maṛa war iwḍi ṛḥebb n yirden di tmurt uca ad immet, xenni ad iqqim weḥdes, maca maṛa immut, xenni ad d tawyi ṛyiḡet aṭṭas. ²⁵Wenni ittexsen tudart nnes, ad tt ixsar u wenni i ṛa icarhen tudart nnes di ddunnit-a, ad tt ixemmeṛ i tudart n ṛebda. ²⁶Maṛa ca n yijjen isexxar ayi, ejj it ad ayi iḍṛar. Mani i ṛa iṛiy necc, dinni i ṛa yiṛi εawed umsexxar inu. Maṛa ca n iijen ixdem ayi, ad t icenneε Tbatat. ²⁷Ṛexxu uṛ inu innehweṛ, min i ṛa iniy? A Tababat, senjem ayi zi tsaεet-a? Maca x uyenni i d usiy ṛar tsaεet-a. ²⁸A Tababat, seuḡi isem nnek.” Xenni tusi-d ict n tmijja zeg ujenna “Sseuḡey t uca ad t sseuḡey εawed.” ²⁹Ṛyaci i tuṛa ibedden din isṛa t uca inna “Aqqa imsar wajja”. Inneḍni nnan “Aqqa issiweṛ-d ṛares ij n lmalak”. ³⁰Yarr-d Yeccu, inna “Tmijja-ya war teḡi ca di ṭṭweε inu maca di ṭṭweε nwem. ³¹Ṛexxu ad yiṛi ṛḥukm x ddunnit-a. Ṛexxu ad immenḍar umeqqran n ddunnit-a ṛar barra. ³²U necc, x minni i ṛa twassgaεdey zi tmurt, ad ṛari-d jebdey marra.” ³³Inna man aya ḥima ad isscen ṛar man ṛmewt i ṛa immet. ³⁴Ṛyaci yarr-d xas “Neccin nesṛa zi ttawrat belli aqqa Lmasih ad iqqim i ṛebda. I mammec teqqared cek belli ittxeṣṣa i Mmis n bnadem ad itwassgaεeed? Min iεna Mmis n bnadem?” ³⁵Yeccu inna asen “Tifawt ad tiṛi akidwem drus n ṛweqt εad. Uyurem, ṛami εad ṛarwem tifawt, ḥima war kenniw teṭṭef taḡest. Wenni igguren di taḡest, war issin mani iggur. ³⁶Amnem di tfawt maḥend nettat εad aqqa-tt ṛarwem,

ħima kenniw ad tiřim tarwa n tfawt.” Ammu i tuya issawař Yeccu, řexdenni yuyur uca innufar zzaysen.

Awař n Yeccu x yinni yumnen d yinni war yuminen ca

³⁷Tuya Yeccu ittegg ařas n řeřamat zzatsen, maca waxxa amenni nitni war zzayes uminen, ³⁸ħima ad itwakemmeř wawař n umkacaf Icaeya i innan

“A Sidi, wi yumnen s řexbar nney?

I umi itwassargeb ufus n Arebbi?” Ica. 53:1

³⁹X uyenni war zemmaren ad amnen, minzi Icaeya inna eawed
⁴⁰“Netta issdaryeř tiřawin nsen, isseqseř uřawen nsen, ħima war tettwiřin s tiřawin nsen, war fehmen s wuř nsen, ad tuben uca necc ad ten ssgenfiy.” ⁴¹Inna Icaeya ammu, minzi iřa aeuři nnes uca tuya issawař xas. ⁴²Waxxa amenni umnen zzayes ařas n imeqqranen *n řgens*, maca s ssibbet n Ifarisiyyen, war zzayes cehden ca, ħima war xasen ttizzřen zeg usinagug. ⁴³Minzi nitni tuya xsen aeuři zeg iwdan x ueuři zi Arebbi. ⁴⁴Maca Yeccu iřaya, inna “Wenni dayi ittamnen, war dayi ittimen ca, maca zeg wenni d ayi-d issekken. ⁴⁵Wenni d ayi iřrin, iřra wenni d ayi-d issekken. ⁴⁶Usiř-d d tifawt řar ddunnit, ħima kuř ijjen wenni dayi ittamnen, war ittyimi ca ead di tařest. ⁴⁷Mařa ca n yijjen isřa i wawařen inu uca war yumin, necc war xas řekmex ca. Necc war d usiř ca ħima ad řekmex x ddunnit, maca ħima ad ssnejmex ddunnit. ⁴⁸Wenni d ayi isseřqaren uca war iqbiř awařen inu, řares wenni xas i řa iřekmen. Awař i nniř, netta ad xas iřkem deg wass aneggaru. ⁴⁹Minzi necc war ssiwřex ca zi řari, maca Tababat wenni d ayi-d issekken iwca ayi ict n tewřeyyet x min i řa iniř d min xef i řa ssiwřex. ⁵⁰Necc ssney tawřeyyet nnes, aqqa-tt d tudart n řebda. Min ssawařex xenni, ssawařex t am mammec d ayi inna Tbatat.”

Asird n iřaren n imeřđaren

13 ¹Qbeř i řeid n Basxa, umi Yeccu issen aqqa tasaeeet nnes tiweđ-d belli ad immuři zi ddunnit-a řar Tbatat awarni řami tuya ittexs inni iřan nnes, inni iřan di ddunnit, xenni tuya ittexs iten ař aneggaru. ²Řami ikemmeř umensi, umi iearn ibřiř uř

n Yahuda mmis n Simean Isxariyuṭi maḥend ad t isellem, ³uca Yeccu tuḡa issen belli Tababat iwca as kuṛci deg ifassen nnes u belli iffeḡ-d zi ḡar Arebbi u ḡar Arebbi i ḡa irah, ⁴xenni ikkar-d x umensi, ikkes arruḡ nnes, iksi ij n umendiṛ uca ibyes it i yixef nnes. ⁵Xenni ifarrey aman di tbanyut uca ibda issirid iḡaren n imeḡḡaren, imesseḡ asen s umendiṛ i zi tuḡa ibyes. ⁶Ṛami d yusa ḡar Simean Buṛus, inna as wanita “A Sidi, ma tessed ad tessirded iḡaren inu?” ⁷Yarr-d Yeccu, inna as “Cek war tefhimed ca řexxu min tteḡḡeḡ, maca ad tfehmed man aya awarni manawenni.” ⁸Inna as Buṛus “Qae eemmarṣ ad tessirded iḡaren inu.” Yarr-d xas Yeccu “Maṛa war d ac ssirdeḡ, war ḡarek bu tasyart akidi.” ⁹Inna as Simean Buṛus “A Sidi, war iḡi iḡaren inu waha maca uṛa d ifassen d uzeḡif.” ¹⁰Yeccu inna asen “Wenni itwassirden, war iḡdij myir ad twassirden iḡaren nnes waha, minzi netta d amezdag amen ikmeṛ. Kenniw tizdigem, maca war iḡi marra.” ¹¹Netta tuḡa issen wi t i ḡa isellmen, x uyenni inna “Kenniw war teḡim ca marra d imezdag.” ¹²Awarni řami tuḡa issirid iḡaren nsen uca yarreḡ arruḡ nnes, xenni iqqim eawed, inna asen “Ma tfehmem min daywem ggiḡ? ¹³Kenniw tetṭṛayam ayi ‘Amseṛmad’ d ‘Sidi’ uca tidett i tennam, minzi wa d necc. ¹⁴Maṛa necc d Sidi d Amseṛmad uca ssirdeḡ iḡaren nwem, řexdenni ittxeṣṣ uṛa i kenniw ad tessirdem iḡaren ijjen i wenneḡni, ¹⁵Minzi necc zeema wciḡ awem ij n umedya, ḡima, am mammec ggiḡ necc akidwem, ad teggem kenniw eawed. ¹⁶S tidett, s tidett ad awem iniḡ, ismey war yueṛi x sides uṛa d amazan war yueṛi x wenni it-id issekken. ¹⁷Maṛa tessnem timesṛayin-a, ad tiṛim tetwabarkem maṛa teggem zwaysent.

Yeccu izwar issiweṛ x wenni t i ḡa isellmen

Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luk. 22:21-23

¹⁸“War t qqareḡ ca xawem marra. Necc ssney inni i xḡareḡ. Maca ittxeṣṣa ad itwakemmeṛ *min yuran deg wedlis*

‘Wenni i ḡa iccen zeg weyrum akidi, aqqa yarfee xafi anirz nnes.’ Sbh. 41:9

¹⁹Řexxu ad awem t iniḡ qbeṛ mma ad imsar, ḡima, x minni i ḡa imsar, ad tamnem belli aqqa d necc. ²⁰S tidett, s tidett, ad awem

iniy, wenni iqebbřen wenni i d ya ssekkey, ad ayi iqbeř u wenni d ayi iqebbřen, ad iqbeř uřa d wenni d ayi-d issekken.”

²¹Awarni řami inna Yeccu man aya, innehweř arruř nnes uca iched, inna “S tidett, s tidett, ad awem iniy, iijen zzaywem ad ayi isellem.” ²²Imeřđaren xzaren řar wayawya, qqimen cekken di min xef tuya issawař. ²³Iijen zeg imeřđaren nnes i tuya Yeccu ittexs it, tuya isenned x idmaren n Yeccu. ²⁴Isscen Simean Buřrus řares, řima ad isseqsa min iena wenni min xef tuya issawař. ²⁵Wanita xenni, umi isenned x idmaren n Yeccu, inna as “A Sidi, min iena?” ²⁶Yarr-d Yeccu “D wenni umi i ya ssisney ařeqqim n weyrum, ad as t wcey.” Řexdenni issisen ařeqqim n weyrum, iksi t-id, iwca as t-id i Yahuda mmis n Simean Isxariyuři. ²⁷Awarni i uřeqqim-a n weyrum, yudef it Cciřan. Inna as Yeccu “Min i ya tegged, egg it deyya.” ²⁸Uřa d iij zeg yinni tuya issenden war issin mayemmi netta i d as inna man aya. ²⁹Ittyiř asen i ca zzaysen, umi Yahuda aqqa-t x řřenduq, aqqa Yeccu inna as “Sey min i ya neřđaj i řeid!” niy řima ad iwc ca i imezřad. ³⁰Wanita, awarni řami itřef ařeqqim n weyrum, iffey-d deyya. Tuya d řiřet.

Yeccu issawař x řmewt nnes u x tayri jar wawmaten

³¹Řami d iffey, inna Yeccu “Aqqa řexxu itwasseuğ Mmis n bnadem uca itwasseuğ Arebbi dayes. ³²Mařa Arebbi aqqa itwasseuğ dayes, řexdenni Arebbi ad t itwasseuğ eawed deg yixef nnes u ad t itwasseuğ deyya. ³³A iřenjiren imezyanen, necc aqqa-yi akidwem drus n řweqt ead. Kenniw ad xafi tarzum uca, am mammec nniy i Wudayen, ‘Mani i ya rařey necc, war tzemmarem ad d tasem’, ad awem t iniy eawed řexxu. ³⁴Tawřeyyet n jdidi d awem i ya wcey řima ad texsem iijen wennedni, am mammec necc ttexsey kenniw, uřa d kenniw ad texsem ayawya. ³⁵S man aya ad ssnen marra aqqa kenniw d imeřđaren inu, mařa din řarwem tayri jarawem.”

Yeccu izwar issiweř x wenkar n Buřrus

Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luk. 22:31-34

³⁶Simean Buřrus inna “A Sidi, mani i ya trařed?” Yarr-d Yeccu “Mani i ya rařey necc, war tzemmarem řexxu ad ayi-d teđfared, maca awarni manawenni ad ayi-d teđfared řar uneggaru.” ³⁷Buřrus inna as “A Sidi, mayemmi war zemmarey ad cek-d đfarey řexxu?

Necc ad wcey tudart inu i cek.” ³⁸Yarr-d Yeccu “Ma ad ayi tewced tudart nnek? S tidett, s tidett, ad ac iniy, war isquque ca uyaziḍ, qbeḥ mma ad ayi tenkared tṛata n twaṛawin.”

Yeccu netta d abrid d tidett d tudart

14 ¹“Ksem anehweḥ zeg wuṛawen nwem. Kenniw tettamnem di Arebbi, amnem εawed zzayi. ²Di taddart n Baba dayes aṭṭas n tzeddiyin, maelik war iḡi amenni, iṛi nniy awem t. Necc ad raḥey ḥima ad awem ssewjdey amcan. ³Uca, awarni ṛami ruḥey uca ssewjdey awem amcan, xenni ad εeqbey εawed, ad kenniw d awyey yari, ḥima, mani ḡiy necc, ad din tiṛim uṛa d kenniw. ⁴U mani i ya raḥey aqqa tessnem tt uca tessnem abrid.” ⁵Inna as Tuma “A Sidi, war nessen mani i ya traḥed i mammec nzemmar ad nessen abrid.” ⁶Yeccu inna as “Necc d abrid d tidett d tudart, war d ittis uṛa d ijj yar Tbatat mṛir zzayi. ⁷Maṛa tuya tessnem ayi, ad tiṛi aqqa tessnem uṛa d Baba. Zi ṛexxu aqqa tessnem t, teṛrim t.” ⁸Filibbus inna as “A Sidi, scen aney Tababat uca ikfa.” ⁹Yeccu inna as “Anect uya n ṛweqt qaε necc akidwem, ma war d ayi tessined, a Filibbus? Wenni d ayi izrin, izra Tababat. Mammec teqqared ‘Scen aney Tababat’? ¹⁰Ma war tumined ca aqqa necc aqqa-yi di Tbatat d Tbatat aqqa-t dayi? Awaṛen i d awem qqarey, war ten qqarey ca zi yari, maca Tababat wenni dayi izeddyen, netta ittegg ṛexdayem nnes. ¹¹Amnem ayi aqqa necc aqqa-yi di Tbatat, Tababat aqqa-t dayi. U maṛa war iḡi amenni, amnem ayi x ssibbet n ṛexdayem simant nsent. ¹²S tidett, s tidett ad awem iniy, wenni dayi ittammen, aqqa ṛexdayem i tteggey, ad zzaysent igg uṛa d netta uca ad igg tinni iḡan d timeqqaranin x man aya, minzi necc ad raḥey yar Baba. ¹³Uca marra min i ya tettarem s yisem inu, ad t ggey ḥima ad itwasseuḡ Tbatat s Tmemmit. ¹⁴Min d ayi i ya tettarem s yisem inu, ad t ggey.

Ṛwaεd n Arruḥ Iqeddsen

¹⁵Maṛa texsem ayi, ṭṭfem di tweṣṣa inu. ¹⁶Uca necc ad zṣaḡey i Tbatat uca ad awem iwc Amsfewwej nneḍni ḥima ad kiwem iqqim i ṛebda, ¹⁷Arruḥ n tidett wenni war tzemmar ddunnit ad t teqbeḥ, minzi war t tettwiṛi, war t tessin. Maca kenniw tessnem t, minzi netta ad kiwem iqqim uca ad daywem yiṛi. ¹⁸War kenniw ttejjij ca

d iyujiřen. Necc ad ƣarwem-d asey. ¹⁹Drus n řweqt ead uca ddunnit war d ayi tzarr ead. Maca kenniw tettwařam ayi, minzi necc ddarey uca uřa d kenniw ad teddarem. ²⁰Deg wass nni ad tessnem belli aqqa necc aqqa-yi di Baba, kenniw dayi u necc daywem. ²¹Wenni ƣar ięa tiweřřa inu uca ad daysent iřtef d wenni d ayi ittexsen, u wenni d ayi ittexsen, uřa d Tababat ad t ixš uca necc ad t xsey eawed uca ad as ssecney ixef inu.” ²²Inna as Yahuda, war ięi d Isxariyuři “A Sidi, mammec d aney i ƣa tessecned ixef nnek, war ięi ca i ddunnit?” ²³Yeccu yarr-d, inna as “Mařa ca n yijjen ixš ayi, xenni ad iřtef deg wawař inu uca Baba ad t ixš uca ƣares i d ƣa nas u ƣares i ƣa nezdey. ²⁴Wenni war d ayi ittexsen, war ittetiřif ca deg wawař inu. Uca awař i tesřim, war ięi ca zi ƣari, maca zi Tbatat wenni d ayi-d issekken. ²⁵Ssiwřey akidwem man aya umi necc ead qqimey akidwem. ²⁶Maca Amsfewwej, Arruř Iqeddsen, wenni i d ƣa issekk Tbatat s yisem inu, ad awem isseřmed kuřci, ad awem issfekkar marra min d awem nniy. ²⁷Řehna ad awem t jjeý, necc ad awem wceý řehna inu. War ięi ca am mammec daywem tetticc ddunnit ad t daywem wceý. Kkes anehweř zeg wuřawen nwem, war tteggwed ca. ²⁸Aqqa tesřim necc nniy awem ‘Necc ad uyurey uca ad ƣarwem-d asey eawed’. Mařa texsem ayi, ad tfařhem, minzi nniy ‘ad rařey ƣar Tbatat’, minzi Tababat yueřa xafi. ²⁹Necc nniy awem tt řexxu qbeř mma ad imsar, řima ad tamnen x minni i ƣa yiři uya. ³⁰War kiwem ssiwřey ead ařtas ktar, ad d yas umeqqran n ddunnit-a, war ƣares walu dayi. ³¹Maca d man aya řima ad tesssen ddunnit aqqa necc ttexsey Tababat uca ttegey min d ayi iweřřa Tbatat. Kkarem, ad nuyur ssanita.”

Tazayart d tiředwin nnes

15 ¹“Necc d tazayart n tidett, Baba d bab n weřwic n tazayart. ²Kuř taseřta dayi i war itticken řyięet, ad tt ikkes uca kuř taseřta i d ittawyen řyięet, ad tt issizdeg, řima ad tarni di řyięet. ³Kenniw aqqa twassizzedgem di ssibbet n wawař i d awem nniy. ⁴Qqimem dayi, necc aqqa-yi daywem. Amecnaw taseřta i war izemmaren ad d tawyi řyięet zeg yixef nnes mařa war teqqim di tazayart, amya uřa d kenniw, mařa war dayi teqqimem. ⁵Necc d tazayart, kenniw d tiředwin. Wenni dayi i ƣa iqqimen u necc dayes, netta ad d yawi řyięet ařtas, minzi nnebřa zzayi war tzemmarem

ad teggem walu. ⁶Maŕa ca n yijjen war dayi iqqim, ad immenđar ɣar barra amecnaw tasetta, ad yaɣeɣ, xenni ad tent yarwen, ad tent ndaren di tmessi, ad aɣen. ⁷Maca maŕa teqqimem dayi uca awaŕen inu ad daywem qqimen, ttarem min texsem uca ad ɣarwem yiŕi. ⁸Zi man aya ad itwassuɣ Baba xmi i d ɣa tawyem aŕas n řyiget uca ad tiŕim d imehđaren inu. ⁹Am mammec Tababat tuɣa ittexs ayi uŕa d necc tuɣa ttexsey kenniw. Qqimem di tayri inu. ¹⁰Maŕa tettfem di tweŕsa inu, ad teqqimem di tayri inu, am mammec necc tuɣa ttettfey di tweŕsa n Baba uca tɣimeɣ di tayri nnes. ¹¹Nniɣ awem man aya ħima ad daywem tiŕi řefrahet inu uca ħima ad tetwakemmeŕ řefrahet nwem. ¹²Tawŕeyyet inu tanita, aqqa ad texsem ijjen wenneđni am mammec necc tuɣa kenniw xsey. ¹³Uŕa d ijj war ɣares bu tayri tameqqrant x tanita, belli ad iwc tudart nnes i imeddukaŕ nnes. ¹⁴Kenniw d imeddukaŕ inu, maŕa teggim am mammec kenniw weŕŕiɣ. ¹⁵War tteiwideɣ ad awem semmiɣ isemyan, minzi ismey war issin min ittegg sides. Maca necc tuɣa ttrayɣ awem d imeddukaŕ, minzi necc ssecney kenniw marra min sŕiɣ zi Baba. ¹⁶War iġi d kenniw i d ayi ixđaren, maca d necc i kenniw ixđaren uca necc ggiɣ kenniw ħima ad trahem, ad d tawyem řyiget u ħima ad teqqim řyiget nwem, ħima marra min i ɣa tettarem zi Tbatat s yisem inu, ad awem t iwca netta. ¹⁷D man aya i zi kenniw ttweŕŕiɣ, ħima ad texsem ijjen wenneđni.

Ddunnit tcarreh Yeccu d imehđaren nnes

¹⁸Maŕa ddunnit ad kenniw tcarh, snem aqqa tcarh ayi qbeŕ kenniw. ¹⁹Maŕa aqqa kenniw zi ddunnit, iŕi aqqa ddunnit tuɣa tettexs inni zzayes. Maca minzi kenniw war teġim ca zi ddunnit, maca necc ixđareɣ kenniw zi ddunnit, s uyenni ddunnit tcarreh kenniw. ²⁰Eqŕem awaŕ i d awem nniɣ 'Ismey war yueŕi x sides.' Maŕa marrten ayi, ad kenniw marrten eawed. Maŕa ttfen deg wawaŕ inu, ad ttfen eawed deg wawaŕ nwem. ²¹Maca ad zzaywem ggen man aya marra di ssibbet n yisem inu, minzi nitni war ssinen ca wenni d ayi-d issekken. ²²Maŕa war d usiɣ u war kisen ssiwŕeɣ, ad yiŕi war ɣarsen bu ddnub. Maca řexxu war ɣarsen bu smaħet x ddnub nsen. ²³Wenni d ayi icarrhen, ad icarh uŕa d Baba. ²⁴Maŕa war ggiɣ jarasen řexdayem i war tent iggi uŕa d ijj nneđni, ad yiŕi war ɣarsen bu

ddnub. Maca řexxu żrin tent u carhen uřa d Baba. ²⁵Maca ittxeřř ad itwakemmeř wawař i yuran di ttawrat nsen

‘Carhen ayi x walu’. Sbħ. 35:19; Sbħ. 69:4

²⁶Xmi i d ęa yas Umsfewwej, wenni ęarwem-d i ęa ssekkey zi Tbatat, Arruħ n tidett i d yusin zi ęar Tbatat, xenni netta ad ayi iched. ²⁷Ad tcehdem uřa d kenniw, minzi tuęa kenniw akidi zeg umezwaru.”

16 ¹“Aqqa ssiwřęy akidwem aya ħima war tendrifem. ²Ad kenniw ssuffyen zeg usinagug. Iwa, tasaeet ad d tas umi kuř ijjen wenni kenniw i ęa inęen ad as ittyiř aqqa ittegg řxedmet i Arebbi. ³Ad zzaywem ggen man aya, minzi nitni war ssinen Tababat uřa d necc. ⁴Maca aqqa nnię awem man aya ħima, xmi i d ęa tas tsaeet, xenni ad tteqřem belli d necc i d awem innan man aya. Necc war daywem nnię ca man aya zeg umezwaru, minzi necc tuęa-yi akidwem.

Yeccu ad issekk Amsfewwej, Arruħ Iqeddsen

⁵Maca řexxu ad raĥę ęar wenni d ayi-d issekken uca uřa d ijż zzaywem war d ayi isseqsi ‘Mani i ęa traĥed?’ ⁶Maca minzi nnię awem man aya, aqqa ccuren uřawen nwem s wecđan. ⁷Maca necc ad awem inię tidett, ĥsen awem ad raĥę. Mařa war ruĥę ca, war ęarwem-d ittis Umsfewwej. Mařa ruĥę, ad awem t-id ssekkey. ⁸Řami d yusa wanita, ad isseqnee ddunnit x ddnub x tsegda u x řĥukm. ⁹X ddnub minzi nitni war zzayi uminen ¹⁰uca x tsegda, minzi necc ad raĥę ęar Baba uca war d ayi tżarrem ead ¹¹uca x řĥukm minzi ameqqran n ddunnit-a aqqa itwaĥaseb. ¹²Yari aťtas min daywem i ęa inię, maca řexxu war tzemmarem ad t teksim. ¹³Maca řami d yusa Arruħ n tidett, ad kenniw indeh di marra tidett, minzi netta war issiwiř ca zeg yixef nnes, maca marra min i ęa isřa, ad zzayes issiweř uca ad awem isscen timesřayin i d ęa yasen. ¹⁴Netta ad ayi isseuę, minzi ad iksi zi min ęari uca ad kenniw issxebbar zzayes. ¹⁵Marra min ięan ęar Tbatat, aqqa-t inu. S uyenni nnię belli netta ad iksi zi min ęari uca ad kenniw issxebbar zzayes. ¹⁶War ittyimi ca uca war d ayi tżarrem u xenni eawed war ittyimi ca uca ad ayi tżarem eawed, minzi necc ad raĥę ęar Tbatat.”

¹⁷Ca zeg imehḏaren nnes nnan jarasen “Ma man aya min d aneḡ inna ‘War ittyimi ca uca war d ayi tẓarrem u xenni ɛawed war ittyimi ca uca ad ayi tẓarem ɛawed, minzi necc ad raḡeḡ ẓar Tbatat’ ”? ¹⁸Xenni nnan “Min ixs ad yini min iqqar ‘War ittyimi ca’? War nessin ca min xef issawař.” ¹⁹Issen Yeccu aqqa nitni xsen ad t sseqsan, xenni inna asen “Ma temmesseqsam minzi nniḡ ‘War ittyimi ca uca war d ayi tẓarrem u xenni ɛawed war ittyimi ca uca ad ayi tẓarem ɛawed’? ²⁰S tidett, s tidett, ad awem iniḡ aqqa ad trum, ad tesuyem, maca ddunnit ad tfarḡ. Kenniw ad tceḏnem, maca acḏan nwem ad idweř d řefraḡet. ²¹Tamḡart, xmi i ẓa tařu, ad tffugem minzi tasaɛet nnes aqqa tiweḏ-d. Maca xmi i ẓa tařu aḡenjir, war tfekkar ca ɛad di řeḡriḡ nnes zi řefraḡet minzi tarni-d ij n bnadem ẓar ddunnit. ²²Uřa d kenniw aqqa daywem acḏan řexxu, maca ad kenniw ẓareḡ ɛawed uca ad farḡen wuřawen nwem uca uřa d ijj war zzaywem ittekkes řefraḡet nwem. ²³Deg wass nni war d ayi tettssesqsim ca. S tidett, s tidett, ad awem iniḡ, marra min i ẓa tettarem i Tbatat s yisem inu, ad awem t iwc. ²⁴Ař i řexxu war tettarem ca s yisem inu. Ttarem, ad teksim, ḡima ad tiři řefraḡet nwem tekmeř. ²⁵Ssiwřeḡ awem x man aya s imettiřen, maca ad d taweḏ tsaeet i di war ẓarwem i ẓa ssiwiřeḡ ɛad s imettiřen, maca ad awem-d barrḡeḡ x Tbatat s bṡayṡay. ²⁶Deg wass nni ad tettarem s yisem inu. Necc war d awem qqareḡ ca belli ad ttareḡ i Tbatat di ṡṡwee nwem, ²⁷minzi Tababat simant nnes ittexs kenniw, minzi kenniw tuya tettexsem ayi uca aqqa tumnem aqqa necc zi ẓar Arebbi i d ffyeḡ. ²⁸Ffyeḡ-d zi Tbatat, usiḡ-d ẓar ddunnit. Ad jjeḡ necc ɛawed ddunnit uca ad raḡeḡ ẓar Tbatat.”

²⁹Nnan as imehḏaren nnes “Aqqa řexxu cek tessawařed s bṡayṡay, war tessiwiřed ca s imettiřen. ³⁰Řexxu nessen aqqa tessned kuřci, war teḡḡijed ad cek isseqsa ḡed. Zi manawenni numen aqqa d cek teffyed-d zi Arebbi.” ³¹Yeccu yarr-d xasen “Ma řexxu tumnem? ³²Ad d taweḏ tsaeet, aqqa tiweḏ-d, i di i ẓa tetwazeḡeem, kuř ijj ad iṡṡef abrid nnes, ad ayi tejjem weḡdi. Maca necc war ḡiḡ bu weḡdi, minzi Tababat aqqa-t akidi. ³³Aqqa ssiwřeḡ akidwem s man aya ḡima ad ẓarwem yiři řehna dayi. Di ddunnit ad ẓarwem tiři řeḡřart, ggem uř, necc aqqa yellbey x ddunnit.”

Tazaḡit n Yeccu

17 ¹Tuḡa Yeccu issawař s man aya uca issgaææed tiṭṭawin nnes ɣar ujenna, inna “A Baba, aqqa tasaææet tiweḍ-d. Suæřa Mmic, ḡima uřa d Mmic ad cek issuæřa, ²am mammec d as tewcid ššulṭa x kuř aysum, ḡima xenni netta ad iwc tudart n řebda i kuř iijen i d as tewcid. ³D tanita d tudart n řebda, aqqa nitni ad cek ssnen, aqqa cek d Arebbi d tidett weḡdec d Yeccu Lmasiḡ wenni i d tessekkeḍ. ⁴Necc ssuæřiy cek x tmurt. Necc kemmřey řxedmet i d ayi tewcid ḡima ad tt ggey. ⁵Řexxu sœuḡi ayi, a Tababat, ɣar ixef nnek s œuḡi i tuḡa ɣari qbeř mma ad tiři ddunnit. ⁶Seccney isem nnek i iwdan inni d ayi tewcid zi ddunnit. Nitni tuḡa-ten nnek, tewcid ten i necc, aqqa ṭṭfen deg wawař nnek. ⁷Ssnen řexxu belli marra min d ayi tewcid, aqqa-t zzayek. ⁸Minzi necc wciy asen awařen i d ayi tewcid uca nitni qebřen zzaysen, ssnen s tidett belli necc ffyey-d zzayek, umnen aqqa cek tessekkeḍ ayi-d. ⁹Necc ttarey di ṭṭwee nsen, war ttettarey di ṭṭwee n ddunnit maca di ṭṭwee n yinni i d ayi tewcid, minzi aqqa-ten nnek. ¹⁰Marra min iḡan inu aqqa-t nnek u min iḡan nnek aqqa-t inu. Necc twasseuḡey daysen. ¹¹Necc war ḡiy ead di ddunnit, maca nitni aqqa-ten di ddunnit uca necc ad ɣarek-d aseḡ. A Tababat iqeddsen, ḡda ten deg isem nnek, inni i d ayi tewcid ḡima nitni ad iřin d iijen am neccin. ¹²Mintra aqqa-yi akidsen, ad ten ḡḍiy deg isem nnek. Necc œessey x inni i d ayi tewcid, war itwahellek uřa d iij zzaysen myir mmis n lhalak ḡima ad ikemmeř wedlis. ¹³Maca řexxu ad ɣarek-d aseḡ u ssawařey x man aya di ddunnit ḡima ad tiři řefraḡet inu tekmeř daysen. ¹⁴Wciy asen awař nnek uca ddunnit tuḡa tcarreh iten minzi war ḡin ca zi ddunnit am necc war ḡiy ca zi ddunnit. ¹⁵Necc war ttarey ḡima ad ten teksid zi ddunnit, maca ḡima ad ten teḡḍid zi tuæeffna. ¹⁶Nitni war ḡin ca zi ddunnit am necc war ḡiy ca zi ddunnit. ¹⁷Qeddes iten di tidett, awař nnek d tidett. ¹⁸Am mammec i d ayi-d tessekkeḍ ɣar ddunnit, ssekkey ten eawed ɣar ddunnit. ¹⁹Ttqeddasey ixef inu di ṭṭwee nsen, ḡima ad twaqeddsen uřa d nitni di tidett. ²⁰War ttarey di ṭṭwee n yina waha, maca eawed di ṭṭwee n yinni dayi yumnen s wawař nsen. ²¹ḡima ad iřin marra d iijen, a Tababat, am cek dayi u necc dayek, ḡima uřa d nitni ad iřin d iijen dayney, ḡima ad tamen ddunnit belli aqqa d cek i d ayi-d issekken. ²²Necc wciy asen œuḡi i d ayi tewcid, ḡima ad iřin d iijen am mammec neccin neḡa d iijen. ²³Necc daysen,

cek dayi, ḥima ad iṛin twakemmṛen yar ijjen, ḥima ad tessan ddunnit aqqa cek tessekked ayi-d u tixed ten am mammec i d ayi tixed. ²⁴A Tababat, xsey i inni i d ayi tewcid ad iṛin akidi mani mma ḡiḡ necc uca ad ẓaren aēuḡi inu i d ayi tewcid, minzi cek tixed ayi qbeṛ mma ad tetwagg ddunnit. ²⁵A Tababat iseggdan, aqqa ddunnit war cek tessin, maca necc aqqa ssney cek u ina ssnen aqqa cek tessekked ayi-d. ²⁶Necc ssecney asen isem nnek u ad t ssecney, ḥima tayri i zi tuḡa d ayi tixed ad tiṛi daysen u necc daysen.”

Uḡuf n Yeccu

Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Luk. 22:47-53

18 ¹Awarni řami inna Yeccu aya, iffeḡ ak-d imeḡḡaren nnes, ẓwan x yeyẓar n Qidrun, tuḡa din ij n weḡwic, yudef dayes ak-d imeḡḡaren nnes. ²Uṛa d Yahuda wenni t isellmen, issen amcan nni ēawed, minzi Yeccu tuḡa issmuna dayes aṭṭas ak-d imeḡḡaren nnes. ³Xenni yiwi-d Yahuda akides ict n terbiet n řeskar d imxazniyyen n arruyas n ikehhanen d Ifarisiyyen uca yusi-d diha s řeqnadeṛ d iṣefḡawen d řesnaḡ. ⁴Yeccu xenni, umi issen marra min d as i ḡa imsaren, iffeḡ-d, inna asen “Min tarezzum?” ⁵Arrin-d xas “Yeccu Nnařiri.” Inna asen “D necc.” Tuḡa Yahuda, wenni t isellmen, ibedd ēawed akidsen. ⁶Řami d asen inna “D necc”, dewṛen ḡar ḡeffar uca wḡan ḡar tmurt. ⁷Isseḡsa ten ēawed “Min tarezzum?” Nnan “Yeccu Nnařiri.” ⁸Yeccu yarr-d “Aqqa nniḡ awem, aqqa d necc. Maṛa tarezzum xafi, jjem ina ad raḡen”, ⁹ḥima ad itwakemmeṛ wawaṛ i tuḡa inna “Inni i d ayi tewcid, war zzaysen weddareḡ uṛa d ijj.” ¹⁰Simēan Buṭrus xenni, am tuḡa ḡares ssif, ijbed it-id, iwta zzayes ismey n uzeḡif n ikehhanen, iḡeřš as amezzuḡ nnes afusi. Tuḡa ismey nni qqaren as Malxis. ¹¹Xenni inna Yeccu i Buṭrus “Arr ssif ḡar weḡṛaf nnes, řkas wenni d ayi iwca Tbatat, ma war t sessey?”

Yeccu zzat i uzeḡif n ikehhanen

Mat. 26:57-58; Mar. 14:53-54; Luk. 22:54

¹²Tarbiēt d ukumandar d imxazniyyen n Wudayen ṭṭfen Yeccu, carfen t. ¹³Nedhent amezwaru ḡar Hannan, minzi netta d aḡekkwaṛ n Qayafa, wenni tuḡa d azeḡif n ikehhanen deg useggwas nni.

¹⁴Qayafa d netta tuya iweŝša i Wudayen, aqqa ħsen ad immet ijj n bnađem di ṭtwee n weyduđ.

Ankar n Buṭrus

Mat. 26:69-70; Mar. 14:66-68; Luk. 22:55-57

¹⁵Simēan Buṭrus tuya iđeffar Yeccu ak-d ij n umehḍar nneđni. Ameḍḍar nni tuya itwassen ɣar uzeğif n ikehhanen uca yudef ak-d Yeccu ɣar řemraḥ n taddart n uzeğif n ikehhanen. ¹⁶Buṭrus ibedd-d barra ɣar tewwart. Iffey-d umehḍar i tuya itwassnen ɣar uzeğif n ikehhanen, issiweř ak-d teessast tenni iḥetṭan tawwart uca issidef-d Buṭrus ɣar daxeř. ¹⁷Tayya tenni iḥetṭan tawwart tenna i Buṭrus “Ma war teğid cek zeg imeḍḍaren n bnađem-a?” Inna “Nec, lla.” ¹⁸Tuɣa isemyan d imxazniyyen bedden *din*, ssaryen timessi s řefřem, minzi tuɣa tesmeđ uca tuɣa ttweqqahen. Uřa d Buṭrus ibedd akidsen, ittweqqah.

Isseqsiten n uzeğif n ikehhanen i Yeccu

Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Luk. 22:66-71

¹⁹Isseqsa uzeğif n ikehhanen Yeccu x imeḍḍaren nnes u x tyuri nnes. ²⁰Yarr-d xas Yeccu “Nec tuɣa ssawařey i ddunnit s ḅtayṭay, ssyarey řebda deg usinagug u di taddart iqeddsen mani ttmunen Wudayen řebda uca di tnuffra war ssiwřey uřa d ict n řřajet. ²¹Mayemmi d ayi tesseqsid? Seqsa inni isřan min d asen nniy. Xzar, nitni ssen min nniy.” ²²Řami inna ammu, xenni ijjen zeg imxazniyyen i tuɣa ibedden dinni iwca i Yeccu ij n umeddarḍar, inna “Ma ammu i ɣa tarred x uzeğif n ikehhanen?” ²³Yarr-d xas Yeccu “Mařa ssiwřey min war iḥřin, ched x min war iḥřin, maca mařa ssiwřey mliḥ, mayemmi d ayi teccated?” ²⁴Tuɣa Hannan issekk it itwacarf ɣar Qayafa, azeğif n ikehhanen.

Ankar n Buṭrus i twařa nneđnit

Mat. 26:71-75; Mar. 14:69-72; Luk. 22:58-62

²⁵Tuɣa Buṭrus ibedd dinni ittweqqah. Nnan as “Ma war teğid uřa d cek zeg imeḍḍaren nnes?” Netta inkar, inna “War ġiy ca d nec” ²⁶Ijjen zeg isemyan n uzeğif n ikehhanen i tuɣa itteenan i wenni umi iqeřř Buṭrus amezzuɣ, inna “Ma war cek řriy akides di teḥwict?” ²⁷Řexdenni inkar Buṭrus eawed uca deyya isquqeɣ uyaziđ.

Yeccu zzat i Bilaṭus

Mat. 27:1-2, 11-31; Mar. 15:1-20; Luk. 23:1-25

²⁸Xenni iwyen-d Yeccu zi Qayafa ɣar taddart n ccræ, tuɣa d zic. Nitni war udifen ca ɣar řfusina, ħima war ttwassixen, maca zemmarem ad ccen zi macca n řeid n Basxa. ²⁹Iffey-d ɣarsen Bilaṭus, inna “Man acetci i ɣarwem x bnadem-a?” ³⁰Arrin-d, nnan as “Mařa wa war tuɣi ittegg tuɛeffna, ad tiři war d ac t-id nettiwi.” ³¹Inna asen Bilaṭus “Awyem t-id kenniw, tħekmem xas ɛlaħsab ttawrat nwem.” Xenni nnan as Wudayen “War ɣarney bu řħeqq ad neney uřa d ijj,” ³²ħima ad itwakemmeř wawař n Yeccu i tuɣa iqqar, am tuɣa issanen i man řmewt i ɣa immet. ³³Xenni yudef-d Bilaṭus ɛawed ɣar taddart n ccræ, iřaya x Yeccu, inna as “Ma cek d ajeğid n Wudayen?” ³⁴Yarr-d xas Yeccu “Ma teqqared aya zi ɣarek niɣ tuɣa innedni qqaren ac t xafi?” ³⁵Yarr-d Bilaṭus “Ma attay necc d Uday? Aqqa řgens nnek d arruyas n ikehhanen iwyen-d cek ɣari. Min tuɣa teggid?” ³⁶Yarr-d xas Yeccu “Tageldit inu war teği ca zi ddunnit-a. Mařa teğa tgeldit inu zi ddunnit-a, ad yiři aqqa ixeddamen inu ad mmenyen ħima war ttetwasellmey ɣar Wudayen, maca řexxu tageldit inu war teği ca ssanita.” ³⁷Bilaṭus inna as “Ma zi xenta cek d ajeğid nican?” Yarr-d Yeccu “Cek teqqared, aqqa necc d ajeğid. I man aya i d xeřqey u i uya i d usiɣ ɣar ddunnit ħima ad cehdeɣ i tidett. Marra wenni iğan zi tidett, ad iseř i tmijja inu.” ³⁸Inna as Bilaṭus “Umi qqaren d tidett?” Řami inna ammu, iffey-d ɛawed ɣar Wudayen, inna asen “War dayes ufiɣ uřa d ijj n uxetřu. ³⁹Maca aqqa tennumem ad awem sarrħey ijj n bnadem di řeid n Basxa. Ma texsem ad awem sarrħey i ujeğid n Wudayen?” ⁴⁰Sřuyyen ɛawed marra, nnan “War iği ca wanita, ħaca Barabbas!”. Tuɣa Barabbas d aceffar.

Řħukm x Yeccu s řmewt x sřalib

19 ¹Xenni yiwi Bilaṭus Yeccu uca ihettek it s urekkuḍ. ²Uca iɛeskariyyen muden as ict n temrist zeg isennanen, ssarsen as tt x uzeğif nnes, nɖaren xas aseřham d azeggway. ³Uca qarrben-d ɣares, nnan “Sřam xak, a ajeğid n Wudayen”, ssmeddardaren t. ⁴Iffey-d ɛawed Bilaṭus, inna asen “Ad awem t-id ssuffyeɣ, ħima ad tessnem belli necc war dayes ufiɣ uřa d ijj n řeib.” ⁵Xenni

iffey-d Yeccu s temrist n isennanen d ujeḡab azeggwaḡ. Inna asen Bilaṭus “Xẓarem, bnadem!” ⁶Řami t ẓrin arruyas n ikehhanen d imxazniyyen, sɣuyen, nnan “Şellbem t, şellbem t” Inna asen Bilaṭus “Awyem t-id kenniw, tşellbem t, minzi necc war dayes ufiḡ bu řeib.” ⁷Arrin-d xas Wudayen “Yarney ttawrat. Elaḡsab ttawrat nney ittxeşša ad immet, minzi netta ittarra ixef nnes d Mmis n Arebbi.” ⁸Řami isřa Bilaṭus awař-a, yarni di tiggwudi. ⁹Yudef eawed ẓar taddart n ccrae, inna i Yeccu “Manis cek?” Maca Yeccu war xas-d yarri ca. ¹⁰Inna as Bilaṭus “Ma war *texsed* ad kidi tessiwirēd? Ma war tessined ca aqqa ẓari şşulṭa ḡima ad cek şellbey u ẓari tizemmar ad ac ssarrḡey?” ¹¹Yarr-d xas Yeccu “War ẓarek bu şşulṭa xafi, mařa war d ac temmewc zi sennej, s man aya, wenni d ayi-d ẓarek iwyen, aqqa xas ddnub imẓar.” ¹²Zi řexdenni tuẓa Bilaṭus yarezzu ad as isarreḡ, maca Udayen sɣuyen, nnan “Mařa tsarrḡed i weryaz-a, ad tiři war teḡid ca d ameddukeř n qayşar. Kuř ijjen wenni ittarran ixef nnes d ajeḡid, netta ittēekkas qayşar.” ¹³Řami isřa Bilaṭus i wawař-a, issuffey Yeccu, iqqim x řkursi n ccrae deg wemcan umi qqaren as ‘Azzay n luşa’, qqaren as s teibranit ‘Gabbata.’ ¹⁴Tuẓa d asewjed i Basxa uca tuẓa eřaḡař d setta. Inna i Wudayen “Xẓarem, ajeḡid nwem.” ¹⁵Maca nitni sɣuyen “Ksim t, ksim t, şellbem t!” Inna asen Bilaṭus “Ma ad şellbey ajeḡid nwem?” Arrin-d xas arruyas n ikehhanen “War ẓarney bu ujeḡid mẓir qayşar!” ¹⁶Xenni isellem asen t ḡima ad itwaşelleb. Uca nitni ksin Yeccu, awyen t ssenni.

Yeccu yarebbu şşalib

Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luk. 23:26-39

¹⁷Uca iffey am yarbu simant nnes şşalib ẓar wemcan umi qqaren ‘Taceqquft n uzeḡif’, umi qqaren s teibranit ‘Gulguta’, ¹⁸şellben t dinni uca şellben akides tnayen nneḡni, ssa d ssa u Yeccu di řwest. ¹⁹Yura Bilaṭus ca n tira, issars itent x şşalib. Itwari di tira-ya ‘Yeccu Nnaşiri, Ajeḡid n Wudayen.’ ²⁰Tira-ya ẓrin tent aṭṭas n Wudayen, minzi amcan mani tuẓa şellben Yeccu yudes-d i tendint. Tira-ya twarint s teibranit d tlatinit d tyunanit. ²¹Nnan arruyas n ikehhanen n Wudayen i Bilaṭus, “War ttari ca ‘Ajeḡid n Wudayen’, maca ‘Wanita inna: Necc d Ajeḡid n Wudayen.’” ²²Yarr-d xasen Bilaṭus “Min uriḡ, aqqa uriḡ t.” ²³Řami semmaren ieskariyyen Yeccu x şşalib, ksin arruḡ nnes, bḡan t x

arebea n tseqqar, i kuř aeskari ict n tesyart, uca ksin eawed tcamir. Tuya tcamir nnebřa taxeyyař, tetwaxeyyed qae zi sennej. ²⁴Nnan i wayawya “War t nettcarrig ca, ad xas negg akeccuđ, ad nřar wi t i řa yawyen, řima ad itwakemmeř wedlis i iqqaren

“Bđan arruđ inu jarasen u x warruđ inu ggín akeccuđ.” Sbh. 22:18

Man aya i iggin ieskariyyen. ²⁵Yar řřalib n Yeccu tbedd yemmas d wečmas n yemmas d Maryem tamyart n Klubas d Maryem n Majdala. ²⁶Řami izra Yeccu yemmas d umehđar wenni tuya ittexs, bedden zzates, inna i yemmas “A tamyart, wa d mmim!” ²⁷Řexdenni inna i umehđar “Aqqa-c yemmac!” Zi tsaeet nni iksi tt umehđar řar taddart nnes.

Řmewt n Yeccu x řřalib

Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Luk. 23:44-49

²⁸Awarni man aya, umi issen Yeccu aqqa kuřci tuya itwakemmeř, řexdenni řima ad itwakemmeř wedlis, inna

“Nec fudey.” Sbh. 22:15; 69:21

²⁹Tu ya din ij n uyarraf iccur s řxeğ, sseyđšen ict n sbunxa n hisub s řxeğ uca ggín tt x uyanim, ssiwđen as tt řar uqemmum nnes. ³⁰Řami iqqas Yeccu řxeğ, inna “Aqqa itwakemmeř!” Uca yuđar azeğif nnes, isellem arruř nnes. ³¹Umi tu ya ass n usewjed n Basxa u řima war tťyimin arrimat nsen x řřalib di ssebt, minzi wass n ssebt nni tu ya d ameqqran ařřas, ttaren Wudayen zi Bilařus řima ad twarzen iđaren nsen uca ad ten ssiggwjen. ³²Usin-d ieskariyyen, arzin iđaren n umezwaru u n wennedni i tu ya ad kis twařellben. ³³Maca řami d usin řar Yeccu, war arzin ca iđaren nnes umi řrin aqqa immut. ³⁴Maca ijjen zeg ieskariyyen issnuqqeb it s ict n řřitca deg uyezdis nnes uca ffyen-d idammen d waman deyya.

³⁵Wenni izrin man aya, tu ya iched u chadet nnes d tidett. Netta issen, aqqa iqqar tidett, řima ad tamnem uřa d kenniw. ³⁶Timesřayin-a msarent, řima ad itwakemmeř wedlis i iqqar

“War zzayes ittarezzi yiyes.” Uřx. 12:46; Řxř. 9:12; Sbh. 34:20

³⁷Uca ij n wawař nneđni zeg wedlis iqqar

“Nitni ad xžaren wenni t issnuqqben.” Zak. 12:10

Andeř n Yeccu

Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luk. 23:50-56

³⁸Awarni man aya Yusef zi Arimatiya, wenni tuđa d ij n umehđar n Yeccu maca s tnuffra zi tiggwudi zeg Wudayen, ittar as i Bilařus ttesriř ħima ad iksi arrimet n Yeccu uca Bilařus isarreř as. Xenni yusi-d, iksi arrimet n Yeccu. ³⁹Yusi-d eawed Nikudimus wenni tuđa ħares-d yusin tawařa tamezwarut s ħiřet, yiwi-d akides axeęeđ n řefwařet n mirru d ssibři eřařař meyya iređřen. ⁴⁰Xenni ksin arrimet n Yeccu, řeřħfen tt di řecfun ak-d řeętur, am mammec nnumen tteggen tt Wudayen i wenđer. ⁴¹Tuđa din ij n weřwic deg wemcan mani t řellben uca deg weřwic ij n wenđer n jdid, eemmarř war dayes neđřen uřa d ijj. ⁴²Neđřen Yeccu din zi ssibbet n usewjed n Wudayen, minzi andeř nni tuđa yudes.

Andeř n Yeccu ixwa

Mat. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Luk. 24:1-12

20 ¹Deg wass amezwaru n ssimana tusi-d Maryem n Majdala zic řar wenđer, tuđa ead d taęest uca težra tařđart aqqa temmeksi x wenđer. ²Tuzzeř-d, tusi-d řar Simean Buřrus u řar umehđar nneđni wenni tuđa ittexs it Yeccu, tenna asen “Ksin Yeccu zeg wenđer, war nessin mani t ggin.” ³Iffey-d Buřrus d umehđar nneđni uca usin-d řar wenđer. ⁴Nitni uzzřen s tnayen idsen. Amehđar nneđni izwar i Buřrus uca yiweđ d amezwaru řar wenđer. ⁵Yuđar, izra řecfun mmarsen, maca netta war yudif ca. ⁶Yusi-d Simean Buřrus, wenni it-id iđfaren uca yudef deg wenđer, izra řecfun mmarsen *din*, ⁷maca amendiř wenni tuđa x uzeęif nnes, war immars ca ak-d řecfun, maca tuđa iđfeř deg wemcan weřdes. ⁸Řexdenni yudef-d uřa d amehđar nneđni, wenni d yusin d amezwaru řar wenđer, izra man aya uca yumen. ⁹Minzi nitni tuđa ead war ssinen adlis, belli ittxeřř as ad ikkar zeg imettinen.

Ađhar n Lmasih i Maryem zi Majdala

Mar. 16:9-11

¹⁰Xenni dewřen imehđaren ɣar taddart nsen. ¹¹Maca Maryem teqqim tbedd ɣar wendeř barra, tettru. Řami tuɣa tettru, tuđar ɣar wendeř, ¹²tezra tnayen n lmalakat s warruđ d acemřař, qqiment mani tuɣa temmars arrimet n Yeccu, ijjen ɣar uzeğif, ijjen ɣar idaren. ¹³Nnan as “A tamɣart, mayemmi tettrud?” Tenna asen “Kksin Sidi inu, war ssineɣ mani t ssarsen.” ¹⁴Umi tenna man aya, tenneqřeb ɣar đeffar, tezra Yeccu ibedd, maca war tessin ca aqqa-t d Yeccu. ¹⁵Yeccu inna as “A tamɣart, mayemmi tettrud? Min xef tarezzud?” Tettyiř as netta d bab n teħwict, tenna as “A Sidi mařa cek it iksin, ini ayi mani t tessarsed, ad t ksiy.” ¹⁶Yeccu inna as “A Maryem!” Nettat tenneqřeb, tenna as s teibranit “Rabbuni!”, min ixs ad yini ‘A Amseřmad!’ ¹⁷Yeccu inna as “War d ayi tthada, aqqa necc ead war gaεdeɣ ca ɣar Baba, maca ruħ ɣar aytma, ini asen ‘Necq aqqa ad gaεdeɣ ɣar Baba d Babatwem, ɣar Arebbi inu d Arebbi nwem.’ ” ¹⁸Teεqeb-d Maryem n Majdala tessxebbar imehđaren belli nettat tezra Arebbi u belli netta inna as man aya.

Ađhar n Lmasih i imehđaren nnes

Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Luk. 24:36-49

¹⁹Yar tmeddit n wass nni, netta damezwaru n ssimana, tuɣa tiwwura qqnent mani tuɣa munen imehđaren s tiggwudi zeg Wudayen uca yusi-d Yeccu, ibedd di řwest, inna asen “Sřam xawem.” ²⁰Awarni řami inna aya, immeř asen ifassen nnes d uyezdis nnes. Farħen imehđaren řami řrin Sidi. ²¹Inna asen eawed Yeccu “Sřam xawem, am mammec d ayi-d issekk Tbatat, uřa d necc ad kenniw-d ssekkey.” ²²Awarni řami inna man aya, iřuđ daysen, inna asen “Qebřem Arruħ Iqeddsen.” ²³Wenni umi i ɣa teɣfarem ddnuv, ad as twayfaren ddnuv nnes. Wenni umi d as i ɣa tetřfem di ddnuv nnes, ad as twatřfen ddnuv nnes.” ²⁴Maca Tuma, ijjen zi tenεac, wenni umi qqaren ‘Acniw’, war tuɣi ca akidsen, řami d yusa Yeccu. ²⁵Nnan as imehđaren nneđni “Aqqa nezra Sidi!” Maca netta inna asen “Mařa war řriy řimařt n imesmiren deg ifassen nnes, ad ssarseɣ ađad inu deg wemcan n imesmiren uca ad ssarseɣ afus inu deg uyezdis nnes, war ttimneɣ.” ²⁶Awarni tmenya n wussan udfen imehđaren

nnes eawed ɣar daxeř u tuɣa Tuma akidsen. Yusi-d Yeccu, waxxa tiwwura tuɣa qqnent, uca ibedd-d di řwest inna “Sřam xawem!”²⁷Inna i Tuma “Awi-d ađað nnek, xzar deg ifassen inu, sars afus nnek x uyezdis inu, war jehheř ca, maca amen.”²⁸Yarr-d Tuma, inna as “A Sidi inu d Arebbi inu!”²⁹Inna as Yeccu “S minzi cek d ayi teřrid, ma tumned? Sseđ n inni yumnen, waxxa nitni war dayi řrin.”

³⁰Yeccu igga ařas n řeeřamat nneđni qibač i imeřđaren nnes, tinni war yurint ca deg wedlis-a. ³¹Maca tina urant řima ad tamnem belli Yeccu netta d Lmasiř, Mmis n Arebbi uca řima, am tettamnem, ad ɣarwem tiři tudart s yisem nnes.

Yeccu d tyemmart tameqqrant n iseřman

21 ¹Awarni uya tuɣa Yeccu immeř ixef nnes eawed i imeřđaren ɣar řebřar n Tibiriyas, iđhar-d ammu. ²Tuɣa din jmie Simean Buřrus d Tuma, wenni umi qqaren ‘Acniw’, d Natanayil, wenni tuɣa zi Qana di tmurt n Ljalil, d tarwa n Zabadi, d tnayen nneđni zeg imeřđaren nnes. ³Inna asen Simean Buřrus “Nec ad rařey ad ymarey *iseřman*.” Nnan as “Ad kik nrař uřa d neccin.” Ffye-d uca nyin deyya di tyarrabut. Di ģiřet nni war řřifen walu.

⁴Yar řřbeř zic, ibedd Yeccu x tma n řebřar. Maca imeřđaren war ssinen ca aqqa d Yeccu. ⁵Inna asen Yeccu “A iřenjiren, ma attay ɣarwem ca n iseřman?” Arrin-d xas “Lla!” ⁶Inna asen “Nđarem tracca ak-d uyezdis afusi n tyarrabut, ad tafem.” Xenni nđaren tracca uca war zemmaren ad t-id jebden s ubarru n iseřman. ⁷Inna umeřđar wenni i tuɣa ittexs it Yeccu i Buřrus “Aqqa netta d Sidi.” Řami isřa Simean Buřrus aqqa netta d Sidi, ibyes arruđ nnes minzi tuɣa d aearyan, inđar ixef nnes di řebřar. ⁸Maca imeřđaren innedni usin-d s tyarrabut minzi war iggwijen ca x řbarr myir mitayn n iyağen (=eřařař 100 mitru) uca nitni jebden-d tracca s iseřman.

⁹Řami d ffyen ɣar řbarr, řrin diha afennic n řefřem mani mmarsen iseřman d weřrum. ¹⁰Inna asen Yeccu “Awyem-d zeg iseřman i teymarem řexxu.” ¹¹Simean Buřrus yuyur, ijbed tracca teccur s iseřman imeqqranen ɣar řbarr, aqqa-tt dayes meyya u třata u xemsin. Waxxa dayes s wanect uya ařas, war tcarreg ca tracca. ¹²Inna asen Yeccu “Arařem-d da, ad tariyyqem.” Uřa d ijj

zeg imeħḍaren war izeim ad t isseqsa ‘Min teɛnid cek?’. Ssnen aqqa-t d Yeccu. ¹³Řexdenni yusi-d Yeccu ikxi ayrum, iwca asen t uca ammu uřa d iseřman. ¹⁴Wanita d tawařa wiss třata i d iḍhar Yeccu i imeħḍaren nnes awarni řami d itwassnekkar zeg imettinen.

Yeccu ittseqsa Buřrus “Ma tettexsed ayi?”

¹⁵Awarni řami ariyyqen, inna Yeccu i Simean Buřrus “A Simean, mmis n Yuna, ma tettexsed ayi ktar zeg yina?” Inna as “Wah, a Sidi, cek tessned aqqa necc ttexsey cek.” Inna as “Arwes izmaren inu.”

¹⁶Inna as ɛawed “A Simean, mmis n Yuna, ma tettexsed ayi?” Inna as “Wah a Sidi, cek tessned aqqa necc ttexsey cek.” Inna as “Arwes uęi inu.” ¹⁷Inna as wiss třata “A Simean, mmis n Yuna, ma tettexsed ayi?” Icḍen Buřrus minzi inna as t wiss třata ‘Ma tettexsed ayi?’, uca inna as “A Sidi, cek tessned kuřci, tessned aqqa necc ttexsey cek.” Inna as Yeccu “Arwes uęi inu. ¹⁸S tidett, s tidett, ad ac iniy, řami tuęa cek d ameęyan, tbeysed i yixef nnek, truħed mani tersed, maca x minni i ęa tewsared, ad tesswizzded ifassen nnek uca wennedni ad ac ibyes uca ad cek yawi ęar mani war tettexsed.”

¹⁹Inna ammu řima ad isscen i man řmewt i zi i ęa isseuę Arebbi.

Řami d as inna ammu, inna as “Đfar ayi-d!” ²⁰Inneęřeb Buřrus, ięra ameħḍar wenni i tuęa ittexs it Yeccu, iḍfar it, netta d wenni i tuęa isennden x idmaren nnes ęar umensi, inna “A Sidi, wi cek i ęa isellmen?” ²¹Řami ięra Buřrus wa, inna i Yeccu “A Sidi, i wa, min d as i ęa imsaren?” ²²Inna as Yeccu “Mařa xsey ad iqqim ař i d ęa ɛeqbey, i min d ac iruřen? Cek đfar ayi-d!” ²³Uca iffeę-d wawař-a jar wawmaten belli ameħḍar nni war ittmetti ca, maca Yeccu war d as inni ca belli netta war ittmetti ca, maca “Mařa xsey ad iqqim ař i d ęa ɛeqbey, i min d ac iruřen?”

²⁴D wa d ameħḍar wenni icehhden s man aya uca netta yura man aya, u neccin nessen aqqa chadet nnes d tidett. ²⁵Aqqa din ɛad ařas n tmesřayin nneḍni i ięga Yeccu. Mařa twarint ict awarni tennednit, ad ayi ittyiř, ad tiři ddunnit simant nnes war ęares bu ttasie řima ad teksi idlisen i ęa itwarin. Amin!

Řexdayem n Imazanen

Lmasih itwassgaæad yar ujenna

1 ¹Adlis amezwaru i uriy, a Tiyufilis, uriy t x marra min ibda Yeccu ad igg u ad isseřmed ²ař ass i di immeksi yar ujenna, awarni řami iweřša s Arruř Iqeddsen imazanen i tuya ixđar netta, ³inni umi, awarni řami tuya iweddeb, isscen asen eawed ixef nnes s wařtas n řeęřamat belli aqqa netta iddar, am t řrin arebein n wussan issawař x tmesřayin n tgeldit n Arebbi. ⁴Am tuya imun akidsen, iweřša ten řima war d tteffyen ca zi Urcalim, maca ad qqimen ad rajan řwaed n Tbatat “i tuya kenniw - am tuya inna netta - tettesřam zzayi. ⁵Minzi Yuřanna tuya isseřđas s waman, maca kenniw ad twassyeđsem s Arruř Iqeddsen war ięi ařtas n wussan zeg wami.” ⁶Xenni sseqsan t inni tuya din imunen, qqaren “A Sidi, ma di řweqt-a ad tarred tageldit i Israyil eawed?” ⁷Inna asen “War d awem-d yusi ad taregbem zmanat d ikuden n řweqt i iřteř Tbatat di řřulťa nnes. ⁸Maca kenniw ad teksim jjeđd xmi xawem-d i ya ihwa Arruř Iqeddsen uca kenniw ad tiřim d řečhud di Urcalim, di marra Yahudiyya u di Samariya uca ař řtarf n ddunnit.” ⁹Umi inna aya, immeksi am xezwaren nitni, uca aseynu iksi t x tiřtawin nsen. ¹⁰Am d as sseđfaren s tiřtawin nsen řami iruř yar ujenna, xřar, aqqa bedden řarsen tnayen n yeryazen arđen arruđ d acemřař, ¹¹nnan asen “A iryazen zi Ljalil, min kenniw ideewen tettbeddam txeřžarem yar ujenna? Aqqa Yeccu wanita immeksi xawem yar ujenna, xenni ad d ieęeb amecnaw mammec t teřrim iruř yar ujenna!”

Řixđaret n Mattiya deg wemcan n Yahuda

¹²Xenni eęqben yar Urcalim zeg wedrar umi qqaren adrar n Zzitun i ięan zzat i Urcalim uca iggwej xas mřir ticti n ij n usafar n ssebt (=eřařař ijj n kilumiter). ¹³Umi d udfen, gaæeden yar tyurfet sennej mani tuya ttiyman Buřrus d Yuřanna d Yaęqub d Andrawus d Filibbus d Tuma d Bartulumiyu d Matta d Yaęqub mmis n Alfiyu d Simean umi qqaren ‘Bu-čđaret’ d Yahuda mmis n Yaęqub. ¹⁴Ina marra idsen tuya řbaren s ijj n dmam x tzaęitin u x tkessit n

řmeeruf ak-d temyarin u ak-d Maryem yemmas n Yeccu d aytmas. ¹⁵Deg wussan nni ikkar Buřrus di řwest n aytmas - tuřa din ij n řřaci dayes řařař meyya u eicrin n ismawen - inna ¹⁶“A iryazen tawmat, tuřa ittxeřř ad itwakemmeř awař n wedlis i itwannan qbeř s Arruř Iqeddsen s uqemmum n Dawud x Yahuda wenni idewřen d amgewwad n yinni iřebbsen Yeccu, ¹⁷minzi netta tuřa itwařseb zzayneř u tuřa iřteř tasyart di tsexxart-a. ¹⁸Aqqa wa tuřa ikesseb ij n iyyar s řmunet n řřecc uca umi iwđa x uřembub nnes, aqqa ifeřeq zi řwest uca marra ađan nnes ffyen-d řar barra. ¹⁹Aqqa man aya idweř itwassen řar marra imezday n Urcalim ařami semman iyyar nni deg iřes nsen ‘Ĥaql dama’ min ixs ad yini ‘iyyar n idammen’.

²⁰Minzi tura deg wedlis n isebbiřen

‘Ad tedweř taddart nnes d řxarbet, uřa d ijj war dayes izeddeř!

Ad iksi wennedni řxedmet nnes n umeřđayi.” Sbř. 69:25, 109:8

²¹X uyenni ittxeřř belli, zeg yeryazen inni tuřa d imeacaren akidney kuř řweqt i di tuřa Sidi Yeccu ittadef u itteffey jaraney ²²zeg useřđas n Yuřanna řar wass i di immeksi xaney, aqqa ijjen zzaysen ad idweř d acehhad akidney x tnukra nnes. ²³Uca arecčřen tnayen: Yusef, umi qqaren Barsabas wenni umi ttkenann eawed Yustus, d Mattiya. ²⁴Xenni zřuřen, nnan “A Sidi, cek tessned uřawen n marra iwdan, ssen aney man wen zi tnayen-a i tixđared, ²⁵řima ad icarc di tasexxart-a u di tazant (=řxedmet n umazan) i di ismeř Yahuda řima ad irař řar wemcan nnes.” ²⁶Xenni ggin akeccuđ uca yusi-d ukeccuđ x Mattiya uca arnin t řar řideac n imazanen.

Tawasit n Arruř Iqeddsen

2 ¹Umi d yiweđ wass n ‘řeid n xemsin’, tuřa-ten marra jmiē deg ijj n wemcan s dmam d ijj. ²Řexdenni deg ijj n umur yusi-d ij n zzhir zeg ujenna, igga axmi d asemmiđ n ict n řřaryat ijeħden ařas, iccur marra taddart mani tuřa qqimen ³uca đřaren asen-d iřsawen n tmessi itteřduduřen ittemsebdan, arsin x kuř ijjen zzaysen ⁴u marra nitni dewřen ccuren s Arruř Iqeddsen, bdan ad ssiwřen s iřsawen nneđni am mammec d asen iwca Arruř ad zzaysen neřřen.

⁵Di Urcalim tuřa zeddyen Wudayen, iryazen inni ittweqqaren

Arebbi, zi marra řegnus inni iġan sadu ujenna. ⁶Umi ikkar zzhir-a, imun řyaci uca ittebhet, minzi kuř ijj tuya ittesřa asen ssawařen s yiřes nnes. ⁷Dehcen ttbehten marra, nnan jarasen “Ma war ġin marra ina inni i din issawařen d Ijaliliyyen? ⁸Mammec d asen nesřa neccin, kuř ijj zzayneŷ s yiřes nnes i zi d netwaxřeq: ⁹Ibartiyyen d Imidiyyen d Ilamiyyen d imezday n Misubutamiya d Yahudiyya d Qabadukiya d Bunřus d Asiya ¹⁰d Frixiya d Bamfiliya d Miřra d marra jwayeh n Libiya řar Qayrawan uřa d Irumaniyyen i da izeddyen, ammu inni d Udayen am inni idewřen d imeacaren n Wudayen, ¹¹uřa d Ikritiyyen d Waeraben, aqqa neccin nesřa asen ssawařen s yiřes nney x řexdayem timeqqranin n Arebbi!” ¹²Marra ttbehten uca iweddard asen ckun, qqaren ijj i wennedni “Min ixs ad yini man aya?” ¹³Innedni maca sthezzen, nnan “Nitni ccuren s binu amiřid.”

Buřrus ittheddett řyaci

¹⁴Maca Buřrus ikkar ak-d řideac uca issgaeeed tmijja nnes, inna “Kenniw, a iryazen d Udayen u marra imezday n Urcalim, ittxeřř ad yiři itwassen man aya jarawem, wcem amezzuŷ i wawařen inu. ¹⁵Minzi iwdan-a war scaren ca am mammec d awem ittyiř, minzi aqqa-tt d tasaeeet d třata n wass. ¹⁶Maca aya min itwannan zeg umkacaf Yuwil

¹⁷*Arebbi iqqar, ad yiři deg wussan ineggura,
aqqa ad farryey zi Arruř inu x marra iwdan,
ad kacfen iřenjiren d thenjirin nwem
uca ibřiŷen nwem ad xasen-d idar řewřiŷ
uca iwessura nwem ad arjan tirja.*

¹⁸*Uřa x isemyan inu u x tiyya inu
ad farryey zi Arruř inu deg wussan nni uca ad kacfen.*

¹⁹*Ad wceŷ lmuęizat deg ujenna sennej
uřa d řeeřamat x tmurt swadday:
idammen d tmesi d řefwar n ddxan.*

²⁰*Ad tedweř tfuct řar tağest d tziri řar idammen
qbeř i d řa yas wass imřaren ieuğen n Arebbi
uca marra wi i řa iřayan s isem n Arebbi
ad injem.’* Juw. 2:28-32

²²A iryazen n Israyil, sřem awařen-a, Yeccu Nnařiri, aqqa-t d bnađem i d awem itwasscanen zi Arebbi s řeejaye b d lmuęjizat d řeeřamat i yegga Arebbi s ufus nnes di řwestř nwem am mammec tessnem kenniw ęawed. ²³D wa, wenni i din itwasellmen ęlařsab řxađar n Arebbi ięewwřen d tmusna nnes qbeř, aqqa tiwym t u tsemmarem t x řřalib s ifassen n lkuffar uca tenřim t, ²⁴aqqa d wenni issnekkar it-id Arebbi am issbeęęed řewjaę n řmwet umi war tuři izemmar ad zzayes itwařřef netta. ²⁵Minzi Dawud inna xas ‘Tuři ttwařiř Sidi zzati di kuř amur, aqqa-t x yeřfus inu řima war ttmeysiřey. ²⁶X uyenni ifarř uř inu uca iřes inu isřiwrři, wah, uřa d aysum inu ad tareyyeř s usitem, ²⁷minzi war tettejjid řęemar inu di řaxart uřa war tettejjid Amqeddas nnek ad ikiccu. ²⁸Cek tessecned ayi ibriden n tudart, cek teccured ayi s řefrařet s uyembub nnek.’

²⁹A iryazen tawmat, aqqa teędeř ayi ad awem ssiwřey s břayřay x jedditney Dawud belli aqqa immut, itwandęř uca aņdeř nnes aqqa-t řarney ař ass-a. ³⁰Umi netta tuři d amkacaf, issen belli Arebbi ijjuř as s ict n tjařit belli ad as igg - zi řřiřet n tęeddist tamezyant nnes - Lmasiř ęlařsab aysum uca ad t issři x řkursi n řęarc nnes, ³¹x uyenni tuři netta izwar iřa u issiweř x tnukra n Lmasiř belli řęemar nnes war itwasseędu ca řar řaxart uřa d aysum nnes war ittkicca. ³²Yeccu wanita aqqa issnekkar it-id Arebbi u neccin marra d řechud x man aya. ³³Umi itwassgaęęed netta s yeřfus afusi n Arebbi, iřřef řwaęd n Arruř Iqeddsen zi Tbatat, aqqa ifarrey it xenni am mammec tettwařam u tettesřam řexxu. ³⁴Minzi Dawud war igęęed ca řar ijenwan, maca netta simant nnes iqqař ‘Inna Sidi i Sidi inu ‘Qqim x yeřfus inu, ³⁵ař i d řa ggeř řęedyan nnek d tanebdar sadu iđaren nnek.’ ³⁶S tidett ad tessin marra taddart n Israyil nican, belli Arebbi igg it d Sidi d Lmasiř, Yeccu wanita, wenni třellbem kenniw.”

³⁷Řami sřin man aya, tudef asen deg wuř nsen daxeř, nnan i Buřrus u i imazanen inneđni “Min i řa negg, a iryazen tawmat?” ³⁸Inna asen Buřrus “Tubem, eř kuř ijen zzaywem ad itwasseyđes s yisem n Yeccu Lmasiř i weřřar n ddnub uca ad tqeřřem tamewci n Arruř Iqeddsen. ³⁹Minzi řwaęd i kenniw u i tarwa nwem u i marra inni iřan řar řaggwaj, marra inni x i d řa iřaři Sidi Arebbi nney.” ⁴⁰Uca s wawařen nneđni ařřas tuři isseqnee u ięřem asen, iqqař “Jjem kenniw ad tnejmem zi tařiřet-a ięewwjen.” ⁴¹Inni iqeřřen

awař nnes s řefrahet twassyeđšen uca ttmarnin-d deg wass nni eřaħař teřt ařaf n řeemur.

Amuni n řmumenin

⁴²Nitni qqimen řbaren di tyuri n imazanen d tmunt d tarezzit n weyrum u di tzařitin. ⁴³Tudef tiggwudi di kuř řeemar uca msarent lmuejizat d řeēřamat ařas s *ifassen* n imazanen. ⁴⁴Marra inni yumnen tuya-ten jmie, tuya řarsen kuřci icarc. ⁴⁵Tuđa zznuzan agra d řeeweč nsen uca beřtan man aya x marra elahsab min iħdaj kuř ijj. ⁴⁶Tuđa ttmunen kuř ass di taddart iqeddsen s dmam d ijjen, ttarezzan aýrum di tudrin, ttetten jmie s řefrahet u s wuř iřfa, ⁴⁷ssemyaran di Arebbi u tuđa ttetwasseizen řar marra iwdan. Kuř ass tuđa Sidi yarenni řar tmesmunt inni ittnejmen.

Asgenfi n ij n weryaz d aneđbař

3 ¹Buřrus d Yuħanna jmie gaeeđen řar taddart iqeddsen di tsaeet n tzařit tenni d wiss tesa (=tasaeet tuđa-tt d řtra awarni dđhur). ²Tuđa din ij n weryaz d aneđbař zeg useedis n yemmas, arbun t uca ssyiman t kuř ass řar tewwart n taddart iqeddsen umi qqaren ‘tawwart tařebħant’ ħima ad ittar řsedqet zeg inni ittadfen řar taddart iqeddsen. ³Aqqa wa, umi izra belli Buřrus d Yuħanna xsen ad adfen řar taddart iqeddsen, ittar zzaysen řsedqet. ⁴Inđar dayes tiřawin nnes Buřrus ak-d Yuħanna, inna as “Xřar dayney.” ⁵Netta iqee daysen, ittraja ad zzaysen iřteř ca. ⁶Inna as Buřrus “Nnuqart d wurey war řari řin, maca min řari d man aya i d ac wciy s yisem n Yeccu Lmasiř Nnařiri! Kkar, tuyured!” ⁷Iřteř it zeg ufus nnes afusi uca issnekkar it. Řexdenni menēen iđaren nnes d ticeebin nnes, ⁸ingež uca ibedd x iđaren, iggur uca yudef akidsen řar taddart iqeddsen, iggur, ineggez, issemyara di Arebbi.

⁹Marra iwdan řrin t iggur issemyara di Arebbi, ¹⁰ssnen aqqa netta d wenni tuđa ittyiman ittettar řar ‘tewwart tařebħant’ n taddart iqeddsen uca nitni dewřen ccuren s wedhac d utebhet x min d as imsaren. ¹¹Am tuđa aryaz aneđbař, wenni tuđa itwassgenfan, icebbar di Buřrus d Yuħanna, xenni dduqqzen xasen marra iwdan di řemraħ umi qqaren akulwar s ibilaren n Sulayman, ttbehten.

Buṭrus ittbarreḥ s Lmasih

¹²Umi izra Buṭrus aya, yarr-d x weydud “A iryazen n Israyil, min kenniw ideewen tettbehtem s uya? Mayemmi dayney tejearem axmi s jjehd nney niy s uweqqar nney n tcuni narr it iggur?” ¹³Arebbi n Ibrahim d Ishaq d Yaʿqub, Arebbi n řejdud nney, aqqa isseuḡa aḥenjir amsexxar nnes Yeccu wenni tsellmem u tenkarem arendad n Bilaṭus wenni tuya iḥekkem belli icuwwar ad as arxun. ¹⁴Maca kenniw aqqa tenkarem Amqeddas Amseggad, tzawgem ad awem immewc weryaz aqettař. ¹⁵uca tenyim amgewwad n tudart, wenni d issnekkar Arebbi zeg imettinen, aqqa neccin d řechud x man aya. ¹⁶S liman deg isem nnes, isem nnes aqqa issejhed wa wenni tettwařam, tessnem t, u liman i zzayes d ikkin aqqa iwc as agenfi ikmeř zzatwem marra. ¹⁷Řexxu, a awmaten, necc ssney, aqqa kenniw teggim man aya am tjeḥrem, amenni ggin ʿawed imeqqranen nwem. ¹⁸Maca Arebbi aqqa ikemmeř ammu min tuya issizwar ixebbar xas s uqemmum n marra imkacafen belli Lmasih iggur ad iweddeb. ¹⁹X uyenni tubem, tʿeqbem yar webrid ħima ad awem itwamseḥ ddnub nwem uca xenni ad d asen wussan n ufewwej zi jjihet n Arebbi ²⁰uca ad issekk Yeccu Lmasih wenni tuya itwabarreḥ zzayes qbeř i kenniw. ²¹Aqqa ittxeřs as i ujenna ad iqbeř wanita ař ussan n weedař n marra timesřayin mixef tuya issawař Arebbi s uqemmum n marra imkacafen nnes iqeddsen zi zman. ²²Aqqa Musa inna i řejdud

*‘Sidi, Arebbi nwem, ad awem-d issnekkar
ij n umkacaf amecnaw necc zeg wawmatwem.*

*I netta umi i ya tesřem
di marra mixef d awem i ya issiweř.’* *Tiř. 18:15, 19*

²³Ad yiři belli kuř řeemar i war isřin yar umkacaf-a ad itwasshellek zeg weydud. ²⁴Marra imkacafen zi Samwil d marra inni it-id ixerfen, meḥař tuya ssiwiřen, aqqa nitni izwaren barrḥen s wussan-a ʿawed. ²⁵Kenniw d tarwa n imkacafen u n řeahd i igga Arebbi ak-d řejdud nwem řami tuya iqqar i Ibrahim

‘S zzariet nnek ad twabarkent marra tiqebbař n tmurt.’

Amz. 12:3, 18:18, 22:18, 26:4, 28:14; Gal. 3:8

²⁶Ařami d issnekkar Arebbi ařenjir *amsexxar* nnes Yeccu, issekk it-id ęarwem i *kenniw* imezwura mařen ad awem ibarek umi d yarra kuř ijjen zzaywem ad iwc s weęurur i řęar nnes.”

Buřrus d Yuřanna zzat i lmeřkama tameęqqrant n Wudayen

4 ¹Am tuęa ssawařen ak-d iwdan, xeccen-d xasen ikehhanen ak-d umeęqqrant x taddart iqeddsen d Iřaduęiyyen, ²tuęa xeyyęen minzi nitni tuęa sseřmaden iwdan u třęeddeten s tnukra n Yeccu zeg imettinen. ³Uca ssarsen xasen ifassen uca řebbsen ten ař tiwecca nnes minzi tuęa tewęa-d tmeddit. ⁴Ařęas zeg inni iřřin awař-a umnen u řęedd n yeryazen yiweę-d eřařař xemsa ařaf. ⁵Di tiwecca nnes imsar belli imeęqqranten nsen d imęaren nsen d imseřmaden nsen n idlisen munen di Urcalim ⁶ak-d Hannan, azeęif n ikehhanen, d Qayafa d Yuřanna d Aliksandir d marra inni tuęa d iqęarřen zi řaę n uzeęif n ikehhanen. ⁷Umi ten ssbedden di řwestř, sseęsan ten “S man jjeřd nię s man isem i teggim aya?” ⁸Řexdenni inna asen Buřrus iccuren s Arruř Iqeddsen, “A imeęqqranten n weydud d imęaren n Israyil! ⁹Mařa ass-a tesseęsam aneę x řęar i itwaggen i ij n umehřuc u s min zi idweř iggenfa, ¹⁰ittxeřř ad tessnem marra kenniw d marra aydud (=cceeř) n Israyil belli wanita ibedd zzatwem iřeřř s isem n Yeccu Lmasiř Nnařiri, wenni třellbem d wenni d issnekkar Arebbi zeg imettinen, aęa zzayes i imsar man aya. ¹¹D wa d aęru i itwasseřęaren zzaywem, a ibennayen, aęa d wenni idewřen d azeęif n teęmart. ¹²Asenjem war ięi s ijjen nneęni minzi war din isem nneęni sadu uęenna i immewcen i iwdan řima ad zzayes nenjem.” ¹³Ařami řrin taryast n Buřrus d Yuřanna uca ufin belli nitni d iwdan iřafiyyen d iqubbaniyyen, aęa ttbehten uca eęęřen belli nitni tuęa-ten ak-d Yeccu. ¹⁴Uca umi řrin bnadem i tuęa iggenfan ibedd akisen, war ufin min i řa inin x man aya. ¹⁵U awarni řami ten umaren ad ffęen barra i lmeřkama tameęqqrant n Wudayen, mcawaren ak-d wayawya, ¹⁶nnan “Min i řa negę s iwdan-a? Minzi aęa iban-d mliř i marra imezday n Urcalim belli řeęřamet temsar s ufus nsen, war nzemmar ad tt nenkar. ¹⁷Maca řima war itwabarreř ktar jar weydud, ad ten nessiggwed řima war ttęimin ad ssiwřen uřa ak-d ijj n bnadem di třeew n isem-a.” ¹⁸Awarni řami xasen-d řayan, weřřan ten mařen war ssiwřen war

sseřmaden ɛemmarš ɛad di ɥɥweɛ n isem n Yeccu.¹⁹ Maca Buṭrus d Yuḥanna arrin-d xasen, nnan “Ḥekmem kenniw, ma iḥiqq zi jjiḥet n Arebbi maḥend ad nseř ktar i kenniw x Arebbi,²⁰ minzi war nzemmar ad neqqim war nessiwř x min nezra u x min nesřa.”²¹ Maca nitni ssiggwden ten ɛad ktar, xenni jjin ten ad raḥen, ařmi war ufin min zi ten i ya ɛaqben zi ssibbet n iwdan. Minzi marra nitni tuya ssemyaran di Arebbi x min imsaren,²² minzi bna dem i dayes itwagg řeɛramet-a n ugenfi tuya yares ktar zi arebein iseggwusa.

Tazağit n řmumenin

²³Awarni řami d asen arxun, ruḥen nitni yar inni iğan nsen uca xebbaren ten s marra min d asen nnan arruyas n ikehhanen d imyaren n weydud.²⁴ Umi sřin aya, ssgaɛden tmijja nsen yar Arebbi s dmam d ijen, nnan “A Sidi n marra, cek d wenni iggin ajenna d tmurt d řebḥar d marra min dayes,²⁵ cek d wenni innan s uqemmum n uḥenjir amsexxar nnek Dawud

‘Mayemmi yewwyen řegnus u mayemmi xarršen iwdan di min ixwan?

²⁶Aqqa kkaren ijeğiden n ddunnit jmiɛ uca imeqqranen munen
đidd n Sidi uřa đidd n Lmasiḥ nnes.’ Sbḥ. 2:1,2

²⁷Minzi s tidett aqqa Hirudus d Buntiyus Bilaṭus d řegnus d weydud n Israyil munen x uḥenjir amsexxar amqeddas nnek Yeccu wenni umi tmeřed²⁸ ḥima ad ggen marra min tuya izwar ineyyec ufus nnek d cwar nnek ad yiři.²⁹ Řexxu, a Sidi, xzar yar usiggwed nsen uca ewc i isemyan nnek ḥima ad ssiwřen s wawař nnek s marra taryast³⁰ am tesswizzded afus nnek i usgenfi u ḥima ad msarent řeɛramat d lmuɛjizat s yisem n aḥenjir amsexxar nnek amqeddas Yeccu.”³¹ Awarni řami kemmřen tazağit, inhezz wemcan i di tuya munen u marra dewřen ccuren s Arruḥ Iqeddsen, ssawařen s wawař n Arebbi s teryast.

Tamesmunt tamezwarut n Lmasiḥ

³²Řyaci n inni yumnen tuya s wuř d řeɛmar d ijen uca uřa d ijj war iqqar belli min tuya yares aqqa i netta weḥdes waha, maca nitni carcen di kuřci jarasen.³³ Tuya imazanen cehhden s ij n jjeḥd imyar x tnukra n Sidi Yeccu uca tiweđ-d nniemet temyar x marra nitni,³⁴ uca war tuyi

jarasen uřa d ijj dayes řexšeš, minzi marra inni řar iĝa iyyaren niy tudrin zznuzan ten uca ttawyen-d ttaman n min zznuzan, ³⁵ssrusan t řar iřaren n imazanen uca bđan i kuř ijj elařsab min tuřa iřwaj. ³⁶Yusis wenni umi řayan imazanen Barnabas, min ixs ad yini ‘mmis n usfewwej’, netta zi *teqbič* n Lawi, ixreq d Qubrus, ³⁷tuřa řares ij n iyyar, izzenz it uca yiwi-d tmenyat, issars itent řar iřaren n imazanen.

Řřukm x Ananiyas d Saffira

5 ¹Ij n weryaz qqaren as Ananiyas d temřart nnes Saffira zzenzen ca zeg wagra *n*sen. ²Netta iksi i yixef nnes zi tmenyat n ttaman *n* wagra, am tessen temřart nnes, uca yiwi-d ict n tesřart zzayes, issars itt řar iřaren n imazanen. ³Inna as Buřrus “A Ananiyas, mayemmi iccur Cciřan uř nnek řima ad tessřarqed x Arruř Iqeddsen u řima ad teksid i yixef nekk zi tmenyat n iyyar? ⁴Maelik war tezzenzed iyyar, ma war ittiři ead nnek, xenni ead umi t tezzenzed, ma war tuři ttaman nnes ead deg ufus nnek? Min cek ideewen tettegged deg wuř nnek man aya? Aqqa cek war tessřarqed ca x iwdan maca x Arebbi.” ⁵Umi isřa Ananiyas awař-a iwda di tmurt, iffeř as buřbeř uca tedweř tiggwudi temřar x marra inni isřin x man aya. ⁶Kkaren ibřiřen, cefnen t uca ksin t řar barra, neđřen t. ⁷Xenni, umi edunt eřařař řřata n tsaeetin, tudef-d temřart nnes, war tessin min imsaren. ⁸Yarr-d xas Buřrus “Ini ayi, ma aqqa tezzenzem iyyar s wanect uya?” Tenna as “Wah, s wanect uya.” ⁹Inna as Buřrus “Min kenniw ideewen tettafqem jarawem mařend ad tjarrbem Arruř n Arebbi? Xřar, aqqa iřaren n yinni inedřen aryaz nnem řar tewwart, ad cem ksin barra eawed.” ¹⁰Řexdenni tewđa řar iřaren nnes uca temmut, udfen-d ibřiřen nni, ufin tt temmut, ksin tt řar barra uca neđřen tt zzat i weryaz nnes ¹¹Tedweř tiggwudi temřar řar marra tamesmunt d řar marra inni isřin man aya.

Řeřamat d lmuęjizat s ifassen n imazanen

¹²Msarent wařřas n řeřamat d lmuęjizat jar iwdan s ifassen n imazanen uca marra nitni tuřa munen s wuř d iijen deg ukulwar n Sulayman ak-d ibilaren. ¹³Maca zeg inni iqqimen war izeim řed ad kisen igg azeřif, maca iwdan weqqaren ten ařřas. ¹⁴Mmarniyen-d ktar ead řar inni yumnen di Arebbi, ij n ubarru n yeryazen d temřarin, ¹⁵ařami tuřa

kessin imehřac barra ęar zznai, ssrusan ten x qamat d teswit řima xmi i d ęa yas Buřrus balak ad tekk męir tiři nnes x ijj zżaysen. ¹⁶Ineyru ęawed řęaci zi tneddam i d as-d innden i Urcalim, iwyen-d imehřac d inni itwamarren zi řaryah imengas uca marra gęenfan.

Afekki n Buřrus d Yuřanna zi řehbes

¹⁷Ikkar uzeęif n ikehhanen d marra inni ięan akides, aqqa nitni zi tebridt n Iřaduęiyyen uca dewřen ccuren s řehsed, ¹⁸ssarsen ifassen x imazanen, gęin ten di řehbes n řęens. ¹⁹Maca ij n lmalak n Sidi yarzem tiwwura n řehbes s řiřet, issuffey iten ęar barra, inna ²⁰“Ruřem, xenni tbeddem di taddart iqeddsen, siwřem i weydud s marra awařen n tudart-a.” ²¹Awarni řami sřin aya, udfen ęar taddart iqeddsen ęar řřbeř, bdan sseřmaden. Maca řami d yusa uzeęif n ikehhanen d yinni akis ięan, xenni řayan nitni x lmeřkama tameqqrant *n Wudayen* u x marra imęaren n ayt n Israyil uca ssekken *ixeddamen nsen* ęar řehbes řima ad ten-d awyen. ²²Maca imxazniyyen umi d usin, war ten ufin ca di řehbes, ęeqben, xebbaren s man aya, ²³qqaren “Aqqa nufa řehbes ibelle ę mliř u i ęessasen bedden barra ęar tewwura maca umi narzem, war din nufi řed daxeř.” ²⁴Řami isřa umeqqrant *n řeskar* n taddart iqeddsen d arruyas n ikehhanen awařen-a, iweddar asen min i ęa gęen. ²⁵Uca yusi-d ijjen ixebbar iten, iqqar “Xřar, iryazen inni i teggim di řehbes, aqqa bedden di taddart iqeddsen, sseřmaden iwdan!” ²⁶Řexdenni iruř din řqebřan *n řeskar* ak-d imxazniyyen, iwyen ten-d, maci s uęiř minzi tuęa gęweden zeg iwdan řima war zżayes ttetwaęejjaren. ²⁷Umi ten-d iwyen, ssbedden ten zżat i lmeřkama tameqqrant *n Wudayen*. Isseęsa ten uzeęif n ikehhanen, iqqar ²⁸“Ma war kenniw nweřři mařend war tessęaram s yisem-a, xřar, aqqa kenniw teccurem Urcalim s tyuri nwem, kenniw texsem ad xaney tarrem idammen n bnadem-a.” ²⁹Maca Buřrus d imazanen arrin-d, nnan “Ittxeř řęaet i Arebbi ktar zi tenni n iwdan. ³⁰Arebbi n řejdud nney issnekkar-d Yeccu wenni tenęim kenniw, tuyrem t x tefrewt. ³¹S ufus nnes afusi aqqa issęaęeed Arebbi wanita d amęewwad d amsenjem řima ad iwc ttubet d weęfar n ddnuh i Israyil. ³²Neccin d řechud x man aya uca uřa d Arruř Iqeddsen i yewca Arebbi i inni i d as iřęaan.” ³³Řami sřin aya, haęen ařęas uca bdan ttemcawaren řima ad ten nęen. ³⁴Maca ij n Ufarisi qqaren as Gamaliyal, netta d

amseřmad n ttawrat, wenni tuya itwaweqqar zeg iwdan marra, ikkar-d di lmeřkama tameqqrant *n Wudayen*, yumur ĥima ad nedhen imazanen ħar barra i cwayt n řweqt. ³⁵Inna asen “A iryazen n ayt n Israyil, xřarem mliř min i ħa teggem s iwdan-a.” ³⁶Minzi qbeř ussan-a tuħa ikkar Tuddas, inna aqqa netta d ca, řeřqen dayes eřařař ca n arebea meyya n yeryazen, aqqa nřin t u marra inni tuħa t iđeffaren, dewřen twazeğeen, ikemmeř array nsen. ³⁷Awarni man aya ikkar Yahuda Ajalili deg wussan n uzemmam, indeh awarni as ij n ubarru n iwdan iřewwyen, maca uřa d wa itwahellek uca inni it-id iđfaren, dewřen twazeğeen. ³⁸Řexxu ad awem iniř, ĥdam ixef nwem zeg iwdan-a, ĵjem ten ad rařen, minzi mařa cwar-a niř řxedmet-a zeg iwdan, xenni ad iđđa, ³⁹maca mařa tuħa-t zi Arebbi, war tzemmarem ad t tarzem ĥima kenniw war tetwafim d inni ittmenřan ak-d Arebbi eawed.” ⁴⁰Xenni ggin as array uca awarni řami d řayan x imazanen ħarsen, hettken ten s urekkuđ, eeřmen asen ĥima war ssiwiřen s isem n Yeccu, xenni arxun asen. ⁴¹Nitni ruřen zi lmeřkama tameqqrant, farřen řami *uřin belli nitni* twařesben ad sdaheğen abehdeř di řtwee n yisem nnes. ⁴²Uca war sšbedden ca ad sšřemden kuř ass di taddart iqeddsen u di tudrin, barrřen s Yeccu Lmasiř.

Řixđaret n sebea n yeryazen i tsexxart

6 ¹Řami tuħa ktaren imeřđaren ařtas deg wussan nni, aqqa *Udayen inni ħarsen řřard n* Iyunaniyyen eksen Ieibraniyyen minzi tijař nsen farrđen daysent di tsexxart *n zzad* n kuř ass. ²Teneac *n imazanen řayan* x ubarru n imeřđaren mařend ad munen, nnan “War ieddeř ad nsexxar řtřwabeř *i macca* am netteřja deg wawař n Arebbi. ³Xřarem, a awmaten, xđarem sebea n yeryazen zwaywem inni ħar teğa chadet tecna, ccuren s Arruř Iqeddsen d tiřit, mařend ad ten nkellef s tmesřact-a. ⁴Maca neccin ad neřbar di tzağit u di tsexxart n wawař.” ⁵Ieřeb wawař-a i marra řřaci uca nitni ixđaren Stifanus, ij n weryaz iccuren s liman d Arruř Iqeddsen, xenni Filibbus d Bruxuru d Nikanur d Timun d Barminas d Nikulas ij n umeacar n Wudayen zi Antiřuxiya. ⁶Sšbedden ten qibač i imazanen uca nitni, awarni řami zřuğen, ssarsen xasen ifassen nsen. ⁷Tuħa awař n Arebbi iggam d řqedd n imeřđaren di Urcalim tuħa imeqqar ařtas uca ij n ubarru d ameqqran zeg ikehhanen idweř iřtas i liman.

Uđuf n Stifanus

⁸Stifanus, am tuŷa iccur s liman d jjeħd, tuŷa ittegg lmuzejizat d řeřamat mŷarent jar iwdan. ⁹Maca ca n yinni iĝan zeg usinagug qqaren as *asinagug* n 'iħurriyyen' u ca n Isiriniyyen (=inni iĝan zi *Sirini niy Qayrawan*) u ca n Iliksandriyyen (=inni iĝan zi *Aliksandriyu*) uřa d ca n inni iĝan zi Kilikiya d Asiya, tuŷa ttqacaħen Stifanus. ¹⁰War zemmaren ad eksen tiŷit d Arruħ i zi tuŷa issawař. ¹¹Řexdenni earrnen iryazen maħend ad inin "Aqqa nesřa asen, ssawařen s wawařen iceqqfen di Musa u di Arebbi." ¹²Aqqa ssŷewwŷen weydud d imŷaren n *weydud* d imseřmaden n idlisen uca umi xas-d dduqqzen, tťfen t, nedhen t Ʒar lmeħkama tameqqrant n Wudayen. ¹³Ggin řechud issxarriqen, inni innan "Bnadem-a war issbeddi ad iceqqef deg wemcan-a iqeddsen u di ttawrat, ¹⁴minzi nesřa as iqqar belli Yeccu Nnařiri wanita ad iħdem amcan-a, ad ibeddeř tťbayeē i d aneŷ iwca Musa." ¹⁵Marra inni Ʒar iĝa řkursi di lmeħkama tameqqrant n Wudayen, umi d as ħekkaren s tiťťawin nsen, Ʒrin aŷembub nnes amecnaw aŷembub n ij n lmalak.

Stifanus ittheddēt Udayen s Arruħ Iqeddsen

7 ¹Azeĝif n ikeħhanen inna "Ma man aya d tidett?" ²Netta inna "A kenniw, a iryazen, aytma d ibabaten, sřem. Arebbi n ueuĝi iđhar i jeddītney Ibrahim am tuŷa ead di Misubutamiya, qbeř mma ad izdeŷ di Ĥaran ³uca netta inna as

*'Ffeŷ zi tmurt nnek u zi řaĝ nnek, as-d Ʒar ict n tmurt
tenni d ac i Ʒa ssecney.'* Amz. 12:1

⁴Řexdenni iffeŷ zi tmurt n Ikaldaniyyen uca izdeŷ di Ĥaran. Ssenni, awarni řami immut babas, *Arebbi* issmuťi it-id Ʒar tmurt-a i di tzeddyem řexxu. ⁵Netta war d as iwci ca dayes řwart uřa d ijj n usurif n uđar, maca iwaed ad as tt iwc d agra i netta u i zzariēet nnes awarni as, am war tuŷi Ʒares ead mmis. ⁶Issiweř Arebbi ammu belli ad tiři zzariēet nnes d inewjiwen deg ict n tmurt teŷribt, ad ten arren d isemyan, ad daysen Ʒezzan arebea meyya n iseggwusa. ⁷Uca řgens i d as i Ʒa yiři d isemyan, ad t ħasbey, inna Arebbi. Awarni man aya ad ffŷen, ad ayi eebden deg wemcan-a. ⁸Netta iwc as řeahd

n wextan. Ammu d iĵa Iřhaq uca iĵten it deg wass wiss tmenya uca Iřhaq iĵj-d Yaęqub, Yaęqub iĵj-d teneac n řejdud imezwura. ⁹Řejdud imezwura řarren zi Yusef uca zzenzen t di Miřra maca Arebbi tuĵa-t akis, ¹⁰issenjem it zi marra řehřarat nnes, iwc as nniemet d tiĵit qibač i Fireun, ajeĵid n Miřra wenni igg it d amđebbar x Miřra u x marra taddart nnes. ¹¹Xenni yusi-d řař x marra tamurt n Miřra d Kanęan, ict n řehřart temĵar, war ufin řejdud nney min i řa ccen. ¹²Maca umi isřa Yaęqub belli aqqa din irden di Miřra, issekk řejdud nney din i umur amezwaru. ¹³Deg umur wiss tnayen isseđhar Yusef ixef nnes i aytmas uca Fireun yargeb x řaĵ n Yusef. ¹⁴Issekk Yusef, yumur maĵend ad d yas babas d marra řaĵ nnes, xemsa u sebein n řeemur. ¹⁵Ihwa-d Yaęqub řar Miřra, immut netta d řejdud nney. ¹⁶Iwyen ten řar Cakim, ssarsen ten deg wenđeř wenni isĵa Ibrahim s iĵ n ttaman n nnuqart zi ayt n Ĥamur, babas n Cakim. ¹⁷Maca ařami tuĵa teggur ad d taweđ řweqt n řeahd i tuĵa iwaed zzayes Arebbi i Ibrahim, tuĵa iggam weydud uca idweř imĵar di Miřra ¹⁸ařami d yusa ujeĵid nneđni tuĵa war issin Yusef. ¹⁹Wanita tuĵa istenfae zi řgens nney uca iyezza x řejdud nney, ittegg xasen bessif maĵend ad nđaren iseyman nsen ĵima war ttĵimin ad ddaren. ²⁰Di řweqt nni ixřeq-d Musa, tuĵa dayes ařri imĵar qibač Arebbi. Sseymen t di taddart n babas teřt n iyuren. ²¹Řami itwammenđar, teksi t d mmis yeĵis n Fireun, tesseyem it d mmis i yixef nnes. ²²Itwassĵar Musa di marra tiĵit n Imiřriyyen uca tuĵa ittqedda x wawař u x min tuĵa ittegg. ²³Ařami řares idweř arebein n iseggwusa, iđar-d xas deg wuř nnes maĵend ad yarzu aytmas n ayt n Israyil. ²⁴Umi izra iĵjen zeg aytmas itwađřem, iřřar xas, intaqem wenni tuĵa itwađeřmen uca inĵa Amiřri. ²⁵Ittĵiř as, belli tawmat nnes ad fehmen aqqa Arebbi ad asen iwc asenjem s ufus nnes, maca nitni war fhimen. ²⁶Deg wass wiss tnayen iđhar asen-d, řami tuĵa ttmenĵan, ieřem asen maĵend ad messeřřaĵen, iqqar “A iryazen, kenniw d awmaten, mayemmi teeddam iĵjen x wenneđni?” ²⁷Wenni tuĵa itteeddan x umqarreb nnes, iearn it, inna

‘Wi cek iggin xaney d řqadı?’

²⁸*Ma tixed ad ayi tenyed*

am mammec tenyid iđennađ Amiřri?’ Uřĵ. 2:14

²⁹Yarweř Musa di ssibbet n wawař-a uca idweř d anewjiw di tmurt n Midiyan mani d yejja tnayen iħenjiren. ³⁰Umi ědun arebein n iseggwusa, iban as-d ij n lmalak n Arebbi di řexřa n wedrar n Sinayi di tmessi itteħduduqen di tabya. ³¹Umi iřra Musa man aya, ittebhet s min iřra, iruħ din ĥima ad yarzu x man aya, xenni tusi-d ĥares tmijja n Arebbi.

*³²Necc d Arebbi n řejdud nnek Ibrahim,
Arebbi n Iřaq u Arebbi n Yaěqub.’ Ufř. 3:6,15*

Ibda Musa ittarjiji aťtas, war izeim ad dayes ixřar. ³³Inna as Arebbi

*‘Kkes sandaliyat nnek zeg idaren nnek,
minzi amcan mani tbedded d tamurt tqeddes.*

*³⁴Aqqa řriy ayezzi n weydud inu di Miřra uca řřiy i uzeħħar nsen,
ďarey-d ĥima ad ten ssnejmey. Uca řexxu, as-d da,
ad d cek ssekkey yar Miřra.’ Ufř. 3:5-10*

³⁵Musa wanita, wenni nkaren nitni umi nnan ‘Wi cek iggin xaney d arrays d řqadı?’, wanita issekk it Arebbi d arrays d amsellek s ufus n lmalak wenni d as-d idħaren di tabya. ³⁶Wanita issuffey iten zi Miřra am igga lmuejizat d řeřřamat di tmurt n Miřra u di řebħar azeggway u di řexřa řmijař n arebein n iseggwusa. ³⁷Wa d Musa wenni innan i ayt n Israyil

*‘Sidi Arebbi nwem ad awem-d yejj ij n umkacaf zi tawmat nwem,
i netta umi i řa tesřam.’ Tiř. 18:15*

³⁸Wanita tuřa-t di tmesmunt n řgens di řexřa ak-d lmalak wenni tuřa akis issawařen x wedrar n Sinayi uřa ak-d řejdud nney. Aqqa netta tuřa itteťtef awařen iddaren ĥima ad aney ten yewc. ³⁹Řejdud nney war xsen ad as řťaěen maca sstewwjen t xasen uca uřawen nsen ěeqben řar Miřra. ⁴⁰Nnan i Harun

*‘Egg aney irebbiten inni d aney i řa izwaren minzi Musa wanita
wenni i d aney igewwden zi tmurt n Miřra,
war nessin min d as imsaren.’ Ufř. 32:1,23*

⁴¹Ggin ij n uyenduz deg wussan nni uca ssgaæden tayaršt i laşnam, farħen s min ggin ifassen nsen. ⁴²Arebbi iwca asen s weerur uca yarr iten ad eebden řeeskar n ujenna amecnaw mammec tuğa tura deg wedlis n imkacafen

‘Ma tiwyem ayi-d zeema tiyarşin d şşdaqi arebein n iseggwusa di řexřa, a taddart n Israyil?’

⁴³Iwa aqqa ead teksim aqıđun n Mulux d itri n arebbi nwem Rimfan u tşawar i teggim ħima ad tent tæbdem.

Necc ad kenniw gewwdey ayirin qae i Babilun.’ Ams. 5:25-27

⁴⁴Aqıđun iqeddsen n chadet tuğa-t ak-d řejdud nney di řexřa am mammec tuğa yumur netta wenni innan i Musa maħend ad t igg x umedya i izra. ⁴⁵Řejdud nney eawed ksin t u nitni ak-d Yucuwa ssidfen t di min iğan yar řegnus, inni issuffey iten Arebbi qibač i uyembub n řejdud nney ař wussan n Dawud. ⁴⁶Wanita yufa nniemet yar Arebbi uca ittar as ad yaf ict n tzeddiyt i Arebbi n Yaequb. ⁴⁷Maca Sulayman d netta ibnan as taddart. ⁴⁸Maca wenni ieuğen x marra min iğan war izeddey di tudrin iqeddsen i itwaggen s ifassen am mammec iqqar umkacaf

⁴⁹*Ajenna d řearc inu u tmurt d tanebdad i iđaren inu.*

Man taddart i d ayi i ya tebnam, iqqar Sidi, u man amcan i iğan n arraħet inu?

⁵⁰*Ma war iggi ufus inu man aya marra?’ Ica. 66:1-2*

⁵¹A kenniw inni iqeşşen d inni war itwaxetnen s wuř d imezzuyen, řebda tettemeāram x Arruħ Iqeddsen amecnaw řejdud nwem ammu uřa d kenniw. ⁵²Man wen zeg imkacafen war t marrten řejdud nwem? Nitni nyin inni izwaren ttbarrħen x twasit n Umseggad i zi d tdewřem kenniw řexxu d imyedđaren d iqettařen nnes, ⁵³kenniw inni iksin ttawrat s ufus n lmalakat maca war dayes tetřifem.”

Udayen ttħejjaren Stifanus

⁵⁴Umi sřin aya, itwaqeşş wuř nsen, yeżzen tiymas nsen řares. ⁵⁵Maca netta, am tuğa iccur s Arruħ Iqeddsen, ikessi tiřřawin nnes yar

ujenna, izra aeuġi n Arebbi d Yeccu ibedd ħar yeffus n Arebbi. ⁵⁶Inna “Xzar, ttwařiy ijenwan arezmen d Mmis n bnadem ibedd ħar yeffus n Arebbi.” ⁵⁷Maca nitni, am syuyyun s ict n tmijja d tameqqrant, qqnen imejjan nsen uca hejmen xas s dmam d ijjen. ⁵⁸Ssuffyen t barra i tendint, bđan ttħejjaren t u řechud kkessin arruđ nsen ħar idaren n ij n ubřiy qqaren as Cawul. ⁵⁹Tuħa ttħejjaren Stifanus am ittřaya, iqqar “A Sidi, řťef arruħ inu.” ⁶⁰Xenni iwđa x *ifadden nnes* uca isyuy s ict n tmijja tejhed “A Sidi war d asen ttħasab ddnub-a!” Awarni řami inna aya, immut.

Cawul ittdarrec x tmesmunt n Lmasih

8 ¹Tuħa Cawul yarđa x řmwet nnes. Deg wussan nni temsar ict n řehřart temħar x tmesmunt di Urcalim u marra twazeġen ħar jwayeh n Yahudiyya d Samariya, myir imazanen. ²Ca n yeryazen idiyaniyyen arbun Stifanus ħar wenđeř uca ggin xas ij n wecđan ameqqran. ³Maca Cawul tuħa ittareddeġ tamesmunt xmi ittadeř ħar tudrin, ittjarra iryazen d temħarin uca ineddeh iten ħar řehřbes.

Filibbus itbbeccar di tendint n Samariya

⁴Inni itwazeġen tuħa gguren, ttennden, ttbarrħen s wawař n řexbar ařebħan. ⁵Ihwa-d Filibbus ħar tendint n Samariya, ibarreħ iten s Lmasih. ⁶Tuħa řħaci itťef di min itwannan zi Filibbus s wuř d ijjen am sřin u řrin řeřamat i igga. ⁷Minzi zeg wařtas n yinni i di iġa řaryahat imengas ffyen zzaysen ina, syuyyun s tmijja tameqqrant uca ařtas n inedbařen d iqeđdahen twassgenfan. ⁸Tuħa din ict n řefrahet temħar di tendint nni. ⁹Ařtas zeg wami tuħa din di tendint nni ij n weryaz qqaren as Simean, tuħa ittsehħar, issttebhet řgens n Samariya am iqqar x yixef nnes aqqa netta d ca. ¹⁰Marra sřin ħares s umezyan s umeqqran, nnan “Wanita d jjeħd imħaren n Arebbi.” ¹¹Đfaren t s minzi netta tuħa issarjef iten s ssħur nnes ařtas zeg wami. ¹²Maca umi yumnen di Filibbus wenni tuħa ittbarreħ s řexbar ařebħan n tgeldit n Arebbi u s yisem n Yeccu Lmasih, xenni twassyedřen nitni, iryazen uřa d timħarin. ¹³Simean s yixef nnes eawed yumen u awarni řami itwasseyđeř, iqqim iđeffar Filibbus řebda, tuħa ittebhet ařtas řami izra řeřjayeb d řeřamat imħaren i imsaren. ¹⁴Umi sřin imazanen inni iġan di

Urcalim belli Samariya teqbeř awař n Arebbi, ssekken ęarsen Buřrus d Yuęanna, ¹⁵inni, umi d hwan ęarsen, zzuęen asen ęima ad tťfen Arruę Iqeddsen, ¹⁶minzi netta tuęa ęad war d yusi x uřa d ijj zzaysen, tuęa twassęedęsen waha s yisem n Sidi Yeccu. ¹⁷Xenni ssarsen xasen ifassen uca nitni tťfen Arruę Iqeddsen. ¹⁸Umi ięra Simean belli s usarsi n ifassen n imazanen immewc asen Arruę Iqeddsen, xenni ixs ad d asen iwc tmenyat, ¹⁹inna “Ewc ayi i necc ęawed řřulťa-ya ęima man wen mma x i ęa ssarseę afus inu ad iqbeř Arruę Iqeddsen.” ²⁰Inna as Buřrus “Ad teteęęa nnuqart nnek akik, minzi ittyiř ac ad tkesbed nniemet n Arebbi s tmenyat. ²¹War ęarek bu tesęart uřa d ca deg wawař-a minzi uř nnek war ięi isegged zzat i Arebbi. ²²Tub zi tuęeffna nnek uca ttar i Arebbi maęend ad xak itwayřar uxarrař-a n wuř nnek, ²³minzi ttwařię aqqa cek deg ict n ‘xull’ (=aęrir amarzag aęęas) u deg ij n uceddi n min war iseggeden.” ²⁴Yarr-d Simean, inna “Ttarem i Arebbi xafi ęima war d ittis xafi ca zi min tennam.” ²⁵Xenni nitni, awarni řami cehden u ssiwřen s wawař n Arebbi, ęeqben ęar Urcalim uca barręen s řexbar aęebęan deg waęęas n ředcur n Isamariyyen.

Aseęęař n řewzir n Itiyubiya

²⁶Uca ij n lmalak n Sidi issiweř ak-d Filibbus, inna “Kkar, truęed ęar ljanub deg webrid i d ihwan zi Urcalim ęar Yazza i ięan di řexřa.” ²⁷Ikkar iruę. Xęar, aqqa din ij n weryaz zi Itiyubiya, tuęa-t d ij n weryaz umi deqfen, aqqa-t d řewzir n tgeldit n Kandaki, tajeęidt n Itiyubiya, tuęa-t x marra řeknuz nnes, tuęa yusi-d ęar Urcalim ęima ad *din* iebed. ²⁸Ięqeb-d, iqqim x ukarru nnes, tuęa iqqar *deg wedlis* n umkacaf Icaęya. ²⁹Inna Arruę i Filibbus “Zid, tmuned ak-d ukarru-ya.” ³⁰Yuzzeř-d ęares Filibbus, isřa as iqqar *zeg wedlis* n umkacaf Icaęya, inna “Ma tfehmed min teqqared?” ³¹Inna as “Mammec izemmar mařa war din ęed i d ayi i ęa issefhemem?” Uca ittar zi Filibbus maęend ad yenya uca ad kis iqqim. ³²Udem i tuęa iqqar *zeg wedlis* d wa

“Amecnaw ij n icarri itwandeę ęar řgurnet ęima ad zzayes ęaręen,
amecnaw izmar ignun qibač i wenni d as ięasen,
war yarzim ca aqemmmum nnes.

³³*Deg useḥqar nnes itwakkes xas řḥukm.*

Wi i ya iεawden x jjiř nnes?

Minzi tudart nnes ad tetwakkes zi tmurt.” Ica. 53:7-8

³⁴Yarr-d řewzir x Filibbus, inna “Ttettareγ zayek x wi xef issawař umkacaf man aya, ma x yixef nnes niγ x ijen nneđni?” ³⁵Yarzem Filibbus aqemmum nnes, uca, umi ibda zeg wawař nni, ibarreḥ as s Yeccu. ³⁶Am tuγa gguren nitni deg webrid, iwḍen γar ca n waman. Inna řewzir “Xzar, aqqa din aman. Min d ayi i γa imeneen maḥend ad twassyedḥey?” ³⁷Inna Filibbus “Mařa tumned s wuř nnek marra, tḥeḡeř!” Uca netta yarr-d, inna “Umney belli Yeccu Lmasiḥ d mmis n Arebbi.” ³⁸Yumur ad ibedd ukarru, hwan deg waman Filibbus d řewzir jmie uca isseyḍeř it. ³⁹Ařami d gaεden zeg waman, ixḍef Arruḥ n Sidi Filibbus uca řewzir war t iγri ead, minzi netta iruḥ deg webrid nnes s řefraḥet. ⁴⁰Maca Filibbus itwaf di Azutu uca ibda ittcuqqa di tmurt, ittbarreḥ s řexbar ařebḥan i marra tineddam ařami d yiweḍ γar Qayřariya.

Cawul deg webrid γar Dimacq

9 ¹U Cawul, am tuγa ead ittṣuḍ s uεeddi d řmewt ḍidd n imeḥḍaren n Sidi, iruḥ γar uzeḡif n ikehhanen, ²ittar zzayes tibratin γar Dimacq i isinagugen *inni din iřan*, maḥend, mařa yufa ca n inni iḍeffaren abrid *nni*, iryazen niγ timγarin, ad ten-d indeh γar Urcalim. ³Řami *din* iruḥ, imsar, am tuγa ittqarrab γar Dimacq, tenned as-d deyya ict n tfawt zeg ujenna. ⁴Iwḍa γar tmurt, xenni isřa ict n tmijja teqqar as “Cawul, Cawul mayemmi d xafi tdarrced?” ⁵Inna “Min teenid cek, a Sidi?” Inna as Sidi “Necc d Yeccu wenni x tdarrced. Iqseḥ xak ad tεeřsed x tyarsa.” ⁶Uca netta, am tuγa ittarjiji u ittḥeyyar, inna “A Sidi, min tεxsed ad ggeγ?” Inna as Sidi “Kkar, tudfed γar tendint, ad ac itwanna min ittxeřř ad tegged!” ⁷Uca iryazen inni kis isafaren, bedden ttbehten. Nitni sřin tmijja, maca war řrin ḥed. ⁸Ikkar Cawul zi tmurt uca řami yarzem titṭawin nnes, war iγri ḥed u nitni gewwden t zeg ufus uca nedhen t γar Dimacq. ⁹Řřata n wussan tuγa war ittwiři, war icci, war iswi. ¹⁰Tuγa *din* di Dimacq ij n umehḍar qqaren as Ananiyas. Uca Sidi inna as deg ij n řewḥiγ “A Ananiyas!” Inna as “Aqqa-yi danita, a Sidi!”

¹¹Inna as Sidi “Kkar, truḥed ɣar webrid umi qqaren ‘abrid isseggden’, xenni di taddart n Yahuda, seqsa x ij n weryaz zi Tarsus, qqaren as Cawul, xzar, aqqa ittzağa, ¹²yusi-d ɣares deg ij n řewḥiy, aqqa ij n weryaz qqaren as Ananiyas yudef-d uca issars xas afus nnes ḥima ad idweř ittwařa ɛawed.” ¹³Yarr-d Ananiyas “A Sidi, aqqa sřiy zeg wařas n iwdan x weryaz-a meḥař d řɣar i igga deg imqeddasen nnek di Urcalim. ¹⁴Aqqa da ɣares ttesriḥ zeg uyezdis n arruyas n ikehhanen maḥend ad iḥebbes marra inni ittřayan x yisem nnek.” ¹⁵Maca Sidi inna as “Ruḥ minzi wa aqqa-t ɣari d řqecet itwaxɖaren ḥima ad issiweđ isem inu ɣar řegnus u zzat i ijeğiden u ɣar tarwa n Israyil, ¹⁶minzi ad as ssecney meḥař ittxeřs i ɣa iweddeb di řtwee n yisem inu.” ¹⁷Iruḥ Ananiyas, yudef di taddart, issars xas afus nnes, inna “A uma Cawul, aqqa Sidi, Yeccu wenni d ac-d iɖharen deg webrid i zi d tusid, issekk ayi-d ḥima ad tettwařid ɛawed uca ad tetwaccured s Arruḥ Iqeddsen.” ¹⁸Řexdenni deg wemcan tewɖa-d zi tiřawin nnes ca amecnaw taqçurt uca idweř ittwařa ɛawed, ikkar uca itwasseyɖeř.

Cawul ibda ittbeccar di Dimacq

¹⁹Umi icca, imḥeđ. Iqqim Cawul ca n wussan ak-d imeḥɖaren di Dimacq, ²⁰řexdenni ibda ittbarreḥ s Lmasiḥ deg isinagugen, belli netta d mmis n Arebbi. ²¹Marra inni tuɣa ittessran, ttbehten, nnan “Ma war iği d wanita i tuɣa ittareddğen inni tuɣa ittřayan s yisem-a di Urcalim, *ma war iği* d wenni i d yusin da maḥend ad ten icarf u ad ten igewwed ɣar arruyas n ikehhanen?” ²²Maca Cawul tuɣa yarenni di jjeḥd, issdehhac Udayen inni izeddyen di Dimacq am ten isseqnee belli wa d Lmasiḥ. ²³Umi ɛdun ařas n wussan, mcawaren Wudayen ḥima ad t nyen. ²⁴Maca Cawul yargeb x nneyyet nsen. Nitni tuɣa ḥeřtan tiwwura, s uziř uřa s ġiřet ḥima ad t nyen. ²⁵Maca imeḥɖaren nnes ksin t s ġiřet, sseḥwan t zi řḥiđ am t ggin deg ict n tsuğet.

Cawul di Urcalim

²⁶Umi d yusa Cawul ɣar Urcalim, yarzu ad imun ak-d imeḥɖaren, maca marra ggweden zzayes, war ttiqqen ca belli netta d ameḥɖar. ²⁷Maca Barnabas iksi t ɣares uca indeh it ɣar imazanen uca netta ixebbar iten mammec iřra Sidi deg webrid u mammec kis issiweř u mammec tuɣa ittbarreḥ s yisem n Yeccu s teryast di Dimacq. ²⁸Tuɣa

iqqim ittadef itteffey akidsen di Urcalim²⁹ uca ittbarreḥ s isem n Sidi s teryast, issawař ittqacaḥ ak-d Wudayen inni issawařen s tyunanit maca nitni arzun ad t ngen. ³⁰Umi ssnen tawmat man aya, nedhen t yar Qaysariya uca sekken t yar Tarsus. ³¹Maca timesmunin di marra Yahudiyya d Ljalil d Samariya tuḡa daysent řehna, twabnant di liman, ggurent di tiggwudi n Sidi d ufewwej zi Arruḥ Iqeddsen, dewřent myarent.

Asgenfi n Iniyas

³²Řami inned Buřrus di marra jwayeh, imsar iruḥ yar imqeddasen inni izeddyen di Lidda. ³³Yufa din ij n bnadem isem nnes Iniyas, teedu xas tmenya n iseggwusa u netta izzeř di qama, tuḡa-t d anedbař. ³⁴Inna as Buřrus “A Iniyas! Yeccu Lmasiḥ ad cek issgenfa. Kkar, tessud i ixef nnek!” řexdenni ikkar deyya. ³⁵Uca řrin t marra imezday n Lidda d Sarun uca tuben yar Sidi.

Asnekkar n Tabita zi řmewt

³⁶Tuḡa di Yaffa ict n tmeḥdart qqaren as Tabita, isem wanita ixš ad yini ‘Durka’ (=yazala). Ta tuḡa teccur s řexdayem tiřebḥanin u s řřdaqi i tuḡa tetticc. ³⁷Deg wussan nni tehřec uca temmut uca awarni řami tt ssirden, ssarsen tt di tyurfet. ³⁸Am tuḡa Lidda tudes Yaffa ssekken imeḥdaren, umi sřin belli Buřrus aqqa-t din, tnayen n yeryazen ḥima ad zzayes ttaren maḥend war ittetřař ad yarsen-d yeedu. ³⁹Ikkar Buřrus, yuyur akisen. Řami d yiweđ, nedhen t yar tyurfet sennej. Beddent-id yares marra tijař, runt, ssanent as tcamirat d ijeğaben i tuḡa tettegg Durka ařami tuḡa-tt ead akisent. ⁴⁰Maca Buřrus issuffey itent marra yar barra, isjed uca izzuğ. Řami d inneqřeb, izra arrimet, inna “Tabita, kkar!” Nettat tarzem titřawin nnes uca řami teřra Buřrus, teqqim. ⁴¹Isswizzed yares afus nnes uca issnekkar itt-id, xenni iřaya x imqeddasen d tijař, isscen asen tt, belli aqqa teddar. ⁴²Iffey-d řexbar-a yar Yaffa marra uca ařas idewřen umnen di Sidi. ⁴³Uca iqqim ca n wussan di Yaffa yar ij n weryaz wenni tuḡa ieeddeř iřmawen, qqaren as Simean.

Buṭrus d řebṭan arumani Kurniliyus

10 ¹Tuṭa di Qayṣariya ij n weryaz isem nnes Kurniliyus, aqqa-t d řebṭan x meyya n řkumpaniyyet umi qqaren “Aṭalyan”. ²Netta tuṭa ittweqqar u itteggwed Arebbi ak-d aytbab n taddart nnes marra, itticc aṭṭas n ṣṣdaq i iwdan uca ikessi s řmeeruf i Arebbi řebda. ³Wa izra nican deg ij n řewḥiy, tasaæeet tuṭa-tt eřaḥař d wiss teṣea n uziř, aqqa ij n lmalak zi Arebbi yudef-d ṭares, inna as “A Kurniliyus!” ⁴Umi dayes inḍar tiṭṭawin nnes, igggwed netta aṭṭas, inna “Min din, a Sidi?” U netta inna as “Tiṭaḡitin nnek d ṣṣdaq i nnek iwḍent ṭar řiḍaret n Arebbi. ⁵Uca řexxu, ssekk iryazen ṭar Yaffa, tearded x Simean wenni umi qqaren eawed Buṭrus. ⁶Aqqa netta yarzef ṭar Simean, wenni iæddřen iřmawen, wenni ṭar iḡa taddart ṭar řebḥar. Wa ad ac yini min ittxeṣṣan ad tegged.” ⁷Umi iruḥ lmalak wenni tuṭa issawařen ak-d Kurniliyus, iřaya netta x tnayen zeg ixeddamen nnes u eawed x ij n uesekari itteggweden Arebbi, inni tuṭa akis řebda. ⁸Awarni řami ten ixebbar x kuřci, issekk iten ṭar Yaffa. ⁹Xenni tiwecca nnes, am tuṭa-ten deg webriḍ ttqarraben ṭar tendint, iḡaæed Buṭrus x tzeqqa, ḥima ad iṭzaḡ. Tasaæeet tuṭa-tt eřaḥař wiss setta. ¹⁰Iḡuz aṭṭas uca tuṭa immezri ad icc, uca, am tuṭa d as ssewjaden, iwyi t řewḥiy. ¹¹Izra ajenna yarzem uca ict n řqecæet amecnaw ict n tecḍaḍt n tcuqquet tameqqrant zi řqeṭṭan ifsusen i itwaṭṭfen zi arebea n tyemmura nnes, tetwassehwa-d ṭar tmurt. ¹²Tuṭa dayes marra lḥayawanat n tmurt s arebea n iḍaren d řewḥuc d lḥayawanat inni ittbueen x tmurt d iḍaḍ n ujenna. ¹³Tusi-d ict n tmijja teqqar as-d “Kkar, a Buṭrus, ṭarṣ, tecced.” ¹⁴Maca Buṭrus inna “Lla a Sidi, war ccıy æemmarṣ min war iḥeḡřen uřa min war izdigen.” ¹⁵Tmijja tusi-d ṭares tawařa nneḍnit teqqar “Min issizdeg Arebbi, war d t tettarrid ca cek d řeḥram.” ¹⁶Man aya imsar řřata n imuřen, xenni itwassḡaæed řqecæet eawed ṭar ujenna. ¹⁷Am tuṭa Buṭrus ead ittxarraṣ deg yixef nnes min ixs ad yini řewḥiy i izra, xzar, tnayen n yeryazen inni d itwassekken zi Kurniliyus, bedden-d ṭar tewwart awarni řami sseqsan x taddart n Simean. ¹⁸Řami řayan x yijjen, sseqsan, ma Simean umi ttkenan Buṭrus aqqa-t di taddart? ¹⁹Umi tuṭa Buṭrus ead ittxarraṣ di řewḥiy i izra, inna as Arruḥ “Xzar, aqqa da řřata n yeryazen arezzun xak. ²⁰Kkar, tehwi-d, ruḥ akidsen nnebřa mma ad tcekked di ca, minzi d necc i ten-d issekken.” ²¹Ihwa

Buṭrus ɣar yeryazen inni ɣares-d issekk Kurniliyus, inna “Xzar, aqqa d necc wenni i xef tarezzum. Min ɣar d tusim da?” ²²Nnan as “Aqqa Kurniliyus, řqebṭan x meyya wenni d ij n weryaz isegged itteggwed Arebbi, wenni i xef cehhden mliḥ Wudayen zi řgens marra, ij n lmalak iqeddsen tuɣa ičrem as deg ij n řewḥiy zi Arebbi maḥend ad cek iearḍ ɣar taddart nnes, ad zzayek iseř awařen.” ²³Issidef iten ɣar daxeř, iggi ten d inewjiwen. Tiwecca nnes iffey Buṭrus akidsen d ca n tawmat inni iğan zi Yaffa, ruḥen akis. ²⁴Farwecca iwḍen ɣar Qayşariya. Kurniliyus tuɣa ittraja ten, iearḍ-d x řehbab nnes u x ca n imeddukař i t-id yudsen maḥend ad munen. ²⁵Umi yudef Buṭrus, iřqa t-id Kurniliyus, iwḍa as ɣar idaren uca isjed as. ²⁶Issekkar it Buṭrus, inna as “Kkar, aqqa uřa d necc d bnadem!” ²⁷Am kides issawař, yudef uca yufa din aṭṭas munen. ²⁸Inna asen “Kenniw tessnem aqqa war iḥeğer x weryaz Uday ad imun ak-d ij n ubarrani niy ad ɣares-d iqarreb. Maca Arebbi isscen ayi belli war icuwwar ad řayiy uřa x ijj n bnadem d řehram niy d amengus. ²⁹X uyenni usiy-d eawed da nnebřa mma ad cekkey di ca umi dayi tearded. Řexxu sseqsix cek, mayemmi xafi-d tearded?” ³⁰Inna as Kurniliyus “Arebea n wussan zeg wami tuɣa zummey ař tsæet-a uca di tsæet wiss tesa tuɣa ttzağiy di taddart inu. U xzar, ij n weryaz ibedd-d qibač inu s warruḍ ittceecien, ³¹inna ‘A Kurniliyus, taɣağit nnek tetwaseř d řşdaqi nnek iwḍent ɣar řidaret n Arebbi. ³²Sekk ɣar Yaffa, tearded x Simean wenni umi ttkennan Buṭrus, aqqa netta d anewjiw di taddart n Simean, wenni ieeddřen iřmawen, tenni ɣar řebḥar. Aqqa netta, meřmi mma yusi-d da, ad kik issiweř. ³³X uyenni ssekkey-d ɣarek řexdenni u cek aqqa teggid mliḥ umi tusi-d da. Neccin marra i da neğa qibač i Arebbi ḥima ad nseř marra min zi cek yumur Arebbi.”

Arruḥ Iqeddsen ad d ihwa uřa x marra inni iğan zi řegnus

³⁴Yarzem Buṭrus aqemmum nnes uca inna “S tidett ufiy belli Arebbi war ittegg ca řfarz jar iwdan. ³⁵Maca wenni t itteggweden d wenni ittegggen tasegda zi kuř řgens, aqqa netta yarḍa xas. ³⁶Awař i issekk ɣar ayt n Israyil maḥend ad ibarreḥ s řexbar asebḥan n řehna s yisem n Yeccu Lmasiḥ, ‘wanita d Sidi n marra’, ³⁷aqqa tessnem řexbar i d iffyen di marra Yahudiyya i d ibdan zi Ljalil awarni aseyḍař i zi tuɣa ittbarreḥ Yuḥanna, ³⁸řexbar zi jjihet n Yeccu Nnařiri, mammec t

idhen Arebbi s Arruḥ Iqeddsen u s jjeḥd, wenni issara tamurt, igga řxar, issgenfa marra inni itwayezzan zeg ibřiš minzi Arebbi tuya-t akis. ³⁹Neccin d řechud s marra min igga di tmurt n Wudayen uřa di Urcalim. Aqqa nŷin t, uyren t x teḥnact. ⁴⁰Wa issnekkar it-id Arebbi deg wass wiss řřata uca ejj it ad d iḍhar, ⁴¹maci i marra iwdan maca i řechud inni izwar ixḍar iten Arebbi, i neccin inni akis iccin iswin awarni řami d itwassnekkar zeg imettinen. ⁴²Iweřřa aneŷ ad nbarreḥ i iwdan, ad neched aqqa d netta i igga Arebbi d řqaḍi x inni iddaren d x inni immuten. ⁴³Cehhden xas marra imkacafen, belli kuř ijen wenni zzayes i ŷa yamnen, ad as itwayfar ddnub nnes s yisem nnes.” ⁴⁴Am tuya Buřrus issawař ead, iwḍa-d Arruḥ Iqeddsen x marra inni tuya ittesřan i awař. ⁴⁵Ttbehten řmumenin inni itwaxetnen inni i d yusin ak-d Buřrus, umi tamewci n Arruḥ Iqeddsen itwafarrey eawed x yinni iğan zi řegnus. ⁴⁶Minzi tuya ten ttesřan ssawařen s iřsawen, ssmeyřaran di Arebbi. Řexdenni yarr-d Buřrus ⁴⁷“Ma izemmar ḥed ad iqḍee aman maḥend war twasseŷḍiřen ina, inni iqebřen Arruḥ Iqeddsen amecnaw neccin?” ⁴⁸Xenni yumur ad ten ssyḍřen s isem n Sidi. Awarni uya ttaren zzayes ad iqqim ca n wussan.

Agraw n imazanen di Urcalim x řmumenin zi řegnus

11 ¹Imazanen d tawmat inni iğan di Yahudiyya sřin belli uřa d řegnus tťfen deg wawař n Arebbi. ²Ařami iğaeēed Buřrus ŷar Urcalim, qaqen akis inni iğan zeg tebridt n wextan, ³nnan “Aqqa cek tudfed ŷar iwdan i war itwaxetnen uca teccid akidsen.” ⁴Maca Buřrus ibda ad asen ieawed s uradduf, inna ⁵“Nec tuya-yi di tendint n Yaffa ttzağiy uca zriy, řami d ŷari yusa řewḥiy, ict n řqecet amecnaw tacḍaḍt n tcuqqet tameqqrant itwaťťfen zi arebea n tyemmura nnes tetwassehwa-d, tiweḍ-d ŷari. ⁶Řami dayes xzarey mliḥ, fetney uca zriy lḥayawanat n tmurt s arebea n iḍaren d řewḥuc d lḥayawanat inni ittbuēen x tmurt d iḍaḍ n ujenna. ⁷Sřiy awarni ayi ict n tmijja, tenna ayi ‘Kkar, a Buřrus, řarř, tecced.’ ⁸Maca necc nniy ‘Lla, a Sidi, eemmarř war yudif ead ŷar uqemmum inu min war iḥeğřen uřa min war izdigen.’ ⁹Tarr-d xafi tmijja zeg ujenna eawed ‘Min issizdeg Arebbi, war d t tettarrid ca cek d řeḥram.’ ¹⁰Man aya imsar řřata n imuren, xenni itwassgaeēed marra eawed ŷar ujenna. ¹¹U xzar, řexdenni bedden din řřata

n yeryazen zzat i taddart mani d ayi tuɣa, inni d itwassekken zi Qayṣariya. ¹²Inna ayi Arruḥ aqqa ittxeṣṣ ad kisen raḥey nnebṛa mma ad cekkey. Xenni truḥ akidi ɛawed tawmat-a s setta uca nudef ɣar taddart n weryaz *nni*. ¹³Uca netta issargeb aney mammec iẓra ij n lmalak i d as ibedden di taddart nnes, inna as ‘Sekk iryazen ɣar Yaffa, tɛarded x Simean wenni umi tkennan Buṭrus. ¹⁴Netta ad ac issiweṛ awaṛen i zi i ɣa tetwassnejmed, cek d marra taddart nnek.’ ¹⁵Umi bdiy ad ssiwṛey, ihwa-d Arruḥ Iqeddsen xasen am mammec xaney-d ihwa ɛawed ɣar umezwaru. ¹⁶Uca fekkarey-d awaṛ n Sidi, mammec inna ‘Yuḥanna tuɣa isseydaṣ s waman maca kenniw ad twassyedsem s Arruḥ Iqeddsen.’ ¹⁷Maṛa Arebbi iwc asen *tamewci n Arruḥ Iqeddsen* i nitni nican am mammec i d aney tt iwca i neccin inni yumnen di Sidi Yeccu Lmasiḥ, xenni min eniy necc maḥend ad ssbeddey Arebbi?” ¹⁸Umi sṛin man aya, hedden, ssemyaren Arebbi, nnan “I xenni, Arebbi iwca uṛa i řegnus maḥend ad tuben i tudart.”

Tamesmunt n Lmasiḥ di Antiyuxiya

¹⁹Inni itwazeḡeen zi ssibbet n řeḥṣart i imsaren s ssibbet n Stifanus, ẓwan ɣar Finiqiya d Qubrus d Antiyuxiya am war ssiwiṛen ak-d ḥed s wawaṛ myir ak-d Wudayen waha. ²⁰Tuɣa din jarasen ca n yeryazen i iḡan zi Qubrus d Qayrawan inni, aṛami d usin ɣar Antiyuxiya, tuɣa issawaṛen ak-d Wudayen inni tuɣa ɣarsen řḥard n Iyunaniyyen, barrḥen asen s Sidi Yeccu. ²¹Tuɣa afus n Sidi akidsen uca ij n ubarru d ameqqran yumen, dewṛen tuben ɣar Sidi. ²²Ikk-d řexbar xasen x imezzuyen n tmesmunt di Urcalim. Nitni ssekken Barnabas ḥima ad iẓwa tamurt aṛ Antiyuxiya. ²³Aṛami d yiweḍ *din*, iẓra nniemet n Arebbi, ifarḥ uca ieṛem asen marra ḥima ad qqimen ttebbaren di Sidi ɛlaḥsab nneyyet n wuṛ *nsen*. ²⁴Minzi tuɣa-t d aryaz isegged iccur s Arruḥ Iqeddsen d liman uca ij n ubarru d ameqqran *n iwdan* immarni-d ɣar Sidi. ²⁵Xenni iruḥ ɣar Tarsus ḥima ad yarzu x Cawul ²⁶uca aṛami t yufa, yusi-d zzayes ɣar Antiyuxiya. Uca imsar aqqa nitni munen di tmesmunt aseggwas ikmeṛ uca ssṛemden ij n řyaci d ameqqran. Uca twasemman imeḥḍaren d ‘imasihyyen’ i umur amezwaru di Antiyuxiya. ²⁷Deg wussan nni hwan-d ca n imkacafen zi Urcalim ɣar Antiyuxiya. ²⁸Uca ikkar ij n zzaysen qqaren as Agabus, ieṛem s Arruḥ belli ij n řaẓ imɣar ad yekk x marra ddunnit

wenni i d yusin nican deg wussan n qayšar Kludiyus. ²⁹Xenni kuř ijjen zeg imeħdaren igga ad issekk ca n twiza ełahsab tizemmar nnes ęar wawmaten i izeddyen di Yahudiyya. ³⁰Ggin amenni eawed, ssekken t i imyaren s ufus n Barnabas d Cawul.

Aneqqi n Yaequb d ufekki n Buřrus s ufus n ij n lmalak

12 ¹Di řweqt nni eřahar isswizzed Hirudus afus nnes ĥima ad ikarfes x ca n yinni ięan zi tmesmunt. ²Inęa Yaequb umas n Yuĥanna s ssif ³uca umi izra aqqa man aya isjeb asen i Wudayen, ikemmeř deg webrid nni maĥend ad iĥebbes Buřrus eawed. Tuęa d ussan n weęrum nnebřa antun. ⁴Ařami t ittef, igg it di řehbes, igga xas arebea n ieessasen ĥima ad xas eessen, tuęa ixs ad t iqeddem zzat i iwdan awarni řeid n weęrum nnebřa antun. ⁵Tuęa eessen x Buřrus di řehbes, maca tamesmunt tuęa tzaęa i Arebbi s jjeħd di tteęe nnes. ⁶Am tuęa Hirudus ead izem ad t iqeddem, tuęa Buřrus ittetteř di ģiřet nni jar tnayen n ieessasen n řeskar, qqnen t s tnayen n snaseř. Uca ieessasen tuęa tteessan eawed ęar tewwart n řehbes. ⁷Xzar, ij n lmalak n Sidi tuęa ibedd-d din, tteęa n tfawt tettceęcie deg wexxam uca netta iearn Buřrus deg uęezdis, issfaq it, inna “Kkar deęya!” Uca wđant snaseř zeg ifassen nnes. ⁸Inna as lmalak “Byes, teqqned tisira nnek!” Igga ammu. Inna as “Arđ ajeęab nnek, tedfared ayi-d!” ⁹Xenni iffey, idfar it, war issin min d as igga lmalak, ma man aya d tidett, ittyiř as izra ij n řewĥiy. ¹⁰Ařami kkin x ueessas amezwaru d x wenni wiss tnayen, iwden ęar tewwart n wuzzař tenni ittawyen ęar tendint, tennurzem asen weĥdes. Awarni řami zzayes ffęen, qeđęen ict n zzenqet, řexdenni iji t lmalak. ¹¹Umi d idweř Buřrus ęar řbař nnes, inna “Řexxu ssney s tidett belli Sidi issekk-d lmalak nnes, issenjem ayi zeg ufus n Hirudus u zi marra min ittraja ad ayi yegg weydud n Wudayen.” ¹²Ařami iften s man aya, řexdenni iruĥ ęar taddart n Maryem, yemmas n Yuĥanna wenni ittkennan Marku, mani tuęa ttmunen ařtas, ttzaęan din. ¹³Ařami issqarqeb di tewwart n barra, tusi-d ict n tayya isem nnes Ruda ĥima ad tseř wi dinni. ¹⁴Umi teeęeř tmijja n Buřrus, war tarzim ca tewwart zi ssibbet n řefraĥet nnes, maca tuzzeř ęar daxeř uca txebbar iten belli Buřrus aqqa ibedd ęar tewwart. ¹⁵Nnan as “Aqqa cem txeřfed!” Maca nettat teqqimed teqqar aqqa man aya nican. Nitni nnan “Aqqa-t d ij n lmalak!” ¹⁶Maca

Buþrus iqqim issqarqub uca ařami d as arezmen, žrin t uca ttbehten. ¹⁷Iceyyar asen s ufus nnes ĥima ad sqaren uca iεawed asen mammec t-id issuffey Sidi zi řehþbes, inna “Xebbarem Yaεqub d tawmat x uya. Xenni iffey řar ij n wemcan nneđni.” ¹⁸Řami d yiweđ uziř, imsar ij n uxarweđ maci drust jar řeeskar x min imsaren i Buþrus. ¹⁹Maca Hirudus umi xas tuřa yarezzu, war t yufi, uca awarni řami isstenteq iεessasen, yumur ad ten nedhen řar ccraε uca iruĥ zi Yahudiyya řar Qayřariya, izdey dinni.

Řmewt n Hirudus Agribba

²⁰Tuřa Hirudus isxed x ayt n Tirus d Sidun. Maca nitni arezfen-d řares amecnaw ijj n bnađem, ssqeneen Blastus axeddam iceneen n ujeĝid (=wenni tuřa x tmesřayin n řeqřar n ujeĝid), ttaren as ařřaĥ, minzi macca n tmurt nsen tekk-d zi tenni n ujeĝid. ²¹Deg ij n wass i tuřa nwan, yarđ Hirudus ajeĝab igellden, iqqim x řkursi n ccraε, issawař akisen. ²²Uca iwdan syuyen řares “Aqqa-tt d tmijja n ij n arebbi, maci n bnađem.” ²³Řexdenni iwta it ij n lmalak n Sidi, minzi netta war iwci aεuĝi i Arebbi. Uca ccin t ikeccawen, iffey zzayes buĥbeř. ²⁴Awař n Arebbi tuřa iggam, imeqqar. ²⁵Barnabas d Cawul εeqben-d zi Urcalim awarni řami kemmřen tasexxart nsen uca iwyen akisen Yuĥanna, wenni umi ttkennen Marku.

Řixđaret n Barnabas d Cawul i řxedmet

13 ¹Tuřa din di Antiyuxiya di tmesmunt imkacafen d imseřmaden: Barnabas, d Simean wenni ittkennen Nijer, d Lukiyus zi Qayrawan, d Manaεin wenni itwarebban ak-d Hirudus řřakem x ij n arbaε n tmurt, d Cawul. ²Am tuřa nitni εebben i Sidi, ttzumman, inna Arruĥ Iqeddsen “Farzem ayi-d Barnabas d Cawul i řxedmet tenni umi d asen-d řayix.” ³Xenni žummen žžuĝen uca ssarsen xasen ifassen, jjin ten ad raĥen.

Asafar řar Qubrus

⁴Ina xenni, am tuřa d twassekken zi Arruĥ Iqeddsen, ttfen abrid řar Salukiya uca ssenni ruĥen di řebĥar řar Qubrus. ⁵Umi iwđen řar Salamis, barrĥen s wawař n Arebbi deg isinagugen n Wudayen. Tuřa Yuĥanna ittsexxar iten. ⁶Awarni řami zwan tagzirt ař Bafus, ufin din

ij n useħħar, netta d ij n umkacaf issxarriqen, qqaren as Bar-Yeccu. ⁷Tuħa-t ak-d lwali Sarjiyus Bulus. Netta d ij n weryaz d amiħis. Wanita iřaħa-d i Barnabas d Cawul, tuħa immezri ad iseř awař n Arebbi. ⁸Maca Ilimas (*am mammec d as qqaren i Bar-Yeccu s tgrigit*), aseħħar, tuħa itteekkas iten, yarzu ad issbeēēd lwali x liman. ⁹Maca Cawul umi qqaren eawed Bulus, tuħa iccur s Arruħ Iqeddsen, ijear dayes mliħ, inna ¹⁰“A cek, a mmis n ibřiš, aqqa cek teccured s kuř řyecc d teħraymect, cek d řeēdu n marra tasegda, ma aqqa cek war tbedded ca ad txarweēd ibriden iseggden n Arebbi. ¹¹Řexxu, xzar, aqqa da afus n Arebbi i cek i ħa ixegřen, ad tdewřed d adaryař, war tettwiřid tfuct i ij n řmijař. Řexdenni tewđa-d xas tayyut d tağest uca tarr it iddura, yarezzu wi t i ħa igewwden zeg ufus. ¹²Řami iħra lwali min imsaren, yumen, ittebhet di tyuri n Sidi.

Yar Birxa d Antiyuxiya

¹³Bulus d inni akis iffħen zi Bafus x řebħar uca usin-d ħar Birxa di Bamfiliya, maca Yuħanna yuyur xasen uca ieqeb ħar Urcalim. ¹⁴Maca nitni ruħen zi Birxa kkin x tmurt uca iwđen ħar Antiyuxiya, ict n tendint di *jwayeh* n Bisidiya uca udfen ħar usinagug deg wass n ssebt uca qqimen. ¹⁵Awarni tiyri n ttawrat d imkacafen, ssekken ħarsen imeqqranen n usinagug, nnan “A iryazen tawmat, mařa tuħa ħarwem ij n wawař n ucejjeē i iwdan, inim t.” ¹⁶Ikkar Bulus iceyyar s ufus nnes, inna “A kenniw, iryazen n Israyil u kenniw inni itteggweden Arebbi, řřem! ¹⁷Arebbi n weydud-a Israyil tuħa ifarz řejdud nney uca issgaēēd řgens ařami ten tuħa d ibarraniyyen di tmurt n Miřra uca issuffey iten s ufus yueřan nnes ¹⁸uca tuħa iřbar xasen řmijař n arebein iseggwusa di řexřa. ¹⁹U awarni řami iteħħa sebea n řegnus di tmurt n Kanēan, iwc asen tmurt nsen d řwart. ²⁰Awarni man aya di řmijař n eřaħař arebea meyya u xemsin iseggwusa, iwc asen řquđat ař řweqt n umkacaf Samwil. ²¹Zi ssenni ttaren ij n ujeğid uca Arebbi iwc asen Cawul, mmis n Kis, ij n weryaz zi teqbič n Binyamin, řmijař n arebein iseggwusa. ²²Awarni řami t ikkess, issgaēēd asen Dawud d ajeğid, wenni umi x iched eawed *ammu*

‘Ufiy Dawud mmis n Yassa, wa d ij n weryaz yusi-d x řħađar inu,
wenni i ħa iggen marra min xsey necc.’ 1 Sam 13:14

²³Zi zzariëet nnes igga Arebbi n Israyil amsenjem Yeccu am mammec tuya zzayes iwaed, ²⁴awarni řami izwar Yuřanna ittbarreř s uřeydař n ttubet i marra iwdan n Israyil qbeř mma ad d yas Yeccu. ²⁵Umi yiweř Yuřanna ikemmeř tasexxart nnes, inna ‘Min d awem ittyiř aqqa d necc, war řiy d wenni. Maca, xřar, netta ad d yas awarni ayi, necc war sdiheřey ad as fesyeř *ifiřan n sandaliyat nnes.*’ ²⁶A iryazen tawmat, tarwa n Ibrahim d inni i din jarawem itteggweden Arebbi, i kenniw umi d itwassekk awař n usenjem-a. ²⁷Minzi imezday n Urcalim d imeqqrannen nsen, am war t ssinen, aqqa kemmřen awařen n imkacafen i iqqaren kuř *ass n ssebt*, umi xas řekmen. ²⁸Waxxa war ufin uřa d ijj n řesbab řima ad xas řekmen s řmewt, aqqa ttaren zi Bilatuř řima ad itwaney. ²⁹Umi kemmřen marra min xas yuran, ssehwan t-id zi teřnact uca ssarsen t deg wenđer. ³⁰Maca Arebbi issnekkar it-id zeg imettinen. ³¹Iřhar asen-d ařřas n wussan i inni kis gaeden zi Ljalil řar Urcalim, inni iřan d řechud nnes řar iwdan. ³²Neccin nettbarreř i kenniw s řwaed i itwannan i řejdud, řwaed i tuya ikemmeř Arebbi i neccin inni iřan d tarwa nsen, am *Arebbi* tuya d issnekkar Yeccu zi řmewt. ³³Am mammec tura deg usebbiř n Dawud wiss tnayen

‘Cek d mmi, ass-a jjiy-d cek!’ sbř. 2:7

³⁴U ařami t-id issnekkar zeg imettinen ař war ittkicca emmarř, aqqa ammu t inna

‘Necc ad awem wceř lbaraka tařdiqt n Dawud.’ Ica. 55:3

³⁵X uyenni iqqar ewed deg ij n usebbiř nneřni

‘Cek war tettejjid amqeddas nnek ad ikiccu.’ sbř. 16:10

³⁶Minzi Dawud, awarni řami ixdem i cwar n Arebbi jar jjiř nnes, immut, ssarsen t deg wenđer ak-d řejdud nnes, xenni ikiccu. ³⁷Maca wenni d issnekkar Arebbi, war ittkicca. ³⁸A iryazen tawmat, ad tessnem xenni belli s wanita ad awem itwabarreř s weřfar n ddnuř ³⁹u belli kuř ijjen wenni yumnen s wanita ad itwasegged zi marra i zi war tzemmarem ad twaseggdem s ttawrat n Musa. ⁴⁰Řřam řima

war xawem d iweŧŧi ca n min itwannan deg idlisen n imkacafen

*⁴¹Xẓarem, a kenniw inni isseḥqaran, tæjbeṃ u tweddarem,
minzi necc ad ggey ict n řxedmet deg wussan nwem i war tettigqim
waxxa iæawed awem tt ca n iĵjen.’ ” Hab. 1:5*

⁴²Řami ffyen Wudayen zeg usinagug, ttaren zeg inni zi řegnus ḥima ad kisen ssiwřen s wawařen d iĵjen deg wass n ssebt i d ȳa yasen.

⁴³Řami imsebða umuni n usinagug, aŧṭas n Wudayen d waŧṭas n imeacaren n Wudayen idiyaniyyen đfaren Bulus d Barnabas, inni xenni tuȳa kisen issawařen, æřmen asen ḥima ad qqimen di nniæmet n Arebbi. ⁴⁴Deg wass n ssebt i d yusin tusi-d tendint eřaḥař marra ḥima ad tseř i wawař n Arebbi. ⁴⁵Ařami ȳrin Wudayen abarru n řȳaci, dewřen æmmaren s řeḥsed, æksen min xef issiweř Bulus, qacḥen u ceqqfen. ⁴⁶Maca Bulus d Barnabas nnan s teryast “Tuȳa ittxeřř ad awem nessiweř d amezwaru x wawař n Arebbi maca tugim, tḥekmem x yixef nwem belli war tesdiheğem tudart n řebda, aqqa neccin ad nwejjeh řegnus. ⁴⁷Minzi ammu d aneȳ iweřřa Sidi, iqqar

*‘Necc arriy cek d tifawt n řegnus, ḥima ad tiřid i usenjem
waxxa ař tṭarf n ddunnit.’ ” Ica. 49:6*

⁴⁸Umi sřin řegnus man aya, farḥen ssemyaren awař n Sidi uca umnen marra inni tuȳa itwafarzen i tudart n řebda. ⁴⁹Awař n Arebbi iffeȳ ȳar tmurt nni marra. ⁵⁰Maca Udayen ssenhezzen timȳarin tinni tuȳa itteggweden Arebbi d tinni ȳarsent ccan uřa d imcennnen n tendint, ssekkaren ict n řeḥřart x Bulus d Barnabas uca ssuffyen ten barra i tmurt nsen. ⁵¹Maca nitni zzerzen taæjjajt x iđaren nsen xasen uca ruḥen ȳar Iquniya ⁵²uca imeḥđaren dewřen ccuren s řefraḥet n Arruḥ Iqeddsen.

Tabarreḥt n řexbar ařebḥan di Liqaæunya

14 ¹Imsar di Iquniya aqqa udfen jmiæ ȳar usinagug n Wudayen uca ssiwřen ařami umnen aŧṭas n řȳaci n Wudayen d Iyunaniyyen. ²Maca Udayen inni war yuminen, sseigřen u ssarezgen řxađar n yinni zi řegnus đidd i tawmat. ³Kkin dinni aŧṭas, ttbarřen

s teryast di Sidi wenni i tuḡa itticken chadet i wawař n nniemet nnes uca igga řeřamat d Imuejizat s ifassen nsen. ⁴Uca řḡaci n tendint imsebđa u ca zḡaysen ruřen ak-d Wudayen u ca nneđni ak-d imazanen. ⁵Umi imsar ij n uxarweđ n inni zi řegnus uřa n Wudayen ak-d imeqqranen nsen, řima ad xasen karfsen u řima ad ten arejmen, ⁶xenni, awarni řami mcawaren jarasen, arewřen řar tneddam n Likaeunya, aqqa-ten d Listra d Dirbi u řar jwayeh i d as-d innđen ⁷uca ttbarrřen dinni s řexbar asebřan.

Ařejjar n Bulus di Listra d Dirbi

⁸Tuḡa izeddeḡ di Listra ij n weryaz i war řar iḡi jjehd deg idaren nnes, aqqa-t d aneđbař zeg uceddis n yemmas, war yuyur eemmarř. ⁹Tuḡa ittesřa i Bulus am issawař netta, u wanita umi dayes ijear mliř, izra dayes liman řima ad itwassgenfa, ¹⁰inna s ict n tmijja tejhed “Kkar, tbedded nican x idaren nnek!” Ikkar ingez, ibda iggur zi ssa řar diha. ¹¹Řami izra řḡaci min igga Bulus, ssgaeden tmijja nsen, nnan s řřard n Likaeunya “Aqqa irebbiten dewřen arewsen deg iwdan, hwan-d řarney!” ¹²uca semman Barnabas s yisem ‘Zayus’ u Bulus s yisem ‘Hirmis’, minzi netta izwar řar wawař. ¹³Uca akehhan n Zayus x tendint nni, awarni řami d yiwi iyenduzen d timrisin n ijejjigen (=nnuwwac) řar tiwwura n tendint, tuḡa ixs ad iqeddem tiyarřin ak-d řḡaci. ¹⁴Maca ařami sřin imazanen Barnabas d Bulus x man aya, carrgen arruđ nsen uca negzen jar řḡaci, řuyyyun ¹⁵“A iryazen, mayemmi i tetteggem aya? Uřa d neccin d ij n lbacar d iijen amecnaw kenniw, nettbarreř s řexbar asebřan řima ad tbeeddem x tmesřayin-a ibetřřen řima ad tubem řar Arebbi iddaren i d ixeřqen ajenna d tmurt d řebřar d marra min daysen. ¹⁶Netta iija řegnus ad uyuren deg ibriden nsen di řweqt n jjiřat iedun. ¹⁷Waxxa amenni Arebbi war iiji ixef nnes nnebřa chadet am ittegg tcuni zeg ujenna, iwca aney-d anřar d iseggwusa n řřabet, iccur uřawen nney s macca d řefrařet.” ¹⁸Waxxa ssawařen amenni, tuḡa ead iqseř xasen ad ssbedden řḡaci mařend war ttqeddimen tiyarřin. ¹⁹Maca usin-d Wudayen zi Antiyuxiya d Ikuniya, ssqeneen řḡaci uca arejmen Bulus, jarren t barra i tendint, ittyiř asen aqqa immut. ²⁰Maca am d as nnđen imeřđaren, ikkar uca yudef řar tendint. Xenni tiwecca nnes iffey ak-d Barnabas řar Dirbi.

Aeqab yar Antiyuxiya

²¹Awarni řami barrhen s řexbar ašebhan di tendint u kewnen imehđaren, eqben yar Listra d Iquniya d Antiyuxiya ²²ggin uř di řeemur n imehđaren, eřmen asen ad cebbaren di liman u eřmen asen belli ittxeřř ad nadeř yar tgeldit n ijenwan s wařtas n řehřarat. ²³Awarni řami d asen arecčhen imyaren di kuř tamesmunt, ssqebđen ten s tzařit d uřummi i Arebbi i zi yumnen. ²⁴Umi zwan Bisidiya, usin-d yar Bamfiliya. ²⁵Ssiwřen s wawař di Birxa, xenni hwan-d yar Attalya. ²⁶Zi ssenni ruhen di řebhar yar Antiyuxiya mani tuya twassqebbden i nniemet n Arebbi qbeř mma ad bdan di řxedmet, tenni aqqa kemmřen tt. ²⁷Řami din iwđen, řayan x tmesmunt, xebbaren s marra řexdayem timeqqrani i yegga Arebbi s ifassen nsen u mammec yarzem tawwart n liman i řegnus. ²⁸Uca qqimen din ict n řweqt maci drust ak-d imehđaren.

Cwar n imazanen di Urcalim x wextan d ttawrat

15 ¹Hwan-d ca n iwdan zi Yahudiyya yar Antiyuxiya uca bdan sseřmaden i tawmat “Mařa war tetwaxetnem elařsab ttawrat n Musa, war tzemmarem ad tetwassnejmem.” ²Xenni umi din ikkar ij n uxarweđ d unaqec akidsen zi řtarf n Bulus d Barnabas, war iři drust waha, weřřan ad ssgaeden Bulus d Barnabas d ca zzaysen yar imazanen d imyaren di Urcalim. ³Ina, umi twassqebbden zi tmesmunt, cuqqen di Finiqiya d Samariya uca xebbaren nican mammec tuben inni iřan zi řegnus, ssfarhen tawmat ařtas. ⁴Řami iwđen yar Urcalim, tarehheř zzaysen tmesmunt d imazanen d imyaren u nitni xebbaren ten s marra min zzaysen igga Arebbi. ⁵Maca nnan, aqqa din ca zi tebridt n Ifarišiyen inni idewřen umnen, qqaren belli ittxeřř ad ten xetnen i inni iřan zi řegnus u ad ten weřřan ad cebbaren di ttawrat n Musa. ⁶Munen imazanen d imyaren ĥima ad mcawaren x wawař-a. ⁷Ařami ikkar ij n uxarweđ d ameqqran, ibedd Buřrus inna asen “A iryazen tawmat, kenniw tessnem belli ařtas zeg wami Arebbi ixđar ayi ĥima řegnus ad řren awař n řexbar ašebhan s uqemmum inu uca ad zzayes amnen. ⁸Arebbi, wenni issnen min iřan deg wuřawen, iched xasen am d asen iwca Arruř Iqeddsen amecnaw i neccin ⁹u netta war ittegg bu řfarz jar neccin d nitni, am issizdeg uřawen nsen s liman. ¹⁰Iwa

řexxu, mayemmi tettjarrabem ead Arebbi u tetteggem ij n uzayřu x irawen n imehđaren i war izemmar řejdud nney uřa d neccin ad t narbu? ¹¹Maca neccin numen, amecnaw nitni, s nniemet n Sidi Yeccu Lmasih, aqqa ad netwassenjem s webrid d iijen akisen.” ¹²Isqar řyaci, nitni sřan i Barnabas d Bulus tteawaden x řeřamat d Imuejizat timeqqranin i zzaysen igga Arebbi jar řegnus. ¹³Awarni řami kemmřen awař nsen, yarr-d Yaęqub, inna “A iryazen tawmat, sřem-d yari. ¹⁴Simean ixebbar mammec tuya igga Arebbi amezwar ĥima ad issmun ij n weydud zi řegnus i yisem nnes. ¹⁵Man aya ittas-d ak-d wawařen n imkacafen amecnaw mammec tura ¹⁶Awarni man aya ad eęqbeę uca ad ssbeddeę eawed aqıđun iqeddsen n Dawud i tuya iwđan u min zzayes yareddęen ad t eedřeę uca ad t ssgaędeę tawařa nneđnit, ¹⁷ĥima řbaqi iqqimen n iwdan ad arzun x Arebbi uřa d marra řegnus i xef itwařayan s yisem inu, iqqar Sidi wenni i iggin marra man aya. ¹⁸Marra řexdayem nnes aqqa twassnent yares zi řebda. ¹⁹X uyenni ttwařiy icuwwar war nesseđqır ca x inni ituben yar Arebbi zi řegnus, ²⁰maca ad asen nari, ad beęeden x min itwaxemjen zi lařnam u x tuqeĥbit u x jjiyfa u x idammen. ²¹Minzi Musa yares zi meĥař uya di kuř tandint inni itbarrĥen zzayes uca itwassyar s min itwannan zi Musa kuř ass n ssebt deg isinagugen.”

Tabrat yar Antiyuxiya

²²Xenni mcawaren imazanen d imyaren ak-d marra tamesmunt ĥima ad ixđaren iryazen zi řwest nsen ĥima ad ten ssekken ak-d Bulus d Barnabas yar Antiyuxiya: Yahuda, umi qqaren eawed Barsabas, d Silas, iryazen nni tuya-ten d imeqqranen jar tawmat. ²³Urin s ufus nsen ammu “Imazanen d imyaren d tawmat i tawmat i ięan zi řegnus inni ięan di Antiyuxiya d Suriya d Kilikiya: Sřam xawem! ²⁴Umi neřřa belli ca n yinni i d yusin zi řwest nney ředeen kenniw s wawařen nsen, ssenhezzen tanefsect nwem, qqaren belli ittxeřř ad tetwaxetnem umi neccin war numur s man aya. ²⁵Tuya ittęiř aneę aqqa mliĥ, umi d nusa yar uxarrař d iijen, maĥend ad nfarz ca n yeryazen ĥima ad ten nessekk yarwem ak-d imeizzen nney Barnabas d Bulus. ²⁶Nitni d iryazen inni ittewwēen tudart nsen i yisem n Sidi Yeccu Lmasih. ²⁷Xenni nessekk-d Yahuda d Silas, inni kenniw i ya ixebbaren man aya eawed s uqemmum nsen. ²⁸Minzi tuya ittyiř as mliĥ i Arruĥ

Iqeddsen uřa i neccin, belli war xawem nessedqir ca đđqeř ktar mřir timesřayin tinni labudda zzaysent, aqqa d tina: ²⁹aggweji x min iqqarřen i lařnam uřa x idammen uřa x jjiyfa uřa x tuqeřbit. Mařa tbeeddem ixef nwem x man aya, ad teggem mliř. S ttisir.” ³⁰Awarni řami ten ssqebđen, iwđen řar Antiyuxiya uca ssmunen řřaci, wcin asen tabrat. ³¹Řami tt řrin, farřen zeg ufewwej nni. ³²Yahuda d Silas, inni iğan eawed d imkacafen, eřmen i tawmat s wawařen ařas u ssjehden ten. ³³Awarni řami qqimen dinni ařas n řweqt, ssqebđen ten wawmaten s řehna řima ad dewřen řar imazanen *inni ten-d issekken*. ³⁴Maca ittyir as i Silas mliř mařend ad dinni iqqim. ³⁵Bulus d Barnabas qqimen d Antiyuxiya, sřaran ttbarrřen s wawař n Arebbi ak-d wařas inneđni.

Bulus d Barnaba ttemssebđan

³⁶Awarni ca n wussan inna Bulus i Barnabas “Ejj ad neeqeb řar tawmat nney di kuř tandint mani tuřa nettbarreř s wawař n Arebbi, ad nargeb mammec i řa iffeř umeddur nsen.” ³⁷Barnabas tuřa ixš ad kisen indeh Yuřanna wenni ittkennan Marku, ³⁸maca Bulus inwa war kisen ittawi wa wenni i daysen isemřen di Bamfiliya u war kisen iruř řar řxedmet. ³⁹Ikkar ijj n umenři d ameqqran jarasen ařami mmsebđan ijjen x wenneđni u Barnabas indeh akis Marku uca beřřaren řar tegzirt n Qubrus. ⁴⁰Maca Bulus ixđar Silas uca iffeř, sellmen t wawmaten i nniemet n Arebbi ⁴¹uca icuqq d Suriya d Kilisiya ittcejjae timesmunin.

Timutiřu ittrař ak-d Bulus d Sila

16 ¹Uca yusi-d eawed řar Dirbi d Listra. Xřar, tuřa din ij n umeřđar qqaren as Timutiřu, netta d mmis n ict n temřart d tudact d řmumena, maca babas d Ayunani. ²Tawmat n Listra d Ikuniya cehden xas s řřar. ³Bulus tuřa ixš wa ad isafar akides. Xenni ikši t uca ixten as zi ssibbet n Wudayen inni tuřa iğan di tneddam nni, minzi marra ssnen belli babas d Ayunani. ⁴Umi kkin *Bulus d ca nneđni* x tneddam, sellmen řumur i itwařesben nican zi jjiřet n imazanen d imřaren di Urcalim, řima *timesmunin* ad daysen ttřent. ⁵Timesmunin dewřent beddent mliř d liman uca tuřa leadad nsent imeqqar nhar x nhar.

Bulus iżwa yar Masiduniya

⁶Umi cuqqen nitni di Frixiya d jwayeh n Galaṭiya, imneṣ iten Arruḥ Iqeddsen maḥend ad beccaren s wawař di Asiya, ⁷uca awarni řami d usin yar Misya, arzun ad raḥen yar Bitiniya, maca Arruḥ Iqeddsen war ten iji. ⁸Umi kkin x Misya, hwan yar Truwas. ⁹Izra Bulus ij n řewḥiy s ġiřet. Ibedd-d yares ij n weryaz din, ittar zzayes, inna “Hwa yar Masiduniya ĥima ad aneḡ tewcid ufus.” ¹⁰Awarni řami iżra řewḥiy, nekkar řexdenni ĥima ad nraḡ yar Masiduniya, minzi nefhem zi řewḥiy nni belli Sidi iřaya aneḡ-d ĥima ad asen nbarreḡ s řexbar aṣeḃhan.

Bulus di tendint n Filibbi

¹¹Aqqa nuyur di řebḥar zi Truwas uca nruḥ nican yar Samutraki, xenni tiwecca nnes *nruḥ* yar Niyabulis ¹²u zi ssenni yar Filibbi, tenni d tandint tamezwarut di jwayeh-a n Masiduniya, tuḡa-tt deg ifassen n Irumaniyyen. Neqqim ca n wussan di tendint nni. ¹³Deg wass n ssebt neffey zi tewwart n tendint yar tma n yeyzar mani tuḡa ttzaḡan *Wudayen* uca neqqim nessawař ak-d temyarin tinni tuḡa imunen *dinni*. ¹⁴Tuḡa tessḥessa yarney ict n temyart, qqarent as Ludiya zi tendint n Tiyatira, tasebbabt n reḥrar zi tendint n Tiyatira, tenni tuḡa tsebbbed Arebbi uca Arebbi yarzem as uř nnes ĥima ad tseř mliḡ mixef issawař Bulus. ¹⁵Umi tetwasseyḡeṣ nettat d řeḥbab n taddart nnes, tettar zzayneḡ, tenna “Mařa kenniw tettwařam belli necc d taṣdiqt yar Arebbi, iwa araḥem-d, qqimem di taddart inu.” Tuḡa tzawg aneḡ *ĥima ad neqbeř*.

Bulus d Sila di řeḥbes

¹⁶Am neggur yar wemcan n tzaḡit, temmseřqa akidney ict n tayya, dayes řaryah n tgezzant, tiwi-d ij n řefḡeř imyar i aytbab nnes s tgezzant nni. ¹⁷Nettat tebda tḡeffar Bulus d neccin, tesyuyyu, teqqar “iwdan-a d imsemyan n Arebbi i ieuḡen x marra min iḡan, ttbarrḥen awem s webrid n usenjem.” ¹⁸Ammu i teqqim aṭṭas n wussan. Maca Bulus, umi tuḡa ittxeḡyaq x man aya, inneqřeb, inna i řaryah “Ttumureḡ cek s yisem n Yeccu Lmasiḡ, ffey zzayes.” Uca iffeḡ-d di tsæeet nni. ¹⁹Umi řrin aytbab belli asitem n řefḡeř nsen iruḡ, ṭṭfen Bulus d Silas, jarren ten yar ssuq zzat i řḡukkam.

²⁰Ařami ten iwyen řar imeqqranen, nnan “Iwdan-a ttxarwađen tandint nney, minzi nitni d Udayen ²¹uca sřýaran ttaqalid tinni i war iřeğřen i Irumaniyyen am neccin mařend ad tent neqbeř.”

²²Uca idduqgez-d xasen řýaci uca imeqqranen carrgen xasen arruđ x arrimet, umuren ad ten hettken s urekkuđ. ²³Awarni řami ten wtin ařtas, nđaren ten di řeřbes, umuren i uessas n řeřbes řima ad xasen iess mliř. ²⁴U netta, umi iksi tewseyyet-a, inđar iten řar daxeř qae n řeřbes, iqgen iten zeg iđaren nsen deg ij n řqařeb n řuř řima war ttrikkwiřen.

²⁵Ařami d yiweđ wezyen n řiřet, tuřa Bulus d Silas ttzařan, ttsebbřen Arebbi s izřan uca imeřbas sřin asen. ²⁶Řexdenni imsar ij n wenhezzi n tmurt d ameqqran ařami itwanhezz dsas n řeřbes, xenni marra tiwwura nnurzment uca twafsyen iceddiyyen n marra.

²⁷Řami d ifaq uessas n řeřbes, izra tiwwura arzment, ijbed ssif nnes, tuřa iggur ad iney ixef nnes, ittyiř as belli imeřbas arewřen.

²⁸Maca Bulus iřaya s tmijja ijehden “War ttđarra ixef nnek, aqqa-neý da marra.” ²⁹Aessas n řeřbes ittar tifawt uca ingez řar daxeř, xenni inđar ixef nnes řar iđaren n Bulus d Silas, ittarjiji ařtas.

³⁰Issuffey iten-d řar barra, inna “A řejwad, min ittxeřř ad ggeý řima ad twassnejmey?” ³¹Nitni nnan as “Amen zi Yeccu Lmasiř, ad tetwassnejmed, cek d řeřbab n taddart nnek.” ³²Ssiwřen akis awař n Arebbi uca ak-d marra inni iřan di taddart nnes. ³³Di tsaeet nni n řiřet iwyi ten-d řares, issird asen iyezzimen nsen. Xenni itwasseyđeř deg wemcan ak-d marra řeřbab nnes. ³⁴Xenni iwyi ten řar taddart nnes, issewjed asen řtabřa, ifarř minzi yumen di Arebbi, netta d marra taddart nnes.

³⁵Umi d yiweđ uziř, ssekken imeqqranen n tendint iessasen řima ad inin “Đeřq asen-d i iwdan nni.” ³⁶Aessas n řeřbes issiweđ awařen-a řar Bulus, inna “Imeqqranen n tendint ssekken-d řima ad awem đeřqen. X uyenni ffýem řexxu uca truřem di řehna.” ³⁷Maca Bulus inna asen “Nitni jjin ad aney hettken s urekkuđ qibač i iwdan, nđaren aney di řeřbes, waxxa neccin d Irumaniyyen, nnebřa mma ad xaney řekmen uca řexxu xsen nitni ad aney ssuffýen s tnuffra? Lla, ejj iten ad d asen nitni s yixef nsen, řima ad aney ssuffýen.”

³⁸Iessasen ssiwđen awařen-a eawed řar imeqqranen u nitni ggweden umi sřin aqqa-ten d Irumaniyyen. ³⁹Uca usin-d, ttaren

zzaysen *smahet* u awarni řami ten ssuffyen, ttaren zzaysen ad ffyen zi tendint. ⁴⁰Xenni ffyen-d zi řehbes uca udfen řar taddart n Ludiya u řami řrin tawmat, sscejjen ten uca uyuren.

Bulus di Tisalunki

17 ¹Umi zwan x Amfibulis d Abulluniya, iwđen řar Tissalunika mani tuća ij n usinagug n Wudayen. ²Bulus, yudef-d din řarsen am lqaēida uca inaqec akisen zeg idlisen iqeddsen třata n wussan n ssebt, ³iffessar *asen* s usbeyyen belli tuća ittxeřř i Lmasih ad itwaweddeb uca ad d ikkar zeg imettinen. Inna *asen* “Aqqa Yeccu wanita d Lmasih wenni i d awem barrheř.” ⁴Ca zzaysen umnen, munen ak-d Bulus d Silas, uřa d ij n řřaci d ameqqran zeg Iyunaniyyen inni iebbden Arebbi uřa d timřarin iceneen war iři drust zzaysent, munen akisen. ⁵Maca Udayen inni tuća war itřřen, nedhen ca n yeryazen ieffanen zi tarwa n řexřa, ssgaēden ij n řřaci, sshajan tandint uca dextřen di taddart n Yasun, arzun ad ten gewwden zzat i iwdan. ⁶Umi war ten ufin, jarren Yasun d ca n wawmaten qibač i imeqqranen n tendint, řuyuyun “Ina inni issřewwřen ddunnit marra, aqqa usin-d eawed da ⁷uca Yasun issidef iten řares. U nitni marra tteekksen tiwřeyyat n qayřar, qqaren aqqa da ajeřid nneđni, aqqa-t d Yeccu.” ⁸Ssarejfen řřaci d imeqqranen n tendint. ⁹Maca awarni řami třfen řearbun zi Yasun d yinneđni, arxun asen.

Bulus d Sila di tendint n Biriya

¹⁰Řexdenni ssekken tawmat Bulus d Silas řar Biriya s řřret. Umi din iwđen, ruřen řar usinagug n Wudayen. ¹¹Ina tuća-ten xar zeg inni i iřan di Tissalunika uca qebřen awař s marra řxadřar, arezzun kuř ass deg idlisen iqeddsen řima ad xřaren di timesřayin-a ma aqqa-yent amenni. ¹²Ařřas zzaysen zeg Wudayen nni umnen uřa d timřarin d yeryazen Iyunaniyyen maci drust waha. ¹³Maca, umi Udayen n Tissalunika ssnen belli Bulus tuća ittbarreř awař n Arebbi eawed di Biriya, usin-d nitni eawed din mařend ad ssřewwřen řřaci. ¹⁴Ssekken wawmaten Bulus řexdenni řar řebřar, maca Silas d Timutiyyu qqimen din. ¹⁵Inni issqebđen Bulus iwyen t řar Atina. Xenni, umi třfen tawřeyyet zi Silas d Timutiyyu mařend nitni ad řares-d asen deřya, ffyen ssenni.

Bulus di tendint n Atina

¹⁶Am ten tuŷa ittraja Bulus di Atina, tuŷa arruħ nnes ixeyyeq umi iŷra tandint teccur s lařnam. ¹⁷X uyenni tuŷa ittemnaqac deg usinagug ak-d Wudayen uřa ak-d inni itteggweden Arebbi uřa di ssuq kuř ass ak-d inni i tuŷa ittaf dinni. ¹⁸Ca n yinni zeg Ibikuriyyen u ca n yinni zi Stuwika mmnaqacen akis. Ca zzaysen nnan “Min ixs ad yini wanita s řħarď-a qaē?” Maca innedni nnan “Iďhar-d aqqa-t d ambarreħ n ccwařen iyriben, minzi tuŷa ittbarreħ asen s Yeccu uřa s tnukra zeg imettinen. ¹⁹Uca iwyen t, nedhen řar ij n wemcan qqaren as Ariyubagus, nnan “Ma nzemmar ad nessen man tařuri n jdid i xef tessawařed?” ²⁰Minzi cek tiwyed ca n tmesřayin d tiyribin i imezzuyen nney. Neccin nessitim ad nessen min ixs ad yini man aya.” ²¹Marra inni zi Atina d marra ibarraniyyen inni i din iqqimen, sseėdun řweqt myir řima ad xebbaren u řima ad sřen ict n řħajet n jdid.

²²Ikkar-d Bulus, ibedd di řwest n Ariyubagus, inna “A iryazen n Atina, ufiř belli kenniw tceřřem di tmesřayin n ddiin zi kuř aęezdis. ²³Minzi umi nndey di tendint nwem, řriř řehwayec n ušbad nwem, ufiř eawed ij n ualřar tzezzem xas ‘I Arebbi i war itwassnen.’ X uyenni wenni umi ttebbdem kenniw, am war t tessinem ca, d wa i zi d awem ttbarreħey. ²⁴Arebbi wenni d yejjin ddunnit d marra min dayes, wenni ięan d Sidi n ujenna d tmurt, war izeddeř ca di zzawec (=tudrin) i itwaggen s ifassen n iwdan, ²⁵uřa war xas itwasexxar s ifassen n iwdan axmi netta iřwaj ca, minzi netta simant nnes iwca tudart d nnefs uřa d kuřci i marra. ²⁶Zeg idammen n yijjen igga marra řegnus n bnadem řima ad zedřen x wudem n tmurt marra u netta iħedd asen ikuden n řweqt d iymiren n tzeddiřt nsen. ²⁷řima ad arzun x Arebbi, attay am ttubucen ad t afen, waxxa netta war iggwiř ca ařřas x kuř ijen zzayney. ²⁸Minzi neccin dayes i neddar u nettenhezza, am mammec nnan ca n imedyazen nwem ‘Aqqa neccin eawed d dduriyet nnes.’ ²⁹X uyenni, am neęa d dduriyet n Arebbi, ittxeřř war nřesseb ca belli Arebbi amecnaw ureř d nnuqart uřa d ařru i itwaggen s lfenn u zeg uxarrař n bnadem. ³⁰Arebbi xenni, umi isseėdu tiřřawin nnes x ikuden n řweqt n tqubbanect, ittbarreħ řexxu i marra iwdan di marra imucan řima ad tuben, ³¹minzi netta igga ijj n wass i di i řa iřkem x tmurt s řheqq s ij n bnadem i tuŷa

ixðar uca issbeyyen it i marra umi t-id issnekkar zeg imettinen. ³²Umi sřin x tnukra n imettinen, stehzan s man aya ca zzaysen, maca innedni nnan “Neccin ad zzayek nseř ict n twařa nneđni x man aya.” ³³Ammu iffeř Bulus zi řwest nsen. ³⁴Ca n yeryazen đfaren t, umnen. Jarasen Diyunisiyus, wenni iqqimen x Ariyubagus, d ict n temyart qqaren as Damaris u innedni akidsen.

Bulus di tendint n Kurintus

18 ¹Awarni man aya iija Bulus tandint n Atina, yusi-d řar Kurintus. ²Yufa *din* ij n Wuday qqaren as Akwila, ixřeq di Bunři, yusi-d drus zeg wami zi İřalya, netta d temyart nnes umi qqaren Briskilla, minzi *qayřar* Kludiyus tuřa yumar mařend marra Udayen ad ffyen zi Ruma. Uca yusi-d řarsen netta. ³Umi tuřa řarsen řřenšet d icten, iqqim ixeddem akidsen, minzi nitni tuřa-ten di řřenšet nsen d imeicwen ttegggen iqıđan. ⁴Tuřa ittheddat kuř ssebt deg usinagug, yarezzu ad isseqneē Udayen d İyunaniyyen mařend ad amnen. ⁵Umi d ihwa Silas d Timutiyyu zi Masiduniya, tuřa Bulus itwaeřaren zi Arruř mařend ad isseqneē Udayen, belli aqqa Yeccu netta d Lmasiř. ⁶Maca umi tuřa nitni ttđaddan t uca ttceqqfen *dayes*, ızzerez arruđ nnes, inna asen “İdammen nwem ad iřin x izeřifen nwem. Necc ttbariř ixef inu zzaywem. Zi řexxu d tsawent ad rařey řar ibarraniyyen.” ⁷Iruř ssenni uca yusi-d řar taddart n ij n weryaz qqaren as Yustus wenni tuřa iēebdden Arebbi. Tuřa taddart nnes teřseq ak-d usinagug. ⁸U Krisbu, ameqqran x usinagug, yumen di Sidi ak-d marra řehřbab n taddart nnes uca ařas n İkurintiyyen umi sřin, umnen, twassyeđřen. ⁹Inna Arebbi i Bulus deg ij n řewřiyy s ğiřet “War tteggwed, siweř, war ttseqqara, ¹⁰minzi necc akik uca uřa d ijj war cek itthıđi s ufus řima ad cek iđarr, minzi řari ařas n iwdan di tendint-a.” ¹¹Uca iqqim din ijj n useggwas d setta n iyuren, isseřmad asen awař n Arebbi.

Bulus zzat i Yaliyun

¹²Maca umi tuřa Yaliyun İwali x Axaya, kkaren Wudayen am ijj n weryaz x Bulus uca iwyen t-id řar řkursi n ccræ, ¹³nnan “wa isseqnaē iwdan mařend ad ēebden Arebbi s řēeks n ttawrat.” ¹⁴Umi tuřa Bulus iggur ad yarzem aqemmmum nnes, inna Yaliyun

i Wudayen “Mařa din ij n ufturi niy ict n ljarima, a Udayen, iři ad kenniw qebřey s řřeqq. ¹⁵Maca mařa din ixarwiđen di ssibbet n ij n wawař niy d ca n ismawen niy di ssibbet n ttawrat i iğan jarawem, ħdam t kenniw s yixef nwem, minzi necc war xsey ad iřiğ d řqađi x tmesřayin-a.” ¹⁶Uca yuzžeř xasen zi řkursi n ccrae. ¹⁷Řexdenni tťfen marra Iyunaniyyen Sustinis, ameqqran n usinagug, marrřen t qibač i řkursi n ccrae. Yaliyun war d as icqi man aya qae.

Bulus ieqeb-d yar Antiyuxiya

¹⁸Awarni řami iqqim Bulus din ead aťtas n wussan, iweddee tawmat uca ibeħħar ssenni yar Suriya ak-d Briskilla d Akwila, awarni řami iħeff azeğif nnes di Kinxriya, minzi tuğa xas ij n řwaed. ¹⁹Iwđen yar Afasus uca ijj iten din, maca netta yudeř yar usinagug, tuğa ittħeddat Udayen. ²⁰Řami zzayes ttaren ad kisen iqqim ktar, yugi. ²¹Xenni iweddee iten, inna “Ittxeřš ad eeyydey řeid i d ğa yasen ikmeř di Urcalim. Maca ad ğarwem-d eeqbey eawed mařa ixs Arebbi. Uca iruħ di řebħar zi Afasus. ²²Ařami d yiweđ yar Qayřariya, iğaeed yar Urcalim, iseğem x tmesmunt, xenni ihwa yar Antiyuxiya.

Asafar wiss třata n Bulus i tbarreħt n řexbar ařebħan

²³Ařami din isseedu ca n řweqt, iffey uca icuqq di tmurt n Galaťiya d Frixiya, issemħeđ imeħđaren marra. ²⁴Xenni yiweđ-d ij n Wuday yar Afasus, qqaren as Abullus, ixřeq di Iskandariya, aryaz issen ad issiweř, ittħaka deg idlisen iqeddsen. ²⁵Wa tuğa itwasseřmed deg webřid n Sidi, tuğa-t s arruħ imeħħđen, issawař u isseřmad timesřayin n Sidi s cđaret, am war issin myř aseğđas n Yuħanna. ²⁶Ibda issawař s teryast deg usinagug. Řami d as sřin Akwila d Briskilla, ksin t ğarsen uca ssfehmen as abřid n Arebbi nican. ²⁷Ařami tuğa ixs netta ad isafar yar Axaya, cejjeen t wawmaten, urin yar imeħđaren ad t qebřen. Umi d yiweđ wa ğar din, ieawen aťtas n imeħđaren inni tuğa yumnen zi nniemet. ²⁸Minzi netta tuğa isseqnae Udayen s bťayťay s waťtas n jjeħd, issbeyyen asen zeg idlisen belli Yeccu netta d Lmasiħ.

Bulus di tendint n Afasus

19 ¹Řami tuŷa Abullus di Kurintus, aqqa yiweđ-d Bulus, awarni řami icuqq di jwayeh yuřan, řar Afasus uca yufa din ca n imehđaren. ²Inna asen “Ma tqebřem Arruř Iqeddsen řami tumnem?” Maca nitni arrin-d xas “War nesři qae belli din Arruř Iqeddsen.” ³Inna asen “Xenni min zi tetwassyeđsem?” Nnan as “S useŷđas n Yuřanna.” ⁴Bulus inna “Tuŷa Yuřanna isseŷđas s useŷđas n ttubet, iqqar i iwdan ad amnen s wenni i d řa yasen awarni as, aqqa netta d Lmasih Yeccu.” ⁵Umi sřin aya, twassyeđšen deg yisem n Sidi Yeccu. ⁶Awarni řami xasen issars Bulus ifassen, ihwa-d xasen Arruř Iqeddsen uca bdan ad ssiwřen s yiřsawen uca *bdan* ttkacafen. ⁷Tuŷa-ten qae eřařař teneac n yeryazen. ⁸Yudef *Bulus* řar usinagug, issawař akidsen teřt n iyuren s teryast, ittheddat uca isseqnae iten di min itthemman tageldit n Arebbi. ⁹Maca řami dewřen ca zzaysen qeřšen, war řřisen, ceqqfen deg webrid n Arebbi zzat i řřaci, xenni iggwej xasen uca issbeeed xasen imehđaren, ibda ittheddat kuř ass di temzida n ij n weryaz qqaren as Tirannus. ¹⁰Ammu i yegga tnayen n iseggwusa ařami marra inni tuŷa izeddŷen di Asiya, sřin awař n Sidi Yeccu, Udayen d Iyunaniyyen s tnayen.

Tarwa n Skiwa ameqqran n ikehhanen

¹¹Tuŷa Arebbi ittegg řeeyayeb d timeqqranin s ifassen n Bulus, ¹²ařami ksin řemřamat d westawen n ibuyas i iřan x arrimet nnes řar imehřac uca ruřen xasen řehřacat u řaryařat imengas ffŷen zzaysen. ¹³Ca n Wudayen inni tuŷa igguren di tmurt uca tuŷa ssuffŷen ccwařen, zeemen ad řayan s yisem n Sidi Yeccu x inni i di iřa řaryařat izeffanen, qqaren “Neccin nejjař xak s Yeccu i zi ittbarreř Bulus.” ¹⁴Inni t iggin, aqqa nitni sebea n tarwa n Skiwa, ij n umeqqran n ikehhanen d Uday. ¹⁵Maca řaryař azeffan yarr-d, inna “Yeccu ssney t uřa d Bulus, maca min teenam kenniw?” ¹⁶Uca bnađem i di iřa řaryař d azeffan ingez xasen, iyeřb iten uca ijhed xasen ařami arewřen zi taddart d iearyanen d iyezmen. ¹⁷Řexbar-a iffeŷ řar marra inni izeddŷen di Afasus, řar Wudayen u řar Iyunaniyyen s tnayen. Tewđa-d ict n tiggwudi temřar x marra *iwdan* uca itwassemřar isem n Sidi Yeccu. ¹⁸Ařřas n inni yumnen usin-d, neemen s min tuŷa ttegggen. ¹⁹Ařřas n inni i tuŷa

d isehħaren, yarwen idlisen, sscemmađen ten zzat i marra. Nitni ggin asen řehšab uca ufin belli ssekkwan xemsa ařaf n řwuzenat n nnuqart. ²⁰Ammu tuřa awař n Arebbi iggam, yarenni di jjeħd.

Axarweđ di Afasus

²¹Ařami kemmřent tmesřayin-a, igga Bulus s Arruħ, awarni řami icuqq di Masiduniya d Axaya, ĥima ad isafar řar Urcalim, inna “Xmi din i řa reħħgeř, ittxeřř ayi ad řareř Ruma eawed.” ²²Awarni řami issekk tnayen n inni tuřa ixeddmnen akis řar Masiduniya, ina d Timutiyyu d Irastus, tuřa netta simant nnes iqqim din ead ca n řweqt di Asiya.

²³Di řweqt nni ikkar din ij n uxarweđ war iři drust x ssibbet n webrid n Sidi. ²⁴Minzi ij n usiyay n nnuqart, qqaren as Dimitriyyu, wenni tuřa ittšennae zzawect n Artimis di řeqwařeb imezyanen, yarbeħ s ššenet nni ij n arbeħ war iři drust. ²⁵Issmun x inni ixeddmnen am netta di ššenet nni, inna asen “A iryazen, kenniw tessnem belli neddar mliħ zi ssibbet n ššenet-a.” ²⁶Kenniw tesřim u tessnem belli Bulus wanita isseqnae ařas n iwdan, war iři inni zi Afasus waha, maca uřa d inni zi marra Asiya eřařař, issbeeed iten, iqqar belli irebbiten i itwaggen s ifassen war řin ca d irebbiten. ²⁷War iři d neccin waha inni iřan di lxařar ařami ššenet-a ad tweddar, maca uřa d zzawect n Artimis tarebbit tameqqrant ad tt řesben d walu uca iggur ad itwareddeř řeezz nnes i teebbed marra Asiya d marra ddunnit.” ²⁸Umi tt sřin, dewřen xeyqqen ařas, bdan syuyyun “Tameqqrant d nettat, Artimis n Ifasusiyyen!” ²⁹Tandint qae txarweđ amen tekmeř uca ruřen řar lmesraħ, jarren akisen Xayus d Aristarxus zi Masiduniya, inni d imeacaren n Bulus deg usafar nnes. ³⁰Umi ixš Bulus ad yadef jar iwdan, war t jjin imeħđaren. ³¹Uřa d ca n imeqqranen zi jwayeh n Asiya tuřa-ten d imeddukař nnes, ttaren zzayes ĥima war isscin ixef nnes di lmesraħ. ³²Nitni syuyen, iijen ammu wenneđni ammu, minzi tuřa din ij n uxarweđ deg wagrau uca azyen ameqqran zzayes war issin mixef tuřa munen.

³³Řyaci igga Aliksandir řar zzat, tuřa Udayen earrnen t řar zzat uca Aliksandir iceyyar s ufus, tuřa ixš ad issiweř x uđafee i iwdan.

³⁴Maca umi fehmen belli aqqa-t d Uday, syuyen marra s tmijja d icten eřařař tnayen n tsaeetin “Tameqqrant d nettat, Artimis n

Ifasusiyyen!” ³⁵Xenni aktatbi n tendint isshedden řyaci, inna “A iryazen n Afasus, man wen war issinen belli tandint n Ifasusiyyen tħetħa x zzawect n Artimis u x řexyař i d iwđan zeg ujenna!” ³⁶X uyenni, umi war ieddeř ad twaeekksent timesřayin-a, icuwwar awem ad tarsem, war tteggem ca s uqeęeq, ³⁷minzi tusim-d da s tnayen-a n yeryazen inni war ięin d iceffaren n zzawect uřa řa d nitni war tteqqafen di trebbit nney. ³⁸Mařa tuęa ęar Dimitriyu u ęar inni ięan akis di řřenęet ca n ucetci x yijjen, aqqa din řfusinat uřa d lwaliyyat, ejj iten ad cetcan x wayawya *din*. ³⁹Uca mařa din ęarwem ca n ucetci nneđni, ad dayes ixzar wagraw n ccræ *n řgens*. ⁴⁰Minzi aqqa-ney di lxatar, ad xaney ģekmen ass-a s uęuwweę, minzi war din bu řesbab i zi nzemmar ad d narr s ij n wawař di tmesřact n uxařweđ-a.” ⁴¹Umi inna aya, ismeġ i wagraw ad yuyur.

Bulus di Masiduniya d Lyunan

20 ¹Awarni řami isshedden netta axařweđ, iřaya Bulus x imeġđaren, iweddeę iten, iffeę ħima ad iraġ ęar Masiduniya. ²Umi icuqq di jwayeh nni, igga daysen taryast s wařtas n wawařen, xenni yiweđ ęar Lyunan. ³Ařami isseđdu din třata n iyuren, ssewjden as Wudayen ict n texceft umi tuęa iggur ad ibeġġar ęar Suriya. Xenni igga ad yeęqeb x webrid n Masiduniya. ⁴D yina d imeacaren nnes ař Asiya: Subatrus zi Biriya, Aristarxus zi Tissalunika, Xayus zi Dirbi d Timutiya uca xenni Ticikus d Trufimus zi Asiya. ⁵Ina izwaren aneę, ttrajan di Truwas. ⁶Maca neccin nbeġġar zi Filibbi awarni řami kemmřen wussan n řeid n weęrum nnebřa antun uca nekka xemsa n wussan ařami d niweđ ęarsen ęar Truwas mani neqqim sebea n wussan.

Asnekkar n Utixus zi řmewt di Truwas

⁷Deg wass amezwaru n simana umi munen imeġđaren maġend ad arzen aęrum, issiweř Bulus akisen uca iqqim isszugar di řġarđ nnes ař řweř n ġiřet waxxa netta tuęa inwa ad isafar tiwecca nnes. ⁸Aqqa din ařtas n řefnarat di tyurfet i di tuęa munen sennej. ⁹Tuęa din ij n ubřiy qqaren as Utixus, iqqim di řkazi, řexdenni ikka xas yiđeř yuęę am tuęa Bulus isszugar di řġarđ nnes ammu, xenni iwđad-d zi ttebqet wiss třata ęar wadday, ksin t immut. ¹⁰Maca

Bulus ihwa, iwđa xas, idare as, inna asen “War tennexřísem ca aqqa dayes ead řeemar.” ¹¹Netta yuři eawed, yarza aýrum uca icca, xenni issiweř akidsen ead ařtas ařami d řefjar u ammu iffeý. ¹²Nitni iwyen-d ařenjir iddar uca dewřen twacejjeen war iři drust waha. ¹³Maca neccin nizwar ýar uýarrabu, nbeřřar ýar Assus mařen ad kidney-d nawi Bulus ssenni am mammec tuýa ittdebbar netta, mařen netta s yixef nnes iewweř ad iruř x idaren. ¹⁴Ařami xaney-d ireřřeg di Assus, neksi t uca nruř ýar Mitilini. ¹⁵Ssenni nkemmeř asafar, niweđ tiwecca nnes ýar Xiyus u farwecca nnes neźwa ýar Samus, neqqim di Truxiliyun uca deg wass i d yusin niweđ ýar Militus, ¹⁶minzi Bulus igga ad iedu Afasus x řebřar ĥima war itteetřar di Asiya, minzi tuýa ittqeğeq ĥima, maelik ieddeř, iři yiweđ ýar Urcalim deg wass n Xemsin.

Ameřqi aneggaru n Bulus ak-d imýaren n tmesmunt n Afasus

¹⁷Maca zi Militus issekk ýar Afasus, iřaya-d x imýaren n tmesmunt. ¹⁸Řami d usin ýares inna asen “Kenniw tessnem zeg wass amezwaru umi d udfey ýar Asiya, mammec d ayi tuýa řami kiwem qqimeý marra ussan, ¹⁹xedmey i Arebbi s marra awađee u s wařtas n imeřřawen u deg ijarriben i xafi ikkin zi ssibbet n timeemač n Wudayen. ²⁰Necc war jjiý ca zi min inefeen war d awem t barrřey u war t ssřemdeý s břayřay uřa di marra tudrin, ²¹ssqeney Udayen d Iyunaniyyen s tnayen mařen ad tuben ýar Arebbi, ad amnen di Siditney Yeccu Lmasiř. ²²Řexxu ad rařey ýar Urcalim, twacarfey zi Arruř, war ssineý min d ayi ittrajan din, ²³myir Arruř Iqeddsen iched ayi zi tendint ýar tendint, iqqar, aqqa iceddiyyen d řeřřart ttrajan ayi. ²⁴Maca necc řessbey ixef inu d walu uřa d tudart inu war tt řessbey ca tiýřa i yixef inu, mařen ad kemmřey ticři inu s řefrařet uca ad kemmřey řxedmet n tsexxart i ksiý zi Sidi Yeccu ĥima ad cehdeý x řexbar ařebřan n nniemet n Arebbi. ²⁵U řexxu xřar, necc ssney aqqa kenniw marra, inni ak uyureý jarawem am ttbarrřey s tgeldit n Arebbi, war tžarrem aýembub inu ead. ²⁶X uyenni ad xawem cehdeý ass-a, belli necc ttbarriý ixef inu zeg idammen nwem marra. ²⁷minzi war egizeý ad awem barrřey marra cwar n Arebbi. ²⁸X uyenni řđam ixef nwem d řimart tmun x min xef kenniw igga Arruř Iqeddsen d imeřđayen, ĥima ad tarwesem

tamesmunt n Arebbi tenni d ikesseb s idammen nnes.²⁹Minzi ssney aya, belli awarni twaḥit inu, ad ɣarwem-d adfen wuccanen imuzzaren inni war ittejjin x tḥimart³⁰uca ad zɣaywem-d kkaren iwɗan inni i ɣa issiwɗen řḥard iɛewwjen ḥima ad jarren awarni asen imeḥḍaren.³¹X uyenni faqem, teeqrem belli tṛata n iseggwusa ġiřet d wass war beddey ad ssmeḥḥdey kuř ijjen zɣaywem weḥdes s imeṭṭawen.³²U řexxu, a awmaten, ad kenniw sellmey i Arebbi u i wawař n nniemet nnes, i wenni ɣar iġa tizemmar ḥima ad ibna u ḥima ad awem iwc řwart jar marra inni itwaqeddsen.³³War ḍmieey di nnuqart niy deg wurey niy deg warruḍ uřa zeg ijjen.³⁴Kenniw tessnem simant nwem, belli ifassen-a aqqa xedmen i min ḥwajey u i min ḥwajen inni iġan akidi.³⁵Di kuřci ssecney awem belli ittxeřř, am nxeddem ammu, ad newc afus i inni iḍeefen uca ad nfekkar deg wawařen n Sidi Yeccu, belli inna ‘Sseed n wenni iwcın x wenni iksin.’”³⁶Awarni řami inna aya, iwḍa x ifadden nnes uca iẓẓuġ akidsen marra.³⁷Marra nitni run aṭṭas uca dareen i yiri n Bulus, ssudmen t.³⁸Ffugmen aṭṭas, amezwar n marra x wawař i inna, belli war ẓarren ca aymbub nnes ead uca ssqebḍen t ɣar uyarrabu.

Twaḥit ɣar Urcalim

21¹Awarni řami xasen nemmsebḍa, nebda nzekkwa řebḥar, nruḥ nican uca niweḍ ɣar Kus. Tiwecca nnes niweḍ ɣar Rudus u ssenni ɣar Batara.²Ařami nufa ij n uyarrabu i tuɣa iẓekkwan ɣar Finiqiya, nenyā dayes uca nruḥ.³Řami neẓra Qubrus, nejji t x uzeřmaḍ uca nruḥ x řebḥar ɣar Suriya uca niweḍ ɣar Tirus minzi aɣarrabu tuɣa igga ad ifarrey sseřeet nnes din.⁴Nufa imeḥḍaren uca neqqim din sebea n wussan. Nnan nitni s Arruḥ i Bulus maḥend war ittgaɛeid ca ɣar Urcalim.⁵Řami nesseedu ussan-a *din*, neffey uca nkemmeř x usafar. Nitni ssqebḍen aney ak-d temɣarin d iḥenjiren *n*sen ař barra n tendint. X tma *n řebḥar* newḍa x ifadden nney uca neẓẓuġ.⁶Umi nweddeē ayawya, nenyā deg uyarrabu, maca nitni eqqben ɛawed kuř ijjen ɣar řwacun nnes.⁷Umi nkemmeř x usafar zi Tirus, niweḍ ɣar Btulumayu, nseġmen x wawmaten uca neqqim akidsen ijj n wass.⁸Tiwecca nnes, Bulus d neccin inni kis iġan, neffey ssenni, niweḍ ɣar Qayřariya. Nudef ɣar taddart n Filibbus, ambeccar wenni tuɣa d ijjen zi ‘sebea’ uca neqqim ɣares.⁹Tuɣa ɣar wa arebea

n thenjirin, ead d tieezriyyin, tinni ttkacafent awař n Arebbi. ¹⁰Umi nenniwjew din ařtas n wussan, ihwa-d ij n umkacaf zi Yahudiyya, qqaren as Agabus. ¹¹Netta yusi-d řarney uca iksi abyas n Bulus, icarf ixef nnes ifassen d idaren, inna “Ammu iqqar Arruř Iqeddsen ‘Aryaz i řar ięa abyas-a, ammu i t řa carfen Wudayen di Urcalim uca ad t sellmen i řegnus.’ ” ¹²Umi nesřa aya, nettar zzayes zi Bulus, neccin d yinni zeg wemcan nni, řima war ittgaęeid řar Urcalim. ¹³Maca Bulus yarr-d “Min kenniw yuyin, tettrum uca tessaredřbem uř inu? Minzi aqqa-yi wejdeř maci řima ad ayi carfen waha, maca eawed řima ad mteř di Urcalim x ssibbet n yisem n Sidi Yeccu.” ¹⁴Umi war d aney iiji ad t nesseqnee, nesqar, neqqar “Ad yiři min ixš Arebbi.” ¹⁵Awarni ussan nni nessewjed uca ngeęeed řar Urcalim. ¹⁶Ruřen akidney ca n imeřđaren zi Qayřariya, iwyen-d ijjen qqaren as Mnasun zi Qubrus, aqqa-t d ij n umeřđar zeg umezwaru, řima ad řares nenniwjew.

Bulus immerřqa ak-d imazanen d wawmaten di Urcalim

¹⁷Ařami niweđ řar Urcalim, tareřheř zzayneř tawmat s řefrařet. ¹⁸Tiwecca nnes yudeř Bulus akidney řar Yaęqub uca řđaren din marra imřaren. ¹⁹Iseęem xasen, xenni ibda itteawad nican x marra min igga Arebbi řar řegnus s tsexxart nnes. ²⁰Umi sřin aya, ssemyaren Arebbi, nnan as “A tawmat, tettwařid mečař n řuřuf n Wudayen i yumnen u nitni marra ttasmen x ttawrat. ²¹Aqqa yiweđ asen-d řexbar xak belli tesseřmaded i Wudayen mařend ad semřen di Musa am d asen teqqared war xettnen iřenjiren war gguren deg webrid n ttawrat. ²²Min i řa negg xenni? Labudda ad imun wagraw minzi ad sřen belli aqqa tusid-d. ²³Egg min d ac i řa nini “Yarney arebea n yeryazen inni řar ięa ij n řwaed. ²⁴Ksi ina akik, tqeddsed ixef nnek akisen, ad xasen txeęřed řima ad řeffen izeęifen nsen řima marra ad issen belli war ięi bu nican min xak itwannan, maca uřa d cek teggured ad tettřfed di ttawrat. ²⁵Maca zi jjiřet n řegnus, aqqa nura u newca ttesriř mařend war ttettřfen di man aya, myir ad beęeden x min iqqarřen i lařnam uřa x idammen uřa x jjiřfat uřa x tuqeřbit.” ²⁶Xenni iksi Bulus iryazen nni uca tiwecca nnes issizdeg ixef nnes akidsen, iruř řar taddart iqeddsen, ixebbar belli ussan n usizdeg ad kemmřen ař i řa tetwaqeddem třarřt x kuř ijjen zzaysen.

Uđuf n Bulus di taddart iqeddsen

²⁷Umi iggur sebɛa n wussan ad qđan, zrin t Wudayen n Asiya di taddart iqeddsen, ssenhezzen řgens, řarten xas s ifassen, ²⁸syuyyun “A kenniw, a iryazen n Israyil, řawřem řar twiza! Wa d bnađem wenni isseřmaden iwdan marra đidd i weyduđ u đidd i ttawrat u đidd i wemcan-a uca issidef-d ɛawed Iyunaniyyen řar taddart iqeddsen uca issexmaj amcan iqeddsen.” ²⁹Minzi tuřa izwaren akis zrin Trufimus Afasusi di tendint, ittyř asen belli Bulus issiweđ it-id řar taddart iqeddsen. ³⁰Tandint marra řhaj uca iwdan dduqqzen-d, řarten x Bulus, jarren t barra i taddart iqeddsen, řexdenni belleent tiwwura. ³¹Am arezzun nitni ad t nřen, yiweđ řexbar řar ukumandar n ubařayun, aqqa Urcalim amen tekmeř txarweđ. ³²Řexdenni yiwyi-d iɛeskariyyen d iqeđtanen n řɛeskar *inni x meyya* uca uzzřen řarsen. Ařami zrin nitni akumandar d řɛeskar, ssbedden ad wten Bulus. ³³Xenni iqarreb řares ukumandar, itřef it, yumur ad t carfen s tnayen n snaseř, isseqsa min iɛna netta d min tuřa igga. ³⁴Jar řřaci aqqa din iijen itřařa ammu u wennedni ammu. Řami war izemmar ad t issen nican zi ssibbet n řřaraj, yumur ad t awyen řar lqecla. ³⁵Ařami d yiweđ řar ddruj, imsar belli iɛeskariyyen arbun t x ssbab n ddřas ameqqran n řřaci, ³⁶minzi iwdan tuřa đeffaren, syuyyun “Kksem t zeg webrid!” ³⁷Ařami gguren ad nedhen Bulus řar daxeř n lqecla, inna i ukumandar “Ma iřiqq ayi ad ac iniř ca?” Inna as “Ma tessned tayunanit? ³⁸Ma war iři d cek d Amiřri wenni iggin ařuwweř qbeř ussan-a, indeh akis arebɛa ařef n yeryazen d iqettařen řar řexřa?” ³⁹Inna Bulus “Nec d aryaz d Uday zi Tarsus, ict n tendint di Kilikiya i war itwissnen drust u nec ttarey zzayek ttesriř řima ad ssiwřey ak-d iwdan.” ⁴⁰Umi d as ismeř, ibedd Bulus x ddruj, iceyyar s ufus řar iwdan. Umi arsin qae, issiweř akisen s iřes n teibranit *tutlayt n Wudayen*, iqqar ...

Bulus ittdafɛ x yixef nnes

22 ¹“A iryazen tawmat d ibabaten, sřem i min d awem i řa iniř x uđafɛ inu.” ²Umi sřin, aqqa issawař akidsen s yřes n teibranit, qqimen sqaren ɛad ktar. Xenni inna ³“Nec d ij n bnađem d Uday, xeřqey di Tarsus di Kilikiya, maca arebbiř di tendint-a, twassřemđey řar iđaren n Gamaliyal ɛlařsab tidett nican n ttawrat

n řejdud nney. Tuḡa cđareḡ x min iḡan n Arebbi am mammec teḡam kenniw marra řexxu. ⁴Necc tuḡa cđeffareḡ abrid-a s řmewt am carrfey iryazen d temḡarin, ttselfameḡ ten ḡar řehbes, ⁵am mammec xafi iched eawed uzeḡif n ikehhanen d marra agraw n imḡaren n řgens i zi ksiḡ tibratin i tawmat, ruḡeḡ ḡar Dimacq ḡima ad awyeḡ inni i din iḡan eawed s tcarfin ḡar Urcalim ḡima ad twaeaqben. ⁶Imsar ayi, umi dayi tuḡa deg webrid iggur ad awḡeḡ ḡar Dimacq, řexdenni ḡar wezyen n wass tenneḡ ayi-d ict n tfawt tameqqrant zeg ujenna ⁷uca wḡiḡ x tmurt, sřiḡ ict n tmijja, teqqar ayi 'Cawul, Cawul, mayemmi d ayi tdarrced?' ⁸Arriḡ xas 'Min teenid cek, a Sidi?' Inna ayi 'Necc d Yeccu Nnařiri wenni tettdarrced.' ⁹Inni i tuḡa iḡan akidi, řrin tifawt, ggweden maca war sřin ca i tmijja n wenni akidi issawařen. ¹⁰Uca necc nniḡ as 'Min i ḡa ggeḡ, a Sidi?' Inna ayi 'Kkar, traḡed ḡar Dimacq, din ad ac itwanna x marra min d ac yuran ad tegged.' ¹¹Minzi zi tissiqt n tfawt nni dewřeḡ war ttwiřiḡ, xenni gewwden ayi zeg ufus inni i tuḡa akidi iḡan uca ammu iwḡeḡ ḡar Dimacq. ¹²Tuḡa din ij weryaz qqaren as Ananiyas ittweqqar ttawrat, tuḡa cehhden xas mliḡ marra Udayen i izeddyen dinni. ¹³Netta yusi-d ḡari, ibedd zzati, inna 'A uma Cawul, xzar!' Řexdenni di tsaeet nni dewřeḡ ttwařiḡ uca řriḡ t. ¹⁴Inna 'Aqqa Arebbi n řejdud nney ixḡar i cek, ḡima ad tessned min ixs netta, ad tẓared amseggad uca ad tesřid tmijja nnes zeg uqemmum nnes. ¹⁵Minzi cek ad as tiřid d acehhad ḡar marra iwdan s min teẓrid d s min tesřid. ¹⁶Iwa řexxu, mayemmi teetẓařed ead, kkar, ejj ad cek ssyeḡšen, ad twassirden ddnub nnek s uřayi nnek x yisem n Sidi.' ¹⁷Imsar ayi awarni řami d eeqbey ḡar Urcalim uca tuḡa ttẓaḡiḡ di taddart iqeddsen, xenni yiwi ayi řewḡiḡ ¹⁸uca řriḡ t, inna ayi 'Azzeř, teffyed deḡya zi Urcalim minzi war qebbřen ca chadet nnek xafi.' ¹⁹Nniḡ necc 'A Sidi, aqqa nitni ssnen belli tuḡa ttḡebbsey inni yumnen zzayek, hettkey ten s urekkud deg isinagugen ²⁰u řami twassizzřen idammen n ucehhad nnek Stifanus, tuḡa beddeḡ din, arḡiḡ x řmewt nnes u ḡḡiḡ arruḡ n inni t inḡin.' ²¹Inna ayi 'Ruḡ, minzi ad cek ssekkey ḡar řegnus iggwejen.' "

²²Tuḡa ttesřan as ař awař-a, xenni kkaren ssgaeeden tmijja nsen, qqaren "Kksem t zi tmurt, minzi amecnaw wa war isdiheḡ ad iddar." ²³Am tuḡa řyuyyun, neẓẓaren arruḡ nsen uca zzuzzaran taeejjajt ḡar ujenna. ²⁴Yumur ukumandar maḡend ad t ssidfen ḡar

lqecla, ad t hettken s urekkud ħima ad zzayes ifhem mayemmi xas syuyyun ammu. ²⁵Umi t jebden s tħezzanin i uħettek s urekkud, inna Bulus i řqebtan x meyya i din ibedden “Ma iħeġeř awem ad thettken ij n bnadem d Arumani s urekkud am war xas tħkimem *ead?*” ²⁶Umi iřa řqebtan x meyya man aya, iruħ ħar ukumandar, ixebbar it x man aya, inna “Min i ħa tegged? Aqqa aryaz-a d Arumani.” ²⁷Iqarreb ukumandar, inna as “Ini ayi, ma cek d Arumani?” Yarr-d xas “Wah!” ²⁸Yarr-d xas ukumandar “Nec tħfey řħeqq-a n umezday *arumani* s tmenyat aħas.” Bulus inna “Maca nec xeqqey-d d amezday *arumani*.” ²⁹Řexdenni, inni tuħa igguren ad t sseqsan, ħjin t uca uřa d akumandar idweř iggwed, ifhem belli wenni t iħġin ad carfen, aqqa-t d Arumani. ³⁰Tiwecca nnes am tuħa ixs ad issen tidett mi xef t đeřmen Wudayen, ifsi iceddiyyen *nnes* uca yumur ad ssmunen arruyas n ikehhanen d marra lmeħkama tameqqrant *n Wudayen* uca indeh-d Bulus, issbedd it zzatsen.

Bulus zzat i lmeħkama tameqqrant n Wudayen

23 ¹Bulus iqqim ixexzar s tiħawin nnes *deg inni iqqimen* di lmeħkama tameqqrant *n Wudayen*, inna “A iryazen tawmat, aqqa nec uyureħ s tnefsect teřfa zzat i Arebbi ař ass-a.” ²Maca azeġif n ikehhanen Ananiyas yumur inni i tuħa din akis ibedden, ad t wten ħar uqemmum. ³Xenni inna as Bulus “Ad cek iwwet Arebbi, cek d řħid iħiyyaren! Ma aqqa cek teqqimed maħend ad xafi tħekmed uca tumured ad ayi wten ħar uqemmum am txařafed ttawrat?” ⁴Inni i tuħa kis ibedden, nnan “Ma tzawared azeġif n ikehhanen n Arebbi?” ⁵Inna Bulus “Tuħa war ssineħ, a tawmat, aqqa-t d azeġif n ikehhanen, minzi tura ‘Ameqqrant *n weydud nwem war t ttzawar.*’” ⁶Umi issen Bulus, aqqa azyen zzaysen d Iřaduqıyyen u wenneđni zeg Ifarisiyyen, iřaħa i lmeħkama tameqqrant *n Wudayen* “A iryazen tawmat, nec d Afarisi, mmis n Ifarisiyyen, nec ttetwaħakmey di ssibbet n usitem d tnukra n imettinen.” ⁷Ařami inna aya, imsar ij n uxarweđ jar Ifarisiyyen d Iřaduqıyyen uca itwabđa řħaci, ⁸minzi Iřaduqıyyen qqaren belli war teġi ca d tanukra niħ d lmalakat uřa d buħbeř, maca Ifarisiyyen ceħden x man aya s tnayen. ⁹Bdan syuyyun aħas u ca n imseřmaden n idlisen zeg wezyen n Ifarisiyyen kkaren, ttemnaqacen s ħjeħd, qqaren “War nufi uřa d ij n řħar di bnadem-a.

Mařa issiweř akis ij n buhbeř niy ij n lmalak, ejj aney war nettmenyi x Arebbi.” ¹⁰Umi ikkar ij n uxarweđ ameqqran, iggwed ukumandar ad mezzqen Bulus, xenni yumur iěeskariyyen ad d hwan maěend ad t xedfen zi řwest nsen, ad t awyen řar lqecle. ¹¹Di ģiřet awarni as ibedd-d xas Sidi, inna as “Egg uř, a Bulus, minzi am mammec xafi tcehded di Urcalim ammu ittxeřř ad tcehded uřa di Ruma.”

Taxceft n Wudayen ģima ad nyen Bulus

¹²Ařami d iřbeř řřař, ggin ca n Wudayen ict n texceft, qqnen ixef nsen s ict n nneěřet maěend war ttetten war sessen ař d nyen Bulus. ¹³Tuřa inni iijuġen, aqqa-ten ktar zi arebein. ¹⁴Ina ruřen řar arruyas n ikehhanen d imyaren n *weydud*, nnan “Aqqa neneqq ixef nney s ict n nneěřet maěend war nettett walu ař i řa nenney Bulus. ¹⁵Xenni, kenniw d lmeġkama tameqqrant n Wudayen, xebbarem akumandar ad t-id řarwem indeh tiwecca axmi texsem ad txebbcem di tmesřact-a mliġ. Aqqa neccin newjed ģima ad t nenney qbeř mma ad řarek-d yaweđ. ¹⁶Maca mmis n wećmas n Bulus isřa x texceft-a, iruġ din, yudef řar lqecle uca ixebbar Bulus x man aya. ¹⁷Iřařa Bulus i iġjen zeg iqebťanen x meyya, inna as “Ruġ s ubřiy-a řar ukumandar minzi řares ca ad as t yini.” ¹⁸Iksi t uca iwyi t řar ukumandar, inna “Bulus, ameġbus, iřařa ayi-d, ittar ad ac awyey abřiy-a i řar iġa ca ad ac t ini.” ¹⁹Iťtef it ukumandar s ufus, iddur zzayes weġdes uca isseqsa t “Min řarek ad ayi t tinid?” ²⁰Netta inna as “Aqqa Udayen kksen awař řarasen ģima ad zzayek ttaren maěend ad d tesschwid Bulus tiwecca řar lmeġkama tameqqrant n *Wudayen* axmi xsen ad t sseqsan ead. ²¹Maca war ten ttiqqi, minzi ktar zi arebein n yeryazen zzaysen ggin as taxceft, qqnen ixef nsen s ict n nneěřet maěend war ttetten war sessen ař t nyen. Aqqa nitni wejden řexxu, tťrajan ad tewced ttesriġ nnek.” ²²Akumandar iġja abřiy ad iraġ, inna as “War qqar i ģed, aqqa tessareġbed ayi x man aya.”

Bulus řar Qayřariya

²³Xenni iřařa-d řares x tnayen n iqebťanen x meyya, inna “Sewjdem mitayn n iěeskariyyen maěend ad rařen řar Qayřariya řar tťrata n ģiřet, akisen sebein n yinni inyin x yiysan d mitayn s řřitcat. ²⁴Ejġ iten ad ssewjdem zwayeř maěend ad xasen ssyimen Bulus ad t nedhen

ɣar læmil Filiks.”²⁵ Xenni yura ict n tebrat, iqqar dayes²⁶ “Kludiyus Lisiyas, sřam x læmil yueřan Filiks.”²⁷ Umi tťffen Wudayen aryaz-a uca tuřa gguren ad t nřen, aqqa kkareɣ ak-d ict n terbiət n řeskar uca fekkey t umi sřiy aqqa-t d Arumani.²⁸ Tuřa xsey ad ssney min xef t đerřen uca iwyey t ɣar lmeřkama tameqqrant n Wudayen.²⁹ Ufiy aqqa đerřen t di ssibbet n ca n tmesřayin n ‘ttawrat’ nsen, maca war din ufiy ađřam i isdaheřen řmewt niy iceddiyyen.³⁰ Xenni umi d ayi itwanna, belli ca zeg Wudayen ggin as taxceft, ssekkey t-id řexdenni ɣarek, umurey i inni t iđerřen mařen ad ac inin zzatec mi xef t đerřen. S ttisir”³¹ Ieskarriyyen ksin Bulus am mammec d asen yumur uca iwyen t s ģřet ɣar Antibatris³² uca tiwecca nnes eqben ɣar lqecła, jjin ad t-id awyen ssenni inni inyin x yiysan.³³ Umi iwđen ina ɣar Qaysariya, wcin tabrat i læmil uca ssbedden Bulus zzates.³⁴ Awarni řami iyra læmil tabrat nni isseqsa x man jjihet i zi d yusa netta uca yufa belli netta yusi-d zi Kilikiya.³⁵ Inna “Ad ac sřey mařa uřa d yinni i cek iđerřen iwđen-d da.” Xenni yumur ad xas eessen di taddart n ccrae n Hirudus.

Bulus zzat i læmil Filiks

24¹ Awarni xemsa n wussan ihwa Ananiyas, azeġif n ikehhanen, ak-d imɣaren n weydud d ij n lmuhami, qqaren as Tartulus, uca usin-d zzat i læmil đidd i Bulus.² Umi xas-d řayan, ibda Tartulus ideġem it, inna³ “A sidi Filiks yueřan, aqqa zzayek ɣarney řehna yuġyen uřa d ssiyasa nnek aqqa tiwi-d aťas n řxar i řgens-a. Aqqa neqbeř it s marra aqadi di kuř ayezdis u di kuř amcan.”⁴ Maca řima war cek hekkweřey aťas, ttettarey zzayek, ad aney tesřid deyya cwayt s řxađar nnek.⁵ Minzi nufa belli bnadem-a aqqa-t d ij n řehřac, ittsebbab ayuwwey jar marra Udayen di ddunnit qaē, netta d azeġif amezwaru n tebridt n Inařiriyyen.⁶ Netta tuřa yarezzu ēawed mařen ad issexmej taddart iqeddsen, xenni neťtef it ēawed uca tuřa nexs ad xas neřkem s ttawrat nney.⁷ Maca akumandar Lisiyas yusi-d di řwest s uhettek aťas, iksi t jar ifassen nney.⁸ Netta yumur mařen inni ixsen ad t đerřen, ad ɣarek-d asen. Mařa t tesseqsid, ad tfehmed s yixef nnek marra mi xef t neđřem.”⁹ Uca ēawed Udayen usin-d akides, nnan belli marra man aya ammu i iġa.¹⁰ Maca Bulus, umi d as iceyyar læmil mařen ad issiweř, yarr-d

“Nec ssney belli cek d řqađi x řgens-a aţtas n iseggwusa, x uyenni ad dafæey s yixef inu s teryast ktar. ¹¹Cek tzezzmared ad tessned, aqqa edun myř tenæac n wussan waha zeg wami gaædey ĥima ad eebdey di Urcalim. ¹²Nitni war d ayi ufin di taddart iqeddsen ttemnaqacey ak-d ca n ijjen niy ssnekkarey aýuwwey jar řgens uřa deg isinagugen niy di tendint. ¹³Nitni war zemmaren ad ssbiyyinen min zi d ayi đerřen řexxu. ¹⁴Maca man aya ad ac neemey, belli eebbdey Arebbi n řejdud *nney* x řehsab n ‘tebridt’ umi qqaren nitni ‘tabridt ifayren’, am ttamney di marra min yurin di ttawrat u deg imkacafen. ¹⁵Aqqa dayi asitem di Arebbi, am uřa d nitni ttarjan tt eawed, aqqa ad din tiři tnukra n imettinen, *tanukra* n imseggaden u *tanukra* n yinni war iğin d imseggaden. ¹⁶Ammu uřa d nec tteggay tizemmar deg ixef inu ĥima ad yari tiři řebda tnefsect teřfa zzat i Arebbi u zzat i iwdan. ¹⁷Awarni aţtas n iseggwusa usiy-d maĥend ad awyey řřdaqi i řgens inu d tiyarřin. ¹⁸Aqqa ufin ayi ca n Wudayen zi Asiya am tuya ceýřey ak-d man aya, awarni řami twassizdegey di taddart iqeddsen uca war din yari řyaci uřa d axarweđ. ¹⁹Ittxeřř asen i nitni *inni iğan d Udayen* zi Asiya ad ĥđaren da zzatek maĥend ad ayi đerřen mařa yarsen ca xafi. ²⁰Niy ad inin ina *i da ibedden* man řeib i dayi ufin umi beddey zzat i lmeĥkama tameqqrant n Wudayen, ²¹myř awař-a i tuya t řayiy umi beddey jarasen ‘Ass-a twaĥekmey zzaywem di ssibbet n tnukra n imettinen.’ ”

²²Umi isřa Filiks aya, issbedd asen řehkam, inna “Xmi i d ya ihwa ukumandar Lisiyas, ad ĥekmey di tmesřayin nwem.” ²³Xenni yumur i řqebţan x meyya ĥima ad iĥđa Bulus maca s cwayt n lĥurriya ktar u war imennee uřa d ijj zeg inni iğan nnes ad xas sexxaren niy ad yares-d asen. ²⁴Xenni awarni ca n wussan, umi d yusa Filiks ak-d Drusilla tamýart nnes i iğan d Tudact, iřaya-d i Bulus uca isřa zzayes x liman di Lmasiĥ. ²⁵Ařami yiweđ řĥarđ x tsegda d đđebţ n nnefs u x lĥisab, iggwed Filiks uca yarr-d xas “Ruĥ řexxu! Xmi yari i ya yiři řweqt, ad ac-d řayiy.” ²⁶Netta tuya issitim eawed maĥend Bulus ad as iwc tmenyat, ĥima ad as iđřeq. X uyenni tuya xas-d iřaya aţtas n twařawin ĥima ad kis issiweř. ²⁷Maca umi kemmřen tnayen n iseggwusa, yareĥĥeb Filiks s Burkiyus Fastus wenni t i ya ixerřen. Umi tuya Filiks ixs ad yarđa Udayen, iija Bulus di snaseř di řehbes.

Bulus zzat i Fastus

25 ¹Ařami d yiweđ Fastus ƣar weqlim, iruħ ƣar Urcalim zi Qayřariya awarni řami edun třata n wussan. ²Uca azeğif n ikehhanen d imcennnen n Wudayen ssaregben t x min xef đerřen Bulus uca heccmen t ³am zzayes ttaren maħend ad iwc ttesriħ đidd nnes, ģima ad t indeh ƣar Urcalim maħend nitni ad as ssewjden ict n texceft maħend ad t nyen deg webrid. ⁴Maca Fastus yarr-d, maħend ad iqqim Bulus itwaħđa di Qayřariya u netta simant nnes igga ad din irah deƣya. ⁵Inna “Ad raħen akidi inni i ƣar iğa ccan jarawem, ad t đerřen mařa din ca n řeib deg weryaz-a.” ⁶Umi ƣarsen iqqim ktar zi eecra n wussan ihwa ƣar Qayřariya u tiwecca nnes iqqim x řkursi n řħukm uca yumur ad d awyen Bulus. ⁷Umi d yiweđ, nneđen xas Wudayen inni tuƣa d ihwan zi Urcalim uca ggin ařas n icetciten ideqřen x Bulus, war zemmaren ad tent ssbeyynen. ⁸Netta iwta x yixef nnes ammu “Necc war xđiƣ ca di ttawrat n Wudayen niƣ di taddart iqeddsen uřa di qayřar.” ⁹Umi yarezzu Fastus ad igg řxađar i Wudayen, isseqsa Bulus “Ma tessed ad tgaeded ƣar Urcalim, ģima ad din twaħekmed zzati di ssibbet n tmesřayin-a?” ¹⁰Bulus inna “Necc aqqa beddeƣ zzat i řkursi n řħukm n qayřar mani ittxeřř ad xafi itwaħkem. War xđiƣ deg Wudayen s walu am mammec cek tessned mliħ. ¹¹Minzi mařa xđiƣ niƣ mařa ggiƣ min isdaheğen řmewt, war tteekksey x řmewt. Maca mařa war din bu tidett nican i zi d ayi đerřen nitni, xenni war izemmar uřa d ijjen ad ayi isellem i yina. Necc ssgaedeƣ ddeewet inu ƣar qayřar.” ¹²Awarni řami tuƣa imcawar ak-d wagrau, yarr-d Fastus “Aqqa tessgaeded ddeewet nnek ƣar qayřar, xenni ƣar qayřar i ƣa traħed.”

Tawasit n ujeğid Ayribas ƣar Qayřariya

¹³Umi edun ca n wussan yusi-d ujeğid Ayribas d wečmas Barniki ƣar Qayřariya ģima ad seğmen x Fastus. ¹⁴Awarni řami nitni sseedun din ařas n wussan icawed Fastus i ujeğid tamesřact n Bulus, inna “Aqqa da ij n weryaz wenni da ija Filiks d amehbus. ¹⁵Řami dayi tuƣa di Urcalim, đerřen t arruyas n ikehhanen d imƣaren n Wudayen, arezzun ad itwaħakem. ¹⁶Necc arriƣ-d xasen belli Irumaniyyen war nnumin ad sellmen ij n bnadem i uhellek ģima ad arđan iwdan.

Ittxešš ad hđaren zzates inni t iđeřmen uca ad ęares tiři ttasie maĥend ad idafee x yixef nnes zi jjihet n ttuhmet. ¹⁷Umi da d iwđen jmię, war ęgizey uca tiwecca nnes qqimey x řkursi n řřukm uca umurey ad d awyen aryaz nni. ¹⁸Umi d as-d nneđen inni t iđeřmen, war d iwyen uřa d ict n ttuhmet i tuęa nwię. ¹⁹Maca tuęa ęarsen xas ca n tmesřayin zi jjihet n ddin nsen x ijjen qqaren as Yeccu wenni aqqa immut, wenni i xef tuęa Bulus iqqar belli aqqa iddar. ²⁰Am tuęa cekkey di tmesřact-a i di tuęa arzuę, sseęsię necc, ma zeema netta ixs ad irah ęar Urcalim ĥima ad itwaĥakem din x tmesřayin-a. ²¹Umi issęaęeed Bulus ddeęwet nnes ĥima ad t hđan ař xas iĥkem qayřar, xenni umurey ad t hđan ař t i ęa ssekkey ęar qayřar.” ²²Inna Aęribas i Fastus “Uřa d necc xseę ad sřeę i bnadem-a.” Inna as “Tiwecca ad as tešřed.”

²³Tiwecca nnes umi d yusa Aęribas d Barniki s marra ccan uca udfen ęar wexxam n řřukm ak-d ikumandaren n řęeskar d yeryazen icennęen n tendint, xenni yumur Fastus ad t-id awyen. ²⁴Inna Fastus “A ajeęid Aęribas u kenniw marra iryazen i da iĥdaren akidneę, aqqa teęrim wa, wenni min xef d ayi issiweř marra řęaci n Wudayen di Urcalim uřa danita, sęuyyun maĥend war ittyimi ad iddar ead. ²⁵Maca necc, umi ufię belli war iggi min isdaheęen řmewt u minzi netta issęaęeed ddeęwet nnes ęar qayřar, ggıę ad t ssekkey din. ²⁶Maca war ęari bu tmesřact nican ssneę t zi jjihet nnes ĥima ad tt arię i sidi. X uyenni sseĥđarey t-id i kenniw, d amezwaru i cek, a ajeęid Aęribas, ĥima, awarni xmi i ęa nkemmeř tarezzut, ad ęari tiři min i ęa arię, ²⁷minzi ittyiř ayi aqqa war icuwwar xmi i d ęa ssekkey ij n umeĥbus nnebřa mma ad ssbeyyeneę ttuham i xas ggın.”

Bulus ittdafae x yixef nnes zzat i ujeęid Aęribas

26 ¹Inna Aęribas i Bulus “Cek ęarek ttesriĥ ĥima ad tessiwręd x yixef nekk.” Xenni isswizzed Bulus afus nnes uca iwta x yixef nnes, *inna* ²“Nec aqqa-yi di řřađar inu, a ajeęid Aęribas, am zemmarey ad wteę x yixef inu ass-a qibač nnek x marra x min xef dayi đeřmen Wudayen. ³Deg umezwaru s minzi aqqa cek tessned marra ttbayeę d tmesřayin i ięan jar Wudayen. X uyenni ttarey zzayek ad ayi tešřed s ttasie n řřađar. ⁴Tudart inu zi temęi tenni tuęa ddarey zeg umezwar jar řęens inu u di Urcalim, ssnen tt marra

Udayen. ⁵Nitni ssnen ayi aṭṭas zeg wami, maṛa xsen ad cehden x man aya waha, aqqa necc tuṛa ḏeffareṽ tabridt iqeṣṣen ktar zi dḏin nney, aqqa ddareṽ d Afarisi. ⁶U řexxu necc beddeṽ u twaḥakameṽ di ṭṭwee n usitem n řwaed i d yusin zi Arebbi ṽar řejdud nney, ⁷asitem wenni ttrajant ad ṽares-d awḏent teneac n tqebbaṛ *n Israyil*, am eebbḏent i Arebbi ḡiřet d wass. Di ṭṭwee n usitem-a, a ajeḡid Ayribas, ḏerḡmen ayi Wudayen. ⁸Mayemmi d awem ittyiṛ war izemmar ad namen umi Arebbi issnekkar-d imettinen? ⁹Necc simant inu tuṛa ittyiṛ ayi nican, belli ittxeṣṣ ad ggeṽ aṭṭas n tmesṛayin ḏidd i yisem n Yeccu Nnaṣiri ¹⁰uca aya i ggiṽ eawed di Urcalim. Am ṭṭfeṽ tizemmar zi jjihet n arruyas n ikehhanen, ḥebbsey aṭṭas n imqeddasen. Uca umi tuṛa gguren ad twanyen, wciṽ afus inu di man aya. ¹¹Edebey ten aṭṭas n twaṛawin di marra isinagugen maḥend ad ceqqfen *deg webrid nsen* u xmi tuṛa xasen tthajey aṭṭas, tuṛa ttazzřey xasen ṽar tneddam i iḡan barra i tmurt. ¹²X uyenni tuṛa ggureṽ ṽar Dimacq eawed s ttesriḥ d řumur zi jjihet n arruyas n ikehhanen. ¹³Xenni, a ajeḡid, zřiṽ di řwest i n webrid ict n tfawt zeg ujenna, tettissiqq ktar zi tfuct, tenned ayi-d u i yinni akidi imsafaren. ¹⁴Umi newḏa marra ṽar tmurt, sřiṽ ict n tmijja tessawaṛ akidi, teqqar s tcibranit (=řḥard *n Wudayen*) ‘Cawul, Cawul, mayemmi d ayi tdarrced? Iqseḥ xak ad tæfsed x tyarsa.’ ¹⁵Nniṽ as ‘Min teḡnid cek, a Sidi?’ Inna ayi ‘Necc d Yeccu wenni tmarrted. ¹⁶Maca kkar, tbedded x iḏaren nnek, minzi i uya i d ac-d ḏhareṽ ḥima ad cek ixḏareṽ d amsexxar d acehḥad x min teṽrid u x min d ac i ṽa sseḏhareṽ ead, ¹⁷am fekkeṽ cek zeg weydud-a u zi řegnus i ṽar cek i ṽa ssekkeṽ, ¹⁸ḥima ad tareṽmed tiṭṭawin nsen ḥima ad tuben zi taḡest ṽar tfawt u zi ṣṣulṭa n Cciṭan ṽar Arebbi ḥima ad ṭṭfen ayṽar n ddnuḃ u ict n tesṽart n řwart jar inni itwaqeddsen s liman dayi.’

¹⁹X uyenni, a ajeḡid Ayribas, war ḡiṽ war ṭṭiseṽ i řewḥiy i zřiṽ zeg ujenna, ²⁰maca ṽar umezwar bdiṽ ad barrḥey i inni iḡan di Dimacq d Urcalim d marra jwayeh n Yahudiyya u i řegnus ḥima ad tuben ad dewřen ṽar Arebbi, ad ggen řexdayem i itṭřiḡen i ttubet. ²¹X uyenni ṭṭfen ayi Wudayen di taddart iqeddsen uca xsen ad ayi nṽen. ²²Xenni, am d ayi iwca Arebbi afus, beddeṽ zzat i umeṽyan d umeqqran aṛ ass-a, war qqareṽ walu myiṛ min zi ssiwřen imkacafen uṛa d Musa aqqa ad yiři, ²³belli tuṛa ittxeṣṣ i Lmasiḥ ad iweddeb

uca, am iġa netta d amezwaru i d ikkaren zeg imettinen, ad ibarreh s tfawt i weydud-a u i řegnus *marra*.”

²⁴Ařami yiweđ deg udafee nnes řar man aya, inna Fastus s jjeħd “Aqqa txerřed, a Bulus. Ařas n tyuri tessbuhři i cek.” ²⁵Maca netta inna as “Necc war twaxeřfey ca, a *sidi* Fastus yueřan, aqqa qqarey ac t nican s tidett u s řeeqeř, ²⁶minzi ajeġid issen mliř x tmesřayin-a. X uyenni ssawařey s teryast minzi war uminey belli uřa d ict n řřahjet zi tmesřayin-a aqqa tennuffar xas, minzi marra man aya war imsar deg ict n jjiħet *waha*. ²⁷Ma tumned zeg imkacafen, a ajeġid Ayribas? Necc ssney belli tumned zzaysen.” ²⁸Maca Ayribas inna i Bulus “S drus textsed ad ayi tessqeneed řima ad dewřey d Amasiři.” ²⁹Inna as Bulus “Ttarey Arebbi belli deyya u i wařas, maci cek *waha* maca uřa d marra inni d ayi ittesřan ass-a, ad dewřen am necc, maca nnebřa iceddiyyen-a.” ³⁰Umi inna aya, ikkar ujeġid d ľemil d Barniki d yinni tuřa akisen iqqimen. ³¹Xenni ruřen nitni řar uyezdis, ssawařen ak-d wayawya, nnan “Aryaz-a war iggi ca min isdaheġen řmewt uřa d iceddiyyen.” ³²Inna Ayribas i Fastus “Maelik war tuři issgaeeed ddeewet nnes řar qayřar, iři aqqa itwadřeq bnađem-a.”

Bulus ittšafar řar Ruma

27 ¹Ařami negga ad nuyur di řebřar řar Iřalya, sellmen Bulus d ca n imeřbas nneđni i ij n řqebřan x meyya qqaren as Yuliyus, tuřa-t zeg ubařayun n *qayřar* Uřustus. ²Nenya deg ij n uřarrabu zi Adramitiyus, tuřa iggur ad ikk x jwayeh i iġan řar tma n Asiya, uca nruř. Tuřa akidney Aristarxus, ij n weryaz zi Tisaluniki di Masiduniya. ³Tiwecca nnes niweđ řar Sidun. Yuliyus wenni tuřa iġan mliř ak-d Bulus, isamř as ad irař řar imeddukař nnes řima ad xas sexxaren. ⁴Umi neffey ssenni, nbeřřar deg uđuři n Qubrus, minzi asemmiđ tuřa iccat dayney deg uyembub. ⁵Awarni řami neřwa řebřar zzat i Kilikiya d Bamfiliya, niweđ řar Mira di Lukiya. ⁶Řqebřan x meyya, řami yufa din ij n uřarrabu zi Iskandariya ittrař řar Iřalya, issenya aney dayes. ⁷Ařas n wussan nbeřřar myir cwayt cwayt uca niweđ s řeeqeř d uyř řar Knidus, minzi war d aney yeji usemmiđ ad nrař řar zzat, xenni nbeřřar deg uđuři n Krita zzat i Salmun. ⁸Umi t neřwa s uyř, niweđ řar ij n wemcan umi qqaren

‘řmuyyat tišebħanin’ tenni tťarf i tendint n Lasiyya. ⁹Umi yeėdu aťtas n řweqt, xenni idweř usafar di řebħar yewear, tuġa ɛawed aźummi iėdu uca iřem asen Bulus, ¹⁰inna asen “A iryazen, necc ttwařiy asafar ad yawi druct d txessart aťtas maci myir i sseřet d uġarrabu waha, maca uřa i tudart nney.” ¹¹Maca řqebťan x meyya tuġa ittiqq ktar deg ibeħriyyen d bab nnes zi min itwannan zi Bulus. ¹²Umi tuġa amcan n řmuyyi war iħři ħima ad sseėdun řmecta din, ibedd array n wezyen ameqqran nsen ad ffyen ssenni, balak ad awďen ġar Finiks, ij n řmuyyi di Krita, iwařan ljanub n řġarb d ccamal n sennej n řġarb, ħima ad din sseėdun řmecta.

Taħaryat

¹³Umi isaha usemmiď n ljanub, ittyiř asen ufin min arezzun uca ssgaėeden ayřizim, bdan ttcuqqan tťarf n tma n Krita s uġarrabu n řbacc nsen. ¹⁴Maca cwayt awarni man aya tekkar thaj tťaryat n usemmiď d tameqqrant, qqaren as Urukliďyun (=asemmiď i d yusin zi ccamal). ¹⁵Aġarrabu itwaksi zzayes, war izemmar i usemmiď, xenni nestewťe uca netwandeh. ¹⁶Am nekka deg udduři n ict n tegzirt d tamezyant umi qqaren Kludi, s uġiř i nemnee đman n tġarrabut n usellek i iġan ġar đeffar n uġarrabu. ¹⁷Awarni řami tt ssgaėeden, bdan ssxeddamen iseywan, beysen i uġarrabu, tuġa ggweden ad mmenďaren di Sirtis, s uyenni sseħwan-d řbacc uca twanedhen zeg usemmiď. ¹⁸Am netwaėarren s tťaryat zi ssa ġar diha, xenni tiwecca nnes bdan netťaren đďqeř di řebħar ¹⁹uca deg wass wiss třata nenďar řeqcue n uġarrabu s ifassen nney. ²⁰Aťtas n wussan war tbin tfuct uřa d itran uca taħaryat teħřar aney war teġi drust, xenni neqďee marra řayas zeg usenjem.

²¹Řami kkin aťtas war ccin, ibedd Bulus di řwest nsen, inna “A iryazen, tuġa ittxeř awem ad ġari tesřem, war tteffym zi Krita, xenni war d aney třeqqef druct-a d txessart-a. ²²Maca ɛawed řexxu, ad kenniw cejjeey, minzi uřa d ijj zzaywem war ittweďdari ca tudart nnes, myir aġarrabu waha ad iyeħbař. ²³Minzi ibedd-d ġari ġiřet-a ij n lmalak n Arebbi wenni necc nnes u netta d wenni eėbbdey. ²⁴Inna ayi ‘War tteggwed ca, a Bulus, minzi ittxeř ac ad tbedded qibač i qayřar. Xřar, marra inni akis ittbeħħaren, aqqa iwc ac ten Arebbi.’ ²⁵X uya ggem taryast, a iryazen, minzi ttiqqey di Arebbi, belli ad teffey

ammu, am mammec d ayi inna. ²⁶Maca s uyiř ittxeřř ad nennay deg ict n tegzirt.” ²⁷Umi tuřa řiřet wiss arbeetac i di netwaearen zi ssa řar diha di řebřar n Adriyana, di řweř n řiřet ittyiř asen i ibehřiyyen, aqqa nřarreb řar řbarr. ²⁸Umi nřaren řiřu n řexfiř di rařay n řebřar, eebbaren sicrin n tiddiwin (=řqedd n ij n bnadem i issizwiden ifassen nnes sennej i uzeřif nnes, aqqa-t eřařař 1,8 mitru). Umi edun cwayt, nřaren řiřu tawařa nneđni uca ufin xemstac n tiddiwin. ²⁹Am ggweden ad řeqfen imucan n sseřař, nřaren arebea n iyřizam zi đeffar n uřarrabu uca ttaren ad yaweđ uziř. ³⁰Řami tuřa ibehřiyyen xsen ad arewřen zeg uřarrabu, ssřaren tařarrabut n usellek řar řebřar axmi xsen ad nřaren iyřizam řar zzat n uřarrabu, ³¹inna Bulus i řqebřan x meyya u i iěskariyyen “Mařa ina war qqimen deg uřarrabu, war tzemmarem ad twassnejmem.” ³²Xenni qeřřen iěskariyyen iseywan n tyarrabut n usellek uca jjin tt ad tewđa. ³³Ařami d iqarreb ad iřbeř řřař, iziyyar iten Bulus marra řima ad ccen, inna “Arbeetac n wussan aqqa teqqimem nnebřa macca, war teccim walu. ³⁴X uyenni cejjeey kenniw ad teccem minzi man aya ad kenniw infee i usenjem nwem, minzi war iweřři uřa d ij n uzeřtu n ucuwwaf n uzeřif n ca n iijen zzaywem.” ³⁵Umi inna aya, iksi ařrum, icekkar Arebbi qibač i iwdan, yarza it, ibda ad icc. ³⁶Dewřen marra arecqn, ksin eawed macca. ³⁷Tuřa deg uřarrabu mitayn u setta u sebein n yeryazen. ³⁸Řami jjiwnen s macca, bđan ssefsasen ařarrabu, nřaren irden di řebřar. ³⁹Ařami iřbeř řřař, tuřa war ssinen tamurt nni, maca řrin ij n umesruq n řebřar yares tma twařa uca mcawaren, ma nzemmar ad din nearen ařarrabu. ⁴⁰Umi qeđwen iyřizam, jjin ten di řebřar, fesyen iccedan n řemqadeř, ssgaeeden řbacc n zzat i usemmiđ ittřuđen, wejjhen řar tma n řbarr. ⁴¹Maca ařarrabu iwta ij n uearrec n yijdi mani iřa řebřar řar tnayen n iyezdisen uca nnuřen s uřarrabu. Zzat n uřarrabu idweř war izemmar ad inhezz, maca đeffar n uřarrabu yarrez s jjeđd n řemwaj. ⁴²Tuřa newwan iěskariyyen ad nřen imeřbas řima war itteummi řeđ mařend ad yarweř. ⁴³Maca řqebřan x meyya wenni tuřa ixs ad issenjem Bulus, issbedd iten, yumur belli inni izemmaren ad eummen ad nřaren ixef nsen d amezwaru mařend ad awđen řar řbarr, ⁴⁴uca awarni man aya, wi iqqimen, ca zzaysen x tferwin u ca zzaysen x izeynan n ikeccuđen n uřarrabu. Uca ammu imsar, aqqa marra iwđen twassnejmen řar řbarr.

Bulus di tegzirt n Malta

28 ¹Umi nejmen, ssenni fehmen, belli tagzirt nni qqaren as Malta. ²Ayt n tmurt (inni umi qqaren ‘barbarus’ niy ‘ibarbariyyen’, minzi nitni war ġin ca d Iyunaniyyen) ggin akidney mliħ aṭṭas, am nitni ssiyen ict n timessi tameqqrant uca iwyen aney akidsen yar daxeř yarsen minzi anzar tuya ibda iccat u minzi tuya tesmed. ³Ařami tuya Bulus issmun aṭṭas n ikecwaḍ, issars iten x uceęęař n tmesi, xenni s řehmu nni iffey-d ij n ufiyar uca inned as i ufus. ⁴Umi řrin ayt n tmurt řwehc nni inned as i ufus nnes, nnan ak-d wayawya “Bnadem-a d aqettař, war t iiji ‘řheq’ ad iddar waxxa injem-d zi řebřar.” ⁵Maca netta izzerez řwehc di tmesi, nnebřa mma d as temsar uřa d ict n druct. ⁶Maca nitni tuya ttrajan ad yuff niy ad iwđa ad immet řexdenni. Maca umi řrin, awarni řami rajan aṭṭas, belli war d as temsar uřa d ict n řřajet, ibeddeř array nsen, nnan, aqqa-t d ij n arebbi. ⁷Tuya x řjiřet n wemcan nni iřwicen n umcenneę amezwaru n tegzirt nni umi qqaren Publijus, wenni i tuya yareřřben zzayneę uca issnewju aney s řřar řřata n wussan. ⁸Xenni aqqa babas n Bbulijus tuya izzere, dayes timessi d teqqrint. Yudef Bulus yares, izzuę, issars xas ifassen uca issgenfa t. ⁹Umi imsar man aya, usin-d yares innedni n tegzirt inni tuya yar ięa imehřac uca twassgenfan. ¹⁰Karmen xaney ina s waṭṭas n ccen. Umi nruř nbeřřar, wcin aney min tuya neřwaj.

Bulus ittekkwaḍ yar Ruma

¹¹Awarni teřt n iyuren nbeřřar deg ij n uřarrabu zi Iskandariya i isseędu řmecta di tegzirt, tuya xas ij n arcam n ‘Tecniwin’ (=‘Tecniwin’ nitni d itran qqaren as Kastur d Pulluks, tarwa n iijen zi lařnam n Iyunaniyyen, qqaren as Zayus). ¹²Umi niweḍ yar Siragusa, neqqim din řřata n wussan. ¹³Ssenni ndur uca niweḍ yar Rixiyum. Awarni ijj n wass ikkar-d usemmiḍ n tcarmin uca niweḍ deg wass wiss tnayen yar Putiyuli, ¹⁴mani nufa tawmat. Nitni ttaren zzayneę ad kidsen neqqim sebea n wussan. Ammu i niweḍ yar Ruma. ¹⁵Uca tawmat di Ruma inni isřin x umeddur nney, usin-d řima ad kineę mmeřqan di ‘Apijus Furum’ u yar ‘Řřata n řřuna’. Umi ten izra Bulus, icekkar Arebbi uca itwacejje. ¹⁶Umi d nusa yar Ruma, isellem řřebřan x meyya imeřbas i ukumandar n řeęskar, maca isamř as i Bulus ad izdeę weřdes ak-d uęessas wenni t ięeřřan.

Ameřqi n Bulus ak-d Wudayen di Ruma

¹⁷Awarni třata n wussan iřaya Bulus i imcennēen n Wudayen. Ařami munen, inna asen “A iryazen tawmat, waxxa necc war ggiy uřa d ict n řhajet řidd i weydud niy řidd i řťbayee n řejdud nney, aqqa twasellmey d amehbus zi Urcalim deg ifassen n Irumaniiyyen. ¹⁸Awarni řami d ayi beqqcen, tuya xsen ad ayi arxun minzi war dayi ufin uřa d ict n řhajet tessdaheğ řmewt. ¹⁹Maca umi eekksen Wudayen man aya, ittyiř ayi belli ad ssgaēdey ddeewet inu řar qayřar, maca nnebřa mma ad řari yiři ca řidd n řgens inu. ²⁰X ssibbet-a ttarey řima ad kenniw řarey uca ad kiwem ssiwřey. Minzi di ssibbet n usitem n Israyil, necc aqqa-yi carfey s snesřet-a.” ²¹Maca nitni nnan as “War xak neřťif ca tibratin zi Yahudiyya uca uřa d ijj n tawmat war d yusi da i innan niy issiwřen xak s ca n řeib. ²²Maca neccin nexs ad zzayek nseř min tettwařid, minzi zi jjihet n tebridt-a, aqqa nessen belli tteekksen tt mani mma.” ²³Awarni řami kis ggin ij n wass, usin-d řares ařťas zzaysen řar taddart nnes, tuya ittƒessar asen tageldit n Arebbi, yarezzu ad ten isseqnee zi ttawrat n Musa u zeg imkacafen zi jjihet n Yeccu zi řeřjar ařami d tameddit. ²⁴Ca twassqenēen s min d asen inna, inneđni ugin. ²⁵Am war d usin ak-d wayawya, mmsebdan, awarni řami inna Bulus ijj n wawař, aqqa d wanita “S řheqq issiweř Arruř Iqeddsen x uqemmm n Icaeya i řejdud nney, iqqar

²⁶Ruř řar aydud-a, ini: S usegi ad tesřem war ggur ad tfehmem, s tmuyři ad texzarem war ggur ad tettwařam, ²⁷minzi uř n weydud-a aqqa idweř d imuzzuren, imezzuyen nsen deqřen s usegi uca tiřťawin nsen qqnent, mařend war ggur ad ttwařan s tiřťawin nsen, ad sřen s imezzuyen nsen, ad fehmen s wuř nsen řima ad tuben uca necc ad ten ssgenfiy.’ Ica. 6:9-10

²⁸X uyenni ittxeřř ad tessnem mliř, belli asenjem n Arebbi aqqa itwassekk-d i řegnus u nitni ad řares sřen.” ²⁹Awarni řami inna man aya, řfyen Wudayen, am tuya ttemcubbucen jarasen ařťas. ³⁰Bulus iqqim tnayen n iseggwusa di taddart nnes tenni icra, tuya ittareřřab s marra inni tuya řares-d ittasen, ³¹ittbarreř s tgeldit n Arebbi, isseřmad x Sidi Yeccu Lmasiř s marra taryast u nnebřa mma tetwassbedd uřa d ict n teenkrift.

Tabrat n Bulus i Irumaniyyen

Tamezwarut

1 ¹Bulus, ismey n Yeccu Lmasih, amazan itwaṛayan, itwaḥuz i řexbar asebḥan n Arebbi, ²řexbar asebḥan wenni izzar iwaed zzayes s imkacafen nnes deg idlisen iqeddsen, ³řexbar asebḥan x Mmis wenni i d yusin zi zzariet n Dawud zi jjihet n weysum, ⁴maca zi jjihet n Arruḥ n tqeddast aqqa netta itwassbeyyen d Mmis n Arebbi s jjehd zi tnukra nnes zeg imettinen: Yeccu Lmasih Siditney. ⁵Aqqa zzayes i neṭṭef nniemet d tazant (=řxedmet n umazan), ḥima marra řegnus s liman ad tṭaen i yisem nnes. ⁶Aqqa kenniw, inni itwaṛayan zi Yeccu Lmasih, zzaysen i teḡam εawed. ⁷Yar marra imeizzen n Arebbi inni iḡan di Ruma, inni itwaṛayan d imqeddasen: nniemet d řehna i ṡarwem ṡa iřin zi Arebbi Babatney d zi Sidi Yeccu Lmasih.

Bulus ittweḥḥec ad yarzef ṡar Ruma

⁸Amezwar ttcekkarey Arebbi inu s Yeccu Lmasih zi jjihet nwem marra, minzi liman nwem arrin as-d řexbar di ddunnit marra. ⁹Arebbi, wenni εebbdey s Arruḥ inu di řexbar asebḥan n Mmis, iched xafi mammec kenniw ttidarey nneḃra abeddi di tzaḡitin inu, ¹⁰ttzaḡiy řebda, ma izemmar řexxu ad iřiq ij n umur s array n Arebbi ad ṡarwem-d asey. ¹¹Minzi weḥḥcey ad kenniw ṡarey ḥima ad awem wcey ca n tmewca n nniemet n arruḥ i d awem ṡa iwcen jjehd, ¹²ḥima ad netwassfewwej jaraney s liman wenni dayney, liman nwem d wenni inu. ¹³Maca war xsey ca war tessnem, a awmaten, belli aṭṭas n imuren ggiy ad ṡarwem-d asey, ḥima ad ṡari tiři řyiḡet daywem εawed, amecnaw di řegnus nneḃni, maca ař ass-a εad war zemmarey ad d asey. ¹⁴Necc d bu-umarwas i Iyunaniyyen d ibarbariyyen, i ayt n tiyit d iqubbaniyyen. ¹⁵X uyenni aqqa-yi wejdey ad kenniw barrḥey s řexbar asebḥan uřa i kenniw i iḡan di Ruma.

Jjehd n řexbar ařebħan n Yeccu Lmasiħ

¹⁶Minzi war ttředħiř ca s řexbar ařebħan n Lmasiħ, minzi netta d jjehd n Arebbi i usenjem n marra wi yumnen, i Wuday amezwar xenni i Uyunani. ¹⁷Minzi tasegda n Arebbi aqqa tban dayes *di linjil* zi liman yar liman, am mammec tura

“Maca amseggad s liman ad iddar.” Hab. 2:4

Lyadab n Arebbi

¹⁸Minzi lyadab n Arebbi i d ibanen zeg ujenna x marra řeqjaħet u x marra min war isseggden deg iwdan inni issduřuyen tidett s min war iseggden. ¹⁹Minzi min izemmar ad itwassen zi Arebbi, ittban daysen, minzi Arebbi aqqa isscen asen t-id. ²⁰Minzi zeg wami tetwagg ddunnit, timesřayin nnes war twazarent zi min zzayes-d itwaxeřqen, jjehd nnes n řebda d tifras nnes n Arebbi, aqqa twazarent s řeeqeř zi řexdayem nnes ařami nitni war řarsen bu smaħet, ²¹minzi, umi ssnen Arebbi, war t sseuğen niř war t cekKaren am Arebbi, maca dewřen d ibuħařiiyyen deg ixariřsen nsen uca uř nsen afyur ibarcen. ²²Umi ħessben ixef nsen d imiřiysen dewřen d ifyař ²³uca beddřen aeuği n Arebbi wenni war ifennin s min yarewsen di řřifet n bnadem ifennan: ijdađ d lħayawanat s arebea n idaren d marra lħayawanat inni ittbusen x tmurt.

²⁴X uyenni isellem iten Arebbi eawed řar řexmej s nnecwat n wuřawen nsen ħima ad ssfedħen arrimat nsen jarasen. ²⁵Aqqa nitni beddřen tidett n Arebbi s uxarriq, eebden u xedmen i min d itwaxeřqen sennej i wenni ixerřqen wenni umi řar teğa lbaraka i řebda qaε. Amin. ²⁶S uyenni isellem iten Arebbi řar acahi infedħen, minzi uřa d timyarin nsen beddřent abrid n tťbiεet s min war iğin d tťbiεet. ²⁷Amenni iryazen eawed ĵjin tamunt ełahřsab tťbiεet ak-d temyarin, deeqen s nnecwat ak-d wayawya, iryazen itteggen řefdayeħ ak-d yeryazen, qebbřen deg ixef nsen řmunet i isdaheğen axetťtu nsen.

²⁸Am war xsen ad qqimen ad ssnen Arebbi, isellem iten Arebbi řar řeeqeř war icnin ħima ad ggen min war iεeddřen, ²⁹εemmaren s marra min war iseggden, s tuqeħbit d řřar d tťmee d tuεeffna uřa s řeħsed d uneqqi d umenři d teħraymect d řeqbaħet, aqqa nitni

d ixuwwajen inni itteawaden řexburat, ³⁰d inni issawařen s řyar d imcarrhen n Arebbi d imeyšaben d imeeffaren d ayt bu-uqemmmu d imesuffyen n tuëffna d inni war ittiëen i lwalidin, ³¹aqqa nitni nnebřa řefhamet uřa d teřdiqt uřa d řehnunct uřa nnebřa ařřah d areřmet. ³²Waxxa nitni ssnen řřukm iseggden n Arebbi, belli inni itteggen aya sdaheřen řmewt, aqqa nitni war tteggen man aya waha, maca areřřan ęawed x inni t itteggen.

Řehkamet iseggden n Arebbi

2 ¹X uyenni aqqa cek nnebřa smařet, a bnadem, kuř ijjen wenni iřekkmen, minzi di min třeckmed x wennedni, tettřasabed ixef nnek. Minzi cek wenni iřekkmen, tettegged timesřayin nni simant nsent. ²Neccin nessen belli řřukm n Arebbi d tidett x inni itteggen man aya. ³Ma tettyiřed aya, a bnadem, wenni iřekkmen x inni itteggen timesřayin-a uca uřa d cek tettegged tent, aqqa ma tzemmed ad tarewřed zi řřukm n Arebbi? ⁴Ma tesseřqarad agra n tcuni nnes d ttasie n uraji nnes d ttasie n řxařar nnes uca war tessined ca belli tcuni n Arebbi aqqa ineddeh i cek řar ttubet? ⁵Maca di ssibbet n tyennant nnek d wuř nnek war ittuben, tyarwed i yixef nnek lyařab deg wass n lyařab, xmi i d řa iřhar řřukm iseggden n Arebbi, ⁶wenni i řa ixegřen kuř ijjen elahřsab řexdayem nnes: ⁷i yinni ittřebbaren di řexdayem iřebřen uca arezzun aęuři d ccand min war ifennin, aqqa ad asen ixegřen s tudart n řebda, ⁸maca i yinni yarezzun imcubbecen, inni war itteřtiëen i tidett, maca đeffaren i min war iseggden, aqqa ad asen ixegřen s tefqařt d lyařab. ⁹Řehřart d đđiqat ad asent x kuř řęmar n bnadem i itteggen řyar, x Wuday d amezwar xenni x Uyunani, ¹⁰maca aęuři d ccand řehna ad iřin i marra wi itteggen tcuni, i Wuday d amezwar xenni i Uyunani, ¹¹minzi Arebbi war ittegg bu řřarz. ¹²Minzi marra wi i řa ixřan nnebřa ttawrat, nnebřa ttawrat ad itwahellek uca marra wi i řa ixřan sadu ttawrat, aqqa s ttawrat ad itwahaseb, ¹³minzi war iři inni ittesřan i ttawrat nitni d imseggaden řar Arebbi, maca inni iđeffaren ttawrat aqqa nitni ad twaseggden. ¹⁴Mařa řęgnus inni war řar iři bu ttawrat, tteggen s třbiëet min dayes di ttawrat, aqqa yina d ttawrat i yixef nsen, waxxa nitni war řarsen bu ttawrat. ¹⁵Aqqa nitni ssanen belli řxedmet n ttawrat tura deg wuřawen nsen, am teched

ɛawed tnefssect nsen uca ixarrişen nsen deġmen uŗa ttadafacen x ixef nsen jarasen ¹⁶deg wass min di i ȳa iŗaseb Arebbi x min innufaren deg iwdan s Yeccu Lmasiŗ ɛlaŗsab řexbar aŗebŗan inu.

Uday d ttawrat

¹⁷Aqqa cek, wenni itwasemman Uday, tsennaded x ttawrat uca tessemȳared di Arebbi, ¹⁸tesned min ixs netta, aqqa tfarrzed min iŗebŗen, tetwassřemded zi ttawrat, ¹⁹tŗasbed ixef nnek d amgewwad n idaryarēn d tfawt n yinni iŗan di taġest ²⁰uŗa d amseggem yarrebān ibuŗariyyen d amseřmad n iqubbaniyyen - aqqa ȳarek řřifet n tmusna d tidett di ttawrat -, ²¹iwa cek wenni isseřmaden innedni, ma war tesseřmided ca ixef nnek? Cek wenni ittbarŗen ‘war tticar’, ma tettacared? ²²Wenni iqqaren ‘war zenni’, ma tzennid? D wenni icarrhen laŗnam, ma tacared zzawect nsen? ²³Cek wenni isseȳaran di ttawrat, ma tfedŗed Arebbi umi texdid di ttawrat? ²⁴Minzi x ssibbet nwem ittetwaceqqef deg isem n Arebbi jar řegnus am mammec tura. ²⁵Aqqa axtan ineffe maŗa tdeffared ttawrat, maca maŗa tettēddid x ttawrat, aqqa axtan nnek idweř nnebŗa axtan. ²⁶Maŗa wenni nnebŗa axtan ittetŗef di řumar iseggden n ttawrat, ma war iŗesseb nnebŗa axtan nnes d axtan? ²⁷D wenni itteggēn ttawrat, waxxa netta nnebŗa axtan ɛlaŗsab tŗbiect, ma netta war cek ittŗasab ca umi tēddid x ttawrat waxxa cek s řŗarf n ttawrat u s wextan? ²⁸Minzi Uday war iŗi d Uday s wudem waha, uŗa d axtan war iŗi d axtan s min ittbanen deg weysum waha, ²⁹maca netta d Uday wenni ittiŗin d Uday di řaġay (=deg wuŗ) u netta s wextan wenni t ittiŗin deg wuŗ s arruŗ, war iŗi s řŗarf n ttawrat, xenni aqqa aseȳar nnes war d ittis ca zeg iwdan maca zi Arebbi.

Řefŗeř n ttawrat i Wudayen

3 ¹I xenni, man řefŗeř ȳar Wuday, niȳ man tizi n wextan? ²Aŗŗas x kuŗ iȳezdisen! Xenni ȳar umezwar mmewcen asen wawaŗen n Arebbi. ³Mammec, maŗa tuȳa ca zzaysen war uminen ca, ma xenni ad itwabŗeř řaman n Arebbi, minzi nitni war uminen ca? ⁴Emmarŗ, maca ad ȳiŗi Arebbi d tidett uca kuŗ bnadem d bu-ixarriqen, am mammec tura

“*ŗima ad tetwasegged deg wawaŗen nnek
uca ad tȳellbed xmi i ȳa twaŗasbed.*”

Sbŗ. 51:4

⁵Maŕa min war isseggden dayney aqqa issbeyyen tasegda n Arebbi, min i ɣa nini ead xenni? Ma Arebbi war ɣares bu řheqq, necc ssawaŕey am bnađem, umi xaney igga lyađab nnes? ⁶War xas nessiwir. Mammec i ɣa iħaseb Arebbi ddunnit řexdenni? ⁷Mammec maŕa tfeyyeđ tidett n Arebbi ɣar uɛuđi nnes s uxarriq inu, mayemmi ead i ɣa twaħasbey am umednub? ⁸I mayemmi war nenni, am mammec xaney ssxarriqen uca amecnaw mammec ca zzaysen qqaren belli neccin neqqar “Ad negg tuɛeffna, ħima ad zzayes-d tekk tšebħant”. Aqqa řħukm xasen s řheqq.

Uŕa d ijjen ittseggd qibač i Arebbi

⁹I xenni mammec? Ma neccin ħsen? Lla ɛemmarš, minzi qbeŕ aqqa neđřem iten s tnayen idsen, Udayen d Iyunaniyyen, belli nitni marra sadu dđanb, ¹⁰am mammec tura

“Uŕa d ijj war iđi d amseggad, ¹¹uŕa d ijj war ifehhem,
uŕa d ijj war yarezzu x Arebbi. ¹²Marra ffyen zeg webrid,
marra idsen dewřen war neffeen ca,
uŕa d ijj war ittegg ředrafet, uŕa d ijj. Sbħ. 14:1-3

¹³Tmijja nsen d andeŕ yarezmen, s iřsawen nsen cemmten,
ssem n ifiɣran sadu iyencicen nsen, Sbħ. 5:9, 140:3

¹⁴aqemmum nsen iccur s nneēřet d tarzugi, Sbħ. 10:7

¹⁵s iđaren nsen ttqeđiqen ɣar usizzeŕ n idammen,

¹⁶areyyeb d tamara deg ibriden nsen,

¹⁷abrid n řehna war t ssinen ca

Ica. 59:7-8

¹⁸uŕa d tiggwudi n Arebbi war teđi qibač i titťawin nsen.” Sbħ. 36:1

¹⁹Neccin nessen belli marra min teqqar ttawrat, aqqa teqqar it i inni iđan sadu ttawrat, ħima ad itwaqqen kuŕ aqemmum uca ad tedweŕ marra ddunnit sadu řħukm n Arebbi, ²⁰minzi kuŕ aysum war ittetwaseggd ca zi řexdayem n ttawrat qibač nnes, minzi s ttawrat tettas-d tmusna n dđnub.

Tasegda s liman weħdes

²¹Maca řexxu aqqa teđħar-d tsegda n Arebbi nnebŕa ttawrat, tceħhed xas ttawrat d imkacafen, ²²aqqa tasegda n Arebbi zi liman

n Yeccu Lmasih ɣar marra d x marra inni yumnen, minzi war din bu řfarz. ²³Minzi marra xđan uca ineqş iten ueuđi n Arebbi ²⁴uca twaseggden s tmewci n nniemet nnes s ufekki i iđan di Lmasih Yeccu. ²⁵Arebbi igg it d tayarşť n weşřah s liman deg idammen nnes, ĥima ad tban tsegda nnes, umi ten iija ad xđan zic awarni ttasie n uraji n Arebbi, ²⁶ař i d ɣa tban tsegda nnes ida, ĥima ad yiři netta d amseggad uřa xmi d ittarra d amseggad wi iđan zi liman n Yeccu. ²⁷Mani iđa usemyar? War xas nessiwiř. S man ttawrat? S man řexdayem? Lla, maca s ttawrat n liman. ²⁸Xenni neĥseb belli bnađem ad itwasegged s liman, nnebřa řexdayem n ttawrat. ²⁹Niy Arebbi n Wudayen waha? Ma war iđi n řegnus eawed? Wah, uřa n řegnus. ³⁰Minzi Arebbi d ijjen wenni i ɣa itwaseggden s liman inni itwaxetnen d yinni war itwaxtinen ca. ³¹Ma nbeťťeř ttawrat s liman? Wayyaw, s řemqřub, neccin ad neđmen ttawrat.

Liman n Ibrahim

4 ¹Min i ɣa nini x Ibrahim, jeditney, min yufa ełahşab aysum? ²Minzi mařa jeditney Ibrahim tuɣa itwasegged s řexdayem, aqqa ɣares ccan, maca war iđi ca ɣar Arebbi. ³Minzi min iqqar wedlis? “Yumen Ibrahim di Arebbi uca itwaĥseb as-d d tasegda.” ⁴Wenni ixeddmen war d as tetwaĥsesseb ca řmunet x řeĥsab n nniemet maca x řeĥsab n umarwas *minzi ttursen as-d*. ⁵Maca wenni war ixeddmen uca yumen deg wenni ittseggaden akafriw, aqqa liman nnes ad as-d itwaĥseb d tasegda. ⁶Am mammec iqqar Dawud eawed sseed n bnađem wenni umi d as iĥsesseb Arebbi tasegda nnebřa řexdayem

*⁷“Sseed n inni umi itwayfar uxeťťu nsen,
inni umi issduři Arebbi ddnub nsen. ⁸Sseed n bnađem
umi war d as iĥsesseb ca Arebbi ddnub nnes.” sbĥ. 32:1-2*

⁹Ma sseed-a x yinni itwaxetnen waha niy eawed x yinni war itwaxtinen? S minzi neqqar belli itwaĥseb as-d i Ibrahim liman d tasegda. ¹⁰Mammec d as t-id itwaĥseb? Ma řami tuɣa s wextan niy mařa tuɣa nnebřa axtan? War tuɣi s wextan, maca tuɣa nnebřa axtan. ¹¹Uca iksi řeeřamet n wextan am ucemmie n tsegda n

liman wenni tuya itwahseb as-d umi tuya nnebŕa axtan, ħima ad yiŕi d tababat i marra inni yumnen umi nitni nnebŕa axtan, ħima ad asen-d tetwahseb tsegda ɛawed, ¹²uca ħima ad yiŕi d tababat i yinni s wextan, war iġi i yinni iġan s wextan waha, maca gguren ɛawed deg isuraf n liman n jedditney Ibrahim umi tuya nnebŕa axtan. ¹³Minzi lwaed i Ibrahim niy i zzariet nnes belli ad yiŕi d awrit n ddunnit, war t iksi ca zi ttawrat, maca zi tsegda n liman. ¹⁴Minzi maŕa inni zi ttawrat d iwrten, aqqa liman ixessaren uŕa d řwaed ibedřen. ¹⁵Aqqa ttawrat tettaŕu lyađab, xenni mani war teġi ttawrat, war din iġi uŕa d axetřu. ¹⁶S uyenni tettiŕi s liman, ħima ad tiŕi s nniemet, maĥend ad yiŕi řwaed nican i qae zzariet, war iġi i yinni iġan zi ttawrat waha, maca ɛawed i inni iġan zi liman n Ibrahim, wenni d tababat n marra idney, ¹⁷am mammec tura “Aqqa ggiy cek d tababat i wařtas n řegnus” zzat i Arebbi wenni zi tuya yumen netta, wenni issnekkaren imettinen d wenni ittŕayan min war iġin axmi iġa. ¹⁸Waxxa iqđee as řayas, aqqa yumen s usitem, ħima ad idweŕ d tababat i wařtas n řegnus am mammec itwannan

“Ammu i ya tiŕi zzariet nnek”.

Amz. 15:5

¹⁹Liman nnes war tuyi iqđef, aqqa netta war d yarri ca taynit umi d tedweŕ arrimet nnes temmut am tuya řares ɛřaĥaŕ meyya n iseggwusa, uŕa umi immut ueddis n Sara. ²⁰Netta tuya war icekk ca di řwaed n Arebbi am ijjen nnebŕa liman, maca imĥeđ di liman nnes, iwca aeuġi i Arebbi. ²¹Tuya issen nican belli min zzayes tuya iwaed netta, izemmar ad t igg tanya. ²²X uyenni ɛawed *liman*

“Itwahseb as-d d tasegda”.

Amz. 15:6

²³Maca war turi di ssibbet nnes waha “Itwahseb as-d d tasegda”, ²⁴maca ɛawed di ssibbet nney, inni d asen t-id i ya itwahseb, inni yumnen deg wenni d issnekkaren Siditney zeg imettinen, ²⁵wenni itwasellmen di ssibbet n ddnub nney uca itwassnekkar-d ħima ad aney isegged.

Tayri n Arebbi s Lmasih deg wuɣawen nney

5 ¹Xenni neccin, am netwasegged s liman, aqqa ɣarney řehna ak-d Arebbi zi Siditney Yeccu Lmasih, ²wenni zzayes ɛawed idweř aney-d adaf s liman ɣar nniemet-a mindi nbedd uca nessemɣar deg usitem n ucuđi n Arebbi. ³War iđi x man aya waha, maca nessemɣar ɛawed di řehřart, nessen belli řehřart tettařu-d řřbar, ⁴d řřbar yiweđ-d taqeđebt uca taqeđebt ad tawi asitem. ⁵Asitem war ittseħcim ca, minzi tayri n Arebbi aqqa tetwafarrey deg wuɣawen nney s Arruħ Iqeddsen i d aney immewcen. ⁶Am tuɣa-neɣ ɛad neđeef, tuɣa immut Lmasih di tťwee n lkuffar di řweqt nni i d as itwaggen. ⁷Attay ad immet ħed di tťwee n umseggad, minzi di tťwee n uřebħan attay izemmar ad izem ħed ad immet. ⁸Maca Arebbi imřa aney tayri nnes, minzi umi tuɣa-neɣ ɛad d imednab, immut Lmasih di tťwee nney. ⁹Meċař qae řexxu i ɣa netwasegged s idammen nnes uca ad zzayes netwassenjem zi lyađab. ¹⁰Minzi řami tuɣa-neɣ ɛad d řeedyan, netwasseřřeh ak-d Arebbi s řmewt n Mmis, meċař qae řexxu, awarni řami nufa ařřaħ, ad netwassenjem s tudart nnes. ¹¹War iđi man aya waha, maca ad nessemɣar di Arebbi ɛawed s Siditney Yeccu Lmasih wenni i zi neksi ařřaħ řexxu.

Adam d Lmasih

¹²X uyenni, axmi s ijj n bnadem yudef-d dđanb ɣar ddunnit uca s dđanb tudef-d řmewt, ammu d tudef řmewt ɣar iwdan marra, am xđan marra. ¹³Minzi qbeř mma tuɣa teđa ttawrat, tuɣa dđanb di ddunnit, maca dđanb war itwařsib ca řami war din teđi ttawrat. ¹⁴Maca řmewt tuɣa teħkem zi Adam ař Musa uřa x yinni war ixđin am Adam, wenni d řřifet n wenni i d ɣa yasen. ¹⁵Maca war iđi s uxeťtu amecnaw s min immewcen zi nniemet. Minzi mařa mmuten aťtas x ssibbet n ijj n uxeťtu, meċař qae i ɣa tfeyyed nniemet n Arebbi d tmewci s nniemet i waťtas, aqqa-tt d nniemet i iđan s ijj n bnadem, Yeccu Lmasih. ¹⁶Maca s tmewci war ittiři amecnaw s ijj n bnadem wenni ixđan. S minzi řħukm ittawi-d lħisab zeg ijj n uxeťtu, maca tamewci n nniemet tettawi-d zeg waťtas n uxeťtu ař i ɣa netwasegged. ¹⁷Minzi mařa s uxeťtu n ijjan aqqa teħkem řmewt x ssibbet n uxeťtu n ijjan nni, meċař qae i ɣa ħekmen di tudart inni iksin afeyyed n nniemet d tmewci n tsegda s yijjen, aqqa-t d Yeccu

Lmasih. ¹⁸Am mammec s ijj n uxeṭṭu aqqa idweř řhukm x marra iwdan ař lhisab, ammu eawed s ict n řxedmet n tsegda tettas-d nniemet yar marra iwdan, ĥima ad twaseggden i tudart. ¹⁹Minzi am mammec s uxeṭṭu n ijj n bnađem dewřen aṭas d imednab, ammu eawed s ṭṭaet n ijjen dewřen aṭas d imseggaden. ²⁰Maca sennej i man aya tusi-d ttawrat, ĥima ad immarni uxeṭṭu. Maca mani immarni dđanb, temmarni nniemet ktar s waṭas, ²¹ĥima, am mammec iħkem dđanb ař řmewt, ad teħkem nniemet tanya s tsegda ař tudart n řebda s Yeccu Lmasih Sidityey.

Aseydař di Lmasih

6 ¹Min i ya nini xenni? Ma ad neqqim di dđanb ĥima ad temmarni nniemet? ²Emmarř, neccin inni immuten i dđanb, mammec ead dayes i ya neddar? ³Ma war tessinem ca belli neccin marra inni itwassyeđřen di Yeccu Lmasih, netwasseydeř di řmewt nnes? ⁴Aqqa netwandeř akis s useydař di řmewt, ĥima am mammec d itwasnekkar Lmasih jar imettinen yar ueuġi n Tbabat, ammu i ya nuyur xenni di tejdidet n tudart. ⁵Minzi mařa tuya nedweř d ijjen akis s warwas n řmewt nnes ammu i ya nedweř eawed d ijjen akis s warwas n tnukra nnes. ⁶Aqqa nessen belli bnađem nney aqđim itwařelleb akis, ĥima ad tebdeř arrimet n dđanb, war ndikkwiř ead d isemyan n dđnub. ⁷Minzi wenni immuten, aqqa itwafekk zi dđnub. ⁸Mařa tuya nemmut ak-d Lmasih, aqqa numen belli ad neddar eawed akis, ⁹minzi nessen belli Lmasih, awarni řami d itwasnekkar jar imettinen, war iggur ad immet eawed. Aqqa řmewt war xas teħkem ead. ¹⁰Minzi zeg uyezdis n řmewt i immut, aqqa immut i dđnub ijj n umur i řebda, maca zeg uyezdis n tudart i iddar, iddar itt i Arebbi. ¹¹Ammu kenniw eawed: řesbem ixef nwem d imettinen i dđanb, maca d imeddaren i Arebbi di Lmasih Yeccu Sidityey. ¹²Xenni war tejjim dđanb ad iħkem di arrimet nwem ifennan, ad as teṭṭaem di nnecwat nnes, ¹³uca war ttewcim iyezdisen n arrimet nwem am dduzan i min war iseggden, maca wcem ixef nwem i Arebbi am inni idewřen yar tudart zeg imettinen uca wcem iyezdisen n arrimet nwem i Arebbi am dduzan i tsegda. ¹⁴Minzi dđanb war xawem iħkem ca, minzi war teġim sadu ttawrat maca sadu nniemet.

Isemyan n tsegda

¹⁵Mammec xenni? Ma ad nexda minzi war neği ca sadu ttawrat, maca sadu nniemet? Emmarş! ¹⁶Ma war tessinem ca belli wenni umi tewcim ixef nwem d isemyan i ttaet, aqqa kenniw d isemyan i wenni umi tettaem, mma i ddanb ař řmewt niy i ttaet ař tsegda. ¹⁷Tqad as i Arebbi, tuya kenniw d isemyan i ddanb maca tdewřem tettaem s wuř i ddab n useřmed umi twassřemdem zzayes, ¹⁸uca řami twafekkem zi ddanb tdewřem d isemyan n tsegda. ¹⁹Ssawařey am bnađem x ssibbet n tuđeet n weysum nwem. Minzi am mammec tewcim iyezdisen nwem d isemyan i řexmej u i min iğan dıd n ttawrat ař i ya tdaddem ttawrat, amenni řexxu wcem iyezdisen nwem d isemyan i tsegda ař i ya tetwaqeddsem. ²⁰Minzi řami tuya kenniw d isemyan n ddanb, tuya kenniw d iħurriyyen zi tsegda. ²¹Man řyiğet i tuya řarwem řexdenni zi tmesřayin tinni i zi tetteđham řexxu? S minzi aneggar nsent d řmewt. ²²Maca řexxu, umi tetwafekkem zi ddanb tdewřem d isemyan n Arebbi, aqqa řyiğet i řarwem i ya yiřin d tuqeddsi u xenni řar uneggar d tudart n řebda. ²³Minzi řexřaş n ddanb d řmewt, maca tamewci n nniemet n Arebbi d tudart i řebda s Lmasih Yeccu Siditney.

Amettiř n řemřac

7 ¹Ma war tessinem ca, a awmaten, ssawařey ak-d yinni issnen ttawrat, aqqa ttawrat tšeğed x bnađem min ya yekk iddar? ²Minzi tamyart tenni sadu weryaz s ttawrat, aqqa tettyima tuyar deg yiri n weryaz nnes mintra ead iddar, maca mařa immut weryaz, aqqa-tt tetwafekk zeg weryaz s ttawrat. ³Xenni mařa tedweř i weryaz nneđni, min ya yekk weryaz iddar, tetwasemma tezna. Maca mařa immut weryaz nnes, nettat řares lħurriya zi ttawrat ařami war tzenni mařa temřec ak-d weryaz nneđni. ⁴Xenni, a awmaten, kenniw eawed aqqa temmutem i ttawrat s arrimet n Lmasih, ĥima ad tdewřem i wenneđni i wenni d itwassnekkaren jar imettinen, ĥima ad newc řyiğet i Arebbi. ⁵Minzi umi d aney tuya deg weysum, tuya ccehwat n ddub xedment deg iyezdisen n arrimet nney s ttawrat ařami i ya awyent řyiğet i řmewt. ⁶Maca řexxu aqqa netwafekk zi ttawrat, aqqa nemmut x min tuya di netwahbes, ĥima ad nesbed s tejdidet n arruħ, war iği s teqdimt n řħarf n ttawrat.

Amenyi ak-d ddnub

⁷Min i ya nini xenni? Ma ttawrat d ddnub? Eemmarš! Maca war ssiney ddnub myir s ttawrat waha. Eawed aqqa war ssiney nnecwet maša war teqqar ttawrat “War ttasem!” ⁸Maca ddnub yufa lfurša s tewšeyyet uca tegma dayi kuř nnecwet, minzi nnebša ttawrat ddnub immut. ⁹Zic tuša ddarey nnebša ttawrat, maca umi d tusa tewšeyyet, ibda ddnub ad iddar uca mmutey. ¹⁰Uca ufiy belli tawšeyyet tenni i tudart, aqqa-tt i řmewt. ¹¹Minzi ddnub, am yufa lfurša s tewšeyyet, icmet ayi uca inya ayi zzayes. ¹²Xenni ttawrat iqeddsen d tewšeyyet iqeddsen, tsegged u tešbeh.

¹³Ma idweř ayi mini ģan d ašebšan d řmewt? Eemmarš! Maca ddnub, ģima ad iban ddnub, issegma dayi řmewt s min ģan d ašebšan, ģima s tewšeyyet ad idweř ddnub d ddnub ař aneggar. ¹⁴Aqqa nessen belli ttawrat zi arruħ i teġa, maca necc d aysum mmenzey sadu ddnub, ¹⁵minzi war ssiney min i ya ggey umi war tteggey min xsey, maca min carrhey d manawenni i tteggey. ¹⁶Maša tteggey min war ttexsey, ad wafqey ak-d ttawrat, belli aqqa nettat tešbaħ. ¹⁷Řexxu necc war tteggey man aya ead, maca ddnub i d ayi izeddyen ittegg it. ¹⁸Minzi ssney war dayi izeddey min icnan, d man aya ixs ad yini deg weysum inu, minzi nneyyet aqqa-tt dayi, maca řexdayem n tcuni, war tent ufiy ca. ¹⁹Minzi war tteggey řxar i xsey, maca řyar i war ttexsey ca, d manawenni i tteggey. ²⁰Maša tteggey min war ttexsey, war iġi ead d necc i itteggan man aya, maca ddnub wenni d ayi izeddyen. ²¹Xenni ttafey ttawrat-a dayi: xmi xsey ad ggey řxar, aqqa dayi řyar. ²²Minzi farhey s ttawrat n Arebbi zi jjihet n daxeř n bnadem, ²³maca ttwařiy din ttawrat nneđni deg iyezdisen *n arrimet* inu, tettmenya ak-d ttawrat n řeqeř inu uca tħebbes ayi s ttawrat n ddnub tenni ģan deg iyezdisen *n arrimet* inu. ²⁴Ayeħħat mana wemcum-a n bnadem i ģiy! Wi d ayi i ya issnejmen zi arrimet-a n řmewt? ²⁵Ttqadiy Arebbi s Yeccu Lmasiħ Siditney! Ammu aqqa necc simant inu s řeqeř i xeddmey i ttawrat n Arebbi, maca s weysum i ttawrat n ddnub.

Tudart s Arruħ Iqeddsen

8 ¹Xenni war dinni bu lħisab řexxu x yinni di Lmasiħ Yeccu, inni igguren war iġi deg webriđ n weysum maca *deg webriđ* n Arruħ. ²Minzi ttawrat n Arruħ n tudart di Lmasiħ Yeccu, aqqa tfekk

ayi zi ttawrat n ddanb d řmewt. ³Minzi min war tzemmar ttawrat mayar tuya teđæf s weysum, Arebbi am d issekk Mmis deg weysum yarewsen di ddanb uca man aya x ssibbet n ddanb, aqqa iħaseb ddanb deg weysum, ⁴ħima ad itwakemmeř dayney řumur iseggden n ttawrat, deg inni igguren war iġi deg webriđ n weysum maca *deg webriđ* n Arruħ. ⁵Minzi inni iġan n weysum ttegggen nneyyet nsen deg weysum, maca inni n Arruħ ttegggen tt di Arruħ. ⁶Minzi nneyyet n weysum d řmewt, maca nneyyet n Arruħ d tudart d řehna. ⁷Minzi nneyyet n weysum d řeedawat i Arebbi minzi war tettegg ca array i ttawrat n Arebbi, war d as tzemmar eawed. ⁸Inni deg weysum war izemmaren ad arđan Arebbi. ⁹Maca kenniw war teġim ca deg weysum, maca di Arruħ mařa izdey daywem Arruħ n Arebbi. Maca mařa ħed war yares bu Arruħ n Lmasiħ, d wenni war ittiři nnes. ¹⁰Mařa tuya Lmasiħ daywem, aqqa arrimet temmut zi ssibbet n ddanb, maca Arruħ aqqa-t d tudart zi ssibbet n tsegda. ¹¹Mařa Arruħ n wenni i d issnekkaren Yeccu zeg imettinen izdey daywem, aqqa wenni i d issnekkaren Lmasiħ zeg imettinen ad isseddar eawed arrimat nwem ifennan s Arruħ nnes i izeddyen daywem. ¹²Xenni, a awmaten, neccin s umarwas, war iġi i weysum ħima ad neddar x řehřab n weysum, ¹³minzi mařa teddarem x řehřab n weysum, ad temtem, maca mařa tenyim řexdayem n arrimet s Arruħ, ad teddarem. ¹⁴Minzi marra inni itwanedhen s Arruħ n Arebbi, nitni d ayt n Arebbi. ¹⁵Minzi kenniw war teksim ca arruħ n tesmuři *wenni kenniw i řa yarren d isemyan* ħima ad zzayes teggwedem eawed, maca aqqa teksim Arruħ i zi netwaqbeř d arrawen, i zi nettřaya ‘Abba’, *min ixs ad yini* ‘Baba’ niy ‘Tababat’. ¹⁶Arruħ simant nnes iceħhed ak-d arruħ nney belli neccin d tarwa n Arebbi. ¹⁷Mařa neccin d tarwa, aqqa-ney eawed d iwrten, iwrten n Arebbi d iwrten ak-d Lmasiħ, xenni, mařa nweddeb akis, ad netwaeuři akis eawed.

Aeuři i d řa yasen

¹⁸Aqqa ħessbey aweddeb i xaney ittekken iđa, war isdiheğ ca ad itwaebar s ueuři i d řa itwasseđharen dayney. ¹⁹Minzi marra min d itwaxeřqen ittraja asargab n ayt n Arebbi s mmezri ameqqran. ²⁰Minzi marra min d itwaxeřqen, aqqa Arebbi igg it di řewhi, war t iggi amenni waha, maca igg it s lyarađ, ²¹s usitem belli uřa d marra

min d itwaxeŕqen simant nnes ad itwafekk eawed zi tesmuŕi i řyecc ȕar tiřelli n ueuŕi n tarwa n Arebbi. ²²Aqqa nessen belli marra min d itwaxeŕqen izehhar jmiē s unezbar n tarwa ař iđa. ²³War iŕi man aya waha, maca neccin simant nney, inni ȕar teŕa tmenzut n Arruħ, nzehhar eawed deg ixef nney, nettraja ad netwaqbeř d mmis, afekki n arrimet nney. ²⁴Minzi aqqa netwassenjem deg usitem-a. Maca asitem ittbanen war iŕi d asitem, minzi min ittbanen i ħed, mammec i ȕa yegg ad dayes issitem ead? ²⁵Maca mařa nessittim min war nettwiři, aqqa nettraja t s řřbar. ²⁶Amenni ad ieawen Arruħ tuďeefť nney, minzi war nessin ca mammec d aney i ȕa icuwwar ad nezzaŕŕ, maca Arruħ simant nnes ittceffē dayney s izehharen war inetqen. ²⁷D wenni ittbeqqcen deg wuřawen issen min iŕan d nneyyet n Arruħ, aqqa tettceffae deg imqeddasen am mammec t ixš Arebbi. ²⁸Neccin nessen belli marra timesřayin xeddment ak-d wayawya i řxar i yinni ittexsen Arebbi, inni itwařayan elařsab lyaraď nnes. ²⁹Minzi inni izzar issen iten, aqqa izzar iēēgem iten ħima ad iřin di řřifet n Mmis ħima ad yiři netta d amenzu jar wařtas n wawmaten. ³⁰Uca inni izzar iēēgem iten aqqa d inni x d iřaya tanya u inni x d iřaya aqqa d inni isegged tanya u inni isegged aqqa d inni isseuŕa tanya.

Tayri n Lmasiħ

³¹Min i ȕa nini xenni di man aya? Mařa Arebbi akidney wi d aney i ȕa iďadden? ³²Wenni war icetřaren ca x Mmis maca iwc it di tťweē nney marra, mayemmi war d aney itticc kuřci ak-d Mmis eawed? ³³Wi i ȕa iksin tanfuč i yinni itwaxďaren zi Arebbi? Arebbi d wenni ittseggaden. ³⁴Wi xaney i ȕa iħekmen? Lmasiħ d wenni immuten, ead ħsen, netta d wenni d itwassnekkaren, d wenni iŕan tanya x ufusi n Arebbi uřa netta d wenni ittceffēen dayney tanya. ³⁵Wi d aney i ȕa iďan x tayri n Lmasiħ? Ma řēřart niŕ đđiqat niŕ amarret niŕ řaz niŕ tuēaryent niŕ lxatar niŕ ssif? ³⁶Am mammec tura “Aqqa x ssibbet nnek netwaney ass ikmeř, netwařseb amecnaw iħuřiyyen i tȕarřt.” ³⁷Maca di man aya marra nedweř ktar zeg inni iyellben s wenni d aney ixsen. ³⁸Aqqa necc twassqenēey belli niŕ řmewť niŕ tudart niŕ lmalakat niŕ řħukkam niŕ řřulařat niŕ min n yiđa niŕ min i d ȕa yasen ³⁹niŕ řueřa niŕ raŕay niŕ uřa d ict n řħajet nneďni zi min d itwaxeŕqen tzemmar ad aney tebďa x tayri n Arebbi tenni di Lmasiħ Yeccu Siditney.

Arebbi d weydud nnes Israyil

9¹Qqarey tidett di Lmasih, war ssxarriqey ca uca tanefsect inu tcehhed εawed s Arruḥ Iqeddsen, ²belli ɣari ačdan imɣar d řehriq war ittbeddi deg wuř inu. ³Aqqa tuɣa ssitimex, maelik ufiɣ simant inu twaneεrey zi Lmasih di ttwεe n tarwa n tmurt inu εlaḥsab aysum. ⁴Nitni d Israyiliyyen, twaqebřen d mmis, ɣarsen uεuɣi d řeuhud d ttawrat d řxedmet n uεbad *di taddart iqeddsen* d řwuεud, ⁵ɣarsen řejdud uca zzaysen Lmasih x webrid n weysum wenni d Arebbi sennej marra min iɣan, aqqa netta itwabarek i řebda qae, amin.

⁶Maca war iɣi ammu ařmi uřa d awař n Arebbi war yiwiđ, minzi marra inni zi Israyil war ɣin ca d Israyiliyyen ⁷uřa d marra nitni war ɣin ca d tarwa n Ibrahim, minzi nitni d zzariεet n Ibrahim, maca *adlis iqqar* “Di Ishaq ad ac řayan zzariεet”. ⁸Xenni maci tarwa n weysum iɣan d tarwa n Arebbi, maca tarwa n řwuεud ad twaḥesben d zzariεet. ⁹Minzi awař n řwaεd d wa “Yar řweqt-a ad d aseɣ uca ad ɣares yiři ɣar Sara mmis.” ¹⁰War teɣi tanita waha, maca uřa d Rifqa teksi s ddeyset zeg ijjen, netta d Ishaq jedditney. ¹¹Minzi umi εad war d ixřiq ḥed, war ggin εad řxar uřa d řɣar, ḥima ad iqqim lɣarađ n Arebbi am t ixđar netta, war iɣi deg webrid n řexdayem maca deg webrid n wenni ittřayan, ¹²aqqa itwanna as “Aqqa ameqqran ad ixdem x umezyan”, ¹³am mammec tura “Yaεqub i xsey, maca carhey Isu”.

¹⁴Min i ɣa nini xenni? Ma iqedd ad yiři ɣar Arebbi min war iseggden? Eemmarř! ¹⁵Minzi netta iqqar i Musa “Ad areḥmey wi xsey, ad areḥmey uca ad ḥinneɣ x wi xsey ad ḥinneɣ.” ¹⁶Xenni tamesřact war teqqim ca ɣar wi ittexsen uřa ɣar wi ittazzřen, maca ɣar Arebbi wenni yareḥḥmen. ¹⁷Minzi adlis iqqar i Firεun “Aqqa i man aya ssnekkareɣ-d cek, ḥima ad zzayek ssecney jjeḥd inu uca ad itwabarreḥ isem inu di marra ddunnit.” ¹⁸Xenni netta ad yarḥem wi ix s uca ad isseqseḥ wi ix s.

¹⁹Řexxu ad ayi tinim “Mayemmi ittcetca εad, minzi wi i ɣa imeařan ak-d min ix s netta?” ²⁰Maca min teenid cek, a bnadem, wenni ittqacaḥen Arebbi? Ma min itwaggen izemmar ad ini i wenni t iggin “Mayemmi d ayi teggid ammu?” ²¹Ma war iɣi ɣar bu-třaxt řřulťa x třaxt ḥima ad igg zeg ict n řεejnet ict n řqecεet i lkarama u wenneđni i ubehdeř? ²²Ma xenni, mařa Arebbi - am tuɣa ix s ad isscen lɣađab nnes uřa ad issbeyen jjeḥd nnes - aqqa

yarbu s waṭṭas n ttasie n řxaḍar řeqcue n lyaḍab inni itwassewjden i uhellek, ²³ħima xenni ad issbeyyen agra n ueuġi nnes x řeqcue n areħmet inni izzar issewjed iten i ueuġi, ²⁴inni zzaysen neġa uřa d neccin umi d aney-d iřaya, inni war iġin zeg Wudayen waha, maca ɛawed zi řegnus. ²⁵Amecnaw mammec iqqar Husiya ɛawed “Ad semmiy i wenni war iġin d aydud inu ‘aydud inu’ uca i wenni war iġin d ameizz d ‘ameizz’.” ²⁶“Ad yiři deg wemcan mani d asen itwanna ‘War teġim ca d aydud inu’, belli dinni ad asen řayan ‘tarwa n Arebbi iddaren’.” ²⁷Icaeya ittřaya zi jjiħet n Israyil “Mařa tuya řqedd n tarwa n Israyil amecnaw ijdi n řebħar, aqqa min i ya iqqimen ad injem, ²⁸minzi netta ad ikemmeř tamesřact uca ad iqḍee awař s tsegda, minzi Arebbi ad igg awař iqeḍeen x tmurt deyya.” ²⁹Am mammec izzar Icaeya inna “Maelik Arebbi n Sabaɛut (=řeskar n ujenna) war d aney iji zzariɛet, ad nedweř amecnaw Sudum uca ad narwes di Gamurra.”

Nnebřa liman n Israyil

³⁰Min i ya nini xenni? Řegnus inni war yarezzun tasegda, aqqa ksin tasegda, maca tasegda tenni s liman. ³¹Maca Israyil am tuya iḍeffar ttawrat n tsegda, war yiwiḍ ca řar ttawrat n tsegda. ³²Mayemmi? Minzi nitni arezzun ayenni, war iġi ca zi liman maca zi řexdayem n ttawrat, minzi nitni nderfen deg weřru n uneqraḍ. ³³Am mammec tura “Aqqa ad ggey di Siyun ařru n uneqraḍ d tařḍart n řefḍiħet u marra wi zzayes i ya yammen, war ittseḍħi ca.”

10 ¹A awmaten, řefraħet n wuř inu uca tařaġit tenni zzuġeř řar Arebbi x ssibbet n Israyil, aqqa-tt i usenjem. ²Aqqa cehhdey xasen aqqa nitni řarsen cḍaret i Arebbi, maca war iġi x řeħsab n tmusna ikemmeřen. ³Minzi am tuya war ssinen tasegda n Arebbi, arezzun ad ggen tasegda n ixef nsen, war ttwaḍeen ca i tsegda n Arebbi. ⁴Minzi aneggar n ttawrat netta d Lmasiħ, aqqa-t d tasegda i kuř ijjen wenni yumnen. ⁵Minzi Musa yura zi jjiħet n tsegda tenni zi ttawrat uca iqqar “Bnadem wenni i d ittegggen man aya, ad iddar zzayes.” “Maca tasegda tenni zi liman teqqar ammu “War teqqar deg wuř nnek ‘Wi i ya iġaɛeden řar ujenna?’ ħima ad d isseħwa Lmasiħ”, ⁷niy “Wi i ya ihwan deg weħfur?” ħima ad issgaɛeed Lmasiħ zeg imettinen. ⁸Maca

min i ya tini tsegda? “Awař yudes i cek, aqqa-t deg uqemmum nnek uřa deg wuř nnek”. Wa d awař n liman i zi nettbarreh.⁹ Mařa tcehded s uqemmum nnek belli Yeccu d Sidi uca ad tamned s wuř nnek belli Arebbi issnekkar it zeg imettinen, ad twassnejmed.¹⁰ Minzi s wuř i zi ittamen ař tasegda uca s uqemmum icehhed zzayes i usenjem.¹¹ Minzi adlis iqqar “Marra wi zzayes i ya yamnen, war ittşedři ca.”¹² Minzi war din bu řfarz jar Wuday d Uyunani, minzi Sidi d ijjen i marra, aqqa řares ařas n wagra i marra inni xas-d ittřayan.¹³ Minzi “Kuř ijjen wenni i ya iřayan s yisem n Sidi ad injem.”¹⁴ Mammec xas i ya iřayan x wenni i di war uminen ca? Mammec i ya yamnen deg wenni umi war sřin uca mammec i ya sřen mařa uřa d ijj war zzayes ibarreh ca?¹⁵ Mammec i ya barrřen mařa war d twassekken? Am mammec tura “Meřař řarfen idaren n yinni ittbarrřen s řexbar ařebřan n řehna, inni ittbarrřen timesřayin tişebřanin.”

¹⁶Xenni maci marra řtaen i řexbar ařebřan, minzi Icaeya iqqar “A Sidi, wi i ya yamnen zi tebrat nney?”¹⁷ Aqqa liman zeg uşheşi uca aşheşi zeg wawař n Arebbi.¹⁸ Maca ad iniř “Ma zeema nitni war sřin?” Wah, sřin “Řřess nsen iffeř-d řar marra timura uřa d awařen nsen řar ineggura n ddunnit.”

¹⁹Maca ad iniř “Ma Israyil war tefhim ca man aya?” Yar umezwar Musa inna “Ad daywem ggeř tusmi zeg yinni war iřin ca d řgens uca s ij n řgens afřuř ad daywem ggeř axeyyeř.”²⁰ Xenni Icaeya izem ad ini “Aqqa ufin ayi, inni war xafi yarezzun, aqqa dewřey baney-d i yinni war xafi isseřsin.”²¹ Maca zi jjihet n Israyil iqqar “Ass ikmeř sswizzdeř ifassen inu i weydud ieeřřan iřennen.”

Řbařiiyyet n Israyil

11 ¹Ad iniř “Ma yugi Arebbi aydud nnes?” Balak, aqqa necc simant inu eawed d Israyili zi zzarišet n Ibrahim, zi teqbič n Binyamin.² Arebbi war inettar ca aydud nnes i tuřa issen qbeř. Niř war tessinem ca min iqqar wedlis x Iliya, am mammec tuřa iksi tanfuč x Israyil řar Arebbi uca iqqar³ “A Sidi, nřin imkacafen nnek, areddřen aealtar. Qqimeř necc waha uca nitni arezzun řeemar inu.”⁴ Maca min d xas yarra Arebbi? “Aqqa jjiř i yixef inu sebea ařaf n yeryazen war řrin ca řar idaren n Baal.”⁵ Ammu di řweqt n yiđa

^{10:8} Tiř. 30:12-14 ^{10:11} Ica. 28:16 ^{10:13} Juw. 2:32 ^{10:15} Ica. 52:7; Nah. 1:15 ^{10:16} Ica. 53:1
^{10:18} Sbh. 19:4 ^{10:19} Tiř. 32:21 ^{10:20} Ica. 65:1 ^{10:21} Ica. 65:2 ^{11:3} 1 Ijğ. 19:10,14 ^{11:4} 1 Ijğ. 19:18

ɛawed, aqqa teqqim ict n řbaqiyyet am tt ixđar netta x řehsab n nniemet. ⁶Mařa teđa s nniemet, aqqa war tettiři ead s řexdayem niy xenni nniemet war teđi ead d nniemet. Maca mařa s řexdayem, war teđi ead d nniemet. Mařa lla, aqqa řxedmet war teđi ead d řxedmet. ⁷Min i ya nini xenni? Min tuya tarezzu Israyil war t tetťif, maca inni itwaxđaren tťfen t uca innedni inni iqqimen, dewřen qeřen. ⁸Am mammec tura “Aqqa Arebbi iwc asen arruħ n yiđes d tiťťawin i war ittwiřin, d imezzuyen i war ittesřin ař ass n yiđa.” ⁹Dawud iqpar “Ad tedweř tazewđa n tiyarřin nsen d taxceft d tafđuč d tēenkrift d uxegeř ɛeffan i nitni ¹⁰uca ad daryřent tiťťawin nsen ħima war ttwiřin uca ad iqwes weerur nsen i řebda.”

Řefrue iřeqqmen

¹¹ɛawed ad iniy “Ma nderfen ħima ad wđan?” ɛemmarř! Maca s uweťtu nsen yiweđ-d usenjem i řegnus, ħima ad daysen igg tusmi. ¹²Mařa idweř uweťtu nsen d agra d ameqqran i ddunnit uca taxessart nsen d agra i řegnus, mečar qae i ya tiři řekmařet nsen ktar.

¹³Aqqa ssawařey akidwem, a řegnus, umi ġiy d amazan i řegnus uca ssemyarey di řxedmet n tsexxart inu, ¹⁴attay ad yiři ggiy tusmi deg weydud inu (=weysum inu) uca ad twassnejmen ca zzaysen. ¹⁵S minzi, mařa amendar nsen aqqa-t d ařraħ n ddunnit, mammec i ya yiři weqbař nsen myir tudart zeg imettinen? ¹⁶Mařa tuya tamenzut n řřabet tqeddes, amenni uřa d řejnet n arecti tqeddes, mařa tuya azwar iqeddes amenni uřa d řefrue. ¹⁷Maca mařa tuya itwaqeřř ca n řefrue u cek, d azemmur itwařeqqmen deg wemcan nsen, tdewřed tessnefēed zeg izewran d zlect n tztunt, ¹⁸war tneffex ca x řefrue. Mařa tneffxed, aqqa cek war tarebbud ca azwar, maca azwar yarebbu cek. ¹⁹Ad tinid “Aqqa twaqeřřen řefrue ħima necc ad twařeqqmey.” ²⁰Mliħ! Nitni twaqeřřen umi war uminen ca uca cek s liman tetwařeqqmed. War tneffex ca, maca ggwed. ²¹Minzi mařa tuya Arebbi war ittceťtar ca x řefrue n tťbiēet, attay war xak ittceťtar ca ɛawed. ²²Aqqa da d ředrafet n Arebbi d řewēaret nnes: řewēaret x yinni iwđan, maca ředrafet xak mařa tetťfed di ředrafet niy uřa d cek ad tetwaqeřřed. ²³Uřa d nitni, mařa war qqimen nnebřa liman, ad twařeqqmen ijj n umur nneđni, minzi yar Arebbi tizemmar ħima ad ten iřeqqem ɛawed. ²⁴Minzi mařa cek

tetwaqeqşed zeg uzemmur wenni iğan di řexřa uca cek twařeqqmed di tztunt tenni iğan di řeks n řřbięet nnek, meçař ihewnen ktar ad twařeqqmen inni d řefrue s řřbięet nnes di tztunt nsen?

Asenjem n Israyil

²⁵Minzi war ttexsey ca, a awmaten, ĥima war d tiřim d imiřisen ak-d yixef nwem, ad teqqimem war tfehmmem ca ssirr-a: aqqa temsar řeqsaĥet x ict n tesřart n Israyil ař i d řa yadef uęemmar n řegnus. ²⁶Ammu i řa tenjem marra Israyil am mammec tura

“Amsenjem ad d iffeř zi Siyun uca ad issbeęeed řeqjaĥet x Arebbi x Yaequb. ²⁷D wa d řeahd zzayi i nitni x minni i řa mĥiř ddnub nsen.”

²⁸Zi jjiĥet n řexbar ařebĥan waxxa nitni d řeedyan x ssibbet nwem, maca umi twaxĥaren zi Arebbi aqqa nitni d imeizzen x ssibbet n řejdud. ²⁹Minzi timewca d řřayit n Arebbi aqqa netta war xasent ittendemmi ca. ³⁰Minzi am mammec tuřa kenniw war tetřiem ca Arebbi, maca řexxu aqqa teksim areĥmet s řmuęřiyyet nsen, ³¹ammu nitni ęawed war řřien ca řexxu, ĥima nitni ęawed ad ksin areĥmet s areĥmet nwem. ³²Minzi Arebbi iĥebbes iten marra sadu řmuęřiyyet, ĥima ad ten yarĥem marra.

³³A rařay n wagra d tiřit d tmusna n Arebbi, mammec i řa ggeř ad qeğbey řeĥkamat nnes, mammec i řa ggeř ad afeř ibriden nnes.

³⁴“Minzi wi i řa issnen nneyyet n Sidi niř wi d as iğan d amcawar?”

³⁴“Niř wi d as izzaren iwc as umi d as ittxeřřa ad itwaxeğeř zzayes?”

³⁶Minzi zzayes d zi řares d řares kuřci. Yares aęuęi i řebda qaę. Amin.

Tiřarřin iddaren

12 ¹Ttettareř zzaywem, a awmaten, s areĥmet n Arebbi, ad tqeddmem arrimat nwem d tařarřt iddaren, iqeddsen, yarĥan i Arebbi, wa d aębad nwem icuwwaren. ²War temquddam ak-d zman-a, maca beddřem s uřeqqem n řeęeř nwem zi jdidi ĥima ad tqeğbem min ixš Arebbi: min icnan d min yarĥan d min ikemmřen. ³Aqqa s nnięmet tenni i d ayi immewcen, qqareř i kuř

ijjen zzaywem, war ttxarreṣ sennej i min ittṛiq uxarraṣ nnes, maca xarreṣ di min ittṛiqen řqedd n liman i d awem iwca Arebbi i kuř ijjen zzaywem. ⁴Am mammec řarney aṭṭas n iyezdisen deg ict n arrimet uca marra iyezdisen *n arrimet* war řarsen bu řxedmet d icten, ⁵ammu neccin, waxxa neccin d aṭṭas, aqqa-neŷ d ict n arrimet di Lmasiḥ d iyezdisen ijjen i wenneḍni. ⁶Aqqa řarney timewca imsebḍan ełahsab nniemet tenni i d aney immewcen: ma akacaf ełahsab liman, ⁷niŷ wi ixeddmnen di tsexxart, niŷ wi isseřmaden deg useřmed, ⁸niŷ wi išeřmen deg uēřam, niŷ wi iwcin s tecrimet, niŷ wi ittḍebbaren s umḥaḍ, uřa wi yareḥḥmen s řefraḥet.

Tayri jar wawmaten

⁹Ad tiři tayri nnebřa nnifaq. Carhem řyar, tcebbarem di min icnan. ¹⁰Iřim mliḥ ijjen ak-d wenneḍni s tayri n tawmat, izzarem ad tcennem ijjen wenneḍni, ¹¹war ttiřim d ifinyanen deg umḥaḍ, iřim d timessi di arruḥ, eebdem Arebbi, ¹²farḥem di min tettrajam, di řeḥřart řbarem, ṭṭfem di tzağit nwem řebda. ¹³Wcem afus di min iḥḍajen imqeddasen, rekkzem di tnewjit i ibarraniyyen. ¹⁴Barkem inni kenniw imarrten, barkem war neeēřem ca. ¹⁵Farḥem ak-d inni ifarḥen, rum ak-d inni ittrun. ¹⁶Iřim s nneyyet d icten ak-d wayawya. War ttceyřem ca s tmesřayin yueřan maca ruḥem ak-d imwaḍēen. War ttiřim ca d imiŷisen ak-d yixef nwem. ¹⁷War ttarrim ca ḥed x řyar s řyar. Ḥḍam min icnan i marra iwdan. ¹⁸Mařa tzemmarem, meḥař mma i d ittasen zzaywem, řeřḥem ak-d marra iwdan. ¹⁹War ttentiqimem ca, a imeizzen, maca wcem amcan i lyaḍab minzi tura “Nneqmet i necc, necc ad xeğřey” iqqar Sidi. ²⁰Mařa iğuz řeedu nwem, seccem t, mařa ifud, wcem as ad isu, minzi mařa teggid aya, ad tyarwed iřefḍawen itteḥduduqen x uzeğif nnes, ²¹war xak ittyellib ca řyar, maca yelleb x řyar s řxar.

Aswaḍee i inni iḥekkmen

13 ¹Kuř řeemar ad iwaḍee i řřułṭa n yinni iḥekkmen, minzi war din řřułṭa myir s Arebbi, d tinni iğan aqqa issbedd itent Arebbi. ²X uyenni wenni i řa imeařan ak-d řřułṭa, ittemeāřa ak-d min issbedd Arebbi, d yinni ittemeāřan ad ksin řḥukm nsen. ³Maca řḥukkam war ġin i tiggwudi n řexdayem iřebḥen, maca i řexdayem

tiseffanin. Ma tixed ad tiřid nnebřa tiggwudi zi řřulřa? Egg min icnan, ad ac yiři ccan zzayes, ⁴minzi netta d amsexxar n Arebbi i řefdeř nnek. Maca mařa teggid řyar, ggwed, minzi war ikessi ca ssif bařeř umi netta d amsexxar n Arebbi, aqqa ineqqem s lyađab x wenni itteggem řyar. ⁵Xenni ittxeřř ad as neřřaē, war iři x ssibbet n lyađab waha, maca ēawed x ssibbet n tnefssect. ⁶Xenni x ssibbet-a ad txeğšem đđariba umi nitni d ixeddamen n Arebbi iheřřan x man aya simant nnes. ⁷Wcem i marra min d asen ittxeřřan: đđariba i wenni umi d tusa đđariba, řexřař i wenni umi d yusa řexřař, aweqqar i wenni umi d yusa uweqqar, ccan i wenni isdaheğen ccan.

Syarđem ixef nwem s Sidi Yeccu Lmasih

⁸War tteggem amarwas yar ĥed myir wenni n tayri ak-d wayawya, minzi wenni ittexsen wenneđni, aqqa ikemmeř ttawrat. ⁹Minzi tiweřřa ‘war zenni’, ‘war neqq’, ‘war tticar’, ‘war cehhed zzur’, ‘war ttasem’ uca mařa din ca n tewřeyyet nneđni, aqqa-tent munent deg wawař-a ‘ad tixed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek!’. ¹⁰Tayri war ttđarri ca amqarreb. S uyenni tayri nettat d řekmař n ttawrat. ¹¹Aqqa nessen řweqt, belli řexxu d tasaēet ĥima ad nfaq zeg iđeř. Aqqa řexxu asenjem nney yudes-d ktar zeg wami numen. ¹²Ėřayen teēdu ġiřet, iweđ-d uziř. X uyenni ad nessars řexdayem n tağest, ad neksi řesnaĥ n tfawt. ¹³Ad nuyur s ucuwwar axmi d aziř, war iři deg uraren n řefsad d uyelli uřa di ccehwat n arrimet d ufeccuĥ niy deg umenyi d řeĥsed, ¹⁴maca arđem Sidi Yeccu Lmasih, war tteggem řřweē i weysum x ssibbet n nnecwat.

Wi iđeēfen d wenni ijeĥden

14 ¹Wi iđeēfen di liman, qebřem t, maca war iři ĥima ad řħarrcem deg ixarriřen. ²Aqqa wenni yumnen ad icc kuřci, maca wenni iđeēfen ad icc tibbi waha. ³Wenni ittetten, war isseĥqari wenni war ittetten, d wenni war ittetten, war iĥekkem x wenni ittetten, minzi Arebbi iqbeř it. ⁴Min teēnid cek wenni iĥekkmēn x ismēy n wenneđni? Ma ibedd niy iwđa, d man aya i bab nnes. Maca ad ibedd, minzi Arebbi izemmar ad t issbedd d abeddi. ⁵Aqqa din ĥed ittyiř as aqqa din ass sennej i wass nneđni, d wenneđni ittyiř as aqqa kuř ass kifkif. Ejj kuř ijjen ad iqnee di řbař nnes nican. ⁶Wenni

iweqqaren ij n wass, i Arebbi i t ya iweqqar. Wenni war iweqqaren ass, i Arebbi i war t iweqqar. Wenni iccin, ad icc i Arebbi, minzi ad icekkar Arebbi. Wenni war iccin ca, i Arebbi i war icci ca uca netta ad icekkar Arebbi εawed. ⁷Minzi uṛa d ijj zzayney aqqa iddar i yixef nnes, uṛa d ijj n mma immut i yixef nnes. ⁸Minzi maṛa neddar, ad neddar i Arebbi, niy maṛa nemmut ad nemmet i Arebbi. Maṛa neddar niy nemmut, aqqa neccin i Arebbi. ⁹Minzi i uya i immut Lmasih, xenni ikkar-d uca idweṛ iddar εawed, ḥima ad iḥkem x inni immuten uṛa x inni iddaren. ¹⁰Maca cek, mayemmi i ya tḥekmed x umac? Niy mayemmi εawed tesseḥqarad umac? Minzi neccin marra ad nbedd qibač i ṛkursi n ccraε n Lmasih. ¹¹Aqqa tura

*“Nec ddarey, iqqar Arebbi, i necc ad aḍaren marra ifadden,
kuṛ iṛes ad iched aqqa necc d Arebbi.” Ica. 45:23*

¹²Xenni kuṛ ijj n ad igg ṛeḥsab x ixef nnes qibač i Arebbi. ¹³Ejj aney war nḥekkem ijj n x wenneḍni, maca ḥsen ad tḥekmed ammu: war teggid ca aḗru n uneqraḍ niy min di i ya innedref uma. ¹⁴Nec ssney, aqqa twassqenεey di Sidi Yeccu, belli uṛa d ict n ṛḥajet texmej s yixef nnes, myir i wenni tt iḥesben d ṛexmej, aqqa-tt i netta waha umi texmej. ¹⁵Maṛa ixeyyeq umac x ssibbet n macca, aqqa cek war tuyured εad di tayri. War tteḥḥi ca s macca nnek wenni i xef immut Lmasih. ¹⁶Min iḡan d ṛxar i cek, war tejj i ḥed ad xas issiweṛ s ṛyar. ¹⁷Minzi tageldit n Arebbi war teḡi di macca d tissit, maca di tsegda d ṛehna d ṛefraḥet s Arruḥ Iqeddsen. ¹⁸Minzi wenni isexxaren i Lmasih di man aya, aqqa yarḍa Arebbi uca netta d ameqbuṛ yar iwdan. ¹⁹Ad neḍfar xenni min iḡan i ṛehna d ṛebni n ijj n i wenneḍni. ²⁰War ttareddeḡ ca ṛxedmet n Arebbi x ssibbet n macca. Marra timesṛayin aqqa-tent d timezdag, maca uct x bna dem wenni i ya igg aḗru n uneqraḍ s macca nnes. ²¹Mliḥ umi war tettettet ca aysum uṛa war tsessed ca binu, niy war tettegged uṛa d ict n ṛḥajet i dayes i ya inqared niy itwaxeyyeq umac niy i zi i ya itwaḍεef. ²²Ma dayek liman? Ad ac yiṛi i yixef nnek zzat i Arebbi. Sseed n wenni war ittemcarraε ak-d yixef nnes di min d as ittyiṛ mliḥ. ²³Maca wenni ittcekkkan xmi ittett, itwaḥaseb, minzi man aya war iḡi zi liman. Qae min war iḡin zi liman, aqqa-t d ddanb.

15 ¹Maca neccin inni ɣar iɣa jjeħd, ittxeŝŝ aney ad narbu tuɗeeft n yinni war ɣar iɣi jjeħd, war d nettiwi ca arɗa i yixef nney. ²Kuř ijjen ad issarɗa amqarreb nnes i tcuni d řebni. ³Minzi Lmasih ɛawed war issarɗi ca ixef nnes, maca am mammec tura “Tikkwura n yinni i cek ikkwaren, wɗant-id xafi.” ⁴Minzi marra min tura qbeř, tura i useřmed nney, ĥima s ŝŝbar d ucejjeɛ s min iɣan deg idlisen ad ɣarney yiři usitem. ⁵Arebbi n ŝŝbar d ucejjeɛ ad awem iwc ĥima ad txarrŝem kifikif jarawem ełahsab Lmasih Yeccu, ⁶ĥima s ijj n array d ict n tmijja ad tessemyarem di Arebbi, Babas n Siditney Yeccu Lmasih. ⁷X uyenni qeřrem ijjen wenneɗni, am mammec d aney iqbeř Lmasih ɛawed i uɛuɣi n Arebbi. ⁸Ad iniy, aqqa Lmasih Yeccu idweř d amsexxar n wextan di tťwee n tidett n Arebbi, ĥima ad iɗmen řwuɛud i řejdud ⁹uca ĥima řegnus ad ssemyaren di Arebbi x ssibbet n areĥmet am mammec tura “S uyenni ad cehdey xak jar řegnus uca ad ĥemdey isem nnek s izřan.” ¹⁰Iqqar ɛawed “Farĥem, a řegnus, ak-d weydud nnes”. ¹¹ɛawed “Ĥemdem Arebbi, a marra řegnus, sebbĥem t, a marra iyduɗen.” ¹²ɛawed Icaeya iqqar “Ad yiři uzwar n Yassa uca d wenni d ikkaren ĥima ad iĥkem x řegnus, ad dayes yiři usitem n řegnus.” ¹³Arebbi n usitem ad kenniw iccur s řefrařet d řehna di liman ĥima ad tfeyyɗem s usitem zi jjeħd n Arruĥ Iqeddsen.

Bulus d amseyyar n tsexxart n Lmasih i marra řegnus

¹⁴Necc simant inu twassqeneey zi jjiħet nwem, a awmaten, aqqa kenniw teemmarem s tcuni, teccurem s marra tamusna, ĥima ad ieřem ijjen wenneɗni. ¹⁵Maca zeg uyezdis aqqa uriy awem s teryast ktar, a awmaten, maĥend ad kenniw ssɛeqřeý zi ssibbet n nniɛmet i d ayi immewcen zi Arebbi, ¹⁶ĥima ad iřiý d amseyyar n Yeccu Lmasih i řegnus maĥend ad xedmeý am ukehhan i řexbar ařebĥan n Arebbi, ĥima ad tiři tayarřt n řegnus d tameqbuč, tetwaqeddes s Arruĥ Iqeddsen. ¹⁷Aqqa ɣari aɛuɣi di Lmasih Yeccu zi jjiħet n timesřayin i ɣares ɣar Arebbi. ¹⁸Minzi war zeemeý ad ssiwřeý x ca war zzayi t iggi Lmasih, ĥima ad tťaɛen řegnus s wawař d řxedmet, ¹⁹s jjeħd n řɛɛřamat d lmuɛjizat uca s jjeħd n Arruĥ Iqeddsen ař i ɣa kemmřeý abarreĥ n řexbar ařebĥan n Lmasih zeg Urcalim d ředřuf nnes ař Illirikun. ²⁰Ammu tuya arezzuy s mmezři ad barĥey, war iɣi mani itwasemma Lmasih qbeř ĥima war benniý x dsas n wenneɗni,

²¹maca am mammec tura “Inni war zzayes itwabarrhen ad zaren, d yinni war xas isrin ad fehmen.” ²²S uyenni tuḡa war zemmarey aṭṭas n imuren maḥend ad yarwem-d asey.

Bulus igga ad yarzef ḡar řmumenin di Ruma

²³Maca řexxu, umi war ḡari bu wemcan ead di jwayeh-a uca umi tuḡa eawed xsey ad yarwem-d asey aṭṭas n iseggwusa zeg wami, ²⁴xmi i ḡa raḡey ḡar Sbanya, ad yarwem-d asey. Minzi ssitimey ad kenniw zarey xmi xawem-d i ḡa kkey d abrid uca kenniw ad ayi tessqebbdem ḡar dinni, xmi i ḡa fewwjey d amezwar akidwem ca n řweqt. ²⁵Maca řexxu aqqa ruḡey ḡar Urcalim ḡima ad xedmey i imqeddasen. ²⁶Minzi tuḡa yarḡa i Masiduniya d Axaya ad ggen ca n twiza i imezřaḡ jar imqeddasen inni iḡan di Urcalim. ²⁷Tuḡa arḡan x man aya, maca tuḡa eawed daysen d amarwas. Minzi mařa tuḡa řegnus carcen di min ḡarsen ḡar Wudayen x řeḡsab n arruḡ, ittxeř řasen ad ten xedmen eawed s min ḡarsen x řeḡsab n weysum. ²⁸Xmi i ḡa kemmřey man aya uca ad asen ssiwḡey řyiḡet, ad d xawem kkey d abrid xmi i ḡa raḡey ḡar Sbanya. ²⁹Necc ssney belli mařa usiy-d yarwem, ad d asey s řmud iccuren s lbaraka n řexbar ařebḡan n Lmasiḡ. ³⁰Ttarey zzaywem, a awmaten s Siditney Yeccu Lmasiḡ uca s tayri n Arruḡ, ad tbeddem nican akidi di tzaḡit ḡar Arebbi x ssibbet inu, ³¹ḡima ad twafekkey zeg inni war yuminen ca di Yahudiyya, ḡima ad tiři tsexxart inu i Urcalim d tameqbuč ḡar imqeddasen, ³²ḡima ad yarwem-d asey ccurey s řefraḡet s tmexsa n Arebbi uca ad areyyḡey akidwem. ³³Arebbi n řehna ad kiwem yiři marra idwem. Amin.

Aseḡem aneggaru

16 ¹Weřřiy kenniw zi jjiḡet n učmatney Fubi, tenni d tamsexxart i tmesmunt di Kinxriya, ²ḡima ad zzayes tareḡḡbem di Sidi am mammec ittriḡ i imqeddasen uca ad tt eawnem di min mma teḡdaj zzaywem, minzi aqqa teawen aṭṭas uřa řa d necc. ³Seḡmem x Briskilla d Akwila, ixeddamen akidi di Yeccu Lmasiḡ, ⁴inni isebbřen ixef nsen x ssibbet n tudart inu. War ḡiy d necc waha wenni ten ittqadan, maca marra timesmunin n řegnus. ⁵Seḡmem eawed x tmesmunt tenni di taddart nsen. Seḡmem x Ibanitus, ameizz inu, wenni d amenzu

n Axaya i Lmasih. ⁶Seġmem x Maryem tenni tuġa tettamar aṭṭas xawem. ⁷Seġmem x Andrunikus d Yuniyas inni zi teqbič inu d inni d imeħbas akidi, aqqa-ten d iryazen ittwassnen jar imazanen, tuġa-ten di Lmasih qber xafi. ⁸Seġmem x Ambliyas, ameizz inu di Sidi. ⁹Seġmem x Urbanus, axeddam akidi di Lmasih d Astaxis ameizz inu. ¹⁰Seġmem x Abillis wenni ibanen d amqeġeb di Lmasih. Seġmem x aytbab n taddart n Aristubulus. ¹¹Seġmem x Hirudiyun wenni zi teqbič inu. Seġmem x aytbab n taddart n Narkissus inni iġan di Sidi. ¹²Seġmem x Tarifina d Tarifusa tinni ittamaren di Sidi. Seġmem x Barsis, ameizz, wenni ittamaren aṭṭas di Sidi. ¹³Seġmem x Rufus wenni itwaxdaren di Sidi uṛa x yemmas d yemma inu. ¹⁴Seġmem x Asinkritus, Fligun, Hirmas, Batrubas, Hirmis uca x wawmaten inni akisen. ¹⁵Seġmem x Filuluġus d Juliya d Niriyus d wečmas d Ulimbas d marra imqeddasen inni akidsen. ¹⁶Seġmem x wayawya s usudem iqeddsen. Timesmunin n Lmasih marra ttseġament xawem.

¹⁷Tettareġ, a awmaten, ad teħdam zi wi itteggen amsebdi d teinkrifin s řeeks n tyuri i teyrim uca beēdem xasen ¹⁸Minzi amecnaw ina war xeddmn ca Siditney Yeccu Lmasih, maca aēddis nsen. S řehruđ išeħben izewwqen xeddeēn uṛawen n inni ihednen. ¹⁹Minzi ttaēet nwem twassen ġar marra. S uyenni farħey zzaywem, maca xsey ad tiřim d imiřisen di tcuni uṛa d iqubbaniyyen i řyar. ²⁰Arebbi n řehna ad iteħħa Cciřan sadu iđaren nwem deyya. Nniēmet n Siditney Yeccu Lmasih ad kiwem tiři. Amin.

²¹Ittseġam-d xawem Timutiyu wenni ixeddmn akidi uṛa d inni zi teqbič inu: Lukiyus d Yasun d Susibatrus. ²²Necc, Tartiyus, wenni yuran tabrat-a, ttseġamey xawem di Sidi. ²³Ittseġam-d xawem Xayus wenni zzayi yareħħben uṛa zi tmesmunt marra. Ittseġam-d xawem Irastus wenni x řşendūq n tendint d Kwartus, umatney. ²⁴Nniēmet n Yeccu Lmasih ad kiwem tiři marra. Amin. ²⁵Wenni izemmar ad kenniw issejhed ełahřsab řexbar ařebħan inu d ubarreh n Yeccu Lmasih, ełahřsab asargab n ssirr wenni tuġa innufaren deg ikuden n řweqt n řebda ²⁶maca aqqa itwasseđhar-d řexxu uca itwasscen i ttaēet n liman i marra řegnus s idlisen iqeddsen n imkacafen ełahřsab řumar n Arebbi wenni iġan i řebda, ²⁷aqqa i Arebbi wenni d bab n tiyit weħdes, i netta umi i ġa yiři ueuġi s Yeccu Lmasih i řebda qae. Amin.

Tabrat Tamezwarut n Bulus i Ikurintiyyen

Aseğem

1 ¹Bulus, amazan itwařayan n Yeccu Lmasiḥ elaḥsab řxađar n Arebbi, d tawmat Sustinis, ²i tmesmunt n Arebbi i iğan di Kurintus, i yinni itwaqeddsen di Lmasiḥ Yeccu, inni itwařayan d imqeddasen ak-d marra inni ittřayan isem n Sidityey Yeccu Lmasiḥ di kuř amcan, aqqa netta d Siditsen d Sidityey. ³Nniemet xawem d řehna zi Arebbi Babatney d zi Sidi Yeccu Lmasiḥ.

Aqadi

⁴Necc řebda ttqadiy Arebbi inu di ttweẉ nwem x nniemet i d awem immewcen di Lmasiḥ Yeccu. ⁵Aqqa di marra tettejjarem dayes, di marra awař d marra tamusna ⁶amecnaw chadet n Lmasiḥ tuya twađmen daywem, ⁷ařami war daywem iqqim uřa d ijj n zzeaf n tarzeft n nniemet, tettrajam asargab n Sidityey Yeccu Lmasiḥ, ⁸wenni kenniw i ya iđemnen eawed yar uneggar ĥima ad tiřim nnebřa řeib deg wass n Sidityey Yeccu Lmasiḥ. ⁹Arebbi d ařdiq, aqqa kenniw twařayam zzayes yar tmunt ak-d Mmis Yeccu Lmasiḥ, Sidityey.

Abettu di tmesmunt n Kurintus

¹⁰Řexxu zawgey kenniw, a awmaten, s yisem n Sidityey Yeccu Lmasiḥ, ad tessiwřem marra s iijen wawař, war ttemsebđim jarawem, maca iřim tmunem nican deg ijj n uxarrař u deg ijj n lyarađ. ¹¹Minzi inni n Xluwi, ssargben ayi, a aytma inu, belli jarawem imenyan. ¹²Nniy t minzi kuř iijen zzaywem iqqar ‘necc ġiy zi Bulus!’ u ‘necc zi Abullus’ u ‘necc zi Sifas’ u ‘necc zi Lmasiḥ’. ¹³Ma aqqa Lmasiḥ itwabđa? Ma tuya Bulus itwařelleb xawem? Niy tuya kenniw twassyedřem s yisem n Bulus? ¹⁴Necc ttqadiy Arebbi war ssyedřey uřa d ijj myir Krisbu d Xayus waha, ¹⁵ĥima uřa d iijen mma ad yini belli itwasseyđeř deg yisem inu. ¹⁶Eawed ssyedřey twacunt n Stifanus. Xenni war ssiney ca ma ssyedřey ĥed nneđni.

Tiyit n Arebbi d tiyit n ddunnit

¹⁷Mayar Lmasih war d ayi-d issekk hima ad ssyedsey, maca hima ad barrhey s řexbar asebhan, war igi s tiyit n wawařen hima war ittetwassbetřer řsalib n Lmasih. ¹⁸Minzi awar n řsalib d tubbuherya i yinni i ya iweddaren, maca i neccin, inni i ya itwassnejmen, man aya d jjehd n Arebbi. ¹⁹Minzi tura “Ad areddgey tiyit n imiyisen uca ad agiy řefhamet n ifehhamen.” ²⁰Mani iđa umiyis? Mani iđa umseřmad n idlisen? Mani iđa bu-umřarweř n jjiř-a? Ma war iggi Arebbi tiyit n ddunnit-a d tubbuherya? ²¹Waxxa ddunnit teđa di tiyit n Arebbi, war tessin ca Arebbi zi ssibbet n tiyit nnes, x uyenni tuya yarda Arebbi ad issenjem inni yumnen s tubbuherya n tbarreřt. ²²Minzi Udayen ttaren řeřamat d Iyunaniyyen arezzun tiyit, ²³maca neccin nettbarreř Lmasih wenni itwařellben, aqqa-t d tařenkrift i Wudayen, d tubbuherya i Iyunaniyyen, ²⁴maca i yinni itwařayan, ammu Udayen amecnaw Iyunaniyyen, aqqa Lmasih d jjehd n Arebbi d tiyit n Arebbi. ²⁵Minzi tubbuherya n Arebbi d tmiyist x iwdan d tuđeeft n Arebbi tejhed x iwdan. ²⁶Xenni, a awmaten, xzarem *mammec teđam* řar wass n trayit nwem, aqqa war teđim d ařtas n imiyisen elahřsab aysum niy d ařtas n imzemmaren niy d ařtas n tarwa n tařireřt, ²⁷maca Arebbi aqqa ifarz tubbuherya n ddunnit hima ad zzayes isseřcem imiyisen uca tuđeeft n ddunnit ifarz itt Arebbi hima ad zzayes isseřcem min ijehten ²⁸uca min iđan swadday di ddunnit d min itwasseřqaren d min war iđin d ca, aqqa ifarz it Arebbi hima ad ibđer min iđan, ²⁹hima uřa d ijj war ittfeyyec ca zzat i Arebbi. ³⁰Maca zzayes i teđam kenniw di Lmasih Yeccu wenni i d aney idewřen d tiyit n Arebbi d tsegda d tuqeddsi d ufekki, ³¹hima xenni ad yiři am mammec tura “Wenni issemyaran, ad issemyar di Sidi.”

řřifet n tsexxart n Bulus di Kurintus

2 ¹Uca necc, a awmaten, řami d usiy řarwem, war d usiy ca hima ad awem barhey chadet n Arebbi s tbezzařt n wawař niy s tiyit, ²minzi aqqa tuya eewwřey hima war ttesney ca jarawem myir Yeccu Lmasih d wenni itwařellben. ³Uca tuya-yi akidwem s tuđeeft d tiggwudi d wařtas n uqdides. ⁴Ni awar inu uřa d tbarreřt inu tuya-ten s wawařen izewwqen n tiyit n bnadem, maca s wesscan n arruř d jjehd, ⁵hima liman nwem war ittbeddi ca x tiyit n iwdan,

maca x jjeħd n Arebbi. ⁶Xenni nessawař s tiyit i yinni t iwĊen, aqqa s ict n tiyit tenni war iġin n řweqt-a niy n řřhukkam n řweqt-a ina inni i ya itwahellken, ⁷maca nessawař tiyit n Arebbi i iġan di ssirr i tuya inuffaren, tenni tuya izzar ineyyec it Arebbi i ueuġi nney qbeř mma ad tiři řweqt. ⁸Uřa d ijj zi řřhukkam n řweqt-a war t issin, minzi mařa tuya ssnen t, eemmarř mma ad iři řellben Sidi n ueuġi. ⁹Maca am mammec itwari “Min war teźri tiťť d min war isři umezzuy d min war yudifen ca řar wuř n bnađem, aqqa man aya issewjed it Arebbi i yinni t ittexsen. ¹⁰Maca Arebbi immeř aney t s Arruħ, minzi Arruħ tarezzu kuřci uřa d řaġay n Arebbi. ¹¹Minzi man wen zeg iwdan issnen min iġan n bnađem myř arruħ n bnađem wenni dayes iġan? Ammu eawed uřa d ijj war issin ca min iġan n Arebbi myř Arruħ n Arebbi. ¹²Aqqa neccin war neksi ca arruħ n ddunnit, maca Arruħ wenni i d yusin zi Arebbi, řima ad nessen min d aney iwca Arebbi. ¹³X man aya i nessawař xenni, war iġi s wawařen inni itwassřemden s tiyit n bnađem, maca s wawařen inni itwassřemden s Arruħ Iqeddsen, řima ad nemqudda min iġan n arruħ ak-d min iġan n arruħ. ¹⁴Maca tubbart (=ťťbiēet) n bnađem war tqebbeř ca min iġan n Arruħ n Arebbi, minzi řęesb it d tubbuheřya uca war tzemmar ad t tefhem, minzi man aya izemmar ad itwafarř s Arruħ waha. ¹⁵Maca arruħani (=wenni zi Arruħ) aqqa iħekkem x kuřci, maca netta war xas iħekkem uřa d ijj. ¹⁶Minzi wi issnen axemmēm n Sidi? Man wen i t řa issřemden? Maca neccin řarney axemmēm n Lmasiř.

Nneyyet n weysum u řxedmet d řmunet nney di Lmasiř

3 ¹Xenni necc, a awmaten, war zemmarey ad kiwem ssiwřey amecnaw inni iddaren ełahřab Arruħ, maca amecnaw inni iddaren ełahřab aysum waha, amecnaw iseyman di Lmasiř. ²Aqqa wciy awem ad teswem ayi, war iġi ařeqqim, minzi tuya war d as tzemmarem, uřa řexxu war d as tzemmarem ead, ³s minzi aqqa kenniw ead n weysum. Maca mařa din ead jarawem řęęsed d imenyan d umsebđi, ma war teġim ead n weysum niy teggurem ead am bnađem? ⁴Minzi mařa ijjē iqqar ‘necc aqqa-yi zi Bulus’ u wenneđni ‘necc aqqa-yi zi Abullus’, ma kenniw war teġim ca ead zeg weysum? ⁵Xenni ead, min iēna Abullus u min iēna Bulus, aqqa-ten d imsexxaren waha, zzaysen tdewřem tumnem uca man aya

am mammec iwca Sidi i kuř ijjen. ⁶Aqqa necc zzuŷ, Abullus issu, maca Arebbi isseyŷmi. ⁷Xenni wenni ittezzun war ięi d ca uřa d wenni ittessun, maca Arebbi wenni issyemmayen. ⁸Wenni ittezzun d wenni ittessun d ijjen, waxxa kuř ij tekkar as-d řmunet nnes amecnaw řxedmet nnes. ⁹Minzi neccin d ixeddamen ak-d Arebbi uca kenniw d tafeęaęt n Arebbi d řebni n Arebbi i teęam. ¹⁰Elaęsab nnięmet tenni i d ayi immewcen, necc, amecnaw řemeęęem abennay, ggiŷ dsas u wenneęni ad yarni xas, maca kuř ij ad ięęa mammec xas i ęa ibna. ¹¹Minzi uřa d ijjen mma izemmar ad igg dsas nneęni x wenni ięan, aqqa-t d Yeccu Lmasię. ¹²Uca mařa x dsas nni ęed ad ibna s wureŷ, nnuqart, ięra ięřan, tefrewt, řum niŷ s uxexxuc, ¹³řxedmet n kuř ijjen ad tban, minzi ass ad tt isscen, minzi s tmesi ad tetwassedęhar uca timessi ad tqeęeb mammec teęa řxedmet n kuř ijjen. ¹⁴Mařa teqqim řxedmet i tuęa ibna ca n ijjen, aqqa netta ad itęef řmunet nnes, ¹⁵mařa tecmed řxedmet n ca n ijjen, aqqa netta ad yarbu taxessart nnes, maca netta simant nnes ad injem, waxxa axmi ikka timessi. ¹⁶Ma war tessinem ca belli teęam d taddart iqeddsen n Arebbi uca belli Arruę n Arebbi izeddeŷ daywem? ¹⁷Mařa ęed yareyyeb taddart n Arebbi, Arebbi ad t yareyyeb, minzi taddart iqeddsen n Arebbi, tenni teęam kenniw, tqeddes i teęa. ¹⁸War teji ęed ad issecmet ixef nnes! Mařa din ęed jarawem ittyiř as ixef nnes d amiŷis di zman-a, ad idweř d abuhaři maęend ad yiři d amiŷis. ¹⁹Minzi tiŷit n ddunnit-a teęa d tubbuheřya ęar Arebbi. Aqqa tura "Itęef imiŷisen s teęraymect nsen", ²⁰uca eawed "Sidi issnen ixarrięen n imiŷisen, aqqa d řbaęeř." ²¹Ammu xenni uřa d ij war issemyari ca zeg iwdan, minzi marra nwem, ²²mma d Bulus, mma d Abullus, mma d Sifas, mma d tudart, mma d řmewt, mma d ięa niŷ d tiwecca, aqqa marra nwem, ²³maca kenniw n Lmasię uca Lmasię n Arebbi.

Imazanen n Lmasię

4 ¹Ejj ad ięseb kuř bnađem ammu, belli aqqa-neŷ d imsexxaren n Lmasię d iwikiřen n tmesřayin innufaren n Arebbi. ²Xenni ittęeęę i iwikiřen ad twafen d ięđiqen. ³Necc war d ayi icęi ca mařa twaęekmey zwaywem niŷ zeg ict n taddart n ccræ n bnađem uca uřa d necc war ęekkmey ca x ixef inu. ⁴Minzi necc s yixef inu war

ssiney walu, maca s man aya war twaseggdey, maca aqqa Sidi d wenni i xafi iħekkmen. ⁵S uyenni war ħekkmem ca x walu aħ i d ya yas Sidi wenni i ya issuffyen yar tfawt min innufaren di tağest, ad isseđhar ixarrišen n wuřawen uca řexdenni kuř ijj ad yares yiři usemyar zi Arebbi. ⁶Aqqa man aya, a awmaten, iwyey t-id xafi u x Abullus amecnaw ij n umedyā di ttwew nwem, ħima ad zzayney třemdem maħend war tettxarrišem ca barra i min iğān di tira, ħima uřa d ijj di ttwew n yijjen war ittneffex ixef nnes eemmarş x wennedni. ⁷Minzi min teggid x inneđni? Niy min yarek, xenni war t tetťifed? Uca mařa tetťfed t, mayemmi tettcenned axmi war t tetťifed ca? ⁸Aqqa kenniw tejjiwnem, aqqa tetejjarem, nnebřa neccin aqqa tħekmem am ijeğiden. Maelik kenniw tħekkmem am ijeğiden, ad yiři neccin xenni ad neħkem eawed akidwem!

⁹Minzi ittyiř ayi belli Arebbi igga aney, neccin inni iğān d imazanen, yar tisit axmi xaney ħekmen s řmewt, minzi aqqa nedweř d asfurrej i ddunnit d lmalakat d iwdan. ¹⁰Neccin neğā d ibuħařiyyen x ssibbet n Lmasih, maca kenniw teğam d imiyisen di Lmasih. Neccin nheyyef, kenniw tjeħdem. Kenniw tetwacennem, neccin netwasseħqara. ¹¹Ař řexxu neccin dayney řāz d ufadi d tuēaryent, ccaten aney s řbuniyyat, war yarney bu tzeddiyt ¹²uca narebber, nxeddem s ifassen nney. Mařa neēřen xaney, aqqa ad nbarek, mařa darrcen xaney, aqqa ad neksi armeh ¹³uca mařa ceqqfen dayney, aqqa nettarra-d s ředrafet. Ař řexxu nedweř amecnaw tazubač n ddunnit d ifurađ n marra. ¹⁴War ttariy aya ħima ad kenniw sseħcimey, maca ttziyyarey kenniw amecnaw tarwa inu ieizzen. ¹⁵Waxxa mařa tuya din yarwem eēcra ařaf n inni i kenniw yarebban di Lmasih, aqqa war yarwem aťtas n ibabaten, minzi necc jjiy-d kenniw di Lmasih Yeccu s řexbar asebħan. ¹⁶X uyenni ttcejjeey kenniw ad ayi tarewsem. ¹⁷X uyenni ssekkey awem-d Timutiyyu wenni iğān d aħenjir inu ieizzen d ašdiq di Sidi, wenni kenniw i ya issfekkaren ibriden inu di Lmasih am mammec sseřmadey di marra iyezdisen di marra timesmunin. ¹⁸Maca ca zzaywem aqqa tneffaxen axmi necc war yarwem ttiwiđiy. ¹⁹Maca necc ggurey ad yarwem-d asey deyya, mařa ixS Sidi, uca ad t ssney, war iği awařen n inni ineffxen, maca jjeħd nsen. ²⁰Minzi tageldit n Arebbi war teği ca deg wawařen,

maca di jjehd. ²¹Min tixed? Ma ad ɣarwem-d asey s ukeccuɗ niy s tayri d arruɣ n temhint?

Asɥeyyed n ij n umednub zi tmesmunt

5 ¹Řhasuř, itwanna belli aqqa din jarawem tuqeɣbit uca anect n tuqeɣbit tenni war iğin qaɛ jar řegnus belli ijjen ɣares tamɣart n babas. ²Ma kenniw tettarram ixef nwem tsekkwam, waxxa ittɣeşş awem di tidett ad tceɗnem, ħima wenni iggin man aya ad itwaɥeyyed zi řwest nwem? ³Nican necc, waxxa ɣabey di arrimet, aqqa ħɗarey di arruɣ, aqqa ħekmey axmi ħɗarey x wenni iggin man aya ammu. ⁴Mařa tmunem deg isem n Siditney Yeccu Lmasiħ, kenniw ak-d arruɣ inu s jjehd n Siditney Yeccu Lmasiħ ⁵maħend ad t nsellem i Cciřan i tɣessart n weysum ħima arruɣ nnes ad itwassenjem deg wass n Arebbi. ⁶War d xawem yusi ufeyyec! Ma war tessinem ca belli cwayt n wentun issmemm marra arecti? ⁷Sizedgem ixef nwem xenni zeg wentun aqdim ħima xenni ad tiřim d arecti n jdid, am kenniw s tidett nnebřa antun. Minzi ɛawed Lmasiħ wenni d *izmar* n “Basxa” nney, aqqa itwayarş xaney. ⁸Ammu xenni jjem aney ad nɛeyyed, war iği s wentun aqdim niy s wentun n tuɛeffna d řyar, maca s weyrum nnebřa antun s *weyrum* n tazdugi d tidett. ⁹Aqqa uriy awem-d di tebrat ħima war tteacarem iqeħbiyyen, ¹⁰war iği marra iqeħbiyyen n ddunnit-a niy iɗemmaɛen niy iyɛccacen niy inni iɛbbden lařnam, mařa ammu, iři ad teffym zi ddunnit-a qaɛ, ¹¹maca uriy awem-d řexxu ħima war tetteaccarem ca ħed, waxxa qqaren as uma maca aqqa-t d aqeħbi niy d aɗemmaɛ niy d wenni iɛbbden lařnam niy d amceqqaf niy d aɛeffan niy d askarji niy d ayeccac, ak-d ħed am wanita war kis ttettem! ¹²Minzi man řheqq ɣari necc ħima ad ħekmey x inni iğan barra? Ma war tħekmem kenniw inni iğan daxer? ¹³Maca inni iğan barra, Arebbi ad xasen iħkem. “Şɥeydet xawem aɛeffan!”

Imcubbac jar wawmaten

6 ¹Ma izɛem ħed zzaywem, xmi ɣares ccraɛ ak-d wennedni, ad yuyur ɣar taddart n ccraɛ zzat n yinni war iseggdan, war iği zzat i imqeddasen? ²Niy war tessinem ca belli imqeddasen ad ħekmen ddunnit? Uca mařa kenniw tħekmem x ddunnit, xenni

ma war tzemmarem ad tseđřem timesřayin timezyanin *jarawem*?
³Niy war tessinem ca belli ad neħkem x lmalakat? Meħař ead ktar
i ya neħkem x tmesřayin n tudart-a? ⁴Xenni, mařa din jarawem
 timesřayin n tudart-a ittxeřřa ad twaħakment, ma tetteggem
 inni yar iğa drus n uweqqar waha di tmesmunt ħima ad ħekmen?
⁵Qqarey t ħima ad tseđħam. Ma xenni war dinni ħed jarawem d
 amiğis, *ma war dinni uřa d ijj* wenni izemmaren ad iħkem jar
 wawmaten? ⁶Ma xenni umas ad icarree ak-d umas d man aya qibač
 i yinni war yuminen ca? ⁷Ammu xenni s tidett d taxessart i kenniw
 mařa temcarrasem jarawem. Mayemmi war tqebbřem ca min war
 iseggden? Mayemmi war tqebbřem ca ad kenniw yeccen? ⁸Maca
 kenniw tetteggem min war iseggden uca tetteyccam, d man aya i
 tetteggem i wawmaten. ⁹Ma war tessinem ca belli inni war iseggden
 war warren ca tageldit n Arebbi? War ttraħem ca di ħalař! Ni
 iqeħbiyyen niy inni ieebdden lařnam niy inni itteggem zzina niy
 inni issneemiřen aqqa-ten d timyarin, niy zzwameř ¹⁰niy iceffaren
 niy iđemmaeen niy iskarjiyyen niy imceqqafen uřa d iyeccacen ad
 warten tageldit n Arebbi. ¹¹Uca ammu tuřa ca zzaywem, maca aqqa
 kenniw twasizedgem, aqqa twaqeddsem, aqqa twaseggdem s isem
 n Sidi Yeccu Lmasiħ u s Arruħ n Arebbi nney.

Arrimet d taddart n Arruħ Iqeddsen

¹²Marra timesřayin ġant ħeğřent, maca marra war neffeen. Marra
 timesřayin twaħeğřent ayi, maca necc war ttejjiğ ad ayi tdebbber
 uřa d ict n tmesřact. ¹³Macca i ueeddis uca aeeddis i macca, maca
 Arebbi ad ten imħa s tyuya, ijj anect wenneđni. Maca arrimet war
 teği i tuqeħbit, maca i Sidi uca Sidi i arrimet. ¹⁴Uca Arebbi wenni
 d issnekkaren Sidi ad aney-d issnekkar eawed s jjeħd nnes. ¹⁵Ma
 war tessinem ca belli arrimat nwem ġant d iyezdisen n Lmasiħ? Ma
 ad ksiğ xenni iyezdisen n Lmasiħ maħend ad ten ggeğ d iyezdisen
 n řqeħba? Eemmarř! ¹⁶Niy war tessinem ca belli wi imunen ak-d
 řqeħba, aqqa-t d ict n arrimet akis? Minzi iqqar “Nitni s tnayen
 ad iřin d ijj n weysum”. ¹⁷Maca wenni imunen ak-d Sidi, aqqa-t
 d ijj n arruħ akis. ¹⁸Arewřem zi tuqeħbit. Kuř ca n dđanb i ittegg
 it bnadem, aqqa-t barra i arrimet, maca wenni ittqeħħben, aqqa
 ixetřa đidd n arrimet nnes. ¹⁹Ma war tessinem ca belli arrimet

nwem d taddart n Arruḥ Iqeddsen tenni i daywem iḡan, tenni i d awem-d yusin zi Arebbi, uca xenni kenniw war teḡim ca i yixef nwem? ²⁰Aqqa temmesyem-d s ttaman. Semyarem xenni Arebbi di arrimet nwem u di arruḥ nwem tinni iḡan n Arebbi.

Řemřac

7 ¹Zi jjihet min d ayi turim, aqqa mliḥ i bna dem war ittḥidi ca tamyart. ²Maca zi ssibbet n tuqeḥbit, kuř ijj ad ɣares tiři tamyart nnes uca kuř ict ad ɣares yiři aryaz nnes. ³Aryaz ittkemmař ak-d temyart min d as-d tusa, ammu ɛawed tamyart ak-d weryaz. ⁴Tamyart war tettḍebbari ca di arrimet nnes, maca aryaz. Uca ammu ɛawed aryaz war ittḍebbari ca di arrimet nnes, maca tamyart. ⁵War tt qeṭṭem ca x wayawya, myir mařa tekksem deg wawař ca n umur ḥima ad tceyřem s uzummi d tzaḡit, xenni munem ɛawed ḥima war kenniw ittjarrib Cciřan řami kenniw inqeř ḍḍebt n nnefs nwem. ⁶Qqarey man aya s webrid n řxaḍar, war iḡi s řumur. ⁷Xsey ɛad mliḥ mařa marra iwdan ad iřin amecnaw necc, maca kuř ijj ɣares tamewci n nniemet nnes zi Arebbi, ijjen ammu, wenneḍni ammu. ⁸Maca i yinni war imřicen u i tijař qqarey, aqqa mliḥ mařa qqimen amecnaw necc. ⁹Maca mařa war zemmaren ad menřen ixef nsen, ad meřcen, minzi d man aya řsen zeg wecmaḍ n nnecwet.

¹⁰Maca i yinni imeřcen weřřiy, war iḡi d necc, maca Sidi, belli tamyart war tbeṭṭi x weryaz. ¹¹Uca mařa tebḍa, ad teqqim nnebřa řemřac niy ad temmesseřreḥ ak-d weryaz nnes uca xenni aryaz war ittejji tamyart nnes. ¹²Xenni necc qqarey i inneḍni, war t iqqar Sidi, mařa řed ɣares tamyart war ittimnen, uca nettat teqbeř ad tezdey akis, war tt ineṭřar ca. ¹³Uřa d tamyart tenni ɣar iḡa weryaz war yuminen u netta iqbeř ad kis izdey, war t tneṭřar ca. ¹⁴S minzi aryaz war yuminen itwaqeddes di temyart uřa d tamyart war yuminen tetwaqeddes deg weryaz, mařa mammec nneḍni ad iřin iřenjiren nwem d imengas, maca řexxu aqqa nitni qeddsen. ¹⁵Maca mařa wenni war ittimnen itteḡef, ejj it ad iḡef. Xenni tawmat niy tawečmat war ḡin d isemyan, aqqa Arebbi iřaya aneḡ-d ɣar řehna. ¹⁶Minzi manis tessned cem, a tamyart, ad tessnejmed aryaz nnem? Niy manis tessned cek, a aryaz, ad tessnejmed tamyart nnek?

¹⁷Maca kuř ijj amecnaw mammec t igga Sidi uca amecnaw mammec d iřaya Arebbi i kuř ijj, ejj it ad iddar ammu, man aya i umurey di marra timesmunin. ¹⁸Mařa itwařaya i řed yar *umuni ak-d Lmasih* s wextan, wanita war yarezzu ad t ibdeř, mařa itwařaya i řed nnebřa axtan, wanita war itteji ad itwaxten ixef nnes. ¹⁹Axtan d walu u nnebřa axtan d walu, maca ařettu n tweřša n Arebbi. ²⁰Kuř ijj di třayit i d as-d itwařayan ad dayes iqqim. ²¹Mařa tuya cek tetwařayid d ismey, war tessřissifed ca i man aya, maca eawed mařa tzemmed ad tetwařehed, egg it maca. ²²Minzi wenni itwařayan di Sidi am tuya-t d ismey, aqqa-t d ařurri n Sidi, am mammec wenni itwařayan d ařurri, aqqa-t d ismey n Lmasih. ²³Aqqa temmesyem-d s ttaman, xenni war tettiřim ca d isemyan n iwdan. ²⁴A awmaten, kuř ijen ad iqqim di min di itwařaya qibač Arebbi.

²⁵Deg wazzay n teeziyyin, aqqa war yari bu řamur n Sidi, maca ad wcey array inu, amecnaw wi yiwden s areřmet n Sidi řima ad yiři d ařdiq. ²⁶X uyenni ittyř ayi mliř i řeyben i iřan, belli aqqa icna i bnađem ad yiři ammu. ²⁷Ma třeřqed di temyart, war arezzu ca řefraq. Ma twasarřed zi temyart? War arezzu ca tamyart. ²⁸Maca mařa teggured ad tmeřced, war teggured ca ad texdid. Uca mařa taězarect temřec, uřa d nettat war txeřti ca. Maca amecnaw ina, tettraja ten řehřart deg weysum i xsey ad tt x awem kksey.

²⁹Maca d man aya i qqarey, a awmaten, aqqa řřař imři. X uyenni inni yar iřa temyart, ejj iten ad iřin axmi war yarsen teři. ³⁰Inni ittrun axmi war ttrun u inni ifarrřen axmi war friřen u inni issayen axmi war mellken, ³¹inni istenfaen zi ddunnit axmi war zzayes istenfien kuřci, minzi uđem n ddunnit ad iedu. ³²Aqqa xsey ad tiřim nnebřa amnus. Wenni war imřicen ad iksi s wemnus i tmeřayin n Sidi d mammec i ya yarıđa Sidi. ³³Maca wenni imeřcen, ad iksi s wemnus i tmeřayin n ddunnit-a d mammec i ya yarıđa tamyart nnes. ³⁴Aqqa din ij n řfarq jar temyart d teezarect. Taězarect teksi s wemnus i tmeřayin n Sidi, řima ad tiři tqeddes ammu di arrimet amecnaw di arruř, maca tenni imeřcen, teksi s wemnus i tmeřayin n ddunnit, i mammec i ya tarđa aryaz nnes. ³⁵Degga qqarey awem-d i tizi nwem, war iři řima ad awem ggey taxceft, maca zi jjihet icuwwaren uca řima ad teqqimem di Arebbi nnebřa asarři. ³⁶Maca mařa řed ixarřeř belli aqqa d řeib i yeři taězarect

tenni xas edun wussan n temzi, uca ittxeşša ad yiři ammu, ad igg min ixş, netta war ixetți ca, ejj iten ad meřcen. ³⁷Maca wi iğan nican deg wuř nnes, nnebřa ma yuca s uziyyar, uca řares řşulřa x yixef nnes, ikkess deg wuř nnes ad yejj taęzarect nnes teřfa, mliř i yegga. ³⁸Wenni tt issmeğcen, ittegg mliř, d wenni war tt issmeğicen ca, igga mliř ařřas. ³⁹Tamyart teqqen řar weryaz nnes s ttawrat min řa yekk weryaz nnes iddar, maca mařa aryaz nnes immut, aqqa-tt tsarreh řzayes, tzemmar ad temřec ak-d wi teks, maca di Sidi waha. ⁴⁰Maca necc řari, aqqa nettat ad tetwabarek ktar mařa teqqim amenni, uca ttwařiy belli necc řari Arruř n Arebbi eawed.

Macca n tiyarřin i lařnam

8 ¹Zi jjihet n tyarřin i lařnam, aqqa nessen, belli marra řarney tamusna. Tamusna tettegg tuffet, maca tayri tessbedda. ²Mařa din řed ittyiř as belli issen ca, ead war issin walu anect mammec ittxeřş ad issen. ³Maca mařa řed ittexş Arebbi, aqqa d wa itwassen řzayes.

⁴Xenni deg wazzay n macca tenni itwayarřen i lařnam, neccin nessen aqqa lařnam war iği d walu di ddunnit, uca xenni war din Arebbi myiř d ijen. ⁵Xenni, waxxa aqqa din inni umi qqaren irebbiten mma deg ujenna niy di tmurt, amecnaw mammec řan din ařřas n irebbiten d wařřas n isiditen, ⁶i neccin xenni aqqa din ijj n Arebbi waha, aqqa-t d Tababat tenni řzayes i d yusin marra timesřayin uca neccin i netta i neğa, uca aqqa din ijj n Sidi, aqqa-t d Yeccu Lmasiř wenni řzayes iğan marra timesřayin uca aqqa řzayes i neğa.

⁷Maca tamusna war teği daysen marra, minzi din ca inni tanefsect nsen ead ak-d lařnam, aqqa ttetten tt am tayarřt i lařnam u tanefsect iđeefen nsen, aqqa-tt tetwassexmej. ⁸Xenni macca war d aney tessiwid ca řar Arebbi, minzi mařa necc, aqqa war dayney yarenni ca, niy mařa war necci, aqqa war dayney bu řexřeř. ⁹Maca řarwem, aqqa ttesriř nwem war d tusi ad tiři d azru n uneqrađ i inni iđeefen. ¹⁰S minzi mařa řed ittwařa cek, cek i řar iğa tamusna, tettetted di mani eebdden lařnam, ma tanefsect n wenni iđeefen war tetwajebbed ca ad tekkar mařend netta ad yecc min řarřen i lařnam, ¹¹uca xenni s tmusna nnek ad tetwahellek tawmat iđeefen, wenni i xef immut Lmasiř. ¹²Xmi txeřřim ammu x tawmat uca

tessyezzmem tuḍceft n tnefssect nsen, aqqa txeṭṭim x Lmasih. ¹³S uyenni, maṛa macca aqqa-tt d řefḍihet i uma, war ttettey aysum eemmarş, ħima war ssendrifey ca uma.

Ttesriḥ n umazan

9 ¹Ma war ġiy d amazan? Ma war ġiy d aḥurri? Ma war zriy Yeccu Lmasih Sidityen? Ma war teġim kenniw d řxedmet inu di Sidi? ²Maṛa war ġiy d amazan i wenneḍni, i kenniw nican eñiy t minzi kenniw d acemmiε n tazant inu di Sidi.

³Man aya d ddfae inu x yinni xafi iħekkmen. ⁴Ma war yarney ttesriḥ ħima ad necc, ad nsu? ⁵Ma war yarney ttesriḥ ad nawi akidney ict n twečmat d tamyarť amecnaw eawed imazanen inneḍni d wawmaten n Sidi d Sifas? ⁶Niy waha necc d Barnabas war yarney bu ttesriḥ ħima war nxeddem? ⁷Man wen i ya irahen yar řeeskar i ya ixegşen řmunet nnit i yixef nnes? Man wen i ya izzun aḥwic n tzayart war ittett ca zi řyiġet nnes? Niy man wen i ya yarekkwesen ict n tħimart war isess ca ayi n tħimart? ⁸Ma qqarey man aya am bnadem waha niy ma uṛa d ttawrat war teqqar man aya? ⁹Minzi tura di ttawrat n Musa “War ttegg ca tacmant i uyenduz xmi issarwat.” Ma Arebbi iħeṭṭa x iyenduzen s tidett? ¹⁰Niy iqqar it marra di tṭwee nney? Wah, man aya tura di tṭwee nney, minzi wenni icarrzen, ittxeşş as ad icarz s usitem u wenni issarwatan s usitem, ittxeşş as ad iṭṭef tasyart nnes deg usitem. ¹¹Maṛa neccin aqqa nzarree jarawem min iġan n Arruḥ, xenni ma d aṭṭas maṛa nemjar zzaywem min d itteffyen zi tmurt? ¹²Maṛa inneḍni yarsen řheqq xawem maħend ad carcen di min iġan nwem, mayemmi neccin ktar lla? Maca neccin war nessxeddim ca ttesriḥ-a, maca ad narbu marra, ħima war nettegg uṛa d ict n teinkrift i řexbar asebħan n Lmasih. ¹³Ma war tessinem ca belli inni ittsexxaren i tmesřayin iqeddsen *di taddart n Arebbi*, ad ttetten zi *min iġan i taddart iqeddsen uca inni din ittrajan i tsexxart n uealťar ad tṭfen tasyart nsen zeg uealťar?* ¹⁴Ammu eawed iweşsa Sidi i inni ittbarrħen řexbar asebħan, belli ad ddaren zi řexbar asebħan.

¹⁵Maca zi qaε man aya necc war zzayes arebħey ca u necc war t uriy ca ħima ad itwagg man aya i necc, mři ufiy ad mtey necc ħsen qbeř mma ca n ijjen ad issebḍeř asemyar inu. ¹⁶Xenni maṛa necc

ttbarrhej s řexbar ašebħan, necc war ħari ca min di i ħa ssemyarej, minzi ittxeš ayi man aya. Ayeħħat xafi mařa war barrhej ca řexbar ašebħan! ¹⁷X uyenni, mařa ggiy tt s řxađar tecna, ad ħari yiři řheqq di řmunet, maca mařa war tt tteggij s řxađar, aqqa ad iqqim řumur deg ufus inu. ¹⁸Man ten qae iġan d řmunet inu? Aqqa-tt d ta: am ttbarrhej s řexbar ašebħan ad sseħđarej řexbar ašebħan n Lmasiħ bařeř, war ksiy ca ttesriħ inu kuřci di řexbar ašebħan.

¹⁹Necc, umi tuġa ħari tiřelli zzat i marra *iwdan*, aqqa arrey ixef inu d ismey n marra ħima ad arebhej ařtas n *iwdan* i linjil. ²⁰I Wudayen dewřey amecnaw Uday ħima ad arebhej Udayen, i yinni iġan sadu ttawrat dewřey amecnaw wenni sadu ttawrat ħima ad arebhej inni sadu ttawrat. ²¹I yinni iġan nnebřa ttawrat dewřey amecnaw wenni nnebřa ttawrat - war ġiy nnebřa ttawrat qibač i Arebbi, maca sadu ttawrat qibač i Lmasiħ - ħima ad arebhej inni iġan nnebřa ttawrat. ²²Tuġa-yi đeefey ħar inni iđeefen, ħima ad arebhej inni iđeefen, aqqa dewřey d marra i marra, ħima beđa ad ssnejmey ca *zaysen*. ²³Qae man aya tteggey t di řtwee n řexbar ašebħan, ħima uřa d necc s yixef inu ad dayes řřfey tasyart.

²⁴Ma war tessinem ca belli inni ittegggen řamat n tazzřa di řmeřeb, marra nican aqqa ttazzřen, maca ijjen *zaysen* i ħa yarebħen waha? Xenni azzřem ammu ař d ħa tarebħem. ²⁵Marra inni ittegggen řamat, ħekkmen x yixef nsen di marra, nitni ħima ad arebħen ict n temrist tfenna, maca neccin ħima ad narbeħ icten war tfenni. ²⁶X uyenni necc war ttizzřey ca amenni waha, war ttmenyiy ca s řbuniyyat am wenni iccaten di řeewin, ²⁷maca ttmarratey arrimet inu, ad as qetmarey, ħima necc war twassuffuřey ca barra awarni řami barrhej innedni.

Amettiř n Israyil

10 ¹Minzi war xsey, a awmaten, ad tjeħřem, belli řejdud nney tuġa-ten marra sadu useynu uca marra cuqgen di řebħar, ²uca marra twassyeđšen di Musa deg useynu u di řebħar, ³uca marra ccin macca taruħect d ict, ⁴uca marra swin tisessit tarruħect d ict, minzi nitni swin zi tešđart tarruħect tenni iten iđfaren uca tašđart nni tuġa-tt d Lmasiħ. ⁵Maca Arebbi tuġa war yarđi x wařtas *zaysen*, minzi aqqa-ten mmurđsen dinni di řexřa.

⁶Man aya imsar d lmatal i neccin, ħima xenni war dayney ittiři mmezri di min ieffnen, am mammec tuya nitni daysen mmezri. ⁷War tdikkwiřem ca ad tēbdem lařnam, amecnaw ca zzaysen, am mammec itwari “Aydud iqqim ħima ad icc ad issu uca kkaren ħima ad iraren.” ⁸Ejj aney war nettqehħeb ca amecnaw ca zzaysen. Aqqa mmuten din třata u eicrin ařaf deg ijj n wass. ⁹War ttqegħeb ca Sidi am mammec ggin ca zzaysen uca twahelken s ifiřran. ¹⁰War ttesfixixem axmi ca zzaysen uca twahelken zeg umhellek. ¹¹Man aya imsar asen, aqqa d lmatal i neccin uca tura d aeřam i neccin, neccin mixef d iwđen ineggura n zman.

¹²X uyenni wenni umi ittiř aqqa ibedd, iwa ad iħđa war iweřti. ¹³Aqqa war xawem ikki ca n ujarreb i war yiwiđen ca řar bnađem, maca Arebbi d ařdiq, wenni war kenniw itteřjan ad twajarrbem sennej i min tzemmarem, maca netta itticc ufuy ak-d ujarreb, ħima tzemmarem ad tarbum ajarreb.

Řkas n Arebbi d řkas n ccwařen

¹⁴X uyenni, imeizzen inu, arewřem zeg uebad i lařnam. ¹⁵Ssawařey akidwem axmi ssawařey ak-d imiřisen, xenni ħekmem s yixef nwem x min d awem qqarey.

¹⁶Řkas n lbaraka wenni nettbarak, ma war iři d tamunt ak-d idammen n Lmasiř? Ařrum wenni nfarreq, ma war iři d tamunt ak-d arrimet n Lmasiř? ¹⁷S minzi, waxxa neccin deg wařtas, aqqa-ney d iijen n weřrum d ict n arrimet, aqqa ncarrec marra deg ijj n weřrum. ¹⁸Xzarew řar Israyil n weysum, ma wi ittetten zeg weysum war řares tamunt ak-d uealtar? ¹⁹Min i řa iniř di man aya? Ma belli min immewcen d tařarřt i lařnam d ca niř belli lařnam d ca? ²⁰S řeks, aqqa min wcin řegnus d tařarřt, wcin tt i ccwařen, war iři i Arebbi. Uca necc war xsey ad tcarcem ak-d ccwařen. ²¹War tzemmarem ad teswem řkas n Sidi uřa d řkas n ccwařen, war tzemmarem ad tcarcem tazewđa n Sidi uřa d tazewđa n ccwařen. ²²Niř ad nessekkar tusmi n Sidi? Ma nejhed xas neccin?

Tiřelli n řmumen

²³Marra ittheřeř ayi, maca marra war ineffe. Marra ittheřeř, maca marra war ibenni. ²⁴Uřa d ijj war yarezzu ca tizi nnes, maca tenni

n wenneḍni. ²⁵Ccem marra min ittmenzzan di ssuq n igezzaren, war tesseqsim ca x ssibbet n tnefsect, ²⁶minzi “i Sidi teġa tamurt d řekmařet nnes”. ²⁷Mařa ca n yijjen zeg inni war yuminen iearḍi cek u texsed ad trařed, ecc zi marra min d ac i d řa issars, war tesseqsi ca x ssibbet n tnefsect. ²⁸Maca mařa řed inna ac “Degga itwayař řa lařnam”, war zzayes ttett di řřwee n wenni i d ac ieeřmen uřa di řřwee n tnefsect, “s minzi i Sidi teġa tmurt d řekmařet nnes”. ²⁹Necc nniř di řřwee n ‘tnefsect’, war teġi tnefsect nnek, maca n wenneḍni. Minzi mayemmi i řa tetwařakem tiřelli inu s tnefsect n wenneḍni? ³⁰Mařa necc carceř s uqadi, mayemmi i řa twaceqqfey di ssibbet mixef ttqadiř? ³¹Xenni mařa tettettem niř tsessem, ggem tt marra i ueuġi n Arebbi. ³²War ttiřim d taenkrift uřa i Wudayen uřa i Iyunaniyyen uřa i tmesmunt n Arebbi, ³³amecnaw necc eawed arezzuř ad d aseř ak-d marra di kuřci, war iġi řima ad arzuř nnfae inu, maca n wařřas, řima ad twassnejmen nitni.

***Lmasiř d azeġif n kuř aryaz, aryaz d azeġif n temřart
uca Arebbi d azeġif n Lmasiř***

11 ¹Đfarem ayi-d am mammec đfareř Lmasiř. ²Ttqadiř kenniw, a awmaten, minzi tetteffekarem dayi di marra, uca tetteřřfem di tewseyyat mammec d awem tent wciř.

³Xenni xseř ad tessnem belli Lmasiř d azeġif n kuř aryaz uca aryaz d azeġif n temřart uca Arebbi d azeġif n Lmasiř. ⁴Kuř aryaz wenni ittzaġan niř ittkacafen am iřeřřef x uzeġif nnes, ifeřřeř azeġif nnes. ⁵Maca kuř tamřart tenni ittzaġan niř ittkacafen am war řreřřef x ixef nnes, tfeřřeř azeġif nnes, minzi nettat am tenni iřeffen. ⁶Minzi mařa tamřart war řreřřif, ad řeff eawed. Maca mařa d řefđiřet i temřart mařa tqeřř acuwwař niř řeff, řsen mařa řreřřef. ⁷Minzi aryaz war itteřwiji ca ad iřeřřef azeġif, aqqa-t d řřifet d aeuġi n Arebbi, maca tamřart teġa d aeuġi n weryaz. ⁸Minzi aryaz war d iqqarř ca zi temřart, maca tamřart zeg weryaz. ⁹Uca eawed war d ixřiq ca weryaz i temřart, maca tamřart i weryaz. ¹⁰X uya ittqeřř as i temřart ad tegg ict n řeeřamet n řřulřa x uzeġif nnes x ssibbet n lmalakat. ¹¹Maca di Sidi tamřart nneřřa aryaz war teġi d ca, uřa d aryaz nneřřa tamřart war iġi d ca. ¹²Minzi amecnaw tamřart tusi-d zeg weryaz, amenni eawed aryaz itekk-d zi temřart,

maca marra min iğan aqqa-t zi Arebbi. ¹³Ĥekmem kenniw simant nwem, ma tusi-d x temyart ad tezzağ i Arebbi s uzeğif war iřeħħfen? ¹⁴Ma tubbart simant nnes war d awem tesscan belli acuwwaf d azirar d řefđihet i weryaz? ¹⁵Maca i temyart d æuği mařa řares yiři ucuwwaf d azirar, minzi immewc as ucewwaf d azirar am uřeħħaf. ¹⁶Maca mařa ĥed ixs ad ixarweđ, neccin war řarney bu tnamit nni uřa d timesmunin n Arebbi.

Amensi iqeddse

¹⁷Am weşşiy timesřayin-a řexxu, aqqa war d awem tteggey ccan, minzi war tmunem ca i řxar, maca ktar i řyar. ¹⁸I umezwar, mařa tmunem am tmesmunt, sřiy aqqa din jarawem amsebđi, uca aqqa ttamney ca zi man aya, ¹⁹s minzi ittxeşş ad din yiři jarawem amsebđi n tebridin, ĥima ad iban man wen zzaywem iğan d imqeğaben.

²⁰Řami tmunem, degga war iği ĥima ad teccem amensi n Sidi. ²¹Minzi am tettetem, kuř ijj izzar ad iksi amensi nnes uca iijen dayes řaž uca nneđni iscara. ²²Ma war řarwem tudrin mani i řa teccem u mani i řa teswem? Niğ tesseħqaram tamesmunt n Arebbi uca tessħeccamem inni war řar iği ca? Min d awem i řa iniy? Ma ad awem ggey ccan? Di degga war d awem t tteggey ca. ²³Minzi min tťfey zi Sidi, ssiwđey awem t-id, belli Sidi Yeccu di ġiřet i di itwasellem, iksi aýrum, ²⁴uca awarni řami iqada, yarza it, inna “Ksim, ta d arrimet inu i xawem yarzen, ggem aya uca idarem ayi.” ²⁵Uca ammu awarni amensi iksi řkas, inna “Řkas-a d řeahd n jdidi deg idammen inu. Ggem aya, mečarřmma zzayes teswim, i řidaret inu. ²⁶S minzi mečarřmma i řa teccem aýrum-a uca ad teswem zi řkas-a, aqqa tettbarrħem s řmewt n Sidi ař i d řa yas.” ²⁷X uyenni man wen mma i řa iccen aýrum-a niğ ad isu zi řkas n Sidi nnebřa aweqqar, ad yiři s umarwas i arrimet d idammen n Sidi. ²⁸X uyenni ejj bnadem ad iqeğeb ixef nnes, uca ejj it ad icc ammu zeg weýrum u ad isu zi řkas. ²⁹Minzi wi i řa iccen d wi i řa iswen nnebřa aweqqar d wenni i řa issiwđen řħukm řar ixef nnes am ittett u am isess, minzi netta war ifarrez ca arrimet n Sidi. ³⁰X uyenni aqqa din aťtas n yinni ideefen d yinni iħeřcen jarawem uca aťtas dewřen ttetťšen. ³¹Mařa negga ad neħkem ixef nney, xenni war xaney itwaħkem. ³²Maca mařa netwaħkem zi Sidi, aqqa netwarebba, ĥima war

netwahaḡkem ca ak-d ddunnit. ³³Ammu xenni, a awmaten, xmi i ya tmunem ḡima ad teccem, rajam ijjen wenneḡni. ³⁴Maṣa ḡedayes řaz, ad icc di taddart nnes, ḡima war tettmunem i ccrae. Min iqqimen, ad t eedřey xmi i d ya yasey.

Timewca n Arruḡ

12 ¹War xsey ca, a awmaten, ad tjeḡřem di timesřayin n Arruḡ. ²Aqqa tessnem belli umi tuḡa kenniw ead d *ibarraniyyen* zi řegnus, tetwassweddarem ḡar lařnam ignawen. ³X uyenni ssarggbey kenniw, aqqa war din wi issawařen s Arruḡ n Arebbi ad ini ‘aqqa itwaneeř Yeccu’ uca war din wi izemmaren ad ini ‘Yeccu d Sidi’ myir s Arruḡ Iqeddsen waha.

⁴Aqqa din timewca ifarzen, maca Arruḡ iḡa d ijjen. ⁵Uca aqqa din řexdayem n tsexxart ifarzen, maca Sidi aqqa-t d ijj. ⁶Uca aqqa din afraz n řexdayem, maca Arebbi i d itteggen marra di marra, aqqa iḡa d ijj. ⁷Maca asargab n Arruḡ ad itwammewc i kuř ijj di tťwee n marra. ⁸Aqqa s Arruḡ itwammewc i yijjen awař n tiyit, i wenneḡni awař n tmusna s Arruḡ d ijjen, ⁹i wenneḡni liman s Arruḡ d ijjen, i wenneḡni timewca i usgenfi s Arruḡ d ijjen, ¹⁰i wenneḡni maḡend ad igg řeejayeb, i wenneḡni akacaf *n wawař n Arebbi*, i wenneḡni řfarz n arruḡat, i wenneḡni eřam kuř n iřsawen uca i wenneḡni afessar n iřsawen. ¹¹Maca man aya marra ittegg it Arruḡ d ijjen wenni ibetťan i kuř ijj anect mammec ixs netta.

Arrimet n Lmasiḡ d icten

¹²Minzi am arrimet teḡa d ict uca ḡares aťtas n iyezdisen u xenni marra iyezdisen n arrimet, waxxa nitni aťtas, aqqa ttegggen ict n arrimet, ammu eawed Lmasiḡ. ¹³Minzi netwasseyḡeř marra s ijj n Arruḡ deg icten arrimet, niḡ Udayen niḡ Iyunaniyyen niḡ isemyan niḡ iḡurriyyen uca immewc aney marra ad nsu zeg ijj n Arruḡ. ¹⁴Uřa d arrimet war teḡi ca d ijj n uyezdis, maca s waťtas n iyezdisen. ¹⁵Mařa aḡar ad ini minzi war ḡiy d afus, war ḡiy zi arrimet, ma xenni war ittiři zi arrimet? ¹⁶Uca mařa amezzuḡ inna, minzi war ḡiy d tiťť, war ḡiy zi arrimet, ma xenni war ittiři zi arrimet? ¹⁷Mařa marra arrimet tuḡa-tt d tiťť, manis d ikka useḡi? Mařa marra *arrimet* tuḡa-tt d aseḡi, manis d ikka ucemmi? ¹⁸Maca řexxu Arebbi

igga iyezdisen di arrimet, kuř ijj zzaysen am mammec ixs netta.

¹⁹Minzi mařa marra tuřa d ijj n uyezdise, mani teřa arrimet xenni?

²⁰Maca řexxu aqqa din ařas n iyezdise, maca d ict n arrimet waha.

²¹Tiř war tzemmar ad tini i ufus “War cek řwijeř ca” niř řawed azeřif i idaren “War kenniw řwijeř ca”. ²²S řeks, aqqa iyezdise n arrimet inni ittbanen řeřen ktar, aqqa nitni twařdajen ktar.

²³Uca iyezdise n arrimet i d aney ittiřen s drus n ccan, nettegg asen ccan ktar uca iyezdise inni war ittbinen icnan, ad asen nessřinneb s wařas n řehzut. ²⁴Minzi inni řar iřa řehzut, war řdajen man aya, maca Arebbi igga arrimet ammu, belli iyezdise i iřan d qell, aqqa iwc asen ccan ktar, ²⁵řima war ittiři ubeřtu di arrimet, maca iyezdise ad ewcen taynit ijen i wenneřni deg uqaren d ijen. ²⁶Mařa ij n uyezdise tettekk xas tamara, marra iyezdise ad ksin tamara akis uca mařa ij n uyezdise itwacenneř, ad farřen marra ixfařen akis. ²⁷Xenni kenniw d arrimet n Lmasiř d iyezdise kuř ijen weřdes.

²⁸Uca Arebbi aqqa igga di tmesmunt d amezwaru imazanen, xenni imkacafen, wiss řrata imseřmaden, xenni řeřjayeř, awarni asen timewca n usgenfi, řexdayem n twiza d uřebber uca řam kuř iřsawen. ²⁹Ma zeřma marra nitni d imazanen? Ma marra d imkacafen? Ma marra d imseřmaden? Ma marra nitni tteggan řeřjayeř? ³⁰Ma marra řarsen timewca n usgenfi? Ma ssawařen marra s iřsawen? Ma ttfessaren marra iřsawen? ³¹Arzum xenni di tmewca tiřebřanin uca necc ad awem ssecney abrid yuřan qač.

Tayri

13 ¹Maelik necc ssawařeř s iřsawen n iwdan d lmalakat, maca war řari bu tayri, aqqa dewřeř d nnřas ittentunen niř d ařun iddendunen.

²Maelik řari tamewci n ukacaf n wawařen n Arebbi, fehmeř marra řesrar d marra tamusna, uca tuřa řari marra liman ař d ssmuřijeř idurar, maca war d ayi teři tayri, necc d walu i řiř.

³Maelik bđiř marra agra inu, maelik wciř arrimet inu řima ad tecmeđ, maca war dayi teři tayri, war d ayi tneffeč di walu.

⁴Tayri teřa řares ttasie n řxařar d řeđrafet.

Tayri war dayes bu tusmi, tayri war tettfeyyec s yixef nnes,

war dayes bu nnfaxet, ⁵war tettqemmee ħed,
war tarezzu tizi nnes, war tetwassarzag
uca war teqqim txemmam di min iġan d aëeffan.

⁶Aqqa war tfarreĥ ca zi min war iseggden, maca tfarreĥ zi tidett.

⁷Aqqa třeĥĥef marra, tettamen di marra,
tessatem marra uca tarebbu marra.

⁸Tayri war tfenni emmarş,
maca akacaf *n wawařen n Arebbi* ad ibdeř,
iřsawen ad gnun u tamusna ad tebdere.

⁹Minzi aqqa nessen ħar ij n uęezdis waha uca nettkacaf męir ij n wezyen. ¹⁰Maca xmi i d ħa yas ukemmeř, řexdenni min iġan ħar ij n wezyen ad ibdeř. ¹¹Řami tuęa-yi d aseymi, ssiwřeę amecnaw aseymi, fekkareę amecnaw aseymi, xarşeę amecnaw aseymi. Ařami dewřeę d aryaz, jjię awarni ayi min iġan n useymi. ¹²Řexxu nettwařa s ict n tisit ibarcnen, maca xenni ad nęar tifras ħar tifras. Řexxu ssney ħar ij n wezyen waha, maca xenni ad ssney mammec tuęa twassney necc. ¹³Xenni řexxu ad iqqim liman, asitem d tayri, aqqa třata-ya, maca ameqqran nsen aqqa-tt d tayri.

Tamewci n ukacaf u tmewci n iřsawen

14 ¹Dfarem tayri u njebdem ħar tmewca n Arruĥ, maca x ukacaf *n wawařen n Arebbi* d amezwaru. ²Minzi wenni issawařen s ij n iřes, war issiwiř ca i iwdan, maca i Arebbi, minzi uřa d ijj war d as ifehhem, maca issawař řesrar s Arruĥ. ³Maca wenni ittkacafen *awařen n Arebbi* issawař ak-d iwdan ħima ad ten ibna, ad ten iziyyar uca ħima ad ten izezza. ⁴Wenni issawařen s ij n iřes, ibenna ixef nnes, maca wenni ittkacafen ibenna tamesmunt. ⁵Ammu xenni, xseę kenniw marra ad tessiwřem s iřsawen, maca mliĥ ead ad tkacfem, minzi amenzu wi ittkacafen x wi issiwiřen s iřsawen, męir mařa wanita ad t ifessar ħima ad tetwabna tmesmunt. ⁶Maca řexxu, a awmaten, mařa usię-d ħarwem uca ad kiwem ssiwřeę s iřsawen, man nnfae i ħarwem mařa war d awem ssiwřeę ca s usargeb nię s tmusna nię s ukacaf nię s useřmed? ⁷Mařa řeĥwayec war iddaren, amecnaw tamja nię řęambri, ggin řĥess nnebřa mma ad itwafarz řĥess nsen, mammec i ħa idweř itwassen min ittiraren s tamja nię

s řgambri? ⁸Uca mařa řbuq igga řřess war yeřfi, wi i řa isswejden i umenyi? ⁹Ammu eawed kenniw, mařa war tessiwirem ca awař iřfa s iřes, mammec i řa fehmen min teqqarem? Minzi ad tiřim am wenni issawařen di řewhi. ¹⁰Aqqa din wi issnen mečar n ddabat n tmijjawin di ddunnit uca uřa d icten zzaysent war teři nnebřa řřess nnes. ¹¹Xenni mařa war ssiney jjeħd n řřess, ad iři necc d ij n ubarrani i wenni issawařen, d wenni issawařen ad yiři d ubarrani i necc. ¹²Ammu eawed kenniw, umi tenjebdem řar tmewca n Arruħ, arzum ad tfeyydem di řtwee n řebni n tmesmunt.

¹³X uyenni, wenni issawařen s ca n iřes, ad izzağ řima izemmar i ufessar nnes. ¹⁴Minzi mařa necc zzuğey s ca n iřes, arruħ inu aqqa izzuğ, maca řeeqeř inu ad iqqim nnebřa řyiğet. ¹⁵Mammec tegga? Ad zzağey s arruħ, maca ad zzağey eawed s řeeqeř, ad řennjeř izřan n usemyar s arruħ, maca ad řennjeř eawed s řeeqeř. ¹⁶Minzi mařa tqadid s arruħ *waha*, xenni mammec i řa yini ħed wenni din iqqimen “Amin” i tzağit n uqadi nnek, am war issin min teqqared. ¹⁷Minzi waxxa cek tqadid mliħ, maca wennedni war itwabenni ca zi *man aya*. ¹⁸Necc ttqadiy Arebbi aqqa ssawařeř s iřsawen ktar zzaywem marra. ¹⁹Maca di tmesmunt aqqa maelik ufiy ad iniy xemsa n wawařen s řeeqeř inu řima ad ssřemdey eawed innedni uřa eecra n ařaf n wawařen s ij n yiřes.

²⁰A awmaten, war ttiřim d iřenjiren di řeeqeř, maca iřim d iřenjiren di tuěeffna, maca iřim tiwdem di řefhamet. ²¹Aqqa tura di ttawrat “Ad ssiwřeř i weydud-a s iřsawen d iyencicen n ibarraniyyen, waxxa ammu war d ayi ttesřin ca”, inna Sidi. ²²Ammu xenni iřsawen d řeeřamet, war iři i yinni yumnen, maca i yinni war yuminen ca, maca akacaf n wawařen n Arebbi war iři i yinni war yuminen, maca i yinni yumnen.

²³Xenni mařa marra tamesmunt tuya tessmun uca marra tuya ssawařen s iřsawen uca udfen inni ijeħřen niy inni war yuminen, ma nitni war qqaren belli aqqa kenniw tettxeřfem? ²⁴Maca mařa marra kacfen uca yudef-d ħed war yumin niy ħed ijeħ, xenni wanita ad itwasseqnee zi marra uca ad itwařakem zi marra ²⁵uca min innufaren deg wuř nnes ad idweř řar tfawt, ad yařar s wudem nnes, ad isjed i Arebbi, ad ibarreħ, aqqa s tidett Arebbi aqqa-t jarawem.

Aɛbad n tmesmunt i Arebbi ad yiři s usettef

²⁶Mammec xenni, a awmaten? Mařa tmunem, kuř ijjen zzaywem ad ȳares yiři ij n usebbih niȳ ict n tȳuri niȳ ij n usargeb niȳ ij n yiřes niȳ ij n ufessar. Ejj ad yiři marra i řebni. ²⁷Mařa din řed issiweř s ij n iřes, *ejj iten* ad ssiwřen s tnayen niȳ s wařas řřata yidsen uca kuř ijjen zzaysen s nñubet nnes, xenni ijjen ad ifessar. ²⁸Uca mařa war din iği wi izemmaren ad ifessar, ad isqar netta di tmesmunt, ad issiweř i yixef nnes u i Arebbi. ²⁹Ad ssiwřen imkacafen s tnayen niȳ řřata uca innedni ad řekmen. ³⁰Uca mařa wenneđni iqqimen din ad itwassargeb x ca, xenni ad isqar umezwar. ³¹Minzi tzemmarem ad tkacfer *awařen n Arebbi* marra ijjen awarni wenneđni, řima marra ad řemden uca ad daysen itwagg wuř marra. ³²Uca arruřat n imkacafen, aqqa-tent sadu imkacafen, ³³minzi Arebbi war iği d Arebbi n uxarweđ maca n řehna, amecnaw di marra timesmunin n imqeddasen ³⁴tusi-d x temȳarin *nwem* ad ssusment di tmesmunin, minzi war d asent ismiř ad ssiwřent, maca icuwwar asent ad řřaęent am mammec teqqar ęawed ttawrat. ³⁵Uca mařa xsent ad řemdent ca, ad sseqsant iryazen nsent di taddart nsen, minzi war d tusi i temȳart ad tessiweř di tmesmunt. ³⁶Ma zeęma iffeȳ-d zzaykent awař n Arebbi? Niȳ yiweđ-d ȳarwem waha? ³⁷Mařa řed ittyiř as d amkacaf niȳ d bnadem arruřani, ad ieqeř mliř belli min d awem ttariȳ, aqqa-tent d tiweřša n Sidi. ³⁸Maca mařa řed ijheř, ijheř waha. ³⁹Ammu xenni, a awmaten, njeđdem ȳar ukacaf, war menneęm ca awař s iřsawen. ⁴⁰Ad imsar marra s ladab u s usettef.

Tanukra n Lmasiř

15 ¹Xenni ad kenniw ssargbey, a awmaten, řexbar ařebřan wenni d awem barrřey, d wenni tqebbřem, x minxf tbeddem, ²i zi i ȳa tetwassnejmem ęawed mařa tetřfem dayes am mammec d awem t barřey, niȳ *axmi* zeęma tumnem bařeř. ³Minzi amezwar sseęduȳ awem-d min tuȳa řřfeȳ necc s yixef inu, aqqa Lmasiř immut x ddnub nney ęlařsab min izemmen deg idlisen, ⁴aqqa itwandeř uca itwassnekkar deg wass wiss řřata ęlařsab idlisen, ⁵uca idhar-d ȳar Sifas, xenni ȳar teneac n *imeřđaren*. ⁶Awarni as iban-d i tiwwa n xemsa meȳya n wawmaten deg umur d ijjen, ařas zzaysen ęad ddaren uca innedni aqqa řřšen. ⁷Awarni

as idhar-d i Yaεqub, xenni i marra imazanen. ⁸Uca yar uneggaru marra, idhar ayi-d amecnaw i wenni d ixεqen barra i řweqt nnes.

⁹Minzi necc ġiy d amaẓuẓ qae zeg imazanen, war sdihiġey ad ayi řayan amazan, minzi necc tuẓa darrcey tamesmunt n Arebbi.

¹⁰Maca s nniemet n Arebbi i ġiy min ġiy uca nniemet nnes i necc war teġi baṭeř, minzi necc xedmey mahu qae xasen marra, maca war iġi d necc, maca nniemet n Arebbi tenni iġan akidi. ¹¹Xenni ma d necc niy d nitni, ammu i nettbarreġ, ammu i tettamnem.

Tanukra n imettinen

¹²Xenni mařa itwabarreġ s Lmasiġ belli aqqa itwassnekkar-d zeg imettinen, mammec xenni zemmare n ca jarawem ad inin belli war din bu tnukra n imettinen? ¹³Minzi mařa war din bu tanukra n imettinen, uřa d Lmasiġ war d itwassnekkar xenni, ¹⁴uca mařa Lmasiġ war d itwassnekkar, xenni baṭeř i teġa tbarreġt nney, baṭeř i yeġa xenni liman nwem, ¹⁵uca neccin nban d řechud issxarriqen n Arebbi, minzi neched x Arebbi belli aqqa issnekkar-d Lmasiġ, wenni war d issnekkar ca, mařa nican imettinen war d twassnekkaren ca. ¹⁶Minzi mařa imettinen war d ttetwasnekkaren ca, aqqa Lmasiġ war d itwasnekkar xenni. ¹⁷Uca mařa Lmasiġ war d itwasnekkar ca, aqqa liman nwem baṭeř, xenni teqqimem εad di ddnuw nwem, ¹⁸uřa inni ittettřen di Lmasiġ awarni řami mmuten, aqqa twahelken. ¹⁹Mařa tuẓa nessitim di Lmasiġ i tudart-a waha, aqqa-ney qae d imcumen n marra iwdan.

²⁰Maca řexxu, aqqa Lmasiġ itwassnekkar-d zeg imettinen am umenzu n yinni ittettřen *deg wendeř*. ²¹Umi d tusa řmewt zeg iġjen bna dem uřa d tanukra n imettinen teġa zeg iġjen bna dem. ²²Minzi am mammec marra mmuten di Adam, ammu εawed ad twassneddaren marra di Lmasiġ. ²³Maca kuř iġ di nnubet nnes: Lmasiġ d amenzu, xenni inni iġan n Lmasiġ yar twasit nnes. ²⁴Awarni man aya d aneggaru, xmi i řa iwc tageldit i Arebbi Tababat, xmi i řa ibdeř marra řeġkamāt d marra řsulṭa d marra jjeġd. ²⁵Minzi ittxeřř as ad iġkem ař i d řa yegg marra řeedyan nnes sadu idaren nnes. ²⁶Uca řeεdu aneggaru wenni i řa itwabdřen, aqqa-t d řmewt. ²⁷Minzi *aqqa tura* “aqqa iġga marra sadu idaren nnes”. Maca xmi iqqar belli marra itwagg sadu netta, aqqa iban *mliġ* belli wenni d as iġgin marra sadu netta, aqqa netta simant nnes war iġi sadu netta. ²⁸Xenni řami d as itwagg marra sadu

i netta, řexdenni Tamemmit řawed ad itwagg sadu i wenni umi d as iggin marra sadu i netta, řima ad yiři Arebbi di min di mma.

²⁹Niř, min i řa ggen inni itwassyedřen di řřwee n imettinen? Mařa war d ttetwasnekkaren imettinen řemmarř, mařa mayemmi i řa twassyedřen řad di řřwee n imettinen? ³⁰U mayemmi neccin řad di lxařa di kuř tsaeet? ³¹A awmaten, aqqa ttmettiř kuř ass s usemřa nwem i iřan řari di Lmasiř Yeccu Siditney. ³²Mařa tuřa-yi menyey am bnadem ak-d řewřuc di Afasus, man řefđer i řari? Mařa imettinen war twasnekkaren ca, ad necc, ad nsu, minzi tiwecca ad nemmet. ³³War tteycim yixef nwem, tamunt war iřřin tjeyyař řřbayee řiřebřanin. ³⁴Iřim tfařem nican, war ttxetřim ca, minzi ca zzaywem war ssinen ca Arebbi. I řehya nwem qqareř t.

Arrimet n řmewt d arrimet n tnukra

³⁵Maca ad ini řed “Mammec i řa twasnekkaren imettinen? S man arrimet i d řa řasen?” ³⁶A ařuř, min tzarřeed cek, war itteddar mařa war immut qbeř. ³⁷Zi min tzarřeed war tzarřeed ca arrimet, maca taeeqqact waha, aqqa-tt n yirden niř n ca nneđni. ³⁸Maca Arebbi iwc as arrimet mammec ixs netta uca i kuř aeeqqa n zzariet arrimet nnes. ³⁹War iři marra aysum d aysum d ijj, maca aysum n iwdan imsebđa x weysum n řmař uca aysum n iseřman wenneđni n weysum n ijdadž. ⁴⁰Aqqa din arrimat n ujenna d arrimat n tmurt, maca aeuři n yinni n ujenna wenneđni n yinni n tmurt. ⁴¹Ijjen d aeuři n tfuct, wenneđni d aeuři n uyur d yitran, minzi itri ibđa x itri nneđni deg ueuři. ⁴²Ammu xenni i řa tiři d tanukra n imettinen. Aqqa arrimet tetwazarree di min ifennan uca ad twassnekkar-d di min war ifennin. ⁴³Aqqa itwazarree di min war icniřen uca ad d itwassnekkar deg ueuři, itwazarree di teđerft uca ad d itwassnekkar di jjeħd. ⁴⁴Aqqa tetwazarree arrimet n řřbiet uca ad d tetwassnekkar arrimet n Arruř.

Aqqa din arrimet n řřbiet, ammu aqqa din uřa d arrimet n Arruř. ⁴⁵Ammu xenni tura “Ařaz amezwaru, Adam, idweř d řeemar iddaren uca Adam aneggaru d arruř issneddaren.” ⁴⁶Maca min iřan zi Arruř war d yusi ca d amezwaru, maca min iřan n řřbiet, xenni awarni man aya min iřan zi Arruř. ⁴⁷Bnadem amezwaru ikk-d zi tmurt, aqqa netta zeg ucař n tmurt. Bnadem wiss tnayen d Sidi i d

ikkin zeg ujenna. ⁴⁸Am mammec iġa wenni zeg ucař *n tmurt*, ammu iġan xenni inni itwaggen zeg ucař *n tmurt*, uca am mammec iġa wenni n ujenna, ammu xenni inni iġan n ujenna. ⁴⁹Uca am mammec narbu ššifet n wenni itwaggen zeg ucař *n tmurt*, ammu xenni ad narbu ššifet n wenni zeg ujenna.

⁵⁰Maca, a awmaten, qqarey degga, aqqa aysum d idammen war zemmar ad warten tageldit n Arebbi uřa d min ifennan war izemmar ad iwart min war ifennin. ⁵¹Xřarem, ad kenniw ssaregbey x iijen ssirr, aqqa-ney war nettetřes ca marra, maca marra ad netwabeddeř ⁵²deyya, deg warmac n wabřiw řar řbuq aneggaru. Minzi řbuq ad izemmar uca imettinen ad d twassnekkaren řar min war ifennin uca neccin ad netwabeddeř. ⁵³Minzi min ifennan ittxeřš as ad yard min war ifennin u min i řa imten ittxeřš as ad yard min war ittmettin. ⁵⁴Uca xmi min ifennan ad yard min war ifennin u min i řa imten ad yard min war ittmettin, řexdenni ad ikemmeř wawař i itwarin

“Řmewt aqqa tetwařarđ deg uyelleb. Ica. 25:8

⁵⁵A řmewt, mani iġa usennan nnem?

Mani, a jahennama, ayelleb nnem?” Huc. 13:14

⁵⁶Aqqa asennan n řmewt d dđanb uca jjeħd n dđanb aqqa-t d ttawrat. ⁵⁷Maca aqadi i Arebbi, wenni d aney iwcin ayelleb s Sidi Yeccu Lmasiř. ⁵⁸Ammu xenni, a awmaten ieizzen, beddem nican u nnebřa anhezzi, arnim řebda di řxedmet n Sidi s ufeyyeđ, am tessnem belli řxedmet nwem di Sidi war teġi bařeř.

Asmuni n řřdaqi i imqeddasen di Urcalim

16 ¹Zi jjiħet n usmuni n řřdaqi i imqeddasen, ggem kenniw eawed am mammec đebbrey it-id di tmesmunin n Galařiya. ²Kuř ass amezwar n simana kuř iijen zzaywem ad iħuz ca n tesřart ełahřsab mammec iwesseē, ħima, xmi i d řa awđey, war ibeddi ead řexdenni usmuni n řřdaqi. ³Uca xmi i d řa awđey, ad ssekkey inni xef řřesbem meħħđen, ħima ad awyen tecrimet n řřdaqi nwem ak-d tbratin řar Urcalim. ⁴Uca mařa tuya icuwwar ad raħey necc eawed, xenni ad kkaren ad raħen akidi.

Taneggarrut

⁵Ad ɣarwem-d asey xmi i d ɣa kkey x Masiduniya, minzi ad d kkey x webrid n Masiduniya. ⁶Izemmar ad qqimeɣ niɣ ead ad sseɣduɣ řmecta akidwem, ħima xenni kenniw tzemmarem ad ayi tessqebbɛm mani i ɣa raħey. ⁷Minzi war xsey ad kenniw ɣareɣ řexxu am d xawem i ɣa kkey abrid waha, minzi ssitimeɣ ad qqimeɣ akidwem ca n řweqt, mařa ismeħ Sidi. ⁸Maca ad qqimeɣ ead di Afasus ař ass n řeid n xemsin. ⁹Minzi aqqa tennurzem ayi-d tewwart tameqqrant ijehden ařas, uca aqqa din ij n ubarru n řeɣɣan.

¹⁰Mařa yiweɣ-d Timutiyyu, ħdam, maħend netta ad din yiři jarawem nnebřa tiggwudi, minzi netta ittegg řxedmet n Sidi amecnaw necc. ¹¹X uyenni uřa d iijen mma ad t isseħqar, maca qebbɛm t di řehna, ħima ad ɣari-d yas, minzi necc ttarij t ak-d wawmaten. ¹²Zi jjihet n tawmat Abullus, aqqa zawgeɣ t ařas, ħima ad ɣarwem-d yas ak-d wawmaten, maca netta tuɣa war iɛewweř ad d yas řexxu, maca ad d yas xmi d as i ɣa isarreh řweqt.

¹³Ĥdam, beddem nican di liman, ħezmem s teryast, iřim tmeħɛm ¹⁴Marra min i ɣa imsaren jarawem ad yiři s tayri.

¹⁵Zawgeɣ kenniw, a awmaten, aqqa tessnem belli řağ n taddart n Stifanus, aqqa-ten d imenza di Axaya, xenni nitni řewween ixef nsen i tsexxart di řtwee n imqeddasen. ¹⁶Ggem ixef nwem sadu ufus n yinni amecnaw nitni uca sadu kuř iijen i d aney itteawanen uca sadu kuř iijen i ixeddmn akidney. ¹⁷Aqqa farħey s twasit n Stifanus d Furtunatus d Axayikus, minzi nitni kemmřen ead min kenniw ittxeřšan, ¹⁸s minzi nitni ssareyyħen arruħ inu d wenni nwem. Weqqarem iwdan amecnaw ina.

¹⁹Timesmunin n Asiya ttseğament-id xawem. Akwila d Briskilla ak-d tmesmunt i iğan di taddart nsen ttseğamen-d xawem ařas di Sidi. ²⁰Ttseğamen-d xawem marra awmaten. Ttseğamem-d x wayawya s usudem iqeddsen.

²¹Necc, Bulus simant inu, ttariy awem-d sřam s ufus inu. ²²Mařa ħed war ixs Sidi Yeccu Lmasiħ, ad yiři d ameneuř. ‘Maranata’ (=‘A Siditney, as-d’ niy ‘Siditney aqqa yusi-d’). ²³Nniemet n Sidi Yeccu Lmasiħ ad kiwem tiři. ²⁴Tayri inu aqqa-tt akidwem marra di Lmasiħ Yeccu. Amin.

Tabrat wiss Tnayen n Bulus i Ikurintiyyen

Aseğem

1 ¹Bulus, amazan n Yeccu Lmasiḥ ɛlaḥsab řxaḍar n Arebbi d tawmat Timutiyyu, i tmesmunt n Arebbi tenni iğan di Kurintus ak-d marra imqeddasen inni iğan di marra Axaya: ²nniemet xawem d řehna zi Arebbi Babatney u zi Sidi Yeccu Lmasiḥ.

Arebbi n marra asfewwej

³Lbaraka aqqa-tt i Arebbi, Tababat n Siditney Yeccu Lmasiḥ, Tababat n areḥmet d Arebbi n marra afewwej, ⁴wenni xaney ittessfewwajen di marra řehşart nney, ħima xenni nqedd ad nessfewwej x inni iğan di mammecc mma řehşart s ufewwej i zi netwassfewwej neccin s yixef nney zi Arebbi. ⁵Minzi amen ifeyyed dayney aweddeb n Lmasiḥ, ammu ifeyyed ɛawed ufewwej nney s Lmasiḥ. ⁶Maca mařa ḥşaren aney, aqqa man aya i ufewwej d usenjem nwem inni i d ya yawyen řyiğet nsen mařa kenniw ɛawed teksim aweddeb amecnaw d neksi uřa d neccin, niy mařa netwassfewwej aqqa man aya i ufewwej d usenjem nwem ɛawed. ⁷Asitem nney i kenniw imten, minzi nessen, belli amecnaw tcarrcem deg uweddeb, ammu i ya tcarrcem deg ufewwej. ⁸Minzi war nexs ca, a awmaten, ad tjeħrem x řehşart nney i xaney ikkin di Asiya, aqqa tekka xaney aneggaru sennej x tzemmar nney, ařami ɛřaḥař neqḍee řayas zi tudart nney, ⁹wah, neccin s ixef nney tuya nḥesseb belli ad xaney itwaḥkem s řmewt, ħima war nettiqqi ca deg ixef nney, maca di Arebbi wenni d issnekkaran imettinen. ¹⁰Netta aqqa ifekk aney zi řmewt tameqqrant uca ittfekka aney uca neccin nettiqq dayes belli ad aney ifekk ɛawed, ¹¹Iři kenniw ɛawed ad aney tɛawnem s tzağit nwem, ħima ad qaden ařtas x ssibbet n min d aney immewcen zeg wařtas.

Abeddeř n usafar n Bulus

¹²Minzi wa d asemyar nney, chadet n tnefsect nney, belli aqqa-ney nuyur di ddunnit s řeşfayet d tazdugi n Arebbi, war iği s tiyrit

n weysum, maca s nniemet n Arebbi uca d amezwaru i kenniw. ¹³Minzi war d awem nuri uŕa d ict n tmesŕact myir min teqqarem uca ɛawed tfehhmem, iwa ssitimey ad tfehhmem aŕ aneggaru, ¹⁴am mammeɛ ɛawed tessnem zzayneŕ drus, belli aqqa-neŕ d asemyar nwem, ammu ɛawed kenniw d asemyar nney deg wass n Sidi Yeccu. ¹⁵Di řaman-a tuŕa xsey ad řarwem-d aseŕ zic, řima ad řarwem tiři ict n tmewci n nniemet i twaŕa nneđnit ¹⁶uca tuŕa ggiŕ ad ɛduŕ x tendint nwem řar Masiduniya, řima ad řarwem-d ɛeqbey ɛawed zi Masiduniya, řima kenniw ad ayi tessqebbđem řar Yahudiyya. ¹⁷Ma řami tuŕa ɛewwŕey ad ggeŕ man aya, ma qeğqey? Niŕ min xarsey ad t ggeŕ, ma xarsey t ɛlařsab aysum, axmi d ‘wah-wah’ inu d ‘lla-lla’? ¹⁸Aqqa Arebbi d ašđiq i yeğa, awaŕ nney i kenniw war iği ‘wah’ uŕa d ‘lla’. ¹⁹Minzi Mmis n Arebbi, Yeccu Lmasiř, wenni i zi itwabarreř jarawem zzayneŕ, zzayi d zi Silbanus d zi Timutiyyu, aqqa netta war iği d ‘wah’ uŕa d ‘lla’, maca ‘wah’ dayes i yeğa. ²⁰Minzi mečaŕ mma n řwuɛud n Arebbi i iğan, aqqa dayes iğa d ‘wah’, x uyenni zzayes ɛawed iğa d ‘amin’ i uɛuği n Arebbi. ²¹Wenni d aney iđemnen akidwem di Lmasiř uca idhen aney, netta d Arebbi, ²²wenni iggin xaney ɛawed acemmie nnes uca iwca aney Arruř d řearbun deg wuŕawen nney. ²³Maca necc ttŕayiy Arebbi d acehhad x řeemar inu, umi tuŕa-yi d ařnin xawem, řami war d usiy tawaŕa nneđnit řar Kurintus. ²⁴War iği xenni mařend ad nřellet x liman nwem, maca neccin d ixeddamen i řefrařet nwem, minzi zi liman tbeddem tmetnem.

2 ¹Degga aqqa ggiŕ t, aqqa war řarwem-d usiy tawaŕa nneđnit s wecđan. ²Minzi maŕa zeema necc ssffugmey kenniw, wi xenni d ayi i řa issfarřen myir wenni i di ggiŕ afugem? ³Uca uriy awem-d nican man aya, řima necc, xmi i d řa yawđey din, war twassffugmey ca zeg inni ittxeřša ad zzaysen farřey. Aqqa ttiquey daywem marra, belli řefrařet inu, aqqa-tt d řefrařet nwem marra. ⁴Minzi necc uriy awem-d di řeřšart temŕar ațtas uŕa s wuŕ yarejfen u s wațtas n imetřawen, war iği řima ad tffugmem, maca řima ad tessnem tayri i řari i kenniw s ufeyyeđ.

Smaḥet i umednub

⁵Maca maṛa din wenni issffugmen, netta war d ayi issffugem waha, maca - zeg ij n uyezdīs maḥend war t qqareḡ s jjeḥd - i kenniw marra. ⁶Cfa yas i wanita, aqqa azyen ameqqran zzaywem tuḡa iwebbex it, ⁷ammu xenni ittxeṣṣ awem řexxu ad as tsamḥem uca ad xas tfewwjem, ḥima war xas yarenni ufugem ař aneggaru. ⁸X uyenni zawgeḡ kenniw maḥend ad as tesstebbtēm tayri, ⁹minzi ɛawed i man aya uriḡ awem-d, ḥima ad ssney mammec iḡa řxaḍar nwem, ma tetṭaɛem di marra. ¹⁰Wenni umi tsamḥem, necc ɛawed ad as samḥeḡ. Minzi maṛa tuḡa din x mixef samḥeḡ, mixef umi samḥeḡ, samḥeḡ t di ṭṭweɛ nwem qibač i wudem n Lmasiḥ, ¹¹ḥima xenni Cciṭan war dayney iḍemmaɛ, minzi war njehheř ixarriřen nnes.

Imsexxaren i řeahd n jdid

¹²Xenni řami d iwdēḡ ḡar Truwas ḥima ad barrḥeḡ s řexbar aṣebḥan n Lmasiḥ uca tennurzem ayi-d tewwart di Lmasiḥ, ¹³tuḡa war areyyḥeḡ ca di arruḥ inu, minzi war ufiḡ ca uma Titus. Maca mmsebḍiḡ xasen uca uyureḡ ḡar Masiduniya. ¹⁴Maca aqadi i Arebbi wenni d aneḡ-d ittawyen aḡelleb di Lmasiḥ řebda uca isscan zzayney řefwaḥet n tmusna zzayes di marra imucan. ¹⁵Minzi i Arebbi neḡa d ict n řefwaḥet icnan n Lmasiḥ i inni i ḡa itwassnejmen uca i inni i ḡa itwahellken, ¹⁶i degga d ṣṣaḥ d arriḥet n řmewt i řmewt uca i deggin d řefwaḥet n tudart i tudart. Maca man wen d as iqedden i ssuq-a? ¹⁷Minzi war neḡi anect ubarru inni ittsebbaben s wawař n Arebbi, maca nessiweř di Lmasiḥ s řeřfayet amecnaw zi Arebbi qibač i Arebbi.

3 ¹Ma ad nebda tawařa nneḍni ad nessemḡar deg ixef nney niḡ neḥḍaj, am ca nneḍni, tibratin n uweṣṣi i kenniw niḡ tibratin n uweṣṣi zzaywem? ²Aqqa kenniw d tabrat nney i yuran deg wuřawen nney, itwassen u itwassḡaren zeg iwdan marra, ³am temřam belli aqqa kenniw d tabrat n Lmasiḥ i ittwaggen zi řxedmet nney, *tabrat* yuran, war teḡi s smex maca s Arruḥ n Arebbi iddaren, war teḡi di teřwiḥin n wezru maca di teřwiḥin n weysum deg wuřawen. ⁴Aqqa ḡarney ttiquet-a di Arebbi zi Lmasiḥ. ⁵War nzemmar s ixef nney ad neḥseb ca n řḥajet axmi d tusa zzayney, maca tizemmar nney tusi-d

zi Arebbi, ⁶wenni d aney yarrin d imsexxaren i řeahd n jdid, war iġi n řħarf, maca n Arruħ, minzi řħarf ineqq, maca Arruħ issneddar.

Aeuġi n řeahd n jdid

⁷Uca mařa tuya řxedmet n tsexxart n řmwet i itwaxebcen s tira deg iřza s wanect ueuġi maħend tarwa n Israyil war zemmarren ad sewden řar wudem n Musa x ssibbet n ueuġi n uyembub nnes, waxxa *aeuġi nni* ieddun, ⁸meċħar ktar i řa tiři tsexxart n Arruħ deg ueuġi? ⁹Minzi mařa tasexxart i ineddhen řar lħisab tuya-tt s ueuġi, mahu ead tasexxart i ineddhen řar tsegda ad d tawi aeuġi ař afeyyed. ¹⁰Ammu, aqqa min iġan itwasseuġen, war itwasseuġi ca deg wudem n ueuġi-ya i xas ieuġen. ¹¹Minzi mařa min ieddun tuya řares aeuġi, mahu min iqqimen ad řares yiři ueuġi. ¹²S uyenni, mařa řarney asitem am wanita, xenni nessawař s wařas n teryast, ¹³war nettegg ca amecnaw Musa, wenni iggin ltam x wudem nnes maħend tarwa n Israyil war sekkwedden ca řar uneggar n min i řa ieddun. ¹⁴Maca ixarriřen nsen dewřen qeřhen, minzi ař ass-a ittyima ltam d iġjen x tiři n řeahd aqdim nnebřa mma ad itwakkes, minzi ad itwařee di Lmasiħ. ¹⁵Maca ař ass-a, xmi i d řa řaren zi Musa, ltam aqqa-t x wuř nsen, ¹⁶maca xmi i d řa idweř ħed řar Sidi, ltam ad itwakkes. ¹⁷Aqqa Sidi d Arruħ uca mani iġa Arruħ n Sidi, aqqa din tiřelli. ¹⁸Uca marra neccin, inni s uyembub war iřeħħfen axmi nxezřar aeuġi n Sidi axmi di tisit, aqqa netwabeddeř zeg ueuġi řar ueuġi řar řřifet d icten s Arruħ n Sidi.

Řeknuz di řeqcuz n třaxt

4 ¹X uyenni umi řarney řxedmet n tsexxart tenni i d aney itt waggen zi areħmet, war nxessar ca uřawen, ²maca aqqa nenđar timesřayin innufaren isseħcimen, war neggur ca s teħraymect u eawed war nettzuwwar ca awař n Arebbi, maca, am narezzem tawwart n tidett, aqqa nettweřřa ixef nney i qae tanefsect n iwdan zzat i Arebbi. ³Maca mařa řexbar ařebħan nney ead innufar, aqqa innuffar x inni i řa iweddaren, ⁴ikafriwen inni issdaryeř asen arebbi n yiđa řeeqeř nsen, ħima xenni war xasen tareqq řtya n řexbar ařebħan n ueuġi n Lmasiħ wenni iġan d řřifet n Arebbi. ⁵Minzi war nettbarreħ ca ixef nney, maca Sidi Yeccu

Lmasih u neccin s ixef nney d isemyan nwem di ttwee n Yeccu. ⁶Minzi Arebbi d wenni innan “Ad tenqar tfawt zi tağest”, aqqa d wenni issruyan uřawen nney, ĥima ad aney issary s tmusna n ueuği n Arebbi deg wudem n Yeccu Lmasih.

⁷Maca ĥarney řkenz-a di řeqcuē n třaxt, ĥima xenni amummu n jjeħd ad yiři n Arebbi, war iği zzayneĥ, ⁸Xenni aqqa netwaziyyar di marra, ead war netwahřar ca, aqqa-neĥ di řheyra maca war narexxu ca zeg usitem, ⁹darrcen xaney maca war nettwajj dinni weħedneĥ, aqqa netwahettek maca war netwahellek. ¹⁰Aqqa narebbu řmewt n Sidi Yeccu řebda di arrimet, ĥima uřa d tudart n Yeccu ad tetwasseďhar di arrimet nney. ¹¹Minzi neccin, inni iddaren, aqqa netwasellem řebda i řmewt di ttwee n Yeccu, ĥima xenni tudart n Yeccu ad tesseďhar deg weysum nney ittmettan. ¹²Ammu xenni řmewt txeddem dayneĥ, maca tudart daywem. ¹³Maca am ĥarney Arruħ n liman d ijj am mammec tura “Aqqa umneĥ, x uyenni ssiwřey”, aqqa nettamen neccin eawed, x uyenni nessawař eawed. ¹⁴Nessen belli wenni i d issnekkaren Sidi Yeccu, ad aney issnekkar eawed ak-d Yeccu uca ad aney igg akidwem zzates. ¹⁵Minzi marra timesřayin-a twaggent di ttwee nwem, ĥima ad tarni nniemet i wařtas, uca ad idweř ufeyyeď n uqadi i ueuği n Arebbi.

¹⁶X uyenni war nxessar ca uřawen, waxxa amenni bnadem nney n barra itwahellek, aqqa bnadem n daxeř idakkwař d jdid zeg wass ĥar wennedni. ¹⁷Minzi řeħřart ifsusen n warmac n wabřiw, tettawi aney-d ijj n řqedd n ueuği i iğaeeden marra s wařtas i řebda, ¹⁸am war nħesseb ca min ittwařan maca min war ittwiřin, minzi min ittwařan aqqa i ict n řweqt waha, maca min war ittwiřin aqqa-t i řebda.

Tazeddiyt nney deg ujenna

5 ¹Minzi nessen, belli, xmi i ĥa tetwaredeğ uqiďun nney i di nzeddeĥ danita di tmurt, ad ĥarney yiři ij n řebni n Arebbi i řebda deg ujenna, ict n taddart war tettwagg ca s ifassen. ²X man aya nzeħhar, am dayneĥ mmezri ĥima ad netwayarď s tzeddiyt nney tenni iğan zeg ujenna. ³Maelik qaē i ĥa niři nyarď, war iği d iēeryanen. ⁴Minzi uřa d neccin, inni izeddyen deg uqiďun, aqqa nzeħhar axmi xaney đďqeř, minzi war nexs ad netwaearra maca nexs ad nyarď,

ħima min ifennan ad ittwařard zi tudart. ⁵Wenni i d aney-d issweijden i man aya d netta d Arebbi wenni i d aney iwcin Arruħ d řearbun.

⁶X uyenni řarney ttiiqet řebda, waxxa nessen xenni min řa nekk nzeddey di arrimet, ad niři neggwej x Sidi, ⁷minzi s liman i neggur, war iři s min ittbanen. ⁸Maca nettiiqqa uca dayney mmezri, mři nufa, maħend ad nesmeħ di arrimet ħima ad nezdey ak-d Sidi. ⁹X uyenni nettceřar dayney mmezri ħima ad as arďan, mma neđa di taddart niy neggwej x taddart. ¹⁰Minzi ittxeřř aney marra idney ad neďhar zzat i řkursi n řearc n Lmasiħ, ħima kuř ijen ad itřef elahřab min igga řami t tuya di arrimet, tcuni niy tuěeffna.

Tasexxart n weřřaħ

¹¹Am nessen xenni tiggwudi n Sidi, aqqa nesseqneē iwdan, maca řar Arebbi aqqa neccin netwassen řares uca ssitimey aqqa netwassen řarwem eawed di tnefsect nwem. ¹²War nettweřři ca ixef nney tawařa nneďni, maca ad awem newc lfurřa i usemyar dayney, ħima ad řarwem yiři mammec d řa tarrem x yinni issemyaran di min ittbanen, war iři di min iřan deg wuř. ¹³Minzi mařa tuya nettexřef aqqa man aya i Arebbi, mařa tuya-ney s řeēqeř aqqa man aya i kenniw, ¹⁴minzi tayri n Lmasiħ tearren aney, xenni niweď-d řar man aya: mařa ijen immut x marra, aqqa marra temmut. ¹⁵Aqqa netta immut x marra, ħima inni iddaren, war ddaren ca ead i ixef nsen, maca i wenni immuten uřa i wenni d itwassnekkaren i nitni.

¹⁶Amenni zi ssa d tsawent war nessen ca uřa d ijj elahřab aysum. Mařa tuya nessen Lmasiħ elahřab aysum, řexdenni war ittiři ead ammu řexxu. ¹⁷X uyenni mařa ħed di Lmasiħ i iřa, aqqa netta itwaxřeq-d jdidi, xenni min iřan d aqdim iedu, xřar, aqqa marra idweř d jdidi. ¹⁸Uca marra man aya yusi-d zi Arebbi wenni i d aney isseřreħ akides s Lmasiħ uca iwc aney řxedmet n tsexxart n weřřaħ, ¹⁹minzi Arebbi tuya isseřřaħ ddunnit ak-d ixef nnes di Lmasiħ di mani war d asen iħsib ca ixetřan nsen uca issars dayney awař n weřřaħ.

²⁰Ammu i neđa d imsekkan n Lmasiħ axmi tuya Arebbi izawg xaney s isem n Lmasiħ, ruħem ad tetwařeřřem ak-d Arebbi. ²¹Wenni war issinen ca dďanb, igg it d dďanb i neccin, ħima ad nedweř d tasegda n Arebbi dayes.

6 ¹Aqqa neccin, am kis nxeddem, nzaweg kenniw ħima war tqebbrem ca nniemet n Arebbi baṭeṭ, ²minzi iqqar “Di řweqt n arḍa sriy ac uca deg wass n usenjem usiy-d maḥend ad cek εawney”, xzar, aqqa da řexxu d řweqt n arḍa, xzar, aqqa da řexxu d ass n usenjem.

Tamara d řeḥsarat i d ikkin x Bulus

³War netticc ca ttasie εemmarṣ maḥend ad xaney ksin řeib, ħima war ittetwaceqqef di řxedmet n tsexxart nney, ⁴maca di marra nettweṣṣa ixef nney amecnaw imsexxaren n Arebbi: deg waṭtas n ṣṣbar, di řeḥsart, di řeyben, di ḍḍiqat, ⁵sadu tiyyita, di řeḥbusat, deg uyuwwex, di tamara, di ġyaři nnebṛa iḍeṣ, deg wussan n uẓummi, ⁶di řeṣfayet, di tmusna, di ttasie n řxaḍar, di ředrafet, di Arruḥ Iqeddsen, di tayri nnebṛa nnifaq, ⁷deg wawaṛ n tidett, di jjeḥd n Arebbi, s řesnaḥ n tsegda yar ufusi d uẓeṛmaḍ, ⁸s ueuḡi d ddeḡ, s ccenεet taεeffant u s ccenεet taṣebḥant, amecnaw iyekkwayen waxxa amenni d imtiqqen i neḡa, ⁹war netwissen waxxa amenni netwassen, nettmetta waxxa amenni aqqa neddar, nettwarebba s useqsah waxxa amenni war netwaney ca, ¹⁰neffugem waxxa amenni nfarḥ, d imezṛaḍ i neḡa waxxa amenni aqqa nettejjar aṭtas n *iwdan*, uca war yarney ca waxxa amenni aqqa yarney kuṛci. ¹¹Aqemmum nney innurzem i kenniw, a Ikurintiyen, uṛ nney imyar aṭtas, ¹²kenniw war tetwaḥṣarem zzayney, maca tetwaḥṣarem s daxeṛ nwem. ¹³Řexxu arrem-d s kifkif, aqqa ssawařeṣ axmi ssawařeṣ ak-d iḥenjiren, swesseem ixef nwem.

War ttmunem ca deg uzayṛu ifaryen ak-d lkuffar

¹⁴War ttmunem ca deg uzayṛu ifaryen ak-d lkuffar, minzi man acrac i yar teḡa yar tsegda ak-d min iḡan ḍidd n ttawrat uca xenni man tamunt i yar teḡa i tfawt ak-d taḡest? ¹⁵Man arwas jar Lmasiḥ d Beliyar (=Cciṭan) niy man tasyart n řmunen ak-d ukafriw? ¹⁶Niy man tasyunt i din jar taddart iqeddsen n Arebbi d laṣnam? Aqqa neccin d taddart iqeddsen n Arebbi iddaren, am mammec inna Arebbi “Nec ad zedyey uca ad uyurey jarasen uca ad iřiṣ d Arebbi nsen, nitni ad iřiṣ d aydud inu.” ¹⁷X uyenni “Ffyem-d zi řwest nsen, bḍam xasen”, iqqar Sidi uca “war ttḥadam min iḡan d amengus” u “nec ad kenniw

gebrey¹⁸u necc ad awem iřiy d Babatwem, kenniw ad ayi tiřim d iřenjiren d yessi”, iqqar Sidi wenni d Amzemmar x kuřci.

7¹A imeizzen, ařami yarney řwuēud-a, jjem aney ad nessizdeg ixef nney zi marra řexmej n weysum d arruħ, ad nkemmeř taqeddast nney *am neggur* di tiggwudi n Arebbi.

Řefraħet n Bulus

²Ggem aney amcan. Uřa d ijj war t necmit, uřa d ijj war t nyecc, uřa d ijj war zzayes nestenfiē i tizi nney. ³War t qqarey ħima ad xawem ħekmey, minzi izzarey nniy, aqqa kenniw deg wuř nney maħend ad nemmet jmiē uca ad neddar jmiē. ⁴Ttiqqet inu daywem temyar uca asemyar inu xawem imyar. Aqqa-yi ccurey s ufewwej, aqqa řefraħet tfeyyed dayi di kuřci řeħřart nney.

⁵Minzi řami d nusa řar Masiduniya, aysum nney war yufi ca arraħet, maca tuya nessħissif zi marra iyezdisen, zi barra aqqa din imcubbecen, zi daxeř aqqa din tiggwudi. ⁶Maca Arebbi, wenni issfewwajen x imwađēen, issfewwej-d xaney s twasit n Titus, ⁷war iği s twasit nnes waha, maca ēawed s ufewwej i zi tuya netwassfewwej zzayes akidwem, umi d aney issargeb x mmezri nwem d wecđan nwem d cđaret nwem xafi ař d dewřey arniy di řefraħet ēad ktar. ⁸Minzi, waxxa ssffugmey kenniw s tebrat inu, war ndimey ca, waxxa amenni nedmey. Aqqa zriy belli tabrat nni tessffugem i kenniw, maca tēeddu deyya. ⁹Řexxu farħey, war iği řami tetwassffugem, maca umi afugem yarra kenniw řar ttubet, minzi tffugmem ełahřab řxađar n Arebbi, ħima uřa d ict n txessart war kenniw třeqqef ca zzayney di ca n tmesřact. ¹⁰Minzi afugem wenni iğan ełahřab řxađar n Arebbi, ineddeħ řar ttubet i ittawyen řar usenjem i war x ineddem ca, maca afugem n ddunnit ittawi řar řmewt. ¹¹Maca xzar, min kenniw issffugmen di tťweē n Arebbi mečar i kenniw ittejjan n cđaret d uđafeē n yixef nwem d warzam n uqemmum d tiggwudi d mmezri d tusmi d uwebbex! Di min di mma iffey-d aqqa kenniw s ixef nwem d imezdag di tmesřact-a. ¹²X uyenni waxxa uriy awem-d, war iği x ssibbet n wenni ixetťan niy x ssibbet n wenni umi i di itwagg řēib, maca ħima ad xawem tban cđaret nney tenni yarney i kenniw zzat i Arebbi. ¹³X uyenni aqqa netwassfewwej

s ufewwej nwem uca aqqa nfarreh s ufeyyed zi řefrařet n Titus umi arruř nnes itwassareyyeh zwaywem marra. ¹⁴Minzi mařa ssemyarey daywem cwayt řares, aqqa war twassřecmey ca, maca am d awem nenna marra tidett ammu eawed asemyar nney řar Titus aqqa iffeř-d tidett. ¹⁵Aqqa tařnunect nnes xawem temmarni ařřas umi ittfekkar di řřaset nwem marra, d mammec t tqebřem s tiggwudi d tarřijit. ¹⁶Farřey umi zemmarey ad xawem ttecrey di min di mma.

Asmuni n řřdaq i imqeddasen di Urcalim

8 ¹Xenni, a awmaten, nessargeb i kenniw nniřmet n Arebbi i immewcen i tmesmunin di Masiduniya. ²Umi xasen ikka uqeřeb n řeřřart, tfeyyed řefrařet nsen uca umi daysen zzeřd yuřřen, yarni ead s wařřas i wagra n tecrimet nsen, ³minzi cehdey, belli nitni řewween elahřab jjeřd nsen uca xenni sennej i jjeřd nsen, ⁴uca zawgen aney s jjeřd mařend ad neqbeř tacrimet d tecrit nsen di řxedmet n tsexxart řar imqeddasen. ⁵Uca nitni war ggin min tuya nessitim waha, maca, s tmexsa n Arebbi, aqqa wcin ixef nsen amezwar i Sidi, xenni uřa i neccin. ⁶X uyenni nzaweg Titus, amecnaw mammec tuya ibda qbeř, řima ad ikemmeř řarwem tecrimet-a n řřdaq eawed. ⁷X uyenni - am tfeyydem di marra: di liman, deg wawař, di tmusna, di marra cřaret u di tayri nwem i řarney iřan - xenni feyydem eawed di tecrimet-a n řřdaq nwem.

⁸War ssiwiřey ca amecnaw wi ittamaren, maca arezzuy ad qeřbey tidett n tayri nwem s cřaret n inneđni. ⁹Minzi aqqa tessnem nniřmet n Siditney Yeccu Lmasiř, belli idweř d amezřuđ di řřwee nwem, waxxa tuya-t s wagra, řima kenniw ad tdewřem d twajjar s zzeřd nnes. ¹⁰Ad wcey array inu di man aya, minzi aqqa d nnfae i kenniw mařend war tteggem waha min tebdam ad teggem u mmezřem deg useggwas iedun, ¹¹maca eawed ad t tkemmřem řexxu, řima, am mammec tuya daywem mmezři, ammu eawed ad t tkemmřem elahřab min iřan řarwem. ¹²Maca mařa din mmezři, aqqa-t ittwareb elahřab min řares, war iři elahřab min war řares iři. ¹³Minzi war ittřiř řima ad din tiři řefsaset i inneđni u xenni řima ad xawem sřdeqřey, ¹⁴maca řima ad yiři řmizan di řweqt-a uca ad iemmer ufeyyed nwem řeyben nsen uca afeyyed nsen ad

icemmer řeyben nwem ħima xenni ad yiři řmizan. ¹⁵Am mammec tura “wenni issmunen ațtas, war d as icetț ca, d wenni tuya iyarwen drus, war dayes iqqim řexşeş”.

¹⁶Maca aqadi i Arebbi wenni iggin deg wuř n Titus cđaret d icten xawem, ¹⁷minzi, waxxa tuya itwacejjeē zzayi, aqqa yusi-d řarwem zi cđaret nnes tameqqrant. ¹⁸Uca nesekk-d akis tawmat wenni řar iġa uweqqar di řexbar asebħan di marra timesmunin. ¹⁹War iġi degga waha, maca timesmunin farzent netta ēawed d ameacar nney deg webrid ak-d tecrimet-a n řřdaqi tenni itwassiwđen zzayney i ueuġi n Sidi simant nnes u ħima ad iban řxađar nwem iřebħen. ²⁰Ammu i nessbeēēed x yixef nney maħend war d aney ideġem ħed mařa nseyyar řemyaret ifeyyđen n řřdaqi-ya, ²¹minzi min d aney icqan ad iēdu mliħ, war iġi waha qibač i Sidi maca ēawed zzat i iwdan. ²²Nesekk ēawed akidsen umatney, wenni umi nqeġeb cđaret nnes ațtas n twařawin deg wațtas n tmesřayin uca řexxu ittcețtar ktar minzi netta ittcař xawem ațtas. ²³Mma Titus wenni d ameacar inu d axeddam akidi řarwem niy mma aytmatney, aqqa nitni d imazanen n tmesmunin uca nitni d aēuġi n Lmasiħ. ²⁴Xenni seccnem asen zzat i tmesmunin lburhan n tayri nwem d usemyar nney daywem.

9 ¹Minzi řesbey belli nnehřa mma uriy awem-d x řxedmet n twiza i imqeddasen, ²minzi ssney nneyyet nwem iřebħen mixef xawem i řa ssemyarey jar inni n Masiduniya, belli Axaya tuya tewjed zeg useggwas iēdun uca cđaret nwem aqqa tesfaq azyen ameqqran. ³Maca ssekkey-d awmaten-a maħend asemřar nney daywem war ittiři ca bařeř di tmesřact-a, ħima ad tiřim tħezzmam am mammec nniy ⁴maħend neccin, maħend war daywem neqqar, xmi kidi i d řa yasen ca n Imasiduniyyen uca ad kenniw afen ēad war tħezzmam, war netwasseħeccim umi nettegg daywem usemyar wanita s ict n ttiiqqet ibedden nican. ⁵X uyenni ufıy ila ittxeřřa ayi ad ziyyarey x wawmaten nni, maħend ad řarwen-d asen d amezwaru uca ad ssewjden qbeř lbaraka n řřdaqi nwem tenni i zi tuya tetwaēdem qbeř, ħima ad tiři řředqet-a řar ufus am ict n lbaraka, war iġi axmi tt-id kksen zi teřmect nwem. ⁶Maca degga qqarey “wenni i řa izareen s tcețtart ēawed ad imjar tacețtart uca wenni i řa izareen s tecrimet, ad imjar ēawed s tecrimet.” ⁷Ad igg

kuř ijjen am mammec inwa deg wuř nnes, war iġi s tyennant niy s uyiř, minzi Arebbi ittexs wenni itticcen s řefrařet ⁸uca Arebbi aqqa izemmar ad awem iwc nniemet s ufeyyed, řima řebda u di marra ad řarwem yiři min teřdajem uca ad tarnim ařřas di marra řxedmet iřebřen, ⁹am mammec tura “Aqqa ibeřřa, iwca i imezřař, tasegda nnes tettyma i řebda.” ¹⁰Ejj ad yiři wenni itticcen zzariet i wenni izarsen uřa d ařrum i macca, ad yarni di zzariet nwem uca ad isseřma řyiřet n tsegda nwem, ¹¹mařend ad tiřim tejjarem di marra i marra tacrimet tenni iggamen zzayney aqadi i Arebbi. ¹²Minzi řxedmet n tkehant tanita war teři waha di řřwee n min ineqřen i imqeddasen, maca tettawi eawed řar wařřas n uqadi i Arebbi, ¹³minzi s tqeřebt n řxedmet-a, aqqa ssemyaran di Arebbi zi ssibbet n řřaet nwem di řřwee n chadet nwem i řexbar ařebřan n Lmasiř uřa zi ssibbet n tecrimet n twiza *nwem* i nitni u i marra ¹⁴uca ad xawem zřařen am kenniw weřřcen x ssibbet n nniemet ifarzen n Arebbi tenni i daywem iřan. ¹⁵Tqad as i Arebbi x tmewci n nniemet nnes i war nzemmar ad zzayes nenřeq.

Adafee n Bulus x tsexxart nnes

10 ¹Rexxu necc Bulus simant inu, zawgey kenniw s temhint d ředrafet n Lmasiř, necc d wenni iřan d amedřuř xmi řřarey, maca xmi i řa řabey aqqa-yi s teryast. ²Zawgey kenniw, xmi kenniw i řa řřarey, nnehřa mma ad iřiř s teryast nni qibač n ca inni iřessben aqqa neccin nuyur axmi neřa n weysum.

³Minzi waxxa neggur deg weysum *di ddunnit-a*, war nettmenyi ca ełařsab aysum, ⁴s minzi řesnař n umenyi nney war řin zeg weysum, maca twassjehden zi Arebbi i wareddeğ n řeswar, ⁵řima ad nareyter ixarřiřen d marra řueřa iğaeeden x tmusna n Arebbi uca ad nřebbes marra taxarřet i řřaet n Lmasiř ⁶uca nekkar mařend ad nentaqem marra řmueřiyyet xmi i řa tiři řřaet nwem tekmeř.

⁷Ma txezřarem řar tmesřayin s wudem? Mařa řed ittiqq deg yixef nnes belli netta n Lmasiř, xenni ad ixarřeř eawed simant nnes, belli amecnaw netta n Lmasiř amenni eawed neccin n Lmasiř i neřa. ⁸Maelik necc mařa ssemyarey s cwayt n ufeyyed ktar di ttesřiř nney tenni i d aney iwca Arebbi i řebni, war iġi i wareddeğ nwem, xenni war řřeřřiř ca, ⁹maca ittxeřřa war d awem ittyiř ca

ad kenniw ssiggwdey s tebratin *inu*. ¹⁰Minzi nitni qqaren “tibratin *nnes* qešhent jehdent, maca řhađar n bnadem s *arrimet* iheyyef uca awařen nnes twassehqaren.” ¹¹Bnadem ammu ejj ad ifekkar, aqqa, am mammec neđa neccin deg wawař s tebratin mařa war neħđar, ammu i neđa s tidett xmi i ya neħđar.

¹²Minzi war nezeim ca ad neħseb niy ad nessemqudda ixef nney ak-d ca n inni issemyaran deg ixef nsen. Aqqa nitni war fhimen ca belli nitni eebbaren ixef nsen s yixef nsen uca ssemquddan ixef nsen s yixef nsen. ¹³Maca neccin war nessemýari ca barra i řeebar, maca ełahsab řeebar n wazzay i d aney iwca Arebbi amecnaw řeebar, ħima ad kenniw-d naweđ. ¹⁴Minzi war nettikkwiđ ca ixef nney ęar sennej n tťarf, axmi war ęarwem-d niwiđ, minzi aqqa niweđ-d ęarwem s řexbar ašebħan n Lmasiħ. ¹⁵Aqqa war nessemýar ca am nekka sennej i řeebar s řexdayem n innedni, maca nessitim, umi imeqqar liman nwem, ad netwawesseę aťtas zzaywem di ttasie nney, ¹⁶ħima xenni ad nbarreħ s řexbar ašebħan deg imucan ayirin xawem, am war nessemýar ca di min itwaggen di ttasie n innedni. ¹⁷Maca wi ixsen ad issemyar, ad issemyar di Sidi, ¹⁸s minzi war ięi wenni iweššan x yixef nnes, maca wenni xas iwešša Arebbi, aqqa d wenni ittwafen d amqeęeb.

Bulus d imazanen issxarrięen

11 ¹Maelik akidi teksim cwayt n tubbuheřya, maca nican aqqa tħemmřem ayi. ²Minzi ceťtarey xawem s ict n cđaret n Arebbi, aqqa xeđbey kenniw i ijj n weryaz, ħima ad kenniw ssewjdey am ict n teezarect tizdig i Lmasiħ. ³Maca ggwdey, am mammec afiyar s teħraymect nnes tuęa iyekkwa Hawa, amenni *eawed* i ęa twaywan ixariššen nwem uca ad twaffyen zi řešfayet i ięan di Lmasiħ. ⁴Minzi mařa yusi-d ħeđ ittbarreħ s ij n Yeccu nneđni x wenni x ttbarrħey necc, niy mařa tqebřem ij n arruħ nneđni wenni war teqbiřem ca, niy ij n řexbar ašebħan nneđni wenni war teťťifem ca, ad t teksim deyya. ⁵Necc ħesbey ixef *inu* deg walu war ęiy qell i imazanen *nmi* imýaren aťtas. ⁶Waxxa war zemmarey i wawař, maca i tmusna zemmarey u man aya iban awem-d zi marra iyezdisen u di marra.

⁷Niy xđiy umi tuęa sswađeey ixef *inu* ħima xenni kenniw ad twassuřam, am d awem barrħey s řexbar ašebħan s nnebřa?

⁸Aqqa kecdey tmesmunin nneđni am xasent ttfey texrišet ħima ad sexxarey i kenniw. ⁹Uca umi tuya ħdarey akidwem uca tuya dayi řexşeş, war bessrey uřa x ħed, maca min d ayi ixeşşen, eemmaren t wawmaten inni i d yusin zi Masiduniya uca ħdiy ixef inu di marra maĥend war xawem tbessrey uca ammu ad qqimey ħdiy ixef inu. ¹⁰Tidett n Lmasih aqqa-t dayi, aqqa asemyar-a war d ayi imennee di jwayeh n Axaya. ¹¹Mayemmi? Ma minzi war kenniw ttexsey? Arebbi issen. ¹²Maca min tteggey necc, ad qqimey tteggey t xenni, ħima ad kksey tizi n inni i arezzun lřurşa, maĥend nitni, di min di ssemyaran, ad banen amecnaw neccin. ¹³Minzi degga d imazanen issxarriqen d ixeddamen icemmaten inni itteggan ixef nsen axmi d imazanen n Lmasih. ¹⁴War iġi d atebhet minzi uřa d Cciřan ittegg ixef nnes axmi d lmalak n tfawt. ¹⁵Ammu xenni war iġi d tamesřact tameqqrant, mařa eawed imsexxaren nnes ttarran ixef nsen d imsexxaren n tsegda, inni taneggarut nsen ad tiři ełahřab řexdayem nsen.

Aweddeb n Bulus

¹⁶Qqarey i umur nneđni, uřa d ijjen mma ad as ittyiř aqqa-yi d abuhaři. Mařa war iġi ammu, qebřem ayi amecnaw abuhaři maĥend xenni eawed necc ad ssemyarey cwayt *deg ixef inu*. ¹⁷Min ssawařey, war t qqarey zi Sidi, maca ggiy t s tubbuheřya tenni d dsas n usemyar inu i di ttiqqey. ¹⁸Umi xenni din ařřas inni issemyaran ełahřab aysum uřa d necc ad ssemyarey. ¹⁹Minzi kenniw tqebbřem mliř ibuhařiyyen am teġam d imiyisen. ²⁰Aqqa tqebbřem mařa ħed ittarra kenniw d isemyan, mařa ħed ittett i kenniw, mařa ħed ittekkes awem min řarwem, mařa ħed issueřa *ixef nnes* xawem, mařa ħed issmeddarđar kenniw. ²¹S řear qqarey, aqqa neccin tuya neđeef ařřas i manawenni. Maca mařa ħed izeem, aqqa necc ssawařey am ubuhaři, eawed necc zeemey. ²²Ma nitni d lcibraniyyen? Uřa d necc. Ma nitni d Israyiliyyen? Uřa d necc. Ma nitni d zzariet n Ibrahim? Uřa d necc. ²³Ma nitni d imsexxaren n Lmasih, necc ead mahu, waxxa necc ssawařey am wenni ittxeřfen. Ksiy tamara mahu, cciy tiyyita nnebřa řeqyas, tuya-yi di řehbes ařřas n imuren uca zriy řmewt ařřas n twařawin. ²⁴Wtin ayi Wudayen xemsa n twařawin s *urekkud* s arebein n tiyyita qell ict ²⁵uca třata n imuren wtin ayi s ukeccud, ict n twařa ĥejjaren ayi, třata n twařawin yarrez zzayi

uɣarrabu, ǧiřet d uziř d aqettus tuɣa-yi di řbuɣaz. ²⁶Tuɣa-yi deg webrid ațtas n twařawin, di lxațar n iyezran, di lxațar n iceffaren, di lxațar n yinni n řgens inu, di lxațar n yinni zi řegnus nneđni, di lxațar n tendint, di lxațar n řexřa, di lxațar n řebřar, di lxațar n jar awmaten issxarriqen, ²⁷di řxedmet d tamara, tuɣa-yi di ǧyaři nnebřa iđeř ațtas n twařawin, di řaz d ufadi, uca ațtas n imuren i žummey, tuɣa-yi di tesmeđ d tuεaryent ²⁸uca εad war ssiwřey ca x řhemm n kuř ass, aqqa-t d amnus inu i marra timesmunin. ²⁹Mařa řed iđeef, ma war ttiřiɣ uřa d necc đeefey? Mařa itwassxeyyeq řed zi ca n unedref, ma necc war cemmđey?

³⁰Mařa ittxeřř ad itwassemɣar, ad ssemɣareɣ di tuđeefť inu. ³¹Arebbi, Tababat n Siditney Yeccu Lmasih, wenni itwabarken i řebda qae, issen aqqa necc war ssxarriqey ca. ³²Řřakem n ujeǧid Aritas di Dimacq tuɣa iřețta tandint n Idimacqiyyen, yarezzu ad ayi ițtef, ³³Uca ssekken ayi-d zeg ij n řkazi, ssehwan ayi-d x řřid, arewřey zeg ifassen nnes.

Řewřiy n Bulus

12 ¹S řřař asemɣar war d ayi ineffee ca, maca ad d aseɣ s iweřřan d isargaben n Sidi. ²Aqqa ssney ij n bnadem di Lmasih, tuɣa arbestac iseggwusa zeg wami, ma tuɣa di arrimet niɣ barra i arrimet, war ssineɣ ca, Arebbi issen, uca wanita immeksi ɣar ujenna wiss třata. ³Uca ssney belli bnadem nni, ma tuɣa di arrimet niɣ barra i arrimet, war ssineɣ ca, Arebbi issen, ⁴aqqa immeksi ɣar jjennet mani isřa awařen inni war izemmar ad twanețqen, inni war iřeǧřen i bnadem ad ten ințeq. ⁵Zi wanita ad ssemɣareɣ, war ssemɣareɣ ca deg ixef inu mɣir di tuđeefť inu. ⁶Maca mařa xsey ad ssemɣareɣ, war ttiřiɣ d abuhaři, minzi ad iniɣ tidett. Xenni ad t jjeɣ řima uřa d ijj war xafi ittxarrař mammec řiɣ, sennej min zzayi ižra niɣ sennej min zzayi isřa ⁷U řima war ttetwassgiεeđey ca zi ssibbet n řřbiεet yueřan n isargaben nni, immewc ayi ij n usennan deg weysum, aqqa-t d lmalak n ccițan i d ayi iccaten s řbuniyyat mařend war ttesgeεeđey ca ixef inu. ⁸Třata n twařawin ttareɣ Sidi ad xafi t iseggewej. ⁹Uca netta inna ayi “Aqqa nniεmet inu tecfa, minzi jjeđd inu itwakemmeř di tuđeefť.” X uyenni aqqa mliř mařa ssemɣareɣ di tuđeefť inu,

ħima ad dayi izdey jjeħd n Lmasiħ. ¹⁰X uyenni arđiğ s tuđeefť, s tzawart, di řeyben, deg umarret, di đđiqat di řťwee n Lmasiħ, minzi xmi đeeefey, řexdenni necc jehhdey.

Tasexxart n Bulus i Ikurintiyyen

¹¹Aqqa dewřey d abuhaři, kenniw teħşarem ayi řares, minzi tuğa ittxeşş i kenniw ad ayi tqeddarem, minzi war ġiğ qell uřa deg ict n řħajet zeg imazanen nni imyaren, waxxa necc d walu. ¹²Aqqa twaggent jarawem marra řeeřamat n umazan, s marra şşbar, s řeeřamat, s lmuzejizat uřa s řeejayeb. ¹³Ma di min di kenniw jjiğ yar đeffar x tmesmunin innedni myir di min di necc war xawem bessřey? Samħem ayi x uxeřťu-ya!

¹⁴Aqqa da, řexxu d tawařa wiss řřata aqqa-yi wejdey ħima ad yarwem-d aseğ uca war xawem ttbessiřey, minzi war arezzuy min nwem, maca arezzuy xawem kenniw. Minzi war d tusi i iħenjiren ad xemmřen i lwalidin nsen maca lwalidin i iħenjiren nsen. ¹⁵Wejdey s řefraħet ad sebbřey ixef inu uca ad twasebbřey di řťwee n řeeřmar nwem. Ma ggureğ ad řťfey drus n tayri mařa wciğ awem tayri s wařťas? ¹⁶Iwa ammu, aqqa war xawem bessřey, maca tuğa-yi d aqeddac, řťfey kenniw s teħraymect. ¹⁷Ma necc stenfseeğ zżaywem s ca n ijj n yinni tuğa i yarwem-d ssekkey? ¹⁸Ttareğ Titus uca ssekkey-d akis tawmat. Ma yarbeħ Titus zżaywem? Ma war nuyur ca s arruħ d ijjen d isurraf d ijjen? ¹⁹Ma ittğiř awem eawed belli neccin nesřeqqa x yixef nney zżaywem? Aqqa qibač i Arebbi di Lmasiħ i nessawař uca man aya marra, a imeizzen, x ssibbet n řebni nwem. ²⁰Minzi aqqa ggwedey xmi i d řa awdeğ war kenniw ttifey ca am mammec xsey uřa war dayi-d tettifem ca am mammec texsem. Balak ad iřin imenyan, řeħsed, tafqaħť, imcubbecen, aceqqef, taxbarject, nnfaxet uřa d ixarwiđen, ²¹balak xmi i d řa yaseğ twařa nneđni, Arebbi ad ayi isswađee uca ggur ad ceđney x wařťas n yinni ixđan, war tuben ca zi řexmej d tuqeħbit d ufucceħ i ggin.

Aeřam aneggaru

13 ¹Aqqa ta d tawařa wiss řřata i d yarwem-d ttaseğ. S uqemmum n tnayen niğ řřata n řeħud ad itwakkes wawař. ²Nniğ tt qbeř uca nniğ tt qbeř axmi tuğa-yi akidwem wiss

martayen, uca řexxu, umi yabey, ttariy tt i yinni ixđan qbeř u i marra innedni, belli, mařa usiy-d tawařa nnedni, war arehħmey ca. ³Xenni tarezzum lburhan belli aqqa Lmasih i d ayi issawařen, wenni war iđeifen daywem, maca aqqa-t ijhed daywem. ⁴Minzi waxxa netta itwaselleb zi tuđeef, aqqa iddar s jjeħd n Arebbi. Minzi uřa d neccin aqqa neđeef dayes, maca ad kis neddar i kenniw zi jjeħd n Arebbi.

⁵Qeğbem ixef nwem, ma aqqa kenniw di liman, arzum ixef nwem. Ma war tessinem ca zeg ixef nwem belli Yeccu Lmasih aqqa-t daywem, niy aqqa kenniw war tetwaqeğbem ca? ⁶Maca ssitimey ad tessnem belli war neği war netwaqeğeb. ⁷Ttettarey Arebbi maħend war tetteggem ca min iğan d aeffan, war iği ħima neccin ad nban d imqeğaben, maca ħima ad teggem min iğan d asebħan, waxxa neccin nban axmi war netwaqeğeb. ⁸Minzi neccin war nzemmar walu đidd i tidett, maca i tidett wah. ⁹Minzi neccin nfarreħ řami neđeef u kenniw tjeħdem. Uca nezzağa eawed i řekmařet nwem. ¹⁰X uyenni ttariy awem-d man aya zi řaggwaj, maħend, xmi i ya ħđarey, war tteqsiħey ca ełahsab řřulťa i d ayi iwca Arebbi i řebni, war iği i wareddeğ.

Aseğem aneggaru

¹¹Yar uneggaru, a awmaten, farħem, eedřem ixef nwem, fewwjem x ixef nwem, xarřem s ijj n uxarrař, iřim di řehna uca Arebbi n tayri d řehna ad kiwem yiři. ¹²Seğmem ijjen x wenneđni s usudem iqeddsen. ¹³Marra imqeddasen ttseğamen xawem. ¹⁴Nniemet n Sidi Yeccu Lmasih d tayri n Arebbi d tmunt n Arruħ Iqeddsen ad iřin akidwem marra. Amin.

Tabrat n Bulus i IgalaŦiyyen

Aseġem

1 ¹Bulus, amazan, war iġi zeg iwdan uŕa zi bnađem maca zi Yeccu Lmasiĥ d Arebbi Tababat wenni it-id issnekkaren zeg imettinen, ²d marra awmaten inni iġan akidi, i tmesmunin n GalaŦiya: ³nniemet d řehna xawem zi Arebbi Tababat u zi Siditney Yeccu Lmasiĥ ⁴wenni iwcin ixef nnes x ddnuđ nney ħima ad aney ifekk zi řweqt-a aēeffan, ełahsab řxađar n Arebbi Babatney, ⁵wenni yar iġa uēuġi i řebda qae, amin.

War din bu řexbar asebħan nneđni

⁶Ttbehtey umi temmuŦyem ammu deyya yar ij n řexbar asebħan nneđni x wenni d awem-d iřayan s nniemet n Lmasiĥ. ⁷War din ca nneđni, maca din ca n inni kenniw iħeyyaren uca xsen ad beddřen řexbar asebħan n Lmasiĥ. ⁸Maca mařa neccin niy ij n lmalak zeg ujenna ad awem ibarreħ s ij n řexbar asebħan nneđni x wenni i zi nbarreħ i kenniw, ad yiři d amenēuř. ⁹Am nizzar nenna qqarey t eawed řexxu ij n umur nneđni: mařa ħed ibarreħ awem-d s ij n řexbar asebħan nneđni x wenni tqebřem, ad yiři d amenēuř. ¹⁰Ma arezzuŦ řexxu ad ssqennēey iwdan niy Arebbi? Niy arezzuŦ ad arđiy iwdan? Mařa tuya-yi ead arđiy iwdan, war ttiřiŦ ead d ismey n Lmasiĥ.

Tařayit n Bulus

¹¹Minzi ad awem mřey, a awmaten, belli řexbar asebħan i d itwabarrħen zzayi, war iġi ełahsab bnađem, ¹²uŕa niy necc seġey t niy řemdey t zi bnađem, maca tťfey t s usargeb n Yeccu Lmasiĥ. ¹³Aqqa tesřim mammec tuya ggurey di ddin n Wudayen di řweqt nneđni, tuya darrcey x tmesmunt n Arebbi aťtas uca areddġey tt ¹⁴uca tuya izzarey di ddin n Wudayen x waťtas n iqrinen zi řgens inu, minzi tuya meħdey aťtas x tubbart n řejdud inu. ¹⁵Maca řami tuya yarđa Arebbi, wenni d ayi iħuzen d wenni xafi d iřayan yar nniemet nnes umi tuya-yi ead deg useddis n yemma, ¹⁶maħend ad

dayi-d issedhar Mmis ħima ad zzayes barrĥeĥ jar řegnus, xenni war cawareĥ ca aysum uřa d idammen ¹⁷niĥ ruĥeĥ ĥar Urcalim ĥar inni tuĥa d imazanen qbeř inu, maca ruĥeĥ ĥar Arabiyya uca dewřeĥ eawed ĥar Dimacq. ¹⁸Xenni awarni třata n iseggwusa, ruĥeĥ ĥar Urcalim ħima ad mmeřqiĥ ak-d Buřrus, uca ad zedĥey akis xemmestac n wussan. ¹⁹Ead war řriĥ ĥed nneđni zeg imazanen mĥir Yaequb umas n Sidi. ²⁰Min d awem ttariĥ řexxu, aqqa da zzat i Arebbi, war ssxarriqey ca. ²¹Awarni man aya ruĥeĥ ĥar jwayeh n Suriya d Kilikiya ²²uca war twissney ca s uĥembub ĥar tmesmunin n Yahudiyya i iġan di Lmasiř. ²³Nitni tuĥa sřin xafi waha “aqqa wenni tuĥa xaney idarrcen di řweqt nni, řexxu ittbarreĥ s liman i tuĥa yareddeġ qbeř”. ²⁴Uca ssemyaren di Arebbi dayi.

Aqbař n Bulus zeg imazanen

2 ¹Awarni řami edun arbeetac n iseggwusa, ruĥeĥ eawed ĥar Urcalim ak-d Barnabas uca iwyey akidi eawed Titus. ²Tuĥa ruĥeĥ ełahsab ij n usargeb n *Arebbi* uca mřey asen řexbar ařebĥan i sseřmadeĥ jar řegnus, i yinni ĥar iġa uweqqar weĥdsen, ħima war ttizzřey niĥ ad azzřey bařeř. ³Eawed Titus wenni tuĥa akidi, waxxa netta d Ayunani, war tuĥi s uĥiř maĥend ad itwaxten. ⁴Man aya tuĥa x ssibbet n wawmaten issxarriqen inni ikecmen jaraney, ħima ad cekkmnen x tiřelli nney tenni ĥarney di Lmasiř Yeccu, ħima ad aney ggen d isemyan. ⁵Aqqa neccin war d asen nwađeē uřa d ict n tsaēet, ħima tidett n řexbar ařebĥan ad teqqim akidwem. ⁶Maca inni tuĥa ittbanen d ca, min mma enan qbeř, war d ayi icqi qaē, Arebbi war ikessi s tifras n bnadem, inni ĥar iġa uqarri, aqqa war xafi nnan walu. ⁷S řeeks, umi řrin belli ttkeľfey x řexbar ařebĥan n inni nnebřa axtan, am mammec Buřrus x řexbar ařebĥan n inni s wextan ⁸- minzi wenni tuĥa ixeddmnen s jjeĥd di Buřrus di tzant jar inni s wextan, tuĥa ixdem dayi tanya s jjeĥd jar řegnus - ⁹uca umi Yaequb d Sifas d Yuĥanna inni itwaĥesben d imĥaren řrin nniemet i d ayi immewcen, wcin aney afus n tmunt i necc d Barnabas, ħima ad nraĥ ĥar řegnus uca nitni ĥar inni s wextan. ¹⁰Tuĥa ittxeřř aney ad nfekkar deg imezřađ waha uca xenni cđareĥ maĥend ad ggeĥ man aya.

Bulus ittemeāra ak-d Buṭrus s bṭayṭay

¹¹Maca umi d yusa Buṭrus ɣar Antiuxiya, mmeāreɣ akis s bṭayṭay, minzi tuɣa dayes axeṭṭu. ¹²Minzi qbeṛ mma d asen ca zi Yaεqub, tuɣa ittett ak-d inni zi řegnus, maca awarni mma usin-d nitni, iεqeb uca issbeēed ixef nnes zzaysen, minzi tuɣa iggwed zeg inni s wextan. ¹³Uca Udayen innedni đfaren t di nnifaq nnes, amenni εawed Barnabas, aqqa nedhen t di nnifaq nsen. ¹⁴Maca umi zriɣ belli war gguren ca nican x webrid n tidett n řexbar asebhan, nniɣ i Buṭrus zzat i marra “Maṛa cek, am teɣid d Uday, teddared am inni zi řegnus, war iɣi amecnaw Uday, mayemmi teggid ayiṛ x inni zi řegnus ḥima ad ddaren am Wuday? ¹⁵Neccin netwaxreɣ d Udayen, war iɣi d imednab zi řegnus, ¹⁶nessen belli bnadem war itwasegged ca s řexdayem n ttawrat, maca s liman di Yeccu Lmasiḥ. Aqqa neccin εawed nedweṛ numen zi Yeccu Lmasiḥ, ḥima ad netwasegged s liman di Lmasiḥ, war iɣi s řexdayem n ttawrat, minzi s řexdayem n ttawrat uṛa d iji n weysum war itwasegged ca.

¹⁷Maca maṛa narzu ad netwasegged di Lmasiḥ, nufa belli neccin εawed d imednab, s uyenni ma Lmasiḥ d amsexxar n ddnuḅ? Wayyaw! ¹⁸Minzi maṛa bniɣ εawed min hedmey, ad ssecney belli necc s ixef inu d amednuḅ, ¹⁹minzi s ttawrat aqqa necc mmuteɣ i ttawrat, ḥima ad ddareɣ i Arebbi. ²⁰Aqqa twašellbey ak-d Lmasiḥ uca ddareɣ, war iɣi εad d necc, maca Lmasiḥ iddar dayi uca min ddareɣ řexxu εad deg weysum, ddareɣ t zi liman di Mmis n Arebbi wenni d ayi ittexsen u iwca ixef nnes xafi. ²¹War beđreɣ ca nniεmet n Arebbi, minzi maṛa tuɣa tasegda s ttawrat, ad yiṛi immut Lmasiḥ x walu.

S liman niɣ s řexdayem n ttawrat

3 ¹A Igalaṭiyyen ifyaṛ, wi kenniw iqeddcen maḥend war teṭṭiεem i tidett? Aqqa Lmasiḥ tuɣa itwarcem jarawem qibač i tiṭṭawin am wenni immuten x ššalib. ²Degga waha xsey ad t ssney zzaywem, ma teṭṭfem Arruḥ s řexdayem n ttawrat niɣ umi tesṛam s liman? ³Ma amenni d ifyaṛ i teɣam? Tebdam s Arruḥ, ma řexxu ad tkemmṛem s weysum? ⁴Ma tezrim tamara aṭṭas x walu, maṛa tuɣa s tidett x walu? ⁵Wenni d awem iwcin Arruḥ uca ittegg řeεjayeḅ jarawem, ma ittegg itent zi řexdayem n ttawrat niɣ umi tesṛam s liman? ⁶am mammec Ibrahim tuɣa “yumen di Arebbi uca itwaḥseb

as-d d tasegda”, ⁷Ssnem aya, belli inni iġan n liman, nitni d ayt n Ibrahim. ⁸Adlis tuja iżra qbeř belli Arebbi ad isegged řegnus s liman, izzar ibeccar i Ibrahim, inna “Dayek i ya twabarken řegnus marra.” ⁹Xenni inni n liman ad twabarken ak-d řmumen Ibrahim.

¹⁰Marra inni iġan zi řexdayem n ttawrat, aqqa nitni sadu nneřet, minzi tura “D ameneuř kuř ijjen wenni war iqqimen itťef di marra timesřayin yuran deg wedlis n ttawrat řima ad tent igg.” ¹¹Aqqa ittban belli war din řed i ya itwaseggden řar Arebbi s ttawrat, minzi tura “amseggad s liman ad iddar.” ¹²Maca ttawrat war teġi ca zi liman, maca “bnadem wenni tent ittegggen, ad iddar zzaysent zi řexdayem n ttawrat.” ¹³Lmasih aqqa ixegę xaney, řima ad aney ifekk zi nneřet tenni iġan x yinni sadu ttawrat am d idweř xaney d ameneuř, minzi tura “D ameneuř man wen mma yuyren x teřnact”, ¹⁴u řima lbaraka n Ibrahim ad tawed řar řegnus di Lmasih Yeccu mařend s liman ad neťťef řwaed n Arruř.

Ttawrat d řwaed

¹⁵A awmaten, ssawařey am bnadem, uřa d řeahd i iġan zi bnadem, awarni řami itwaxtem, uřa d ijj war izemmar ad t ibdeř niy ad xas yarni. ¹⁶Aqqa řwuud twaggen i Ibrahim d zzariet nnes. War iqqar ca “I ieqqayen n zzariet” am i waťtas, maca am i yijjen “I useqqa n zzariet nnek” wenni aqqa-tt d Lmasih. ¹⁷Degga qqarey: řeahd wenni iqeddar Arebbi i Lmasih, war t tbeťťiř ca ttawrat tenni tusi-d arbeemeyya u řřatin n iseggwusa awarni man aya řima ad tegg řwaed ixwan. ¹⁸Minzi mařa řwart iġa s ttawrat, aqqa war iġi ead s řwaed. Maca Arebbi aqqa iwc it i Ibrahim s řwaed.

¹⁹Xenni umi tneffee ttawrat? Aqqa tetwammarni x ssibbet n ddnuh ařami d tusa zzariet tenni umi itwagg řwaed uca lmalakat wcint tt deg ufus n ij n umseřřař. ²⁰Aqqa wenni d amseřřař war iġi zeg ijjen, maca Arebbi d ijjen. ²¹Ma xenni ttawrat řidd n řwuud n Arebbi? Eemmarř! Minzi mařa tuja temmewc ict n ttawrat tzemmar ad tesseddar, d tidett tuja tasegda s ttawrat. ²²Maca adlis n ttawrat ibellee x marra di ddnuh, řima řwaed ad immewc s liman di Yeccu Lmasih i yinni yumnen. ²³Maca qbeř mma d yusa liman, tuja-ney nemmeřđa di ttawrat uca itwabellee xaney zzayes ařami

^{3:8} Amz. 12:3, 18:18, 22:18, 26:4, 28:14 ^{3:10} Tiř. 27:26 ^{3:11} Hab. 2:4
^{3:12} Law. 18:5 ^{3:13} Tiř. 21:23 ^{3:16} Amz. 12:7, 13:15, 24:7

d yusa liman wenni tuya i ɣa iɖharen. ²⁴S uyenni tuɣa ttawrat d amseřmad nney ař Lmasiř, ħima ad netwasegged s liman. ²⁵Maca umi d yusa liman, aqqa war neqqim ead sadu wenni ittarebban.

Ayt n Arebbi

²⁶Minzi marra kenniw d ayt n Arebbi s liman di Lmasiř Yeccu.

²⁷Minzi marra inni itwassyeđšen di Lmasiř, aqqa arđen Lmasiř.

²⁸War din Uday niɣ Ayunani niɣ ismey uřa d ařurri, war din aryaz uřa d tamyart, minzi marra neccin d ijjen i neđa di Lmasiř Yeccu.

²⁹Mařa kenniw teğam n Lmasiř, aqqa kenniw d zzarišet n Ibrahim uca ełahsab řwaed d iwriten.

4 ¹Řexxu qqareɣ, mečař mma d awrit aqqa-t ead d ařenjir war din bu řfarq x ismey, waxxa netta d bab n marra, ²maca netta iğa ead sadu inni t yarebban u sadu iwikiřen inni xas iřetřan ař řweqt i yegga babas zi qbeř. ³Ammu eawed neccin, umi d aney tuɣa ead d iřenjiren, tuɣa-neɣ d isemyan sadu řsulta n timesřayin timezwura n ddunnit. ⁴Maca umi d yiweđ uemmar n řweqt, Arebbi aqqa issekk-d Mmis itwaxeřqen zi temyart, itwaxeřqen sadu ttawrat, ⁵ħima ad ifekk inni iğan sadu ttawrat, ħima ad netwaqbeř d mmis ⁶Uca minzi teğam d arraw, Arebbi issekk Arruř n Mmis deg wuřawen nwem, wenni ittřayan ‘Abba!’, ‘Tababat!’ ⁷Ammu war teğid ead d ismey, maca d mmis. Wah mmis, eawed d awrit n Arebbi s Lmasiř.

⁸Maca di zman i war tessinem ca Arebbi, tuɣa ttebbdem inni war iğin s tewwa d irebbiten. ⁹Uca řexxu, umi tessnem Arebbi, ead ħsen Arebbi yargeb xawem, mammec i ɣa tteqbem eawed ɣar tmesřayin timezwura iđeefen izeřđen n ddunnit-a, texsem ad tent ttebbdem eawed? ¹⁰Teřdam ussan d iyuren d ikuden d iseggwusa. ¹¹Ggweđey xawem aqqa ttamareɣ xawem x walu. ¹²A awmaten, ttzawgeɣ kenniw, iřim amecnaw necc, minzi necc amecnaw kenniw. Kenniw war d ayi teggim min war iřřin. ¹³Aqqa kenniw tessnem belli barĥey awem-d s řexbar asebħan deg umezwaru s tuđeef n weysum ¹⁴uca ajarreb inu i iğan deg weysum inu, war t tesseħqarem uřa tessteyyĥem zzayes, maca tqebřem ayi amecnaw ij n lmalak n Arebbi amecnaw Lmasiř Yeccu. ¹⁵Min tuɣa teena řexdenni lbaraka nwem? Minzi cehhdeɣ xawem belli, mařa tuɣa tzemmarem, ad

tqeřsem tiřřawin nwem ĥima ad ayi tent tewcem. ¹⁶Ma dewřey d ředdu nwem minzi qqarey awem tidett? ¹⁷Nitni ttegggen tizemmar ařřas i kenniw maca war teđi mliř, xsen ad kenniw ssbeēden *xafi* mařend kenniw ad tecđarem i nitni *di tizi nsen*. ¹⁸Mliř ad tiřim řebda tceřřarem di min iđan d ařebřan, war iđi xmi kiwem i řa ĥđarey waha. ¹⁹A imezyanen inu, tawařa nneđni necc řiy am wenni iksin ddeyset zzaywem s unezbar n tarwa, ařami daywem itwacekkeř Lmasiř. ²⁰Xsey řexxu ad iřiy akidwem uca ad beddřey tmijja inu, minzi aqqa cekkey daywem.

Hagar d Sara

²¹Inim ayi, kenniw inni ittexsen ad tiřim sadu ttawrat, ma war tettesřim ca i ttawrat? ²²Minzi aqqa tura belli Ibrahim tuya řares tnayen n iřenjiren, ijen zi tayya, wenneđni zi řurrect. ²³Wenni n tayya aqqa ikk-d elahřab aysum maca wenni n řurrect ikk-d zi řwaed. ²⁴Nniy man aya am ij n lmatal. Minzi aqqa din tnayen n řeuħud, ijen zeg wedrar n Sinayi wenni yuřwen tasmuyi, aqqa-tt Hagar. ²⁵Minzi Hagar d nettat d adrar n Sinayi di Arabiyya tenni yarewsen di Urcalim n řexxu i iđan di tesmuyi ak-d tarwa nnes. ²⁶Maca Urcalim n sennej d řurrect, aqqa-tt d yemmatney marra. ²⁷Minzi tura “Farř, a tamyart war ittiřwen, ēeyyed uca tesyuyyud, a cem tenni war di iđi unezbar n tarwa, minzi ařřas iđan d tarwa n temyart i iđan weřdes x tenni řar iđa weryaz.” ²⁸Xenni, a awmaten, neccin d tarwa n řwaed amecnaw Iřařaq. ²⁹Uca amecnaw di řweqt nni, wi d itwaxeřqen elahřab aysum tuya imarret wenni d itwaxeřqen elahřab Arruř, ammu ēawed řexxu. ³⁰Maca min iqqar wedlis? “Nđarem barra tayya d mmis, minzi war ittiři mmis n tayya d awrit ak-d mmis n řurrect.” ³¹S uyenni, a awmaten, aqqa war neđi ca d tarwa n tayya (=n *Hagar*), maca n řurrect.

Tiřelli di Lmasiř

5 ¹Beddem nican di tiřelli tenni umi d aney ifekk Lmasiř uca war ttdekkwiřem ēawed ad teksim azayřu n tesmuyi. ²Aqqa-yi necc Bulus ad awem iniy, mařa tetwaxetnem, Lmasiř war kenniw ineffe deg walu. ³ēawed cehhdey i marra bnadem i řa itwaxetnen, aqqa netta s umarwas ĥima ad igg marra min iđan

di ttawrat. ⁴Kenniw inni *ittexsen* ad twaseggdem s ttawrat, aqqa tdewřem am ibarraniyyen ƣar Lmasih uca zi nniemet i tewdam. ⁵Minzi neccin zi Arruħ i zi nettraja asitem n tsegda s liman. ⁶S uyenni di Lmasih Yeccu, axtan niƣ nnebřa axtan war isekkwi walu, maca liman wenni ixeddmen s tayri. ⁷Kenniw tuzzřem mlih, wi kenniw imenēen ad tetřaem i tidett? ⁸Ƨwae-a war iƣi zeg wenni i d awem ittřayan. ⁹Cwayt n wentun issmemm marra arecti. ¹⁰Necc ttiqqeƣ daywem di Sidi, belli war ƣarwem ittiři řbař nneđni, maca wi kenniw iqellqen aqqa ad itwařakem man wen mma iena netta. ¹¹Uca necc, a awmaten, mařa barrheƣ ead s wextan, mayemmi ead i ƣa twamarrteƣ? Aqqa tetwakkes taēenkrift n řřalib. ¹²Maelik qae qeřřen ixef nsen inni kenniw iqellqen. ¹³Minzi kenniw i tiřelli umi d tetwařayam, a awmaten, maca war ttqeğbem tiřelli amecnaw lfurřa i weysum, maca sexxarem ijjen i wenneđni s tayri. ¹⁴Minzi marra ttawrat tkemmeř s ijj n wawař “Ad tersed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek”. ¹⁵Maca mařa tzeefem u tmezzqem ijjen wenneđni, ħdam ixef nwem war ttettem ca ayawya.

Tudart s Arruħ i qeddsen

¹⁶Qqareƣ ‘Uyurem di Arruħ uca war ttkemmřen ca nneawat n weysum.’ ¹⁷Minzi aysum ittemyer đidd n Arruħ uca Arruħ đidd n weysum, minzi nitni ttbeddan ak-d wayawya, x uyenni war tzemmarem ad teggem min texsem. ¹⁸Maca mařa tetwagewwdem s Arruħ, war teğim ead sadu ttawrat. ¹⁹Řexdayem n weysum banent, aqqa-tent d zzina d tuqeħbit d řexmej d ufucceħ ²⁰d uebad i lařnam d tseħřart d wecrah d umenƣi d řeħsed d tefqaħt d umcubbec d ubeřtu d umsebđi n tebridin ²¹d tusmi d uneqqi d uęelli d řefsad uřa d tmesřayin tinni izzareƣ ad awem tent iniƣ uca nniƣ awem tt qbeř. Wi ittegggen timesřayin-a, war ittwiři ca tageldit n Arebbi. ²²Maca řƣiğet n Arruħ aqqa-tt d tayri d řefrařet d řehna d ttasie n řxadar d ředrafet d tcuni d liman d temhint uřa d đđebt n yixef nnes. ²³Ttawrat war teği đidd n tmesřayin-a. ²⁴Minzi inni iğan zi Lmasih aqqa řellben aysum ak-d ccehwat d nneawat. ²⁵Mařa neddar zi Arruħ, ad nuyur eawed di Arruħ, ²⁶War d aneƣ ittejji ad niři d imēeffaren, ad nqelleq ijjen wenneđni uca ad nasem ijjen zeg wenneđni.

Ejj kuř ijjen ad iqeğeb řxedmet nnes

6 ¹A awmaten, mařa řed itwaťtef ittegg ca n ufturi, kenniw inni igguren di Arruř, nedhem t s arruř n temhint. Xřar deg yixef nnek, řima cek war tetwaeğbed ca řawed. ²Ksim řđqer ijjen x wenneđni, ammu i řa tkemmřem ttawrat n Lmasiř. ³Minzi wenni ittyřen ixef nnes aqqa d ca, am war iği d walu, ixeddeę ixef nnes. ⁴Maca ejj kuř ijjen ad iqeğeb řxedmet nnes, xenni ad issemyar ixef nnes waha, war iği d inneđni, ⁵minzi kuř ijjen ad iki řđqer nnes. ⁶D wenni umi itwasseřmed wawař ad icarc di marra tişebřanin ak-d wenni i d as isseřmaden. ⁷War ttxeddeęem ixef nwem, Arebbi war ittejji řed ad xas iqeşřar. Minzi min mma izareę bnadem, ad t imjar řawed. ⁸Minzi wenni izarreen deg weysum nnes, zeg weysum nnes ad imjar řyecc. Maca wenni izarreen di Arruř, zi Arruř ad imjar tudart n řebda. ⁹Ejj aney war nettiřer ca umi nettegg min iğan d aşebřan, maca di řweqt nnes ad nemjar, mařa war nedwiř d ifinyanen. ¹⁰Aqqa ařami řarney lfurřa, ad negg tcuni i marra, amezwaru i yinni d icricen akidney di liman.

Axtan war isekkwu walu maca wenni i d itwaxeřqen d jdid

¹¹Xřarem di mečar n tira tameqqrant i d awem-d uriř s ufus inu. ¹²Marra wi ixsen ad sslullcen aysum, aqqa nitni ttegggen xawem ayiř řima ad tetwaxetnem uca nitni ttegggen aya řima war ggur ad twamarřten x ssibbet n řřalib n Lmasiř. ¹³Minzi waxxa řad inni itwaxetnen war řťifen ca di ttawrat, maca nitni xsen ad tetwaxetnem kenniw řima nitni ad ssemyaren deg weysum nwem. ¹⁴Maca iggwejen xafi mařend ad ssemyareę myir di řřalib n Sidityey Yecu Lmasiř s wenni tetwaşelleb ddunnit i necc u necc i ddunnit. ¹⁵Minzi di Lmasiř Yecu niy axtan uřa d nnebřa axtan war isekkwu walu maca wenni i d itwaxeřqen d jdid. ¹⁶Marra wi i řa yuyuren eļařsab abrid-a, ad xas yiři řehna d areřmet uřa x Israyil n Arebbi. ¹⁷Zi ssa řar zzat war d ayi ittşeddie řed, minzi iwyey-d di arrimet inu ccamat n Sidi Yecu. ¹⁸A awmaten, ad tiři nniřmet n Sidityey Yecu Lmasiř ak-d arruř nwem. Amin.

Tabrat n Bulus i Ifasusiyyen

Aseġem

1 ¹Bulus, amazan n Yeccu Lmasiḥ eḷaḥsab řxaḍar n Arebbi, i imqeddasen di Afasus, inni yumnen di Lmasiḥ Yeccu. ²Nniemet d řehna akidwem iřin zi Arebbi Babatney u zi Sidi Yeccu Lmasiḥ.

Lbaraka i iġan di Lmasiḥ

³Ad itwabarek Arebbi, Tababat n Sidi Yeccu Lmasiḥ wenni i d aney ibarken s marra lbaraka n Arruḥ i iġan deg ujenna di Lmasiḥ, ⁴am mammec tuḡa d aney ixḍar dayes qbeř mma ad tiři ddunnit, ħima ad niři d imqeddasen nnebřa řeib qibač nnes. ⁵Aqqa s tayri izwar ad aney igg d iḥenjiren i yixef nnes di Yeccu Lmasiḥ eḷaḥsab arḍa n array nnes ⁶i usemyar n uēuġi n nniemet nnes i zzayes igga dayney arḍa nnes deg umeizz. ⁷Dayes řarney afekki s idammen nnes, ayfar n ixetřan eḷaḥsab agra n nniemet nnes ⁸i tuḡa d aney iwca s ufeyyed eḷaḥsab marra tiřit d řefhamet nnes. ⁹Uca issargeb aney x ssirr n řxaḍar nnes i iġan eḷaḥsab arḍa nnes am d as igga netta řehsab simant nnes ¹⁰u man aya i usewjed n řekmařet n marra ikuden n řweqt, ħima ad issmun di Lmasiḥ marra min iġan deg ijenwan u x tmurt řar iij n uzeġif. ¹¹Dayes i d aney igga d iwrten eḷaḥsab lyaraḍ n wenni igga marra am mammec d as isscen array nnes, ¹²ħima ad niři i usemyar n uēuġi nnes, neccin, inni tuḡa issitimen qbeř di Lmasiḥ. ¹³Aqqa kenniw dayes řami tesřim awař n tidett, řexbar ařebħan n usenjem nwem, uca awarni řami tumnen, teksim dayes acemmie n Arruḥ Iqeddsen i tuḡa d aney itwawaeden. ¹⁴Aqqa netta d řearbun n řwart nney i ufekki n min řares iġan, i usemyar n uēuġi nnes.

Aqadi d tzaġit

¹⁵X uyenni uřa d necc, řami sřiy x liman nwem di Sidi Yeccu u x tayri i řarwem i marra imqeddasen, ¹⁶war beddey ca ad ttqadiy Arebbi i kenniw, am fekkarey daywem di tzaġit inu, ¹⁷ħima Arebbi n Siditney Yeccu Lmasiḥ, Tababat n uēuġi, ad awem iwc Arruḥ n tiřit d usargeb di třwee n tmusna nnes ¹⁸uca ad awem yarzem

tittawin n řeeqeř nwem, ĥima ad tessnem man asitem n třayit nnes d man agra n ueuđi n řwart nnes di marra imqeddasen ¹⁹d mammec imyar aťtas iđa jjehd nnes i marra inni yumnen ełahsab řxedmet n jjehd n řsulťa nnes ²⁰i ixeddmnen di Lmasiř umi t-id issnekkar zeg imettinen uca igg it yar uyezdis afusi nnes deg ujenna ²¹sennej i kuř azeđif d řsulťa d jjehd d řehkamet d marra isem itwasemman, maci di řweqt-a waha, maca eawed di tenni i d ya yasen. ²²Aqqa netta yarr as-d marra sadu idaren nnes uca iwc it d azeđif x marra i tmesmunt ²³tenni d arrimet nnes, aqqa nettat d aemmar n wenni ittsemmaren kuřci di marra.

S nniemet i zi tetwassnejmem, s liman

2 ¹Aqqa tuya kenniw d imettinen deg ixetťan d ddnuw nwem ²min di tuya tuyurem ełahsab řweqt n ddunnit-a, ełahsab ameqqran n řsulťa x wazzay n řeewin, arruř i ixeddmnen di tarwa n řmueřiyet. ³Tuđa-neř marra jarasen qbeř, umi neđfar nnecwat n weysum nneř, negga min ixw weysum d nneyyet uca tuđa-neř d tarwa n lyađab ełahsab tťbieet nneř amecnaw innedni. ⁴Maca Arebbi, wenni iccuren s areřmet, x ssibbet n tayri tameqqrant nnes tenni i xaney iezzen ⁵umi tuđa-neř ead d imettinen deg ixetťan, aqqa yarr aneř-d yar tudart ak-d Lmasiř - aqqa s nniemet twassnejmem - ⁶aqqa issnekkar aneř-d uca issyima aneř akis deg ujenna di Lmasiř Yeccu, ⁷ĥima ad isscen afeyyed n wagra n nniemet nnes deg ikuden n řweqt i d ya yasen am ittegg ředrafet dayneř di Yeccu Lmasiř. ⁸Minzi s nniemet i zi tetwassnejmem, s liman, war iđi zzaywem, aqqa-tt d tamewci n Arebbi, ⁹war teđi s řxedmet, ĥima war issemyari uřa d ijj. ¹⁰Aqqa neccin netwagg zzayes, netwaxřeq-d di Lmasiř Yeccu ĥima ad negg řexdayem tiřebřanin tinni i d aneř issewjed Arebbi qbeř.

Arebbi ittegg řehna di Lmasiř

¹¹Iwa eeqřem, aqqa zic tuđa kenniw d řegnus deg weysum, twasemmam 'nnebřa axtan' zeg inni tuđa s wextan deg weysum s ifassen. ¹²Řexdenni tuđa kenniw tebđam x Lmasiř, tetwaqeřsem zi řheqq n umezday n Israyil, aqqa teggwejmem am ibarraniyyen x řeuhud n řwaed, war daywem asitem, war yarwem Arebbi di ddunnit. ¹³Maca řexxu, di Lmasiř Yeccu, aqqa kenniw inni tuđa

iggwejen, aqqa řexxu tudsem-d s idammen n Lmasih. ¹⁴Aqqa netta d řehna nney am d yarra tnayen nni řar ijj, aqqa netta ihdem aybar n řeqwar wenni tuća ten ibđan, ¹⁵uca xenni ibđeř deg weysum nnes řeedawet, tenni d ttawrat s řumur d tweřřa nnes, řima ad ixřeq deg yixef nnes tnayen nni řar ijj n bnadem n jdid, am ittegg řehna ¹⁶uca řima ad isseřřeř tnayen nni ak-d Arebbi deg ict n arrimet s řřalib am inća řeedawat deg yixef nnes. ¹⁷Am d yusa, tuća ittbarreř s řehna i kenniw i tuća iggwejen u i nitni i tuća yudsen, ¹⁸minzi zzayes nzemmar ad nadeř s tnayen idney řar Tbatat s ijj n Arruř. ¹⁹Ammu kenniw war teřim ead d ibarraniyyen uća d inewjiwen, maca kenniw d tarwa n tmurt ak-d imqeddasen d aytbab n taddart n Arebbi, ²⁰tetwabnam x dsas n imazanen d imkacafen n Arebbi uca aźru n teymart aqqa-t d Yeccu Lmasih simant nnes ²¹wenni dayes i řa igman řebni marra am itwassmun *mliř* uca ad idweř d taddart iqeddsen di Sidi, ²²uca dayes eawed ad tetwabnam kenniw, ad tiřim d tazeddiyt n Arebbi di Arruř.

Bulus d ambarreř i řegnus

3 ¹X uyenni necc, Bulus, aqqa-yi d amehbus n Lmasih Yeccu i kenniw inni iřan zi řegnus. ²Aqqa tesřam x uwekkeř n nniemet n Arebbi i d ayi immewcen xawem, ³belli itwassargeb ayi-d ssirr, am izzarey uriy awem-d s drus. ⁴Xmi i řa tyarem man aya, tzemmarem ad tfehmeme řefhamet inu n ssirr n Lmasih, ⁵wenni war itwassargeb ca di tarwa n iwdan di jjiřat n zic, am mammeć itwaeća xas řexxu s Arruř i imazanen d imkacafen imqeddasen nnes. ⁶Ařeqqa inni zi řegnus d iwrten akidsen, nitni zi arrimet d icten uca řarsen tasřart di řwaed di Lmasih Yeccu s řexbar ařebřan ⁷i zi necc dewřey d amsexxar ełahřab tamewci n nniemet n Arebbi i d ayi immewcen ełahřab jjeħd nnes i *dayi* ixeddmene. ⁸Aqqa temmewc ayi nniemet-a, i necc d amuqřir řar qae imqeddasen, řima ad barrřey s wagra n Lmasih i war nzemmar ad nefhem, ⁹uca řima ad ssuffey řar tfawt i marra, min ixš ad yini uwekkeř n ssirr i tuća inuffaren di qae řweqt n zic di Arebbi i d ixerqen marra min iřan s Yeccu Lmasih, ¹⁰řima tiyt n Arebbi zeg wařtas n iyezdisen nnes ad tiři tetwassnen s tmesmunt řar marra řřukkam d řřulařat deg ujenna ¹¹ełahřab řyarađ nnes n řebda wenni t ikemmřen di Lmasih Yeccu Sidiťney.

¹²Dayes di *Lmasih* aqqa ɣarney taryast d wadaf am xas netceɣ s liman dayes. ¹³X uyenni ttzawgey kenniw maɣend war ttihɣem ca s řehřart inu di ttwew nwem. Aqqa man aya d aewi i kenniw.

Tazaɣit n Bulus x Ifasusiyyen

¹⁴X ssibbet-a ad aɣarey s ifadden inu zzat i Tbabat n Sidityey Yeccu *Lmasih* ¹⁵wenni i xef itwasemma marra wi iɣan deg ijenwan d tmurt, ¹⁶ɣima ad awem iwc elahsab agra n uewi nnes uca ɣima ad tetwassjehdem s jjehd di bnadem n daxeɣ ¹⁷ɣima *Lmasih* ad izdey deg wuřawen nwem s liman, am tewtim izewran uca ad tiřim tetwazzum di tayri, ¹⁸ɣima ad tzemmarem ad tfehmam ak-d marra imqeddasen, min teena tiřu d tzuggart d řueřa d řaɣay, ¹⁹ad tessnem tayri n *Lmasih* i iɣan sennej i tmusna marra, ɣima ad tiřim tzemmarem s marra aemmar n Arebbi. ²⁰Netta ɣares tizemmar ɣima ad igg marra ařtas s wařtas sennej i min nettettar niy nettxarreř elahsab jjehd i ixeddmam dayes, ²¹i netta ikkar as-d aewi di tmesmunt di *Lmasih* Yeccu di marra jjiřat i řebda qae. Amin.

Ict n arrimet d ijj n Arruħ s Lmasih

4 ¹X uyenni necc ziyyarey xawem, necc d amehbus n Sidi, ɣima ad tuyurem s uweqqar i třayit i zi tetwařayam, ²am tqebbřem ijj wenneđni di tayri s marra awađee d temhint d ttasie n řxađar ³uca tecđarem ad tmunem d ijj di Arruħ s tesyunt n řehna, ⁴ict n arrimet d ijj n Arruħ, am tetwařayam deg usitem n třayit nwem d ijjem: ⁵ijj n Sidi d ijj n liman d ijj n useyđas, ⁶ijj n Arebbi d Tababat n marra (=Babatney marra), wenni iɣan x marra u s marra uca aqqa-t dayney marra. ⁷Maca nniemet temmewc aney marra idney elahsab min d aney iwca *Lmasih*. ⁸X uyenni iqqar “Am igaeed ɣar řueřa, iřtef imeħbas uca iwca timewca i iwdan.” ⁹Min iena awař-a “Netta igaeed sennej” myir aqqa netta ɣar umezwar tuya ihwa-d ɣar třrufa n tmurt n wadday. ¹⁰Wenni tuya d ihwan, netta eawed d wenni tuya igaeeden sennej i marra ijenwan, ɣima ad issiweđ marra ɣar řekmařet. ¹¹Uca netta yarra ca d imazanen, ca d imkacafen, ca d imbecaren, ca d imeksawen u ca d imseřmaden, ¹²ɣima *nitni* ad kuwnen imqeddasen i řxedmet n tsexxart, i řebni n arrimet n *Lmasih* ¹³ař i d ɣa naweđ marra ɣar umuni n liman d tmusna n

Mmis n Arebbi, yar *ššifet* n bnadem ikmeř, yar řqedd n *ššifet* tmun n Lmasih, ¹⁴ħima war nettiři ead d iqubbaniyyen, xmi netwæarren zi tťarf yar wenneđni am netwaksi s kuř asemmiđ n useřmed s řyecc d teřraymect n iwdan i issakkwađen yar uweddar, ¹⁵maca, am netťef di tidett s tayri, ad negma di marra i netta d wenni d azeğif, aqqa-t d Lmasih, ¹⁶i zi tgemma arrimet marra, am tennejru u tetwassmun zi min d as iwcın kuř řemfařeř elahřab řqedd n řxedmet n kuř ijj n ix f i řebni n yixef nnes di tayri.

Tarwa n tfawt

¹⁷Necc qqarey u cehhdey man aya di Arebbi, ħima war teggurem ead amecnaw mammec uyuren inneđni zi řegnus, inni ittxarrařen di řbaťeř. ¹⁸Aqqa řeeqeř nsen ibarcen, nitni ggwejen x tudart ak-d Arebbi am ibarraniyyen x ssibbet n tqubbanect i iğan daysen, x ssibbet n řeqsařet n wuř nsen. ¹⁹Nitni dewřen war tticcin ca, sellmen ixef nsen i ufucceř, ħima ad ggen marra řexmej s mmezri. ²⁰Maca war iği ammu i tessnem Lmasih, ²¹mařa zeema kenniw tuya tesřam xas uca tetwassřemdem dayes, amecnaw tidett i iğan di Yeccu, ²²belli zi jjihet n ticři nwem n zic ad tejjem bnadem aqdim i ya itwassexsaren s nnecwat iyeccen *nnes* ²³uca ad tetwæeddřem zi jdid s arruř n řeeqeř nwem, ²⁴ad tyarđem bnadem n jdid i d itwaxeřqen di *ššifet* n Arebbi di tsegda d tqeddast s tidett. ²⁵X uyenni jjem ixarriqen, ‘siwřem tidett kuř ijj ak-d umqarreb nnes’, minzi neccin d ix fawen ijen i wenneđni. ²⁶Xeyyqem, war tteggem ca ddnuř, war tejj i ad teyri tfuct x uxeyyeq nwem. ²⁷War tticcem ca amcan i ibři. ²⁸Wi tuya d axewwan, war iqqim ittacar ead, maca ħsen ad igg tcuni s ifassen mařend izemmar ad zzayes iwc i inni iħdajen. ²⁹War d itekk ca wawař ixemjen zeg uqemmum nwem, maca min iřebħen i řebni am mammec ittxeřša, ħima ad tessiwđem nniemet i inni i ya isřan. ³⁰War ttessffugmem ca Arruř Iqeddsen n Arebbi i zi tetwaxetnem ař ass n ufekki nwem. ³¹Kksem zzaywem marra tarzugi d tefqařt d lyadab d iyuyyan d uceqqef d marra tuęeffna. ³²Đarfem u ggem taħnunect, samħem i wayawya amecnaw Arebbi eawed aqqa iyfar kenniw di Lmasih.

5 ¹Iřim d imedfaren n Arebbi am ihenjiren ieizzen, ²uyurem di tayri amecnaw uřa d Lmasih tuya ittexs aney, iwca ixef nnes xaney d tayarřt i Arebbi, aqqa-tt d ict n řefwahet tařebħant. ³Maca x tuqeħbit d marra řexmej d řtmeē, war xas ittiři bu wawař am mammec icuwwar i imqeddasen, ⁴uřa x ubehdeř niy řħarđ abuhaři niy taqeřřart war idbiēen. Man aya war icuwwar ca, maca aqadi. ⁵Minzi tessnem degga belli uřa d ijj wenni iqehħben niy issxemmajen niy idemmaēen, aqqa-t d wenni ieēbbden lařnam, war ġares teġi tesyart n řwart di tgeldit n Lmasih d Arebbi. ⁶War kenniw iyekkw i ħed s wawařen ixwan, aqqa zi man aya d ihekkwa lyadab n Arebbi x tarwa n řmuēřiyet. ⁷War carrcem ca akidsen, ⁸minzi zic tuya kenniw d taġest, maca aqqa řexxu kenniw d tifawt di Arebbi. Uyurem am tarwa n tfawt, ⁹minzi řyiġet n Arruħ ittiři di marra tcuni d tsegda d tidett, ¹⁰am tqeġbem min i ġa yarđan Arebbi. ¹¹War carrcem ca di řexdayem tibarcanin i war d ittiwyen řyiġet, maca ħsen ad tent-id tesseđhare. ¹²Minzi min tteggēn di tnuffra, aqqa ad zzayes řsedħid myir xmi xas i ġa tessiwřed waha. ¹³Marra min i ġa itwasseđharen zi tfawt, ad d iban, d marra min d ibanen, aqqa-t d tifawt. ¹⁴X uyenni iqqar “Faq cek, a bu yiđeř. Kkar-d zeg imettinen uca ad xak igg Lmasih tifawt.” ¹⁵S uyenni xzarem mliħ mammec i ġa teggurem, maci am ibuhařiyyen maca am imiřiēen, ¹⁶maħend ad tawyem ariqqi i řweqt-a, minzi ussan-a d ieēffanen. ¹⁷War ttiřim d ibuhařiyyen maca fehmem min ixs Arebbi. ¹⁸War ttescaram ca s binu i d ittawyen ġar řeqjaħet, maca iřim teēmmarem s Arruħ, ¹⁹am tessawařem jarawem s isebbiħen d izřan n usemyar d izřan s Arruħ, tettġennjem u tettesřiweřwem deg wuř nwem i Arebbi ²⁰am tettqadam zi kuř řweqt x marra i Arebbi Tababat deg yisem n Sidi Yeccu Lmasih, ²¹u tettwađēem ijj i wenneđni di tiggwudi zi Arebbi.

Řemřac d ttařwirt n Lmasih d tmesmunt

²²A timyarin, wađēent i yeryazen nkent am mammec tettwađēent i Sidi, ²³minzi aryaz aqqa d azeġif n temyart amecnaw ēawed Lmasih d azeġif n tmesmunt uca netta d amsenjem n arrimet. ²⁴Amecnaw tamesmunt tettwađēē i Lmasih amenni ēawed timyarin i yeryazen nsent di marra. ²⁵A iryazen, xsem timyarin nwem am mammec tuya ixs Lmasih tamesmunt uca isellem ixef nnes di řtweē nnes, ²⁶ħima

ad tt yarr d tamqeddast am d as issizdeg s usird n waman s wawař, ²⁷ħima ad igg tamesmunt qibač i yixef nnes s ueuđi nnebřa abeqqıd niy acebriq, maca ad tiři d tamqeddast u nnebřa řeib. ²⁸Ammu ittxeřř ad xsen yeryazen timyarin nsen am arrimet n yixef nsen. Aqqa wenni ittexsen tamyart nnes, aqqa ittexs ixef nnes. ²⁹Uřa d ijj war icarh aysum nnes, maca issecca t, itthawař xas am mammec itthawař eawed Lmasih x tmesmunt. ³⁰Neccin d ixfawen n arrimet nnes, n weysum nnes u n iysan nnes. ³¹X uyenni aryaz ad ijj yemmas d babas maħend ad iqqen ęar temyart nnes, ad iřin s tnayen idsen d ict n arrimet. ³²Ssirr-a d ameqqran, maca necc qqarey t zi jjihet n Lmasih d tmesmunt. ³³Mammec mma tusi-d, ad ix s kuř ijj tamyart nnes amecnaw simant nnes uca tamyart ad tweqqar aryaz.

Lwalidin d iħenjiren

6 ¹A iħenjiren, řtaem i lwalidin nwem di Sidi, minzi man aya nican i yeęa. ²“Weqqar babac d yemmac”, aqqa-tt d tawřeyyet tamezwarut s ij n řwaed, ³“ħima ad tiřim mliħ uca ad teddarem ařtas di tmurt.” ⁴Kenniwi, a ibabaten, war seařem ca tarwa nwem, maca arebbam ten s usettef u s uęewwed n Arebbi.

Isemyan d aytbab nsen

⁵Kenniwi, a isemyan, řtaem aytbab nwem di ddunnit-a s tiggwudi d tarjijit u s řeřfayet n wuřawen nwem, axmi i Lmasih, ⁶war ięi am inni d asen yarıdan qibač i tiřtawin nsen, maca am isemyan n Lmasih, inni itteggem array n Arebbi s wuř, ⁷am txeddmem s řxadar amecnaw i Lmasih, war ięi i iwdan. ⁸Aqqa tessnem mařa din ħed, ismey niy d aħurri, i ęa iggen tařebħant, Arebbi ad ęares yarr ełahřab min igga. ⁹Kenniwi, a aytbab, ggem amenni akidsen, war ten ssiggwidem ca. Kenniwi tessnem, aqqa Siditwem deg ijenwan war ittegg bu s wudmawen.

Arruđ n řesnaħ n Arebbi

¹⁰Yar umezwaru, a awmaten, meħdem di Sidi u di tzemmar n jjeħd nnes. ¹¹Arđem s marra řesnaħ n Arebbi, ħima ad tessbeddem taħraymect n ibři s. ¹²Aqqa war nettmenyi ca ak-d weysum d idammen, maca ak-d řħukkam d řřulařat d arrayas n taęest n

ddunnit-a (=řweqt-a) uca ak-d arruḥat tišeffanin deg ujenna. ¹³X uyenni arḍem s marra řesnaḥ n Arebbi maḥend ad temeařam deg wass ašeffan uca ad tbeddem, xmi i ya tkemmřem kuřci. ¹⁴Xenni meḥḍem, tbeyssem s tidett, sduřyem idmaren nwem s tsegda, ¹⁵ad iřin iḍaren nwem twaqqnem s řxaḍar i řexbar ašebḥan n řehna ¹⁶am tessduřuyem *ixef nwem* s liman i zi i ya tessxesyem marra řřitcat itteḥduduqen s tmessi n ušeffan. ¹⁷Ksim taqebbart n usenjem d ssif n Arruḥ i iḡan d awař n Arebbi ¹⁸am tettzaḡam řebda di Arruḥ s marra tažaḡit d ddeawi, am teḥḍam man aya simant nnes s marra řřbar d ddeawi di řřwee n marra imqeddasen ¹⁹uřa di řřwee inu, ḥima Arebbi ad ayi igg awař maḥend ad arezmey aqemmum inu s teryast ḥima ad ssaregbey ssirr n řexbar ašebḥan, ²⁰i zi necc d amsekki s snaseř, ḥima ad xas ssiwřey s teryast am mammec icuwwar ad ssiwřey, ²¹ḥima ad tessnem mammec i ya yiři umeddur inu mixef d awem i ya ixebbar Ticikus marra. Aqqa netta d uma ieizzen d amsexxar ařdiq di Arebbi. ²²Aqqa ssekkey t-id i man aya simant nnes, ḥima ad tessnem ameddur nney uca ḥima ad daywem yegg uř.

Aseḡem aneggaru

²³Řehna d tayri s liman zi Arebbi Tababat u zi Sidi Yeccu Lmasiḥ ad iřin ak-d tawmat. ²⁴Nniemet ad tiři ak-d marra inni ittexsen Sidi Yeccu Lmasiḥ nnebřa řyec.

Tabrat n Bulus i Ifilibbiyen

Aseġem

1 ¹Bulus d Timutiyu, isemyan n Yeccu Lmasiħ, i qae imqeddasen di Yeccu Lmasiħ inni iġan di Filibbi ak-d imeħdayen d imseyyaren n tsexxart. ²Nniemet d řehna ad kiwem iřin zi Arebbi Babatney u zi Sidi Yeccu Lmasiħ.

Aqadi d tazaġit

³Meřmi mma fekkarey daywem, ttqadiy Arebbi inu ⁴řebda di kuř tazaġit inu, am ttzaġiy i kenniw marra s řefrařet ⁵x tmunt nwem ak-d řexbar ařebřan zeg wass amezwaru ař iđa. ⁶Aqqa ttiqqey belli wenni daywem ibdan řxedmet iřebřen, ad tt ikemmeř ař ass n Yeccu Lmasiħ. ⁷Icna ayi ad fekkarey daywem marra ammu, minzi aqqa kenniw řari deg wuř inu uca kenniw marra tcarcem akidi di nniemet inu xmi ġiy di snaseř uřa xmi xafi i řa awtey u xmi i řa řemney řexbar ařebřan. ⁸Minzi Arebbi d acehřad meřař kenniw wehřcey s wuř n Yeccu Lmasiħ. ⁹Man aya i ttzaġiy belli tayri nwem ad tfeyyed ařas s wařas di tmusna d qae řefřamet, ¹⁰ad řremdem mařend ad tfarzem, řima ad tiřim teqqurem u nnebřa řeib i wass n Lmasiħ, ¹¹teccurem s řyiġet n tsegda i d ikkin zi Yeccu Lmasiħ i ueuġi d usemyar n Arebbi.

Snaseř n Bulus arnint di tuzeggart n řexbar ařebřan

¹²A awmaten, necc xsey ad tessnem belli timesřayin i d ayi imsaren, arnint ead di tzuggart n řexbar ařebřan, ¹³ař d iban i qae inni di taddart n ccrae u i qae řbaqi, belli necc di snaseř x ssibbet n Lmasiħ ¹⁴uca azyen ameqqran n tawmat di Sidi, umi ġiy di snaseř, idweř řarsen ttiqqet řima ad ssiwřen awař n Arebbi s ufeyyed ktar, nnebřa tiggwudi. ¹⁵Waxxa ca zzaysen ttbarrřen Lmasiħ zi řeřsed d umenyi, maca ca nneđni eawed zi nneyyet tecna. ¹⁶Nitni ttbarrřen Lmasiħ s umcubbec maci nican, ttexsen ad xafi arnin řeřřart i snaseř inu di řeřbes, ¹⁷maca inneđni ttegggen tt zi tayri, ssnen belli aqqa wejdey řima ad wtey x řexbar ařebřan. ¹⁸Min i řa ixsaren qae?

Ma ammu niy amenni, waxxa s wudem waha niy s tidett, Lmasih itwabarreh, x uyenni farhey, wah, ad farhey eawed. ¹⁹Minzi ssney aqqa man aya ad issiwed ař asenjem inu s tzařit nwem d uəawen n Arruh n Yeccu Lmasih ²⁰x řehsab n uraji ameqqran d usitem inu belli x walu war ttendimey ca maca s kuř taryast, amecnaw řebda uřa d řexxu, ad itwassemyar Lmasih di arrimet inu, mma s tudart niy s řmewt. ²¹Minzi tudart i necc d Lmasih uca řmewt d arbeh. ²²Maca mařa ead ddarey deg weysum, aqqa man aya i necc d řyiget zi řxedmet. Ead war ssiney min i řa xđarey, ²³aqqa-yi jar tnayen n iyezdisen. Dayi mmezri mařend ad rařey ad iřiy ak-d Lmasih, minzi man aya qaė řsen. ²⁴Maca ařimi deg weysum ittxeř ead ktar di řtwee nwem. ²⁵Řexxu řami twassqeneey, ssney belli ad qqimey uca ad qqimey řarwem marra i řefđeř u i řefrařet n liman nwem, ²⁶řima asemyar nwem zzayi ad ifeyyed di Lmasih, xmi i d řa yasey řarwem eawed. ²⁷Ittxeřsa waha ad tuyurem s uweqqar i řexbar ařebřan n Lmasih, řima, xmi i d řa yasey uca ad kenniw řarey uřa xmi i řa řabey uca ad xawem sřey, ad tbeddem nican deg ijj n arruh u s ijj n řeemar, ad tjeřdem akidi di řtwee n liman n řexbar ařebřan, ²⁸uca war tteggwedem ca zi řečryan nwem eemmarř. Man aya d aėeřem i nitni řar uhellek, maca i kenniw řar usenjem. ²⁹Minzi aqqa immewc awem di řtwee n Lmasih, war iři ad dayes tamnem waha maca eawed mařend ad twamarrtem di řtwee nnes, ³⁰minzi řarwem amenyi d ijen i d ayi teřrim uca řexxu teřrim aqqa-t dayi.

Awađee n Lmasih

2 ¹Mařa din ca n ucejje d Lmasih, mařa din ca n ufewwej i d ikkin zi tayri, mařa din ca n tmunt n Arruh, mařa din ca n teřnunect d areřmet, ²kemmřem řefrařet inu umi i řa imun array nwem, ad řarwem tiři tayri d icten uca ad tiřim s dmam d uxarrař d ijen. ³War tteggem ca uřa d ict n řřařet s umcubbec niy zi tuffet ixwan, maca ejj ad iweqqar ijj wennedni ktar zeg ixef nnes s uwađee. ⁴War ixezřar uřa d ijj řar tmesřayin nnes waha, maca kuř ijj ad ixřar eawed řar tmesřayin n innedni. ⁵Ad daywem tiři nneyyet i tuřa di Lmasih Yeccu, ⁶wenni, umi iđa di řřifet n Arebbi, war iřsib ca d tuceffra umi t tuřa am Arebbi d ijen, ⁷maca issexwa ixef nnes, iki

şşifet n ismey, idweř am iwdan. ⁸Aqqa ittwař di şşifet n bnađem, isswađeε ixef nnes uca idweř ittāε ař řmewt, ař řmewt n şşalib. ⁹X man aya issgaεeed it Arebbi qaε sennej uca iwc as isem sennej i kuř isem, ¹⁰ħima deg isem n Yeccu ad ađaren marra ifadden n inni iġan deg ujenna u x tmurt u sadu tmurt, ¹¹u ħima ad iched kuř iřes belli Yeccu Lmasiħ d Sidi i uεuġi n Arebbi Tababat.

Tifawin di ddunnit,

¹²X uyenni, a imeizzen inu, am tuġa tetteřtaεem řebda, war iġi waha xmi ħđarey, řexxu εad ktar xmi ġabey, xedmem i usenjem nwem s tiggwudi d tarġijat, ¹³minzi Arebbi d wenni i daywem ixeddmen min i ġa texsem u min i ġa teggem i arđa nnes. ¹⁴Ggem marra nnebřa řeεkaset u nnebřa amcubbec, ¹⁵ħima ad tiřim nnebřa řeib u nnebřa taxmuġi, tarwa n Arebbi nnebřa ađřam di řwest n ġiř iεewwjen d ifaryen, ad tceεeεem jarasen am tifawin di ddunnit, ¹⁶am tetteřřfem deg wawař n tudart ħima ad ġari yiři asemyar deg wass n Lmasiħ uca war uyurey niġ xedmey bařeř. ¹⁷Maca mařa ttetwaruccey *am ict n teđħiyet n tsessit* x tġaršt u x tkehhant n liman nwem, ad farħey εawed uca ad arecqey akidwem marra. ¹⁸X uyenni farħem uca tfarħem akidi.

Timutiyu d Ibafruditus

¹⁹Necc ssitimey di Sidi Yeccu, ad awem-d ssekkey Timutiyu deġya, ħima ad iřiġ x řxađar inu xmi i ġa ssney amedduř nwem. ²⁰Aqqa war ġari uřa d iġ s nneyyet am netta, itticc taynit nnes i timesřayin nwem nican, ²¹minzi marra innedni yarezzun di min nsen, war iġi di min iġan n Yeccu Lmasiħ. ²²Kenniw tessnem taqeġebt nnes, belli tuġa ixeddem akidi di řexbar ařebħan amecnaw aħenjir ġar babas. ²³Netta d wenni ssitimey ad ssekkey deġya, xmi i ġa ġarey mammec i ġa iffey umedduř inu. ²⁴Maca ttiqqey di Arebbi, belli εawed necc simant inu ad d asey deġya. ²⁵Maca ittġiř ayi belli tuġa ittxeşş ad d awem ssekkey Ibafruditus, uma d uxeddam d umjahed akidi, maca netta εawed d amazan i itwassekken zzaywem d amsexxar nwem di min ħđajey. ²⁶Minzi tuġa iweħħec kenniw marra ařřas uca tuġa iksi s wemnus minzi kenniw tesřim belli tuġa ihřec. ²⁷Tuġa ihřec ař řmewt, maca Arebbi tuġa yarħem it, war iġi netta waha,

aħeqqa uħa d necc, ħima war ħari ittiħi ufeqquħ x ufeqquħ. ²⁸S uyenni ssekkey t s tazzħa aħħas, ħima, xmi t i ħa tħarem, ad tfarħem eawed uca ad dayi yiħi drus n wemnus. ²⁹X uyenni qeħrem t di Sidi s marra řrefraħet, weqqarem inni iħan am wanita, ³⁰minzi x ssibbet n řxedmet n Lmasiħ, tuħa iqarreb ħar řmewt am isebbeħ tudart nnes maħend ad ikemmeħ min ineqquħen di tkehhant nwem i necc.

Ađfar n tħayit n Arebbi di Lmasiħ

3 ¹Ead, a aytma, farħem di Arebbi. War xafi yewear ad awem ariħ timesħayin-a tawaħa nneđni uca ħarwem daysent d řaman. ²Ĥđam ixef nwem zeg yiħan, ĥđam zeg ixeddamen iħeffanen, ĥđam zeg uqarħu. ³Minzi neccin d axtan, neccin inni ixeddmen i Arebbi s Arruħ n Arebbi, inni issemyaren di Lmasiħ Yeccu uca war ttiqqen ca deg weysum, ⁴waxxa necc ħari ad ttiqqeħ deg weysum eawed. Maħa ittiħi i ĥed ad ittiqq deg weysum, necc ktar: ⁵aqqa-yi d amextan zeg wami ħari tmenya n wussan, zi řgens n Israyil, zeg ayt n Binyamin, necc d Aeibrani zeg Ieibraniyyen, zi jjiħet n ttawrat necc d Afarisi, ⁶zeg uyeħdis n cđaret tuħa darrceħ x tmesmunt n Lmasiħ, zeg uyeħdis n tsegda tenni di ttawrat aqqa-yi nnebħa řeib. ⁷Maca min tuħa ħari arbeħ, aqqa ggiħ t d taxessart x ssibbet n Lmasiħ. ⁸Wah nican, necc ggiħ eawed marra d taxessart minzi tamusna n Lmasiħ Yeccu, Sidi inu, sennej i man aya marra. X ssibbet nnes tuħa necc xessareħ kuħci, ggiħ t amecnaw afrađ ħima ad arebħeħ Lmasiħ. ⁹maħend ad twafeħ dayes, war iħi s tsegda n ixef inu tenni zi ttawrat, maca s tenni zi liman n Lmasiħ, aqqa-tt d tasegda tenni zi Arebbi s liman, ¹⁰ħima ad t ssney netta d jjeħd n tnukra nnes uħa d aeacar deg uweddeb nnes, xmi i ħa dewřeħ amecnaw netta di řmewt nnes, ¹¹ħima s ca n webriđ ad awđeħ ħar tnukra zeg imettinen. ¹²Necc war ttiwiđeħ niħ twakemmřeħ ead, maca gemmareħ i man aya, ħima, maħa iħeddeħ, ad awđeħ, minzi eawed Lmasiħ Yeccu yiweđ-d ħari. ¹³A awmaten, war d ayi ittiħi aqqa tħfeħ t, maca tteggeħ ict n řħajet, ttuħ min awarni ayi, ad sswizzdeħ ixef inu ħar min din zzati, ¹⁴uca gemmareħ s jjeħd ħar lħarađ, ħar arbeħ n tħayit n Arebbi, tenni zi sennej di Lmasiħ Yeccu. ¹⁵S uyenni, meħħar man neħa nekmeħ, ad ħarney tiħi nneyyet-a uca maħa ħarney nneyyet nneđni, aqqa Arebbi ad awem isscen man aya eawed. ¹⁶Maca aħ mani mma niweđ,

xenni ad nuyur ełahsab řqacida d icten, ejjet ad iřin ixariřsen nney d iijen. ¹⁷Dfarem ayi-d marra, a awmaten, ksim tiweřřaf i yinni yuyuren ammu eawed, am mammec řarwem d lmatal (=amedya) dayney. ¹⁸Aqqa ařtas uyuren am řeedyan n řřalib n Lmasih, nniy awem tt ařtas n imuren, eawed nniy tt s imetřawen. ¹⁹Aneggaru nsen d ahellek, arebbi nsen d aeaddis uca aeuři nsen d abehdeř nsen. Nitni ttfekkaren di tmesřayin n ddunnit. ²⁰Maca neccin d imezday deg ijenwan i zzaysen nettraja eawed Sidi Yeccu Lmasih, Amsenjem, ²¹wenni i řa ibeddřen arrimet n tmurt, řima ad tedweř amecnaw arrimet n ueuři nnes x řehsab n jjehd i zi izemmar ad yarr sadu iman nnes marra min iřan.

4 ¹Iwa, a awmaten ieizzen inni i weřřcey, řefrařet d temrist inu bedden nican di Sidi, a imeizzen. ²Necc ttcejjeey Uwudiya d Sintici mařend ad imun array nsent di Sidi. ³Wah, ttettarey eawed zzayek, a ameddukeř ařdiq inu, ad tent teawned. Nitenti mmenyent ak-d uyezdis inu x ssibbet n řexbar ařebřan, ak-d Klimens d ixeddamen inneřni inni akidi, inni ismawen nsen aqqa-yen deg wedlis n tudart. ⁴Farřem řebda di Sidi. Tawařa nneřni qqarey ‘Farřem!’ ⁵Ad tiři řeđrafet nwem tetwassen řar iwdan marra. Arebbi aqqa yudes. ⁶War kessim ca s wemnus x walu, maca ad yiři marra min tettarem, itwassen řar Arebbi s třařit d tkessit n řmeeruf ak-d uqadi. ⁷Uca řehna n Arebbi i iedun marra řefřamet ad iřđa uřawen d ixarriřen nwem di Lmasih Yeccu. ⁸X min iqqimen, a awmaten, marra min iřan d tidett, marra min iqquren, marra min iseggden, marra min izdigen, marra min ieizzen, marra min řar iřa řřess ařebřan, uca mařa din ca n řefdeř niy ca isdaheřen ccan, xarřem dayes. ⁹Min teyrim u tqebřem, min teřim u tezrim dayi, ggem t. Uca Arebbi n řehna ad kiwem yiři!

Awař d useřem aneggaru

¹⁰Aqqa farřey ařtas di Sidi umi ařhissef nwem akidi itwařeqqem eawed am tuya tfekkarem dayi, maca war tufim ca lfurřa. ¹¹War tt nniy, minzi necc řwajey ca, minzi řemdey ad qeneey mammec mma d tusa. ¹²Necc zemmarey ad qawsey uca aqqa ssney umi qqaren afeyyed. Manimma u di marra aqqa řemdey ajiwen d řaz

uŕa d tiyawant d řeyben. ¹³Qeddey qaε zi Lmasih wenni d ayi iwcin jjehd. ¹⁴Waxxa amenni mlih řami d ayi tewcim afus di řehřart inu. ¹⁵Tessnem εawed simant nwem, a Ifilibbiyyen, belli řar umezwaru n řexbar ařebřan umi d ffyey zi Masiduniya, uŕa d ict n tmesmunt war teggi akidi řehřab x min wcin d min ksin, myř tenni nwem waha. ¹⁶Minzi εawed di Tissalunika tessekkem ayi-d i řeyben inu, ij n umur u ij n umur nneđni.

¹⁷War arezzuy timewca, maca arezzuy řyiřet tenni iwesseen ařřas di řehřab nwem. ¹⁸Maca řari kuřci s zziyada. Aqqa ccurey umi ksiy zi Ibafruditus min d ayi tessekkem: ict n řefwařet ittfuřen d tařarřt yarıdan qibač i Arebbi. ¹⁹Maca Arebbi inu ad issjjiwen marra řeyben nwem εlařsab agra nnes deg ueuři i iřan di Lmasih Yeccu. ²⁰Aqqa i Arebbi Babatney ad řares yiři ueuři i řebda qaε. Amin.

²¹Seğmem x kuř amqeddas di Lmasih Yeccu. Awmaten inni akidi ttseğamen xawem. ²²Aqqa marra imqeddasen ttseğamen xawem, amezwaru inni iřan zi taddart n qayřar.

²³Nniεmet n Sidi Yeccu Lmasih ad tiři akidwem marra. Amin.

Tabrat n Bulus i Ikulussiyyen

Aseġem

1 ¹Bulus, amazan n Lmasiħ Yeccu ɛlaħsab min ixs Arebbi d Timutiyyu d tawmat, ²i wawmaten imqeddassen d iṣdiqen di Lmasiħ inni iġan di Kulussi: nniemet d řehna ad kiwem iřin zi Arebbi Babatney u zi Sidi Yeccu Lmasiħ!

Aqadi d tzaġit

³Řebda, mařa nezzuġ xawem, nettqada Arebbi Tababat n Siditney Yeccu Lmasiħ, ⁴umi nesřa x liman nwem di Lmasiħ Yeccu uřa x tayri nwem i marra imqeddassen ⁵x ssibbet n usitem i d awem isswejden deg ijenwan. Aqqa tizzarem tesřam xas x *usitem nni* zeg wawař n tidett n řexbar ařebħan ⁶i d yusin řarwem, am mammec d yusa řar ddunnit marra uca ittawi-d řyiġet uca igemma, aqqa dinni ɛawed jarawem zeg wass umi tt tesřim u tessnem nniemet n Arebbi s tidett, ⁷am mammec tfehmem zeg Ibafras, wenni d amsexxar iɛizzen akidney uřa d amsexxar ařdiq n Lmasiħ i kenniw, ⁸wenni i d aneř issargben x tayri nwem di Arruħ. ⁹X uyenni, uřa d neccin, zeg wass umi nesřa x man aya, war nessbedd ca tzaġit xawem, nettar ad tdewřem teccurem s tmusna n tmexsa nnes di marra tiyit d řefhamet n Arruħ, ¹⁰ħima ad tuyurem am mammec isdaheġ i Sidi maħend ad as tarđam di marra, ad d tawyem řyiġet di marra řexdayem tiřebħanin uca ad tegmam di tmusna n Arebbi, ¹¹ħima ad daywem itwagg marra jjeħd ɛlaħsab tizemmar n uɛuġi nnes maħend ad řarwem yiři marra řřbar d ttasie n řxađar s řefraħet, ¹²am tqadam Tababat tenni i d aneř isswejden ħima nzemmar ad ncarc di řwart n imqeddassen di tfawt, ¹³wenni i d aneř issenjmen zi řřulťa n taġest uca issmuři aneř řar tgeldit n Mmis n tayri nnes, ¹⁴wenni dayes řarney afekki d weřfar n ddnuħ.

Lmasiħ d řřifet n Arebbi

¹⁵Netta d řřifet n Arebbi i war nettwiři ca, Mmis amenzu x marra min itwaxeřqen, ¹⁶minzi dayes-d itwaxřeq qaɛ min iġan deg ijenwan

d min iġan di tmurt, min nettwařa d min war nettwiři ca: řekrasi n ijeġiden niy tiřeġađin niy řhukkam uřa d řřulařat, marra min iġan aqqa itwaxřeq-d zzayes u i netta. ¹⁷Netta tuřa-t qbeř marra min iġan uca marra min iġan, aqqa-t dayes. ¹⁸Netta d azeġif n arrimet tenni iġan d tamesmunt. Netta d amezwar, Mmis amenzu zeg imettinen, řima ad yiři netta d amezwar di kuřci. ¹⁹Minzi tuřa yarda marra aemmar ad izdey dayes ²⁰mařend ad zzayes isseřřeř marra min iġan ak-d yixef nnes, ammu min iġan di tmurt amenni min iġan deg ijenwan, am igga řehna s idammen n řřalib nnes. ²¹Kenniw inni tuřa iggwejen qbeř am ibarraniyyen d řeedyan deg ixarriřen *nwem* ełahřab řexdayem *nwem* tičeffanin, aqqa netta isseřřeř kenniw řexxu ²²di arrimet n weysum nnes s řmewt, řima ad kenniw issbedd qibač nnes d qibač imqeddasen, nnebřa mma ad daywem itwaf uřa d ijj n řeib niy uřa d ict n taxmuji, ²³mařa teqqimem tbeddem, tcebbarem nican di liman, war tsemmřem ca deg usitem n řexbar ařebřan i teřřim, *linjil* i zi itwabarreř řar marra min d itwaxeřqen sadu ujenna, *linjil* i zi dewřey necc, Bulus, d amsexxar.

Řxedmet n tsexxart n Bulus i tmesmunt n Lmasiř

²⁴Řexxu aqqa-yi farřey, am kessiy tamara xawem uca tkemmřey deg weysum inu min iqqimen zi řeřřart n Lmasiř i arrimet nnes tenni d tamesmunt ²⁵i zi dewřey d amsexxar ełahřab awekkeř i d ayi immewcen xawem zi Arebbi, řima ad ikemmeř awař n Arebbi. ²⁶D wa d ssirr i tuřa innufaren di marra ikuden n řweqt d jjiřat, maca itwannurzem řexxu i imqeddasen nnes, ²⁷inni umi ixs Arebbi ad asen isscen igerwan n ueuři n ssirr-a jar řegnus wenni iġan d Lmasiř daywem, asitem n ueuři. ²⁸Aqqa nettbarreř zzayes, řami nečřem i kuř bnadem uca nesseřřmed kuř bnadem di marra tiyt, řima ad nessbedd kuř bnadem nican qibač i Lmasiř. ²⁹I man aya umi xeddmey eawed am ttmenyiř s jjeħd nnes wenni ixeddmen dayi s jjeħd.

2 ¹Minzi xsey ad tessnem mečař d ameqqran amenyi i tteggey xawem d x yinni di Layudikiya d x marra inni war řřin ca udem inu deg weysum, ²řima ad yudef ufewwey deg wuřawen nsen, ad iřin munen ak-d wayawya di tayri ař i řa yawđen řar qač igerwan,

ad iřin ccuren s řefhamet, ĥima ad ssnen ssirr n Arebbi d Tababat d Lmasiř. ³Aqqa dayes nnuffaren marra řeknuz n tiřit d tmusna.

Aeřam zi tyuri issxarriqen

⁴Man aya qqarey t, ĥima uřa d ijj war kenniw iřekkwi ca s wawařen izewwqen. ⁵Waxxa aqqa-yi řabey zi řjiřet n arrimet, nican aqqa-yi akidwem zi řjiřet n arruř uca farĥey am ttwařiy asetting d liman nwem nican di Lmasiř. ⁶X uyenni, umi tqeřřem Lmasiř, Yeccu Sidi, uyurem dayes, ⁷am tewtim izewran u twabnam dayes uca ad tafem ađman di liman am mammec twassřemdem mařend ad tiřim tettfeyydem s uqadi. ⁸Xřarem uřa d ijj war kenniw iřekkwi ca s lfelsafa niř s ixarriqen ixwan eřařsab tubbart n iwdan, eřařsab timesřayin timezwura n ddunnit, war iři eřařsab Lmasiř. ⁹Minzi dayes izeddey qaē řekmařet n Arebbi di řřifet n arrimet ¹⁰uca aqqa teřam tkemmřem dayes, deg wenni d azeřif x qaē řeřkamet d řřuřta. ¹¹Aqqa tetwaxetnem dayes eawed s ij n wextan, war iři s ifassen, umi ikkes zwaywem arrimet n ddnuř n weysum s wextan n Lmasiř ¹²am kides tetwaneđřem deg useyđas i di tetwassnekkarem eawed s liman di řjeřd n Arebbi wenni it-id issnekkaren zeg imettinen. ¹³Umi tuřa kenniw d imettinen di řmuēřiyet u di nneřřa axtan n weysum nwem, aqqa yarr-d kenniw řar tudart akides umi d aney iřfar marra řmuēřiyet nney ¹⁴uca aqqa imseř tabrat n tenfuč tenni d aney ittehmen s tweřřa nnes, aqqa iksi tt zi řweřt am tt isemmar x řřaliř. ¹⁵Aqqa ikkes řesnař i řeřkamat d řřulařat, issedřar iten břayřay am xasen iřelleb ammu. ¹⁶Xenni war teřjim ad kenniw iřkem uřa d ijj, niř di macca uřa di tsessit, niř deg wussan n řeeyudat uřa deg wass n uyur n řdid niř deg wussan n ssebt. ¹⁷Marra tina d tiři n min i d řa yasen, maca arrimet nettat n Lmasiř. ¹⁸War teřjim řed ad awem yacar řajar nwem umi d as yarda awađeē d uebad n lmalakat, ittadeř di min war iřzi, ittuff bařeř s imin nnes i iřan eřařsab aysum, ¹⁹am war ittceřbar ca řar uzeřif i zi i řa tgemma qaē arrimet s řemyaret i d as itticc Arebbi, am xas ttessennaden u ttcedden řemfařeř d iseywan nnes. ²⁰Mařa temmutem ak-d Lmasiř i timesřayin timezwura n ddunnit, mayemmi twađeem i tewřeyyat am mammec teddarem ead di ddunnit, ²¹'war třada, war tqasa, war třarrec!', ²²aqqa-tent d timesřayin ad weddarent am twassxedment,

aqqa-tent ełahsab tiweřsa d tyuri n iwdan. ²³Aqqa timesřayin-a tbanent axmi řarsent udem n tiyit, aqqa-tent amecnaw ij n ddi ggin t nitni uca řarsent *udem n uwađe* d řeqsařet x arrimet, maca war xasent bu řqimet, aqqa-tent i tiyawant n weysum *waha*.

Arzum min iřan sennej mani iqqim Lmasiř

3 ¹Maca mařa tetwassnekkarem-d ak-d Lmasiř, xenni arzum min iřan sennej, mani iqqim Lmasiř x ufusi n Arebbi. ²Eeqřem min iřan sennej, war iři min iřan di tmurt, ³minzi kenniw aqqa temmutem uca tudart nwem tennuffar ak-d Lmasiř di Arebbi. ⁴Xmi i d řa iđhar Lmasiř, wenni iřan d tudart nney, řexdenni uřa d kenniw ad kides-d teđhareme deg ueuři. ⁵S uyenni nyem iyezdisen *n arrimet* nwem inni x tmurt: tuqeřbit, řexmej, acahi, nnecwat tieeffanin, řtmeř d wenni d aeřad i lařnam. ⁶X ssibbet n uya ad d yas lyadıb n Arebbi x ayt n řmuęřyyet. ⁷Uřa d kenniw tuřa teggurem ammu zic, umi tuřa kenniw teddarem *ead* di tmesřayin nni. ⁸Maca řexxu eawed kenniw tessarsem man aya marra x uyezdise: axeyyeq d tefqařt d tuęeffna, aceqqef d wawařen ixemjen zeg uqemmum nwem. ⁹War sxařriqem ca x wayawya umi tessarsem řar uyezdise bnađem aqđim ak-d řexdayem nnes ¹⁰u tyarřđem s wenni d jdiđ, wenni ittbeddařen řar tmusna tmun ełahsab řřifet n wenni it-id ixerřen. ¹¹Dayes war iři Ayunani niy Uday uřa d axtan niy nnebřa axtan uřa d abarrani niy Askit, uřa d ismeř niy řurr, maca Lmasiř d kuřci di marra. ¹²Xenni, am kenniw ixđar Arebbi d imqeddasen d imeizzen, arđem s teřnunect di daxeř uřa s ředrafet d uwađe d temhint d ttasie n řxađar, ¹³uca mařa ca n yijjen řares acetci x wenneđni, qeբřem u samřem i wayawya. Am mammec d awem iřfar Lmasiř, ggem kenniw amenni eawed. ¹⁴Sennej i marra timesřayin-a, arđem tayri tenni d txadent n řekmařet. ¹⁵Ad iřkem řehna n Lmasiř deg wuřawen nwem i wenni umi d třayam deg ict n arrimet. Farřem s uqadi. ¹⁶Awař n Lmasiř ad daywem izdeř s wařtas, řřemdem uca eęřmem ijj wenneđni di marra tiyit, am tyennajem isebbiřen d izřan n usemyar d izřan s Arruř i Sidi ak-d nniřmet deg wuřawen nwem. ¹⁷Marra min tetteggem s wawař niy s řxedmet, ggem t s isem n Sidi Yeccu, am zzayes tetteckkarem Arebbi Tababat.

Tiweṣṣa i tudart n imasihiyyen

¹⁸A timɣarin, dewřent sadu iryazen nkent am mammec d ittaz ak-d Sidi. ¹⁹A iryazen, xsem timɣarin nwem, war ttqesřhem daysent. ²⁰A iħenjiren, ggem array i lwalidin nwem di marra, minzi man aya yareṭṭa i Arebbi. ²¹A ibabaten, war ttdarrecem ca x tarwa nwem, ħima war d asen tettraħ teryast. ²²Kenniw, a isemyan, ggem array i inni iħan d aytbab nwem eħaħsab aysum di marra, war ttsexxarem ca i tiṭṭawin n iwdan amecnaw inni ixsen ad arđan iwdan, maca sexxarem s řeřfayet n wuř am tetteggwedem Arebbi. ²³Qae min i ħa teggem, ggem t s wuř, axmi i Sidi, maci i iwdan. ²⁴Kenniw tessnem belli ad teksim řexřař n řwart zi Sidi. Aqqa tettsexxarem i Sidi Lmasiħ. ²⁵Minzi wenni ittegggen řyecc, ad iṭṭef řyecc i yegga uca war din bu řfarz n bnađem.

4 ¹A aytbab, wcem isemyan nwem min iħan iseggden u nican, aqqa tessnem belli eawed kenniw ħarwem Bab deg ujenna. ²řbarem di tzağit maħend ad teħđam dayes s uqadi, ³am tettzağam eawed i neccin, ħima Arebbi ad aney yarzem tawwart i wawař, ħima ad nessiweř x ssir n Lmasiħ, wenni umi ġiħ eawed d *ameħbus* di snaseř, ⁴ħima ad t ssaregbey am mammec i xas icuwwar wawař. ⁵Uyurem di tiyt ak-d yinni n barra, am tarebbħem řweqt amen tekmeř. ⁶Ad yiři wawař nwem řebda s nniemet, meğħem t s tmeğaħt, ħima ad tessnem min zi i ħa tarrem x kuř iijen.

Awař d useğem aneggaru

⁷X tmesřayin inu marra ad kenniw issargeb Ticikus, uma ieizzen d umsexxar ařdiq d umsexxar akidi di Sidi. ⁸S uyenni ssekkey t ħarwem, ħima ad issen timesřayin nwem uca ad daywem igg uř, ⁹uca ssekkey t ak-d Unisimus, umatney ařdiq ieizzen, wenni iħan d iijen zzaywem. Nitni ad kenniw ssaregben qae umeddur danita. ¹⁰Aristarxus wenni di řeħbes akidi, ittseğam xawem, d Marku, ayyaw n Barnabas wenni x teksim kenniw tiweṣṣa - mařa yusi-d ħarwem, qeħrem t -, ¹¹d Yeccu, qqaren as Yustus, wenni iħan zeg wextan. Nitni weħdsen d ixeddamen akidi i tgeldit n Arebbi uca ggini dayi uř. ¹²Ittseğam-d xawem Ibafras, wenni d iijen zzaywem, aqqa-t d ismey n Lmasiħ. Aqqa netta ittedea awem řebda di tzağit

nnes s jjeħd, ħima ad tbeddem nican, ad tiřim teccurem s marra min ixs Arebbi. ¹³Minzi cehhdey xas, aqqa netta ařřas i xawem iksi uřa x yinni di Layudikiya d yinni di Hirabulis. ¹⁴Ittseğam-d xawem Luka, ađbib ieizzen, d Dimas. ¹⁵Seğmem x wawmaten inni iğan di Layudikiya, x Nimfas u x tmesmunt di taddart nnes. ¹⁶Xmi i ya twassyar tebrat-a jarawem, xenni ħđam ad twassyar eward di tmesmunt n llayudikiyyen uca ad tyarem kenniw eward tenni zi Layudikiya. ¹⁷Ini i Arxibbus ‘Ĥđa ad tkemmřed řxedmet n tsexxart i teksid zi Sidi’. ¹⁸Sřam uriy t s ufus inu, zi Bulus. Ėeqřem x snaseř inu. Nniemet ad kiwem tiři. Amin.

Tabrat Tamezwarut n Bulus i Itissalunikiyyen

Aseğem d uqadi

1 ¹Bulus d Silwanus d Timutiyyu i tmesmunt n Itissalunikiyyen di Arebbi Tababat u di Sidi Yeccu Lmasih, nniemet d řehna ad kiwem iřin! ²Aqqa netqtada Arebbi zzaywem marra řebda, xmi kenniw nettiđar di tzağitin nney, ³nettfekkar řebda di řxedmet n liman nwem u deg utamar n tayri d řřbar n usitem di Sidi Yeccu Lmasih zzat i Arebbi Babatney ⁴uca nessen, a awmaten iezzen, belli kenniw tetwaxđarem zi *Arebbi*, ⁵minzi řexbar asebhan nney war d řarwem yiweđ s wawařen waha, maca uřa s jjeħd, s Arruħ Iqeddsen uca s uemmar ameqqran. Aqqa tessnem mammec d aney tuya jarawem di řtwee nwem. ⁶Uca kenniw tdewřem d imedřaren zzayney uřa zi Arebbi, uca, umi xawem tekka řeřřart tameqqrant, teřřfem deg wawař s řefrařet n Arruħ Iqeddsen, ⁷uca ammu tdewřem d amedya i qae ayt n Masiduniya d ayt n Axaya. ⁸Minzi řexbar n wawař n Arebbi aqqa iffeý-d zzaywem, war iği di Masiduniya d Axaya waha, maca liman nwem di Arebbi idweř itwassen tanya di marra imucan uca nnehřa mma nessiweř xas ead, ⁹minzi nitni s yixef nsen eawden aney, mammec tuya tarezmam aney tawwart uca mammec d tdewřem zi lařnam (=‘irebbiten’ n ukeccuđ niy n wurey niy n ict n řħajet nneđni) ĥima ad tsexxarem i Arebbi iddaren wenni d tidett ¹⁰uca ad trajam Mmis zeg ijenwan, wenni d issnekkar zeg imettinen, Yeccu, wenni i d aney i řa issnejmen zi lyađab i d řa yasen.

Tasexxart n Bulus di Tissaluniki

2 ¹Maca uřa d kenniw simant nwem, a awmaten, tessnem belli adaf nney wenni d řarwem negga, war tuyi iğa bařeř. ²Maca, waxxa tuya xaney ikka uweddeb d řħagra di Filibbi qbeř, am mammec tuya tessnem, aqqa nbarreħ awem řexbar asebhan n Arebbi s teryast di Arebbi u s umenyi ameqqran. ³S minzi aeřam nney war iği ca zeg uxeřtu niy zi řexmej uřa ak-d teřraymect. ⁴S řeeks, am d aney iřesb Arebbi nican ařami d aney iwekkeř řexbar asebhan, x uyenni ammu i nessawař, war iği i arđa n iwdan, maca i arđa n Arebbi wenni iqeğben

uřawen nney. ⁵Minzi  emmarř war tuŷi nettegg tiqedduhin, aqqa kenniw tessnem tt, uřa war nessduři ca   tme  nney, Arebbi aqqa-t din! ⁶War tuŷi narezzu   uđi n iwdan uřa zzaywem uřa zeg innedni, waxxa tuŷa nzemmar ad negg ixef nney jarawen am imazanen n Lmasih. ⁷Maca tuŷa-neŷ d i ninen akidwem, am ict n tyemmat ittegggen řxar deg i enjiren nnes. ⁸Am tuŷa-neŷ nemmezri daywem, tuŷa icuwwar aney ad ncarc akidwem, war iđi řexbar ařeb an n Arebbi waha, a eqqa uřa d tudart nney, minzi tdewřem d imeizzen  arney. ⁹Minzi t eqřem, a awmaten, řxedmet d utamar nney. Am tuŷa nxeddem điřet d wass,  ima war xawem nettegg d  q , aqqa nbarre  awem-d řexbar ařeb an n Arebbi. ¹⁰Kenniw d řechud uřa d Arebbi, me ař iqeddse  u iseggden u nnebřa řeib tuŷa neggur jarawem, jar kenniw inni ittammen. ¹¹Aqqa tessnem mammec tuŷa n   em, nettfewwej uřa nettzaweg ijj-ijj zzaywem amecnaw babas i i enjiren nnes, ¹²ma end ad tuyurem am mammec isdaheđ qiba  i Arebbi, wenni d awem-d iřayan  ar tgeldit d   uđi nnes.

¹³X uyenni nettqada Arebbi nnebřa abeddi, umi kenniw, xmi tet fem deg wawař ibarr en zi Arebbi, war t tqebr em am wawař n iwdan, maca am wawař n Arebbi uca d man aya iđa d tidett. Awař-a ixeddem daywem, deg inni ittammen. ¹⁴Minzi kenniw, a awmaten, tdewřem d imedřaren n tmesmunin n Arebbi i iđan di Yahudiyya di Lmasih Yeccu, minzi kenniw anect min teksim d arme  zeg iwdan nwem, ksin t uřa d nitni zeg Wudayen, ¹⁵inni in in Sidi Yeccu d imkacafen nsen uca darrcen xaneŷ, aqqa-ten war are  in ca i Arebbi uřa d nitni d idd n iwdan marra ¹⁶am d aney men en ma end ad nessiweř  ar řegnus nnedni  ima ad twassnejmen nitni. Amenni t emmare  řmizan n ddub nsen řebda, maca l a ab n Arebbi aqqa iwd a xasen ař aneggaru.

Bulus iwe  ec ad i ar Itissalunikiyyen

¹⁷A awmaten, aqqa nedweř d iyujiřen nwem zi jjihet n uyembub, waxxa  ar drus n řweqt waha, maca war iđi zi jjihet n wuř. Aqqa tuŷa narezzu s mmezri ktar ad n ar a embub nwem. ¹⁸X uyenni tuŷa nexs neccin uřa d necc Bulus, ad  arwem-d nas ict n twařa d ict n twařa nnedni, maca C itan ibedd aney deg webrid. ¹⁹Minzi man wen d asitem d řefra et niŷ d ttaj nney? Ma war t teđim d kenniw zzat i Siditney Yeccu xmi i d  a yas? ²⁰Aqqa kenniw d   uđi nney d řefra et nney.

3 ¹X uyenni, umi war nzemmar ad t neḥmeṛ ktar, tuḡa ittyiṛ aney mliḥ umi d aney jjin di Atina weḥedney. ²Uca xenni nessekk awem-d umatney Timutiyyu d wenni d amsexxar n Arebbi akidney di řexbar ařebḥan n Lmasiḥ, ḥima ad awem issejhed u icejjeḥ di liman, ³ḥima uṛa d ijj zzaywem war ittmuṭuy ca zeg webriḍ zi ssibbet n řeḥşarat. Aqqa kenniw tessnem simant nwem, belli netwagg i man aya, ⁴minzi, řami tuḡa neḡa akidwem, nizzar nenna, belli ad xaney tekk řeḥşart uca ammu i imsar am mammec kenniw tessnem t. ⁵X uyenni, umi war zemmarey ad t ḥemrey ktar, aqqa ssekkey t-id ḥima ad ssney x liman nwem, ma attay wenni ittjarraben aqqa ijarreb kenniw uca ad teffey řxedmet nney d walu.

Řexbar issfarrḥen zi Timutiyyu

⁶Maca řexxu, aqqa zzaywem idweṛ-d yarney Timutiyyu uca issiweḍ aney řexbar ařebḥan n liman d tayri nwem, belli kenniw řebda tiḍarem aney uca tweḥḥcem aney am mammec i kenniw nweḥḥec neccin tanya. ⁷X uyenni, a awmaten, di marra řeḥşart d tamara nney, aqqa netwafewwej zi ssibbet n liman nwem, ⁸minzi řexxu neddar, maṛa kenniw tbeddem nican di Sidi. ⁹Mammec i ya negg ad nqada Arebbi x marra řefraḥet i zi nfarreḥ zzaywem qibač i Arebbi nney? ¹⁰Aqqa nettettar Arebbi ġiṛet d wass aṛ tṭarf, ḥima ad kenniw nzar s uyembub uca ad nkemmeṛ min itteḥdaja ɛad liman nwem. ¹¹İri iseggem Arebbi Babatney simant nnes d Siditney Yeccu Lmasiḥ abrid nney yarwem řexxu ¹²u maelik i d awem ya iwc Arebbi ḥima ad tarni u ad tfeyyed tayri jarawem d tayri i iwdan marra, am mammec tettfeyyed uṛa d tayri nney i kenniw, ¹³maḥend uṛawen nwem ad meḥḥden, ḥima ad tiřim nnebṛa řeib di tqeddast qibač i Arebbi, Babatney, x minni i d ya yas Sidi Yeccu ak-d marra imqeddasen nnes.

Uyurum i arḍa n Arebbi

4 ¹Xenni, a aytma, aqqa nzaweg u neeřem awem di Sidi Yeccu, ḥima, am tṛemdem zzayney mammec ittxeşş ad tuyurem u ad tarḍam i Arebbi, xenni ad teymam di man aya ktar, ²minzi kenniw tessnem man tiweşşa i d awem immewcen zi Sidi Yeccu. ³Aqqa ta d timexsa n Arebbi, maḥend ad teymam di tquddsi, ad tḥeyydem

i tuqeħbit, ⁴maħend kuř ijjen zzaywem ad issen belli ad ġares yiři uyarraf nnes (=min ixs ad yini arrimet nnes niy tamġart nnes) s tquddsi d ccan, ⁵war iġi di ucahi n nnecwat am řegnus inni war issinen ca Arebbi, ⁶ħima uřa d ijj war ixetři niy ittyecca umas di tmesřact-a, minzi Arebbi d wenni ineqqmen di man aya marra, am mammec nizzar nenna awem eawed u tuya neched nican, ⁷minzi Arebbi war xaney-d iřaya i řexmej maca i tquddsi. ⁸X uyenni wenni i ġa inđaren man aya, war inđar bñadem maca Arebbi wenni i d aney iwcin tanya Arruħ nnes Iqeddsen. ⁹Nnehřa mma nura awem-d x tayri tenni jar awmaten, aqqa kenniw s yixef nwem řřemdem zi Arebbi ħima ad texsem ayawya ¹⁰uca ammu i tetteggem ak-d marra awmaten di Masiduniya tmun. Maca nettettar zzaywem s jjeħd ħima ad temġarem di man aya, ¹¹uca ad tenjebdem ad teddarem di řħudnet, ad tewcem taynit i min iġan nwem, ad txedmem s ifassen nwem am mammec tuya kenniw numur, ¹²ħima ad tuyurem s uweqqar ak-d yinni iġan di barra uca war kenniw ittxeřši uřa d ict n řħajet.

Tawasit n Lmasiħ

¹³Aqqa war nexs ca ad kenniw nej di řřam, a awmaten, x umeddur n inni idewřen řřsen, ħima war tettiřim tceđnem am inneđni am inni umi iqđe řayas. ¹⁴Minzi mařa numen belli Yeccu tuġa immut uca ikkar-d, xenni *numen belli* ammu eawed ad yawi Arebbi inni idewřen řřsen (*deg wendeř*) ġar ixef nnes s Yeccu. ¹⁵Minzi ad awem nini man aya s wawař n Sidi: neccin, inni iddaren, inni i ġa iqqimen ař d ġa yas Sidi, eemmarř ad nizzar i yinni idewřen řřsen. ¹⁶minzi Sidi s ixef nnes ad d ihwa zeg ujenna x minni i d ġa teffey ict n řyuyit s tmijja n ij n lmalak imġar s řbuq n Arebbi uca inni immuten di Lmasiħ ad kkaren d imezwura, ¹⁷awarni asen ad nekkar neccin, inni iqqimen iddaren, ad kisen netwakkes deg iseynuten ħima ad nemmseřqa ak-d Sidi deg ujenna uca ammu akis i ġa neqqim i řebda. ¹⁸X uyenni ggem uř deg wayawya s wawařen-a.

5 ¹Maca zi jjiħet n ikuden n řweqt d tsaeetin, a awmaten, aqqa nnehřa mma nura awem-d. ²Kenniw simant nwem tessnem nican aqqa ass n Sidi ad d yas am ij n uceffar di ġiřet. ³Xmi i ġa inin nitni “Aqqa řehna d řħudnet”, řexdenni ad xasen

ikk wareyyeb deyya am unezbar n ict n temyart tenni s ddeyset uca war din mani i ya yarewřen. ⁴Maca kenniw, a awmaten, war teğim ca di tağest maħend ad xawem-d iwđa ass nni am uceffar, ⁵maca kenniw marra d iħenjiren n tfawt d iħenjiren n wass. War neği ca n ġiřet niy n tağest. ⁶X uyenni ittxeşş aney war nettetdeş amecnaw inneđni, maca ad niři nfaq u neħđa. ⁷Minzi inni ittetdeşen, aqqa ttetdeşen di ġiřet d inni iseccaren, aqqa seccaren di ġiřet. ⁸Maca neccin inni iğan n wass, ad niři neħđa, aqqa nħezzem idmaren nney s warruđ n wuzzař n liman d tayri u s tqebbart n usitem n usenjem, ⁹minzi Arebbi war d aney yeggi i lyadab, maca ħima ad nettef asenjem zi Siditney Yeccu Lmasiħ, ¹⁰wenni xaney immuten, ħima neccin, mma nfaq niy netteş, ad kis neddar. ¹¹X uyenni cejjeem uca bnam ijjen wenneđni am t tetteggem tanya.

Awař d useğem aneggaru

¹²Neccin nettar zzaywem, a awmaten, ad tessnem inni itteggem tizemmar aţtas jarawem d inni iğan xawem di Sidi d inni kenniw ittgewwaden, ¹³maħend ad ten tweqqarem aţtas di tayri x ssibbet n řxedmet nsen. Iřim di řehna jarawem. ¹⁴Neřem awem, a awmaten, ad teggewwdem inni iffyen zeg usettef, ggem uř deg inni war yarsen teği teryast, εawnem inni iđeefen, iřim d işebbaren ak-d marra. ¹⁵Ĥđam maħend uřa d ijj war ittentiqim řyar s řyar, maca arzum řebda min işebħen ak-d wayawya uca i kuřci. ¹⁶Farħem řebda, ¹⁷zzağem nnebřa qetřtu, ¹⁸qadem di marra timesřayin, minzi d man aya min ixs Arebbi di Lmasiħ Yeccu i kenniw. ¹⁹War ssxessyem ca Arruħ, ²⁰uřa war sseħqaram awařen n ukacaf, ²¹maca weznem qae min iğan uca řtfem yar min işebħen. ²²Aggwejem x marra min iğan ddab n tuşeffna. ²³Aqqa netta, Arebbi n řehna, ad kenniw iqeddes marra uca marra arruħ d řεemar d arrimet nwem ad iřin twaħefđen qae zi marra iyezdisen yar twasit n Siditney Yeccu Lmasiħ. ²⁴Aqqa d wenni xaney-d ittřayan d aşđiq, aqqa netta ad t igg tanya. ²⁵A awmaten, ksim aney řmeeruf εawed. ²⁶Seğmem x wawmaten s usudem iqeddsen. ²⁷Necc zawgey kenniw deg wudem n Arebbi maħend ad tyarem tabrat-a i marra awmaten imqeddasen. ²⁸Nniemet n Siditney Yeccu Lmasiħ ad kiwem tiři.

Tabrat wiss Tnayen n Bulus i Itissalunikiyyen

Aseġem

1 ¹Bulus d Silwanus d Timutiyyu, i tmesmunt n Tisaluniki di Arebbi Babatney d Sidi Yeccu Lmasiḥ. ²Nniemet d řehna zi Arebbi, Babatney u zi Sidi Yeccu Lmasiḥ ad kiwem iřin.

Aqadi d tzaġit

³Icuwwar ad nqada Arebbi xawem řebda, a awmaten, am mammec ittřiq, minzi liman nwem imeqqar uca tayri n kuř ijjen zzaywem marra i wenneđni tarenni tmeqqar ktar. ⁴X uyenni nettfeyyec xawem ařtas di tmesmunin n Arebbi x ssibbet n řřbar d liman nwem di marra amarret d řehřart nwem inni teksim. ⁵Man aya d lburhan n řřukm isseggden n Arebbi, aqqa tetwařasbem tesdaheġem tageldit n Arebbi tenni i xef teksim amarret. ⁶Minzi Arebbi d amseggad umi i řa ixegęs s řehřart i inni kenniw iřřaren, ⁷uca i kenniw inni itwařsaren s ureyyeř řar usargeb n Sidi Yeccu zeg ujenna ak-d lmalakat n jjeħd nnes ⁸di tmesi itteħduduġen, x minni i řa intaqem inni war issinen ca Arebbi d inni war iřtaęen řexbar ařebřan n Siditney Yeccu. ⁹Ina ad ksin aweddeb n uhellek i řebda, ad iřin ggwejen x wudem n Sidi u x ueuġi n jjeħd nnes, ¹⁰xmi i d řa yas netta řima ad itwaęuġi deg wass nni di marra imqeddasen nnes uca ad dayes ttbehten marra inni dayes yumnen, minzi chadet nney i kenniw tetwaqbeř s liman. ¹¹Zi man aya nkessi awem řmeeruf řebda, řima Arebbi nney ad kenniw iřseb ad tesdahġem tařayit u řima Arebbi nney ad ikemmeř daywem s jjeħd marra arđa n tcuni d řxedmet n liman, ¹²řima ad itwaęuġi isem n Siditney Yeccu daywem uřa d kenniw dayes s nniemet n Arebbi nney d Sidi Yeccu Lmasiḥ.

Bnadem n ddnub

2 ¹Aqqa nettettar zzaywem, a awmaten, x twasit n Siditney Yeccu Lmasiḥ d umuni nney akides, ²war ttneřřieem niř tteřřissifem ca deyya, war iġi s ca n arruř niř s ij n wawař niř s ict n tebrat axmi zzayney, axmi d yusa wass n Sidi. ³War teji uřa d ijj ad kenniw

iywa s ca n webrid, minzi netta war d ittis myir awarni xmi i ya ffyen waṭṭas zeg webrid uca ad d iban bnadem n ddnuḅ, aqqa-t d mmis n txessart, ⁴wenni ittemeāran u wenni i ya isseuḡen ixef nnes x marra min itwasemman Arebbi niḡ řqecēet n ueḅad, ař i ya iqqim di taddart iqeddsen n Arebbi uca ad isscen ixef nnes aqqa netta d arebbi. ⁵Ma war teeḡiřem ca umi tuḡa-yi kiwem, aqqa nniḡ awem-t? ⁶Maca řexxu tiwḡdem tessnem min d as issbedden ead deg webrid ḡima ad d iban di řweqt nnes. ⁷Minzi ssirr n min iḡan ḡidd n ttawrat aqqa ixeddem řexxu, maca wenni t issbedden aqqa-t din ař i ya immeksi zi řwest. ⁸Di řweqt nni ad iḡhar wenni nnebřa ttawrat, wenni i ya issellek Sidi Yeccu s twarrit n nnefs zeg uqemmmum nnes uca ad t issebḡeř s tissiqṭ n twasit nnes. ⁹Maca twasit n wenni nnebřa ttawrat am řxedmet n Cciřan s marra jjeḡd n řeejayeb d řeeřamat d lmuējizat issxarriqen, ¹⁰uca s marra řyecc n min war isseggden qibač i yinni i ya ihelken, minzi nitni war qbiřen ca tayri n tidett ḡima ad twassnejmen. ¹¹X uyenni Arebbi ad ḡarsen-d issekk min ten ḡa yarr ḡar uweddar ktar maḡend ad amnen deg uxarriq, ¹²ḡima ad twaḡakmen marra inni war yuminen ca di tidett, maca arḡan di min war isseggden.

Beddem nican di liman u deg useřmed i teksim

¹³Maca icuwwar aney ad xawem nḡada Arebbi řebda, a awmaten inni ixef ieizz Sidi, belli Arebbi aqqa ixḡar i kenniw zeg umezwaru i usenjem s tuqeddsi zi Arruḡ u s liman n tidett. ¹⁴Aqqa iřaḡa-d xawem i man aya s řexbar ařebḡan nneḡ, ḡima ad teksim aeḡḡi n Sidi Yeccu Lmasiḡ. ¹⁵X uyenni, a awmaten, beddem nican uca ṭṭfem di tubbart i d awem itwassřemden zzayney, mma s wawař niḡ s tira. ¹⁶Uca Siditney Yeccu Lmasiḡ s ixef nnes d Arebbi Babatney, wenni d aney ixsen d wenni d aney iwcen afewwej i řebda d usitem icnan s nniemet, ¹⁷ad issfewwej uřawen nwem uca ad kenniw issejhed di marra řxedmet d wawař ařebḡan.

Tutra n Bulus maḡend ad as ksin řmeeruf

3 ¹Lḡasul, a awmaten, ksim aney řmeeruf ḡima awař n Sidi ad d iffeḡ deḡya u ad itwassēuḡ am mammec tuḡa imsar jarawem sawed ²u ḡima ad netwassenjem zeg iwdan war iḡřin išeffanen,

minzi liman war iği yar marra. ³Maca Arebbi d ašdiq wenni d awem i ya issjehden uca ad kenniw iššar zeg uæeffan. ⁴Maca neccin nettıq di Sidi belli min xef nweşša kenniw, aqqa tetteggem t uca ad teqqimen tetteggem t. ⁵Ad indeh Sidi uřawen nwem yar tayri n Arebbi d şşbar n Lmasih.

Aeřam zeg inni igguren nnebřa usettef

⁶Maca nweşša kenniw, a awmaten, deg isem n Sidi Yeccu Lmasih, ad tıeyydem i kuř uma i igguren nnebřa asettef, war iği elařsab tubbart i iksin zzayney. ⁷Aqqa kenniw tessnem mammec icuwwar ad aney đfaren, minzi neccin war nuyur jarawem nnebřa asettef ⁸uca war necci ayrum ak-d ħed bařer, maca s řxedmet d tamara tuřa-ney nxeddem ġiřet d wass ħima war d nettis neđqeř x ca n ijjen zzaywem. ⁹War iği minzi war řarney ttesriř i man aya, maca ħima ad negg ixef nney d lmatal i ya teđfarem. ¹⁰Minzi řami tuřa-ney neđa akidwem, aqqa nweşša ammu: mařa ħed war ix ad ixdem, war ittett eawed. ¹¹Minzi nesřa aqqa din ca jarawem inni igguren nnebřa asettef am war xeddmen ca, maca tteggem min war issekkwin. ¹²Aqqa numur u nziyyar iwdan am yina di Sidi Yeccu Lmasih ħima ad xedmen di řhudnet, ad ccen ayrum nsen. ¹³Maca kenniw, a awmaten, war tuřiřem ca mařend ad teggem min icnan. ¹⁴Maca mařa ca n ijjen war iřřaē i wawař nney i yuran di tebrat-a, arecmem t, war ttexđdem akis, ħima ad idweř iřeđřa, ¹⁵maca war t ttħessbem d řeēdu maca nedhem t yar webrid am ijjen tawmat.

Awař d useğem aneggaru

¹⁶Sidi n řehna simant nnes ad awem iwc řehna nnes i řebda x marra iyezdisen. Sidi ad yiři akidwem marra. ¹⁷Ij n useğem s ufus inu, Bulus. Ta d řeēřamet n kuř tabrat. Ammu i d uriř. ¹⁸Nniemet n Siditney Yeccu Lmasih ad kiwem tiři. Amin.

Tabrat Tamezwarut n Bulus i Timutiyyu

Aseğem

1 ¹Bulus, amazan n Yeccu Lmasih s řumar n Arebbi amsenjem nney d Sidi Yeccu Lmasih, asitem nney, ²i Timutiyyu, mmi nican di liman: nniemet d arehmet d řehna zi Arebbi, Babatney u zi Lmasih Yeccu Sidityey.

Aėam zeg imseřmaden issxarriqen

³Am mammec cek zawgey ad teqqimed di Afasus řami ruřey řar Masiduniya, amenni zawgey cek ead řima ad tumured i ca n iwdan řima war sseřmiden ca aseřmed nneđni, ⁴řima war tticcen ca taynit i tiřuja ixwan d tařirat war iqetřin, inni i d ittawyen řar imřarwađen ktar, war iři řar min iřan i řebni i ixš Arebbi, wenni iřan di liman. ⁵Łyarađ n řumar-a aqqa-t d tayri zeg wuř amezdag d tnefssect icnan d liman nnebřa nnifaq. ⁶Aqqa dinni ca n inni iweddaren, ffyen zeg webrid řar řřarađ ixwan, ⁷xsen ad iřin d imseřmaden n ttawrat nnebřa řefřamet di min qqaren d min xef ssawařen. ⁸Maca nessen belli ttawrat teřbeř mařa řed issxeddem itt nican ełahřab ttawrat, ⁹am nessen, aqqa ttawrat war tetwammewc ca i umseggad, maca i inni nnebřa ttawrat, i imyennanen d imeqjař d imednab, i inni war iřin d imqeddasen d inni ittexsen ddunnit d inni inneqqen babatsen d yemmatsen u i inni ineqqen iwdan, ¹⁰i iqeřbiyyen d zzwameř u i inni ittsebbaben deg iwdan, i ayt bu-ixarriqen d inni icehhdn zřur uca zeema i marra min war d ittisen ca ak-d useřmed iřeřřen ¹¹wenni iřan ełahřab řexbar ařebřan n ueuři n Arebbi itwabarken, řexbar ařebřan i d ayi itwawekkřen.

Nniemet n Sidi i Bulus

¹²Necc ttqadiy wenni d ayi issjehden, aqqa-t Lmasih Yeccu Sidityey, minzi iřseb ayi d ařdiq umi d ayi igga di řxedmet n tsexxart, ¹³necc d wenni tuya qbeř d amceqqaf, tuya ttmarratey imasiřiyyen s řeunf. Maca ufiy arehmet, minzi ggiy t di jjeř u zi nnebřa liman.

¹⁴Maca nniemet n Siditney tuḡa tfeyyed s waṭṭas s liman d tayri tenni iḡan di Lmasiḥ Yeccu. ¹⁵Wa d awaṣ aṣdiq i isdaheḡen ad yiṛi d ameqbuṛ zi marra, belli Lmasiḥ Yeccu yusi-d ḡar ddunnit ḡima ad issenjem imednab i zzaysen necc d amezwaru. ¹⁶X ssibbet-a ksiḡ areḡmet maḡend Lmasiḥ ad ayi isscen d amezwaru marra ttasie n řxaḡar nnes d lmatal i inni zzayes i ḡa yammen i tudart n řebda. ¹⁷Aqqa i ujeḡid n ikuden n řweqt, wenni war ifennin, wenni war ittwiřin, Arebbi d amiḡis weḡdes, ad ḡares yiři ccan d ueḡḡi i řebda qaε. Amin. ¹⁸Tawşeyyet-a, a mmi Timutiyyu, sswekkeřey cek xas eḡaḡsab awařen n ukacaf xak qbeř, ḡima ad zzaysen temmenḡed amenḡi aşebḡan ¹⁹s liman d tnefsect icnan. Aqqa din ca inni uḡin man aya uca yarrez uḡarrabu n liman nsen. ²⁰Aqqa Himiniyyus d Aliksandir iḡan zzaysen. Aqqa sellmey ten i Cciṭan ḡima ad řemden maḡend war ttceqqafen.

Aseřmed n Bulus x uebad n tmesmunt i Arebbi

2 ¹X uyenni zawgeḡ d amezwar, ḡima ad ttaren s tutra d tzaḡitin d tkessit n řmeeruf d uḡadi di ṭṭweε n marra iwdan, ²di ṭṭweε n ijeḡiden d marra inni iḡan d imezwura, ḡima xenni ad neddar di řehna d řhudnet u s marra tiggwudi d uweqqar n tcuni. ³Man aya d aşebḡan d arḡa zzat i Arebbi, amsenjem nney, ⁴wenni ixsen ad twassnejmen marra iwdan uca ad bedden ḡar tmusna n tidett. ⁵Minzi aqqa din ijj n Arebbi, d ijj n umseşraḡ jar Arebbi d iwdan, aqqa netta d bnadem Lmasiḥ Yeccu, ⁶wenni iwcın ixef nnes d řearbun i marra, aqqa-t d chadet xas ad tiři di řweqt nnes. ⁷Aqqa i man aya umi twaggeḡ d ambarreḡ d umazan - aqqa qqareḡ tidett di Lmasiḥ war ssxarriqeḡ ca - uřa d umseřmad n řegnus di liman d tidett. ⁸Xsey xenni belli iryazen ad zḡaḡen di marra imucan ad ssgaεden ifassen iqeddsen nnebřa axeyyeq d umcubbec. ⁹Amenni xenni timḡarin ad zehhjent ixef nsent s uweqqar d řehya d uhedden, war iḡi s umudi n ucuwwaf niḡ s wureḡ niḡ s tyaqutin niḡ s warruḡ iḡřan, ¹⁰maca ad zehhjent ixef nsent s řexdayem işebḡen am mammec d yusa x temḡarin tinni ittnejbaden ḡar uweqqar n Arebbi. ¹¹Ejj tamḡart ad teřmed di řhudnet ak-d marra tamwaḡeet, ¹²maca necc war ttejjiḡ tamḡart ad tesseřmed niḡ ad ḡares yiři jjeḡd x weryaz, maca ad tiři tesqar.

¹³Minzi Adam itwagg d amezwar, awarni as Hawa. ¹⁴Uca Adam war itwayarr ca, maca tamyart tetwayarr, xenni texđa, ¹⁵maca ad twassenjem xmi i ɣa taɹu iħenjiren, maɹa tcebbar di liman d tayri d tquddsi s uhedden.

Imeħdayen d imseyyaren n tmesmunt

3 ¹Wa d awaɹ d ašdiq: maɹa ħed ixs ad idweɹ d ameħdayi, aqqa ittraja ict n řxedmet tecna aṭṭas. ²Maca ittxešš i umeħdayi ad yiři nnebɹa řeib, aryaz n ict n temyart, arsin, ɣares ddebt n nnefs, ad yiři d mmis n řeħɹaɹ, yareħħeb s inewjiwen, izemmar ad isseɹmed, ³war ittiři d amescar niɣ bu-řeunf uɹa d ađemmae n arbeħ maca netta ittegg it s ředrafet d řehna, war ittiři d aqezzaz, ⁴aqqa netta isseggur taddart nnes mliħ uca iħekkem x iħenjiren nnes s uweqqar. ⁵Maca maɹa ħed war izemmar ad issuyur tawacunt nnes, mammec i ɣa igg ad iħđa tamesmunt n Arebbi? ⁶Ittxešš as war ittiři d jdid *di liman*, ħima war ittuff s řefyuc uca ad iwđa di ccrae n ibɹis. ⁷Ǝawed ittxešš ad ɣares tiři šsumet tecna ɣar inni di barra, ħima war xas tteyyiben uca war iweṭṭi ca di texceft n ibɹis. ⁸Ittxešš Ǝawed i imseyyaren *inni ittsexxaren i tmesmunt* ad iřin ssekkwan, war ssiwiřen ca s tnayen n iřsawen, war xezwaren ca ɣar binu aṭṭas, war đemmeen di arbeħ s uyecci, ⁹ad ṭṭfen di ssirr n liman s tnefssect tešfa. ¹⁰Uɹa d ina ejj iten ad twaqeğben d amezwaru, řexdenni, maɹa iban-d war daysen iği bu řeib, ad sexxaren am umseyyar. ¹¹Ammu uɹa d timyarin ad ɣarsent tiři šsumet tešbeħ, war d ttiřint d timceqqafin, arsint, ad daysent tiři řmanet di marra. ¹²Imseyyaren *inni ittsexxaren i tmesmunt* ad iřin s ict n temyart, ad ssuyuren mliħ tawacunt nsen. ¹³Minzi inni ittegggen taseyyart nsen mliħ, ad ṭṭfen i yixef nsen ij n wemcan icna d waṭṭas n teryast di liman di Lmasiħ Yeccu. ¹⁴Ttariɣ ac-d man aya uca ssitimeɣ ad ɣarwem-d aseɣ deyya. ¹⁵Maca maɹa eṭṭaɹey xak, ad tessned mammec ittxešša ad nuyur di taddart n Arebbi tenni iğan d tamesmunt n Arebbi iddaren, abilar d dsas n tidett. ¹⁶War din ccek, ameqqran i yeğa ssirr n uweqqar n tcuni “Arebbi aqqa iđhar-d deg weysum, iban-d d amseggad di Arruħ, lmalakat žrint t, itwabarreħ zzayes jar řegnus, uminen zzayes di ddunnit, aqqa immeksi deg ueuği.”

Aeřam zeg imseřmaden issxariqen

4 ¹Maca Arruħ iqqar nican belli deg wussan i d ƣa yasen, ca ad ھےyyden x liman umi tticcen taynit i řaryah issyekkwān d tyuri n ccwařen ²s nnifaq n ayt bu-ixarriqen inni tanefsect nsen tetwaqqeđ, ³ad ttfen řemřac uca ad umuren asbeeed x macca tenni itwaggen zi Arebbi maħend ad tetwacc s uqadi zeg inni ittammen, inni idewřen ssnen tidett uca đfaren tt. ⁴Minzi marra min d itwaxeřqen zi Arebbi iřbeħ uca war dayes min i ƣa nagi mařa neqbeř zzayes s uqadi, ⁵minzi ad tiři tetwaqeddes s wawař n Arebbi d tzağit.

Iři d amsexxar ařdiq n Lmasih

⁶Mařa tessřemded man aya i wawmaten, ad tiřid cek d amsexxar n Lmasih Yeccu i d ittarebban deg wawařen n liman d tyuri n řřah tenni teđfared nican. ⁷Maca aggwej x tħuja ixwan n ddunnit u x tħuja n twessura, maca marres ixef nnek deg uweqqar n tcuni. ⁸Minzi arriyađa n arrimet tettawi ƣar drus n nnfae waha, maca aweqqar n tcuni ineffe i marra, aqqa ƣares řwaed n tudart n iđa d n tenni i d ƣa yasen. ⁹Wa d awař d ařdiq isdaheğ ad itwaqbeř ikmeř. ¹⁰Minzi i man aya umi nxeddem u netwasseħqara eawed, minzi asitem nney aqqa-t di Arebbi iddaren wenni iğān d amsenjem n marra iwdan, amezwaru i inni ittammen. ¹¹Umar s man aya, tessřemded t. ¹²Uřa d ijj war cek isseħqiri ca x temzi nnek, maca iři d lmatal i řmumenin s wawař, s wendah, s tayri, s liman u s tazdugi. ¹³ħđa maħend ad tyared i tmesmunt u maħend ad tcejjeed u tessřemded ař i d ƣa yasey. ¹⁴War řřeqara ca tamewci i dayek, tenni i d ac immewcen ełahřsab awař n ukacaf ařami xak ssarsen imƣaren ifassen. ¹⁵Eqeř x tmesřayin-a, cebbar daysent, ģima ticři nnek ƣar zzat ad tban i marra. ¹⁶ħđa ixef nnek u ģđa x useřmed, řbar di man aya, minzi mařa teggid degga, ad tessnejmed ixef nnek d inni i d ac ittesřan.

Tayuri n Bulus i Timutiyyu x mammec i ƣa iđebbar tmesmunt

5 ¹War tteqsih x ij n uwessar, maca cejje it amecnaw ij n tbatat uca cejje ibřięen amecnaw awmaten ²d twessura amecnaw tiyemmatin uca tieezriyyin amecnaw tiwečmatin s marra tazdugi. ³Weqqar tijař tinni d tidett ģant d tijař. ⁴Maca mařa ca n tajač

yares ihenjiren niy ayyawen, ad řemden nitni d amezwar ħima
 ad ssecnen aweqqar nsen i Arebbi maħend ad arren i řağ nsen,
 minzi degga d lemliħ d yardan zzat i Arebbi. ⁵Tajjač nican d tenni
 iğan weħdes, tessitim i Arebbi uca tşebbar di tutra d tzağitin ġiřet
 d wass. ⁶Maca tenni iddaren di nnecwet, aqqa temmut waxxa
 teddar. ⁷Umar timesřayin-a tanya, ħima ad iřint nnebřa řeib.
⁸Minzi mařa ħed war itthilli ca di wi iğan nnes, abeėda aytbab n
 taddart nnes, aqqa wanita inkar liman nnes uca netta mahu wenni
 war yuminen ca. ⁹Qebřem tt d tajjač tenni war yiwiđen ca řar sadu
 settin iseggwusa, tamıart n ijj n weryaz, ¹⁰tetwassen aqqa tegga
 řexdayem tşebħanin, tesseyimi ihenjiren, tareħħeb s inewjiwen,
 tessired idaren n imqeddasen, tewca ufus i inni itwaħşaren, aqqa
 tegga marra řxedmet taşebħant s cđaret. ¹¹Maca tijjař timezyanin
 war tent ttqebbeř, minzi xmi nnecwat nsent ad tent ssiggwejent
 x Lmasiħ, xsent ad meřcent ¹²uca ad ksint ccrae x yixef nsent
 řami i ya ssarsent liman amezwar nsent řar uyezdis nsent. ¹³Uca
 di řweqt d icten ad řemdent ad ggurent x tudrin ħafi, ad eawdent
 řexburat, ad adfent di cyuřat, ad ssiwřent min war icuwwaren. ¹⁴X
 uyenni xsey i tijjař timezyanin ad meřcent, ad jjent ihenjiren, ad
 ssuyurent taddart, war ttejint ca i řeėdu ssibbet ħima ad daysent
 iceqqef. ¹⁵Minzi aqqa ca zzaysent ffıent zeg webrid, đfarent Cciřan.
¹⁶Mařa din tijjař ak-d ij n weryaz niy ak-d ict n temıart yumnen,
 ejj iten ad tent eewwřen maħend war ttıřint đeqqřent x tmesmunt,
 ħima nettat ad tēewweř tinni iğan d tijjař nican. ¹⁷Imıaren inni
 ittđebbaran mliħ ħesbem ten aqqa ssekkwan tnayen n imuren,
 abeėda inni ixeddmen deg wawař d useřmed. ¹⁸Minzi adlis iqqař
 “war ttegg tacmant i uyenduz issarwatan” uca “axeddam isdaheğ
 řmunet nnes”. ¹⁹War qebbeř ca tanfuč đidd i umıar myir mařa dinni
 tnayen niy třata n řechud. ²⁰Inni ixđan, eaqeb iten zzat i marra,
 ħima innedni ad ggweden tanya. ²¹Ziyyareı xak zzat i Arebbi d Sidi
 Yeccu Lmasiħ d lmalakat itwaxđaren, ad teħđid man aya nnebřa
 řřarz, war tegg uřa d ict n tmesřact elahşab iyembab. ²²War ssrusa
 ifassen nnek x ħed s uqeğeq, war carrec di ddnub n innedni, ejj
 ixef nekk d amezdag. ²³War sess aman waha, maca su drus n binu
 di nnhur n stumayu nnek d wařtas n tuđeifin nnek. ²⁴Aqqa din ca
 n iwdan ddnub nsen banen mliħ deıya, aqqa ddnub nsen ttizzaren

asen yar ccrae, maca ca innedni deffaren ten *ddnub nsen*. ²⁵Amenni uŕa d řexdayem tişebħanin banent mliħ deŕya uca řexdayem tinni war iĝin ammu, war zemarent ad qqiment nuffarent.

6 ¹Ittxeşş i marra inni iĝan sadu azayŕu n tesmuŕi ad ħesben aqqa aytabab nsen ttessdiheĝen marra ccan, ħima war ittetwaceqqaf ca isem n Arebbi d tyuri nnes. ²Uca *isemyan* inni yar iĝa řesyad yumnen, war ten ttejji ad twasseħqaren zi řesyad nsen umi nitni d awmaten, maca ad asen xedmen ktar, minzi inni zzaysen istenfēen aqqa nitni umnen u twaeizzen. Seřmed u ziyar x man aya. ³Maca maŕa din ħed isseřmed ict n řhajet nneđni uca war yaredded ca awaŕen işehħen n Siditney Yeccu Lmasiħ d tyuri n uweqqar n tcuni, ⁴aqqa netta ittuff, war ifehhem walu uca immezri deg imħarwađen d incubbecen s unaqec i zi i ƣa ffyen řehsed d umenŕi d iceqqafen d ttuhmet taseffant ⁵uŕa d ixarwiđen nnebŕa qeřtu jar iwdan inni itwayeccen di řeeqeŕ nsen, iweddar asen ckun, am ħesben aweqqar n tcuni d arbeħ. ⁶Maca aweqqar n tcuni ittawi-d arbeħ ameqqaran maŕa iruħ jmiē ak-d řeqnaēet. ⁷Minzi war d niwi walu yar ddunnit uca s tidett war nzemmar akidney neksi walu zzayes. ⁸Maca maŕa yarney řmuētiq d dduŕi, aqqa ad neqnee. ⁹Minzi inni ixsen ad ssmunen agra, ad wdan deg uyekkwi u di texceft uca deg wařtas n nnecwat ifyaŕ idarren, tinni ittejjan iwdan ad ƣarqen deg uteħħi d ukeħħed. ¹⁰Minzi aŕwar n marra tuēeffna aqqa d tťmee n tmenyat i zi ca n iwdan, inni tuŕa immezran di man aya, weddaren zi liman uca ssnuqqben ixef nsen s wařtas n řehriq.

Arzu x tsegda d uweqqar n Arebbi

¹¹Maca cek, a bnadem n Arebbi, arweŕ zi man aya uca arzu x tsegda, x uweqqar n tcuni, x liman, x tayri, x şşbar uŕa x temhint. ¹²Mney amenŕi aşebħan n liman, cebbar di tudart n řebda, tenni umi ƣar-d tetwaŕayid, d tenni umi tcehhded chadet taşebħant zzat i wařtas n řechud. ¹³Umureŕ cek zzat i Arebbi wenni iwcin tudart i marra min iĝan u zzat i Yeccu Lmasiħ wenni tuŕa icehhden chadet taşebħant zzat i Buntŕiyus Bilaŕus, ¹⁴ħima ad teħđid tawşeyyet nnebŕa ibeqqiden uŕa d řēib aŕ axecci n Siditney Yeccu Lmasiħ, ¹⁵wenni i d ƣa isseđhar netta deg ikuden n řweqt nnes, netta d wenni itwabarken d wenni

d amzemmar weḥdes, akka-t d ajeġid n ijeġiden d Sidi n isiditen, ¹⁶wenni weḥdes waha war ittmetti eemmarš, wenni izeddyen di tfawt i war izemmaren ḥed ad ɣares yadef qaɛ, wenni war t iżri uṛa d ijj n bnadem niy izemmar ead ad t iżar, i wenni umi i ɣa iġa d ccan d jjeḥd i řebda. Amin. ¹⁷Eřem i aytbab n wagra di ddunnit-a war ttiřin d imεeffaren uṛa ad tecřen x wagra war iyarekknen, maca *ad tecřen* x Arebbi iddaren wenni i d aney itticcen marra timesřayin s ufeyyed ḥima ad zzaysent narr mmezri. ¹⁸Ejj iten ad ggen min iřebḥen uca ad iřin d aytbab n waṭṭas n řexdayem tiřebḥanin, ad wcen s tecrimet, ad carcen, ¹⁹maḥend ad ssmunen řeknuz i yixef nsen d dsas i řweqt i d ɣa yasen maḥend ad ɣarsen tiři tudart n řebda. ²⁰A Timutiyyu, ḥḍa min d ac itwawekkřen, aggwej x řḥard ixwan n ddunnit-a uṛa x imcubbac n 'inna tenna' umi qqaren s ixarriqen 'tamusna'. ²¹Aqqa din ca n iwdan řami seefen man aya, semḥen di liman. Nniemet ad kiwem tiři. Amin.

Tabrat wiss Tnayen n Bulus i Timutiyyu

Aseğem

1 ¹Bulus, amazan n Yeccu Lmasih̄ elah̄sab řxađar n Arebbi, elah̄sab řwaed n tudart i iğan di Lmasih̄ Yeccu, ²i Timutiyyu, mmi ieizzen: nniemet d areh̄met d řehna zi Arebbi Tababat u zi Yeccu Lmasih̄, Siditney.

Acejje i Timutiyyu

³Necc ttqadiy Arebbi wenni umi eebdey zi řejdud inu s tnefsect tezdæg, amecnaw cek ttidarey nnebřa abeddi di tzağitin inu ġiřet d wass, ⁴weh̄h̄cey ad cek zarey, xmi ttfekkarey deg imeřřawen nnek, ttccurey s řefrahet ⁵uca ttXemmmamey yar liman nnebřa nnifaq i dayek iğan, wenni tuya izeddyen amezwar di ħennac Luwis u deg yemmac Iwniki uca aqqa ssney nican belli izdey dayek eawed. ⁶X uyenni sseeqřey cek, ad tessekkared tamewci n Arebbi tenni dayek s *webrid* n wesrusi n ifassen inu. ⁷Minzi Arebbi war d aney iwci arruħ n řeurret, maca *arruħ* n jjeħd d tayri d dđebť n nnefs s řeeqer. ⁸X uyenni war ttseđři ca ħima ad tewced chadet x Siditney, niy zzayi necc wenni d ameh̄bus nnes, maca meh̄ħen di ttwee n řexbar ašebħan elah̄sab jjeħd n Arebbi, ⁹wenni aqqa issenjem aney uca iřaya aney-d s třayit iqeddsen, war iği elah̄sab řexdayem nney, maca elah̄sab lyarađ nnes d nniemet tenni i d aney immewcen di Lmasih̄ Yeccu qbeř ikuden n řweqt n řebda, ¹⁰aqqa itwassedħar řexxu s uxecci n umsenjem nney Yeccu Lmasih̄ wenni tuya ibedřen řmewt uca issedħar tudart war ifennin s řexbar ašebħan, ¹¹*linjil* umi twassgaede y necc d ambarreħ d umazan d umseřmad n řegnus. ¹²X ssibbet-a eawed ksiy armeħ-a, maca necc war ttseđři y ca *i man aya*, minzi necc ssney man wen i zi ttamney uca aqqa twassqen̄ey belli netta d amzemmar ħima ad iħđa min d ayi itwawekkřen ař ass nni. ¹³Třef di lmatal n wawařen išeħħen i zzayi tesřid uřa di liman d tayri i iğan di Yeccu Lmasih̄. ¹⁴Ĥđa ađman ašebħan i d ac itwawekkřen s Arruħ Iqeddsen wenni i dayney izeddyen.

¹⁵Aqqa tessned degga, belli marra inni iġan di Asiya jjin ayi, zzaysen Fixilus d Hirmuxinis. ¹⁶Ad yarzef Sidi s areġmet di taddart n Unisifurus, minzi tuġa issfewwej xafi aġtas n twařawin uca war iředġi ca zi snaseř inu, ¹⁷maca řami d yusa ġar Ruma, tuġa yarezzu xafi s cđaret aġtas uca yufa ayi. ¹⁸Sidi ad as iwc, aqqa ad yaf areġmet ġar Arebbi deg wass nni, uca meġař ixdem di Afasus, cek tessned ktar.

Aeskari icnan n Yeccu Lmasih

2 ¹Cek xenni, mmi inu, iři tmeġded di nniemet tenni iġan di Lmasih Yeccu. ²Min zzayi tesřid jar waġtas n řechud swekkeř degga deg iwdan iřdiqen inni izemmaren ad sřremden eawed inneđni. ³Ksi armeġ ak-d inneđni am ij n ueskari icnan n Yeccu Lmasih. ⁴War din uřa d ijj n ueskari iřehha ak-d řeswaq n tudart, maġend izemmar ad yarđa wenni t iggin d aeskari. ⁵Uca eawed wenni ittemġizwaren amecnaw bu-umġizwar, war d as tticcen tamrist, mařa war immniy ełahřab řqanun. ⁶Afeġaġ i itteggen řxedmet iqeshen, ittxeřř as ad iksi d amezwar zi řyiġet. ⁷Xřar min d ac qqarey uca balak Sidi ad ac iwc řefhamet di marra. ⁸Eqeř belli Yeccu Lmasih wenni d itwassnekkaren zeg imettinen, aqqa-t zi zzariet n Dawud ełahřab řexbar ařebġan inu, ⁹wenni i xef ksiy tamara uca mahu ead snaseř am ij n ueeffan, maca awař n Arebbi war iqqin. ¹⁰X uyenni tthemřey marra di řtwee n inni itwaxđaren, ġima nitni ad afen asenjem di Lmasih Yeccu ak-d ueuġi i řebda. ¹¹Wa d awař d ařdiq “Mařa nemmut akis, ad kis neddar eawed, ¹²mařa neqqim netthemmeř, ad kis neġkem eawed, mařa nenkar it, netta ad aney inkar eawed, ¹³mařa tuġa-ney war numin, aqqa netta ittyima d ařdiq, war izemmar ad inkar ixef nnes.

Iři d amsexxar n Arebbi ařdiq

¹⁴Seeqeř man aya, eřem asen zzat i Sidi maġend war ttmenyin ca s wawařen, degga war ineffe i walu myir i wareddeġ n inni ittřennaten. ¹⁵Arzu s cđaret ad tarred ixef nnek d amqeġeb zzat i Arebbi, amecnaw axeddam wenni war ġares minzi i ġa iředġa, wenni isseeddun nican awař n tidett, ¹⁶maca aggwej x řehrud ixwan n ddunnit, minzi nitni ad arnin aġtas di řeqjaġet x Arebbi, ¹⁷uca awař nsen ad itwařiyyez amecnaw uxsas. Aqqa Himiniyus

d Filitus ġan zzaysen, ¹⁸inni iffyeen zeg webrid n tidett, qqaren belli tanukra aqqa tuġa-tt uca qeŕben liman n ca. ¹⁹Maca dsas n Arebbi ibedd nican uca wa d acemmie nnes ‘Sidi issen inni iġan nnes’ uca ‘marra wenni iqqaren isem n Lmasiħ ad ibeēēed x min war isseggden’. ²⁰Maca di taddart tameqqrant war dayes řeqcue n wureġ d nnuqart waha, maca ēawed n ukeccuđ d tŕaxt, xenni ca n ccan u ca n ubeħdeŕ. ²¹Xenni maŕa ħed issizdeg ixef nnes zi degga, ad yiŕi d ict n řqecēet n ccan, tetwaqeddes i teġa uca tedweŕ tneffeē i Sidi, aqqa tetwasewjed i marra řexdayem išeħhen. ²²Maca arweŕ zi nnecwat n temzi uca ardef tasegda d liman d tayri d řehna ak-d inni ittŕayan isem n Arebbi zeg wuŕ izdigen, ²³maca nđar imħarwađen ibuhaŕiyyen i d itteffyeen zi tqubbanect, cek tessned aqqa neddhen ġar imcubbac. ²⁴War icuwwar i ismeġ n Sidi ad imcubbec, maca icuwwar as ad yuyur s ředrafet ak-d marra, izemmar ad isseŕmed, aqqa ġares ttasie n řxađar, ²⁵xenni isseŕmed s temhint inni ittēekkasen. Attay Arebbi ad asen iwc ad tuben ad ssnen tidett ²⁶uca ad d asen yarr řbaŕ, ad nfekken zi texceft n ibŕis wenni iten iħebbsen i tizi nnes.

Ussan ineggura

3 ¹Maca ssen degga, aqqa deg wussan ineggura ad din iŕin ikuden n řweqt iwearen. ²Minzi iwdan ad xsen ixef nsen d tineacin, ad iŕin d ayt bu-nnfaxet d imēeffaren d imceqqafen, war tteŕŕieen ca lwalidin, war ttqadan, war ttetwaqeddsen, ³ad iŕin nnebŕa řehnunect, war xsen ad mmseŕřehhen, ad ceqqfen, war ġarsen bu đđebt n nnefs, ad iŕin qesħen, war ttexsen min išeħhen, ⁴ad iŕin d ixeddaēen d ifentrusen, daysen nnfaxet, ad xsen nnecwat ktar zi Arebbi, ⁵ad ġarsen yiŕi wudem n uweqqar n tcuni, maca ad nkaren jjeħd nnes. Aggwej xasen. ⁶Zzaysen inni ittħaman tudrin uca ssusumen timġarin iđeēfen tinni yarebbun ddnub, twaearent s ubarru n nnecwat, ⁷tinni xsent ad řemdent řebda, maca ēemmarŕ ad awđent ġar tmusna n tidett. ⁸Am mammec Jannis d Jambris inni tuġa ittemēaŕan ak-d Musa, ammu ēawed ina ttemēaŕan ak-d tidett, aqqa-ten d iwdan inni řēēqeŕ nsen itwayeccc, inni liman nsen war itwaqeġeb. ⁹Maca war ttriħen ca ktar ġar zzat, minzi afyur nsen ad iban i marra, am mammec tuġa imsar ēawed i yinni.

Bulus ittziyyar x Timutiyyu maħend ad isiyyi akis di liman

¹⁰Maca cek tsiyyid akidi deg useřmed inu, am mammec ggurey, tsiyyid akidi di lyařad inu, liman inu, ttasie n řxařar inu, tayri inu d řřbar inu, ¹¹di řeřřarat d uweddeb inu i xafi ikkin di Antiyuxiya d Ikuniya d Listra. Man mma řeřřart i xafi ikkin, aqqa Sidi issenjem ayi zzaysent marra. ¹²S tidett marra inni ixsen ad ddaren s uweqqar n tcuni di Lmasih Yeccu, ad twadarrcen. ¹³Maca iwdan ieffanen d icemmaten ad arnin di min ieffnen, ad ywan uca ad twaywan. ¹⁴Cek maca, qqim di min tuya řremded u di min tetwassqeneed am tessned man wen i zi t řremded, ¹⁵aqqa zi temzi tessned tira iqeddsen, tinni zemmarent ad cek arrent d amiyis ħima ad twassnejmed s liman di Lmasih Yeccu. ¹⁶Marra tira aqqa usint-id zi Arebbi, aqqa neffcent tanya i useřmed, i uřeħħi, i weedař uca i tarbiyyet di tsegda, ¹⁷ħima bnadem n Arebbi ad yiři iess iħezzem i marra řxedmet iřebħen.

4 ¹Ttewwřey xak zzat i Arebbi d Sidi Yeccu Lmasih wenni i ya iħekmen x inni iddaren d x inni immuten yar uxecci nnes d tgeldit nnes: ²barreħ s wawař n Arebbi, iři tfaqed di řweqt niy barra i řweqt, řeħħ, eaqeb, eřem s marra ttasie n řxařar d useřmed, ³minzi ad d yas ict n řweqt xmi iwdan war qebbřen ead tayuri iřeħħen, maca ad ssmunen i ixef nsen ařas n imseřmaden eħařsab tizi nsen, inni issareyyħen imezzuyen nsen, ⁴ad jemden tidett x imejjan uca ad ffyen zeg webriđ yar tħuja ixwan. ⁵Cek maca faq di kuřci, ksi armeħ, egg řxedmet n umbeccar uca kemmeř řxedmet n tsexxart nnek. ⁶Minzi necc aqqa twazeğey am teđħiyyet n tsessi uca řmijař n twaħit inu tiweđ-d. ⁷Necc mmenyey amenyi ařebħan, aqqa kemmřey tazzařa inu, ħdiy liman. ⁸Xenni tetwasewjed ayi temrist n tsegda, tenni i d ayi ya iwc Sidi, řqađi amseggad deg wass nni, war iği i necc waha, maca eawed i marra inni ixsen axecci nnes.

Awař d useğem aneggaru

⁹Cđaret ħima ad yari-d tased deyya. ¹⁰Minzi Dimas ismeħ d ayi, ittexs ddunnit uca iruħ yar Tissalunika. Kriskis iruħ yar Galařiya u Titus yar Dalmatiya. ¹¹Myir Luka i kidi iqqimen. Awi-d Marku uca gewwed it akik, minzi ineffe ayi di řxedmet n tsexxart. ¹²Sekkey-d Ticikus yar Afasus. ¹³Xmi i d ya tased, awi-d akic tcamir tenni jjiy di

Truwas di taddart n Karbus uřa d idlisen, beęda řemřařef n ccark.
¹⁴Aliksandir, amziř *n nnřas*, tuya igga dayi ařřas n tuęeffna, Sidi ad t
 ixęęę ęlařsab řexdayem nnes. ¹⁵Řđa ixef nnek zzayes, minzi netta
 tuya ittęekkas awařen nney ařřas. ¹⁶Umi kkareę ad wteę x ixef inu
 tawařa tamezwarut, uřa d ijj war kidi d yusi, maca marra semřen
 dayi. Ejj ad yiři war ięi d axeęęę nsen. ¹⁷Maca Sidi tuya-t ęar uęezdis
 inu uca iwca ayi jjeřd, řima xenni zzayi i ęa ikemmeř ubarreř uca
 marra řegnus sřin tt uca necc twafekkeę-d zeg uxenfuc n wayrad.
¹⁸Uca Sidi ad ayi ifekk zi marra řexdayem tięeffanin, ad ayi iřđa
 i tgeldit n ijenwan nnes. I netta i ęa yiři uęuęi i řebda qae. Amin.
¹⁹Seęem x Briska d Akwila u x *aytbab n* taddart n Unisifurus. ²⁰Irastus
 iqqim di Kurintus uca Trufimus jjię t di Militus ihřec. ²¹Cđaret řima
 ad d tased qbeř tagrist. Iwbulus d Pudins d Linus d Kludiya d marra
 awmaten ttseęamen xak. ²²Sidi Yeccu Lmasiř aqqa-t ak-d arruř
 nnek. Nniemet ad kiwem tiři. Amin.

Tabrat n Bulus i Titus

Tamezwarut

1 ¹Bulus, ismey n Arebbi d umazan n Yeccu Lmasih, ełahsab *abrid* n liman n imxeṭṭaren n Arebbi d tmusna imunen n tidett i iğan deg uweqqar n tcuni, ²deg usitem n tudart n řebda tenni tuğa zi iwaed Arebbi, wenni war ieddřen ad issxarreq, qbeř mma ad iřin din ikuden n řweqt qbeř, ³uca aqqa issargeb awař nnes di řweqt nnes s tbarreħt n řexbar asebħan i d ayi itwawekkřen ełahsab řumur n Arebbi, Amsenjem nney. ⁴I Titus, aħenjir inu d tidett ełahsab liman nney icarcen ‘Nniśmet d areħmet zi Arebbi Tababat u zi Sidi Yeccu Lmasih, Amsenjem nney.’

Tasexxart n Titus di Krita

⁵X uyenni jjiy cek di Krita, ħima ad tēdřed min tuğa ead ittxeřř u ħima ad tessgaēded imyaren di kuř tandint, am mammec cek umurey, ⁶*imyaren inni* war di iği řeib, inni ħarsen ict n temyart u ħarsen tarwa ttamnen inni war x itwaṭṭef ucetci zi jjihet n ufucceħ uřa d tağennant. ⁷Minzi ittxeřř i umeħdayi ad yiři nnebřa řeib amecnaw awkiř n Arebbi, war dayes ittiři ueffar niy zzeaf, war isess ccrab niy ittegg řřdee uřa war yarezzu ad yarbeħ s řyecc, ⁸maca aqqa yareħħeb s inewjiwen, ittexs min iřebħen, ibedd x uzeğif nnes, aqqa-t d amseggad, d amqeddas, iħekkem x ixef nnes, ⁹ad itṭef deg wawař ařdiq am mammec d as itwasseřmed, ħima iqedd ad icejjeē řmumenin uřa ad issyed tarwa n bu-tyennant s tyuri n řřaħ. ¹⁰Minzi aqqa din aṭṭas n tarwa n bu-tyennant d ayt bu-ixarriqen d iyeccacen, ħar umezwaru nsen d inni zeg wextan. ¹¹Ittxeřřa ad asen itwaqgen uqemmum, minzi s useřmed nsen i war icuwwaren, aqqa qeřeen x twacunin marra, řami arezzun nitni x arbeħ s řyecc. ¹²Ijjen zzaaysen, aqqa-t d amkacaf, tuğa inna “Ikritiyyen nitni řebda d ayt n bu-ixarriqen d řewħuc ieffanen d iēddisen ifinyanen”. ¹³Chadet-a d tidett. X uyenni webbex asen s jjeħd, ħima ad iřin d iřħaħen di liman, ¹⁴war tticcen ca taynit i tħuja n Wudayen d tiweřřa n iwdan inni iwcin s weerur i tidett. ¹⁵I imezdag marra d tazdugi, maca i inni itwaxemjen d inni war yuminen, i nitni uřa d ict n řħajet tizdig, maca nitni twaxemjen di

řeceř uřa di tnefsect nsen. ¹⁶Iwdan-a ttarran ixef nsen belli ssnen Arebbi, maca nekkaren t s řexdayem nsen, yaεut min ttegggen, aqqa war ttaēen, war neffēen uřa i ict n řxedmet tešbeh.

Tayuri n ššah i tmesmunt n Lmasih di Krita

2 ¹Maca cek siweř min ittřičen i tyuri n ššah. ²Ittxešš i iwessaren ad iřin hudnen, ad uyuren s uweqqar d utebbet, s liman n ššah d tayri u s ššbar. ³Ad iřint temyarin ggurent am mammec d ittas i temqeddasin, war tteqqifent ca, war wcint i binu, sseřmadent min išeβhen, ⁴hima ad cejjeent timyarin timezyanin ad xsent tarwa nsent d yeryazen nsent, ⁵uca ad daysent yiři utebbet d tazdugi, ad qabařent řxedmet n taddart, ad iřint cnant, ad ggent array i yeryazen nsent, hima war itwaceqqef ca deg wawař n Arebbi.

⁶Cejjeet εawed ibřiyen hima ad uyuren s utebbet. ⁷Egg ixef nekk di marra d lmatal n řexdayem tišeβhanin u n useřmed iřfan ak-d uweqqar u nneβřa řyecc, ⁸s wareqqas icnan war izemmar ad zzayes ibarreq bu-tyennant hima war xaney itteiwid ca tuεeffna.

⁹Cejjeε isemyan hima ad ttaēen i aytabab nsen, ad asen arđan di marra, war ten tteekksen, ¹⁰war ttacaren, maca ad ssecnen řmanet nsen icnan, hima di marra ad iřin d taseddest tašeβhant i tyuri n Arebbi, Amsenjem nney.

¹¹Minzi nniεmet n Arebbi i d ittawyen asenjem i marra iwdan, aqqa teffey-d, ¹²hima ad aney tarebba maħend ad nettejj řeqjaħet d nnecwat n ddunnit, hima ad neddar di ddunnit-a s utebbet d tsegda am mammec ixs Arebbi, ¹³am nettraja asitem d usargeb n uεuđi n Arebbi ameqqran d Umsenjem nney, Yeccu Lmasih, ¹⁴wenni i xaney iwcin ixef nnes, maħend ad aney isellek zi marra min iđan đidd n ttawrat, hima ad issizdeg i yixef nnes ij n weydud imeħħđen i řexdayem tišeβhanin. ¹⁵Siweř x man aya, ziyyar u webbex s marra jjeħd, war tejj ħed ad cek isseħqar.

3 ¹Seceř iten, maħend ad ggen array i řħukkam u i ššulaťat, ad asen ttaēen, ad iřin wejden i kuř řxedmet tašeβhant, ²war ceqqfen di ħed, war ttemcubbucen, ad iřin d imeđraf uca ad ssecnen marra tamhint i marra iwdan. ³Aqqa uřa d neccin zic tuya-neý d ifyař, war dayney bu ttaēet, nweddar, aqqa-neý d isemyan

n eřam kuř nnecwat d ccehwat, tuęa neddar di tuęeffna uřa di řehsed, dayney acrah uca ncarreh ijjen wenneđni. ⁴Maca xmi tban ředrafet d tayri i iwdan tenni ięan zi Arebbi, Amsenjem nney, ⁵aqqa issenjem aney, war ięi elařsab řexdayem n tsegda i negga, maca elařsab areřmet nnes s usird i ięan deg wexřaq n jdid d uřeqqem n jdid (= *tajdidet*) zi Arruř Iqeddsen, ⁶wenni i xaney ifarryen s ufeyyed s Yeccu Lmasiř, Amsenjem nney, ⁷řima, am netwasegged s nniemet nnes, ad nedweř d iwrten elařsab asitem n tudart n řebda. ⁸Awař-a d ařdiq uca necc ttexsey ad tekkared ad tbedded s jjeđd i man aya, řima inni ittecřen x Arebbi, ad meřden mařend ad cebbaren řebda di řexdayem řisebřanin, tinni icnan u daysent nnfae i iwdan. ⁹Maca beeed x umřarweđ abuhaři d tařirat d umenęi d imcubbac x ttawrat minzi war dayes bu nnfae, aqqa man aya d bařeř ¹⁰Mařa din řed issbeřta, ittxeřša kenniw ad as tagim awarni řami twebbxem t ict n twařa u ict n twařa nneđni. ¹¹Aqqa tessnem belli wanita d amfaryađ, aqqa netta ixetřa uca *deg umur d ijjen* itwařaseb zeg yixef nnes.

Awař d useęem aneggaru

¹²X minni i řarek-d řa ssqadeę Artimas nię Ticikus, egg tizemmar mařend ad řari-d tased deęya řar Nikubulis, minzi aqqa ggię ad din sseęduę řmecta. ¹³Zenas, amseřmad n ttawrat, d Abullus, awyem ten-d deg webrid deęya, řima war d asen ittxeřři uřa d ict n tmesřact. ¹⁴Ařeqqa uřa d inni nney ejj iten ad řemden mařend ad cebbaren řebda di řexdayem řisebřanin ittxeřšan i tarzeft, řima war d ttiřin nnebřa řęięet. ¹⁵Marra wi akidi danita ttseęamen xak. Seęem eawed x inni i d aney ittexsen di liman. Nniemet ad kiwem tiři marra idwem!

Tabrat n Bulus i Filimun

¹Bulus, amehbus n Lmasih Yeccu d tawmat Timutiyyu, i Filimun ieizzen d uxeddam akidney, ²d učmatney Abfiya ieizzen, d umjahed nney Arxibbus d tmesmunt di taddart nnek: ³nniemet d řehna akidwem iřin zi Arebbi, Babatney u zi Yeccu Lmasih Siditney.

⁴Necc ttqadiy Arebbi inu, am daywem ttfekkarey řebda di tzařit inu, ⁵minzi necc ttesřiy x tayri d liman nwem i daywem iğan i Sidi Yeccu uřa i marra imqeddasen, ⁶řima amuni nwem di liman ad tegma nican di tmusna n marra řxar i dayney iğan di Lmasih Yeccu. ⁷Neccin aqqa řarney řefrařet d ufewwej ařas zi ssibbet n tayri nwem, minzi cek, a tawmat, aqqa tessareyyřed uř n imqeddasen.

⁸S uyenni, waxxa necc řari taryast ařas di Lmasih řima ad cek umurey min icuwwaren, ⁹maca aqqa necc di ssibbet n tayri, řari řsen ad zzayek ttarey. Umi necc ammu i řiy, aqqa-yi d awessar uca řexxu řawed d amehbus n Lmasih Yeccu, ¹⁰necc ttariy ac-d x mmi Unisimus, wenni d jjiy di snaseř *da di řehbes*, ¹¹wenni tuya war cek ineffen zic, maca řexxu aqqa ineffe i cek u ineffe ayi. ¹²Necc aqqa arriy ac t-id d uř inu. ¹³Necc mři ufuy iři aqqa jjiy t danita akidi mařend ad xafi isexxar deg wemcan nnek min da řa kkey di snaseř x ssibbet n řexbar ařebřan. ¹⁴Maca necc war xsey ca ad ggey walu nnebřa ttesriř nnek, řima tcuni i teggid ad tiři s řxařar, war iři s uyř. ¹⁵Minzi attay tuya imsebđa xak i drus n řweqt řima ad řarek yiři řawed i řebda, ¹⁶war iři řad amecnaw ismey, maca amecnaw iijen i iğan ktar zeg ismey, am tawmat ieizzen, i necc beřda, mahu i cek, deg weysum uřa di Arebbi. ¹⁷Mařa řtesbed ayi d ameacar nnek, qebr it amecnaw necc. ¹⁸Mařa netta tuya idđarri cek niy zeema dayes amarwas, egg it xafi! ¹⁹Necc, Bulus, uriy s ufus inu, aqqa ad t xeřsey, mařend war qqarey ca, aqqa uřa d cek tettursed ayi ixef nnek. ²⁰Wah, a tawmat ieizzen, ejj ayi ad zzayek arebřey di řtwee n Sidi, sareyyeř uř inu. ²¹Necc ttariy ac-d, am ttiqqey mařend ad teřtaeed uca necc ssney aqqa cek ad tegged mahu min d ac i řa iniy.

²²Sewjed ayi amcan mani i řa zedyey, minzi ssitimey ad řarwem-d dewřey s tzařit nwem. ²³Ibafras wenni akidi da di řehbes di Lmasih Yeccu, aqqa iseřem xak, ²⁴uřa d Marku d Aristarxus d Dimas d Luka inni ixeddmen akidi. ²⁵Nniemet n Siditney Yeccu Lmasih ad kiwem tiři!

Tabrat i Ieibraniyyen

Arebbi igga Mmis d awrit n kučci

1 ¹Arebbi, umi issiweř aţtas n twařawin u deg waţtas n ibriden i řejdud s imkacafen, ²aqqa issiweř akidney deg wussan-a ineggura s Mmis wenni igga d awrit n kučci, s wenni  awed igga ddunnit. ³Wa, wenni d talellect n u uđi nnes uca d t tabe  n tefras n tweřsaf nnes, wenni yarebbun marra timesřayin s wawař n jjehd nnes, aqqa netta, řami issizdeg ddnu  nney s yixef nnes, aqqa issars ixef nnes  ar yeffus n leađim di řueřa, ⁴idweř im ar x lmalakat am iwart isem icna ktar zzaysent. ⁵Minzi i man ten zi lmalakat inna Arebbi  emmarř “Mmi i teđid cek, ass-a necc jji -d cek”, uca  awed inna “Necc ad as iřiy d babas uca netta ad ayi yiři d Mmi”? ⁶Uca xmi i d  a issidef amenzu  ar ddunnit tawařa nneđnit, inna “Ad as sejdent marra lmalakat n Arebbi.” ⁷Uca x lmalakat inna “Wenni iggin lmalakat nnes d isemmiđen uca ixeddamen nnes d i udaq n tmesi”, ⁸maca i Tmemmit “Řearc nnek, a Arebbi, aqqa i a i řebda qa . Azeđad n useggem, aqqa-t d azeđad n tgeldit nnek. ⁹Aqqa tessed tasegda, tcarhed min i an đidd n ttawrat, s uyenni aqqa idhen ic Arebbi, Arebbi nnek, s zzect n řefrahet sennej i imeacaren nnek.” ¹⁰Uca “Cek, a Arebbi, deg ubeddu teggid tamurt uca  awed ijenwan i an d řexdayem n ifassen nnek. ¹¹Ina ad twate  an, maca cek ad tedumed uca ina marra ad arcan am warruđ ¹²uca amecnaw aseřham ad twann en uca ad twabeddřen, maca cek ad tiřid d wenni uca iseggwusa nnek war qe  in ca”. ¹³U i man tent zi lmalakat inna ij n wass “Qqim  ar yeffus inu ař d  a gge  řeedyan nnek d tanebdad sadu iđaren nnek”? ¹⁴Ma war  int nitenti d arru at imsexxaren, twassekkent-id  ima ad sexxarent i yinni i  a warten asenjem?

Amgewwad n usenjem nney

2 ¹X uyenni ittxeř aney ad newc taynit ktar i min nesřa,  ima war nette řu ud ca. ²Minzi, mařa awař i innan t lmalakat tuya-t nican, uca marra axe tu d řmu eřiyet aqqa itwaxe eř, ³mammec i  a narweř neccin, mařa war newci ca taynit i usenjem ameqqran

^{1:5} Sb . 2:7; 2 Sam. 7:14; 1 Imz. 17:13 ^{1:6} Tiř. 32:43; Sb . 97:7

^{1:7} Sb . 104:4 ^{1:9} Sb . 45:6-7 ^{1:12} Sb . 102:25-27 ^{1:13} Sb . 110:1

am wanita x minxef tuya issawař Sidi ęar umezwaru u twaędemnen aney ęawed inni tuya t isřin, ⁴uca Arebbi iched tanya akis s řeeřamat d lmuęizat d wařtas n řeejayeb uřa s tmewci n Arruř Iqeddsen ęlařsab min ixš netta. ⁵Minzi war issars ca ddunnit i d ęa yasen x tenni nessiweř sadu řumur n lmalakat, ⁶maca ijjen aqqa iched di ca n wemcan, inna “Min iena bnadem, cek i dayes ittxarrařen, nię d mmis n bnadem, cek dayes itthillan?” ⁷“Cek teggid t cwayt sadu lmalakat, teggid as ttaj s uęuęi d ccan uca teggid t x řexdayem n ifassen nnek.” ⁸Aqqa marra timesřayin teggid tent sadu idaren nnes. Minzi, am igga marra timesřayin sadu netta, aqqa war ijji walu war t iggi sadu netta. Maca řexxu war nřar ęad marra timesřayin twaggent sadu netta, ⁹maca nettwařa Yeccu, wenni tuya itwaggen cwayt sadu lmalakat di ssibbet n uweddeb n řmewt řima s nniemet n Arebbi ad iqqas řmewt i marra, netwařa t s ttaj n uęuęi d ccan. ¹⁰Minzi tuya ittřiq as umi ğant marra timesřayin d marra timesřayin ğant zzayes, řima ad yawi ařtas n iřenjiren ęar uęuęi mařend netta ad issiweę amęewwad n usenjem nsen ęar řekmařet s uweddeb. ¹¹Minzi d wenni issqeddsen d yinni itwagqeddsen, nitni marra zeg ijjen. X uyenni netta war ittęeđři ca ad asen iřaya awmaten ¹²uca iqqar “Ad baręey i wawmaten inu s isem nnek, di řwest n tmesmunt ad cek sebbęey.” ¹³Uca ęawed *iqqar* “Nec ad dayes ttiqueęy” uca ęawed “Aqqa da, nec d tarwa inni i d ayi iwca Arebbi.” ¹⁴Am carcen tarwa deg weysum d idammen uřa d netta simant nnes icarc ammu kifkif di man aya, řima ad iteřęa s řmewt nnes wenni ęar ięa řřulťa x řmewt, aqqa netta d ibřiš ¹⁵uca řima ad ifekk marra inni isseęddun qaę tudart nsen am isemyan zi tiggwudi n řmewt. ¹⁶Minzi s tidett, war d iksi ca zi lmalakat, maca zi zzariet n Ibrahim i zi d iksi. ¹⁷X uyenni tuya ittęeřř as ad idweř amecnaw awmaten zi marra iyezdisen, řima ad idweř d azeęif n ikehhanen arřim d ařdiq di min ięan i Arebbi, mařend ad isseřřeř ddnub n iwdan. ¹⁸Minzi min di tuya netta simant nnes iweddeb am itwajarreb, aqqa izemmar ad ięawen inni itwajarřen.

Yeccu Lmasiř yueřa x Musa

3 ¹X uyenni, a awmaten imqeddasen, imęacaren di třayit n ujenna, xřarem ęar umazan d uzeęif n ikehhanen n chadet nney, Lmasiř Yeccu, ²wenni d ařdiq i wenni it-id issęaęeden, am mammec tuya

Musa d ašdiq x marra taddart nnes. ³Minzi d wa itwaḥseb as-d d ačuḡi ameqqran x Musa, amecnaw ɣar wenni ibnan taddart ɣares ccan imɣar sennnej i ccan itwaggen i taddart. ⁴Minzi marra taddart ibna t ijjen, maca wenni ibennan marra d Arebbi. ⁵Aqqa Musa d ašdiq x marra taddart nnes am uxeddām, aqqa-t i chadet minxef i ɣa itwassiweř. ⁶Maca Lmasiḥ am Tmemmit x taddart nnes, taddart nni d neccin, mařa neqqim nettetṭef di ttiqqet u deg usitem yueřan ař aneggar.

Aeřam maḥend ad nseř i tmijja n Arebbi

⁷X uyenni amecnaw mammec iqqar Arruḥ Iqeddsen “Aqqa ass-a, mařa tesřim tmijja nnes, ⁸war tteseqsiḥem ca uřawen nwem amecnaw deg uɣuwweɣ, deg wass n ujarreb di řexřa, ⁹mani d ayi jarrben řejdud nwem, qeğben ayi uca zrin řexdayem inu arebein n iseggwusa. ¹⁰X uyenni xeyyqeɣ x jjiř nni uca nniɣ ‘Řebda ad weddaren deg wuř nsen uca war ssinen ca ibriden inu.’ ¹¹Ammu i jjuğey di lyaḍab inu ‘War d ttidfen ca di arraḥet inu.’ ”

¹²Xzarem, a awmaten, ittxeřša war ittiři ḥed zzaywem ɣares uř d aeėffan i war ittimnen, maḥend ad yaggwej x Arebbi iddaren, ¹³maca ziyyarem ijjen wenneḍni kuř ass, řami ead qqaren “Ass-a”, ḥima uřa d ijj zzaywem war itteqsiḥ ca s wecmat n ddanb. ¹⁴Minzi neccin nedweř d imeacaren n Lmasiḥ, mařa ncebbar nican deg ubeddu n ttiqqet nney ař aneggar. ¹⁵Mařa itwannā “Ass-a, mařa tesřim tmijja nnes, war tteseqsiḥem ca uřawen nwem amecnaw deg uɣuwweɣ”, ¹⁶xenni min ienan ‘nitni řami tt sřin uca ɣewwɣen’? Ma war ġin nitni marra d inni d iffyen zi Miřra ak-d Musa? ¹⁷X wi xef ixeyyeq arebein iseggwusa? Ma war iği x inni ixḍan, inni arrimat nsen wḍant di řexřa? ¹⁸I umi ijuğ netta “War d ttidfen ca di arraḥet nnes” myiri i inni war d as itteggen array? ¹⁹Aqqa nettwařa belli nitni war zemmareen ad adfen x ssibbet n nnebřa liman nsen.

Areyyeḥ n ssebt i řgens n Arebbi

4 ¹Ejj aney ad neggwed xenni, belli uřa d ijj zzaywem, mintra ead din ij n řwaed n wadaf di arraḥet nnes, ad iḍhar axmi iqqim ɣar ḍeffar. ²Minzi itwabarreḥ aney řexbar asebḥan eawed, am itwabeccar uřa i nitni, maca awař i sřin nitni, war d asen infie ca, minzi tuɣa war d ittis ca ak-d liman řami t sřin. ³Minzi neccin

ad nadeſ di arraḥet inni yumnen, am mammec inna “Am jjuḡeḡ di lyaḍab inu ‘nitni war d ttidfen ca di arraḥet inu’”, waxxa řexdayem n Arebbi aqqa twakemmřent zeg wami tetwagg ddunnit.⁴Minzi di ca n wemcan inna x wass wiss sebea ammu “Xenni yareyyeḡ Arebbi zi marra řexdayem nnes deg wass wiss sebea.”⁵Uca eawed danita “War d ttidfen ca di arraḥet inu”.⁶Xenni, umi teqqim ead belli ca ad adfen ȣar arraḥet nni uca inni umi itwabeccar zic war udifen ca x ssibbet n řmuęsiyyet nsen,⁷ineyyec eawed ca n wass, am inna *deg wedlis n Dawud* “Ass-a” awarni aṭṭas n řweqt, am mammec itwanna “Ass-a mařa teřim tmijja nnes, war tsseqsihem ca uřawen nwem.”⁸Minzi mařa tuȣa Yucuwa issidef iten di arraḥet, war ȣares ittiři ead řřard x ij n wass nneḍni awarni man aya.⁹X uyenni teqqim ict n arraḥet n ssebt i weydud n Arebbi.¹⁰Minzi wi yudfen di arraḥet nnes, aqqa netta s yixef nnes ‘yareyyeḡ zi řexdayem nnes’ eawed, amecnaw Arebbi zi tinni nnes.¹¹Jjem aneȣ ad nemkabar, řima ad nadeſ di arraḥet nnes, mařend war iweṭṭi řed am mammec wḍan nitni *řexdenni* am umedya n řmuęsiyyet.¹²Minzi awař n Arebbi iddar, ijhed, iqḍeę ktar zi kuř ssif s tnayen n wudmawen, ittakkwaḍ ař abeṭṭu n řeemar d arruḡ d řemfařeř d waduf, ifarrez ixarřiřen d tnawi n wuř.¹³War din uřa d ijj n umeddar war d as ibin, maca marra timesřayin aqqa-tent twaęarryent, twarezment ȣar titṭawin n wenni umi ik-d ȣa negg řeřsab.

Yeccu d azeḡif n ikehhanen imȣar

¹⁴X uyenni am ȣarney azeḡif n ikehhanen imȣar wenni izwan deg ijenwan, Yeccu Mmis n Arebbi, eji aneȣ ad ncebbar di chadet nney.¹⁵Minzi war ȣarney uzeḡif n ikehhanen war izemmar ad yaca ak-d tuḍeęft nney, maca aqqa itwajarreb di marra am neccin, maca nnebřa ddanb.¹⁶Ad nȣarreb xenni s ttiiqqet ȣar řearc n nniemet, řima ad neksi areřmet uca ad naf nniemet i uęawen di řweqt nnes.

5¹Minzi kuř azeḡif n ikehhanen itwakkes-d zeg iwdan, itwassgaęeed di ṭṭwee n iwdan x min iȣan n Arebbi, mařend ad iqeddem timewca d tȣarřin x ddnuḅ²uca izemmar ad iřinn x iqubbaniyyen d imweddaren, minzi uřa d netta simant nnes itwasswaḍeę i tuḍeęft³uca s man aya d icten ittxeřř as ad issgaęeed

tiyaršin x ddnub n weydud uca εawed x ddnub n yixef nnes. ⁴Uřa d iijen mma ad iksi i yixef nnes ccan, myir wenni itwařayan zi Arebbi, amecnaw Harun. ⁵Ammu εawed Lmasih war isseuđi ca ixef nnes, ĥima ad idweř d azeđif n ikehhanen, maca wenni d řares issiwřen “Cek d Mmi, necc jjiy-d cek řexxu”, ⁶amecnaw min inna εawed di mani nneđni “Cek d akehhan i řebda x řeřsab n usettef n Malkiřadiq.” ⁷Deg wussan n weysum nnes, aqqa iqeddem tazađit d tutra s iyuyyan ařtas d imetřawen i wenni tuřa izemmaren ad t ifekk zi řmewt uca isřa as *Arebbi* umi tuřa itteggwed. ⁸Netta, waxxa tuřa-t d Tamemmit, aqqa iřmed řtaet zi min xas ikkin d aweddeb ⁹uca umi ikemmeř, idweř d řeunřar i usenjem n řebda i marra inni d as iřtaen ¹⁰uca Arebbi iggi t d azeđif n ikehhanen εlařsab asettef n Malkiřadiq.

Aeřam mařend war nettweđdari ca

¹¹Aqqa řarney ařtas min i řa nini x wanita, iwear ad t nfessar, řami tdewřem tewearam ad tesřem. ¹²Waxxa tuřa ittxeřř ad tiřim d imseřmaden x min teqqar řweqt, aqqa ittxeřř awem εad ad awem ssřemden timesřayin timezwura n wawař n Arebbi, kenniw teřdajem *εad* aři, maci macca ijeħden. ¹³Minzi kuř iijen wenni icarcen deg uři, war iqedd x wawař n tsegda, minzi netta d aseymi. ¹⁴Maca macca ijeħden iffeř-d i yinni imřaren inni aqqa nnumen ad darrben tacit nsen ĥima ad farzen řxar x řřar.

6 ¹X uyenni ad nejj tamezwarut n tyuri n Lmasih, ad nuyur zzat řar ukemmeř, maci ad nessars tawařa nneđnit dsas n ttubet d řexdayem immuten d liman zi Arebbi ²d tyuri n useřđas d usarsi n ifassen d tnukra zeg imettinen d lřisab i řebda. ³Ejj aney ad negg man aya, mařa ismeř Arebbi. ⁴Minzi, inni umi itwarzem asen tiřawin nsen ict n twařa uca qqasen amewci n ujenna uca dewřen d imeacaren n Arruř. Iqeddsen ⁵uca qqasen awař icnan n Arebbi d řeεjayeħ n řweqt i d řa yasen, ⁶xenni wđan, war izemmar ad εeqben tawařa nneđni řar ttubet, am nitni řellben Mmis n Arebbi ict n twařa nneđni i yixef nsen uca stehzan zzayes. ⁷Minzi tamurt tenni isessen anřar wenni xas iccaten zi řweqt řar inneđni uca tessyemmi ařemmyu icna i inni umi tetwafeđeř, d tenni i d iksin lbaraka zi Arebbi. ⁸Maca mařa

tesseymi-d isennanen d tsekra, aqqa tudes i nneēřet uca aneggar nnes d akeħħeđ s tmesi. ⁹Maca min d awem ittxešša, a imeizzen, waxxa nessiweř ammu, aqqa netwasseqnee aqqa din min iğan ħsen manis d aneγ-d i ya yekk usenjem. ¹⁰Minzi Arebbi war iği d wenni war iseggden ħima ad ittu řxedmet d tayri tenni tuγa tessecnem i yisem nnes am tuγa kenniw tsexxarem i imqeddasen uca tettsexxarem asen ead. ¹¹Maca dayney mmezri ħima kuř iijen zzaywem ad isscen amħađ d iijen ař aneggar, ař i ya itwakemmeř usitem nican, ¹²ħima war tettiřim d imeegaz, maca ad tiřim d imeđfaren n yinni s liman d ttasie n řxađar ad warten řwuēud.

Ađman n řwaed n Arebbi

¹³Minzi řami iwaed Arebbi i Ibrahim, ijuğ s yixef nnes, minzi war izemmar ad ijağ s wenneđni imyar xas, ¹⁴iqqar “S tidett am ttbarkey ad ac barkey uca am arenniγ ad ac arniγ.” ¹⁵Uca ammu, am ittšebbar, aqqa iksi řwaed. ¹⁶Minzi iwdan jjuğen γar min iğan d ameqqran xasen uca tajağit nni i nitni d ađman d uneggar n marra amcubbec. ¹⁷X uyenni iđmen Arebbi řwaed s ict n tjağit am tuγa ixs ad isscen s ufeyyed i iwrten belli netta war ittbeddiř ca cwar nnes, ¹⁸ħima, s tnayen n tmesřayin war ttbeddiřent ca, am war izemmar xenni ad issxarreγ Arebbi di man aya, ad dayney itwagg uř s wařtas, aqqa dayney di neccin inni dayes icebbaren, ħima ad neřtef deg usitem i itwaggen zzatney, ¹⁹d wenni γarney amecnaw ayřizim i řeemar, nican u imten, i d ittadfen γar daxeř *deg uqeddas x uqeddas* awarni arwaq, ²⁰mani yudef Yeccu wenni i d aneγ izwaren x tizi nney, aqqa idweř d azeğif n ikehhanen i řebda ełahsab asettef n Malkiřadiq.

Malkiřadiq d ajeğid n Salim d ukehhan n Arebbi

7 ¹Minzi Malkiřadiq-a, wenni d ajeğid n Salim d ukehhan n Arebbi i ieuğen x marra min iğan d wenni iffyen ħima ad iřqa Ibrahim řami d idweř zi tarezzit n ijeğiden, d wenni tuγa ibarek as *i Ibrahim* ²u Ibrahim iwca as řeēcure zi marra, amezwar aqqa netta d ajeğid n tsegda ełahsab afessar n yisem nnes, xenni eawed ajeğid n Salim, min ixs ad yini ‘ajeğid n řehna’. ³Aqqa netta nnebřa tababat, nnebřa tayemmat, nnebřa jjadira, war γares iği umezwar n wussan niγ aneggar n tudart. Maca netta itwagg maħend ad yarwes di

Mmis n Arebbi, aqqa netta iqqim d akehhan i řebda. ⁴Xzarem řexxu, mečař tuya imyar wa, wenni umi iwca jedditney Ibrahim řecur zi min d itťef zeg ijeğiden nni. ⁵Xenni inni iksin takehhant zeg ayt n Lawi, aqqa ħarsen tawşeyyet elaħsab ttawrat ħima ad ksin řecur zeg weydud, iena zeg aytmatsen, waxxa nitni ffyen-d zi dwaxeř n Ibrahim. ⁶Maca *Malkiřadiq* wenni war izemmaren ad zzaysen iħseb jjadira, iksi zi Ibrahim řecur uca ibarek i wenni umi ħar iğa řwuęud. ⁷Aqqa nnebřa awař, wenni iğan qell, aqqa itwabarek zeg wenni iğan ħsen zzayes. ⁸Aqqa dinni iwdan ifennan kessin řecur, mani nneđni wenni xas icehhden belli netta iddar d wenni ikessin řecur. ⁹Uca ammu nzemmar ad nini belli di Ibrahim ięecar ęawed Lawi, Lawi wenni iksin řecur, ¹⁰minzi tuya-t ead di dwaxeř n babas ařami akides imsagar Malkiřadiq.

Yeccu d Malkiřadiq

¹¹Xenni mařa řekmařet tuya-tt x tkehant n Lawi, minzi sadu nnes tuya iksi weydud ttawrat, mayemmi ęad ittxeřř ad ikkar ukehhan nneđni elaħsab asettef n Malkiřadiq, zi man wen war t nnin ca aqqa netta elaħsab asettef n Harun? ¹²Minzi mařa tbeddeř tkehant, ittxeřř ęawed ad tbeddeř ttawrat. ¹³Minzi wenni minxef itwanna man aya, aqqa-t zi teqbič nneđnit, zi tenni uřa d ijj war iqeddem ca ixef nnes i uęałtar. ¹⁴Aqqa bayen belli Siditney iffeř-d zi Yahuda, wenni war x issiweř Musa uřa s ijj n wawař x tkehant. ¹⁵Uca man aya ittban qae mliř, řami d ikkar ukehhan nneđni s warwas n Malkiřadiq, ¹⁶wenni war ittwaggen elaħsab ttawrat s ict n tewşeyyet zi jjihet n weysum, maca elaħsab jjeħd n tudart war ittareddęen. ¹⁷Minzi netta iched xas “Cek d akehhan i řebda elaħsab asettef n Malkiřadiq.” ¹⁸Minzi tawşeyyet tenni tuya qbeř, tetwabeťteř zi ssibbet n tuđeęft nnes u zi ssibbet nnebřa nnfae nnes. ¹⁹Minzi ttawrat war tettkemmiř uřa d ict n řĥajet, maca tettawi ħar usitem nneđni ħsen zzayes i zi i ħa nades Arebbi. ²⁰Aqqa d man aya war ięi ca nnebřa tajaęit, ²¹minzi ayt n Lawi nitni dewřen d ikehhanen nnebřa tajaęit, maca netta s ict n tjaęit zeg wenni d as inna “Aqqa Sidi ijuę, war ittbeddiř ca array nnes ‘cek d akehhan i řebda elaħsab asettef n Malkiřadiq’ ”. ²²X uyenni idweř d Yeccu d ađman n ij n řeahd qae ħsen. ²³Aqqa din ęawed aťas inni idewřen d ikehhanen, minzi řmewt temnee iten ad

qqimen.²⁴ Maca wa, minzi ittyima i řebda, aqqa yares ict n tkehphant war tbeddiř ca.²⁵ S uyenni izemmar ad issenjem s řekmařet marra inni zzayes i řa awđen řar Arebbi minzi netta iddar i řebda řima ad daysen icafeć.²⁶ Minzi tuřa ittřiř aney ij n uzeřif n ikehhanen am wanita, amqeddass, nnebřa řyecć d taxmuji, itwafarrzen zeg imednab, yuěřan x ijenwan,²⁷ wenni war řar iři řxeřř, ass x wass amecnaw izeřifen n ikehhanen nneđni, řima ad iqeddem amezwar tiřarřin x ddnub nnes, xenni eward x ddnub n weydud, minzi aya igg it ict n twařa i řebda qaě, řami iwca ixef nnes d tayarřt.²⁸ Aqqa ttawrat tessgaěeed iwdan ideefen d izeřifen n ikehhanen, maca awař n tjařit wenni awarni ttawrat issgaěeed Mmis wenni itwakemmřen i řebda.

Azeřif n ikehhanen n řeahd n jdid

8¹ Wa d lmufid zi min itwannan, aqqa řarney ij n uzeřif n ikehhanen wenni iqqimen řar yeffus n řkursi n leađim deg ijenwan,² aqqa-t d amsexxar n wexxam iqeddsen d uqıđun iqeddsen d tidett inni issgaěeed Arebbi war iři d bnadem.³ Minzi kuř azeřif n ikehhanen itwassgaěeed řima ad iwc timewca d třarřin. X uyenni tuřa ittxeřř as i wanita eward ad yares yiři ca řima ad t iwc.⁴ Maelik iřa di tmurt, netta war ittiři uřa d akehhan, minzi aqqa-ten da inni iqeddmnen timewca elahřab ttawrat,⁵ inni ittsexxaren i umedya d tiři n min iřan deg ujenna, amecnaw mammec ieřem i Musa umi tuřa iřha ak-d uqıđun iqeddsen, minzi inna “Hđat, ad tegged marra amecnaw lmatal wenni d ac ssecney x wedrar.”⁶ Maca řexxu netta iksi takehhant tecna ktar, umi netta d amseřřah n ij n řeahd řsen zzayes, itwaggen x řwuěud icnan.⁷ Minzi mařa tuřa řeahd amezwaru nnebřa řeib, war ittiři ead wemcan i wenni d wiss tnayen.⁸ Am yufa daysen řeib, iqqar “Aqqa da, ad d asen wussan, inna Sidi, xmi i řa kemmřey x taddart n Israyil u x taddart n Yahuda ij n řeahd n jdid,⁹ war iři amecnaw řeahd wenni ggiř ak-d řejdud nsen deg wass min di ten ttfey zeg ufus, ggewdeř ten zi tmurt n Miřra, minzi nitni war qqimen ca di řeahd inu uca necc war d asen wciř taynit, iqqar Sidi.¹⁰ Minzi d wa d řeahd i řa ggeř ak-d taddart n Israyil awarni ussan nni, inna Sidi, ad ggeř izerfan inu di řeěeř nsen uca ad ten ariř deg wuřawen nsen uca necc ad asen iřiř d Arebbi, nitni ad ayi iřin

d aydud. ¹¹War sseřmiden ca ead kuř ijj amqarreb nnes niy kuř ijj umas am qqaren ‘Ssen Arebbi!’ minzi marra ad ayi ssnen s umezyan d umeqqaran. ¹²Minzi necc ad areħmey x min war iseggden daysen uca ddnuw nsen d ixetřan nsen war daysen ttfekkarey ead.” ¹³Řami inna ‘jdid’, aqqa igga řeahd amezwaru d aqdim. Xenni min idewřen yarcan uca idduysar, aqqa iggur ad ifna.

Aebad deg uqıđun iqeddsen

9 ¹Tuđa xenni eawed ęar řeahd amezwar řefruđ iseggden n ddin d wemcan nnes iqeddsen di ddunnit-a. ²Minzi aqıđun iqeddsen tuđa itwaedeř, aqqa amezwar nnes qqaren as ‘aqeddas’, tuđa dayes řqendiř d řtabřa d weyrum n wesscan. ³Awarni arwaq wiss tnayen tuđa din aqıđun qqaren as ‘aqeddas x uqeddas’ ‘ęares ict n tmejmart n wurey i řebxur d řsenduq n řeahd iyeęfen s wurey ęar marra iyezdisen: tuđa dayes ij n uzenbiř n wurey dayes ‘manna’ d teyęarct n Harun tenni itwannuwwcen d teřwiřin n řeahd. ⁵Sennej i man aya aqqa din ‘ixirubinen’ n řeezz (*inni amecnaw lmalakat*), inni idđřin ‘řkursi n areħmet’ (*wenni d taqebbart n řsenduq n řeahd*) s tiři n wafriwen nsen, war nzemmar řexxu ad xas nessiweř s wawař d azyen. ⁶Umi twassewjdent timesřayin-a ammu, xenni tuđa ikehhanen ttadfen řebda deg uqıđun iqeddsen amezwaru ģima ad kemmřen řxedmet i *Arebbi*, ⁷maca deg wenni wiss tnayen azeęif n ikehhanen waha d wenni ittadfen ict n twařa deg useggwas waha, war ięi nnebřa idammen, iqeddem iten x yixef nnes uřa x ddnuw i igga weydud di tqubbanect *nnes*. ⁸S uya tuđa Arruħ Iqeddsen isscan belli abrid ęar uqeddas war yarzim ead min ęa yekk ead uqıđun amezwaru ibedd. ⁹Man aya d amedya i řweqt n yiđa, am tuđa ttqeddamen řřdaqi d tięarřin tina war zemmarent ad ssqenęent tanefsect n wenni itent iqeddmn, ¹⁰aqqa usint-id s macca d tsessi d ccekel n řuđu uca s řefruđ iseggden elahřab aysum waha, twamurent ař řweqt n weedař.

Aebad s idammen n Yeccu Lmasiħ

¹¹Maca Lmasiħ i d yusin, aqqa-t d azeęif n ikehhanen x řxar i d ęa yasen, aqqa ikka x uqıđun ameqqran ikemmřen wenni war itwaggen ca s ifassen, war ięi eawed zi min itwaxeřqen, ¹²uca man aya war tuyi s idammen n ięayđen uřa n ięejmiyyen, maca s idammen nnes

aqqa yudef ict n twařa deg uqeddas, ikseb asellak i řebda. ¹³Minzi mařa idammen n ifunasen d iřayđen d iyyeđ n ueejmi i itwaruccen x inni itwaxemjen, aqqa qeddsen i tazdugi n weysum, ¹⁴mečarř ead idammen n Lmasiř, wenni iwcin ixef nnes i Arebbi s Arruř n řebda d tayarřt war dayes bu řeib, i řa issizedgen tanefsect nney zi řexdayem immuten řima ad nexdem Arebbi iddaren? ¹⁵X uyenni netta d amseřřař n řeahd n jdid, řima, s řmewt nnes di řtwee n ufekki n ixetřan i iggin sadu řeahd amezwar, inni itwařayan ad warten řwaed n řwart n řebda. ¹⁶Minzi mani iřa řeahd, ittxeřřa ad tetwassargeb řmewt n wenni iggin řeahd, ¹⁷minzi řeahd ad idweř iřreř xmi i řa immet řed, war ittiři ca ead nican min řa yekk iddar wenni iggin řeahd. ¹⁸Zi man aya uřa d řeahd amezwar war ittiři ca ead nican nnebřa idammen, ¹⁹minzi awarni řami d iřa Musa marra tiweřřa n ttawrat i weydud, iksi idammen n ieejmiyyen d iřayđen ak-d waman uřa d tađuft tazeggwayt d sbunxa n *hisub*, xenni aqqa irucc wedlis nni d iwdan marra, ²⁰am iqqar “Ina d idammen n řeahd i d awem yumur Arebbi”. ²¹Tuřa irucc eawed aqidu n iqeddsen d marra řeqcue n tkehant s idammen. ²²Eřařař marra itwassizdeg s idammen ełahřab ttawrat uca nnebřa asizzeř n idammen war din iři ca weyřar. ²³Tuřa qae ittxeřř ad twassizdegen řemtuř n timesřayin i iřan deg ujenna, maca min iřan deg ujenna simant nnes s tiyarřin (=ddbayeh) icnan zi tina. ²⁴Minzi Lmasiř war yudif ca deg uqeddas itwaggen s ifassen, d wenni netta d lmatal n min iřan d tidett, maca deg ujenna simant nnes, řima ad iđhar řexxu xaney qibač i Arebbi. ²⁵War iři eawed řima ad iqeddem ixef nnes ařřas n twařawin am mammec tuřa ittadef uzeřif n ikehhanen kuř aseggwas s idammen n innedni řar uqeddas, ²⁶minzi, mařa ammu iřa, iři ittxeřř ad iweddeb ařřas n twařawin zeg wami tetwagg ddunnit. Maca řexxu, aqqa netta iđhar-d ij n umur řar uneggar n řweqt, řima ad ikkes ddnu b s tyarřt n yixef nnes, ²⁷amecnaw mammec d itwassars i iwdan ad mmeten ict n twařa, xenni awarni man aya ad d yas řřukm. ²⁸Ammu eawed Lmasiř, awarni řami immewc d tayarřt ict n twařa řima ad ikkes ddnu b x wařřas, ad itwařar twařa wiss tnayen nnebřa dđanb zeg inni t ittrajan i usenjem nsen.

Tyaršt n Lmasih i řebda

10¹Minzi ttawrat, tenni yares tiři n řxar i d ya yasen, war yares řřifet n tmesřayin simant nsent, emmarř war tzemmar ad tkemmeř i inni ittqarraben kuř aseggwas mařend ad qeddmn řebda tiyarřin eawed kifikif. ²Niř lla, ad twassbedd timewca n tiyarřin, minzi inni tuřa ittsexxaren i uqiđun iqeddsen awarni řami twassizedgen ict n twařa, war řarsen ittyimi ead xenni tmusna n ddnub. ³Maca s man aya ddnub nsen twassfekkaren asen-d kuř aseggwas, ⁴minzi idammen n ifunasen d iřayđen war zemmarren ad kksen ddnub. ⁵X uyenni řami d yudeř řar ddunnit, iqqar “Tyarřt niř amewci war ten texsed, maca aqqa tessewjded ayi arrimet. ⁶Tiarřin s tmessi d tiyarřin i ddnub war xasent tarđid. ⁷Řexdenni nniř ‘Aqqa-yi da, ad d aseř, řar beddu n wedlis itwannden itwari xafi, řima ad ggeř min texsed cek, a Arebbi!” ⁸Tuřa inna qbeř “Tiarřin d tmewca d tiyarřin s tmessi d tiyarřin i ddnub war tent texsed niř war xasent tarđid”, waxxa aqqa-tent twaqeddment ełahřab ttawrat. ⁹Řexdenni inna “Aqqa-yi da, ad d aseř řima ad ggeř min texsed cek, a Arebbi.” Ikkes amezwar, řima ad issgaēēed wiss tnayen. ¹⁰Aqqa netwqeddes i řebda qaē s tmewci n tiyarřt n arrimet n Yeccu Lmasih. ¹¹Xenni kuř akehhan tuřa ittsexxar kuř ass mařend ad iwc ařas n twařawin tiyarřin d icten tinni war izemmarren ad kksint ddnub. ¹²Maca wanita, awarni řami iqeddem ict n tiyarřt x ddnub, aqqa iqqim x yeffus n Arebbi i řebda, ¹³zi řexdenni ittraja ař d as twaggen řēēdyan nnes d tanebdad sadu iđaren nnes. ¹⁴Minzi s ict n tiyarřt aqqa isseggēd i řebda marra inni itwqeddsen. ¹⁵Arruř Iqeddsen eawed iched x man aya, ¹⁶minzi awarni řami tt inna qbeř “D wa d řeahd i zi i řa eahdeř ixef inu akisen ‘Awarni ussan nni’, inna Sidi, ‘ad ggeř izerfan inu deg wuřawen nsen, ad ten ariř eawed di řēēqeř nsen ¹⁷uca ddnub nsen d ixeřtan nsen, emmarř ad daysen fekkareř ead.’ ” ¹⁸Xenni mani ittiři weřfar i man aya, war din iqqim ead tiyarřt x ddnub.

Acejjeē řima ad ncebbar di liman

¹⁹X uyenni, a awmaten, am řarney ttiiqqet mařend ad nadeř deg uqeddas s idammen n Yeccu Lmasih ²⁰x webriđ n jdiđ iddaren i d aneř yarezzmen zzayes am d ikka zi arwaq, wenni d aysum nnes

²¹uca aqqa yarney ij n ukehhan d ameqqran x taddart n Arebbi,
²²ejj aney xenni ad nqarreb s wu' n tidett, di ttiqqet n liman, s wu' itwassizedgen s urucci zi tnefsect taeffant uca s arrimat nney issirden s waman iřfan. ²³Ejj aney ad ncebbar di chadet n usitem nneb'ra mma ad narjij, minzi d wenni iwaeden d ařdiq ²⁴uca ad ne'ħda ijjen wennedni ħima ad negg u' deg wayawya ħar tayri u ħar řexdayem tiřebħanin, ²⁵war nejji ca tamesmunt nney am mammec nnumen ca zzayne'ġ, maca ad nessemħe'ħ ijjen wennedni, mahu ead xmi i ħa t'zarem aqqa ass nni yiwe'ħ-d. ²⁶Minzi ma'ra nex'ħa neemada awarni mma ne'ħtef tamusna n tidett, xenni war teqqim ead tyarřt x ddnu'ħ, ²⁷maca araji n lħisab d řeabuq n tmessi tenni i ħa iccen řeedyan. ²⁸Ma'ra ħed ad ib'ħe'ř ttawrat n Musa, ad itwaney nneb'ra areħmet x chadet n tnayen ni'ġ t'řata n řeħud. ²⁹Meħa'ř i ħa yi'ři ead uweddeb ktar i di tfekkarem ad isdahe'ġ wenni tu'ġa i'effsen x Mmis n Arebbi u tu'ġa iħesseb idammen n ře'ahd i zi tu'ġa itwaqeddes d taxmuji u xenni isseħqar Arruħ n nniemet? ³⁰Minzi nessen wi innan "Antaqem i necc umi iġa, necc ad t xegħey!" uca eawed "Sidi ad iħkem aydud nnes." ³¹Sseed d abarcen i wenni i ħa iwdan deg ifassen n Arebbi iddaren. ³²Maca fekkarem deg wussan i'edun, min di, awarni řami twarezment ti'ħawin nwem, tu'ġa kenniw tarebbum amen'ġi ameqqran n uweddeb, ³³zeg ij n uyezdis řami kenniw arrin d afurrej n ře'f'ħiħet d řeħřart uca x uyezdis nne'ħni řami kenniw tcarcem ak-d innedni umi daysen itwagg ammu kifkif. ³⁴Minzi teksim amnus x snase'ř inu uca tqeb'rem akecc'e'ħ d wagra nwem s ře'fraħet, tessnem belli ħarwem agra icna i war ifennin deg ijenwan. ³⁵War ne'ħtare'ħ ca taryast nwem tenni ħar teġa ict n řmunet tem'ġar. ³⁶Minzi řřbar ittxeřřa kenniw, ħima xenni ad te'ħtefem řwaed am teggem min ixs Arebbi. ³⁷Minzi drus n řweqt i dinni uca wenni i d ħa yasen ad ixecc uca war itt'e'ħte'ħar ca. ³⁸Maca amseggad s liman ad iddar, maca ma'ra ismeħ dayes, war zzayes ifarreħ řeemar inu. ³⁹Maca neccin war neġi ca zeg inni idew'ren ħar ħe'ffar ħar txessart, maca zeg inni ittammen a'ř ħa aw'ħen ħar usenjem n řeemar.

Řechud s liman

11 ¹Aqqa xenni liman d ađman n tmesřayin i zi itwassitem uca d aqnae n tmesřayin war ttwiřint. ²Minzi s man aya tťfen řejdud zic chadet. ³S liman nfehhem belli ddunnit tetwagg s wawař n Arebbi, minzi min ittwařan, war itwagg ca zi min ittbanen.

⁴S liman tuyu **Habil** iqeddem ict n tyarřt temřar x Qayin i Arebbi uca zzayes aqqa itťef chadet belli tuyu-t d amseggad, řami d as iwca Arebbi chadet i tyarřt nnes uca zzayes issawař ead, waxxa netta immut.

⁵S liman immeksi **Inux** nnebřa mma izra řmewt, war itwaf ead, minzi iksi it Arebbi. Minzi qbeř mma ad itwaksi, tuyu cehhden xas, aqqa tuyu yarda Arebbi. ⁶Maca nnebřa liman war izemmar Arebbi ad itwarda. Minzi wenni i ya iqarrben řar Arebbi, ittxeřř as ad yamen belli netta aqqa-t din u netta d amxeřař s inni xas yarezzun.

⁷S liman tuyu **Nuř**, awarni řami Arebbi ieřem zzayes s wawař x min ead war ittbinen, issewjed ařarrabu s uweqqar ař asenjem n řwacun nnes uca s liman nni aqqa iřkem ddunnit uca idweř d awrit n tsegda tenni elahřab liman.

⁸S liman tuyu **Ibrahim**, řami d itwařaya, itťae uca iffeř řar wemcan i ya itťef d řwart uca iffeř nnebřa mma ad issen mani i ya yaweđ.

⁹S liman tuyu-t di tmurt n řwaed amecnaw di tmurt n ibarraniyyen, izdeř deg iqidaŋ ak-d Iřařaq d Yaequb, inni d iwrten akides n řwaed d iijen, ¹⁰minzi ittraja tandint s dsas, tenni ibna uca igga it Arebbi. ¹¹S liman immewc as i **Sara** jjeħd mařend ad teksi ddeřset uca tuřu ead barra i řmijař n tewsar nnes, minzi nettat tuyu teřseb wenni iwaeden d ařdiq. ¹²S uyenni eawed zeg iijen, aqqa zeg wenni i di ibdeř jjeħd nnes, ffeřen-d amecnaw itran n ujenna s ubarru nsen uca amecnaw ijd i x tma n řebřar i war izemmar ad itwařseb.

¹³Di liman nni mmuten ina marra nnebřa mma ad tťfen řwuēud, maca zi řaggwaj waha řrin ten, umnen zzaysen, darēen asen uca cehden belli nitni d ibarraniyyen d imsebriden x tmurt. ¹⁴Minzi inni iqqaren man aya, ssecnen mliř belli nitni arezzun tamurt. ¹⁵Maelik fekkaren zi tmurt manis d ffeřen, iři aqqa ufin řweqt řima ad eeqben. ¹⁶Maca řexxu daysen mmeřri řar tmurt tenni řsen, min ixs ad yini řar tenni deg ujenna. S uyenni Arebbi war iřeđři ca ad as řayan Arebbi nsen, minzi aqqa issewjed asen tandint.

¹⁷S liman iwca Ibrahim, řami itwageğeb, Iřhaq d tayarřt uca wenni iqebřen řwuēud, tuća iqeddem ayenni n mmis i tuća řares, ¹⁸aqqa netta umi itwanna “Di Iřhaq ad ac řayan zzariēet”. ¹⁹Tuća ixarreř belli Arebbi izemmar ēawed ad t-id issnekkar zeg imettinen, zi manis t-id iksi řares ēawed am ij n lmatal.

²⁰S liman tuća **Iřhaq** ibarek Yaēqub d Eisu x min tuća d igguren.

²¹S liman tuća **Yaēqub**, řami tuća ittmetta, ibarek x kuř ijj zeg iħenjiren n Yusef uca tuća iēebbed am isseukkuz x yixef n teyyarct nnes.

²²S liman tuća **Yusef**, řami tuća ittmetta, ifekkar x wufuğ n ayt n Israyil uca iweřřa ten x iysan nnes.

²³S liman tuća **Musa**, řami d ixřeq, itwasnuffar zi lwalidin nnes třata n iyuren, minzi řrin aseymi iřbeħ uca war ggwidin ca s řumur n ujeğid. ²⁴S liman tuća Musa, řami tuća imeqqar, yugi ad as řayan mmis n yeğis n Firēun, ²⁵mři yufa ad yiři itwameğex ak-d weyduđ n Arebbi uřa d tarrit n mmezri di ddnuđ di ca n řweqt, ²⁶uca tuća iħesseb aseħqar n Lmasiħ d agra ameqqran sennej i řeknuđ n Miřra, minzi tuća ixezzar řar min d as i řa itwaxeğex. ²⁷S liman iija Miřra, am war iggwid ca zi tefqaħt n ujeğid, minzi iziyyar ixef nnes axmi ittwařa wenni war izemmaren ad ittwařa. ²⁸S liman igga izmar n Basxa d arucci n idammen, ĥima amkeħħađ war ittħidi ca imenza nsen. ²⁹S liman řwan řebħar azeggway axmi kkin di řbarr, maca Imiřriyyen, am t jarrben tanya, twařarđen zi řebħar.

³⁰S liman wđan řehyuđ n **Ariħa** umi kkin sebea n wussan ttenndēn as. ³¹S liman war thellek ca **Raħab** řqehba ak-d yinni war ittēēen, am tuća tareħħeb ibergagen s řehna. ³²Uca min i řa iniy ead? Minzi řweqt war tqeddi ad ssiwřex x **Xidiyun** d **Barak** d **Samsun** d **Yifta** d **Dawud** d **Samwil** u x **imkacafen** ³³inni tuća iyellben x tgeldin s liman, ggin tasegda, tťfen řwuēud, qqnen ixenfucen n wayraden, ³⁴ssxesyen jjeħd n tmessi, arewřen zi řeqdaē n ssif, ksin jjeħd di tuđēeft, dewřen jehden deg imenyan, qeřēen x řeskar n ibarraniyyen. ³⁵Timyarin ksint imettinen nsent zi tnukra, ca nneđni twaēeddben, war qbiřen ca afekki, ĥima ad carcen di tnukra ĥsen. ³⁶Ca nneđni ksin abehdeř d urekkuđ sennej i man aya ead snaseř d řehbes ³⁷uca twarejmen, twaqeřřen di iziynat, qeğben ten, twanřen s ssif, teleen am arđen iřmawen n uğđ d iřayđen, daysen řeyben, twaħřaren, twađerřen, ³⁸aqqa ddunnit war ten tesdaheğ, teleen di řexřawat, x idurar u deg

ifran d ixerdusen n tmurt. ³⁹Uca marra ina waxxa kesben chadet s liman, war ṭtifen ca řwæd. ⁴⁰Aqqa Arebbi tuḡa ittwařa ca n řhajat xar i neccin, řima nitni war twakemmřen ca nnebřa neccin.

Lmatal n Lmasih

12 ¹S uyenni neccin eawed, umi d aneḡ-d inned ij useynu ameqqran n řechud, ad nejj marra đđqeř d dđanb i d aneḡ itteggen deḡya taxceft, mařend ad nuyur s řřbar amřizwar wenni i d aneḡ ittrajan ḡar zzat. ²Ejj aneḡ ad nzar ḡar umgewwad d umkemmeř n liman, Yeccu, wenni, zi ssibbet n řefrařet itwaggen qibač nnes, aqqa yarebbu řřalib, war t icqi ubehdeř, uca iqqim x yeffus n řearc n Arebbi. ³Xzarem mliř deg wenni yarbun anect n řeekaset n imednab đidd n yixef nnes, řima war tettihřem u war tarexxum ca di řeemar nwem.

Arebbi ittarebba iřenjiren nnes

⁴Aqqa kenniw, am tettmenḡam ak-d dđanb, war temeāřim ead ař d ttsizzřen idammen, ⁵uca tettum asenhar i kiwem issawařen amecnaw ḡar iřenjiren ‘Mmi inu, war řheqqar ca tarbiyyet n Sidi, war ttiři ca d amarxu xmi cek i ḡa ixeges.’ ⁶Minzi wenni ittexs Sidi, yarebbi t s uqessař uca izekkweđ kuř ij n mmis wenni iqebbeř. ⁷Mařa teksim tarbiyyet, Arebbi ittegg awem am iřenjiren nnes. Minzi man mmis wenni babas war t yarebbi ca s uqessař? ⁸Maca mařa aqqa kenniw nnebřa tarbiyyet i di ccarcen marra, řexdenni kenniw d tarwa n farq cyeř, war iři d arraw. ⁹Zi ssa, aqqa neksi tarbiyyet zi babatney ełahsab aysum uca nweqqar iten, ma xenni war netteřti ei ca ktar ařas i Tbatat n arruřat uca ad neddar? ¹⁰Minzi ina tuḡa d aneḡ yarebban drus n wussan am mammec d asen ittyiř mliř, maca netta ittegg it i tizi nney, řima ad ncarc di tqeddast nnes. ¹¹Aqqa war din uřa d ict n tarbiyyet s uqessař ittanen d řefrařet maca d řehriq, maca awarni as tiwi-d řyiřet n řehna i iřan di tsegda i inni zzayes itwadarrben. ¹²X uyenni sgaedem xenni ifassen yarxun d ifadden yarehfen, ¹³uca ggem nican isuraf n idaren nwem řima min iřan d anedbař war itteřřuřud ca, maca ad iggur ad iggenfa. ¹⁴Đfarem-d řehna ak-d marra d tuqeddsi tenni nnebřa zzayes war iřar řed Sidi. ¹⁵Yarwem aqqa uřa d iijen mma ad iwđa zi nniemet

n Arebbi niy ad isseyimi aẓwar n tarzugi, ad igg axarweḍ uca xenni ad zzayes twaxemjen aṭṭas. ¹⁶War itwajj ḥed ad yiři d aqeḥbi niy d ameqjuh amecnaw Eisu, wenni iwcin řheqq n umenzu nnes x ijj n macca. ¹⁷Minzi aqqa tessnem, belli awarni as tuḡa dayes mmezri ḥima ad iwart lbaraka, yugi as, am war yufi ca amcan i ttubet waxxa yarezzu t s imetṭawen. ¹⁸Minzi kenniw war tiwidem ca ḡar wedrar wenni nzemmar ad nḥada u ḡar tmesi yaryin d tbarcant d taḡest d tḥaryat ¹⁹d zzhir n řbuq d řḥess n wawařen x ssibbet nnes inni t isřin, zawgen xenni maḥend war kisen issiwiř ead, ²⁰s minzi war zemmaren ad arbun min d asen iweřša “Mařa iḥada ij n lḥayawan adrar, ad itwarjem niy ad itwaney s řritca.” ²¹Řami tt řrin, tudef iten tiggwudi, ařami Musa inna “Aqqa ggwedey u arjiyeḡ.” ²²Aqqa řexxu kenniw tiwdem ḡar wedrar n Siyun, ḡar tendint n Arebbi iddaren, Urcalim n ujenna u ḡar řuřuf n lmalakat, ²³ḡar umuni n wurar, ḡar tmesmunt n imenza inni itwazemmen deg ijenwan u ḡar Arebbi, řqaḍi x marra u ḡar arruḥat n imseggaden inni itwakemmřen, ²⁴u ḡar Yeccu, amseřaḥ n řeahd n jdid u ḡar idammen n urucci inni issawařen ḥsen zeg inni n Habil. ²⁵Yarwem war tagim ca wenni issawařen, minzi mařa inni war itwassnejmen ca řami ugin wenni issawařen di tmurt, mahu ead neccin, mařa nḥeyyed zeg wenni iḡan zeg ijenwan. ²⁶Tmijja nnes tuḡa tessennezza tamurt di řweqt nni, maca řexxu aqqa iwaed, iqqar “Ead ict n twařa eawed ad ssennezzey maci tamurt waha, aqqa uřa d ajenna.” ²⁷Awař-a ‘Ict n twařa eawed’, aqqa yemřa belli ad itwakkes min ittenhezzan am min itwaxeřqen, ḥima ad iqqim min war ittenhezzin. ²⁸X uyenni am nkessi tageldit war ittenhezzin ca, ad neṭṭef di nniemet uca ad nexdem i Arebbi am mammec xas yarḍa, s řehya d tiggwudi. ²⁹Minzi Arebbi nney d timessi ittetten.

Amgewwad n usenjem nney

13 ¹Ejj ad teqqim tayri n tawmat. ²War tettum ca ad tarezmam tawwart i inewjiwen, minzi s uya ca areḥḥben s lmalakat am war ssinen. ³Eeqřem x imeḥbas axmi kenniw tetwaḥebbsem akidsen eawed u eeqřem x inni itwayezzan axmi kenniw yezzan di arrimet eawed. ⁴Ejj ad yiři řemřac d aweqqar ḡar marra, d qama n řemřac nnebřa řexmej, minzi Arebbi ad iḥkem x iqeḥbiyyen u

x yinni itteggen zzina. ⁵War ttiřim ca d iceřřaren, qeñsem s min ƣarwem, minzi netta simant nnes inna “Nec war cek ttejjij niy ad dayek semmħey”. ⁶S uyenni nzemmar ad nini s ttiqqet “Sidi d ameawen inu, war tteggwdey ca, min d ayi i ƣa yegg bñadem?” ⁷Eeqřem x inni i kenniw ittgewwaden, inni d awem issiwřen awař n Arebbi, đfarem liman nsen, xmi txezzarem ƣar řyiğet n tudart nsen. ⁸Yeccu Lmasih d netta netta, idennađ d yiđa u i řebda. ⁹War tejjim ad kenniw ƣarren zi ssa ƣar diha s tyuri teyrib, minzi řħajet n lemlih aqqa uř ad icebbar di nniemet, war iği di macca i tuya war infieen ca i inni tuya zzayes iřhan. ¹⁰Yarney ij n uealřar i zi inni ittsexxaren deg uqidun iqeddsen war ƣarsen bu ttesriħ maħend ad zzayes ccen, ¹¹minzi arrimat n lħayawanat inni idammen nsen twaksin ƣar daxeř n uqeddas zeg uzeğif n ikehhanen twassaryen barra i teqseft. ¹²X uyenni tuya Yeccu imarret eawed barra i tewwart *n tendint*, ģima ad iqeddes aydud s idammen nnes, ¹³X uyenni ad neffey ƣar barra n teqseft am narbu řear nnes. ¹⁴Minzi war ƣarney da tandint n řebda, maca narezzu x tenni i d ƣa yasen. ¹⁵Ammu xenni, ejj aney ad zzayes nqeddem timewca n usemƣar i Arebbi, řyiğet n iyencicen inni icehħden x yisem nnes. ¹⁶War ttettum ca ad teggem min iřebħen uřa d tecrimet, minzi Arebbi yarđa x tmewca am tina. ¹⁷Třaem i inni i kenniw ittgewwaden, ggem asen array, minzi nitni tteassan x řeemur nwem amecnaw inni itteggen řħsab, řaem asen ģima ad tt ggen s řefraħet, war iği s uweħweħ, minzi man aya war kenniw ineffe. ¹⁸Zzağem xaney minzi ƣarney ttiqqet belli ƣarney tanefsect tecna, am dayney mmezri ģima ad neddar nican di marra. ¹⁹Ttzawgey kenniw s jjeħd, ad teggem ammu, ģima xenni necc deyya ad ƣarwem-d dewřey. ²⁰Arebbi n řehna wenni d issnekkaren Yeccu Lmasih, ameksa ameqqran n wuğ, zeg imettinen s idammen n řeahd i řebda, ²¹ad kenniw ikemmeř di marra řxar ģima ad teggem min ixs netta, maħend ad dayney igg min iğan i arđa nnes s Yeccu Lmasih wi ƣar iğa ueuğ i řebda qae. Amin. ²²Xenni eefmey awem, a awmaten, qebřem awař-a n usenhar, minzi uriy awem-d s drus. ²³Snem aqqa arxun umatwem Timutiyyu. Mařa yusi-d deyya, ad kenniw zarey *akides*. ²⁴Seğmem x marra inni i kenniw ittgewwaden u x marra imqeddasen. Inni n Iřalya tteğamen-d xawem. ²⁵Nniemet ad kidwem tiři marra. Amin.

Tabrat n Yaequb

Aseǧem

1 ¹Yaequb, ismey n Arebbi d Sidi Yeccu Lmasih, i teneac n tqebbař tinni imřarracen: mliř xawem.

Taqeǧebt n liman d iyekkwan

²A awmaten, mařa ad xawem kken ařas n iyekkwan, řesbem man aya marra d řefrařet. ³Aqqa kenniw tessnem belli taqeǧebt n liman nwem ad d tejj řřbar, ⁴maca ittxeřř řřbar ad itwakemmeř řima ad tawřem u ad tkemmřem uca war kenniw ittxeřři walu. ⁵Mařa ca n iijen zzaywem teqqim as ead tiyit, ad tt ittar zi Arebbi wenni itticcen s tecrimet i marra nnebřa azawar. ⁶Maca ad ittar s liman, nnebřa acekki, minzi wenni icekkan aqqa netta am ict n řmujet di řebřar, tenni iearrnen asemmiř uca ittřuř dayes. ⁷War tejj ad as ittyiř i bnadem nni ad iksi ca zi Arebbi. ⁸Aqqa netta axmi s tnayen izeǧifen, war yarsi di marra ibriden nnes. ⁹Maca ejjet tawmat iwařeen ad tessemyar di řueřa nnes ¹⁰uca wenni řar iǧa wagra ad issemyar deg uwařee nnes, minzi amecnaw tawardect di řeřtic ad ifna netta. ¹¹Tafuct ad tenqar s řeřmu nnes, ad tessecmed řeřtic uca tawardect ad tisřaw uca ad as irah wazri n wudem nnes. Ammu i řa ifna bu wagra eawed s marra min řares. ¹²Sseed n weryaz wenni i řa iřemřen ayekkwi, minzi mařa idweř d amqeǧeb, Arebbi ad as iwc tamrist n tudart tenni tuřa iwaed zzayes Arebbi i inni t ittexsen. ¹³War tejj řed ad ini mařa iřar deg uyekkwi “Arebbi i d ayi iyekkwan”. Aqqa Arebbi war izemmar ad itwaywa zi tučeffna uca netta s ixef nnes war iyekkwi uřa d iij. ¹⁴Maca kuř iijen ad itwaywa mařa nnecwet nnes ad t teřwa uca ad zzayes itwatřef. ¹⁵Mařa nnecwet teksi s ueeddis, ad tařu ddnub uca xmi i řa imřar ddnub, ad d yawi řmewt. ¹⁶A awmaten ieizzen, war tejj řed ad kenniw issweddar. ¹⁷Kuř amewci ařebřan d kuř tamewci ikemmřen ihekkwa-d zi sennej, zi Tbatat n tfawin, tenni war řar iǧi ubeddeř niy tiři n ddewřan. ¹⁸Aqqa yejj aney-d elařsab timexsa nnes s wawař n tidett řima ad niři d ij n ddab n imenza zi marra řmaxřuqat nnes.

Ashegi d ttaet i wawar n Arebbi

¹⁹X uyenni, a awmaten ieizzen, ejj kuř bnađem ad iqegeq ħima ad iseř, war tqeġiqem ca ħar wawar niy ħar tefqaht. ²⁰Minzi tafqaht n weryaz war d ittiwi ca tasegda zzat i Arebbi. ²¹X uyenni sarsem xawem qae taxmuji d wařtas n tuęeffna uca qeřrem s temhint awar i daywem itwazzun wenni izemmaren ad kenniw issenjem. ²²Dewřem d inni ittegggen awar, war ięi d inni ittesřan waha, war cemtem ixef nwem! ²³Minzi mařa ħed isřa i wawar, war t ittegg, aqqa netta amecnaw wenni ixezzaren di tisit deg uyembub nnes i zi d ixreq, ²⁴minzi netta ittwařa ixef nnes, iruħ, uca řexdenni ad ittu mammec tuřa itwadħar. ²⁵Maca wenni i řa ixezzaren di ttawrat ikemmřen n tiřelli uca ad dayes iřtef, netta war ięi am iijen ittesřan řexdenni ittu deřya, maca am iijen wenni tt ittegggen, aqqa wanita ad řares tiři lbaraka di min ittegg. ²⁶Mařa din umi ittyiř aqqa netta itteggwed Arebbi mařend war itthiđi iřes nnes, maca ixeddee uř nnes, aqqa ddin nnes bařeř. ²⁷Ddin amezdag nnebřa řexmej qibač i Arebbi d Tbatat, aqqa-t d wa: ad tšuned iyujiřen d tijař di řeřsart nsent uca ad tessĥeyyded ixef nnek zi ddunnit nnebřa řyecc.

Egg tayri, war tt tteggem s wudmawen

2 ¹A awmaten, war tteggem s wudmawen di liman n Yeccu Lmasiħ, Sidi n ueuęi. ²Minzi mařa yudef-d řar usinagug nwem ij n weryaz s txadent n wurey deg uđad nnes u s warruđ iřřan uca yudef-d eawed ij n umezřuđ s warruđ iqqařsen, ³uca ad tewcem taynit i wenni řar ięa warruđ iřřan, ad tinim “Qqim deg wemcan-a iřebħen”, maca i umezřuđ ad as tinim “Cek bedd diha!” niy “Qqim ayi-d řar tnebdat n iđaren inul”, ⁴ma war ięi temřurrufem ak-d win jarawem s iymbab uca tdewřem d inni iħekkmen s ixarřiřen ięeffanen? ⁵Sřem, a awmaten ieizzen, ma war ixđar Arebbi imezřađ n ddunnit, ħima ad tejjaren s liman uca ad iřin d iwriten n tgeldit, tenni tuřa iwaed zzayes i inni t ittexsen. ⁶Maca kenniw tyeřteřem zeg imezřađ. Ma war ięin d inni s wagra d inni kenniw iřřaren u d inni kenniw inedden řar řfusina? ⁷Ma nitni war ġin d inni ittceqqafen deg isem yueřan wenni xawem-d itwařayan? ⁸Maca mařa tkemmřem nican ttawrat igellden ełařsab tira “Ad tessed amqarreb nnek am ixef nnek”, aqqa tetteggem mliħ,⁹maca mařa

teggim s wudmawen, aqqa tetteggem ddnuw uca ad twaḥekmem zi ttawrat am inni ixḍan. ¹⁰Minzi wenni idfaren ttawrat marra, maca yarza ict n tewṣeyyet waha, aqqa netta d bu-umarwas n marra tiwṣeyyat. ¹¹Minzi wenni innan ‘War zenni!’, inna ɛawed ‘War neqq!’ Maṛa war teznid, maca tenyid, aqqa cek d axetṭay n ttawrat. ¹²Siwṛem uca ggem am inni i ya itwaḥekmen zi ttawrat n tiṛelli. ¹³Minzi ṛḥukm war yareḥḥem ca x wenni tuṛa war yareḥḥmen. Areḥmet aqqa tyelleb x ṛḥukm.

Liman d řexdayem tiṣebḥanin

¹⁴A awmaten, man řefḍer maṛa ijjen iqqar ‘Necč ɣari liman’, maca war ɣares bu řexdayem? Ma izemmar liman nni ad t issenjem? ¹⁵Maṛa ittxeṣṣ as i ij n uma niṣ i ict n uḥma min i ɣa yarḍen niṣ min i ɣa ccen kuṛ ass ¹⁶uca ijjen zzaywem inna asen “Uyuret di řehna, arḍet min isseḥman, jjiwnet macca!” maca war d asen tewcim walu min ittxeṣṣan i arrimet, man nnfaɛ? ¹⁷Aqqa ammu uṛa d liman. Maṛa war zzayes ttekkent ca řexdayem, aqqa immut s ixef nnes. ¹⁸Maca ad ikkar ijjen ad yini “Cek ɣarek liman, necč ɣari řexdayem”. Sscen ayi liman nnek nnebṛa řexdayem uca necč ad ac ssecney liman inu zi řexdayem inu. ¹⁹Ma cek tumned belli Arebbi d ijjen? Aqqa teggid mliḥ, maca uṛa d ccwaṭen umnen di man aya uca ttarjijen. ²⁰Ma tessed ad tessned, a bnadem afyur, belli liman nnebṛa řexdayem immut? ²¹Ma war ittiṛi jedditney Ibrahim itwasegged zi řexdayem umi ikkar ad iṛarṣ i mmis Iṣḥaq x uɛaltar? ²²Aqqa teẓrim belli liman tuṛa ixdem ak-d řexdayem nnes uca liman itwakemmeṛ zi řexdayem. ²³Aqqa twakemmṛent tira, qqarent “Ibrahim yumen di Arebbi uca itwaḥseb as-d d tasegda” uca qqarent as “ameddukeṛ n Arebbi”. ²⁴Kenniw tettwaṛam belli bnadem itwasegged zi řexdayem, war iḡi zi liman waha. ²⁵Ma war tuṛi Raḥab, řqeḥba, tetwasegged zi řexdayem umi tareḥḥeb zeg imazanen uca tessuffey iten zeg webrid nneḍni? ²⁶Minzi amecnaw arrimet nnebṛa arruḥ temmut, ammu uṛa d liman nnebṛa řexdayem immut.

Iřes n bnadem

3¹War ttejjim ațtas zzaywem ad dewřen d imseřmaden, a awmaten, aqqa kenniw tessnem belli iggur ad neksi řhukm ameqqran. ²Minzi marra neccin nenedref deg wațtas. Wenni war inderfen deg wawař, aqqa netta d bnadem ikmeř, izemmar ad iqemmeē marra arrimet nnes. ³Mařa nettegg sřimat deg iqemmumen n iysan řima ad aneř ggen array, aqqa nzemmar ad zzaysen nessuyur arrimet imunen. ⁴Xřarem eawed řar iyarruba, waxxa nitni d imeqqranen uca iearren iten usemmiđ ijeħden, qae amenni wenni ineddhen isseggur it mani ixs netta s ij n řgidun ameřyan. ⁵Ammu uřa d iřes, aqqa-t d ij n ixef ameřyan, maca řefcaħet nnes d tameqqrant. Xřarem mammec timessi tameřyant ad tessecmeđ řyabet tameqqrant. ⁶Uřa d iřes d ict n tmessi, aqqa-t d ddunnit n min war iseggden. Iřes jar ixfawen nney am ict n řħajet tessexmej arrimet marra, issary aduwar n řtbišet uca itwassareř netta s yixef nnes zi *tmessi n jahennama*. ⁷Minzi marra ddab n řħayawanat d ijdad d řħayawanat inni ittbuēen x tmurt d imudaren n řebħar ad twaqemmēen niř twaqemmēen zi bnadem. ⁸Maca iřes war izemmar ad t issqemmeē uřa d ijj n bnadem. Aqqa-t d ij n řehweř d aeēffan war izemmar ad itwagemmeē, aqqa iccur s ssem ineqqen. ⁹Zzayes nesseuđa Arebbi Tababat uca zzayes nenēēř x iwdan inni itwaggen di řřifet n Arebbi. ¹⁰Aqqa zeg ijj n uqemmum tetteffey-d lbaraka d nneēřet. A awmaten, man aya war ittiři ammu! ¹¹Ma zeēma řeunřar ad issuffuy zeg ict n tarya aman d imiziden d waman d imarzagen? ¹²A awmaten, ma izemmar wartu ad iwc zzitun niř tzayart řbacur? Ammu uřa d řeunřar war izemmar ad zzayes-d kken waman imeğahen d inni imiziden.

Tiyit zi sennej d tiyit zi tmurt

¹³Wi zzaywem iğan d amiys u s řeeqeř? Ad isscen wanita řexdayem nnes zi ticři iřebħen nnes s tiyit ak-d temhint. ¹⁴Maca mařa uř nwem s řehsed amarzag d umcubbec, war tfeyyicem uřa war tessxarriqem ca x tidett! ¹⁵Tanita war teği d tiyit i d yusin zi sennej, aqqa-tt zi tmurt, zi bnadem n řtbišet, aqqa zeg ibřiš, ¹⁶minzi mani iğa řehsed d umcubbec, aqqa din ixarwiđen d marra řexdayem tieeffanin. ¹⁷Maca tiyit zi sennej amezwar nnes d tazdugi, xenni dayes řehna

d ředrafet, tettegg array, teccur s areħmet d řyġet išeħen, war tettegg ca s wudmawen uca war dayes bu nnifaq. ¹⁸Aqqa řyġet n tsegda tetwazarree di řehna i inni ittegggen řehna.

Swađeem ixef nwem i Arebbi

4 ¹Manis d ikka umenyi d imcubbecen jarawem? Ma zeema zeg ccehwat i immenyn deg iyezdisen nwem? ²Kenniw temmeżrem maca kenniw war yarwem walu. Kenniw tneqqem u tettasmem uca qae amenni war d awem ittikkwiđ walu. Kenniw temcubbucem u temmenyam, maca war yarwem walu, minzi kenniw war tettzaġim i Arebbi. ³Niy kenniw tettaram, maca war teksim ca, minzi tettarem min war iħřin ħima ad tetteggem yar ccehwat nwem. ⁴A kenniw inni izennan d kennint tinni izennan, ma war tessinem ca belli taddukři ak-d ddunnit aqqa-tt d řeedawet x Arebbi? Aħeqqa wenni ittexsen ad yiři d ameddukeř n ddunnit, ad idweř d řeedu n Arebbi. ⁵Niy ittyiři awem belli tira qqarent bařeř “Arruħ wenni i dayney izeddyen, iweħħec it s řehsed”? ⁶Maca netta itticc nniemet tameqqrant s wařtas. X uyenni adlis iqqar “Arebbi ittemeara ak-d imeeffaren, maca i imwađeen itticc asen nniemet.” ⁷X uyenni wcem ixef nwem i Arebbi, meara ak-d ibři uca netta ad zzaywem yarweř. ⁸Adsem Arebbi uca netta ad kenniw-d yades. Sirdem ifassen nwem, a imednab, ssizedgem uřawen nwem, a kenniw, inni yar iġa tnayen n izeġifen. ⁹ŠiSSFem, ceđnem, rum, aqqa tađeħħact nwem ad tedweř d acđan u řefraħet nwem ad tedweř d řeħzen. ¹⁰Swađeem zzat i Arebbi uca netta ad kenniw isseuġ. ¹¹A awmaten, war ttceqqafem ca deg wayawya! Wenni iceqqafen deg umas niy iħekkem x umas, aqqa wa ittceqqaf di ttawrat uca iħekkem xas. Uca mařa tħekmed x ttawrat, aqqa war teġid ca d wenni ittegggen ttawrat, maca *tarrid ixef nnek* d řqadi n ttawrat. ¹²Ijjen waha i iġan d bab n ttawrat, netta d wenni yar teġa tzemmar ħima ad issenjem niy ad yareyyeb. Maca min teenid cek umi tħekkmed x wenneđni? ¹³Xenni kenniw inni iqqaren “Ass-a niy tiwecca ad nraħ yar tendint-a yar tendint-in, ad din neqqim aseggwas imun, ad nsey ad nezzenz ad narbeħ”, ¹⁴kenniw inni war issinen mammec i ya tiři tudart nwem tiwecca, minzi nettat amecnaw ij n řefwar ad d iġaeed uca ad tefsi řexdenni, ¹⁵ħsen ad tinim “Mařa ixS Arebbi,

ad neddar, ad negg ta d tin". ¹⁶Iwa kenniw tettfeyycem řexxu deg uæeffar nwem, maca qaæ afeyyec-a d ææffan. ¹⁷Wenni issnen ad igg řxar uca war t ittegg, ad as-d itwaḥseb d ddanb.

Aēřam i aytbab n wagra

5 ¹Iwa kenniw, a aytbab n wagra, řhişsfem, rum i ifeqquşen i kenniw ittrajan. ²Agra nwem aqqa iyumm, arruḍ nwem ad t ccen tcinda, ³ureğ d nnuqart nwem aqqa arcan uca arecci nsen ad xawem teched, ad icc aysum nwem am tmeşsi, aqqa kenniw teyrum řeknuz deg wussan ineggura. ⁴Xřarem, aqqa řmunet n ixemmasen tenni tesseizzem x inni imjaren iyyaren nwem tesyuyyu uca tyuyyit n inni imjaren tiweḍ as-d ař imezzuğen n Arebbi n řęeskar n ujenna. ⁵Aqqa kenniw tdarrem x tmurt s ufuhart, teḍfarem mmezri nwem uca deg wass n tyarşıt tdehnem uřawen nwem. ⁶Aqqa kenniw tḥekmem x umseggad, wah tenyim t uca netta war yares bu tzemmar.

Şşbar di tamara u deg uweddeb

⁷A awmaten, řbarem ař i d ya yas Sidi! Xřarem, mammec ittraja ufeğah yar řyiğet iyřan n tmurt, iřbar s řxaḍar ař xas iwwet wenřar n zic d uneggar. ⁸Uřa d kenniw, řbarem ad daywem yiři wuř, aqqa twasit n Arebbi tudes-d. ⁹A awmaten, war tşuḍem x wayawya, řima war yarwem-d ittikkwiḍ řḥukm, aqqa da, řqaḍi ibedd yar tewwart. ¹⁰A awmaten, mquddem ak-d uweddeb d ttasię n řxaḍar n imkacafen, inni tuğa issiwiřen s isem n Arebbi. ¹¹Xřarem, nḥesseb inni iřbaren d sseęd. Aqqa kenniw tesřam x řşbar n Ayyub uca tessnem zeg uneggar i igga Arebbi, belli Arebbi d arḥim d aḥnin. ¹²Amezwaru n marra, a awmaten, war ttijağam ca, uřa yar ujenna uřa yar tmurt niğ uřa d ict n tjağit nneḍni. Ad yarwem yiři 'wah' nwem d 'wah', 'lla' d lla, niğ aqqa ad tiřim sadu řḥukm.

Tazağit s liman

¹³Mařa din ca n iijen jarawem iweddeb, ad ittar. Mařa din ca n iijen ifarḥ, ad iyennej izřan n uqadi. ¹⁴Ma din jarawem ḥed ihřec, ad d iřaya x imyaren n tmesmunt řima ad as ksin řmeęruf, ad t retfen s zzect s isem n Arebbi. ¹⁵Tazağit i d ikkin zi liman ad tessenjem

amehřuc uca Arebbi ad t issnekkar. Uca mařa tuřa ittegg ddnub, ad as itwayfar. ¹⁶Neemem ddnub nwem u tzzuřem x wayawya, řima ad tetwassgenfam. Aqqa tařařit n umseggad ittqarra ařřas. ¹⁷Iliya tuřa d bnađem am neccin, uca izřuř řima war iccit wenřar, xenni anřar war iwti ca x tmurt třata n iseggwusa d setta n iyuren. ¹⁸Uca tuřa izřuř ict n twařa nneđnit, řexdenni ajenna iwta anřar uca tamurt tewca řřabet nnes. ¹⁹A awmaten, mařa din řeđ jarawem iffey zi tidett uca ca n ijjen yarr it-id řar webrid, ²⁰ad issen wanita, wenni i d řa yarren amednub zeg uweddar nnes, ad issenjem řeemar nnes zi řmewt uca ad issduři ařřas n ddnub.

Tabrat Tamezwarut n Buṭrus

Aseġem

1 ¹Buṭrus, amazan n Yeccu Lmasiḥ, i imsebriden inni imṭarracen di Buntus, Galaṭiya, Kabbadukiya, Asiya d Bitiniya, inni itwaxḍaren ²elaḥsab tamusna i tuḡa iġan ġar Arebbi Tababat qbeṛ, maḥend ad tetwaqeddsem s Arruḥ i tṭaet d urucci s idammen n Yeccu Lmasiḥ: nniemet d řehna ad ġarwem mmarenjen.

Areḥmet tameqqrant n Arebbi s tnukra n Yeccu Lmasiḥ

³Lbaraka i Arebbi, Tababat n Siditney Yeccu Lmasiḥ wenni i d aney yejġin twařa nneḍnit s areḥmet nnes tameqqrant s tnukra n Yeccu Lmasiḥ zeg imettinen ħima ad niři d asitem iddaren, ⁴d ict n řwart war tfenni, war tetwabuqqed, war tisřiw, tenni i d awem itwaxemmřen deg ujenna, ⁵kenniw inni itwaḥefden zi jjeħd n Arebbi s liman i usenjem i isswejden ħima ad itwasseḍhar di řweqt taneggarut. ⁶Farḥem zzayes, waxxa tḥeznem řexxu drus n řweqt umi xawem ttekkken aṭtas n iyekkwan, ⁷ħima taqeġebt n liman nwem, tenni tiyřa x wurey ifennan wenni itwassisfen zi tmessi, ad tiři i usemyar d ccan d ueuġi x minni i d ġa iḍhar Yeccu Lmasiḥ. ⁸Tettexsem t am war t teżrim, uřa řexxu ead war t teżrim, maca tumnem dayes u tfarḥem s ict n řefraḥet ieuġen war izemmar ad zzayes inṭeq iřes, ⁹am tetteṭṭfem deg uneggar n liman nwem, aqqa-t d asenjem n řeemur nwem. ¹⁰X usenjem-a tuḡa ttseqsan u arezzun dayes imkacafen, inni tuḡa ittkacafen x nniemet-a i d awem-d ikkaren, ¹¹umi tuḡa arezzun man niy man marka n řweqt i daysen iddendunen Arruḥ n Lmasiḥ, řami tuḡa iceħhed x uweddeb i ġa ikken x Lmasiḥ u x marra aeuġi awarni man aya. ¹²Aqqa itwassargeb asen, tuḡa nitni xeddmen war iġi i ixef nsen maca i neccin s tmesřayin tinni d awem itwabarrḥen zeg inni d awem ibeccaren řexbar asebħan s Arruḥ Iqeddsen wenni d itwassekken zeg ujenna, tinni aqqa lmalakat mmezrent maḥend ad daysent xżarent.

Asenjem zi ddunnit-a s idammen iṣṣan n Lmasiḥ

¹³X uyenni ḥezmem ṛxansra n řeeqeř nwem, iřim tarsim uca smunem marra asitem nwem di nniemet i d awem ya yawđen xmi i d ya idhar Yeccu Lmasiḥ. ¹⁴Iřim amecnaw iḥenjiren iṭṭaēen, war tdekkwiřem ca di řřifet n nneawat nwem tinni tuya tedfarem qbeř umi tuya kenniw *ead* d iqubbaniyyen, ¹⁵maca amecnaw netta wenni xawem-d iřayan aqqa-t damqeddas, uřa d kenniw iřim d imqeddasen di marra min tetteggem, ¹⁶minzi tura “Iřim d imqeddasen, minzi necc d amqeddas.” ¹⁷Uca mařa třayam as Tababat tenni iḥekkmen x řxedmet n kuř ijjen nnebřa mma ad ixzar yar iṣembab, xenni uyurem s tiggwudi mintra kenniw *ead* d imsebriden danita, ¹⁸umi tessnem belli kenniw tetwasellkem zi ticři nwem ibeđřen tenni i d awem sellmen řejdud, war iři s tmesřayin ifennan am nnuqart d wurey, ¹⁹maca s idammen iṣṣan n Lmasiḥ, am zeg ij n izmar war dayes bu řeib war ibeqqđen. ²⁰Netta tuya itwassen qbeř mma ad itwagg dsas n ddunnit, maca itwassedhar *awem-d* řexxu yar ikuden ineggura n řweqt di ṭṭweē nwem, ²¹i kenniw inni zzayes ittammen di Arebbi, wenni t-id issnekkaren zeg imettinen uca iwca as aēuři ḥima liman d usitem nwem ad iřin x Arebbi. ²²Aqqa řexxu tessizdegem řeemur nwem s ṭṭaēet i tidett yar tayri n wawmaten nnebřa řyecc, ad texsem ayawya s waṭṭas zeg wuř izdigen. ²³Aqqa kenniw twaxeřqem-d d jdid, war iři zi zzarišet ifennan, maca zi tenni war ifennin, aqqa zeg wawař n Arebbi iddaren ittduman i řebda. ²⁴Minzi marra aysum amecnaw řeḥtic uca marra aēuři nnes amecnaw tawardect jar řeḥtic. Řeḥtic ad isřaw, tawardect ad tewđa, ²⁵maca awař n Sidi ittyima i řebda. Awař-a netta d řexbar asebḥan, wenni d awem-d itwabarrḥen.

Izra iddaren i taddart n Arruḥ n Arebbi

2 ¹X uyenni beēdem x marra tuēeffna d teḥraymect d nnifaq d řeḥsed uřa x uceqqef, ²uca tweḥḥcem ayi n lmaēqul i war iṣeccen am iḥdiđen, ḥima ad zzayes tegmam i usenjem, ³mařa tuya tebdam ad tacam aqqa Sidi idarf, ⁴am tettakkwađem yar wenni iğan d azru iddaren, wenni eiffen iwdan, maca yar Arebbi aqqa-t itwaxđar iṣřa. ⁵Ammu kenniw *ēawed*, amecnaw izra iddaren, ad zzaywem tetwabna taddart n Arruḥ d ict n tkehant iqeddsen,

ħima ad tewcem tiyaršin n Arruħ i arđa n Arebbi s Yeccu Lmasiħ. ⁶X uyenni iġa deg wedlis “Aqqa da, ad ssarsey ij n wezru n teymart itwaxđar yiyr̥a di Siyun, wenni dayes i ya yamnen, war dayes ittidef uşedħi eemmarş.” ⁷I kenniw inni ittammen aqqa iyra, maca i inni war itteṭṭisen “aqqa azru wenni isiffen ibennayen, aqqa idweř d azeġif n teymart” ⁸uřa “d azru n uneqrađ d taşđart n tēenkrift” i nitni inni s řmuęsiyyet nsen i ya nderfen deg wawař am mammec tuya d asen igga Arebbi. ⁹Kenniw maca d ij n jjiř itwaxđaren d ict n tkehphant igellden d ij n řgens iqeddsen uřa d ij n weydud itwakesben zi *Arebbi*, ħima ad tbarħhem řefđayeř (=şřifat tişebħanin) aṭṭas n wenni i d aney-d iřaya zi taġest yar řeęjeb n tfawt nnes, ¹⁰kenniw, inni war teġim d aydud zic, maca řexxu aqqa kenniw d aydud n Arebbi, kenniw inni war xasen iħinn ca qbeř, maca řexxu tufim aħinni. ¹¹A imēizzen, aqqa kenniw d imsebriden d ibarraniyyen, x uyenni ziyyarey xawem, war đeffarem ca nnecwat n weysum tinni ittmenyan ak-d řeemar nwem, ¹²uyurem nican jar řegnus, ħima inni xawem i ya iawden řexburat ieffanen, xmi i ya zaren řexdayem nwem tişebħanin, ad ssemyaren di Arebbi deg wass n tarzeft.

Ṭṭaet i marra şşulaṭat

¹³Ṭṭaem di ṭṭwee n Sidi i marra şşulṭa, i ujeġid am wenni yar iġa tizemmar yueřan, ¹⁴i řħukkam am i iwdan inni d itwassekken zzayes zi *Arebbi* ħima ad eaqben ieffanen uca ħima ad ħemden marra inni itteġgen taşebħant. ¹⁵Man aya ittexs it Arebbi, ħima xmi i ya teggem min işebħen, ad tesseydem taqubbanect n iwdan ifyař, ¹⁶am inni iddaren *nican* di tiřelli, war iġi am inni issduřuyen tuęeffna s tiřelli, maca am isemyan n Arebbi. ¹⁷Weqqarem marra iwdan, seizzem tawmat, ggwedem Arebbi, semyarem deg ujeġid. ¹⁸A isemyan, ṭṭaem i aytbab nwem s tiggwudi, war iġi i inni işebħen iđarfen *waha*, maca tanya i inni iqesħen. ¹⁹Aqqa ta d lbaraka mařa ħed iffugem u iweddeb umi tanefsect nnes tcebbar di Arebbi waxxa netta war isdiheġ ca man aya. ²⁰Man ccan i dayes, mařa texđim uca ad teccim aemud? Maca mařa teksim tamara am tetteġgem tcuni, aqqa man aya d lbaraka zzat i Arebbi. ²¹Minzi tuya iřaya-d kenniw i man aya umi aqqa Lmasiħ tuya iweddeb di ṭṭwee nwem uca iija

aney-d ij n lmatal, ḥima ad nuyur di jjurret n iḍaren nnes, ²²wenni “war iggi ca ddnuw u war itwaf deg uqemmmum nnes ca n řyecce”, ²³wenni, mařa zawaren t, war d ittarri awař, uca mařa iweddeb, war d ittarri ca ddenf, maca ittarr it řar wenni i řa iřekmen s řheqq, ²⁴wenni tuřa iksin ddnuw nney s ixef nnes di arrimet nnes řar teḥnact, ḥima neccin, am nemmut i ddnuw ad neddar i tsegda, “aqqa twassgenfam s iyezzimen nnes.” ²⁵Minzi kenniw tuřa tweddarem amecnaw iḥuřiyyen, řexxu maca tdewřem-d řar uniči, amehḍayi n řeemur nwem.

Tasyunt řar weryaz d temřart di řemřac

3 ¹Ammu eawed kennint, a timřarin, řtaent i yeryazen nkent, ḥima, mařa din ca war řtaen i wawař, ad dewřen řar webrid zi ticři n temřarin nsen nnebřa awař, ²x minni i řa řaren mammec ggurent s tiggwudi d tazdugi. ³War tzehhjent s min ittbanen řar barra: amudi n ucuwwaf, timegga n wureř niř tyarḍi n warruḍ, ⁴maca ad zehhjent s bnadem innufaren deg wuř, s ij n uzehhej war ifennin n arruḥ n temhint d řehna wenni iřřan zzat i Arebbi. ⁵Aqqa ammu tuřa zehhjent zic temřarin timqeddasin, tinni tuřa issitimen x Arebbi, uca tuřa řtaent i yeryazen nsent, ⁶amecnaw Sara tuřa tetřae i Ibrahim, třaya as ‘Sidi’, uca kennint tdewřent d yessis mařa teggent min iřebḥen uca war ggur ad teggwedent. ⁷Kenniw, a iryazen, zedyem akidsent s řeęqeř am ak-d uřarraf yarexfen uca wcem asent ccan, ḥima war tetwamenęent ca tzařitin nwem, minzi nitenti ad wartent nniemet n tudart akidwem.

Aweddeb deg isurraf n Lmasiḥ

⁸řar uneggar, munem marra řar array d iijen, ḥinnem x wayawya, xsem awmaten s tayri, areḥmem, iřim tḍarfem, ⁹war d tarrim x řřar s řřar niř tikkwura s tikkwura, maca s řeeks barkem, řami kenniw tessnem aqqa tetwařayam-d ḥima ad twartem lbaraka. ¹⁰Minzi “wenni ixsen ad ixs tudart, yarezzu ad iřar ussan imimunen, aqqa netta ad iḥḍa iřes nnes zi min war iḥřin uřa d iyencicen nnes zeg wawař iyeccen, ¹¹ad iggwej x min iřan d aęeffan, ad igg min iřebḥen, ad yarzu x řehna uca ad t iḍfar s cḍaret. ¹²Aqqa tiřřawin n Sidi x imseggaden u imezzuřen nnes řar tzařit nsen, maca udem n Arebbi

iwca s weerur i marra inni itteggjen tučeffna.” ¹³Uca wi izemmaren ad ɣarwem isseedu řyecč mařa kenniw tdewřem d imeđfaren n min iřebħen? ¹⁴Maca ɛawed mařa tweddbem di tťwee n tsegda, aqqa sseed nwem, “war tteggwedem ca mařa ssiggweden kenniw, war ttneřřieem ca”. ¹⁵maca qeddsem Sidi Arebbi deg wuřawen nwem, iřim řebda twejdem maħend ad tarrem x inni kenniw i ɣa isseqsan x usitem i daywem iġan, maca s temhint d uweqqar ¹⁶uřa zi tnefssect icnan, ħima ak-d marra řexburat i xawem ɛawden *iwdan*, ad ředħan inni daywem ittceqqafen di min tetteggem mliħ di Lmasiħ. ¹⁷Aqqa ħsen ad twaweddbem, mařa ixs Arebbi, am tetteggem min iřebħen uřa min ičeffnen. ¹⁸Minzi uřa d Lmasiħ tuya ittweddeb ict n twařa i ddnuħ, aqqa-t d amseggad, *iggi t* di tťwee n inni war iseggdjen, ħima ad kenniw issiweđ ɣar Arebbi, netta d wenni itwanyen deg weysum maca aqqa idweř-d ɣar tudart s Arruħ ¹⁹i zi iggur ɛawed, ibarreħ i arruħat inni itwaħebbsen, ²⁰inni tuya war ittēien zic umi tuya tettraja ttasie n řxađar n Arebbi deg wussan n Nuħ, ařami tuya ssewjden aɣarrabu n *Nuħ*, mani dayes itwassnejmen drus zeg waman, myir tmenya n řeemur. ²¹Aqqa asewđas d lmalat (=amedya) yarwesjen di man aya, aqqa war iġi d asizdeg n řexmej n arrimet, maca d tařaġit i Arebbi zi tnefssect icnan s tnukra n Yeccu Lmasiħ, ²²wenni iġan ɣar ufusi n Arebbi awarni řami iruħ ɣar ujenna am twammarsent lmalakat d řřulaťat d jjeħd sadu netta.

4 ¹Řami Lmasiħ iksi xaney armeħ deg weysum, ittxeřša kenniw ɛawed ad teťťfem deg uxarrař-a: aqqa wenni iksin armeħ deg weysum, wanita aqqa ibečeed x ddanb, ²ħima zi ssa tsawent war itteddar ɛad deg weysum ełahřab nnecwat n iwdan, maca ełahřab min ixs Arebbi. ³Aqqa icfa aney ad negg min xsen řegnus di řweqt n tudart iedun umi d aney tuya neggur deg ufucceħ, nnecwat, ssekan, řesad d fictat n uyelli d nnei n uebad i lařnam. ⁴Aqqa nitni ttbehten umi war tizzřem akidsen deg wezqaq n řeqjaħet d ijjen uca nitni ttceqqafen daywem, ⁵maca nitni ad arren řeħsab i wenni ittrajan ad iħkem x inni iddaren u x inni immuten. ⁶X uyenni itwabarreħ s řexbar ařebħan uřa i imettinen, ħima uřa d nitni ad twaħasben ełahřab bnađem zi jjiħet n weysum, maca ad ddaren ełahřab Arebbi zi jjiħet n Arruħ. ⁷Aneggar n marra aqqa yudes-d. X uyenni iřim s

řeceqer uca rekkzem ixef nwem xmi tzzağam. ⁸Sennej x marra man aya ad texsem ijjen wenneḍni nnebṛa abeddi, minzi tayri tessduṛuy x ubarru n ddnub. ⁹Arehḥbem x wayawya nnebṛa řeekaset. ¹⁰Marra idwem ad ixdem ijj wenneḍni ełahsab min d as immewcen am inni iwekkřen mliḥ x eřam kuř nniemet n Arebbi ¹¹Mařa řed issiweř, ad yiři am mammec s wawařen i d as iwca Arebbi, mařa řed ixeddem, ad yiři axmi zi jjeħd i d as iwca Arebbi, řima ad idweř usemyar yar Arebbi di marra s Yeccu Lmasiḥ wenni yar iğa ueuği d řřulťa i řebda qaε. Amin. ¹²A imeizzen, war dehhcem ca zi řeabuq n tqeğebt wenni iğan i ujarreb, axmi kenniw teřqef tmesřact d tayribt. ¹³S řeeks farřem umi tcarcem deg uweddeb i ikkin x Lmasiḥ, řima ad tfarřem s řefrařet εawed xmi i d ya iđhar ueuği nnes. ¹⁴Mařa sseḥqaren kenniw x ssibbet n isem n Lmasiḥ, sseed nwem minzi Arruḥ n ueuği ad xawem yars: xasen netta itwaceqqef zzayes, maca xawem kenniw aqqa netta itwasseuğa zzaywem. ¹⁵War tejjim řed zzaywem ad iweddeb am aqettař niy d aceffar niy d aεeffan niy am bu-uřermuq wenni *ittadfen di ssuq n wenneḍni*. ¹⁶Maca mařa iweddeb am umasih, war ittşedři ca, maca ad ikkar ad issueřa Arebbi di man aya. ¹⁷Aqqa tiweḍ-d řweqt mařend ad ibda řřukm yar taddart n Arebbi uca mařa řřukm zzayneğ i ya issizwar, mammec i ya yiři uneggaru n inni war ittřeen ca řexbar asebřan n Arebbi? ¹⁸Mařa amseggad yiweḍ ad itwassenjem, mani εad i ya iđhar ukafriw uřa d amednub? ¹⁹X uyenni marra inni iweddben ełahsab min ixs Arebbi ad sellmen řeemur nsen amecnaw i řxařeq ařdiq mařend ad ggen min iřebřen.

Arewsem tařimart n Arebbi

5 ¹Aqqa necc cejjeey inni d imyaren jarawen, necc d wenni d amyar akidsen d acehhad n uweddeb i ikkin x Lmasiḥ uřa d ameacar deg ueuği wenni i d ya itwasseḍhar: ²Arewsem tařimart n Arebbi tenni yarwem iğan, řdam tt, war iği s uyir maca s řxaḍar, war iği zi třmee di arbeḥ war iřřin, maca zi cđaret, ³war iği am inni iřellřen x řwart n Sidi, maca amecnaw imettiřen i třimart. ⁴Uca xmi i d ya iđhar umeksa ameqqran ad tetřřfem tamrist n ueuği i war ifennin. ⁵Ammu εawed kenniw, a imezyanen, iřim sadu imyaren. Sarsem ixef nwem marra ijjen sadu wenneḍni, arđem

s uwaḍeε, minzi Arebbi ittεekkas imεeffaren, maca imwaḍεen iwca asen nniεmet. ⁶Aḍarem sadu afus ijehden n Arebbi ḥima ad kenniw issuεra di řweqt nnes. ⁷Marra imnusen nwem arrem ten yares, aqqa netta i kenniw iksin. ⁸Essem, ḥḍam ixef nwem! Aqqa ibris, řεεdu nwem, ittḥama am wayrad iḡužen, yarezzu ad iřard ca n ijjen. ⁹Menεem akis ixef nwem am tetṭfem nican di liman, aqqa tessnem belli aytmatwem di ddunnit uřa d nitni kessin aweddeb-a. ¹⁰Maca Arebbi n marra nniεmet wenni d aney-d iřayan yar uεuḡi nnes n řebda di Lmasiḥ Yeccu, aqqa netta, awarni řami tweddbem drus n řweqt, ad awem ikemmeř, ad kenniw iḍmen, ad kenniw issejhed uca ad kenniw isedd. ¹¹Netta yares aεuḡi d řřuḷta i řebda qaε. Amin.

Aseḡem aneggaru

¹²Uriy awem-d drus s ufus n Silwanus, wenni řesbey d uma ařdiq, ḥima ad daywem yegg uř uca ḥima ad iched belli ta d tidett d nniεmet zi Arebbi tenni mani dayes tbeddem. ¹³Tenni di Babilun tenni itwaxḍaren akidwem, tettseḡam xawem, uřa d mmi Marku. ¹⁴Seḡmem x wayawya s usudem n tayri. Řehna ad kiwem yiři marra idwem i iḡan di Lmasiḥ Yeccu. Amin.

Tabrat wiss Tnayen n Buṭrus

Aseḡem

1 ¹Simēan Buṭrus, ismey d umazan n Yeccu Lmasih, i inni yar iḡa anect liman iḡran am neccin s tsegda n Arebbi, amsenjem nney Yeccu Lmasih. ²Nniemet d řehna ad xawem mmarenyn s tmusna n Arebbi d Yeccu, Sidityey.

Tařayit n Arebbi s ueuḡi u s řefḡayer nnes

³Aqqa jjeħd n Arebbi iwca aney marra min ittxeřřa i tudart u i uweqqar n tcuni deg webriđ n tmusna n wenni i d aney-d iřayan s ueuḡi u s řefḡayer, ⁴i zzaysen i d aney immewcen řwueud iḡran imyaren aṭas, řima ad zzaysen tdewřem tcarcem di řṭbiect n Arebbi, am tarewřem zi řyecc i iřekkmen di ddunnit zi ssibbet n nnecwat. ⁵Maca x man aya simant nnes, ggem marra tizemmar nwem, arnim yar liman nwem řefḡayer uca yar řefḡayer tamusna, ⁶uca yar tmusna dḡebṭ n nnefs, yar dḡebṭ n nnefs řřbar uca yar řřbar aweqqar n tcuni, ⁷uca yar uweqqar n tcuni tayri i wawmaten u yar tayri i wawmaten tayri i iwdan marra. ⁸Mařa daywem timesřayin-a uca ad daywem feyyḡent, war kenniw ttejjint texwam niy nnebřa řyiḡet di tmusna n Sidityey Yeccu Lmasih. ⁹Minzi wenni war yar ḡint timesřayin-a, iddaryeř, war ittwiři ca yar raggwaj, aqqa ittu asizdeg n ddnub nnes inni tuya yares zic. ¹⁰X uyenni, a aytma, cḡarem ktar řima ad řḡemnem tařayit d usixḡar nwem, minzi mařa teggem aya, xenni eemmarř ad tenḡarḡem. ¹¹Minzi ammu ad awem immarni wadaf icnan yar řḡeldit n řebda n Sidityey Yeccu Lmasih. ¹²X uyenni war ttuy ca mařend ad kenniw sseeḡrey zi man aya řebda, waxxa kenniw tessnem uca řbeddem di řidett tenni yarwem řexxu. ¹³Maca ittyiři ayi nican, min ya kkey ead deg uḡiḡun-a, řima ad kenniw ssfaḡey uca ad kenniw sseeḡrey, ¹⁴minzi ssney, takessit n uḡiḡun inu ad d tas deyya, am mammec d ayi issargeb Sidityey Yeccu Lmasih eawed. ¹⁵Maca ad ggey tizemmar řima ad řeeḡrem x tmesřayin-a awarni ufuy inu. ¹⁶Minzi neccin war neḡfar ca řiřuġa isaysen, umi tuya d awem nettbarreř s jjeħd s twasit n Sidityey Yeccu Lmasih, maca aqqa neched s řiřawin

nney x leaḍama. ¹⁷Minzi netta itṭef zi Arebbi Tababat ccan d ueuḡi umi d as-d tusa tmijja zeg ueuḡi yueṛan “Wa d Mmi inu ieiẓzen wenni i di ggiy arḍa inu.” ¹⁸Uca nesṛa tmijja-ya tusi-d εawed zeg ujenna umi d aney tuya akis x wedrar iqeddsen. ¹⁹Xenni aqqa yarney awaṛen n imkacafen nican uca ad teggem mlih maṛa tewcim asen taynit am i ij n řefnar yareqqen di taḡest, aṛ i ya idduqqez wass uca tfawt n itri n řefjar ad inqar deg wuṛawen nwem. ²⁰Amezwar ittxeṣṣ ad tessnem belli war din awaṛ i zzayes ittkacaf wedlis n *Arebbi* i nzemmar ad as nfessar elahṣab tizi nney, ²¹minzi awaṛ n *Arebbi* war d itteffey εemmarṣ zi min ixsen bnadem, maca iwdan imqeddasen ssiwṛen zi *Arebbi* am d asen-d indeh Arruḥ Iqeddsen.

Hḍam ixef nwem zeg imseṛmaden issxarriqen

2 ¹Maca tuya din εawed jar weydud imkacafen issxarriqen, am mammec i ya iṛin uṛa d imseṛmaden zṣur jarawem, ad ssidfen tibridin ittareddḡen s teḥraymect, aṛ i ya nkaren Sidi i ten isyin, ad ssiwḡden areyyeb deḡya x yixef nsen. ²Aṭṭas i ten ya idfaren di řeqjahet nsen, aṛ i ya itwaceqqef webri d tidett zi ssibbet nsen, ³uca s ṭṭmee i daysen ad zzaywem stenfeen s wawaṛen isaysen axmi *stenfeen* zi sseṛfeet, maca řḥukm war ibeṭṭeṛ řweqt aṭṭas uca ahellek nsen war ittnudum ca. ⁴Minzi maṛa *Arebbi* war iṣṣar x lmalakat i yeggini ddub, maca, řami tent inḍar deg *weḥfur qqaren* as Tartarus, aqqa isellem itent di snaseṛ n taḡest ḥima ad din qqiment aṛ řḥukm, ⁵uṛa d ddunnit n zic, war tt iṣṣar, maca netta tuya iḥḍa Nuḥ, ambarreḥ n tsegda, d wenni d wiss tmenya awarni *sebea nneḡni akis*, řami d isfi *Arebbi* ṭṭufan x ddunnit n lkuffar, ⁶uca issecmeḡ tineddam n Sudum d Gamurra aṛami dewṛent d iyyeḡ uca iḥkem xasent s wareyyeb, aqqa yarr itent d lmatal i lkuffar, ⁷uca tuya issenjem Lut, amseggad, wenni tuya ittweddeb aṭṭas zi řeḥruḡ ifuccuḥen n inni war yar teḡi ttawrat, ⁸minzi amseggad wanita, am tuya izeddey jarasen, tuya itteeddab řeemar iseggden *nnes* zeg wass aṛ wass umi iṣra uca iṣṛa řexdayem nsen i war iseggden, ⁹xenni aqqa *Arebbi* issen mammec i ya issuffey zeg uyekkwi inni iweqqaren *Arebbi* d mammec i ya iḥḍa inni war iseggden ḥima ad twaeaqben deg wass n lḥisab, ¹⁰mahu qae inni ḡfaren aysum di nnecwet nsen ixemjen, sseḥqaran ṣṣulta n Sidi. Aqqa-ten d imεeffaren yar tizi nsen, war tteggweden ad ceqqfen x

inni i yar iḡa ueuḡi, ¹¹maḥend lmalakat tinni uarent ten di tizemmar d jjeḥd, war ttiwḍent ad xasen ḥekment s ij n řḥukm iceqqfen. ¹²Maca yina, amecnaw lḥayawanat ignawen inni iḍeffaren tṭbieet, aqqa twarḥwen ḥima ad twaḥbesen u ad twaredḍḡen, aqqa nitni ttceqqafen di min war fehmen uca ad twaḥelken qaε di řyecc nsen, ¹³ad tṭfen řyiḡet n řexdayem nsen i war isegḡden. Ittṭiř asen d abarreε umi ḍeffaren ccehwat nsen s uziř, aqqa nitni d ibeqqiḍen d tḥebba ixemjen, thillan deg wecmat nsen xmi kiwem ttneḡen. ¹⁴Tiṭṭawin nsen ccurent s zzina, aqqa nitni war bedden ca maḥend ad xḍan u ad ywan řεemur n yinni war ibedden nican uca yarsen uř itwarebban x tṭmeε, aqqa nitni d tarwa n nneεřet, ¹⁵ffyen zeg webriḍ isegḡmen, weddaren, uca ḍfaren abrid wenni ikka Baεam, mmis n Busur, wenni tuḡa ittessen řmunet n řyecc, ¹⁶maca wanita iksi ij n uwebbex i řmueřiyet nnes. Aqqa zzayřet tagnawt tessiweř yares s ict n tmijja n iwdan, temneε tubbuḥeřya n umkacaf. ¹⁷Nitni d řεunřar war dayes bu waman, d iseynuten twaεarnen s usemmiḍ, aqqa tubbarcent n taḡest tetwasewjed asen. ¹⁸Am ssawařen s wawařen n tuffet ixwan, aqqa nitni ssyekkwān s nnecwat n weysum u s ufucceḡ marra inni igḡuren ad arewřen zeg inni iddaren deg uweddā. ¹⁹Waεden asen tiřelli, waxxa nitni simant nsen d isemyān n řyecc. Minzi wi zi tetwayellbed, aqqa i netta cek d ismeḡ. ²⁰Mařa nitni, awarni řami d ffyen s tmusna n Sidi d Amsenjem, Yeccu Lmasiḡ zi řexmeḡ n ddunnit, ad d dewřen di texceft nnes εawed uca ad zzayes twayellben, xenni aqqa aneggar nsen ad asen t yura mahu x umezwar. ²¹Aqqa ḥsen asen maelik qqimen war ssinen abrid n tsegda zi min ssnen uca řexdenni ad ffyen εawed x tewřeyyet iqeddsen i d asen-d itwasellmen. ²²Aqqa temsar asen am inna wawař-a n tidett “Aqzin aqqa idweř-d x min tuḡa d iεuqq.” niḡ *mammec d as qqaren innedni* “Iřef iřfan idakkwař ittmmaray deg ubaryuḍ nnes.”

Ass n Arebbi

3 ¹A imeizzen, ta d tabrat wiss tnayen i d awem-d uriḡ uca di tnayen n tebratin nni arezzuḡ ad ssfaḡeḡ nneyyet nwem iřfan am kenniw ssεeqřeḡ ²ḥima ad tfekkarem deg wawařen inni tuḡa innan imkacafen iqeddsen zic u di tewřeyyet n imazanen n Sidi Amsenjem. ³Man aya ittxeřša ad tessnem d amezwaru, deg ussan inegḡura ad

d asen inni isseḥqaran, inni ad uyuren ɣar nnecwat nsen, ⁴ad inin “Mani iḡa ṛwaed n twasit nnes? Zeg wami tṭšen řejdud nney, ammu i yeqqim kuṛci am tuɣa iḡa zeg umezwar řami tetwagg ddunnit.” ⁵Nitni war xsen ad ssnen belli s wawař n Arebbi aqqa din ijenwan aṭas zeg wami, uřa d řbarr i iḡan zeg waman u s waman ⁶i zi ddunnit n řweqt nni tuɣa tetwahellek umi d xas sefyeŋ waman n řhemřet *deg wussan n Nuḥ*. ⁷Maca ijenwan d tmurt n yiḍa, aqqa twaḥefḍen s simant n wawař nni, xemmřen i tmessi ař wass n lḥisab d uweddar n lkuffar. ⁸A imeizzen, war xawem tweddiri ict n řḥajet aqqa-tt d ta: ɣar Arebbi iij n wass am ařef n iseggwusa uca ařef n iseggwusa am iij n wass. ⁹Aqqa Sidi war isseizzi deg usuffey n řwaed nnes am mammec d asen ittɣiř i ca zzaysen, maca netta iggur akidney s ttasie n řxaḍar nnes, minzi netta war ittexs ca ad yareyyeb uřa d iij, maca maḥend ad tiři ttasie ad tuben marra. ¹⁰Maca ass n Sidi ad d yas amecnaw axewwan di ġiřet. Deg wass nni ad weddaren ijenwan s řḥess ameqqran u timesřayin timezwura *n ddunnit* ad fesyent di tmessi uca tamurt d řexdayem i iḡan dayes ad twassecmēdent. ¹¹Am marra timesřayin-a ad msarent ammu, mammec ittcuwwar ad tuyurem kenniw s tqeddast d uweqqar n tcuni, ¹²maḥend ad trajam ad tazzřem ɣar twasit n wass n Arebbi xmi i ɣa fesyen ijenwan s tmessi u timesřayin timezwura *n ddunnit* ad fesyent s řəabuq nnes? ¹³Maca neccin, əlaḥsab řwaed nnes, aqqa nettraja ijenwan n jdidi d tmurt n jdidi mani i ɣa tezdey tsegda. ¹⁴X uyenni, a imeizzen, umi kenniw tettrajam aya, cḍarem ad tetwafem zzayes di řehna nnebřa řexmej u nnebřa řeib, ¹⁵uca ḥesbem ttasie n řxaḍar n Arebbi d asenjem, amecnaw uřa d umatney ieizzen Bulus d awem-d yuran əlaḥsab tiyit i d as immewcen, ¹⁶amecnaw di tebratin nnes marra xmi d issawař daysent x tmesřayin-a. Aqqa din ca n tmesřayin daysent wearent i řefhamet uca twabeddřent zi řjuhḥař d iwdan war iḡin nican, amecnaw ggin nitni uřa i idlisen nneḍni d man aya ittawi ɣar wareyyeb nsen. ¹⁷Kenniw, a imeizzen, am *tent* tessnem řexxu qbeř, ḥḍam ixef nwem, ḥima war tetwassuffuyem zeg webrid xmi inni iffyen zi ttawrat ad kenniw sseywan s uxetṭu *n sen* uca ad tewḍam waxxa tuɣa tbeddem nican, ¹⁸maca s řeks gmam di nniemet d tmusna n Sidityen Amsenjem, Yeccu Lmasiḥ! I netta umi i ɣa yiři ueuḡi, aqqa řexxu uca deg wass n řebda! Amin.

Tabrat Tamezwarut n Yuḥanna

Awař n tudart

1 ¹Min tuḡa din zeg umezwaru, min nesřa, min neřra s tiřřawin nney, min tuḡa din neřra u nřada s ifassen nney zeg wawař n tudart, ²- aqqa tudart teđhar, neccin neřra itt, uca ncehhed u nettbarreř awem tudart n řebda, tenni tuḡa ak-d Tbatat uca teđhar aney-d - ³min neřra, d min nesřa, ad awem t-id nbarreř, řima řawed kenniw ad tiřim di tmunt akidney. S tidett, amuni nney ak-d Tbatat u ak-d Mmis Yeccu Lmasiř. ⁴Uca ad awem nari man aya, řima řefrařet nwem ad tekmeř.

Arebbi d tfawt

⁵D wa d abarreř i zzayes nesřa uca ad awem-d nbarreř: Arebbi d tifawt, netta war dayes bu jjurret n tağest. ⁶Mařa neqqar ‘neccin řarney amuni akides’ uca neggur di tağest, aqqa nessxarriq, war nettegg ca tidett. ⁷Maca mařa nuyur di tfawt, am netta di tfawt, řarney amuni ak-d wayawya, uca idammen n Yeccu Lmasiř Mmis ad aney ssizdegen zi qaę ddub. ⁸Mařa neqqar ‘neccin war xaney bu ddub’, aqqa nessxarriq x yixef nney uca tidett war dayney teři. ⁹Maca mařa nenęem s ddub nney, aqqa Arebbi d ařdiq d amseggad řima ad aney iyfar ddub nney uca ad aney issizdeg zi marra min war iseggden. ¹⁰Mařa neqqar ‘neccin war dayney bu ddub’, nettarra t d bu-ixarriqen uca awař nnes war dayney iři.

2 ¹A iřenjiren inu, ad awem-d ariř aya, řima war ttxeřřim ca, uca mařa ixđa ca n iřen, aqqa řarney amcafeę řar Tbatat, Yeccu Lmasiř, Amseggad, ²netta d tařarřt n weřřař x ddub nney, war iři x ddub nney waha, maca řawed i ddunnit marra. ³Ammu nessen belli neccin nessen it, mařa netteř di tweřřa nnes. ⁴Wenni iqqaren ‘necc ssney t’, maca war itteř ca di tweřřa nnes, netta d bu-ixarriqen uca tidett war dayes teři. ⁵Maca wenni itteřen deg wawař nnes, ad dayes tkemmeř tayri n Arebbi s tidett. S man aya nessen, belli aqqa neccin dayes. ⁶Wenni iqqaren belli netta itteřteř

dayes, ad yuyur eawed am mammec tuḡa iggur netta. ⁷**A awmaten**, war d awem ttariy ca tawṣeyyet n jdid, maca tawṣeyyet taqdimt i tuḡa ḡarwem zeg umezwaru. Tawṣeyyet-a taqdimt d awaṛ i tuḡa tesṛim zeg umezwaru. ⁸Aqqa eawed ad awem-d ariy tawṣeyyet n jdid tenni iḡan d tidett dayes u daywem, minzi taḡest ad teedu uca tifawt tidett aqqa taṛeqq řexxu. ⁹Wenni iqqaren belli aqqa-t di tfawt am icarh umas, netta aqqa-t di taḡest aṛ iḡa. ¹⁰Wenni ittexsen umas, ad iqqim di tfawt uca war dayes bu řefḡiḡet. ¹¹Maca wenni icarrhen umas, aqqa-t di taḡest uca iggur di taḡest, war issin mani i ḡa irah, minzi taḡest tessdaryeṛ tiṭṭawin nnes. ¹²Ad awem-d ariy, **a iḡenjiren**, minzi ddnubat ḡfarent awem di ṭṭwee n yisem nnes. ¹³Ad awem-d ariy, **a ibabaten**, minzi aqqa tessnem wenni iḡan zeg umezwaru. Ad awem-d ariy, **a ibṛiḡen**, minzi aqqa tyellbem x uεeffan. Ad awem-d ariy, **a inuba**, minzi tessnem Tababat. ¹⁴Aqqa uriy awem-d, a ibabaten, minzi tessnem wenni iḡan zeg umezwaru. Aqqa uriy awem-d, a ibṛiḡen, minzi aqqa kenniw tjeḡdem uca awaṛ n Arebbi ad daywem iqqim uca tyellbem x uεeffan.

¹⁵War ttexsem ca ddunnit uṛa d min iḡan di ddunnit. Maṛa ca n iḡen ittexs ddunnit, tayri n Arebbi war dayes teḡi. ¹⁶Minzi marra min iḡan di ddunnit, aqqa-t d nnecwet n weysum d nnecwet n tiṭṭawin d tuffet n tudart, war d ttisent ca zi Tbatat, maca zi ddunnit. ¹⁷Uca ddunnit teeddu uṛa d nnecwat nnes, maca wenni itteggen min ixs Arebbi, ad iddar i řebda.

ḡidd-lmasiḡ d wenni inkaren Tababat d Tmemmit

¹⁸**A inuba**, aqqa tasaεeet taneggarut tiweḡ-d, uca am tesṛim belli ad d yas ḡidd-lmasiḡ, amenni řexxu ḡharen-d aṭṭas n ḡidd-lmasiḡen, s uyenni nessen belli tasaεeet taneggarut aqqa tiweḡ-d. ¹⁹Fḡyen-d zzayney, maca war ten tuḡi zzayney. Maεlik nitni tuḡa zzayney, ad iṛi qqimen akidney. Maca amenni imsar ḡima ad iban belli nitni marra war ḡin ca zzayney. ²⁰Aqqa ḡarwem adhan n Umqeddass uca tessnem kuṛci. ²¹War d awem uriy minzi war tessinem ca tidett, maca minzi aqqa tettessnem tt, uca uṛa d iḡ n uxarriq war d itteffey ca zi tidett. ²²Wi iḡan d bu-ixarriqen, mḡir wenni inkaren belli Yeccu d Lmasiḡ. D wa d ḡidd-lmasiḡ, wenni inkaren Tababat d Tamemmit. ²³Marra wenni inkaren Tamemmit, eawed war ḡares bu

Tbabat. Maca wenni icehhdn i Tmemmit, aqqa yares Tbabat εawed. ²⁴S uyenni ad daywem iqqim min tesřim kenniw zeg umezwaru. Mařa iqqim daywem min tesřim zeg umezwaru, ad teqqimem kenniw εawed di Tmemmit u di Tbabat. ²⁵Ta d tikkest n wawař i d aney iwca: tudart n řebda. ²⁶Man aya uriř awem-t-id x yinni kenniw ixeddeen. ²⁷Uca adhan i zzayes teksim kenniw, ad iqqim daywem, war teřdajem ad awem isseřmed řed. Maca am mammec d awem isseřmed wedhan nnes x kuřci, uca netta d tidett war iři d axarriř, xenni qqimem dayes am mammec kenniw isseřmed.

Tarwa n Arebbi

²⁸Řexxu, **iřenjiren**, qqimem dayes, řima - x minni i d řa iřhar - ad řarney tiři ttiiqqet u řima war nettředři ca qibač nnes řar twasit nnes. ²⁹Mařa tessnem, belli netta d amseggad, snem εawed belli marra wi itteggen tasegda, aqqa itwaxeřq-d zzayes.

3 ¹Xzar man tayri i d aney tewca Tbabat, ařami netwasemma tarwa n Arebbi. S uyenni ddunnit war d aney tessin ca, minzi war t tessin ca. ²**A imeizzen**, neccin d tarwa n Arebbi, war iřhar εad min i řa niři. Aqqa nessen xmi d i řa iban netta, ad niři amecnaw netta, minzi ad t nřar am mammec iğa netta. ³Marra wenni itteggen asitem nnes dayes, ad issizdeg ixef nnes, am mammec iğa netta d amezdag. ⁴Marra wenni itteggen ddnub, ittegg εawed min iğan řidd n ttawrat. Aqqa ddnub d min iğan řidd n ttawrat. ⁵Tessnem belli netta iban-d, řima ad ikkes ddnub uca netta war dayes bu ddnub. ⁶Marra wi dayes i řa iqqimen, war ittegg ca ddnub. Marra wi itteggen ddnub, war t iři, war t issin. ⁷**A iřenjiren**, war tejjim ad kenniw ixarweđ řed. Wenni itteggen tasegda d netta d amseggad am mammec netta d amseggad. ⁸Wenni ixetřan d netta zeg iبری, minzi iبری tuřa ixđa zeg umezwaru. S uyenni iřhar-d Mmis n Arebbi řima ad issexsar řexdayem n iبری. ⁹Marra wenni d itwaxeřqen zi Arebbi, war ittegg ca ddnub, minzi zzariřet nnes tettyima dayes uca war izemmar ad ixđa minzi itwaxeřq-d zi Arebbi. ¹⁰Di man aya ad řharen tarwa n Arebbi d tarwa n iبری: marra wenni war itteggen tasegda uřa d wenni war ittessen umas, war iři ca zi Arebbi.

Xsem ayawya

¹¹D ta d tabrat i tuḡa tesṛim zeg umezwaru belli 'ad nexs iġen wenneḡni', ¹²war iġi amecnaw Qayin wenni iġan zeg ibṛis uca inḡa umas. Mayemmi inḡa umas? S minzi řexdayem nnes tuḡa-tent eeffnent uca tinni n umas seggdent. ¹³War tedhicem ca, a aytma, maṛa ddunnit tcarh i kenniw. ¹⁴Neccin nessen, belli aqqa neḡwa zi řmewt ḡar tudart, minzi nexs awmaten. Wenni war ittexsen umas, ad iqqim di řmewt. ¹⁵Marra wenni icarrhen umas d aqettaṛ uca kenniw tessnem, belli uṛa d iġj n uqettaṛ war ḡares bu tudart n řebda i dayes i ḡa iqqimen. ¹⁶Zi man aya nessen tayri, aqqa netta issars tudart nnes xaney. Eawed ittxeṣṣa aneḡ ad nessars tudart nney x tawmat. ¹⁷Wenni ḡar iġa agra n ddunnit uca ittwaṛa umas izřed, xenni iqqen xas uṛ nnes, mammec i ḡa tezdeḡ tayri n Arebbi dayes? ¹⁸**A iḡenjiren** inu, ad iṛi war nettexs ca s wawaṛ niḡ s iṛes, maca s řexdayem u di tidett. ¹⁹S man aya nessen aqqa neccin zi tidett uca ad nesseqnee uṛawen nney zzates, ²⁰minzi maṛa iḡkem wuṛ nney xaney, Arebbi d ameqqran x wuṛ nney uca issen marra. ²¹**A imeizzen**, maṛa uṛ nney war xaney iḡkem, aqqa ḡarney ttiqqet zzat i Arebbi, ²²uca man řḡajet i ḡa nettar, ad tt neksi zzayes, minzi neccin ad neḡda tiweṣṣa nnes uca ad negg min i ḡa yarḡan netta. ²³D ta d tawṣeyyet nnes belli ad namen deg isem n Mmis, Yeccu Lmasiḡ uca ad nexs iġj wenneḡni am mammec i d aneḡ yumur. ²⁴Wenni iḡḡan tiweṣṣa nnes, ad iqqim dayes u netta dayes. S man aya nessen belli netta ad iqqim dayney, zi Arruḡ wenni i d aneḡ iwca.

Qeḡbem arruḡat

4 ¹**A imeizzen**, war ttiqqem ca di marra arruḡ, maca qeḡbem arruḡat, ma zi Arebbi i iġan, minzi aṭṭas n imkacafen issxarriqen aqqa ffyen-d ḡar ddunnit. ²S man aya ad tessnem Arruḡ n Arebbi: marra arruḡ wenni icehhden belli Yeccu Lmasiḡ yusi-d deg weysum, aqqa netta zi Arebbi, ³uca marra arruḡ wenni war icehhden belli Yeccu Lmasiḡ yusi-d deg weysum, war iġi ca zi Arebbi. D wa d arruḡ n ḡidd-lmasiḡ wenni i xef tesṛam ad d yas, aqqa netta da řexxu di ddunnit. ⁴**A iḡenjiren**, aqqa kenniw zi Arebbi uca tyellbem xasen, minzi d wenni iġan daywem d ameqqran x wenni iġan di ddunnit. ⁵Nitni zi ddunnit, s uyenni ssawaṛen zi ddunnit

uca ddunnit tettesša asen-d. ⁶Aqqa-neḡ zi Arebbi. Wenni issnen Arebbi, ittesša aney. Wenni war iḡin zi Arebbi war d aney ittesři ca. S man aya i ḡa nessen arruḡ n tidett d arruḡ iḡekkwan.

Tayri n Arebbi d tayri jar wawmaten

⁷**A imeizzen**, ad nexs ayawya, minzi tayri zi Arebbi. Marra wenni ittexsen, d netta itwaxeḡq-d zi Arebbi uca issen Arebbi. ⁸Wenni war ittexsen, war issin ca Arebbi, minzi Arebbi d tayri. ⁹Di man aya teḡhar aney-d tayri n Arebbi, belli Arebbi aqqa issekk-d ayenni n Mmis i ḡares-d itwaxeḡqen ḡar ddunnit, ḡima ad zzayes neddar. ¹⁰Di man aya teḡa tayri, war iḡi belli neccin nettexs Arebbi, maca belli netta ittexs aney uca issekk-d Mmis d taḡaršt n wešḡaḡ x ddnuḡ nney.

¹¹**A imeizzen**, maša tuḡa Arebbi ittexs aney ammu, ittexešš aney εawed ad nexs iḡi wenneḡni. ¹²Uša d iḡjen mma iḡza Arebbi. Maša nettexs ayawya, Arebbi ad dayney iqqim, uca tayri nnes aqqa tedweř tekmeř dayney. ¹³Zi man aya nessen belli netḡyima dayes u netta dayney, minzi netta iwca aney zi Arruḡ nnes. ¹⁴Aqqa neḡza u ncehhed belli Tababat tessekk-d Tamemmit d Amsenjem n ddunnit. ¹⁵Marra wenni icehhden belli Yeccu d Mmis n Arebbi, Arebbi ad dayes iqqim u netta di Arebbi. ¹⁶Aqqa neccin nessen tayri uca numen di tayri tenni iḡan ḡar Arebbi i neccin. Arebbi d tayri u wenni i ḡa iqqimen di tayri, ad iqqim di Arebbi uca Arebbi ad dayes iqqim. ¹⁷Di man aya tkemmeř tayri dayney, ḡima ad ḡarney tiři ttiqqet deg wass n lḡisab, belli am mammec iḡa netta, ad niři neccin εawed di ddunnit. ¹⁸Di tayri war tettiři tiggwudi, maca tayri nican tessuffuḡ tiggwudi, minzi tiggwudi tettas-d ak-d leiḡab. Wenni itteggweden, war ittiři ikmeř di tayri. ¹⁹Neccin nettexs it, minzi netta tuḡa ittexs aney d amezwaru. ²⁰Maša ca n iḡjen iqqar ‘necc ttexsey Arebbi’ am icarreh umas, aqqa netta d bu-ixarriqen, minzi wenni war ittexsen umas wenni ittwaša, xenni mammec i ḡa yegg ad ixs Arebbi wenni war ittwiři. ²¹Neccin ḡarney tawšeyyet-a zzayes belli wenni ittexsen Arebbi, ad ixs uša d umas.

Liman di Mmis n Arebbi

5 ¹Marra wenni yumnen belli Yeccu d Lmasiḡ, aqqa netta itwaxeḡq-d zi Arebbi, uca marra wenni ittexsen wenni t-id yeḡjin, ad ixs εawed wenni zzayes-d itwaxeḡqen. ²Zi man aya nessen belli nettexs tarwa n

Arebbi, xmi nettexs Arebbi uca ad negg tiwešša nnes. ³Minzi ta d tayri zi Arebbi, ad neħda tiwešša nnes uca tiwšeyyat nnes war wearent ca. ⁴Marra min d itwaxeṛqen zi Arebbi ad iḡelleb x ddunnit. D wa d ayṛab i iḡellben x ddunnit, aqqa-t d liman nwem! ⁵Man wen i ḡa iḡellben x ddunnit, myir wenni yumnen belli Yeccu d Mmis n Arebbi! ⁶D wa i d ikkin zeg waman d idammen, Yeccu Lmasiḥ. War d yekki zeg waman waha, maca zeg waman d idammen. Uca Arruḥ d wenni icehhdn, minzi Arruḥ d tidett. ⁷Aqqa din tṛata n inni icehhdn *deg ujenna: Tababat d Wawaṛ d Arruḥ Iqeddsen, uca nitni s tṛata d iḡjen.* ⁸Uca din tṛata n inni icehhdn x tmurt: arruḥ d waman d idammen. D nitni s tṛata d iḡjen. ⁹Maṛa neqbeṛ chadet n iwdan, chadet n Arebbi d tameqqrant, minzi ta d chadet n Arebbi tenni iched x Mmis: ¹⁰wenni yumnen di Mmis n Arebbi, ḡares chadet deg yixef nnes, wenni war yuminen ca di Arebbi, aqqa netta igg it d bu-ixarriqen minzi netta war yumin ca di chadet tenni iwca Arebbi x Mmis. ¹¹Ta d chadet: Arebbi iwc aney tudart n řebda uca tudart-a aqqa-tt di Mmis. ¹²Wenni ḡar iḡa Tamemmit, ḡares tudart. Wenni war ḡar iḡi Mmis n Arebbi, war ḡares bu tudart.

Awaṛ d useḡem aneggaru

¹³Uriy awem-d man aya, i kenniw inni yumnen deg isem n Mmis n Arebbi, ħima ad tessnem belli ḡarwem tudart n řebda uca ħima ad tamnem deg isem n Mmis n Arebbi. ¹⁴D ta d ttiqqet tenni ḡarney dayes belli maṛa nettar ca n řḡajet elahšab timexsa nnes, netta ad ḡarney iseṛ. ¹⁵Uca maṛa nessen, ad aney iseṛ min mma d as nettar, xenni nessen belli aqqa yusi-d aney min d as nettar. ¹⁶Maṛa iḡjen iḡra umas ixḡa, iḡ n uxeṭṭu war iḡi ca i řmewt, ad ittar, uca Arebbi ad as iwc tudart, i yinni war ixetṭin ca i řmewt. Aqqa din axetṭu i řmewt, x wa war d awem qqarey ad ittar. ¹⁷Qae min war iseggden d ddanb, uca aqqa din ddanb i war iḡin ca aṛ řmewt. ¹⁸Nessen belli kuṛ iḡjen wenni d itwaxeṛqen zi Arebbi, war ixetṭi ca, maca wenni d itwaxeṛqen zi Arebbi ad iḡda ixef nnes uca aeffan war t itṭhidi ca. ¹⁹Neccin nessen, aqqa-neḡ zi Arebbi uca ddunnit marra aqqa-tt di tuεeffna, ²⁰Ead nessen belli Mmis n Arebbi aqqa yusi-d uca iwc aney-d řefhamet ħima ad nessen wenni iḡan d tidett. Uca neccin di wenni d tidett, di Mmis Yeccu Lmasiḥ. D wa d Arebbi s tidett d tudart n řebda. ²¹A tarwa, ḡdam ixef nwem zi lašnam!

^{57,8} *Min yuran s tira imeyyřen, war itwaf di ca n řmaxṭuṭat tiqdimint*

Tabrat wiss Tnayen n Yuḥanna

¹Amyar i tmeṭṭut itwaxḍaren d tarwa nnes, inni ttexsey s tidett, war iḡi necc waha, maca εawed qaε inni issnen tidett, ²di tṭweε n tidett tenni iqqimen dayney uca ad kidney tiři i řebda: ³nniεmet d areḥmet d řehna akidney i ya yiři n zi Arebbi Tababat u zi Sidi Yeccu Lmasiḥ, Tamemmit n Tbatat, di tidett u di tayri.

⁴Aqqa farḥey aṭṭas umi ufiy jar tarwa nnem inni igguren di tidett, am mammec neqbeř tawşeyyet zi Tbatat. ⁵Řexxu ttettarey am, a tameṭṭut, war iḡi axmi d am uriy tawşeyyet n jdid, maca tenni aqqa-tt řarney zeg umezwaru: aqqa icuwwar ad nexs ayawya. ⁶Ta d tayri, aqqa ad nuyur εlaḥsab tiweşşā nnes. D ta d tawşeyyet am mammec i tesřim zeg umezwaru, aqqa ittxeşş ad tuyurem dayes. ⁷Minzi aṭṭas n ixeddaεen udfen řar ddunnit, inni war icehhden ca i twasit n Yeccu Lmasiḥ deg weysum. D wa d axeddaε d řidd-lmasiḥ. ⁸Ḥḍam ixef nwem, řima war nxessar ca řxedmet nney, maca ad nawi řmunet tmun. ⁹Marra wenni i ya ixḍan uca war iqqim ca di tyuri n Lmasiḥ, war řares bu Arebbi. Wenni i ya iqqimen di tyuri n Lmasiḥ, aqqa řares Tababat d Tmemmit. ¹⁰Mařa ca n iijen yusi-d řarwem uca war d yiwi ca tayuri-ya, xenni war t tqebbřem di taddart nwem, war xas ttseğamem ca. ¹¹Minzi wenni xas i ya iseğmen, řares amuni ak-d řexdayem nnes tieeffanin.

¹²Yari aṭṭas i d awem i ya ariy i kenniw, maca war xsey ad t ariy di tewriqt s smex, maca ssitimey ad řarwem-d asey řima ad kiwem ssiwřey zeg uqemmum řar uqemmum, řima řefraḥet nney ad tiři tekmeř. ¹³Tarwa n učmatwem tenni itwaxḍaren zi Arebbi, ttseğamen xam.

Tabrat wiss Trāta n Yuḥanna

¹Amyar i Xayus ieizzen, wenni ttexsey di tidett. ²A ameizz, necc ssitimey ad tiṛid mliḥ aṭṭas, am mammec ittiṛi řeemar nnek d lemliḥ ad tiṛi ɛawed šṣehḥet *nnek* d lemliḥ. ³Minzi farḥey aṭṭas, řami d usin wawmaten, cehden x tidett nnek, am mammec teggured di tidett. ⁴War řari řefrahet imřaren amecnaw ta, aqqa sřiy tarwa inu gguren di tidett. ⁵A ameizz, aqqa cek d ašdiq di marra min tettedged i wawmaten u i ibarraniyyen, ⁶inni icehden x tayri nnek qibač i tmesmunt. Ad tegged mliḥ, maṛa tewcid asen afus xmi ten i řa tgewweded deg webrid nsen s ict n šṣifet iweqqaren i Arebbi. ⁷Minzi nitni ffyēn x ssibbet n isem nnes, war ksin walu zi řegnus. ⁸S uyenni ittxešš ad neqbeṛ iwdan am nitni, řima ad niṛi d ixeddamen akidsen i tidett.

⁹Necc uriy tt i tmesmunt, maca Diyutrifes, wenni yarezzun ad yiṛi d amezwaru jarasen, war d aney iqbiṛ ca. ¹⁰X uyenni maṛa usiṛ-d, ad t ssēeqṛey di řexdayem i ittegg, řami itṭharreḍ řehruḍ tieeffanin xaney. War iqniɛ s man aya waha, maca war iqbiṛ awmaten uca inni ixsen ad ten qebṛen, imeaṛa kisen, issuffuy iten zi tmesmunt.

¹¹A ameizz, war đeffar ca tuɛeffna maca tcuni! Wenni itteggēn tcuni, netta zi Arebbi, wenni itteggēn tuɛeffna, war izri ca Arebbi.

¹²Marra cehden x Dimitriyu uṛa d tidett simant nnes, am neccin ɛawed ad xas neched uca tessnem belli chadet nney d tidett.

¹³Aqqa řari aṭṭas i d ac-d řa ariy, maca war xsey ca ad ac d ariy s ssmex d řeqṛem, ¹⁴maca ssitimey, ad cek řarey deyya, xenni ad nessiweṛ zeg uqemmum řar uqemmum. ¹⁵Řehna ad yiṛi akik. Imeddukaṛ ttseğamen xak. Seğmem x imeddukaṛ s ismawen nsen.

Tabrat n Yahuda

Aseǧem

¹Yahuda, ismey n Yeccu Lmasih d umas n Yaεqub, i inni itwařayan u twaqeddsen di Arebbi Tababat, inni itwařdan di Yeccu Lmasih.
²areřmet d řehna d tayri ad daywem temmarni.

Cebbarem di liman, řdam ixef nwem zi lkuffar d řeqjayeř nsen

³A imeizzen, umi tuřa cđareř mařend ad awem-d ariř x usenjem nney marra, ufiř belli ittxeřša ayi ad awem-d ariř s uziyyar řima ad temmenyem s jjeħd x liman i immewcen ict n twařa i řebda qae i imqeddasen. ⁴Minzi ca n iwdan xtuttřen řar daxeř, inni tuřa itwazemmen i řřukm-a zi qbeř, aqqa nitni d lkuffar inni ibeddřen nniεmet n Arebbi nney deg ufucceř, uca nekkaren wenni d řřakem weřdes, Arebbi d Siditney, Yeccu Lmasih.

⁵Maca xsey ad kenniw sseεqřey, aqqa kenniw tettessnem man aya mliř, belli Sidi, umi issenjem ij n weydud zi tmurt n Miřra, tuřa issellek εawed inni war yuminen ca. ⁶Uca lmalakat tinni war řđint azzay nsent amezwaru, xenni jjint tazeddiřt nsent, aqqa Sidi ibelleε xasent sadu tağest s snaseř iqqimen řebda i řřukm n wass ameqqran, ⁷am mammec Sudum d Gamurra d tineddam i d as-d innđen tinni tuřa iqeřřben amecnaw tina uca đeffarent aysum nneđni, aqqa-tent din d lmatal, uca ksint leiřab n tmesi i řebda.

⁸Amenni εawed ina, am ttarjan, ssexmajen aysum, war qebbřen řřulřa n Sidi uca ttceqqafen di min řares d aeuđi. ⁹Maca xmi lmalak imřar Mixayil tuřa ittemcubbuc ak-d ibřis x arrimet n Musa, war izeim ca ad xas iřkem s uceqqef, xenni inna "Sidi ad cek ixeqeř!"

¹⁰Maca ina ttceqqafen di marra min war ssinen uca min ssnen zi řřbiεet, amecnaw řřayawanat ignawen, aqqa dayes iđa uhellek nsen. ¹¹Uct xasen, minzi nitni đfaren abrid n Qayin, đemεen di řmunet n uxeřřu n Balεam uca twahelken deg uyewwuy n Kurax.

¹²Ina d ibeqqiden n řexmej deg uraren n tayri nwem, war ttseđřin ca ad kiwem εeyyeden mařend ad arewsen ixef nsen. Aqqa-ten d iseynuten nnebřa aman, twaearrnen ssa řar diha s usemmiđ, aqqa-ten d ticejjura i war itticken řyiğet deg řexrif, mmuten wiss

martayen uca twaqeřeen. ¹³Nitni d řemwaj ihajen n řebřar, inni issusufen ikuffan n řefđiřet nsen, aqqa-ten d itran weddaren inni umi tetwasewjed tubbarcent n tařest i řebda. ¹⁴Eawed Inux, wenni d wiss sebea zi Adam, ittnabba xasen, inna "Aqqa da yusi-d Sidi ak-d řuřuf n řuřuf n imqeddasen nnes, ¹⁵řima ad igg řřukm nnes x marra, řima ad isseqnee marra lkuffar inni iřan jarasen x řexdayem n lkufn nsen tinni iggin di lkufn nsen uca x wawařen iqeřen i zi ceqqafen imednab ikfaren đidd nnes." ¹⁶Ina ttękkasen, ttęctcan x cwarti nsen, gguren řar nnecwat nsen, aqemmm nsen issawař s tuffet, ad ggen tiqedduřin i iwdan i tizi nsen. ¹⁷Maca kenniw, a imeizzen, eęřem awařen i izzar ssiwřen zzaysen imazanen n Siditney Yeccu Lmasiř, ¹⁸inni d awem innan "Di zman aneggar ad din iřin inni istehezzen, inni i řa uyuren ełařsab nnecwat n řeqjařet nsen." ¹⁹Aqqa d yina ittsebbaben amsebđi, iwdan n ddunnit-a, war řarsen bu Arruř. ²⁰Maca kenniw, a imeizzen, bnam ixef nwem di liman nwem iqeddsen ařřas, am tezzařam di Arruř Iqeddsen, ²¹uca řđam ixef nwem di tayri n Arebbi am tettrajam areřmet n Siditney Yeccu Lmasiř i tudart n řebda. ²²Iřim d arřimen x yinni ittcekkar, ²³uca senjmem inneđni, jebbdem ten zi tmessi, am tetteggwedem, tcarrhem tcamir i itwassxemjen zeg weysum.

Asemyar i Arebbi

²⁴Aqqa d wenni iřan d amzemmar řima ad kenniw iřđa mařend war tenedrifem ca, uca řima ad kenniw igg nnebřa řeib ztat i ueuři nnes s řefrařet imyaren, ²⁵aqqa-t d Arebbi weřdes, amsenjem nney, ad řares yiři ueuři d tgeldit d řřulřa d jjeřd, aqqa řexxu uca i řebda qaę. Amin.

Asargeb n Yeccu Lmasih i Yuḥanna

Tamezwarut

1 ¹Asargab n Yeccu Lmasih i d as iwca Arebbi, ḥima ad isscen i isemyan nnes min i ḡa imsaren deyya uca issargeb it am t issekk x ufus n lmalak nnes i ismey nnes Yuḥanna. ²Wanita iched marra min izra zeg wawař n Arebbi uřa zi chadet n Yeccu Lmasih, ³Sseed n wenni iqqaren d yinni ittesřan awařen n ukacaf-a uca ad tťfen di min dayes itwarin. Aqqa řweqt tiweđ-d.

Aseğem s yisem n wenni iğan d wenni tuya d wenni i d ḡa yasen

⁴Yuḥanna, i sebea n tmesmunin di Asiya: nniemet akidwem d řehna zeg wenni iğan d wenni tuya d wenni i d ḡa yasen uřa zi sebea n arruḡat inni iğan zzat i řearc nnes, ⁵u zi Yeccu Lmasih, acehhad ařdiq, amenzu zeg imettinen d ameqqran n ijeğiden n tmurt, wenni i d aney ixsen uca i d aney ifekken zi ddnub nney s idammen nnes. ⁶Aqqa yarr aney d ijeğiden d ikehhanen ḡar Arebbi Babas, i netta ad ḡares yiři ueuđi d řřulřa i řebda qaē. Amin! ⁷Xzar, netta ad d yas ak-d iseynuten, kuř tiřť ad t tzar, uřa řa d inni i t issnuqqben. Marra tiqebbař n ddunnit ad xas wtent ayejdur. Wah, amin! ⁸Necc d Alfa d Umeqa iqqar Sidi Arebbi d wenni iğan d wenni tuya d wenni i d ḡa yasen d Amzemmar x marra min iğan.

Beddu n řewḡiy n Arebbi i Yuḥanna: tamezra n Lmasih

⁹Necc d Yuḥanna, umatwem d umeacar nwem di řehřart d tgeldit d řřbar n Yeccu, tuya-yi di tegzirt qqaren as Batmus di tťweē n wawař n Arebbi d chadet n Yeccu. ¹⁰Iwđa-d xafi Arruḡ deg wass n Arebbi uca sřiy awarni ayi ict n tmijja tejhed amecnaw řbuq, ¹¹teqqar “Necc d Alfa d Umeqa d Amezwaru d Aneggaru. Min tettwařid, ari t deg ij n wedlis, ssekk it-id i sebea n tmesmunin tinni iğan di Asiya, ḡar Afasus, ḡar Smirna, ḡar Birgamun, ḡar Tiyatira, ḡar Sardis, ḡar Filadelfiya uca ḡar Layudikiya.” ¹²Xenni nqeřbey ḥima ad zarey wenni i ḡari-d issawařen. Ařami nqeřbey, zřiy sebea n řeqnadeř n wurey ¹³uca di řwest n řeqnadeř iijen amecnaw Mmis n bnađem, tuya yarđ ca n warruđ ittakkwađ as ař iđaren, ḡares ij n webyas n wurey x idmaren

¹⁴uca azeğif d ucuwwaf nnes tuya-ten d icemrañen am tađuft tacemrač am wedfeř uca tiťtawin nnes am iħudaq n tmesi, ¹⁵iđaren nnes am nnħas yareqqen axmi t zewyen deg ufarran uca tmijja nnes am řħess n waťtas n waman. ¹⁶Tuya ħares deg ufus nnes afusi sebea n itran uca zeg uqemmum nnes itteffey-d zzayes ssif iqde s tnayen n wudmawen uca ayembub nnes ittceđiđiħ amecnaw tfuct s jjeħd nnes. ¹⁷Ařami t zriy, wđiy as ħar iđaren nnes axmi mmutey uca netta issars xafi afus nnes afusi, inna ayi “War tteggwed! Aqqa necc d Amezwaru d Aneggaru. ¹⁸Necc d wenni iddaren! Necc tuya mmutey, u xzar, aqqa necc d wenni iddaren i řebda qae, amin! Aqqa ħari tisarutin n řaxart d řmewt. ¹⁹Ari min teźrid d min iğan d min i ħa imsaren awarni man aya. ²⁰Aqqa da ssirr n sebea n itran i teźrid deg ufus inu afusi d sebea n řeqnadeř n wurey: sebea n itran aqqa-ten d lmalakat n sebea n tmesmunin uca sebea n řeqnadeř i teźrid aqqa-tent d sebea n tmesmunin.”

I tmesmunt di Afasus

2 ¹“Ari i lmalak n tmesmunt di Afasus ‘Ammu iqqar wenni ħar iğa sebea n itran deg ufus nnes afusi, wenni igguren di řwest n sebea n řeqnadeř n wurey: ²Necc ssney řexdayem nnek d tamara nnek d ššbar nnek, belli war tzemmarred ad tħemřed inni ieffnen uca tqeğbed inni itteggen ixef nsen d imazanen, maca war ġin ca uca tufid ten d ayt n bu-ixarriqen. ³Cek tšebbared uca teksid armeħ x ssibbet n isem inu u war tuħiřed ca. ⁴Maca ħari xak ca, belli tejjid tayri nnek tamezwarut. ⁵Eqeř manis-d tewđid uca tub, xenni egg řexdayem nnek timezwura! Mařa war iği amenni, ad ħarek-d asey deħya, ad ksiy řqendiř nnek zeg wemcan nnes, mařa war tubid ca. ⁶Maca man aya tiwđed, aqqa tcarrhed řexdayem n ayt n Inikulayiten, tinni carrhey necc eawed. ⁷Wenni ħar iğa imezzuyen ad iseř min iqqar Arruħ i tmesmunin. Wenni i ħa iyellben ad t sseccey zi tcejart n tudart i iğan di řwest n jjenet n Arebbi.’ ”

I tmesmunt di Smirna

⁸“Ari i lmalak n tmesmunt di Smirna ‘Ammu iqqar wenni d Amezwaru d Aneggaru, wenni immuten uca idweř-d iddar eawed: ⁹Aqqa-yi ssney řexdayem nnek d řeħřart d weźrađ nnek, qae amenni cek tetejjared, u aqqa-yi ssney mammec daywem tteqqafen inni

ittarran ixef nsen d Udayen, maca nitni war ġin ca d Udayen, maca d asinagug n Cçiṭan. ¹⁰War tteggwed ca zi min i ya twaēddbed. Aqqa ibṛis ad inḍar ca zzaywem di řehbes, ħima ad twajarrbem. Ad ħarwem tiři řehṣart n ēecra n wussan. Iřim d iřdiqen ař řmewt, řexdenni ad ac wcey tamrist n tudart. ¹¹Wenni ħar iġa imezzuġen ad iseř min iqqar Arruħ i tmesmunin! Wenni i ya iħellben war d as-d tettiwi ca txessart zi řmewt wiss tnayen.’ ”

I tmesmunt di Birgamun

¹²“Ari i lmalak n tmesmunt di Birgamun ‘Ammu iqqar wenni ħares ssif iqdeē x tnayen n wudmawen: ¹³Necc ssney mani tzeddyed, diħa ħar mani ittbedda řearc n Cçiṭan. Aqqa teṭṭfed deg isem inu uca war tenkared ca liman dayi uřa deg wussan umi tuħa Antibas, aceħħad ařdiq inu, itwaney ħarwem ħar mani izeddey ibṛis. ¹⁴Maca ħari xak ca, aqqa ħarek dinni inni ittēṭṭfen deg useřmed n Balēam, wenni tuħa isseřmeden i Balak mammec i ħa inḍar ict n tēenkriřt i ayt n Israyil ħima ad ccen zi min ħarřen i lařnam uca ad qeħħben. ¹⁵Yarek din ēawed inni ittēṭṭfen di tyuri n Inikulayiten, min carrhey. ¹⁶X uyenni tub! Mařa war iġi amenni, ad ħarwem-d asey deyya, ad kisen menyeġ s ssif n uqemmum inu. ¹⁷Wenni ħar iġa imezzuġen ad iseř min iqqar Arruħ i tmesmunin. Wenni i ya iħellben ad as sseceġ s ‘manna’ innufaren uca ad as wcey ij n weřru d acemřař, itwari xas isem n jdid, war t issin ħed myir wenni t iqebbřen.’ ”

I tmesmunt di Tiyatira

¹⁸“Ari i lmalak n tmesmunt di Tiyatira ‘Ammu iqqar Mmis n Arebbi wenni ħar iġa tiṭṭawin am iħudaq n tmessi d iḍaren nnes am nnħas yareqqen: ¹⁹Necc ssney řexdayem nnek uřa d tayri d tsexxart d liman d řřbar nnek, aqqa řexdayem nnek tineggura imyaren x tmezwura. ²⁰Maca ħari xak ca, aqqa tejjid tameṭṭut Izabil i iqqaren belli nettat d tamkacařt, tesseřmad uca tessyekkwa isemyan inu ħima ad qeħħben uca ad ccen min itwaħarřen i lařnam. ²¹Aqqa wciy as ca n řweqt ħima ad tetub, maca nettat war teks ca ad tetub zi tuqeħbit nnes. ²²Xřar, ad tt yeḍřey di tassut n imeħřac uca inni akis izennan ad ten nedhey di řehṣart tameqqrant mařa war tuben ca zi řexdayem nsen. ²³Tarwa nnes ad ten wtey s řmewt uca marra

timesmunin ad fehment aqqa necc d wenni iqeğben tiyzeřt d wuř uca ad awem wcey kuř ijjen x řehsab n řexdayem nnes. ²⁴Maca i kenniw, inni iqqimen di Tiyatira inni war ęar ięi ca taęuri-ya uca war ssinen umi qqaren nitni 'řaęay n Ccięan', ad awem inię, necc war xawem ttdarraceę ca taęrart nneęnit. ²⁵Maca min ęarwem, řřfem dayes ař i d ęa yaseę. ²⁶Marra wenni i ęa iyellben d wenni i ęa iřřfen di řexdayem inu ař aneggaru 'ad as wceę řřulřa x řegnus ²⁷uca ad ten yarwes s uzeęađ n wuzzař, ad twarzen am řebđie n řřaxt', am mammec necc t řřfey eawed zi Baba ²⁸uca ad as wceę itri n řefjar. ²⁹Wenni ęar ięa imezzuęen ad iseř min iqqar Arruę i tmesmunin! "

I tmesmunt di Sardis

3 ¹"Ari i lmalak n tmesmunt di Sardis 'Ammu iqqar wenni ęar ięa sebea n arruęat n Arebbi d sebea n itran: Necc ssneę řexdayem nnek, aqqa isem nnek iddar, maca cek temmuted. ²Ĥđa, sejhed min iqqimen min igęuren ad itwahellek. Aqqa ufię řexdayem nnek war kemmřent ca ęar Arebbi. ³X uyenni eęeř mammec teřřfed d mammec teřřid uca řřfem dayes, tub! Maca mařa war teęđid, ad d aseę am uceffar, war tessined ca di man tasaęeet i xak ęa beddeę. ⁴Maca ęarwem ca n ismawen di Sardis, inni war issxemjen ca arruđ nsen uca nitni ad uyuren akidi s warruđ acemřař, minzi nitni sdaheęen t. ⁵Wenni i ęa iyellben ad yarđ arruđ acemřař. Eemmarř ad kkseę isem nnes zeg wedlis n tudart, maca ad cehdeę isem nnes zzat i Baba d lmalakat nnes. ⁶Wenni ęar ięa imezzuęen ad iseř min iqqar Arruę i tmesmunin! "

I tmesmunt di Filadilfiya

⁷"Ari i lmalak n tmesmunt di Filadilfiya 'Ammu iqqar Umqeddas wenni d tidett d wenni ęar ięa tsarut n Dawud d wenni i ęa yarezmen, xenni uřa d ijjen mma ad ibelleę, d wenni i ęa ibelleen, xenni uřa d ijjen mma ad yarzem: ⁸Necc ssneę řexdayem nnek. Aqqa ggię zzatec ict n tewwart tarzem uřa d ijj war izemmar ad tt ibelleę, minzi jjeđd nnek d ameęyan, qae amenni teęđid awař inu uca war tenkared ca isem inu. ⁹Aqqa ad wceę ca zeg usinagug n Ccięan, inni iqqaren aqqa nitni d Udayen, maca nitni war ģin ca amenni, maca nitni ssxarriqen. Ad ten arrey ad ac wđan ęar iđaren nnek ģima ad ssnen belli necc sseizzeę cek, ¹⁰minzi aqqa cek teęđid awař inu n řřbar, x uyenni ad

xak ḥḍiḡ ɛawed zi tsææet n ujarreb tenni i d ɣa yasen x tmurt marra i ujarreb n inni izeddyen x tmurt. ¹¹Necc ad d aseɣ deɣya. Tṭef di min ɣarek ḥima uṛa d ijj war d ac ittekkes ca tamrist nnek. ¹²Wenni i ɣa iyellben ad t ggeɣ d abilar di taddart iqeddsen n Arebbi inu uca war zzayes itwammeksi ɛemmarɣ uca ad xas ariɣ isem n Arebbi inu d yisem n tendint n Arebbi inu, Urcalim n jdidd tenni i d ɣa ihwan zeg ujenna zi Arebbi inu, uṛa d isem inu n jdidd. ¹³Wenni ɣar iɣa imezzuyen ad iseṛ min iqqar Arruḥ i tmesmunin.’ ”

I tmesmunt di Layudikiya

¹⁴“Ari i lmalak n tmesmunt di Layudikiya ‘Ammu iqqar wenni umi itwaṛaya ‘Amin’, acehhad aṣḍiq d tidett, wenni d beddu n marra min d ixreɣ Arebbi: ¹⁵Necc ssney řexdayem nnek, belli cek war tesmiḍed war tḥemmid. Mři i ɣa tesmeḍed niɣ tḥemmid! ¹⁶Xuyenni, umi cek temṛuded, war tḥemmid war tesmiḍed, ad xak ssusfey zeg uqemmum inu. ¹⁷Minzi cek teqqared ‘Necc ɣari agra uca immarni-d ɣari wagra, war d ayi ittxeṣṣi walu’, uca war tessined ca belli cek di řeyben d řeḥwej, aqqa cek d amezṛuḍ d adaryar d æaryan. ¹⁸Ad cek neṣḥey maḥend ad xafi tesyed wurey iqquren ikkin timessi ḥima ad tdewřed d bu agra, uṛa d arruḍ d acemṛar ḥima ad tarḍed, war teḍhar ɛad řefḍiḥet n tuæaryent nnek, uṛa d ddhen i tiṭṭawin nnek ḥima ad tmeṣḥed tiṭṭawin nnek, ad twařid. ¹⁹Kuř ijjen wenni sseizzey, ttwebbxey t, ttseggdey t. Egg řbař, tub! ²⁰Aqqa da, necc beddey ɣar tewwart, ssqarqubey. Mařa ḥed iseṛ i tmijja inu, ad yarzem tawwart, necc ad ɣares adfey uca ad kis munswey d netta akidi. ²¹Wenni i ɣa iyellben ad as wcey ḥima ad iqqim akidi x řæarc inu amecnaw necc yellbey uca qqimey ak-d Baba x řæarc nnes. ²²Wenni ɣar iɣa imezzuyen ad iseṛ min iqqar Arruḥ i tmesmunin.’ ”

Řæarc deg ujenna

4 ¹Awarni man aya zriɣ ict n tewwart tarzem deg ujenna uca tmijja tamezwarut i sřiɣ am ij n řbuq i ɣari-d issawařen, tenna “Gaæed da uca ad ac ssecney min ittxeṣṣ ad imsar awarni man aya.” ²Řexdenni ireḥḥef ayi-d Arruḥ. Aqqa da, ij n řæarc ibedd deg ujenna, tuɣa iqqim xas ijjen. ³Tifras n wenni tuɣa xas iqqimen amecnaw aṛzu n yasbis d sardwan. Tiwwa i řæarc tuɣa din ict n tesřit n wenzar, udem nnes

idhar amecnaw *azru n smiralda*. ⁴Quwwaren as i řearc arebea u eecrin n řekrasi n řearc uca arebea u eecrin n imyaren tuya qqimen x řekrasi n řearc, arđen arruđ acemřař, řarsen x uzeřif timrisin n wureř. ⁵Zi řearc nni ccaten zzayes assamen d wajjajen d tmijjawin. Zzat i řearc areqqent sebea n iřefdawen, tina d sebea n arruřat n Arebbi. ⁶Yar zzat n řearc tuya din amecnaw řebřar n zzaj axmi d *azru n kristal*. Di řwest n řearc d min d as-d innden, tuya din arebea n imeddaren, eemmaren s tiřřawin marra řar zzat d đeffar. ⁷Ameddar amezwaru yarwes deg wayrad, wiss tnayen deg ueejmi (*niř ayenduz*), wiss třata tuya ařembub nnes axmi n bnadem uca wiss arebea yarwes deg unedđiw iřřawen. ⁸Arebea n imeddaren kuř ijjen weřdes zzaysen řares setta n wafriwen, eemmaren s tiřřawin řar barra d daxeř u třřayan ass d ģiřet nnebřa abeddi, qqaren “Amqeddas, amqeddas, amqeddas d Sidi Arebbi Amzemmar x marra min iřan d wenni tuya d wenni iřan d wenni i d řa yasen.” ⁹Uca xmi i řa wcen imeddaren aeuđi d ccan d uqadi i wenni iqqimen x řearc, i wenni iddaren i řebda, ¹⁰xenni arebea u eicrin n imyaren ad wđan řar tmurt řar zzat n wenni iqqimen x řearc, ad ssejden i wenni iddaren i řebda qaε uca ad ssarsen timrisin nsen řar zzat i řearc, qqaren ¹¹“Cek, a Sidi Arebbi nney, a Amqeddas, tesdaheğed aeuđi d ccan d jjeħd, aqqa d cek i iggin marra min iřan, aqqa man aya zzayek i iřa uca zzayek i itwagg.”

Adlis itwannđen d Izmar

5 ¹Uca řriř deg ufus afusi n wenni iqqimen x řearc ij n wedlis itwannđen, tuya xas tira řar daxeř d barra, uca *adlis* tuya itwacemmee s sebea n icemmiēen. ²Uca řriř ij n lmalak ijhed, ittřaya s jjeħd “Man wen isdaheğen ad yarzem adlis-a uca ad ikkes icemmiēen nnes?” ³Uca uřa d ijj deg ujenna niř di tmurt niř sadu tmurt izemmar ad yarzem adlis-a niř ad dayes ixřar. ⁴Necc ruř ařřas umi war ufin wi isdaheğen ad yarzem adlis-a řima ad zzayes iřar niř ad dayes ixřar. ⁵Uca ijjen zeg imyaren inna “War ttru ca! Xřar, ayrad zeg ayt n Yahuda zeg uřwar n Dawud, aqqa iřelleb řima ad yarzem adlis-a d sebea n icemmiēen nnes.” ⁶Uca řriř řar řwest n řearc d arebea n imeddaren uca di řwest n imyaren ij n izmar ibedd, igga axmi d tayarřt. Netta řares sebea n waccawen d sebea n tiřřawin, nitni d sebea arruřat n Arebbi inni itwassekken řar

ddunnit tmun.⁷ Aqqa netta yusi-d uca iksi adlis itwannnden zeg ufus afusi n wenni tuɣa iqqimen x řearc.⁸ Ařami itřef adlis itwannnden, wđan-d arebea n imeddaren d arebea u eecrin n imyaren ɣar tmurt zzat i izmar, marra idsen ɣarsen harbat d řřbařa n wurey ccurent s řebxur marra, man aya d tizağitin n imqeddasen.⁹ Uca yennjen ij n izři n jdid “Cek tesdaheğed ad teksid adlis itwannnden, ad tekkxed icemmiēen nnes minzi cek tetwayarřed uca s idammen nnek tesyid aney i Arebbi zi kuř taqbič d iřes d weydud d řgens.¹⁰ Cek tarriid ten d ijeğiden d ikehhanen i Arebbi, ad řekmen x tmurt.”¹¹ Xenni zři y uca řři y tmijja n wařtas n lmalakat nnđent i řearc d imeddaren d imyaren uca tuɣa-ten eecra ařaf di eecra n řuřuf d ařef di řuřuf,¹² třayan s tmijja ijehden “Izmar wenni itwayarřen isdaheğ ad itřef jjeħd d wagra d tiyit d tzemmar d ccan d ueuğ i d usemyar!”¹³ Uca marra wi iğan deg ujenna u x tmurt d sadu tmurt u x řebħar, qae min iğan daysen, řři y asen, qqaren “Asemyar d ccan d ueuğ i d řřulřa ad iřin i wenni iqqimen x řearc u i izmar i řebda qae.”¹⁴ Uca arebea n imeddaren qqaren “Amin!” Imyaren wđan-d ɣar tmurt, sejdēn.

Sebea n icemmiēen

6¹ Uca zři y belli izmar ifsi **acemmiē ameẓwaru** zi sebea n icemmiēen nni uca řři y iijen zi arebea n imeddaren iqqar s tmijja am wajjaj “As-d, xzar!”² Xenni zři y ij n uyis d acemřarř d wenni xas inyin ɣares ij n řqewř. Wcin as ict n temrist uca netta iffe y-d am itt yellab uca ħima ad i yelleb.³ Ařami yarzem **acemmiē wiss tnayen**, řři y i umeddar wiss tnayen, iqqar “As-d, xzar!”⁴ Uca yusi-d uyis nneđni, tuɣa d azeggway am tnessi uca wenni xas inyin, ggin t ħima ad iksi řehna x tmurt, ħima ad kkaren iwdan, ad ɣarřen i wayawya uca wcin as ij n ssif imyar.⁵ Ařami yarzem **acemmiē wiss třata**, řři y i umeddar wiss třata iqqar “As-d, xzar!” Uca zři y ij n uyis d abarcan uca wenni xas inyin ɣares ij n řmizan deg ufus.⁶ Di řwest n arebea n imeddaren řři y axmi ca n tmijja teqqar “Ijj n řmud (=litru) n yirden s ijj n ddinar d třata n řemdud n yirden s ijj n ddinar. Yar zzeć d binu war ten ttđiyyiēem ca!”⁷ Ařami yarzem **acemmiē wiss arebea**, řři y i tmijja n umeddar wiss arebea teqqar “As-d, xzar!”⁸ Uca zři y ij n uyis d asnabi (=awray aceħcaħ - awray adardas) uca wenni xas inyin, qqaren-as “řmewt’ uca teđfar it řaxart. Temmewc asen i nitni řřulřa x ijj n arbee n tmurt ħima ad nyen s ssif,

s řaz, s řmewt u s řewħuc n tmurt. ⁹Ařami yarzem **acemmie wiss xemsa**, řziř sadu uęaltar řeemur n yinni itwanyen di řřweę n wawař n Arebbi uca di řřweę n chadet i tuřa řarsen, ¹⁰řařan s jjeħd “A řřakem amqeddas d bab n tidett, meřař i řa teqqimed war řęekmed, war řtneqmed ca i idammen nney zeg inni izeddyen di tmurt?” ¹¹Uca wcin asen, marra ijj-ijj, řeębayat d ticemřařin, nnan asen belli ad areyyħen drus ař i řa kemmřen isemyan nneđni d wawmaten nsen, inni i řa itwanyen eawed am nitni. ¹²Uca řziř, ařami yarzem **acemmie wiss setta**, řexdenni imsar ij n wenhezzi n tmurt d ameqqran. řfuct tedweř d tabarcant am ict n txancet n wecđan uca taziri tmun tegga am idammen ¹³uca itran n ujenna wđan-d řar tmurt am iqurraę zeg wartu xmi t-id iyeřęęę ij n usemmiđ d ameqqran. ¹⁴Ajenna immeksi am ij n urrullu n wedlis, nneđen t uca marra idurar d tegzirin twakksen zeg imucan nsen. ¹⁵Ijeğiden n tmurt d imeqqranen d aytbab n wagra d yinni d ikumandaren x wařef d yinni řarsen tizemmar d kuř ismey d řħurr, aqqa nitni ssuffaren ixef nsen deg ifran u jar řejruf n idurar, ¹⁶nnan i idurar d řejruf “Wđam-d xaney, ffarem aney zeg wudem n wenni iqqimen x řęarc u zi lřađab n izmar, ¹⁷minzi ass ameqqran n lřađab nnes aqqa yusi-d, man wen izemmaren ad iędu?”

Acemmie n Arebbi iddaren

7 ¹Awarni man aya řziř arebea n lmalakat beddent řar arebea n řęemmura n tmurt, řřfent arebea n isemmiđen n tmurt, řima war ittřuđi usemmiđ uřa x řbarr uřa x waman niř x ca n tcejřart. ²Uca řziř ij n lmalak nneđni yuři-d manis d tneqqar řfuct, aqqa řares acemmie n Arebbi iddaren uca iřařa s jjeħd i arebea n lmalakat tinni umi temmewc tzemmar řima ad ssexsarent tamurt d waman, ³iqqar “War řtssexsarent tamurt uřa d aman uřa d ticejjura ař i řa negg acemmie x tenyart n isemyan n Arebbi nney.” ⁴Uca sřiř řqedd n inni itwacemmęen, meyya u arebea u arebein n ařaf aqqa itwacemmęen zi marra tiqebbař n Israyil

⁵teneac ařaf zi teqbič n Yahuda, teneac ařaf zi teqbič n Rubin,

⁶teneac ařaf zi teqbič n Gad, teneac ařaf zi teqbič n Acir,

teneac ařaf zi teqbič n Naftali, teneac ařaf zi teqbič n Manassa,

⁷teneac ařaf zi teqbič n Simean, teneac ařaf zi teqbič n Lawi,

tenεac ařaf zi teqbič n Isakkar, ⁸tenεac ařaf zi teqbič n Zibulun, tenεac ařaf zi teqbič n Yusef, tenεac ařaf zi teqbič n Binyamin.

Abarru n řyaci zi kuř řgens

⁹Awarni man aya aqqa zřiy ij n ubarru n řyaci zi kuř řgens d tqebbař d weyduđ d iřsawen uřa d ijj war izemmar ad ten ifarz. Nitni bedden zzat i řearc d yezmar, arđen řeebayat d ticemřařin uca řarsen tiseđwin n tini deg ifassen nsen. ¹⁰Ttřayan s jjeħd “Asenjem ittiři i Arebbi nney wenni iqqimen x řearc u i izmar.” ¹¹Uca marra lmalakat nnđent-id i řearc uřa d imyaren d arebea n imeddaren, uca ađaren řar tmurt s wudmawen nsen qibač i řearc, sejden i Arebbi, ¹²nnan “Amin! Asemyar d ueuđi d tiyt d uqadi d ccan d jjeħd d tzemmar i Arebbi nney i řebda qaε. Amin.” ¹³Xenni yarr-d iijen zeg imyaren nni, inna ayi “Min enan nitni iwdan-a yardeñ řeebayat d ticemřařin, manis d usin?” ¹⁴Necc nniy as “A Sidi inu, cek issnen.” Inna ayi “Ina aqqa usin-d zi řeřřart tameqqrant. Nitni řebben řeebayat nsen uca arrin tent d ticemřařin deg idammen n izmar. ¹⁵X uyenni nitni bedden zzat i řearc n Arebbi uca xeddmn as ass d řiřet di taddart iqeddsen nnes. Uca wenni iqqimen x řearc ad xasen iwwet aqıđun nnes. ¹⁶War iqqim εad ad řužen niy ad fuden, war ten tettqeddi uřa d tfuct uřa d ict n jjurret n řeřmu, ¹⁷minzi izmar i ibedden di řweř n řearc ad ten yarwes, ad ten indeh řar tařawin n waman n tudart uca Arebbi ad asen imseř kuř ametřa zi tiřřawin nsen.”

Acemmiε wiss sebea

8 ¹Ařami yarzem **acemmiε wiss sebea**, ajenna tuya yarsa εřařař azyen n tsaεet. ²Uca zřiy sebea n lmalakat tinni beddent zzat i Arebbi uca immewc asent sebea n řebwaq. ³Aqqa ij n lmalak nneđni yusi-d, yuyur ad ibedd řar uealřar s ict n teqduřt n wurey i řebxur. Wcin as ařřas n řebxur řima ad t iwehheb ak-d tzařitin n marra imqeddasen x uealřar n wurey qibač i řearc. ⁴Uca ddexxan n řebxur ak-d tzařitin n imqeddasen tuya ittgaεεad zeg ufus n lmalak i ibedden qibač i Arebbi. ⁵Xenni lmalak iksi taqduřt n řebxur, iccur itt s tmessi zeg uealřar uca inđar itt řar tmurt uca usin-d wajjajen d tmijjawin d wassamen d wenhezzi n tmurt.

Sebea n řebwaq

⁶Uca řezgment sebea nni n lmalakat tinni řar ięa sebea n řebwaq řima ad daysen řudent. ⁷Xenni **lmalak amezwaru** iřuđ di řbuq nnes uca tewđa-d tebrurri d tmesi x tmurt, xeęđent ak-d idammen uca ict n tuřut n tmurt d ict n tuřut n tcejjura tuya tetwassecmeđ uca marra řeřtic aziza tuya tetwassecmeđ. ⁸Xenni **lmalak wiss tnayen** iřuđ di řbuq nnes uca ca n tmesřact am wedrar ameqqran icemmđen, immenđar di řebřar uca ict n tuřut n řebřar tedweř d idammen, ⁹u ict n tuřut n lřayawanat inni iddaren di řebřar mmuten d ict n tuřut n iyarruba tareddeę. ¹⁰Xenni **lmalak wiss třata** iřuđ di řbuq nnes uca ij n itri d ameqqran, yurya am ij n weřfeđ, iwđa-d zeg ujenna x ict n tuřut n iyezran d tařawin. ¹¹Itri-ya qqaren-as ‘Absintus’ (=‘Cciř’). Aqqa ict n tuřut n waman tedweř d ‘absintus’ (*min ix ad yini ‘tarzeg amecnaw cciř’*) uca mmuten ařas n iwdan s waman umi dewřen *waman* d imarzagen. ¹²Xenni **lmalak wiss arebea** iřuđ di řbuq nnes uca tetwatřef ict n tuřut n tfuct d ict n tuřut n tziri d ict n tuřut n itran ařami tebbarcen ict n tuřut n tfawt uca tewđa-d tembambest x ict n tuřut n uziř uřa x řiřet. ¹³Uca zřiy ij n unedđiw di řwest n ujenna, tettřaya s jjeħd “Uct, uct, uct i inni izeddyen di tmurt x ssibbet n řřess n řebwaq n třata n lmalakat i řa iřuđen ead di řebwaq nsent.”

9 ¹**lmalak wiss xemsa** iřuđ di řbuq nnes uca zřiy ij n itri iwđa-d zeg ujenna x tmurt, temmewc as tasarut n uqemmum n tesraft yuęyen. ²Netta yarzem tasraft yuęyen uca igaeęed-d ddexxan zeg uqemmum n tesraft am ddexxan n tefqunt tameqqrant uca tfuct d řeęwin barcnen zi ddexxan n tesraft. ³Zi ddexxan ffyen-d zzayes iburexsen řar tmurt, temmewc asen řřuřta am tenni ięan řar țyarđmiwin n tmurt. ⁴Itwanna asen “War tjeyyřem řeřtic n tmurt uřa d ayeřmuy aziza niř tacejjart myř i iwdan waha inni war řar ięi uceřmie n Arebbi x tenyart nsen”. ⁵Temmewc asen tzeřmar mařend war neqqen iwdan, maca ad ten eeddben řqedd n xemsa n iyuren uca aeędeb nsen am ueędeb n țyarđent xmi teqqes i bnadem. ⁶Deg wussan nni ad arzun iwdan řmewt, war tt třifen uca ad ttaren ad mmeten uca řmewt ad zzaysen tarweř. ⁷Iburexsen ggin am iysan i iřezmen i umenyi uca řarsen x uzeęif am timrisin n wureę d iyeřbab nsen am iyeřbab n iwdan, ⁸uca acuwřaf nsen am ucuwřaf

^{8:13} ‘ij n unedđiw’ - di ca n řmaxřuřat tiqdimint nufa ‘ij n lmalak’

n temyarin, tiymas nsen am tinni n wayraden, ⁹uca idmaren nsen ssduřuyen s wuzzař uca ddriř n wafriwen nsen am ddriř n ikarruten ak-d wařtas n iysan itteqnunnuyen řar umenyi, ¹⁰řarsen ikennasen am tyardmiwin d isennanen uca řřulřa nsen tuřa deg ikennasen nsen, řima ad eedben iwdan řmijař n xemsa n iyuren. ¹¹Ajeřid xasen d netta d lmalak n tesraft, qqaren as s teibranit ‘Abaddun’, s tgrigit ‘Abulliyun’. ¹²‘Uct’ tamezwarut teedu, awarni man aya ad d asent ead tnayen n ‘wuctat’. ¹³**Lmalak wiss setta** iřuđ di řbuq nnes uca řřiy tmija i d yusin zi arebea n waccawen n uealřar n wureř i ibedden din qibač i Arebbi ¹⁴tenna i lmalak wiss setta i řar ięa řbuq “Fsiy i arebea n lmalakat inni icarfent řřarf n iřzar ameqqran n Ufrat.” ¹⁵Uca arxun asent i arebea n lmalakat tinni tuřa ięezzen dinni řar wass d uyur d useggwas, řima ad nyent ict n tuřut n iwdan. ¹⁶Tuřa řqedd nsen tyuřa n eecra ařaf s eecra řuřuf n imnayen (=řeřskar s iysan) uca řřiy mečar di řan. ¹⁷Ammu i řřiy iysan d yinni xasen inyin di tmeřra-ya: tuřa ssduřuyen idmaren nsen s wuzzař d azeggway am tmeři d wezbaybi am ‘tyasint’ d wewřay am řecbareyyet uca izeřifen n iysan nni am izeřifen n wayraden uca zeg iqemmumen nsen teffey-d zzaysen tmeři d ddexxan d řecbareyyet. ¹⁸Aqqa ict n tuřut n iwdan tetwaney s řřata-ya n jřrayeř, s tmeři d ddexxan d řecbareyyet i d itteffyen zeg iqemmumen nsen. ¹⁹Minzi řřulřa nsen aqqa-tt deg iqemmumen d ikennasen nsen, minzi ikennasen nsen ggin axmi d ifiřan, řarsen izeřifen ttjeyyřen zzaysen iwdan. ²⁰Maca iwdan iqqimen inni war itwanyen ca zeg jřriřect-a, war tuben ca zi řexdayem n ifassen nsen mařend ad bedden zeg uebad n ccwařen d lařnam n wureř d nnuqart d nnřas d weřzu d ukeccuđ, inni war ittwiřin, war ittesřin, war igguren ²¹uca nitni war tuben ca zeg uneqqi nsen niř zi tseřřart nsen, uřa zi tuqeřbit nsen niř zi tukkarda nsen.

Lmalak ijhed s wedlis ameřyan

10 ¹Uca řřiy ij n lmalak ijhed, ihwa-d zeg ujenna, tuřa yarđ aseynu uca tasřit n wenřar tbedd as x uzeřif uca aymbub nnes igga am tfuct, idaren nnes am ibilaren n tmeři. ²Itřef deg ufus nnes ij n wedlis ameřyan yarzem. Issars ađar nnes afusi x řebřar, ađar nnes azeřmađ x tmurt ³uca iřaya s jjeđd am wayrad. Umi iřaya, arrin-d xas sebea n wajjajen s řřess nsen. ⁴Řami kemmřen sebea n

wajjajen nni awař nsen, tuya xsey ad t ariy. Uca sřiy i ict n tmijja třaya-d zeg ujenna “Egg acemmie x min nnan sebea n wajjajen, war t ttari ca.” ⁵Imalak wenni tuya zřiy, ibedd x řebřar d tmurt, iki afus nnes afusi řar ujenna ⁶uca ijuř řar wenni iddaren i řebda qae, wenni iggin ajenna d min dayes d tmurt d min dayes d řebřar d min dayes “War teqqim bu řweqt!” ⁷Aqqa deg wussan n řřess n lmalak wiss sebea xmi netta ad iřuđ di řbuq nnes, ad ikmeř sšir n Arebbi, mammec tuya ittbarreř i isemyan nnes, imkacafen. ⁸Uca tmijja i sřiy zeg ujenna tessiweř-d řari ict n twařa nneđnit “Uyur, ksi adlis yarezmen zeg ufus n lmalak wenni ibedden x řebřar d tmurt.” ⁹Uca uyurey řar lmalak, ttarey as ad ayi iwc adlis amezyan. Inna ayi “Ksi t, teccid t uca ad issarzeg aeddis nnek, maca deg uqemmmum nnek ad yiři d amižid am tamment.” ¹⁰Necc ksiy adlis amezyan zeg ufus nnes uca cciy t. Tuya-t d amižid deg uqemmmum inu, ařami t cciy, yarezeg deg ueddis inu. ¹¹Uca nnan ayi “Ittxeř ac twařa nneđnit ad tbarřhed awař n Arebbi i wařtas n iyduden d řegnus d iřsawen d ijeřiden.”

Tnayan n řechud i ibedden zzat i Arebbi

11 ¹Uca immewc ayi ij n uřanim, igga am ij n uqeřtab, iqqar “Kkar, teebarred taddart iqeddsen n Arebbi d uealřar d yinni dayes iebbden!” ²Azzay wenni řar barra n taddart iqeddsen, ejj it, war t tsebbar ca, minzi aqqa immewc i řegnus uca nitni ad eefsen tandint iqeddsen tnayan u arebein n iyuren. ³Necc ad wcey tizemmar i tnayan n řechud inu, ad barrřen awař n Arebbi ařef u mitayn u settin n wussan, arđen s txancet n wecđan.” ⁴Nitni d tnayan n tzitunin d tnayan n řeqnadeř i ibedden zzat i Arebbi n tmurt. ⁵Mařa din ca n ijjen ixs ad ten ihweř, ad teffey tmessi zeg uqemmmum nsen uca ad tecc řeedyan nsen. Mařa ca n ijjen ixs ad ten ihweř, ittxeř as ad itwaney ammu. ⁶Nitni řarsen řřulřa mařend ad qqnen ajenna, řima war d iwetři wenřar deg wussan mindi i řa ibarrřen nitni. Yarsen eawed tizemmar x waman, řima ad ten arren d idammen uca ad řeyyřen tamurt s marra jřiřect meřmi mma xsen. ⁷Xmi i řa kemmřen chadet nsen, ad d igaeed řweřc zi tesraft n tmurt, ad kisen immney, ad xasen iyelleb uca ad ten iney. ⁸Řxecbat nsen ad iřint deg webriđ n tendint tameqqrant umi qqaren s řmeena arruři nnes “Sudum d Miřra”, mani nyin Arebbi x řřalib. ⁹Uca inni zeg iyduden d tqebbař d iřsawen d řegnus

ad ʒaren řxecbat nsen, war jjin ad mmarsen řxecbat nsen deg wenđer
třata n wussan d wezyen.¹⁰Uca imezday n tmurt ad zzaysen farřen, ad
iřin mliħ, ad arezfen iijen ȳar wenneđni, minzi tnayen n imkacafen-a
tuȳa ȳezzan deg imezday n tmurt.¹¹Maca awarni třata n wussan d
wezyen yudef daysen arruħ n tudart zi Arebbi uca kkaren, bedden x
iđaren nsen uca tiggwudi temȳar tewđa-d x inni ten iȳrin.¹²Uca sřiy ict
n tmijja tejhed *tetřaya* zeg ujenna, teqqar asen “Gaædem-d dal!” Uca
nitni gaæden ȳar ujenna deg useynu uca řeedyan nsen ȳrin ten.¹³Di
tsaæet nni imsar ij n wenhezzi n tmurt d ameqqran. Ict n tæccart n
tendint tehden d sebæa ařef n ismawen n iwdan mmuten s wenhezzi-
ȳa n tmurt. Wi iqqimen dewřen ggweden ařas uca ssuëřan zi Arebbi n
ujenna.¹⁴‘Uct’ wiss tnayen teđu, aqqa ‘uct’ wiss třata teggur ad d tas.

Řbuq wiss sebæa

¹⁵**Lmalak wiss sebæa** iřuđ di řbuq nnes uca kkarent tmijjawin
timeqqranin deg ujenna, ttřayant “Tagelda n ddunnit aqqa
tedweř-d ȳar Arebbi nney u ȳar Lmasiħ nnes uca netta ad iħkem
am ujeğid i řebda qæc.”¹⁶Arebæa u eicrin n imȳaren, inni iqqimen
x řekrasi nsen zzat i řæarc n Arebbi, uđaren ȳar tmurt s uyembub
nsen uca æebden Arebbi,¹⁷qqaren “Necchin nettqada cek, a Sidi
Arebbi Amzemmar x marra min iğan, cek d wenni iğan d wenni
tuȳa d wenni i d ȳa yasen, aqqa teksid jjeħd nnek ameqqran uca
cek aqqa tħekmed.¹⁸Řegnus tuȳa xeyyqen xak uca lȳađab nnek
yusi-d uřa d řweqt ħima ad twaħasben imettinen uřa ħima ad
temmewc řmunet i isemȳan nnek imkacafen uca i imqeddasen d
marra inni itteggweden isem nnek, imeȳyanen d imeqqranen, aqqa
tiweđ-d řweqt ad tareyybed inni ittareyyben tamurt.”¹⁹Nnurzment
tiwwura n taddart iqeddsen n Arebbi deg ujenna ařami itwazar
şşenduq n řæahd nnes uca kkaren wassamen d tmijjawin d wajjajen
uřa d anhezzi n tmurt d usemmiđ s ubrurri imȳar.

Tamȳart d řhaycet

12 ¹Xenni tetwazar ict n řeëřamet d tameqqrant deg ujenna,
ict n tmeřřut tyarđ tfuct, taziri sadu iđaren nnes uca ȳares
x uzeğif ict n temrist s tenæac n itran.²Tuȳa teksid ddeyset, tesȳuyyu
s řewjæe d unezbar n tarwa.³Xenni tetwazar ict n řeëřamet nneđni

deg ujenna, aqqa din ict n řhaycet tameqqrant tazeggwayt am tmesi, ġares sebġa n izeġifen d ġecra n waccawen uca x izeġifen nnes sebġa n temrisin. ⁴S ukennas nnes tfarġ zzayes ict n tuřut n itran zeg ujenna, tesszareyyeġ iten ġar tmurt. Řhaycet tuġa tbedd zzat i tmeřřut i ġa ġarřen, ġima ad třarġ ařenjir nnes xmi t-id ġa tařu. ⁵Uca tuřu-d ařenjir wenni i ġa iřekmen x marra řegnus s uzeġaġ n wuzzař. Ařenjir nnes immeksi deġġa ġar Arebbi u ġar řġarc nnes. ⁶Maca tameřřut tarweř ġar řexřa, ġar mani tuġa d as igga Arebbi amcan ġima ad as sseccen řqedd n wařef u mitayn u settin n wussan. ⁷Uca ikkar umenġi deg ujenna. Mixayil d lmalakat nnes mmenġent ak-d řhaycet uca řhaycet d lmalakat nnes mmenġent ġawed akis, ⁸maca war ġhident ca uca war itwif ġad wemcan nsen deg ujenna. ⁹Temmenġar řhaycet tameqqrant, nettat d ařġar wenni tuġa zic, qqaren as ibřis niġ Cciřan, wenni iġekkwan marra ddunnit, aqqa immenġar x tmurt uca lmalakat nnes mmenġarent akis. ¹⁰Uca sřġiġ ict n tmijja deg ujenna teqqar s ġjehd “Aqqa yusi-d usenġem d ġjehd d tgeldit n Arebbi d řřulta n Lmasiř nnes, minzi wenni iġeřmen aytmatneġ, wenni i ten iġeřmen aziř d ġřġet, aqqa immenġar. ¹¹Yellben t s idammen n Izmar d wawař n chadet nsen uca nitni war sseizzen ca tudart nsen ař řmewt. ¹²X uyenni, farřem a ijenwan d yinni daysen izeddyen! Uct x tmurt d řebřar, ibřis aqqa ihwa-d ġarwem s tefqařt nnes imġaren ařřas, minzi netta issen belli řweqt nnes aqqa tiweġ-d!” ¹³Ařami řhaycet tufa ixef nnes temmenġar ġar tmurt, teġfar tameřřut i d ġuřřen ařenjir. ¹⁴Mmewcen as i tmeřřut tnayen n wafriwen n unedġiw ameqqran ġima ad teġwu ġar wemcan nnes di řexřa, mani ad as sseccen iġj n wakud d ikuden d wezyen n wakud n řweqt, mani war tt iřarr uřġar. ¹⁵Ařġar issusef x tmeřřut zeg uqemmum nnes, igga ict n řřemřet n waman am iřzar, ġima ad tt yawi iřzar. ¹⁶Tamurt teawen tameřřut uca tamurt tarzem aqemmum nnes, teřruw iřzar wenni i d issusfen řhaycet zeg uqemmum nnes. ¹⁷Uca řhaycet txeyyeġ ařřas x tmeřřut uca tuyur ġima ad temneġ ak-d inni iqqimen zi tarrawt nnes uca ak-d inni ittettřfen di tweřřa n Arebbi u di chadet n Yeccu Lmasiř.

Řweħc zi řebħar

13 ¹Uca dewřey ad beddey x ijdi *yar tma* n řebħar. Uca zřiy ij n řweħc igaeēed-d zi řebħar, ģares ēecra n waccawen d sebea n izeġifen. X waccawen nnes ēecra n temrisin uca x izeġifen nnes yuran xasen ismawen n ttekfir. ²Řweħc i zřiy, yarwes deg uyiřas, iđaren nnes am iđaren n wusu, axenfuc nnes am uxenfuc n wayrad. Řhaycet tewc as jjeħd nnes d řearc nnes uřa d ššulťa imyaren. ³Ijjen zeg izeġifen nnes igga axmi igzem ař řmewt, xenni ayezzim nnes i iggin axmi iyzem ař řmewt itwassgenfa uca marra tamurt tejeař dayes, teđfar řweħc. ⁴Aqqa nitni ēebden řhaycet *nni* minzi nettat tewca ššulťa i řweħc, uřa d nitni ēebden řweħc, qqaren “Man wen yarwesen di řweħc d man wen izemmaren ad kis imeařan?” ⁵Immewc as uqemmum, ittegg ixef nnes imyār, ittceqqaf di Arebbi, temmewc as ššulťa ģima ad imeařa akis arebein n iyuren. ⁶Uca netta yarzem aqemmum nnes ģima ad iceqqef di Arebbi uca ģima ad iceqqef deg isem nnes u di tzeddiyt nnes uřa di marra inni izeddyen deg ujenna. ⁷Immewc as ad imeařa ak-d imqeddasen, ad xasen iyelleb. Temmewc as ššulťa x kuř taqbič d weydud d iřes d řgens ⁸uca marra inni tuġa izeddyen di tmurt ad t ēebden, kuř ijjen wenni umi war yuri isem nnes deg wedlis n tudart n Izmar wenni umi ģarřen zeg wami tetwagg ddunnit. ⁹Wenni ģar iġa imezzuġen ad iseř. ¹⁰Wenni issidfen ģar řehbes ad yadeř ģar řehbes, d wenni inġin s ssif ittxešš as ad itwaney s ssif. Man aya d ššbar d liman n imqeddasen.

Řweħc zi tmurt

¹¹Uca zřiy ij n řweħc nneđni igaeēed-d zi tmurt, tuġa ģares tnayen n waccawen amecnaw inni n Izmar uca issiweř amecnaw řhaycet. ¹²Tuġa iħkem zzates s marra ššulťa n řweħc amezwaru, yarr-d tamurt d imezday nnes marra ad ēebden řweħc amezwaru wenni iggenfan zeg uyezzim nnes i iggin axmi igzem ař řmewt. ¹³Řweħc wiss tnayen ittegg řeēřamat timeqqranin ař d issehwa timessi zeg ujenna x tmurt qibač i tiťřawin n iwdan. ¹⁴Ad iywa inni izeddyen di tmurt s řeēřamat i d as immewcen ģima ad ten igg qibač i řweħc amezwaru, uca iqqar i inni izeddyen di tmurt ad kkaren ad ssbedden řexyař (=timtal) i řweħc amezwaru, wenni waxxa tuġa igzem s ssif uca iddar-d ēawed. ¹⁵Immewc as ad igg ij n arruħ i řexyař n řweħc, ģima ad issiweř řexyař

(=*timtal*) n řwehč uca ad igg belli marra inni war išebbden ca řwehč ad twanyen. ¹⁶Ad igg belli marra, imezyanen d imeqqranen uřa d aytbab n wagra d imežřađ niy iħurriyyen d isemyan, ad ksin tiggess deg ufus nsen afusi niy x tenyart nsen ¹⁷uca uřa d ijj war izemmar ad isey niy ad izzenz myir wenni yar iğa tiggess d yisem n řwehč niy nnumru n isem nnes. ¹⁸Danita teğa tiyt: wenni yar iğa uzeğif, izemmar ad issen nnumru n řwehč, minzi netta d nnumru n ij n bnadem uca nnumru nnes d setta meyya u setta u settin.

Izmar d meyya u arebea u arebein ařef

14 ¹Uca zřiy Izmar ibedd x wedrar n Siyun, akis meyya u arebea u arebein n ařaf uca ħarsen x tenyart nsen isem nnes d yisem n Babas. ²Řexdenni sřiy ict n tmijja tusi-d zeg ujenna am řħess n wařtas n waman uca am řħess n wajjaj ameqqran. Řħess i sřiy tuya amecnaw ayt n harba ittiraren di harbat nsen. ³Aqqa nitni yennjen ij n izři n jdid zzat i řearc d zzat i arebea n imeddaren d imħaren. Maca izři-ya uřa d ijj war izemmar ad t iřmed myir meyya u arebea u arebein n ařaf n inni itwasellken zi tmurt. ⁴Ina d inni war ijeyyħen ixef nsen ak-d temħarin, minzi nitni d iezziyyen imezdagen. Nitni đeffaren izmar manis mma ikka, aqqa twasellken zeg iwdan am imenza i Arebbi d Izmar. ⁵Aqqa war itwif ca řyecc deg uqemmum nsen, aqqa war daysen bu řeib *qibač* i řearc n Arebbi.

Třata n lmalakat

⁶Uca zřiy ij n lmalak nneđni tuya iřřaw di řwestř n ujenna, ħares řexbar ařebħan i řebda ħima ad zzayes ibarreħ i inni izeddħen di tmurt, i kuř řgens d teqbič d yiřes d weydud, ⁷uca iřřa s jjeħd “Gwedem Arebbi, wcem as-d aeuği, aqqa tasaeet n lħisab nnes tiweđ-d, eebdem i wenni iggin ajenna d tmurt d řebħar d tařawin n waman.” ⁸Uca wenneđni, ij n lmalak wiss tnayen, iđfar it, iqqar “Aqqa tewđa *tendint* n Babilun tameqqrant i yejjin ad swen marra řegnus zeg waman n uđiř n tefqaħt n tuqeħbit nnes.” ⁹Uca wenneđni, ij n lmalak wiss třata, iđfar iten uca iřřa s jjeħd “Wenni i ħa išeċden řwehč d řexyař nnes d wenni i ħa iksin tiggess x tenyart niy deg ufus nnes, ¹⁰d netta ad isu eawed zeg waman n uđiř n tefqaħt n Arebbi wenni isswejden nnebřa axeğed deg uyarraf n lyađab nnes uca ad itwaeeđeb s tmessi

d řecbareyyet qibač i tiṭṭawin n lmalakat iqeddsen n Izmar, ¹¹uca ddexxan n uæeddeb nsen ad igææed i řebda. War řarsen bu arraḥet, ass d ġiřet, inni iæbbden řweħc d řexyař nnes, marra wenni iksin tiggest n isem nnes. ¹²Aqqa d wa d řřbar n imqeddasen, inni iṭṭfen di tweřša n Arebbi d liman n Yeccu.” ¹³Uca řřiy ict n tmijja tettřaya-d zeg ujenna “Ari ‘Sseed n imettinen inni i řa imten di ṭṭweē n Arebbi zi řexxu tsawent. Wah, inna Arruħ, ad areyyḥen zi řexdayem nsen, aqqa řexdayem nsen ad ten đfarent.’”

Tameyra n tmurt

¹⁴Uca řřiy, aqqa ij n useynu d acemřař uca x useynu iqqim xas ijjen amecnaw Mmis n bnadem, řares x uzeġif nnes ict n temrist n wurey uca deg ufus nnes ij n wemjar iqdeē x tnayen n wudmawen. ¹⁵Uca ij n lmalak nneđni iffey-d zi taddart iqeddsen uca iřaya s jjeħd x wenni iqqimen x useynu “Sekk-d amjar nnek, mjar! Aqqa tasææet n tmeyra tiweđ-d, minzi řřabet n tmurt aqqa tengwa.” ¹⁶Uca wenni iqqimen x useynu, issekk-d amjar nnes řar tmurt uca tetwamjar tmurt. ¹⁷Uca ij n lmalak nneđni iffey-d zi taddart iqeddsen tenni deg ujenna, uřa d netta řares ij n wemjar iqdeē. ¹⁸Uca ij n lmalak nneđni wenni řar teġa řřulṭa x tmessi, iffey-d zeg uælṭar uca iřaya-d s jjeħd x wenni řar iġa wemjar iqdeē “Sekk-d amjar nnek iqedeē, řqeđ izekkunen n tzayart (=direct) n tmurt, minzi ađiř nnes aqqa ingwa (=yiweđ).” ¹⁹Uca lmalak issekk-d amjar nnes řar tmurt, iřqeđ tazayart n tmurt, inđar it di tsirt tameqqrant n tefqaħt n Arebbi. ²⁰Ĥaryen di tsirt řar barra n tendint uca ruccen-d idammen zi tsirt ařami iwđen řar řřimat n yiysan, řqedd n ařef u setta meyya n ‘istadiyyen’ (=eřaḥař ṭřata meyya kilumiter).

Sebea n lmalakat s sebea n jįrayeħ

15 ¹Uca řřiy deg ujenna ict n řeēřamat nneđni tameqqrant d tanebhet:sebea n lmalakat iwyent-d sebea n jįrayeħ tineggura, minzi tafqaħt n Arebbi ikmeř zzaysent. ²Uca řřiy amecnaw řebřar n zzaj ixegđen ak-d tmessi uca inni iyellben x řweħc d řexyař nnes d tiggest nnes d nnumru n isem nnes, bedden x tma n řebřar n zzaj, řarsen harbat n Arebbi. ³Nitni řennjen izři n Musa, ismey n Arebbi, d yizři n Izmar, qqaren “D timeqqranin d tiřebřanin řexdayem nnek,

a Sidi Arebbi, Amzemmar x marra min iġan, ibriden nnek d tasegda d tidett, a ajeġid n řegnus (*niy 'ajeġid n imqeddasen'*)! ⁴Man wen war cek itteggweden, a Sidi, d man wen war issemýaran isem nnek? Cek wehdec i iġan d amqeddas, mayar marra řegnus ad d asen, ad ac eebden, minzi řehkamats isseggden nnek aqqa dħarent." ⁵Awarni as zriy, aqqa tennurzem taddart iqeddsen deg uqıdun n chadet deg ujenna. ⁶Uca sebea n lmalakat ffıent-d zi taddart iqeddsen s sebea n jırayeh, arđent řetđtan ifsusen izdigen ittissiqqen, řarsent x idmaren ij n webyas n wurey. ⁷Uca iijen zi arebea n imeddaren iwca asen i sebea n lmalakat nni sebea n tťawyat n wurey, tuya ccurent s tefqaht n Arebbi wenni iddaren i řebda qae. ⁸Taddart iqeddsen tetwaemmar s ddexxan i d itteffıen zeg ueuđi n Arebbi d jjehd nnes. Uřa d iijen mma izemmar ad yadef taddart iqeddsen ař min řa kkent sebea n jırayeh tinni d iwyent sebea n lmalakat.

Sebea n tťawyat n lyađab n Arebbi

16 ¹Uca sřıy ict n tmijja zi taddart iqeddsen tettřaya x sebea n lmalakat nni, tenna "Uyurem, tfarrıem sebea nni n tťawyat n tefqaht n Arebbi x tmurt!" ²Wenni d amezwaru yuyur, ifarrey tťawya nnes di tmurt. Uca idweř ij n ubuerus d aeefan iqbeř řar iwdan inni řarsen tıggest n řwehc uca sejden i řexyař (=timtal) nnes. ³Xenni **lmalak wiss tnayen** ifarrey tťawya nnes di řebřar uca idweř d idammen amecnaw ametti uca kuř řeemar iddaren di řebřar ad immet. ⁴Xenni **lmalak wiss třata** ifarrey tťawya nnes x iyezran d tařawin, dewřen d idammen. ⁵Uca sřıy i lmalak n waman iqpar "Cek d amseggad, a Sidi, cek d wenni iġan, d wenni tuya, aqqa cek d amqeddas umi teggid lħisab ammu. ⁶Nitni ssizzřen idammen n imqeddasen d imkacafen uca cek tewcid asen ad swen idammen ammu i d asen-d iffey." ⁷Uca sřıy *wenneđni* zeg uealtar iqpar "Wah ammu, a Sidi Arebbi, Amzemmar x marra min iġan, s tidett d tseġda i tħekmed." ⁸Xenni **lmalak wiss arebea** ifarrey tťawya nnes x tfuct uca temmewc as i *tfuct*, ħima ad tecnef iwdan s tmessi nnes. ⁹Iwdan cemden marra s řeabıq imýaren n tmessi uca ceqqfen deg isem n Arebbi wenni řar iġa řřultıa x jırayeh-a, waxxa amenni war tuben ca maħend ad as wcın aeuđi. ¹⁰Xenni **lmalak wiss xemsa** ifarrey tťawya nnes x řearc n řwehc uca tewđa-d taġest x tgeldit n řwehc uca zeefen

^{15:3} Min yuran s tira imeyyřen itwaf di ca n řmaxtuřat tiqdimint innedni

deg iřes nsen s ssibbet n řehriq ¹¹uca ceqqfen deg isem n Arebbi n ujenna s ssibbet n řehriq d ibuērusen nsen, waxxa amenni war tuben ca zi řexdayem tieeffanin nsen. ¹²Xenni **lmalak wiss setta** ifarrey řřawy nnes deg iřzar n Ufrat uca uřyen waman nnes, ařami issewjed abrid i ijeřiden inni i d řa yasen zi manis d tneqqar tfuct. ¹³Xenni řriř, aqqa ffyen-d zeg uxenfuc n řhaycet u zeg uxenfuc n řweřc u zeg uqemmum n umkacaf issxarriqen řřata n řaryah imengas amecnaw iqarqriwen. ¹⁴Nitni d řaryah n ccwařen inni itteggē řeeřamat uca ffyen-d řar ijeřiden n ddunnit marra, ad ten ssmunen i umenři deg wass ameqqran n Arebbi Amzemmar x marra min iřan. ¹⁵“Xřar, necc ad d asey amecnaw aceffar! Sseēd n wenni i řa iqqimen ifaq, wenni ad iřđa arruř nnes řima war iggur d acaryan uca war itwazar uřeřři nnes.” ¹⁶Issmun iten řar wemcan umi třayān s teibrānit ‘Harmigidun’. ¹⁷Xenni **lmalak wiss sebēa** ifarrey řřawy nnes x řeewin uca tusi-d ict n tmijja s jjeħd zi taddart iqeddsen deg ujenna zi řearc, teqqar “Aqqa temmejra.” ¹⁸Uca řřaren t-id wassamen d tmijjawin d wajjajen uca imsar ij n wenhezzi n tmurt d ameqqran, war tuři am netta zeg wami iřa bnađem di tmurt, anhezzi n tmurt imřar anect. ¹⁹Tandint tameqqrant tewđa tebđa x třata n tseqqar uca marra tineddam n řegnus hedment. Aqqa Arebbi iēqeř x Babilun tameqqrant řima ad as iwc ařarrař n waman n uřiř n tefqařt n řyađab nnes. ²⁰Tigzirin marra arweřent, war twiřin ca idurar. ²¹Tewđa-d tebrurri zeg ujenna x iwdan s ibquqen imeqqranen ařřas, tuřa řđqeř nsen anect n ict n “talent” (=ēřahāř 35-40 kilu). Uca iwdan ceqqfen d Arebbi x jriřect n tebrurri-ya minzi jriřect nnes tuřa temřar ařřas.

Tamřart d řweřc

17 ¹Uca yusi-d iijen zi sebēa n lmalakat inni řar iřa sebēa n řřawyat, inna aři “As-d, ad ac ssecney řřukm x řqeřba tazuwart i iqqimen x wařřas n waman, ²tenni ak-d qeřřben ijeřiden n tmurt uřa d imezday n tmurt, scaren s binu n tuqeřbit nnes.” ³Indeh aři di arruř řar ij n wemcan iřřan. řriř ict n tmeřřut tenya x ij n řweřc azeggway i iccuren s ismawen n ttekfir di Arebbi uca tuřa řares sebēa n izeřifen d ēecra n waccawen. ⁴Tuřa tameřřut tyarđ taqendurt tazeggwayt teřdeq, teqqen s wureř d wedmam d tyaqutin. Yares deg ufus nnes ij n uřarrař n wureř iccur s nneawat d injan n

tugeḥbit nnes. ⁵Itwari x tenyart nnes ij n isem ‘Mistiriyun, Babilun tameqqrant, tayemmat n řeqḥab d marra nneawat n tmurt’. ⁶Uca zřiy tameṭṭut tescar s idammen n imqeddasen u s idammen n inni icehḥden x Yeccu. Ařami tt zřiy, ttbehtey aṭas. ⁷Maca lmalak inna ayi “Mayemmi tettbehted? Necc ad cek ssargbey ssirr n tmeṭṭut d řweḥc wenni tt yarebbun d wenni s sebea n izeḡifen d eecra n waccawen. ⁸Řweḥc i tezřid d wenni tuḡa iḡan d wenni war iḡin, ead ad ikkar zi řaḡay n tmurt, ad iweddar. Ad ttbehten imezday n tmurt, inni isem nsen war itwari ca deg wedlis n tudart zeg wami d teffey ddunnit. Ad ttbehten xmi i ḡa zaren řweḥc wenni tuḡa d wenni war iḡin, ead ad yiři. ⁹Aqqa da řeqeř i ḡar iḡa řefhamet: sebea n izeḡifen aqqa d sebea n idurar ixef teqqim tmeṭṭut. ¹⁰Eawed xsen ad inin sebea n ijeḡiden, xemsa zzaysen wḡan, ijjen aqqa iḡa ead d wenneḡni aqqa-t ead war d yusi. Mařa netta ad d yas, ittxeřř ad iqqim drus n řweqt. ¹¹Uca řweḥc wenni tuḡa iḡan d wenni war iḡin, aqqa netta s yixef nnes d wiss tmenya, ad iffeḡ zi sebea nni uca ad iweddar. ¹²Uca eecra n waccawen i tezřid, aqqa d eecra n ijeḡiden, ead war ḡarsen bu tgeldit, maca ad ṭṭfen řřulṭa n ijeḡiden řqedd n ict n tsaeet ak-d řweḥc. ¹³Nitni ḡarsen array d ijjen, ad wcen jjeḥd nsen d řřulṭa nsen i řweḥc. ¹⁴Ad mmenyen ak-d Izmar uca Izmar ad xasen iyleb minzi netta d Sidi n isiditen d Ujeḡid n ijeḡiden uca inni akis iḡan, aqqa nitni d imřayan d imexṭaren uřa d iřdiqen.” ¹⁵Inna ayi “Cek tezřid aman i ḡar teqqim řqeḥba, aqqa-ten d idyuden d ubarru n řḡaci d řegnus d iřsawen ¹⁶uca eecra n waccawen i tezřid di řweḥc, nitni ad carhen řqeḥba, ad tt ggen weḥdes d taeryant, ad ccen aysum nnes, ad tt sscemḡen s tmesi. ¹⁷Aqqa Arebbi iwc asen deg wuřawen nsen, ḡima ad ggen nneyyet nnes n řweḥc s array d ijjen, ad wcen tageldit nsen i řweḥc ař i ḡa twakemmřen awařen n Arebbi. ¹⁸Tameṭṭut i tezřid nettat d tandint tameqqrant tenni ḡar teḡa tgelda x ijeḡiden n tmurt.”

Awetṭu n Babilun

18 ¹Awarni as zřiy ij n lmalak nneḡni ihekkwa-d zeg ujenna, ḡares řřulṭa tameqqrant. ṭṭya n ueuḡi nnes tegga tifawt kuřci i tmurt. ²Netta iřaya s ict n tmijja tejhed aṭas “Aqqa tewḡa, tewḡa Babilun tameqqrant, tedweř d tazeddiyt n ccwaṭen d řeḥbes i kuř řaryah amengus d řeqfez i kuř ajdiḡ amengus war iḡřin, ³minzi

marra řegnus swin zeg waman n uđiř n tefqaht n tuqeħbit nnes, uřa d ijeğiden n tmurt aqqa qeħħben akis uca iseabbaben n tmurt dewřen d twajjar s jjeħd n ufeyyec n wagra nnes.” ⁴Uca sřiy tmijja nneđni třaya-d zeg ujenna “Ffey-d zzayes zi tandint-a, a aydud inu, ħima war ittiři ddnub nnes x yiri nnek uca war ttřeqqef ca di jirayeh nnes akis, ⁵minzi ddnubat nnes aqqa gaēdent, iwđen yar ujenna uca Arebbi aqqa ieqeř řefđayeh nnes. ⁶Arrem-d xas am mammec nettat tarra uca arrem-d xas s dubel elahsab řexdayem nnes. Ayarraf wenni tuya txeğđed, xeğed as t s dubel. ⁷Mečar min tuya tfeyyec ixef nnes uca teddar deg ufeyyec, anect uya ēeddbem tt uca arrem as-d acđan. Minzi nettat teqqar deg wuř nnes ‘aqqa qqimey am tjeğidt, necc war ġiy d tajač uca acđan war t řarrey ca’. ⁸X uyenni deg iij n wass ad xas wđant marra jirayeh nnes: řmewt, acđan d řaž uca ad tetwassecmeđ s tmesi, minzi Sidi Arebbi ijhed, aqqa netta d wenni xas iħasben. ⁹Ijeğiden n tmurt inni kis iqeħħben, inni iddaren deg ufeyyec, ad xas run, ad xas wten ayejdur xmi i ya řaren ddexxan n tmesi nnes, ¹⁰ad bedden yar řaggwaj zi teggwudi n uēeddeb nnes, qqaren ‘Uct, uct, a cem a tandint tameqqrant, Babilun, a cem a tandint ijehden, minzi aqqa tusi-d řehkamet nnem deg ict n tsaeet.’ ¹¹Uřa d iseabbaben n tmurt ad xas run, ad ceđnen, minzi uřa d iij war issiy ead sseřet nsen, ¹²sseřet n wurey d nnuqart d wedmam yiyřan d tyaqutin d đfin ifsusen d arjuwani d řehrir azeggway d ukeccuđ ittfuħen d řeqcue n acciwen n řfiř d řeqcue zeg ukeccuđ iyřan d nnħas d wuzzař d řmarmur ¹³d řqarfa d řebxur d řefwaħet n mirru d jjawi d binu d zzećt n zžitun d aren n ssmid d yirden d řmař d wuđi d yiysan d ikarruten d arrimat d řēemur n iwdan. ¹⁴Aqqa řyiğet i tuya d mmezri n řēemur nnem, aqqa teggwej xam uca marra min tuya řarem d agra d min ittissiqqen, aqqa iweddar, war itwif ead. ¹⁵Iseabbaben n man aya marra, inni idewřen d twajjar zzayes, ad qqimen yar řaggwaj zi teggwudi n uēeddeb nnes, ad run ad ceđnen, ¹⁶qqaren ‘Uct, uct xam, a tandint tameqqrant i yardeñ řqeťtan ifsusen d arjuwani d azeggway, teqqen s wurey d wedmam d tyaqutin, ¹⁷s minzi deg ict n tsaeet aqqa iweddar wagra ameqqran nnes!’ Marra inni ineddhen iyarruba d marra inni ittšaran x tma n řebħar (s řbacc) d ibeħriyyen d marra inni ixeddmen di řebħar, bedden yar řaggwaj ¹⁸uca ařami řrin ddexxan n tmesi n tendint, řayan ‘Min izemmaren ad imqudda ak-d tendint tameqqrant

nni?’ ¹⁹Nitni ssuyusen taɛejjajt x izeǧifen nsen uca syuyen, am ttrun u ɛeɥɥnen, qqaren ‘Uct, uct, a tandint tameqqrant, tenni dayes - s ubarru n wagra nnes - dewřen d twajjar marra inni ɣar iǧa iɣarruba di řebħar, minzi deg ict n tsææet aqqa tweddar. ²⁰A ajenna, farħet xas uřa řa d kenniw d imqeddasen d imazanen d imkacafen, minzi Arebbi aqqa iffeɣ-d řehkamet nnes xas.’ ” ²¹Uca ij n lmalak ijehden iksi ij n wezru ameqqran anect n teşđart n tsirt, inđar it di řebħar uca inna “Ammu s jjeħd ad temmenđar Babilun, tandint tameqqrant uca war tetwif ɛad”. ²²Řħess n ayt n harba d imedyazen d yinni ittiraren tamja d yinni ittşuđen di řbuq war itwaseř ɛad dayem uca kuř ijjen wenni ittegggen şşenɛet nneđnit war itwif ɛemmarş dayem uřa d ddriz n tsirt war itwaseř dayem ɛemmarş ²³uca ɛemmarş ad dayem taryey ɥɥya n řefnar uřa d řħess n wesři d tesřit war itwaseř ɛad dayem. Isebbaben nnem tuɣa-ten d imeqqranen n tmurt, minzi s tseħħart nnem, aqqa twaxedeen řegnus marra. ²⁴Aqqa itwaf dayem idammen n imkacafen d imqeddasen d marra inni i itwayarşen di tmurt.”

Halliluya!

19 ¹Awarni as sřiy ij n řħess n waɥtas n řɣaci deg ujenna, qqaren “Halliluya, asenjem d ueuǧi d ccan d jjeħd aqqa-ten ɣar Sidi Arebbi nney. ²Minzi netta iħkem s tidett d řħeqq umi iħaseb x řqeħba tazuwart, tenni tuɣa tessexmej ddunnit s tuqeħbit nnes uca netta yuɣa tasyart x idammen n isemyan nnes yumsen ɣar ifassen nnes (=n řqeħba).” ³Uca nnan i umur wiss tnayen “Halliluya! Ddexxan nnes ad yaři ɣar ujenna i řebda.” ⁴Uca arebea u ɛecrin n imɣaren d arebea n imeddaren wđan ɣar tmurt, ɛebbden Arebbi wenni iqqimen x řearc, qqaren “Amin, Halliluya!” ⁵Uca tusi-d ict n tmijja zi řearc, teqqar “Semyarem Arebbi nney, a kenniw isemyan nnes d kenniw inni t itteggweden, amezyan ameqqran s tnayen!” ⁶Uca sřiy amecnaw tmijja n ubarru n řɣaci, amecnaw řħess n waɥtas n waman, amecnaw zzhir n wajjaj, qqaren “Halliluya!”, minzi Sidi Arebbi Amzemmar x marra min iǧan, aqqa iħkem am ujeǧid. ⁷Ad nfarħ, ad nesřiwři, ad as negg æeuǧi, aqqa urar n Izmar yiweđ-d uca tasřit nnes aqqa tħezzem ⁸uca temmewc as ad tyarđ arruđ zi řqeɥtan ifsusen ittissiqqen izdigen, minzi řqeɥtan ifsusen nni netta d řexdayem iseggden n imqeddasen.” ⁹Inna ayi “Ari ‘Sseed n inni itwæarđen ɣar wurar n Izmar’ ”. Uca inna ayi

“Ina d awařen n tidett n Arebbi.” ¹⁰Uca wđiy as ɣar idaren nnes ħima ad t eebdey. Uca netta inna ayi “Ĥdat, war ttegg ca man aya, aqqa necc d amsexxar am cek d aytmac inni ɣar teġa chadet n Yeccu. Eebdet Arebbi minzi chadet n Yeccu nettat d arruħ n wawařen n Arebbi.”

Amnay s uyis d acemřař

¹¹Uca zriy ajenna innurzem, aqqa din ij n uyis d acemřař d wenni xas inyin, qqaren as ‘Ařdiq d tidett’ ad iħaseb uca ad imney s tsegda. ¹²Tuɣa tiťťawin nnes amecnaw iħudaq n tnessi, ɣares x uzeġif nnes aťťas n temrisin, itwari xasen ismawen uca itwari xas isem war t issin ħed myir netta waha. ¹³Aqqa yarđ ij n warruđ itwassyeđšen deg idammen, qqaren as ‘Awař n Arebbi’. ¹⁴Uca řeeskar i iġan deg ujenna idfar it-id x iysan icemřařen, tuɣa arđen řqetťan ifsusen d acemřař izdig. ¹⁵Iffey-d zeg uqemmum nnes ij n ssif iqdee, ad zzayes iwwet řegnus. Ad ten iħda s uzeġađ n wuzzař, ad ten irbez am uđiř di tsirt n tefqaħt n lyađab n Arebbi Amzemmar x marra min iġan. ¹⁶X warruđ nnes u x tmeřsať nnes itwari xasen ij n isem ‘Ajeġid n ijeġiden, Sidi n isiditen.’ ¹⁷Uca zriy ij n lmalak ibedd di tfuct. Netta iřaya s jjeħd, iqqar i marra ijdad iťťawen di řwest n ujenna “Asettiw-d, munettiw-d ɣar umensi ameqqran n Arebbi, ¹⁸ħima ad teccem aysum n ijeġiden d weysum n imeqqranen inni d ikumandaren x wařef n ieeskariyyen d weysum n yinni ijeħden d weysum n iysan d yinni xasen inyin d weysum n qaē wi iġan, n iħurriyyen d isemyan uřa n imezyanen d imeqqranen.” ¹⁹Uca zriy řweħc ak-d ijeġiden n tmurt d řeeskar nsen munen, ħima ad mmenyen ak-d wenni inyin x uyis uca ak-d řeeskar nnes. ²⁰Aqqa itwaťťef řweħc ak-d amkacaf ayeccac wenni iggin zzates řeeřamat nni i zi tuɣa iyecc inni iksin tiggest n řweħc uca sejden i řexyař nnes. Nitni s tnayen idsen twammendařen deg uyer mam n tnessi ittcefcufen s řebareyyet. ²¹Wi iqqimen twanyen s wuzzař i d ikkin zeg uqemmum n wenni inyin x uyis uca marra ijdad jjiwnen s weysum nsen.

Tageldit n ařef iseggwusa

20 ¹Uca zriy ij n lmalak iħwa-d zeg ujenna ɣares tasarut n tesraft i iġan sadu tmurt uca deg ufus nnes dayes ict n snesřet tameqqrant. ²Netta iťťef řhaycet, afiyar awessar, wenni iġa d ibřiis d Cciťan uca icarf it ařef n iseggwusa ³uca inđar it di tesraft sadu tmurt,

ibellee xas uca igga xas acemmie, ħima war ittyecci ead řegnus, ař i ya yeedu ařef n iseggwusa. Xenni ittxeř ad as yarxun řar cwayt n řweqt. ⁴Uca řziř řekrasi n řearc d yinni xasen iqqimen uca immewc asen řřukm. Aqqa řziř řeemur n yinni umi kksen izeřifen nsen di řřwee n chadet n Yeccu d wawař n Arebbi, inni war sejden i řweħc uřa i řexyař, inni war řar ięi bu tiggest x tenyart nsen uřa deg ufus nsen. Nitni dewřen eawed ad ddaren, ad ħekmen ak-d Lmasiř ařef n iseggwusa. ⁵Min iqqimen d imettinen nitni war d dwiřen ca řar tudart ař d teedu ařef n iseggwusa. D ta d tanukra tamezwarut. ⁶Sseed n wenni i d řa ikkaren di tnukra tamezwarut, ad yiři d amqeddas. řmewt wiss tnayen war xasen izemmar, maca nitni ad iřin d ikehhanen n Arebbi u n Lmasiř uca ad kis ħekmen ařef n iseggwusa.

Řřukm x Cciřan ameqqran

⁷Xmi i řa iqfeř ařef n iseggwusa, ad itwadřeq Cciřan zi řehbes nnes ⁸uca ad d iffeř ħima ad iyecc řegnus inni ięan řar arebea n tyemmura n ddunnit, Xux d Maxux, ad ten issmun i umenyi u řqedd nsen am iđi n řebřar. ⁹řarrcen-d zi řřarf n tmurt uca nnđen as i řmargeř n řeeskar n imqeddasen d tendint ieizzen x Arebbi uca tewđa-d tmessi n Arebbi zeg ujenna uca tecc iten. ¹⁰Uca ibřiř, wenni tuřa i ten iřwan, aqqa immenđar deg uyer mam n tmessi ittcefcufen s řecbareyyet mani ięa řweħc d umkacaf issxarriqen uca ad twaeddben ass d řiřet i řebda qae.

Řřukm x imettinen

¹¹Uca řziř ij n řearc d ameqqran d acemřař d wenni xas iqqimen zeg uyembub nnes i řa yarewřen tmurt d ujenna uca war d asen iqqim bu wemcan. ¹²Necc řziř imettinen bedden zzat i řearc, imeqqranen d imezyanen. Aqqa nnurzmen idlisen uca innurzem wedlis nneđni wenni n tudart. Uca itwahkem x imettinen x řehřab n řexdayem nsen zi min tuřa itwari deg idlisen. ¹³Uca řebřar iwca imettinen inni tuřa-ten dayes uca řmewt d řaxart wcint imettinen inni tuřa-ten daysent uca itwahkem xasen, kuř ijjen anect n řexdayem nnes. ¹⁴Aqqa řmewt d řaxart mmendarent deg uyer mam n tmessi. Ta d řmewt wiss tnayen: ayer mam n tmessi. ¹⁵Mařa itwaf ħed war itwari ca deg wedlis n tudart, ad immenđar deg uyer mam n tmessi.

Urcalim n jdid

21 ¹Uca zriy ij n ujenna n jdid d ij n tmurt n jdid. Ajenna amezwaru d tmurt tamezwarut tuɣa εdun, řebřar war iqqim εad. ²Necc zriy tandint iqeddsen, Urcalim n jdid tehwa-d zeg ujenna zi Arebbi, tegga amecnaw tasřit tzeħhej i wesři. ³Uca sřiy ict n tmijja tettřaya-d zi řearc s jjeħd “Xzaret, tazeddiyt n Arebbi aqqa-tt jar iwdan uca netta ad řarsen izdey, nitni ad iřin d aydu d nnes uca Arebbi simant nnes ad řarsen yiři d Arebbi nsen. ⁴Ad asen issizey kuř imetřta zi tiřřawin nsen uca řmewt war tettiři εad uřa d acđan d tyuyyit d řeħriq, minzi timesřayin timezwura aqqa εdunt.” ⁵D wenni iqqimen x řearc, inna “Xzaret, ad ggey marra d jdid!” Uca inna ayi “Ari, minzi awařen-a d iřdiqen d tidett zi Arebbi.” ⁶Netta inna ayi “Aqqa itwakemmeř. Necc d Alfa d Umeġa, necc d Amezwaru d Aneggaru. Wenni ifuden ad as wcey ad isu bařeř zi tařa n waman n tudart. ⁷Wi i řa iyellben ad iwart man aya uca necc ad iři d Arebbi i netta u netta ad yiři d mmi. ⁸Maca imeggwaden d yinni war yuminen d imednab d imneēiyyen n *bnadem* d iqettařen d yinni iqeħħben d yinni iggin taseħħart d yinni iεebbden lařnam d marra ayt bu-ixarriqen, ad tiři tasřart nsen deg uyer mam ittcefcufen s tmessi d řecbareyyet. Ta d řmewt wiss tnayen.” ⁹Uca yusi-d ijjen zi sebea n lmalakat, tinni iksin sebea n řřawyat ccurent s sebea n jrrayeħ tineggura uca inna ayi “As-d, ad ac ssecney tasřit, tamřart n Izmar.” ¹⁰Indeħ ayi di Arruħ řar ij n wedrar d ameqqran yueřan ařřas uca isscen ayi tandint iqeddsen, Urcalim, tehwa-d zeg ujenna zi řar Arebbi ¹¹uca řares aeuġi n Arebbi. Tuɣa řřya nnes tettissiyy amecnaw aźru iyřan, am weźru n yasbis iřfan am ‘kristal’. ¹²Iquwwar as ij n weybar d ameqqran yueřan, řares teneac n tewwura uca teneac n lmalakat εessent řar tiwwura-ya, itwari xasent ismawen u nitni d ismawen n teneac n tqebbař n ayt n Israyil. ¹³Tandint řares řřata n tewwura řar manis d tneqqar tfuct uca řar ccamal řares řřata n tewwura uca řar ljanub řares řřata n tewwura uca řares řřata n tewwura řar mani tyeġi tfuct. ¹⁴Aybar n tendint ibedd x teneac n dsusa itwari xasen ismawen n teneac n imazanen n Izmar. ¹⁵D wenni tuɣa akidi issawař řares ij n řeēbar am uyanim, ħima ad iebar tandint d tewwura nnes d iyebrawen nnes. ¹⁶Tandint tuɣa řares arebea n tyemmar u tazuggart nnes am tiřu

nnes. Uca netta iɛbar tandint s řmitru nnes n uyanim. Tazuggart d tiřu d řueřa nnes d icten, teneac ařaf n 'istadiyyen' (=εřařař ařfayn u mitayn kilumiter). ¹⁷Uca iɛbar ařbar nnes: meyya u arebea d arebein n iyağen (=εřařař sebein mitru), netta řqedd n ij n bnađem, aqqa-t n ij n lmalak. ¹⁸Ařbar nnes ggin t s yasbis uca tandint tuřa zeg wureř iqquren axmi s zzaj iqquren. ¹⁹Dsas n weřbar n tendint tuřa itwazewweq kuřci s iřra iřřan. Tuřa dsas amezwaru n weřru n yasbis, wenni d wiss tnayen n safir, wenni d wiss třata n xalcidun, wenni d wiss arebea n smiralda, ²⁰wenni d wiss xemsa n sarduniks, wenni d wiss setta n sardiyus, wenni d wiss sebea n krisulit, wenni d wiss tmenya n biril, wenni d wiss tesa n tubas, wenni d wiss eecra n krisubras, wenni d wiss řideac n yazint uca wenni d wiss teneac n umetist. ²¹Teneac n tewwura aqqa-tent d teneac n tyaqutin, uca kuř icten zi tewwura nni tuřa zeg ict n tyaqut. Abrid n tendint tuřa-t n wureř iřfan am zzaj yareqqen. ²²War řriř ca taddart iqeddsen dayes *di tendint nni* minzi Sidi Arebbi, Amzemmar x marra min iğan, netta simant nnes d taddart iqeddsen nnes uřa d Izmar. ²³Tandint war teřdaj ca tfuct uřa d taziri řima ad xas ssaryent, minzi aeuği n Arebbi yareqq dayes uca Izmar netta d řefnar nnes. ²⁴Uca řegnus *inni itwassnejmen* ad uyuren s tfawt nnes uca ijeğiden n tmurt ad ssiwđen aeuği d ccan nsen řares. ²⁵Tiwwura nnes war twaqqnent eemmarř s uziř, minzi ġiřet war tettřimi ca din. ²⁶Ad awyen řares aeuği d ccan n řegnus mařend ad zemmaren ad adfen. ²⁷Eemmarř ad dayes tadeř ca n řřařet tamengust niř wenni iggin nneawat niř wenni issxarriřen, maca inni itwarin deg wedlis n tudart n Izmar waha.

Iřzar n tudart

22 ¹Uca netta isscen ayi ij n iřzar n waman n tudart yareqqen am kristal itteffyen zi řearc n Arebbi d Izmar. ²Di řweř n webriđ nnes uca x tma n iřzar tuřa tacejjart n tudart tenni tessenday řřiğet teneac n twařawin deg useggwas, ad tewc řřiğet nnes kuř ayur. Tifray n tcejart ad ssgenfan zzaysent řegnus. ³War dayes ittiři ead min ineeřen. Řearc n Arebbi d Izmar ad yiři dayes uca isemyan nnes ad xas sexxaren. ⁴Nitni ad řaren uđem nnes, isem nnes ad yiři x tenyarin nsen. ⁵War din tettiři ead ġiřet uca nitni war řđijen ead třya n řefnar niř tifawt n tfuct, minzi Sidi Arebbi ad asen igg tifawt uca ad

iřin d ijeđiden i řebda qaε. ⁶Uca netta inna ayi “Awařen-a d iřdiqen d tidett uca Sidi Arebbi n arruħat n imkacafen aqqa issekk lmalak nnes ħima ad isscen i isemyan nnes min i ħa imsaren deyya.

Lmasih ad d yas deyya!

⁷Xzar, necc ad d aseyy deyya. Sseεd n wenni ittffen deg wawařen n Arebbi zeg wedlis-a.” ⁸Necc, Yuħanna, aqqa sřiy tt, řriy tt. Uca ařami tt sřiy uca řriy tt, wđiy ħar idaren n lmalak wenni d ayi tt issecnen. ⁹Inna ayi “Ĥđa, war ttegg man aya! Necc d ismey am cek d aytmac d imkacafen d yinni ittffen deg wawařen n wedlis-a. Eεbdeť Arebbi!” ¹⁰Inna ayi “War ttegg acemmie x wawařen n Arebbi zeg wedlis-a, minzi řweqt aqqa tiweđ-d. ¹¹Wenni ittegggen min war iseggden, ad igg min war iseggden ktar, amengus ad idweř d amengus ktar, amseggad ad igg tasegda ktar uca amqeddas ad idweř d amqeddas ktar. ¹²Xzar, necc ad d aseyy deyya uca řmunet inu akidi ħima ad xeğsey kuř ijjen anect n řxedmet nnes. ¹³Necc d Alfa d Umeġa, d Amezwaru d Aneggaru, d Abeddu d Qeťtu. ¹⁴Sseεd n inni ittegggen tiweřša nnes ħima ad ħarsen tiři tizemmar di tcejjart n tudart uca ad adfen ħar tendint zi tewwura nnes. ¹⁵Barra iġan yiťan d yinni ittseħħaren d yinni ittegggen tuqeħbit d yinni ineqqen d yinni iεebdden lařnam d marra inni ittexsen ixarriqen d yinni ixeddeēen. ¹⁶Necc d Yeccu, aqqa ssekkey lmalak inu maħend ad awem iched man aya zzat i tmesmunin. Necc d aźwar d zzariεet n Dawud d itri yareqqen ħar řefjar.” ¹⁷Maca Arruħ d tesřit qqaren “As-d!” d wenni tt iřin ad ini “As-d!”. D wenni ifuden, ejj it ad d yas, d wenni ixsen, ejj it ad isu aman n tudart baťeř.” ¹⁸Necc cehhdey i marra inni ittēsřan awařen n Arebbi zeg wedlis-a, mařa din ħed wenni xasen i ħa yarnin x wawařen-a, Arebbi ad xas iydeř jįrayeħ tinni itwarin deg wedlis-a. ¹⁹Mařa ca n ijjen ad ikkes zeg wawařen n Arebbi zeg wedlis-a, ad as ikkes Arebbi tasyart nnes zi tcejjart n tudart u zi tendint iqeddsen u zi min itwari deg wedlis-a. ²⁰Wenni icehhden x man aya, iqqar “Wah, necc ad d aseyy deyya!” “Amin! As-d, a Sidi Yeccu!” ²¹Nniεmet n Sidi Yeccu Lmasih ad tiři ak-d marra imqeddasen. Amin!

Ismawen n xemsa n idlisen n Musa

Amezwaru
Ufuy
Ayt n Lawi
Di Řexřa
Tiřemt n Ttawrat

Isem aquḍaḍ

Amz.
Ufy.
Law.
Řxř.
Tiř.

Idlisen n umezruy (=ttarix)

Yucuwa
Imezurfa
Rut
1 Samwil
2 Samwil
1 Ijeğiden
2 Ijeğiden
1 Imezruyen
2 Imezruyen
Eizra
Niḥmaya
Istir

Isem aquḍaḍ

Yuc.
Zrf.
Rut.
1 Sam.
2 Sam.
1 Ijğ.
2 Ijğ.
1 Imz.
2 Imz.
Eiz.
Niḥ.
Ist.

Idlisen n tiyt d usefru (=ccier)

Ayub
Isebbiḥen
Awařen Iwezznen
Ambarreḥ
Izři x izřan

Isem aquḍaḍ

Ayb.
Sbḥ.
Awa.
Amb.
Izř.

Idlisen n imkacafen (=lanbiya)

Icaeya
Irmiya
Izřan s igejduren n Irmiya
Ḥizkiyal
Danyal
Huciya
Juwil
Amus
Eubadya
Yunes
Mixa
Nahum
Habakkuk
Zifanya
Haggayi
Zakariya
Malaxi

Isem aquḍaḍ

Ica.
Irm.
Igj.
Ḥiz.
Dan.
Huc.
Juw.
Ams.
Eub.
Yun.
Mix.
Nah.
Hab.
Zif.
Hag.
Zak.
Mal.

Aṭṭas zeg wami itwabda di řxedmet n ttarjama n řectab iqeddsen s trifact. Deg ussegwas n 1887 idhar-d linjil s ufus n Matta s trifact uca deg ussegwas n 1890 idhar-d eawed linjil am mammec t yura Yuḥanna. Ffŷen-d idlisen nni s tnayen idsen s lḥuruf n teerabt. Awarni man aya tetwassbedd řxedmet n ttarjama ařami niweđ řar uneggaru n řqarn eicrin. Di řweqt nni itwabda eawed di řxedmet n ttarjama uca ffŷen-d a n idlisen nneđni am “Řexdayem n rrusul” d “Tabrat n arrasul Bulus řar řmumenin i iġan di tendint n Ruma”. Ȧharen-d idlisen nni ak-d kasitat. Uřa linjil n Matta d linjil n Yuḥanna twasejllen di kasitat (sintat). Aṭṭas n iwdan sřin asent deg isseggwusa iedun u farřen s beddu n řexbar ařebřan n Yeccu Lmasiř.

Řexxu aqqa tetwakemmeř tterjama tmun n “Řeahd n Jdid” wenni d řexbar ařebřan n Yeccu Lmasiř, aqqa-t d linjil imun. Awař ‘linjil’ ixs ad yini ‘řexbar ařebřan’. Di “Řeahd n jdid” nufa 27 n idlisen uca amezwura nsen d linjil s ufus n Matta, xenni linjil n Marku, linjil n Luqa u linjil n Yuḥanna. Nitni d areba imeřdaren n Lmasiř inni yuran marra min řrin u sřin zi tuddart n Yeccu Lmasiř umi tuřa netta di ddunnit-a ařami řami itwaselleb u immut u itwassnekkar-d zeg imettinen uca itwassgaēed řar ujenna. Luka war iġi ak-d Yeccu maca yura marra min isřa xas s usettef. Yura eawed adlis wiss xemsa umi qqaren “Řexdayem n Imazanen”. Imazanen nitni d rrusul n Yeccu Lmasiř uca awař ‘amazan’ d ij n wawař amaziř nican. Xenni awarni adlis n “Řexdayem n imazanen” aqqa din marra tibratin n umazan Bulus i tmesmunin (=lkanayis). Timesmunin nni d řyiġet n řxedmet i igga Arebbi s tbarreřt n Bulus i marra řegnus umi tuřa isafar řar jwayeh n Asiya (=Turkiya) d Lyunan ařami yiweđ řar Ruma am umeřbus n qayřar. řar uneggaru n “Řeahd n jdid” ad tafem tibratin n Yaēqub, umas n Yeccu, uřa d tnayen n tebratin n Buřrus d trřata n tebratin n Yuḥanna uřa d tabrat n Yahuda, umas n Yaēqub wenni d umas n Lmasiř. řar uneggaru qaē aqqa din “Asargeb n Yeccu Lmasiř i Yuḥanna”. Adlis-a ittarezzem aney tawwart řar min i řa yiři deg wussan ineggura xmi i d řa yas Lmasiř.

“Řeahd n Jdid” (s 27 idlisen nnes) d “Řeahd Aqdim” (s 39 idlisen nnes) aqqa-ten d adlis d iġjen war izemmar ad itwayarz uca war din adlis nneđni i d aney immewcen mařend ad nessen marra min iġan i usenjem n bnađem. Adlis Iqeddsen wanita issawař aney x Lmasiř zeg umezwaru ař aneggaru am mammec netta eawed d amezwaru d aneggaru n marra min iġan. Adlis Iqeddsen iqqař s uqemmum n Lmasiř s yixef nnes “Necc d Alfa d Umega. d Amezwaru d Aneggaru, d Abeddu d Qeřřu”.

Řexxu umi tetwakemmeř tterjama n “Řeahd n Jdid”, nexs ad nwehheb marra asemřar d tessbiř d uqadi i Arebbi s yisem n Yeccu Lmasiř wenni i d aney iēawnen di řxedmet-a mani niweđ min tuřa war nettriji.

Xenni nttettar zi Arebbi mařend ad yarzem uřawen d řeēqeřat n marra wi i řa iřaren awařen n wedlis-a mařend ad issen mečař imřar ssirr n Arebbi di Sidi Yeccu Lmasiř.

adlis (idlisen)	-	řectab (řectub)
akehhan (ikehhanen)	-	wenni ixeddmn di taddart n Arebbi
akud (ikuden)	-	ij n řeqed n řweqt
amazan (imazanen)	-	rراسل (rrusul)
ameddar (imeddaren)	-	řmaxřuq (řmaxřuqat)
amudar (imudar)	-	ľhayawan (ľhayawanat)
ameksa (imeksawen)	-	aniči (iničan)
amettiř (imettiřen)	-	anzi (inzan)
amezzuy (imezzuyen)	-	amejjun (imejjan)
amkacaf (imkacafen)	-	nnabi (lanbiya)
amnay (imnayen)	-	wenni ineddhen ayis
amsermad	-	amesyar (imesyar)
amusnaw (imusnawen)	-	ľealim (ľeulama)
amsenjem	-	amsellek
amzarfu (imzurfa)	-	řqadı (řquđat)
asafar	-	amuddu
asebbab (isebbaben)	-	amenzi (imzenzan)
asebbiľ (isebbiľen)	-	izři (izřan) n usebbeľ
asenjem	-	asellek
asinagug (isinagugen)	-	řmejmeē (řemjameē) n Wudayen
awař (awařen)	-	taguri (tigura)
axerdus (ixerdusen)	-	ifri (ifran)
aydud (iyduden)	-	cceeb (ccueub)
azref (izerfan)	-	řqanun (řqawanin)
aľaltar (iľaltaren)	-	řmedbeľ (řemdabiľ)
aľuġi	-	řeezz
bnadem (iwdan, midden)	-	afgan (ifganen)
ddunnit	-	amađal
iřes (n tmaziťt)	-	tutlayt (n tmaziťt)
kacef - ikacef - ittkacaf	-	nabb, inabb, ittnabba
ľharf (ľhuruf)	-	asekkil (isekkilen)
ľhurriya	-	tiřelli
ľjawab	-	tamwarrit
awařen iwezznen	-	anzi (inzan)
nniemet	-	ttisar, arđa
nnhar	-	ass (ussan)
nnetq	-	agemmay
řebľar (řebľur) - řebľar amezyan	-	ill (ilalen) - ill agrakal
řeťtic	-	arbie
řexyar	-	timtal
řearbun	-	ddiyyet
řeđu (řeđyan)	-	asengu (isenga)
simana (simanat)	-	imalass (imalassen)
ssiyasa	-	tasertit
ssuq (řeswaq)	-	agadaz (igadazen)
řřuľta (řřulaťat)	-	tanbaťt (tinbaťin)
tageldit (tigeldin)	-	ľmamlaka (ľmamlakat)
tajeġidťt (tijeġidin)	-	ľmalika
takehhant	-	řxedmet n ukehhan
tamesmunt (timesmunin)	-	ľkaniset (ľkanayis)
tameyra	-	řřabet
tasmuġi	-	tudart n isemyan d tesmuġi (řeubudiyya)
řqarn (řqurun)	-	ij n řmijař n řweqt n 100 iseggwusa
tamewci (timewca)	-	ariyalu (iriyaluten)
tanuwawact (nnuwawac)	-	ajejjig (ijejjigen)
tayri	-	řemhibbet, timexsa
tařaršťt (tiyarřin)	-	ddbihet (ddbayah)
tayuri	-	aseřmed (iseřmiden)
tazant	-	řxedmet n umazan
tiyit	-	řhikmet
ťraťit	-	axraq
ťtarix	-	amezruy (imezruyen)

LĤURUF (ISEKKILEN)

Aqqa din ca n lĥuruf s ict tneqqiṭt sadu nsen. Aqqa-ten d lĥuruf s ij n urekkez x nneṭq nsen. Ad newc ca n imedya:

ḥ - ḥenna niy ḥdam ḍ - ḍidd niy aḍaḍ ṣ - ṣṣi niy azru
 ṭ - aṭṭas niy ṭṭarf š - šuḍ (amedya: "Iṣuḍ usemmid")

Maṛa negga ict n tqebbart tamezyant x lĥarf (~), xenni lĥarf nni iffeḡ-d zi lĥarf 'l' zi jjiḥet n tajit nnes. S uyenni nzemmar ten nenṭeq ammu:

ř - řkas (ad t nenṭeq: 'řkas' niy 'lřkas')
 ġ - ġiřet (ad t nenṭeq: 'djiřet' niy 'llileṭ')
 č - učma (ad t nenṭeq: 'uṭčma' niy 'uṭtma')

Imedya n ca n lĥuruf inneḍni:

c - macina niy tcamma ε - εemmarš niy εemmi niy εenṭi
 ḡ - ḡar šṣbeḡ niy ḡull ('goal') - di ca n idlisen inneḍni itwari lĥarf-a am 'gh' - 'ghar'

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d iijen)

Yar uzeřmaḍ ad tafed ict n lista n wawařen inni řmeena nsen eřaḡaḡ d iijen Xmi i ya tyared zeg wedlis-a i iwdan inneḍni tzemmed ad tixḍared zzaysen ḥima ad tessfehmed ktar min yuran. Maṛa tufid awař 'rrasul' ihwen i inni ittesřan x wawař 'amazon', xenni tzemmed ad tbeddřed awař nni eḡařsab lista-ya xmi i ya tyared zeg wedlis-a. Maṛa ieejb ac 'uniči' ktar zeg 'umeksa', sexdem 'aniči' u maṛa ieejb ac 'nnhar' ktar zeg 'wass', xenni sexdem 'nnhar'. Mintra cek war tbeddřed ca řmeena, maca tessed ad tessiwḍed areqqas nican ḡar inneḍni waha, aqqa man aya d lmliḡ.

LĤURUF IMEQQRANEN

Deg wedlis-s nuri marra ismawen n iwdan d řegnus niy n tneddam d tmura d iřsawen d imucan d iyezran d řebḡur s ij n lĥarf d ameqqran ḡar umezwaru nsen. Ammu i netteg s yisem n Arebbi d Yeccu Lmasiḡ d Arruḡ Iqeddsen. Zi jjiḥet isem n 'ibři's' negga it s ij n lĥarf d ameqqran ammu 'Cciṭan' minzi di Tyunanit itwari isem-a uřa s ij n lĥarf ameqqran. Xenni aqqa din εawed ccwaṭen (ccṭan s ij n lĥarf d amezyan) inni d ixeddamen n Cciṭan ameqqran.

TIRA IMMEYŘEN

Maṛa tufid tira immeyřen jar min yuran deg wedlis-a i war teḡi jar teqbubin uřa nnebřa afessar ḡar sadu n tasna, aqqa-tt d awař niy ca n wawařen itwarnin ḥima ad tiři tiři n twinest nni cwayt ihwen nnebřa mma ad din yiři ubeddeř n řmeena.

TIRA d AGEEMMAY

D amezwaru ittxeřš ad tessnem belli ntari 'nnek' deg wemcan n 'nnek'. Xenni 'řkas nnek' aqqa-t d 'řkas i cek'. Maṛa tessed, tzemmed ad t tneṭqed ammu: 'řkas nnek'. Ammu i ya tafed εawed 'ddunnit', maca mři tufid ad tinid 'ddunnect' uca ammu tzemmed ad tegged ak-d waṭṭas n wawařen.

Tamesřact wiss tnayen d ta. Maṛa tufid 'izra it' ad tinid 'izri t' niy 'inna as' ad tinid 'innas' niy 'inna yas'. Nessitim ad tfehmed ktar u ktar xmi i ḡa tdarrbed ixef nnek di tira d tiři n tmaziḡt.

Abaddun - Isem-a yusi-d zi tutlayt n teibranit uca ixs ad yini 'areyyeb' niy 'areddeğ'.

Alfa d Umega - Lħarf amezwaru d lħarf aneggaru n lħuruf n tutlayt tayunanit.

Akehhan (Ikehhanen) - Ikehhanen d inni tuḡa ixeddmen deg uqıđun (di řexřa) niy di taddart iqeddšen (di Urcalim) n Arebbi. Nitni tuḡa řarřen i lħayawanat inni itwaqeddmen am tıarřin (=ddbayeħ) i Arebbi elahřab tiweřřa n Arebbi i iġan di ttawrat n Musa. Marra ikehhanen n weyduđ n Israyil aqqa-ten zeg ayt n Lawi minzi Arebbi ixdar ayt n Lawi (ilawiyyen) ĥima ad as iřin d ikehhanen sadu ttawrat. Azeġiř n ikehhanen tuḡa ittadeř řar uqeddas x uqeddas ict n twařa deg ussegwas waha ĥima ad d iđhar qibač i Arebbi maca war iġi nnebřa arucci n idammen minzi ttawrat teqqar aqqa war din bu weyřar n ddnub nnebřa arucci n idammen. Aqqa din ařřas n tmesřayin di ttawrat (xemsa n idlisen n Musa) tinni ittweřřen i uqıđun iqeddšen d marra min dayes d řxedmet n ikehhanen d weebad i Arebbi. Xřar Tabrat i leibraniyyen 9 u 'Harun' d 'ilawiyyen'.

Aqıđun iqeddšen - Arebbi yumur Musa maĥend ad as igg ij n uqıđun di řexřa wenni tuḡa ineyyec Arebbi maĥend ad dayes izdey di řweř n weyduđ nnes Israyil. Iquwwar as-d s ij n weřar n ict n tecdařt d tazirart tacemřač i yuyren jar ibilaren. Daxeř n weřar aqqa din řemrah. Yar ztat n řemrah itwagğ ij n ualřar n nnħas u awarni as ij n řbanyu i di ssirden ikehhanen ixef nsen elahřab tiweřřa n Arebbi. Yar đeffar n řemrah tuḡa din aqıđun iqeddšen. Aqıđun itwabđa s ij n warwaq deg uqeddas (řar ztat n uqıđun ztat arwaq) d uqeddas x uqeddas. Deg uqeddas tetwaf ict n řřabra ak-d weyřum n wesscan d řęendiř s seba n řefnarat d tmejmart n řebxur ztat aqeddes x uqeddes mani itwassars řřenduq iqeddšen n řeahd i itwagğen jar Arebbi d weyduđ nnes Israyil. Di řřenduq nni itwaf dayes tnayen n teřwiřin n wezru, i xef tetwazemm ttawrat, uřa d tařřarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna' wenni d ayrum i iwdan zeg uřenna kuř ass min řa yekk weyduđ n Israyil tuḡa ittenneđ di řexřa n Sinayi. S man aya marra igga Arebbi s ufus n Musa ij n lmalat n tmesřayin tinni tuḡa ead innufaren. Aebad deg uqıđun tuḡa s ifassen n ikehhanen d imednab u s tıarřin n lħayawanat i zzayes war nzemmar ad netwassesřeh ak-d Arebbi. Yeccu Lmasiř idweř řarney d akehhan d tařrařt nnebřa řebib qibač i Arebbi maĥend ad zzayes netwassesřeh ak-d Arebbi ict n twařa i řebda. Xřar Tabrat i leibraniyyen 7, 8, 9 d 10.

Amazon - S teerabt qqaren as 'rrasal'

Amsfewwej - Amsfewwej netta d Arruř iqeddšen wenni tuḡa i zi iwaed Yeccu Lmasiř i imeđđaren nnes am inna "Xmi i d řa yas Umsfewwej, wenni řarwem-d i řa ssekkey zi Tbatat, Arruř n tidett i d yusin zi řar Tbatat, xenni netta ad ayi iched. Ad tcehđem uřa d kenniw, minzi tuḡa kenniw akidi zeg umezwaru." (Yuř. 15:26,27; xřar eawed Yuř. 14:15-26; 16:5-15)

Asewjed (Ass n usewjed) - netta d ass qbeř wass n ssebt d řeid n izmar n Basxa (xřar 'řeid n Basxa') min di sswejden Wudayen macca, ssirden, yarđen arruđ ittweřřen i řeid.

Asewđas - Asewđas imsar mařa ij n bnađem itub u yumen di Lmasiř. řmumen n jdiđ ad iched x liman nnes, xenni ad d iħwa deg waman (=iřzar niy ij n řbanyu ameqqran), netta ak-d iijen nneđni niy ak-d ca n řmumenin (Mat. 28:18-20; Řex. 2:41; 8:26-40; 9:18; 10:44-48; 16:33; 1 Kur. 1:10-17). X uyenni neqqar belli netta itwassesřeř s waman. (Rum. 6:4; Řex. 16:31). Asewđas war iġi d usenjem minzi bnađem ad itwassenjem s liman di Lmasiř waha (Afa. 2:8), maca asewđas d čadet i liman di Lmasiř.

Aysum (niy aksum) - Di řeahd n jdiđ nufa ařřas n twařawin awař 'aysum' umi řares 'řmeena' n ij n bnađem nnebřa Arebbi, nnebřa Arruř n Arebbi, nnebřa Yeccu Lmasiř. Wa d 'bnađem amednub'. Řeeks n 'weysum' d netta d 'Arruř n Arebbi'. Xřar Rum. 8:6-17.

Azalřar - Aalřar amecnaw ij n řřabra yueřan min xef twaqedđment tıarřin i Arebbi umi qqaren s teerařt 'řmedbeh'. Aalřar tuḡa di řemrah ztat i uqıđun niy ztat i taddart iqeddšen u tuḡa ittetwabna zeg ukeccuđ n 'akasiya' (=ssant) iřeġřen s nnħas i war izemmar ad itwassecmeđ. Sadu ualřar saryen timessi u sennej x ualřar twammarsent tıarřin ĥima ad iřint d ict n řefwařet arđan i Arebbi. Xřar Ufı. 27:1-8; 38:1-7.

Beelzabul - Isem nneđni i Cčiťan niť i arrays n ccwaťen.

Fireun - Isem n řhakem n Miřra

Hades - Isem ayunani i řaxart niť i jahennama.

Harun - Umas n Musa wenni issiwřen ak-d Fireun amecnaw netta d uqemum n Musa. Harun idweř d arrays n ikehhanen d amezwaru uca itwaxřeq-d zeg ayt n Lawi. Xřar 'akehhan' d 'Ilawiyyen' d Ufř. 4:10-17; Ufř. 28:1; 29; Law. 8,9;

Hirmis d Zayus - Ismawen n ca n lařnam n Iyunaniyyen. Hirmus itwasemma 'Mirkuriyu' zeg Irumaniyyen (Xřar Řex. 14:12).

Ibrahim - Netta d babas n Iřhaq d Ismael. Iřhaq d mmis elahřab řwaed n Arebbi, maca Ismael netta d mmis zi tayya, war iři zi Sara tenni d tamyart nnes d tawrit n řwaed zi Arebbi akis. Iřhaq yeji-d Yaequb i zi d itwaxeřen 12 n iřenjiren nnes inni idewřen d 12 n tqebbař n Israyil. Ibrahim d Iřhaq d Yaequb nitni d řejdud n weydud n Israyil. Ibrahim tuřa iddar eřařař 1800 n iseggwusa qbeř twasit n Lmasiř řar ddunnit. Xřar Amz. 12-23; Yuř. 8:30-59; Rum. 4; Gal. 3; 4:21-31; Ebr. 11:8-19 u 'Israyil'.

Ifarisiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan aťas deg wussan n Yeccu Lmasiř. Nitni arnin aťas n řyuri d tweřřa i ttawrat n Arebbi. Tuřa Lmasiř ittwebbax iten aťas di ssibbet-a. Xřar Matta 15 d 23; Luka 11:37-54.

Iřaduqiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan aťas deg wussan n Yeccu Lmasiř. S řeeks n Ifarisiyyen nitni war yuminen ca di tnukra zi řmewt u di lmalakat d řaryařat. Xřar Mat. 22:23; Mar. 12:18; Luq. 20:27 u Řex. 23:6-8.

Ilawiyyen (Ayt n Lawi) - Lawi ijen zeg teneac n iřenjiren n Yaequb. Xřar eawed 'akehhan' d 'Harun' d Law. 3, 4.

Inikulayiten - nitni d iwdan inni ifřyen zeg webrid n liman di Lmasiř (Xřar Asa. 2:6; 2:15)

Israyil - Isem n jdid i iwca Arebbi i Yaequb awarni řami immney Yaequb ak-d lmalak n Arebbi s řiřet (Amz. 33:29). Řmeena n isem-a wanita netta 'Arebbi immney di řtwee inu'. Yaequb tuřa d mmis n Iřhaq. Xřar Amz. 32:22-32, 49; Rum. 9,10,11; Asa. 7:1-8.

Ieibraniyyen (Aeibrani) - Ibrahim itwasemma 'Ibrahim Aeibrani' deg wedlis Amezwaru 14:13. Nufa isem-a di řeahd n jdid i di teđa 'Tebrat i Ieibraniyyen'. Aqqa nitni d Udayen inni yumnen di Lmasiř uca nefhem belli Udayen řesben isem-a d isem n ccan i ixef nsen. Řař n isem-a řares tasyunt ak-d ij n umyag ('řfiěř') n Taerabt d Teibranit 'eabara' wenni řmecna nnes 'izwa'. Aqqa izwa weydud (=cceeB) n Israyil zi Miřra řar tmurt n Kanean.

Lařnam - lařnam d 'irebbiten' n ukeccuđ niť n wureř niť n ict n řhajet nneđni.

Lmasiř - Isem wanita ixs ad yini 'Amedhun'. Awař ayunani iqqar 'Xristus'. Zic, řami tuřa Arebbi ixđar ij n umkacaf niť ajeřiđ niť ij n ukehhan i taddart nnes, iji it ad itwadhen zeg ij n umkacaf. Adhan-a tuřa isscen i iwdan belli Arebbi aqqa ixđar aryaz-a i ict n řxedmet d tameqqrant. Ayduđ (=cceeB) n Israyil tuřa ittraja Lmasiř elahřab min d asen nnan imkacafen n zic. Asitem nsen, aqqa Lmasiř ad d yas, tuřa imeqqar deg wussan n řřukm n Irumaniyyen inni ieefsen x weydud n Israyil u x marra iyduden (=ccueB) n ddunnit.

Mamun (Řmamun) - Isem wanita řares ict n tesyunt ak-d 'tineacin' niť aqarri nsent di tudart n bnadem. Yeccu iqqar: "Kenniw war tzeemmarem ad txdmem i Arebbi d 'Mamun'" (Mat. 6:24) uřa "X uyenni mařa war teğim d imtiqqan di min iğan n 'řmamun' ayeccac, wi daywem i řa ittiqqen di min iğan d tidett?" (Luk. 16:11). Xřar eawed Luk. 16:9,13.

Manna - Manna d ařrum i d iwdan zeg uřenna kuř ass. Marra Israyiliyyen ccin zřayes umi nnđen di řexřa awarni řami řřen zi Miřra ař ass umi udfen řar tmurt n Kanean. Arebbin n iseggwusa tuřa teleen u zedyen di řexřa. Marra iseggwusa-ya Arebbi iwca asen ařrum kuř ass ammu (Ufř. 16).

Mmis n bnadem - Amkacaf Danyal iwca i Lmasih isem-a. Xżar Danyal 7:13-14,27; Mat. 17:21-37.

Mmis n Dawud - Udayen semman Lmasih wenni ttrajan s isem-a minzi řectab iqeddsen iqqar belli Lmasih ad iffeř zeg ayt n uřęęid Dawud. Xżar 2 Sam. 7:12-16; Ica. 11:1-3; 16:5; Irm. 30:3-24; Rut. 4:13,14,17,21,22; 1 Imz. 17:11; Mat. 21:9.

Nniemet - Awar 'nniemet' d řeahd n jdid war ixs ad yini 'ayrum' maca ixs ad yini 'ttisar' niř 'arđa'. Mařa nenna 'nniemet n Arebbi ad řarney tiři', nexs ad nini, aqqa dayney mmezri mařend arđa n Arebbi ad řarney yiři, waxxa war nesdiheř ca arđa nnes, minzi neccin d imednab am Adam.

Řejdud n Wudayen - Aqqa d Ibrahim d Iřhař d Yaequb inni iksin řwueud n Arebbi belli ayt n Ibrahim (elařsab řwaeđ) ad dewřen ij n řęens imřar ařtas i zzayes i řa ibarek Arebbi marra řegnus n tmutrt. Xżar Luk. 20:37-38; Yuh. 8:30-59.

Řęendiř (n Wudayen) - Řęendiř-a tuřa immars deg wezyen amezwaru n uqıđun iqeddsen zcat i arwař uca qqaren as 'aqeddas'. Yares sebea n řefnarat i yareqqen řebda s zzeet n zžitun iřfan min řa yekk uqıđun ibedd. Xżar Amz. 25:31-40; 27:20-21 u Asa. 1:9-20.

Řeid n Basxa - Deg wussan umi issuffey Arebbi řęens nnes Israyil zi Miřra yumur iten mařend ad řarsen ij n izmar di tudrin nsen, ad meshen idammen nnes řar řtarf n tewwart mařend lmalak n uhellek wenni i řa inřen marra imenza n iřenjiren n Miřra (man aya d řjrihct wiss eeca n Arebbi x Miřriyyen), war ineqq ca iřenjiren n Israyiliyyen. Xżar Ufř. 12. U ammu i imsar d řiřet i di mmuten marra imenza n Miřra, iffeř řęens n Israyil zi Miřra ak-d marra imenza n iřenjiren nnes inni itwařřaren s idammen n izmar. Idammen n Lmasih dewřen aney-d d asenjem i kuř ijjen wenni zzayes i řa yammen.

Řeid n weyrum nnebřa antun - Arebbi yumur i weydud nnes Israyil mařend ad eeyyden řeid-a deřya awarni i řeid n Basxa. Di sebea n wussan n řeid-a war tetten ca ayrum s wentun, maca ad tt ccen nnebřa antun. Antun netta d ict n tteřwirt n dđanb. Wenni tuřa iffeř zi Miřra war izemmar ad yecc ead ayrum s wentun uca wenni i řa iffeř zi dđnub war izemmar ad yecc ead ayrum n dđnub. Xżar Amz. 13:1-10.

Řeid n Xemsin - Řeid-a n Israyiliyyen imsar xemsin n wussan awarni i řeid n Basxa. Řeid-a aqqa-t d řeid n řřabet n yirden. Xżar Law. 23:15-21. Řami d ihwa Arruř Iqeddsen zeg ujenna uca yudeř deg wuřawen n imeřđaren n Lmasih (Řex. 2:1-4), tuřa Udayen tteeyyaden řeid-a uca ammu i nessen belli Arruř ihwa-d xemsin n wussan awarni i Basxa i tuřa imsaren deřya awarni ass min di immut Lmasih x řřalib.

Řeid n ureqqee d weđar n taddart iqeddsen - Xżar Yuh. 10:22. Řeid-a imsar d řmecta u tuřa řmijař nnes tmenya n wussan i di ttfekkaren Wudayen deg ureqqee (=aeđar) n taddart iqeddsen zi jdid s Yahuda Amakkabayi deg useggwas 164 qbeř Lmasih.

Samariya - Iwdan n Samariya war řin ca d Udayen maca udfen řar din zi barra. Tuřa din řeedawet ařtas řar Wudayen d Isamariyyen. Xżar Luk. 9:51-56; 10:25-37; Yuh. 4:1-42; Řex. 8:4-25.

Sidi - Isem-a yus-d zeg ij n wawař ayunani 'Kuriyus', min ixs ad yini 'Sidi' niř 'Mas'. Imeřđaren n Lmasih řařan as s uweqqar 'Sidi'. Awar 'Sidi' yares eawed ij n řmeena yueřan umi ittceyyar řar Arebbi s yixef nnes am Bab n marra min iřan. Ammu neqqar 'Sidi Arebbi' min ixs ad yini belli Arebbi aqqa netta d Bab n marra u x marra .

Sudum d Gumurra - Ntayan n tneddad yaređdeř itent Arebbi deg wussan n Lut, ayyaw n Ibrahim. Arebbi issenjem Lut d ntayan n řenjirin nnes zi tmesi d řecbareyyet i iwdan x tneddad nni. Tamyart n Lut temmut umi texřar řar đeffar xmi arewřen zi tendint, tteřřar, tedweř d ij n ubilar n tmeřařt. Xżar Amz. 19.

Ssebt (Ass n ssebt) - Arebbi yareyyeř deg wass n ssebt zi marra řexdayem i igga umi igga ijenwan d dđunnit deg umezwaru. S ttawrat yumur Arebbi i weydud (=cceeb) nnes Israyil mařend ad weqqaren ass n ssebt am ij n wass n ureyyeř i řebda. Xżar Amz. 2:2,3; Ufř. 20:8-11; 31:12-17; Law. 23:1-3; Tiř. 5:12-15.

Sunhidrin - Lmehkama tameqqrant n Wudayen dayes sebein n imeqqranen d imyaren n řgens uca azeřif n ikehhanen netta d arrays n wegraw. Irumaniyyen jjin ten ad řekmen x tmesřayin n Wudayen u tuřa řarsen ij n uřarri imyari di řgens. Sunhidrin iřkem x Yeccu s řřukm n řmwet nnebřa mma ad afen uřa d ij n uřřem i issdaheřen řřukm-a. Mat. 26:57-68; Mar. 14:53-65; Luk. 22:63-71.

řřalib - Tuřa řmwet x řřalib ij n řeiřab n Irumaniyyen i ibarraniyyen mařend ad ten ssięęweden ařřas. Tuřa řeiřab-a yewear ař řřarř minzi ticti n řweqt ař i řa temsar řmwet d tazirart ařřas. Mat. 27:33-44; Mar. 15:22-32; Luk. 23:33-43; Yuh. 19:16-37.

řřenduq iqeddšen n řřaħd - řřenduq-a tuřa deg uqeddas x uqeddas uca twafen dayes tnayen n teřwiřin n wezru i xef tetwazemm ttawrat uřa d tayřarct innewwčen n Harun d ij n uzenbiř s 'manna'. X tqebbart nnes bedden tnayen n 'xirubin' inni d imeddaren am lmalakat inni s ifriwen nsen ssduřyen taqebbart uca xezřaren řar tqebbart. řřar Ufř. 37:1-9.

Yeccu - Qqaren as s teibraniř 'Yacue' u s tgrigit 'Yesus'. Isem-a ixs ad yini 'Arebbi d asenjem' niř 'Arebbi issenjem'. řřar Mat. 1:21; Luk. 1:33-35.

Tagelda - Awař-a ixs ad yini 'tizemmar igellden' niř 'řřulřa igellden'. Wenni ięan d ajeřid x ij n tmurt aqqa netta iřřef 'tagelda' x tmurt nni, min ixs ad yini aqqa řares řřulřa igellden x tmurt, izemmar ad yumur marra imezday n tmurt nni elahřab řřanun n tmurt.

Takehhant - řřxedmet n ukehhan. řřar 'akehhan'.

Tamejmart n řebxur - Tamejmart n řebxur n wureř tuřa zzat arwaq deg uqidun iqeddšen i zzayes tessęaęeed ict n řefwařet n řebxur tařebřant i arđa i Arebbi (řřar Ufř. 30:1-10; Asa. 8:3-5)

Tamesmunt - Nettat d lkaniset n Lmasiř. Marra mani i řa munen řmumenin di Lmasiř řima ad as eebdden, aqqa din temsar ict n tmesmunt deg yisem n Lmasiř. Eawed marra řmumenin jjięie tteęęen arrimet nnes tenni ięan zi Arruř uca ammu nitni d tamesmunt nnes niř lkaniset nnes i war ięan waha mani mma munen lmasiřiyyen maca tamesmunt eawed d marra řmumenin di Lmasiř i ięan řexxu uca tuřa-ten idennař uca ad din iřin tiwecca. řřar Kul. 1:15-20; 1 Kur. 12.

Taqeddast - Wenni ięan d amqeddas aqqa dayes taqeddast war dayes bu dđanb. S tidett myř Arebbi war dayes uřa d ict n jjureř n dđanb. Taqeddast nnes war řares bu umezwar d uneggar, aqqa tekmeř. Umi Lmasiř izeddeř deg wuř n bnadem s liman dayes, xenni ad tiři taqeddast n Arebbi d bnadem nni wenni yumen. Ead ittęeřř as ad tedweř tqeddast n Lmasiř i izeddeřen dayes řar marra tudart nnes min řa yekk iddar di dđunnit-a. Nřřa abrid řar tqeddast ktar s wawař 'tuqeddsi' i imsaren xmi ndarreb ixef nneř mařend ad nedweř di řřiffet n Lmasiř. řřar Ebr. 12:14; 1 Buř. 1:15; Asa. 4:8.

Taseęda - Nessen belli Ibrahim yumen zi Arebbi uca Arebbi iřesb as t-id d taseęda (řřar Rum. 4). Wanita ixs ad ini belli Arebbi iřseb Ibrahim d ij n bnadem nican zzat i uęymbub nnes. Man aya war ięi minzi Ibrahim war ixđi ca, maca minzi yumen di min tuřa d as iwaęd Arebbi. S uyenni nzemmar ad nini belli 'Arebbi isseęęd Ibrahim s liman', war ięi s řexdayem.

Tazant - řřxedmet n umazan. řřar 'amazon'.

Ttawrat - Ttawrat temmewc i Musa. Itwassęaęeed Musa řar Arebbi d weydud nnes Israyil s teneac n tqebbař nnes inni iřřen zi Miřra uca řřen ttawrat n Arebbi deg wedrar n Sinayi. Awař 'ttawrat' ssimant nnes ixs ad yini 'tařuri' niř 'aseřmed', aqqa-tt d tařuri n Arebbi i weydud nnes, mammec d as i řa eebdden u mammec i řa ddaren arendad uęymbub nnes. Di řřaħd aqđim n wedliř iqeddšen nufa xems idlisen n Musa inni ięan d ttawrat n Arebbi i weydud (=cceb) nnes. řřar Ufř. 19, 20.

Tuqeddsi - Wenni idewřen d amqeddas aqqa netta deg webrid řar tqeddast ktar. řřar 'taqeddast'. řřar Rum 6:19, 22; Ebr. 12:14.

ŘEQYAS n TZUGGART d TIŘU d ŘUEŘA d WAĖAY			
s Tarifit	s Tyunanit	řqedd	idlis, uдем, leаdad
uyiř (iyağen)	'pixus' (πικυς)	46-55 cm	Mat. 6:27; Luk. 12:25; Yuh. 21:8; Asa. 21:17
mayl	'milyun' (μιλιον)	1478, ⁵ mitru	Mat. 5:41
astadi (istadiyyen)	'stadiyun' (σταδιον)	185 mitru	Mat. 14:21; Luk. 24:13; Yuh. 6:19; 11:18; Asa. 14:20; 21:16
tiddi (tiddiwin)	'orgiya' (οργυια)	1,85 mitru	Řex. 27:28
ŘEQYAS n WAMAN d IMENDI d ZZEĆ			
ağarrař (iğarrafen)	'xistus' (ξεστις)	0,55 litru	Mar. 7:4,8
řmud (řemdud)	'mudiyus' (μοδιος)	8,75 litru	Mat. 5:15; Mar. 4:21; Luk. 11:33
řmud (řemdud)	'satun' (σατον)	13 litru	Mat. 13:33; Luk. 13:21
amitrit (imitriten)	'mitritis' (μετριτης)	39,4 litru	Yuh. 2:6
taxancet n yirden	'kurus' (κορους)	394 litru	Řiz. 45:11,14; Luk. 16:7
řmud (řemdud)	'xuyniks' (χοινικες)	1,1 litru	Asa. 6:6
abidaw (ibidawen)	'batus' (βατους)	39,4 litru	Luk. 16:6
ŘWUZENAT			
arđeř	'litra' (λιτρα)	327, ⁵ gram	Yuh. 12:3; 19:39
'talent'	'talentiyayus' (ταλαντιαιος)	20-40 kilu	Asa. 16:21
TINEACIN			
n Wudayen	n Iyunaniyyen	n Irumaniyyen	ass-a (2009)
1 'lebta' (ařuldi n nnhas) Mar. 12,42; Luk. 12:59; 21:2		azyen kwadrant	1 dirham
2 'lebta'		1 kwadrant (ařuldi n nnhas) Mat. 5:26; Mar. 12:42	2,5 dirham
		1 ařuldi (pinning) ('assariyun' n nnhas) Mat. 10:29; Luk. 12:6	9 dirham
	1 draxma (ařuldi n nnuqart) Luk. 15:8	1 ddinar	145 dirham
	dubel n draxma (2 draxma) (=đđariba i taddart iqeddsen) Ufğ. 30:11-16; Mat. 17:24	2 ddinar	290 dirham
	1 statir (=4 draxma) Mat. 26:15; 27:3,5-9	4 ddinar	580 dirham
	1 ařđeř (=100 draxma) 'mina' n nnuqart - Luk. 19:13-25	100 ddinar	14500 dirham
	1 talent Mat. 18:24; 25:15-28	58-80 ařđeř n wureğ niğ nnuqart	870.000 dirham

